

ALDVS.
M. R.

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq
rr ſſ tt uu xx yy zz &&.

Omnes ſunt quaterniones præter **, & mm duerniones, & qq quinternionem, et && ternionem.

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET ANDREAE
ASVLANI SOCERI ANNO M. D.
XXVII. MENSE IVNIO.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

βλαισότητος τὴν τῶν ἡμιόνου ποδῶν, ἀνάφωνα ἃ ὅτι πάντων μὲν ἄν τὴν πολυπόδων εἰς τὸ πλάγιον ἀναπαύει. ὡς καὶ τὴν πεζοπόρων ὅσα ῥωμαλέοδυτα. ταῦτα δ' ἴδοι τὰ περάπορα. σκέψεται. κρουσὶ λειοι. τὰ ὅμοια. αἴτιον δὲ τῆς εἰς τὸ πλάγιον ἡμιπέδιον, ὅτι πινὰ μὲν ζωοπλόδυτά ἐστιν οὐ μόνῳ τῷ καίρῳ, καθ' ὃν τίκτουσι. τὰ δὲ ἢ τῷ εἶφ παντὶ. οὐκ ἀδυνατοῦ ζωοπλοδυτεῖν, ὑφηλὰ ὄντα, ἢ μὴ οὕτω ἡμιπέδια τὸν πόδας ὡς πᾶν ἔρυται. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλων βλαισοῦται τὰ κῶλα, ὅθ' ὁ μηλανωπὸς ἵππος, τὰ δὲ περάβων οὐ βλαισοῦται, διότι τὸ πλὺ σκληρότητα, καὶ ὁ χρῆσθαι κατοῖς εἰπὶ τὸ πᾶν οὐκ εἰπὶ τὸ πορεύεσθαι. πρὸς γὰρ τὴν πορείαν χρήσιμα τῆς βλαισότητος οὐ πρὸς τὴν νῦσιν. ἀλλὰ τὴν μὲν ἡμιρίζων αἱ πόδες ὅθ' ταῦτα οὐ βλαισοῦται. τὴν δὲ ἡμιρίζων ἢ ἡμιμυλες εἰς τὸ πλάγιον. ἐπεὶ γὰρ αἱ ἡμιρίζων νῦσικαὶ μὲν οὐκ εἰσι, πορευτικαὶ δὲ καὶ ζωοπλοδυτεῖται καὶ σκληρόδερμοι, ὅθ' μὲν τὴν σκληρότητα τῶν πόδας αὐτῶν ἡ φύσις ἐν τῇ χρείᾳ βλαισύς. οὐ γὰρ ὅθ' τὴν μαλακότητα ὡς αἱ τὴν ἄλλων ἐν τῷ πορεύεσθαι βλαισοῦται. ἀλλ' ἀϊδιὸς ἐν τῇ πρώτῃ συστάσει ἐκ τῆς φύσεως βλαισοῦται. οὐ γὰρ δυνατὸν σκληρὰ ὄντας ἐν τῇ πορείᾳ βλαισοῦσθαι. ὡς αἱ τὴν μαλακοσάρκων. τῷ δ' ὄλως βλαισοὺς εἶναι αἴτιον ἢ τὸ πολυποδία. πάντων γὰρ τὴν πολυπόδων αἱ πόδες βλαισοῦται
» ἐν τοῖς πορείαις, καὶ ὁ ζωοπλόδυτα εἶναι. καὶ ὅμοιον δὴ φησιν ἔχει ὁ ὅπαθεν μόνος ὁ ἡμιρχος τῷ
» πλαγίῳ, ὅπαθεν λείων ὁ ἕτερον πλάγιον. ὅμοια οὖν ἀλλήλοις τὰ πλάγια. διότι τὸ πολυποδία καὶ πολὺ ἀσύστατα τὴν ποδῶν. ἴσοι γὰρ κατ' ἀριθμὸν ἀμφοτέρων τὴν πλαγίων αἱ πόδες. τῷ δὲ πολλοὺς ἔχειν φησὶ τὸν ὑγρομόναυλον αἴτιον, ὁ μὴ ἡμιπέδιον εἰς τὸ πρόσθεν. μὴ ἅπτομεν πρὸς βραχέος πολὺ αὐτίαν τούτου. ὅθ' δὲ τῷ, οὐ ζωοπλόδυτα, οὐ ῥᾴστα ἐδήλωσεν, ὡς κἄπτω δύξειεν, ὅτι οὐκ εἰσὶ ζωοπλοδυτεῖ, ἀλλ' ὅτι οὐχ ἱκανὰ πολὺ πορεύεται ποιοῦται βλαισοῦται. ἀλλ' ὅτι πάντοτε ζωοπλοδυτεῖ εἰσιν. οὐ γὰρ ἂν ἔφασκεν αὐτὸν ἐν τοῖς πορείαις ἢ σκληρότητος ζωοπλοδυτεῖσθαι, εἰ μὴ ἐκώλυε τῆς βλαισότητος ἕνεκεν. οἱ δὲ ψιττακοὶ δοκοῦσι φησὶ τὴν ἰχνῶν βαδίζουσιν ὡς οἱ τὸ δόφθαλμοί. οἱ γὰρ ἐτὸ δόφθαλμοὶ πρὸς τὸν ὦμους ῥέπουσι μετέωροι τὸν αὐχένα. οὕτω βαδίζουσι. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς. λέγει δὲ τὸν ὄρνιθα ἔχει πόδας. ὅθ' ὁ μὴ διωκάθαι αἰεὶ μετιόντους εἶναι. δῆλον γὰρ αὐτοῖς ἡ φύσις τὸν πόδας. ἵνα κοπίζωσι μὲν τοῖς πτίσεσι, βαδίζωσι δὲ τῇ γῇ. πρὸς τούτοις δὲ λέγει τὸν ὄρνιθα. ὅπου τινὰ ὁμοίως ἔχει τοῖς ἰχθύσιν. προσκαίεται δὲ ὁ λόπου τινά, ὅθ' ὁ κατὰ ἀκολουθίαν ταῦτα ἔχειν τὸν τοιοῦτον. ὅτι δὲ ἔχουσιν ὁμοιότητα δῆλον. αὐτίκα τοῖς μὲν ὄρνισιν αἱ πτέρυγες δύο καὶ ἄνω πρὸς τὰ πρανῆ. ἀλλὰ μὴ τοῖς ἰχθύσι δύο πτέρυγα καὶ ἐν τῷ πρανεῖ. ὁμοίως τοῖς μὲν ὄρνισιν ἐν τοῖς ὑπτίοις αἱ πόδες. ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰχθύσιν ἐν τοῖς ὑπτίοις μὴ ἰδίως ἔτι πρανῶν πτέρυγα αὐτὴ ποδῶν τοῖς πλαγίοις. καὶ οἱ μὲν ὄρνιθες ἔχουσι ἐρρὸ πύγιον. αἱ δὲ ἰχθύες οὐραῖον.

Γ ΕΡΙ ΔΕ τὴν ὀρθοκαθέρμων ἀπορήσειεν ἄττις, τίς ἡ κίνησις. καὶ ἐν μὲν ἔχουσι δεξιὸν μὴ ἀριστερόν, πόθεν κινοῦνται. φαίνονται δὲ κινούμενα. πῶς ἀδύνατον δοκεῖ τι δύνασθαι παῖν ὁ τοιοῦτο γένος. μὴ κινεῖσθαι ὁμοίως ὅλῳ ἄττις ἔτι ὑπὸ ποδῶν ἀποκρίνεται τὰ σκέλη ὡς πᾶν ἡ φώκη καὶ ἡ ἰνυκτερίς. μὴ ἀ ταῦτα, πεζοπόρα. καὶ κῶς δ' ἔνδοι. τὰ δ' ὀρθοκαθέρμα κινεῖται μοῦ. κινεῖται, ἢ παρὰ φύσιν. οὐ γὰρ ἔδοι κινητικά. ἀλλ' ὡς μόνιμα μὴ προσαπτικὰ τα, κινητικά. ὡς δὲ πορευτικὰ, μόνιμα. ἔχουσι δὲ φαύλως μὴ οἱ ἡμιρίζοι τὰ δεξιὰ, ἐπεὶ ἔχουσι σκληρὰ ἢ χαλεπὰ. μείζω γὰρ καὶ ἰσχυροτέρα ἡ δεξιὰ, ὡς βουλεμένων διωρίσθαι τὴν αἰσθῆσιν καὶ τὴν δεξιῶν. ποθὲν μὲν οὖν μείζων τὴν τ' ἄλλων αὐτῶν καὶ τὴν ποθὲν πρὸς πορείαν τὴν ζώων καὶ ποθὲν παῖζειν πρὸς ἡμᾶς τὰ πόπον μεταβολὴν, ἕξιν ἔχει ἐν τόπῳ. τούτων δὲ διωρισμένων, ἐχόμενόν ἔδοι θεωρῆσαι ποθὲν ψυχῆς.

Δ εἰρῆσθ' ὅτι ὠδὶ πάντων τὴν κινουμένων ἀρχὴν τὰ τὴ κινήσεως τὰ δεξιά εἰσι, ζητήσειεν ἄττις φησὶν ὠδὶ τὴν ὀρθοκαθέρμων τίς ἡ κίνησις. καὶ εἰ μὲν ἔχουσι δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, πόθεν κινεῖται. φαίνεται δ' κινούμενα. εἰ δ' οὐ κινοῦνται), ἀπόκρισιν ἔχειν δεξιά. δοκεῖ δ' ἐν τῷ ἀπορήσαι, λύει ταύτην οὕτως. λέγων, ἢ ὡς πᾶν ἀδύνατόν τι μὴ καλεῖσθαι δοκεῖ τι δύνασθαι παῖν ὁ τὸ ὀρθοκαθέρμων γένος. μὴ κινεῖσθαι ὁμοίως, ὡς πᾶν ἄν ἄττις ἀποκρίνεται τὴν ὑφ' ποδῶν τὰ σκέλη. τὰ γὰρ τοιαῦτα κυλιόμενα ἐν τόπῳ ἀμείβει. ὃ συμβαίνει καὶ ὠδὶ τῆς φώκης. ἀπῶν δὲ ὅτι ὡς ἀδύνατον δοκεῖ τι δύνασθαι ὁ τοιοῦτον γένος, ἐπαναλαμβάνει ἐν λόγον λέγων, ἀληθὲς μὲν εἶναι ὁ κινεῖσθαι τὰ ὀρθοκαθέρμα. κινοῦνται δὲ παρὰ φύσιν. οὐ γὰρ ἐσὶ κινητικά. ἀλλ' ὡς μὲν τὰ μόνιμα καὶ προσαπτικὰ τα, λέγων προσαπτικὰ τα τὰ φυτὰ τὸν ἀσάγγλους τὰ ὅμοια, πρὸς μὲν τὸ τὰ προσαπτικὰ εἰσὶ κινητικά. πρὸς δὲ τὰ πορευτικὰ μόνιμα. ἔχουσι δὲ μὴ οἱ ἡμιρίζοι τὰ δεξιὰ. φαύλως δ' ἔχουσι. ἐπεὶ ἔπι ἔχουσι σκληὰ ἢ χαλεπὰ. μείζων δ' μὴ ἰσχυροτέρα ἡ δεξιὰ, ὡς βελεμένων φυσικῶς διορίζεσθαι τὸ δεξιῶν μὴ ἀριστερῶν. εἰούλει) δ' μὴ οἱ τοῖς ἡμιρίοις ὡς μὴ ὠδὶ τὸ ἄλλως ζώων διωρίσθαι ἀπ' ἀλλήλων τὰ δεξιὰ μὴ ἀριστερά. μὴ λοιπὸν περαιοῦ ὁ παρὼν ζυγλίον, ὑπομιμνήσκων ἅμα μὴ τῆς τὸ ζώων μορίων πραγματείας, λέγων τὰ μὲν οὖν τὸ τὸ μορίων τὸ τὰ ἄλλων αὐτῶν, εἴρηται τὸ ὧν οἱ τῷ τὸ ζώων μορίων ἔπομεν, μὴ τὴν τὸ πρὸ περίαν τὴν ζώων. μὴ παῖζειν πρὸς ἡμᾶς τὰ τόπον μεταζολὴν, τὸ ὧν πάλιν οἱ τοῦθα ἐπισκοπεῖσθαι ὁ λόγον, ἕξιν ἔχει ἐν τόπον. λέγει δὲ καὶ ἔπαθαι τὴ παρούσῃ πραγματείᾳ πρὸς ὠδὶ ψυχῆς προσματείας.

Τέλος τὴν σχολίων εἰς τὸ ὠδὶ ζώων περίας.

τειν πολυκάμπτους εἰς αὑτὰ, ὡς καὶ αἱ ὄρνιθες ὅταν τι πικάζωσι. μὴ ἔχειν δὲ τὴν ὀπὴν ὅλων τῶν τοιούτων ζώων, αἰσχρὸν οὕτω κάμπτειν τὰ προσέλκειν τὸν μυελόν. τοῦτ' ἔστιν ἀεὶ τὸ αὐτῶν γαστρός τι εἶναι αὐτόν, καὶ οὕτω ποιεῖσθαι τὴν τῆς σώματος μεταφορισμόν. πῶς δὲ ὑφ' αὑτὰ μὴ ἀεὶ τὸ πρὸ αὐτῶν ὑποβάλλοντα μὴ ὑφιέμενα τὸν μυελὸν, μεταφέρουσι τὴν σφῶν σῶμα; ὁ βουλόμενος μαθεῖν, ταῖς ταύραις ὁράτω τὸν βαδίζοντας καὶ τὸν ἀσκαλαβώτας. ἔστι δὲ ὁ ἀσκαλαβώτης ζώων ὅμοιον ταύρᾳ, ζερχνῷ τέρᾳ δὲ ταύραις, μὴ οὐ τοῖς τοίχοις καὶ τείχεσι διαζῆν τὰ πολλά. μὴ ἐπεὶ ἦν μυελὸν ὑφ' ἑαυτὰ ὑποβάλλειν, οὐκ οἷόν τε κάμπτειν ἀλλ' ἔξω ὡς ἀχρεῖον ὂν μῶν. λέγω δ' ὡς φῶς μὴ διακοπτὰ πολύποδα, οἷ μύες μέλλουσι, τὰ ὅμοια εἰς τὸ πλάγιον ἔχει προσαφυκότα τὰ σκέλη, μὴ ἄνω πρὸς τὸ παν τὸ ἄνω κάμπτοντα, πλὴν τὰ προσθίων μὴ ὀπισθίων. ταῦτα γὰρ ἄμφω ἔχοντα. οἱ γὰρ πρόσθιοι μὴ ὀπίσθιοι οὔτε εἰς τὸ πλάγιον προσαφύκασιν, οὔτε ἀνακάμπτουσιν. ἀλλ' ἔστιν ὁ τὰ πρόσθια κάμπτει εἰς τὸ ἔμπροσθεν μὴ πρὸς τῷ στόματι. τὴν δ' ὀπίσθιαν εἰς τοὐπίσθιον. τίς δὲ μὴ οἶδ' ὅτι ἄνω κάμπτει μὴ ἡ βλαυσὴ, ὁ γλυχόμενος μαθεῖν ὁράτω ταῖς μύαις. οὐ γὰρ ἔστι ταύτην τοιούτων ζώων σκέλη, καὶ ἡγούμεθα ἔστι μὴ ἐπόμενα, σκλῆρα. ἡγούμεθα δὲ πρὸς τὰ ὀπίσθια. ἐπόμενα δὲ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. τὸ δὲ, ταῦτα δ' ὡς πρὸ πίφυκε μᾶλλον, τὰ μὲν ὡς ἐπόμενα, τὰ δ' ὡς ἡγούμενα, ταύτην ἔστι τῷ, τὰ μὲν ταξὺ δὲ τὴν ἐχάτων σκέλη, ταῦτα δ' ἔστι τὰ μέσα, πίφυκεν ἡγούμενα εἶναι μὴ ἐπόμενα. ἔτι δὲ καὶ κάμπτειν ταῦτα τὰ πολύποδα ἔστιν ἔσχατον, ὅλῳ τῷ τὰ ζωγλόδυτα αὐτὴν τὰ πλεῖστα εἶναι. οὐκ οἶδ' ὅτι τὸ δὲ ζωγλοδυτεῖν ἅμα καὶ ὑγρὰ εἶναι.

Ο Ι΄ ΔΕ΄ ἡ μὲν οὖν τὴν πολυποδῶν πρόφυσιν. οὐ γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν ποιοῦσιν πλὴν πορείαν πλὴν ὡς πρὸ ἔφην πρότερον πολλούς τε τοὺς ἡγουμένους ἔχουσι μύσει τῶν ζώων. τούτου δ' αἴτιον ἡ σκληρότης τὴν ποδῶν. μὴ ὅτι χρῶνται οὐ νόμου χάριν αὐτοῖς, ἀλλὰ πορείαν. τι ζώον τα μὴ διατελοῦσι. πάντων μὲν ἓν τῶν πολυποδῶν εἰς τὸ πλάγιον αἱ κάμπται, ὡς πρὸ μὴ τὴν πρὸ ποδῶν ὅσα ζωγλόδυτα τοιαῦτα δ' ἐστὶν, οἷ σαῦραι μὴ κροκόδιλοι μὴ τὰ πολλὰ τῶν ὠοτοκούντων, αἴτιον δ' ὅτι ζωγλόδυται, τὰ μὲν τοῖς τόκοις. τὰ δὲ μὴ τῷ βίῳ παντί. ἀλλὰ τὴν μὲν ἄλλων, βλαυσοῦ τὰ κῶλα ὅλῳ τὸ μαλακὸν ἔχ. τὴν δὲ κεφάλων, ὅντων σκληροδέρμων, οἱ πόδες εἰσὶ διὰ τῷ νέαν μὴ οὐ τῷ βαδίζειν χάριν. τὴν δὲ κερκίνων ἡ κάμψις εἰς τὸ πλάγιον μὴ ἔτι βεβλαίωται ὥσπερ τοῖς ὠοτόκοις μὴ τοῖς σαύραις μὴ πολύτροπον. ὅλῳ τὸ σκληρόδερμα ἔχ. τὰ κῶλα μὴ ὀσφρακώδη, ὅντι οὐ νευρικῷ μὴ ζωγλοδύτῃ. πρὸς τῇ γῇ γὰρ ὁ βίος. μὴ σφριγύλος δὲ πλὴν μερφλῶ. μὴ οὐκ ἔχων ὁ ἀρθρωπίγιον ὥσπερ ὁ κάραβος. πρὸς πλὴν νόμον γὰρ τοῖς κεράβοις χρῶσιμον. ὃ δ' εὐνευρικός. μὴ ὅμοιον δὲ τῷ ὄπισθεν τὸ πλάγιον ἔχει μέρος, ὅλῳ τὸ πολλοὺς ἔχειν τὸν ὑγρὸν μόνον πόδας. τούτου δ' αἴτιον. ὅτι οὐ κάμπτει εἰς τὸ πρόσθεν. οὐδὲ βεβλαίωται. τῷ δὲ βεβλαίωσθαι τὸ αἴτιον, εἴρηται πρότερον. ἡ σκληρότης, μὴ τὸ ὀσφρακῶδες τῷ δέρματος. ἀνάγκη δὲ ὅλῳ ταῦτα, πάσι τε προυχεῖν. καὶ εἰς τὸ πλάγιον. εἰς μὲν τὸ πλάγιον, ὅτι εἰς τὸ πλάγιον ἡ κάμψις. πᾶσι δὲ, ὅτι οὐ ποδηρεῖ ἀεὶ ὁ ὀρεμόωτης πόδες τοῖς κινουμένοις. οἱ δὲ μὴ πορευόμενοι τὴν ἰχνύων, ὥσπερ οἱ τετράφθαλμοι βαδίζουσι, οὕτω νέουσι. διόπερ ἀμπλακεῖν αὐτῷ φύσας. οἱ δὲ στεγανόποδες τὴν ὀρνίθων, νέουσι τοῖς ποσί. ὅλῳ μὲν τοι τὸ τὴν ἀβρᾶ δέχεσθαι μὴ ἀκμονᾶν, ὅλῳ πόδες εἰσὶ. ὅλῳ δὲ τὸ ἔχειν οὐ ὑγρῷ τὸν βίον, στεγανόποδες. αὐτὴ πλὴν ὠφελείας γὰρ χρῶσι μὴ πόδες αὐτοῖς, τοιοῦτοι ὄντες. ἔχρυσι δὲ τὰ σκέλη οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι κατὰ μέσον, ἀλλ' ὄπισθεν μᾶλλον. ζερχυσκελῶν δ' αὐτῷ ὄντων, ὄπισθεν ὄντα, πρὸς πλὴν νόμον χρῶσιμα. βερχυσκελῆς δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτοι, ὅλῳ τὸ ἐπὶ τῇ μήκει τὴν σκελῶν ἀφελεῖσθαι πλὴν φύσιν, προσθεῖναι εἰς τὸν πόδας. μὴ αὐτὴ τῇ μήκους, παχὺς ἀποδοῦναι τοῖς σκέλεσι μὴ πλάτος τοῖς ποσί. χρῶσιμοι γὰρ παχεῖς ὄντες μᾶλλον ἢ μακροί, πρὸς τὸ ἀποβαίνεσθαι τὸ ὑγρὸν, ὅταν νέωσιν. εὐλόγως δὲ μὴ τὰ μὲν πίλωα πόδας ἔχει, οἱ δ' ἰχθύες ἄποδες. τοῖς μὲν γὰρ ὁ βίος ἐν τῷ ξηρῷ. μετέωρον δ' ἀεὶ μᾶλλον ἀδύνατον. ὥστ' ἀνάγκη πόδας ἔχειν. τοῖς δ' ἰχθύσιν ἐν τῷ ὑγρῷ ὁ βίος. μὴ τὸ ὕδωρ δι' ἧς ἔχεται οὐ ἦν ἀβρᾶ. τὰ μὲν ἓν πλὴν χρῶσιμα πρὸς τὴν. οἱ δὲ πόδες, ἄχρυσται. εἰ δ' ἄμφω ἐν ἦν, ἀσαι μοι αὖ ἦσαν. ὁμοίως δ' ἔχουσιν οἱ ὀρνιθώδη τόπον τινὰ τοῖς ἰχθύσι. τοῖς μὲν γὰρ ὄρνισιν ἄνω αἱ πτέρυγές εἰσι. τοῖς δὲ, πτέρυγα δύο ἐν τῷ πρανεῖ. μὴ τοῖς μὲν, οἱ τοῖς ὑπτίοις οἱ πόδες. τοῖς δὲ, οἱ τοῖς ὑπτίοις μὴ ἐλῶς τῷ πρανεῖ πτέρυγα τοῖς πλείστοις. μὴ οἱ μὲν ὀρθρωπίγιον ἔχουσιν. οἱ δ' οὐράσιν.

Ι ὁ πτέρυξ ἐστὶ τὰ αὐτὰ τῷ ἰδίως μὴ διαφόρως πρὸς τὰ ἄλλα ἔχουσιν εἴλοπται, οὔτε γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν ὡς τὰ ἄλλα, ἀλλ' εἰς τὸ πλάγιον πλὴν πορείαν ποιεῖται. μὴ πολλοὺς ἔχουσι τοὺς ἡγεμόνας τὴν ζώων μό
» νοις. τὸ δὲ, τούτου δ' αἴτιον ἡ σκληρότης τὴν ποδῶν, καὶ ἔστι οὐ χρῶνται χάριν νόμου αὐτοῖς ἀλλὰ πο
» ρείας, οὐχ ὡς αἴτιον ἐπῆκται τῷ μὴ ποιεῖσθαι πλὴν πορείαν εἰς τὸ ἔμπροσθεν. ἀλλὰ τῷ πολλοὺς τὸν ἡγεμόνας ἔχειν μόνους τὴν ζώων, αἴτιον ἡ σκληρότης τὴν ποδῶν. σκληρῶν γὰρ ὄντων, καὶ μὴ δίωκα μένων ὅλῳ πλὴν σκληρότητα εἰς τὸ πρόσθεν ὅτου τὸ κυρτὸν κάμπτει, ῥᾴκ ἔχει τὸν πρόσθεν πόδας δύο ἀλλὰ πλείους. πάντα γὰρ ὅσα τὸν πρόσθεν κάμπτει. δύο τούτους ἔχει. διὰ τε δὴ ταῦτα ἔχει πλείους τὸν ἡγεμόνας. μὴ ὅλῳ τὸ χρῆσθαι αὐτοῖς οὐ νόμου χάριν ἀλλὰ πορείας. ὥστε εἰ μὲν πάντες προηγοῦντο, εἶπον τὸ δὲ οἱ ὄπισθεν πάντες, οὐ ποδίζειν ἂν πλὴν πορείαν. μᾶλλον δὲ λέγειν τὰς

βλαισότητος

τῶν, διʼ ὀργάνων φαίνεται πῶς ἐνδὶ τῷ ὑγρῷ φορέσαι, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν ὅτι βέλτιον ἐκ πλαγίου πῶ τὴν ἐρεμιῶν μᾶλλον πρόσφυσιν ἔχειν· καὶ πάντῃ καὶ φαίνεται νῶ ὑπάρχειν αὐτοῖς· ἐπί τε τὴν ἐρίφων καὶ τὴν ὁλοπόδων. ταῦτα δὲ ἔξεστι καὶ ἐνδὶ τὴν ἰχθύων· τοῖς μὲν γὰρ ὄρνισιν αἱ πτέρυγες· τοῖς δʼ ἐνύδροις τὰ πτερύγια· τὰ δὲ πλάτη τοῖς ὁλοπόδεσι ἐκ τῶ πλαγίου προσπέφυκε· οὕτω γὰρ ἂν τάχιστα καὶ ἰσχυρότατα διασείλοντα τὰ μὲν, ἢν ἀέρι· τὰ δὲ, ἢ ὑγρῷ, ποιοῖτο πῶ κίνησιν· εἰς γὰρ ἢ ἔμπροσθεν καὶ ἢ ὄπισθεν τὰ μόρια τῶ σώματος ἐπακολουθεῖν ἂν, ὑπτίκοντι φορόμενα, τὰ μὲν, ἐν τῷ ὑγρῷ· τὰ δʼ ἐν τῷ ἀέρι· τὰ δὲ ζωοτόκοντα τὴν πρὸς πόδων καὶ ὠοτόκων (εἰ) οἵτε κροκόλειοι καὶ σκῦφροι καὶ ἀσκιπλαζῶται· αἱ μύδης τε καὶ χελῶναι, πάντα ἐκ τῶ πλαγίου προσπεφυκότα τὰ σκέλη ἔχει, καὶ ἐνδὶ τῇ γῇ καὶ τὰ πτερύγια· καὶ κάμπτει εἰς ἢ πλάγιον. ὀλίγ. πῶ τῆς λοξοδρόμου ῥέκτεώ. καὶ πρὸς πῶ ἐνδὶ τοῖς ὠοῖς ἐφεδρείαν καὶ φυλακῶ. ἔξω δʼ ὧν τῶν αὐτῶν, ἀναγκαῖον τὸν μηρὸν προσίλλοντα καὶ ὑποπτύσσεσθαι ὑφʼ ἑαυτὰ, ἢν μὴ περιορισμὸν τῶ σώματος ποιοῖτο. τούτου δὲ γινομένου, κάμπτειν αὐτὰ οὐκ οἷόν τε ἄλλως, ἢ ἔξω. τὰ δʼ αἷμα τὴν λοξοπόδων, ὅτι μὲν πολύποδά ἐστι καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἐστι πεζάπουν, πρόσθεν εἴρηται· διὸ πʼ αὐτῶν ἀναγκαῖον. ἵνα πλῶ τὴν ἐχάτων ἔχειν τῶ πλαγίου προσπεφυκέναι καὶ εἰς ἢ κάτω τε τὰς ἡμπὰς ἔχειν, καὶ αὐτὰ ὑποβλάπτειν εἶναι εἰς ἢ ὄπισθεν, φανερόν· ἀπό τῶν γὰρ τὴν τοιούτων ἀναγκαῖόν ἐστι τὰ μέσα τὴν σκελῶν, καὶ ὑγρόμενα εἶναι καὶ ὑπόμενα. εἰ δʼ ὧν ἔξεστι αὐτοῖς ἵνα, ἵνα αὐτὰ καὶ εἰς ἢ ἔμπροσθεν καὶ εἰς ἢ ὄπισθεν πῶ ἡμπὰν ἔχειν. ὀλίγ. μὲν ἢ ὑγιέσθαι, εἰς ἢ ἔμπροσθεν. ὀλίγ. δὲ ἢ ἀκολουθεῖν, εἰς ἢ ὄπισθεν. ἐπεί πʼ ἀμφότερα συμβαίνει ἀναγκαῖον αὐτοῖς διαζῶσι βιβλαπτῶσθαί τε καὶ εἰς ἢ πλάγιον ἔχειν τὰς ἡμπὰς, πλῶ τὴν ἐχάτων· ταῦτα δʼ ὥσπερ πέφυκε μᾶλλον, τὰ μὲν ὡς ὑπόμενα. τὰ δʼ ὡς ὑγρόμενα. ἔτι δὲ κάμπτειν ἐν τόπον ἔξω. καὶ ὀλίγ. ἢ πλῆθος τὴν σκελῶν. ὕστερον γὰρ οὕτως ἂν ἐν τῇ πορείᾳ ἐμποδίζοι τι αὐτὰ αὐτοῖς ἂν καὶ προσκόπτοι· ἢ, τι βλαισότης αὐτῶν ἐστι, ὀλίγ. ἢ ζωοτόκοντα εἶναι ἢ πάντα τὰ πλάγια. οὐχ ἥκιστα τι ὑφηλὰ εἶναι ἐν τόπον ἔξω.

Ε΄ ταῦθα πῶ αἰτίαν ἀποδίδωσι, διʼ ὧν οἱ ὄρνιθες τὰ σκέλη κάμπτουσιν, ὡς πρὸ τὰ πτέρυγας τὸν ὄπισθεν. ἐπὶ γὰρ πῶ κοίλιν ὡς πρὸ ἄερηται πολλάκις πολυφορέαν, καὶ οἱ ὄρνιθες τὸν εἰκείνης πόδας καὶ τὰ πτέρυγας τὸν ὄπισθεν κάμπτουσι. λέγει δʼ ὅτι ὀλίγ. τὰς αὐτὰς αἰτίας, διʼ ἃς ἔπεμψε τα πεζάπουν τὸν ὄπισθεν ἐπὶ πῶ κοίλιν κάμπτειν πολυφορέαν, ὀλίγ. τὰς αὐτὰς καὶ οἱ ὄρνιθες οὕτω κάμπτουσι. τόπον γούν τινα ἢ τὴν ἐρ. ἴδιον φύσις παρασκευάσιας ἔχει τοῖς πτεράποσι· καὶ πῶ αἰτίαν τὸ παρασκευάσιας ἔχειν ἐπήγαγεν εἰπών. τοῖς γὰρ ὄρνισιν αἱ πτέρυγες αὐτὶ προθίων εἰσὶ σκελῶν. καὶ ὀλίγ. ὕστερ κάμπτουσι τὰς πτέρυγας, ὡς ἐκεῖνα τὰ πρόθια σκέλη. ὅτι δὲ αἱ πτέρυγες αὐτοῖς αὐτὶ προθίων εἰσὶ σκελῶν, δῆλον. ὡς γὰρ τοῖς πτεράποσιν ἀπό τινες τὴν προθίων σκελῶν ἔδει ἢ τὴς κινήσεως ἀρχὴ, οὕτω καὶ τοῖς ὄρνισιν ἢ κατὰ φύσιν ἀρχὰ τὴς μεταβολῆς ἐκ τῆς πτέρυγος ἔδει. πῆσις γὰρ ἔδει ἢ κατὰ φύσιν αὐτοῖς μεταβολή· σημεῖον δὲ ὅτι ἢ κατὰ φύσιν τούτων μεταβολὴ ἐκ τὴν πτέρυγων ἔδει. εἰ γὰρ ἀφέλοι τις ὡς ἐρέται καὶ πρόπρουν ἀπὸ τὴν ὠμοπλατῶν τας πτέρυγας, οὔτε πλεῖσαι οὐθʼ ἑστᾶναι δυνατʼ ἂν οὐδεὶς ὄρνις, ὡς πρὸ οὐδʼ ἂν τὸν προθίνις ἀφέλῃ τις τὴν πεζαπόδων πόδας. ἔτι δʼ πόδος ὄντος τῶ ὄρνιθος καὶ οὐκ ὀρθοῦ, ἔχοντός τε τα προθία μᾶλλον κουφότερα, καὶ ὀλίγ. ἕνεκα εὐκινησίας, ἀναγκαῖον, ἢ εἰ μὴ ἀναγκαῖον ἀλλʼ οὕτω βέλτιον, ἢν μηρὸν ἔχειν οὕτως λοξὸν κάμπτον. εἰπὼν δʼ ὅτι οὕτως λοξὸν κάμπτον, σαφηνίζων ἐπήγαγεν, λέγω δὲ εἰς ἢ ὄπισθεν πεφυκότα. ὡς τε ἢ τῶ λόγω σωτὴ ἔχοι τοιαύτη τις ἂν ἡ. βέλτιον ἢν μηρὸν ἔχειν πεφυκότα, τουτέστι προσπεφυκότα καὶ ἐρίζωμένον εἰς ἢ ὄπισθεν. ὃ ταυτόν ἐστι τῷ, μᾶλλον ἐπίζευκτον τοῖς ὄπισθεν ἢ τοῖς ἔμπροσθεν. εἰ δὲ τοῖς ὄπισθεν βέλτιον αὐτὸν ἔχειν πλησιάζοντα, ἀναγκαῖον καὶ πῶ κάμψιν ποιεῖσθαι ὡς τὰ πτέρυγας ἐνδὶ τὴν ὄπισθεν. ὅτι δὲ βέλτιον τὸν μὲν ὀρνιθος τας πτέρυγας ἐκ πλαγίου ἔχειν προσπεφυκέναι· καὶ τὰ ὁλόπτερα, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ οὐ τῷ ὑγρῷ νεύσιμα, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. οὕτω γὰρ ἂν τάχιστα καὶ ἰσχυρότατα ποιοῖτο πῶ κίνησιν, συσείλοντα καὶ διασείλοντα τὰ μὲν ἢν ἀέρι, τὰ δὲ ἢ ὑγρόν. ἐπακολουθεῖ γὰρ ταῖς πτέρυξι καὶ τοῖς λοιποῖς κινητικοῖς σημείοις, τὰ λοιπὰ τῶ σώματος μέρη εἰς ἢ ἔμπροσθεν κινούμενα καὶ εἰς ἢ ὄπισθεν. ἢ δὲ ὄπισθεν πρόσκειται, ὀλίγ. ἢ τὴς διαιρέσεως πλῆρος. ἐπεί οὐδὲν ὄπισθεν κατὰ φύσιν κινεῖται. ὅτι δὲ οὐ ὧς φόρον ταῦτα (εἰ) τῷ ὕδατι καὶ ἀέρι, ὑπτίκοντα ἔδει καὶ οὐκ αὐτίτυπα, σύδειός ἀγνοεῖ. μετὰ ταῦτα λέγει, διατὶ τὰ ζωοτόκοντα καὶ εἰς τὰς ὀπὰς ὀρχόμενα τὴν πεζαπόδων μὴ ὠοτόκα, εἰς ἢ πλάγιον κάμπτειν τὸν πόδας, ὡς ὑμᾶς τὸν βρεχόμενον. λέγει δὲν ὅτι ταῦτα πάντα, οὐκ εἰς ἢ πρόσθεν μὴ ὄπισθεν ὡς οἷόν τε ἐστὶ μὴ τὰ λοιπὰ τῶ πεζαπόδων μὴ ζωοτόκων, ἔχουσι προσπεφυκότα τὸν πόδας. ἀλλʼ εἰς τὰ πλάγια μὴ ἐνδὶ τῇ γῇ κατὰ πτερυμόνα. τουτέστι μὴ ἀπόμενα τὰς γῆς, ὄρνις ἢ πρόσκαθ πρὸς ἀσπιδιαζολιῶ τῶ πλοίων, αὖθ ἐν καὶ πρὸ εἰς ἢ πλάγιον ἔδει πεφυκέναι, ὅμως ἐστὶ ταῦτα μέχρι τῶ γῆς, ἀλλʼ ἀπολαθ αὐτῶ ἔχουσιν ἓν τὸν πόδας εἰς ἢ πλάγιον. μὴ κάμπτειν ὁμοίως ἐστὶ εἰς ἢ πλάγιον. οὕτω γὰρ ἂν ῥᾷστα διανύοιεν ἐπὶ τὰς ὀπὰς, καὶ τὰ ὠὰ ἐφεδρεύειν τε μὴ φυλάτ-

σωιεχῆ ποιεῖσθαι τὴν μεταζολὴν, ἀλλόμενον. σημεῖον δὲ, τὰ χὺ γὸ ἅπαντα φέρουσι. καὶ νεῶ τὴν ἵππων ὅσοι μὲν πρόσθιον ἄξονα φυσιοῦνται τὴν κίνησιν, οἱ δὲ πομπεύοντες. χωρὶς μὲν οὖν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, διαταῦτα οὐ ποιοῦσθαι τὴν κίνησιν. εἰ δὲ τοῖς δεξιοῖς ἀμφοτέροις πρῶτοις, ἔξω ἂν ἐγίγνετο τῆ ῥᾳσμάτων ἡ αὐτοπάτων. εἰ δὲ ἀνάγκη μὴν ἢ τούτων τῆ πρόσω ὁπότερον εὐθὺ ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν, ἢ κατὰ διάμετρον. μᾶλλον δὲ ἀνάγκη μηδέτερον, ἀνάγκη κινεῖσθαι κατὰ διάμετρον. οὕτω δὲ κινούμενα ὡς πρὸ εἴρηται, οὐδέτερα τούτων εἰσὶν τε πάχειν. ἡ διαζῆν οἱ ἵπποι ἡ ὅσα τοιαῦτα, ἴσως ταῦτα προζιβαίνοντα κατὰ διάμετρον. ἡ οὐ τοῖς δεξιοῖς ἢ τοῖς ἀριστεροῖς ἅμα. τὸ αὖ πρόσω ἡ πρόσω ἡ ὅσα πλείους ἔχει πόδας τετταράων ποιεῖ τὴν κίνησιν. καὶ δὲ οὐ τοῖς τέτταρσι τοῖς ἐφεξῆς τὰ ὀπίσθια πρὸς τὰ ἔμπροσθεν κινεῖ κατὰ διάμετρον. δῆλον δ' ἐκ τοῖς βραδέως κινουμένοις. ἡ οὐ καρκίνοι γὰρ ἐν αὐτὸν τρόπον κινοῦσι. τὸ πολυπόδων γοῦν εἶναι. καὶ γὰρ οὗτοι κατὰ διάμετρον κινοῦσι, ἐφ' ὁπότερ' ἂν φοιῶσι τὴν πορείαν. ἰδίως γὰρ ἔχουσι τὸ ζῶον ποιεῖ τὴν κίνησιν. μόνοι δὲ οὐ κινεῖ ἐκ τὸ πρόσθεν τὴν ζώων. ἀλλ' ἐκ τὸ πλάγιον. ἀλλ' ἐπεὶ τοῖς ἔμπροσθεν διώρισται τὸ πρόσθεν, ἡ φύσις ταπεινὸν ἐποίησε ἀκολουθεῖν δυσαμιλοῦς τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς κώλοις. κινοῦνται γὰρ εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῖς. ὥστε πρόσθιον τινὰ καὶ τοῦ καρκίνους κινεῖσθαι διαζῆν ἐκ τὸ ἔμπροσθεν.

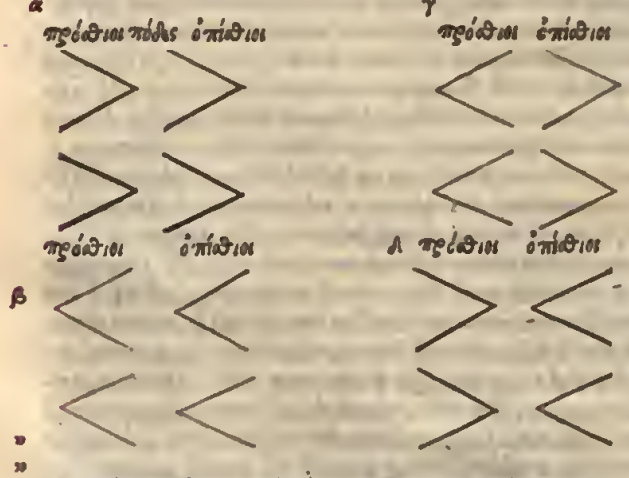
Γ ρότερον δὲ λέγωμεν τί ἐστὶ τὸ κατὰ διάμετρον κινεῖσθαι, ἢ οὕτω τὸ διαπὴ οὕτω κινοῦνται. μετὰ γὰρ τὸ κινῆσαι τὸ δεξιὸν τὴν ἔμπροσθεν, κινοῦσι τὸ ἀριστερὸν τὴν ὀπίσθιον. εἶτα τὸ ἀριστερὸν τὴν ἔμπροσθεν, ἢ οὕτω τὸ δεξιὸν τὴν ὀπίσθιον. ἔστιν οὖν ἐστὶ τὸ κατὰ διάμετρον. αὕτιον δὲ τοῦ κατὰ διάμετρον κινεῖσθαι, ὅτι εἰ μὲν ταῖς ἔμπροσθεν ἅμα καὶ πρῶτα ἐκίνουν, διαπατο ἂν ἡ κίνησις. καὶ οὐκ ἐν ἔσω συνεχὴς, ἣ καὶ προσετῆς ἂν ἐγίγνετο ἡ βάδισις, οἷονεὶ φιλκομένοις τοῖς ὄπισθεν. ἔτι δὲ οὐδὲ πορεύκοιτ' ἂν τὰ ἔμπροσθεν ἅμα καὶ πρῶτα κινεῖν, ἀλλὰ ἄλσις. χαλεπὸν δὲ τὸ συνεχῶς καὶ ἐπὶ πολὺ ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν ἀλλόμενα. ταχὺ γὰρ ἅπαντα φέρουσιν, ὅσοι τὸν τρόπον ἔστιν ποιοῦνται τὴν κίνησιν. πομπεύοντας δὲ ἵππους λέγω, ὧν τὸν χαλινοὺς οἱ ἐπιβάται κατέχουσι. καὶ μαζίζοντες αὐτοὺς οὐκ ἐῶσι πορεύεσθαι. ἀλλὰ μᾶλλον ἀλλεῖσθαι παρασκευάζουσι, καὶ πῶς τούτῳ λαξῶς καὶ παρακεκλιμένως πορεύεσθαι. τὰ μὲν οὖν πρόσθεν σκέλη δεῖ τὸν ὡς ἐγγύτατα ἅμα κινεῖν. τὸν δὲ τὸ πρόσθιον δεξιὸν καὶ τὸ ὄπισθεν δεξιὸν ἅμα κινοῦσι, ἔξω ἂν ἐγίγνετο τὴν ῥᾳσμάτων. τὸ μὲν γὰρ ῥᾶσμα ἀπὸ δεξιοῦ ἅμα γίνεται καὶ ἀριστεροῦ. ὅταν γὰρ προωθήσῃ τὸ ἔμπροσθεν δεξιὸν καὶ τὸ ὄπισθεν ἀριστερὸν ὁ ἵππος τὰ μέσα τὰ καὶ φθάνοντα τὸ βαρὺς εἶσι τὸ πρόσθεν ἀριστερὸν καὶ τὸ ὄπισθεν δεξιόν. εἰ δ' ἅμφω τὰ ἀριστερὰ ἢ ἅμφω τὰ δεξιὰ ἅμα κινήσει, λείψεται μὲν ἢ ἅμφω τὰ δεξιὰ ἢ ἅμφω τὰ ἀριστερά. ἀλλ' ἀδύνατον. τὸ γὰρ ῥᾶσμα ἀπὸ δεξιοῦ ἅμα καὶ ἀριστεροῦ γίνεται οὐ τοῖς τετράσιν ὡς εἴρηται. εἰ δὲ κατὰ μηδέτερον συμβήσεται τὴν εἰρημένων τρόπων, τὸν σωιεχῆ βάδισιν γίνεσθαι, ἀνάγκη κινεῖσθαι κατὰ διάμετρον. οὕτω γὰρ κινούμενα οὐδέτερα τούτων πάθοι ἂν. τοῦτ' ἔστιν οὔτε ἔξω τὴν ῥᾳσμάτων γίνεσθαι, οὔτε πίπτειν. καὶ δῆλον ὅτι τοῦτ' ἔστι δῆλον τὸ τὰ ῥᾴσματα οὐ τῷ βαδίζειν ἀπὸ δεξιοῦ ἅμα καὶ ἀριστεροῦ γίνεσθαι, οἷ ἵπποι καὶ ὅσα τοιαῦτα οὐ τῷ βαδίζειν ἴσασι ταῦτα καὶ τὸ σῶμα φθάνουσι, προβιβάσαι κατὰ διάμετρον, καὶ οὐ τοῖς δεξιοῖς ἢ ἀριστεροῖς ἀμφοτέροις ἅμα. λέγω δὲ καὶ τὰ πολύποδα κατὰ διάμετρον κινεῖσθαι. ἴσως γὰρ λόγου σεσημεῖωται ἔχον τὸ πολύπους πόδας ὀκτὼ πεπτεῖσθαι. εἰ δὲ ἐάσεις τὸν ὀκτὼ, ὁρᾷς δὲ τὸν τέτταρα, ὄψει τούτους κατὰ διάμετρον κινουμένους. πάλιν εἰ τούτους μὴ βλέψεις, ἀλλ' ἄλλους τέτταρας, τὸν ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις τέτρασιν ὄντας, ὄψει καὶ τούτους ὁμοίως κατὰ διάμετρον κινουμένους. τὸ αὐτὸ δὲ ἴσως ἂν καὶ ἐπὶ τὴν λοιπῶν γενόμενον. ἀλλὰ καὶ οἱ καρκίνοι ἐπὶ καὶ ἐς τὰ πλάγια κινοῦνται καὶ μὴ ἐς τὸ πρόσθεν, ὅμως καὶ οὗτοι κατὰ διάμετρον κινοῦνται. ἐπεὶ δὲ ὅταν τὰ ὄμματα ἐκεῖ καὶ τὸ πρόσθεν, ὅπου δὲ τὸ πρόσθεν ἐκεῖ καὶ ἡ κίνησις, οἱ δὲ καρκίνοι ἐς τὸ πλάγιον κινοῦνται, ἐπεποίηκεν ἡ φύσις τὰ τὴν καρκίνων ὄμματα τρέφεσθαί τε καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς κώλοις. κινοῦνται γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ τούτων εἰς τὰ πλάγια πρὸς ὃ καὶ τὰ κῶλα. ὥστε καὶ οὗτοι τρόπον τινὰ εἰς τὸ πρόσθεν κινοῦνται, ὅπου τὰ ὄμματα αὐτῶν.

Ο Ἱ ΔΟΡΝΙΘΕΣ τὰ σκέλη καθάπερ τὰ πεζὰ ποσὶ κάμπτουσι. τρόπον γάρ τινα παραπλησίως ἡ φύσις αὐτῶν ἔχει. τοῖς γὰρ ὄρνισιν αἱ πτέρυγες, αὗται τὴν προσθίων σκελῶν εἰσι. διὸ κεκαμμέναι ἐν αὐτοῖς εἰσι τρόπον, ὥσπερ ἐκείνοις τὰ πρόσθια σέλη. ἐπεὶ τῆς αὐτῆ πορείας κινήσεως τούτοις ἐχούσης τὴν πτερύγων ἡ κατὰ φύσιν ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς. πτῆσις γὰρ ἔστιν ἡ τούτων οἰκεία κίνησις. διόπερ ἀφαιρεθεισῶν τούτων, οὔθ' ἵστανται οὔτε πρόσω βαδίζουσιν οὐδεὶς ὄρνις. ἔτι δὲ πεζὸς ὄρνις καὶ οὐκ ὀρθοῦ, καὶ τὰ ἔμπροσθεν μόρια τῷ σώματος κυρτοτέρα ἔχοντος, ἢ ἀνάγκαιον ἢ βέλτιον πρὸς τὸ ἱστάναι δυσκάθαπτον εἶναι μηρὸν οὕτως κάτω κείμενον ἔχειν. λέγω δ' ὅτι εἰς τὸ ὀπίσθιον πεφυκότα. ἀλλὰ μὴν εἰ ἦλεν ἔξω ἔχειν ἦν τρόπον, ἀνάγκη τὴν κάμψιν ὑπὸ τὸ κοῖλον γίνεσθαι τῷ σκέλους καθάπερ τοῖς τετράποσιν ὑπὸ τὴν ὀπισθίων, ὅθ' ἡ αὐτὴ αἰτία ἐστὶν ὑπὸ τὸ ἄπτερον ὑπὸ τὴν πεζαπόδων καὶ ζωοτόκων. ὅλως δὲ οὔτε ὄρνιθος καὶ τὰ ὀλόπτερα τὴν πετομένων καὶ τὰ ἐν τῷ ὑγρῷ νήχεσθαι ὅσα αὐτῶν,

ξηλάζουσιν. ἐπεὶ γὰρ ἕλκει τὸν κοιλίαν αὐτῶν ἐσερχόμενα τὰ ἔγγεια ξηλάζει, ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν φοβηθῶσιν, ἅπερ εἶχεν ἕλκει τὸν γαστέρα καὶ καμπυλίκα τὰ ὄπισθεν σκέλη, οὐκ ἀεὶ ῥᾳδίως εἶχον ὑφ' ἑαυτὰ τὰ πόδια καὶ ὅπισθεν.

ΟΝΤΩΝ ΔΕ τεττάρων τρόπων τῆς κάμψεως κατὰ τοὺς σωφρόνους, ἀνάγκη γὰρ κάμπτειν ἢ ἐπὶ τὸν κοῖλον καὶ τὰ πρόσθια καὶ ὀπίσθια καθάπερ ἐφ' ὁδὸς α, ἢ ἐπὶ τοὐναντίον ἐπὶ τὸν κυρτὸν, ἐφ' ὁδὸς β. ἢ αὖ τετραμέρως μὴ ἐπὶ τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ τὰ μὲν πρόσθια, ἐπὶ τὸν κυρτόν. τὰ δ' ὀπίσθια, ἐπὶ τὸν κοῖλον. καθάπερ ἐφ' ὁδὸς γ, ἢ τοὐναντίον τούτοις. τὰ μὲν κυρτὰ πρὸς ἄλληλα. τὰ δὲ κοῖλα, ἐκτὸς, καθάπερ ἔχει ἐφ' ὁδὸς δ. ὡς μὲν ἔχει ἐφ' ὁδὸς α ἢ β, οὐθεὶς κάμπτει οὔτε τὴν θηρίων οὔτε τὴν τετραπόδων. ὡς δὲ τὸ γ, τὰ τετράποδα. ὡς δὲ τὸ δ, τὴν μὲν τετραπόδων οὐδεὶς πολλῶ ἐλίφαστος· ὁ δ' ἄνθρωπος τὸν βραχίονα καὶ τὰ σκέλη. τὸν μὲν γὰρ, ἐπὶ τὸν κοῖλον κάμπτει. τὰ δὲ σκέλη, ἐπὶ τὸν κυρτόν. ἀεὶ δ' ἐναλλὰξ οὐταυτίως ἔχει τὰ κῶλα τοῖς κάμψεσι τοῖς ἀνθρώποις. οἷον τὸ ἀριστερὸν ἐπὶ τὸν κοῖλον. ὁ δὲ δεξιὸς τὸ χεῖρος ἐπὶ τὸν κυρτόν. καὶ πάλιν ὁ ὦμος, ἐπὶ τὸν κυρτόν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ σκελῶν, ὁ μηρὸς ἐπὶ τὸν κοῖλον. τὸ δὲ γόνυ, ἐπὶ τὸν κυρτόν. ὁ δὲ πούς, τοὐναντίον ἐπὶ τὸν κοῖλον. καὶ τὰ πάντα δὴ πρὸς τὰ ἄνω, φανερὸν ὅτι οὐταυτίως. ἡ μὲν ἀρχὴ, ὑπεναντίως. ὁ μὲν ὦμος, ἐπὶ τὸν κυρτόν. ὁ δὲ μηρὸς, ἐπὶ τὸν κοῖλον. καὶ μὲν δὴ ἐπὶ τὸν κοῖλον. τὸ δὲ γόνυ, ἐπὶ τὸν κυρτόν. ὁ δὲ πούς τοὐναντίον, ἐπὶ τὸν κοῖλον. αἱ μὲν οὖν κάμψεις τῶν σκελῶν, ἔξεστιν ἐν ζόπον ἕκαστον καὶ ὅλῳ ταύτας τὰς αἰτίασ-

Σ ωνθήσομαι λέγει τὰ γόνατα καὶ ὅλως πᾶσιν ἀρμονίαν. καὶ ὡς δικαίως γινέσθαι καμπὴ. ἐκτίθεται δὲ τέτταρας ζόπους, καθ' οὓς ἂν τις ὑπονόησειν δικαίως γινέσθαι κάμψιν. καὶ τὸν μὲν ζῶν ἀποδοκιμάζει, ὅλῳ τῷ μὴ οἰόν τε γίνεσθαι κατ' οὐδένα τούτων κάμψιν γινέσθαι. ἐν δὲ οἰκτροσίτοις. λέγει δῶν ὅτι ἀνάγκη γοῦν ἢ ἐπὶ τὸν κοῖλον κάμπτειν καὶ τὰ πρόσθια καὶ τὰ ὄπισθεν. τουτέστιν ἀνάγκη γὰρ ὡς ἅπαξ κάμπτουσιν οἱ ἔμπροσθεν, οὕτως κάμπτειν καὶ τὸν ὄπισθεν. καὶ καλεῖ ζῶον ἐν ζόπον α. ἢ ἐπὶ τὸν οὐταυτίον ἐπὶ τὸν κυρτόν· τουτέστιν ὡς ἅπαξ κάμπτουσιν οἱ ἔμπροσθεν, οὕτω κάμπτειν καὶ τὸν ὄπισθεν, καὶ καλεῖ ζῶον ἐν τρόπον β. ἢ αὖ τετραμερῶς καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ· ἀλλὰ τὸν μὲν πρόσθιον ἐπὶ τὸν κυρτὸν, τοὺς δ' ὀπίσθιον ἐπὶ τὸν κοῖλον. οὗτος δ' ἦν ὁ ζόπος, καθ' ὃν κινοῦνται κατὰ φύσιν τὰ τετράποδα. κάμπτουσι γὰρ τὰ μὲν πρόσθια ἐπὶ τὸν κυρτὸν, τὰ δ' ὄπισθεν ἐπὶ τὸν κοῖλον. ἀναμένει δὲ τὸν ζόπον τοῦτον τὸν γ. ἢ τοὐναντίον τούτοις τὰ μὲν κυρτὰ πρὸς ἄλληλα. τὰ δὲ κοῖλα ἐκτὸς καθάπερ ἐφ' ὁδὸς δ. ἢ φησι λοιπὸν κάμπτειν, τὰ μὲν πρόσθια ἐπὶ τὸν κοῖλον, τὰ δ' ὄπισθεν σκέλη ἐπὶ τὸν κυρτόν. οὕτω γὰρ τὰ κυρτὰ ἕξουσι πρὸς ἄλληλα, καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ μέρη νεύοντα. ἕλκει γὰρ καθ' ἃ ἔχει καὶ τὰ πρόσθια γόνατα ὑπὸ τῶν κοίλων, καὶ τὰ ὄπισθεν ὁμοίως, ἀνάγκη δὴ ἔχειν καὶ τὰ κυρτὰ πρὸς ἄλληλα. διαφέρεσθαι δὲ ταῦτα ἐκ τῆς ἱστορίας. ἐρεῖ ὅπως τὰ δ πρὸς ἄλληλα ἔχουσι τὰ κυρτὰ, καὶ οἱονεὶ ζλίπουσα ἄλληλα. θεὶς οὖν τὸν τέταρτον ζόπους, λέγει ὅτι οὐδὲν οὔθ' ὡς τὰ α οὔθ' ὡς τὰ β κάμπτει. ὡς δὲ τὸ γ, πάντα τὰ τετράποδα. ὡς δὲ τὸ δ τὴν μὲν τετραπόδων οὐδὲν πολλῶ ἐλίφαστος. καὶ οὗτος δῆλον μὴ ἔχειν γόνατα, ἀλλ' οἱ τοῖς ὠμοπλάταις, καὶ τοῖς αἰσχολοῦσιν ὄπισθεν ποιεῖσθαι τὰς κάμπας, οὐ μόνον δὲ οὗτος οἱ τοῖς τοιούτοις μέρεσιν οὕτω κάμπτει ὡς τὰ δ, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ τετράποδα. οἱ μὲν γὰρ τοῖς γόνασι κάμπτουσιν ὡς ἔχει τὰ γ. οἱ δὲ τοῖς ὠμοπλάταις καὶ τοῖς μηροῖς ὡς τὰ δ. σαφῆ δὲ ἔδωκεν πολλάκις οὐταῦθα ἔπομεν, ἃ φησι τοῦδε τῆς οὐσιότητος τῆς τῶν βραχίονων κάμψεως καὶ τῶν σκελῶν. λέγει δὲ ὁ μὲν ἀνθρώπου κινεῖσθαι ἐπὶ τὸν κυρτὸν, δίον ἐπεῖν ὅτι ὁ μηρὸς καὶ ἐπὶ τὸν κοῖλον κάμπτει, οὐκ ἐπὶ τὸν κυρτόν. ἀμφοτέρως γὰρ κάμπτεται.

ΚΙΝΕΙΤΑΙ δὲ τὰ ὀπίσθια πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ τὰ διάμεσον. μᾶλλον γὰρ ὁ δεξιὸς τὸν ἔμπροσθεν, ὁ αὐτὸς δὲ τὸν ὄπισθεν κινεῖσιν. εἶτα ὁ αὐτὸς δὲ, τὸν ἔμπροσθεν. μᾶλλον δὲ ζῶον, ὁ δεξιὸς τὸν ὄπισθεν. αὖτον δ' ὅτι οἱ μὲν τὰ ἔμπροσθεν ἅμα καὶ πρῶτον διίστασιν αὖ, ἢ καὶ προωθεῖς ἐγίνετο ἡ βάδισις. καὶ οὐ ἐφελκομένοις τοῖς ὀπίσθιοις, τῇ τάσει. ἔπι δ' οὐ πορεία ἄλλη ἄλλοις ἐν τοιούτοις. χαλεπὸν δὲ

προσεκχεόντος τοῦ σώματος, ἔκτασις ἔσται τοῦ σκέλους, καὶ ὀξὺ τὸ ἐξῆς, οἷμαι τοιοῦτον. οὕτω μὲν γὰρ τοῦτό ἐστι πρὸς τὴν κυρτὴν περιφέρειαν κάμπτοντος τὸ σκέλους, ὅταν προάγηται καὶ εἰς τὸ πρόσω βαίνῃ τὸ τοῦ ζώου σῶμα, διωκόντων ἔκτασιν γίνεσθαι τοῦ σκέλους, ὥστ' ἀνὴ τὴν εἰς τὸ πρόσω βάσιν συμβάλλεται ἡ τοιαύτη τῶν σκελῶν κάμψις. ἐκείνως δ' ἀσυνεχοῦντος. τοῦτό ἐστιν. εἰ δὲ εἰς τὸ ὀπίσθιον μὴ κατὰ φύσιν ἔσται ἔκτασις, συνεξέλλεται αὐτὰ μᾶλλον ἐκείνως ἢ τοὶ εἰς τὸ κοῖλον κάμπτοντων, οὐ γὰρ πρὸς τῷ κοίλῳ τῆς κάμψεως καὶ οἱονεὶ διπλώσεως τοῦ σκέλους γινομένης, συνεξαίνεται αὐτὰ εἰς τοὐπίσθιον ἀθεῖσθαι τὸ σῶμα. ἔτι δὲ εἰ μὴ οὕτως ἐκάμπτοντο ἡμῶν τε καὶ τῶν τετραπόδων οἱ πρόσθιοι, οὐκ ἂν ἦν ἔκτασις τοῦ σκέλους, ὅλλον αὖ γένοιτο ὧδε. ἔστω δὴ ὁ Σωκράτης βαδίζων. καὶ προσβιβάσῃ τὸ εἰ τύχοι ἔχων τὸν δεξιὸν πόδα, ἀποβιβάσῃ δὲ καὶ φθάσεται τὸ ἀριστερὸν. ἀνάγκη οὖν εἰ μέλλει προσβιῶναι ὁ ἀριστερὸς, πρότερον δεῖσθαι γενέσθαι καὶ συνεπιβῶσαι τῷ δεξιῷ, καὶ οὕτω προβιῶναι. ὡς γὰρ ἡ σκελὶς οὐ προβαίνει οὐδὲ διδόχεται τὸν ἦλιον, εἰ μὴ συνεπιβάσει αὐτῷ, οὕτως οὐδὲ τὸν ἀριστερὸν πόδα, οἷόν τε προσβιῶναι καὶ ἔμπροσθε γενέσθαι τοῦ δεξιοῦ, εἰ μὴ σύνοδος αὐτῶν γένηται. εἰ δὲ ἔλαττον, μέχρι ἐκείνου ἰὼν αὖθις τοῦ ὀρθοῦ κίνησις, μέχρι οὗ συνεπιβάσῃ τῷ δεξιῷ. πάλιν αὖ τὸν δεξιὸν μέλλοντα προβιοῦν οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ γόνατος ὀρθὸν ὄντα ὡς τὸν ὀρθὸν ἐπιβῆναι. ἀνάγκη γὰρ ὀπίσθιον εἶναι τὸν γόνυ ὡς καὶ ἐπὶ τὸν ὀρθὸν. καὶ εἰ ἔμελλον εἰς τὸ κοῖλον κάμπτεσθαι, οὐκ ἂν ἔτι ἔκτεινον τὸν γόνυ πρὸς αὐτὸν ὧδε ἐκτείνεσθαι. συνεπιβῶσι γὰρ αὐτῷ ἡ τοῦ γόνατος αἰρομένη καὶ οὐκ πόδιζεν. διὸ καὶ αἰτίαν εἰ ἔρωτῶντι καὶ πρὸ ὀπίσθιον ἔχοντες τὸν γόνυ, διώκασται ἐπὶ πολὺ ἐκτείνειν τὸν πόδα, μετὰ ὀλίγον αὖθις βρέμει. καὶ ἐπεὶ ἡ προέκασις γίνεται ἐπὶ τὸν αὐθρώπων, ἐπὶ πολὺ ἐκτεινομένου τοῦ ποδὸς εἰς τοὔμπροσθεν, τότε δὲ ἔξω γενέσθαι οὐκ ἠδύνατο, οὐδὲ βάδισις αὖ ἐγίνετο. ἢ καὶ ἐγίνετο, πάνυ βραδεῖα. ὀξὺ δὲ καὶ πρὸ βάσιν τοῦ ποδὸς βραχυτάτην γενέσθαι συμβαίνειν. ἔτι φησὶν εἰς τὸ ὀπίσθιον, λέγων ὀπίσθιον πρὸ κοίλου περιφέρειαν, γινομένης τῆς κάμψης, δύο αὖ ἅμα καὶ ἐναντίας ἐκινεῖτο τὸ σκέλος κινήσεις. οὐκ εἰκὸς δὲ ἵνα μὴ λέγῃ ἀδύνατον, τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἅμα τὰς ἐναντίας κινεῖσθαι κινήσεις. ἔχεται δὲ μικροῦ λέγει τὸ γόνυ. δύο δ' αὖ ἅμα καὶ ἐναντίας ἐκινεῖτο τὸ σκέλος κινήσεις οὕτω. τὸ μὲν γὰρ ἄχρι τοῦ ἰσχίου ἄχρι τοῦ γόνατος, ὁ μηρὸς καλεῖται, κάμπτεται αὖ καὶ κινεῖται ὄπισθεν πρὸς τὸ ὀσφῦν, ἀνάγκη γὰρ ἐκεῖσε ἐγκλίνειν τὸν μηρὸν, τῆς κάμπτης οὖσι τὸ κοῖλον γινομένης. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ γόνατος ἕως τοῦ σφυρῶν, ἃ δὴ σφυρὰ κατὰ χρώμενος ἄστραγάλους καλεῖ, εἰς τὸ ἔμπροσθεν. ὥς τε συμβαίνειν τῷ μὲν ἡμίσει τοῦ παντὸς κώλου ἤτοι τῷ μηρῷ ὀπίσθιον κινεῖσθαι, τῷ δὲ λοιπῷ ἤτοι τῇ κνήμῃ ἔμπροσθεν. οὐ αὐτίκα δὲ τὸ ἔμπροσθεν τῷ ὀπίσθιον. ὡς τε καὶ αἱ τοιαῦται κινήσεις. οὔσης δὲ τῆς κάμπτης οὗ τὸ κοῖλον καὶ τῶν κυρτῶν περιφέρειαν, τῇ μιᾷ κινήσει τῇ εἰς τὸ πρόσθεν ἡ κατὰ τόπον γίνεται μεταβολὴ, καὶ γὰρ καὶ ὁ μηρὸς καὶ ἡ κνήμη οὗ τὸ ἔμπροσθεν κινοῦνται, ἀλλ' ὁ μὲν ἀνθρωπος ὀξὺ ταῦτα εἰς τὸ ἔμπροσθεν καὶ κυρτὸν τῶν ποδῶν κάμπτει. τοῦ δὲ ζῴου γένεσθαι εἰς τοὐναντίον. εἰς τὸ κοῖλον γάρ. καὶ ἔξω ὀλόκως. ἀχρεῖοι γὰρ αὖ ἦσαν κάμπτόμενοι εἰς τοὐναντίον. πῶς γὰρ αὖ ἠδύνατο προσάγειν τῷ στόματι τὸν τροφὸν, εἰς τοὐναντίον κάμπτόμενοι. τὰ δὲ πεζὰ ποδα καὶ τὰ ζωοτόκα οὐχ οὕτω κάμπτουσι, τὰ δὲ τετράποδα καὶ ζωοτόκα κάμπτει τοὺς προσθίους πόδας οὗ τὸ κυρτὸν, ὀξὺ τὸν προσφυμοίλω καὶ οὗ τῷ ἀνθρώπῳ αἰτίαι. ἄλλως τε οὕτω μὲν κάμπτονται, διώκασται οὗ τὸ λυμπεωρίζειν καὶ ἐκτείνειν τὸν πόδα. ὀπίσθιον δὲ κάμπτονται, μικρὸν ἀπεμπεώριζεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς. ἅμα γὰρ τῷ αὖραι μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς τὸν πόδα, ὀξὺ τὸ δύο συμβαίνειν αὐτὸν κινεῖσθαι κινήσεις καὶ ἐναντίας, ὡς οὗ τῷ ἀνθρώπου ἔφαμεν, ὅτε μηρὸς ἅπας καὶ ἀπὸ τοῦ γόνατος ἄχρι τῆς ὀπλῆς, ἐπὶ τὸν γαστρὸς ἀπίπτου. ὡς γὰρ ναῦς ἐπὶ πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τὴν γῆν δεῖ ἀπέπαυσι, πρὸς τὴν κεφαλὴν πίπτουσι τὰ γόνατα, οὕτω τότε οὐ τῇ βαδίσει πρὸς τὸν γαστρὸς ἐπίπτει αὖ. ἴσον δὲ ὅτι μηρὸς οὗ τὸν ἔμπροσθε ποδῶν ἐκάλεσεν, ἀπὸ ἀπὸ τῆς ὠμοπλάτης ἄχρι τοῦ γόνατος μόρις. τὰ μὲν οὖν πρόσθια σκέλη ὀξὺ ταῦτα κάμπτουσι οὗ τὸ κυρτὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀπίσθια χιαδὸν ἐναντίως οὗ τὸ κοῖλον, ὀξὺ τὰ λειχρότατα οὗ τὸν ἔμπροσθίων. ὁ τῶν ποδῶν γὰρ μετεωρισμὸς αὐτοῖς, ὁμοίως ἔχει τοῖς προσθίοις. τοῦτ' ἔστιν ὁμοίως τοῖς προσθίοις μετεώριζον αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς. ἔπι δὲ τοῦ τῶν προσθίων, ὅτι μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς αὖ αὐτοὺς μετεώριζον. μικρὸν γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τούτοις αὖ ἐγίνετο αὖρσις τοῦ μηροῦ καὶ τῆς κάμπτης. λέγει δὲ κάμπτον τὸ λειπὸν μόριον τὸ μετὰ τὸν κάμπτην. μικρὸν οὖν ἀπὸ τῆς γῆς ἐγίνετο αὖ καὶ τούτοις αὖρσις καὶ οὐδὲν ὑπέπιπτον ἀπὸ τὸν γαστρὸς τόπον.

Ε΄ ΤΙ ΤΟΙΣ ΓΕ ΘΗΛΑΖΟΜΕΝΟΙΣ αὐτῶν καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην λειτουργίαν ἀναγκαῖον ἢ βέλτιον οὕτω κάμφθαι τὰ σκέλη. οὐ γὰρ ῥᾴδιον τὴν κάμψιν ποιουμένων εὐθὺς αὐτὰ ἴχνη τὰ πίνα καὶ σκεπάζειν.

Λ΄ ντὶ τοῦ ἀναγκαῖον καὶ βέλτιον. ἢ τὸ βέλτιον ἐπὶ τίνι κον, ὡς εἰ ἔλεγεν, ἀναγκαῖον, εἰ δέ τις ἀναγκαῖον λέγειν οὐ βούλεται, ἀλλὰ βέλτιον λέγειν οὐκ ἀποκνητέον. ἀναγκαῖον οὖν ἢ βέλτιον τοῖς θηλάζουσιν οὕτω κάμπτειν τὸν ὀπίσθιον, πρὸς τὴν τοιαύτην λειτουργίαν, ἤτοι πρὸς τὸ δύνασθαι τοὺς μαστοὺς τοῖς

θηλάζουσιν.

δί πόδες ὄντες καὶ οἱ ὄρνιθες, πλὴν τῶν σκελῶν φύεσθαι ἡμῖν. καὶ τὰ ἐξῆς. ἕως τοῦ ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες. καὶ προσυπακουστέον ἐν ὅλῳ καὶ ἐν ἐξῆς τῆς λέξεως τοιοῦτον. δῆλον δὲ καὶ ὅτι οἰκείως οἱ ἄνθρωποι δί πόδες ὄντες καὶ τὰ ἐξῆς.

ΑΙΤΙΟΝ Δ' ὅτι ἡ φύσις οὐδὲν δημιουργεῖ μάτην ὡς πολλάκις εἴρηται πρότερον. ἀλλὰ πάντα πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκ τῶν οἰκείων.

Δια τοῦτο δὴ λείπουσι τίνος οὕνεκεν ὁ μὲν ἄνθρωπος δί πους ὢν ἡμπεσε τὸ σκέλος πρὸς πλὴν κυρτὴν τοῦ διαφόρησεως, ὁμοίως καὶ τὰ τετράποδα τὸν μὲν ἔμπροσθεν πρὸς αὐτὴν, τὸν δ' ὄπισθεν πρὸς τὴν κοίλην. καὶ πρῶτον λείπουσι ἕξιν ἐκεῖ ἄνθρωπον. καὶ λέγει διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, δι' ἃς ὁ ἄνθρωπος οὕτω τὸν πόδας ἡμπεσε, καὶ τὰ τετράποδα ἡμπεσε τὸν πρόσθεν. καὶ μετὰ ἕξιν λείπουσι. καὶ διατί τὸν ὄπισθεν εἰκαίτιως ἡμπέπουσι. καὶ τέλος διατί αἱ ὄρνιθες δί πόδες ὄντες, οὐχ ὡς οἱ ἄνθρωποι ἡμπέπουσιν ἀλλ' ἐξ εἰκαίτιος. καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἔοικεν, τὸ ἡμπεσε πάντα τὰ ὑπὸ πόδα τὰ σκέλη, ὥσπερ ἡμπέπουσιν, αἰτιᾶται πλὴν φύσιν λέγων. αἴτιον δὲ τοῦ ἡμπεσε οὕτω, ὅτι οὐδὲν ἡ φύσις μάτην ποιεῖ ὡς καὶ πρότερον εἴρηται. ἀλλὰ πάντα πρὸς τὸ βέλτιον ἐκ τῶν οἰκείων.

Ωσ τε ἐπεὶ πᾶσιν ὅσοις ὑπάρχει κατὰ φύσιν, ἢ κατὰ τόπον μεταβολὴν τὴν σκελῶν, ἐστῶτος μὲν ἐφέσου, ἐν βαρὺς εἰ τοῦτῳ ἔδει. κινημένοις δὲ, εἰς ἐν πρόσθεν, λεῖον ἐν πόδα ἐν ἡγούμενον, τῇ θέσει, κοῦφον εἶναι. σωιεχοῦς δὲ τῆς πορείας γινομένης, αὖθις εἰκότως λαμβάνει τὸ τοῦτῳ ἐν βαρὺς, δῆλον ὡς ἀναγκαῖον ἐκ τῆς καταφορᾶς ἐν σκέλος αὖθις τε, διὰ τὸ γίνεσθαι μέσον τὸς, τῆς τε κατὰ ἐν προσθόν τα πόδα σημείων καὶ τῆς κινήσεως. ἔστω δὲ συμβαίνειν ἅμα καὶ προῖσθαι ἐν ζῷον, εἰς ἐν ἔμπροσθεν μὲν ἔχοντος πλὴν καμπὴν τῆς ἡγουμένου σκέλους, δυνατὸν. εἰς τοῦπισθεν δὲ, ἀδύνατον. οὕτω μὲν γὰρ προσεκχεόντος τῆς σώματος, ἡ ἔκτασις τῆς σκέλους ἔσται. ἐκείνως δὲ, ἀσυνεχεόντος. ἔτι δὲ εἰς ἐν ὄπισθεν μὲν τῆς καμπῆς οὔσης, δύο κινήσεων ἐγγίνεται αἱ ἡ τῆς τροδὸς θέσεις. ὥστε ἀναγκαίως τε αὐταῖς. καὶ τῆς μὲν, εἰς ἐν ὄπισθεν. τῆς δὲ, εἰς ἐν ἔμπροσθεν. ἀναγκαῖον γὰρ τὸ τῇ συγκάμψαι τῆς σκέλους, τῆς μὲν μεροῦ ἐν ἔσχατον εἰς ἐν ὄπισθεν προάγειν. πλὴν δὲ κυρτὴν ἀπὸ τῆς καμπῆς εἰς ἐν ἔμπροσθεν ἐν πόδα κινεῖν. εἰς ἐν ἔμπροσθεν δὲ τῆς καμπῆς οὔσης, οὔτε ὑπεναντίας κινήσεσι. μιᾷ τε τῇ εἰς ἐν ἔμπροσθεν, ἢ λειχθεῖσα πορεία συμβαίνει τε. ὁ μὲν δὴν ἄνθρωπος δί πους ὢν, καὶ πλὴν κατὰ τόπον μεταβολὴν κατὰ φύσιν τοῖς σκέλεσι ποιούμενος, δῆλον πλὴν εἰρημένην αἰτίαν κίνημπεν εἰς τὰ ἔμπροσθεν τὰ σκέλη. τὸν δὲ ζερκίνεσθαι διὰ ἡ κοίλην, ὑλόγως. ἄχρυσοι γὰρ ἦσαν καμπόμενοι εἰς τοὐναντίον, πρός τε πλὴν τὴν χειρῶν χρῆσιν. καὶ πρὸς πλὴν τῆς φορᾶς λύμην. τὰ δὲ τετράποδα καὶ ζωστόμα, τὰ μὲν ἔμπροσθεν σκέλη ἐπεὶ ἡ γένεσις τε τῆς πορείας αὐτῶν, καὶ ἔστι τοῦτ' ἐν τῷ μέρει ἡ ἔμπροσθεν τῆς σώματος, ἀναγκαίως καμπτὴν διὰ πλὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἣν πρὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι. καὶ τὰ γὰρ ζῷα ὁμοίως ἔχουσι. διόπερ καὶ τὰ τετράποδα καμπτὴν εἰς τὰ πρόσθεν, ἐν εἰρημένον τρόπον. καὶ γὰρ οὕτως μὲν τῆς καμπῆς αὐτῶν γινομένης, ἐπιπολὺ δυνήσονται τὸν πόδας μεταφέρειν. ἀναγκαίως δὲ καμπτοντες, μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἀπ' αὐτὸν ἀμετεώριζον. δῆλον, ἐν τὸν μεροῦ ὅλον καὶ πλὴν καμπτὴν ἐφ' ὑψηλὸν κίνημα πέφυκεν, ἀλλὰ τῇ χαρᾷ γίγνεσθαι πρᾴοντος αὐτῷ. τὴν δ' ὄπισθεν σκελῶν, εἰ μὲν ἦν εἰς ἐν ἔμπροσθεν ἡ καμπὴ, ὁ τὴν πόδων, ἀπ' ἀμετεωρισμὸς ὁμοίως αὐτοῖς ἔσχε τοῖς προσθίοις, ἀλλὰ βραχὺ ἀπ' ἐγίγνετο καὶ τούτοις κατὰ πλὴν αὔρην τῶν σκελῶν τῷ, τὸ μεροῦ καὶ τῆς καμπῆς ἀμφοτέρων, ἀλλὰ ἐν τῆς χαρᾶς τόπον ἀλλὰ πιπτόντων. εἰ δ' εἰς ἐν ὄπισθεν, καθάπερ καὶ νῦν καμπτουσιν, οὐδὲν ἐμπόδιον αὐτοῖς γίγνεται πρὸς πλὴν φορέαν, ἐν τῇ τοιαύτῃ κινήσει τὴν ποδῶν.

Σπουδαῖαι λείξεις τὴν προβλημάτων ἢ τῆς προβλήματος. λεῖα δὲ ὑφίζειν εἰς ἐν, αὖθις ἐν τούτῳ ἐν βαρὺς ἀναγκαίως λαμβάνειν. ὅταν ἐπάγειν ἐν δῆλον ὡς ἀναγκαῖον ἐκ τῆς καταφορᾶς ἐν σκέλος. καὶ τὰ ἐξῆς, ἢ δὲ διαίσις τῆς λεγομένου τοιαύτη τις ἐστίν. ἐπεὶ ὡς δέδεικται ὅσα ποιεῖται κατὰ φύσιν δῆλον σκελῶν πλὴν κατὰ τόπον μεταβολὴν, ἐν μὲν βαρὺς ἐν τῷ ἑστῶτι ἢ τοῖς ἑστῶσι πίπτει, ὁ δὲ προβαίνων καὶ ἡγούμενος πούς κοῦφός ἐστιν, ἐπὰν δὲ προβῇ αὖθις εἰς ἐν πίπτει, ἐπεὶ οὖν οὕτως ἡ συνεχὴς πορεία γίνεται, δῆλον ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν ὡς δέδεικται καμπτὴν ἐν ἑστῶτα πόδα. αὖθις τε βάρυ γίνεσθαι μείονται, τῇ τε κατὰ ἐν προσθόν τα πόδα σημείου καὶ τῆς κινήσεως. τοῦτ' ἔστι μείονος τῆς προσθότος ποδός. ἔστω δὲ φύσει, τοῦτ' ἔστι ἡ παρὰ μέρος θάτερον μὲν μένειν, θάτερον δὲ προβαίνειν, ἔστω τὸ συμβαίνειν. καὶ ἅμα τούτῳ καὶ ἡ προβαίνειν ἐν ζῷον. εἰ δὲ ταῦτ' οὕτως ἔχει, εἰς μὲν ἐμπρόσθεν ἔχοι πλὴν καμπὴν, τοῦτ' ἔστιν εἰς πλὴν κυρτὴν τοδιαφόρησεως καμπτοντα τὸν προσθίους πόδας τὰ τετράποδα, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἑαυτῷ, δυνατὸν πλὴν πορείαν γίνεσθαι. εἰς τοῦπισθεν δὲ ἀδύνατον. πλὴν καὶ αἰτίαν τῆς ἀδυνάτου ἀσαφῶς καὶ τοδιεσταμένως ἐπήγαγεν ἐπαν. οὕτω γὰρ προσεκχεόντος τῆς σώματος, ἔκτασις ἔσται τῆς σκέλους, ἐκείνως δ' ἀσυνεχεόντος. λέγω δὲ προσεκχεῖν καὶ ὅλως προσίξιν, πλὴν εἰς ἐν πρόσω πορείαν. ἵν' καὶ πτερύγωσι κινεῖσθαι τὰ ζῷα. ἀσυνεχεῖν δὲ καὶ αὖ κλίνειν πλὴν εἰς ἐν ὄπισθεν. ἵν' οὐδὲν κατὰ φύσιν κινῆται. ἔστι δ' αὖ ἐν λεγόμενον δῆλον τῆς, οὕτω μὲν γὰρ

ἢ πλεῖον λέγει ὁ παλμικὸς. λέγει δὲ περὶ τῆν ὁλοπλόαν καὶ ἔξω, ὅτι ἡ ἀναθέσια τῆν ἑαυτῆς πλοῶν, ὁμοίως καὶ ἡ τῆς ἐκ φύσεως τῆν πλοῶν ἀναθέσια, οὐ γαρ εἰσιν ἐς ἑάτες ἐξεριζωμένα, συμβάλλεται τί πρὸς ὁ λιχνεύ. τουτέστι πρὸς ὁ ζρεπίδας γίνεσθαι πλὴ πόσιν αὐτῶν. τῷ δὲ ταῖφ φύσει ὁ ἐρέπτηγιον οὐδὲν ὠφελεῖ, διά τε ὁ μέγεθος, καὶ ὅτι ὁ ἀποβάλλειν. καὶ τοῖς μὲν ἄρρεσι ταὰς δὶ ἀμφότερα οὐδὲν ὠφελεῖ. ταῖς δὲ θηλείαις ὅτι ὁ ἀποβάλλειν μόνον. οὐ γαρ ἴσχυσιν αὐτὰ ὁ ἐρέπτηγιον μέγα. λέγει δὲ καὶ τῶν ὄρνις καὶ μάλιστα τῶν τάχεα πετομένους, ὑπεναντίως ἔχειν τοῖς ὁλοπτόροις πλὴ τῆν πλοῶν φύσιν. αἱ μὲν γαρ ὄρνιθες ἰσχυραὶ. τὰ δ' ὁλόπλοα ἀσθενῆ, ἀλλὰ καὶ αἱ γαμφωνυχίς φασιν, ὀξὺ ἴσχυσι ὁ σῆμος, ὥστε πολὺν πρόφασιν λαμβάνους. λέγων λαμβάνες πολὺν ὁ μακρὸν καὶ πτερόν. ἴσι δὲ ὁ σῆμος αὐτῆν καὶ ἰσχυρὸν τῇ φύσει τῆς σαρκός. ἰσχυρότατα γαρ ἡ τῶ σήματος αὐτῆν σάρξ. καὶ ὅλατι ἰσχυρὰ σαφῶς λέγει.

τ Ὁ δὲ μέλλον ζῶον ὀρθὸν βαδίζειν, ὅτι δὶ πόσα τε ἀναγκαῖόν ἔστιν εἶναι. καὶ τὰ μὲν ἄνω τῶ σώματος μέρη κουφότερα ἔχειν, τὰ δ' ὑφεστῶτα τούτοις βαρύτερα, δῆλον. μάτως γαρ ἂν οὕτως ἔχον. οἷόν τ' ἂν φέρειν ἑαυτὸ ῥᾳδίως. διότερον ἄνθρωπος ὀρθὸς μόνον τῶν ζώων ἐστί, τὰ σκέλη ἔχει πρὸς τὰ ἄνω τῶ σώματος, μάγιστα τῆν ἴσχυν πόσων, καὶ ἰσχυρότατα τα. δῆλον δὲ ποιεῖ ζῆν, καὶ ὁ συμβαίνει τοῖς παιδίοις. οὐ γαρ δύνασθαι βαδίζειν ὀρθὰ, δῆλον πάντα ναισάν ἔστιν εἶναι, καὶ μάζω καὶ ἰσχυρότερα ἔχειν ἢ κατὰ λόγον, τὰ ἄνω μέρη τῶ σώματος, τῆν κατωθεν. πρωϊόσης δὲ, τῆς ἡλικίας, αὔξησιν λαμβάνει τὰ κάτω μᾶλλον, μέχρι ἂν λάβωσι ὁ προσῆκον μέγεθος. καὶ ποιεῖσθαι τὸ τε τοῖς σώμασι πλὴ βάδισιν ὀρθήν. οἱ δ' ὄρνιθες κύφοι ἔντες, δι' ποδὸς εἰσι, δῆλον ὁ ὅτι αὐτοῖς ὁ βαρὺς εἶναι. καθάπερ ὁρίζονται τῶν ἵππους τῶν χαλκοῦς τῶν τὰ πρόσθια ὑπερῆναι τῆν σκιαν. μᾶλλον δὲ μάλιστα τῶ δι' ποδὸς ὄντας δύνασθαι ἑστάναι, ὁ ἔχειν ὁ ἰσχίον ὅμοιον μηρῶ. καὶ πλικούτον, ὡς τε δύνειν δύο μηροὺς ἔχειν. τὸν τ' ὦ τῷ σκέλει πρὸς τῆς κωμπῆς, καὶ ὃν πρὸς ζῆν ὁ μηρὸς ἀπὸ τῆς ἴσχιου. ἔστι δ' οὐ μηρὸς, ἀλλὰ ἰσχίον. εἰ γαρ μὴ πλικούτον ἦν, οὐκ ἂν ἦν ὄρνις δι' ποδὸς. ὥστε δῆ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς πτερύγωσι ζώοις, ὧν ὑπὸ ἄνω βραχὺς ὄντος τῶ ἰσχίου, ὁ μηρὸς καὶ ὁ ἄλλο σκέλος. λίαν οὖν ἂν ἦν ὁ σῶμα προπῖπτειν αὐτῶν. ἀνὰ δὲ μακρὸν ὂν μέχρι πατρὸς μέσων παρατείνει πλὴ γαστέρα. ὥστ' ὀπτῦσθαι τὰ σκέλη ὑπὸ θερισμοῦ ὰ φέρει ὁ σῶμα πάν. φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τούτων καὶ ὅτι ὀρθὸν οὐκ ἐνδέχεται ὁ ὄρνιθα εἶναι ὥστε ὁ ἀνθρώπου. ἔτι τῶ πτερῶν φύσις ὡς ἴσχουσα ὁ σῶμα τανῦν οὖσα, ἧς χρήσιμός ἐστιν. ὀρθὸς δ' οὐσα ἄχρηστος ἂν ἦν, ὡς πρὸ γράφουσι τῶν ὄρνιθας ἔχοντας πτέρυγας. ἅμα γαρ τοῖς ἐρημικοῖς δῆλον ὅτι οὐδ' ἀνθρώπου οὐδ' ἄλλο τὴν τοιούτων πλὴ μεροῦ, δυσκατόν ἐστιν εἶναι πτερωτόν. ὃ μάτον ὅτι πολλοῖσι σημείοις κεινῆσι τοῦτο ἢ τὸ ἅπτεσθαι οὐ μεροῦ, ἀλλ' ὅτι ἄχρηστος αὐτοῖς ἡ τῆν πτερύτων ἕξις, καὶ τὰ φύσιν κεινουμένοις. ὃ δὲ φύσις, οὐδὲν ποιεῖ παρὰ φύσιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ μὴ κάμπλες ἂν εἰ τοῖς σκέλεσιν, ἢ εἰ τοῖς ὠμοπλάταις ἢ ἰσχίοις, ἀλλὰ σὸν τ' ἂν τῆν οὐαίμων καὶ ὑποπτόων προδαίειν, ἔρηται πρότερον. καὶ ὅτι κάμπλες οὐκ ἂν ἂν, μυθικὸς ἂρ μαῦτος. ὅτι τε οὐ αὐτίως οὐ ἄνθρωποι δι' ποδὸς ἔντες, καὶ ἡ ὄρνιθος πλὴ σκελῶν ποιεῖται κάμπλες ἔτι τε τὰ πτερόποδα ὑπ' οὐ αὐτίως καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις. οἱ γαρ ἄνθρωποι τῶν μὲν βραχίονα κάμπτουσιν ὠδὶ τὰ κοῖλα. τὰ δὲ σκέλη ὠδὶ ὁ κυρτόν. τὰ δὲ πτερόποδα, τὰ μὲν πρόσθια σκέλη, ὠδὶ ὁ κυρτόν. τὰ δ' ὀπίσθια, ὠδὶ ὁ κοῖλον. ὁμοίως δὲ, καὶ οἱ ὄρνιθες.

τ ὁ μὲν οὖν δι' ὅτι αὐτὶ τῶ ὅτι ἅλις πάντα. ὁ δὲ ἑξῆς τῆς λέξεως τοιοῦτον. δῆλον γαρ καὶ ὅτι ὁ μέλλον ζῶον ὀρθῶς βαδίζειν, ἀναγκαῖόν ἐστι δίπουν τε εἶναι, καὶ τὰ μὲν ἄνω τῶ σώματος κουφότερα ἔχειν, τὰ δ' ὑφεστῶτα βαρύτερα. ἡ δὲ διαίρεσις τούτου τε ἡ τῶ ἑξῆς σαφής, δῆλον ὁ ὑρὶ ὧν ἅπτεσθαι πρὸς τούτου καὶ οὐ τοῖς πρὸς ζῶων μορίων. εἰ πολὺν δὲ ὅτι εἰ μὴ πλικούτον ἦν ὁ τῆν ὀρχίδων ἰσχίον, οὐκ ἂν ἦν βάδισις ὀρθὴ, ὑπήκαγλυ, ὥστε δῆ γαρ τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς πτέρυξι ζώοις. καὶ τὰ ἑξῆς, πανάλληλα δὲ ἔζῃ. εἰ γαρ μὴ μίζα ἔχει ἰσχίον ἀλλὰ μικρὸν, καὶ ὥστε πρὸς ἀνθρώποις καὶ τοῖς πτερόποσι ζώοις αὐτοῖς μέρος ὁ ἰσχίον ἐστὶν ὁ μηρὸς, οὕτως ἦν καὶ τούτοις, αὐτοῖς ἂν ἦν ἀπὸ βραχέος τῆς ἰσχίου ὁ μηρὸς, ἀ δὲ ἔζῃ, λίαν ἂν ἦν ὁ σῶμα προπῖπτειν αὐτῶν. φανερὸν δὲ φύσιν ὅτι ἦν δίπους ἐστὶν ὁ ὄρνις, λέγεται δὲ καὶ ὀρθὸς, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς τὸ αὐτὸ ὀρθὸν εἶναι ὥστε ὁ ἀνθρώπου. οὐ γαρ εὐθὺς ἔχετο ἄλλως χρήσιμον αὐτῷ πλὴ τῆν πτερῶν εἶναι φύσιν, εἰ μὴ ὡς ἔχει νῦν. δίσωσε αὐτῶν ὁ σῶμα. εἰ γαρ ἄλλως εἶχεν αὐτῶν ὁ σῶμα, ὡς ὁ τῆν ἀνθρώπων, ἄχρηστος ἂν ἦν αὐτοῖς καὶ ἀσφαλὴς ὁ τῆν πτερῶν φύσις. εἰ γαρ ἦζεν ὀρθοὶ ὡς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὡς γράφουσι τοὺς ὄρνιθας μετὰ πτερύτων, οἷοι ἂν αἱ πτέρυγες πρὸς τὰ σκέλη αὐτῶν. καὶ πρῶτον μὲν οὐ τῇ γῇ ἐλκόμενα, φθείρουσι γῆ ἄχρι τῆ ἀφῆς τῆ ὀρέπτηγίου, οὐ πόδιζεν αὐτοὺς καλῶς βαδίζειν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὀρέπτηγιον μετα ξὺ ὂν τῆν σκελῶν, αὐτόθι γῆ σωίζεσθαι ἐὸν εἶναι, ὀρθῶν ὄντων ὡς ὁ ἀνθρώπου τῆν ὀρίζειν, ἵνα τε τα οὐ τῇ πίπτει τύπτειν τὰ σκέλη καὶ πόνειν ὁ μπαίνειν, καὶ ἐπεὶ οἱ ὄρνιθες δῆλ. ὁ μὴ εἶναι ὀρθὰ ὡς οἱ ἄνθρωποι ἴχουσι τὰ πτερὰ, ὅτι αὖρα ὀρθὸν ἦν ἔζῃν ἀδύνατον ἔχειν πτερά. καὶ συμπτερύσσει ὁ σύμπαντα τὸν λόγον, λέγων. ὅτι μὲν οὖν εἰ μὴ κάμπλες ἦν. καὶ τὰ ἑξῆς δῆλα. καὶ ὅτι οὐ αὐτίως οἱ ἄνθρωποι

δὶ ποδὸς

ἐπεὶ οὐδ' ἄνθρωπος βαδίζει, μὴ κινῶν τὸν ὦμους. ἀλλὰ πάντα γε καθάπερ εἴρηται, ποιεῖται πρὸς μετα βολὴν ἡμῖν καὶ ἐκτάσει. ἅπαντα γὰρ εἰς τὸ ἔσω κάμπτομεν μέχρι τινὸς ἡ οἷ εἰς ὑπτιον προσφέρεται. ὥστ' ἀναγκαῖον, εἰ μὴ ἡ κατ' ἄλλο μόριον γίνεται ἡ κάμψις, ἀλλ' ὅλην γε ἀρχὴν τοῖς μὲν ὁλοπόδοις. τῷ πόρῳ· τοῖς δ' ὄρνισι, τῆς πόρυγος· τοῖς δ' ἄλλοις τῷ ἀνάλογον μορίῳ καθάπερ τοῖς ἰχθύσι. τοῖς δ' ὠοῖς οἱ ὄφεις· ἐν ταύτης γὰρ τῆς σώματος ἕξεως ἡ ἀρχὴ τῆς κάμψεως. τὸ δ' οὐρο πύγιον ἐστὶ τῷ πτηνοῦ πρὸς τὸ κατευθύνειν μὲν πτῆσιν καθάπερ τὰ πηδάλια τοῖς πλοίοις. ἀναγκαῖον δὲ καὶ ταῦτα εἶ τῇ προσφύσει κάμπτειν. διότι πᾶν τὰ, τ' ὁλοπόδα καὶ τοῖς χηλοπόδοις ἐστὶ τὸ οὐρο πύγιον ἀφυῶς ἔχει πρὸς μὲν ἐρεμοῦν χρῆσιν οἷ τοῖς τεταωσι, μὴ τοῖς ἀλεκτρυόσι καὶ ἄλλως τοῖς μὴ πτητικοῖς, οὐκ εὐευρρῆσι. τὴν μὲν γὰρ ὁλοπόδων οὐδὲν ἀπλῶς ἔχει οὐρο πύγιον. ὥστε καθάπερ ἀπήλαυνον πλοῖον φέρεται ὅπου αὖ τύχῃ ἕκαστον αὐτῶν προσπίπτον. ὁμοίως τὰ τε κουλιόπεζα. οἷ) κάνθαροι καὶ μηλολόνθαι. μὴ τὰ αἰόλυτρα, οἷ) μύλητται μὴ σφῦκες. μὴ τοῖς πτητικοῖς εἰς ἀχρεῖον τὸ οὐρο πύγιον ἔχει. οἷ) τοῖς τε πορφυρίωσι μὴ ὀρωσιοῖς μὴ πᾶσι τοῖς πλωτοῖς αὐτὶ τῷ οὐρο πυγίου, πίτυραι τε τοῖς πόδας ἀποτείνασται, καὶ χρῶνται αὐτ' οὐρο πυγίου τοῖς σκέλεσι, πρὸς τὸ κατευθύνειν πλοῦν πίπτουσι. βραδεῖαι δὲ ἡ πῆσις τὴν κουλεοπόδων ἐστὶ μὴ ἄδυνος, διὰ τὸ μὴ κατὰ λόγον ἔχειν πρὸς τὴν πόδων φύσιν, πρὸς τὸ τοῦ σώματος βαρος. ἀλλὰ τὸ μὲν πολύ. τα δὲ μικρὰ μὴ ἀδυνῆ. ὥστε πᾶν εἴη ἂν ὀλιγοδυνῆ· πλεῖον ὠθιζερεῖν κώπτειν φαίνεσθαι τὸν πλοῦν, οὕτω ταῦτα τῇ πῆσει χρῶνται. καὶ ἡ ἀδυνεια αὐτῶν τε τὴν πόδων μὴ ἐκ τῆς φύσεως, συμβάλλεταί τι πρὸς τὸ λιχνεύειν. τὴν δ' ὀρνίθων τὸ μὲν τὰ ὦ τὸ οὐρο πύγιον ὁτὲ μὲν ἄχρυσον ἔχει τὸ μέγεθος. ὁτὲ δὲ ἔχει τὸ ἀπο βάλλειν, οὐδὲν ὠφελεῖ. ὑπεναντίως δὲ ἔχουσιν οἱ ὄρνιθες τοῖς ὁλοπόδοις πρὸς τὴν πόδων φύσιν. μάλιστα δὲ τὰ χάσκα αὐτῶν τετόμωσι. τοιοῦτοι δὲ καὶ καμψώνυχες. τούτοις γὰρ τὰχυτὴς τῆς πῆσεως χρήσιμος ἐς τὸν ζῖον. ἀκόλουθα δὲ αὐτῶν εἶναι καὶ τὰ λοιπὰ τῷ σώματος μόρια πρὸς τὴν οἰκείαν κίνησιν. κεφαλὴ μὲν ἀπάντων μικρὰ μὴ αὐχὴν οὐ παχύς. τῦφος ἰσχυρὸν μὴ ἐξύ. ἐξὺ μὲν πρὸς τὸ βάπτειν εἶναι καθάπερ αὖ τὰ πλοίου πρῷρα λιμβάδους. ἰσχυρὸν δὲ τῇ πυξιφύσει τῆς σαρκός. ἵν' ἀπωθεῖν δυνῶνται τὸν προσπίπτοντα ἀδρα. μὴ ἕδραν ἐφεδίως μὴ μὴ μετὰ πόνου. τὰ δ' ὀπίθεν κοῦφα μὴ σωμάτια πάλιν εἰς τὸν, ἵνα ἐπικολυθῇ τοῖς ἔμπροσθεν, μὴ σύρεσθαι τὸν ἀδρα διὰ τὸ πλάτος. μὴ τοῦδε μὲν τούτων, διορίζω τὸν τρόπον ἕξειν.

Β' Περὶ δὲ τὰς πτερύγας βλέψαντές τινὸς, ὁρῶσι τοὺς ὄρνιθας τετομεύους μὲν διὰ τὴν πτερύγων μόνων, ἕξειν δὲ ταυτὸν ἴδιον τῷ δύνασθαι σημείοις κινεῖσθαι, βαδίζοντας δὲ διὰ τὴν ποδῶν μόνων, αὐτὸς δὲ ἴδιον ἔχον ὅτι τὰ σῶμα πάντα τέτρασι σημείοις κινεῖται, φησὶν ὧδ' ὅτι ζητήσειεν ἄν τις ἀδιαφορήτως βλέπων, πῶς κινοῦνται τέτρασι σημείοις οἱ ὄρνιθες πορευόμενοι ἢ πετόμενοι. μὴ λύει πρὸς ἀπορίαν πρῶτον μὲν καὶ τὰ πρὸς τὸν κολυμβοῦντα αὐτὴν πτερύγισιν, εἶθ' οὕτως καὶ τὰ πρὸς ἑστῶσιν. λέγει δὲ ὅτι οὐκ ἔρυνται τέτρασι σημείοις κινεῖσθαι. ἀλλ' ὅτι πλείοσι τὴν πατέρων οὐ δύνανται κινεῖσθαι. οὐ γὰρ ὡς πρὸ ὑπερβαίνει τὰ δύο σημεῖα, μὴ κινεῖται πλείοσι τὴν δύο, οὕτω δύνανται μὴ τὰ τέτρατα χωρὶς βαίνειν, μὴ κινεῖσθαι πλείοσι τούτων. ἀδύνατον γὰρ πλείοσι τὴν πατέρων κινεῖσθαι. αἴτιμα γὰρ αὐ ἔσται. λύσας οὖν αὐτὸν οὕτως, λύει ταύτην μὴ κατὰ τὸν ἑστῶσιν, λέγων. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' αὖ πέτεσθαι δύνανται ἀφαιρεθέντων τὴν κώλων. καὶ τὰ ἑξῆς. εἰ γάρ τις ἀποτέμοι τὰ τὴν ὀρνίθων σκέλη ἀφ' τὴν ἰχίων οὐδὲ μιᾶς δύνασθαι πέτεσθαι. ὁμοίως δὲ τὰς πόρυγας ἐκκόψειεν ἀφ' τὴν ὠμοπλατῶν, οὐδ' οὕτω δύνασθαι πορεύεσθαι. ὡς τε ἐπεὶ τὴν δύο σημείων ἀφαιρεθέντων, οὔτε πέτεσθαι δύνασθαι, δηλονότι πέντε σημείοις κινεῖσθαι. καὶ γὰρ μὴ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τῷ κινεῖν τοὺς πόδας τὸ τῷ βαδίζειν, καὶ τοὺς ὦμους κινεῖ. ἀδύνατον γὰρ μὴ κινοῦντα αὐτοὺς κινεῖσθαι. τῷ δ' ἅπαντα γὰρ εἰς τὸ ἔσω κάμπτει, πρόσκειται τὸ μέχρι τινός. διὸ ὅτι οὔτε οὐδεὶς ἰχθὺς πλὴν ἅπαξ μὲν σπάλασαν, ἀλλὰ μέχρι τινὸς πλὴν νῶτον ποιεῖται, οὔτε οὐδὲν τὴν χερσαίων πλὴν ἅπαξ μὲν γὰν. ἀλλὰ καὶ αὐτὰ μέχρι τινὸς πρόσω. ἀλλὰ καὶ τὸ, οἷ) εἰς ὑπτίαν, διλόγως πρόσκειται. εἰ γὰρ σκληρὸς ἦν ὁ ἀὴρ ἢ τὸ ὕδωρ μὴ αὐτὸ τοῦτο καὶ μὴ ὑπείκων μὴ διῳσταμένος, οὐκ ἂν ἦν ὅλως ἢ κατὰ τόσον μεταβολή. ὥστε δηλονότι κἂν εἰ μὴ κατὰ ἄλλο μόριον γίνεται κάμψις, ἀλλ' οὖν ἔσται ἡ αὐτὴ καὶ ἔκφυσις μὴ ἀνάκλασις, τοῖς μὲν ὁλοπόδοις, οἷ) μυλίττῃσι, τῷ πόρῳ, τοῖς δ' ὄρνισι τῆς πόρυγος, ἀλλ' οὖν ἐκάστοις ἴδιῳ ἀνάγκης κάμπτειν γίνεται. λέγει δὲ τὸ οὐρο πύγιον ἀκλᾶν τοῖς τῷ πλοίου πηδαλίοις ἐν δὲ τῇ προσφύσει ὅμοιον τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἐρείδεσθαι ὅτι τὸ οὐρο πύγιον, ἐκεῖ δὲ λέγει κάμπτεσθαι αὐτό. μὴ ὅσα μὲν εὐευπορεῖ, τούτοις χρησιμεύει τὸ οὐρο πύγιον πρὸς τὴν τοιαύτην εὐθυωσιν. ὅσα δὲ οὐκ εὐευπορεῖ ἀλλ' ἀτάκτως φέρεται, ὡς πρὸ τι ζῷον μαινόμενον, τούτοις οὐκ εὐευπορεῖσι, τουτέστι μὴ εὐευπόρως βαίνουσιν, ἀφυῶς ἔχει τὸ οὐρο πύγιον πρὸς τὴν τοιαύτην χρῆσιν. ἤτοι τὴν εὐευπορείαν. τὴν μὲν γὰρ ὁλοπόδων οὐδὲν οὐρο πύγιον ἔχει. ὥστε καθάπερ πλοῖον σῴζειν τὸ οἰκείαν πηδαλίων φέρεται ὅπου αὖ τύχῃ, οὕτω καὶ ταῦτα προσπίπτει τοῖς τυχοῦσιν. ὁμοίως καὶ τοῖς μὴ πτητικοῖς ἀχρεῖον ἔχει τὸ οὐρο πύγιον. ἀλλ' αὐτ' αὐτῷ τείνοντες τὸν πόδας πίπτουσι. ὧν δὲ τὰ ἑξῆς. ὁλκαδικὴν

κινεῖσθαι τὰ κυμαίνοντα τῶ ζώων. ἐκτεθείσης γὰρ τῆς κοιλίας εἰ ἴσην κατέχειν, οὐδὲν ἂν προσέθεσαν. ναῦς δ' ἐὰν βάλλεις ἐκτεθεῖσα. καὶ ἐρημίζοντος τούτου, ἐπέρχεται ὁ λοιπός. ἐπὶ πάντες δὲ ταῖς μεταβολαῖς, ὁ κινούμενον ὅτι μὲν ἐκτείνομενον εἰς βάθος προσδέχεται. ὅτι δὲ συγκαμπτόμενον τοῖς μὲν ὑγιεινοῖς μᾶλλον βάθος γινόμενον. τοῖς δ' ἐπομένοις συγκαμπτόν. πεπόνθασι δὲ καὶ τὰ ἀλόμενα πάντα κοιλίαν ἐν τῷ ἔξω κοιλοτέρῳ μᾶλλον τοῦ σώματος. καὶ ἔστιν ὁ τρόπον ἔχοντα ἄλλα ταῦτα. καὶ τὰ πτερωτὰ δὲ καὶ τὰ νέοντα, τὰ μὲν τοῖς πτέρυξιν βάθος ἔχοντα καὶ κοιλαίνεται τὰ πτερά. τὰ δὲ τῆ πτέρυγίου. καὶ τούτων τὰ μὲν τετράπορα. τὰ δὲ δύσιν, ὅσα προμηκέστερα πρὸς μορφολί. ὁ τῆν ἐγχελύων γένος. πρὸς δὲ λοιπὴν κίνησιν, αὐτὴ τῆν δύο πτέρυγαν τῷ λοιπῷ σώματι κοιλαίνομενα αὔξει, καθάπερ ἄρτεται πρότερον. εἰ δὲ πλατεῖς τῆν ἐχύων, τῆ μὲν τῷ πλάτει χρῶνται τῷ σώματος αὐτὴ τῆν πτέρυγαν. τῆ δὲ, πτέρυγες δύσι. τὰ δὲ πάμπαν πλατέα καθάπερ ὁ βάθος, αὐτοῖς τοῖς πτέρυξι καὶ ταῖς ἐχάτεις τῷ σώματος παραφραίνεις. βιβύνονται μὴ κοίλαινόμενα, ποιεῖται πρὸς ὠθισιν.

Δ εἰκυνσι δὲ τούτου ὅτι καὶ τὰ ἄκρα δὲ κοιλαίνεις ποιεῖται πρὸς κατὰ τόπον μεταβολήν. λείκινσι δὲ ἔξω δὲ τῷ λέγειν ὅτι κυμαίνοντα προσδέχεται. ὁ δὲ κύμασις κοιλαίνει, ὥστ' ἐπεὶ τὰ ἄκρα δὲ κυμαίνοντα προσδέχεται, ὁ δὲ κύμασις κοιλαίνει, αὖρα δὲ κοιλαίνεις πρόεισι μὴ τὰ ἄκρα δὲ. φασὶν οἷον ὅτι ὁ κύμασις διὰ τῶς συμβαίνει. τὰ μὲν γὰρ τῆν κυμαινομένων ταῖς κοιλαίναις ἐμβὰ τῆς γῆς ποιεῖται. καὶ ἅπτονται αὐτῆς αἱ κοιλαίναι αὐτῶν ὡς αἱ τῆν ὄφεων. τὰ δὲ οὐ ποιεῖται ἐμβὰ τῆς γῆς τὰς κοιλαίνας. οὐ δὲ ἅπτονται τῆς γῆς αἱ κοιλαίναι. ἀλλ' αἴρα κοίλαι πρὸς ὁ αἰσλεγοῦν μέρος αὐτῶν φέρει. ὡς τὰ ζῶα τὰ κοιλούμενα κάμπται. τὰ δὲ κινεῖται διὰ ἐλυασμόσεως. ὡς αἱ βέλαι. καὶ τὰ κοιλούμενα γῆς οὔ τρα. τῆς δὲ ἕδρα ὁ ἐλύασις καὶ ὅλως ὁ ἐλυασμόσθαι, αὐτὸς σαφωίζει λέγων. ταῦτα γὰρ τῷ ὑγιεινοτέρῳ προσδέχεται. ὁ δὲ λοιπὸν σῶμα πρὸς ἔξω σωμάχυσιν. αἱ γὰρ κοιλούμεναι οὔ τρα γῆς σκώληκες, ἐκτείνουσι μὲν ὁ πρόσθεν μέρος αὐτῶν. καὶ γίνεται λίαν λεπτὸν τὸν. ὁ δ' ὄπισθεν ἕδρα παχύ. ὅταν μέχρι πλὴν ἔκτασιν, ἐρεμεῖ μὲν ὁ πρόσθεν. σωμάχυσιν δὲ πρὸς ἔξω ὁ ὄπισθεν. καὶ γίνεται ὁ μὲν ἔμπροσθεν παχὺ, λεπτὸν ὂν πρότερον. ὁ δ' ὄπισθεν λεπτὸν, παχὺ ὄν. ὅταν μὲν γὰρ ἐρεμῆ ὁ ὄπισθεν, ἐκτείνεται δὲ ὁ ἔμπροσθεν, ἔξω μὲν λεπτύνεται. ὁ δὲ ἐρεμοῦν παχύνεται. ὅταν δὲ ἐρεμῆ ὁ ἔμπροσθεν, ἕλκεται δὲ καὶ σωμάχεται ὁ ὄπισθεν πρὸς αὐτὸν, λέγω δὲ πρὸς ὁ ἔμπροσθεν, πάλιν ὁ πρόσθεν παχύνεται. λεπτύνεται δὲ ὁ ὄπισθεν. οἱ πωὶ δὲ ὅτι τὰ μὲν ἐμβὰ τῆς γῆς, τὰ δ' εἰς ὁ ἄνω φυσῶσι τὰς κοιλαίνας, καὶ μίκτοι ἐξ οὗ πάντων τοῦτο τῆν ἐλυασμῶν, πάλιν ἐπανῆκεν ἐμβὰ τὰ κυμαίνοντα. καὶ φυσῖ, φανερὸν δ' ὅτι εἰ μὴ αἱ δύο τῆς μιᾶς μείζους ἦσαν, οὐκ ἂν ἠδύνατο κινεῖσθαι τὰ κυμαίνοντα τῆν ζώων. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενον σαφὲς φῦλ. ἴσως ἡ γεγονυῖα κοίλωσις ὑπὸ τῆς σώματος τῆ ὄφεως ἡ ἀσγ. καὶ ἀχθέντω ἐφ' ἑτέρᾳ τῆ ἀ πρὸς ὁ γ ἡ ασγ. φανερὸν δὲ ὡς ἐνδέχεται ἴση ἡ ἀσγ, ταῖς δυσὶ ταῖς αβ βγ, καὶ μὴ ἐλάττων, οὐκ ἂν ἠδύνατο κινεῖσθαι. ἐκτεταμένη γὰρ καὶ μία τῆς ἡ ἂν βάθος ἡ ασγ. εἰ δ' ἡ ἐκτεταμένη τοιοῦτον, ὅσον οὐκ ἂν ἠδύνατο ἄλλο τι θλῶαι, πῶς ἂν ἐκινήθη. ὁ μὲν γὰρ ἐλυασμόμενος, εἰ καὶ ποιεῖ τι ὁ πρόσθεν αὐτῆ, ὅσον ἡ δυνατὸν θλῶαι, ἀλλὰ δεῖ ὁ εἶναι ὁ ὄπισθεν εἰς ἀνω σωκυμένον, καὶ ὡς πρὸς δύο τινὲς βραχύτατοι εἶναι ἐχόμεναι ἀλλήλων, ἑστάμενον σωάγεται ὁ πρόσθεν. καὶ ποιεῖ πάλιν ἐφ' ἃς πρὶν καὶ κάμψεις. ἡ οὐ πάρεχ μόριος θλῶαι κινεῖται. ἐὰν δὲ τούτων ἀμάχανον ἡ ὅλως κίνησιν γενέσθαι, μὴ μεταβαλλόντων ὡς πρὸ τὰ ἐλυασμόνα. ἐὰ δέ τις λέγοι ὅτι κἂν ἴσαι ἡ ἀσγ τῆ αβγ, γένοιτο ἂν καὶ οὕτω κάμψις καὶ μεταβολή, ἴσως μὲν εἰ δυνατὸν ἐνθύνεσθαι, ἐὰν τῆς ἀλγ τῆς ἴσης αὐτῆ. ἔστω γὰρ ἡ ἀλγ, βάθος. καὶ κάμπτεσθω κατὰ τὸ δ. ὡς ἔχει ἐὰν ἡ ἀλγ. ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἴρα μένει πάλιν ὁ ἄ σημεῖον, ἐφ' ἡ καὶ πρὸ τῆ κάμψιν κατὰ τὸ δ. μένον δὲ τὸ γ μετέπεσεν. καὶ ζόπον τινὰ ἐδιπλώθη ἡ ἀλγ ἐ ὥστε δὲ ἀμεῖναι τόπον οὐδὲ μιᾶς. φανερὸν αἴρα ὅτι αἱ δύο τῆς μιᾶς μείζους εἰσὶ. τῆ κινεῖσθαι κατὰ διάμετρον ὡς σ' ἄγχος ἔρηται. ταῦτα δὲ πῶν λέγω ὅτι αἱ ἀπείρους ταῖς μεταβολαῖς, καὶ ταῖς δὲ τῆν φωῶν, καὶ ταῖς δὲ τῆς κυμάσεως, καὶ ταῖς δὲ ἐλυασμόσεως γινομέναις, ὁ κινούμενον ὅτι μὲν ἐκτείνομενον εἰς βάθος προσδέχεται, ὅτι δὲ συγκαμπτόμενον. αὐτάρκως δὲ λέγεται ἐπὶ τῆ αὐθρώπου. ὁ μὲν γὰρ προσωθούμενος καὶ προσαίων πους, ἐκτείνεται εἰς βάθος. ἐ δὲ μοῦνον καὶ ὁ βάρος φέρων συγκάμπτεται. ἔξω δὲ ὅτις σκοπεῖν, ἔοικεν καὶ ἐπὶ τῆν ὄφεων καὶ τῆν ἄλλων ἀπόδων γινόμενον. καὶ τὰ ἀλλόμενα δὲ ποιεῖται πρὸς κάμψιν οἷ ὑποκειμένῳ μορίῳ τῆς σώματος. λέγεται ὑποκείμενον πρὸ γῆν. δῆλον δὲ ἐπὶ τῆν ὑποπόδων ὑποκάμπτοντι ἀκούειν τὰ σκέλη. ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὐ τῆ ἅλσει συγκάμπτεται οὐ τοῖς γόνασι. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς, δῆλ ὁ πολλὰ ἐρηκέναι περὶ αὐτῆν οὐ τοῖς περὶ ζώων μορίοις.

Λ ΓΟΡΗ'ΣΕΙΕ δ' αὖτις πῶς κινοῦνται τὰ πτερωτὰ σημεῖον ἐ ὄρνιθος, ἢ τετράπορα ἢ πρεβύμορα. ὡς ἐρημοῦσ' ὅτι πάντα κινεῖται, τὰ οὖν μετὰ τὰ πτερωτὰ, οὐκ ἄρνται, δὲ ἁλλ' ὅτι οὐ πλάσεσι. οὐ μὲν ἁλλ' ὅταν πτῆσθαι δύνατο, ἀφαιρεῖ τῶν κώλων, ὅτι φρένας, τῆν πτερύγων ἀφαιρεθεισῶν.

ἐπεὶ οὖν

πεσθαι· ἡ μὲν οὖν λέξις δῆλος διὰ τοῦτο ὅτι τὰ βαδίζοντα κάμπτουσι αὐτὴν καὶ περιέρχεται ἡμῖν χάριν τοῦ σαφοῦς. μέχρι δὲ, καὶ κατὰ τὰς λέξεις αἰτίαν φησὶν ἕκαστον. προβαίνοντος σκέλους ἑκάτερον ποιεῖσθαι κάμψιν· ἐπεὶ γὰρ τὰ κῶλα ὅτου τὰ τοῦ σώματος σκέλη ἐστὶ δίχα τῷ μήκει καὶ αὐτὰ ἔσχα ἢ αὐτοκάμπτα ὡς τὰ πρός τι· ἡ γὰρ ὀξεῖα καὶ ἀριστερὰ τῇ πρός τι καὶ αὐαγκαίᾳ δίδει ἡ ὑφιστικὴ καὶ φθόνον· ἡ βαρὺς τοῦ λοιποῦ σώματος· κεῖται καθ' ἕτερον ἕρπεται. οὐ τῇ γῇ ἵστασθαι· ὅταν δὲ προσθῇ φθόνῳ εἰπεῖν ἡ ὀξεῖα σκέλος, γίνεται ἔξωρ ἡ ὀξεῖα, ἡ ὑποτείνουσα πλὴ ὀρθοῦ. ωνία. καὶ δυναμένη ἡ μὲν μέγεθος. καὶ πλὴ μεταξύ· τουτέστι καὶ γίνεται ὁ δυνάκατος τριφάτωνος ἴσον τοῖς ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους καὶ τῆς ἑκάστως ἀπαγραφόμενον τριγώνου. ἐπεὶ οὖν ὡς εἴρηται ἴσα ἀπὸ τὰ δύο σκέλη ἡ μήκει. οἱ δὲ τῇ προβάσει γίνεται ἡ προσεβηκὸς μεῖζον τοῦ μένοντος, αὐάγκη καμφθῆναι ἡ μόνον. οὕτω γὰρ γενόμενα ἔχεται τοῦ προβεβηκότος ἴσον ὄν. εἰπὼν δὲ ὅτι αὐάγκη καμφθῆναι ἢ γίνεται, ἐπήγαγεν οἱ τῇ συγκάμψει. ἡ γὰρ ἐλέφας ὀξὺ ἡ μὴ ἔχειν γίνεται πλὴ κάμψιν οἱ τῇ συγκάμψει ποιεῖται. λέγων σύγκαμψιν, πλὴ γενομένου οἱ τῷ ἰσχίῳ κάμψιν ἀλλὰ καὶ σημεῖόν φησι. τοῦ κάμπτεσθαι ἡ μένοντα πόδα οἱ τῇ κατὰ τόπον μεταβολῇ· ἡ ἑλάττων μὲν αὐτὴν γίνεσθαι μείζων δὲ ἡ προσβεβηκὼς. καὶ ἡ συμβαῖνον ἔτι τοῦ βαδίζοντος τοῦ ἰσχίου. οἱ γὰρ ταύτομεν αἴρουσιν βαδίζοντα περὶ τοῦ χόν. καὶ ἔχρηται οἱ τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ κάλαμον. μέσῃ μέλανος καὶ ἀπέμεσον τοῦ τοῦ χρυσ. ἡ γραφομένη οἱ τῷ τοίχῳ γραμμῇ δίχα τοῦ μέλανος. οὐ γίνεται δίβακ ἀλλὰ σκολιὰ ὥσπερ ἡ προκαμοῦσα ἡ ἀβγλδ. ὅταν γὰρ προσάλλῃ τὰ βάτραχοι τὴν ποδῶν, ὁ σωκράτης, καὶ ἑλάσσων ἑαυτῆ γίνεται δίχα πλὴ κάμψει αὐάγκην φθάσαι πλὴ αζ. ὅταν δὲ ἔξωρ μὲν, ἀπόβασιν ποιεῖται πρὸς πλὴ γῆν. ἕλκει δὲ φ. λοιπὸν, γράφεται ἡ βγ ἴσως αὐθισωθῆ ᾧ μέλλοντι. ὅταν γὰρ ἕλκῃ φ ἀποβεβηκότα, ὁμοία αἴρεται καὶ μείζων γίνεται. γράφεται οὖν ἴσως τῆς ὀβισώσεως ἀμφοῖν τοῖν ποδοῖν, ἡ βγ. ἐπαδὴ δὲ αἴρεται προβαίνων ὁ κάμπτων, ὠθεῖ γράφεται. ἡ γδ δίχα ἡ πάλιν τὰ πεινοῦσθαι οἱ τῇ συγκάμψει. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ὠθεῖ τὸ δ. ἡ εζ ἐντεῦθεν. ἀλλὰ κοῦν παρὰ τοῦ χόν τὶς βαδίζει ἰσοῖ ἡ αὐτῷ. ἄλλο δέ τις κάκεῖνος ἰσοῦψής. ᾧ τοίχῳ ἵστανται ὠθεῖ θατέρου μέρους τοῦ τοίχου οὐ σωσχώς ὀρθοῦται πλὴ τὸ βαδίζοντος κορυφῇ. ἀλλ' ὅταν μὲν προσάλλων ὁ βαδίζων ἡ πόδα, οὐχ ὁρᾶ πλὴ κορυφὴν αὐτοῦ δίχα ἡ τα πεινοῦσθαι καὶ βραχυτέρους γίνεσθαι. ὅταν δὲ ἕλκῃ ἡ ἀποβεβηκότα, ὁρᾷ δίχα ἡ αἴρεσθαι, καὶ ὠθεῖ μήκει γίνεσθαι. τοιοῦτα ἐστὶν, λέγει ὅτι οὐδίσκεται καὶ κινεῖσθαι μὴ ἔχρηται κάμπτειν τοῦ σκέλους ὡς πρὸ ὀρθοῦσιν τὰ πεινῶντα καὶ οἱ κεκαμμένους ἔχοντες τοὺς πόδας καὶ βαδίζοντες δίχα τὴν γοάκτων. ἄλλα κοῦν οἱ τοῖς σκέλεσιν τὴν πεινῶν καὶ τὴν αἰσθήσεων οὐ γίνεται κάμψις οἱ τοῖς γε ἰσχύοις ὑβ αὐαγκαίῳ. καὶ ὁ παλαιὸς δὲ λόγος ὁ λέγων τοὺς ἀλιφαίτας βαδίζειν χωρὶς κάμψεων, φυσικὸς ἐστι. καὶ ἐπεται γὰρ καὶ ἐντὸς οἱ τοῖς ὁμοπλάτοις ἢ τοῖς ἰσχίοις κάμψεως γινομένης. ἀλλ' ὁρᾷ μὲν χωρὶς τῆς τοῦ σκέλους κάμψεως οὐδὲν κινεῖται. οἱ δ' ἐρημένοι αὐτῶν περὶ καὶ οἱ οὐ τοῖς παλαίσμασι δίχα τῆς κίνεως προσόντες ὠθεῖ τὴν γοάκτων, οὗτοι κινοῦνται χωρὶς τῆς τοῦ σκελῶν κάμψεως, πλὴ αἰτίαν τούτου ἐποίησε λέγων, ἐπεὶ γὰρ τὸν λύδιν ἡ ἄνω μέρος ἡ ἀφ' κεφαλῆς ἄχρι τοῦ ἰσχίου, διὰ μακρὰ εἶναι τὰ κῶλα ἵνα ἡ συμμετρία πρὸς ἡ ἄνω. ἀ οὖν δεῖ καὶ ταῦτα μακρὰ εἶναι, αὐάγκη κάμπτειν γίνεσθαι. δίχα ἡ ὀρθοῦσθαι γίνεσθαι ἡ τείνοντα. καὶ γίνεσθαι πλὴ κάμπτειν ἢ οἱ ᾧ γίνεται, ἡ οἱ τῇ πλάγιᾳ καὶ τῷ ἀριστερῷ αὐτῆ ὁ χρὶ τοῦ μικροῦ σκαπτύλου ἢ ἄχρι τοῦ μεγάλου, κατασπεῖται. διὰ ἡ πλὴ ὀρθοῦ ἑλάσσω ὑποῦ ἐξεναι γίνεσθαι. οἱ δὲ προβεβηκότος θατέρου σκέλους, μένοντι ἡ τοιαῦτα τῶν ἐκ ὀρθοῦ, λέγω δὲ πλὴ γενομένου ἀπὸ τοῦ μένοντος ποδὸς, ὁμοίως δὲ μενεῖ καὶ ἡ σκέλος ἄκαμπτον, μεῖζον ἔσται ἴσον ὄν. τουτέστι ἔσται ἡ προβεβηκὸς σκέλος καὶ μεῖζον καὶ ἴσον τῷ ἀποβεβηκότι. ὥσπερ ὁ δυνάκατος. μεῖζον μὲν, ὅτι ὑποτείνουσι πλὴ ὀρθοῦ τωνίαν. καὶ ὅτι ἡ δυνάκαθος πλὴ ἡμιούσιον καὶ πλὴ ὑποτείνουσιν. εἰπὼν καὶ ὑποτείνουσιν κατὰ χρώμενος πλὴ ἐλάσσω ἴσον δὲ, διότι κάμπτει οὐ γίνεται τὰ ἀποβεβηκότος ποδός. ἐν ἑλάσσων τοῦ προβεβηκότος ὅτι τῆς κάμψεως γίνεται. καὶ συμπεφώνηται λίτων, αὐάγκην αὖρα κάμπτειν τὸ τε προσόν. ἡ δὲ τότε οὐκ ἔστι δύο μέρη τοῦ λόγου ἡ τὸ αὖρον, καὶ ἡ τὸ σωζόμενος. ἀλλ' οὐ μέρος χρόνου ἀκλωστικόν. καὶ ἔστι ἡ λεγόμενον τοιοῦτον. τότε καθ' ὃν χρόνον προβαίνει ὁ ἕτερος τὴν ποδῶν, ἀνάγκη κάμπτεσθαι ἡ μένοντα. καὶ ἅμα τῷ ἔξωρ κάμψαι, αὐάγκη ἡ ἕτερον ἐκτείνεσθαι. κεφαλὴ δὲ λέγει πλὴ τοῦ βαδίζοντος, ὃν πλὴ τοῦ σωκράτους. ὅτε γὰρ ὡς εἴρηται κάμπτει ὁ πους, ἡ τούτου κεφαλὴ κατοτρόχω γίνεται.

Λ Δ' ἄπόδε, τὰ μὲν κυμαίνει τὰ προσβάλλει. ἔξωρ δὲ θτῇ ὡς συμβαίνει. τὰ μὲν γῇ ἐπὶ τῆς γῆς καθάπερ οἱ ὄφεις τοὺς καμπτοὺς ποιοῦνται. τὰ δὲ εἰς ἡ αἴρω ὡς πρὸ αἱ κάμπτει. ὁ δὲ κάμπτων, κάμπτεσθαι τὰ δὲ ἑλυασσίσει χρώμενα, καθάπερ τὰ καλούμενα γῆς οὐτόρια καὶ σκίλλαι. τούτων γὰρ τῷ μὲν ὑγρομοίῳ προσβάλλεται. ἡ δὲ λοιπὸν σῶμα πᾶν, πρὸς ἔξωρ σωκάμπτει. καὶ ἔξωρ ἐν τρόπου εἰς τόπους ἐκ τόπων μεταβάλλουσι. φανερὸν δὲ ὅτι εἰ μὴ αἱ δύο τῆς μιᾶς μείζους ἦσαν, οὐκ αἰ ὀδοῦσι τὸ

ὀξ δὲ ἴσος εἰς τρίγωνον μετάβολή. δύσις δὲ, ἡ ἐκ τούτου τούτων εἰς τὸ ὀξύ. οὐ κάμψεις δὲ ταῖς εὐθυμείαις μεταβολαῖς, αἱ ἐγκλῖνουσι πρὸς οὐ σημεῖον πρὸ δύσεως γίνεσθαι. ἀλλὰ μᾶλλον κάμψεως γε μὴ οὔσης, οὔτε πορεία οὔτε πῆξις οὔτε σύνδεσις ἐστίν. τὰ μὲν γὰρ ὑποπίπτοντα ἐπειδὴ οὐ ἴσα τρίγωνα τὴν αὐτὴν εὐθυμείαν σκαλῶν οὐ μόρια ἴσα ταῖς καὶ τὸ βαρὺ ἴσχει, ἀναγκαῖον θατέρου προβαίνοντος, θατέρου τοιοῦσθαι πρὸ κάμψεως. ἴσά τε γὰρ πίπτοντα ἴσχειν τῷ μήκει τὰ αὐτίσοιχα κῶλα, καὶ ὀρθὸν δὴ εἶναι τὸ ὑφιστὰς τῷ βαρεῖ. δεῖ κάμπτειν πρὸς πρὸ γῆν. ὅταν δὲ προβαίνῃ, γίνεται ὑφτείνουσα καὶ δυναμένη τὸ μέσον μῆκος καὶ πρὸ μετὰ ξύ. ἐπεὶ δὲ ἴσα τὰ κῶλα, ἀνάγκη κάμπτειν τὸ μέσον ἢ οὗ ᾧ γόνατι, ἢ οὗ τῇ συγκάμψει. δεῖ ἔτι ἀγέλαστον εἶναι τὴν βαδίζοντων. σημεῖον δ' ὅτι οὕτως ἔχει. εἰ γάρ τις οὐ γῇ βαδίζοι παρὰ τοίχον, ἡ γραφομένη ἔσται οὐκ εὐθεῖα, ἀλλὰ σκολιά. δεῖ τὸ ἐλάττω μὲν κάμπτοντος γίνεσθαι πρὸ γραφομένου. μείζω δὲ ἴσα μέσου καὶ ἐλάττω μὲν ἔχοντος κάμπτειν τῆς σκέλους κινεῖσθαι. ὥστε δὴ τὰ παίδια ὀρθοῦσι. καὶ τοῦτ' τὴν ἐλαφρότητα ὁ παλαιὸς λόγος τοιοῦτος, οὐκ ἀληθὴς ὤν. κινεῖται δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, κάμψεως γινομένης τοῖς ὠμοπλάταις ἢ τοῖς ἰγκίοις. ἀλλ' ὀρθὸν οὐκ δυνατὸν πορεύεσθαι συνεχῶς καὶ ἀσφαλῶς. κινεῖται δ' αὖ δεῖ τοῖς παλαίστραις οἱ δεῖ τῆς κάψεως προϊόντες ἐπὶ τὴν γνάτων. πολὺ δὲ ἄμεινον μόριον. ὥστε δεῖ καὶ μακρὸν εἶναι τὸ κῶλον. εἰ δὲ ἔσται, κάμψει ἀναγκαῖον εἶναι. ἐπεὶ γὰρ ἔσται πρὸς ὀρθὸν, ἢ καταπεσεῖται, ἐλάττονος τῆς ὀρθῆς γινομένης ἢ οὐ προβήσεται. εἰ γὰρ ὀρθοῦ ὄντος θατέρου σκέλους, θάτερον ἔσται προσεικὸς, μείζον ἔσται, ἴσον ὄν. δυνήσεται γὰρ ἔξω τό, τε ὀρθὸν καὶ πρὸ ὑποτείνουσαν. ἀνάγκη ἄρα κάμπτεσθαι τό, τε προϊὸν καὶ κάμψαν ἅμα ἐκτείνειν θάτερον. ἰσοσκελὲς γὰρ γίνεται τελειότερον τὰ κῶλα. καὶ ἡ κεφαλὴ γίνεται κατώτερον ὅταν κάμπτοντος ἡ ἐφῆς εἰβυκε.

A αβὰν ὅτι παίζει ἢ κατὰ τόπον μεταβολὴ, ὀξ ὀρθούντων καὶ κινουμένων σημείων γίνεται, ναῦ προτίθεται λέξαι αὐτό. καὶ φησὶν εἰ μὴ δι' ὧν ὀρθοῦσι, οὐκ ἂν διὰ κάμψις. ἀλλὰ μᾶλλον ἡγούμενόν δεῖ ἄρα καὶ λῆγον. καὶ ὅτι ἡ κάμψις ὀξ ὀρθοῦσι τός τινες γίνεται, δῆλον. εἰ γὰρ μὴ διὰ τὸ ὀρθοῦσι, πῶς ἂν ἔκτασις θατέρου σκέλους ἐγκλίνει. ἵνα συγκάμψαν αὐτὸ μόνον. καὶ ὅλως πᾶν τὸ κάμπτόμενον ὀρθοῦσι πρότερον τῷ ὠθῆσαι. τὸ δὲ λῆγον, δῆλον. πολλῶν δεικνυσιν ἡ πρώτον λέξαι σαφῶς ὑπομιμνήσκει τί δεῖν κάμψις δῆλον τὸ βαδίζοντος ἀπεῖναι τὸ ἓν τῷ τέρατι τὴν μεταφοράν. λέγει δὲ καὶ ὅτι τὸ ἀπαίζειν ταῖς ὀρθοῦσι ταῖς διατροχῶν ἡ κάμπτης γινομένας, ἀνάγκη διὰ κάμψιν ἢ διὰ ὠθῆσαν πρὸς τὸ σημεῖον γίνεσθαι καὶ ἐκδὴ μὲν τὴν ὑποπόδων δῆλον. κάμπτουσι γὰρ τὸ τῷ γόνατι καὶ τὸ αὐτῷ, ἢ δι' αὐτὸς πάλιν διὰ ὠθῆσαν ποιοῦσι. καὶ ἐκδὴ τὴν ἀποδῶν ὁμοίως. οὐ λέγει δὲ δῆλον σημείου ἀμφοῦς διότι δεῖ ἡ μαθηματικὴν γίνεσθαι διὰ κάμψιν καὶ διὰ ὠθῆσαν. ἀλλὰ δῆλον φυσικῆς. εἰ πὼν δὲ ὅτι εἰ μὴ ἔστι στάσις καὶ ὀρθοῦσις κάμψις οὐκ ἔστι, ἐπίσταχεν. ἀλλὰ μᾶλλον κάμψεως, μὴ οὔσης, οὔτε πορεία οὔτε σύνδεσις. ὅτε πῆξις ἀδύνατον. τοῦτο εἰ πὼν λέγουσιν ὅτι ἀνάγκη κάμψιν γίνεσθαι οὐ ταῖς κατὰ τόπον μεταβολαῖς. πρῶτον δὲ λέγουσιν ἐξῆς ἐκδὴ τὴν διποδῶν. ἡ δὲ λῆξις αὕτη αἰρμόζει καὶ ἐκδὴ πάντων τὴν πολυποδῶν. εἶτα λέγουσιν καὶ ἐκδὴ τὴν ἀποδῶν. λέγουσι δὲ ἐξῆς γραμμικῶς ἡ ὅ φασι χωματευκῶς ἀνάγκαιος οὕτω. νευσάθω ὁ σωκράτης ἰσάμοιρος μαδ' τρόπον ἔχων τὴν ποδῶν προβεβηκότα. δῆλον δὲ ὅτι πρὸς ὀρθὰς γωνίας ἵσται. πᾶν γὰρ ἐστὶν πρὸς ὀρθὰς ἵσται γωνίας. ἀ γὰρ ἡ μὲν τὴν γωνίαν γίνονται ὀξεῖα, θατέρα δ' ἀμβλεῖα, πίπτει ἐστὶν καθ' ὅμοιος ἡ ὀξεῖα γίνεται γωνία. ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἐξῆς δῆλον ὡς ἰσαμοίου τῷ σωκράτους γίνεται τελειότερον ἰσοσκελές. ἔχον κορυφὴν μὲν, πλὴν ἔσχατα ἀφῆς ἡ ξυρὰ ὀξὺ βρέχεται περίπωσις. σκέλος δὲ αὐτὸ τὰ τῷ σωκράτους σκέλη. ἔσαν δὲ πρὸ ἀπὸ θατέρου πόδος ἐπὶ θατέρα γραφόμενα εὐθειῶν ἀρξάσθω οὖν τῷ βαδίζειν ὁ σωκράτης. καὶ προβιβλώθω ἡ ἀριστερὸν ἐπὶ τύχη πόδα. δῆλον δὲ ὅτι ἐπεὶ ὁ αὐτὸς ἵσται καὶ ἡ βάρος φορὰ τῷ παντὸς σώματος πρὸς ὀρθὴν ἵσται. εἰ γὰρ μὴ πρὸς ὀρθὴν ἵσται, ἐπιπίπτει ὡς εἴρηται. γίνεται οὖν πάλιν καὶ μετὰ τῷ δεξιοῦ ποδὸς πρόβασιν τελειότερον ὀρθογώνιον, ἔχων ὑποτείνουσαν πρὸ ὀρθὴν γωνίαν ἡ προσβεβηκὸς πόδα, ἴσχειν ἡ δεξιόν. καὶ ἐπεὶ δέδεικται ὅτι αἱ τοῖς ὀρθογώνοις τελειότερος ἡ ἀπὸ τῆς ὑποτεινούσης πρὸ ὀρθὴν γωνίαν τετράγωνον ἴσον δεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν πρὸ ὀρθὴν γωνίαν περιεχουσῶν πλευρῶν, δῆλον ὅτι καὶ ἡ ὑποτείνουσα πρὸ ὀρθὴν γωνίαν αὕτη δ' ἐστὶν ἡ δεξιὸν σκέλος, μείζων δεῖν ὁ πεισθεῖσα τῶν λοιπῶν. διά τε ἐξῆς ἡ δῆλον πάλιν διὰ ὠθῆσαν ἐκ ὧν λέγουσιν ὅτι ἡ μείζων πλευρὰ πρὸ μείζονα γωνίαν ὑποτείνει. ὥστε ἡ δεξιὸν σκέλος διά τε ἡ πρὸ μείζονα γωνίαν ὑποτείνει, μείζων δεῖν τῆς αἰρισθεροῦ σκέλους, καὶ δῆλον ἐξῆς ἀπ' αὐτῆς πεφυκότων ἴσον εἶναι τοῖς ἀπὸ τῶν λοιπῶν πλευρῶν. λῶν δὲ ἡ δεξιὸν σκέλος καὶ ἴσον τῷ αἰρισθερῷ πρὸ τῆς προβῆναι. φανερὸν αὖτε ὅτι ἐκάμφθη ἡ αἰρισθερὸν κατὰ τὸ γόνυ. καὶ γίγνεται τῇ συγκάμψει. ἡ οἱονεὶ διπλασίαν ἔλαττον τῆς δεξιοῦ. ἀνάγκη αὖτε κάμπτεσθαι ἡ ἴσαμοιρον σκέλος. καὶ φθάνει ἡ λοιπὸν ἅπαν σῶμα. καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῆς γόνατος ἄχρι τῆς πέδης ἴσαθαι πρὸς ὀρθὰς. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ἰσχίου ἄχρι τῆς γόνατος κάμ-

ἡν μὲν αἱ δεξιαὶ πλευραὶ, κοῖλον δὲ αἱ ἀριστεραί. τῷ οὖν αἰεὶ τὴν μέσον τοῦτον ἡ κοῖλον, λορδὸν καὶ λοξὸν κινοῦντα οὕτω αἱ ὄψεις λορδοῖς σημείοις, ὅτοι λορδοῖς μορίοις. ὅλῳ δὲ καὶ διαμένειν μὴ τούτους κινεῖσθαι. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς. λέγει δὲ ὅτι οὐκ ἔστι τῶν ὀρθοσφῶν πτερύγια οὐκ ἔχει, δι' ὧν κινοῦνται. ἀλλὰ χρῶνται τῇ θαλάττῃ, τοῦτ' ἔστι κινεῖται αὐτῇ θαλάττῃ ὅλῳ τῷ κεφαλῷ. ὡς πτερὰ αἱ ὄψεις αὐτῇ γῇ καὶ αὐτῇ θαλάττῃ. αἱ γὰρ ὄψεις ὡς κινοῦνται αὐτῇ γῇ, οὕτω καὶ αὐτῇ θαλάττῃ, καὶ ἁπλῶς αὐτοκινήτῳ χρῶνται. δὲ τὰ ζῷα ἐναλίοτα αὐτῇ γῇ, καὶ ἔχοντα δύο μόνα πτερύγια, ὡς καὶ αἱ ἐγχέλυες, χρῶνται οὕτω τοῖς τοιούτοις ταῖς κατωτάταις ἐλάττοσιν, ἤγουν βραχυτάταις αὐτῇ θαλάσσῃ. ὅλῳ δὲ στυφρὰ αὐτοῖς τὰ πτερύγια αὐτῷ τῷ ὕδατι πρὸς τὴν κίνησιν. οὐ δὲ τῇ γῇ μαλακαῖς. ὅλῳ δὲ μὴ συμβάλλεσθαι τὰ πτερὰ πρὸς τὴν κίνησιν αὐτῇ γῇ. μύστε δὲ ἐλάττοσιν αὐτῇ τὴν μακάπτερον. ἤ δὲ λεγόμενον. χρῶνται οὕτω αὐτῷ ὕδατι μᾶλλον. ἐπεὶ γοῦν χρῶνται αὐτῷ ὕδατι τοῖς δυσὶ πτερυγίοις, εἰ ἐχρῶντο μὴ δυσὶ κινοῦσι, τοῖς δὲ τέτρασιν ἐκινοῦντο αὐτοῖς σημείοις οὕτως ἔχουσι. οὐ δὲ τῇ γῇ, ὅλῳ δὲ μᾶλλον συμβάλλεσθαι αὐτοῖς πρὸς τὴν κίνησιν τὰ πτερύγια, ὡς πτερὰ οὐ δὲ τοῖς πολυποδέσιν οὐ τῇ γῇ αὐκῶνται, χρῶνται πολλοῖσιν ἢ δυσὶ κινοῦσι. σαφῆ δὲ ἃ λέγει περὶ τῆς τῶν ὄφεων ἀποδόσεως. ὅλῳ δὲ εἰρηκέναι ταῦτα καὶ οὐ τοῖς περὶ ζώων μορίων, καὶ ὑμᾶς οὐ ταῖς ἐκείνων χολαῖς ἐκπυρώσαι περὶ τούτων εἰρηκέναι. σαφῶς δὲ τὰς αἰτίας ἀπαγγέλλει, δι' ἃς πάντα τὰ ὑπόποδα αὐτοῖς ἔχει τοὺς πόδας. φησὶ δὲ, τοῖς μὲν βέλτιον, τοῖς δὲ ὅλως ἀδύνατον περβάθαι, τοιοῦτόν ἐστι. τοῖς μὲν οὖν πολύποσι πᾶσι καὶ οὐ τόμοις καὶ μὴ τοιούτοις, εἰ τάχα καὶ δυνατὸν ἦν, ὅλῳ περιττῶν ποδῶν πρὸς κατὰ τόπον ποιεῖσθαι μεταβολὴν, ὅμως βέλτιον ἂν αὐτοῖς ποιήσωσι ὅλῳ τὴν αὐτίαν. τοῖς δὲ πτέρνησι καὶ σίπωσιν ὁμαλέστατον ὅλως ὅλῳ περιττῶν βαδίζειν. τὸ γοῦν ὅλῳ τὴν ποδῶν κατὰ τόπον γινομένης μεταβολῆς κατὰ μέρος οὕσης ὡς εἴρηται, καὶ νεῦμα μὲν τούτου τῷ ποδὸς, ὡς εἰπεῖν τὴν δι' ποδῶν εἰπεῖν μόνον τοῦ, ἢ τούτοιν μόνοιν ὡς εἰπεῖν τὴν τετραπόδων καὶ ὁ σῶμα φέροντος ἢ φερόντων, νεῦμα δὲ θατέρου ἢ τοῦ ἑτέρου, γινομένης οὖν οὕτω τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς, καὶ ποιούντων τὴν βαδιζόντων ζώων ἐκάτερον τούτων, λέγει δὲ ὁ ἴσασθαι καὶ κινεῖσθαι τοῖς αὐτικειμένοις, τουτέστι τῷ δεξιῷ καὶ ἀριστερῷ μορίοις, τῆς οὖν βάσεως οὕτω γινομένης, καὶ μεταβαλλόντων τὴν ζώων ὁ βαρὸς πατὴρ τοῦ σώματος, ἐκ τοῦ κινουμένων εἰς τὰ μένοντα σημεῖα, ἀδυνάτων ἔστιν ἢ ὅλῳ τε ὧν ποδῶν πρὸς βάσιν χρῆσθαι.

Ι Ο᾽ ΜΕΝ γὰρ οὐδὲν ὅλως ὑπόσημα ἔχει, ἐφ᾽ ὧ ὁ τοῦ σώματος ἕξει βαρύς. ὁ δὲ κατὰ πρὸς εἰ τόρνα αὐτίθεσιν, πόσον. ὥστε ἀναγκαῖον, εἰ ὁ οὕτως εἰδὶ χειροῦν κινεῖσθαι, πίπτειν. ὅσα δὲ πολύποδά ἐστιν, δι' σπολόπεσθαι, τούτοις δυνατὸν μὲν ἐκ ποδῶν, φρέαν γίνεσθαι. καὶ ἁπλῶς φαίνεται κινούμενα καὶ νεῦ, εἰ αὐτῶν οἷα πηδᾷσι τὴν ποδῶν. ὅλῳ δὲ πρὸς τὴν αὐτιβαίνων ποδῶν κολοβοῦσιν ἴσασθαι τῷ λοιπῷ πλήθει τὴν ἐφ᾽ ἑκάτερα ποδῶν. γίνεται γοῦν τούτοις δι' ἔφελξις τῷ τετραμμένου μορίου τοῖς ἄλλοις. ἀλλ᾽ οὐ Σάθισος. οὐ μὲν ἀλλὰ φανερὸν ὅτι Σίλτιον ἂν καὶ ταῦτα φυοῖτο πρὸς μεταβολὴν, αὐτίνους ἔχοντα τὴν πόδας, καὶ μηδενὸς ἐλλείποντος, ἀλλ᾽ αὐτιβίνους ἔχοντα τὴν πόδας. οὕτω γοῦν αὐτῶν μᾶλλον ἀπισαίζειν τι δύναιντο ὁ Σαῦρος ἢ μὴ ταλαυτεύειν ἐκ θατέρα μᾶλλον, εἰ αὐτίνους ἔχει ὁρθόμενα ἔχει, ἢ μὴ κενὸν πρὸς χώραν τὴν αὐτικειμένων. προσαίνειν δὲ ἀφ᾽ ἑκατέρου τῶν μερῶν οὐαλλαξ ὁ παρβυόμενον. οὕτω γὰρ εἰς ταυτὸ τῷ ὀξυαρχὴς σχῆμα γίνοιτο ἢ κατάστασις. ὅτι μὲν οὖν αὐτίνους πόδας ἔχει πάντα ἢ ὅλῳ τίνα αἰτίαν, εἴρηται.

Ι ουτέστι ὁ ἔχον μόνον οὐκ πόδα, ὅλως λεπτὸν κάμπτον ἢ ἕρπειν οὐκ ἔχει. εἰ δὲ τις τὴν αὐθρώπων οὐκ μόνον ἔχον πόδα δυνηθείη σῆναι, ἀλλὰ τί αὖ ἐκτείνειν ἵνα τὸν Σάθισον ποιήσειεν. ὁ δὲ τείρων, κατὰ μὲν θάτερον τοῖν μερῶν, οὗ ᾧ δύο πόδας ἔχει, ἴσως δυνήσοιτ᾽ ἂν ἄρα οἱ δύο πόδες ὁ πὰν τῷ σώματος βαρὺς καὶ σῆναι. κατὰ δὲ τὸν ἑτέραν αὐτίθεσιν, τουτέστι κατὰ δὲ θάτερον μέρος, ᾧ ἦν οὐκ ἔχει πόδα, εἰ αὖροι ὁ Σαῦρος, πόσον ἕξει, εἰ τύχοι ὡς ἄρα τὸν αὖρα δυνηθείη ὁ βαρὺς ὁ εἰς. ὥστε ἐπιχαιρεῖν ὅλῳ τὴν τελεῶν ποδῶν Σαδίζειν, ἀνάγκη πίπτειν. τὰ δὲ πολύποδα δυνάκτεα μὴ ὅλῳ πεδιττῶν βαδίζειν. ὅλῳ τὸ δυνάσθαι ἴσασθαι τὸ κολοβοῦσθαι τὴν αὐτιβοίχων, ἤγουν τὴν εἰ θατέρων μερῶν ποδῶν, λεπτὸ τῷ πλήθους τὴν τε εἰ τούτῳ τῷ μερῶν ποδῶν, μὴ τὴν εἰ τῷ ἑτέρῳ. γίνεται γοῦν φησι τούτοις δι' ἔφελξις τῷ τετραμμένου μορίου τοῖς ἄλλοις· λέπτων τούτοις μὲν, τοῖς ζάοις. ἄλλοις δὲ, τοῖς ποσί. τὸ δὲ λεγόμενόν ἐστιν, ὅτι τοῖς κολοβωθεῖσι ζάοις γίνεται τῷ πεπηρωμένου μορίου ἔφελξις ὅλῳ τὴν ἄλλων ποδῶν. ἑλκυσι γὰρ τὸ σῶμα μέρεσι τῷ εἰ αὐτῷ ποδὸς, τὰ ἄλλα μέρεσι τὰ ἔχοντα τὴν πόδας. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς. τὸ δὲ, προβαίνειν δὲ ἐφ᾽ ἑκάτερα τὴν μερῶν οὐαλλαξ παρβυόμενον, καὶ τὰ ἑξῆς, δυνάμει τοιοῦτόν ἐστι. τὸ ζῷον κινούμενον δι' ἴσου ἐπὶ ἀριθμῶν μέλλει, ἔχον εἰ τύχοι προβιβαστικὸν τὸν ἐμπροσθεν δεξιὸν πόδα, καὶ τὸν αὐτιβοὴν τὸν ὀπίσθιον, ἀποβιβήσας δὲ τὸν λοιποὺς, προβάλλει καὶ αὐτὸν καθ᾽ ἕπασιν ἐπὶ τοῖς λοιποῖς. μὴ οὕτω γίνεται οὐ ᾧ σχήματι, οὐ ᾧ ὧν πρὸ τ᾽ ἀρξάσθαι τῆς βαδίσεως.

Ο᾽ ΤΙ ΔΕ᾽ εἰ μὴν ὧν ἀριθμῶν, οὐκ ἂν ὧν κάμπτες οὐδὲν δύναιντο, ἐκ τῶνδε δῆλον. ἔστι γὰρ κάμπτες μὲν

τῇ καμπῇ εὐθυζύγιον εὐ τῷ ὑγρῷ τὰ τέτταρα σημεῖα. τοῖς δ' ὄφεσιν αἴτιον τῆς ἀποδόσεώς, τὸ, τε πλὼ φύσει μηδὲν ποιεῖν μᾶλλον. ἀλλὰ πάντα πρὸς ἃ αἴρεσιν ἀποβλέπουσιν ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν. καὶ διαπαύουσιν ἐκάστῳ πλὼ ἰδίαν οὐσίαν, καὶ ἃ τίλιν εἶναι αὐτῷ. ὅτι δὲ καὶ ἃ πρόσθεν ἠρεμοῦσιν. ἃ τῶν εἰ αἵμεων μηδὲν οἷόν τ' εἶναι τελέοις σημείοις κινεῖσθαι, ἢ τέτταρσιν. ἐκ τούτων γὰρ φανερὸν ὅτι τῶν εἰ αἵμεων ὅσα καὶ τὰ μῆκος ἀσύμμετρά ἐστι πρὸς τὸ ἄλλο τῷ σώματος φύσιν καὶ βάσιν εἰ ὄφεις, οὐθὲν ἂν τι αὐτῶν ὑποποδὸν εἶναι. πλείους μὲν γὰρ τετταράων οὐκ οἷόν τε αὐτὰ πόδας ἔχειν. αἷμα γὰρ κεῖται. ἔχονται δὲ δύο πόδας ἢ τέτταρας, ἐφ' ὧν τὸ κινεῖται πάντα. οὕτω βραδεῖαν ἀνάγκαιον εἶναι τὴν αἰσθησιν τῶν κίνησιν. ἅπαντα δὲ ἃ ὑποποδὰ, ἀβ ἀνάγκης, ἀρτίους ἔχει τοὺς πόδας. ὅσα μὲν γὰρ ἄλλοις χρώμενα μένει πεπεῖται πλὼ καὶ κατὰ τόπον μᾶλλον, οὐθὲν ποσῶν πρός γε τὸ τοιαύτην λαβεῖται κίνησιν. ὅσα δὲ χρῆται μὲν ἄλλοις, μὴ δεῖ δ' αὐτοῖς αὐτάρκης αὕτη ἡ κίνησις, ἀλλὰ καὶ παρέασ' προσλαβεῖται, δῆλον ὡς τοῖς μὲν βέλτιον τοῖς δ' ὅλως ἀδύνατον πορεύεσθαι. διότι πᾶν ζῷον, ἀνάγκαιον αὐτίους ἔχειν τοὺς πόδας. οὗτος γὰ τῆς τοιαύτης μᾶλλον καὶ τοῖς μῆκες, ἀλλ' οὐκ ἀφαίρω παντὶ τῷ σώματι, καθάπερ τῆς ἄλσεως, ἀνάγκαιόν δεῖ τοῖς μὲν μείοσι, μᾶλλον βαλλόντων τῶν ποδῶν. τοῖς δὲ μείζοσι. καὶ τοῖς αὐτικαμείοις, τούτων ποιεῖν ἐκάτερον. μᾶλλον βάλλειν ἀεὶ τῶν κινουμένων ἐκεῖ τὰ μείοντα. ἀφ' βαρὸς. διόπερ τετραὶ μὲν οὐδὲν οὐδενὶ χρώμενον. βασίζειν οἷόν τε.

Δ ιὰ τούτων δείκνυσιν, ὅτι ὡσπερ τὰ εἴ αἷμα καὶ ὑποποδα, τίζασι σημείοις κινεῖται, οὕτω καὶ τὰ εἴ αἷμα καὶ ἄποδα, οἷ) οὐόφεις καὶ τὰ ὅμοια. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα τίζασι κινεῖται σημείοις. δύσει γὰρ προδήλον τοῦ καμπτῆς, μιᾶ μὲν ὄπισθεν, ἄλλη δ' ἔμπροσθεν. εὐ τῷ πλαγίῳ δ' ἐκάστης τῶν καμπῶν ἐστι καὶ δεξιὸν καὶ αριστερόν. ὡς γὰρ ἐφ' ὑμῶν εἰς τὰ πλάτη, μᾶλλον δ' εἰς τὰ τῶ πλάτους πλάγια, εἰσὶ τὰ δεξιὰ καὶ αριστερὰ, οὕτως ἔχει καὶ ἐνθὶ τῶν ὄφεων. ἃ γὰρ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, ἃ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν οὐ δῆλον πλάτει ἔδειν, εὐ ἐκατέρᾳ τῇ καμπῇ αὐτοῖς. τοῦτό ἐστι γὰρ δεξιὸν ἃ πρόσθεν, καὶ τὸ ἀριστερὸν τὸ πρόσθεν ὁμοίως καὶ ἃ δεξιὸν ἃ ὄπισθεν καὶ ἃ ἀριστερὸν ἃ ὄπισθεν, εὐ τοῖς πλαγίοις ἀεὶν ἐκατέρας καμπῆς, τῆς πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ τ' πρὸς τῇ οὐρᾷ. ὡς ἢ ὁ ἵππος φορεῖ ἀπλῶν ἔχει δεξιὸν πόδα πρόσθιον καὶ ἀριστερὸν, ὁμοίως δεξιὸν ὀπίσθιον καὶ ἀριστερὸν ὀπίσθιον, οὕτω καὶ εὐ ἐκατέρᾳ τ' καμπῶν, δῆλον ὁ ὄφις πλὼ κατὰ τόπον φιλεῖται μεταβολῶ, οὕτ ἐστι δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν. εἰ δὲ αἱ μὲν καμπαὶ δύο, εὐ ἐκάστῃ δ' αὐτῶν οὕτ ἐστι δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, φανερὸν ὅτι καὶ ὁ ὄφις καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ εἴ αἷμα καὶ ὁμοίως, τίζασι σημείοις κινεῖται. δοκεῖ δέ φυσὶ ὁ ὄφις μὴ τίζασι σημείοις κινεῖσθαι, ἀλλὰ δυσὶ, τῇ τε ἔμπροσθεν ἀφῇ καὶ τῇ ὕστερον. τοῦτό ἐστι τῇ τε ἔμπροσθεν καμπῇ, δ' ἧς ἅπτεται τῆς γῆς, καὶ τῇ ὄπισθεν. δοκεῖ οὖν δυσὶ κινεῖσθαι σημείοις, ἀβ' πλὼ στερέτητα τῶ σώματος. στερεὸν γὰρ ὂν ἡ σῶμα αὐτῶ καὶ μὴ πλατὺ, δοκεῖ μήτε πλάγια ἔχειν, μήτε τὰ τοῖς πλαγίοις οὐόντα. δεξιὰ καὶ ἀριστερά. οὐκ ἔστιν ὧν ἡ κίνησις αὐτῶν ἀβ' δύο σημείων. ἀλλ' ὡσπερ τὰ τίζασθαι κατὰ διάμετρον κινούμενα, πρωγεῖται μὲν ὁ ἔμπροσθεν δεξιὸς πούς, εἶπεται δ' αὖθ ὁ ὄπισθεν ἀριστερὸς, εἶτα πάλιν πρωγεῖται μὲν ὁ ἔμπροσθεν ἀριστερὸς, εἶπεται δ' αὖτῳ ὁ ὄπισθεν δεξιὸν, οὕτω καὶ ὁ ὄφις καὶ πάντα τὰ ὅμοια. ἴσως γὰρ ὄφις ἡ κ. κυρτὴ δὲ τοῦ ἐφόρεια ἡ δεξιὸν ἅμα μέρος τῆς ἔμπροσθεν καμπῆς, ἡ α. κοίλη δὲ τοῦ ἐφόρεια τῆς αὐτῆς καμπῆς καὶ ἀριστερὸν μέρος, ἴσως ἡ β. πάλιν κυρτὴ τοῦ ἐφόρεια τῆς ὄπισθεν καμπῆς καὶ ἀριστερὸν μέρος ἴσως ἡ γ. κοίλη δὲ καὶ δεξιὸν ἡ δ. ἠγῆται οὖν ἡ α. ὡσπερ τις ἔμπρόσθιος δεξιὸς πούς. καὶ εἶπεται ἡ γ ὡσπερ ἀριστερὸς ὀπίσθιος. ἡ ὡσπερ εὐ τοῖς πτίζουσι κατὰ ἔκτασιν μὲν καὶ πρόωσιν τὸ δεξιοῦ τοῦδε τῶ ἔμπροσθεν, ἀκολουθήσιν δὲ τὸ ὄπισθεν, γίνεται ἡ κατὰ τύχην μεταβολὴ, ἀσκλότως καὶ ἐνθὶ τῶν ὄφεων συμβαίνειν γίνεσθαι. κυρτούμενον γὰρ μᾶλλον ἡ ε, καὶ δῆλ ἔδειν κοιλαι ὁμοίως καὶ ἡ ζ, βᾶ πλοῦσται ἡ γ. καὶ ἀκολουθεῖ. ἀσάγκιν γὰρ εἰ μᾶλλον γίνεσθαι ἡ ἃ τοῦ ἐφόρεια καὶ μᾶζον καὶ κιλοστόδα, ταῦτα ἀκολουθήσει τὸ γ. ἠγῆται οὖν τὸ δεξιὸν ὄπισθ δεῖ τὸ α. καὶ αὖτα ποδίδωσι. τοῦτό ἐστι καὶ εἶπεται τὸ γ. εἶτα μεταβάλλει τὸ κοίλον καὶ τὸ κυρτόν. καὶ τὸ μὲν β ὅλῳ κοίλον, γίνεται κυρτόν. τὸ δὲ α ὅλῳ κυρτὸν γίνεται κοίλον. ὁμοίως τὸ μὲν γ ἐκ κοίλου γίνεται κυρτόν. τὸ δὲ δ ἐκ κυρτοῦ κοίλον. καὶ πάλιν τὸ μὲν α κυρτὸν, τὸ δὲ β κοίλον. καὶ οὕτως ἑφεξῆς. τῇ δ' ὅλως φυσικὴμπεδον τὸ ὄφεις, αἴτιον τὸ μῆκος αὐτῶν τῇ σώματος. ὥσπερ γὰρ οἱ μαχεροὶ τῶν ἀνθρώπων λορδοὶ βαδίζουσιν, οὕτω καὶ οὐόφεις. γίνεται δὲ ὑ λορδότης τὸν τρόπον ἕτερον, ὑγρομένου τῇ δεξιῶ ὤμου εἰς τὸ πρόσθεν. ὡς γὰρ εὐ τοῖς τετράσιν ἠγῆται εὐ τῶν ἔμπροσθεν σκελῶν, εἶπεται δὲ εὐ τῶν ὄπισθεν, οὕτω καὶ τοῖς ἀνθρώποις, ἠγῆται μὲν εἰς τῶν ὤμων, εἶπεται δὲ εὐ τῶν ἰσχίων. ὑγρομένου οὖν ὡς εἴρηται τῇ δεξιῶ ὤμου εἰς τὸ ἔμπροσθεν, ἴσῳ γὰρ ὅτι ὁ δεξιὸς ἠγήσατο, καὶ ἐ ἐμοίου τῇ ἀριστεροῦ ἰσχίου. μὰ καλῶς, ἀλλ' εἰς τοὔπισθεν ὕγρωσι εἰς τὸ δεξιὸν ἰσχίον παρεγκλίνατος, γίνεται τὸ μεταξὺ σῶμα τῇ τε ὤμου τῇ ἰσχίου, ὡς πᾶν εἰ τύμπανον κύκλου, ἔχον κυρτὸν μὲν τοῦ ἐφόρεια τὰ ὁ ἀριστερὰ πλευρὰ, κοίλην δὲ τὰ δεξιά. ὅτε δὲ πρωγέται ὁ ἀριστερὸς ὦμος, εἶπεται δὲ τὸ δεξιὸν ἰσχίον, γίνῃ κυρ-

πλὸς ἐκείνην τὴν εὐ τοῖς ῥυθμοῖσι μιμήσιν ἀρχῶν. ὁ δὲ λεγόμενον οὕτως ἐπάλληλον, ὡς εἰ ἐλέγετο. μὴ γὰρ διότι ἔχουσι αἱ σωματοειδεῖς ἀκροτελευτίαι τὸ κοινὸν ἀρχήν, διὰ τοῦτο λέγω, ὅτι καὶ τὴν ἐκείνων αὐτῶν ἔχειν πλὸ κοινὸν ἀρχήν. οὐ γὰρ ἔχουσι αἱ σωματοειδεῖς αὐτὸ εὐ ἑαυτοῖς. ἀλλὰ τοὺς ἀπ' αὐτῆς εὐδιδόμενας δυνάμεις. ἀλλὰ τοῦτο φημί, ὅτι αἰσθητὴν τὴν ὀργανικῶν μιμήσεων ἐκείνου ἔχειν αὐτὸ, καθ' ὃ παραπλησίως ἐπίζηται τε καὶ πλησιάζει, ἐκείνῃ τὴν εὐ τοῖς ῥυθμοῖσι μιμήσεσι τοῖς ὀργανικοῖς ἀρχῶν. ἔστιν οὖν ἡ σωματοειδὴς καὶ ἡ σωτηρία τῷ λόγου τοιαύτη. ἐπεὶ οὖν ὁ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, καὶ ὁ ἄνω καὶ κάτω, τῇ κοινῇ ἀρχῇ σωβέπεται πλὸς ἄλληλα, καὶ δεῖ ἐκείνου τῷ μέλλοντι καλῶς φρεῖσθαι πλὸ κατὰ τύπον μεταβαλεῖν, ὁ τὴν ἀπασῶν ψυχικῶν δυνάμεων αἴτιον ἀεὶ σθαι ταῖς ἀποτάσεσι πλὸς αὐτὰς, μὴ μὸ τῇ μὲν, μᾶλλον ἐπίζειν, τῇ δὲ μὴ ἐπὶ οὖν ταῦθ' οὕτως ἔχει, σθλον ὡς ἡ μοῦσις ἡ μάλιστα. καὶ τὰ ἑξῆς. ἐπεὶ τὸν δὲ ὅτι τὰ σῶμα κοινὸν ἀρχὴν ἔχει μίαν, ἡ ὁμοίως ἀφίσκει τὴν ὑπ' αὐτῆς τοῖς ὀργανικοῖς μέρεσιν εὐδιδόμενον δυνάμεων, ἐπάγαγεν, ὁμολογεῖ δὲ τοῖς λεχθεῖσι καὶ τὰ συμβαίνοντα πολλὰ τὰ ζῶα. τοῦτ' ἔστι σημεῖον δὲ ἡ διέξεις εὐαργὲς, ὅτι τὰ τέρατα σημεῖός κινούμενα κοινὸν ἀρχὴν ἔχει, καὶ ὁ συμβαῖνον πολλὰ τὰ ζῶα. τὴν μὲν γὰρ εὐαίμων εὐδὲν ἐᾶς πολεῖσθαι διαρρύμενον, δυνάμενα ζῆν τὰ διαιρεθέντα μέρη. διὸ ἐὰν μὲν λύεσθαι χωρισθέντα τῇ ὅλου διέχεσθαι πλὸ ζωτικὸν δυνάμεν. ὅπερ αὐτοῖς διέδοται κατὰ τῆς κοινῆς ἀρχῆς. τὰ δ' ἄναιμα πολλὰς ἀρχὰς ἔχοντα, καὶ διὸ ἔστι μὴ κατὰ φύσιν σωτηρικῶς, τὰ γὰρ κατὰ φύσιν σωτηρικῶς μίαν ἔχει ἀρχὴν, ἡ ἀπ' αὐτῆς ἐνεργοῦντά τε καὶ διαδίδοται τοῖς ὀργανικοῖς μέρεσι, ψυχικαί τινες δυνάμεις, τὰ δὲ ἄναιμα πολλὰς ἀρχὰς ἔχοντα, ὁποία ἐστὶν ἡ κατὰ τὴν εὐαίμων ἀρχή, δυνάμενα ἡ τεμνόμενα ζῆν ὡς πρὸ τὰ σῶμα. ἐγκατασπείρεται γὰρ ἐστὶ δυνάμεις εὐ τοῖς τῆν αἱμάτων πᾶσι μέρεσιν αἱ τοιαῦται ἀρχαί. ὡς εὐ τοῖς φυτοῖς ἡ θρεπτική. καὶ διαιρεθέντα δυνάμενα ζωοποιεῖσθαι εὐθρυφία. ἡ δὲ τὴν εὐαίμων κοινὴ ἀρχὴ εὐκ εὐέσπαρται εὐ τοῖς μέρεσι δυνάμεσι. ἀλλ' εὐ τῇ καρδίᾳ ὡρισμένως ἐστίν. ὥστε φανερὸν ἐκ τούτων, ὅτι τὰ τέρατα κινεῖ μενα σημεῖα κοινὴν ἔχει ἀρχήν. εὐ μόνον δὲ τὰ τὴν ἀναίμων μέρη τεμνόμενα, πολλαχῶς ζῶσι χρόνον, ἀλλὰ καὶ πλὸ αὐτὸ κινεῖσθαι τὰ πόδια, ἕως ἐπιτρέπουσι τὸ καὶ πρὸ τῆ τμηθῆναι. ὁ γὰρ ὄπισθεν μέρος τῆς σκελοπίσθρας, ἐνδὶ ὁ αὐτὸ φρεῖται πλὸ πορείαν ἔμπροσθεν. ἔστω γὰρ σκελόπισθρα ἡ ΑΓ. καὶ τετμήσθω κατὰ τὸ Ζ. καὶ ἔστω κεφαλὴ τὸ Α. οὐρὰ δὲ τὸ Γ. εὐ δὴ πορεύεται τὸ ΑΒ, ἐνδὶ ὁ αὐτὸ καὶ τὸ ΖΓ. οὐ γενήσεται τὸ Γ ἡ οὐρὰ πρὸς τὸ Β. οὐ γὰρ γίγνεται ἡ τομή. ἀλλ' ἡ τομὴ τῆς γῆ ἐρεῖ πρὸς πλὸ τομλὸ τῆς ΑΖ. ἐπὶ τῶν δὲ ὅτι μὲν διαιρούμενα τὰ ἄναιμα ζῆ, πλὸ αἰτίαν ἐπάγαγεν ὡς τῆ, αἴτιον δὲ τῆ διαιρούμενα ζῆν, ὅτι καθάπερ εὐ ἔστι σωτηρικῶς. μὴ τὰ ἑξῆς. ὁ δὲ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. ὥσπερ γὰρ ὁ σωκράτης καὶ ἁπλῶς ἕκαστον τὴν ζώων, οὕτω ἐστὶν, ὡς πλὸ κοινὸν ἀρχλὸν, μὴ δ' αὐτὸν ζῆ καὶ ἐστὶν οὕτως ἐπεὶ ἕκαστον μέρος τῆ αἱμάτων εὐ ἑαυτῷ ἀρχλὸν ἔχει, ἀπόλογον τῇ κοινῇ ἀρχῇ ἐκείνου τῆ αἱμάτων, ὅπου ποτὲ οὕτω ζῶόν ἐστιν ἐκ πολλῶν ζώων συγκείμενον. καὶ διαιρεθέν, διώκεται τὰ διαιρεθέντα ζῆ, ὡς τὰς εὐ αὐτοῖς ἀρχὰς, τὰς ἀπολόγους ταῖς κοιναῖς ἐκείνου τὴν αἱμάτων. φανερὸν δὲ φυσι καὶ ὅτι παρὰ φύσιν σωτηρικῶς τὰ τοιαῦτα ἐκ τῆ προαιρουμένων. δυσὶ γὰρ ἡ τέρατα σημεῖα κινεῖσθαι πέφυκε, τὰ μάλιστα σωτηρικῶς κατὰ φύσιν.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὅσα τὴν αἱμάτων ἄποδά ἐστιν οὐ γίγνεται κινεῖται τέρατα σημεῖα, δι' ὧν πλὸ κίνησιν ποιεῖται. δυσὶ γὰρ χρώμενα προσήκει. ἡμπαίς κατὰ τὸ πλῆσιον. τὸ γὰρ δεξιὸν ἐκείνου καὶ τὸ πρόσθιον οὐ τὸ ὀπίσθιον, οὐ δὲ πλατύτης, οὐ κατὰ τὴν καμπὴν αὐτοῖς. οὐ μὲν τῷ πλὸς πλὸ κεφαλλὸ μέρει, τὸ πρόσθιον σημεῖον δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν. οὐ δὲ τῷ πλὸς πλὸ οὐρανὸ, τὰ ὀπίσθια σημεῖα. δυσὶ δὲ δυοῖν σημείοιν κινεῖσθαι. τῇ τ' ἡμπροσθεν ἀφῇ, καὶ τῇ ὕστερον αἴτιον δὲ, ὅτι συνὸν κατὰ πολλά τος ὄντι, ἐπεὶ καὶ οὐ τούτοις τὸ δεξιὸν ὑγιᾶται, καὶ αὐτὰ ποσὶ δῶσι μὴ κατὰ τὸ ἔμπροσθεν, ὡς πρὸ οὐ τοῖς πτέρυξι. τὴν δὲ κίνησιν αἴτιον, τὸ μῦκος. ὡς πρὸ γὰρ οἱ μαχεροὶ τὴν ἀνθρώπων λορδὸν βασίζουσι. καὶ τῷ δεξιῷ ὤμῳ εἰς τὸ πρόσθεν ὑγουμένῳ, τὸ ἀριστερὸν ἰσχίον εἰς τὸ ἔμπροσθεν μᾶλλον ἀπακλίνει. καὶ τὸ μέσον, κοῖλον γίνεται καὶ λορδὸν, οὕτω δεῖ νοεῖν καὶ τὸν ὄφεις κινουμένους ἐνδὶ τῆς γῆς, λορδοῖς σημείοις. τὸ δ' ὅτι ὁμοίως κινεῖται τοῖς πτέρυξι. τὸ μέρει γὰρ μετὰ βάλλουσι τὸ κοῖλον καὶ τὸ κυρτόν. ὅταν γὰρ πάλιν τὸ ἀριστερὸν τὸ πρόσθιον ὑγήσηται, ἕξει τότε πάλιν τὸ κοῖλον γίνεται. τὸ γὰρ δεξιὸν οὐ τὸ γίνεται πάλιν. σημεῖον δεξιὸν πρόσθιον, ἐφ' οὗ Α. ἀριστερὸν, ἐφ' οὗ Ζ. ἔμπροσθιον δεξιὸν, ἐφ' οὗ Γ. ἀριστερὸν, ἐφ' οὗ Δ. οὗτοι δὲ κινοῦνται τὴν μὲν χερσαίων αἱ ὄφεις. τῶν δ' οὐύδρων, αἱ ἐγχέλυς καὶ οἱ γόγροι. καὶ αἱ μύραιναι. καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔχει πλὸ μορφλὸ ὁμοιωδέστερον. πολλὰ δὲ ἐστὶ μὲν τῶν οὐύδρων τοιοῦτον οὐ δὲ ἔχει πτέρυγα ὄν) αἱ μύραιναι. ἀλλὰ χρῶνται τῇ βαλάττῃ, ὡς πρὸ οἱ ὄφεις τῇ γῇ τῇ θαλάττῃ. νέουσι γὰρ οἱ ὄφεις ὁμοίως καὶ ὅταν κινῶνται ἐνδὶ τῆς γῆς. τὰ δὲ λύο ἔχει πτέρυγα μόνον. ὄν) οἵτε γόγροι καὶ ἐγχέλυς, καὶ γίνεται πικρεῶν, οὐ τῇ λίμνῃ τῇ σιφαίας. καὶ ὁμοίως ταῖς καμπαῖς ἐλάττοσι κινεῖται σὺν ὑγρῷ, καὶ οὐ τῇ γῇ τὰ ξηρὰ ἀωθῶται οὐ τῇ γῇ, καθάπερ ἡ τῶν ἐγχέλεων γένος. οἱ δὲ λύο πτέρυγας ἔχοντα τῶν κιγρείων,

ἔμπροσθεν. αὐτὰρ δὴ λείκυσιν ὅτι διάλυσις καὶ διαίρεσις ὀργανικῶν μορίων τῷ ἔμπροσθεν οὐκ ἔστιν. εἰκὸς δὲ μὴ δὲ τῷ ὄπισθεν εἶναι. ἔστω δὲ πάλιν, εἰ τῷ μὲν δὲ κίνησιν φυσικὴν ὑπάρχειν ἀεὶ τὸ ὄπισθεν. ἀ γὰρ ἰὼ ὄργανα κινητικὰ τῷ ὄπισθεν, οὐδὲν δὲ φυσικὴν ὄπισθεν κινεῖται, μάτην ἂν ἔχοι. ὥστε ἐπεὶ τῶν ὄπισθεν οὐκ ἔστιν ὄργανα, ἐπεὶ μὴ δὲ κίνησις, οὐ δὲ τῶν ἔμπροσθεν. τῶν δὲ λοιπῶν δύο συζυγιῶν εἰσὶ. τὴ ὀξὺ ἔστω τῶν ζώων, ὅσα ὀργανικὰς χρώμενα μορίοις τυγχάνει, τῷ μὲν κατὰ τὸ πρόσθεν διαφορὰ οὐκ ἔχει ὀργανικὰ μόρια. ταῖς δὲ λοιπαῖς δύο. πρότερον δὲ τὴ κατὰ πρῶτον τῇ φύσει λέγομεν τῇ διειλημμένῃ διαφορὰν, τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. ἐπεὶ τὴ κατὰ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν διαφορὰ, πρώτη ὑπάρχειν τοῖς ζῴοις σημεῖα κινεῖσθαι.

Σ ΓΕΙ ὧν τὸ πρόσω τὴ κάτω καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν τῇ αὐτῇ ἀρχῇ τὴ καὶ ἡ συνέρπτηται πρὸς αὐτά. λέγω δὲ ταύτην τὴν τῆς κινήσεως κυρίαν, διὰ δὲ ἅπαντι τῷ μάλιστα καὶ τόπον τριῶν ὄντων ἀφ' ἑκάστου κίνησιν, ἄνω κάτω πρόσω καὶ ὀπίσω, δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, ἄνω καὶ κάτω. ταῖς τε αὐτοῖς χρώμενα καὶ ταῖς συσταῖς χρώμενα τὸ τοῖς μορίοις τούτοις, τὸ τὰ λειχθεισῶν κινήσεων ἁπασῶν ἐπιτηδειότατα δὲ ἔστιν, ἀφ' ἧς ἀρχῆς κοινῆς τὸ καὶ τῷ ζῴῳ, ὅτε τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν κίνησις ἔστιν, ὁπόσας δὲ καὶ ἃ τὸ ἄνω καὶ κάτω. ταύτην δ' ἔχει ἑκάστῳ, ἡ παραπλησίως ἔχει πρὸς ἑκάστην τῶν τὸ τοῖς ἐνθάσι μορίοις ἀρχῶν, δῆλον ἤν ὡς ἃ μόνοις ἂ μάλιστα τούτοις ὑπάρχει τῶν ζῴων ἃ κατὰ τόπον κίνησις, ἃ δυσὶν ἢ τρίσι ποιεῖται σημείοις πλὴ μεταξὺ πλὴ κατὰ τόπον. ὥστ' ἐπεὶ χεδὸν τοῖς ὠὰ μόνοις ἔστι μάλιστα συμβέβηκε, φανερὸν ὅτι πολλοῖσί τε σημείοις τὸ ἄρα, οὐδὲν οἷόν τε κινεῖσθαι τῶν ὠὰ μόνων ζῴων. καὶ ἔτι τὸ τρισὶ σημείοις πίφυκε μόνον κινεῖσθαι, ἀσύμφυτον τοῦτ' εἶναι ὅπλα μονοδάκτυλα δὲ τοῖς λειχθεῖσι, τὴ τὰ συμβαίνοντα πρὸς τὰ ζῷα. τῶν μὲν γὰρ ὠὰ μόνων οὐδὲν εἰς πολλὰ διαιρούμενον δυνάμενα ζῆν ὧδ' ἐπὶ χρόνον ὡς ἐπεῖν. τῆς τε κατὰ τόπον κινήσεως καὶ ὧν ἐνδέχεται συνεχὲς ὂν τὴ μὴ διαιρεῖσθαι, οὐ δυνάμενα κοινωνεῖν. τῶν δ' αἱμάτων τε καὶ πολυπόδων οἷα, διαιρούμενα, δυνάμενα ζῆν πολὺν χρόνον ἐκάστῳ τῶν μορίων. καὶ κινεῖσθαι πλὴ αὐτὴν ὧν πρὸ καὶ πρὶν διαιρεθῆ κίνησιν. οἷ δὲ τε καλούμενα σκολόπενδραι, τὴ ἄλλα τῶν οὐ τόμων τὴ προσηκόντων. πάντων γὰρ τούτων τὴ ὁ ὄπισθεν μόριος ἀφῆ ἢ αὐτῷ ποιεῖται πλὴ πορείαν τῷ ἔμπροσθεν. ἅπτον δὲ τὸ διαιρούμενα ζῆν, ὅτι καθάπερ ἂν ἅπτ σωληνὰς ἐκ πολλῶν ὧν ζῴων συγκείμενον, οὕτως ἕκαστον αὐτῶν σωίσηκε. φανερὸν δὲ ἔστιν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων, διότι ἔστιν ἔχει ὁ τόπον. δυσὶ γὰρ ὑπάρχει τούτοις σημείοις πίφυκε κινεῖσθαι τὰ μάλιστα σωίσηκότα κατὰ φύσιν.

Κ οἷον δὲ ἀρχὴν καὶ κυρίαν τῆς κινήσεως λέγω νῦν, πλὴ οὐ τῇ καρδίᾳ ψυχήν. ἀφ' ἧς ὡς ἐπὶ τὸ ῥίζης καὶ πηγῆς πρεῖσσον αἱ τῶν ὀργανικῶν μορίων κινητικαὶ αἰτίαι. ἔφερε δὲ αὐτὴν καὶ κυρίαν τῆς κινήσεως ὅτι καὶ αἱ λοιπαὶ ὅλῳ ταύτην καὶ ἐκ ταύτης ὁ κινεῖν ἔχουσιν. ἀλλὰ πῶς πρότερον εἰπὼν, ὅπ ἔστι τί κοινὸν, ὑφ' οὗ ὡς πρός τι τὸ κινεῖ ὄρον σωιεχῆ ἐστι τὰ ὀργανικὰ μόρια, νῦν ὅλῳ τὴν κοινὴν ἀρχὴν λέγω, σωιερτῆσθαί τε καὶ σωυνῶσθαι πρὸς ἑαυτά. ἢ ὅτε καὶ τούτων καὶ πάντων ἀναλῶς τῶν μορίων, τῷ σωέχεσθαι ἀλλήλοις, αὐτὴ ἔλυ ἡ αὐτὴν ἀξιλυθύσης γὴ αὐτῆς, διαπεῖ τὸ μὴ σύμπτεσθαι τὰ σώματα. ἐπεὶ οὖν φησι ὅλῳ ταύτην συνέρπτηται πρὸς ἑαυτὰ τὰ μόρια, καὶ διὰ τὸ ἅπαντι ᾧ μάλλον τι καλῶς καὶ κατὰ τόπον κινεῖσθαι, ἀ τῶν λειχθεισῶν ἁπασῶν κινήσεων ἅπτει, τουτέστιν πλὴ ἀρχὴν καὶ κυρίαν τῆς κινήσεως, ἀφεῖσθαι πως καὶ τὰ ταῖς ἀποστάσεσι, ταῖς πρὸς ταῖς ἐνθάσις ἀρχαῖς, τουτέστι καὶ διὰ πλὴ ἀπόστασιν τῆς κυρίας τῶν κινήσεων, ἣν ἀφίσησιν ἀφ' ἑαυτῶν ἀρχῶν, τὴ ἐγκεκτησμένων πρὸς τὰς συναφὰς τὴ ὀργανικῶν μορίων, καὶ κινουσῶν αὐτὰ, καὶ διὰ οὖν πλὴ ἀπόστασιν αὐτῆς, ἣν ἀφίσησιν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀφεισμένων εἶναι, οὐ γὰρ διὰ ταύτας μὴ πολυσάρκους καὶ σύνεσις αὐτῆς εἶναι, ἄλλως δὲ κατὰ πολὺ ἀφίσασθαι, ἀλλ' ἀφεισμένων καὶ σύμμετρον εἶναι πλὴ ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν, ἐπεὶ οὖν οὕτω διὰ ταῦτα ἔχειν, φανερὸν ὡς ἡ μόνοις ἀφ' ἑαυτῶν ζῴων, ἃ μάλιστα τούτοις τοῖς ζῴοις ὑπάρχει κατὰ τόπον κίνησις ὑπάρχει. δυσὶν ἢ τρίσι σημείοις κινεῖσθαι πλὴ κατὰ τόπον μεταβολήν. ἡ δὲ δυσὶν ἔφηκεν, ὅλῳ ἐπὶ μόνου δεῖξαι ὅτι καὶ ὁ ἄνθρωπος τρέφει κινεῖται. ὥστ' ἐπὶ χεδὸν τοῖς ὠὰ μόνοις ἔστι μάλιστα συμβέβηκεν, λέγω ἔστ' ἐπὶ ἔχειν καὶ τὴν ἀρχὴν, ἣν διὰ ὁμοίως ἀφεστάναι ἀφ' ἑαυτῶν ἀρχῶν, καὶ διδόναι δυνάμεν αὐταῖς τῷ κινεῖν τὰ ὀργανικὰ μόρια, ἐπειδὴ οὖν τοῖς ὠὰ μόνοις ἔστι μάλιστα συμβέβηκεν, φανερὸν ὅτι πολλοῖσι τῶν πανύρων σημείοις οὐδὲν οἷόν τε τῶν ὠὰ μόνων ζῴων κινεῖσθαι. καὶ πᾶν ἡ πέντε σημείοις κινούμενον, οἷ αἱ μόνοι ἔλυ ζῴων. τὰ μὲν οὖν ὅλῳ τούτων λεγόμενα ταῦτα ἀπ' ἀρχῆς. κατὰ τόπον δὲ κινήσεις λέγω τὰς αὐτοῖς, οἷ πλὴ ἄνω κὴ κάτω. συσταῖς δὲ ταῖς μὴ αὐτοῖς. οἷ φέρε ἐπὶν πλὴ ἄνω καὶ πλὴ δεξιό. ἐπὶν δὲ ὅτι διεῖ ἀφεῖσθαι καὶ τὰ ταῖς ἀποστάσεσι ἡ τῶν λειχθεισῶν κινήσεων ἅπτον, ἐπήγαγεν, αὐτὴ δ' ἔλυ, ἀφ' ἧς κοινῆς ἀρχῆς πάντων τῶν αὐτῷ ζῴῳ, ὅτε τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν κίνησις ἔλυ. ταύτην δὲ πλὴ ἀρχὴν ἀσυγκλῶν ἔκαστον τῶν ὀργανικῶν μορίων ἔχειν καὶ πῶς ἀναικαίλν ἔλυ ἑκάστῳ ταύτην ἔχειν, ἐπήγαγεν, ἡ παραπλησίως πρὸς ἑκάστην τῶν αὐτοῖς ἐνθάσι μορίοις ἀρχῶν. ἐλλείπει δὲ αὐτῇ λέξει ὁ ἐχει. ἴνν ἡ ὁ πολύρρυτον τοιοῦτον. ἡ παραπλησίως ἔχει

δία πρὸς τὰ ὀπίσω εἰσὶν αὗται μόρια. τὴν γὰρ ἀρχὴν ἡ κεφαλὴ κατ' αὐτῶν. δῆλ. τὴν γὰρ ἀρχὴν ἡ κίνησις. προσδείζεται δὲ ταῦτα, ἐπεὶ συμβαίλλεται αὐτῷ πρὸς τὸ λάξευα, ὅτι τέτρασι σημείοις τὰ σώματα κινεῖται. ταῦτα μὲν οὖν προειρήθω, χρέιαν σκοπωσάσθ' τὴν μελλόντων λέγεσθαι. λέγω δή, ὅτι ἐπεὶ ἀναγκαῖόν ἐστι, παντὸς σωιεχῶς πράγματος, ὅλου μὲν θωαμένου τῆς συνεχοῦς κινεῖσθαι, οὐ δὲ τῷ κινεῖσθαι τὸ μὲν αὐτῆς ἡρεμεῖ, τὸ δὲ κινεῖται, ἀεὶ γὰρ ἐφ' ἡμῶν ὁ μὲν ἐς τὴν τροφὴν ἡρεμεῖ, θάτερος δὲ κινεῖται, ἔπτα ἡρεμεῖ μὲν οὗτος, θάτερος δὲ προσβέβηκε καὶ κινεῖται, ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη οὕτω τῆς τοιούτου σωιεχοῦς σώματος εἶναι τὸ κοινὸν, καθ' ὃ ὡς ἁπλῶς τὸ τοῦτο κοινῆς ἔρου σωιεχίζονται ταῦτα τὰ μόρια, τουτέστι τὰ ὀργανικὰ, δι' ὧν τὴν κίνησιν ποιοῦντε τὰ κινούμενα δι' ὀργάνων καὶ τὸν κατὰ τόπον ποιοῦνται μεταβολὴν, καὶ πρὸς τοῦτο ἐπεὶ οὐ ταῦθ' ἀναγκαῖόν ἐστι, τουτέστιν οὐ τῷ κοινῷ. ὑφ' ὧν σωιεχίζονται τὰ ὀργανικὰ, δι' ὧν ὡς ἔρηται ἡ κίνησις γίνεται, εἶναι δυνάμει τινὰ ψυχικὴν καὶ ἀρχὴν, τῆς ἑκάστου τῆν ὀργανικῶν μορίων κινήσεως, ὁμοίως δὲ καὶ στάσεως, ἡ γὰρ αὖπνον τῆς κινεῖσθαι. ἔστ τὸ δῆλ καὶ τῆς ἵστασθαι, ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη ὑπάρχειν ἡ καινὸν, καὶ τὸ τῷ καινῷ εἶναι ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῆς τε κινήσεως καὶ στάσεως, φανερὸν ὅτι καθ' ὅσας τῆν λειχθεισῶν αὐτῆ θέσεων, τῆς τε ἄνω καὶ κάτω, καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ, ἐνδέχεται ὑπάρχει κίνησις, ἄλλη γὰρ κίνησις ἔστ ἄνω καὶ κάτω, ἡ ἄλλαι αἱ τῆν λοιπῶν δύο αὐτῆ θέσεων, φανερὸν οὖν ὅτι ταῦτα πάντα τὰ μόρια, εἰ οἷς διωρίσθω ται αἱ λειχθεῖσαι αὐτῆ θέσεις, καινὸν αἴτιον καὶ ἀρχὴν τῆς κινεῖσθαι ἕξει, καθ' ἃ τὴν τῆν ἐναντίων μορίων σύμφυσιν. λέγω σύμφυσιν τὰ ὑδρα, καθ' ἃ συνεχίζονται. εἰ δὲ τῶν δὲ ὅτι καθ' ἃ τῆν ἐναντίων μορίων σύμφυσιν, τίνα ἔδει τὰ ἐναντία μόρια σαφηνίζειν, ἐπήγαγε, λέγω δὲ τῆν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. ἀλλ' ἡ μὲν τῆν λειχθεισῶν διαίρεσιν οὕτω τοιαύτη. καθ' ἃ δὲ τὸν λέξιν τὸν, ᾗ ἄμφω κινεῖται τὰς ἐναντίας κινήσεις, ἡ λεχθήσεται ἴδιον ἔδει τῷ, ὅπου αὐ πιφύκη ἡ κινούμενον κινεῖσθαι. ἔστ οὖν ἀδρί. ἔστ οὖν ὕδατι. ἔστ οὖν γῇ. ἑκάστου δὲ θατέρου, κινουμένου δὲ θατέρου, τὸν κίνησιν ποιοῦσι. τῷ δὲ, ᾗ ἄμφω κινεῖται πρόσκεινται ἡ, τὰς ἐναντίας κινήσεις πῶν καλῶς. ὁ γὰρ δύνασται ἄνω κινεῖσθαι, ἔξεστ καὶ κάτω. ἀλλὰ τῇ αὐτῇ τῆ ἐπεῖν τολμηρικῶς. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη εἶναι τὰ κοινὰ, καθ' ἃ σωιεχῆ ταῦτ' ἔστ ἀλλήλοις, οἰκείων αὖ ἀπέφηνεν, ἐπάνω. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη εἶναι ἡ κοινὸν, καθ' ὃ σωιεχῆ ταῦτ' ἔδει. καὶ δῆλ. ἔξεστ αὐτῇ τῆ ἐπεῖν καὶ τὸ ταῦθ' ὑπάρχειν τὰς ἀρχὰς, ἔφην. πῶν ἀρχὴν οἰκεῖος. ἢ προσυπακούσειν ἡ οὐ ἐκάστῃ. καὶ ἔτι αὖ τοιοῦτον. ἐπεὶ δ' ἀνάγκη οὖ ἑκάστῃ συζυγία τῆν ὀργανικῶν μορίων, εἶναί τι ἡ κοινόν. καὶ τὰ ἑξῆς.

ΚΑΤΑ μὲν οὖν ἡ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν, διάλυσις οὐκ ἔστι τοιαύτη, ὅθεν ἡ κινοῦν ἑαυτό. δῆλ. ἡ μὴ θενὶ φυσικῷ ὑπάρχειν κίνησιν εἰς ἡ ὄπισθεν. μὴ δὲ διορισμὸν ἔχειν ἡ κινούμενον καθ' ὃν πῶν ἐφ' ἑκάτερα τούτων μεταβαλλῶ ποιεῖ. καὶ τὰ δὲ ἡ δεξιόν τε καὶ αὐριστερὸν καὶ ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω ἔδει. διὸ ζώων ὅσα μόρια ἔχουσιν ὀργανικὰς χρόμενα πραξεῖ, τῇ μὲν τῆ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν διαφορᾷ, οὐκ ἔστι διωρισμένα ταῦτα. ταῖς δὲ λοιπαῖς, ἀμφοτέραις μὲν, προτέρᾳ δὲ τῇ κατὰ ἡ δεξιὸν καὶ αὐριστερὸν διειρύσμ. δῆλ. ἡ πῶν μὲν οὖ τοῖς ὄνυξι οὐδὲ ὡς ἀναγκαῖόν εἶναι ὑπάρχειν. πῶν δὲ οὐ τοῖς τέτρασι πρώτοις.

ΕΝΤΑΥΘΟΝ ἡ λάξεις τῆ τέτρασι σημείοις κινεῖαξ τὰ σώματα. καὶ ἐπεὶ ὡς ἔρηται καθ' ἕ σωιεχῆ τὰ ὀργανικὰ μόρια, ἔστ τὰς ψυχικὰ δυνάμεις, αἱ γὰρ μὴ ἴδ, ἄψυχα ἀεὶ καὶ ἀναίθητα καὶ ὅλως ἀκίνητα ἴδ, δηλονότι οὔθ' οὐκ εἰσὶ ὀργανικὰ μόρια, οὐ δὲ ἡ καινόν. εἰ δὲ μὴ ἡ καινὸν, οὐ δὲ ἡ κινητικὴ ἀρχή. ἐξ ὧν οὖσῶν διστάσεων, τε ὧν δὲ συζυγῶν, αἱ λεχθέν ὅτι καθ' μίαν συζυγίαν οὐκ εἰσὶν ὀργανικὰ μόρια, δηλονότι οὐ δὲ ἀρχὴ κινήσεως. εἰ δὲ μὴ ἀρχὴ, οὐ δὲ κίνησις. ὥστε λείπεται καθ' τὰς δύο συζυγίας εἶναι κίνησιν. ἐπεσθὴ ἀνάγκη ἡ ἀρχὴν οὐ αὐταῖς εἶναι κινητικὴ. αἱ δὲ δύο συζυγίαι εἰς τέσσαρα διαιροῦνται σημεῖα. οὐ τέτρασιν ἄρα σημείοις ἡ τῆν οὐ μελῶν κίνησις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐμῶν προειρήθω. αὐτὸς δ' φησὶν ὅτι καθ' τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν διάλυσις, τουτέστι διαίρεσις ὀργανικῶν μορίων, δι' ὧν ἡ καθ' τόπον μεταβολὴ γίνεται, οὐκ ἔστι. καὶ ἐνδὴ μὲν τῆν ἀνθρώπων δῆλον. ὁ γὰρ δεξιὸς ταῦς κινητικὴν ἔδει σημεῖον τῆ δεξιοῦ. καὶ ὁ αὐριστερὸς τῆ αὐριστεροῦ ὁμοίως. ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἔδει δεξιὸν κάτω, καὶ αὐριστερὸν κάτω, ἀλλὰ ἡ δεξιὸν ἄνω, καὶ αὐριστερὸν ἄνω, ἡ μὲν δεξιὰ χεὶρ ἡ καὶ ἡ ὠμοπλάτη, κινητικὸν ἔδει σημεῖον τῆ ἄνω δεξιοῦ. ἡ δὲ αὐριστερὰ τῆ ἄνω αὐριστεροῦ. ὁ δὲ δεξιὸς ταῦς τῆ κάτω δεξιοῦ. καὶ ὁ αὐριστερὸς τῆ κάτω αὐριστεροῦ. ὥστε ἐνδὴ μὲν ἀνθρώπου δῆλον, ὅτι τῆν ἄνω καὶ κάτω καὶ δεξιὰν καὶ αὐριστερῶν εἰσὶ κινητικὰ σημεῖα τῆν δ' ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν οὐκ ἔστι. καί τοι κινεῖται μὲν ὁ ἄνθρωπος ἐνδὴ ἡ ἔμπροσθεν. ἐφ' ἕ γὰρ αἰσθήσεις. ἀλλὰ πῶ τοιαύτην κίνησιν, δῆλ. τῆν σημείων τῆ δεξιοῦ καὶ αὐριστεροῦ καὶ τῆν ἄνω καὶ κάτω κινεῖται. ὅλως δὲ ὅτι ἡ ὁ ἄνθρωπος τέτρασι σημείοις κινεῖται ὡς τὰ πεζὰ πόδε λείπει πρῶν. ἀλλὰ δὴ καὶ ἐνδὴ τῆν τετραπόδων οἱ πρόσθιοι λεγόμενοι πόδες, οὐκ εἰσὶ σημεῖα τῆν ἔμπροσθεν ἀλλὰ τῆν ἄνω ἡ κάτω. ἔτσθ' ἀναλογοῦσι χερσὶν, ὡς οὐ τοῖς περὶ ζώων μορίων ἔρηται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕμιν ἔρηται, ἔτσθ' ὕστερον ἐπιδείξεσθαι, ὅτι ἀδυνάτων τις ἔστιν πρόσθιοι πόδες, δοκοῦσι μὲν, οὐκ εἰσὶ δὲ κατ' ἀλήθειαν σημεῖα τῆ

τῆς κινήσεως. ἄλλοις δ' ἄλλοθεν. ἀλλ' ὑπὸ πάντων ἡ τῆς κινήσεως ἀρχὴ μόνον καὶ λέγεται καὶ ἔστι δεξιόν. ἐπεὶ δὲ τὰ σχήματα, ἥγουν τὰ σχήματα τὴν σχεδὸν ὅλην, ἐκ πάντες μέρους ἴσαν τῶν πρὸς ἀρχὴν τῆς κινήσεως ποιοῦνται, πολλῷ τῆς ἑλίκης, οὔτε γὰρ ἀπ' αὐτῆς οὔτ' ὑπὸ ταύτην κινοῦνται, ἀλλ' ἐκ τὴν καταντικρὺ τῆς ἑλίκης, καὶ ὑπὸ ταῦτα πρὸς τὰ κίνησιν ποιοῦνται. ἐπεὶ οὖν ἐκ πάντες μέρους κινοῦνται πολλῷ τῆς ἑλίκης, ἡ δὲ ἑλίκη πρὸς τὸ ὅλον σῶμα οὐδέν ἐστι, φανερὸν δεξιὰ πάντα τὰ τὴν σχεδὸν ὅλην καὶ σχοινύλαν μέρη. ταῦτα δὲ τῶν λέγω, ὅτι μάλιστα τὴν ἄλλων ζώων ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὰ ἀριστερὰ ἀπολελειμμένα. τοῦτ' ἔστι διηρθρωμένα, καὶ μεγάλῳ ἔχοντα πρὸς τὰ δεξιὰ διαφοράν. διὸ καὶ τὰ φύσει ἔχειν μάλιστα, τὴν ζώων. φύσει γὰρ τὸ ἄνω μέσον πρὸς τὸ πάντος ἄνω. καὶ τὸ κάτω ὁμοίως πρὸς τὸ κάτω. διὸ ὅτι καὶ φύσει ὀρθὸς ὁ ἄνθρωπος. ταῦτα δὲ πάντων λέγω, ὅσοις μὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ ἄνω, καὶ ἄλλο τὸ ἔμπροσθεν, καὶ διώρισται καὶ κεχώρισται ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων, ὡς ἐπ' ἀνθρώπων καὶ ὀρνίθων, ὑπὸ τούτων γὰρ ἄλλο μὲν τὸ ἄνω, ἄλλο δὲ τὸ ἔμπροσθεν, ὅσοις δὲν κεχώρισται ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων, ταῦτα πάντα τὰ ζῶα ὑπὸ ταὐτόν ἐστιν. ἐπεὶ δ' ὡς δεῖξαι πάντα τὰ κινούμενα, ἐλαχίστοις τίθασι σημείοις κινοῦνται, λέγω ὅτι τὴν πασῶν σημείων αὐτὴ τὴν λοιπῶν λύει, αἱ μὲν ὄρνιθες τὰς πτέρυγας ὡς οἱ ἄνθρωποι τοὺς βραχίονας ἔχουσιν. ὅσα μὲν οὖν ὡς ὄρνιθα κεχώρισται ἔχουσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἄνω καὶ τὰ ἔμπροσθεν, διὰ ποδὸς ἔστιν. ὅσα δὲ οὐ κεχωρισμένα, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἔχει καὶ πρόσθεν καὶ ἄνω, τὴν γοῦν ἵππων καὶ βοῶν καὶ τὴν λοιπῶν πλαπόδων, αἱ μὲν ἔμπροσθεν πόδες καὶ αὐτὴ ἄνω καὶ αὐτὴ προσθίων εἰσίν, ὁ γοῦν ἀνθρώπου κάτω, ἔστι δὲ ἀνθρώπου τούτου κάτω οἱ πόδες, ἔστιν καὶ ἀνθρώπου τὴν τετραπόδων, καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἡ κάτω οἱ ὀπίσθιοι πόδες, ὁ δὲ ἀνθρώπου ἄνω, ἔστι δὲ αἱ χεῖρες, διὸ καὶ πολυσχίζειν τῷ αὐχένι, ἔστιν ἀνθρώπου τὴν τετραπόδων οἱ πρόσθιοι πόδες, ἡ αὖ καὶ ἄνω καὶ πρόσθεν ἀνθρώπου τὴν τετραπόδων, καὶ οὐ διώρισται ἀπ' ἀλλήλων, ἄλλως τε ἡ μὲν τὴν ἀνθρώπων ἄνω οἷόν ἡ κορυφὴ, πρὸς ᾧ τὸ πάντος ἄνω ἐστὶ ᾧ οὐρανῷ, ἡ γὰρ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν λεγόμενον σημεῖον, μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ πρόσθεν, λέγεται δὲ πρόσθεν οὗ ᾗ αἱ αἰσθήσεις, ἔστιν οὖν ἡ πρόσθεν ὡς τὰ τὸ πάντος πλάγια, ἢ ἐφ' πρὸς ἀνατολὴν, ἢ πρὸς δύσιν, ἢ πρὸς νότον, ἢ πρὸς βορέαν, ἢ εἴ θα ἂν τύχῃ ὁ ἄνθρωπος ἑλίττων, τὸ δὲ ἴσον καὶ ἡ κορυφὴ καὶ αἱ αἰσθήσεις πρὸς τοῖς τὸ παντὸς εἰσὶ πλαγίοις, δῆλον ὅτι οὐ τῷ αὐτῷ ἔχουσιν ἡ ἄνω ἢ ἡ πρόσθεν, ταῦτα δὴ πάντα τὰ ὑπὸ ἡ αὐτὴ ἔχοντα ἡ ἄνω καὶ ἡ πρόσθεν, τετράποδα καὶ πολύποδα καὶ ἄποδά ἐστιν. ὀφείλεται δὲ καὶ ἡ νῦν πόδα. μὴ λέγειν αὐτὴν ὀνομάσθαι ἀπὸ τοῦ πίδου. τὰ δὲ μαλάκια φησὶν ὑπὸ ἡ αὐτὴ ἔχειν ἡ πρόσθεν μὴ ὄπισθεν. συμβήσεται γὰρ τὰ ὄπισθεν πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. καὶ γίγνεσθαι κύκλος, ὡς ὁρᾶται καὶ ὑπὸ τοῖς περὶ ζώων μορίων. λέγει δὲ καὶ τὰ μὲν δὴ πόδας ἔχειν ἡ ἄνω πρὸς ἡ τὸ ὅλον ἄνω. τὰ δὲ πολύποδα μὴ ἄποδα πρὸς ἡ μέσον. ὅμοιον πρὸς τὰ πλάγια τοῦ παντός. οἷ) αἰανατολὴν ἢ δύσιν ἢ ἄρκτον ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον. τὰ δὲ φυτὰ ἔχειν ἡ ἄνω πρὸς πρὸ γῆν. διὸ ὅτι εἰσὶν ἀκίνητα. καὶ ὅτι ἡ ῥοφὼ ἐκ τῆν ἄνω. ἔσεσθαι δὲ αὐτοῖς ἐκ τῆς γῆς ἡ ῥοφή. τὰ δὲ πεζὰ ποδα ἔχειν ἡ ἄνω πρὸς ἡ μέσον. διὸ ὅτι οὐκ ὀρθά ἐστιν. οἱ δ' ἄνθρωποι πρὸς ἡ ἄνω. διὸ ὅτι ὀρθοί. ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ ἀρχαὶ ὡς οὐ τοῖς περὶ οὐρανοῦ ὄφρυται, βέλτιόν ἐστιν ἀρχὴ τὴν ἄνω καὶ προσθίων καὶ δεξιῶν. διὸ ὅτι ἡ ἀρχὴ τίμιον. μὴ ἡ ἄνω μὴ πρόσθεν μὴ δεξιὸν, τίμιον. ὥστε καὶ ὡς ἀρχαί, τίμια ἡ δεξιὸν καὶ ἄνω καὶ πρόσθεν. μὴ ὡς τίμια, ἀρχαί. ἀρχὴ δὲ ἡ μὲν ἄνω αὐξήσεως. ἡ δὲ δεξιὸν τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς. ἡ δὲ πρόσθεν τὴν αἰσθήσεων.

Σ' ΓΕΙ δ' αἰσχύλου πάντος σωιχεῦς οὗ ἡ μὲν κινεῖται ἡ δ' ὑρεμῇ, ὅλου δωαμοίου κινεῖσθαι ἑτέρους θατέρου ἢ ἄμφω κινεῖται εὐαντίας κινήσεις, εἶναι τι κοινὸν καὶ ὃ σωιχεῖ ταῦτ' εἶναι ἀλλήλοις. καὶ ταῦθ' ὑπάρχει πᾶν ἀρχὴν τῆς ἐναντίου τὴν μορίων κινήσεως. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς τάσεως, δῆλον ὅτι, καὶ ὅλως τὴν λεχθεισῶν αἰτιῶν διὰ κίνησις ὑπάρχει τῶν ἀντικειμένων μορίων ἐναντίων, πάντα ταῦτα κοινὴν ἀρχὴν ἴσχει καὶ τὰ πᾶν ὑρεμούντων μορίων σύμφυσιν. λείπει δὲ τί, τι δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν. ἡ τὴν ἄνω ἡ κάτω. ἡ τὴν ὄπισθεν ἡ τὴν ἔμπροσθεν.

Τ' ὁ προκείμενον δὲ δεῖξαι ὅτι πάντα τὰ εὔαιμα πέζαι σημείοις κινοῦνται. πρότερον δὲ διορίζεται, διὰ ὅτι τὸ ἐνάντιον μόριον, διὰ οὗ ὡς ὑπὸ πάλλης σωιχίζονται τὰ ὀργανικὰ μόρια, δωάμεις τινὲς οὖσαι ψυχικαὶ, ὡς ἀρχὴ καὶ αἰτίαι αὐτοῖς οὖσαι τοῦ κινεῖσθαι. αὖται δὲ πάλιν αἱ ψυχικαὶ δωάμεις μὴ αὐτὰς ἀρχάς, κινάγονται ὑπὸ μίαν τινὰ ἀρχήν. λέγω δὴ τὴν οὐ τῇ καρδίᾳ ἀρχὴν καὶ ψυχήν. ἀφ' ἧς ὡς ἀπὸ κοινῆς ἀρχῆς καὶ ῥίζης καὶ μυελός, διατείνουσι πρὸς τοὺς τόπους. ὑφ' ὧν σωιάπτονται πρὸς τὰ ὀργανικὰ μόρια. ἵνα κινῶσιν αὐτὰ αἱ ψυχικαὶ δωάμεις. ὅτι δ' εἰσὶ μόρια τινὰ, ὑφ' ὧν οὐσύονται καὶ συνιχίζεται τὰ ὀργανικὰ μόρια, δῆλον ἐκ τῆς περὶ ζώων ἱστορίας μὴ τὴν ἀνατομῶν. οἱ γὰρ ὠμοπλάται καὶ οἱ μηροὶ πρός τινα κοινὸν ὅρον σωιάπτουσι. καὶ τὰ ἄλλα πάντα. καὶ αἱ μὲν ψυχικαὶ δωάμεις καὶ κινητικαὶ τὴν ὀργανικῶν μορίων, οὐ ἰσορυμεῖαι εἰσὶν, οὐ οἷς τὰ ὀργανικὰ μόρια, ὡς πρός τινας κοινοὺς ὅρους σωιάπτουσιν. ἡ δὲ ψυχὴ, πρὸς λῶ ὡς κοινῷ ἀρχὴν ἀνάγκην ἔχειν μὴ ῥίζαν, οὐ τῇ καρδίᾳ. οὐ ταύτῃ γοῦν οἰσρυται. καὶ ἔχει ὡς μὲν ἡ ψυχὴ πρὸς τὰς ἀπ' αὐτῆς δωάμεις, οὕτως ἡ καρδία πρὸς

ἡ φθορὰ, λελυμεῶσθαι τῆς κινήσεως. διὸ καὶ ἀσκωλιάζουσι φέρεσθαι διὰ τοῖς ἀριστεροῖς. κινεῖται γὰρ πέφυκε ἡ δεξιὸν κινεῖσθαι δι' ἡ αἰσθητόν. ὥστε τὸ ἡ φορτίον, οὐκ ἐπὶ τῷ κινοῦντι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κινουμένῳ ἐστὶ καθεῖναι. αὐ δ' ἐπὶ τῷ κινοῦντι τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς κινήσεως ἐπὶ τοῦτ', ἢ ὅλως οὐ κινήσεται ἢ χαλεπώτερον. σημεῖον δ' ὅτι ἀρχὴ τῆν δεξιῶν ἡ αἰσθητὴ τῆς κινήσεως, τὰ αἱ προσβολαὶ πάντες γὰρ τοὺς αἰσθητοὺς προβάλλονται. καὶ ἐστῶτες προσβλήκασι τοὺς αἰσθητοὺς μᾶλλον, αἰ μὴ ἐκ τύχης συμβῇ. οὐ γὰρ τῷ προβαίνοντι κινοῦνται, ἀλλὰ τῷ ἀποβαίνοντι. τὰ ἀμύνονται τοῖς δεξιοῖς. ὅτι ταύτην διὰ τὴν αἰτίαν τὰ τοὺς δεξιὰ, τὰ αὐτοὺς ἔστι πάντων. ὅθεν μὲν γὰρ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἡ αὐτὴ πᾶσι τὸ θεῖον ἔχει πᾶσι κατὰ φύσιν. δεξιὸν δ' ἔστιν, ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἔστι. καὶ διαφέρει τὰ ἐγομβάδια τῆν ὀσφυομέρων, δεξιὰ πάντα ἔστιν. οὐ γὰρ ἐπὶ τὸ ἑλίκιον κινοῦνται ἀλλ' ἐπὶ ἡ κατὰ πηρὸν πάντα προβάλλονται. ὅτι πορφύρα μὴ κόρυκες, κινοῦνται οὕτω πάντων ἀπὸ τῆν δεξιῶν, κἀκείνων ἐπὶ τὰ αὐτὰ κινουμένων αὐτοὺς, ἀνάγκη πάντα δεξιὰ εἶναι ὁμοίως. ἀπολελυμένα δ' ἔχουσι τὰ ἀριστερὰ, τῆν ζώων μάλιστα ἀνθρώπου, ὅτι ἡ κατὰ φύσιν ἔχειν μάλιστα τῆν ζώων. φύσει δὲ βέλτιόν τι ἡ δεξιὸν τῦ ἀριστεροῦ μὴ κεχωρισμένου. διὸ μὴ τὰ δεξιὰ ἐν τοῖς ἀνθρώποις μάλιστα δεξιὰ ἔστι. διακεχωρισμένων δὲ τῆν δεξιῶν, βέλτιόν τὰ τὰ ἀριστερὰ. ἀκινητότερα ἔστι. καὶ ἀπολελυμένα μάλιστα ἐν τούτοις. καὶ αἱ ἄλλαι δὲ ἀρχαὶ μάλιστα κατὰ φύσιν διακεχωρισμένα ὑπάρχουσι. τό, τε ἄνω μὴ ἡ ἔμπροσθεν. ὅτι μὲν ἔν ἡ ἄνω μὴ ἡ ἔμπροσθεν διάφερεται καθάπερ τοῖς ἀνθρώποις μὴ τοῖς ὄρνισι, ταῦτα μὲν δι' ποδὸς. τῆν δὲ τετράπερων τὰ λύο σημεῖα, τοῖς μὲν πτέρυγες. τοῖς δὲ χέρβης καὶ βραχίονές εἰσιν. ὅσα δὲ ἐπὶ ἡ αὐτὰ ἡ πρόσθεν ἔχει μὴ ἡ ἄνω, τὰ ἄποδα. μὴ πολύποδα μὴ ἄποδα. καλῶ γὰρ πόδα, μέρος ἐπὶ σημείῳ πέρας κινητικῷ κατὰ τόπον. μὴ γὰρ ἡ ὄνομα, ἐάσομεν ὑπολυφόμενα ἀπὸ τῦ πόδου οἱ πόδες. οἷα δὲ ἐπὶ ἡ αὐτὰ ἔχει καὶ ἡ ὀπίσθιον. καὶ ἡ πρόσθιον, οἷ πάντα μὲν ἀκίνητα, μὴ τὰ ἐγομβάδια τῆν ὀσφυομέρων. ἔφαπται δὲ πάντα αὐτῶν πρόπτωσιν οὐ ὑπόδυσις. τὰ ἐν δ' ὄπισθεν τόπων, τῦ ἄνω. καὶ μέσον. καὶ κάτω, τὰ μὲν δ' ὀφθαλμὸς, ἡ ἄνω πρὸς ἡ τῦ ὅλου ἔχει ἄνω. τὰ δὲ πολύποδα ἢ ἄποδα, πρὸς ἡ μίζον. τὰ δὲ φύτὰ, πρὸς ἡ κάτω. ἄκρον δ' ὅτι τὰ μὲν ἀκίνητα. πρὸς τὸ βοῶλιῶ δὲ ἡ ἄνω. ἢ δὲ βοῶλιῶ ἐκ τῆς γῆς. τὰ δὲ πλάπτοδα ἐπὶ μίζον καὶ τὰ πολύποδα καὶ ἄποδα, ὅλῳ ἡ μὴ ὀρθὰ εἶναι. τὰ δὲ δι' ποδὸς πρὸς ἡ ἄνω, ὅλῳ ἡ ὀρθὰ εἶναι. μάλιστα δ' ὁ ἄνθρωπος. μάλιστα γὰρ κατὰ φύσιν ἔστι δίπους. ὅλως δὲ καὶ αἱ ἀρχαὶ εἰσιν ἀπὸ τούτων τὸ μορίων. ἡ μὲν γὰρ αὐχὴν τίμιον ἡ δ' ἄνω, τῦ κάτω. καὶ ἡ πρόσθεν τῦ ὄπισθεν. καὶ ἡ δεξιὸν τῦ ἀριστεροῦ τίμιον. ὡσαύτως δὲ ἔχει καὶ ἡ αὐτὰ παλιν λέγειν ἐπὶ αὐτῶν. ὡς ὅλῳ ἡ τὰς ἀρχὰς οὐ τούτοις εἶναι, ταῦτα τιμιώτερα τῆν αὐτιμέρων μορίων ἔστιν. ὅτι μὲν οὖν ἐκ τῆν δεξιῶν ἡ τῆς κινήσεως ἔστιν ἀρχὴ, φανερὸν ἐκ τῆν εἰρημένων.

κ αἰ τίνα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν, ἐπάγωμεν. πάντα γὰρ τὰ ζῶν αἰσθητὸν ἔχει. ἐφ' ὃ δ' ἔστιν ἡ αἰσθητὸς, ἡ ὅθεν ἐκείνοις ἡ αἰσθάνεσθαι, τοῦτ' ἔστι ἡ ἔμπροσθεν. τὰ δ' αὐτικάμενα τούτοις ὀπίσθιον. ὅσα δὲ πρὸς τῷ αἰσθάνεσθαι μὴ πρὸς κατὰ τόπον μεταβολὴν αὐτὰ δ' ἑαυτῶν ποιεῖ, οὐ τούτοις πρὸς τοῖς λεγομένοις διαπέφυκε διάφορα ἡ δεξιὸν καὶ ἡ ἀριστερὸν, οἷον μὲν, οὐ μὲν τῇ θέσει. οὐ γὰρ κάτω ἡ μὲν αὐτῶν ἄνω, ἡ δὲ κάτω. οἷον δὲ τῦ μὲν δεξιῦ ἡ ἀρχὴ ἀπ' αὐτῦ πρὸς κίνησιν. ὅθεν γὰρ τὸ σῶμα τοῦ ἡ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς ἀρχὴ φύσει ὑπάρχει, ἔνθ' ἔστι ἡ δεξιὸν ἐκάστων. ἡ δ' αὐτιλέγομεν μὴ τούτῳ ὀκολουθεῖν, ἀριστερόν. ἀλλ' ὅτι μὲν πάντα ὅσα πρὸς κατὰ τόπον ποιεῖ μεταβολὴν ἔχει ἡ δεξιὸν μὴ ἀριστερόν, μὴ ὅτι ἀρχὴ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς ἡ δεξιὸν, μὴ εἴρηται. μὴ ἔτι διαχέουσι καὶ οὐ ταὐτὰ μὴ οὐ τοῖς αὐτοῖς ζώοις κινήσεως. ὅτι μὲν οὖν ταῦτα ἔχει ἡ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν, εἴρηται. διήρθρωται δὲ τοῖς μὲν μᾶλλον, τοῖς δ' ἧττον. ὅσα μὲν γὰρ ὀργανικοῖς μορίοις χράμενοι, οἷ φασι, πτέρυξιν, ἢ ποσὶν ἄλλοις, μὴ πρὸς κατὰ τόπον ποιεῖται μεταβολὴν, οὐ τούτοις μᾶλλον διήρθρωται. μὴ γὰρ ἄρα μὲν ἔστι μᾶλλον ἡ λεχθὲν. λέγων λεχθὲν ἡ ἀριστερὸν μὴ ἡ δεξιὸν. ὅθεν δ' ὀργανικὰ μὲν οὐκ ἔχει μόρια, αὐτῷ δὲ τῷ σώματι διαλύσας μὴ εἰ διαιρήσεις ὀργανικῶν μορίων φανήσεται προσφέρεται, ἀλ γὰρ κατὰ πηρὸν, δι' ὧν οἱ ὄφεις πρὸς κατὰ τόπον ὡς ὁρᾶ πρεῖαν φαίνεται μεταβολὴν, πρὸς τὴν ὀργανικῶν μορίων χρείαν ἀποπληρούσι, τὰ μὲν δὴ μὴ ἔχοντα ὀργανικὰ μόρια, ὑπάρχει μὲν καὶ οὐ τούτοις ἡ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν. οὐ μὲν διαφοράν γε μὴ διάδηλα ὁμοίως τυγχάνουσι, τοῖς ἔχουσι τὰ ὀργανικὰ μόρια. ἐπὶ πᾶν δὲ ὅτι ἡ δεξιὸν ἔστιν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, πεφύκασι ἔσται καὶ ἀρχὴ τῆ τὰ φορτία οὐ τοῖς ἀριστεροῖς φέρειν. ἵν' ἢ τὰ δεξιὰ ἀπολελυμένα, τὰ μᾶλλον τὰς κινήσεως ἄρχειν. μὴ ἀρχὴ τῆ ὄντι ἀσκωλιάζειν οὐ τοῖς ἀριστεροῖς. ὁ γὰρ ἐν ἀριστερὸν πόδα χωλεύων, ἔφασκε βαδίζειν τ' ἢ δεξιὸν χωλεύοντος. ὅλῳ τ' ἡ ἄρχειν τ' κινήσεως τὰ δεξιὰ, ἐπὶ πᾶν πάθη, παίμπειν κακῶς ἡ οἰκεῖον ἐκπληροῖ ὄργον. τὰ δ' ἀριστερὰ δεξιὰ ἡ πιφυκέναι ἀκολουθεῖν τοῖς δεξιοῖς, ἢ παίμπειν κακῶς ὅλα μᾶλλον κακῶς ἡ ἑαυτῶ ἀπολαμβάνειν ὄργον. πιστοῦ γὰρ ἡ τὸ τῆν κινήσεως ἀρχὴν ἀεὶ τὸ δεξιὸν, μὴ ἀεὶ τὸ προσάλλειν μὴ προσδήνειν τὸ ἀριστερὸν πόδα κατὰ τὸν καιρὸν τὸ βάρος, ὡς ἀρξομένων τῆ κινήσεως τὸ δεξιῶν. ταῦτα δὲ πάντων λέγω. ὅτι τὰ δεξιὰ πᾶσι ταὐτὰ ἔστιν. ἢ τὰ ἄλλοις μοῖ εἶσι τὰ δεξιὰ, ὅθεν ἄρχει)

ὁ ἔμπροσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. ἔτι δὲ δεξιὸν ἢ ἀριστερὸν, ὁ μὲν ἄνω ἢ κάτω μέρος, πάντα ἔχει τὰ ζῶντα. τὸ μόνον γὰρ οὐ τοῖς ζώοις ὑπῆ ὁ ἄνω ἢ κάτω, ἀλλὰ ἢ οὐ τοῖς φυτοῖς. διήλληπται δ' ὄργῳ ἢ θέσει μόνον τῇ πρός τε τὸν γῆν καὶ ὁν οὐρανόν. ὄθεν μὲν γοῦν ἡ τῆς ζοφῆς διάδοσις καὶ αὔξησις ἐνηέτοις, ἄνω τοῦτ' ὑπῆ. πῶς δ' ἔχει τοῦτο αὐτὸ πφάνει, ὅτι ὁ κάτω ὁ μὲν γὰρ ἀρχὴ τις. ὁ δὲ, πφάσσ. ἀρχὴ δὲ ὁ ἄνω. καί τοι δόξειεν ἂν τοῖς φυτοῖς οἰκεῖον εἶναι ὁ κάτω μᾶλλον. οὐχ ὁμοίως γὰρ ἔχει τῇ θέσει, ὁ ἄνω καὶ κάτω τούτοις καὶ τοῖς ζώοις. ἔχει δὲ πρὸς μὲν ὁ ὅλον οὐχ ὁμοίως. κατὰ δὲ ὁ ὄργανον, ὁμοίως. ἀλ γὰ ἐίζαι εἰσὶ ὁ ἄνω τοῖς φυτοῖς. ἐκεῖθεν γὰ ἡ ζοφὴ διαδίδεται τοῖς φυσικοῖς καὶ λαμβάνει ταύτας αὐτὴν, καθάπφ τὰ ζῶα τοῖς σώμασιν.

Δ ἀ τούτων διορίζεται ποῖα τῶ ζώων ἔχει τὰς ἐξ διαστάσεις. ἔστι ὁ ἄνω καὶ κάτω. ὁ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. ὁ δεξιὸν καὶ ἀριστφόν. καὶ ποῖα τὰς πέντε φασ. καὶ ποῖα μόνας τὰς λύο. καὶ φασὶν ὅτι ἐπεὶ ἐξ αἱ πᾶσι διαστάσεις, ὁ μὲν ἄνω καὶ κάτω πάντα ἔχει τὰ ζῶντα, ἔστι γοῦν καὶ οὐ τοῖς φυτοῖς ὁ ἄνω καὶ κάτω. ἐπεὶ γὰ ἄνω μέν λέγεται ὁ σῶμα, δι' οὗ ἔσεισιν ἡ ζοφὴ, κάτω δὲ δι' οὗ ἡ τῆς τροφῆς ὀδὸς ὀχέεται. περὶ πάσης, οὐδὲν δὲ τῆν ζώων διῶκται ζωὴ ἄνω τῇ ῥίφαξ, ἀσκύμνη πάντα τὰ ζῶντα ἔχειν ὁ ἄνω καὶ κάτω. διείληπται δὲ ὁ ἄνω καὶ κάτω ὠδὶ τῶ ἀνθρώπων καὶ πάντων, ὅσα ὀρθοπεεται πτηνά ἐστιν, οὐ μόνον τῷ ὄργῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ θέσει, τῇ γε πρὸς ὁν οὐρανὸν καὶ τῇ γῆ, τῷ μὲν γὰρ ὄρθιον ἄνω λέγεται ὁ σῶμα, ὅτῳ πᾶν ἐρυμολόγω αἰτίας. ἆρα γὰ ὅτι ἄνω λέγεται ἐκεῖνο ὁ μόριον, δι' οὗ ἔσεισιν, ἡ τροφή. ἔσεισι δὲ διὰ τῶ σώματος. ἔχει οὖν πᾶν ἄνω χώραν ὁ τῶ ἀνθρώπων σῶμα. οὐ μόνον διὰ ὁ ὄργανον αὐτῶ, ἀλλὰ καὶ τῇ θέσει. κεῖται γὰ πρὸς ὁ τῶ παντὸς ἄνω. πρὸς γὰ ὁν οὐρανὸν ἡ ξύμπασα κεφαλὴ, οὗ ἦ ὁ σῶμα ἐστὶ καὶ τὰ ὦτα καὶ ὀφθαλμοὶ, νέει. ὁ μὲν γὰ τῶ ἀνθρώπων ἄνω, ὅτῳ ὁ σῶμα καὶ ἡ πᾶσα κεφαλὴ, καὶ ᾧ ὄργῳ καὶ τῇ θέσει λέγεται ἄνω. τὸ δὲ πρόσθεν ᾧ μὲν ὄργῳ λέγεται ἄνω τῇ θέσει δ' οὐδαμῶς. πρὸς γὰ τὰ τῶ παντὸς τελείως ἡ κεφαλὴ τούτων καὶ ὁ σῶμα πλὼ θέσιν ἔχει εἰ μὲν γὰ φθάσει εἰπεῖν ἡ κινεῖται ἀφ' τὸ ἑσπέρου πρὸς τὰ βόρεια, ἢ καὶ ἵσταται πρὸς αὐτὰ ζλέπων. ὁ ἵππος ἢ ὁ βοῦς, πρὸς ὁ βόρειον ἔχει πλὼ θέσιν ἡ κεφαλὴ αὐτῶ καὶ ὁ σῶμα. καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ αἴξ λογέω. μόρος κορυφῆ. εἰ δὲ πρὸς ὁ αὐστρινὸν κινεῖται, πρὸς αὖ ὁ καὶ πλὼ θέσιν ἔχει ὁ αὐχὴν τῇ κορυφῇ μόρος, καὶ ἡ λοιπὴ πᾶσα κεφαλή. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ πρὸς ὁ δυσμικὸν ἢ ὁ τόπον κινεῖται ἢ ὁρᾶ. ὥστε καὶ τούτοις ὅλ ὁ ὄργανον, λέγεται ὁ σῶμα αὐτῶ καὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἰσομοίως κεφαλὴ ἄνω, τῇ θέσει δ' οὔ. καὶ ὠδὶ τῶ φυτῶν ὁμοίως. τῷ μὲν ὄργῳ, ὃ γὰ ὀργάζεται ὠδὶ τῶ ζώων ὁ σῶμα, ἔστιν ὠδὶ τῶ φυτῶν αἱ ἐίζαι, τῷ μὲν δὴ ὄρθιον λέγεται ἄνω, τῇ θέσει δ' οὐδαμῶς. μάλιστα γὰ πρὸς ὁ τῶ παντὸς κάτω πλὼ θέσιν ἔχουσιν οἱ γὰ τῇ γῇ τυγχάνουσιν ἐῤῥιζωμένοι. δι' ἃ καὶ αὐξάς ἐπίκαιρον. καί τοι δόξειε γὰ ἂν τοῖς φυτοῖς οἰκεῖον εἶναι ὁ κάτω μᾶλλον. ὧν ὁ οἰκεῖον, αὐτὸ τῶ ἐπικτῶ κρεῖττον ἢ κυριώτερον καὶ ἀρχή. ἐπεισὴ γὰ ὁ ἄνω κρεῖττον ἢ κυριώτατον τῶ κάτω, ἢ πρὸς τούτω ἢ τῶ ἄλλων διαπμάτων ἀρχή, μὴ γὰ ὄντος τῶ ἄνω, οὐ δὲ ὁ κάτω ἔσται, ὧ δὲ μὴ ἔστιν, οὐ δὲ ὁ δεξιὸν ἢ ἀριστερὸν καὶ τὰ λοιπὰ λύε, ἐπεὶ οὖν ὁ ἄνω κρεῖττον ἢ κάτω, κεῖται δὲ ὁ ἄνω τῇ θέσει ἢ ᾧ ὄργῳ ὅπῃ ᾧ ὄργῳ μόῳ, τὰ δὲ φυτὰ ὁ ἄνω ἤτοι τὰς ἐίζας ἔχουσι πρὸς ὁ τῶ παντὸς κάτω πλὼ γῆν, ἔμπαλιν δὲ ὁ κάτω ἤτοι τῶν κλάδους πρὸς ὁ τῶ παντὸς ἄνω ἤτοι ὁν οὐρανὸν, οὗτος μὲν τῇ θέσει βούλεται ὁ ἄνω ἀφορίζειν ἀλλὰ τῷ ὄργῳ, τῷ τοιούτῳ δόξειεν ἂν οἰκεῖον τοῖς φυτοῖς ὁ κάτω εἶναι μᾶλλον ὁ κρεῖττον ἢ οἰκεῖον. οὐκ ἔστι δὲ ὁ κάτω ὁ τῆν ἐιζῶν τελῆ ζοῆς. ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ἄνω. ἔμπαλιν δὲ οἱ κλάδοι ὁ κάτω, εἰ καὶ τῇ θέσει ἄνω εἰσὶν. ἔχουσιν οὖν τὰ ζῶα καὶ φυτὰ ὁ ἄνω καὶ κάτω τῷ μὲν ὄργῳ ὁμοίως ἢ ἀδιαφόρους. τῇ θέσει δὲ τῇ πρὸς ὁ παν οὐχ ὁμοίως. ἔτι δὲ τὰ μὲν ζῶντα πάντα ἔχουσι ὁ ἄνω καὶ κάτω.

Ο" Σ Α Δ Ε' Μ Η' μόνον ξῆ ἀλλὰ καὶ ζῶά εἰσι, τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει τό, τε ἔμπροσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. αἴσθησιν γὰρ ἔχει πάντα ταῦτα. ὁρίζεται δὲ κατὰ ταύτην τό, τε ἔμπροσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. ἐφ' ᾧ μὲν γὰρ ἡ αἴσθησις πέφυκε καὶ ὅθεν ἐπ' ἐκείνοις, ἔμπροσθεν ταῦτ' ὑπῆ. τὰ δ' ἀντικέμενα τούτοις, ὄπισθεν. ὄθεν δὲ τῆν ζώων μὴ μόνον αἰσθήσεως κοινωνεῖ, ἀλλὰ διώκεται ποιεῖσθαι πλὼ κατὰ τόπους μεταβολὴν αὐτὰ δ' αὐτῶν, τὸ τούτοις διώρισται πρὸς τοῖς λεχθεῖσι, τοῦτ' ἀριστερὸν ἢ ὁ δεξιὸν, ὁμοίως τοῖς πρότερον εἰρημένοις, ὄρῳ τινὶ καὶ οὐ θέσει διωρισμένον ἐκάτερον αὐτῶν. ὅθεν μὲν γὰρ ἡ τῶ σώματος τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς ἀρχὴ φύσει, ὄρῳ μὲν δεξιὸν ἐκάστῳ. δ' ἀντικέμενον καὶ τούτῳ πέφυκε ἀκολουθεῖν, ἀριστερόν. ὄρῳ δὲ διήρθρωται μᾶλλον ἐπέροις ἐπόδων. ὅθεν μὲν γὰρ ὀργανικοῖς μορίοις χώμεθα, λέγω δ' οἷ ποσὶ ἢ πτέρυξιν. ἢ τινι ἄλλῳ τοιούτῳ, πλὼ εἰρημένῳ μεταξὺ ποιεῖται, πολὺ μὲν τὰ τοιαῦτα μᾶλλον διήρθρωται ὁ λεχθέν. ὅσα δὲ μὴ τοιούτοις μορίοις, αὐτῷ δὲ τῷ σώματι διαλήψεις ποιούμεθα, προσήκει καθάπφ εἶπα τῆν ἀπόδοσιν, οἷ εἴτε ὄφεσι καὶ ὁ τῆν καμπῆν γένος. ἢ πρὸς τούτοις ἃ καλοῦσι γῆς σκώληκας. ὑπάρχει μὲν οὖ τούτοις ὁ λεχθέν. οὐ μὴν διαστατά φυσικῶς ὅπῃ δὲ ἐκ τ δεξιοῦ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἔστι, σημεῖον ἢ ὁ φέρειν. τὰ φορτικὰ πάντα ὠδὶ τοῖς ἀριστεροῖς. ὅπως γὰ οὐ δίκη ἡ κινεῖσθαι

ὁ φέρειν,

θέουσι παρασείοντες τὰς χεῖρας· γίνεται γὰρ τῆς ἀπῳδείσεως ἐν τῇ διατάσει, πρὸς τὰς χεῖρας καὶ τὸν καιρούς· ἀεὶ δὲ τὸ κινούμενον δυσὶ ἐλαχίστοις χρόνοις ὀργανικοῖς μορίοις, ποιεῖται τὴν μεταβολήν· τῷ μὲν, ὡς πρώτως βλίβεται· τῷ δὲ, βλιβομένῳ· τὸ γὰρ μένον βλίβεται ὑφ' ἑτέρου· ὁ δ' αἴρουμενον τείνει ἕως φθάσῃ ὁ φορτίον· διόπερ ἀμελὲς οὐδὲν οὔτω κινεῖσθαι δύναται· οὐ γὰρ ἔχει τόν, τι τῇ πεισμονῇ ἢ τῇ πιέσει τος οὐ αὐτῷ διάληψις.

Ε΄ κτίβεται τοὺς ἰόπους, ἡσθ' οὓς ἡ κατὰ τόπον γίνεσις μεταβολή· ἢ φησὶν ὅτι ὅσα μὲν ἄλλα ἐστὶ, ταῦτα ἀθρόως καὶ ὅλῳ τῷ σώματι μεταβάλλει· ἄλλα δ' οὐχ οὕτως, ἀλλὰ μορίοις· προσεῖδε γὰρ ὁ ἴμπροσθεν πόδα· ἐστὶ γὰρ ὁ ἀπῳδείσας οὐ τῷ ἰσάφει, οὕτως ἕλκει τὰ λοιπά· ἃ δὴ καὶ φρᾴδεσθαι λέγεται· ἄμφω δὲ ἢ τὰ ἀλλόμενα ἢ τὰ πορευόμενα, κινεῖται πρὸς ὁ ἔμπροσθεν κείμενον· ὑπόκεται δὲ τοῖς μὲν πιζοῖς πρὸς τὴν πορείαν ἢ τὴν ἄλσιν, ἢ γῆ, ἢ ξύλα, ἢ πίφα, ἢ ἄλλό τι γεώδες καὶ στερεόν· τοῖς δὲ οὐσώδεσι ὕδωρ· καὶ τοῖς ἁπλοῖς ἀέρ· διὸ ὅπῃ ἂν τι ἔμπροσθεν κείμενον ἢ ἐκφύγῃ, ὃ συμβαίνει ἐπὶ πάντων, ἡλίμου, κέγχρου, κηρύου, ἢ ἄλλων πολλῶν, ἐὰν δὲ ἔμπροσθεν κείμενον ἢ φέρεται ἢ θᾶττον ἐκφύγῃ, ἢ ὡς τι ἀπῳδεῖσθαι τὸν πόδας ὁ ποιούμενος ἐπ' αὐτῷ τὴν πίεσιν, ἐὰν τι ὅλως μεθήμενον ἔχῃ αὐτὸ ἀντίδρασιν, ὃ συμβαίνει τοῖς πιεζοῖς ὑπὸ τοῦ ὕδατος, οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀπῳδήσασι τοὺς πόδας διώκεται, ἐὰν τι πορείαν ποιήσασθαι ἐν τῷ ὕδατι, ἐν δὲ ἐς ἄλλο πλῆρες κέγχρου χωρεῖς ἀχύρου οὖσης ἢ βάδισις ἐκδέξασθαι γίνεται, ἀλλὰ πάνυ δύσκολος καὶ χαλεπή, οὔτε μὴν εἰς ὑπόδραμα ἄλλο πλῆρες κηρύων, ὅ ἐστὶ τὴν μὲν κέγχρον καὶ τὰ καύρια βᾶττον ἐκφύγειν, ἢ ὡς τε ἀπῳδεῖσθαι ἐν αὐτοῖς τὸ βαδίζοντων γίνεσθαι, ἐν δὲ ὡς ἔφαμεν τὸν ἔμπροσθεν φθάνοντα ὁ ἔμπροσθεν κείμενον, ὃ γίνεται ἐὰν τῆς ἄλλο τῆς πλήρους καυρίων ἢ κέγχρου, ἢ μεθήμενον ἔχει ἀπῳδεῖσαι, ὃ συμβαίνει τοῖς πιεζοῖς ὑπὸ τὸ ὕδατος οὐδὲν οὔτε τὴν ἀλλομένων οὔτε τὴν πορευομένων ἐπὶ πάντων τούτων διώκεται κινεῖσθαι· εἰπὼν δὲ ὅτι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς μεταβολαῖς, ἀεὶ ὁ κινούμενον μεταβάλλει ἀποσκελίζομενον, ἐπάγει, ἢ γὰρ ὁ ἀλλόμενον, καὶ πρὸς αὐτὸ ἀπῳδισθόμενον ὁ ἔμπροσθεν· τοῦτό ἐστι καὶ γὰρ ὁ ἀλλόμενον, ἐν μέσῳ πρὸς ὁ ἔμπροσθεν κείμενον τοῖς ποσὶ, χωρίσθω γὰρ ὁ λειπόμενον σκαφὶς ἐπὶ τὴν πιζῶν ἢ ἐχόντων πόδας, ἐν μέσῳ οὖν ὁ ἀλλόμενον πρὸς ὁ ἔμπροσθεν κείμενον τοῖς ποσὶ τὸν πόδας ἀπῳδισθόμενον πρὸς ἄλλον φιλεῖται, ἀλλὰ ἢ πρὸς αὐτὸ ὁ ἔμπροσθεν ἔμπροσθεν τὰ αἰωρτῆρα μᾶλλον· ἀπῳδίσθαι γὰρ ὁ βραχίων πρὸς τὸν πῆχυν, αἰωρτῆρα ὧν τῆς πήλεως· ἢ ὁ πῆχυς πρὸς τὸν καρπόν· αἱ δὲ ἀπῳδήσεις γίνονται πρὸς τοὺς καιροὺς, τῇ μὲν βραχίονος πρὸς ἄγκωνα· εἰς ἀγκὼν ἢ ὠλένης κεφαλὴ λέγεται· ὁ τῷ ἀγκῶνι οὖν ἢ κάμψις τῆς βραχίονος γνωμόνη, ὁ τοῦτο τῷ καὶ ἡ ἀπῳδήσεις αὐτῆς· ὁ δὲ πῆχυς ἀπῳδίσθαι ὅπου ὁ καρπὸς κάμπτει· ὁ δὲ καρπὸς ὅπου οἱ δάκτυλοι· ἀεὶ οὖν τὰ αἰωρτῆρα πρὸς τὰ κάτω τὴν αἰωρτήρων φιλεῖται, ἢ ὅλως τὰ πιέζοντα πρὸς τὰ πιεζόμενα· λέγων πιέζον ὁ αἰωρτῆρα καὶ ἔμπροσθεν κείμενον· πιεζόμενον δὲ ὁ κάτω καὶ ἔμπροσθεν κείμενον· ὡς γὰρ οἱ πόδες βαδίζοντων ἢ μῶν πιέζουσί τε καὶ θλίβουσιν ὁ ταῖς ἀπῳδήσεσι τὴν γῆν, οὕτω καὶ ὁ βραχίων ὁ πῆχυν οἱ τῇ ἄλσει· καὶ ὁ πῆχυς ὁ καρπόν· καὶ ἡ ὁσφῦς ὁ μηρόν· καὶ οὗτος τὴν κνήμην· ὅτι δὲ πᾶσα κίνησις κατὰ ἀπῳδήσεις γίνεται, σημεῖον ὁ ἢ τοῦ τοὺς ταύλους μᾶλλον ἄλλεσθαι κατέχοντας τοῦ ἀλτῆρας· λέγων ἀλτῆρας τὰ ξύλινα σφαιρία· ἃ κατέχουσι οἱ ταῖς χερσὶν, ἵνα ἐκ ἄλλως ποιῶνται· γίνεται δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις σφαιρίοις αἰωρτήρασις τις· καὶ οἱ θέοντες δὲ παρασείοντες τὰς χεῖρας θᾶττον θέουσιν· οὐ γὰρ τῇ διατάσει γίνεται ἡ τοιαύτης αἰωρτήρασις τὴν χειρῶν πρὸς τὸν καρπούς· καὶ ἐπεὶ παίζει ἢ κατὰ τόπον μεταβολὴ κατὰ ἀπῳδήσεις γίνεται, ἐξῆς δὲ τοῦ τόν ἢ τῷ, ἐκπιέζοντος καὶ πιεζομένου, ἐξῆς δὲ τοῦ τόν ἢ τῷ, ἐκπιέζοντος καὶ θλιβομένου, αὐάγκη ὁ κινούμενον ἐλαχίστοις πίεσι χρώμενον κινεῖσθαι· τοῦτ' ἔστιν αὐάγκη ὁ κινούμενον ἐκπιέζοντος καὶ πιεζομένου, καὶ θλίβοντος καὶ θλιβομένου φιλεῖσθαι πρὸς ἃ κατὰ τόφρ μεταβολὴν· ὅτι δ' ἐκθλίβοντος καὶ θλιβομένου γίνεται σῆλον· ὅταν γὰρ ὁ σωκράτης προωθήσῃ τὸν ἀριστερὸν φρᾶι ἐπεὶ πόδα, καὶ ἀπῳδίσῃ αὐτὸν πρὸς τῇ γῇ ἴλλει τὸν δεξιὸν, ὁ ἀριστερὸς τότε ὃς καὶ μόνα αἴρεται τὸ καὶ φρᾶται πρὸς τῷ δεξιῷ φασὶ, καὶ ὁ λοιπὸν ἅπαν σῶμα· τότε δὲ ἰώλης φρᾶται ὁ λοιπὸν ἅπαν σῶμα, πίζεται τε καὶ βλίβεται ὑπ' αὐτῆς ὅλῃ ὁ φρᾶσθαι· ὁ δὲ δεξιὸς ὃς καὶ αἴρεται, τείνεται τοῦτ' ἔστι προπίπτει καὶ πρασσόμενος, ἕως τοῦ ἀριστεροῦ τὸ φθάσαντος ὁ φορτίον· ἐπεὶ δὲ προσπεσῇ, οὗτος μὲν γίνεται ὁ μόνων καὶ φθάσας ὁ λοιπὸν σῶμα, θλιβόμενός τε καὶ προπίπτων ἐπὶ ἀριστερὸν· ὁ δ' ἀριστερὸς γίνεται ὁ αἰρόμενός τε καὶ προπιπτόμενος· διὸ ὅπῃ οὐδὲν ἀμελὲς· λέγων ἀμελὲς ὁ μὴ ἔχον ὀργανικὰ πρὸς τὴν κίνησιν μόριον· διὸ ὅπῃ ἂλλ μὴ ἔχον ὀργανικὰ πρὸς τὴν κίνησιν μόριον, διώκεται κινεῖσθαι οὕτως, ὡς κινεῖται τὰ ἀπῳδισθόμενα ὑφ' τὴν ὀργανικῶν μορίων· οὐ γὰρ ἔχουσι τὰ ἀμελῆ διάληψιν· λέγων διάληψιν τὴν ὀργανικῶν μορίων· οὐκ ἔχουσιν οὖν διάληψιν· ἵνα τὸ μὲν πιοῦσαι καὶ φανεῖ θλίβεσθαι διώκεται, τὸ δὲ παθεῖν καὶ θλιβῶσι· τούτου γὰρ καὶ διλαπτικὸν, τὸ, οὐ γὰρ ἔχει τήν τε τῷ πεισμονῇ, καὶ τὴν τῷ φιλοσοφοῦντος οὐ αὐτῷ διάληψιν.

Ε΄ ΓΕΙ δ' αἱ σι al διαστάσεις, ἢν αὐτὸ μὲν ἐξ, αἷς ὀρίζεσθαι πέφυκε τὰ ζῶα, τό, τε ἄνω καὶ ὁ κάτω· ἢ

περιφέρειαν τῆς ἐξ αὐτῆς γεγονότος κύκλου, πλὴν τὴν σκιλῶν ἡμῖν ποιῆται. ὁ γὰρ περὶ ὁ σῶμα, ταυτόν ἐστι τῷ, περὶ πλὴν κοίλιν περιφέρειαν τῆς κύκλου ἡμᾶς ἔχειν. ἔστι δὲ πάλιν ἐσκίλωται ὅλῃ τῇ, ὁ δ' ὄρνις ὑπὸ ὁ κοῖλον. πάλιν ἀπίσθιον ἡ χεὶρ τῆς κεφαλῆς. καὶ τὸ ποιοῦν τὸν κύκλον κυρτὸν μὲν ἔχοντα περιφέρειαν ὁ ἀγκῶνα, καὶ πρὸς ὁ ἐκτὸς τῆς χειρὸς ἄκρα τὴν ὀπίσω· κοίλιν δὲ πᾶν ὁ εἰντὸς. σκίλον δὴ, ἐκ τῆν ἑρμηνείων, ὅτι πλὴν ἡμῖν τὰ φύσει ἡμῖν περὶ πλὴν κοίλιν τῆς κύκλου ποιεῖται περιφέρειαν. ἀπίσθιον δὴ καὶ ὑπὸ τὴν πτέρναν τῆς κεφαλῆς ὁ ἐμπρόσθιος πούς. καὶ γενέσθω κύκλος, ἔχων ὁ μὲν πρόσθιον μέρος τῆς ποδὸς, ὅπερ ὑπὸ ἀνθρώπου μάλιστα λέγεται ἐμπροσθοκύμειν, κοίλιν περιφέρειαν. ὁ δ' ὄπισθιον, ὅπερ πάλιν ὑπὸ ἀνθρώπου μάλιστα λέγεται γαστροκνήμιον, κυρτὸν περιφέρειαν. καὶ φανερὸν ἐκ τῆν ἑρμηνείων ὅτι οἱ πρόσθιοι πόδες, ὑπὸ πλὴν περιφέρειαν πλὴν κατὰ φύσιν ἡμῖν ποιοῦνται. πάλιν ἀπίσθιον ὁ ὄπισθιον τοὺς τῆς κεφαλῆς. καὶ γενέσθω κύκλος ἔχων κυρτὸν μὲν περιφέρειαν πλὴν ῥάχιν. κοίλιν δὲ ὁ σῶμα τὴ κατὰ ἐξῆς. καὶ σκίλον ὅτι πλὴν κατὰ φύσιν ἡμῖν ὑπὸ ὁ σῶμα φαίνεται. φανερὸν αὖ ἔστι καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος πλὴν τῆν σκιλῶν ἡμῖν ποιεῖται πρὸς ὁν ὄρνιν. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ὑπὸ πλὴν κυρτὸν περιφέρειαν, ὁ δ' ὄρνις περὶ πλὴν κοίλιν. ἑκάστοις δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος τὰς χεῖρας καὶ τὰ σκέλη ἡμῖν ποιεῖται. τὰ μὲν γὰρ σκέλη περὶ πλὴν λυρτὴν· τὰς δὲ χεῖρας περὶ πλὴν κοίλιν. καὶ μὲν δὴ τὰ τετράποδα, τὰ μὲν πρόσθια σκέλη περὶ πλὴν κυρτὴν. τὰ δὲ ὀπίσθια περὶ πλὴν κοίλιν. τὰ δὲ τετράποδα φύσιν ὄζειν μὴ ζωστικῆ, οἷ σαῦρα καὶ τὰ ὅμοια, εἰς τὰ πλάγια πλὴν τῆν σκιλῶν ἡμῖν ποιοῦνται. καὶ οὐχ ὡς τὰ τετράποδα καὶ ζωστόμα.

Α' ΡΧΗ δὲ τῆς σκέλεως ὑποθεμένοις εἰς εὐθαμὲν χρῆσθαι πολλάκις πρὸς πλὴν μέθοδον πλὴν φυσικὴν λαβεῖν τὰ ἔξω ἔχοντα ἐν φόπον, οὐ πᾶσι τοῖς τῆς φύσεως ὄργοις. τοῦτον δὲ οὐ μεῖόν ἐστιν, ὅτι ἡ φύσις οὐδὲν ματὴν. ἀλλ' ἀεὶ ἐκ τῆν οἰκειομέων τῇ οὐσίᾳ περὶ ἕκαστον γένος ζάου ὁ αἴρεσιν. διόπερ εἰ βέλτιον ὠδί, οὕτως ἔχει καὶ κατὰ φύσιν. ἔτι τὰς διαστάσεις τῆ μεγέθους, πέσαι μὴ ψοῖαι ψοίοις ὑπάρχουσι, διὰ λαβεῖν. εἰσὶ γὰρ διαστάσεις μὲν, ἐξ συζυγίαι δὲ, ζεῦξις. μέκη μὲν ὁ αὖω μὴ κάτω. πλατύτης δὲ ὁ ἔμπροσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. τρίτη δὲ, ὁ δεξιόν. καὶ ὁ αἰριστερόν. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὴν κινήσεων τὴν κατὰ τόπους αἰρχαὶ, ὧσις καὶ ἕλξις. καὶ αὐταὶ μὲν οὕω αὐταὶ. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ κινεῖται ὁ φερόμενον ὑπ' ἄλλου. οὐ γὰρ αὐὸ ὠθεῖ κινεῖν αὐὸ, ἀλλ' ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι, ὁ ὑπό τινος φερόμενον. τούτων δὲ διωρισμένων, λέγωμεν τὰ τούτων ἑφεξῆς.

Β' ΚΙΝΗΜΕΝΟΣ τὰ προσλήμματα πάντα, ὧν τὰς αὐτίας μάλλα ζητήσειν, καὶ σκοπὸν ὅτι μὲν οὕτω ταῦτα γίνεται, σκέλη ἐκ τῆς ἰσορέπας τῆς φυσικῆς, διατὶ δὲ οὕτως ἔχουσι, τὰς αὐτίας σαφῶς ζητητέον, φησὶν ὅτι αἰρχὴ δὲ καὶ ἀξίωμα καὶ κοινὸ ἡμῖν οὖσα ἴσω τῆς σκέλεως, ὑπαδὴ περὶ τούτων προυθήμεθα λέγειν, ἴσω οὖν ἡμῖν αἰρχὰ, ὡς ἐώθαμεν πολλάκις λαμβάνειν πρὸς πλὴν μέθοδον πλὴν φυσικὴν. αὕτη δὲ ἡ αἰρχή ἐστιν, ὅτι οὐδὲν ματὴν ἡ φύσις ποιεῖ. ὁ γὰρ, λαβόντες τὰ ἔξω ἔχοντα ἐν φόπον οἷ ἅπασι τοῖς τῆς φύσεως ὄργοις, ἴσον ἐστὶ τῷ, οἷ ἅπασι τοῖς φυσικοῖς ὄργοις τὰ ἑαυτῆς ἡ φύσις ὄργα δημιουργῆ, ἔξω ὁ ἐν φόπον ἥκοντα ἐν ὁ ἀρχόμενον. ἀεὶ γὰρ ἐκ τῆν οἰκειομέων περὶ ἕκαστον γένος ζάου, τουτέστιν εἶδος ἡ ὑποκείμενον, ὁ αἴριστον καὶ ὁ ἀρμόζει τῇ ὑποκειμέν οὐσίᾳ καὶ τῷ εἶδει ποιεῖ. ὅτι δὲ ὁ ὑπὸ τῆς λέξεως τῆς, ὁ, λαβεῖν τὰ ἔξω ἔχοντα ἐν φόπον, σκλωτικὴν ὄζει τῇ, οὐδὲν ἡ φύσις ματὴν ποιεῖ. ἀλλ' ἀεὶ πολλῶν οἰκειομέων ἕκαστον τῆν ζάων ὑπάρξειν, ὁ αἴριστον προκείνει, ἐσκίλωται καὶ αὐὸς εἰπὼν, τούτων δὲ οὕτω ὄζει, ὅτι ἡ φύσις οὐθὲν ματὴν ποιεῖ, εἰπὼν δὲ ὅτι ἀεὶ ἐκ τῆν οἰκειομέων ὁ αἴριστον καὶ ὁ βέλτιον ποιεῖ, ἐπάγαγε. διὸ ὅπερ βέλτιον ἦν, οὕτω καὶ ἔχει κατὰ φύσιν. ὑποστικτέον δὲ ἐς ὁ ἦν. καὶ οὕτως ἐπισκεπτέον, οὕτω καὶ ἔχει κατὰ φύσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ διὸ ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπίρρημα, ἀλλὰ λύο μόρια λόγου. καὶ ἔστι ὁ λεγόμενον τοιοῦτον, καὶ ἔχει τὰ πράγματα κατὰ φύσιν διὰ ὁ βέλτιον. ὅπερ ἡ φύσις ἐκλέγεται. τὰ δ' ἑξῆς σαφῆ. ὅτι δὲ πᾶσα κίνησις ὑπὸ πλὴν ἕλξιν ὄζει καὶ ὦσιν, καὶ τί ὄζειν ἡ ἕλξις καὶ ὦσις, δέδεικται μὴ ἐάρτου οἱ ᾧ ἦτα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως.

Γ' ΩΝ δὲ ΖΩΩΝ ὅσα μεταβάλλει κατὰ τόπον, τὰ μὲν ἀφρόῳ παντὶ τῷ σώματι μεταβάλλει, καθάπερ τὰ ἀλλόμενα. τὰ δὲ μορίοις. καθάπερ τῆν πορευομέων ἕκαστον. ἐπ' ἀμφοτέρας δὲ ταῖς μεταζολαῖς ταύταις, ἀεὶ μεταβάλλει ὁ κινούμενον. ἀποσκελίζομενον πρὸς ὁ ὑπὸκειμένον αὐτῷ. διόπερ οὐ τε ὑποφέρεται ἐξῆς θᾶττον ἡ ὥστε ἔχειν ἀπερείδεσθαι ὁ πεσούμενον ἐπ' αὐτῇ πλὴν κίνησιν. ἐαί ὅλως μηδεμίαν ἔχειν τοῖς κινουμένοις αὐτερείσιν, οὐδὲν ἐπ' αὐτῇ δύναται κινεῖν ἑαυτό. καὶ γὰρ ὁ ἀλλόμενον καὶ πρὸς αὐὸ ἀπερειδόμενον ὁ αἴρω καὶ πρὸς ὁ ὑπὸκειμένον τὴν πόδας, ποιεῖται πλὴν ἅλσιν. ἔχει γάρ πινα αὐτερείσιν πρὸς ἄλληλα τὰ μόρια οὐ ταῖς καμπαῖς. καὶ ὅλως πρὸς ὁ πεζόμενον ὁ πέζον. διὸ καὶ οἱ πύνταθλοι ἄλλοντες πλέον, ἔχοντες τὸν ἁλτῆρα, ἢ μὴ ἔχοντες. καὶ οἱ θέοντες θᾶττον

θέουσι

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΠΟΡΕΙΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΔΕ τῶν χρησίμων μορίων τοῖς ζώοις, πρὸς τὴν κίνησιν τὴν κατὰ τόπον, ὧδ' ἂν σκοποῖμεν ἀφ' ἧς αἰτίας τοιοῦτόν ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν. καὶ τίνος οὕνεκεν ὑπάρχουσιν αὐτοῖς. ἔτι δὲ τοῦτ' ἐστὶ διαφορὰν τὴν τε πρὸς ἄλληλα τοῖς τῆς αὐτῆς καὶ εἴδους ζώου μορίοις, καὶ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων τῶν τῷ γένει διαφερόντων. πρῶτον δὲ λάβωμεν τοῦτ' ὅσων ἕνεκα ὧδ' ἂν σκοποῖμεν. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν, πόσοις ἐλαχίστοις κινεῖται τὰ ζῶα σημείοις. ἅπτεται, διὰ τὰ μὲν αἷμα, τὰ δὲ σάρκα, τὰ δ' ἄπαιμα πλείοσι· ἢ καθόλου δὴ, ἀφ' ἧς αἰτίας. τὰ μὲν, ἄποδα. τὰ δὲ, δίποδα. τὰ δὲ, τετράποδα. τὰ δὲ, πολύποδα τῶν ζώων ἐστί. ἢ διὰ πάντα αὐτὰ ἴσχει τοὺς πόδας ὅσα πέφυκε ἴσχειν πόδας αὐτῶν ὅλως δ' ἕνεκα κινεῖ σημείοις, αὕτη ταὐτὸ ἐστί. ἔτι δὲ ἀφ' ἧς αἰτίας. ἄπουν ἢ ὄφις δίπουν, οἱ δὲ ἰχθύες ἄποδές εἰσι· ἢ τοὺς κάμψας ὅτι ἄπουν ἢ ὄφις δίπουν, οὐ διὰ τοῦτο ἔχουσι τὸ σκιάν. ὁ μὲν γὰρ ἄπουν ὧδ' ἂν πάθοι διὰ τὴν διαφθορὰν κάμπτει ὁ σκίλος. ὁ δ' ὄφις ὧδ' ἂν κάμψαι. καὶ ὁ ἄπουν δ' αὖ ὡς, οὐ διὰ τοῦτο αὐτῷ τὰ σκέλη καὶ τὸν βραχίονα. τὸν μὲν γὰρ ὧδ' ἂν κάμψαι. τὰ δὲ γόνατα, ὧδ' ἂν πάθοι διὰ τὴν διαφθορὰν κάμπτει. καὶ τὰ τετράποδα τὰ ζωοτόκα, τοῖς ἀνθρώποις οὐ διὰ τοῦτο κάμπτουσι, καὶ αὐτὰ αὑτοῖς. τὰ μὲν γὰρ πρόσθια σκέλη, ὧδ' ἂν κυρτὸν τὴν διαφθορὰν κάμπτουσι. τὰ δ' ὀπίσθια ὧδ' ἂν κάμψαι. ἔτι δὲ τετράποδα ὅσα μὴ ζωοτόκα ἀλλ' ὠοτόκα, ἰδίως καὶ οὐ διὰ τοῦτο κάμπτουσι. πρὸς δὲ τούτοις, ὅλως τὴν αἰτίαν τὰ τετράποδα κινεῖται καὶ διαμένει. πρὸς δὴ πάντων τούτων, καὶ ὅσα ἄλλα συμβαίνει τούτοις, τὰς αἰτίας θεωρητέον. ὅτι μὲν γὰρ οὕτω συμβαίνει, δῆλον ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς φυσικῆς. διό, τὰ δὲ, ναῦν σκοπεῖν.

τ ἧς προκειμένης πραγματείας τῆς περὶ ζώων πορείας ὠδὶ γραφομένοις, ἐν σκοπὸν τίθεσθαι καὶ περὶ τούτων οὐταῦθα δεῖ διαλαβεῖν, αὐτοῖς δὲ ἤδη χρώμενοις τῇ βιβλίου ἀποκειμένῃ λέξει, περὶ δὲ τῶν χρησίμων μορίων τοῖς ζώοις, πρὸς τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, ὧδ' ἂν σκοποῖμεν ἀφ' ἧς αἰτίας ἕκαστον αὐτῶν τοιοῦτόν ἐστιν. καὶ τίνος οὕνεκεν ὑπάρχει αὐτοῖς. ἔτι δὲ περὶ τοῦτ' ἐστὶ διαφορὰν τὴν πρὸς ἄλληλα τοῖς τῆς αὐτῆς καὶ εἴδους ζώου μορίοις. καὶ πρὸς τὰ τῶν ἄλλων τῶν τῷ γένει ἤτοι τῷ ὅλῳ διαφόρων. διαφέρει μὲν γὰρ πρὸς ἄλληλα τὰ μόρια τῆς αὐτῆς καὶ εἴδους τῷ αὐτομάτῳ ζώου, οἷον τῶν δι' ἴσου, τῷ τὰ μὲν πρόσθια σκέλη κάμπτειν πρὸς τὰ ὀπίσθια. τὰ δὲ ὀπίσθια πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. τῷ δὲ διαφόρων τῷ ὅλῳ διαφέρουσι τὰ μόρια, ὅτι ὁ ἵππος ἀνθρώπου χεῖρόν ἐστιν ὄφεως πέρυγος, ὧδὶ δὲ τῶν τετραπόδων τὰ ἔμπροσθια σκέλη. καὶ ὅσων αἱ χεῖρες καὶ αἱ πέρυγες καὶ τὰ ἔμπροσθια τῶν τετραπόδων σκέλη, τῷ μὲν αὐτὰ λέγειν τὰ αὐτὰ, τῷ δ' οὐ λέγειν ἐστὸν. ἀλλὰ πῶς μὲν καὶ ποῦ πρὸς ἡμᾶς τῶν σκελῶν ποιεῖται ἕκαστον τῶν ζώων μετ' ὀλίγον ῥηθήσεται, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς τούτων λέγω. ταῦτα δὲ πάντα, λέγει. ὅτι λυπηρὸν καὶ κεφαλαιωδῶς θετέον πάντα τὰ προβλήματα, ὧδὶ ὅσων μέλλει πρὸς ἡμᾶς ἐπισκοπεῖν ποιήσεσθαι. φησὶ δ' ὅτι τούτων οὐ μόνον ἕνεκα πόσοις ἐλαχίστοις σημείοις τὰ ζῶα κινεῖται. λέγει δὲ ὅτι τὰ αἵματα οὐ πέφυκεν ἐλαχίστοις, τὰ δ' ἄναιμα πλείοσιν. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς. ὁ δὲ ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ὧδὶ πρὸς τὴν διαφθορὰν κάμπτει ὁ σκίλος, ὁ δ' ὄφις ὧδὶ ὁ κίλον, ἀσαφὲς ὄντος ὃν καὶ αἰνίγματι ἐοικὸς, ὅπως αἱ ἀναιμα σαφεῖς γίνωνται. γινέσθω ἄνθρωπος ἐξ ὑμένος ἀφῃρημένος καμφθεὶς εἰς κύκλον. ὥστε ἅπτεσθαι τῆς ἀκμῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν δακτύλων τοῦ ποδὸς, καὶ εἶναι τοῦ ἐκ τῆς κάμψεως αὐτοῦ ἀποπλισθέντος κύκλου, πρὸς μὲν κυρτὸν διαφέρειαν, ὁ ἰνίον· πρὸς ῥάχιν πάλιν, τὰς γαστροκνημίας. καὶ αὐτὰς τὰς πτέρνας. πρὸς δὲ κοίλον, ὁ βρέγμα. τὰ σφυρὰ. τὰ ἔμπροσθεν κνήμας. ἄχρι τῶν δακτύλων τῶν ἑαυτοῦ ποδῶν. τοῦτ' οὖν γινέσθω καὶ ὧδὶ τὸν ὄφιν. εἰ δὴ ὁ ἄνθρωπος ὁ ὧδὶ ἐπὶ κύκλον καμφθεὶς, κάμψαι τὸν ὠκέανον πόδας ὡς πέφυκασι κάμπτεσθαι, ἀκλινεῖ πρὸς τῇ ὀσφύι καὶ τῇ ῥάχει καμφθήσονται. πρὸς γὰρ τῇ ὀσφύι καὶ τῇ ῥάχει κάμπτονται, κατὰ φύσιν ἐμῶν καμπτόντων αὐτούς. ὥστε ἐὰν ὕπτια πιόντες ὧδὶ πολὺ κάμψωμεν αὐτοὺς, ἄκλινεται αἱ πτέρναι τῆς ὀσφύος. ὥστε πρὸς αὐτῇ καὶ τῇ ῥάχει ἡ κατὰ φύσιν κάμψις τῶν ποδῶν. ὁ δὲ πρὸς τὴν ῥάχιν κάμπτειν, ταυτὸν ἐστὶ τῷ, πρὸς τὴν κυρτὴν διαφέρειαν τοῦ κύκλου κάμπτειν. ἔστω γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπίλοιπον ὧδὶ τῷ, ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ὧδὶ τὴν διαφθορὰν κάμπτει ὁ σκίλος. καὶ διὰ τοῦ τοιαύτης λέξει προσυπακούειν ὁ, τὴν κυρτὴν. ἵν' ᾖ ὁ πλήρωσις, ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος κάμπτει τὰ σκέλη περὶ τὴν κυρτὴν διαφέρειαν, τοῦ ὄντος τῆς τοῦ σώματος αὐτοῦ κάμψεως γενομένου κύκλου. ὁ δ' ὄφις, ἐπεὶ τὴν τῶ σκελῶν κάμψιν ἔστω κατὰ φύσιν περὶ ὁ σῶμα ποιεῖται, οὐχ ὁ περὶ τὴν ῥάχιν, δηλονότι περὶ τὴν κοίλην

ἀλγηδὼ χῆμα ὄν) αἱ φύσει. ὡς γὰρ αὐτοὶ καὶ συνέλλεσθαι καὶ συνίστασθαι, οὕτω καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ πνεύμων. τὸν δὲ πνεύμονα ἀεὶ φησι λεῖον διαπλοῦν εἶναι, ἵνα εὐ τῷ μέσῳ ἡ θερμότης τῆς φυσικῆς δυνάμεως. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος, διὰ γὰρ τὴν καρδίαν, οὐ γὰρ ἔχειν ἡ θερμότητα ψυχὴν, μέσον εἶναι τῆς πνεύμονος. ἵνα πάντα χάδην περιχρώμενον, πάντοθεν καταψύχεται. οὐκ αὖ δὲ πάντοθεν περιέχεσθαι, εἰ μὴ ἓν διπλοῦς ὁ πνεύμων. ἔστι γὰρ ὄν) ἐχισμένος. περιέχον δὲ μόριον ἡ θερμότης, τὸν πνεύμονά φησι. περιέχει γὰρ αὐτὸν καὶ ἡ καρδία. αἴρεται δὲ καὶ ἡ καρδία ὑπ' αὐτοῦ. ναῦν δὲ τίνα ὡς ὁ ἱμὸς ἑκάτερος ὠθεῖ κεῖται τὸν πνεύμονα φησιν. αἴρεται δ' φησι καὶ ὁ θώρηξ, διὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν, τουτέστιν αἴρεσθαι καὶ τὸν αὐχένα καὶ οὐσίαν εὐ αὐτῷ τῷ θώρακι τῆς τοιούτου μορίου, λέγων πάλιν μόριον τὸν πνεύμονα, αὐχὴν δὲ ἡ θερμότης. αἴρεται οὖν καὶ ὁ θώρηξ, διὰ τὸ αἴρεσθαι καὶ τὸν θερμόν. ὅπερ θερμὸν μὲν αὐχὴν καὶ αὐτὰ ὄν τῆς τοῦ πνεύμονος αἱρέσεως. αἱρομένου γὰρ τοῦ θερμοῦ, αἴρεται ὁ πνεύμων. καὶ τούτου αἱρεμένου αἴρεται ἡ καρδία. λέγει δὲ καὶ τὸν εἰσιόντα εὐ τοῖς εἰς πνεῦς ἀέρα, ἐμπίπτειν εἰς τὰς τοῦ πνεύμονος σύριγγας. εὐ οἷς ἐστὶ φλέβας αἵματος πλήρεις. δι' ὧν θερμαίνεται ψυχρὸς ὤν.

A ΙΌΜΕΝΟΥ γὰρ τοῦ θερμοῦ τοῦ εὐ τῷ αἵματι διὰ τὴν μορίων, αἴρεται καὶ ξέγχεται καὶ διίστασθαι τὸν ὕδωρ. κατιόντος δὲ πρὸς τὸν καρδίαν διὰ τὴν πόρων καὶ καταψυχομένου, συνίζουσι καὶ ἀφίστασθαι τὸν ὕδωρ. ἀεὶ δ' αἱρομένου τοῦ εὐ τῇ καρδίᾳ, ἀεὶ δίκεται πάλιν καταψυχομένου. διὸ κἀκείνοις τοῦ ζῶν καὶ μὴ ζῶν ὁ τέλος ἔδειν εὐ ᾧ ἀσκπνεῖν. καὶ τούτοις, εὐ τῷ δίκαιος ὁ ὑγρόν. καὶ ὑδὲ μὲν οὖν ζωὸς καὶ θανάτου, καὶ τὴν συνίσων ταύτης τῆς σκέψεως, χωδὸν εἴρηται ὑδὲ πάντων. ὑδὲ δὲ ὑγείας καὶ νόσου, οὐ μόνον ἔδειν ἰατροῦ, ἀλλὰ καὶ φυσικοῦ, μέχρι τοῦ τὰς αἰτίας εἰπεῖν. ἡ δὲ διαφθόρουσι, καὶ ἡ διαφθόρονται διωρῦσιν, οὐ δεῖ λαμβάνειν. ἐπεὶ ὅτι γε σύνεγγυς ὁ πραγματείας μέχρι τινὸς ἔδει, μαρτυρεῖ ὁ γιόμενος. τὴν, τε γὰρ ἰατρῶν ὅσοι κομψοὶ ἡ περὶ φύσεως, λέγουσι τὰ περὶ φύσεως. καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκείθεν ἀξιοῦσι λαμβάνειν. καὶ τὴν περὶ φύσεως πραγματευθέντων οἱ χρειώδεστοι χωδὸν, τελευτῶσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς ἰατρικάς.

Ο" τι μὲν τὰ ξέγχεα πλήρη αἵματός εἰσι, πάντες ἴσμεν. ταῦτα δὲ τὰ ξέγχεα αἱρόμενα, ἕλκει τοῦ θερμοῦ τοῦ εὐ τῷ αἵματι ὄντος ὁμοίως τῷ πνεύμονι, εἰσίεχεται ὁ ὕδωρ, καὶ ψύχει ὁ θερμόν. ὅπερ θερμὸν συνελλόμενον τῇ καταψύξει, καὶ ὑποχωρέφον εἰς τὸν καρδίαν, συμπίπτουσι τὰ ξέγχεα. ὧν συμπιπτόντων, ἐκπίμπεται θώρακι ὁ ὕδωρ, ὥσπερ ὁ πνεύμων ὁ πνεύμα. οὐκ ἀπθέχεται δὲ ὁ ὕδωρ πρὸς τὸν καρδίαν, καὶ ψύχει αὐτὸν. ἀλλὰ ὁ εὐ τῷ αἵματι θερμὸν, ὁ ἕλκων τοῦ ὕδατος ψυχρόν. ὁ γὰρ θερμὸν ἀνάγκη πάντως καταψύχεσθαι μετὰ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ αἵματος. ταῦτα εἰπὼν, εἰς τὰ φύσεις. ὅτι περὶ ὑγείας καὶ νόσου οἰκείαν ἔδειν εἰπεῖν τῷ φυσικῷ μέχρι τοῦ, καὶ ὅτι οὐ δεῖ λαμβάνειν ἡ διαφθόρουσιν ἰατρικήν τε καὶ φυσικὴν, καὶ πῶς διαφθόρουσι, ταῦτα τὸν ὑγείαν καὶ νόσον διωρθοῦσαι, καὶ ὅτι σύνεγγυς ἔδειν ἡ φυσικὴ τῇ ἰατρικῇ, τούτου μὲν πέπαυται τῇ βυβλίου. τὰ δ' ἑξῆς, ἔδειν μὲν ἔχειν ἐν περὶ γάλακτος λόγον. πάλαι γὰρ ἐσυζήτηται ἐν ἡμῖν καταβρέχθη. εὐ ᾧ καὶ περὶ πάλεως καὶ ἀπεψίας εἰπεῖν ἁρμόττει. τούτοις δ' οἰκεῖος καὶ ὁ περὶ ὑγείας καὶ νόσου. τῆς γὰρ ξοφῆς χρήσιμος μὲν, εἰκὼς ὑγείαν, ἀπίπτει δὲ γλυκομένη, τοὺς νόσους γλυκάζει. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τούτοις ἑξῆς, οὐ τὰ δὲ περὶ φυτῶν καὶ χυλῶν, ἀριστοτέλει μὲν οὐκ ἐθέλομεν. διὰ τὰς συντάξεις ἀπολωλεκέναι. ἐκ δὲ τὴν θεοφράστου δεῖ λαμβάνειν, μέχρι οὗ ἐθέλοι τὰ ὑπ' ἀριστοτέλους γραφόμενα. τὰ μὲν οὖν περὶ ζώων μορίων, καὶ παρέασ', εἴ τι τὰ περὶ μιμήσεως καὶ ἀσκμύσεως, περὶ ζώων τε γενέσεως, καὶ τὰ εἰ ζώων κινήσεως, τά τε περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος, καὶ ζωὴ τούτοις τὰ περὶ γήρως καὶ νεότητος, οὕτως ἐμοὶ συζεφωνίσει ἡμῖν τὰ δυνάμει. παραιτοῦμαι δὲ τὸν εὐτυγχάνοντας, εἰ μὲν εὑρίσκοιεν τινὰ ἐκ τούτων ὠφέλειαν, πολλοῦ ἄχθομαι χάριν. εἰ δ' οὔ, ἀλλά γε οὐ δὲ βλάπτοις αὐτοῖς ἐκ τούτων γενέσθαι. γέγραπται δέ μοι καὶ εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ, ὧν αὐτῷ τῷ ζῆται ἕως τοῦ νῦ. λοιπὸν δ' ἔδει ὁ περὶ χρωμάτων. ὅπερ ἐν ὧν σὺν ἄλλοις ἀρχὰς σκοπεῖσομεν.

. ΤΈΛΟΣ Τ' ΣΧΟΛΙΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΝΕΌΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΓΗΡΩΣ ΚΑΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΠΝΟΥΣ ΑΡΙΣΤΟΤΈΛΟΥΣ.

σφυγμὸν φιλῶ. ἅμα δὲ καὶ ἅμα ἀλλήλαις, ἴσον δὲ τῷ, ἡ ὁμοῦ παίζειν. ὁμοῦ γὰρ πᾶσαι αἱ φλέβες σφύζουσιν· ἄλλη δ' ἄλλης μᾶλλον αὐθηλότερον. ἡ δὲ, κινεῖ δὲ ἀεὶ, ἢ ὅτι κινεῖ ἀεὶ ἡ ἀναθυμίασις τὴν καρδίαν ἀεὶ, τῷ ἢ αὐτὴν σωτηρίας καὶ ἀεὶ ὥσπερ τινὰ ἀσύστασιν τρέφειν μὲν οὖν αὐτὴν ἐᾶν ἢ ὅτι κινεῖ ἀεὶ ἡ καρδίαν τὰς φλέβας· δῆλον γὰρ ὅτι κἂν ἡ ἀναθυμίασις ἀεὶ κινῇ τὴν καρδίαν, κἂν αὐτὴ ἀεὶ τὰς φλέβας, ἀμφοτέρως ἀεὶ αἱ φλέβες κινοῦνται. ἐπὶ τοῦτο δὲ εἶζε τὴν ἀναπνοὴν ἡ τὴν σφύξιν· καὶ φησὶν, ἀναπνοὴ μὲν οὖν ἔστιν, ἡ γνώμων αὔρωσις πρὸς τὴν τῶν ψυχρῶν σύνωσιν. εἴρηται δὲ ὅτι αὐθαίρετος ἡ ψυχρότης ἡ αὐτωθεῖται. αὔρωσις γὰρ ἡ αὐτῶν ἔκθεσις ἔστι. σφύξις δὲ ἡ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως ἔκθεσις τῷ οἱ τῇ καρδίᾳ θερμῷ γνωμονικὴ πνευματώσεως, ἡ εἰς μικρὰ εἰς μέγαν ὄγκον ἐπίδοσις.

Η' ΔΙΑΝΑΓΝΟΗ γίνεται, αὐξανομένου τοῦ θερμοῦ, οὗ ἐστὶν ἀρχὴ ἡ θρεπτική. καθάπερ γὰρ καὶ τὰ ἄλλα λέγεται ζῶα, κἀκεῖνο ἡ τῶν ἄλλων μᾶλλον· ἡ γὰρ τοῖς ἄλλοις, ἐκεῖνο τῆς ζωῆς ἔστιν αἴτιον. ἀνάγκη δὲ πολίου γινόμενον, αἴρειν τὸ ὄργανον. δεῖ δ' ὑπολαβεῖν πρὸ σύστασιν τοῦ ὀργάνου, παρεκπλησίως μὲν εἶναι ταῖς φύσεσι ταῖς οἱ τοῖς χαλκείοις. οὐ πόρρω γὰρ οὐδὲ ὁ πνεύμων, οὐδὲ ἡ καρδία προσδέχεσθαι ἅμα τοιοῦτον. διαπλοῦν δ' εἶναι τὸ τοιοῦτον. δεῖ γὰρ οἱ τῷ μέσῳ τὸ θρεπτικὸν εἶναι τῆς φυσικῆς διαιρέσεως. αἴρει μὲν οὖν πολίου γινόμενον αἴρομένου δ' ἀναγκαῖον αἴρεσθαι, ἡ τὸ ἀναπίπτον αὖ τὸ μέσον. ὅπερ φαίνονται ποιεῖν αἱ ἀναπίπτοντες. αἴρουσι γὰρ τὸν διάφραγμα, ὃ δὲ τὸ ἀρχὴν τῶν σὺν ὕδατι αὐτῷ τοῦ τοιούτου μορίου, ταῦτα δὲ ἔοικε ποιεῖν. αἰρομένου γὰρ καθάπερ εἰς τὰς φύσας, ἀναγκαῖον εἰς φθίσιν τὸν ἀέρα τὸν διάφραγμα. ἡ ψυχρὸν ὄντα καὶ ἡνίκα ψύχοντα, σβεννύναι τὸ ἔνδοθεν τοῦ πυρός. ὥσπερ δ' αὐξανομένου ἤρετο εἶναι τὸ μέσον ἡ φθίνοντος ἀναγκαῖον συνίζειν. ἡ συνιζάνοντος, ὑγιάζειν τὸν ἀέρα τὸν εἰσελθόντα παίλιν· εἰσίσται μὲν, ψυχρόν· ὑγιάζεται δὲ, θερμόν. ὃ δὲ τοῦ ἀφλοῦ τὸ θερμοῦ τῷ οἰόντος οὐ δεῖ μερίζω τούτῳ. ἡ μάλιστα τοῖς τὸν πνεύμονα οὖσι μεγίστοις. εἰς πολλοὺς γὰρ δὴ αὐλῶνας, τοὺς συριγγώδεις ἐμπίπτειν, τοὺς οἱ δὲ πνεύμονι· ὧν παρεμφύσιν παρατείνεται φλέβες. ὥστε δοκεῖν ὅλον εἶναι τὸν πνεύμονα, πολὺν αἵματος. καλεῖται δ' ἡ μὲν εἴσοδος τοῦ ἀέρος, ἀναπνοή· ἡ δὲ ἔξοδος, ἐκπνοή. καὶ ἀεὶ δὴ ζῶον γίνεται συνεχῶς ἕως ἂν ὦσι ξηρὸν καὶ νεκρὸν τὸ μόριον συνεχῶς. καὶ ὅλως ζῶον οὗ τῷ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν ἔστι, τὸ ζῆν. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς ἰχθύσιν ἡ κίνησις γίνεται τῶν βραγχίων.

Θ' τί μὲν οὖν τῇ καρδίᾳ ἡ οὗ ἕνεκα αὐτῇ θερμῷ ἐστὶν ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ, ἕως ἀρχὴν θρεπτικὴν λέγω, ἡ οὗ αὐτῇ ἔστιν ὡς εἶδος. οὐ ὕλη, πολλάκις εἴρηται. δεῖ δὲ πρότερον τὴν παίζειν εὐρίσκοντας διαίσιον ἐκθέσθαι, ἡ οὕτω τὰ περὶ τὴν λέξιν ἐπιθεῖν. τὸ οὖν τῇ καρδίᾳ θερμὸν ὥσπερ ἡ τὸ πῦρ, ἕως ἂν ἔχῃ ὕλην, τὸ δὲ ἕως οὗ τῇ καρδίᾳ θερμὸν ἀεὶ τρεφόμενον; ἕως τῆς περισύσεως ἀεὶ οὗ τῇ καρδίᾳ ἀτμίδος, ἥ ἐστι καὶ τὴν σφύξιν ἐλέγομεν γίνεσθαι, ἥ ἐστι καὶ τὸ αἷμα, ἀεὶ δὲ ἕως τρεφόμενον, ἀεὶ αὐξεται. ἀεὶ δὲ αὐξόμενον, ἀεὶ αὔξεται καὶ τὸ τῶν πνευμόνων θερμὸν ἡ τὴν σωτηρίαν. σωτηρίας γὰρ τὸ τῆς καρδίας θερμὸν τῷ τῶν πνεύμονος θερμῷ. σωτηρίᾳ γὰρ ἐκ τῆς καρδίας πόρος φλεβοειδὴς πρὸς τὸν πνεύμονα. δι' ὧν σωτηρίζεται τὸ ἀπὸ τῆς καρδίας πνεῦμα πρὸς τὸ τῶν πνεύμονος. ἀεὶ δὲ αὐξόμενον, ἀεὶ αὔξεσθαι ἀνάγκη τὸν πνεύμονα. ὡς γὰρ τοῖς οἱ τοῖς χαλκείοις φύσας αἴρει ὁ ἐκτὸς ἀὴρ, οὕτω καὶ τὸν πνεύμονα τὸ ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς αὐτὸν θερμὸν αἴρει τε καὶ εἰσδεῖ. αἰρόμενος δὲ, εἰσέρχεται ὁ ἐκτὸς ἀήρ. τῇ γὰρ αἴρεσει ἕλκει τὸν ἐκτὸς ἀέρα ψυχρὸν ὄντα. ψυχρὸς δ' ὤν, καὶ ἅμα ψύχει τὸ οἱ τῷ πνεύμονι, καὶ δι' αὐτῆς τὸ οἱ τῇ καρδίᾳ θερμόν. ὃ δὴ ψυχόμενον συστέλλεται ἐκ μεγάλου ὄγκου εἰς μικρόν. συστελλόμενον δὲ συσπᾶται καὶ συμπίπτει ὁ πνεύμων. ὥσπερ γὰρ αἰρόμενος ὁ θερμὸν, ἕλκετο καὶ ὁ πνεύμων, οὕτω συστελλόμενον ἀνάγκη καὶ τὸν πνεύμονα συμπίπτειν. συμπίπτεται δὲ, ἀνάγκη ὑπὸ κοντίζεσθαι ἔξω τὸν ἐσελθόντα ἀέρα, καὶ ποιεῖσθαι τὴν καταψυξιν. οὐκέτι ψυχρὸν ἔσος ἔτι ὅτε εἰσῆλθεν, ἀλλὰ θερμὸν, ᾧ τὸ ἀφλοῦ τῷ οἱ τῷ πνεύμονι θερμοῦ. δεῖ δὲ ἐᾶναι ὅτι τὴν μὲν σφύξιν φησὶν εἶναι ἡ τῆς ἀτμίδος πνευματώσεως. τὸν δ' ἀναπνοὴν ἡ ζοφὴν τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐκπνευματοῦντος τὸν αἰσθητικόν. πρότερον μὲν γὰρ γίνεται ἡ πνευμάτωσις, ἡ οὕτως ἡ ζοφὴ τοῦ θερμοῦ ζωὴ ἡ ἡ τοῦ πνεύμονος αὔρωσις. ἀλλ' ἐπεισὶ πρσηγεῖ τῆς μὲν πνευματώσεως ζοφὴ, ἡ τῆς ζοφῆς ἄλλη πνευμάτωσις, ἡ ταύτης τῆς πνευματώσεως ἄλλη ζοφὴ, ἡ ταύτης τῆς ζοφῆς ἄλλη πνεύματωσις, ἡ οὕτως ἀεὶ ἄλλη πρὸ ἄλλης, συνεχῶς ἡ ταχέως ἕτως, ὡς μὴ δὲ λόγου διωκάθαι τινα τὴν τε συνέχειαν ἡ ταχυτῆτα αὐτῆ ἀπαλλαλαι, φαίνεσθαι ὅτι ἅμα πάντα γίνεσθαι. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰρῆσθω μεταξύ. ὑγιασθέντος δὲ τοῦ ἀέρος εἰ τῇ ἐκπνεύσει, πάλιν ἀναπίπτει ἅμα τῇ ἐκπνεύσει αἴρεσθαι τὸν θερμὸν, ἡ ὅλως τοῦ τὸ πνεύμονα, ἡ γίνεσθαι πνοήν. ἡ ἕτως ἀεὶ συνεχῶς. ἡ μὲν οὖν διαίσια τῶν λεγομένων τοιαύτη αὐτέω. τὰ δὲ κατὰ τὸν λέξιν, ὥστε γὰρ φησι τὰ ἄλλα πάντα μόρια λέγει ζοφὴν, ἕτως ἡ ἐμφυτον θερμὸν. ὅπερ θερμὸν τελείου γινόμενον αἴρει τὸ πνεύμονα. τὸν δὲ τὸ πνεῦμα ὄργανον. λέγει δὲ ἡ ὅτι τὸ πόρρω ἐστὶν οὐδὲ ὁ πνεύμων οὐδὲ ἡ καρδία

ὠθῆ· ἡ ψυχρότης καὶ οὐκ αὐτομάτως θῆται, ἡ πάθησις. ὅταν δὲ καὶ ὠθῆ καὶ ὠθῆται, ἡ αἰκπάθησις. εἰ δὲ ταυτὸν ἔδει πάθησιν καὶ αἰκπάθησιν, οὐδὲν ἂν ἐπήλλαττε τὰ περὶ αὐτῆς. καὶ διὰ τοῦτο τῆς αἰκπαθήσεως ὀξύγλωσσον ἐφαρμόζειν καὶ ὠδὴ τῆς παθήσεως. ὅτι δ' ἔδει καὶ κατάψυξιν συντηκτικὴν, εἴρηται ἐν τῇ περὶ χώνων γλυφῆς. καταψύχονται δὲ τὰ αὖθις ἐν τοῖς φόβοις, ὅθεν ἡ συναιρέζεσθαι τὴν θερμὸν, πρὸς τὴν φυλάξαι τὸν καρδίαν.

Η΄ Δι' συμβαίνουσι σφύξις τῆς καρδίας, ἵνα ἀεὶ φαίνεται ποιουμένη συνεχὴς, ὁμοία φύμασιν ἔδει ἵνα ποιῶνται κίνησιν μετ' ἀλγηδόνος. ὅθεν ἡ παρὰ φύσιν εἶναι τῷ αἵματι τὸν μεταβολὴν. γίνεται δὲ μέχρις οὗ πυωθῇ πεφθέν. ἔστι δ' ὅμοιον ζέσει ἕως ἡ πάθος. ἡ γὰρ ζέσις γίνεται, πνεύματος ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ κατὰ τοῦ θερμοῦ αἴρεται γὰρ, ὅθεν ἡ πλέον γίνεται ἡ ὄγκος. παῦλα δ' οὐ μία τοῖς φύμασιν, ἀεὶ μὲν διαπνέοντος παχυτέρου γινομένου τοῦ ὑγροῦ σῶμες. τῇ δὲ ζέσει, ἡ ἔμπλωσις, ὅθεν τὸν ὀφειλόντων. οὐ δὲ τῇ καρδίᾳ. ἡ τοῦ ἀεὶ προσιόντος ἐκ τῆς ζοφῆς ὑγροῦ ὅθεν τῆς θερμότητος ὄγκωσις ποιεῖν σφυγμόν. αἴρεται ἡ ἕλκεται χιτῶνα τῆς καρδίας. καὶ τοῦτ' ἀεὶ γίνεται συνεχῶς. εὐδιάρρητον γὰρ ἀεὶ ἡ ὑγρὸν συνεχῶς, ὥστ' οὐ γίνεται ἡ τοῦ αἵματος φύσις. πρῶτον μὲν οὖ τῇ καρδίᾳ δημιουργεῖται. δῆλον δ' οὐ τῇ γλυφῇ ὥστε ἀρχῆς, οὕτω γὰρ διαφερομένων τὸν φλεβῶν, φαίνεται ἕλκουσα αἷμα. καὶ ὅθεν ἔδει σφύζειν μᾶλλον τοῖς νεωτέροις, ἢ πρεσβυτέροις. γίνεται γὰρ ἡ αὐξομένοις, πλείων τοῖς νεωτέροις. καὶ σφύζουσι αἱ φλέβες πάσχει, ἡ αἷμα ἀλλήλαις, ὅθεν ἡ ὑρτᾶσθαι ἐκ τῆς καρδίας. καὶ ἡ καρδία ἀεί. ὥστε κἀκεῖναι ἀεί. καὶ αἷμα ἀλλήλαις ὅτε καὶ. αἰκπάθησις μὲν οὖν ἔδει, ἡ γινομένη αὔτωσις πρὸς τὸν τῆ ψυχροῦ συνάωσιν. σφύξις δὲ, ἡ τῆ ὑγροῦ θερμαινομένου πνεύματώσεις.

Λ Ἔχει καὶ τοῦδε τῆς σφύξεως τῆς καρδίας, ἵνα ἀεὶ καὶ ζωὴ συνεχῶς φαίνεται. ὅτι δ' ἀεὶ σφύζει ἡ καρδία σημεῖον ἡ οὐ τῇ χειρὶ φλέψ, ἡ αὐτηρία, ὡς οἱ νεώτεροί φασιν. ὃς ἐφάπτονται τοῖς δακτύλοις οὐ τοῖς πυρετοῖς καὶ ὅλως οὐ ταῖς νόσοις εἰ ἀξιοῖ. αὕτη γὰρ ἡ φλὲψ καὶ αὐτηρία, καὶ νοσοῦσιν ἡμῖν. καὶ ὑγιαίνουσιν ἀεὶ σφύζει μᾶλλον καὶ ἧσον. καὶ ἐπεὶ αἱ φλέβες ἐκ τῆς καρδίας, δῆλον ὅτι εἰ μὴ ἐκείνη ἀεὶ ἔσφυζεν, οὐ δὴ φλὲψ αὐτὴ ἀεὶ αὐ ἔσφυζεν. λέγει δὲ πῶς τῆς καρδίας σφύξιν οὐ αὐτίας γίνεσθαι τῇ πάσχει. οὐκ αὐτόθεν δὲ φησιν ὅτι οὐ αὐτίας γίνεται. ἀλλὰ λέγει πῶς γίνεται αὐτὸς, τὸ φαίνεται λέγειν. ἐπεὶ γὰρ ἡ μὲν πάθησις ἐγίνετο, ὅθεν σωώσεις καὶ συστολαὶ, ἐκ πολλοῦ καὶ μείζους ὄγκου τῆς ἐμφύτου θερμότητος εἰς ἐλάττονα, ἡ δὲ σφύξις ὅτε ἐλάττου εἰς πλείονα, καὶ ὅλως
» ἐκ τῆς ἐκ τοῦ πυκνοῦ εἰς ἡ μανὸν μεταβολῆς, πῶς οὐκ ἂν οὐ αὐτία ἡ γένοιτο τῇ γλυφῇ. ἔστιν οὖν
» φησιν ἡ σφύξεις ὁμοίαι φύμασιν, ἵνα πιστῶνται κίνησιν μετ' ἀλγηδόνος. τοιαύτην δὲ ὁμοίαν τῇ καινώσει τῶν φυμάτων, ἵνα κίνησιν καινοῦνται τὰ φύματα μετ' ἀλγηδόνος. ὅτι δὲ καινοῦνται καὶ οἱονεὶ σφύζουσι τὰ φύματα, ὅτε φλεγμαίνουσιν, δῆλον τοῖς ὁρῶσιν. ἀλλὰ τὰ μὲν φύματα σφύζει μετ' ἀλγηδόνος. ἡ δὲ καρδία χωρὶς πινὸς ἀλγηδόνος. γίνεται δὲ ἡ ἀλγηδὼν οὐ τοῖς φύμασι, δῆλον ὅτι παρὰ φύσιν εἶναι τῷ αἵματι τὸν μεταβολὴν. ἡ γὰρ κατὰ χώρησιν εἰς τὸν τόπον, οὐ ᾧ ἡ φύματος ἔδει, δῆλον τὸν φλεβῶν αἷμα, καὶ μεταξὺ μᾶλλον παρὰ φύσιν ἕλκει τῆς τὸν φλεβῶν παρὰ φύσιν θερμότητος, ποιεῖ ἀλγηδόνα. ἡ γὰρ αἷμα ἐμπίπτον εἰς τὰ φύματα, ζέφει καὶ αὔξει τὸν οὐ αὐτοῖς θερμότητα. ὥστε ἡ ἕλαιον ἡ πῖπα τὸν φλόγα. αὐξόμενον δὲ μὴ κατὰ πάσαν τόπον, ποιεῖ ἀλγηδόνα. κἄ-
» χρις οὗ πεφθῇ καὶ γένηται πύον. καὶ ἔστι δὲ φησιν ἔδει ἡ πάθος, τοῦτ' ἔστι ἡ φύμα, ὅμοιον ζέσει. ὡς γὰρ ἡ ζέον ὕδωρ πνεύματοῦται ἕλκει τῆς θερμαίνοντος αὐτὴ πυρὸς καὶ αὔξεται, ὥστε μὴ χεῖσθαι πολλάκις ἐκ τοῦ λέβητος ἡ τῆς χύτρας, οὕτω καὶ ἡ φύμα αἴρεται καὶ αὔξεται, ὅθεν ἡ ἄπορ μίζεσθαι ἡ αἷμα, καὶ εἰς μείζονα ὄγκου μεταξὺ μᾶλλον, ἕλκει τῆς παρὰ φύσιν πολλῶν θερμότητος ἢ πων. δι' τὰ φύματα ὅτι ὁμοίαι εἰσὶ ζέσει, λέγει καὶ τίς ἔδει παῦλα ζέσεως καὶ φυμάτων. καὶ φησὶ παῦλαι δ' οὐ μὲν τοῖς φύμασιν ἔδει σῶμες παχυτέρου ὑγροῦ. λέγων σῶμεν αὐτὴ ἡ ἐκπνοίας καὶ οἱονεὶ συμπλοκῆς γινόμενον πύον. αὐ γὰρ ἡ παχύτερον ἡ ὑγρὸν, οὐ διαπνεῖται ὅθεν ἡ πάχος διαπνευσθῆναι μὴ διαπνεόμενον δὲ σήπεται καὶ μεταβάλλει εἰς πύον. αὖθις δὲ μὴ ἡ παχὺ ἀλλὰ λεπτὸν, διαπνεῖται. ἡ διαπνεῖσθαι φύσει ἀκολουθεῖ ἡ μὴ γίνεσθαι σῶμεν. ὑγρὸν γὰρ οὐ τῇ διαπνοῇ φύσει τοῦ ὑγροῦ, τί αὖ ἔσται ἡ ἐκπεσόμενον. μὴ τοῖς μὲν φύμασι παῦλα ἔδει ἡ σῶμες. τῇ δὲ τοῦ ὕδατος ζέσει παῦλα ἔδει ἡ ἐκπῶσις ὅθεν τὸν οἰονεὶ ζέσαντα, λέγει οἰονεὶ ζέσαντα ἐν λέβητι, ἡ πρὸς χύτραν. ἡ ὅτι αὖ ἔσται ἡ ἀγγεῖον, εἰφ' ἔδει ἡ ὑγρόν. ἐκπῶσιν δὲ λέγει πῶς ἔκπνευσιν. ὅταν δὲ ἐκχυθῇ, παύεται τοῦ αἴρεσθαι καὶ πολέσαι γίνεσθαι ἐν ὄγκου. ἀπὸ δὲ πῶς γίνεται τὰ φύματα, λέγει καὶ πόθεν τῆς οὐ τῇ καρδίᾳ σφύξεως. ποιεῖ γὰρ φησιν οὐ τῇ καρδίᾳ ἡ ἐν σφυγμόν, ἡ τοῦ ἀεὶ προσιόντος ἐκ τῆς ζοφῆς ὑγροῦ διὰ τῆς θερμότητος ὄγκωσιν. ὥστε ὅθεν γὰρ οὐ τῷ πεπυρωμένῳ σιδήρῳ, ἔστι ἐμβαπτόμενον ὕδατι, ἅμα τὸ ὑφ' ἕτερον τοῦ σιδήρου, καὶ ἅμα αὐτῷ γίγνεται, οὕτω καὶ ἡ ἐκ τῆς ζοφῆς αἰσθυμίασις παχυτέρα οὖσα, ἀεὶ ἐπιρρεῖ συνεχῶς εἰς τὸν καρδίαν. οὐ ἧ ἐλάττεσιν ὄγκου δὲ πῶς οὐ αὐτῇ θερμότητα εἰς μείζονα μεταξὺ μᾶλλον. μεταξὺ δὲ εἰς μείζονα, μὴ πρεσπίπτουσα πρὸς ἕτερον χιτῶνα τῆς καρδίας,

σφυγμὸν

ἔρηται εἰ τῇ τοῦ ζώου μορίων τοιῶν δ' φησὶν ἡ πνεύμονα σκληρὸν τὰ παραφύματα καὶ τὰ τοῦ περιτῴματα. ὡς οὐ τοῖς τοῦ περὶ πνεύμονίας αἱ νοσηματικαὶ καὶ παρὰ φύσιν θερμότητες. καταξηραίνουσι γοῦν αὐτὸν καὶ σκληρύνουσιν. ὥσπερ καὶ ἡ πῦρ ἡ ἐφόμοιον ῥίλι καὶ ἄλλα πολλά. ὅταν δὲ σκληρὸς γένηται ὁ πνεύμων, πυκνοῦται σφόδρα σφῆ σκληρότητα αἴρεσθαι ἄνω, καὶ πάλιν σωίζεσθαι.

Γ ΣΥΝΕΣΙΣ μὲν οὖν ἔστιν ἡ πρώτη μίξις ζωῆς τῷ θερμῷ τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς. ζωὴ δ' ἡ μονὴ ταύτης. κίνησις δ' ἔστιν, ἡ τὸ πρώτου κατὰ ψυκτικοῦ μορίου αὔξησις. γήρασις δ' ἡ τούτου φθίσις. ἀκμὴ δὲ ἡ τούτων μέσον. πάλιν δὲ ἡ φθορὰ βίαιος μὲν, ἡ τοῦ θερμοῦ σβέσις καὶ μαρασμός. φθείρεται γοῦν ἀμφοτέρως ταύτας τὰς αἰτίας. ἡ δὲ κατὰ φύσιν τοῦ αὐτοῦ τούτου μαρασμός, σφῆ χρόνου μῆκος γινομένη τελειότητα. τοῖς μὲν οὖν φυτοῖς, αὐτάρκης. οὐ δὲ τοῖς ζώοις, καλῶς ἔχει θανάτος. τούτου δ' ὁ μὲν οὐ γήρα θανάτος, μαρασμὸς τοῦ μορίου σφῆ ἀδυναμίαν τοῦ καταψύχειν ἀπὸ γήρως. τὸ μὲν δὴ εἶναι γήρασις, ἡ ζωὴ ἡ θανάτος, ἡ διὰ τίνας αἰτίας ὑπάρχουσι τοῖς ζώοις, εἴρηται. σχεδὸν δ' ἐκ τούτων, ἡ διὰ τὴν αἰτίαν τοῖς μὲν ἀναπνέουσι τὸ ζώου ἀπορρίγνυσθαι συμβαίνει οὐ τῷ ὑγρῷ. τοῖς δ' ἰχθύσιν οὐ τῷ ἀέρι. τοῖς μὲν γὰρ διὰ τὸ ὕδατος ἡ κατάψυξις γίνεται. τοῖς δὲ, διὰ τοῦ ἀέρος. ὧν ἑκάτερα σχίσαντες ἴδοιεν ἂν μικρὰ βάλλοντες τὸν τόπον. ἡ δ' αἰτία τῆς κινήσεως, τοῖς μὲν τὸ βραγχίων, τοῖς δὲ τὸ πνεύμονος. ὧν αἱρομένων ἡ σωιζόντων, τὰ μὲν, εἰσπνέουσι ἡ εἰς πνέουσι. τὰ δὲ, δέχονται τὸ ὑγρὸν καὶ ἀφίασιν. ὅτι δὲ ὑ σύστασις τοῦ ὀργάνου, ἕνεκα ἔχει τὸν φόβον. τείκ δ' ἔξω τὰ συμβαίνοντα τοῖς πλὴ καρδίας. ἃ δοκεῖ πλὴ αὐτῶν φύσιν ἔχειν. ἔχει δ' οὐ πλὴ αὐτῶν. πάθησις καὶ σφυγμός. καὶ ὁ τῆς ἀσφυξίας.

Ο ἐάζεται πλὴ γήρασιν διαφθορὰ τοιαύτα. ἔστι δὲ ὁ οὐ τῷ θερμῷ, ἴσον τῷ, ζωὴ τῷ θερμῷ. ἔστι μὲν οὖν γήρασις ἡ μίξεις τῆς πρώτης, ἥτοι τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς ζωὴ τῷ θερμῷ. ἔστι γὰρ οὐ τῇ καρδίᾳ ὡς ἀρχὴ οὐ ὕλῃ ζωὴ τῷ θερμῷ. χωρὶς γοῦν τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ εἶναι οὐ δυνάται. ἐπεὶ δὲ ὁ ζώων οὐ τῷ ῥίφεσθαι δεῖ, ἄδυ γοῦν ῥεφῆς οὐδὲν τὴν ὑπὸ σιλλωίων δυνάται ζῆν, ῥίφει δὲ ἡ ψυχὴ ὡς δι' ὀργάνου τῷ θερμοῦ, σιλεότη χωρὶς αὐτῆς εἶναι οὐ δυνάται. πρῶτον δὲ πάλιν κατὰ ψυκτικὸν ἡ πνεύμονά φησιν. οὗτος γὰρ πρῶτος καταψύχεται καὶ οὗτος ἡ καρδίᾳ. ἀκμὴ δὲ λέγεται ἡ μεταξὺ τῆς τε αὐξήσεως καὶ φθίσεως. καθ' ἃς αὔξεται πού τι καὶ φθίνει ὁ πνεύμων. εἴρηται δὲ ἔτι ἡ ἔμφυτον πνεύμα φθείρεται καὶ σβέσει καὶ μαρασμῷ. ἡ δὲ διὰ χρόνου μῆκος καὶ τελειότητα, ἐκ παραλλήλου κεῖται. ὁ δὲ οὐ γήρα φησὶ θάνατος μαρασμὸς ἔξω τοῦ πνεύμονος. λέγω δὲ καὶ διατὶ τὰ ἀναπνέοντα πίνοντα οὐ τῷ ὑγρῷ. διὰ γοῦν ἡ μὴ δυνάσθαι ἡ ὑγρὸν ταχέως καὶ δ' ὅλου τοῦ πνεύμονος διαδύνειν. τὰ δ' οὐσοβοκ πάλιν πίνοντα οὐ τῷ ἀέρι. διὰ μὴ δυνάμενα ἡ ἀέρα ἐκπνεῖν ὡς καταψύχειν, διὰ πλὴ τὴν βραγχίων σκληρότητα. ταύτα εἰ ποιῶν ἀκόλουθον ἐστὶ τούτοις εἰπεῖν, πῶς ὁ πνεύμων καὶ τὰ βράγχια κινούμενα, γήρασιν ἡ ἀναπνεῖ. ἔοικε δὲ οὐ ποιεῖ. ἀλλὰ πρότερον λέγω, τί ἔστι πάθησις, ἡ σφυγμός. ἡ οὗτος λέγεται ἀκολούθως ἐπάγει τὰ περὶ τῆς ἀσφυξίας. ἔχει δὴ φησὶ τόδε ἡ ζόπος ἡ αἰτία τῆς τοῦ βραγχίων κινήσεως. ἡ ἡ τοῦ ὀργάνου ἥτοι τοῦ πνεύμονος σύστασις. ἡ ἐπὼν ἔοικεν, ἡ πρὸ πάσης ἔστω ὡς εἶπον ἡ περὶ τούτου λόγου. ἡ λέγει πρῶτον περὶ μαθήσεως ἡ σφυγμοῦ. ἡ οὗτος ἐπάγει ἡ περὶ τούτου λόγου. σύστασιν δὲ ὀργάνου λέγει, αὐτὸν πλὴ τοῦ πνεύμονος καταασκευάζοντα. οὕτω γὰρ κατασκάσας ὁ πνεύμων ὥσπερ αἱ φύσαι. ὡς γὰρ ἐκεῖναι τῇ ἐκτάσει μὲν δέχονται ἡ πνεῦμα τῇ συστολῇ δ' ἐκπέμπουσιν, οὕτω ἡ ὁ πνεύμων.

Ρ ΗΔΗΣΙΣ μὲν οὖν ἔστι σωίωσις τοῦ θερμοῦ τοῦ οὐ αὐτῇ, διὰ καταψύξιν περιτῴματικὴν, ἡ σωματικὴν. δεῖ οὐ τῇ νόσῳ τῇ καλουμένῃ παλμῷ. ἡ οὐ ἄλλαις δὲ νόσοις. καὶ οὐ τοῖς φόβοις δ'. ἡ γὰρ οἱ φεζούμενοι καταψύχονται τὰ ἄνω. ἡ δὲ θερμὸν ἔσω φεύγον ἡ συστέλλόμενον, πολὺ πλὴ κίνησιν, εἰς μικρὸν σωωθούμενον οὕτως, ὡς τε οἴεσθαι ἀποσβεύυσθαι τὰ ζῶα ἡ ἀποθνήσκειν διὰ φόβον, καὶ διὰ πάθος νοσηματικήν.

Λ ἐάγει τί ἔστι ἡ τῶν συμβαίνει γήρασιν ἡ τῆς καρδίας πάθησις. ἡ φησὶν ὅτι σωωθουμένου ἡ οὐ τῇ καρδίᾳ θερμότης. ὑπὸ τῆς τοῦ περιτῴματικῆς ψυχρότητος, ἥ ὅλως ὑπὸ ψυχρότητος γινομένης διὰ φέζον ἥ ἄλλό τι, καὶ ἀθούσης τῆς τοιαύτης θερμότητος πλὴ ψυχρότητα, καὶ συμπιλούσης ἐκ πολλοῦ εἰς ὀλίγον, ἀνάγκη πάλιν ἀθεῖσθαι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ πλὴ καρδίαν, ἡ γίνεσθαι πάθησιν. ἀθεῖται γοῦν ὑ ψυχρότης πλὴ θερμότητα. καὶ ἐκ μείζονος ὄγκου συστέλλει αὐτὸν εἰς ὀλίγον. ἥτις πάλιν ἀθεῖ πλὴ καρδίαν. ἥτις πάλιν ἀθουμένη, πασδὲ ἡ κεῖται ἄνω ἡ πρόσω. ὑ μὲν οὖν πάθησις οὕτω γίνεται. ὁ δὲ ἀναπάθησις οὕτως. ἀθεῖται ὑ θερμότης ὑ πὸ τῆς ψυχρότητος. ὁ δὲ πάλιν ὑ θερμότης αὐτωθεῖ πλὴ ψυχρότητα καὶ βιάζεται, ὅπως ἔξω ἐξέλθῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ οἰκείου τόπου. τῆς γοῦν θερμότητος ἀθουμένης καὶ αὐτοτούσης, ἀνάγκη γίνεσθαι τῆς καρδίας κίνησιν. ἰῶ φαμὲν ἀναπάθησιν. εἰ μὲν οὖν ἔστιν ἔστι πάθησις ἀναπάθησις, ταύτην οἶμαι νομίσειν πλὴ διαφερὰ αὐτῶν. ἵνα δ' ὁ μὲν τῆς πάθησις γένεσις, κατὰ μείωσιν πλὴ τῆς ψυχροῦ ὤθησιν. ὁ δὲ ἀναπάθησις καὶ κατὰ πλὴ τοῦ θερμοῦ ἵνα ὅταν μείνῃ

Ι αὐτὸ τοῦτο καὶ ὅταν ἡ τοῦ πνεύμονος σύστασις γένηται ἐκ φυσικῆς αἰτίας. ὅταν γὰρ ξηρανθεὶς ὑπὸ γήρως ὁ πνεύμων, οὐ δύναται ἡ ἑαυτοῦ ἔργον ποιεῖν, ἡ τοιαύτη σύστασις καὶ ξηρότης ὑπ' αἰτίας καὶ αὐτὴ οὖσα φυσικῆς, ἐκ γὰρ τοῦ γήρως καὶ ὑπὸ τοῦ γήρως, τότε ὁ ἐκ τούτου θάνατος φύσει ἐστίν. ὅταν δὲ ἐπίκτητόν τι πάθος γένηται, ὡς ὅταν οἱ τοῖς πλευρίτιδι πνευμονίαις, οἱ ταύτας ὑπὸ πλευρούμενοι ἀποθνήσκουσι καὶ ἄλλων τοιούτων ὁ πνεύμων, οὐ δύναται ἡ ἑαυτοῦ ἔργον ποιεῖν, ὁ τοιοῦτος θάνατος βίαιος. πλευρίτις μὲν καὶ ὁ ἐμὸς κλεινότατος καὶ παντόβατος διδάσκαλος, αἰεί, ὁ νοῦς ἐκεῖνος, τοῦς ὁ αὐθρώπους, πλευρίτιδα δὴ ἄλλοις πολλοῖς ἐπιτείνων, καταλιπὼν ἡμᾶς στένοντας, καὶ ὀλοφυρομένους, καὶ οὐδὲν μία τὴν δυναμένων λέγειν καὶ ὠφελεῖν τὸν φιλοπαθοῦντας. ταῦτα δὲ λέγω οὐ διαφορᾶ ἢ φιλονεικίᾳ ἢ φθόνῳ τῷ πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς. ἐν μὲν τῷ ἐκείνου ψυχῇ. ἐῶ ἐγὼ μετὰ θεὸν σέβεσθαί τε καὶ προσκυνῶ. ἀλλ' ἀληθείᾳ καὶ πείρᾳ τῇ πρὸς τούτους μοι γεγενημένοις μᾶλλον εἰσὶν ἄφωνοι, μᾶλλον ὅλως οὐ νοοῦντες, τί ποτ' ἔστιν ὅλως τὰ ἐν τοῖς βυβλίοις γεγραμμένα, καὶ τίς ὁ τούτων νοῦς. πιεῖν δὲ τὴν χαλεπὴν ὠν, τῆς μὲν διανίας ἐφάπτονται ἀσεμνόνων. τῇ δὲ τῶν λέξεων καθιστάνων πόρρωθεν ἀποπλανῶνται. ἄλλοι δ' ἄλλως. περὶ ὧν οὐδὲν μὲ λέγειν. πολλῶν δὴ τούτους τιμῶ καὶ ἀποζηλοῦμαι. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὡς ἔοικε τῇ προνοίᾳ ἡμῶν ἀπέπεμψεν. ἡμεῖς δ' ὑπὸ ταύτης βοηθούμενοι καὶ χορηγούμενοι, ὧδε ἐν προκειμένοις ἐπανέλθωμεν.

Ι ΟΥΤΟΙΣ δὲ, παρομοίως μοὶ ἄλλοι δὲ φρόνουσι. ἁπλῶς δὲ λέγω. ὅτι, τά τε ὠὰ, καὶ τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν, ὅσα αὐξίζα. πᾶσι μὲν οὖν ἡ φθορὰ γίνεται, ὅταν θερμότητος ἔκλειψιν. τοῖς δὲ τελείοις, οὐ ᾧ τῆς οὐσίας ἡ ἀρχή. αὕτη δ' ἔστιν ὡς ὅταν ἔρχηται πρότερον, οὐ ᾧ τό, τε αὖξον καὶ ἡ κατὰ σιτοπέπειν. τοῖς μὲν φυτοῖς, μέσον βλαστοῦ καὶ ῥίζης. τῶν δὲ ζώων, τοῖς μὲν ἐναίμοις, ἡ καρδία. τοῖς δ' ἀναίμοις, ἡ ἀνάλογον. τούτων δ' οὖσα, δυνάμει πολλὰς ἀρχὰς ἔχουσιν. οὐ μοί τοι γε οὐδὲ γείᾳ. διὸ καὶ τῶν ἐντόμων οὐκ διαιρούμενα ζῶσι. καὶ τῶν ἐναίμων. ὅσα μὴ ζωτικὰ λίαν ἐστὶ, πολλῷ χρόνον ζῶσι, σῴζεται τῆς καρδίας. οἱ δὲ καὶ χελῶναι, καὶ κινοῦνται τοῖς ὄπισθεν. ἔτι ὄντων τῶν χελωνίων. διὰ τὸ μὴ συγκεκαῦχθαι τὴν φύσιν αὐτῶν ὧν. παραπλησίως δὴ τοῖς ἐντόμοις. ἡ δ' ἀρχὴ τῆς ζωῆς ἐκλείπει τοῖς ἔχουσιν, ὅταν μὴ κατὰ τὰ ψύχηται ἡ θερμὸν, ἡ κινοῦνται αὐτῆς. καθαπερ γὰρ ἄρτεται πολλάκις, σωτήκεται αὖ ἡ φ' αὑτῆς. ὅταν δὴ τοῖς μὲν, ὁ πνεύμων. τοῖς δὲ, τὰ ζεράγγλα σκληρύνηται, διὰ χρόνου μῆκος ξηραινομένων, τοῖς μὲν, τῶν ζεραγγίων. τοῖς δὲ, τῷ πνεύμονι. καὶ γινομένων γηρᾶν, οὐ δύναται ταῦτα τὰ μόρια κινεῖν, οὐδ' ἄρειν καὶ σωάγειν. τέλος δὲ γινομένης ἐνδείας, καταμαραίνεται ἡ πῦρ. διὸ καὶ μικρῶν παθημάτων ἐνδιγινομένων ἐν τῷ γήρᾳ, ταχέως πλανῶσι. διὰ γὰρ ὀλίγον εἶναι ἡ θερμὸν, ἅ τε τῷ πλείονι διακαπνικὸς ἐν τῷ πολυθεῖ τῆς ζωῆς, ἵνα ἐν ἐπιτάσει γίνεται τῷ μορίῳ, ταχέως ἀποσβεννυται. ὡς ὅταν ἀκαιρίας ἢ μικρῶς ἐν αὐτῷ φλογὸς ἐνοῦσης διὰ μικρὰ κίνησιν ἀποσβεννυται. διὸ καὶ ἄλυπός ἐστιν ὁ ἐν ᾧ γήρᾳ θάνατος. ὠδίνος γὰρ βιαίου παθους αὐτοῖς συμβαίνοντος, πλανῶσιν. ἀλλ' ἀσινῶς ἡ τῆς ψυχῆς ἀπόλυσις γίνεται παντελῶς. ἢ τ' νοσημάτων ὅσα ποιοῦσιν ἐν πνεύμονα σκληρὸν, ἡ φύμασιν, ἢ περιτειώμασιν, ἢ θερμότητος νοσηματικῆς ὑπερβολῇ, καθάπερ ἐν τοῖς πυρετοῖς, πυκνὸν ἐν πνεύμα ποιοῦσι, διὰ ἐν μὴ δύναται ἐν πνεύμονα, μακρὰν ἄρειν αὖραν, μὴ σωίζειν. τέλος δ' ὅταν μακρὰ λύωνται καιρὸν, πλανῶσιν ἀπὸ πνεύματος.

Κ αἱ δὲ ταυτὴ ὡς εἶναι τῇ λέξει λεκτέον αὖ ἐν τοῖς ἀτελέσιν. ἢ ἐν τούτοις δὲ τοῖς μὲν ἀτελέσι μὴ τοῖς ἀτελέσι, τουτέστι τούτοις δὲ τοῖς τελείοις μὴ ἀτελέσι. τίνα δὴ λέγειν φθείρει; τὰ ἀτελῆ, οἷ ὠὰ μὴ τὰ τοιαῦτα, ἄρα οὖ τῇ ἐνδὲ ζώων γενέσεως. ὅτε ἔλεγεν, ὅτων ἔμελε γίνεσθαι. αὐτὴ δὲ τῆς οὐσίας μὴ τ' φύσεως ἡμῶν ἔστιν ἡ ψυχή. λέγει δὲ φθείρεσθαι τὰ ζῶα, φθειρομένῳ θερμῷ, τῷ ὅτου οὐ ἐκείνῳ ᾧ τόκῳ, οὐ ᾧ μὴ ψυχὴ ὡς εἴδος οὐ ὕλῃ. οὕτε γὰρ τῷ οὐ τῇ χειρὶ θερμῷ φθαρέντος φθείρεσθαι ἡ ζῆν. ὅτε τῷ οὐ ἄλλῳ τινὶ. ἀλλὰ τῷ οὐ τῇ καρδίᾳ ἡ τῷ ἀνάλογον. ἔστι δὲ οὐ ᾧ μέσῳ ὡς πολλάκις εἴρηται ἡ καρδία μὴ ἡ ἀνάλογον. οὐ γὰρ ᾧ μέσῳ σωάγειν ἡ ἀῦραν καὶ κατὰ τοῦτο ἔστι δὲ μέσον βλαστοῦ καὶ ῥίζης καθάπερ εἴρηται ὁ ὄζος. ζωτικῷ δὲ λίαν λέγει, τὰ ἔχοντα κρείττονα καὶ τιμιωτέραν ψυχήν. αὐτὴ γὰρ δὴ ἡ εἶναι τοιαύτη, δύναται οὖ τινι μέρει οὖσα ἀρχὴ ζωογονεῖν καὶ τὰ λοιπὰ μέρη. ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, ὡς καθάπερ ἡ τῶν ἐντόμων, οὐκ ἔστιν οὖ τινι ἀρχὴ μιᾷ. ἀλλὰ μεμέρισται οὐ παντὶ ᾧ σώματι. χελώνας δὲ αὐτὰ λέγει τὰ τῶν χελωνῶν ὄστρακα. οὔτε δὲ φησὶ τὰ οὔτομα σύγκεισθαι δι' ὃ φησὶν γοῦν τινα νεκρὰ εἶναι δὴ τὸν ψυχρόν τινα. ὡς εἴρηκεν οὐ ᾧ τοῦδε ζώου πορεύεσθαι. καὶ ἐν τοῖς τοῦδε ζώοις γίνεσθαι. οὔτε καὶ χελῶναι καὶ καθάπερ ἔχουσαι καρδίαν. κινοῦνται δὲ θερμὸν τῆς ψυχῆς λέγει ἐν τῇ καρδίᾳ ὃ τῷ ἀνάλογον. τὰ δ' ἑξῆς δῆλα. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ, ὅπως αὖ ἐπίτασις γίνεται τῷ μορίῳ, ταχέως ἀποσβέννυται, μόριόν ἐν πνεύμονά φησιν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον ἔσον ᾧ, αὖτη μικρὸν πάθος ἐνδιγίνεται καὶ προσπίπτον ᾧ πνεύμονι, ταχέως ἀποσβέννυται ἡ θερμόν. οὐ παντὶ δὲ μορίῳ τῷ πνεύμονος. οὐ γάρ ἐστ' ἄπαντι συμβαίνει ὁ θάνατος. ποίῳ οὖν μορίῳ προσπίζοντος τῷ πάθους, θνήσκει ἡ ζῶον

πνεύμονα διὰ διαφορᾶς, ἐκ τε τῆς αἰσθητικομοίου, καὶ ἐκ τῆς ἰσοειδοῦς, τῆς πρὸς τὰ ζῶα γεγραμμένου. κατὰ μὲν οὖν ὅλως ἡ τῆς ζώου διάτασις φύσις, ὅτῳ πλὴν σὺ τῇ καρδίᾳ τῆς ψυχῆς ἐμπύρωσιν. τοιαύτη δὲ φυεῖσα ὅτῳ τῆς αἰσθητικοῖς, ὅσα μὴ μόνον ἔχουσι καρδίαν, ἀλλὰ καὶ πνεύμονα τῆς ζώων. τὰ δὲ καρδίαν μὲν ἔχοντα πνεύμονα δὲ μή, καθάπερ ἰχθύες ὅτῳ ἡ σύσβασις αὐτῆς πλὴν φύσιν εἶναι, τῷ ὕδατι ποιοῦσαι πλὴν κατάψυξιν ὅτῳ τὸ βραγχίων. ὡς δ' ἡ διάσις ἔχει τῆς καρδίας πρὸς τὰ βράγχια, πρὸς μὲν πλὴν ὄψιν, ἐκ τῆς αἰσθητικοῦ διὰ θεωρεῖν. πρὸς δὲ ἀκρίβειαν, ἐκ τῆς ἰσοειδοῦς. ὡς δ' σὺ κεφαλαίοις εἰπεῖν καὶ νῦν, ἔχει τόνδε ἡν τρόπον. δύξει μὲν γὰρ οὐχ ὡσαύτως ἔχειν πλὴν διάσιν ἡ καρδία, τοῖς, τε πηξῆς τῆς ζώων καὶ τοῖς ἰχθύσιν. ἔχει δ' ὡσαύτως. ἢ γὰρ βύσει τὰς κεφαλὰς, σὺ ταῦθα ἡ καρδία ἡ ὀξὺ ἔχει. ἐπεὶ δ' οὐκ ὡσαύτως αἱ κεφαλαὶ βύουσι τοῖς τε πηξῆς τῆς ζώων καὶ τοῖς ἰχθύσι, πρὸς ἡ σῶμα καρδία ἡ ὀξὺ ἔχει. τείνει δ' ἀπὸ ἄκρου τῆς καρδίας αὐλὸς φλεβοειδὴς εἰς ἡ μέσον, ἢ σωμάτιον ἀλλήλοις πάντα τὰ βράγχια. μήκους μὲν οὖν οὗτός ἐστιν. εὖρος δὲ καὶ εὖρος τῆς καρδίας, μικὺ ἕτερος τείνουσιν εἰς ἄκρον ἑκάστου τῶ βραγχίου, δι' ὧν ἡ κατάψυξις γίνεται πρὸς πλὴν καρδίαν, διαυλοειδίζοντος ἀεὶ τοῦ ὕδατος, διὰ τῆς βραγχίου. ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς ἀκαπνέουσι, ὁ διάφραξ ἄνω καὶ κάτω κινεῖται πολλάκις, διὰ χρεμοσύων ἡ πνεύμα, καὶ ὑγιόντων ὡς τὰ βράγχια τοῖς ἰχθύσι. καὶ τὰ μὲν ἀκαπνέοντα, εἰ ὀλίγῳ ὀδρί, καὶ τῷ αὐτῷ ἀφανίζονται.

Τ ὁ λιγόμενόν ἐστιν ὅτι πῦ ῥοπὴ τοῦ ψυχικοῦ πυρός, πρὸς ἡ ἀκάπτεσθαι μικρά ἐστι. τοιοῦτοι ταχεῖα ἡ ὠδὶ πάλαιος. ἡ γὰρ μικρᾶς δύμεσθαι ῥοπῆς πρὸς ἡ γελάσθαι ἡ δ' πῃ, χωδὸν ἐκεῖνό ἐστιν ὃ δυνάσθαι γελάσθαι. ὁ γὰρ ξηρότατος χόρτος μικρᾶς ὢν ῥοπῆς πρὸς ἡ γελάσθαι πῦρ. χωδὸν πῦρ ἐστιν. ὥστε καὶ τὰ ἔχοντα σῶμεν ἡν πνεύμονα, ταχέως διᾶπτεται τῆς καταψύξεως. ὅτῳ ἡ μικρὰ εἶναι πλὴν ῥοπὴν τοῦ ψυχικοῦ πυρὸς, ἤτοι τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ, πρὸς ἡ ἀκάπτεσθαι, ὅτῳ πλὴν τοῦ πνεύμονος θερμότητα. διᾶπτεται οὖν ταχέως τῆς καταψύξεως. καὶ προσέτι διᾶπτεται μέλλον καταψύξει, ἔσω τε ἀσίρχεσθαι, καὶ χωρεῖν διαπαντός. εἰ μὲν οὖν ἐν ὁ πνεύμων ψυχρὸς, ἥρκει ἀφάμενον ἡ καταψύξον τοῦ πνεύμονος, ποιῆσαι πλὴν κατάψυξιν. ἐπεὶ δὲ θερμὸς καὶ πλήρης αἵματος, διᾶεσθαι δ' ὅλου τοῦ πνεύμονος χωρεῖν. ταῦτα δ' ἀμφότερα, τοιοῦτόν τό, τε ἀσίρχεσθαι ταχέως, καὶ ἡ διώχεσθαι ὅτῳ παυτὸς χωρεῖν, διώκεται ὁ ἀὴρ ποιῶν. ταχέως μὲν ἀσίρχεσθαι, ὅτι ἀκίνητός ἐστι δ' ὅλου δὲ ὅτι λεπότατος. ἡ δ' ὕδωρ ταχὺ ὅτι καὶ δυσκίνητον οὐ ταχέως διώκεται ἀσίρχεσθαι, οὔτε ὅτῳ παυτὸς χωρεῖν. ἀρχὴ δὲ θερμότητος τῆς ἀ καρδίας πλὴν ψυχὴν λέγουσιν, αὐτὴν πλὴν τῆς ψυχῆς κρᾶσιν. αὐτὴ γὰρ ὡς εἶδος ἀ τῇ καρδίᾳ οὖσα, ἀρχὴ ἐστι καὶ τῆς ἀ αὐτῇ θερμότητος. ἀπνέουσι δὴ μάλιστα τὰ ἔχοντα σῶμεν ἡν πνεύμονα, τῆν μὴ ἐχόντων αὐτὸν σῶμεν. ὅτῳ ἡ διᾶεσθαι μάλιστα καταψύξεως. τὰ δ' ἐξῆς διᾶλα. πλὴν δὲ τῆς καρδίας διὰ ἔχουσαι αἱ ἰχθύσ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις. ὡς γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἡ ὀξὺ τῆς καρδίας πρὸς ἡ αὖω ἐστὶν, οὕτω καὶ ἀ αὐτοῖς. πρὸς γὰρ τῇ κεφαλῇ αὐτῶν ἡ ὀξὺ νύσσῃτις κεφαλὴ ἀ παισίν ἐστι ἡ αὖω. ὁ δὲ φλιοειδὴς αὐλὸς τείνει καὶ πλὴν τῆν βραγχίων σωμάτιον. εἰ δὲ ἐκ τῆν πλαγίων τῆς καρδίας πόροι, πρὸς τὰ τῆν βραγχίων ἄκρα. πῶς δὲ ὅτῳ τῆν βραγχίων διαυλοειδίζει ἡ καταψύξις, δῆλον ἐκ τῶν τίλει τὸ παρόντος βυβλίου. τὰ δὲ ἀκαπνέοντα φύσιν ἀποπίπτοντα, ἀ ὀλίγῳ ὀδρὶ καὶ τῷ αὐτῷ. ἀ γὰρ μεταβαίνει ὅτῳ ἄλλου εἰς ἄλλον τόπον, εἰκὸς ἐστιν ἐμπίπτειν εἰς πλείονα ἡ εἰς μὴ πλείονα ὀδρία. ἀλλ' οὖν ἴσως εἰς ψυχρότερον. ὡς πρὸ αἱ ἐκβαλασεῖσι εἰς ἡν ἐκ ἐς ὅτῳ χόμενοι. οὕτω γ' ἂν μὴ εἰς πλείονα, ἀλλ' ἴσ εἰς ψυχρόν. ὁ γ' ἀ ἅ βαλασεῖ ὀδρός. εἰ πῶν δ' ὅτι ἀ ὀλίγῳ τῷ αὐτῷ, ἐπίσχει.

Τ ΑΧΕΩΣ χορὶς ἑκάτερον αὐτῶν γίνεται θόρμον. θόρμαινει γὰρ ἡ τ' αἵματος διέξις ἑκάτερον. θόρμον δ' ὃν ἡ αἷμα, κωλύει πλὴν καταψύξιν. καὶ μὴ δυνάμενον κινεῖν, τῆν μὲν ἀκαπτόντων, ἡν πνεύμονα. τῆν δ' ἀ σύσβασιν τὰ βράγχια ὅτῳ παυτὸς ἡ ὅτῳ γήρασι, τότε συμβαίνει πλὴν πλευτήν. ἔστι μὲν οὖν πᾶσι τοῖς ζώοις κοινόν, γήρασις καὶ θάνατος. αἱ δὲ τρόποι, διαφέρουσι τῷ εἶναι. οὐ δὲ γὰρ ἀδιάφορος ἡ φθορά. ἀλλ' ἔχει τί κοινόν. θάνατος δ' ἐστὶ, ἁ μὲν, βίαιος. ὁ δὲ κατὰ φύσιν. βίαιος μὲν, ὅταν ἡ αἰτία ἔξωθεν ᾖ.

Λ ἕτερον ἑκάτερον τό, τε ὀλίγον καὶ ἡ αὐτό. ἀφάμενον γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν τ' ἀ τῷ πνεύμονι θόρμου ταχέως θόρμαινεται. θόρμαινόμενον δὲ οὐ δύναται καταψύχειν. λέγω δὲ μὴ πλὴν φθορὰ πάντων κατά τι μὲν κοινωνεῖν, κατά τι δὲ διαφέρειν. διαφέρει μὲν, ἡ ἄλλη μὲν γίνεται μαραίσει θόρμου, ἄλλη δὲ σβέσει. μὴ ὅλως ἡ μὲν κατὰ φύσιν, ἡ δὲ παρὰ φύσιν. κοινωνεῖ δέ, ἡ πάσῃ φθορᾷ γίνεται ἐλλείψει θόρμου. μὴ ζώου μέν ἐστι θάνατος, ὅταν ἡ αἰτία ἔξωθεν ᾖ. ὡς ὠδὶ τ' πνιγμῶν μὴ πρὸ πνευμονιῶν κατὰ φύσιν δὲ, ὅταν ἀ αὐτῷ. ὥσπερ ὁ ἀ γήρᾳ γινόμενος, θάνατος.

Κ ΑΤΑ φύσιν δ' ὅταν ἀ αὐτῷ. μὴ ἡ τὸ μερίου σύστασις ᾖ αἰτίας τοιαύτη, ἀλλὰ μὴ ἐπίκτητόν τι πάθος. τοῖς μὲν οὖν φυτοῖς, αὔξησις. εἰ δὲ τοῖς ζώοις καὶ ἕξις γήρασ. ἔστι δὲ θάνατος καὶ ἡ φθορὰ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς μὴ ἀτελέσι.

λοις πλείοσιν. ἀλλ' εἰ μὲν ταὐτὸν ἦν ὕδωρ ὅτε ὕλη, καὶ ἐκ ταὐτῆς ἀποπλευμόνια ἕξις καὶ διάθεσις, ἔσχεν ἂν ἡ ἐμπεδόκλειος δόξα· εὔλογον. οὐκ εἰσὶ δὲ ταὐτόν. καὶ γὰρ καὶ λίαν σαφῶς ὑγρὸν καὶ ξηρὸν τῶν ἐναντιωτάτων ἐστὶ μεταλαμβάνειν· ὁ γὰρ κηρὸς ὑγρὸς ὢν καὶ ψυχρὸς τῷ μὲν ψυχρῷ ἐπάγει, εἴπερ ἐκ πάσης ὕλης γίνοιτο, οὐκ ἂν οὐ φύσις ἐκκηροῦν ζῴων τὸ θερμῷ θέσας διέσωσεν ἐφαρμόττον γὰρ ἂν τὸ μὲν ὑγρὸν τῇ τῆς πυρὸς ξυμπήξει· τὸ δὲ ψυχρὸν τῇ θερμότητι. ὅτι δὲ ὕλην μὲν καὶ παντὸς ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, εἰδικὸν δὲ καὶ ποιητικὸν τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, κἀμάλλον τὸ θερμὸν, φέρεται τὸ τῆς πυρὸς γένεσεως κἀφθορᾶς.

Δ ΙΑ΄ ἔστω τὰ δίνυδρα οὐκ ἐν ὕδατι φύεται, ἀλλ' ἐν γῇ. καί τοι, τῷ αὐτῷ λόγῳ δεῖν εἶναι τὸ ὕδωρ οἷόν τε εἶναι αὐτὰ ὑπὸ ξηρᾶς. ὥσπερ τὰ ὑπὸ πυρὰ φυσιν ἐκεῖνος. οὐ γὰρ οἷόν τε ψυχρὸν ἦλθεν αὖ εἰς αὖτὸ, ἀλλ' ὅτι ὑγρόν. αἱ μὲν οὖν φύσεις τῆς ὕλης, ἐν ᾧπερ τούτῳ εἰσὶ, τοιαῦτα συζυγίαν ἔσχον. αἱ μὲν ἐν ὕδατι ὑγραί· αἱ δ' ἐν τῇ γῇ, ξηραί· αἱ δ' ἐν τῷ ἀέρι, θερμαί· αἱ μέν τοι ἔξεις, αἱ μὲν ἐνάλλουσι θερμότητι, ἐν ψυχρῷ· αἱ δὲ τῇ ψυχρότητι, ἐν θερμῷ τιθέμεναι, σώζονται μᾶλλον. ἔοικε γὰρ εἰς τὸ μέσιον ὁ τόπος πᾶν τῆς ἕξεως ὑποβολή. ζῆτον μὲν οὖν δεῖ ζητεῖν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἑκάστης ὕλης, καὶ κατὰ τὰς μεταβολὰς τῆς κοινῆς ὥρας· τὰς μὲν γὰρ ἕξεις οὐδέποτε τοῖς τόποις ἐναντίας εἶναι. πᾶν δὲ μεταβατέον ἐς ἕτερον τόπον. φθεῖρες καὶ ἄλλη γραφὴ πολλῶν ὡς οἶμαι ἔχουσα εὔπορος, ζῆτον μὲν οὐ δεῖ ζητεῖν. καὶ ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος, ὅταν γένηται τῆς ἕξεως μεταβολὴ ἐν τῇ τῆν ὥρων μεταβολῇ, οὐ δεῖ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τῆς ὕλης ζῆτον ζητεῖν, τουτέστι πᾶν συμπίπτειν. ἡ γὰρ αὖ ἐξ ὅλου ἦλθομεν εἰς συμπάθειαν, ἣ οὐ ῥᾴστα. ἀλλὰ δεῖ μεταβαίνειν ἐν τοῖς ἐναντίοις τόποις. ἐναντίας γὰρ τὰς ἕξεις ἐναντίας εἶναι δεῖ τῆς ὕλης τόπῳ, καὶ ζῆτον ἐκείνοις. διὸ μεταβαίνειν ἐκεῖθεν χρὴ, καὶ λοιπὸν συμπάσχειν τὰ ἐρημικά. ἔρημα δὲ καὶ διὰ τί ἔχουσι τὰ ἔχοντα πνεύμονα, εἴπερ γὰρ ὅτι ἐξ ἧς ἔχειν πολλῷ θερμότητα, κἠ δεῖ ἐξ ἧς ζῆτον πλείονος τῆς κατὰ φύξεως.

Ο΄ ΤΙ μὲν οὖν ἐξ ἧς θερμότητα τῆς φύσεως τὰ μὲν σῶμα, τὰ δὲ πλέα τῶν ζῴων ἔνιά φασιν ἐμπεδοκλῆς, τοσοῦτα εἰρήσθω. κἠ διότι τὰ μὲν ἔχει πνεύμονα, τὰ δὲ, οὐκ ἔχει.

Δ οἶμαι δὲ τῇ λέξει ἐλλείπειν, ἢ καὶ ψυχρότητα. ὡς ἔοικε γὰρ ἐμπεδοκλῆς τὸν μὲν ἰχθῦν ἐλθεῖν ἐκ τοῦ ὕδατι ἐξ ἧς θερμότητα, τὰ δὲ πτερὰ ἐλέγχει γὰρ ἐμπεδοκλῆς τὸν μὲν ἰχθῦν ἐλθεῖν ἐκ τοῦ ὕδατι ἐξ ἧς θερμότητα καὶ ψυχρότητα. τὰ δὲ πτερὰ ἐκ τῆς γῆς ἐξ ἧς ψυχρότητα.

Δ ΙΑ΄ ΤΙ δὲ τὰ ἔχοντα δύκτιον ἐν ἀέρᾳ, καὶ ἀναπτέουσι, καὶ μᾶλις αὐτῶν ὅσα ἔχουσι σῶμα μὴ πτερῶν τὰ μὲν ἀναπτᾶται, ὁ πνεύμων. συμφὸς ὢν κἠ συείλεων πολύρρους. καὶ διὰ μόνα τοῦτο δὴ μᾶλιστα ἔσται ἐξ ἧς μέσιον τῆν κατακευμίαν ἀπολάγχειν. ὅσα δὲ ἔχουσιν σῶμα μὴ, ταχέως μὲν δεῖται τῆς κατὰ φύξεως.

Γ οὐ μὲν αἰκαιτᾶ, τὰ ἔχοντα πνεύμονα, ὡς μὲν ὑλικὸν αἴτιον αἰτίᾳ ἔδειν ἢ τῷ πνεύμονος συμφότης κἠ μαλακότης. εἰ γὰρ λῶ ἀκὸς καὶ σφρεῖος, ἐξ ἧς μὲν κἀ ἀκότητα καὶ σκληρότητα, οὐκ ἂν ἐδύνατο ἐκτείνεσθαι κἠ συστέλλεσθαι. ὡς μὲν οὖν ὑλικὸν αἴτιον ταῦτα. ὡς δὲ ποιητικὸν ἡ θερμότης ἡ τοῦ αὐτοῦ. αὕτη γὰρ αὖ ἐκτείνει καὶ συστέλλει. πῶς δὲ ὁρᾶν ἐνδέχεται πάλιν τῷ βυζλίου. εἴρηκα δὲ σωτηρίας. γίνεται ἡ αἱκαιτοὶ τῷ συμφύτου πνεύματος. ἔστι δὲ εἶναι μόνα τὰ ὁ πνεύμων τῆν ἄλλων ἀπολάγχειν. ζῆτον δὲ δῆλον ἐκ τῆς αἰσθήσεως.

Δ ΙΑ΄ ΤΟ΄ μικρὰ εἶναι πᾶν ῥοπὴν τῷ ψυχροῦ πυρός. ἔοικε δ' αἰσθάνεσθαι ἐξ ἧς πάντες. ἐξ ἧς μὲν πολλῆς τῷ αἵματος καὶ τῆς θερμότητος. ταῦτα δ' ἀμφότερα, ὁ μὲν ἀὴρ, δυνάσται ῥᾳδίως φθεῖν. ἐξ ἧς γὰρ λεπτὸν ἔχειν πᾶν φύσιν, ἐξ ἧς πάντες τε καὶ ταχέως διαδύνομεν, διακρύχειν. ἡ δ' ὑδρὸς, τοὐναντίον. καὶ διότι δὴ μάλιστα αἰσθάνεσθαι τὰ ἔχοντα ἐν πνεύμονα σῶμα μὴ, ἐκ τούτου δῆλον. τὸ, τε γὰρ θερμότερον τελέσιος ἅπτεται τῆς κατὰ φύξεως. ἅμα δὲ καὶ πρὸς πᾶν ἀρχὴν τῆς θερμότητος τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ, φερόμεται ἡ πνεύμων ῥᾳδίως. ὃν δὲ τρόπον ἡ καρδία πᾶν σωτήριον ἔχει πρὸς τὴν

σκων τὰ θδρ μότατα τε καὶ πῦρ ἔχοντα μάλιστα, πλεῖστον τὴν ζώων οὐσίαν εἶναι φθίνοντα πλὴν ὑποδρόλιὰ τῆς οὐ τῇ φύσει θδρ μότητος. ὅπως ἐπειδὴ τῷ ψυχρῷ καὶ ὑγρῷ ἐλλέπει, κατὰ τὸν τόπον αἰσιάζειν εἰ αστία ὄντα. θδρ μὲν γὰρ εἶναι τὸ ὑγρὸν, ὕπερ τῷ ἀφῆς. ὅλως μὲν οὖν ἄτοπον, πῶς εὐθὺς τὰ τελούμενον ἴκμασιν αὐτῶν οὐ τῷ ξηρῷ, μεταλλάλλειν τὸν τόπον εἰς τὸ ὑγρόν. ῥᾳδίων γὰρ ἄπασι τὰ πλεῖστα αὐτῶν εἶναι. ὁ δὲ πλὴν ὕδ αὐτῆς αὐτῆι σύστασιν λέγων, γελοίως μὲν οὐ τῷ ξηρῷ φησι. φθίνονται δ' ἐλθεῖν εἰς τὸ ὑγρόν. ἔτι δὲ, οὔτε φαίνεται θδρ μότερα ὄντα τῆς πίζων. τὰ μὲν γοῦν, ἄπαμα πάμπαν. τὰ δὲ, ὀλίγιμα αὐτῶν εἶναι. ἀλλὰ ποῖα μὲν λέγειν δεῖ θδρμὰ καὶ ψυχρὰ, καθ' αὐτὰ πλὴν ἐπίσταμεθ' εἶναι φύσει.

Λ εἰ πῶς αὖ εἶμαι τῇ λέξει τὸ, δεῖ οὖν τῷ γοῦν ἀφ' ἡμῶν λεγόμενον ἐλλόγιμον ἰδεῖν, εἴπερ ἔχει, μὴ τὰ τοιαῦτα δεῖ νομίζειν σωτηρίαν ζώων. τὸ δ' ὕδ αὐτάρκης καὶ τῆς κτήσεως, τι κρινόμεθα ἐκ παραλλήλου κεῖσθαι. ἔστι δὲ αὐτὸ ὕδ αὐτάρκης αἰτίαν λέγειν πλὴν ὕλλων. τοιαῦτα δὲ ζῶα, αὐτά φησι τὰ ζῶα. μὴ τοιαῦτα δὲ ὁμοίως, αὐτὰ τὰ μὴ ζῶα. ἔσται δὲ σαφῆ τὰ λεγόμενα, ἅπερ αὐαμνησθῶμεν τότ' τῆν ἐν τῷ πρώτῳ τῆς τοῦδε συγγραφῆς ἐρημένων. αἰσαμεμνησκόμεθα οὖν λέγειν αὐτὸν ἐκεῖ, ὅτι τὰ δὲ σώματα κινεῖται κατὰ τὸ ἰδιῶ κρατοῦν. ὥστε ὅταν λέγωμεν ἢ τὰ φυτὰ ἐκ γῆς· ἢ τῶν ἰχθύων ὕδατος, οὐ ῥᾴδιον λέγεμεν ὅτι ἐκ μόνης τῆς γῆς ἢ μόνου τῆ ὕδατος συνιστήκασιν. ἔστι γὰρ ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν καὶ τὰ λοιπά, πῦρ ἀήρ. ἀλλ' ὅτι ἐν μὲν τοῖς φυτοῖς πλεονάζει τὸ γεῶδες, ἐν δὲ τοῖς ἰχθύσι τὸ ὑδατῶδες, ὀλίγον φαμέν, τὰ μὲν ἐκ γῆς, τὰ δὲ ὕδατος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆν ἄλλων. τούτων καιμοίων, τὸ λεγόμενον ἔστιν, ὅτι οὔπω νομιστέον σωτηρίαν κατὰ πλὴν ὕλλω καὶ τὰ ζῶα, ὡς ὅπερ καὶ τὰ μὴ ζῶα. ὡς γοῦν ἐν τοῖς μὴ ζώοις τοῖς φυτοῖς ἐπὶ κρατεῖ τὸ γεῶδες, οὕτως ἐν τοῖς ἰχθύσι τὸ ὑγρόν. ἡ δὲ πῆνοις τὸ πῦρ. καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλο. προσδιώρικε δὲ ταῦτα, ἵν' ἀκολούθως τοῖς λεχθεῖσι πλὴν ἐμπεδόκλειον δόξαι ἱστορῆσαι καὶ ἐλέγξαι. τὸ δὲ, ἴσασι ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχει πλὴν τάξιν αὐτῶν, ἴδιον ἔστι τῷ, ἴσασιν ἐν ᾧ τόπῳ γίγνεται, ἐν ἐκείνῳ τέτακται καὶ ἔστι. ἀλλ' οὐκ ἐν ἄλλῳ μὲν γίγνεται, ἐν ἄλλῳ δ' ἔστι, ὡς ἐμπεδοκλῆς φέρεται. καὶ τίθησι λίαν ἐὐθυδίκαιος πλὴν ἐμπεδοκλέους δόξαν. τὸ δὲ, ὅπως ἐπειδὴ τῷ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, ἐλλέπει. ταυτὸν δ' ἔστι τῷ, ὅπως ἐπειδὴ σφίσκεται τὰ ζῶα ὑγροῦ καὶ θδρμοῦ. τὸ δὲ τῇ λέξει τῇ, θδρ μὸν γὰρ εἶναι τὸ ὑγρὸν ὕπερ τῆ ἀφῆς, ὑγρὸν τὸ ὕδωρ λέγει. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ὅτι ψυχρότερόν ἐστι τὸ ὕδωρ τῆ ἀφῆς. μάνει γοῦν αἰθρία θδρ μὸν ἐμπεδοκλῆς εἰ ἐμιζε, τὰ δ' ἄλλα ψυχρὰ, ὡς πολλάκις εἴρηται. ἄλλο δὲ ἄλλου ψυχρότερον. θεὶς δὲ πλὴν δόξαν αὐτὸς ἀπαντᾷ τὰ λείων, ὅτι ὁ ἰχθὺς πρὸς τῷ εἶναι ὑγρὸν καὶ ἄποδός ἐστι. πῶς οὖν γενόμενος τῷ ξηρῷ ὕπου τῇ γῇ ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὕδωρ πόδας μὴ ἔχοντος. οὐ γὰρ δὴ ὀρύττουσι. οὐ γοῦν ἐστιν ὀρυκτοί. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς. ποῖα δὲ λέγεται θδρμὰ καὶ θδρ μότερα, εἴρηται τῷ τῷ δ' αὐτερῷ τῆν τοῦδε ζώων μερῶν. εἰς ὃ καὶ αὐκπίμψει ἡμᾶς.

Μ ΕΡΙ ΔΕ ὧς αὐτίας αἴρησιν ἐμπεδοκλῆς, πῆ μὲν ἔχει τὸν ζητούμενον λόγον. οὐ μὴν ὅγε φησὶν ἑκάτερος, ἀλλ' ἡμῖς. τῆν μὲν γοῦν ἕξιν ταῖς ὑποδρολαῖς ἔχοντες οἰκειοτάτοις τόποις καὶ ὥραις σώζονται. ἡ δὲ φύσις, οὐ τοῖς οἰκείοις μάλιστα σώζεται τόποις. οὐ γοῦν ταυτὸν ἦθος ὕλη τῆν ζώων ὕδ' ὧς ἔστιν ἕκαστον. καὶ ἕξεις καὶ διαθέσεις αὐτῆς. λέγω δὲ, οἷ' ἔστι ἐκκαυτοῦ συστήσεσθαι φύσιν, οὐκ αὖ εἰ θδρμῷ θέσθαι δύσωσιν. οὐδ' ἔστι ἐκκαυτοῦσθαι. ἐφθαρμένον γὰρ αὖ τὸ ταχὺ, ὅλῳ τοὐναντίον. τήκει γοῦν ὁ θδρμὸν ὁ λεπτὸν τῆ οἰκείου συστάσεως. οὐδ' ἔστι ὕδ ἄλος, ἢ πίσσειν σωθέντων, οὐκ αὖ εἰς ὑγρὸν φθείρουσα κατέθηκε. φθείρει γὰρ τὰ λεπτὸν θδρμοῦ καὶ ξηροῦ συστάντα ὁ ὑγρὸν, εἰ οὖν ὕλη πᾶσι τοῖς σώμασιν ὁ ὑγρὸν καὶ ὁ ξηρὸν, δῆλόν τὰ μὲν ὕδ ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ συστάντα, οὐ ὑγρὰ ἔστι. καὶ εἰ ψυχρὰ, ἔσται οὐ ψυχρῷ τὰ δ' ἐκ ξηροῦ, οὐ ξηρῷ.

Σ ἐπεὶ οὖν ὁ ἐμπεδοκλῆς ὅτι πλὴν ὑποδρολῶ τῷ θδρμοῦ καὶ ξηροῦ φθίνοντες οἱ ἰχθύες, εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑγρὸν, ἵνα αἰσιάζωσι τὰ οἰκεῖα, λέγων οἰκεῖα τὸ ψυχρὸν καὶ θδρ μὸν, ὑπάγει, ὁ μὲν οὖν ζητεῖν τὰ οἰκεῖα οὐ ταῖς ὑποδρολαῖς, ἔχει λόγον. οὐ μὴν ὡς ἱκανῶς λέγει. ἀλλ' ὅταν μὲν ἡ ὑποδρολὴ κατὰ πλὴν τῆν σωμάτων γίνηται συμμετρίαν, πλὴν γοῦν συμμετρίαν ἔρηκεν ἕξιν, τότε ζητητέον τοὺς οἰκείους τόπους καὶ ὥρας. ὅπερ ποιοῦμεν οὐ ταῖς νόσοις. ὅταν δὲ ἡ ὑποδρολὴ αὐτῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς ὕλης ὧς γίνηται ἔχει, οὐ ζητητέον. φθείρει γοῦν ὁ οἰκεῖον, ἀλλ' οὐ σώζει. εἰ μὲν γὰρ ἡ ὑποδρολὴ γίνεται κατὰ πλὴν σωμάτων συμμετρίαν, ἵνα ἐκ τῆς τοιᾶσδε τῆν στοιχείων κράσεως ἔχωμέν τι καὶ ὑγιαίνωμεν καὶ ἐσμεν, ἕως αὖ πλὴν τοιαύτην συμμετρίαν ἔχωμεν, ζητητέον πλὴν οἰκείαν ὥραν καὶ ἐν τόπον. εἰ δὲ ἡ ὑποδρολὴ τῆς ὕλης κατὰ πλὴν ὧς ἀρχὰς τῶ ζώου σύσταίν ἔχειν οὐ ζητητέον. ἔχει γοῦν ἡ φύσις αὐτῶ. καὶ ὁ τούτῳ ὠσίωται, ὁ τῷ ἔχειν ὑποδρολὴν οἰκείας τῆν τελείων στοιχείων, ὥστε φθαρῆναι λοιπὸν τοιοῦτον οὐ δεῖ οὖν ζητεῖν ἐν οἰκείῳ τόπον. ἀλλὰ μονητέον ὁ τῷ τῆς ὕλης τούτῳ, ἀφ' ἧς πλὴν ὑποδρολὴν ἔχει. σώζει γὰρ ἱκανῶς τῆν στοιχείων ὁ οἰκεῖος τόπος. ἱκανῶς γὰρ τούτῳ μᾶλλον εἰδοποιῆται. καὶ ὁ δέ τι εἶναι ἀπολαμβάνει, ὅταν εἰς ἐν οἰκεῖον τόπον γίνηται. τοῦδὲ οὖ φλλάκις εἴρηται, οὔτε τῷ δῆτα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, ἡ δὲ ἀλ-

ψυχὰς τὰ τυγχάνοντα δὲ τῶν μεμιγμένων· τὰ μεμιγμένα γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς φύσεως τὴν σύνταξιν. διὸ καὶ τὰ μάλιστα εὖ καὶ μετ' ἔχοντα φρονιμώτατα καὶ θερμότατα, μείζονά τε τοῖς μεγέθεσι καὶ τῷ πλείστῳ καὶ χρωμένῳ αἵματι τῶν ζώων, ὁρῶντα τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἡ ἄνω πρὸς τὸ ὅλως ἄνω ἔχει μόνον, ἀλλ' ἡ τοιοῦτον ἔχειν ἔσχε τὸ μέσον. ὥστε καὶ τῆς οὐσίας τούτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θνητοῖς αὐτῶν αὐτὸ τοῦτο ὑπάρχειν ἄλλο τὸν μεσίτην ἔχει μᾶλλον οὗτος τοῦτον.

Ἔτι δὲ αὐτὰ παρεδίδοται, ὅτι καὶ ἔχουσι πνεύμονα τὰ ἔχοντα. καὶ φησὶν ὅτι τὰ τὴν μεγίστην τῶν ζώων πλείστους τυγχάνει θερμότητος· τὰ δὲ πλείονος τυγχάνοντα θερμότητος, πλείονας διῆται καὶ ψυχῆς· τὰ δὲ πλείονος διάπνοιαν καὶ ψυχῆς, διὰ δύο τινὲς ὁρισθεῖσιν εἰσὶν οἱ ὁρισμοὶ οὓς ἡ διωρισμένον καὶ ψύχειν. πῶς δ' ἔλεγε ὁ πνεύμων οὗτος πνεῦμα, καὶ πῶς ὄφελος τῆν βραγχίων γίνεται ἢ καὶ πρὸς ψυξιν, ὁρᾶν πρὸς τῷ τέλει τῆς βυβλίου. ὁρᾶν δὲ καὶ διὰ τί οὐ ἡ ὄσφρησις τὰ ἔχοντα πνεύμονα ἀπῶσι μᾶλλον πρὸς καὶ πρὸς ψυξιν, ἀλλὰ ἡνίκα ἀνάγκη. ἐπεὶ δ' οὐ τῷ πρῶτῃ πλῆ καρδίᾳ θερμῇ ἐστὶν πύθεται ἡ ψυχὴ, καὶ εἴδος αὐτὸς ἴδιον, ἀναγκαῖον ὅσοι αἷμα τινὰ τῶν θερμότερα, τοσοῦτο καὶ θερμότερα εἶναι. εἰ γὰρ γὰρ ἡ ἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ ψυχὴ ἡ τοιάδε ἐκ τῆς τοιᾶσδε τῆν κεκραμένων ἀφ' ἑτέρου ἐστὶν εἶδος. ἔφυτας δὲ πρῶτ αὐτῶν πολλὰ καὶ κάλλιστα ἀλλ' αἴσθησιν ἢ ἀφροδισίοις, οὐ δ' πρῶτ ψυχῆς αὐτῆς βυβλίῳ. οὗ ἡ ἀρχὴ ἔχει οὕτως. ἡ μὲν πρόθεσις ἡμῖν πρῶτ ψυχῆς εἰπεῖν, τὸ γνῶσιν τε καὶ φθορᾶς σώματος, τίς τέ ἐστι αὐτοῦ ἡ οὐσία· καὶ τίνος αἱ δυνάμεις καὶ πάθη. ἡ τίς αὐτῶν ἡ πρὸς ἀλλήλας διαφορά· ἡ ὁ πολυμαθέστατος γαλήνιος τὸ τῷ βυβλιδαρίῳ, οὐ φ λείπειν ἔτι ὅπου ταυτοῖς τῷ σώματος κράσεσιν αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις, τὰ αὐτὰ τούτου διατάττεσθαι. εἰσὶν οὖν τὰ μεμιγμένα καὶ θερμότερα, ὡς ἐμοὶ ὁ πολὺ ἐλλίμπανος εἰπεῖν, πάντων τῆν ἐτέρων θερμοτέρων. εἰ δέ τινα ζῶα θερμότερα δυνάμεσιν εἰσὶν οἷον, ἡτέον ὄντων θερμῶν, εἶναι διὰ ἔτι τῆς φρονήσεως αἴτιον οὐκ ἔστιν ἁπλῶς ὁ θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἀλλὰ ὁ θερμὸν μετὰ τῷ καθαρόν. ὥστε οὐ τῇ λέξει τῇ, ὅσῳ μεμιγμένα τοῦτο θερμότερα, τοσοῦτο φρονιμώτερα. ἴσον ἡ αὐτῇ ῥήσει ὁ λόγος οὗτος. ὅσῳ μεμιγμένα, τοσοῦτο θερμότερον ἡ καθαρώτερον ἔχουσι ὁ αἷμα ἡ ὅσῳ θερμότερον ἡ καθαρώτερον ἔχει ὁ αἷμα, τοσοῦτο εἰσὶ μεμιγμένα. ὅτι δὲ ὁ θερμὸν ἁπλῶς ἐστὶν αἴτιον, τῷ δὲ φρονιμώτερα ἡ μεμιγμένα, ἄνευσιν τί φησιν οὐ τῇ τῶν ζώων μορίων πρᾶγματείᾳ. πολλῶν δ' αἴτια ἐστὶν ἡ τῷ αἵματος φύσις, ἡ καὶ τὸ ἦθος τῷ ζώῳ ἡ τὸν ἄνθρωπον βέλτιστον. ὕλη γὰρ ἐστὶ παντὸς τῶν σώματος. ὁ δ' ζωὴ ὕλη. ὁ δ' αἷμα ὁ ἐκ τῶν ζωῆ. πολλὴν δὴ τοῦτο διαφορὰν ἔχειν μὲν ὅτι ἡ ψυχρὸν. ἡ λεπτὸν ἡ παχύ. ἡ θολερὸν ἡ καθαρόν. εἶτα ὁ πάχος, συμβαίνει δ' οἷον ἡ γλίσχρον θερμότερα ἔχειν τὸν διάπνοιαν τῶν τοιοῦτον. ἡ λεπτότης τὸ ἐκρέον τῶν χωρὶς ἡ θερμὸν ὁ αἷμα. οὐ δὲ τὸν ψυχρότητα τῶν αἵματος, ἀλλὰ δὲ τὸν λεπτότητα μᾶλλον. ἡ δὲ ὁ καθαρὸν εἶναι. ὁ γὰρ χωρὶς οὐδὲν ἔχει τούτων. δύνανται γὰρ ἔχουσι τὸν αὐξησιν, ὁ λεπτότερα ἔχοντα τὸν ὑγρότητα. εἶτα τοῦτ αὐθρώπου λέγων, φησὶ, πάντων δὲ φρονιμώτατον ὁ ἄνθρωπος, δὲ ὁ λεπτότατον καὶ καθαρώτατον καὶ θερμότατον ἔχειν ὁ τοῦτ τὸν διάπνοιαν αἷμα. ὥστε δηλονότι τὰ ἔχοντα ὁ αἷμα θερμότατον καὶ καθαρώτατον, καὶ δηλονότι λεπτότατον, ὁ γὰρ καθαρὸν λεπτὸν, καὶ ὁ λεπτὸν καθαρὸν, φρονιμώτερα καὶ μεμιγμένα ἔσται, τῆν ἐτέρων θερμῶν καὶ παχύ. ἡ ταῦτα πάλιν τῆν ἐτέρων ψυχρὸν καὶ παχύ. εἰσὶν οὖν τὰ μεμιγμένα τῆν ζώων, θερμότερα ἡ καθαρώτερα καὶ μείζονα ἁπλῶς πάντων τῆν ἐτέρων. πρὸς ἑαυτὰ δὲ ἄλλα ἄλλων μείζονα ἡ ἐλάττονα. τὰ δὲ ἔχοντα μάλιστα εὖ καὶ μετ' ἔχοντα, μείζονά ἐστιν, ὡς ἐμοὶ ὁ πολὺ ἐλλίμπανος εἰπεῖν, τῆν μὴ ἐχόντων τοιοῦτον. καὶ ταῦτα μὲν ταύτη διειρέσθω. ὁ δὲ, τὰ μεμιγμένα γὰρ ταῦτα τῇ φύσεως τῆς τῆν ζώων, οὐδὲν μέσα ὡς ὅμοια ἔχει πάλαι διάπνοιαν πρὸς τὰ ἀριμελῆ. ἀλλ' ἔοικε γραφικὴν εἶναι σφάλμα. εἰ δὲ τῇ λέξει τῇ, δὲ ὁ τοιοῦτον ἔχειν ἔσχε τὸ μέσον, ἔσχε τὸ μέσον ἐν τῷ θυμοειδὲ φύσιν. ἔχων γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν πρώτῃ τῷ καρδίᾳ ἡ ἐν πνεύμονα τοῦτον θερμότατον ἡ οἷα μότατον, αἰτίαν ἔστιν αὐτὸν ὀρθὸν εἶναι. ὁ γὰρ τῷ θερμῷ διωρισμένος εἰ ἐχούσῃ, ποιεῖ τῷ αὔξησιν εἰς τῷ μίσου κατὰ τῷ αὐτῆς φορᾷ. φθίνει δὲ ἄνω. ὥστε ἐν πνεύμονα τῆς οὐσίας καὶ τῷ εἶναι καὶ ὑπάρξιν ἔχειν ἄνω διτόν, καὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς αὐτοτέλεσιν, καθάπερ ὁ ποιῶν ἄλλο μέσον τῆν ἀναγκαιοτάτων. τοῦτο γὰρ δὴ προσυπακούειν· ὡς ἡ ἀνθρώπου ἡ παντὸς ἡ κυφοῦς ἡ ἄλλου τινὸς τῆν τοιούτων οὐ δυνάμενος εἶναι, οὕτως οὐδ' ἄνθρωπον πνεύμονος τὰ αὐτοτέλειον τα. τῇ γὰρ τούτου φθορᾷ ἔσεσθαι θαάτος ὡς ὁρᾶν προεῖρον. ταῦτα μὲν ἁπλῶν ἐστὶν εἰπεῖν, ἔχει μὲν οὖν ἐν πνεύμονα, δὲ ὁ πλεῖστ τὸ τυγχάνειν θερμότητος. τούτου γὰρ δὴ δηλωτικὸν ἐν, ἔχει μὲν οὖν αἷμα τοῦτο.

Ἡ ΔΕ αἰτίαν καὶ τῆς κινήσεως αὐτῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα νομίζειν συνιστάναι τὰ ζῶα, καθάπερ καὶ μὴ γῆς τοιαῦτα πολλὰ συνίστησι. τὰ μὲν γὰρ ἐκ γῆς πλείονος γέγονεν. οἷ ἐν τῆν φυτῶν γένος. τὰ δὲ ὕδατος. οἷ ἐν τῆν σύδρων· τῆν δὲ ἀέρων ἡ πεζῶν, τὰ μὲν, ὕδ ἀδρὸς. τὰ δὲ ἐκ πυρός. εἴρηται δὲ τὸ τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχειν αὐτῶν. ἀμφισβητεῖν δὲ οὐ καλῶς τοῦτ ἔρεται, φάσ

χέων. τῶν δ' ὀδόντας ἔχουσιν ὀξεῖς, ὅπως κατακόπτωσι τὰς χέας τὴν φορβήν. πρὸς οὖν ὑδρόφιλοί εἰσιν ἄρτιοι οἱ τοῖς πρὸς ζώων μορίων.

Γ ΕΡΙ δὲ τὰ κατὰ τὴν σύνθεσιν, ἀπορήσειεν ἄν τις. ἔχει δὲ καὶ ἄτοπα κατὰ λόγον. δεῖ περί τε τὸν φλοῖσβον, καὶ τοὺς φάλαγγας καὶ τὴν ἄλλην ὅσα ἔχει τὸν καλούμενον αὐλόν. ταῦτα γὰρ ἄπορα μάλιστ' ἔχοντα δοκεῖ. ἔχουσι δὲ πνεύμονα, δοκεῖ δὲ καὶ πρὸς θάλατταν. ἄτοπον δὲ τοῦτο, τὸν ναῦν ἐρημοῦν. οὐ γὰρ κατὰψύξεως οὕτως δοκεῖ· δοκεῖ δὲ ὑγρόν. ἔσται μὲν γὰρ γίνεται αὐτοῖς, ἀδακτύλιοι· ἔχουσι γὰρ πνεύμονα. διὸ καὶ πρὸς διψῶσι ἐπιφέρονται τὸ στόμα. καὶ φέγγουσι, ὥστε φλοῖσβος· ἔτι δὲ καὶ λυφῶσι τοῖς δικτύοις, τὰ χὰ ἀποπίπτοντα, δοκεῖ τὸν μὴ ἀδακτοῦν. καὶ ἐνδὺ πολλάζοντα φαίνεται τὰ τοιαῦτα ἐνδὺ τῆς θαλάττης, δοκεῖ πρὸς ἀδακτυλοῦν. ἀλλ' ἴσως ἀναγκαῖον τρέφεσθαι πρὸς ζοφλῶ οὐ δὲ ὑγρῷ ἀναγκαῖον ἦ χόμβοι ἦ ὑγρόν, ὁ φασίν. καὶ δοκεῖ· τοῦτ' ἔχουσι πάντα τὸν αὐλόν. ἦ χόμβοι γὰρ ἦ ὕδωρ ὥστε ἐν ἐχεύδει κατὰ τὰ ζερέγγια ταῦτα κατὰ τὸν αὐλόν, ἀδακτοῦ, ἦ ὕδωρ. σημεῖον δὲ καὶ ἡ θέσις τοῦ αὐλοῦ· πρὸς οὐδὲν γὰρ πέφυκεν τὴν σύαιμον· ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐγκεφάλου πρὸ θέσιν ἔχει. καὶ ἀφίησι ἦ ὕδωρ, διὰ ταῦ ἦ δέστ. ἥκασι μὴ τὰ μαλάκια ἦ ὕδωρ, μὴ τὰ μαλακόστρακα. λέγω δὲ δὴ τὸν καλουμένους καραβους καὶ τὸν καρκίνους. κατὰψύξεως μὲν γὰρ αὐτῶν οὐδὲν τυγχάνει δόμενον. ὀλιγόβθρα μὲν γὰρ ἔδη μὴ αὐλοῦ μὲν ἔσχισται αὐτῶν. ὥστε ἐκχεῖται κατὰψύχεσθαι τὸ περιέχοντος ὑγρόν· ἀλλὰ δοκεῖ πρὸς ζοφλῶ, ὅπως μὴ ἅμα δύσκρυμβίους, ἀσερίη ἦ ὑγρόν. τὰ μὲν δὴ μαλακόστρακα, δοκεῖ, διὰ τε καρκῖνοι μὴ δι' κρίσεως, παρὰ τὰ σκεύασα ἀφίεσι ἦ ὕδωρ, οἷς ἦ ἐπιπνεύματος. σημεῖα δὲ μὴ φολύσθης, οἷς τῆς κοίλου τῆς ὑπὸ τῆς κοιλουμένης κεφαλῆς· γίγραπται δὲ πρὸς αὐτῶν δι' ἀκριβείας μᾶλλον ἐν τοῖς πρὸς ζώων ἱστορίας.

Σ ἐπὶ δ' ὅτι οὐδὲν ἔδη ζῶον ἔχει ἅμα πνεύμονα καὶ βράγχια, ὅπερ ἔφην εἶναι ἐλέγομεν τῷ, ἔχειν πνεύμονα καὶ δύνασθαι ἦ ὑγρὸν, ἐπεσθὲ ἐπί πλεῖον δοκεῖ γίνεσθαι, οὐκ ἀληθὲς δὲ δοκεῖ, ἐπάγει. ἀπορήσειεν ἄν τις. καὶ τί ἦν σαφῶς πρὸς ἀπορίαν. ἦ δ' ἔχει γὰρ καὶ κατὰ λόγον, ἴσον ἔδη τῷ, εἰ λειχθείη ὅτι ἦ ὕδωρ ἐ δύνανται διὰ κατὰψυξιν, ἀλλὰ δι' ἄλλό τι, κατὰ λόγον αὖ χρὴ μὴ ἐνδὺ τούτων ἦ γινόμενον. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, αἴτιον δὲ τούτου ἦ ναῦν ἐρημοῦσι, αὐτὴ τὸ ἦ ναῦν ἐνθουσιάζουσι. ὁμοίως δὲ καὶ ἦ, ἐπεσθὲ χρῆται, καὶ ναῦν. ταὐτὸν δέ ἐστιν ἐπεσθαι τῆς τῷ ὕδατος ἐνδιφανείας ἦ σῶμα ἔχοντα. λέγω δὲ καὶ ὅτι ἐν ὅσοι τὰ δίκτυα ἐν τῇ τῆς θαλάττης βυθῷ, καὶ λυφᾷ ἐν αὐτοῖς δικτύοις ἢ ἄλλό τι τὴν ἀδακτυλίων, πτίγνυται. δηλοῖ δ' ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκ ἀπὸ ἐπιπνεύματος ἀλλ' ἐκ ἀπὸ ἐπιπνεύματος. ἐπὶ τῶν δὲ ὅτι οὐ κατὰψύξεως οὕτως δοκοῦσι ἦ ὑγρὸν, ἦ, ὕλως πῶς δοκεῖσθαι πρὸ αἰτίας ἐπάγει. λέγων. ἐπεσθὲ γὰρ ζέφουσαι ἐν τῷ ὑγρῷ, ἀδακτοῦσι ἐν τῇ ζοφῇ εἰσέρχεσθαι ὕδωρ. ἀλλ' οὐ χρείαν κατὰψύξεως. δι' ἃ καὶ ἔχουσι ἦν καλούμενον αὐλόν. καὶ διὰ μὲν τοῦ αὐλοῦ ὀξέρχεται ἐκ ἦ ὕδωρ, ὥστε διὰ τὴν βραγχίων τοῖς ἔχουσι βράγχια. διὰ δὲ τὸ πρὸς πρὸς καὶλίαν πόρον ἀπτέρχεται ἦ ζοφῇ πρὸς αὐτόν. ἀδακτοῦσι οὖν τοιοῦτόν ἐστιν εἶδος καὶ ὀξάγει ἦ ὕδωρ διὰ τοῦ αὐλοῦ, ὡς πρὸ οἱ ἐνδὺς κατὰ τὰ βράγχια, τοιοῦτόν διὰ τὴν βραγχίων. σημεῖον δ' ὅτι φησὶ τοῦ μὴ χρείαν κατὰψύξεως δέχεσθαι ἦ ὕδωρ, καὶ ἡ θέσις τοῦ αὐλοῦ, δι' οὗ ἀδακτοῦσι ἦ ὕδωρ. οὐ γὰρ τείνει πρὸς τὴ ἀυλλάγχνα· ἐπεσθὲ γὰρ ἀυλλάγχνα εἶπεν ἄνθρωπος, δεῖ πρὸς ἦν πνεύμονα ἡ πρὸς καρδίαν. ἐπεσθὲ γὰρ χρείαν τούτων γίνεται ἡ κατὰψυξις, ἔδει ἂν πρὸ ἦ ὕδωρ διὰ κατὰψυξιν δέχεσθαι, ἦν αὐλὸν ἦ ὕδωρ ἀδακτοῦται, πρὸ πνεύμονα ἡ πρὸς ἦν πνεύμονα ἡ πρὸς καρδίαν. οὐ πρὸ δέχεται δέ. ἀλλὰ πρὸ θέσιν ἔχει πρὸ τῆς ἐγκεφάλου. ἔμπροσθεν γὰρ αὐτῆς κεῖται. πῶς δὲ κεῖται, εἰ τοῖς πρὸς ζώων ἱστορίας εἴρηται, ἡ οὐ τῇ πρὸς ζώων μορίων. ὁμοίως δὲ τούτοις ἡ διὰ ταύτην πρὸς αἰτίαν, ἡ τὰ μαλάκια δέχονται ἦ ὑγρὸν εἰ τῷ αὐλῷ. ἀλλ' οὐ χρείαν κατὰψύξεως. δι' οὗ αὐλοῦ ἐκ πίμπνυσι καὶ αὐτὰ ἦ ὕδωρ ἔξω. ἀφίησι δὲ ἦ ὕδωρ καὶ ἡ καύσεις διὰ τὴν ὑδρογυμάτων, ὥστε πόρων τὴν τοιούτων ὄντων ὑδρογυμάτων, καὶ τελεωτάτων πρὸς τὰ σκεύασα, τὰ εἰσιόντα πλῆθος. πῶς δὲ ἔχουσι δῆλον, ἐπεφρέαθω ἐκ τῆν αἰσθησιῶν, καὶ τὴν πρὸς τὰ ζῶα ἱστορίαν. αἱ δὲ σπίαι ἀφίασι ἦ ὕδωρ διὰ τοῦ κοίλου, τοῦ ὄντος αὐτοῦ τῆς καλουμένης κεφαλῆς.

Γ ΕΡΙ μὲν οὖν τοῦ ἄχεσθαι ἦ ὑγρὸν, εἴρηται ὅτι συμβαίνει διὰ κατὰψύξιν. ἡ διὰ ἦ δεῖν ἄχεσθαι πρὸ ζοφλῶ ἐκ τῆς ὑγρᾶς, τὰ κατὰ πρὸ φύσιν ὄντα τῶν ζώων εἰσόμεθα. πρὸς δὲ τῆς κατὰψύξεως τίνα ζέφουσι γίνεται, τοῖς τ' ἀδακτύλιοις ἡ τοῖς ἔχουσι βράγχια, μετὰ ταῦτα λεκτέον. ὅτι μὲν οὖν ἀδακτύλιοις ὅσα πνεύμονα τὴν ζώων ἔχουσι, πρότερον εἴρηται.

Δ σαφῶς ἐπέκτασι διὰ βραχυλογίαν. ἔσι δ' ἀδ' ἦ λεγόμενον τοιοῦτον. πρὸς μὲν οὖν τοῦ ἄχεσθαι ἦ ὑγρὸν, εἴρηται ὅτι τινὰ μὲν ἄχονται διὰ κατὰψυξιν. τινὰ δὲ δεῖ φλοῖσβος σημεῖα τὰ ὅμοια, οὐ διὰ κατὰψυξιν. ἀλλὰ διὰ ἦ πρὸ ζοφλῶ ἄχεσθαι εἰ ὑγρῷ, ἀνάγκη συμπεσέρχεσθαι αὐτῇ ὑγρόν.

Δ ΤΑΤΙ δὲ ἔζεστ ἦ μόριον ἔχουσιν οὖσα, καὶ διὰ τί τὰ ἔχοντα δεῖται τῆς ἀδακτύλου, αἴτιον δ' μὲν ἔχει, ὅτι τὰ τιμιώτερα τὴν ζώων, πλείονος τυγχάνει τῆς θρεμμάτος. ἅμα γὰρ ἀνάγκη, καὶ

τῆς ⸂κοιλίας⸃ τῆ πνεύματος καταψύξεως οἰκεῖόν ἐστιν. ἔοικε δὲ καὶ τὸ ὄγκωμα συλλαμβάνειν ὁ πνεύμων, διὰ τὴν τοῦ πνεύματος ⸂κοιλίαν⸃ δοχήν. τὰ δὲ βράγχια, πρὸς μὲν ἀρχὴν τῆς ὕδατος καταψύξεως· οὐ δὲ ἐφ' ὃ ἔργον χρήσιμον. καὶ εἰς καταψύξις, ἡ μετὰ πάσης· ὥστ' ἐπεὶ μάτην ἐρῶμεν οὐδὲν ποιοῦσιν πρὸς φύσιν ὄντων δὲ ὄντων, διάδηλον αὖ καὶ μάτην. διὰ ταῦτα μὲν, ἔχει βράγχια. τὰ δὲ πνεύμονα ἄμφω δ' οὐδέν. ἐπεὶ δὲ πρὸς μὲν τὸ εἶναι τροφῆς δεῖται τὰ ζῶα ἕκαστον, πρὸς δὲ τὸ σωτηρίαν τῆς καταψύξεως, τῷ αὐτῷ ἀναγκαίῳ χρῆται πρὸς ἄμφω ταῦτα ἡ φύσις, καθάπερ εἴρηται τῇ γλωττῇ. πρός τε τὸν χυμὸν ᾗ πρὸς τὸ ὁρμώμενα, οὕτω τοῖς ἔχουσι τὸν πνεύμονα τῷ καλουμένῳ σώματι, πρός τε τὸ τῆς τροφῆς ὁρᾶσθαι, καὶ τὸ ἀκροτόμῳ, καὶ τὸ ἀδακτυλίῳ. τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι τὸν πνεύμονα, μὰ δὲ ἀδακτύλους, ἡ μὲν σάρξ, πρὸς τὸ ὁρᾶσθαι τῆς τροφῆς. πρὸς δὲ τὸ καταψύξιν, τοῖς διαμυσίοις καταψύξεως, ὧ τὴν βραγχίων ὑπάρχει φύσις. πῶς μὲν οὖν ἡ τὴν εἰρημένων ὀργάνων δυνάμις ποιᾷ καταψύξιν, ὕστερον ῥηθήσεται. πρὸς δὲ τὸ τροφὴν μὴ δύνασθαι λύειν, παρέκκλισιν τοῖς τε ἀδακτύλοις συμβαίνει, καὶ τοῖς ἀκροτόμοις ἡ ὑγρόν. οὔτε γὰρ ἀδακτύλους ἄμα καταδέχονται τὸ τροφῆ. εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτ' εἶναι παρεσκευάσθαι τῆς τροφῆς, ἢ τῆς ὑγρᾶς ἢ τῆς ξηρᾶς ἑκάτερον τῶν πνεύμονα διὰ τὴν ἀρτηρίας· πρότερον γὰρ κεῖται ἡ ἀρτηρία τῆ οἰσοφάγου, δι' οὗ ἡ τροφὴ πορεύεται εἰς τὸ καλουμένου κοιλίαν· τοῖς μὲν οὖν τελέοις μὴ ἐναίμοις, ἔχει ἡ ἀρτηρία εἰς πῶμα τὸ ἐκάτερον γλωττίδα. τοῖς δ' ὄφεσι καὶ τὴν πεπαπόδων τοῖς ὠοτόκοις, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τῇ σωματοειδῆ ἡ αὐτὴ ποιοῦσι. δέχόμενα γὰρ τὸ τροφὴ, τὰ μὲν, σωμάτει· τὰ δὲ, ἐκάτερον γλωττίδα. προσλαβούσης δὲ τὰ μὲν ἐκπίπτει· τὰ δὲ διάγει. μὴ καταδέχεται ἡ πνεῦμα πρὸς τὸ καταψύξιν· τὰ δ' ἔχοντα βράγχια, ἀφοῦται διὰ τούτων ἡ ὑγρόν, διὰ τῆς σώματος καταδέχονται τὸ τροφὴ.

Γ ρος μὲν ἡ ζῶν ἄχρι πρὸς οὗ τῷ ἀδρὸν ἐκπνεῖ ἔστιν ὁ ὀλιγοδρομικὰ αὐτῶν. χρεῶν γὰρ αὐτοῖς διώκειν πολύ. διὰ τέλους δὲ οὐκ ἐκπνεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡ, ὠφέλιμον ἐστὶ τοῖς ὀρυττόμενοι, τοιοῦτον αὐτοῖς εἶναι ἐστί. αὐτοῖς οὖ τῇ γῇ καταχώσεσιν ἐχοῦς ζῶντας, ἐᾶται διορύξαντες, ὕστερον αὖ αὐτοὺς ζῶντας· τὰ δ' ἔξω δῆλα. ζῶστο κοῦσι δὲ οὐ ἑαυτοῖς αὐτάρκως πᾶσι. δύρασθαι δὲ τὰ σκλήρα. καί τοι καὶ αὐτὰ οὐ ἑαυτοῖς ζωστοκεῖ· ἀλλ' οἷον αὐτὰ πρότερον οὐ ἑαυτοῖς ὠοτοκίζονται, οὕτω ζωστοκεῖ. καὶ ἅμα τῷ ζωοδύνας ἡ ὠὸν διδοῦς πάσχει δύρασθαι· καὶ ἐκάστα μὲν φύσει τὰ ζωστοκοῦντα οὐ ἑαυτοῖς, οἷα μὲν ἔχει ἐν τοῖς πνεύμονα. τὰ δὲ ὠοτοκοῦντα, συμφόρ. διὰ τοῦ ξηρᾶς μᾶλλον ἀκροτόμου ἐστὶν, τοῦτ' ἔστι βραχὺ τόρυνα καὶ ὡς ἐπὶ τὸν χαυνότερον. ἀλλ' οὐ σφοδρότερον ὡς πρὸ τὰ ἄλλα· χρῶνται δὲ φύσει τῇ ἀκροτομῇ καὶ αἱ χελῶναι καὶ αἱ ὕδραι, ⸂κοιλίᾳ δὲ χρῶνται⸃, τουτέστιν ἔχουσι τὸ στόμα ἀδρὸν ἐν τῆς τοῦ ὕδατος εἰδοποιήσασ, ἵνα ἀκροτομῇ. ἡ δὲ καὶ πίπτειν τὸ τῷ ξηρῷ οὐ τῷ ὑγρῷ, ἧττον ἔστι τῷ, ἢ οὐ τῷ ξηρῷ καὶ οὐ τῷ ὑγρῷ. ἃ δὲ φησιν ἔχουσιν οἱ ἰχθύδες οὐκ ἐσὶ πολύς. ἀλλ' ἔχουσιν ὁμοίως πάντα καὶ ἀκαλλῆ ἀναπνοὴν ταῖς τὴν πίνων πτερύγιον. ἐπεὶ δ' ὁ μὲν πνεύμονα ἔστι δῆλα ἡ δέχεσθαι ἡ πνεῦμα, ὡς πρὸ τὰ βράγχια δῆλα ἡ, ἡ ὕδωρ, εἰκὸς τοὺς οὐδὲν ἔστι ἔχειν ἅμα βράγχια καὶ πνεύμονα. ἔστι δὲ ταυτὸν ἔστι τῷ, οὐδὲν ἔστι ἔχειν πνεύμονα καὶ δέχόμενα ὕδωρ. εἰ καὶ ἐνδέχεται τὸ ἀλλοῖνος ἔστι δοκεῖ. ἔχων γὰρ πνεύμονα δοκεῖ δέχεσθαι καὶ ὕδωρ. ὃ πρὸ μετ' ὀλίγον διειρήσεται ψεύδος. τὰ δ' ἔξω σαφῆ ἐστι. πρὸς δὲ ἡ μὴ κωλύεσθαι τὸν ⸂κοιλίᾳ τῆ πνεύματος⸃, μεμηχάνηκεν ἡ φύσις καὶ τοῖς ἀκροτόμοις καὶ τοῖς δέχομένοις ἡ ὑγρόν, γίνεσθαι τὰς καταπόσεις μήτε διὰ τῆ εἰσπνοῆ μήτε διὰ τῆ ἐκπνοῆ. διὰ μὲν γὰρ τῆ εἰσπνοῆ, ἐπειδὴ ἄρξεται ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας διὰ γλωττίδος, ἅπερ ἐγίνετο ἡ καταπόσεις, εἰσήρχετο διὰ τῆ τροφῆ διὰ τῆ ἀρτηρίας, καὶ ἐπνίγετο ἡ ζῶον. ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῆ ἐκπνοῆ, καὶ γὰρ νῦν ἐνδέχεται ἡ διὰ γλωττίδος. οὔτε οὖν διὰ τῆ εἰσπνοῆ, οὔτε διὰ τῆ ἐκπνοῆ γίνεται ἡ καταπόσεις. ἀλλὰ διὰ τοῦ μεταξύ, ὅτε καταχόμενον ἡ πνεῦμα. διὰ ἃς αὐτὸς ἐκπέπτωκε σαφῶς αἰτίας. διὰ τὰ δ' αἰτίαν οὐκ ἔχουσιν αἱ ὄρνιθες διὰ γλωττίδα, ἔρρηται διὰ τῆ τοῦ ζῴων μορίων πραγματείᾳ. ἔστι γὰρ διὰ ἐκείνους ὅτι διὰ τὸν τοῦ ἄρκτου σκληρότητα. δεῖ δὲ ἀπαλὴν εἶναι τὴν ἐπιγλωττίδα. ἵνα πίχον κινῆται. εἰ δὲ ἰχθύδες ἅμα καὶ διὰ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τό, τε ὕδωρ ἐκπέμπουσι διὰ τὴν βραγχίων, καὶ τὸν τροφὸν δέχονται διὰ τῆ στόματος.

Α ΡΤΗΡΙΑΝ μὲν γὰρ οὐκ ἔχουσιν. ὥστε ταύτῃ μὲν, οὐδὲν αὐ διαπέπαυτο ⸂κοιλίᾳ τῆς τοῦ ὑγροῦ παρεμπεφύσθαι. ἀλλ' εἰς τὸν κοιλίαν εἰσιόντος τοῦ ὕδατος. διὰ ταχέως ποιεῖται τὴν ἄφεσιν καὶ τὸν λῦσιν τῆς τροφῆς. καὶ τοῦ ὁδόντας ὀξεῖς ἔχουσι καὶ καρχαρόδοντα τὸν ἐδὸν πάντ' ἔστιν. οὐ γὰρ οἷόν τε λειαίνειν τὸν τροφόν.

Ζ ἰπὸν ὅτι ἅμα τε ἡ ὑγρὸν διὰ τῆ βραγχίων πέμπουσι, καὶ τὸν τροφὸν διὰ τοῦ στόματος δέχονται, τὸν αἰτίαν δι' ὃν ἅμα γίνεται ὕτε τοῦ ὕδατος ἄφεσις, καὶ ἡ τῆς τροφῆς εἴσοδος, διὰ τούτων τέθηκεν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον σωλάμια τοιοῦτον· εἰ γὰρ ἐδέχετο τὸν τροφὸν μετὰ τοῦ ὕδατος, ἐπανέγετο ἂν. καὶ ἐπεὶ ἀρτηρίαν οὐκ ἔχουσι, τὸν ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας βλάβιν, ὕτις γίνεται, ἐμπιπτούσης εἰς αὐτὸν τῆς τροφῆς, ἐκφεύγουσι. τὸν δὲ γλωττίδα ἀπὸ τῆς κοιλίας, ἐσελθόντος τοῦ αὐτῇ τοῦ ὕδατος, οὐκ ἀπεῖργον. εἰσήρχετο δ' ἂν οὐ ταύτῃ ἡ ὕδωρ, εἰ μὴ ἐρίετο οὐ τῇ καταπόσει ἔξω διὰ τῆν βραγχίων.

τὴν ὀλιγαίμων αἴρων, διὰ τὸ εἶναι πολύρρυτος πνεύμονας. τὸ δὲ αἷμα μὴ τὸ ὑγρὸν ἐκ παραλλήλου καὶ ταχὺ διώκεται δὲ θᾶλλον χρόνον ἀπτυόμενον ζωὴ καὶ διαμένειν, τὰ ὀλιγαίμων ἔχοντα τὸν πνεύμονα, διὰ τὸ ψυχρότητα. ψυχρὸς γὰρ διὰ τὰ ὀλιγαίμονα, οὐδὲ ταχὺ πυκνῆς τῆς κατὰ φύξεως. διὰ τε ταῦτα, καὶ τὸ διώκεσθαι πολλὰ χρόνον τὸν ἀσιλλῶντα ἀέρα διαφυλάττειν ψυχρόν. τὸ γὰρ ψυχρὸν ὡς ψυχρὸν ἀσιλλᾷ, ψυχρὸν διατηρεῖ. λέγεται δὲ εἶναι ὁ τοιοῦτος πνεύμων ψυχρὸς ὡς πρὸς τὸν λίαν θερμούς. εἰ περ ἔχει καὶ οὗτος θερμότητα, ἀλλ' ἧττον. τὸ δ' ἧττον μέξει τῷ ὡσαύτως ἔχειν ἧττον. οὐ διώκεται δὲ τέλεος, τουτέστι διὰ τέλους μὴ ὅλης τῆς αὐτῶν ζωῆς, ζῶν ἀπνευστί. ἀλλ' ἄχρι τινός. οὐ γὰρ ἔστι τέλειον ὁ τοιοῦτος πνεύμων ψυχρός. ἵν' ὅλως μὴ δέηται τῆς ἀναπνοῆς, ἀλλά πως.

Σ' ΝΗΓΑΡ τοῖς ὑγροῖς, πολὺν χρόνον ἀσαπήναι, εἰ μὴ λίαν ἦν ψυχρὸν, ὑπὸ μόνου.

Σ' πασὶ τοῖς ἀσκρίνουσι τὸ ζῷον τε μὴ εἶναι ἄνευ, εἰ δὲ ἦν ἀέρα ἀναλαβεῖν, ἅπαξ μὴ τὰ σώματα ἀπέπνευ, οὐκ ἂν ἔζη χωρὶς τοῦ ἀναλαβεῖν ἀέρα. ζῶσι δὲ διὰ τοῦ γοῦν τινες αὐτῶν βαπτίσαι καὶ ὕδατος, μείναι πολὺν χρόνον ζῶντα, ὅσον οὐ διώκεται τὴν ἀσκρινόντων ἐμμεῖναι. μὴ δῆλον ὅτι οὐκ ἀσκρίνουσιν. οὐ γοῦν ἔζη ἂν τῷ τοῦ ὕδατος ἕλκειν ἀέρα, ἵνα ἀσκρινῇ. ἐπὶ δὲ λέγει τὶς ὅτι ζῇ διὰ τὸ ἀεὶ τὸ ὕδατος καταφύξιν, πρῶτον μὲν ὁρῶμεν τίνι αὐτὸν, πότερον διὰ τοῦ στόματος εἰσέρχεται τὸ ὕδωρ καὶ καταψύχει, ἢ ἐκτὸς ὂν τῇ ἀφῇ τὸ καταψύξιν ποιεῖ. εἰ μὲν εἴσιον, πῶς οὐ πίνει; εἰ δ' οὐκ εἴσιον ἀλλ' ἐκτὸς τὸ ἅπτόμενον, πάλιν οὐκ ἀσκρινεῖ φθείρεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ λίαν ὑγρῶν θερμῶν ἢ ψυχρῶν. διὰ τὸ μεμῖχθαι τὸ ἔμφυτον θερμὸν τῇ ὑπερβαλλούσῃ τὸ θερμότητος ἢ ὀσβεσθῆναι τῇ ὑπερβαλλούσῃ τὸ ψυχρότητος. τὸ δὲ:

Κ ΑΙ' ΤΟΙ τὰ μικρὰ ἔχοντα διώκεται, πυκνότερον ζητεῖ ἀσκρίνειν. ἀλλὰ φθείρεται ταῦτα καὶ λέγεται ἀποπνιγῆναι πληρουμένους τοὺς κοιλίας, καὶ φθειρομένου τῷ ὑπὸ τοῦ ὑπερζώματι ὑγροῦ. διὸ καὶ τῇ τέφρᾳ χρωμένους, αἴσιεται. καὶ τὴν ὑπὸ τῷ ὑγρῷ, διὰ ζώντων ὅσα αἵματα, πολὺν χρόνον ζῇ ὑπὸ τῷ ἀφῇ τὴν ὑπαίμων καὶ διχρόων πλὴν θαλάττης. οὗ τὴν ἰχθύων. ὅτι γὰρ ὀλίγα ἔχει τὸ θερμὸν, ὁ ἀὴρ ἐκφυσᾷ ἔξω ἐκεῖ πολὺν χρόνον κατα φύχειν. ὡς τοῖς τε μαλακοστράκοις καὶ τοῖς πολύποσιν.

Τ αὐτὸν αὖ ἐν. τὰ μικρὰ ἔχοντα διώκεται τῷ συνίστασθαι μὴ ζῇ χωρὶς τοῦ ἀσκρίνειν, πυκνότερον ζητεῖ ἀσκρίνειν. ἀδύνατα μέν γοῦν ἔστι μὴ τὸ μὴ διώκεσθαι ὑπὸ φλὺ ζῇ ἀπνευστί. ὥστε πάλιν διώκεται τὸ διώκεσθαι. εἰ δὲ τοῦ ἀσκρίνειν φθαρτικόν ἔστι τὸ μὴ ἀσκρίνειν, ἅπαξ ἀπέπνευ αἱ μῖαι, οὐ τῷ ὕδατι συζῆν μὴ μὴ ἀσκρινούσας, τὰ χὴ ἀφθείροντο. οὐ γοῦν ἴσον οὕτως ἰσχυραὶ, ὥστε διώκεσθαι ὑπὸ πολὺ φθορὸν τὸν τοῦ φθαρτικοῦ παρουσίαν, ἀλλὰ πάμπαν κάθυδας. καίτοι δὲ πολλὰ μούνους χρόνον τὸ ὕδατι, ὅμως οὐ ζῶσι διὰ τέλους. πληρουμένους γὰρ τὰς κοιλίας, μὴ φθειρομένου τῇ πληρώσει τῷ ὑπὸ τοῦ ὑπερζώματι ὑγρῷ, τουτέστι τῇ ἐμφύτου θερμοῦ, ὑγρὸν γοῦν ἔστι τὸ ἔμφυτον θερμὸν φθείρεται. φθείρεται γὰρ ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ὑπὸ ὅμοιον ὡς πολλάκις εἴρηται. ὅταν ἢ μὲν πολὺ, θάττον δ' ὀλίγον. εἰ δ' τις αὐτὰ ὑπὸ τέφραν καταρύξαι, μετέωρα οὖσαν θερμὸν, καὶ χρονίσωσιν ἐν αὐτῇ, αἴσιεται, ἅπαντα μᾶλλον γὰρ τὰ τῆς τέφρας θερμότητι τὸ ἀλλότριον ὑγρὸν, αἴσιεται. μερικῶς γὰρ τὰ τοιαῦτα τὴν ζώων τυγχάνει ζοιθείασα, αἴσιεται. μὴ γοῦν ἐπὶ τῆς γῆς ἀέρου σκώληκας ἰζάνοντας, θερμαθείσης ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὅτι δὲ μὴ τὰ σπυρία ἅπαντα τὴν εὐύδρεαν αἱμάων πολὺν χρόνον ἐκτὸς ζῇ, ἐμφανῶς ἐκπίπτουσι.

Ο ΥΜΗΝ ὡς τέλος γε διαφορὰ πρὸς τὸ ζῷον, διὰ τὸ ὀλιγόθερμα εἶναι. ἐπεὶ μὴ τὴν ἰχθύων οἱ πολλοὶ, ζῶσιν ἐν τῇ γῇ. ἀκμυπτίζοντες μοί τοι, μὴ βιάζεσθαι ἐρυπτέμενοι. ὅσα γὰρ μὴ ὅλως ἔχει πνεύμονα ἢ ἄκαιμον, ἐλαττονότητες δεῖται καταψύξεως. τοῦδε μὲν οὖν τὸ αἱμάων, ὅτι τοῖς μὲν ὁ τοιοῦτος ἔχων ἀὴρ, τοῖς δὲ τὸ ὑγρὸν βαπτὸν πρὸς τὸν ζωὴν, ἅπαντες. τοῖς δ' αἱμάοις μὴ τοῖς ἔχουσι καρδίαν ὅσα μὲν ἔχει αὐτὸ πνεύμονα, πάντα δέχεται τὸν ἀέρα. μὴ τὸν καταψύξιν ποιῆται, ἀλλὰ τὸ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν. ἔχει δὲ πνεύμονα, τά, τε ζωοτοκοῦντα τὸ αὐτοῦς, μὴ μυρμηκες μόνον. τὸ γοῦν σκολόπαχ, ζωοτοκεῖ μὲν, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦς. μὴ τὴν ὠοτοκούντων, τά, τε πτερυγωτὰ, οἷον ὄρνιθες. καὶ τὰ φολιδωτὰ, οἷον χελῶναι. καὶ σαῦραι. καὶ οἱ ὄφεις. ἐκεῖνα μὲν οὖν, οἷα μὲν. τούτων δὲ τὰ πλείστα, ἔχει πνεύμονα ἔχει συμφόν. διὸ καὶ τῇ ἀναπνοῇ χρῆται μακρότερον, ὥσπερ ἄρτι καὶ πρότερον. χρῆται δὲ πάντα καὶ ὅσα δικτεύβα καὶ ποιεῖται ἐν βίῳ τὸ τοῖς ὕδασιν, οἷον τὴν ὕδρων γένος, καὶ αἱ μύσαι. μὴ καταλάχων. καὶ κροκοδείλων. καὶ αἱ χελῶναι αἱ θαλάττιαι. καὶ αἱ χερσαῖαι. καὶ αἱ φῶκαι. πάντα γοῦν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πήγει τὸ τῷ ξηρῷ, καὶ καθεύδει, ἢ τὸ τῷ ξηρῷ, ἢ τὸ τῷ ὑγρῷ, ἀναδύεται ἐπὶ τὸν ἀναπνοιῶν. ὅσα δὲ βράγχια ἔχει, πάντα καταψύχεται ὑπὸ τοῦ ὕδατος. ἔχει δὲ βράγχια, ὁ τὴν καλουμένων σιλαχῶν γένος καὶ τὴν ἄλλων ἀπάντων. ἄποδας δὲ ἰχθῦς πάντες. καὶ γοῦν ἃ ἔχουσι καθ' ὁμοιότητα τὴν πτερύγων ἔχουσι. τὴν δὲ πόδας ἐχόντων, τὸ ἔχει βραγχίου μόνον. τὴν τε θεωρημένων, ὁ καλούμενος κορδύλος. ἅμα δὲ, πνεύμονα καὶ βράγχια οὐδὲν ὠπαίπως ἔχει. αἴτιον δ' ὅτι ὁ μὲν πνεύμων,

κτηθήσονται καὶ ἰσάζουσιν ἡ φοφοῦσι, μῆλα δὲ καὶ κάλιστα καὶ κώνωπες οὐ μόνη τῇ πήσει. ἡ ὅτι εἰ μὲν πέπλιγας ὡς θᾶσσον στροσορῶς κινοῦσι τὸν ἀέρα. δίονται γὰρ πλείονες τῆς κατα-φύξεως. ἐπεὶ οὐτοι πρὸς μεσημβρίαν μάλιστα ἄδυσιν. ὅτε μάλιστα διέρχονται τῆς κατα-φύξεως, μᾶλλον κινοῦσι τὸν ἀέρα. τὸ δὲ πρωῒ καὶ ὅλως οὐ ταύτης ψυχροτέρας ὥρας οὐδὲ μείω. διὸ τὸ ὑπὲρ ὅλως ὑπάρχειν ῥῖμα κινεῖν τὰ σχίσματα. ἔοικε γὰρ αὐτοῖς ἡ τῆς ὥρας ψυχρότης. μῆλα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἧττον διέρχονται τῆς κατα-φύξεως, ψυχρότερα γὰρ εἰσι, τῇ πεπίειν, ῥῖμα κινοῦντα τὸν ἀέρα, οὐ βομβοῦσιν. οὐ δὲ τῇ πήσει στροσορότερον κινοῦντα, βομβοῦσι τῷ πτερῷ. οὐ σῶμον ἄπτον τὸ ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα θᾶσσον. ἔχει γὰρ κινεῖ τὰ πτερὰ καὶ ἁπλῶς ὅλον τὸ ζῷον. μή ποτε δὲ καὶ αἱ πέπλιγες οὐ ταῖς ψυχροτέραις ὥραις καὶ αἱ μῆλα κατήμεναι βομβοῦσιν, ἀμυσσρῶς δὲ καὶ παντελῶς αἰσθήτως, διὰ τὸ ῥῖμα κινεῖν τὸ ὑπόζωμα. ἡ μὲν οὖν τῆν λεγομένων πάντων διαίτησις αὕτη. κατὰ δὲ τὰς λέξεις, τό.

ε΄ ΝΑΥΤΩ γὰρ τῷ ὑποζώματι, τῷ ἐμφύτῳ πτερύματι ἄειρονται καὶ σωίζονται, συμβαίνει πρὸς τὸν ὑμέα γίνεσθαι τέλειον. κινοῦσι γὰρ τὸν τόπον ἔξωθεν, ὡς πρὸ τὰ ἀναπίοντα ἔξωθεν τῷ πτερύματι. καὶ εἰ ἰχθύδια τοῖς βραγχίοις.

ς΄ ΙΟΥΤΟΥ δέ. συμβαίνει κατὰ τὸν ὑμέα τὸν οὐ τῷ ὑποζώματι ὄντα, γίνεσθαι τέλειον ὑποδὲ τὸ ἐμφύτου πτερύματος. ἐπεὶ γὰρ τὸ οὐ τῷ ὑποζώματι ὂν ἔμφυτον πτερύμα, αἴρεται καὶ σωίζεται, ὅτου αὐξάνεται καὶ κλείεται τὰ σχίσματα, διὰ τὸ ἀποπλαμβανομένου ἀέρος, γίνεται τέλειος πρὸς τὸν ὑμέα, δῆλον ὅτι ὑποδὲ τὸ ἐμφύτου πτερύματος γίνεται τέλειος. αὐτὸς δ' ἔοικε διὰ τῆς λέξεως δηλοῦν, ὅτι αὐτὸν τὸ ἔμφυτον πτερύμα ἔστι τὸ φοφοῦν, καὶ οὐχὶ ὁ ἀποπλαμβανόμενος διὰ τὸν σχισμάτων ἀήρ. ἔοικεν οὖν διὰ τῆς λέξεως λέγειν, ὅτι τὸ ἔμφυτον πτερύμα ἔστι τὸ φοφοῦν ἐκτεινόμενον καὶ συστελλόμενον. τὸ γὰρ τῇ ἐκτάσει πρὸς πάπον ᾧ ὑμένι ποιεῖ φόφον. καὶ ἴσως ἔστι αὐτὸ καὶ γόνιμον. ἐπεὶ δὲ τὰ ἀναπίοντα δοκεῖ ὅτι τῇ τῶν εἰσιόντος ἔξωθεν ἀέρος ἀσθενῶ κινοῦσι τὸν ὑμένα, ἵνα μάτης λάβῃ ὅτι καὶ αἱ μῆλα καὶ τὰ ἄλλα πάντα, διά τινος ἀέρος εἰσιέρχομένου διὰ τῶν σώματος, κινοῦσι τὸν ὑποζώματος τοῦτον, ἐπήγαγε.

ζ΄ ΑΡΑΓΑΗΣΙΟΝ γὰρ συμβαίνει, κἂν εἴ τις τινὰ τῶν ἀναπιόντων πνίγοι τὸ σῶμα κατα-χώ. καὶ γὰρ ταῦτα ποιήσει ᾧ πτερύμενι τὸν αἷρον ταύτην. ἀλλὰ τούτοις μὲν ἀχ ἱκανῶν ἡ τοιαύτη κίνησις ποιεῖ κατάφυξιν. ἐκείνοις δ' ἱκανῶν. καὶ τῇ τείνεται τῇ πρὸς τὸν ὑμένα φρίσσουσι τὸν βόμβον, ὡς πρὸ λέγομεν. διὰ τῶν καλάμων τῶν τε ῥυπικῶν τὰ παιδία ὅταν ἐν διῶσιν ὑμένα λεπτόν. διὰ γὰρ ἔστιν ἡ τῶν πεπίεσθαι ἀδύνατος ἄδυσιν. θᾶσσον μάτηρ εἶναι γὰρ εἰσι, ἡ ἔχεται αὐτοῖς τὸ ὑποζώμα. τοῖς δὲ μὴ ἄδυσιν, τῷ τ ἧττον ἄχιεν. ἡ τῶν οὐ αἱμῶν δὲ, καὶ τῶν πτερύματα ἐχόντων ὀλίγα μᾶλλον δ' ἐχόντων ἡ σμφόν. εἰκὸς δὲ τούτων, πολλῷ χρόνον διώκεται ἀπνεῦσι ζῷῶ. ὅτι ὁ πτερύμων αἷρον ἔχει πολλῷ, ὀλίγον ἔχων τὸ αἷμα ἡ ὑγρόν. ἡ γὰρ εἰκεία κίνησις, ἐὰν πολλῷ χρόνον διαρκῇ κατα-φύχουσι. τέλος δ' οὐ διώκεται, ἀλλ' ἀποπίγεται μὴ ἀναπνέοντα, καθάπρ εἴρηται ἡ πρότερον. τῆς γὰρ μυραίσεως, ἡ διὰ τὸ μὴ φύχεσθαι φθορὰ καλεῖται πνίξις. καὶ τὰ οὕτω φθειρόμενα, ἀποπνίγεσθαι φαμέν. ὅτι δ' οὐκ ἀναπνέι τὰ οὐ τομα τῶν ζῴων, εἴρηται μὲν ἡ πρότερον. φανερὸν δὲ ἡ ἐὰν τῶν μικρῶν ἔστι ζῴων. ἐὰν μὴ ὧν ἡ μελιττῶν.

ω΄ ΕΠΕΡ γὰρ τὰ πνιγόμενα κινοῦσι τὸν ἀέρα, καὶ τοι μὴ εἰσιέρχομένου τότε ἔξωθεν ἀέρος, οὕτω καὶ ταῦτα κινήσουσι τῷ ἐμφύτῳ πτερύματι τὸν ὑποζώματος τοῦτον, ἀλλ' οὐ διὰ τῶν ἔξωθεν εἰσιέρχομένου. ὅτι δὲ οὐ τοῖς κατα-πνιγομένοις ζῴοις, αὐθρώποις ἡ ἄλλοις ποσὶν, οὐκ εἰσέρχεται θύραθεν ἀήρ, δῆλον. κατέχουσι γὰρ εἰ κατα-πνίγοντες ταῖς σφῶν χερσὶν τὸ σῶμα ἡ τὰς ῥῖνας τῶν κατα-πνιγομένων. ἡ οὐκ ἐῶσιν εἰσέρχεσθαι τὸν ἀέρα. ἀλλὰ τοῖς μὲν κατα-πνιγομένοις ἡ ὅλως τοῖς ἀναπνέουσιν, οὐκ ἔστιν ἱκανὴ ἡ ἐκ-πρὸς γινομένη τῶν ἀέρος πρόσπτωσις εἰς τὸ κατα-φύχειν. διὰ τὸν τῆς σαρκὸς παχύτητα. ἡ ὧδε τούτου χρεία ἔστι εἰσελθεῖν αὐτὸν τὸ τός. τοῖς δ' οὐ τόμοις ἱκανόν. διὰ τοῖς φυπήμασι τῆς καλάμου. οἱ μὲν αὐλοποιοὶ αὐλοῦντες τίθενται τὸν θάκτυλους. οἱ δὲ παῖδες ὑμένα λεπτόν. οὗ οὖν ὑμένι πρὸς πάπον τὸ ἐμφυσώμενον πτερύμα, ποιεῖ τὸν φόφον. ἡ τοῖς μὲν ἄδυσιν τέπλιγεν ἔχεται τὸ ὑποζώματος. τοῖς δὲ μὴ ἄδυσιν οὐκ ἔχεται. εἰ γὰρ διὰ τὸν χίσιν τὸ ἄλλοι, τὸ μὴ ἄλλοι. διὰ τὸ μὴ ἐκχίσθαι. ὥστε ἀξιῶ τὸν θεόπομπον μου ἐπεῖρον, διὰ τῆς τοῦ λέξεως, μὴ λανθανέτω οὐ τῇ λέξει τῇ, οὐ αὐτῷ γὰρ τῷ ὑποζώματι, τῷ ἐμφύτῳ πτερύματι αἴροντι καὶ σωίζοντι, ὅτι τὸ ἔμφυτον πτερύμα ἔστι τὸ προσπίπτον τῷ ὑμένι καὶ φοφοῦν. διατὶ γὰρ καὶ οὐ τοῖς μὴ ἔχουσι χίσμα οὐ γίνεται φόφος, καὶ τοι τῶ πτερύματος τῶ ἐμφύτου προσπίπτοντος καὶ οὐ τούτοις, πρὸς τὸ εἰκάλογον τῷ ὑμένι. ἀλλ' ἴσως οὐ χρὴ κατα-φεύζεσθαι εἰκότως, πολλοὺς μὲν ἐὰν φιλοσοφία πόνους κατα βιβλικοὺς τοὺς, καὶ διωκμένου κἀλλιον ἐμοῦ ἡ ἄλλου τῶν ὑπὸ ἐμὲ τῆς αὐτοτέλους διαιτήσας ἐφάπλωσ. δι' ὃ ἐχέτω μὲν τὰ πρῶτα ἡ ἐκείνης ἐπιζελία. ἡ δὲ ἐμὲ τε τάχεως ὅπου φίλον τοῖς φιλομαθέσι. τὰ δ' ἑξῆς τῆ αὐτοτέλους βασιλείαν. ἔχει δὲ ὁ πτερύμων

τῶν ὀλιγαί μων

κεις αἴρονται. ἐμπατύρωται γὰρ ὁ τῇ καρδίᾳ καὶ τῷ ὁ αὐτῷ θόρυβῳ, ὡς ὁ φλὸξ ὁ τῷ ἀέρι κινούμενον. διακαυτόμενον δὲ καὶ εἰς μικρὰ κατακόπτεται ὁ ὑμὸν θόρυβον, ὥς ἀσύγκριτος φθείρεται. ὁ γὰρ μικρὸν διαφθαρτὸν ῥᾳδίως ἔστιν ὁ δὲ καὶ θνήσκει ὁ ζῶον ξίφεσι καὶ ὀργάνοις τοῖς τεμνόμενον. διακαίεται γὰρ ὁ ὁ αὐτῷ θόρυβον καὶ κατακερματίζεται ταῖς τομαῖς· ὁ δὲ πυρούμενον φθείρεται, ὅταν μὴ ψύχηται ὑπὸ τῶν τὸ θόρυβου ἐπεισβαλλόντων.

Γ ΓΡΕΙ ΔΕ τῶν ζώων τὰ μὲν, σάρκα. τὰ δὲ ὁ τῇ ποιεῖται τῶν διαφερόντων, τούτων τοῖς μὲν μικροῖς πάμπαν καὶ τοῖς αἱματίοις, ὁ γινομένοις ἐκ τοῦ ὑδατος ὁ ἀέρος ψύξις, ἵνα ὁ πρὸς τὸν βουλόμενον τῆς φθορᾶς ταύτης. μικρὸν γὰρ ἔχονται ὁ θόρυβον, μικροῖς δέονται τοῖς βραδέως. διὸ καὶ βραχύβια πάντα καὶ ὑδρόβια ταῦτ' ἐστί.

Δ ρότερον λέγω, ὅτι τῶν μορίων ἐκ ὑγροῖς καὶ τοῖς αὐχμηέσι καὶ τοῖς μὴ αὐαπέσι, γίνεται ὁ τῷ ἐμφύτου θόρυβου καταψύξει. καὶ οὕτω ὁ πῶς ὑπὸ τῆν τοιούτων μορίων γίνεται ὁ καταψύξις. προαγήσεται γὰρ ὁ ὅτι ἐμψύχοις ἐπεται ὁ διότι. δεῖ γὰρ πρότερον εἰπεῖν, ὅτι ὑπὸ τῆν ξηρανσίαν ἢ ὑπὸ τῶν πνεύμονες. ἐκ οὕτω ὁ πῶς ὑπὸ τῆν ξηρανσίαν ἐκ διατήλλαγε. οἷον ἐπεὶ τ' ζώων τὰ μὲν ἔσιν αὖσπρα, τὰ δὲ χρεσαῖα, τούτων τ' αὐσπρων ἐκ χρεσαίων τοῖς μικροῖς ἐκ αἱματίοις, ἐσὶ γὰρ καὶ ὁ γῆ καὶ θαλάττη ἔσαιμα, ὁ μὲν γῇ τὰ ὀστρακα, ὁ δὲ θαλάσσῃ, σκληρά, καρκίνοι, ὄγρεαι, τὰ ὄμοια, τούτοις οἷον τοῖς μικροῖς πάμπαν ἐκ αἱματίοις, ἵνα κατὰ βῆ πρὸς ὁ καταψύχειν τὰ περιέχοντα, ὅ, τι ἀὴρ ἐκ ὁ ὕδωρ. καὶ ἐκεῖ τούτων οὐ δέονται ἐργάνων, δι' ὧν τὴν καταψύξιν ποιοῦσι. ἀλλ' ἀρκοῦσι τοῖς μὲν τῇ τῆν πολυχρόνιον ἀφ' ἅπαντα καὶ ὁ ἔχειν ὀλίγον ὁ θόρυβον, χρόνον πολύ τα βραχύσια ἐσι. ὁ δὲ χρόνος, ὃ φιλοσόφως ἐπῆκται, ἐκ ὁ ὁ τὰς μελίττας. οὐκ ἐν γὰρ αὐτῶν ὡς φασιν ἐπὶ χρόνος ζῶσιν. ἐπῶν δὲ διὸ ἐκ ὁ ξηρανσία χρόνον ἅπαντα τὰ ὄντα, ἐπήγαγεν.

Ε ΓΑΜΦΟΤΕΡΑ γὰρ μικρὰς ὅταν τυγχάνει ἔσπης. ὅσα δὲ μικροβιώτερα, τ' οὐ τόμων. ἅπαντα γὰρ ὄντι πάντα τὰ οὐ τομα. τούτοις ὁ διάζωμα, διέχεται. ὁ πως διαλειπόντερόν ὅντος τῷ ὑμένος, ψύχηται. μᾶλλον γὰρ εἶναι θόρυβον, πλέονες δόντες τῆς καταψύξεως. δεῖ δὲ μέλιτται. τῆν γὰρ μελιττῶν οὖσαι, ζῶσι ἐκ ἐπὶ ἔπτὰ ἔτι. καὶ τἄλλα δὲ ὅλα. δεῖ σφῦκες ἐκ μὴ λολόθαι. ἐκ πότ' πνεῖ. καὶ γὰρ ὁ φόφος ποιοῦσι τὸν βόμβον, δεῖ ἀσθμάνεται.

Ε ΕΙ δὲ ὁ μὲν σωμάχος τοιοῦτον. τυγχάνει γὰρ ἐπ' ἀμφότερα ὄντα μικρὰς ἔσπης. ὁ δὲ λειχόμενον ὄντι. τυγχάνει τὰ τοιαῦτα τῆν ζώων ὑπάρχοντα μικρὰς ἔσπης, τῆς οὔσης ἐκ ἐπούσης ἐπ' ἀμφότερα τό, τε φθείρεσθαι ῥᾳδίως ἐκ ὁ καταψύχεσθ. ὁ δὲ καταψύχεσθ παντὸν ὄντι τῷ σώζεσθ ῥᾳδίως. οὕτω δ' ἐπῆκται ὁ παχέον, ὡς ταῦτ' ὅταν λίγωμεν, ταῦτα γὰρ τυγχάνουσι ὄντα τῆν ἐλλιῶν. δεῖ δὲ ἡ χώρα τυγχάνει οὖσα τῆν ἐλλιῶν. ἀς οἷον ἐπὶ τούτων οὕτω λίγομεν, οὕτως ἔχοντα καὶ ἐπὶ τούτων, ὅτι τὰ τοιαῦτα τῆν ζώων τυγχάνει ὄντα μικρὰς ἔσπης. ἐκ ἐπεὶ ἔσπη τινὸς ὄντι ἔσπη καὶ ἐπί τι, προσώθηκε ὁ ἐπ' ἀμφότερα, ἐπί τε ὁ ῥᾳδίως σώζεσθαι ἐκ ῥᾳδίως φθείρεσθαι. μικροῦ γὰρ ὄντες ζοιβοῦ τυχόντες σώζεσθ πέφυκεν. ὥστε ἐκ μικροῦ τὸ μὴ ζοιβοῦσθαι τοῦ φθείρεσθαι. ἐκ τούτοις μὲν ἱκανὸν ὄντι πρὸς σωτηρίαν ὁ τοιοῦτον. τοῖς δ' ἄλλοις ὁ ὁ διάζωμα μόρος αὐτ' διέχεσθαι. οὐ γὰρ δὲ τῷ σχίσματος κἂν ὑμῶ λειπόταται διατεταμένος. ὁ γὰρ ἐχρυσὶ τὰ τοιαῦτα τῆν ζώων, ἀλλ' ὅλον ὄντος σαρξὶν ἐμῶν, σκληρόν ἐσι. ἐκ ὅλ' τῶν σκληρότητα κωλύει ὡς πολλάκις εἴρηται, τῶν ἐξὸ τῆς ἀέρος καταψύξιν εἰσέρχεσθ. δι' ὃ ἐχέσθω τῇ φύσει. ἐκ ἔοικε δ' τοιαύτη σχέσις ῥάγας ἀσυγκρίτους ἐκ κλεισμένας. ἃ τινα σχίσματα ἀσύχεται ἐκ κλεῖται ὃ ἐμφύτου θόρυβου, ὄντι σὺ τῷ ἀσκλεγοῦν τι τῇ καρδίᾳ, πᾶν γὰρ ἔμφυτον θόρυβον, ἢ σὺ τῇ καρδίᾳ, ἢ σὺ τῷ ἀσκλήγῳ τῇ καρδίᾳ δεῖ. οὗ συστελλομένου ἐκ ἐκτεινομένου, κινοῦνται τὰ ζῶα. ὡς σὺ τῷ τοῦ ζώου κινήσεως δίδακται. ἀσυγκρίτων οὖν τῆν σχισμάτων ἐκ κλεισμένων, ὁ εἰσαποκλειόμενος ἐξὸ σὺ τῇ συγκλίσει, πρὸς πίπτων τῷ ὑμεῖ, καταψύχει ὁ ἔμφυτον θόρυβον. λειπόταται γὰρ ὦ ὁ ὑμὼ, οὐδὲν κωλύει τῶν καταψύξει γίνεσθ. γίνεται δ' ἡ καταψύξις, διά τε τῶν τῆς ὑμένος λεπότητα, καὶ ὅλῳ τῶν ὁ σχισμάτων τῆς ἀέρος στροφοῦσθαι πρὸς πίπτοντ. στροφοῦσι γὰρ πρὸς πίπτει τῷ ὑμεῖ ὁ ἀὴρ ὅλῳ τῶν κίνουν, ἵνα κινῆται ὁ ὁ σχισμάτων τῆν εἰσιόντων ῥάγας. ὅτι δ' ὁ ἀὴρ ὑρίσκει πρὸς πίπτων, ὑρίσκει ἐκ καταψύχει, στροφοῦσι δὲ μᾶλλον, ἔρεται δ' τοῖς μικτώροις. εἰ γὰρ αἷμα καὶ πνεῦντες στροφοῦσι τῶν φύσει, ὡς οὐ τοῖς μικτώροις δέλεκται, ὅμως ψυχρὸν ὂν ὑγρὸν ὅλῳ ὁ ἀέρα, ὃν ἐνθυῦσι στέγοντες. αἷμα δὲ ἐκ στροφοῦσα στέγουσι, στροφοῦσα δὲ κοῦσι ψυχρόν. ἀλλὰ πολὺ μὲν τούτων πολλάκις ὑπισχνοῦντες, οὐ δεῖ μηκύνειν. ἐκ δὲ τὸ ὁ πρόκειμενον ἐστίν. ὁ ἐπεὶ ὧν ὁ ἀὴρ ὑρίσκει καὶ ὑμένος ὑρίσκει ψύχει, τὰ θόρυβος ἐκ πλείονες δόμοσα τ' καταψύξεως, αὐάγκη στροφοῦσι τ' ἀέρα κινεῖν. στροφοῦσι τ' κινήσεως δ' τε καταψύχεσθ τῇ Σοιβεῖν αἴτιος γίνεσθ. ὡς μὲν ψυχρὸς τῇ καταψύχεσθ ὡς δὲ διηχὴς, τῇ Σοιβεῖν. αὐάγκη γὰρ τ' ἀέρα ὑπὸ τ' σχισμάτων ἐκ τῇ ὑμείσ προσδιόμενον, μᾶλλον δ' αἰωρλαμβάνομενον ὑπὸ τούτων ἐκ πάσχειν ὁμοίως, γίνεσθ φόφον. ἀλλὰ προσγινομένος μὴ διὰ τὸν καταψύξει γίνεσθ, ἢ τῇ ἀέρος πρὸς τ' ὑμείσ πρόσδυσιν. ἔστω δὲ ὁ φόφος. ἀλλὰ διατὶ ὁ τίτιγξ ἐκ

ὕδατος, χωρὶς τοῦ κλειδοῦσθαι τῆς ἀρτηρίας πόρου, λειπομένου καὶ προθυμούμενος εἰσελθεῖν διὰ τῆς κάτω ὀπῆς εἰς τὸ κλεψύδρας, αὐτίκα καὶ κωλύει τὸ ὕδωρ ὀφείλειν, κρατύνων καὶ ἀπωθούσων ὁ ἀὴρ τὰ ἄκρα, ἅτοι πρὸ ἑαυτῆς ὠθῶν φαίνεται εἰς τὸν πύλαρον τῆς θρομβοῦ. λέπτων πύλαρος τοῖς ὀπαῖς. ὠθεῖν δὲ τὸν πόρον. δυσπειθὲς δὲ χαλκὸν λέγει πρὸς κλεψύδραν. διότι πλήρης οὖσα ὕδατος, οὐκ ἔστιν ὅπως ὅτε ὄφις πλήρης. ὅταν δὲ πάλιν ἀφέλωνται ἐκ τῆς αὔρα ὀπῆς πρὸς χεῖρα, ὁ μὲν ἀὴρ εἰσέρχεται δι' αὐτῆς. τὸ δὲ ὕδωρ οὐ δύναται. ὅτε τοῦ κάτω ὀπῶν. ὡς ἂν ὠθῇ τῆς κλεψύδρας, οὕτω καὶ ὠθεῖ τὸ αἷματος. κλειδώσας ὁμοίως γὰρ μὴ μᾶλλον ἡμῖν τι ῥεύσεως φθορόμενον, ἕως μὴ κάτω θλῇ τὸ φλεβῶν, ἃς ἀγγεῖα εἶπεν, ὁπόταν εἰς τὸ σῶμα, τουτέστιν εἰς ζῷον συσταλῇ, ἕτερον ὠθεῖ τὸ ῥεῦμα καὶ πέρχεται. ἔστι δὲ τὸ μὲν κάτω δύναται τὸν τῷ εἰσέρχεσθαι. ῥεῦμα δὲ ἕτερον λέγει τὴν ἀθρόαν εἰσέρχεται ἂν ἕτερον ῥεῦμα, οἷόν τι ὕδωρ, τουτέστιν ἐρεμοῦν ὡς πρὸ τι κύρα ἐστὶ τὸ πολλῶν ὠθούμενον. λωΐονα δ' αὐτὸ θρώσκει τὸ αἷμα μὴ ἐκπετέσθαι, πάλιν ὁμοίως ἐκπνεῖ ὁ εἰσελθὼν ἀὴρ ὀπίσω. τουτέστιν ὄζει δύναται ἔξω. τὸ γὰρ ἴσον αὐτὸ τὸ ὁμοίως, ὡς πρὸ τὸ ὀπίσω αὐτὸ τὸ ἔξω ἄλκπαι. τὰ μὲν ἂν τὰ τῶν τοιούτων. θεὸς δὲ τὰ ἔτι θύδυς ὠΐστασθαι, λέγων εἰ αἴτιος γίνεται τὸ ἀσπιολῶν, ὃ ὡς ἐμπεδοκλῆς λέγει. ἐκείνους μὴ γὰρ φησιν ὅτι τῇ τοῦ αἵματος συσολῇ γίνεται ὁ εἰσπνεῖ. γίνεται δὲ μᾶλλον τῇ τοῦ αἵματος ἐκπαίσει. ἐκπαίσει γὰρ αἱρομένου τοῦ πνεύματος γίνεται ὁ εἰσπνεῖ, αἴρει δὲ αὐτὸ τὸ θρόμβου, τὸ δὲ θρόμβου εἰς τὸ ἕδρα αἷματι, τὸ μὲν ἔξω ὄλλον, ὅτι τῇ τοῦ αἵματος ἐκπαίσει γίνεται ὁ εἰσπνεῖ. ἀλλ' ἅ τῇ συσολῇ. ὁμοίως ὁ ἐκπνεῖ τῇ συσολῇ καὶ οὐ τῇ ἐκπαίσει, ὡς ἐμπεδοκλῆς εἴρηται. καὶ γὰρ μὴ αἷ εἰ τοῖς χαλκέοις φύσει τὸ μὲν ἐκπαίσει δίχρα τὸ πνεῦμα. τῇ δὲ συσολῇ μὴ σωΐζεσθαι ἐκπέμφουσι, ἕξιν μόνον διαφθείρεται. ὅτι ὠΐδι μὲν τὸ φυσῶν ἀεὶ τὸ ὁπῶν τὸ εἰ ταῖς ζωΐσιν εἰσέρχεται τὸ πνεῦμα. ὄζει δίχρα. δι' ὃ καὶ τὸν αὐλούς. οὐ δὲ τῇ ἀσκωνείᾳ. δι' οὐ εἰσέρχεται, μὴ δι' αὐτὸ πάλιν ὄζει δίχρα. θλῇ γὰρ τῆς ζωχείας αὐτηρείας μὴ ὑ εἴσοδος μὴ ὑ ἔξοδος. εἰ μὲν ἦν πρὸ τῆς ἀσκωνείης λέγει, τῆς γναμούσης θλῇ τῆς αὐτηρείας ὁ ἐμπεδοκλῆς, οὐ σωσωδὸς ἔστιν ὁ λόγος αὐτὸ τοῖς φαινομένοις. φαίνεται γὰρ ὡς πρὸ ἐρεῖ ὅτι τῇ τοῦ αἵματος ἐκπαίσει γίνεται ὁ εἰσπνεῖ. οὐ μᾶλλον τῇ συσολῇ ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε. εἰ δὲ πρὸ τὸ θλῇ μυκτήρων λέγει μόνης πολὺ διήμαρτεν. ἅ γὰρ θλῇ τὸ φλεβῶν χωρεῖ τὸ θλῇ τὸ μυκτήρων εἰσερχόμενον τὸ πνεῦμα.

Α΄ Λ Λ Λ΄ παρὰ τὸν αὐλῶνα τὸν πρὸ τὸν γοργοχειῶνα. ὃ ἔχεται τοῦ τῷ στόματι οὐρανοῦ, σωστομίων τὸ μυκτήρων χωρεῖ. μὴ τὸ μὲν, ταύτῃ τὸ τὸ πνεύματος. τὸ δὲ, θλῇ τοῦ στόματος, ὄζει ὁ τε ὁμοίως μὴ εἰσίν. τὰ μὲν ἂν παρὰ τὰ ἄλλων εἰρημένα πρὸ τὸ πρὸ τοῦ ἀσκωνείη, τοιαύτας καὶ τοσαύτας ἔχει δυσχερείας. ἐπεὶ δὲ εἴρηται πρότερον, ὅτι ὁ ζῶ, μὴ ὑ τῆς ψυχῆς ἕξις, μᾶλλον θρόμβου τινός ἐστιν. οὐ δὲ γὰρ ὑ πῦρ ἐστὶν ὑ ζῷον ἢ γίνεται τοῖς ζῴοις, οὔτε αὖθι ψυχῆς, οὔτε αὖθι θρόμβου τινός ἐστιν. πνεῖ γὰρ ὄζει ἅ ζεται πάντα. διόπερ τὸ ᾧ πρώτῳ τῷ σώματος. μὴ τὸ ᾧ πρώτῳ τὸ πρώτου τόπου μερίῳ, πρὸ ἀρχὴν ἀσκημάσεν εἶναι πρὸ τοιαύτην, οὐ ταῦθα μὴ πρὸ πρώτην θρεπτικὸν ψυχὴν ἀσκημάσεν ὑ πέρχεται. οὗτος δ' ἔστιν ὁ μέσος τόπος τῆς διαφρενίου πρὸ φρενῶν, μὴ καθ' ὃν ἀφίσιν ὁ περίτεωμα. τοῖς μὲν ἂν αἱμάμοις, αὐῶν μον. τοῖς δὲ τὸ αἱμάτοις, ὑ καρδία ἔχει ὁ μόριόν ἐστιν. ὑ φρενῖτις μὲν γὰρ ὄζ ἦς, ἤδη γίνεται τὰ μόρια τοῖς ζῴοις, ὑ τῆς αἵματος φύσις ἔστι. τῆς δ' αἵματος μὴ τὸ φλεβῶν, πρὸ αὐτὸ πρὸ ἀρχὴν ἀσκημάσεν εἶναι. θαπρότερον γὰρ τὸ ὑ ἐστι θάτερόν ἐστιν, ὡς ἀπλέστου μὴ θυκτικόν. ἀρχὴ δὲ τὸ φλεβῶν τοῖς τὸ αἱμάτοις, ὑ καρδία. οὐ γὰρ θλῇ ταύτης, ἀλλ' ἐκ ταύτης ὑρτημόνα πάσχει τυγχάνουσι. δῆλον δ' ἐμπεῖν ἔχει, ἐκ τῶν αἰακτομῶν. τοὺς μὲν ἂν ἄλλας δυνάμεις τῆς ψυχῆς, ἀδυνάτου ὑ πέρχειν αὖθι τῆς θρεπτικῆς. δι' ὃ δ' αἰτίαν, εἴρηται πρότερον τὸ τοῖς πρὸ ψυχῆς. ταύτην δ' αὖθι τὸ φυσικοῦ πυρός. τὸ τοῦτο γὰρ ὑ φύσις ἐκ πεπέρωκεν αὐτήν. φθορὰ δὲ πυρὸς ὡς πρὸ εἴρηται πρότερον, σβέσις μὴ μαΐρασις. σβέσις μὲν, ὑ ἔλασσον τὸ τὸ αἰτίων. διόπερ ἀθρόον τε ἔλασσον τῆς τῆ πρὸ πρὸ ἐρεῖ χρόνος ψυχρότητος. μὴ θαῖτον ὅτι σβεσθήναι δικαιούμενον. αὖτη μὲν ἂν ὁ φθορὰ, βίαιος. ὁμοίως ὠΐδι τὸ ἀλύχνου μὴ τὸ ἐμψύχων ὄζει. μὴ γὰρ ὀργάνοις διαιρουμένου τῆ ζῴου, μὴ πηγνυμένου θλῇ ἀλύχνος ἔσθ' βολήν, ἀσθενέστατον. ὁ δὲ μαΐρασις, διὰ πλῆθος θρόμβοτος. μὴ γὰρ αὖ πρὸ βάλῃ ὁ πρὸ ἐξ θρόμβου, μὴ φοφὴν αὖ μὴ λαμβάνῃ, φθείρει. ὁ πυρούμενον ὑ ψυχόμενον, ἀλλὰ μαρανθόμενον. ὥστε ἀνάγκη γίνεσθαι καὶ πάψυξιν, εἰ μέλλει τυγχάνειν σωτηρίας. ἕξιν γὰρ βουθεῖ πρὸς ταύτην τὸν φθορεῖ.

Λ ίγει δὲ αὐλῶνα τὸν ὅλιν αὐτηρίαν. γοργοχειῶνα δὲ ὁ πρὸς αὐτῆς. ὃ πρὸ ἐπὶ πωματίζειν τοῖς καὶ τὰ πόσιν ὑ ὠδὶ γλωττίς. τὸ ᾧ ἐκεῖτῳ τῆς ζωχείας αὐτηρίας χωρεῖ μὴ ἐλίζειν ὁ ἕρατον τῆ οὐρανῆ. τὸ ᾧ πάλιν ἐκεῖτῳ τῆ οὐρανῆ τὰ τ μυκτήρων σωζήματα πλευτῶσιν. τὸ μὲν γὰρ τῷ ἐκεῖτῳ τῆ οὐρανῆ πλευτῶσι τὰ τ μυκτήρων φύματα. αὐτὸ δὲ ὁ τῆ οὐρανοῦ ἕρατον ἄπτει τῆς ζωχείας αὐτηρείας. μὴ ὁ μὲν τῆ τῶν ζήματος ταύτῃ, τουτέστι διὰ τ μυκτήρων εἰσέρχεται μὴ ὄζ δίχρα. ὁ δὲ διὰ τῆ στόματος. μὴ λοιπὸν συμπρὸ αὐτὸ λέγει, τὰ μὲν ἐπόμενα δυχερῆ τοῖς παρὰ τ ἄλλων λεχθεῖσι, πλὴν τὰ ὄζει. τὰ δὲ λοιπὰ ζαφῶς ἀπαρίλλα. πρῶτος δὲ τόπος ὄζειν, ᾧ ὁ θρόμβου, ὁ διήρξε. μόριον δὲ πάλιν πρῶτον τ διήρκασι ὑ καρδία. ὅτι γὰρ τ αἵματος μὴ τ φλεβῶν ὑ καρδία ὄζειν αρχαὶ, πολλάκις εἴρηται. ὅτι δὲ καὶ ὁ ψυχὴ ᾧ τῷ πρὸ πλὴν καρδίαν θρόμβῳ ἐμπεπυρωμένῳ ὄζειν, καὶ ἕξιν πολλάκις εἴρηται

πλήρεις αἵματος. οὐ μὴν ἅλις ἔχει καὶ φλεγμᾶς, τουτέστιν ὧν ἀλεκτῶν μὴ φλιζῶν, πρὸς τὰ πυκνὰ μὴ στενὰ σώματα, τέρψιν τοῦ μὴ ἐπίκαιρον παρεμπορεῖς τὰ ἔχοντα τὴν ῥινῶν τέρψιν. τὰ γοῦν τὴν ῥινῶν ἔχοντα οὐ τοῖς τὴν φλιζῶν ἔλεγε κεῖσθαι σώμασιν· ἃ δὴ σώματα τὴν φλιβῶν, ᾧ μὲν αἷμα κλύουσι μὴ κωλύουσιν ὀσφρήσασθαι δὲ πρὸ τοῦ στόματος.

Κ ΕΥΘΕΙΝ, αἰθρίαι δ' εὐπορίαν διδόασι τῷ πνεῦσαι.

Ἔνθεν ἴσασι ὁπόταν μὲν ἐπαίξῃ τὸν αἷμα,
Λίβηρ παιφλάζων καταζόσασαι ἕλμασι μαίνῃ.
Εὖτε δ' αἰθριάσασι, πάλιν ἐκπνεῖ· ὥς τὸν ὅταν παῖς,
Κλιψύδρας παίζουσα δι' ὀστρακίνης χαλκοῦς.
Εὖτε μὲν αὐλοῦ πορθμὸν, ἐπ' ὀμφαλὸν χερὶ θεῖσα,
Εἰς ὕδατος βάπτῃσι τὸν ὄμμασ' ἀρηρυῖαν.
Οὐ δέ γ' ἐς ἄλλος ἔτ' ὄμβρος ἐσέρχεται· ἀλλά μιν ἔργα
Λίβρος ἔγκεε, ἔσωθι πιὼν ὑδρηρὰ ῥήματα πυκνά.
Ἐσὶ κ' ἀποστήσῃ πυκινὸν ῥέον· αὐτὰρ ἐπάντα
Γνάμπτος ἐλλείποντος, ἐσέρχεται ἄσιμον ὕδωρ.
Αἳ δ' αὖτος ὄβ' ὕδωρ μὲν ἔχει κατὰ βοΐδια χαλκοῦ
Γαρεμοῦ χωθέντος, βροτέῳ χρεῖ· ἡ δὲ πέρεις·
Λίβηρ δ' ἐκφέρεσιν λειλιημένος, ὄμβρεα θρύπτει
Λιμοὶ πύλας ἰθμῆσι δυσηχέος ἄκρεα κρατύνων,
Εἰσόκεν χειρὶ μεθῇ· τότε δ' αὖ πάλιν ἵμπαλιν, ἢ πρὶν
Γνάμπτος ἐμπίπλοντος ὑπικθεῖ ἄσιμον ὕδωρ.
Ὡς δ' αὖτος τὸν ἅλα κλασθὲν ἀσόμενον δι' ἀγυιῶν·
Οἱ τοῦτο μὲν παλίνερσον ἐπαίξει μυχόνδε,
Θάτερον αὖ ἐς τὸ ἅλμα κατὸν ἔχεται ἕλμασι μύσει.
Εὖτε δ' αὐτὸ θρώσκει πάλιν ἐκπνεῖ, ἴσον ὀπίσω.

λέγει μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῆς αὐκπνοίας· αὐκπνοὴ δ' ὡς ἔπομαι, τὰ φαινόμενα αὐκπίπτοντα, ὀλίγα τῆς αὐτμοειδοῦς· διὰ τε τῆς σώματος ἅλμα, καὶ ἅτε μυκτῆρων. ὥστ' ἀμφὶ μὲν περὶ ταύτης λέγει τῆς αὐκπνοίας, αὐκμαίαν ζητεῖν πῶς ἐφαρμόσει ὁ εἰρημένος λόγος τῆς αἰτίας· φαίνεται γὰρ τοὐναντίον συμβαίνειν. αὖραντος μὲν γὰρ ἐν τόπον καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως οὐ τοῖς χαλκέοις, αὐκπνέουσιν. αὖραν δὲ ἐν θερμῷ, εὔλογον. ἔχειν δὲ ἐν ἅλμα πρὸ τῆς θερμοῦ χώραν. σωιζόντος δὲ καὶ κατὰ πνίγοντος ὥς περ ἐκ τὰς φύσεις, ἐκπνέουσι. πολλοῦ ἐκ μὲν, οὐ κατὰ ταὐτὸν ἐν εἰς δέχεταί τε ἐν ἀέρα, καὶ πάλιν ὀξιοῦσιν. οἱ δὲ αὐκπίπτοντες κατὰ ταὐτόν. οἱ δὲ περὶ τῆς κατὰ τὸ μυκτῆρας λέγει μόνης, πολὺ διαφέρειν. οὐ γοῦν ἔλεγεν ἡ αὐκπνοὴ μυκτήρων ἴδιος.

Τ ουτέστι τῷ δ' αἰθρίαι διδόασι δοῦναι. εἰσὶν οὖν τοιαῦται, ὥστε ᾧ μὲν αἷμα κωλύειν ὀξυχέως, ᾧ δ' αἰθρίᾳ μὴ κωλύειν εὐπορεῖν. ᾧ οὖν πτῆναι, αὐτὸ τῷ διδόναι. ἔνθεν ἵπταται ὁπόταν μὲν ὀρμήσῃ ᾧ ὑγρὸν αἷμα, κατὰ βάσιν ταῦτα μὴ ἀναβαίνοντα ὁ ἀὴρ, λέγων αἰθρίᾳ ᾖ ἀέρα, σφοδρῷ τῷ κύματι εἶτ' οὖν τῷ ῥεύματι. ἰδίᾳ καὶ δ' αὖ αἰθριάσῃ μὴ ὀρμήσῃ αὖθις ᾧ αἷμα, πάλιν ἐκπνεῖ καὶ ὀξυχέως ὁ ἀναλθὼν ἀὴρ. τὰ μὲν οὖν μέχρι τῆς κλιψύδρας· ἔπειτα διάγμασι τοιαῦτα. ἐπειπλήπτει δὲ πάλιν μὴ σωτόμως λεπτόν τα εἰρημένα, μὴ ἔτι σωιεχῶς σωακπίπτειν μὴ τὰ ἐφεξῆς. οὐ τῇ ἀὴρ φανείσῃ τῆς σαρκὸς πάντων τ' αὐκπνοϊόντων ἀπὸ σώματα φλιβῶν, οὐ πλήρεα οὐσῶν αἵματος. πρὸς δ' σώματα φλιζῶν σωακπίπτουσιν αἱ ῥῖνες. οὐκ εὐπαισι δὲ τοῖς τ' φλιβῶν σώμασιν, ἀλλ' εὐ ἐκείνοις μόνοις, καθ' ἃ σωακπίπτουσιν αἱ ῥῖνες. εἰσὶ δὲ τὰ τοιαῦτα σώματα στενά. ὥστε ᾧ μὲν αἷμα κωλύειν ὀξυχέως, ᾧ δ' ἀέρα μὴ κωλύειν εὐπορεῖν. μὴ ὅταν μὲν ᾧ αἷμα ὀρμήσῃ κάτω, ἀπέρχεται ὁ ἀὴρ, ὅταν δὲ ἄνω, ὀξυχέως. μὴ γίνεται ᾧ τοιοῦτον ὅμοιον τῷ γινομένῳ ὑπὸ τῆς πνεούσης κύρης. ἰδίᾳ γοῦν αὖτη δήσει πρὸ οὐσῆς αὐτῆς χεῖρα, πρὸς τῇ ἄνω ὀπῇ τῆς κλιψύδρας, τῆς ἀπὸ χαλκοῦ κατασκευασθείσης, οὐ βαπτίζῃ πρὸ κλιψύδρας εἰ τῷ ὕδατι, οὐκ ἀπέρχεται ᾧ ὕδωρ ὀξὺ τῆν κάτω ὀπῶν. ὅμβρεον γὰρ ᾧ ὕδωρ εἶπεν. ἀλλὰ κωλύει μὴ οὐκ ἰέναι εἰσελθεῖν εἰς τῆς κλιψύδρας ὁ ἀὴρ, πίπτων μὴ φράττων τοὺς στενοὺς ὁπάς. ταῦτας γοῦν ὅπα πυκνὰ ῥήματα. ἕως μὲν οὖν κάτω ἐστὶν ᾗ πῶμα διὰ πρὸ τῆς ἄνω ὀπῆς, οὐκ ἀπέρχεται ᾧ ὕδωρ ὀξὺ τῆς κάτω ὀπῆς. ὅμβρεον γὰρ ᾧ ὕδωρ ἔπιν. ἰδίᾳ δὲ ἀποστήσῃ καὶ ἀφέληται ἀφ' τῆς ὀπῆς πρὸ χεῖρα, ἀπέρχεται ᾧ ὕδωρ. ὀξὺ ᾧ ὀξυχέως ἐν ἀέρα ὀξὺ τῆς ἄνω ὀπῆς. ἐν γοῦν ἀέρα ἔστι πυκινὸν ῥέον, ἀπέρχεται οὖν ᾧ ὕδωρ, ἐλλείποντος καὶ ὀξυχρόου τῷ ἀέρος. ὃν πάλιν ἔπει τὸν ὄμβρεον. οὐ μόνον δὲ τῷ ἀέρος ὄντος ἐν τῇ κλιψύδρᾳ οὐκ ἀπέρχεται ᾧ ὕδωρ, ἀλλὰ κἂν ᾖ πλήρεις ὕδατος, τούτου γοῦν ἕνα ἀναλωπὸν ᾧ, ὅτι ᾧ ὕδωρ κατὰ βοΐδια ἔχει χαλκοῦ, ἀλλὰ κἂν ᾖ ἡ κλιψύδρα πέρεις

γίνεται ἡ ἔσοδος τῆς τροφῆς. διὰ γὰρ τοῦ στόματος. καὶ δι' ἄλλου ἡ τοῦ πρωτοπαθῶς ἔξοδος. ἄλλα δέ φησι ζῆν μὴ διὰ τὴν ἄλλων γίνεσθαι τουτέστι μὴ διὰ τὴν ἄλλων τροφῶν, δι' ὧν φέρεται τὸ σῶμα. οὐ γίνεται δέ. ἀλλὰ δι' ἄλλου μὲν ἡ εἴσοδος, δι' ἄλλου δὲ ἡ ἔξοδος. οὕτως δὲ πρὸς ταῦτα οὕτως, ἰκτὶ δεκτέον μὴ πλὴν ἐμπεδοκλέους τοῦ πρωτοπαθῶς δόξαν. σαφέστατα. δι' ὃ μὴ ὀλίγα τούτων δεκτέον ἐπισκοπεῖν. ὡς καὶ τὰ ἔξοντα. τὰ δ' ἄλλα παραλειφθέντα. κινολεῖν γὰρ ἔδει τὰ ζητούμενα σαφηνίζειν. χρείαν οὖν λέγει ἀκριβοῦς. πλὴν διὰ τῆς ταχέως ἀρτηρίας γινομένου. ἡ γὰρ διὰ τῆν μυκτήρων οὐ κυρία. γίνεται γὰρ μὴ διὰ τοῦ στόματος. ὅτι δὲ διὰ τῆς ἀρτηρίας ἰκ τῶν σπλάγχνων γίνεται ἡ ἀναπνοὴ οὐκ ἄδηλον. ὁ γὰρ πνεύμων, δι' οὗ ἡ ἀναπνοὴ γίνεται, ἐν τῷ σπλάγχνῳ ἐστίν. ὥστε αὐτὴ τοῦ ἐπεῖν διὰ τῆς ἀρτηρίας ἰκ τοῦ πνεύμονος, εἶπε διὰ τῆς ἀρτηρίας ἰκ τῶν σπλάγχνων. γίνεται οὖν ἰκ τῆν μυκτήρων, ἰκ τῆν σπλάγχνων διὰ τῆς ἀρτηρίας ἀναπνοή. ὥστε αὕτη ἐστὶν ἡ κυρία ἀναπνοή. ἡ δὲ τοῖς πάντα τὰ ζῶα δίκτυον ἡ πνεύμων πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ, μὴ ὀσφρήσεως χρῆν μετέχει πάντα. ἡ δὲ χρῆν ἐπῆκται, διότι σκώληκες ὄσφρεσιν καὶ πνοὴν τοιαύτην οὐ μετέχει ὀσφρήσεως.

Ε ΣΤΙ δ' οὖ πᾶσι ἡ αὐτὴ αἰσθητήριον. εἴρηται δὲ πρὸ αὐτῶν οὐ ἑτέροις σαφέστερον. γίνεσθαι δ' φασι πλὴν ἀναπνοὴν, μὴ ἐκπνοὴν, διὰ τὸ φλέβας εἶναι τινας, οὐ αἷς ὅτι μὲν αἷμα, οὐ μάτην πλήρεις εἰσὶν αἵματος. ἕρυσι δὲ πόρους εἰς ἡν ἔξω ἀδρᾶ. ἢ μὲν τοῦ σώματος μοῖραν, ἐλάττους. τὴν δὲ τῆς ἀφῆς μείζους. διὸ τὸ αἵματος κινεῖσθαι αὖω μὴ κάτω πεφυκότος, κάτω μὲν φθορμοῦ, εἰσρεῖν ἡν ἀφῆς καὶ γίνεσθαι ἀναπνοήν. ἄνω δ' ὄντος, ἐκπίπτειν δύρᾳζε, μὴ γίνεσθαι πλὴν ἐκπνοήν. παρεπαίζων ἡ συμβαῖνον, ταῖς κλειψύδραις.

Τ ουτέστι τῆς ὀσφρήσεως. ἀλλὰ ταῖς μὲν ἀναπνέουσι ἔστιν ὅτε. οἱ τόμοις δὲ ἡ ὑπόζωμα. καὶ ἄλλοις ἄλλο. εἴρηται δὲ ὡ ἔχ πρὸ αἰσθήσεως μὴ αἰσθητῶν. μὴ ὅτι πολλῷ πρότερον οὐ ταῖς πρὸ ζώων ἱστορίαις. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, τὸ μὲν τὸ σώματος μορίων, τοῦμα, ἡ αἷμα λέγει. ἡ δὲ κλειψύδρα, ἔστι μὲν ἀπλοῦν χαλκοῦν, ἔχει δὲ αὖω μὲν ἡ τόμα μικρὸν μὴ στενόν. κάτω δὲ ὁποῖς παλλὸς μὴ μικράς. οὐ ἡ κλειψύδρα ἐν τῆς κλείσει πλὴ αὖω ὁπὴν ἀσφαλίσαντα, οὐκ εἰσέρχεται διὰ τῆν κάτω ὀπῶν ἡ ὕδωρ. πλήρης γὰρ οὖσα ἀέρος ἡ κλειψύδρα, καὶ σώματος διὰ σώματος οὐ χωρεῖ ὄντος, πῶς ἂν εἰσέλθοι. ὅταν δὲ ἀνοίγῃ ἡ αὖω ὁπὴ, εἰσέρχεται ἡ ὕδωρ διὰ τῆν κάτω ὀπῶν. ἐξέρχεται γὰρ τότε ὁ ἀὴρ, διὰ τῆς αὖω ὁπῆς ἀπεωγμένος οὖσης. ὁμοίως δὲ μὴ ὕδατος πλήρης οὖσα ἡ κλειψύδρα, μὴ ἀπεωθεν κεκλεισμένη ἀσφαλῶς, οὐκ ἂν ἐξέλθοι διὰ τῆν κάτω ὀπῶν ἡ ὕδωρ. καίπερ ἀπεωγμένων οὐσῶν. καινοῦ γὰρ μὴ ὄντος, ἅπερ ἐξήρχετο ἡ ὕδωρ, μὴ οὐκ εἰσέρχετο ὁ ἀὴρ, ἵν' ἀντὶ ἡ τῆς κλειψύδρας μέρος, ἀφ' οὗ πέρ ἐξῆλθε ἡ ὕδωρ. διὰ μὲν γὰρ τῆς αὖω ὁπῆς οὐκ ἂν εἰσέλθοι ὁ ἀὴρ. ἔστι γὰρ κεκλεισμένη ἀσφαλῶς. διὰ δὲ τῆν κάτω οὐκ εἰσέρχεται. διότι ἐμποδίζει ἡ ὕδωρ. τῇ μὲν οὖν ἀληθείᾳ διὰ τὸ μὴ εἶναι κενὸν οὐκ εἰσέρχεται διὰ τῆς ὀπῆς ἡ ὕδωρ. ὡς δ' ἐμπεδοκλῆς ἂν φύσει διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀέρα. λέγει γὰρ ὡς γνωσόμεθα τῇ τῆν ἐπῶν αὐτῆ παραθέσει, ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἀὴρ μὴ τῆν ὀπῶν ἀπόμενος, βιαζόμενος εἰσελθὼν εἰς πλὴν κλειψύδραν, ἐμποδίζει τῇ ὠθήσει ἡ ὕδωρ. μὴ οὐκ ἐᾶ ἐξέρχεσθαι. πρὸς οὖν τοῦτ ἐστὶν ὡς ἐμπεδοκλῆς λέγει, ἢ ἄλλως ἔχει, οὐ καιρὸς σκοπεῖν.

Ω ΔΣ Δ' ἀναπνεῖ πάντα καὶ ἐκπνεῖ· πᾶσι λείφαι μοι
σαρκῶν σύμπυστ', πύματον κατὰ σῶμα τέτανται.
καὶ σφιν ὑδρισμοῖς πυκνοῖς τέτληται ἄλεξις
ῥινῶν, ἔχατα πῆρα, διαμπερὲς· ὥστε φανερὸν μοί.

Τ λὼ μὲν τῆν ἐπῶν διαίσιμα αὐτὸς ἀριστοτέλης σαφέστατα τέθεικεν. δεῖ δὲ καὶ ἡμᾶς τὰ κατὰ μέρος σαφηνίσαι. ἀλλὰ πρότερον ἐπάξης τῆν λέξεων μετιτέον. καὶ οὕτως ἐπὶ τὰ σαφηνίσεον. ἔστι οὖν ἡ, λίφαμαι, ἴσον τῷ, λειφόμαι μοι. οὐ γὰρ εἰσὶν ὡς ἐπί τινός φησι πλήρεις αἵματος, ἀλλὰ λείπονται. ἡ δὲ, πύματον, τῷ, ἔχατον. συνεῖπας δ' αὐτὰς λέγει φλέβας. ὁμοίως καὶ ἄλλοσε, ῥητορικῶς. λέγει οὖν συνεῖπας καὶ ἄλλοσε τὰς φλέβας. ἔχατα πῆρα, τοῦτ ἐστὶ ῥητορικῶς αὐτὰ τὰ τῆν ῥινῶν ἔχατα. ἔστι δὲ ἡ πῆρον εἶδος χοινίου ὥστε ἐπεὶ καὶ ἡ ἔχατον τῆς ῥινὸς χοινίον ἔστι ῥητορικῶς, ἐκάλεσε τὰ τῆν ῥινῶν ἔχατα, πῆρα. ὡς εἴλεγε καὶ πλὴν πάλαι ῥῖνα πῆρον διὰ τὸ μῆκος, φασὶ δὲ ἡ αἷμα. ἡ δὲ τόρον αἷμα, αὐτὸ τὸ ἁπαλὸν αἷμα. ὁμοίως δὲ τῷ ὕλματι μαρυῷ, αὐτὶ τῇ κύματι σφεσῶ. ὑπὸ τῇ δὲ λέγει τὸν χαλκὸν, διότι ᾧ ἄγεται καὶ μαλάσσεται πυρωθείς. αὐλοῦ πορθμὸν, τοῦ διφρακτικῶς αὐτὸν φησι τὸν αὐλόν. ὁμοίως δὲ καὶ τόρον δίμασ', αὐτὸ τὸ ὕδωρ. αὐχμῶ φιον δὲ αὐτὶ τῇ λαμπρὸν. πυκνὸν δὲ ῥόον λέγει τὸν ἀδρᾶ. ἔστι δὲ ἴσον τῷ, πυκνὸν ῥεῦμα. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ αἷσιμον ὕδωρ ταυτὸν ἔστι τῷ, καθαρὸν ὕδωρ. ἀλλὰ καὶ ἡ κλειδικαστέμενον ἴσον τῷ, παρασκευάμενον. ἡ δὲ ἀγνῶν ταυτὸν ἔστι τῷ, ἁδῶν. ἀγνὰ γὰρ αἱ ὁλαί. λέγει δὲ ἀγνὰς τὰς φλέβας. ἡ δὲ ὀπίσω ἴσον ἔστι τῷ, ἔξω. καὶ τὰ μὲν τῆν λέξεων τοιαῦτα. ἡ δὲ πᾶν τῆν ἐπῶν τοιοῦτον. οὐ πᾶσι τοῖς ἀναπνέουσι κατὰ ἡ ἔχατον ἤτοι πλὴν ἐμπεδοκλέα τὰς σαρκὰς. εἰσὶ γὰρ φλέβες οὐ

πλήρεις

καὶ ἀποθνήσκουσιν, ἐκπνέουσι δι᾽ ἣν ὕδρον εἰσελθόντα ἀέρα, μὴ ὠθίζαντα τὸ προϋπάρχον ὑδρο-
μέλι· μὴ οὐκέτι ἄλλο ἐκπνέουσι. διὰ τί; ὅτι οὐ γίγνονται εἰσπνοή. ἵνα εἰσέλθῃ ὕδρον μὴ ὠθίζῃ τὸ προϋ-
πάρχον. ὥστε πρωτεῖ ταῦτα κατ᾽ αὐτὴν ἡ εἰσπνοή. γίνεται δὲ τοὐναντίον. πρότερον γὰρ γίνεται ἡ ὑ-
πὸρ βολὴ τοῦ ὑδρομέλιτος. διὸ γίνεται ἡ εἰσπνοή. μὴ ἐπεὶ δι᾽ ἣν κατάψυξιν τοῦ οἰνομέλιτος, ἧττον κα-
τάψυξις αὐτὴ ἐστὶ τῆς ἐκπνοῆς, γίνεται ἡ εἰσπνοὴ, πρωτεῖα αὖται ἐκπνοὴ ὡς αἰτία, τῆς εἰσπνοῆς
ὡς αἰτιατοῦ. ὅτι δ᾽ ἡ κατάψυξις αὐτὴ αἰτία ἐστὶ τῆς ἐκπνοῆς, αὐτὸς ὁρᾷ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ζυζλίου. εἰσελ-
θὼν γὰρ ὁ ἐκτὸς ἀὴρ ψυχρός ἐστιν, καὶ πρὸς τοσοῦτον τῷ οἰνομέλιτι τὸ ὑδρομέλι, ὃ αὔρωτι τὸν οἰνόμε-
λιτα, συστέλλεται. οὗ συστελλομένου συστέλλεται καὶ ὁ πνεύμων. οὗ συστελλομένου, ὠθίζεται ὁ εἰσελ-
θὼν. ἔξω δ᾽ ἐλθὼν ἡ ἐκπνοὴ τὰ δ᾽ ἑξῆς δήλα.

Τὴν δ᾽ εἰς τὸν διάφραγμα τοῦ πνεύμονος εἴσοδον, μὴ πάλιν ὑδρομελιτος ἔξοδον, λαμβάνειν.

Λέγει οὖν τῇ λέξει τὸ, διὰ σαρκῶν. ἴσως ἡ πλὴν εἰς τὸν διάφραγμα τοῦ πνεύματος διὰ τῶν σαρκῶν εἴσοδον. ἔστι
δὲ τὸ λεγόμενον, ἄτοπον, πλὴν μὴ ὅτι ἔξωθεν τοῦ πνεύματος εἴσοδον μὴ ἔξοδον μὴ λαμ-
βάνειν ὑμᾶς, πλὴν δὲ ὅτι διὰ τῶν σαρκῶν λαμβάνει. ὡσπερ γὰρ αἱ ὀσμαὶ ὁμίχλαι τῆς ὅλης τοῦ σώματος μὴ τὸ ἐξ-
ωθεν τοῦ πνεύματος εἰσόδου, οὕτως ἴσως αἱ ὀσμαὶ ἀναθυμιάσεις μὴ τῆς ὅλης τῶν σαρκῶν εἰ γίνεται. καὶ δ᾽ αὖ αἱ ὀσ-
φρήσεις ἀναθυμιάσεις, ὡς σημαίνοντα μὴ ὅλης τὸ σαρκῶν γινομένας τινὸς εἰσόδου.

Λ΄ ΤΟΡΟΝ δὲ μὴ τὸ τοῦ ὑδρομέλιτος πλὴν αἰσθητικῶν εἴσοδον εἶναι. φαίνεται γὰρ τοὐναντίον. τὸ μὲν γὰρ ἐκπνέ-
ομενον εἶναι ὑδρομέλι. τὸ δ᾽ εἰσπνέομενον, ψυχρόν. ὅταν δὲ ὑδρομέλι ᾖ, ἀθροιζόμενοι τοὺς αἰσθητικοὺς. ὅλῃ γὰρ
τὸ μὴ καταψύχειν ἱκανῶς τὸ εἰσιὸν, πολλάκις συμβαίνει τὸν πνεύμονα αὐτόν.

Τοῦτο οὐ πρὸς πλὼ πλατύνους εἴρηται δόξαν, ἀλλὰ πρὸς πλὼ αἰσθητικόν. λέγων γὰρ ὁ αἰσθητικήρεμος. ὅ-
τι ὅταν ἀφῶσι τὸ ὕδωρ ὅλῃ τῶν βραγχίων, τῇ ὀξυωτίσει ὀξυθροῦται τὸ ὕδωρ. καὶ γίνεται εἰσ-
πνοή. τὸ δὲ ὀξυθρούμενον ὑδρομέλιτον ὀξυθροῦται. ἔξω δὲ λέγει, ὅτι συμβαίνει πλὼ αἰσθητικὸν γίνε-
σθαι εἰσιόντα ὑδρομοῦ. τὸ γὰρ εἰσπνέομενον ψυχρόν ἔστιν ὅταν δὲ ὑδρομέλι ᾖ τὸ εἰσπνέομενον; ὡς πᾶσι οἱ τοῖς
καλαμίνοις μὴ κανὼς ἐώθασιν ὀλῦ, ἀθροιζόμενοι τὸ αἰσθητικὸν. τὸ δὲ ἔστι τὸ ἀθροίζειν, αὐτὸς ἐσαφήνισεν
ὀλίγῳ, ὅτι τὸ πολλάκις καὶ πυκνῶς αὐτὸν τὸ πνεῦμα.

Λ΄ ΑΛΛΑ μὲν οὐ δοκοῦσι γε χρεία εἶναι τοῦ λιπαροῦ γίνεσθαι πλὼ αἰσθητικόν· ὡς ἁφομένου τῷ πνεύ-
ματι τοῦ ὑγροῦ πυρός. καὶ αἰσθητικοῦ τοῦ μὲν, ὡς πᾶσι ἐοικὸς πῦρ ὑπάρχειν μα εἶναι καλλιθρ. δοκοῦντος
δὲ τοῦ πυρὸς, γίνεσθαι πλὼ ἐκπνοὴν. ταῦτα γὰρ ἀρεῖται πάλιν. καὶ πρὸς ἔστιν ἣν λέγομεν, ἄτοπα
καὶ πρὸς τὸν ἔμπροσθεν. καὶ γὰρ ἐοικὸς τὴν ἄλλων ζώων, ἐχρὼν ἔστιν συμβαίνειν, ἢ τὸ αἰτίαλογον τοῦ
πνεύματος. γὰρ ἔχει ὑδρομέλιτα τὰ ζωτικά.

Ἵνα δρέφωσι τὸ ἔμφυτον ὑδρόν, γίνεται ἡ εἰσπνοὴ, ὡς πρόσθεν ἔφαμεν. ἔλεγε γὰρ ἔστιν γίνεσθαι
καὶ ἐοικὸς τὴν ἄλλων ζώων τὴν μὴ αἰσθητικόντων. ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα ἔμφυτον ὑδρόν. ὥστε
ἔλεγε καὶ ταῦτα αἰσθητὴν. ἵνα δρέφωσι τὸ οἰκεῖον αὐτοῖς ἔμφυτον ὑδρόν. καὶ ἡ ἔλεγε αἰσθητὴν, ἡ
τὸ αἰτίαλογον πάσχειν τῇ αἰσθητοῦ. τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ ὅλῃ τοῦ αἰτιαλόγου τῇ αἰσθητικῇ εἰσέρχεσθαι, πρὸς τὸ
ἔμφυτον ὑδρόν ἦν ἄρθρα. ὧν εἰσέρχεται δ᾽ ἀλλ᾽ ἐκτὸς ὡς ὁρᾷ πρόσθεν, ἀπτόμενος τοῦ ἐοικότος
τὸ ἔμφυτον ὑδρόν ὑμέτερος, ἐμφύεται αὐτό.

Ἔστιν ΓΕΙΤΑ καὶ τὸ γίνεσθαι τὸ ὑδρόν ἐκ τοῦ πνεύματος, τίνα χρὴ τρόπον λέγειν, πλασματοδῶς. μᾶλλον
γὰρ ἐκ τῆς ζοφῶς ἔοικε γινόμενον ὁρᾶσθαι. συμβαίνει δὲ καὶ κατὰ ἔστιν δόξαν πλὼ ζοφλῶ, ὡς τὸ περίττωμα ἀφιέναι. ἔοικε δ᾽ ἐοικὸς τὴν ἄλλων οὐκ ὁρᾶσθαι γινόμενον. λέγει δὲ ἐοικὸς αἰσθητὴς, καὶ ἐμπεδο-
κλῆς. οὐ μέντοι τίνος γε εἵνεκα. οὐ δὲ ἐοικὸς πάντων τὴν ζώων, οὐδὲν ποιεῖ δῆλον, εἴτε αἰσθητόν ἐστιν,
εἴτε μή. καὶ ἐοικὸς τῆς ὅλης τὴν μυκτήρων αἰσθητικῆς λέγει, ὅταν μὴ περὶ τῆς κυρίας λέγει αἰσθη-
τικῆς. ἔστι γὰρ ἡ ὅλῃ τῆς αὐτηρείας, ἐκ τῶν σωμάτων ἡ ἀναστοὴ, ἡ ἡ ὅλῃ τῶν μυκτήρων. αὐτοῖς δὲ χω-
ρὶς ἐκείνης οὐκ ἔστιν αἰσθητικοῖς τοῖς μυκτήρσι. ἡ τῆς μὲν ὅλῃ τῶν μυκτήρων γινομένης αἰσθητικῆς,
σφρισκόμενα τὰ ζῶα, οὐδὲν παίχουσι. τῆς δὲ καὶ πλὼ αὐτηρείας, ἀποθνήσκουσι. καὶ ταχῦται γὰρ ἡ
φύσις εἰ παρόντων, τῇ ὅλῃ τῶν μυκτήρων αἰσθητῇ, πρὸς πλὼ ὄσφρησιν οἰκείοις τῶν ζώων. διὸ πᾶσι ὀ-
σφρήσεως μὲν χρὸν μετέχει πάντα τὰ ζῶα.

Ἐπειδὴ δὲ γινόμενον ὑδρῶ φύεται γίνεσθαι. ἡ γὰρ σὰρξ ὑδρ αἵματος, ἀφ᾽ οὗ ζῆσι, ἡ δὲ πῦρ οὐσίας ὑδρ ἐ-
λαίου ἢ ὅλως ἐκ τοῦ καυσοῦ. εἰ οὖν ἡ σὰρξ ἡ μὲν ὑδρομέλι φύεται, ἐκ τοῦ εἰσιόντος εἰ ταῖς εἰσπνοαῖς
ἀέρος, δῆλον ὅτι ὑδρ αὐτοῦ γίνεσθαι. οὐ γίνεσθαι δέ. ἀλλ᾽ ἔοικε τῆς ἀτμίδος τῆς γινομένης ἐκ τῆς ζοφῶς. ὡς
πολλάκις εἴρηται, ἡ πάλιν ῥηθήσεται πρὸς ἣν τέλος τοῦ παρόντος βυβλίου. ὅταν λέγῃ, πλὼ οἰκείας
ἡ ἀληθείας τὴν περὶ αἰσθητικῆς δόξαν. ἄλλως τε φησὶν, εἰ τῷ εἰσιόντι πνεύματι ζῆσι τὸ οὖν μὲν θερ-
μὸν, συμβαίνει δι᾽ οὗ μορίου εἰσέρχεσθαι ἡ ζοφῶ, δι᾽ αὐτοῦ τούτου γίνεσθαι ἡ πλὼ τοῦ ἐκπνεομένου ἔξο-
δον. ἐπεὶ γὰρ κατ᾽ ἐκείνους εἰσιόντος τοῦ ἀέρος ζῆσι τὸ ἀὴρ μὲν, τὸ δὲ ἐκπνεόμενον ὑδρόν ἐστιν ἡ γί-
νεται ἡ ἐκτὸς, εἰσέρχεται δὲ ἡ ὑδρόν ἐστιν ὅλῃ τοῦ σώματος ἡ τῶν μυκτήρων, δι᾽ ὧν αὖρα ἡ τῆς ζο-
φῶς ἔξοδος γίνεται, ὅλῃ τὸ αὐτῶν τούτων ἡ ἡ τοῦ ἐκπνεομένου ἔξοδος γίνεσθαι. ὁρᾶται δὲ ὅτι δι᾽ ἄλλου

πρὸς συστολὴν, τὸ θῶρμον τὸ ἐν τοῖς ταῖς τοῦ νώτου ζωρξὶν, ὥθεῖ καὶ ὑβρικεν πίζει ἐκτὸς. καὶ γίνεται ἡ ἐκπνοὴ διὰ τοῦ τοῦ νώτου σαρκῶν. δι' ὧν ἐγγίνεται καὶ ἡ εἰσπνοή. οὐ μένει δὲ τὸ τοῦ σαρκῶν θῶρμον ὑβρίχεται καὶ κατὰ πλάτωνα, ἀλλὰ καὶ τὸ ὠθεῖζειν αὐτόν. σωιεχὲς γοὰρ καὶ εὐ γιγνόμενος τό, τε ὠθεῖζειν καὶ τὸ ὠθεῖν, ἀεὶ κινεῖται συνεχῶς ὑβρίχεσθαι τῷ ὠθεῖν τι. ὥστε κατὰ πλάτωνα ὅταν γίνεται ἡ ἐκπνοὴ διὰ τὸ σώματος, γίνεται καὶ εἰσπνοὴ διὰ τοῦ νώτου ζωρκῶν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἐκπνοή. πάλιν δὲ τῆς ἐκπνοῆς γινομένης διὰ τοῦ σαρκῶν, ἐνδιαθεῖται ὁ ἐκτὸς ἀὴρ. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ σώματος ἢ τῶν ῥινῶν. καὶ γίνεται ἡ εἰσπνοή. ὅστις ὁ διὰ τοῦ σώματος ἢ τῶν ῥινῶν εἰσελθὼν εἰ τῇ εἰσπνοῇ, ἀπδέχεται πρὸς τὸν, ἵνα πλερώσῃ αὐτό. καὶ κἂν εἰσπλεῖν καὶ θῶρμασθεὶς, ἄπρατον ὡς πρὸς συστολὴν ἐν εἰ τῇ ζωκχείᾳ αὐρτηρίᾳ θῶρμόν. οὐ γοὰρ πᾶν ὑβιλθεν, οὐ δὲ πᾶν ἀπλθεν μετὰ τοῦ ὑβιλθότος. ἀλλ' ἕτερον θῶρμασθεν. θῶρμάζεται δὲ κατὰ πλάτωνα ὑπόκωσιν οὐ πᾶν ὁμοῦ, ἀλλὰ μέρος τῇ πάλιν μέρος. καὶ οὕτως. ὡς γοὰρ οὐ πᾶν τοδὶ ἐν ὕδωρ ἅμα γίνεται ἀὴρ, ἀλλὰ κατὰ ζωχὺ, οὕτω καὶ ὁ εἰσελθὼν ἀὴρ, οὐ πᾶς ἅμα θῶρμάζει ἀλλὰ μέρος. ὁ πρῶτον θῶρμασθὲν ὑβὺς ἀπῆλθεν πρὸς τὸ συστολὴς. καὶ εὐθὺς ὠθεῖσεν. καὶ ὑβὺς ὑβῆλθεν τὸ ὠθεῖν. τῇ σωιεχῆλθε τὸ ὠθεῖζειν. πολὺ γοὰρ ἔδιν ὡς φησὶ τὸ προῦπάρχον. εἰ δὲ πολὺ, σμικρότι μικρᾶς ῥοπῆς τυχὸν ὑβρίχεται. τὸ δὲ εἰσελθὸν διὰ τοῦ σώματος, ἀπδέχεται πρὸς τὸ νώτον. καὶ τὸ θῶρμασθὲν αὐτῆς, ἀπδέχεται ὡς πρὸς συστολὴς, τὸ οὐ τῇ ζωκχείᾳ αὐρτηρίᾳ, πολὺ ἤδη γιγνόμενος, διὰ τὸ καὶ χρόνον ἤδη θῶρμάζεσθαι ἱκανόν. πρὸς δὲ ἀπελθὸν, ὥθεῖ καὶ ἐκβάλλει ἔξω σωιεχῆλθὸν καὶ αὐτό. καὶ οὕτω πάλιν διὰ τοῦ σώματος καὶ τῶν ῥινῶν, δι' ὧν ἡ ἐκπνοὴ γίνεται καὶ ἡ εἰσπνοή. δι' ὧν πάλιν τῆς διασώματος ὑβελθόντος, ὥθεται ὁ ἐκτὸς. καὶ εἰσέρχεται διὰ τῶν σαρκῶν. ὅστις πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν σαρκῶν ὑβελθὼν, εἰσέρχεται διὰ τοῦ σώματος ὁ ὑπ' αὐτῆς ὠθεῖς. ἔστω δὲ κύκλος ὅδὶ. ἡ δι' ὃ τῷ τμαίῳ γεγραμμένη περίωσις. περίωσιν λέγω πλὼ ὠθῆσιν, καθ' ἣν ὠθεῖται ὁ ἐκτὸς ἀὴρ ὑπὸ τοῦ ὑβελθόντος. αὕτη οὖν φησὶν ἡ περίωσις οὐδὲν διάφερεν τοῦδὲ τῶν ἄλλων ζώων. ὅτι τῶν τε σὺ τόμων καὶ τῶν οὐσέρων ὁμοίως καὶ τῶν πλευρῶν. οὐ γοὰρ ἔδιν ἡ τῶν πλῶν σαρξ μανὴ, πλήρης ὢν ζωκ πδρῶν. ἵν' εἰσέρχεται ὁ ἀὴρ. οὐδὲν οὖν περὶ τῶν ἄλλων διάφερε, τίνα τρόπον κατα-λύχεται ὁ ἐμφυτον θῶρμόν. τοῦτου γοὰρ ἔδι σκλωτηκὸν, τίνα τρόπον αὐτοῖς ἡ τοῦ θῶρμοῦ γίνεται σωτηρία. πότερον οὖν φησὶν ἐν αὐὴν τρόπον μὴ τὰ ἄλλα κατα-λύχεται, ἢ τῇ τοδὶ ἀσει, ὃν καὶ τὰ πτίλα, ἢ ἄλλως. ἢ μᾶλ οὖν μόνα τὰ πτίλα σώμενα ἀκπνεῖν, ἕλκει πλὼ αὐτὰς εἰσπνεῖν τοῦ διακπνόνα. εἰ δὲ καὶ τὰ ἄλλα καὶ τρόπον ἄλλον, ἀλλ' οὐ τῇ τοδὶ ἀσει, ἕλκει καὶ τοδὶ τούτων διειρίσασθαι.

Σ ΙΟΝΤΟΣ γοὰρ ἔξω τοῦ θῶρμοῦ διὰ τοῦ σώματος, ἐν τοδὶ ἔχονται ὠθόμενον ἀὴρα φερόμενον, μὴ πίπτειν ἐς ἐν αὐὴν τόπον φησὶ διὰ μανῶν οὐσῶν τῶν σαρκῶν. οὗτοι ὁ οὐ ὑβὺς ὑβῆλθεν θῶρμον, διὰ τὸ μὴ εἶναι κενὸν, αὐτὶ τοδὶ τα μένων ἀλλήλοις. θῶρμασθῆναι δὲ πάλιν ὑβελθεν κατὰ ἐν αὐὴν τόπον καὶ τοδιωθεῖν εἴσω διὰ τοῦ σώματος ἐν ἀὴρα ἐν ἐκπίπτοντα θῶρμόν. μὴ ἔξω δὲ διαπλεῖν ἀεὶ πειῶντας, ἀκπνέοντάς τε μὴ ἐκπνέοντας. συμβαίνει δὲ τοῖς οὕτως διομεῖοις, πρότερον πλὼ ἐσπνολὼ γίνεσθαι τῆς ἐκπνοῆς. σημεῖον δὲ, γίνεται μᾶλ γοὰρ ἀλλήλοις ταῦτα παραλλήλα. πλευτῶντες δὲ, ἐκπνέουσιν. ὥστ' ἀκγκαῖον εἶναι πλὼ ἀρχὴν ἐκπνολό. ἔτι δὲ ἐ τινος οὖκα ταῦθ' ὑπάρχει τοῖς ζώοις. λέγω δὲ, τό, τε ἀκπνεῖν καὶ ἐ ἐκπνεῖν, οὐδὲν ἀφήκασιν οἱ ἔξωθεν ἐν τρόπον λέγοντες. ἀλλ' ὡς τοδὶ συμπτώματός τινος ἀφφαίνον) μόνον. καί τοι κύρια ταῦθ' ὁρῶμεν τοῖς ζῶσι τὰ πλευτῶντα, ὅταν μὴ ἀκπνεῖν μὴ δυνῶνται, τότε συμβαίνει γίνεσθαι πλὼ φθορὰ τοῖς ἀκπνέουσιν. ἔτι δὲ ἕτοθεν, ἐ πλὼ μᾶλ τῷ θῶρμῷ διὰ τοῦ σώματος ἔξοδον τῇ πάλιν εἴσοδον, μὴ λανθάνειν ὑμᾶς.

Σ ἴσωμεν προσεχῶς λέγειν ἐν πλάτωνα ὅτι ὅταν ὑβέλθῃ ἐ θῶρμὸν εἰ τῇ ἐκπνοῇ, διὰ τοῦ σώματος ὥθεῖ ἐν ἐκτὸς ἀὴρα. οὐ γοὰρ ἔδι κενὸν ἵν' εἰσέλθῃ. ὁ δὲ ὠθεῖς εἰσέρχεται διὰ τῶν ζωκρῶν. τῇ τοδιελθὸν ἐ εἰ αὐτοῖς θῶρμὸν, ἀπδέχεται ὡς ἐν τρόπον τοῦ ὑβελθότος ἀφ' τοῦ σώματος θῶρμοῦ, ἵνα πλερώσῃ αὐτόν. εἰ ᾧ γινόμενος, ἐ γινόμενον αὐτῆς θῶρμὸν, ἀπδέχεται πρὸς ἐ συστολὴς αὐτῷ θῶρμόν. ἔστι δὲ συστολὴς αὐτῷ, ἐ οὐ ταῖς μανῆς σαρξὶ, δι' ὧν εἰσῆλθεν, ὑπάρχον. ᾧ πρεσπισὸν ὥθεῖ τῇ ὑβέχει, σωιεχόμενον καὶ αὐτό. καὶ γίνεται ἡ ἐκπνοὴ διὰ τῆς αὐτῆς ζωκρῶν, δι' ὧν καὶ ἡ εἰσπνοή. τοῦτου γοὰρ ἔδι σκλωτηκὸν ἐ, θῶρμασθῆναι δὲ πάλιν ὑβελθεν, κατὰ ἐν αὐὴν τόπον. τὸ δὲ πάλιν ἐ διὰ τῆς σαρκῶν ὑβελθὸν, ὥθεῖ ἐν ἐκτὸς. ὅστις ὠθεῖς εἰσέρχεται διὰ τοῦ σώματος. καὶ ἀπδέχεται πρὸς τὰς σάρκας. ἀφ' ὧν ὑβέλθεν ἐ τοιοῦτον ὠθῆζειν. ἐκεῖ δὲ γινόμενος ἐ θῶρμασθὲν αὐτῆς, ἀπδέχεται πρὸς ἐ συστολὴς. λῶ δὲ συστολὴς ὡς ἡ ὑπόκωσις, ἐ οὐ τῇ ζωκχείᾳ οὖ αὐρτηρία. ὅπδε ὠθῆζειν ἐξδέχεται σωιεχῆλθὸν καὶ αὐτό. καὶ γίνεται πάλιν ἡ ἐκπνοὴ διὰ τοῦ σώματος, δι' οὗ καὶ ἡ εἰσπνοή. θεὶς δὲ πλὼ τοῦ πλάτωνος δόξαν, λέγει ὅτι συμβαίνει τοῖς οὕτως διομεῖοις, πρότερον γίνεσθαι πλὼ εἰσπνολὼ τῆς ἐκπνοῆς. ἔστω δὲ παυτὸν δῆλον, πρότερον ἐ ἄπτον γίνεσθαι τῆς εἰσπνοῆς, τῇ τῆς ἐκπνοῆς. ἐκπνοὴ γοὰρ ἐ εἰσελθὸν εἰ τῇ ἀκπνοῇ ἀὴρ καὶ θῶρμασθεὶς, ὥθεῖ ἐ πρῶτον πάρχον θῶρμὸν, μὴ γίνεται ἡ ἐκπνοὴ, δῆλον ὡς εἰ μὴ εἰσῆλθεν, οὐκ ἂν ἐγίνετο ἡ ἐκπνοή. σημεῖον δὲ, πλευτῶντες γὰρ καὶ ἀποθνήσκοντες,

πυρλιζονται, καὶ διὰ μέθης τὰς ἐκπνοὰς, ἕλκει δὲ ταῖς ἁλίαις μὴ ἀκαπνεῖν. οὐ γὰρ πυκνοῦνται τὸ
πᾶν τὰ σώματα ὑπὸ μόνου. μὴ πυκνούμενα δ'. ὅλων ὡς οὐ δι' ὀξύχολοι) αἱ σφαῖραι. τούτων δὲ μὴ ὀξυχο-
μούντων, οὐ χρεία τῆς ἐκπνοῆς. ναῦς δὲ μᾶλλον διὰ μέθης δεῖ ταῖς ἁλίαις τῆς ἀκαπνίας. δεῖ δὲ τῷ ψύχει
ὑπεῖναι. γίνεται δὲ καὶ τοὐναντίον ἄπειρον ὂν ὁ ἀὴρ μόνον τὸ φυσικὸν. αὐτὸς μὲν γὰρ φυσικὸν ὅτι ὅλῳ τῷ
σφαίρᾳ ἐκπυρώσιν, ὅπερ ταυτὸν ἔστι τῷ ὅλῳ θερμῷ εἶναι γίνεται ὑπὸ πνεύ. ὁρῶμεν δὲ μᾶλλον
γινόμενον ὅλῳ πλῆθος θερμοῦ. ἀλλ' οὐ ὅλῳ σβέσιν. ὅταν γὰρ πολὺ ἀέρισθῇ ὁ θερμὸν μὴ ἀκαπνίσαν-
τες, τότε διὰ μέθης τὰς ἐκπνοὰς. ἀλλὰ καὶ ἁλίζοντες τοῦτ' ἔστι θερμαινόμενοι πολλάκις ἀκαπνίσαν
τῷ λεῖα θαι ἐμφύσεως, ὅλῳ πολλοὶ θερμότητα. ὅταν γὰρ ὁ τῆς παρεμπέσασ φυσὶ πῦρ εἰδὶ
πῦρ γένηται, ζέσις δὲ ἔστιν ὅτι τῷ, ὅταν θερμότης εἰδὶ τῇ οἰνώσει θερμότητι ὑμᾶς γένηται,
τότε διὰ μέθης τὰς ἐκπνοάς.

Η' Δ'ΕΝ τῷ τιμαίῳ γεγραμμένῳ περίωσις, περί τε τῆν ἄλλων ζώων, οὐδὲν διαφέρει τίνα τόπον αὐ-
τοῖς ὑπὸ τῆ θερμοῦ γίνεται σωτηρίαν. πότερον ὁ αὐὸν, ὃ δι' ἄλλο τινὰ αἰτίαν. εἰ μὲν γὰρ μόνοις
ὁ τῆς ἀκαπνίας ὑπάρχει τοῖς πιζοῖς, λεκτέον διὰ αἰτίαν, τῆ μόνοις. εἰ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις. ὃ
δὲ χρόφος ἄλλως καὶ πολὺ τούτου διαφέρειν, ὥστε δυνατὸν ἀκαπνίαν εἶναι. ὅπερ δὲ καὶ πλα-
σμακτόδης ὁ τόπος τῆς αἰτίας.

Λ'" λέγει πολὺ ἀκαπνοῖς εἰ τῷ τιμαίῳ πλάτων, καὶ πῶς λέγει γίνεσθαι διὰ ἀκπνολῶ, σαφῆ ἔστω,
» εἰ πρότερον διὰ ὅλων αὐτῆ ῥῆσιν παραγράψομεν, ἔχουσιν φδί. πάλιν δὲ ὁ τῆς ἀκαπνοῖς ἴδω-
» μεν πλῆθος. αἷς χρόμενον αἰτίαις τοιοῦτον γέγονεν, οἷον πρὸ τοῦ διὰ μέθης ἐκπνοὴ κενὸν οὐδὲν
» ἔστιν, εἰς ὃ τῆν φθορομένων διαφυσᾶται ἀφ' ἑαυτῶν τι, ὁ δὲ πνεῦμα φθείρεται παρ' ὑμῶν ἔξω, ὁ μὲν
» ζέσις ὕδη παντὸς ἦν, ὡς οὐκ εἰς κενὸν ἀλλὰ ὁ πλησίον ἐκ τῆς ἕδρας ὠθεῖ. ὁ δ' ὠθούμενον ὑπ' ἐ-
» λαύνει ὁ πλησίον ἀεί. καὶ κατὰ ταυτὸν πᾶν διὰ αὐτὸ ἀνάγκη πᾶν ὑπελαυνόμενον, ὅσον εἰς τὸν ἕδραν
» ὑπῆλθεν ὁ πνεῦμα, εἰσὶν ἐκεῖσε καὶ ἀκπνοὴν αὐτῷ, ξυνίστανται τῷ πνεύματι. καὶ ζέσις ἅμα
» πᾶν διὰ φοχρῦ ὑπελαυνομένου γίνεται, ὑπὸ ὁ κενὸν μηδὲν εἶναι. διὸ ὁ δὴ ὁ τῆν σωμάτων καὶ τῆ πνεύ
» ματος ἔξω μεθιεὶ ὁ πνεῦμα, πάλιν ἕστω τῆ ὑπὸ ὁ σῶμα ἀφρὸς ὅσον ὑπὸ μεσῶν τῆν ζερκῶν ὄγκο
» μένου καὶ ὑπελαυνομένου, γίνεται πλῆθος. αὐξεις δὲ ἀφριζόμενος ὁ ἀὴρ, καὶ ὑπὸ τῆ σώματος
» ὑγιῶν, ὅσον διὰ ἀκπνοὴν ὑπελαθῇ, κατὰ διὰ τῆ σώματος καὶ τῆν μυκτήρων διόδων. διὰ δ' αἰτίαν
» τῆς ἀρχῆς αὐτῶν θετέον τάνδε. πᾶν ζῶον ἑαυτῆ τὰ οἰκεῖα ὑπελαύνει ὁ σῶμα καὶ τὰς φλέβας θερμό
» τητα ἔχει, ὑπὸ οὐ ἑαυτῷ πηγὴν τινα οὖσαν πυρός. ὃ δὴ καὶ προσεικάζομεν ᾧ τῆ κύρτου πλέγμα
» τι, κατὰ μέσον διατεταμένον, ἐκ πυρὸς πεπλέχθαι ὁ πᾶν. τὰ δ' ἄλλα ὅσα ἔξωθεν, ἀέρος. ὁ θερ
» μὸν δὴ κατὰ φύσιν εἰς διὰ ἑαυτῆ χώραν ἔξω πρὸς ὁ συγγενὲς ὁμολογεῖσθαι. δυσὶν δὲ τοῖν ἐξό
» θεν οὖσιν, τῆς μὲν κατὰ ὁ σῶμα ἔξω, τῆς δὲ κατὰ ὁ σῶμα καὶ τὰς ῥῖνας, ὅταν μὲν ὑπὸ θάτερα
» ἐρεμίσῃ, θάτερα ὑπελαθεῖ. ὁ δὲ ὑπελαθεὶν, εἰ ὁ πῦρ ἐκπίπτειν θερμαίνεται. ὁ δ' ὑγιὸν ψύχεται.
» μεταβαλλόσης δὲ τῆς θερμότητος, ἡ τῆν κατὰ διὰ τοῦτο ἐξόθεν θερμοτέρων γινομένων, πά-
» λιν ἐκεῖσε ῥέπει αὖ ὁ, θερμότερον μᾶλλον πρὸς διὰ αὐτῆς φύσιν φθορόμενον, ὑπελαθεῖ τὰ κατὰ θά
τερα. ὁ δὲ, τὰ αὐτὰ πάσχει, καὶ τὰ αὐτὰ αὖτα ποιεῖν ἀεὶ, κύκλῳ οὕτω σαλευόμενον, οὔθ' καὶ
οὔθ' ἁπαρεγασμένον ὑπ' ἀμφοτέρων, διὰ ἀκαπνολῶ καὶ ἐκπνολῶ γίνεσθαι παρέχεται. οὐ δὴ τού-
τοις δῆλος ἔστι πλάτων, διὰ ἀκπνολῶ λίτων γίνεσθαι, μὴ ἐκ μόνου τῆ σώματος καὶ τῆν ῥινῶν,
ἀλλὰ καὶ ἐκ παντὸς ἄλλου σώματος, μανῶν οὐσῶν ὡς φησι τῆν σαρκῶν. λαβὼν γὰρ ἀληθὲς ὅτι
οὐκ ἔστι κενὸν, ἀλλ' ἅπαν πλῆρες, τὰ ἑξῆς οὕτω συνάγει. ὅταν μὲν γὰρ φησι δῆλος τῆς ἐκπνοῆς
ἐκ τῆ σώματος ὑγιέλθῃ ὁ ἀὴρ, ὠθεῖ ἑαυτὸν ἐκ τῆς ἕδρας. οὐ γὰρ ἔστι κενὸν. ἵνα εἰσέλθῃ. οὗτος δὲ ὁ ἐκ τῆς ὠ-
θεῖς ἕστω τῆ ὑγιελθόντος, ἀντιμεθίσταται τῇ βίᾳ τῆ ὠθοῦντος. καὶ πρὸς πᾶσαν ταῖς σαρξὶν ὑ-
μῶν, μανῶν οὐσῶν, εἰσέρχεται, καὶ γίνεται ὑ ἐκπνοὴ δῆλος τῆν σαρκῶν. εἰσελθὼν δὲ καὶ πα-
ρελθὼν ὁ οὐ ταῖς σαρξὶ θερμὸν ὡς πρὸ ποτὲ μὸς τις κατὰ ὁν μῦθον δι' ἄλμης ῥέων, καὶ φυ-
λάττων διὰ ἄκρας ψυχρότητα, ὡς καὶ ὁ ποτὲ μὸς ὁ οὐ τῷ μύθῳ διὰ γλυκύτητα, δῆλος τῆς θαλάτ-
της διὰ χόμους. εἰσελθὼν οὖν δῆλος τῆν σαρκῶν, ἀπὸ ἥκεται ὡς ὁν τόπον, δῆλος ὁ μὴ εἶναι κενὸν,
τῆ ὑγιελθόντος ἐκ τ' σώματος ἀφρὸς. καὶ εἰς πλῆρες ὁν τόπον. ἴσως γὰρ λόγου χάριν ὁ τόπος τῆ
ὑγιελθόντος ἐκ τῆ σώματος καὶ τῆν μυκτήρων ὑ τῇ ἐκπνοῇ ἀφρὸς, ἅπαξ ὑ ζαχείας αὐτηρίας. οὗ-
τος οὖν ὁ οὐ τῇ ζαχείᾳ αὐτηρίᾳ, ὑγιελθὼν δῆλος τῆ σώματος, ὠθεῖ ὁν ἀφρὸν. ὅστις ὠθεῖς ἀντιμετίστη
τῇ βίᾳ τῆ ὠθοῦντος. καὶ προσίπτα, λόγου πάλιν χάριν, ταῖς οὐ τῷ νάτου μου σαρξί. δι' ὧν ζερ-
κῶν μανῶν οὐσῶν, εἰσῆλθε καὶ ἀπὸ πρὸς πλῆθος ζαχείας αὐτηρίας. ἵνα πλήρωσιν αὐτὸν. οὐ γὰρ ἔστι
κενὸν. εἰ αὐτῇ δὲ γλυόμενος μὴ θερμανθεὶς, ἀπέρχεται πρὸς ὁ θερμὸν, ὁ ὃν οὐ ταῖς τῆ νάτου σαρ
ξί. ὁ γὰρ ὅμοιον φησι μὴ συγγενὲς πρὸς ὅμοιον μὴ συγγενὲς φθορᾷ) ἀπελθὸν δὲ μὴ ξυγγενόμενον τῷ οἰκ
ῳ νάτου μου θερμῷ, ὠθεῖ αὐτὸ. ὡς γὰρ ὁ εἰσὼν δῆλος τῆ σωλῆνος ὕδωρ, ὠθεῖ ὁ προ οὖ πάρχον μὴ ἀπέρχε),
μὴ τῆτο πάλιν ὠθεῖ ὁ ἐπόμενον, οὕτω καὶ ὁ ἐκ τῆς ζαχείας αὐτηρίας ἐλθὼν θερμὸν, ὡς συγγενὲς

γενον, οὐ διὰ μὴ ἰῶ πνεύμων, οὐκ ἀὸ ἔλιγον ὅτι ἀναπνεῖ. ἀλλὰ μᾶλλον τοὐναντίον ὅτι οὐκ ἀναπνεῖ.

Δ ΗΜΟΚΡΙΤΟΣ δ' ὅτι μὲν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς συμβαίνει τι τοῖς ἀναπνέουσι λέγει, φάσκων, κωλύειν ἐκθλίβεσθαι τὸν ψυχρόν. οὐ μέντοι ὡς τούτου γε ὤντος ποιήσαντος τὴν φύσιν, οὐδὲν ἔρρηκεν. ὅλως γὰρ ὧδε καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοὶ, καὶ οὗτος οὐδὲν ἅπτεται τοῖς τοιούτοις αἰτίοις. λέγει δ' ὡς ἡ ψυχὴ καὶ τὸ θερμὸν, ταὐτὸν τὰ πρῶτα σχήματα τῆν σφαιροειδῶν. ἐκκρινομένων οὖν αὐτῶν ὑπὸ τῆ περιέχοντος ἐκθλίβεσθαι, δοκεῖσθαι γίνεσθαι τὸν ἀναπνοὴν φησιν. οὐ γὰρ τῷ ἀέρι φαίνεται ἀριθμὸν εἶναι τὴν τοιούτων, ἃ κωλύει ἐκεῖνο. νοῦν καὶ ψυχὴν. ἀναπνέοντος οὖν καὶ εἰσιόντος τοῦ ἀέρος, σωθεισῆς ταῦτα καὶ σώζεσθαι τὸν θλίβειν, κωλύει τὸν οὐσίαν τοῖς ζώοις εἶναι ψυχήν. καὶ διὰ ταῦτα οὐ τῷ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν, εἶναι τὸ ζῆν καὶ τὸ ἀποθνήσκειν. ὅταν γὰρ κρατῇ τὸ περιέχον, σωθλίβειν, καὶ μηκέτι τὸ ζωτικὸν ἐνεῖσθαι, οὐ δυνάμενον ἀναπνεῖν, μὴ δυναμένου ἀναπνεῖν, τότε συμβαίνειν τὸν θάνατον τοῖς ζώοις. εἶναι γὰρ τὸν θάνατον, τὸν τοιούτων σχημάτων ἐκ τοῦ σώματος ἐξοδον, ἐκ τῆς τοῦ περιέχοντος ἐκθλίψεως. τὸν δ' αἰτίαν διὰ τί ποτε πᾶσιν μὲν ἀναγκαῖον ἀποθανεῖν, οὐ μέντοι ὅτε ἔτυχεν, ἀλλὰ καὶ τὰ φύσιν μὲν, γήρα. βίᾳ δὲ παρὰ φύσιν, οὐδὲν διαλλάσσει. καὶ τοι ἐχρῶν, ἐπεὶ ὁτὲ μὲν φαίνεται ζῶον γινόμενον. ὁτὲ δ' οὐ φαίνεται, πότερον ὁ αὐτὸς αἴτιος, ἐξωθεῖν ἢ οὐτός. οὐ λέγει. δι οὐ δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀναπνεῖν, τί ὁ αἴτιος. πότερον ἔσωθεν, ἢ ἐξωθεν. οὐ δὲ γὰρ ὁ δύρακθεν νοῦς, τηρεῖ τὸν ζωθεσαν. ἀλλ' ἔσωθεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς γίνεται τὴ τῆς κυήσεως. οὐχ ὡς βιαζομένου τοῦ περιέχοντος.

Δ ημόκριτος ὡς ἐν τῷ πρώτῳ τῆν περὶ ψυχῆς φησιν, πῦρ τὸν ψυχὴν ἠγούμενος, ἐκ δὲ πῦρ ἐκ τῶν σφαιρικῶν ἀτόμων ποιῶν. καὶ ταύτην ἐκ τῆν σφαιρικῶν ἀτόμων καταστηρίζει. ἠγούμενος ἓν τὸν ψυχὴν τοιαύτην, ἐλεγεν ὅτι ψυχρὸν ὂν τὸ περιέχον, καὶ διὰ τοῦτο πυκνοῦν τὰ σώματα, ἀνάγκη τῷ πυκνώσει ἐκπυρωτίζεσθαι τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους διὰ τὸ ἀκίνητον. δύνανται γὰρ τῆν σωμάτων ἡ σφαῖρα. διᾷ ὧν σφαιρῶν τῷ ζῴῳ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ ζῆν ὑπάρχει. ἐπεὶ οὖν ἐκπυρωτιζομένων τῆν σφαιρικῶν ἀτόμων, καὶ δοκοῦσι φθείρεσθαι τὸ ζῶον, βοηθεῖ τις γίνεσθαι τῷ ζῴῳ ἡ εἰσπνοή. εἰσπνέον γὰρ εἰσέρχεται ἄλλας ἔξωθεν ἀτόμους σφαιρικὰς ἀντὶ τῆν ἐκπυρωθεισῶν. διὸ μέχρι τούτου ζῶμεν, ἄχρις ἂν ἀναπνέωμεν. τῆς δ' ἀναπνοῆς παυσάσης, καὶ τῆς ζωῆς παυόμεθα. οὐ μόνον δ' ἔλεγε δημόκριτος, ᾧ εἰς κεῖσθαι διὰ τῆς ἀναπνοῆς τὰς σφαιρικὰς ἀτόμους, καὶ προσκεῖσθαι ἡμῖν ἀντὶ τῆν ὀξυθυμουσῶν, συμβαίνειν ἡμᾶς ζῆν. ἀλλὰ καὶ ᾧ τὰς εἰσιούσας διὰ τῆς ἀναπνοῆς κωλύειν τῇ πλείονι ῥύμῃ τὰς μαλλούσας ὀξυθύμους γίνεσθαι. καὶ οὕτω πλείονος γινομένου, καὶ τῷ εἰκεινήτῳ θερμαινούσας τὸ τῆν ζώων σῶμα, ἐκκρούειν τὸν ἔξωθεν ψῦξιν. ὥστε αὐτὰ γίνεσθαι τὸ ἐκπυρωτίζεσθαι αὐτάς. ἡ μὲν οὖν διάνοια αὕτη. καὶ τὰ δὲ τὸν λέξιν τὸν, καὶ τὸ θερμὸν ταυτὸν, τὰ πρῶτα σχήματα τῆν σφαιροειδῶν, ταυτὸν ἔστι φ, καὶ τὸ θερμὸν ταυτὸν, τὰ σφαιροειδῆ τὰ πρῶτα τῶν σχημάτων. πρῶτα γὰρ τῆν σφαιρῶν σχημάτων τὰ σφαιροειδῆ. ἀλλὰ καὶ τὸ καὶ φύσιν μὲν γῆρας, βίαια δὲ παρὰ φύσιν, ἴσον ἔστι φ, τὸ μὲν γῆρας καὶ φύσιν ἔστιν, ἡ δὲ βία παρὰ φύσιν. λέγων βίαιον θάνατον τὸν ψυχῶν οὖν φησιν εἰσπνεῖν αὐτὸν, διὰτὶ ὁτὲ μὲν γίνεται οὐ τῷ γῆρα ὁ θάνατος, ὁτὲ δ' οὔ. δύρακθεν δὲ νοῦν λέγει τὰς οὐ τῷ κόῃ, ὡς ὁ δημόκριτος οὐ μόνον σφαιρικὰς ἀτόμους. οὐ γὰρ δή φησιν ἐκεῖναι αὐτὰς εἶναι τῷ ἀναπνεῖν ἡμᾶς. ἀλλ' ἔσωθεν ἔστιν ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς. διὰ γὰρ σωτηρίαν γίνεται τῷ οὐ ἡμῶν θερμοῦ.

Α ΓΟΓΩΝ δὲ καὶ ὁ καπ ὁ τοῦ ἐχρῶν σωθλίβειν καὶ εἶναι διασέλλειν. ἃ μὲν οὖν εἴρηκε καὶ ὡς, ὡμολόγηται τὰ ἔστι. ἃ δὲ διανοεῖται ἀληθῆ εἶναι τὰ πρότερον λεχθέντα, καὶ μὴ πάντα τὰ ζῶα ἀναπνεῖν, οὐ τοῦτο παντὸς θανάτου τὸν αἰτίαν ὑπολαμπτέον εἰρῆσθαι ταύτην. ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῆν ἀναπνεόντων. οὐ μὲν οὐδ' ἐπὶ τούτων κωλῶς. δῆλον δ' ἐκ τῆν συμβαινόντων, καὶ τῆν τοιούτων, ὧν ἔχομεν πάντες πεῖραν.

Ε ἐ γὰρ αἱ σφαιρικαὶ ἄτομοι πῦρ οὖσαι, μετὰ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος εἰσὶν, ἄτοπον ὁ ἐκ τοῦ μὲν οὔσας μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ ταμψύχειν καὶ συσέλλειν τὰ σώματα, εἰσιούσας δὲ μετὰ τοῦ ἀέρος, ἀνάπνοὴ ὑπὸ μετ' αὐτοῦ εἰσέρχεσθαι, θερμαίνειν καὶ διασέλλειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ ἀέρος οὖσαι σωθίστελλον τὰ σώματα, ἀνάγκη καὶ οὐ τοῦ οὔσας ὁ αὐτὸ φύειν. ζῶ. φῦ. δὲ τὰ ἐξῆς.

Ε ΝΓΑΡ ταῖς κλίσεις. θερμαινόμενοι μᾶλλον, καὶ τῆς ἀναπνοῆς μᾶλλον διόμεθα. καὶ πυκνότερον ἀναπνέομεν πάντες. ὅταν δὲ ὁ περιέχ ἡ ψυχρὸν, καὶ σωάγῃ καὶ συμπηγνύῃ τὸ σῶμα, καὶ πάσχειν συμβαίνει τὸ πνεῦμα. καί τοι τότ' ἐχρῶν τὸν ζωτικὸν εἶναι, κωλύειν τὸν σωθλίβειν. νῶ δὲ γίνεται τοῦ ταὐτοῦ. ὅταν γὰρ πολὺ λίαν ἀθροισθῇ. τὸ θερμὸν καὶ μὴ ἐκπνεόντων, τότε δύο τ' ἀναπνοὴ. ἀναπαίουσι δ' ὡς πνίγοντας ἀναπνεῖν. ἀλεκίζοντες δὲ πολλάκις ἀναπνέουσιν ὡς ἀναψύξεως χάριν ἀναπνέοντες. ὅτι τὸ λεγόμενον φυσᾶ, πῦρ, ἐμὸν πῦρ.

Ε κ τῆν ἡμῶν συμβαινόντων καὶ ὅτι τὸ ὠθισμὸν χειρὶ ἐπίπτωται, πρὸς ἔλεγχον τῆς δημοκρίτου δόξης. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ὅτι γὰρ διὰ τὸ ἐν ψύχει πυκνοῦσθαι τὰ σώματα ἡμῶν, αἱ σφαιρικαὶ ἄτομοι ἐκ-

ναπον. ὥστ' εἰ ἀπέκτεμνε τὰ ἀναπνέοντα ἐκπνεῖ, καὶ ἀσπνεῖ. ἐκπνεῖ δὲ μὴ σθέγγεται μηδὲ αὐτὴν, φανερὸν. ὡς οὐδ' ἀσκεπεῖ αὐτῶν οὐδέν. ἔτι δὲ φανέν ἐστιν ἑώρακεν ἐκ τῆς γόμφος, καὶ ἐκ τῆς ὕδατος δηλ. τῆς γόμφος, ἀδιώκτου. οὐ γὰρ ἔχουσιν αὐτὴν ἀναπνοήν, δηλ. τὸ πνεῦμα μὴ ἔχειν. οὐδὲ δι' ὑδὸς τὴν καρδίαν τῷ γόμφῳ ἔξω. ὥστ' ἀναγκαῖον τῇ καρδίᾳ ἕλκειν. εἶτα δὲ πῶς τἄλλα ἐπείσφορα ζῷα. νῦν δὲ οὐ φαίνεται. πρὸς ἐκεῖνα δὲ ἔξω τῆς ὑγρᾶς ὄντα, ἐὰν δήλως αὐτὰ ἐφίεται. φαίνεται δ' οὐ ποιοῦντα αὐτό. ἔτι πάντων ἀκτενόντων καὶ ἑλκόντων τὸ πνεῦμα, ἐρῶμεν γινομένου κινήσεώς τινα τῆς μορίου τῆς ἕλκοντος. ἐὰν δὲ τῆς ἐχθύων οὐ συμβαίνει. οὐδὲ γὰρ φαίνονται κινοῦντες τὴν ἐαυτῶν καρδίαν· ἀλλ' ἢ τὰ βράγχια μόνον, καὶ οὐ τῷ ὑγρῷ καὶ εἰς τὸ ξηρὸν ἐμπίπτοντες, ὅταν ἀναπνέωσιν. ἔτι ὅταν ὀφθῶσιν πεινῶντα μόνα οὐ τοῖς ὑγροῖς, πάντα τὰ ἀναπνέοντα, γίνεται πομφόλιγξ τῷ πνεύματος ἰδίου τοῦ βιαίως. δῆλ. ἐάν τις διάζηται χλωρὸν ἢ βαρύχρουν. ἢ ἄλλό τι τῶν τοιούτων γενῶν. ἐὰν δὲ τῶν ἐχθύων οὐ συμβαίνει, πειρωμένοις πάντα τρόπον ὡς οὐκ ἐχόντων πνεῦμα ζῶν. ὃν μηδέν. ὅτε τὸ δόπον λέγουσι γίνεσθαι πρὸν ἀναπνεῖν αὐτοῖς, οὐδέν ἐστι πρὸς τοὺς ἀέρα πνέοντας οὔσιν οὐ τῷ ὑγρῷ συμβαίνειν. εἰ γὰρ καὶ οἱ ἐχθύες ἕλκουσιν ἐκ τοῦ πρόσω ὕδατος οὐ τῷ γόμφῳ, δῆλ. τί οὖν οὐκ αὖ φυσῶσιν. καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ τἄλλα ζῷα. καὶ ὑπὸ ἐκ τοῦ γόμφος δ' αὖ ἕλκουσιν ὁμοίως τοῖς ἐχθύσιν ὥστ' εἴπερ κἀκεῖνα δι' ὧν ἀναπνεῖ, καὶ ταῦτ' ἂν δι' ὧν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστι, δῆλον ὡς οὐδ' ἐπ' ἐκείνων δεῖ. πρὸς δὲ τούτοις, δῆλ. τὴν αἰτίαν οὐ δι' ἃ ἀδρὶ ἀποθνήσκουσιν, καὶ φανέν ἐστιν ἀσπαίρεσθαι ὡς ἔπος τὰ πνιγόμενα, ἔπος ἀναπνέουσιν· οὐ γὰρ δὴ δι' ἃ δεῖ ἔχειν πολὺ γὰρ λέγει διαφέρειν αἰτίαν, δῆλον. φησὶ γὰρ ὅτι ὑπὸ ἀδρὰ πολεῖ ἕλκουσιν λίαν οὐ δι' ἃ ἀδρὶ. οὐ δι' ὕδατι, μᾶλλον. καὶ δῆλ. ἔξω ἀποθνήσκει. καὶ γὰρ ὑπὸ τὴν πλέω, ἕλκει δωσαφὲς εἶναι ἔξω συμβαίνει. τῷ δ' οὐδὲν, τῷ σφόδρα ἀναπνεῖσθαι ἀσπαίρουσι πλέον ἔχειν. ἔτι δεῖ πάντα ἀναπνεῖ, δῆλον ὅτι καὶ τὰ οὐ τομα τῆς ζώων ἀναπνεῖ. φαίνεται δ' αὐτῶν πολλὰ διαπεμπόμενα ζῶ, οὐ μόνον εἰς δύο μοῖρα, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλά. δεῖ δὲ καλούμενα σκολόπενδρα. ἃ πῶς, ἢ τίνι οὐδὲν ἔχειν ἀναπνεῖν, ἄπορον δὲ μάλιστα τῷ μὴ λέγεσθαι πρὸς αὐτῶν καλῶς, τό, τε τῆν μορίων ἀπείρους εἶναι τῆν σῶμος, καὶ μὴ λαμβάνειν οὐδὲ καθ' τίνος πλὴ φύσιν πάντα ποιεῖν. ζητοῦντες γὰρ τίνες εἰσὶν ἀναπνοὴ τοῖς ζώοις ὑπάρχει ἢ ἐπὶ τῶ μορίων τῶτ' ἐὰν σκοποῦντες, δεῖ ἐὰν βραγχίων ἢ πνευμόνων, δῆλον ἂν ἐκ τοῦ πρὸς αὐτῶν.

Η', μὴν τῆς λέξεως σαφὴς ἔχειν δοκεῖ τοιαύτη. ὅταν ἀφῶσι ὕδωρ κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὰ βράγχια, οὐδὲν γὰρ διαφέρει. εἶτε κατὰ τὸ σῶμα λέγει δηλονότι, εἴτε κατὰ τὰ βράγχια, τότε ἐκπνέουσι· τὸ δὲ, ὅταν ἀφῶσι κατὰ τὸ σῶμα, ταυτόν ἐστι τῷ, ὅταν εἰς δέχωνται κατὰ τὸ σῶμα. οὐ γὰρ τὸ ἀφιέναι ἀπὸ τοῦ σώματος, ἐξάγειν ἐστὶν ἀπὸ τοῦ σώματος, τὸ δὲ ἀφιέναι κατὰ τοῦ σώματος, τὸ ἐπιβάλλειν ἐπὶ τῷ σώματι, τὸ δὲ εἰσάγειν εἰς τὸ σῶμα τί ἔστι. ταῦτα μὲν τὰ τῆς λέξεως. σαφῆ δὲ αὐτὸν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λέγουσιν εἰς ἄτοπον, τὸ συμβαίνειν ἅμα καὶ κατὰ ταυτὸν γίνεσθαι πλὴ εἰσπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν, ἀλλὰ μὴ παρὰ μέρος. εἰ δὲ ἔξω ἀδιώκτου, ἀδιώκτου αὖρα καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν λεγόμενον. οὐκ δὲ τὸ λεγόμενον, δῆλ. τῷ. ὅταν ἀφῶσι τὸ ὕδωρ τότε ἐκπνέουσι, τοιοῦτον. εἰ γὰρ ὅταν ἐξάγωσιν ἐκ τῆς γόμφος τὸ ὕδωρ τότε ἀσκεπεῖ, δηλονότι ὅταν κατὰ τῆς γόμφος ἀφῶσι τὸ ὕδωρ, καὶ δέχονται εἰς τὸ σῶμα, ἐκπνέουσιν. ἐοικὸς δὲ ἐρῶμεν φανερῶς, ὅτι ἡ ἐκπνοὴ ἐξελαύσει πρὸς γίνεται, ἅμα δηλονότι ἐκπνεῖ καὶ ἀσπνεῖ. τότε γὰρ φασιν ἀσκεπεῖν, ὅταν ἐξάγηται τὸ ὕδωρ. ὁρῶμεν δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐκπνοὴ ἐξόδω πνεύματος γίνεται. ἅμα αὖρα εἰσπνεῖ καὶ ἐκπνεῖ. ἐπισπᾷ γὰρ ἀλλοίατόν ἔξω τῇ ἐξόδῳ τῷ ὕδατος εἰσέρχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμποδίζει γὰρ θάτερον θάτερον, γίνεται δὲ κατ' αὐτὸν ἡ ἀσπνοὴ τῇ τῷ ὕδατος ἐξόδῳ, ὁρῶμεν δὲ ὅτι καὶ ἡ ἐκπνοὴ ἐξόδῳ τινὸς γίνεται, δηλονότι τῇ αὐτῇ καὶ μιᾷ ἐξόδῳ τῷ ὕδατος γίνεται ἡ εἰσπνοὴ καὶ ἡ ἐκπνοή. ἄλλως τε καὶ ἐπεὶ ἅμα καὶ οὐ τῷ τω, ἢ, τε ἔξοδος τῷ ὕδατος καὶ ἡ εἴσοδος τῷ πνεύματος γίνεται, ὧν ἡ μὲν τῷ ἀέρος εἴσοδος τῆς εἰσπνοῆς, δηλονότι ἡ τῷ ὕδατος ἔξοδος τῆς ἐκπνοῆς αὖθις αὐτίκα. ὥστε ἅμα ἐκπνεῖ καὶ εἰσπνεῖ. ὅταν οὖν ἐξέλθωσι τὸ ὕδωρ οὐ τῷ σώματι, τότ' ἔξεισιν ὁ ἀὴρ καὶ ἐκπίνουσιν. ἀλλὰ μὴν αὖθις καὶ τότε εἰσπνεῖ. εἰ γὰρ ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῷ ὕδατος εἰσίσχυσεν ὁ ἀὴρ, ὧν ὁ μὲν εἰσπνοῆς κατ' ἐκπνοὴν, ὁ δὲ ἔξωθεν ἐξόδῳ ἀναγκαίως εἶναι ἐκπνοῆς αὖθις, δηλονότι καὶ ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῷ ὕδατος ἐξελαύσεται ὁ ἀὴρ. καὶ ἔσται ἐκπνοὴ καὶ εἰσπνοὴ ἅμα. δῆλ. μὲν πλὼ τῷ ὕδατος εἴσοδον ἐκπνοή. ἡ γὰρ ἔξοδος αὐτῷ αἰτία ἐστὶ τῆς εἰσπνοῆς. δῆλ. δὲ πλὼ τῷ ἀέρος ἔξοδον εἰσπνοή. ἀλλὰ μὴν ἀλλοίατον ἅμα εἰσπνεῖ καὶ ἐκπνεῖ. ἀλλοίατα αὖρα καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα. τὰς δὲ λοιπὰς πρὸς πλὼ δῆλον ταύτην οὐσίσεις λίαν σαφῶς ἀπαγγέλλει. δι' ὃ ταύτην μὲν ἐκπίσι. τρεπίσι δὲ ἐὰν τὰ ἑξῆς. ἐὰ δὲ λέγει τοῦ τῆν οὐ τόμων τοιοῦτόν ἐστι. πρυόμενα, τὰ τμήματα φαίνεται ὅτι ζῆ. ἐὰ δὲ ἔξω. πῶς ἀναστέουσι. ἢ μὲν γὰρ τμῆμα ἢ ἔχον πλὼ κεφαλὴν, ἔστω ὅτι ἀέρα ποιεῖ δῆλ. τῷ σώματος. τὰ δὲ λοιπὰ οὐ ὡς μὴ ἔχει κεφαλὴν, λεκτέον πῶς ἀναστέουσι. ὥστε ἐπὶ τὰ τοιαῦτα τμήματα ζῆ χωρὶς τῷ ἀναστεῖν, ζήσεται καὶ ἡ ὅλως χωρὶς τῆς ἀναπνοῆς. φανέν ἄρα ἢ ἀποφαίνεσθαι ὅτι πάντα ἀναπνεῖ. δῆλ. γὰρ ἢ ἀπείρους εἶναι τῆν οὐ τῶν μορίων, καὶ ἢ τίνος οἰκεῖον ἕκαστον αὐτῶν ὑπάρχει, ταῦτα ἐλέγχει. εἰ γὰρ ἔλεγεν ὅτι ὁ πνεύμων τῷ ἀναστεῖν οἰκεῖον γέ-

Α΄ πότερος γὰρ ἰσχύει δυώμαται μὴ πυκνῶς ἀναπνεῖν. δυώμεις γάρ τις καὶ ἡ ἰσχὺς, καὶ τὸ μὴ λανθάνειν τῇ πυκνῶς ἀναπνεῖν. πάντα δὲ τὰ ὠστοκοιοῦντα εἰπὼν, ὡς τοῦ διάγματα τίθεικε τὴν ἀμφιβίων. καὶ γὰρ καὶ ἡ βατραχος καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ φωλεύοντα καὶ τετράποδα ὠστοκοῦσιν. οἱ δὲ τῇ λέξει τῇ, ἐμφυσώμενος οὕτω αὐτὸς οἱ τῇ κινήσει καταψύχει, ἢ οἱ τῇ κινήσει ταυτόν ἐστι τῷ οἱ τῇ ἀναπνοῇ. ὥσπερ καὶ ἡ καταψύχει. τῷ καταψύχεται. ἢ ἡ καταψύχει, αὐτὴ τῇ δυώμαται ἐνδὴ πολὺ πλὴν καιρὸν καταψύχειν. ἢ ἐνδὴ τούτῳ διαμένει ἐπὶ πολὺ οἱ τῷ ὕδατι μὴ ἀναπίνεται. σαφὴ δὲ τὰ ἑξῆς ἅπαντα.

Α΄ ΝΑΞΑΓΟΡΑΣ μὲν, ὅταν ἀφῶσι ἡ ὕδωρ εἰς τὴν βραγχίων, ἢ οἱ τῷ σώματι γινόμενος ἀέρα ἕλκοντας ἀναπνεῖν τὸν ἰχθύν. οὐ γὰρ εἶναι κενὸν οὐδέν. διογένης δὲ, ὅταν ἀφῶσι ἡ ὕδωρ εἰς τὴ βραγχίων. εἰς τῇ σαρκὶ ἡ σώμα σαρκειῶτος ὕδατος, ἕλκειν τῷ κοιῷ τῷ οἱ τῷ σώματι, ἢ ἀέρα. ὡς ἐνόντος οἱ ᾧ ὕδατι ἀέρος. ταῦτα δ' ἔδειν ἀδυώατα.

Ο ὔτε ἀναξαγόρας οὔτε διογένης ὁ ἀπολλωνιάτης ἔλεγον κενὸν εἶναι, καὶ τὰ αὐτὰ φαίνεται περὶ ἀναπνοῆς, ὄντες μόνοι διαφθείροντες, ὅτι ὁ μὲν ἀναξαγόρας οἱ τῇ ἢ ὕδατος δεῖ τὴν βραγχίων ἀπο απάσει ἕλκειν γινεσθαι ἡ ἀέρα. διογένης δὲ οὐ φησὶν, ἀλλ' εἶναι ἀεὶ οἱ τῷ ὕδατι οὐ δηλαδὴ ἀέρα. λέγων δὲ ὁ ἀναξαγόρας ὅτι ὁ ἰχθὺς ἀναπνέουσι, ἡ τρόπον ὃν ἀναπνέουσιν οὗτοι δῆλόν ἐστιν. οἱ ἰχθύες οἱ ἀπολαμβάνοντες ὕδωρ φησὶν οἱ τοῖς βραγχίοις, οἱ τῇ ἐκτάσει τῇ βραγχίων, εἰς πίμποντες δὲ αὐτὸ οἱ τῇ συστολῇ τῆν τοιούτων βραγχίων. ταρχίεται. καὶ τὰ ρατὴ ὁμίνον ἐξαιρεῖται, ἢ πᾶν ὅσον ἀφείδη, ἢ μόριον τι. οὗτος δὲ ὁ γιγνώσκων ἀὴρ δὴ ἵνα ἐσέρχεται οἱ ᾧ σώματι. ἵνα πληρώσῃ αὐτό. οὐ γὰρ ἔστι τὶ κενόν. εἰ μὲν γὰρ ἦν κενὸν, δὴν ἂν σωιέζειν ἔζων. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστι κενὸν, ἀνάγκη εἰσέρχεσθαι τὸν ἀέρα, ἅμα ᾧ ἐξέρχεσθαι ἡ ὕδωρ. ἵνα ἀεὶ πληροῖ τὸν τόπον ἀφ' οὗ ἡ ὕδωρ ἐξέρχεται. ἐνδὲ ὧν τῆς τε τῆ ὕδατος καὶ τῆ ἀέρος αὐτὶ παρασάσεως, πῶς ἅμα γίνεται, εἴρηται ἐνὶ πλέοσι οἱ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει. ὅτε ἤλεγχε τὸν λέγοντας εἶναι κενὸν. οὗτος δὲ εἰσερχόμενος ὁ ἀὴρ οἱ τῷ σώματι αὐτῶν ἕλκεται. καὶ οὕτως ἀναπνέουσι. πῶς δὲ ἀφ' τῆ σώματος εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ἀπὸ τίνος ἕλκεται, οὔτε ἀναξαγόρας οὔτε διογένης λέγουσιν. ἀλλ' ὁ μὲν ἀναξαγόρου λόγος, οὗτος. διογένης δ' ἔφασκεν, ὅτι ἐπειδὴ οἱ ᾧ ὕδατι ἀὴρ ἔστι οἱ θρεμία, δηλαδὴ ὅταν ἀφῶσι οἱ ἰχθύες ἡ ὕδωρ, ἡ ἀπὸ μένει κύκλῳ τῆ σώματος αὐτῶν ὕδωρ, ἔχει ἀέρα. ἐν ἕλκοντες ᾧ κενῷ οἱ τῷ σώματι ἀναπνέουσι καὶ οὐ λέγει κενὸν ἁπλῶς ἡ σῶμα. οὐ γὰρ ἔλεγε κενὸν ὅλως ὁ διογένης. ἀλλὰ τῷ κενῷ, ἀντὶ τῆ κενῷ ὅτι ὕδατος. ἐπεισὲν γὰρ ὑβέλθη ἡ ὕδωρ, κενὸν ἔστι ὕδατος. ἐὰν δὲ ἔζῃ, ἀνάγκη εἰσεῖναι ἀέρα. δηλὴ ἡ μὴ εἶναι κενόν.

Γ ΡΩΤΟΝ μὲν γὰρ, ἡ ὕμισυ τῆ πράγματος ἀφαιροῦσι. δηλὴ ἡ, ἡ κοινὸν ἐνδὴ ἑκατέρου λέγεσθαι μέσου. ἀναπνοὴ γὰρ καλεῖται. ταύτης δὲ, ἡ μὲν ἐκπνοή ἐστι, ἡ δ' εἰς πνοή. ἐνδὲ ἧς οὐδὲν λέγουσι πέρα ζόπον ἐκπνέουσι τὰ τοιαῦτα τῆν ζώων. οὐδ' οἱ δίχεται αὐτοῖς εἰπεῖν. ὅταν γὰρ ἀναπνεύσωσι, ταύτῃ ἡ ἀέπνευσιν, πάλιν δεῖ ἐκπνεῖν. καὶ ἔζων ποιεῖν ἀεὶ παραλλάξ. ὥστε συμβαίνει ἅμα ἡ ὕδωρ δέχεσθαι καὶ τὸ σῶμα, καὶ ἐκπνεῖν ἡ ἀέρα. ἀνάγκη δ' ἀπαντῶντα, ἐμποδίζειν θάτερον θατέρῳ.

Ε΄ ἐπειδὴ ἡ ἀναπνοὴ εἰς δύο διαιρεῖται εἰς τὴν εἰς πνοὴν καὶ τὴν ἐκπνοὴν, ἀναξαγόρας δὲ καὶ διογένης ἐνδὲ μόνης τῆς εἰς πνοῆς πῶς γίνεται, τὰς αἰτίας ἐπιφέρουσι τὰ ποδίδοναι, πρῶτον αἰτιᾶται αὐτὸν λέγων, ἐνδὲ τῇ ἡμίσεως μέρους τῆς ἀναπνοῆς λέγοντες, ἤτοι τῆς εἰς πνοῆς, διατὶ ἐνδὲ τῇ λοιποῦ μέρους οὐκ εἴσφρ. ἀλλ' ἀφαιροῦσι τουτέστι καὶ ταλιμπάνουσιν αὐτό. νῦν δὲ λέγουσι ἐνδὲ ἐκπνοῆς, οὔτε οἰδίχεται αὐτὸν ἀπεῖν ἵζ ὧν λέγουσι. μὴ λέγοντες γὰρ καλῶς ἐνδὲ τῆς εἰς πνοῆς, πῶς αὖ περὶ τῆς ἐκπνοῆς εἴποιεν. πρὸ δὲ τῇ πῶ δόξαι αὐτῶν εἰλέγξαι, πρῶτον ἀναμεμνήσκει τὰ συμβαίνοντα ἡμῖν λέγων, ὅταν γὰρ ἀναπνεύσωσι, τουτέστιν ὅταν γὰρ εἰς πνεύσωσι, ἢ εἰς πνεύσωμεν, δεῖ πάλιν ἐκπνεῦσαι. ἀνάγκη γὰρ ἡν εἰς πνεύσωμεν καὶ ἐκπνεῦσαι παραλλάξ, τουτέστι παρὰ μέρος. εἰς πνεῦσις γὰρ ἔστα ἐκπνεῦσις. ἔστα πάλιν εἰς πνεῦσις καὶ πάλιν ἐκπνεῦσις. ταῦτα ἀναμνήσας εἰλέγχει ἡ δόγμα λέγων, ὥστε συμβαίνει ἅμα δέχεσθαι ἡ ὕδωρ καὶ τὸ σῶμα καὶ ἐκπνεῖν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενος δυώμει, ἐκπνοὴ ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν, ἐξέρχομένου τῆ ὕδατος ἐκ τῆ σώματος εἰσέρχεται ὁ ἀὴρ, καὶ γίνεται ἡ εἰς πνοή, δηλαδὴ εἰσερχομένου τῆ ὕδατος οἱ τῷ σώματι, ὁ ἀὴρ ἐξελθόντος ταὶ, καὶ γινέσθω ἡ ἐκπνοή. εἰ γὰρ τῇ τῆ ὕδατος ἐξελθόσει εἰσέρχεται ὁ ἀὴρ, καὶ γίνεται ἡ ἀναπνοὴ, ἀνάγκη τῇ τῆ ὕδατος εἰσελθόσει, ἐξέρχεσθαι ἡν ἀέρα, καὶ γίνεσθαι πλὴν ἐκπνοήν. εἰ γὰρ ἡ οἱ αὐτίν ᾧ οἱ αὐτίῳ, μὴ ἡ οἱαυτίον τῷ ἐναντίῳ. εἰ δ' ἀνάγκη τ' ἡ οὕτως ἔχειν, ἀνάγκη ἅπαντῶντα ἐμποδίζειν θάτερον θατέρῳ. ἀνάγκη γὰρ ἐξέρχόμενος ἡ ὕδωρ ἅπαντᾶν ἡν ἀέρα, μὴ μὲν ἐκὼ εἰσέρχεσθαι. μὴ πάλιν εἰσερχόμενος ἡ ὕδωρ, ἅπαντᾶν ἡν ἀέρα, μὴ μὲν ἐκὼ ἐξέρχεσθαι.

Ε ΙΤΑ ὅταν ἀφῶσι ἡ ὕδωρ, τότε ἐκπνέουσι κατὰ τὰ σώματα, ἡ κατὰ τὰ βράγχια. ἔστι συμβαίνειν ἅμα καὶ ἐκπνεῖν καὶ ἀναπνεῖν. τότε γὰρ φασιν αὐτὸ ἀναπνεῖν. ἅμα δὲ ἀναπνεῖν καὶ ἐκπνεῖν, ἀδύ-

Ο" τι μὲν ὁ πέριξ ἀὴρ τῆς κρυπτούσης τὸν αἰθέρα ψυχρὸς θερμός ἐστι, δῆλον· πλὴν ὑχιοῦσιν ἀφ' ἡμῶν ἀπὸ τὴν αἰθέρα θερμότητα, δῆλον. ζητεῖν δ' ἄξιον, πῶς πλὴν μὲν τ' αἰθέρα θερμότητα, οὐ κωλύει ἐξόρχεσθαι ἡ τῆς πέτρας μαλότης. πλὴν δ' ὑπέρχυσιν τῆς ἀέρος θερμότητα κωλύει εἰσέρχεσθαι. ὥσπερ ὁρᾷ οὖν ἡ τὴν αἰθέρα θερμότης, ἐκκρούει πλὴν τὴν ἀέρος θερμότητα εἰσερχομένην, ἐλάττονα ἀφιέναι. καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσέρχεσθαι. ὅτι δ' εἰσερχομένη ἡ τῆς ἀέρος θερμότης, καὶ ἐμμιγνυμένη τῇ τὴν αἰθέρα θερμότητα, ἰσοσθένουσα αὐτὴν ἀπέρασεν, οὐκ ἀθρόον· πλείων γὰρ οὕτω γινομένη ἡ θερμότης, θᾶττον αὖ κατέκαιε πλὴν τὴν αἰθέρα ὕλην. δῆλον γὰρ ἔσται καὶ οἱ ἐν τῷ ὑλίῳ κείμενοι αἰθέρακες, σβεννύμενοι θᾶττον· ἀλλὰ τοῦδε μὲν τούτων ἕνεκεν ἐν τοῖς προσλήμμασι· καὶ ὁ βουλόμενος ἐκείνοις ἐν τυγχανέτω. ἡ δ', αὖ ἐν δ' οὐκ αὖθι φύσεως ἡ πάρεχε θερμότητος, ἴσον ἔδει τῷ, αὖ ἐν δ' ἡ ζώων οὐκ αὖθι φυσικῆς ἡ πάρεχε θερμότητος. λέγει δὲ καὶ ὅτι τοῖς φυτοῖς ὀλίγον ἔχουσι ἡ θερμὸν, ἱκανὸν δέ ἐστι πρὸς καταψύξιν ἡ τροφῆ, γλώσσης οὖσα καὶ ὑδατώδης, καὶ δῆλον ἔσται ψυχρά· καὶ ἡ τῆ τοιούτου ἀέρος ψυχρότης. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἀὴρ ὡς ἔπος εἰπεῖν πολλάκις ψυχρός ἐστιν.

Α Ἱ δὲ ὀσφραίνεσθαι, θερμαίνουσι, καὶ δῆλον· ἀκίνητος γὰρ ὢν ὁ ἀὴρ, καὶ θερμαίνεται. τῆς δὲ τροφῆς εἰσιούσης, καταψύχει κινούμενος, ἕως ἂν λάβῃ πλὴν πέψιν. ἀπὸ δὲ ἡ τοιούτου ἀπορρέουσα λεπτὴ ψυχρότητι δῆλον ὡραῖα, ἰσχνῶν γινομένων τὴν πέψιν, ἀξαναίνεται, ἡ τῆ θέρους ἰσχνὰ συμβαίνει καύματα, καὶ μὴ διώκεται ἡ ἐπιόμενον ἐκ τῆς γῆς ὑγρὸν καταψύχει, φθείρεται μαραινόμενον ἡ θερμόν. καὶ λέγεται σφακελίζειν, καὶ ἀσρόβλητα γίνεσθαι τὰ δένδρα, καὶ τὰ τοιαῦτα· διὸ καὶ γίνεται λίθων ταῖς ῥίζαις λεπτὰ βάλλουσι· καὶ ὕδωρ ἐπὶ πλείους, ὅπως αἱ ῥίζαι ψύχωνται τὴν φυτῶν. τ' δὲ ζώων ἐπεὶ τὰ μὲν, ἐνυδρά ἐστι, τὰ δὲ, οὐ ἡ ἀδρὶ, ποιεῖται πλὴν διαίτασιν, ἐκ τούτων ἡ δῆλον τούτων πορίζεται πλὴν καταψύξιν· τὰ μὲν, ἡ ὕδατι· τὰ δὲ τῷ ἀδρὶ. τίνα δὲ τρόπον καὶ πῶς, λεκτέον, ἐπιδιηθήσασι ἡ λόγοι.

Ε Ἐ γὰρ ἡ ζοφὴ καταψύξιν ποιεῖ, δῆλον ὡς ἡ ἐντεῦθεν θερμότητα. ὁ γὰρ ὁ τῇ καιλίᾳ ἀὴρ ἀκίνητος ὢν θερμαίνεται. τῆς δὲ τροφῆς εἰσιούσης, καταψύχει. τοιοῦτόν ἐστι καταψύχεται. ἀξαναίνεται δὲ καὶ δῆλον ψύχος καὶ δῆλον καῦμα τὰ δένδρα. δῆλον μὲν ἡ ψύχος, ὅτι σβέννυται ἡ ἐμφυτον θερμὸν τῇ ψύξει. δῆλον δὲ καῦμα, ὅτι κατακάπτεται ἡ τροφὴ, ἀξ ἧς τρέφεται. ζοφῆ δὲ καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ὁπωρῶν ἐφιστάσιν θρομβώσεις.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΑΝΑΠΝΟΗΣ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΓΑΡ ἀσφυξίας, ὀλίγοι μὲν τινὲς τὴν πρότερον φυσικῶν ἐρρήκασι, τίνος μὲν τοι χρείαν ἡ πάρεχει τοῖς ζώοις· οἱ μὲν, οὐδὲν ἀπεφήναντο· οἱ δὲ, εἰρήκασι μὲν, οὐ καλῶς δὲ· ἀλλ' ἀπειροτέρως τὴν συμβαινόντων. ἔτι δὲ πάντα τὰ ζῶα φασιν ἀσφυξίαν. τοῦτο δὲ, οὐκ ἔστιν ἀληθές. ὥστ' ἀσυμφάνως τοῦδε τούτων πρῶτον ἐπιληπτέον. ὡς μὲν οὖν δικαίως ἀπόντων καινῶς κατηγορεῖν. ὅτι μὲν οὖν ὅσα πνεύμονα ἔχει τὴν ζώων, ἀσφυξίᾳ πάντα, φανερόν· ἀλλὰ καὶ τούτων αὐτῶν ὅσα μὲν αἷμον ἔχει καὶ σύμφυτον ἡ πνεύμονα, ἧπερ δίονται τῆς ἀσφυξίας.

Γ ὁ δὲ, ἀλλ' ἀπειροτέρους τὴν συμβαινόντων, ἴσον ἔδει τῷ, ἀλλ' ἀπείρει ὄντες τῆ τινος εἴκειν συμβίβηκεν ἡ ἀσφυξίᾳ, τοιαῦτα τοῦδε ἀσφυξίας λέγουσιν. ὅτι δὲ καὶ ὅσα σύμφυτον καὶ αἷμον, τουτέστιν ὀλίγαιμον ἔχοντα ἡ πνεύμονα, ἧπερ δίονται ἀσφυξίας, ἅπτονται ὁ τῆ τοῦδε ζώων μορίων πολλάκις. σύμφυτος γὰρ ὢν καὶ αἷμος καὶ δῆλον ἔσται ψυχρὸς, μικρὸν ἔξωθεν ἐπιτυχὼν ἐμψύξεως, ἐπὶ πολὺ διαμένει πρὸς ἡ πλὴν καρδίαν καταψύχειν· ὁ δὲ πολύαιμος θερμότατος ὢν δῆλον ἡ αἷμα δίδοται τῆς ἔξωθεν ἐμψύξεως συνεχῶς.

Δ Ἰ πολλὰ χρόνον διώκεται διαμένειν, παρὰ πλὴν τῆ σώματος ἰσχύν· ἡ δὲ πνεύμονα σύμφυτον ἔχει πάντα τὰ ὠοτοκοῦντα. ὧν ἡ τὴν βαζάκων γένος. ὅτι δὲ αἱ μῦδές τε καὶ χελῶναι, πολλὰ χρόνον μένουσι ἐν τοῖς ὑγροῖς· ὁ γὰρ πνεύμων, ὀλίγον ἔχει θερμότητα, ὀλίγαιμον γὰρ ἔχουσιν αὐτόν. ἐμφυσώμενος οὖν αὖθις τῇ κινήσει, καταψύχει· ἡ ποιεῖ διαμένειν πολλὰ χρόνον. ἐὰν μοί τοι βιάζηταί τις λίαν κατέχων πολλὰ χρόνον, ἀποπνίγονται πάντα. οὐδὲν γὰρ τὴν τοιούτων δέχεται ἡ ὕδωρ ὡς πρὸ ὁ ἰχθύς. τὰ δ' αἷμα ἔχοντα ἡ πνεύμονα, παύεται δεῖ) τῆς ἀσφυξίας, δῆλον ἡ πλῆθος τῆς θερμότητος. τὴν δ' ἄλλων ὅσα μὴ ἔχει πνεύμονα, οὐδὲν ἀσφυξᾶ. δι μόχλητος μὲν οὖν ὁ ἀζ διφείτης, καὶ τινὲς ἄλλοι τ' τοῦδε ἀσφυξίας εἰρηκότων, ἀλλ τοῦδε τ' ἄλλων διωρίκασι ζώων. εἰκάσαι μέν τοι λέγειν, ὡς πάντων ἀσφυκτιόντων. ἀναξαγόρας δὲ ἡ διογένης, πάντα φάσκοντες ἀσφυξᾶν, τοῦδε τ' ἰχθύων ἡ τ' ὀστρέων λέγουσι τίνα τρόπον ἀσφυκτιόντων ἡ φησίν.

Α΄ μφοτέρα σ' λέγει τὼ μαίνεσι καὶ τὼ σβέσι. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον ὅτι ἀμφότερα δι' ὃ αὐτὸ τῷ αὐτῷ γίνεται. διὰ γὰρ τὸ λεπτομερὲς καὶ ξηρὸν μεταβάλλοντα δι' ὃ μὴ ἔχειν ἀφορμὴν ὑγρᾶς ξαφίσι, μαίνεται, μαίνεται πλέον γινόμενα καὶ ἀπόλλυται. ὡσπερ καὶ ἡ εἰς τὸ λύχνιον φλὸξ μὴ ἔχουσα ἔλαιον· πῶς δὲ πλέον γίνεται, καὶ καταλίσκεται τὼ περιεστερμένῳ εἰς τὴν καρδίαν ὑγρότητα εἰ μεταχωρεῖ γίνεται, λέγει καλῶς ὁ γαληνὸς εἰς τὸ πολὺ διαφορᾶς πυρετῶν, τὰ αὐτὰ λέγων τούτοις μᾶλλον πλείονος δεῖσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σβεννύμενον· πολλῆς γὰρ τῆς ξαφῖς μὴ εἰσιούσης, ἡ γὰρ πρώτη φορὰ, ὡς εἰ τὸ πολὺ χλιάνασα καὶ φθορᾶς καὶ εἰς τοῖς πολὺ ψυχρὸς καὶ εἰς ἄλλοις πλείοσιν ἔρχεται, οὐκέτι ἔστι, πολλὰς οὖν οὔσης καὶ καταβεννύσης αὐτὸ, δι' ὃ πολὺ βος ἀπόλλυται. ὃ δὲ καταβεννύμενον δηλονότι εἰλικρινὲς ξαφῆς καταβεβύνται. μὴ γὰρ δυνάμενος κρατῆσαι τῆς ξαφῆς δι' τὸ εἰαυτοῦ τὴν, ἀνάγκη μὴ δύνασθαι μαίνεσθαι. διὸ τὸ μὲν θερμὸν μὴ ἀσκεπὲς ὂν. διότι ὁ ἐσιὼν ἀὴρ εἰς ταῖς ἐσπνοαῖς ψυχρὸς ὢν, ὁ γὰρ πολὺ τὸ γὰρ ψυχρὸς ἀπαμβλύνει τὸ τῆς θερμοῦ σφοδρὸν, καὶ ἄγει εἰς συμμετρίαν. εἰ δὲ τῇ λίξει τῇ, πρὸ ἐπίστευε τὼ ἀναθυμίασιν, ὃν εἰσίστο τὸ τῇ εἰς πνεῦμα δρᾶν λέγει. οὐ μόνον δὲ παρατηρήσεις ὁ ἔλαττον παρὰ τὸ πολὺ ἀποσβέννυται, δι' ὃ καταλίσκεσθαι τὼ τῆ ὀλιγοφλοῒ πυρὸς ταχέως ὑπὸ τῆ φλογοῦ πυρὸς, ἀλλὰ πολλῷ πρότερον αὖθις αὐτὸ τὸ πολὺ πῦρ ἐμβάλης ὡς πρὸ εἰς ἀρχαῖον τὸ λύχνου μετὰ τῆ ἐλαίου, καταχεόμενον καὶ σβεσθῆναι. εἰ γὰρ παρατηρήσεις καταλείπεται, πολλῷ μᾶλλον ἐμβαλλόμενον, ὡς πρὸ ὁ ὄνος εἰ τῷ ἀμφορεῖ, οὕτως ὁ λύχνος μετὰ τῆ ἐλαίου εἰ τῷ πυρὶ, καταχεόμενον ἐλαίου. ἔοικεν οὖν ἡ ξαφὴ, ὑφ' ἧς ὁ εἰ ὑμῖν φίφι θερμὸν, τῷ ἐμβαλλομένῳ ἐλαίῳ μετὰ τῆ λύχνου εἰς τὸ πῦρ. ὡς τε θάττον καταναίσκεσθαι, εἰ μὴ ἐμφυσῷτο τὸ ξαφόμενον ὑπ' αὐτῆ θερμόν. αὐτὸν δὲ καὶ αὐτὸν τῆ λύχνου φλόγα λέγει, αὐτὸν τὸ λύχνου μετὰ τῆς εἰ αὐτῷ φλογὸς. σβεννύεται οὖν ἡ ἐλάττων φλὸξ ὑπὸ τῆς μείζονος, διὰ τὸ εἶναι τῇ φλογὶ τὸ εἶναι εἰ τῷ γίνεσθαι σωματοῦς. ὡς πρὸ καὶ τὸ ἐκ τῆ χιόνος γινόμενον ὕδωρ, εἰ δι' τάκεσθαι σωματοῦς τὰς χιόνας. μὴ οὖσης δὲ τῆς ὕλης μὴ τῆς ξαφῆς δι' ὃ γίνεται, ἀνάγκη σβεννύναι. ὡσπερ μὴ τὸ ὕδωρ παύεσθαι τῆ γίνεσθαι, μὴ οὐσῶν τὴν χιόνων δι' ὧν ἐγίνετο.

Γ ΑΡΑΔΕΙΓΜΑ δ' ἐκ τούτου λαμβάνει ὅτι, τὸ συμβαῖνον ὑπὸ τὴν ὑπιγνομένων ἀέρακων. εἰ μὲν γὰρ ὧσι παρακεκαυμένοι, τῷ καλυμμένῳ πίνακι σωματοῦς, ἐὰν σβεννύωνται ταχέως. εἰ δὲ παρέλληλά τις ποιῇ τὸν καὶ τὼ ἀφαίρεσιν μὴ τὼ ἐπίθεσιν, μένουσι πὶ πυρωμένοι πολλὼ χρόνον.

Κ αταπιγνομένους ἀέρακας λέγει, τὸν διὰ τινος κεκριμένου σώματος, ὃ ἄλλου τινὸς πυκνοῦ καὶ σφαιροῦ ὑπὸ κρυπτομένους. οὗτοι γὰρ τάχιον σβεννύονται. μὴ εἰσερχομένου γὰρ ἄέρος, δι' ὃ κωλύει αὐτῷ τὼ εἴσοδον ὁ πῶμα, ἰσχναται καὶ ψύχει καὶ εἰς μετεωρότητα ἄγα τὼ τῆς φλογὸς θερμότητα, καὶ καίεται τάχιον ἡ ὕλη καὶ καταβεννύονται. διὸ δὲ παρέλληλα, τουτέστιν εἰ δὲ παρὰ μέρος τίς τίθησι τὸ πῶμα, καὶ πάλιν ἀφαιρεῖται, μένουσι πὶ πυρωμένοι πολλοῦ χρόνου. εἰ γὰρ τῇ πυκνὰ γινομένη ἀφαιρέσει, ὁ εἰσιὼν ἀὴρ καταψύχει τὼ θερμότητα. καὶ οὐκ ἐᾷ θάττον ὑφαπτεσθαι τὼ ὕλιον, ὑφ' ἧς ζέφεται.

Η΄ ΔΕ ΚΡΥΣΙΣ, σώζει τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ ἀποπνεῖν κωλύεται δι' τὼ μανότητα τῆς τέφρας.

Κ ρύφιον λέγει τὼ δι' τῆς τέφρας γινομένω. κρύπτουσι γὰρ οἱ ἄλλοι τὸν ἄέρακας, αὐξομένους τῆς πυκνῆς εἰ τῇ τέφρᾳ. οἱ δὲ μείουσι δι' ὅλης τῆς πυκνῆς πιπυρωμένης. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον λύσις εἰς τάσεώς τινος. εἶτα γὰρ αὔτις, εἰ δι' τὸ μὴ εἰσέρχεσθαι ἄέρα εἰς τὸν πιπυρωμένους ἄέρακας, ἵνα καταψύχωσι, σβεννύωσι, διατὶ οἱ κεκριμένοι σώζεται. λύει οὖν τοῦτον τὼ αἴτιαν, δύναμιν λύτρου, εἰ μὲν πιπυρωτισμένοι σβεννύωσι, δι' τὼ τῆ πώματος πυκνότητα. ἡ γὰρ τῆ πώματος πυκνότης, οὔτε τὸν ἐκ τῆς ἀέρακας εἰσιέναι, οὔτε τὼ τὴν αἰθρίκων θερμότητα ἐᾷ ἐκχεῖσθαι καὶ σκεδάννυσθαι, ἀλλὰ σωτηρίαν. ἥτις θερμότης πολλὴ γινομένη, δι' τὼ σωτηρίαν κατακαίει τὼ ὕλιον. οὐδὲν γὰρ διαφορεῖ εἴτε καταψύχεται, εἴτε σκεδάννυται. ὡς γὰρ ἐλάττων γίνεται ἡ θερμότης δι' τὼ κατάψυξιν, οὕτω μὴ δι' τὸ σκεδάννυσθαι. μὴ οἱ μὲν πιπωματισμένοι δι' ὃν σβεννύνται. οἱ δὲ κεκριμένοι τὸ σβεννύωνται. δι' τὼ τῆς τέφρας μανότητα. ἡ γὰρ μανότης οὐδὲν κωλύει τὼ τῆς θερμότητος ἐκθορζολιὼ ὑφ' ὁρᾶσθαι μὴ σκεδάννυσθαι.

Α΄ ΝΤΙΦΡΑΤΤΕΙ τι τῷ πίεζε ἀδρὶ, πῶς τὸ μὴ σβεννύωσι τῷ πλήθει τῆς εἰσπαρχούσης αὐτῷ θερμότητος. ἀλλὰ πολὺ μὲν τῆς αὐτίας ταύτης, ὅτι τὸ εἰαυτοῦ συμβαίνει, τῷ ἐγκεκριμένῳ καὶ κατὰ πιγνομένῳ πυρί. τὸ μὲν γὰρ, μεμαίνεται. τὸ δὲ, διαμένει πλέον χρόνου, ὁρᾶται καὶ οἱ τοῖς προβλήμασιν. ἐπεὶ δὲ πᾶν ζῶον ἔχει ψυχὴν, αὐτὸ δ' οὖν κατὰ φύσεως ὑπάρχει θερμότητος ὥσπερ ἕπομαι, τοῖς μὲν φυτοῖς, ἡ δι' τῆς ξαφῆς καὶ τῆ πολὺ χρότος, ἱκανὴ γίνεται βυθεῖσα, πρὸς τὴν φυσικοῦ θερμοῦ σωτηρίαν. καὶ γὰρ ἡ ξαφὴ φιλοκαταψύξιον ἐστιν οὖσα. καθάπερ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὁ πρῶτον ἐσιὼν ἀὴρ.

κοιλίαν. Σίφων γοῦν καὶ ὁ τοιοῦτος περίπωμα, ἕως αὖ συμπίπτουσι καὶ πηδῶσι τὴν ὑπόδρασιν. Δικτικὸν δὲ λέγει πλὴν αὖθις κοιλίαν· ἀλλ' ἐπεὶ ἀσαφῶς ἐπήγαγε) ἢ λέξις, πάλιν αὖ πλὴν οὕτως ἀπεκαθίστανεν. τὸ τῷ μέσῳ γοῦν οὖσα ἡ ψυχὴ τῷ τε σώματος, καὶ συναμφοτέρῳ τῷ ὀργαζομένῳ πλὴν ἐχούσῃ τὴν ζοφερὰν καὶ τῷ δικτικοῦ, δυνήσεται αὐτό, τε ὀργαζόμενον καὶ ὁ δικτικὸν ἅπαν πλεῖν ὁ δικαίως ὄργανον κάλλιστα. ὅθεν πλὴν τῆς καρδίας πρὸς αὐτὰ γενήσεται. λυπήσει οὖν τό, τε δικτικὸν καὶ ὁ ὀργαζόμενον ὡς οὐ· ὁ δὲ σῶμα ὡς ἄλλο. ὥστε δυνῶ ὄντων, μίαν ἔσται ἡ καρδία. λέγει δὲ καταπεφαλόμενον ὁ οὐ πέρας, οὐχ ὡς μένον αὐὸ ὂν ὁ καταπεφαλόμενον. πολλῶ γοῦν πρότερον ἡ αὖω κοιλία καταπεφάλισται. ἀλλὰ δεῖ ὁ εἶναι ἄδηλον τοῖς πολλοῖς εἰ καταπεφάλισται καὶ αὐτὸ, δεῖ δῆλον ἐπήγαγεν. ὁ δὲ, πρὸς ἐκαταπεφάλω γοῦ αὐτῶν οὕτως ἔσται, ταυτόν ἐστι φ, οὐ μέσῳ οὖσα, καλῶς αὐ ἔχει πρὸς ἐκαταπεφάλω αὐτῶν, τῷ, τε ὀργαζομένῳ καὶ φ δικτικῷ· ἔτι καὶ καλῶ ὄσον ὁ μέσον ἔχει χώραν ἀρχικὴν, ὅσῳ κάλλιστος φ ὁ μέσος τόπος καὶ δυνατὸς δίκαιος, καὶ καταὶ δῆλον αὖ ἐν τῷ μέσῳ. οὐ πάσι φ ὑ φύσις τῆς τῆ καταὐτὸν γεγενῆσθαι σωτηρίας ἐσχάτης ἔσται. δυνήσεται δὲ μᾶλλον οὐ τῷ μέσῳ φυλάττεσθαι δεῖ· πλὴν ὅσῳ ἄλλεσθαι καὶ δυνατὸ θανεῖν. δῆλον δὲ ὁ μέσον ὡς εἴρηται ὁ ζωῆς ἐστὶ καὶ ὁ τοῦδε πλὴν καρδίας τόπος.

Β΄ ΤΙ ΤΟ᾽ χρώμενον λέγει ᾧ χρῶνται, δεῖ διαφέρειν. ὡς πρὸ δὲ πλὴν δυνάμεν, οὕτως αὖ οὐ δέχρηστο ᾗ ὁ τρόπον ὡς πρὸ ὕστ᾽ αὐλοὶ, καὶ ὁ κιθῶν τῶν αὐλούς, ἡ χείρ. ἔπρο οὖν ὁ ζῶον ἄρεσται, τῷ πλὴν αἰσθητικὸν ἔχειν ἀρχὴν, τοῖς μὲν οὐ αἱμοις ἀπαγκαῖον οὐ τῇ καρδίᾳ ταύτην ἔχειν πλὴν ἀρχήν. τοῖς δ᾽ ἀναίμοις, οὐ τῷ ἀσκλογον μορίῳ. πάντα δὲ τὰ μόρια ᾗ πᾶν σῶμα τῆν ζῴων, ἔχει τινὰ σύμφυτον θρεπτικὸν φυσικὸν. διὸ ζῶν ται μὲν, φαίνεται θρεπτά. πελειοῦνται δὲ καὶ σφιγγόμενα τῷ ζωῇ, τοὐναντίον. ἀναγκαῖον δὴ ταύτης πλὴν ἀρχὴν τῆς θρεπτικοῦ οὐ τῇ καρδίᾳ τοῖς οὐαίμοις εἶναι. τοῖς δ᾽ ἀναίμοις, οὐ τῷ ἀσκλογον ὀργάζεται γοῦν καὶ πέπεται τῷ φυσικῷ θρεπτῷ πάντα πλὴ φροφῶ. μάλιστα δὲ ὁ κυεῖώτατον, ἡ καρδία ἡ ὁ ἀσκλεγον. διὸ, τῆν μὲν ἄλλων μορίων, ψυχομένων, ἡ πομένει ὁ ζῳῶ· τῇ δ᾽ οὐ ταύτῃ, φθείρεται πάμπαν, δεῖ· ὁ πλὴν ἀρχὴν οὐ τῶν ζῴων τῆς θρεπτικοῦ ὀρπᾶσθαι πᾶσι, καὶ τῆς ψυχῆς. ὥσπρ ἐμπυρευμούσης οὐ τοῖς μορίοις τούτοις. τῆν μὲν αἱαίμων, οὐ φ ἀσκλογον. οὐ δὲ τῇ καρδίᾳ τῆν αἱαίμων. ἀνάγκη τοίνων ἅμα τό, τε ζῳῶ ὑπάρχειν, καὶ πλὴν τοῦ θρεπτικοῦ τούτου σωτηρίαν. ᾗ ὁν καλούμενον θνάτου εἶναι πλὴν τούτου φθορᾶ. ἀλλὰ μὲν πυρίς γε λέγουσιν φθορὰς, μαύρωσίν τε ᾗ σβέσιν. καλοῦσι δὲ πλὴν μὲν ἀφ᾽ ἑαυτῆ, μαύρωσιν. πλὴν δ᾽ ὑπὸ τῆν ἐκ αὐτῶν σβέσιν. πλὴν μὲν, γῆρας. πλὴν δὲ, σίαιον.

Χ ρώμενον λέγει, ὁ μέσον, οὐδὲν ὡς εἴρηται ὁν θνάτου ᾗ ὁν τοῦδε πλὴν καρδίαν τόπον. ᾧ δὲ χρῶνται τὰ ἔργανα, πόδας καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ γοῦ ὁ θνάτος δεῖ ὁ τῆ ζῴων ἀναγκαιότατον σῶμα, καὶ οὗ αὖθις οὐ δυνάσται εἶναι, χωρὶς δὲ τῆν ἄλλων ζῴων, φλὰ φ τῆν ζῴων ὅτε κεφαλῶ ἔχει, ὡς ἠρκίνει, οὔτε πόδας ὡς τὰ πεζὰ, οὔτε χέρας, δηλονότι χάριν τῆ θνάτος εἰσι καὶ τὰ ἄλλα, ᾗ τῆς οὐ τούτῳ δυνάμεως προσπίφυκεν. εἰ δὲ ζῶον δῆλον, ὁ μὲν χρώμενόν ἐστι ᾧ μέζον. εἰς δὲ χρῶνται τὰ λοιπά. κρείττων δὲ ὁ φρόνος τῆ χρωμούσου. καθ᾽ ὅσον ὁ χρώμενον θεῖ καὶ κινεῖ καὶ αὖχει. τὰ δὲ πέχουσι καὶ κινοῦνται ᾗ ἀρχοντα. οὗ δὲ ὁ λόγος καὶ ὁ δυνάμεις κρείττων, καὶ αὖ κρᾶττον. εἰ δὲ οὐ φ κρείττων ἀναγκαῖον εἶναι πλὴ ψυχὴν, οὐ τῷ μέσῳ αὖθις. εἶπε δὲ πλὴν μὲν χέρα ὡς ὁ χρώμενον. τῆν δὲ αὐλοὺς ὡς τὰ ὅτ᾽ χρῶνται. ὁ δὲ χέρ κρᾶττων τῆν αὐλῶν. καὶ ὁ μέσον αὖτα κρᾶττων τῆν ἄλλων. ἔσ᾽ δ᾽ αὖ ὁ ἀρχὴ τῆς ἐμφύτου θρεπτικοῦ. ἀρχὴ δὲ τῆς ἐμφύτου θρεπτικοῦ ὁ θρεπτικὸν ψυχή. ἔστι οὖ οὖν ὁ τοιαύτη ἀρχὴ οὐ τῇ καρδίᾳ. καὶ ἔζων δῆλον ἐκ τῆ πελειοῦσθαι ταύτην ἀποψύχεσθαι, ὥσπρ αἰκλυομούσης τῆς φύσεως καὶ πάλιν σβεμούσης ὑπὸ πλὴν ἀρχλὴν, ἀφ᾽ τῆν ἐκάστων τε καὶ ῥᾳδίως ἀφ᾽ τῆ ζῳῶ μεθίσασθαι δυναμούσων. μάλιστα δὲ κυεῖώτατον τῆς πέψεως πλὴν καρδίαν

Δ λέγει. ὁ δὲ, ὥσπρ ἐκπυρευμένης οὐ τοῖς μορίοις τούτοις, ἔστιν δεῖ τῷ, ὡς ὁ πῦρ οὐ τῷ ἄέρακε ἐμπυρύνται. ᾗ ἔστιν οὕτως ὁ ψυχὴ οὐ τῇ καρδίᾳ ᾗ φ ἀσκλογον. λέγει δὲ ᾗ πλὴν μὲν μαύρωσιν εἶναι γῆρας, πλὴν δὲ σβέσιν σίαιον. ἔστι γῆρ ὁ μὲν μαύρωσις γῆρας. ὁ δὲ σβέσις σία.

Σ ΥΜΒΑΙΝΕΙ δ᾽ ἀμφοτέρας δι᾽ αὐὁ γίνεσθαι τὰς φθορὰς. ὁ πολλαπούσης γὰρ τῆς ζοφῆς, οὐ δυναμέου λαμβάνειν τῆ θρεπτοῦ πλὴν ζοφὴν, φθορὰ γίνεται τῆ πρέος. ὁ μὲν γοῦν οὐ αὐτίου πεύει πλὴν πέψιν, κωλύει ζέφεσθαι. ὁ τε δὲ μεραίνεσθαι συμβαίνει, πολλαίους ἀθροιζομένου θερμοῦ, δεῖ· ὁ μὴ αὖθις πνεῖν. μὴ δὲ καὶ τα ψύχεσθαι. τα χὺ γοῦν καὶ οὕτω καταναλίσκει πλὴν φροφὴν, φλὺ συναθροιζόμενον ὁ θρεπτόν. ᾗ φθαίνει καταναλίσκει, πρὶν ὠδῖνᾶν πλὴν αὖα θυμίασιν. διὸ πρὸ οὐ μόνον μεραίνεται ὁ ἐλαττον παρὰ ὁ πολῖον πῦρ, ἀλλὰ ᾗ αὐτὸ καθ᾽ αὐτὸ ἡ τὸ λύχνου φλὸξ, οὐ πιθανὸν πολεῖσις φλογὶ, καπνὸν καίεται. καθ᾽ πρὸ ὁ πᾶν ἄλλο τ᾽ καυστῶν. ἄπτον δ᾽ ὅ᾽τι, πλὴν μὲν ἔζων οὐ τῇ φλογὶ ζοφὴν φθαίνει λαμβάνουσα ἡ μείζων φλὸξ, πρὶν ὑ πλεῖν ἐτάσαι. ὁ δὲ πῦρ, ἀεὶ διαπλεῖ γινόμενον ᾗ ῥέον, ὥσπρ ποτε μέν. ἀλλὰ λανθάνει δεῖ· ὁ τάχος. δῆλον τοίνων, ὡς ἅπρ δεῖ σώζεσθαι ὁ θρεπτόν. ἔζων δ᾽ ἀναγκαῖον ἅπρ μέλλει ζῳῶ, δεῖ γίνεσθαί πινα τ᾽ θρεπτ᾽ τ᾽ οὐ τῇ ἀρχῇ καταλῆξαι.

δ' οὐδὲν σωτείνει πρὸς τὸ ἄνω τόπον. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ καὶ ξῆν οὐ τούτῳ τῷ μορίῳ πάσιν ὑπῆρχεν, δῆλον ὅτι καὶ τὴν αἰσθητικὴν ἀρχὴν ἀναγκαῖον ἢ μὴ χωρὶς ζῆσαι, ταύτην καὶ ζῆν φαμέν· ἢ δὲ αἰσθητικὴ, ταύτην καὶ σῶμα ζῆσαι εἶναί φαμεν. ἔτι τί δ' αἱ μὲν τὴν αἰσθησιν φανερῶς συντείνουσι πρὸς τὴν καρδίαν, αἱ δ' οὐσαι οὐ τῇ κεφαλῇ. διὸ καὶ δοκεῖ τισιν αἰσθάνεσθαι τὰ ζῶα διὰ τὸ ἐγκέφαλον, ὃ ἄτοπον τούτων, οἷς ἐπόρευται χωρὶς καὶ τὰ φανόμενα, δῆλον ἐκ τῆς ἐρωτήσεως, ὅτι οὐ τούτῳ τι καὶ οὐ τῷ μέσῳ τῆς σώματος τὴν τελεωτάτην μοῖραν, ὅτι τῆς αἰσθητικῆς ἀρχὴ ψυχῆς ἐστι, καὶ ἡ τῆς αὐξητικῆς, καὶ ἡ τῆς θρεπτικῆς.

Η Ν δ' αὖ καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα λέγεται, εἰ αὐτὰ τὰ δι' ὅλου διῃρημένα φύσιν ἔχει. ἔστι γὰρ ἕκαστον τούτων ἁπλῶς εἰπεῖν, ἢ τὸ μὲν ἡδὺ γὰρ φανερῶς οὕτω καὶ εἰ πολὺ μᾶλλον τὸ γε κύριον τὴν αἴσθησιν οὐ τῇ καρδίᾳ ἐστὶν, ἀνάγκη ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸ αἰσθητήριον, αἰσθάνεται γὰρ οὐ φανερῶς αἰσθητηρίῳ πᾶν τὸ πονηρὸν εἶναι ἄλυπον, εἰ πᾶν γὰρ ταῦτα, πᾶν αἴτιαν τοῦτον ἔξω τούτων ὑπάρχει, λύπης φανερῶς οὐ ταῦτα συντεινούσης ἐρῶμεν. ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐκ τῆς αἰσθησεως φαίνεται, τῆς τε ἁφῆς καὶ τῆς γεύσεως τὰ αἰσθητήρια, πρὸς πᾶν καρδίαν τείνουσι, δηλονότι καὶ τὴν λυπῶν, ἀκοὴν δηλονότι καὶ τὴν ὄλλων πρὸς αὐτὴν εἶσιν. οὐ γὰρ ἁπλῶς οἱ ἄλλοι μὲν μόριον τῆς σώματος εἶναι πᾶν γεῦσιν καὶ ἁφὴν, οὐ ἄλλο δὲ πᾶν ὁμοίως καὶ
» τὰς λυπὰς λύει. ἢ δὲ, οὐ τούτῳ μὲν γ' οὐδὲ ἄλλοις αἰσθητηρίοις οὐδέν, καὶ τὰ ἐξῆς τῆς λέξεως, ἵνα δῆλον ᾖ, πάντων μὲν τὴν αἰσθητηρίων τὰς κινήσεις τὰς ἀφ' τὴν αἰσθητὴν, οὐ αὐτοῖς γινομένας, οὐδὲ χρόνου δῆλον πρὸς πᾶν καρδίαν γίνεσθαι, δῆλον ἢ πρὸς αὐτὴν τείνειν τὸν πόρους τούτων. οὐδὲν δὲ τούτων τείνει πρὸς ἢν ἐγκέφαλον. δῆλον γὰρ εἰ ἄνω τόπον. οὐδὲνος γὰρ αἰσθητηρίου πόρος πρὸς αὐτὸν τείνει. ἀλλὰ πρὸς μὲν τούτων ἔρηται πολλάκις, πῶς πρὸς πᾶν καρδίαν τείνουσι οἱ τὴν αἰσθητηρίων πόροι, καὶ πρὸ ὅντες οὐ τῇ κεφαλῇ. χωρὶς δὲ τὴν εἰρημένων, εἰ ἢ ζῆν οὐ τῇ καρδίᾳ καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας ἐστὶν ὡς εἴρηται, δῆλον ὅτι καὶ ἡ αἰσθησις οὐ ταύτῃ αὐ ἔσται. μὲν γὰρ ζῆσαι ταύτῃ καὶ ζῆν φαμέν. ἢ δ' αἰσθητικὴ ταύτῃ καὶ ζῆσαι. ὡς τι συλλογίσεται φανερῶν. ἢ αἰσθητικὴ ταύτῃ καὶ ζῆσαι. ἢ ζῆσαι ταύτῃ καὶ ζῆν. ἢ ἀρα αἰσθητικὴν ταύτῃ καὶ ζῆν. εἰ δὲ ἔστιν, οὐκ ἂν εἴη οὐ ἄλλῳ μὲν μορίῳ τῷ σώματος ἡ αἰσθητικὴ, οὐ ἄλλῳ δὲ ἡ θρεπτικὴ, ἃ αἴτιον τῷ ζῆν. διὰ τί δ' αἴτιαν ἔρηται ἀναπνεῖν. διαπορεῖ δὲ τῇ κεφαλῇ τὰ αἰσθητήρια, ἔρηται οὐ τῷ πρὸς ζώσῃ μορίων, ἢ οὐ ᾧ πρὸς ζώσῃ γένεσιν. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ μέσῃ τὴν τελεωτάτων μορίων, μόριον λέγει ἡ ἄνω καὶ κάτω. δεῖσθαι ἢ ἀρίστης ἕνεκα, ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.

Κ ΑΤΑ Δ' Ε ἡ λόγος, ὅτι πᾶν φύσιν ἐρῶμεν οὐ πᾶσιν, ἐκ τῶν ὑγιεινῶν ποιοῦσιν ἡ κάλλιστον. οὐ τῷ μέσῳ δὲ τῆς οὐσίας τῆς ἀρχῆς οὔσης ἐναντίας, μάλιστα μὲν ἀποτελεῖ τὴν μορίων ἐκάστου ἡ αὐτὸ ἔργον. τὸ, τι ἐναντίον ζόμενον πᾶν ἰσχάτην φοβεῖται, ἢ ἡ ἀκτινῶν. πρὸς ἐναντίον γὰρ αὐτῶν ἄπτεσθαι ἢ ἐστὶν ἢ τὸ τοιοῦτον μέσον χώρα, ἀρχόντος χώρου.

Δ εἰρῆσθαι ἀρὰ τὴν φαινομένων τῇ αἰσθήσει, ὅτι οὐ τῷ μέσῳ ἐστὶν ἡ θρεπτικὴ καὶ αἰσθητικὴ ψυχὴ, ἀρὰ γὰρ τὸ βλέπειν οὐ τοῖς ἀκτῖσιν, ὅτι φανερῶς τὰ πρὸς πᾶν καρδίαν αἱ πόροι τείνουσι, οἱ τῆς ἁφῆς καὶ τῆς γεύσεως, δέρομεν ὅτι οὐ αὐτῇ ἐστὶν ἡ αἰσθητικὴ, ἢ ἁπλῶς ἀρὰ τὴν φανερῶν, ἄκρον ἔχειν τὰ μέχρι τοῦ νῶ ἐκτεθέμενα, διόπερ καὶ πᾶν θρεπτικὴν ἢ πᾶν αἰσθητικὴν, ὅτι οὐ αὐτῇ τυγχάνουσιν οὖσαι, λέγουσιν αὐτὴν καὶ ἀρὰ τοῦ λόγου. καὶ φησὶν. ἐπεσὶ γὰρ ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἡ κάλλιστον ποιεῖ, κάλλιστον δ' οὐ τῷ μέσῳ εἶναι τὰς εἰρημένας τῆς ψυχῆς δυνάμεις, οὐ τῷ μέσῳ
» αὖ εἶναι. ὅτι δὲ κάλλιστον οὐ τῷ μέσῳ εἶναι ἐπάγει λόγον ἐπῶν, οὐ τῷ μέσῳ δὲ τῆς οὐσίας τῆς ἀρχῆς ὄντες ἐναντίαν ἔχουσι. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενα δυνάμει, καθ' ὅσον ὁ μέσος τόπος μέσος ἐστὶ τῶν ὀργάνων, τῶν τι δ' ὧν πᾶν φοβεῖται λαμβάνομεν, καὶ τῶν δ' ὧν ἀποσκιαζόμενα τὰ αὐτῆς παθήματα, ἀμφοτέρων ἐχόντων τινὰ ὄνειρ ὄψεως, καὶ ἐναντία ἔχουσι αὖ ἔτι ἡ ψυχὴ οὐ τούτῳ. οὐ μέσῳ γὰρ οὔσαι δυνάται ἡ πίστις, καὶ ἀκριβῶς ἀρὰ τῆς σώματος, καὶ πάντων πρὸς πᾶν κοιλίαν, ἵλεως καὶ ἐκ ταύτης ἀποσκιάζεσθαι πάλιν τὰ παθήματα. καὶ ἐπεὶ οὐ ᾧ θρεπτικὴ ἐστὶν, οὐ τούτῳ μὴ ἡ αἰσθητικὴ ὡς διλέκται, διλέκται δὲ ὅτι ἡ θρεπτικὴ οὐ τῷ μέσῳ ἐστὶ, ταύτη γὰρ αὐρμόζει ἡ νῶ ἀιδιχείρωσις, οὐ τούτῳ αὖρα καὶ ἡ αἰσθητικὴ. ὑ μὲν οὖν διαιρεῖσθαι δῆμα τοιαύτη. καὶ τὰ δὲ πᾶν λέξιν πᾶν, οὐ ᾧ μέσῳ δὲ τῆς οὐσίας τῆς ἀρχῆς ὄντες ἐναντίαν ἔχουσι τόπον, ἢ οὐσίας τῶν ἐστὶ ᾧ, τῆς φύσεως. οὐ ᾧ μέσῳ γὰρ ὄντες τῆς οὐσίας ἢ τῆς φύσεως, ἡ γὰρ ἐναντίου ἐστὶν ἡ ἐναντίου φύσεις ἐστὶν, οὐ ᾧ μέσῳ δὲ οὖσης τῆς οὐσίας τῆς θρεπτικῆς ἢ αἰσθητικῆς ψυχῆς, οὐ ᾧ μέσῳ αὖ ἔτι καὶ ἡ αἰσθητικὴ καὶ ἡ θρεπτικὴ ψυχή. ἔστι δὲ ἡ διάνοια μᾶλλον αὐρμόζουσα λέγεσθαι διὰ τῆς θρεπτικῆς. καὶ περιγράφομεν δὲ λέγει πᾶν ἐναντίαν φοβεῖται, ἢ παχὺ οὐ τέρεν ἢ πρὸς τῇ ὄρασι. συμπίπτει γὰρ καὶ ἐκ τῶν καὶ τὰ λοιπὰ οὐ τέρεα πᾶν βοφῶν ὧν αὖ δέξεται ὡς πολλάκις ἔρηται. ὡς γὰρ οὐ τῇ ὄσφρησι μορίων ἔρηται, οὐχ ἅμα τῷ δέχεσθαι τὰ οὐ τέρεα ἐκ τῆς κοιλίας τὰ παθήματα, ὑ ὧν ἀπεχόντων αὐτὰ ἀλλὰ καὶ τέρεα ζόμενα καὶ αὐτὰ καὶ συμπίπτουσι μόρια τῆς τοιαύτης παθητικότητος. καὶ τέρεα ζόμενα ὧν πᾶν βοφῶν λέγει, πᾶν καὶ τῷ κοιλίας, αὐ ἢ φυμὶ ἢ παχὺ οὐ τέρεα. ἐφάπτει δὲ φοβεῖται λέγει νῶ, ἢ περὶ τῆς ἅμα τῆς αὖ

κοιλίας.

τῆ μέσου φύεται, δηλονότι τῷ μέσῳ ἔδει ἡ θρεπτικήν. εἰ δὲ γὰρ πρώτως ἐνέφυεται τι, οὐ τούτῳ ἔδει ἡ θρεπτικήν. ἐνέφυεται δὲ πρώτως καὶ αἰσθάνεται τῷ μέσῳ ἡ ἐρίζα· καὶ ἡ βλάστη· ἀφ' ἧς ἐρίζης καὶ βλάστης εἶναι ἀναπνοή· εἰ οὖν τῷ ἄνθρακι τῷ μέσῳ ἡ τοιαύτη ἔδει τῆς ψυχῆς μέρει ἕνωσιν ἡ θρεπτικήν· ἡ μὲν οὖν διάνοια αὕτη· τὰ δὲ κατὰ πλάτος λέξιν τοιαῦτα· διῄρηται γάρ ἐστιν εἰς πάσαι, ἃ συμπέφυκεν ἔχεται· τουτέστι διῄρηται γάρ ἐστιν τῆ καρπῶν, ἔχεται καὶ ἔδει ἡ θρεπτικήν, ὅπου συμπεφύκασιν αἱ ῥίζαι. συμπεφύκασι δὲ εἰς τῷ μέσῳ· εἰς τῷ μέσῳ αὖθις ἔδει ἡ θρεπτικήν· καὶ ἔστι ἡ μέση ἐκ τοῦ τῆ μερέων, τουτέστιν ἐκ τοῦ ἀπὸ ῥίζαι εἰσταῦθα, ἤτοι ὅπου συμπεφύκασιν αἱ ῥίζαι. ὅ, τε καυλὸς ἐκφύεται καὶ ἡ ῥίζα τῆ φυομένων. ἀλλ' ποῦ ἀπίθανεται, καὶ δῆλον ἐστὶν ἀσαφῶς. λαμπρὰ γὰρ εἰ τῆ λέξει ἡ, εἰ τοῦτο ἦν, καὶ ὁ γαρ σύνδεσμος. ὡς δ' αὖ καὶ πάλιν ὁ γραφεὺς εἰ οὕτως εἶχεν. ὅ, τε γὰρ καυλὸς ἐκφύεται εἰ τοῦτον καὶ ἡ ῥίζα τῆ φυομένων. ὥστε εἰ ὁ καυλὸς καὶ ἡ ῥίζα ἐκ τῆ μέσου, ἀ δὲ καρπὸς ἐκ ῥίζης καὶ καυλοῦ, ἀ κυρπὸς ἄρα ἐκ τῆ μέσου· ἡ δὲ, ἡ δ' ἀρχὴ ἡ μέση αὐτῆ ἔδει. ἔστιν ἔδει ᾧ, ὥστε ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ἡ μέσον ἔδει· ἡ δ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῆς ῥίζης καὶ τῆ καυλοῦ ἀκούομεν, καὶ ἐπὶ τῆ καρπῶν, οὐδὲν διαφέρει. ὅτε ταῖς ἐμφυτείαις καὶ ταῖς ἀποφυτείαις συμβαίνει ἔδει μάλιστα πρὸς τὸ ἕλους. ἔδει λέγει, ἡ εἶναι ἡ θρεπτικήν· εἰ τῷ μέσῳ· ἔστι δὲ καὶ ἔδει ἡ ἐπιχείρημα ἀπὸ τῆ φαινομένου τῇ αἰσθήσει· ὅτι δὲ καυλὸς διάδρομός ἐστιν γραμμή· κλάδος δὲ ἡ βλ'. καὶ ἕλος ἡ βί'. ταῦτα δὲ εἰλήφθω λόγου χάριν· ἡ γὰρ ἀκριβὴς εἰ τούτοις ἐν θεωρεῖν· δηλονότι ὅτι ἡ μὲν διάδρομος ἔχει πάχος· ἡ δὲ γραμμὴ ἀπλατής· ἔστιν οὖν ὁ ἕλος ἀρχὴ τῆ κλάδου· ἆρα δὲ καὶ μέσον· ἔστι γὰρ μέσον τῆ τε κλάδου καὶ τῆ καυλοῦ.

Ὠ ΣΤΕ ἢ ἕλος ἀφαιρεῖσθαι, ἢ εἰς ἕλος ἐμβάλλουσιν· ἵνα ἢ ὁ κλάδος ἢ αἱ ῥίζαι ἐκ τούτου γίνωνται. ὡς οὖσης τῆς ἀρχῆς ἐκ τῆ μέσου καυλοῦ καὶ ῥίζης. καὶ τῆ ζώων τὸ αἱμῶν, ἡ καρδία γίνεται πρῶτον. ἕλος δὲ θάλασσα, ἐξ ὧν εἰ τοῖς εἰ διχομοίοις ἐπὶ γιγνομένοις ἰδεῖν τε θεωρήσαιμεν. ὥστε καὶ εἰ τοῖς ἀναίμοις ἀσαφεῖς, ἀπόλογον τῇ καρδία γίνεσθαι πρῶτον· ἡ δὲ καρδία ὅτι ἔδει ἀρχὴ τῆ φλεβῶν, καὶ εἰ τοῖς ἐνδὲ τὰ μέρη τῆ ζώων εἴρηται πρότερον. καὶ ὅτι ἡ αἷμα τοῖς εἰ αἱμαῖς ἔδει πολυταίχροφοι, ἐξ ων γίνεται τὰ μέρεα. φανερὸν τοίνυν, ὅτι μέση μὲν τιμᾶ θρέψασα ἡ τῆ σώματος λειτουργεῖ δυνάμεις. ἡ τῆ δὲ, ἡ τῆς κοιλίας ἐνδὲ πῶ φρενῶ· ἡ δὲ καρδία κυριωτάτη καὶ ἡ τέλος ἐσθητίζουσα. ὥστ' ἀνάγκη καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς, εἰ τῇ καρδίᾳ πῶ ἀρχὴν εἶναι τοῖς εἰ αἱμαις. τὰ γὰρ τῆ ἄλλων μερέων θρέψα, ἐνδὲ πῶ φρενῶ τῆ τούτης ἔργου χάριν ἔδει.

Ὠ στε ἢ ἐν κλάδου μὲν τῆ ἕλους ἀφαιρεῖσθαι εἰ ταῖς ἀποφυτείαις, ἡ ἡ μὲν ὀξὺ κατορύττουσιν ὡς μέλλοντα καὶ εἰ ἑαυτῷ ἔχειν ἡ θρεπτικήν, ἡ δὲ λοιπὸν ἐκ ἐᾶσιν ἰσταθαι. εἰς ἕλος ἐμβάλλουσιν ὡς εἰ τοῖς ἐγκοντεσμοῖς. εἰ γὰρ τούτοις ἐν μὲν κλάδου ἐκ ἐνέπηξουσιν· εἰς δὲ ἐν ἕλος ἡ ἐγκοντεσμὸν ἐμβάλλουσιν. ταῦτα δὲ ποιοῦσιν, ἵνα ἢ ὁ κλάδος εἰ τοῖς ἐγκοντεσμοῖς ἐκ τούτου γίνηται. ἡ γὰρ ἐγκόντεσμα αὐτὴ τῆ ἀποκοπέντος κλάδου γίνεται. ἢ ἵνα αἱ ῥίζαι ἐκ τούτου γίνωνται. ὡς εἰ ταῖς ἀποφυτείαις. ὥστε δὲ μετὰ ξὺ κλάδου καὶ καυλοῦ ἔστιν αὐτῇ, οὕτω πάλιν μετὰ ξὺ καυλοῦ καὶ ῥίζης ὡς δεῖ ῥίζα πρὸς καυλὸν, οὕτως ἕλος πρὸς κλάδον. ὅτι δὲ ἡ καρδία πρώτη γίνεται ἡ δῆλον ἐστὶν ἐκ τῆ φαινομένου ἔστιν πολλάκις. ἔτι δὲ καὶ δῆλον ἡ εἶναι πῶ καρδίαν αὐτῇ φλεβῶν, καὶ δῆλον ἐξ ὧν τ' ζώων αὐτῇ. καὶ δῆλον ἐξ ὧν εἰ αὐτῇ εἰ αὐτῇ ἡ ψυχή· ἀλλ' ἡ δῆλον ἡ εἶναι αὐτῶ αὐτῇ τῆ αἵματος, ἡ δ' αἷμα πολυταίχροφον· ἡ δῆλον ἐξ ὧν εἰ αὐτῇ ἐν ἡ ψυχή· εἰ ᾧ δῆ ἡ πολυταίχροφον γίνεται, οὐ τούτῳ αὐτῇ εἶναι καὶ ἡ θρεπτικήν. εἰ ᾧ δὲ ἐξ ὧν, εἰ τούτῳ ἡ αἰσθητικὴν ὡς δῆλον ἐστί. ἔτι ἐπειδὴ ἡ τ' αἵματος λειτουργία δῆλον πῶ τῆς κοιλίας, ταύτης δὲ δῆλον πῶ τῆς καρδίας, ἡ δὲ καρδία ἡ τέλος ἐσθητίζουσιν, αὐτὴ δῆ ἔξαιμος τοῖ, κυριωτάτη ἄρα ἡ αὐτῇ καρδία. ὥστε ἡ οὐ αὐτῇ ὡς εἰ ἀρχῇ ἡ θρεπτικὴ τε ἡ αἰσθητικὴ ψυχή· εἰ δὲ τῇ λέξει τῇ, τὰ δῆ τ' ἄλλων μερέων ἔργα πρὸς πῶ ζωῆν, μέρεα ἡ σῶμα καὶ πῶ κοιλίας καὶ ἡ ἧπαρ λέγει· τὰ γοῦν ὄργανα τούτων τῶν μερέων χάριν τῆ τῆς καρδίας ὄργανα εἰσί.

Δ ΕΙ μὲν δῆ ἡ κύριον, πρὸς ἡ ὧν οἷόν τε καὶ διατελεῖν· ἀλλ' ἐκ εἰ τοῖς τούτου οἷόν τε καὶ. δεῖ ἀεὶ πρὸς πῶ ὑγείαν· ἀλλ' ἀμφότερα γε κύριον τ' αἰσθάνεσθαι, εἰ ταύτῃ τοῖς εἰ αἱμαις πᾶσιν. εἰ τούτῳ γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι, ἡ ποιοῦντων τῶν αἰσθητηρίων κοινὸν αἰσθητήριον.

Κ ύριον πῶ αἰσθητικῶ ἢ πῶ θρεπτικῶ λέγει ψυχήν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον, ἐπειδὴ ἡ καρδία ἔοικε τ' μὲν ταύτης ἔργου οἷόν τε καὶ τ' ἄλλων μερέων ἔργασίαν, δεῖ ἡ κύριον πρὸς αὐτῶ διατελεῖν ἤτοι εἰ αὐτῇ εἶναι. ἀλλ' οὐκ ἐκ ἄλλο τοῦ μερέος τ' τ' σώματος, τῶν οἷόν τε τῆς καρδίας ὄντων. ἡ δὲ, εἰ ὁ ἀκρὸς πρὸς πῶ ὑγείαν, ἴσον ἔδει ᾧ, εἰ γὰρ ὁ ἀκρὸς πρὸς πῶ ὑγείαν ἔδεν· ἡ γὰρ ἀκρὸς χάριν τῆς ὑγείας ἔδεν. οὕτω δὲ καὶ ἡ ἧπαρ χάριν τῆς καρδίας.

Δ ΥΟ ΔΕ φανερὰς εἰ ταῦτα σωματείους ὁρᾶσθαι. τήν τε γεῦσιν καὶ πῶ ἀφῶ. ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ἀναγκαῖον. εἰ τούτῳ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις αἰσθητηρίοις οὐ δέχεται ποιεῖσθαι πῶ κίνησιν. ταῦτα

διώκεται ζῷῳ, ἄλλως ἴσως λόγος. τῆς γοῦν περὶ φυτῶν πραγματείας ὁ λόγος. διὸ ζῷῳ μὲν οὖν αἰτίαις, τὰ μὲν οὐ διώκεται διαιρούμενα ζῷῳ, τὰ δὲ ἀφφυτεύεται τῇ φυτῶν, ἄλλος ἴσως λόγος. ὁ δὲ ἀποφυτεύεται, ταυτὸν ἴδιον τῷ, διώκεται ζῷῳ. ἔστι δ' ἀσαφὴς ἡ λέξις. ἢ γοῦν ὁ λεγόμενος ἴδιος, διὸ ζῷῳ δ' αἰτίαις τὰ μὲν, ἤτοι τὰ ζῷῳα διαιρούμενα οὐ διώκεται ζῷῳ, τὰ δ' ἀφφυτεύεται, τουτέστι τὰ δὲ φυτὰ διαιρούμενα διώκεται ζῷῳ, ἤτορος ἴσως λόγος. ἢ ἔστι ὁ λεγόμενος, ὅτι διὸ ζῷῳ δ' αἰτίαις ἄλλα μὲν τῇ φυτῶν διώκεται ζῷῳ, ἄλλα δ' οὐ διώκεται, ἄλλος ἴσως λόγος. ἀλλὰ ἔοικε μὲν οὕτως. ὡς ποῦ δὲ ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ μέχρι μὲν ἴδιον εὐθρεγέα, διωκόμενα δὲ τελείους, οὕτω καὶ ἡ αἰσθητική. τὰ γὰρ εὐτόμων τμήματα ἐκ τελείου τμήματα, καὶ ἕκαστον τῇ τμημάτων αἴσθησιν ἔχει, αἰσθάνεται γὰρ τὰ προσπίπτοντων αὐτοῖς, δηλονότι τότε τελείους εἶναι εὐθρεγέα καὶ αἰσθήσεις. ἐγὼ γὰρ οὕτωσὶ ἁλώτως παῖς ἂν, καὶ ἄνω τοῦ μεγάλους τῆς ἀκρίδος πόδας. καὶ ἐπίθοιμι αὐτοῦ οὐ πάρα ἢ γὰρ ἡ ὅπου αὐ ἔτυχεν. οὐ φ τι δὲ πίπτοις ἥξει πάμπαν ἀκίνητον. ὁ πηλὸς δ' ἢ φάμυλοι τινὲς αὐτῶν, ἥλατο καὶ ὅλως ἐκινεῖτο ἐκ τοῦ δὲ εἰς τόδε ὁ ἐπικαθήμενος, ὡς δηλονότι αἴσθησιν ἔχων. καὶ τὰ μὲν τῶν ζῴων μόρια καὶ πρὸς αἰσθανόμενα, οὐ διώκεται ζῷῳ, διὸ ὁ μὴ ἔχειν σῶμα. περὶ οὗ εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς πραγματείας. τὰ δὲ φυτὰ διώκεται ζῇ, διὸ ἃς αὐτὰς εἰρήκαμεν ἐκάστοις.

Ε ΝΔΕΛΤΕ εἶναι. τὰ μὲν, τῷ πλευμονίου. τὰ δὲ, τῷ δεξαμενοειδοῦς τῷ φοφλοῦ. τὰ δ' ἄλλως τε, καὶ τούτων ἀμφοτέρων. ἐοίκασι γοῦν τὰ τοιαῦτα τῶν ζῴων, τοῖς ζῴοις συμπεφυκόσι. τὰ δ' ἄρτια σωισπηκότα, τοῦτ' οὐ πάσχει τῶν ζῴων. δῆλον δὲ εἶναι τῶν φύσιν αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ἔχεται μάλιστα μέλι. διὸ καὶ μικρὰν αἴσθησιν οὐκ ἔοικε ποιεῖν διαιρούμενα τῆς μορίων, ὅτι ἔχει τι ψυχικὸν πάθος. χωρίζομένων γὰρ τῶν ἀπολλύγχεων, ποιεῖται κίνησιν. διὸ καὶ χαλῶσαι τῆς καρδίας ἀφεμένους.

Ω ν ἀφαιρεθῇ ἡ κεφαλὴ, ταῦτα ἔισιν οὐδὲν καὶ ἐσφηνεῖα τῷ πλευμονίου τῶν βοφλοῦ. ὧν δ' αὖ ἀφαιρεθῇ καὶ λία, ταῦτα ἐσθίονται τῷ δεξαμενοειδοῦς. ζῷῳ δὲ τὰ τῶν εὐτόμων μόρια, δῆλον ὡς ἐοικέναι τὰ εὔτομα, ὡς καὶ τῷ περὶ ζῴων πορείας εἴρηται, ζῴοις ἐκ πολλῶν ζῴων συγκειμένοις. ἔοικε γοῦν ὁ εὔτομον ὁ ὀστρεοειδὴς ζῴῳ ἐκ πολλῶν ζῴων συωισπηκότι. ὥστε δὴ γίνεσθαι καὶ τὸν μῦθον λύο ἄνθρωποι συμπεφυκότες καὶ τὰ τῶν φάγχρα, εἶτα διαιρεθέντες μὴ διαζῆν δύνασθαι ἀπ' ἀλλήλων, ὑλύναστο ζῷῳ, τοιοῦτόν τι δεῖ νοεῖν καὶ τοῖς εὐτόμοις. ἔοικεν γὰρ τῶν μορίων ὡς περὶ ζῴου τί ἴδιον. περὶ ὧν εἴρηται μοι ἐν περὶ ζῴων πορείας ἐκλαῖς. καὶ ταῦτα μὲν μόνα ἐστὶ ζῷῳ, διὸ ἐοικέναι ἔοικεν αὐτῶν ζῴῳ, ἐκ πολλῶν ζῴων συωισπηκότι. τὰ δὲ ἄρτιστα ἔχοντα τῶν σύστασιν, ὅτι ἄνθρωπος ἴσασι τὰ ὅμοια, ἔστιν οὐ πάσχει, τουτέστι ὁ μόνα διαιρούμενα ζῷῳ. διαπί. ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις μέχρι μὲν οὐ πολλαί. ἔστιν δὲ ταυτὸν ἴδιον τῷ, ὅτι ἔοικεν αὐτῶν οὐκ ἴδιον ζῷῳ, ἀλλ' οὐκ ἐκ πολλῶν συωισπηκότι. μὴ δῆλον δὲ εἶναι ἔοικεν αὐτῶν οὐ ζῷῳ, μικρὰν αἴσθησιν οὐκ ἔοικε ποιεῖν διαιρούμενα τῶν ζῴων. ἔστι δὲ ὁ μικρὰν αἴσθησιν φέρειν, ὅμοιον τῷ, βραχέως αἰσθάνεσθαι καὶ ἀμυδρῶς. τὰ δὲ τῶν εὐτόμων μᾶλλον σφοδρῶς. αἰσθάνεσθαι γοῦν καὶ τῶν βραχέων. δῆλον δὲ εἶναι ὡς πᾶν ζῷῳ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἔοικεν μόριον. καὶ τὰ μὲν τῶν εὐτόμων μᾶλλον ἀκριβῶς αἰσθάνεσθαι. διότι ἔοικεν ὁ ὅλος τῶν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτμηθέντι τῷ ὅλου, εὐθρεγέα εἶναι καὶ αἰσθητικὴ ψυχή. τὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ἴσων καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἀκριβῶς. διότι οὐκ ἔχει πάθος αἰσθητικὸν ψυχῇ, ἀλλὰ πάθος τι τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς. ὅσοι δὲ διαφέρει τὰ πάθη τῶν εἰ ὡς ἔοικε πάθη, τοσοῦτον καὶ ἔοικεν τὰ ἄρτιστα ζῴων μορίου αἴσθησις, πρὸς τὰς τῶν μορίων τῶν εὐτόμων αἰσθήσεις. πλεῖστον δὲ διαφέρει ἡ ψυχὴ καὶ τὰ κατ' αὐτῆς πάθη. πλεῖστοι ἀρχὴ καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς προσεχῶς γινομένη αἴσθησις, τῆς ἀρχῆς τῷ πάθους αὐτῆς γινομένης. κινεῖται δὲ ἡ χελὼν ἀφαιρεθείσης τῆς καρδίας. δῆλον δὲ ἔχει ψυχικόν τι πάθος.

Ε ΙΔΕ ἐπί τε τῶν φυτῶν δῆλον. καὶ τῶν ζῴων. τῶν μὲν φυτῶν, τὸν τε ἐκ τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι ὠδὶ σκοποῦσι, καὶ τοὺς ἀμφυτεύοντάς τε καὶ τοὺς ἀποφυτεύοντας.

Κ αὶ ἔοικεν ὁ ὠδὶ χείρημα ἀρχὴ τῆς αἰσθήσεως πᾶσιν ἔχειν. δῆλον δ' φησὶν ὅτι ὁ θρεπτικὸν ἐν τῷ μέσῳ ἴδιον καὶ ὠδὶ τῶν φυτῶν καὶ ὠδὶ τῶν ζῴων. ὠδὶ μὲν τῶν φυτῶν δῆλον ὠδὶ σκοποῦσι πᾶσι τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι, καὶ τοὺς ἀμφυτεύοντας καὶ ἀποφυτεύοντας. ἔστι δὲ ἀμφυτεία μὲν ὁ ἐγκωτεσμός. ἀποφυτεία δὲ τὸ τοῦ ἀφαιρεῖσθαι τοὺς κλάδους ἐκ τῶν δένδρων εἰς πᾶσι γῆν φυτεύειν. ὅπερ οἱ νεώτεροι μεταφυτείαν καλοῦσιν.

Η ΙΕ γοῦν τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι συμβαίνει πᾶσιν, ἐκ τοῦ μέσου. διήρηται γοῦν ὄντων πάντων ἢ συμπέφυκεν ἔχεται, καὶ ὁ μέσον ἴδιον ἐκατέρου τῶν μορίων. τὸ τοῦτο γοῦν ὅ, τε κοιλὸς ἐκφύεται καὶ ἡ ῥίζα τῶν φυομένων. ἡ δ' ἀρχὴ, ὁ μέσον αὐτῶν ἴδιον οὔτε ταῖς ἀμφυτείαις καὶ ταῖς ἀποφυτείαις, συμβαίνει ἔσχατα μάλιστα τοῦ ἄνω. ἔστι γοῦν ἀρχή τις ὁ ὅλος τοῦ κλάδου. ἅμα δὲ καὶ μέσον.

Ε ἰπὼν ὅτι δῆλον ἐπισκοποῦσι πᾶσι ἀρχὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνεσθαι, σαφηνίζων ἐπάγει, ὅτι δ' τοῦ σπερμάτου γίνεσθαι συμβαίνει πᾶσιν ἐκ τοῦ μέσου. ἐπεὶ δ' ἐκ τοῦ καρποῦ πάλιν καρπὸς γίνεται. ἀρχὴ δ' κοκκυμήλου κοκκύμηλον ἢ ἀρχὴ κυάμου κύαμος, ἢ ἀρχὴ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὁρῶμεν ὅτι ἡ ἕλκη καὶ ταὐτὸν ῥίζαι ἐκ

τοῦ μέσου

λυομένης τῆς φύσεως καὶ παλιντρεπομένης ἐπὶ τὴν αρχήν. ἔτι καὶ καθ' ὅσον οὐ μίσῳ ἡ καρδία, πρὸς ἄμφω τὰ μόρια ὁμοίως αὐτὴ ἔχει. τῇ ὁμοίως αὐ αὐτοῖς ἀμφοτέροις χωρησάσῃ τὴν ζοφερὰν. τῇ δὲ τοῖς μὲν πλησίον, τοῖς δὲ πόῤῥω. τῇ κατὰ ἕξιν αὖ ἓν τοῦτο καρδίαν. ὅτι δὲ πάλιν ἀδύνατον τὴν αἰσθητικὴν χωρεῖς εἶναι τῆς θρεπτικῆς, ἐκ τῆδ' ἂν πιστώσαιμεν. φθειρομένους γοῦν τῆς ἀφῆς, οὐ δὲ ζῇ ἔτι δυνάμενον τὸ ζῶον. καίτοι εἰ ἓν ἡ θρεπτικὴ κεχωρισμένον, φθαρείσης τῆς αἰσθητικῆς, οὐκ τι αὖ ἓν ζῇ ἔτι τὸ ζῶον, ἔχον τὴν θρεπτικὴν δυνάμει. ὅτιπερ ἓν τῷ ζῇ χρηγός. ἔτι εἰ ἓν καὶ κεχωρισμένον ἡ αἰσθητικὴ τῆς θρεπτικῆς, οὐκ ἂν αὐτὰ ταῦτα χρῆσθαι τοῖς δυνάμεσι μίαν ἔσχε ψυχὴν ἀλλὰ πλείους. αὐτὴ γοῦν καθ' αὑτὴν οὖσα ἡ θρεπτικὴ δυνάμεις εἰ τοῖς φυτοῖς, ἔμψυχα αὐτὰ παρέχει. ὥστε κἀν ᾖ ζῷον ἔμψυχον τὸ μόριον τὸ παῦτην τὴν δυνάμει ἔχον καθ' αὑτό. εἰ δὲ ἕξιν, δηλονότι καὶ τὸ καθ' αἰσθητικὸν ἔχον, πάλιν ἔμψυχον ἂν ἓν καθ' αὑτὸ οὕτω δὲ δυνάμεσιν ἂν αἱ δυνάμεις χωρίζοιντ' ἀπ' ἀλλήλων. ὡς εἶναι τὸ ζῶον τὸ μέν τι ῥιφόμενον. τῇ δὲ ἕξιν τὸ ζῶον. τὸ δὲ αἰσθανόμενον, οὐκέτι δὲ ῥιφόμενον. δῆλον αρα ὅτι οὐ τὸ ᾧ τὸ θρεπτικὸν, οὐ τοῦτο τῇ τὸ αἰσθητικόν.

Ε΄ ΠΕΡΙ οὖν τὸ τὴν ἰδίων αἰσθητήρια, ἕν τι κοινὸν δεῖ αἰσθητήριον. εἰς ὃ πάσας κατ' οὐ δρόμους αἰσθήσεις ἀναγκαῖον ἀπαντᾶν. ἕξιν δ' ἂν ἓν μέσον τῇ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ λέγεται ἀφ' οὗ δεῖν ἡ μὴν αἴσθησις. ὄπισθεν δὲ, ἀντικείμενον. ἔτι δὲ διῃρημένῃ τῇ σώματος, τὸ μὲν ζώων πάντων. τῷ, τὰ ἄνω τῇ τῷ κάτω. πάντα γὰρ ἔχει τὸ ἄνω τῇ κάτω. ὥστε τῇ τὰ φυτὰ δηλονότι τὸν θρεπτικὸν ἀρχὴν ἔχοι ἄν, οὐ μέσῳ τούτων. καθ' ὃ μὲν γὰρ ἐστέρηται) μέσον ἡ τροφὴ, ἄνω καλοῦμεν πρὸς αὐτὸ ἐλεύσεσθαι, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ δεῖσθαι ἔχειν ὅλον. κάτω δὲ καθ' ὃ τὸ περίττωμα ἀφίησι τὸ πρῶτον. ἔχει δ' οὐ αὐτίως τοῖς φυτοῖς ἕξιν τῇ τοῖς ζώοις. τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ δῆλον τὸν ὁρᾶσθαι, μάλιστα ὑπάρχει ἕξιν τὸ ζῶον, τὸ ἔχειν τὸ ἄνω μέσον, πρὸς τὸ τὸ παντὸς ἄνω. τοῖς δ' ἄλλοις μεταξύ. τοῖς δὲ φυτοῖς ἀκινήτοις οὖσι καὶ λαμβάνουσιν ἐκ τῆς γῆς τὸν ζοφερὸν, ἀναγκαῖον ἀεὶ κάτω τὸ ἔχειν τὸ μέσον. ἀνάλογον γοῦν εἴσῃ μὲ ῥίζαι τοῖς φυτοῖς. τῇ τὸ καλούμενον στόμα τοῖς ζώοις. δι' οὗ τὸν ζοφερὸν, τὰ μὲν ἐκ τῆς γῆς λαμβάνεται. τὰ δὲ, δι' αὐτῶ. ζιόν δὲ μέρῶν ὄντων, εἰς ἃ διαιρεῖται τὰ τέλεια πάντα τὴν ζώων. ἑνὸς μὲν, ᾧ ἔχεται τὸν ζοφερὸν. οὗ ὃς δὲ, ᾧ τὸ περίττωμα πρεῖται. τοῦτο δὲ, τὸ μέσον τούτων. ἕξιν οὖ μὲν τοῖς μεγίστοις τὴν ζώων, καλεῖται ῥῆθος. οὗ δὲ τοῖς ἄλλοις, τὸ ἀνάλογον. διῄρηται δὲ μᾶλλον ἐν πολλοῖς ἐν πολλῶν. ὅσα δ' αὐτῶν δεῖ πορευτικὰ, πρόσκαται τὰ μόρια τὰ πρὸς ταῦτην τὸν ἡ περισσὰ. οἷς τὸ πᾶν ὄσουσι κῶλος. σκέλη τε καὶ πόδες. καὶ τὰ τούτοις ἔχοντα τὸν αὐτὸν δυνάμει.

Η΄ ἀπόδοσις τῆς λόγου δεῖν οὖ τῷ, ὥστε καὶ τὰ φυτὰ δηλονότι τὸν θρεπτικὸν αρχὴν ἔχοι ἂν οὐ μέσῳ τούτων, λέγων δὲ τῇ, τούτων, τὰ ἄνω καὶ κάτω. τὰ γοῦν φυτὰ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν οὐκ ἔχει. πῶς δὲ καὶ τὰ φυτὰ οὐ μέσῳ ἔχουσι τὸν θρεπτικὸν αρχὸν, ὁρᾶ πρεῖόν. περίττωμα δὲ πρῶτον οὐταῦθα ἡ ἕξασθαι λέγει. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς.

Α΄ ΑΛΛ' ἴσως τῆς θρεπτικῆς αρχῆς ψυχῆς, οὐ τῷ μέσῳ τὸ τριῶν μορίων, κατὰ τὸν αἴσθησιν οὔσῃ φαίνεται, κατὰ τὸν λόγον. πολλὰ γὰρ ζῶα ἀφαιρουμένων ἐκατέρων τὸ μορίων, τῆς τε κεφαλῆς, καὶ τὸ δακτικοῦ τῆς ζοφῆς, ζῇ μεθ' ὑπαρ ἂν ἡ μέσον. δηλον δ' ἐκ τὸ τόμων. ὅτι σφηκῶν τε καὶ μελιττῶν ἕξιν συμβαίνειν. κατὰ τὸ μὲν τόμων δὴ πολλὰ διαιρούμενα, δύναται ζῆν, ὅτιπερ τὸν θρεπτικόν. τὸ δὲ τοιοῦτον μόριον, οὐ δρᾶσις μὲν, ἔχει οὖ. δύναμιν δὲ, πλέω. τὸν αὐτὸν γὰρ σώζεσθαι τοῖς φυτοῖς δόκησις. δι' ὃν δ' αἰτίαν τὰ μὲν ἃ δύναται) διαιρέμενα ζῆν, τὰ δ' ἀποφυτεύεσθαι τὸ φυτὸν ἕτερα ἔσται λόγος. ἀλλ' ὁμοίως ἔχει κατά γε ἕξιν, τά, τε φυτὰ, καὶ τὸ τὸ τόμων γένος. ἀνάγκη δὲ κατὰ θρεπτικὴν ψυχὴν, οὐ δρᾶσις μὲν τοῖς ἔχουσιν εἶναι μίαν. δύναμιν δὲ, πλείους. ὁμοίως δὲ κατὰ τὸν αἰσθητικὴν αρχὴν. φαίνεται γὰρ ἔχοντα αἴσθησιν, τὰ διαιρούμενα αὐτὸν. ἀλλὰ πρὸς τὸν σώζεσθαι τὸν φύσιν, τὰ μὲν φυτὰ δύναται. ταῦτα δ' οὐ δύναται, δεῖ τὸν μὴ ἔχειν ὄργανα πρὸς σωτηρίαν.

Γ΄ ρῶτον τὸν ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως οὐ αργίαν μαρτύρεται, ὅτι οὐ τῷ μέσῳ ἔστιν ἡ θρεπτικὴ ψυχή. τῇ οὖν ὅτι πάντα τοὺς ἀπὸ τὸ λόγου πίστεις. λέγει. οὕτω δ' ὅτι πολλὰ τὴν ζώων ὁρῶμεν, ἀφαιρουμένων ἑκατέρων τὸ μορίων, τῆς τε κεφαλῆς, τῇ τὸ κάτω τῆς καρδίας. κάτω γὰρ τῆς καρδίας ἡ δακτικὴ τῆς ζοφῆς κοιλία ἔστι, πολλὰ δ' ἂν τὸ ζῶον ὁρῶμεν ὅτι ζῇ, μεθ' ὑπαρ ἂν ἡ μέσον. τοῦτ' ἔστι μετὰ τὸ λοιποῦ, οὐ φ ἔστιν ἡ καρδία, ἡ ἀνάλογον τῇ καρδίᾳ. ταῦτα γοῦν ἔτι μέσον. εἰ δὲ τὰ μὲν ἄλλα μόρια οὐ ζῇ. ἡ δὲ ἔχει τὸ μέσον, ἤτοι τὸν καρδίαν, ἡ ἀνάλογον τῇ καρδίᾳ ζῇ, δηλονότι τὸ αὖτον τῷ ζῆν, οὐ τῇ καρδίᾳ ἡ τῷ ἀναλόγῳ τῇ καρδίᾳ ἔστι, τὰ δὲ ἔχοντα τὸ τοιοῦτον μόριον ἤτοι τὸ θρεπτικὸν, οὐ δρᾶσις μὲν ἔχουσι οὖ, δύναμιν δὲ πολέω. διαιρεθέντων γὰρ, γίνεται τὸ θρεπτικὸν πολλά. τῇ ἔστι πρῶτος ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ οὐ τῇ καρδίᾳ ἡ οὐ τῷ ἀναλόγῳ. ἀρχὴ δὲ ταύτης ἡ τούτου διαδίδοται καὶ εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα. ὥστ' ἐπὰν καὶ ἡ αἴσθησις εἰς τὰ αἰσθητήρια. δι' ὃν δ' φησιν αἰτίαν τὰ μὲν τὴν φυτὴν ἀποφυτευόμενα δύναται ζῆν, τινὰ δὲ οὐ δύναται ζῆν, οὐ γὰρ πάντα ὅσα ἀποφυτεύεται

αὖω, ἡ δὲ ψυχρὸν οὐ τοῖς κάτω. ἄρτιον δὲ ἡ ὑδρ μὲν καὶ μακροβιότητος καὶ αὐξήσεως. αὔξουται οὖν ταῦτα ἐν ὕδατι· τὰ δὲ ἄνω. τὰ δ' ἐπίπεδα ἐν ἡ κάτω, ὥστε ἐν τῷ κλάδους, οὐ εἰς ὁ καρπὸς γίνεται. καὶ λοιπὸν συμπεφυκότος λέγει, ὡφελεῖς εἶναι τῆς παρούσης πραγματείας, τὴν περὶ ζωῆς καὶ θανάτου καὶ γήρως καὶ νεότητος.

Τέλος τῆν σχολίων εἰς τὸ περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος ἀριστοτέλους.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΓΗΡΩΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

Ἐπεὶ ἡ περὶ μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος πάσης ἡ περὶ γήρως καὶ νεότητος. ἴσασιν γὰρ τῷ μὲν μακροβίῳ ἡ γῆρας. τῷ δὲ βραχυβίῳ ἡ νεότης. οὗ ἕνεκα δὴ περὶ αὐτῶν τούτων περὶ γήρως καὶ νεότητος λέγει, καὶ περὶ ἀσκησεως.

μ λέγει δὲ πολλοῖς ἢ ζώοις ἀναδώσει εἶναι ἡ ὄρχεις πρὸς τὴν ζωήν. ἀποδίδωσι δὲ οὐ αὐτῷ πρῶτον μὲν ὅτι οὐ καρδία ἀρχὴ τῆς ζωῆς, καὶ ἡ αἰσθητικὴ καὶ ἡ θρεπτικὴ καὶ ἡ αὐξητικὴ. καὶ ὅτι καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα δύονται καὶ καταψύξεως. καὶ τίς ἡ κοινὴ τοῖς φυτοῖς. καὶ ὅτι τοῖς ζώοις ἢ διὰ τῆς ὕδατος ἢ διὰ τῆς ἀέρος συμβαίνει. εἶτα ἀποπλέγει πρὸς ἀναξαγόραν καὶ διογένη, περὶ ἀσκησεως ἐπάντας, καὶ πρός τι δημόκριτον καὶ πλάτωνα καὶ ἐμπεδοκλέα. καὶ ὅτι καταψύξεως οὐκεῖ ἀσκησίμου μᾶλλον ταῦτα λέγει. καὶ πρὸς τούτοις ὅτι τοῖς αἱμάτοις ἐκκοιλοι ἡ καρδία ἔχει πρὸς τὴν καταψύξιν. καὶ ὅτι ἃ μὲν τὴν οὐσίαν καταψύξεως οὔκεῖ δέχονται ἡ ὑγρόν. ἃ δὲ οὐ καταψύξεως. ὡς δηλοῖς καὶ τὰ πολύπους καὶ σηπία καὶ ἰπρὰ κάπα. ἀλλ' ὕδ ἀσκήσεως δεῖ ἡ οὐ ὑγρῷ λαμβάνει τῶν ζωφλόν. καὶ ὅτι εὔλογα διέχόμενα ἐν ἀέρα καταψύχεται. καὶ ὅτι τούτου οὔκεῖ ἔχει πυθμένα τὰ ἔχοντα. μετὰ ταῦτα ἀποπλέγει πρὸς ἐμπεδοκλέα, λέγονται θερμὸν τὸν ἐχθρόν. εἶτα πάνυ παγκάλως λέγει ὅπως ἀσκησίμου. εἶτα τί γήρεως. τί ζωή. τί θάνατος. καὶ διατί ταῦτα τοῖς ζώοις ὑπάρχει. καὶ τί νεότης, καὶ τί γῆρας. καὶ διατί τὰ μὲν εἰς ὕδατι. τὰ δὲ οὐ τῷ ἀέρι πνίγεται. ἔπειτα πόθεν καὶ πόθεν αἱ τῆς καρδίας κινήσεις. καὶ διατί γίνονται. εἶτα τῶν τὰ ἀσκήσιμα δέχεται ἡν ἀέρα, καὶ πῶς τὰ οὔσυρα ἡ ὕδωρ, ὅταν μεταίσταται ἐκτήκεται.

Γ ΠΕΡΙ ΔΕ νεότητος καὶ γήρως, καὶ περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, λεκτέον ταῦ. ἅμα δὲ καὶ περὶ ἀσκησεως, ἀσάφειαν ἴσως τοῖς ἀπίστασι ἐπέσει. οὐ γὰρ ἔστι ζώων οἷς ἄνευ συμβαίνει ἡ ζῆν καὶ μὴ ζῆν. ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς οὐ ἐπόδυσις διαφέρεται, καὶ δῆλον ὅτι οὐχ οἷόν τε εἶναι σῶμα τὴν οὐσίαν αὐτῆς, ἀλλ' ὅμως ὅτι γε οὐ τινι τῷ σώματος ὑπάρχει μορίῳ, φανερόν. καὶ οὐ τούτῳ τινὶ ἔστ ἐχόντων διώκαμεν οὐ τοῖς μορίοις. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς ψυχῆς ἢ μόρια ἢ διώκαμεν, ὁποτέρως ἔστι λεῖ κωλεῖν, ἀφείσθω τὰ νῦ. ὅσων δὲ ζῶα λέγομεν καὶ ζῆν, οὐ μὲν τοῖς ἀμφοτέροις τούτων τυγχάνοι, λέγω δὲ ἀμφοτέρων, τῷ, τε ζῶον εἶναι καὶ τῷ ζῆν, ἀνάγκη ταῦν εἶναι, καὶ οὐ μόρια. καθ' ὅτε ζῆν. καὶ καθ' ὃ προσαγορεύομεν αὐτὰ ζῶον. ἡ μὲν γὰρ ζῶον καὶ ζῶον, ἀδιώκτου μὴ ζῆν. ἡ δὲ ζῆν. ταύτη ζῶον ὑπάρχει οὐκ ἀναγκαῖον. τὰ δ' φυτὰ, ζῆ μέν. οὐκ ἔχει δὲ αἴσθησιν. τῷ δὲ αἰσθάνεσθαι, ἡ ζῶον πρὸς ἡ μὴ ζῶον διορίζομεν. ἀριθμῷ μὲν οὖν ἀναγκαῖον οὐ ἓν καὶ ἡ αὐ ἡ τὸ μόριον. ᾧ δ' εἶναι πλείω καὶ ἕτερα. ἃ δ' ταῦ ἡ ἡ ζῶον τε καὶ ἡ ζῆν.

Τ ὁ ἴσως δεῖ φιλόσοφον κεῖ σύλάσσειν. ἐπεὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰ πεῖν περὶ ἀναπνοῆς. εἰ γὰρ οἷόν τε ζώων ἡ ζῆν δεῖ ἡ ἀναπνεῖν ὑπάρχειν, ὡς πᾶν ἡ μὴ ζῆν δεῖ ἡ μὴ ἀναπνεῖν συμβαίνει, ἀναγκαῖον ἂν εἶναι ἐν εἰδέναι καὶ ἀναπνοήν, καὶ τί ζῆν αἰτίαν, τίς ἐστ καὶ πως ἔστιν αἰτία τῷ ζῆν. ὅτι δὲ ψυχὴ οὐ τῇ καρδίᾳ ἔστ διώκαμεν ἐχούσῃ ἀρχικὴν πρὸς τὰ ἄλλα μόρια, ἀρχὴ γὰρ αὕτη τῶν ἄλλων μορίων, τούτου χαρ ἔστ δηλωτικὸν ἡ, καὶ οὐ τούτῳ τινὶ τῷ ἐχόντων διώκαμεν οὐ τοῖς μορίοις, δίδακ οὐ τῇ περὶ ζώων γενέσεως καὶ οὐ ἄλλοις πλείοσιν. ἀλλὰ καὶ οὐ ταῦθα μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν καὶ λεκτέον. ὅτι δὲ καὶ ἡ θρεπτικὸν καθ' ὃ ζῶμεν, καὶ ἡ αἰσθητικὸν καθ' ὃ ζῶα ἐσμεν, εὖ καὶ ταυτὸν ἔστ ᾧ ὑποκειμένῳ, κἂν τῷ λόγῳ ἕτερα, καὶ αὖ ἡ λείπει πρῶτον. λεῖ δὲ καὶ ἡμᾶς ὀλίγα παρελθεῖν, ἐκ τῶ οὐ ἄλλοις περὶ τούτων ἐρεῖν. καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἡ θρεπτικὴ οὐ τῇ καρδίᾳ ἐκ τῶν δὲ δῆλον. εἰ γὰρ τῷ ζωῷ ὅλῳ ὑγρότης καὶ θερμότης ὡς πρεσβεύεται, τοιοῦτον δὲ ὁ περὶ τὴν καρδίαν τόπος, οὐ ταύτῃ ἂν εἴη ἡ θρεπτικὴ. ὅτι δὲ καὶ χερνῆτα τοῖς ζώοις τῷ ζῆφισθαι ἀπὸ τῆς καρδίας ἔστ, σημεῖον αἱ τῆς φορᾶς ταυτησὶ τῷ αἵματος διάκενοι φλέβες. αὗται γοῦν δῆλον μὲν τὴν ἄλλων μορίων τῷ σώματος διαπεφύκασιν. ἐκ ταύτης δ' ἐστ. ἀλλὰ καὶ ἡ πρώτην φαίνεσθαι τὴν καρδίαν διηρθρωμένην τὴν ἄλλων μορίων, τῷ μάλιστα καὶ πρώτην ζῆφισθαί τε, καὶ τὴν θρεπτικὴν διώκαμεν ἔχειν οὐ ἑαυτῇ. ὅτι δ' οὐ ταύτῃ ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ, σημεῖον ἡ καὶ οὐ τοῖς θανάτοις ταύτην ἀπεψύχεσθαι τελευταίαν, ὡς πᾶν ἀνα-

λυομένους

αἰσθάνεσθαι τοῖς σώμασι, μὴ ὅλως πλὴν ὑλικῶν οὐσῶν ἐν τούτων δ' ἀναλωμένων, φθείρεσθαι καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ
φυτά. ἡ γὰρ τροφὴ τοῖς ζῶσιν ἐστὶν ἀναπλήρωσις τοῦ θερμοῦ. εἰ δὲ μέλλει μακροβιώτερα εἶναι, πολὺν δεῖ χρόνον διαμένειν θερμά. ὅτι δὲ τοιαῦτα τὰ γλυκέα, δῆλον ἐκ τοῦ τὴν ἰσχνὴν τροφὴν εὐθὺς θερμαίνειν. ὅτι δὲ γλιχρότης συνέχει καὶ ἡ ὑγρὸν καὶ ἡ θερμόν, καὶ ἐκ τοῦ διαπτᾶσθαι, φανερὸν πολλάκις.

Γ ΠΕΡΙ δὲ τῆς πολυχρονίου εἶναι πλὴν τῶν ἄνθρωπον φύσιν, δεῖ λαβεῖν πλὴν αἰτίαν. ἔχει γὰρ ἰδίαν πρὸς τὰ ζῶα πολλὰ πρὸς τὰ σώματα. ἐκ γὰρ ὧν τὰ φυτὰ γίνεται. διὸ πολυχρόνια. ἀεὶ γὰρ ἔτροφεῖ πόρους. εἰ δὲ, γηράσκουσι. καὶ αἱ ῥίζαι ὁμοίως. ἀλλ' οὐκ ἄμα, ἀλλ' ὅτε μὲν, μόνον ἡ σέλιχος καὶ οἱ κλάδοι ἀπόλλυνται. ἔτροφεῖ δὲ περιφύσιον. ὅταν δὲ οὕτως ὦσιν αἱ ῥίζαι, ἄλλαι ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος γίνονται. καὶ οὕτως ἀεὶ διαπλεῖ, ἡ μὲν φθειρόμενον, ἡ δὲ γινόμενον. διὸ καὶ μακρόβια.

Τ ὁ ἔχει ἰδίαν πρὸς τὰ ζῶα πολλὰ πρὸς τὰ σώματα, ἴσον ἐστὶ τῷ, διαφέρει τὰ ἄλλων ζώων, πολλὰ τὰ σώματα. τοῖς μὲν γὰρ σώμασι κοινωνεῖ. διαφορὰν δ' ἔχει πρὸς τἄλλα ζῶα. καὶ τί μὲν ἐκείνοις κοινωνεῖ, τί δὲ τούτου διαφέρει, εἴρηκε. πρῶτον δὲ λέγει τί διαφέρει τὰ ἄλλων ἀ γὰρ ὀξὺ πλὴν θερμότητα φύσει κυρίως ἐστὶ μακρόβια ὡς περ τὰ ζῶα. ἀλλὰ ὀξὺ ἡ ἀεὶ γίνεται. ἀεὶ δὲ ἔτροφεῖ οἱ πόροι, λέγων πόρους τοὺς κλάδους. εἰ δὲ γηράσκει. τῆς ὑπηρεσίας φθείρει σὺν τοῖς δι, αἱ μὲν τὰ πόροι ξηραίνεται εἰ δὲ χλωρεῖ καὶ ἀκμάζουσι. καὶ αἱ ῥίζαι ὁμοίως, αἱ μὲν χλωραὶ, αἱ δὲ ξηραί. πλὴν οὐκ ἄμα ὅλαι ὑ γηράσκουσιν ἢ ἀκμάζουσιν ὁμοίως διὸ καὶ ὧδε τὰ πόροι. ἀλλ' ὅτε μὲν ἡ σέλιχος, λέγων σέλιχος ἡν καρμὸν, καὶ οἱ κλάδοι ἀπόλλυνται. αἱ δὲ ῥίζαι μένουσιν, ἔτροφεῖ κλάδοι καὶ σέλιχος ἀπ' αὐτῶν ἀναφύσει. ὅταν γὰρ οὕτως ὦσιν αἱ ῥίζαι, τουτέστι ζάλλει καὶ μὴ γαγγραινῶσι, ἄλλαι ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος γίνονται. λέγων ὑπάρχειν ἡ πλῆθος τὰ ῥιζῶν, αἳ πιόσι ζώσι. καὶ οὕτως ἀεὶ διαπλεῖ ἡ μὲν φθειρόμενον, ἡ δὲ γινόμενον. ἐπεὶ οὖν τούτου μὲν φθειρομένου ἄλλο γίνεται, καὶ τούτου πάλιν ἄλλο, εἰκότως μᾶλλον δ' ἀσυγκρίτως συμβαίνει μακρόβια εἶναι πλὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν.

Ε' ΟΙΚΕ δὲ τὰ φυτὰ τοῖς σώμασι, ὡς περ ἄρτι πρότερον διῃρούμεθα γὰρ ξύλον καὶ λύκον καὶ πολλὰ γίνεται ἐξ ἑνός. τὰ δ' σώματα, μίγνυται μὲν τῷ ζῶντι πλείονα. οὐ δυνατὰ δὲ πολλὰ χρόνον. οὐ γὰρ ἔχει ἔργανα. ἃ δὲ δυνατὰ ποιεῖν αὐτὰ, ἡ ἀρχὴ ἐν ἑνὶ ἐστίν. ἃ δὲ σὺν τῷ φυτῷ, δυνατὰ. πανταχοῦ γὰρ ἔχει καὶ ῥίζαν καὶ κοιλὸν δυνάμενον. διὸ ἀεὶ ταύτης ἀεὶ προσδέχεται. ἡ μὲν, γίνεται ἡ δὲ, γηράσκει. μεχρί τινος διαφθείρεται τῷ εἶναι μακρόβια. οὕτως ὡς περ τὰ φυτευόμενα. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἀποφυτείᾳ ζῆν πολὺ φαίη αὐτὸς ταῦτα συμβαίνειν. μόνον γοῦν τὴν ἀποφυτευθῆναι. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀποφυτείᾳ, χωρὶς ζημιῶν, συμβαίνει ἐνίοτε. καὶ δὴ καὶ ὀξὺ τὸ συνεχὲς. ἄπιον δέ, ὅτι οὐ ὑπάρχει πάντα ἡ ἀρχὴ δυνάμει οὖσα.

Τ ΔΙὼ καὶ ἀνίαις ὀξὺ τούτων τίθησι τὸ σώμασι καὶ τὸ φυτῶν. καὶ ποῖ δὲ τὰ φυτὰ τοῖς σώμασι, ὅτι ὡς περ τὰ φυτὰ τιμώμενα ζῇ, οὕτω καὶ τὰ σώματα. καὶ γὰρ καὶ τὰ σώματα, ὡς περ ἄρτι ἐν τῷ τοῦδε ζῴου τροφᾶσθαι, τιμώμενα, ζῇ ὡδὶ πολὺ ἀμφότερα τὰ τμήματα. οὐκ ἀεὶ δὲ ζῇ. ἄτοι οὐκ ἴσους χρόνους διαμένειν ἢ πολλοὺς, ζῇ ἀμφότερα τὰ τμήματα τὸ σώμασι. ὀξὺ ἡ μὲν ἔχειν ἡ ἕτερον τμῆμα, θάτερον γὰρ ἔχει, ἔργανον ἤτοι σῶμα. διὸ οὐ ζαφᾶς. οὐ δὲ γὰρ δυνατὰ ἡ ψυχὴ, ταύτην γὰρ εἶπεν ἀρχὴν ἐν τοῦ ἐνόντος τὸ σωμάτων οὖσα, ποιεῖν τόμα. ὁ δὲ τοῦ τοῖς φυτοῖς δυνατά. ἔχει γὰρ ὁ κλάδος τὸ ἑαυτῷ δυνάμει καὶ ῥίζαν καὶ κοιλόν. λέγων κοιλὸν ἡ σέλιχος. διὸ ἀπ' αὐτῆς τῆς δυνάμεως προσδέχεται τό, τε αὐξάνειν καὶ ἡ γαγγραίνειν. διαφέρει δὲ τὰ ἐκ τὸ ῥιζῶν τὸ αὐτὸ καὶ τοῦ ὀξὺ, τὸ ἀποφυτευομένων τῷ μὲν μακροβίων οὐδέν. μόνον δὲ, τῷ τὰ μὲν ἀποφυτευόμενα κεχωρισμένα εἶναι ἀπ' ἀλλήλων, ἐκεῖνα δ' ὁμοῦ. ἡ γὰρ, ἐκεῖ δὲ ὀξὺ ἡ συνεχὲς, ὅσον ἔστιν, ἐκεῖ δὲ ὁμοῦ. ἄπιον δ' φησὶ τὸ τὰ ἀποφυτευόμενα ζῆν, ὅτι οὐ ὑπάρχει πάντα ἡ ἀρχὴ ἡ δυνάμει ἐν ἑνὶ ῥίζασθαι.

Σ ΥΜΒΑΙΝΕΙ δὲ ταὐτὸ. ἐπί τε τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν. οὔτε γὰρ τοῖς ζώοις τὰ ἄῤῥενα μακροβιώτερα ὡς ἐνίοτε τοῦ θηλυ. τούτων δὲ τὰ αὖω μείζω ὄντα τῶν ἡμίσεων. καὶ γὰρ ὀξὺ τὸ θήλεις ἡ ἄῤῥεν. οὐ δὲ τῷ αὖω, ἡ θερμόν. καὶ ἡ ψυχρόν, οὐ δὴ καὶ τὸ. καὶ τὸ φυτῶν τὰ κεφαλοβαρῆ μακροβιώτερα. τοιαῦτα δὲ μή τινα ἐστὶ πίτυς, ἀλλὰ δυσῤῥάδιον. ἡ γὰρ αὖω τῷ φυτῷ καὶ κεφαλὴ, ἡ ῥίζα ὀξύ. τὰ δὲ, ἐπὶ πίτυς ἐνίοτε τὰ καὶ τοῦ καρπούς καὶ πλὴν αὔξησιν. ἀλλὰ ποδὶ μὲν τούτου, καὶ καθ' αὐτὰ οὐ τοῦς τοιοῦτοι φυτῶν διορισθήσεται. νῦν δὲ ποδὶ τὸ ἄλλων ζώων ἔρηται ἡ αἴτιον. περί τε μακρόβιους ζῳοὺς, καὶ βραχυβιότητος. λοιπὸν δ' ὑμῖν θεωρῆσαι, ποδὶ καὶ πότητος καὶ γήρως, καὶ ζωῆς, καὶ θανάτου. τούτων γὰρ διορισθέντων. τέλος ἂν ἡ ποδὶ τὴν ζώων ἔχοι μέθοδος.

Ε ΐσων πλὴν διαφέρει τὰ ζώων καὶ φυτῶν, ἅτε πλὴν κοινωνίαν καὶ διαφορὰν τὸ σώμασι καὶ φυτῶν, νῦν λέγει καὶ πλὴν κοινωνίαν τὸ ζώων καὶ φυτῶν. ἔχουσιν ἓν φύσει ταυτότητα καὶ κοινωνίαν τὰ ζῶα καὶ φυτά. ὡς περ γὰρ τὰ ἄῤῥενα μακροβιώτερά ἐστὶ τὰ θηλειῶν, ὀξὺ ἡ τὰ αὖω ἔχειν μείζω, οὕτω καὶ τὰ φυτὰ τὰ κεφαλοβαρῆ, τουτέστι τὰ ἔχοντα μεγάλας ῥίζας καὶ μέγα σέλιχος, τῶν μὴ κεφαλοβαρῶν. εἰσὶ δὲ καὶ κεφαλοβαρῆ τὰ δυσῤῥάδιον. ὅτι δὲ τὰ αὖω τῷ φυτῷ αἱ ῥίζαι εἰσὶ καὶ ἡ σέλιχος, κεφαλὴ εἰκαλογεῖται, καθ' ὃ δὲ οἱ κλάδοι, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. καὶ τὰ ἄῤῥενα δὴ καὶ τὰ κεφαλοβαρῆ τῶν φυτῶν μακροβιώτερα, ὀξὺ ἡ τὰ αὖω ἔχειν μεγάλα, τῶν μὴ τοιούτων. ἔστι δὲ ἡ θερμὸν οὐ τοῖς

τῆς τὰ μὲν εἶναι μακρόζια τὰ δὲ βραχύζια. ἀπαιτεῖλλει σαφέστατα. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, ἵνα μήτε ἄθηκτον μήτε ἀξύφαστον ᾖ, μὴ ἄθηκτον μὲν, ἀλλ᾽ ὁ θῆρ μόν. ὁ γὰρ θῆρ μὸν οὐκ ἔχει πήγνυσθαι. μὴ ἀξύφαστον δὲ ἀλλ᾽ ὁ πολὺς οὐκ ἀξύφαστος.

Μ ΑΚΡΟΒΙΩΤΕΡΑ γὰρ τὰ λεπόμερα τῷ πολύθι τῇ ὑγρᾷ, ἐὰν πλείονι λόγῳ ὑποδέχηται κατὰ τὸ ποιὸν, ἢ λείπηται κατὰ τὸ ποσόν. ἔστι δὲ οἷς μὲν ὁ θῆρ μὸν, ὁ λιπαρόν. ὃ αἷμα φησὶ, τό, τε μὴ ἀξύφαστον, καὶ ὁ μὴ ἄθυκτον. οἷς δ᾽ ἄλλον ἔχει χυμόν. ἔτι δεῖ τὸ μάλλον εἶναι μὴ ἄθηκτον, μὴ περιπέωμα τινὸν εἶναι. αἱρεῖ δὲ τοιοῦτον, ἢ νόσῳ, ἢ φύσει. οἷον ἀντία γὰρ ἡ τῶ περιπέωματος δύναμις, καὶ θερμαντικὴ μὲν, τῆς φύσεως. ἢ δὲ μερίς. διὸ τὰ ὀχυτικὰ καὶ πολύαιθρα, γηράσκει ταχύ. ὁ γὰρ αἰθρα περίπεωμα. καὶ ἔστι ξηραίνει ἀπόν. καὶ ὅλῳ ἧττον ἢ μόνος μακροβιώτερος ἵππου. καὶ ὄνου. ὧν ἐγένετο. καὶ τὰ θήλεια τῆς ἀρρένων, ἐὰν ὀχυτικὰ ᾖ τὰ ἄρρενα. διὸ καὶ εὐτροφοῦσι οἱ ἄρρενες, βραχυβιώτεροι τῆς θηλειῶν. ἔτι δὲ καὶ ὅλῳ πονητικὰ τὰ ἄρρενα. καὶ ὅλῳ ὁ πόνος γηράσκει μᾶλλον. ξηραίνει γὰρ ὁ πόνος. ὁ δὲ γῆρας ξηρὸν ἕξις. φύσει δὲ καὶ ὡς εἰδὼ ὁ παῖς εἰπεῖν, τὰ ἄρρενα τῆ θηλειῶν μακροβιώτερα. λέγω δὲ, ὅτι θῆρ μόν τρόπον ζῴων ὁ ἄρρεν ἔστιν, τῆς θηλείας. τὰ δ᾽ αὐτὰ καὶ τοῖς ἀλεκτορίσι μακροβιώτερά ἐστιν. ἢ καὶ τοῖς ψυχροῖς τόποις ὅλῳ πλὴν αὐτῶν αἰτίαν, δι᾽ ἣν πῦρ τὰ μείζω. καὶ μᾶλλον ἐπίπολον ὁ μέγας, ἢ πλὴν φύσιν ψυχρῶν ζῴων. διὸ οὔτε ὄφεις καὶ αἱ ζωύρει καὶ τὰ φολιδωτὰ, μεγάλα καὶ τοῖς θῆρμοῖς τόποις. καὶ καὶ τῇ θαλάττῃ τῇ ὀρυθρᾷ, τὰ ὀστρακόδερμα. τῆς τε γὰρ αὐξήσεως, ἢ ὑγρὰ θερμότης αἰτία, καὶ τ᾽ ζωῆς. καὶ δὴ τοῖς ψυχροῖς τόποις, ὑδατοτρόφον ὁ ὑγρὸν ὁ καὶ τοῖς ζῴοις ἔστιν. διὸ ἄθηκτον. ὥστε τὰ μὲν οὐ γήρασκει ὅλως ἢ ζῴων ἢ ὀλιγαίμων ἢ ἀναίμων, καὶ τοῖς πρὸς πλὴν αὖρκτον τόποις. οὔτε ταὶ πιλὰ καὶ τῇ γῇ. οὔτε τὰ κοῦσσα καὶ τῇ θαλάττῃ. τὰ δὲ γήρασκει μὲν, ἐλάττῳ δὲ καὶ βραχυβιώτερα. ἀφαιρεῖται γὰρ ὁ πόλος πλὴν αὔξησιν.

Γ οιον λέγει ὁ θῆρ μὸν καὶ ὁ λιπαρόν. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενον, τὰ λεπόμενα τῷ πολύθι τῇ ὑγρᾷ, καὶ πλειονάζοντα τῷ ποιῷ καὶ πλείονι λόγῳ, μακροβιώτερά εἰσι τῶ πλειοναζόντων τῷ ὑγρῷ καὶ λιπαρμείων τῷ
» ποιῷ. ὁ δὲ, καὶ πλείονι λόγῳ ὑποδέχηται, τοιοῦτόν ἐστιν. αἷμά ὁ καὶ τῷ ἵππῳ φησὶ εἶναι ὑγρὸν, τεθαλάσιον τῆς καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὑγρᾷ, ὁ δὲ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ θῆρ μόν, δηλονότι θαλάσιον τῆς καὶ τῷ ἵππῳ θερμᾷ, πλείονι λόγῳ ὑποδέχεται ἢ τῆς ἀνθρώπου θῆρ μότητος τ᾽ ἴσου θῆρ μότητος, παρ᾽ ὃ ἢ τῆς ἴσου ὑγρότητος τῆς τῆς ἀνθρώπου ὑγρότητος. πλείων γὰρ ὁ δηλονότι θαλάσιος λόγος τ᾽ ἰσθαλασίου. ἔστιν εἰπεῖν, ἐπάγει, ὅτι καὶ ὁ θῆρ μὸν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ αὐτὸ ὁ λιπαρόν. διὸ ἢ μὴ αὐτὸ τ᾽ εἰπεῖν θῆρ μὸν, ἐνίοτον
» ὅτι λιπαρόν. καὶ οἷοις δὲ ὁ λιπαρὸν, ἀλλὰ ὁ αὐχήλογον. ὅπερ ἄλλον εἶπε χυμόν. καὶ δὲ τῇ λέξει τῇ
» αἱρεῖ γὰρ ὁ τοιοῦτον ἢ νόσῳ ἢ φύσει, τοιοῦτον λέγει ὁ περίπεωμα. αἱρεῖ δὲν φησὶ περίπεωμα ἢ νόσῳ ἢ φύσει. φύσει μὲν ὅτι μάχῃ ὁ περίπεωμα ὅλῃ τῇ τοῦ σώματος κρίσει. ταύτην γὰρ εἶπε φύσει. ὅταν δὲν μαχεσάμενον ὅλῃ τῇ φύσει καὶ κρίσει τ᾽ σώματος, καὶ κρατῆσαν αὐτὸ, τότε φαμὲν ὅτι αἱρεῖ-
λει φύσει, ἴσον λέγοντες ὅτι πάσχει πλὴν τοῦ ζῴου κρῖσιν αὐτοῦ ἐργάζεσθαι. ὅταν ᾖ ὁ περίπεωμα πρὸς οὐ μόριον πλὴ μάχαν ποιῆσῃ, οἷ) πρὸς ἢ παρ᾽ ἢ αὐτὸ λύσῃ, καὶ αὐτὸ (καὶ αὖθις καὶ ἢ ζῴου, τότε φαμὲν ὅτι νό-
» σῳ αἱρεῖται, ἴσον λέγοντες, ὅτι οὐ μόριον νοσοῦσι, σωτφθαρῇ αὐτῷ ὁ παῖς. ὃ καὶ αὖθις σαφηνίζων
» ἐπήγαγεν. οὐ αὐτὸ δ᾽ ἢ τ᾽ ἐνδεικτικῶν δύναμις καὶ φθαρτικὴ, ἢ μὲν τ᾽ φύσεως, ἢ δὲ μερίς. ὅπερ εἶπε φύσει, νῦν εἰπὼν φύσεως. ὅπερ δὲ νόσῳ νῦν μερίς. εὔλογον δὲ καὶ τὰ πολύαιθρα τα χὺ γηράσκειν. ὁ δ᾽ αἰθρα περίπεωμα ἐν τ᾽ αἱματικῆς ζοφῆς ὄζιον, σωτεξάγει καὶ θῆρ μότητα. ταύτης δ᾽ ἐξέστης, ἀπάγκη ξηραίνεσθαι καὶ ὁ ὑγρόν. καὶ ὅλῳ ἧττον ἢ μόνος μακροβιώτερος ἵππου. ἐστὶ γοῦν ἕξει αἰθρα-
ματικόν. καὶ τὰ θήλεια τ᾽ ἀρρένων. εἰ δ᾽ καὶ πολεῖται ὁ τ᾽ θηλείων περίπεωμα, ἀλλ᾽ ὅτι ἔστι θῆρ μὸν ὥσπερ ὁ τ᾽ ἀρρένων. ὑδατοτρόφον δὲ καὶ φύσει ψυχρὸν ὁ τ᾽ θηλέων. ἔτι δὲ ὅσα πονητικὰ τ᾽ ἀρρένων. καὶ διὰ ὀχύειν δ᾽ καὶ ὅλῳ τ᾽ πόνον γηράσκει· μακροβιώτερα δὲ καὶ τὰ τοῦ θῆρ μοῖς τόποις. διὸ καὶ αἰτίαν καὶ τὰ μείζω. πολεῖται γὰρ καὶ τοῖς μείζοσι ὁ θῆρ μόν. εἰ πὼν δ᾽ ὅτι μακροβιώτερά ἐστι τὰ τοῖς θῆρ μοῖς τόποις εἰς τοῦτον τοῦ παρέντος, τὸ μᾶλλον ὁ μέγεθος τ᾽ τὴν φύσιν ψυχρῶν ζῴων. λέγων φύσει ψυχρὰ τὰ αἷμα. ἔστι ὁ λεγόμενον, ὅτι τὰ αἷματικὰ πρὸς τοῖς ψυχροῖς τόποις μικρὰ γίνεται, οἷ τοῖς θερμοῖς μεγάλα ἀποτελεῖται), ὡς τ᾽ θερμότητος αὐτῆς ἕξεως τ᾽ αὐξήσεως. εἰ ᾖ τ᾽ αὐξήσεως, καὶ τ᾽ μακροβιότητος.

Ι ΡΟΦΗΝ ᾖ μὴ λαμβάνοντα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὸ ζῶα φθείρει. συντήκει γὰρ αὐτὸ αὐτό. ὥσπερ δὲ ἢ πολλὴ φλὸξ καὶ καίει καὶ φθείρει πλὴν ὀλίγην, ὃ πλὴν ζοφὴν ἀναλίσκειν, ἄπω ὁ φυσικὴν θερμὴν, ὁ πρῶ-
τον πεπηγὸν αὖ καλίσκειν πλὴν ὕλην οὖσ᾽ ἢ ὄζιν. τὰ ᾖ εὔυδρα τ᾽ πιῶν, ἧττον μακρόζια. ἔχ᾽ ὅτι ὑγρὰ ἐπικλῶς ἀλλ᾽ ὅτι ὑδατώδη. ὁ ᾖ τοιοῦτον, ὑγρὸν ἀξύφαστον, ὅτι ψυχρὸν καὶ ἄθηκτον. καὶ ὁ αἷμα μὴν διὰ ὁ αὐτό. ἐὰν μὴ μιχθῇ ἀπαμωὴν). ὥστε γὰρ λίφος. οὔτε γλυκὺ ἔχει. οὐ γὰρ τῷ ζῴῳ, ὁ λιπαρὸν γλυκύ. διὸ καὶ μάλιστ᾽ αἷμα, μακροβιώτερα ἐστὶ τῶν ἄλλων μειζόνων ζῴων. οὐ δὲ τοῖς φυτοῖς ἔστι τὰ μακροβιώτατα. καὶ μᾶλλον ἢ οὐ τοῖς ζῴοις. πρῶτον μὲν ὅτι ἧττον ὑδατώδη. ὥστ᾽ οὐκ ἄθηκτα. εἶτα ἔχει λιπαρότητα. καὶ γλιχρότητα, καὶ ξηρὸν καὶ γεώδη ὄντα, ὅμως οὐκ ἀξύφαστον ἔχουσι ὁ ὑγρόν.

Ι ὐ αἰτίαν δὲ τοῦτ᾽ λέγει, καὶ ἢ ὑφθείρει τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ζροφὼ μὴ λαμβάνοντα. συντήκει γοῦν φησὶ ὁ μὴ ζιφόμενον αὐτὸ ἑαυτό. ὁ τ᾽ ἔμφυτον θερμὸν οὐ τοῖς ἀζοφίαις σβεστικώτερον γενόμενον,

καὶ καλίσκει

ξηρᾶς· καὶ ὑγρᾶς περίπλωσιν, οὕτως ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ τὸ πῦρ· ὑφ' ἧς ἐκκρίνεσθαι τὴν τροφὴν ἐπὶ τὸ περίπλωμα. ὑγιλαίνεσθαι δὲ καὶ πήγνυσθαι ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἐκ μὲν φθείρεται τὸ πῦρ· πρὸς τοιαύτην δὲ σύστασιν ταῦτα ἐπήκται λίθων. εἰ δὲ ἅπαν ὑγιλαίνοιτο ὑπὸ ἀρκεῖ πικὴ τοῦ πυρὸς δυνάμις, εἶναι ἂν τὸ τοιοῦτον ἄφθαρτον. ἔστι δὲ, λύσει λίθων. ἢ οὐ. τοῦτό ἐστιν, ὃ οὐκ ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον ἄφθαρτον, φθαρήσεται δ' ὑπὸ τοῦ τοιούτου χρόνου ἢ τοῦ ἀδρότητος· ὡδὶ τοῦ παρόντος γὰρ πυρὸς ὡς εἴπομεν ὁ λόγος αἰρμάττει. ὁπόταν μὴ αὐτὸς αὐτὸν ἐξαίρηται ἐπήκτως λύων. εἰ μὲν δὴ ἐν ἐκκαύσει ἐκ τοῦ ἀφυμένων. μὴ προσυπακουέσθω τοῦ ἔσω. εἰ δὲ ἢ πᾶν. εἰ μὲν δὴ ἐν ἐκκαύσει ἐκ τοῦ ἀφυμένων, ἔσται. τοῦτ' ἔστιν εἰ μὲν ἐκκαύσει ὡς λέλυται, αἰρκεῖ. εἰ δὲ μὴ, πολλὰ ἐρεῖται πλὴν τοσοῦτον λύσει, πλὴν λέγουσιν, ὅτι τι οὐ δρᾶται οὐ αὐτῶν. πάλιν οὐ δρᾶται οὐ αὐτῶν λίθων ἢ περίπλωμα. ἢ δὲ, σὶ ὀλίγιστον φλοιὸς κατὰ καὶ ἔχει τὸ πολλοῦς, κατὰ σκληρικόν, δῆλον τοῦ ὅτι ζέφει ἢ πῦρ. εἰ δὲ ζέφει, ἴσχει σκληρότητα μὴ ἢ περίπλωμα. κατὰ καὶ ἔστιν ὀλίγιστον φλοιὸς ὑπὸ τὸ πολλοῦς. ὅτι ὑ ζέφει αὐτῶν τὸ ἔξω ἢ κατὰ νόος ἀσκλήσκει. ὧν ὁ μὲν ὀλίγιστον φλοιὸς οὐ πλείονι χρόνῳ ἐπινέμεται μὴ κατὰ θάτερα. ὁ δὲ πλείων φλοιὸς βαθύτερον οὐ σὺν ὀλίγῳ χρόνῳ κατασβάται ἀπὸ μὴ κατὰ τὰ σκληρὰ ἀπολωλότος δὲ τοῦ φοιτοῦς, ἀφ' ὧν ἔμελλε ἢ ὀλίγιστον πῦρ φαφύσσειν, ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρὸς, μὴ μὴ ἔχον φοιτοῦς), σβεσθήσεται ἢ δὲ, εἰ ὁ πάντα ἀεὶ οὐ κινήσει δῆλον, ὡς εἶπεν ἐπὶ τοῦ πάντα ἴσχει ὕλην ὑποκείμενον· ἢ δὲ πολλοῦ χρόνου εἰ μὲν ἔστιν οἰκεῖον, τῇ κρίσει τοῦ σώματος τὴν ζῴων, συντείνει καὶ συνεργεῖ πρὸς μακροβιότητα. εἰ δ' ἀοικείως ἔχει, αὐτὴ πρᾶξιν καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἀποτελεῖ. λέγω δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν ἔχοντα ὕλην μᾶλλον δὲ ὑποκείμενον τοῦ πυῦ, ὡς πρὸ τὰ θεῖα καὶ κυκλοφορητικὰ σώματα καὶ τὰ τύπον μιταζύ. εἰ δὲ ἴχει ὕλην τοῦ φυσοῦ, κατὰ αὔξησιν καὶ φθίσιν. εἰ δὲ ὕλην παίουσι, ἀλλιεῦται.

Σ' ΣΤΙ δ' οὖτε τὰ μέγιστα ἀφθαρτότερα. ἢ πάσης ἢ ἀνθρώπου βραχυβιώτερον. οὔτε τὰ μικρά. ἐπίτεια ἢ τὰ πολλὰ τοῦ τόμων. ἔτι τὰ φυτὰ ὅλως τῶν ζῴων. ἐπίτεια δ' οἷα τῶν φυτῶν. ἔστι τὰ σύαιμα. μάλιστα ἢ πολυχρονιώτερον οὐ ἐν σύαιμων. ἔστι τὰ ἄναιμα τὰ ἢ μαλάκια, ἐπίτεια μοῦ. ἄναιμα δέ. ἔστι τὰ οὐ τῇ γῇ. μὴ ἢ φυτὰ ἐπίτεια δῆλον μὴ ζῶα πιζά. ἔστι τὰ οὐ τῇ θαλάττῃ μὴ ἢ ἐκῶν βραχύβια μὴ τὰ ὀστρακόρα μὴ τὰ μαλάκια. ὅλως ἢ τὰ μακροδιώτατα, οὐ τοῖς φυτοῖς δῆλον. διὸ ὁ φάναξ. ἔτ' οὐ τοῖς σύαιμοις ζῴοις μᾶλλον, ἢ οὐ τοῖς ἀναίμοις μὴ πιζοῖς, ἢ οὐ τοῖς σύὀστροις. ὥστε μὴ συνδυκαδύεται τοῦ οὐ τοῖς σύαιμοις μὴ πιζοῖς τὰ μακροδιώτατα τῶν ζῴων δῆλον. διὸ ἄνθρωπος μὴ ἐλέφας. μὴ δὴ μὴ τὰ μείζω ὡς ἐπιτοπολὺ ἐπὶ πλεῖον, ἢ ἐλαπτόνων μακροβιώτερα. μὴ ἢ μὴ τοῖς ἄλλοις συμβέβηκε τοῖς μακροβιωτέροις ἢ μέγεθος. ὥσπερ μὴ τοῖς ὀρνιθείοις. πλὴν δ' αἰτίαν ταῦτ' ἐστὶν τοῦτ' ἀπάντῃ, οὐ τοῦδε αὖτις θεωρήσειε δεῖ τ' λαβεῖν ὅτι ἢ ζῴων δῆλον, φύσει ὑγρὸν μὴ ἐδρμόν. μὴ ἢ ζῆν τοιοῦτον. ἢ δὲ γῆρας, ψυχρὸν μὴ ξηρόν. μὴ τὸ πεπονηκὸς φαίνεσθαι ἢ ὅτως. ὅλη δὲ τῶν σωμάτων τοῖς ἐσθ, ταῦτα. ἢ ἐδρμὸν μὴ ἢ ψυχρόν. μὴ ἢ ξηρόν, μὴ ἢ ὑγρόν. ἀσύγκυκτον τοίνυν γηράσκειν ξηραίνεσθαι. διὸ μὴ μὲν ὑξέφαστον δεῖναι ἢ ὑγρόν. μὴ διὰ ἔχειν τὰ λιπαρὰ ἄσπιπα. αὖτιον δ' ὅτι πάδρος. ὁ δ' ἀὴρ πρὸς τἆλλα, πῦρ, πῦρ δ' ἐγγίνεσθαι πρόν. ὁ δ' ἐν ὀλίγον διὰ εἶναι ἢ ὑγρόν. ὑξέφαστον δ' μὴ ἢ ὀλίγον. διὸ μὴ τὰ μεγάλα μὴ ζῶα μὴ φυτὰ ὡς ὅλως ἐπεῖν μακροβιώτερα. καθάπερ ἐλέχθη πρότερον. εἰλογον γὰρ τὰ μείζω πλεῖον ἔχειν ὑγρόν. οὐ μόνον δὲ δεῖ ἔχειν μακροβιώτατα. διὸ γ' τὰ αὖτια. τό, τε ψυχρόν, μὴ ἢ ποιόν. ὥστε δεῖ μὴ μόνον πολὺ ἦθος εἶναι ὑγρόν, ἀλλὰ ἔχειν μὴ θρμόν. ἵνα μήτε ὄπικτον, μήτε ὑξέφαστον ᾖ. καὶ δεῖ ἔχειν αὐθρεπτον, μακρόβιον μᾶλλον, οὐ ἴσον μειζόνων.

μ ἄλλων δ' οὐ τὴν αἰτίαν ἀποδιδόναι πλὴν αἰτίαν τοῦ τε μακροβίου καὶ βραχυβίου, ἱκανὴ ὡς ὡδὶ ἢ πολὺ τὰ μείζω μακροβιώτερα εἰσὶ τῶν ἐλαπτόνων, πολλοὶ τούτων πρῶτον διορίζεται. μὴ λέγουσιν ὅτι οὔτε ἢ μέγα οὔτε ἢ μικρὸν ἁπλῶς εἰσὶν αἴτια, ἢ τοῦ μακροβίου ἢ τοῦ βραχυβίου. ἀλλ' ἑτέρου τι. λέγει οὖν ὅτι οὔτε τὰ μέγιστα ἀφθαρτότερα τῶν ἐλαπτόνων, ἴσως γ' ἀνθρώπου βραχυβιώτερος μείζων ὢν ἀνθρώπου. οὔτε μὲν τὰ μικρὰ μακροβιώτερα τῶν μειζόνων. τὰ πολλὰ γοῦν τῶν οὐ τόμων μικρὰ ὄντα, ἐπίτεια δῆλον. εἶτα γοῦν βιοῖ χρόνον καὶ ἴσως οὐδὲ ἐκεῖνον ὁλόκληρον. ἀλλὰ μὲν οὐ δὲ πάντα τὰ φυτὰ μακροβιώτερα πάντων τῶν ζῴων, ἐπίτεια γὰρ οἷα τῶν φυτῶν. διὸ κρόμβα, πτύελον. ἄναιμον. ἀλλὰ πολλά. οὔτε μὲν τὰ σύαιμα μακροβιώτερα τῶν ἐναίμων. μάλιστα γὰρ ἄναιμος οὖσα, μακροδιώτερα δῆλον οὐ ἐν σύαιμων. αἱ γὰρ φύλλαι ἐπίτεια, οὐ αἷμα οὖσα. ἀλλὰ μὴν οὐ δὲ πάντα τὰ ἄναιμα, μακροδιώτερα τῶν ἐναίμων. τὰ γοῦν μαλάκια ἐπίτεια ἄναιμα ὄντα. οὔτε τὰ οὐ τῇ γῇ πάντα ἀφθαρτότερα τοῦ οὐ σύὀστρων. μὴ ἢ οἷα μὴ φυτὰ μὴ πιζὰ ζῶα ἐπίτεια δῆλον. οὔτε τὰ οὐ σύὀστρα πάντα, ταῦτα ἢ ἐστι, τὰ οὐ τῇ θαλάττῃ, πάντων τοῦ οὐ τῇ γῇ ἀφθαρτότερα. τὰ γὰρ ὀστρακόδερμα μὴ τὰ μαλάκια ζρεχύσια. ταῦτα δὲ πῶν ἐπάγει. ὅλως δὲ μὴ πρῶτος τὰ μακροδιώτατα οὐ τοῖς φυτοῖς δῆλον. ὁ δ' φάναξ ἢ φυτὸν μακροβιώτατον. ἀλλοτρόως δὲ οὐ τοῖς σύαιμοις μᾶλλον ἢ ἀναίμοις μὴ οὐ τοῖς πιζοῖς ἢ οὐ τοῖς σύὀστροις. ὥστε ἐπὶ μᾶλλον οὐ τοῖς ἀναίμοις μὴ οὐ τοῖς πιζοῖς ἢ μακρόβιον ἢ οὐ τοῖς ἀναίμοις μὴ σύὀστροις, καὶ συνδυκαδύεται ἢ μὲν πιζὸν τῷ σύαιμῳ, ἢ δὲ σύὀστρεον τῷ ἀναίμῳ, ἴσον δὲ τὰ πιζὰ μὴ σύαιμα μακροδιώτατα τοῦ σύὀστρων μὴ ἀναίμων. ταῦτα πρεσπόντων, τὰς αἰτίας

ἀδιαίρετα καὶ ἀδιάστατα, λέγομεν δὲ ἀτόμους καὶ ἀμεθέκτους, ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν πορρωτέρω, οὗτος δ' ἐγγύτερον, οὕτω καὶ ἰδίᾳ τῆς ὕλης τῆς τε ἀπείρου, καὶ τῆς ἤδη ποιᾶς τινος γενομένης, καὶ ἐλαβούσης ἀφ' ἧς πρώτου δυνάμεις εἰς ἃ διέτρεχεν· τούτων οὔπω ἐχόντων, πάνυ ἀκριβῶς πρόσκειται ἃ πῶς οὐ τῇ λέξει τῇ, ἀδιάστατον γὰρ τῷ ὕλῃ ἔχοντι μὴ ὑπάρχειν πῶς ἃ εἰαυτίσι. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἔδει ὕλην ἢ ὕλῃ οὐαυτίσι τῷ ἧς πρὸς εἶδος, δι' ἣν θερμότητα ἢ ξηρότητα. ἀλλ' ἦ ἔδει οὐ αὐτῇ ἡ τὴν ἄλλων διάρυσις· ἢ ἡ μὲ ὅτι δυνάμεις· ἃ δὲ οὐ θέρμαι καὶ ἡ πίφυκεν ἀποπίνειν μὲν τόδε ἃ εἶδος, δέχεσθαι δὲ ἄλλο· καὶ ἦ ποιωθεῖσα μᾶλλόν ἔδει δυνάμει· ἡ γὰ ποιασὶ ποιότης ἀεὶ δύναται μεταβαλεῖν ἃ εἶδος εἰς ἑαυτὴν, ὁμοίως καὶ ἃ εἶδος τὴν ποιότητα εἰς ἑαυτὸ, ἀνάγκη φθαρῆναι ἃ πῦρ κρατηθέντος τοῦ πυρὸς εἴδους, ἀπὸ τῆς ποιότητος, τῆς ἐκ τῆς δυνάμει οὔσης πῦρ, μεταβεβληκέναι εἰς ἃ δυνάμει εἶναι ἀὴρ ἢ ἄλλό τι· ὥστε ἔχει πῶς οὐ ἑαυτῷ ἃ πῦρ οὐαυτίον ἄῤῥω ἔν.

Γ ΑΝΤΙ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν ἃ θερμὸν, ἢ ἃ ὑγρὸν οὐ δέχεται· πάντ' δὲ ἀδιάστατον εἶναι, ἢ θερμὸν, ἢ ὑγρὸν, ἢ λευκόν· τὰ γὰρ παθητὰ ἔστιν κεχωρισμένα· εἰ οἷόν τ' ὅταν ἅμα εἶμι ἃ ποιητικὸν, καὶ ἃ παθητικὸν, ἀεὶ ἃ μὲν, ποιεῖ· ἃ δὲ, πάσχει, ἀδιάστατον μὴ μεταβάλλειν· ἔτι καὶ εἰ ἀνάγκη περίττωμα ποιεῖν· ἃ δὲ περίττωμα οὐαυτίον· ὑῤ οὐαυτίου γὰρ ἀεὶ ἡ μεταβολή· ἃ δὲ περίττωμα, ὑπόλειμμα τῆς τροτδου.

Ε ἴσων ὅτι τῷ ἔχοντι ὕλῃ ἀδιάστατον μὴ ὑπάρχειν πῶς ἃ οὐαυτίον, ὑῤ τούτων καταισκευάζει ἃ προκείμενος, δυνάμει λέγων· εἰ μὲν γῆ ἐῶ ἃ πῦρ χωρὶς ὕλης, ἐκὸς ἐῶ λέγειν ὅτι οὐ ᾧ ἄῤῥω τόπῳ οὐ φθαρήσεται, ὑῤ ἃ μὴ οὐ ταῦθα ὑπάρχειν αὐτῷ οὐαυτίον· ἐπεὶ δὲ μετὰ ὕλης ἔδει ἡ ἔχει πως ἃ οὐαυτίον, οὐκ ἄλογός ἔδει ἃ λέγων, ἔτι οὐ φθαρήσεται ἄῤῥω ἔν· ὑ μὲν οὖν δυνάμει τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως αὐτὸ μοῦνον· αὐτὸ ἔδει· ἃ δὲ τῆς λέξεως τοιοῦτον· ἡ μὲν γὰρ θερμότης καὶ ξηρότης πάντα, τουτέστι οὐ ὅλῃ τῇ φύσει τῆς ὕλης, ὕπῃς ὑπόκειται ᾧ πυρὶ, τυγχάνουσι οὖσαι· οὕτω γὰρ εἰσὶν οὐ αὐτῷ ὡς τὰ εἴδη οὐ τῇ ὕλῃ· οὐ γὰρ οὐ τῷδε μὲν τῷ μορίῳ τῆς ὕλης ἔδει θερμότης· οὐ τούτῳ δὲ οὐκ ἔστιν· ἀλλ' οὐ πάσῃ τῇ φύσει αὐτῆς· ὥστε ἃ θερμότης οὐ τῷ θερμῷ ὑδάτι· οὐ γῇ τῷ τε θερμὰ σμικρόν ὕδατος ἃ μὲ ἔδει θερμὸν, ἃ δὲ ψυχρόν, ἀλλ' ὅλον δ' ὅλου· ἔστι μὲν οὖν πάντ' ἃ θερμόν· πάντ δὲ οὐκ ἔστι θερμόν· τουτέστι πᾶν δ' οὐκ ἔστι θερμότης· ἀλλὰ συνέστηκεν ὑῤ ὕλης καὶ θερμότητος. ὡς πᾶν γῇ ἃ ζῶον οὐκ ἔστι ψυχὴ, ἀλλὰ σύνθετον ὑῤ ὕλης μὲν τοῦ σώματος, εἴδους δὲ τῆς ψυχῆς, οὕτω κἃ πῦρ οὐκ ἔστι πῦρ μόνον ὅτου θερμότης· ἀλλὰ σύνθετον ὑῤ ὕλης κἃ θερμότητος τοῦ ἐπὶ ξηρότητος· ὁμοίως κἃ ὑδάτης ἔδει μὲν οὐ ἅπαντι τῷ ὑγρῷ· οὐκ ἔστι δὲ ἃ πᾶν ἃ ἐκ ὑγρᾶς κἃ ἀνθρώπος ὑδάτης. ἀλλὰ σύνθετον ἐκ ὑγρᾶς κἃ ὑδάτης τοῦ ἐπὶ ὑγρότητος. ἐπεὶ δὲ ὅτι πᾶν δ' εἶναι θερμὸν ἢ λευκὸν ἀδιάστατον, πρὸ αὐτοῦ ἀπαγαγὼν εἶπεν, ἵστασθ' τὰ πάθη κεχωρισμένα. ἔστι δὲ ἃ λεγόμενον. ἀ γὰρ ἔδει ἃ πῦρ θερμότης μένει, χωρὶς ὕλης κἃ ὑποκειμένου, κἃ ἃ ὑδὴ ὑγρᾶς ὑδάτης, ἵστασθ' τὰ πάθη αὐτὰ καθ' αὐτὰ χωρὶς ὑποκειμένα· ὅπῃ ἀδιάστατον. πᾶν γῇ πάθος οὐ ὑποκειμένῳ· ὥστε ἀνθρώπος πῦρ χωρὶς ὑποκειμένου κἃ ὕλης οὐαυτίον· τὴν δὲ οὐαυτίαν ἃ μὲν ποιεῖ· ἃ δὲ πάσχει· ὥστε ἐπειδὴ ἅμα εἰσὶ τὰ οὐαυτία ἄῤῥω, ἀδιάστατον μὴ μεταβάλλειν· ἔτι ἐπεὶ ἃ πῦρ ὑφίσταται καὶ οὐταῦθα καὶ ἄῤῥω, ὅπου δ' ἂν φθορὰ καὶ γένεσις ἔμενον περίττωμα, ἃ δὲ περίττωμα οὐαυτίον, κἂν ἔξω· ἀνάγκη αὖ οὐαυτίον τι εἶναι ἄῤῥω τῷ πυρὶ· εἰ δ' οὐαυτίον, καὶ μάχη, καὶ ἃ ἐπόμενον ταύτῃ φθορά· εἰ ἴσων δ' ὅτι ἃ περίττωμα οὐαυτίον, πιστεύομεν ὅτι οὐαυτίον, ἐπάγαγεν· ὑῤ οὐαυτίου γὰρ ἀεὶ ἡ μεταβολή· εἰ γὰρ ἡ πρώτη τροφὴ οὐαυτίον τῷ γεννωμένῳ, ὡς πολλάκις εἴρηται, ἃ δὲ περίττωμα μοῦρός ἢ ὑπόλειμμα τῆς πρώτης τροφῆς, δηλονότι καὶ ἃ περίττωμα οὐαυτίον τῷ γεννωμένῳ· ὅπῃ περίττωμα ἀπώδυνος· ὑ τῆς γεννωμένου φύσις μεταζαλεῖν εἰς ἑαυτὴν, ἀνάγκη μάχην γίνεσθαι· ἀ δὲ ἔξω, καὶ φθορὰ τῆς κρατηθέντος.

Ε ΙΔΕ πᾶν ὑῤ ἐλαίου τὸ ὀρχήσασθαι οὐαυτίον, κἂν οὐταῦθα, ἄφθαρτον ἂν εἴη, ἢ οὐκ· ἀλλ' ὑπὸ τῆς περιέχοντος φθείρεται· εἰ μὲν οὖν ἐκκριθὲν ἐκ τῆν ἐρημίαν, ἴσως· ἀ δὲ μὴ, ὑφίσταῤῥ δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ὀρχήσασθαι οὐαυτίον, καὶ περίττωμα γίνεται· διὸ, ὑ ἐλάττων φλὸξ, καταναίσκεται ὑπὸ τῆς πολλῆς καὶ τὰ συμβιβηκότα· ὅτι ἡ τροφὴ ἐκείνῳ οὐ τοσοῦτῳ χρόνῳ ἀναλίσκει ἐν ᾧ πυρὶ, ταύτην ἡ τοσαύτη φλὸξ, ταχύ· διὸ πάντα ἀεὶ οὐ κινήσει ἔδει· καὶ γίνεται ἡ φθείρεται· ἃ δὲ ταδὶ ἰσχύει, ἡ συμπράττειν ἡ αὐτὰ πράττειν· καὶ ὅῤῥ ὑπὸ ταδὶ μεταπίπτουσι, τοσοῦτον μὲν γίνεται καὶ ἀλιγοχρονιώτερα τῆς φύσεως· ἀλλ' ὅμως ἀ, ὅσους οὐαυτία ἔδει, οὐ ὑῤ ὕλης γὰρ ἡ ὕλη ἃ οὐαυτίον ἔχει· ὥστ' εἰ μὲν ἔστ' πού, κατὰ τόπον μεταβάλλει· εἰ δὲ τῇ ποσοῦ· κατὰ αὔξησιν καὶ φθίσιν· εἰ δὲ πάθους, ἀλλοιοῦται.

Κ' ὑῤ γέα οὐαυτίον λέγει ἃ περίττωμα. ὑ δ' ἐπιχείρησις αὕτη, αἰρμάτῃ αὖ ἰδὶ τῇ οὐταῦθα πυρὸς, ἀλλ' οὐκ ἰδὶ τῇ ὅλου ἄῤῥω. ἔστι δὲ ἃ λεγόμενον λύσις οὐτάσεώς τινος. ἰδὼ ἐπάγαγεν αὖτις τῷ λόγῳ· ἔστι γὰρ αὖτις ὡς πᾶν τὰ τὴν ζώων σώματα ἔχει κάρκειτικὸν δύναμιν, ὑφ' ὑς ἐκκρίνεται πάντα τὰς

ξυρὰς καὶ

συμφθείρει, ἄλλως αὖ ἔχει πρὸς τὴν τοῦ σώματος κοινωνίαν. τοιοῦτόν ἐστιν εἶδος ἔστιν ἀχώριστον, καὶ οὐχ ὡς ἐνδέχεται λέγουσιν.

ΙΓ ΣΩΣ δ' ἂν τις ἀπορήσειεν ἀϊδίους. ἆρ' ἔστιν, οὗ ἄφθαρτον ἔστιν ἡ φθαρτόν. ἢ ἡ πῦρ καῦσις, οὗ μή ἐστιν ἡ οὐσία φθείρεται γάρ τὰ μὲν ὑπάρχοντα τοῖς οὐσίαις, κατὰ συμβεβηκὸς τῷ ἐναντίῳ φθείρεσθαι. ἀναιρεῖται γὰρ τὰ οὐσία ὑπ' ἀλλήλων. κατὰ συμβεβηκὸς δ' οὐδὲν τῇ οὐσίας οὐσίαν φθείρεται. ὅλῃ ἡ μαθησις ὑπὸ καιμένου κατηγορεῖσθαι τὴν οὐσίαν. ὥστε ᾧ μή ἐστιν οὐσία καὶ ὅπου μή ἐστιν, ἀδύνατον αὖθις φθαρῆναι. τί γάρ ἔστιν ἡ φθορῶν, ἐπεὶ ὑπάρχειν μὲν φθείρεσθαι συμβαίνει μόνον, εἶναι δὲ μὴ ὑπάρχει, ἢ ὅλως ἡ οὐσία.

Ο πῦρ ἀπορεῖ τοῦδε τοῦ αἰθέρος τοιοῦτόν ἐστιν. ἆρα ἡ αἰθὴρ τῇ ἑαυτοῦ φύσει φθαρῆναι ὄντα, οὐδέποτε οὔτε τινὸς τόπου ἄφθαρτον εἶναι. εἰ πᾶν ἡ φθειρόμενον ὑπὸ οὐσίαν φθείρεται. ἡ δὲ κοίλη ἐπιφάνεια τῆς σελληνιακῆς σφαίρας, οὐκ ἔστιν οὐσία τῷ αἰθέρι, τῷ γὰρ πέμπτῳ σώματι μηδὲν ἐναντίον, ὡς οὐ τῷ πρώτῳ οὐρανῷ δέδεικται, συμβαίνει ἡ ἀπτόμενον μέρος τοῦ αἰθέρος τῆς σελληνιακῆς σφαίρας ἄφθαρτον εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἀπτόμενον τοῦ ἀέρος ἔσω φθαρτόν. ἔστιν ὁ μὲν αἰθὴρ ξηρός, ὁ δὲ ἀὴρ ὑγρός. ἡ δὲ λιπόντα τὸν τοῦ αἰθέρος, καὶ ἀπτόμενον τῆς σελληνιακῆς σφαίρας, δῆλον ἀὴρ ἔσω φθαρτόν. ἡ μὲν οὖν ἀπορία τοιαύτη. ἐπιχειρεῖ δὲ πρῶτον ὁ δόξας λέγειν, ὅτι οὐ φθείρεται καθ' ὃ μέρος ἅπτεται τῆς σελήνης. εἶτα τίθησι ἡ ἀληθὲς. καὶ λέγει φθείρεσθαι, καὶ τῆς σελληνιακῆς σφαίρας· μὴ οὔσης αὐτῷ οὐσίας· ἐπιχειρεῖ οὖν πρῶτον, καὶ λέγει ὅτι οὐ φθείρεται. φθείρεται γὰρ φησι τὰ μὲν ὑπάρχοντα τοῖς οὐσίαις κατὰ συμβεβηκός· καθάπερ δὲ οὐσία ἡ λέξις, λέγει ὑμᾶς τοῦτο εἰπεῖν· ἡ ὕδωρ ἔστι μὲν ὑγρὸν καὶ ψυχρόν. ἔστι δὲ καὶ γλυκύ· ὁμοίως ἡ πῦρ ξηρὸν καὶ θερμόν· ἀλλὰ καὶ λευκόν· οὐσία δὲ ἡ ψυχρὸν τῷ θερμῷ, ἡ δὲ ὑγρὸν ᾧ ξηρῷ· τούτων προσλαμβανομένων, ὑπάρχοντα λέγει ἡ γλυκὺ καὶ λευκόν· οὐσία δὲ ἡ ψυχρὸν καὶ θερμόν· καὶ ὑγρὸν καὶ ξηρόν· καὶ ὑπάρχει ἡ μὲν γλυκὺ τῷ ψυχρῷ καὶ ὑγρῷ, ἡ δὲ λευκὸν τῷ ξηρῷ καὶ θερμῷ· εἰ μὲν οὖν φθαρέντος τοῦ γλυκέος μένει ἡ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν, ἴδιος αὐτῷ ὑφ' ἑαυτῷ τὸ γλυκέος· εἰ δὲ τοῦ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ φθαρέντος, συμφθαρῇ αὐτοῖς ἡ γλυκύ, ἀνάγκη γὰρ εἶναι γλυκέα, κατὰ συμβεβηκὸς ἐφθάρται ἡ γλυκύ· φθείρεται οὖν καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἡ γλυκὺ καὶ λευκὸν, ταῦτα γὰρ εἶπεν ὑπάρχοντα τοῖς οὐσίαις, τουτέστι τῷ ψυχρῷ καὶ ὑγρῷ· καὶ θερμῷ καὶ ξηρῷ, φθειρομένων τῶν οὐσιῶν οὐσίων. φθείρεται δὲ τὰ οὐσία ὑπ' ἀλλήλων. ὥστε ἀνάγκη φθείρεσθαι καὶ τὰ οὐ τοῖς οὐσίαις ὄντα. εἰσὶ κατὰ συμβεβηκὸς λέγομεν φθείρεσθαι τὰ οὐ ὑποκειμένῳ τινὶ ὄντα, ὅταν τοῖς ἰδίοις καιμένοις συμφθείρεται, ὁ δ' αὐθὴρ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα οὐδενὶ συμβεβήκασιν, οὐδεμίᾳ γὰρ οὐσίᾳ τῶν οὐ καιμένῳ, οὐκ ἂν φθείροιτο κατὰ συμβεβηκός. τούτου γὰρ ὄντος δῆλον τὸν κατὰ συμβεβηκὸς δ' οὐδὲν τῶν οὐ τοῖς οὐσίαις οὐσίαν φθείρεται. λέγων οὐσίας τὰ ξῶα καὶ πάντα τὰ συνθέτα. οὐ αὐτοῖς δὲ οὐσία τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ἐπεὶ οὖν πᾶν ἡ κατὰ συμβεβηκὸς φθειρόμενον τῶν οὐ καιμένῳ ὄντων, οὐδὲν δὲ τῶν σωματικῶν στοιχείων οὐ καιμένῳ ὄντων, οὐδὲν ἂν στοιχεῖον κατὰ συμβεβηκὸς φθείροιτο. ἡ γὰρ ὅλη ἡ μαθησις ὑπὸ καιμένου κατηγορεῖσθαι τὴν οὐσίαν, ἴσον ἐστὶ τῷ, μαθημάτων οὐσίαν τὴν οὐ καιμένῳ εἶναι. οὕτως λέξασα μὴ οἷόν τε εἶναι φθείρεσθαι κατὰ συμβεβηκὸς τὰ στοιχεῖα, ἐπιχειρεῖ ὅτι οὐ δι' αὐτὰ ἡ οἷόν τε αὖθις φθείρεσθαι ἡ πῦρ, λέγων, ὡς τε ᾧ μή ἐστι οὐσία, ἢ ὅπου μή ἐστιν. εἶτα δ' ἀπ' ἡ λεγόμενος. ὅσους τὴν οὐσιῶν μὴ ἔστιν οὐσίαν, ἄφθαρτοί εἰσι καὶ ἔσονται ἀεί. δῆλον ἡ πᾶν ἡ φθειρόμενον ὑπὸ οὐσίαν φθείρεσθαι. ὅσους δ' ἔστιν οὐσίαν, οὐ ᾧ τόπῳ μὴ ὑπάρχουσι οὐσιότητος, οὐ τούτῳ οὐδὲ ἄφθαρτοι ἔσονται. ἀλλὰ μὴν σελληνιακὴ σφαῖρα νῦν ἔστιν οὐσία ᾧ πυρί. ἄφθαρτον ἄρα ἔσται ἡ οὐ αὐτῇ μέρος τῷ πυρός ὄν.

ΗΤΟΥΤΟ, τῇ μὲν ἀληθὲς ἔστι, τῇ δ' οὔ. ἀδύνατον γὰρ τῷ ὕλῃ ἔχοντι, μὴ ὑπάρχειν πως ἡ οὐσίαν.

Σπῦθεν λύει τὴν ἀπορίαν. τῇ φησὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι ἡ πᾶν ἡ φθειρόμενον ὑπὸ οὐσίαν φθείρεσθαι. ψεῦδος δὲ ἡ μὴ εἶναι οὐσίαν τοιοῦτόν ἐστιν οὐ τῷ ἄνω τόπῳ οὐσίαν τῷ πυρί. ἀδύνατον γὰρ φησι ᾧ ὕλῃ ἔχοντι μὴ ὑπάρχειν πῶς ἡ οὐσίαν. οὐ γὰρ τῇ ὕλῃ ἡ εἶναι ὕλην ἔστιν ᾧ δυνατῷ εἶναι τὴν οὐσίαν, ἀδύνατον μὴ μάχεσθαί πως τῇ θερμότητι καὶ ξηρότητι καὶ στάσει ἀποπτύσει μὲν αὐτῷ, δέξασθαι δὲ ἄλλας. ὥστε μὴ οὐ τῷ αὐτατῷ τόπῳ ἡ πῦρ φθαρήσεσθαι. μάχεσθαι γὰρ πως ἡ ὕλῃ ᾧ εἶδει, ἄλλως τε καὶ ποιότητά τινα εἰς χρύσης τῆς ἐκείσω προσοχῆς καιμένους ὕλης. ἡ μὲν γὰρ νοουμένη κατὰ πάφασιν καὶ ἀπογύμνωσιν πάντων τὴν αὐτῶν, ἥτις νοεῖται μὲν. οὐκ ἔστι δὲ, ἐκείνη μὲν δὴ ἄποιος. ἡ δὲ καιμένη ᾧ πυρὶ ἡ τῷ ὕδατι, ἔχει τινὰ ποιότητα. φαιὰ γάρ. τις πρότερον γεγένηται, οὕτω δ' ἔχεται ἡ θερμὸν καὶ ξηρόν. ἔστιν δ' ὕδωρ ἔστι πῦρ. εἰσὶ γὰρ ἀμφότεραι δυνάμει πῦρ, καὶ ἡ χωρὶς τῆσδε φιότητος νοουμένη, μὴ οὖσα δέ ποτε τοιαύτη. καὶ ἡ ὕδωρ φάτις οὖσα. ἀλλ' ἐκείνη μὲν πορρωτέρω, ἡ δὲ φιωθεῖσα ἐγγυτέρω. ὥστε γὰρ λέγομεν δυνάμει

νοσώδη δ' ὅλου. ἀλλὰ τὰ ὑδατώδεια ἐκ μικρᾶς τινος ἢ τῆς τυχούσης αἰτίας τοῦδε πάσχει νόσους.
» φ δ', ὃ κατ' οὐσίαν μὲν νόσους ἐπαλλάττει τὰ νοσώδη πρὸς φύσιν σώματα τοῖς βραχυβίοις, ἴσον
ἔχει τῷ, ἃ κατά τινα σύνοσους ἐπαλλάττει καὶ κοινωνεῖ φ βραχύβιον καὶ νοσῶδες. ὡς εἶναι φ αὐφ
ἅμα τὸ νοσῶδες καὶ βραχύβιον. ἐπαλλάττεται δ' ὑγιείᾳ μὲν καὶ νόσῳ, ὅσῳ ἐπιβάλλει τῇ φυσικῇ φλεβοφθορίᾳ. ὠφελεῖται δὲ αὐτῇ καὶ προσοικειοῦσι, εἰ τινες καὶ πῶς σωίζεσθαι δυνάμενοι. πῶς δὲ ὠφελοῦνται, τῆς ἀτελοῦς ὕδρας ἐπισκεπτέον. λέγω δὲ πρὸς διαφορὰν ταύτην, αὐφ ὃ μακροβίου καὶ βραχύβιον ἔχειν ὅλα τὰ γένη πρὸς ὅλα. πρὸς τὴν ὑφ' οὗ εἶδος ἕτερα πρὸς ἕτερα. ὅλα δὲ γένη πρὸς ὅλα, ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἵππον. μακροβιώτερον γοῦν ἄνθρωπος ἵππου. ὑφ' οὗ δὲ εἶδος ἕτερα πρὸς ἕτερα, ὡς ἄνθρωπος ἀνθρώπου. μακροβιώτερος γοῦν τίτωρ ἀχιλλέως.

Δ Σῖ ΔΣ᾽ λαβεῖν, τί φ ὕφθαρτον καὶ τοῖς φύσει σωιζομένοις, καὶ τί φ οὐκ ὕφθαρτον. πῦρ γοῦν καὶ ὕδωρ, καὶ τὰ τούτοις συνεχῆ, οὐκ ἔχοντα πῶς αὐτῶν δυνάμει, τυγχάνει γὰρ ἐναντία καὶ φθορὰς ἀπ' ἀλλήλοις. ὥστε καὶ τὴν ἄλλων ἕκαστον, ἐκ τούτων ὄντα καὶ σωιζόμενα τε, μετέχειν τῆς τούτων φύσεως δῆλον, ὅσα μὴ σωίζεται ἐκ πολλῶν ἓν, οἷ, οἰκία. τοῦδε μὲν οὖν τὴν ἄλλων, ἕτερος λόγος. εἰσὶ γοῦν ἴδιαι φθοραὶ πολλαῖς τὴν ὄντων, οἷ ἐπισήμη καὶ ὑγεία. καὶ νόσος. ταῦτα γοῦν φθείρεται, καὶ μὴ φθερομένων τὴν δικτικῶν. ἀλλὰ σωζομένων οἷ ἀγνοίᾳ μὲν φθοραὶ, αὐτόματοι καὶ μάθησις. ἐπισήμης δὲ, λήθη καὶ ἀπάθεια. κατὰ συμβεβηκὸς δ' ἀκόλουθοῦσι τοῖς φυσικοῖς, αἱ τὴν ἄλλων φθοραί. φθερομένων γοῦν τὴν ζώων, φθείρεται καὶ ἡ ὑγεία ἡ ἐν τοῖς ζώοις. διὸ καὶ τοῦδε ψυχῆς συλλογίσαιτ' ἄν τις ἐκ τούτων. εἰ γοῦν ἔστι μὴ φύσει. ἀλλ' ὡς πῦρ ἡ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ, οὕτω καὶ ψυχὴ ἐν σώματι. ὧν αὖτις αὐτῆς καὶ ἄλλη φθορὰ, παρὰ τὴν φθορὰν ἣ φθείρεται, φθειρομένου τοῦ σώματος. ὥστ' ἐπεὶ οὐ φαίνεται οὖσα τοιαύτη, ἄλλως ἂν ἔχοι πρὸς τὴν τοῦ σώματος κοινωνίαν.

Γ αν πρ. σήκει τοῦδὲ τούτων διαλαβεῖν. τοῦδὲ μακροβιότητος γοῦν καὶ βραχυβιότητος τῆς παρούσης πραγματείας οὔσης, καὶ βραχυβίων μὲν ὄντων τὴν ὑφθαρτῶν, μακροβίων δὲ τὴν μὴ ὑφθάρτων, ἀναγκαῖον ἂν εἴη τοῦδὲ τούτων διαλαβεῖν. ὡς ἂν ἐκ τούτων τοῦδὲ τὴν προκειμένων ῥᾷστα διαλάβειμεν. εἰ δὲ τῇ λέξει τῇ, πῦρ γὰρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τούτων συνεχῆ, οὐκ ἔχοντα πῶς αὐτῶν δυνάμει, φ δή τοιοῦτο καθ' αὑφ καὶ ὡς ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἐπαγόμενον, τοιοῦτόν τι δηλοῖ. φ πῦρ καὶ φ ὕδωρ, ὅ, τι ἄμφ καὶ ἡ γῆ, φθείρουσιν ἄλληλα. εἰ δὲ ἔστιν, καὶ οὐ τοῖς τὴν ζώων σώμασιν ὄντα, ἐν δή τινα τρόπον καὶ εἰσὶ, φθορᾶ θατέρου ἑτέρου. οὐκ ἂν ὁρισαίμεθα φθαρτόν, αὐάγκη καὶ φ ἐκ τούτων σωιζόμενον ἐφθαρῆναι. φ γὰρ μετέχειν τῆς τούτων φύσεως δῆλον, δηλωτικὸν δὲ τοῦτο τῆς τούτων φθορᾶς. μετέχουσι δὲ τὰ σωζόμενα τῆς ὕδατος εἴτε φύσεως, οὐ παίσια. οὐ γοῦν ἡ οἰκία. οὐ γὰρ
» αὐάγκη οὐδὲ λίθου φθαρτόν τι φθείρεσθαι. ἀλλὰ μὴ τὰ ζῶντα. περὶ μὲν οὖν τὴν ἄλλων ἔστω λόγος ἑτέρος. εἰσὶ γοῦν τούτοις ἴδιαι καὶ οἰκεῖαι φθοραί. ἔστι γοῦν ἴδιος ἐπιστήμης φθορὰ, καθ' ὃ φθείρεται σωζομένου τοῦ ἔχοντος αὐτὴν ζώου. ἐπειδὴ γὰρ φθορέσιος τῆς ἐπιστήμης μόνον φ ζῶον, δήλον ὡς αὐτὴ ἡ φθορὰ, οὐκ ἔστι τοῦ ζώου φθορά. ἀλλ' ἴδιος καὶ οἰκεία τῆς ἐπιστήμης. ὃ δὲ φθορεύς τοῦ ζώου φθορᾶ καὶ ἡ ἐπιστήμη, τίνος αὐτὴ ἡ φθορά. ἡ δηλονότι τοῦ ζώου. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τῆς ἐπιστήμης. καθ' αὐτὴν μὲν γὰρ φθείρεται ὑ ἐπιστήμη, ὅταν αὐτῆς φθορέσιος μόνον φ ζῶον. κατὰ συμβεβηκὸς δέ, ὅταν συμφθαρῇ τῷ ζώῳ. ἔστιν ἐνίοτε καὶ ὑδὲ ὑγείας καὶ νόσου καὶ τὴν ἄλλων τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ
» μέφ. ἔστω λαβών, ἐπάγει, δ' ὃ μὴ περὶ ψυχῆς λεγόμενόν τις αὐ ἐκ τούτων. εἰ γοῦν ἔστι μὴ φύσει λέγων φύσει φ εἶδος. ἔστι δὲ φ λεγόμενον. εἰ γὰρ μή ἔστιν ἡ ψυχὴ εἶδος τοῦ σώματος, ὡς πῦρ οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς εἰρῆσθαι, ἀλλ' ὕδατος ἐπεισέρχεσθαι, ὡς πῦρ φασί τινες, ἢ αἰσθητικὴ καὶ λογικὴ, λέγουσι γοῦν τινες ὅτι ἡ μὲν θρεπτικὴ καὶ αὐξητικὴ συγκατακάλλεσθαι δὲ σώμασι, ἡ δὲ αἰσθητικὴ καὶ ἡ λογικὴ ἐκτὸς ἐπεισέρχεσθαι καὶ κατὰ φ ναῦ, καθ' ὃ φ ἐμβρυον πάσχει διορίζει, εἰ δὴ μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ εἶδος ἧ, τι αἰσθητικὴ καὶ ἡ λογικὴ, μὴ δὲ συγκατα βάλλεσθαι τῷ σώματι, ἀλλ' ὕδατος εἰσέρχεσθαι ὡς πῦρ καὶ ἡ ἐπιστήμη, αὕτη γὰρ ὕδατος ἐπιγίνεσθαι τῇ ψυχῇ δέ μαθήσεως, ἂν αὖτις αὐτὴς καὶ ἄλλη φθορὰ. λέγω δὲ φθορὰν παρὰ τὴν τοῦ σώματος ἀπουσίαν, παρὰ τὴν φθορὰν, ἣ φθείρεται φθερομένου τοῦ σώματος. ὡς πῦρ γοῦν ἔστι τῆς ἐπιστήμης ἴδιος καὶ οἰκεία φθορὰ, καθ' ὃ φθείρεται σωζομένου τοῦ ζώου, ἔστι δὲ καὶ ἄλλη τις κατὰ συμβεβηκὸς, καθ' ὃ συμφθείρεται τῷ ζώῳ, ὥσπερ αὐάγκη καὶ τῆς ψυχῆς λύσιν παρέχειν φθορᾶς, ἣ πῦρ ὕδατος ἐπιγίνεται. εἰ δὲ ἔστιν, φθείρεταί πως ἡ ψυχὴ, ὅταν χωρισθεῖσα τοῦ σώματος, τοῦ ἐμφύχου μὴ φθορέος. ὡς γὰρ τῇ ἐπιστήμῃ οὐ συμφθείρεται ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ φθορέσιος τῆς ἐπιστήμης ἡ ψυχὴ μένει τε καὶ ἔστιν, οὕτως ἔλαι καὶ τῆς ψυχῆς φθορέσιος καὶ χωρισθείσης, μένειν καὶ εἶναι φ σῶμα καὶ μᾶλλον φ τῆς ψυχῆς χωρισθὲν ἔμψυχον. νεκρὸν δὲ ἔστιν οὐ γίνεται. ἀλλ' ἑρέται πάντα τὰ λοιπὰ ἄψυχα. ἐπεὶ οὖν φύσιν οὐ φαίνεται τοιαύτην οὖσα ἡ ψυχὴ, τοῦτ' ἔστιν ἐπεὶ οὖν οὐ φαίνεται μὴ συμφθειρουσα φ σῶμα, οὐ γοῦν οὐ συμφθείρει, ἀλλὰ μᾶλλον

ἀρχὴ ἡ αὐτὴ τῆς τ' ἀριστερᾶς κινήσεως, ἡ ἐπὶ τὰ δεξιὰ διάστασις. ὥσπερ ἡ τ' ἀριστερᾶς ἐπὶ τὰ ἀριστερά. ἔστι γὰρ ἡ τ' δεξιᾶς ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἀφικνεῖσθαι διάστασις, ἔστ' αὖ πάλιν ἡ τ' ἀριστερᾶς ἐπὶ τὰ δεξιά. ἀλλ' ἑκάστη πρὸς τὸ οἰκεῖον μέρος ἀποτείνει. ἡ δὲ τῷ γ πάλιν ἀρχὴ ἐστὶ τὸ γ τὰ ἀριστερά. ἡ δ' ἀμφοῖν ἐπ' ἄμφω. τοῦτ' ἔστιν ἡ δὲ τῷ β ἡ γ ἐστὶ τὸ β ἡ γ. ἔστι γὰρ δεξιὰ ἡ ἀριστερὰ ἀρχὴ ἐστὶ τὰ δεξιὰ ἡ ἀριστερὰ πέρατα ἔσται. ἀχρὶ δὲ τοῦ β ἐστὶ τὸ γ, λείπει τὸ οὐκέτι. ἔστω δὲ τοῦ β ἐστὶ τὸ γ οὐκέτι. ἔστι γὰρ τὸ ζ ἀρχὴ ὥσπερ εἴρηται ἐστὶ τὸ γ οὐ διαστήσεται. οὐ δ' ἡ τοῦ γ ἐστὶ τὸ β. ἡ δὲ μία ἀχρὶ τοῦ β κίνησις ἐστὶ τὸ α, ὡς ἐπ' ἀρχήν. ἡ δ' ἀχρὶ τοῦ α ἐστὶ τὸ β, ὡς ἀπ' ἀρχῆς.

β΄ ΤΙ ΔΕ, ὁτὲ μὲν, ταῦτα γενόντων, γίνεται ἡ κίνησις. ἡ παρὰ τὸν λόγον οὐ τοῖς μορίοις. ὁτὲ δὲ, οὐ. ἄπτον δὲ, τὸ ὁτὲ μὲν ὑπάρχειν πρὸς παθητικὴν ὕλην. ὁτὲ δὲ μὴ τοσαύτην ἢ τοιαύτην. τοῦδε μὲν οὖν τῆν μορίων ἑκάστου τὴν ζῴων, ἡ τοῦδε ψυχῆς, ἔτι δὲ ἡ τοῦδε αἰσθήσεως ἡ μούσης, ἡ ὕπνε, ἡ τῆς κοινῆς κινήσεως εἰρήμεθα τὰς αἰτίας. λοιπὸν δὲ τοῦδε χολώσεως εἰπεῖν.

γ΄ πολλὰ πολλάκις σβεσθέντες γυναῖκα ἢ ἐχθρὸν, κινεῖται τὸ αἰδεῖον καὶ ἡ ἀφροδίσια, πολλάκις δὲ νοήσαντες οὐ κινεῖται, αἴτιον φυσὶ τοῦ ποτὲ μὲν κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ μή, ἡ ὕλη. ἡ γὰρ οὐκ ἔστιν ὅλως ὕλη, καὶ ὅλῳ τῷ σώματι οὐ κινεῖται τὸ αἰδεῖον. ἢ ἔστι μέν. ἀλλ' ἐκ τοσαύτης ἡ τοιαύτης, ὥστε δυνάμει κινῆσαι. ὧν δὲ ἂν πεπλήρωται, ἡ τοῦδε ζῴων κινήσεως πρακτικὰ εἶναι, ἡ αἱ εἰς αὐτὸ χολαί.

Τέλος τῆς χολῆς εἰς τὸ τοῦδε ζῴων κινήσεως ἀριστοτέλους.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΒΡΑΧΥΒΙΟΤΗΤΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΔΕ τῶν τὰ μὲν εἶναι μακρόβια τῆν ζῴων, τὰ δὲ βραχύζια, καὶ τὰ μὲν ζῳῆς ὅλως μάκους ἡ βραχύτητος, ἐοίκασι πεῖν τοῖς αἰτίοις. ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως ἀναγκαία πρῶτον, εἰ κατὰ διαφορὰν τοῦδε αὐτῶν. οὐ γὰρ δῆλον πότερον ἕτερον, ἢ τὸ αὐτὸ αἴτιον πᾶσι τοῖς ζῴοις καὶ φυτοῖς. ἔ, τὰ μὲν εἶναι μακρόζια. τὰ δὲ βραχύβια. καὶ γὰρ τῆν φυτῶν, τὰ μὲν ἐπίτεια, τὰ δὲ πολυχρόνια ἔχει πρὸς ζωὴν. ἔτι δὲ πότερον τὰ αὐτὰ μακρόβια καὶ πρὸς φύσιν ὑγιεινὰ τῆν φύσει σωιεσῶντων, ἢ κε χώρεισται. καὶ ἡ βραχύζια, ἡ ἡ νοσώδης, ἢ κατ' οἰκίας μὲν νόσους ἐπαλλάττει τὰ νοσώδη πρὸς φύσιν σώματα τοῖς βραχυβίοις. κατ' οἰκίας δ' οὐδὲν κωλύει νοσώδεις εἶναι μακροζίους ὄντας. τοῦδε μὲν οὖν ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, εἴρηται πρότερον. τοῦδε δὲ ζῳῆς καὶ θανάτου λεκτέον ὕστερον. ὁμοίως δὲ ἡ τοῦδε νόσου καὶ ὑγείας, ὅσον ἐπιβάλλει τῇ φυσικῇ φιλοσοφίᾳ. καὶ δὴ τοῦδε τῆς αἰτίας, τῶ, τὰ μὲν εἶναι μακρόβια. τὰ δὲ, βραχύζια, καθάπερ εἴρηται πρότερον, θεωρητέον. ἔστι δὲ ἕτερα πρὸ διαφορὰ ταύτην, ὅλα τε πρὸς ὅλα γένη, καὶ τὰ ὑφ' ἓν εἴδος, ἕτερα πρὸς ἕτερα. λέγω δὴ κατὰ γένος μὲν, διαφέρει. οἷ ἄνθρωπος πρὸς ἵππον. μακροζιώτερον γὰρ τὸ τῆν ἀνθρώπων γένος, ἢ τὸ τῆν ἵππων. κατ' εἶδος ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον. εἰ σὺ γὰρ ἄνθρωποι οἱ μὲν μακρόζιοι, οἱ δὲ, βραχύβιοι. ἕτερα καὶ ἕτερους τόπους οἰκοῦντες. τὰ μὲν γὰρ εὖ τοῖς θερμοῖς τῆν ἐθνῶν μακροβιώτερα. τὰ δὲ εὖ τοῖς ψυχροῖς, βραχυβιώτερα. καὶ τῆν ἐν αὐτῷ δὲ τόπον οἰκούντων, διαφέρουσι ὁμοίως πῶς, ταῦτα πρὸς ἄλληλους τοῦ διαφορά.

δ΄ μὲν σκοπὸς τῆς τοῦδε μακροβιότητος καὶ βραχυβιότητος πραγματείας ἀριστοτέλους, δῆλος. ζητεῖ γὰρ πόθεν καὶ πῶς τὰ μὲν εἶσι μακρόζια. τὰ δὲ βραχύβια. μέμνηται δὲ οὐ αὐτῷ πρῶτον, ὡς εἰρηνὸς μὲν τοῦδε ὕπνου, ὁρῶν δὲ τοῦδε ὑγείας καὶ νόσου, ἡ τοῦδε νεότητος ἡ ζῳῆς, ὡς πλουτείων τούτων ὄντων τῆς φυσικῆς ζητήσεως. καὶ πρῶτον ζητεῖ οὐ τῷ παρόντι συλλόφ, τί ἐστὶ διαφθαρτοντούτου γὰρ γνωσθέντος, δῆλον γένοιτο καὶ ἐστὶ μὴ διαφθαρτον. φ εἰπεῖν ἐστί, τί ἐστὶ μακρόβιον, καὶ διατί. ἡ τοῦδε τῆν μακροζιωτέρων κατά τε τὰ γένη ἡ τῶν τόπους. εἶτα τὰ φυτὰ διατί τῆν ζῴων μακροζιώτερα. καὶ οὐ τοῖς φυτοῖς ἄλλα ἄλλων. ἐστὶ δ' ἀκριβὶς φυσικοῦ τοῦ τοῖς τοῦδε φυτῶν ὁρισμοῦ.

ε΄ ἐν δ' αὖ ἐστὶ καὶ πάλιν τῆς λέξεως τοιοῦτον. ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως ἀναγκαία πρῶτον, εἰ κατὰ διαφορὰν τοῦδε αὐτῶν, πότερον ἕτερον, ἢ τὸ αὐτὸ αἴτιον πᾶσι τοῖς ζῴοις καὶ φυτοῖς, ἔ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια, τὰ δὲ βραχύβια. οὐ γὰρ δῆλον. ἔτι δὲ πότερον τὰ αὐτὰ δὴ μακρόβια καὶ ὑγιεινὰ τῆ φύσει σωιεσῶντων. προσκεῖται δὲ, τῆν φύσει, οὐχ ὡς μὴ τῆν ἀψύχων ὄντων φυσικῶν, οἷ λίθων καὶ τῆν τοιούτων. ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα φύσει. ἀλλὰ μᾶλλον καὶ μάλιστα φυσικὰ τὰ ζῶντα. μάλιστα γὰρ ταῦτ' ἔχει οἰκείαν φύσιν. πότερον οὖν τὰ αὐτὰ δὴ μακρόβια καὶ ὑγιεινά. ἡ προσυπακουστέον τῆ βραχύβια ἡ νοσώδη. εἰ δ' οὕτως ἐπακτέον ἐστὶ, ἢ κε χώρεισται ἐστὶ τὸ βραχύβιον καὶ νοσώδες. καὶ εἴη ἂν ἐστὶ λεγόμενον, ἢ ἔστι τινὰ βραχύβια οὐ νοσώδη, ἀλλὰ μᾶλλον ὑγιεινά. νοσώδη δὲ λέγει, οὐ τὰ

αὐξάνεται ἀλλοιοῦσθαι τὰ ζῶα, φυσικῶν ἀλλοίωσιν. ἀλλοιουμένων δὲ τῶν μορίων, τὰ μὲν αὐξάνεσθαι τὰ δὲ, φθίνειν. ὥστε πᾶσα κινεῖσθαι, ταῖς περιφυκόσαι ἔχεσθαι μεταβολαῖς ἀλλήλων. αἰτίαι δὲ τῶν κινήσεων φυσικαί. τὴν δὲ παρὰ τὸν λόγον διὰ γινόμεναι κινήσεις τῶν ἐναντίων μορίων, φιλλοιώσεως συμπεπτούσης γίνεσθαι. ἢ γὰρ νόσος ἡ φαντασία ὥσπερ εἴρηται πρότερον, τὰ ποιητικὰ τῶν παθημάτων προσφέρουσι. τὰ γὰρ ἐκτὸς τῶν ποιητικῶν προσφέρουσι.

τ ὁ οὐκ ἐκούσιον μεταξὺ ἔστιν ἀκουσίου καὶ ἑκουσίου. ὡς ἐπὶ μικρῶν τὸ τοῖς ἠθικοῖς, τοῖς ἐκδιηγραφομένοις ἐκ μαχαίρας. ὅταν μὲν γὰρ ἡ ἄφνω ἐκδιῆγνωκὼς ἡ εἶδος παιγνιάλιον, ἢ πολέμιος, μᾶλλον ἢ μᾶλλον τοῦτο τούτων αἱρήσεται ἐκλογιζόμενος, ἢ ἐκδιὰ τὴν ἐκδιήθεσιν αὐτῶν, κινηθῇ ὀξὺ μὲν τὸν γυναῖκα ἡ αἰσθέσει, ὀξὺ δὲ ἡ πολέμιος ἡ καρδία, ἢ τοιαύτη τούτων κίνησις ἀκούσιος. ὅταν δὲ αἱ ἀπαλάσωνται τῇ διανοίᾳ γυναῖκα, καὶ ἐκδιάγραπται ἡ εἶδος αὐτῆς, ἕκαστόν τε τῶν μορίων καὶ μελῶν, καὶ ἡδέλιὸ ἐστὶναι φύσιν, ἢ δὲ αἱ τε πρὸς ἐμέλιαν, καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης γε τῆς διανοίας ἐκδιάγραπται, ἢ τῆς ἐκπαλαιθησάσης αὐτῇ συγκατασθέσεως, κινηθῇ ἡ αἰσθέσει, πάλιν ἡ τοιαύτην τῇ αἰσθέσει κίνησιν φαμὲν ἑκούσιον. οὐκ ἑκούσιον δὲ ὕπνος. ἐγρήγορσις. τὰ ὄμοια. ἢ μὲν γὰρ οὐ συγκατατίθεται ὁ νοῦς ὅτι ὑπνωτέον, ἔοικε δὲ ἀκουσίῳ. ἢ δ' ὅλως οὐ δῆλον ἡ ἀρχὴ τοῦ ὕπνου, ἔοικε τῷ ἑκουσίῳ. πῶς γὰρ αὖ ἑκούσιον ὅπου τὶς ἡν ὕπνος, οὐκ ἔστιν ἡ φαντασία ἢ ἡ διάνοια αὐτῆς. ἀλλ' μὲν οὐδ' ἀκούσιον. εἰ ἡ μὲν γὰρ ἡ αἰτία τοῦ ὕπνου, ὡς μικρῷ ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν ἐν τῷ περὶ τούτου βυζλίῳ. ἐν οἷς διελήλυθε πῶς ὁ ὕπνος γίνεται. οὔτε οὖν ὁ νοῦς οὐθὲ ἡ φαντασία ἔστιν αὐτῆς. ἀλλ' ἐπεὶ αὖ ἀπαλλοιοῦσθαι τὰ ζῶα φυσικῶν πᾶσα ἀλλοίωσιν. δῆλον ὅτι συμβαίνει κινεῖσθαι ἅμα τῷ φαντάζεσθαι. ἔστι γὰρ οἶμαι δεῖ προσυπακούειν πρὸς τοῦτο. καὶ εἴζειν πλείω εἰς ἡ φυσικῶν πᾶσα ἀλλοίωσιν. φαίνεται γὰρ ἐν τούτῳ ἡ ἀπόδοσις οὖσα τοῦ λόγου. ἀδιαγνώστως δὲ ὡς ἀπ' ἄλλης αἰρχῆς ἡ, ἀλλοιουμένων δὲ τῶν μορίων, τὰ μὲν αὐξάνεσθαι, τὰ δὲ φθίνειν οὕτως. οὐ μόνον δὲ κατ' ἀλλοίωσιν ὀθρόαν ἡ αἰσθέσει καὶ ἡ καρδία κινεῖται, ἀλλὰ μὴ ἀπ' αὐξήσεις μὴ δὲ φθίσεις τῶν μορίων, ἀλλοιουμένων τῶν ζώων συμβαίνουσι. διώκεται δὲ τὰ μόρια σύμφυτα ἀκούειν ἐν τῇ καρδίᾳ. ἡ πνεῦμα καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ κινούμενα νεῦρα. ᾧ σύμφωνον

υ ἐν ὧν καὶ ἡ παχεῖα. ἡ, καὶ μεταζάλλειν τὰς περιφυκόσαι ἔχεσθαι μεταζολὰς ἀλλήλων. παρὰ μὲν τὸν λόγον δὲ κινήσεις λέγει τὰς ἀκουσίους. μὴ γὰρ αὖται ἀλλοιουμένων πάντων γίνεσθαι. αἱ τινὸς μὴ αὖται γίνονται, οὐ μόνον φανεροῦ τινὸς κατὰ τὸν αὔξησιν. ἀλλὰ καὶ μὴ φανεροῦ τινός. ἢ μὲν γὰρ οὐ συγκατάθεσις φανταστοῦ τοῦ λόγου μὴ καλύοντος, πολλάκις κινεῖται ἡ αἰσθέσει. ἢ γὰρ φαντασία ἡ ὁδὸς τῆς γνωτικῆς προσφέρει.

μ Λ'ΑΙΣΤΑ δὲ τῶν μορίων ταῦτα φρεῖ ὠδὶ δῆλον, ὅτι ἡ, ὥσπερ ζῶον κεχωρισμένον ἐκάτερον εἶναι τῶν μορίων. τούτων δ' αἴτιον, ὅτι ἔχει ὑγρότητα τὰ ζωτικῶν. ἢ μὲν οὖν καρδία, φανερὸν, δι' ἣν αἰτίαν τὰς αἰρχὰς ἔχει τῆς αἰσθήσεως. ἡ δὲ μόρεον ἡ γλωττικὸν ὅτι τοιοῦτόν ἐστι σημεῖον. ἢ γὰρ ἅψις ἄρχεται ἀπ' αὐτῆς, ὥσπερ ζῴου τι, ἢ τῆς ἀφῆς ἁπτόν μου.

τ αὗται λέγει. ἡ αἰσθέσει καὶ ἡ καρδία. ἀεὶ πάντων φησὶ τῶν μορίων ταῦτα μόνα ἢ τε καρδία καὶ ἡ αἰσθέσει, φησὶν ἐκάτερον αὐτῶν. ὥσπερ ζῶον εἶναι ἐκάτερον αὐτῶν. ὥσπερ γὰρ τὰ ζῶα κινεῖται, οὕτω καὶ ταῦτα. δῆλον ἡ εἶναι αὐτὰ ὥσπερ ζῶα κεχωρισμένα καὶ καθ' αὐτά. πῶς δὲ ἄλλως ταῦτα ἡ καρδία καὶ σφύζει, αὖ ἡς δρᾷ ἀπεικάζεσθαι ὠδὶ πάλιν τῷ περὶ γένεσιν καὶ φθορᾶς. εἰ πάντ δὲ δῆλον ἡ ὡς ὥσπερ ζῶον εἶναι ἐκάτερον αὐτῶν, ἐπήκται. τούτου δ' αἴτιον, τουτέστι τὸ δὲ εἶναι ὡς ὥσπερ ζῶα αἴτιον ἡ ἔχειν ὑγρότητα ζωτικῶν. ἡ μὲν γὰρ καρδία δῆλον ἡ ἔχειν πᾶν αἰρχὴν τῆς αἰσθήσεως. ἡ δὲ ζῶον οὐ τῷ αἰσθάνεσθαι, ἡ εἶναι ζῶον ἔχειν. τῷ γοῦν ἔχειν αἴσθησιν διαφέρει τῶν μὴ ζώων ἡ ζῶον. ἡ δὲ αἰσθέσει, δῆλον ὡς ὥσπερ ζῶον ἀφῆς ἅπτεσθαι κατ' αὐτῆς ἡ σπέρμα, δυνάμει δὲ ζῶον. ἡ γοῦν σπέρμα δυνάμει ζῶον, ὡς οὐ τῷ σπέρματι γενέσεως ζώων δέκνυται.

Α Γ Δ' κινήσεις, τῇ τε αἰρχῇ ἀφ' τῶν μορίων, καὶ τοῖς μορίοις ἀφ' τῆς αἰρχῆς δίλοτως συμβαίνουσι. καὶ πρὸς ἀλλήλας οὕτως ἀφικνοῦνται. δεῖ γὰρ νοῆσαι ἡ ἀ, αἰρχήν. αἱ οὖν κινήσεις, καθ' ἕκαστον στοιχεῖον τῶν ὠδὶ γεγραμμένων, ὠδὶ πάλιν αἰρχὴν ἀφικνοῦνται. καὶ ἀφ' τῆς αἰρχῆς κινουμένης, καὶ μεταζαλλούσης. ἐπεισὶ πολλὰ δυνάμει ἔστιν, ἡ μὲν τῷ β αἰρχὴ, ὠδὶ ἡ β. ἡ δὲ τῷ γ, ὠδὶ ἡ γ ἡ δ' ἀμφοῖν, ἐπ' ἄμφω. ἀφ' δὲ τῷ β ὠδὶ ἡ γ. ἡ δ' ἀφ' τῷ β, ὠδὶ ἡ α ἐλήλυθε, ὡς ἐπ' αἰρχήν. ἀφ' δὲ τῷ α ὠδὶ ἡ γ, ὡς ἀπ' αἰρχῆς.

ε ἴρηται πρὸ ὀλίγου, ὅτι τῶν νεύρων πεπομένων. σωπεῖται ἡ καρδία. ὥστε τὰ μὲν μόρεα κινοῦνται ἀφ' τῆς αἰρχῆς, μὴ ἡ αἰρχὴ πάλιν ἀφ' τῶν μορίων. καὶ ὡς ἔθος πάντων ὠδὶ στοιχεῖον πῶ αἰρχὴν μὴ τὰ μόρεα. ἔστω γοῦν αἰρχὴ λέγει ἡ α. μόρεα δὲ ἡ βγ. ταῦτα λέγει ὠδὶ γεγραμμένα στοιχεῖα. μὴ ζ ἔστω πάλιν τὰ δεξιά. γ δὲ τὰ αἰριστερά. αἱ δὲ κινήσεις τῶν δεξιῶν μὴ αἰριστερῶν ὠδὶ πῶ αἰρχὴν πῶ καρδίαν ἀφικνοῦνται. συγκινεῖται γὰρ αὐτοῖς. καὶ ἀφ' ταύτης δὲ γίνεται. ταύτης γοῦν καὶ τῷ ἐν αὐτοῖς πνεύματος κινουμένων, κινεῖται τὰ δεξιὰ καὶ αἰριστερά. καὶ ἡ μὲν τῷ ζ αἰρχὴ ὠδὶ ἡ ζ. ἡ γὰρ

ἵνα ᾖ κινούμενον, αὐτὴ τῇ διαιρεμένῃ, καὶ ἐν ᾗ τόπῳ γινόμενα πρὸς τὸ κινοῦν τὸ ζῷον. ἡ δὲ λεγόμενή ἐστι δι' ἣν, ὅ κινεῖ κινούμενον, καὶ τὰ τοιοῦτον λόγον, δύξειεν ἂν τὸ κινοῦν μὴ κινούμενον, ὅτι ἡ ὄρεξίς ἐστιν, οὐκ ἔστι δὲ αὕτη· ἀλλὰ δεῖ εἶναί τι, ὃ κινεῖ κινούμενον μὴ αὐτό.

Γ Ὁ μὲν οὖν κινούμενον μὲν καὶ πέφυκὸς δὲ κινεῖν, διώκεται παίοντα ἀλλαττεία δυνάμει. τὸ δὲ κινοῦν, ἀναγκαῖον ἔχειν τινὰ δύναμιν καὶ ἰσχύν. πάντα δὲ φαίνεται τὰ ζῷα, καὶ ἔχοντα πνεῦμα σύμφυτον καὶ ἰσχύοντα τούτῳ. τῆς μὲν οὖν ἡ σωτηρία τῷ συμφύτου πνεύματος ἅπασιν· οὐ ἄλλοις. ἔστι δὲ πᾶσι πλὴ ἀρχὴν πλὴ ψυχικῶν ἔοικεν ὁμοίας ἔχειν. ὡς πρὸ τὸ οὐ ταῖς ἡμέραις σημεῖον, τὸ κινεῖν καὶ κινούμενον, πρὸς τὸ ἀκίνητον. ἐπεὶ δ' ἀρχὴ τοῖς μὲν, οὐ τῇ καρδίᾳ· τοῖς δὲ, οὐ τῷ ἀνάλογον. ὅλῳ ἔστι μὴ τὸ πνεῦμα τὸ σύμφυτον οὐ ταὐτὸ φαίνεται ὂν. πότερον μὲν οὖν τὸ πνεῦμα ταυτὸν ἔστιν ἀεὶ, ἢ γίνεται καὶ ἕτερον, ἔστω λόγος ἄλλος. ὁ αὐτὸς γὰρ ἔστι καὶ περὶ τὴν ἄλλων μερίων. φαίνεται δ' ὑφ' ὧν ἔχει πρὸς τὸ κινητικὸν εἶναι, καὶ παρέχειν ἰσχύν· τὰ δ' ὄργανα τὴν κίνησιν, ὥσπερ καὶ λέξις. ἔστι δὲ ὄργανον, αὐξάνεσθαί τε δυνάμενα, καὶ συστέλλεσθαι. τοιαύτη δ' ἔστιν ἡ τοῦ πνεύματος φύσις. καὶ γὰρ ἀναπίμπλησι συστελλομένη τὴν ἀκτῖνα. τὴν αὐτὴν αἰτίαν. τὴν ἔχει καὶ ἡ σάρξ πρὸς τὰ πυρώδη. καὶ κουφότητα πρὸς τὸ οὐσία.

Δ ἀνάλυσις καὶ ἕξις. πᾶν γὰρ ὅ κινεῖται μόνον, οὐ πέφυκε δὲ κινεῖν, παίοντα κατὰ τὴν τοῦ κινοῦντος δύναμιν. καὶ ἄγεται ὡς αὐ ἐκεῖνος ἄγει. τοιοῦτον δ' τί ἔστι καὶ πᾶν σῶμα ζῴου. κατὰ γὰρ τὴν ψυχὴν καὶ αὐτὸ κινεῖται, ὥσπερ ὁ ὀρχηστὴς κατὰ τὴν ὄρχησιν. ἐφ' ᾧ δὲ τὰ ἐξῆς. ἐοικε δὲ τὰς τοῦ πνεύματος σωτηρίας ὑπεῖσθαι ἐν τοῖς ἐοικόσι λέγω. δ' ἔχειν τοιοῦτο πνεῦμα πρὸς τὴν ψυχὴν, ὥσπερ τὸ κινοῦν καὶ κινούμενον μέρος οὐ ταῖς ἡμέραις πρὸς τὸ ἀκίνητον. ὥσπερ δὲ οὐ τὰ μέρη καὶ τὰ αὐτά ἐστιν, ἀλλ' οὐ κινήσει, οὐ ἐνδέχεται γὰρ καὶ ἀπορρεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸ σύμφυτον πνεῦμα.

Δ ΕΙ ΔΕ τὸ μέλλον κινεῖν, μὴ ἀλλοιώσει τοιοῦτον εἶναι. κρατεῖ γὰρ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν, τὰ φυσικὰ σώματα ἀλλήλων. τὸ μὲν κοῦφον, κάτω ὑποδοχὴ τοῦ βαρυτέρου ἀποικούμενον. τὸ δὲ βαρὺ, ἄνω ὑποδοχὴ τοῦ κουφοτέρου. ᾧ μὲν οὖν κινεῖ κινουμένῳ μορίῳ ἡ ψυχὴ, εἴρηται. τὴν δ' ἰδίαν αἰτίαν. ὑπολαμβάνειν δὲ συνιστάναι τὸ ζῷον, ὥσπερ πόλιν βουλομένην, οὐ τε γὰρ τῇ πόλει, ὅταν ἄπαξ συνῇ ἡ τάξις οὐδὲν δεῖται χωρισμοῦ μοναρχου, ὃν δεῖ παρεῖναι παρ' ἕκαστον τὴν γιγνομένων. ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ποιεῖ τὰ αὐτῷ, ὡς τέτακται. καὶ γίνεται τόδε μετὰ τόδε ὅλῳ. τὸ ἔθος. οὗ τε τοῖς ζῴοις τὸ αὐτὸ ἔστιν ὅλῳ πλὴ φύσει γίνεται. καὶ ᾧ πέφυκέναι ἕκαστον οὕτω συνεστάναι, ποιεῖν τὸ ἑαυτῷ ὄργανον. ὥστε μηδὲν δεῖν οὐ ἑκάστῳ εἶναι πλὴ ψυχῇ, ἀλλ' οὗ τινι ἀρχῇ, τῷ σώματος οὔσης, τὰ αὖθις ζῷ μὲν τῷ προσπεφυκέναι, ποιεῖν δὲ τὸ ὄργανον τὸ αὐτῶν ὅλῳ πλὴ φύσει. πῶς μὲν οὖν κινεῖται τὰς ἑκουσίους κινήσεις τὰ ζῷα, καὶ ὅλῳ τίνα σ' αἰτίαν σ', εἴρηται.

Γ ποσικτέον εἰς τὸ ἀλλοιώσει. διὸ οὕτως ἐπακτέον τὸ τοιοῦτον εἶναι. ἔστι δὲ δηλωτικὸν τὸ τοιοῦτον, τῷ ἔχειν βαρέος καὶ κουφότητα. τὸ γὰρ οὗ ᾗ μὲν βαρὺ καὶ βαρὺ τῇ κοῦφόν ἐστιν, ὡς πρὸς ὁ ἀήρ. ἔστι δ' αὖ τὸ λεγόμενον, δεῖ τὸ μέλλον κινεῖν πλὴ κατὰ τόπον κίνησιν, ἀλλὰ μὴ πλὴ κατ' ἀλλοίωσιν, βαρέος ἔχειν καὶ κουφότητα. κινεῖ γὰρ τὸ πῦρ τὸ ὕδωρ, καὶ ἄγει ἀνὼ τῷ ψυχροῦ εἰς τὸ θερμόν. ἀλλ' οὐ κατὰ τόπον αὐτὸ μεταβολὴ, ἀλλὰ κατ' ἀλλοίωσιν. τὸ δ' οὐ τῇ καρδίᾳ θερμὸν, καὶ ἀλλοιοῖ ἡμᾶς. καὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἡμῖν ἐστιν αἴτιον. ἀλλ' ἴσως ἡ μὲν κοῦφον, αὐτύχει πρὸς τὰ βαρέα, τὰ ὠθοῦντα καὶ ἀποβιαζόμενα αὐτὸ κάτω. καὶ οὐκ ὀξίστασθαι τῆς οἰκείας ὕδρας. ἡ δὲ πόλις βαρὺ ἐστιν, αὐτύχει πρὸς τὰ ζωρέα τὰ ἀναθοῦντα ἢ ἀνακρίπτοῦντα αὐτὸ ἄνω. ἀνάγκη γὰρ τὰ βαρέα πρὸς τὰ κάτω φθορόμενα, ἀναθεῖν αὐτὸ ἄνω. ὥστ' ἐπεὶ καὶ βαρὺ καὶ κοῦφόν ἐστιν, οὔτ' ἂν ἄνω ἦ. διὰ γὰρ κοῦφον μόνως. οὔτε κάτω. διὰ γὰρ βαρὺ μόνως. ἀλλὰ μέσον. ὃ δὲ ζῷον, οὐ τούτῳ τῷ ἡ ψυχή. οὐ τῷ μέσῳ αὖρα ἡ ψυχή. ὅτι δὲ τῷ ζωρὺ καὶ κοῦφόν ἐστιν, δῆλον οὐ τῷ ὄνειρ. συστέλλεται γὰρ καὶ ἐκτείνεται κατὰ φύσιν καὶ οὐ βία. τὸ δὲ ἐκτεινόμενον ἄνω καὶ κάτω, κινεῖται. τὸ δὲ οὕτω κινούμενον βαρὺ καὶ κοῦφόν ἐστιν. τοιοῦτον δὲ τὸ πνεῦμα, οὗ ᾧ κινούμενῳ κινεῖ τὰ ζῷα ἡ ψυχή. ἀπεικάζει δὲ τὸ ζῷον πόλει διὰ μουμένῃ. ὥσπερ γὰρ οὐδὲ ταύτης οὐ δεῖ παρεῖναι ἐφ' ἑκάστῃ πράξει τὸν βασιλέα, ἀλλ' ἕκαστος τὴν ὑπ' αὐτῆς τεταγμένων πράττειν τὸ οἰκεῖον ὄργανον ὅλῳ τὸ ἔθος, αὐτῆ τῆς βασιλέως μόνον τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ κατορθοῦν, οὕτω καὶ οὐ τοῖς ζῴοις ὅλῳ πλὴ κινοῦσι φύσει ἕκαστον τὴν μορίων πράττειν τὸ οἰκεῖον, μετὰ σης τῆς ψυχῆς οὐ τῇ καρδίᾳ, ὥσπερ τινες βασιλέως εἰς τὰ βασίλεια. ἀλλ' οὐδὲ μὴ τῆς πόλεως πράττεται ὅλῳ τὸ ἔθος. ὡς γὰρ ἔχουσιν ἔθος, οὕτω καὶ πράττουσι τόδε μετὰ τόδε. οὐ δὲ τοῖς ζῴοις ὅλῳ πλὴ φύσει.

Γ ΙΝΑΣ δὲ καὶ ἀκουσίους κινεῖται οὖσα τὴν μορίων. τὰς δὲ πολλοὺς οὐκ ἐκουσίους. λέγω δὲ ἀκουσίους μὲν, ἃ πλὴ τῆς καρδίας τὰ καὶ πλὴ τῆς αἰσθήσεως. φανερὸς γὰρ πολλάκις τινὲς, οὐ μεθ' ἑαυτοῦ τῷ νοῦ, κινοῦνται. οὐκ ἐκουσίους δὲ, αἱ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσει καὶ ἀναπολῶ. καὶ ὅλως ἄλλαι τοιαῦταί εἰσιν. αὐθενὸς γὰρ τούτων κυρία ἁπλῶς ἐστιν, οὔθ' ἡ φαντασία, οὔθ' ἡ ὄρεξις. ἀλλ' ἴσως ἡ

καθ' ἑαυτήν. τὰ γοῦν ἄδηλα καὶ αἱ ἕξεις ἀκίνητα καθ' αὑτά. τοιοῦτον δὲ καὶ ὁ ψυχὴ δέλεκται οὖσα. κινουμένων δὲ τῶν ἀξίων καὶ τῶν αἰσθητῶν, κινεῖται καὶ τὰ οὐ τούτοις ὑφ' ἡμῶν τὰ κῶλα. ὥστε οὐ ἔστι τὸ πνεῦμα δυνάμει, οὐ ταῖς κινήσεσιν οὐδὲ γένεται δύο ὁμοίως ἡ καρδία. ὡς γοῦν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ καρδία. καὶ ὡς αὐτῶ, καὶ τὸ πνεῦμα. ἐπεὶ δὲ γοῦν τὸ μὲν κινεῖται τῆς καρδίας καὶ τῷ πνεύματος, τὸ δὲ ἠρεμεῖ, δῆλον ὡς δύο εἰσὶ δυνάμει. οὐ δὲ οὐδὲ γένεται οὐ ταῖς ἡρεμίαις. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τοσαῦτα εἰρήσθω. ἰδεῖ δὲ πρῶ λέξιν λοιπὸν ἔστι δηλῶσαι. ὅτι δὲ ὅτι οὐδὲ γένεται, εἰκὸς τόμως πρῶ αἰτίαν τούτου ἐπιζητεῖν τινων, καὶ γοῦν ἅμα τὰ κῶλα κινεῖται ἐκ τῆς ἀρχῆς. πάλιν τὸ ἅμα αὐτὸ τῷ παρὰ μέρος. περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἐν τῷ περὶ ζώων φορέσαι ἔφεται. ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν ἠρεμεῖ τῶν κώλων, τὸ δὲ κινεῖται, ἀνάγκη ἢ τῷ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τὸ μὲν κινεῖσθαι. τὸ δὲ ἠρεμεῖν.

Λ ΕΓΩ ΔΕ, ὦ). ἰδεῖ τῆς β γ, τὸ β κινεῖται. κινεῖ δὲ τὸ α. ἀλλὰ μοὶ, δεῖ τί, τὸ ἠρεμεῖν ἢ μέλλει τὸ μὲν κινήσῃ, τὸ δὲ κινεῖν. ἐν οὖν ἅμα, δύο ἀμφὶ ὂν τὸ α, ἐν ὀργάνῳ λύσ ἔσται. ὥστ' ἀνάγκη, μὴ στόμοι, ἀλλὰ μέγεθός τι εἶναι.

Ε ἐπὶ δὲ ὅτι οὐ ὀργάνῳ γένεται λύο. δύο ἀμφὶ εἶναι οὖ, δεῖκνυσι ἐξῆς· ἢ ἰδεῖ καὶ γραφῆς ὡς ἴδιος αὐτῷ, ἅμα πρὸς τοῦτο λεκτέον, ὅτι ἀνάγκη εἶναί τι ἀκίνητον, οἱ μέλλοι κινήσεσθαι ὁ ζῶον. κινεῖσθαι δὲ ἢ ὅλη ἡ καρδία, καὶ ὅλον τὸ οὐ αὐτῷ πνεῦμα. ἔστω οὖν ἃ ὅλη ἡ καρδία καὶ ὅλον τὸ οὐ τῷ πνεύματι. β δὲ τὸ τῷ ἀριστερῷ μορίῳ τῆς καρδίας ὑφ' ὑφ'. καὶ γ ὁμοίως τὸ τῷ αὐτῷ μορίῳ αὐτῆς ὑφ' ὑφ'. κινεῖται οὖν τὸ β τὸ ὑφ' κινεῖ δὲ τὸ α τὸ μόριον τῷ πνεύματος, ἢ τὸ μόριον τῆς καρδίας, κινούμενα ὑπὸ τῆς ψυχῆς. ἀλλ' ἐπεὶ ὡς δέλεκται ἀνάγκη εἶναι ἠρεμοῦν τί, εἰ μέλλοι γίνεσθαι κίνησις, τὸ λοιπὸν μόριον τῷ α ὅτου τῆς καρδίας καὶ τῷ πνεύματος ἠρεμεῖ. οὐ αὖτ' δυνάμει ὂν τὸ αὐ, οὐδὲ γένεται λύο ἔσται. ἐπεὶ δὲ τὸ ἠρεμοῦν μόριον τῷ πνεύματος ἢ τῆς καρδίας. ἵνα τῇ διαφορᾷ ἢ τοιχείου δηλώσῃ, καὶ τὸ διαφθορᾶ τῷ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας. διαφθορᾶ γοῦν ὡς πολλαχῶς ἔρηται, τὸ ἠρεμοῦν τῆς καρδίας μορίου καὶ τὸ τῷ πνεύματος, πρὸς τὸ μὴ ἠρεμοῦν. ἢ γοῦν τὰ μὲν κινεῖται, τὰ δὲ ἠρεμεῖ. διαφθόνουσιν. τὸ οὖν οὐ ἄρα δυνάμει ὄντα τὰ αὐ. ταυτόν ἔδει τῷ, οὐ ὄρεκ ὄντα δυνάμει ὅλη ἡ καρδία καὶ ὅλον τὸ πνεῦμα, λύο εἶσιν οὐδὲ γένεται. καὶ ἐπεὶ τὸ μὲν αὐτῆς ἠρεμεῖ, τὸ δὲ κινεῖται, ἀνάγκη στόμοι εἶναι. ἔδει δὲ ταυτόν ἔδει τῷ. ἀνάγκη ἔδει εἶναι πρῶ ψυχόν. εἰ γοῦν τῆς κινουμένων, τὸ μὲν αὐτῆς κινεῖται, τὸ δὲ ἠρεμεῖ, ἡ δὲ ψυχὴ ἄμφω καὶ ἀσώματος, τῆς δ' ἀμερῶν οὐ τὸ μὲν κινήσεται. τὸ δὲ ἠρεμήσει, οὕτω γοῦν οὐκ ἂν ἴοι ἡ καρδία, οὔτε αὖ τὸ τὸ πνεῦμα ἡ ψυχή. ἀλλ' ἄλλό τι εἶδος οὖσα τούτων καὶ ἀκίνητος. εἰ γοῦν κινεῖται, πάλιν τὰ αὐτὰ ὀρῶμεν. ὅτι ἀνάγκη τὸ μὲν αὐτῆς κινεῖσθαι. τὸ δὲ ἠρεμεῖν. οὕτω δὲ πάλιν σῶμα ἂν εἴη οὐκ ἀσώματον. ἡ οὐκ ἄδηλος. ἀλλ' ὑπὸ κάμοσε καὶ ὕλη.

Λ ΑΛΑ μὴ ἐνδέχεται τὸ γ, ᾧ β ἅμα κινεῖσθαι.

Τ ὁ γ τὸ ἐν βατηδὼ τῆς καρδίας μορίου ὑφ' ἕξομεν. τὸ δὲ ἅμα πάλιν αὖτε τῷ παρὰ μέρος. ἐνδέχεται γοῦν μὴν τὸ κινεῖσθαι τὸ δεξιόν, κινεῖσθαι τὸ ἀριστερόν. ὥστε καὶ τὸ μόριος τῆς καρδίας, οὗ φ ἐρεῖ ζώεται τὸ ἀριστερὸν ὑφ' ὑφ', κινεῖσθαι ται.

Ω ΣΤΑΝΑΓΚΗ ἀμφοτέρας ταῖς ἀρχαῖς τῶν οὐ τῷ α κινουμένας κινεῖν. δεῖ τι αὖ ἄρα εἶναι, παρὰ ταύτας ἕτερον τὸ κινοῦν καὶ μὴ κινούμενον. ἀπορεῖ δὲ μὲν γοῦν αὖ ταῦτα ὄρεκ καὶ αἱ ἀρχαὶ, αἳ πρὸς ἀλλήλας οὐ τῷ α κινουμένων. ὥστε πῶς αὖ ἓν ποιοῦσι τὰ νῶτα αὐτὰ ἀπορεῖσθοντας, κινεῖν τὰ σκέλη. ἀλλὰ τὸ κινοῦν ἄμφω, ἀνάγκαιόν εἶναι. ἔδει δ' ὅδιν ἡ ψυχή. ἕτερον μὲν οὖσα τῆς μεγέθους τῆς τοιούτου, οὐ τούτῳ δ' οὖσα.

Α ρχὰς λέγων τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μόρια τῆς καρδίας καὶ τῆς πνεύματος. ἵνα δ' αὖ καὶ καθ' ἑαυτὰ ἕτερον ἦ χρῆναι ὑφ' ὑφ'. ὥστε ἀνάγκη ἄμφοτέρα τὰ μόρια τῷ α κινούμενα κινεῖν. οὐ γὰρ τὸ πνεῦμα μόνον κινεῖται. ἀλλὰ καὶ ἡ καρδία. δεῖ τι ἄρα εἶναι παρὰ ταύτας τὰς ἀρχὰς ἕτερόν τι, ὅτιμ κινήσει μὴ κινούμενον. ὡς γοῦν αἱ ἀπορεῖσθοντες τὰ νῶτα. μὴ κινοῦντες τὰ σκέλη, ἄλλό τι ἔχρυσι οὐ αὐτοῖς τὸ κινοῦν τὰ σκέλη, οὕτω καὶ ταῦθα εἶναι δεῖ τι ἄλλο παρὰ τὸ κινοῦν κινούμενον ἢ αὐτό. ἀναλογεῖ δὲ τοῖς μὲν νώτοις τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν τῆς καρδίας καὶ τῆς πνεύματος. τοῖς δὲ σκέλεσι τὰ βγ νῶρα.

Κ ΑΓΑ μὲν δὴ τὸ λόγον τὸν λέγονται τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως, ἔστιν ἡ ὄρεξις τὸ μόριον, ὃ κινεῖ κινούμενον. οὐ δὲ τοῖς ἀμψύχοις σώμασι, δεῖ τι εἶναι σῶμα τοιοῦτον.

Τ ὃ λεγόμενόν ἔδειν, ὅτι καὶ τὸ λόγον τὸν λέγονται καὶ λεκτέον τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως, φαίνεται ὅτι ἡ ὄρεξις ἔδειν. ὑπὸ τῆς ἀκίνητος οὖσα, ἐπεὶ καὶ πάλιν ψυχὴ ἀκίνητον, ἧς αὖτα μόρος ἡ δυνάμις οὖσα τυγχάνει, ὑπὸ τῆς δὲ ἀκίνητος ῥοῦσα κινεῖ τὸ κινούμενον καὶ κινοῦν. ἔδειν γοῦν δεῖ πρόσθεν πα κοῦναι. τὸ γὰρ πνεῦμα καὶ ἡ καρδία κινούμενα κινοῦσι. δυνάκταί τις τῷ, ὃ κινεῖ κινούμενον καὶ ὑπὸ τῆς ὀρέξεως κινεῖσθαι. εἰ γοῦν καὶ μὴ κινεῖται ἡ ὄρεξις, τὰ γοῦν ἄδηλα ἀκίνητα, ἀλλ' οὖν διεγείρεται ὑπὸ τῆν ἐρικτῆ.

δὴ) τὰ ἀπὸ τῆς καρδίας τοῖς ἀπὸ τῆς ῥάχεως, τοῖς ἕλκουσι ῥάχιν· καὶ βέλτιον δὲ ἔοικεν συμβαίνειν· καὶ γὰρ τὸ ἀνθρωπικὸν, οὐ ταὐτόν ἐστιν ἄνω καὶ κάτω τῷ τόπῳ τῷ πρὸς τὸν αὐχένα, καὶ μεταξὺ σάλπιγγος, τὰ ἰγκόμενα συμπεπτώκασι. ἐκτεινόμενά τε καὶ συναγόμενα τὰ μόρια. ὥστ' ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι δεῖ ταῦτα πρὸς κίνησιν τοῖς ζώοις.

1 ὁ ἄμα αὐτῇ τῇ παρὰ μῆκος ἅλληται. τὸ γὰρ ἀεὶ ἐν τῇ αὐτῇ τόπον μεταβολῇ, ἡ μὲν ἀριστερὸν ἠρεμεῖ, ἡ δὲ δεξιὸν κινεῖται. ἢ ἔμπαλιν, ἀεὶ ἡ δεξιὸν ἠρεμεῖ καὶ κινεῖται ἡ ἀριστερόν. ἀλλὰ παρὰ μῆκος ἕως ἂν ἠρεμήσωσιν. ἐπεὶ οὖν φησιν ὁμοίως ἔχει ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν, τουτέστιν ἐπεὶ ὁμοίως ἔχει ἡ ὁρμὴ καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἐν αὐτῇ γὰρ παύονται τὰ ἀριστερὰ ἢ δεξιὰ μᾶλλον κινούμενα, ἄχρι γὰρ αὐτῆς ἡ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν κίνησις ἀπήντηκεν, καὶ ἐκ ταύτης αὐτοῖς ἡ τῆς κινήσεως ἐστὶν ἀρχή. ἐφ' ὃ γὰρ αἱ ἀπὸ τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν κινήσεις τελευτῶσιν ὡς ἐπ' αὐχένα, ἀπὸ τούτου δῆλον γίνεσθαι καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπὶ τὰ ἔξω κινήσεως. οὕτω γὰρ γίνεται καὶ ἐν τῷ στροπίλῳ. ἐφ' ὃν γὰρ αἱ τῶν ἔξωθεν προσπελάσαι γίνονται, οὗτος δ' ἐστὶν ὁ στρόμβος, ἀπὸ τούτου καὶ αἱ πρὸς τὰ ἔξω κινήσεις πάλιν ἀρχὴν λαμβάνουσι. γίνονται δὲ πρὸς πάλιν καρδίαν αἱ ἐκ τῶν κινήσεις. ὡς ἐν τῷ ποδὶ τὰ κτύπου ἡ γαστροκνημία· τῷ ἀφεστάναι πολλαχοῦ ἀρίστου τέλος ἐνδεῖ τούτων λειχθούσης ἐκεῖσε συλλέγεσθαι, καὶ πρὸς τούτοις ἔτρωται ἀναγκαίως τρόπον τινὰ προσπεφύκοτα ἀπὸ ταύτης αὖθις τῆς καρδίας· καὶὐ ὁρμὴ καὶ ὄρεξις· αἱ πηγαί εἰσιν ἀρχαὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· διὸ καὶ τὰ πρὸς πάλιν κίνησιν ἔργανα τὰ νεῦρα, ἀπὸ τῆς καρδίας, ὡς ἐκ τῆς ἀσκοῦ μέσης λέγουσι. πάλιν ἀρχὴν ἔχει. ἀφ' οὗ γὰρ πάλιν ἀρχὴ ἔχει τὰ πρὸς πάλιν κίνησιν ἔργανα, οὗ τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ἡ διδοῦσα αὐτοῖς πάλιν τῆς κινεῖσθαι δύναμις. κινοῦσι γάρ τὰ νεῦρα ἕλκοντα τῆς ψυχῆς. κινοῦσι δὲ τὰ κῶλα. ἐπεὶ οὖν ὡς ἔρχονται ὁμοίως ἔχει καὶ ἅμα καὶ παρὰ μῆκος τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ταῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ αὐτά, οὐ γὰρ ἅμα κινεῖται ἡ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἀλλὰ παρὰ μῆκος, ἀεὶ δ' ἀμφοτέρων τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν κώλων, ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως αὐτοτέλεια καὶ οὐκ ἐν ταῖς ἁρμοναῖς, ἀνάγκη ἐν ᾧ μέσῳ τῷ ζώρακος τουτέστιν ἐν τῇ καρδίᾳ εἶναι πάλιν τῆς κινήσεως ἀρχήν. ἅρχεται γὰρ καὶ πήγασα καὶ οἷονεὶ κέντρον τὰ ἄκρα τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ἡ μέσον δύο. ἔτι δὲ καὶ καθ' ὅσον ἐν μέσῳ οὖσα ἡ καρδία, ὁμοίως ἔχει ἀπὸ πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω. καὶ ὁμοίως ἀπ' αὐτοῖς ἁμφοτέρωις χρήσιμόν πάλιν κίνησιν. καὶ ἐν τοῖς μὲν μᾶλλον, τοῖς δ' ἧττον. καὶ ὅλῳ ἔοικεν ἐν ταύτῃ ἀπ' ἐν ἡ κινοῦν. τοὺς ἀπὸ τῆς ῥάχεως δὲ λέγει ἀπὸ τὰ κῶλα. χεῖρας καὶ πόδας. τούτων γὰρ καὶ πλείστων τῶν ὀστῶν ἡ ῥάχις ἀρχὴ, ὡς ἐν τοῖς περὶ ζώων μορίων καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσιν εἴρηται. ὅτι δὲ ἐν ᾧ ἡ αἴσθησις ἐν τούτῳ καὶ ἡ ὀρεκτικὴ καὶ ὁρικτικὴ δυνάμεις, δῆλον ἐν τῷ περὶ τὰ κτύπου ἡ ὑγρομυϊκὸν. ἐγκόμενα δὲ τῷ τόπου τῷ περὶ πάλιν ἀρχὴν, λέγει τὰ νεῦρα. ἡ μὲν οὖν ξύμπασα διάνοια αὕτη. ἡ δὲ τῆς λέξεως τῆς, ὥστε μὴ εἶναι τῷ ἠρεμεῖν ἡ δεξιὸν κινεῖσθαι ἢ ἀριστερὸν, μὴ δ' αὖ τῷ ἕλκειν ἐκεῖνο, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἔστιν ἡ κίνησις τῷ δεξιῷ, οὐ δὲ κινεῖται ἡ δεξιὸν ἠρεμεῖν ἡ ἀριστερὸν. τῷ ἀεὶ ἠρεμεῖν ἡ ἀριστερὸν. οὐδ' αὖ πάλιν ἐκεῖνο ἡ ἀριστερὸν κινεῖται, οὐ τῷ ἕλκειν ἡ δεξιὸν ἠρεμεῖν. ἀλλ' ἐπίσης ἀμφότερα πεφύκασι μὴ ἠρεμεῖν μὴ κινεῖσθαι.

1 Ο ΔΕ μέσον τῆς σώματος μόρις, δυνάμει μὲν οὖ. οὐδ' ἐνεργείᾳ δὲ, ἀνάγκη γίνεσθαι πλείω. μὴ γὰρ ἅμα κινεῖται τὰ κῶλα ἀπὸ τῆς αὐχένος. μὴ ἐκτεθραῦσαι ἠρεμοῦντος, θάτερον κινεῖται.

μ ἴσον τῆς σώματος λέγει τῷ καρδίαν καὶ ἡ οὐ αὐτῇ πνεῦμα. φησὶ δ' ὅτι ἡ τῶν ζώων μέσον δύο ἄνω μὲν οὖ, οὐ δρυγέα δὲ δύο. ἐπειδὴ γὰρ ἀπ' αὐτῆς αἱ κινήσεις, ἀνάγκη ἐκτεινομένου τῆς οὐ ᾧ δεξιᾷ μόρια τῆς καρδίας πνεύματος, καὶ σωὶ ἐκτείνεσθαι ἐκεῖθ' ἡ ἀπὸ τῆς καρδίας τὸ ὑδρον ἢ ὑδρα, συνεκτείνεσθαι καὶ ἡ τῆς καρδίας μόρος καὶ κινεῖσθαι. ἀπὸ γὰρ αὐτῆς ὡς ἀπ' αὐχένος τὰ νεῦρα πάλιν ἀρχὴν ἔχει ὡς πρὸ αἱ φλέβες. ὥστε ὅταν τείνηται ἕλκοντος τῆς τῷ πνεύματος ἐκτάσεως ἡ νεῦρον, ἀνάγκη συντείνεσθαι ἡ τῆς καρδίας μόρος, οὗ ᾧ ἡ πεπόμενον νεῦρον ἐρείδεται. ἐπεὶ δ' ἠρεμούντων τῶν ἀριστερῶν κινεῖται τὰ δεξιὰ, ὡς πρὸ πάλιν τῶν δεξιῶν τὰ ἀριστερὰ, ἀνάγκη κινουμένων τῶν δεξιῶν καὶ ἠρεμούντων τῶν ἀριστερῶν, ἠρεμεῖν καὶ ἡ ἀριστερὸν μόρος τῆς καρδίας, καὶ ἡ οὐ τούτῳ πνεῦμα. οὐδὲν γὰρ κωλύει, καθ' πρὸ σωὶ ἐχούς ὄντος τῆς ὅλου τῆς οὐ τῇ καρδίᾳ πνεύματος, ἡ μὲν αὐτῆς ἠρεμεῖν, ἡ δὲ κινεῖσθαι. καὶ γὰρ καὶ τῆς οὐ ταῖς σκάφαις ὕδατος, ἐρᾶται ἡ μὲν αὐτῆς κινουμένου, ὅπρ ἐκίνησεν ἡ χεὶρ, τὸ δ' ἠρεμοῦν. ἠρεμοῦντος οὖν τῆς ἀριστερῶν μόρους τῆς καρδίας τῇ τῆς οὐ αὐτῷ πνεύματος, δηλαδὴ καὶ τὸ οὐ τούτῳ τῷ μόρει ὑδρον ἢ ὑδρα ἠρεμεῖ. εἰ δὲ ἔοικεν, δηλονότι ἠρεμούντων τῶν δεξιῶν μόρων ἢ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, κινεῖται τὰ ἀριστερά. καὶ ἠρεμούντων τῶν ἀριστερῶν. κινεῖται τὰ δεξιά. ἀπρεπὲς δ' μόνα τὰ μὲν δεξιὰ ὅτε κινεῖται, ἀεὶ τὰ ἀριστερὰ ἠρεμοῦντα. καὶ ταῦτα ἀεὶ τὰ δεξιά. ἐοικὸς τὰ ἀεὶ αὐτὸς δεῖ πρεῖον, τοῖς τὰ νεῦρα ἀπρεπέσθουσι, τῇ κινοῦσι τὰ σκέλη. ὡς γὰρ ὁ βραχίων ἀπρεπεσθμενος ἀεὶ πρὸς ἠρεμοῦν τὸ ὠλέκρανον κινεῖται, οὕτως ἀνάγκη καὶ τὸ ἀριστερὸν τῆς καρδίας τῇ τῆς πνεύματος, ἀπρεπέσθαι πρὸς τὸ δεξιὸν ἀεὶ πρὸς ἠρεμοῦν. τῇ ἕλκειν πάλιν πρὸς τὸ ἀριστερόν. κινεῖσθαι δὲ ἀμφότερα ἕλκοντος τῆς ψυχῆς, ἀκινήτου οὔσης

ο" τι μὲν οὖν τὸ κινοῦν πρῶτον τὸ ζῷον, ἀνάγκη εἶναί οὐ τινι ἀρχῇ, πάντες ὁμολογοῦσιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ καμπταὶ ἀρχικὼς πολλάκις εἴρηται, λείπουσι ὅτι πάσιν ἐστὶν ἡμπτῶν εἶναι. ἀλλ' οὐ τοιαύτη ἀρχὴ ἀνάγκαιον εἶναι τὸ πρῶτον κινοῦν τὸ ζῷον. ὅτης οὐκ ἔστιν ἄλλου μὲν ἀρχὴ ἄλλου δὲ τέλος, ἀλλ' οὖσα αὐτὴ καθ' αὑτὴν. ἔστιν δ' ἕδρα ἡ ἡμερδία. λέλεκται δὲ σχεδὸν πλειόσιν τῷ ἀληθεστάτῳ ἀλεξάνδρῳ δ' ἀφροδισιεῖ, οὗ δ' ἕνεκεν τοῦ τακτέον τὴν μονὴν τῆς ψυχῆς μορίου, ὅτι τὸ κινοῦν πρῶτον τὸ ζῷον, ἔστιν δ' ἕδρα ἡ ὀρμητική τε καὶ ὀρεκτικὴ δυνάμεως τῆς ψυχῆς, ὡς πολλάκις εἴρηται, λέλεκται οὖν ὅτι οὐ τῇ ἡμερδίᾳ ἕδρα. αὕτη γὰρ καὶ ἀρχὴ τὴν ζῴων, ὡς ἐκ τοῦ λόγου καὶ τὴν αἰσθητικῶν λέλεκται. λέλεκται δὲ ὅτι οὐκ ἔστι οὐ ταῖς ἡμπαῖς, ἀλλὰ τῷ βραχίονος πρὸς ἄξιν τρεπόμενος. ἐὰν γὰρ ἐᾷ τοῦτο λεχθῇ, ἔστιν καὶ πάντων ἀρμόσει τὴν ἡμπτῶν. ὅτι μὲν γὰρ ἐν φύσει ἡ ἡμπὴ τῷ μὲν ἀρχά, τῷ δὲ τελευτή, εἴρηται. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν τέλος μοι ἕδρα τῷ παρειλημμένῳ ὄντος ἀρχὴ δὲ τῷ μέλλοντος, οὕτω καὶ ὁ ἡμερὸς, ἀρχὴ μὲν τῆς χειρὸς, τελευτὴ δὲ τῷ βραχίονος. τὴ χρῶνται μὲν ὡς οἱ ἅπαντι τῷ κώλῳ, τῷ ἀπὸ τοῦ ὤμου ἄχρι τῆς χειρός. χεὶρ δ' ἕδρα, ὃ λέγεται τὴν διακτύλων καὶ ἡ θέναρος σωτικὸς. εἴρηται δὲ οὐ ταῖς τοῦ ζῴων ἰσορίαις. χρῶνται οὖν ἅπαντι τῷ κώλῳ ὡς οἱ, ὅλῳ τῷ σωτίχειαν τὴν σαρκῶν καὶ νεύρων. καὶ ὡς δυνατὸν, ὅλῳ τῷ κινουμένῳ τῆς χειρὸς ἡρεμοῦντος τοῦ ἡμεροῦ. ἔστιν γὰρ δ' λέλεκται πρότερον. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ βραχίονος κινουμένου ἡρεμοῦντος τοῦ ὠλεκράνου. τοῦτο δ' ὅταν γὰρ κινῆται οὐ τοῦ θέν, ταυτὸν ἕδι τῷ. ὅταν γὰρ κινῆται ἐκ τοῦδε τοῦ τόπου εἰς τόνδε. ἔτι δὲ οὐ τῇ κινήσει οὐ μόνον πρὸς ἡρεμοῦν ἐκτός τι λαβὸν ἀπόβαίνοι, ἀλλὰ μὴ πρός τι τὴν οὐ μόνον, ἔρρηκεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου.

γ ΗΣ δ' οὐ τῷ ὠλεκράνῳ καμπτῆρος, τοῦ μὲν κινεῖται τοῦ οὐ αὐτῷ τῷ ὅλῳ κινουμένῳ. ἀνάγκη δ' εἶναί τι καὶ ἀκίνητον. ὃ δὴ φαμὲν, δύο ἄκρα μὲν οὗ εἶναι σημᾶσι. οὐ δυνατὸν δὲ, γίνεσθαι δύο. ὥστ' εἰ τοῦ ζῷον ἓν βραχίων, οὐ ταὐτὸν κἄτερον ἓν ἡ ἀρχὴ τῆς ψυχῆς ἡ κινοῦσα. ἐπεὶ δ' οὐδέχεται μὴ πρὸς τὸν χεῖρα ἔχεσθαι οὕτως τὴν ἀλύζων ἓν εἰ κινοῖτο τὸν βακτηρίαν οὐ τῇ χειρὶ, φανερὸν ὅτι οὐκ ἀεὶ ὠδὶ τοῦδε ἡ ψυχὴ τὴν ἐσχάτων. οὔτε οὐ τῷ ἐσχάτῳ τῷ κινουμένου, οὔτε οὐ τῇ ἑτέρᾳ ἀρχῇ. καὶ γὰρ τοῦ ξύλου ἔχει καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος. πρὸς τὸν χεῖρα. ὡς τε διάγει ἔστιν, εἰ μὴ οὐ τῇ βακτηρίᾳ, ἡ κινοῦσα ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀρχὴ οὖσιν, οὐδ' οὐ τῇ χειρὶ. ὁμοίως γὰρ ἔχει καὶ ὁ ἄκρος τοῦ χειρὸς, πρὸς τὸν κερπόν. καὶ ἔστιν ὁ μέσος πρὸς τὸν ὠλεκράνου. οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὰ πρεσπίπτοντα τὴν μόνον ἔχειν γὰρ ὡς ἀπὸ ἀφαιρετόν μέσος ἡ βακτηρία. ἀνάγκη αὖν οὐ μοναδικὰ εἶναι ἀρχῇ, ἢ ἕδι ἄλλου τινὸς μὴ δ' ἔστι ἕδι ἑτέρου ἐκείνου ἐξωτέρω. οἷ τῷ μὲν τῆς βακτηρίας ἐσχάτου, οὐ τῇ χειρὶ ἡ ἀρχή. τοῦτον δὲ οὐ τῷ κερπῷ. οὐ δὲ μὴ δ' οὐ τῇ χειρὶ, ὅτι ἀεὶ ὠτέρω ἔτι ἡ ἀρχὴ, οὐδ' οὐ ταῦθα ἔστι γὰρ τῷ ὠλεκράνου μούσιος. κινεῖται ἅπαν ὁ πρῶτον σωτιχές.

ο" λέγω, τοιοῦτόν ἐστι. ὁ μὲν, ποτέρᾳ ἡ χεὶρ συγκινεῖται τῷ ὅλῳ βραχίονι. ἔστι γὰρ ἡ χεὶρ οὐ τῷ βραχίονι ὡς μόριον πρὸς ὅλον. ὁ μόριον οὖν ὁ οὐ τῷ ὅλῳ συγκινεῖται ἢ ὅλῳ. οὐ τῇ καμπῇ γὰρ τῷ βραχίονος, κινουμένου τῷ βραχίονος ὅλου, συγκινεῖται καὶ ἡ χεὶρ. εἰ πᾶν δὲ μὲν κινεῖται, καὶ δ' ἐστὶ συγκινεῖ ὁ δ' οὐ κινεῖται, αὐτὶ τούτων ἐπίσχεθεν, ἀνάγκη δ' εἶναί τι ἀκίνητον. λέλεκται δὲ ἔστιν πολλάκις. ταῦτα προλαβὼν λείπουσιν, ὅτι οὐκ ἔστι ὁ πρῶτον κινοῦν ὅτην τῇ καμπῇ, λέγω, ὥστε ἐὰν ὁ βραχίων ζῷον, ἐὰν οὐ τῷ ὠλεκράνῳ ἡ ψυχή. ἐπεὶ δ' ὡς ἔχει ὁ βραχίων πρὸς ὁ ὠλέκρανον, οὐδέχεται τι ἄλλο τὴν ἀλύζων ἓν ἡ ῥάβδος, ἔχει πρὸς τὸν χεῖρα, ἔστι γὰρ καὶ ἡ ῥάβδος τέλος μὲν τῆς ἐχούσης αὐτὸν χειρὸς, ἀρχὴ δὲ ἑαυτῆς, ὁ γὰρ τῆς ῥάβδου τέλος, οὗ πρὸ ἡ χεὶρ ἅπτεται, τέλος μού ἕδι τῆς χειρὸς, ἀρχὴ δὲ τῆς ῥάβδου, ἐπεὶ οὖν οὐδέχεται τι ἄλλο τὴν ἀλύζων ἔχειν πρὸς τὸν χεῖρα, ὡς ὁ βραχίων πρὸς ὁ ὠλέκρανον, μὴ ἔστι δὲ ἡ ψυχὴ μεταξὺ χειρὸς καὶ ῥάβδου, οὐδ' αὖ οὐ τῷ ἡμερῷ ἓν, οὔτε οὐ τῷ ὠλεκράνῳ, οὔτε οὐ τῷ ὤμῳ. οὔτε οὐ ἄλλῳ. οὗ τὸ μού ἕδι ἀρχὴ τὸ δὲ τέλος. διατὶ γὰρ αὖ οὐ ταύτην τὴν ἡμπὴν εἶν, καὶ οὐκ οὐ ταύτην, ὁμοίως οὐ πᾶσιν ταῖς ἡμπαῖς θεωρουμένων καὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς τέλους. ἡ μὲν οὖν διαίνεται τοιαύτη. ἕκαστον δὲ κινοῦ
» μενον λέγω, τὸν χεῖρα. ἐτέρα δ' ἀρχὴ τὸν ῥάβδου. ἀνάγκην ἓν φύσει οὐ μοναδικὰ εἶναι ἀρχῇ, ἢ ἕδι
» ἄλλου τινὸς, μὴ δ' ἔστι ἕδι ἑτέρου ἐκείνου ἐξωτέρω. λέγω ἐξωτέρω τὰ ἐφεξῆς. ἔστι δὲ τῇ μὲν ἡμερῷ ἐφεξῆς βραχίων. καὶ τούτου ἄλλο. καὶ κάτω ἐτέρου. οὐκ ἔστ' οὖν οὐ τῇ τοιαύτῃ ἀρχῇ ἡ ψυ
» χὴ, ἢ ἕδι ἐφεξῆς ἄλλου. ὁ δ' ἔστι γῇ τῷ ὠλεκράνῳ μούσιος, κινεῖ ἅπαν ὁ πρῶτον σωτιχές, ἴσον ἔστι τῷ, ὡς πρὸ ἡ ὠλεκράνου μούσιος κινεῖ ὁ βραχίων ὅτος γὰρ ἕδι σωτιχὴς ὃ ὠλεκράνῳ, οὕτω καὶ ὁ ὠλεκράνου μούσιος κινεῖ. τὸ αὐτοῦδε αὐτῷ. ἔστιν δ' ἐκεῖ τὸ μεταξὺ αὐτῷ ἡ ὠλεκράνου καὶ τῷ ὤμου. ὁ δὲ ἔστιν, ὅτι ὁ βραχίων ἔσται ἀρχὴ, ὅτι τὸ ὠλέκρανον, οὔτ' ἄλλο ἄλλῳ ἡ τοιοῦτον.

ε" ΕΠΕΙ δ' ὁμοίως ἔχει ἀπὸ τὴν αὐτοδρόμων, καὶ ἀπὸ τὴν δεξιῶν, καὶ ἅμα τὰ οὐ αὐτὰ κινεῖται. ὥστε μὴ εἶναι ἢ ἡρεμεῖν τὸ δεξιὸν, κινεῖσθαι τὸ αὐτοδρόμον. μὴ δ' αὐτῷ ἔστιν ἐκεῖνο. καὶ δ' οὐ τῷ αὐτοδρόμῳ ἀμφοτέρων ἡ ἀρχὴ, ἀνάγκην οὐ ἢ μέσῳ εἶναι πᾶν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς τῆς κινούσης. ἀμφοτέρων γὰρ τὴν ἄκρεων, τὸ μεῖζον ἔχεται. ὁμοίως δ' ἔχει πρὸς τὰς κινήσεις ἔστιν, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ ἄνω καὶ κάτω.

οἷ τὰ

καρδίαν τὴν θύμικὴν καὶ τοῖς ὑδρῶσι, συστολαί τινες γίνονται τῆς ἐκπύσεως καὶ ὅλως ἀλλοιώσεις, οὐ δὲ τοῖς ἀμυξίοις καὶ τοῖς αὐτομάτοις οὐ γίνονται, προσδιορίζεται καὶ τοῦτο λέγων, οὐ μὲν οὖν τοῖς αὐτομάτοις καὶ τοῖς ἀμυξίοις οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις. φωνὴν ἔχειν λέγων, ἢ οὐ τοῦτο ἐγένετο ἀλλοίωσις, ἡ αὐτὴ δὲ ἐπιπλοκὴ κίνησις; ὅτι μὴ ναὶ γίνονται μὴ ἀλλοιουμένων. ὅτι δὲ καὶ τὰ ὑδρα ὑμῶν καὶ τὰ μόρια αὔξεσθαι ἤτοι ἐκτείνεσθαι, καὶ ὅλως μείζονα γίνεσθαι οὐ ταῖς ὑδρίαις, ἀλλὰ ταῖς τούτου γεμούσαις θύμρᾶτος θερμότητος, καὶ πάλιν συστέλλεσθαι καὶ ὅσον ἀπολεῖσθαι οὐ τοῖς φόβοις δῆλον ποιεῖ ἡ ταραχὴ τῆς ψυχῆς, ἵστανται καὶ πρόσθεν. σαφῆ δὲ τὰ ἑξῆς, δῆλον γὰρ πᾶσιν ὑμῖν ταῦτα πάντα περὶ ὀλίγου. ἡ δὲ, καὶ οὐ παντὸς καταφρόνησις οὐ κινδυνεύσει μορίῳ, ἴσον δεῖ τῷ, καὶ οὐ σμικροτάτῳ καὶ πρὸς αἴσθησιν αἰσθήσει μορίῳ αὐτῆς γίνεσθαι ἡ ἀλλοίωσις.

Σ ΣΥΝΑΓΚΗΣ δὲ ἀκολουθεῖν τῇ κινήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν, θερμότης καὶ ψύξις. ἡ μὲν γὰρ λυπηρὸν, φλεγμαῖνον. ἡ δ' ἡδὺ, ψυκτόν. ἀλλὰ λίαν λανθάνει πολλὰ τὰ μεικτὰ ἔχειν συμβαῖνον. ἔστι δὲ τὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα πάντα ὁμοῦ, μᾶλλον ψύξεώς τινος καὶ θερμότητος. ἔχειν δὲ δῆλον, ἐκ τῶν παθημάτων. ἐπέρχεται γοῦν καὶ φόβοι, καὶ ἀφροδισιασμοὶ καὶ τἆλλα σωματικὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα, τὰ μὲν καθ' ὅλα μετὰ θερμότητος ἢ ψύξεώς ἐστι. τὰ δὲ καθ' ἕκαστον ἡ σῶμα. μιγνύμενα δὲ καὶ ἐλπίδες δὴ εὐθύμοις χρώμενα τοῖς τοιούτοις. ὁτὲ μὲν ἕτερον, ὁτὲ δὲ μᾶλλον. αὐτάρκη τ' αὐτῶν εἶναι.

Τ ὸ τῆς λέξεως συνεχὲς τοιοῦτον. δῆλον δὲ ἀναγκαῖον δὲ ἀκολουθεῖν τῇ κινήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν θερμότης καὶ ψύξις. ἔστι δὲ τὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα αὐτῶν ὅλως πάντα μετὰ ψύξεως καὶ θερμότητος. τὰ δὲ ἄλλα μεταξύ. ἵνα δ' ἀπὸ κατ' ἄλλο τι λέξις, ἀλλ' ἔχειν αὐτὴ τῇ διὰ συλλογισμοῦ φησὶν γὰρ. ἔστι γὰρ τὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα αὐτῶν. λανθάνει δὲ ὅτι μετὰ θερμότητος καὶ ψύξεως γίνονται, πολλὰ τὰ μικρὰ λυπηρὰ καὶ ἡδέα. πολλὰ δὲ τὰ μεγάλα παύματα εἰσὶ κατὰ φαντασίαν θερμοτήτων πολλὰ ἡμᾶς γινομένων καὶ ψύξεων, ὀργὰς ποτὲ μὲν μόρια τινὰ κινούμενα οὐ ἡμῖν. ὡς οὐ τοῖς ὀναρωγμοῖς ἡ αἰδοῖον τὰ σκέλη. ποτὲ δὲ ὅλον ἡ σῶμα, ὅτε κατὰ τόπον μεταβάλλομεν. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, δεῖ εὐθύμοις χρώμενα τοῖς τοιούτοις, πολλὰ τ' ἀγαθὰ ἡδέα καὶ τ' λυπηρὰν ὑπάρχοντα ἡμῖν. πολλὰ ἡ πρῶτον αἰσθητήριον τύπων καὶ ἀναγραφημάτων ἔρχεται.

Ω ΣΤ' ἀνάγκης ἤδη δημιουργεῖ τὰ αὐτὰ καὶ πολλὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ὀργανικῶν μορίων μεταβάλλοντα ἐκ τῶν παχέων, ὑγρὰ καὶ ὑγρῶν παχέα, καὶ μαλακὰ καὶ σκληρὰ, ὀλίγα ἀλλήλων.

Α ρχὰς ὀργανικῶν μορίων λέγει τὰ ὑδρα. τῶν μὲν ὀργανικῶν δὲ μόρια χεῖρας καὶ πόδας. γίνονται δὲ τὰ ὑδρα τῶν παχέων καὶ ὑγρὰ καὶ οὐσίαν ξηρὰ. καὶ ὡς αὐτὰ λέγει σκληρὰ οὐ τοῖς φόβοις. ὑγρὰ δὲ καὶ μαλακὰ καὶ ἀπολιλυμένα οὐ ταῖς ὑδρίαις. γινομένων γοῦν ψύξεως καὶ θερμότητος τῶν τοιούτων, πολλὰ τὰς ἀρχὰς τῶν ὀργανικῶν μορίων, πρὸς τὰς συστάσεις αὐτὰς καὶ τὰς ὑπερβολὰς, ἄγεται τῇ ὁρμητικῇ δυνάμει. ἀφ' ἧς καὶ πολλὰ ἀρχαὶ ἐλίττονται. πάσαι γὰρ αἱ τοιαῦται πράξεις εὐθὺ γαῦται. δῆλον τῶν σωματικῶν μορίων εὐθυγράμμων.

Τ ΟΥΤΩΝ. δὲ συμβαινόντων ἡ ζῶον ἔχειν, καὶ ἔτι τὸ παθητικὸν καὶ ποιητικὸν, τοιαύτην ἐχόντων φύσιν, ἵνα πολλαχῶς εἰρήκαμεν, ὁπόταν συμβῇ. ἐστὶ δὲ εἶναι ἡ μὲν, ποιητικὸν ἡ δὲ, παθητικόν. καὶ μηδὲν ἀπολείπει αὐτ ἐκφέρειν τῶν εἰδῶν λόγῳ, οὕτως ἡ μὲν, ποιεῖ, ἡ δὲ, πάσχει. δῆλον δὲ ἅμα ὡς ἐν τοῖς ναοῖς, ὅτι ψυχρότερον. καὶ πορρώτερον, εἰ μὴ τι ἀμφισβητεῖ φέρει. τὰ μὲν ὀργανικὰ μόρια, παρασκευάζει ἐκ τῆς πλοκῆς τοῦ πάθους. ἡ δ' ὄρεξις, τὸ πάθος. πλὴ δὲ ὄρεξιν, ἡ φαντασία. αὐτὴ δὲ γίνεται, ἡ δῆλον ποιήσεως, ἢ δι' αἰσθήσεως. ἅμα δὲ καὶ ταχὺ δῆλον ἡ ποιητικὸν καὶ παθητικὸν, τῇ πρὸς ἄλληλα πλὴ φύσιν.

Τ ουτέστι τούτων δὲ μεταβαλλόντων. δῆλον ὑγρῶν εἰς ξηρὰ, καὶ τὰ λοιπὰ ἃ πρὸ ἔφημεν παχέων, καὶ ἐκ τῆς παθητικοῦ καὶ ποιητικοῦ τοιαύτην ἐχόντων φύσιν, ἵνα ἡ μὲν ποιῇ, ἡ δὲ πάσχῃ. δῆλον δὲ ἅμα ὡς ἐν τοῖς ναοῖς, ὅτι ψυχρότερον. καὶ πορρώτερον, εἰ μή τι ἀμφισβητεῖ φέρει. τὰ μὲν ὀργανικὰ μόρια, παρασκευάζει ἐκ τῆς πλοκῆς τοῦ πάθους. ἡ δ' ὄρεξις, τὸ πάθος. πλὴ δὲ ὄρεξιν, ἡ φαντασία. αὐτὴ δὲ γίνεται, ἡ δῆλον ποιήσεως, ἢ δι' αἰσθήσεως. ἅμα δὲ καὶ ταχὺ δῆλον ἡ ποιητικὸν καὶ παθητικὸν, τῇ πρὸς ἄλληλα πλὴ φύσιν.

Τ ουτέστι τούτων δὲ μεταβαλλόντων. δῆλον ὑγρῶν εἰς ξηρὰ, καὶ τὰ λοιπὰ ἃ πρὸ ἔφημεν παχέων, καὶ ἐκ τῆς παθητικοῦ καὶ ποιητικοῦ τοιαύτην ἐχόντων φύσιν, ἵνα ἡ μὲν ποιῇ, ἡ δὲ πάσχῃ, ἐπεισὶ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ὀρέξεως τὰ τοιάδε γίνεσθαι πάθη, ἀνάγκη ἅμα τῷ πλὴ ὄρεξιν κινεῖσθαι, γίνεσθαι τῇ πνεύματος, καὶ δῆλον τούτου τῶν ὑδρων κίνησιν, καὶ δῆλον τούτων τῇ ζῶον. ἡ μὲν οὖν διάνοια αὐτη. ἡ δὲ τῆς λέξεως τῆς, καὶ μηδὲν ἀπολείπει αὐτῶν ἐκφέρειν τῶν εἰ τῷ λόγῳ, τοιοῦτον ἔστι καὶ μηδὲν ἀπολείπειν τῶν εἰς ἡ τι ἐστὶν εἶναι καὶ ἡ εἴδους ἐνδέχεσθαι τούτων εἶναι πεισόντων. οὐκ πρὸ γοῦν λείπει τι τῶν εἰς ἡ ὁρισμὸν τῇ ἀνθρώπου ὑπαρχόντων, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, οὕτως οὐκ λείπει τῶν εἰς ἡ ὁρισμὸν τῇ ποιητικοῦ ἡ φυτικοῦ λαμβανομένων, οὐκ ἔστι ἡ ποιητικὸν τῇ ὃ πρὸ λέγεται. ὁμοίως οὐ δὲ ἡ παθητικὸν παθητικόν.

Τ Ο ΔΕ κινοῦν καὶ πρῶτον ζῶον, ἀνάγκη εἶναι οὐ τὴν ἀρχὴν. ἡ δὲ κεφαλή. ὅτι μὲν ἔστι τῇ μὲν, ἀρχὴ. τῇ δὲ, τελευτὴ, εἴρηται. διὸ καὶ ἔστι μὲν, ὡς οἷ. ἔστι δ' ὡς δυσὶ χρῆται ἡ φύσις αὐτῇ. ὅταν γοῦν κινῆται οὐ πύθων, ἀνάγκη ἡ μὲν ἀρχὴν εἶναι τῶν σημείων τῶν ἐλάττων, ἡ δὲ κινεῖσθαι. ὅτι γὰρ πρὸς ὁρισμοῦ δεῖ ἀποδεικνύσθαι τὸ κινοῦν, εἴρηται πρόσθεν. κινήται μὲν οὖν, καὶ οὐ κινεῖται τὸ ἐλάττων τῇ βραχίονος.

κύκλῳ κινεῖται τῷ αὐίσους ἔχειν τὸν ῥοῖχον. ὁ γὰρ ἐλάττων, ὡς περὶ κύκλον γίνεται. καθάπερ οὖ τοῖς κυλίνδροις, οὕτω καὶ τὰ ζῶα κινεῖται. ἔχει γὰρ ὄργανα τοιαῦτα. τίνι τε τὴν ὑδρίων φύσιν καὶ πλὴν τὴν ὀστῶν. τὰ μὲν γὰρ ὡς ἐκεῖ τὰ ξύλα καὶ ὁ σίδηρος. τὰ δὲ ὑδρία, ὡς αἱ σχοινοβλαῦται. ὧν λυομένων μὴ αὐτομάτων, κινοῦνται. οὐ μὲν οὖν τοῖς αὐτομάτοις καὶ ἀμφίοις, οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις ἐπεὶ ἐγίνοντο ἐλάττους αἱ ὀφρες ῥοχοί, ἢ πόλιν μείζους ἦσαν κύκλῳ ἡ αὐτὴ ἐκινεῖτο. οὐ δὲ τῷ ζώῳ συμβαίνει ἡ αὐτὴ, ἢ μεῖζον ἢ ἔλαττον γίνεσθαι. ἢ τὰ σήματα μεταβάλλειν, αὐξανομένων τῶν μορίων ὀφθῆναι μόνον. καὶ πάλιν συστελλομένων ὀφθῆναι. λύσεις δὲ ἀλλοιουμένων. ἀλλοιοῦσι δὲ αἱ φαντασίαι ἢ αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ ὄρεξεις. αἱ μὲν γὰρ αἰσθήσεις, οἷον ὑπὸ τῶν παρερχομένων ἀλλοιώσεις τινὲς οὖσαι. ἡ δὲ φαντασία. ἡ νόησις, πλὴν τῶν πραγμάτων ἔχουσι συμμετρον. βέλτιον γὰρ τὴν αἴσθησιν ἢ τὴν νόησιν ἢ τὸ μὴ ὑγροῦ, ἢ ὑδρὸς ἢ φοβεροῦ, τοιοῦτον τυγχάνει ὄν. διόπερ ἢ τῶν πραγμάτων ἕκαστον. διὸ καὶ φεύγουσι ἢ φοβοῦνται, νομίζοντες μόνον. ταῦτα δὲ πάντα παθη ἢ ἀλλοιώσεις εἰσίν. ἀλλοιουμένων δ' ὑπὸ τῶν σώματι, τὰ μὲν μείζω, τὰ δὲ ἐλάττω γίνεται. ὅτι δὲ μικρὰ μεταβολὴ γινομένη ὑπὸ ἀρχὴ μεγάλων καὶ πολλὰς ποιεῖ διαφορὰς ἄπιθι, οὐκ ἄδηλον. διὰ τὸ ἄπειρος ἀκαριαίόν τι μεθισταμένου, πολλὴν ἢ τῆς πράξεως γίνεται μετάστασιν. ὅτι δὲ καὶ ὀφθῆναι τὰ ἢ φύξιν. ἢ καὶ τἄλλο τοιοῦτον πάθος. ὅταν γὰρ γένηται ἀλλοίωσις τοῦδε τῆς καρδίας, ἢ καὶ ὑπὸ ταύτην καὶ τὰ μέγεθος, ὑπὸ αἰσθητῷ μορίῳ, πολλὴν ποιεῖ τῷ σώματος διαφορὰν, ὀργὴν σήματα καὶ ἀγχόπνοιαν. καὶ φείκης καὶ τρόμων καὶ τῶν τοιούτων αἰτίαν. ἀρχὴ μὲν οὖν ὥσπερ εἴρηται τῆς κινήσεως, ἢ ὑπὸ τῷ πρακτῷ ὄντων ἢ καὶ φυκτόν.

A Ὑπόμνατα λέγω τὰ ὑπὸ τῶν θεωμάτων ποιῶν ὑπὸ τοῖς γαλμοις ἢ ὑπὸ ἄλλοις ποιγίνομενα. λύοντες γὰρ οὕτω πλὴν ἀρχὴν τῶν ῥοιβλῶν, ὑφ' ὑμῶν κρούσας πλὴν ἐφεξῆς λύει αὐτήν. καὶ αὕτη πλὴν ἐφεξῆς. ἕως ἂν εἰς τὰ ξύλινα ἔδωλα φθάσασα ἡ κίνησις κινῆσῃ αὐτά. ὥστε δοκεῖν τοῖς μὴ εἰδόσι πλὴν τῶν ῥοιβλῶν κατασκευὴν, ὑφ' αὐτῶν κινεῖσθαι. οὕτω δὲ καὶ τὸ οὐ τῇ ἡδονῇ πνεύματος κινούμενον ὑπὸ τῆς ὀρέξεως, κινεῖ τὰ ἐχόμενα ὑμῶν. ἢ ἐκεῖνα πάλιν τὰ ἐχόμενα. ἕως ἂν εἰς τὰ ὄργανα καὶ μόρια χεῖρας καὶ πόδας φθάσασα ἡ κίνησις κινήσῃ ἢ ζῶον. ὅτι δὲ οὐ τοῖς ἀμφίοις τοῖς περιφερόμενοις, ἐνδῆλον τούτων γὰρ ἢ λόγω ποιεῖται, ὁ ἐλάττων ὡς περὶ κύκλον ὑρεμεῖν γίνεται, εἰκότως ἂν τῷ ὑρεμοῦντι ὠφελεροίη, ὅλως τοῖς ἀκριβῶς περισχοῦσι. ἐπειδὴ γὰρ μείζας ὕδὸς μᾶλλον δὲ μεγάλοι εἰ ὄπιθεν, οἱ δὲ ἔμπροσθεν οἱ πρὸς τοῖς ζουσιν ὄντες μικροὶ, εἰκὸς μὴ ἴσα εἶναι τὸν ἐλάττους οὐ τῇ ταχυτῆτι, ἵνα κινῆσῃ οἱ μείζονες. ἐπεὶ γὰρ οὐ ἅμα τῷ ἴσον χρόνῳ, ἐπὶ τῇ αὐτῇ εἰς ἢ αὐτὴ ἀφικνοῦνται, οὕτε ἐλάττονες μὴ οἱ μείζονες, ὀλιγότητι ἢ τ' μείζονος κίνησις μείζων ὕδὸ μὴ ταχυτῆτι, ἢ δὲ τῆς ἐλάττονος βραδυτῆτα. ἢ δὲ βραδύτης τῇ τῆς οὐσίαν μέρει ὕδὸ βραδύτερον. οὐ αἰτία δὲ ἡ ὑρεμία τῇ κινήσει. ὥστε ὑρεμεῖ ὁ ἐλάττων βραδύτερον κινούμενος, εἰ καὶ λανθάνει ὑμᾶς μὴ βουλομένους δικαιοῦν, διὰ τὰ τοιαῦτα ὀλίγα φορὰ γὰρ λόγου χάριν. πλὴν γὰρ ἀκριβείαν οὐ τούτοις οὐ ζητητέον, ἱκανῶς γὰρ μόνον τῶν λεγομένων ἀλλ' οὐχ ὁμοιότητος οὕνεκα, ἢ ὑπόδειγμα παράγεται, φορὰ δὲ λόγου χάριν εἰπεῖν, ὅτι ὥσπερ ὁ πόλος πρὸς τὴν ἰσημερινὸν, ἢ ἀπλῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ὄντας τὴν ἀπλανῶν γραφομένους κύκλους ἔχει, οὕτω καὶ οἱ ἐλάττονες ῥοχοὶ πρὸς τοὺς μείζονας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως. ὑμᾶς δὲ ἡμᾶλῶς ἔχει εἰδέναι, ὅτι ἢ τῶν αὐτομάτων ὑπόδειγμα εἴληπται, ὡς αἰτίλογον τοῖς οὐ ὑμῶν ὑρεῖς. ἢ δὲ τῷ ἀμφίου ὀφθῆναι λύσ λόγους μόνους ἢ οὐκέτι δι' ἄλλο τι. δι' ὃ μὲν λόγον, ὡς αἰτιλογίαν ἕνεκα τὰ ξύλα πρὸς τὰ ὀστᾶ. δι' ἄλλον δ'. ὅτι ὡς οὐ ταῦθα οἱ ἐλάττονες ῥοχοὶ ὥσπερ κύκλου τινὸν γίνεσθαι, οὕτω καὶ οὐ τῷ ζώῳ αἱ ἡμπαί. καὶ γὰρ οὐ ταῖς ἡμπαῖς ὡς πολλάκις εἴρηται. ἢ μὲν κινεῖται, ἢ δ' ὑρεμεῖ. ὑ μὲν οὖν τὴν λεγομένων διάνοιαν τοιαύτην. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ. καὶ ἢ ἀμάξιον ὥσπερ αὐτὴ ὀχούμενον κινεῖσθαι λέγει, τοιοῦτόν ἔστι. ἢ ἀμάξιον ὑπὸ ἄλλου κινεῖ ἢ φερόμενον ὑπ' αὐτοῦ. ὀχούμενον γὰρ ἢ φερόμενον ὑπὸ τοῦ ἀμαξίου ἐστὸν. εἰ γὰρ καὶ κύκλῳ κινοῦνται οἱ ῥοχοί, ἀλλ' οὖν ἢ ὀχούμενον καὶ φερόμενον βαρὸς εἰς ὑμᾶς κινοῦσι. ἀλλὰ ζῆτει μὲν εἰ μὴ πλανῶμαι, ὑδὲ μέχρι εἰκότος τῆς ὑφ' ὑμῶν γινομένης κινήσεως σώζει. ἢ δ' ἰφεξῆς. ζῆτει δ' ὅτι ἢ, τῷ αὐίσους ἔχειν τὸν ῥοχοὺς, ὁ γὰρ ἐλάττων ὡς περὶ κύκλον γίνεται, καὶ πάμπαν ἔχει φαλλὸν ὁμοιότητα, πρὸς πλὴν ὑφ' ὑμῶν γινομένην κίνησιν. ὡς γὰρ οὐ τούτοις ἰσαμελῶν τὴν ἐλαττόνων ῥοχῶν, ὡς πίφυκε γίνεσθαι ἡ στάσεις, γίνεται ἡ τὴν μαιζόνων τετραπωγὰ, ἢ μᾶλλον ἡ κυκλικὴ κίνησις, ἡ γὰρ σφαιρικὴ κυρίως τῆς σφαίρας ἐστὶ, οὕτω κὴ ὑφ' ὑμῶν. τὰ μὲν κινοῦνται οὐ τῇ καὶ τόπον μεταβολὴ, τὰ δὲ ἵστανται. αἰσθους δὲ ποιοῦσι τὸν ἔμπροσθεν ῥοχοὺς, οὓς αὐτὸς οὐ τὸς ἔστιν, ἵνα ὡς ὥσπερ ἐκκαθαιρόμενοι τὴν ὄπιθεν, ἢ ὡσαύτως τὸν πρόσθεν, γίνωνται τὰ χεῖρα ἡ κίνησις. ἢ δ'. καθάπερ οὐ τοῖς κυλίνδροις εἶπον, ὅτι ἢ ὡς ἴσικε καὶ κέκλησε ῥόχῳ τὸν ῥοιβῶν. ὡς ὥσπερ καὶ νῦν τὰ ἐκυλίνδρων ἁμαξίδια τὰ πλάζοχα, ἅπερ ἔλκουσιν οἱ παῖδες ταὶ ζέντες, χαίρουσι τὰ ἴδιᾳ, ὅτι ἢ τοῦτο ἡμῖν ἐκ παίδων αὐτοῖς κάλλος ἐκκαθὸν τ' ζωγράφων. αἰσθήσει δὲ οὐ ῥ' ζοχῶ λέγω, ἵνα οὐ τῇ τοῦτο φορᾷ τ' ζοχῶν περικείμενος, κύκλῳ κὴ αὐ ἵνα οὕτω. ἀλλ' ἐπεὶ οὐ ῥ' περὶ πλὴν

καρδίαν

κινούμενα, οὔτε γὰρ αὐξάνεται, οὔτε ἡ ὀρεκτικὴ κινεῖται, οὔτω καὶ τὰ ἔμψυχα κατὰ πάντα ψυχὴν κινεῖται μὴ κινουμένης αὐτῆς. ἔστι δὲ ἡ ὀρεκτικὴ καὶ ὀρεκτικὸν δυνάμει τῆς ψυχῆς, καθ' ὃ τὰ ζῶα κινεῖται. αὕτη γὰρ τοῖς ζώοις τῆς διάκρισ' κινήσεως αἰτία. καὶ ἔστι οὐ μόνη ἡ ψυχὴ οὖσα ὡς ὁρίζεται οὐ τῇ νοῇ. ἀλλ' ὡς εἴδός τε καὶ τελειότης. ὡς οὐ τῷ τοδὶ ὀρᾶν τε καὶ τῆς ὀρεκτικῆς δυνάμεως λόγῳ ἔρηται. ἀλλὰ παῦται μὲν ἐλλιπῶς ἡμῖν ὡς πρὸς σαφήνειαν τὴν μελλόντων λέγεσθαι. τὰ δὲ πλείονα τούτων ὁ βουλόμενος θεωρᾶν, οὐ τυγχανέτω τῷ τοδὶ ὁρᾶν λόγῳ. ἐνδὲ τὰ ἑξῆς τῆδε πειρατέλους ἴωμεν.

Γ ΩΣ ΔΕ νοῦν, ὁτὲ μὲν πράττει, ὁτὲ δ' οὐ πράττει καὶ κινεῖται. ὁτὲ δ' οὐ κινεῖται. ἔοικε δὲ παραπλησίως συμβαίνειν καὶ τοδὶ τὴν ἀκίνητον διανοουμένοις καὶ συλλογιζομένοις. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν θεώρημα τὸ τέλος. ὅταν γὰρ τὰς δύο προτάσεις νοήσῃ, ἡ συμπέρασμα οὐσας καὶ συνίωσιν, οὐ ταῦτα δι' ἐκ τὴν δύο προτάσεων, ἡ συμπέρασμα γίνεται πρᾶξις. εἰ δ' ὅταν νοήσῃ, ἐστὶ πᾶσι βαδίζειν ἀνθρώπῳ. αὐτὸς δὲ ἄνθρωπος βαδίζει δίκαιος. αὖ δ' ὅτι οὐδενὶ βαδίζειν νῦν ἀνθρώπῳ, αὐτὸς δὲ ἄνθρωπος δίκαιος ἐρεῖ. μὴ ταῦτα ἄμφω πράττει, ἂν μήτι κωλύῃ ἢ ἀναγκάζῃ. παντέσι μοι ἀγαθόν. οὐκέτα δὲ ἀγαθόν, παντὶ σίτου δίκαιος. σκέπασματος δέομαι ἱματίου. δὲ σκέπασμα, ἱματίδιόν δέομαι οὐ δύο μαντίον. ἱματίου δέομαι, ἱματίου ποιητέον. μὴ ἡ συμπέρασμα, ἡ ἱματίου ποιητέον πρᾶξις ἔστι. πράττει δὲ κατ' ἀρχάς. εἰ ἱματίου ἔστιν, αὐτίκα εἶναι ἡ πρῶτον. ἀλλ τόδι, τόδι. μὴ ἔξεστ πράττει δίκαιος. ὅτι μὲν οὖν ἡ πρᾶξις ἡ συμπέρασμα, φανερόν. αἱ δὲ προτάσεις αἱ ποιητικαὶ, ἐξ δύο εἰσὶν γίνεται. ἁπλῆ τε τῷ ἀγαθοῦ, καὶ ἐξ ἧς ἀναπτύ. ὡς πᾶν δὲ τὴν ὀρωτώπων οὖσι, οὕτω πώ ἐπράσσω πόταν πώ σήλιν. οὐλὸν διαίσιν ἐφιστῶσα, σκοπεῖ οὐδέν. εἰ ἡ βαδίζειν, ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ. ὅτι αὐτὸς ἄνθρωπος, οὐκ εἰ διατείβει. διὸ καὶ ὅσα ἄλλα μὴ λογισάμενοι πράττομεν, ταχὺ πράττομεν. ὅταν γὰρ εὐθύμου ἢ τῇ αἰσθήσει πρὸς ἡ εὐεξία, ἢ τῇ φαντασίᾳ ἢ τῷ νῷ, εὖ ὁρίζεται βίβλους ποιεῖ. αὐτ ὀρωτήσεως χρ ἢ νοήσεως, ἢ τῆς ὀρέξεως γίνεται εὐθύμια. ποτέσι μοι ἢ ἐνδὲ θυμία λέγει. τοδὶ δὲ ποῦ ἡ αἴσθησις ἐστιν. ἢ ἡ φαντασία ἢ ὁ νοῦς, βίβλους πίνει. οὕτως μὲν οὖν ἐνδὲ ἡ κινεῖσθαι καὶ πράττειν, τὰ ζῶα ὁρμᾶσα. τῆς μὲν ἐοράτης αἰτίασ' τῆ κινεῖσθαι, ὀρέξεως οὖσης. ταύτης δὲ γνωμούσης ἢ δι' αἰσθήσεως. ἢ ἐξ φαντασίασ', καὶ νοήσεως. τὴν δὲ ὀρεγομένων πράττειν, τὰ μὲν, δι' ἐνδὲ θυμίαν ἢ θυμόν. τὰ δὲ, δι' ὄρεξιν ἢ βούλησιν. τὰ μὲν ποιοῦσι. τὰ δὲ πράττουσιν.

Σ ΠΑΘΗ ποτὲ μὲν νοοῦντες κινούμεθα ἐνδὲ πρᾶξιν, ποτὲ δὲ νοοῦμεν μὲν, οὐ κινούμεθα δὲ, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ἡ τοιαύτη νόησις αὐτὰ ὑρεμίασ' γίνεται, ἡ ἄπτεσθαι τῆ ποτὲ μὲν κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ μὴ κινεῖσθαι, ἐξ τούτων ἐπάγει. καὶ φησὶν ὅτι ὅταν ἡ νοῆσθ πρακτὴν ᾖ, κινούμεθα. ὅταν δὲ οὐ πρακτὴν ἀλλ' ἐνδιαιτητικὴν, καὶ ὅλως ἡ νόησις αὐτῆ θεωρία μένει, οὐ κινούμεθα. ἀκίνητα δὲ λέγει τὰ μαθηματικά. ἀλλ' ἐνδὲ μὲν τὴν ἀκίνητον γνῶσις μόνον ἡ τέλος. μὴ ἐξ ἕξεσ οὐ κινούμεθα. ὅταν γὰρ νοήσῃ ταῖς δύο προτάσεις, ἐπάγει ἡ συμπέρασμα. μὴ πλείω οὐδέν. ἐταῦθα δὲ ἐνδὲ τῇ πρακτὴν ἡ συμπέρασμα γίνεται πρᾶξις. μὴ τίθησι τῆ συλλογισμῷ, οὗ ἡ συμπέρασμα πρᾶξις, ἐκφῆ τὰ παρακλήσεις, λέγων. ὅταν γὰρ νοήσῃ παντὶ βαδίζειν ἀνθρώπῳ. καὶ τὰ ἑξῆς. ἡ δὲ, ἂν μήτι κωλύῃ ἢ ἀναγκάζῃ, ἐκ παρακλήσεως κεῖται. ἡ γὰρ κωλύσει ἀναγκάζειν ἢ μὴ ποιῆσαι ἐκεῖνο, οὐ πρὸς ἔξεις κωλυτικήν. ἐνδὲ δὲ τὸ ἑπόμενον συλλογισμῷ· ἐλάττων μὲν ἔξεις πρόταστς ἡ σκέπασματος δέομαι. μείζων δὲ τό· ἡ δὲ ἱματίου σκέπασμα. ἡ δὲ, πράττει δὲ κατ' ἀρχὰς. ἴσον ἔξεις ᾧ, τῆς δὲ πράξεως ἀρχαὶ πάντα φαῖνται, ἐνδὲ μὲν ἱματίου τὰ ὄντα ἢ τὸ νόημα, ἐνδὲ δὲ ἀνάγκασ' λίθους. προτάσεις δὲ ποιητικὰς λέγει, καθ' ἃς συλλογιζόμενοι πράττομέν τι. αὗται δὲ ἐξ δύο εἰσὶν πᾶσιν φαίνονται. ὅταν γὰρ ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον ἀγαθὸν καὶ προσῇ δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενα, βίβλους πράττομεν. μὴ ὡς πᾶν φασὶν ἐνδὲ τὴν ὁρωτώπων οὖσι, πώ μὲν σήλιν πρόταστν παρελιμπάνουσι, προτείνουσι δὲ πώ λοιπὸν, οὕτω μὴ ἐνδὲ τὴν πρακτῶν. ἔξ τό. ὅτι μὲν βαδίζειν ἀγαθὸν, προτείνει μὴ σκοπεῖ εἰ ἀγαθὸν. ἡ δὲ ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος οὐ προτείνει ὡς σήλιν. δι' ὃ καὶ ὅσα μὴ λογισάμενοι πράττομεν, ταχὺ πράττομεν. οὐ γὰρ συλλογιζόμεθα. ἵνα δὲ διατείψωμεν καὶ ὅλως ἐμβραδύνωμεν συλλογιζόμενοι. ὅταν δὲ εὐθύμησι τὰ ζῶα ἢ τῇ αἰσθήσει ἢ τῷ νῷ, βίβλους ἐνδὲ πώ πρᾶξιν ὑρεμίωμεν οὐ ὁριζόμεθα. ὅτι δὲ ἡ ὄρεξις ἐοράτη, σήλιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἡ αἴσθησις ἢ ἡ φαντασία κινεῖται. καὶ οὕτως ἡ ὄρεξις. εἰ δὲ τῇ λέξει τῇ, τῆς μὲν ἐοράτης αὐτὰ τῆ κινεῖσθαι ὀρέξεως οὔσης, ἡ, ἐοράτης αὐτὰ τῆ κυρίασ' ἐλλιπᾶσ'. οὐδὲ γὰρ ὄφιλος πρὸς ἡ κινεῖσθαι, ἡ αἰσθάνεσθαι ἢ νοῆσαι, εἰ μὴ καὶ ὄρεξις ἑπακολουθήσει. ὅτι δὲ τὰ πράττομεν δι' ὄρεξιν θυμοῦ καὶ ἐνδὲ θυμίασ' καὶ βουλήσεως πράττεται, εἴρηται. ὁμοίως δὲ καὶ τί διαφέρει βούλησις θυμοῦ καὶ ἐνδὲ θυμίασ' μὴ ὅλως ὀρέξεως, εἴρηται παῦτα πάντα ἐν τῷ τοδὶ ὁρᾶν.

Ω ΣΓΕΡ ΔΕ τὰ αὐτόματα κινεῖται, μικρᾶς κινήσεως γνωμούσης, λυομένων τὴν σφιβλᾶν. καὶ προυόντων ἀλλήλασ' τὰς σφίβλασ' καὶ ἡ ἀμάξιον. ὅπερ ὀχούμενοι αὐτὴ, κινεῖ βίβλ'. καὶ πάλιν

Δ΄ ΣΤΕ δῆλον ὅτι, ἔστι μὲν ἡ ὁμοίως κινεῖ ἡ ἀεὶ κινούμενον, οἷον τὸ πᾶν ἀεὶ κινούμενον, μὴ ἓν τῶν ζώων ὄντων. ἔστι δ' ἡ ὡσαύτως. διὸ μὴ ἡ μὲν ἀεὶ κινεῖται. ἡ δὲ τῶν ζώων κίνησις, ἔχει πόρρω. ἡ δὲ ἀΐδιον, καλόν. μὴ ἡ ἀληθῶς μὴ πρότερον ἀγαθόν. μὴ μὲν ποτὲ μὲν, ποτὲ δὲ μή. θειότερον καὶ τιμιώτερον, ὥστ' εἶναι πρότερον. ἡ μὲν οὖν πρῶτον, οὐ κινούμενον κινεῖ ἡ ἡ ὄρεξις μὴ ἡ ὀρεκτικὸν κινούμενον κινεῖ. ἡ δὲ τελευταίαν τὴν κινουμένων, οὐκ ἀνάγκη κινεῖν οὐδὲν. φανερὸν δὲ ἐκ τούτων, μὴ ὅτι ἀληθέστατα ἡ φορὰ τελευταία τῶν γιγνομένων οἱ τοῖς γιγνομένοις κινεῖται. ἡ μὴ φορᾶς) ἔστι δὲ μὴ φορᾶς ἡ ζώων, ὄρεξις ἡ προαίρεσις, ἀλλοιωθέντος τινὸς, κατὰ πάθος αἴσθησιν ἢ πάθος φαντασίας.

Ι ὁ ἔστι μὲν ἡ ὁμοίως κινεῖ) ἴσως δεῖ τῷ, τόπον μόνον τινὰ ὁμοίως κινεῖ) ὁ οὐρανὸς, οἷον τὸ πρῶτον κινητικόν, μὴ τὰ ζῶα οἷον τὸ ὀρεκτικά. ἔστιν γὰρ κινεῖ πάθος ὀρεκτικὸν μὴ ὀρμητικὸν τῆς ψυχῆς διώκομεν. ἢ τις κινεῖ τὰ ζῶα. ἔστι δ' ἡ ἄλλως. τοῦτ' ἔστι τόπον δὲ τινα ἀκινήτως. ὁμοίως μὲν, διότι μὴ ἡ κινεῖ ἡ ἠρεμοῦν μὴ ἡ κινεῖ τὰ ζῶα, ὡς ἐφεξῆς κινοῦσιν. ἀνομοίως δὲ διότι ἡ μὲν ἀεὶ κινεῖ ἡ οὐρανὸν, ἡ δὲ οὐκ ἀεὶ τὰ ζῶα. ἡ δὲ ἀΐδιον καλόν, μὴ ἡ ὡς ἀληθῶς καὶ ἡ πρώτως ἀγαθόν, καὶ μὴ ποτὲ μὲν, ποτὲ δὲ μή, ὥσπερ τὰ παρ' ἡμῖν ἀγαθά, ταῦτα γὰρ οὐκ ἀεὶ ἀγαθὰ, θειότερον μὴ τιμιώτερον, ὥστ' εἶναι πρότερον. τοῦτ' ἔστιν ὥσπερ δεῖ θειότερον, ὥστε μὴ ἔχειν αὐτῷ πρότερόν τι κατὰ τὴ τίμιον. πάντων γὰρ τιμιώτερον ἡ τοιοῦτον. ὥστε τὰ μὲν παρ' ἡμῖν δῆλον ἡ ποτὲ μὲν εἶναι ἀγαθὰ, ποτὲ δὲ μή, μὴ τῷ κινεῖ, ᾧ τὸ δὲ οὐ κινεῖ. ἐκεῖνο δὲ ἀεὶ ὂν ἀγαθὸν, ἀεὶ κινεῖ. τελευταίαν δὲ τὴν κινουμένων λέγει ἡ ζῶον, ὅπερ κινεῖ ἡ ὄρεξις μὴ αὐτὴ κινουμένη. κινουμένη δὲ ὑπὸ τόπου. δῆλον γὰρ ὅτι ἡ ψυχὴ πάντα ἀκίνητος δεῖ. ἀλλ' ὡς ἀγομένη ἀρχὴ αἰσθήσεως εἰς ὄρεξιν. βέλτιον δ' δεῖ ἡ φορὰ ὑπάρχειν τῆς ὀρέξεως. προτέρα γοῦν ἡ ὄρεξις κινεῖται. μὴ οὕτω ἡ ζῶον φέρεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως. ἔστι δ' ὀργάνους χρωμένη κινεῖ ἡ ζῶον ἡ ψυχὴ, μὴ ὅλως πῶς κινεῖ οὐ κινουμένη, εἴρηται, ὅτι τοῦδε ὀρμῆς καὶ τῆς ὀρμητικῆς διωκόμενος ὁ λόγος ἐν. δι' ὃ δεῖ ἐκείνου τοῦ βιβλίου πάλιν πάσχειν τοῦ ἀριστοτέλους διαπόρησιν ἀπαλλάττεσθαι χρή, τῷ βουλομένῳ τῆς ἀληθείας ἐπιδιτυγχάνειν. ὅμως καὶ νῦν ὀλίγα τῆν ἐκεῖσε παρεγγράψομεν. εἴρηται πρῶτον ὅτι τοῦ ὀρεκτικοῦ τε μὴ ὀρμητικοῦ αἱ διώκομεν πολλαὶ εἰσί. τελευταίαν δὲ ὅτι μὴ τῆν γνωστικῶν τε μὴ τῆν κρειττικῶν διωκόμενον δεῖ διαφορά. ἡ μὲν γοῦν τῆς δεῖ διώκομεν ὑπερτικὴ κρειττική. τοιαύτη γὰρ ἡ τοιαύθησις καὶ φαντασία. ἡ δέ τις τῆς ψυχῆς ἡγεμονικὴν δεῖ καὶ κρειττόν. τοιοῦτον γοῦν ἡ λογιστικὸν ὃ διανοητικόν τ' δεῖ καὶ νοητικόν. ἡ γοῦν αἰσθητικὸν ἰδεῖ ἡ διανοητικὸν ἔχει πάν αἰσαφερές, οἷ ὅσις δεῖν ἄμφω. ὅπως εἰσαπίλλη μὴ μᾶλλον τὰς τ' αἰσθητῶν αὐτῷ διαφερές. ὡς δὲ οὐ τῷ κρειττικῷ, ἡ μὲν δεῖν ἡγεμονικὴν ἡ δὲ ὑπερτικὴν, οὕτως δεῖν οὐ τῷ πρακτικῷ, ἡ μὲν ἡγεμονικὴ. ὅπερ ὀρμητικόν τε μὴ ὀρεκτικὸν καλοῦμεν. ἡ δ' δεῖν οὐ τοῖς νοῦρεις ὡς ὑπερτικόν. ὃ μὴ νοερασταστικὸν καλοῦμεν. διώκομες γοῦν δεῖ καὶ οὐ τοῖς νοῦρεις. καθ' ὧν ὑπερτεῖται ἡ σῶμα τοῖς καθ' ὁρμὴν οἰδρώτεις. ἐπεὶ γὰρ τὰ κατ' ὄρεξιν πρακτόμενα, πάθους τινὸς ἐγγιγνομένου πράττεται, ὧν παθῶν τὰ μὲν, αἰσθησίς τε ἡ σῶμα, καὶ αὔξλω αὐτοῖς ἐμποιεῖ, ὅτ' θδρ μέτα τε ὑπάρχειν, τὰ δὲ κατὰ ψυχὴ τε καὶ συστέλλει, αἱ γοῦν φαντασίαι μὴ αἱ αἰσθήσεις μὴ αἱ οὔησιαι τῶν πραγμάτων, κατὰ ὁμοίωσιν αὐτῶν γιγνόμεναι, ὡς ἰδεῖ παρουσῶν ἐκείνοις, ἢ αἰσθάνεσθαι ἡ σῶμα, ἢ συστέλλεσθαί τε μὴ φείδεσθαι ποιοῦσιν, ὧν γιγνομένων συστολῶν τε καὶ ἐκτάσεων τοῦδε ἡ σύμφυτον πνεῦμα, μὴ ἀφ' τούτων διαδιδόμενον ἰδεῖ τὰ νεῦρα, κινεῖσθαι ταῦτα διώκεται τοῖς καθ' ὁρμὴν οἰδρώτεις, πάλιν αὐχὴν τῆς κινήσεως ἀφ' τῆς ὀρέξεως λαμβάνοντα. μικρὰ γοῦν μεταβολὴ τοῦδε πάλιν αὐχὴν γιγνομένη, μεγάλων καὶ πολλῶν διαφορῶν αἰτία γίνεται. τῷ γὰρ ὀλίγος ἀκαρεῖαν μεθισαμένου, πολλὴ ἡ τῆς πράξεως γίνεται μετάστασις. καὶ τοῦδε πάλιν καρδίας ἤδη καὶ ἡ πνεῦμα ἡ οὐ αὐτῇ, ὅταν ἀλλοίωσίς τις γένηται, δι' αἰσθήσεις τινὰς ἡ νοήσεις, εἰς ἔπεται κίνησίς τις καὶ πάθος, εἰ καὶ οὐ αἰσθάνεσθαι μορίφ γένοιτο ἡ τοιαύτη ζοπὴ, τῷ αὐχὶ τῷ ζώου πάλιν καρδίαν εἶναι, πολλὰ δὲ ἐκεῖται τῷ σώματος πανηρὰς διαφοράς. ὁρᾶν, ἡμᾶσιν. ὠχρότησι, θδρ μάτησιν. ψύξεσι. φρέναις τε καὶ ῥόμοις. αὐχὴ μὲν οὖν τῆς κινήσεως ἡ οὐ τῷ πρακτῷ διωκτόν τε καὶ φυκτόν. ἔστι γοῦν ὁρμὴ, κίνησις ἐμφύχου γιγνομένη κατὰ φαντασίαν διωκτῆς ἡ φυκτῆς. κινεῖ δὲ ἡ ὀρμητικὴ τε καὶ βρεπτικὴ ψυχὴ ἡ ζῶον, οὐκ αὐτὴ κινουμένη ὡς τὸ ἐκείνοις ἔρεται. ἀκίνητος γοῦν καθ' αὑτὴν πᾶσα τὸ τελίχεια. καὶ ἡ ψυχὴ δὲ ἐλείχθη οὖσα τὸ τελίχεια. δι' ὃ οὖ δὲ κυρίως λέγεται κινεῖσθαι ἡ σῶμα τοῦ τῆς ψυχῆς. δῆλον γοῦν λέγεται, ἐφ' ὧν κεχώρισται ἡ κινεῖν καὶ ἡ κινούμενα. ὡς αἱ βοῦς αἱ κινοῦσι τὸ ἄμαξαν. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ποιὸν τόπον λέγεται ὑπό τινος κινεῖσθαι, καὶ ἡ κατ' αὐτὴν κινούμενα, οὕτω γοῦν ὁ τιχὼν τοῦ τῆς τύχης, ὅτι κατὰ ταύτην, καὶ οὕτως ὑπὸ τῆς κουφότητος ἡ πῦρ ὅτι κατ' αὐτὴν, οὕτω λέγει ἡ ζῶον ὑπὸ τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι. ὅτι κατ' αὐτόν. κατὰ γὰρ ἡ ἔμψυχον εἶναι ἡ τοιαδὶ αὐτῷ κίνησις γίνεται. οὐ κατὰ ἡ βαρὺ ἡ κοῦφον, ἢ λευκὸν ἢ μέλαν, ἢ θδρ μόν ἢ ψυχρόν. αἰσθάνεται μὲν οὖν ἡ ζῶον καὶ νοῦ καὶ βαδίζει κατὰ πάθος ψυχικόν. οὐ μὴν τοῦ τῆς ψυχῆς αὐτῆς κατὰ αὐτὴν, ἵνα κινῆσι κινουμένη. ὥσπερ γὰρ κατὰ πάθος ὀρεκτικὸν κινεῖται ὁ ὀρεκτὸς, μὴ κατὰ τὰς τύχας αἱ τεχνῆται, μὴ εἰσὶν αὗται τοῦ τοιᾶσδε κινήσεως αἰτίαι, αὗται μὲν

κινούμεναι,

ΓΕΡΟΝ δ' οὐ τῷ αὐτὸ κινοῦντι κατὰ τόπον, μόνῳ δεῖ τι μένειν, ἢ καὶ οὐ τῷ ἀλλοιουμένῳ αὐτῷ, ὑφ' αὑτοῦ καὶ αὐξανομένῳ. πρῶτον δὲ χωρίσωμεν τῆς ὕλης αὐτὴν ἢ τῆς φθορᾶς. ἄλλος λόγος. εἰ γὰρ ἔστιν ὡς πρῶτη φαμὲν πρώτως κίνησις χωρίσεως καὶ φθορᾶς, αὕτη αὐτὰ αὐτὰ ἔστιν. καὶ τὴν ἄλλων δὲ κινήσεων ἴσως πασῶν. ὡς πρῶτον δὲ οὐ τῷ ὅλῳ ἢ οὐ τῷ ζῴῳ κίνησις πρώτη αὕτη, ὅταν τελειωθῇ. ὥστε ἢ αὐξήσεως ἢ ποτε γίνεται αὐτῷ, αὐτῷ αὖ ποτε ἢ ἀλλοιώσεως. εἰ δὲ μή, οὐκ ἀνάγκη καὶ δὴ πρώτας αὐξήσεις καὶ ἀλλοιώσεις ὑπ' ἄλλου γίνεσθαι καὶ δι' ἑτέρων. χωρίσεως δὲ καὶ φθορᾶς, οὐδὲν μᾶλλον ἔστιν τι αὐτὸ αὖ ποτε εἶναι αὐτῷ, οὐδὲν. πρῶτον παρέχειν γὰρ δεῖ τὸ κινοῦν τῷ κινουμένου. καὶ τὸ χωρὸν τῷ χωρουμένου. αὐτὸ δὲ αὐτῷ πρότερον οὐδὲν ἔστι. τοῦτο μὲν οὖν ψυχῆς ἔστι κινεῖσθαι ἢ μή, καὶ εἰ κινεῖσθαι, πῶς κινεῖσθαι, πρότερον εἴρηται τοῖς διωρισμένοις περὶ αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ τὰ ἄψυχα πάντα κινεῖσθαι ὑφ' ἑτέρων, περὶ μὲν τῆς πρώτου κινουμένου καὶ κινοῦντος, τίνα τρόπον κινεῖται, καὶ πῶς κινεῖ τὸ πρῶτος κινοῦν, διώρισται πρότερον ἐν τοῖς περὶ τῆς πρώτης φιλοσοφίας. λοιπὸν δ' ἴδιον διορίσαι, πῶς ἡ ψυχὴ κινεῖ τὸ σῶμα, καὶ τίς ἡ ἀρχὴ τῆς τοῦ ζῴου κινήσεως. τὴν γὰρ ἄλλων παρεκτὸς τῆς ὅλου κίνησιν, τὰ μὲν ψυχὰ εἶπεν τῆς κινήσεως. ὅσα μὴ κινεῖται ὑπ' ἀλλήλων, δεῖ τὸ προσκόπειν ἀλλήλοις. διὸ καὶ πάθος ἔχουσιν αὐτῶν, πάσχει αἱ κινήσεις. καὶ γὰρ καὶ αἱ τὴν ἐμψύχων. πάντα γὰρ τὰ ζῶα καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται, οἷόν τινες. ὥστε τοῦτ' ἴδιον αὐτοῖς πάσης κινήσεως πρῶτον, ἡ οὗ ἕνεκα. ὀρῶμεν δὲ καὶ τὰ κινοῦντα τὸ ζῷον, διανοίαν καὶ φαντασίαν καὶ προαίρεσιν καὶ βούλησιν καὶ ἐπιθυμίαν. ταῦτα δὲ πάντα ἀνάγεται εἰς νοῦν καὶ ὄρεξιν. καὶ γὰρ ἡ φαντασία καὶ ἡ αἴσθησις, πᾶν κατὰ τῷ νῷ χώραν ἔχουσι. κριτικὰ γὰρ πάντα διαφέρουσι δὲ κατὰ τὰς εἰρημένας τὰ ἄλλας διαφοράς. βούλησις δὲ καὶ θυμὸς, καὶ ἐπιθυμία, πάντα ὀρέξεις. ἡ δὲ προαίρεσις, κοινὸν διανοίας καὶ ὀρέξεως. ὥστε καὶ τὸ προαιρετόν. οὐ πᾶν δὲ τὸ διανοητὸν, προαιρετόν, ἀλλὰ τὸ τῶν πρακτῶν τέλος. διὸ τὸ τοιοῦτόν ἐστι τῶν ἀγαθῶν, τὸ κινοῦν. ἀλλ' οὐ πᾶν τὸ ποιοῦν. ἦ γὰρ οὗ ἕνεκα τούτου ἄλλο, καὶ ἡ τέλος ἐστὶ τῶν ἄλλων τινὸς οὗ ἕνεκα ὄντων, ταύτῃ κινεῖ. δεῖ δὲ πιθανὸν καὶ τὸ φαινόμενον ἀγαθὸν, ἀγαθοῦ χώραν ἔχειν. καὶ τὸ ἡδύ. φαινόμενα γὰρ ἔστι ἀγαθόν.

ΟΥΚ ἀλλοιοῦται δὲ αὔξεται ὑφ' αὑτῶν τὰ κατὰ γαστρὸς ὄντα. ἔστω γὰρ μυῖες ὑφ' ὡς μιᾷ αὐτῆς τότε καὶ αὔξεται καὶ ἀλλοιοῦται τὰ ἔμβρυα. ὑφ' αὑτῶν δὲ ἀλλοιοῦται ἢ αὔξεται ἐκτός. ἀλλοίωσιν δὲ νῦν ἀκουέτω καὶ τὸν ὑδρολὸν ἢ τὸν θυμὸν καὶ τὰς ἄλλας ἀπάσας. ἀλλοιοῦται γὰρ ἢ ἔστω τῷ τοιῷδε χρῶτος, ἀλλὰ καὶ ὑφ' αὑτῶν, τίνος οὖν ἕνεκα γίνεται κινήσεως. γίνεται δὲ ὑπ' ἀρχῆς λέγω ἢ φθορᾶς, πῶν ὑπ' ἀρχῆς οὐ τῇ μόρᾳ συίσασιν. περὶ γὰρ ταύτης νῦν παρεκτὸς ἔστιν ἐπιζητεῖν. ἀπορήσειε δ' ἂν τις εἰ δίχα ἐστὶν αὐτὴ καὶ ὧδε τὴν αὔξανομένων ἢ ὧδε τὴν ἀλλοιουμένων ἑρμοῖν, ὥσπερ ἢ ὧδε τὴν κινουμένου κατὰ τόπον, ἐπάγει, εἰ γὰρ ἔστι λῶπερ φαμὲν πρώτην κίνησιν χωρίσεως καὶ φθορᾶς, πρώτην κίνησιν λέγων νῦν κατὰ τόπον μετὰ βολιῶ. αὕτη γὰρ οὐ τῷ θῆτε τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέδεικται πρώτη τὴν ἄλλων, καὶ ταύτης ἡ κύκλω. ἔστι δὲ ἃ λεγόμενον, εἰ μὲν ὧν ἔστιν ἡ κατὰ τόπον κίνησις προτέρα χωρίσεως καὶ ἀλλοιώσεως, αὗται δὲ αὐξήσεως, καὶ χωρὶς τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, οὐκ οὐδέχεται οὔτε γίνεσθαι, οὔτε ἄλλως πως γίνεσθαι μεταβολιῶ, ἡ δὲ κατὰ τόπον κίνησις χωρὶς ἑρμοῖν τινος γίνεσθαι οὐ δύναται, οὐ δὲ αὗται χωρὶς ἑρμοῖν τινος γίνεσθαι. εἰ δὲ μή, οὐκ ἀνάγκη. τοῦτ' ἔστιν εἰ δὲ μὴ ἔστιν ἡ κατὰ τόπον μεταβολὴ προτέρα τὴν ἄλλων, οὐκ ἀνάγκη εἶναί τι τὴν ἀλλοιουμένων καὶ αὐξανομένων ὑφ' αὑτῶν ἑρμοῦν. ἀλλὰ μὴν ὡς δέδεικται ἔστι προτέρα. ἔστιν ἄρα καὶ ὧδὶ τούτων ἑρμοῦν τό. ὅτι δὲ ἡ κατὰ τόπον, ἢ τῆς εἰς τὸ κύκλῳ καὶ εἰς τὸ ἐπ' εὐθείας διαιρεῖται, πρώτη καὶ οὐ τῷ παντὶ καὶ οὐ τοῖς ζῴοις, δέδεικται. τελειωθέντα γὰρ τὰ ζῶα, πρῶτον μεταβάλλει κατὰ τόπον καὶ οὕτως ὀχεῖσι, ἀλλὰ καὶ ὅτε βουλήσει προσγένεται ἡ κατὰ τόπον κίνησις. ἀλλὰ καὶ τῷ αἵματος πρῶτον ἄνω καὶ κάτω κινεῖσθαι, οὕτως ἔστηκεν ἡ πρόσκρισις. καὶ οὕτως ἡ αὔξησις. ὅταν δὲ λέγω ὅτι πρότερόν ἐστι ἢ κινοῦν τὸ κινουμένου, οὐκ ὧδὶ παντὸς κινοῦντος καὶ κινουμένου ἀκούειν δεῖ. ἀλλ' ἐπί τινων. τί δὲ διαφέρει φαντασία καὶ νοῦς καὶ ὄρεξις, εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς. καὶ ἐπεὶ ἡ προαίρεσις κίνησις διανοίας καὶ ὀρέξεως, ἔσται καί τι διανοητὸν προαιρετόν. οὐ γὰρ πᾶν διανοητὸν. τὰ γὰρ μαθήματα διανοητὰ μὲν, οὐ προαιρετὰ δέ. ἀλλ' ὅσων διανοητῶν ἐστὶ τὸ τέλος πρακτὸν, ὡς ὧδὶ τὴν τεχνητῶν καὶ ἄλλων τινῶν, τούτων καὶ τὸ τέλος προαιρετόν. ἔστιν γὰρ τὸ τῶν πρακτῶν τέλος ἐκὸ πάντων τὴν ἀγαθῶν ὄντων, τὸ κινοῦν τὸ ζῷον. ἀλλ' οὐ πᾶν τὸ ποιοῦν. ἡ γὰρ γνῶσις τὴν ὄντων ἢ ὄντα ποιοῦν οὖσα, ἥρμοσται μᾶλλον ἀλλ' οὐ κινήσεώς ἐστὶ αἰτία. ὡς τὸ τῷ διαιτητῷ τὴν περὶ ψυχῆς εἴρηται. ὅτι τὸν πολύποδος λέγει ἔλεγχε, λέγεται πῶν ψυχὴν αὐτοκίνητον. κινεῖ δ' ἡ ὡς πρακτὸν ἀγαθὸν τὸ ζῷον, ἢ ἐστὶν ἄλλα τούτου οὗ ἕνεκα. καὶ ἡ τέλος ἐστὶ τῶν ἄλλου τινὸς οὗ ἕνεκα ὄντων. πάντα γὰρ τὰ πρὸς τὸ τέλους οὗ ἕνεκα τοῦ τέλους ἐστίν.

ΛΕΓΕΤΑΙ δὲ ἀκίνητόν τι εἶναι καὶ ἠρεμοῦν ἔξω τῆς κινουμένου, μηδὲν ὂν ἐκείνου μέρος, ἢ οὔ. καὶ ἔστιν, πότερον καὶ ἐπὶ τῆς παντὸς οὕτως ὑπάρχει ἀνάγκαῖον, ἵνα γὰρ αὖ δόξειεν ἄτοπον εἶναι εἰ ἡ αρχὴ τῆς κινήσεως αὐτός. διὸ δόξειεν ἂν τοῖς οὕτως λέγουσιν, ὧν ἐρῶσθαι ὁμήρῳ. ἀλλ' » οὐκ ἀν δρύσειε τ' ἐξ οὐρανόθεν πεσέεσθαι. ζῷῳ γ' ὅπως τὸ μέτρον. οὐδ' εἰ μάλα πολλὰ κρήμνατε πάντες ἀ' » ἐξάπτεσθε θεοί, πάλιν τε θέμεναι. ἐμὲ μὲν ὅλως ἀκίνητον, ὑπ' οὐδενὸς ἐδήχεται κινεῖσθαι. ὅθεν λύεται καὶ ἡ πάλαι λεχθεῖσα ἀπορία. πότερον οὐδήχεται, ἢ οὐκ οὐδήχεται σκληρύνεσθαι, οἷον τῆς οὐρανοῦ σύστασιν, εἰ ἐξ ἀκινήτου ἤρτηται αρχῆς. ὥσθ' ἡ τῆς ζώων, οὐ μόνον ἐμὲ οὕτως ἀκίνητον δεῖ ἡ πάρχειν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς κινουμένοις κατὰ τόπον, ἐξ ὧν κινεῖται αὐτά, αὐτά. δεῖ γὰρ αὐτῶν, ἐμὲ μὲν, κινεῖσθαι. ἐμὲ δὲ, ἠρεμεῖν πρὸς ὃ ἀπόφασθμενον ἐμὲ κινούμενον κινήσεται. δῆ αὖτα κινῆ, τῆν μορίων. ἀπόφασθαι γὰρ θάτερον ὡς πρεσμενέτω θάτερον. τοῦδε δὲ τῆν ἀψύχων ὅσα κινεῖται, ἀφορίσειεν αὖτις. πότερον ἅπαντ' ἔχει εἰ ἑαυτοῖς καὶ ἐν ἠρεμοῦν καὶ ἐν κινοῦν, καὶ πρὸς τῆν ἔξω τι ἀπόφασθαι ἠρεμούντων, ἀνάγκη καὶ ταῦτα, ἢ ἀδυνάτου. δῆ πῦρ, ἢ γῆν. ἢ τῆν ἀψύχων τι. ἀλλ' ὑφ' ὧν ταῦτα κινεῖται πρώτων. πάντα γὰρ ὑπ' ἄλλου κινεῖται τὰ ἄψυχα. αρχὴ δὲ πάντων τῆν οὕτως κινουμένων, τὰ αὐτὰ αὐτὰ κινοῦντα. τῆν δὲ τοιούτων. τοῦδε μὲν τῆν ζώων, ἔρηται τὰ γὰρ τοιαῦτα πάντα ἀνάγκη καὶ ἐν αὐτοῖς ἔχειν ἐν ἠρεμοῦν. καὶ ἔξω πρὸς ὃ ἀπόφασθαι. εἰ δέ τί ἐστιν αὐτοκίνητον καὶ πρῶτον κινοῦν, ἄδηλον. καὶ ἄλλος λόγος τοῦδε τῆς τοιαύτης αρχῆς. τὰ δὲ ζῷα ὅσα κινεῖται πάντα, πρὸς τὰ ἔξω ἀπόφασθμενα, κινεῖται μὴ αὐτοπίστατα. μὴ ἐκπίστατα. οὐ δὲ γὰρ ἀπόφασθαι μέγα ἐρίφαι βαρὸς ἢ μικρὸν, ὅπερ ποιοῦσι οἱ πῖνοντες. καὶ οἱ βάσταντες καὶ οἱ εἰσπίστατες καὶ ἐκπίστατες.

Δ εἴρηται ὅτι εἰ μέλλοι γίνεσθαι κίνησις, ἀνάγκη εἶναί τι ἠρεμοῦν, καὶ ἔξω μηδὲν εἶναι μέρος τῆς κινουμένου, καὶ μέλλων ζητεῖν εἰ οὐδήχεται καὶ ὑπὸ τῆς τῆς οὐρανοῦ κινήσεως εἶναί τι ἀκίνητον, ἵνα κινῆται ὁ οὐρανὸς, πάλιν ἐπανέλαζε ἐν λόγῳ. καὶ ὁρῶτάσεις ὑπὸ τῆν ζώων, μεταζάσει ἀφ' τῆν ζώων ὑπὸ ἐν οὐρανόν. καὶ κατὰ ἐ σεπόμενον δυὸς ὑμῖν οὐσῶν, ὅτι ἔστι τι ἐκ ἐς τῆς οὐρανοῦ » πάντα πάντως ἀκίνητον, ἐπήγαγεν. ἴσως γὰρ ἂν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, εἰ ἡ αρχὴ τῆς κινήσεως οὐτός. ὥς πῆ γὰρ ἀδυνάτου ὄντι ἐ πλεῖον κινεῖσθαι ἐπὶ τῆ ἡμίσειαν χρόνον, ὥστ' ἐ μέρος γίνεσθαι ἐν ἡμίσειον τῆ πλοίου, οὕτω καὶ ἐν οὐρανὸν ἀδυνάτου κινεῖσθαι, οὗτος τῆς τῆς κινήσεως αὐτόν. μέρος γὰρ ἂν καὶ ἐξῆς ἓν τῆ παντὸς οὐ ἐς ὃν αὐτῆ. διὸ τοῖς ἐπὶ λαμβάνουσι καὶ ἀποδιχομένοις, ὅτι εἰ μέλλοι κινεῖσθαι ὁ οὐρανὸς, ἀνάγκη πάντα πάντως εἶναί τι ἀκί- » νητον ἐκ ἐς τῆ οὐρανοῦ, δόξειεν εἰκότως ἐρῆσθαι ὁμήρῳ. ἀλλ' οὐκ ἂν δρύσειε τ' ἐξ οὐρανόθεν πεσέεσθαι. ἔοικε γὰρ καὶ ὅμηρος οἷς ἐ νομίζειν δεῖν εἶναί τι ἀκίνητον καὶ ἐκ ἐς τῆ οὐρανοῦ, πεποικέναι ἐν οἷς ταῦτα λέγονται πρὸς τῆν ἄλλους θεούς, ὅτι οὐκ ἂν δυνήσειέ ποτε πάντες οἱ θεοὶ ἐξ πάλιν ἀπάγειν, καὶ τὰ ἀστέρας καὶ κατὰ γαγεῖν μι ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὸν γῆν. ἐ γὰρ πρῶτον κινητικόν, δι' οὗ κινεῖται ἡ ἀπλανὴς, πάντη ἀκίνητον ὂν ὐδενὸς ἂν κινήσειεν. ὥστε οἷς μὲν τῆ εἰπεῖν ἀλλ' οὐκ ἂν δρύσειέ τε, ἰσόλωσεν ὅτι πάντα ἴδιον ἀκίνητον. οἷς δὲ τῆ ἐπενεγκεῖν ὅτι ἐξ οὐρανοῦ, ἰῶ ἐξαιτοῦ ὅτι ἐκ ἐξ τῆ οὐρανοῦ. εἰ δ' ἔστιν ἀκίνητον ἐ πρῶτον κινοῦν, λύεται καὶ ἡ πρόσχωσις ἐνθεῖσα ἀπορία. ἰῶ αὐτὸς πάλαι εἴπεν. ἡ λέγουσι πότερον οὐδήχεται φθαρῆναι ἐν οὐρανόν, ἢ οὔ. ἐ γὰρ ὑπ' ἀκινήτου κινούμενον αἰτίου οὐδέ ποτε φθαρήσεται, ἕως ἂν μένει ἐ κινοῦν. ἐ δὲ τῆς λέξεως συνεχὴς τοιοῦτόν ἐστιν. ὥσθ' εἰ ἐξ ἀκινήτου ἤρτηται αρχῆς, λύεται ἡ πάλαι λεχθεῖσα ἀπορία, πότερον οὐδήχεται. καὶ τὰ ἑξῆς. φθείρεται καὶ ἄλλη γραφὴ ἡ ἐξῆ τῆ δ' ἔχουσα οὕτως. ὥσθ' λύεται ἡ πάλαι λεχθεῖσα ἀπορία. καὶ ἔστ ἂν ἐ λεγόμενον, οἷον, τουτέστι οἷς ἐ εἶναι ἄδηλον, ἔστι ἴδιον ἐκ ἐς τῆ οὐρανοῦ τι ἀκίνητον, ἔστι μὴ, λύεται καὶ χώραν ἔχει καὶ ἐνθεῖσα ἐ ἀπορῶν, πότερον οὐδήχεται φθαρῆναι ἐν οὐρανόν ἢ οὔ. εἰ δὲ ἰῶ δῆλον ὡς ἔστι τι ἐκ ἐς τῆ οὐρανοῦ ἀκίνητον, οὐκ ἂν εἰσελύετο καὶ εἰσέρχετο καὶ χώραν ἔνθεισιν ἡ τοιαύτη ἀπορία. σαφῶς δὲ τὰ ἑξῆς καταλέγει. ἐ δὲ, ἀλλ' ὑφ' ὧν ταῦτα κινεῖται τοιοῦτόν ἐστιν. ἢ οἱ μὲν τοῖς ἀψύχοις εἶναι καὶ ἐκ ἐς καὶ οὐδὲν ἀπορεῖν οὐκ οὐδήχεται. ἀλλ' οὐ τοῖς ζώοις ὑφ' ὧν τὰ ἄψυχα κινεῖται. » ἔστω γὰρ τῆν ζώων τὰ ἄψυχα κινεῖται. οὐ δὲ τῆ λέξει τῆ, τῆν δὲ τοιούτων περὶ μὲν τῆν ζώων εἴρηται, ἐ τοιούτων περὶ πάντων ἁπλῶς τῆν κινουμένων εἴρηται καὶ ἀψύχων καὶ ἀψύχων. ὅτι δὲ καὶ τὰ ζῷα καὶ εἰσπίστατα καὶ ἐκπίστατα, πρὸς ἐ ἔξω ἀπόφασθμενα τῆ ποιεῖ, δῆλον τοῖς προσέχουσιν. ὅταν μὲν γὰρ ἠρεμῶμεν, καὶ πάντα ῥᾳδίλως. ἀλλὰ καὶ ὅταν βαδίζωμεν. ἔπῃ ἐξ ἠρεμάσ' καὶ κινήσεως ἡ βάδισις γίνεται, καὶ πᾶσα ἡ κατὰ τόπον μεταζολή. ὡς οὐ τῷ περὶ ζώων μερίων δῆλον ἔσται. νῦν τις δὲ προσέχῃ, γνώσεται ἑαυτῷ οὐ ταῖς ἐκπνοαῖς καὶ εἰσπνοαῖς ἀπόφασθμενον, ὡς πέφυκε τὸ τι γίνεσθαι ἡ ἀναπαύσεως. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ὅταν μέγα βάρος ἐρίφαι βουληθῶμεν, ὡς ἀπόφασθμεθα. ἀλλὰ καὶ ὅταν πῆσαι καὶ ζῆξαι.

ΓΟΎΤΕΡΟΝ

μείζων ὄγκου ἡ τῆς γῆς, τῆς τε τοῦ οὐρανοῦ ἢ τῆς τοῦ ἄπλανους. ἀλλὰ μὴν ἀδυνάτου λόγου ἔχουσι συμμάχησιν ἡ πᾶν, ἴσην εἶναι τὴν δυνάμιν αὐτῆς, τῇ τε τοῦ παντὸς ἢ τῇ τοῦ ἄπλανους.

Σ΄ ΣΤΙ ΔΕ΄ ΤΙΣ ἀπορία τοῦδε τοῖς κινήσεις τὴν τοῦ οὐρανοῦ μορίων. λιῶ ὡς οὖσιν οἰκείαν τοῖς ἐφεμοίοις, ὠθισκέλλαι τ' ἄστρα. ἐαὶ γαρ τῆς, ὑπαδρελλη τῇ δυνάμει τῆς κινήσεως τὴν τῆς γῆς ὑρεμίαν, δῆλον ὅτι κινήσει αὐτὴν ἀφ' τοῦ μέσου. καὶ ἡ ἰσχὺς δι' ἣν ἐφ' ἧς αὐτὴ ἡ δυνάμις, ὅτι οὐκ ἄπειρος, φανερόν. οὐ δὲ γαρ ἡ γῆ ἄπειρος ὥστ' οὐδὲ ἡ βαρὸς αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀδυνάτου λέγεται πλείοσιν, οὐ γαρ ὡσαύτως τὸν τε φανλὸν ἀδυνάτου φαμὲν εἶναι ῥαθλῶσαι, καὶ τὸν ἐν τῆς σελλίνης ὑφ' ἡμῶν. ἡ μὲν γαρ ἀβ ἀσάγκης. ἡ δὲ πιφυκὸς ἀρχᾶσθαι. οὐκ ἀφήσεται. ἡ δὲ οὐρανοῦ ἄφθαρτον εἶναι καὶ ἀδιάλυτον. διόμεθα μὲν ἀβ ἀσάγκης εἶναι. συμβαίνει δὲ κατὰ τύχην ἡ λόγον, οὐκ ἀβ ἀσάγκης. πίφυκα γαρ καὶ ἐδέχεται εἶναι κίνησιν μείζω καὶ ἀφ' ἧς ὑρεμεῖ ἡ γῆ, καὶ ἀφ' ἧς κινεῖται ἡ πῦρ καὶ ἡ σῶμα σῶμα. εἰ μὲν οὖν εἰσὶ αἱ ὑπαδρέχουσαι κινήσεις, διαλυθήσεται παντα ὑπ' ἀλλήλων. εἰ δὲ μή εἰσι μὲν, οὐ δέχεται δ' εἶναι ἄπειρον γαρ ἂν οὐ δέχεται, ὅλῳ ἡ μὴ δὲ σῶμα οὐ δέχεσθαι ἄπειρον εἶναι, οὐ δέχοιτ' ἂν διαλυθῆναι ἡ ὑρανόν. τί δ' κωλύει τ' το συμβῆναι, εἰ πδρ μὴ ἀδυνάτου. ἀλλ' ἀδυνάτου δὲ, εἰ μὴ τ' αὐτὴ εἰμένοις ἀσάγκαις. ἀλλὰ τοῦδε μὲν τῆς ἀπορίας παύσεται, ὁ τρόπος ἔστω λόγος.

Δ εἰρεσθ' ὅτι ἀδυνάτου ἔστι κινεῖσθαι ἡ οὐρανὸν ὑπὸ τοῦ ἄπλανους, ὅλῳ τῷ δεῖξαι ὅτι ἀδυνάτου ἔστι τὴν τῆς γῆς ἴσχυν ἴσην εἶναι, τῇ τε οὐρανοῦ καὶ τῇ τοῦ ἄπλανους, ἐπάγει. ἔστι δ' τις ἀπορία τοῦδε τὰς τὴν μορίων τοῦ οὐρανοῦ κινήσεως. λέγουσι γαρ οὐρανὸν ἡ σύμπαντα κόσμον. μέρεα δὲ αὐτοῦ. γῆν, πῦρ, καὶ τὰ θεῖα καὶ κυκλοφορητικὰ σώματα. κινήσεις δὲ τὰς ἀφ' τὴν κατὰ φύσιν ἑκάστου τόπων μεταστάσεις. ἔστι δὲ ἡ ἀπορούμενον, αρ' γε εἴ τις ὑρεθείη δυνάμις μείζων οὖσα τῆς τῆς γῆς δυνάμεως, καθ' ὃν ὑρεμεῖ, κινήσει αὐτὸν, ἢ οὔ. ὅτι δὲ ἐδέχεται ὑρεθῆναι μείζονα τῆς δυνάμεως τῆς γῆς, δῆλον. εἰ μὲν γαρ ἐν ἡ γῆ ἄπειρος, ταύτου γαρ ἔσται δῆλον ἡ, καὶ ἡ ἰσχὺς δι' ἣν αὐτὴ ἡ δυνάμις ὅτι οὐκ ἄπειρος, εἰ μὲν οὖν ἐν ἡ γῆ ἄπειρος, οὐ δὲ καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῆς ἡ βαρύτης, δι' ἐν οὐ κινεῖται ἄπειρος. ἀπείρου δὲ οὔσης, οὐκ ἂν ὑρεθῇ μείζων. τῆς γαρ ἀπείρου οὐδὲν ἔστι μεῖζον. ἐπεὶ δὲ πεπέρασται, οὐδὲν γαρ ἔστιν οὕτω ἄπειρον, ὡς οὐ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει δῆλοι ται, τὸ πεπερασμένου μεῖζον ὑρεθῆναι οὐδὲν κωλύει. ὥστε εἰ τοῦτο, καὶ τῆς τὴν θείων καὶ κυκλοφορητικῶν σωμάτων δυνάμεως, ὑρεθήσεταί τις δύναμις μείζων. πεπέρασται γαρ καὶ ταῦτα ὡς οὐ τῇ τοῦδε οὐρανοῦ δῆλοι ται. ταῦτα εἰ πάντ ἐπάγει, ἐν δ' οὐρανὸν διόμεθα ἀβ ἀσάγκης ἄφθαρτον εἶναι, ὡς πδρ καὶ τὸν φανλὸν ἀόρατον. συμβαίνει δὲ εἶναι αὐτὸν φθαρτὸν, ὅλῳ ἡ εἰδέχεσθαι μείζω δύναμιν ὑρεθῆναι τὴν δυνάμεων, ἀφ' ὧν αὐτός τε κινεῖται, καὶ ἡ πῦρ καὶ ἡ γῆ ὑρεμεῖ. ἐπεὶ δέ τις ἔμελλε λέγειν, ὅτι ἄδηλόν ἔστι, εἴπερ τις ὅλως ἔστι μείζων δύναμις, τὴν δυνάμιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τὴν λοιπῶν, ἐπήγαγεν. εἰ μὲν οὖν εἰσὶ συνδρέχουσαι κινήσεις, τουτέστιν εἰ μὲν οὖν εἰσὶ συνδρέχουσαι δυνάμεις. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον. εἰ μὲν οὖν εἰσὶν ἐκ τὴν ὄντων καὶ ὑπαρξιν ἐχόντων δυνάμεις τινές, μείζους τὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δυνάμεων, κινήσουσι ναῦν ὁ αὐτὸς καὶ ὅλος τρόπος. καὶ φθορὰν ἐν κόσμον. ἡ γαρ ὑπ' ἀλλήλων. ἴσον ἔστι τῷ, ἡ μὲν γῆ συνδρέχουσα τῆς μείζονος ἰσχύος τῆς ἑαυτῆς δυνάμεως, ἡ ὁ οὐρανὸς συνδρέχουσα τῆς μείζονος τῆς ἑαυτοῦ. εἰ δὲ μή εἰσιν ὄντα αἱ μείζονες δυνάμεις, δυνάσεται δ' ἐμοὶ ποτε γενέσθαι, ἄπειρον γαρ οὐκ ἐδέχεται, τουτέστιν οὐ γαρ εἰσὶ ἄπειρα τὰ σώματα, ἵνα καὶ αἱ δυνάμεις αὐτὴν ἄπειροι ὦσιν, ἃ ἡ ἄπειρον γ' οὐκ ἐδέχεται, ἴσον ἔστι τῷ, οὐδὲν γῆ εἰδήσομεν γενέσθαι, ἐς ἄπειρον ἔχει πλὴν δύναμιν, ἀλλ' ὅμως ἐδέχεται φθορὰν εἰς ἐδάφεια, ὡς εἰ τῇ τοῦδε οὐρανοῦ δῆλοι ται, εἰ γῆ οὐ δέχεται ἡ ὕδωρ γενέσθαι ἄβρα, καὶ γενήσεται φθορὰ, εἰ τὸν μὴ εἰσι μείζους δυνάμεις, τὴν τῆς γῆς ἢ τῆς οὐρανοῦ δυνάμεων, δύναται δ' ὅμως γενέσθαι, εἰ δὲ

μηδὲν εἶναι μόριον τῆς κινοῦντος. ἡ γοῦν βία μόριον αὐτῆς ὡς πρὸ τῆς χειρὸς ἡ ὠλένη, φύσει πάλιν ἄλλο, οὗ ἕνεκα πρόσθεν). ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἡ πρώτως κινοῦν θιγγάνειν τινὸς, ἢ πρός τι ἀπερείδεσθαι, ἀμφοῖν δὲ ἢ ἀσώματον· ὡς οὐ δεῖ τόπον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέεσθαι). ὥστε τὸ δὲ κινεῖ). εἰ γὰρ ἀκίνητον ἡ κινοῦν ἢ κινούμενον πρός τι ἀπερείδεσθαι, ἢ οὕτω κινούμενον κινεῖν, μὴ οἷόν τε δὲ ἀπερείδεσθαι πρός τι ἡ πρώτως κινοῦν, ἁπλῶς ὅλως. ἀλλ' ἔστιν ἀκίνητον. εἰ δ' ἔστιν ἀκίνητον, ἀσώματον μηδὲν εἶναι μόριον τῆς κινησάσης. εἰ γὰρ ἔσται μόριον τοῦ ἀρχοῦ, ἐπεὶ καὶ δεῖ ἀκίνητον εἶναι, ἢ μὴ πᾶς ὁ ἀρχοὺς μονοῦν ἢ κινεῖ), μόριόν τι μέρος, διαπαυόμενος). ὅμοῖ ταὐτὸν δὴ τὸν αὐτὸν ὀρθῶς εἴ τον ἀλέγοντες, ὅτι κύκλῳ φερομένης τῆς σφαίρας, οὐδὲν τῶν μέρη μόριον· ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ, ἡ κινοῦν ἀκίνητον μόριον. ἢ ἔστιν μὲν λέγουσι καλῶς. σφάλλονται δὲ φασιν ὡς αἱ πόλεις κινοῦσιν ἡν οὐρανόν. οἱ γὰρ πόλεις οὐδὲν φασιν. ἀδιανόητα γὰρ ἅμα πάντα ἡ εἶναι ἔχουσι. καὶ ἔτι πρὸς τῷ μηδὲ μέρη οὐσίας καὶ φύσει εἶναι ἡν πόλεσι, ἀδύνατον καὶ ἡ πᾶν μέρη κινεῖσθαι κίνησιν ἐπὶ δύο· ἡ γὰρ μία τῷ ἀριθμῷ κίνησις, ὑπὸ ἑνὸς τῷ ἀριθμῷ κινουμένου ὁμοίως δὲ καὶ κινοῦντος γίνεται. ὡς οἱ τοῖς φυσικοῖς δέλακται. οἱ δὲ πόλεις οὐκ ἐᾶς, ἀλλὰ δύο. πῶς ἔν δυνατὸν ἡν μίαν κίνησιν πᾶν ἀεὶ ἀναπολεῖν ἐπὶ δύσιν ἐπὶ δύο κινούντων γίνεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἔστι τι καὶ οὐ ἕλαττον ἀκίνητον, ὑφ' οὗ ἡ πᾶν κινεῖται, ἢ ἐκ τῶν τοιούτων διαπορημάτων ἄττις πιστώσεται. τούτου γοῦν αἴμαι δηλωτικὴν ἔχειν, ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ἄττις διαπορήσειεν.

Οἱ δὲ μυθικοὶ ἡν ἄτλαντα τριοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ἔχοντα τὸν πόδας, δόξειεν ἂν ἐπὶ τοῦ διανοίας ἐρικέναι ἡν μῦθον· ὡς ἔστιν ὥσπερ διάμετρον ὄντα, καὶ περιφέροντα ἡν οὐρανὸν ἐπὶ τὸν πόλους. ἔστιν δ' ἂν συμβαίνοι καὶ κατὰ λόγον, ἐπὶ ἡ πᾶν γῆν μένειν. ἀλλὰ τοῖς ταῦτα λέγουσιν ἀπορεῖσθαι φάναι, μηδὲν εἶναι μόριον αὐτῶν τὸ παντός.

Ἡ μὲν ἐπὶ ἡν ἄτλαντα ἱστορία δῆλον ποιοῦσι· ποιοῦσι γοῦν αὐτὴν κίνεισθαι βασταζόντα, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ἱσταμένην κινεῖν ἡν οὐρανόν, ἀπάλογον ὄντα τῇ ἡμισφαίρῳ τῆς κύκλου διαμέτρῳ, τῇ ἀπὸ τῆς κέντρου πρὸς πᾶν ἐπιφάνειαν προσπίπτουσι. ὡς γοῦν ἐκείνη ἀπὸ τῆς κέντρου πρὸς πᾶν ἐπιφάνειαν, οὕτως ὁ ἄτλας ἀπὸ τῆς γῆς κέντρου οὖσης πρὸς ἡν οὐρανόν. λέγει δὲ τὸν ταῦτα λέγοντας ἀπὸ διανοίας λέγειν, καὶ εἶναι πλάσματα τὴν ἱστορίαν ἀλλ' οὐκ ἀληθῆ. ὅμως φασὶν εἰ καὶ δῶμεν εἶναι ἔξω ἀληθῆς, μαρτύριον αὐτὸν τοῖς ὑφ' ἡμῶν λεγομένοις, ὅτι εἰ μέλλει εἶναι κίνησις, ἀνάγκη εἶναί τι ἀκίνητον. δεῖ γοῦν ἐκείνους ἔξω λαμβάνειν πᾶν γῆν μένειν. ἡν ἄτλαντα ἐπὶ ταύτης ἱστῶσι. θεὶς δὲ ταῦτα, οὐ ἴσασι πρὸς πᾶν δόξαν, διακινοῦσι αὐτὴν ψεῦδη. καὶ φασὶν ἀλλὰ τοῖς ταῦτα λέγουσιν ἀναγκαῖον φαίνεσθαι μηδὲν εἶναι μόριον αὐτῶν τὸ παντός. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον, εἰ μὴ μὴ ἐν ἡ γῆ μόριον τὸ παντός, ἐπὶ πάντων ταῦτα λέγουσιν. εἰ δὲ μή, μάτην. ὥσπερ γοῦν ὁ σὺ τῇ πρύμνῃ κυβερνήτης, οὐκ ἂν κινήσει ἡ πᾶν πλοῖον, δεῖ ἡ εἶναι πᾶν πρύμναν μόριον τοῦ πλοίου, οὕτως οὐδὲ ὁ σὺ τῇ γῇ ἱσταμένος κινήσεις ἡ πᾶν. μᾶλλον γοῦν ἡ γῆ τοῦ παντός.

Γ Ρὸς δὲ τούτοις, δεῖ πᾶν ἰσχὺν ἔχειν τοῦ κινοῦντος. ἢ πᾶν τοῦ μένοντος. ἔστι γοῦν ἡ πλῆθος, ἰσχύος καὶ δυνάμεως, καθ' ἣν μένει ἡ μένον. ὥσπερ καὶ καθ' ἣν κινεῖ ἡ κινοῦμενον. καὶ ἔστι τις ἀπάλογία. δεῖ ἀνάγκης ὥσπερ τὴν ὑπάρτιαν κινήσεων, οὕτω καὶ τὴν ἠρεμιῶν. καὶ αἱ μὲν ἴσαι, ἀπαθεῖς ὑπ' ἀλλήλων. κρατοῦνται δὲ κατὰ πᾶν ὑπερβολήν. διόπερ ἔστε ἄλλο, ἔστε τί τοιοῦτόν ἔστιν ἔτερον ἡ καὶ πᾶν τῶν ὑπὸ, ὧδε μᾶλλον αὐτὸν ἐᾶν τῆς μονῆς. ἵνα γὰρ τυγχάνει μένουσα, ἢ κινηθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ μέσου, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων. ὡς γοῦν ἡ ὠθοῦσα ὠθεῖ, οὕτω ἡ ὠθούμενον ὠθεῖται. καὶ ὁμοίως κατ' ἰσχύν.

Κ αὶ ἔστιν κατὰ τῆς πᾶν ἡν ἄτλαντα δόξης ἔστι ἡ λεγόμενον τοιοῦτον. ὥσπερ ἔστιν ἰσχὺς τις καθ' ἣν κινεῖ ἡ κινοῦν, οὕτω καὶ καθ' ἣν μένει ἡ μένον, ἀπάλογον ἔστ ἀνάγκης οὖσα. ὡς γοῦν ἡ κίνησις πρὸς πᾶν κίνησιν, οὕτω καὶ ἡ ἠρεμία πρὸς πᾶν ἠρεμίαν. καὶ ἀπαλλαξ ὡς ἡ ἠρεμία πρὸς πᾶν κίνησιν, οὕτω πάλιν καὶ κίνησις πρὸς ἠρεμίαν. καὶ αἱ μὲν ἴσαι κινήσεις ἢ δυνάμεις ἀπαθεῖς ὑπ' ἀλλήλων. κινοῦνται δὲ κατὰ πᾶν ὑπερβολήν. ὥστε εἰ μή ἔστιν ἡ τῆς γῆς ἰσχὺς, καθ' ἣν ἠρεμεῖ, πρὸς πᾶν τῶν αὐτῇ ἀπερειδομένου καὶ κινοῦντος, κινηθήσεται ἐκ τῶν μέσου καὶ τῶν κατὰ φύσιν αὐτῇ τόπου.

Κ ινεῖ δὲ ἡ ἠρεμοῦν πρῶτον. ὥστε μᾶλλον καὶ πλείων ἡ ἰσχὺς, ἢ ὁμοία καὶ ἴση τῆς ἠρεμίας. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ τῶν κινουμένου μὲν, μὴ κινοῦντος δὲ. τοιαύτην δὲ δήσει πᾶν δυνάμεν εἶναι τῆς γῆς αὐτῇ τῇ ἠρεμεῖν, ὥσπερ ὅτε πᾶς οὐρανὸς ἔχει, ἢ ἡ κινοῦν αὐτόν. εἰ δὲ ἔστιν ἀδύνατον, ἀδύνατον ἢ ἡ κινεῖσθαι τὸν οὐρανὸν ὑπὸ τινος τοιούτου τὴν αὐτός.

Η ρεμοῦν πρῶτον λέγει τὸν ἄτλαντα. αὐτὸς γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς ἠρεμοῦν, κινεῖ τὸν οὐρανὸν μᾶλλον τὴν κινούμενον τὴν κινοῦν. καὶ ἐπεὶ πᾶν τῆς γῆς ἰσχὺν, οὐ μόνον πρὸς πᾶν τῆς ἄτλαντος ἰσχὺν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶν τῆς ὑπὸ ἄτλαντος κινουμένου οὐρανοῦ ἰσχὺν, αὐτὶ μὴ χρῆσθαί δεῖ ἀνάγκαίον, δηλονότι χωρὶς ἐκείνης ἰσχύος μείζων δεῖ ἡ τῆς γῆς, τῆς τε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς τοῦ ἄτλαντος. ἀλλὰ

μᾶλλον ἀδύνατον

εἶναι τῆ κινουμένου καὶ ὅλου ὅλον. λέγω γὰρ ὅλον τὸ μένειν ὑπάρχειν εἶναι ὅλου τῆ κινουμένου. μὴ μὲν εἶναι μόριον τῆ κινουμένου τὸ οὕτως ἀκίνητον, τουτέστι τὸ κυρίως ἀκίνητον. προσήκει δὲ ἔσεσθαι, διότι ὁ ἐν τῷ πλοίῳ ὧν ὡς ὅλῳ μετ ὀλίγον, καὶ ὡδὶ ὢν ἴσον τῷ κοντῷ, μόριόν ἐστι τῆ πλοίου. μὴ ἐνδὴ τοῦτο ὑπάρχειν τὸ πλοῖον.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ δὲ τούτου, τὸ ἀπορούμενον. ὅλῳ τί ποτε τὸ πλοῖον μὲν ἔξωθεν αὖ, τῆς ὠθῆ τῷ κοντῷ τὸ ἴσον, ἤ, τι ἄλλο προσβάλλων μόριον, καὶ ῥᾳδίως. ἀλλ᾽ ἐν αὐτῷ τῆς ὧν τῷ πλοίῳ, ἔστω πειρᾶται πρᾶξαι, οὐκ ἂν κινήσειεν. οὔτ᾽ ἂν ὁ τυχὼν οὔθ᾽ ὁ Σερίφιος πείσειεν ἴσωθεν ἐκ τῷ πλοίου τὸ τῆς πνεύσεως τὸν ζόον τοῦτον, ἐν πρῷ οἱ γραφεῖς ποιοῦσι. ὅλῳ αὐτὸ γὰρ τὸ πλῆμμα ἀφεικέναι γράφουσι. καὶ τε γὰρ ἥριμα ῥιπῆ τὸ πλῆμμα, καὶ τε ἰσχυρῶς, ὥστε ὥστ᾽ ἄπρακτον ποιεῖν τὸν μάγγανον. καὶ τε ἄλλο τι ἢ τὸ ῥιπίσειεν ἢ ὠθοῦμενον, ἀνάγκη πρῶτον μὲν πρὸς ἥριμον, τι τ᾽ αὐτῆ μορίων ἀπρεπεσθόμενος ὠθεῖν. εἶτα πάλιν, ἔστω τὸ μόριον ἢ αὐτὸ ἢ οὐ συγχάνει μόριον ὄν, πρὸς τὸν ἔξωθεν τὸ ἀποπεμπόμενον μένειν. ὁ δὲ τὸ πλοῖον ὠθῶν, εἰ ἔξω πλοίῳ αὐτὸς ὤν, τῷ ἀποπεμπόμενος εἰς τὸ πλοῖον, βλάπτως οὐ κινεῖ τὸ πλοῖον. ὅλῳ τὸ ἀνάγκαῖον εἶναι, πρὸς ὃ ἀποπεμπέται μένειν. συμβαίνει δ᾽ αὖ τῷ τὸ αὐτὸ ὃ, τε κινεῖ τῷ πρὸς ὃ ἀποπεμπέται ἔξωθεν δὲ ὠθῶν, ἢ ὅλκων, κινεῖ. οὐδὲν γὰρ μόρος ἢ γῆ τῆ πλοίου.

ΤΟ ἐξῆς τῆς λέξεως τοιοῦτον. διατί ποτε τὸ πλοῖον κινεῖται ῥᾳδίως, ἂν τις ἔξωθεν τῆ πλοίου ὢν ὠθῆ τὸ πλοῖον, προσβάλλων τὸν ἴσον τῷ κοντῷ. τὸ δὲ λεγόμενον, μαρτύριον δὲ καὶ πίστις οὐ ἀργόν. τῆ δοκεῖ εἶναί τι ἀκίνητον, οἱ μέλλει γίνεσθαι κίνησις. τὸ συμβαῖνον οὖν τῆ πλοίου. τὸ γὰρ πλοῖον αὖτις οὐ τῆ γῆ ἱστάμενος ὠθεῖ μᾶλλον ῥᾴδιον ἢ κοντῆ, προσβάλλων καὶ ἀπωθούμενον τὸν κοντὸν τῷ ἴσῳ, ἢ ἄλλῳ τινὶ μορίῳ τῆ πλοίου, εἰ τῆ πρύμνῃ, κινεῖται ῥᾳδίως. αὖ δ᾽ οὐ αὐτῆ τῆ πρύμνῃ καθήμενος, προσβάλλων τὸν κοντὸν τῷ ἴσῳ, καὶ πειρᾶται κινῆσαι, οὐκ ἂν δύναιτο ἔσεσθαι. οὔτε ἂν ὁ πνεῦσαι. οὔτε ἂν ὁ πνέων ὁ κινεῶν. οὔτε ὅλῳ ὁ βορρέας ἰὼν οὐ αὐτῷ τῷ πλοίῳ, καὶ ἵστιον ἀπ᾽ αὐτῆ, κινήσειεν ἂν αὐτό. ἀλλὰ πῶς κινεῖται οἱ ἄνεμοι τὰ πλοῖα. ἢ ὅτι κύρος ὄντος τῆ πλοίου πνέουσιν. εἰ δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῆ ἔπνεον, οὐκ ἂν ἐκίνουν αὐτό. πῶς οὖν ταῦτα συμβαίνει. ἢ ὁ μὲν οὐ τῷ αἰγιαλῷ ἢ πίσσα ὅλως ἴσως ἢ γῆ, ὅλῳ τὸ οὐ δύνασθαι, καὶ μὴ μόρος εἶναι τῆ πλοίου, κινεῖ πως τὸ φυόμενον. ὁ δ᾽ οὐ αὐτῷ τῷ πλοίῳ ὢν κινεῖ οὐ λύεται. ὅλῳ τὸ δεῖ εἶναί τι ἀκίνητον, οἱ μέλλει γίνεσθαι κίνησις. εἰ δ᾽ ἐκινήθη τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆ οὐ αὐτῷ ὄντος, ἀλλ᾽ ἅμα καὶ ὑρεμοῦν καὶ κινούμενον. ὁ πρὸ δύναται ὑρεμοῦν μὲν, ὅλῳ τὸ δεῖ τὸν μέλλοντα κινήσειν πρὸς ὑρεμοῦντα ἀπρεπέσθαι, ἵν᾽ ὠθήσῃ. κινούμενον δὲ, ὅλῳ τὸ ἐπὶ τοσοῦτον κεῖσθαι ὅτι κινεῖ τῆ ὄντος οὐ αὐτῷ. εἰ οὕτω μὴ ὁ τυχὼν μὴ ὁ βορρέας δύναιτο κινεῖν τὸ πλοῖον οὐ αὐτῷ ὄντος. φανερὸν αὖτε ὅτι, ἀνάγκη εἶναί τι ἀκίνητον, οἱ μέλλει γίνεσθαι κίνησις, καὶ ἐνεῖναι ἐκτός. καὶ μηδὲν εἶναι τὸ κινουμένου μόριον ἢ μὴ οὕτω τὴν λεγομένην διαίρεσιν αὐτῶν. τὸν δὲ αἰτίαν ὅτι ὡς ἀνθρώπους γράφουσιν οἱ γραφεῖς, ἐκ τῆ σώματος αὐτὴν πάμπαντας τὸ πνεῦμα, δῆλον παντί. τὸ δ᾽ ἀνάγκη πρῶτον μὲν πρὸς ὑρεμοῦν τι τὴν αὐτῆ μερίων ἀπρεπεσθόμενον αὐτὸν, τοιοῦτόν ἐστιν. ὠθῶν ὁ κυβερνήτης τὸ πλοῖον, πρῶτον μὲν φθέγγεται ἀπρεπέσθαι τὸν βραχίονα ὁ ὠλίκρανον. εἶτα αὖ τὸ ὠλίκρανον ἀφεικέζεται πρός τι τὴν ἔξωθεν, οἷ πρὸς πίσσαν ἢ ἄλλό τι. ὃ οὖν αὖ τὸ ἀφεικέζεται ἢ ὁ κυβερνήτης. οὐ τινος κυβερνήτου μόρος ἐστὶ τὸ ὠλίκρανον. τὸ δὲ, συμβαίνει δ᾽ αὖ τῷ αὐτὸ ὅ, τι κινεῖται καὶ πρὸς ὃ ἀποπεμπέζεται, ἴσον ἐστὶ τῷ, συμβέβηκε δὲ αὖ τῷ τὸ πλοῖον, ἅμα εἶναι μὴ κινούμενον μὴ μένον. πρὸς ὃ γὰρ ἀποπεμπόμεθα μένειν ἀνάγκη.

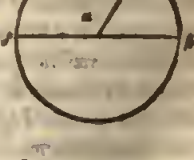
ΑΠΟΡΗΣΕΙΕ δ᾽ ἂν τις. ἆρ᾽ ὅτι κινεῖται τὸ ὅλον οὐρανός, καὶ τὸ δεῖ ἀκίνητον, καὶ ἐκτὸς μηδὲν εἶναι τῆ οὐρανοῦ μόριον, μὴ δ᾽ οὐ τῷ οὐρανῷ. εἴτε γὰρ αὖ τὸ κινούμενον κινεῖ αὖτο, ἀνάγκη τινὸς ἀκινήτου ὑπάρχειν κινοῦντος. τὸ δὲ ἐκτὸς μηδὲν εἶναι μόριον τῆ κινοῦντος. ἐπ᾽ οὐδὲν ἀκινήτου ὑπὸ τὸ κινοῦν, ὁμοίως οὐδὲν ἔσεσθαι τῆ κινουμένου μόριον. καὶ ἐκτὸς γ᾽ ὀρθῶς λέγουσιν οἱ λέγοντες, ὅτι κύκλῳ φορεμούσης τῆς σφαίρας, οὐδ᾽ ὁποῦν μόριον μένει μόριον. ἢ γὰρ ὅλως ἀνάγκαῖον μένειν ὑπὸ τὸ κινοῦν, ἢ δικαιοῦσθαι τὸ συνεχὲς αὐτῆς. ἀλλ᾽ ὅτι τῶν πόλους ὄντων τινῶν ἔχει, οὐδὲν, ἔχοντας μάγιστος. ἀλλ᾽ ὄντας ἔσχατα καὶ στιγμάς, οὐ καλῶς. πρὸς γὰρ τὸ μηδεμίαν οὐσίαν εἶναι τὴν τοιούτων μεθόδος, καὶ κινεῖσθαι μίαν κίνησιν ἐκτὸς δυνατὸν, ἀδυνάτων δὲ πόλους, δι᾽ ὃ παυσόμεθα. ὅτι μὲν οὖν ἔχει τι καὶ πρὸς τὸ ὅλῳ φύσει οὕτως, ὡς πρὸ ἡ γῆ πρὸς τὰ ζῶα. καὶ τὰ κινούμενα δι᾽ αὐτήν, ἐκ τῆ τοιούτων αὖτις διαπορήσειεν.

ΟΤΙ πρὸ ἀπορεῖ τοιοῦτόν ἐστι. πότερον τὸ κινοῦν τὸ οὐρανὸν ἀκίνητόν ἐστι; καὶ πότερον ἔστιν αὐτῆ μέρεσιν, ἢ οὔ. καὶ γὰρ ἡ ψυχὴ κινεῖ τὸ ζῶον ἀκίνητος οἱ ζῶ. καὶ ὅμως μέρεσιν ἔστι τῆ ὅλου ζώου. ἐρῶ οὖν καὶ τὸ κινοῦν τὸν οὐρανὸν, μέρεσίν ἐστι τῆ οὐρανοῦ, ὡς καὶ ἡ ψυχὴ τῆ ζώου, ἢ οὔ. εἰσὶ δὲ τὰ ζωτούμενα ζῶα. εἰ μὲν οὖν εἰ κινεῖται τὸ κινοῦν τὸν οὐρανὸν. ΔΙΌτερον δὲ οὐ ἔστι μόρεσιν τῆ οὐρανοῦ. καὶ πεῖται εἰ οὐ τῷ οὐρανῷ ἐστὶν. ὡς πρὸ καὶ ὁ κυβερνήτης οὐ τῷ πλοίῳ, ἢ ὡς ἡ ψυχὴ οὐ τῷ ζώῳ. θὲς δὲ τὸ πρόζλημα, ὑπάρχουσι πρῶτον ὅτι οὐ κινεῖται, λέγων. εἶτα γὰρ κινούμενα εἴη τὸ πρῶτος κινοῦν τὸν οὐρανόν, ἀνάγκη εἶναί τι ἀκίνητον ὡς δέλκεται, οὐ διηλάσει κἀκεῖνο. ἢ ἐκτὸς οὐ ᾧ ἀπρεπέσθαι μὴ ὧν διηλάσει,

καὶ περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῆν. ἔστι γὰρ καὶ διὰ τὰ μὲν αὐτῶν τέφροι σημείοις κινεῖται, τὰ δὲ πλείοσι. καὶ διὰ τὰ μοῦσιν αὐτῶν ἄφωνα, τὰ δ' ὑπάρχειν. καὶ ὅλως περί τε τῆς διαφορᾶς αὐτῶν, περί τε τῆν ὑπαρχόντων αὐτοῖς χρησίμων πρὸς τὸν βίον, ἔστι οὐ ἐκάστῳ τῷ βυβλίῳ. σύνταῦθα δὲ ζητήσει τί ἡ κοινὴ αἰτία, τοῦ κινεῖσθαι ἕκαστον ὡς πέφυκε κινεῖσθαι. καὶ γὰρ τὰ μὲν πλώσει, τὰ δὲ βαδίζει. τὰ δὲ ἄλλως πέφυκε κινεῖσθαι. δῆλον δὲ καὶ τῷ θῆτα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, ὅτι τοῦ αὐτοκινήτου ἡ ἀκίνητος, ἔστιν δ' ὄντι ἡ ψυχὴ, ἀρχὴ τῆν ἄλλων ὄντι κινήσεων. πρῶτον δὲ κινοῦν λέγει ἡ πρῶτον θεόν.

Δ ΕΙ Δ' ΕΣΤΙ μὴ μόνον τῷ λόγῳ καθόλου λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ἰδεῖν τῆν καθ' ἕκαστα καὶ τῆν αἰσθητῶν. δεῖ ἅπτεσθαι τοῦ καθόλου ζητοῦμεν λόγους. καὶ ἐφ' ὧν ἐφαρμόττει ἀναγκαῖα λεῖν αὐτούς. φανερὸν γὰρ καὶ ἰδεῖν τούτων, ὅτι ἀδύνατον κινεῖσθαι μηδενὸς ὠρισμένου τος, πρῶτον μὲν οὐ αὐτοῖς τοῖς ζώοις. δεῖ γὰρ αὐ κινῆται τί τῆν μορίων, ὠρισμέν τι. καὶ ὅλῳ ἔστιν ἀκαμπτὰ τοῖς ζώοις εἶσιν. ὥσπερ γὰρ κέντρῳ χρῶνται τοῖς καμπαῖς. καὶ γίνεται ἡ ὅλον μέρος. οὐ ᾧ ὄντι ἡ καμπή. καὶ οὗ μὴ λύεται καὶ ὕδυ καὶ καμπεῖν. μετα βάλλει δυνάμει καὶ εὐθγραία, ὅλῳ πλὼ καμπήν. καὶ πεπομούσου δὲ μὴ κινουμένου, ἡ μὲν κινῆται σημεῖον. ἡ δὲ, μοῖσι οὐ ταῖς καμπαῖς. ὥσπερ αὖ, εἰ τῆς διαμέτρου, ἡ μὲν α καὶ ἡ δ μοῖσι, ἡ δὲ β κινοῖτο. καὶ γίνοιτο ἡ αγ. ἀλλ' οὐ ταῦθα μὲν δυνατὰ πάντα σῴσπερ ἀδιαίρετον εἶναι ἡ κέντρον. καὶ γὰρ ἡ κινεῖσθαι ὡς φασι, πλάττουσι ἐπ' αὐτῶν. οὐ γὰρ κινῆται τῆν μαθηματικῶν οὐδέν. τὰ δ' οὐ ταῖς καμπαῖς δυνάμει καὶ εὐθγραία γίνεται, ὅτι μὲν, οὐ ὅτε δὲ, διαιρετά. ἀλλ' ἔστω ἡ ἀρχὴ ἡ ἀρχή, ὠρισμέν, κινουμούου τοῦ μορίου τοῦ καθ' ὃ. δεῖ τοῦ μὲν βραχίονος κινουμούου, ἡ ὠλόκρατον. ὅλου δὲ τοῦ κώλου, ὁ ὦμος. μὴ τῆς μὲν κνήμης ἡ γόνυ. ὅλου δὲ τοῦ σκέλους, ἡ ἰσχίον. ὅτι μὲν ἔστω καὶ οὐ αὐτῷ ἑκάστου τι δεῖ ἔχειν ὠρισμέν, εἴρηται. τοῦ δὲ ἀρχὴ τοῦ κινουμούου ὄντι, μὴ πρὸς ὃ ἀπερείσθμενον, μὴ ὅλες ἀφόρου κινηθήσεται, μὴ καταμόρος, φανερόν. ἀλλὰ πάσα καὶ οὐ αὐτῷ ὠρισμένα ἄκυρος. ὁμοίως αὖ μήτι ἔξωθεν ἡ ἁπλῶς ὠρισμένον μὴ ἀκίνητον. ἄξιον δὲ ἰδεῖν ζητοῦντας ἰδεῖν σκέψασθαι, περὶ τοῦ λιχανοῦ τος.

Ε ἴσως ὅτι δὲ τ' ἄλλων πασῶν κινήσεων ἀρχή ὄντι ἡ ἀκίνητον δῆλον καθόλου, ἐλέχθη γὰρ οὐ ᾧ θῆτα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, λέγω δὲ δὴ ὅτι ἔστιν, τουτέστι ἡ λέγειν ὡς ἀνάγκη εἶναί τι ἀκίνητον, εἰ μέλλοι εἶναι κίνησις, μὴ μόνον τῷ λόγῳ μὴ καθόλου λαβόντι, μὴ δὲ ἀρχεῖσθαι τῷ οὐ τῷ θῆτα καθόλου λείξει, ἀλλὰ καὶ ἰδεῖν τῆν καθ' ἕκαστα συλλογίζεσθαι ἡ τὸν λόγον. δεῖ γὰρ τῆν καθ' ἕκαστα ζητεῖν καὶ τῆν καθόλου λόγους. οὓς εἰ μὲν ὑφόσομεν ἐφαρμόζοντας τοῖς μερικοῖς, πιστόσομεν. εἰ δὲ μὴ, ἀπορήσει ἀμφιβαλοῦσι. ὅτι δ' ὑρεμοῦσιν οὐ ὑ μέν αἱ καμπαί, εἴρηται οὐ τῷ περὶ πορείας ζώων. τῷ γὰρ θραχίονος κινουμούου, ὑρεμεῖ ἡ ὠλόκρατον. καὶ τῆς κνήμης, ἡ γόνυ. ἐκεῖνος δ' ὑρεμοῦν ὑρεμεῖ ὁ γόνυ. ὅτι δ' αὖ ἔστι ἐφ' οὗ πλὼ πορείαν ποιούμεθα. ἡ δ' ὅλεν κώλον οὗ μὲν ὄντι δυνάμει, οὐ εὐθγραία δὲ λύει οὐ τῇ καμψει. οὗ δὲ οὐ εὐθγραία δυνάμει δὲ λύει οὐ τῇ ἐκτάσει. ὥσπερ φησὶ καὶ περὶ τῆς διαμέτρου. ἡ μὲν α καὶ δ μοῖσι, τουτέστι ἡ αδ μῖσει. ἡ δὲ β κινοῖτο. τουτέστιν ἡ αζ κινοῖτο. καὶ γίνεται ἡ αγ κίνησις. ἔστω δὲ αδ ἡ ἐκ τοῦ ὥμου ἕως τῆς ὠλεκράνου. β δὲ ὁ βραχίων. ἀλλ' ὅτι μὲν τῆς διαμέτρου τοῦ κύκλου δυνατὰ πάντα ἀδιαίρετον εἶναι ἡ κέντρον. τὰ δὲ οὐ ταῖς καμπαῖς ὁ τὲ μὲν γίνεται εὖ, ὁ τὲ δὲ διαιρετά. τουτέστιν ὁ τὲ δὲ λύεται. καὶ εἴρηται πότε οὐ καὶ λύει δυνάμει καὶ εὐθγραία. σαφῶς δὲ τὰ λοιπὰ ἀπεσήμανε. ὅλεν δὲ ἀθρόον κινεῖται ἡ ἀλλόμοιον. ἡ δή. ἀλλὰ πάλιν ἡ οὐ αὐτῷ ὠρισμένα, τοιοῦτόν ὄντι δυνάμει. καθὸ μέχρι τινὰ ὠρισμένη, καθ' ἃ πέπαυται, ἐνδέχεται μὴ ἡ τι ἔξωθεν ἁπλῶς ὠρισμένον καὶ κυρίως, οὐδ' ὅλως οὐ γίνεται κίνησις.

Ε' ΧΕΙ γὰρ τὸν θεωρίαν, οὐ μόνον ὅσον ἰδεῖν τοῖς ζῶσι συμπόσουσιν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν τῆς πανῆς κίνησιν, καὶ φερομένοις ὥσπερ γὰρ οὐ αὐτῷ λεῖ τι ἀκίνητον εἶναι εἰ μέλλει κινεῖσθαι, οὕτως ἔστι μᾶλλον ἔξω λεῖ, τι εἶναι τῆ ζώου ἀκίνητον. πρὸς ὃ ἀπερεισόμενος κινῆται ἡ κινούμενον. εἰ γὰρ ἔστω δῶσει ἀεὶ, δεῖ τοῖς μυσὶ τοῖς οὐ τῇ γῇ. ἢ τοῖς οὐ τῷ ἄμμῳ πορευομένοις, οὐ πρόσισιν οὐδ' ἵστασι. οὔτε πορεία, εἰ μὴ ἡ γῇ μοίη. οὔτε πῆσις ἡ νῆσις, εἰ μὴ ὁ ἀὴρ ἢ ἡ θάλαττα, αὐτερείδει. ἀνάγκη δὲ ἑστῶτα εἶναί τι, τῆ κινουμένου, καὶ ὅλον ὅλου. καὶ μόριον μορίου εἶναι τῆ κινουμένου ἡ οὗτος ἀκίνητον. εἰ δὲ μὴ οὐ κινήσεται.

Ζ ὁ λεκτέον δὲ φανὸν ὡς εἰ μὴ ἔστι τί ἔξωθεν ἁπλῶς ἀκίνητον, οὐκ ἂν γίνοιτο κίνησις, οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς ζῶσι συμπέσοι, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡ συμπαντα κόσμον. ἀνάγκη γὰρ καὶ οὐ τούτῳ εἶναί τι πάντως ἀκίνητον, εἰ μέλλοι κινεῖσθαι ὁ οὐρανός. πάντα δὲ ἀκίνητον ὄντι, ὥσπερ αὐτὸς οὐ τῇ μεθ' τοῖς φυσικῇ ζώσει εἴρηται αὖμεσον ἔστιν. τοιαῦτα γὰρ ἔστιν τοῦτον οὐ τῷ λάβδα τῆς πραγματείας ἰκόνος μεγαλυχρᾶ. ταῦτα δὲ πῶν λέγει. εἰ γὰρ ἔστω δῶσει καὶ ὑπείξει ἀεὶ ὑ γῆ τοῖς οὐ τῇ γῇ πορευομένοις μυσὶ, ἴστω γὰρ λόγου οὐκεῖοι τοῖς πορευόμενοι μύσι, οὐκ ἴστασι πορεία. ἀνάγκη δὲ ἡ κυρίως μόσι, ἴστερον

τῆν ἀσθένειαν, ὅτι ἔστι ἀνθρώπου, ἢ ἵππου. ἢ ὅτου δή ποτε. καὶ ἐπὶ ὁμοίου τι δύναται ἡ τοῦ ὕπνου. ἢ γοὴ κίνησις ἐκφύσει τὴν διθυσπεψίαν. τί μὲν οὖν ὁ ὕπνος καὶ τὸ ὑπνίον, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν ἐγκάθηρεν αὐτῆν γίνεται, εἴπι δὲ καὶ περὶ τῆς ἐκ τῆν τοιούτων μαντικῆς, εἴρηται. περὶ δὲ τῆς κοινῆς κινήσεως τῆν ζώων, λεκτέον.

Ω" σπερ γοὴ παντὸς ἔστι κρίνειν τὰ τοῦ ἐρεμοῦντι ὕδατι φαινόμενα εἴδωλα, ὅτι ἵππων ἔστιν ἢ ἀνθρώπων, οὐ παντὸς δὲ τὰ τοῦ κινουμένου εἴδωλα φαινόμενα ὕδατι, ἀλλὰ τῷ καλῶς ἢ μᾶλλον πρὸς ὀξυωπίας βλέποντος, οὕτω καὶ τοῖς διθυσπεψίασι παντὸς ἔστι κρίνειν. τεχνικώτατος δ' ἔστι κριτὴς, ὁ δυνάμενος καὶ τὰ ὁμοιότητα θεωρεῖν. ὡς γοὴ τοῦ τῷ κινουμένῳ ὕδατι ἡ φαινόμενα πολλάκις ὡς ἀνθρώπου εἴδωλα, οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου ἀλλ' ἵππου, διὰ δὲ τὰν κίνησιν ὁμοιότητά τινα ἀνθρώπου ἔκπτωσιν, οὕτω καὶ τοῖς ὕπνοις ὑπὸ ἄλλου εἰς ἄλλο μεταβάλλει ἡ εἴδωλα. ὁ δὴν δυνάμενος τὰς ὁμοιότητας θεωρεῖν, τοῦτ' ἔστιν ὁ δυνάμενος κρίνειν, ὅτι τὰ φαινόμενα τοῖς ὕπνοις καὶ ὑπὸ ἄλλου εἰς ἄλλο μεταβάλλεται, ὁμοίως ἔχει τοῖς τῷ κινουμένῳ ὕδατι φαινομένοις, οὗτος οὐκ ἀπατηθήσεται. ἀλλὰ κρινεῖ, ὅτι τουτὶ ἡ φαντασία ἀνθρώπου εἴδωλον, οὐκ ἐκ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἵππου εἰς ἄνθρωπον μεταβαλόντος. ἀλλὰ μᾶλλον ἴσως ἵππου, ἢ δ' τί μοι συμβέβηκεν. ὥστε μὴ τοῦ ἡ αὐτὴ συμβαίνῃ. ἀλλ' οὐ ἡ συμβαίνει τῷ ἰδόντι με ἄνθρωπον. ἢ μὲν δὴν διαίνεται τὰ λεγομένων πάντων αὐτὸ. εἰ δὲ τῇ λέξει τῇ λεγούσῃ, τὰ διαπεφασμένα μὴ διεγραμμένα, ἡ διεγραμμένα ὡς δηλωτικὰ ἐπικ) τῆ διαπεφασμένα. εἰ ταῦθα τέλος ἔχει καὶ ἡ παρὸν βυβλίου, μὴ εἰ εἰς αὐτὴ χαλαί.

τέλος τῆν χαλίων εἰς τὴ περὶ τῆς καθ' ὕπνου μαντικῆς ἀριστοτέλους.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΖΩΩΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

Ραδὴ ἢ ὀρεκτική τε καὶ ἑρματικὴ τῆς ψυχῆς δυνάμεις, συμπλέκονται ἀλλήλαις, ἑρμὴ γοὴ τις μὴ ἔρεξις, αἰτίαν εἶναι τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τῆν ζώων, ἢ γοὴ ὀρεγόμενά τινες ἐπὶ τὴ λαβεῖν αὐτὴ ἑρμᾶ καὶ κινεῖται, ἢ ἀποστρεφόμενα ἐπὶ τὴ ἐκκλίναί τε μὴ φυγεῖν, ἔχουσι δὲ πρὸς τάξιν μετὰ τῶν φαντασικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, δοκεῖ γοὴ ἔπεσθαι μετὰ τῶν ἐπὶ ταῖς φαντασίαις συγκαταθέσεων ὀρμὴ, ὡς πρὸ οὖσα τέλος αὐτῆς, οὐκέτ' οὖσα ἡ ὀρεκτική τε μὴ ὀρεκτικὴ κρίσις, ἀλλὰ τ' ἡμιτόμων μόνους τῆς ψυχῆς τῷ πρακτικοῦ, εἰς λύσ βῆ ἢ τ' ζώων διαιρεσοὴ ψυχή, εἰς τε τὸ κρίνειν μὴ τὸ πρακτικὸν τῷ πρακτικῷ ἔστιν ὀρεκτικόν τε μὴ ὀρεκτικὴ, ἔπειτ' ἢν ἡ ὀρεκτικὴ τε μὴ ὀρεκτικὴ αἰτίαν εἶναι τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, μετὰ τῶν φαντασίαν εἶναι, ἢ δὲ μνήμην ἔστιν ἕξις φαντάσματος ὡς εἰκόνος, οὗ φαίνεται μα, μὴ πρὸς μνήμης τάξιν) τὸ τοῦ ζώων κινήσεως. ζητεῖ δὲ καὶ αὐτῷ τίς ἡ αἰτία τῷ κινεῖσθαι τὰ ζῶα κίνησιν ὁπαιανῶν. μὴ ὅτι τὸ κινούμενον ὑφ' ἑαυτῷ δεῖ τι ἔχειν ἀκίνητον δεῖκνυσι. μὴ ὅτι μὴ ἐκ τῆς ἑτέρου γε ὄντ αὐτῷ. μετὰ ταῦτα ζητεῖ τί ἔστι τὸ κινοῦν τὸ ὀρεκτόν. εἶτα σκέψασθαι) πρὸς τοὺς λέγοντας τὸ ἄπλαστα ἔχειν τὸν οὐρανόν. εἶτα ζητεῖ εἰ σὺ ἔχεται φθαρῆναι ὁ κόσμος, εἶτα λέγει διατὶ δεῖ ἀκίνητον εἶναι, ἵνα κινῆται ὁ κόσμος. εἶτα ἐφίστησι τὸ τοῖς ἀνύχροις τοῖς κινουμένοις, δεῖ τι καὶ τὸ τοῦ καὶ ἐκτὸς εἶναι ἀκίνητον. εἶτα ζητεῖ πότερον τῆν κατὰ τόπον κινουμένων δεῖ τι ἐκτὸς ἑρμᾶν, ἢ μὴ τῆν αὐξανομένων καὶ ἀλλοιουμένων. εἶτα πῶς ἡ ψυχὴ κινεῖ τὰ σώματα. καὶ τίς ἡ ἀρχὴ τῆν ζώων τῆς ἑκουσίου κινήσεως. μὴ πῶς τοῦ ὅτε νοοῦντες οὐ πράττουσι. εἶτα λέγει ὅτι τὸ πρῶτον κινοῦν τὸ ζῶον ζωὴ τῇ αὐτῇ ἔστιν. εἶτα ὅτι τῷ πνεύματι κινουμένῳ τὰ ζῶα κινεῖται. καὶ πῶς κινεῖται τὰ ζῶα τὰς οὐκ ἑκουσίους κινήσεις καὶ τὰς ἑκουσίους. καὶ διατὶ μάλιστα καρδία καὶ αἰδοῖον οὕτω κινοῦνται. μὴ πῶς ἡ μὲν ἀρχὴ ἐκτὸς τῆν μορίων, τὰ δὲ μόρια πάλιν ἐκτὸς τῆς ἀρχῆς κινεῖται. φρονίμων μὲν ἄλις. ἐπὶ δὲ τῶν τῆν λεγομένων σκοπεῖσθαι ἴσως, ὑπόμενοι τῷ τῆν λόγων ἐφόρων ἐπὶ, ἀκαιβῆ τούτων ὄντων ἡμῶν κατανόησις.

ΠΕΡΙ ΔΕ κινήσεως τῆς τῆν ζώων, ὅσα μὲν ἐπὶ ἑκάστου αὐτῆν ὑπάρχει γένεσι, καὶ τίνος διαφόρᾳ, καὶ τίνος αἰτίαν τῆν καθ' ἕκαστον συμβεβηκότων αὐτοῖς, ὕστερον σκεπτέον ἐπὶ πάντων οὕτως. ὅλως δὲ περὶ τῆς κοινῆς αἰτίας τῷ κινεῖσθαι κίνησιν ὁρισαστέον. τὰ μὲν γοὴ πᾶσι κινεῖται. τὰ δὲ, φύσει. τὰ δὲ, πορείᾳ τῆν ζώων. τὰ δὲ καθ' ἄλλους τρόπους τοιούτους, ὕστερον σκεπτέον. ὅτι μὴ ὅλων ἀρχὴ τῆν ἄλλων κινήσεων, ἡ αὐτὴ ἑαυτὴ κινοῦν, τοῦτον δὲ ἀκίνητον, καὶ ὅτι ἡ πρότερον κινοῦν, ἀναγκαῖον ἀκίνητον εἶναι, διαίρεσιν πρότερον. ὅτε καὶ περὶ κινήσεως ἀϊδίου, πότερόν ἔστιν ἢ οὐκ ἔστι, καὶ εἰ ἔστι τίς ἔστι.

ἔρκεις δὲ τῇ περὶ ζώων φρονίσαι, περὶ ἁπάντων τῆν ὑπαρχόντων ἐκάστῳ γένη ἢ ἕδη τῆν ζώων.

κίνησις τὴν ἐλάττονα, οὕτω καὶ ὁ τοῖς ὕπνοις κινούμενός ἢ διάνοια ὑπὸ τῶν ὀνείρων κινημάτων καὶ τύπων, οὐχ ἁρμὰ τὰ προσπίπτοντα. δῆλον δὲ καὶ μονία τῆς ἀγχινοίας· ὡς πολλῶν μὴ καλῶς ἢ μὴν αἴτιος καὶ τῆς ἀληθείας μυστικώτερος καθ' ὑπόστασιν γίνη.

ΤΟΥ Δ' οἰόμενοι τὴν ἐκστατικῶν προσφορᾶς αἴτιος, ὅτι αἱ ἐκεῖναι κινήσεις, οὐκ εὐσχολοῦσιν, ἀλλ' ἀποῤῥηκτίζονται. τὴν ξενικῶν δὲ μάλιστα ἀισθάνονται.

Τ Ὁ, αἱ οἰκεῖαι κινήσεις οὐκ εὐσχολοῦσιν, ἴσον δεῖ τῷ, μὴ ἔχειν οἰκείας κινήσεις. οἱ γὰρ ἐκστατικοὶ, λέγω δὲ ἐκστατικοὺς, οὐ τοὺς τέλειον μανησομένους, ἀλλὰ τοὺς ὄντας μεταξύ, φοβοῦ γὰρ οὕτως ἀπεῖναι, τὴν τε φρενίμων καὶ τὴν τέλειον μανησομένων, οἱ δὴ ἐκστατικοὶ καὶ μηδὲν ὅλως φρενιτίζοντες ἢ ἀπαλογιζόμενοι, ἀλλὰ κοῦφοι ἐπὶ πᾶσι τοῖς αὐτοῖς ἀκολουθίσασθαι, ἀποῤῥίπτοντες, καὶ οὐδὲν ὅλως προσιέμενοι, τῶς ἂν ἔχοιεν κινήσεις τινάς. καὶ οἱ μὲν σοφοὶ οὐ προσέρωσι, διὰ τὸ εὐσχολεῖσθαι καὶ ἄσκεπτα πεῖσθαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὥστε τὴν εὐόπτων αὐτοῖς εἰδώλων καὶ τύπων. οἱ δ' ἐκστατικοὶ κενὴν ἔχοντες τὴν διάνοιαν, καὶ διὰ τὸ ἄσχολον, πάντων ἀισθάνεσθαι τῶν προσπιπτόντων ἔξωθεν. τίνα δὲ τὰ προσπίπτοντα καὶ πῶς ἔρηται τῷ ἀφροδισιεῖ οὐ τῷ τοῦδε διαμένοντι. ταῦτα γὰρ εἶπε ξενικὰς κινήσεις. μή ποτε δὲ ξενικὰς κινήσεις λέγω, τὰ μέλοντα οὐχ ὑφ' ἡμῶν, ἀλλ' ὑπ' ἄλλων πρακτήσεσθαι.

Τ Ὁ δὲ τινὰς εὐθυσειράστους εἶναι, καὶ ὁ τοῦ γνωρίμους, τοῦδε τῶ γνωρίμων μάλιστα προσερᾶ συμβαίνει. διὰ ὁ μάλιστα τοῦ γνωρίμους, ὑπὸ ἀλλήλων φρενιτίζειν. ὡς γὰρ πόῤῥω ὄντων, μάλιστα γνωρίζεσθαι καὶ ἀισθάνεσθαι, οὕτω καὶ τῶ γνωρίμων γνωρίμως τοῦδε κινήσεις.

Ε πειδὴ μάλιστα τοῦ γνωρίμους οἱ τοῖς ὕπνοις ὁρῶμεν, καὶ γὰρ καὶ ἄλλο τι ἡμῖν φαίνεται οὗ πρὸ οὗ φρενιτίζομεν, ὥσπερ ἐμοὶ δοκεῖ τι ὁρᾶν ἐμὲ ἐπαίρειν, οὐχὶ ὁ κλεινός μοι τουτοί, ὅστις ἔτι μείζων συμπονεῖ τοῦδε τοῦ λόγους, ἀλλ' ἄλλους τινὰς ὀλίγους οὐ φιλοσοφίας πόνους ἠναταβεβληκότας, διὰ τὸ θανάτου σύντομον προσδέχεσθαι, ἐγὼ γοῦν ἐκείνους θανόντας πάλαι, ἐδόκουν καθ' ὕπνους, διαλεγόμενόν μοι τοῦδε ὧν ἐγὼ καὶ ἐκείνοις ὀλίγοις ὕστερον καὶ ἔτι πρὸ ἐκείνου νῦν ἐφρόντισα, πρότερον πολλὰ φρενιτίσαντας, ἦλθον γὰρ τοῦδε ψυχῆς αἰτήματα πρὸς ἐκείνου ἐρωτήσεις, καὶ ἐκείνου πρός με αἱ ἀποκρίσεις, ἔπειδὴ οὖν μάλιστα τοὺς γνωρίμους ὁρῶμεν διαλεγομένους ἡμῖν, καὶ τοῦδε ὧν φρενιτίζομεν καὶ τοῦδε ὧν οὐ φρενιτίζομεν, ὀλιγάκις δὲ ἀγνώστους τινὰς καθ' ὑπόστασιν, διὰ αἰτίαν τούτου δῆλον τούτων ἐπάντων φασὶ συμβαίνει δὲ ἔξωθεν δῆλον ὁ μάλιστα τοὺς γνωρίμους ὑπὸ ἀλλήλων φρενιτίζειν. ἔστι δὲ ὁ δι' τινὰς εὐθυσειράστους εἶναι, καὶ ὁ τοῦ γνωρίμους τοῦδε τῆς γνωρίμων μάλιστα προσερᾶ, ἴσον ᾧ, ὁ δὲ τινὰς μάλιστα εὐθυσειράστους τοῦδε τῆς γνωρίμων. εὐθυσειρᾶσθαι γὰρ καὶ τοῦδε ἄλλων τινῶν ἀγνώστων καὶ ἀσυνήθων. ἀλλὰ μάλιστα τοῦδε τῆς γνωρίμων. ὅτι δὲ καὶ πόῤῥω ὄντων τῆς φίλων, τάχιστα γνωρίζομεν καθ' ὑπόστασιν μᾶλλον αὐτοὺς, ἢ φίλους ἐκ τῆς πείρας.

Ο Ἱ δὲ μελαγχολικοὶ, δῆλον ὁ σφοδρότερον. ὥσπερ βάλλοντες πόῤῥωθεν ὠκυτοχεῖσι. καὶ διὸ ὁ μεταβλητικὸν, τάχιστα ὁ ἐχόμενοι αὐτῆς φαντάζονται, ὥσπερ γὰρ τὰ φιλαιγίδου ποιήματα οἱ ἐμμανεῖς ἐχόμενα τοῦ ὁμοίου. λέγουσι καθ' ὑπόστασιν. οἷ ἀφροδίσιον. καθ' οὕτω σωφρόνεις ὁ πρῶτον. ἔτι δὲ καθ' ὑπόστασιν οὐκ ἐκρινάνται αὐτῆς ἡ κίνησις, ὑφ' ἑτέρας κινήσεως.

Τ Ὁ ὥσπερ βάλλοντες πόῤῥωθεν, ἴσον δεῖ ᾧ, ὥσπερ πόῤῥωθεν ὁρῶντες. ὡς γὰρ τὰ ἑξῆς ἀπὸ τῆς ὁρᾶσθαι πόῤῥωθεν ὁρῶσι, καὶ οἱ τοξεύοντες πόῤῥωθεν σκοπόν τινα, ὥσπερ δῆλον χειρὸς δῆλον τοῦ βέλους καὶ τόξου ὁ τοξεύειν, οὕτω καὶ οἱ μελαγχολικοὶ ὥσπερ πόῤῥωθεν αὐτῆς παίζοντες εὐστοχοί εἰσι. προσαρπαίζουσι γὰρ ὁ μέλλον δῆλον τοῦ κίνησιν. ἐμπαίβολον γὰρ ὁν ὁ φαντασίαν τὴν τοιαύτην, τάχιστα ὁ ἐχόμενον τῆς αὐτῆς φαντάζεται. ἐσὶ γοῦν τινα ὥσπερ ἄρηται, ἐχόμενα ὄντα τῆν οὐ μέν εἰσουσῶν αὐτῶν. αἱ τινὸς αὐτῆς καὶ ταχέως κινούμεναι, ποιοῦσιν ἡμᾶς ταχέως προσερᾶ μὴ ὁ ἐχόμενα αὐτοῖς. λέγω δὲ ὁμοίως ἔχειν ταῦτα τοῖς φιλαιγίδου ποιήμασι. καὶ γὰρ οὐ ἐκείνοις τὰ ἐχόμενα ὅμοια ἐν τοῖς ὑγουμένοις. οὐ γὰρ ὥσπερ τὰ διεξιόντου τὰ μὲν ἀφ' ἑκάστου μεταπίπτει εἰς ἄλλως λόγος, ποτὲ δὲ ἀπ' ἐκείνων εἰς βοράπτα, οὕτω καὶ οὐ ἐκείνοις. ἀλλ' ἐν τοῦδε ἀφροδίσιος ἐν ὁ λεγόμενον, πάντα τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους τοῦδε πωῖτης ὕλης. ὡς ἂν τὰ τοιαῦτα ποιήματα, ἵνα μὴ οἱ ἐμμανεῖς ἐχόμενα τῶ ὁμοίως ἔλεπουσιν. ἔρη δὲ τοῦδε ποίων ἐμμανῶν, ὅτι τοῦδε τῆς μεταξύ. ὁ γὰρ σφοδρότης οὐκ ἐασται ἐκκρουσθῆναι. ὡς γὰρ ὁ σφοδρῶς φθρόμενος κῦμα οὐκ ἐκκρούεται ἀπ' ἄλλου, ἀλλὰ καὶ μάλιστ' ἐκκρούει ὁ προστυχόν, οὕτω μὴ τὴν ἐμμανῶν ἡ κίνησις σφοδρὰ οὖσα, οὐκ ἐκκρούεται ἀπ' ἄλλης κινήσεως.

Τ ΕΧΝΙΚΩΤΑΤΟΣ δ' ἴδοι κεῖτὰς εὐπνίων, ὅστις διώκεται τὰς ὁμοιότητας θεωρεῖν. τὰς γὰρ εὐθυσειράστους κρίνει πάντος ἴδοι. λέγω δὲ τὰς ὁμοιότητας, ὅτι παρακολούθουσι συμβαίνει φαντάσματα τοῖς οὐ τοῖς ὕδασιν εἰδώλοις, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν. ἐκεῖ δὲ αὖ πολλὴ γίνεται ἡ κίνησις, οὐδὲν ὁμοίως γίνεται ὁ ἔμφασις καὶ τὰ εἴδωλα, τοῖς ἀληθινοῖς. λαιὸς δὴ τὰς ἐμφάσεις κρίνειν ἰσχυρῶς, ὁ δυνάμενος ταχὺ διαιθεῖν ἰσθαι καὶ σωφρᾶν, τὰ διαπεφερημένα καὶ διεσχαμμένα.

ὡς οὐ τοῖς μετεώροις δῆλοι ταῦτα. ἀλλ' οὖν ἄλλη φησὶ γίνεσθαι κίνησιν κυρίως τὴν τῆς κινήσεως, ἀφ' ἧς σημαίνει ἄλλως, ὥσπερ ἄλλως σημεῖον ἰῶ βρεχῆς, οὐ γίνεται βροχή. ἡ δὲ μέλλουσις, παρίλκει. ὅτι δὲ πολλὰ κατὰ λόγον βουλευόμενοι οὐκ ἀποβαίνει, ἢ ὃ μὴ θαάσσου τὴν βουλευσαμένου, ἢ διὰ ἄλλας τινὰς αἰτίας, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. ἡ δὲ, ὅλως γοῦν οὐ πᾶν γίνεται ἃ μέλλει, ἴσον ἴδιον τῷ, οὐ πᾶν γίνεται ἃ μέλλει γενέσθαι. ἐσόμενον δ' ἴδιον ἃ μέλλει ἴδιον ἀναγκαίως γενέσθαι. μέλλει δὲ ἃ οὐδ' ἀναγκαίως γενέσθαι μὴ γενέσθαι. ὡς οὐ τῷ τοῦδε γενέσεως ἢ φθορᾶς ὄρνεται.

Γ ΠΕΡΙ ΔΕ τῶν μὴ τοιαύτας ἐχόντων ἀρχὰς οὐ πανταχοῦ σιωπῶμεν, ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον τοῖς χρόνοις. ἢ τοῖς τόποις. ἢ τοῖς μεγέθεσιν. ἢ τούτων μᾶλλον μᾶλλον.

Υ πρόσεμα τοῖς χρόνοις λέγω, ἃ πρὸ ἀποβαίνει μᾶλλον πολλῷ χρόνου. ἡ δὲ ἢ τοῖς τόποις ἢ τοῖς μεγέθεσιν, ἐκ παραλλήλου κεῖται. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον σημαίνουσα τοιοῦτον. τοῦδε δὲ τῆν οὐσιῶν τῶν μὴ ἐχόντων ἀρχὰς, ὧν ὑμεῖς μέλλομεν πράττειν, ἔστιν δὲ ταυτὸν ἴδιον τῷ; τοῦδε δὲ τῆν οὐσιῶν τῶν μὴ ὄντων αἰτίων, ὧν ὑμεῖς μέλλομεν πράττειν, ἡ γὰρ οὐσία ἡ ἐμοὶ μὲν ὀφθῆν, αἴτιον δὲ οὐ τῷ μέλλοντος οὐ πράσσει πραχθήσεσθαι πολέμου, οὐκ ἴσχει ἀρχὴν οὐδ' ἔστιν αἴτιον, τῷ μέλλοντος ὑπ' ἐμοῦ πραχθῆναι, οὐ γὰρ ὑπ' ἐμοῦ ὁ τοιοῦτος πόλεμος πραχθήσεται, τοῦδε μὲν δὴ τούτων, οὐ χρὴ λέγειν. δῆλον γὰρ ὅτι ταῦτα πάντα τὰ οὐσιῶνια, οὐκ εἰσὶ κυρίως αἴτια, καὶ πρὸ αἴτια λεχθέντα, κατὰ χρηστικῶς δ' αἰτίῳ ὠδὶ τούτων χρωσαμένοις ὑμῶν. ἀλλὰ συμπεφώνηται.

Μ Η ΜΕΝ τοι γε οὐ τοῖς ἐχόντων τὰς ἀρχὰς τῶν ἰδίων ἡ οὐσία, εἰ μὴ γίνεται ἡ ὁρμὴ ἀφ' ἧς συμπέφωνται. τοῖς δ' οὐ μέλλει, ἢ ὡς πρὸ λέγει δημόκριτος. εἴδωλα καὶ ἀπορροὰς αἰτιώμενος. ὡς πρὸ γὰρ ὅταν τις κινήσῃ ἡ ὕδωρ ἢ ἀέρα, τῷ ἕτερον κίνησιν. παυσαμένου δ' ἐκείνου, συμβαίνει καὶ κίνησιν πρεῖσθαι μέχρι τινός, τῷ κινήσαντος οὐ παρόντος, οὕτως οὐδὲν κωλύει κίνησίν τινα ἢ ἄνθρωπον ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὰς ψυχὰς τὰς οὐσιωιαζούσας. ἀφ' ὧν ἐκεῖνα τὰ εἴδωλα φοιεῖ καὶ τὰς ἀπορροίας. καὶ ὅπου δὴ ἔτυχεν ἀφικνουμένας μᾶλλον αἰσθητὰς εἶναι νύκτωρ, διὰ ἡ μὴ ὑμῶν φόρεμα σάλεύεσθαι. ἀπὸ τραχυδέστερος γὰρ μᾶλλον ὁ ἀὴρ τῆς νυκτός, διὰ ἡ νηνεμοτέρας εἶναι τὰς νύκτας. καὶ οὐ τῷ σώματι ποιεῖν αἴσθησιν, διὰ ἡ τῷ μικρῶν κινήσεων τῆν οὐσίαν αἰσθάνεσθαι καθαίδοντας μᾶλλον, ἢ ἐγρηγορότας. αὗται δ' αἱ κινήσεις, φαντάσματα ποιοῦσιν, ἀφ' ὧν προσρῶσι τὰ μέλλοντα τοῦδε τῆν τοιούτων. καὶ διὰ ταῦτα συμβαίνει ἡ πάσθαι ἔνιοι, τοῖς τυχοῦσι καὶ οὐ τοῖς φρενιμωτάτοις. μεθ' ὑμῶν γὰρ ἐγίνετ' αὖ καὶ τοῖς σοφοῖς, εἰ θεὸς ἰῶ ὁ πέμπων.

Τ ὁ λεγόμενόν ἴδιον τοῦδε δὲ τῆν οὐσιῶν, τῆν ἐχόντων ἀρχήν τινα τῆν μελλόντων ὑπ' ἄλλου πραχθήσεσθαι, ἀλλ' οὐχ ὑφ' ὑμῶν, ὄντος δὲ τοῦ μέλλοντος πραχθήσεσθαι γένεσιν, μὴ ὅλως μὴ πέρῃ κατὰ πολὺ ὑμᾶν ὄντος, ἀλλ' ἐλῆς, τοῦδε γὰρ τῆν λεχθὲν τῆν πόρῃ ὄντων πραχθήσεσθαι μελλόντων ἕπεσθαι ὡς οὐ χρὴ λέγειν, τοῦδε μὲν δὴ τῆν οὐσιῶνια τῆν ἐχόντων ἀρχὰς, ὧν μέλλει ὁ γένεσιν πράττειν, τῆν γὰρ λεχθὲν τῷ γένεσιν πραχθήσεσθαι μελλόντων, οὐκ ἔστ' ἐμοὶ ἡ ἀρχὴ τῆς τούτων πράξεως, ἀλλ' ὠδὶ τῷ μέλλοντι ταῦτα πράξειν, ἐμοὶ λέγει τις ὅτι μὴ ταῦτα συμπέφωνται ἴδιον, ὡς πρὸ καὶ τὰ ἐχόντα ἀρχὴν τῆν μελλόντων οὐ πρὸ σοὶ πραχθήσεσθαι, τοιαῦτα οὐκ ἂν μᾶλλον, ἢ ὡς πρὸ λέγει δημόκριτος. εἰκῆνες γὰρ ἔλεγεν εἴδωλά τινα ἐμπλάττειν τοῖς αἰθερώποις. καὶ τούτων τὰ μὲν εἶναι ἀγαθοποιά, τὰ δὲ κακοποιά. ὥστε καὶ βλάπτειν εὐλόγων τυχεῖν εἰδώλων. εἶναι δὲ ταῦτα ἐπαδρμιγόν, μὴ λυσιθεωρητα μὲν, οὐκ ἄφθαρτα δέ. προσπαίσει τε τὰ μέλλοντα τοῖς αἰθερώποις, θεωρεῖν μέλλοις καὶ φωνὰς ἀκούσεσθαι. ὧν φαντῶν καὶ οὐ τοῖς ὕπνοις αἰσθανόμενά πως. λέγει δὲ οὗτος ὅτι οὐκ ἔδωλα χρὴ αἰτιᾶσθαι. ἔστιν γὰρ πολλάκις δῆλοι ταῦτα ψεύδη. ἀλλὰ κινήσεις τινές. ἀφ' ὧν κινήσεων χαμαιτυπουσέων τῆς ἀρχῆς, μὴ διὰ τῆν ὕπνων ἢ τῆν μακτηρίων οὐ τοῖς ὕπνοις προσπιπτόντων τῇ καρδίᾳ, αἰσθάνεσθαι μέλλειν γενέσθαι. πῶς δὲ κινεῖται μὴ χαμαιτύπτεται, ὕστερον ἀλλεξάσθω οὐ γὰρ τοῦδε δεῖται μόνου λόγου. ἔχρυσι γὰρ καὶ αἱ λόγοι μὴ αἱ πράξεις ἀρχήν τινα τῆν μελλόντων γενέσθαι. ὅτι δὲ αἱ μικραὶ κινήσεις οὐ τοῖς ὕπνοις μεγάλαι φαίνονται, ὕστερον πρότερον. σαφῶς δὲ πάντα κατὰ λέγει. διὰ οὖν ἡ φορεῖσθαι ταῖς κινήσεσι ὡς ἔτυχε, καὶ ἐμπίπτειν εἰς αὐτὰ τύχῃ, συμβαίνει προσρᾶν τὰ μέλλοντα μὴ τῶν φαύλους. εἰ δὲ θεὸς ἰῶ ὁ πέμπων, οὐ τῇ ὁμοίᾳ ἐλαελίπτειν αὐτά. τότε γὰρ μὴ γρηγορεῖν.

Ο Υ΄ΤΩ δὲ εἰκὸς τῶν τυχόντας προσρᾶν. ὑπὲρ δικαίως τῆν τοιούτων. οὐ φρενητικὴ, ἀλλ' ὡς πρὸ ἕρημος μὴ κενὴ πάντων. καὶ κινεῖσα κατὰ ἡ κινεῖν ἄγεται.

Κ καὶ ἄλλως αἰτίαν ἐπάγει. τῷ τίνες οἴονται οἱ τυχόντες τὰ μέλλοντα προσρᾶν, ἀλλ' οὐχ οἱ σοφοί. καὶ φησὶ ὅτι οὐ δικαίως τῆν τοιούτων κενὴ οὖσα, τῆν ἐκ φιλοσοφίας κατὰ λόγον θεωρημάτων, καὶ ὄρνιμος ἄλλως φρενητῆναι, φαδίως ἔστιν τῆν προσπιπτόντων ἄγεται. ἡ δὲ τῆν φρενῶν διάνοια τοῦδε πολλὰ κατανοεῖ, μὴ ἔστιν τούτων κενοῦται, οὐχ ὁρᾶται προσπίπτοντα. ὡς πρὸ γὰρ καὶ ἐγρηγορότες, αἱ σφόδρα διανοώμεθά τι, οὐχ ὁρῶμεν ἡν. παιζόντα, ἐκκρούει γὰρ ἡ μείζων

ἢ μᾶλλον οὐ πιστεύουσι φαντάσμασιν, οὗτος οὐδὲν κωλύει καί τινα φαντάσματα αἴτια εἶναι τῆι μὴ ὀμόρωι πράξει. ταῦτα δ' ἀφορίζει ἐνδὲ τῆι πράξει λέγεσθαι τὴν ὀφθῆναι πραχθεισομένων οὐ δεῖ μακρηγορεῖν ἀλλὰ σωτόμως. τὰ μὲν οὖν ὡς αἴτια ἐν σημείοις ταῦτα.

Γ Α' Δὲ πολλὰ συμπίπτουσι ἔοικε, μάλιστα δὲ, τά τε ἐναβρυτικὰ πάντα. καὶ ὧν μὲν οὐ αὐτοῖς ἡ ἀρχή. ἀλλὰ πολὺ ναυμαχίας καὶ τὴν πτῆσιν συμβαίνοντων δῆι. πολὺ γὰρ τούτων, ἢ αὐτὴν φόβον ἔχειν εἰκός. οἷ) ὅταν μεμνημένωι τινὸς τύχηι ἔξω γινόμενον. τί γὰρ κωλύει καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις οὕτω. μᾶλλον δ' εἰκὸς πολλὰ τοιαῦτα συμβαίνειν. ὡς πρὸ οὖν οὐ δὲ ἡ μνήμη πολὺ τῶν δὲ σημείων, οὐδ' αἴτιον τὸ παραχωρεῖν αὐτὴν, οὕτως οὐδ' ἱκανὸ τὸ ἀποδοῦναι ἐν ὑπνίοις τῶι ἐνύπνιον, οὔτε σημεῖον οὔτ' αἴτιον. ἀλλὰ σύμπτωμα. διὸ καὶ πολλὰ τῶν ἐνυπνίων οὐκ ἀποβαίνει. τὰ γὰρ συμπτώματα, οὔτ' ἀεὶ, οὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται. ὅλως ἐπὶ πλείω καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὀνειρώττει πολύ. διὸ πιμπλᾶται μὲν οὐκ αὐξῆι τὰ ἐνύπνια. οὐ δὲ γίγνεται τούτου χάριν. ἀναμένει μέντοι. ἡ γὰρ φύσις, ἀναμένει, ἀλλ' οὐ θεῖα. σημεῖον δὲ, σπάνιον γὰρ ἀγρύπνους αὔξεσθαι, προσεκτικοί εἰσι καὶ εὐθυέκφυοι, ὡς οὐ θεοῦ πίμπαντος. ἀλλ' ὅσων ὠ. πρὸ αὐξεῖ ἡ φύσις λαλος δῆι καὶ μελαγχολικὴ, παντοδαπὰς ὄψεις ὁρῶσι. δεῖ δὲ τὸ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ κινεῖσθαι ἐνδὲ τυγχάνουσι. ὡς πρὸ οἷοι. αὖτη ἃ μὴ ἀφορίζουσι αὐτὰ παίζουσιν, ὡς πρὸ γὰρ λέγεται, αὖ πολλὰ βάλος. ἄλλο τ' ἄλλοῖον βαλεῖν. καὶ ἐνδὲ τούτων, ἔξω συμβαίνει. ὅτι δ' οὐκ ἀποβαίνει πολλὰ τῶν ἐνυπνίων, οὐδὲν ἄτοπον. οὐ δὲ γὰρ τῶν σὺ τοῖς σώμασιν σημείων, ἢ τῶν οὐρανίων. οἷ) τὰ τῶν ὑδάτων καὶ τὰ τῶν πνευμάτων. αὖ γὰρ ἄλλη κυριωτέρα ταύτης συμβῆ κίνησις, ἀφ' ἧς μελλούσης ἐγίνετο, ἐν σημεῖον οὐ γίνεται. καὶ πολλὰ βουλευθέντα κωλῶς τῶν πραχθῆναι διότιοι, σκιλύθη. δι' ἄλλας κυριωτέρας ἀρχάς. ὅλως γὰρ, οὐ πᾶν γίνεται ἐν μελλήσει. οὐ δὲ ἐν αὐτῶι ἐν ἐσόμενον ἢ ἐν μέλλει. ἀλλ' ὅμως ἀρχάς τε λεπτὰς εἶναι. ἀφ' ὧν αὐξήσεται λόθη. ἢ σημεῖα πέφυκε ταῦτα τῶν ὧν γενομένων.

Α ἴσως δὲ ἐναβρυκατὰ τὰ ὑπ' ἄλλων πραχθησόμενα, καὶ ἁπλῶς ὧν μὴ ἔστιν οὐ ἡμῖν ἡ ἀρχή. πρὸ γὰρ οὐ ἐμοὶ ἀρχὴ τῆς μελλούσης οὐ πρὸ σοὶ γίνεσθαι ναυμαχίας ἢ πολέμου. ἀλλ' ὅμως συμβαίνει ἢ καθαρώτατα τὰ ἐλεῖν μ, ὅτι γίνεται οὐ πρὸ σοὶ πόλεμος, καὶ ἀποβαίνει ἔξω. καὶ γενέσθαι. ἢ ἢ μὴ αἰνιγματωδῶς. λέγω δὲ αἰνιγματωδῶς, ὅταν ἀπ' ἄλλου ἄλλο ἀποβῆ. οἷ) τί φημι. ἐβούλετο ἐμοὶ ἑταῖρος οὐ ὕπνῳ, ὡς ἀπίοιεν αὐτῶν γυνὴ τῆς μνηστῆρας λιπόντας καὶ ἐνδὲ μάχεις, ἔχοντας σὺν χερὶ σκορπίον. μετὰ δὲ ὀλίγας πύκας ἡμέρας ἐλυπήθη ὑπ' ἐκείνης τῆς γυναικός. εἰσὶν οὖν ἄλλοι μὲν οἱ μνηστῆρες, ἄλλος δὲ ἡ ἄρβατὴ λύπη. ἐμφαίνει δὲ αὖθις πῶς ἐσήμαινε συμπίπτοντα. καὶ φησίν. ὡς πρὸ γὰρ πολλάκις συμβαίνει μεμνημένοις ἐμὶ σωκράτης ἐλθεῖν σωκράτης, οὕτω καὶ ἰδόντα οὐ ὕπνῳ ναυμαχίαν, συμβαίνει γίνεσθαι ναυμαχίαν. καὶ ὡς πρὸ οὐκ ἔστι τῆς τοῦ σωκράτους ἀφέξεως αἴτιον ἡ μεμνῆσθαι ἐκείνου, ἀλλὰ συμβαίνει μεμνημένοις μ ἐκείνου παραγενόμενος, οὕτως οὐ δὲ ἡ οὐ ὑπνίου αἴτιον γίνεται τῆς ναυμαχίας. ἀλλὰ σύμπτωμα. καὶ δεῖ ἡ εἶναι συμπτώματα. τὰ πολλὰ τῶν ἐνυπνίων οὐκ ἀποβαίνει. ὅτι δὲ πολλὰ τῶν ζώων ἐνορᾶται, φύλετ. κωφοὶ γὰρ καὶ μωμένοι μενυείζουσιν. εἰσὶν οὖν τὰ ὄναρ θεόμενα. θεόπεμπτα μὲν οὐδαμῶς ὡς πρὸ ἔφαται. θεία μέντοι. ἡ γὰρ φύσις ἡμῶν θεία οὖσα, προορᾶ τὰ μέλλοντα. ὡς πρὸ ἔφαται. λέγω δὲ ὅτι ὅσων ἀνθρώπων ἡ φύσις ἔξει ὡς πρὸ ἐὰ λάλος καὶ μελαγχολικὴ, οὗτοι παντοδαπὰς ὄψεις ὁρῶσιν. ὡς γὰρ οἱ λάλοι πολλὰ λέγουσιν, οὕτω καὶ οἱ μελαγχολικοὶ δεῖ πρὸ πολλῶν κίνησιν ποιεῖσθαι. ἡ γὰρ μελαγχολία πνεῦμά τός ἔξει πολλοῦ καὶ σφοδροῦ κίνησις. καὶ δεῖ ἡ πολλὰ κινεῖσθαι, μᾶλλον ἐνδὲ τυγχάνουσιν. ὡς γὰρ οἱ ὁρίζοντες οὐχ οἱ αἱρπαίζουσιν, εἴτε σίφωνος ἐστ' ὅτι αὐξεῖν ἡ ἐμπνέμενος, ἀλλὰ πολλὰ, καὶ γὰρ τὰ ἐμπνέμενα πολλὰ, οὕτω καὶ οἱ μελαγχολικοὶ, δεῖ ἡ πολλὰς κινεῖσθαι κινήσεις, οἱ κινήσει γὰρ ἀεὶ ἡ οὐ τῇ καρδίᾳ αὐτὴν πνεῦμα μὴ αἷμα, πολλῶν ἐνδὲ τυγχάνουσι. καὶ ὡς πρὸ φασὶ λέγεται. ἐν πολλὰ βάλλοις, ἄλλο τ' ἄλλοῖον βαλεῖν, οὕτω καὶ ἐνδὲ τούτων. διὸ γάρ τις εἶπε τὸν ζάλλη, ἢ οὐδὲν λως αἰνδὲ τύχηι ἢ ἅπαξ. ὁ δὲ πολλοὺς, ἄλλο τ' ἄλλο μόριον ἀπάγειν τῆς ψυχῆς μετὰ βάλλειν. ὡς οὖν ἐνδὲ τούτων, οὕτω καὶ ἐνδὲ τῶν πολλὰς ὄψεις ὁρῶντον. ἀπάγειν γὰρ καὶ τούτοις πολλῶν ἐνδὲ τυγχάνειν. ἡ μὲν οὖν διαίρεσις αὕτη. ἡ δὲ λέξις ἡ ὁμοίοις θεωρήμασιν ἐνδὲ τυχεῖς ὄντες τούτοις, ἢ παρίλλησι. ἢ εἰκὸς λέγουσι τὰ ἐνδὲ τοῖς ὕπνοις ἐνδὲ τυγχανόμενα θεωρήματα, ὅμοιά ἐστι τοῖς αἱρπαζομένοις ὑπὸ τῶν ὁριζόντων. οὐκ ἀποβαίνουσι δὲ φασὶ πᾶν τὰ ἐνεόρατα, διότι οὐ πρόπων τῶν σημείων, τῶν μελλόντων γίνεσθαι οἱ τοῖς ἡμῶν σώμασιν, ὁρᾶμεν ἀποζόμενον. ἐνδὲ γάρ τις ὅτι βαδίζει εἰς ἐσόμενόν τόπον. καὶ ἰὼ ἔξω σημεῖον τῶ μέλλειν αὐτὸν ἐσιέναι. οὐ γενόσκει δὲ δεῖ ἡ γενέσθαι ἄλλῳ ταύτης κυριωτέρᾳ κίνησιν. διεγερθεῖσα γὰρ ἡ φύσις, ἐκ συμπέφυκε τοιχμους, ἀφ' ὧν ἔμελλε ἐσιέναι, οὐ γενόσκει. ἀλλὰ μὲν οὐ δὲ τὰ τῶν ὑδάτων σημεῖα πάντα ἀποβαίνει. ἔστι μὲν γὰρ σημεῖον βροχὴς ἡ ἔξω σελήνη σωτεταμένη. ἀλλ' ὅμως πολλάκις γενομένη οὐ βρέχει, δεῖ πρὸ βαίφυσης τὸν ἐμφὰς αἰθέρα μάσεως ἐπικράτειαν. πνεύματος δὲ σημεῖον ἔστι, ἡ μὴ ὁλόκυκλον φαίνεσθαι πρὸ σελήνην ἀλλ' ἡμίσειαν,

αἱ γοὺν μεθ' ἡμέραν, τουτέστιν αἱ σὺν τῇ ἡμέρᾳ γινόμεναι κινήσεις, ἂν μὴ σφόδρα μεγάλαι ὦσι καὶ ἰσχυραί, λανθάνουσιν γινόμεναι οὖν φησὶ καὶ σὺν τῇ ἡμέρᾳ τοιαῦται κινήσεις· ἀλλὰ δῆλόν ἐστιν ὅτι μὴ εἶναι μεγάλας, λανθάνουσιν ἡμᾶς· ἰσχυρὰς γοὺν ὡς εἴρηται πρὸ τῆς μεθ' ἡμέραν κινήσεων μεγάλων οὐσῶν, τῆς γινομένων σὺν τοῖς αἰσθητηρίοις πρὸ τῆς αἰσθητῆς· ἂν γὰρ μὴ ὦσι φησὶ σφόδρα μεγάλαι καὶ ἰσχυραὶ ἀλλὰ μικραὶ, λανθάνουσι· μεγάλων μὲν γοὺν οὐσῶν, οὐ γίνεται λύπη· μικρῶν δέ, γίνεται· τῆς γὰρ αἰσθητῆς αἱ κινήσεις μεγάλαι οὖσαι, ὑποδίζουσι αὐτάς· καὶ οὐκ ἐῶσιν αἴσθησιν ἐμποιεῖν· σὺν δὲ τῷ καθεύδειν δῆλόν ἐστιν ὡς ἀργεῖν τὰ αἰσθητήρια, καὶ αἱ μικραὶ μεγάλαι δοκοῦσι· ὅτι δὲ καὶ αἱ μικραὶ μεγάλαι δοκοῦσι, πιστοῦται ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· μικροῦ γοὺν ἥχου σὺν τῷ καθεύδειν γινομένου σὺν τοῖς ὠσὶ, δοκοῦμεν βροντᾶσθαι· ὅτι δὲ οὐκ αἱ ὑπὸ ἐδόκει, εἰ μὴ αἱ μικραὶ κινήσεις μεγάλαι ἐδόκουν σὺν τοῖς ὕπνοις· δοκοῦσι δὲ μεγάλαι δῆλόν ἐστιν ὡς ἀργεῖν τὰ αἰσθητήρια τότε ἀργεῖν.

Σ' ΓΡΕΓΕΙΡΟΜΕΝΟΙΣ δὲ ταῦτα φανερὰ ἔσται ἐν ᾧ χρόνῳ φησὶ τόπου.

Τ ουτέστιν ἐγρηγόρσι δὲ φανερὸν γίνεται, ὅτι ταῦτα πάντα μικρὰ ἔστιν· ἐγειρόμενος γοὺν ἔτι ἐχομένῳ ὕπνου, καὶ τῷ σὺν τοῖς ὠσὶ μικρῷ ἥχῳ ὅτι μικρός ἐστι, καὶ πρὸς μεγάλου σὺν τοῖς ὕπνοις δοκοῦντος, καὶ τῆς ἄλλων πάντων· ἅπασιν οὖν καταλήγει· πιστωσάμενος δὲ ὅτι σὺν τοῖς ὕπνοις αἱ μικραὶ κινήσεις δῆλοι γίνεται, λέγει ὅτι ταῦτα ἔστι καὶ σημεῖα τῆς μελλόντων ἡμῖν συμβαίνειν· τὸ γοὺν δοκεῖν σὺν τοῖς ὕπνοις μέλιττος ἀπογεύεσθαι, σημεῖόν ἐστι τῷ μέλλειν ἡμᾶς νοσῆσαι· ἀρχὴ γοὺν τῆς νόσου τὸ φλέγμα· καὶ ἐπεὶ πάντων αἱ αὐταὶ μικραὶ ὡς εἴρηται πολλάκις τῷ μεγέθει, τῇ δὲ ποιότητι καὶ τῇ δυνάμει μεγάλαι, καὶ αἱ τῆς νόσου αὐταὶ μικραὶ αἴσθησιν· ἀλλὰ μὴν τὰ μικρὰ δῆλα ἐστι, ὅτι σὺν τῷ καθεύδειν γίνεται δῆλα· καὶ αἱ τῆς νόσου οὖν αὐταὶ ἀρχαὶ σὺν τῷ καθεύδειν ἔσονται δῆλαι· εἰ δὲ ἔστι, φανερὸν ὅτι οὖσα τῆς σὺν τοῖς ὕπνοις σημεῖά ἐστι, τῆς μελλόντων ἡμῖν σὺν τῷ σώματι συμβαίνειν παθῶν· ἐγὼ γοὺν ἰδὼν σὺν ὕπνῳ ὅτι διαρχόμενος σὺν τινι τύπῳ βεβρεγμένῳ τῇ δυσώδει, μετ' ὀλίγας ἡμέρας νοσήσας· οἱ γοὺν παίζειν καὶ γλιχόμενοι νοσήσασί μοι διάδηλοι· ἰδὼν δή σημεῖον ἢ ἐμὲ πῶς ἐν βορβορώδει τόπῳ παρέλθοιμι τῆς νοσῆσαι με· διὸ ὁ προσέχειν χρὴ τοῖς τοιούτοις.

Π' ΣΤΕΙΡΕΙ· μικραὶ πάντων αἱ ἀρχαὶ, δῆλον ὅτι τῆς νόσου, καὶ τῆς ἄλλων παθημάτων· τῆς σὺν τοῖς σώμασι μελλόντων γίνεσθαι· φανερὸν οὖν, ὅτι ταῦτα ἀναγκαῖον σὺν τοῖς ὕπνοις εἶναι καταφανῆ μᾶλλον, ἢ σὺν τῷ ἐγρηγορέναι.

Ε' πεὶ οὖν φησι μικραὶ πάντων αἱ ἀρχαὶ, δῆλον ὅτι καὶ τῆς νόσου καὶ τῆς ἄλλων παθημάτων τῆς σὺν τῷ σώματι μελλόντων γίνεσθαι μικραὶ ἔσονται· ἔστι γοὺν λεῖπον· εἰ δὲ ἔστι φανερὸν ὅτι σὺν τοῖς ὕπνοις ἔσονται καταφανεῖς· ὡς γοὺν εἴρηται, τὰ μικρὰ ἡμῖν τότε δῆλα γίνεται· ὥστε οὐκ θαυμαστὸν εἰ αἱ μικραὶ κινήσεις σὺν τοῖς ὕπνοις, τῶν ἐσομένων αἴτιαι ἡμῖν γίνεται.

Λ' ΑΛΛ' μὴν καὶ εἴωθεν τῆς καθ' ὕπνον φαντασμάτων, αἴτια εἶναι τῆς οἰκείων ἑκάστῳ πράξεων, οὐκ ἄλογον· ὡς γοὺν μέλλοντες πράξειν καὶ σὺν ταῖς πράξεσιν ὄντες, ἃ καὶ πράττοντες διὰ συνεχείας πολλάκις τούτοις σύνισμεν καὶ πρόσομεν, αἴτιον δ' ὅτι προσδοκωμένου τυγχάνει ἡ κίνησις, ἀρχὴ τῆς μεθ' ἡμέραν ἀρχῶν, οὕτω πάλιν ἀναγκαῖον καὶ τὰς καθ' ὕπνον κινήσεις πολλάκις ἀρχὰς εἶναι τῆς μεθ' ἡμέραν πράξεων· διὸ καὶ προσδοκᾶσθαι πάλιν καὶ τούτων ἡμῖν διαίσιον· σὺν τοῖς φαντάσμασι τοῖς συνεχδρομοῦσι· οὕτω μὲν οὖν σὺν δέχεται τῆς εὐπνοίων οὔσας, καὶ σημεῖα καὶ αἴτια εἶναι

Ι τῶν τινα εἰσὶ τῆς εὐπνοίων σημεῖα, λέγει καὶ τίνα αἴτια· καὶ φησὶν ὡς πρὸ μέλλοντες πρᾶξαί τι, ἢ καὶ σὺν τοῖς ὕπνοις πράττοντες, διὰ συνεχείας τούτοις σύνισμεν, οὕτω γοὺν διὰ συνεχοῦμεν, ὡς μὴ ἄλλο τι ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ ἀπραγμάτως διαβαίνειν ὅπερ ἐπράττομεν, αἴτιον δὲ τῆς ὀρεξεως σὺν τοῖς ὕπνοις τὰ πραττόμενα ἡμῖν ἐγρηγορόσιν, ἢ προσδοποιεῖσθαι πῶς διαίσιον ἡμῖν ἐκὸ τῆς πράξεως, ὡς γοὺν τὰ πίπτοντα σώματα ἐκὸ τῆς πλάσεως σὺν τῇ πτώσει τοῖς νόοις, οὕτω καὶ προσδοποιησάμενα καὶ προσειληφότα διαίσιον, ἐκὸ τῆς ἐγρηγορόσιν κινήσεως, διὰ συνεχείας αὐτοῖς σύνεσιν, ὡς ὅταν ἐκὸ τούτων, οὕτω πολλάκις ἀναγκαῖον καὶ τὰς καθ' ὕπνον κινήσεις ἀρχὰς εἶναι τῆς καθ' ἡμέραν πράξεων· ὅσα γοὺν φανερόν ἐστι σὺν τοῖς ὕπνοις, πῶς διαίσιον ἐκὸ τὰς σὺν ἐγρηγόρσι, ἢ προμυθεύεταί τινος τῆς πρώτων, ταῦτα αὖτις λέγομεν· ἐς γοὺν ἐγρηγορότες πολλάκις διανοούμεθά τι, ὅπερ αὖτις ἡμῖν γίνεται τῷ ποιῆσαι ἢ πρᾶξαι ὑφ' ἕτερον ἄλλο τι δυνηθῆναι, οὕτω καὶ σὺν τοῖς ὕπνοις ὑρισμοῦσα ἢ διαίσια, ἐκ τῆς σὺν τῇ καρδίᾳ τούτων διανοεῖται ἄλλο τι· ἢ φαμὲν ὅτι τῷ πραχθέντος αἴτιον ἢ φασὶ· ὅτι δὲ ἐκὸ ἄλλων τινῶν συμβαίνει ἡμᾶς ἄλλα διανοεῖσθαι, δῆλον· ἰδὼν γὰρ πολλάκις λύραν, διανοήθη σωκράτην· καὶ σωκράτην, τείτωνα· καὶ οὐ δὴ ἢ τινὸς αἴτιον ἐκεῖνο φαμὲν εἶναι ἢ αἰτιατόν· ἐπεὶ καὶ τῶν αἴτιον ὧν τῷ πυρὶ τῷ, ἄλλος ἔστι παρὰ ἢν πυρετὸς· καὶ ἐγὼ δὲ πολλάκις σὺν ὕπνῳ ῥόδα λαμβάνειν ὠνοῦν, μεθ' ἡμέραν ἔλαθον παρόντων ὧν· τὰ δὴ ῥόδα αἴτιον καὶ αὖ ἐκὸ τῶν ῥόδων λέγομεν· ἔστιν οὖν ὡς πρὸ ἢ σὺν τοῖς καθ' ὕπνον πρᾶξις, αἰτία τῆν σὺν ὕπνῳ γινομένων

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ' ΥΠΝΟΝ ΜΑΝΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΔΕ τῆς μαντικῆς τῆς διὰ τοῖς ὕπνοις γινομένης καὶ λεγομένης, συμβαίνει ἐκ τῆν αὐτῶν, οὔτε καθ' ἑαυτὰς φέρεσθαι φάσει, οὔτε πιστεύειν. ἡ μὲν γὰρ πάντας ἢ τοὺς πλείστους λαμβάνει ἔχειν τι σημεῖον, τὰ αὐτὰ παρέχεται πᾶσιν, ὡς ἐκ ἐμπειρίας λεγόμενον. καὶ ὅτι δὲ οὐκ εἰκῆ ἐστὶ τὸ μαντικὸν διὰ τοῖς ὕπνοις, οὐκ ἄπιστον. ἔχει γάρ τινα λόγον. διὸ καὶ τοῖς τῆν ἄλλων αὐτῶν ὁμοίως αὕτη ὑπάρχειν. ἡ δὲ μάλιστα αἰτίαν λέγειν ὁρᾶν, καὶ ἣν αὐ γίνεται, ἐκ δὲ ἀπιστεῖν ποιεῖ. τό, τε γὰρ θεὸν εἶναι ἢ πάντα, πρὸς τῆ ἄλλῃ ἀλογίᾳ, καὶ ἡ μὴ τοῖς βελτίστοις καὶ φρονιμωτάτοις, ἀλλὰ τοῖς τυχοῦσι πίστευειν, ἄτοπον. ἀφαιρεθείσης δὲ τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ αἰτίας, οὐδὲ μάλα τῆν ἄλλων λόγος εἶναι, φαίνεται αὐτῆς. ἡ γὰρ τοῖς ἐφ' ὑρακλείαις σήλαις, ἢ τῆν ὑπὸ Σαρδόνα προσρᾶν τινας, ὑπὸ τῶν θεῶν εἶναι δόξειεν ἂν συμβαίνειν, ὑφ' ὧν τούτων οὐδὲν αὐτῆς. ἀπάγει δ' ὅλως τὰ ὑπνία, ἢ ἄπρα εἶναι, ἢ σημεῖα τῆν γιγνομένων, ἢ συμπτώματα, ἢ πάντα, ἢ οὐδὲ τούτων. ἢ οὐ μόνον. λέγω δ' ἄπρα μὲν, οἷον τῶν συλλαβῶν τῆς ἐκ λέκτου ἡ ὕλιν. καὶ ἡ νόημα τῆς πυρὸς τῆς πυρίωσιν. σημεῖον δὲ τῆς ἐκ λείψεως, τὸ, ἡ ἀσβόλου εἰσελθεῖν. οἷον δὲ ξανθότητα τῆς χλωρότητος, τῆς πυρίωσιν. σύμπτωμα δὲ ἡ βαδίζοντος, ἐκ λέξεως ἡ ὕλιν. οὔτε γὰρ σημεῖον τῆς ἐκ λέξεως τῆτ' ἔστιν, οὔτε ἄπτον. οὐδ' ἐκλείψεως βαδίζειν. διὸ τὰ συμπτώματων οὐδὲν, οὔτε ἀεὶ γίνεται, οὐθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

Μ ιτὰ δὲ καὶ τοῖς ὑπνίοις αἴτιός τίς ἐστι καὶ τοῖς διὰ τοῖς ὕπνοις μαντικῆς. λέγεται δὲ μαντικὴ, ὅταν ἡ προμαντεύεσθαι καὶ προγνώσεως, ἃ μέλλομεν ποιεῖν ἢ πράττειν ὕστερον παρὰ τῆν ὑπνίων. ἀπὸ γὰρ τῆν ὑπνίων προμαντευόμεθα, ὅτι ἡ δὲ τι ἡμῖν συμβήσεται. τοιοῦτος δὲ τῆς μαντικῆς οὔτε καθ' ἑαυτὰς φερομένοις ἐφάλοις, ὡς μὴ ἐχούσης τι σημειώδες ἢ προμάντυμα τῆν μελλόντων γίνεσθαι. πείθει γὰρ ἡμᾶς ἡ πεῖρα τῆν καθ' ἕκαστον γινομένων, ὡς ἔχει τί σημειῶδες. οὔτε δεῖ πάλιν πιστεύειν, ὅτι τὰ ὑπνία αὐτὰ ἐστὶ πάντων τῆν μελλόντων γίνεσθαι. ἀλλὰ τούτων τινὰ μέν ἐστιν ἄπτα. τινὰ δὲ σημεῖα. τινὰ δὲ συμπτώματα. τίνα δὲ τούτων ἄπτα, καὶ τίνα σημεῖα, καὶ τίνα συμπτώματα,

Ν αὐτὸς προελθὼν ὄψεῖ. εἰπὼν δὲ ὅτι καὶ ἡ, ὅτι δὲ ὑπνία εἶναι πᾶν μαντικὸν διὰ τοῖς ὕπνοις, ὑπῆρχε γὰρ, διὸ καὶ τοῖς τῆν ἄλλων ὑπνίων ὁμοίως αὕτη ὑπάρχειν. ἔστι δὲ ἡ τοῖς ἴσον τῷ, περὶ πάντων. καὶ ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον δυνάμει τοιοῦτον. ἐπεὶ γὰρ ὑπνία τῆν ὑπνίων ἔχουσι σημειῶδες τί, ὑπῆρχε ἂν ὅτι καὶ ὅλως πάντα τὰ ὑπνία τοιαῦτα τυγχάνει. καὶ οὐδὲν ἔστιν ὑπνίον ὃ οὐκ ἔχει τί σημειῶδες. ἀλλὰ ἡ μὲν ἔχειν τινὰ σημειῶδες, σήλον. ἡ δὲ μὴ λέγειν αἰτίαν ἀλόγους πῶς ἔχον συμβαίνει, ἀλλ' ἀποφαίνεσθαι ὅτι θεός ἐστιν ὁ ταῦτα πέμπων, ἀπιστεῖν ἡμᾶς ποιεῖ. ἄλογον γὰρ ἡ ἐν θεοῖ, ὡς ἐπ' ἐνίων μόνον ὁρᾶν, αὐτὸς γὰρ ἔστι ἡ ἀεὶ νοοῦν ἢ ἡ ἀεὶ νοῦμενον, ὡς τοιαῦτα ἢ κατάγειν καὶ κατ' αὐτόν. ὅτι δὲ θεοῦ ἀφαιρεῖ τὸς οὐδὲν ἄλλο φαίνεται βέλτιον, οὐκ ἄδηλον. ἡ γὰρ προσρᾶν ἡμᾶς τινὰ πράγματα, ἃ μέλλει συμβαίνειν τοῖς οἰκοῦσι τὰ τοῖς ἡρακλείαις σήλαις ἢ τὰ βερενθίκεια, ὑπὸ θεῶν ἡμᾶς ἔστι ἡ λέγειν ἡ αὐτὸν τοῦτο. ὅτι δὲ ἐπιφορεμὴ τῆ ἑτέρᾳ σημεῖον ἔστιν ἐκλείψεως, σήλον. οὕτω γὰρ ἢ λέγομεν σημεῖον δὲ ὅτι ἐκ λείπει. ἢ γὰρ ὁ ἥλιος ὑπεσήλθετο.

Α" ΡΑ δῶν εἰσι τῆν ὑπνίων, τὰ μὲν, ἄπτα εἶναι. τὰ δὲ, σημεῖα. διὸ τῆν ποιεῖ ἡ σῶμα συμβαινόντων. λέγουσι γοῦν καὶ τῆν ἀκρῶν οἱ χαρίεντες, ὅτι δεῖ σφόδρα προσέχειν τοῖς ὑπνίοις. ἄλογον δὲ οὕτως ἐπολαβεῖν, καὶ τοῖς μὴ τυχοῦσι μὲν, σκεπτομένοις δέ τι καὶ φιλοσοφοῦσιν. αἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν γινόμεναι κινήσεις, ἂν μὴ σφόδρα μεγάλαι ὦσι καὶ ἰσχυραὶ, λανθάνουσι παρὰ μείζους τὰς ἐγρηγορικὰς κινήσεις. οἷ δὲ τῷ καθεύδειν, τούναντίον. καὶ γὰρ αἱ μικραὶ, μεγάλαι δοκοῦσι εἶναι. δῆλον δὲ ὡδὶ τῆν συμβαινόντων κατὰ τὸν ὕπνους πολλάκις. δοκεῖ γοῦν καίεσθαι καὶ βρέχεσθαι, μικρῶν ὄντων οἷ τοῖς ὠσὶν γινομένων. καὶ μάλιστα καὶ γλυκέων χυμῶν ἀπολαύειν, ἀκαιρωλοῦ φλέγματος ἀποῤῥέοντος. καὶ ἐαδίζειν δῆθ' πυρὸς, ἢ θερμαίνεσθαι σφόδρα, μικρᾶς θερμασίας περί τινα μέρη γινομένης.

Τ ὸ τῆς λέξεως καταλλήλου τοιοῦτόν ἐστι. τῆν οὐνυπνίων τὰ μὲν ἐστιν ἄπτα, τὰ δὲ σημεῖα. ἄπτα μὲν ἔγε φασί τινα, οἷν διάνοιαν ὡδὶ τὰς οὐδρηγέσας ἐφίστησιν, ὑπομένοντα τί τινος τῆν πρώτων. τί δὲ τῆτό ἐστι μιᾶς ὥρας γνωσόμεθα. σημεῖα δὲ, δι' ὧν παρίστατου σωματικὰ πάθη ἢ ψυχικά. εἰπὼν δὲ τὰ προσηχῶς ῥηθέντα ἐπῆγαγεν. ἄλογον δὲ οὕτως ὑπολαβεῖν καὶ τοῖς τυχοῦσι μὲν, σκοπουμένοις δέ τι καὶ φιλοσοφοῦσιν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον, οὐ μόνον τοῖς ἰατροῖς πρόσκειται σφόδρα προσέχειν τοῖς οὐνυπνίοις, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν τοῖς τυχοῦσι καὶ φιλοσοφοῦσι περί τινες. ἀλλὰ πῶς οἱ τῆ νυκτὶ γίνεσθαι κινήσεις τινὲς, δι' φλέγματος καταῤῥύσεις καὶ ἄλλα τινὰ, ἃ λέγομεν εἶναι σημεῖα τῆν μελλόντων συμβαίνειν ἡμῖν. οἱ δὲ τῆ ἡμέρᾳ οὐ γίνεται. φησὶν ὅτι γίνεται καὶ οἱ τῆ ἡμέρᾳ.

αἱ γοῦν

καὶ εἰς ὕπνον φέρεσθαι πάσχομεν τι. ἀλλ' ἔστι ἡ λεγόμενον, ὅτι ἃ πάσχομεν ἐγειρόμενοι, ὅταν ἡ ἔγερσις γίνηται πλησίον τῆς καταφορᾶς. δεῖ δὲ καὶ αὐτὴν τὴν πρώτην ὥραν γίνεσθαι ἡ καταφορά, ἵνα ἡ ἔγερσις γίνηται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὥρας, ἢ ἐν τῷ τέλει, ἢ ὅλως σύντομος. αἱ γὰρ λύσεις καὶ ὑπνώσεις τῆς ἀρχῆς γίνονται ἐμφανῶς αὐτὸν τὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἴρηται σωτόμως, ὁρᾶ τὰ εἴδωλα πρὸ ὀμμάτων. ἀ γὰρ βλέπει ἐν τῷ ὑπνῳ, ἐγρηγορὼς μὴ προσέχων οὐκ αὐτὰ, ὥσπερ καὶ ὁ λόγος τὸν δὲ ἦν χαίρειν. εἰ γὰρ μὴ καταπλήξει ἡ παρόδια, ὁμως αἱ κινήσεις αὐτῶν ἔτι ἐμμένουσιν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς. ὥστε εἰ μὴ ἦσαν κινήσεις καὶ ἔσωλα τῶν αἰσθητῶν ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις, οὐκ ἂν σωίβαινε ὑμᾶς ὁρᾶν σωκράτη, ἐὰν οὗτος λῶ ὁ ἐρώμενος ἐν ὕπνῳ, μὴ παρόντος σωκράτους. ἀλλὰ μὴ εἶναι τὰ εἴδωλα ὑπὸ πνος ἐγρηγόρτες, μὴ πάμπαν μὴ ἀκινήτως διακλίψαντες, ἐνέδωλα εἶδον ἐν ὕπνοις αὐτῶν ἱστάμενα. ταῦτα δὲ ἦν ἐν αἱ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀεὶ τῶν αἰσθητῶν κινήσεις. ταῦτα εἰ ποιεῖ, συμπροαίρεσίν λίσουν, ἔστι ἡ ἐνύπνιον φάντασμα ἐν ὕπνῳ. ἡ δὲ ἐν ὕπνῳ ἐπιπαγίη, ἐξῆ ἡ μὴ τὰ εἴδωλα ἀπὸ ὁρῶσιν, ἀ πάμπαν ἐν σκότει διαβλέποντες, εἶναι μὲν φαντάσματα, οὐκ ἐνύπνια δέ. ἡ γὰρ ἐγρηγόρσει φαντάσματα οὐκ ἐνύπνιον. ἀλλὰ ἡ ἐν ὕπνῳ φαινόμενον φάντασμα, τῷ τόδε ἐνύπνιον. οὔτε οὕτω τὰ ἐρεμίαι εἴδωλα καὶ φαντάσματά ἐσιν ἐνύπνια. οὔτε ἄλλό τι φαινόμενον, λελυμένον τοῦτ' ἐστὶν ἐν ὑρχουσῶν τῶν αἰσθήσεων. ὁρῶμεν γὰρ φαντάσματά τινα ἐν ὑρχουσῶν τῶν αἰσθήσεων. ἄπὸ οὐ φαμὲν ἐνύπνια. ἀλλὰ μὲν οὐ δὲ πάντ ἡ ἐν ὕπνῳ φαντάσματα ἐνύπνια ἐστίν. τὰ γὰρ φαινόμενα ἐν τῷ ὕπνῳ, ὅταν μὴ καταλάβωμεν ἡ κύριον καὶ ἡ ἐπικεῖσα, φαντάσματα μὲν ἐσιν, ἐνύπνια δὲ οὔ. εἰ πὸν δὲ ὅτι οὐ δὲ πάντα τὰ ἐν ὕπνῳ φαινόμενα φαντάσματα ἐνύπνια ἐσὶ, τάδε ταῦτά ἐστι λέγω. ὅτι ἀ φόφοι ὧν αἰσθάνεται τις καθεύδων, μὴ ἡ φῶς, καὶ εἰ χυμοὶ, ταῦτα οὐκ ἐσὶν ἐνύπνια. οἱ γὰρ ὑπνωτῆοντες μὴ μεταξύ ὄντες τῆ ἁπλῶς χρηγορῶντος μὴ ἁπλῶς κοιμωμένου, ἀπό τις φοφῆ, ἢ φῶς κρατῶν διόρχεται. αἰσθάνονται μὴ τὸ φῶς μὴ τὴν φόφον. δοκοῦσι δὲ οὐ ἐνέρω τούτων αἰσθάνεσθ. ὥστε μὴ φλλαὶ ἐγρηγόρτες λέγουσι πρὸς αὐτὸν, σὺ φοφῆς. σὺ ἡ φῶς καταλάμπεις. μᾶ ἦν ἴλιον ἐδόκουν ὅτι ἔναρ ταῦτα ἐρῶ. τάχα δὲ οὐκ ἔναρ ὧδ αὐτὰ ἀλλ' ἀληθῆ. αἰσθάνονται δὲ τούτων καθεύδοντες μὴ οἷ. πρόρρω. πῆ γὰρ αἰσθάνονται. ὡς γὰρ ἔχει ὁ ἁπλῶς ἐγρηγορὼς πρὸς ἡ πῆ ἐγρηγορότα, οὕτω μὴ ἡ ἁπλῶς αἴσθησις πρὸς τὸ πῆ αἴσθησιν. ἀλλὰ μὴ πολλοὶ καθεύδοντες πῆ μὴ ἔχοντες δὲ παντελῶς κεκλεισμένα τὰ βλέφαρα, ἀλλ' ἠρέμα μὴ ὀλίγον ἀνεῳγμένα, καὶ ὁρῶντες ἡ τῆ παρακειμένου λύχνου φῶς, ἐγρηγόρτες δὲ οὐδὲν ἐγνώρισεν ἡ τῆ λύχνου ὄν. ὅπερ οὐκ ὡς λύχνου οἰόμεζον ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς οἰνύπνιον, μὴ καθεύδοντες γὰρ, οὐ γὰρ ἁπλῶς καθεύδουσιν, ἀλλὰ πῆ νομίζοντες δὲ καθεύδειν, δοκοῦσι ὅτι ἅπερ ὁρῶσι μὴ ὅλως ἅπερ φαντάζονται, οἱ ὀπτικὰ εἰσιν, μὴ ὅταν οἰνύπνια. καὶ ἀλεκτρύόνων φωνῆς ἀκούοντες, καὶ νομίζοντες, ὅτι οἰνύπνιόν ἐσιν, ἐγρηγόρτες ἔδοξεν ἡ ἀλεκτρυόνα. καὶ οὐδὲν ἐγνώρισεν ὅτι οὐκ οἰνύπνιον ἡ φαινόμενον, ἀλλὰ φάντασμα. ταῦτα δὲ ὅτι οὕτως ἔχει, ἴσμεν οἱ παρόμοιοι μεμαθήκειν τῶν τοιούτων. οἱ δὲ ἀπόκειμένοι οἱ τῷ ὑδωτάδαι, ὅτε ὑπνώτῆουσι. πολλάκις οὐ μεμαθήκουσιν ἐγρηγόρτες, ὅτι ἀπόκειμένοι ἔδοξεν. ἀλλὰ ἀγνοοῦσιν. ὥστε δῆλον ὅτι ἐπεὶ ἀφοκειμένοι οὐ μεμαθήκουσιν, οὔτε ἁπλῶς χρηγορῶσιν. ἐμεμαθήκουσι γὰρ ἂν. οὔθ' ἁπλῶς ὑπνώτῆουσιν. οὐ γὰρ ἂν ἀπεκείμεθα. ἀλλὰ πῆ ὑπνώτῆουσι, καὶ πῆ χρηγορῶσιν. ἀληθὴς δὲ οὗτος ὁ παρὰ τὰ φαντάσματα λέγων τὰς κρίσεις, διὸ ὧν οὐ ὕπνῳ κείμεθα, ὅτι τῷ ὅπερ ὁρᾶν οὐκ ἔστιν οἰνύπνιον. σαφῆ δὲ ταῦτα ἐξῆς. εἰ αντίωσιν δὲ ταῦτα λέγω ἡ ὁρᾶν οἰνύπνιον καὶ μὴ ὁρᾶν. ἡ γὰρ μὴ ὁρᾶν οὐ αὐτὸν τῷ ὁρᾶν.

τέλος τῆς σχολίων εἰς ἡ περὶ ἐνυπνίων ἀριστοτέλους.

λου ἐώρακε καὶ διενοήθη· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο κωλύσει. οὐδὲ γὰρ ἐσθίοντος καὶ αἰσθανομένου φησὶν, ὅτι ἔστιν οὐκ
» ἔστι κωλύσκος, ἀλλ' ἐσθίοντος κωλύσκου. ἡ δὲ, ἐὰν μὴ παντελῶς κατέχηται ὑπὸ τοῦ αἵματος, ὡς διὰ τοῦτο ἐμπέπτωκε τῷ, ὅτε δὲ καθεύδει τοῦτο οὐκ ἔλεγεν κωλύσκει· ἡ κύησις. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἐξῆς τῆς λέξεως τοιοῦτον. ἐὰν μὴ παντελῶς κατέχηται ὑπὸ τοῦ αἵματος, ᾗ δοκεῖ ἡ ὄμοιον αὐτὴν εἶναι ἡ ἀληθές, ὥσπερ αἰσθανόμενος τούτου κινεῖται ὑπὸ τῆς κινήσεως τῆς ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις, οὕτω καὶ τὸ τε κινεῖται ὡς περ αἰσθανόμενος. ᾗ ὥσπερ ἡ κυέσης αἰσθανομένης, εἰ μήτι συμβαίνοι τοῦτο ἀπατᾶται, οὕτως οὐδὲ ἐνταῦθα· ἐὰν δὲ οὕτω κατέχηται, ὥστε ἡ ὄμοιον ᾗ ἡ ἐσθίοντι δοκεῖ ὅτι αὐτὸ ἔστι ἡ ἀληθινὸν, οὐ κινεῖται ὑπὸ τῆς ἐσθίοντος, ὡς αἰσθανόμενος ᾗ φόβου τινὰ ἐγρηγορὸς, ἀλλ' ὡς ἀναίσθητον. ὅταν γὰρ ὡς ὀρεῖ μετ' ὀλίγον μὴ κατέχηται, οὕτω οὕτως ἔστιν ἐγρηγορὸς, ὡς τὰ ἁπλῶς ᾗ κυέσης ἐγρηγορότα. οὔτ' αὖ πάλιν καθεύδον, ὡς τὰ ἁπλῶς καθεύδοντα. ἀλλὰ μεταξύ ἐγρηγορότος ᾗ καθεύδοντος. ἡ δὲ λεγόμενος ὑπὸ τῆς ὑπὸ ζολῆς τῷ δακτύλου οὐ τῷ ὀφθαλμῷ, οὐχ ὡς ἀληθὲς ἔλαττον. ποῦ γὰρ ἐκὼς ἢ ὄμοιόν ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ὑπὸ ζολὴ βαλόντα ἡ τὸ δάκτυλον ὡς ἐν ὀφθαλμῷ, λαμβάνει ὅτι ὑπέβαλεν ἢ ὑπέζαλεν· ἀλλ' οὕτως ἔλαττον ἔοικε λόγου δυνάμει λέγειν, καθάπερ ὅτι ὑπέβαλέ τις ἐν δακτύλου αὐτῷ. λέληθε δὲ αὐτὸν ὅτι ὑπὸ βέβληται. ὡς οὖν ἐπὶ τῇ τοῦ δακτύλου ὑπὸ βολῇ, οὕτω φησὶ καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις. ἐὰν μὲν αἰσθάνηται ἡ κύεσις καὶ ἐπὶ κείνοις, ἔστιν ἃ δ' ἔστιν ὡς ἔφηται ἢ διαίσια, ἡσυχῇ δὲ ἢ διαίσια καὶ ἐγρηγορότων καὶ κοιμωμένων, ἐπιβάλλει τοῖς προσκρούσει ὄψεις, ἐὰν μὲν δὴ αἰσθάνηται ὅτι καθεύδει, καὶ πρὸς τοῦτο ἄσθησιν ἴσχει τοῦ παθους, τοῦτ' ἔστι τοῦ ὀνείρου, οὗ ᾧ πάθει ἔστιν ἡ αἴσθησις τοῦ αἰσθητικοῦ, τῆς γὰρ αἰσθητικῆς ψυχῆς ἡ αἴσθησις καὶ ἡ ὄρεξις, τὸ τοῦτο τῷ πάθει τότε γίνεται, φαίνεται μέν. λέγει δὲ ὅτι οὐκ ἔστι ἡ φαινόμενον κωλύσκος. ὅτι δὲ φιλάκις ὁρῶντες ὀνείρατα, λέγομεν ἔτι ὑπνώττοντες, ὅτι τοῦτ' ὄναρ ὁρῶ οὐκ ἔστιν ὀνείρατον, δῆλον τοῖς προσέχουσι. ἐστέον δὲ ὅτι τινὰ μὲν τοῦ αὐτηγράφου ἔχουσι. ᾗ τὸ ὡς ἡ αἴσθησις τοῦ αἰσθητικοῦ. τινὰ δὲ καὶ τοῦ πάθους τὸ ὡς ἡ αἴσθησις τοῦ ὑποκειμένου. καὶ τῆς μὲν προτέρας γραφῆς ἡ διαίσια ὅδε ἔφηται. ὀξὺ ταύτης δὲ εἴη ἂν λέγων πάθος ὑποκείμενον ἡ ὀνείρατον, οὗ ᾧ ἡ αἴσθησις. τούτου γὰρ τοῦ ὀνείρατος οἱ τοῖς ὕπνοις αἰσθανόμεθα. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενος καὶ ἐπὶ ταύτης ᾗ ὑπὸ ἐκείνης ἡ αὐτό.

Ο" ΣΙ ΔΕ ἀληθῆ λέγομεν, καὶ ἆρα κινήσεις φαντασικαὶ οἱ τοῖς αἰσθητηρίοις, δῆλον ἐκ τῆς προσοχῆς πειρᾶται μεμνῆσθαι ἃ πάσχομεν, καταφρονούμενά τε καὶ ἐγειρόμενα. οἱ ἴσοτε γὰρ τὰ φαινόμενα ἐσθόλα καθεύδοντι, φωράσει ἐγειρόμενος, κινήσεις οὔσας οἱ τοῖς αἰσθητηρίοις. οἷόν γὰρ τὴν πεωτοβόαν, ᾗ πέμπαν διαζλίφουσιν, αὖθι σκότος, φαίνεται ἐσθόλα πολλὰ κινούμενα. ὥστ' ἐγκαλύπτεσθαι πολλάκις φοζουμένους. ἐκ δὴ τούτων ἀπίστων συλλογίζεσθαι, ὅτι ἔστι ἡ εὐπνία, φαντασμά ἐστι, καὶ οἱ ὕπνῳ. τὰ γὰρ αὖπη λειχθέντα ἐσθόλα, οὐκ ἔστιν εὐπνία. οὐδ' ὅτι ἄλλο τι λυμαίνεται τῇ αἰσθήσει φαίνεται. οὐδὲ ἡ οἱ ὕπνῳ φαίνεται πάντα. πρῶτον μὲν γὰρ, οἷόν τις συμβαίνει αἰσθάνεσθαι πᾶν, καὶ ἡδέων καὶ φαυλων. καὶ χυμοῦ καὶ ἁφῆς. ἀθηνικῶς ἐστι καὶ δὴ πορρωθεν. ὅδε γὰρ οἱ τῷ καθεύδειν ζλίπος τις, ὃ ῥῆμα ἐώρων φάσ τῷ λύχνου καθεύδοντος ὡς ἔφατο, ἐπιγερθέντος δ' ὑπὸ ἐγωάρισεν ἡ τῷ λύχνου ὅτ. καὶ ἀλειξύσεσι καὶ κυνῶν φωνῶν ῥῆμα ἀκούοντες, ἐξεφάς ἐγερθέντες ἐγνώρισεν. οἵοισι δὲ καὶ ἀποκείσονται ὁρωπόμενοι. οὐδ' ἔχεται γὰρ τῆς ἐγρηγορέναι καὶ καθεύδειν ἁπλῶς, ἐστὸν δ' οὐ παίρχοντος, ἐκτὸν δ' οὐ πη ὑπάρχει. ὧν οὐδὲν εὐπνίοις φαίνεται. οὐδ' ἔσται δὴ οἱ τῷ ὕπνῳ γίνεσθαι ἀληθῆς εὐπνίας, παρὰ τὰ φαντασματα. ἀλλὰ ἡ φαίνεται ἡ ἀπὸ τῆς κινήσεως τῆν αἰσθημάτων, ὅταν οἱ τῷ καθεύδειν ᾖ, ᾗ καθεύδει. τοῦτ' ἔστιν εὐπνίον. ὅδε δὲ πᾶν συμβαίνειν, ὥστε μηδὲν εὐπνίον κατὰ τὸν βίον ἐωρακέναι αὐτὸν ἐν μὲν οὖν ἡ τοιοῦτόν ἔστι, συμβαίνει δ' ὅμως. καὶ τοῖς μὲν, ὅλως διετέλεσεν. οἷοις δὲ προσελθούσης τῆς ἡλικίας ἐγένετο, πρότερον οὐδὲν εὐπνίον ἐωρακόσι. ἡ δ' ἄπτεσθαι τῷ μὴ γίνεσθαι, παραπλήσιον φαίνεται τῷ ὠδὶ τὴν πεοδίον καὶ μεδὰ πλὼ φοφλιώ. ὅσοις γὰρ ἔζεστιν ἐν τόπῳ σωύσκειν ἡ φύσις, ὥστε πολλῷ ἐμπίπλειν αὐτὸν μίασμα πρὸς τὸν αἰῶ τόπον. ἡ πόλις καὶ τὰ φθορὰ οὐ ποιεῖ πολλὴν κινήσεως, οὐλότητος τούτοις οὐδὲν φαίνεται φάντασμα. προϊούσης δὲ τῆς ἡλικίας, οὐδὲν ἄτοπον φαινῶσι ἐνυπνιον. μετὰ βολὴς γὰρ τινος γινομένης, ἡ καθ' ἡλικίαν ἡ κατὰ τὸ πάθος ἀναγκαίως συμβῆναι πλὼ ἐναντίωσιν ταύτην.

Κ πήσεις φαντασικὰς αὐτὸν λέγει τὸν τύπον, τὸν ἀφ' τῆν αἰσθητῆν οἱ τοῖς αἰσθητηρίοις, καὶ δι' αὐτῆν ὡς ἐν πρῶτον αἰσθητήριον πλὼ καρδίαν ἐπιμερούσης. ὑπὸν δὲ ὅτι γίνεσθ τὰ εὐόπνια ἀφ' τ' ἐσθόλων ᾗ τ' τύπων, τῆν οἱ τῷ πρώτῳ αἰσθητῷ, ὕλης δὲ ζητεῖν ἐ ὅλως ἐστὶ τύποι τῆν αἰσθητῶν οἱ τῇ καρδίᾳ πιστοῦται ἐξῆς λέγω δὴ ἐν εἶναι τύπους καὶ ἐσθόλα οἱ τῇ καρδίᾳ, ἀφ' τ' συμβαινόντα τοῖς ἄλλοις αἰσθητηρίοις. ἐ γὰρ ἐστὶ οἱ τοῖς ἄλλοις αἰσθητηρίοις ἐσθόλα, πολλῷ μᾶλλον οἱ ᾧ πρώτῳ. ἀφ' οὗ ᾗ τοῖς ἄλλοις ἐν εἶναι τὰ δ' πια κῆται. δῆλον οὖν φησὶν ὅτι ἐστὶ, ἐὰν μὲν προσέχωμεν πειρᾶται μεμνῆσθαι, ἃ πάσχομεν καταφρονούμενά τε ᾗ ἐγειρόμενα. ᾗ ἃ λέγει, ὅτι ᾗ ἅμα φθαρτὰ καταφρονεῖται

καὶ ὡς

δοκοῦμεν σωκράτη ἢ καὶ ἀρᾶ. ἢ πάλιν ἐρῶντες ἢ τῆς ἡμιλλίου ἐδώλου, δοκοῦμεν αὐφὶ ἢν ἡμιλλίαν ἀρᾶ δι᾽ ἣν ὁμοίστηται. οὐ δρᾳ γὰρ κινήσεις εἰσὶ, καθ᾽ ἃς οὐ δρᾷ τοῖς ὕπνοις ἡ ψυχή. δωσάμει δὲ καθ᾽ ἃς δωσάται οὐ δρᾷ ἕλκειν σύνδεσις.

Ο ΥΤΩ δ᾽ ἔχει, ὥστε οὐ τῇ κινήσει τῇδι, ὑδὶ ἐπιπολάσει ὄψ αὐτῆς κίνησις. αὖ δ᾽ αὖτη φθαρῇ, ὑδί. μὴ πρὸς ἀλλήλας ἴχνουσι, ὡς πρὸ ἡ πεπλασμένη βάρβαρος, οἱ αὐτοὶ τες οὐ τῷ ὕδατι τηκομένου τ᾽ ἁλὸς. οὗτοι οὖν εἰσὶ δωσάμει. αὐτομάτου δὲ τῆς κωλύοντος, οὐ δρᾳ εὖσι. μὴ λυομένου οὐ ὀλίγῳ τῷ λοιπῷ αἵματι τῷ οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις κινοῦντων ἴχνυσι ὁμοίστηται. ὡς πρὸ ταὶ οὐ τοῖς νήφουσιν, ἃ παρεκβαίνουσιν αἰθρώπους μὴ κινταύρους μιγνύμενα ταὶ χάος. τούτων δὲ ἴσασιν ὅτι ὡς πρὸ εἴρηται, ὑ πόλεμμα τῆς οὐ τῇ οὐ δρᾳ γίας αἰσθήματος. καὶ ἀπαλθύτος τῆς αἰσθήματος τῆς ἀληθοῦς, ὅτ᾽ ἐστὶ καὶ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι τοιοῦτον οἶ ὁ κορίσκος.

Σ ξ αὐτῆς, αὐτὴ τῆς ἐκ τῆς καπνούσης ἀσκὸν μάσεως ἰὼδὶ πὼ ἀρχή. οὐ αὐτῇ γὸ ὡς οὐ ὑπακουμένῳ τὰ ἐκτὸ τὴν αἰσθητῶν ἐδώλα τυγχάνουσιν ὄντα. εἰ πὼν δὲ ὅτι αἱ κινήσεις αἱ ἐκτὸ τὴν αἰσθητῶν, οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις γινόμεναι, μὴ συγκαταλθούσῃ τῇ ἀσκὸν μάσει, ὕπνος ἀμαθύνει, αἱ μὲν εἰσὶ δυνάμει, αἱ δὲ οὐ δρᾳ γίᾳ, ὀλῇ τὴν προκαμεύων διαφορᾶ πῶς ἴχνουσι πρὸς ἀλλήλας. ἴσμεν δὲ πάντως ὅτι κινήσεις αὐτὰ ταὶ ἐδώλα καὶ τοὺ τύπους τοὺ ἐκτὸ τὴν αἰσθητῶν λέγει. ἀλλ᾽ αὐφὶ μὲν οὕτω λέγει. ὑμεῖς δὲ λοιπὸν ἔδει ὑπολείγμασι ζεφίωίζειν φὶ λόγει. ἔστι τὶς ἐπισήμων ὁ ὕδη οὐ δρᾶν καὶ τὰ πὼ ἐπισήμω. ἕτερος ὁ ἐχὼν πὼ ἕξι καὶ μὴ οὐ δρᾶν. ἄλλος ὁ μανθάνων οὐκ φθάνει ἐπεὶ οὐ ἐαυτόν. καὶ ἕτερος ὁ ὕδη αὐξάμενος. καὶ ἔτι ὁ παῖς. καὶ εἰσὶ οὗτοι πάντες πολλὼ τῆ οὐ δρᾶν τος δωσάμει ἐπισήμου. ὁ μὲν οὐ ἕξει ἐλεύθερος τῆ οὐ δρᾶν τος. ὁ δὲ μανθάνων οὐκ αὐφὶ, ἐγγύτερος μὲν τῆ οὐ ἕξει. πορρώτερος δὲ τῆ οὐ δρᾶν τος. ὁ δὲ ὕδη αὐξανόμενος, ἐλεύθερος μὲν τούτου, πορρώτερος δὲ τῆ οὐ ἕξει. καὶ ἔτι πορρώτερος τῆ οὐ δρᾶν τος. ὁμοίως καὶ ὁ παῖς. ὡς οὖν ἰὼδὶ τούτων, οὕτως ἴχνουσι τῇ δωσάμει καὶ αἱ συγκαταλθούσαι κινήσεις τῇ αὐξανομάσει. μὴ αἱ μὲν εἰσὶ ἐλεύθεραι τῇ κινούσῃ πὼ ψυχὴν, αἱ δὲ πορρώτεραι. εἰ δὲ ἔστιν, ἀναλοίτη τῇ κατ᾽ οὐ δρᾳ γίαν κινήσει τοδὶ ἐπιπολάσει. καὶ βύθυς μετ᾽ αὐτὼ κινήσει πὼ ψυχὴν ὕδη ὑ ἔλιξι αὐτῆς. καὶ ταύτης φθαρείσης, ὑ ἐφεξῆς αὐτῆς. ζεφηίζει δὲ μὴ αὐφὶ ταῦτα, ἰὼδὶ ὑ πολείγμασι τοῖς πεπλασμένοις βαρβάροις, καὶ αὐξανομένου τῆ ὑδατι, τηκομένου τῆ ἁλὸς. ὕπνος γὴ ξυλίνους πολάσει βαρβάρους πάντ᾽ φθάνει ἐπεὶ φὶ ἀριθμὸν, ἔπειτα ἀνάσει εἰς βαθίας ἀπόνου πυθμένα φὶ οἶκ, καὶ ἐπιμελύφει αὐφὶ ἀλὶ πολλῷ, ἅπερ οὐ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆ ἁλὸς ἔτδον, μὴ ὁμοίως ἐπιμελύφει οὐ ἀλὶ, καὶ τοὺ λοιποὺς ἐφεξῆς οὕτως, ἑὠ ὑστέρου ἐπιάσει φὶ πίμπλης, ἐάσας αὐφὶ ἀκμέλυπλον, αἰκλησίσει ὁ μὴ κολυφθεὶς βάρβαρος, ἀλλὰ ἀπάλυπλος ὢν καὶ ἐράμενος, τῇ κατ᾽ οὐ δρᾳ γίαν κινήσει. τοδὶ ἰὼ ὕδη ὁ ψυχὴ οὐ δρᾶν. εἰ δὲ κεκωλυμμένοι τυγχάνει σωμάτων οὖσαι κινήσεις. ὅτις δὴ τούτους οὕτω συμβαίη τηκεσθαι κατὰ ζεφυρὸν φὶ ἄλα, πρῶτον μὲν ἀναζώσεται ὁ τέταρτος. μὴ χλιάσεται οὐ δρᾳία ἀίδητούτ. ἔπειτ᾽ ὁ τέταρτος. εἶθ᾽ ὁ λοίτορος. ἴσχατος δὲ ὁ οὐ τῷ πυθμένι. ὡς οὖν ἰὼδὶ τούτων τηκομένου τῆ ἁλὸς γίνεται οὐ δρᾳία αἰδητοῦ ἡ ζεφύρου, οὕτω καὶ ἰὼδὶ τὴν κινήσεων ἀναιμένου τῆ κωλύοντος αἵματος, καὶ λυομένου, καὶ ἐκ παχέος λιπτοτόρου, καὶ ὄψ ἀδηκρέτου καὶ κερματοῦ καὶ καθαρωτέρου γινομένου, οὐ δρᾳοῦσιν οὐ ᾧ καταλειφθέντα λοιπῷ αἵματι, τὴν οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις κινοῦντα ἴχνεσι ὁμοιώματα τοιαῦτά ἐστιν ἔσται ὁμοιώματα τ᾽ αἰσθητ᾽, τ᾽ ἐντὸς τῶν κίνησιν ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις. μετὰ δὲ ταῦτα τὰ ὁμοιώματα τὰ χάος. ὥσπερ τὰ οὐ τοῖς νήφουσι, ἃ παρεκβαίνει κινταύρους μὴ αἰθρώπους. μὴ ὥσπερ ταῦτα κατ᾽ ἄλλων χρωμάτων εἰς ἄλλα μιγνύμενα, τί κωλύει μὴ τὰς τοιαύτας κινήσεις ἀπ᾽ ἄλλων εἰς ἄλλα μιγνύμενα. ταῦτα εἰ πὼν ἐπιφθάνει. τούτων δὲ πὼν ἀσώλωνα τῆ οὐ τοῖς ὕπνοις φανομένοις, ἔπεισόν ἔδει ὑπόλειμμα τῆ οὐ δρᾳείας αἰσθήματος. καὶ ἀπαλθύτος τῆ ἀληθοῦς αἰσθητ᾽, ὅταν μὴ κατέχῃ ἡ ἐπικείνει, ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ἔστ᾽ ἀκορίσκειν, ἀλλ᾽ οἶ κορίσκειν.

Ο ΥΤΕ δ᾽ ἐαθάνετο, οὐκ ἔλιγε κορίσκειν ἡ χρείαν μὴ ἡ ἐπικρίνει, ἀλλὰ δὴ ἔστ᾽ ἐκείνειν κορίσκειν ἡ ἀληθινόν. οὖδὲ καὶ αἰσθανόμενον λέγει ἔστ᾽, ἐὰ μὴ παντελῶς κατέχηται ὑπὸ τῆ αἵματος. ὥσπερ μὴ αἰσθανόμενον ἔστ᾽, κινᾶται ὑπὸ τ᾽ κινήσεων τ᾽ οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις. μὴ δοκῇ ἡ ὄμεις αὐφὶ εἶναι ἀληθές. μὴ τοιαύτη τῆ ὕπνου δωσάμει, ὥστε ποιᾶ ἔστ᾽ λαμβάνειν. ὥσπερ οὖν εἴ τις κλαβάνει ὑπὸ βαλλόμενος ὁ δάκτυλος τῷ ὀφθαλμῷ, οὐ μόνον φανᾶται, ἀλλὰ μὴ δόξει εἶναι δύο ἡ οὖ. ἐὰ δὲ μὴ λαμβάνῃ, φανᾶται μὲν, οὐ δοξάζα δ᾽, οὕτω μὴ οὐ τοῖς ὕπνοις. ἐὰ μὲν αἰσθάνηται ὅτι καθεύδει, μὴ τῆ παθοῦς οἱ ᾧ ὑ αἴσθησις τῆ αἰσθητικοῦ, φανᾶται μόνον. λέγω δ᾽ πεὶ αὐτῷ, ὅτι φαίνεται μὲν κορίσκειν. οὐκ ἔστι δὲ κορίσκειν. πολλάκις δὲ καθεύδοντες, λέγω πεὶ τῇ ψυχῇ. ὅτι οὐ ὕπνιον ἡ φανόμενον. ἐὰ δὲ λαμβάνῃ ὅτι καθεύδει, οὐδὲν αὐτὴ φησι τῇ φανταστικῇ.

Τ ουτέστιν ὅτι γὰρ ἐαθάνετο, ὁ γὰρ δὲ σύνδεσμος αὐτὴ τῆ γὰρ κεῖται, ὅτε γὰρ ἐαθάνετο, ἤτοι ὅτε γὰρ οὐ τῷ ὕπνῳ οὐ κατεῖχε το ὑπὸ τῆ καταλειφθέντος αἵματος ἡ κύριον καὶ ἰὼδὶ κρίνει, οὐκ ἔλιγε κορίσκειν ἡ ὑπόληψιν. ἀλλὰ δὴ τούτου ἐκάνει κορίσκειν φὶ ἀληθινόν. τουτέστιν ἀλλὰ δὴ τῆ ἀσώ-

ἡ πρώτη αἴσθησις οὐ μόνον τῶν ἄκρων οὐ τοῖς ὕπνοις ἀλαθεύεται, ἀλλὰ καὶ τῆν μεταξύ. ταῦτα δὲ τὰ μεταξὺ ἢ τετραπώδη πάντως εἰσὶν, ἢ ὑδρία καὶ χαρείοντα. ἀφιλοίσους δὲ φησὶν ὁ λόγος ὅτι παραλλάγματος τῆς ὄψεως, ἐπεὶ γὰρ καὶ ἑτέρως λέγεται. ὥστε πρὸ τοῦ ὕδατος οὐ φαίνεται τὸ τοῦ ὁρῶντος ὡς αὐτὸ πρόσωπον, εἴτις σφόδρα κινοῖτο, ὅτε μὲν οὐδ' ὅλως φαίνοιτο τὸ τοῦ προσώπου εἶδωλον, ὁτὲ δὲ φαίνεται μὲν ἀλλὰ διεγραμμένον, ἵστησι γὰρ τὰ οἰκεῖα εἴδωλα ἐρώμενα ἑαυτῶν, μέχρους ὅσης τῆς κινήσεως, ἕως κινεῖται ἡ ἀφὴ τῆς ὄψεως αἰσθανομένης, ὁτὲ μὲν οὐ φαίνοιτο, ὁτὲ δὲ πεταρνημένα μὴ τετραπώδη καὶ ἄλλως χείρονα τὰ οὐ ὕπνια. βλέπουσι δὲ τετραπώδη τὰ οὐ ὕπνια, οἵτε μελαγχολῶντες οἵτε πυρέττοντες καὶ οἱ μεθύοντες. καὶ γοῦν ἡ μελαγχολία καὶ ἡ μέθη πολλοῦ καὶ σφοδρῶς κινουμένου πνεύματός ἐστι κίνησις.

κ ΑΙ ΔΙΑ ἡ πλὴν ὅμως οἰόμεθα δοκεῖν κινεῖσθαι, οὐ κινουμένῳ ὡς φαμέν. μὴ ᾖ πλὴν ἀφιλῶ δύο κινήσεις εἶναι ἐλέγετο. ἡ οὖν δύο δοκοῦν ὅλως εἶ ἡ ἀφὴ ἑνὸς ἀισθήσεως φησὶν ἡ αὐτὴ, ἐὰν μὴ ἐτέρα κυριωτέρα αὐτῆς. φαίνοιτο μὴ ἕν, πάντως. δοκεῖ δὲ, οὐ πάντως ἡ φαινόμενον. ἀλλ' ἐὰν ἡ ἰδίᾳ κρινόμενον καὶ πάσχοι ἢ μὴ κινεῖ πλὴν οἰκείας κίνησιν. ὡς πρὸ δ' ἔμπροσθεν, ὅτι ἄλλοι δ' ἄλλο πάθος διαπάσχοιτο, οὕτως ὁ καθ' ὑπνον ὄψις. ἡ ὕπνον, μὴ ἡ κινεῖσθαι τὰ ἀισθητήρια, μὴ τὰ ἄλλα τὰ συμβαίνοντα ὄψει πλὴν ἀισθησιν. ὥστε ἡ μικρὸν ἔχρωμοιοῦσθαι, φαίνοιτο ἂν ἐκεῖνο ὅταν γε καθεύδῃ, καὶ πάντως τὸ πλεῖστον αἷμα ἐπὶ πλὴν ἀρχὴν, συμπαρέχοιτο ἂν οὕτως κινήσεις. αἱ μὲν, δυνάμεις. αἱ δὲ, οὐ ἐνεργείᾳ.

ι ὁ κινεῖσθαι αὐτὴ τὸ πλατύσθαι, ὡς πρὸ ἡ οὐ κινουμένῳ αὐτὴ τῆ μὴ πλατυνομένῳ ἕλκεσθαι νεῦρον. εἶρηται δὲ ὅτι οὐ τῇ τὸ δάκτυλον ἐπαλλάξει, ὁ εἰς δάκτυλος τῇ ἀφῇ δύο δοκεῖ. ἐγρηγόρεως δὲ δοκεῖ ἀκούειν μὴ ἀλαθεύεσθαι, ὅταν οὐ παντελῶς κατέχηται ἡ ἄυπνος ὑπὸ τῆς αἰσθυμίας. κατέχει δὲ τέλειον. ὅταν ἡ τῇ καλλίου τύπον ὡς αὐτὸν ἡ καλλίαν ὁρᾷ. ὅταν δὲ ἡ τύπον ὁρᾶσα λέγει, ὅτι ὅδε ὁ τύπος οὐκ ἔστιν ὁ καλλιώνης καλλίας, ἀλλ' ἄσωλος καλλίου. ὅταν δὲ ὁρᾶσα ἡ τύπον οὕτω λύεται κείνου, οὐ κατέχει. μὴ τῷ τὸ δύο ἡ ἐγρηγόρεως ἀισθάνεσθαι, τουτέστι ἡ ἐγρηγόρεως μὴ δύο ἀπαλλάττης ὁρᾶ τὰ οὐ τῇ καρδίᾳ εἴσωλα μὴ τῶν τύπους. μὴ ταῦτα μὲν προειλήφθω. εἰ πῶν δὲ ὅτι μὴ ἐγρηγόρως δοκεῖ ἀκούειν μὴ ὁρᾶ μὴ ἀισθάνεσθαι, ἐπήγαγε, ὅτι ἡ πλὴν ὅμως οἰόμεθα δοκεῖν κινεῖσθαι οὐ κινουμένῳ ὡς φαμέν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον δυνάμει τοιοῦτον. ὅταν γὰρ ὁ ὅμως οὐκ ἀπατᾶται δὴ οὐ τῇ τὸ δάκτυλον ἐπαλλάξει εἰ πίστις τῇ ἀφῇ, ἀλλ' αὐτὴ ἐξαπάτητος μένει, ἐπεὶ δὲ οὐ τοῖς ὕπνοις ἀπατᾶται ἡ αἰσθητικὴ ψυχή. ἀλλ' ὁ μὲν ἀπίθανον δύναμις αὐτῆς ἡ οὐ δύο λέγει. ἡ δὲ ὀρεκτικὴ ἐγρηγόρεως αὐτέχει. μὴ αὐτί φησιν ὅτι τὰ δοκοῦντα δύο, οὐκ εἰσὶ δύο ἀλλ' οὐ. κείνομεν γὰρ πολλάκις μὴ οὐ τοῖς ὕπνοις λέγοντες, ὅτι δύο μὲν δοκεῖ, οὐκ εἰσὶ δὲ, ἀλλ' εὖ. δοκεῖ δῶν οὐ τοῖς ὕπνοις ἡ οὐ δύο, οὐ τῷ πλὴν ἀφιλῶ δύο εἰσαπίλλειν. ὅμως ἡ κρῖνον, ἔχειν δ' ὅδιν ἡ διαίσια οὐκ ἀπατᾶται. ὅτι ἡ μὴ δὲ πλὴν ὅμως ἀπατᾶται. δῆλον. λογικώτερα δὲ τῆ αἰσθήσεων ὅμως μὴ ἀκοή. ὅτι ἕν ἡ μὴ δὲ πλὴν ὅμως ἀπατᾶται δῆλον, καὶν δοκῇ ὁ πατᾶσθαι ὁ διαίσια ὅτι πλὴν ἀφιλῶ, ἀλλ' ὧν ὅτι πλὴν ὅμως οὐκ ἀπατᾶται. ἡ δὲ οἱ ὅστε ἀσφαλῶς ἐπίκτεται. οὔτε γὰρ ἀεὶ ἀπατᾶται. οὔτε μὲν ἀεὶ αἰεὶ ἐξαπάτητος ἔδιν. ἀλλ' οἱ ὅστε ἀπατᾶται, οἱ ὅστε δὲ οὐκ ἀπατᾶται. ἐπεὶ δὲ ὅτι ἡ οὐ δύο δοκῇ, ὅτι ἡ πλὴν ἀφιλῶ δύο κινήσεις εἶναι πλείονα, ἐπήναγε.

» ὅλως γὰρ ἡ ἀφὴ ἑνὸς αἰσθήσεως φησὶν ἡ αὐτὴ. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον. ἁπλῶς γὰρ ὁποῖόν αὖ διακριτικὸν ὅτι ὁ ἀφὴ ἢ ἡ ὅμως ἢ ἄλλο τὶς τῆ αἰσθήσεων, τοιοῦτον λέγει αὖ ἐῖναι ἡ πρώτη αἴσθησις. ταύτην γὰρ εἶναι αὐτὴν ἀρχήν. ὥστε μὴ τὸ οὐ αὖ ὡς δύο διακρίνειν, ἡ οὐ δύο φησὶν ἡ αὐτὴ, αὖ μὴ ἐ τὰ κυριωτέρα αὐτὴ φησὶν. διὸ γὰρ ὁ ὅμως κρείττων μὴ κυριωτέρα ἔχει τῆς ἀφῆς, αὐτὴ φησι. λέγουσα, ἐς ὅδιν ὁ δάκτυλος. μᾶλλον δὲ ἡ τῇ δάκτυλ ἐσώλειν οὐ ὅδιν, ἀλλ' οὐ δύο. ἀλλὰ μὴ ὁ ὅμως ἡ τῇ ἡλίκ μέγεθος ὡς τῷ διαίσια διακριτικὸν ἔχει, ὡς ποδιαίσιον αὐτὸ φησὶν ἡ αὐτὴ οὐ τοῖς ὕπνοις. ὁρῶμεν γὰρ μὴ τοιαῦτα οὐ τοῖς ὕπνοις. ἀλλ' ἡ διαίσια ὡς κυριωτέρα τῆς ὄψεως αὐτὴ φησι. μὴ λέγει οὐκ ἔστι ποδιαίσιες, ἀλλὰ μείζων τῆς. ταῦτα δὲ πῶν, πάλιν ἐπαναλαμβάνει ἡ λόγον. μὴ φησί. φαίνοιτο μὲν γὰρ οὐ τοῖς ὕπνοις μὴ ἡ οὐ δύο. μὴ ὁ ἥλιος τῷ διαίσιος. ἐ δοκοῦσι δὲ τοιαῦτα, αὖ μὴ κατέχηται ὑπὸ τῆς αἰσθυμίας ἡ ἰδίᾳ κρίνει. εἰ μὲν ἕν μὴ κατέχηται ἡ διαίσια, φαίνεται μὲν, οὐ δοκεῖ δὲ. εἰ δὲ κατέχηται, μὴ φαίνοιτο μὴ δοκεῖ. εἰ πῶν δὲ αὖ ἡ ἐπικρίνει μὴ κατέχηται,

» ἐκ παραλλήλου ἐπήναγε, ἢ εἰ μὴ κινεῖται πλὴν οἰκείαν κίνησιν. λέγων πλὴν οἰκείαν οὐ ὀργανικὴν οἰκείαν κίνησιν. ἡ γοῦν οὐ ὀργοῦσι κατὰ πλὴν οἰκείαν οὐ ὀργανικὴν οὐ κατέχεται. καὶ ἡ μὴ κατεχόμενον ἢ μὴ ἐμποδιζόμενον, οὐ ὀργᾶ πλὴν οἰκείαν οὐ ὀργανικὴν. οὕτω δὲ ταῦτα ἐπήναγε, ὡς εἴλεγε, καὶν τε μὴ κατέχηται βλάπτεται τῆς λέγειν, καὶν τε αὐτὴ τῆ αὖ μὴ κατέχηται, ἡ, ἐὰν κινῇ πλὴν οἰκείαν οὐ ὀργανικὴν, οὐδὲν διαφθείρει. πλὴν δ' ἐφεξῆς λέξει οὕτως αὐτὸν ὡσεί. ὡς πρὸ δ' ἔμπροσθεν ὅτι ἄλλοι δ' ἄλλο πάθος διαπάσχοιτο, μὴ ἡ κινεῖσθαι τὰ ἀισθητήρια μὴ τὰ ἄλλα τὰ συμβαίνοντα τοῦτο πλὴν ἀισθησιν ὅτι ὁ καθεύδων ὄψις τῆ ὕπνον. ἀπατώμεθα δ' ἐ μόνον ὄψις πλὴν τῆ αἰσθητηρίων κίνησιν, ἀλλὰ μὴ ὄψις φόζοιτο ἢ ὥρατο ἢ ἄλλό τι τοιοῦτον. ὅτω ἢ ἀπατώμεθα οὐ τοῖς ὕπνοις, ὥστε αἰεὶ μικρὰ ὁμοιότητα ἡ τῆ καλλίᾳ ὤσωλον πρὸς ἡ τῆ σωκράτους, ἢ ἡ τῆ λύκῃ πρὸς ἡ τῆ κυνὸς, ὁρῶντες ἡ τῆ καλλίᾳ ἢ ἡ τῆ λύκῃ

δοκοῦμεν

τῆ φαίνεσθαι τὰς γραμμὰς ζῶσα, μὴ λανθάνειν δὲ μὴ δι' ἀπατᾶσθαι ἐν νοσοῦσι, διὰ τούτων τίθησι· καὶ φησὶν ἄτοπον δὲ τῆ συμβαίνειν ταῦτα, τοῦτ' εἶναι τῆ φαίνεσθαι μὲν μὴ ἀπατᾶσθαι δὲ, ὃ μὴ φαίνεσθαι μὴ ἀπατᾶσθαι, ἀρμόζει γὰρ οὐ ἀμφοτέρους ὁ λόγος, ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως κρίνει ὁ νοῦς μὴ ἡ αἴσθησις· ἀλλ' ὅταν μὲν ὄψις κινῆται ἢ ἡ φαντασία μὴ νοῦ, ὁ δὲ νοῦς ὑγιαίνῃ, καὶ ἔρωτᾶται περὶ τούτων πολλὰκις καὶ καλὰ τῷ καλλίφῳ, οὐ τοὺς γὰρ καλοὺς καλοῦσι τῷ ἀριστοτέλει, ὅταν οὕτω ἡ φαντασία νοσῇ, ὁ δὲ νοῦς ὑγιαίνῃ, φαίνονται μὲν αἱ γραμμαὶ ζῶσα· ὁ δὲ νοῦς αὐτὰ φάσκει λέπτων μὴ εἶναι ζῶσα· ὅταν δὲ ζωὴ τῇ ὄψει καὶ ὁ νοῦς πάσχῃ, τότε ἀπατᾶσθαι περὶ τὰ φαινόμενα, μὴ
» δοκῇ ἐμὸν ὡς ὄν· εἰ πολὺ δὲ ὡς οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ὁ νοῦς καὶ ἡ ὄψις κρίνει, ἐπήγαγε τούτου δὲ σημεῖον, ὅτι φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος· ἔστι δὲ ἐπιλογίσεται, σημεῖον δὲ τῷ μὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως κρίνειν, ἐφ' ᾧ φαίνεσθαι τῇ ὄψει τὸν ἥλιον ποδιαῖον, αὐτὸ φάσκειν δὲ πολὺ διαφέρειν μὴ λέγειν, ὅτι οὐκ ἔστι φαιδρὸς ἀλλὰ μείζων τῆς γῆς· εἰ δὲ μὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔκρινεν, ὅπερ αὐτὸ φαίνεται τῇ ὄψει, ἔκρινεν αὐτὸ ὁμοίως μὴ τῇ διανοίᾳ· μὴ τί φαμὲν ὅτι οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως κρίνουσιν ἥτε διάνοια μὴ ὁ νοῦς, ὅπου γε οὐ δὲ πάσαι αἰ αἰσθήσεις ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως κρίνουσι· τὴν γὰρ κυριωτάτην αἴσθησιν μὴ αἱ δυνάμεις κυριώτεραι· οὐ γὰρ τῇ ἐπιπολάζει τὴν ὄψιν τῶν, ἐπαλάτῃσι δὲ ὀκτυλοι λέγονται, ὅταν ὡς ἐν αὐτῷ μὴ ὀκτὼ δακτύλων, φόβοι γὰρ οὕτως ἂν πάνυ, πρῶτον μὲν ἐμβιβάσαι ἐν μέγαν δάκτυλον, ἔπειτα βῶδις ἐκβαλὼν ἐν μέγαν ἐπιμβιβάσαι ἐν μικρὸν· οὐ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἐπιλάζει, τῇ μὲν ἀφῇ δοκεῖ ὁ ἐὼς δακτύλιος δύο· διὰ ἐὼς τοῦ δύο δακτύλου παρὰ μόρια ἐμβιβασθῆναι· ὃ δὲ ὄψις οὐ φησιν αὐτὸν δύο ἀλλ' οὐκ ἄπειρα· ὥστε εἰ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔκρινεν, ἐπειδὴ δοκεῖ τῇ ἀφῇ δύο ὁ ἐὼς, δύο ἂν ἐδόκει τῇ ὄψει· οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ ἐκ τοῦ τοῦτον φαίνεσθαι ὅτι οὐ μόνον ἐγρηγορόσιν αἱ κινήσεις, λέγει τὸ εἶσιν· ἵνα δὲ ἐγρηγορός, οὐ μόνον ἐγρηγορόσιν εἰσὶν αἱ κινήσεις, αἱ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν γινόμεναι, ἢ τὰ θύραθεν μὴ τὴν ἐκ τοῦ σώματος ὑπαρχουσῶν ὑπάρχουσι γοῦν πολὺς κινήσεις ἡμῖν ἐκ τοῦ σώματος, οἷ λυπαι, φόβοι, ἡδοναὶ, μὴ ἕτερα τοιαῦτα ἀλλὰ μὴ ὅταν ὑπαθῶμεν· ἀλλὰ διαπῆ τὰ ἀπὸ τῆν αἰσθητῶν ἢ τῇ καρδίᾳ τύπων ὄντων, οὐκ αἰσθανόμεθα τούτων μὴ οὐ τῇ ἡμέρᾳ· ἄφησι μὲν ἡμέρας γὰρ, τουτέστιν οὐ τῇ ἡμέρᾳ ἐκκρούει) ἢ τοιοῦτοι τύποι, λεπτὸν τὰ σάρκινον τὰ αἰσθητὸν, σφοδρῶν οὐσῶν μὴ πλοκτικωτάτων· ὡς περ γοῦν ἢ τῆ πυρὸς φῶς ἀφανίζει) λεπτὸν τῆ ἡλιακῆ φωτὸς, μὴ ὅλως ἢ λεπτὸν πολλαπλάσιον λεπτὸν τῆ πολλαπλασίᾳ, ὅπου μὴ αἰ οὐ τῇ ἡμέρᾳ τὰ αἰσθήσεων οὐ δρῶνται, ἀφανίζουσι τὸν οὐ τῇ καρδίᾳ τύπους.

Δ ΕΙ ΔΕ λεπτὸν λαβὼν ὡς περ τοὺς μικροὺς δίνασ' τοὺς οὐ τοῖς τρυπαμοῖς φθορμοῦσ', οὕτω πὼ κίνησιν ἐμφῆσιν γίνεσθαι σωματικὴν· πολλάκις μὲν ὁμοίασ'· πολλάκις δὲ διαλυομοίασ' εἰς ἄλλα σχήματα, διὰ πὼ αὐτὴν κρουσιν· διὸ μὴ μεῖζε πὼ φορμὸν, μὴ πάμπαν νέοις οὖσιν, οἳ τοῖς παιδίοις, οὐ γίνεται· οὐ ὑπνικ· πολλὴ γὰρ ἡ κίνησις, διὰ πὼ ἀπὸ τῆς φορμοῦ θόρμοπται· ὥστε καθάπερ οὐ ὑγρὸν ἐὰν στρόφον κινῇ τις, ὁ τὸ μὲν ἐοὖλον φαίνεται ἐσθλὸν· ὁ τὸ δὲ φαῦλον) μὲν διεῤῥαιμένον δὲ πάμπαν· ὥστε φαίνεσθαι ἀλλόιον, ἢ διόν ἔστι, ὑρεμίζοντος δὲ καθαρὰ μὴ φαιδρὰ, οὕτω μὴ οὐ τῷ καθόλου τὰ φαντάσματα, μὴ αἱ ὑπόλοιπαι κινήσεις αἱ συμβαίνουσι) ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων· ὁ τὸ μὲν λεπτὸν μείζους οὔσης τῆς ἐνεμούσης κινήσεως, ἀφανίζοντες πάμπαν· ὁ τὸ δὲ τὰ παραγμένα φαίνονται, αἱ ὄψεις μὴ τραπόδης, μὴ τὸν ὁρῶμεν τὰ οὐ ὑπνια· οἳ τοῖς μελαγχολικοῖς μὴ πυρέσσουσι· μὴ οἰνομοίοις· πολὺ γὰρ τὰ τοιαῦτα, πολὺν πνεύματόδη ὄντα, πολλαὶ ποιοῦσι πὼ κίνησιν καὶ ταραχήν· καθιστα μένου δὲ μὴ διακεκριμένου τῷ αἵματος οὐ τοῖς οὐ αἱμοῖσι σωζομένῳ τὴν αἰσθητικὴν ἡ κίνησις ἀπὸ ἐκείνης τὴν αἰσθησιν, ὁρᾶσθαι τε ποιεῖ τὰ οὐ ὑπνια· μὴ φαίνεσθαί τι καὶ δοκεῖν ὅτι μὲν τὰ ἀπὸ τῆς ὄψεως καταφθόμενα, ὁρᾶσθαι· ὅτι δὲ τὰ ἀπὸ τῆς ἀκοῆς, ἀκούειν· ὁ μοιοφόπως δὲ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλων αἰσθητηρίων· τῷ μὲν γοῦν ἐκπλῆξαι ἀφικνεῖσθαι πὼ κίνησιν πρὸς πὼ αὐρχὴν, καὶ ἐγρηγόρως δοκεῖ ὁρᾶσθαι καὶ ἀκούειν καὶ αἰσθάνεσθαι.

Ι ὁ μὲν τῆς λέξεως σωματικὸς τοιοῦτον· διὸ διὰ λεπτὸν λαβὼν ὡς περ τοὺς μικροὺς δίνασ' τοὺς οὐ τοῖς τρυπαμοῖς φθορμοῦσ', πολλάκις μὲν ὁμοίασ', πολλάκις δὲ διαλυομοίασ' εἰς ἄλλα σχήματα διὰ πὼ αὐτὴν κρουσιν, οὕτω μὴ πὼ κίνησιν ἐμφῆσιν γίνεσθαι σωματικὸς· κίνησιν δὲ λέγει πὼ τῆ ἐσθόλου μὴ τύπου, τῷ οὐ τῇ καρδίᾳ, καθ' ὃν κινεῖ) ὁ οὐ τῇ καρδίᾳ αἰσθητικὴ ψυχή· ὃ δὲ λειπόμενον τοιοῦτον· ὡς περ φασὶν ὅτι μὲν μοῦσι μὴ σάζειν ἐν κυκλικὸν ἢ κυλινδρικὸν σχῆμα, ὅτι δὲ αὐτὴ κρούσασα πίζῃ ἢ κύματα διαλοίτασι καὶ μεταζάλλει εἰς ἄλλο σχῆμα ἐπρόμικες ἢ τὸ ἄλλο, οὕτω καὶ ἐκείνης ἐσθόλου κίνησις, οὐ ὑποκειμένῳ· ἐν ἐν ἐσθόλου τῷ αἵματι ὁ πνεύματι τοῖς οὐ τῇ καρδίᾳ, ὅτε μὲν μείνῃ ἡ αὐτὴ, ὅτε δὲ μεταζάλλει εἰς ἄλλο· καὶ ἐπεὶ οὐκ ἀμέσως ἐκ τοῦ δὲ εἰς τόδε ἐν σχῆμα μεταζάλλει· ἀλλὰ διὰ μέσων τινῶν, ἐκείνης μὲν ἄλλου δ' ἀναγκαίου δεῖ πὼ πρώτην αἴσθησιν, μὴ ὑπὸ μένει τότε ὃ οὐ καὶ εἰς ὁ κινεῖται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν μεταξύ· ὡς περ γοῦν τόδε ἐν κίφος ἐκείνης ἔχον σχῆμα λείπει, καὶ ἐκ τούτου μεταβαλεῖν διά τινων μεταξὺ εἰς ἀνθρώπου σχῆμα, οὐ μόνον ἐν τοῦ λείποντος καὶ ἀνθρώπου εἶδος ἢ ὄψις, ἀλλὰ καὶ τὰ μεταξύ, εἴτε ἐδέκθη αὐτὴ μὴ κεχαρισμένα, εἴτε ἄλλως λυπηρὰ μὴ ἀχθηδῆ, οὕτω καὶ

ο΄ Δὲ χαλαὸς, διὰ μὲν τὸ λεῖος εἶναι ὁποιασοῦν ἀφῆς αἰσθάνεται μάλιστα. διὰ δὲ τοῦτο οὐ φρίττει οὔτε πρὸ τῆς ἀφῆς ἀφικνῆ. καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔχει ξηρὰ καὶ ἀκίνητον. διὰ δὲ τὸ καθαρὸν, εὔδηλος γίνεται, ὁ πηλὸς οὖσα. τῷ δὲ μὴ ὑγρὸν εἶναι τὰ χεῖρε ἐν τῇ καινῇ κατὰ πόρον, αἴτιον, τὸ καθαρὸν εἶναι καὶ λεῖον. διαλύεται γὰρ διὰ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς βάθος. καὶ πάντα. διὰ μὲν τὸ καθαρὸν, εἰς βάθος. διὰ δὲ τὸ λεῖον, πάντη. οὐ γὰρ τοῖς παλαιοῖς οὐκ ἐμμένει. ὅτι οὐκ ὁμοίως εὐλύετο ἡ κηλὶς, ἀλλ' ἐὰν πολλάκις θρύπτῃ. ὅτι μὲν οὖν καὶ τὰ μικρὰν διαφορὰν γίνεται ἡ κίνησις, καὶ ὅτι τὰ χεῖρε καὶ ἡ αἴσθησις, καὶ ὅτι οὐ μόνον πάσχει, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ποιεῖ τὰ τῶν χρωμάτων αἰσθητήριον, φανερὸν ἐκ τούτων.

τ ὁ αἰσθάνεται μάλιστα, ἴσον ὂν τῷ, αἰσθητὰς μάλιστα καὶ διαφόρους ἢ μὴ ποιεῖ τὰς εὐ αὐτῷ κηλῖδας. ὥσπερ γὰρ εὐ τοῖς λείοις σώμασι, μάλιστα γίνεται ὁ φόφος, διὰ τὸ μὴ θραύεσθαι εὐαύτοῖς τὴν ἀφὴν, μὴ ὅλως εἰς λεπτότατα τὰ κατακερματίζεσθαι, οὕτω καὶ εὐ τοῖς λείοις κατὰ πόρους αἱ κηλῖδες διάδηλοι γίνονται. διὰ τὸ μένειν σωρηδὸν καὶ ὡς ἀπεῖναι μᾶλλον τῷ κατὰ πόρους λειότητα. εὐ δὲ τοῖς μὴ λείοις οὐχ ὁρᾶται, ὅτι κατακερματίζεται εἰς λεπτότατα, διὰ τὸν τῆς εὐωμαλίας. τὸ δὲ λεπτότατον τὸν μὴ διαίσθητον. τὸ μὲν γὰρ λεῖον ἔστιν αἴτιον τῆς συνεχείας. τὸ δὲ καθαρὸν τῷ διαδήλως γίνεσθαι. καὶ τὸ μὲν καθαρὸν μὴ λεῖον δὲ, εἰς μικρὰ κατακερματιζόμενον διὰ τὴν εὐωμαλίαν, οὐ ποιήσει αἴσθησιν. ὅτι δὲ εὐ τοῖς καθαροῖς εὐόπερος εἰς βάθος ἐμφαίνεται εὐ αὐτοῖς κηλῖδες, δῆλον. ὅτι δὲ καὶ ἡ αἴσθησις τὰ χεῖρα, καὶ τὰ χεῖρος αὐτὰ λαμβάνει τὸ ἀμφὶ τῷ αἰσθητῷ εἰδώλου, οὐ δὲ ἔξω ἄδηλον.

μ ΑΡΤΥΡΕῖ δὲ τοῖς ἑρμηνεῦσι, καὶ τὰ τοῦ ὕπνου καὶ τὴν μυρμήκιαν συμβαίνειν τὰ κατὰ τὸ παρασκευάζειν ἔλαιον, καὶ ὁ οἶνος. τὰ χεῖρα τὸ λαμβάνει τὰς τῶν πλησίον ὀσμάς. οὐ γὰρ μένει τὸ ἐμβαλλόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ πλησίον τοῖς ἀπείροις πόροις, ἢ πεφυκότων ἀναλαμβάνειν τὰς ὀσμὰς, πρὸς δὲ τὴν ἀρχὴς σκόπει. λέγω κάνθρωπον οὗ μὲν, ὅπερ ἐκ τοῦ ἑρμηνεῦσι φανερόν. ὅτι καὶ ἀπιλθόντος τοῦ ζώου αἴσθησιν ἐμμένει τὰ αἰσθήματα αἰσθητὰ ὄντα. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι ἐρᾷσιν ἀπαντῶμεν περὶ τὰς αἰσθήσεις οὐ τοῖς παθοῦσιν ὅτι ἐς. ἄλλοι δ' εὐάλλοις. οἷ ὀλιγῆς, οὐ φίλω. ὁ δ' ὀργωτικὸς, οὐ ἔρωτι. ὥστε δοκεῖν ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος, τὸν μὲν, τὸν πολεμίους ὁρᾶν. τὸν δὲ, τὸν ὀργόμενον. καὶ τοῦτο ὅσῳ αὖ ἐμπυθέσθαι ἦ, τοσοῦτῳ ἀπιλάστους ὁμοιότητος φαίνεσθαι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ οὐ ὀργῆς, καὶ παίζοντες ὑδυθυμίας, ὠκπάντων γίνεσθαι πάντες. καὶ μᾶλλον ὅσῳ αὖ μᾶλλον οὐ τοῖς πάθεσιν ὦσι. διὸ καὶ τοῖς πυρίοντας οὐίστε φαίνεσθαι ζῶα οὐ τοῖς τοίχοις, ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος τὰ γράμματα συνιστάμενον. καὶ τοῦτ' οὐίοτε συνιστάνειν τοῖς πάθεσιν ὕπνος, ὥστ' αὖ μὲν μὴ σφόδρα κάμνωσι, μὴ λανθάνειν ὅτι ψεύδος. ἐὰν δὲ μᾶλλον ὁ πάθος καὶ κατέχῃ πρὸς αὐτά.

ε ἰπὼν ὅτι μὲν οὖν καὶ τὸν μικρὰν διαφορὰν γίνεται κίνησις, πίστιν τούτου παράγει τὰ τοῦ τὴν μυρμήκιαν γινόμενα. ὁ γὰρ παρασκευάσθη ἔλαιον, ταχέως λαμβάνει τὰς τῶν πλησίον ὀσμάς. ἡ γὰρ ὀσμὴ τῷ πλησίον κινήσασα ὁ ἔλαιον, μετέδωκεν αὐτῷ τῆς οἰκείας ὀσμῆς. τοῦτο δὲ πῶς λαμβάνει καὶ λέγεται πίνειν λίαν σαφῶς. ὁ γὰρ ὁ ἔλαιον ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος δοκεῖ τὸν πολεμίους ὁρᾶν, λέγεται καὶ λαμβάνειν ὡς εὐαρχής. ὁ δὲ, ὥστε αὖ μὴ σφόδρα κάμνωσι, μὴ λανθάνειν ὅτι ψεύδος, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐὰν οὖ σφόδρα κάμνωσιν, ἀλλὰ μέτριος ἦ ὁ πυρίτης, οὐ λανθάνει ὁ πυρίτεσθαι, ὅτι ὅπερ φαίνεται οὐ τῷ τοίχῳ ζῶον, οὐκ ἔστι ζῶον. οὐ λανθάνει οὖν αὐτὸν. ἀλλὰ νοεῖ ὅτι καὶ ζῶα δοκεῖ, ὅμως οὐκ ἔστι ζῶον ἀλλὰ γράμμα. ἐὰν μὲν οὖν μέτριος ἦ, οὐ λανθάνει. εἰ δὲ πολὺς λανθάνει. καὶ κατέχεται πρὸς αὐτά.

λ ΑΙΤΙΟΝ δὲ τῷ συμβαίνειν ταῦτα, ὁ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν δυνάμενον κρίνειν, τὸ, τε κύριον, καὶ οὗ τὰ φαντάσματα γίνεται. τούτου δὲ σημεῖον, ὅτι φαίνεται μὲν, ὁ ἥλιος πορφαῖος. αὐτίφρασι δὲ τῷ λάκις ἐστὸν τι πρὸς τὸν φαντασίαν. καὶ τῇ ἅπαλλάξει τὴν δακτύλων, ὁ οὐ δύο φαίνεται. ἀλλ' ὅμως οὐ φαμὲν δύο. κωλύσει γὰρ τῆς ἀφῆς ἡ ὄψις. εἰ δ' ἰδὼν ἀφῇ μόνῃ, κἂν ἐκρίνομεν ὁ οὐ δύο. τῷ δὲ διαφθείλαι αἴτιον, ὅτι οὐ μόνον τῇ αἰσθητῇ κινουμένου φαίνεται ἃ δή τε, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰσθήσεως κινουμένης αὐτὰς, ἐὰν ὡσαύτως κινῆται, ὥσπερ τῇ αἰσθητῇ. λέγω δ' οἷ ἐγὼ δοκεῖ τοῖς πολίοσι κινεῖσθαι, κινουμένης τῆς ὄψεως ὑπ' ἄλλου. ἐκ δὴ τούτων φανερόν. ὅτι οὐ μόνον ἐγρηγορόσιν αἱ κινήσεις αἱ ἀπὸ τῶν αἰσθημάτων γινόμεναι τῇ περιόδῳ, καὶ τῶν ἐκ τοῦ σώματος ὑπαρχουσῶν, ἀλλὰ καὶ ὕταν γίνωνται ὁ παθοῦσαι ἔσωθεν, ὃ κελεύεται ὕπνος. καὶ μᾶλλον τότε φαίνονται. μεθ' ἡμέραν μὲν γὰρ ἐκκρούονται, οὐ δρῶντων τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς διανοίας. καὶ ἀφανίζονται ὥσπερ παρὰ πολὺ πῦρ ἔλασσον. καὶ λύονται καὶ ἀδυνατοῦσι μικραὶ παρὰ μεγάλας. παυσαμένων δὲ, ἐὰν θλάξῃ καὶ τὰ μικρά. νύκτωρ δὲ, σὺν ἀρχόντων τῶν κατὰ τὰ μέρεα αἰσθήσεων, καὶ ἀδύνατα μένει τῷ οὐ δρᾶν. διὰ δὲ τὸ ἔξω ὡς ἐπὶ τὸ γίνεσθαι πρὸς τῇ θερμοῦ παλλίρροιαν, ἐὰν πρὸς ἀρχὴν τῆς αἰσθήσεως κατα φθείρεται, καὶ γίνεται φανερὰ κεκθεσταμένης τῆς ταραχῆς.

κ μέσον λέγει πρὸς ὄνειρον. οὐ ᾧ δὲ τὰ φαντάσματα κρίνεται πρὸς αἴσθησιν. εἰ πρὸς δὲ ὅτι αὖ ἡ μέτριος ὁ πυρίτης, δοκοῦσι αὐγραμμὰ τῷ πυρίτῃ σὺν τῇ ζῶα, ὅμως οὐ λανθάνει οὐδ' ἅπαξ τὰ, πρὸς αἴτιον

τῷ φαίνεσθαι

ἐμὴ τὴν ἐνόπτρων γινόμενα. περὶ οὖν καὶ αὐτῶν ἐμπίπτειν, σκέψασθαί τις ἂν καὶ διαπορήσειεν. ἅμα δὲ ἔοικε αὐτῆς δῆλον, ὅτι ὥσπερ καὶ πάσχει ἡ ὄψις, οὕτως καὶ ποιεῖ τι. οὐ γὰρ τοῖς ἐνόπτροις τοῖς σφόδρα φαυλόροις, ὅταν τὴν καταμιλίαν ταῖς γυναιξὶ γινομένων, ἐμβλέψωσιν εἰς τὸ κάτοπτρον, γίνεται τὸ ἐμπαλιν τῆς ἐνόπτρου, οἷ περὶ λυμαίνεται. καὶν μὲν καινὸν ᾖ τὸ κάτοπτρον, οὐ ῥᾳδίως ἐκμάξει τὴν τοιαύτην κηλίδα. ἂν δὲ παλαιὸν, ἐᾷσιν. ἄπιστι δ' ὡς ἄπομοι, ὅτι οὐ μόνον πάσχει τι ἡ ὄψις ὑπὸ τῆς ἀέρος, ἀλλὰ καὶ ποιεῖ τι, καὶ κινεῖ, ὡς περὶ καὶ τὰ λαμπρά. καὶ γὰρ ἡ ὄψις τὴν λαμπρὸν, καὶ ἐχόντων χρῶμα. τὰ μὲν οὖν ὄμματα διήκεται, ὡς περὶ καὶ ἕτερόν μέρος ὀπτικὸν ὑλότητος τοῦ σώματος. καὶ φύσει τυγχάνουσι φλιζώδες ὄντες. διὸ γινομένων τὴν καταμιλίαν, ὁμῶ παρεχλιὼ καὶ φλεγμαινούσαι αἱματικλιὼ, ὥμεν μὲν ἡ οὐ τοῖς ὄμμασι διαφερὲ, ἄδηλος. ἔνεστι δέ. ἡ γὰρ αὐτὴ φύσις σωμάτος, καὶ καταμιλίαν. ὁ δ' ἀὴρ κινεῖται ὑπ' αὐτῆν. καὶ ἐν ὕδατι τὴν καττόπτρων ἀέρα σωιεχὰ ὄντα, ποιόν τινα ποιεῖ καὶ τοιοῦτον οἷ αὐτὸς πάσχει. ὁ δὲ τοῦ καττόπτρου, πρὸν ὕδατι φαίνεσθαι. ὥσπερ δὲ τὴν ὑματίων τὰ μάλιστα καθαρὰ πάσχουσι κηλιδωθῆται. ἐν γὰρ καθαρῷ ἀκριβῶς δῆλοῖ, ὅ, τι καὶ λίχνους. καὶ μάλιστα τὰς ἐλαχίστας κινήσεις.

I ὁ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. ἅπτεσθαι τοῦτο ἔστιν αἴσθησις ἡ φαντασία, οἷόν ἐστιν ἅπτεσθαι, ἔφη τις δὲ περὶ αὐτῶν πῶς ἐστὶν ἅπτεσθαι, ἢ πῶς αἰσθάνεται, οὐδὲν ὅμοιον οὐ γίνεται αὖθις τῷ ὁρᾶν ἢ αἰσθάνεσθαί τι. τοῦτό ἐστιν οὐδὲν ὅλως γίνεται ἀπάτη οὐ τοῖς ὕπνοις χωρὶς τοῦ ὁρᾶν ἄλλο τι. ὥσπερ γὰρ ἡ παρόρασις γίνεται ἐκ τοῦ ὁρᾶν τι, ἢ ἡ παρήκουσις ἐκ τοῦ ἀκούειν τινός, ὁρᾷ γάρ τι ἄλλο. ὃ γὰρ ὁρᾷ οὐκ ἔστι μὴ ὄν, ἀλλ' ὄν τι ἢ ἄλλο, οὐ μόν τοι ἐκεῖνο ὃ ἔμπροσθεν ἦν, ἀλλ' ἕτερόν τι, ὁρᾷν γὰρ πλάτανον φαίνεταί μοι σωκράτην ὁρᾶν, ἐμοὶ τοι ἔδοξε σωκράτης ὃν ἔμπροσθεν ὁρᾶν, ἀλλὰ πλάτανον, οὕτω καὶ οἱ τοῖς ὕπνοις. ἔστι γὰρ ὁ οἱ τοῖς ὕπνοις ἀπάτη οἷ παρόρασις καὶ παρήκοος. ἔστιν ἐν πολλοῖς. ὥσπερ οὖσας αὐτὰς πρὸς ἑαυτὰς, ἐπίστασθαι. οἱ δὲ τῷ ὕπνῳ ὑπόκεινται μηδὲν ὁρᾶν μηδὲ ἀκούειν. διωλύμεθα λέγειν, ὅ οὐ καλῶς λέγομεν, ὅτι ὁ οἱ τοῖς ὕπνοις ἀπάτη ὁμοία ἔστι παρόρασις. ἡ μὲν γὰρ παρόρασις γίνεται ἐκ τοῦ ὁρᾶν τι. οἱ δὲ τοῖς ὕπνοις ὀδὲν ἑρᾶμεν. ἡ οὖσαις λύπαις λίαν σαφέσιν ται. οἱ δὲ τῇ λέξει τῇ, ἕκαστον δὲ τούτων ὥσπερ ἐγρηγορότων, ἐν τούτων τοῦδέ τ' ἐγκαταλαμμάτων ἐστὶ, τὴν προειπεῖν τῶν ἐπὶ τὴν αἰσθητικὴν ἀρχήν. λέγει δὲ ὅτι ἕκαστον δὲ τούτων ὥσπερ ἐγρηγορότων ἡμῶν προσβάλλει τῇ αἰσθήσει. ἐκ ἂν δὲ προσβάλλει ὥσπερ ἐγρηγορότων. προσβάλλει γὰρ οἱ τύποι τ' αἰσθητ τῇ αἰσθητικῇ ἀρχῇ, ἐγρηγορότων ἡμῶν ἢ οὐδ γούντων. τοῦδε τὰ αἰσθητὰ, ὁμοίας δὲ ἢ ποιμένων. ἐκ ὁμοίας δὲ, ἀλλ' ἐτέρως ἢ ἑτέρως. ἢ ὅτε μὲν ἐκ ἔστι φαλλὸν ἢ καττίζε αὐτὸν μέσος, λέγει ἡ δόξα, καινὸ τέρον δὲ δόξαν λέγει. πρὸν αἴσθησιν, ἢ οὐ καινὸ τέρον πρὸν αἴσθησιν λέγει, ἀλλ' αὐτὸν πρὸν διαίσθησιν, ἢ γὰρ ἢ διαίσθησις ἦν ἡ δόξαν τοῖς ὕπνοις σύμφησι, λέγει δ' ἡ δόξα. ὅτι φαῦλος ἡ ὁράμενον. οὐ γὰρ ἔστι ἕτερον ὁ καλλίων. ἀλλ' ὁ τοῦ καλλίου τύπος. ὅτι δ' ἔστι πολλὴ, καὶ τέχνεται ὑπ' αὐτῆς ἡ δόξα, ἢ ἀκολουθεῖ τῷ φαντάσματι. ἐπεὶ δὲ ὀξὺ τοῦ πνεύματος δι' οὗ αἱ ὕπνοι γίνεται), δι' αὐτοῦ τοῦτου γίνεται ἢ τὰ σύ πνια, ὁ δὲ ὕπνος τοῦ αἰσθητικοῦ, δῆλον ὅτι καὶ τὰ σύ πνια τοῦ αἰσθητικοῦ εἰσὶν. φανερὸν αὖ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ ὅτι ὁ, τι ὕπνος ἐστὶν ὁ, τι ὕπνος ἢ τὰ σύ πνια. ἡ δὲ, εἰ ἁπλῶς ἔστι ζόπον τινὰ γινόμενον, ἐπίκτεται δῆλ. ἡ πρότερον εἰρημένον. εἴρηται γὰρ ὅτι οὐ πάντα τὰ σύ ὑπνῳ φαντάσματα σύ πνια ἐστὶν. σαφὲς δὲ τὰ ἑξῆς. ὅτι δὲ ἢ ἀπόντων τὴν αἰσθητῶν ὑπάρχει τι πάθος οἷ τοῖς αἰσθητικοῖς ἢ καὶ σκιάζει λίχνου ἀπὸ γὰρ τοῦ ἡλίου εἰς τὸ σκότος μεταφέρουσι τὸν αἴσθησιν, λέγων σκότος ἦν μὲν ἔξω τοῦ ἡλίου ἢ καὶ λαμπόμενον τόπον, συμβαίνει μηδὲν ὁρᾶν. ἔστι γὰρ ὄψις ἡ, ἵνα ἢ πίστις ἔξω τοῦ φωτός. ἀλλὰ πρὸς ἄλλο τι λαμπρὸν βλέψαντες εἶτα μύσωμεν, εἶ παρατηρήσωμεν καὶ τὸν τοῦ λαμπροῦ, καὶ καλυμμένων ὄντων τὴν βλεφάρων, φαίνεται καὶ ἐν θυμοειδίᾳ, ὁποῖον τὰ ὄμματα ἐστρεβλισμένα ὄντα ἀφερῆ, ἃ πέπονθεν ἃ περ ἐπὶ τῶν λέγει. οὐ μόνον δὲ ἀπὸ τῶν λαμπρῶν μεταβάλλει καὶ κινεῖται τὰ ὄμματα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τὴν κινουμένων πάσχει καὶ αὐτὰ καὶ κινεῖται. ὥσπερ φαίνεται ἡμῖν τὰ ἠρεμοῦντα ὅτι κινεῖται. ἀλλὰ καὶν ὕδωρ σφοδρῶς κινῆται, συμπάσχει καὶ συγκινεῖται ἢ ὄψις. καὶ ἐκ τὴν ἐχυρῶν δι' ὀσμῶν γίνεται δύσοσμοι. καὶ ὅλως ἐπὶ πάντων τ' ὁμοίων ταυτὰ τὰ λεγόμενα. ἔοικε δὲ ὅτι καὶ ἀπάντων τ' αἰσθητῶν, ἐμμένουσιν ἐγκαταλείμματά τινα, καὶ ἔστιν συμβαίνειν ἐν ζόπον. ἡ μὲν οὖν διαίσθησις αὕτη. οἱ δὲ τῇ λέξει τῇ, καὶ γὰρ ἢ ὄψις τὴν λαμπρῶν καὶ ἐχόντων χρῶμα, ὥμεν ἐν ὕλῃ ἐφθαλμὸν εἴρηκεν. λέγει δὲ καὶ ὁ τι βλότως οἱ τῷ τὴν καταμιλίαν καιρῷ τὰ ὄμματα μεταβάλλει. τὸ γὰρ σώματος ὅλου τό τε μεταβαλλόμενον, ἀόκνως συμμεταβάλλειν καὶ τὰ ὄμματα. εἰπὼν δὲ τὰ ὄμματα, ἔθαυμ' εἰπὲ πῶς λέξιν ἀρρωνικῶς, εἰπὼν καὶ γὰρ φύσει τυγχάνουσι φλεβώλιες ὄντες. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ φλεβώλεις. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὥσπερ ἐπὶ τὴν γυναικῶν, γινομένων τὴν καταμιλίαν, γίνεταί τι πάθος περὶ τὰ ὄμματα. ἀμφισβητήσειν, οὕτω γίνεται καὶ ὑμῖν οἱ τῇ τοῦ σώματος προάσει. οὐ φαίνεται δὲ οὐκ ἐρῶσιν ὡς ἐν καὶ τοῦτο, ἔστι δ' ἐν τὸ σῶμα φύσει λαβὴν εἶναι.

ἀναθυμιάσεως, τῇ αἰσθητικῇ ἀρχῇ προσπίπτοντα κατὰ τοὺς ὕπνους, οἷα πολὺ τότε εἰς φῶς τοῦ πνεύματος παλιρροίαις, καὶ κινήσεσι πολλαῖς αἰσθήσει, παραπλησίως τῇ κατ' ὀργὴν αἰσθήσει, ποιεῖ τὰ ἐνύπνια. ὅταν μὲν οὖν πολλὴ ἡ ἀναθυμίασις ᾖ καὶ πλέουσα, ὥστε λανθάνειν ἡμᾶς, καὶ μὴ δυνάμεθα αὐτὴν λαβέσθαι, ὅτι ἐγρηγορόσιν, ἀπατώμεθα. καὶ ὁρῶντες τὰ ἔξω λαμβανόμενα τῇ αἰσθητικῇ, δοκοῦμεν αὐτὰ εἰκῆ τὰ ἄλλῃ αἰσθητὰ ὁρᾶν. ὅταν δὲ μὴ οὕτως ᾖ πολλὴ ἡ ἀναπνοὴ ἀναθυμίασις, ἀλλὰ σύμμετρος, ὥστε μὴ λανθάνειν, οὐκ ἀπατώμεθα. ἀλλὰ λέγομεν ὑπνοῦν ἡμᾶς, ὅτι φαίνεται μὲν ὁ ἔξωθεν εἶναι ὅτι καρίσκος ἐστίν· οὐκ ἔστι δὲ καρίσκος. ἀλλὰ τὸ ἐγκατάλειμμα καὶ ὁ τύφος τῆς καρίσκου. φλυάκιος γὰρ ἐγὼ ἐδόκουν εἶναι· καὶ ὁρᾶν δοκοῦμέν ὅτι τῆδε ὅπῃ ὁρῶ ὄν αἰρήδιν. τὸ δὲ μὴ ἐκπείρεσι ἰδεῖν ὅτι οὐκ ἔστι Συβαρίσι, ἐδόκει λέγειν ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀληθὲς ἀλλ' ὄκ ἀληθὲς τὸ ὁρώμενον. τούτων οὕτως ἐχόντων, δῆλον ὅτι τὸ κατὰ τὸν πνεῦμά ἐστι τῆς τε ἀπατᾶσθαι ἡμᾶς καὶ μὴ ἀπατᾶσθαι αἴτιον. ὅπῃ μὲν οὖν αἴτιον ἡμῖν τοῦ ταῖς νόσοις ἀπάτης γίνεται. αὐδὴ ὁρῶντες τὸν τύπον καὶ τὸ ἐσθόλιον τοῦ τοῖς ὕπνοις, οὕτω κατὰ χώραν ἔχοντα τῆς πνεύματος, ὥστε μὴ δύνασθαι κρίνειν, ὅτι τὸ τοῦ ἵππου ἐστὶν ὅδε τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ δοκεῖ ὅτι ἐκείνου αὐτὸς ὁ κεφαλιαῖος ἐστὶν, ἀπατώμεθα. εἰ δὲ πρὸς τῷ ὁρᾶν ἔτι καὶ κρίνομεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ κεφαλιαῖος ἀλλ' ὁ τύφος, οὐκ ἀπατώμεθα. ἀπὸ δὲ τῷ αὐτῷ ᾧ καὶ ἐγρηγορότες τοῖς ταῖς νόσοις ἀπατώμεθα, ἐπήγαγε. καὶ ὑγιαίνουσι δὲ καὶ ἀδόξοις, ὁμοίως ὁ ὕλιος ποσιαῖος εἶναι δοκεῖ. δυνάμει λέγων, ὅτι καὶ ὑγιαίνοντες πολλάκις ἀπατώμεθα. εἴτε διὰ τὸ πολλῷ ἀπέστασι, καθ' ὃ ἀφίσταται ἡμῶν ἡ ὁρώμενον· ἢ καὶ διὰ τὸ ὀλίγον πάσχειν τὸ δοκεῖν ἢ ἡμῖν οἷ ἢ πολλῷ ὑστερεῖσθαι ὑγιᾶ. εἰ δὲ μὴ ὑγιαίνοντες ἀπατώμεθα, πολλῷ μᾶλλον οἱ ταῖς νόσοις ἀπατώμενοι, πολλῆς τῆς κινήσεως οὔσης.

Λ' ΛΑΒΕΙΤΕ δὴ παῦρον, εἴθ' ἕτερον ἡ φαντασικὴ τῆς ψυχῆς καὶ ἡ αἰσθητικὴ, οὐδὲν ἦσον οὐ γίνεται ἄνευ τῆ ὁρᾶν καὶ αἰσθάνεσθαί τι. ἡ γοῦν πειρεσία καὶ πειρακούειν, ὁρῶντος ἄλλῃ ὡς τι καὶ ἀκούοντος. οὐ δοκεῖ δὲ ὃ ὄπτιον. εἰ δὲ ᾧ ὕπτιφ ὑπάρχεται μηδὲν ὁρᾶ, μὴ δ' ἀκούειν, μὴ δ' ὅλως αἰσθάνεσθαι. ἆρ' οὖν ἡ μηδὲν μὴν ὁρᾶ ἀληθές. ἡ δὲ μηδὲν πάσχειν τῶν αἰσθητῶν, οὐκ ἀληθὲς· ἀλλ' εὖ λέγει; ἢ τῶν ὅλων τι πάσχειν τι· καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεις. ἴκασον δὲ τούτων, ὡς πρὸ ἐγρηγορότος. προσβάλλει μού πως τῇ αἰσθήσει. οὐκ οὕτω δὲ ὡς πρὸ ἐγρηγορότος καὶ ὁτὲ μὲν ἡ δόξα λέγει ὅτι φῶδες ἡ ὁρώμενον ὁπόταν δὲ κατέχεται, καὶ ἀπολουθῇ τῷ φαντάσματι. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστι τῇ δοξάζοντος ἀλλὰ τῇ διανοουμένου ἡ παῖδος ἐστὶν, ἢ καλοῦμεν οἰνυπιάζειν, φανερὸν. ἀλλ' οὐ δὲ τῇ αἰσθανομένου ἁπλῶς, ὁρᾶ γὰρ αὖ λίθ, καὶ ἀκούει ἁπλῶς. ἀλλὰ πῶς δὴ καὶ τίνα τρόπον, ἐνθυσιαστέον. λέγω κἀθάπερ μὲν οἶμαι, ὅπῃ δῆλον καὶ φανερὸν ὅτι τῇ αἰσθητικοῦ παίδος, ἃ πρὸ καὶ ὕπνος. οὐ γὰρ ἄλλῳ μού τινι τῆν ζώων ὑπάρχει ὁ ὕπνος, ἄλλῳ δὲ ἡ οἰνυπιάζειν, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ. ἐπεὶ δὲ ἐνδεὲς φαντασίας οὐ τοῖς ἐνδεὲς ψυχῆς εἴρηται. καὶ ἔστι μὲν ἡ αὐτὸ τῷ αἰσθητικῷ, ἡ φαντασικόν. ἡ δ' εἶναι φαντασικῷ, ἢ αἰσθητικῷ, ἕτερον. ἔστι δὲ φαντασία, ἢ λέγεται τῆς κατ' ὀργὴν αἰσθήσεως γινομένη κίνησις, ἡ δ' ὑπνίου φαίνεται φαντασμά τι εἶναι φαίνεσθαι. ἡ δὲ οὐ ὕπνῳ φαντασμα οὐ ὕπνιον λέγομεν. εἰ δ' ἁπλῶς εἴπε τόπον τινὰ γινόμενον, φανερὸν ὅτι τῇ αἰσθητικῇ μού ἐστι ἡ οἰνυπιάζειν. τούτου δ' ἢ φαντασικόν. τί δέ ἐστι ἡ οὐ ὕπνιον, ἢ πῶς γίνεται, ἐκ τῶν ἐνυπνίων συμβαινόντων, μάλιστ' ἂν γνωρίσαιμεν. τὸ γὰρ αἰσθητὰ ἢ καθ' ἕκαστον αἰσθητήριον, ὑμῖν ἐμποιοῦσιν αἴσθησιν. ἡ γινόμενον ὑπ' αὐτῶν παθος, ἐμμένει οὐ ὑπάρχει οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις, οὐ φερομένων τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ ἢ ἐπιλειπόντων. παραπλήσιον δ' ἡ παθος ἐπί τε τούτων, ἢ ὠδὶ τῶν φερομένων ἔοικεν εἶναι, ἢ μὴ ὠδὶ τῶν φερομένων. τῶν κινήσεων οὐκ ἔτι θιγόντος, κινεῖται. ἡ γοῦν κινήσει, ἐκίνησεν αὖθ' ἁπά. ἢ πάλιν οὗτος κινούμενος, ἐτέρου. καὶ ἔστι δὴ ἡν φόρος, μέχρι πρὸ αὖ τύπῃ, ποιεῖ ταῦτα τὴν κίνησιν. οὐ δ' ἁρμοῖ καὶ οὐ τοῖς ὑγροῖς. ὁμοίως δὲ λεκτέον λαβεῖν ἔστι δεῖ, καὶ ὠδὶ ἀλλοιώσεως. ἡ γὰρ ἑρμηνεῖα λεκτέον τῷ ἑρμῷ, ἡ πολησίον ἑρμαίνει. καὶ διασῴζουσιν ὕπως τὴν ἀρχῆς. ὥστε καὶ οὐ ᾧ ἡ αἰσθάνεσθαι. ἀπαιδὴ ἔδειν ἀλλοίωσίς πις ὑπὸ κατ' ὀργὴν αἴσθησις, αἰσχύνη ἔστιν συμβαίνειν. διὸ ἡ παῖδες ἔδειν, ὁ ὕπνος. οὐ μόνον αἰσθάνεσθαι ὁμοίους τοῖς αἰσθητηρίοις, ἀλλὰ καὶ πεπαυμένων καὶ οὐ βαθέα καὶ ὠδὶ πολῆς. φανερὸν δὲ ὅτων σπουδὴν ἔχῃς αἰσθάνεσθαί τι. καὶ μετὰ φθορὰν τῶν γὰρ τῇ αἰσθησιν, ἀπολουθεῖ ἡ παῖδος. οἷ ἐκ τῆ ἡλίου εἰς ἡ σκότος. συμβαίνει γοῦν μηδὲν ὁρᾶν, οἷα τῇ ὑπ' ὀφρῦσιν κίνησιν οὐ τοῖς ὄμμασιν, λεκτέον τῆ φωτὸς. ἀεὶ πρὸς χρῶμα πολλῷ χρόνου ἔλθωμεν, ἢ λαμπρὸν ἢ χλωρὸν, τοιοῦτον φαίνεται ἐφ' ὧπῃ αὖ τῷ ὕλιφ μεταβάλλωμεν. καὶ πρὸς ἡ ὕλιον ἔλθωμεν τοτε, ἢ ἄλλό τι λαμπρὸν μόσωμεν, παραπρόσωσι, φαίνεται κατ' ὀλυνωρίαν ἢ συμβαίνει τῷ ὄφλιν ὁρᾶν. πρῶτον μὲν, τοιοῦτον τῷ χρώματι ἔσεσθαι μεταξὺ ἐς φοινικοῦν. καπέπειτα πορφυροῦν. ἔως αὖ ἐς τῷ μέλανος ἔλθῃ χρόαν, καὶ ἀφανισθῇ. καὶ ἐκ τῆ κινουμένου δὲ μεταβάλλουσι. οἷ ἐκ ποταμῶν. μάλιστα δ' ἐκ τῆ πάχεται ῥεόντων, φαίνεται τὰ ἐριμένα κινούμενα. γίνεται δὲ ἢ ἐκ τῆ μεγάλων λόφων δύσκαφοι γίνεσθαι καὶ ἐκ τῆ ἰχῶρών ὑγρῶν δύσοδμοι. ἢ ὠδὶ τῆν ὁμοίων. ταῦτα δὲ φανερῶς συμβαίνει ἔδειν ἐν τόπῳ. ὅτι δὲ ταχὺ τὰ αἰσθητήρια, καὶ μικρᾶς διαφορᾶς αἰσθάνεται, σημεῖον ἡ.

ὠδὶ τῆν

τα σημαι καὶ ὅτι ὃ ἐνυπνιοῦμαι, τῇ δόξῃ δοξάζομεν.

κ αὐτὰ τὰ μὴ εἶναι τὰ ἐνύπνια τῆς δόξης καταγινώσκει. εἰ γὰρ δοξάζοντες ἀεὶ ἐνυπνιοῦμαι ὅτι δοξάζομεν, οὐκ ἀεὶ τοῖς ὕπνοις οὐκ ἀεί, δῆλον ὅτι οὐκ ἔστι τὰ ἐνύπνια τῆς δόξης. ἔτι δὲ φησι καὶ τῷ τὸ δεῖν ὑμᾶς εἰδέναι. ὅτι παρὰ τὰ ἐνύπνια ἐνυπνιοῦμαι ἄλλο τί. εἰδὼς γάρ τις οὐ ὕπνῳ σωκράτην, ἐνυπνιάζεται ὅτι ὕπνῳ ζῆν. ὁρᾷ. ὡς πρὸ κατὰ εἰδὼς ὅτι ὕδωρ βυβλίον ὅπερ πάλαι ἐπόθουν, ἐνυπνιοῦται ὅτι ζῆν. δοκεῖν μοι ὕδωρ βυβλίον, οὐ ὀνείρῳ ὁρῷ. ὁρᾷ γάρ τις ἐνύπνιον. καὶ ἐνυπνιάζεται ἄλλό τι. τοῦτ' ἔστιν ὅτι ζῆν ὅπερ ὁρᾷ ὕδωρ ὁρῶ. εἰδὼς γὰρ ἐμὸς ἑταῖρος ὁ παῖς πλεῖν ἡμῶν κατὰ γῆν μάνα, ὅτι αὐτὸς ἐν τῇ κλίνῃ, ἔτι καὶ μισόμουσος ἐνυπνιάζεται ὅτι ὅπερ ὁρᾷ. ὁ διδάσκαλος ὑγρὸν ἵστα. ἀλλὰ καὶ τις εἰδὼς οὐ ὕπνῳ ὅτι ὕδωρ χρυσοῦν, ἔτι κατεχόμενος ὑφ' ὕπνῳ, ἐδόκει διηγεῖσθαι πρός τινα, οὐκ εἰδέναι ὅτι ἔδοξε ὑπνώττων ὅτι ὕδωρ χρυσοῦν; ὡς πρὸ γοῦν ὁ ἐγρηγορὼς αὖ ὁρᾷ, οὕτω τῷ ὁ ὑπνῶν. εἰδὼς γὰρ ἐνύπνιον, ἔτι ὑπνώττων ἐνυπνιάζεται τῷδ' ὅπερ ὁρᾷ ἐνύπνιόν ἐστιν. ἐκδὴ οὐ μόνα ὁρᾶμεν οἱ τοῖς ὕπνοις τί, ἀλλὰ καὶ ἐρῶντες διανοούμεθά τι τοιοῦτ' ἐστὶ τῷ ὁραμάτου, τουτέστιν ἀλλὰ καὶ ἐνυπνιοῦμαι ὅτι ἐνύπνιόν ἐστι ὁ ὁρώμενον, δηλονότι οὐ ταῦτ' ὁ ἐνύπνιον φαίνεσθαι ἐνύπνιόν ἐστιν. ἀλλ' ἐνύπνιον μέν ἐστιν, ὅταν τινὰ ὁρῶν τις μὴ ἐνυπνιῶται ὅπερ ὁρᾷ ἐνύπνιόν ἐστιν. ὅταν δ' ὁρῶν διανοῆται ἐνυπνιῶται ὅτι ζῆν. φαίνεσθαι. ἐνύπνιον δὲ οὐδαμῶς. δοκεῖ γὰρ ἐνύπνια εἶναι οὐκ ὄντα ἐνύπνια. ἀλλὰ φαντάσματα τ' εἶναι ἐνύπνια καὶ ὁρᾶν ἐν ὕπνοις ἡγούμεθα. διὸ καὶ γὰρ ἐνύπνια ἐστὶ φαντάσματα. ἐνύπνιον δὲ οὐδαμῶς. δοκεῖ γὰρ ἐνύπνια εἶναι οὐκ ὄντα ἐνύπνια. ἀλλὰ φαντάσματα τ' εἶναι

ΕΤΑ ΔΕ ταῦτα, περὶ οὐ ὑπνίων ζητητέον. καὶ πρῶτον τὴν τῆς ψυχῆς φαίνεται. μὴ πότερον τῷ νοητικῷ παθος ὄν ἢ ἐστὶν, ἢ τῷ αἰσθητικῷ. τούτοις μὲν γὰρ μόνοις τὴν οὐσίαν γνωρίζομέν τι.

Μ Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, προτέον ἐστὶ περὶ οὐ ὑπνίων ζητῆσαι. ἔοικε γὰρ περὶ ὕπνου λόγῳ ὁ περὶ οὐ ὑπνίων ἀκολουθεῖν. πρῶτον οὖν ζητεῖν οὐ τὴν μερίαν τῆς ψυχῆς γίνεται ὁ οὐ ὑπνιος. ἐπεὶ δὲ μία μόρια τῆς ψυχῆς ὧν ἐστὶν οἷς γνωρίζει, νοῦς δηλονότι καὶ αἴσθησις, ζητεῖ πότερον τῷ νοητικῷ παθος ὄν ἐστὶν ὁ οὐ ὑπνιος, ἢ τῷ αἰσθητικοῦ.

Ε Ι ΔΕ χρῆσις ὅλως, ὅρασις καὶ ἀκοὴ ὁ ἀκούειν. καὶ ὅλως, αἰσθήσεως ὁ αἰσθάνεσθαι. ταῦτα δ' ὄν τὰ κοινὰ τὴν αἴσθησιν. οἷον σχῆμα καὶ μέγεθος. καὶ τἆλλα τὰ τοιαῦτα. ἴδια δὲ, οἷον, χρῶμα, ἀφὸς, χυμός. ἀφῆ μὲν γὰρ ἅπαντα δὲ πάντα μέν ἐστιν ἢ καθ' ὅσον τὰ ὁρατὰ ὁμοίως δὲ ἢ ἧπερ τῶν λοιπῶν. ὥστε δηλονότι ἢ οὐκ αἰσθανόμεθα οὐ δι' οὐ τοῖς ὕπνοις. οὐκ ἄρα γε τῇ αἰσθήσει ὁ οὐ ὑπνιος.

Ο Ὅτι μὲν ἡ χρῆσις καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς ὄψεως καὶ τῆς ἀκοῆς ὅρασις ἐστὶ καὶ ἄκουσις, ἔσμεν. λείπουσι δὲ ὁλῷ τούτων, ὅτι οὔτε τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεώς ἐστι παθος τὰ οὐ ὑπνια, οὔτε τῷ διανοητικοῦ μέρους. ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ μέρος σαφηνίσαι, δεῖ ἡμᾶς σωτόμως εἰπεῖν, τίνα ἐστὶ καὶ πῶς γίνονται τὰ οὐ ὑπνια. τὴν δὲ τοῖς αἰσθητικοῖς ἀρχὴ τὴν αἰσθητῶν λέγω παραλλαμμάτων, λείπεται γὰρ ἐνδέχεσθαι ἀρχὴ τὴν αἰσθητῶν οὐ τοῖς αἰσθητικοῖς, ὡς προεῖπον αὐτὸς λέξει, τούτων δὲ τὴν παραλλαμμάτων τὰ μὲν σώζεται καθαρά. τὰ δὲ συγχεῖται ὁλῷ πλῆθος ἀπορίας. τὰ δὲ μὴ ἐπικρύπτεται ὑφ' ἑτέρων. τὰ οὖν μὴ τελείως ἐπίστευτα ἦν τὴν ὑπολαμμάτων, συγκαταλήγοντα εἰς τὴν ἡρεσίαν τῇ καπνώδη αἰσθήσει καὶ ὁμοίαν αὐτὴν, οἷα τὰ οὐ ὑπνια. ταῦτα μὲν προλελήφθω. ἐστὶ κινοῦσι δὲ πρῶτον ὅτι οὐκ εἰσὶ τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως τὰ οὐ ὑπνια παθη. πρότερον δὲ ἡμᾶς ὑπομιμνήσκει τί ὁ ὁρᾶν καὶ τί ὁ ἀκούειν. λέγω, εἰδὴ ὅλως ἐνέργεια ὁ ὁρᾶν καὶ ἀκοὴ ὁ ἀκούειν καὶ ὅλως δὲ αἰσθήσεως ὁ αἰσθάνεσθαι, ταῦτα δ' ὄν τὰ κοινὰ τὴν αἰσθήσεων, τοιοῦτόν ἐστιν σχῆμα καὶ μέγεθος, καὶ τὰ ἴδια, χρῶμα δηλονότι καὶ ἀφὸς, εἴρηται δὲ οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς ἀκριβέστερον, τίνα τὰ κοινὰ αἰσθητὰ καὶ τίνα τὰ ἴδια, ἐν οἷς οὖν ταῦτά εἰσι τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια αἰσθητὰ, μίσγονται δὲ καὶ κινεῖ μόνοις ἀδιαφόροις ἐν οἷς ἐνέργειαν περὶ ταῦτα, ἐκ δὲ τὰ οὐ ὑπνια παθος τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως. εἰ πρὸ οὐ ἐνέργειαν αὐτὴν ἔστιν, οὐ τῷ πρὸς βάλλειν τοῖς αἰσθητοῖς. οὐ δὲ τοῖς ὕπνοις καὶ ὅλως μόνοις ἀδιαφόροις ἔστιν οὐ ἐνέργειαν περὶ αὐτά. ἔστι δ' ὁ συλλογισμὸς τοιοῦτος. ὁ οὐ ὑπνιαζόμενος οὐκ οὐ ἐνέργειαν περὶ τὰ αἰσθητά. ὁ αἰσθανόμενος οὐ ἐνέργειαν περὶ τὰ αἰσθητά. ὁ οὐ ὑπνιαζόμενος ἄρα οὐκ αἰσθάνεται κυρίως. οὐδ' ἄρα τὰ οὐ ὑπνια εἰσὶν αἴσθησις. ἢ μὲν οὖν διάνοια αὕτη. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, ἀδιαφόροις δὲ πάντα τὰ μόνοις καὶ καθεύδουσι ὁρᾶν. φησὶ πάντα περὶ τῶν ζώων εἴρηται. πᾶν γὰρ ζῶον ἀδιαφόρως μόνον ὁρᾶν.

Α ΑΛΛΑ μὴν, οὐδὲ τῇ δόξῃ. οὐ γὰρ μόνον ὁ προσὼν φαντὸν ἢ ἄνθρωπον ἢ ἵππον εἶναι, ἀλλὰ καὶ λευκὸν καὶ καλόν. ὧν ἡ δόξα ἄνευ αἰσθήσεως, οὐδὲν ἀληθὴς, οὔτε ψευδὴς. οὐ δὲ τοῖς ὕπνοις συμβαίνει πολλὰ ψυχαὶ ὄντα ποιεῖν. ὁμοίως γὰρ ὅτι ἄνθρωπος, καὶ ὅτι λευκὸς ὁ προσὼν, δοκοῦμεν ὁρᾶν.

Δ ἔτι κινοῦσι ὅτι οὐ δὲ τῇ δόξῃ τὰ οὐ ὑπνια αἰσθανόμεθα. ἔστιν οὐ δὲ τῆς δόξης εἰσὶ παθη. ἔστι δὲ ταυτὸν ἐστὶ τῷ, οὐ δὲ τῆς διανοίας. τὰ γὰρ διανοούμενα δοξάζει. ἐπεὶ γὰρ οὐ τοῖς ὕπνοις οὐ μόνον φαντὸν καὶ συγκαταθέμεθα. ὅτι ὁ προσὼν ὁ ἄνθρωπός ἐστιν, ὁ δὲ συγκαταθέσθαι δόξης ἐστὶν, ἡ γὰρ δόξα οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὑπόληψις περὶ τὰ οἰκείως λεγόμενα ἢ ἄλλως ἔχειν, οὐ μόνον οὖν φαντὸν ὅτι ὁ προσὼν ἄνθρωπός ἐστιν ἢ ἵππος ἢ ὅλως οὐσία, ἀλλὰ καὶ ὅτι λευκὸν ἢ καλόν ὁ προσὼν, ὁρῶν γὰρ οὐ τοῖς ὕπνοις σωκράτην, οὐ μόνον φαντὸν ὅτι σωκράτης ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι προσὼν καὶ ὅτι λευκὸς ἢ καλὸς, ἔσχατα πρῶτα ὁ λευκὸν ἢ καλὸν ἡ δόξα αὕτη αἰσθήσεως οὐχ ὑπολαμβάνει, ἡ δὲ αἴσθησις οὐ τοῖς ὕπνοις οὐκ οὐ ἐνέργει, νῦν αὖ ἔστιν οὐ δὲ τῆς δόξης ὁ οὐ ὑπνιος παθος.

Ε Ι παρὸ ὁ οὐ ὑπνιος οὐ νοοῦμεν τί ἄλλο καθ' αὑτὸ οὐ τῷ ἐγρηγορέναι αἰσθανόμενόν τι. οὐδὲ οὖν γὰρ αἰσθανόμεθα, πολλάκις καὶ διανοούμεθά τι. οὕτω καὶ οὐ τοῖς ὕπνοις παρὸ τὰ φανταίσματα. οὐδὲν ἄλλα οὐ νοοῦμεν. φανεὶς δ' ἂν τῷ τοιοῦτο, εἴ τις προσέχει ὧν ἐνίοις, καὶ περὶ τοῦ μνημονεύειν αὐτὰς. ἐνίοι δὲ τινες καὶ ἐωρακέναι οὐ ὑπνια τοιαῦτα. οἷ οἱ δοκοῦντες κατὰ ὁ μνημονικὸν παρέγγελμα πτίεσθαι τὰ προβαλλόμενα. συμβαίνει γὰρ αὐτοῖς πολλάκις, ἄλλο τι παρὰ ὁ οὐ ὑπνιον πίπτειν πρὸ ὀμμάτων εἰς ἓν τόπον φαίνεται σμικρόν. ὥστε δῆλον ὅτι οὔτε οὐ ὑπνιον πάν ὁ οὐ ὕπνῳ φαί-

νται· ἡ θρμὴ, ἕως αὖ ἡ κατα πεφθῇ ὑ φοφὴ· γίνεται γοῦν ὕπνος ὅλῳ τῷ ἀσαγομένου καὶ πάλιν ἡ κατὰ τους σωματικοὺς ὅταν μηκέτι διώνται εἶναι, ὑ ὅλῳ πλῆθος ὑ ὅλῳ χρόνου, πάλιν ἡ κατα τω θᾶ· τουτέστι πάλιν κρίνω ζασ ἴζει καὶ ῥᾶ· δι' ὃ καὶ πίπτουσιν εἰς ὕπνον οἱ ἀνθρωποι, ὑ πασχομένου καὶ κρίνοντος τῆ θρμῶ· ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος κατα κλινεὶς ὑπνώττει· ὅλῳ ἡ μόνον ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὀρθὸν· τὰ δὲ λοιπὰ ζῶα ὁτὲ μὲν ἱστάμενα· ὁτὲ δὲ κείμενα ὑπνώττει· ἔκεισθαι δὲ πάλιν λέγει πρὸς τὸ παντελῆ ἀναισθησίαν· ὅταν οὖ δὲ κυρίως ἀναπαύηται, οὔτε μίμῃ κρῖ ὀνειρώττει.

Ο ΥΜΙΝ, ἀλλὰ κυρίως ὕδιν ὁ τόπος ὁ πρὸς ἡ ἐγκέφαλον, ὡς πρὸ οὐ ἄλλοις ἔρηται. πάντων δὲ ὕδι τὴν οὐ τῷ σώματι ψυχρότατος· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι, ἡ ἀνάλογον· ὥσπρ οὖν ἡ ἁπαιτμίζει ὑγρὸν λ ζὸ τῆς τῆ ἡλίου θρμότητος, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἡ ἄνω τόπον ὅλῳ πρὸ ψυχρότητα αὐτῆ κρατα· ψύχεται· καὶ συστᾶ κρατα φθείρεται χυόμενος πάλιν ὕδωρ, οὕτως οὐ τῇ ἀναφορᾷ τῆ θρμοῦ τῇ πρὸς ἡ ἐγκέφαλον· ὁ μὲν τελεωσωματικὸς ἀναθυμίασις, φλέγμα συνίσταται, διὸ καὶ οἱ κατάρρευ φαύσαντες γινόμενοι ἐκ τῆς κεφαλῆς· ὁ δὲ χόλιμος καὶ μὴ ἐσοῦσης, καταφθείρεται συνισταμένου καὶ κατα ψύχει ἡ θρμόν· πρὸς δὲ ἡ κατα ψύχεσθαι, καὶ μὴ δίχεσθαι ῥᾳδίως τὸν ἀναθυμίασιν, συμβάλλεται καὶ ὁ λιπότης καὶ ὁ στυότης, τῇ πρὸς ἡ ἐγκέφαλον φλιβῶν· τῆς μὲν οὖν κατα ψύξεως, τὸ ὕδιν αἴτιον· καί πρ τῆς ἀναθυμιάσεως, ζ ζὸ βαλλούσης τῇ θρμότητι.

Λ ὅτι οὐ τῇ λέξει ἡ αἴτιον· ἐὸ ὁ ἀλλὰ κυρίως τῆ ὑπνώττειν αὐτοὺς ὕδιν ὁ τόπος ὁ πρὸς ἡ ἐγκέφαλον· ἀλλὰ καὶ οὐ τῇ λέξει τῇ, πάντων δὲ τὴν οὐ τῷ σώματι ψυχρότατος, ὁ δὲ σύνδεσμος αὐτὶ τῆ γοῦν εἴληπται· ἃ δὲ λέγει πάντως δῆλα τοῖς ὁ πω σοῦν σωφρασύνης δυναμένοις· ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ κατα ταῤῥέοι γίνεται ἀφ' τὴν κατιόντων ἀφ' τῆς κεφαλῆς φλεγμάτων, μαρτυροῦσι παῦδες ἰκρῶν. ὅτι δὲ ὑ φοφὴ πρῶτου μὲν γίνεται φλέγμα, εἶτα αἷμα καὶ πάλιν φθείρεται ἡ αἷμα εἰς φλέγμα, ἔρηται οὐ τοῖς πρὸ ἐ ζῶων μορίοις· κατα ψύχει μὲν ἓν ῥᾳδίως, ὅλῳ πρὸ τ φλιβῶν λιπότητα καὶ στυότητα· ὁλοκλήθρμα γὰ ὅλῳ πρὸ στυότητα· ἡ δὲ ὀλίγου ἀΐπαθήσαντος.

Β ΓΕΙΡΕΤΑΙ δ' ὅταν πεφθῇ καὶ κρατήσῃ, ὑ σωσωσμοὺς θρμότητος οὐ ὀλίγω πολλῷ· ἐκ τῆ περιεστῶτος καὶ διακειθῇ, τό, τε σωματῶδες αἷμα, καὶ ἡ καθαρώτερον· ἔστι δὲ λιπότατον μὲν αἷμα, καὶ καθαρώτατον, ἡ οὐ τῇ κεφαλῇ· παχύτατον δὲ καὶ θολερώτατον, ἡ οὐ τοῖς κάτω μορίοις· παντὸς δὲ τῆ αἵματος ἀρχή· ὥσπρ ἔφην) καὶ οὐ ταῦθα, καὶ οὐ ἄλλοις, ὑ καρδία. τ δ' οὐ τῇ καρδίᾳ· ἐκ τῆ δ' ἀορτῆς θολαίμης κοιλοῦ ὑ μέσου· ἐκείνου δ' ἐκπέμπεται φλέβ) ὅλῃ ἐκ τῆς ἀορτῆς τῆς φλιβός, τῆς τ μεγάλης καλουμένης, καὶ τῆς ἀορτῆς· οὐ δὲ τῇ μέσῃ, γίνεται διακειμένου· ἀλλὰ ἡ μὲν διεξέζει πρὸς τοῦτον, ἐ τρόπον ἔδι λόγου οἰκειότερον· ὅλῳ δὲ ἡ γίνεται ἡ αἷμα μάλιστα μετὰ τὴν τῆς φοφῆς προσφοράν, διακειμένου τρόπον ὁ ὕπνος γίνεται, ἕως αὖ διακειθῇ τῆ αἵματος· ἡ μὲν καθαρώτερον, εἰς τὰ ἄνω· ἡ δὲ θολώτερον, εἰς τὰ κάτω· ὅταν δὲ ἔξω συμβῇ, ἐγήρα) ἀπολυθῆναι τῆ ἐκ τῆς φοφῆς ζαλόνος· τὸ μὲν οὖν αἴτιον τῆ καθεύδειν, ἔρηται· ὅτι ὁ ζῶον τῆ σωματώδους τῆ ἀναφερομένου ζῶον τῆ συμφύτου θρμοῦ αὐτὸ πειράσασθαι ἀφέσεως ἀεὶ· ἡ πρῶτον ἀναπνεῖν· καὶ τί ὕδιν ὕπνος ὅτι ὁ τῆ πρώτου ἀναπνεῖου καταλῆξις· πρὸς ἡ μὲ δύνασθαι οὐ θρῆν, ὀξ ἀσάγκης μὲν γινόμενον· οὐ γὰ οἷόν τε ζῶον εἶναι, μὴ συμβαινόντων τὴν ἀπθρμαζομένων αὐτὴν αὐτό· εἰκὸς δὲ σωτηρίας· σύζει γὰρ ἡ ἀνάπαυσις.

Γ συντέσι ἡ συμπληθεῖσα καὶ σωωθεῖσα ἐκ πολλοῦ ἐς ὀλίγον· πολὺ γὰρ οὖσα ἡ θρμὴ καὶ ὑγρὰ ἀναθυμίασις, ἐς ὀλίγον τινὰ τόπον σωάγεται ψυχρῶζα· εἰς τὸν καρδίαν γό· ὅταν οὖν αὕτη κρατήσῃ, καὶ πέψῃ ἡ σωαῶζαν αὐτὸν ψυχρὸν, ἐγήρεται τὰ ζῶα· λέγει δὲ τὰς τῆς καρδίας κοιλίας δίχεσθαι ἡ αἷμα, ἐκ τῆ δύο φλιβῶν τῆς μεγάλης καὶ τῆς ἀορτῆς· χρῶνται γὰρ ὡς ἔρηται αὐτοῖς διακόνοις· καὶ μέλουσι γὰρ εἰς αὐτὸν ἡ ἀπὸ τῆ ὕπατος ἀκαθάρτατον αἷμα, καὶ οὐ δὲ κυρίως αἷμα· οὐ ἦ πίπτει τε καὶ κυρίως αἷμα γίνεται· ζαφῶ δὲ τὸ ἑξῆς· οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, οὐ γὰρ οὐ δίχεται ζῶον εἶναι, μὴ συμβαινόντων τὴν ἀπθρμαζομένων αὐτὴν, ἡ λεγόμενόν ὕδιν· οὐ γὰρ οὐ δίχεται ζῶον εἶναι, μὴ γινομένων τὴν ἀπθρμαζομένων καὶ σωτηρούντων αὐτό· φθείρεται γὰρ μὴ συμβαινόντων τ, ὅσα πέφυκε διασώζειν αὐτό· οὐ δὲ τ διασωζόντων αὐτό ὕδι καὶ ὁ φοφὴ· ὥστε παύσης γινομένης, ἀνάγκη γίνεσθαι ἀναθυμίασιν· μὴ παύσης γινομένης ὕπνον.

Σχόλια εἰς ἡ περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως ἀριστοτέλους.

ταῖς τότ᾽ ἥβαις. διαφθείρει γὰρ ἴσως οὐδὲν αὐτὰ πίνειν, ὧν τὰς τότε δεῖ. ἀλλὰ δεῖ πίνειν, ὑδαρῆ καὶ ὀλίγον. πνεύματώδης γὰρ ὁ οἶνος. καὶ τοῦτον μᾶλλον ὁ μέλας. οὕτω δὲ καὶ αἷμα πλήρη τῆς ζοφῶδες τοῖς παιδίοις, ὥστε πίστει μᾶλλον οὐ δεῖ χρῆσθαι τοῦ αὐχεῖν. ὥσπερ γὰρ τοῖς σφόδρα μεθύουσιν ὑγρότης ἀναφέρεται πολλή. ἔλεγον δὲ τοῦτ᾽ εἶναι ἡ παχύτης ἄπιον, καὶ τὸ ἀραιὸν ὁ ταῖς μίξραις καὶ ἔμβρυα ἡ πρῶτον.

Λ ἐγκεῖσθαι ὕπνον καὶ ἐκνεύειν. σιωπᾶν γὰρ δεῖ τῆς ὑπ᾽ αὐτῆς γινομένης θερμότητος, καὶ οὐ τῇ κοιλίᾳ καὶ τοῖς οὐρήθροις ὁ ὅλος ἀναπεπλήσθαι σώματι. ὥστε ἀνάγκη ἀναθυμιάσεις γίνεσθαι, ἐγχύσας μὲν ἑαυτῶν καὶ παχέα τινὰ σώματα. ὡς γὰρ ὑγρὰ μετὰ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως, ἀπὸ μεγάλου ἀπέρχονται, οὕτω καὶ ὁ τῷ σώματι ὑμῶν ἀπὸ παχείας μετὰ τῆς λεπτῆς ἀναθυμιάσεως. εἰ πολὺ δ᾽ ὅτι ὁ κύριος σιωπᾶ κίνδυνος, λέγω καὶ τὴν ἕδραν ἡ συσπάγμα. καὶ φυσᾶν ὅτι ἡ συσπάγμα ἕδρας ὥσπερ ζοφῶ ἄπιπτος, αὖ ὑ θερμὸν καὶ μὴ ψυχρόν. αὖ γὰρ ὑ ψυχρὸν ἡ ἀναχλᾶ, οὐκ ἔστι σύσπαγμα. ἐπεὶ γὰρ ἐκ κύτου καὶ πυθόσεως ἀέκγεται, ἀσκαγμᾶσι μὴ αὖ θερμὸν εἶναι. ἴσως δὲ ὅτι οὐκ ἔστ᾽ ἡ τοιοῦτο σύσπαγμα, οἷ᾽ ἔλιγλον οὐ δεῖ ποιεῖσθαι ζώων. ἡ δ᾽ ὅτι δ᾽ ὑ πρώτη ὑλικήν, ἴσον ἔδει φέρειν δὲ οὐ τῇ πρώτῃ ὑλικῇ γίνεσθαι ὕπνοι. τὸ δ᾽ οὐ τῇ πρώτῃ ὑλικῇ φορᾶσθαι πλὴν ζοφῶδι αἷμα, σημεῖον περὶ δὲ τὸ μείζονα εἶναι τότε τὰ αἷμα μᾶλλον τὸ σώματος τὴν ἡλικίαν, ὡς αἷμα φερομένης τῆς ζοφῶδες. οἱ εἰς γὰρ πλείονα ὑ ζοφὺ, μείζονα ταύτα. ἐπεὶ δ᾽ ὑ ἐπίληψις αὐξηθεῖσι παισὶν τὴν διάθεσιν, αὐξοῦσι δ᾽ αὖτοι καὶ οὐ τοῖς ὕπνοις, ἄπιον ὅτι ὁμοίως ὁ ὕπνος ἐνδιαλύφει. ὥστε οὐκ ἀπλῶς γίνεσθαι ἐνδιαλειπτικὴν, εἰ καὶ τοτὲ συμβαίνει ἔξω, ὀλίγα ἡ τοῖς ὕπνοις γίνεσθαι πολλὴν ἀναθυμίασιν, ἀλλὰ φόβον τινά. ὡς γὰρ ὁ ὕπνος ὅμοιον ἐνδιαλύφει, οὕτω καὶ ἡ ἀκινησία τὰ παιδία ὅμοιον ἐνδιαλύφει. καὶ ἐπεὶ πολλὴ γίνεται ἡ ἐκ τῆς ζοφῶς ἀναθυμίασις οὐ τοῖς ὕπνοις, ὀλίγα ἡ τότε μάλιστα οὐ δρᾶν ἡ θερμότητα, ὀλίγα δὲ τῇ ἐγρηγόρσει, διὰ τέλους ἀλίσκονται ἐνδιαλειπτικοὶ ἢ ὅσοι πλεῖστοι ἄν ἐγρηγορότες. πολὺ γὰρ ὡς εἴρηται φερόμενον ἡ πνεῦμα ἄνω οὐ τοῖς ὕπνοις, κατὰ βαῖνον πάλιν ὥσπερ ὑετὸς ἐγκεῖ τὰς φλέβας. ἀέκγεται γὰρ τοῦτον μὲν κατάντος, ἐπὶ τὸν δὲ ἀνάντος, ὀλίγα ἡ αἷμα γίνεσθαι πλὴν μὲν ἀπὸ τῆς μέσου κύτου. πλὴν δὲ κατάπτυξιν τῇ σύστασιν αἷμα, ὑβ ὄγκου θαῦμα τὰς φλέβας. ἔστω τῆς διαπλῆς ἀναθυμιάσεως, τῆς τε αἰσθήσεως καὶ τῆς κατανοήσεως. φερόμενον οὖν ἄνω καὶ κατὰν κάτω ἡ πνεῦμα, ὀγκοῖ τὰς φλέβας. ὡς συμπλήθει καὶ συσέλλει καὶ στενὰ ἡ οὐ ταύτας πνεῦμα πλὴν ἀραχέως ἀφ᾽ ἑστίας. ταῦτον γὰρ ἐστι πέρας. ἡ ἀναπνοὴ γίνεται. ὀλίγα ταῦτης γὰρ ἀναπνομὴ. ταύτης γὰρ στενωθείσης, αὖ ὄγκου μὴ γίνεσθαι ἐς πνοιάν. καὶ ταύτης μὴ γινομένης, ἀνάγκαιον ἐπιλήψαι συμβαίνειν. καὶ ἐπεὶ τὴν παιδῶν τὰ ἄνω πλήρη ἐστὶ ζοφῶς, ταῦτα λίαν τῶν πνεύματος, ἐκ φοφῶς ἀναχλάσεις, πνευματώδης δὲ καὶ ὁ οἶνος, οὐ συμφέρει αὐτοῖς ὁ οἶνος. καὶ γὰρ ὥσπερ τοῖς σφόδρα μεθύουσιν ὑγρότης ἀναφέρεται πολλή, οὕτω καὶ τοῖς παιδίοις.

Κ ΑΙ ΤΟ᾽ ὅλον δὲ φίλυπνοι, οἱ ἀδηλόφλιβοι, καὶ ἐπὶ σώλας. μὴ μεγαλοκέφαλοι. τὴν μὲν γὰρ, αἱ φλέβες στεναί. ὥστ᾽ οὐράδιον διαιρεῖν κατὰν ἡ ὑγρόν. τοῖς δὲ ἐπὶ σώλας μὴ μεγαλοκεφάλοις, ἡ ἄνω ὀρμὴ πολλὴ καὶ ἀναθυμίασις. οἱ δὲ φλιβώλεις, οὐχ ὑπνωτικοὶ δι᾽ εὐρύτητα τὴν πέρων. αὖ μήτι ἄλλο παίζοις ἔχωσιν ὑπνωτικόν. ὧν δ᾽ οἱ μελαγχολικοὶ κατὰ φύσιν ταῦτα γὰρ ὀλίγον τόπον. ὥστ᾽ οὐ γίνεται αὐτοῖς πλῆθος ἀναθυμίασις. ὀλίγα ἔξω γὰρ καὶ βραχυκοιλικοί ἐστε. ὡς ὥσπερ γὰρ οὐδὲν ἀπολειλαιωκότα, διάκαυται τὰ σώματα αὐτῶν. ἡ δὲ ἀίλαινα χολὴ φύσει ψυχρὰ οὖσα, καὶ ἡ θερμὴν τόπον ψυχρὸν ποιεῖ, καὶ τὰ ἄλλα μόρια, ὅπου ἂν ὑ παρέχει δυνάμει ἡ τοιοῦτον περίεχωμα. ὥστε φανερὸν ἐκ τῆν εἰρημένων, ὅτι ὁ ὕπνος ἐστὶ, σύνοδός τις τῶ θερμοῦ ἔσω. ἡ αὖτι παρέσασις, φυσικὴ, ὀλίγα πλὴν εἰρημένων αἰτίαν. διὸ πολλὴ ἡ κίνησις τῶ σώματος.

Κ αἱ δὲ σπαώλαις φυσὶ, καὶ οἱ μεγαλοκέφαλοι καὶ οἱ ἀδηλόφλιβοι, φίλυπνοί εἰσιν. ἀδηλοφλίζους δὲ λέγουσι, τοὺς λειπότατας ἔχοντας φλέβας. ὀλίγα γὰρ πλὴν λειπότατα εἶσιν ἄδηλοι. ἔσθ᾽ οὖν φασὶν οἱ ἀδηλόφλιβοι φίλυπνοι. ὀλίγα πλὴν στενότατα τὴν φλιβῶν. πεπλῆσθαι γὰρ ἡ πνεῦμα ἐκ τῆς κεφαλῆς, καὶ πληροῦσιν αὐτὰς, οὐ δύνατα ῥᾳδίως διαπνεῦσαι καὶ διασκεδασθῆναι, ὀλίγα πλὴν στενότατα τὴν πέρων. ἡ γὰρ μικρὸν παίζοις πληροῦται. ὀλίγα ἔξω ψυχῶν γινομένων ὀλίγα πλὴν πληρώσιν, καὶ γὰρ καὶ αἱ κοιλίαι πληρωθεῖσι ψυχραί εἰσιν, ἀνάγκη χρονίζειν οὐ αὐταῖς ἡ πνεῦμα. δεῖται γὰρ θερμότητος. ὥστε διαῤῥεῦσαι μὴ διασκεδασθῆναι. χρονίζοντος δὲ, ὑβ αἰσθήσεως γίνεται ὁ ὕπνος χρονιώτερος. ἄλλως τε εἰ πνεῦμα ὅτι ὡς πᾶν τὰ ὕδατα ὀλίγα τὴν στενῶν σωλαίων ἔρασθαι ὑβ ῥήγνυται, ὀλίγα δὲ τὴν εὐρέων ταύτην, οὕτω μὴ ἡ πνεῦμα σωματώδης ἐν ἔρασθαι ὑβιλύεται ὀλίγα τὴν στενῶν πέρων. οἱ μὲν οὖν ἀδηλόφλιβοι ὀλίγα τῶ τόσα φίλυπνοι. οἱ δὲ σπαώλαις καὶ οἱ μεγαλοκέφαλοι, ὀλίγα ἡ πολλὴν αἷμα πλὴν αἰσθήσεως, τὰ γὰρ μεγάλα πολλῆς δεῖται ζοφῆς. ἵνα πληρωθῇ καὶ χρήσιμον ἦ. ὥστε πολλῆς γινομένης ἄνω, ὕπνος ἡ καὶ ἡσυχία πολλὴν γίνεσθαι πλὴν παλίῤῥοιαν. ἡ δὲ πολὺ ἀπὸ τῆς αὐτῆς καὶ ἴσης θερμότητος ἔρασθαι πίπτουσι οὐ χρείαν.

δ' αι. ὅτι δὲ ὁ ὕπνος οὐκ ἔστιν ἡ τυχοῦσα τοῦ αἰσθητικοῦ ἀδυναμία, ἀλλ' ὅταν περὶ τὸ ἡγεμονικὸν ἀφίῃ τὸ τοιοῦτον πάθος γίνηται, καὶ πρότερον εἴρηται, καὶ νῦν πάλιν ἐπαναμιμνήσκει.

Η" ΔΗ ΔΕ γενόμενοί τισι καὶ λειποψυχήσασιν ἰχυρῶς φαντασίαι. ὥστε μὲν οὖν ἔχει τινὰ ἀπορίαν. εἰ γὰρ οὐδὲν ἅπτεται τῶν φαντασμάτων τὸ λειποψυχοῦν, εἰ δὲ χρὴ αὐτὸ οὕτω νοεῖν ἢ τὸ φαντασμα. ἀλλὰ δὴ ὅτι μὲν οἱ λέγουσι τὰ σφόδρα λειποψυχήσαντες καὶ δόξαντες τεθνάναι. περὶ ὧν τὸν αὐτὸν λόγον ἐπὶ πλείονι εἶναι παντὸς. ἀλλὰ γὰρ ὡς πρὸ ἔπους μοι, οὐκ ἔστιν ὁ ὕπνος ἀδυναμία πᾶσα τοῦ αἰσθητικοῦ. ἀλλ' ἐκ τῆς περὶ ζοφὼ ἀναθυμιάσεως, γίνεται τὸ πάθος ὥστε. ἀνάγκη γὰρ τὴν αὐτὴν μιῶσιν, μέχρι που ὠθεῖσθαι. εἶτ' αὐτισχίφει καὶ μεταβάλλει, καθάπερ ὄψει που. τὸ δὲ ἐπὶ μὲν ἐπὶ ἴσου τὴν ζάωσιν, πρὸς τὸ ἄνω πίφυκε φορεῖσθαι. ὅταν δ' εἰς τοῖς ἄνω τόποις γίνηται, ἀθρόον πάλιν αὐτισχίφει καὶ μεταφορεῖται. διὸ μάλιστα γίνεται ὕπνοι, ἀπὸ τῆς τροφῆς. ἀθρόον γὰρ τὸ, τε πολὺ ὑγρὸν καὶ τὸ σωματῶδες ἀναφορεῖται. ἱστάμενον μὲν οὖν, βαρύνει καὶ ποιεῖ νυστάζειν. ὅταν δὲ ῥέψῃ κάτω, καὶ ἀποχρήσασα ἀπόσῃ τὸ θερμόν, τότε γίνεται ὁ ὕπνος. καὶ τὸ ζῶον καθεύδει. σημεῖον δὲ τούτων, καὶ τὰ ὑπνωτικά. πάντα γὰρ καρηβαρῆ ποιεῖ, καὶ τὰ ποτὰ καὶ βρωτά. μήκων. μανδράγορα. οἶνος. ἄφρα. καὶ καταφερόμενοι καὶ νυστάζοντες, ὥστε δοκοῦσι παίχειν, καὶ ἀδυνατοῦσιν ἄφρειν πρὸ κεφαλῆς καὶ τὰ βλέφαρα. μὴ μετὰ τὰ σῖτα μάλιστα τοιοῦτος ὁ ὕπνος. πολλὴ γὰρ καὶ περὶ τὴν στόμαν ἀναθυμίασις.

Θ" τὰ μὲν οὖν φαντάσματά τινα ὁρῶσι, καὶ οὐ μόνον ὁρῶσιν ἀλλὰ καὶ λέγουσιν οἱ λειποψυχήσαντες ἰχυρῶς. λέγουσι δὲ παῦτα οὐκ εἰδότες, οὐ γὰρ οἴδασιν οὐδ' ὅλως ἀισθάνονται τί ὁρῶσιν ἢ λέγουσιν, δῆλον ἐκ τῆς ἐπαναγωγῆς. ὁρῶμεν γὰρ ὥστε πολλοὺς παίχοντας. ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν ὁ ὕπνος ἐπιλησία ἔρηται πολλάκις. εἰσὶ δὲ τὰ λεγόμενα λύσις ἀπορίας τινός. ἐπανῶ γὰρ ὅτι ἤδη γεγόνασί τισι τῶν φαντασίαι λειποψυχήσαντι ἰχυρῶς, ὥστε μὲν οὖν ἔχει ἀπορίαν. ὑπόρασις γὰρ αὕτη, ὅτι εἰ πρὸ γίνεται φαντάσματα καὶ τοῖς λειποψυχίαις καὶ τοῖς ὕπνοις. ἀκόλουθον δὲ λέγειν τὰ λειποψυχίαν ὕπνον. εἰ δὲ ὥστε, ἔστιν αἷρα ὁ ὕπνος ἡ τυχοῦσα τὴν αἰσθητικὴν
» ἀδυναμία. λύει οὖν αὐτὰ λέγων, εἰ γὰρ οἱ δέχεται ἡ τὰ φαντάσματα τὸν λειποψυχήσαντα, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος. εἰ γὰρ ὁ πάσχων ὁ λειποψυχῶν, καὶ ὅλως ὕπνος δέδιε ὁ λειποψυχία, ἔστω καὶ ὁ φαντασμα τῷ λειποψυχήσαντι οὐ ὑπνίον. ἀλλὰ τὴν μὲν οὐ ὑπνίων εἰ καὶ μὴ πάντων ἀλλὰ τὴν πλείστων ἐγερθέντες μνημονεύομεν. οὐδενὸς δὲ τὴν οὐ ταῖς λειποψυχίαις φαντασμάτων μετὰ τὸν ἀπαλλαγὴν μνημονεύουσι. πολλὰ γὰρ οὐ τῷ πάθει λέγοντες, οὐδενὸς ἐγερθέντες μνημονεύουσιν. οὐκ ἄρα τὰ φαντάσματα οὐ ὑπνία. ὥστε οὐδ' ἡ ἐπίληψις ὕπνος. ὁ δὲ, περὶ ὧν τὸν αὐτὸν λόγον
» ἐπὶ πλείονι εἶναι παντῶν, ἴσον δέδι τῷ, τὰ αὐτὰ δεῖ λέγειν περὶ μνημονικοῦ καὶ ἐνοίας καὶ τὴν ὁμοίων. ταῦτα μὲν οὖν εὖπω λέγεται. ὀλίγα δ' ἔστιν ἀδαμνηθέντες, σαφῆ ὑμῖν ἔσται τὰ ἐφεξῆς λεγόμενα. ἀδαμνημονεύομεν οὖν, ὅτι παῦε θερμὸν ἄνω φορεῖται. ὥστε καὶ ἡ ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀναθυμίασις, μέχρι τῆς κεφαλῆς ἄφεσι, συνάγουσα ἑαυτὴ καὶ περιαιωματά τινα. ἐκεῖσε δὲ γλυκαίνου, διὰ τὸ τὴν ἐγκεφάλου ψυχρότητα συνάγουσα παλιν κατα φορεῖται ὥστε πρὸ ὄψεως ἀναθυμίασις. καὶ κατα ψύχει τὸ σὺν αὐτῇ θερμόν. οὗ ψυχθέντος καθεύδει τὸ ζῶον, ἕως αὖ πεφθῇ καὶ κρατηθῇ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. διὸ γίνεται μὲν ὕπνοι καὶ πρὸ τῆς ζοφῆς, ἀλλὰ μάλιστα μετὰ τὴν τροφήν. τότε γὰρ ἀθρόον καὶ πολὺ τὸ ὑγρὸν καὶ σωματῶδες. ὅπερ ὑγρὸν καὶ σωματῶδες, ἕως μὲν αὖ ἐστὶ σὺν τῇ κεφαλῇ βαρὺ αὐτήν. διὸ ὃ καὶ νεῦμεν αὐτὸν τῇδε κἀκεῖ συνιστάζοντες. ἅμα γὰρ τῇ τὴν ὑγρὸν συνίστασει διΐησις καὶ νυσταγμὸς καὶ κεφαλῆς κίνησις. διΐησι δὲ ῥέψει καὶ αὐτισχίφει τὸ θερμόν, τὰ ὑγρὰ καὶ σωματῶδη ζῶν αὐτῷ ῥέουσι κάτω καὶ ταῦτα. καὶ γίνεται ὕπνος. ὅτι δὲ τὰ σωματῶδη καὶ ὑγρὰ βαρύουσι πρὸ κεφαλῆς, καὶ ὅλως καρηβαρίας ποιοῦσι, μαρτύρεται ἡ ἀπὸ τὴν ὑπνωτικῶν. ταῦτα γὰρ ὑδὶ ὅλως ἀφαιρεῖ ὑδὶ πρὸ κεφαλῆς ὑγρὸν πολὺν καὶ σωματωδῶν. εἰσὶ δὲ τὴν ὑπνωτικῶν ποτὰ μὲν οἶνος. βρωτὰ δὲ ἄφρα, μήκων. ἐπεὶ οὖν ταῦτα φαγόντες καρηβαροῦμεν, διὰ τὰ ἀπ' αὐτὴν ὑγρὰ καὶ σωματῶδη, δῆλον ὅτι καὶ ὅταν νυστάζωμεν διὰ ἀναγὰν ὑγρῶν καὶ σωματωδῶν καρηβαροῦμεν.

Ι" ΤΙ ΔΕ ἡ ἐκ κῶν εἰ ἐστιν. ὁ μὲν γὰρ κῶς, σιωπικτικὸν. ὁ δὲ σύνταγμα γίνεται, ὥσπερ ζοφὴ ἄπιστος, αὖ μὴ ψυχρὸν ᾖ. ἡ νόσι δὲ τινὸς, ὁ αὐτὸ ἔστιν φρονοῦσι, ὅσαι ἀπὸ πεφθείσης ὑγροῦ καὶ θερμοῦ. οἷ συμβαίνει τοῖς πυρίασουσι, καὶ τὸ τοῖς λιθαργύροις. ἔτι δὲ πρώτη ἡλικία. τὰ γὰρ παιδία καθεύδει σφόδρα, διὰ τὸ πολὺ τροφὴν ἄνω φορεῖσθαι πάσχειν. σημεῖον δὲ, τὸ ζῶον βάλλειν τὸ μέγεθος τὴν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, καὶ τὰ πρώτην ἡλικίαν. διὰ τὸ ὑδὶ ταῦτα γίνεσθαι πολὺ αὔξεσθαι. διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ ὑδὶ λιπαροὶ γίνεσθαι. ὅμοιον γὰρ ὁ ὕπνος, ὑδὶ λίθος. διὸ καὶ συμβαίνει πολλάκις ἡ ἀρχὴ τῆς παθους τούτου, καθεύδουσι. καὶ καθεύδοντες μὲν, ἀλίσκεται. ὑγροὶ γὰρ ὁτὲ δ' οὖ. ὅταν γὰρ πολὺ φορῆται τὸ πνεῦμα ἄνω, καταβαῖνει πάλιν τοὺς φλέβας ὀγκοῦ. αἷς συμβλίβει τὴν πόρον, δι' οὗ ἡ ἀσπνοὴ γίνεται. διὸ τοῖς παιδίοις οὐ συμφέρουσι, οἱ οἶνοι. οὐ δὲ

μοτα. ὁ δὲ ῥυθμὸς ταῦτα δὲ τοῖς αὐτῆς ὕπνοις καθ' αὑτὸ, τοῖς δὲ τῆς ἀσκησέως ἔφηται. λέγει δὲ τοῖς μὲν ἀναπνοὴν τὸ δὲ τοῖς ζωῆς καὶ θανάτου. καὶ τοῖς μὲν αἱμοις ἡ τῆς πνεύματος ἀρχὴ ἐκ τῆς καρδίας ὑπάρχει. τοῖς δὲ ἀναίμοις ἐκ τῆς ἀκάλογου. τὸ τούτοις γὰρ τὸ ἀκάλογον φαίνεται ὁ πνεῦμα ἀσκφυσώμενον καὶ σωιζόμενον ἐρᾶμον γὰρ φανερῶς τὸ τοῖς τὸ τόμοις ὁ μυθος ὁ ἐπίζυξ τῇ τοῦ τομῆ ῥυθμούμενος καὶ συστελλόμενος.

Σ ΓΕΙ ΔΕ κινῶν μόνον ἢ ποιῶν αὖθις ἰσχύος, ἀδύνατον. ἰσχὺς δὲ ποιεῖ ἢ τοῦ πνεύματος κάθιξις, τοῖς μὲν ἐκφθορομένοις, ἢ θύραθεν. τοῖς δὲ μὴ ἀναπνέουσιν, ἢ σύμφυτος, διὸ καὶ ἐμβρύοις τὰ φαίνεται τὰ πλῆρωτα, ὅταν κινῆται τῇ τελέῃ τοῦ πνεύματος, προσπίπτοντος πρὸς ὁ ὑπόζωμα τὴν ὁλοπλόκιον. κινεῖται δὲ ἅπαν, αἰσθησίας τινος γινομένης, ἢ ἀκέλασ. ἢ ἄλλοτέλασ, τὸ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ, ἐκ δὲ ἕξις ὁ ὕπνος ἢ ἐγρήγορσις πάλιν τοῦ μορίου τούτου, τὸ ᾧ μὲν τόπῳ ἢ τὸ ᾧ μορίῳ πρώτῳ γίνεται ὁ ὕπνος καὶ ἡ ἐγρήγορσις, φανερόν. κινοῦνται δὲ οἱ σι κατεύδοντες. καὶ φύσει πολλὰ ἐγρηγορεμ. οὐ μέντοι αὖθις φαντάσματος καὶ αἰσθήσεώς τινος. ὁ γὰρ τοῦ ποιοῦ ἕξις, αἴσθημα ζόφου τινά. λειπόν ταῦτα τοῖς αὐτῆς ὕπνοις. διότι δὲ τὰ μὲν τοῦ πνεύματος μυμονεύουσιν ἐγερθέντες, τὰς δὲ ἐγρηγορεμὰς πράξεις οὐ μυμονεύουσιν, τὸ τοῖς προβλυματικοῖς ἔφηται. ἐχόμενον δὲ τὴν ἐρωτήσεων ἐπιλυθεῖν, πῶς γινομένων καὶ πόθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ παίδους γίνεται. τῷ, τὸ γρηγορεῖν καὶ τῷ καθεύδειν. φανερὸν δὲ, ὅτι ἐπὶ ἀναγκαίοις τῷ ζῴῳ. ὅταν αἴσθησιν ἔχῃ. τότε πρῶτον φοφλὸν πλαμβάνεται, καὶ αὔξησιν. ζοφὴ δ' ἕξις παίσιν ἐφάπτ. τοῖς μὲν αἱ αἵμοις, ἢ τοῦ αἵματος φύσις. τοῖς δὲ αἰαίμοις, ὁ ἀκέλογος. τόφος δὲ τοῦ αἵματος αἱ φλέβες. τούτων δὲ, ἀρχὴ ἡ καρδία. φανερὸν δὲ ὁ λεγόμενος, ἐκ τῆν ἀναστομώσ. τῆς μὲν ὧν ζύραθεν ζοφῆς εἰσιούσης εἰς τοὺς δικτυικοὺς τόπους, γίνεται ἡ ἀναθυμίασις εἰς τὰς φλέβας. ἐκεῖ δὲ μεταβάλλουσα ὑγρὰ αἵματα ἔξεται, καὶ πορεύεται ἐνδὲ πὸ ἀρχήν. εἴρηται δὲ τοῦδε τούτων, τὸ τοῖς τοῦδε ζῴοφῆς. πῶς δὲ ἀναλυπέον ὑπὸ αὐτῆν, τούτου χάριν, ὅπως τὰς ἀρχὰς τῆς κινήσεως διαρίσωμεν. καί τι πάσχοντος τοῦ μορίου τοῦ αἰσθητικοῦ, συμβαίνει ἡ ἐγρήγορσις ἢ ὁ ὕπνος. οὐ γὰρ ἕξις ὁ ὕπνος ἢ πῶς ἂν δύνα κάμνα τοῦ αἰσθητικοῦ, καθάπερ εἴρηται. ἢ γὰρ ἴκτινος ἢ πυγμάς τις ἢ λειποψυχία ποιεῖ πὸ τοιαύτην ἀδύνα κάμναν.

Σ ἴρηται μὲν οὖν πολλάκις καὶ τοῖς τοῦδε ζῴοις χινήσεως, πῶς ἡ τοῦ πνεύματος ἐποχὴ ἰσχὺν ποιεῖ. ὑποσικτέον δὲ. μᾶλλον δὲ ἀποδοτέον εἰς ὃ κάθιξις. ἔστι γὰρ ἅπαν τὸ τοῖς μὲν εἰσφθορομένοις ἢ ζύραθεν. ἔστι δὲ ὁ εἰσφθορομένοις τοιοῦτος, τοῖς μὲν ἀναπνέουσι. εἰσὶ δὲ τὰ λεγόμενα ὡς πρὸς ἀναφλωσιν τῷ ὑπὸ ποιοῦ πνεύματος οἷσιν ἢ ἰσχὺς τοῖς ζῴοις. ἐπεὶ δὴ οὖν φησιν ἰσχὺν ποιεῖ ἢ τοῦ πνεύματος κάθιξις καὶ ἐποχὴ, τοῖς μὲν ἀναπνέουσι ποιεῖ καὶ παρέχεται πὸ ἰσχύν. ἡ ἐκ τοῦ ζύραθεν εἰσιόντος πνεύματος κάθιξις. τοῖς δὲ μὴ ἀναπνέουσιν ἡ σύμφυτος. διὸ καὶ πρὸς πίπτον ὁ σύμφυτον πνεῦμα τὸ ταῖς πτήσεσι, διὰ ὁ κινουμένου αὐτοῦ κινεῖσθαι τὰ ζῷα, πρὸς πίπτον οὖν τῷ ὑποζώματι, καὶ προστρέβομενον αὐτῷ, βομβεῖ. οὐ γὰρ ὁ ἔξω αἴρει ὁ ζοφὼν ὕδωρ, ἀλλὰ ὁ σύμφυτον πνεῦμα. γίνεται δὲ καὶ διὰ τοῦ ἔξω τὸ τοῖς τὸ τόμοις, τοῖς ἐχούσι χίσμα ἐκτὸς ὁ ὑπόζωμα. ὡς τὸ τῷ τοῦδε ἀσκπνεῖς ῥεῖ. ἐπεὶ δὴ γὰρ ὡς τὸ τῷ τοῦδε ζῴων κινήσεως δέλεκται, τούτου τοῦ πνεύματος κινουμένου κινεῖται τὰ ζῷα ἀνάγκη τὸ τῷ κινεῖσθαι, αὐτό τε καὶ ζιὼ αὐτῷ ὁ πνεῦμα πρὸς τρέβισθαι τῷ ὑποζώματι, καὶ
» ποιεῖν λόφεσ ἢ βόμβεσ. τὸ δὲ τῷ, αἰσθήσεως γινομένης εἰκείασ ἢ ἄλλοτρίασ, ὁ μὲν εἰκείασ ἔρηται διὰ τὸ ὄφεσθαι ὁρμῶ. κινούμενα γὰρ καὶ ἀπὸ τινων τὸ μὴ φαντασιῶν γινομένων. ὁ δὲ ἄλλοτρίασ διὰ τὸ ἐκτὸς τὴν αἴσθησιν ἔχει, ἀδύνατα δὲ τὰ ἀφεξῆς λειχθέντα. τὸ δὲ τῇ λέξει τῇ, ἐπὶ δὲ ἀναγκαίοις
» ὃ ζῴῳ, ὅταν αἴσθησιν ἔχῃ, τότε πρῶτον ζοφὴ λαμβάνει, ὁ πρῶτον παίει ἀπεικάζως ἐπίκτασ. ζόφεται γὰρ καὶ ἔμβρυον ἐν, ἀλλ' οὐχ ἡ ζῷον, ἀλλ' ἡ φυτόν. ἐπαισθὲν δ' αἴσθησιν λάβῃ τότε πρῶτον φόφεται ἡ ζῷον. ἐπίηται δὲ αὖθ' ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ ὕστερον ἀποτελεσθεῖσα. αἱ γὰρ συστολαί τε ἡ ἐκτάσεις μόρων τινῶν, ἃς ποιεῖται κατὰ γαστρὸς ὄν, οὐ γίνεται κατ' εἰκείαν αἴσθησιν αὐθ'. ἀλλ' ὡς ἐμψύχου μόρια κατὰ ταῦτα κινεῖται. ἴσιον δὲ ὅτι ἡ ζύραθεν ζοφὴ εἰσιοῦσα εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὰ σῶτρα, τοῦτα γὰρ ἔπι δικτυικοὺς τόπους τῆς ζοφῆς, γίνεται ἀναθυμίασις εἰς τὰς φλέβας, ἐξιζομένας οὔσας ὑπὸ τὴν μισοτόρων, ὡς τὸ τῇ τοῦδε ζῴων μορίων ἡ τοῦδε ζῴων ἑστερίας ἔρηται, εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὰ σῶτρα. ἐκεῖσε δὲ οὐ τῷ ὕπατι τρόπῳ τὴν ὑγραιματουμένη ἀναθυμίασις, διακίμπτεται εἰς τὴν καρδίαν ἐκτὸς τὴν φλεβῶν τὴν ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς ὁ ἧπαρ διαγινομένων. καὶ τὸ αὐτῇ τῇ καρδίᾳ καταβρέχεται καὶ πίπτεται, καὶ κυρίως αἷμα γίνεται. ὁ γὰρ τὸ ἧπατι ὡς ἔρηται ἀκατόργαστον ἔτι, καὶ οὐ δὲ κυρίως αἷμα. κατὸ χαλινῶ τῷ ἰσχίῳ ἔξω μὴ αὐξίσιν. ἔχουσι οὖν αἱ φλέβες ὡς τὸ ἄλλοις ἔρηται ἐκ τῆς καρδίας τὴν ἀρχὴν, αἱ μὲν τὴν φλεβῶν διακινοῦνται τῇ καρδίᾳ. κομίζουσι γὰρ ὡς πρὸ πνοὴν διάκινον πρὸς αὐτὴν, ἀπὸ τὴν πρὸς ὁ ἧπαρ τόπων ὁ ἀκατόργαστον αἷμα καὶ ἄπεπτον. ὅτις ἐκτὸς τούτων διχομοίη πίπτεται καὶ καταβρέχεται. αἱ δὲ διακινοῦσι πρὸς τὴν τοῦμπαλιν, μετὰ τὴν καταβρόσιαν τε καὶ πέψιν, ἐνδὲ πᾶν ὁ σῶμα παρκτομπόν. δικτυικοὺς μὲν οὖν τόφους ἔφηκε τὴν κοιλίαν καὶ τὰ σῶτρα. ἀρχὰς δὲ τὴν καρ-

Σ ίνος οὖσκεν λέγει ὁ πλινήν. ὅθεν δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ὁ φιντικήν. ἔστι δὲ ἡ τῆ λόγου ἀπόδοσις εἰς ὁ, ὥστε σωτηρίασ' οὖκεν τὴν ζῴων ὑπάρχει. καὶ ἔτι αὖ ὁ ὥστε ἴδιον τῷ, φίλει. ὅτι δὲ καὶ ἡ ἀνάπαυσις ἀναγκαία καὶ ὠφέλιμος τυγχάνει, τοῖς μὲν θνητοῖς ἀεὶ καὶ σωιχὸς κινεῖσθαι, παντί που πάντως καὶ φανὲς ἔδει. ὅλῃ γοὴρ ὁ εἶναι ταύτην αὐτοῖς ὠφέλιμον, ἀλλ᾽ ἠδίστα μὲν ταφέρουσι. καὶ ἠναῖοῦσι ὁν μὲν ὕπνου αὐάπαυσιν. ὁ δὲ ὑπνώττειν ἀναπαύεσθαι. ὁρῶτώμενοι γοὴρ αὖδὲ ὁ ὑπνοῶντος τί ποιεῖ, αὐτὶ τῆ ἐπτεῖν ὅτι ὑπνώττει, πολλάκις μὲν ταφθέγγεται φαμὲν ὅτι ἀναπαύεται. καὶ ἔστιν ὁ ὕπνος ὡς οὖκεν τοῦ καὶ οὐχ ὡς τέλος. οὖκεν γοὴρ σωτηρίασ' ὁ ὕπνος, ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι τέλος. ἡ γοὴρ ἐγρήγορσις ἔδει τέλος. εἰ πων δὲ ὅτι ὑ ἐγρήγορσις τέλος, καταισκυάζων ἕξει ὑπάγειν, ὁ γοὴρ αἰσθάνεσθαι μὴ ὁ φρονεῖν πᾶσι τέλος. εἰς ὑπάρχει θάτδρον αὐτοῖς. ὁ δὲ θάτδρον πρόσκειται δι᾽ ὅτι εἰς μὲν ὑπάρχει ὁ φρονεῖν, τούτοις καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι. οὐ μὲν καὶ αὖπαλιν. ὥστε οὐ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ὁ ἐτδρον μένει ὁ αἰσθάνεσθαι ὑπάρχει. ἔστι δὲ ὁ συλλογισμὸς οὐ πρῶτῳ σχήματι τοιοῦτος. ἡ ἐγρήγορσις αἴσθησις ἡ φρονοῦσι ἔδει πᾶσα αἴσθησις καὶ πᾶσα φρόνησις τέλος. ἡ ἐγρήγορσις ἄρα τέλος. καὶ νῦν μὲν ἐλάττονα πρόταιναν ὡς δήλων οὖσαν οὐ κατασκύασιν. τίς γοὴρ οὐκ οἶδεν ὅτι ὁ ἐγρηγορὼς αἰσθάνεται ἡ φρονεῖ. νῦν δὲ μείζονα νῦν λέγουσιν ὅτι ἡ αἴσθησις ἡ ἡ φρόνησις τέλος κατασκύασι δῆλ. τῆ, βέλτιστα ἔχ ταῦτα, ὁ δὲ βέλτιστον τέλος.

Ε΄ ΤΙ Δ᾽ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ὁν ὕπνον. λέγω δὲ ἔχ ὧν ὠφέλιμον. ὅτι εἰ ζῴόν ἔδει ὁ ἔχον νῦν αὐτῆ φύσιν, ἔχ ἀναγκαῖον πινὰ ὑπάρχειν αὐτῷ λεῖ. ἡ τούτων ὑπαρχόντων, ἔτδρα ὑπάρχειν. ὅτι δὲ καὶ ποίασ' κινήσεως ἡ πράξεως. οὐ τοῖς σώμασι γινομένοις, συμβαίνει τόπτε ἐγρηγορέναι, καὶ ὁ καθεύδειν τοῖς ζῴοις, μεῖζ ταῦτα λεκτέον. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ζῴοις, καθάπδ τοῖς ἀνθρώποις, ὧν ταὐτὰ ἔδει εἶναι τὰ αἴτια ἅπ᾽ πλείοσιν, ἡ ταυτά. ἡ τὰ ἀνάλογον. τοῖς δ᾽ ἰχθύσι μοις. ἄπδ τοῖς ἀνθρώποις. ὥστ᾽ ἐκ τούτων πάντα θεωρητέον. ὅτι μὲν οὖν ὑ τῆς αἰσθήσεως ἀρχὴ, γίνεται ἀφ᾽ τῆ αὐτῆ μδρίους τοῖς ζῴοις, ἀφ᾽ οὗ ἀπδ καὶ ἡ τῆς κινήσεως, διώρισται πρότδρον ἐν τέρροις. αὖτα δ᾽ ἔδει τελέων διωρισμένων τούτων, ὁ μέσος κεφαλῆς ἡ τῆς κάτω κοιλίασ'. τοῖς μὲν ἓν ἐναίμοις. τῦτ᾽ ἔστ ὁ καθεύδειν νῦν ἡσθίασ' μδρος. ἄπαντα γοὴρ τὰ ἔναιμα, ἡσθίασ' ἔχει. ἡ ἀρχὴ τῆς αἰσθήσεως ἡ τῆς κινήσεως τῆς καρδίασ', ἐν τιῦδέν ἔδει.

Ε ἰ ωβόδς ἔδει αὐτῷ καὶ κατὰ ταὐτὰ πάσχοντα, ὁ λέγειν νῦν ὕλλω ὑβ ὧν ἀναγκαῖον. ὧν τισὶν γοὴρ τῆ εἶναι ζῶον, ἴσπαται ὑβ ἀναγκαῖς ὁ φρίφισθαι. φριφισμένου δὲ, ἀνάγκη αἵματος γίνεσθαι καθεύδειν. ἐν ἰχθύσι φαλωτικὸν ὁ, ὑβ ἀναγκαῖς ὑ πάρχειν πινὰ αὐτῷ λεῖ. αἵματος μὲν γὰοὖν ἀναγκαῖς ἐστὶν ἐν ἐνίοις ἐναίμοις, ἀναγκαῖς ὡς μετ᾽ ὀλίγον δῆλον ὕπνον γίνεσθαι. ἔστιν ἄπδ γίνεσθαι ὁ ὕπνος ὑβ ἀναγκαῖος ἀναίμοις ζῴοις ἀπαθείσταμένοις, τῆς ἀναγκαίσεως αὐτῶν εἰς νῦν κεφαλῆς θβ μάτα, καὶ πάλιν ἐνδὸ ὁ σῆθος καταγομένου. σαφῆ δὲ τὰ ἐξῆς. ὁ δὲ ὥστε ἐκ τούτων πάντων θεωρητέον, ἔστιν ἔδει τῷ, ὥστε ἐκ τῆν προσχώς ῥηθέντων λεῖ θεωρῆν, καὶ νῦν αἰτίαν τῆ ὕπνου ἀποδιδόναι. ὁ δὲ, αὖτα δ᾽ ἔδει τελέων διωρισμένων τόπων, ὁ μέσος κεφαλῆς ἡ τῆς κάτω κοιλίασ', ταυτόν ἔδει τῷ, ὁ δὲ μδρος, ἀφ᾽ οὗ ἄπδ ἡ τῆς αἰσθήσεως ἀρχὴ γίνεται, ὁ τόπος ἔστι ὁ μεταξὺ κοιλίασ' καὶ κεφαλῆς. καὶ τίς ἔδει οὗτος ὁ τόπος ἐπάγαγεν, τοῖς μὲν οὖν εἰ αἵματος τῦτ᾽ ἔδει ὁ καθεύδειν νῦν μδρος γίνεσθαι. τουτέστι ὁ δὲ μδρος ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς αἰσθήσεως ἡ ἐνδέχεται ἡ τῆς κινήσεως, ἡ καρδία ἔδιν. ἔφηται γοὴρ καὶ δέδεικται εἰ τῷ καθεύδειν ζῴοις καὶ θανάτου, ὅτι εἰ τῇ καρδία ὑ ἀρχὴ τῆ ζῴου. ἥτοι ὁ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν καὶ αἰσθητικόν. εἰ γοὴρ ταῦτα πάντα τῷ ἀπὸ κεμένῳ, καὶ ἔτι ὁ λεγικόν. νῦν τῷ λόγῳ διάφερα.

Τ Η Σ μὲν οὖν κινήσεως φανερὸν ὅτι καὶ ἡ τῆ πνεύματος ἀρχὴ, καὶ ὅλως ἡ τῆς καταψύξεως, εἰ ταῦθά ἔδει. καὶ τὰ ἀναπνέοντα, καὶ τὰ ψῦχρῷ καταψυχόμενα πρός γε σωτηρίαν τῆ εἰ τούτῳ ὁ μορίῳ θβ μοῦ. ἡ φύσις πεπόρηκε. ῥηθήσεται δὲ καθεὶ αὐτῆς ὕστδρον καθ᾽ αὐτήν. τοῖς δ᾽ αἵμοις καὶ τοῖς εἰτόμοις, μὴ τοῖστοῖς μὴ ἀναπνέουσι πνεῦμα, εἰ τῷ ἀπάλογον. ὁ γοὴρ σύμφυτον πνεῦμα ἀκαφυσόμενον, καὶ σωιζόμενα φαίνεται. δηλοῖ δὲ ἕξις, ὡδὶ τῆν ὁλοπέρεων, ὅδι σφηκῶν καὶ μελισσῶν, καὶ εἰ ταῖς μύαις, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Ε΄ πειδὴ γοὴρ τῆ εἰ τῇ καρδίᾳ πνεύματος ὧδόνων καὶ λυπῶν συστελλομένου, καὶ ἀφ᾽ τούτου δυνάμεως ἡ δυναμέων διαδιδομένων εἰς τὰ μέρεα, ἀφ᾽ ὧν μέρεων κινῆται τὰ ζῶα, ἐπειδὴ οὖν τούτων τῆ πνεύματος συστελλομένου καὶ ἐκτεινομένου, ὡς λεῖξει εἰ τῷ καθεὶ ζῴων κινήσεως, κινῆται τὰ ζῶα, ὁ δὲ τοιοῦτον πνεῦμα ἀφ᾽ τῆς καρδίασ' βλυτάνει, καὶ εἰ τῇ καρδίᾳ ἔδει, φανερὸν ὅτι τῆς κινήσεως αἴτιον ἡ καρδία ἔδιν. οὐδὲν γοὴρ διαφέρει νῦν καρδίαν λέγειν ἡ ὁ πνεῦμα. ὡς ἄπδ οὐδὲ ὁ πνεῦμα ἡ νῦν καρδίαν. ἐπεὶ δὲ ὅτι καὶ τῆς αἰσθήσεως, προσέθηκε τῆς κυείασ'. δῆλ. ὁ λέγουσι αἰσθήσεις καὶ τὰ εἰ ὑπνια, ὡς πολλάκις εἴρηται. ὅτι δὲ καὶ ἡ τῆς καταψύξεως ἀρχὴ ἀφ᾽ τῆς καρδίασ', εἴρηται πολλάκις. ἔστ᾽ ἄπδ ὑπ᾽ αὐτῆς θερμαίνεται καὶ συστέλλεται ὁ πνεύμων. ὁ γοὴρ εἰ αὐτῇ πνεῦμα ἐκτεινόμενον καὶ συστελλόμενον, σωιεκτείνει δῆλ. τὴν ἀπ᾽ αὐτῆς ψύξιν καὶ συστέλλει ὁν πνεύμονα.

μοι α.

μαί. ἔστι γὰρ μὴ εἶναι μὴ πολλὰς ὡς μὴ περὶ τούτου εἴρηται οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς.

ΤΟΥΤΟ δ' ἅμα τῷ ἁπτικῷ μάλιστ' ὑπάρχει. ἔστι μὲν γὰρ χωρίζεται τὴν ἄλλων αἰσθητηρίων. τὰ δ' ἄλλα τούτου ἀχώριστα. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς διωρίσμεθα. φανερὸν τοίνυν ὅτι τούτου ἐστὶ πάθος, ὑφ' οὗ ἐγρήγορσις καὶ ὁ ὕπνος. διὸ, μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ζώοις. καὶ γὰρ ἡ ἁφὴ μόνη πᾶσιν. εἰ γὰρ ἡ πάθος τι ποιοῖ τὰς αἰσθήσεις, ἐγίνετο καθεύδειν ἅπαντα. εἰ δὲ μὴ οὔτ' ἀνάγκη οὔτε δυνατὸν τρόπον τινὰ εὐεργεῖν ἅμα ταύτας ἀναγκαῖον ἀργεῖν, ἅμα μὴ ἀνενεργεῖν.

ΤΟΥΤΟ λέγω, τὸ καθ' αὑτὸ αἰσθητόν. τῆς γὰρ ἁφῆς χωριζομένης τὴν ἄλλων αἰσθήσεων. εἰσὶ γάρ τινα ζῶα ὡς τὰ ὄστρεα μόνῳ ἔχοντα τὸ ἁφῇ. ἡ γὰρ γῦσις ἁφή τίς ἐστι, χωριζομένης δὲν ταύτης τ' ἄλλων. φανερὸν ὅτι ἅμα τῇ ἁφῇ ἔσται ἡ κοινὴ αἴσθησις. εἰ δὲ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἁφὴ καὶ κοινὴ αἴσθησις ταυτόν ἐστι. ταύτῃ γὰρ κοινωνοῦσι καὶ τὰ ζῶα, ἀλλ' οὐ τῇ ὄψει ἢ τῇ ἀκοῇ. ὥστε ὁ ὕπνος τῆς ἁφῆς ἐστι πάθος, μὴ οὐδεμιᾶς ἄλλης. ἐπεὶ δὲ ὅτι τῆς ἁφῆς ἐστιν ὁ ὕπνος πάθος μὴ ἡ ἐγρήγορσις ἐπίσκεψον. εἰ γὰρ
» ἦν πάσας τὰς αἰσθήσεις ἐγίνετο ἡ καθεύδειν, ἄτοπον. καὶ τὰ ἑξῆς τῆς λέξεως. ἐπεὶ δὲ τὰ λειπόμενα κατασκευαστέον τῷ, ὅτι ὁ ὕπνος οὐκ ἔστι πάθος πασῶν τὴν αἰσθήσεων, ἀλλὰ μόνης τῆς ἁφῆς. κατασκευάζει δὲ αὐτὸ ἐκ τῶν εἰωθότων οὕτως. εἰ μὴ ἔστιν ἀνάγκη ἅμα πάσας εὐεργεῖν τὰς αἰσθήσεις, οὐ δὲ ἅμα πᾶσαι ἀνενεργήσουσιν. ἀλλὰ μὴν ἅμα πάσας εὐεργεῖν οὐκ ἔστιν ἀνάγκη. ὥστε οὐδὲ ἅμα πᾶσαι ἀνενεργήσουσιν. ὅτι δὲ οὐκ ἀνάγκη ἅμα πάσας εὐεργεῖν, δῆλον. οὐδεμία γὰρ ἀνάγκη ᾧ ὁρατικῷ ὑπάρχειν μὴ ἡ ἀκούειν μὴ ἡ ἅπτεσθαι μὴ γεύεσθαι. οὐ δὲ μὴν τῷ ἀκούοντι ἡ ὁρᾶν. τῷ μὲν γὰρ βαδίζοντι ἀνάγκη πάντως ἁμείβειν τόπον. τῷ δ' ὁρῶντι οὐκ ἀνάγκη ἀκούειν. εἰ δ' ἦν οὐκ ἔστιν ἀνάγκη, καὶ μὴν οὐδὲ πάσας δυνατὸν ἅμα εὐεργεῖν, ἐκκρούει γὰρ ἡ τῆς ἑτέρας εὐεργεσία τὴν τῆς ἑτέρας, ἐρῶντες γοῦν τι μετ' ἄλλη μελάσῃ, οὐδὲ ὅλως ἀκούομεν τ' ἐμελοῦντων, ἢ μὴ ἀκούοντες τινὸς ἐπιμελῶς, οὐκ ὁρῶμεν τὸν παρεστῶτας, εἰ δὴ οὐκ ἔστιν ἀνάγκαῖον οὐ δὲ δυνατὸν πάσαις ἅμα ταῖς αἰσθήσεσιν εὐεργεῖν, δῆλον ὡς οὐδὲ ἀνενεργήσειν. τὸς γὰρ ἀνάγκην ἡν μὴ ἐρῶντα βλέπειν μὴ δὲ ἀκούειν.

ΤΟΥΝΑΝΤΙΟΝ γὰρ βλεπτόν ἐστι καὶ βαδιστὸν αὐτοῖς, ἡ μὴ ἅμα ἐνεργεῖν. ὡς δὲ καὶ νῦν λέγομεν, βλέπτως ἔχει μὴ περὶ τούτων. τῷ γὰρ κυρίου τὴν ἄλλων πάντων αἰσθητηρίων καὶ πρὸς ὃ συντείνει τἆλλα τι πρὸς τί συμπάρχειν ἀνάγκη μὴ τὰ λοιπὰ πάντα. ἐκείνων δέ τινος ἀδυνάτου ὄντος, οὐκ ἀνάγκη τοῦτ' ἀδυνατεῖν. φανερὸν δὲ ἐκ πολλῶν, ὅτι οὐκ οὖ τῷ τὰς αἰσθήσεις ἀργεῖν, μὴ μὲν χρῆσθαι αὐτοῖς ὁ ὕπνος. οὐδὲ οὖ μὲν δυνάσθαι αἰσθάνεσθαι. μὴ γὰρ οὖ τοῖς λειποψυχίαις, τοιοῦτον συμβαίνει. ἀδυναμία γὰρ αἰσθήσεως ἡ λειποψυχία. γίνονται δὲ μὴ σύνισασί τινος τοιαῦται. ἔτι δ' ἃ οὖ τῷ αὐχένι φλίβας καταλαμβανόμενοι, ἀναίσθητοι γίνονται. ἀλλ' ὅταν ἡ ἀδυναμία τῆς χρήσεως, μήτ' οὖ τῷ τυχόντι αἰσθητηρίῳ, μήτε δι' ὧν ἔτυχεν αἴτιαι. ἀλλὰ καθάπερ εἴρηται πρότερον, οὖ τῷ πρώτῳ ᾧ αἰσθάνεσθαι πάντων. ὅταν μὲν γὰρ τοῦτ' ἀδυνατῇ, ἀνάγκη καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις, πᾶσιν ἀδυνατεῖν αἰσθάνεσθαι ὅταν δ' ἐκείνων τί, οὐκ ἀνάγκη, τούτῳ δι' ὧν δ' αἴτιαι συμβαίνει ἡ καθεύδειν. καὶ τοῖς οὖν τὸ πάθος ἐστὶ, λεκτέον.

Τὸ λειπόμενον ἐστι, μᾶλλον γοῦν ἐστιν ὧλογον ἅμα πάσας εὐεργεῖν, ἢ πρὸ ἅμα πάσας ἀνενεργεῖν. εἰ δὲ ἅμα εὐεργεῖν οὐκ εὐδέχεται ὅπρ ἐστὶν ἀλογώτερον, πολλῷ μᾶλλον οὐκ εὐδέχεται ἅμα ἀνενεργεῖν. ὅπρ ἐστὶν οὐκ ἀλογώτερον. ὅτι δὲ φησὶν οὐκ ἔστιν ὁ ὕπνος εὐ τῷ τὰς αἰσθήσεις πάσας ἀργεῖν, δῆλον καὶ ἐκ τῶν λειποψυχούντων. εὐ γὰρ ταῖς λειποψυχίαις ἠρεμοῦσι μὲν πᾶσαι αἱ αἰσθήσεις. ὕπνος δὲ οὐκ ἔστιν. οὐδεὶς γοῦν φησὶν ἐν λειποψυχοῦντα ὑπνοῦν. ὁμοίως δὲ μὴ εὐ ταῖς ἐκστάσεις. ἔκστασις δ' ἐστὶ μανία τις. πολλοὶ γὰρ εὐ ταῖς ἐκστάσεις κατεθέσαντο αὐτῶν τὰς σάρκας μὴ οὐκ ἐπαισθάνεσθαι. ἔστι δὲ μὴ τότε ἠρεμεῖν πασῶν τὴν αἰσθήσεων. ὕπνος δὲ οὐκ ἔστιν. οὔτε γὰρ ἀκούουσιν οὔθ' ὁρῶσιν ἀμαυρῶνται. οὔτε κατ' ἄλλο τινὰ αἴσθησιν αἰσθάνονται. πῶς γὰρ οἵ τινὸν τὰς σάρκας ἐθέντες, οὐδεμιᾶς ἐθελούσης αἴσθησιν λαμβάνουσιν. ἀλλὰ μὴ τὰς εὐ ᾧ αὐχένι δύο φλέβας εἴτις θλίσει, ἀναισθητεῖ ᾧ ζῶον. ὕπνος δὲ οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ὅταν ἡ ἀδυναμία τῇ αἰσθάνεσθαι, μήτε εὐ τινι τὴν αἰσθητηρίων γίνονται, οὐδέχεται γὰρ πεφυκέναι τὰ αἰσθητήρια, ἀλλ' ὅμως οὐ δὲ ἡ ἀκινησία τὴν αἰσθήσεων, ἡ ὀλίγα πέρασον τ' αἰσθητηρίων γιγνομένη ὕπνος ἐστὶν, ὅταν ὧν μήτε εὐ τινι τ' αἰσθητηρίων, μήτε δι' ὧν ἔτυχεν αἴτιαι γίνονται, δι' ὃ ἐπλήρωσε ἢ κατέλυσε τ' εὐ τῷ αὐχένι φλεβῶν, ἀλλ' εὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ καὶ τῇ πρώτῃ αἰσθήσει, τότ' ἐστὶν ὁ ὕπνος.

ΣΤΕΙ δὲ τόποι πλείους τῆς αἰτίας. καὶ γὰρ ἡ τῖνος εἴοικεν, καὶ ὄθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, καὶ πῶ ὕλλω καὶ ἡ λόγον φαμὲν αἴτιον. πρῶτον μὲν ἦν ἐπεὶ λέγομεν πῶν φύσει εὐ ὑγρῷ τοῦ πιεῖν. δεῖ δ' ἀναδῦναι, πῶ δ' αὖ παῦσαι παντὶ τῷ πεφυκότι κινεῖσθαι, μὴ δυναμένῳ δ' ἀεὶ καὶ συνεχῶς κινεῖσθαι μὴ ἀδυνᾶς, ἀναγκαῖον εἶναι καὶ ἀφέλιμον. τῷ δὲ ὕπνῳ, δι' αὐτῶν πῶ ἀληθὲς πρὸς πᾶσι πῶ μεταφορὰ ταύτην, ὡς ἀναπαύσει ὄντι. ὥστε σωτηρίας ἐοικεν τ' ζῴων, ὑπάρχειν. καὶ ἡ ἐγρήγορσις, ἡ τέλος ἡ γὰρ αἰσθάνεσθαι καὶ ἡ φρονεῖν, πᾶσι τέλος ὃς ὑπάρχει θάτερον αὐτῶν. εἴλπται γὰρ ταῦτα. ἡ δὲ τέλος, βέλτιστον.

τῆς αἰσθήσεως δυνάμεως, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς ἓξ καὶ εἰς ἑπτὰ συγκέκριται ἅπαντες διπτύλιζιν καὶ εἰς
ὠτία, καὶ τούτων οἱ μὲν ὀξὺ νόσον, οἱ δὲ ὀξὺ ἴσχνανσιν ἢ ξήρανσιν, καὶ τέλος ἢ ὕπνωζιν ἢ ἀπόλεσιν,
διορίζεται καὶ περὶ τούτων λέγων, ὅ δὲ τῆς ἐγρηγορούσης ἀντιβολῶ, τουτέστιν ἡ δὲ μακρὰ ἐγρήγο-
ρσις, γίνεται, ὁτὲ μὲν ὀξὺ νόσον, ὁτὲ δὲ οὐδὲν νόσου. ὥστε καὶ ἡ ἀδυναμία, τουτέστιν ὥστε καὶ ὁ μα-
κρὸς ὕπνος γίνεται ὀξὺ νόσον. ὅπερ οὐκ ἐγὼ ἐπιπόνθειν. πυρέξας γὰρ τρὶς διπτύλισα συγκέκρι-
μαι μώμενος. ὁτὲ δὲ καὶ οὐδὲν νόσου ὡς τοῦ βερίφη. οὐκ ἄλλοι τινὲς διὰ ὕγρότητα, ἀλλὰ τῆς σώματος.
ταῦτα λέξας, λέγουσιν ὅτι οὐ δύναται ἐν ὀλίγῳ τοῦ ἀεὶ καθεύδειν οὕτως. ἐπεὶ γὰρ ὁ ὕπνος πάθος τῆς
τοῦ αἰσθητικοῦ μορίου, καὶ οἷ δεσμός τις καὶ ἀκινησία, ὡς δέδεικται οὐχ ὅτι διαλύσασται, αἰσθητι-
κὴν δὲ λέγεται οὐ μόνον ἡ ἐνεργοῦσα κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀλλὰ οὐχ μὴ ἐνεργοῦσα δυνάμεις δὲ ἐν-
εργεῖαι, ὡς πρὸ οὐ γυμναστικὴν ἡ δυνάμεις γυμναί, πᾶσα δὲ δυνάμεις εἰς ἐνέργειαν ἄγεται, ὡς ἐν
τῷ πρώτῳ τῆς περὶ ψυχῆς πραγματείας δέδεικται, αἰσθάνεται καὶ ἡ καθεύδουσα οὐχ δυνάμει ἔχουσα
γρηγορεῖν ἐγρηγορὸς γένεσθαι. οὐχ ἐπεὶ ἡ καθεύδουσα ἕξιν αἰσθητὴν, ἀδύνατον ἦν καθεύδοντα αἰ-
» σθάνεσθαι. ἅμα γὰρ ἔσται ἐν τῷ τὴν αὐτὴν ἕξιν. ἔστιν γὰρ ἐνέργεια ὀξὺ τῆς, ἐνέργειαν δὲ τῆς αἰσθήσεως κυ-
» ρίως καὶ ἁπλῶς ἀδύνατον καθεύδοντα ἅμα. ἡ δὲ κυρίως καὶ ἁπλῶς πρόσκειται ὀξὺ τὰ ἐν τοῖς ὕ-
πνοις φαντάσματα. αἰσθάνεται γὰρ φόβον τινὰ καὶ τότε, ὡς οὐχ αὐτὸς ὁρᾷ. ἀλλ' οὐ κυρίως καὶ ἁ-
πλῶς, ὡς πρὸ ὅταν ἐγρηγορῇ. ὅτι δὲ ὁ ὕπνος ἀκινησία οὐχ οἷ δεσμός τίς ἕξις τῆς αἰσθήσεως, εἴρηται
οὐ πρὸ ὀλίγου. ἐν δὲ τῇ λέξει τῇ, ἐν δὲ τοῖς φυτοῖς οὐδὲν ὑπάρχει τούτων, ἡ τούτων ἐνδεὲς τῆς χεί-
ρεως καὶ λυπεῖσθαι εἴρηται. τὰ γὰρ φυτὰ οὔτε χαίρει οὔτε λυπεῖται.

Σημεῖον δ' ὅτι οὐχ ἡ ὄρεξις ἡ αὐτῆς, φανερὸν ἡ θρεπτικὸν μόριον, ἐν ᾧ καθεύδει μᾶλλον, ἢ ἐν τῷ ἐ-
γρηγορέναι, ζέφεται γὰρ οὐχ αὔξεται τότε μᾶλλον, ὡς οὐδὲν προσδέομενα πρὸς ταῦτα τῆς αἰ-
σθήσεως. ὀξὺ τί δὲ καθεύδει οὐχ ἐγρήγορε, οὐχ ὀξὺ ποῖαν αἴσθησιν, ἢ ποίας, ἐν ὀξὺ πλείους σκοπεῖν.
ἐπεὶ δ' οἷόν μὲν τὴν ζώων, ἔχει τὰς αἰσθήσεις πάσας, οἷον δ' οὐκ ἔχουσι, οἷ ἀκολῳ, ὄψιν. πλὴ δ'
ἀφλῳ οὐχ πλὴ γεῦσιν, ἃ πάντα ἔχει, πλὴ ὅτι τὴν ζώων ἀτελὴς εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν, ἐν τοῖς πε
ρὶ ψυχῆς. ἀδύνατον δ' ἔστιν ἀπλῶς, ὁποίαν ἢν αἴσθησιν αἰσθάνεσθαι ἡ καθεύδοντα ζῶον, φανερὸν ὅτι
πᾶσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ἡ αὐτὴ πάθος, ἐν ᾧ καλουμένῳ ὕπνῳ.

Ε' πασὴ τὰ φυτὰ οὐχ ζέφεται οὐχ αὔξεται οὐχ ὅμοια ἑαυτοῖς γένεσι, ἵνα μή τις ἢ ἐκ τῆς πλάτανος, ὁ γὰρ
πλάτανος ἤδη λέγει τὰ φυτὰ, ἐν ποι ὅτι ἃ μὴ ἔχει αἴσθησιν καὶ δηλονότι οὐχ ὁδὶ μὴ λύπης, πῶς
ζέφεται, λέγει ὅτι τὰ ἔχοντα αἴσθησιν τότε μᾶλλον ζέφει. ὅταν μὲν ἐν ἐρῶσι κατὰ τὴν αἴσθησιν.
εἰ δὲ τὰ ἔχοντα αἴσθησιν τότε μᾶλλον ζέφει, φανερὸν ὅτι τὰ δὲ προσδεῖ ταύτης ἐν ᾧ ζέφεσθαι. ὥστε
οὐ δεῖ λέγειν. ὅτι ἐπεσὴ ζέφοι ἔχουσι τὴν αἰσθητικὴν ψυχήν. ἃ δὲ μὴ ἔχει αὐτὴν, οὔτε ὑπάρχει
οὔτε ἔνεστιν οὔτε λυπεῖ. ταῦτα ἀπὸν λέγει, ὅτι ἅτε ὀξὺ τελεόντων αἰσθήσεων γένει ὁ ὕπνος, ἅτε
ὀξὺ μίας, σκοπεῖν. λεγόμενον δὲ ὅτι ἅπαντα τὰ ζῶα καθεύδει, δηλονότι ἐκείνης τῆς αἰσθήσεως ὁ
» ὕπνος ἔστιν πάθος, ἵνα ἔχει πάντα τὰ ζῶα. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ ἁφή. οὐδὲν γὰρ ζῷον ἄνευ ἁφῆς. ὁ δὲ
» τῇ λέξει τῇ, ἀδύνατον δ' ἕξιν ἁπλῶς ὁ ποιεῖσθαι αἴσθησιν αἰσθάνεσθαι ἡ καθεύδοντα ζῶον, ἡ ἁπλῶς
πάλιν πρόσκειται ὀξὺ τὰ οὐ ὕπνια. ἐστὶ γὰρ τὰ οὐ ὕπνια ζόφον τινὰ αἰσθήσεις. ἁπλῶς δὲ καὶ κυρίως
οἷ ὁρᾷ ἡ ἀκούει, ἡ κατ' ἄλλο τινὰ οὐ ἐνεργεῖν αἴσθησιν ἡ καθεύδοντα ζῶον, ἀδύνατον ἕξιν. ἐν δὲ ἕξιν,
φανερὸν ὅτι πᾶσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ἡ αὐτὴ πάθος οὐ τῷ καλουμένῳ ὕπνῳ. λέγων πάθος ἡ
μὴ αἰσθάνεσθαι.

Ι γὰρ τῇ μὲν, τῇ δὲ, μὴ, ταύτη καθεύδουσι αἰσθάνεσθαι. ἕξιν δ' ἀδύνατον. ἐπεὶ δ' ὑπάρχει καθ' ἑ-
κάστην αἴσθησιν, ἡ μόνῃ ἴδιον, ἡ δ' τὰ κοινά. ἴδια μὲν, οἷ τῇ ὄψει, ἡ ὁρᾶν. τῇ δ' ἀκοῇ, ἡ ἀκούειν.
ταῖς δ' ἄλλαις, κατὰ ἓν αὐτὸν λόγον. ἔστι δέ τις καὶ κοινὴ δύναμις, ἀκολουθοῦσα πάσαις, ἣ καὶ
ὁρᾷ, καὶ ὁ ἀκούει καὶ αἰσθάνεσθαι. οὐ γὰρ δὴ τῇ ὄψει ὁρᾷ, ὅτι ὁρᾷ. καὶ κεῖνα δὲ καὶ δύναται
κρίνειν. ὅτι ἕτερα τὰ γλυκέα τῶν λευκῶν, οὔτε γεύσει οὔτε ὄψει. οὔτ' ἀμφοῖν. ἀλλά τινι κοινῷ μορίῳ,
τῶν αἰσθητηρίων ἀπάντων. ἔστι μὲν γὰρ μία αἴσθησις, ἡ ἡ κύριον αἰσθητήριον, οὗ.

Τ ουτέστιν εἰ δὲ κατά τι μὲν αἰσθάνεσθαι, κατά τι δὲ αἰσθητεῖ, ἴσως ἅμα αἰσθανόμενοι καὶ μὴ αἰσθα-
νόμενον. ὅπερ ἀδύνατον. ἢ μὲν γὰρ καθεύδει, ἔσται αἰσθητόν. δεσμὸς γὰρ ὁ ὕπνος αἰσθήσεως. ἢ δὲ αἰ-
σθάνεσθαι ὡς ἢ πάθησις, ἔσται αἰσθανόμενον. ἕξιν δὲ ταυτὸν ἔστι τῷ, ἔσται ἅμα ἐγρηγορὸς καὶ μὴ ἐγρη-
γορός. ὅπερ ἀδύνατον. ὅτι δὲ οὔτε τῇ ὄψει κείνεται ὅτι ὁρᾷ μὲν οὔτε τῇ ἀκοῇ ὅτι ἀκούομεν, ἀλλὰ τῇ
κοινῇ ἥτις οὖσα τυγχάνει, δέδεικται ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, ἥτις κοινὴ μία μέν ἐστι τῷ λεγο-
μένῳ, ἐν δὲ λόγῳ πολλοῖς. ἐπεὶ καὶ τὰ γένη ἕτερα τὰ λεγόμενα ἐναίσιμα αἰσθήσει πολλά. εἴπερ ἀλ
λὰ μὲν τὰ χρώματα, καὶ ἄλλοι αἰ φόφοι. καὶ ἕτεραι αἱ χυμοί.

Τ Ο' δ' εἶναι αἰσθήσει τῷ γένους ἑνός, ἕτερον. οἷ φόφου καὶ χρώματος.

Τ ουτέστι ἡ δὲ εἶναι καὶ ὁ λόγος ἑνὸς αἰσθήσεως ἕτερος. ἐπεσὴ καὶ ὁ λόγος ἑνὸς γένους τῶν αἰ-
σθητῶν ἕτερος. ὥς πρὸ καὶ ἡ τῷ κύκλου κύκλος. ἀφ' οὗ πρὸς πλὴ πολυφθόγγων πολλαὶ πίπτουσι γραμ
μαί. ἔστιν

Ε ΤΙ ὅσων ὄψων, ἢ καὶ τὰ φύσει ἔχει, ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον εἰ ἔσω δυνάμεως ποιεῖν, ἀνάγκη ἀδυνατεῖν. οἷ) τὰ ὄμματα ἐρῶντα, καὶ παύεσθαι ἔχειν ποιοῦντα. ὁμοίως δὲ καὶ χεῖρα καὶ ἄλλο πᾶν, οὗ ἔχει τι ὄργανον, εἰ δή τινές ἐσιν ὄργανον ἡ αἰσθάνεσθαι, καὶ ἔχειν αὖ ὑπὸρ βάλλῃ, ὅσον ἐν χρόνον αἰσθάνεσθαι σωιζῶς δυνάμενον, ἀδυνατήσει. καὶ οὐκ ἔτι ἔχειν ποιήσει. εἰ τοίνυν ἡ ἐγρηγορέναι ὥρισται, ᾧ λελύσθω τὸ αἴσθησιν. τῷ δ' εἰ ἀντίκα, ἡ μὲν, ἀνάγκη παρεῖναι, ἡ δ' εὐ. ἡ δὲ γρηγορέναι ᾧ καθεύδειν εἰ ἀντίκα. ἡ ἀναγκαῖος παντὶ θάτερον ὑπάρχειν, ἀναγκαῖος αὖ εἶναι καθεύδειν.

Φ ὁρίσασθαι ἢ ἄλλο γραφὴ ἔχουσι οὕτως. ἔστι τὸ ὅσων ἔστι τὸ ὄργανον καὶ τὰ φύσει, ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, εἰ ὅσων δυνατά ἐστι τὸ φύειν. καὶ ἔστι σαφέστερα αὐτὴ ἡ γραφή. δείκνυσι δὲ δι' ὧν τούτων, ὅτι πᾶν ἡ ἐγρηγορὸς καθεύδειν. ἢ ἀδυνάτου ὄντι τὰ ἀεὶ ἐγρηγορέναι. προλαμβάνει δὲ ἀξίωμα τοιοῦτον. ὅσον ἔστι τὸ ὄργανον κατὰ φύσιν. ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν πέφυκε ἔχειν ποιεῖν, ἀνάγκη κάμνειν. ἢ μὴ δυνάμενον πρόσω προελθεῖν παύεσθαι. καὶ δῆλον ἔχειν ἐπὶ τῆν γινομένων καθ' ἑκάστην. φέρουσι γὰρ τὰ ἔτι ἔξω ὑγρὰ φόρτου ἄχρι τινός. ἐπὶ δὲ τῆς αὐτὰ πρὸς αὐτὰ δυνάμεως διάσασθαι, πέπουσι. ἢ ἀναγκαῖον εἶναι τῆς ἄχρι τινός. ἢ τέλος κατὰ τὰ ἔσω μέρος χρόνου. οὐ πρὸς αὐτὰ δυνάμεων ἀδυνατῶν προβιβάσαι, παύεσθαι τῆς ἀναγωγῆς. ἢ ὁ ἀέρ ἰσταμένου ἢ ὁ τόπου καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ ξηρῷ ὁ ὀργῆ μίχει τινός. ὅταν δ' ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, ὃν ἐπέφυκε ὁ ὀργάνῳ, ἀδυνατεῖ καὶ παύεται. εἰ δὲ ἐπὶ πάντων οὕτω, δῆλον ὅτι ἢ ἐπὶ τῆ ἐγρηγορέναι οὕτως ἔχει. ἢ ἐπεὶ ὁ ὀργανά πως ἔστι ἡ ἐγρήγορσις, ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, ἀδυνατεῖ ἢ παύεται τῆ ἐγρηγορέναι. ὁ αὖ δὲ καθεύδειν. ἡ μὲν οὖν τῆ λεγομένων διαίσια αὐτῶν. τὰ δὲ κατὰ τὴν λέξιν ὧδέ πως ἔχει. ἡ μὲν. ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, ἃ πέφυκεν ἡμᾶς ποιεῖν, οὕτως ἐπήκται, ὡς ἡ ἔλεγεν, ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, καὶ πᾶ δὲ λέγει τὸν χρόνον, ὅταν ἁπλῶς ὑπὸρ βάλλῃ κατά τι τῆ πραγμάτων, ὡς ἔχει δυνάμει ὀργάζεσθαι. οὐ γὰρ πάντα δυνατὰ ποιεῖν, οὐ δὲ πάντων ἔχει τέχνην ἢ ἐπιτήδευμά ἢ δυνάμεις. ἀλλὰ τινῶν μὲν, τινῶν δ' οὔ, ὅταν οὖν κατά τι τούτων ὑπὸρ βάλλῃ, ἀνάγκη ἀδυνατεῖν. ἐφεξῆς δὲ καὶ κατὰ μέλος τὰ ἑκάστα γραφή, ἢ οὕτως ἔχουσι. ὅταν ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, ὃν ὅσων δυνατά ἐστι φύειν. ὅταν γὰρ ὑπὸρ βάλλῃ τὸν χρόνον, ὃν ᾧ πέφυκε ἢ δυνάμεις αὐτῆς φύειν τι, ἀδυνατεῖ. ἡ δὲ, εἰ τοίνυν ἡ ἐγρηγορέναι ὥρισται, τῷ λελύσθαι τὸ αἴσθησιν, ἴσον ἔστι τῷ, εἰ τοίνυν ἡ ἐγρήγορσις ἕως τότε πάρεστι, μὴ ἕως τότε ἡ εἶναι ἔχει ἕως αὖ λυθείη ἢ αἴσθησις. τῆς γὰρ αἰσθήσεως μὴ τῆ αἰσθάνεσθαι ὡς λυθέντος, λύεται μὴ ἡ ἐγρήγορσις. ἢ αὖ τὸ ὥρισται λαπτέον ἡ παύεται. μὴ ὧν αὖ ἡ λειπόμενον τοιοῦτον. εἰ τοίνυν ἡ ἐγρηγορέναι παύεται ᾧ λυθῆναι τὸ αἴσθησιν ἀναγκαῖος αὖ εἶναι καθεύδειν.

Ε Ι' ΟΥΝ ἡ τοιοῦτον πάθος ὕπνος, ἔστι δ' ἴδιον ἀδυναμίᾳ, δι' ὑπὸρ βολὴν τῆ ἐγρηγορέναι. ἢ δὲ τῆ ἐγρηγορέναι ὑπὸρ βολὴ, ὁτὲ μὲν νοσώδης, ὁτὲ δ' ἄνευ νόσου γίνεται. ὥστε καὶ ἡ ἀδυναμίᾳ, μὴ ἡ διάλυσις ἀσαύτως ἔσται, ἀνάγκη πᾶν ἡ ἐγρήγορσις καθεύδειν καθεύδειν. ἀδύνατον γὰρ ἀεὶ ὀργᾶν. ὁμοίως δὲ οὐδὲ καθεύδειν οὐδὲν ἀεὶ καθεύδειν. ὁ γοῦν ὕπνος, πάθος τι τῆ αἰσθητικοῦ μορίου ἴδιόν. οἷ) δισμός τις, καὶ ἀκινησία. ὥστ' ἀνάγκη πᾶν ἡ καθεύδον ἔχειν ἡ αἰσθητικὸν μόριον αἰσθητικὸν δὲ, ἡ δυνάμει αἰσθάνεσθαι κατὰ σύμβεβηκος. ὀργᾶν δὲ τῆ αἰσθάνεσθαι κυρίως, καὶ ἁπλῶς, ἀδυνάτου καθεύδοντα ἅμα. δι' ἀναγκαῖος ὕπνος πάντα ἐγρηγορέναι εἶναι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σημεῖα ἔστι, δῆλα κοινὰ εἶναι τὰ ὕπνου, καὶ πλατὺ καὶ πλωτὸ καὶ πηχύ. καὶ πεζά. καὶ γοῦν τὰ τῆ ἐμέων γένη πάντα, καὶ τὰ τῆ μαλακίαι ὠφέλιμα καθεύδοντα. καὶ πάντα ὅσα ὀφθαλμούς. καὶ τὰ σκληρόφθαλμα, φανερὸν καὶ τὰ εὔτομα καὶ μιμούμενα. ἐρεχύπτοντα δὲ, τὰ τοιαῦτα πάντα. διὸ καὶ λάθοι ἂν πολλάκις, πότερον μετέχει τῆ καθεύδειν, ἢ οὔ. τῆ δ' ὀξυρεκτοδέρμων κατὰ μὲν τὴν αἴσθησιν, οὐ δέ πω γίγνει φανερὸν ἐ καθεύδει. εἰ δ' τῷ, πιθανὸς ὁ λιχανὸς λόγος, τούτῳ πειθήσεται. ὅτι μὲν οὖν ὕπνου κινοῦσι τὰ ζῶα πάντα φανερὸν ἐκ τούτων. τῷ γοῦν ἔχειν αἴσθησιν, ὥρισται ἡ ζῶον. τῆς δὲ αἰσθήσεως, πρόπον μέ πινα ἀκινησίαν, καὶ δι) δισμὸν ἡ ὕπνον εἶναι φαμέν. τὴν δὲ λύσιν καὶ τὴν ἄφεσιν, ἐγρήγορσιν. τῆ δὲ φυτῆ, οὐδὲν εἶδός τι κοινωνεῖν, οὐδὲ πρὸς τῆ παθημάτων. ἄθυ μὲν γοῦν αἰσθήσεως, οὔκ ὑπάρχει οὔτε ὕπνος, οὔτ' ἐγρήγορσις. ὅις δ' αἴσθησις ὑπάρχει καὶ ἡ λυπεῖσθαι καὶ ἡ χαίρειν. οἷς δὲ ταῦτα, καὶ ἐπιθυμία. τοῖς δὲ φυτοῖς, οὐδὲν ὑπάρχει τούτων.

Σ οἷον τοῦτον πάθος λέγει ἡ καθεύδειν. ἔστι δὲ ἡ ἑξῆς τῆς λέξεως. εἰ ἔστιν ἡ τοιοῦτον πάθος ὕπνος, ἀνάγκη πᾶν ἡ ἐγρηγορὸς καθεύδειν. ἀδύνατον γοῦν ἀεὶ ἐγρηγορέναι. τὰ δ' ἄλλα μετὰ ξὺ παρέρριπται. ἔστι δὲ ἡ λειπόμενον οἷ) τῆ μετὰ ξὺ τοιοῦτον. ἔστιν δὲ ἡ ὑπόστασις ἔστιν ἀδυναμία ἡ κατὰ βολὴν τῆ ἐγρηγορέναι. ὅταν γοῦν κατὰ βάλλῃ τὸν οἰκεῖον δυνάμεων, καθ' ὃν ἡ ἐγρηγορὸς δύναται ἐγρηγορέναι, ἀδυνατεῖ καὶ παύεται. καὶ ἐπεί ποθ' κατὰ βάλλει, καὶ διὰ τάλιζων ἐγρηγορότες ἡ πρὸ ἡμῶ

φαλον γίνεται ἡ ἐγρήγορσις. ἀλλ' οὐ τῷ αὐτῷ γε οὐδὲ ἀμφότερα. μᾶλλον δὲ λεκτέον ὅτι οὐ τῷ αὐτῷ γε οὐδὲ τότε μὲν κινοῦσι καὶ τί ἐστι ζῷον, οὐ ᾧ γίνεται ὁ ὕπνος ἢ ἡ ἐγρήγορσις. ἔοικε δὲ λέγειν τὰ οὐσιαστικὰ τὰ πρός τι, ἢ ὅλως πάντα τὰ αἰτιατικὰ μόνα. ἡ δὲ, ἢ οὐδὲ τῶν ἄλλων ἢ οὐδὲ τῶν φυσικῶν, οἷον ἐστί τῳ, ἢ οὐδὲ τῶν τεχνασῶν ἢ οὐδὲ τῶν φυσικῶν. οὐ ᾧ γὰρ ἡ αἰσθητικὴ μανία οὐδὲ τῶν τεχνασῶν, οὐ τούτῳ γε ἢ ἀναρμοστία. ἢ οὐ ᾧ ἡ τάξις ἢ ἡ σύνθεσις, οὐ τούτῳ γε ἡ ἀταξία ἢ ἡ ἀσυνθεσία. ὥστε ἢ οὐ ᾧ ὁ ὕπνος, οὐ τούτῳ καὶ ἡ ἐγρήγορσις. αἰτιατικὸν ταῦτα γὰρ ὡς τὸ σβέσις ἢ ἕξις.

Ε΄ ΤΙ ΔΕ καὶ ἐκ τίνων ἡλικιῶν. ᾧ γὰρ ἐγρηγορέναι γωρεῖζομεν, τούτῳ καὶ τὸ ὑπνοῦσθαι. τὸ γὰρ αἰσθανόμενον, ἔστιν ἐγρηγορέναι νομίζομεν. ἢ τὸ ἐγρηγορέναι παντὶ, ἢ τινὶ ἕξει πρὸς αἴσθησιν, ἢ τῷ οὐ αὐτῷ, πρὸς κινήσεων. εἰ τοίνυν τὸ ἐγρηγορέναι οὐ μοναχοῦ ἄλλῳ ἐστὶν ἢ τῷ αἰσθάνεσθαι, δῆλον ὅτι ᾧ πᾶν αἰσθάνεται, τούτῳ ἐγρήγορε. καὶ καθεύδει τὰ καθεύδοντα.

Κ αἰ ἕξεις καὶ τὰ σκληρότητι ἐστί, τῷ οὐ ᾧ ἡ ἐγρήγορσις, οὐ τούτῳ καὶ ὁ ὕπνος. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον. τὸ αἰσθανόμενον νομίζομεν ἐγρηγορέναι. καὶ πάντα τὸ ἐγρηγορέναι φαμὲν αἰσθάνεσθαι, ἢ τινὸς τῆς ἕξεως κινήσεως, ἢ τῷ αὐτῷ. οὐ αὐτῷ δ' αἱ ἕξεις κινήσεις, ἡ διαλογίζεσθαι. ἢ νοεῖν, ἢ φαντάζεσθαι, τὰ ὅμοια. ἐκ τοῦ δὲ τὰ αἰσθητὰ εἶναι ἡ ἐγρήγορσις οὐ συβαίνει ἄλλῳ τὸ εἶναι ἔχειν ἢ τῇ αἰσθήσει, δῆλον ὡς οὐ ᾧ αἰσθάνεται τὰ ζῷα, οὐ τούτῳ καὶ ἐγρήγορε. εἰ δὲ ζῷον, δῆλον ὅτι καὶ οὐ τούτῳ καθεύδει. τῆς γὰρ αὐτοκαμοῦς οὐ ᾧ θάτερον, καὶ τὸ λοιπόν.

Ε΄ ΓΕΙ δὲ οὔτε τὸ τῆς ψυχῆς ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι. οὔτε τῷ σώματος. οὐ γὰρ ἡ δυνάμις, τούτου καὶ ἡ εὐβρώγια. ἡ δὲ λεγομένη ἄνθησις, ὡς εὐβρώγια, κίνησίς τις ἐστὶ τῷ σώματος τῆς ψυχῆς ἔστι, φανερόν. ὡς οὔτε τῆς ψυχῆς ἴδιον τὸ παθος. οὔτ' ἄψυχον σῶμα, δυνατὸν αἰσθάνεσθαι. διωρισμένων δὲ πρότερον οὐ τοῖς, περὶ τῆς λεγομένων ὡς μερίων τῆς ψυχῆς.

Δ εἰρκασ' ὅτι οὐ ᾧ ἐγρήγορε τὰ ζῷα, οὐ τούτῳ καὶ καθεύδει, οὐ πῦθον σεμάνει ὅτι οὔτε τῆς ψυχῆς ἔστι μόνης τὸ ἐγρηγορέναι ἢ καθεύδειν, οὔτε τῷ σώματος μόνου, ἀλλὰ τῷ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. εἰ ποιὸν δὲ ὅτι οὔτε τῆς ψυχῆς ἔστι μόνης τὸ αἰσθάνεσθαι, ἔστι τῷ σώματος, σεμτόμως πῶν αἰτίαν τούτου ἐπήγαγε, δῆλ τῷ, οὐ γὰρ ἡ δυνάμις τούτου καὶ ἡ εὐβρώγια. οὐ ᾧ γὰρ δυνάμεθα ὁρᾶν ἢ ἀκούειν ἢ γράφειν, οὐ τούτῳ καὶ εὐβρώγομεν. ὥστε καὶ αἰτιοχρίναντας ἀλογὸς εἰπεῖν, ὅτι οὐ ᾧ εὐβρώγομεν, οὐ τούτῳ καὶ δυνάμεθα. ἡ δὲ καθ' εὐβρώγιαν ἄνθησις, οὔτε τῷ σώματός ἐστιν οὔτε τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ συναμφοτέρου. ἔστιν ἡ κατ' εὐβρώγιαν ἄνθησις κίνησις ψυχῆς δι' αἰσθητηρίων γινομένη, ὡς οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς ἐρεῖ. εἰ δὲ ζῷον φανερὸν ὅτι οὔτε τῆς ψυχῆς ἴδιον τὸ πάθος τοῦτ' ἐστὶ τὸ αἰσθάνεσθαι, οὔτε τῷ σώματος. εἰ δὲ μὴ τούτων τινὸς χωρὶς, ἀλλὰ τῷ συναμφοτέρου, δῆλον ὡς τὸ ἐγρηγορέναι καὶ καθεύδειν οὐδενὸς τούτων χωρὶς, ἀλλὰ τῷ συναμφοτέρου.

Κ ΑΙ ΤΟΥ μὲν θρεπτικοῦ κεχωρισμένου τῶν ἄλλων τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ἄνευ τούτου, δῆλον ὅσα μὲν αὐξήσεως καὶ φθίσεως μετέχει μόνων τῶν ἄλλων ζώων. ὅτι τούτοις οὐκ ὑπάρχει ὕπνος, οὐ δὲ ἐγρήγορσις, οἷς τοῖς φυτοῖς. οὐ γὰρ ἔχει τὸ αἰσθητικὸν μόριον. οὔτε εἰ χωριστόν ἐστι, οὔτε εἰ μὴ χωριστόν. τῇ γὰρ δυνάμει καὶ τὸ εἶναι χωριστόν ἐστιν.

Τ ὸ δὲ τοῖς ἔχουσι σῶμα. ἢ παρέλκει, ἢ εἰ μὲν παρέλκει, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐ τοῖς ἐναίμοις σώμασιν. ἢ δὲ οὔτε εἰ χωριστόν ἐστιν, οὔτ' εἰ μὴ χωριστόν ἐστι, ταυτόν ἐστι τῷ, ἅτε χωριστόν ἐστὶ τὸ αἰσθητικὸν τῷ θρεπτικοῦ, καθάπερ καὶ μόνῳ ὥσπερ καὶ τῷ λόγῳ. ὅτι μὲν τῷ λόγῳ ἑτερόν ἐστι τὸ αἰσθητικὸν τῷ θρεπτικοῦ, φανερόν ἐστιν. εἰ δὲ καθάπερ καὶ μόνῳ, οὐ παντὶ δῆλον. εἴτε γὰρ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἐστὶ χωριστὸν εἴτε καὶ μὴ, ἀλλ' ἓν τῷ λόγῳ καὶ τῇ φύσει ἕτερόν ἐστι τὸ αἰσθητικὸν τῷ θρεπτικοῦ.

Ο΄ ΜΟΙΩΣ δὲ, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐστιν, ὃ ἀεὶ ἐγρήγορεν, ἢ ἀεὶ καθεύδει. ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχει τὰ ζῷα ἀμφότερα τὰ πάθη ταῦτα. οὔτε γὰρ ἅπτεσθαι ἐστὶ ζῷον ἄνευ αἴσθησιν, τοῦτ' οὐ δέχεται, οὔτε καθεύδειν, οὔτε ἐγρηγορέναι. ἄμφω γὰρ ἐστὶ τὰ πάθη ταῦτα, τοῦτ' αἴσθησιν τῷ πρώτου αἰσθητικοῦ. οὐκ οὐδέχεται δὲ οὐδὲ θάτερον τούτων ὑπάρχειν ἀεὶ τῷ αὐτῷ. δεῖ ἀεί τι γένος ζῴων καθεύδειν, ἢ ἀεί τι ἐγρηγορέναι.

Ε΄ ντεύθεν δὲ λεκτέον ὅτι πᾶν ὃ ἐγρήγορεν καθεύδει. καὶ πᾶν ὃ καθεύδον γρηγορεῖ. καὶ ὃ δ' ἔστι τι τῶν ὑπολειπόμενον ζῴων, ὅπερ ἢ ἀεὶ καθεύδει ἢ ἀεὶ γρηγορεῖ. ἀλλὰ πᾶν ὃ ἐγρηγορὸς μεταβάλλει εἰς ὕπνον. καὶ πᾶν ὃ ὑπνῶν εἰς ἐγρήγορσιν. ἐπὶ δὲ, ἔστι γάρ ἔστι ζῷον ἔχον αἴσθησιν, ἕξιν οὐ δέχεται ἔστε καθεύδειν ἔστε ἐγρηγορέναι, ὑποβλύσκηλόν πως ὄν, τοιοῦτόν ἐστιν. ὃ γὰρ ἐστὶ ζῷον ἐσθάμοσον ἀμφοτέρων, ὥστε μήτε ἐγρηγορέναι μήτε καθεύδειν. ἕξιν γάρ τιν ἀψύχων ἐστίν. τὰ γὰρ ἄψυχα οὔτε γρηγορεῦσιν οὔτε καθεύδουσι. πᾶν δὲ ζῷον ὡς ἁπλῶς ἢ ἐγρήγορε ἢ καθεύδει. εἰ πᾶν δὲ ὅτι μὴν ἐστὶ ζῷον ἐσθημένον τούτων, πῶν αἰτίαν τούτου ἐπήγαγεν εἰπὼν, ἀμφω γὰρ ἐστὶ πάθη ταῦτα περὶ ἄνθησιν τῇ πρώτου αἰσθητικοῦ. πάθη λέγων ὁ ἐγρηγορέναι ἢ καθεύδειν. πρῶτον δὲ αἰσθητικὸν πῶν αἰσθητικὸν ψυχόν. ὕπνος ἔσπερ] περὶ πῶν καιρόν ἐστιν, ὡς οὐ ἄλλοις δέλεκται. εἰ δὲ ὁ ἐγρηγορέναι ἢ καθεύδειν πάθος ἐστὶ τῇ πρώτου αἰσθητικοῦ, οὐδὲν αὐτῶν ζῷον μήτε ἐγρηγορὸς μήτε ὑπνῶν ἐστιν.

ΕΤΙ

τι γίνεται σφόδρα. παυσαμένοις γὰρ καὶ οὐ βουλομένοις, ἐπέρχεται πάλιν ἄλλο ἢ λέγειν. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ τὰ αὖθις μείζω ἔχοντες, ἢ οἱ ναυάλεις, ἀμνημονέστεροι τῶν αὐτίκα, διὰ τὸ πολὺ βαθὺς εἶναι, διὰ τὸ ἀνθρακικὸν· ἢ μᾶλλον ἀρχὰς τὰς κινήσεις λαμβάνειν ἐμείων, ἀλλὰ διαλύεσθαι. μᾶλλον οὖν τῷ ἀναμνήσκεσθαι ῥᾳδίως διὰ τοῦτο πορεύειν. οἱ δὲ πάμπαν νέοι καὶ λίαν γέροντες, ἀμνήμονες διὰ τὸ κίνησιν. οἱ μὲν γὰρ, οὐ φιλοῦσι. οἱ δὲ οὐ δύνανται πολλήν. ἔτι δὲ τὰ γε παυσίκακα καὶ ναυάλεα εἰσὶ μέχρι πέρᾳ τῶν ὑλικιάσ. διὰ δὲ ὧν μνήμων, καὶ τῶν μνημονεύειν τίς ἡ φύσις αὐτῶν, καὶ τίνι τῶν τῆς ψυχῆς μνημονεύει τὰ ζῶα, καὶ διὰ τί ἀναμνήσκεσθαι τί ἐστι, καὶ πῶς γίνεται, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν, ἤρηται.

κ αἰσθησις καὶ ὀργὴ καὶ ὁ φόβος, σωματικά εἰσι πάθη. καὶ μὲν ὀργὴ ζέσις τοῦ περὶ τὴν καρδίαν αἵματος. ὁ δὲ φόβος καταψύξις τοῦ αὐτοῦ τοῦτου αἵματος. καὶ διὰ τί ἐστιν ἑπόμενα τούτοις σωματικὰ πάθη, εἰ πᾶσι διαπνοὴ καθορᾶται ῥᾳδίως εἰ ἀναμνησκόμενοι, ἀλλὰ παρωχηκόσιν, καὶ πάθη πάσχοντες πῶς διαίσιμα καὶ μὴ ἰόντες αὐτοῖς εἰς ζήτησιν ἐρίπτειν τοῦ πράγματος, λέγει. καὶ διὰ τί οἱ ὀργιζόμενοι καὶ οἱ φοβούμενοι οὐ ῥᾳδίως ἀπομνησθίσιν; καὶ ἐπιβάλλονται εἰς τὸ προτάσεσθαι. οὐ γὰρ ἐντυγχάνει ὅτι πρὸ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ φόβου. ἀλλ' οὐδὲ πολὺ διαμένουσι τῇ ὀργῇ καὶ τῷ φόβῳ. φυσικὸν δ' ἦν, διὸ καὶ ὀργαὶ καὶ φόβοι. τοῦτ' ἔστι διὰ τὸ εἶναι καὶ τὸ ὀργὴν καὶ τὸν φόβον σωματικὰ πάθη, ζέσις γὰρ καὶ μὲν ὀργὴ ὡς φασὶ τοῦ περὶ καρδίαν αἵματος, καταψύξις δὲ ὁ φόβος, ἐξίσου δὲ τοῦτο ἴσθι τῷ, ὅταν γὰρ ζέσῃ, ἢ τοιοῦτόν τινα πάθη τὸ περὶ τὸ καρδίας αἷμα, αὐτίκα οὐσι τὸ καρδίας. καὶ ζέειν ἢ ψυχρὰν εἶναι παρασκευάζουσι. διὸ καὶ διίστανται ῥᾳδίως. οὐ γὰρ ῥᾳδίως τὸ ζέον αἷμα ἢ ψυχρὸν ἀπομνησθίστανται εἰς τὸ καταφύσει. ἀλλ' ἰδὲ τὸ αὐτὸ αὐτίκα οὐσι. τὸ τέως ἀλλὰ θόρυβον ἔσχε ἡ καρδία ἐπὶ τοῦ αἵματος, αὐτίκα θόρυβόν ἐστιν αὐτό. τὸ γὰρ αἷμα θόρυβον εἶναι, καὶ τὸν καρδίαν θόρυβον, πάλιν αὐτίκα θόρυβόν ἐστιν ὑπ' αὐτῆς. σβεσθέντα γὰρ οὕτως καὶ σωματωδέστερα ἡ καρδία μᾶλλον καὶ θόρυβόν ἐστιν καὶ φυλάττει τὸν θόρυβόν τινα, ὅπερ τὸ αὐτὸ αἷμα ἢ πνεῦμα. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὡς λεπτότερον θόρυβόν ἐστιν τὰ χύτερον. αὐτὸ δὲ ὡς σωματωδέστερα μᾶλλον. θόρυβόν ἐστιν μὲν οὖν ἡ καρδία. ἡ δὲ πάλιν ἰδὲ τὸ αὐτὸ κινεῖ. τοῦτ' ἔστιν ἡ δὲ πάλιν αὐτὸ θόρυβόν ἐστιν. ἡ ἔσικε τὸ πάθος τό, τε τὸ τῇ ἀναμνήσει, καὶ τὸ τοῖς ὀργαῖς καὶ φόβοις, τοῖς σφοδροῖς μᾶλλον καὶ λιγκροῖς ὀνόμασι. ζέφῦ δὲ τὰ ἐξῆς. τὸ δ' ἔτι δὲ τὰ παυσίκακα καὶ ναυάλεα ἴσθι μέχρι πέρᾳ τῶν ὑλικιάσ, ἴσον ἴσθι τῷ, διὰ τὸ τὰ παυσίκακα μέχρι πέρᾳ ἴσθι ἀναμνήματα, ὅτι καὶ ναυάλεα μέχρι πέρᾳ ἴσθι.

τέλος τῶν σχολίων εἰς τὸ περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως ἀριστοτέλους.

ΣΧΟΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ ΚΑΙ ΕΓΡΗΓΟΡΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΠΕΡΙ ΔΕ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, τίνα τε συγχαίνει ἐστὶ τα, καὶ πότερον, ἴδια τῆς ψυχῆς, ἢ τοῦ σώματος, ἢ κοινά. καὶ ἢ κοινὰ, τίνος μᾶλλον, τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος. καὶ διὰ τίνα αἰτίαν, ὑπάρχει τοῖς ζώοις. καὶ πότερον ἅπαντα κοινωνεῖ κατ' ἀμφοτέρων, ἢ τὰ μὲν θατέρου, τὰ δὲ θατέρου μόνου. ἢ τὰ μὲν, οὐδετέρου. τὰ δὲ, ἀμφοτέρων. πρὸς δὲ τούτοις, τί ἐστι τὸ ὕπνος, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν καθεύδουσι, ὅτε μὲν ἐγειρόμενοι. ὅτε δὲ οὔ. συμβαίνει μὲν ἀεὶ, καθεύδουσι τὸ ὑπνώττειν, ἀλλ' οὐ μνημονεύουσι. καὶ οἱ ἔξω γίνονται, διὰ τίνα αἰτίαν γίνεται. καὶ πότερον τὸ ὀνείρατα τὰ μέλλοντα προορᾶ, ἢ οὐκ ὀνείρατα καὶ πότερον εἰ ὀνείρατα. καὶ πότερον τὰ μέλλοντα ὑπ' αὐτοῦ πάντων μόνον πράττεσθαι, ἢ ὧν τὸ δαιμόνιον ἔχει πρὸς αἰτίαν, καὶ φύσει γίνεται, ἢ ἀπὸ ταυτομάτου.

μ τὰ τὸ περὶ μνήμης καὶ τῆς μνημονεύειν, τὸ περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως προχειρίζεται λόγον. ζέφῦ δὲ κατὰ λέγει. πολλῶν τὸ ἢ συμβαίνει μὲν ἀεὶ τοῖς καθεύδουσιν τὸ ὑπνώττειν, οὐκ ἔστι λύσις τῆς προκειμένης προσοχῆς. ἀλλ' ἔνδοσις καὶ αὐτό ἐστι τῶν μελλόντων ζητεῖσθαι. τὸ δὲ, καὶ ὧν τὸ δαιμόνιον ἔχει πρὸς αἰτίαν, ταυτόν ἐστιν, καὶ ἃ ἐπὶ τῆς δαιμονίου μέλλει πράττεσθαι.

Γ ΠΡΩΤΟΝ μὲν οὖν τῆς τόγε φανερὸν, ὅτι τῷ αὐτῷ ζῴῳ, ἔστι ἐγρήγορσις καὶ ὕπαρχει καὶ ὁ ὕπνος. αὐτάκουσται γὰρ, καὶ φαίνεται σφόδρα τὸ, ὁ ὕπνος τῆς ἐγρηγόρσεως. καὶ γοῦν τὰ ἔχοντα καὶ ἐν τῇ ἄλλῳ καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς, οὐ τῷ αὐτῷ δηκτικῷ φαίνεται γινόμενα, καὶ τῆς αὐτῆς ὄντα παθος. λέγω δὲ, οἷ ὠγάκ. καὶ νόσος. καὶ κάλλος, καὶ αἶσχος, καὶ ἰσχὺς, καὶ ἀσθένεια, καὶ ὄψις, καὶ τυφλότης, καὶ ἀκοὴ, καὶ κουφότης.

τ ὁ προκείμενόν ἐστι λέξαι, ὅτι οὐ μερίου παθος ἐστὶν ὁ ὕπνος, τῆς αὐτῆς τούτου ἐστὶ καὶ ὁ ἐγρήγορσις. οὐ γὰρ κατ' ἄλλο μόριον, οἷ φορίζεται ἐπὶ κατὰ τὸν καρδίαν γίνεται ὁ ὕπνος. κατ' ἄλλο δὲ οἷ κατὰ τὸ εἰσκα-

λαπτικὸν ὑπάρχει, φύσει μόνοις συμβέβηκε. τῇ δὲ ἀναλήψει, συλλογισμός τίς ἐστιν.

ο ὑ μόνον φυσικὰ τὰ μνήμης καὶ τὰ χρόνου διαφέρουσι μνήμη τε καὶ ἀνάμνησις, πρότερον γὰρ τῷ χρόνῳ μνήμη ἀναμνήσεως, τῷ δὲ ἀναίσθητον μνήμης εἶναι πολὺ ἀνάμνησιν, ἀλλ' ὅτι μὲ μόνος ὁ ἄνθρωπος ἀναμιμνήσκεται. μὲ λήθουσι δ' ὅτι μόνος ὁ ἄνθρωπος ἀναμιμνήσκεται, οὕτω τινὲς τῶν λέξεων προάγουσι. ᾧ γὰρ ἀναμιμνήσκεσθαι δοκεῖ, τοῦτο μὲ συλλογίζεσθαι. ὡς γὰρ ὁ συλλογιζόμενος, τινὰ πρὸ τῶν πρότασιν σωκάγε μετὰ τῆσδε, οὕτω καὶ ὁ ἀναμιμνησκόμενος, τὰ ἐλάττω τῶν μείζωσιν. ᾧ δὲ γὰρ συλλογίζεσθαι, τοῦτο καὶ γὰρ ζητεῖν. ὁ γὰρ συλλογιζόμενος, ζητῶν τί, συλλογίζεται. ᾧ δὲ γὰρ ζητεῖν, καὶ γὰρ βουλεύεσθαι. ὁ γὰρ βουλευόμενος ζητεῖ. ᾧ αὖρα γὰρ ἀναμιμνήσκεσθαι, τοῦτο καὶ γὰρ βουλεύεσθαι. μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος βουλεύεται. μόνος αὖρα καὶ ἀναμιμνήσκεται.

ο ΤΙ ΔΕ σωματικόν τι γὰρ πάθος, καὶ ἡ ἀνάμνησις ξύπνησις τοῦ τοιούτου φαντάσματος, σημεῖον γὰρ παρορμᾶν οἷόν, ἐπεὶ δ' αὖ μὴ δύνασθαι ἀναμνησθῆναι. καὶ πάνυ ἐπίχρυσος τῶν διανοίαν, καὶ οὐκ ἔστι ἰδίᾳ χαρίζωνται ἀναμιμνήσκεσθαι, οὐδὲν ἧττον. καὶ μάλιστα τῶν μελαγχολικούς. τούτους γὰρ φαντάσματα κινεῖ μάλιστα.

τ ὁ ἀναμιμνήσκεσθαι ὅτι διανοίας ἕξις, ἴδοι δ' ἄλογ. γὰρ συλλέγεσθαι, τοῦτο καὶ γὰρ ἀναμιμνήσκεσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ χωρὶς φαντάσματος ζῆν ποιῆσαι ἀδύνατον, τὰ γὰρ τῇ ἡρᾳδίᾳ εἴδωλα κινοῦσα ἐν ἡμῖν ἐστιν ἡ φαντασία. ἀναμιμνήσκεσθαι δ' ὅτι, πολὺ ἄκρι βάσ ἴδοι), σωματικόν τι γὰρ πάθος. αὐτὸ δὲ τῶν ἡρᾳδίαν καὶ γὰρ τὸ αὐτῷ πνεῦμα, τὸ οἷς τὰ εἴδωλα ὡς ἕδη τρόπον τινὰ τυγχάνει ὄντα κινοῦσα, ἡ ἀνάμνησις γίνεται. ὅτι δὲ οὖν φησιν ἡ ἀνάμνησις ξύπνησίς ἐστι φαντάσματος τοῦ τοιούτου, τουτέστι τοῦ σώματος ὄντι. ὡς γὰρ ὁ συλλόμενος ἀναγνῶναι γὰρ τοιοῦδε λόγου τὸ τῷ βυβλίῳ, ζητεῖ τὰ τοῦ τῷ χάρτῃ γράμματα, οὕτω καὶ ἡ διάνοια. ἀναλόγων γὰρ ὁ χάρτης τῇ ἡρᾳδίᾳ. τὰ δὲ γράμματα τοῖς φαντάσμασιν.

» ἡ δὲ διάνοια τῷ ἀναγινώσκοντι. ὅτι οὖν σωματικόν ἡ ἀνάμνησις, σημεῖον γὰρ παρορμᾶν οἷόν, ἐ-
» πεισδὲν μὲ δύνασθαι ἀναμνησθῆναι. γὰρ παρορμᾶν αὐτὸ τὸ παρορμᾶσθαι καὶ τὸ λυπῆσαι. ἢ οὐκ αὐτὸ τοῦ παρορμᾶσθαι ἄλυπον, ἀλλ' οὕτως ἁπλῶς. παρορμᾶ γὰρ ἡμᾶς ἡ τοιαύτη κίνησις. κινεῖ γὰρ πολλάκις ἡ διάνοια ἕκλομεν ἀναμνησθῆναι τοὺς τύπους. μὴ πολλὰ φυσᾶσθαι, μὴ μὲ δύνασθαι εὑρεῖν, πάνυ ταῦτα τῆς ζητήσεως. μὴ ἐπίχει ἑαυτῷ, ὥστε μηκέτι ζητεῖν. ὅμως καὶ πᾶν ἑαυτῷ καταχέουσι, τὰ κινήματα οὐδὲν ἧττον αὐτῷ παρορμᾶ. ἀλλὰ μὴ μᾶλλον. ὥστε πᾶν ἡ πεῖνα γὰρ ποιεῖν ὦτα. μᾶλλον γὰρ τότε ἡμᾶς παρορμᾶσι, παρ' ὅτε ὅταν ἐὰν χαρίωμεν ἀναμνήσκεσθαι, τοιοῦτόν τι πάσχοντες, ὃ ποιοῦσι μὴ οἱ ταῖς μελέταις. πολλάκις γὰρ ἐπὶ τὸν ὄνομα, ᾧ χρήσιμον φθέγξασθαι, μὴ παυσάμενος ἐπὶ λέγειν, μὴ μηκέτι βουλόμενος εἰπεῖν, ὅμως ἐπὶ τὸ ἔχειν μοι πάλιν λέγειν χρήσιμον. ὡς οὖν ἐὰν τούτων. οὕτω μὴ οἱ ταῖς ἀναμνήσεσι. παυσάμενοι γὰρ μὴ τῶν διανοίαν ἐπίχοντες, μὴ μὴ ὅλως ἐπιχειροῦντες ἀναμνησθῆναι, ὅμως παρορμῶσιν ἡμᾶς τὰ κινήματα. μὴ βιάζεσθαι ἡμᾶς πρὸς αὐτὰ ζήτησιν. ζῆν δ' οὐκ ἀδύνατον, εἰ μὴ σωματικὸν ἦν τὸ πάθος. οὐδὲν γὰρ ἀσώματον κινεῖται ἀφ' αὑτό. κινηθείσης γὰρ τῆς ἡρᾳδίας, ἡ τῷ οἱ αὐτῷ ὑγρῷ, οὐδὲν γὰρ διαφέρει ταύτης ἢ τούτου λέγειν, κινηθείσης δ' οὖν ἢ κινηθέντος, οἱ τῷ ἐὰν χαρίεσθαι ἡμᾶς ἀναμνήσκεσθαι, φόβον ὃν μὴ ἐν βυβλίον οἱ τῇ ἀκαπνύξει, ἐὰν δὲν μέλλωμεν ἀναγνῶναι, οὐκέτι ἐρᾳδίως κεκινῆσθαι). καὶ εἰς ὑρεμίαν ἄγει). ἀλλὰ κινουμένη πάλιν παρορμᾶ. ἡ δὲ κίνησις ἐστὶν ἡ πρώτη ἀπὸ τοῦ πράγματος ἀρξαμένη, καὶ τοι τῶν διανοίαν ἐπίχοντες. τοιοῦτόν τι πάσχοντες. ὡς πᾶν ἀπ' ἡμῶν μὲ ἐκλέγοντων, ἀλλ' ἐν τῆς ἡμᾶς πρὸς αὐτὰ γράφειν. μάλιστα δὲ οὐ χαλοῦσι) οἱ μελαγχολικοὶ δηλ. ὅτι εἶναι εὐκίνητοι. οὐ πολλὴ γὰρ ὀργὴ κινήσει, ὡς ὁρᾶν οὐ δὲ πολὺ ὕπνου, ἡ γὰρ μελαγχολία πνεύματος πολλοῦ ἡ παχέος ἐστὶ κίνησις, ἐπεισδὲν οὐδὲν φαντάσματος κίνησιν γίνει), οὐδὲν συμφορᾶς ἀναγόρευ) πάμπολλαι, δηλ. πολὺ τῶν οἱ ἡρᾳδίᾳ ὑγρὰ, βάκινθίαν. ἢ παρορμᾶν τὰ πολὺ διανοίαν καὶ τοι ἐπίχοντες, ὥστε ὅμως πάλιν εἰς ζήτησιν ἔρχεσθαι.

α ΙΤΙΟΝ δὲ, τῷ μὲ ἐπ' αὐτοῖς εἶναι ἡ ἀναμνήσκεσθαι. ὅτι καθάπερ τοῖς βάλλουσι, οὐκ ἔστι ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἡ σῆσαι, ὥστως μὴ ἀναμνησκόμενος μὴ θορυβῶν, σωματικόν τι κινεῖ, οἷ ᾧ ἡ πάθος. μάλιστα δ' οἱ ὀχλοῦντες, εἰς αὖ ὑγρότης τύχῃ. ὑπάρχειν πολὺ ἐν ἀνθρωπίνῳ τόπῳ. νῦ γὰρ ἐρᾳδίως παύεται κινηθεῖσα, ἕως αὖ ἐπίλθῃ ἡ ζητούμενος, καὶ εὐθυρρύσῃ ἡ κίνησις.

Σ παιδὶ πολλάκις βουλόμεθα ἀναμνησθῆναι, οὐ δυνάμεθα δὲ, μὴ ἢ οὐδ' ὅλως ἀναμνησκόμεθα, ἢ οὐ τὸ τι ὅτε βουλόμεθα, πολὺ αἴτιον δηλ. τούτων ἐπάγει. καὶ φησιν. αἴτιον δὲ τῷ Σούλειαν πολλάκις ἡμᾶς ἀναμνησθῆναι, μὴ δυνάμεθα δὲ, ἡ, ὡς ὅτε τοῖς βάλλουσι λέγειν, οὐκέτι ἐπ' αὐτοῖς ἡ σῆναι ἢ ὅλως λήθεσθαι, εἰ μὴ κινηθέντος μὴ ἀπίλθοιεν πρὸς ἑκάστον, οὕτω μὴ τῷ ἀναμνήσκεσθαι Σουλομόν. σωματικόν γὰρ τι μὴ οὗτος κινεῖ. ὡς γὰρ οὐ δυνάμεθα τινὰ ἡ λόγον ἀναγνῶναι, εἰ μὴ ἀκαπύξαμεν πρὸ βυβλίον, μὴ ἀ δὲ τότε ἀπλῶς, ἀλλ' ὅταν εὑρίσωμεν ἡ χωρίον οἱ ᾧ γέγραπται, ὥστως ἀ ἡ ζῆσαι. εἰ μὴ κινηθέντων ἡ ἀναμνησθέντων, οἱ ᾧ τυγχάνουσι ὄντα τὰ ἀναζωγραφήματα μὴ οἱ τύποι. τὰ δ' ἐξῆς σαφῆ.

Δ ΙΟ', μὴ φόβοι μὴ ὀργαὶ, ὅταν κινηθῶσι, ἀπαλλάττουσι πάλιν τούτων, οὐ καθίστανται. ἀλλ' ἐὰν ἡ αὐτὸ ἀπαλλάττουσι. καὶ ἔοικε ἡ πάθος τοῖς ὀνόμασι μὴ μίλτοι μὴ λόγοις, ὅταν δηλ. σώματος αὐτῶν

τι γένηται

ἢ ταύτας ἀλλὰ τὴν πραγμάτων καὶ ἀλλὰ τοῦ χρόνου ἄρχειν. ὡς γοῦν εἴωθεν ἐξαίφνης τὸν ἀπὸ τῶν ἀγγέλων, ἀνάγκη τὸν κύνα θεωρῆσαι, οὕτως οἱ μιμνησκόμενοι τῶν ἀγγέλων, ἀνάγκη συναναθεῖσθαι καὶ τὸν κύνα χρόνον.

ΑΝΑΓΚΗ τὸν ζῶντα βούλεσθαι ζῆσαι, τὸν μὲν βίον, ὁμοίως τοῦ αὐτοῦ δὲ τῆς ψυχῆς, τὰς λογικὰς αὐτοῦ χάριν ἐνεργείας, ὡς ἐκάτερον πρὸς ἑκάτερον.

ΟΥ λέγω δυνάμει τοιοῦτον ἐστί, ὡς πρὸ τοῦ τὸν ἀγγέλου κινηθέντα ὑπὸ διανοίας, τὴν ἡμέραν καὶ τὸν ὁμοῦ χρόνον, οὕτως καὶ τὸν ζῶντα βούλεσθαι ζῆσαι, τουτέστι καὶ τὸν ἀγγέλου ζῶντος βέλτιον ὁμοίως τοῦ ὡς πρὸ ἐκείνου, μέχρι τοῦ συναναθεῖσθαι τὸν ὁμοῦ χρόνον. καὶ τὸ μὲν λαβεῖν γὰρ αὐτὸν τὸν μὲν ὡς ἄρτι ἢ ἐν, αὐτὸ δὲν τὸν ὁμοῦ, ἢ καὶ τοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ γὰρ βέλτιον, ὁ δὲ κλῶντος ἀγγέλου ζῶν, δηλονότι τὸν κλῶντα ζῶντα. καὶ οὐ τὸν ἐν ἢ διαπέλλοντα τοῦ, αὐτὸν γὰρ ἔχρυσον ὡς ζᾶν πρὸς ζᾶν, τοιοῦτον. αὐτὸν γὰρ καὶ κλῶντα ἔχρυσον πρὸς τὸν καὶ ἢ κίνησιν, ὡς ἢ ἀγγέλου πρὸς ἀγγέλου.

ΟΤΑΝ δὲν ἅμα ἢ τοῦ πράγματος γίνεσθαι κίνησις, καὶ ἡ τοῦ χρόνου τότε τῇ μνήμῃ σύνεγγυς.

ΟΤΑΝ οὖν φασιν ἅμα τῷ πράγματι καὶ τοῦ χρόνου γίνεσθαι σύνοικα μᾶλλον ἢ ἀφαίρεσιν, τότε ἐστὶ μνήμη ἢ ἀνάμνησις. αἰρμόττει γοῦν ἑκάτερα λέγεσθαι καὶ ἀμφοτέρως.

ΑΝΑΓΚΗ οὖν τοὺς μὴ ποιεῖν, ὅταν μνημονεύειν. οὐδὲν γὰρ κωλύει διαφθαρῆναί τινα, καὶ δοκεῖν μὴ μνημονεύειν μὴ μνημονεύοντα, σύνεγγυς δὲ τοῦ λήθην μὴ μνημονεύειν, ἀλλὰ λανθάνειν μεμνημένος. ἔστι γὰρ ἡ λήθη αὐτὸ τὸ μεμνῆσθαι. ἀλλ' ἐὰν ἢ τὸ πράγματος γίνεσθαι χωρὶς τῆς τοῦ χρόνου ἢ αὐτὸν ἐκείνης, οὐ μέμνηται. ἡ δὲ τοῦ χρόνου διάστασις ὅτι μὲν γὰρ μέλλω, οὐ μέμνηται αὐτό. δῆλον ὅτι μέλλοντα ἐποίησεν, ὁ δὲ καὶ μέλλω, ἀλλὰ μέμνηται. καὶ ἐὰν μὴ μέλλω, ἐὰν ὦσιν δὲ λέγωσιν, ὅτι μέμνηται μοι, τοτὲ δὲ οὐκ ἔσεσθαι, ὅταν μὴ γνωρίζωσι ἔσεσθαι. πότε τῷ ποσῷ μέλλω. ὅτι μὲν οὖν οὐχ οἱ αὐτοὶ μνημονικοὶ καὶ ἀναμνηστικοί, εἰρηται τοῖς πρότερον.

ΕΠΕΙΔΗ ἀλλοῖοί τινες καὶ ὅτι ἀκριβῶς ἀλλήλοις ἀπίθανον τὰ ῥητὰ, δεῖ ὑμᾶς καταλλήλους παραγράφειν. ἔστιν ἓν ἔτος ἔχειν. ἀδύνατον μὴ ποιεῖν μνημονεύειν οὐκ ἔστι μνήμη. οὐδὲ γὰρ κωλύει διαφθαρῆναί τινα, καὶ δοκεῖν μνημονεύειν μὴ μνημονεύοντα ὡς πρὸ οὐ δὲ σύνεγγυς τῇ μνήμῃ μὴ εἰδέναι, ἀλλὰ λανθάνειν μεμνημένος. ἡ μὲν γὰρ πολυρρόθου καὶ ἡ ἀκριβῶς λέγειν τοιοῦτον. καὶ γὰρ οὐ τῇ λέξει τῇ ἀλλὰ λανθάνειν μεμνημένος οὐκ ἔστι, λείπει ἡ μνήμη, ἵνα ᾖ, οὐκ ἔστι μνήμη. καὶ ἔστι τοῦτο σωζόμενον ἡ οὐδ' ὅταν μὴ ποιεῖν μνημονεύειν. ὡς πρὸ μὴ παρεγράφειν. σύνεγγυς δὲ τῇ λέξει τῇ, σύνεγγυς τῇ μνήμῃ, λείπει πάλιν ἡ ὡς πρὸ. ἵνα ᾖ, ὡς πρὸ οὐ δὲ σύνεγγυς τῇ μνήμῃ. ἀλλὰ τοῦ μὲν τῆς λέξεως τοιοῦτον. λέγει δὲ διὰ τί ὡς γίνεσθαι πάλιν ἀπαίτησιν σύνεγγυς τῇ μνήμῃ. ὥστε δοκεῖ ὅτι μνημονεύοντες μὴ μνημονεύοντες. εἴωθεν μὲν ζόφον, ὅταν συγκατατίθηται ἡ ψυχὴ, ὅτι ἔστιν ἡ φαντασία σωκράτους ἔξω εἰκὼν, μὴ ὂν σωκράτους, ἀλλὰ θεαιτήτου. ὅμοιος γὰρ σωκράτει θεαίτητος. ἀλλ' οὐ μνημονεύει. οὐ μνημονεύει δὲ οὐδὲ ἡ φαντασία γίνεσθαι ἡ ἀπαίτησις, ἀλλὰ μὴ τοῦτο ἡ ἐν χρόνῳ. διὸ ἐκ τοῦ λυκείου πρὸ μικροῦ μοι γεγόνει ὁδοιπορῆσαι. ἐγὼ δὲ ἐκ τῆς στοᾶς πρὸ ἑβδομάδος ἢ πολλαμβάνω. οὐκ ἔστιν ἓν οὐ δὲ ἔστι μνήμη. σύνεγγυς δὲ τόπου οὕτω γίνεσθαι ἡ ἀπαίτησιν. ἄλλως δὲ ὅταν οὔτε τοῦτο ἐν χρόνῳ οὔτε τοῦτο ἐν τόπῳ ἀπαιτῶμαι. ἀλλὰ δῆλον μᾶλλον ἐν μὲ σύνοιδεν ὅτι μνημονεύω. ὡς πρὸ πολλάκις σύνοιδεν ἡμῖν διαλογιζόμενός τι, οὐκ ὀρθῶς ἐν ἱστάμενος πρός με, ὅτε ποιλίν συμβαίνει μεμνημένος μοι πρός. μὲ σύνοιδεν ὅτι μνημονεύω, διάλλην τινὰ κίνησιν. ἡ οἰκείαν με τότε τῷ ὀνειράττοντι σύνοιδεν τοῖς ὕπνοις, ἡ μὴ αἰσθανόμενόν ὅτι ὀνειράττει. ἔστι δὲ ἐν, καὶ δ' οὐ μὴ ποιεῖν μνημονεύειν, δηλωτικὸν τὸ πρώτου ζόφου τῆς ἀπαίτησις. καὶ ἓν φησιν οὐ μνημονεύειν μὴ ποιεῖν μνήμην, οὐκ ἔστι μνήμη. ὁ δὲ διαφθαρέν, ἢ ἐν τόπῳ ἢ ἐν χρόνῳ, μὴ ποιεῖν μνήμην μὴ δ' ὅλως μνημονεύειν, ὅταν μνημονεύειν. οὐ μνημονεύει δέ. ὃ δὴ καὶ σαφηνίζων ἐπήγαγεν, οὐδὲν γὰρ κωλύει διαφθαρῆναί τινα, καὶ δοκεῖν μνημονεύειν μὴ μνημονεύοντα. ἡ δὲ, σύνεγγυς δὲ τῇ μνήμῃ μὴ εἰδέναι ἀλλὰ λανθάνειν μεμνημένος, δηλωτικὸν ἔστι τοῦ λανθάνειν. δεῖ δὲ ὡς εἴρηται οὕτως ἀναγινώσκειν. ὡς πρὸ δὲ σύνεγγυς τῇ μνήμῃ. οὐ δὲ γοῦν τότε κωλύει μεμνημένος, μὴ εἰδέναι ὅτι μέμνηται ἀλλὰ λανθάνειν. ἔστιν γοῦν ἐν ἐστὶ μνήμη, ἡ μεμνημένος μὲ λανθάνειν, εἴ τε ἡ τοῦ πράγματος γίνεσθαι κίνησις, χωρὶς τῆς τοῦ χρόνου κινήσεως, ὥστε ἡ τοῦ χρόνου χωρὶς τῆς τοῦ πράγματος. ἐν δὲ χρόνοις ὅτε μὲν οὐ μεμνήμεθα ἀορίστως ἀλλ' ὡρισμένως. ὁτὲ δὲ οὐχ ὡρισμένως ἀλλ' ἀορίστως. ἡ δὲ, ποτὲ τῷ ποσῷ μέλλω, ἴσον ἐστὶ τῷ, ὡρισμένῳ μέλλω.

ΔΙΑΦΕΡΕΙ δὲ, ἡ μνημονεύειν τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι, τὸ μόνον τὸ τοῦ χρόνου, ἀλλ' ὅτι τοῦ μὲν μνημονεύειν καὶ τῶν ἄλλων ζώων μετέχει πολλά. τοῦ δ' ἀναμιμνήσκεσθαι, ἥδιον ὡς εἰπεῖν τὸ γνωρίμων ζώων, πολὺν ἄνθρωπος ἅπαν δ' ὅτι ἡ ἀναμιμνήσκεσθαι ἐστίν. διὸ συλλογισμός τις. ὅτι εἰ πρότερον ἤκουσεν ἢ εἶδεν, ἢ τοιούτου ἵππου, συλλογίζεται ὁ ἀναμιμνησκόμενος καὶ ἔστιν διὸ ζήτησις τις. ἔστι δ' ὡς καὶ ἡ ἐκ

τ οὗτοι ἴσον ἔστι τῷ, ὅταν τὰ μείζω ἀπὸ μεμυήσκηται. ἔστω δὲ ὁ μὲν τῷ πρώτῳ, τὸ Θεοῦ θεῶν, ὧν ἐγὼ ἀ-
» μυντὴρ ὢν πατήρ τε ὄρνων, ἐλάττω. τὰ δὲ ἐφεξῆς τούτῳ πάντα μείζονα αὐτῷ. ἐστὶ δὲ τὰ ἐφεξῆς
» ταῦτα. ἃ δὴ ἐμοῦ γε ὁμοίως, ἄλυτα ἐμοῦ γε δέλεατος. ὁ μὲν οὖν δεῖν λυτέον. τό γε μὴν κα-
» λῶς ἂν ἔχοι δοθὲν καὶ ἴχνος οὖ, λύσει ἐλεεινὸν κακοῦ. δι' ἃ καὶ ἐπεὶ πρὸ γε γάνυδε, ἀθάνατοι μὲν οὐκ ἐστὶ
» οὐδ' ἄλυτοι. ὁ παμπαν. ὅστι γε μὴν λυθήσεσθαι, οὐ δὲ πεύξεσθαι θανάτου μοῖραν. καὶ τὰ ἑξῆς. ὅταν
οὖν φησι τὰ μείζω νοῦ ἢ ἀπομεμυήσκηται, τότε διαφθορᾶς τῆς, ὅτε τὰ ἐλάσσω. καὶ ὀρθώσας ἀπο-
πείρηται λέπτων, ἢ τοῦτον διαφθορᾶς, καθ' ὅσον συμβαίνει κἀκεῖνα νοεῖν τὰ ἐλάσσω. καὶ προσυπα-
κουέσεσθαι τῇ πρότερον. τὰ οὖν ἧττον πρότερον νοεῖ ἢ ἀπομεμυήσκηται. καὶ οὕτως ἐκ τούτων διε-
» βιβάζεται εἰς τὰ ἔσχατα καὶ μείζονα. πάντα οὖν φησι τὰ οὖν ἐλάσσω καὶ ἀπόλογον. τὰ γὰρ
οὖν τῇ, οὐ δὲ πεύξεσθαι θανάτου μοῖραν, ταῦτα δὲ τὰ οὖν τούτου δεῖν τό. οὗτι γε μὴν λυθήσεσθαι,
καὶ τό. οὐ δ' ἄλυτοι. ὁ παμπαν, καὶ τὰ λοιπά, τὰ οὖν οὖν πάντα ἐλάσσω καὶ ἀπόλογον. ἐπεὶ γὰρ
ἀπόλογόν δεῖν ἢ τὴν λόγων ὁμοιότητα, ἔχουσι δὲ καὶ ταῦτα ὁμοιότητα, τῷ ἔχεσθαι θάτε-
ρον θατέρου, ἐπεὶ καὶ ταῦτα ἀπόλογον. ἴσον λέπτων ᾧ, ὁμοία ἀλλήλοις. ᾧ ἔχεται τόδε τῷ δ. ᾧ ὁ λεγόμε-
νόν δεῖ, πάντα γὰρ τὰ οὖν τῇ λόγου καὶ τὰ ἐκ τοῦ, νοῦ ἐκ τοῦ λέπτων ἄπορ ἴλεγε μείζω, ἀπόλο-
γόν δεῖ τοῖς οὖν καὶ ἐκ τοῦ εἴδεσι. λέγει δ' αὖ ὕδατι. τῷ γάλακτι. τῷ λευκῷ. τῷ ἀέρι. τῷ ὑγρῷ. τῷ μετώπῳ
ρου. ὡς γὰρ ἀπὸ τῆς γάλακτος αὐτῆς μετώπη λευκὴ, καὶ ἀπὸ τούτου ἀέρα, καὶ ἐκ τούτου ὑγρὸν, εἶτ'
ἐκ τούτου μετώπωρον, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς θεοῦ θεῶν τῷ ἐφεξῆς τούτῳ. καὶ ἐκ τούτου τῷ ἐφεξῆς αὐ-
τῷ. καὶ ἑξαχῶς ὡδὶ πάντων. ἕως οὗ ἦλθεν ὡδὶ τῷ ἐσχάτου τῷ ἀπολογοῦν τῷ μετοπώρῳ. ὅπερ καὶ
αὐτὸς οὗτος οἶμαι σωφρόνως, τῷ, ὅτι ἀξιοφανῶς ἀπήγγελε ταῦτα, καὶ ἑαυτὸν σαφηνίζει. Συλλαβὼν ἐ-
» παινέλαβον ἐπῶν, ἔστι δὴ ἴσως καὶ τοῖς εἴδεσιν ἀπόλογον λαβεῖν. ἀλλ' οὐ αὐτῷ. τουτέστιν οὐ τῇ φαν-
ταστικῇ. ἀλλ' οὐκ οὐ τῇ ἀποτάσει τῆς διανοίας. πρὸς ἐκεῖνα. φορᾶται δὲ καὶ ἄλλη γραφὴ ἔχουσα οὕ-
» τως. ἢ ὅτι ἐκεῖ ἀπαυτοῦ τὰ ἐλάσσω. ἐκ τῆς αὐτοῦ ῥήματος. καὶ ἔστι αὐ λέπτων, ὅτι ὁ νοῶν ἢ ἀπομεμνη-
σκόμενος τὰ ἐκ τοῦ, αὐτοῦ καὶ ἀπομεμυήσκηται καὶ τὰ αὐτός. ὁ γὰρ νοῶν δ' πηχυ, δηλονότι ἢ πη-
χυαῖον. ἀμείνων δὲ ἢ προτροπὴ ἢ γραφή.

Ω" Σ Γ Ε Ρ οὖν εἰ τῷ ᾱ β̄, β̄ ἐ πενῆται, τριεῖ τῷ ᾱ δ̄. ἀπόλογον γὰρ ἡ ᾱ γ̄. καὶ ἡ γ̄ δ̄. τί οὖν μᾶλ-
λον τῷ γ̄ δ̄. ἢ τῷ ζ̄ ἢ ποιεῖ.

Ε ἐ πῶν ὅτι οὐ τῷ μεμνῆσθαι δεῖ γνωρίζειν τὸν χρόνον, ἢ δηλονότι ἢ οὐ τῷ ἀπομεμνῆσθαι, γινομένους γὰρ
ἀπομνήσεως ὡς εἶπεν συμβαίνει ἢ μνήμην γίνεσθαι, ἀπῶν δὲ ὅτι δεῖ τὸν χρόνον γνωρίζειν ὡσεισμένους
ἢ ἀορίστως, εἰ πῶν δὲ ἢ ὅτι τὰ ἐκ τοῦ ἀπομεμνησκόμενος ἢ νοῶν, ἢ τὰ οὖν ἀπομεμυήσκηται ἢ νοεῖ, ἀπὸ
λογον γὰρ εἶσι, ἢ δ' ἀπόλογον ἅμα ἢ μνήμη ἢ ἀπόμνησις ἢ νόησις, ὁ γὰρ μεμνημένος ἢ νοεῖ ἢ ἀπομε-
μνησκόμενος, ὅτι ὡς δύο πρὸς τέσσαρα, ἢ ὡς χεὶ μῶν πρὸς ἕωρ, ἅμα ἢ ἐκείνων μέμνηται ἢ ἐχόντων
τὸν λόγον, ὡς τὰ δύο πρὸς τὰ τέσσαρα, ἢ ὁ χεὶ μῶν πρὸς τὸ ἕωρ. ἔστω δὲ χεῖρον λόγον, ὡς δύο πρὸς
τέσσαρα, τρία πρὸς ἕξ, ἢ ὡς ὁ χεὶ μῶν πρὸς ἕωρ, γῦρος πρὸς σιόπτα, ἐπῶν δὴ ταῦτα, πρῶτον
μὲν δείκνυσιν ὅτι ἀπόλογόν εἰσι τὰ οὖν ἐκ τοῦ. λαβόντος δὲ ὅτι τῇ τῶ πραγμάτων μνήμη, ἢ ἢ τῶ
χρόνου συπίνεται σωφρόνως. ἢ τέλτον λέγει ὅτι ἢ οὐ χρόνου πρὸς ἀλλήλους ἀπόλογόν εἰσι. ὡς
γὰρ ὁ πρᾶγμα τὸ ἔλαττον πρὸς τὸ μᾶζον, καὶ ὁ χρόνος τῷ ἐλάττονος πρὸς τὸν χρόνον τῷ μείζο-
νος πράγματος. ἀσάφειαν δὲ πολλὴν ὠδὶ τῇ ἐνέχυσε, δηλ. τὸ συγκεχυμένως τὸν τῷ στοιχείων ἔκθεσιν
ποιήσασθαι. καὶ δηλ. τὸ τὸν λᾱ ὀνομάζει ᾱ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸν θμ̄ ποτὲ μὲν β̄, ποτὲ δὲ θῑ. ἀλλ' ὑ μὲν
τῆν λεγομένων πρόθεσις αὖτη αὖ ἐστι. λᾱ δὲ ὑμᾶς παίζειν τὸν λέξιν ἐκδόντας, πειρᾶσθαι ὡς ὅμοια
» τὸ σαφηνίζειν. ὡς πρὸ οὖν εἰ τὸν αζ̄ βᾱ πενῆται, ποιεῖ τὸν αγ̄. ἐλλιπὴς ἢ λέξις. ἔστι γὰρ εἰ ποιεῖ
ποιεῖ τὸν αγ̄ γδ̄. αὖ τε δὲ δηλ. σωτομίαν εἶναι τὸν αδ̄. ἔστι δὲ ὡς μὲν ἢ αβ̄ πρὸς τὸν βᾱ, οὕτως ἢ αγ̄
πρὸς τὸν γδ̄. ὥστε ὡς πρὸ ὁ νεῶν πῆχυ, καὶ δ' πηχυ νοεῖ ἢ μέμνηται, οὕτω καὶ ὁ τῆς αζ̄ βᾱ με
μνημένος ἢ ἀπομεμνησκόμενος ἢ νοεῖν, καὶ τὸν αγ̄ γδ̄ νοεῖ ἢ ἀπομεμνήσκηται ἢ μέμνηται. αὖ τε δὲ
δηλ. τῷ κινεῖσθαι ἐδήλωσε καὶ ἡ νοεῖν καὶ ἡ μεμνῆσθαι καὶ ἡ ἀπομεμνήσκεσθαι. ὅτι δὲ ἡ, ποιεῖ
» τὸν αδ̄, ὡς ἴσον ἴλαβε τῷ, ποιεῖ τὸν αγ̄ γδ̄. δηλώσει δηλ. τῷ, ἀπόλογον γὰρ ἢ αγ̄ καὶ γδ̄. ἔστι δὲ
ὁ λέγει, ἀπόλογον γὰρ ἢ αγ̄ καὶ γδ̄ τῇ αδ̄ καὶ βᾱ. ὡς γὰρ ἢ αγ̄ πρὸς αδ̄, οὕτως ἢ γδ̄ πρὸς βᾱ. ἢ
» ὁκλαῖς ὡς ἢ αγ̄ πρὸς γδ̄, ἢ αβ̄ πρὸς βᾱ. ἡ δὲ, τί οὖν μᾶλλον τὸν γδ̄ ἢ τὸν ξῑ ποιεῖ, παντὸν ὄντι
τῷ ὥστε πρὸ γὰρ ὁ τὸν αβ̄ βᾱ νοῶν, καὶ τὸν αγ̄ γδ̄ νοεῖ, οὕτω καὶ ὁ τὸν αγ̄ γδ̄ νοῶν, νοεῖ
τὸν αζ̄ ξῑ.

Η" Ω Σ ἢ αγ̄. πρὸς τὸν αβ̄ ἔχει, οὕτως ἢ ᾱ βᾱ πρὸς ἡ μ̄ ἔχει. ταῦτας οὖν ἅμα μὴ κινεῖσθαι.

Θ" λέγει τὸν κδ̄. μ̄ δὲ τὸν θμ̄. εἰ πῶν δὲ πῶς ἀπόλογόν εἰσι τὰ πράγματα, λέγει καὶ πῶς ἅμα ἔστι
τῶ πράγματος μὴ ἢ τῶ χρόνου κίνησις τε μὴ σωφρόνως γίνεσθαι. ἄλυτα δὲ ὁ ἢ σωφρόνως αὐτὴ τῶ
καῑ. ὡς αὖ εἰ ἔλεγεν. μὴ ὡς πρὸ ἢ αγ̄ τῶ πράγματος κίνησις ἔχει πρὸς τὸν τῶ αβ̄ κίνησιν, οὕτως ἢ ᾱ
δ̄ πρὸς ἡ μ̄. τουτέστιν οὕτως ὁ κδ̄ χρόνος πρὸς ἐν θμ̄ χρόνον. οὐ δὲ ᾧ ταῦτας ἓν ἅμα μὴ κινεῖσθαι.

ἢ ταύτας

τὸ Λ, ἴλλει πρὸς ἴσαν τὴν διαίσιαν τὸ Ζ. ὥσπερ καὶ τὰ λαμπρὰ τῆν χρωμάτων τὴν ὄψιν. εἰ γὰρ εἴη τὸ Ζ πλευρίτης, τὸ δὲ Γ πλευρὸς, τὸ δὲ Λ πλευρονία, κινήσει μᾶλλον ἀπὸ τῦ γ τὴν διαίσιαν τὸ Ζ παρ' ὅπερ τὸ Λ. σωνδήσθαι γὰρ ὁ πλευρίτης τῆς πλευρονίας. οὐ μόνον δὲ διὰ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐν ὁ μὲν τῆν τύπων παλαιὸς, ὁ δὲ λοιπὸς χαλεπὸς, κινήσει μᾶλλον ὁ χαλεπός. οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ τὸν παλαιὸν μᾶλλον κινῆσαι τῆς νέου. ὥσπερ βίαιον ὁ μὲν νέος ἀμαυρὸς, ὁ δὲ παλαιὸς εἰς βάθος οὐσιωμασμένος. χρὴ γὰρ οὕτω λέγειν διὰ ταυτότητα κυρίαν ὀνομάτων. ἐὰν μὲν οὖν μὴ διὰ παλαιῶν κινῆται, τοῦτό ἐστιν ἐὰν μὲν ᾖ μὴ ὢν παλαιὸς ὁ τύπος καὶ τὸν ἀναζωγράφημα, καὶ προσώπου ἀσωνδήσης, διὰ γὰρ τούτου προσωπαίνειν, ἐὰν τὸν νέον μὴ σωνδήσῃ κινῆται. ὥσπερ γὰρ φύσει ὅδε γέγονε τὸν ἵππος, αὐτὸ φημὶ τὸν σωνδήσῃ. καὶ ἐὰν τούτῳ ταχὺ ἀναμεμαγμένον ᾖ, πολλάκις ἐνενόμισθα. διὰ δὲ μᾶς μᾶλλον προσδοκῆσαι δεῖ τούτων, διὰ τὸν παραλειπόμενα ἔξωθεν ταῦτα διὰ συντομίαν. αὖ μὴ ἔν μὲν ᾖ παλαιὸς μὴ ἀσωνδήτος ὁ τύπος, ᾖ νέος μὴ ἀσωνδήσῃς, ἀλλὰ νέος μὴ σωνδήσῃ, ἐὰν δὲ ἔξωθεν κινηθῆται. οὔτε γὰρ ἐὰν δὲν νέος μὴ ἀσωνδήσῃ, οὔτε ἐπὶ τὸν παλαιὸν μὴ ἀσωνδήσῃ κινηθήσεται, ἀλλ' ἐπὶ τὸν νέον καὶ σωνδήσῃ. ὁμοίως δὲ κἂν ὁ μὲν ὢν παλαιὸς μὴ σωνδήσῃ, ὁ δὲ νέος μὴ ἀσωνδήσῃ, ἐὰν δὲ παλαιὸν καὶ σωνδήσῃ κινηθήσεται. ὁ γὰρ παλαιὸς μὴ σωνδήσῃς ὥσπερ νέος ἔδη, διὰ τὸν καθ' ἑκάστην μελέτην. ὥσπερ παλαιὸς ὁ νέος καὶ ἀσωνδήσῃς διὰ τὸν ἀμελέτησίαν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἡμῖν διωρίσθω. ἵππος δὲ ἐὰν τὰ ἐφεξῆς. ὥσπερ γὰρ φησὶν εἶναι τινὰ φύσει τόδε μὲν τὰ τόδε, φύσει γὰρ ἵππος καὶ τῇ τῆς πυρὸς ἀκαμψίᾳ ὁ ἵππος μάτης, ὁ γὰρ ἀκαμπτοθεὶς πῦρ ὑβρίζυς φύσει καὶ ὕβρ μάτης τὰς ἀκαμπτοθῆναι, οὕτω μὴ εὐθρηγέα τοιοῦτόν ἐστιν ἔθει. ἐστὶ γὰρ καὶ ὀβρίζουσι πολλὰ. ὥσπερ ἀκαμπτοθέντες ὑβρίζυς ἀκαμπτοθῆναι καὶ τὰ μετ' αὐτὰ ἔσται. ἔστω δὲ ὁ ἵππος εὐθρήγεια, διότι ἐκ τῆς τοιαύτης εὐθρηγέας συμβαίνει ὁ τοιόνδε ἵππος. ὁ δὲ πολλάκις ἐνδιδὺν φύσιν ποιεῖ. καὶ ἐπεὶ εὐ τοῖς φύσει γίνεται ἀμαρτία καὶ παρὰ φύσιν, εὐδὲν ἔσται συμβαίνει μὴ εὖ τοῖς δι' ἔθος. μὴ μάλιστα δεῖ ὁ ὅμοιος εἶναι ἢ βεβαίῳ τοῖς φύσει. εἰ δὲ ἔστιν, οὐδὲν κωλύει ἀκαμπτοθῆναι τῇ πρότερον, ἁμαρτάνειν τοῦδε ὁ ἵππος, μὴ κινηθῆναι ἄλλως καὶ μὴ ὡς εἶλεν ἄλλως τε καὶ ὅταν ἀφέλκηται ἐκεῖνο αὐτὸ οὗπερ δεῖ ὁ συνδήσαι. δεῖ δ' ὅταν ἀφέλκηται ἀπὸ τῆς πλευρονίας ὁ πλευρίτης. καὶ δεῖ ὁ ἀφέλκειν ἄλλο τι ἡμᾶς ἄλλα, ὅταν δὲν ὀνόματος μνήμη βύσῃ, ἄλλου μὲν παρομοίου μνημονεύομεν. ὃς δ' ἐκεῖνο ἑλληνίζομεν. ὁ γὰρ βουλόμενος ἀκαμπτοθῆναι λιωφαίλω, ἀκαμπτοθεὶς δὲ παρόμοιος δεῖ λιωφάλῳ, ἐσπλάσιος ὡς πρὸς τὸν λιωφαίλω.

ΤΟ ΔΕ μέγεθος, γνωρίζειν δεῖ τὸν χρόνον, ᾧ μᾶλλον, ᾧ ἀρείστως. ἔστω δή τι ᾧ κεῖται τὸν πλέω ᾗ τὸν ἐλάσσω, δῆλον δὲ ὡς πρὸ τὰ μεγάλα τὸν δεῖ τὰ μεγάλα ᾗ πόρρω, οὕτω ἀποτείνειν ἐκεῖ τὴν διαίσιαν ὡς πρὸ τὸν ὄψιν φασί τινὲς. ᾗ γὰρ μὴ ὅσπερ ὁμοίως νοῆσαι. ἀλλά πως λόγον κινήσει. ἔστι γὰρ οἱ αὐτῇ τὰ ὅμοια σχήματα ᾗ ἀκίνησις.

Η ἀκάμψις οὐ μόνον μαθημάτων δέῃ, ἀλλὰ ᾗ ἄλλων πολλῶν. δεῖ ἔπραξά τι ἐπὶ. ὅταν οὖν ἀκαμψίσκωμαι τὸν πραχθέν. πότε δὲ τὸν πράγματ' ἀγνοῶν, αὖρα φημὶ χθὲς εἶχον ἔπραξα; ἔσται εἰ τύχοι λέγω. ἀλλὰ μὴν χθὲς τόδε διεπραξάμην. εἰ πῶν οὖν τί ἔδει ἀκάμψις, λέγει πολλῶς τοῦδε μνήμης ᾗ ἀκαμψίσεως. ὅτι δὲ μέγιστον δεῖν ἡμᾶς γνωρίζειν τὸν χρόνον. εἰ ᾧ μαθόντες τί ἢ δόντες ἢ ἀκούσαντες, ἀκαμψισκόμεθα εἰ αὐτό. ᾗ μέζω, τοῦτ' ἔστιν ὡρισμένως. δεῖ ὅτι δί τον μὲν ἄνω τὴν ὄψιν, ἰδὸν ᾗ μαθὸν ᾗ ἀκούσας ᾗ γυσάμενος. ᾗ ἀρείστως. ὅπου λαβεῖν ἔδει ἔχον ποτέ. εἰ γὰρ μὴ τοῦτό ἔδει, οὐ δὲ γνωρίζομεν εἰ πρότερον ἀκούσαμεν ταῦτα ᾗ ἀρείστως ᾗ ὡρισμένως, συμβαίνει ἡμᾶς λαμβάνειν ὅτι οὐκ ἀκαμψισκόμεθα. ἀλλὰ νῦν πρῶτος ὅτε δεῖ ἀφ' ἑαυτῶν ταῦτα προβαλλόμενα. ὥστε χρεία πολλῆ τῦ χρόνου εἰ ταῖς ἀκαμψίσεσιν. ὁμοίως δὲ ᾗ εὖ ταῖς μνήμαις. εἰ γὰρ εὐθρηγὲς ᾗ ψυχὴ τοδὲ φαίνεται μέν τι ὡς εἰ νῦν τινος, οὐ γνώσκει δὲ ὡρισμένως ᾗ ἀρείστως, ὅτι ἐὰν ἔχον ᾗ ἔκουσι πρότερον, δεῖ δήσεται ὅτι αὖ ἔχον νῦν ἀκατάληπτον. ἀ τῶν δὲ ὅτι λεῖ γνωρίζειν τὸν χρόνον, ἐπήγαγεν. ἔστω δέ τι ᾧ κεῖται τὸν πλέω ᾗ ἐλάσσω. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ἀκάμψις δέ ἐστι τὸ ᾧ κεῖται τὸν πλέω ᾗ ἐλάσσω χρόνου. λέγει δὲ ᾗ τὸν ζόπον ὧ κεῖνται. ᾗ φησὶν, ὅτι ὥσπερ ᾗ διαίσια κεῖνε τὰ μέζω, οὕτω ἀποτείνεσθαι ἔξω πρὸς ἑκάτερα, ἀλλὰ κινοῦσα τὸν ἐκτὸς τῶν μεγεθῶν τύπους ᾗ τὰ ἀναζωγράφηματα, οὐ φασὶ τισὶν ἔστας, μὰ τὰ φαντασίας γὰρ ἀεὶ ᾗ διαίσια, ᾗ γὰρ διαίσια οὐδὲν ἄλλο ἔδει ᾗ νῦν μὰ τὰ φαντασίας οὐ ὀβρίζουσι, κεῖνε δὲν ταῦτα τῷ ἀποτείνεσθαι αὐτὴν ἐκεῖ, ὡς λέγουσιν ὁρᾶσθαι ἡμᾶς, ἀ δὲ ἐκπομπὴν ἀκτίνων λέγοντες ᾗ ὁρᾶν γίνεσθαι, οὐ γὰρ ἀποτεινομένη πρὸς τὰ μεγέθη ἐκείνου αὐτὰ, ὅτι οὐ παρῆσαν οὐκ ἂν ᾗ δύνατο κεῖνε, καὶ δὲ ᾗ ἀπόντων κεῖνε αὐτὰ, ὥσπερ οὖν αὖτα κεῖνε τὰ μεγέθη οὕτως ἔλεγεν ᾗ τὴν διάθεσιν λέγει ᾗ ψυχὴν κεῖνε τὸν πλέω ᾗ ἐλάσσω χρόνου, οὐ δὲ ἀποτείνεσθαι ἔξω, ἀλλὰ δὲ κινεῖσθαι ἐκτὸς τῶν οὐσιῶν τύπων.

ΤΙΝΙ δὴν διαίσει, ὅταν τὰ μείζω νοῇ, ᾗ ὅτι ἐκάτερα εἶναι τὰ ἐλάσσω. πολλὰ γὰρ τὰ οὐ φῆς ἐλάσσω ὥσπερ ἀόλογον καὶ τὰ ἐκφῆς, ἔστι δ' ἴσως ὡς πρὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀόλογον λαβεῖν. ἀλλ' οὐ αὖδ' οὕτω καὶ τοῖς ἀποσήμασιν.

τέλος ἢ ἐρᾴτην ἐκίνλασεν αὐτὸν, οὕτω καὶ ἐνδεῖ τῆς ὁ τῆ ἡμερδίᾳ ὑγρότητος ἔχει πολλάκις γὰρ κινηθέσα, τέλος κινεῖ τοὺς κίνησιν, καὶ ἵνα αἰσθάνεται ἡ ζητούμενον. ὅπερ εὑρίσκει ἡ διάνοια παύεται. ἔστι οὖν ἡ ἀνάμνησις, ἡ οἱάπερ διώδαμις πάλιν κινοῦσα. λέγω δυνάμεν πάλιν ἀρχήν. αὐτὸν γὰρ πάλιν διάνοιαν ἐφεξῆς ἢ μνήσθη μέτρον πόρου, ταύτην ἐνδεῖ ζητῶν πάλιν ὥρας.

Α ἔστω τόπους, ὃ τὰ φαντάσματα τὰ σύνοιχα τὰ ὅμοια, ἢ τὰς ἀρχὰς τὰς οὐσίας οὐ ἡμᾶς. ὡς γὰρ ἀπὸ τῆν ὁ τοῖς τοπικοῖς παραδεδόμενον τόπων, καὶ ὁ τῷ πρώτῳ τῆς ῥητορικῆς αὐτῆ, συμβάλλομαι ἐπιχειροῦμεν πρὸς τὰ προκείμενα, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν ὁ τόπων ἀρχῶν, ὡς ἀπόντων, τόπων θεωρίσκομεν τὰ ἐφεξῆς. ἢ οὖν τὰς ἀρχὰς λέγει τόπους. ἢ πολλάκις ἰδών τινα, ἢ ἀκούσας τινὸς, ἢ πάλιν ἰδὼν ἢ ἀκούσας, διαλογίζομαι πῦ δεῦρο ἥκουσα. εἶτα ὁ ὑμνοῦς ἐν τόπον, ἀνεμνήσθην ἐνδεῦ τίνες δεῦρο ἦκουσα. ἢ πῶς ἢ τίνα ζόφον δεῦρο ἐνδυσ ἢ ἥκουσα. πότερον κατὰ τύχην ἢ ἄλλως τῶς. πίθανὸν δὲ ἢ ὑπόδειγμα, ὃ ὑμεῖς πῶς ὀλίγου ἐμνημονεύσαμεν.

Β ΟΙΚΕ δὲ ὁ καθόλου ἀρχὴ ἢ ὁ μέσον πάντων. ἐὰν γὰρ μὴ πρότερον, ὅταν ἐνδεῖ τούτου ἔλθῃ, μνησθῆναι. ἢ οὐκ ἔστι οὐ δὲ ἄλλοθεν.

Γ ὁ καθόλου τῶν ἔλαττόν αὐτὸ τῆ ὡς ἐνδεῖ ὁ πολύ. ἢ καθόλου λέγω τοὺς τόπους, τοὺς ἐκ τῆν ὁμοίαν ἢ
» συνοίχων ἢ οὐ αὐτῶν. οἷ δὲ τῷ, ἢ ὁ μέσον πάντων, περίλαβε ὁ καὶ σωθῆσεσθαι. ὧν δ' αἱ σαφεστέραν γραφὴν χωρεῖς τῆ καὶ σωθῆσεσθαι ἔχουσα. ἔοικε δὲ ὁ καθόλου ἀρχὴ ὁ μέσον πάντων. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενον, ὡς ἐνδεῖ ὁ πολὺ ὁ μέσον πάντων ἀρχὴ ἔοικεν. δεῦρο δὲ ταυτὸν ἔδει τῷ, ἡ εὕρεσις τῆ μέσου ἀφελεῖ ἢ ποδηγὸς ὑμᾶς γίνεται, πρὸς εὕρεσιν τῆ ζητουμένου.

Δ ΟΙΟΝ εἴπερ τοίνειον, ἐφ' ὧν, ἃ ζ̄ γ̄ δ̄ ε̄ ζ̄ η̄ θ̄. ἐπὶ γὰρ μὲ τῆ ϛ̄ ε̄ μέμνηται, ἐνδεῖ τῆ ε̄ ϛ̄ ἐμνήσθη. ἐναντεῖον γὰρ ἐστ' ἄμφω κεκινῆσθαι σὺ δέχεται. ἢ ἐνδεῖ ὁ δ̄. ἢ ἐνδεῖ ὁ ε̄. εἰ δὲ μὲ τούτων πίπτει, ἐπὶ ὁ γ̄ ἐλθὼν, μνησθήσεται. εἰ ὁ η̄, ἢ ὁ ζ̄ ἐνδεῖ ζητεῖ. εἰ δὲ μὲ, ἐνδεῖ ὁ ᾱ. ἢ οὕτως ἀεί.

Ε ὁ λεγόμενόν ἔδει διωδάμει τοιοῦτον. ἔστω δὴ τὰ σήματα, ἃ κεῖσθαι ἡ ψυχὴ πρὸς εὕρεσιν τῆ ζητουμένου, τὰ ἐκκείμενα στοιχεῖα. μέσον δὲ αὐτ' ἔστω ὁ ε̄. δεῦρο δὴ εὑρὼν ὁ ζητῶν, εἰ μὲ ἄμα ᾧ εὑρεκεῖται αὐτὸ εὑρήσει ἢ ὅπερ ἐζήτει, ἐνδεῖ ὁ ϛ̄ ἐλθὼν μνησθήσεται. ἐπεὶ γὰρ ὁ μέσον εὗρεν, οὐδὲν ἧκε τοῦ ἢ ἐνδεῖ ὁ ε̄ καὶ ὁ δ̄ κεκινῆσθαι. λέγει δὲ τὰ ἐφεξῆς τῷ ε̄. τοῦτα δὲ ἔδει τὰ ζ̄ η̄ θ̄. ὁμοίως δὲ δ̄ λέγει. αὐτὸ ὁ δ̄ καὶ ἔτι ὁ γ̄ β̄ ᾱ. ἐλθὼν οὖν ἐνδεῖ ὁ θ̄, μνησθήσεται. οὐδὲν γὰρ κωλύει μετὰ ὁ ε̄ ἀναμνησθῆναι ὁ θ̄. εἶτα ὁ ζ̄. καὶ οὕτω ὁ η̄. ἴσως γὰρ ὁ ε̄ συμπόσιον. ὁ ζ̄ σωκράτης. ὁ η̄ ὁ ϛ̄ τοῦ σωκράτους τυφθῶσαι. ὁ δὲ θ̄ λύραν. οὐδὲν οὖν κωλύει συμπόσιον ἀναμνησθέντα, οὐδὲν ἀναμνησθῶσαι λύραν. εἶτα ὅτι ἐτύφθη. καὶ οὕτως ὅτι ϛ̄ τοῦ σωκράτους. καί τοι ἀκόλουθον ἦν μᾶλλον ὁ συμπόσιον οὐδὲν σωκράτους ἀναμνησθῶσαι. εἶτα. ὅτι ἐτύφθη. εἶτα λύραν. ἴσως γὰρ ὅτι μετὰ τῆς λύρας αὐτὴ ἐκβέβηκεν ἐντυφθέντα. εἰ πῶν δὲ ὅτι ὁ μέσον αρχὴ ἔοικεν, πλὴν αἰτίαν τούτου τίθεικεν. εἰ τεύθη γὰρ ἐπ' ἄμφω κεκινῆσθαι σὺ δέχεται. ὁ γὰρ ε̄ ὁλύς ἐστι, καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς ἀεῖ τὰ ζ̄ η̄ θ̄. καὶ πρὸς τὰ ὅπισθεν τὰ δ̄ γ̄ β̄ ᾱ. καὶ διωδατὸν ἐστι ὧς ὅπερ ἀπὸ τῆ ϛ̄ ἢ τῆ η̄ ἢ τῆ ζ̄ ἀναμνησθῶσαι ὃ βουλόμεθα, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆ ᾱ ἢ τινὸς τῆν ἐφεξῆς τῷ ᾱ. ἐὰν δὲ μὲ ὁ ε̄ ὦν ὁ μέσον, ἀλλὰ ὁ γ̄, ἐνδεῖ ὁ γ̄ ἐλθὼν μνησθήσεται. εἰ δὲ ἐνδεῖ τούτου οὐκ ἀκούσεται, ὧς ὅπερ οὐ δὲ ἐνδεῖ τῆ ε̄, ἐνδεῖ ὁ ᾱ ἐλθὼν ὧς ὅπερ ἐκεῖ ἐνδεῖ ὁ β̄ μνησθήσεται.

Ϛ ΟΥ δὲ ἀπὸ τῆ αὐτῆ, οὐ ἐστι μὲν, μνησθῆναι. οὐ ἐστι δὲ, μὴ. ἄπιστον, ὅτι ἐνδεῖ πλείω οὐ δέχεται κεκινῆσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. ἢ ἀπὸ τῆ γ̄ ἐνδεῖ ὁ ζ̄, ἢ ὁ δ̄. ἐὰν οὖν μὲ δέῃ παλαιοῦ κεκινῆσθαι, ἐνδεῖ ὁ σωκράτης κεκινῆσθαι. ὧς ὅπερ γὰρ φύσει ἔθει ὁ ἔθος, διὸ ἃ πολλάκις οὐ τεύθη, καὶ ἀναμνησόμεθα. ὡς ὅπερ γὰρ φύσει τόδε, μετὰ τόδε ἔστι, οὕτω καὶ οὐ δυνάμει. ὁ δὲ πολλάκις φύσιν ποιεῖ. ἐπεὶ δ' ὡς ὅπερ γίνεται οὐ τοῖς φύσει, καὶ παρὰ φύσιν, καὶ ἀπὸ τύχης, ἔτι μᾶλλον οὐ τοῖς ἐθίσεσι. οἷς ἡ φύσις γε μὴ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε κεκινῆσθαι οὐ ἐστι πρὸς καὶ ἄλλως. ἄλλως τε καὶ ὅταν ἀφέλκηται κἀνθεν, αὐτόσε πῃ, δέῃ. δεῦρο καὶ ὅταν δὴ ἕνεκα μνημονεύσαι, παρόμοιον μὲν οὐ δὲ ἐκεῖνο συλλογίζεσθαι ὁ μὲν οὖν ἀναμνήσκεσθαι, δεῦρο ἐν συμβαίνειν ὁ τόπον.

Ζ πεισθὴ πολλάκις ἀναμνησθέντες πλευρᾶς, ἀναμνησόμεθα ἡνιόχα πλευρᾶς. ἀσ', πολλάκις δὲ πρὸ μὲν πλευρᾶς ἀναμνησθήμεν, πρὸ δὲ πλευρᾶς ἵππου οὐκέτι, καί τοι πολλὰ κεκινῆσθαι καὶ ζητήσαντες, ἐζητεῖτο δὲ δέῃ τίνα ποτ' αἰτίαν, ὅτι μὲν ὁ αὐτὸ ἐκ τῆ αὐτῆ, ἢ πρὸ πλευρᾶς ἵππου ἐκ τῆς πλευρᾶς ἀναμνησόμεθα, ὅτι δ' ἔστ, ἄπαντων πρὸς πρὸ τοιαύτην ζήτησιν φύσει. τῆ δὲ ἀπὸ τῆ αὐτῆ οὐ ἐστι μὲν μνησθῆναι, οὐ ἐστι δὲ μὴ, ἄπιστον ὅτι πλείω οὐ δέχεται κεκινῆσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς. ἢ ἀπὸ τῆ γ̄ ἐνδεῖ ὁ ζ̄ ἢ ὁ δ̄. ὥστε γὰρ μέσον ὁ γ̄. ἄκρα δὲ ὁ ζ̄ καὶ δ̄. ὡς οὖν ὅτι σωκράτης ὁ ζ̄

» ἐθέλουσιν δεῖ τῷ, τὸ δὲ μόριος ἔχουσι. ἡ γὰρ χρυσοῦ τῶν ὑμᾶς ἐλεύθερος μᾶλλον, μόριος ἐστὶ τοῦ, αὐτὸ τοῦ λόγου ὧν ἄσπορος ἀθλιώσει. κινουμένου δὲ τῷ μόριος, κινεῖται καὶ ἡ λοιπόν. ὡς πᾶν καὶ ἐν τῆς ἀλύσεως τῷ πρώτου κρίκος κινηθέντος, κινεῖται καὶ ἡ λοιπόν. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ ποτὲ μὲν τῷ πρώτου μέρους κινουμένου, κινεῖται καὶ ἡ ἐφιξῆς, ποτὲ δὲ οὔ. ὅταν γὰρ πόλεως ἀφανισθῇ, οὐ κινηθήσεται. εἰ πῶν
» δὲ, τὸ δὲ μόριος ἔχουσιν ἐπήγαγεν, ὥστε ἡ λοιπὸν μικρὸν, ὃ ἐκινήθη μετ' ἐκεῖνο. ἢ δὲν δεῖ τοῦτων τῷ το λέγειν, ὅτι παντὸς μᾶλλον ἦδη ἡ ἀρχὴ τὸ μετ' αὐτὸν. καὶ ταύτης διαφθείσης τὰ μετ' αὐτὸν μικρά. καὶ ἐνδὲ τοῦτο ἐκ τῆς οὐσίας ἀρχῆς σωκράτει καὶ τὰ λοιπά. τῆς γὰρ ἀρχῆς διαφθείσης. ἀνὴρ ἦν νέων σωκαγαθῶν καὶ τὰ λοιπά. ἢ ὅτι εἰ ἀναμνήσθη ἄνθρωπος ἐφθείρεν εἶπεν τίχρυσος, ὅτε ἀναμνήσθη τοῦ δίκαιος ἢ ἐξ, ἡ λοιπὸν ἤγειρε δὲ τέτορις, ἂς ἐκινήθη καὶ ἀναμνήσθη, μᾶλλον ἡ ἀναμνησθῆναι τὸν δυοκαίδεκα, μικρὸν ἴσως. καὶ οὐδὲν παρελυμαίνετο τὸν διάσταση σωκαγαθῶν καὶ αὐτούς. οὕτω μὲν οὖν ζητοῦντες ἐκ τοῦ ὁμοίου ἢ οὐκ ἐστίου ἢ τὸ συνεῖδος ἀναμνησκόμεθα. ἀλλὰ καὶ οὕτω μὴ ζητοῦντες, τουτέστι μὴ ἐκ τοῦ ὁμοίου, μηδὲ ἐκ τοῦ οὐκ ἐστίου μηδὲ τοῦ συνεῖδος, πολλάκις ἀναμιμνήσκει). ὅταν ἄλλου τινὰ κίνησιν κινοῦντες, ἐκείνη γίνῃ). εἰ πολλάκις ἀναμνησθέντες ὠδὴν, ἀναμνήσθησεται σωκράτους. ὅτις ὠδὴ οὔτε ὁμοία δεῖ σωκράτει, οὔτε οὐκ ἐστία, οὔτε συνεῖδος. γίνῃ) μὴν οὐ καὶ οὕτω φησὶν ἀνάμνησις. ἀλλὰ τὰ πολλὰ ἐπέρων γιγνομένων κινήσεων, ὁ παίων ἔπομαι, τουτέστιν ὁμοίων ἢ οὐκ ἐστίων ἢ συνεῖδος, γίνῃ) ἡ ἀνάμνησις.

ΟΥΔΕΝ δὲ δεῖ σκοπεῖν τὰ πόρρω, πῶς μεμνήμεθα. ἀλλὰ τὰ σύνεγγυς. δῆλον γάρ, ὡς αὐτὸς δεῖ τρόπος, πῶς λέγει ἡ ἐφιξῆς. οὐ προζητήσας. οὐδ' ἀναμνησθείς. τῷ γὰρ ἕξει ἀκολουθοῦσιν αἱ κινήσεις ἀλλήλαις. ἢδη μετὰ τήνδε. καὶ ὅταν τοίνυν ἀναμνησκεσθαι βούληται, ἕξιν ποιήσει ἡ ζητήσει λαβεῖν ἀρχὴν κινήσεως, μεθ' ἣν ἑκάστη ἕξεται.

Γ ὁρᾷ λέγει τὰ παλαιότερα ἡ χρειώτερα. ἃ πρὸ πολλοῦ χρόνου εἴδομεν ἢ ἠκούσαμεν ἢ ἐμάθομεν. σύνεγγυς δὲ ἄρχεσθαι ὅλως πρὸ ὀλίγου. ἀφ' ἃ τὰς μνήμας ἀφελίζει καὶ τὰ τοῦδε τοῦ ἀναμνησιν. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενος διωκάμει τοιοῦτος. δεῖ ἡμᾶς ἐνδὲ τῆς μνήμας εἶδέναι, πῶς τῷ δέπτος μανθάνετε, ἐκ τούτου συμβαίνει ἡμᾶς καὶ ἄλλου μανθάνειν. ἡ ὡς ἐνδὲ ταύτης ἔχει, οὕτω καὶ ἐνδὲ τῆς ἀναμνήσεως. ὡς πᾶν γὰρ φησὶν ἐνδὲ τῆς μνήμας συμβαίνει ἢδη ἢ κίνησις μετὰ τήνδε, τουτέστι ἢδη ἡ μνήμη μετὰ τήνδε οὕτω καὶ ἐνδὲ τῆς ἀναμνήσεως ἔσται. ἢ οὐ ἕξις ἀφ' ἧς ὁ λεγόμενος. ἀλλ' οἶμαι πάλιν καὶ ταῦτα οὐ τῷ οὐδὲ δεῖ σκοπεῖν πῶς τὰ πόρρω μεμνήμεθα, ἀλλ' ἡ μεμνήμεθα αὐτὰ τῆς ἀναμνησκόμεθα ἔρχεται. καὶ ὧν ἀφ' ἧς λέγομεν, δεῖ θεωρεῖν πῶς ἀναμνησκόμεθα, ὧν πρὸ ὀλίγου καὶ ἐπισκήμως λαβόντες καὶ ἀφελίζοντες. οὐδὲ γὰρ κωλύει ἐπιλαθέσθαί τινα, καὶ ὧν πρὸ ὀλίγου μεμάθηκεν. δεῖ οὖν θεωρεῖν ἐνδὲ τούτων. καὶ ὡς ἐνδὲ τούτων, οὕτως ἔχει καὶ ἐνδὲ τῶν ἄλλων, ἤτοι τῶν πόρρω. ἤτοι ὧν πάλαι καὶ καὶ ἐπισκήμως ἢ καὶ ἀθῆκεν ἐλάβομεν. δῆλον γὰρ ὡς ὁ αὐτὸς δεῖ τρόπος τῆς ἀναμνήσεως, τῶν τε πάλαι καὶ τῶν πρὸ ὀλίγου. ὡς πᾶν γὰρ ἐνδὲ τῶν σύνεγγυς οὐ προζητήσας, ἀλλ' ἀπὸ τινες ἀρχῆς ἐν ἔχει, λέγει τὸ καὶ συνέφερε ἡ ἐφιξῆς, ἀκολουθοῦσι γὰρ ὡς ἔφη) τῷ ἕξει αἱ κινήσεις ἢδη μετὰ τήνδε, οὕτω καὶ ὅταν ἀναμνησκεσθαι βούληταί τι, ὧν πάλαι καὶ ἐπισκήμως ἐλαβέ τις, τούτου γ' ἂν προσυπακούει, ἕξιν ποιήσει. εἰ πῶν δὲ ἕξιν ποιήσει, τί δεῖ ποιεῖν σωτόμως ἐπήγαγεν, εἰ πῶν, ζητήσει λαβεῖν ἀρχὴν κινήσεως, ἐν' ἐν ἐκείνη ἕξεται. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν σύνεγγυς ἐκ τῆς οὐσίας ἀρχῆς ἀναμνήσκει) τὰ ἐφιξῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ ἐκείνων ζητήσει ἀρχήν. ἀφ' ἧς διήσει ὅπερ βούλει) ἀρεῖν.

Δ ΙΟ' τάχιστα καὶ ἡμέλιστα γίνεσθαι ἀπὸ ἀρχῆς αἱ ἀναμνήσεις, ὡς γὰρ ἔχει τὰ πράγματα πρὸς ἄλληλα τῷ ἐφιξῆς, οὕτω καὶ αἱ κινήσεις, καὶ ἔστι ἡμῖν μάθυται, ὅτε πάλιν πρὸ ἔχει, ὡς πᾶν τὰ μαθήματα. τὰ δὲ, φαύλως καὶ χαλεπῶς. καὶ τούτῳ διαφθείρει ἡ ἀναμνησκεσθαι τῷ πάλιν μανθάνειν. ὅτι διωκάσαι τέ τινες δι' αὐτῷ κινηθῆναι ἐπὶ ἡ μετὰ τὸν αὐτῶν. ὅταν δὲ μὴ, ἀλλὰ δι' ἄλλου, οὐκ ἐπιμέμνηται. πολλάκις δὲ ἤδη μὲν ἀδωκάσατε ἀναμνησθῆναι. ζητῶν δὲ διωκᾷ), καὶ θεήσει, ἕξιν δὲ γίνῃ) καὶ οὕτω τε πολλὰ, ἕως ἂν τοιαύτην κινήσει κίνησιν, ἀκολουθήσει ἡ πρᾶγμα. ἡ γὰρ μεμνῆσθαί δεῖ, ἡ εἶναι διωκάμει τὸν κινοῦσαν. ἕξιν δὲ, ὥστε ὑφ' αὐτῷ καὶ ὡς ἔχει κινήσεων κινηθῆναι ὥσπερ ἄρχῃ).

Ι ουτέστι δεῖ ἡ τὸν ἀρχὴν μεγάλα συντείνει εἰς ἡ ἀναμνησκεσθαι τὰ ἐφιξῆς, δεῖ ἕξιν οὐ ὡς εἶσιν ἀρχαὶ, ἃ πρὸ ἔφαμεν πάντας, καλλίστας ἀνάμνησιν θεωρίζομεν τῷ ἐφιξῆς. ὡς πᾶν ἐπὶ τῷ γεωμετρικῶν θεωρημάτων. ὡς γὰρ τὰ πράγματα ἔχει τῷ ἐφιξῆς, οὕτω καὶ αἱ κινήσεις καὶ αἱ ἀναμνήσεις αὐτῶν. ὡς γὰρ ἐπὶ τῷ ἀλφαβήτων, αἱ ἐφιξῆς κεῖνται καὶ τεταγμένως, καλῶς ὁρᾷ ἡ ὅλως αὐτὰ, αἱ δὲ συγχεχυμένως οὐ καλῶς, οὕτω καὶ ἐπὶ τῷ τῆς ψυχῆς τύπων. καὶ ἐσὼν θεωρεῖν ὅσα τάξιν ἔχει καὶ ἡ ἐφιξῆς. ὅτε δὲ μὴ τοιαῦτα δυσμνημόνευτα. εἰ πῶν δὲ ταῦτα, λέγει τί διαφθείρει μάθησις ἀναμνήσεως. οὐ γὰρ ἐσὼν αἱ αὐταὶ ὡς δυκᾶ πλάτων. ἀναμνήσεις τοίνυν ἔσται, ὅταν δι' ἑαυτῷ καὶ τῆς οὐσίας οὐ αὐτῷ ἀρχῆς, καὶ τοῦτο ἐπὶ τὰ ἐφιξῆς τῇ ἀρχῇ. ὅταν δὲ μὴ δι' ἑαυτῷ, ἀλλὰ δι' ἄλλου δεῖ τῷ διδασκάλου μάθησις ἕξιν καὶ οὐκ ἀνάμνησις. πολλάκις δὲ ἤδη μὲν ἀδωκάσατε συντόμως ἀναμνησθῆναι. ζητεῖ δὲ καὶ θεήσει, ἀλλ' οὐ σωτόμως. ἀλλὰ πολλὰς κινηθεὶς κινήσει, τέλος κινοῦται τοιαύτην κίνησιν, ἣ ἀκολουθεῖ ἡ ἐφιξῆς. ὥστε πᾶν γοῦν αἱ πολλαὶ ἐμοίδας ἐνδὲ πάλαι ποιήσαμεν πῶν πεῖραν,

τῇ ψυχῇ ὅτε μετὰ τινὸς, ὃ ἔστι συμβαίνει ὑμῖν ἀπομνημονεύειν. ὥστε πᾶν ἢ μὴ ἐνδὺ τῆς κινήσεως τῆς τε τοῦ κρείττονος ἀρξάντος ἢ κινηθέντος, ἐξ ἀνάγκης συγκινεῖται καὶ ὁ ἀφιξεὺς, οὕτως εἰσὶ καὶ οἱ τῇ ψυχῇ τύποι. κινηθείσης οὖν ὑπό τινος τούτων τῆς ψυχῆς, εὐθὺς κινεῖ αὐτῷ καὶ ὁ ἀφιξεύς. ὃν ἐν μοι σικὸς κορίσκος ἔχων λύραν. καὶ γένοιτο οὐ τῇ ψυχῇ τύπος καὶ τῆς λύρας καὶ τοῦ κορίσκου. εἶδον μὲν τὸν ἕτερον σωκράτη φορᾶς ἀπὸν βαστάζοντα λύραν. καὶ εὐθὺς ἀπομνησθῆναι δεῖ λύρας τοῦ κορίσκου. ἐκ δὲ ταύτης κορίσκου. πάλιν ἤκουσά του ἄδοντος, καὶ ψυχὴ ἐξήρχετο. καὶ μία πρὸς ἄλλην ἕλιξ. ἐφ' ἑπτὰ ἐτέσι. μετὰ δέ τινος χρόνους ἤκουσα ἄλλου ἄδοντος, ᾧ μὲν μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν ἐκεῖνον, καὶ ὃ ἄδετο ᾧ δὲ καὶ ἐξήρχετο. καὶ δὲ λέξεις καὶ ἡ σύνεσις οὐκ ἐκείνου. ἀλλ' ἐμοῦ. ὅτι ὁ νοῦς ὁ πρῶτος ἄγνωμι καὶ πάλιν κρότῳ φορᾶς. ἤδετο οὖν ὡς πρὸ εἴπομεν τῷ αὐτῷ ῥυθμῷ καὶ ταύτας καὶ ἐκείνας. ἀφ' οὗ ῥυθμοῦ πρῶτον αἰσθόμενοι κινηθεὶς ὁδὶ καὶ κεῖσε ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἤκουσε τοῦ ῥυθμοῦ. εἶτα ἄδοντα αὖθις πάλιν. μὴ τότε τὸ λύρα καὶ ψυχὴ ἐξήρχετο. καὶ τὰς ἑξῆς. εἰσὶ μὲν οὖν τύποι τινὲς ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθοῦντες ἀλλήλοις. οἷς ἅδιόν ἐστιν ἄδειν τοῦτον κινηθέντος μὴ ἕπεσθαι καὶ τὰς ἑξῆς. οἷ εἰ σωκράτης ἔτυψε τινά, ἅδιον ἂν εἴη ἀναμνησθῆναι σωκράτην, καὶ μὴ ἀναμνησθῆναι μὴ ὅτι ἐτύφθη ὑπὸ σωκράτους. καὶ ἔτι ἅδιον ἂν εἴη ἀναμνησθῆναι τοῦδε τὸ διάφορα, καὶ μὴ ἀναμνησθῆναι καὶ ὑπὸ τίνος αὐτὰ μεμαθήκαμεν. ὅταν οὖν κινηθῇ τῶν τοῦ σωκράτους κίνησις, ἕξεις δὲ ταυτὸν εἶδος ὅταν ἀναμνησθῇ σωκράτην, δηλονότι καὶ τοῦδε κινηθήσεται. τοῦτ' ἔστι δηλονότι ἀναμνησθήσεται ὅτι ὑπὸ σωκράτους ἐτύφθη. εἰ μὲν οὖν ἔστιν ἀναγκαία ἡ τούτων ἀκολούθησις, καὶ ἀεὶ ἀπ' αὐτῶν κινήσεις, ὡς ἐξ ἀνάγκης δεῖ μὲν ἡγεῖσθαι, δεῖ δὲ ἕπεσθαι, ἅδιον ἂν εἴη τῆς ἡγουμένης ἡδομένους μὲν ἕπεσθαι καὶ δεῖ λοιπόν. εἰ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀλλ' ἔθει, οὐκ ἀεὶ ἕπεται τῇ πρώτῃ ἡ δευτέρα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. συμβαίνει γοῦν ποτε τῆς πρώτης ἡδομένους, μὴ γίνεσθαι δεῖ λοιπόν. ἔσται δὲ τὸ λεγόμενον δῆλον ἡμῖν. πολλάκις ἐγὼ βουληθεὶς εἰπεῖν λυκαβηττὸν οὐκ ἀπεμνημόνευσα, ἐξ οὗ εἴθισμαι ἐμαυτὸν τὸ θυμεῖσθαι λύκου. ἄρχονται γὰρ ἀμφότεροι ἐκ τοῦ συλλαβοῦς. ἀφ' οὗ δὴ λύκου ὁρμώμενος ἀπεμνημόνευσα τὸν λυκαβηττόν. ἄλλος δέ τις τῶν τοιρεμεί του ὠδὴν λαθόμενος, ἤθισεν αὐτὸν ἄρχεσθαι εἰς οἴησιν ταύρου. ἀφ' οὗ ἀπεμνήσατο τὸν τοιρεμεί του. καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐθίζουσιν ἑαυτοὺς ἀπό τινων προχείρων ἀπομνημονεύεσθαι τὰ δυσεύρετα. οἷ ἀρὸ τῆς πολυρρᾶς τῆς πολυρραινίας. ὠδὴ τούτων οὖν τὸ μὲν ἔθους οὐκ ἀεὶ ἔπεσθαι τῇ πρώτῃ ἡ λοιπή. ἀλλὰ πολλάκις τῆς μὲν πολυρραί εὐθυμούμεθα. τῆς δὲ πολυρραινίας οὐκ ἀπομνήσκομαι. τούτοις δ' ἔοικεν ὅτι συμβαίνει εὐπορίους ἄπαξ ἐθισθῆναι μᾶλλον, ἢ ἐπόρους κινουμένους πολλάκις. ἐσὶ γοῦν τινὸς ὠδὴν πλείους ἔχοντες, ὥστε τὸ ἐθισθῆναι ἐκ τῆς ἀπομνημονεύσεως τόδε, ἅμα δὲ ἀπομνησθῆναι τὸ πρῶτον, ῥᾴστα ἀπομνημονεύσεσθαι καὶ τὸ δεύτερον. τινὲς δὲ πολλάκις ἐθίζοντες ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ταύρου ἀπομνημονεύεσθαι τὸ τοιρεμεί του, τὸ, ταῦρος λέγουσι. πορρώ δὲ οὔ προβαίνουσιν. ἢ τὸ εὐθὺς ὠδὴ τὸ τῇ ψυχῇ τύπων ἔρχεσθαι. τινὲς δὲ τὸ τύπων γίνεσθαι δύνασθαι, τινὲς δ' οὔ.

ΟΤΑΝ οὖν ἀπομνημονεύωμεν κινούμενα τὴν πρότερον τινὰ κίνησιν, ὡς ἀπεμνησθῶμεν, μεθ' ὧν ἐκείνη ἐγένετο. διὸ μὴ τὸ ἀφιξεὺς θορύβωμεν ἀρὸ τοῦ νῦν, ἢ ἄλλου τινός. μὴ ἀφ' ὁμοίου, ἢ αὐτοῦ τινος. καὶ ἡ τοῦ σύνεσις. δεῖ δὲ γίνεσθαι ἡ ἀπόμνησις. αἱ δὲ κινήσεις τούτων, τὸ μὲν αἱ αὐταί. τὸ δ' ἄμα. τὸν δὲ μέρος ἔχουσιν. ὥστε τὸ λοιπὸν, μικρὸν ὀκνήσαι μετ' ἐκεῖνο. ζητοῦσι μὲν δὴ οὕτω. μὴ ζητοῦντες δ' οὕτως ἀπομνημονεύσειν. ὅταν μεθ' ἑτέραν κίνησιν ἐκείνη γένηται. ὡς δὲ τὰ πολλά, ἑτέραν ἡδομένου κινήσεων εἶναι ἔπομεν, ἐγένετο ἐκείνη.

ΓΡοτέραν κινήσεις λέγω τὰς ἡγουμένας. οἷ ὡς αὐτὸς πρὸ ὀλίγου, βουλόμενος ἀπομνησθῆναι τῆς νυθ οἷ καιροῦ ἔπραξε. τὸ δέ τι, ἀπεμνήσθη γάλα. ἀρὸ γάλακτος λευκοῦ. ἀρὸ λευκῆς ἀρᾶς. ἀρὸ τούτου μετὰ πορεύεσθαι. ἴσως δὲ οὗτος ὁ χρόνος καθ' οὗ ἔπραξε νῦν πράξιν. ἦδε γραμμείου λύρας. ἀρὸ δὲ ταύτης ἀπεμνήσθη λύρας. τὴν ἀρὸ ταύτης ἐν μουσικῇ. ἐκ δὲ τούτου ἦν ἤδειν ὠδήν, ἐκ ταύτης ἕλιξ ἀπόμνησιν λαβεῖν. κινεῖ δὲ καὶ τὰς προτέρας κινήσεις, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς τὸν μουσικόν. μεθ' ὃν γέγονεν ἡ τῆς ὠδῆς ἀπόμνησις. μετὰ δὴ νῦν τῆς μουσικῆς κίνησιν ὠιδὴν γίνεσθαι ἡ τῆς ὠδῆς ἀπόμνησις. ἀρὸ δὲ τῆς νυθ, οἷ ἀρὸ τῆς νυθ ἐρωμένης λύραν ἀπεμνήσθη νῦν ὠδήν. πολλάκις δὲ καὶ ἀπό τινος ἄλλου. εἰ γὰρ τύχοι ἐφιξεὺς ὢν τῷ τῆς ὠδῆς τύπῳ ὁ τῆς κίνησις, ἀπομνησθήσομαι αὐτῷ ἀρὸ τῆς κίνησις. ἐκὼς γοῦν τὸ τύπου τῆς κίνησις κινηθέντος, συγκινηθῆναι καὶ τὸν τῆς ὠδῆς. καὶ δὴ αὐτῆς ἀπομνησθῆναι αὐτήν. πολλάκις δὲ καὶ ἀρὸ τῆς ὁμοίου ἢ ταυτοῦ ἢ τῆς σύνεσις. ἀρὸ μὲν ὁμοίου, ὅταν ἀρὸ τῆς τῆς σωκράτους ἐικόνος ἐν σωκράτην. ἀρὸ δὲ ταυτοῦ, ὅταν ἀρὸ λευκοῦ μέλανα. ἀρὸ δὲ τῆς σύνεσις, ὅταν ἀρὸ τῆς, αὐτὴ πολλὰ ὦ ἀνδρες κάθηται, ἀπομνησθῆναι ὑμᾶς ἐλπίζω εὐμαρές. σύνεσις γοῦν ἔστιν ἑκάτερα. ἢ ἀρὸ κυνὸς λύκου. σύνεσις γὰρ ὁ κύων τῷ λύκῳ. γένοιτο οὖν ἡ ἀπόμνησις δεῖ τῆς ὁμοίου ἢ τῆς ταυτοῦ ἢ τῆς σύνεσις. δεῖ δὲ ταῖς κινήσεις τὴν μὲν ὁμοίων εἶναι ταῖς αὐταῖς. ὁ δὲ κινούμενος ἡμῶν ἢ ἐδόλωσε μὴ ἐν τύπῳ, δόπον τινὰ καὶ ἐν πράγματα ἀφ' οὗ ὁ τύπος κεινῆ. ὥστε ἀνάγκη αὖθις ἀπομνημονεύεσθαι ἀρὸ τῆς ἐικόνος τὸ πρᾶγμα. τὴν δὲ ταυτοῦ ἅμα. ἅμα γὰρ τῇ διαφείσει σωνεῦσαι σύγκρισιν. καὶ ἅμα τῇ ψύξει διέρμω. τῆς δὲ συνέσεως, δεῖ δὲ εἶναι μέρος τῆς λοιποῦ. ἔστι γοῦν

νβίαν λέγομεν. οὐ γὰρ λέγομεν μνημονεύειν ὃ πρὸ νεῶν ἐμάθομεν· ἀλλ' ὃ πρὸ πρότερον. ὑπάρχει γὰρ οὐ
ἐμοὶ τῷ παιδὶ ὄντι ἡ πολλὰς καὶ ὁμοίας, ὥστε μοι νεῶν ἐγγίνεται. καὶ οὐκ ἔστι ἕξις μνήμη· ἀλλ' ὅταν χρο
νίζειν οὐ ἐμοὶ δυνάμενα ἀπαίσως προβαλέσθαι αὐτὰ, τότε ἤδη μνήμη. ὃ γὰρ οἶδα ἢ ἔμαθε πρότερον,
» ἕξις μνημονεύειν νεῶν. ὃ δὲ νεῶν ἔμαθε, πῶς ἂν λέγοιτο μνημονεύειν; ἡ δὲ οὐδὲν κωλύει καὶ τὰ συμ-
» βεβηκότα καὶ μνημονεύειν οὕτω ὥστε συμβεβηκότα ἤδη μνήμη.

Ε΄ ΤΙ δὲ φαυλότερον, ὅτι μνημονεύειν ἤδη, καὶ νεῶν ἀκαμπτοδῶντα. ἀρχὰς ἀναδόμενον ἢ παιδόντα. ἀλλ'
ὅταν ἀκαλαμβάνῃ ἰῶ πρότερον εἶχεν ἐπιστήμην ἢ ἄνθρωπον. ἃ ποτε νεῶν ἔξιν ἐλέγομεν μνήμην τῆς τοῦ
ἤδη, καὶ τότε ἀκαμψίσκαζ τὴν εἰρημένην πτῶσιν. τῷ δὲ μνημονεύειν συμβαίνει καὶ μνήμην ἀκολουθεῖν.

Ϛ΄ ΤΙ δὲ σαφέστερον εἴποτε πως εἶχεν ἢ λέξις· δῆλον τοίνυν ἐκ τούτων τί ποτ' ἤδη ἡ ἀκάμπτωσις· διαιρῶ
μεν γὰρ τὸ τοιοῦτο τῆς μνήμης, νεῶν λέγοντες καὶ τῆς ἤδη ἡ ἀκάμπτωσις. ἀμφοῖν δὲ πάντα ἀπαιτεῖται. ἔτι δὲ
» φαυλότερον ὅ, τι μνημονεύειν ἤδη. ἐπὶ μὲν ὅ, τι αὐτὸ τὸ τί ἤδη, ἐπὶ δὲ μνημονεύειν αὐτὸ τὸ ἀκαμπτοσκαζ ἔσ-
λιπται. ἔτι γὰρ καὶ τὸ τί ἤδη προσέχειν μαστέον. φαυλότερον οὖν φησι τί ἤδη ἡ ἀκαμπτοσκαζ. καὶ δεῖ οὐ-
τωσὶ τελειωσίξαντας ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ἀσκεῖν, τὸ, μὰ νεῶν ἀκαμπτοδῶντα ἴδῃ ἀρχῆς ἀναδόμενον ἢ παιδόντα, προσυπακούοντας τῷ ἔστ ῥήματος, καὶ τὸ τοίνυν ὑπερθήματος. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκα
μπτοδῶντα αὐτὸ τὸ ἀκαμπτοσκαζ. ὡς εἴπερ νεῶν λέξιν τοιαύτην. ἔστι τοίνυν μὰ νεῶν ἀκαμπτοσκα-
καζ ἴδῃ ἀρχῆς ἀναδόμενον ἢ παιδόντα. οὕτω μὲν οὖν εἶμαι χρὴ νεῶν λέξιν ἀκριβάσειν. ἀσκεῖν δὲ
λαβόντας οὕτως. ἔστι τοίνυν ἀκαμπτοσκαζ μὰ νεῶν ἴδῃ ἀρχῆς ἀναδόμενον ἢ παιδόντα. ἵνα ἡ μὲν
ἔτι δὲ φαυλότερον ὅ, τι μνημονεύειν ἤδη, ὡς ἀσφαλουμένου καὶ λέγοντος, φαυλότερον τοίνυν τί ἤδη ἀκάμπτω
σις. εἶτα τὰ λοιπά· δίδαξις τῆς τίς ἤδη ἀκάμπτωσις. οὕτω δὲ ἐπαχθέντα, ὡς εἰ ἔλιγεν, ἔστι τοίνυν
ἡ ἀκαμπτοσκαζ, μὰ νεῶν ἴδῃ ἀρχῆς ἀναδόμενον. τοῦτ' ἔστιν οὐχ ὅπερ νεῶν καὶ πρώτως. ἡ δὲ ἀρχῆς
ἴσον ἤδη τῷ, νεῶν καὶ πρώτως. οὐκ ἔστιν οὖν ἀκαμπτοσκαζ, ἡ νεῶν ἀναθεῖναί τι ἢ μανθάνειν. ἀλλ' ὅ-
ταν ἰῶ ἔχῃ πρότερον ἀδιάπτωτον ἢ ὅτι ἀεῖν, οὐ νεῶν ἔξιν ἔφαμεν μνήμην, ὅταν οὖν ἐκ τῆς
» οὐσίας μέρους τῆς ἀδιαπτώτου ζητήσεως διορίσῃ, καὶ ἀκολάβῃ καὶ ἡ λοιπὸν, ἕξις ἔστι ἡ ἀκαμπτοσκα-
» καζ τῆς εἰρημένης τί, καὶ τότε· ὅταν μὲν νεῶν λέξιν ἀσκεῖν νεῶν, τῆς τοῦ ἤδη καὶ τότε ἀκαμπτοσκαζ
» τῆς εἰρημένης τί, ἕξις γοερὸν ἡ ἀκαμπτοσκαζ, ὅταν ἀκαλαμβάνῃ καὶ ἡ λοιπόν. εἰρημένα δὲ λέγει
νεῶν ἐπιστήμην, νεῶν ἄνθρωπον, καὶ ὅλως οὗ νεῶν ἔξιν λέγομεν μνήμην. λεῖ δὲ καὶ οὐ τῇ λέξει τῇ. ἀλλ' ὅταν
ἀκαλαμβάνῃ ἰῶ πρότερον εἶχεν ἐπιστήμην, προσυπακούειν τῷ ἐκ τῆς οὐσίας ἀρχῆς. ἐκ δὲ τῆς, μή-
» ποτε ἄπαξ θεὶς τῆς οὐσίας οὐ μᾶν, ἀπόλαβε καὶ ἡ λοιπὸν, ἡ πολλῆς ἀδιαπτώτου χάλιος. ἔτι δὲ φαυλότερον ὅτι
» μνημονεύειν ἤδη. φαυλότερον φησὶν ὅτι ἀκαμπτοσκαθαί ἤδη, οὐχὶ ἡ νῦν μανθάνειν ἢ ἐπίστασθαι. ἀλλὰ
» ἡ ἀκαλαμβάνειν ὀλίγα τῆς οὐσίας ἀρχῆς, ἡ διαρρύδμιζειν καὶ διαφυγὸν νεῶν μνήμην. πάλιν δὲ οὐ τῇ λέ
ξει τῇ, τῷ δὲ μνημονεύειν συμβαίνει καὶ μνήμην ἀκολουθεῖν, ἡ μνημονεύειν αὐτὸ τὸ ἀκαμπτοσκαζ ἔσ-
λιπται. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον τοῦτο ἡ τῷ, τῇ δὲ ἀκαμπτόσει συμβαίνει ἀκολουθεῖν νεῶν μνήμην.

Ρ΄ ΥΔΕ δὴ ταῦτα ἁπλῶς ἐαυτῷ μηδὲν προσθῇ ὑπάρξαντα, πάλιν ἐλίττεται. ἀλλ' ἔστιν ὡς. ἔστιν δ' ὡς οὔ.
δὲ γὰρ μαθεῖν οὐ δίχα ταῦτα καὶ διορᾶν ἡ νεῶν, ἡ αὐτὸ. δεῖ οὖν διαφέρειν ἡ ἀκαμπτοσκαζ τούτων
καὶ οὐσίας πλείονος ἀρχῆς ἢ ὧν ἦς μανθάνει, ἀκαμπτοσκαθαι.

Σ΄ πολλὰ γὰρ ἐλλάκις μαθόντες τί, οὕτω διαφθύγει ἡμᾶς, ὡς αὖ εἰ μὴ ὅλως ἐμάθομεν, φησὶν ὅτι αὖ συμ
βῇ ἡ νῦν πρῶτον οὕτω μαθεῖν καὶ ἁπλῶς ἀφανισθῆναι, εἶτα πάλιν ὕστερον μαθόμενον αὐτὸ ὡς πρὸ
τὸ πρότερον, οὐκ ἔστι ἕξις ἀκάμπτωσις ἀλλὰ μάθησις. οὕτω γὰρ καὶ νῦν μανθάνομεν αὐτὸ, ὡς πρὸ τὸ πρό-
τερον. καὶ οὐδὲν κωλύει ἕξιν μαθόντα πρότερον, εἶτ' πάλιν μαθεῖν αὐτό. οὐκ ἔστιν ἂν ἀκάμπτωσις, ἐὰν
τὰ ἐμπεριεχόμενα ὑπάρξαντα πάλιν ἐλίττῃ οὕτως ὡς πρὸ τὸ πρότερον. οὔτε γὰρ τότε ὅτε νεῶν αὐτὸ ἐν
ἐμαθάνομεν, τύπους εἴχομεν τούτων. οὔτε γοῦν ἐξῆ ἡ παντελῶς ὑφανίσαζ τὸν φθόγγον τὸν ἐ-
λαζ. ἀλλ' ὅταν οὐσίας ἀρχῆς εἰ αὐτὸς ἀκαλάβῃ καὶ τὰ λοιπά, τότε ἕξιν ἀκάμπτωσις. διὰ γὰρ διαφθορὰν
νεῶν ἀκάμπτωσιν τούτων, τοῦτ' ἔστι τῆ μαθήσεως. ἐπὶ τῶν δὲ οὐσίας πλείονος ἀρχῆς, πάλιν ἀσφαλῶς ἐ-
» πίκαγε ἡ, ἢ ὧν ἦς μανθάνουσιν. ἔστι δὲ ἡ ἢ παράσταζ ἀνεπτυγμένον. ἐπειδὴ γὰρ πάσης διδασκαλίας καὶ πά-
» σης μαθήσεως διανοητικῆς, ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως καὶ ἀρχῆς, γίνεται δὲ καὶ ἡ ἀκάμπτωσις ἐκ
προϋπαρχούσης ἀρχῆς, ἐπίκαγε ἡ, καὶ οὐσίας πλείονος ἀρχῆς· ὡς εἰ ἔλιγεν, γίνεται μὲν καὶ ἡ
μάθησις ἀπὸ τινος οὐσίας ἀρχῆς. ἀλλ' ἡ ἀρχὴ ἀφ' ἧς ἡ ἀκάμπτωσις πολλῶν δεῖ καὶ σφοδροτόνου,
παρ' ὃ πρὸ ἀφ' ἧς ἡ μάθησις.

Σ΄ ΥΜΒΑΙΝΟΥΣΙ δ' αἱ ἀκαμψίσεις, ἐπειδὴ πέφυκεν ἡ κίνησις ὕλη γενέσθαι μετὰ τύπου. εἰ μὲν οὖν
ἀσάκμων, δῆλον ὡς ὅταν ἐκείνη κινηθῇ, τύπου κινηθέντος. εἰ δὲ μὴ οὕτ' ἀσάκμων, ἀλλ' ἴδοι ὡς ἐπιτο-
πολὺ κινηθέντος) συμβαίνει δ' εἰς ἕνους ἅπαξ ἐθισθῆναι μᾶλλον, ἢ ἑτέρους πολλάκις κινουμένους. διὸ
ἕξεις ἰδόντες ἅπαξ, μᾶλλον μνημονεύομεν, ἢ ἑτέρας πολλάκις.

Ε΄ πρὸ τῆς ἕξιν ἡ ἀκάμπτωσις, νεῶν λέγει καὶ πῶς γίνεται. ἐπειδὴ γοερ φησι πέφυκε γίνεσθαι κίνησις ἢ

ὥστε ἡ μανθάνειν ἢ οὐ κυρίως ὁρᾶν αὐτὸν αὐτὰ, ἔστιν συμβαίνει καὶ ἐνδέχεται τὸν οὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ τύπῳ. ἢ ὥς που ἐνδέχεται τὸν γεγραμμένον ζῷον ἐκ τῶν φαινομένων προσευρίσκομεν ἢ τὰ ἀνυσιμά. ὅτῳ ἢ ἐνδέχεται οὐ τῇ κατὰ μέρος τύπῳ, ἐκ τῶν οὐ ὄντων ἢ μεμορίων προσευρίσκομεν τὰ ἀπομαθόντα. ἔστιν δὴ ἡ ἀνάμνησις, οὔτε ἡ γνωμικὴ ἕξις τὴν τοιαύτην τῶν ἐπιστητῶν ἕξιν ἐστὶν, λέγω δὲ ἐπιστήμην. οὔτε ἡ γνῶσις καὶ σωφρονικὴ ὅλη ἐστίν. ἀλλ' ἡ μὲν γνῶσις μέρος τι τῆς αὐτῆς μνήμης ἐστίν, μέρος δέ τι οὐ μνήμη, ἀλλ' ἐνδέχεται καὶ ὡς ἐπὶ τὸ συμβαῖνον μνήμην εἶναι καὶ τὰ ἐκ τῆς δακτυλίωσιν οἷς τοῖς κηρίνοις αὐτυπώμασιν ἐκ στοχάζεσθαι, ὅταν προσπεσόντων τισὶ τῶν ἐρεισμάτων ἁμαρτάνωμεν ἢ ταῦτα ἢ ἀσαφῆ. ἔπειτα δ' ὅλως ἀνάμνησις τῇ ἀναμνήσει μνήμη. ὁ γὰρ ἀναμνησθεὶς λόγῳ τινὰ ἐμνήσθη. μέρους γάρ τινος τῆς προτέρας μνήμης ἐπανάληψιν ποιεῖται.

» Περὶ δὲ τῆς ἀναμνήσεως λοιπὸν εἰπεῖν. πρῶτον μὲν οὖν ὅσα οἱ τοῖς ἐπιχειρηματικοῖς λόγοις χρῆν
» ἀληθῆ, λεκτέον. Ἐπιχειρηματικοὺς λόγους λέγω τοὺς προβλήματα. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος, ὅσα οἱ τοῖς προβλήμασιν ὑμῖν εἴρηται, καὶ δέδεικται ἀποδεικτικῶς περὶ ἀναμνήσεως, δεῖ σε ταῦθα ὡς ὁμολογούμενα λαμβάνειν, καὶ μὴ ζητεῖν ἢ πῶς αὐτῶν ἀποδείξεις. ὁ γὰρ ἅπαξ δεικνὺς, οὐ δεῖ πολλὰ ἀποδεικνύειν. δέδεικται δὲ οἱ τοῖς προβλήμασι, ὅτι οὔτε μνήμης ἐστὶν ἀνάληψις ἢ ἀνάμνησις, ὡς ἔλεγόν τινες. οὔτε λῆψις. τινὲς μὲν γὰρ ἔλεγον πᾶν ἀνάμνησιν ἀνάληψιν μνήμης. τινὲς δὲ ἔλεγον ὅτι ἀνάμνησίς ἐστι μνήμης λῆψις. οὐκ ἔστι δὲ οὐδέτερον τούτων ἡ ἀνάμνησις. ὁ γὰρ ἀναμνημονεύσας, οὐ πᾶν μνήμιον ἀναλαμβάνει ἢ λαμβάνει. ἀλλὰ τὸ συνεχὲς τῇ οὐσίᾳ τοῦ ὄντος ἢ μεμορίου τῇ κατὰ μέρος τύπου. τὸ γὰρ οὐ ἔχει καὶ μέμνηται. ἀναλαμβάνει δὲ τὸ συνεχὲς αὖ τῇ ἀναμνήσει. ἔτι που δὲ ὅτι οὔτε λῆψις οὔτε ἀνάληψις μνήμης ἐστὶν ἡ ἀνάμνησις καὶ λαβὼν ὡς ἀληθὲς λέγω τὸ δέλεχθαι οἱ τοῖς προ-
» βλήμασιν, ἐπάγει. ὅταν γὰρ τὸ πρῶτον παθὼν ἢ μάθῃ, οὔτε λαμβάνει μνήμιον οὐδὲ μέλει. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος, ἴσον τῷ, οὔτε ἀναμεμνήσκεται, οὔτε γὰρ ἀναμεμνήσκεσθαι λέγομεν τὸ νῦν πρώτως λαμβάνειν τὴ μανθάνοντα, ὃ οὐδέ ποτε ἔλαβεν ἢ μεμάθηκεν, ἀλλὰ μᾶλλον μανθάνειν, ὃ γὰρ νῦν πρώτως λαμβάνει, τοῦτο νῦν πρώτως μανθάνει, ἀναμεμνήσκεται δὲ οὐδαμῶς, ὅτῳ ἀνάμνησις ἔστιν ἀναισθήσεως πρότερόν τινος, ἐπὶ παθὼν λήθης γενομένης ὁ συνεχὲς ἀκολουθοῦν, οὔτε οὖν ὅτῳ ἔμαθε τὴ ὅτι φθάσει τὸ τῇ μνήμῃ, λήθης μηδὲν ὅλως μεσολαβησάσης, ἀναμεμνήσκεσθαι λέγομεν, οὔτε ἐξ ἀρχῆς λαμβάνει. τοῦτ' ἔστιν οὔτε νῦν ἐξ ἀρχῆς λαμβάνει ὁ ἀναμεμνησκόμενος. εἰ γὰρ νῦν πρώτως ἐλάμβανε, μανθάνειν ἂν ἐλέγετο, ἀλλ' οὐκ ἀναμιμνήσκεσθαι. ὁ γὰρ νῦν μανθάνοντα, ὥκουν κρούσεως μὴ σκότου πάλαι λιπὼν, οὐ φαμὲν ἀναμεμνήσκεσθαι ἀλλὰ μανθάνειν. οὐ λαμβάνει οὖν νῦν πρώτως ὁ ἀναμεμνησκόμενος. ἀλλ' ἔχει μέ τι. λαμβάνει δὲ ὁ συνεχὲς ᾧ ἐχρόμεθα. ὅτῳ καὶ αὐτὸ ἔσχεν. ἀπέβαλε δὲ τῷ χρόνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ συμπτώματι. ἔστι δὲ ὅτε, οὔτε ἐξ ἀρχῆς λαμβάνει, ἴσον τῷ, οὔτε μὲν νῦν πρώτως λαμβάνει ὅτῳ ἀναμεμνήσκεται. ὅταν δὲ λυθῇ ἡ μνήμη ἕξις τούτων, ὥστε ἐπιλαθέσθαι ἡμᾶς ὅταν βουληθῶμεν προσκλῆσαι ὅλον ἀπροσπταίστως, τότε μνήμη ἐστὶν ἔτι, ἀλλ' οὐκ ἀνάμνησις. ἔστι γὰρ πάλιν ἐπίκλησις ἕξεως τοιαύτης, ὅταν γένηται ἡ ἕξις ἢ ὁ πάθος, τότε μνήμη ἐστίν. ἔστι δὲ λίαν ἐλλιπὴς ἡ λήξις. ἴσως γὰρ οὐ κατὰ πάλλιλος οὐ οὕτω πως ἔσχεν. ὅταν γὰρ γένηται ἡ ἕξις ἢ ὁ πάθος οὕτως, ὥστε ἀποδιδόναι ἡμᾶς αὖ ἐπιλαθέσθαι, μηδόλως τοιαύτης ἐκ τῆς μόρους ἀφαιρεθείσης καὶ ὁ λοιπὸν, μνήμη ἔτι ἢ οὐκ ἀνάμνησις. ἢ ἐπεὶ τότε ἔστι μνήμη, ὅταν ἡ ἕξις ἢ ὁ πάθος γένηται, μετὰ τῆς πάθους ἐνεργουμένου οὐκ ἐνέσται. τοῦτ' ἔστιν οὐκ ἐνέσται ἡ μνήμη γινομένου τῆς πάθους. οὐ γὰρ γίνεται ἡ μνήμη ζῴου τῷ γινομένῳ τύπῳ καὶ πάθει οὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ, ἀλλὰ τῆς κατ' οὐδένα αἰσθήσεως. ἀλλ' ὅταν οὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ ἐνέλλιπε ἐνεργοῦν ὁ τοιοῦτον πάθος καὶ ὁ τύπος, ἐκ τῆς συνεχοῦς ταῦτα τὰ αἰσθητὰ τῆν αἰσθήσεων οὐ φησὶ. διαιρεῖ δὲ καὶ νῦν τὰ τῆδε μνήμης, ἵνα πῶς φύσει ἔχῃ τούτων τῆς ἀναμνήσεως παρουσίαν, καὶ πῶς διαφοραὶ τῆς τε μνήμης ἢ τῆς ἀναμνήσεως.

Ε΄ ΙΙ Δ΄ὅτε ὁ πρῶτον ἐγγίνεται, οὐ τῷ ἀτόμῳ ἢ ἑκάστῳ. ὁ μὲν πάθος, οὐ πάρεχει τῷ παθόντι. ὅθεν ἢ ἐπιστήμη, οὐ δεῖ κωλύειν ἐπιστήμιον πῶν ἕξιν ὁ πάθος. οὐδὲν δὲ κωλύει κατὰ συμβεβηκὸς ἢ μνημονεύειν οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ. ὁ δὲ μνημονεύων κατ' αὐτὸ, οὐχ ὑπάρχει πρὸ χρόνου. μνημονεύει γὰρ νῦν, ὃ εἶδεν ἢ ἔπαθε πρότερον. οὐχ ὁ νῦν ἔπαθε, νῦν μνημονεύει.

Α΄ τομον καὶ ἕκαστον ὁ ἀμφοῖν λέγει νῦν, ὁ αὐκλογον τῇ στιγμῇ. εἰ γὰρ καὶ χρόνου καὶ τέχνη τὰ φυσικὰ καὶ τε ἄλλα γίνεται, ἀλλ' οὖν ὁ οἰκεῖον τέλος οὐ τῷ νῦν ἐνέστω παρακολουθεῖται. ἡμεῖς δὲ καὶ αἱ ἀφορμὰς ἔχεις καὶ ἐπιστήμας. ἔστι δὲ ὁ τῆς λέξεως συνεχὲς τοιοῦτον. ὅτι δὲ ὅτι, ὁ πρῶτον ἐγγίνεται οὐ τῷ ἀτόμῳ καὶ ἑκάστῳ, ὁ μὲν πάθος οὐ πάρεχει ἤδη ᾧ παθόντι καὶ ἡ ἐπιστήμη. εἰ δεῖ κωλύειν ἐπιστήμιον πῶν ἕξιν ἢ ὁ πάθος. ὁ δὲ μνημονεύων κατ' αὐτὸ οὐχ ὑπάρχει πρὸ χρόνου. τὰ δ' ἄλλα μικρὰ παρεξηγήσαι. διαφορὰν δὲ ὁ λεγόμενον ἐπιχείρημα τῶν προτέρων. οὐ ἐκείνῳ μὲν γοῦν ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη, οὐ δὲ μνημονεύειν λεγόμεθα, ὅτε τὰ πάθη καὶ τῶν τύπους λαμβάνομεν. οὕτω δὲ πελίως ἐλάζομεν. οὐ τούτῳ δὲ λέγει, ὅτι οὐ δὲ οὐν ἔστιν, οὐ ᾧ ἤδη πελίως ὁ τύπον ἐλάζομεν, μνημο-

νειαν τῆς ἕξεως, οἱ αὐτίκα αὐτῷ φθερόμενον ἀθρόον, ὑπενόει ὡς οὐ νῦν τῆδε ὁρᾷ. ἀλλ' ὅτι πάλαι τῆδε τοῦ ἰδόντος, νῦν μεμνῆσθαι αὐτό. τῆδε δὲ συνίζει τὰ ἄλλοις ὑφεστηκόσι, λείπων ὑφεστηκότας τὸν παρεφορεσμόν· οὗτοι γὰρ ἁπλῶς ἅπαντες τὰ φαντάσματα, οὗτοι τὰ ὁρώμενα αὐτοῖς, ὡς πάλαι γενόμενα λέγουσι, καὶ ὡς μεμνημένοι.

ΤΟΥΤΟ δὲ γίνεται, ὅταν τις τὸν μὴ εἰκόνα, ὡς εἰκόνα θεωρῇ. αἱ δὲ μέλιτται τὸν μνήμιλλον σώζουσι, τῷ ἐπαναμιμνήσκειν· τῆδε δ' ἴδιον οὐδὲν ἔτερον, ἢ τὸ θεωρεῖν πολλάκις, ὡς εἰκόνα καὶ μὴ ὡς καθ' αὑτό. τί μὲν οὖν ἴδιον μνήμης καὶ τὸ μεμνῆσθαι, εἴρηται. ὅτι φαντάσματος, ὡς εἰκόνος οὖ φάντασμα ἕξις. καὶ τίνος μορίου τῆς ψυχῆς, ὅτι τῆς πρώτου αἰσθητικοῦ, καὶ ᾧ χρόνῳ αἰσθανόμεθα.

ΣΥΜΠΙΠΤΕΙ δὲ τὸ φάντασμα καὶ τὸ νῦν ὅλως ὁρώμενον, λέγειν ὅτι μεμνημένοι, γίνεται ὅταν τις τὸν μὴ εἰκόνα ὡς εἰκόνα θεωρῇ. ὁ γοὺν εἰκὼν ἴδιον ἔσται τὸ ὁρώμενον, ὡς κἀν ἄλλου ἐπισκόμενοι ἴχνος. τὸ λεῖμμα καὶ αἰσθητογράφημα. μὴ εἰκὼν δὲ ἀλλὰ πρᾶγμα ἢ φάντασμα, ὃ μὴ τοιοῦτον. ὅταν τις τὸν μὴ εἰκόνα ὡς εἰκόνα θεωρῇ. ὃ πῖόν τι συμβαίνει τῷ ὠρίτῃ. οὗτος γοὺν ὁ αὐτίκα ἔπαχνον τοῖς μεμνημένοις μὲν δοκοῦσι δὲ φαντάζεσθαι. λέγει δὲ καὶ τὰς μελίττας σώζειν τὸν μνήμιλλον. ὁ γοὺν μελιττεὺς οὐδὲν ἄλλο ἴδιον, ἢ ὁ θεωρεῖν πολλάκις τοὺς τύπους ὡς εἰκόνας καὶ μὴ καθ' ἑαυτούς. ὁ γοὺν καθ' αὑτοὺς ὁρᾷ, φάντασμα καὶ οὐ μνήμη. ταῦτα εἰπὼν συμπεραίνεται ὁ τοῦδε μνήμης λόγος. καὶ φησί· τί μὲν οὖν ἴδιον μνήμης, καὶ τί ὁ μεμνῆσθαι, εἴρηται. ἔστι γοὺν φησὶ μνήμη, φαντάσματος ὡς εἰκόνος οὗ φάντασμα ἕξις. ἔστι δὲ ὁ λεγόμενος, μνήμη ἴδιον φαντάσματος ἕξις, ὄντος τοῦ τοιούτου φαντάσματος εἰκόνος πράγματός τινος, ἀφ' οὗ γέγονε ὁ φάντασμα. ὅταν γοὺν ὁ φάντασμα ὡς εἰκόνα τινὸς ὁρᾷ τότε μέμνηται. καὶ ἡ τοιαύτη οὐδέτερα μνήμη ἴδιον. ἔστι οὖν μνήμη ἕξις φαντάσματος, ὡς εἰκόνος οὗ ἴδιον φάντασμα. οὐ γοὺν ἡμῖν ὁ τύπος ὁ κατὰ τὸν φαντασίαν. ἀλλὰ δεῖ τὸν τοιοῦτον αὐτὸν οὐδετέραν καὶ ὡς πρὸ εἰκόνα γίνεσθαι. τί μὲν οὖν ἴδιον μνήμης εἴρηται. καὶ τίνος μορίου τῆς ψυχῆς, ὅτι τῆς πρώτου αἰσθητικοῦ. ἔστιν δὲ ἴδιον ἡ πρώτη καὶ κοινὴ αἴσθησις. ἧς αἰσθητέον ἡ ἡμερδία. ᾗ καὶ τοῦτης γοὺν τῆς πρώτης αἰσθήσεως καὶ χρόνου αἰσθανόμεθα.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς ἀναμνήσκεσθαι, λοιπὸν εἰπεῖν. πρῶτον μὲν οὖν, ὅζε οὐ τοῖς ἐνδιαιρετικοῖς λόγοις ἴδιον ἀληθῆ, δεῖ τιθέναι ὡς ὑπάρχοντα. οὔτε γὰρ μνήμης ἴδιον ἀπόλυσις, ἢ ἀνάμνησις, οὔτε λῆψις. ὅταν γοὺν ὁ πρῶτον, ἢ μάθῃ ἢ πάθῃ, οὔτε ἀναλαμβάνει μνήμην τὴν μίαν. οὐδὲ μίαν γὰρ προσήγορον, οὔτ' ἐξ αὐχῆς λαμβάνει. ὅταν δὲ γένηται ἢ ἕξις ἢ ὁ πάθος, τότε μνήμην ἴδιον. ὥστε μετὰ τῆδε πάθους ἐπεσκεμένου, οὐκ ἐπίνεται.

ΕΙ δὲ τοῦδε μνήμης, καὶ λέγει τοῦδε ἀναμνήσεως. ἔστι δὲ ἀνάμνησις, ἀνανίωσις τῆς προτεθέσης μνήμης, ἐπεὶ λήθη γλυκομένου ὁ σωιχὴς ἀναλύσει. ὥστε ἢ ἀνάμνησις ἔστι μνήμης τις. ἔστω δὲ ζωφὶς ὁ λεγόμενον ὠφελ. ὅταν ὁ τύπος ὅλος καὶ ὁ αἰσθητογράφημα, ὁ οὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητερίῳ, ἀφ' ἧς κατ' αὐτὸν αἰσθήσεως οὐ ὑπάρχον, λῆσαι μοῦν καὶ σώζονται φρασίς τε καὶ φαινόμενον καὶ καθαρὸν οὖσης, ὥστε ὅλον αὖ ὁ διώκεσθαι τὸν ψυχὴν κινεῖν, ἢ ὅλον ὑπ' αὐτῆς ὁρᾶσθαι ἢ προβάλλεσθαι ὡς εἰκόνα τινός, ἔσται μνήμη ἔστι. ὅταν δὲ μέρος μοί τι τῆ ὅλου αἰσθητογραφήματος μοῦνον ἢ καθαρὸν, ὁ δὲ λοιπὸν πάμπαν ἀμυδρὸν ἢ ἀδιάπλαστον, ὥστε μὴτ' αὖ ὁ διώκεσθαι τὸν ψυχὴν κινεῖν, μήτ' ἐκείνῳ ὑπ' αὐτῆ κινεῖσθαι, ἢ ἐκ τῆ μέρους τῆ φανοῦ ἢ καθαροῦ τινὰς κινηθῆσαι κινήσεις, ὁ σωιχὴς τῷ καθαρῷ, ἔσται δὲ ἰῶ ὁ ἀμυδρὸν ἢ πάμπαν ἐξοφωμένον, ἀπαλύσει ἢ οἶ βιρίσει, ἔσται ἀνάμνησις οἶ οἱ αἰσθητογράφησις τῆς προτεθέσης μνήμης οὐ πάσης, ἔσται γὰρ μάθησις, ἀλλὰ τ' μέρους. ὅταν τ' ἐκ τῆ μέρους ἀπολύσεται βιρίσωμεν ὁ μέρος, ἀνάμνησις ἔσται. ὅταν δὲ ὅλον ἀπολάβωμεν, δὲ λοιπὸν ὅλον ἀφλέξεται, μάθησις. οὐδὲν τ' διαφέρει τ' ὑφ' αὐχῆς ἢ πρώτως μαθεῖν, ὁ μαθόντα ἢ ἀπολωλεκότα πάλιν μαθεῖν. ὁ γὰρ πρώτως τι μαθεῖν, ὁ αὐτὸς ἔστι ὃ οὐ παντελῶς λήθη τοῦτου γεγονότι, ἢ πάλιν μαθεῖν τι. οἱ παντελῶς δὲ λήθη γένοιτ' ἄν, ὁ ὁ πᾶν ἀποβαλών, ἢ μὴ ἴχνη τι μέρος τῆ παντός. ῥητέον δὲ τοῦδε ἀναμνήσεως ἢ ὠφελ. ἐκ τῆς κατ' ὀβρίσεως ἀκούῃ ἢ ὁράσεως γίγνεσθαι οἱ τῇ ψυχῇ τύπος, τῆ, μᾶλλον ἄπαξ θεᾶ πλειόνων ἀχλύος. ἔστω δὲ ἰῶδι οὗ ὃς σίχου ὁ ὑπόλειγμα. ὃ γοὺν ἐφ' οὗ. τῆτο ἢ ἰῶδι πολλῶν. οὗτος δὴ ὅλος ὁ τύπος εἰ μὲν μένει ἰκμερός τε ἢ καθαρὸς, ὥστε ἀναμφιδόξως ὅλον ὑμᾶς αὖ διώκεσθαι ἅπαξ θεᾶ, καὶ ὅλον προβάλλεσθαι, τῆτο μνήμη. εἰ δὲ ὁ μὲν μένει ἄπαξ θεᾶ ἐμμένοντι καὶ σώζεται, ὁ δὲ λοιπὸν ὁ πλειόνων ἀχλύος οὐ μένει, οἷ ται ἐκ τῆ μένοντος κινηθῆσαι ἢ ψυχὴ ὑπὸ τινων τύπων καὶ ἀπαζωγραφημάτων, ὁμοίων ἢ καὶ οἱ αὐτῶν, γίνεται γοὺν καὶ τῆτο, βιρίσει καὶ ὁ λοιπὸν, ἀνάμνησις τῆτο. καὶ δῆλον ἐκ τούτων ὅτι τῶν ἁπλῶν ὀνομάτων οὐκ ἔστιν ἀνάμνησις. ἀλλ' ἢ μνήμη ἢ μάθησις. εἰ μὴ πολλάκις καὶ οὐ ἐκείνης μεμνῆσθαι τῆς πρώτης συλλαβῆς, προσεξευρίσκομεν καὶ τὰ λοιπά. τοιοῦτον δέ τί ἴδιον ὁ τοῦδε ἀνάμνησιν συμβαίνειν, ὥσπερ ἰῶδι τῆ αὐτῆ καὶ οἱ ὃς γεγραμμένου οὐ τῷδε τῷ τοίχῳ ζώου, πολλάκις μέρος μέν τι ἢ μέρη πὰ αὐτῆ μένει καθαρὰ, καὶ κινεῖ πῶ ὅλην καθ' ὅλου, τὰ δὲ ἀμυδρὰ,

ωήσεις, προσαισθάνηται ὅτι ἡ ἄλλου ἕξις εἰκών, ἤδη ἕξις καὶ μνημόνευμα. καὶ ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τῆς ψυχῆς μνήμη.

ΩΣΤΕ καὶ ὅταν ἀνέργητος ἡ κίνησις αὐτῆς, αὐτὴ μὲν ἡ καθ' αὑτὸ ἕξις, ταύτην αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ αὐτῆς. οἷον νόημά τι ἢ φάντασμα φαίνεται ἐπιλεθές.

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ὥστε καὶ ὅταν ἡ φύσις αὐτῆς κινῇ πως αἰσθητικὴν ψυχήν, ἡ αἰσθάνεται αὐτῆς, ἐν μὲν ἡ τοιοῦτόν τι ἐκτύπωμά ἐστι, καὶ ἡ τοιοῦτον ζωγράφημα, αἰσθάνεται αὐτῆς, φάντασμα. καὶ ἡ τοιαύτη ἐνέργεια φαντασία καλεῖται. ἡ γοῦν, οἷον νόημά τι ἢ φάντασμα φαίνεται ἐπιλεθές, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὕτως ἐπέσχε ται καὶ αἰσθάνεται αὐτῆς ἡ αἰσθητικὴ ψυχή, ὅταν ἁπλῶς ᾖ τοιοῦτόν ἐστι, ἐπέσχεται καὶ αἰσθάνεται αὐτῆς, ὡς πέρ νόημά τι ἢ φάντασμα.

ΑΝΔΗ ἄλλα. ὡς πέρ οὐ τῇ γραφῇ, ὡς εἰκόνα θεωρῶ. ἢ μὴ ἑωρακὼς ἐκεῖνος ὑπολείσκει ὡς κωλύσκει. οὐ ταὐτὸν δέ, ἄλλο μὲν πάθος τῆς θεωρίας ταύτης. ἢ ὅταν ὡς ζῶσι γεγραμμένοις θεωρῇ.

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ δὲ ὡς ἀπ' ἄλλου τινὸς ἐνορώμενον, καὶ ὡς εἰκόνα τῷ ὄφ' οὗ γέγονε καὶ οὐσιωμένην ὁρᾶν, οἷον εἰ ὡς εἰκόνα κορείσκου ὁρᾷ, καὶ μὴ ὁρῶσα ὑπὸ κορείσκου ὡς ἀφ' κορείσκος ἐπεφάνθαι ὁρᾷ, οὐ ταὐτόν τε ἑτέρου ὑπάθος τῆς θεωρίας ταύτης, καὶ ὅταν ὡς ζῶσι γεγραμμένοις θεωρῇ. ἔστι δὲ ὑπολείπομενον, ἄλλο μὲν πάθος ἕξις, καὶ ἄλλη θεωρία αὕτη, ὅταν ὡς εἰκόνα καὶ ὡς ἀπ' ἄλλου γινόμενον ὁρᾷ. μνήμη γοῦν λέγεται ἡ τοιαύτη θεωρία, καὶ μνημονεύων ὑπὸ οὕτω θεωρούμενον. καὶ ἄλλο ὅταν ὡς ζῶσι γεγραμμένοις θεωρῇ καὶ μὴ ἄλλου εἰκόνα. νόησις γοῦν ἕξις καὶ φαντασία, καὶ ὑπὸ οὕτω θεωρούμενον φάντασμα.

ΕΝΤΕ τῇ ψυχῇ. ὑπὸ μὲν γίνεται, ὡς πέρ νόημα μένει. ὑπὸ δ' ὡς εἰκὼν ὅτι εἰκών, μνημόνευμα.

καὶ ἕξις ταυτὸν ἐστὶ τῷ πρόσχωσις ἐνδιάτι. σαφηνίζει δὲ αὐ ὑπὸ πάλιν ἀπὸ τῆς οὐ τῷ πίνακι γεγραμμένου ζώου. ἀλλ πῶς δὲ ἐνδιάτι καὶ σωτόμως, ἔστι αὖ ὑπὸ λεγόμενον δυνάμει τοιοῦτον. ὡς πέρ ἐκεῖ ὑπὸ γεγραμμένον ἐν πίνακι ζῶσι, ὅτε μὲν ὁρᾶται ὅλως ὡς ζῶσι τοιοῦτον, ὅτε δὲ ὡς μέμημα ζῶσι τοιοῦτον καὶ οὐ τῇ ψυχῇ, ὑπὸ μὲν γίνεται ὡς πέρ νόημα. καὶ φάντασμα. ὑπὸ δὲ ὡς μνημόνευμα. ὑπὸ μὲν γὰρ φάντασμα ἀπλῶς ἐστὶ τῷ γεγραμμένῳ, ὅταν ὡς ζῶσι μένον ὁρᾶται. ὑπὸ δὲ μνημόνευμα τῷ ὁρωμένῳ, ὡς εἰκὼν καὶ ὡς μέμημά τινος.

ΚΑΙ ὅλῃ ἕξις οἷόν τε οὐκ ἴσμεν, γινομένων ἡμῖν οὐ τῇ ψυχῇ τοιούτων κινήσεων, ἀφ' τῶν αἰσθήσεις πρότερον. εἰ κατὰ ὑπὸ αἰσθήσεις συμβαίνει. ἡ εἴ ἐστι μνήμη ἢ οὔ. δυσπάλυτον οἷόν τε. ὅτε δὲ συμβαίνει οὐτοῦμεν καὶ αἰσθανόμεθα. ὅτι ἠκούσαμέν τι πρότερον, ἢ εἴδομεν. ἕξις δὲ συμβαίνει, ὅταν θεωρῶν ὡς αὐὸ μεταβάλλῃ καὶ θεωρῇ ὡς ἄλλου.

ὁ μὲν τῆς λέξεως σωτιχὸς τοιοῦτόν ἐστι. καὶ ὅλῃ ἕξις οἷόν τε οὐκ ἴσμεν, εἰ κατὰ ὑπὸ αἰσθήσεις συμβαίνει, γινομένων ἡμῖν οὐ τῇ ψυχῇ κινήσεων ἀφ' τῶν αἰσθήσεως πρότερον. ὑπὸ δὲ λεγόμενόν ἐστι, ἡ ὅλῃ ὑπὸ ἕξιν καὶ πῶς φύσιν καὶ πῶς οὐσίαν τῆς μνήμης, οὐ ᾧ μὲν ἀπλῶς γίνεται πρὸς ὑπὸ τοιοῦτον ἐκτύπωμα ἢ τοιοῦτον, ἀλλ' ὡς ἀπ' ἄλλου τινὸς ἐνορώμενον, οἷόν τε οὐκ ἴσμεν εἰ κατὰ ὑπὸ αἰσθήσεις συμβαίνει. οἷόν εἴδον ποτὲ ζῶσι, ἢ ἤκουσα φωνῆς ἢ λόγου ὑπό τινος σοφοῦ. ὕστερον δὲ μιᾷ τῶν λοιπῶν χρόνου μέμνημαι τῷ λόγου, μὴ οὐ θυμοῦμαι ὑφ' οὗ ἕξις ἤκουσα. ἡ ὅλῃ ὑπὸ μὴ οὐ θυμεῖσθαι ἀπορῶν, λέγω πότερον ἐγὼ τῶν ἐμῶν ἡ ἀπ' ἐμαυτῷ προβάλλομαι ὑπὸ λόγον, ἢ ἄλλου τῷ ἤκουσα ἕξις λέγοντος. ἡ ταλαντεύομαι ἔστε μνήμη ἕξις καὶ μνημονευτὸς ὁ λόγος, ἔστε μὴ. ἀλλ' ἡ μὲν διαίσθησις οὐ πρὸ οὐ θυμοῦμαι ὑφ' οὗ τῷ ἤκουσα. ἵνα εἴπω ὅτι ἀφ' τῆς λέξεως ἕξις ἀκούσας τινὸ μέμνημαι αὐτῷ. ὅτε δ' οὐ πρὸ ἡ οὐ θυμοῦμαι, ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαυτῷ ὑπὸ λόγον ἕξις προβάλλομεν. αὖ δ' αὖπος ἐγὼ τούτους παῖδας εἰμί. ἀλλ' ἤκουσα ἕξις παρὰ τῆς λέξεως. τῷτο δὲ συμβαίνει τοιοῦτόν ὑπὸ ἐνοῦσθαι ἡ οὐ θυμεῖσθαι, ὅτι οὐ πρὸ τῷτον ἐγὼ πρῶτος ὑπὸ λόγον οὐδένα, ἀλλὰ πρότερόν ἤκουσα, ὅταν θεωρῶν ὡς αὐὸ, τουτέστι ὅταν ὡς νόημα καὶ φάντασμα ὁρῶν, μεταβάλλω καὶ θεωρῶ ὡς εἰκόνα ἄλλου. ἡ μὲν οἷον τὴν λεγομένων διαίσθησιν αὐτὴν. πρὸ δὲ λέξις πρὸ ἡ ὅλῃ τῷτο οὐ οἷόν τε οὐκ ἴσμεν γινομένων ἡμῖν οὐ τῇ ψυχῇ τοιούτων κινήσεων, ὅπως ἄρτις ἔσται συμβιβάσεων. καὶ τοιούτους τῆς ψυχῆς ὑπό τινων τύπων ἔξωθεν ἐνσημοῦσθαι, τούτου γοῦν ὄντος σπλωτικὸν ὑπὸ ἀφ' ἡ αἰσθησις πρότερον, οἷόν τε οὐκ ἴσμεν εἰ κατὰ ὑπὸ αἰσθήσεως συμβαίνει, τουτέστι εἰ ἀπό τινος αἰσθήσεως γένεται. καὶ ὅλῃ τῷτο ταλαντευόμεθα καὶ ἀμφισβάλλομεν, εἰ μεμνήμεθα ἢ οὔ.

ΓΙΝΕΤΑΙ δὲ ἡ τούτων τέχνη οἷόν τε, οἷον σωτίζεται τοῖς φθόνοις τῷ ὁράτῃ, καὶ ἄλλοις ὑβρισμένοις. ταὐτὸ φαντάσματα ἔλεγον ὡς γινόμενα, ἡ ὡς μνημονεύοντες.

οὗτο σωτιχὸς αὖ ὂν τῷ, ἡ εἴ ἐστι ἡ μνήμη ἢ οὔ, δυσπάλυτόν ἐστι. ἀπορῶ γοῦν ὅτι μνημονεύοντες δυνοῦμεν αἰσθάνεσθαι, δυνατὸν γοῦν ἡμῖν οἷόν τε ἄρτιον, ὅτι νεωὶ πρώτως ἡμῖς αἴσθησιν τούτου λαμβάνομεν. καίτοι μὴ οὖν αἰσθανόμενοι, ἀλλὰ πάλαι αἴσθησιν λαβόντες αὐτῆς, νῦν μνημονεύομεν, ὑπὸ γένεσιν γίνεται δὲ καὶ τοῦτ' αὖτὸν οἷόν τε. καὶ δυνατὸν ἡμῖν τὰ αἰσθήματα, ἅπερ οὗτος φαντάσματα εἴρηκεν, ὡς μνημονευτά. ὁ γὰρ αὐτηφόρων ὁ ὠρείτης, ὧ καὶ οἱ τοῖς μυτιλήνοις ὑμνῶδη, ὅλῃ τῶν αἰσθήσεων τῆς

νθσ. εἰ μὲν γοῦν εἰσιν ὑγρότεροι τῆς δέοντος, οἱ δὲ σκληρότεροι. τοῖς μὲν οὖν, οὐ μένει ἡ φαντασία ἐν τῇ ψυχῇ. τοῖς δὲ, οὐκ ἀπίσταται.

Γ ἀλλος λέγει ἡ τύπος μὴ ἡ ἐγκατάλειμμα, ἡ οὗ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ ἕπεσθαι, ἐκ τῆς κατ' οὐσίαν ὑγείας αἰσθήσεως. πρᾶγμα δὲ ἡ αἰσθητὸν ἀφ' οὗ ὁ τύπος οὗτος μὴ ἡ ἐγκατάλειμμα. ἀπορεῖ δὲ τοῦτον πῶς ἀπορίαν πάνυ ἀναγκαίως. ἡ λύσις γὰρ αὐτῆς, πῶς φύσιν ἡ μὲν τῆς μνήμης τῆς ἕξιν αὐτοδίλλως παραγίνεσθαι. τίνες μὲν γὰρ μερίς τῆς ψυχῆς ἕξιν ἡ μνήμη ἔφασκον αὐτῆς. τίς δὲ ἡ φύσις αὐτῆς, οὔπω ἔστι δὲ ἡ ἀπορούμενον τοιοῦτον. πῶς τῆ παθοῦσι μὴ τῷ τύπου παρόντος, μὴ τοῦδε αὖ ἡ ἀφ' οὗ ἡ σις τ' μνήμης, μνημονεύει ἡ μὴ παρόν. εἶναι γὰρ τοῦδε ὃ εἰδώλου, ἕξιν μὴ μνημονεύειν ἀπορήσας δὲ, πρὸς τῷ πρὸ λύσιν ἐπιτηδεῖος, πρότερον ἄτοπο μεμνῆσθαι πῶς γίνεσθαι οἱ τύποι εἰ ἡ μεῖς. μὴ φύσιν ὡς πρὸ εἰ σφραγιζόμενοι τοῖς δακτυλίοις, οἱ σημαίνουσι τῷ κηρῷ ἡ τῆς σφραγῖδος ἐκτύπωμα, τοιοῦτόν τι γίνεσθαι ἐκ τῆς κατ' οὐσίαν αἰσθήσεως εἰ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ ὑπὸ οὗ ἐκδέχεται ἐπομένη πρότερον λύσι ἡ κατὰ τοῦδε πρὸς φαντασίαν διαφερούμενος. γίνεσθαι διαζωγράφημά τι. διαζωγράφηματος τὸν ἕξιν μὴ μνήμην εἶναι λέγομεν. μὴ ὄλῳ ἡ οὐ σημαίνοντας τοὺς τύπους εἰ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ, αἰ τύχοι ἡ τοιοῦτον αἰσθητήριον εἰ κινήσει ὄν, ἔστι δὲ εἰ κινήσει αὐξανόμενον ἢ φθίνον, οὐ γίνεσθαι μνήμη. ὡς πρὸ γὰρ οὐκ εἰ σημαίνεται εἰ ὕδατι ῥέοντι ἡ οὐ τῷ δακτυλίῳ σφραγὶς, οὕτως οὐδ' εἰ τῷ αἰσθητηρίῳ τῷ εἰ κινήσει ὄντι, ἢ ὄλῳ γε ὁδῷ ἡ ἀλλοιώσεως ἐπιτεθεῖσαι φυσικῇ τύπος τὶς. τοῖς μὲν οὖν παμπαλαίοις οὐ γίνεσθαι μνήμη ὄλῳ διὰ τὴν κίνησιν, ἰῶν κινεῖσθαι αὐξανόμενοι. τοῖς δὲ παμπαλαιοῖς, ὄλῳ ἡ ἀψυχίᾳ ἡ οἱονεὶ θρύπτεσθαι ἡ ἀποκλάσθαι τοὺς τύπους. ὡς πρὸ ἡ ἀρχὴ τ' παλαιῶν οἰκοδομημάτων πῶ ἀλλήλοις μένειν τέτανται, ἢ καὶ τὰ εἰ αὐτῆς γεγραμμένα ζῶα. ἀμαυροῦσθαι γὰρ ἡ ταῦτα ἔφ χρόνῳ ἡ εἰ οὐ τῇ καρδίᾳ τύποι γίνεσθαι. ἄλλοις δὲ πάλιν οὐκ εἶναι γίνεσθαι τύπον, ὄλῳ πῶ σκληρότητα τῶν πρώτου αἰσθητηρίου. ὡς πρὸ οὐδ' οὐ τῷ λίθῳ οὐ τῶν δακτυλίου σφραγὶς. οὐ γίνεσθαι δὲ μνήμας διὰ λίαν ταχεῖς. ἢ γρότεροι γοῦν εἶναι τῶν δέοντος, καὶ εἰκότως ὕδατι ῥέοντος.

Α Λλ' εἰ δὴ τοιοῦτόν ἐστι ἡ συμβαῖνον τοῦδε πῶ μνήμῳ, πότερον ἔξις μνημονεύει ἡ πάθος, ἢ ἐκεῖνο ἀφ' οὗ ἐγένετο. εἰ μὲν γὰρ ἕξις, τί ἀπόντων οὐδὲν οὐ μνημονεύει μᾶλλ' ἐκεῖνο, πῶς αἰσθανόμενοι τούτου μνημονεύομεν, οὐ μὴ αἰσθανόμεθα ἡ ἀπόν. ἔστ' ἴδιόν ὅμοιον ὡς πρὸ τύπος, ἢ γραφὴ οὐ ὑ μῖν. εἰ δὲ τούτου αὐτῆς αἴσθησις, ὄλῳ τί αὖ ἐπὶ μνήμης ἐτοῦδον, ἀλλ' οὐκ αὐτῆς τούτου. ὁ γοῦν εἰδὼς, τῇ μνήμῃ θεωρεῖ ἡ πάθος ἕξιν. καὶ αἰσθάνεσθαι τούτου. πῶς οὖν ἡ μὴ παρὸν μνημονεύει. ὧν γὰρ αὖ καὶ ὁρᾶσθαι ἡ μὴ παρὸν καὶ ἀκούειν.

Θ εἰς τὸ ἀπορίαν, τῇ πρὸ τῆς λύσεως εἰ πῶν τὰ προσεχῶς ἐρηκότα, τίθησι πάλιν αὐτόν. τῇ φησὶν, εἰ δὴ τοιοῦτόν ἐστι ἡ συμβαῖνον τοῦδε τὸ μνήμῳ, ἡ εἶναι αὐτῷ ἕξιν τινὸς ζωγραφήματος, πότερον ἕξις ἡ ζωγράφημα τῇ ἡ τύπου μνημονεύει, ἢ ἡ αἰσθητὸν πρᾶγμα, ἀφ' οὗ ὁ τύπος οὗτος ἔστι. εἰ μὲν οὖν ἡ τύπου ἕξις μνημονεύει μόνον, οὐδὲ αὖ τ' ἀπόντων μνημονεύοιμεν. ἀπόντα δὲ λέγει τὰ πράγματα, ἀφ' ὧν οἱ τύποι εἰ γράφηνται. εἰ δὲ μὴ ἡ ζωγράφημα μνημονεύομεν, ἀλλὰ ἡ πρᾶγμα, πῶς μνημονεύομεν ἡ ἀπόν, οὗ τινες ἀπόντες μὴ αἰσθανόμεθα. πῶς οὖν οὐ μνημονεύομεν ἡ ζωγράφημα, εἴτε ὅμοιόν ἐστι ἡ ἀπόντι, ὡς πρὸ τύπος ἡ γραφὴ εἰ ἡ μῖν ὄν, εἴτε καὶ ὅμοιον. ἕξις τ' δεῖ προσυπακούειν ταῦτα εἰ πῶν πάλιν ἐπεισλαβεῖν ἡ λέγειν. ἡ φησὶν, εἰ τοῦ τύπου αὐτ' αἴσθησις, τοῦτ' ἔστιν εἰ ἔστι ἡ αἴσθησις καὶ οὐ ὀρέγεται τούτου αὐτῆς τῆ ζωγραφήματος καὶ τῆ τύπου, διατὶ οὐκ αἴσθησιν τούτου ἡ ἡ μνήμη, ἀλλ' ἐτοῦδον ἤτοι τῆ ἀπόντος. ὁ γοῦν εἰδὼς τῇ μνήμῃ, ἡ πάθος καὶ ἡ τύπον θεωρεῖ, καὶ τοῦτο αἰσθάνεσθαι. εἰ δὲ ἕξις, πῶς ἡ μὴ παρὸν μνημονεύει. εἰ γοῦν μνημονεύει οὐ πρὸ οὐκ αἰσθάνεσθαι, ὄλῳ καὶ ὁ πρὸ οὐκ ὁρᾶ.

Η ΕΣΤΙΝ ὡς οὐ δέχεται, ἡ συμβαίνει ἕξις. οἶ γὰρ ἡ οὐ τῷ πίνακι γεγραμμένον ζῶον, ἡ ζῷόν ἐστι καὶ εἰκών, ἡ αὖ καὶ οὐ τούτῳ, ἐστὶ ἄμφω. ἡ μόνον εἶναι οὐ ταυτὸ ἐστὶ ἀμφοῖν. καὶ ἔστι θεωρῆσαι, καὶ ὡς ζῷον καὶ ὡς εἰκόνα. οὕτως καὶ ἡ οὐ ὑ μῖν φαντασμα, λέγ ὑ πολαβεῖν, καὶ αὐτόθι καθ' αὑτὸ εἶναι θεώρημα, καὶ ἄλλου φαντασμα. ἢ μὲν οὖν καθ' αὑτὸ, θεώρημα ἢ φαντασμά ἐστιν. ἢ δ' ἄλλου ὡς εἰκὼν καὶ μνημόνυμα.

Ι οὗτο ἄμα τὸ λύσις ἐστὶ τῆς ἀπορίας, τῇ φύλαξις τ' φύσεως τ' μνήμης. ἔστι δὲ ἡ οὐ τῷ πίνακι γεγραμμένον ζῶον, ἡ ζῷόν ἐστι ἡ εἰκὼν ἢ τρόπον ἕξιν, ὅταν μὲν γὰρ ὁρᾷ ἕξιν ὁ ὁρῶν, ἡ οὐδὲν ἡ τοῦδε αὖ ὁρᾷ μόνον, πῶ τέχνῃ θαυμάζων ἢ καὶ ζῶν, μᾶλλ' ὅλως προσιτέον, ὅτι μέμνηταί ἐστι τοιοῦδί ζῴου, τότε λέγ ζῶον. ὅταν δὲ πρὸς θέρᾳ προσλογίζηται ἡ ὅτι μέμνηταί ἐστι λέοντος ἢ λύκου ἢ ἄλλου τινὸς ζῴου, λέγ τότε εἰκών. ἡ ἔστ ἡ αὐτὸ ἡ οὐ ἡ εἰκὼν ἡ ζῷον. ἄλλως μέντοι ἡ ἄλλως. ὡς ἔν οὐδὲ τούτων, ὄτω ἡ ἡ οὐ τῇ καρδίᾳ ἐγκατάλειμμα ἢ ζωγράφημα, ὅ πρὸ αὐτὸς φαντασμα ἐστι, λέγ λαβεῖν. ὡς ἔστ ἡ αὐτό τι καθ' αὑτὸ ἡ φύσει τὶς ἡ πρᾶγμα, καὶ ἄλλου φαντασμα. ὡς πρὸ ἡ οὐ τῷ τοίχῳ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ ἡ ἕξις αὐτό τι καθ' αὑτὸ καὶ φύσει τὶς, ἡ προσέτι ἄλλου εἰκὼν. ὅταν ἔν ὡς ὁρᾷ τοῦδε αὐτὸ ἢ αὖ, θεώρημα ἕξις ἢ φαντασμα. ὅταν δὲ ὡς ὁρᾷ σας τοῦδε αὐτὸ ἡ κοινῇ αὖ-

ἄλλος λόγος. ζητεῖται γοῦν εἶναι.

ΜΕΓΕΘΟΣ δ' ἀναγκαῖον γωρίζειν μὴ κίνησιν, ᾧ μὴ χρόνον, μὴ τὸ φαίνεσθαι τῆς κοινῆς αἰσθήσεως, πάθος ὄντι, ὥστε φανερὸν, ὅτι τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ, τούτων ἡ γνῶσις ἔστιν. ὁ δὲ μνήμων ἢ τῷ νοητῷ, οὐκ ἄνευ φαντάσματος. ἔστιν ὥστε, τὸ νοεῖσθαι τὰ συμβεβηκὸς ἀναγκαῖον εἶναι καὶ αὐτὸ δι', τῷ πρώτου αἰσθητικοῦ, διὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλόγων πάντων ὑπάρχει τὸ ζῆν. μὴ οὐ μόνον ἀνθρώποις, μὴ τοῖς ἔχουσι δόξαν ἢ φρόνησιν. εἰ δὲ τὸ νοητικὸν μερίζειν ἐθέλοι, οὐκ ἂν ὑπάρχειν πολλοῖς τῶν ἄλλων ζώων. ἔστιν δ' οὐδενὶ τῶν θνητῶν ἐπεὶ οὐδενὶ πᾶσα. ὅλῳ μὲν οὖν τῷ μὴ πάντα χρόνον αἴσθησιν ἔχειν. ἀεὶ γὰρ ὅταν συνορᾷ τῇ μνήμῃ, καθάπερ μὴ πρότερον ἄνθρωπον. ὅτι δὲ καὶ ζῆν ἢ ἔκνευσεν, ἢ ἔμπνευσεν, πρόσεισιν ὅτι πρότερον. ὁ δὲ πρότερον μὴ ὕστερον, οὐ χρόνῳ ἔστιν. τίνος μὲν οὖν τῆς ψυχῆς ἔστιν ἡ μνήμη, φανερὸν ὅτι οὗ περ μὴ φαντασία. μὴ ἔστι μνημονευτὰ καθ' αὑτὰ μὲν ὅσα ἐστὶ φανταστά, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὅσα μὴ ἄνευ φαντασίας.

ΣΤ οὗτο σωνεχὲς αὐτὸ εἶναι ἢ τῷ τίθεται πρὸ ὁμμάτων ποσόν, νοεῖ δ' οὐχ ἡ ποσόν. ἀπλῶς γὰρ ὅτι ὁ νοῦς τίθεται πρὸ ὁμμάτων ὁ μὴ ποσὸν ὡς ποσόν, ὁμοίως οὐχ ἡ ποσὸν νοεῖ αὐτὸ, οὐ δὲ γαρ ἔστι πλὴν κατ' ἀρχὴν ποσόν, ἀλλ' ἢ ἄποσον, τῷδε ὧν ἀκρι βάτερον ὅρον οὐ τῷ τελέτῳ τῷ τῷδε ψυχῆς, ὅτε εἴρηται τοῖς ὁ τὰς νοᾶ τὰ νοητὰ, ἐπαφὴ οὖν γνῶσις ἡμῖν γίνεται μὴ μεγέθους μὴ κινήσεως, ὅταν ἔστι μὴ κυρίως ποσὰ, λέγω ὅτι ταῦτα γωρίζει τῷ μερίῳ τῆς ψυχῆς ᾧ μὴ ἐν χρόνῳ. γωρίζει δὲ ἐν χρόνῳ τῇ πρώτῃ αἰσθήσει. ἐν δὲ, μὴ τὰ φαντάσματα τῆς κοινῆς αἰσθήσεως πάθος ἔστιν, οὗτως ὑπάρχει, ὡς ἐνέργειαν ἐκείνῳ ᾧ μερίῳ τῆς ψυχῆς γνώσκει μέγεθος μὴ κίνησιν, ᾧ μὴ χρόνον. ἔστι δὲ ἐν μέρει ἐκείνου κοινὴ αἴσθησις. ἧς πάθος ἔστιν ἡ φαντασία. ἐν δὲ τὰ πάντα, ἀφ' ὧν ὁ νοῦς τὰ καθόλου συνάγει, φαντασταὶ, χωρεῖς γὰρ φαντασίας οὐδὲν ὁ νοῦς νοεῖ, ἢ συνορῶν ἢ ἐμποδίζουσις, τὰ μὲν ὡς συνορῶν ὡς ἐνδὲ τὴν μαθημάτων, ὅτι γὰρ ἀβάκιον τῷ νοῦ ἔστιν ἐνδὲ τούτων ἡ φαντασία, μὴ ὡς ἄλλα δὲ πολλὰ συνορᾷ, τὰ δὲ μὴ ἐμποδίζουσις, ὡς ἐνδὲ τῆς τὴν νοητὴ τε μὴ θείαν θεωρίαν, οὗ δὲ τῇ τούτων θεωρίᾳ, πρόσεισιν ὁ νοῦς ἐπὶ τῆς φαντασίας, σχήματα μὴ μεγέθη φαντάζομένης, μὴ μὲν συγχωρούσης ἐκείνων ἀλλιπεῖν ὡς ἀπλανεστάτῃ, ἐν δὲ πάντα ἀφ' ὧν ὁ νοῦς τὰ καθόλου συνάγει φαντασταὶ, ἡ δὲ φαντασία μὴ ἡ μνήμη αἱ αὐταὶ τῷ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κινεῖσθαι, μὴ πάθη τῆς κοινῆς αἰσθήσεως, σημεῖόν τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ τούτων ἡ γνῶσις ἔστιν. μὴ σημεῖον ἐκ τῆς μνημονεύειν μὴ πολλὰ τῶν ἀλόγων ζώων. ὁ δὲ ἡ δὲ μνήμη μὴ τῶν νοητῶν οὐκ ἄνευ φαντάσματός ἔστιν, ἴσον ἔστι τῷ, ταῦτα δὲ ὧν ὡς νοητῶν μνημονεύει, οὐκ ἀεὶ νοητὰ ἀλλὰ φαντασταί. λέγομεν δὲ αὐτὰ νοητὰ, μὴ μνήμιλα νοητῶν, ἢ μὴ ὅλῳ. ὁ δὲ ἐν τοῖς τοῦδε αὐτὰ οὐ δρᾶν. ὡς ἐνδέχεται φαντασταὶ μὲν ἀπλῶς, ὅταν ὁ αἴσθησις ἡ πρώτη τοῦδε αὐτὸ τὸ δρᾶν νοητὰ δὲ, ὅταν ὁ νοῦς μετὰ τῆς φαντασίας, ὡς ἡ ὅμοιος μετὰ τῆς ζυβλίου. ἢ μὴ ὅλῳ. ὁ δὲ ἐν αὐτῶν σωάγεται τὰ νοητὰ, αὐτὸν φημὶ τὸν καθόλου λόγους. εἰ δὲ ἔζις, φανερὸν ὅτι ἡ μνήμη τῆς ἐσυμμούσου, τουτέστι τῆς νοητῆς κατὰ συμβεβηκὸς ἀναγκαῖον εἶναι καὶ αὐτὸ δὲ τῆς πρώτου αἰσθητικοῦ. τουτέστι τῆς πρώτης μὴ καινῆς αἰσθήσεως. εἰ δ' ὅλῳ ἡ μνήμη πάθος τῆς νοῦ, ὅλῳ ἀναγκαῖον καὶ αὐτὸ μὴ τῶν νοητῶν. φανερὸν δὲ ὡς μὴ πρότερον ἦρεν), ὅτι τῆς πρώτου αἰσθητικοῦ παθεῖς ἢ ἔζις ἔστιν ἡ μνήμη, μὴ ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀλόγων ζώων ὑπάρχειν, μὴ μὲν μόνοις τοῖς αὐθρώποις τοῖς ἔχουσι δόξαν μὴ φρόνησιν. εἰ γὰρ μὴ ἦν τῆς πρώτου αἰσθητικοῦ, ἀλλὰ τινος τῶν νοητικῶν μερῶν, ἐνδέχοι ἄλλως ἀνθρώπους. μόνοις γὰρ οὗτοι τῶν ἔχουσι. εἰ πῶν ἐστὶ ὅτι οὐκ ἄνευ ὑπάρχειν πολλοῖς τῶν ἄλλων ζώων, ἐπίσκεψαι, ἴσως δὲ οὐδενὶ τῶν θνητῶν, ὡς ταυτὸν ὄν, ἴσως δ' ἐνδέχοι τῶν ἀλόγων. ὅλῳ ἡ μαθεῖν τοῦτ' ὑπάρχειν τῶν. εἰ πῶν ἢ ὅτι αἰσθάνεσθαι) χρόνῳ πολλὰ τῶν ἀλόγων ζώων, ἐπὶ πάντα αἴσθησιν ἔχει χρόνῳ, κατασκευάζων ἔστιν ἐπίσκεψαι, ἐπὶ δ' ὅταν συνορᾷ τῇ μνήμῃ, καθάπερ μὴ πρότερον ἦρεν. ὁ δ' ἐπὶ πῶλος οὐ φ βόβρῳ ὄντος, ὅταν συνορᾷ τῇ μνήμῃ, ὅτι πὶ πῶλος, ἢ φωνῆς ἤκουσε φέρουσης ζώας ὅτι λύκε, προσεισθάνεσθαι) ὅτι πρότερον ταῦτα πὶ πονθι. ἢ ἢ πρότερον μὴ ὕστερον οὐ χρόνῳ. αἰσθάνεσθαι) ἀλλὰ χρόνος. ταῦτα εἰ πῶν λέγει, τίνος μὲν ἔστι μνήμη φανερὸν, ὅτι τῆ πρώτου αἰσθητικῆ. τούτου δ' μὴ ἡ φαντασία πάθος. μὴ ἔστι μὲν μνημονευτὰ μὲν ὧν ἔστι φαντασία. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τῶν νοητῶν. ταῦτα δ' εἰ πῖ ὅσα μὴ ἄνευ φαντασίας. μεθ' ἃ φαντασία δ' μὴ ἡ τούτ' ὡς ἦρεν) γνῶσις. εἰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἔστι τούτων ἡ μνήμη, ὅλῳ ὡς οὐκ ἀναγκαῖον ἡ μνήμη ἕξις ἢ πάθος τοῦ. εἰ γὰρ ὧν ἕξις τούτου, ὧν αὐ μὴ τῶν νοητῶν καθ' αὑτήν.

ΛΟΡΜΗΣΕΙΣ δ' ἄσπις, πῶς ποτε τῶν μὲν πάθους παρόντος, τῶν δὲ πράγματος ἀπόντος, μνημονεύει ὁ μὴ παρόν. ὅλῳ γοῦν ὅτι λεῖ νοῦμεν τοιοῦτον ὁ γιγνόμενον, ὅλῳ τῆς αἰσθήσεως οὐ τῇ ψυχῇ μὴ τῷ μερίῳ τῷ σώματος, τῷ ἔχοντι αὐτήν. ὧν ζωγράφημά τι ὁ πάθος. οὐ φαμὲν, πλὴν ἔζις εἶναι μνήμιλον. ὁ γὰρ γιγνόμενον κίνησις οὐ συμαίνει). ὧν τύπον τινὰ τῷ αἰσθήματος, καθάπερ οἱ σφραγιζόμενοι τοῖς δακτυλίοις. διὸ μὴ τοῖς μὲν, οὐ κινήσει πολλῇ ὅλῳ ὁ πάθος, ἢ δι' ἡλικίαν οὖσιν, οὐ γήρᾳ) μνήμονα θαττον ἂν ὡς ὕδωρ ῥέοις, ἐμπιπτούσης τῆς κινήσεως μὴ τῆς σφραγίδος. τοῖς δὲ, ὅλῳ ὁ ψυχαλὸς, καθάπερ τὰ παλαια τὴν οἰκοδομημάτων. μὴ ὅλῳ σκληρότητα τῷ δεχομένου ὁ πάθος, οὐκ ἐπίκε) ὁ τύπος. διὸ, οἵ, τε σφόδρα νέοι μὴ οἱ γέροντες, ἀμνήμονές σι. ῥέουσι γοῦν. οἱ μὲν, ὅλῳ τὴν αὔξησιν. οἱ δὲ, ὅλῳ τὴν φθίσιν. ὁμοίως δὲ, καὶ οἱ λίαν ταχεῖς. καὶ οἱ λίαν βραδεῖς, οὐδὲ τοῦτο φαίνεται μνήμονες.

βυκὸς αὖρα ἴδοι μνήμη τῷ νοητῷ. ὅλῳ ἢ ἅμα τῷ χρόνῳ ἄθαι μνήμῃ τῶν πραγμάτων, σὺν αἰσθήσεσθαι τῶν αὐτῷ ἢ ἐκ τούτων ἡσθήσθαι. καὶ εἰ καθ' αὑτὸ μὲν ὁ νοῦς τοῦ ἡσθήσθαι, ὡς ἡ φαντασία τοῦ φαντασθῆναι· κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τοῦ αὐτοῦ τούτων ἡσθήσθαι ὁ μνήμων, ὡς ἡ αὐτὸ ἀισθήσεως ἕξις τοῦ αἰσθητικοῦ ἐλέφαντος· ταῦτα μὲν οὖν ἀρκούντως. ἐοικὸς δὲ καὶ τὴν λέξιν μαρτύρειν.

Σ ΥΜΒΑΙΝΕΙ γὰρ ἢ αὐτὴ πάθος αὐτῷ νοεῖν, ὅπερ καὶ αὐτὸ διαγράφειν. ἐκεῖ τε γὰρ οὐδὲν προσχρώμενοι ᾧ ἢ ποσὸν ἀφορισμένον εἶναι ἢ τετράγωνον, ἐμμένουσι γραφομένοις ἀφορισμένοις κατὰ τὸ ποσόν. καὶ ὁ νοῶν ὡσαύτως, κἂν μὴ νοῇ ποσόν, τίθεται πρὸ ὀμμάτων ποσόν. νοεῖ δὲ, οὐχ ᾗ ποσόν.

Σ οὕτω καὶ τὰ ἐφεξῆς πάντα ὡς εἴρηται μετ' ἀξιώματος λαμβάνειν, κατὰ σκιαγραφίαν ὄντα. ὡς ὅταν λέγῃ ὁ γεωμέτρης αὐτὸ πολύγωνός ἐστιν ὅδε καὶ κατὰ σκιαγραφίαν, ὅτι οὐδὲν νοεῖ ἄνευ φαντάσματος ὁ τοῦ πάνυ διαφερόντως καὶ μεμελετηκὼς ὡς παντὶ γίλια τὰ λεγόμενα. ἔστι δὲ συλλεξόμενον ἐν τῷ ὑπὸ οὗτος. συμβαίνει ἢ αὐτὸ πάθος αὐτῷ νοεῖν, ὅπερ καὶ αὐτὸ διαγράφειν. ὥσπερ γὰρ αἱ ποδιαίξεσιν ἔχουσαι ἀφελίξαι, ὅτι τῶν τετράγωνα ἀνίσας δυνάμεις ἐρητὰς ἔσας ἔσται, καὶ μηδὲν ὅλως χρώμενοι πρὸς τὸ τοιαύτην λέξιν ἀφορισμένου τινὸς ποσοῦ, κἂν γὰρ διαγράφωσι τὴν πλευρὰν αὐτῶν κἂν πεχυαίαν, κἂν ὑπόσων, λεγόντων ταῦτα δύνασθαι ἐρητὰς ἴσχει, ὥστε ὅλως μὴ δύνασθαι ἀφορισμένου τινὸς ποσοῦ, οὔτε γὰρ ἰσοκαλοῦς οὔτε ἰσοπλεύρου οὔτε σκαληνοῦ, ἀλλὰ μόνον ζητοῦσι, ὅμως διαγράφοντες ἀφορισμένον τετράγωνον κατὰ ποσόν, ὃ χωρὶς γραφῆς ἰσόπλευρον ἀνάγκη εἶναι ἢ τοιοῦτόν τι, πᾶν δὲ γραμμικὸν ἀδιάγραμμον ἄρρητον, οὕτω μὴ νοῶν κἂν μὴ ποσὸν νοῇ, τίθεται πρὸ ὀμμάτων ποσόν. κἂν γὰρ λεπτὸν, κἂν βαρύ μόν, κἂν ὀσμῶδες, κἂν ἄλλό τι τῶν ἀμβάτων νοῇ, μετὰ ποσοῦ ταῦτα νοεῖ. οὐ γὰρ ἐπιφάνειαν λεπτὴν ἢ σῶμα βαρύ μόν. ἀλλὰ κἂν ποτε πρὸς τὸ πρῶτον μὴ πολυτίμητον τοῦ νοῶν ἐπιχειρῇ, δίδυς ὄγκους καὶ μεγέθη καὶ διαστάσεις τινὰς φαντάζεται. πάλιν δὲ εἰ μὴ νοῶν ἢ λευκὸν ἢ πρὸ ὀσμῶν ἢ πρὸ γλυκύτητα, φασὶ μὴ εἶναι, τίθεται πρὸ ὀμμάτων φασὶν· τουτέστι μετὰ διαστάσεώς τινος μὴ φασίτητος ταῦτα νοεῖ. ἀλλ' οὐχ ᾗ ποσὰ ταῦτα νοεῖ. ἀλλ' ᾗ μὲν λευκὸν διακριτικὸν ὄψεως. ᾗ δὲ βαρὺ μὸν συγκριτικὸν μόλις τοῦ ὁμογενῶν, διακριτικὸν δὲ τοῦ ἀλλοτρίων. καὶ ᾗ γλυκὺ δὲ ὁμοίως. ὅτι δὲ μετὰ φασίτητος ταῦτα νοεῖ, δῆλον. ἐπεσθαι γὰρ νοῦς λευκὸν, μετὰ ἐπιφανείας ἢ σώματος αὐτὸ νοεῖ. ἡ δὲ ἐπιφάνεια μὴ ᾗ σῶμα ποσόν. ἐπεὶ οὖν ὁ νοῦς ὁ αὐτὸς νοῇ μετὰ φασίτητος αὐτὸ νοεῖ, ταῦτα δὲ τῆς φαντασίας, αὐτὴ γὰρ παρεμπίπτουσα τοῖς τοῦ νοῦ νοήσεσι ὡς ὁ πλατὼν φησὶν, οὐκ ἐᾶ νοῆσαι καθαρῶς, ὅπερ βέλει ἴσησιν τὸ ἀσυμβόλου, ἀλλ' οὐδὲ ὄγκους μὴ διαστάσεις καὶ μεγέθη παρεμφαίνει, φανερὸν ὅτι οὐδὲν τι νοεῖ χωρὶς φαντάσματος.

Α ΝΔΗ φύσις ἢ τὸ ποσὸν, ἀόριστον δὲ τίθησι μὲν ποσὸν ἀφορισμένον. νοεῖ δὲ, ᾗ ποσὸν μόνον.

Σ ὁ τοῦ ὅτι ἐὰν μὴ ποσὸν, εἶσι δὲ ὡς ἴσαμεν μὴ ποσὰ πάσχει ἀλλ' ἄλλα αἱ παρὰ τὸ ποσὸν κατηγορίαι, οὐσία, ποιὸν. πρός τι. καὶ αἱ λοιπαὶ, ἐπάγαγεν, αὖ δ' ἡ φύσις ἢ τὸ ποσὸν, ὁ ἀόριστον δέ. ἔστι δὲ φησὶ λεγόμενον, αὖ δὲ ᾗ ὁ νοούμενον μὴ οὐσία μὴ δὲ ποιὸν, ἀλλά τι τῶν λοιπῶν τοῦ ποσοῦ, οἷ τετράγωνον, ποσόν γὰρ τι ὁ τετράγωνον, αὖ οὖν ᾗ ποσὸν ἀόριστον μέν τοι, ἀόριστος γὰρ κατὰ τὸ ποσὸν ἡ τοῦ τετράγωνου φύσις, τίθεται μὲν ἡ κατὰ γράφειν ποσὸν ἀφορισμένον. πᾶν γὰρ γραμμικὸν τετράγωνον ὡς ἤδη εἴρηται ἀφορισμένον. νοεῖ δὲ οὐχ ἀφορισμένον. οὐ γὰρ νοῆ αὐτὸ ὅτι σκαληνοῦ ἢ ἰσόπλευρον. ἀλλ' ἁπλῶς ὡς ποσόν. τουτέστιν ἀλλ' ἁπλῶς τετράγωνον, ἡ ζήτησις ὁδήσεται. ὁ δὲ τοῦ ζητοῦντος λόγος ἡ τὸ εἰδὸς ἀδιάστατον. οἱ μὲν γὰρ τὸ φαντασίᾳ τοῦ ἀιθητοῦ ζητοῦντα τύφοι ἀφορισμένοι ζόφοι πρὸ κατὰ μέγεθος. ὅσον γὰρ ἴσον ἡ γραμμικὸν τοῦτον τὸν αὐτὸ πάλιν ἡ φαντασία φαντάζεται. τὸ δὲ κατὰ τοῦ

Λ' ΕΙ γὰρ ὅταν οἰόμεθα μνημονεύειν, οὕτως ἂν τῇ ψυχῇ λέγοι, ὅτι πρώτερον ἔσχε ἤκουσεν, ἢ ἔμαθεν, ἢ εἶδεν.

Τ ουτέστιν ἀεὶ γὰρ ὅταν οἰόμεθα περὶ τοῦ τύπου ἡ ψυχὴ τῶν πραγμάτων ἀπαθὴς ὤν, λέγει ὅτι πρότερον ἔσχε ἤκουσα. εἰ γοῦν μὴ ἔσχε λέγοι, μὴ δὲ συναισθάνεται τῷ πρότερον μὴ τῷ ὑποτύπου ἤκουσεν οὐκ ἔστι μνήμη. εἰπὼν δὲ ὅτι ὅταν οἰόμεθα, ἐπήγαγε καὶ τὰ νῦν μέμνημαι. δυνάμει λέγων ὅταν οἰόμεθα νῦν ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, καὶ ἐνεργείᾳ μνήμη ἀποδοκιμάζεται. αὕτη δὲ ἐν ᾧ ἡ αἰσθάνεσθαι καὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ πράγματος, ἀφ' οὗ γίγνεται ὁ τύπος καὶ ἡ ἐγκατάλειμμα.

Ε' ΣΤΙ μὲν οὖν ἡ μνήμη, οὔτε αἴσθησις, οὔτε ἡ πόλησις. ἀλλὰ τούτων τινές. ἢ ἕξις, ἢ πάθος ὅταν γένηται χρόνος. τῷ δὲ νῦν οὐ ᾧ νῦν. οὐκ ἔστι μνήμη. καθάπερ εἴρηται καὶ πρότερον. ἀλλὰ τῷ μὲν παρόντος, αἴσθησις. τῷ δὲ μέλλοντος, ἐλπίς. τῷ δὲ γλυκυμόου, μνήμη. διὸ, μετὰ χρόνου πᾶσα μνήμη. ὥστ' ὅσα χρόνου αἰσθανεῖ ταῦτα μόνα τῶν ζώων μνημονεύει καὶ τοῦτῳ ᾧ αἰσθάνεται.

Χ' πόλησιν λέγει. τὴν κοινῶς καὶ περιεργουμένως, καὶ κατὰ τὴν δόξης καὶ νοήσεως καὶ τῶν λοιπῶν λογικῶν δυνάμεων. ἢ πόλησιν λέγει αὖ νῦν καὶ κατὰ χρηστικώτερον τὴν φαντασίαν. ἔστι μὲν οὖν αὕτη ἡ πόλησις, οὔτε ταυτὸν τῇ αἰσθήσει. ἀλλ' ἕξις ἢ πάθος αἰσθήσεως, ἐπειδὴ καὶ ἡ φαντασία, ἐν δὲ, ὅταν γένηται χρόνος, ἵνα ἔχῃ ᾧ, ὅταν αἰσθάνηται καὶ τοῦ χρόνου, καὶ ὃν γίγνεται ἐγκατάλειμμα. καὶ οὐ μόνον τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ τοῦ πράγματος, ἀφ' οὗ. τὸ δὲ ὁρωμένου ἢ νοουμένου ᾧ παρόντι καὶ ἐνεστῶτι χρόνῳ, οὐκ ἔστι μνήμη καθάπερ εἴρηται. ἀλλ' αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη μνήμη δ' ἔξις τοῦ γλυκυμόου. διὸ μετὰ χρόνου πᾶσα μνήμη. τουτέστι διὸ ὅτε τὸ ἔξις καὶ λέγει μνήμη, ὅταν αἰσθάνηται καὶ τοῦ χρόνου. ὅτοι γάρ, ἢ ὅλως πρότερον εἶδον ἢ ἤκουσα. καὶ ἐπεὶ τότε γίνεται μνήμη, ὅτε χρόνου αἴσθησις, ὅσα χρόνου αἰσθανεῖ, ταῦτα καὶ μνημονεύει. ὁ γοῦν πεπωκὼς ὅτος πέφυκεν εἰς τόδε ἢ τὸ ἕτερον, τὴν δὲ σὴν αὖ καὶ ἀσκηχρόσας, ὕδωρ τὸ ὅτι πρότερον πέπωκεν αὐτῷ αἰσθάνεται. ἓν καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ χρόνου. ἀλλ' οὐχ ὁμοίως τοῖς ἀνθρώποις. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος πρὸς τῷ αἰσθάνεσθαι τότε εἶδε καὶ πότε ἤκουσεν, εἶδε, καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος. τὰ δὲ ἄλογα τούτου μόνον αἰσθάνεται, τοῦ ὅτι νῦν πέπωκε καὶ πέπωκεν. τοῦ δὲ μέλλοντος οὐκ ἴσχει. ἐπὼν δὲ ὅτι ὅτε χρόνου αἰσθάνεται, ταῦτα μνημονεύει, ἐπήγαγε, καὶ τούτῳ ᾧ αἰσθάνεται. τουτέστι καὶ οὐ τούτῳ ᾧ μέρει τῆς ψυχῆς μνημονεύει, οὐ ᾧ καὶ αἰσθάνεται. ἔστι δ' ὅτε ἡ αἴσθησις. οὐ γὰρ τῷ θρεπτικῷ ἢ τῷ φυτικῷ οὐκ ἔστι μνήμη. ἀλλ' οὐ τῷ αἰσθητικῷ, οὐ ᾧ καὶ ἡ φαντάζεσθαι.

Ε' ΓΕΙ ΔΕ' περὶ φαντασίας εἴρηται πρότερον οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς. καὶ ὅτι νοῦν οὐκ ἔστιν ἄνευ φαντάσματος.

Τ ὁ μὲν τῆς λέξεως συνεχὴς ὅδε ἐστὶν οὐ ᾧ, ὥστε τῷ νοουμένου καὶ τὰ συμβεβηκὸς αὐτῶν εἶναι ἡ πάθος τοιοῦτον ἐπεὶ δὲ περὶ φαντασίας εἴρηται πρότερον οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς καὶ νοῦν οὐκ ἔστιν ἄνευ φαντάσματος. φανερὸν ὅτι τῷ ἐκμοὶ καὶ τὰ συμβεβηκὸς αὐτῶν. τὰ δ' ἄλλα μετὰ ξυμπαραμβάλλει ὡς καταισθανόμενα τῷ μαθὼν νοῦν ἄνευ φαντάσματος. ἔστι δὲ ἡ λιγόμενος ἀπόρησις καὶ λύσις, πρὸς ἑώρακεν τοιαύτην δυναμένου φέρειν πρὸς τὰ ῥηθέντα. εἰ γὰρ ὅτι ἡ μνήμη μόνης τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἐστι, καὶ τούτῳ μόνῳ μνημονεύει ᾧ καὶ αἰσθάνεται, ἐπειδὴ μνημονεύομεν καὶ τῶν νοητῶν, τὰ γὰρ ἐπίστασθαι νοητὰ, εἰ ταῦτα ἐστίν, ὅτι ἐπειδὴ καὶ τῶν ἐπιστητῶν ἐστὶ μνήμη, οὐκ ἂν εἴη μόνης τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἡ μνήμη καὶ ἡ μνημονεύειν. ἀλλὰ καὶ τοῦ λογικοῦ. λύει οὖν αὐτὴν λέγων, ὅτι τῷ νοουμένου, λέγων νοούμενον ἢ νοητὸν ἤτοι ἡ κατὰ λόγον, τὰ γὰρ μέρη καὶ αἰσθητὰ, τῷ δὴ νοουμένου καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἐστὶ μνήμη. εἰ δὲ ἔξις, οὐκ ἂν εἴη ἡ μνήμη ἕξις ἢ πάθος καὶ τοῦ λογικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς. ἀλλὰ μόνου τοῦ αἰσθητικοῦ. ὁ γὰρ νοῦς συμπαλίκιε τῇ φαντασίᾳ. ὡς μαθησόμεθα τὴν λέξιν βαδίζοντες. καὶ ἄνευ ταύτης οὐδὲν νοεῖ. πάντες γοῦν ἐσμὲν ἡ φαντασία ᾧ νῷ. τὰ γὰρ εἰ αὐτῇ ἐγκρατῶντα καὶ σύντονα ἥκτα ἀπὸ τῆς κατ' αἴσθησιν αἰσθήσεως ὁρᾷ ὁ νοῦς, ἀποσυλᾷ τὸν κατὰ λόγον λόγους αὐτοῦ. ὡς γὰρ ἄνευ τῆς κατ' αἴσθησιν αἰσθήσεως οὐκ ἔστι φαντασία, οὕτως οὐ δὲ ἄνευ φαντασίας λῆψις τοῦ κατὰ λόγον. ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς τύπων ἡ ἐγκαταλειμμάτων ὡς εἴρηται σωκάγει τὸν κατὰ λόγον λόγους ὁ νοῦς. ὑφ' ἃ σωκάγει ἀναγκαίως, ὡς ἔχει ἡ ἐγκατάλειμμα ἡ ὁ τύπος, ὁ κινῶν τὴν φαντασίαν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, οὕτως ἔχειν καὶ τὸν κατὰ λόγον λόγους. τὸν κινοῦντας ἡ νῦν, πρὸς τὸν τῆς φαντασίας τύπους καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα. γίνεται μὲν ἀπὸ τῆς αἰσθητῆς ὁ τύπος ἡ ἡ ἐγκατάλειμμα. ἀπὸ δὲ τούτων ἡ κατὰ λόγον. ὥστε συμπαλίκιε ὁ νοῦς τῇ φαντασίᾳ. καὶ αὖθι αὐτῆς οὐδέν τι δυνάμενος νοεῖν. εἰ δὲ ἔξις δηλονότι ὡς πρὸ ἡ αἴσθησις καὶ αὖ τὴν μὲν ὁρᾶν γεγραμμένου οἱ ἀβλιάνες ἰλιόφαντα, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἡν οἱ ἵππια τι μάμονες, ἢ ἵνα ἐμφύσῃσι ἔπνευσεν, ὡς πρὸ ἡ αἴσθησις ὁρᾶσα ἡν σωκράτην, ὁρᾷ ἡν κλέωνα ἡ κατὰ λόγον ἄνθρωπον, ἡ γὰρ οἱ ᾧ κατὰ ἔκαστα ἡ κατὰ λόγον, οὕτω ἡ ἡ μνήμη καθ' αὑτὴν μὲν ἔξις τοῦ τύπου ἡ τοῦ πάθους, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ τῆς κατὰ λόγον. ἡ γὰρ κατὰ λόγον κατὰ ἀσκληπιάδην ἐκ τοῦ οἱ τῇ αἰσθήσει πάθους ὁ νοῦς ἀπεζωγράφηται. οὕτως οὖν καὶ ἡ μνήμη καθ' αὑτὴν μὲν ἔξις ἐστὶ περὶ τὸν τύπους καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ περὶ τὰ κατὰ λόγον. κατὰ συμβε-

βηκὸς

παιδία μὲν γὰρ ἔστι καὶ λέγεται, ὅταν ἁπλῶς ἀπὸ τοῦ τύπου καὶ τὸ ἴχνος παλλιμμα γίνηται μὴ προσλογιζομένου, ὅτι ἀπ' ἄλλου τινὸς οὗ ᾧ πίναξ ὄντος γέγονε. μνήμη δ' ἔστιν ὅταν πρὸς ᾧ οὗ ᾖ γένῃ τοῦτο αὐτῷ, αἰσθάνηται μὴ ὅτι ἀπ' ἄλλου τινὸς γέγονε. καὶ ἔτι ὅτε ἔσχε, οὗ αἰσθάνεται, ἀνάγκη ἔστι τοῦ οὗ ᾧ πίναξ γεγραμμένου ζώου. ἔσχε δὲ πρῶτον ἐκ ἀληθοῦς ζώου γέγονεται, τοιοῦτον ἔστι. μὴ ἐπεὶ μνήμη μὴ φαντάσματος ἐν ᾧ λόγῳ κεῖται φαντάσμα δὲ μὴ αἴσθησις ἐμοίας, αἱ αὐταὶ γὰρ μὴ αὗται τῷ λόγῳ καὶ μιᾷ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐγένεται, καλῶς λέγεται, ὅτι οὗ ᾧ αἰσθάνεται. τούτου μὴ μνημονεύει τὰ μνημονεύει τα. ὡς γὰρ ἐκ τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς ἡ αἰσθάνεσθαι, οὕτως ἀπ' αὐτῆς μὴ ἡ φαντάζεσθαι μὴ μνημονεύειν. ἴσως δὲ ὅτι μνημονεύει μᾶλλον ὡς εἰκάζομεν μὴ πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα. ἀνάμνησίς τινες δὲ μόνα τὰ λογικά. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τοιαῦτα ὑμῖν εἰρήσθω. νῦν δὲ ἀσαφῶς καὶ ὅλως περὶ τοῦ τε μνήμης καὶ ἀναμνήσεως λόγον ἀποπεῖραι θαι. ἐπεὶ δὲ πλείω τὴν λεγομένων σαφήνειαν ἴσως.

ΠΕΡΙ μνήμης μὴ τοῦ μνημονεύειν, λεκτέον τί ἐστι, μὴ ᾗ δὲ τίνα αἰτίαν γίγνεται, μὴ τίνι τῶν τῆς ψυχῆς μορίων ἔσχε συμβαίνει ἡ πάθος καὶ ἡ ἀναμνήσκεσθαι. οὐ γὰρ οἱ αὐτοί εἰσι μνημονικοὶ καὶ εὐμνήστικοί, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, μνημονικώτεροι μὲν, οἱ βραδεῖς. εὐμνηστικώτεροι δέ, οἱ ταχεῖς καὶ εὐμαθεῖς.

μνήμη ἐστὶν ἡ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν μνημονεύομεν. μνημονεύει δὲ ἕκαστον αὐτῶν. ὡς γὰρ νοῦς πρὸς νόησιν, οὕτω μνήμη πρὸς ἡ μνημονεύει ἔχει. ἔστι οὖν μνήμη μὴ φαντασία μὴ αἴσθησις ἡ πρώτη ἡ οὗ τῇ ἡμερείᾳ, τῷ μὲν λόγῳ καὶ μιᾷ αἰ αὐταὶ, τῷ λόγῳ δὲ διαφέρουσι. πῶς δὲ αἱ αὐταὶ μὴ πῶς ἕτεραι, εἴρηται. λεκτέον οὖν φησὶ τοίνυν τοῦ μνημονεύειν καὶ τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι. διαφέρει γὰρ μνήμη ἀναμνήσεως, ὡς γινωσκόμενα μεθ' ἑαυτῶν. λέγω δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν μὲν βραδεῖς, λέγων βραδεῖς τοὺς ἀφυεστέρους μὴ μὴ ταχέως ἀποσυμπέρασμα τας, μνημονικωτέρους. τοὺς δὲ ταχεῖς μὴ εὐφυεῖς μὴ εὐμαθεῖς, εὐμνημονικωτέρους. ὥστε διαφέρει αὖ μὴ ἡ τοῦ μνήμη ἀναμνήσεως. εἰ γὰρ ἔσχον αἱ αὐταὶ, ἴσως ἂν μὴ πᾶς ὁ μνημονικὸς μὴ εὐμνημονικός.

ΠΡΩΤΟΝ μὲν οὖν σκεπτέον, ποῖά ἐστι μνημονευτά. πολλάκις γὰρ ἄγνοια τοῦ ἔσχε. οὔτε γὰρ ἡ μέλλον οὐδὲ μνημονεύειν, ἀλλ' ἔστι δόξασον μὴ ἐλπιστόν. ἔστι δ' αὖ μὴ εὐδιάψευστον τῆς ἐλπιστικῆ, καθάπερ τινές φασι καὶ μαντικῆν, οὔτε τοῦ παρόντος, ἀλλ' αἴσθησις. τοιοῦτον γὰρ οὔτε ἡ μέλλον, οὔτε ἡ χρόνος γνωρίζομεν. ἀλλὰ ἡ παρὸν μόνον. ἡ δὲ μνήμη, τοῦ χρόνου. ἡ δὲ παρὸν ὅτε πάρεστιν, οἷον τοδὶ ἡ λευκὸν ὅτι ὁρᾷ, οὐδεὶς ἂν φαίη μνημονεύειν, οὐδὲ ἡ θεωρούμενον, θεωρᾶν μὲν γάρ. ἀλλὰ ἡ μὲν, αἰσθάνεσθαι φησὶν ἡ ἐπίστασθαι μόνον. ὅταν δ' αὖθις τοῦ ἐθεωρήσῃ αὖ. πλὴν εὐδιάψευστον μὲν πλὴν αἴσθησιν. οὕτω μέντοι ταὐτὸν τοῦ τελευτῶντος, ὅτι δύο ὀρθαὶ ἴσαι. ἡ μὲν, ὅτι ἐμάθομεν ἢ ἐνθύμησιν. ἡ δὲ, ὅτι ἴδομεν, ἢ ἔσχομεν, ἤ, τι τοιοῦτον.

ἔπειθ' οἱ τοῖς περὶ ψυχῆς ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ εἰδέναι ταὶς τῶν αἰσθήσεων ἐνεργείαις, μὴ ἐκ τοῦ ἐνεργειῶν ταὶς δυνάμεις τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς, ἐκ τῶν ἐμφύτων διοδεύσκων ταὶ ἀσαφῶς, οὕτως ἐνταῦθα ἐκ τοῦ μνημονευτῶν πρῶτον μνήμης. πρῶτον οὖν φησι σκεπτέον ποῖά ἐστι μνημονευτά. πολλάκις γὰρ ἡ ἀγνοοῦμεν φαινόμενα τὰ μνημονευτὰ ὄντα καὶ μὴ ποιεῖ ἡμᾶς ἀλλὰ περὶ μνήμης λογίζεσθαι. ἔστι δὲ οὔτε ἡ μέλλον μνημονευτόν, οὔτε ἡ ἐνεστὼς. ἔσχον γὰρ εἶπε παρόν. ἀλλ' ἔστι ἡ μὲν μέλλον ἢ δόξασον ἢ ἐλπιστὸν ἢ εὐδιάψευστον μᾶλλον. ἔστι γὰρ μὴ εὐδιάψευστον ἐλπιστικὴ ὡς περὶ ἡ μαντική. ἐλπίζει γὰρ ὁμάρτης γενέσθαι εὔφυεσ ἡ δ' τι. ἡ δὲ ἐνεστὼς αἰσθητόν. τοῦ παρόντος γοῦν ἡ αἴσθησις. ἐπεὶ οὖν ἅπαν ἢ παρόν ἐστιν ἢ μέλλον, ἢ παρελήλυθός, ὅπερ παρελήλυθός γενόμενον ἅπαν, ἡ δὲ μνήμη οὐδενός ἐστι τῶν δύο, ἔσται τοῦ γενομένου. ἀνάγκη γὰρ αὐτὸν τοιοῦτον εἶναι. ἐποίησε δὲ ὅτι, ἡ δὲ μνήμη τοῦ γενομένου, ἐπίσταμαι, ἡ δὲ παρὸν ὅτε πάρεστιν, οἷον τοδὶ ἡ λευκὸν ὅτε ὁρᾷ. ἔστι δὲ ἡ λεγόμενον, ἡ μνήμη τοῦ γενομένου ἔσται, οὐ τοῦ παρόντος. ἡ γὰρ παρὸν ὅτε πάρεστι καὶ ὁρᾶται, ἴσως δὲ ἡ παρὸν καὶ ὁρώμενον λόγου χάριν τοδὶ ἡ λευκὸν, οὐδεὶς ἂν φαίη μνημονεύειν. ὁμοίως οὐδὲ ἡ τον ἡ ὅτι τοῦτο φαίη ἂν μνημονεύειν. ἀλλὰ ἡ μὲν ὁρώμενον ὅτε ὁρᾶται, αἰσθάνεσθαι φαμὲν αὐτοῦ. ἡ δὲ τοιοῦτον ἐπίσταμαι μόνον, ἀλλ' οὐ μνημονεύειν. ἡ ἐπίσταμαι δὲ οὐ ταὐτὸν δηλωτικόν ἐστι τοῦ εἰς εὐδιάψευστον ἄγεσθαι. θεωρούμενον γοῦν, ἡ πρῶτον μὲν ἀγνοούμενον, τοῦ δὲ πρώτου μανθανόμενον λέγω. ὥστε καὶ ἐπίσταμαι λέγει αὖ ἡ εἰς ἐπιστὸν ἄγεσθαι. ὅταν οὖν ὁρᾷ τὶς ἢ τοῦ, οὔφησι ὅτι μνημονεύει. ὅταν δὲ αὖθις τοῦ ὄντων ἀφ' τοῦ ἐπιστὸν ἢ τοῦ εὐδιάψευστον, λέγει δὲ ὄρασ ἡ δὲ ἡ ζῶσι ἢ ἡ κυρίως ἢ ἡ γεγραμμένον, ὁμοίως μὴ τείνουσι ἡ γεγραμμένον οὐ τῷδε ᾧ βυβλίῳ, εἰς αὖ οὖν ἡ λεγόμενον, ὅταν οὖν χωρεῖς τοῦ οὐρανὸν τοδὶ ἡ ζῶον, ἢ περὶ ἡ οὐ τῷ βυβλίῳ τείνουσι, αὐτὸν μόνους τοῦτους τοιοῦτον θεωρεῖ ἡ ψυχὴ, μὴ ἁπλῶς δὲ ἀλλ' ὡς ὅταν ἐνόησε ποῶν, τότε μέμνηται. τότε γοῦν φαμὲν μεμνῆσθαί ποτα τοῦ τείνουσι τοὺς δύο ὀρθὰς, ὅταν φαντάζηται ὅτι ποτὲ τὸν λόγον καιρόν, οὐ τῷ λόγῳ βυβλίῳ, παρὰ τοῦ λόγους γεωμέτρου, ἔμαθεν ἢ ἐνθύμησεν. ἀλλ' οὐχὶ ὅταν μανθάνῃ. ὁμοίως μὴ εὐδιάψευστον, οὐχ ὅταν ὁρᾷ, ἀλλ' ὅταν φαντάζῃ, ὅτι πεδὰ τί ἔκυσε, ποτὲ τὸν λόγον χρόνον.

γοητῶν καὶ σωζομένῳ, πῶς μνημόνευσις αὖ λέγοιτο φαντασίας. ἀλλ' ἔστι καὶ ὡς ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως. ὡς γὰρ ἐν τῷ ἐκείνης ἔστι μέν τι αἰσθητήριον, ἔστι δέ τις καὶ δυνάμεις αἰσθητικαί, ἔστι δὲ καὶ τὸ ὄργανον δυνάμεων τοῦδε τὸ αἰσθητὸν, λέγω αἴσθησιν καλοῦμεν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς νοήσεως ἔστιν μὲν τὸ πρᾶγμα, νοῦς δὲ ἡ δυνάμεις, ἔστιν δὲ καὶ τῆς νοῦ τοῦδε τὸ ἐστὶν τὸ ὄργανον, οὕτω δὴ καὶ περὶ τῆς φαντασίας. τὸ μέν τι εἶναι φαντικόν. ἔστιν δὲ αὖθις τὸ ἐκτὸς τῆς κατ' ὀργανον αἰσθήσεως γινόμενον ἐγκατάλειμμα καὶ οἱονεὶ γράφημα, καλοῦσιν οὖν τῷ αἰσθητῷ τε καὶ νοητῷ, τὸ δὲ φαντασικὸν δυνάμει, καλοῦσιν οὖν καὶ αὐτὸ τῇ αἰσθητικῇ δυνάμει καὶ τῷ νῷ. τὸ δὲ, φαντασίαν, οὐδὲν καὶ αὐτὸν καλοῦσιν τῇ αἰσθήσει καὶ τῇ νοήσει, οὐ ὄργανον οὖσαν τῆς φαντασικῆς δυνάμεως περὶ τὰ φαντασά. ὑπόκεινται γὰρ τῇ φαντασικῇ δυνάμει, τὰ ἐκτὸς τῆς κατ' ὀργανον αἰσθήσεως γινόμενα ἐγκαταλείμματα, ὡς ὅταν πρὸς αἰσθητὰ ᾖ τὸ ζῷον, ὡς τῇ αἰσθητικῇ τὰ αἰσθητὰ ὄντα ἐκτός. καλεῖται δὲ τὰ τοιαῦτα ἐγκαταλείμματα κατ' ὀργανον αἴσθησις. ὅτι δὲ ἐκ τῆς οὐ ὀργάνου τῆς αἰσθητικῆς ταῦτά ἐστι ἔχουσι καὶ ἡ κατ' ὀργανον αἰσθῆσθαι λέγεται, ἡ φύσιν τύπον ἔχειν οὐ αὐτῷ, ἐκτὸς τῆν αἰσθητῶν ἐκφέρεσθαι ὄντων ἡ δὲ φαντασικὴ δυνάμις λέγεται, ἣ αὐτὰ μὲν κατὰ τὸ ὑπομένειν τῇ αἰσθητικῇ. τῷ λόγῳ μέν τοι διαφέρουσα. αἰσθητικὴ μὲν γὰρ λέγεται, καθ' ὅσον τῆν αἰσθητῶν παρόντων λέγειν αὐτιλητικὴ μόνον. φαντασικὴ δὲ, καθ' ὅσον ὡς ἐκεῖνα τοῦδε τὰ αἰσθητὰ ἐκφέρεσθαι, οὕτως αὖτα τοῦδε τὰ φαντασά, ὅταν οὐ τῷ ἔχειν αὐτὰ σώματι ὥσπερ αἰσθητὰ αὐτῇ. εἰ καὶ μὴ παρόντα ἔστι τὰ αἰσθητά. ὅταν μὲν γὰρ παρόντων τῆν αἰσθητῶν ἡ οὐ ὄργανον αὖτη γίνεται, αἴσθησις γίνεται. ἡ γὰρ ὀξὺ τῆ αἰσθητηρίου παρόντος τῆ αἰσθητῆ οὐ τῷ αἰσθητικῷ γινομένῃ οὐ ὄργανον τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς, αἴσθησίς λέγεται. διὸ καὶ ταῦτον εἶναι δοκεῖ ἥτε αἴσθησις καὶ ἡ φαντασία. ὅταν δὲ μηκέτι τῆ αἰσθητῆ παρόντος, ἡ οὐ ὄργανον τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς γίνεται, τοῦδε τὸ γινόμενον ἐκτὸς τῆς κατ' οὐ ὄργανον αἰσθήσεως ἐγκατάλειμμα ὡς αἰσθητόν τι, φαντασία τότε. ἡ δὲ τοῦδε τὸ αὐτὸ ἔστιν ἐγκατάλειμμα οὐ ὄργανον, ὅταν μὴ ἁπλῶς ὡς τοιοῦτον γίνηται, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπ' ἄλλου τινὸς ἐκγινόμενον, τὸ μὲν μνήμη, τὸ δὲ ἀνάμνησις λέγεται. μνήμη γὰρ λέγεται κατὰ φαντάσματος ὡς εἰκόνος. οὗ τὸ φάντασμα. τῆς γὰρ φαντασίας φλάκας γινομένης, σωίζεται μνήμη. διαφέρει δὲ μνήμης ἀνάμνησις, τῷ πῶς ἀνάμνησιν εἶναι ἀκτίωσαν προτέραν μνήμης. ἐπεὶ καὶ λήθη γίνομένη τὸ σωιζόμενον ἀπολύει. καὶ ἔστιν ἅπαξ ἀνάμνησις, ἡ τῆν πρώτων κτήσιν ἀκτίωσις. ἀλλὰ τὰ τοῦδε τούτων ἐν ἐξ αὖθις πιθόμεθα. νῦν δὲ τὰ τοῦδε τῆς φαντασίας, ὅτι διαφθαρτόν. ἐκ ταύτης γὰρ ἡμῖν ὡς ἅπαξ, ἔστιν δήλον καὶ τῆς λέγειν ἡ μνήμη. ἐπεὶ γὰρ οὐθὲν ταύτῃ ἄλλου κινούμενον, αὖ πάλιν ἄλλο κινῆσει. ἡ γὰρ βακτηρία κινεῖ τὸν λίθον ὑπ' ἄλλου κινουμένη, καὶ τὸ πρῶτον αἰσθητήριον ἡ κερδία ἐκτὸ τῆν αἰσθητῶν κινήσεων αὖ πάλιν δηλ. τῆν ἐκτὸ τῆν αἰσθητῶν γινομένων ἐν αὐτῷ κινήσεων, τουτέστιν ἐγκαταλειμμάτων καὶ τύπων ἐν ζωγραφημάτων, κινεῖ πῶς φαντασικὴν ψυχήν, ὡς τὰ αἰσθητὰ πῶς αἰσθητικόν. δι' ὃ ἐν αὖ τῆς φαντασίας λόγος, κίνησις ἐκτὸ τῆς κατ' οὐ ὄργανον αἰσθήσεως, τουτέστι κίνησις ἐκτὸ τῆν ἐγκαταλειμμάτων, τῆν ἐκτὸς τῆς κατ' οὐ ὄργανον αἰσθήσεως οὐ ᾗ αἰσθητηρίῳ γινομένων. ὁρᾷ γὰρ ὅτι καλεῖται δὲ τὰ τοιαῦτα ἐγκαταλείμματα κατ' οὐ ὄργανον αἴσθησις. χρὴ δὲ καὶ τῆ τείπου καὶ οὐδὲν ὄφελος ἐπὶ τῆς φαντασίας ἀκούειν. κυρίως μὲν γὰρ τύπος ἡ κατ' ἰσοχήν τε καὶ ὀχὴν, ἣ ἡ τῆ τυφωθῆναι οὐ τῷ τυπουμένῳ σχῆμα γινόμενον. ὡς ὁρῶμεν τὰ ἐπὶ τῆν σφραγίσιν ἐχόντα. οὐκ οὕτω δὲ τὰ ἐκτὸς τῆν αἰσθητῶν ἐγκαταλείμματα οὐ μόνον γίνεται. οὐ δὲ πῶς αὐχὴν κατὰ σχῆμά τι ἡ τῆν αἰσθητῶν ἀπτίλυσις. ποῖον γὰρ σχῆμα ἡ λευκὴ ἢ ὅλως τὸ χρῶμα. ἢ ποῖον σχῆμα ἡ ὀσμή. ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν κυρίου πρὸς ὀνόματος, τὸ ἴχνος καὶ ἐγκατάλειμμα τὸ ὑπομένον ἐκτὸ τῆν αἰσθητῶν οὐ μόνον, τύπον καλοῦμεν, μεταφέροντες τοὔνομα. τί μὲν οὖν ἐστι φαντασία, εἴρηται. τί δὲ μνήμη, δῆλον ἐκ τούτων. ἡ γὰρ τοῦδε τὸ αὐτὸ ἔστιν ἐγκατάλειμμα γινόμενον οὐ ὄργανον, ὅταν μὴ ἁπλῶς ὡς τοῦδε τοιοῦτον γίνηται, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπ' ἄλλου γινόμενον, μνήμη ἐστίν. οἷ παρόντος τῆ αἰσθητῆ, φθορὰ δὲ εἰ πέπεν τῆ γεγραμμένου οὐ τῷδε τῷ πίνακι ἀνθρώπου ἢ λίθου τοῦ ἢ ἄλλου τινός, ἡ οὐ ὄργανον τοῦδε αὐτὸ τῆς ὄψεως γίνεται ἐκτὸς τῆς τοιαύτης οὐ ὀργάνου τύπος τις ἡ ἐγκατάλειμμα ἡ ἀνάζωγράφημα, τῆ γεγραμμένου λίθου ἢ ἀνθρώπου οὐ ᾗ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ. ὅπερ ἐγκατάλειμμα ἡ ἀνάζωγράφημα ὑπομένει ἡ σώζεται, ἡ μὴ παρόντος τῆ αἰσθητῆ. ἔστιν δὴ τὸ ἐγκατάλειμμα κινεῖν πῶς φαντασικὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς. καὶ ποιεῖ αὐτῷ οὐ ὄργανῳ τοῦδε αὐτό, ὡς πέφυκε καὶ τὰ αἰσθητὰ πῶς αἴσθησιν. ὅταν δὴ ἡ τοιαύτη τῆς φαντασικῆς δυνάμεως οὐ ὄργανον, τοῦδε τὸ τοιοῦτον ἐγκατάλειμμα ἁπλῶς γίνηται, μὴ προσλογιζομένη ὅτι τόδε τὸ ἐγκατάλειμμα, καὶ ὅθι ὁ τύπος, ἐκτὸ τῆ γεγραμμένου οὐ ᾗ τοιωδὶ πίνακι ζώου, καὶ τὰ τὸν δεῖνα χρόνον, οὐ τωῦθ' ἁπλῶς γένοιτο, ἀλλ' ἁπλῶς ἅπαξ τοῦδε αὐτὸ οὐ ὄργανον, φαντασία ἡ τοιοῦτον λέγεται. ὅταν δὲ πέσῃ τὸ οὐ ὄργανον τοῦδε αὖ προσλογίζηται, ὅτι ἐκτὸ τῆ οὐ τῷ δεῖνι πίνακι γεγραμμένου ζώου, ὁ τύπος οὗτος ἡ τὸ ἐγκατάλειμμα κατὰ τὸν δεῖνα χρόνον οὐ τωῦθα γέγονεν, καὶ ὅλως ὅτι τόδε ὁ τύπος εἰκὼν ἐστὶ τῆ οὐ ᾗ πίνακι γεγραμμένου ζώου, τότε ἡ τοιαύτη οὐ ὀργάνου μνήμη λέγεται. φαντα-

σία

ΜΙΧΑΗΛ ΕΦΕΣΙΟΥ ΠΕΡΙ ΜΝΗΜΗΣ, ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΣ.

Β

ἴ πωὶ οὐ τοῖς πρὸ ψυχῆς πρώτου μὲν πρὸ τῆς συμπλοκῆς καὶ ηθάλου ψυχῆς, ἔπτα πρὸ ἐκφύσης τὴν δυνάμεων αὐτῆς, πόθεν καὶ τίνος καὶ οὗ τίνι ἐκφύη αὐτῶν ἔστι ἐστὶ εἶναι, οὐ οἷς ἡ πρὸ τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως φησὶ λόγον ποιησάμενος, καὶ τίς ἔστιν ἡ πωὶ, λέγει σαφῶς ἔστι καὶ πρώτην αἴσθησιν καλεῖν ἔστι σωφρόνησις, ἔστα ἐς πόσας αἰσθήσεις διαιρεῖται, καὶ ἐ δία πρὸ ἐκφύσης τὴν αἰσθήσεων διεξιὼν, καὶ εἰ πωὶ τίς μὲν ἡ δύναμις αὐτῶν ἐκφύσης ἀφῆς ἡ αἰσθάνεσθαι, τίς δὲ ἡ ὀφθαλμικὴ καὶ πρὸ τί, ἔστα οὐ τῷ πρὸ αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῶν πρὸ τὴν αἰσθητηρίων εἰπωὶ, τί ἡ αἰσθητήριον ἐκφύσης αἰσθήσεως καὶ ἐκ τίνος, ἐπειδὴ μὴ δύόν τι αὖθις αἰσθητηρίου αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ἐκ γοῦν σώματος τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἡ ὀφθαλμικὴ, τοῦτ' ἔστιν εἰπωὶ οὐ ἐκ κόσις, ἰφιξῆς τῷ πρὸ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν ἡ πρὸ μνήμης καὶ ὕπνου τάττει πάντως ἐκ πάσης. ἐπειδὴ γοῦν ἡ μνήμη πάθος ἕξις ἔστι τῆς κοινῆς αἰσθήσεως, ὡς ἴσμεν ἄλλοι ὅτι πρὸ τούτων λέγει, ὅτις κοινὴ αἴσθησις οὐ τῷ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ ηθάδυται, ἔστι δὲ πρώτου αἰσθητήριον ὡς πολλάκις εἴρηται ἡ καρδία, βέλτιον μετὰ ἡν πρὸ αἰσθήσεως ἡ αἰσθητηρίων λόγον ἡν περὶ μνήμης τάττει. οὐ ᾧ ζητεῖ τίνα μνημονευτικὸν, ἡ τίς ἡ μνήμη, ἡ οὐ τίνι τῶν τῆς ψυχῆς μερίων. ἡ λέγει ὅτι οὐ τῇ πρώτῃ αἰσθήσει ἡ ᾧ αἰσθητηρίῳ αὐτῆς. ἔστα πῶς γίνεται, ἡ διατὶ οὐθ' οἱ νέοι οὔθ' οἱ γέροντες μνημονευτικοί. ἡ διατὶ συμβαίνει τοῖς μνημονεύουσι δηλονότι αἰσθάνεσθαι, λέγων αἰσθάνεσθαι ἡ φαντάζεσθαι. αἴσθησις γὰρ ἡ φαντασία ᾧ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἐναντίου ταυτὶ, ἡδὺν ᾧ λόγῳ εἴρηκε. τοῖς δ' αἰσθανομένοις αὖθις πάλιν δηλονότι μνημονεύειν, ὡς αὐτὸ φρόντιστο τῷ ὑρήτῃ. ἔστα λέγει τὴ ἀπάμνησις, ἡ πῶς γίνεται ἡ τί διαφέρει τῆς μνήμης. ἡ ὅτι σωματικὴν ἡ ἀπαμνημόνευσιν. ἡ διατὶ οἱ νεκρώλεος ὕπνου μνήμης. ἡ πρὸ μὲν μνήμης ἡ ἀπαμνήσεως ταῦτα. πρὸ δ' ὕπνου ἡ ἐγρηγόρσεως. πρώτου μὲν ὅτι τῶν μερίων τῆς ψυχῆς οὐ ᾧ αὐτῷ ἡ οὐ γίνεται ἀμφότερα. οὐ γοῦν οἱ ἄλλῳ μὲν μερίῳ τῆς ψυχῆς ὁ ὕπνος, οὐ ἄλλῳ δ' ἐγρήγορσις. ἀλλ' οὐ τῷ αὐτῷ καὶ οἱ ἴ. καὶ ὅτι καινὸν σώματος ἡ ψυχῆς πάθος ἔστα διατὶ καθεύδει ἡ ἐγρήγορεν. καὶ ηατὰ ποίαν αἴσθησιν. καὶ ὅτῳ τίνα αἰτίαν συμβαίνει ἡ καθεύδειν. καὶ πόθεν τι ἡ πάθος. πρὸ δὲ οὐπίων τὴν μερίων τὴν τῆς ψυχῆς φαίνεται. καὶ τί ὕπνος. καὶ πῶς γίνεται. καὶ ὅτι οὐκ ἔστι ἀνόπνοια. ἀλλὰ τινὰ μὲν σημεῖα. τινὰ δ' αἴτια. ἄλλα δὲ συμπλώματα. ἡ τίνες εὐθύνεται. καὶ διατί. δι' ἃ μὲν οὖν αἴτιαι μετὰ ἡν πρὸ αἰσθήσεως ἡ αἰσθητῶν ἡ παρὸν τέτακται βυβλίον, καὶ τίνα τὰ αὐτῷ ζητούμενά τε καὶ αἰτιολογούμενα, εἴρηται. ἐπεὶ δὲ ἡ μνήμη ταυτὸν ἔστι ᾧ ἔστω κειμένῳ τῇ φαντασίᾳ. ὡς δῆλα πρόσθεν, τῷ λόγῳ δὲ ἕτερα, ἡ δὲ φαντασία πάλιν ταυτὸν τῇ αἰσθήσει τῷ ἔστω κειμένῳ, ᾧ λόγῳ δὲ ἕτερα, καὶ δῆλ. ἔδοξε οὖν ᾧ τῆς ψυχῆς αἰσθανόμεθα, οὐ τούτῳ ἡ φαντασζόμεθα ἡ μνημονεύομεν, δέον ἔστι καὶ ναῶ ἄωσθεν τὰ πρὸ τῶν φαντασίαν διαιρεῖσθαι. οὕτω γοῦν ἡ μῶν ἴσασι δῆλοι ἡ τίς ἡ μνήμη. ἡ πρώτου τί διαφέρει φαντασία αἰσθήσεως, οὔτε γοῦν τῶν ἐν τῇ αἰσθήσει, οὔτε ἕτερα, ὡς εἴρηται. ὁμοίως καὶ ἡ μνήμη καὶ ἡ φαντασία. οὔτε γοῦν ταυτὰ, οὔτε πάλιν ἕτερα. διαφέρει τοίνυν φαντασία αἰσθήσεως, τῷ τῶν μὲν αἴσθησιν παρόντων εἶναι τὴν αἰσθητῶν. φαντασίαν δὲ γίνεσθαι καὶ μὴ παρόντων. καὶ αἴσθησιν μὲν ἐγρηγορότων γίνεσθαι, φαντασίαν δὲ καὶ κοιμωμένων. ἔτι αἴσθησις μὲν οὐκ ἐφ' ἡμῖν. οὐ γοῦν ἐφ' ἡμῖν μὴ παρόντων τὴν αἰσθητῶν αἰσθάνεσθαι. φαντασία δὲ καὶ ἐφ' ἡμῖν. ἐφ' ἡμῖν γοῦν φαντασίαν ποιὸς καὶ μὴ παρόντος λαβῶν. ἐκ τούτων μὲν οὖν αὖτις καὶ τοιούτων δῆλον ὅτι διαφέρει φαντασία αἰσθήσεως. ὅτι δὲ πάλιν ταυτὸν πως τῇ αἰσθήσει, μετ' ὀλίγον ἐσόμεθα. τί δ' ἔστιν ἡ φαντασία ᾧ δὲ ὡγωρίσαμεν μὲν. δεῖ νοεῖν γίνεσθαι οὐ ἡμᾶς ἀχρὶ τὴν ὀφθαλμὴν τὴν πρὸ τὰ αἰσθητὰ, οἷ τύπου τινὰ καὶ αἰσθητικὸν ζωγράφημα οὐ ᾧ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ. ἔδοξε δὲ ἡ πρώτου αἰσθητήριόν ἔστιν ἡ καρδία. οὐ ᾗ ἡ αἰσθητικὴ δυνάμεως τῆς ψυχῆς ἔστι. γίνεται οὖν ζωγράφημά τι οὐ ᾧ πρώτῳ αἰσθητηρίῳ, ἐγκατάλειμμά τι ὂν ἔδοξε ἡ ζωγράφημα, τῆς ἔστω τῆς αἰσθητηρίου γενομένης κινήσεως. ὃ καὶ μικρὸν πρὸ τῆς αἰσθητῆς παρόντος, ἔστω μόνον τὸ καὶ σώζεται, ὃν ὡς πρὸ τῆς εἰκὼν αὐτῆς ἡ τῆς μνήμης ἡ μᾶν σωζόμενον αὖτις γίνεται. ἡ δὲ τοιοῦτον ἐγκατάλειμμα, καὶ ἡν τοιοῦτον ὡς πρὸ τύπου φαντασίαν ηαλοῦσι. διὸ ἡ ὀρίζεται τὴν φαντασίαν τύπωσιν οὐ ψυχῆ. ἡ τύπωσιν οὐ γενικὸν. μήποτε δ' οὐχ ὁ τύπος αὐτὸς ἔστι ἡ φαντασία, ἀλλ' ἡ πρὸ ἡν τύπου τῆς φαντασικῆς δυναμεως οὐ ὀργανα. εἰ γοῦν ὡς αὐτὸς ὁ τύπος ἡ φαντασία, ἡ μὲν αὖ οὐ φαντασία ἡ μὴ οὐδήγουν τῆς πρὸ αὐτὸν, ἔχοντες δ' αὐτόν. ἡ ἄρα οὐδὲν οὐ πλέονι φαντασίαις ἡμῖν οὐ τοσαύτας, ἔσην ἡν τύπου σώζομεν. ἔτι ὅτι τὴν γενομένην ναῶ τύπωσιν φαντασίαν λέγουσι, ἡ πρὸ γεγενῆσθαι καὶ ὄση ἔσχεν. ἀλλ' εἰ μὲν πρὸ γινομένην ναῶ, πρὸ αἴσθησιν οὐ λέγοιεν πρὸ κατ' ὀφθαλμίαν, φαντασίαν. εἰ δὲ πρὸ γε-

αὐτὴν ὃν αὐτῆς, οὐκ ἂν ὁρᾶτο. οὕτω δὲ ἅπαν, ὁρᾶτο τε καὶ οὐχ ὁρᾶτο. τῷ μὲν γὰρ μὴ εἶναι. ἐκεῖ τὰ δὲ τῆς πηδάκτος ἢ ὁρατῆς, οὐκ ἂν ὁρῷτο. ὧν γὰρ ὁρατὰ ταῦτα. τῷ μὲν ἂν εἶναι ἐπὶ κενὰ τὰς ἀρχὰς ἀφ' ἧς οὐκ ἐωρᾶτο τὰ ὁρατὰ ὁρᾶτο ἂν ἅ τε μεθ' ἑαυτὸν ὃν τὸ τῷ ὁρατῷ διαστήματι, ὃ διαιρεῖν ὃν, οὐκέτ' ἂν εἶπαι χρεών. ὧν γὰρ ἂν αὐτῆς. ἡ μὲν ὄρασις ὅσον ὧν αὐτῆς τὸ τῷ ὁρατῷ. ἡ δὲ ἀόρατον, ἡ ὃν τὸ μεξὺ ἡ ὁρατὴν διαστήματι. ἔοικε δὲ ὥσπερ τούτων ἦν περὶ τὴν ἀμβρῶν λόγων ὁρῶντόμενος, εἴτε ὑπὸ διαδύσεως, εἴτε ὑπ' ἄλλου τινὸς, αὐτὴς ὑρωτικέναι τὸ πρῶτον καὶ χρῆσθαι αὐτῷ. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁρᾶν, ἐχρήσατο ὑγιῶς αὐτῷ. οἱ δὲ μίγα ἐπ' αὐτῷ φρονοῦντες, ἔλαβον μὲν αὐτὴν παρὰ τούτων. ἐχρήζοντο δὲ αὐτῷ, οὐ διότως. ὁ μὲν γὰρ ἔλαξε δι' αὐτῆς πρὸς αἴσθησιν γνόμενον ἀμβρὶς οὐκ ὃν ἀδιώκτον ἀλλ' ὃν οἱ τῇ φύσει καὶ ὁ τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ὡς μοναὶ ἀμβρὶς ὃν αἰσθητὴν τῷ μὲ δὲ τὰ μεταξὺ τῆς τε ἐχάτου αἰσθητῆς καὶ τῆς πρώτου καὶ αἰσθήτου διώσασθαί τι εἶναι διάστημα ἀμβρὶς ὃν.

ὁ τὰ σωιχῆ συ
νέχων ὄρος. σώματος δὲ μόριος ἢ αἰσθητῆς ἢ αἰσαισθήτου ἀδιώκτου εἶναι ἀμβρὶς.
ἀφ' οὗ αὐτῷ ἐχρήζοντο οἱ παραλογιζόμενοι. ἔστι ἡ τῆς σώματος μόριος,
σῶμα. διὸ, οὐ δὲ οἱόν τι ἐπ' ἐκείνων ἢ μίγιστον αἰσθητὸν ἢ ἐλά-
χιστον αἰσθητὴν τῇ αὐτῆς φύσει. τῷ δεῖν μὲν ἀμβρὶς εἶναι ἀλ
λὰ πᾶν διαιρετόν. δείξασ' δὲ ταῦτα, αὖθις ἀναλαμβά-
τομαι δὴ βραχέων περὶ τὴν ἀριστέων οὐ τῷ
βιβλίῳ καὶ μνημονεύσαι, ὅτι μεξὺ ἡ βι-
βλίου ἔστιν, ἡ περὶ μνήμης
καὶ ὕπνου τέ-
ταρτον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ.

τῷ μὲν γοὺν προστιθέμενον ἐκ τῆς διαιρέσεως ἐπίκεινα μηδὲν ὁρᾶσθαι ἔτι ὁρατὸν αὐτὸ
ἀναιρήσει τὸ εἶναι τὸ ἐλαχιστόν διάστημα. ἀφ' οὗ ἐλάχιστον, ὁρατὸν ἴσως τὸ ὁρώμενον.
καὶ γοὺν ἀεὶ μείζονος διαστήματος, ὁρώμενον ἔσται. τῷ δὲ πάλιν τῷ ἀοράτῳ προστιθέμενον,
ἐν ὑπὸ τὰ μέρη αὐτῆς, ἔτι καὶ ἐν ἀόρατον τυγχάνειν, πάλιν ἀναιρήσει ἡ ἐλαχίστου διάστημα πρῶτον ἀόρατον
εἶναι. καὶ γὰρ ἀπό τινος πρὸς αὐτῇ ὄντος οὐκ ὄφεσθαι ὁμοίως ἴσως τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν προσγιγνόμε-
νον ὅλον τυγχάνειν αὐτὸ ὁμοίως καὶ ἴσως καὶ πρὸ τῆς προσθήκης ὑγιὲς ἀλλημονέον. ἡ ἔλαχιστον εἶναι τῷ ἀφ'
οὗ ὁρῶμεν, ἢ πρῶτον τῷ ἀφ' οὗ οὐχ ὁρῶμεν. τῷ μὲν γὰρ ὁρατῷ προστιθέμενον, μεῖζον ἡ διάστημα
ποιήσει τῷ ἀλλημονέον ἐλαχίστου ὁρατῷ, τῷ δὲ ἀοράτῳ πάλιν, ἔλαττον ποιήσει τῷ ἀλλημονέου πρώτου
ἀοράτου. ἀδιαίρετον αὖρα ἀνάγκη εἶναι, ἡ μεταξὺ τῷ τε ἐλαχίστου ἀφ' οὗ ὁρῶμεν. καὶ τῷ πρώτου ἀφ'
οὗ οὐχ ὁρῶμεν. καὶ μεῖζον ταῦτα τῇ διὰ ἀδιωάτου λείξει χρώμενος δείκνυσι, ὅτι μηδὲν ἔστιν ἀδιαίρετον
αἰσθητὸν προσχρώμενος τῷ διαγραμμίῳ. εἰ γὰρ διωατὸν ἔστω τί τοιοῦτον. ἔστω δὴ αὖ τι, ἐφ' οὗ τὸ ἡμι-
σὺ τῷ μεταξὺ τῷ τε ἐλαχίστου ὁρατοῦ, καὶ τῷ πρώτου ἀοράτου, δῆλον ὅτι ἐφαρμόσει αὐτῷ. ἐφαρ
μόζει δὲ αὐτῷ, ἅμα καὶ ἓν καὶ ὁρατὸν τε καὶ ἀόρατον. τῷ μὲν εἶναι οὖ τῷ πρώτῳ τῷ ὁρατῷ ὁρατόν.
τῷ δὲ οὐ τῇ αὐχῇ τῷ ἀοράτου ἀόρατον. εἰ γοὺν τις ἀπὸ τοῦ διαστήματος ἀφ' οὗ ἡ ὁρώμενον ἐφ' πρῶ-
του ὁρατὸν ὁρᾶν ἔσται ἡ ἀμβλὺς ὁρᾶν, ἅμα τε καὶ ὁρᾶν ἡ αὐτὴ καὶ οὐχ ὁρᾶν ὅτι ἐπὶ ταὐτὰ κεῖται
τῷ ἐλαχίστου διαστήματος, ἀφ' οὗ οὐχ οἷόν τε ἐφ' ἡ ὁρᾶν ὅταν ταὐτὰ ἐπὶ ταὐτὰ τοῦ ἐλαχίστου ἀοράτου,
καὶ τοῦ πρώτου ὁρατοῦ διαστήματος ὁρατά. οὐκ ὄφεται δὲ αὐτὴ πάλιν ὅτι ἐπίκεινα κεῖται τῆς αὐ-
χῆς τοῦ διαστήματος ἀφ' ἧς ἐφ' ἡ ὁρᾶ οὐχ ὁρώμενον. τὰ δὲ ἐπίκεινα τῆς τοιαύτης αὐχῆς κάμωνα,
οὐκ ἐφ' ὁρατά. ἡ γοὺν ἀμβλὺς, ἀόρατον. ᾧ μὲν, ἐπίκεινα τῆς αὐχῆς τοῦ ὁρατοῦ κεῖσθαι διαστήματος,
οὐχ ὁρᾶσθήσεται. οὗ δὲ γοὺν ἐφ' οὗ ὁρώμενον. ᾧ δὲ αὐτὴ ταὐτὰ κεῖσθαι, τὸ πρῶτόν τε καὶ
τοῦ ἐλαχίστου ὁρατοῦ διαστήματος ὁρᾶσθήσεται. εἰ τοίνυν ἀδιωάτου ἡ αὐτὴ ἅμα ὁρᾶν καὶ ἀόρατον
εἶναι καὶ ταυτὸν, ἀδιωατον καὶ ἀδιαίρετόν τι ὁρᾶν εἶναι. διαιρεῖν μὲν γοὺν ὃν καὶ τι δεῖν καὶ
ἐκείνου, ἡ μεῖ τι ὁρᾶν ἔξει. πάντα γὰρ ἡ ἐπιπίδων τοῦ ἐλαχίστου, ὁρατόν. οὐ δὲ γὰρ ἐφαρμόσει τῷ
ἀμβλεῖ ὃν μβρισύν. ἡ δὲ ἀόρατον. ἡ γῆ ἐπίκεινα τοῦ ὁρατοῦ κἀόρατον. ἔστω γοὺν ἐπὶ τῷ πρώτῳ ἀοράτῳ
καὶ ἐλαχίστῳ ὁρατῷ εἶναι. ἡ ἡ μὲν, ταὐτὰ πάντα ὁρατὰ ἔχειν. τὰ δὲ, ἐπίκεινα πάντα, ἀόρα-
τα ἀμβλὺς ὄν, ἀπὸ τούτων ἀμφοτέρων γίνοιτο. ὃ ἔστιν ἀδιωατον. αὐτὴς μὲν ἔμπαλιν ἐχρήσατο τοῖς ἀ-
ποσήμασιν. ἔλαχιστον μὲν γῆ εἶπεν τὸ ἀποσήματος, ἡ ὃ ἔστιν αὐξάμενον ἡ ὁρᾶν, οὐκέτι ὁρᾶται. καὶ τοι
δοκεῖ ἡ μὲν ὑφ' οὗ ὁρᾶται μὴ διωᾶσθαι ἡ ἔλαχιστον ληφθῆναι. διὸ εἶπε καὶ αὐτὴς ἐπ' αὐτοῦ. ἔστι γὰρ
ὃ ἔστιν μὲν οὐκ ἀπὸ ὀφθείη ἔλαττον ἡ ἀπόσημα. ἡ δὲ ἀφ' οὗ ὁρᾶται, πρῶτον μὲν εἶναι, ἡ πλησίον τῆς
ὄψεως, ἔλαχιστον δὲ, μεθ' ὃ ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος οὐκ ἀπὸ ὀφθείη. δοκεῖ δὲ ἄλλοις ἡ λέξις, λογικω-
τέρα εἶναι. οὐ γὰρ πᾶν ἡ ὁρᾶν, ἀεὶ τοῦ ἴσου διαστήματος ὁρατὸν ἔστιν. ἀλλὰ ἡ μὲν ἐγγύθεν, ὁρα-
τὸν ἔστι, πόῤῥωθεν δ' οὔ. ἡ δὲ, καὶ πόῤῥωθεν, ὡς τὰ ἄκρα. οὕτω δ' ἐχόντων, πῶς ἂν τις ἡ ἔλαχιστον
τοῦ διαστήματος ἀφ' οὗ οὐχ ὁρᾶται τὰ ὁρατὰ ὁρίζοιτο ἢ ἡ πρῶτον ἀφ' οὗ ὁρᾶται. ἢ εἰ καὶ ὅτι μά-
λιστα, τὰ μὲν ἀεὶ πλείονος διαστήματος ὁρᾶται τῶν ὁρατῶν. τὰ δ' ἀπ' ἐλάττονος, ἀλλ' ἴσως ἐκείνου
αὐτῶν πρῶτα διαιρεῖν μεθ' ὃ οὐκέτι ἡ ὁρατόν. ἐκεῖ ζητήσει δ' ἄττις, πῶς οὐκέτι μέρος τί τοῦ συ
νεχοῦς ἀμβλὺς δείκνυσι. ἡ γοὺν μεταξὺ τοῦ διαστήματος, τοῦτε ἐλαχίστου ὁρατοῦ καὶ τοῦ πρώτου,
ἢ δεῖ λαμβάνειν αὐτὴν οὐκ ἀπλῶς τι
ἀμβλὺς δείκνυσι, ἀλλὰ πρὸς αἴσθησιν ἀμβλύς. ἢ δείκνυσιν ὅτι μηδενὸς αἰσθητοῦ ὡς ἀμβλυῦς, ἡ αἴ-
σθησις αἰσθάνεται. ὅτι γὰρ μηδὲν ἀμβλύς, οἷόν τε μέγεθος εἶναι οὗ ἄλλοις ἔλαττον ὄμμ. πλείονος. δεῖ
οὖν ἀκουσοῦ ὅτι ἡ αἴσθησιν πάλιν ἔστι μέγεθος, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετον αἰσθητὸν ὡς ἐρημούσιν, αὖ-
τὸ τοῦ, ὅτι δὲ ἡ αἴσθησις ὡς ἀμβλὺς αἰσθάνεται δείκνυτο δ' αὖ ἡ μεταξὺ ἀμβλὺς πρὸς αἴσθησιν, ὅτι οἱ
ὡς μβρισὺν ἐν τῇ αἰσθήσει καὶ ὡς διαστήματι, ἢ ὁρᾶν αὖ τι οἷ αὐτῇ ἡ ὄψις, ἢ οὐχ ὁρᾶν. οὕτω δὲ, αἰσθ
ρόητο εἶναι πρῶτα τοῦ διαστήματος ἀφ' οὗ τί ὁρᾶται ἡ ὡς πρῶτον ἐρημούσι ἤτοι εἶναι ἔλαχιστον
τοῦ ἀφ' οὗ οὐχ ὁρᾶται τὰ ὁρώμενα ἡ ἐλλημούσι, ὡς ἐλάχιστον. ἢ οὐχ ἀνάγκη ἡ μεταξὺ διάστημα. τοῦ
τε ἀφ' οὗ ὁρᾶται ἡ ὁρᾶν, καὶ τοῦ ἀφ' οὗ οὐχ ὁρᾶται. ἐκεῖ γοὺν τὴν οὕτως ἐχόντων, ἀνάγκη ἡ αὐ-
τὴ, τοῦ μὲν, πρῶτα εἶναι, τοῦ δὲ αὐχήν. εἰ γὰρ συνεχὴς ἔστι ἡ διάστημα, οὗ ᾧ, τό τε ἔλαττόν ἔστιν ἀ-
πόσημα τοῦ οὗ ᾧ ὁρᾶται ἐλάττῳ ἡ ὁρατὸν, καὶ τοῦ οὗ ᾧ πρώτῳ αὐξάμενον μὴ ὁρᾶσθαι, οὐκέτι ὁρ-
ᾶται, δῆλον ὡς ἔχει τινὰ ὅρον κοινὸν, ἐν συνάπτοντα τό τε ἔλαττον αὐτοῦ ὁρατὸν, καὶ τὸ πρῶ-
τον ἀόρατον. μᾶλλον δὲ, ταυτὸν ἔστιν ἀμφότερα. τοῦ μὲν, πρᾶγμα. τοῦ δὲ, αὐχὴ. ὁ μέσος ὅρος ὢν ἀ-
διαίρετος. τοιοῦτος γοὺν ὁ ὅρος ἡμῖν ὃν συνῆπται τὰ συνεχῆ. ὁποῖόν ἔστι καὶ διάστημα, δι' οὗ ὁ-
ρᾶται τά τε ὁρώμενα καὶ οὐχ ὁρᾶται, ἔσται αὖρα οὖ ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τοῦ διαστήμα-
τος τοῦ ὁρατοῦ καὶ τοῦ πρώτου ἀοράτου. τοῦ μὲν, πρᾶγμα ὄν, τοῦ δὲ, αὐχή. οὖ ᾧ αὖ τι, ἐφ' ἡ ἀμβλὺς
αἰσθητὸν, ἐφαρμόσει τ' αὐτῷ καὶ ἔσται καὶ αὐτὸ οὖ ἀμφοτέροις, καὶ τῷ ὁρατῷ. ὃν δὲ ἀμ
φοτέροις, ἡσθόσυν μοί ἔστιν οὖ τῷ ὁρατῷ πρᾶγμα ὄν αὐτοῦ, ὁρᾶσθαι. ἡσθόσυν δ' ἔστιν οὖ ἀοράτῳ

λόφου· ὃ χυμοῦ αὐτὴ λύεται. ἄλλο γὰρ κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸν δυνάμει τὴν διαφορότητα αὐτὴ λαπτικόν. οὐ δεῖ δ' ἀεὶ λέγειν, ὅτι ὁ αὐτὸ κατὰ τὸν πρὸς τὰ διαφέροντα αἰσθητὰ χρῶσι, νεῦ μὲν ἀκουστὸν, νεῦ δὲ ὁρατικὸν γίνεται ὡς οἱ ἀπὸ τῆς φωνῆς λέγουσι πῶς ἔχον τὸ ἡγεμονικόν, ποτὲ μὲν τόνε, ποτὲ δὲ, τόνε γίνεσθαι. εἰ γὰρ οὕτως, οὐκ ἔσται ἅμα δύνασθαι τὸ πλείονων αἰσθάνεσθαι. ἀλλ' ἔστιν ὃ λέγει, ὅτι οὐ ὃν κατὰ τὸ λόγον καὶ μονὸν, πλείους δυνάμεις καὶ διαφόρους ἀλλήλων ἔχει. καθ' ἃς ἅμα οἷόν τε ἴδιον οὐδὲν εἶναι, ἀλλὰ καὶ εἰ μάλιστα οἷόν τε τὸ αἰσθητικὸν οὐ ὂν τῷ ἀριθμῷ ἅμα πλείω εἶναι κατὰ τὸν λόγον καὶ τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ τῶς γε ἅμα τὴν αἴσθησιν αὐτὴ λύεται. ὡς γὰρ τὰ λευκὰ καὶ μέλανα πλειόνων μὲν παθῶν ἅμα ἴδιά ἐστι, οὐ μὴν διαφέρει καὶ τὴν αἴσθησιν, οὐ γὰρ ὁ μᾶλλον ἐπεὶ γλυκύ τε ἅμα καὶ λευκὸν εἶναι δυνατόν, ἦδη καὶ λευκὸν ἅμα καὶ μέλαν, ὃ γλυκὺ καὶ πικρόν, οὕτως ἔξει καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως· ὥστε οὐδὲν κωλύει τι μᾶλλον δυνάσθαι τὴν ὁμοιότητα τὸν αἴσθησιν γίνεσθαι, ἢ τὴν ὁμοιότητα. ἔτι γὰρ τὴν αἴσθησιν τί ἅμα δυνατὸν ἴδιον, ἢ τὴν μονάδα ἐχόντων κοινόν· ἀλλὰ εἰ μὴ ἅμα τὴν αἴσθησιν αἰσθησόμεθα, οὐδ' ὅτι αἰσθησις ἴδιόν τι κεκτοῦμεν, εἴτε ὧν μὴ ἅμα τὴ αἰσθάνεσθαι πρὸς τούτων. οὐ δὲ τῆς διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλληλα αἰσθάνεσθαι δύνανται. μήποτε γὰρ ἐκεῖνο καὶ οὐκ αἰσθήσεως ἐλέγομεν οὐ τοῖς ψυχῆς· ἢ ἀΐσθησις εἰ καὶ δυνατὸν ὅλῃ πάθους γίνεσθαι, ἀλλ' αὐτό γε κείσει ἴδιόν· ἄλλα δὲ τὰ οὐ πάθη αἰσθητικά, καὶ ἄλλα τὰ ἐνκείσει. οὐ πάθει μὲν γὰρ, ᾧ λευκὸν, τῷ μέλανι. οὐ κείσει δὲ, οὐχ ᾗ κείσις, ἢ πρὸς τὸ λευκοῦ ὅτι λευκόν. οὐ δ' ᾗ τῷ μέλανος, ὅτι μέλαν. αὐτοῖς μὲν γὰρ ἅμα ἀληθεῖς. δυνατὸν δὲ τοῖς αἰσθητικὸ κείσεις ἅμα ἀληθῆς εἶναι. ἀλλ' ἔστι τῇ πρὸς τὸ λευκοῦ κείσει ὅτι λευκόν, αἰσθητικὸν ἢ πρὸς τὸ λευκοῦ ὅτι μέλαν διὸ αὐτοῖς μὲν, οὐ δὲ ποτε συνυπάρχουσι οὐ τῇ κατὰ τὴν αἴσθησιν κείσει. ἐκεῖναι δὲ, οὐ γὰρ εἰσὶν αἰσθητικαί. παίχαντος μού τοι τῆς σώματος οὐ φθείρεται ψυχὴ ὅλος δεῖ λέγειν ἕκαστον αἰσθητήριον οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν μόριον ἀπ' ἀμφοῖν, ἀλλὰ κατὰ ἄλλου ὑπ' ἄλλου γίνεται. ὡς γὰρ ὁρῶμεν καὶ ἐπὶ τὴν ὀφθαλμῶν καὶ τὴν κατὰ πῦρεν ἅμα ἐμφαινομένων τὰ αἰσθητικὰ διαφθοῖ δ' ἂν τῆς πρώτης λύσεως ἡ λαυτδλακίνης τὸ ἐκείνους μὲν ἐλαμβάκτο ἢ αἰσθητικὴ ψυχὴ, μέκ οὐ τῷ ἀριθμῷ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει. εἰ δὲ ταύτῃ, ᾗ μὲν ἀριθμῷ, μέκ. οὐκέτι δὲ καὶ τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὡς ἔχει τὰ λευκὰ κέμενα σύμκτα καὶ πράγμκτα, οὕτω καὶ αὐτή. ἰῶ δὲ ἐκείνοις οὐ εἴ τινι κατὰ ἀριθμὸν λευκὰ κεμενῷ πλείω τινὰ τῷ λόγῳ καὶ διαφόρετα. λέξω δὲ πῶς εἶόν τε ἅμα πλειόνων αἰσθητῶν αἰσθάνεσθαι, δείκνυσι ἐξῆς, ὅτι μηδὲν αἰσθητὸν ἀμερὲς ἔστι, ἀλλὰ αἰσθητὸν, μέγεθός ἔστι καὶ διαιρετόν. ὃ φθάσας ὡς ἀληθῆ τινα καὶ ὁμολογούμενῳ κέχρηται ὅτι εἴληχε πρὸς τῆς τὴν αἰσθητῶν παθῶν διαιρέσεως καὶ πρὸς τὴ μεγέθους τῇ ὑλίου. λέγει γὰρ ὅτι τὸ αἰσθητὸν ἔστι πᾶν μέγεθος. καὶ οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετον αἰσθητὸν εἶναι. ἔστι δὲ διαίρεσις ἢ χρῶνται τοιαύτῃ. λαμβάνει οὐ αὐτοῖς· ὃν καὶ γνώριμον, ᾧ μηδὲν τὴν διάτονος μέσου αἰσθητῶν, ἀφ' ἑκατέρου δὲ ἔστιν

προσεχομένα. ὅτι δὲ οὐ ἡ αἴσθησις ἕν ἐστιν ἀλλ' ἄλλο ἄλλου αἴσθησις ἐστὶν καὶ μοῦνα γίνεται ἐξ ἐπιτόνου τινὰ ἄτοπα. οὐ μὲν οὖν καὶ τὰ ἀριθμὸν ἕν ἐστιν ἡ αἰσθανόμενα. διαπαντὸς γὰρ μοί τοι λαμβάνει δι' ἄλλου μορίου σώματος καὶ τὰ ὀργάνου καὶ ἄλλου καὶ ἄλλου τὴν διαφορότητα αἰσθάνεται. χρώματος δὲ λαγχάνοις αὐτῷ οὐ τοῖς τοῦδε ψυχῆς λέγω, ἢ ἐμοὶ μὲν ἀδιαίρετόν ἐστι καὶ οὐ ὀργάνου οὐ ἓν ἡ αἰσθητικὸν γλυκέος καὶ λευκοῦ. δι' ὃ γὰρ τοῦτο λέγουσι πῶς οὐ δῆλον, πλείονα τὰ καὶ διαφορότητα ἅμα καὶ αἰσθάνεται. καὶ δόξαν μὲν γὰρ αὖ λαμβανόμενόν τε καὶ νοούμενον ἀδιαίρετον πρὸς τὴν ὅλην πάντων τὴν αἰσθητηρίων, οὐ ὀργάνα τε καὶ τῇ αὐτῇ φύσει ἀδιαίρετον οὔ τι ἔστιν. καὶ ἔστιν πάντων αἰσθητῶν αἰσθητικὸν τε καὶ αἰσθητόν. ὅταν δὲ διαιρῇ γίνεται κατ' οὐ ὀργάνου τὸ ἕν. ὅταν δὲ οὐ πρὸς τὴν καὶ ἡ αἰσθητήριον οὐ ὀργάνων διαιρεθῇ, πλείω ἔστιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν οὔ τι ἓν καὶ ἐστὶ κείμενον. ταῦτ' ἔστιν ἡ πάντων αἰσθητῶν αἰσθανόμενον καὶ κρίνει αὖ· τὸ δὲ οὐ πρὸς τὴν καὶ τὰ αἰσθητήρια οὐ ὀργάνων διαιρεῖται πολλά. πῶς γὰρ γινόμενα πλείονα καὶ διαφορότητα ἅμα αἰσθήσεται. ἄρτιος δὲ τοῦτο τῆς δόξης τοῦτο, οὐ τοῖς τοῦδε ψυχῆς. λαμβάνεται δὲ ὡς διαιρετόν. τῷ πρᾶσθαι πλείονα λαμβάνεσθαι. πάντων γὰρ τὴν αἰσθητηρίων ὁμοίως ἓν πρᾶσθαι ὅταν καὶ πλείω γίνεται ἡ οὐ ὀργάνα αἰσθητήρια, ὡς διαιρετὰ καὶ ὡς πλείω λαμβάνεται. καὶ δόξαν δὲ ἅμα πλείονα γίνεται πρᾶσθαι ἡ αὐτὰ οὐ τοῖς καὶ τὰ πλείω αἰσθητηρίοις οὐ ὀργεῖ, καὶ τοσοῦτον αὖ καὶ οὐ τὴν πλειόνων τε καὶ αὐομενῶν ἅμα αἰσθάνεται. ἡ αὖ γὰρ ἕξις, οὔ τε καὶ πολλά. ὡς ἡ οὐ ᾧ κύκλῳ κάνδυ. καὶ δόξα ἡ οὔ ἐστι καὶ ἡ ἔστω κείμενον. πολλά τινος γίνεται ὅταν ὡς πρᾶσθαι λαμβάνεται τὴν ἐκ τῆς πρὸς διαφορότητα αὐδὶ ἡ κίνησιν ἀγομένων. χρησάμενος δὲ πρώτῃ λύσει τῆς ἀπορίας τῇ προσεχομένῃ ἰὼ οὕτως ἔχουσιν ἔλεγεν οὐ τοῖς τοῦδε ψυχῆς. ἰσχύς χρῆται ἡ ἑτέρᾳ. ἰὼ ἡ αὐτὴ ἔθηκεν οὐ τοῖς τοῦδε ψυχῆς.

Η Ω Σ Γ Ε Ρ αὐδὶ τὴν πρακτικῶν αὐτῶν οὐδὲν χρῆται, οὕτω καὶ αὐδὶ τῆς ψυχῆς.

Ε Ι δὲ ὁ λέγει. ὡς αὐδὶ τὴν σωμάτων τε καὶ τὴν ἔστω κειμένων ταῖς αἰσθήσεσιν οὐδὲν χρῆται ἡ αὐτό τι ὂν κατὰ ἀριθμὸν πλεῖω παθὴ ἔχειν οὐ αὐτῷ. ἡ γὰρ μέλαν οὔ κατὰ ἀριθμὸν ὄν, ἅμα μὲν γλυκὺ, ἅμα δὲ ξανθὸν ἢ λευκὸν ἅμα δὲ εὐώδες ἔστιν οὐκ ἔστιν ἄλλῳ διαφόρως τὰ παθὴ, καὶ διαφόροις αἰσθήσεσιν αἰσθητὰ, οὕτω δυνάμεις καὶ αὐδὶ τῆς ψυχῆς ἔχειν, ὡς μίαν οὖσαν αἰσθητικὴν πλειόνων καὶ διαφόρων ἅμα αἰσθητικὴν καὶ κινητικὴν εἶναι. τῷ πλείους δυνάμεις ἔχειν. λευκὺς δὲ, ὅτι οὔ τι ἡ ἔστω κείμενον, τῷ διαφόρως τὰ καὶ πλείω παθὴ ἅμα ἔχειν φησί.

Ι Ο Υ Γ Α Ρ αὐὴ καὶ οὐ, ἀριθμῷ λευκὸν καὶ γλυκὺ ἓν. καὶ ἄλλα πολλά. εἰ γὰρ μὴ χωρισταὶ τὰ παθὴ ἀλλήλων, ἀλλὰ ἡ εἶναι ἑτέρου ἑνὸς ἕξω. ὁμοίως τοίνυν ἔστιν καὶ αὐδὶ τῆς ψυχῆς ἡ αὐὴ καὶ οὐ ἓν εἶναι ἀριθμῷ ἡ αἰσθητικὴν πάντων. τῷ μέν τοι εἶναι ἑτέρου καὶ ἑτέρου. τὴν μὲν, γένει. τὴν δὲ, εἴδει. ὥστε καὶ αἰσθάνεσθαι ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ οὐ ἰ. λόγῳ δὲ οὐ τῷ αὐτῷ. ὅτι δὲ ἡ αἴσθησιν ποιεῖ μέγεθος καὶ οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετον αἴσθησιν, δῆλον. ἔστι γὰρ ὅθεν μὲν οὐκ ἀφθείη, ἄπειρον ἡ ἀπόσημον. ὅθεν δὲ ἐρᾶται πεπρασμένον. ὁμοίως δὲ καὶ ὀσφρανθῆναι καὶ ἀκουσθῆναι καὶ ὅσον μὴ αὐτῶν ἀπομένει αἰσθάνεσθαι. ἔστι δή τι ἔλαττον τὰ ἀποσήματος, ὅθεν οὐκ ἐρᾶται καὶ πρῶτον ὅθεν ἐρᾶται. τοῦτο δὴ, ἀνάγκη ἀδιαίρετον εἶναι οὐ οἷ μὲν ἡ ἐπίκαιρα, οὐκ οἶδ' ἂν εἰ αἰσθάνεσθαι ὄντος. οὐ δὲ τῷ ἐπίταδε, ἀνάγκη αἰσθάνεσθαι. αὖδή τι ἔστιν ἀδιαίρετον αἰσθῆναι ὅταν πεῖ αὐδὶ τῷ ἐφ' ᾧ ὅθεν ἔστιν ὕστατον μὲν οὐκ αἰσθητόν. πρῶτον δ' αἰσθῆναι, ἅμα συμβέβηκεν ὁρᾶσθαι εἶναι καὶ ὁρᾶτον, τοῦτο δὲ, ἀδιαίρετον. τοῦδε μὲν οὖν τὴν αἰσθητηρίων καὶ τὴν αἰσθητὴν τίνα τρόπον ἔχει, καὶ καινῶ, καὶ ποιῶ ἐκείνου αἰσθητήριον, εἴρηται. τὴν δὲ λοιπὴν πρῶτον σκεπτέον, τοῦδε μνήμης καὶ τοῦ μνημονεύειν.

Α ἔτων δὴ τούτων καὶ λευκοῦ, ὅτι παῦται τοῦδε τὴν ἡ αὐτὰ ἀριθμὸν παθὴν οὐκ ἔστι μὴ τοιαῦτα εἶναι, ὥστε ἐνίοτε αὐτῶν κατιδεῖν εἶναι ἢ δυνάσθαι λαμβάνεσθαι ὅτι διαζεύγνυται ἀλλήλοις. καὶ γὰρ εἰ μὴ χωρεῖς ἀλλὰ ἡ εἶναι ἐνίοτε αὐτῶν τὴ ὁ λόγος διάφορος. ὧν δὲ ἡ εἶναι ἑτέρου, τοῦτα ἑτέρα ἀλλήλων. οὐ γὰρ μένει τὰ ἑτέρα τῷ κεχωρίζῃ κρίνεται, ἀλλὰ τῇ ἡ διαφόρῳ ἡ, τί ἰὼ εἶναι ἔχειν. οὕτω δὲ καὶ τὰ παθὴ ἀλλήλων τὸ τὴ ὑποκείμενα, ἑτέρα. ὁμοίως δὲ φησι λεῖν λέγειν καὶ αὐδὶ τῆς ψυχῆς τῆς αἰσθητικῆς. ἡ μὲν αὐὴ τῇ οὐ αὐτῷ οὖσαν ᾧ ἀριθμῷ κατὰ ἡ ὑποκείμενον. ᾧ καὶ οὐδὲν οὐ τελέχεια εἶναι, πάντων τὴν αἰσθητικῶν αὐτὴν ἁπλῶς εἶναι. κατὰ ἡν λόγον μοί τοι καὶ πῶ δυνάμει καὶ ἡ τί ἰὼ εἶναι διαφόραν κατὰ πῶ τὴν αἰσθητῶν διαφερᾶ διαφόρους δυνάμεις ἔχον. καὶ τὰς μὲν τῷ γένει διαφερᾶς, τὰς δὲ, τῷ εἴδει, ὡς ἔχει τὰ αἰσθητήρια πρὸς ἄλληλα. ἡ μὲν γὰρ χρωμάτων διαφορὰ, τῷ εἴδει ἔστιν ἑτέρα. ἡ δὲ χρωμάτων καὶ ψόφων, τῷ γένει. οὕτω δὲ αὖ ἐν ἡ ψυχὴ ἔν. ἡ μὲν κατὰ ἡ ὑποκείμενον παύτων αἰσθανομένη καὶ πολλάκις γε καὶ πλειόνων ἅμα τε δὴ διχομένη, τοῦτ' ἔστι κρίνουσα καὶ τὰ κατὰ τὸν λόγον καὶ ἡ τί ἦν εἶναι οὐ τῷ αὐτῷ. καὶ τὰ ἄλλον γὰρ λόγον καὶ καὶ τὰ ἄλλῳ δυνάμει χρώματος καὶ καὶ τὰ ἄλλῳ

ἐκείνων οὐ σὺν καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται, δηλονότι καὶ τούτων ἕν οὕτως. εἰ δὲ τῇ σὺν καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται. τοῦτ' ἔστιν· εἰ γὰρ ἔστιν οὕτως ἔχει, καὶ ὁ αἰσθητικὸν οὐ σὺν καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ τῇ τῷ γένει διαφθόντων αἰσθάνεται διαφόρως μόρισι καὶ δυνάμεσι. ἐπεὶ γὰρ διὰ μέσου περὶ τὴν αἰσθητῶν, ἐπάνεισιν ἐμοὶ ὁ προτεθὲν, δῆλον δὲ, ὅτι ἐκείνων καὶ τῇ ὁμοειδῶν ἅμα αἰσθάνεται ὁ αἰσθάνεται. ὡμολόγητο γὰρ μᾶλλον δυνάσθαι τῇ ὁμοειδῶν ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι, ἢ τῇ τῷ γένει διαφθόντων. ᾧ ὁ ἐπόμενος ἄτοπον, οὐκ ἐπάνεισιν. ἔτι δ' αὖ ὃ προσῆκον, ὅτε πλείονας αἰσθήσεις ἔχομεν, εἰ διὰ τὰς αὐτὰς πλείους ὄψεις ὅταν ἅμα πλειόνων ἐφαπτῶν αὐτιλαμβανόμεθα. καὶ πλείους ἀκοάς. καὶ ἐφ' ἑκάστης, ὁμοίως. πάλιν γὰρ καὶ ἐμοὶ τούτων συνδιαιρεθήσονται αἱ δυνάμεις ταῖς αἰσθήσεσι. καὶ ἔσται ἀριθμὸν ἴσον τὰς αὐτοῖς. ἐδόκει δέ μοι ὀρθῶς τάττειν ὁ γραφὴν ὁ μαρτῆσαι. ὀφείλει γὰρ γράφθαι τοιοῦτος εἶναι. εἰ δή τι τῇ σὺν καὶ ἀτόμῳ μὴ αἰσθάνεται, δηλονότι καὶ τῇ ἄλλων. καὶ ἰῶ αὖ σαφῶ τε καὶ ἀκόλουθα τοῖς προειρημένοις τὰ λεγόμενα.

Σ Ἰ ΔΕ δὴ ἄλλῳ μὲν γλυκέος. ἄλλῳ δὲ λευκοῦ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μόρια. ἆτοι ὁ ἐκ τούτων οὐ ἔστιν. ἢ οὐκ ἐν· ἀλλὰ ἀνάγκη ἕν. ἐν γάρ τι ὁ αἰσθητικὸν ἔστι μόριον.

Θ εἰς ὅτι διαφόρους δυνάμεσι τῇ διαφθόντων καὶ κατὰ γένος αἰσθάνεται ἡ ψυχή. κἀ πρὸς τοῦτῳ. εἰ γὰρ ἄλλῳ μὲν μόρια ἄλλως, Σ πὶ ὁ λύσει τὰ ἀπορημένα μεταλλυθήσεται. καὶ λείψουσιν ὅτι μίαν τί ἔστιν ἡ αἰσθητικὴ δυνάμις ἡ πάντων τῇ αἰσθητῶν αὐτιλαμβάνουσα. καὶ πῶς οὖν τε μίαν οὖσαν ἅμα πλειόνων καὶ διαφθόντων αἰσθητῶν αἰσθάνεσθαι λόγον μεμνήσονται ἡμᾶς τῇ περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς ἀρημένων. ἐπεί, ἄλλῳ μὲν μόρια τὸ καὶ ὀργάνῳ, γλυκέος αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ, ἄλλῳ δὲ λευκοῦ, ἀλλ' οὐ τῇ διαφθόντων αἰσθητῶν, καὶ δῆλον ὅτι καθόλου τῇ διαφόρων δυνάμεων, ζητεῖ πότερον ἐν τι ἔστι ὁ ταύτας ταῖς δυνάμεσιν λόγον κάμνον καὶ χρώμενον ὅλον τί, ἢ ἐκ τῇ μορίων τούτων ἡ ἑκάστη δυνάμεις ἡ πεφυκὸς ἔστι, καὶ οὐκ ἐμοὶ ἐν τε νῷ ἀναφορὰν ἔχουσιν. ὁ γάρ τι ἐκ τούτων, ἐν τι ἔστιν. ἢ οὐκ ἐν, δῆλον δηλονότι ἐν τι ὁ λόγον κάμνον ἔστι καὶ χρώμενον ταῖς διαφόροις καὶ κατὰ τὰς αἰσθήσεις δυνάμεσιν, οὐκ ἐν, ἀλλὰ πλείω. ὃς ἐμοὶ φέρει ὁ, ἀλλ' ἀνάγκη. ἐν γάρ ὁ αἰσθητικὸν μόριον. ἀνάγκη δὲ εἶναι ὁ αἰσθανόμενος καὶ ταῖς πλείοσι χρώμενος δυνάμεσιν, οὐ νῷ αἰτίαν ἐπάνεισιν ἐπὶ τοῦτο. ὁ γὰρ αἰσθητικὸν, ἐν τι μόριον ἔστι τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐν πολλά. καὶ δῆλον καὶ αὐτῷ ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς, ὅτι εἰ μὴ ἐν ἦν ὁ αἰσθητικὸν ᾧ πάντων τῇ αἰσθητῶν αἰσθανόμεθα, οὐδ' ἂν τὰς διαφορὰς τῇ αἰσθητῶν τὰς πρὸς ἄλληλα διαγινώσκειν ἐδυνάμεθα. ἀλλ' οὕτως ἂν ἔχομεν περὶ τὰ αἰσθητὰ, ὡς ἂν εἴ ἄλλως μέ τις τῇδε τῇ αἰσθητῷ καθάπτοιτο. ἄλλος δέ τις τῇδε. ὡς γὰρ ἐν διαφθόντες αἰσθανόμενοι, οὐκ ἔχουσι τῇ ἄλλοις αἰσθητῶν συναίσθησιν, οὕτως οὐκ ἂν καὶ ἡμεῖς τῇ πλειόνων ἠσθανόμεθα διαφόρως πρὸς ἐκείνων ἐν κρίνειν τὰς διαφορὰς τῇ αἰσθητῶν. εἰ ὃς ἄρα καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι αὐτῶν. ἀνάγκη δὲ καὶ ἅμα αὐτῶν γίνεσθαι πρὸς αὐτίληψιν τῇ αἰσθήσει. ὅτε αὐτῶν μὴ ὡς ἑτέρων αἰσθάνεται. λαβὼν δέ, ὅτι οἰός ἔστι ὁ αἰσθητικὸν μόριον, τῆς ψυχῆς, ζητεῖ.

Τ ΙΝΟΣ οὖν ἐκείνου οἰός. οὐδὲν γὰρ ἐκ τούτων οἷ. ἀνάγκη ἄρα οἵ, τι εἶναι τῆς ψυχῆς, ᾧ ἅπαντα αἰσθάνεται καθάπερ εἴρηται πρότερον. ἄλλο δὲ γένος δ' ἄλλου. ἆρ' οὖν ἢ μὲν ἀδιαίρετόν τι κατ' εἶδος ἔσται ἐν τί ἔστι ὁ αἰσθητικὸν γλυκέος καὶ λευκοῦ. ὅταν δὲ διαιρεθῇ γένος κατ' εἶδος ἔσται.

Ε ἴπωμεν οὖν εἶναι ὁ αἰσθητικὸν, ὑπάρχειν, τίνος ἔσται οἰός ἐκεῖνο αἰσθητικόν τε καὶ αὐτιληπτικόν. ἐκ γὰρ τούτων ὧν αἰσθανόμεθα. τοῖς διαφόροις μορίοις τῆς ψυχῆς, οἷα λέγω ὁ γλυκὺ καὶ ὁ ἁδρὸς, καὶ τ' ἄλλων ἕκαστον τῇ ἀδιαιρέτων αἰσθητῶν οὐδὲν γίνεται οὐ. ἅμικτα γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις ἔχει ὁ οἶνος, τάς τε δυνάμεις τὰς αἰσθανομένας. καὶ τὰ αἰσθητὰ ὧν αἰσθάνεται, εἰ αἱ δυνάμεις ἀφ' μιᾶς πλείους καὶ τὰ αἰσθητὰ εἶναι οὐ τι μὴ λεκτὸν μίαν φύσιν ὡς εἶναι τὰ ὁρώμενα λεκτὸν μίαν τινὰ φύσιν. ὁμοίως μὴ τὰ ἀκουστὰ, καὶ τὰ ἄλλα ἀπορήσουσι, διαφθόντα. ἀνάγκη ἄρα οὕτι εἶναι τῆς ψυχῆς ᾧ ποίᾳ τι αἰσθάνεται. λέγων διαζῆν ὅτι ἀνάγκη οὕτι μόριος ᾧ πάντων τῇ αἰσθητῶν αἰσθάνεται. ἄλλο δὲ γένος αἰσθητὸν δ' ἄλλου ὀργάνου. ἑξῆς δὲ λέγει, πῶς ἄλλως τινὸς ὁ αἰσθητικὸν ἔστι οἰός ἔστιν ὁ ᾧ κάμνον, καὶ τίνος σώματος αἰσθητικὸν, δυνάμις ἔστι. διαφέρεται γὰρ ἔστι τὰ αἰσθητήρια δι' ὧν καὶ ἡ αὐτίληψις. καὶ οὐδὲν ἧττ αὐτῶν γίνεται. ἐπεὶ δὲ ἔστιν, ὁ μὲν οἰός τινος, οὐ λέγει. λέγει δὲ περὶ τῆς δυνάμεως ὅτι ἔστιν οὕτι μόριον τῆς ψυχῆς ἃ αἰσθανόμεθα πάντων. ἀφαιρεῖται οὖν ὃν καθ' αὑτὸ ἐν εἶναι. πρότερον. ἤτοι ἀπαπίμπτων ἡμᾶς εἰς τὰ περὶ ψυχῆς. οὐ ἐκείνοις γὰρ εἴληφεν, ὅτι οὐ τι ἔστιν, ὃ πάντων τ' αἰσθητ' αὐτιλαμβάνῃ. νῷ δὲ ἔοικε νῷ τοῖς διαφόροις αὖ τ' τοῖς πρὸς ἄλληλα κρίνει. εἴληφε δὲ νῷ ὀρθῶν τί ἔστι. νῷ οὕτω ὁ οὐ ἔχει, ὡς ὁ ὅρος. ὁ σημεῖον. νῷ ὡς ὁ πρᾶσσ' τ' πλειόνων γραμμῶν. ὡς ἀ τ' τοῦ οὐ ἐστι νῷ ἔκ οὐ. ᾧ μὴ ἀδιαίρετον ἔχ οὐ ᾧ αἰσθανόμεθα οὐ. ἀφ. δόσου δὲ πλείω κατατοσοῦτον τ' διαφθόντ' ἅμα. ἅμα γὰρ τ' πλειόνων ἔστι πέρας. ἤτοι σὺ ἐπὶ ταῦτα ἡμᾶς ἀπαπίμπτει, ἢ ἐπὶ τὰ

γοὺ αἴσθησις καὶ ὁ ὄφις, ἢ δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν γινομένη. διὸ καὶ μιᾶς δυνάμεως. ἐπὶ δὲ τῆ τῆς ψυχῆς δυνάμεων, εἰ μὲν οὖσα ἡ διαπλεόνων δυνάμεων, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ ἀμφοτέρων ὁ ὄφις καὶ μία, ἐκείνου ἔσται ἡ αἰσθανόμενον, ἡ ὁ ὄφις δι' ἀμφοτέρων. μία ὁ ὄφις, καὶ οὐδὲν ἄτοπον. ὁ ὁς γοὺ γίνεται μία δυνάμις αἰσθανομένη ὅλη πλεόνων, ὡς καὶ ἐπὶ τῆ ὀφθαλμῶν. εἰ δὲ ζῆτοι μὴ λέγεται, ἵνα γοὺ ἡ ζητούμενον τῶς πλεόνων μία αἰσθάνεται. ἀλλὰ λέγεται ἐκάστη τῶν αἰσθάνεται, καὶ δι' οὗ τινὸς ἡ παραβαλλόμενον, οὐχ ὁμοίου ὄντι. τῆ μὲν γοὺ ὀφθαλμῶν πλεόνων ὄντων. μία ἡ ὄφις καὶ ἡ αἴσθησις. τῆ δὲ πλεόνων τῆς ψυχῆς δυνάμεων, πλείους αἱ αἰσθήσεις. ἑκάστη γοὺ αὐτῶν ἰδίου τινὸς ἔστιν. ἀσυμφὸς δὲ ἡ λέξις γένοιτο, τῷ εἰωθέναι αὐτὴν τῷ ἐναντίῳ ὑπ' ἐκείνου τὸν λέξιν τῆ μὴ ὁμοίᾳ ἡ παραβολὴ, ἢ κέχρηται πολλαχοῦ.

Σ΄ 11 αἰσθήσεις αἱ αὐταὶ πλείους ἔσονται. ὥσπερ ἔνιοι ἐπισήμασι διαφέρουσι φαίνεται. οὔτε γοὺ ἡ ὄφις καθ' αὑτὴν ἔστι δυνάμεως. οὔτε καθ' ταύτης αἴσθησις ἔσται, εἰ δὲ τούτων οὐ οἷόν τε καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται, δῆλον ὅτι καὶ τῆ ἄλλων. μᾶλλον γοὺ οἷόν τε τούτων ἅμα πλείονα, τῆ δὲ γένει ἑνὸς.

ι ἐπεὶ δὲ ὅλῃ μέσου καὶ λέξεσι ὅτι μὴ οἷόν τε οὕτω λέγειν πλείονα ἅμα αἰσθάνεσθαι ὡς διαπλεόνων δυνάμεων καὶ διαπλειόνων αἰσθητηρίων αὐτὴν λαμβανομένων ὡς ἐνὶ τῆ ὀφθαλμῶν ἔχει. οὐδὲ τῆς ἀπορίας πόλιν λέγει. καὶ λέγουσι ἄτοπον ἐπόμενον, ὃ ἤδη προεῖπον. εἰ γοὺ ἔστι πλείους δυνάμεις ἅμα ἡ ψυχὴ τῆ πλειόνων αἰσθανομένη τῷ γένει τῆ αὐτῶν αἰσθητῶν, πλείους αἰσθήσεις ἕξομεν καὶ δυνάμεις αὐτὴν πεπερασμένας, οἷ ὁρατόν. ὥστε εἴπερ τις τῶ αὐτῶ ἕλιγε πλείους ἐπισήμασ' ἔχειν ἡμᾶς. τῶ γοὺ αὐτῶ μία ὄζειν ἐπισήμα, οὕτω καὶ αἰσθήσεις. καὶ διατὶ πλείους αἰσθήσεις ἕξομεν τῆ αὐτῶν ἐπιτηγμεσ. οὕτε γοὺ ἡ ὄφις καθ' τῆς κατ' αὐτὴν ἔσται δυνάμεως, οὔτε καθ' ταύτης, αἴσθησις τις ἔσται. εἰ γοὺ ἅμα εἶμεν πλείω ὁρῶντες, δῆλον ὅτι καὶ ὀφθαλμοὶ ἂν πλείους ὀφθείσ'. δύνατον γοὺ χωρὶς ὄφις αἴσθησιν γίνεσθαι χωρὶς τῆς οἰκείας δυνάμεως. ὥστε ὅτε πλείω ὁρῶμεν, πλείους ὀφθείσ' ἅμα ὀφθήσομεν. εἰ δὲ πλείους ὀφθείσ', καὶ πλείους δυνάμεις ἕξομεν. ἀφ' ὧν διάφορεν καὶ διημεμίαι αἱ ὀφθείσι. πλείους ἄρα δυνάμεις ἕξομεν ὁρατηρίς. ὁμοίως καὶ καθ' ἑκάστην αἴσθησιν. πλείους ἄρα τοὺς τῆ αὐτῶν αἰσθήσεις ἕξομεν. οὐχ ὡς ὁ αὐτὸ λίγων ὅλῃ τῆ ὅτι αἰσθήσεις αἱ αὐταὶ πλείους οὐ οἷόν ἔσονται τῷ πρώτῳ εἰρημένῳ τῷ ὅτι τῷ πρῶτον μὲν ὁ καὶ διὰ μίαν αἴσθησιν ἔσονται οὕτως ἔφασκεν. ὅτι γοὺ ἡ πρῶτον μὲν ὡς πρωθὲς ἐκείνῳ λαμβάνει ἔφασκεν. ὅτι αἰσθήσεις αἱ αὐταὶ πλείους οὐ οἷόν ἔσονται. ἀλλὰ μὴν καὶ ὅλῃ τῆ πρώτου ἔλεξεν. ὅτι ἡ ψυχὴ πλέω μέρη καὶ πλείους δυνάμεις ἔχει. καὶ ὅλῃ τὰς αὐτὰς ὅλῃ δὲ τῆ προστιθέντος λαμβάνου, ὅτι οἰ ὀφθείσι οὖσαι, πλείους ἔσονται. εἰ γὰ ἅμα πλειόνων ὁρατῶν αἰσθησόμεθα, ἅμα τῆ αὐτῆ πλείους οἰ ὀφθείσι ἔσονται. εἰ γοὺ πλείους δυνάμεις αὐτὴν πεπερασμένας τῆ ὁρεμοίων τῆς οἰκείας οἰ ὀφθείσ' αὐτὴν λαμβάνεσθαι τῆ αἰσθητῆ. χωρὶς γοὺ οἰ ὀφθείσ', οὐ γίνεται αἴσθησις ἅμα οὐ τῆ οἷός πλείους οἰ ὀφθείσι ἔσονται. διὸ ὧν ἡ αὐτάπλωσις τῆ ὁρατῆ. ἀλλ' αἱ πλείους αὐξουν ἀλλήλασ'. πρῶτος μὲν οὖν ἔλαβε, ὁ τῇ ὀξῇ ἐπόμενον ἄτοπον. ὁ πλέω μέρη ἔχειν τὴν ψυχὴν, καὶ πλείους δυνάμεις αἰσθήσεων τῷ εἶδει ταὐτάς. ὁμοίως ὁρατηρίς, πλείους καὶ πλείους ἀπουσπάς. πῶς δὲ προσῆκε καὶ τὴν διάλειψιν, πῶς πλείους. καὶ ὅτι τῆ αὐτῶν πλείους ἕξομεν ἡ μίαν αἰσθήσεις, ἅμα τῇ ὀξῇ ὁ ἄτοπον τῇ παραθέσει τῆ ἐπισημῶν ἔλεξεν. ἀδύνατον γοὺ πλείους ἐπισήμασ' ὄντας κατὰ ὁ αὐτὸ, ὡς ἅμα ἡμᾶς ὀφθεῖν κατὰ ὁ αὐτὸ, πλέω διωρίσμεται καὶ πλείους οἰ ὀφθείσ'. ἀλλὰ ἄλλοις μὲν ὄζειν ἴσως καὶ τῆ τετιμῶσαν λόγ ὀφθείς ἴσας ἔχειν τοὺς ζῶντας ἐπισήμασ'. ἄλλους δὲ, ὅτι ὁ σκληρὸν καὶ ὁ ἰσόπλευρον. ὁ δὲ εἰ δὲ τούτων οἰ οἷόν καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται, τοιοῦτόν ὄζειν. εἰ γοὺ τῆ διαφόρων αἰσθητῶν ἡ ψυχὴ οἰ οἷόν καὶ ἀτόμῳ χρόῳ πλειόνων ἅμα αἰσθάνεται διαφόρεις μόρισι τῆς ψυχῆς καὶ δυνάμεσι, δῆλον, ὅτι καὶ τῆ ὁμοιῶν ἅμα πλειόνων αἰσθάνοιτ' ἄν. μᾶλλον γοὺ τῆ ὁμοιῶν ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι αὐτὴν εἰκὸς ἐστ ὡς οἰ τοῖς ἔμπροσθεν ἐρρέθη, οὐδὲ τῆ ἀνομοίων. πλειόσεις δὲ ὄζειν ἄτοπον. εἰ γὰ τὸ πλείους τὰς αὐτὰς δυνάμεις ἔχειν. γράφεται καὶ οὕτως. εἰ δὲ τούτων οἰ οἷόν καὶ ἀτόμῳ αἰσθάνεται, καὶ ἔστ ὀφθείσ' αὐτὴ ἔχρυζε ἡ γραφὴ. τούτων δ' ἀδύνατον τῆ αἰσθητῶν, καὶ διαφόρεις αἰσθήσεσιν αἰσθητῶν. πρότερον μὲν οὖν διακυνῦ, ὅτι μὴ οἷόν τε τῆ ὁμογενῶν πλειόνων αἰσθάνεσθαι, αἴρει, ἐκὸ τῆ μᾶλλον ἐπιχειρῶν. νῦν δὲ ἐκὸ τῆ ἧττον πόλιν αὐτιγρύφασ' ἔλεγεν. εἰ γοὺ ὧν ἧττον ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι οἷόν τε τούτου ἅμα αἰσθάνεσθαι ὃ ὧν τιθέμενον κἄτὸ τῆ ἅμα δυνάσθαι κατὰ πλείους αἰσθήσεις οἰ ὀφθείσι καὶ ἅμα πλειόνων δυνάσθαι αἰσθάνεσθαι. καὶ ὧν μᾶλλον οἷόν τε πλειόνων ἅμα αἰσθάνοιτο ἄν. ᾧ ἔλεγεν ἐπόμενον. ὁ πλείους ἡμᾶς αἰσθήσεις τὶ καὶ δυνάμεις ἔχειν τῆ αἰσθητῶν ὃ ὄζειν ἀδύνατον, ἀδύνατον δὴ ὧν καὶ τῆ ὁμογενῶν πλειόνων ἅμα αἰσθάνεσθαι. ὧν δὲ ζητεῖται λέξις. εἰ οὕτως ἔχειν εἰ γοὺ

Ο ΤΙ μὲν οὖν οὐκ ἔστι χρόνος αἰσθητὸς, ἐκ τούτου φανερόν. περὶ δὲ τῆς πρότερον λειφθείσης ἀπορίας, σκοπῆσαι. πότερον οἷόν τε ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι, ἢ οὐκ οἷόν τε. ἡ δ' ἅμα λέγω οὐ σοὶ καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ πρὸς ἄλληλα.

Σ ἴσως δὲ καὶ λείπεται ταῦτα, ἐπὶ πάντων ὧν ἡ προκειμένη σκέψις. τὰ ταὐτὰ καὶ προσεχῆ μοίρα, οὐ χάριν καὶ τούτων ἐστὶ μόνων ἡ σκέψις οὐ δή μεταξὺ, ἰσῶς δὲ ἡ ζητούμενη, ἢ οἷόν τε ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι ἢ τῇ αὐτῇ αἰσθήσει ἢ διαφόρῳ. ὃ ζητῶν ἐπιχειρήσας ὡς ἡ μὴ οἷόν τε εἶναι διὰ τὸ δόξαν, καὶ ὧν ὅπως ἔχει λέγειν μέτεισι. καὶ πῶς οἷόν τε γίνεσθαι πλὴν τὴν πλειόνων ἅμα αἴσθησιν. τὸ ἀρχὴς γοῦν εἶναι δοκεῖ ἕξιν. εἰ τῶν δὲ, εἰ ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι οὐδέχεται ἢ οὔ. πῶς ἡ ἅμα ὀξηγουμένου φησὶ. ἡ μὲν ἅμα λέγω οὐ σοὶ καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ πρὸς ἄλληλα ἡ πρὸς ἄλληλα προσθεὶς. ἵνα μήτις αὐτὴν λάβῃ λέγειν ἄτομόν τινα χρόνον. ἀλλὰ ἡ οὕτως ἄτομον ὡς πρὸς ἄλληλα τὰ ὧν ἡ αἴσθησις ἄτομον αὐτὴν καὶ εἶναι καὶ μὴ διαιρεῖσθαι αὐτὴν κατὰ τὰ ὧν αἰσθανόμεθα. ὡς οὐ μὲν τούτῳ τῷ μορίῳ, αὐτῇ τῇδὶ ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι οὐ δὲ τῷδι, τῇδὶ. ἀλλ' οὐ κίνητι τὴν πλειόνων ὁμοίως.

Γ ΡΩΤΟΝ μὲν οὖν, ἆρ' ὧδ' οὐδέχεται ἅμα μὲν ἑτέρῳ δὲ τῆς ψυχῆς αἰσθάνεσθαι καὶ οὕτως ἀτόμῳ ὡς παντὶ ἔστι συνεχεῖ, ἢ ὅτι πρῶτον μὲν τὰ κατὰ πλὴν μίαν αἴσθησιν δῆλον. εἰ ἔστω ἄλλῳ αἰσθανομένῳ ἄλλου χρώματος πλείω τε μορίω ἔξω ἕλα ταυτά. ἡ γοῦν αἰσθάνεται οὐ τῷ αὐτῷ γένει ἕξιν. εἰ δὲ καὶ ὅτι ὡς ὄμματα δύο, φαίη τις, οὐδὲν κωλύει οὕτω καὶ ψυχὴ, ὅτι ἴσως ἐκ μὲν τούτων οὐ, τι γίνεται. καὶ μία ἡ σύμβυγια αὐτῶν.

Ζ πῶν πῶς οἷόν τε λέγειν ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι. ἐπεὶ δοκεῖ ἡ ἕξις γίνεσθαι οὐ ἀρχὴς εἶναι, πρῶτον τίθησι ἡ, εἰ οὐδέχεται λέγειν οὕτως ἅμα πλειόνων ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι. ἡ ἅμα μὲν καὶ οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ πάντων, ἑτέρῳ δὲ καὶ ἑτέρῳ τῆς ψυχῆς μορίῳ ὡς τὴν διαφθοράν φησι, διαφθοράς διὰ πλειόνων αἰσθανομένων ἡμῶν κατὰ ἡ αὐτό. ὀξηγούμενος δὲ ἡ ἀτόμως πάλιν πῶς εἴπῃ, ἢ οὕτως ἀτόμως ὡς παντὶ ὅτῳ συνεχεῖ. εἰ πῶν γοῦν, ἡ δὲ ἅμα λέγω οὐ σοὶ καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ. μνημονεύσας πάλιν τὸ ἅμα ὃ λέγω τὸ ἁπλῶν, πρῶτον μὲν ἀφῆκε οὐδέχεται ἅμα μὲν ἑτέρῳ δὲ τῆς ψυχῆς. ἐπεὶ ἡ ἅμα ἔκαστον εἶναι ἴσον τῷ οὐ ἀτόμῳ χρόνῳ. πῶς ἅμα καὶ πῶς οὐ ἀτόμῳ λέγει χρόνῳ προσθεκτέον. ὡς γοῦν παντὶ οὐ ᾧ αἰσθάνεται χρόνῳ τὴν ἑτέραν ταῖς διαφερούσαις διανάμεσι σοὶ μὴ συνεχεῖ λαμβανομένῳ, καὶ μὴ σοὶ ἄλλῳ μὲν αὐτῇ τῆς τοῦ δὲ τινος αἰσθήσεως γινομένης σοὶ ἄλλῳ δὲ τῆς τοῦδε. γράφεται καὶ οὕτως ἀτόμῳ. κοινὴ ἡ αὐτὴ γραφὴ λέγων περὶ τούτου οὐ αἰσθανόμεθα, λέγων ὅτι οὐχ οὕτως σοὶ τινι αἰσθανόμεθα ἅμα πλειόνων ὡς ἀτόμων τῇ αὐτῶν φύσει. ἀλλ' ὡς σοὶ παντὶ ὁμοίως πάντων οὐ γοῦν σοὶ μορίῳ καὶ ἀτόμῳ τῆς ψυχῆς πάντων αἰσθανόμεθα. ἀλλ' ὡς παντὶ τούτῳ ᾧ αἰσθανόμεθα σοὶ ὄντι καὶ συνεχεῖ αὐτῷ ἐνδιαφθόροντων συγκειμένων μερῶν. ὅτι δὲ μὴ οἷόν τε οὕτω πλειόνων ἅμα αἰσθάνεσθαι ἐξῆς δείκνυσι δῆλα ἡ εἰ οὕτω γίνοιτο ἢ τὴν πλειόνων αἴσθησις, ὡς ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μορίῳ τῆς ψυχῆς τὴν πλειόνων γινέσθαι αἰσθήλυφιν, ὅταν πλειόνων ἅμα ὁμοειδῶν αἰσθανόμεθα πλέω μόρια ἴσεσθαι ὧν θιγητὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις. ὁμοειδῶν γοῦν ὄντων τὴν αἰθητῶν, ὁμοειδῆ δὲ καὶ τὰ μόρια τὰ οἷς αἰσθανόμεθα αὐτῶν ἔσῃ. εἰ γοῦν εἴη πλείω ἅμα ὁρᾶσθαι εἴη δ' ἄλλου ἄλλῳ αἰσθανόμενος, πλέω μόρια ἴσεται τῆς ὄψεως τουτέστι, πλείους αἰσθήσεις καὶ ὄψεις πλείους ὁμοειδεῖς ἀλλήλαις ἴσονται τῷ καὶ τὰ αἰσθητὰ ὁμοειδῆ ἀλλήλοις εἶναι. ὁρᾶται γοῦν πάντα. τὴν γοῦν τὸ τῷ αὐτῷ γένει, ἡ αὐτὴ κατ' εἶδος αἴσθησιν. κἀπολείξασ δὲ καὶ λείξας δῆλ. τὴν τῇ αὐτῇ αἰσθήσει αἰσθητῶν ἡ λεπόμενον ἕτερον, ἕτερος λέγοι πλειόνων ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι ἄλλῳ μορίῳ τῆς ψυχῆς καὶ ἄλλη διανάμει ἄλλου. ἐξῆς προσιόντος πρὸς ἡ ὑπερμήκη ἡ πλείους ὄψεις ὁμοειδεῖς ἴσεσθαι εἰ πλέω τὶς καὶ διαφθείρεται ἅμα ὁρᾶν. εἰ δὲ ὅτι ὅμματα δύο φαίη τὶς οὐδὲν κωλύει οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς. δῆλ. γοῦν τῆς λέξεως ταύτης ἕξιν ὃ λέγει τοιοῦτον. εἰ δὲ τὶς φαίη λέγει ὡς ἐπὶ τῆς ὄψεως διαπλειόνων αἰσθητηρίων ὁμοειδῶν, ὁρᾶσθαι. δῆλ. γοῦν δύο ὀφθαλμῶν, οὕτω καὶ πλὴ ψυχὴν πλείους διανάμεις ὁμοειδεῖς ἔχειν μὴ κωλύεσθαι αἷς ἅμα τὴν ὁμοειδῶν αἰσθάνεται. ἕξιν θὲς ὡς διανάμεσι λέγειν πρὸς ἡ ὑπερμήκους, ἐλέγχει αὐτὴ. λακυὺς ὅτι εἰ μὲν ὅμοιον ἡ παραβιβλημένοι λέγειν, ὅτι ἴσως ἐκ μὲν τούτων οὐ γίνεται τὴν ὄψεως λέγειν καὶ μία σύμβυγια ἡ ἀμφοτέρων. οὐδὲ γοῦν κατὰ ἀριθμὸν ἡ ἀμφοτέρων αὐτὴ λέγει καὶ ἅμα. ἡ δ' ἴσως προσέθηκεν. ὅτι μηδὲν πω τοῦδε τοῦτον διώρισται.

Σ ΚΕΙ ΔΕ, ΕΙ μὲν οὖ ἡ ὀξ ἀμφοῖν, ἐκεῖνο ἡ αἰσθανόμενον ἔσται. εἰ δὲ χωρὶς, οὐχ ὁμοίως ἔξει.

Δ εἰκυῖα ὅτι μὴ ὅμοιον τότε ἐοῦσι τὴν ὀφθαλμῶν δύο ὄντων, καὶ ἡ ἐοῦσι τῆς ψυχῆς ἢ τὴν πλειόνων διανάμεων. ἐοῦσι μὲν γοῦν τὴν ὀφθαλμῶν, εἰ καὶ δύο εἰ ὀφθαλμοὶ, ἀλλ' οὔτι ἡ γινέμενον. μία

τούτου καὶ ἡ ἀφαιρεθεῖσά τι μόριον, καὶ ὃ τοιοῦτον ἡ ὅλον, δυνάσται ἡ γβ' ἀπὸ τῆς αβ' χρόνου πανὸς οὐ ᾧ ἴκει τὸ τῆς αἰσθάνεσθαι, τῷ οὐ μόρια τινὶ αἰσθάνεσθαι αὐτῆς ἀφαιρῶν, οὕτω ἡ οὐ ᾧ οὐκ αἰσθάνεται αὐτῆς μόρια. οὐ δὲ χωρὶς ἔστι ἄπειρα ταῦτα καὶ χωρίζεται. ἀλλ' ἐπεὶ οὐ ᾧ ὅλῳ κίνεται αἰσθάνεσθαι, ἡ οὐ τῷ τῆν τούτου τινὶ ὧν μόρος αὐτῆς λαζών ἡ γβ' ὁρᾷ εἰ οὐ τούτῳ πρώτῳ λύνεται αἰσθάνεσθαι. εἶτα λέγω ὅτι μὴ οἷόν τε τὴν μὲν οὐ τῷ γβ' οὕτως αἰσθάνεσθαι τινος ὡς οὐ πρώτῳ τούτῳ· εἰ γὰρ εἰσὶ χρόνοι τινὲς αἰσθητοί, καὶ οὐ ᾧ γβ' ἔσονται. ὥστε καὶ οὐ τούτῳ αἰσθήσονται. οὕτως οὐ ᾧ τούτων τινί· καὶ οὐ τῷ αβ' ἄρα ἐλίγκται ἡ αἰσθάνεσθαι. ὡς δὲ ἰδὶ τῆ βγ', μορίου τῆς ας' χρόνου ἴχει, οὕτως ἴχει καὶ ἰδὶ τῆ αγ' μορίου αὐτῆ· οὐδὲν γὰρ οὐ ἰκείῳ ὅλῳ, οὐ δὲ πρώτῳ αἰσθητικῷ. ἀλλὰ ἡ οὐ μορίῳ αὐτῆς καὶ ἔστι ᾧ ἐφ' ἑκάστου τῆν λαμβανομένων μορίων. οὐδεὶς γὰρ ἀφορίσαι ταῦτα χρόνος, οὐ ᾧ πρώτῳ τῆς αἰσθήσεται. ἀεὶ γὰρ εἰς ἐλάττω διαιρέσεις τῆ χρόνου πρὸς τῷ μὴ λανθάνειν ἡ οὐ ᾧ πρώτῳ ἡ αἰσθανόμεθα αἰσθήσεται. καὶ τοῖς αἰσθητοῖς χρόνοις ἔπεσθαι ἂρα τινὲς εἰσὶ τοιοῦτοι πρὸς ἐκεῖνο ὅτι μὴ δοκεῖν τε εἶναι τινὰς αἰσθητοὺς χρόνους λείπεσθαι καὶ ἐξ ἧς τῆ μὴ εἶναι ἡ χρόνου τῆν ἔλαττόμενον, ἀλλὰ τῆν οὐ ᾧ γήσεσθαι ἡ εἶναι ἐλάχιστον. εἰ γὰρ οὐκ ἔλαττόμενον ὁ πρῶτος ἦν λανθάνειν ὥστε ἀφορισθῆναι τινὰς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ αἰσθητοῦ τι μόριον ἡ πρόοδος αὐτῆ, ὁ πᾶς οὖν χρόνος αἰσθητὸς ἂν. ἰδὶ μὲν γὰρ τῆ μεγίθους δύνασθαι αἰσθητοῦ τινὶ ἐξ σμικρότητα ἔλαττόμενον προχωροῦντα αἰσθητὸν ὁμοίως ἄλλο αἰσθητὸν ἡ ὅλον ποιήσασθαι. ἰδὶ δὲ τῆ χρόνου, οὐκέτι οἷόν τε ἔστι ἡ τῆ λανθάνειν παντὸς φθείρεσθαι πρὸ αὐτῆ· ἀφῃρήσθω ἡ γδ'. οὐ ᾧ ᾐσθάνετο. τοῦτ' ἔστι, ἀπὸ τῆ χρόνου οὐ ᾧ ᾐσθάνετο. ὃ ἀφιλλὸν λείπει πάλιν ἰδὶ τῆ γά. τῆ ἀφῃρημένου ἀπὸ τῆ αβ', ὅτι ἰδὶ τούτου ἄλλης ἴδιον ἡ οὐ αὖ τινὶ αἰσθάνεσθαι. εἰ πᾶν δὲ ἐξ μίσου πῶς λέγεται τί ἡ ὁρᾶ ὅλον ἀπὸ μόρους καὶ οὐ χρόνῳ τινὶ ὅτι οὐ μόρα, καὶ γνάφει μεταῦτα ποιῶσι, ἐξ παραλελειμμένου ὑπάρχοντος, ἀλλὰ μᾶλλον οὐ ᾧ βγ', οὐ δὲ αἰσθάνεται τῶν αὐτῶν λέγων δ' ὧν ἔπεν ἰδὶ ἡ βγ' πρὸ ὀλίγου, ἡ οὐκοῦν οὐ ταύτης τινὶ ὧν ταύτης τί· ὅτι γὰρ οὐ ᾧ ζγ' τῷ ἀφῃρημένῳ, οὐδενὸς πρώτου αἰσθάνεται ἐξ τούτου, καὶ ἐπὶ τούτου ᾐσθάνεται ἡ οὐ τούτῳ τινὶ ὡς πᾶν καὶ ἐπὶ τῆ αβ' ὅλου ἐλίγκτο. ᾧ οὖν οὐ μόρα τινὶ τῆ γδ' χρόνου τῆ αβ' αἰσθάνεσθαι μεγέθους; ἔζεσ ᾐσθάνεται οὐ ᾧ γβ' αἰσθάνεσθαι χρόνου τῆ ὅλου. καὶ πῶ ὅλῳ, τουτέστι ἡ μέγεθος καὶ πῶ γραμμῆ· λείπεσθαι δὲ ἔζεσ, ἐν αὐτὴν λόγον φησὶ ᾐσθάνεσθαι καὶ ἐπὶ τῆ αγ'ῷ ἴῳ ἡ ἐτέρα μόρια τῆ ας'. χρόνου παντός. οὐδὲν γὰρ οὐ τούτῳ πρώτῳ αἰσθήσεται τῆς αβ'. ἀλλὰ τῆν μορίων τινί. καὶ γὰρ ὃ αὖ λάβωμεν μόριον ἐκ τῆ χρόνου ἢ τῆ μεγέθους, οὐ τινι χρόνῳ ἴσόμοιρα αἰσθανόμεθα, καί τινος μεγέθους. ὅλως δὲ οὐ χρόνῳ τινὶ ἢ ὅλως μεγέθους τινὸς, οὐδ' ποτ. ἔζεσ γὰρ ἐπὶ πάντων τῆν ὁρωμένων ἐλήλυθεν ἐπὶ τῶν, καὶ οὐ τινι, καὶ τινος. ὅλου δὲ, οὐκ ἔστιν αἰσθάνεσθαι. ὃ εἴη ἂν λειπτικὸν, τῆ μήτε χρόνου τινὰ ἴσα αἰσθάνεσθαι ᾧ πρώτως αἰσθησόμεθά τινος, μήτε αἰσθάνεσθαι, ὅτου πρώτου καὶ ὅλου αἰσθησόμεθα. μὴ ὄντος δὲ τ' πρώτως, οὐ δὲ ἡ κατ' ἄλλο ἄλλης ἴδιον, ὅτι ἔστιν αὐτῆ ὃ πρῶτον καὶ καθ' αὑτὸ τοιοῦτόν ἴδιον.

Λ" ΓΑΝΤΑ μὲν οὖν αἰσθητά ἴδιον, ἀλλ' οὐ φαίνεται ὅσα ἴδιά· τῆ γοὺν ἡλίου ἡ μέγεθος ἐρᾷ· καὶ ἡ πλάπιγξ πόρρωθεν· ἀλλ' οὐ φαίνεται ὅσον· ἀλλ' οἷόν τε ἀδιαίρετον. ὁρᾷ δ' οὐκ ἀδιαίρετον. ἡ δ' αἴτία, εἴρηται οὐ τοῖς ἔμπροσθεν πρὸ τούτου.

Δ εἰξασ' ὅτι μηδὲν ἴδιον τῆ αὐτῆ φύσει μόριον αἰσθητὸν μόριον τῆ αἰσθητ' ὃ καὶ οὐ τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, ἐμοὶ μὲν δοκεῖν ᾗ ὅτι τῆ αὐτ' φύσει μόριον αἰσθητῆ αἰσθητὸν ἴδιον ἡ ἁπλῶς. ἡ γὰρ μυελοῦ μόρος τῆς κέγχρου μηδὲν αἰσθητὸν ἴδιον, ἡ ὁρᾷ αὖ ἡ ὄψις ὅτι πῶ κέγχρῳ ὁρᾷ. οὐ μᾶλλον καθ' αὑτὸ, οὐδ' ἡλίκον ἴδιον. τ' αὐτῆ τούτου ἡ γῶν ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι λέγων, ἅπαντα μὲν τὰ μόρια τ' αἰσθητ' αἰσθητὰ εἶναι. οὐ μᾶλλον ἡ ἡλίκα ἴδιον ὁρᾶσθαι πῶ αὐχμῶ αὐτὰ καθ' αὑτά. ὅτι γὰρ οὐκ ἀνάγκη πάντα ὅσα ὁρᾶται αὖθις ἡ μέγεθος αὐτ' ἡλίκον ἴδιον ὁρᾶσθαι. ἀλλ' οἷόν τε ἐκ πλείονος αὐτῆ διαιρήματος ἀδιαίρετα φαίνεσθαι τὰ ὁρώμενα; καί τοι οὐδὲν εἴπεν ἀδιαίρετον, τὰ δὲ χρώματα ἡ ὅ-μες ὁρᾷ οὐ σώματι ὄντα. πῶ δὲ αἰτίαν φησὶν οὐ τοῖς ἔμπροσθεν ἐρῆσθαι πρὸ τούτου. οὐ πρὸ τῆ ἐν ἥλιον ὁρᾶσθαι μῆ, μὴ ἡλίκον δὲ, ὁρᾶσθαι λίτον. οὐ δὲ ταῦτα ἀπὸ πλείονος διαιρήματος ὁρώμενα οἷόν τε ἀδιαίρετα φαίνεσθαι. τούτων γὰρ ἐχρήσατο ὡς οὐ αἰτίᾳ πρὸς λέξιν ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὰ ὁρώμενα, ἡ ἡλίκα ἴδιον, διὰ τῆς ὁρᾶσθαι μῆ, μὴ ἡλίκα δ' ἴδιον. ἔστι δὲ αὕτη, λῶ οὐ τοῖς ἐπάνω εἴρηκεν, ὅτι μηδὲν αὖ ἡ καθ' αὑτὸ ὁρᾶ ἡ ὅ-μες οὐ ᾧ ὅλῳ, ἀλλ' ὡς ἔφην· ἕπεσι μὲν ἡ, τούτων ἔνεκεν ᾧ ἡ προσέλλει. καί τοι εἰ ἡ ὅλου ὁρῶσα, οὐ μὴν ἡ καθ' αὑτὸ ἔπασον. τούτων ὁρᾷ, οὐ δὲ ἡλίκον ἴδιον, ὅτι μηδὲ ὁρᾶ ἡ τηλικοῦτόν ἴδιον καθ' αὑτὸ ἡ ἅπαν μεμυόσκει ἡμᾶς οὖ οὐ τοῖς ἐπάνω εἶπε πρὸς τῆ πάντα τὰ ὁρώμενα μεθ' μεγέθους ὁρᾶσθαι. καθόλου λυπεῖ μὴ ὁρᾶν, μὴ ποσὸν δ'. εἰ δὲ πᾶν ἡ ὁρώμενα ποσὸν, οὐδὲν ἀδιαίρετον ἂν εἴη ὁρώμενον. σωκποδείξασ' δὲ ᾧ μὴ εἶναι χρόνου αἰσθητὸν, ἡ μὴ δὲ μέγεθός τί τῆ αἰσθητῆ αἰσθητὸν εἶναι, ὃ λῶ αὖθις διαλαμβάνων, ὅθεν συγκεφαλαιοῦται ἡ διαλαμβάνειν, λέγων.

λοιόπι μὴ οὐ τούτῳ ἔστιν ἀναίσθητός τις χρόνος οὐ ᾧ συνεχῶς αἰσθανόμεθα τῆς ἕξεως· οὕτως οὖν ὁμοίως μὴ εἰ ἀναίσθητόν τί ἐστι, τῇ αἰσθητῇ μορίῳ ἔστιν. μὴ οὐ τούτῳ οὐ αἰσθανόμεθα οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀναίσθητά τινα μόρια ἔστω μὴ τούτου οὐ αἰσθανόμεθα οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ᾧ μέγεθος αὐτό. τοῖς γὰρ αὐτοῖς στοιχείοις χρῶ μὴ ὐδὲ τῷ χρόνου μὴ ὐδὲ τῷ αἰσθητῷ. θηλυκῶς δὲ ἐκ φθορᾶς ᾧ αἰσθητὸν ὃ λαμβάνα μέγεθος, λέγων οὐ ταύτης τινὶ, ἢ ταύτης πως, ὐδὲ γραμμῆς τε πλὴ διᾶξιν ποιούμενος. μὴ ὄντος μὴ τοῦ χρόνου γραμμῆς ἐφ' ἓς πρώτως, μὴ τῇ μεγέθους ὁμοίως. οὐ πὼν δὲ, ἀγὼ πλὴ ὅλων ὁρᾶ ἐπὶ τῇ ὁρωμένου μεγέθους ὐδὲ τῇ χρόνου πάλιν τὰ αὐτὰ λέγων οὕτως ἔπι μὴ αἰσθάνεται ᾧ αὐτῷ συνεχῶς χρόνου. αὐτὶ μὲν τῇ ὁρᾶ, ᾧ αἰσθάνεται. αὐτὶ δὲ τῇ ὅλου, ᾧ αὐτῷ συνεχῶς χρόνου. ἴσου γὰρ ἕξιν, τῷ ὅλῳ τινὶ χρόνῳ. λαβὼν ἀφαιρᾶ ἀπὸ τῇ χρόνου τῇ αὐτῇ. ᾧ γῆ, ᾧ μὲν οὖν οὐ ταύτῃ ἔδιν ὐδὲ τῇ χρόνου μὴ τῆς κατὰ ἕξιν γραμμῆς. λέγει δὲ ᾧ ταύτης, ὐδὲ τῇ ὁρωμένου μεγέθους. πῶς δὲ ὁρώμενον, κατὰ μέρος ὁρᾶται, ἔλαβεν ὐδὲ τῆς γῆς ὥστ' ᾧ χρόνου ὐδὲ τῇ οἰκείᾳ τῇ. πλὴ μὲν γὰρ γῆν, ὁρᾶ τις ὅτι ᾧ δί τι μόριον αὐτῆς. οὐ δὲ τῷ οἰκείᾳ τῷ, βαδίζει, ὅτι οὐ τῷδε τῷ μέρει αὐτῇ, ᾧ δὲ οἰκείων οὐ ταύτης τινὶ ἢ ταύτης, ἴδιον κτήσει ἔδι τῇ πῶς λέγεται ᾧ οὐ τούτῳ τινὶ ὡς αὖ εἰ ἔλεγεν, οἰκείων τοιοῦτόν ἔδι ᾧ οὐ ταύτης τινὶ καὶ ταύτης τί. ὁποῖα δὲ ἔδι ὅταν ὐδὲ τῆς γῆς λέγωμεν ᾧ ὁρᾶται ἁπλῶς. τῷ γοῦν μέρει αὐτῆς ὁρᾶσθαι, οὕτω λέγεται ὁρᾶσθαι γῆ. ὁμοίως καὶ οὐ τῷ οἰκείᾳ λέγεται τῷ δὲ τὰ ὁλύμπια, ὅτι οὐ τῷδε ᾧ μορίῳ αὐτῇ. εἰ οὖν τῆς ὅλης τῆς αβ' οὐ τῷ αδ' χρόνῳ συνεχῶς αἰσθάνεται, ἔχει δὲ ὁ χρόνος οὐ αὐτῷ μόρια τινὰ αἰσθητὰ, τούτου γοῦν δηλωτικὴ ἡ λέξις ἡ λέγουσα οὕτω τῇ οὐ τούτου τινὶ ἤδη ἔχει ἡ αδ' χρόνου οὐ ᾧ συνεχῶς κᾆτα τί αἰσθάνεσθαί τινες αἰσθητά τινα οὐ αὐτῷ ἀφηρέθω ταῦτα. καὶ ὐ ἕξιν, ᾧ γὰρ μέρος τῇ αβ' χρόνου ἀφαιρεῖται, δῆλον ὅτι οὐ τῷδε τῷ μορίῳ τῇ αγ' τῇ αὐτῇ αἰσθήσεται. οὐ γοῦν τούτῳ τῷ μορίῳ αἰσθητῷ ὄντι οὐδενὸς ὐδάνετο. οὐ δὲ ᾧ συνημμένου τῷ χρόνῳ οὐ ᾧ ᾐσθάνετο οὐ τούτῳ τί αἰσθάνεται τῇ οὐ τούτῳ τινὶ αἰσθάνεσθαι. τῇ γὰρ αδ' χρόνου ᾧ μόριον, ᾧ αγ' οὐ ᾧ αἰσθάνεται τούτῳ. οὐκ οὐ τῷ ᾧ χρόνῳ αἰσθάνεσθαι ἔκειτο. ἀσαφῆ δὲ πλὴ λέξιν ἐποίησεν αὐτὸς, τόν τε χρόνου θηλυκῶς σχηματίζας, καὶ συμπλέξας ἅμα καὶ πλὴ ὁρωμένου γῆν. ὡς τῇ αὐτῇ συμβαίνοντος καὶ ὐδὲ τῇ ὁρωμένου ὅπερ ἐλείχθη καὶ ὐδὲ τῇ χρόνου οὐ ᾧ ἐτέθη ὁρᾶσθαι ᾧ ὁρώμενον ἔχον οὐ αὐτῷ αἰσθητὸν. ἀφαιρεθέντων οὖν τούτων. ἴσως πάλιν ᾧ γὰρ ᾧ κατὰ λειπόμενον ὁμοίως, καὶ ὡς ᾧ αὐτὸ ὁρᾶσθαι τῷ τὰ αἰσθητὰ μόρια μὴ δὲ ὅτι ἰὼν ζῴου τῷ ὅλῳ πλείω τι εἰς πλὴ γινομένου αἴσθησιν αὐτῇ. ὅλως ἄρα ᾧ αβ' ἐφάπτο οὐ κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ τῷ τούτου τί ὁρᾶσθαι. καὶ ᾧ μὲν λειπόμενον, ἕξιν αὐτὸς δὲ, οὕτως ἄρνκιν οὐ κοῦν οὐ ταύτης τινὶ, ἢ ταύτης τί. ᾧ μὲν ταύτης τινὶ, τῆς κατὰ τὸ χρόνου διαστάσεως καὶ συνεχείας λέγων, ᾧ δὲ ταύτης τί, τῆς τῇ ὁρωμένου διαστάσεως. ἔστι γὰρ ᾧ συμπέρασμα τὴν διλημμένων, ᾧ μήτε οὐ τῇ κατὰ τὸ χρόνου διάστασιν πλὴ αδ' ὅλων ὁρᾶ, ἀλλ' ὅπως οὐ ταύτῃ ἔστω οὐ ταύτης τινὶ μήτε πλὴ τῇ ὁρωμένου διάστασιν πλὴ αβ' ὅλων ὁρᾶσθαι, ἀλλὰ τῷ ταύτης τί. ἐφικτότερα γὰρ διαστάσεως ἀφαιρεθείσης τῆς γβ' διαστάσεως ἀναισθήτου οὔσης ᾗ κατὰ λειπομένη διάστασις, οὐδὲν ἐμενοῦτο. οὔτε ᾗ οὐ χρόνῳ κατ' ἰὼ ἐώρα, οὔτε ᾗ οὐ τῷ ὁρατῷ ᾗ τις ἰὼ ὁρωμένη. τῶν δὲ δῆλα ἔρανέως ταῦθ' ὑπάρχοντα μεμηνύκαμεν ἡμᾶς πῶς λέγεται ᾧ κατ' ἄλλο ὁρᾶσθαί τι καὶ μὴ πρώτως, μὴ δ' οὐ χρόνῳ πρώτῳ ἀλλὰ τὴν τούτου τινί. λειπὸν ὅτι ᾧ ὐδὲ τὴν διλημμένων συμβαίνειν, ὅμοιον τούτοις ἔδι. λέγει γὰρ ὡς πῶν πλὴ γῆν ὁρᾶ ὅλων ὅτι δι' αὐτῆς. καὶ οὐ τῷ οἰκείᾳ βαδίζει, ὅτι οὐ τῷδε ᾧ μορίῳ αὐτῇ, ὡς γὰρ ὐδὲ τούτων ἔχει, οὕτω γίνεται καὶ ὐδὲ παντὸς χρόνου οὐ ᾧ τις αἰσθάνεται. καὶ ὐδὲ παντὸς μεγέθους τοῦτο αἰσθάνεται. ἅ οὐ μέσῳ θὼς ὢν ἔλαβεν συμπέρασμα τὴν δι' αὐτῆς, οὐκοῦν οὐ ταύτης τινὶ ἢ ταύτης τί, πλὴ αὐτὸν ἀποδίδωσι λέγων. ἀλλὰ μὴν οὐ ᾧ βγ' οὐκ αἰσθάνεται ᾧ αὖρα οὐ τούτου τινὶ τῇ αβ' χρόνου αἰσθάνεσθαι οὐ ᾧ βγ' μορίῳ οὐκ αἰσθάνεται. αἰσθάνοιτο δ' οὐ ᾧ αδ' χρόνῳ οὕτως αἰσθανόμενος, ὅτι οὐ μορίῳ τῷ χρόνου αἰσθάνεσθαι λέγεται τῇ ὅλου. λείπεσθαι δὲ ἕξιν ἐπόμενον καὶ ὐδὲ τῇ αβ' χρόνου ὃς ἰὼ μόριον τῇ χρόνου οὐ ᾧ ἐδόκει αἰσθανόμενος τῇ ὅλου οὐ τῷ ὅλῳ αὐτῇ αἰσθάνεσθαι. πάλιν γάρ, ἐπεὶ καὶ οὐ τούτῳ ἔδι τινα αἰσθητὰ μόρια ἀφαιρεθέντων ἐκείνων ᾧ κατὰ λειπομένῳ μέρει αὐτῇ ἔσται αἰσθανόμενος. ὥστε οὐκ οὐ ᾧ ὅλῳ πρώτως. ἐπὶ πὼν ᾧ ὐδὲ πάντων ἕξιν ἴσως τὴν τε χρόνου καὶ τὴν ὁρωμένων, ἐπὶ πλέων ἐπὶ πὼν αἰσθάνεται γὰρ οὐ τινι καὶ πιστὸν ὅλου δι, οὐκ ἔστι αἰσθάνεσθαι ἢ ὧν αὖ λειπτικὴν τῇ μὴ τι χρόνου πινὰ αἰσθάνεσθαι οὐ ᾧ πρώτως αἰσθησόμεθα. μὴ ὄντος δὲ τῇ πρώτως, τὸ δὲ κατ' ἄλλο αὖ ἔδι. ᾧ γὰρ κατ' ἄλλο, ἀληθὲς ὅτι ἔστι τὸ πρώτου μὴ κατὰ αὐτὸ τοιοῦτόν ἔδι, ἢ ὅτῳ ᾧ μὴ ἔχειν οὐ ταὐτὰ αἰσθητά τινα ἐν χρόνου ἀληθὲς ᾧ γίνεσθαι πλὴ αἴσθησιν οὐ αὐτῷ πιστὸς τῷ οὐ τούτου τινὶ αἰσθάνεσθαι. εἰ δὲ ἕξιν ἀληθὲς, ἔστω τὸ ἀφαιρεῖν ᾧ ἔστιν ἀεὶ αὐτῇ, καὶ ζητεῖν πῶς οὐ πρώτῳ αὐτῷ αἰσθάνεσθαι, οὐ τὰ αἰσθητὰ τῇ χρόνου χωρίζοντας, ὅτι μὴ δι' αὐτὸ τὸ ἄλλο μέρος τι ἀπ' αὐτῶν ἀφαιρῶντας. ἐπεὶ ἐφ' οὗ ἀληθὲς ᾧ κατὰ μέρος εἶναί τι ἀληθὲς, ὐδὲ τούτου

ἴπται καὶ αὖθις καὶ οὐ τούτῳ τῷ συνεχεῖ χρόνῳ οὐ ᾧ τις αἰσθάνεται αἰσθανόμενος ἑαυτοῦ. εἰ δὲ ἕξει, οὐ τούτῳ γε αἰσθανόμενος μηδὲν τούτων αἰσθάνεσθαί τινα ὧν αἰσθάνεται. μήτ' αὐτῆς αἰσθανομένου καὶ ὄντος. εἰ γὰρ ἔστι τοῦτο, καὶ ὅλως ἂν οὐ ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ λήσει τις αὖθις καὶ ὅτι αἰσθάνεται καὶ ὅτι ἔστι. καὶ οὐκ αἰσθήσεται ὄντος ἑαυτοῦ, οὔτε αἰσθανομένου, ὅπερ ἀδύνατον. πῶς γὰρ ὅτε αἰσθάνεται ἑαυτοῦ ὄντος τί καὶ αἰσθανομένου, οὐκ αἰσθάνεται. ὁμοίως δὲ καὶ ὡς ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ἄλλου αἰσθανομένου ἄνθρωπός τις, ἀδύνατον ἐνέχεσθαι ὅτε αἰσθάνεται τις αἰσθανόμενος, μηδὲν αἰσθάνεσθαι καὶ ὅτι ἔστιν αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ διαλάπτειν πολὺ χρόνον καὶ μὴ αἰσθάνεσθαι ὄντος αὐτοῦ. εἰ δὲ μηδείς ἐστι χρόνος οὐ ᾧ οὐ λήσομεν καὶ αἰσθανόμενοι λανθάνομεν ἑαυτοὺς ὅτι ἐσμέν. οὐδεὶς ἂν εἴη τῇ αὐτῇ φύσει χρόνος αἰσθητός. οὐ γὰρ εἰκῇ μεμίσθωνται λανθάνομεν ἑαυτοὺς ὅτι ἐσμέν, αἰσθητὸς αὖρα οὗτος ὁ χρόνος. ἄλλως γὰρ οὐ ἐκείνῳ ᾧ χρόνῳ αἰσθήσεται. καὶ ἡμᾶς δή, ἐὰν ἐγρηγορέτες ὦμεν. οὐ γὰρ ἀχὼ τὴν αἰσθανομένων κρίνεται ὁ χρόνος ἢ ὅλως τί αἰσθητὸν. πάντα γὰρ οὐ ἐκείνοις αἰσθητά, καὶ χρώματα καὶ φόφοι καὶ ὀσμαί. καὶ χυμοὶ καὶ τὰ ἁπτά.

Ξ ΤΙ ΟΥ̓Κ αὖ ἔστι οὗτος χρόνος οὗτος πρᾶγμα οὐδὲν ὃ αἰσθάνεται, ἢ οὐ ᾧ μὴ οὕτως ὅτι οὐ τούτου τινὶ, ἢ ὅτι τούτου τί ὁρᾷ, ὅπερ δεῖ τι μέγεθος, καὶ χρόνου καὶ πράγματος, αἰσθητοῦ ὅλως ὄντος μεριστοῦ τινος.

κ αὐ δὴ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως ἔστι ταὐτὸν διάλυσιν. ὅτι γὰρ μηδὲς χρόνος ἔστιν αἰσθητὸς συγκατοδλείκνυσί τε αὐτῷ, ὅτι μήτε μέγεθός τι καὶ μόριον αἰσθητὸν αἰσθητὸν οἷόν τε εἶναι τῇ αὐτῇ φύσει. ἔτι ταῦτα γοῦν ἀλλήλοις. καθ' οὓς γοῦν αἰσθητά τινα καὶ ἀμερῆ σώματά ἐστι τῇ αὐτῶν φύσει, κατὰ τούτους, καὶ κινήσεις εἰσὶν αἰσθηταὶ καὶ χρόνοι. ὃ δὲ λέξεις ἀσαφῶς μὲν εἴρηται. ἐκλαβόντι δὲ πῶς διάνοιαν, ἔστι αὐτοεαυτὸ. εἰ ἔστι μόριόν τι τοῦ χρόνου ἢ τοῦ μεγέθους αἰσθητὸν. οὔτε χρόνος τις ἔσται οὐ ᾧ αἰσθανόμεθα. οὔτε μέγεθός τι οὐ αἰσθανόμεθα ἁπλῶς καὶ κυρίως. ἀλλ' οὐ παντὶ χρόνῳ οὐ ᾧ λέγομεν αἰσθάνεσθαι, οἷόν τινες ἐσόμεθα αἰσθανόμενοι, οὐχ ὅτι οὐ τούτου, ἀλλ' ὅτι τοῦ τούτου τινὶ, καὶ παντὸς μεγέθους αἰσθησόμεθα. οὐχ ὅτι τούτου αἰσθησόμεθα, ἀλλ' ὅτι τοῦ τούτου τινός. ἀλλὰ μὴν ὅσον οὐ χρόνῳ λεγόμεθα αἰσθάνεσθαι, οὐ ᾧ οὐ μορίῳ τινὶ αὐτῆς αἰσθάνεσθαι ἢ μεγέθει τῷ μὴ ὅλῳ, ἀλλὰ μορίῳ τινῶν αὐτῶν αἰσθάνεσθαι διαλῦσαι ἀληθεύομεν ὅτι ἔστι τὸ πρῶτος τοῦ οὐ ᾧ αἰσθανόμεθα παντί. καὶ ὧδε τοῦ μεγέθους ὅτι ἔστι τί μόριον τούτου οὗ πρώτου καὶ παντὸς αἰσθανόμεθα. πᾶν γοῦν τὸ κατά τι καὶ κατά τι μόριον ἀληθὲς τότε δεῖ λαβεῖν, ὅταν ᾖ λαβεῖν ἐκείνου μορίόν τι ὃ πρῶτον τοιοῦτόν δεῖ. λαμβάνει τε γοῦν κατὰ μόριον τότε ἀληθὲς ὄντα, ὅταν ᾖ κατὰ μόριον αὐτῆς λαβεῖν ὃ μὴ πᾶν, ἀλλά κατὰ μόριον αὐτῆς κινεῖται. οἶδα γοῦν οὐδὲν δεῖ μόριον κατ' οὗ τὸ κατηγορούμενον ὅλου ὡς κατὰ μόριον αὐτῆς ὑπάρχει, ὅλου τι καὶ πρώτως κατηγορήσεται τούτων, οὐκ ἀληθὲς τὸ κατὰ μόριον αὐτοῖς ὑπάρχειν ἐκεῖνο ὃ κατηγορεῖται. ὡς οὖν ἐπὶ τῆς ἄλλων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένων ἕξει. οὐ γοῦν μηδὲν ἂν τοιοῦτον μήτε οὐ χρόνῳ, μήτε οὐ αἰσθητῷ οὐ ᾧ πρώτῳ αἰσθησόμεθα ἢ οὗ πρώτου, οὐδὲν τὸ κατὰ μόριον τῆς χρόνου αἰσθάνεσθαι ἢ μορίου τινὸς τῆς μεγέθους ἂν ἀληθὲς. αἰσθησόμενοῦ γοῦν τῆς πρώτως, αἱρεῖται καὶ τὸ κατ' ἄλλο. ἀλλὰ μὴν αἱρεῖται τὸ πρῶτος, εἰ χρόνος τίς ἐστιν αἰσθητὸς ἢ μέγεθος. πᾶς γοῦν ὁ λαμβανόμενος χρόνος ἕξει τινὰ οὐ αὐτῷ μόρια αἰσθητά. ὥστε οὐ οὐδενί πως αἰσθησόμεθα. ὡς πρώτως οὐ αὐτῷ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἔχοντι οὐ αὐτῷ μόρια αἰσθητά ὁμοίως καὶ πᾶν μέγεθος ἕξει τινὰ μόρια αἰσθητά. ὥστε οὐ δὲ μεγέθους τινὸς αἰσθησόμεθα τῷ ὅλου αἰσθάνεσθαι. ἀλλὰ τῷ ἔχειν τινὰ μόρια αὐτοῦ αἰσθητά. οὔτε αὖρα οὐ χρόνῳ πρώτῳ τινὶ αἰσθησόμεθα, οὔτε πρώτου τινὸς ἀίδιον ἕξομεν, μὴ πρώτου τινός, μὴ δὲ τινες. οὐ δὲ τινος κατὰ ἄλλο τῆδε οὐ ἐς οὐκ ἔστι ὁ πρώτος. οὔτε αὖρα οὐ χρόνῳ αἰσθησόμεθα, οὔτε μεγέθους τινός. ὅτι δὲ οὐ ἔστι χρόνος τίς αἰσθητὸς ἢ μέγεθος τῇ αὐτῇ φύσει οὔτε οὐ χρόνῳ τινὶ πρώτῳ, οὔτε μεγέθους τινὸς πρώτως αἰσθησόμεθα, αὖθις οὕτω λάκυσον.

Ι ΓΑΡ τὸν ὅλον ὁρᾷ καὶ αἰσθάνεται ὁ ὅλος αὐτὸ συνεχῶς χρόνος οὗτος. ὅτι οὐ τούτου τινὶ ἢ ὅτι τούτου, τί ὁρᾷ. ὅπερ δεῖ τι μέγεθος. ἀφορίσθω ὁ γ ζ. οὐ ᾧ οὐκ ἠσθάνετο. οὐκοῦν οὐ ταύτης τινὶ, ἢ ταύτης τί ὥσπερ τὸν γὰρ ὁρᾷ ὅλον. ὅτι τοδὶ αὐτῆς καὶ οὐ ᾧ οὐκ αἰσθητῷ βαδίζει ὅτι οὐ τῷδε ᾧ μορίῳ αὐτῆς, ἀλλὰ μὴν οὐ τῷ β γ, οὐδὲν αἰσθάνεται. ᾧ αὖρα οὐ τούτου τινὶ τῆς α β αἰσθάνεται, λέγεται δ' ὅλου αἰσθάνεσθαι καὶ τὸν ὅλον. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς α γ. ἀεὶ γοῦν οὐ τινὶ καὶ τινές. ὅλου δὲ οὐκ ἔστιν αἰσθάνεσθαι.

ι γοῦν τούτων ὁ προκείμενος λάκυσον ἐπὶ στοιχείων. ὅτι μὴ τί τις χρόνος πρώτως ἔσται οὐ ᾧ τις αἰσθάνεται, μήτε αἰσθητόν τι ᾧ μὴ τῆδε τούτου αἰσθητῶν εἶναι αἰσθητὸν ἀλλὰ καθ' αὑτό. σφόδρα δ' ἐπὶ τετμημένως, τὸν λάξιν ποιοῦται. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ ἔστι τὶς αἰσθητὸς χρόνος ὃν-

γλυκεῖ πρὸς τὸ μέλαν, ἢ πρὸς τὸ λευκόν. τὸ μὲν γὰρ λευκὸν καὶ μέλαν, ὁ μοχλεῖ. τὸ δὲ γλυκὺ καὶ τὸ λευκόν, οὐ μοιοχλεῖ μὲν σύστοιχα δέ. τὸ δὲ γλυκὺ καὶ τὸ μέλαν, οὔτε ὁμοιοχλεῖ, οὔτε σύστοιχα. εἰ δὴ τὸ μοχλῶδες ἀδιάκοπον ἅμα πλείονα αἰσθάνεσθαι, ὅτι αὐτῆς οὐ δέχεται τὴν αὐτομοιοχλῶδη μὴ λόγον διαφορᾶς αἰσθήσεων συνεπόμενον ἅμα αὐτὰ λαμβάνεσθαι πλείονα. καὶ ὅτι αὐτῆς, εἰ πρὸς τῷ αὐτομοχλεῖ εἶναι μὴ δὲ σύστοιχα εἶναι.

Τ Ο᾽ ΓΛΥΚΥ᾽ δὲ τῷ μέλανος, πλείονι ὅτι τῷ ἕλει διαφορᾶς, ἢ τῷ λευκοῦ. ὅτι αὐτῆς ἅμα οὐ δέχεται αὐτὰ αἰσθάνεσθαι, ὅταν ᾖ γένεται τοιαῦτα. ὡστε εἰ μὴ τοῦτο, οὐ δικαίως.

Α᾽ καὶ τὸ μὴ λόγον οὖν καὶ σαφίστερον αὐτὸ λέξις ἔχει εἰ ἔστι γεγραμμένον. καὶ τὸ, ἢ λευκοῦ, ἴσως, τὸ γὰρ γλυκὺ τῷ μέλανος πλείονι ὅτι τῷ ἕλει διαφορᾶς, ἢ τῷ λευκοῦ. τὸ δὲ ὅτι τὸ μὲν λευκὸν σύστοιχον. ἐνδέχεται γὰρ αὐτῶν οὐ τῷ αὐτῷ γένει εἶς λόγος. τὸ δὲ μέλαν σκότωσις ὄν, οὐ δὲ σύστοιχον ὅτι ἴδιον τῷ γλυκεῖ.

Ο᾽ Δ᾽ λέγουσί ποθ᾽ τὴν πρὸς τοὺς συμφωνίας, ὅτι οὐχ ἅμα μὲν, ἀρμονικῶν τινα εἰ φόφοι. φαίνεται δέ. καὶ λανθάνει, ὅταν ὁ χρόνος ᾖ αἰσθητός. πότερον ὀρθῶς λέγεται, ἢ οὔ. τάχα γὰρ ἄν φαίη τις καὶ νῦν παρὰ ξένου δοκεῖν ἅμα ὁρᾶν καὶ ἀκούειν οὕτω, ὅτι εἰ μεταξὺ χρόνοι λανθάνουσι ἢ ξένου οὐκ ἀληθὲς, οὐδὲ οἱ δέχεται χρόνοι εἶναι αἰσθητοὶ οὐδένες, οὐ δὲ λανθάνειν. ἀλλὰ πάντες οὐ δέχεται αἰσθάνεσθαι. εἰ γὰρ ὅτι αὐτὸς ἑαυτῆς τις αἰσθάνεται, ἢ ἄλλου οἱ σωιχεῖ χρόνῳ, μὴ οἱ δέχεται τότε λανθάνειν ὅτι ἔδη. ἔστι δέ τις οἱ τῷ σωιχεῖ καὶ τοιοῦτος ὅλος, αἰσθητὸς ἔδη. δῆλον ὅτι τό, τι λανθάνει αὐτὸ εἰ ἔστιν, αὐτὸς αὐτὸν, μὴ εἰ ὁρᾷ μὴ οὐκ αἰσθάνεται. μὴ εἰ αἰσθάνεται.

Κ ατασκευάσειε δ᾽ ἂν ὧδε καὶ χείρονι. τὸ μὴ δυνάσθαι ἅμα πλείονα ἄθησιν γίνεσθαι, ᾧ χρώμενοί ποθ᾽ πειρῶνται δεικνύναι, τὸ μᾶλλον γίνεσθαι μὴ ἅμα πλείονα αἴσθησιν φαίνεσθαι δὲ ξένου τίθησι. καὶ δείκνυσι ψεῦδος ὄν. οἱ δὲ δεικνύουσι ὅτι μὴ ταὐτὸ διότι τε τῇ λύσει πρεχρωμένους, δεικνύναι. ὅτι μὴ ἅμα πλείονα αἰσθανόμεθα. ἴσως δὲ τὸ λεγόμενον, τὸ τὰ δοκοῦντα αἰσθητὰ ἅμα κινεῖν τὴν ἄθησιν μὴ ἅμα μὲν κινεῖν, ἀλλ᾽ οἱ χρόνοις. τὸ δὲ εἶναι τὸν μεταξὺ χρόνους αἰσθητοὺς, ταὐτὸ δοκεῖν ἅμα γίνεσθαι. δείκνυσι δὲ ξένου ψεῦδος ὄν, διὰ τὸ λέξαι, ὅτι μὴ δὲ ἔς ἔδη χρόνος αἰσθητὸς τῇ αὐτῆς φύσει. χρήσιμον δὲ ξένου λεχθέν. εἰ καὶ πρὸς τὰ πφθακῦται τοῦδε τῆς ὄψεως εἰρῆσθαι, ὅτι μὴτε τὸ φῶς χρόνῳ ὁρᾶται, μὴ δ᾽ ἄλλό τι τὴν ὅρασιν. ἅμα γὰρ ἀναβλέψασιν καὶ τὰ ἄνω ὁρῶμεν καὶ τὰ πόρρω. ὃ αἰωρεῖσθαι δυνάσθαι, αὖ ἔστι κάμοιγε τὸ εἶναι τινὰς αἰσθητοὺς χρόνους. τίθησι δὲ πρῶτον τὸν δόξαν καὶ μονμονβόνι τὴν ἀρμονικὴν καὶ τὴν τοῦδε τὰς συμφωνίας ὡς ἐκείνων χρωμένων τῇ δόξῃ ταὐτῇ καὶ λεγόντων, μὴ ἅμα μὲν αἰσθάνεσθαι τὴν ὑπερμεσῶν ὀξυτάτων καὶ νήτων συμφώνως ἀρμοττόντων φόφοι πρὸς τὴν ἀκοὴν, ἀλλ᾽ οὐ διαφορᾶς χρόνου. φαίνεσθαι δὲ ἅμα γίνεσθαι. καὶ ἔστι τις ὃς ἀπόντων καὶ μὴ διαλήπτειν ἢ ἀκοὴ. ἀλλ᾽ ὡς σωιχρῶς ἀκούειν τῷ φόφου δηλῶ τὸ αἰσθητοὺς εἶναι τὸν μεταξὺ τὴν φθορμοίων ὑπ᾽ αὐτὴν φόφων χρόνους. χρῶνται δὲ τοῖς αἰσθητοῖς χρόνοις. καὶ αἱ κατὰ τὰς τὴν ἐσθόλων ἐμπτώσεις, ᾗ ὁρᾶν γίνεσθαι λέγοντες. ξένου οἷον φαίη ἄξιται εἶναι, εἴτε ὀρθῶς λέγεται, εἴτε μή. καὶ τῷ δεῖν οἱ ταὐτὸν αὐτῷ ὄψιν παίζεσθαι πὼ αἰτίαν παρέδωκε. τάχα γὰρ ἄν φαίη τις καὶ νῦν παρὰ ξένου δοκεῖν ἅμα ὁρᾶν καὶ ἀκούειν, ὅτι αἱ μεταξὺ χρόνοι λανθάνουσι. εἰ γὰρ ξένου οὕτως ἔχει, εἴη ἂν τὴν ἀπορεῖσθαι διωκόμενον. πρὸς ἃ κατασκεύασεν ὡς νῦν δείκνυς, ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα πλείονα αἰσθάνεσθαι. ἀπορεῖται μὲν γὰρ, πῶς δυνατὸν μὴ πλείονα αἰσθάνεσθαι ἅμα εἰ μὴ ξένου οἷόν τε. λύεται δ᾽ ἂν τῇ τὴν μεταξὺ χρόνων αἰσθησίας εἰ ἔστι τὴς χρόνος αἰσθητός. εἰ δὲ μηδεὶς χρόνος τοιοῦτος, ἄλλῳ πῃ χρεστέον, ἀλλ᾽ οὐ τούτῳ, ὅτι ἂν μηδένα χρόνον οἱ δέχεται αἰσθητὸν εἶναι δείκνυσι. δεῖ δ᾽ ὑμᾶς προσλαβεῖν ὅτι εἰ ὁ χρόνος αἰσθητός, οὐ κατ᾽ αὐτὸ ἔδη ὁ χρόνος ἀπὸ τοῦ μηδενὸς τῆς φύσεως ἢ αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ τῷ τὴν οἱ αὐτῷ γιγνομένων τε καὶ ὄντων αἰσθάνεσθαι ὑμᾶς τούτῳ, καὶ ὁ χρόνος αἰσθητὸς ἔδη. ἐν αὖ οὖν αἰσθητὸς χρόνος οὗτος οἱ ᾧ μηδενὸς οἷόν τε τὴν οἱ αὐτῷ γιγνομένων αἴσθησιν γίνεσθαι. εἰ δὲ μηδεὶς ἔν τοιοῦτος, ἀλλ᾽ ἐνδέχοιτο οἱ παντὶ μεμῖφ χρόνου αἴσθησίς τινος τὴν οἱ ᾧ γιγνομένῳ οὖσα, οὐδεὶς αὖ ἔν χρόνος αἰσθητὸς. οὐ γὰρ εἴ τινα τὴν γιγνομένων οἱ χρόνῳ αἰσθητά ἔδη, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ ὁ χρόνος αἰσθητὸς ὁ οἱ ᾧ ταῦτα γίνεται. ἀλλ᾽ εἰ μὲν τῷ αὐτῷ χρόνῳ οἱ ᾧ τὰ αἰσθητὰ ἔδη αἰσθανόμεθα, οὐ διὰ τὸν χρόνον αἰσθητὰ ἐκεῖνα ἔσ. οὐ δ᾽ αὖ ὁ χρόνος δι᾽ ἐκεῖνα αἰσθητὸς λέγοιτο. διωκόμενον γὰρ αἰσθητά τινα καὶ οἱ αὐτῷ ὅλῳ κινεῖσθαι. ὧν τῆς κινήσεως οὐκ ἔστιν μὴ θιγεῖν. εἰ δὲ ἔν τινὶ διὰ σμικρότητα ἐκπίπτοντα τὴν ἄθησιν σώματα. ἀλλ᾽ οὐ διὰ ξένου ὁ τοιοῦτος χρόνος αἰσθητός. ἀλλ᾽ αἰσθήσεσ ὅτι ἄλλων τινῶν αἰσθανόμεθα οἱ αὐτῷ. αὖ δὲ λοιπὸν οἱ παντὶ χρόνῳ αἴσθησίν τινες ἔχοντας ὑμᾶς, ἔν αὖ αἰσθησικῶς ᾧ εἶναι χρόνον τινὰ αἰσθητὸν. ὅτι οὖν παντὸς οἱ δέχεται ὑμᾶς αἰσθάνεσθαι χρόνου, τοῦτ᾽ ἔστιν, οἱ παντὶ χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τινος, οὕτω λείκνυσιν. εἰ ὅτι τῆς ἑαυτῆς αἰσθάνεται αἰσθανομένου, καὶ οἱ χρόνῳ, ἀδιάκοπον τότε λανθάνειν αὐτὸν ἑαυτὸν ὅτι ἔστι τε καὶ αἰσθάνεται. ἀδιάκοπον αὖρα εἶναι τινὰ χρόνον αἰσθητόν. ὃ καὶ σημαίζει ἐκ τοῦ εἴ ἔν τις αἰσθητὸς χρόνος,

ἴπιτας

βαίνειν, ἄλλως δὲ ἡ ἀκοὴ τῆς οἰ αὐτῷ οἰ αστίας, καὶ ἄλλως πάλιν ἡ γεῦσις, καὶ τῆς ἄλλων ἑκάστη· ἀλλὰ πᾶσα τῆς ὑφ' ἑαυτὴν οἰ αστίας. ὁμοίως ἀλλήλαις, καὶ εὐλόγως. τῆς γὰρ στοιχείου ἀλλήλαις σύστοιχοι καὶ αἱ αἰσθήσεις. ὡς γὰρ οἰ χρώμασι ἡ λευκὸν, οὕτως οἰ χυμοῖς ἡ γλυκύ· διὸ καὶ ὁμοίως ἡ γεῦσις γλυκέος αἰσθάνεται ὡς ἡ ὅλης λευκοῦ· πάλιν ὡς ἡ μέλαν οἰ χρώμασιν, οὕτω ἡ πικρὸν οἰ χυμοῖς· σβήσεις γὰρ ἄμφω. οὕτω δὲ καὶ τούτων καὶ αἱ αἰσθήσεις αἱ ἁπλῶς αἰσθάνεται. ὥστε ἡ ὅλης ὁμοίως μέλανος, μὴ πικροῦ ἡ γεῦσις. τ

Σ΄ ΤΙ ΕΙ΄ αἱ τῆς οἰ αστίας κινήσεις, οἰ αστίαι· ἅμα δὲ ταὶ οἰ αστίαι οἰ τῷ αὐτῷ καὶ ἀτόμῳ, οὐκ οἰ δ' ἐχέτω ὑπάρχειν. ἔστω δὲ τῆς αἰσθήσεως τῆς μίαν. οἰ αστίαι δύο. δῆλ. γλυκὺ· πικρόν. τούτων οὐκ εὐλόγοιτο ἂν αἰσθάνεσθαι ἅμα. ὁμοίως δὲ δῆλον ὅτι οὐ δὲ ταὶ μὴ οἰ αστίαι. ταὶ μὲν γὰρ, τῷ λευκοῦ. ταὶ δὲ, τῷ μέλανός ἐστι· καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις οὕτω ὁμοίως. δῆλ. τῆς χυμῶν, οἱ μὲν, τῷ γλυκέος· οἱ δὲ, τῷ πικροῦ· οὐ δὲ ταὶ μεμιγμέναι ἅμα· λόγῳ γὰρ ἐσὶν αὐτὰ μεῖον. δῆλ. ἡ δῆλ. παισὶν καὶ ἡ δῆλ. πίνε. ἐὰν μὴ ὡς οἰ αἰσθάνηται· οὕτως δὲ ἐς λόγος ὁ τῆς ἄκρων γίνεται. ἄλλως δὲ, οὐ. ἔσται γὰρ ἅμα. ὁ μὲν, πολλοῦ πρὸς ὀλίγον ἢ πολυτίμου, πρὸς αὖπτον· ὁ δὲ, ὀλίγου πρὸς φαιόν· ἢ αὖπτον πρὸς πολυτίμου. οἱ οὖν τοιοῦτοι ἀπέχει ἔτι ἀλλήλων καὶ διαφέρει, τὰ συστοίχως μὲν λεγόμενα. οὐ ἄλλῳ δὲ γένει, τῆς οἰ τῷ αὐτῷ γένει. λέγω δὲ, δῆλ. ἡ γλυκὺ καὶ ἡ λευκὸν καλῶ σύστοιχα. γένει δὲ, ἓν τρα.

κ αἱ δῆλ. ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως δείκνυσιν. ὅτι μὴ ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν αἴσθησιν ἅμα πλειόνων αἰσθάνεσθαι· οἱ γὰρ δῆλ. κινήσεις μοί τινες αἰσθήσεις τινές· οἱ αστίαι δὲ κινήσεις αἱ ἔστω τῆς οἰ αστίαι, ἀδύνατον δὲ ἅμα ταὶ οἰ αστίαι εἶναι οἰ τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ἅμα γὰρ ταὶς οἰ αστίαις κινοῖτο κινήσεις. ὡς δὲ τῆς οἰ αστίαις ἅμα ἀδύνατον αἰσθάνεσθαι τὴν αὐτὴν αἴσθησιν, οὕτω καὶ τῆς μὴ οἰ αστίαις. ἔστι δὲ ταὶ μεταξὺ τῆς οἰ αστίας τοῦτο. καὶ γὰρ τούτων, ταὶ μὲν, τῷ δὲ τῆς οἰ αστίας, ταὶ δὲ τούτου ἔτερόν ἐστιν ὡς προειρήκαμεν. μᾶλλον γὰρ τῆς οἰ αστίαις, ταὶ μεταξύ. καὶ οὐ ἐκὼν πλεόν τι τῆς οἰ αστίας ἔχει, τούτῳ σωτέον εἶναι. ὥστε σύλλογος τῆς μεμιγμένων τὸ καὶ μεταξὺ ὄντων ἅμα πλειόνων ἡ αἴσθησις αὐτὴ λήψεται φαιοῦ αὖ τύχῃ καὶ ὑρυθροῦ. ἢ τῷ δῆλ. παισὶν καὶ τῷ δῆλ. πίνε. οἰ αστιάσεις γὰρ καὶ οὐ τούτοις οὖσι μικτοῖς, εἴγε ὁ μὲν δῆλ. πίνε φθεγόμενος, ἔστιν οὕτως, ὡς πολυτίμου πρὸς αὖπτον. ὡς γὰρ τέλα πρὸς λύο. ὁ δὲ δικπαισῶν, ἔμπαλιν. ὡς αὖπτος πρὸς πολυτίμου. ὡς γὰρ λύο πρὸς οἴ. ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε αἰσθάνεσθαι αὐκλείδου πρὸς αὖπτον καὶ ἔμπαλιν αὖπτου πρὸς περυτίμου. τῆς μεμιγμένων τὸ καὶ μεταξὺ ὄντων ἅμα πλειόνων αἴσθησιν γίνεσθαι προσίθυκεν ἐὰν μὴ ὡς οἰ αἰσθάνηται. οὕτως δὲ ὁ λόγος τῆ ἄκρων, ἐς γίνεται. ἄλλως δὲ, οὐ. ἔστι δὲ ὁ λέγει, ὅτι πλειόνων μὲν οὕτω κεκραμένων καὶ μεμιγμένων ἀλλήλοις αἰσθάνεται ἅμα. ὡς γὰρ οἰ ὸς αἰσθάνεται τῆ φαιοῦ, καί τι ἐκ τῆς οἰ αστίας συγκεραμένου. ἀλλ' οἰ τῇ τοιαύτῃ μίξει, ἐς τις λόγος ἐκ τῆς τῆς ἄκρων τὸ καὶ οἰ αστίων μίξεως γίνεται, καὶ μία τις φύσις καὶ οἰ πρᾶγμα. ὥστε ἐπεὶ οὔτις ἔδη ἡ ἐκ τῆς μίξεως γένοιτο, αἰσθάνεται τῆ οὕτω μεμιγμένου ἅμα. ὡς γὰρ οἰ ὸς, ὡς μέλί τι κεχωρισμένον ἢ τῆς ὕβ ὼ ἡ φαιὸν μίγνυται ἢ τῆς μεμιγμένων ἤδη ἀλλήλοις ὡς ἔχει ἡ φαιὸς καὶ ἡ ὑρυθρός. οὐκέτι ἅμα αἰσθάνεται. Τὸ δὲ, ἔστω γὰρ ἅμα, ὁ μὲν πολλοῦ, πρὸς ὀλίγον, ἢ περυτίμου πρὸς αὖπτον. ὅλ' ὀλίγου πρὸς ἡ πολυτίμου αὖπτον πρὸς ἡ πολυτίμου ὅρισεν, ἀλλὰ τῆς αἰσθητῶν τῆς τοιούτων, ἃ ἔδη μεταξύ, ἔστω μὲν γὰρ καὶ τούτων ἕκαστον μεμιγμένον. οὐ μέντοι ὡς οἰ αἰ λόγου ἔχει πάντα αὐτά· ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔξει, ὡς πολὺ μὲν ἔχει τῆ λευκοῦ, ὀλίγον δὲ τῆ μέλανος ὡς ἡ ὑρυθρόν· ἡ δὲ ἔμπαλιν ὡς ἡ φαιόν· καὶ πάλιν ἄλλη τῆς φοίνικον. ὁ μὲν πολυτίμου πρὸς αὖπτον, ὡς ὁ δῆλ. πίνε. ὁ δὲ αὖπτου πρὸς πολυτίμου· ὡς ὁ δῆλ. παισὶν. οἷ τινε διαφέροντες ἀλλήλων λόγοι καὶ ὑπεναντίοι. ἀλλ' οὐκ ἴσως ἡ φαιὸν οἰ α τινὰ λόγον ἔχει, καί τοι σύνθετον, ὁμοίως τῆ ὁ δῆλ. πίνε φοίνικος. Εἰ οὖν πλείων ἀπέχει ἔτι ἀλλήλων καὶ διαφέρει τὰ συστοίχως μὲν λεγόμενα, λαβὰν ἡ μᾶλλον διωρίσθαι τὴν μίαν αἴσθησιν πλειόνων οἰκείων αἰσθητῶν ἅμα αὐτὴν λαμβάνεσθαι; καὶ αἰσθήσεως ἐνέργεια οἰκείου τινὸς αἰσθητῆ αὐτὴν λαμβανομένης. καὶ δεῖ σαφὲς ὅτι μὴ ἐνδέχεται ἅμα πλειόνων τὴν μίαν αὐτὴν λαμβάνεσθαι, ἢ πλείονα ἅμα γίνεσθαι αἰσθήσεως ἐνέργεια οἰκείου τινὸς αἰσθητῆ αὐτὴν λαμβανομένης, ἐπιφέρει τοῖς καμάλοις ἡ ἀκόλουθον, ἡ μεθόκ ἐστιν οὐδέκ ταὶ ἅμα γίνεσθαι. ἡ γὰρ πλείων ἀλλήλων διαφέρει τὰ μὲν ὁμογενῆ τῆ ὁμογενῶν. τοῖς μὲν γὰρ ἡ ναὶ τὰ γένος ὑπάρχει ταυτότης τε καὶ ὁμοιότης. τὰ δὲ, καὶ ταύτης ἐστέρηται. ἔστι δὲ τῆ μὲν ὁμογενῶν τὰ μὲν σύστοιχα ἀλλήλοις καθ' ἑκάστην αἴσθησιν. τὰ δὲ, οὐ σύστοιχα μόνον. τὰ ὁμοίως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα τῆ ταῖς διαφόροις αἰσθήσεσιν αἰσθητῆ. σύστοιχα μὲν, αἱ μὲν ἕξεις ταῖς ἕξεσιν. αἱ δὲ στέρησις, πάλιν ἀλλήλαις. οὐ σύστοιχα δὲ τῆ ἄλλη αἰσθήσει αἰσθητῆ· τῇ στέρησει τῆ ὑπ' ἀλλήλων αἰσθήσεων. ὃ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπών. ἡ γλυκὺ καὶ ἡ λευκὸν, καλῶ, σύστοιχα. γένει δὲ ἓν τρα. ὁμογενῆ γὰρ τὰ οἰ αστίκα. ἔστω γὰρ γένος τι ταυτὸν καὶ μίαν αἴσθησιν. πλείων γὰρ διάστασις τῷ γλυκεῖ πρὸς ἡ λευκὸν, ἢ τῷ λευκῷ πρὸς ἡ μέλαν. καὶ ἔτι πλειόνων ἡ

ἀκοῆς ἴσον ἔδει, τῷ μᾶλλον γοῦν κίνησις ἡ τῆς μιᾶς αἰσθήσεως ἅμα καὶ μία. καὶ αὖ τὴν δύο αἰσθήσεων. ἔστι δὲ ὃ λέγει, ὅτι μᾶλλον μία καὶ ἡ αὐτὴ ἡ τῆς μιᾶς αἰσθήσεως ἐνέργεια εἶναι δυνάτεται, ἢ τὴν πλειόνων. ὥστε ἂς μᾶλλον οὐδὲν ἔχει δι' ὁμοιότητα μίαν εἶναι, αὖται μᾶλλον ἅμα γίνονται. ἢ αἱ πλείους ἀλλήλων κεχωρισμένας. εἰς δὲ ταῦτα λείπουσι ὅτι μὴ ἐοίκε τὸ μίαν αἴσθησιν πλειόνων ἅμα αἰσθάνεσθαι. ᾧ ἀκολουθήσει ὁ μὴ δυνατὸν τοὺς διαφόρους αἰσθήσεις ἅμα δύνασθαι αἰσθάνεσθαι. τῇ γοῦν αὐτῇ αἰσθήσει φησὶν ἀδύνατον εἶναι ἅμα δύο τινῶν κεχωρισμένων ἢ μεσότητον δύο μεγεθῶν. γοῦν οἷόν τε τῷ μεγάλῳ εἶναί τι πλέον ὡς οὐ αἰσθάνεσθαι τὴν μεγάλην, τῷ δὲ τὴν ἀμίκτων ἅμα μὴ δυνάσθαι αἰσθάνεσθαι, τὸ αἴσθησιν ἀπόλειψιν φθορᾶς, ὁ τῷ οἴεσθαι δυνατὸν μίαν δυνατὸν αἰσθησιν εἶναι. ἔστιν γοῦν σημαίνει ὁ, ἡ δὲ μία ἅμα αὐτῇ. ἡ μία οὐδέτερα τὴν αἰσθήσεων, καὶ τῷ αὐτῷ χρόνῳ, καὶ ἅμα γίνεται. τὴν δὲ μεγάλην οὐκ ἅμα αἰσθάνεται ἡ αἴσθησις, ὅτι τὸ ἐκεῖνα οὐ. καὶ τὸ οἷόν δυνατὸν αἰσθητόν, μία δυνατὸν οὐδέτερα, ἡ αἴσθησις. ἡ δὲ οὐ δυνατὸν αἰσθητὸν ὁ οὐ, ἀλλὰ δυνατὸν εἶδος ἢ γένος ἔχει ὥσπερ ὁ λευκὸν καὶ ὁ μέλαν, ταῦτα γοῦν εἴδη ταυτά, τούτων μία αἴσθησις, οὐχ ἡ δυνατὸν οὐδέτερα. ἀλλὰ ἡ δυνάμει τὸ μὴ δυνατὸν δυνάμει μία πάσχει γοῦν αἱ τῆς ὄψεως οὐδέτερα δυνάμει ἅμα ἀλλήλαις, ὅτε δύναται ἡ ὄψις αὐτοῖς οὐδέτερον μίαν ἡ αἴσθησις, ἡ μὲν, δυνατὸν οὐδέτερα ὄντα, ἡ δὲ, δυνατὸν δυνάμει, μία ἢ γένει τὸ αὐτὸ αἰσθητὸν αἰσθάνεται ἡ ψυχή. λαβὼν δὲ ὁ τὸ οἷόν δυνατὸν αἰσθητῶν. ἡ μία ἁπλῆ οὐδέτερα, ὡς οἷόν δυνάμει μεγάλου τὴν πλειόνων αἰσθητῶν ἀεὶ πλείονα αἰσθάνεσθαι αὖ εἰ ἅμα αὐτῶν αἰσθάνοιτο. εἰ δὲ μὴ ἔστι μεγάλου δύο αὖ καὶ αἰσθήσεις καὶ ἀπλότητες γίνοιτο αὐτῶν. καὶ τοιοῦτος, ὅσοι τὰ ὁμοιοειδῆ αἰσθητά. μεγάλου δὲ ἀλλήλοις, ἀλλ' ἀφ' ἧς μιᾶς δυνατὸν αἰσθήσεως τῆς οὐ ἀτόμου γνωρίσεως χρόνῳ. μίαν τὴν οὐδέτερα ἀνάγκη εἶναι. τῆς γοῦν δυνατὸν αἰσθήσεως μιᾶς δυνάμεως ἢ ἅπαξ γνωρίσει μία χρήσις τε τῇ οὐδέτερα δυνατὸν αἰσθητῶν. τοιοῦτος, οἷόν ἀπλότης. οὐκ ἄρα οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀμφοτέρων ἡ μία ἡ δυνατὸν οὐδέτερα αἴσθησις ἀπλότης ἔσται. δύο μὲν γοῦν, αἱ τὴν δύο ἀπλότης. ἡ δὲ μία οὐδέτερα, οἷόν ἀπλῆ πᾶσα. δυνατὸν δὲ ὁ μὴ δυνάσθαι τῇ μιᾷ αἰσθήσει, πλειόνων ἀπλαμβάνεσθαι δυνατὸν ὁ αὐτὸ, ἀκόλουθον τῷ τοιοῦτο ἐστὶ δυνάσθαι τὸ ψυχὴν δυνατὸν αὐτὸ, τὴν πλείστην αἰσθησιν αἰσθητῶν αἰσθάνεσθαι. φαίνεται δὲ, ὁ μὲν οὐ τῷ ἀριθμῷ ἡ ψυχὴ οὐ οὐδενὶ ἐτέρῳ λέγειν, ἀλλ' ἡ ᾗ ἅμα. ὁ δὲ τῷ εἴδει τῇ κειμένου αἰσθήσει μὴ τῷ τρόπῳ. καὶ ἔστιν εἰς πίστιν τοῦ τὸν μίαν οὐδέτερα τῆς αἰσθήσεως οὐδὲ δυνατὸν ἀριθμὸν ἀπλανεπίληπτον εἶναι παρέλκετο, ᾧ ὁ μὲν οὐ ᾧ ἀριθμῷ. οὐκ ἄλλῳ τινὶ οὐδὲ κείσεται οὐδὲ ἡ ᾧ χρόνῳ. τῷ ᾗ ἅμα καὶ ἀδιαιρέτῳ αὐτοῦ τοῦ χρόνου ἀπλαμβάνεσθαι οὐ αὐτὸ δυνατὸν ἀριθμὸν κεῖσθαι. ὥστε πάντα ὅσα γινώσκει ἡ αἴσθησις οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ ὡς οὐδὲ δυνατὸν ἀριθμὸν γίνεσθαι. τὰ δὲ ᾗ εἴδη ταυτά τε καὶ οὐ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῷ γένει, εἴδους γοῦν ἕνεκα τὴν αἰσθητῶν καὶ ὁ γένος λέγει, τῇ κειμένου μιᾶς αἰσθήσει. ἐοίκεν φησὶν αὐτὸ, καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἀπλότητος. τῇ μὲν κειμένου αἰσθήσει, τὰ τῷ γένει ταυτὰ κειόμενα. ὁ μεγέθη μὲν τὰ ἐκτὸς ὄψεως, ἀλλήλοις. τὰ δὲ ὑπακούς, ἀλλήλοις. πάλιν ὁμοίως καὶ ἐοίκεν τὴν ἄλλων. οὕτω μὲν οὖν τὰ ᾗ γένει ταυτὰ, τῇ κειμένου αἰσθήσει δείξεται. τὰ δὲ ᾗ εἴδει πάλιν ταυτὰ, ἐκτὸς τὴν ὁμοιομερῶν διαιρεῖ τῷ τρόπῳ. τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. ἡ ἀπλῆ μὲν γοῦν, ἁπλῶν ἀπλαμβάνεται. οὐχ ὁμοίως δὲ ἐκείνη γοῦν αἴσθησις, τὴν καὶ αὐτοῦ εἰκαστικὴν λέγει κειμένου. ἡ ὄψις, λευκοῦ τε καὶ μέλανος γῶσις, γλυκέος, καὶ πικροῦ ἄκου, ὀξέος καὶ βαρέος. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι. ὁ γοῦν μέλαν καὶ ὁ λευκὸν, ὅτι ταυτόν ἐστὶ ᾗ γένει, κείνει ᾧ τὸν μίαν αἴσθησιν αἰσθανόμενον τῷ καὶ διαφέρεσθαι τρόπον καὶ καὶ διαφορὰ πολλὰ αὐτῶν αἰσθανόμενον. δῆλον δὲ ὅτι καὶ διαφέρεσθαι ὁ τὸ χρόνῳ εἶναι. καὶ ἡ καὶ ὁ τὸ χρόνῳ διαφορὰ πολλαπλάσιον οὐ τῷ τρόπῳ τῆς ἀπλότητος. ἔτι δὲ αὖ ἡ καὶ τὰ ᾗ εἴδει ταυτὰ κειόμενα τῇ κειμένου αἰσθήσει ὄνον τῇ αὐτῇ καὶ τῇ τὸ χρόνου διαφορᾷ μόνῃ. ἔστι δὲ τὰ οἰκεῖα ἀλλήλοις, ὁ μεγέθη μὲν, οὐ μὲν ὅτι ὁ μοιοειδῆ. ἑτέρα γοῦν ᾗ εἴδει τὰ οἰκεῖα ἀλλήλων. τούτων δὲ τὰς διαφορὰς μὲν κείνει τῷ τρόπῳ τῆς ἀπλότητος. οὐ γοῦν ὁμοίως ἡ ὅλως λευκοῦ καὶ μέλανος ἀπλαμβάνεται. ἀλλὰ τὸ μὲν, ὡς ὀξέος, τὸ δὲ, ὡς βαρέος. οὐ ἅπαξ γοῦν τοῖς οἰκείοις. ὁ μὲν, ὡς ἔξις ἐστὶ, ὁ δὲ, ὡς βάσις τούτου. κείνει μὲν ὁ λευκὸν καὶ ὁ μέλαν ἑτέρα ὄντα ἀλλήλων τῷ εἴδει ἡ αὐτὸ αἴσθησις. ἡ γοῦν ὅλως. τῇ καὶ τὸ αὐτὸ μὲν ἀπλότητι διαφορᾷ καὶ ᾧ τρόπῳ. ὁμοίως τῷ γλυκὺ καὶ ὁ πικρὸν διαφέρεται καὶ αὐτὰ καὶ εἴδους ὄντα ἡ γένους κείνει. ὥστε οὐ δέ πως ἐναντίον πρὸς ὁ τῷ εἴδει τοιαῦτα εἶναι ὁ τῇ αὐτῇ αἰσθήσει αἰσθητὸν εἶναι. ᾧ δὲ τρόπῳ τῆς ἀπλότητος τὰ τῷ εἴδει ταυτὰ κείνεται ἐκτὸς τῆς οἰκείας αἰσθήσεως. ὁμοιοειδῆ γοῦν τὴν ἐκτὸς τὸν αὐτὸν ἄλλοις. ὡς ὡς ἔξεως τινῶν ἀπλαμβάνεται. καὶ πάλιν αὖ ἀλλήλοις ὁμοιοειδῆ. ὡς ὡς βάσεως. τὴν δὲ τοιούτων ἡ κείσει καὶ τὰ τὸν τῷ χρόνου διαφορᾷ μόνῳ γίνεται. τὴν δὲ μεταξὺ, τὰ μὲν, τούτοις. τὰ δ' ἐκάτερα προσείμενα αὖ καὶ τὰ τὸν τῷ πλείονος μέξιν ἐκείνοις γινομένοις ὁμοίως δὲ φησὶν ἀλλήλοις τὰς αἰσθήσεις τὰ στοιχεῖα ἀλλήλων αἰσθάνεσθαι. οὐ γοῦν ἄλλως μὲν ἡ ὅλως ἔξεως καὶ βάσεως τὴν οἰκείαν, ἀπλαμβάνεται

βαίνει

ὄντων καὶ ὕδατος κεκραμένου. ὁμοίως καὶ μέλιτος καὶ λευκοῦ καὶ ἀκράτου καὶ ἄλλου μεμιγμένου
ᾧ χρώματι. ὁμοίως καὶ ἡ τῆς καὶ καθ' αὑτὸ λαμβανομένης καὶ μεμιγμένης
τῇ ὑπάτῃ ἢ ἄλλῳ τινὶ φθόγγῳ ἢ τῇ ὀξὺ παιόντων συμφωνίαι. ἐνδὲ πάντων γὰρ τούτων ἡ τοιούτων εἰλικρινεστέρα τε καὶ ἀκριβεστέρα ἡ αἴσθησις ἀπλῶς λαμβανομένη τῆς αἰσθητῶν οὐ ἐν συγκράσεσι καὶ κεκραμένοις ἀλλήλοις. οὗ πάντων αἴτιον παρέχεται. ὀξὺ γὰρ φαίνεται ἄλλο, ἐμφανέστερον ἔσεσθαι γίνεται οὐ τῇ μίξει τῇ πρὸς ἄλλο. ἐπεὶ δὲ ἀφανίζεσθαι ἔοικεν οὐ τῇ μίξει, οὐ πάντως ἡ μίξις γίνεται καὶ τίνα δεῖ τὰ ἀφανίζοντα ἄλλα οὐ τῇ μίξει τῆς ἐμμέσων οὐ καθίστασθαι
φ μεμιγμένων καὶ πάντων εἰλικρινέσιν ἀποβάλλειν ἔοικεν τῆς οὐ τῇ μίξει, ἐνδήλωσιν προσθεῖς. ἔστιν δὲ παρ' ὃ, ὃ ὧν οὔτι γίνεται. ταῦτα δὲ, μεγνυμένῳ τι ἀλλήλοις καὶ ἀφανίζει ἄλλα οὐ τῇ μίξει. ὃ ὧν μεμιγμένον, οὔτι δυνάμενα γίνεσθαι. οὐ γὰρ πᾶν, παντὶ μικτόν. ἀλλὰ χυμὸς μέλι, χυμοῖς. φόφος δὲ φόφοις. χρώματα δὲ χρώμασι. θερμότητός τε καὶ ψυχρότητος, ἀλλήλοις. καὶ ξηρότητες, καὶ ὑγρότητες. ὁμοίως καὶ αἱ ἄλλαι ἀντιπάσεις. οὐ γὰρ μίγνυται φόφος, χρώματι. οὐδὲ χυμὸς, φόφῳ. οὐδὲ γὰρ δυνάμενα οὔτι ἐκ τῆς τῆν τοιούτων συνθέσεως γίνεσθαι. καθόλου γὰρ τὰ διαφόροις αἰσθήσεσι αἰσθητὰ, ἄμικτα. τῷ εἶναι ἑτερογενῆ. ὁμογενῶν γὰρ καὶ εὐ ὁμιογενίσιν ἡ μίξις. τῆν γὰρ εὐ αὐτίαν καὶ τῆν μεταξὺ ἔχει δὲ κείμενος, ὅτι τὰ αἰσθητὰ ἀποδίζει ἄλληλα. τὰ μὲν διαφόρως, ὡς μὴ δὲ αἴσθησιν γίνεσθαι τῆν ἄλλων ἐλαττόνων. τὰ δὲ ὁμογενῆ τῇ μεμιγμένα φ ἔλαττον εὐ τῇ μίξει αἰσθητὰ εἶναι τὰ μεμιγμένα ἀλλήλοις ἢ ἀμεικτῶν. τούτοις δὲ χρώμενος, πειρᾶται δεικνύειν, ὅτι μὴ οἷόν τε ἅμα δύο τινῶν αἴσθησιν γίνεσθαι. πρὸς τίθησι δὲ τούτοις, ὅτι ὅτε ἡ ἐλάττων ὑπὸ τῆς σφοδροτέρας ἀφανίζεται ἐκκρουομένη, οὐ δὲ τό τε τῆς μείζονος εἰλικρινὲς ἡ αὐτίλημψις γίνεται. εἰ γὰρ ἡ μείζων κίνησις ἐκκρούει τὴν ἐλάττω ἐπισυσταῖεν αὐτῇ. διὸ ὑπὸ γὰρ καὶ φοβούμενοι σφόδρα, οὐκ ὀρῶμεν. ἀλλὰ καὶ εὐ τῇ μίξει τῇ πρὸς ἄλλο, οὐκ ὁμοίκ ἡ αὐτίλημψις ἀσκόμενα αἴρει, ἀλ' ἅμα τῶν αἰσθήσεων γνωμεύει, τῆ μὲν μᾶλλον κινοῦν δυναμενον, τῆ δὲ, ἧττον. καὶ αὐτὸ τὸ μᾶλλον αἰσθητοῦ εὐ τῇ ποιότητι τῇ πρὸς ἄλλό τι αἰσθητὸν εἰ καὶ ἐλάττων εἴη ἐκείνου ἧττον γίνεσθαι. ἢ εἰ μόνον αὐτῆ ἐγίνετο ἡ αἴσθησις. ἀφαιρεῖται γὰρ τι ἀπ' αὐτῆς εὐ τῇ πρὸς τὸ ἐλάττω μίξει. κίνησις γὰρ φ, παντὶ ἀπλῆ καὶ ἄμικτα ὅτι μᾶλλον αἰσθητὰ εἶναι. φ δὲ ἴσους τοῖς πρώτοις λυφθῆσαι, ἀκμάζοντας, ὡς ἐπέμενεν ἔχειν πάλιν λαμβάνοντο αὖ ἴσχειν ὥστε τινὲς αἰσθήσεις. τοιαύτην ἄρα ἴσων αἰσθητῆν. διαφθόντων δὲ καὶ ἔτι διαφόρους αἰσθήσεις τῷ μηδὲν πρὸς αἴσθησιν αὐτῶν ἴσεσθαι. ὁ γὰρ τῆς μείζονος αἰσθήσεως ἀφίρει τὸν ἐλάττω καὶ ὑφαίζετο μίκ γινομένη αὐτῇ, κἂν ἴσαι ὦσιν ἀμφότεραι διαφόρων οὐσαι αἰσθητῶν ἀφανιοῦσιν, ἢ ἑτέρα τὸν ἑτέραν. ὁμοίως ἁπλᾶ μὲν ὄβ ἴζου κἂν ἴσαι ὄβ ἀμφότεραι ἅμα γινόμενον. ἢ ὄβ ἁπλῆ αἴσθησις, ἁπλοῦ αἰσθητοῦ. λείπεται ἄρα, ἢ μηδ' ὅλως γίνεσθαι αἴσθησιν. ἢ μικτὸν τινὰ καὶ ἐπ' ἀμφὼ μίαν. ἀλλὰ δεῖ γίνεται, ἐνδὲ τῆν μίγνυσθαι δυναμένων ἀλλήλοις. ἅπερ καὶ ἐνδὲ τῆν
ἐνδὲ γὰρ τῆν μεμιγμένων, ἡ τοιαύτη αἴσθησις. ἐκ μὲν γὰρ πάντων αἰσθητῶν μεμιγμένων, γίνεταί τι. ἐκ δὲ εἰόν, οὐδὲν γίνεται, τῷ μὴ δὲ πάντ' αὐτὰ ἄμικτα εἶναι ὡς προειρήκαμεν. τοιαῦτα γὰρ
τὰς διαφόρους αἰσθήσεις. μικτὰ γὰρ τὰ ὁμογενῆ καὶ τὰ ἔτερα πάντ' αὐτὰ αἴσθησιν. τοιαῦτα δὲ, ὧν τὰ ἔχασται, οὐ αἰτία ἔστιν ἀλλήλοις. ἔχασται γὰρ οὐ ἐφάψῃ, τὰ πλεῖστα ἀλλήλων διαπίπτει. τὰ δὲ πλείστων ἀλλήλων οὐ τοῖς ὁμογενέσι διαπίπτει οὐ αἰτία. τοιαῦτα δὲ ἀλλήλοις μίγνυται. ἐκ μὲν γὰρ λευκοῦ καὶ μέλανος, μεμιγμένων, οὔτι γίνεται ἅμα. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆν μεταξὺ τούτων, πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς ταῦτα μεμιγμένων. ἐκ δὲ λευκοῦ καὶ ὀξέως οὐκ οἶόν τε οὔτι γένεσθαι εἰ μὴ ἔστι φ ὀξὺ μέλαν ἢ φαινόμενόν τι ἄλλο χρῶμα καὶ ὃ ἡ μίξις αὐτῶν πρὸς φ λευκὸν ἴσαι, ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὧν δὲ κατὰ συμβεβηκὸς μεμιγμένων φ λευκὸν καὶ φ ὀξύ, καὶ οὔτι ἅμφω. εἰ ἅμα τινὶ ἅμφω ὧν συμβεβηκότα, φ λευκὸν καὶ φ ὀξὺ ὡς φ λευκὸν καὶ φ ὀξὺ ἔστιν. ἀλλ' οὐκ ὧνπερ ταῦτα, οὐ ᾧ ἡ ὄβ ὀξέος καὶ βαρέος συμφωνία. ταῦτα γὰρ, καθ' αὑτὰ μικτά. ὁμογενῆ γὰρ καὶ ἔτερα αἴσθησιν μίαν. ταῦτα δὲ εἰπὼν, ὅτι φθόγγοι ὡς ἐκ τῆν κινήσεων διαλαγχανόντων τῆ μὴ οἷόν τε εἶναι τῆν διαφόρων αἰσθητῶν ἅμα αἰσθάνεσθαι. ἡ γὰρ ἴζου ἀσὶν αἰσθητὰ αὐτῶν κινήσεις, ἢ ἑτέρα ἑτέραν ἐκβρίζει. ἀλλ' εἰ μὲν ἴζου. ἀφανιοῦσιν ἀλλήλας. εἰ γὰρ οὐδὲν τῆς μείζονος οἷόν τε εἰλικρινῶς αἰσθάνεσθαι, ὅταν μετ' ἄλλης τινὸς ὄβ ἐλάττονος γίνεται ὅταν ἴσαι ὦσι, δηλονότι ἀφανιοῦσιν ἀλλήλας. οὐ γὰρ δὴ μᾶλλόν γε τι ποιήσουσιν αἰσθητόν. εἰ δὲ ἡ ἑτέρα ἐκβρίζει, ταύτης μόνης αἰσθήσεις ἔσται. κίνεται γὰρ, ὅτι ἡ μείζων κίνησις, ἀφαιρεῖ πάν ἐλάττων. ἢ εἰ μᾶλλον ἅμα δυοῖν αἰσθητοῖν ἡ ψυχὴ τῇ μιᾷ αἰσθήσει ὧν μία αἴσθησις. καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἰδιοχρόας διαίνυσιν, ὅτι μὴ οἷόν τε πλειόνων ἅμα αἰσθητῶν αἰσθάνεσθαι ταῖς διαφόροις αἰσθήσεσι. ποιᾶται δὲ πάν ἰδιοχρόαν κατὰ φ μᾶλλον καὶ ἧττον. λέγει γὰρ, ὅτι ἅμα ἡ ψυχὴ πλειόνων αἴσθοιτο τῆν κατὰ πάν αὐτὸ αἴσθησιν αἰσθητῶν ἢ τῆν ταῖς διαφόροις αἰσθήσεσιν. φ δὲ ὧν μία αἴσθησις, κατασκευάζων λέγει. μᾶλλον γὰρ ἡ κίνησις αὐτὴ ἑαυτῆς ἢ τοῖν δυοῖν ὅλως ἡ

βιλότως δὴ φησι δεῖ τὰ εἰρημένα ὧν ἔστιν αἰσθητῶν αὐτὴν λαμβάνειν διὰ ποιος μεταξὺ ταῦτα μεταξὺ οὐχ ἅμα πάντα πάσχει. οὐδὲ ἅμα ἀεὶ ἑαυτῶν αὐτὴν λαμβάνει τὰ καὶ αἰσθάνεσθαι γίνεται, ἀλλ' ἐν χρόνῳ, πλὴν οὐδὲ τῶν φωτὸς καὶ τῆς ὄψεως. διατὶ δὲ οὕτως, ὑπόκειται. ὅτι μὲν τὰ αἰσθητὰ δεῖ κινήσεως καὶ πάθους εἶναι τῶν μεταξὺ ἀλλοιουμένου καὶ πάσχοντος αὐτῶν. διὸ καὶ ἐν χρόνῳ ἐκ τῆς κινούσης καὶ παθούσης ἐγγινόμενα διαδίδοται. ἡ δὲ φῶς καὶ τὰ χρώματα, οὐ δεῖ κινήσεως. ἐν ποιᾷ γὰρ οὖσει τῆς φωτιζούσης πρὸς ἡ φωτιζόμενα ἡ φῶς. διὸ καὶ ἅμα πᾶν ἡ διαφανές, φωτίζεται. οὕτω δὲ γινομένου τοῦ φωτὸς, ἐν χρόνῳ οὐδὲν τὴν ὄψιν πρὸς βάλλειν, ὡς γίνεσθαι οὐ μόνον ἡ ὁρᾶν ἐν χρόνῳ. ἔστι γὰρ ἐναίσθητα ταῖς αἰσθήσει πάσχειν ἢ πάσχειν, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰσθησις ἀθρόως καὶ χωρὶς χρόνου πρὸς πίπτει τὴν ὄψιν. αἱ γὰρ ἐκ τῶν χρωμάτων κινήσεις οὐ τῷ διαφανεῖ κατ' ἐνέργειαν, ὁμοίως γίνεται ὡς ἡ φῶς οὐ τῷ διαφανεῖ κατ' ἐνέργειαν, ἐδήλωσαν αὐτῆς εἰπών.

Δ ΙΑ᾽ ἡ αὐτὴ δὲ μὴ περὶ τοῦ ὁρᾶν. ἡ γὰρ φῶς ποιεῖ ἡ ὁρᾶν.

Ε ἐ γὰρ ἐκεῖνο μὲν δεῖ κινήσεως μηδὲν ἐν χρόνῳ γίνεται οὐ τῷ διαφανεῖ, οὐδ' αὖ ἡ ὁρᾶν γίνεται ἐν χρόνῳ. διὸ μὴ ἀθρόως αἰσθάνεσθαι, ὁμοίως τε τι ἐνίοις ὁρᾶσιν μὴ ἡ πόρρω.

Ζ΄ ΣΤΙ ΔΕ᾽ ἀπορία μὴ ἄλλη τις ποιᾷ περὶ τὰς αἰσθήσεις. πότερον οὐδέν ἐστιν ἅμα δύο αἰσθάνεσθαι οὐ τῷ αὐτῷ καὶ ἀτόμῳ χρόνῳ, ἢ οὔ. εἰ δὴ ἀεὶ ἡ μείζων κίνησις, περὶ ἐλάττω ἐκρούει. διὸ, ὑπὸ τῶ φθορομένων ὑπὸ τὰ ὄμματα, οὐκ αἰσθάνεσθαι αὖ τύχωσι σφόδρα τι σὺν νοοῦντες, ἢ φοβάμενοι, ἢ ἀκούοντες πολὺν φόβον. δῆλον δὴ ὑπὸ κόπου. καὶ ὅπου ἐκ πόνου μᾶλλόν ἐστιν αἰσθάνεσθαι ἀπολοῦ ὄντος, ἢ κεκραμένου. οἷ) οἷον ἀκράτου ἢ κεκραμένου. καὶ μέλιτος καὶ χρόας. καὶ τῆς τούτου μόνης ἢ σὺν τῇ δεῖ πασῶν, δεῖ ἡ ἀφαιρεῖσθαι ἄλληλα. ἔστιν δὲ πεῖ ἓξ ὧν οὔ, τι γίνεται. εἰ δὴ ἡ μείζων πλὴν ἐλάττω κίνησιν ἐκρούει, ἀνάγκη αὖ ἅμα ὧσιν μὴ ταύτην ἢ εἶναι αἰσθητὰ ἐνεῖναι, ἢ εἰ μόνη ἰῶ. ἀφαιρεῖται γὰρ τι ἡ ἐλάττων μηνυμένη. εἴπερ ἅπαντα τὰ ἀπολαμβάνει αἰσθητά ἐστιν. αὖ δ' ἀρχίσεται ὧσιν ἐπράττειν οὐδὲν οὐδ' ἐπράττοσ' ἔσται ἄδηλος. ἀφαιρεῖσθαι γὰρ ἡ ἐπράττε ὁμοίως πλὴν ἐπράττεν. ἀπλῶς δὲ οὐκ ἔστιν ὁμοίως αἰσθάνεσθαι. ὥστε ἢ οὐδὲν μία ἔσται ἄδηλος, ἢ ἄλλη ἓξ ἀμφοῖν. ὅπερ καὶ γίνεσθαι δοκεῖ ἐκ τῆν κεκραμένων οἷ ᾧ αὖ μεμιχθῶσιν. ἐπεὶ οὖν ἐκ μὲν οἰῶν, γίνεταί τι ἐκ δὲ οἰῶν οὐ γίνεται, ταῦτα δὲ τὰ ὑφ' ἑπράτεν αἰσθητά. μίγνυται γὰρ ὧν τὰ ἴσχατα οὐκ ἔστι δ' ἐκ λευκοῦ καὶ ὀξέος οὐ γίνεσθαι. ἀλλ' ἢ καὶ τὰ συμβιβηκός. ἀλλ' οὐκ ὡς ἓξ ὀξέος καὶ βαρέος συμφωνία. οὐκ ἄρα οὐδὲ αἰσθάνεσθαι οὐδέν ἐστιν αὐτῶν ἅμα. ἐνίοτε μὲν γὰρ οὐσεν αἱ κινήσεις, ἀφαιρέζουσιν ἀλλήλασ'. ἐπεὶ οὐ μία γίνεται ἓξ αὐτῶν. ἐνίοτε δὲ ἅπασι, ἢ κρείττων αἴσθησιν ἐμφήσει. εἴπερ μᾶλλον ἅμα δυοῖν αἴσθοιτο ἂν ἡ ψυχὴ τῇ μιᾷ αἰσθήσει. ὧν μία αἴσθησις. οἷ) ὀξέος καὶ βαρέος. μᾶλλον γὰρ ἅμα ἡ κίνησις τῆς μιᾶς αὐτῆ αὐτῆς ἢ τοῖν δυοῖν οἷ) ὀλέθρου καὶ ἀκοῆς. τῇ μιᾷ δὲ ἅμα δυοῖν οὐκ ἔστιν αἰσθάνεσθαι ἐὰ μὴ μιχθῇ. ἡ γὰρ μίγμα, εἷ βούλεται εἶναι. τῷ δὲ εἷς, μία αἴσθησις. ἡ δὲ μία ἅμα αὐτῇ. ὥστ' ἓξ ἀνάγκης τὴν μεμιγμένων ἅμα αἰσθάνεται. ὅτι μιᾷ αἰσθήσει κατ' εὐθυγραμμίαν αἰσθάνεται. οὐδὲ μὲν γὰρ ἀριθμῷ. ἢ κατ' εὐθυγραμμίαν μία. εἶδει δὲ, ἢ κατὰ δυνάμεις μία. καὶ ἡ μία τοίνυν ἢ αἴσθησις ἢ κατ' εὐθυγραμμίαν. εἷ ἐκείνα ἐρεῖ μεμιχθαι αὖ ἀνάγκη αὐτά. ὅταν αὖ μὴ ἡ μεμιγμένα, δύο ἔσονται αἰσθήσεις, αἱ κατ' εὐθυγραμμίαν. ἀλλὰ κατὰ μίαν δυνάμει καὶ ἄτομον χρόνον, μίαν ἀνάγκη εἶναι πλὴν εὐθυγραμμίας. μιᾶς γὰρ ἢ σύστασις μία χρῶσις καὶ κίνησις. μία δὲ ἡ δυνάμεις. οὐκ αὖ κε δέχεται δυοῖν ἅμα αἰσθάνεσθαι τῇ μιᾷ αἰσθήσει. ἀλλὰ μὲν δὴ τὰ ἐπὶ πλὴν αὐτὴν αἴσθησιν ἅμα ἀδύνατον ἐὰ ἢ δύο. δηλονότι ἢ ἓξ ἐστὶ τὰ κατὰ δύο αἰσθήσεις εὐθυγραμμίαν αἰσθάνεσθαι. οἷ) λευκὸν καὶ γλυκύ. φαίνεται γὰρ ἡ μὲν τῷ ἀριθμῷ οὖσ' ἡ ψυχὴ, εὐ οὐδενὶ ἐ τόπῳ λέγεται, ἀλλ' ἢ τῷ ἅμα. ἡ δὲ τῷ εἶδει εὖ, τῇ κεκινούσῃ αἰσθήσει, καὶ τῷ πρώτῳ. λέγω δὲ οἷον, ὅτι. ἴσως ἡ λευκὸν, καὶ ἡ μέλαν, ἐ τόπον ἓξ εἶδει ὄν, ἢ αὐτὴ κείνει, καὶ ἡ γλυκὺ, καὶ ἡ πικρόν. ἢ αὐτὴ μὲν, ἑαυτῇ ἐ κείνῃ δὲ ἄλλη. ἀλλ' ἐ τόπος ἐ κείνει τὴν ἐναντίαν, ὡς δ' αὕτως ἑαυτοῖς τὰ σύστοιχα. οἷ) ὡς ἡ γλῦσις ἡ γλυκὺ, οὕτως ἡ ὄψις ἡ λευκόν. ὡς δ' αὖτη ἡ μέλαν, οὕτως ἐκείνη ἡ πικρόν.

Η΄ μὲν ἀφορία ἰῶ ἄφορα, σκοπῶς. ζητεῖ γὰρ εἰ ἅμα πλειόνων ἔστιν αἰσθάνεσθαι, ὡς οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλειόνων τινῶν αἰσθητῶν ἐνεστὶν γίνεσθαι, ἢ οὐχ οἷόν τε. ἡ δὲ ἄτομῳ χρόνῳ ἐνεστι, οὐχ ὡς ἀδιαίρετος. οὐ γὰρ ἔστιν ἀδιαίρετος χρόνος. ἀλλὰ μὴ τούτου οὐ ᾧ αἰσθανόμεθα οὐ μέρει τινὶ τῆδε αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' οὐ ᾧ αὐτῷ. πρώτῳ πλειόνων, μέλλων δὲ ἐν ἀδιαιρέτῳ πρώτων οὐδέξεως εἰς ἡ μὲ ἐνεῖ τε εἶναι, λαμβάνει τινὰ καὶ πάθοσ. ὡς οὐ αὐτὴ δὲ ὄντα καὶ τὰ σκληρὰ ὅτι καὶ τὰ πλείω αἰσθητὰ ἐμποδίζει ἀλλήλοις, πρῶτα μὲν, ἡ ἀεὶ πλὴν κίνησιν πλὴν μείζω, ἐκρούειν πλὴν ἐλάττω. οὗ παρέδειτο πίστιν, ἡ πολλάκις ἐπὶ τὸν ὀφθαλμοὺς πιόντι τι ἡμιλέων ἢ φοβουμένοις μὲ αἰσθάνεσθαί τινασ' ὅταν τύχωσι σφόδρα τι σὺν νοοῦντες οὐ αὐτοῖς. ἢ φοβεῖσθαι ἢ ἀκούοντες μεγάλου φόβου. ἢ γὰρ περὶ ἄλλα σεισμοὺς οὐ ὀργὰς τῆς ψυχῆς, κωλύει τὰς ἐλάττους αἰσθήσεις οὐ αὐτῇ γίνεσθαι. ἡ δὲ λεῖόν τίθησι, ἡ μᾶλλόν ἐστιν αἰσθάνεσθαι ἀμεγοῦς καὶ ἀκράτου καὶ καθ' αὑτὸ ὄντος, ἢ μεμιγμένου καὶ κεκραμένου πρὸς ἄλλο. ὃ πάλιν οὐ αὐτῶς ἔλεξεν οὕτως ἔχον ὑπὸ παραδείγματι

ὅπου καὶ

σθαι ὁ φῶς, ὡς οὐ τοῖς πόρροι ψυχῆς ἱέμενον. ἔστιν γοῦν ὅτε ὁ ἀέρ μόνον ἐκεῖ, ὁ παρουσία φωτὸς ἢ τοῦ φωτίζειν πεφυκότος οὐ διαφανῆ. ὧν παρουσίαν, ὅλῳ τῷ εἶναι ἐσήλασιν. ὡς γὰρ ὁ δεξιόν τι τος, οὐ δι' κινήσεως δεξιὸν γίνεται, οὐ δὲ δι' ἑλκύσεως, ἀλλὰ τῇ τοῦ πρὸς ὁ δεξιόν ὅτι τρικῆ σχέσει πρὸς αὐτὸ ἀέρος, οὕτω ὃν πρότερον δεξιὸν γίνεται δεξιὸν, οὕτω καὶ ὁ δυνάμει διαφανὴς, οὐδαμοῦ γίνεται τοιοῦτον, ἀέρος μεταβάλλοντος τῇ τοῦ φωτίζειν πεφυκότος αὐτὸ πρὸς αὐτὸ σχέσει πανταχοῦ γὰρ ὅσον δυνάμενον ἔχειν τῆς τοιαύτης σχέσεως τοῦ φωτίζοντος οὐδαμοῦ γένοιτ' ἂν διαφανὲς καὶ περφωτισμένον, ἀέρος φωτίζεται οὐκ αὐξάμενον πρῶτον ἀπὸ τοῦ πλησίον τῷ φωτίζοντι, καὶ κατὰ διάδοσιν καὶ κίνησιν οὐ χρόνῳ, καὶ τὰ μεταξὺ μέρη δεξιὸν ὡς ἔχειν ἑκάστῳ τοῦ φόρου καὶ τῆς ὁσμῆς. ὃ δὲ πρῶτον ὡς δυνάμενον λέγεσθαι πρὸς τοῦ ὁρᾶσθαι, καὶ αὐτὸ ἕξιν καὶ διασκευάζεται εἰς ἕξιν, ὅλῳ βραχέος παρά τι ὁ ἀερμονίου παρεμπεσόντος δι' ἄλλου τινὸς ὅτι μὴ ἀδυνάτου. οὐ δὲ γοῦν ἐπικινήσεώς φησι πάσης, ὁμοίως ἔχει. οὐ γοῦν ὁμοίως ὥτε ἀλλοίωσις ἔχει, καὶ ἡ φερόμενον τόπου κίνησις γίνεται τοῦ φερομένου πρῶτον οὐ τῷ μεταξὺ γινομένου. διαφέρει δὲ ἔοικε καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ φόρου γινομένη κίνησις. ὁμοίως καὶ ἡ κατὰ ὄσφρησιν. διὸ διὰλύοντος αἱ τούτων ἀντιλήψεις, οὐ χρόνῳ γενόμενος γὰρ τοῦ φόρου, οὐδ' ἅπαξ ἀντιλήψεις. καὶ τοῦ ὄσφραντοῦ ὄντος ὅλου οἷόν τε αὐτὸ ὀσφραίνεσθαι, οὐ δ' ἅπαξ ὁ αὐτὸ ὄσφρησις ἔστιν. ἀλλὰ χρόνου δεῖται. διὸ οὐκέτι φησὶ τὰ κατὰ ἀλλοίωσιν κίνησιν ὁμοίως γίνεσθαι ἐπὶ πάντων τῇ φορᾷ. οὐ δέχεται γὰρ ἀέρος τι ἀρξάσθαι τῆς ἀλλοιώσεως πάντη ὁ ὑμέτερ αὐτοῦ μὴ δι' ὁ μέρεσι πρῶτον. ὡς γίνεσθαι μὲν καὶ ταύτην οὐ χρόνῳ. οὐ δὲ γοῦν ἀέρος ἤρξατο τῆς ἀλλοιώσεώς τι καὶ πήξεως, ὅθεν βούλοιτο ἂν ἄρξασθαι πήγνυσθαι πρὸς πῆξιν ἢ πήγνυται. ἀλλὰ χρόνου δεῖται. εἰ πῶν ἢ μὴ κατὰ πάντ' μέρη διάδοσιν πρὸς ἀλλοίωσιν γίνεσθαι πάντως. εἶναι γάρ τι μέγεθος ἀέρος αὐξόμενον, πρὸς τίθησιν ὅτι μὴ ἐπὶ τούτων μέν τοι οὐ πολὺ ἐν ὁ ἀλλοιούμενος, οἷ. ὁ θερμαινόμενος, ἢ πήγνυμενον. οὐ πᾶν ἅμα θέρμη. ἀλλὰ ὁ ἐχόμενον ὑπὸ τοῦ ἐχομένου μέρος, πάσχει τε καὶ ἀλλοιοῦται. ἀλλ' οὐ πᾶν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀλλοιωθέντος. μέρος μέν τοι ἀέρος ὑπ' ἐκείνου ἤρξατο τῆς ἀλλοιώσεως. ταύτην δὲ πῶν εἰκάνα παρίθετο, οὐκ ἀλλήλοις λίτων τῷ φωτίζεσθαι εἶναι. οὐ γὰρ οὕτως αὐτῷ δοκᾶ, ἀλλὰ βουλόμενος λαβεῖν ὅτι ἀέρος πᾶν ὅλα δυνάται μεταβάλλειν, καὶ οὐ πάντως ἅπτει μέρος τοῦ δεῖ αὐτὸ ἀπὸ τινος μέρους ἀρξάμενον μεταβάλλειν, εἰ οὕτω ἐπὶ τῆς ἀλλοιώσεως κινήσεως οὔσης ἡ οὐ χρόνῳ γινομένης ὁμοίως οὐδὲν κωλύει ἀέρος τί μέρος ἀρξάσθαι τῆς μεταβολῆς. οὐδὲν γοῦν παράδοξον ἦ καὶ ὁ φωτιζόμενον ἀέρος λέγειν πᾶν δίχεσθαι ὁ φῶς μὴ διανυούσης τῆς φωτίζεσθαι γινομένου. ὅτι γοῦν μὴ διαπέσοι πῶν ἀλλοίωσιν παρίθετο, καὶ τῆ φωτίζεσθαι ἀλλοιώσεως οὔσης σημεῖον εἶπεν. οὐ μὲν, ἀλλ' οὐ πολὺ ὁ θερμαινόμενον ὃ πηγνύμενον ὁ ἐχόμενον ὑπὸ τοῦ ἐχομένου πάσχειν. φωτίζεσθαι δέ, οὗ πολὺ ὁ φωτιζόμενον ὃ οὐ τοῦτ πρῶτον ὑπὸ τοῦ φωτίζοντος, ἀλλ' ὅσον οὗ ὁ φωτίζεσθαι δυνάμενον οὐ τῇ τοιᾶδε σχέσει τῇ πρὸς αὐτὸ, ἕξιν ἅμα πᾶν φωτίζεσθαι ὑπ' ἐκείνου. ἡ οὐκ ἔστι τί μέρεσι, ᾧ ναῦ μέρεσι. ὃ ναῦ οὐ πεφώτισται. μετ' ὀλίγον δὲ μέσοτος τοῦ φωτίζοντος τοῦ αὐτοῦ τε ἡ οὐ ᾧ αὐτῷ. φησὶ γὰρ ἐκ τοῦ παρειλεγμένου. ὃ ἔστι ὁ, ἀέρος τι μεταξὺ μέρος τοῦ ὑπὸ ἀλλοιοῦντος μεταβάλλει, ἡ ἀνάγκη ἅμα ἀλλοιωθῆναι ἀέρος, ἕξιν ἵνα αὐτῷ πρὸς ὁ προκείμενον χρήσιμον. ἐπεὶ δὴ ἡ ὄσφρησις ἀλλοιωμένου μεταξύ. ὥσπερ γὰρ, ἀλλ' ἐκείνου ἀλλοιῶς, ὁ πᾶν ἀέρος τῆς ἀλλοιώσεως αὐτῆς μέρεσι μὲν γάρ τι τοῦ παντὸς ἀέρος αὐτῆς, ὑγιές. ὁ δὲ πᾶν, οὐκέτ' ἂν δόξειεν. ἅτε δὴ ὡς ἔοικεν οὐ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει παντὸς τοῦ κινουμένου, ὁ μόνον τι μέρεσι εἶναι, οὐ τῷ ὅλῳ οὐ ὁ δι, ὡς ὅ. ὅλῳ γοῦν τούτου, πᾶν ὁ κινούμενον ἐλέγχειν διαιρεῖν ἔστ. ὅτι δὲ οὐ σχέσει ὁ φῶς, ἀλλ' οὐκ οὐ ἀλλοιώσει, δῆλον, ἀπὸ τοῦ τὰ μὲν ἀλλοιούμενα, οὐκ ἐθέλοντος τῷ ἀλλοιοῦν ἀπελθεῖν, πέπαυται. τὸ ἀλλοιουμένου πάθους οὐ αὐτοῖς ὑπ' αὐτοῦ. οὐ γὰρ τοῦ θερμάναντος ἀπελθόντος, θέλοντος καὶ ὁ θερμαινόμενον ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἐνεργούμενος ὑπ' ἐκείνου θερμότητος αὐθ' παύεται. τὰ δὲ κατὰ πῶν πρός τι σχέσιν ὄντα τοιαῦτα, ἀπελθόντος τοῦ πρὸς ὃ ἡ σχέσις, συμπαύεται καὶ παῦται τοῦ εἶναι οὐ τῇ πρὸς ἐκεῖνο σχέσει. καὶ οὐ γὰρ ἀποθανόντος, παύεται καὶ ὁ πατὴρ, πατὴρ ὤν. ἀριστερὸν ἀπελθόντος, ὁ δεξιός. καὶ οὐκέτι δεξιός ἐστιν. ὥστε δὲ ἔχει καὶ ὁ φῶς. συνακολουθεῖ γὰρ ἀέρος τῷ φωτίζειν πεφυκότι. ἐπεὶ δὲ ὅλῳ βραχέως παῦσαι λέγει.

ΗΝ ΔΑΝ καὶ ὁ γῆ ὡς πρὸ ὁσμὴ, ἐ οὐ ὑγρῷ ἡμεν καὶ προῤῥωτοῦντί πρὸ ὀφίγει αὐτῇ ὀσφραινόμεθα. διὸ ὅτι δὲ ὧν ξηρὸν καὶ ὀσμῆς μέν, ἀλλ' οὐ πάντως ὑγροῦ. πλὴν ὡδὶ τῷ φῶς ὅλῳ ὁ ἀερμονίου.

ΕΣΤΙ δὲ ὃ λέγει. ὡς ὡδὶ τῆς ὁσμῆς πόρρωθεν τοῦ πλὴν ὁσμὴν ἔχοντος αἰσθανόμεθα αὐτῆς, τῷ ὁν μεταξὺ ἀέρα καὶ ὁ ὕδωρ πάσχειν ὑπ' αὐτῆς καὶ ὁ πάθος διαδίδοσθαι τῇ αἰσθήσει, οὕτω φησὶ μὴ ὡδὶ τῆς γεύσεως ἔχειν εἰ οὐ ὑγρῷ τοιοῦτόν τι ὕδατι. καὶ δι' ἐκείνου πλὴν ἀντίληψιν τὴν χυμῶν ἐποιούμεθα. δι' ὁ μένει γοῦν ἂν ὁ ὕδωρ πλὴν ἀπὸ τῆν χυμῶν ποιότητα ὅλῳ τῇ γεύεσθαι, αἴσθησιν ὑμῖν παρέχειν τῆν γευστὸν πρὸ τῇ αὐτυχίαν ἐκείνοις. ὡς καὶ ὡδὶ τῇ ὀσφραντῇ ἔχει. ναῦ δὲ ἕξιν οὐ γίνεται. ὁ ἀὴρ, ὁσμῆς μέν ἐστι γευστικός. εἰ ᾧ ὁσμοὶ χυμῶν πάσχειν. ἀλλ' οὐ παντὸς ὑγροῦ. ἐπεὶ καὶ ὁ ἀὴρ, ὑγρός.

μὲν, πρῶτους, τοῦ δὲ, ὑστέρους. διὸ καὶ πῶς μὲν τῶν στοιχεί-
ων μεμφίσεται δ' ἀμφότερα καὶ κι-
νήσεις καὶ οὕτω λέγει τοιαῦτα τῷ,
ὥσπερ γὰρ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ ὕδωρ δὲ παρατίθεται,
ὅτι σῶμα, καὶ δι' ὕδατος. ἡ μὲν οὖν τοῦ μέσου καὶ τοῦ κίνησιν γίνεσθαι τῷ τι ἀφ' ὅς καὶ τῷ ὕδατος οὐ
ταύτης τὴν αἴσθησιν διαδύσεσιν ὅμοιον. διὸ καὶ ἀμφότερα καὶ αἰσθήσεις οὐ τῷ χρώμῳ τὴν αἴσθησιν αὐ
τὴν λαμβάνουσι. διαφορὰ δὲ, τῆς ἰδίᾳ τὴν ἁφὴν καὶ ἰδίᾳ τῆς τὴν ὀσφρητικὴν κινήσεως ἴδιον. ὅτι
μὲν τὴν ὀσφρητὸν ἡ πρῶτον κινητικὸν ἀπὸ τῆς ὁσμῆς μόριον φυλάττει οὐ αὐτῷ ἡ πάθος,
διαδίδωσι καὶ τῷ μεθ' ἑαυτό. διὸ κἀ πρώτως οἱ πλησίον ἔτι μόνον ὀσφραίνονται. ἰδίᾳ δὲ τῆς ἁφῆς,
οὐχ οὕτως. ἀλλὰ μεταδίδωσι. ἀπὸ τῆς πρώτου μέρους τῷ μετ' αὐτὸ ἡ κίνησις, οὐ μόνον οὐ
τῷ πρώτῳ κινητικῷ τι μέρει. διὸ ἄλλο τι ἄλλοι ἐοίκασι. ἔοικε γὰρ, ἡ μὲν, φορᾷ μᾶλλον αὐ
τῶν, ἡ δ' ἀλλοιώσει. εἰ πάντα δὲ ἡ ἔστι μὲν ὡς ἡ αὐτὸ ἀκούει ὁ πρῶτος καὶ ὕστερος καὶ ὀσφραίνεται.
ἔστι δ' ὡς οὔ, πρὸ τοῦ λέγειν πῶς ἰδίᾳ τῆς ἁφῆς ἔχει καὶ ὅτι μὴ ὁμοίως ἰδίᾳ τούτων, λεγομένων πρὸ
τοσούτων περὶ τὴν αἴσθησιν, ἴσως ἂν δόξειε λύσιν οὐδεμίαν πρὸς τὰ εἰρημένα λύειν. πῶς, ἔστι μὲν ὡς ἡ αὐ
τὸ ἀκούει ὁ πρῶτος καὶ ὕστερος καὶ ὀσφραίνεται, ἔστι δ' ὡς οὔ. τοῦ γὰρ ἀέρος μόνου τούτῳ λύσει χρώ
μενοι. ἡ δὲ ἀπορία τοιαύτη δοκεῖ. λ' δὲ ὡς ἀπὸ φησὶν ἄλλῳ ἡ αὐτὸ ἀκούειν ἢ ὁρᾶν, ἢ ὀσφραί-
νεσθαι. εἰ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται ἅμα χωρίζεσθαι καὶ τῶν ἁφῶν τούτων εἶναι αὐτὰ λαμβανόμενά τε καὶ αἰσθα-
νόμενα ὁτιοῦν καὶ αὐτῷ τῷ κατ' ἀριθμὸν, εἰ μὲν ἐνδέχεται ἡ οὐ αἰσθάνεται, αὐτὸ αὐτῷ χωρὶς ἐν κα-
τὰ ταῦτα οὐ τοῖς διαφέρουσιν ἐν τόποις. ἡ ἀπορία, παρατίθεται πρὸ λύσεως. τῷ μὲν πρώτου κι-
νήσαντος ἡ μετὰ ξύ, εἴτε ὕδωρ μετὰ ξύ ἐστι ἀὴρ ἐν, ἅπαντας τῷ αὐτῷ κατὰ ἀριθμὸν αἰσθάνεσθαι.
εἰ γὰρ ἐν κώδων ἢ ἔχουσι ταῦτα πάντα ἀκούειν μιᾶς οὔσης, ἅτε λιβαδωφὴς ὁ θυμιάμενος, τού-
του πάντας ὀσφραίνεσθαι. εἴτε πῦρ ἐν ἡ θερμαῖνον ἢ ὁρᾶσθαι. καὶ τούτου πάντας τῷ αὐτῷ αἰ-
σθάνεσθαι. τοῦ ὑπ' αὐτῷ θερμαινομένου δηλ. τῆς ἀφῆς ἢ τοῦ ἑρῶντας αὐτὸ, δι' οὗ δὲ ἡ κένωσιν αὐτὰ
πλησις, οὐκέτι ἓν ἔσται πᾶσι τοῦτο ἡ κατὰ ἀριθμὸν εἶναι, ἀλλ' ἴσως ἄλλο ἡ προσεχὲς καὶ ἴδιον μέ-
ρος τῆς ἀφῆς. τῷ ὕδατος. διὸ οὐ μετὰ ξύ ὄντος, ἢ ἐκείνου αὐτὰ πλησις. ἐάν γὰρ μόνον ταῦτα ἓν ᾖ.
ἐν γὰρ αὐτῷ κατὰ εἶδος φόφοι ἢ πνεῦμα αὐτῷ ὁσμὴν, ἢ ἡ θερμὸν κατ' εἶδος παιδεύεται, ταῦτα διαφέλλει τε καὶ διαδίδωσι ταῖς αἰσθήσεσι, ἄλλο κατ' ἄλλο μόριον αὐτῷ. οὕτω δὲ γινομένης τῆς τῶν αἰ-
σθητῶν αὐτοπλήσεως, οὐδὲν ἄτοπον ἅμα τοῦ αὐτοῦ ἡ αὐτὸ ὁρᾶν, καὶ ὀσφραίνεσθαι καὶ ἀκούειν τῷ αὐ
τῷ, μὴ ὑγρὸς ἡ πρεσβυτικὸν ἡ, ἔστι μὲν ὡς, τῷ αὐτῷ αἰσθάνεσθαι. ἔστι δ' ὡς οὔ. διὸ φησὶ, αὖτε σώμα-
τα ταῦτα λέγειν τὰ αἰσθητὰ ἡ φόφον, πνεῦμα ὁσμὴν. ἡ χρῶμα. πνεῦμα θερμότητα, ἀλλὰ πάθη μὴ κι
νήσεις, οὔτε χωρὶς σώματος. τούτου γὰρ μὴ τὰ οὐ τούτῳ πάθη. διὸ παίχοντος τῷ μεταξὺ σώματος
καὶ διαπεφυκότος πως τῆς αἰσθητῶν, αἱ κατὰ τὰς αἰσθήσεις αὐτοπλήψεις γίνονται. οὔτε γὰρ εἰ
σώματα ἦν τὰ ὧν αἰσθανόμεθα ὄντα τι αὐτῶν πλέον, ὡς τῷ αὐτῷ καὶ οὐ ὡς κατ' ἀριθμὸν αἰσθάνεσθαι
ἅμα, ἦν γὰρ αὐτὰ, αὐτῷ χωρὶς ἡ αἰσθητὰ εἰ σῶμά τε ἦν ἅμα οὐ πλέοσιν ἐγίνετο μὴ διαφθείρουσιν,
οὔτ' αὖθις σώματος πάλιν ὄντα τε αὐτῶν πρὸ αὐτοπλῆν γίνεσθαι. ἡ γὰρ κίνησις δηλ. ἡ αὐτοπλῆν, σώ
ματος. ἀλλὰ καὶ ἡ διαίρεσις μηδένους καθ' ἓν διαιροῦσι διαιρουμένου δὲ τῆν παθῶν τῷ σώμα-
τι τὴν αὐτῶν πλείους αἰσθάνεσθαι. τῷ γὰρ παθεῖν εἶναι καὶ κινήσεις τὰ αἰσθητὰ οὐ σώματι γινό-
μενα, τούτῳ πλείους ἅμα αὐτῶν αἰσθάνεσθαι. ἅμα παρεχόντων τὴν σωμάτων πρὸ τὴν τοιούτων
τὰ πάθη κατὰ διαφόρους τὰ μέρια.

Γ ΕΡΙ δὲ τῆς φωνῆς, ἄλλως λόγος. ἡ εἶναι γοῦν τι ἡ φῶς ἴδιον, ἀλλ' οὐ κίνησίς τις. ὅλως.

Σ ὁπῶν περὶ μὲν ἡ φόφου καὶ πνεῦ ὁσμὴν θύλάττως συμβαίνει τὰ ὕπα, πρὸ τοῦ πνεῦ αἰσθησιν κινεῖν
οὐ τῷ μεταξὺ γίνεσθαι τῆς κινήσεως καὶ φορᾶς μὴ διαδύσεώς τινος τοῦ αἰσθητοῦ δηλ. τοῦ μεταξὺ τοῦ
σωματος σωμάτος γινομένης, πνεῦ αὐτοπλῆν αὐτῶν μὴ πνεῦ αἴσθησιν γίνεσθαι, διὸ μὴ οὐ χρόνῳ ἡ τού-
των αἴσθησις, οὐκ ὁμοίως φησὶν οὕτω γίνεσθαι μὴ ἡ φῶς οὐ ᾧ διαφανὲς μὴ τῷ μεταξὺ σώματι. τοῦτο
ἀφ' οὗ τι ἡ φῶς, μὴ τῆς ὅλως. ὁ δ' αὖ ἡς λόγος. μὴ τοῦδε χρώματος.

Τ Ο ΕΙΝΑΙ γοῦν τι ἡ φῶς ἴδιον, ἀλλ' οὐ κίνησίς τις ὅλως δὲ, οὐ δὲ ὁμοίως ἐ πί τι ἀλλοιώσεως ἔχει μὴ
φορᾶς. εἰ μὲν γὰρ φορά, θύλάττως εἰς ἡ μεταξὺ πρῶτον ἀφικνεῖται. δῆλον δὲ ὁ φόφος εἶναι φε-
ρομένου τινὸς κίνησις. ὅσα δὲ ἀλλοιοῦται, οὐκέτι ὁμοίως. οὐδὲ χεται γὰρ ἑτέρου ἀλλοιοῦσθαι. καὶ μὴ
ἡ ὑμεῖν πρότερον εἶ ἡ ὕδωρ ἅμα πήγνυσθαι. οὐ μὲν, ἀλλ' εἰ, ὅτι ἀεὶ οὐ πολὺ ἡ θερμαινόμενον ἢ
πηγνύμενον, ἡ ἐ χόμενον ἀπὸ τῆς ἐ χομένου παίχοντα. ἡ δὲ πρῶτον ὑπ' αὐτῆ τῆ ἀλλοιοῦντος μεταβάλλει μὴ οὐκ αὐτίκα ἅμα ἀλλοιοῦσθαι καὶ ἑτέρου.

Ε ΄ ΣΤΙ δὲ ὃ λέγει, ὅτι οὐχ ὡς ἰδίᾳ τῆ φόφου καὶ τῆς ὁσμῆς κινούμενον μεταξὺ σῶμα κατὰ διάδοσιν τ'
παθους ἄλλό τε ἄλλοῦ τοῦ παίχοντος αὐτῆ μέχρις οὗ τοῦ τῆς αἰσθήσεως αὐτῶν αἴτιον γίνεσθαι, οὕτω
δὲ καὶ ἰδίᾳ τ' φωτὸς μὴ τ' ὁρατῶν. οὐ γὰρ δηλ. κινήσεως ὁ ἀὴρ μὴ ἡ διαφανὴς φωτίζεται. ἀλλ' ἑτέρου
ἐκ δυνάμει διαφανοῦς οὐδ' ἐνεργείᾳ διαφανὴς γίνεται μὴ πεφωτισμένου, ἔχει δηλ. οὐκ ἔχοντος γινομέ-
νου, οὐ δηλ. ἡ λαμβάνει τὰ μὴ κινεῖσθαι. ὁρᾶσθαι γὰρ μὴ οὐκ οὐσίᾳ τῇ τοῦ φωτίζοντος ἡ πυρὸς φωτίζε-
σθαι ἡ φῶς,

ὑπὸ τῆς πλησμονῆς, καὶ μὰ τοιούτους ἀφιγνεῖσθαι τοὺς πόφους πρὸς τὸν ἀκμαίους οἱ τοιούτους αὐτοὺς οἱ λέγοντες ἐχματίζειν. εἴτε δὲ ἡ σῶμα ὑπομαλάττεται αὐτῶν οὐ τῇ φορᾷ· εἴτε τῷ ἐκλύεσθαι· ἐν τούτου τῆς πλησμονῆς ὡς ἕρπετον λέγει. οὐ γὰρ φησιν οἱ τῷ σχηματίζεσθαί πως ἐν ἀέρα τὸν διαφόρους πόφους γίνεσθαι· ἀλλὰ τῇ τῆς πλησμονῆς αἰσθάνεται. ἀλλ' ὥσπερ ὁ πότερον αὐ γίνεται τῷ μὴ οὕτως ἀκούεσθαι ὡς γίνεται ἡ ἀσαφερά· ἀλλὰ ᾧ οὐ τῷ μεταξὺ διαστήματι δι' οὗ φέρεται ᾧ διαλήγεσθαι τῆς πλησμονῆς ἄλλου ὑᾧ ἄλλου ἀέρα εἶναι γίνεσθαι. ἐπὶ τῶν δὲ ταῦτα τοῦτο τὸ πόφου καὶ τοῦτο τὴν ἄλλων αἰσθητῶν ὡς ὁμοίως τοῖς πόφοις γινομένων περὶ οὐ φέγγεσθαι αἰσθητῶν. οὐδεὶς ἀφορεῖ φησίν.

Α ΦΟΥΝ οὕτω καὶ ὁ χρῶμα καὶ ὁ φῶς. οὐ γὰρ δὴ τῷ πῶς ἔχειν ὁ μὲν ὁρᾷ. ὁ δὲ, ὁρᾶται ὡς πέρ ἐστὶ βλέπειν. οὐδὲν γὰρ ἧττον ἐστὶ τοῦ ἐκείνου εἶναι. τοῖς γὰρ ἴδιος γαμετοῖς οὐδὲν διαφέρει ἑκάτερος ἢ πόρρω ἀλλήλων εἶναι.

Δ ικὸ γὰρ εἶχεν πιθανῶς ὁ μὴ καὶ χρῶσιν τὴν ὁράσιν πρὸς τὰ ὁράματα ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι συνίστησιν, ἐπειδὴ τὰ καὶ χρῶσιν πρὸς ἄλληλα, τοῖα ἢ τοῖα γινόμενα, οὐ δὲ κινήσεως, οὐ δὲ χρόνου διέφευ. ὅτι μὴ διόν τε οὕτω λέγειν ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι, πιθανῶς ἐπιχείρησε, ἀπὸ τὴν πρός τι καὶ καὶ χρῶσιν πρὸς ἄλληλα ὄντων ὁμοίως τὰ μὴ ποιᾶς διαθέσεως τῆς πρὸς ἄλληλα ἐσόμενα πρὸς τὰ τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ οὐκ οὕτω τὰ αὐτὰ κείμενα ἴσα. ἄλλως δὲ, ἢ ἀλλαχοῦ τι δέηται, οὐκ ἴσα. οὐτως ἔτι ὁ ὁρᾶν. ἀλλὰ δεῖται μὴ αἰσθήσεως ποιᾶς. πιθανῶς δὲ ὡς εἶπον ἐπιχείρησε. οὐ γὰρ ταὐτὰ τὰ κατὰ χρῶσιν πρὸς ἄλληλα ὄντα ἢ γινόμενα, ὁμοίως βλέπ. ὁ γὰρ δεξιὸν, πρὸς χρῶσιν ἔχει οὐ ποιᾶς δέσει. διανυὶς, ὅτι μὰ ἔστι καὶ χρῶσιν ὁ ὁρᾶν, λέγει, ὅτι τὰ μὲν ἴσα εἶναι πᾶν, πρὸς αὐτὰ χρῶσιν ἔχει πρὸς ἄλληλα. οὐ γὰρ οὐ ταὐτὰ μόνον ὄντα τὰ ἴσα, ἴσα βλέπ ὁμοίως καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτὰ τοιαῦτα, οὐχ οὕτω φησὶν ἔχειν καὶ πρὸς καὶ πρὸς αἰσθησιν ὡς μηδὲν αὐτῇ διαφέρειν πρὸς δέσιν τὴν ὁρωμένων, καὶ ὁ διάστημα πρὸς ὁ ὁρᾶν. οὐ γὰρ πάντα τὰ ὁρατὰ ὁρᾷ. οὐδὲ τὰ ὅπου δὲ ὄντα ἢ ὑπὸ συαῦ. εἶναι δὲ λέγει, συμβαίνειν πιθανῶς ὅτι τῷ δοκεῖν μὴ τὰ ὁρατὰ φέρεσθαι εἰδὴ πρὸς ἄλλα, ὡς πρὸ καὶ τὰ ἄλλα. οὐ γὰρ ὡς τὰ ἴσα πρὸς ἄλληλα ἔχει, οὕτω καὶ πάντα τὰ πρός τι. ὁ γὰρ δεξιὸν ὡς εἶπον, ποιᾶς δέσεως χρείαν ἔχει πρός τι. οὐ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἐμπρεσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. μὴ ὁ αὐτὸν καὶ ὁ κάτω δέ. ἀλλ' ὡς οὐ τούτων τὴν πρός τι δυναμένης τῆς ὅλως εἶναι. ἀγνοήσεις. λέγεται διαθέσεώς τε καὶ διαστήματος. ὑπὸ τοῦ χρῶσιν γε τρία αὐτῷ δοκεῖ μὴ ὁ ὁρᾶν εἶναι τό τε ὁρᾶν τος καὶ τῷ ὁρωμένου, καὶ λέγεται μὲν, ὁ ὁρᾶν, χρῶσιν ὡς τινος, οὐ μὲν οὐ τῇ χρῶσει ὁ ὁρᾶν. ὁ δὲ δεξιὸν, οὐ τῇ χρῶσει. ἀλλὰ καὶ δυνάμει πως εἶναι τὸν αὐτὸν πῖνακα τὴν ὁρωμένου. εἰδὲ γὰρ πάντης; οὐδὲν ὄφελος πρὸς ὁ ὁρᾶν τῆς χρῶσεως. διὸ, ὁ μὲν οὐ ᾧ διαφανεῖ καὶ καὶ χρῶσιν. ὁ δὲ ὁρᾶν, οὐκέτι καὶ χρῶσιν. ἐπὶ πάντων δὲ ταὐτὸν, καὶ διαφόρως, λέγει.

Η ΓΕΡΙ μὲν ὁ γὰρ πόφος καὶ τῶν ὀσμῶν, ὥσπερ συμβαίνειν οὐλόγον. ὡς πρὸ γὰρ ὁ ἀὴρ καὶ ὁ ὕδωρ συεχῆ μὲν, ἀλλ' ὅμως μεταβήσεται ἀμφοτέρων ἡ κίνησις. διὸ καὶ ἔστι μὲν ἐξ ὁ αὐτὸ ἀκούει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ὕστερος καὶ ὀσφραίνεσθαι. ἔστι δ' ὡς οὐ. δοκεῖ δέ πως εἶναι ἀπορίαν καὶ τοῦτο τῶν. ὑδατος γὰρ φασί πνοὴ, ἄλλως ἄλλῳ ὁ αὐτὸ ἀκούειν ἢ ὀσφραίνεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τε εἶναι πολλοὺς καὶ χωρὶς ὄντας ἀκούειν ἢ ὀσφραίνεσθαι. ὁ γὰρ αὐ, χωρὶς αὖ αὐ· ὁ αὐτῷ ἰῷ. ᾧ τῷ μὲν κινήσεως πρῶτον δὲ τῆς κώδωνος ἢ λιβανωτῷ ἢ πυρὸς, τῷ αὐτῷ καὶ οἷς αἰρεμῶ αἰσθάνεσθαι πάντες. τῷ δὲ ὕστερον δέου, ἑτέρου αἰρεμῶ. εἶδει δὲ τῷ αὐτῷ. διὸ πολλοὶ ἅμα ὁρῶσι καὶ ὀσμῶνται καὶ ἀκούουσιν. ἔστι δ' οὕτε σώματα ταῦτα ἀλλὰ πάθος καὶ κίνησίς πε. οὐ γὰρ ἂν συμβαίνειν ἐνῆν. οὔτε ἄνευ σώματος.

Β ούλεται δὴ τούτων διαφορά τινα λέξαι πρὸς τοὺς ἄλλους αἰσθήσεις τῆς ὕλης. καὶ ὅτι ἐν ἑκάτερα μὲν, ἀλλήλοις, πρὸ τῷ εἶναι πρὸς τῇ αἰσθάνεσθαι τὰ αἰσθητὰ φέρεσθαι πρὸς αὐτόν. καὶ χρόνου τινὰ εἰ μέσον τῆς φορᾶς αὐτῶν γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὴν ἐρώτησιν, οὐχ οὕτω λέγει δή, ὁ ποτὲ αἴρει καὶ ὁ ὕδωρ μεταξὺ τῆς τε ἀκοῆς καὶ τῆς ὀσφρήσεως, δι' ὧν τό τε ἀκούειν καὶ ὁ ὀσφραίνεσθαι γίνεται αὐτῶν, παρέχοντων καὶ κινουμένων πρὸ τὴν αἰσθητῶν, εἰδ' οὕτω διαθέσεως τῆς καὶ τῶν κίνησιν ὁμοίως ἀλλήλοις σωιεχῆ βλέπ. ὁ μὲν ὕδωρ δηλονότι. ᾧ ὕδατι, ὁ δὲ ἀὴρ, τῷ ἀέρι. σώματα γὰρ, ἡ ὥσπερ ὁ ἀὴρ σωιεχὴς ἑαυῷ, οὕτω καὶ ὁ ὕδωρ ἑαυῷ. αἱ μοί τοι κινήσεις καὶ οὐ αὐτοῖς γινόμεναι, μεμφρισμένοι καὶ καὶ μέρος γίνεσθαι πρὸ τῷ μέρους. διαπεμπόμεναι πρὸ τὴν αἰσθητῶν γινομένης ἀεὶ πρὸ τῷ πρώτου παθόντος μέρου πάσχοντος τῷ καὶ αὐ· ὁ μετ' αὐ·, καὶ οὕτω τῷ πάθους ἡ τῆς κινήσεως μέχρι τὴν αἰσθητῶν, διαδιδομένης. καὶ δὴ ὁ μὲν τις πρῶτον ἀκούει τῷ αὐτῷ λόφου. ὁ δὲ, ὕστερον. ὁ μὲν καὶ ὁ πρῶτον κινούμενον μέρος ὁ τῷ ἀέρος ἢ τῷ ὕδατος, πρῶτον. ὁ δὲ, ἡ καὶ ὁ ὕστερον, ὕστερος. τῷ δὲ ἀμφοτέρου, τῷ τε ὕδατος καὶ τῷ ἀέρος. δι' ὧν γίνεται, τότε ὀσφραίνεσθαι καὶ ὁ ἀκούειν. καὶ τὰς κινήσεις τὰς ἐκ τὴν ἀκουστῶν καὶ ὀσφραστῶν διηρῆσθαι καὶ καὶ τὰ πλείω γίνεσθαι μέρεια ἅμα, σημεῖον παρατίθεται ὁ πλείονος αἰσθάνεσθαι, τὴν αὐτῶν. καὶ τὸν

οἱ πόρρω αἰσθάνονται. ὥσθ' μὲν οὖν τούτων, γνώριμα. ζητεῖσθαι δ' ἄξιον, εἰ μὴ ὥσθ' τῆς ὄψεως οὕτως. εἰ καὶ διαφθεῖρόν τι ἀεὶ τῶν ὁρατῶν καὶ τούτῳ οἱ τῷ χρόνῳ τῷ ἐφ' ὁμοίου ποιεῖν δοκεῖ διάστημα οὐ χρόνῳ κινεῖσθαι. ἢ μὲν ἀπορία αὕτη. εἴπερ δ' ἐν αἷς ἀφικνοῦνται ἢ ταὶ αἰσθηταί, ἢ αἱ κινήσεις αἱ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν. ὅτι τοῖς μὲν, ὡδύνουν ἀπορρέοντα πρὸς ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν πρὸς τὰς αἰσθήσεις. μὴ εἶναι τούτων πάθη αἰσθήσεων καταὶ δὲ τούτοις αὐταὶ ταὶ αἰσθηταὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὰς αἰσθήσεις. τοῖς δὲ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν οὐδὲν ἀπορρέειν οὐδὲ φαίνεσθαι δοκεῖ κινεῖσθαι δ' πως ἐν μεταξὺ τῷ αἰσθητῷ καὶ τῆς αἰσθήσεως καὶ διαστῆναι ὑπ' αὐτῶν τῶν ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. ὡς ἔλαττον αὐτὸς γινόμενον ἐν αἰσθάνεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν διάφορος μὲν ἡ τοῦ αἰσθάνεσθαι δόξα. οὐ πρόκειται δὲ αὐτῷ νῦν περὶ τῶν πῶς ἐν αἰσθάνεσθαι γίνεσθαι λέγειν, πλὴν ἀπορίαν καὶ λῶ ποιεῖ. εἴπερ γὰρ οὕτως, εἴπερ ἐκείνως γίνεται, ἀφορίσειεν ἄν τις εἰ οὐ τῷ μεταξὺ πρῶτον ἢ ἐν αἰσθῆναι, ἢ ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ κίνησις, ὅρχ). εἶτα πρῶτον ὅτι εὔλογον ὡς πᾶν ὥσθ' πασῶν τὴν ἀπὸ τῆς ἀκοῆς, οὕτως ἔχειν καὶ ὥσθ' τῆς ὀσφρήσεως σαφέστερον. ὥσθ' δὲ τῆς ὄψεως φησὶ ζητεῖσθαι ἔξω, εἰ μὴ ὥσθ' ταύτης οὕτω γίνεται ὡς πᾶν ἐμποδοκλεῖ δοκεῖ. λέγει γὰρ οἱ ἐκεῖνος, ἐν ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς, πρῶτον οὐ τῷ μεταξὺ τοῦ ἡλίου ἡ τῆς γῆς γίνεσθαι. εἶθ' οὕτως οὐ τῇ γῇ. τῆς δ' αὐτῆς δόξης, καὶ δημόκριτός ἐστι, καὶ πάντες καθ' ὑὸς ἀπὸ τῶν ὁρατῶν ἀπορρέοντι, φέρεται πρὸς πάντα. καὶ φησὶν ὅτι εὔλογον εἶναι δόξαν ἐν πρῶτον οὐ τῷ μεταξὺ γίνεσθαι ἐν ὁρᾶν. ἢ γὰρ κίνησις γίνεται ἢ ἀπὸ τοῦ ὁρωμένου, ἢ ἄλλου τινὸς ὑπ' αὐτοῦ. πᾶσα δὲ κίνησις πάθος, ποιεῖ οὖ χρόνῳ. πᾶς δὲ χρόνος, διαιρεῖς οὐ ἔστι μέσου τοῦ χρόνου. οὗ ᾧ λοίχθη ἐν ὁρώμενον, ἢ ἐν ἀπ' αὐτοῦ πάθος καὶ ἡ κίνησις ἡ γινομένη οὐ ἔστι μεταξὺ πρὸς πάντα ὅλον, εἴη ἂν οὐ ἔστι μέσου ἢ ὧν τινι μεταξὺ τοῦ διαστήματος. ὃ ἐφέρετο, καὶ δι' οὗ ἐκινεῖτο. καὶ οὐδ' πω πρὸς τῇ ὄψει φέρεσθαι ἄρχε πρὸς αὐτάν, οὐδ' πω ὁρᾶτο. ὥστε καὶ ἡ ἀκτὶς ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου οὕτως ὡς φησὶν ἐμπεδοκλῆς ὁρᾶτο οὐκ ἐξ ἡμῶν τῷ ἐν ἥλιον ἀπικτέλαι. οὐδ' ἅμα πάντων εἰς ἀπικτεῖλαι. ἀλλ' οὐ χρόνῳ καὶ πολλοῖσι τοῖς προφερέστερόν ἐστιν. ἔλαβε δ' ἐν εὔλογον εἶναι οὕτω γίνεσθαι δίχα κινήσεως

λευκιππος, ὅτι εἰ μὴ οὕτω γίνοιτο ἐν ὁρᾶν, ἔτι οὐ δι' μέσης κινήσεως ἔσται. μὴ ἐπάντων ἀκούει ἅμα μὴ ἀκήκοε, καὶ ὅλως αἰσθάνεσθαι καὶ μανθάνειν. εἰ πὼν ὅτι οὐ δοκεῖ εὔλογον εἶναι ἐν πρῶτον οὐ τῷ μεταξὺ καὶ ἐν αἰσθῆναι γίνεσθαι φερόμενον πρὸς τὰς αἰσθήσεις πρὸς τοῦ ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι αὐτοῦ. καὶ ἔξω ὡς πρὸ ὥσθ' τὴν ἄλλων αἰσθήσεων, οὕτω δὲ καὶ ὥσθ' τὴν ὁρατῶν. προσπίπτοι τούτῳ ἐν ὅτι ἀδὲ γὰρ διαφθεῖρεται, ἐν μὴ γίνεσθαι τοῦ αἰσθάνεσθαι εἶναι πρὸς ἐν μὴ χρόνον τινὰ γινέσθαι οὐ ᾧ τὰ αἰσθητὰ ὥσθ' τὰς αἰσθήσεις φθείρεται. τὴν γὰρ οὐκ ἀεὶ ὄντων, τὰ μὲν ὅσα δίχ γενέσεως εἰς ἐν εἶναι πρόεισιν, οὐχ ἅμα γίνεταί τε καὶ ἔστιν, ἀλλὰ προὔπάρχειν τῆς οὐσίας ἡ γένεσις αὐτῶν, διὸ μή ἐστι μού τι αὐτῶν ὅτε γίνεται ἔστ' αὖθ γινόμενον. τά τε γὰρ καταὰ φύσιν γινόμενα, οὕτω γίνεται. οἷ) ἴσασι, οὐχ ἅμα γίνεταί τι καὶ ἔστιν, ἀλλ' ἴσως αὖ γίνεται, οὐδ' πω μού ἔστ' ἴσασι. ἔστι δ' τι αὐτῶ. ἀλλα καὶ καταὰ τ' χεῖρ. οἰκία τε γὰρ οὕτω καὶ ἱμάτια ὑπόδημα. τό τε γὰρ ἔστι ταῦτα ἃ λέγεται γίνεσθαι. ἔστ' αὖ δ' γίνεται, ἔστι μού τι αὐτῶ οὐ μὲν αὐτά γε. ἔστι δ' τινα, ἃ οὐ δίχ γενέσεως εἰς ἐν εἶναι πρόεισιν ἐκ τῶ μὴ εἶναι, οὐ δὲ χρόνου τινὸς πρὸς πὼν τελείωσιν. πάντως γὰρ γένεσις οὐ χρόνῳ γίνεται. τοιοῦτόν ἔστιν ἀφή. οὐ γὰρ ἔστι γένεσις ἀφῆς. οὐ γὰρ οὐ ἄλλῳ μὲν χρόνῳ γίνεται ἡ ἀφὴ οὐ ἄλλῳ δ' ἔστιν, ἀλλ' ἅμα ἤρξατό τε καὶ ἐγένετο ἔστιν ἀφή. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἔστι μέ τι τῆς ἀφῆς, οὐ δ' πω δ' ἔστιν ἡ ἀφὴ ἀλλ' ἔτι γίνεται. τὴν δὲ τοιούτων, καὶ ἡ οὐ θρύπτει, καὶ ἡ καταὰ τὰς αἰσθήσεις ἔστιν. οὐ γὰρ ἔστι γένεσις αὐτῶν. ἀλλ' ὅτε ἀκούει ἅμα τε ἀκούει, καὶ ἀκήκοεν. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἔστι μού τι τῆς ἀκοῆς, γίνεται δέ, καὶ οὐ δέ πω ἔστι ἀκού. ἀλλ' ὡς τῆς ἀφῆς παρὰ ἐν λεφθὲν μένει ἔστιν ἀφή. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἔξω ἀφῆς μού τι εἶναι, μηδ' πω δ' ἀφικ. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ὀδμῆς, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀκοῆς ἔχει. ἅμα γὰρ ἀκούει καὶ ἀκήκοε. ταῦτα γὰρ οἱ θρύπτει αὐτῆς ἀκούει, καὶ πᾶν μένει δίχ ἐν ἀκούειν οὐκ διῄρης τῷ ἀκούειν ἀκήκοεν. ὁμοίως δὲ καὶ ὥσθ' τὴν ἄλλων τὴν καταὰ τὰς αἰσθήσεις, οὐ θρύπτειν. ἀθρόαι γὰρ αἱ οἱ θρύπτειαι αὐτῶν μὴ ἀπιλήψεις καὶ οὐ δεόμεναι εἰς τελείωσιν χρόνου. πρὸς μὲ γὰρ τοσοῦτον ἀκούσεται ἢ τοσοῦτα ἰλεῖν ἢ τοῦτον γεύσασθαι, νυκέτι. ἀλλ' οὕτω εἰ καὶ οὕτως ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, οὐδὲν κωλύει τὰ αἰσθητὰ πρὸ τῷ πρὸ ταῖς αἰσθήσειν εἶναι, οἷ ᾧ μεταξύ πον εἶναι. ὡς μὴ ἅμα τῇ ἐκείνων κινήσει, καὶ ταὶς αἰσθήσεις κινεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν. ὡς γὰρ ὥσθ' τῆς ἀφῆς τὰ μέλλοντα ἅψεσθαι, ὅτε φέρεται πρὸς ἄλληλα, τό τε ἅπτεται ἀλλήλων, εἰ καὶ μή ἐστι τί τῆς ἀφῆς τό τε, οὕτω καὶ ὥσθ' τὴν ἄλλων αἰσθήσεων οἷόν τε, καὶ ἐπ' οὐδὲν γε φανερὸν ἔξω. οὐ γὰρ ὁ φῶς δὴ θρύπτει ἢ γινέσθαι σαφῶς πρὸς τῇ ἀκοῇ δίχ. ἀλλὰ μέχρι ἐν γινέσθαι ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ ὅταν οἰκεῖα πρὸς αὐτά, αἱ πιλαμβάνεται. δίχ ἔξω γε. οὐ δὲ καὶ αὐτὸν ἀκούουσιν αὐτῆς ὅτε ἀπ' ἐλαττόνος ὄντες διαστήματος καὶ οἱ ἀπὸ πλείονος. ὕσθερον γὰρ ἀπὸ πλείονος. σημεῖον δὲ παρατίθεται τοῦ μὴ ἅμα γίνεσθαί τε πὼν πλησίον καὶ ἀκούεσθαι, ἐν τοῦ λεγόντων πορρωτέρω ἀφεστῶτας, ἀκούειν μὲν ἀφοῦ τοῦ ἐκ τῆς φωνῆς, μὴ ἀκούειν δὲ ἐν ῥηθὲν, δίχ ἐν οὐ ᾧ μεταξὺ τουτέστι, μεταχωρεῖσθαι τὰ γράμματα ταὶ ἐκ τῆν γραμμάτων καὶ τὴν ὀξ αὐτῶν συγκειμένων λόγων γινόμενα οἱ ᾧ ἀφῖκται γράμματα

κατὰ τῆς

ἀλλὰ δ' ἔχειν μή, ἐλάττω μοί τι εἶναι ἢ ὡς κινεῖν πρὸ αἴσθησιν καθ' αὑτὸ ὅταν διωλαίνῃ. ὅλῳ δ' τὸ γῆ, οὔτε πόσα αἰσθητὰ εἰς ἄπειρον γνομένης τῆς διαιρέσεως, οὔτε τίνα μόρια τῆν αἰσθητῶν ἀναίσθητα καὶ ἄπαθῆ τῇ αὐτῶν φύσει. ὅταν μὲν οὖν ταῦτα τὰ καθ' αὑτὰ διαλανθάνοντα πρὸ αἴσθησιν οὐ πάρεχει τοῦ καὶ ταζιῦται ὡς ὄντα κινεῖν τὰ ὑφ' αὑτῶν πρὸ αἴσθησιν διωλαίνῃ, καὶ μὰ μόνον ἢ αἰσθητὰ ὑφ' αὑτ' διωλάμει οὕτως εἰ δ' ὅλῳ ὅταν συντελῆ τι τῷ ὅλῳ πρὸς πρὸ ἐκείνων αἴσθησιν. ἀλλ' οὐ δυνάμει ὅπως εἰ δ' ὅλῳ αἰσθητὰ ὡς αὖ χωριδῆ διωλαίνῃ καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ εἶναι. ὅταν ἢ τὰ μόρια δ' συνεχῶντες καὶ αἰσθητῆ μεγέθος τηλικαῦτα, καὶ ὡς μὴ μόνος συντελῆ δ' ὅλῳ ἀ εἶναι αἰσθητῷ δ' αὐτὰ εἶναι ὅταν εἰ αὐδ' διωλάμει αἰσθητὰ, ἀλλὰ καὶ χωριδέν τα καθ' αὑτὰ εἰ δραγέα αἰσθητὰ εἶναι ἀσυγκρίτων ταῦτα τὰ μεγέθη πεπερασμένα καὶ ἀριθμοὶ εἶναι εἰ δ' μεγέθει. οὐ γῆ οἷόν τε εἰ τηλικαῦτα ἄπειρα μεγέθη διαιρεῖσθαι πεπερασμένα. αἰ γῆ εἰς τοιαῦτα διαιρέσεις, ὅμοιαι τῇ εἰς ἴσα. οὐ γοῦ ἔτι εἰς ἐλάττω ὁ οὕτω διαιρῶν διαιρεῖ. ὅτι δὲ γοῦ ἀ διωλάμει αἰσθητῶν, ἀ μὲν, ὅτι εἰ τῷ ὅλῳ ἓξι καὶ μηδ' πω κεχωρίσθαι διωλάμενα, καὶ χωριδὲν ἐκείνου καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ εἶναι. ἀ δ' ὅτι συντελῆ δ' ὅλῳ πρὸς ἀ εἶναι αἰσθητὰ, οὐκ ὄντα καθ' αὑτὰ εἰ δραγέα αἰσθητὰ οὐ δ' ποτε. τὰ δὲ οὕτω διωλάμει αἰσθητὰ, εἰ δ' ὅλῳ καὶ καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ διωλάθαι εἶναι, πεπερασμένα γίνεται. ὡς ἐγένετο καὶ εἰς ἴσα αὐτῶν διαίρεσις. οὐ γῆ εἰς ἄπειρα αἰσθητὰ εἰ δραγέα οἷόν τε ἀ συνεχὲς διαιρεῖσθαι. ὥσπρ οὐ δ' εἰς ἴσα. ὡς οὖν τὰ ἄπειρα μέρη εἰ δ' συνεχεῖ διωλάμει μὲν ἔσται, εἰ δραγέα δ', οὐ δ' ποτε, οὕτω καὶ τὰ αἰσθητὰ κατὰ πλῆ ἐπ' ἄπειρον τομὴν διαιρούμενα, διωλάμει μὲν ἔσται αἰσθητὰ εἰ δραγέα δ' αἰσθητὰ, οὐ δ' ποτε καθ' αὑτὰ γίνεται. οὐ δὲ τὰ τηλικαῦτα μέρη τῆ συνεχοῦς πεπερασμένα δ' ἀριθμῷ, οὕτω καὶ τὰ εἰ αὐτοῖς ὄντα αἰσθητὰ πάθους καὶ τὰ πλῆ τούτων διαίρεσιν πλῆ οὕτω γνομένων κατὰ συμβεβηκός. γίνεσθαι δ' οὐ καθ' ἑαυτῷ ἡ κατ' ἐδῆ διαίρεσις συνδιαιρουμένη τοῖς μεγέθεσιν ὡς αὖ ἐκεῖνα ἔχει ἀ ἄπειρόν τι καὶ πεπερασμένον, οὕτω καὶ αὐτὰ ἔχει καὶ κατὰ συμβεβηκός μού τοι, δόξειεν οὖν, ὅτι μήτε παῦ μένειν τῆ αἰσθητῆ εἰ δραγέα, μὴ δ' ὅτι ὑφ' ἀναισθήτων καὶ ὑφ' ἀ παθῶν τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ παθη. καὶ τε τήρηκεν ἀ παῦ μένειν τῆ αἰσθητῆ αἰσθητ' εἶναι τῇ αὐτῆ φύσει. ἀ μὲν εἴ ἐστι ἀναισθήτου μέγεθος καθ' αὑτό, ἴσθι ὅτι καὶ μέγιστον τι ἀναίσθητον καὶ ἐλάχιστον αἰσθητόν. δ' γοῦ ἐπ' ἄπειρον εἶναι τῆ μεγέθους πρὸ διαίρεσιν ὡς δ' λέκται καὶ τῆ μεγέθους ἀ μέγεθος εἶναι παῦ μὲν ἀ ἀεὶ τῆ ληφθέντος ὡς ἐλαχίστου αἰσθητῆ ἀφαιρούμενον εἶναι ἀναίσθητον μέγεθος τῷ μεῖα πρὸ διαίρεσιν διαιρετὸν εἶναι. διαιρουμένου δ' αὖτῆ καὶ προσπιθεμένου καθ' ἕκαστον τ μείων αὐτῷ τῷ αἰσθητῷ χλιομέτρῳ μεῖα πρὸ ἀφαίρεσιν τούτου, εἰ μὲν μένει ἀναίσθητον ἔτι προστιθεμένων τούτων, οὐκ ἰῶ μέγεθον ἀναίσθητον ἀ μεῖα πρὸ ἀφαίρεσιν, εἰ δ' αἰσθητὸν γίνεται καθ' ἑκάστην προσθήκην ἐλάχιστον αἰσθητόν. ἀφ' οὗ ἀφαιρεῖν ἔξεστ τὸ τεμνόμενον, ἢ προστιθέμενον, ποιήσει ἀ ἀναίσθητον. καὶ γοῦ μόνους αὐτῆ ἀφαιρεῖντες προστιθεῖ αὖτῷ καὶ οὕτω ποιεῖ αὐτὸ αἰσθητόν. ὥστε οὐκ ἰῶ ἀ ὅλον μεταξὺ τῆ ἀφιεμένου ἐλάχιστον αἰσθητόν. ἢ ἔξεστ οἷόν τε ἀπειρία καὶ ἀδιαιρεσίας. ὥστε καὶ ἔστι τι ἀναίσθητον. ἔτι δὲ, εἰ πᾶν μέγεθος διωλάμει ἴσθαι αἰσθητὸν, ἀ γοῦ ἀναίσθητον οὐτῇ ἑαυτῶν φύσει τοιοῦτον, ἀλλὰ δι' πλῆ τῆς φύσεως ἀδύνατον, οὐκ ἂν εἴη ἀναίσθητόν τι μέγεθος τῇ αὐτῆ φύσει. μήτε μέγιστον ἀναίσθητον. οὔτ' αὖ ἐλάχιστόν τι ὂν τῇ αὐτῆ φύσει μέγεθος διαιρεῖσθαι ὡς ὄντας ὁ διόδωρος διαιρεῖσθαι.

Λ' ΓΟΡΗΣΕΙΕ δ' αὖτῆς ἀφιεμένων ἢ τὰ αἰσθητὰ ἢ αἱ κινήσεις αἱ ἀφ' τῆν αἰσθητῶν ὁ ποτέρως ποτὲ γίνεται αἴσθησις, ὅταν εἰ δραγῶσιν εἰς ἀ μέσον πρῶτον. εἶδ' ὅτε ὀσμὴ φαίνεται φθεῖσα καὶ ὁ φόφος. πρότερον γοῦ ὁ ἰὸς αἰσθάνεται τῆς ὀσμῆς, καὶ ὁ φόφος ὕστερον ἀφικνεῖται τῆς πληγῆς ἀφ' οὗ οὕτω καὶ ἀ ὁράμενον καὶ ἀ φῶς, πρότερ καὶ ἐμπιδοκλῆς φησιν ἀφικνεῖσθαι πρότερον ἀ ἀφ' τοῦ ἡλίου φῶς εἰς ἀ μεταξὺ πρὶν πρὸς πλῆ ὄψιν ἢ ἰδεῖ πλῆ ἦλθ, δόξειεν δ' ἂν οὐ λόγως τοῦτο συμβαίνειν. ἀ γοῦ κινούμενον κινεῖται πόθεν ποι. ὥστε ἀνάγκη εἶναι τινὰ χρόνον εἰ ᾧ κινεῖται ἐκ θατέρου πρὸς θάτερον. ὁ δὲ χρόνος πᾶς διαιρετός. ὥστε ἰῶ, ὅτε οὔπω ἐωρᾶτο. ἀλλ' ἔτ' ἐφέρετο ἢ ἀκτὶς εἰ τῷ μεταξύ. καὶ εἰ ἀ πᾶν ἀκούει ἅμα καὶ ἀκήκοε. καὶ ὅλως αἰσθάνεται. καὶ ἦσθηται. καὶ μὰ ἔδη γένεσις αὐτῆν. ἀλλ' ἀσὶν αἴδιον τῆ γίνεσθαι. ὅμως οὐδὲν ἧττον. ὥσπρ καὶ ὁ φόφος ὕστ γίγνεσθαι τῆς πληγῆς. οὕτω πρὸς τῇ ἀκοῇ. σκληῖ δὲ ἔξεστ, καὶ ἢ τῆν γραμμάτων μεταχειρίσεις. ὡς γνομένης τῆς φορᾶς εἰ τῷ μεταξύ. οὐ γοῦ ἀ λιχθοὶ φαίνεται ἀκινήτες δι' ἀ μεταχειρίζεσθαι φθορόμενοι ἀ ἀέρα.

Η' ἀφελεῖ παῦ ἔδη, εἰ πάντα τὰ αἰσθητὰ πρὸ τῇ τῆ αἰσθήσει προσβάλλει πρῶτον εἰ τῷ ἢ μέσου τῆ διαστήματος τῆ μεταξὺ τῆς τε αἰσθήσεως καὶ αὐτῆ γίνεται. ἔξεστ γοῦ καὶ ἐμὶ μὲν τῶν αἰσθητῶν, γνώριμον. ἐπί τε τῆν φόφων καὶ ἐμὶ τῆν ὀσμῶν. οὔτε γοῦ ὑγρὸν, τῷ χυνθαι ἀ φόφον ἢ ἀκοὴ ἀμέλει οἱ πόρρωθεν ὄντες. ἢ πλησίον βραδύτερον ἀκούουσιν. ὡς εἰ χρόνῳ πλείονι φιρομένης τῆ αἰσθητῆ πρὸς αὐτούς. δι' πλείονος διαστήματος φθείρεσθ. ἀλλὰ μὴ ἐμὶ τῆν ὀσμῶν, ὅμοιον ἀ γνόμενον. οὐ γοῦ ὑγρὸς ἀ ὑδὼρ παρουσχεῖν αἰσθησιν οὐ δ' ἀ ποτ' ἀν ἀ ἐπὶ ξηρᾶς αὐτῆ καὶ

δυνάμει λέγοιτ' ἂν εἶναι. καὶ φησὶν οὐδ' ἅπτεται μὲν ἃς τὰ τηλικαῦτα τῆς διαιρέσεως γινόμενα, μὴ δὲ μέσον ἔτι τὰ μέρη τὰ τηλικαῦτα ὑπὸ τῆς οἰκείας φύσεως. ὡς μέσον ἔτι ἀφαιρεῖν ἢ μυελοῦ τῆς κέγχρου μέρος. ἔτι μέρος κέγχρου καὶ ἡ πάθος ὃ ἔσχεν ὃν οὐ τῇ κέγχρῳ. ἀλλ' ἀκολουθεῖσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι εἰς ἣν ἔσχε τὴν ἀρχήν. ὡς μεταβάλλοντος ἐκείνου πάλιν γίνεσθαι συνεχὲς μέσον. ὡς γὴ ὁ κύαθος τῷ οἴνου εἰς πλῆθος ἁλῶναι ἐμβυθεὶς οὐ φυλάσσει τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλ' εἰς πλῆθος τῆς θαλάττης οὐσίαν μεταξάλλει, οὕτω καὶ τὰ τῶν αἰσθητῶν μέρη τηλικαῦτα βύλεσθαι χωρίζόμενα εἰς οὕτω μεγέθη διαιρούμενα, τοῦ ὅλου εἰς ἃ ἔσχεν ἀκολουθεῖσθαι. ὡς τ' οὐδ' οὕτως αὖ ἔσται καὶ αὐτά. ἀλλὰ μέρη τούτων εἰς ἃ ἀκολύθη. οὐ μὴν. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φθείροιτο ἄλλα μέρη, οὐδ' οὕτως αὖ ἔσται αἰσθητά. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ τὸ τε δυνάμει. πάντα μὲν γὰρ ταῦτα ἐν τοῖς ὅλοις μέρη, ἔστι δὲ οὐ τοῖς ὅλοις ὃ δυνάμει ὄντα αἰσθητὰ ἢ οὐκ ἐνεργείᾳ. καὶ πάντα τὰ μέρη τῷ ὅλου οὕτως ἔχειν ἢ εἶναι. οὕτω δὲ καὶ τὴν μορίων τὰ τηλικαῦτα, ὡς δῆ. σμικρότητα διαφύγοντα. τοῦτο δὲ ἄτοπον, ὅτι ὑποδοχὴ τῆς αἰσθήσεως, οὐκοῦν αὐτὴν αἰσθητήν. τοῦτ' ἔστιν, οὐ πᾶν μέρος τῷ αἰσθητῷ αἰσθητόν ὄντι καθ' αὑτό. ὑποδοχὴ γὰρ αἰσθήσεως ἔσται ἂν λείπων αὐτὴ τῆς κατ' ἐνέργειαν. ὑποδοχὴ δὲ τῷ αἰσθητῷ, ἐὰν αὖ μέρος. οὐ ἀφαιρεθέντος ἢ καταλειπόμενον ἔτι αἰσθητὸν μέγεθος ἐνέργειᾳ μένει. εἰ ἔσται οὖν ἢ μέρος ἀπὸ τῷ αἰσθητῷ ἀφαιρούμενον οὐ πᾶν ὄγκῳ μανθάνειν καὶ χωρισθὲν τῷ ὅλου καθ' αὑτὸ αἰσθητὸν ἀλλὰ δυνάμει μόνον, ἐὰν αὖ καὶ τότε αἰσθητόν. ἐνέργειᾳ δὲ οὔ. οὐ γὰρ καὶ ὅτι οὐ ὅλῳ ὢν ἐνέργειᾳ αἰσθητὸν, οὐ καθ' αὑτὸ ὢν αἰσθητὸν, ἀλλ' οὐ διαζῶσι οὐδὲ αἰσθητὸν ὢν. ἢ λεγόμενον τοιοῦτόν ὄγκῳ. ὡς γὰρ ἡ ἄκρα βισθὰ αἴσθησις ὑποδύχει τινὶ δυνάμει αἰσθητικῇ τῆς ὅλου ἄκρα ζώου. οὐ γὰρ κατ' ἄλλότι ἢ ὑποδοχὴ τῆς ἄκρας βισθὰ ἂν αἰσθήσεως, ἢ κατὰ δυνάμει αἰσθητικόν. οὐ μὴν κατ' αὐτὴν ἡ ὑποδοχὴ αὐτῆς γινομένη, αἰσθήσεις ὄγκῳ. ἡ γὴ αἰσθητὰ εἶπεν, αὐτὴ τῇ αἰσθητικοῦ. οὐ γὰρ ἔστις τοιαύτην ἔχοιμι δυνάμει ὅσην ὄγκῳ ἡ αἰσθητικὴ οὐ τῇ ἄκρᾳ βισθὰ αἰσθήσει ἴσην, καὶ αἰσθάνεσθαι ἂν δυνάμεθα καὶ αὔξειν. καὶ χωρισθέντα κατ' αὐτὴν αἴσθησιν εἶναι, οὕτω μὴ οὐ τοῖς αἰσθητοῖς σῶμα τὴν μορίων οὕτως ὄγκῳ, ὡς οὐ ᾧ ὅλῳ ὄντα δυνάμει αἰσθητά. ὡς ὄντα μὲν οὐ τῷ ὅλῳ, σωθὲν τι αὐτῷ πρὸς ᾧ αἰσθῷ εἶναι. χωρισθέντα μέντοι καὶ καθ' αὑτὰ γινόμενα, μὴ εἶναι αἰσθητά. δι' ὑποδοχὴν γὰρ αἰσθήσεως λέγει αὖ καὶ πάλιν οὐ τῇ ἀκριβεστέρᾳ γινομένῃ πρὸς πλῆθος ἄκρᾳ βί. ἐρῶμεν γοῦν τι πλέον ἡ ἄκρα βισθὰ αἴσθησις. ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡς ὑποδεχόμενον οὐχ ὁμοίως αὐτὸ οὐχ ὁρᾶ τῇ ἄκρᾳ βᾶκι, ἀλλ' ἄκρᾳ βίσθρᾳ. λίαν δὲ αἰνισσόμενος ἔοικε. τὸ προκείμενον. τῇ τῆς αἰσθήσεως ὑποδοχῇ χρησάμενος. μὴ πάλιν ὁμοιότητα λέξεως αὐτῶν. ὡς γὰρ ἡ ὑποδοχὴ τῆς ἀκριβεστέρᾳ αἰσθήσεως σῶμα πλεῖον ἐς πλῆθος τῷ ἐχρῶτος, χωρισθέν. οὐκ ἔστιν αἴσθησις καθ' αὑτὴν, οὕτως οὐ δὲ τὸ τηλικοῦτον μέρος τῷ αἰσθητῷ χωρισθὲν, ἔσται καθ' αὑτὸ αἰσθητόν. ἀλλ' ὁμοίως μὲν αἰσθήσιν, ὡς ἐὰν μὴ ὄγκῳ ὢν. δυνάμει γοῦν μὴ τό τε. οὕτω γοῦν ἡ ὑποδοχὴ τῆς ἀκριβεστέρᾳ καθ' αὑτὴν λαμβανομένη αἴσθησις, δυνάμει ἔσται. ᾧ προσπεισθεῖσα ἄλλως δυνάμεως τινὰ αἴσθησιν γίνεσθαι. οὐ μὴν ἐπεὶ μὴ καθ' αὑτὸ αἰσθητόν ἔσται χωρισθὲν, διαζῶσι αἰσθητὸν καὶ ἀπαθὲς ἔσται. ἀλλ' ἔσται καθ' αὑτὸ ὄν, δυνάμει αἰσθητόν. ἔχει μὲν γὰρ τὰ πάθη αἰσθητά, δῆ δὲ σμικρότητα ἐκπέπωκεν τῷ καθ' αὑτὸ κινεῖν πλὴν αἴσθησιν δυνάμει. οὐ θρύπτεσθαι δὲ αἰσθητὸν ἔσται ἀλλὰ οὐχ ὁμοίως προσγλυφόμενον. ὅταν γὰρ ἀθρισθῇ ταῦτα ἐκ τοῦ ἰδίου ἔνται καὶ χωρισμένα δυνάμει μόνον ὢν αἰσθητὰ δι' ἀνάγκαν μὴ δυνάμενα πλὴν αἴσθησιν κινεῖν οὐ θρύπτεσθαι, γίνεται ὕδ' αὐτὸν τηλικοῦτον, ὡς δυνάσθαι κινεῖν αὐτὰ δι' ἃ κατ' οὐ θρύπτεσθαι αἴσθησις γίνεται. οὐ γὰρ οὐ ποιότητι μόνον, ἀλλὰ μὴ οὐ ποσότητι τῆς δυνάμεως ὑποδοχὴ τῷ αἰσθητῷ τό τε κινεῖσθαι οὐ θρύπτεσθαι αἰσθητά. οὐχ ὡς ἐκπέπτωκεν αὐτῶν κατ' ἰδίαν ὂν αἰσθητὸν, ἀλλ' ὡς δῆ πλὴν συνθεῖσιν σῶμα τελοῦν τῷ ὅλῳ ὄντα δυνάμει αἰσθητά. οὐχ ὡς οὐ θρύπτεσθαι δυνάμενα ἔσται γίνεσθαι καθ' αὑτὰ, ἀλλ' ὡς μέρη. μέρη γοῦν ἐστι τῷ καθ' αὑτὸ αἰσθητῷ. μὴ ἐν αὖ τῆς δυνάμεως αὐτῶν τῆς πρὸς πλὴν αἴσθησιν ἐστὶ ἔχειν καὶ χωρισμοῦ ἐστὶ οὐ θρύπτεσθαι ὑστέρᾳ δυνάμεως καθ' ἐστὶ οὐ ᾧ ὅλῳ ὄντα μέρη, δυνάμει λέγεται αἰσθητὰ ὄντα εἶναι. τὸ τε γὴ αὐτῶν ἡ αἴσθησις αὐτὰ λαμβάνεται πως καὶ οὐ θρύπτεσθαι αὐτὰ, εἰ καὶ μὴ ὡς καθ' αὑτὰ ὄντα καὶ χωρισμένα. λέξεσι δὲ ταῦτα, ὧδε φράζει.

Ο" ΤΙ μὲν οὖν οὗτα μεγέθη καὶ πάθη λανθάνει, καὶ δῆ τίνα αἰτίαν. καὶ πῶς αἰσθητὰ καὶ πῶς οὔ, εἴρηται. ὅταν δὲ ἓν ἐστὶ οὐ πάρεχη τούτῳ τοιοῦτα ὥστε καὶ οὐ θρύπτεσθαι αἰσθητὰ εἶναι καὶ μὴ μόνον οὐ ᾧ ὅλῳ, ἀλλὰ καὶ χωρὶς, ἢ πεπθρασμένα. ἀνάγκη εἶναι ἡ ἁρμόττειν, καὶ χρώματα καὶ χυμοὺς καὶ φθόγγους.

Τ ᾧ μεγέθει καὶ πάθει προσέπεκεν. οὐ γὰρ τῷ ἀπαθῆ εἶναι οὗτα μεγέθη, λανθάνει πλὴν αἴσθησιν. οὕτω γοῦν αὖ, καὶ τὰ πάθη ὡς τὰ μεγέθη λανθάνει. ἡ δὲ καὶ δῆ τίνα αἰτίαν, ὅτι οὐ δῆ ἡ μὴ ἀπαθῆ τε καὶ χωρὶς τινες αἰσθητῆς διαφορᾶς εἶναι λανθάνει πλὴν αἴσθησιν. ὅτου γὴ γίνεται ἡ ἀπορεῖν, ἡ ὕδ' αἰσθητὸν καὶ παθὸν, τὰ πάθη τε καὶ τὰ αἰσθητὰ γίνεσθαι ὡς ἐδόκει τοῖς ἀπόροις ἀρχὰς ὑποτιθεμένοις.

δὲ ἡ τηλικοῦτον αἰδιότον, χωρισθὲν, ἔσται εὐδρήγεια αἰδιόαλγ. ἀλλ' ὅμως ἔσται αἰδιότον. δυνάμει τε γοῦν ἔδιον ἤδη καὶ εὐδρήγεια ἔσται προσγενόμενον.

Δ καὶ τὴν ναῦν εἰρημένων ἐστὸν, ἅμα τε λυθήσεσθαι πλὴν ἀπορίαν, καὶ διηχρίσθαλγ, ὅτι τὰ ἐδὴ τῆι αἰδιοτῶν τε πεθάσασται. λύσει μὲν γοῦν πλὴν ἀπορίαν διείξασ' πῶς τῆι ἐπ' ἄπειρον διαιρέσει τὴν συνεχῶν συνδιαιρεῖσθαι δυνάσται τὰ πάθη. καὶ πῶς τὴν αἰδιοτῶν τὰ μὲν ἥττονται αἰδιοτά τε καὶ οὐκ αἰδιοτά. τὰ δ' ἤδη τὴν αἰδιοτῶν, οὐκ ἔσται ἄπειρα εἰ καὶ διαιρεῖτο ἐπ' ἄπειρον ἑξῆ. τὰ προσειρημένα. εἰ δὲ γοῦν ἔδιον εὐαστία, τούτων αὐάγκη καὶ τὰ μεταξὺ ἤδη τὴν αἰδιοτῶν ὠείλαγ. οὐ δὲ γ' καθ' αὑτὰ διαιρεῖται οὕτως. ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκὸς διαιρουμένοις τούτοις ὧν ἔδιον τὰ πάθη. ἄτοπον γοῦν λῶ. ἡ ἤδη τινὰ τὴν αἰδιοτικῶν μὴ λέγειν αἰδιοτὰ εἶναι. ὃ καὶ συμβαίνειν εἰ τῇ ἐπ' ἄπειρον τὴν σωμάτων διαιρέσει. ἡ γοῦν καὶ τὰ αἰδιοτὰ συνδιαιρούμενα αὐτοῖς ἤδη διαφθείρεται διαιρεῖσθαι, δείκνυσι δ' ὧν τινι διαφθείρεται ἡ τὴν συνεχῶν διαίρεσις, τῆς τὴν μὴ συνεχῶν διαιρέσεως. ὁποῖά ἐστι καὶ τὰ πάθη τὰ οὐ τοῖς σώμασι. τὰ μὲν δὴ συνεχῆ τέμνεσθαί φασιν εἰ μὴ εἰς ἴσα τέμνοιτο, εἰς πεπερασμένα. πλὴ λ' ἐπ' ἄπειρον αὐτῶν γίνεσθαι διαίρεσιν, καὶ τὰ πλὴ εἰς ἄπειρα τομλὴ ὡς ἐπὶ δεῖξι. καὶ δὲ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει. καὶ εἶναι ἀμφοτέρως τοὺς διαιρέσεις καθ' αὑτὴν τὴν συνεχῶν τὰς εἰρημένας. τὴν δὲ μὴ συνεχῶν ὁποῖά ἐστι τὰ αἰδιοτὰ καὶ ὅλως τὰ πάθη. πλὴ καθ' αὑτὴν διαίρεσιν, εἰς πεπερασμένα ἤδη γίνεσθαι. εἰς γοῦν ἤδη ἀλλ' οὐκ εἰς μεγέθη ἡ τὴν μὴ συνεχῶν διαίρεσις. τὰ δὲ ἤδη τούτων, πεπέρασται. ὅτι μὴ δὲ αὐτοῖς. ὅτι μὲν οὖν πᾶν συνεχὲς εἰς ἴσα διαιρούμενον, εἰς πεπερασμένα διαιρεθήσεται, δῆλον. πᾶν μὲν γὰρ συνεχὲς, πεπερασμένον. δέλεκται μὲν γάρ, ὅτι μηδὲν ἔστι τὸ ἀδιαίρετον. ἡ δὲ πεπερασμένον πᾶν κατὰ μέρη τέμνεται λεχθὲν πρὸς μεῖζον αὐτῆς. κἂν γοῦν εἰ ἡ πλευτεῖον καταμέρους αὖθ μὴ συνωρμίζετο αὐτῷ, ἀλλ' ὑπερβάλλει αὐτῷ, οὐδὲν ἧττον καταμέρησει αὐτό. εἰ δὲ καταμέρησει δῆλον ὅτι πεπερασμένα ἄδεη οἷ αὐτῷ τὰ πηλικαῦτα. ὁμοίκον ἔστι ἡ καταμέρους αὐτό. ἡ μὲν οὖν εἰς ἴσα πεπερασμένα πᾶν συνεχὲς τέμνεται δικαίως. ἡ δὲ εἰς ἄπειρα διαίρεσις τὴν συνεχῶς γίνεται καὶ τὰς αἰδίους διαιρέσεις ἀεὶ ἔστ' οὖν ἀφαιρούμενος τοσοῦτον ἀφαιρεῖται. ὁ πόσον λῶ αὐτῆς ἀφ' οὗ ἀφαιρεῖν. λέγω γὰρ καθ' ὃν λόγον ἔφασαν διαιρεῖσθαι ἡ ὅλον. κατὰ ἔλαττον μὴ ἡ μέρεσιν αὐτῆς διαίρεται, καὶ τούτου πάλιν μέρεσιν ὁμοίως ἐπ' ἄπειρον ἡ διαίρεσις ἔσται. τῆ μὲν οὖν συνεχοῦς ἡ διαίρεσις, αὕτη. τῆ δὲ μὴ συνεχοῦς ὁ τοῖς εἶσιν αἱ αἰδιοτικοὶ ποιότητες, εἰς διαιρέσεις εἰσὶ πεπερασμένα ἄδεη γίνεσθαι εἰ διαιροῦντο καθ' αὑτὰς ὡς δέλεκται. λῶ δὲ ἡ ἀπορούμενον, εἰ ὡσπὴ τὰ σώματα ἐπ' ἄπειρον διαιρεται, οὕτω μὴ τὰ πάθη αὐτῶν. ἔλαττον δὴ λαχύς, λέγω ὅτι καθ' αὑτὰ μὲν, ἡ τὴν παθῶν διαίρεσις, εἰς πεπερασμένα ἄδεη γίνεται. τὰ γοῦν πάθη τὴν σωμάτων ταυτὰ τὰ αἰδιοτὰ ἤδη ἔδι. μὴ οὐ μαχήσεται. οὐ δὲ συνεχῆ καθ' αὑτὰ διὸ καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν, εἰς πεπερασμένα γίνεται. τῷ δὲ παθητικὰ εἶναι τὴν συνεχῶν μὴ οὐ τοῖς συνεχέσι ἡ πάρεχειν καὶ οὐ τούτοις ἡ εἶναι ἔχειν, καὶ τὰ συμβεβηκὸς αὖ ἐκείνοις συνδιαιρεῖν τε. μὴ δῆλον ὅτι ὡς αὖ ἐκεῖνα διαιρεῖτο, καὶ ταῦτα αὐτοῖς συνδιαιρεθήσεται. ἐπεὶ τοίνυν ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖται ὧν ἡ συνεχὲς ἔδι ἡ δυνάμει ἔν αὖ καὶ τὰ πάθη κατὰ συμβεβηκὸς ὁμοίως ἐκείνοις διαιρετὰ ἐπ' ἄπειρον δυνάμει. λέλεκται δὲ ὧν φησὶν οὐ τοῖς αἰδιοτοῖς οὐ τῇ διαίρεσει φθόγγου. τῆ μὲν πανὸς μέλους, συνεχοῦς ὄντος. οὐ μόρεσι ὁ οὐ τῇ διαίρεσι φθόγγος, οὐ καθ' αὑτὸ ἀκούεται ἀκουῆ. δυνάμει δὲ τῆ οὐ τῇ διαίρεσει. ὅτι μόρεσι ἐκείνου. εἰ πὼν δὲ συνεχοῦς ὄντος τῆ μέλους ἀκούει πανὸς ἡ ἀκουῆ. ἡ δὲ διάστημά φησι ἔσται ἡ τὰς διαίρεσις. ὃν μόρεσι τῆ μέλους καὶ μεταξὺ ὂν τῆ ἐσχάτου. τουτέστι τῆ ὅλου διαστήματος τῆ μέλους. τούτων γοῦν δὴ ἡ τῆ μεταξὺ πρὸς τὸν ἐσχάτους λαμβάνειν. ἡ γοῦν μεταξὺ ὂν τὴν ἐσχάτων φθόγγων, μόρεσόν ἐστι τῆ ἀκουομένου πανὸς μέλους τὴν οὗ ᾧ ὅλῳ. καὶ εἶναι αὖ ἡ καθ' αὑτὸ οὐκ αἰδιοτὸν τὸ πρὸς οὐδρήγειαν ὅτι μηδ' ἔστι καθ' αὑτό. εἰ πὼν δὲ τῆ ἐσχάτου μὴ ἐνδὶ τῆ ἀκουομένου τὰ μόρεια τὰ οὗ τοῖς ὅλοις λαμβάνειν ᾧ μὲν εἶναι οὐδρήγειαν αἰδιοτὰ μὴ δὲ καθ' αὑτὰ ὅταν ἡ οὗ τοῖς ὅλοις ἀλλὰ δυνάμει, ὁμοίως φησὶν ἔχειν μὴ ἐνδὶ τ' ἄλλων αἰδιοτῶν. τὰ γὰρ μικρὰ μόρεια τὰ οὗ τοῖς αἰδιοτοῖς δυνάμει εἶναι αἰδιοτὰ, οὐδρήγειαν δὲ μή. ὅτι μὴ δὲ πλὴν αἰρχὴν καχώρεσται. μὴ δ' ἔστι καθ' αὑτό. οὐ γὰρ ἡ ποδιαία, οὐδρήγειά ἐστι τῆ δι' ποδὶ συνεχὲς οὖσα, ἀλλὰ δυνάμει. εὐδρήγεια δὲ τότε γίνεται ἡ τροφιαία, ὅταν χωρισθῇ μὴ καθ' αὑτὴν ληφθῇ χωρισθεῖσα τῆς πρὸς πλὴν ἑτέρας συνεχείας, εἰ πὼν γε τὰ μόρεια τοῖς ὅλοις δυνάμει τε αἰδιοτὰ εἶναι ᾧ δυνάμει εἶναι ὅσα οὗ τῆ συνεχείᾳ τῆ τ' ὅλων ἡ ἐφεξῆς ζητεῖ, ἡ χωρισθῆται τ' συνεχείας, πάντα δυνάμει καθ' αὑτὰ αἰδιοτὰ εἶναι. ἡ εἰ μὴ τ' τῳ, τοῖς οὗ ᾧ ὅλῳ ὄντα

Α΄ ΜΑ ΔΕ᾽ ἀλλ᾽ ἐι ταῦτα ἔχει οὕτως ἔνιοι μαρτυρῶν τοῖς τὰ ἄτομα ποιοῦσι μιχθὲν οὕτω γὰρ αὖ λύεσθαι ὁ λόγος.

Κ αἰ ἔσται ἄτομον, πρόσφορα τῇ δόξῃ τῇ εἰς ἀπαθῆ διαιροῦσι τὰ αἰσθητὰ σώματα. ἢ ἔοικεν σύμφωνον ἢ λεγόμενον τοῖς τὰ ἄτομα μιχθὲν ἔχειν πάθημένοις, ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι χρῶνται λόγῳ, ἀνάγκη καὶ τοῦτ᾽ ταῦτα λέγοντας χρῆσθαι, καὶ λύειν τὰ ἀπορούμενα πρὸς αὐτούς. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἀτόμους ἔχειν παθήμονας, ἀπαθῆ τὰ ἄτομα σώματα ὄντα, οὐ τῇ ποιᾷ πρὸς ἄλληλα συνθήσει τε καὶ φύσει, τὰ πάθη καὶ τὰς τοιαύτας φαντασίας ἀποχλινάν. ἢ αὖ ἀναγκαῖον τοῦτο καὶ οὗτοι λέγειν. καὶ γὰρ τούτοις οὐ τῇ ποιᾷ συνθήσει τὴν ἀπαθῶν μορφῶν τὰ πάθη τὰ οὐ τοῖς σώμασιν ὄντα γενέσθαι, ἀλλ᾽ εἰ πῶν, ὑδὶ φθορεῖ.

Α᾽ λ᾽ ἀδιάτατα. ἔστω δὲ περὶ αὐτῶν οὐ τοῖς λόγοις τοῖς περὶ κινήσεως.

Τ ὁ ἀλλ᾽ ἀδιάτατα τὰ ὑπ᾽ ἐκείνου λεγόμενα. ἀ καὶ αὐτοὶ ἔπορον ἂν λύειν τὰ ἀπορούμενα ἐθέλοντες. ἀδιάτατοι γὰρ ἐρροῦσι καὶ αὐτοὶ ταῦτά γε ἐκείνοις λέγοντες. φησὶ δὲ εἰρῆσθαι περὶ τὴν τὰ ἄτομα ἔχειν παθημόνων σωμάτων. ὅτι ἀδιάτατα λέγουσιν οὐ τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις. περὶ κινήσεως λέγων τὰ πελευταῖα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. οὐ εἰς ὅτι μὴ ἐλάν τι ἄτομον εἶναι μέγεθος, δῆλον.

Γ ΕΡΙ ΔΕ᾽ τῆς λύσεως αὐτῶν, ἅμα δῆλον ἔσται. ἢ διά τι πεπόνθασται τὰ εἴδη. ἢ χρώματος. ἢ χυμοῦ. καὶ φθόγγων. ἢ τὴν ἄλλων αἰσθητῶν. ὧν μὲν γὰρ ἔξις ἔχεται, ἀνάγκη πεπόνθαι καὶ τὰ τοιαῦτα. ταῖς δ᾽ αὐταῖς, ἔχεται. πᾶν δὲ ἢ αἰσθητὸν ἢ ἔχει αὐτῶν ἕν ἢ οὐ χρώματι λευκῷ ἢ μέλανι οὐ χυμοῖς γλυκεῖ ἢ πικρόν. ἢ οὐ τοῖς ἄλλοις δὴ πᾶσιν ἔξιν ἔχεται οὐσίαν.

Γ περὶ τῆς λύσεως τὴν ὑπορημένων, ἃ ἴσως ἐπεὶ τὰ πάθη συνδιαιρεῖται τοῖς σώμασιν ἐπ᾽ ἄπειρον διαιρουμένοις. ἄτοπον ἔσεσθαι ἢ πᾶν σῶμα καὶ μέγεθος αἰσθητὸν γίνεσθαι μὴ μὲν διαιρουμένους τῷ ὄγκῳ ἀπείρων καὶ ἀπαθῶν συγκεῖσθαι τὰ σώματα. ἅμα φησὶ λύσομέν τε τὰ ὑπορημένα, ἢ ὀλίγ. τῆς λύσεως τούτων, δῆλον φανήσομεν καὶ ἢ διότι πεπόνθασται τὰ εἴδη τὴν καὶ ἐνέργειαν αἰσθησιν αἰσθητῶν ὄν) χρωμάτων, χυμῶν, φθόγγων, φθόγγων. ὁσμῶν ἢ τὴν ἁπλῶν ἁπάντων. ἔξις γὰρ, πρότερον μή, πρόσλαβε καὶ αὐτὸ ὡς ὀφέλουσ ζητεῖσθαι. νῦν δὲ συνάπτει τὴν ὑπορημένων τῷ λύσιν τε καὶ τῷ τούτων λέξιν ὡς ὑπάρχων. εἰ γὰρ ἐπ᾽ ἄπειρον ἡ τομὴ τὴν παθῶν, πότερον καὶ αὐτά, οὕτως ὡς τὰ εἴδη αὐτῶν ἄπειρά τε εἶναι καὶ καθ᾽ αὐτὰ διαιρετὰ τὰ πάθη εἰς ἄπειρον. ἢ οὐ καθ᾽ αὐτά. οὐ δὲ ὧδ᾽ ἔχει ἡ ἐπ᾽ ἄπειρον αὐτῶν τομὴ, καὶ ὅλως ἡ εἰς μικρὰ. ἀλλὰ καὶ κατὰ συμβεβηκός. ἢ γὰρ οὐ εἰς ὅσα διαιρουμένοις ἴσως διαιρεῖσθαι καὶ αὐτά. καὶ πρῶτα μὲν, δι᾽ ἃ αἰτίαν ἀνάγκη ὡρίσθαι τὰ εἴδη τὴν αἰσθητῶν λέγει. ἔπειτα ἔξις συνάφεια τῆς τῆς προκειμένης ἀφελεῖ λύσει καὶ λέξει πῶς χρήσιμοι ἢ ἑτέρου εἰς ἢ ἕτερον. ἡ δὲ λέξις, αὖτη. ὧν ἔξιν ἔχει τά τινα, τουτέστιν, οὐ εἰς τὰ πάθη ὡρισται, ἀνάγκη τούτοις καὶ τὰ μεταξὺ τὴν ἐχόντων καὶ τὴν πάθη ὡρίσθαι. ἔχεται δὲ οὐ πάντη χύσει, τὰ οὐσιακὰ ἅπτεται τὰ πελεῖσθαι διεῖσθαι ἀλλήλων οὐσιακά. ἢ δὲ πελεῖσθαι, ὡρισμένοι. ὥστε οὐ εἰς οὐσιακά, οὐ τούτοις τὰ ἐχόμενα ὡρίσται. οὐ δὲ τοῖς αἰσθητοῖς πάθεσιν, οὐσιακῶς ἔξι. καὶ ἔξις διάκρυσις καθ᾽ ἕκαστον αἰσθητὸν προχειρίζόμενος. τὰ αὖκ αἰσθητὰ ἅπαντα, καὶ τὰ ἢ εἴδος πεπόνθασται. εἰ γὰρ ὧν τὰ ἐχόμενα πεπόνθασται. τούτων ἢ τὰ μεταξὺ πεπόνθασται, οἷς εἰς αὖκ ἔξι οὐσιακῶς, πεπόνθασται καὶ τὰ ταῦτα. οὐ δὲ τοῖς αἰσθητοῖς πάθεσιν ἔξι οὐσιακῶς. τὰ αἰσθητὰ αὖκ ἅπτεσθαι. ἢ δὲ ὧν τὰ ἐχόμενα πάντα πεπόνθασται τούτων ἀνάγκη ἢ τὰ μεταξὺ πεπόνθαι, νῦν μὲν, ὡς γνώσεσθαι λαμβάνει, ἔλλειξε δὲ αὖ ἢ οὐ τῷ πρώτῳ τὴν ὑστέρων ἀναλυτικῶν. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν αὐτὰ πεπόνθασθαι, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἄπειρον, οὐδ᾽ αὐτὰ ἐχόμενα ἂν πεπόνθασθαι μηδέποτε δυνάμεσιν ἢ μέσον ἰδεῖν. ἢ πόθεν ἐλθεῖν. τῷ μεταξὺ ἄπειρα εἶναι. οἷσι δὲ καὶ οὕτως ἰδεῖν χεῖρόν ἔστι λέξαι, ὅτι μὴ εἰς ἄπειρα εἴδη τέμνεται τὰ αἰσθητά. εἰ γὰρ πᾶν εἶδος ἢ τὰ ἀπείρων ἀτόμων ἢ τὰ ἀορίστων, ἀπειρικὸς ἄπειρα ἔσται πρά. ἐὰ δὲ κατὰ πεπόνθασμένον, πολλὰ ἄπειρα ἅμα ἔσται. τοῦτο δ᾽, ἀδύνατον. ἢ παράθεσις τ᾽ ἑτέρων τοῖς ἑτέροις πόθεν αὐτά. ἢ ἔτι γένοιτ᾽ ἂν ἀπείρως πλεῖον ἢ ἔλαττον.

Τ ὁ ΜΕΝ οὖν συνεχὲς εἰς ἄπειρα τέμνεται αἰεὶ σα. εἰς δὲ ἔσα, πεπόνθασμένα. ἢ δὲ μὴ ἢ αὖ συνεχές, εἰς πεπόνθασμένα εἶδη. ἐπεὶ οὖν τὰ μὲν πάθη ὡς εἴδη λεκτέον ὑπάρχει δὲ συνέχεια ἀεὶ ἢ οὐ τούτοις, λυπεῖσι ὅτι ἢ δυνάμει καὶ ἢ οὐ ἐργείᾳ ἕτερον ἢ ὀλίγ. ἔξις ἢ μυελεστόμεσι λανθάνει τῆς κίγχρου ὁρώμενος. καὶ τοι ὑ ὄ-λις ἐπιλύλυθε. καὶ ὁ οἰ τῇ διόσει φθόγγος λανθάνει. καὶ τοι συνεχοῦς ὄντος ἀκούει τῶ μέλους παντός. ἢ δὲ διάστημα ἢ τῶ μεταξὺ πρὸς τὴν ἐχόντων λανθάνει. ὁμοίως δὲ καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τὰ μικρὰ πάνυ. δυνάμει γὰρ, ὁρατά. οὐ ἐργείᾳ δὲ, ὅταν χωρισθῇ. καὶ γὰρ οὐν πάρεχει δυνάμει ὑ ποδιαίᾳ τῇ δι᾽ ποδί. οὐ ἐργείᾳ δ᾽ ὧδε διαιρεθέντα. χωριζόμενα δ᾽ αἰ τα λικαν ται ὑπόρροαί. φιλότως μὲν αὖ διαλύοιντο εἰς τὰ πόρια τα. ὥσπερ εἰ καὶ ὁ ἀκεφαλαῖος χυμὸς εἰς πλὼ θάλαττα ἐκ χυθεὶς ἰῷ. οὐ μὲν ἀλλ᾽ ἴσως ἢ τῆς αἰσθήσεως ὑπορροὴ οὐ καθ᾽ αὐτὸ αἰσθητὸ, οὐ δὲ χωριστὴ. δυνάμει γ᾽ οὐ ὑπάρχει οὐ τῇ ἀκριβεστέρᾳ ἢ ὑπορροή. οὐ

αἰσθητῶν. ζητεῖ γάρ, ὡς εἴπερ τὰ σώματα ἐπ' ἄπειρον τέμνεσθαι, οὕτω καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάθη Α
ἔσται τὰ αἰσθητά. πάθη δὲ τῶν σωμάτων, χρώματα. χυμοί, ὀσμοί, ψόφοι, βαρύ, κουφότητες, βάρ-
μότητες, ψυχρότητες, ὑγρότητες, ξηρότητες, μαλακότητες, σκληρότητες. καὶ ὅσαι ἄλλαι ἀ- Κ
πολαῦσαι ἐν αὐτοῖς ποιότητες. πάντα γὰρ ταῦτα, αἰσθητὰ ὄντα πάθη τῶν σωμάτων ἔσται. ἐκείνοις γὰρ συμ-
βήσεται. ἄτοπον δέ, πότερον καὶ ἐν ταῖς σωμασιν ἡ ἐπ' ἄπειρον ἐστὶ διαιρετά, ἢ ἔσταται ἤδη τινῶν τομή. καὶ τέμνεται τὰ σώματα εἰς τινὰ οὐκέτι ἔχει πάθη ταῦτα, ἃ αἰσθητά
ἐστι καὶ λέγεται. ἄπορον δὲ καὶ τοῦτο διότι δοκεῖ ἐκ τοῦ λόγου τοῦτο συμβαίνειν, ἄτοπόν τι ἔπε-
σθαι. εἰ μὲν γὰρ ἀεὶ διαιρεῖται τοῖς σώμασι τὰ πάθη τῷ ἐκείνου τῆν παθῶν τούτων κινητικὴν εἶ-
ναι τῆς αἰσθήσεως, ἐκείνου τε γὰρ αὐτοῦ ἅμα τί ἐστι τούτων ὃ ἔστιν ὅτι λευκὸν ἢ μέλαν ἢ βαρὺ μὲν ἢ ψυ-
χρὸν, ἢ γλυκὺ, ἢ πικρόν. ὅτι τῆν ἄλλων μὴ αἰσθητόν ἐστι. τὸ δὲ αἰσθητὸν ἐστι, τὸ δυνάσθαι κινεῖν πὼν αἴ-
σθησιν. τοῦτό ἐστι τῷ δύνασθαι εὐθρυαίνεσθαι αὐτῆς γίνεσθαι. οὐ γὰρ πᾶν αἰσθητόν, εὐθρυαίνεσθαι
αἰσθητόν. οὐδὲ ἔοικε καὶ τῷ αἰσθητὸν εἶναι, καὶ ἄδυνασίς ἐστι τοῦ εὐθρυαίνεσθαι αὐτῆς. ἅμα μέν τοι αἰσθη-
τόν ἐστι, καὶ δύναμιν ἔχει τῆς κινεῖν αἴσθησιν. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν, οὐ δὲ αἰσθητόν. εἰ δὴ ἐπ' ἄπειρον σω-
διαιρεῖ τοῖς σώμασι τὰ πάθη μὴ ἡ δύναμις ἡ τοῦ κινεῖν τὴν αἴσθησιν, ἔστιν ἐπ' ἄπειρον μὴ ἡ τοῦ εὐ-
θρυαίνεσθαι αἴσθησις αὐτοῦ διαιρεθήσεται. πάντα γὰρ ἔσται μέγεθος, τοῦτ' ἐστι, σῶμα αἰσθητόν. ἀλλ' εἰ πᾶν
σῶμα αἰσθητόν, πᾶν μέγεθος ὁρατόν ἐστι καὶ αἰσθητόν, καὶ ὁπωσοῦν ὁρατόν, ἔσται καὶ αἰσθητόν. οὐ γὰρ εἴδει τε Η
λευκὸν μόνον τι ὁρᾶ. ποσὸν δὲ ὥστε εἶναι πλικωσοῦν μεγέθει χρώμα ἐστὶ. καὶ ὁρατόν, καὶ ὁ μέγεθος
αὐτοῦ οὐ ἔστι αὐτὸ ὁρατόν τε καὶ αἰσθητόν. οὕτω τὸ οὐδὲ οὐ ἔστι σῶμα ὄψει σμικρότητα αἰσθητόν. ἀλ-
λὰ μὴν δοκεῖ γέ μεγέθη καὶ μέρεια τῶν σώματος ἐκ φθίγγου τινὸς αἰσθητὰ εἶναι. εἰ δὲ ἔστιν, οὐδὲ ἂν πᾶν
μέρεσι τῶν σώματος οὐ αἰσθητῷ πάθει ἔστι. ἔσται γὰρ ἔχειν πάθος αὐτό, ὃ καὶ αἰσθητὸν αὐτῶν ὃ Θ
μέγεθος εἶναι. ἀπατᾶν δὲ πὼν πρώτην ὑπόθεσιν πὼν οἱ σωδιαιρεῖται τὰ πάθη τῶν σώματος ἐπὶ
τὸ ἄπειρον. ἔστιν πως μερίου σώματος ἐπ' ἄπειρον τεμνομένου. πᾶν μέγεθος αἰσθητόν τε καὶ ὁρα-
τὸν ἔσεσθαι. μάτειον ἐπὶ πὼν αὐτικειμένων ταύτην ὑπόθεσιν πὼν λαμβάνουσιν μὴ συνδιαιρεῖσθαι
τὰ πάθη τοῖς σώμασιν ἐπ' ἄπειρον καὶ φυσίν.

Ε Ἰ ΓΑΡ ΜΗ᾽ οὕτως, οἷόν τε αὖ εἶναί τι σῶμα μηδὲν ἔχον χρῶμα. μὴ δὲ βαρύτητα. μὴ δὲ ἄλλό τι τοι-
οῦτον πάθος. ὥστε οὐδὲ αἰσθητὸν ὅλως. ταῦτα γὰρ τὰ αἰσθητὰ τὸν αὐτὸν αἰσθητὸν ἔσται συγκείμε-
νον οὐκ ἐξ αἰσθητῶν.

Ζ ἔστι γὰρ ὁ λέγει. ἀλλ' μὴ συνδιαιρεῖτο τὰ πάθη ἐπ' ἄπειρον ἑαυτὰ τοῖς σώμασιν, ἦν ἄττα μέρεια τῶν
σώματος τὸ τεμνομένου. καὶ αὐτὰ ὅτε μηδὲν ἔχοντα, μήτε χρῶμα, μήτε βαρύτητα μήτε ἄλλό τι πά-
θος αἰσθητόν. ἀλλ' εἰ ἔσται, ἔσται ἐξ ἄλλο μέγεθος συγκείμενον ἐξ οὐκ αἰσθητῶν οὐδὲ ἐχόντων πάθος.
ταῦτα δ' ἔπειν, ἀδύνατον.

Α᾽ Α Λ Λ᾽ ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ ἔχομεν τῆν μαθηματικῶν.

Γ ὁ γὰρ φυσικὸν καὶ αἰσθητὸν σῶμα, ἀναγκαῖον μὴ διαιρεῖσθαι εἰς μοῦν φυσικόν. πᾶν γὰρ φυσικὸν σῶ-
μα, συμπαίρεσι μὴ σύγκεισται ἐκ τούτων. εἰ γὰρ μὴ ἐκ τοιούτων ἔσι συγκείμενον, καὶ εἰς τοιαῦτα δι-
αιρούμενον, ἔσ' ἂν ἐκ μαθηματικῶν σωμάτων τὰ φυσικὰ συγκείμενα. ἅπαν δὴ γὰρ τὰ μαθηματικά.
ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐκ τοιούτων λέγειν συγκεῖσθαι σώματα φυσικά τε μὴ αἰσθητά. λέγω δὲ τὰ
μαθηματικὰ σώματα μηδὲν οἰ ἔχοντα εἶναι καθ' αὑτά. ἀλλα τῇ ὑδενὸς χωρὶζόμενα τῆν παθῶν λαμβάνεσθαι.

Ε ΤΙ τίνι κρινοῦμεν ταῦτα μὴ γνωσόμεθα. ἢ τῷ νῷ ἀλλ' οὐ νοητὰ οὐδὲ νοεῖ ὁ νοῦς πὰ ἐκτός, μὴ μᾶλλ' αἰ-
σθήσεως ὄντα.

Γ αὐτά φησι τὰ πάθη τε καὶ αἰσθητὰ σώματα εἰ δ' ἔν τινὰ τοιαῦτα εἰς ἃ διαιρεῖται τὰ αἰσθητὰ
σώματα, τίνι κρινοῦμέν τε καὶ γνωσόμεθα. πάντα μὲν γὰρ ἀγνώσκομεν, ἢ νοητὰ ὄντα, ἢ αἰσθητὰ
γνώσκομεν. ἢ ὄψει τῷ νοεῖν αὐτά, ἢ ὄψει τῷ αἰσθάνεσθαι αὐτῶν. λύει γὰρ ταῦτα κριτήρια ἡ φύσις ἡ-
μῖν δίδωκε. ἀλλ' πὼν τῆν ὄντων γνῶσιν. ᾧ καὶ τὰ ὄντα ταῦτα ταῖς διαφοραῖς διαιρεῖσθαι. ἀλλὰ
μὲν τὰ μοῦν τῆν σωμάτων ταῦτα τὰ αἰσθητά τε καὶ ἅπαντα, οὐ δὲ πω τούτων λύσαι πεῖται. οὔτε γὰρ τῷ νῷ, οὐ γὰρ νοητὰ καθ' αὐτά, οὐδὲ γὰρ ὁ νοῦς τῆν οὐ λύσαι κεῖται καθ' αὑτὸ ἐκτὸς ὄντων χωρὶς αἰσθήσεως νοεῖσθαι οὐ πέφυκεν, ἀλλ' οὐχὶ ἄτομοι οὐσίαι ὄντα. τὰ γὰρ εἴδη τὰ τούτων καὶ τὰ κοινὰ, οὐκ ἐκτός ὑφίστηκεν, οὐ δὲ καθ' αὑτὰ. οὐ γὰρ τῷ νοεῖσθαι, τὸ εἶναι τοῖς κοινοῖς. ὥστε οὐ ὑπόστασις αὐτῶν ὡς τοιούτων οὐ τῷ νῷ, οὐκ ἐκτός. εἰ δὲ μηδὲν τῆν ὄντων χωρὶς αἰσθήσεως ὁ νοῦς νοεῖ, οὐκ αἰσθητὰ, οὔτ' ἂν ὁ νοῦς αὐτὰ οὔτε ἡ αἴσθησις ἔτι κρινεῖ. νοεῖ δὲ ὁ νοῦς τὰ αἰσθητὰ μετ' αἰ-
σθήσεως, τῷ δύνασθαι αἰσθήσεως αὐτῷ χρυσομένης φύσεως ἀνθρώπου. πῶν τε πρὸς ἄλληλα διαφορὰ, καὶ τὸ τί ἰδίῳ εἶναι ἑκάστῳ αὐτῆν. καὶ πῶς ἔχει τὰ τοιαῦτα πρὸς τὸ ἡγεμόνον.
καὶ τῷ διαλαμβάνειν ἅπαντων τῷ λόγῳ, τό τε συμβεβηκὸς αὐτοῖς, καὶ τὸ εἶδος τὸ λαμβανόμενον.

ἐ φλοιὸς σὺ αὐτοῖς τοιοῦτος, καὶ ἡ πίμελες δὲ τὴν ηαρπῶν, σὺ φ ἐς αὐτῶν γίνεται ἡ οὐχ ὡς πρὸ τοῖς ζώοις σὺ φ ἐς, εἰ ἐν δ' αὖ καὶ τοιαυτομόνων τὴν ηαρπῶν αἱ ἀποκρίσεις αἱ γινόμεναι ἐκ φ ἐς αὐτῶν γινόμεναι. εἰ δὲ οὐχ ἁπλοῦν μὲν σῶμα ἡ φοφὴ. ἀλλ' ἐκ πάντ' σίων ἡ ὅσφρησις γίνεται, οὐκ αὖ εἴη τοῖς ὀσφρητοῖς ζιφόμενά τινα ἁπλᾶ ἀόρατα, δι' ἃ ἀναπίπτοντες ἡ ὀσφρανόμενοι δ' χονται. ἔστω δὲ προστίθεσθαι φ μὲ δὲ φ ὕδωρ, ἁπλοῦν δὲ φ ὕδωρ μόνον ἄμικτον. σὺ ἄλλοις τισὶ φοφὴ γίνεται τόδε. λεῖ μὲν ηὸ φοφὴ σύστασίν τινα σὺ τῇ θρέψει τὸ καὶ ηερεργασίαν λαμβάνειν. μὴ δικαίως δὲ αὖ φ ηρὸ αὐφ, φ ὕδωρ σωίστασθαι. λεῖ γοῦ παχύτητά τινα ἔχειν σωματικήν φ συνεσόμενα καὶ δι' πίλεως μεταζὺ φησόμενα. διὸ καὶ ηᾶρεμ μεγνύουσι οἱ γεωργοὶ καὶ αὐανταίνουσι ταύτῃ ὑσροῦντες τὰ φυτά. οὐ δὲ γοῦ ἁπλῶς πρίμες ἡ ῥίζα ἡ φλοιὸς ἡ ηαρπὸς γένοιτο. εἰ δὲ μηδὲν φ ὕδωρ μόνον φέρειν οἷόν τε, ηᾶσιν ἔτι ἐν ζιφοειδὲς. λειπόμενος γοῦν οὕτως καὶ ὑπῆσι σωμάτων σύστασιν δι' χόμενος. τὰ δὲ πλεῖσα τὴν ὀσφρανομένων δι' τούτου ὀσφρᾶται. ἔσι δ' αὖ ἡ ἐπιχείρησις ηρὸς φ μᾶλλον καὶ ὑπῆσι.

Γ ΡΟΣ ΔΕ τούτοις ὅτι παῖσίν ἔσι τοῖς ζώοις τόπος δικτυὼς τῆς φοφῆς, ὃς οὐ ἕλκος λαμβάνει φ σῶμα. τὸ δ' ὀσφρανόμενον, σὺ τῇ κεφαλῇ φ αἰσθητηρίοις καὶ μικρὰ πνεύματα πόδους εἰσέρχεται αἰσθυμικόσως. ὥστ' εἰς φ αἰσπνευστικὸν αὖ βασίζει τόπον. ὅτι μὲν οὖν οὐ συμβάλλεται εἰς τὸν φοφὸν. φ ὀσφρανφ ἡ ὀσφρανφ δῆλον. ὅτι μού τοι εἰς ὑγείαν καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ ἐκ τῆν ἐρημίων. φανερὸν, ὡς τε ὅπερ ὁ χυμὸς σὺ τῷ θρεπτικῷ, καὶ πρὸς τὰ φθεφόμενα, τοῦτ' ἔσι πρὸς ὑγείαν φ ὀσφρανόν. καθ' ἕκασον μὲν οὖν αἰσθητήριον διωρίσθω φ φόσον τέτου. ἀφῄρησεις δ' αὖτις εἰ πᾶν σῶμα εἰς ἄπειρα διαιρεῖται ταῦτα καὶ τὰ παθήματα τὰ αἰσθητά. δὴ χρῶμα, καὶ χυμὸς, καὶ ὀσμὴ, καὶ φόφος, καὶ βαφὴ, καὶ ψυχρὸν, καὶ θερμὸν, καὶ κοῦφον, καὶ σκληρὸν, καὶ μαλακὸν, ἃ ἀδιάιρετον. ποιητικὸν γοῦν ἕκασον αὐτῶν τῆς αἰσθήσεως τῷ διαθαι γοῦν καθ' αὑτὸ λέγεται πάντα ὥστ' ἀνάγκη εἰ ἃ διαμὴ καὶ τὸν αἴσθησιν εἰς ἄπειρα διαιρεῖσθαι. καὶ πᾶν εἶναι μέγεθος αἰσθητόν. ἀδιάιρετον γοῦν λευκὸν μὲν ὁρᾷ μὴ ηνοῦν δέ.

Κ αἱ δὲ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως λύσεις, ὅτι μὲν τῇ ὀσμῇ ζιφοειδές τινα ζῶα ἔσι τὰ τύτοις καὶ ἀποκείμενος σὺ τῷ σώματι. εἰς ὃν δ' χεται τὸν ζοφὸν. οὗτος δ' ἔσι, ἡ κοιλία. αὕτη γοῦν δ' χεται τὸν ζοφὸν. καὶ ὑφ' ἧς καὶ κατὰ μεταβολὴν πάντ φ σῶμα τὸν χρείαν ἔχει. πρώτης τῆς ηεφθῆσα πεπούσης φ αἷμα καθαιρᾶς καὶ χρηζούσης αὐφ τοῖς ἄλλοις μέρεσι. εἰ δὲ ἡ μὲν κοιλία δικτυὼς τῆς ζοφῆς. ἀφ' ταύτης γοῦν χρεία καὶ ἡ μεταζολή τε καὶ πάλησις τῆς ζοφῆς τοῖς ζιφομένοις, φ δὲ πνεῦμα καὶ ἡ ὀσμὴ, οὐκ εἰς τὸν κοιλίαν, δ' χεται, οὐκ ἂν εἴη τὴν φιφόντων τέτο. ὅτι δὲ μὴ εἰς τὸν κοιλίαν ὀσμὴ, μὴ οἴθ' ἡ φοφὴ, ἵλαρεν ἀφ' τῆ φ τῆς ὀσφρήσεως αἰσθητήριον ποθὲ τὸν κεφαλὸν εἶναι, καὶ γίνεσθαι τὸν ὄσφρησιν μεξὺ πνεύματος καὶ τοιαύτης αἰσθυμικόσως. φ δὲ πνεῦμα φ αἰσπνέμενον, οὐκ εἰς κοιλίαν, οὐ δὲ οἴθ' ἡ φοφὴ φέρεται. ἀλλ' εἰς φ πνεύμονα. ὥστε εἴπ εἰς κεφαλὴν οἴθ φ αἰσθητήριον τῆς ὀσφρήσεως φέροιτο, εἴτε ἐσπνεύμενα, οἴθ φ αἰσπνεόμενον πνεῦμα, οὐκ ἂν εἴη τὴν φιφόντων. εἰ δέ τινα τὴν ζώων ἐκλυόμενά φησι, τὸ πίνων ὀσμῶν ἐπαύσαντο, οὐκ ἂν εἴη σημεῖον ἔξω τῆ ζιφεσθαι. οὐ γοῦν μένει ἡ ζοφὴ ἐπαύσαντο. ἀλλ' οὐ δὲ ἡ ὀσμὴ μένει. ἀλλὰ καὶ τῇ ὕδατος πρόσκλυσιν τοιάσασα καὶ ἂν πλεκτά τις ἄνθρακες εἴπ ζίφειν. ἀλλ' ὅτι μὲν φ ὀσφρανφ ηρὸ φ ὀσφρανόν ἐσιν, οὐ ζίφει. δῆλον εἶναι φησι. προσίθηκεν δὲ φ ἡ ὀσφρανόν. ἐπεὶ ηνεῖται συμβεβηκὸς διωάτου καὶ φ ὀσφρανφ φθείρειν. τῇ γοῦν φοφῇ, συμβέβηκεν ὀσφρανῇ εἶναι ὡς πρειρηται. ὅτι μού τοι τὰ ὀσφρανόμενα τὰ ἁπλῶς καὶ τῇ ἑαυτῶν φύσει αὐτὰ εἰς ὑγείαν συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις, καὶ δι' τῆς αἰσθήσεως φησιν εἶναι γνώριμον. ὑγιεινότερον γοῦν διάγουσιν οἱ σὺ ταῖς τοιαύταις ὀσμαῖς ἀνασροφὰς ποιούμενοι. καὶ ὑπῆρχον ἀλίσκονται πάθεσι τισίν, ὡς γνώριμον γίνεται μάλισα, σὺ τοῖς λοιμώδεσιν καταλήμασιν. ἀλλὰ ἡ ἐκ τὴν ἐρημίων, δῆλον ἔξω. ὑτε γοῦν τὴν τοιούτων ὠφελία, δι' ἣν μάτηται ἄκρατος, δι' ὃ καὶ ὑφ' ἧς ἡ πίμελες ἡ σὺ αὐτοῖς καὶ ὁ σὺ τὸν κεφαλὸν τόπος μάλισα τοῖς ἀνθρώποις ψυχρὸς ὢν δι' τὸν ἐγκεφάλου ὑγρότητα, καὶ διόμενος τοιαύτης ἐπικουρείας καὶ ἔσι φησὶν ἀκόλογον ὡς ὁ χυμὸς πρὸς φ θρεπτικὸν καὶ τὰ φθεφόμενα αὐξάνεσθαι αὐτῶν τὸν ηρὸς ἔξω σὺ λειαν τῇ προσκείσει, οὕτω φ ὀσφρανφ πρὸς ὑγείαν. πάλιν γοῦν αὖ ἔξω εἰς τὸν ὑγείαν σωτελοῦν, αὐξανομένῃ τῇ διηκείᾳ θερμότητι τὸν σὺ τὸν κεφαλὸν τελειαζόμενον θερμότητα καὶ ἡ ψυχρότητα. Λ ὥρισεν δ' αὖτις εἰ πᾶν σῶμα εἰς ἄπειρα διαιρεῖται, αρα καὶ τὰ παθήματα τὰ αἰσθητὰ ὧν σὺ τὴν αἰσθητηρίων καὶ σὺ τὴν ἐνέργειαν αἰσθάνεσθαι ὑποκειμένων αἰσθητῶν τίνα φ τὰ ὄντα ἔσιν αἰσθητά. σὺ γοῦν τὸ ἀπλοῦν αἰσθητηρίου. ὅτι γοῦν σύγκριμα τούτου ὅλον. ἔξω σὺ τοῖς σὺ ψυχῆς εἴρηται. διὸ καὶ φ σὺ αὐτὸ παρέπεσεν λόγον. ἀπορῆσ δὲ πᾶν ἀρτημοίλω τὴν

ὀσφρανθῆναι, καὶ οὐδὲν τῶν τούτων ἀμφοτέρων. ὃ καὶ τῷ ἁπτῷ ὑπάρχει, καὶ ᾧ ἀκουστῷ καὶ διαφανεῖ. διὸ καὶ ἡ βλάστησις παρείληπται ξηρότητος οὐ ὑγρῷ καὶ χυτῷ, οἷ βαφὴ τις εἶναι καὶ πλύσις.

Δ ἐκ τούτου λείπεται, ὅτι ἡ ὄσφρησις μεταξύ πως ἐστὶ τῆς ἁπτικῆς τε αἰσθήσεως αἵ εἰσιν ἁφή τε καὶ γεῦσις, καὶ τῆς διά τινος ἄλλου μεταξὺ γινομένων, οἷαι εἰσὶν ἥ τε ὄψις καὶ ἡ ἀκοή. πάντα δὲ γλαφυρῶς ἐπιχείρησεν πρὸς τὸ μέσον αὐτὴν εἶναι. ἐπειδὴ γὰρ πᾶς ἀριθμὸς πολλαπλασιασθείς, μέσον τί ἐστι, περιττὸς δὲ ἡ τῆς αἰσθήσεως ἀριθμὸς διαιρῶν· βέλτιον καὶ ἐν τοῖς αἰσθήσεσιν ὕλης πολλαπλάσιος, εἶναί τινα μέσην αἴσθησιν. καὶ ἔστιν αὐτῶν, ὅσπερ ὄσφρησις. πῶς δ' ἐστὶ μεταξύ, ἀμφοτέρων πως μετέχουσα λέγει. τῷ ἤδιον μὲν γὰρ τὸ ὀσφραντὸν τῆς γευστικῶν χυμῶν ἐστὶ πάθος τί, οἷ εἰσι γευστοὶ, καὶ διαπτόητο ἁπτοὶ κατὰ τοῦτο τὸν κοινὸν αὐ ταῖς δι' ἀφῆς αἰσθήσεσιν αἰσθανόμεθά πως καὶ αὐτῶν ἁπτῶν. οὐ γὰρ τῷ ἁπτῷ γίνεται τὰ θρεπτικά· καὶ γὰρ ἡ γεῦσις ἐλείχθη οὐ τοῖς τοιοῖδε ψυχῆς ἀφή τις οὖσα. μετέχει δὲ καὶ ὧν πάλιν οὐ ταῖς δι' μέσου τινῶν αἰσθήσεσι γινομένοις. ὧν ἐστίν, ἥ τε ὄψις, καὶ ἡ ἀκοὴ τῷ καὶ ταύτην δι' ἀέρος καὶ ὕδατος γίνεσθαι, δι' ὧν καὶ ἐκείνων ἡ αὐτὴ λῆψις. ἐστὶν δὲ τῷ ἀκουστικῷ. ἔστι τῷ διαφανεῖ· αὐτὴ τῇ προσθεῖναι μὴ τῷ ὁρατῷ· δι' γὰρ τῆς διαφανοῦς τῆς κατ' ὀργανικοῦ ὄψις. ἐστὶν δὲ ταῦτα, προστίθησιν ὅτι αὖρα μὴ βλάστησις ἐκ τοιούτων καὶ οὕτω γίνεσθαι ταῖς ὁσμῆς εἰρήκαμεν. ἀμφότερα γὰρ οὐ τῷ λόγῳ πεδείληπται. τά τε ἁπτὰ καὶ τὰ μεταξὺ δι' ὧν αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις. κἄπειτα γοῦν ἡ ὁσμὴ γίνεσθαι λέγεται ἐκ τῆς ἐγχύμου ξηρότητος. ἔσχε γὰρ προσγενόμενον λεπτὴν ξηρότητα οὐ τῷ ὑγρῷ οἷ βαφή τις καὶ πλύσις οὖσα. ἐστὶ δὲ βλάστησις τὸ παραπλήσιον δι' ἧν βαφὴν τε καὶ πλύσιν. οὐ γὰρ ἄπτηκτος τὴν ἕξιν, ἀλλὰ μετήνεκται ἀπὸ τῆς δι' τῆς πλύσεως βαπτόντων ἡ ὑγρὸν οὐ ᾧ πλυνόντι. οὐ γὰρ δὴ οὐ ἀδρὰ γίνεται πλύσις ἡ κυρίως γεγεμένη. χυτὸν δὲ καὶ ὑγρὸν, ἐκ παραλλήλου δὲ λέγοιτο. καὶ γὰρ ἡ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ, ὑγρά τε καὶ χυτά. ἢ εἶη δὲ ὑγρὸν μὲν, ἡ ὕδωρ χυτὸν δὲ ἡ ἀδρὰ λέγων. ἐπειδὴ ὕδατος αἰσθησιμάσεως ὁ αὴρ. ἥτις χαμαὶ ὧν τῆς ὕδατος μεταβολῆς εἰς ἕξιν γίνεται. χύται γὰρ ἐπιπολύσει ἡ ὕδωρ εἰς ἀδρὰ μεταβάλλει τῷ αἰσθητὸν εἶναι καὶ λεπτότερον ἡ ἀδρά. διὸ καὶ ὠδὶ μείζονος ὄγκου. μείζονι γὰρ ἡ ὄγκῳ ὁ ὠδὶ ἴσου ὕδατος αὴρ. καὶ δόσει μὲν δὴ οὐ ὑγρὸς γίνεται δι' ὧν ἥπτου καὶ ἡ ἀκοὴ, κατὰ ἕξιν δὲ ἐν αὐτοῖν ἡ ἔχουσα ταῖς δι' μέσου τινὸς αἰσθανομένοις αἰσθήσεσιν.

Γ τί δ' μὲν οὖν ἐστὶν λέγειν καὶ τῶν οὐ λεπτῶν ὀσφραντῶν, ὠδὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

Τ συνεῖδε προσέθετο. καὶ ἔστι ἡ εἰρημένον, ἥτοι ὅτι ἐστὶν ταῦτα τῶν ὀσφραντῶν ἥ ἀπ' αὐτῶν, οὐχ ἁπλῶς δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα. κατὰ γὰρ τὸν ὠδὶ τῶν χυμοὺς ἀναφέρει λέγομεν καὶ τὰς ὁσμάς. τὰ δ' ἁπλῶς ὀσφραντὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ ἥδιστα ἡ λυπηρά, οὐκέτι ἐκεῖνα εἰς ἐδὴ διαιρεῖται. ἢ μᾶλλον ὅτι οὐ ἐκείνοις οὐκ ἔστι τοῖς ὀσφραντοῖς ἔδεσι καθ' αὐτά. ὅτι μὲν δὴ ἡ ἥδιστον ἡ λυπηρὸν πῶς αὖ χὴν ἕξιν οὐ αὐτοῖς καθ' αὐτά. ἔσχε γὰρ καὶ ἕλιγόν τινος. οὐ οἷς δὲ καθ' αὐτὰ τό τε ἥδιστον καὶ ἡ ὀσφρανθῆναι, ὧν ἐστὶ μέσοις ἡ ἀέρῳ ποιεῖσθαι, οὐ τούτοις αὖ ἐστὶ καθ' αὐτά, καὶ ἔδεσι ὀσφραντῶν. ἡ γοῦν ὕλη λυπηρὸν, οὐ τούτοις κατὰ πῶς τὴν ὀσφραντῶν φύσιν διακέκριται. ἡ δ' ἕλαι ἀλλήλων διαφθείρει. ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἡ αὐτὸ, ἡ ταῦ μᾶλλον ὕλη, αὖθις δὲ λυπηρὸν, οὐ κατ' εἶδος ταὐτὰ ἀλλήλων διαφθείρει. ἀδιάκριτον γὰρ αὐτόθι αὐτὸ, τῷ ἕλαι διαφθεῖραι. ἐφ' ὧν δὲ ταῦτα διῄρηται τῇ οἰκείᾳ φύσει. ταῦτα ἀνάγκη κατ' εἶδος ἀλλήλων διαφθείρειν. ὥστε εἰ μέν τις λαμβάνοι τὰς ποιὰς ὁσμὰς τοῖς ζώοις αὖ ταῦτα δι' ὧν αἱ ἀφὴ τῆν ζοφλμοῦ χυμῶν γινόμεναι, οὐκ ἂν ἔτι τις λαμβάνοι ἀνθρώποις ὡς ἰδίαν ὑπαρχούσας, γίνεται ἀνάγκη τῆν ὁσμῶν.

Ο" Δ ἐ λέγουσί τινες τῶν πυθαγορείων, οὐκ ἔστι βέλτιον. φρίφεσθαι φάσκοντες εἶναι ταῖς ὁσμαῖς. πρῶτον μὲν γὰρ ὁρῶμεν ὅτι πᾶν ζοφλὸν δὴ εἶναι σωμάτιον. καὶ γὰρ τὰ ζοφόμενα οὐκ ἀπλᾶ ἐστι. διὸ καὶ πεδείληπται γίνεται τῆς ζοφῶς. ἢ οὐ αὐτοῖς ἔχω, ὡς πᾶν τῶν φυτῶν. ἔτι δὲ ὧν δὲ ἡ ὕδωρ ἐλαιῶδη μόνον ἄμικτον ὄν, ζέφει. σωματῶδες γάρ τι εἶναι δῆ ἡ συνισάμενον. ἔτι πολὺ ἦττον βέλτιον ἡ ἀέρα σωματοῦσθαι.

Τ ἰὼ μὲν δὴ ἔχω πᾶν ὅτι τὰ ὀσφραντά ἐστι ζέφει λέγειν, τῶν πυθαγορείων εἶναι, ἥδη μοί τοι καὶ ἐπεί τινος ἐγένετο τῆς δόξης ταύτης. ὅτι δὲ μὴ βέλτιον πᾶν ὁμοίως φρίφειν λέγειν οὐσί δῆ τῆ λεῖα μὲν πᾶν ζοφλὸν σωμάτιον εἶναι. τοιαῦτα γοῦν ἡ τὰ κυρίως φριφόμενα. οὔτε γὰρ ἁπλᾶ ἐστί τι σῶμα φρίφειν. οὔτε ἀπλᾶς, ὡς ἔπι καὶ οὐ τοῖς τοιοῖδε ψυχῆς. οὐ δὲ γοῦν τὰ φυτὰ, ὕδατι φρίφεται μόνῳ. καὶ τῇ μὴ εἶναι πᾶν ζοφλὸν ἁπλοῦν, σημεῖον παρέλκει τὰ τοιαῦτα πάντα ὄντα ξηρὰ ἡ ὑγρά. ὠδὶ μὲν οὖν ἔχω δηλονότι τὰ περιττώματα πάντα οὐ φθίνοντα, οὕτως ἐκκεκριμένα. ὠδὶ δὲ τῶν φυτῶν, ἔξω φησὶ γίνεσθαι τὰ περιττώματα. εἶη δ' ἂν ἡ ἐπ' ἐκείνων περίττωμα, ἥτοι ἡ σάκελος ἡ ἀποῤῥέον ἀπ' αὐτῶν, ἡ ἡ πρὸς ταῖς ῥίζαις ἐλεισκομένη τροφώδης ἡ γλοιώδης οὐσία. καὶ ἡ τῆν φύλλων ἔξω γινομένη μεταβολή. εἰς γλοιώδη οὐσίαν τοιαύτην περίττωμα. ἀλλὰ καὶ

ζῷον, λεῖται τῷ ἀπομαλύπτοντος αὐτὸ ὃ ποιεῖ ἡ ὀξὺ τὴν ῥινῶν αἰσθησιν ὀμόνυμον τὸ τοῖς τὴν ζώων αἰσθητικοῖς. τὴν δὲ μὴ αἰσθητικότων, ἀσιτίαν εἶναι ζῷον καὶ ἀπεψιμούων καὶ οὐ δέμενον τῷ αὐξεσθαι αὐτὸ πρὸς τὸν. οὐδὲν γὰρ ἄτοπον τοιαύτην διαφορὰν ἔχειν τὰ ζῷα τὰ ὀσφρασιν νόμενα παρὰ τὸ ὁρίζουσι τοῖς αἰσθήσεως ὁποίαν ἔχοντα ὁρᾶται. καὶ γοῦν ζῷον καὶ τοῦδε νῦν ὄνομα. τὰ μὲν, ἔχει βλίφαρα ὧν μὴ ἀπομαλυφθῆναι, οὐχ οἷόν τ' ὕδιν ὁρᾶν. τὰ δὲ, οὐκ ἔχει οὐδὲν ἀπομάλυμμα ὡς πᾶν τὰ σκληρόφθαλμα. διὸ οὐ δὲ λεῖται τινος τῷ ἀπομαλύφοντος αὐτά. ἀλλ' αὖθ ταύτης τοῖς βουθήσασ ὁρᾶται τὰ ὁρατὰ αὐτοῖς.

Ο ΜΟΙΩΣ ΔΕ καὶ τὴν ἄλλων ζώων ὀπτῶν, οὐδὲν δυχεραίνει τὴν καὶ αὐτὰ δυσωδῶν νῦν ὀσμὴν αὖ μὴ τι τύχῃ φθαρτικὸν ἔν. λεῖται τούτων δὲ ὁμοίως φθείρεται, καθάπερ καὶ οἱ ἄνθρωποι λεῖται τῆς τὴν αἰθρακῶν ἀτμίδος καρεβαρῦσι καὶ φθείρεται πολλάκις, οὕτως λεῖται τῆς τῷ θείου δυνάμεως καὶ τὴν ἀσφαλτωδῶν φθείρεται τ' ἄλλα ζῷα, καὶ φύγει ὀξὺ ἡ πάθος. αὐτῆς δὲ τῆς καθ' αὐτὸ νῦν δυσωδίας, οὐδὲν φροντίζουσι. καί τοι πολλὰ φυόμενα, δυσώδεις ἔχει τὰς ὀσμὰς, ἀλ μὴ τι συμβάλλεται πρὸς νῦν χῦσιν ἢ νῦν ἐδωδὴν αὐτοῖς.

Δ ΠΛΕΙΟΝΕΣ τὰ ὀσφρασιν εἰς εἴδη λύω. καὶ τὰ μὲν, τῷ ξοφίμῳ χυμῷ ὑπολουθεῖν ἐστιν, οἷ οἷς ἔλεξε καὶ τὰ συμβεβηκὸς οὖσιν τὸν τε ὑδλείαν ὀσμὴν καὶ νῦν λυπηράν. τὶς γὰρ ἂν νῦν ξοφὸν ἀναφορέα καὶ πάσχει τὰ ὄσφρησιν ἔχοντα τὴν ζώων αἰσθάνεσθαι. τὰ δὲ καθ' αὐτὰ λέξασ, τό τε ὑδὺ καὶ ὑ λυπηρὸν ἔχοντα. ὧν μένει ἐν ἀέρα πολλὰ μεβαίνοντα. ὅθ' ὑ καὶ δεῖσθαι μάλιστα τῆς τοῦ ἀρᾶ τὴν τοιούτων δυνάμεως. θρῦμ οὖσις νῦν φύσει καὶ ἂν κυρούσης τῇ τοῦδε ἐν ἐγκέφαλον ψυχρότητι πλείονι οὖσι τοῖς ἀνθρώποις ὅθ' ὑ καὶ πλείονα καὶ ὑγρότητα τὴν ἄλλων ζώων κατὰ ἀναλογίαν τῷ μεγέθους τῷ σώματος ἐγκέφαλον αὐτὸν ἔχειν. καὶ ἐπὶ τὴν καθ' αὐτὰ ὑδλείαν ὀσμῶν ἔζα ἐκ τὴν ἀνθρῶν τὰ ἄλλα ζῷα μὴ αἰσθάνεσθαι ἐὰν μὴ καὶ φόβημα αὐτοῖς ἔῃ, νῦν προστίθεσιν, ὅτι νῦδὲν τὴν αὐτικειμούων τοῖς ἁπλῶς ὑδλείας ὀσμὰς δυνασθῶν αὖ τινος καὶ ἄ τι καθ' αὐτὰς ἐκείνας ἀνδλᾶς. οὐδὲν τ' ἄλλων ζώων αἰσθάνεται. οὐδὲν γὰρ τ' καθ' αὐτὰ ὑδλείων ἄνθησιν ἔχει. οὔτε τ' ἀνθῶν. ἐὰ μὲν ἔν τίθησι τ' καθ' αὐτὰ ἀνθῶν τε ὑ δυνασθῶν τινα φθαρτικὰ αὐτά. ὡς γοῦν τ' ξοφίμων ὑ σωτικῶν ὑ κατασυμβεβηκὸς ὑδλείων ὀσμῶν αἰσθάνεσθαι, οὕτω ὑ φθαρτικῶν. ἐὰν τ' αἰσθάνεσθαι αὖ πάλιν αὐτοῖς κατὰ συμβεβηκὸς εἶσιν ἀνδλᾶς. διὸ φθείρουσιν αὐτά. ἐξῆς δὲ πῶς οἷόν τε φθείρεσθαι αὐτὰ τὸ ὀσμῶν λέγει. ὡς γὰρ οἱ ἄνθρωποι ὀσφρασιν ὁμοίως τ' ἀνθρώπων οὐχ τῶν ὀσμῶν αὐτῶν, ἀλ' τῶν φθορμένης ἀτμίδος ἁπλῆς ἀκριβαρισάσι τε ὑ φθείρουσιν, οὕτω καὶ κεῖνα. ἀπό τε τῆς τῷ θείου ἀσθενμάκους καὶ τῆς οἰ αὐτῷ δυνάμεως καὶ ἀπὸ τὴν ἀσφαλτωδῶν φθείρεται. διὸ καὶ φύγειν δοκεῖ νῦν ἀπ' αὐτῶν ὀσμῶν. οὕτω καὶ οἱ ὄφεις κεράστων θυμωμασίων. τοιαύτη ὑ ζοτάνη ἰῶ πόλιεν λέγουσι, οὐ καθὸ δυσώδης ἐστὶ φύγουσα νῦν ἀπ' αὐτῶς ὀσμῶν, ἀλλὰ καθόσον ἔστιν αὐτῶν φθαρτικόν. εἰκότως δὲ τοῦδε αὐτῶν ἐποιήσατο τὸν λέγειν. ἐπειδὴ γοῦν δοκεῖ τινὰ τὴν ζώων φύγειν τινὰς δυσωδίας, αἳ εἰσὶν οὐκ ἀποτροφαὶ ἀλλὰ καθ' αὐτὰς, ἰῶ δὲ ἀκηλουθῶν τῷ φύγειν τὰς καθ' αὐτὰς ἀνδλᾶς τε, καὶ δοκεῖν τε αἰσθάνεσθαι τὴν καθ' αὐτὰς ὑδλειῶν, ἔλεξεν ὅτι ταὐτὸν οὐχ ἧττον ἀνδλᾶς ἁπλῶς ἀλλ' ἢ φθαρτικὰς ἀπ' αὐτῶν φύγουσιν. ὥστε καὶ κείνων ἔστιν ἃς πάσασ διώκουσιν ὡς φορίμους καὶ ὑδλείας. σημεῖον δὲ παρίθετο τῷ τὰς μὲν καθ' αὐτὰς δυσώδεις ὀσμὰς μὴ φύγειν αὐτάς. τὰς πολλὰς τὴν βοτανῶν δυσώδεις οὔσας. τὰ μὲν, φύγειν, τὰ δὲ, νέμεσθαι ἐπ' οἰ τοῖς ὀσμαῖς ὑδὺ καὶ λιπαρὸν, τῷ ξοφίμῳ μόνῳ καὶ τῷ φθαρτικῷ παρεμφαῖνται. ταῦτα γοῦν αὐτοῖς ὑδλᾶ μόνα τὴν ὀσφρασιν. ἃ πρὸς γῦσιν ἢ πρὸς νῦν ξοφλὼ ὅλως συμβάλλεται. πορήσεις δ' ἀπὸ βιλότως ἐκ τὴν νῦν εἰρημούων ἑρμῆμενος, πῶς οἴ τε τῷ λιπτοδρῳ τοῦδε ψυχῆς τοῦδε ὀσφρήσεως λίπων, χαιρίσκει ἐπὶ τὸν ἀνθρωπον ταὐτὸν ἔχειν νῦν αἰσθησιν, οἵ τε τῷ πρὸ ὀλίγου μίλλον τοῦδε τὴν χυμῶν λέγειν, ἀτοδιδοὺς αἰτίαν τῷ εὐαρμοστοτέρους ὑμᾶς τοὺς χυμοὺς εἶναι τὴν ὀσφρασιν, εἰπὶ, τούτου δ' αἴτιον, ὅτι χαιρίσκει ἔχομεν τὴν ζώων νῦν ὀσφρησιν. καὶ τὴν οἰ ὑμᾶς αὐτοῖς αἰσθησιν. πῶς γοῦν χωρὶς τὴν ἄλλων ζώων εἰ ὑμᾶς μὲν τὴν ἡδέων τὴν οἰ τοῖς ὀσφρασιν ἀπαύστων αἰσθανόμεθα, τὰ δ' ἄλλα, μόνων τῶν ἐπομούων τῷ ξοφίμῳ χυμῶν. ὅτι τούτων ὧν καὶ τὰ ἄλλα ζῷα ὀσφραίνεται ὀσμῶν οὓς ἔτι κατὰ συμβεβηκὸς ἔχειν ἡ ὑδύ τε ὑ ἀνδὲ, χείρισται αἰσθάνεται. οὔτε γοῦν ἀξὸ διαστήματος ἴσου, οὔτε ὁμοίως πλυκτικῶς. ὡς εἰ καὶ τὴν ἄλλων ἐκείνα ὑσθάνεται. καὶ οἰ ἐκείνοις ἂν ἐπλειονέκτει ἐν ἀνθρωπον. οὐκ αἰσθάνεται δὲ τὰ ἄλλα ἐκείνων, ὅτι μὴ δὲ λεῖται αὐτῶν.

Σ ΟΙΚΕ δ' ἡ αἴσθησις ἡ τῆ ὀσφραίνεσθαι τοῦδε πῶς οὐσῶν τὴν αἰσθήσεων καὶ τῷ ἀριθμοῦ ἔχοντος μέσου τῷ τοῦδε πῶ, καὶ αὐτὴ μέσην εἶναι τὴν τε ἁπτικῶν οἷ ἁφῆς καὶ γύσεως, καὶ τὴν δ' ἄλλου αἰσθητικῶν οἷ ὄψεως καὶ ἀκοῆς. διὸ καὶ ἡ ὀσφρασιν, τὴν θρεπτικῶν δι πάθος τι. ταῦτα δ' ἐν τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τῷ ἀκουστοῦ δὲ καὶ τῷ ὁρατῷ. διὸ καὶ οἰ ἀφῆ καὶ ὑσθατι ὀσμῶν ται, ὥστε, ἔστι ἡ

ὀσφρασιν

αὐτὴ λαμβάνεσθαι τῶν ἰδίων ἐναντίωσιν. οὐ γὰρ ὅτι μόνον, ἀλλ' ὅτι μάλιστα. ἐπεὶ καὶ τὴν αἰσθησιν τινὰ φησι τῆς τοιαύτης ὀσμῆς αὔξησιν ἔχειν ὡς τὰ πλάτεσθαι καὶ ὅσα αἰσθητά. ταῦτα γὰρ λέγει αὔξησιν μετέχειν μᾶλλον τῆς τῆ ἀέρος φύσεως. αἰσθάνεσθαι γὰρ τὴν ὀσμὴν διὰ τῆς αἰσθητοῦς πρὸς ἣν ἐγγίνεσθαι διὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν θερμότητα καὶ λειότητα, ὑγιεινότερον διατίθεσθαι ταῦτα τὰ μόρια. ἡ γὰρ αὐάνσις ὀσμὴ καθάπερ εἰρήκαμεν θερμὴ τὴν φύσιν. καὶ γὰρ ἡ γένεσις αὐτῶν, τοιαύτη. ὥσπερ δὲ ἐπ' ἄλλων τινῶν ἡ φύσις τῷ αὐτῷ πρὸς πολλὰ χρῆται. τῇ γοῦν γλώττῃ καὶ διὰ τῆς τῶν χυμῶν διακρίσεως, καὶ διὰ τῆς τῆς φωνῆς τε καὶ τοῦ λόγου προσφορᾶς, διὰ τὴν ἀνθρώπων φανερὰν φαύλως χρωμένην, οὕτω φησὶ καὶ τὴν αἰσθησιν, ὅτι τῶν αἰσθητῶν πρὸς ἓν αὐτῇ χρῆσθαι. ὡς μὲν ὄργανον καὶ προηγουμένως τε καὶ εἰς σωτηρίαν μάλιστα τῶν αἰσθητῶν. σωτηρίαν πρὸς τὸ ἔμψυχον τὸ σὺ τῷ θώρακι. ἡ γίνεται ψῦξις τοῦ αἰσθητικοῦ ἀέρος ὥσπερ ἔργον. καὶ λέγεται, διὰ τὸ ὁμοίως αἰσθητῶν γὰρ ὥσπερ τὸ παρόλῳ τὸ πνεῦμα κινοῦν καὶ αὔξον, τὸ δι' ὧν ἡ ὀσμὴ γίνεται, αὖθις τῆς ὀσφρήσεως γίνεται. μάλιστα δὲ ἴδιόν φησι τὴν ἀνθρώπων τὸ τοιοῦτον εἶδός τε καὶ γένος τῆν ὀσμῶν εἶναι. καὶ μάλιστα τὸν ἄνθρωπον χαίρειν. ταῖς ἀπὸ τῆν τοιούτων ὀσμαῖς. διὰ τὸ τελείους τὸν ἄνθρωπον ἐγκέφαλον ἔχειν κατὰ ἀναλογίαν τῆν ἄλλων ζώων. καὶ διαπνοὴν ψυχρότερα ἔχειν τὰ περὶ αὐτὸν μόρια. καὶ μάλιστα διὰ μέθης τῆς ὑγρᾶς. διὰ κουφότητα. τοῖς δὲ ἄλλοις φησὶ τὴν ζώων ὅσα αἰσθητικὰ μὲν, τῷ πνεύμονα ἔχειν. τῆς δὲ τοῦ ἀέρος αἰσθητικοῦ ἐμψύξεως, καὶ αἰσθάνεσθαι, ὀσφρᾶσθαι. οὐκ αἰσθάνεσθαι δὲ τῆν ἄλλων τινῶν ὀσμῶν, ἢ τῆν ἀπὸ θερμῶν χυμῶν. καὶ τούτοις ἐπεὶ ὅλως αἰσθητὸν αὐτὰ, διὰ τὴν αἴσθησιν τῆς ὀσμῆς ἡ φύσις ἀπέδωκεν. ὅπως μὴ λύπῃ αἰσθητικὸν φησὶ. οὐ μὲν, δι' οὗ ἡ αἰσθητὸν. ἐνταῦθα δὲ, δι' οὗ ἡ ὀσμὴ. αἰσθητικὸν ἐνταῦθα καὶ τὸ αἰσθητικόν. ὡς γὰρ τοῖς αὐθρώποις ὀλίγῃ τῆς αἰσθητοῦς τὸ διῆλον εἶδος τῆν ὀσμῶν αἰσθητὸν, οὕτως ἐκείνοις τὸ ἕτερον τὸ ἀπὸ τῆ ξηροῦ χυμοῦ. οὗ καὶ μετεσθοὺς ἡ ὀσμὴ αἰσθάνεσθαι. τὰ δὲ μὴ αἰσθητὰ τῆν ζώων. ἔτι μὲν, ὀσφρᾶσθαι, φησὶν. ὄρχεται γὰρ διὰ τῆν ξηροῦ πόρων οὖσαν. καὶ τὸ τῆν ἰχθύων γένος καὶ τὰ σῶτομα. ἀπόχρη γὰρ καὶ ἐπεί ὥσπερ καὶ αἰσθητοῦσιν. ἐπεὶ καὶ τὰ τῆ ἑτέρου τῆν ὀσμῶν εἴδους αἰσθανόμεθα αἰσθητῶν, ἔχει αὐτοῖς ἡ αἰσθητὸν. καὶ πρὸς τὸν τῆν ὀσφρητῶν ὀσφρᾶσθαι αὐτὰ λέγει. τὸ δὲ ἀπόχρη γὰρ ὅλως ὥσπερ τοῖς αὐθρώποις ἀμφοτέρων τῆν ὀσφρητῶν τούτοις τῆν ἑτέρων μόνον ὑπαρχούσης ἡ αἰσθήσεως, ἀπὸ κοινοῦ εἴρηται. τὸ ἀπόχρη. τὴ φθείρεται σῶτομα αὐτὰ γραφῆ χωρὶς τῆ ὅλως. τὴ ἔστιν οὕτως ἔχρυσα κατὰ λληλότερον τὴ φανερώτερον. ἔχρυσα ἡ γραφή.

▲ ΙΟ΄ ΚΑΝ ἀπορήσειέ τις τίνι αἰσθάνεσθαι τῆς ὀσμῆς ὥσπερ αἰσθητοῦσι μὲν γίνεται τὸ ὀσμᾶσθαι μακρῶς. ἔξω γὰρ φαίνεται διὰ τῆν αἰσθητῶν συμβαίνειν πολίτων. ἐκείνων δ' οὐδὲν αἰσθητεῖ. αἰσθάνεσθαι μέντοι. εἰ μήτε παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις ἑτέρα. ἔξω δὲ ἀδύνατον. τῆ γὰρ ὀσφρητῆ, ὀσφρησις. ἐκείνα δὲ τούτου αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν ἴσως τρόπον. ἀλλὰ τοῖς μὲν αἰσθητοῦσιν τὸ πνεῦμα ἀφαιρεῖ τὸ διὰ κόμης, ὥσπερ πῶμά τι. διὸ οὐκ αἰσθάνεσθαι μὴ αἰσθητοῦντα. τοῖς δὲ μὴ αἰσθητοῦσιν ἀφίεται ἔξω καθάπερ διὰ τῆν ὀφθαλμῶν. τὰ μὲν, ἔχει βλέφαρα τῆν ζώων. ὧν μὴ αἰσθητικὸν ὑφ' ὑπνου οὐ δύνασθαι ὁρᾶν. τὰ δὲ, σκληρόφθαλμα, οὐκ ἔχει. διόπερ οὐ προσλαμβάνεται οὐδενὸς τῆ αἰσθητικοῦ ἀλλ' ὁρᾷ ἐκ τῆ δύνασθαι ὁρᾶν αὐτῷ διὰ φύσιν.

▲ εἶεν δ' ὅτι καὶ τῆν μὴ αἰσθητοῦντων ζώων τινὰ τῆς διὰ τῆ ὀσφρῆ ὀσμῆς αἰσθάνεσθαι πορρώθεν, καὶ ἐπ' αὐτὸν ὁρμᾶσθαι ἐπόμενα γινόμενα, ἀπορεῖ μή ποτε αὖ ἄλλως τινὰ ὀσφρησιν παρὰ τὴν ὄσφρησιν ἔχει. ἡ γοῦν ὄσφρησις, αἰσθητοῦντων γίνεται. οὐκ αἰσθητὰ δὲ ταῦτα. δύναται δὲ μὴ δὲ ἔχειν τὴν ὄσφρησιν ταύτην. ἀλλὰ τινὰ ἄλλως παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις. ᾗ αἰσθάνεσθαι ἐκεῖνα τῆν ὀσφρητῶν. ὃ ἀπορήσας ἐπιφέρει. κόμωσα λέγων εἶναι ἡ ἄλλως τινὰ αἴσθησιν ἔχειν αὐτὰ παρὰ τὰς πέντε. καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τούτου. τῆ γοῦν ὀσφρητῆ ἡ αἴσθησις, ὄσφρησις ὄνομα. οὐκ ἄλλη τίς. ὥστε καὶ ταῦτα, τούτων αἰσθάνεσθαι ὄσφρησιν ἂν αὐτῶν. αἰσθάνοιτο δ' ἂν ἡ ὀσφρησις ἡν αὐτὴν τόπον πᾶσιν. ἀλλὰ τοῖς μὲν αἰσθητοῦσι διὰ τῆ αἰσθητικοῦ ἀέρος ἀφαιρουμένου ἡ τῷ ὀσφρητῷ πόρῳ ἐπικαίμενον ὥσπερ πῶμα, καὶ ἡ ἀποκαλύπτοντος αὐτὰ, ἡ ἐπαγείροντός τε καὶ ἀδυνατοῦντος. διὸ μὴ δὲ δύνασθαι τὰ αἰσθητικὰ τῆν ζώων ἄλλων ὀσμῶν αἰσθάνεσθαι εἰ μὴ αἰσθητοῦσι. οὐ γὰρ ὅπου φθείρεται ἡ αἰσθητοῦσιν πνεῦμα, ἐκεῖ καὶ αἱ ὀσμαί. ἀλλ' οὐ τῷ παρόλῳ τὸ πνεῦμα. ἡ αἰσθητοῦσιν, ἡ μένειν ἔξω ἐπιτήδειος πρὸς τὴν εἰκείαν οὐδέγειαν φησίν. ὅπου γὰρ μὴ ἐκεῖ ὅπου φθείρεται ἡ αἰσθητοῦσιν αἱ ὀσφρήσεις, δῆλον ἐκ τῆ αἰσθητοῦ ὑμᾶς καὶ τῷ σώματι. φθείρεσθαι δὲ καὶ ἔξω αἰσθητοῦσιν ὄντα τῆ σώματος ὅπου καὶ ἡ διῆ ῥινῶν. μηδὲν δὲ τῷ σώματι αἰσθητοῦντα ὀσφραίνεσθαι. ὡς διῆ τῆν ῥινῶν αἰσθητοῖς παρεκκείνους τῆν πόρους τῆν ὀσφραντοὺς γεγομένους. τὰ μὲν οὖν αἰσθητοῦντα ἐπικαλυμμένων ἔχοντα ἡ μένειν

ἀκολουθεῖ ταῖς τῆι χυμῶι διαφοραῖς, καὶ εἶχον ἢ κατὰ συμβεβηκὸς ἄλλαι καὶ αὐτὰς τοιαῦται. ὥστε εἶη ἂν αὐτῶν εἴδη διάφορα τὰ οὕτως ὀσφραντῶν. εἰσὶ δὲ φασιν αἱ τοιαῦται ὀσμαί, αἱ ὀσφραταί. ὑδρὶ τοῖς ψοφίμοις χυμοῖς καὶ ἀναπνέουσιν ζώοις. πάντα γὰρ ζῆι φασι ταῦτα καὶ πάντα τῆς ὑδροφοβίας ὀσμῆς ἄοσμον ἔχει. ἄλλο δέ φασιν εἶδος ὀσμῶν εἶναι. οὗ ὧι οὐκέτι κατὰ συμβεβηκὸς οὐδὲ ἀπὸ τοῦ ψοφίμου χυμοῦ ἡ ὕλη, ἀλλὰ καθ' αὑτὸ ἔστιν. δὲ ἔστι, ὃ μὴ ὑδρὶ ταῖς ψοφαῖς, μὴ δὲ ἀπὸ τοῦ τοιούτου χυμοῦ γίνεται. μὴ δὲ παραπλήσιον ὑμῖν ὑδρὶ ταῖς ψοφαῖς. τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῆι αἰθρίων ὀσμαί. αἳ οὐδὲν συμβάλλονται πρὸς πλῆν τῆς ψοφῆς ὑδρὶ θυμέαν. ἀλλ' ὁμοίας καὶ πλεῖστον ἀνθρώπους αὐτῆς καὶ μή, εἰσὶν ἡδέαι. τὸ δὲ μηδὲν ταῖς τοιαύταις εἰς ψοφὴν συμβάλλεσθαι τῆι ὀσμῶι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀζρώτους τοὺς χειμοὺς ποιεῖν, ἐμμενόντος ἐγκράτους τοῦ κωμικοῦ. ὃς σκόπων εὐριπίδης ὑδρὶ τῆι τῆι ἐπῶν ἀκαιρίαι, εἶπε, ὅταν φακὴ ἐψώμεθα μὴ ὑδρὶ χαίρομεν. ὡς οὐδαμῶς τῆι μύρων. εἰς ψοφίμων σωτελούντων. ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἄψοφα αὖ φιούντων. ὅπερ φησὶν ἀπὸ φιλοδοξίας καὶ τῆς τοῦδὶ τὰ μύρα ταῦτ' οὐδὲν διαζέσθαι καὶ τοῖς πάνυ παραμίγνυσθαι μύροις. ἢν δὲ χυμὸν ἐκ σωτηρίου πάντων ποιῶσι τὰς αὐτοῖς. καὶ τὰς ἐκ δύο αἱρέσεων ἡδονὰς, τήν τε ἀπὸ τῆς γεύσεως μέαν καὶ τὴν ἀπὸ μιᾶς τῆς ὀσφρήσεως γινομένην. ἐκπλήξεσθαι διαζομένους αὐτούς. ἔστιν δὴ ἡ ὀσφραντὴ, ὡς κατὰ τοῖς ζώοις φασὶν ἅπασιν εἶναι, ὡς ἡ ἀπὸ τῆι ψοφίμων χυμῶν. ἀλλ' ἴδιον αἰσθάνεσθαι ἐκείνων μὲν οὖν τῆι ὀσμῶι ὅλη ἡ συμβεβηκὸς ἔχειν ἡ ὕλη διηρῆσθαί φασι τὰ εἴδη κατὰ τοὺς χυμούς. τῆς δὲ τοιαύτης ὀσμῆς, οὐκέτι κατὰ τὴν ὑδρὶ τοὺς χυμοὺς διαφοραὶ τὰ εἴδη διηρῆσθαι. οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ αὐτοῖς ἡ ὕλη ἡ λυπηρόν. ὅτι λέγων ἐκείνους μὲν τῆς ὀσμῆς εἴδη εἶναι ὅτι καὶ τῆι χυμῶν τῆι ἐφ' οἷς γίνεται, οἷς ἡ συναναιρεῖται. τῆς δὲ καθ' αὑτὴν ἡδέας ὀσμῆς, οὐχ ὅτι εἴδη εἶναι. ὅτι μὴ ἔχουσιν οἷς διαιρεῖται. πρεσβύτερον τοῦς ἔστιν εἴδη τῆι χυμῶν καὶ ποῖς οὐκ ἔστιν, ἢ μᾶλλον, ὅτι ἐκείνους μὲν οὐκ ἔστιν ἄνευ κατ' αὐτὰ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ γὰρ ἡ ὕλη ὅλως καὶ λυπηρόν, αἱ πρῶται καὶ μάγιστα διαφοραὶ, κατὰ συμβεβηκὸς ἔστι τὸ αὐτῆι ἀλλ' οὐ κατ' αὐτό. ταύτης δὲ κατ' αὐτὴν ἐχούσης τὸ τε ὑλῆι καὶ ἡ λυπηρόν, εἴη ἂν καὶ κατ' αὐτὰ πρῶτα μὲν ταῦτα, ἡ ὑλή τε καὶ ἡ λυπηρόν. κατὰ γὰρ τὴν ἰδίαν φύσιν αὐτοῖς ταῦτα ὑπάρχειν. ἕπεται τὰ ἄλλα ἔστι, αἷς τοῦτ' οὐ τῆι ὑλῆι τε καὶ λυπηρῶι διαφοραὶ. εἰσὶ δὲ πολλαὶ, εἰ καὶ μὴ εἰσὶν ὠνομασμέναι κατ' αὐτάς. κατὰ γὰρ τὰς τῆι αἰσθῆι διαφοράς, πολλαὶ τῆι ἀρωμάων διαφοραί. καὶ τὰς ἀπὸ τῆι μύρων τῆι τε αὐτοφυῶν καὶ τῆι σκευαστῶν, εἴδη λέγει τὰ ὀσφραντὰ δύο εἶναι. τό τε κατὰ τὸν χυμὸν τὸ ταγχυμούσι ὃ καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπηρὸν τῆι πρὸς τοὺς ἀκολουθίαν ἔχει. διὸ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ γὰρ καθ' ὅσμαί, ἡ ὕλη, ἀλλα καθ' τοιούτων χυμῶν μίωνται. ὃ μάσιν τινὲς ἡγούμενοι εἶναι, οὐ τοῖς ὀσμαῖς ἡ τῆι ἀκολουθίαν ἔχει, πρὸς τὸν χυμοὺς οὐχ ἕλεγον εἶναι πλείσταις εἴδη τῆι ὀσφραντῆι. ἡ δὲ πεῖσις ἔστι τῆι ὀσφραντῶν οὐ ὧι κατὰ ὅλου ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπηρὸν τῆι ὀσμῶν ἔστιν οὐ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ δὲ κατὰ τῆι ὑδρὶ χυμῶν ἀπόφερε. ὥστε μίαν εἴδη ὀσμῆς, ἀλλ' οὐκ ὰν ὥστ' τοῦτ' οὐ μάσιν. εἰπὼν δὲ τοῖς ἀπὸ τῆι τοιούτων ὀσμῶν ἐς ἀνθρώπων ἰδίας εἶναι, ἐξῆς καὶ τῆι αἰτίαν τούτω προστίθησι. ᾧ γὰρ ψυχρὸν εἶναι. ἡ ἐγκέφαλον οὐ πλεῖστον κατὰ ἀναλογίαν παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ἔχει ἡ ἄνθρωπον. καὶ διαζεῖν ψυχρότητα τοῦδὶ ἡ ἐγκέφαλον ἔχει μέγα. καὶ γὰρ ἡ τοῦδὶ αὖ ἡ αἷμα εὐστασὲς οὐ φλεγίοις, λεπτὸν μὲν καὶ καθαρόν ἔστιν. ἵνα ὧμεν διαθῶσι. δ' ψυχροὶ δὲ, διὰ λεπτότητα καὶ ὀλιγότητα. διὸ δεῖσθαι ἔξωθεν τινὸς ἰδρὶ κουφίσαι πρὸς πλῆν τῆι μερῶν τούτων ψυχρότητα. διαζεῖν γὰρ γίνεσθαι καὶ τὰ ῥεύματα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῖς ἀνθρώποις. τῆς ἀναφερομένης ἰδρὶ ταῦτα τὰ μέρη ζοφῆς ψυχούσης τε καὶ πιεζαμένης καὶ ἐπιρρεούσης τὰς αὐτός. πλῆν δὲ φύσιν πρὸς πλῆν τῆς ὑγείας βοήθησιν ἡ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὀσμῆς ἐπιμηχανήσασθαι θερμότητος χρείαν τῆι αὐτόθι μερῶν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο θρέγον τῆς τοιαύτης ὀσμῆς, ἢ θερμαίνειν τε ἢ διαχεῖν τὸν ἐγκέφαλον ψυχροτέρους ὄντας τούτους καὶ εἰς ἡ σύμμετρον ἄγειν. τοιαῦται γὰρ αἱ τοιούτων φυσικῶν ὀσμῶν διαφοραί. ἰσάσεις τε ἢ ὑλεῖαι ξηραὶ γὰρ ἢ διακαυκεμοῦσαι μαλακῶς ἢ ὑλεῖ θερμῶ. ἢ ὅσω δὴ μᾶλλον ὧσι κατειργασμέναι θερμῶ, τοσούτου ἰδώλεις τε ἢ ὑλεῖαι. ὅλως μὲν γὰρ αὐτοῖς ὠφέλιμα ὅλη πλῆν τὸ θερμὸ πέψει σὺ αὐτοῖς ὑγροῦ, διαζεῖν γὰρ τὰ σὺ τοῖς θερμοῖς τε ἢ ξηροῖς τόποις ἰδιαίτερα. ἢ θερμή τε ἢ ξηρὰ ἡ ὅταν πρῶτον ὕδωρ δέχηται, ἰδάσης ὅλη πλῆν σὺν πάρεχουσιν αὐτῆι θερμότητα. λεπτοὶ γὰρ ἢ ξηροὶ αἱ ἀπ' αὐτῆς χυμοὶ τό τε. αἱ δ' ἀπλεῖς μοχθηράς τε ἡ ὀσμῶν ὅλη ψυχρότητα ἢ ἀπνοίαν γίνεσθαι τῆς σὺν πάρχοντος ὑγροῦ. ἀφ' ὧν αἱ ὀσμαί. ὅτι δὲ ὑγείας χρεῖαν ἀπὸ τούτων αἱ ὀσμαὶ ἡ χρὴ τοῖς ἀνθρώποις πλῆν τῆς φύσεως ἢ οὐδενὸς ἄλλου, ἔπλειξε ὅλη τῆς τὰς μὲν, ἰδὶ τοῖς χυμοῖς ἡ λείας ὀσμὰς ἃς κατὰ συμβεβηκὸς εὐπολλάκις νοσώλεις εἶναι. πλῆρωσιν οὖν τοὺς κεφαλὰς ἐγνώσαμεν πόνων ἢ βρωμάτων ὀσμαί. ἡδὲ ἀπὸ τῆι τοιούτων ἡ λεῖα ὀσμὴ ἀεὶ χρόνον καὶ ὑπνωτικὸν ἔχουσιν, ὑγιεινὸν τε καὶ ὠφέλιμον. καὶ γὰρ οὐ τοῖς λοιμώδεσιν ἡ ἀπὸ τούτων ὀσμὴ ὑγιεινοτέροις πεπίσται φυλάσσειν. εἰπὼν δὲ ἰδίαν ἀνθρώπου ἡ τῆι ὀσμῶν

Β Γαδη δὲ τῆ ὀσφρανῆ. λύο εἰσὶν. οὐ γαρ ὡς περ φασί τινες, οὐκ ἔστιν εἶδη τῆ ὀσφρανῆ, ἀλλ' ἔστι διορίσεσι δὲ καὶ πῶς ἔχει καὶ πῶς οὐκ ἔστι. ἡ μὲν γαρ ἔστι καὶ τὰ τῶν χυμῶν τε καὶ γλυκέων αὐτῶν, ὡς περ εἴπομεν. καὶ ἡ ἁλυκὴ καὶ ἡ λυπηρὸν καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι. διὸ γαρ ἡ τῆ θρεπτικοῦ εἶναι πάθος, ἁδηλοι θυμούντων μὲν ἁδηλεῖαι ὀσμαὶ τούτων εἰσί. τὰ δὲ λοιπὰ ὀσμοῖς δὴ μὴ μᾶλλον δηλοῖς εἶναι. οὐδ' αἱ ὀσμαί. καὶ ἡ ὀσφὴ ἔχουσι τὰς ὀσμὰς, οὐχ ἁδηλεῖα οὐ δὲ τούτοις. ὥστε αὐταὶ μὲν, ὡς περ εἴπομεν καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι ἡ ἁλυκὴ καὶ ἡ λυπρόν. διὸ καὶ πάντων εἰσὶ κοιναὶ τῆ ζώων. αἱ δὲ καθ' αὐτὰς ἁδηλεῖαι τῆ ὀσμῶν εἰσιν. δῆλον δὲ τοῖς ἀνθρώποις. οὐδὲν γαρ μᾶλλον τὰ λίπη πρὸς τὴν ὀσφρησιν παρακαλοῦσιν. οὐ δὲ συμβάλλεται πρὸς ἐπιθυμίαν οὐδὲν. ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον. ἀλλ' ἐπὶ γαρ ὀσπρ ὑπερπίπτει ἐπὶ σκώπτων τρόπις, ὅταν φακὴ ἔψωνται, μὴ ἐπιχεῖν μύρον. οἱ δὲ νῦν μιγνύουτες εἰς τὰ πόματα τοὺς τοιαύτας θυμιάσεις. βαίζονται τῆ συνηθείᾳ τὴν ὑδονὴν. ὡς ἂν ἐκ λύο αἰσθήσεων γένηται ἡ ἁλυκὴ ὡς οὖ καὶ ἀφὴ μιᾶς. ἔστιν μὲν οὖν ἡ ὀσφρανὴ, ἴδιον ἀνθρώπου ὄντι. ἡ δὲ καὶ τὰ τῶν χυμῶν τε καὶ γλυκέων, καὶ τῆ ἄλλων ζώων ὡς περ ἄρτιαι πρότερον. καὶ κείνων μὲν ὀξὺ ἡ καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἔχειν ἡ ἁλυκὴ, διήρται τὰ εἴδη καὶ τὰ τῶν χυμούς. ταύτης δ' νῦν κείτη, ὀξὺ ἡ καὶ φύσιν αὐτῆς καθ' αὐτὴν εἶναι ἁδηλεῖαν ἡ λυπρὰν. αἴτιον δὲ τῆ ἴδιον εἶναι ἀνθρώπου τὴν τοιαύτην ὀσμὴν, ὀξὺ τὴν ψύξιν τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον. ψυχρὸν γαρ ὄντος τὴν φύσιν τῆ ἐγκεφάλου, καὶ τῆ αἵματος τῆ περὶ αὐτὸν. οὐ τοῖς φλεγμαίνουσιν ὄντος λιπῆ μὲν καὶ καθαροῦ. ἀνθρύκτου δέ. διὸ καὶ ἡ τῆς ζοφῆς ἀναθυμίασις ψυχρὰν ὀξὺ τὸν τόπον, τὰ ῥεύματικὰ νοσήματα ποιεῖ, τοῖς ἀνθρώποις πρὸς βούθειαν ὑγιείας γίνεται ἡ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὀσμῆς. οὐδὲν γαρ ἄλλο ὄργον ἔστιν αὐτῆς, ὃ ἔστιν ἔστιν δὲ, ποιεῖ φαντάσεις. ἡ μὲν γαρ ὀσφὴ ἁδηλεῖαν οὖσα καὶ ἡ ξηρὰ καὶ ἡ ὑγρὰ, πολλάκις ἀσαφῆς ἔστιν. ἡ δὲ ἐκ τῆς ὀσμῆς τῆς καθ' ἑαυτὴν διάφορος, ἁδηλεῖα, ὁπωσοῦν ἔχουσιν, ὠφέλιμος ὡς εἰπεῖν ἁπάντων ἡ μὴ διαφθορὰ γίνεται ὀξὺ τῆς ἀκριβοῦς οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀνθρώποις. καὶ τῆ εὐαίμων. διὸ τοῖς τε φάσκουσι, καὶ ὀρθῶς μετέχει τῆς τῶν ἀρίστων μᾶλλον φύσεως. ἀναφερόμενον γαρ τὴν ὀσμὴν πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, ὀξὺ τὴν καθ' αὐτὰς τῆς θερμότητος κουφότητα, ὑγιεινοτέρως ἔχει τὰ περὶ τὸν τόπον ἔστιν. ἡ γαρ τῆς ὀσμῆς λύπη μᾶλλον θερμὴν τὴν φύσιν ἔχει. καταψύχονται δ' ὑφ' φύσεως τῇ ἀκαπνῇ ὑδὶ λύο. ὡς ἔργῳ μὲν, ὑδὶ τὴν εἰς τὸν θώρακα βοήθειαν ὡς παρόργῳ δὲ, ὑδὶ τὴν ὀσμὴν. ἀκαπνίστους γαρ, ὡς περ ἐκ παρόδου ποιοῦνται ὀξὺ τῆ μυκτήρων τὴν κίνησιν. ἴδιον δὲ τῆς τῆ ἀνθρώπου φύσεώς ἔστι τὸ τῆς ὀσμῆς τῆς τοιαύτης γένος, ὀξὺ τὸ πλεῖστον καὶ ὑγρότατον τὸν ἐγκέφαλον ἔχειν τῆ ζώων ὡς καὶ τὰ μέγιστος. ὀξὺ γαρ ἔστιν καὶ μόνον ὡς ἐπεῖν αἰσθάνεται τῆ ζώων ἀνθρωπος. καὶ χαίρει ταῖς τῆ ἀνθρώπων ἡ ταῖς τῆ τοιούτων ὀσμαῖς. σύμμιξος γαρ ἡ θερμότης αὐτῶν καὶ ἡ κίνησις, πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς τῶ τόπω ὑγρότητος ἡ ψυχρότητος ἔστι. τοῖς δὲ ἄλλοις ὄζω πνεύματα ἔχει ὀξὺ τὸ ἀκαπνεῖν, ἢ ἐτέρου γένους τῆς ὀσμῆς τὴν αἴσθησιν ἀποδίδωκεν ἡ φύσις. ὅπως μὴ λύσ αἰσθητήρια ποιῇ. ἀπόχρη γαρ ἐπεί περ καὶ ὡς ἀκαπνίουσιν ὡς περ οἱ τοῖς ἀνθρώποις ἀμφοτέρων τῆν ὀσφρανῶν, τούτοις τῆν ἐτέρων μόνων ὑπερέχουσιν ἡ αἴσθησις. τὰ δὲ μὴ ἀκαπνίστα ὅ τι μὴν ἔχει αἴσθησιν τῆ ὀσφρανῆ, φανερόν. καὶ γαρ ἰχνεύει καὶ ὁ τῆν ἐν τόμων γένος πᾶν, ἀκριβῶς καὶ πόρρωθεν αἰσθάνεται ὀξὺ ἡ θρεπτικὴν ἕδος τῆς ὀσμῆς, ἀπέχοντα πολὺ τῆς εἰκείας ζοφῆς. διὸ τε μέλιτ' ἅπαν ποιοῦσι πρὸς ἡ μέλι, καὶ ἡ τῆν μακρῶν μυρμήκων γένος, οἷς καλοῦσί τινες σκιτάπας. καὶ τῆν θαλαττίων αἱ τροφύρει. καὶ πολλὰ τ' ἄλλων τῆν τοιούτων ζώων, ἐξίως αἰσθάνεται τῆς ζοφῆς ὀξὺ τὴν ὀσμὴν. οὕτω δὲ αἰσθάνεται, οὐχ ὁμοίως, φανερόν.

Η Ὅσοι τινὲς αἰλέγοντες μὴ εἶναι εἶδη τῆ ὀσφρανῆ καθ' αὐτὰ, ὡς περ λῶν εἴδη τῆν ὁρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἀκουστῶν, ἀλλὰ μὴ ἁπλῶν χυμῶν. οὐκ οὕτω γαρ ἔλεγον εἶναι μὴ τῆν ὀσφρανῶν εἴδη. καθ' αὐτὰς γὰ διακούσας αὐτῶν διαφορὰς, οὐ καθ' αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ ἀπὸ τῆν χυμῶν μεταφέρεσθαι. γλυκέα γαρ ὀσμὴν καὶ αὐστηρὰ καὶ τρυφερὴν καὶ τὰς τοιαύτας οὐ καθ' αὐτὰς διαφορὰς ἡγεῖται τὴν ἀπὸ τῆν χυμῶν διαφορὰν λέγεσθαι ὡς αὐτὰς ἔλεξε λεγόμενον. λευκὸν δὲ ἔστιν φωνῆς ὄν, φησί. λύο εἶναι εἴδη καὶ λύο διαφορὰς τῆν ὀσφρανῶν. τὴν μὲν γαρ τῆν ὀσφρανῶν διαφορὰν, τοῖς χυμοῖς ἀκολουθεῖν. ἡ τό τε ἁλυκὸν καὶ ἡ λυπρὸν, οὐ κατὰ τὴν αὐτῆς φύσιν ἔχει, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εἴδη τὰ καθ' αὐτὴν λεγόμενα κατὰ τὴν ἀπὸ τῆν χυμῶν διαφορὰν ὑφ' ὧν γίνεται ἔχει, ἡ οὐ καθ' αὐτά. ἔστι δὲ ἡ εἶδος ἔχειν τῆν ὀσφρανῶν, ὅσον ὃ ζοφίμῳ τε καὶ θρεπτικῷ χυμῷ ἀκολουθεῖν γιγνόμενον ὑπὸ τ' ἐκείνου. καὶ ταῦτ' γαρ, ὅτι ἡ ὁμὴ, ⟨ἔστιν⟩ τῆ ἐγχύμου ξηροῦ γίνεται, ὃς ἤδη ⟨ἔστιν⟩ τῆ ζοφέμου χυμοῦ γίνεται. αὐτὴ ἡ ἁλυκὴ ἡ λυπρὸν ἔχει κατὰ συμβεβηκός. κατὰ γὰ τὴν αὐδὶ τὴν ζοφῆς ἀναφορὰν ὑφ' ὧς γίνεται ἡ αὐτὴ ἁλεῖα ἡ ἀνδὴς, γίνεται. ἐπιθυμητῶν γὸ τῆς ζοφῆς, ἁδηλεῖαι αἱ ἀπ' αὐτῶν ὀσμαί. αἱ αὐταὶ δ' αὖται, ἀνδλεῖς καὶ πορευτικοί εἰσιν. καὶ ὅς μὲν, ἁδηλεῖα τις ζοφὴ, τούτοις καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς ὀσμὴ, ἁδηλεῖα. ὅς δὲ προσκορὴς τις ζοφὴ, τούτοις ἀνδὴς καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς ὀσμή. ὄζει μὲν δὴ τοιαῦτα τῆν ὁμῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι ἡ ἁλυκὴ καὶ ἡ λυπρὸν ὡς εὐκαμπές τε καὶ λίγου σιν αἱ μὴ λίγεντες εἶναι καθ' αὐτὰ εἴδη τῆ ὀσφρανῆ. οὐ δὲ γαρ ἂν ὄζειν εἰ παντα τὰ ὀσφρανταὶ

ξὺ καθ' αὑτό. ἡ δὲ καταπόλησις αἰσθυμίασις. οὐκ ἄρα τι οὐ τῷ ὕδατι πίπτει. ὀσμὴ δὲ, γίνεται οὐ αὐτῷ· ὀσφραίνεται γοῦν οὐ αὐτῷ καὶ τὰ καθ' αὑτὰ τῷ ὕδατος.

Ε΄ ΤΙ Η΄ αἰσθυμίασις ὁμοίως λέγεται τοῖς ἀποῤῥοίαις. εἰ οὖν μὴ δ' ἐκείνη καλῶς, μὴ δ' αὕτη καλῶς.

Ο΄ τι μὲν οὖν ἐστιν ὀσμὴ ἡ αἰσθυμίασις δεδήλωται ἐκ τῶν πρὸ μὲν αἰσθυμίασιν ἀφ' οὗ αὐτὴ γίνεται, ἀποῤῥοίαί τινα εἶναι. ὡς οὖν αἱ ἀποῤῥοίαι εἶναι λέγονται καὶ ταύτας αἰτιώμεθα ὡς αἰτίας τῷ ὀρᾶν οὐ καλῶς ἔλεγον, ἀεὶ γὰρ ἴσως σωματικῆς τοιαύτης ἀπορῥοίας ἀπὸ τῶν ὁρατῶν γινομένης, μὴ δι' ὀλίγου σύγκεισθαι τὰ ὁρώμενα ἀλλὰ διαφερέσθαι, οὕτως εἰ καὶ ἀπὸ τῶν ὀσφρατῶν αἰσθυμίασίς τις καὶ ἀποῤῥοία γίνεται. ἴδια ταχέως αὐτὰ διαφερέσθαι. καὶ μὴ δι' ὀλίγου αὐτὰ διαμένειν χρόνου. νῦν δὲ ὁρῶμεν, ὅτι βραχέα πινὰ ὄντα, πλείστου ὅσου χρόνου μένει τὰ δυνάμενα, ἢ τὰ ὀσμῶν ὅλως φυλάττοντα. ὡς γὰρ ἐφ' ὧν φασὶν αἰσθυμίασις ταχέως ἀναλίσκεται τοῦτο ὡς τὰ θυμιώμενα, οὕτως ἴδια καὶ τὰ ἄλλα. οὐ γινομένου δὲ τούτου, οὐδ' ἀπὸ τῆς αἰσθυμάσεως μὴ τῆς ἀποῤῥοίας τῆς ἀπ' αὐτῶν ἡ ὀσμὴ γίνεται. εἴπερ δὲ, ἀφ' οὗ γίνεται τὸ ὡς προείρηται ἡ τῶν αἰσθητῶν αἴσθησις, ὅτι μὲν ὑγιὴς προείρηται. ὁμοίως οὖν ὁ τῆς αἰσθυμάσεως λόγος ἐν τῷ τῆς ἀποῤῥοιῶν ὁμοίως ἀπ' ἐκείνῳ ἄτοπος ὢν λελυσθήσεται.

Ο΄ ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐ δίχα ταῦτα ἀπολαύει ἡ ὑγρὸν καὶ ἡ οὐ τῷ πνεύματι καὶ ἡ οὐ ἅμα ὕδατι, καὶ πάσχει τι ὑπὸ τῆς ἰσχύος ξηρότητος, οὐκ ἄδηλον. καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ, ὑγρὸν τὴν φύσιν ἔστιν. ἔτι δὲ εἰ ὁμοίως οὐ τοῖς ὑγροῖς πονεῖ καὶ οὐ τῷ ἀέρι, δῆλον ἀποπλυνόμενον ἡ ξηρὸν, φανερὸν ὅτι δεῖ ἀπόλογον εἶναι τὰς ὀσμὰς τοῖς χυμοῖς.

Δ εἴρηται, ὅτι μήτε ἀτμὸς καταπόησις ἡ αἰσθυμίασις ἡ ὀσμὴ, ὅλῳ τῷ μὴ οὐ ὕδατι καὶ ἀέρι ὁμοίως γίνεσθαι· ἐκείνων δὲ οὐδέτερον, οὐ ἀμφοτέροις δὲ οὐδέτερον, ἢ τι οὐ ἅμα ἀέρι, οὔτε ἡ καταπόησις αἰσθυμίασις οὐ τῷ ὕδατι, ὑπὸ μεμηνύσκει ὑμᾶς ὅτι οὐ ἀμφοτέροις ἐδείχθη ἡ ὀσμὴ γινομένη ὑπὸ τῆς ἰσχύος ξηρότητος. ὅλῳ τῷ οὐ τῷ ἀέρι εἶναι τὰ ὀσφρανόμενα καὶ οὐ ὕδατι· καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ μόνος καὶ ἡ οὐ τούτῳ ὑγρότης, ἀλλὰ μὴ ἡ οὐ τῷ ὕδατι, καινωνεῖ τῷ πάθους τούτου. εἰ πνεῖ δὲ τῷ οὐ τῷ πνεύματι ὑγρότητα λέγων τῷ οὐ τῷ ἀέρι, ὑπὸ μεμήνυκεν ὑμᾶς τὴν οὐ ἄλλως εἰρημένων πρὸς τὸ ἀφῶς. ὅτι ὑγρὸς τῇ φύσει αὐτός. εἴρηται δὲ πρὸς τούτῳ τῷ οὐ ἄλλοις μέν, οὐ δὲ τοῖς πρὸς γλυκύτητος μὴ φθορᾶς προηγουμένως. εἰ πνεῖ δὲ ἐστὶν, ἰσῶς φθορὰν. ὅτι οὐ ὁμοίως οὐ τοῖς ὑγροῖς ἡ ξηρὸν οὐκ ἀποπλυνόμενόν πως πονεῖται ὀσμὰς καὶ οὐ τῷ ὕδατι τοὺς χυμούς. οὐ μέν γοῦν τῷ ὕδατι ἡ ποιὰ τοῦ ξηροῦ ἀποπλύσις τι μὴ διάθεσις, χυμὸς ἴσως. οὐ δὲ τοῖς ὑγροῖς πάλιν, ἀέρ τε μὴ ὕδωρ, ἢ τῷ ἰσχύος πάλιν ξηροῦ ἀποπλύσις τε μὴ διάθεσις ὀσμή. εἰ δὲ ἡ ξηρὸν οὐ τῷ ὑγρῷ ποιητικὸν ἀμφοτέρων τῶν τε χυμῶν μὴ τῆς ὀσμῆς, μὴ ἔστι ἡ οὐ τοῖς χυμοῖς ξηρὸν, ποιητικὸν φανερὸν ὅτι ἀπόλογον δεῖ εἶναι τὰς ὀσμὰς τοῖς χυμοῖς. ἡ ἃ λεγόμενόν ἐστιν, ὅτι εἰ ἡ ἰσχὺς ξηρὸν οὐ ἀποπλυνόμενον ἅμα τε ὕδατι καὶ τῷ ἀέρι ὁμοίως ποιεῖ τὰς ὀσμὰς, δῆλον ὡς ἀπόλουτος ἔσονται αἱ ὀσμαὶ τοῖς χυμοῖς ὑφ' ὧν γίνεσθαι. καίτοι γε τῶν χυμῶν διαφορὰς, ἔστιν ταῦτα μὴ ὀσμῶν διαφοραὶ, εἰ γὰρ μὴ τούτων ἕκαστα γίνεσθαι. ὡς ἔπεσθαι ἐκείνῳ, ὃ φίλον ἐκείνῳ. εἰ οὕτως ἔχει τις, ὅτι μὴ οὕτως ἔχει ἀπόλουσι λέγων.

Λ΄ ΑΛΛ' μὴν τοῦτό γε ἐπ' ἐνίων συμβαίνοι. καὶ γὰρ σβεννύμεναι καὶ γλυκαίνουσαι ὀσμαὶ καὶ αὐστηραὶ καὶ στυφναί. καὶ λιπαραὶ, καὶ τοῖς πικροῖς τοῖς σαπροῖς οὔτις ἀπόλογον ἔσται. διὸ ὥσπερ ἐπὶ κένων δυσκαταζήτητοι. τὰ σαπρὰ δυσχερῆ ὄντα, δῆλον αὖθις ὅτι ὅπερ οὐ τῷ ὕδατι χυμός. τοῦτ' οὐ τῷ ἀέρι καὶ ὕδατι ἡ ὀσμή. καὶ δῆλον ἔστιν· ἡ ψυχρὸν καὶ ἡ πῆξις καὶ τὸν χυμὸν ἀμβλύνει. καὶ τοῖς ὀσμοῖς ἀφαιρεῖται. ἡ γοῦν θερμὸν ἡ κενοῦν καὶ δημιουργοῦν, ἀφαίρουσιν ἡ ψύξις καὶ ἡ πῆξις.

Κ αἱ γὰρ σβεσθεῖσαι καὶ γλυκαῖναι τῇ αὐστηρᾷ καὶ στυφνᾷ καὶ λιπαραὶ εἰσιν ὀσμαὶ ὥσπερ τῇ οἱ χυμοὶ, ἀπόλογόν ἐνδείκνυσι ὀσμῆς πρὸς ἕκαστον τῶν χυμῶν τούτων σωζούσης. ἀλλὰ καὶ αἱ τῶν διαπεσόντων τούτων ὀσμαὶ τοῖς πικροῖς τῶν χυμῶν, ἀπόλογοι αὖ εἶεν. τῇ λειχῆνι πρὸ ἀπόλογίαν αὐτῶν, ὅτιπερ, ὡς οἱ χυμοὶ οἱ πικροὶ τῇ δυσκαταζήτητοι, οὕτω τῇ αἱ σαπραὶ ὀσμαὶ, δυσχερᾶ πνεύσαι. ἃ λαβὼν ὡς φανερῶς οὕτως ἔχοντα. δι' αὐτῶν πιστοῦται τὰ προειρημένα. ἔτι οὐ τῷ ὕδατι ὁ χυμὸς δεῖ μιγνύμενος. ὁ δὲ χυμὸς, οὐκ ἄνευ τῆς γλαδαρᾶς ξηρῶν. ἔστιν οὐ τῷ ὕδατι καὶ ἀέρι ἡ ὀσμὴ γινομένη οὐκ ἄνευ τῆς ξηρότητος τῆς ἰσχύος. καὶ ὅτι γε ἰσχυροτέρου αὐτὰ ἓν θᾶττον πονεῖται. ποιητικὴ γοῦν ἐδείχθη τῶν χυμῶν τὸ ὑφ' ὧν ἡ ὀσμὴ γίνεται, λείχυσιν ἐκ τῆς ἡ ψυχροῦ καὶ τῆς πῆξιν λαμβάνουσα καὶ ἀφαιρεῖσθαι μένους τοὺς τε χυμοὺς καὶ τὰς ὀσμάς. τῷ γοῦν θερμὸν ἐδεῖ ποιητικὴ ἓν τῶν χυμῶν, ἀφαιρεῖσθαί τε καὶ φθείρουσιν. ὥστε πῆξις καὶ ἡ ψυχρὸν. διὸ ὅταν τῶν δεῖ τούτων γινομένω μείξιν τε καὶ πέψιν οὐ αὐτοῖς ὡς φθειρομένης. βέλτιστος πρῶτον μὲν αἱ χυμοὶ, βέλτιστος δὲ μὴ αἱ ὀσμαὶ αἱ ἀπὸ τούτων γινόμεναι οὐ τῷ ὑγρῷ φθείρεσθαι. ἡ δὲ ἡ πεῖσις προσίθυκεν, ὅτι ἐδόκει τινὰς ὀσμὰς, οὐ τῷ ὑπάθαι τοῖς χυμοῖς ἡ ἐδὼ μὴ ἡ λυπηρὸν ἰσχύσας ἀλλὰ καὶ αὐτάς.

πρὸ τῆς πλησίον, καὶ μὴ τοιούτους ἀφορίσασθαι τοὺς φόφους πρὸς τὴν ἀκοὴν ὁποίους αὐτοὺς οἱ λέγοντες ὑπολαμβάνουσιν. ἔτι δὲ ὁ θάμνος ὑπολαμβάνεται αὐτῶν οὐ τῇ φερνυρᾷ ἔστι τῷ ἐκλύεσθαι ὑπὸ τόνου τῆς πλησίον ὡς ἔνιοί φασιν. οὐ γὰρ φασιν οὐ τῷ θαμὰ τίζεσθαί πως ὑπὸ ἀέρα τὸν διαφόρους φόφους γίνεσθαι. ἀλλὰ τῇ τῆς πλησίον αἰσθάνεται. ἀλλ' οὖν ὁ πότερον αὐγίνεται τῷ μὴ οὕτως ἀκούεσθαι ὡς γίνεται ἡ ἀσύμφορα· ἀλλὰ δῆ οὐ τῷ μὴ τὰ ξὺ διαστήματι δι' οὗ φέρεται δῆ διαλήγεσθαι τῆς πλησίον ἄλλου δῆ ἄλλου ἀέρα εἶναι γίνεσθαι. ὑπὸν δὲ ταῦτα ποιεῖ τῆ φόφου καὶ ποιεῖ τὴν ἄλλων αἰσθητῶν ὡς ὁμοίως τοὺς φόφους γινομένων καὶ οὐ διάφορον αἰσθητῶν. οὐλοὶς ἀφορεῖ φυσίν.

ΑΡΟΥΝ οὕτω καὶ ὁ χρῶμα καὶ ὁ φῶς. οὐ γὰρ δὴ τῷ πως ἔχειν ὁ μὲν ὁρᾷ· ὁ δὲ, ὁρᾶται ὡς πρὸς ἐστὶ ὄν. οὐδὲν γὰρ ἔλαττον εἰναί· τὸν ὁρατὸν εἶναι. τοῖς γὰρ ἴδιοις γινομένοις οὐδὲν διαφέρει ἡ ἑνὸς ἢ πόρρω ἀλλήλων εἶναι.

Δ ικὴ γὰρ ἔστιν πιθανῶς ὁ μὴ καὶ κατὰ χώραν τὴν ἑρώντων πρὸς τὰ ὁρώμενα ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι συνίστησιν, ἔστιν δὲ καὶ κατὰ χώραν πρὸς ἄλληλα, τοῖς μὲν τοῖς ἀγομένοις, ὡς δὲ κινήσεως, οὐ δὲ χρόνου λείπεται. ὅτι μὲν οὖν τε οὕτω λέγειν ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι, πιθανῶς ἐπιχείρησεν, ἀρχὴ τὴν πρώτη καὶ κατὰ χώραν πρὸς ἄλληλα ἔντων ὁ ὁρᾶται τὰ μὴ ποιῆς διαλήσεως τῆς πρὸς ἄλληλα ἐσόμενα πρὸς τὰ τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ οὐχ οὕτω τὰ αὐ ταὐθὰ κείμενα ἴσα. ἄλλως δὲ, ἢ ἀλλαχοῦ πεῖται, οὐκ ἴσα. οὐτως ἔστι ὁ ὁρᾶ. ἀλλὰ λείπεται ἢ αἰσθήσεως ποιᾶς πιθανῶς δὲ ὡς εἶπον ἐπιχείρησεν. οὐ γὰρ ποίᾳ τὰ κατὰ χώραν πρὸς ἄλληλα ὄντα ἢ γενέσθαι, ὁμοίως ὄδι· ὁ γὰρ δεξιὸν, πρὸς χώραν ἔχει οὐ ποιᾷ δήσει. λεικνὺς, ὅτι μὴ ἔστι κατὰ χώραν ὁ ὁρᾶν, λέγει, ὅτι τὰ μὲν ἔστι αὐθαπῆ, πρὸς αὐτὰ χώραν ἔχει πρὸς ἄλληλα. οὐ γὰρ οὐ ταὐθὰ μόνον ἔντα ταῖ ἴσα, ἴσα ἔστιν ὁμοίως καὶ τὰ ὅμοια, ἄλλα καὶ τὰ αἴτια τοιαῦτα, οὐχ οὕτω φησὶν ἔχειν καὶ πρὸς κατὰ πρὸς αἰσθησιν ὡς μηδὲν αὐτῇ διαφέρειν πρὸς δήσιν τὴν ὁρωμένων, καὶ ὁ διάστημα πρὸς ὁ ὁρᾶ. οὐ γὰρ πάντα τὰ ὁρατὰ ὁρᾶ. οὐ δὲ τὰ ὅπου δὴ ὄντα ἢ ἐπισυναῦξησιν δέδοται λέγει, συμβαρᾶν πιθανῶς ὅτι τῷ δοκεῖν μὴ τὰ ὁρατὰ φθείρεσθαι ὑπὸ πρὸς ὄψιν, ὡς πρὸ καὶ τὰ ἄλλα. οὐ γὰρ ὡς τὰ ἴσα πρὸς ἄλληλα ἔχει, οὕτω καὶ πάντα τὰ πρόσπ. ὁ γὰρ δεξιὸν ὡς εἶπον, ποιᾶς δήσεως χρείαν ἔχει πρόσπ ὅτ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὄμπροσθεν καὶ ὁ ὄπισθεν. μὴ ὁ κάτω καὶ ὁ κάτω δεῖ. ἀλλ' ὡς οὐ τοῦτον τὴν πρόσπ δυναμοίης τῆς ὄψεως εἶναι. ἀγνοῶν δὲ λέγεται διαλήσεώς τε καὶ διαστήματος. ἐπεὶ οὐ χώσει γε φησὶ αὐτῷ δοκεῖ μὴ ὁ ὁρᾶν εἶναι τό τε ὁρῶντος καὶ τῆ ὁρωμένου, καὶ δεῖ τοῦτο μὲν, ὁ ὁρᾶν, χώσεώς τινος, οὐ μὲν οὐ τῇ χώσει ὁ ὁρᾶν. ὁ δὲ δεξιὸν, οὐ τῇ χώσει· ἀλλὰ καὶ δυνάμεώς τινα εἶναι τὴν αὐπλησίον τὴν ὁρωμένων. ἀδὲ γὰρ τοῦτο, οὐδὲν ὄφελος πρὸς ὁ ὁρᾶν τῆς χώσεως. διὸ, ὁ μὲν οὐ τῇ διαφανεῖ καὶ κατὰ χώσιν· ὁ δὲ ὁρᾶ, οὐκέτι κατὰ χώσιν. ἐπὶν δὲ ταῦτα, καὶ διαφορήσεις, λέγει.

Η ΓΕΡΙ μὲν ὑπ φόφου καὶ τὴν ὀσμὴν, εἴρηκεν συμβαίνειν ἄλλογον. ὥσπερ γὰρ ὁ ἀὴρ καὶ ὁ ὕδωρ συνεχῆ μὲν, ἀλλ' ὅμως μεμερίσται ἀμφοτέρων ἡ κίνησις. διὸ καὶ ἔστι μὲν ἀεὶ ὁ αὐτὸ κινοῦν ὁ πρῶτος καὶ ὁ ὕδωρ καὶ ὀσφραίνεται. ἔστι δ' ὡς οὐ. διὰ τί δ' ποιεῖ εἶναι ἀπορίαν καὶ πρὸς τούτων. ἀδύνατον γὰρ φησὶ πᾶν, ἄλλως ἄλλῳ ὁ αὐτὸ κινοῦν. ἡ ὁρᾶ καὶ ὀσφραίνεται. οὐ γὰρ οἷόν τε εἶναι πολλοὺς καὶ χωρὶς ὄντας ἀκοῦσαι ἢ ὀσφραίνεσθαι. ὁ γὰρ αὐ, χωρὶς αὖ αὐ ὁ αὐτῆς ἰῶ. ἢ τῇ μὲν κινήσει τοῦ πρώτου δι' τῆς κώσεως ἢ λιβαρώτης ἢ πυρὸς, τῇ αὐτῆ καὶ εἷς ἀριθμῷ αἰσθήσεται πάντες. τῇ δὲ ὕδατι δι' ου, ἑτέρου ἀριθμῷ. ἄλλη δὲ τῇ αὐτῇ. διὸ πολλοὶ ἅμα ὁρῶσι καὶ ὁμοῦ ται καὶ ἀκούουσι. ἔστι δ' οὔτε σώματος παῦται ἀλλὰ πάθος καὶ κίνησίς τις. οὐ γὰρ ἂν σωίβαινε ἅμα. οὔτε ἄλλου σώματος.

Β οὐλεται δῆ τούτων διαφορά τινα λέξαι πρὸς τοὺς ἄλλους αἰσθήσεις τῆς ὄψεως. καὶ ὅτι ὁ τῶν ἑκάτων μὲν, ἀλλ' ὑπὸς, πρὸ τῇ εἶναι πρὸς τῇ αἰσθάνεσθαι τὰ αἰσθητὰ φθείρεσθαι πρὸς αὐτόν. καὶ χρόνου τινὰ τὸ μέσον τῆς φορᾶς αὐτῶν γίνεσθαι ἐκλύει δὲ τὴν ὁρατὸν, οὐχ οὕτω. λέγει δὲ, ὁ πότε αὐρ καὶ ὁ ὕδωρ μεταξὺ τῆς τε ἀκοῆς καὶ τῆς ὀσφρήσεως, δι' ὧν τό τε ἀκούειν καὶ ὁ ὀσφραίνεσθαι γίνεται αὐτῶν, παρέχοντων καὶ κινουμένων πρὸ τὴν αἰσθητῶν, εἶθ' οὕτω διαθέσεως τῆς κατὰ τὴν κίνησιν ὁμοίως ἀλλήλοις σωίεχῆ ἔχει. ὁ μὲν ὕδωρ διλεπότι, ᾧ ὕδατι, ὁ δὲ ἀὴρ, τῷ ἀέρι. σώματι γὰρ, ἡ ὡς πρὸ ὁ ἀὴρ σωίεχὴς ἑαυτῷ, οὕτω καὶ ὁ ὕδωρ ἑαυτῷ. αἱ μού τοι κινήσεις καὶ αἱ αὐτοῖς γινόμεναι, μεμφρισμέναι καὶ κατὰ μέρος γίνεσθαι πρὸ τῇ μέρους. διαπεμπόμεναι πρὸ τὴν αἰσθητῶν γινομένους ἀεὶ πρὸ τῇ πρώτου παθόντος μεῖον παίοντος τῇ καθ' αὐ ὁ μετ' αὐ ὁ, καὶ οὕτω τῇ πάθους ἡ τῆς κινήσεως μέχρι τὴν αἰσθητῶν, διαδιδομένους. καὶ δὴ ὁ μὲν τε πρώτου ἀκούει τῇ αὐτῇ φόφου. ὁ δὲ, ὕστερον· ὁ μὲν κατὰ ὁ πρώτου κινουμένου μέρεσιν ἢ τῇ ἀέρος ἢ τῇ ὕδατος, πρώτου· ὁ δὲ, ἡ κατὰ ὁ ὕστερον, ὕστερος. τῇ δὲ ἀμφοτέρου, τῇ τε ὕδατος καὶ τῇ ἀέρος. δι' ὧν γίνεται, τότε ὀσφραίνεσθαι καὶ ὁ ἀκούειν. καὶ τὰς κινήσεις τὰς ἀπὸ τὴν ἀκουστῶν καὶ ὀσφραστῶν διηρῆσθαι καὶ κατὰ πλείω γίνεσθαι μέρεσα ἅμα, συμβαίνειν παφατίθεται ὁ πλείους αἰσθάνεσθαι, τὴν κινῶν. καὶ τὴν

οἱ πόρρω αἰσθάνονται. ὧδὶ μὲν οὖν τούτων, γνῶσις μία. ζητεῖσθαι δ' ἄξιον, εἰ μὴ ὧδὶ τῆς ῥᾳδίας οὔσης. εἰ καὶ διοικεῖ τι ἀφ' ἑτέρου τῇ ὄψει καὶ τούτῳ οὐ τῷ χρόνῳ τῷ ἐν φθορᾷ μόνον παῦσι διάστημα οὐ χρόνῳ κινεῖσθαι, ἢ μὲν ἀπορία αὕτη. ἔστι δὲ ἃ ἅμα κινοῦνται καὶ τὰ αἰσθητά, ἢ αἱ κινήσεις αἱ ἀφ' ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν. ὅτι τοῖς μὲν, ἐδόκουν ἀποῤῥοίαί τινες ἀφ' ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν πρὸς τὰς αἰσθήσεις, μὴ εἶναι τούτων τὴν αἴσθησιν καθ' ἃ τοῦτοις αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ ἀκίνητα πρὸς τὰς αἰσθήσεις. τοῖς δὲ ἀφ' ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν οὐδὲν ἀποῤῥεῖν οὐδὲ φαίνεσθαι δοκεῖ. κινεῖσθαι δέ πως ἅμα τῷ αἰσθητῷ καὶ τῆς αἰσθήσεως καὶ διαπίπτεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ταύτης εἶναι τῆς φύσεως. ὥστ' ἴσως ἀνάγκη γίνεσθαι τὸ αἰσθάνεσθαι. ἐπεὶ τοίνυν διάφορος μία ἑκάστου τῶν αἰσθάνεσθαι δόξα. οὐ πρόκειται δὲ αὐτῷ νῦν περὶ τοῦ πῶς τὸ αἰσθάνεσθαι γίνεσθαι λέγειν, πλὴν ἀπορίας κοινῆς ποιεῖ. ἔστι γὰρ οὕτως, ὥστε ἐκείνως γίνεσθαι, ἀφορίσειεν ἄν τις εἰ οὐ τῷ μεταξὺ πρῶτον ἢ τὸ αἰσθητὸν, ἢ ἀφ' ἑκάστου τῶν αἰσθητῶν κίνησις, ὁρᾶν. εἶτα πρῶτον ὅτι ὀλίγον ἂν δόξειεν ἂν ἐν ὧδὶ πασῶν τὴν ἀφ' ἑκάστης ἀκοὴν, οὕτως ἔχειν καὶ ὧδὶ τῆς ὀσφρήσεως συνίστησιν. ὧδὶ δὲ τῆς ὄψεως φησὶ ζητεῖσθαι εἶναι, εἰ μὴ ὧδὶ ταύτης οὕτω γίνεσθαι ὥσπερ ἐμπεδοκλῆς δοκεῖ. λέγει γὰρ οὐκ ἐκείνως, ἀφ' ἑκάστου τοῦ ἡλίου φῶς, πρῶτον οὖν τῷ μεταξὺ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς γῆς γίνεσθαι. εἶθ' οὕτως οὐ τῇ γῇ. τῆς δὲ αὐτῆς δόξης, καὶ δημόκριτός ἐστι, καὶ πάντες καθ' οὓς ἀφ' ἑκάστου τῶν ὁρατῶν ἀποῤῥεῖσθαι, φέρεσθαι πρὸς ἡμᾶς ὄψιν. καὶ φησὶν ὅτι ἄλογον εἶναι δόξειν ἐν πρώτου οὐ τῷ μεταξὺ γίνεσθαι ἐν ὁρᾶν. ἢ γὰρ κίνησις γίνεται ἢ ἀφ' ἑκάστου ἢ ἀπ' ἄλλου τινὸς ὑπ' αὐτοῦ. πᾶσα δὲ κίνησις πόθεν, ποῖ οὐ χρόνῳ. πᾶς δὲ χρόνος, διαιρετὸς οὐ ᾧ ἡμίσου τοῦ χρόνου. οὐ ᾧ ἰών ἐν ὁ ὁρῶμενον, ἢ ἐν ἀπ' αὐτοῦ πάθος καὶ ἡ κίνησις ἡ γιγνομένη οὐ ᾧ μεταξὺ πρὸς ἡμᾶς ὄψιν, εἴη αὖ οὐ ᾧ ἡμέσου τινὸς μεταξὺ τοῦ διαστήματος. ὃ ἐφέρετο, καὶ ἀπ' οὗ ἐκινεῖτο. καὶ οὐδέ πω πρὸς τῇ ὄψει φέρόμενον ὁρᾶ πρὸς αὐτήν, οὐδέ πω ὁρᾶτο. ὥστε καὶ ἡ ἀκτὶς ἡ ἀφ' ἡλίου οὕτως ὡς φησὶν ἐμπεδοκλῆς ὁρᾶτο οὐκ ἂν ἰοῦσ τῷ ἐν ἥλιον αὐτείλαι. οὐδὲ ἅμα πάντων εἰς αὐτείλαι. ἀλλ' οὐ χρόνῳ καὶ τοιούτοις ποωῤῥοῤῥώουσιν. ἄλαβε δὲ ἐν ὁ λόγον εἶναι οὕτω γίνεσθαι ἀφ' κινήσεως

ἀλλὰ, ὅτι εἰ μὴ οὕτω γίνεται ἐν ὁρᾶν, ἔστι οὐδὲ μεταξὺ κινήσεως ἔσται. ἢ εἰ ἅπαν ἀκούει ἅμα ἢ ἀκίνητον, καὶ ὅλως αἰσθάνεται καὶ ἔσθηται. εἰ τὸν ὅτι οὐ δοκεῖ λόγον εἶναι ἐν πρῶτον οὐ τῷ μεταξὺ καὶ ἐν αἰσθήσεν γίνεσθαι φερόμενον πρὸς τὰς αἰσθήσεις πρὸ τῆς ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι αὐτῆς. καὶ ἔζηρ ὥσπερ ὧδὶ τὴν ἄλλων αἰσθήσεων, οὕτω δὲ καὶ ὧδὶ τὴν ὁρατῶν. πρὸς πίθησι τούτῳ ἐν ὅτι ἀδὲν γὰρ διαφέρει, ἐν μὴ γίνεσθαι τὴν αἰσθάνεσθαι εἶναι πρὸς ἐν μὴ χρόνον τινὰ γενέσθαι οὐ ᾧ τὰ αἰσθητὰ ὧδὶ τὰς αἰσθήσεις φέρεται. τὴν γὰρ οὐκ ἀεὶ ὄντων, τὰ μὲν ὅσα ὅλῃ γενέσεως εἰς ἐν εἶναι προέσιν, οὐχ ἅμα γίνεταί τε καὶ ἔδιν, ἀλλὰ προῦπάρχειν τῆς νοήσεως ἡ γένεσις αὐτῶν, διὸ μή ἔστι μού τι αὐτῶν ὅτε γίνεται ἔστ' αὖθ γενόμενον. τά τε γὰρ κατὰ φύσιν γινόμενα, οὕτω γίνεται. δεῖ γ' ἴσως, οὐχ ἅμα γίνεταί τι καὶ ἔδιν, ἀλλ' ἴσως αὖ γίνεται, οὐδέ πω μοί ἔδιν ἴσως. ἔστι δέ τι αὐτῆ. ἀλλὰ καὶ κατὰ τέχνην. οἰκία τε γὰρ οὕτω καὶ ἰμάτια ὑπόδημα. τό τε γὰρ ἔδιν ταῦτα ἃ λέγεται γίνεσθαι. ἔστ' αὖ δὲ γίνεται, ἔστι μού τι αὐτῆ οὐ μὴν αὐτά γε. ἔστι δέ τινα, ἃ οὐ ὅλῃ γενέσεως εἰς ἐν εἶναι πρόεισιν ἐκ τοῦ μὴ εἶναι, οὐ δὲ χρόνου τινὸς πρὸς πλὴν τελείωσιν. πάντως γὰρ γένεσις οὐ χρόνῳ γίνεται. τοιοῦτόν ἔδιν ἡ ἀφή. οὐ γὰρ ἔδι γένεσις ἀφῆς. οὐ γὰρ οὐ ἄλλῳ μὴν χρόνῳ γίνεται ἡ ἀφὴ οὐ ἄλλῳ δ' ἔδιν, ἀλλ' ἅμα ἥρξατό τε καὶ δέδυε ἔδιν ἀφή. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἔστι μού τι τῆς ἀφῆς, οὐδέ πω δ' ἔδιν ἡ ἀφὴ ἀλλ' ἔστι γίνεται. τὴν δὲ τοιούτων, καὶ ἡ οὐ ὀργὴ, καὶ ἡ κατὰ τὰς αἰσθήσεις ἔδιν. νῦν γὰρ ἔδι γένεσις αὐτῶν. ἀλλ' ὅτε ἀκοὴ ἅμα τε ἀκούει, καὶ ἀκήκοεν. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἔστι μού τι τῆς ἀκοῆς, γίνεται δὲ, καὶ νῦ δέ πω ἔδι ἀκοή. ἀλλ' ὡς τῆς ἀφῆς παρὰ τὸ λυφθῆν μένει ἔδιν ἀφή. καὶ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἔζηρ ἀφῆς μού τι εἶναι, μηδέ πω δὲ ἀφωῤ. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ὑδρᾶς, οὕτω δὲ καὶ ὧδὶ τῆς ἀκοῆς ἔχει. ἅμα γὰρ ἀκούει καὶ ἀκήκοε. ταῦτα γὰρ οὐ ὀργὴ αὐτῆς ἀκούει, καὶ πᾶν μένει ὅλῃ τὸ ἀκούειν οὐκ ἀΐδιος τῷ ἀκούειν ἀκήκοεν. ὁμοίως δὲ καὶ ὧδὶ τὴν ἄλλων τὴν κατὰ τὰς αἰσθήσεις, οὐ ὀργεῶν. αἱ ῥόαι γὰρ αἱ οὐ ὀργεῶν αὐτῶν μὴ ἀναπλήρωσις καὶ οὐ δόμενοι εἰς πλείωσιν χρόνου. πρὸς μὲν γὰρ τοσοῦτον ἀκοῦσαι ἢ τοσαῦτα ἰδεῖν ἢ τοῦτον γεύσασθαι, νύκτ' ἀλλ' οὖν εἰ καὶ οὕτως ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, οὐδὲν κωλύει τὰ αἰσθητὰ πρὸ τῆς πρὸ ταῖς αἰσθήσιν εἶναι, οὐ ᾧ μεταξύ πον εἶναι. ὡς μὴ ἅμα τῇ ἐκείνων κινήσει, καὶ τὰς αἰσθήσεις κινεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν. ὡς γὰρ ὧδὶ τῆς ἀφῆς τὰ μάλιστα ἅπτεσθαι, ὅτι φέρεται πρὸς ἄλληλα, τό τε ἅπτεται ἀλλήλων, εἰ καὶ μή ἔστι τί τῆς ἀφῆς τό τε, οὕτω καὶ ὧδὶ τὴν ἄλλων αἰσθήσεται οἷόν τε, καὶ ἐπ' οἰόν γε φανερὸν ἔζηρ. οὐ γὰρ ὁ λόφος δὴ ἐν ᾧ γενέσθαι σφυδνὸν πρὸς τῇ ἀκοῇ ἔδιν. ἀλλὰ μεξὺ ἐν γενέσθαι ἡ ἀκοὴ αὐτῆ ὅτε ἦν οὐκ ἐχθὲ πρὸς αὐτὰ, οὐ πλαμβάνεται. ὅλῃ ἔζηρ γοῦν οὐ δὲ κατ' αὐτὸν ἀκούουσιν αὐτῆς εἶτε ἀπ' ἐλαττόνων ὄντες διαστήματος καὶ οἱ ἀπὸ πλείονος. ὑπάρχει γὰρ ἀπὸ πλείονος. σημεῖον δὲ παρατίθεται τῆ μὴ ἅμα γίνεσθαί τε πρὸ πλησίον καὶ ἀκούεσθαι, ἐν τῶν λεγόντων πορῤῥωτέρω ἀφεστῶτας, ἀκούειν μὲν λόφου τῆ ἐκ τῆς φωνῆς, μὴ ἀκούειν δὲ ἐν ῥοῦν, ὅλῃ ἐν οὐ ᾧ μεταξὺ τουτέστι, μεταχωρεῖσθαι τὰ γράμματα τὰ ἐκ τῶν γραμμάτων καὶ τὴν ὀξ αὐτῶν συγκαιρεόντων λόγων γενόμενα οὐ ᾧ ἀφ' ἑκάστου

ἕως τῆς

ἀλλὰ δ' ἔχειν μή, ἐλάττω μοί τοι εἶναι ἢ ὡς κινεῖν τὴν αἴσθησιν καθ' αὑτὸ ὄντα δυνατὸν. διὸ τὸ δ', οὔτε πάντα αἰσθητὰ εἰς ἄπειρον γιγνομένης τῆς διαιρέσεως, οὔτε τινα μόρια τῆν αἰσθητῶν αἰσθάνεται μὴ ἀπαθῆ τῇ αὐτῶν φύσει. ὅταν μὲν οὖν ταῦτα τὰ καθ' αὑτὰ διπλασιάζηται τὴν αἴσθησιν οὐ παίρχει τοιαῦτα μεγέθη ἃ ἤδη κινεῖ τὰ δ' αὐτῶν τὴν αἴσθησιν διπλασιάζειν, μὴ μὴν ὅτι ὁ αἰσθητὰ δ' αὐτὰ διπλάσιον οὕτως οὐ δ' ὅλῳ ὅταν συντιλεῖ τι τῷ ὅλῳ πρὸς τὴν κίνησιν αἰσθήσεως. ἀλλ' οὐ δυνάμει ἕτερος οὐ δ' ὅλῳ αἰσθητὰ ὡς ἂν χωρισθῇ διπλασιάζειν μὴ καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ εἶναι. ὅταν ἢ τὰ μόρια δ' σωιχῆς τε μὴ αἰσθητῆ μεγέθους τηλικαῦτα, μὴ ὡς μὴ μόνως σωτελεῖ δ' ὅλῳ ἐν εἶναι αἰσθητῷ δ' αὐτὰ εἶναι ὅτι οὐ αὖθ' διπλασιάζει αἰσθητὰ, ἀλλὰ μὴ χωρισθέντα καθ' αὑτὰ οὐδ' γεία αἰσθητὰ εἶναι αὐχμηρὸν ταῦτα τὰ μεγέθη πεπερασμένα καὶ τὰ αὐτὰ μὲν εἶναι οὐ δ' μεγέθει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἐν τηλικαῦτα ἄπειρα μεγέθη διαιρεῖσθαι πεπερασμένα. αἱ γὰρ εἰς τοιαῦτα διαιρέσεις, ὅμοιαι τῇ εἰς ἴσα. οὐ γὰρ ἴ τι εἰς ἐλάττω ὁ οὕτω διαιρῶν διαιρεῖ. δῆλον γὰρ ἐν διπλασιάζειν αἰσθητῶν, ἐν μὲν, ὅτι οὐ τῷ ὅλῳ δεῖ μὴ μαθήπω κεχωρίσθαι διπλάσιον, μὴ χωρισθὲν ἑκάτερον καθ' αὑτὸ αἰσθητὸν εἶναι. ἐν δ' ὅτι σωτελεῖ δ' ὅλῳ πρὸς ἐν εἶναι αἰσθητὸν οὐκ ὄντα καθ' αὑτὰ οὐδ' γεία αἰσθητὸν οὐ δέ ποτε. τὰ δὴ οὕτω διπλασιάζει αἰσθητὰ, οὐ δ' ὅλῳ μὴ καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ διπλάσιαθαι εἶναι, πεπερασμένα γίγνεται. ὡς ἐγίγνετο καὶ εἰς ἴσα αὐτῶν διαίρεσις. οὐ γὰρ εἰς ἄπειρα αἰσθητὰ οὐ δ' γεία οἷόν τε ἐν σωιχεῖ διαιρεῖσθαι. ὥστε πδ' οὐ δι εἰς ἴσα. ὡς οὖν τὰ ἄπειρα μὴν οὐ δ' σωιχεῖ διπλασιάζει μέν ἐστιν, οὐ δ' γεία δι, οὐ δέ ποτε, οὕτω καὶ τὰ αἰσθητὰ κατὰ πλῆθος ἐπ' ἄπειρον τομὴν διαιρούμενα, διπλασιάζει μὲν ἔσται αἰσθητὰ οὐ δ' γεία δι αἰσθητὰ, οὐ δέ ποτε καθ' αὑτὰ γίγνεται. οὐ δι τὰ τηλικαῦτα μὴν τῇ σωιχοῦς πεπερασμένα δ' ἀριθμῷ, οὕτω μὴ τὰ οὐ αὐτοῖς ὄντα αἰσθητὰ πάθους κατὰ πλῆθος τούτων διαίρεσιν πλὴ οὕτω γιγνομένων κατὰ συμβεβηκός. γίνεσθαι δι οὐ καθ' ὃν αὐτῷ ἡ κατ' εἶδη διαίρεσις σωιδιαιρουμένη τοῖς μεγέθεσιν ὡς ἀεὶ ἐλάττω ἦν ἐν πάθους ἐπ' ἄπειρον τομὴν διαιρούμενα, διπλασιάζει μὲν ἔσται αἰσθητὰ οὐ δ' γεία δι αἰσθητὰ, οὐ δέ ποτε καθ' αὑτὰ γίγνεται. οὐ δι τὰ τηλικαῦτα μὲ

δυνάμει λέγειτ' αὖ εἶναι. καὶ φησὶν οὐδέτερα μὲν ὡς τὰ πηλικαῦτα τῆς διαιρέσεως γιόμενα, μὴ δὲ μέσον ἔτι τὰ μέρεα τὰ πηλικοῦτα ἰδίᾳ τῆς οἰκείας φύσεως. ὡς μέσον ἔτι ἀφιρεῖσθαι ἡ μυελοῦν τῆς κέγχρου μόριον. ἔτι μόριον κέγχρου καὶ ἡ πόλβος ὃ εἶχεν ὃν οὐ τῇ κέγχρῳ. ἀλλ' ἀπαλύεσθαι καὶ μεταβάλλεσθαι εἰς ἣν τοιαῦτα χρῆται ἀφ' ἑαυτοῦ. ὡς μεταβάλλοντος ἐκείνου πολλὰ γίνεσθαι σπερμοειδῆ μέρεα. ὡς γὰρ ὁ κύαθος τῷ οἴνου εἰς πλῆθος βάλλεται ἐπὶ πλεῖστον οὐ φυλάσσει πλῆθος αὐτοῦ φύσιν, ἀλλ' εἰς πλῆθος τῆς θαλάττης οὐσίαν μεταζάλλει, οὕτω καὶ τὰ τῆν αἰσθητῶν μέρεα πηλικαῦτα βύλεσθαι χωριζόμενα εἰς οὕτω μικρὰ διαιρούμενα, τῷ ὅλου εἰς ἣν τοιαῦτα χρῆται ἀπαλύεσθαι. ὡς τοῦθ' οὕτως αὖ ἔστι καθ' αὑτά. ἀλλὰ μόρια τούτων εἰς ἃ ἀπαλύεται. οὐ μὴν. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φθείροντο ἀλλὰ μένοι, οὐδ' οὕτως ἂν ἦν αἰσθητά. ἀλλὰ καὶ τό τε δυνάμει. πάντα μὲν γὰρ τὰ ἐν τοῖς ὅλοις μόρια, ἔστ' ἂν τοῖς ὅλοις ᾖ δυνάμει ἓν αἰσθητὰ ἢ οὐκ ἐνεργείᾳ. καὶ πάντα τὰ μόρια τῷ ὅλου οὕτως ἔχειν ἐνεῖναι. οὕτω δὴ καὶ τῆν μερέων τὰ πηλικαῦτα, ὡς ὀλίγα σμικρότητα διαφύγειν πλῆθος αἰσθήσεως. καὶ χωριζόντα τῆν ὅλων, φυλάσσειν ἡ δυνάμει. ὅσον μὲν ἰδίᾳ τῇ αὐτῆν φύσεν αἰσθητὰ ἔντα καὶ ἔχοντα ἡ πόλβος. ἢ γὰρ ἐν τῷ ὅλῳ ὄντα, αἰσθητὰ ἦν. ἐπεὶ εἶεν τὰ αἰσθητὰ εἰ μὴ καθ' αὑτά, ὀλίγα δὲ σμικρότητα πλῆθος αἰσθήσεως διαφύγοντα. τούτων δὲ αἴτιον, ὅτι ἡ καταδροχὴ τῆς αἰσθήσεως, οὐκαθ' αὑτῶν αἰσθητά. τουτέστιν, οὐ παῖν μέρεον τῷ αἰσθητῷ αἰσθητὸν ᾖ καθ' αὑτό. καταδροχὴ γὰρ αἰσθήσεως ἐν ᾧ λείπων αὐτὴ τῷ καθ' ἑαυτὸν ἐνεργείᾳ. καταδροχὴ δὲ τῷ αἰσθητῷ, ἐν ᾧ μέρεον. οὐ ἀφαιρεθέντος ἡ καταλειπόμενον ἔτι αἰσθητέρεον οὐ ἐνεργείᾳ μενεῖ. εἰ ἔσται οὖν ἡ μέρεον ἡ ἐκ τῷ αἰσθητῷ ἀφαιρούμενον οὐ πολὺ ᾖ μανωθὲν καὶ χωριθὲν τῷ ὅλου καθ' αὑτὸ αἰσθητὸν ἦν, ἀλλὰ δυνάμει μέρεον, ἐν ᾧ καὶ τότε αἰσθητόν. οὐ ἐνεργείᾳ δὲ οὔ. οὐ γὰρ καὶ ὅτι οὐ ὅλῳ ἐν οὐ ἐνεργείᾳ αἰσθητὸν, οὐ καθ' αὑτὸ ἐν αἰσθητόν, ἀλλ' οὐ διαζῆν οὐδὲν αἰσθητὸν ἐν. ἢ λεγόμενον τοιοῦτόν ᾖ. ὡς γὰρ ἡ ἄκρει βεσθῆκ αἴσθησις καταδράχεται ἐνί δυνάμει αἰσθητικῆ τῆς ἥπεος ἀκρεζοῦς. οὐ γὰρ καθ' ἄλλότι ἡ καταδροχὴ τῆς ἀκρεβεσθῆκ ἀσθήσεως, ἢ καθ' ἃ δυνάμει αἰσθητικόν. οὐ μὲν καθ' αὑτὸν ἡ καταδροχὴ αὐτῷ γιομένη, αἰσθησὶς ᾖ. ἡ γὰρ αἰσθητὴ ἕπεται, αὐτὸ τῷ αἰσθητικοῦ. οὐ γὰρ ἔστις τοιοῦτον ἔχειν δυνάμει ὅσον ᾖ αἰσθητικὸν τῷ ἀκρεβεσθῆκ αἰσθήσει ἴσον, καὶ αἰσθάνεσθαι ἂν δύναται καὶ αὔξειν. καὶ χωριεθέντα καθ' αὑτὸν αἰσθησὶν εἶναι, οὕτω μὴ τοῖς αἰσθητοῖς οἷα τῆν μερέων οὕτως ᾖ, ὡς οἷ ἐν ὅλῳ ὄντα δυνάμει αἰσθητά. ὡς ὄντα μὲν τῷ ὅλῳ, σωτελεῖν τι αὐτῷ πρὸς ἣν αἰσθησὶν εἶναι. χωριεθέντα μοί τι καὶ καθ' αὑτὰ γιόμενα, μὴ εἶναι αἰσθητά. δι' ὑπεροχὴν γὰρ αἰσθήσεως λέγει. ἀλλ' καὶ πλῆθος τῷ ἀκρεζεσθῆκ γιομένῳ πρὸς πλῆθος ἥπεος ἀκρεβεῖ. ἐρῶμεν γάρ τι τοιοῦτον, ἡ ἀκρεβεσθῆκ αἴσθησις. ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡς ὑπερβάλλουσα οὐχ ὁμοίως αὐτῇ οὐχ ὁρᾷ τῇ ἀκρεβεῖα, ἀλλ' ἀκρεβίσθρον. λίαν δὲ αἰνίσσεσθαι ἔλαβε ἡ προκείμενον. τῇ τῆς αἰσθήσεως ὑπεροχῇ χρησάμενος. ἵνα πλῆθος ὁμοιότητα λείψασ' αὐτῶν. ὡς γὰρ ἡ ὑπεροχὴ τῆς ἀκρεζεσθῆκ αἰσθήσεως σωτηλοῦσα εἰς πλῆθος αἴσθησιν τό ἐχρῶντος, χωριεθέντα οὐκ ἔστιν αἴσθησις καθ' αὑτὸν, οὕτως οὐ δὴ τὸ πηλικοῦτον μέρεον τῷ αἰσθητῷ χωριεθὲν, ἔσται καθ' αὑτὸ αἰσθητόν. ἀλλ' ὁμοίως μὲν αἰσθητὸν, ὡς ὑπὸ ᾗ ὅτι ὑπ' οὐ ὅλῳ. δυνάμει γὰρ ᾗ τὸ τι. οὕτω γὰρ ᾗ ὑπεροχὴ τῆς ἀκρεζεσθῆκ καθ' αὑτὸν λαμβανομένη αἴσθησις, δυνάμει ἐστὶ. ἢ προστεθέσης ἄλλης δυνάμεως τινὰ αἴσθησιν γενεᾷ. οὐ μὲν ἐπεὶ μὴ καθ' αὑτὸ αἰσθητόν ἐστι χωριεθὲν, διαζῆν αἰσθητὸν καὶ ἀπαθὲς ἔσται. ἀλλ' ἔσται καθ' αὑτὸ ὄν, δυνάμει αἰσθητόν. ἔχει μὲν γὰρ τὰ πάθη αἰσθητά, ὀλίγα δὲ σμικρότητα ἐκπέπωκε, τῷ καθ' αὑτὸ κενὸν πλῆθος αἴσθησιν δυνάσθαι. ἐνέργειᾳ δὲ αἰσθητὸν ἔσται, ἀλλὰ οὐχ ὁμοίως προσχλύσεται. ὅταν γὰρ ἀθρισθῇ ταῦτα ἅπαντ' ἐξ ὧν ὅταν κεχωρισμένα δυνάμει μόνον ἦν αἰσθητὰ ἐνεργείᾳ μὴ δυνάμενα πλῆθος αἴσθησιν κινεῖν ἐνέργειᾳ, γίνεται ὀλίγα αὐτῶν πηλικοῦτον, ὡς δυνάσθαι κινεῖν αὐτὰ ἐνεργείᾳ. οὐ γὰρ οἱ ποιότητα μένοι, ἀλλὰ μὴ ἐν ᾧ ποσότητι τῆς δυνάμεως ἐπὶ τῷ αἰσθητῷ τό τι κίνησις γίνεται ἐνέργειᾳ αἰσθητή. οὐχ ὡς ἐκπέπτωκεν αὐτῶν καθ' ἑαυτὸ ὀλίγα ὂν αἰσθητὸν, ἀλλ' ὡς ὀλίγα πλῆθος σωθῆναι σωτηλοῦσαν τῷ ὅλῳ ὄντα δυνάμει αἰσθητά. οὐχ ὡς ἐνέργειᾳ δυνάμενα ἅπτεσθαι καθ' αὑτά, ἀλλ' ὡς μόρια. μόρια γὰρ ἐν τῷ καθ' αὑτὸ αἰσθητῷ. μὴ ἐν αἷς τῆς δυνάμεως αὐτῶν τῆς πρὸς πλῆθος αἴσθησιν ἐν ἔχει κεχωρισμένα ἐνέργειᾳ ἐνέργειᾳ ἕστ' ἂν δυνάμει καθ' ἐν ὅλῳ ὄντα μόρια, δυνάμει ἐλέγετο αἰσθητὰ ὄντα εἶναι. τό τε γὰρ αὐτῶν ἡ αἴσθησις αὐτὰ λαμβάνει ταί πως καὶ ἐνέργειᾳ περὶ αὐτά, εἰ καὶ μὴ ὡς καθ' αὑτὰ ὄντα κεχωρισμένα. λείψασ' δὲ ταῦτα, ὠδὶ φθέγει.

οἷ τι μὲν οὖν εἶπε μεγέθη καὶ πάθη λαμβάνει, καὶ ὀλίγα αἰτίαν. καὶ πῶς αἰσθητὰ καὶ πῶς οὔ, εἴρηται. ὅταν δὲ ἤδη εὐπορέχῃ τούτῳ τοιοῦτα ὥστε καὶ ἐνέργειᾳ αἰσθητὰ εἶναι μὴ μόνον ἐν ᾧ ἄλλῳ, ἀλλὰ μὴ χωρὶς, ἢ πεφυκέναι. ἀπόντα εἶναι ἢ αὐτὰ μόνα, μὴ χρώματα μὴ χυμοὺς μὴ φθόγγους.

τ ᾧ μεγέθει καὶ πάθει προσέθηκεν. οὐ γὰρ τῷ ἁπαθῆ εἶναι οἷα μεγέθη, λαμβάνει πῶν αἴσθησιν. οὕτω γὰρ ἂν, καὶ τὰ πάθη ὡς τὰ μεγέθη λαμβάνει. ἢ δὲ καὶ ὀλίγα αἰτίαν, ὅτι οὐ ὀλίγα ἢ μὰ ἁπαθῆ τε μὴ χωρὶς τοὺς αἰσθητοὺς διαφορὰς εἶναι λαμβάνει πῶν αἴσθησιν. ἔστω γὰρ γίνεται ἢ ἀπορεῖν, ἢ ὀλίγα αἰσθήτων μὴ παθῶν, τὰ πάθη τε μὴ τὰ αἰσθητὰ γίνεσθαι ὡς ἐόντα τοῖς ἀπόμοις αὐτοῖς ὑποτιθεμένοις.

δὲ τὸ πλινθοῦται ἀϊδιον τὸν, χωριστὸν, ἔσται σὺ δργὴ καὶ ἀϊδίως. ἀλλ' ὅμως ἔσται ἀϊδιον τόδε. δυνάμει τι γὰρ ἔσται ἤδη. μὴ σὺ δργὴ καὶ ἔσται προσγιγνόμενα.

Δ ὡς τὴν ψυχὴν εἰρημένων ἐστὶν, ἅμα τε λυθήσεσθαι πᾶν ἀπορέιαν, καὶ διειλέσθαι, ὅτι τὰ ἤδη τῶν ἀϊδίων τοιαῦτα ἐστιν. λύσει μὲν γὰρ πᾶν ἀπορέιαν διέξιὼν πῶς τῷ ἐπ' ἄπειρον διαιρέσει τὴν συνεχῆ συνδιαιρεῖσθαι δυνάμεται τὰ πάθη. καὶ πῶς τῶν ἀϊδίων τὰ μὲν μὴ πάντα ἀϊδιά τε μὴ οὐκ ἀϊδιά. τὰ δὲ ἤδη τῶν ἀϊδίων, οὐκ ἔσται ἄπειρα εἰ καὶ διαιρεῖτο ἐπ' ἄπειρον διὰ τὰ προειρημένα. εἰ δὲ οἷς γὰρ ἔστιν οἰκεῖα, τούτων ἀπάγειν καὶ τὰ μεταξὺ ἤδη τῶν ἀϊδίων ὠφέλησ. οὐ δὲ γὰρ καθ' αὐτὰ διαιρεῖται οὕτως. ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκὸς διαιρουμένοις τούτοις ὧν ἔστι τὰ πάθη. ἄτοπον γὰρ ἴσως. ἐν ἤδη τισὶ τῶν ἀϊδίων μὴ λέγειν ἀϊδια τὰ εἶναι. ὃ καὶ συνίζανον εἰ τῇ ἐπ' ἄπειρον τῶν σωμάτων διαιρέσει. ἐν γὰρ καὶ τὰ ἀϊδια συνδιαιρούμενα αὐτοῖς ἤδη διαφθείρεται διαιρεθέντα, λείπουσι εἰ τῷ τινι διαφθείρει ἡ τῶν συνιχῶν διαίρεσις, τῆς τῶν μὴ συνιχῶν διαιρέσεως. ὁποῖά ἐστι καὶ τὰ πάθη τὰ οἰ τοῖς σώμασι. τὰ μὲν δὴ συνιχῆ τέμνεσθαί φησιν εἰ μὴ εἰς ἴσα τέμνοιτο, εἰς πεπερασμένα. πῶς δ' ἐπ' ἄπειρον αὐτῶν γίνεσθαι διαίρεσιν, καὶ τὰ πῶ εἰς ἄπειρα τομὴν ὡς ἔλεξε καὶ οὐ τῇ φυσικῇ ἀπορέσει. καὶ εἶναι ἀμφοτέρας τὰς διαιρέσεις καθ' αὑτὴν τῶν συνιχῶν τὰς εἰρημένας. τῶν δὲ μὴ συνιχῶν ὁποῖά ἐστι τὰ ἀϊδια τὰ καὶ ὅλως τὰ πάθη. πῶ καθ' αὑτὴν διαίρεσιν, εἰς πεπερασμένα ἤδη γίγνεσθαι. εἰς γὰρ ἤδη ἀλλ' οὐκ εἰς μικρὸν ἡ τῶν μὴ συνιχῶν διαίρεσις. τὰ δὲ ἤδη τούτων, πεπερασται. ὅτι μὴ οὐ ταὐτόν. εἰ δὲ κατεμίζησιν δηλονότι πεπερασμένα ἂν εἴη οὐ αὐτῷ τὰ πηλικαῦτα. ἐλίκου ἐστὶν ἡ καταμιξοῦν αὐτό. ἡ μὲν οὖν εἰς ἴσα πεπερασμένα πᾶν συνιχὲς τέμνεται διαξῆς. ἡ δὲ εἰς ἄπειρα διαίρεσις τῶν συνιχῶν γίνεται κατὰ τὰς αἰσθήσεις διαιρέσεις ἀεί. ἔστ' οὖν ἀφαιρούμενος τοσοῦτον ἀφαιρεῖτω. ὁ τόπος ἐν αὐτῷ ἀφ' οὗ ἀφῃρέθη. ἀεὶ γὰρ καθ' ὃν λόγον ἐφθάσεν διῃρῆσθαι ἡ ὅλη. κατὰ ἔξιν ἡ μέρεσιν αὐτῆς διῄρηται, καὶ τούτου πάλιν μέρεσιν ὁμοίως ἐπ' ἄπειρον ἡ διαίρεσις ἔσται. τῷ μὲν οὖν συνεχοῦς ἡ διαίρεσις, αὕτη. τῷ δὲ μὴ συνεχοῦς ὁ τοῖς εἰσὶν ἀϊδιοτικοὶ ποιότητες, εἰς διαιρέσεις εἰσὶ πεπερασμένα ἤδη γίγνοιν εἰ διαιροῦντο καθ' αὐτάς ὡς δέλεκται. ἐν δὲ ἀπορήσομεν, εἰ ὡς πῦρ τὰ σώματα εἰς ἄπειρα διαιρεῖται, οὕτω καὶ τὰ πάθη αὐτῶν. ἔξιν δὴ λεκτέον, λέγω ὅτι καθ' αὐτὰ μὲν, ἡ τῶν παθῶν διαίρεσις, εἰς πεπερασμένα ἤδη γίνεται. τὰ γὰρ πάθη τῶν σωμάτων ταῦτα τὰ ἀϊδια τὰ εἴδη ἐστὶ. καὶ οὐ μιχθήσ. οὐ δὲ συνιχῆ καθ' αὐτὰ διὸ καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν, εἰς πεπερασμένα γίνεται. τῷ δὲ παθητὰ εἶναι τῶν συνιχῶν καὶ οὐ τοῖς συνιχέσιν ἡ πάρεστι καὶ οὐ τούτοις ἐστὶν εἶναι ἔχειν, καὶ τὰ συμβεβηκὸς αὐτοῖς συνδιαιρεῖται. καὶ δῆλον ὅτι ὡς αὐτὰ ἐκεῖνα διαιρεῖται, καὶ ταῦτα αὐτοῖς συνδιαιρήσεται. ἐπεὶ τοίνυν ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖται ἕως ἡ συνιχὲς ἐστὶ ἡ δυνάμει ἔστι ἡ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον δυνάμει. δῆλον οὖν φησὶν οἰ τοῖς ἀϊδιοτικοῖς οὐ τῇ συνεχείᾳ οὖσι λαμβάνειν ὅτι ἡ δυνάμει μὴ ἡ οὐ δργὴ, ἐ τόδε. ἄλλο γὰρ οὐ δργὴ ἀϊδιοτικῷ εἶναι, καὶ ἄλλο ἡ δυνάμει. καὶ ὡς τὰ μὲν τῷ συνιχοῦς οὐ ᾧ ὅλῳ, δυνάμει καὶ τὰ τῶν μερέων πάθη ἄϊδια ἐστὶ, δυνάμει ἐστὶν ἀϊδιοτικὰ ἔστιν ᾧ μερέων οὐ τῷ ὅλῳ. ὅλη μὲν γὰρ ἡ κίγχρος ἀϊδιοτικὴ καθ' αὐτήν. καθ' αὐτὴν γὰρ ἐστὶ. ἡ γὰρ μυρισκὴ μόρος τῆς κίγχρου, δυνάμει ἐστὶν ἀϊδιοτικὴ ἡ μὴ εἶναι καθ' αὐτὴν, ἀλλ' οὐ τῇ κίγχρῳ οὔσῃ συνιχεῖ. ἐπ' ἄπειρα μὲν γὰρ ἡ ἔξις ὅταν πῶ κίγχρος ᾖ. λέγω. οὐ μὲν καθ' αὐτὴν ὁρᾶ. ἀλλ' ὡς οὐ τῷ ὅλῳ ὅτι ὁμοίως ἔχει καὶ τοῦδε τῷ οὐ τῇ διέσει φθόγου. τῷ μὲν παντὸς μέλους, συνιχοῦς ὄντος. οὐ μέρεσιν ὁ οὐ τῇ διέσει φθόγος, οὐ καθ' αὐτὴν ἀκούεται ἀκοῇ. δυνάμει δὲ τῷ οὐ τῇ διέσει. ὁ τι μέρεσι ἐκείνου. εἰ ποιὸν δὲ συνιχοῦς ὄντος τοῦ μέλους ἀκούσαι παντὸς ἡ ἀκοή. ἡ δὲ διέσημά φησι ἔξιν ἡ τῆς διέσεως. ἐν μέρεσι τοῦ μέλους καὶ μεταξύ ἐν τῷ ἐλάττου. τουτέστι τοῦ ὅλου διαστήματος τοῦ μέλους. τούτου γὰρ ἔστι ἡ τῷ μεταξὺ πρὸς τὸν ἐλάττους λαμβάνειν. ἡ γὰρ μεταξὺ ἐν τὴν ἐλάττων φθόγων, μέρεσί ἐστι τοῦ ἀκουσμένου παντὸς μέλους τὴν οὐ ᾧ ὅλῳ. καὶ εἶναι αὐτὴ καθ' αὐτὴν οὐκ ἀϊδιοτὸ τε οὐ δργὴ ὅτι μηδέ ἐστι καθ' αὐτό. εἰ ποιὸν δὲ τοῦ ἐλάττου ἡ ἐν τῇ ἀκουσθῇ τὰ μέρεα τὰ οὐ τοῖς ὅλοις λαμβάνει ᾧ μὴ εἶναι οὐ δργὴ ἀϊδιοτὰ μὴ δὲ καθ' αὐτὰ ὅταν ᾖ οὐ τοῖς ὅλοις ἀλλὰ δυνάμει, ὁμοίως φησὶν ἔχειν ἡ ἐν τῷ ἄλλων ἀϊδιοτῷ. τὰ γὰρ μικρὰ μέρεα τὰ οὐ τοῖς ἀϊδιοτοῖς δυνάμει εἶναι ἀϊδιοτὰ, οὐ δργὴ δὲ μή. ὅτι μὲ δὲ πῶ ἀρχὴν κεχώρισται. μὴ λέγει καθ' αὐτά. οὐ γὰρ ἡ ποδιαίη, ὑδρργία ἔστιν οὐ τῇ δι' ποδὶ συνιχεῖ οὖσῃ, ἀλλὰ δυνάμει. ὑδρργία δὲ τὸ τι γίνεσθαι ἡ φθαῖα, ὅταν χωρισθῇ καθ' αὐτὸν ληφθῇ χωρισθεῖσα τὰς πρὸς πῶ ἐπαφὰς συνιχείας, ἐποιῶ τὰ μέρια τοῖς ὅλοις δυνάμει τὰ ἀϊδιοτὰ εἶναι ᾧ δυνάμει εἶναι ὅσα οὐ τῇ συνεχείᾳ τῇ τοῦ ὅλου ἡ ἐφεξῆς ζητεῖ, ἐχωρισθέντα τοῦ συνιχέος. πάντα δυνάμει καθ' αὐτὰ ἀϊδιοτὰ εἶναι. ἢ μὴ τοῦτο, πῶς οὐ ᾧ ὅλῳ ὅταν

Α᾽ μα δὲ ἀλλ᾽ ἐ ταῦτα ἔχει οὕτως ἔοικε μαρτυρεῖν τοῖς τὰ ἄτομα ποιοῦσι μεγέθη. οὕτω γὰρ ἂν λύοιτο ὁ λόγος.

κ αἰσθάνεσθαι ἄτοπον, προσφέρει τῇ δόξῃ τῇ εἰς ἀπαθῆ διαιροῦσι τὰ αἰσθητὰ σώματα. φ ἕπεσθαι σύμφωνον φ λεγόμενον τοῖς τὰ ἄτομα μεγέθη λέγουσι πιθανοῖς, ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι χρῶνται λόγῳ, αὐτῷ καὶ τοῦτο λέγοντας χρῆσθαι, καὶ λύειν τὰ ἀπορούμενα πρὸς αὐτούς. λέγουσι δὲ οἱ τὰς ἀτόμους ἀλλοτριθήμονας, ἅπαν δὴ τὰ ἄτομα σώματα ὄντα, οὐ τῇ φύσει πρὸς ἄλληλα συνθέσει τε καὶ φύσει, τὰ παθη καὶ τοὺς τοιούτους φύσεως ἀπογινώσκειν. φ αὐφ ἀναγκαθήσονται καὶ οὗτοι λέγειν. καὶ γὰρ τούτοις οὐ τῇ ποιᾷ συνθέσει τῶν ἀπαθῶν μορίων τὰ παθη τὰ οὐ τοῖς σώμασιν ὄντα γινώσονται, ἃ ἀπαθῆ, ἀδιαφόρως.

λ᾽ λ᾽ ἀδιάφορα. ἔστω δὲ πρὸς αὐτοὺς οὐ τοῖς λόγοις τοῖς περὶ κινήσεως.

τ ὁ ἀλλ᾽ ἀδιάφορα. τὰ ὑπ᾽ ἐκείνων λεγόμενα. ἃ καὶ αὐτοὶ ἔποιεν ἂν λύειν τὰ ἀπορούμενα ἐκ Ἡλεατῶν. ἀδιάφορον γὰρ ἐρεῖν καὶ αὐτοὶ ταῦτά γε ἐκείνοις λέγοντες. φασὶ δὲ εἰρῆσθαι περὶ τὴν τὰ ἄτομα ἀπειρομεγέθη σωμάτων. ὅτι ἀδιάφορα λέγουσι οὐ τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις. περὶ κινήσεως λέγων τὰ πλανώμενα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. οὐ οἷς ὅτι μὴ ἔστιν τι ἄτομον εἶναι μέγεθος, δῆλον.

γ περὶ δὲ τῆς λύσεως αὐτῶν, ἅμα δῆλον ἔσται. ἢ διά τι πεπόνθασι τὰ εἴδη. ἢ χρώματος. ἢ χυμοῦ. καὶ φθόγγων. ἢ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν. ὧν μὲν γάρ ἔστιν ἔχειν, ἀνάγκη πεπονθέναι τοὺς οὕτως. τὰ δ᾽ οὐκ ἔστιν, ἔχειν. πᾶν δὲ φ αἰσθητὸν ἔχει οὐκ ἔστιν ὅτι οὐ χρώματι λευκὸν ἢ μέλαν οὐ χυμοῖς γλυκὺ ἢ πικρόν. ἢ οὐ τοῖς ἄλλοις δὴ πᾶσιν ἔστιν ἔχειν οὐκ ἔστιν.

γ περὶ τῆς λύσεως τῶν ἀπορουμένων, ἃ ἴσως ἐπεὶ τὰ παθη συνδιαιρεῖται τοῖς σώμασιν ἐπ᾽ ἄπειρον διαιρουμένοις. ἄτοπον ἴσως ἔσθαι φ παῦσῶμα καὶ μέγεθος αἰσθητὸν γίνεσθαι ἢ μὴ διαιρουμένης τῷ ὀξὺ ἀπείρων καὶ ἁπανθῶν συγκεῖσθαι τὰ σώματα. ἅμα φησὶ λύσομέν τε τὰ ἀπορούμενα, ἢ ὀξὺ τῆς λύσεως τούτων, δῆλον φησόμενον καὶ φ διότι πεπόνθασι τὰ εἴδη τῶν καὶ ἑκάστῳ αἰσθητῶν οἷ) χρωμάτων, χυμῶν, φόφων, φθόγγων. ὁσῶν ἢ τῶν ἁπλῶν ἁπάντων. ἔστω γάρ, πρότερον μέν, προλαβεῖν καὶ αὐφ ὡς ὀφεῖλον ζητεῖν. νεῦν δὲ σωκάπτει τῶν ἀπορημένων τὸν λύσιν τε καὶ τῶν τούτων λέξιν ὡς οἰκείαν. εἰ γὰρ ἐπ᾽ ἄπειρον ἡ τομὴ τῶν παθῶν, πότερον καὶ αὐτὰ, οὕτως ὡς τὰ εἴδη αὐτῶν ἄπειρά τε εἶναι ἢ καὶ αὐτὰ διαιρετὰ τὰ παθη ἐπ᾽ ἄπειρον. ἢ οὐ καὶ αὐτά. οὐ δὲ ᾧ ἡδὺ ἢ ἐπ᾽ ἄπειρον αὐτῶν τομὴ, καὶ ὅλως ἡ εἰς μεγέθη. ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. φ γὰρ οἷς ἔστι διαιρουμένοις (εἰ διαιρεῖσθαι καὶ αὐτά. καὶ πρῶτα μὲν, δι᾽ ἣν αἰτίαν ἀνάγκη ὠρίσθαι τὰ εἴδη τῶν αἰσθητῶν λέγει. ἔπεται ἔστιν εἶναι τῆς τῆς προκειμένης ἀπορίας λύσει καὶ λέξει πῶς χρῆσθαι φ ἐ τόδε εἰς φ ἔτερον. ἡ δὲ λέξις, αὕτη. ὧν ἔστιν ἔχειν τινα, τοιαῦτά, οἷ οἷς τὰ πάθη ὁρίσται, ἀνάγκη τούτοις καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ἐχόντων καὶ τῶν πάθων ὁρίσθαι. ἔχεται δὲ οὐ παντὶ χίνει, τὰ οὐσιακὰ ἔστι τὰ πλεῖστον διεστῶτα ἀλλήλων οὐσιακῶ. φ δὲ πλεῖστον, ὁρισμένον. ὥστε οὐ οἷς οὐσιακὰ, οὐ τούτοις τὰ ἔχεται ὁρίσται. οἷ δὲ τοῖς αἰσθητοῖς πάθεσιν, οὐσιακοῖς ἔστι. καὶ ἔστιν διείκυσι καθ᾽ ἕκαστον αἰσθητὸν προχειρίζόμενος. τὰ αὖφ αἰσθητὰ ἅπαντα, καὶ τὰ εἴδος πεπόνθασται. εἰ γὰρ ὧν τὰ ἔχεται πεπόνθασται. τούτων καὶ τὰ μεταξὺ πεπόνθασται, οὐ οἷς αὖφ ἔστιν οὐσιακὰ, πεπόνθασται ταῦτα. οἷ δὲ τοῖς αἰσθητοῖς πάθεσιν ἔστιν οὐσιακοῖς. τὰ αἰσθητὰ αὖφ πεπέρασται. φ δὲ ὧν τὰ ἔχεται πάντα πεπόνθασται τούτων ἀνάγκη καὶ τὰ μεταξὺ πεπόνθασθαι, νῦν μὲν, ὡς γνώριμον λαμβάνει, ἔλειξε δὲ αὖφ οὐ τῷ πρώτῳ τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν. ἐ ᾗ μὲν εἶναι γὰρ αὐτὰ πεπόνθασμένα, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἄπειρον, νῦν δ᾽ αὐτὰ ἔχεται εἶναι πεπόνθασμένα μηδέποτε δυνάμενα ἡμῶν αἰσθῆ φ πόνθασ᾽ ἐλθεῖν. τῷ μεταξὺ ἄπειρα εἶναι. εἴρηται δὲ καὶ οὕτως αἰσθήσεως λέξει, ὅτι μὴ εἰς ἄπειρα εἴδη τέμνεται τὰ αἰσθητά. εἰ γὰρ πᾶν εἶδος καὶ τὰ ἄπειρα ἀτόμων καταμορεῖ, ἄπειρά ἂς ἄπειρα ἔσται πινά. εἰ δὲ κατὰ πεπόνθασμένον, πολλὰ ἄπειρα ἅμα ἔσται. ἢ τοῦ, ἀδιάφορον. ἡ δὲ παράθεσις τ᾽ ἑτέρων τοῖς ἑτέροις πόθαίνει αὖ αὐτά. ἢ ἐπιγένοιτ᾽ ἂν ἄπειρα πλείω ἢ ἔλαττον.

τ ὁ μεν οὖν συνεχὲς ἂς ἄπειρα τέμνεται ἄπιστον. εἰς δὲ ἴσα, πεπόνθασμένα. φ δὲ μὴ καὶ αὖφ συνεχὲς, εἰς πεπόνθασμένα εἴδη. ἐπεὶ οὖν τὰ μὲν πάθη ὡς εἴδη λεκτέον ὑπάρχει δὲ συνεχῆ ἀεὶ ἢ οὐ τούτοις, λυπῆσαι ὅτι φ δυνάμει καὶ φ οὐ ἐνεργείᾳ ἕτερον καὶ ὅλῳ ἔστιν φ μυελεσμένῳ λευκαίνει τῆς κέγχρου ὁρώμενον. καί τοι ἡ ὄψις ἐπιπλήττει. καὶ ὁ οὐ τῇ δήσει φθόγγος λευκαίνει. καί τοι συνεχοῦς ὄντος ἀκούει τῶν μέλους παντός. φ δὲ δήσιμα φ τὰ μεταξὺ πρὸς τὸν ἐχόμενους λευκαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τὰ μικρὰ παύει. δυνάμει γὰρ, ὁρατά. οὐ ἐνεργείᾳ δὲ, ὅταν χωρισθῇ. καὶ γὰρ οὐ ὑπάρχει δυνάμει ἡ ποσότης τῇ δήποσῇ. οὐ ἐνεργείᾳ δ᾽ οὐδὲ διαιρεῖται. χωριζόμενα δ᾽ αἱ πηλικαῦται ὑπόστασαι. βιλόσως μὲν αὖ διαλύοιντο οἷς τὰ πυθμένα χρυσᾶ. ὥσπερ εἰ καὶ ὁ ἀκαμαῖος χυμὸς εἰς πῶν θάλαττα ἐκχυθεὶς ἰῶ. οὐ μὲν ἀλλ᾽ ἐπαισθητὸν ἡ τῆς αἰσθήσεως ὑπεροχὴ οὐ καθ᾽ αὑτὸν αἰσθητὸν, οὐ δὲ χωρισθὲν δυνάμει γ᾽ οὐ ὑπάρχει οὐ τῇ ἀπειρεσθρίᾳ ἡ ὑπεροχή. οὐ

αἰσθητῶν. ζητεῖ γὰρ, ὡς ἔοικε, τὰ σώματα ἐπ' ἄπειρον τέμνεσθαι, οὕτω καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάθη Λ
ὄντα τὰ αἰσθητὰ πάθη ἀρχὴ τῶν σωμάτων, χρώματα. χυμοί, ὀσμοί, ἦχοι, ζωή, κουφότητες, βά-
μότητες, ψυχρότητες, ὑγρότητες, ξηρότητες, μαλακότητες, σκληρότητες. καὶ ὅσαι ἄλλαι ἀ- Κ
πλαῖ ἐναντιώσεις. πάντα γὰρ ταῦτα, αἰσθητὰ ὄντα πάθη τῶν σωμάτων ὄντ. ἐκείνοις γὰρ συμ-
βέβηκεν. ἀτομὰ δὲ, πότερον καὶ ταῦτα σωματοειδεῖς εἰσι διαιρεταὶ, ἢ ἴσασι μὲν τούτων τομήν. καὶ τέμνεται τὰ σώματα εἰς πάντα ἃ ἐνδέχεται πάθη ταῦτα, ἃ αἰσθητά ἐστι καὶ λέγονται. ἀπορεῖ δὲ τοῦτο τοῦτο διότι δυνατὸν ἐστὶ τὸν νοῦν, ἄτοπόν τι ποιεῖν. εἰ μὲν γὰρ ξυνδιαιρεῖται τοῖς σώμασι τὰ πάθη τῷ ἐκάστου τῶν παθῶν τούτων κινητικὸν εἶναι τῆς αἰσθήσεως, ἕκαστόν τε γὰρ αὐτῶν ἅμα τί ἐστι τούτων ὃ ἔστιν εἶναι λευκὸν ἢ μέλαν ἢ θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἢ γλυκύ, ἢ πικρόν. ὅτι τῶν ἄλλων κινητικὸν αἰσθητόν ἐστι. ᾧ δὲ αἰσθητόν ἐστι, ᾧ συμπάσχειν κινεῖν πῶς αἰσθησιν. τοῦτό ἐστι τῷ συμπάσχειν εἶναι ὑγρείαν αἴσθησιν αὐτῷ γίνεσθαι. οὐ γὰρ παῖς αἰσθητόν, οὐδ' ὑγρεία ἐστὶν αἰσθητόν. ὥστ' οὔθ' καὶ τῷ αἰσθητὸν εἶναι, καὶ αἴσθησίς ἐστι τοῦ ὑγροῦ αὐτῷ. ἅμα μέν τοι αἰσθητόν ἐστι, καὶ συμπάσχειν ἔχει τὴν κινοῦσαν αἴσθησιν. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν, οὐ δὲ αἰσθητόν. εἰ δὴ ἐπ' ἄπειρον σωματοειδῆ τοῖς σώμασι τὰ πάθη ᾗ ἕκαστον συμπάσχειν ἐστὶ κινητικὸν τῆς αἰσθήσεως, ἔστιν ἐπ' ἄπειρον ᾗ ἕκαστον ὑγροῦ αἴσθησις αὐτῶν διαιρεθήσεται. πάντα γὰρ ἴσασι μέγεθος, τοῦτ' ἔστι, σῶμα αἰσθητόν. ἀλλ' εἰ πᾶν σῶμα αἰσθητόν, πᾶν μέγεθος ὁρατόν ἐστι καὶ αἰσθητόν, καὶ ὁπωσοῦν ὁρατόν, ἔστιν καὶ αἰσθητόν. οὐ γὰρ ὅσον τε λευκὸν μόνον τι ὁρατόν. ποσόν δὲ ὡστε οὐ ὑπερβολῇ μεγέθει χρώματι ἐστι. καὶ ὁρατόν, καὶ ᾧ μέγεθος αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ὁρατόν τε καὶ αἰσθητόν. οὕτω τε οὐδ' ἂν εἴη σῶμα ὅλῳ σμικρότητι αἰσθητόν. ἀλλὰ μὴν δοκεῖ σῶμα μεγέθει καὶ μέρεσι τῷ σώματος ἐκ φύσεως τῶν αἰσθήσεων. εἰ δὲ ἔστιν, οὐδ' ἂν πᾶν μέρεσι τῷ σώματος οὐ αἰσθητῷ πάθει εἴη. εἴπερ τοῦτο γε ἔχει πάθος αὐτῷ, ᾧ καὶ αἰσθητὸν αὐτῷ τῷ μέγεθος εἶναι. ἐκαστῶν δὲ τῶν πρώτων ὑποδύσει τῶν εἰ συμπάσχειν ἐστὶ τὰ πάθη τῷ σώματος οὐδὲ ᾧ ἄπειρον. ἔστιν πανὸς μερίου σώματος ἐπ' ἄπειρον τεμνομένου. πᾶν μέγεθος αἰσθητόν τε καὶ ὁρατὸν ἔσεσθαι. μήτειον οὐδὲ τῶν αὐτικειμένων ταῦτα ὑποδύσει τῶν λαμβάνοντα μὴ συνδιαιρεῖσθαι τὰ πάθη τοῖς σώμασιν ἐπ' ἄπειρον καὶ φύσιν.

Ε Ἰ ΓΑΡ ΜΗ οὕτως, οὐδὲ χρὴ αἴσθησίν τι σῶμα μηδὲν ἔχειν χρῶμα. μηδὲ βαρές. μηδὲ ἄλλό τι τοιοῦτον πάθος. ὥστε οὐδ' αἰσθητὸν ὅλως. ταῦτα γὰρ τὰ αἰσθητὰ ᾧ αὐτὰ αἰσθητὸν ἔστιν συγκείμενον οὐκ ἐξ αἰσθητῶν.

Ζ εἰ γὰρ ὁ λέγω. ἀλλὰ μὴ συνδιαιρεῖτο τὰ πάθη ἐπ' ἄπειρον ἑαυτὰ τοῖς σώμασιν, εἴη ἂν πάντα μέρεα τῷ σώματος τὸ τεμνομένου. καὶ αὐτὰ ὄντα μηδὲν ἔχοντα, μήτε χρῶμα, μήτε βαρές. μήτε ἄλλό τι πάθος αἰσθητόν. ἀλλ' εἰ ἔστιν, ἔσται ἐξ ἄλλο μέγεθος συγκείμενον ἐξ οὐκ αἰσθητῶν οὐδὲν ἐχόντων πάθος. ταῦτα εἰπών, ὠδὶ φέρει.

Λ ΑΛΛ' ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς μαθηματικῆς.

Τ ὁ γὰρ φυσικὸς καὶ αἰσθητὸν σῶμα, ἀναγκαῖον μὴ διαιρεῖσθαι εἰς μέχρι φυσικοῦ. πᾶν γὰρ φυσικὸν σῶμα, συμπαίρεσι μὴ σύγκεισθαι ἐκ τούτων. εἰ γὰρ μὴ ἐκ τοιούτων ἔσι συγκείμενον, καὶ εἰς τοιαῦτα διαιρούμενον, ἔσι ἂν ἐκ μαθηματικῶν σωμάτων τὰ φυσικὰ συγκείμενα. ἅπαντα γὰρ τὰ μαθηματικά. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐκ τοιούτων λέγειν συγκεῖσθαι σώματα φυσικά τε καὶ αἰσθητά. λέγω δὲ τὰ μαθηματικὰ σώματα μηδὲν οἰκ εἶναι καθ' αὑτὰ. ἀλλὰ τῇ ἀθρόᾳ χωριζόμενα τῶν παθῶν λαμβάνεσθαι.

Σ ΤΙ τὸν κρίνοῦμεν ταῦτα μὴ γνωσόμεθα. ἢ τῷ νῷ ἀλλ' οὐ νοητὰ οὐδὲ νοεῖ ὁ νοῦς τὰ ἐκτός, μὴ μᾶλλον αἰσθήσεως ὄντα.

Τ αὐτὰ φησι τὰ πάθη τε καὶ αἰσθητὰ σώματα εἰ δ' ἔστι τινὰ τοιαῦτα εἰς ἃ διαιρεῖται τὰ αἰσθητὰ σώματα, τίνι κρινοῦμεν τε καὶ γνωσόμεθα. πάντα μὲν γὰρ ἃ γνώσκομεν, ἢ νοητὰ ἐστα, ἢ αἰσθητὰ γνώσκομεν. ἢ ὅλῳ τῷ νοεῖν αὐτὰ, ἢ ὅλῳ τῷ αἰσθάνεσθαι αὐτῶν. λύο γὰρ ταῦτα κεκτήμεθα ἡμῖν ἡ φύσις ἡμῖν δέδωκε. ὧδὶ τὸν τῶν ὄντων γνῶσιν. ᾧ καὶ τὰ ὄντα ταῦτα ταῖς διαφοραῖς διαιρεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν τὰ μὲν τῶν σωμάτων ταῦτα τὰ αἰσθητά τε καὶ ἅπαθῆ, οὐδέ πω τούτων ἔπεισται. οὔτε γὰρ τῷ νῷ, οὐ γὰρ νοητὰ ἐστὶ αὐτὰ, οὐδὲ γὰρ ὁ νοῦς τῶν οἰκείων ἐστὶν ἐκτὸς ὄντων χωρὶς αἰσθήσεως νοεῖσθαι οὐ πέφυκεν, ἀλλ' οὐχὶ ἄτομοι οὐσίαι ὄντα. τὰ γὰρ εἴδη τὰ τούτων καὶ τὰ κοινὰ, οὐκ ἐκτὸς πέφυκεν, οὐδὲ αὐτὰ. εἰ γὰρ τῷ νοεῖσθαι, ᾧ εἶναι τοῖς κοινοῖς. ὥστε ἡ ὑπόστασις αὐτῶν ὡς τοιούτων οὐ τῷ νῷ, οὐκ ἐκτός. εἰ δὲ μηδὲν τῶν ὄντων χωρὶς αἰσθήσεως ὁ νοῦς νοεῖ, οὐκ αἰσθητὰ, οὔτ' ἂν ὁ νοῦς αὐτὰ οὔτε ἡ αἴσθησις ἔτι κρινεῖ. νοεῖ δὲ ὁ νοῦς τὰ αἰσθητὰ μετ' αἰσθήσεως, τῷ συμπάσχειν αἰσθήσεως αὐτῷ ἡνιομόνης φύσεων αὐτῷ ἰδιωθεῖσαν. τήν τε πρὸς ἄλληλα διαφορὰ, καὶ ᾧ τί ἰῷ εἶναι ἑκάστῳ αὐτῶν. καὶ πῶς ἔχει τὰ τοιαῦτα πρὸς ᾧ ἡμᾶς ὅλου. καὶ τῷ συλλαμβάνειν ἅπαντων τῷ λόγῳ, τό τε συμβεβηκὸς αὐτοῖς, καὶ ᾧ ἑκάστῳ ᾧ ὑπάρχειν.

ὁ φλοιὸς οὐ αὐτοῖς τοιοῦτος, καὶ ἡ πίμελις δὲ τὴν ἡμερῶν, οὐ φ̓ς αὐτῶν γίνεται ἡ οὐχ ὡς περ τοῖς ζώοις οὐ φ̓ς, ἐστω δ' αὖ καὶ περὶ τοσαυτα τὴν ἡμερῶν αἱ ἀποκρίσεις αἱ γινόμεναι ἐκ φ̓ς αὐτῶν γινόμεναι. εἰ δὴ αὐχ ἁπλοῦν μὲν σῶμα ἡ φροφή. ἀλλ' ἐκ τίνῶν δ' ὧν ἡ ὄσφρησις γίνεται, οὐκ αὖ εἴη τοῖς ὀσφρητοῖς ξηφόμενά τινα ἁπλᾶ ἀφ' ἁ, ἓν αἰσπίσεις ἡ ὀσφρανόμενοι δ' ἔχομεν. ἔστω δὲ προστίθησι ᾧ μὴ ἢ φ̓σωρ, ἁπλοῦν δὲ ἡ φ̓σωρ μόνον ἄμικτον. οὐ ἄλλοις τισὶ φροφὴ γίνεται τόδε. διὰ μὲν τὴν φροφὴν σύσασίν τινα οὐ τῇ θρίψει τὸ καὶ ἡ περιγασίαν λαμβάνειν. μὴ δυνάσθαι δ' αὐφ̓ καθ' αὑφ̓, ἡ φ̓σωρ σωίσασθαι. διὰ γοῦ παχύτητά τινα ἔχειν σωματοειδῆ φ̓ συνισόμενα καὶ ὀξὺ πίμελος μεταζὺ ἡ ἵσταμενον. διὸ καὶ πόρρω μηνύουσιν οἱ γεωργοὶ καὶ αὐάνασι ταύτη ὑδροῦντες τὰ φυτά. οὐ δὲ γοῦ ἁπλῶς πρίμενος ὑ ῥίζα ὑ φλοιὸς ἡ καρπὸς γίνοιτο. εἰ δὲ μηδὲν φ̓ ὕδωρ μόνον φθίσειν οἷόν τε, ἦπεν ἔτι ἐσὶν ἡ ξηφοι αὖ. λεπτότερος γοῦ οὖπος καὶ ἧπον σωμάτων σύσασιν διὰ μένος. τὰ δὲ πλεῖσα τὴν ὀσφρανομένων ὀξὺ τούτου ὀσφρᾶται. αὖ δ' αὖ ἡ ἐπιχείρησις καπὰ φ̓ μᾶλλον καὶ ἧπεν.

Γ ΡΟΣ ΔΕ τούτοις ὅτι παῖσιν ὄξι τοῖς ζώοις τόπος ἁκτικὸς τῆς φροφῆς, ὀξ οὗ ἴλκειν λαμβάνει φ̓ σῶμα. τῷ δ' ὀσφρανῷ, οὐ τῇ κεφαλῇ φ̓ αἰσθητήριον καὶ μᾶλ' πυθμενόδους εἰσέρχεται αὐχθυμάσεως. ὥστ' ἐς φ̓ αἰκπνοὴν αὖ βαδίζοι τόπον. ὅτι μὲν οὖν οὐ συμβάλλεται εἰς τὸν φροφῶν. φ̓ ὀσφρανφ̓ ἡ ὀσφρανφ̓ δῆλον. ὅτι μού τοι εἰς ὑγείαν καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως καὶ ἐκ τῆν εἰρημένων. φανερὸν, ὥσπ ὅπερ ὁ χυμὸς οὐ τῷ θρεπτικῷ, καὶ πρὸς τὰ ξηφόμενα, τοῦτ' ἔσι πρὸς ὑγείαν φ̓ ὀσφρατόν. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν αἰσθητήριον διωρίσθω φ̓ τρόπον τοῦτον. ἀφ̓ρόσεις δ' αὖτις αἱ πάν σῶμα εἰς ἄπειρα διαιρεῖται ἀφ̓ καὶ τὰ παθήματα τὰ αἰσθητά. δῆ χρῶμα, καὶ χυμὸς, καὶ ὀσμὴ, καὶ φθόφος, καὶ βαφὴ, καὶ ψυχρὸν, καὶ θθρμὸν, καὶ καῦφον, καὶ σκληρὸν, καὶ μαλακὸν, ἃ ἀδύνατον. ποιητικὸν γοῦ ὄξι ἕκαστον αὐτῶν τῆς αἰσθήσεως τῷ δύνασθαι γοῦ κινῆν αὐτὴν λέγεται πάντα ὥστ' ἀνάγκη εἰ ἡ δύναμις καὶ τὴν αἴσθησιν εἰς ἄπειρα διαιρεῖσθαι. καὶ πὰν εἶναι μέγεθος αἰσθητόν. ἀδύνατον γοῦ λάβειν μὲν ὁρᾶμὴ ποσὸν μ'.

Κ αἱ δὴ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως δείκνυσιν, ὅτι μὴ τῇ ὀσμῇ ξηφισθαί τινα ζῶα ἔσι τὰς τόπος καὶ ἀπωκειμένως τὸ τῷ σώματι. εἰς ὃν δ' ἔχεται τὴν φροφήν. οὗτος δ' ὄξιν, ὁ καιλία. αὕτη γοῦ ἔσχηδ' ἔχεται τὴν φροφὴν. καὶ ὀξ ἧς καὶ κατὰ μεταβολὴν πᾶν φ̓ σῶμα τὴν χρείαλαν ἔχει. πρώτης τῆς ἡφθ' αἱσ' τεπούσης φ̓ αἷμα καθαιρῶς καὶ χρηζούσης αὐφ̓ τοῖς ἄλλοις μέρεσιν. εἰ δὲ ἡ μὲν καιλία ἁκτικὴ τῆς φροφῆς. ἀφ̓ ταύτης γοῦ ἡ χρηζία καὶ ἡ μεταζολή τε καὶ κένωσις τῆς φροφῆς τοῖς ξηφομένοις, φ̓ δὲ πυθμα καὶ ἡ ὀσμὴ, οὐκ εἰς τὴν καιλίαν, ὄχεται, οὐκ ἂν εἴη τῆν ξηφόντων τοῦτο. ὅτι δὲ μὴ εἰς τὴν καιλίαν ὀσμὴ, μὴ σῶν φροφὴ, ἔλαιον ἀφ̓ τῆς φ̓ τῆς ὀσφρήσεως αἰσθητήριον τοῦ τὴν κεφαλὴν εἶναι, καὶ γίνεσθαι τὴν ὄσφρησιν μεξὺ πυθματος καὶ τοιαύτης αἰσθυμεύσεως. φ̓ δὲ πυθμα φ̓ αἰκπνεόμενον, οὐκ εἰς καιλίαν, οὐ δὲ σῶν ἡ φροφὴ φέρεται. ἀλλ' εἰς φ̓ πυθμενα. ὥστε εἴτε εἰς κεφαλὴν σῶν φ̓ αἰσθητήριον τῆς ὀσφρήσεως φέροιτο, εἴτε ἰσοπυθμενα, σῶν φ̓ αἰκπνεόμενον πυθμα, οὐκ αὖ εἴη τῆν ξηφόντων. εἰ δέ τινα τῆν ζώων ἐκλυόμενά φησι, τῶ τίνων ὀσμῶν ἐπαινέσαται, οὐκ αὖ εἴη σημεῖα ὄξιν τῷ ξηφισθαι. οὐ γοῦ μόνα ἡ φροφὴ ἐπαινέσαται. ἀλλ' οὐ δὲ ἡ ὀσμὴ μόνη. ἀλλὰ καὶ τῷ ὕδατος πρόκλυσιν τοιῶσαι καὶ αὖ πλυγά τις ἄν οὐλεὶς εἴπη ξήφειν. ἀλλ' ὅτι μὲν φ̓ ὀσφρανφ̓ ἡ τὸ ὀσφρατὸν ὄξιν, οὐ ξήφει. δῆλον εἶναί φησι. προσίθηκεν δὲ φ̓ ἢ ὀσφρατόν. ἐπεὶ καπὰ συμβεβηκὸς δύναται καὶ φ̓ ὀσφρανφ̓ φήφειν. τῇ γοῦ φροφῇ, συμβέβηκεν ὀσφρατῇ εἶναι ὡς περιέχεται. ὅτι μού τοι τὰ ὀσφρατὰ τὰ ἁπλῶς καὶ τῇ ἑαυτῶν φύσει αὐτὰ εἰς ὑγείαν συμβάλλεται τοῖς ἀνθρώποις, καὶ δῆ τῆς αἰσθήσεώς φησι εἶναι γνώσιμον. ὑγιεινότερον γοῦ διάγουσιν οἱ οὐ τοῖς τοιαύταις ὀσμαῖς ἀναγκαζόμενοι ποιεῖσθαι. καὶ ἧπον ἁλίσκονται πάθεσι τισὶ, ὡς γνώσιμον γίνεται μάλιστα, οὐ τοῖς λοιμώδεσι κατασήμοις. ἀλλὰ μὴ ἐκ τῆν ἐρημείων, δῆλον ὄξιν. ἵνα γοῦ τῆν τοιούτων ὑγιεία, δῆ θερμότητα ἄκρατος, δῆλῶ καὶ ὑφ' ὑς ἡ πίμελις ἡ οὐ αὐτοῖς καὶ ὁ περὶ τὸν καιλίαν τόπος μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις ψυχρὸς ὢν δῆ τὸν τῆ ἐγκεφάλου ὑγρότητα, καὶ διόμενος τοιαύτης ἐπικουρείας καὶ ἔσι φησὶν ἀπάλογον ὡς ὁ χυμὸς πρὸς φ̓ θρεπτικὸν καὶ τὰ ξηφόμενα αἱ ἁπλῶν αὐτῶν τὸν ἡφτὰ ὄξιν οἰκείαν τῇ προσφορᾷ, οὕτω φ̓ ὀσφρανφ̓ πρὸς ὑγείαν. πάλιν γοῦ αὖ ὄξιν εἰς τὸν ὑγείαν σωτηλοῦν, αἱ ἁπλῶν τῇ οἰκείᾳ θθρμότητι τὸν τῆ ἐγκεφάλου ὑπαλιαίζουσιν θθρμότητα καὶ ψυχρότητα. Ἀφ̓ρόσεις δ' αὖτις αἱ πᾶν σῶμα εἰς ἄπειρα διαιρεῖται, ἀρα μὴ τὰ παθήματα τὰ αἰσθητὰ ὦν περὶ τὴν αἴσθητηρίαν καὶ περὶ τὴν ἐκάστη αἴσθησιν ὑποκειμένων αἰσθητῶν τίνα φησὶ τὰ ὄντα ἔσιν αἰσθητά. περὶ γοῦ τῷ ἀπλοῦ αἰσθητηρίου. ὅτι γοῦ σύγκειμα τούτου ὄλφσι. ὄξιν οἱ τοῖς περὶ ψυχῆς ἔφησαι. διὸ καὶ ὦν περὶ αὐτῆς παιρέασιν λόγοι. ἀπορᾶδ' τι καὶ ἡ τημέλια τὴν

ὀσφρανθῆναι, κοινόν τι τούτων ἀμφοτέρων. ὃ καὶ τῷ ἁπτῷ ὑπάρχει, ἡ δὲ ἀκουστὴ καὶ διαφανὲς. διὸ ἡ αὐλότης παρείληφεν ξηρότητος οὐ ὑγρῷ ἢ χυτῷ, οὐδὲ βαφὴ τῆς εἶναι ἢ πλύσις.

Δ μετὰ τοῦτο λέγουσιν, ὅτι ἡ ὀσφρησις μεταξύ πως ἐστὶ τῆς ἁπλοῦς τε αἰσθήσεως αἵ εἰσιν ἀφή τε καὶ γεῦσις, καὶ τῆς διά τινος ἄλλου μεταξὺ γινομένων, ὅταν εἰσὶν ἥ τε ὄψις καὶ ἡ ἀκοή. πάντα δὲ γλαφυρῶς ἐπιχείρησεν πρὸς ἃ μέσην αὐτὴν εἶναι. ἐπεὶδὴ γὰρ πᾶς ἀριθμὸς τοιοῦτός, μέσον τί ἐστι, τε ἐπὶ τοῖς δὲ μὴ ὁ τῆς αἰσθήσεως ἀριθμὸς δικαίως ἂν λογισαι μὴ οὐ ταῖς αἰσθήσεσιν οὔσαις τοιαύταις, εἶναί τινα μέσην αἴσθησιν. καὶ ἔστιν αὐτῶν, ὅσφρησις. πῶς δὲ ἔστι μεταξύ, ἀμφοτέρων πως μετέχουσα λέγεται. ἡ μὲν γὰρ ὀσφρανὴ τῆν γευστικῶν χυμῶν ἔστι πάθος τι, οἷ εἰσι γευστοὶ, μὴ διατείνοντα ἁπτῶς κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον αὐτὰς δ' ἀφὴς αἰσθήσεσιν αἰσθανόμεθά πως μὴ αὐτῶν ἁπτῶν. οὐ γὰρ τῷ ἁπτῷ γίνεται θρεπτικόν. καὶ γὰρ ἡ γεῦσις ἐλάχιστα οὐ τοῖς τοιούτοις ἀφὴ τῆς οὔσης. μετέχει δὲ καὶ ὧν πάλιν οὐ ταῖς δι' μέσων τινῶν αἰσθήσεσι γνωμοίαις. ὧν ἔστι, ἥ τε ὄψις, καὶ ἡ ἀκοὴ τῷ καὶ ταύτην δι' ἀέρος καὶ ὕδατος γίνεσθαι, δι' ὧν καὶ ἐκείνων ἡ αὐτὴ λέγουσιν. ἐπὶ τῷ διαφανεῖ. αὐτὴ δὲ προσθεῖναι μὴ τῷ ὁρατῷ. δι' γὰρ τὸ διαφανοῦς τὸ κατ' εἶδος ἥ τε ὄψις. ἐπὶ τούτοις δὲ ταῦτα, προστίθησιν ὅτι αἴρει μὴ βλάπτει εἰκὸς τοιούτων καὶ οὕτω γίνεσθαι ταῖς ὁσμὰς ἀφορισμόν. ἀμφότερα γὰρ οὐ τῷ λόγῳ ταῦτ' ἔχειται. τά τε ἁπτὰ καὶ τὰ μεταξύ δι' ὧν αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις. κεῖται γάρ ἡ ὀσμὴ γίνεσθαι κατὰ τὴν ἐγχύμου ξηρότητος. δεῖται γὰρ προσκούσαι λείᾳ τῇ ξηρότητι οὐ τῷ ὑγρῷ οἷ βαφή τις καὶ πλύσις οὖσα. ἐπεὶ δὲ βλάπτει τε παρεκβέβηκε δηλονὸτι τὸ βαφῷ τε καὶ πλύσει. οὐ γὰρ αὐτικρυς πέπτωκεν, ἀλλὰ μετέπεσε τὰ ἀπὸ τῆς δηλονὸτι τῆς πλύσεως βαπτόντων ἡ ὑγρὸν οὐ ᾧ πλύσεται. οὐ γὰρ δὴ οὐ ἀόρατα γίνεται πλύσις ἡ κυείας γνωμοίη. χυτὸν δὲ καὶ ὑγρὸν, ἐκ παραλλήλου δὲ λέγοντο. καὶ γὰρ ἡ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ, ὑγρά τε καὶ χυτά. ἡ μὲν οὖν ὑγρὸν μὲν, ἡ δ' ὕδωρ χυτὸν δὲ ἡ ἀὴρ λέγων. ἐπεὶδὴ δὲ ἀναθυμιάσεως ὁ ἀὴρ. ἥτις ἐκ χαμαίων τῆν ὧν ἡ μεταβολὴν εἰς ἕξιν γίνεται. κεῖται γὰρ ἐπιπολίσ ἡ ὕδωρ εἰς ἀέρα μεταβάλλειν τῷ αἰρεῖσθαι εἶναι καὶ λεπτότερον ἡ ἀέρα. διὸ καὶ ἐὰν μείζους ὄγκου. μείζον γὰρ ἡ ὄγκον ὁ ἀὴρ ἴσου ὕδατος ἀήρ. καθόσον μὲν δὴ ἐλάττω ξηρότητα ἡ γένεσις αὖτη δὲ ἀπῆν, καὶ τὰ τοσοῦτον ἀπῆν τι ἔχει. καθόσον δὲ εἰ ὑγροῖς γίνεται δι' ὧν ἥ τε ὄψις καὶ ἡ ἀκοὴ, κατὰ ἕξιν δὲ ἂν αὖταν ἡ ἔχουσα ταῖς δι' μέσου τινὸς αἰσθανομέναις αἰσθήσεσιν.

Γ τί Σ' μὲν οὖν ἕδη λεῖ λέγειν ἡ πῶς οὐ λεῖ τῇ ὀσφρανθῆ, ἐὰν τοσοῦτον εἰρήσθω.

Σ αὐτὴ δὲ προίδιτο. ἡ ἔστι ἡ ἐρημοέσι, ἥτις ὅτι εἴδη ταύτα τῆν ὀσφρανῶν τ' ἀπ' αὐτῶν, οὐχ ἁπλῶς δὲ, ἀλλὰ ἡ τὰ συμβεβηκός. κατὰ γὰρ τὸν ἐὰν τοὺς ἀσκφερεῖ, διαφθεῖραι λέγομεν καὶ τὰς ὀσμάς. τὰ δ' ἁπλῶς ὀσφρανθὰ καὶ καθ' ἑαυτὰ ὑδία ἢ λυπηρὰ, οὐκέτι ἐκεῖνα εἰς εἴδη διαιρεῖται. ἢ μᾶλλον ὅτι οὐ ἐκείνοις ἐὺκ ἔστι τοῖς ὀσφρανθοῖς εἴδη καθ' αὐτά. ὅτι μὲν δὴ ἡ ἡδὺ ἢ ἡ λυπηρὸν τῶν αὐτῶν ἔστιν οὐ αὐτοῖς καθ' αὐτά. ἔξιν γὰρ καὶ ἕλιγόν τινος. εἰ δὲ ἐστὶ καθ' αὐτὰ τό τε ἡδὺ καὶ ἡ ὀσφρανθὲν, ὧν ἐπὶ μέσου ἡ ἀέρος λέγοντο αἰσθάνεσθαι, οὐ τούτοις αὖ ἐὰν καθ' αὐτὰ, καὶ εἴδη ὀσφρανθῶν. ἡ γοῦν ἡδὺ ἢ λυπηρὸν, οὐ τούτοις κατὰ τῶν ὀσφρανθῶν φύσιν διακέκριται. ἢ ἔστιν ἀλλήλων διαφθορά. ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἡ αὖ ἡ, ἡ ναῦ μὲν ἡδὺ, αὖθις δὲ λυπηρὸν, οὐ κατ' εἴδος ταῦτα ἀλλήλων διαφθορά. ἀδυνάτου γὰρ αὐτοῦ αὐτῷ, τῷ ἕλλα διαφθεῖραι. ἐφ' ὧν δὲ ταῦτα διήρηται τῇ οἰκείᾳ φύσει. ταῦτα ἀνάγκη κατ' εἴδος ἀλλήλων διαφθεῖραι. ὅστε εἰ μὲν τις λαμβάνοι τὰς καινὰς ὀσμὰς τοῖς ζώοις αὖ ταῖς δ' ἐσπ ἀὶ ἀεὶ τῆν ζεφίμων χυμῶν γινόμεναι, οὐκ ἂν ἔτι τις λαμβάνοι ἀνθρώποις ὡς ἰδίας ὑπαρχούσας, γένοιτο ἀνάγκη τῆν ὀσμῶν.

Θ δὲ λέγουσί τινες τῶν πυθαγορείων, οὐκ ἔστι βέλτιον. ζήφισθαι φάσκοντες εἶα ταῖς ὀσμαῖς. πρῶτον μὲν γὰρ ἐράμεθα ὅτι τὸν ζοφλὸν δεῖ εἶναι σωθέντα. καὶ γὰρ τὰ ζεφίμενα νύχ ἁπλᾶ ἔστι. διὸ καὶ πυθεπτώματα γίνεται τῆς ζοφῶς. ἢ δ' αὐτοῖς ἢ ἔχω, ὡς περ τοῖς φυτοῖς. ἔτι δὲ οὐ δὲ ἡ ὕδωρ ἐζήλει αὐτὸ μόνον ἄμεικτον ὄν, ζέφειν. σωματῶδες γάρ τι εἶναι δεῖ τὸ συσκιάμενον. ἔτι πολὺ ἧττον βέλτιον τὸν ἀέρα σωμικτοῦσθαι.

Ι λοιπὸν δὴ σκέψασθαι τὸν ὅτι τὰ ὀσφρανταί τινα, καθὸ ὀσφρανταί ἔστι ζέφειν λέγων, τῶν πυθαγορείων εἶναι, ἥδη μού τοι καὶ ἐκεῖ τινες ἐγένοντο τῆς δόξης ταύτης. ὅτι δὲ μὴ βέλτιον τὸν ὑγιεινῶν ζέφειν λέγουσι δηλονὸτι τῷ λεῖ μὲν τὸν ζοφλὸν σωθέντα εἶναι. τοιαῦτα γὰρ ἡ τὰ κυείας ζεφόμενα. οὔτε γὰρ ἁπλῶς τι σῶμα ζέφειν. οὔτε ἁπλῶς, ὡς ἐπὶ καὶ οὐ τοῖς ἐκεῖ ψυχῆς. οὐ δὲ γὰρ τὰ φυτὰ, ὕδατι ζέφεται μάνῳ. καὶ τῷ μὲν εἶναι τὸν ζοφλὸν ἁπλῶν, σημεῖον παρίθετο τὰ πεπτώματα πάντα ὄντα ξηρὰ καὶ ὑγρά. ἐὰν δὲ μὴ ὧν τ' ζῴων δηλονότι τὰ περιπτώματα πάντα οὐ ὀπτώμενα, οὕτως ἐκκρίνεσθαι. ἐὰν δὲ τ' φυτῶν, ἔξω φησὶ γίνεσθαι τὰ περιπτώματα. εἶτα δ' αὖ ἡ ἐπ' ἐκείνων περίπτωμα, ὅτι ἡ σκέπτειον ἡ ἀπορρέοι κατ' αὐτῶν, ἢ ἡ πρὸς ταῖς ῥίζαις βίαι σκαμένη πορφώδης καὶ γλαφὺς οὖσαις. καὶ ἡ τῆν φύλλων ἔξω γιγνομένη μεταβολή. ἀὶς γλαφὺν οὖσαν πυθεπτωματικὴ. ἀλλὰ καὶ

ζῷον, λεῖται τῇ ἀποκλύπτεσθαι αὐτὸ ὃ ποιεῖ τὴν ῥινῶν αἰσθησιν μόνον πωλῶμα οὐ τοῖς τῶν ζώων αἰσθητικοῖς. τῶν δὲ μὴ αἰσθητικόντων, ἀσκέπαστον δὲν εἶναι ζῷον καὶ αἰσθανόμενον καὶ οὐ δεόμενον τῆς αὐξήσεως αὐτὸ πωλώματος. οὐδὲν γὰρ ἄτοπον τοιαύτην διαφορὰν ἔχειν τὰ ζῶα τὰ ὀσφραντικὰ παρὰ τὸ ὄργανον τῆς αἰσθήσεως ὃ ποίαν ἴσχυται ὁρῶται. καὶ γὰρ ζῷον καὶ πολλὰ τῶν ὄντων, τὰ μὲν, ἔχει βλέφαρα ὧν μὴ ἀποκλυφθῆται, οὐκ ἂν τί ὄψιν ὁρᾶν· τὰ δὲ, οὐκ ἔχει οὐδὲν ἀποκάλυμμα ὡς πρὸ τὰ σκληρόφθαλμα. διὸ οὐ δὲ λεῖται τινος τῆ ἀποκλύφοντος αὐτά· ἀλλ' ἄνευ ταύτης τῆς βοηθείας ὁρῶται τὰ ὁρατὰ αὐτοῖς.

ο΄ ΜΟΙΠΣ ΔΕ καὶ τὴν ἄλλων ζώων ὀπτικῶν, οὐδὲν δυκφαίνει τὴν καθ' αὐτὰ δυσωδῶν πλὴν ὀσμὴν ἀφ' μήτι τύχῃ φθαρτικὸν ἔν. ἔστω τούτων δὲ ὁμοίως φθείρεται, καθάπερ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔστω τῆς τῆ ἀθρόκων ἀτμίδος καρυβαρύσεις καὶ φθείρονται πολλάκις, ὥσπερ ἔστω τῆς τῆ θείου δυνάμεως καὶ τὴν ἀσφαλτωδῶν φθείρεται τ' ἄλλα ζῶα, καὶ φύγει δῆλον τὸ πάθος. αὐτῆς δὲ τῆς καθ' αὐτὰ δυσωδίας, οὐδὲν φρονοῦσι· καὶ τοι πολλὰ φυόμενα, δυσώδεις ἔχει τὰς ὀσμὰς, ἀφ' μήτι συμβάλλεται πρὸς τὸ χύσιν ἢ τὸ ἐδωδὴν αὐτοῖς.

Δ ελόμενος τὰ ὀσφραντικὰ εἰς ἅδην λύε. καὶ τὰ μὲν, τῷ ξοφίμῳ χυμῷ ἀκολουθεῖν ἀπὸ τὸ, οἷς ἔλεξε καὶ τὰ συμβαίνοντα οὕτω τὸν τε ὠφέλιμα ὀσμὴν καὶ τὸ λυπηρά· τὸ γὰρ αὐτὸ τὸ ξοφὸν ἀνάφορά. ὧν καὶ πάντα τὰ ὀσφρητὸν ἔχοντα τὴν ζῴων αἰσθάνεται. τὰ δὲ καθ' αὐτὰ λέξασ', τό τε ὠφέλιμον καὶ τὸ λυπηρὸν ἔχοντα. ὧν μόνον ἀνθρωπον αὐτὸ λαμβάνεσθαι. δῆλον δὲ καὶ λεῖσθαι μάλιστα τῶν τοῦτον τῆς ἐκ τὴν τοιούτων ὑγιασίας. ὅθ μὲν οὖσης τὸ φύσει καὶ ὑγιοῦς τῷ τοῦτο ἐν ἐγκέφαλον ψυχρότητι πλείονι οὖσι οὐ τοῖς ἀνθρώποις δῆλον καὶ πλείονα καὶ ὑγρότερον τὴν ἄλλων ζῴων κατὰ ἀναλογίαν τῷ μεγέθους τῷ σώματος ἐγκέφαλον αὐτὸν ἔχειν. καὶ ἐπὶ τῶν τὴν καθ' αὐτὰ πλέονα ὀσμῶν ὄζει ἐκ τὴν ἀνθῶν τὰ ἄλλα ζῶα μὴ αἰσθάνεσθαι εἰ μὴ καὶ φόβημα αὐτοῖς ἔν, νῦν προστίθησι, ὅτι οὐδὲν τὴν αὐτὴν κεμενόων ταῖς ἁπλῶς πλείαις ὀσμαῖς δυσωδῶν αἱ τινὸς καὶ ἃ τε καθ' αὐτὰς ἐχέσας ἀηλεῖς. οὐδὲν ἦ ἄλλων ζῴων αἰσθάνεται. οὐδὲν γὰρ ἦ καθ' αὐτὰ ἐλειῶν ἄνθησιν ἔχει. οὔτε ἦ ἀνθῶν. εἰ μὴ ἔν τίθησι ἦ καθ' αὐτὰ ἀνθῶν τε τὴ δυσωδῶν τινα φθαρτικὰ αὐτά. ὡς γοῦν ἦ ξοφίμων τὴ σωτικῶν τὴ κατασυμβεβηκὸς πλειῶν ὀσμῶν αἰσθάνεσθαι, οὕτω τὴ φθαρτικῶν. ἐὰν ἦ αἰσθήσεις αἱ πάλιν αὐτοῖς κατὰ συμβεβηκὸς εἰσιν ἀηλεῖς. διὸ φθείρουσιν αὐτά. ἐξῆς δὲ πῶς ἢ ὁν τε φθείρεσθαι αὐτὰ ἔστω ἦ ὀσμῶν λέγει. ὡς γὰρ αἱ ἄνθρωποι ὀσφρανόμενοι ἦ ἀνθράκων οὐκ ἔστω τῆς ὀσμῆς αὐτῆς, ἀλλ' ἔστω τῆς φθορμένης ἀτμίδος δῆλον τῆς αἰσθητῆς καρυβαρισῶσί τε τὴ φθείρονται, οὕτω καὶ κεῖνα. ἀπὸ τε τῆς τῆ θείου αἰσθυμιάσεως καὶ τῆς οἰ αὐτῷ δυνάμεως καὶ ἀπὸ τὴν ἀσφαλτωδῶν φθείρεται. διὸ καὶ φύγειν δοκεῖ πλὴν ἀπ' αὐτῶν ὀσμῶν. οὕτω καὶ οἱ ὄφεις κερόντων θυμιωμένων. τοιαύτη μὴ ἡ Σοτάνη λιῶ πόλιεν λέγουσιν, οὐ καθὸ δυσώδης ὄζει φύγεν τὰ πλὴν ἀπ' αὐτῆς ὀσμῶν, ἀλλὰ καθόσον ὄζειν αὐτῶν φθαρτικήν. εἰκότως δὲ τοῦτ' αὐτῶν ἐποίησατο ἦν λέγειν. ἐπεὶ γοῦν δοκεῖ πᾶσι τὴν ζῴων φύγειν τινὰς δυσωδίας, αἳ εἰσὶν οὐκ ἀποχρῶσαι ἀλλὰ καθ' αὐτὰς, διὸ διακολουθῶν τῷ φύγοντι τὰς καθ' αὐτὰς ἀηλεῖς τε, καὶ δοκεῖν τε αἰσθάνεσθαι τὴν καθ' αὐτὰς ἀηλειῶν, ἔλειπε ὅτι ταύτη οὐχ ἧ ἀηλεῖς ἁπλῶς ἀλλ' ἧ φθαρτικὰς ἀπ' αὐτῶν φύγουσιν. ὥστε καὶ κάνων ἔστιν ἃς πᾶσαι διάκοιτο ὡς φοφίμους καὶ ἀηλεῖς. συμβαίνει δὲ παρίδηλα τῷ τὰς μὲν καθ' αὐτὰς δυσώδεις ὀσμὰς μὴ φύγειν αὐτάς. τὰς πολλὰς τὴν βοτανῶν δυσώδεις οὔσας. τὰ μὲν, φύγειν, τὰ δὲ, νέμεσθαι ἦ οἱ ταῖς ὀσμαῖς ἀηλῶ καὶ λιπαρόν, τῷ ξοφίμῳ μόνῳ καὶ τῷ φθαρτικῷ παραμεφθῶσται. ταῦτα γοῦν αὐτοῖς ἀηλα μόνα τὴν ὀσφραντῶν. ἃ πρὸς γῆδυσι ἢ πρὸς πλὴν ξοφιὼ ὅλως συμβάλλεταί τι. ἀπορήσειε δ' αὖτις βουλόμενος ἐκ τὴν ναῦν ἑρμηνέων ἑρμαίμενος, πῶς οὖν τε τῷ λιπτρῷ τοῦτ' ψυχῆς τοῦτ' ὀσφρήσεως λέγων, χαρίεσσι εἶπι ἦν ἄνθρωπον ταύτην ἔχειν πλὴν αἴσθησιν, οὔ τε τῷ πρὸ ὀλίγου μέλλον τοῦτ' τὴν χυμῶν λέγειν, ἀφοδίδυς αἰτίαν τῆς εὐαργεσδρόνους ἢ μὴ τὸν χυμοὺς εἶναι τὴν ὀσφραντῶν, εἰ τι, τούτου δ' αἰτίαν, ὅτι χαρίεσσι ἔχομεν τὴν ζῴων πλὴν ὄσφρησιν. καὶ τὴν εὐ ἢ μὴ αὐτοῖς αἰσθήσεων. πῶς γοῦν χωρὶς τὴν ἄλλων ζῴων εἰ ἡμεῖς μὲν τὴν ἡδίων τὴν εὐ τοῖς ὀσφραντοῖς ἀπάντων αἰσθανόμεθα, τὰ δὲ ἄλλα, μόνων τῶν ἐπομένων τῷ ξοφίμῳ χυμῶν. ὅτι τούτων ὧν καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ὀσφραίνεται ὀσμῶν οὖς ἔστι κατὰ συμβεβηκὸς ἔχειν ἦ ἡδύ τε ἢ ἀηδές, χείρισα αἰσθάνεται. οὔτε γοῦν ἐξαπήματος ἴσου, οὔτε ὁμοίως πολυκτικῶς. ὡς ἐκεῖ καὶ τὴν ἄλλων ἐκείνα ἡδέα αἰσθάνεται. καὶ εὐ ἐκείνοις αὖ ἐπλεονέκτει ἦν ἄνθρωπον. οὐκ αἰσθάνεται δὲ τὰ ἄλλα ἐκείνων, ὅτι μὴ δὲ λεῖται αὐτῶν.

Σ΄ ΟΙΚΕ δ' ἡ αἴσθησις ἢ τῷ ὀσφραίνεσθαι πρὸ τῶν οὐσῶν τὴν αἰσθήσεων καὶ τῷ ἀριθμῷ ἔχοντος μέσον τῷ πρὸ τοῦ, καὶ αὐτὴ μέσον εἶναι τὴν τε ἀπλικῶν δὴ ἁφῆς καὶ χεύσεως, καὶ τὴν δ' ἄλλων αἰσθητικῶν δὴ ὄψεως καὶ ἀκοῆς. διὸ καὶ ἦ ὀσφραντὴν, τὴν θρεπτικῶν ὄζει πάθος τι. ταῦτα δ' οὐ τῷ αὐτῷ γένει. καὶ τῷ ἀκουστῷ δὲ καὶ τῷ ὁρατῷ. διὸ καὶ οὐ ἀφρι καὶ ἥδεται ὀσμῶν ται. ὥστε, ἔστι ἦ

ὀσφραντὴν

ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἰδίων ἐναντίωσιν. οὐ γὰρ ὅτι μόνον, ἀλλ' ὅτι μάλιστα. ἐπεὶ καὶ τῆς αἰσθήσεως τινὰ φύσιν τῆς τοιαύτης ὀσμῆς αὐθησίαν ἔχει ὡς τὰ πρόβατα καὶ ὅσα αἰσχυνᾶ. ταῦτα γὰρ λέγει αὖ μετέχειν μᾶλλον τῆς τῆ ἄρκτου φύσεως. αἰσθάνεται γὰρ τῆν ὀσμὴν ὅτῳ τῶν αἰσχυντῶν πρὸς ἃν ἐγκέφαλον ὅτῳ τὸν ἀπ' αὐτῶν θρόμβον καὶ κουφότητα, ὑγιεινότερον διατίθεται ταῦτα τὰ μόρια. ἡ γὰρ εὐώδης ὀσμὴ ἐν ἐρήκαμεν θρόμβῳ τὴν φύσιν. καὶ γὰρ ἡ γένεσις αὐτῶν, τοιαύτη. ὡς πρὸς δὲ ἐν ἄλλων τινῶν ἡ φύσις τῷ αὐτῷ πρὸς τελείαν χρῆται. τῇ γοῦν γλώττῃ ἡδῇ τῇ τῆν χυμῶν διακρίσει, καὶ ἡδῇ τῇ τῆς φωνῆς τε καὶ τῷ λόγου προσφορᾷ, ἡδῇ τῆν ἀέρα πνεῦν φυσικῶς φαίνεται χρωμένη, οὕτω φυσικῶς καὶ τῷ αἰσχυντῷ, ὅτι τῆν αἰσχυντόντων πρὸς ἄλλο αὐτῇ χρῆσθαι. ὡς μὲν ὄργανον καὶ προηγουμένως τε καὶ εἰς σωτηρίαν μάλιστα τῆν αἰσχυντόντων. συντελοῦντι πρὸς τῷ ἔμψυχον τῷ οὖ τῷ θώρακι. ὃ γίνεται ὑπὸ τῷ αἰσχυντομένου ἄρκτος ὥσπερ ἔργον. καὶ λήψεται, ἡδῇ τῷ ὀσμῷ. αἰσχυντόντων γὰρ ὥσπερ οὐ παρόλῳ ἡ πνεῦμα κινοῦσι καὶ αὐξῆσαι, τὰ δ' ὧν ἡ ὀσμὴ γίνεται, αἴτιον τῆς ὀσφρήσεως γίνεται. μάλιστα δὲ ἴδιόν φυσι τῆν ἀνθρώπων ἡ τοιοῦτον εἶδός τι καὶ γένος τῆν ὀσμῶν εἶναι. καὶ μάλιστα ἡ ἄνθρωπον χαίρει. τοῖς ἀπὸ τῆν τοιούτων ὀσμῆς. ἡδῇ ἡ πλεῖστον ἡν ἄνθρωπον ἐγκέφαλον ἔχει ἡκατὰ αἰσαλογίαν τῆν ἄλλων ζώων. καὶ διαφέρει ψυχρότερα ἔχει τὰ περὶ αὐτὸν μέρη. καὶ μάλιστα διόμοια τῆς θύρας θεν ἡδὴ κουφίσασ. τοῖς δὲ ἄλλοις φυσὶ τῆν ζώων ὅσα αἰσχυντῆ μέν, τῷ πνεύμονα ἔχειν. τῆς δὲ τῷ ἀέρος αἰσχυντομένου ἐμφύξεως, καὶ αἰσχυντέσθαι, ὀσφρᾶσθαι. οὐκ αἰσθάνεσθαι δὲ τῆν ἄλλων τινῶν ὀσμῶν, ἃ τῆν ἀπὸ φορβίμων χυμῶν. καὶ τούτοις ἐπεὶ ὅλως αἰσχυντῆν αὐτὰ, πὼ αἴσθησιν τῆς ὀσμῆς ἡ φύσις ἀπέδωκεν. ὅπως μὴ λύσ αἰσθητικὴ φθορᾶ. οὗ μὲν, διὸ οὐ αἰσχυντέ. ἑτέρου δὲ, διὸ ἡ ὀσμὴ. αἰσθητικὴν ἐ πῶν καὶ ἡ αἰσχυντικήν. ὡς γοῦν τοῖς ἀέρασιν ἡδῇ τῆς αἰσχυντῆς ἡ διῆλθ εἶδος τῆν ὀσμῶν αἰσθητήν, οὕτως ἐκείνοις ἡ ἑτέρου ἡ ἀπὸ τῷ ξηροῦ χυμοῦ. οὗ καὶ μετεσθοὺς ἃ ὀσμὴ αἰσθάνεται. τὰ δὲ μὴ αἰσχυντέσται τῆν ζώων. ὅτι μὲν, ὀσφρᾶται, δῆλον. ὄρχεται γὰρ ἡδῇ πὼ ξηρῶ πέρῳ οὖσαν. καὶ ἡ τῆν ἰχθύων γένος καὶ τὰ ὄστρακα.

ἀπύχρα γὰρ καὶ ἐπεί πῦρ καὶ αἰσχυντέουσιν. ἐπεὶ καὶ τὰ τῷ ἑτέρου τῆν ὀσμῶν εἴδους αἰσθανόμεθα αἰσχυντῶν, ἔρχεται αὐτοῖς ἡ αἰσχυντή. καὶ πρὸς πὼ τῆν ὀσφραντῶν ὀσφρᾶται αὐτὰ πλῆν. ἡ δὲ ἀπύχρα γὰρ ὅλως ὥσπερ τοῖς ἀέρασιν ἀμφοτέρων τῆν ὀσφραντῶν τούτοις τῆν ἑτέρων μένει. ὑπάρχουσι ἡ αἴσθησις, ἐκεῖ κοινῶν ἄρκται ἡ ἀπύχρα. ἡ φορᾶται ὧν πίσσα αὐτιγράφοις ἡ γραφὴ χωρὶς τῷ ὅλως. ἡ ἔστι οὕτως ἔχουσα ἡκαὶ ἀλλολότερον ἡ φαυλοτέρων ἔχουσα ἡ γραφή.

▲ ΙΟ΄ ΚΑΝ ἀπορήσειέ τις τίνι αἰσθάνεται τῆς ὀσμῆς ἐκάστῳ αἰσχυντέουσι μὲν γίνεται ἡ ὀσμᾶσθαι μεταχῶς. ἔσχε γὰρ φαίνεται ἐπὶ τῆν αἰσχυντόντων συμβαίνει πολίτων. ἐκείνων δ' οὐδὲν αἰσχυντῆ. αἰσθάνεται μέντοι. ἐ μήτις παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις ἑτέρᾳ. ἔσχε δὲ ἀδύνατον. τῷ γοῦν ὀσφραντῷ, ὀσφρήσει. ἐκεῖνα δὲ τούτου αἰσθάνεται, ἀλλ' οὐ ἡν αὐτὸν ἴσως τρόπον. ἀλλὰ τοῖς μὲν αἰσχυντέουσι ἡ πνεῦμα ἀφαιρεῖ ἡ ἐπὶ κέμπει, ὥσπερ πῶμά τι. διὸ οὐκ αἰσθάνεται μὴ αἰσχυντέοντα. τοῖς δὲ μὴ αἰσχυντέουσι ἀφῄρηται ἔσχε ἡκαθάπερ ἐπὶ τῆν ὀφθαλμῶν. τὰ μὲν, ἔχει βλέφαρα τῆν ζώων. ὧν μὴ αἰσχυντόντων οὐ δύναται ὁρᾶν. τὰ δὲ, σκληρόφθαλμα, οὐκ ἔχει. διόπερ οὐ προσδέῆται οὐδενὸς τῷ αἰσχυντόντος ἀλλ' ὁρᾷ ἐκ τῷ δύναται ὁρᾶν αὐτῷ ὑγρός.

▲ εἶεν δ' ὅτι καὶ τῆν μὴ αἰσχυντόντων ζώων τινὰ τῆς ἐπὶ τῇ ὀσμῆς αἰσθάνεται πόρρωθεν, καὶ ἐπ' αὐτὸν ὄρχεται ἔποσμα γλυόμενα, ἀπορεῖ μή ποτε αὖ ἄλλῳ τινὰ ὀσφρησιν παρὰ πὼ ὀσφρησιν ἔχει. ἡ γοῦν ὀσφρησις, αἰσχυντόντων γένεται. οὐκ αἰσχυντῆ δὲ ταῦτα. δόξει αὖ μὴ δι' ἔχειν πὼ ὀσφρησιν ταύτην. ἀλλὰ τινὰ ἄλλῳ παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις. ἡ αἰσθάνεται ἐκεῖνα τῆν ὀσφραντῶν. ὃ ἀπορίζει ἐπιφορᾶ. ἀδύνατον λέγειν εἶναι ἡ ἄλλῳ τινὰ αἴσθησιν ἔχειν αὐτὰ παρὰ τὰς πέντε. καὶ προστίθησι πὼ αἰτίαν τούτου. τῷ γοῦν ὀσφραντῷ ἡ αἴσθησις, ὀσφρήσις δῆλον ἡ οὐκ ἄλλη τίς. ὥστε καὶ ταῦτα, τούτων αἰσθάνεται ὀσφρήσει αὖ αὐτῶν. αἰσθάνοιτο δ' ἂν ἡ ὀσφρησις ἡν αὐτὸν τρόπον πᾶσιν. ἀλλὰ τοῖς μὲν αἰσχυντέουσι ὥσπερ τῷ αἰσχυντομένου ἀέρος ἀφαιρουμένου ἡ τῷ ὀσφραντῷ πόρῳ ἐπικάμπτει ὥσπερ πῶμά, καὶ ἡ ἀπονωλύπητος αὐτὰ, ἡ ἐπιγέρατός τε καὶ ἀδιαφώτατος. διὸ μὴ δι' ἀνάθεται τὰ αἰσχυντικὰ τῆν ζώων ἄλλων ὀσμῶν αὐτιλαμβάνεσθαι εἰ μὴ αἰσχυντέει. οὐ γοῦν ὅπου φορᾶται ἡ αἰσχυντόμενον πνεῦμα, ἐκεῖ καὶ αἱ ὀσμαί. ἀλλ' οὐ τῷ παρόλῳ ἡ πνεῦμα. ἡ αἰσχυντόμενον, ἡ μέχρι ἔσχε ἐπιτάλλειν πρὸς πὼ οἰκείαν εὐδιάφορον. ὅπου γὰρ μὴ ἐκεῖ ὅπου φορᾶται ἡ αἰσχυντόμενον αἱ ὀσφρήσεις, δῆλον ἐκ τῷ αἰσχυντῆ ὑμᾶς καὶ τῷ σώματι. φορᾶσθαι δὲ καὶ ἔσχε αἰσχυντόμενος δῆλον τῷ σώματος ὅπου καὶ ἡ δῆλον ῥινῶν. μηδὲν δὲ τῷ σώματι αἰσχυντέσται ὀσφραίνεσθαι. ὡς δῆλον τῆν ῥινῶν αἰσχυντῆς παρεκείνους τοὺς πόρους τοὺς ὀσφραντοὺς γινομένους. τὰ μὲν οὖν αἰσχυντέσται ἐπικεκλυμμένων ἔχοντα ἡ μέχρι

ἀκολουθεῖ ταῖς τῶν χυμῶν διαφοραῖς, καὶ εἴ τι ἐστὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἄλλαι καθ' αὑτὰς τοιαῦται. ὥστε εἶναι αἰ αὐτῶν εἴδη διάφορα τῶν ὄντως ὀσφραστῶν. εἰσὶ δέ φασιν αἱ τοιαῦται ὀσμαί, αἱ ὀσφραταί. ἐπὶ τοῖς ὑγροῖς μοις χυμοῖς καὶ αἱ πάντων ζώων. πάντα γὰρ ζῇ φύεται καὶ πάντα τῆς ἐπιχροφῆ ὀσμῆς αἴσθησιν ἔχει. ἄλλο δέ φασιν εἶδος ὀσμῶν εἶναι. οὐ ᾧ οὐκέτι κατὰ συμβεβηκὸς οὐ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ χυμοῦ ἡ ὕλη, ἀλλὰ καθ' αὐτό. εἶδος δέ ἐστιν, ὃ μὴ ἐπὶ πᾶσι ταῖς ὑγροῖς, μὴ δὲ ἀπὸ τοῦ τοιούτου χυμοῦ γίνεται. μὴ δὲ παρακολεῖ ὑμῖν ἐπὶ ταῖς ὑγροῖς. τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ ἀπὸ τῶν αἰθρίων ὀσμαί. αἱ οὐδὲν συμβάλλονται πρὸς πᾶν τῆς ὑγροῖς ἐπιθυμίαν. ἀλλ' ὁμοίως καὶ πληρωμούσης αὐτῆς καὶ μή, εἰσὶν ὑγιεῖαι. τοῦ δὲ μηδὲν ταῖς τοιαύταις εἰς ὑγροῖς συμβάλλεσθαι τῆν ὀσμῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀζρώτους τῶν χειμῶν ποιεῖν, ἐμπιμπλάσας σφόδρα τῆς κωμικῆς ὃς σκόπων ἐμπίπτης ἐπὶ τῇ τῶν ἐκπωμάτων ἀκαιρείᾳ, εἰπεῖν, ὅταν φακὴ ἕψηται μὴ ἐπὶ χεῖ μύρου. ὡς οὐδὲν μᾶλλον τῶν μύρων. εἰς ὑγροῖμον σωτηλούντων. ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἄζρους αὐτὸν φασιν εἶναι φιλοσυνίας καὶ τῆς περὶ τὰ μύρα ἀσυνδήτου διάζεσθαι καὶ τοῖς πόμασι παρεμέγνυσθαι μύρον. ἐν ἀρχῇ μὲν ἐκ σωτηθείσῃ πότιμον ποιοῦντας αὐτοῖς. καὶ τὰς ἐκ δύο αἰσθήσεις ἡδονὰς, τήν τε ἀπὸ τῆς γεύσεως μίαν καὶ τὴν ἀπὸ μιᾶς τῆς ὀσφρήσεως γινομένην. ἐκλύεσθαι διαζειμένους αὐτούς. εἶναι δὴ ὁ ὀσφραντὸν, οὐκέτι κοινὸν τοῖς ζώοις φασὶν ἅπασιν εἶναι, ὡς ἡ ἀπὸ τῶν ὑγροῖμων χυμῶν. ἀλλ' ἴδιον αἰθρώπου. ἐκείνων μὲν οὖν τῶν ὀσμῶν ὕλη ἡ συμβεβηκὸς ἔχειν ἡ ὕλη διῃρῆσθαί φασι τὰ εἴδη κατὰ τὸν χυμούς. τῆς δὲ τοιαύτης ὀσμῆς, οὐκέτι κατὰ τὴν ὑδὶ τὸν χυμοὺς αἰαφοραὶ τὰ εἴδη διῃρῆσθαι. οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ αὐτοῖς ἡ ὕλη ἡ ὑγρὸν. ὅτοι λείπων ἐκείνους μὲν τῆς ὀσμῆς εἴδη εἶναι ὅτι καὶ τῶν χυμῶν τῶν ὑφ' οἷς γίνεται, οἷς ἡ συναναιρεῖται. τῆς δὲ καθ' αὐτὴν ὑλείας ὀσμῆς, οὐχ ὅτι εἴδη εἶναι. ὅτι μὴ ἔχουσιν οἷς διαιρεῖται. πρεῖπ γὰρ διορίσεον πῶς ἔζειν εἴδη τῶν χυμῶν καὶ πῶς οὐκ ἔστιν, ἢ μᾶλλον, ὅτι ἐκείνης μὲν οὐκ ἔστιν ὕδη κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἅλας καὶ λυπηρὸν, αἱ πρῶται καὶ μίγιστα διαφοραὶ, κατὰ συμβεβηκὸς ἔζει τὸ αὐτῇ ἀλλ' οὐ κατ' αὐτό. ταύτης δὲ κατ' αὐτὸ ἐχούσης τὸ τι ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπηρὸν, ἐπ' αὐ καὶ ἡ κατ' αὐτὰ πρῶτα μὲν ταῦτα, ἡ ὑλή τι καὶ ἡ λυπηρὸν. κατὰ γὰρ τὸ ἰδίαν φύσιν αὐταῖς ταῦτα ὑπάρχειν. ἔπεται τὰ ἄλλα ἔζειν, αἷ πεθ' ὑπὸ τῇ ὑλῇ τι καὶ λυπηρῷ διαφεραί. εἰσὶ δὲ πολλαὶ, εἰ καὶ μὴ εἰσὶν ὠνομασμέναι κατ' αὐτάς. κατὰ γὰρ τὰς τῶν αὐθῶν διαφορὰς, πολλαὶ τῶν ὀσμῶν διαφοραὶ. καὶ τὰς ἀπὸ τῶν μύρων τῶν τε αὐτοφύων καὶ τῶν σκευαστῶν, εἴδη λέγειν τῆς ὀσφρατῆς ὕλης εἶναι. τὸ τι κατὰ τὸν χυμοὺς τετάγμενον ὃ καὶ ἡ ὑλὴ καὶ ἡ λυπρὸν τῇ πρὸς τοὺς ἀκόλουθίαν ἔχει. διὸ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ γὰρ καθὸ ὀσμὴ ἡ ὑλὴ, ἀλλὰ καθὸ τοιούτων χυμῶν μίαν τινά. ὃ μόνοι τῶν ὑγρῶμοι εἶναι, οὐ ταῖς ὀσμαῖς ἡ πρὸ ἀκόλουθίαν ἔχειν, πρὸς τοὺς χυμοὺς οὐκ ἔλεγον εἶναι πλείονα εἴδη τῆς ὀσφρατῆς. ἡ δὲ πεῖρα δῆλον τῆν ὀσφρατῶν οὐ ᾧ κατὰ ὅλου ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπρὸν τῶν ὀσμῶν ἔζειν οὐ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ δὲ κατὰ πρὸ τῶν ὑδὶ χυμῶν αἰαφοραί. ὡς τι δύο εἴδη ὀσμῆς, ἀλλ' οὐχ ὡς ὡσαύτως θάτερον ἡ ὑλὴ καὶ ἡ λυπρὸν, ἐπὶ πολλῶν ἐνδέχεται. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπὸ τῆν τοιούτων ὀσμῶν ἆς αἰθρώπων ἰδίας εἶναι, ἐξῆς καὶ πρὸ αὐτίαν τούτου προστίθησι. ᾧ γὰρ ψυχρὸν εἶναι ἡ ἐγκέφαλον ὃν πλεῖστον κατὰ ἀναλογίαν παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ἔχειν ἡ αἷμα πολύ. καὶ διαζεῖν ψυχρότερα τὰ περὶ ἡ ἐγκέφαλον ἔχει μᾶλλον. καὶ γὰρ ἡ περὶ αὐτὸν αἷμα σύστασις ὃν φλεγμονῆς, λεπτὸν μὲν καὶ καθαρὸν ἔζειν. ἵνα ὦμον διαίθητον. ὕψυκτον δὲ, διὰ λεπτότητα καὶ ὀλιγότητα. διὸ δεῖσθαι ἔξωθεν τινὸς ὑπὸ κουφίσαι πρὸς πᾶν τῆν μᾶλλον τούτων ψυχρότητα. διαζεῖν γὰρ γίνεσθαι καὶ τὰ ῥέμματα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῖς αἰθρώποις. τῆς ἀναφερομένης ὑπὸ ταῦτα τὰ μᾶλλον ἰσοφῶς ψυχομένης τε καὶ συνισταμένης καὶ ἐπιρρεούσης τὰς ὀπτὸς. πρὸ δὲ φύσιν πρὸς πᾶν τῆς ὑγείας βοήθησιν ἡ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὀσμῆς ἐπιμηχανήσασθαι θερμότητος χάριν τῆν αὐτόθι μᾶλλον. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ὄργον τῆς τοιαύτης ὀσμῆς, ἢ θερμαίνειν τε καὶ διαχεῖν τὸν περὶ ἡ ἐγκέφαλον ψυχροτέρους ὄντας τόπους καὶ εἰς ἡ σύμμετρον ἄγειν. τοιαῦται γὰρ αἱ τοιούτων φυσικῶν ὀσμῶν διαφοραί. ἐσώλεις τε καὶ ἡλεῖαι ξηραὶ γὰρ καὶ διακαυκεμέναι μαλακῶ καὶ ἡλεῖῳ θερμῷ. καὶ ὅσῳ δὲ μᾶλλον ὥσπερ κατεργασμέναι ᾧ θερμῷ, τοσοῦτον ὠφέλεις τε καὶ ἡλεῖαι. ὅλως μὲν γὰρ αὐτοῖς ὠφέλιμα ὀλίγῳ πρὸ τῶν ἐκτὸς τῷ θερμῷ πάντων οἱ αὐτοῖς ὑγροῦ, διαζεῖν γὰρ τὰ οἱ τοῖς θερμοῖς τε καὶ ξηροῖς τόποις ὠφελοῦντα. καὶ ἡ θερμή τε καὶ ξηρὰ ὅταν πρῶτον ὕδωρ δέχηται, ὠφέλης ὀλίγῳ πρὸ τῶν ὑπάρχουσιν αὐτῇ θερμότητα. λεπτὸν γὰρ καὶ ξηροῖ οἱ ἀπ' αὐτῆς χυμοὶ τό τε αἷμα δι' ἀκρίδος μοχθηραί τε τῶν ὀσμῶν ὀλίγῳ ψυχρότητα καὶ ἀπηλίαν γίνεσθαι τῆς τῶν ὑπάρχοντος ὑγροῦ. ἀφ' ὧν αἱ ὀσμαί. ὅτι δὲ ὑγείας χάριν ἀπὸ τούτων αἱ ὀσμαὶ δῆλον τοῖς αἰθρώποις ἔστιν τῆς φύσεως καὶ οὐδενὸς ἄλλου, ἔστιν ἐκ τῶν ὀλίγων. ἐπὶ τῶν ἀκρατῶν ἐπὶ τῶν ἐκ δύο αἰσθήσεων ἡδονὰς, τήν τε ἀπὸ τῆς γεύσεως μίαν καὶ τὴν ἀπὸ μιᾶς τῆς ὀσφρήσεως γινομένην. ἐκλύεσθαι διαζειμένους αὐτούς. εἶναι δὴ ὁ ὀσφραντὸν, οὐκέτι κοινὸν τοῖς ζώοις φασὶν ἅπασιν εἶναι, ὡς ἡ ἀπὸ τῶν ὑγροῖμων χυμῶν. ἀλλ' ἴδιον αἰθρώπου. ἐκείνων μὲν οὖν τῶν ὀσμῶν ὕλη ἡ συμβεβηκὸς ἔχειν ἡ ὕλη διῃρῆσθαί φασι τὰ εἴδη κατὰ τὸν χυμούς. τῆς δὲ τοιαύτης ὀσμῆς, οὐκέτι κατὰ τὴν ὑδὶ τὸν χυμοὺς αἰαφοραὶ τὰ εἴδη διῃρῆσθαι. οὐ γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ αὐτοῖς ἡ ὕλη ἡ ὑγρὸν. ὅτοι λείπων ἐκείνους μὲν τῆς ὀσμῆς εἴδη εἶναι ὅτι καὶ τῶν χυμῶν τῶν ὑφ' οἷς γίνεται, οἷς ἡ συναναιρεῖται. τῆς δὲ καθ' αὐτὴν ὑλείας ὀσμῆς, οὐχ ὅτι εἴδη εἶναι. ὅτι μὴ ἔχουσιν οἷς διαιρεῖται. πρεῖπ γὰρ διορίσεον πῶς ἔζειν εἴδη τῶν χυμῶν καὶ πῶς οὐκ ἔστιν, ἢ μᾶλλον, ὅτι ἐκείνης μὲν οὐκ ἔστιν ὕδη κατ' αὐτὸ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ γὰρ ἡ ὕλη ἅλας καὶ λυπηρὸν, αἱ πρῶται καὶ μίγιστα διαφοραὶ, κατὰ συμβεβηκὸς ἔζει τὸ αὐτῇ ἀλλ' οὐ κατ' αὐτό. ταύτης δὲ κατ' αὐτὸ ἐχούσης τὸ τι ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπηρὸν, ἐπ' αὐ καὶ ἡ κατ' αὐτὰ πρῶτα μὲν ταῦτα, ἡ ὑλή τι καὶ ἡ λυπρὸν. κατὰ γὰρ τὸ ἰδίαν φύσιν αὐταῖς ταῦτα ὑπάρχειν. ἔπεται τὰ ἄλλα ἔζειν, αἷ πεθ' ὑπὸ τῇ ὑλῇ τι καὶ λυπηρῷ διαφεραί. εἰσὶ δὲ πολλαὶ, εἰ καὶ μὴ εἰσὶν ὠνομασμέναι κατ' αὐτάς. κατὰ γὰρ τὰς τῶν αὐθῶν διαφορὰς, πολλαὶ τῶν ὀσμῶν διαφοραὶ. καὶ τὰς ἀπὸ τῶν μύρων τῶν τε αὐτοφύων καὶ τῶν σκευαστῶν, εἴδη λέγειν τῆς ὀσφρατῆς ὕλης εἶναι. τὸ τι κατὰ τὸν χυμοὺς τετάγμενον ὃ καὶ ἡ ὑλὴ καὶ ἡ λυπρὸν τῇ πρὸς τοὺς ἀκόλουθίαν ἔχει. διὸ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς. οὐ γὰρ κατὰ ὅσμὴ ἡ ὑλὴ, ἀλλὰ κατὰ τοιούτων χυμῶν μίαν τινά. ὃ μόνοι τῶν ὑγρῶμοι εἶναι, οὐ ταῖς ὀσμαῖς ἡ πρὸ ἀκόλουθίαν ἔχειν, πρὸς τοὺς χυμοὺς οὐκ ἔλεγον εἶναι πλείονα εἴδη τῆς ὀσφρατῆς. ἡ δὲ πεῖρα δῆλον τῆν ὀσφρατῶν οὐ ᾧ κατὰ ὅλου ἡ ὕλη καὶ ἡ λυπρὸν τῶν ὀσμῶν ἔζειν οὐ κατὰ συμβεβηκὸς οὐ δὲ κατὰ πρὸ τῶν ὑδὶ χυμῶν αἰαφοραί. ὡς τι δύο εἴδη ὀσμῆς, ἀλλ' οὐχ ὡς ὡσαύτως θάτερον ἡ ὑλὴ

ΓΔΗ δὲ τῆς ὀσφραντῆς. λύο εἰσὶν. οὐ γὰρ ὡς πᾶν φασί τινες, οὐκ ἔστιν ἕδη τῆ ὀσφραντῆ, ἀλλ' ἔστι δίοριστέον δὲ καὶ πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστι. ὁ μὲν γὰρ ὕδατι καὶ κατὰ τὸν χυμοὺς πεπαγμένοις αὐτῶν, ὡς πᾶν ἔπομεν. καὶ ὁ ἁλὺ καὶ ὁ λυπηρὸν καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι. διὸ γὰρ ὁ τῆ θρεπτικοῦ εἶναι πάθος, ἡδὺ θυμούντων μὲν ἁλᾶται ὀσμαὶ τούτων εἰσί. τοιοῦτον δὲ κυμοῖς δὲ μὴ μὴν δυσμενέσις, οὐκ ἁλᾶται. οὐδ' αἱ ὀσμαί. καὶ ὁ φοφὺ ἔχουσι τὰς ὀσμὰς, οὐχ ἁλᾶται οὐ δὲ τούτοις. ὡς πε αὐτοις μὲν, ὡς πᾶν ἔπομεν καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι ὁ ἁλὺ καὶ ὁ λυπηρὸν. διὸ καὶ πάντων εἰσὶ κοιναὶ τῆ ζώων. αἱ δὲ καθ' αὐτὰς ἁλᾶται τῆ ὀσμῶν εἰσιν. οἷ) αἱ τῆ αἰθῶν. οὐδὲν γὰρ μᾶλλον οὐδ' ὅπου πρὸς τὸ φοφὺ παρακαλοῦσιν. οὐ δὲ συμβάλλεται πρὸς ἐπιθυμίαν οὐδέν. ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον. ἀλυδὲς γὰρ ὅπου ὄψει πόθεν ἅπτι σκιάπουν τρόπις, ἔταν φακὶ ἔλθωσι, μὴ ἐπιχεῖν μόρον. οἱ δὲ ναῦ μεγαυῶτες εἰς τὰ πόματα τοὺς τοιαύτας δυσάμενοι. βαίζονται τῆ σωτηρίας πᾶν ὕδατι. ὡς αὖ ἐκ λύο αἰσθήσεων γίνεται ὁ ἁλὺ ὡς οὖ καὶ ἀφὴ μιᾶς. ἔστιν μὲν οὖν ὁ ὀσφραντὸν, ἴδιον ἀνθρώπου ἔστι. ὁ δὲ κατὰ τὸν χυμοὺς πεπαγμένοις, καὶ τῆ ἄλλων ζώων ὡς πᾶν ἄρηται πρότερον. καὶ κείνων μὲν ὄψ ὁ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχειν ὁ ἁλὺ, διήρηται τὰ εἴδη κατὰ τὸν χυμούς. ταύτης δ' οὐκέτι, ὄψ ὁ πᾶν φύσιν αὐτῆς καθ' αὐτὸν εἶναι ἁλᾶται ὁ λυπηρὸν. αὖτιον δὲ τῆ ἴδιον εἶναι ἀνθρώπου πᾶν τοιαύτην ὀσμὴν, ὄψ τὴν ψύξιν πᾶν ἐν ἐγκεφάλου. ψυχρὸν γὰρ ὄντος πᾶν φύσιν τῆ ἐγκεφάλου, καὶ τῆ αἵματος τῆ περὶ αὐτὸν οἱ τοῖς φλεβίοις ὄντος λιπῆ μὲν καὶ καθαροῦ. διὸ ψυκτου δέ. διὸ καὶ ὁ τῆς ζοφῆς ἀέρος μέσος ψυχρολία ὄψ ἐν τόπον, τὰ ῥεύματα τοῦ νοσήματα φυσᾶ, τοῖς ἀνθρώποις πᾶς βοήθειαν ὑγείας γίνεσθαι. ὁ τοιοῦτον εἶδος τῆς ὀσμῆς. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ὁρᾶν ἔδιν αὐτῆς, ὁ ἔστιν. ἔστιν δὲ, ποιᾶ φθορᾶς. ὁ μὲν γὰρ φοφὺ ἁλᾶται οὖ καὶ ὁ ξηρὰ καὶ ὁ ὑγρὰ, πολλάκις νοσώδης ἔδιν. ὁ δὲ ἐκ τῆς ὀσμῆς τῆς καθ' ἑαυτὴν διάδους, ἁλᾶται, ὁ πᾶν σαυῶ ἔχουσι, ὠφέλιμος ὡς εἰπεῖν ἀεί. καὶ διαφθορὰ γίνεται ὄψ τῆς αἰσθητοῦ οὐ πάσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀνθρώποις. καὶ τῆ εὐαίμων. οἷ) τοῖς περφθαρμένοις, καὶ ἐξ μετέχει τῆς τῆ ἄρκος μᾶλλον φύσεως. καθαφθορεμένων γὰρ τῆ ὀσμῶν πρὸς ὁν ἐγκέφαλον, ὄψ πᾶν οὐ αὐτοῖς τῆς θφρμότητος κουφότητα, ὑγιαστοδίως ἔχει τὰ περὶ ὁν τόπον ἐξῆς. ὁ γὰρ τῆς ὀσμῆς λύσεως θφρμὸν πᾶν φύσιν ἔδι. καταναλίσκεται δ' ὑφ' φύσεως τῆ αἰσθητοῦ. οἷ) λύο. ὡς ἔργῳ μὲν, ἐκδὶ πᾶν ἐς ὁν δώρακα βοήθειαν ὡς παρῴχηκε δὲ, ἐκδὶ πᾶν ὀσμὴν αἰσθανόμενος γὰρ, ὡς πᾶν ἐκ παρόδου ποιοῦνται ὄψ τῆ μυκτῆρων πᾶν κίνησιν. ἴδιον δὲ τῆς τῆ ἀνθρώπου φύσεώς ἔστι ὁ τῆς ὀσμῆς τῆς τοιαύτης γίνεσθαι, ὄψ ὁ πλέον καὶ ὑγρότατον ἐγκέφαλον ἔχειν τῆ ζώων ὡς κατὰ μέγεθος. ὄψ γὰρ ἔστι καὶ μόνα ὡς ἐπεῖν αἰσθάνεται τῆ ζώων αἴσθησις. καὶ χαίρει ταῖς τῆ αἰδῶν μᾶλλον ταῖς τῆ τοιούτων ὀσμαῖς. σύμμετρος γὰρ ὁ θφρμότης αὐτῶν καὶ ὁ κίνησις, πρὸς πᾶν ὑπὸ βαλεῖν τῆς οὐ τῷ τόπῳ ὑγρότητος μᾶλλον ψυχρότητος ἔδι. τοῖς δὲ ἄλλοις ὄζε πολὺ μᾶλλον ἔχει ὄψ ὁ αἰσθητὸν, ἢ ἑτέρου γένους τῆς ὀσμῆς πᾶν αἴσθησιν ἀποδίδωκεν ὁ φύσις. ὅπως μὴ λύο αἰσθητήρια ποιῇ. ἀπόχρη γὰρ ἑνὶ πᾶν καὶ ὡς αἰσθανόμενοι ὡς πᾶν οὐ τοῖς ἀνθρώποις ἀμφοτέρων τῆ ὀσμῶν, τούτοις τῆ ἑτέρων μᾶλλον ὑπερέχουσιν ὁ αἴσθησιν. τὰ δὲ μὴ αἰσθανόμενα ὅτι μὲν ἔχει αἴσθησιν τῆς ὀσφραντῆς, φανερόν. καὶ γὰρ ἕλκεσθαι καὶ ὁ τῆ οὐ τόμων γένος πᾶν, ἀκριβῶς καὶ πορρωθεν αἰσθάνεται ὄψ ὁ θρεπτικὸν εἶδος τῆς ὀσμῆς, ἀπέχονται πολὺ τῆς οἰκείας ζοφῆς. οἷ) αἵ τε μέλιτται ποιοῦσι πρὸς ὁν μέλι, καὶ ὁ τῆ μακρῶν μυρμήκων γένος, οὓς καλοῦσί τινες σκιάποδας. καὶ τῆ θαλαττίων αἱ τροφύραι. καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων τῆ τοιούτων ζώων, ἐξ ὧν αἰσθάνεται τῆς ζοφῆς ὄψ πᾶν ὀσμὴν. οὕτω δὲ αἰσθάνεται, οὐχ ὁμοίως, φανερόν.

Ἠχεν τινὲς αἰλέγοντες μὴ εἶναι ἕδη τῆ ὀσφραντῆ καθ' αὐτὰ, ὡς πᾶν ἓν ἕδη τῆ ὁρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἀκουστῶν, ἀλλὰ μὴ ἁπτῶν χυμῶν. οὐκ οὕτω γὰρ ἔλεγεν εἶναι μὴ τῆ ὀσφραντῶν ἕδη. καθ' αὐτὰς γὰρ δυκούσας αὐτῶν διαφερὴς, οὐ καθ' αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ ἀεὶ τῆ χυμῶν μεταφθρέαθαι. γλυκῦ μὲν γὰρ ὀσμὴν καὶ αὐστηρὰν καὶ τρυφθὴν καὶ τὰς τοιαύτας οὐ αὐτὰς διαφερὰς κατὰ πᾶν ἀεὶ τῆ χυμῶν διαφερὰ λέγεσθαι ὡς αὐτὸς ἔλεξε λεγόμενον. λακυὸς δὴ ἔστιν φιλόδος ὄν, φησί. λύο εἶναι ἕδη καὶ λύο διαφερὰς τῆ ὀσφραντῶν. πᾶν μὲν γὰρ τῆ ὀσφραντῶν διαφερὰ, τοῖς χυμοῖς ἀκολουθεῖν. ὁ τὸ τε ἁλὺ καὶ ὁ λυπηρὸν, οὐ κατὰ πᾶν αὐτῆς φύσιν ἔχει, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἕδη τὰ καθ' αὐτὰ λεγόμενα κατὰ πᾶν ἀεὶ τῆ χυμῶν διαφερὰ ὑφ' ὧν γίνεται ἔχει, ἡ οὐ καθ' αὐτά. ἔστι δὲ ὁ εἶδος ἔζειν τῆ ὀσφραντῶν, ὅσον ὦ ζοφίμῳ τε καὶ θρεπτικῷ χυμῷ ἀκολουθεῖν γιγνόμενον ὑπ' ἐκείνου. καὶ ταῦτα γὰρ, ὅτι τὸ ὁμοιομερὲς τῆ ἐγχύμου ξηροῦ γίνεται, ὃς ἕδη ἔστιν τῆ ζοφίμου χυμοῦ γίνεται. αὐτὴ ὁ ἁλὺ ἡ ὁ λυπηρὸν ἔχει κατὰ συμβεβηκός. κατὰ γὰρ πᾶν τὴν ζοφὴν ἀναφορὰν ὑφ' ὧς γίνεται ἡ αὐτὴ ἁλᾶται ἡ ἀνδὸς, γίνεται. ὁ πεπυσμένων γὰρ τῆς ζοφῆς, ἁλᾶται αἱ ἀπ' αὐτῶν ὀσμαί. αἱ αὐταὶ δ' αὖ ταῦται, ἀκλεῖς κεκορεσμένων. καὶ οἷς μὲν, ἁλᾶται τῆς ζοφῆ, τούτοις καὶ ὁ ἀπ' αὐτῆς ὀσμὴ, ἁλᾶται. οἷς δὲ προσοχὴς τῆς φοφῆ, τούτοις ἀνδὸς καὶ ὁ ἀπ' αὐτῆς ὀσμή. ὄζει μὲν ἓν τοιαῦται τῆ ὀσμῶν κατὰ συμβεβηκὸς ἔχουσι ὁ ἁλὺ καὶ ὁ λυπηρὸν ὡς εἰρήκαμέ τε καὶ λέγουσιν αἱ μὲν λέγοντες εἶναι καθ' αὐτὸ ἕδη τῆ ὀσφραντῆ. οὐ δὲ γοῦν αὖ ἔζειν εἰ πάντα τὰ ὀσφραντὰ

βάπτεται αὐτό. ἡ δὲ καπνώδης ἀναθυμίασις. οὐκ οἶδά τι οὐ τῷ ὕδατι ἐπιπλέουσα. ὁμοιοῦται δὲ, γίνεται οὐ αὐτῷ. ὁμοφυῆται γὰρ οὐ αὐτῷ καὶ τὰ καπνὰ τοῦ ὕδατος.

Ε΄ ΤΙ Η΄ ἀναθυμίασις ὁμοίως λέγεται τοῖς ἀποῤῥοίαις. εἰ οὖν μὴ λέγεται καλῶς, μὴ δ' αὖτη καλῶς.

Ο΄ τι μὲν ἔστιν ὁ σμὴ ἡ ἀναθυμίασις δείκνυσιν ἐκ τῶν πρὸ μὲν ἀναθυμιάσεων ἀφ' ὧν αὖ γίνεται, ἀποῤῥοιά τινα εἶναι. ὡς οὖν αἱ ἀποῤῥοίαι σῶμα εἶναι. λέγοντες καὶ ταύτας αἰτιῶνται ὡς αἰτίας τοῦ ὁρᾶν οὐ καλῶς ἔλεγον, ἀπάγειν γὰρ ἐῶ σωματικῆς τοιαύτης ἀποῤῥοίας ἀπὸ τῆν ὁρατῶν γινομένης, μὴ δὲ πρὸς ὀλίγον σώζεσθαι τὰ ὁρώμενα ἀλλὰ διαφορεῖσθαι, οὕτως εἰ καὶ ἀπὸ τῆν ὁσφρατῶν ἀναθυμίασίς τις καὶ ἀποῤῥοία γίνεται. ἔδει ταχέως αὐτὰ διαφορεῖσθαι. καὶ μὴ δὲ πρὸς ὀλίγον αὐτὰ διαμένειν χρόνον. νῦν δὲ ὁρῶμεν, ὅτι βραχέα πινὰ ὄντα, πλεῖστον ὅσον χρόνον μένει πρὸς τὴν ὄσφρησιν, ἢ πρὸς ὁσμὴν ὅλως φυλάττοντα. ὡς γὰρ ἐφ' ὧν φασὶν ἡ ἀναθυμίασις ταχέως ἀναλίσκεται ταῦτα ὡς τοιαῦτα μένα, οὕτως ἔδει καὶ τὰ ἄλλα. οὐ γινομένου δὲ τούτου, οὐδ' ἀπὸ τῆς ἀναθυμιάσεως ἡ τῆς ἀποῤῥοίας τῆς ἀπ' αὐτῶν ἡ ὁσμὴ γίνεται. ἔτι δὲ, ἀφ' ὧν γίνεται ὡς προείρηται ἡ τῆν αἰσθητῶν αἴσθησις, ὅτι μὲν ὑγρὰς προείρηται. ὁμοίως οὖν ὁ τῆν ἀναθυμιάσεων λόγος ὢν τῷ τῆν ἀποῤῥοιῶν ὁμοίως ἂν ἐκείνῳ ἄτοπος ὢν δείκνυται.

Ο΄ ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐ δίκαιόν ἐστι ἀπολαύειν τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ οὐ τῷ πνεύματι καὶ τὸ οὐ ῷ ὕδατι, καὶ πάσχειν τι ὑπὸ τῆς ἐγχύμου ξηρότητος, οὐκ ἄδηλον. καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ, ὑγρὸν πὼ φύσιν ὄντ. ἔτι δὲ ἀνομοίως οὐ τοῖς ὑγροῖς ποιεῖ καὶ οὐ τῷ ἀέρι, ἅτε μὴ ἀποπλυνόμενον τὸ ξηρὸν, φανερὸν ὅτι δεῖ ἀπόλογον εἶναι τοῖς ὀσμοῖς τοῖς χυμοῖς.

Δ εἴρεται, ὅτι μήτε ἀτμὸς καπνώδης ἡ ἀναθυμίασις ἡ ὀσμὴ, ὅλῳ τῷ μὴ οὐ ὕδατι καὶ ἀέρι ὁσμὴν γίνεσθαι· ἐκείνων δὲ οὐδέτερον, οὐ ἀμφοτέρως δὲ οὐδέτερον, ἢ τὸ οὐ ῷ ἀέρι, οὔτε ἡ καπνώδης ἀναθυμίασις οὐ τῷ ὕδατι, πρὸ μεμαθήκαμεν ὑμᾶς ὅτι οὐ ἀμφοτέροις ἐδείχθη ἡ ὀσμὴ γινομένη πρὸ τῆς ἐγχύμου ξηρότητος. ὅλῳ τῷ οὐ τῷ ἀέρι εἶναι τὰ ὀσφρανόμενα καὶ οὐ ὕδατι. καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ μένες καὶ ἡ οὐ τούτῳ ὑγρότης, ἀλλὰ μὴ ἡ οὐ τῷ ὕδατι, καπνωδῆ τῷ πάθους τούτου. εἰ πὼν δὲ πὼ οὐ τῷ πνεύματι ὑγρότητα λέγων πὼ οὐ τῷ ἀέρι, πρὸ μεμαθήκαμεν ὑμᾶς τῆν οὐ ἄλλοις ἐρημίαν περὶ τὸ ἀέρι. ὅτι ὑγρὸς πὼ φύσιν αὐτός. εἴρηται δὲ περὶ τούτου μὴ οὐ ἄλλοις μέν, οὐ δὲ τοῖς περὶ γλίσχρας μὴ φθορᾶς προηγουμένως. εἰ πὼν δὲ ἔστιν, ἰδεῖ φθορὰν. ὅτι οὐ ὁμοίως οὐ τοῖς ὑγροῖς ἡ ξηρὸν οὐκ ἀποπλυνόμενόν πως ποιεῖται ὀσμὰς καὶ οὐ τῷ ὕδατι τοῦ χυμοῦ. οὐ μὲν γὰρ τῷ ὕδατι ἡ ποιὰ τοῦ ξηροῦ ἀποπλύσις τε μὴ διάθεσις, χυμὸς πὼ. οὐ δὲ τοῖς ὑγροῖς πάλιν, ἀέρ τε μὴ ὕδωρ, ἡ τῷ ἐγχύμου πάλιν ξηροῦ ἀπόπλυσίς τε μὴ διάθεσις ὁσμή. εἰ δὲ ἡ ξηρὸν οὐ τῷ ὑγρῷ ποιητικὸν ἀμφοτέρων τῶν τε χυμοῦ μὴ τῆς ὀσμῆς, μή ἐστι ἡ οὐ τοῖς χυμοῖς ξηρὸν, ποιητικὸν φανερὸν ὅτι ἀπόλογον δεῖ εἶναι τοῖς ὀσμοῖς τοῖς χυμοῖς. ἡ ὁ λεγόμενός ἐστιν, ὅτι εἰ ἡ ἔγχυμον ξηρὸν οὐ ἀποπλυνόμενον ῷ τε ὕδατι καὶ τῷ ἀέρι ὁμοίως ποιεῖ τὰς ὀσμὰς, δῆλον ὡς ἀπολόγως ἔσονται αἱ ὀσμαὶ τοῖς χυμοῖς ὑφ' ὧν γίνονται. καὶ τὰς γὰρ τοῖς τε χυμῶν διαφορὰς, ἔσονται μὴ ὀσμῶν διαφοραὶ, εἰ γε μὴ ἔστιν τούτων ἑκάτερα γένος. ὡς ἐπάνω ἐλέχθη, ὃ θέλει ἐκείνῳ. εἰ οὕτως ἔχει τις, ὅτι μὴ οὕτως ἔχει δείκνυσι λέγων. Δ

Λ΄ ΑΛΑ΄ μὲν τοῦτό γε ἔτι ἐνίων συμβέβηκε. καὶ γὰρ σρυμναὶ καὶ γλυκεῖαί εἰσιν ὀσμαὶ καὶ αὐσπραὶ καὶ σρυφναί. καὶ λιπαραί, καὶ τοῖς πικροῖς τοῖς σικρὰς αὖτις ἀπόλογον ἔσται. διὸ ὥσπερ ἐκάνει δυσκαταζόητα. τὰ σικρὰ δυζωώπυστά ἐστι, δῆλον αὖρκ ὅτι ὅπερ οὐ τῷ ὕδατι χυμός. τοῦτ' οὐ τῷ ἀέρι καὶ ὕδατι ἡ ὀσμή. καὶ ὅλῳ ἔοικε· ἡ ψυχρὸν καὶ ἡ πῆξις καὶ τὸν χυμὸν ἀμβλυώπει. καὶ τὰς ὀσμὰς ἀφανίζει. ἡ γὰρ θερμὸν ἡ κινοῦν καὶ διαμυσσόν, ἀφανίζουσι ἡ ψύξις καὶ ἡ πῆξις.

Κ αἱ γὰρ σρυμναὶ καὶ γλυκεῖαι καὶ αὐσπραὶ καὶ σρυφναὶ καὶ λιπαραί εἰσιν ὀσμαὶ ὥσπερ καὶ οἱ χυμοὶ, ἀπόλογόν ἐστι τοῖς ὀσμοῖς πρὸς τοὺς χυμοὺς τούτων σώζεσθαι. ἀλλὰ καὶ αἱ τῆν διαφορῶν τούτων ὀσμαὶ τοῖς πικροῖς τῆν χυμῶν, ἀπόλογον ἂν εἴη. καὶ λευκυσὶ πὼ ἀπόλογόν αὐτοῖς, ὅτιπερ, ὡς οἱ χυμοὶ οἱ πικροὶ καὶ δυσκαταζόητοί, οὕτω καὶ αἱ σικραὶ ὀσμαὶ, δυζωώπυστοί. ἢ λαβὼν ὡς φανερῶς οὕτως ἔχοντα. δι' αὐτῶν πίσευται τὰ προειρημένα. ἔτι οὐ τῷ ὕδατι ὁ χυμὸς ὢν γινόμενος. ὁ δὲ χυμὸς, πρὸ τῆς γλυκύδους ξηρῶν. ἔστιν οὐ τῷ ὕδατι καὶ ἀέρι ἡ ὀσμὴ γινομένη πρὸ τῆς ξηρότητος τῆς ἐγχύμου. καὶ ὅτι γε ἐλάχιστόν αὐτὰ ἡ ἓν μόριον ποιητικὸν γὰρ ἐδείχθη τῆν χυμῶν τὸ ὑφ' ὧν ἡ ὀσμὴ γίνεται, δείκνυσιν ἐκ τῆς ἡ ψυχρὸν καὶ πὼ πῆξιν λαμβάνει καὶ ἀφανίζουσ' ὁμοίως τούς τε χυμοὺς καὶ τὰς ὀσμάς. τῷ γὰρ θερμὸν ὁ ποιητικὸν ὢν τῆν χυμῶν, ἀφανίζουσί τε καὶ φθείρουσιν. ὥστε πῆξις καὶ ἡ ψυχρὸν. διὸ ὄντα πὼ ὅλῳ τούτων γινομένῳ μίξιν τε καὶ πῆψιν οὐ αὐτοῖς. ἢς φθειρομένης. δῆλόν πως πρῶτον μὲν αἱ χυμοὶ, δεύτερόν δὲ καὶ αἱ ὀσμαὶ αἱ ἀπὸ τούτων γινόμεναι οὐ τῷ ὑγρῷ φθείρονται. ἡ δὲ ἐπίνοια προσέθηκεν, ὅτι ἔλαχέ τινας ὀσμὰς, οὐ τῷ ἔτι παθεῖν τοῖς χυμοῖς ἡ ὑλὴ ἡ λυπηρὸν ἐργάζεσθαι ἀλλὰ καὶ αὐτάς. Δ

ὅτι καὶ ἄχυμα. οὔτε γὰρ γῆ καθ' αὑτὴν, οὔτε πῦρ καθ' αὑτὸ χυμὸν ἔχει πρὸς καίτοι ξηρὰ ὄντα. οὔτε ὕδωρ, ἢ ἀὴρ. ὑγρὰ πάλιν ὄντα αὐτὰ καθ' αὑτὰ χυμόν πρὸς ἔχει. ὅσα δὲ δυνατὸν χυμόν πρὸς ἔχειν αὐτῶν, οὐκ ἔστιν ἁπλᾶ, ἀλλ' ὕδη μέμικται. οὔτε γὰρ θάλασσα ὑγρὰ οὖσα, χυμὸν ἁλμυρὸν ἔχει ὅτι μέμικται τινὶ ξηρότητι, ἡ ὁσμὴν ἔχει. ἀλλὰ ἡ εἰ ἄλλοι δυνατὸν τις εἶναι γᾶς, ἡ ὁσμὴν ἔχουσι ἡ χυμόν. οὐ γὰρ εἰσιν ἄμικτον ἔχοντες, ὑγρῷ πλὴν ξηρότητα. καὶ μᾶλλόν φησι τοῦ ἄλλα τῷ νίζου, ἡ χυμὸν καὶ ὁσμὴν ἔχειν. ὅτι καὶ μᾶλλον οὗτοι τῷ ὑγρῷ εἰσὶ μεμιγμένοι. ἡ μὲν γὰρ νίζου, γᾶς ἔδει μᾶλλον. εἰ δὲ ἄλλοι πολέων πλὴν ὑγρότητα ἔχουσιν ὡς δηλοῖ ἡ ὀβελισκαζόμενον ἕλαιον ὀβ αὐτῶν. ὅτι δὲ τῷ ἔχειν ὑγρότητα τοῦ ἄλλα σημεῖα ἐχρήσατο τῷ ὀβελισκαζομένῳ ἐλαίῳ, ἢ τῷ χυμὸν αὐτοῦ ἔχειν. δοκεῖ γὰρ πικρὸν εἶναι ἡ ὀβελισκαζόμενον ἔλαιον ὀβ αὐτῶν. ἀλλὰ καὶ εἰ λύθαι ἔοσμοι ὅτι καὶ ἄχυμοι. τὸ δὲ ξύλα, ὀσμῆς τε φαίνεται κοινωνοῦντα καὶ χυμοῦ. καὶ ὅλως αὐτῶν ὑγρότροπα ὁμοῦ τε ἀχυμότροπα καὶ ἀοσμότροπα. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μιτεμβυμίων δείκνυσι (συναλοίφουσι γὰρ πλὴν ὀσμὴν ἢ χυμῷ. καὶ γὰρ ἐστὶ ἐκείνων τὰ μὲν, ἄχυμα, ἔοσμα εἶναι ὡς χρυσὸν. ὀσμῆς δὲ μετέχειν τὸν τε χαλκὸν καὶ, ἐν σιδήρου ὅτι καὶ χυμοῦ. ὅτι δὲ ὁ χρυσὸς, ἐλαττον ὕδατος ἔχει, σῴλλεν ἡ ἐκ τῆς μὴ σύμπαξ αὐτὸν. ὁ γὰρ ἰὸς σῴλλεν ἔδει, ὅτῳ γίνεται, δι' ἃ καὶ πάλιν ὑγροῦ μετεβολών. δυσώδης δὲ καὶ ὁ τῆς χαλκοῦ καὶ ὁ τῆς σιδήρου ἡ αἰργύρου καὶ κασσιτέρου ἰός. τῷ ὑγροῦ πλέον ἔχειν. ὁ δὲ χρυσὸς, λειότροπός τέ ἔδει καὶ ἐλαιώτατον μᾶλλον. ἀλλὰ ᾗ καλῶς καὶ κρᾶσθαι τε ἡ μιμίχθαι. ὅτι δὲ ἄχυμος καὶ ἄοσμος ὁ χρυσὸς, ἢ αἴσθησις μαρτυρεῖ. πρὸς ὃν καὶ αὐτῷ κέχρηται παραδείγματι. καὶ ἡ τὰς σκωρίας δὲ ἀοσμοτρόπους ἐκπίνεσθαι τῷ μιτεμβυμίῳ. δηλ. ἡ ἐκπάσθαι ἡ οὐ αὐτὰς ὑγρότητι ἡ χυμόν. σημεῖον. τῷ πλὴν ὀσμὴν οὐ χυμῷ ὑγρῷ εἶναι. ἡν αὖγυρος καὶ ἡν κασσίτερος, ἡν μὲν, ἀοσμότροπον φασὶ εἶναι. ἡν δὲ μᾶλλον ἔχειν ὀσμὴν. χρυσῦ μὲν μᾶλλον ὀσμὴν ἔχειν. χαλκοῦ δὲ ἡ σιδήρου ἀοσμότροπον εἶναι. δηλ. ἡ εἶναι ὕδατος πολέων οὐ αὐτοῖς, καὶ μὴ ὁμοίως κεκρᾶσθαι ᾧ ξηρῷ ἡ ὑγρὸν οὐ τούτοις οὐ ᾧ σιδήρῳ τε ἡ χαλκῷ. πῶς οὖν ἀήμακε ὡς ὁ χυμὸς καὶ ἡ ὀσμὴ ἔδει, οὔ τι ἂν αὐ ἡ ὀσμὴ ἐκποθῇ τῆς ἐγχύμου ξηρᾶς γινομένη. ἢ οὐ λέγει πρῶτον εἶναι ἡν χυμόν. ἔπεται δ' ἂν ὑγρὸν οὐ τοῖς δὲ γινόμενον φιλεῖ πλὴ ὀσμὴν. ἀλλὰ πλὴν ἔγχυμον ξηρότητα, οὐκ ἁπλῶς πλὴν ξηρότητα. αὐτὴν εἶναι τῆς οὐ ἡς οὐ τῷ ἀέρι ἡ οὐ τῷ ὕδατι γινομένους πάθους, ὃ ἔδει ὀσμή. ὡς αὖ ἅμα μούσους ἄμφω. αὖτην δὲ πλὴ ἔγχυμον ὑγρότητα, τῆς ὀσμῆς γίνεσθαι οὐ φιλητικὴν ὁ χυμός ἔδει τῆς ὀσμῆς. ὁ γὰρ ἀὴρ ἄχυμος ὢν, ὀσμῆς γίνεται δεκτικός. ὥστε ποιητικὴν αὖ εἶη τῆς οὐ τούτῳ ὀσμῆς, ἢ ἔγχυμος ξηρότης οὖσα οὐ ἄλλῳ. ὁμοίως καὶ ἡ ὕδωρ αὖ ἡ καθ' αὑτὴν ἄχυμον ὂν γίνεται ἀφ' τῆς ἐγχύμου ξηρότητος, γινόμενον ἅμα, ἡ γνῶσιν ἤδη οὐ τούτοις ἡ ὀσμὴ οὖσα ἀχύμοις. εἶη ἂν αὖ καὶ ἀφ' τῆς ἐγχύμου ξηρότητος ἡ οὐ τούτοις ὀσμὴ γινομένη ὡς κεῖσθαι αὐτὴν ποιητικὴν. ὡς γὰρ ἡ χρῶμα διαφανὲς διατίθησιν, οὕτω καὶ ὁ χυμὸς, τὰ ὑγρὰ τὰ προσεριμένα. καὶ ὡς ὅ-λες οὐκ ἂν χωρεῖς διαφανοῦς γένοιτο, οὕτως οὐ δὲ ἡ ὄσφρησις χωρεῖς τούτων. ὁ μὲν δὴν χυμὸς οὐ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸ ἔδει, ἢ δὲ ὀσμὴ, οὐκ οὐ τοῖς ἔχουσι ἡν χυμὸν ἔδει, ἀλλ' κεῖσθαι ἂν ἐκ τούτων οὐ τούτοις γίνεται. δηλ. ἡ τούτων, πᾶσα ὄσφρησίς τε καὶ ὀσμή.

Δ ΟΚΕΙ Δ' οὐ ἰσεῖς ἡ καπνώδης αἰσθυμίασις εἶναι ὀσμὴ οὖσα κοινὴ γᾶς καὶ ἀέρος. καὶ πάντες ἐκδιαφθείρεται ἐκδὴ ζῷον πολὺ ὀσμῆς. διὸ ὑρακλειτος οὕτως εἰρηκεν. ὡς εἰ πάντα τὰ ὄντα καπνὸς γένοιτο, ῥῖνσθε ἂν διαγνώσιον. ἐκδὴ δὲ πλὴν ὀσμὴν πάντες ἐκδιαφθείρεται οἱ μὲν ὡς ἀτμίδα. οἱ δὲ, ὡς αἰσθυμίασιν. οἱ δὲ, καὶ ἄμφω τοῦτα. ἔστι δ' ἡ μὲν ἀτμὶς ὑγρότης πις. ἡ δὲ καπνώδης αἰσθυμίασις ἐστὶν ἔρυται, κοινὴ ἀέρος καὶ γᾶς. καὶ συνίσταται ἐκ μὲν ἐκείνης, ὕδωρ. ἐκ δὲ ταύτης, γᾶς τι ἔνδος.

Ε' νίους τὴν φυσικῶν φησὶν ἐκδὴ τῆς δόξης ταύτης γεγονέναι. ὅτι αὖα ἔδει ἡ καπνώδης αἰσθυμίασις, ὀσμὴ οὖσα ἀέρος τε καὶ γᾶς ὧν εἶναι ἡ ἡρακλειτον λέγοντα, εἰ πάντα τὰ ὄντα ἰὼ καπνὸς, ῥῖνσθε ἂν διεγνώσθησαν ἡ ἐγνώριζον αὐτά. δηλονότι τῇ αἰσθάνεσθαι αὐτῶν. ὡς τῷ καπνοῦ ὄντος ἰδίου αἰσθητοῦ ταῖς ῥισίν. εἰ πὼν δὲ πάντα τὴν φυσικῶν λέγειν ὀσμὴν εἶναι πλὴ καπνώδη αἰσθυμίασιν. πάντων φησὶ τὴν φυσικῶν, πλὴ ὀσμὴν, τὸν μὲν ἀτμίδα κεῖσθαι λαβεῖν εἶναι. τὸν δὲ, αἰσθυμίασιν. τὸν δὲ, ἀμφότερα. τί δ' ἔδει ἐκφέρει αὐτῶν. καὶ τὴς αὐτοῖς ἡ πρὸς ἄλληλα διαφορὰ, ἐξῆς λέγει. ἡ μὲν γὰρ ἀτμὶς, ὑγρά τις ἔδει αἰσθυμίασις. ἐκ γὰρ ἀέρος καὶ ὕδατος. ὡς ἡ μεταβολὴ, εἰς ὕδωρ. ἡν δὲ λέγουσιν αἰσθυμίασιν, καπνώδης ἔδει αἰσθυμίασις. καὶ αὐτὴ ἔχουσι τί ἀέρος τε καὶ γᾶς. ὧν ὡς φησι γᾶς τί ἦδος σωίστασθαι. ἐκ ταύτης γὰρ, ὅτε αἰθάλη καὶ ἡ ἀσβόλη γίνεται. εἶπεν δὲ, τί ἐνυδρότροπον ἔδει, ἐκδιαφθορὰ.

Δ' ΑΛΛ' ΟΥΔΕΤΕΡΟΝ τούτων ἔοικεν. ἡ μὲν γὰρ ἀτμὶς, ἔστιν ὕδατος. ἡ δὲ καπνώδης αἰσθυμίασις, ἀδυνάτως γενέσθαι οὐ ὕδατι. ὀσμᾶται δὲ καὶ τὰ οὐ ὕδατι, καθάπερ εἴρηται πρότερον.

Δ ΕΤΙ δὲ ὀσμὴ εἶναι ὡς ἄοντο ἐκεῖνοι. καὶ διάκρυσιν σίτου οὐδέτροπον ἐκείνων ὀσμὴ εἶναι δυνάτεται. ἡ μὲν γὰρ ἀτμὶς, ὑγρά τὸς ἔδει, ὥστε οὐκ ἂν οὐ τῷ ἀέρι ὀσμὴ εἴη. εἰ ἡ ἀτμὶς ὀσμὴ εἴη. ἡ δὲ ὕδωρ, ἄοσμον

ποιεῖ οὐ ἄλλῳ γένει ὑγρὸν οὐ ἀέρι καὶ ὕδατι ὁμοίως. καινὸν δὲ καὶ τὰ τούτων νῦν μὲν λέγομεν ὑπὸ διαφανείς. ἔστι δὲ ὀσφραντὸν οὐχ ἡ διαφανὲς, ἀλλ' ἡ πλυτικὸν καὶ ξυπτικὸν ἐγχύμου ξηρότητος.

Μετὰ βέβαιον μὲν ἀχρὶ τῆν χυμῶν ὧδε ὑπὸ τοῦτο τῆν ὀσφραντῶν λόγων. ὃ δὲ Φθάσας εἶπε Ζεραχέως ὅτε περὶ τῆν χυμῶν ὑπὸ λόγον ἐποιεῖτο, νῦν διαφαρεῖ. ὃ μὲν γὰρ εἶπε περὶ ὀσμῆς καὶ χυμοῦ, λεκτέον. χωρὶν γὰρ ἔξι ὑπὸ αὐτὸ πάθος, οὐκ οὐ τοῖς αὐτοῖς δὶ ἕξιν ἑκάτερον αὐτῆν. ἕξις δὲ νῦν, πῶς οὐ ἐκείνοις, εἶπε διείκνυσι. ὑπὸ αὐτὸ γὰρ φησι χρόπον διὰ νᾶσαι τῷ ὕδατι λεπτὸ θρόμοτητος σὺν θρυόμενον, οὕτω φησὶ τὸ ὑγρὸν ὕδη χυμὸν ἔχον. ἕξις δὲ πως ἦ ξηρῷ μεμιγμένον οὐ φόπερ εἴρηκεν οὐ ἀέρι ἢ ὕδατι ἀποπλωτέον πως φαίνεται ὁμοίως. οὐ ἄλλῳ γένει δὲ εἶπεν, οὔτε γὰρ τὸ ὑγρόν ἔξι ταῦτα γένεται οὐ αὐτοῖς ἡ ὀσμὴ, οὔτε τὸ διαφανῆ ἢ χυμοῦ διακτικόν. ἀλλὰ τὸ ἄλλης φύσεως κεκοινώνηκε τῆς δυνάμεως δέχεσθαι τὰς ὀσμάς. ὧν ἀναλογεῖ αὖτις, διότι μὲν ἀναμάξει τὸ μὲν γὰρ διαφανῆ ἡ ὕδωρ καὶ ὁ ἀὴρ, χρωμάτων ἐσὶ διακτικά. κατὰ δὲ τὸ ὑγρότητα ἡ ὕδωρ, τὸν σεσηκτόν τε καὶ ὧν δέχεται τὰς ὀσμάς, κατ' ἄλλο τι πρὸς κοινὸν δύναμιν περὶ ταύτας, ὧν ἄλλο γένος, ἢ οὐ ἄλλῳ γένει εἶπε τῷ ὀσφραντῷ. οὐ γὰρ ταυτὸν τὸ γένος, γένους τε καὶ ὀσφραντόν. εἰπὼν δὲ οὐ ἀέρι καὶ ὕδατι γίνεσθαι τὸν ὀσμὸν ὑπὸ τῆς ἐγχύμου ξηρότητος, ἐπεὶ κοινὸν αὐτοῖς καὶ ἡ διαφανὲς, ὅτι μὴ καὶ τὸ διαφανῆ ἐσὶ, καὶ τὰ ἕξιν τὰς ὀσμὰς δέχεται, δι' ὧν ὠδὶ φθέγξεται, ἐδήλωσεν. καινὸν μὲν γὰρ φησι καὶ αὐτῶν, ἡ διαφανὲς καὶ πορεύεσθαι. ἀμὸν δέχεσθαι τὰς ὀσμὰς καὶ τὸ διαφανῆ ὕδιν, ἀλλὰ καὶ τὸ πλυτικὸν καὶ ξυπτικὸν ὕδιν ἐγχύμου ξηρότητος ἀπὸ πλωσομένης οὐ τῷ ὕδατι. ἐπὼν δὲ πρότερον ὑγρότητα εἶναι πῶν οὐ τῷ ἀέρι καὶ τῷ ὕδατι τὰς ὀσμὰς ποιοῦσαι, νῦν ἡ αὖτε ἕξις πολλὴ ξηρότητα ἐώμασεν ἐγχυμον, ὅτι ὁ χυμὸς ὑξ ἀμφοῖν. ἔκ τε ὑγρότητος ὑδατώδους καὶ ξηρότητος γλώδους ἐλαίχεν. ἡ μὲν οὖν ξηρὸν τὸ δὲ πα χυμὸν ἔχον οὐ ἑαυτῷ μεμυόμενον, καὶ οὐκ πλυόμενον, τῷ ὕδατι τὸν χυμὸν ἀπολύμενον πρὸ θρόμοτητος ἐποίει. τὰς δὲ ὀσμὰς οὐκέτι ἡ ἔχυμον ξηρὸν, ἀλλὰ ἡ μεμιγμένον ὧδη τῷ ὕδατι καὶ χυμὸν ἔχον ὑγρόν. ὅτι γὰρ ὑπὸ τῆς ἐγχύμου ὑγρότητος, καὶ ξηρότητος, οὐδὲν γὰρ διαφθείρει ὅπως ἂν ῥηθείη, αἱ ὀσμαὶ γίνεται, λέξει μὲν καὶ αὐτὸς. σύλλογος δὲ καὶ ἐκ τῶν πάντα ὅσα ἐσὶν ὀσφραντὰ, ταῦτα καὶ χυμὸν ἔχειν πνά. τῆ γεῦσιν ὀσφρήσει πολλάκις προύτου γινωρίζομεν, καὶ τὸ σπομένων χυμῶν καὶ τὸ προσκαιομένων καὶ τὸ ὀξέων γινομένων, καὶ τὸ εἰς ἄλλον πνὰ χυμὸν ὑξ ἄλλου ὄλλ. πλὴν ἔνιοι μεταβαλλόντων. μανθάνομεν δὲ καὶ τὸ φανερὸς αὐτὸ τῆς μεταβολῆς τῆ γεύσει γινομένης, ὡς ἐκ τὸ χυμῶν πλὴν γεῦσιν τῆς ὀσμῆς ἐχούσης. καὶ πα τὰ πλὴν ἐκείνων μεταβολὴν ἀλλοίας γινομένης καὶ αὐτῆς καὶ συμμεταβαλλούσης ἐκείνῳ.

Ὁ γὰρ μόνον οὐκ ἀέρι ἀλλὰ καὶ οὐ ὕδατι, ὁ τῆς ὀσφρήσεως δεῖ. δῆλον δ' ὧδὶ τὸν ἐγχύμων καὶ τὸν ὀσφρακοδέρμων. φαίνονται γὰρ ὅσφαινόμενοι, οὔτε ἀέρος ὄντος οὐ τῷ ὕδατι. ὧδὶ πολάζει γὸ ἀέρεσθαι ἐλπίνονται. ἔτ' αὐτοὶ αἰσπνίσεντες. εἰ οὖν τις θείη καὶ τὸν ἀέρα καὶ ὁ ὕδωρ ἄμφω ὑγρὰ, εἴη ἂν ἡ οὐ ὑγρῷ τῆ ἐγχύμου ξηροῦ φύσις ὀσμή. καὶ ὀσφραντὸν ὁ τοιοῦτον, ὁ τι δὲ κατ' ἐγχύμου ἕξι ὁ πάθος, δῆλον ἐκ τῶν ἐχόντων καὶ μὴ ἐχόντων ὀσμήν. τά τε γὸ τοιχεῖα, ἄσσμα. οἷ πῦρ, ἀὴρ, ὕδωρ, γῆ. δῆλ. ὁ, τά τε ξηρὰ αὐτῶν καὶ τὰ ὑγρὰ, ἄχυμα εἶναι. ἐκ μόνῃ μεμυόμενον ποιῆ. διὸ καὶ ἡ θάλαττα ἔχει ὀσμήν. ἔχει γὰρ χυμόν. καὶ ξηρότητα. καὶ ἄλυκ μᾶλλον εἶδος, ὀσμώδες. δῆλα δὲ ὑξικμαζόμενον ὑξ αὐτῶν ἅλατα. ὁ δὲ νίτρος τῆς ἕξι μᾶλλον ἄπτ. δὲ λίθος μὲν, ἄσσμος. ἄχυμος γάρ. τὰ δὲ ξύλα ὀσμώδη. ἔγχυμα γὰρ. καὶ τούτων τὰ ὑδατώδη ἧττον ἔπτ τῆν μεταλλευμένων. χρυσὸς ἄσσμος. ἄχυμος γάρ. ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ὁ σίδηρος, ὀσμώδη. ὥστε δὲ ἐκπνεῦσι ὁ ὑγρὸν, ἀοσμότερα αἰσκωρίαι γίνεται πάντων ἀργυρος δὲ καὶ κασσίτερος, τῆν μὲν μᾶλλον ὀσμώδη. τῆν δὲ, ἧττον ὑδατώδη γάρ.

Ῥοᾶ πῶν, ὅπερ γὰρ ποιεῖ ὁ ξηρὸν οὐ τῷ ὑγρῷ, ἕξις φησὶ οὐ ἄλλῳ γένει ὁ ἔγχυμον ὑγρὸν οὐ ἀέρι καὶ ὕδατι ὁμοίως, καὶ ὅτι οὐ ἀμφοτέροις δείκνυσι. ὅτι γὰρ μὴ μόνον οὐ ἀέρι, τὰ ὀσφραντὰ ὡς ἐλαφί τι τοῖς πλείοσις δὲ δῆλ. τῆς τῦ ἀέρος αἰσπνοῆς πλὴ ὄσφρησιν γίνεσθαι. ἀλλὰ καὶ ζιὰ ὕδατι. ἔλαφρο ὑπό τε τῆν ἐγχύων καὶ τῆν ὀσφρακοδέρμων οὐ τῷ ὕδατι ὄντα ὀσφρᾶσθαι. καὶ πολλάκις πόῤῥω ἀυδὶ πλὴ φορῆν ὄχεται τῇ ὀσφρήσει ἐπόμενα. οὔτε οἷ τος οὐ τῷ ὕδατι ἀέρος, οὐ γὰρ οὐ τῷ βάθει τῦ ὕδατος μένει, ἀλλὰ ἀυδὶ πολάζει. αἰσπνίσχει γὰρ κᾶν οὐ βάθει γίνεται ὁ τὰ ἀὴρ καὶ ἡ πνεύματι δηλοῦσι δὲ καὶ οἱ ἀσκοὶ οἱ πεφυσημένοι ἔξιν, ἃ εἰς βάθος κατενεχθέντες λυθέντες. ἀλλ' οὐ λ αὐτὰ ὅλως ἀσκπνίσαντα. ὅτα γὰρ ὅλα πνεύματα τῆν ζώων οὐκ ἔχει οὐκ ἀσκπνεῖ, δέλεκται αὐτῷ οὐ ἄλλοις. εἰ δὲ τις μὴ μόνον λέγοι ὕδωρ ὑγρὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀὴρ, καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ὑγρὸς, εἴη ἂν φησιν ἡ ὀσμὴ καὶ οὐ τῷ ὑγρῷ τῆ ἐγχύμου ξηροῦ φύσις. τοῦτ' ἴσιν, ὀσφραντὸν αὖ εἶη ὁ ἐλπόμενος ὑπὸ τῆς ἐγχύμου ξηροῦ πάθος καὶ τὸ τοιοῦτον ἔξιν οὐ ᾧ ὑγρῷ. ἐξῆς δὲ, ὅτι μὴ ἁπλῶς ἀχρὶ ξηρότητος ὡς ἐγένετο ὁ χυμός. ἀλλ' ἀχρὶ ἐγχύμου ξηρότητος ἢ ὡς μὴ γένεται, λέκυσι, δῆλ. τῆ τὰ ὀσμὴν ἔχειν. τὰ πάντα, ἢ χυμὸν ἔχειν. ἢ ὄζειν ἄχυμά ἔξι, ταῦτα ἢ κόσμα εἶναι. τὰ μὲν γὰρ ἁπλᾶ σώματα, ἄκοσμα.

διαφορὰ δὲ τοσαύτην τὴν ἰδίων αἰσθητῶν ἐχόντων πρὸς τὰ κοινὰ, ἐκεῖνοι τὰ ἴδια τοῖς κοινοῖς συνακολουθοῦσι. πῶς δὲ εἴρηται, ἐξῆς λέγει. δημόκριτος δὲ, τὰ χρώματα τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν ἴδια ὄψεως εἶναι, ὡς τὸ λεῖον ἁφῆς καὶ ξηρὸν καὶ ὑγρόν. τὸ μὲν λευκὸν, λεῖον· τὸ δὲ μέλαν, τραχύ· λείου. ἔοικε δὲ τῇ ὄψει πρὸς τὸν ἀφὴν ἔχειν. ὥστε γίνεσθαι αὐτῷ τὸ κοινὸν αἰσθητὸν, ᾧ ἰδίῳ τῆς ὄψεως ταυτόν. πάλιν τῆς μὲν γεύσεως ἴδια αἰσθητὰ οἱ χυμοί· εἰ δὲ τυδὲ δημόκριτος, τοῖς σχήμασι τοὺς χυμοὺς ἀποτιθέσι. ποιεῖ γοῦν πάντων τούτων διαφερόντων, πάντα τὴν χυμῶν διαφορὰν φησὶ γίνεσθαι. ἐξῆς μὲν χυμοὺς λέγων εἶναι, τοὺς ἐκ τῆς τοιούτων σχημάτων συγκειμένους. γλυκεῖς δὲ, τοὺς ἐκ λείου τε καὶ τυδὲ φερῶν. αἱ γοῦν ἄτομοι κατὰ τὰς τῶν σχημάτων ὧν ἔχουσι διαφορὰς διαφόρους τοὺς χυμοὺς τῶν ἐκ τῆς συμπλοκῆς αὐτῶν γινομένους ποιοῦσι. γίνεται οὖν πάλιν τὰ σχήματα κοινὰ ὄντα αἰσθητὰ, ἴδια τῆς γεύσεως κατ' αὐτούς. λέξας δὲ ὅτι τὰ σχήματα κοινὰ αἰσθητὰ ὄντα ἴδια κατ' αὐτοὺς ἐστὶ τῆς γεύσεως γίνεται, ἐπεί πᾶς εἰ ὅτι καὶ τοι τὰ κοινὰ ἰῶ οὐδὲ μιᾶς αἴσθησεως ἴδια. διατί μᾶλλον τῆς ὄψεως. ἐπιζητήσει δ' αὖτις, διατὶ μᾶλλον τῇ σχημάτων ἡ ὄψις τῆς ἁφῆς ἐστὶν αἰσθητική. ἢ, ἐπεὶ πάντων τῶν κοινῶν ἡ ὄψις αἰσθητικὴ, κατὰ ζήτησιν αὖ ἐν μᾶλλον ταύτης τὰ κοινά. πλήθους γὰρ ἡ διαστήματος, οὐκ ἔστιν ἁφὴ αἰσθητική. εἰ δὲ τῷ γεύσει τὸ λεῖον μᾶλλον τῇ κοινῶν αἰσθητικῷ εἶναι, τῆς γὰρ ἀκριβεστάτης περὶ πάντα αἰσθήσεως ὄντι, τῇ κατ' αὐτὸ ἐλαχίστου αἰσθητικὸν λαμβάνεσθαί τε καὶ διακρίνειν αὐτὰ, τῇ δὲ ἐλαχίστων σχημάτων τῷ γεύσει φασὶν αἰσθητικὸν λαμβάνεσθαι. ὧν γὰρ οὐδὲν μέτα αἰσθήσεων αἰσθητικὸν ἔγκων, ὡς ὀξέων ἢ λείων, τούτων ἡ γεῦσις αἰσθάνεται κατ' αὐτὴν ἔγκω οἱ χυμοὶ ἐκ σχημάτων ἄλλων κοινῶν αἰσθητικὸν ἔγκων. εἰ οὖν τῇ μὲν σχημάτων, μὴ μόνον οὐ τοῖς χυμοῖς, ἀλλὰ τῇ πάντων, ἅμα γὰρ τῇ ἐλαχίστων καὶ δυσγνωστοτάτων αἰσθάνεται, καὶ τῇ ἄλλων ῥᾳδίως αἰσθανήσεται. τῷ δὲ, οὐκέτι τῇ ἄλλων ἔστιν γεῦσις αἰσθητικὴ. πῶς γὰρ κύβου ἡ γεῦσις καθὸ γνῶσις, κριτικὴ λόγου δὲ γραφῶν φθορικῶν, μᾶλλον σώζει τὸν τὸ λεγομένων διάνοιαν ἢ οὕτως ἔχουσα.

Τ Α ΓΟΥΝ ἐλάχιστα, τῆς ἀκριβεστάτης ἔστιν αἰσθήσεως διακρίνειν πάντα ἕκαστον γένος. ὥστε ἐχρῆν τὸν γεῦσιν, καὶ τῇ ἄλλων κοινῶν μάλιστα αἰσθάνεσθαι, καὶ τῇ ἄλλων σχημάτων εἶναι κριτικωτάτην. ἔτι τὰ μὲν αἰσθητὰ πάντα ἔχει οὐσιώσεις. οἷον τὸ χρώματι τῷ μέλανι, τὸ λευκόν. ἡ δὲ χυμὸς τὸ γλυκὺ, τῷ πικρῷ. σχῆμα δὲ σχήματι, οὐδενὶ εἶναι οὐσίαν. τίνι γοῦν τῇ φλυτώνῳ τὸ περιφερὲς οὐσία; ἔτι ἀπείρων ὄντων τῇ σχημάτων, ἀναγκαῖον καὶ τοὺς χυμοὺς εἶναι ἀπείρους.

Ο ὅτι τὰ μὲν αἰσθητὰ ἅπαντα, ἔχει οὐσίωσιν. καὶ ὅλῳ ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως λέγουσιν, ὅτι μὴ ἔστι τὰ σχήματα μήτε ὁρατὰ, μήτε γευστὰ, μήτε ὅλως ἴδια αἰσθητά. πάντα γοῦν τὰ ἴδια αἰσθητὰ, ἔχει οὐσίωσιν τὰ τῆς ὄψεως. λευκόν τι καὶ μέλαν, τὰ τῆς γεύσεως, γλυκὺ ἢ πικρόν. τὰ τῆς ἀκοῆς, ὀξὺ καὶ ἀμβλύ. τὰ τῆς ἁφῆς, θερμὸν καὶ ψυχρόν. ὑγρὸν ἢ ξηρόν, καὶ ὅσων ἡ ἁφὴ οὐσιώσεων. ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀσφρητοῖς οὐσιώσεις ἔστι. σχῆμα δὲ σχήματι, οὐκ ἔστιν οὐσιῶσαι. ὥστε εἰ οὐ τοῖς γευστοῖς ἔστι οὐσιώσεις, οὐ δὲ σχήμασιν οὐκ ἔστιν, οὐκ ἂν τὰ σχήματα ἐν γευστὰ. οὕτω δὲ οὐδὲ ὅλως αἰσθητὰ ὡς ἰδίᾳ τινες αἰσθήσεως. ἐπεὶ δὲ φασὶ τὰ ἀποτελῆ, τὸ τυδὲ φθορὰς οὐσιῶν εἶναι. τῷ τοιούτῳ ἔχρησε δὲ τῷ ἀπείρῳ. τίνι γοῦν τῇ πλυτωνίων ἡ τυδὲ φθορὰς οὐσιῶν, ἔλεξεν ὅτι μὴ δ' ἔστιν οὐσιῶν οὐσιότητος. λεῖ μὲν γοῦν, οὐ δεῖ οὐσίαν εἶναι ποίαν δ' ἔστι τὴν φλυτώνων σχημάτων οὐσίαν τῷ κύκλῳ. οὐ γοῦν μᾶλλον τόδε ἢ ἄλλό τι τῶν ἔστιν ἀλλήλοις τὰ αὐτά. ἔτι ὅτι τῷ κύκλῳ, οὐδὲν δεῖ οὐσίαν, διὸ, οὐ δὲ τῇ κύκλῳ κινήσει, ὅλῳ πολλαχόθεν οὐ τοῖς τυδὲ οὐρανοῦ δῆλον τοῦτο. ὥστε εἰ τὰ μὲν ἴδια αἰσθητὰ οὐσίαν ἔχει, τὰ δὲ σχήματα οὐκ ἔχει οὐσίαν, οὐκ ἂν εἶν τὰ σχήματα ἴδια αἰσθητά· ἔτι ἀπείρων ὄντων τῶν σχημάτων, ἀναγκαῖον καὶ αὐτοὺς ἀπείρους εἶναι. οἱ δὲ χυμοὶ τὰ σχήματα, ἄπειρα δὲ τὰ σχήματα διαφθείροντα ἄλλήλων κατὰ τὴν δημόκριτον, ἔλεα καὶ ἀπείρους διαφορὰς εἶναι χυμῶν. εἶτα ἐπεὶ ἐδείκνυτό τις λέγων, φθόνων ἢ ἄτοπον, ἢ εἶναι μὲν ἀπείρους χυμῶν διαφορὰς, μὴ μοῦ τοι πόσους αἰσθητὰς εἶναι. πῶς ἢ ῥηθὲν, αἰνιττόμενον.

Δ ΙΑΤΙ γοῦν ὁ μὲν τῶν χυμῶν αἴσθησιν ποιήσει, ὅλ' οὐκ αὖ ποιήσει. καὶ τυδὲ μὲν τῷ χυμοῦ καὶ γευστοῦ, ὥρισται. τὰ γοῦν ἄλλα πάθη τῶν χυμῶν, οἰκείαν ἔχει πρὸς σκέψιν, οὐ τῇ φυσιολογίᾳ τῇ τυδὲ τῶν φυτῶν.

Κ αἱ τυδὲ μὲν χυμοῦ γευστοῦ, ὥρισται. τὰ δ' ἄλλα πάθη τῶν χυμῶν. γιγνεται χυμοῦ ὁ ἔστι γευστοῦ εἰρῆσθαί φησιν ἡμᾶς. τί ποτ' ἐστὶ ἡ γεῦσις αὐτὴ, ὃ ἴσως οἰκειον τῇ προκειμένῃ πραγματείᾳ. τὰ δὲ ἄλλα πάθη τῶν χυμῶν, τίνος τὰ αὐτῶν διαφέρει, ἢ τίνος ἐνέστου χυμοῦ οἰκεῖα καὶ προσεχῆ γένεσεις, οἰκεῖα δ' φησὶν εἶναι, τῇ τυδὲ φυτῶν φυσιολογίᾳ. καὶ ἔστι τυδὲ φυτῶν θεωρήσῃ πραγματεία γεγραμμένη. ἀριστοτέλους γοῦν, οὐ φθάνεται.

Τ ΟΝ αὐτὸν δὲ τρόπον λέγουσι καὶ τυδὲ τὰς ἁφὰς, ὅπερ γοῦν φασὶ τὸ ὑγρῷ ἢ ξηρὸν, εἶναι

λέγει τῷ γλυκέος. ἰῶ καὶ φέρμου διαφέρειν τὴν πικρῶν τε καὶ ἁλμυρῶν ὑφ ὧν ἡ τῆν ἄλλων γένεσις ἀπέπτων. ὃ μὴ συβαίνοντες οἱ ἀπὸ μνημοσύνεως ἐν βιβλίοις, ἀλλεπάτως τὸν λέξιν ταύτην ὑπειλήφασιν. σημεῖον δὲ τῷ οἴνου εἶναι τὸ γλυκέος ἐν πικρὸν παρέθετο, ἐν τύν τε φρασσῶν καὶ παλαμῶν πικρὸν εἶναι. τοιαύτη γὰρ γίνεται, τῷ ὀξεῖ τῷ ὀφμῷ ἐν γλυκὺ πᾶν καὶ πέπαμον ὑπικμάζεσθαι.

Δ ΗΜΟΚΡΙΤΟΣ δὲ καὶ οἱ πολλοῖσι τῆν φυσιολόγων ὅσοι λέγουσι περὶ αἰσθήσεως, ἀτοπώτατα τὸν τι ποιοῦσι. πάντα γὰρ τὰ αἰσθητὰ, ἁπτὰ ποιοῦσι. καίτοι εἰ μὴ ἔστιν οὕτως ἔχει, δῆλον ὅτι μὴ τ' ἄλλων αἰσθήσεων ἐκείνη ἁφή τίς ἐστι.

Δ εἰ ἐξ ὧν ὅτι ὑγρὸν καὶ τὸν ἁπτὸν οὐχ οὐκ ἁπτὸν ἐστι, ξηρὸν ἁπτὸν ἐστι. ὥστε τούτων αἰτιᾶται τὸν τε δημόκριτον, μὴ τῆν φυσιολόγων τὸν πολλοὺς ὡς πάσας τὰς αἰσθήσεις ἁφὰς ποιοῦντας. καὶ πάντα τὰ αἰσθητὰ, ἁπτά τε καὶ δι' ἁφῆς γνωρίζεσθαι λέγοντας. πῶς δὲ ἁφὰς ποιοῦσι πάσας τὰς αἰσθήσεις, λέγει. τῷ γὰρ πάντα τὰ αἰσθητὰ ἁπτὰ φησὶν, τῆν δὲ ἁπτῶν ἁφὴν ἐστὶν αἰσθησιν, ἁπάντων αὖ τῆν αἰσθητῶν ἁφὴ αἰσθάνεσθαι. καὶ γίγνεσθαι αὖ πάσας αἰσθήσεις ἁφάς, ἁπτὰ δὲ ἐστὶν πάντα τὰ αἰσθητὰ, ὅτι τῇ ἀπορίᾳ τῇ ἀρχῇ τῆν αἰσθητῶν καὶ τῇ τούτων ἐμπλώσει εἰς τὰ αἰσθητήρια, τὸν αὐτὸν φησὶ λέγειν γίγνεσθαι, τῆν αἰσθητῶν κατὰ μέσον ὑπ' αὐτῆν καὶ τὰ τὰς τῆν οἰ αὐτοῖς σχημάτων τε καὶ μεγεθῶν καὶ λειότητων καὶ τραχυτήτων διαφορὰς. ἔτι ἐν λιπὸν καὶ ἐν γλυκὺ καὶ ἐν ὠδὸς καὶ τῆν ἄλλων δὲ ἕκαστον αἰσθητῶν, οὐδενὶ ἐτέρῳ φασὶν ἀλλήλων ἢ τῷ δημόκριτον διαφόρειν, ἢ τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς λειότησί τε καὶ τραχύτησι. ταῦτα γὰρ τοῖς αἰσθανομένοις τοιαῦτα φαίνεται, ὁποῖα φαίνεται παρὰ ἐν πὺ ἀφὴ πὺ καθ' ἕκαστον αἴσθησιν ὑπ' αὐτῆν ἐμπιπτόντων οὕτω πάσχειν τε καὶ διατίθεσθαι. εἰ πῶν δὲ γίνεσθαι πάσας τὰς αἰσθήσεις ἁφὰς κατὰ τὸν οὕτω λέγοντας, φησί.

Τ ΟΥΤΟ δὲ ὅτι ἔστιν ἀδύνατον, οὐ χαλεπὸν συνιδεῖν.

Λ εἰ γοῦν ἀνάγκη, ὅτι εἰ πᾶσαι αἱ ἁφαὶ ἁπλῆ τῆν ἁπτῶν αὐτοὺς οὐ κατιδόντων αὐτὴν λαμβάνεσθαι ἀν ὁρῶμεν τὸν ἀπομοιοῦντες πιῶν αὐτὴν λαμβανομένους, ἔστι δὲ ταῦτα, σκληρὰ μαλακὰ ζαχέα. λεῖα. βαρέα. ψυχρά. ὑγρά. ξηρά. καὶ ὄζα. ἁπτά. ναὶ δὴ τούτων αὖτις ἀφάμενος ἄδηλον, οὐδεὶς αὐτὴν λαμβάνεσθαι ὀξώδους καὶ γλυκέος, καὶ πικροῦ καὶ λιπαροῦ καὶ μέλανος. ἔτι δὲ, εἰ ἁφὴ ἡ ὄψις ἰῶ, ἴδιον αὐτὸν ὠδὴ πιθανόν αὐτὴν τῆν ὁρατῶν αὐτὴν λαμβάνεσθαι. ὁμοίως καὶ πὺ ὄσφρεσθαι, ὀσφραίνεσθαι, καὶ πὺ ἀκοὴ, ἀκούειν. ναὶ δὴ, αὖ μὴ ὑφ ἁπτοῦ ἡμάτος καὶ μέσου τινὸς, οὐκ αἰσθάνεσθαι. ἔτι εἰ πᾶν αἰσθητὸν τῇ ἁφῇ προσπίπτον, ἔστιν οὐκ ἄδηλον πικρὸν αὖ οὕτω τύχῃ, τῇ γεύσει δῆλον, ἢ μέλαν τῇ ὄψει. ἢ δυσῶδες τῇ ὀσφρήσει, ἀλλὰ μὴ ταύτας, λεῖον. ἢ πάντως γε τοιοῦτον, ὃ καὶ πάλλυλος αὖ τῷ λείῳ ἔοικεν. μὴ πᾶν ἐν λεῖον ἀεὶ, ἢ πικρὸν, ἢ γλυκὺ εἶναι ὁμοίως, ἀλλ' οὐ τῆν λείων, ἐν μὲν πικρὸν, ἐν δὲ γλυκύ. ἢ μὲν λιπαρὸν, ἐν δὲ μέλαν. ἐκ γὰρ τῆς διαφορᾶς τῆς τοιαύτης, δῆλον, ὡς ἄλλων τινῶν φύσεων πολὺ τὰ ὄντα καίμενα, αἱ αἰσθήσεις αὗται αὐτὴν πίπτουσι, καὶ οὐ τῆν αὐτῆν. ἔτι δὲ εἰ πᾶσαι ἁφαὶ, τί πλεόνων ἦν αἰσθήσεων. ὑγρὸν γὰρ μὴ μίαν εἶναι.

Σ ΤΙ ΔΕ τοῖς κοινοῖς τῆν αἰσθήσεων πασῶν, χρῶνται ὡς ἰδίοις. μέγεθος γὰρ μὴ σχῆμα καὶ ἐν ζαχὺ καὶ ἐν λεῖον, ἔτι δὲ ἐν ὀξὺ καὶ ἐν ἀμβλὺ ἐν τοῖς ὄγκοις, κοινὰ τῆν αἰσθήσεων ἦν. εἰ δὲ μὴ πασῶν, ἀλλ' ὄψεως γε μὴ ἁφῆς. διὸ καὶ πολὺ μᾶν τούτων ἀπατῶνται, πολὺ δὲ τῆν ἰδίων οὐκ ἀπατῶνται. οἷ ὄψις πολὺ χρώματος. καὶ ἀκοὴ πολὺ ψόφων. εἰ δὴ, ταῦτα εἰς ταὐτὰ ἀνήγουσιν ὥσπερ δημόκριτος. ἐν γὰρ λιπαρὸν καὶ ἐν μέλαν. ἐν μὲν, ψαχύ φησιν εἶναι. ἐν δὲ, λεῖον. εἰς δὲ τὰ σχήματα ἀνάγει τὸν χυμούς. καίτοι ἦ οὐδεμιᾶς ἦ μᾶλλον τῆς ὄψεως τὰ κοινὰ γνωρίζειν. εἰ δ' ἄρα τῆς γεύσεως μᾶλλον.

Κ αἱ τῷ τὸ φησιν ἁμαρτάνειν οὐ τῷ περὶ αἰσθήσεως λέγω τὸν περὶ δημόκριτον, ὅτι τὰ κοινὰ αἰσθητὰ, ἴδια φησὶν τῆν αἰσθήσεων. φθαίνει δὲ ἐμπεδοκλῆς μὴ οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς τίνα μοί ἔδει καὶ κοινὰ αἰσθητὰ, τίνα δὲ, ἴδια. καὶ ὅτι μὲ αἱ αἰσθήσεις οὐ τοῖς ἰδίοις ἐκάστοις αἰσθητοῖς ἀληθεύειν. περὶ δὲ γοῦν κοινῶν, διαψεύδεται. μὴ ναὶ δὲ πᾶσ' κοινῶν παρατίθεται, δεικνὺς ὅτι τὰ κοινὰ αἰσθητὰ ἴδια πάσῃσι μέγεθος γοῦν καὶ σχῆμα, κρὶνὰ αἰσθητὰ ἐν ναὶ μονονοῦν, ὡς περ καὶ πλάτος. καὶ ἀριθμὸς, καὶ στάσις. καὶ κίνησις. προστίθησι δὲ τῷ μεγέθει καὶ σχήματι, κοινὰ καὶ αὐτὰ αἰσθητὰ ναί, τό τε ζαχὺ, καὶ ἐν λεῖον, καὶ ἐν ὀξὺ, καὶ ἐν ἀμβλύ. μὴ ἐν οἱ ὄγκοις, ὡς οὐκ ὄντα ταῦτα σχήματα. ὅθ' ἐν μὴ ὑποπίπτειν ἴσως ἦ ὁρᾶν τῷ σχήματος. ἐν δὲ οἱ ὄγκῳ προσίθηκεν, ἐπεὶ ἐν ζαχὺ μὴ ἐν λεῖον καὶ ὀξὺ οὐ φησὶν ἐν ὀξὺ καὶ οἱ χυμῷ. ὧν τὰ μὲν, ἀκοῇ ἴδια μὴ αἰσθητά. τὰ δὲ γεύσεως. τὰ δὲ οἱ ὄγκοις φησὶν, ὡς περ μὴ τὰ ἄλλα τὰ ἐρημικὰ κοινὰ εἶναι, τῆς τε ἁφῆς μὴ τῆς ὄψεως μὴ εἰ μὴ πασῶν. ὡς γοῦν σχημάτων ὄψις ἔστιν αὐτὸν πλατὴ, οὕτω καὶ τῇ οἱ ὄγκοις ζαχέως τε καὶ λείου καὶ ὀξέως καὶ ἀμβλέως. σημεῖον δὲ τῷ κοινὰ αὐτὰ εἶναι παρέθετο, ἐν πολὺ ταὐτὸν ἀπατᾶσθαι αὐτοὺς, οὐκ ἀπαθεμονίους πολὺ τὰ ἴδια. ἦ ὄψις, οὐκ ἀπατωμένη πολὺ τὰ ἴδια χρώματα, ἀπατᾶται πολὺ ταὐτὸν

διαφορὰ

φωὴν αὐτὸ καὶ ἐν τῇ φύσει τὴν ζώων καὶ φυτῶν. ἔλκει μὲν τὸ οὖδυ θερμὸν ἀπὸ τῆς ζοφερᾶς τῆς σὺν θείσης τὸ κοῦφον καὶ γλυκύ· καὶ προσκρίνει· καὶ τὰ λέπτυνε δι τὸ βαρύ, τῷ εἶναι πικρόν τι καὶ ἁλμυρόν, ὃ δεῖ ἐν περιπέπωκε. εἰ γὰρ ταῦτα βιαῖα ὄντα καὶ πικρὰ ἐλάττω μόνα, δῆλον ὡς τὸ κοῦφον καὶ ἐναντίον τούτοις γλυκὺ καὶ ἐν αὐ αὐτὰ τὰς ἐν αὐτῷ, τούτοις γλυκέσι ζέφειν τὰ θερμόμενα. ὅτι δὲ γλυκὺ τὸ ἀναθερόμενόν τε ἐν ζέφειν ἐλάττω τῆς θερμοῦ καὶ οὐχ ἁπλῶς κοῦφον, ἀλλ' ἔστι τὸ κοῦφον καὶ γλυκύ, δῆλον καὶ ἀπὸ τῶν ἐκ τὴν ἀναθυμιάσεων. πᾶν γὰρ τὸ ὄμβριον, γλυκύ. καί τοι τῆς ταλαίζου ἐκ τῆς θαλάττης ἀτμιζομένου οὔσης γε ἁλμυρᾶς. φέρεται δὲ καὶ τούτων οὐ τοῖς μετεωρολογικοῖς. προσουμένως μὲν οὖν ὁ γλυκὺς χυμός, θρόμμος· ἀεὶ δὲ ἄλλοι χυμοί, ἀναμίγνυνται ἐς τὸν θρόμβον ἐξόδου προσθρόμβα αὐτὸ ὑ λύσματός φησιν. οὐχ ὡς θρόμμοι, καθ' ἑαυτὸν ὥσπερ τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ ὀξύ· ὡς γὰρ τούτους τὸν χυμοὺς ὑ λύσματος χαίρειν τοῖς γλυκέσι παραμιγνυμένοις ὁρῶμεν παραμενουμένους τὸν ἐκείνων γλυκασμὸν καθαρὸν ἐν τῆς γλυκύτητος. οὕτω καὶ τὸν ἄλλους χυμοὺς τοὺς χρείαν χαίρειν τούτοις τοῖς γλυκέσι ἀναμίγνυσθαι. ἀντικάντας τῷ γλυκέος ἐπὶ πολλοῖς τόποις. ἀλλ' οὐχ ὡς θρόμμους καθ' αὑτοὺς, ἀφ' ὧν δηλονότι τὸ εὖδυ θερμὸν μὲν τοῖς γλυκέσι ζέφει καθ' ὃν προειρήκαμεν τόπον.

Ω ΣΠΕΡ δὲ τὰ χρώματα ἐκ τῶν τῆ λευκοῦ καὶ μέλανος δεῖ μίξεως, οὕτως καὶ χυμοὶ, ἐκ γλυκέος καὶ πικροῦ καὶ καθ' ὁπόσον καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον ἑκάστοι εἶεν ἐκ κατ' ἀριθμοὺς τινὰς τῆς μίξεως, καὶ ποιήσεις, εἴτε καὶ ἀερίζεις· οἱ δὲ πλὴν ὑδατώδη ποιοῦντες μαγγάνουσι, οὕτοι οὐ ἀριθμοῖς ῥᾴστοι. ὃ μὲν οὖν λιπαρὸς τῆ γλυκέος δεῖ χυμός. ἡ δὲ ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν, ὑγρὸν ἡ αὐτό· ὁ δὲ ὀριμὸς καὶ αὐστηρὸς καὶ στυφνὸς καὶ ὀξύς· καὶ μίσον. ὀξὺν γὰρ ὄντα καὶ τὰ τῆ χυμῶν εἶδη καὶ τὰ τῆ χρωμάτων δεῖν. ἐπεὶ γὰρ ἀμφοτέρως εἶδη αὖτις θέα ὥσπερ εἰλόπους ἡ φαιὸν μέλαν τί εἶναι· λέπτυνε γοῦν ἡ ξανθὸν μὲν, τῆ λευκοῦ εἶναι ὥσπερ ἡ λιπαρὸν τῆ γλυκέος· ἡ φοινικοῦν δὲ καὶ ἁλυργὲν καὶ πράσινον καὶ κυανοῦν. μεταξὺ τῆ λευκοῦ καὶ τῆ μέλανος· τὰ δὲ ἄλλα μεικτὰ ἐκ τούτων. καὶ ὥσπερ ἡ μέλαν στέρησις ἐν τῷ διαφανῆ τῆ λευκοῦ, οὕτω ἡ ἁλμυρὸν καὶ ἡ πικρὸν, τῆ γλυκέος ἐν ἡ ζοφερῷ ὑγρῷ. διὸ καὶ ὁ πέφρα τῆ κατακαιομένων πικρὰ πάντων ἐστὶ, καίτοι γε ἡ πότιμον ὄζη αὐτό.

Σ ἐπὶ τῶν φοβερῶν μὲν εἶναι χυμὸν ἡ γλυκύπικρον. ἐναντίος δὲ κατὰ στέρησιν τούτου, ἡ πικρὸν, λείκυσον. ὅτι πάντες οἱ χυμοὶ ἐκ τῆς τούτων τὴν ἐναντίων ποιᾶς μείξεως, ὥσπερ καὶ τὰ χρώματα ἐκ λευκοῦ τε καὶ μέλανος· καὶ κατὰ τὸν ἀναλογίαν τῆς μείξεως τῆ ἐναντίων χυμῶν πρὸς ἀλλήλους γίνεσθαι τὸν μεταξὺ διαφορὰν, ὡς εἶδη τῆ χρωμάτων, ἐπὶ πάντων τῆ χυμῶν κατ' ἀριθμοὺς τινὰς ὡρισμένους τῆς κατὰ τῆ ἐναντίων μίξεως γινομένων. ἔστι τῆ μὲν πλὴν ὑδατώδη ποιούντων, οὕτω τὴν ἄλλων ὡς ἔτυχεν. ὀξῦς δὲ καὶ τὰ εἴδη τῆ χυμῶν ἐκτίθεται. καὶ λέγω τινὰς αὐτῶν τοῖς ἄκραις τε καὶ ἐναντίοις (ἴσως καὶ ἄτοπα δόξει· πικρὸς δὲ ἐκ τῆς μείξεως τῆ ἐναντίων γίνεσθαι λέγειν. ἐν μὲν οὖν λιπαρὸν χυμὸν, τῷ γλυκεῖ φησὶν ἐν αὐτὸν εἶναι· ζοφερὸς γὰρ οὗτος. ἐν δὲ ἁλμυρὸν, ᾧ πικρόν. ἐν δὲ ὀριμὸν καὶ αὐστηρὸν καὶ στυφνὸν, καὶ ὀξὺν, καὶ μίσον εἶναι γινομένους ἐκ τῆς ποιᾶς τῆ ἄκρων μείξεως. εἰ πῶν δὲ ὁμοίως γίνεσθαι τὸν μεταξὺ χυμοὺς, ἐκ τῆς τῆ ἐναντίων τῆ τε γλυκέος καὶ πικροῦ μείξεως ὡς καὶ τὰ χρώματα, τῆ λευκοῦ τε καὶ μέλανος μεγνυμένων, νεῦ κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν αὐτῶν πλὴ ὁμοιότητος λείκυσιν ὄζειν. ἐπεὶ γὰρ εἶδη εἶναι ἀμφοτέρων τῆ χυμῶν ἃ κατωμέθηκε· καὶ γὰρ ἁλμυρὸν ὡς εἶδος τί ἄλλο καὶ οὐ πάντα ταὐτὸν τῷ πικρῷ εἶναι. ὡς δὲ τὸ λιπαρὸν τῷ γλυκεῖ ἐνυπῆλθε, ὥστε φησὶ καὶ οὐ τοῖς χρώμασι, λέγει τὸ ξανθὸν εἰ τῷ λευκῷ κατ' ἀριθμὸν τὸ δὲ φαιὸν, εἰ τῷ μέλανί πως εἶναι ὡσπερ καὶ ἐν τοῖς χυμοῖς τὸ ἁλμυρὸν εἰ τῷ πικρῷ.

πρὸ πικρῷ, ἄλλο μὲν εἶδος, καὶ διαφέρον ζ χυμῶν εἴδη, οὕτω καὶ εἶδη τῆ χρωμάτων

τὸ φαιὸν εἶδός τι χρώματος. οὕτω γὰρ λέγοντος αὐτῆ, σαίζειτο αὖ τὰ εἴδη τῆ χρωμάτων

τῶν ζ ἡ ἁλυργὲς, καὶ τὸ πράσινον, καὶ τὸ κυανοῦν. ἃ λέγει μεταξὺ τῆ τεττάρων ἐκάστου τῆ τε λευκοῦ καὶ τῆ μέλανος, καὶ τῆ φαιοῦ, καὶ τὰ ἐπὶ εἴδη ποιήσει τῆ χρωμάτων. εἰ μὲν δὴν φυλάσσοι, τὸ μὲν ξανθὸν εἰ χρώμασι καὶ σωτὰ πλὴ τὸ φαιὸν καὶ τὸ μέλαν. εἰ δὲ τοῖς πικροῖς χυμοῖς τὸ πικρὸν καὶ τὸ ἁλμυρὸν, ἐπὶ εἴδη ἔσται ἑκατέρου αὐτῶ ὡς εἰρηκεν. ὡς ὁδὸν τις μήτε παῦσαι σωτὰ θεάν. καὶ τὰ πρῶτα διαιρεῖν, ἵνα μὲν μὴ οὕτως ἔσται τὰ τῆ χυμῶν εἴδη, καὶ τὰ τῆ χρωμάτων. οὐ μὲν ἐπὶ. ἀλλ' ἴσ ἐξ, ὁκτὼ. ἐπεὶ δὲ γίνεται τινα χρώματα, οὐ μόνα, κατὰ πλὴ τῆ λευκοῦ τε καὶ μέλανος μέξιν, ἀλλὰ μὴ τὴν μεταξὺ πάλιν μεγνυμένων ἀλλήλοις, διὸ μὴ ἄπειρά πως εἶναι τὰ χρώματα, τὰ ἀλλὰ φησὶν ἐκ τῆς τούτων γίνεσθαι μίξεως τῆ πρώτων χρωμάτων δύτων, ὅσων εἴρηκεν. ἀπὸ δὲ πλὴ μέξιν ὁμοίως τε χρωμάτων καὶ τὴν χυμῶν γίνεσθαι, καὶ ταῦτα εἶναι αὐτὴν κατ' ἄλλην τινὰ ὁμοιότητα λείκυσιν αὐτῆ. ὡς γὰρ ἡ μέλαν οὐ ἀντίον τῷ λευκῷ, στέρησις οὖ διαφανῆ λευκοῦ, οὕτω τὸ ἁλμυρὸν καὶ τὸ πικρὸν, στέρησις τῆ γλυκέος τῷ ζοφερῷ ὑγρῷ. ἅμα δὲ τούτων ὀφθησόμενος ἐν μὲν πῶς ἔστι πλὴ πῶς ὀλίγου λέξιν. πλὴ ὅτι οὐ πάντως ἐμοὶ φοβερὸν εἰ χυμοὶ ἡ πάθος εἶεν, ἡ στέρησις. πλὴ γοῦν στέρησιν

ι ἐ πωὴ ἡ ν χυμὸν εἶναι ἡ ὑπὸ τῆ ξηρῆ τῆ εὐ ἔφ ὕδατι γινόμενον πάθος διὰ θερμότητος τῆς γλύσεως τῆς κατὰ στόμα μᾶλλον πηγὴν εἰς εὐεξίαν. ὅτι βιλόσως προσέθηκεν τῷ λόγῳ ἡ τῆς γλύσεως τῆς κατὰ στόμα μᾶλλον πηγὴν εἰς εὐεξίαν, νεῶ λείκυσον. οὐ γοὴ πᾶν πλῆθος. εὐ ἔφ ὑγρῷ ὑπὸ τῆ ξηρῆ γινόμενον, χυμός. καὶ γὴ ὁ ὁμὴ, ὑπὸ ξηρότητος εὐ ὑγρῷ γίνεται ὡς προεῖπε λείξει. ἀλλ' οὐ χυμὸς ἔστιν. ὅτι δὲ μὴ ἁπλῆ ἡ φοφή. ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ ἁπλῆ ζέφει, ἀλλὰ κατὰ τὸ πάθος ἡ γλυκύ. ὃ δηλῶσαι βουληθεὶς εἶπεν, ἀλλὰ τῆ ζοφίμῳ, αὐτὴ τῆ γλυκεῖ χρησάμενος. ἀπαὸν δὲ τῆ ζοφίμου πάθος εἶναι τὸν χυμούς, προσέθηκεν ἡ σβῆσις. λέγων τῆ ζοφίμου σβῆσιν, τουτέστι, γλυκέος. ἔστιν γὴ ἡ ζόφιμον ὡς λείξει. δοκεῖ γὴ αὐτῷ, ὁ μὲν γλυκὺς χυμὸς ζόφιμος εἶναι. στέρησις δὲ τούτου, ὁ πικρός τε καὶ ἁλμυρός. γευστὰ δὲ, ἀμφότερα. ὡς γὴ ὑδὶ τὸ χρωμάτων. ἡ εὐαντίον τῷ μάλιστα ὁρατῷ. ἔστιν δ' ὅτι ἡ λευκὴ, ὅπερ ὅτι ἡ μάλιστα ὁρατὸν καὶ αὐὴ ὄν, οὕτω καὶ ὑδὶ τὸ χυμῶν ἡ εὐαντίον τῷ μάλιστα γευστῷ. μάλιστα δὲ γευστὸν, ἡ ζοφιμώτατον. τοιοῦτον δὲ, ὁ γλυκύ. σβῆσις τούτου. καὶ γὸ κατὰ στόμα ὑπὸ τὸ εὐαντίων ὑπὸ κὰ αὖθ ἔφ εὐ τῇ χειρὶ συστοιχεία, σβῆσις εἶναι. ἐ πεὶ τοίνυν καὶ ἡ γλυκὺ, καὶ τούτῳ εὐαντίον ἡ πικρὸν, γευστά τε καὶ χυμοί. καὶ ἐκ τῆς τούτων ποιᾶς μείξεως πάντες οἱ ἄλλοι χυμοὶ ὡς ἁπλῶς τὰ χρώματα, ἔκ τε τῆ λευκοῦ καὶ τῆ μέλανος, ἡ γευστὸν κατὰ στόμα ἐ δήλωσεν τὰ εὐ τοῖς χυμοῖς εὐαντία εἰ πὼν, ὕβ ὧν οἱ πάντες χυμοί. ταῦτα δὲ ὅτι, ἡ γλυκὺ καὶ ἡ πικρόν. ὡς ἐ πεὶ ἡ γλυκὺ ζόφιμον, τῆ ζοφίμου ξηρῷ πάθος ἐστὶν εὐ τῷ ὑγρῷ ἡν χυμόν. καὶ τῆς τούτου σβῆσεως. αὐτὶ τῆ πικρῷ. τούτου γὸ εὐαντίον. εὐαντίον δὲ τῷ γλυκεῖ, καὶ ἡ σβῆσις αὐτῆ. ὅτι μὲν γοὴ οὔτε ἡ ξηρὸν αὐὸ καθ' αὐὸ, οὔτε ἡ ὑγρὸν ζέφει, ὡς γνώσει μοι λαμβάνει. οὐ γὴ τῇ τούτων μίξει, καὶ ἡ φοφὴ, λείπει δὲ τῷ ὅτι οὔτε ξηρὸν αὖθι τῆ ὑγρῷ, οὔτε ἡ ὑγρὸν αὖθι τῆ ξηρῷ. ἡ χυμὸς καὶ φοφή. τούτῳ γὸ ἀκολουθεῖ, ἡ ζοφὴ γὸ, οὐχ οἷ μόνον. ὅτι δὲ μὴ πᾶν πάθος ἡ γινόμενον ἐκ τῆς τοιούτων μίξεως χυμὸς ἔστιν, ἐξῆς λείκυσον. ἡ δὲ φοφὴ φθορμένη φοφὴ τοῖς ζώοις καὶ ἁπλῆ ἔστι. διαζεῖ γοῶν καὶ πλὴν γλῦσιν, εἰδοτί ἁφῆς λέγει εἶναι. ὅτι καὶ τ' ἁπλῶν εὐαντιοτήτων ἔστιν αὐτὴ λαπλῆ. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἡ ζοφὴ. ζοφὴ κατὰ τὸ ἁπλῆ ἔστιν. οὐ γὴ κατὰ τὸ θερμὴ ἡ ψυχρὸν, ἡ τι ἄλλω εὐαντίωσιν ἴσχει φρίφει. ἀλλὰ κατὰ τόσον μὲν ἁπλῆ ἔστι, κατὰ τοσοῦτον αὐξήσεως ἔστι καὶ φθίσεως τοῖς ζεφομένοις αὐτίκα. κατὰ δὲ γὴ θερμὸν ἡ ψυχρόν ἔστι ἡ ζέφει, ἡ προσκείμενῃ, ἡ ἀφαιρείμενῃ. ἡ γὴ θερμὸν μὴ ἡ ψυχρὸν, πλῆσεως μὴ ἀποπλήσασ' αὐτίκα. ὧν, ἡ μὲν πλῆσις, πρεσκείσεώς τε μὴ αὐξήσεως αὐτίκα. ἡ δὲ ἀποπλήσις, φθίσεώς τε μὴ ἀφοπλήσασ'. σαν δ' ἐγὼ δὲ, πρὸς πλὼ σύμφυτον εὐ τοῖς ζώοις θερμότητα εἶ ὡς αἱ πλῆσεις τῇ θρεπτικῇ ψυχῇ. τούτῳ γὴ ὀργάνῳ πρὸς πλὼ πλῆσιν ἡ δυνάμεις αὕτη χρῆται, μὴ ἡ τ' ζεφομένων θερμότητος τε μὴ ψυχρότητος. ὥστε κατὰ μὲν τὸ πάθος ἔστιν ἡ ἁπλῆ γινόμενον μὴ αὐὸ ὑπὸ τῆ ξηρῷ εὐ ὑγρῷ, ἐκ τούτων γὴ ἡ φοφὴ οὖσα, μὴ ἁπλῆ ἔστι, οὐκ εἰσὶ δὲ χυμοί. δηλοῖ δ' ἡ ζοφὴ κατὰ θόξαν ἁπλῆ ἔστιν, αὐξήσεως ἐρῶν αἰτίκα, ὅτι ἡ σῶμα ἁπλόν. ἡ τ' αὐτὸ τοῦτο, ἁπλῆ. οὐ γὴ ἔφ σώματι ἡ εἶναι. ἀλλὰ μὴ ἀφ' ὧν εἰδοφιεῖν τὰ πρῶτα σώματα εὐ οἷς αὐτοῖς ἡ εἶναι, ἁπλᾶ μὴ ταῦτα. κατὰ δὲ σώματος προσθήκην τε μὴ ἀπουσίαν, αἰ αὐξήσεις τε μὴ μειώσεις. ὥστε ἡ ζοφὴ, κατὰ σῶμα αὔξει ὡς εὐ τοῖς τοιδὶ γλυίσεως εἶτε. κατὰ γὴ σῶμά ἔστι, τοσί ἔστι. κατὰ δὲ γλυκύα, ζέφει. μὴ καὶ τὰ ἔστιν δὲ κινητικὴ τῆς κατὰ στόμα γλύσεως εἰς εὐεξίαν. τούτων μὲν γὸ αἴτιον, ἡ θερμόν, ἡ ψυχρόν. τούτων δὲ αὐξήσεως μὴ φθίσεως αἴτιαν πλὼ ζοφὼ εἶναι. μὴ θερμά ἔστι μὴ ψυχρά. μὴ ὅλως ἁπλᾶ. ταῦτα γὴ φησι τριᾶ μὴ αὔξεσιν μὴ φθίσιν. ὅτοι λέγει τὰ ἁπλᾶ ἁπλῶς, ἡ τ' ἁπλᾶ, ἡ θερμὸν μὴ ἡ ψυχρόν. κατὰ δὲ πάθος αὖ ἐ πιπόμενον τῷ ὑγρῷ ἀφ' τῆ ξηρῆ, τό τε γλίσχρ τοῖς ζώοις καὶ ἡ ζέφει ἡ κατὰ ἐαυτὸ ἔστιν ὁ χυμὸς. κατά τι οἷον ζέφει. κατὰ γλυκὺν ἔστι θλιβερόν τι, ἀλλ' οὐ κατὰ ἁπλόν. ἁπλῶς οἷον διακτικὸν παρίθετο τὸ. πᾶν ἡ ζεφόμενον ἡ γλυκᾶ χυμῷ, ἡ μεμιγμένῳ ἁπλῶς ζέφει. ἃ ἔστι γλυκύ. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὡς πᾶν γλυκέος μὰ δυναμένης ζοφῆς εἶναι. ὃ διακτικὸν εὐ αὖ, ἐκ τε τῆς γλυκέως καὶ τῆς εὐαντίως ταύτῃ τῆς πικρᾶς. ἡ γὴ ὡς προῖσι δῆλα ἡ γλυκὺ καὶ φόβερον, ἐπιπολαστικὸν εἶναι τούτῳ καὶ μίξεως τινες ὁ τοιοῦτος χυμὸς πρὸς ἡ ζέφει δῆλον. ἐπιπολαστικὸν δὲ, ἡ γλυκὺ. τῷ κοῦφόν τε εἶναι καὶ αἷον φθορίαν, ὃ γὴ ἔστιν καὶ ζόβερον. εἶναι μὲν οὖν φησι ἡν τοδὶ τῆ στύου τίσι καὶ πῶς ἐφόμεθά τε καὶ αὐξόμεθα, τοῖς τοδὶ γλυίσεως λόγοις οἰκῆον. ἔρηκε δὲ, τοδὶ μὲν αὐξήσεως, ἰδίως εὐ τοῖς τοδὶ γλυίσεως καὶ φθορᾶς. τοδὶ δὲ ζοφῆς, εὐ τοῖς τοδὶ ζώων γλυίσεως. διὸ ἡν μὲν ἀπειβὴ τοδὶ αὐτῶν λόγον, εἰς ἐκείνας αὐατίθεται ὡς οἰκειοτάτας τοῖς πραγματείας. ἐῶ δὲ ὅσον οἰκαγμαῖον πρὸς πλὼ τῆ προκειμένου διᾶξιν ἐπιπωθῆναί φησι διᾶν αὐτήν. λέγει δὲ ἡ θερμὸν τῆς τε αὐξήσεως τοῖς σώμασιν αἴτιον ὄν. τῆς πέψεως τῆς φοφῆς γίνεσθαι, καὶ τῆς διαπυρηγίας τό καὶ γλυίσεως τῆς φοφῆς. ποιητικὸν γαρ αὐτῆς ἔστιν. τῷ φύσει ἔχειν ἀφ' τῆ ὑγροῦ τῆ χυμὸν ἔχοντος ὕδη. ἡ κοῦφον μὲν καὶ γλυκὺ ἔλκειν. ἡ δ' ἁλμυρὸν καὶ πικρὸν, καὶ τὰ λείπειν ὄν βαρύ. ἡ γαρ καυφότερον αὐτῷ συμφθεῖρει κινούμενα εἰς ἡν αἷον κατὰ φύσιν. ἡ δὲ βαρύ. κατὰλείπει, ἔστιν δὲ ὡς γνώσει μοι ἀφ' τῆ αἰσθυμικίσεως λαμβάνει. οὕτω γαρ αἱ αἰσθυμικίσεις γίνεσται. ἔστιν δὲ οἷον ὁ οὐ τοῖς ἔξω σώματα ἡ θερμὸν ὁρᾶσται πειθῶν, πρεῖν

θρμοῦ χυλομενὴ σὺ αὐτῷ πέψει τε καὶ συστάσει, ἢ γένεσις τῦ θρμοῦ. οὐ τῆς γῆς ἐχούσης τὸν χυμόν. σὺ αὐτῇ ὡς ἐδώκει πᾶν ὁλίγον λέγειν, βουλόμενος συστῆσαι ἀ ἀπολαύειν τινὲς ἀ σὺ τῷ ὕδατι ὑγρὸν ἐξὸ τῆς σὺ τῇ γῇ ξηρότητος διηθούμενον δι' αὐτῆς, εἰ γὰρ ἴω ἡ γῆ ἐχουσα σὺ θρμότητα χυμὸν, ἢ παρ' αὐτῆς ἀ ὕδωρ ἀπομάττετο, οὐκ ἄδηλον αὐτὸ παρὰ πᾶν τ' διαχρωμένων ἀ τοιοῦτον ὕδωρ διαφορὰ φυτῶν, ἀλλὰ σὺ, ἀλλ' αὐτὸ πᾶσιν σὺ αὐτοῖς τὸν ὁμοίως χυμὸν ἀ ὅμοιον. ἔδει γὰρ ἀπάσατο, καὶ τ' παντὸς μέτα ἀ ὕδωρ λιγότων εἶναι. χυμῶν ἢ οὕτως ὄλων. ἔστι δὲ ἡ γένεσις τ' χυμῶν σὺ τῇ διαθέσει τῦ γλώδους ξηροῦ τῦ σὺ τῇ γῇ σὺ ὑδατι ὄβ πᾶν ὧδε θρμότητος κίνησιν. ἢ εἰ σὺ αὐ ἢ σὺ τῇ γῇ χυμοὶ ἔσαν ἐνίοτε μένοντες, ἀ τὸ πόρον ἐγκατα μένει τινὲς ὑδατώδους ὑγροῦ καὶ θρμότητος ποιᾶς. ἔχει δὲ ἡ γῆ σὺ αὐτῇ θρμότητα ἢ ὑγρότητα ἐγκαταμεμιγμένα. εἰ πῶν δὲ, πῶς γίνεται ὁ χυμὸς, ὁρίζεται αὐτός. λέγει γὰρ χυμὸν εἶναι ἀ ὧδε τῦ σὺ τῇ γῇ ξηροῦ γινόμενον παθος σὺ ᾧ ὑγρῷ τῆς γένεσης τῆς κατὰ δύναμιν ἀλλοιωτικὴν εἰς σὺθρίαν. σημαίνει δ' αὐᾧ ἀ κινοῦν οὕτω τὴν γένεσιν καὶ ἀλλοιῶν, ὡς ἄγειν αὐτὸν ἐξὸ τῦ δύναμει εἰς ἀ σὺθρίαν. ποιητικὸν δ' ὁ χυμὸς τῆς κατὰ σὺθρίαν γένεσης. ὅτι δὲ προῦπαρχούσης τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως ὁ χυμὸς εἰς σὺθρίαν κινητικὸς γίνεται, ἀλλ' οὐκ αὐᾧ τῆς γενετικῆς αἰτίας, δῆλοι δ' ὧν προεστίθεμεν. λέγων.

Ο ΓΑΡ κατὰ ἀ μανθάνειν, ἀλλὰ κατὰ ἀ θεωρεῖν ἔδη ἀ αἰσθάνεσθαι.

Ο ὅσον ἔδη, τῶν οὐ γὰρ ἐπίστασθαι. ὁ αἰσθητικὴ δύναμις, οὐ τῷ αἰσθάνεσθαι, ὡς ἢ ὑδιγένημι σὺ τοῖς μανθάνουσιν, ἀλλὰ προῦπαρχουσα ἢ οὖσα δύναμει, σὺθρία ἐστὶ ὡς ὁ ἔχων πρότερον πῶ ὑδιγένημι, ἐπίστασθαι σὺθρῶν κατὰ ταύτην. τίς δὲ ἡ δύναμει αἴσθησις, καὶ τίς ἡ κατ' σὺθρίαν, ἔρηκεν σὺ τοῖς περὶ ψυχῆς. τὸ δὲ ἄγειν γὰρ ἀ αἰσθητικὸν εἰς ἀ δύναμει προῦπάρχον. ἴσον ἔδη, τῷ ἄγεσθαι γὰρ ἀ αἰσθητικὸν ὑπὸ τ' αἰσθητῶν εἰς σὺθρίαν. ὃν τοιοῦτον δύναμει πρὸ τούτου. ᾧ προσέθηκε τὰ ἐξῆς. δηλωτικὰ ὄντα, τ' εἰς ποίαν σὺθρίαν ἄγεται, ἢ ἐκ ποίας δυνάμεως. ἐπεὶ μὴ μόνον ἀ κατὰ ἀν χυμὸν παθος σὺ τῷ ὑγρῷ ὑπὸ τ' ξηροῦ ἐπίσταται. καὶν τ' χρῶμα σὺαπολυθῇ, ὁμοίως ἢ ἀ ὕδωρ χρώννυται. ἀλλὰ ἢ ὀσμὴ ὁμοίως σὺ αὐτῷ γίνεται. διατοῦτο ἐπῆλθεν προσθεῖναι ἀ ἴδιον τ' ὡς χυμοῦ παθος.

ὧδὶ τῆς γένεσης τῆς κατὰ δύναμει ἀλλοιωτικὴν εἰς σὺθρίαν. ὅτι δὲ ἡ ξηρότης ἢ σὺ τῇ γῇ, τῆς τ' χυμῶν γενέσεως αἰτία, δῆλον ἢ ἐκ τῆς τ' ἐναντίων ὑδάτων διαφορᾶς. αἰ γένεσθαι, παρὰ πᾶν ἐγκατάμειξιν τῆς γλώδους ξηρότητος. τ' γοῦν ὀμβρίων ὑδάτων. ἀ μὲν τ' χειμῶνος, γλυκύτερον. ἀ δὲ τ' θέρους, πικρότερον. ἔνιστε δὲ ἀ ματοπώρου, πάλιν δ' αὖ βορείους μὲν, ποτιμωτέρους, νοτίους δὲ ἁλυκωτέρους. ἢ ταῖς μὲν, ἀ πομβρίας γλυκύ. τοῖς δὲ ἀχμοῖς, ἁλυκόν. χειμῶνος μὴν τ' ὑγρῶν τ' σὺδὲ πᾶν γᾶν ὄντων, ἅμυκτοι αἱ αὖθυμίσεις αὐτῶν) τῆς γλώδους ξηρότητος. θέρους δὲ τ' ἔτι ὄντων ὑγρῶν τ' σὺδὲ πᾶν γᾶν, σωτικαφθείρεται τι τῆς αἰθυμιάσεως σωτικατανύσεως τῦ γλώδους. ἔτι δὲ μᾶλλον τῦ μετοπώρου πολὺ ἀ κατασκᾶται τῦ γλώδους ὄβ ἀ μάλιστα τότε ἀ ἐξηραίνθαι ἐδώκει τ' ἀ ᾧ θέρει καύματος. πάλιν τοῖς μὲν Βορείοις αἰκατέχουσι ἀχὶ τ' εὐύδρει, πολὺ πίστημα. τοῖς δὲ, ὄβ ἀ κατξηρῶν ἢ κατὰ κατκαυμένων, πολὺ τὸ γλῶδες. ὅπω μὴ σὺ τοῖς αὐχμοῖς. μὴ γὰρ σὺ τούτοις, αὐάγεται τὸ γλῶδες μὴ ἁλυκὸν πολὺ. σὺ αστίοι δὲ, σὺ ταῖς ἀ ὀμβρείαις. οὕτως οὖν ἐδώκει, μὴ τὸν χυμὸν ἅπαντας γίνεσθαι. τῇ τε ἐγκατα μέξει τῆς γλώδους ξηρότητος. μὴ τῇ ὑπὸ τ' θέρμου γινομένῃ πέψει αὐτῶν ἀγεῖται ὄβ τῆς συμμέτρου θρμότητος. φθείρει γοῦν ἡ χυμοὶ πολλάκις, ὅταν ὑπὸ τ' ψύχους αἱ πέψεις αὐτῶν ἀκωλυθῶσι μὴ ὑβυγραινθῶσιν ὧν πρὸ διακειμένης τῆς ἐγκατα μιμγμένης ᾧ ὑγρῷ ξηρότητος. αἰξὶ τ' πῶ ὑπὸ τ' ψύχους γινομένῳ πῆξιν σὺ αὐτοῖς, λυόμενοι ὑβυγραίνεται τε μὴ ὑβερῶνται. σὺ παρέχει τ' ὑγροὶ σὺ τοῖς χυμοῖς. οὐ γὰρ ἐκκρίσει τινὶ τῦ ὀγρυ ἐχὸ τ' ξηροῦ ὑπὸ τ' θέρμου γινομένη, ἡ χυμοί. ἀλλὰ πέψει μὴ συγχρῶν. ὅταν γὰρ σὺ παρέχη ἀ ὑγροὶ σὺ τοῖς πεπεμένοις, δῆλον ἐκ τῦ λυθέντος τῆς πέψεως αὐγχραίνεσθαι αὐτά. πολλοὶ δὲ τ' ἡμερῶν σὺ τοῖς ψυχροῖς τόποις, πῶ αὐρχεῖ ὅτε πεπέφθαι), οὕτε ἀ ἴδιον χυμὸν λαμβάνειν ὡς τῦ θέρμου ποιητικῦ γινομένου τῆς πέψεως αὐτ', μὴ τ' σὺ αὐτοῖς χυμῶν.

Ο ΤΙ Δ' οὐ πάντος ξηροῦ ἀλλὰ τῦ ζωμίου, οἱ χυμοὶ ἢ πάθος εἰσὶν ἢ σὺθρύσεως, δεῖ λαβεῖν σὺ τοῦδε, ὅτι οὔτε ἀ ξηρὸν πᾶν τῦ ὑγροῦ. οὔτε ἀ ὑγρὸν πᾶν τῦ ξηροῦ. ζωφὴ γοῦν οὐδὲν αὐτῶν τοῖς ζῴοις. ἀλλὰ ἀ μεγάλμενον μὴ ἔστι τῆς περὶ σφῆ ἀμοίρης ζωφῆς τοῖς ζῴοις, τὰ μὲν ἅπαξ τ' αἰσθητὰ, αὐξήσιν ποιοῦντα μὴ φθίσιν. τοῦτων μὲν χορὶς αὐτῶν ἢ θέρμὸν μὴ ψυχρὸν τὸ προσφερόμενον. τοῦτα δ' ἀ ἐπὶ μὴ αὔξησιν καὶ φθίσιν. φέρει δὴ γνοῦν τὸ προσφερόμενον πάντα γὰρ ζέφεται ᾧ γλυκεῖ, ἢ ἁπλῶς ᾧ μιμγμένῳ. δεῖ μὲν οὖν διορίζειν τοῦδὲ τούτων σὺ ᾧ τοῦδὲ γένεσιν. νῦν δ' ὅσον ἀκαγκαῖον, ἅψασθαι αὐτῶν. τὸ δ' θέρμὸν αὐξάσει μὴ ἀνιμυρᾶ πῶ φθορίῳ. μὴ τὸ μὲν κάθαρσιν ἔλκει. τὸ δ' ἀλμυρὸν μὴ πικρὸν, κατὰ λείπει δὲ τὸ βαρὺ. ὃ δὴ σὺ τοῖς ἐξωσώμασι φαίνεται ἐξω θέρμὸν, ἔξω σὺ τῇ φύσει τὴν ζῴων καὶ φυτῶν. διὸ, φέρεται τῷ γλυκεῖ. συμμέγνωται δ' αἱ ἄλλοι χυμοὶ εἰς φθορίῳ τὸν αὐτὸν τρόπον. τῷ ἀλμυρῷ μὴ ὀξεῖ, αὐτὴ ἡ λύσματος. παῦται δὲ δὴ τὸ αὐτὸ πάσχει τῷ λίαν ζόφιμον εἶναι τὰ γλυκύ, καὶ τὸ ἀδὴ πολασικόν.

γίνεται. καὶ καθόλου ὁ ποιὸς αὐτὸς τῆς γῆς χυμὸς τῇ δι' αὐτῆς ῥέοντος γινόμενος ὁρᾶται. διὸ μὲν ἀστραλτώδους, ἀστραλτώδης. διὸ δὲ πικρὸς, πικρός. τὰ γὰρ διὰ τῆς τοιαύτης διυθούμενα, πικρὰ γίνεται. διαζέσει γὰρ πολλῇ τὰ πικρὰ καὶ κρουῶν εἰσὶ διαφοραί. αἱ μὲν γὰρ πικραὶ τῶν κρουῶν εἰσιν, αἱ δὲ, ὀξεῖαι. παρὰ τὰς τῆς γῆς δίνας ῥέουσι διαφοράς. ὑγίεινται δὲ τὰ τοιαῦτα, διαφέρειν δὲ τοῖς πόσεσι ὕδατος. διαζέσει δὲ φησὶν ἁβλάβως καὶ τὸν χυμὸν οἱ τοῖς ἐκ γῆς φυομένοις, τουτέστιν οἱ τοῖς φυτοῖς καὶ ταύτῃ διαφέρειν, μᾶλλον ὑγρότητος ἐπίνειμαι μάλιστα. λαμβάνει γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ ἀποπλαίουσα τῆς γῆς ὕδωρ. οὐ μὴν καὶ δίνης ῥέουσι αὐτὰ τὰ φυτὰ, δῆλον ὅτι. καὶ οὐχ ὡς τῆς γῆς δὲ ἐγχύμου καὶ τὰ πλὴν αὐτῆς φύσιν οὔσης λέγει, οὐδὲν γὰρ ἂν τῶν ἀποπλεόντων τῇ αὐτῇ φύσει ἔγχυμον εἶναι δοκεῖ. ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν αὐτῆς καὶ τὰ πλὴν ὡς πρός τινα ὑγρότητα λεπτὸν θερμότητα μέξιν παρουσίας τε καὶ διχομοίους ταύτας. οὐ γὰρ ἔστιν λέγειν ὅτι παρὰ τῆς γῆς ἐκούσιος ὕδατος τὸν χυμὸς πάντας οὐ θρέγεται. ἡ ὕδωρ λαμβάνει. οὐκέτι γὰρ ἀδιῶ ὁ λόγος αὖθις καθόλου, τοῦδε γλυκύσιως χυμῶν, ἀλλὰ τοῦδε τῆν οὐ τῷ ὕδατι. τῷ δὲ ἐκ τῆ ἐνεῦθεν τῷ οὐ τῇ γῇ πλὴν γίνεσθαι τῆν χυμῶν οὐ τῷ ὑγρῷ γίνεσθαι. μαρτύρεται παιρίβιτο, καὶ ἡ τῆς ὕδη φιότητας τινας ἢ χυμοὺς ἐχούσης γῆς ἀποπλαίειν ἡ διυθούμενον ὕδωρ δι' αὐτῆς ὡς πεφυκὸς παίχειν ὑπ' αὐτῆς. ὑγρότης δ' ἄστις ἔστι καὶ ὁ οὐ τῇ γῇ ἡν χυμὸν διχομοίαν. εἰπὼν δὲ ἔξω τὴ καὶ τί ἴδιόν φησιν παίχειν τί ἡ ὕδωρ ἐκτὸς τῆς γῆς λέγει. παίχειν γὰρ πέφυκε ἡ ὑγρὸν, ἐκτὸς τοῦ οὐ αὐτῷ οὐ αστίου. ὡς πᾶν καὶ τὰ ἄλλα οὐ αστία ἐκτὸς τοῦ οὐ αστίου αὐτοῖς. οὐ αστίον δὲ ἡ ὑγρὸν τῷ ξηρῷ. ἔστι δὲ ξηρὸν ἡ γῆ μάλιστα. ἔστι μὲν γὰρ, ἡ ἡ πῦρ ξηρόν. διὸ ἡ ὑπὸ τούτου παίχει ἡ ὑγρόν. ἀλλ' ἔστ ἡ μὲν πῦρ, μάλιστα εὐδοκιμούσιν καὶ τὰ θερμόν. εἰ ἡ ὅτι μάλιστα ἔστι καὶ ξηρόν. ἡ δὲ γῆ, καὶ τὰ ἡ ξηρὸν, εἰ ἡ ψυχρά ἔστιν. εἶπε δὲ, ἡ ὑπὸ τῆ πυρὸς παίχειν αὐτὴ, οὐχ αὑτῶς. εἰς γὰρ πλὴν τῆ χυμῶν τῆ γινομένων οὐ αὐτῷ γίνεσθαι, ἡ ἡ θερμὸν σωματοειδῆ οὐχ ἡ γῆ μόνη. εἰρῆσθαι δ' φησὶ ταῦτα, οὐ τοῖς τοῦδε στοιχείων. λείπων τὰ τοῦδε γλυκύσιως ἡ φθορᾶς. οὐ ἐκείνοις γ' μάλιστα, ἡν τοῦδε τῆς φύσεώς τε ἡ οὐσίας τῆ τοιαύτεων σωμάτων ἃ ἡ στοιχεῖα λέγει. λόγον ποιοῦ. οὐ γὰρ εἴρηκε ἡ καὶ τί μάλιστα ἐνδυομένων τῆ σωμάτων τῆ ἀποπλῶν ἐνεῖναι. ὅτι γῆ μὲν μᾶλλον, ὑπὸ τῆ ξηροῦ ἡ τῆ ψυχρᾶ. ὕδωρ δὲ, ὑπὸ τῆ ψυχροῦ μᾶλλον ἡ ὑγροῦ. ἀὴρ δὲ, ὑπὸ τῆ ὑγρᾶ μᾶλλον, ἡ θερμοῦ. πῦρ δὲ, ὑπὸ τῆ θερμᾶ μᾶλλον, ἡ ξηροῦ. εἰ πολὺ δὲ τὰ οὐ αστία, ὑπὸ τῆ οὐ αστίων παίχειν. διὸ ἡ ὑγρὸν ὑπὸ τῆ ξηροῦ. ἡ ἔμπαλιν. ἡ δῆ πολιτεύεται, φησιπολὺ εἶναι. εἶναι δὲ ἡ ἡ πῦρ ξηρόν. μάλιστα δὲ πλὴν γῆν, πρὸς πάντα τούτοις, ὅτι καθόλου ἡ μὲν πῦρ ἔστ τοιχεῖον, ἡ δὲ, ὕδωρ, ἡ δὲ γᾶ, ἡ δὲ, ἀὴρ. οὐδὲν οὔτε ποιεῖν, οὔτε παίχειν πεφύκασιν. εὐσίας γὰρ αὐτὰ. οὐσία δὲ οὐσία, οὐκ ἔστιν οὐ αστία. οὐ δὲ τοῖς οὐ αστίοις, ἡ φησὶν τε ἡ παίχειν. διὸ ἡ προσίθηκε οὐδ' ἄλλο οὐδὲν. οὐδὲν γὰρ σῶμα, καθόλου σῶμα ποιεῖ, ἡ παίχει. ὅτι μηδὲν οὐ αστίον οὐ αὐτοῖς. καθόλου δὲ οὐ ἐνόησεν αὐτῆ οὐ αστία τὸ παίρχει, καὶ τὰ ἔξω ποιητικά. ὅτιν ἀλλήλων ἡ παθητικά. οὐ αστιότης δὲ, οὐ τῷ ὕδατι. πρὸς μὲν πλὴν γᾶν, καὶ πλὴν ὑγρότητα. ἐνεχ' ἡ ὑ γᾶ μάλιστα. πρὸς ἣ ἡ πῦρ, καθ' ἄμφω ἧ. ἡ ἡ καὶ πλὴν ξηρότητα ἡ θερμότητα ἡ ὕδωρ ὑγρὸν ἡ ψυχρὸν ὄν, μάλιστα δὲ, καὶ πλὴν ψυχρότητα. ἐπεὶ, τούτῳ μᾶλλον, ἡ ψυχρὸν οἰκειότερον. τῷ δὲ πυρὸς, οἰκεῖον ἡ θερμὸν μάλιστα. μάθοι δ' ἄστις ἐκ τούτων πλὴν αἰρισοτέλους δόξαν τοῦδε τῆ ποιούντων τε ἡ παιχόντων. οὗτε γὰρ τὰ σώματα αὐτῷ δοκεῖ ποιεῖν τε ἡ παίχειν ὡς αἰρέσκει τοῖς ἀρχαίοις, οὔτε πάλιν τὰ ἀσώματα, ὡς ἐδόκει τοῖς τοῦδε πλάτωνα. ἀλλὰ κατὰ τὰς οὐ αὐτοῖς οὐαστιώσεις οὕτως ἀσωμάτους. πῶς οὖν οὐ τῷ μὲν ὕδατι ἡ εἶναι ὕδατι οὐ ὑγρότητι καὶ ψυχρότητι, τῷ δὲ πυρὶ, οὐ θερμότητι ἡ ξηρότητι, οὐκ οὐ αστίον ἡ ὕδωρ τῷ πυρὶ ἡ καθὸ ὕδωρ καὶ πῦρ. ἢ ἡ ὅτι μάλιστα κατὰ ταῦτα εὐδοκιμεῖται ἐνόησεν αὐτῶν, ἀλλ' οὐ ταυτὰ ἔστ ἡ πῦρ καὶ ἡ ὕδωρ. οὐ γοῦν ἔστ ἐδὴ μόνον. ἀλλ' ἔστ ἡ ὑπολαμβάνοντι αὐτοῖς ἔχον ταύτας τὰς ποιότητας. ζέων, ἡ μὲν, ὕδωρ ἔστ. ἡ δὲ, πῦρ. ἡ γοῦν ῥέπει αὐτοῖς, οὐκ ἔστι πρώτως οὐ αστίν. οὐ γὰρ ὡσπερ ἡ πῦρ καυφότατον, οὕτω ἡ ἡ ὕδωρ βερυτατον, ἀλλὰ μεθ' ὕλης ἡ ὕδωρ αὐτοῖς. ὅτις ἔστ ἡ αὐτὴ οὐ πᾶσι αὐτοῖς. εἰ πολὺ δὲ, ὅτι ὅλως παίχειν ἡ ὑγρὸν ὑπὸ τῆ ξηροῦ. λῶ δὲ, ἡ μὲν, οὐ θερμῷ ὕδατι. ἡ δὲ, οὐ τῇ γῇ. πῶς ὑπὸ τῆ οὐ τῇ γῇ ξηροῦ παίχει ἡ οὐ ὕδατι ὑγρὸν οὐ τῇ τ' χυμῶν γλυκύσει λέγει. ὡς γὰρ οἱ ἀποπλύνοντες οὐ τῷ ὑγρῷ τὰ κεχρωσμένα, χρωματίζουσι ἡ ὕδωρ, τῷ τῆ οὐαποπλυνομένα χρώματι, ὁμοίως δὲ, καὶ οὐ τὰ τῶν χυμοὺς ἔχοντα, ἀποπλύει γοῦν ἡ ὕδωρ ἡν χυμὸν τῆν οὐ τοῖς ἀποπλυνομένοις οὐ αὐτῷ, οὕτω φησὶ καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεσθαι. ἡ ξηρὸν ἡ γλυκὺς οὐαποπλύνουσιν τῷ ὑγρῷ. καὶ δῆλ. τούτου δηλοῦσιν αὐτῷ ἡ ὑγρὸν χρωμένῳ τῷ θερμῷ, καὶ δῆλ. τούτου κενοῦσιν αὐτὸ γινεσθ οὐ αὐτῷ ἡν χυμόν. τῷ δὲ οὕτω καὶ ἡ φύσει ἡ ξηρὸν καὶ γλυκὺς, λείποι ἂν ἡ οὐαποπλύει τῷ ὑγρῷ. ἡ δὲ καὶ δῆλ. τῆ ξηροῦ καὶ γλυκύους δηλοῦσιν, ὀξυγευστικὸν ἂν εἴη, ἡ οὐαποπλαύουσα. καὶ χρωμένη οὐ τῇ δηλώσει τῷ θερμῷ καὶ κενοῦσα αὐτό. τουτέστιν, ἀλλιεῦσα αὐτὸ καὶ σωτικῶσα καὶ πίασουσα ποιὸν παρασκευάζει. ἔγχυμον γοῦν. αἰκατίτ ἄησι δὲ πλὴν γίνεσιν τῆν χυμῶν τῇ δηλήσει τῆ ὑγροῦ οὐ τῷ ξηρῷ τῷ οὐ τῇ γῇ ὅτι κενοῦντος αὐτὸ καὶ μεταβάλλοντος καὶ σωτικῶντος τῆ θερμοῦ. οὐ γὰρ τῇ δ' ἐκείνου δηλήσει ἡ τῇ ὑπὸ τῆ

μούσους ὁποῖα εἰσίν. οὗ σημεῖον, ὁ ποδαιριθέντων αὐτῶν, μετὰ βάλλειν κατὰ τοὺς χυμοὺς αὐτὰ λύνεται. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀφαιρουμένων τὴν ποδηκηρείαν ἔρηκεν, αὐτὴ τῷ τὴν κηρῶν ἀφαιρουμένων ἐχρὸ τὴν φυτῶν οἱ ἀφαιρῶνται τῷ τὰ οὐ εἰς εἶναι ἀφαιρεθῆναι. εἰσὶ δὲ οἱ τοῖς ποδηκηρείοις ἔπεσθαί τινα καὶ πικρὰ ἀφαιρεθέντα. μένει τοί τινα χρόνον πίσσα, καί τε καὶ ἐλῶδη μα γίνεται. ὡς τῷ ὄντος οὐ αὐτοῖς ὑγρῶν μετὰ βάλλειν τος κατὰ τοὺς χυμούς. ἀλλ' οὐκ ἐκ τῷ ἐκ φ ὕδατος τὴν χυμῶν ἐσωμένου. ἀλλὰ κ ἐχρὸ τὴν κηρῶν διακρεθέντες κ χωρεωθέντες οἱ χυμοί, ὡς ἐχρὸ τὴν σταφυλῶν ὁ οἶνος, καὶ ὁ ἔλαιος ἐχρὸ τ ἐλαῶν, φλοὶ ἴσχυσι διαφορὰς κατὰ τοὺς χυμοὺς κ μετὰ βολάς. ὧν διαλυόντι μὲν τῷ ἐχρὸ τῷ ὕδατος αὐτῶν ἐπίπαν ἐὺ πάρχοντος αὐῷ οὐ δρᾶκα πλὴ οὐσίας ἴσχυσιν. ἀλλὰ καὶ ἐλόμενοι ἀ χυμοί, παντοδαπὸν γίνεσθαι. καί τοι γε οὐκ ἰδιάζουσι ἐκ τῷ ὕδατος. οὕτως ἐλόμενος ὁ οἶνος καὶ τὰ ἄλλα, τῶν χυμοὺς οὐ τῇ ἐλόμενοι παντοδαπὸς ἔχειν ὅτε ἔχειν. ὧν δὲ ταῦτα πρὸς πλὴ δόξαν πλὴ ἐμπεδοκλέους, ὁμοίως τούτῳ φυσικὸν ἀδύνατον καὶ ὁ παντοδαπὸν μᾶλλον εἶναι ὁ ὕδωρ τῷ ἓξ ἄλλου μορίου αὐτῶν ἄλλον γίνεσθαι χυμόν. ὁρῶμεν γάρ, ὅτι ἐκ τῷ αὐτῷ ὕδατος, διαφθείροντες χυμοὶ γίνεται. ὥσπερ καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς ῥοφῆς, διαφθείροντα σώματα. καὶ γὰρ ὑδρωπα, καὶ ὀσφυῶν, καὶ σαρξ. καὶ φλέψ. καὶ γὰρ τῷ τὰ λαμβάνοντα ὁ ὕδωρ διαφθείρειν ἀλλήλων, ὡς φυτὰ ἰσῦς ἀλλήλων ὄντα. ἃ ὁ μὲν εὖ ἄμπελος, ὁ δὲ συκῆ. ὁ δὲ, ἐλαία. ὁ δὲ, μῆλον πι. ἀλλὰ καὶ οὐ ἐνόσῳ φυτῷ, ἄλλον μὲν, τῷ φύλλου, ἄλλον δὲ τῷ ποδηκηρείου. καὶ αὐτῷ τούτου. ἄλλον μὲν ὄντος ἀκάνθου. ἄλλον δὲ, πετιμμένου. ἀλλὰ καὶ ὅλως πλασματώδης ἡ δόξα, κ οὐδὲν πιθανὸν ἔχουσα. λείξασα δὲ καὶ ταῦτην πλὴ δόξαν ἄτοπον, ἰδὲ πλὴ τοιάτην μετιέσιν. ὅτις αὐὸ μὲν ὁ ὕδωρ ἀδιάφορον ἔλιγλυ εἶναι. αὖτος δὲ ὁ πάντων ποιοτικὸν καὶ κινητικὸν αὐτῷ. ἔξω δ' ἰὼ ὁ θρμὸν τῆς οἰ αὐῷ τὴν χυμῶν γλισχρὸν, ὡς τε κ διαφορᾶς πλὴ αἰτίαν αἰκατιθῆναι. αἰτιῶνται δὲ καὶ ταύτης τῆς δόξης ὁ ἐπὶ τῷ θρμοῦ λέγειν μόνου οἰ τῷ ὕδατι γίνεσθαι χυμούς. σωθρῦνει μὲν γὰρ κ ὁ πῦρ τε κ ὁ θρμὸς, τῷ τὴν χυμῶν γλισχρὸν οὐ τῷ ὕδατι ὡς κ αὐτὸς φησιν. οὐ μὴν μόνον αὐὸ δύνασθαι φαντικὸν εἶναι τὴν χυμῶν. ὁ λεικκύσ, λαμβάνει, ὅτι λιπόδατον τὸν πολίτων τὴν ὑγρῶν. τοιοῦτόν τὴν αἰκατασκευικῶν ὁ ὕδωρ ἐστί. διὸ οὐ δὲ παχαίνεται θρμαινόμενον καὶ αὐτό. εἰ δὲ μὴ πάχυνται, οὐ δὲ χυμὸν ποιᾶλαμβάνει αὐὸ καὶ οὐὸ θρμαινόμενόν τε καὶ ἐλόμενον. πάντες γὰρ οἱ χυμοί, πάχος ἔχουσι. τῶν δὲ λιπόδατον τὸν εἶναι πάντων τὸ τοιούτων ὑγρῶν ὁ ὕδωρ, ὁ ἔλαιον. ἐπιπολάζειν ᾧ ὑδατι φυσικῶν, οὐ δι' λιπόδατον τα, ἀλλὰ δι' γλισχρότητα. καὶ ταύτη καὶ ἐπικτείνεσθαι ἐπιπολαίως, καὶ αἰκατασκευικὸν μᾶλλον τῷ ὕδατος εἶναι δι' πλὴ αὐτὴν αἰτίαν. τό τε ὕδωρ, ἁπλοῦν κ ὑδρευτικόν. διὸ κ ἀκ ἄν ὑλακτον, ἀδὲ αἰκατασκευικὸν ὁμοίως. λαβὼν δὲ ὁ εἶναι λιπόδατον. ὁ ὕδωρ, πῶς οὖ ἔσται κ δι' τῷ θρμαίνεσθαι αὐὸ καὶ αὖ, τῷ μὴ μίαν σύστασιν λαμβάνειν. δι' γὰρ πλὴ λιπόδατα οὐ παχαίνεται ἐλόμενόν τε κ θρμαινόμενον. πάντες δὲ οἱ χυμοὶ, οὐσυνίστασι πίνεσθαι δὲ ὁ ὕδωρ ὑπὸ τ θρμᾶς συνίστασθαι καθ' αὐὸ, οὐδ' ἀὸ τ οὐ αὐῷ γινομένων χυμῶν, ὁ θρμὸν μόνον αἴτιον ἔσται. ἀλλὰ συναίτιον. ἀπὸν δὲ ταῦτα κ λείξας ὅτι ὁ θρμὸν συναίτιον μὲν τ τ χυμῶν οὐ δρ ὕδατι γλυκύτητος, οὐ μὴν αἴτιον, ἐφιξῆς πλὴ αὐτῇ δόξαν προσέτιθησι λίτων.

ΑΙΝΟΝΤΑΙ δ' οἱ χυμοὶ ὅσοι πόρ κ οὐ τοῖς ποδηκηρείοις, οὖσι ὑπάρχοντες κ οὐ τῇ γῇ. διὸ καὶ πολλοί φασι τ αρχαίων φυσιολόγων, τοιοῦτον εἶναι ὁ ὕδωρ, δι' ὃ σ' αὖ περᾶν γῆς. κ ἔξω. διὸ λύειν τ ἁλμυρῶν ὑδάτων μάλιστα. οἰ γὰρ ἄλθσ γῆς πιδόσεισι. διὸ, τὰ δὲ τῆς πέφυκε διυθύμενα πικρᾶς οὔσης, πικρὸν φιεῖν ὁ χυμόν. καὶ τὰ δὲ τὴν ἄλλων ὁμοίως. εἰσί τε κρίσιμοι φλλαί, αἱ μὲν πικραί. αἱ δ' ὀξεῖαι. αἱ δὲ παντοδαφὺς ἔχουσι χυμοὺς ἄλλους. διὸ, βέλτιστος οὐ τοῖς φυομένοις ὁ τ χυμῶν μάλιστα γίνεται γένος. πάχεται γὰρ τὰ φυκὰ ὁ ὑγρὸν, ὥσπερ κ τὰ λλα, ὑπὸ τῷ οἰκείου. οἰκεῖα δὲ ὁ ξηρόν. διὸ, κ ὑπὸ τῷ πυρὸς πάχεται τὸ ξηρὸν γὰρ κ τῷ πυρὸς φύσις ἀλλ' ἰδίως τῷ πυρὸς ὁ θρμόν ἐστι γῆς δὲ ὁ ξηρόν. ὥσπερ εἴρηται οὐ τοῖς πρὸ στοιχείων. ἡ μὲν οὖν πῦρ κ γῆ, οὐδὲν πέφυκε ποιεῖν ἡ πάχεσθαι. οὐδ' ἄλλο εἶδος. ἡ δὲ πάρχει οἰ αὐτοῖς οἰκεῖα πάθη, ταύτη πάντα φιεῖσι καὶ πάχουσιν ὡς πόρ οὖν αἱ οἰκεῖα πλωσεις οἰ ὧ ὑγρῷ τὰ χρώματα καὶ τοὺς χυμούς, τοιοῦτον ποιοῦσιν ἔχειν ὁ ὕδωρ, οὕτω κ ἡ φύσις ὁ ξηρὸν κ ὁ γεῶδες. κ δι' τ ξηρὸν κ τῆς γεώδους διυθῆσα κ κινοῦσα ὧ θρμῷ, φιόν, τι ὁ ὑγρὸν παρεσκευάζει. καί ἐστι ἔξω χυμὸς ὁ γινόμενος ὑπὸ τῷ ἑρμαίου ξηροῦ πάθος οὐ ὧ ὑγρῷ τῆς γεύσεως τῆς κατὰ δύναμιν ἀλλοιωτικὸν εἰς οἰκείαν. ἄγει γὰρ ὁ αἰθητικὸν εἰς ἔξω δύναμιν πρεσβύτερον.

ΑΜΒΛΥΝΕΙ δὲ δι' τούτων, τὰς τ χυμῶν ποιότητας. πάσας οὐ τῇ γῇ εἶναι. διὸ πιστοῦται, ὁ μὴ μόνον ὁ ὕδωρ αὖ παρεκεῖ πρὸς χυμῶν σύστασίν τε καὶ γένεσιν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ παρὰ τῆς γῆς τὰ λαμβάνειν, γίνεσθαι τοιοῦτον. τούτοις δὲ μαρτυρείας χρῶνται τῇ τε τὴν αρχαίων φυσιολόγων τὴν πλείσων τῇ δόξῃ. οἳ τοιοῦτόν φασι ὁ ὕδωρ εἶναι, δι' ὃ σ' αὖ γῆς παρίστο ὡς παρὰ τῆς γῆς τὸ ὕδατος ὁ χυμὸν λαμβάνοντος. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς οἰ αρχαίας. τά τε γὰρ ἁλμυρὰ τῷ δι' τῆς αὐτῆς γῆς διυθεῖσθαι, τοιαῦτά ἐστιν. οἰ γὰρ ἄλθσ, ἀδύς τι τῆς γῆς εἰσί. δι' ὧν ὁ διυθούμενος ὕδωρ, ἁλμυρὸν

ὄζι χυμοζομούσους ὄζε ἐν χρόνοις, αὐξηροὺς ἐκ γλυκέων. καὶ πικροὺς μὴ παντοδαποὺς γινομένους μὴ ἐψυμένους, εἰς πάντα τὰ γένη τῶν χυμῶν μεταβάλλοντας ὡς ἐπὶ τὸν. ὁμοίως δὲ μὴ ἡ παντοδαπὴ μίανσις εἶναι ἡ ὕδατος ὕλλω, ἀδιάκριτον. ἐκ τῆ αὐτῆ γοὺν ὁρῶμεν ὡς ἐκ τῆς αὐτῆς τροφῆς γινομένους ἑτεροίους χυμούς. λείπεται δὴ ᾧ πάσχειν τι ἡ ὕδατος μεταξάλλειν. ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι τῆς τῆ θερμοῦ μόνου δυνάμεως, λαμβάνει παύτην τὴν δύναμιν ἐκ χυμοῦ, φανερόν. λειπόμενον γοὺν πάντων τῶν ὑγρῶν ἡ ὕδατος ὄζει μὴ αὐτῆ ἐλαίου. ἀλλ' ἐπεκτείνεται ἐπὶ πλέον τῆ ὕδατος ἡ ἔλαιον ὄζε τὸ γλιχρότητα. ἡ δὲ ὕδατος φαυλερόν ἔζι. διὸ καὶ χαλεπώτερον φυλάξαι σὺν τῇ χειρὶ ἡ ὕδατος ἢ τὸ ἔλαιον. ἐπεὶ δὲ θερμαινόμενον οὐδὲν φαίνεται παχυνόμενον ἡ ὕδατος αὐτὸ μόνον. δηλονότι, ἐτέρα τίς αὖ ἐστιν αὐτῆς. οἱ γοὺν χυμοὶ πάντες, πάχος ἔχουσι μᾶλλον. ἡ δὲ θερμότης, συναίτιον.

ρῶτον, τῆ περὶ χυμοῦ ἀρχὴ ταύτης λόγου. καὶ ἡ μὲν ὕδατος, ἄχυμον εἶναι καθ' αὐτὸ, μὴ μὴν αἰσθητὸν τῇ γεύσει ὡς σὺν ἀρχῆς λαμβάνειν, ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τοῖς ὑδατοπότοις ὁ χυμὸς εἶναι, μὴ ἡ γεῦσις, ὄζε τοιούτου ὑγροῦ γίνεσθαι. αὖθις γοὺν τοιαύτης ὑγρότητος, οὐκ οἷόν τε γεῦσιν γίνεσθαι, σὺν τοῖς περὶ ψυχῆς εἴρηται. ἀλλ' ἔζι παρὰ ταῖς τῆ ὑγρῶν μεταβολῆς. πῶς δ' σὺν τούτῳ γίνεται, ζητεῖ. μὴ πρῶτόν γε ἐκ πάντων ταῖς προκατασκευαζομένοις δόξαις περὶ τούτων. οἷς αὐτὸς, περὶ τῶν δόξεων τῶν ἑαυτῶν χρήσεται. ἢ γοὺν ὡς ἐμπεδοκλεῖ δοκεῖ ἀνάγκη ἡ ὕδατος ἔχειν σὺν αὐτῷ πάντα τὰ γένη πάντων τῆ χυμῶν. τουτέζι πάντα τὰ ἔδη τῆ χυμῶν ἐγκατα μεμιγμένα. ἀναίσθητα δὲ ὄζε σμικρότητα, τουτέζι, διαφύγοντα τὴν αἴσθησιν ὄζε τὴν σμικρότητα. καὶ δηλονότι διαπαίρεσθαι μὴ ὀλίγον ἔγχυμον μὲν μέλαν. ὅταν δὲ λάβῃ φυτῶν ἢ ὅλως λάβῃ τῆ χυμόν τινα ἔχειν δοκούντων ἐλκυσθῆ καὶ ἀθροισθῆ καὶ ἅμα γένηται πολέων ὅμοια ἀλλήλοις, τότε αἰσθητὰ σὺ τούτοις αὐτὰ γίνεσθαι καὶ διαφέρεσθαι ἀπὸ τῆ ὕδατος σὺ τοῖς διαφέρουσι τοῖς ἀπὸ τῆ ὕδατος ἐλκυσθεῖσιν, ἀναίσθητα ὄντων χυμῶν οὕτως ἐκ τῆ ὕδατος ἀεὶ γίνεσθαι. ἢ μὴ ἔχειν μὲν ἡ ὕδωρ τῶν χυμῶν ὧν ἐκ τοῦ ὀργάνου. εἶναι δὲ αὐτὴ ὕλλω τῶν χυμῶν. ἡ δὲ ὅτι παντοδαπὴ μίανσις χυμῶν ἐστιν, αὐτὴ τῆ πάντων τῶν χυμῶν ἔχειν σὺ αὐτῷ τὰ γένη πάντα. οὐ μὴν καθ' αὐτὴ ἡ μόρια δίκτυον εἶναι. μὴ γὰρ οἱ πάντα σὺ πᾶσι, μὴ μέλαν λέγοντες ὡς ἀεὶ ἐκ μέλανος ἐκ παντὸς μὲν πᾶν τῇ ἐκκείσει γένεσιν, οὐ μὴν δὲ ἐκ τῆ αὐτῆ μορίου διαφέρονται. ἐκ γὰρ τῆ αὐτῆ μέλανος τῇ μὲν ἐκκείσει τὸ ὀπὸν, καὶ τῇ πρὸς ἄλληλα συγκείσει, ὀξυσκῶ φησὶ γίνεσθαι. τῇ δὲ, νάρκη, νάρκα. ἀλλ' οὐ τῇ τῶν ὄντων νάρκη. ἡ καὶ ἡ δι' ὁτιοῦν φύσιν ἡ ὕδατος, ὕλλω τῶν χυμῶν εἶναι. οὐκ ὡς ἐκ τῆ τυχόντος, ἡ τυχόντα χυμὸν γίνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆδε, τοῦδε, καὶ ἐπὶ πλειότη τῆ λαμβανομένου ὕδατος πρὸς ἕκαστον τῶν χυμῶν, ὡς ἅπαντα μὲν, ὄζ ὕδατος γίνεσθαι. ἀλλὰ δὲ, ὄζ ἄλλου μόρους. μὴ καὶ τὰς τῶν διαφόρων ὑδάτων πίψεις τὰ καὶ συστάσεις πρὸ τῶν χυμῶν διαφορὰ τῷ εἶναι μὲν, σὺ τῷ ὕδατι τὰ πάντων γένη τῶν χυμῶν σώματα. οὐ μὴν σὺ πᾶσι ταῦτα. ἀλλ' σὺ μὲν τῷ δ' τινὶ, τὰ τούτων. σὺ δὲ τῷδε πάλιν, τὰ ἄλλου τινός. καὶ οὕτω γίνεσθαι μὲν τοὺς χυμοὺς, ἐκ τῆ ὕδατος πάντας. ὄζ ὕλης τῶν ὄζ ὧν ἡ ὕδωρ ὄζιν, ἐκ τούτων γίνεσθαι τοὺς χυμούς. οὐ μὴν ἡ τυχόντα χυμὸν, ἐκ τῆ τυχόντος ὕδατος, τῷ μὴ ἔχειν πᾶν μόριον ὕδατος. τὰ πάντων τῶν χυμῶν γένη σώματα σὺ αὐτῷ. εἶναι δ' αὖ ὄζε τούτων μνημονεύσας τῆς δόξης τῶν περὶ δημόκριτον. οἱ τοὺς ἀτόμους, στοιχεῖα πάντων εἶναι τοῦτο. ὅτι δὲ ἡ δόξα αὕτη ἄλλη τῆς ἐμπεδοκλείους, δῆλον. κατὰ γοὺν τὴν ἐμπεδοκλείους δόξαν, πρῶτα μὲν ἔχουσι οἱ χυμοὶ σὺ ὀργάνα σὺ τῷ ὕδατι. κατὰ δὲ ταύτην, γίνεσθαι. καὶ κατ' ἐπιπλειότη τὴν τὴν πρὸς αὐτὸν τῶν τῆ ὕδατος μερῶν. τρίτην προστίθησι δόξαν ταῖς προειρημέναις. τὴν λέγουσαν, ἡ μὲν ὕδωρ αὐτὴ μοναδικὴν ἔχειν διαφορὰν σὺ αὐτῷ. ὡς ἐκ τῆδε μὲν τῆ μέρους αὐτῆ, τόνδε γίνεσθαι ἡ τὸν χυμὸν, ἐκ τῆδε δὲ ἄλλον ἀλλ' ὁμοίως παντὸς χυμοῦ ὕλλω εἶναι. αὐτὴ δὲ ἡ ποιητικὴν τῷ σὺ τῷ ὕδατι χυμῶν γενομένων, τῆς τῶν σὺ αὐτῷ γενομένων χυμῶν διαφορᾶς αἴτιον γίνεσθαι. οἷ ἔτι ἡ ἥλιον, ἢ ὅλως ἡ θερμὸν λέγει ποιητικὸν τῶν χυμῶν. τῷ γοὺν μᾶλλον ἢ ἧττον ἡ θερμαίνειν, καὶ τῇ τῆς θερμότητος διαφορᾶς, καὶ τῆς πήψεως τῆς ἀπὸ τῆς θερμότητος γενομένης, πρὸ τῶν σὺ τῷ ὕδατι διαφορᾶ αἰκάπτουσιν. εἰς δὲ ταῖς προειρημέναις δόξαις, πρῶτον, πρὸς ἡ ἐμπεδοκλέα σὺνίστασαι. καὶ λείπουσιν αὐτὸν ψευδῆ τε καὶ ἐπιπόλαιον. σὺ γοὺν σὺ τῷ ὕδατι οἱ χυμοὶ καὶ τῷ ἔλκειν αὐτὸν τὰ φυτὰ, ὥτε σὺ τοῖς ἡμερησίοις χυμοὶ καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ αἱ διαφοραὶ αὐτῶν σὺ τῷ ἐλκομένῳ ὕδατι. καὶ ἀφ' τούτου ἔδει, ὅτε μὴ ἔλκει τὰ φυτὰ ἡ ὕδωρ, μηκέτι μεταβολὴν τῶν χυμῶν τῶν σὺ τοῖς ἡμερησίοις αὐτῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ μένειν αὐτοὺς τοιούτους, οἵπερ ἀφ' τῆ ὕδατος ἐλήφθησάν τε καὶ ἐλκύσθησαν. νῦν δὲ ὁρῶμεν μὲν ἡ ἀφαιρεθέντα τὸν ἡμερησίους ἐκ τῶν φυτῶν, καὶ πεθέντα σὺ τῷ ἡλίῳ ἀφαιρεθέντων αὐτῶν τῶν σκιερῶν αὐτοὺς πολυημερήσιον, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερίων, πολεῖσθαι αὐτοὺς μεταβολὴν σὺ τῷ θερμαίνεσθαι λαμβάνοντας. καὶ ἡ, ἀλλ' σὺ αὐτῷ τῷ πολυημερήσιον μεταβάλλοντας. ἴσον αὖ εἶναι. ἀλλὰ νῦν τῆ πολυημερήσιον μᾶλλόν τε τῇ ἀφαίρεσιν ἀλλοιουμένους, ἢ μεταβάλλοντας σὺ τούτῳ μὴ γίνε-

ῥως μὲν ὁ ἔντερον αὐτῷ κατηχύσθω, θάτερον εἰς ὃ ἴδιον εἶδος αὐτὸ μεταζάλλειν. ἀλλ' ὡς ἐκάτερα ἅμα ποιεῖν τε καὶ πάσχειν, ἀπορβάλλουσα τοὺς ἐναντιοῦντας. ὧν πρὸ ὀλίγου, λῶ ἀλλήλων διαφθείρεσθαι. καὶ ὁ μὲν ὕδωρ φθορὰ εἰπεῖν. ὁ δὲ ἴσως οὐ μόνῳ κατασπᾷ. καὶ οὐ τι εἶδος ἴδῃ ἀμφοτέρων γένη. καὶ λοιμώδεα. ἀλλ' οὐ παραδήσει ᾧ εἶναι ἀόρατα καὶ ὑγρά. τό τε ὁλόων τίμιον εἶναι, καὶ ὁ τοιαῦτα μέξις. ἅμα καὶ κρῆσις καλεῖ. οὕτω δὴ μεγυμιόων τὰ σωμάτων, αὐάγκη καὶ τὰ χρώματα τὰ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς μεγυμιόοις, μίγνυσθαι ἀλλήλοις, ὅλα δι' ὅλων. ὡς πρὸ οἶνον καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν πάθη, οὕτω δὴ καὶ ἡ τῶν οἰκείων χρωμάτων μέξις ἴδιον, ᾧ καὶ αἰτίαν φασὶ, τὸ πολλὰς εἶναι χρόας. οὐ γὰρ πὼ ἐπὶ πόλυσιν οὐδὲ πὼ παράθεσιν πολλὰ ποιεῖν χρώματα, ἀλλὰ μόνον φαινταισίαν πολιόων. ἐνδὶ δὲ τῆς τοιαύτης μέξιος, καὶ πρὸς ἀλήθειαν πολλὰ τὰ χρώματα γίνεσθαι. ὅτι γὰρ μὲν τῷ φάεσθαι μόνον ὁ πολύπους τὰ χρώματα, ἀλλὰ τῇ ὑποστάσει, εἴλεξε δὴ τὸ εἰπεῖν, οὐ μὲν πόρρωθεν μὲν, ἐπύθετο δὲ ἀ φαίνεσθαι· ἡ μία χρόα. τὰ γὰρ τῇ φαινταισίᾳ πολλὰ καὶ διαφθείρεται οὐ τῇ ὑποστάσει, πόρρωθεν μὲν ἐρᾶσθαι, ἀλλὰ φαίνεσθαι. ἐπύθετο δὲ, οὐ ταὐτὰ, ὥσπρ καὶ τὰ ἐξ ὧν πὼ τὰ ἄλλων μέξιν ποιοῦσι. πολλὰς δὲ φησι διαφορὰς ἴσασθαι χρωμάτων τὰς κατὰ πὼ τοιαύτην μέξιν. τῷ κατὰ διαφθείροντας λόγους αὐτὰ πὼ μέξιν γίνεσθαι καὶ τὰ μὲν, οἰκοπολογίᾳ τινὶ καὶ λόγῳ τὰ μεγυμιόων γίνεσθαι. τί δὲ, καθ' ὑποδοχὴν μόνον, ὡς πρὸ ἐλέγετο καὶ ἐνδὶ τῆς παράλληλα τὰ ἀορκτῶν ᾠδίων, ἃ τὰ ἐπιτιθεμένων ἄλλων ἄλλοις. ὡς γὰρ ἐπ' ἐκάνων λέγεσθαι ἐδωκατο ὁ πολύπους γίνεσθαι τὰ χρωμάτων τῇ ποιᾷ σχέσει τὰ παρακειμένων ἢ ἐπιπρεσθέντα, οὕτω καὶ ἐνδὶ τὰ μέξιος, τῇ ποιᾷ τὰ μεγυμιόων σχέσει πὼς ἄλληλα. διὰ τὸ πὼ τοιαύτην τὰ μεγυμιόων διαφορὰν, ἔχειν καὶ τὰ μὲ ὑπὸ μᾶλλον, τὰ ἢ ὑπὸ τὰ χρωμάτων. αἰτιῶνται δὲ ποίαν αἰτίαν τὰ εἴδη τὰ χρωμάτων ἴδιον ὡρισμένα· ἀλλ' οὐχὶ ἄπειρα. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλων αἰσθητὰ χυμῶν τε καὶ φόρων, καὶ τὰ ὀσφρανῶν τε καὶ ἀκῶν, ὑσδρόν φησι ἐπισκιπτέον. ὁρᾶν δὲ πὼ αἰτίαν προϊόν. ὅτι τὸ ὧν ἴδιά τινα πάθεται καὶ τὰ ὅρατα ὡρισμένα, τούτῳ αὐάγκη καὶ μεταξὺ εἶναι, οὐ ὃς δὲ γένεσις ἴδιον οὐ μίτια, πάθεται τοῦτ' τὰ οὐ αὐτίκ. τὰ μὲ τὸ οὐ αὐτίκ, πολλῷ ον ἀλλήλων διέστηκεν. τὰ δὲ πολλῷ διεστῶτα, πάθεται ὅταν οὐ τῷ αὐτῷ ἡ διάστασιν οὐ γένεσθ. πάντα δὲ τὰ αἰσθητὰ, οὐαντίοσιν ἔχει. ὥστε πούτ' τὰ αἰσθητῶν τὰ πάθεται ὡρίσται. καὶ διὰ ταῦτα, καὶ τὰ μεταξύ. καὶ τί μέν ἴδιον ὁ χρῶμα, καὶ διὰ τίνα αἰτίαν, ἄλλα χρώματα καὶ διαφθείρεται ἀλλήλων, ἴδιον εἰρῆσθαί φησι, ὅσπρ ἴδιον προκείμενον.

Γ ΕΡΙ δὲ φόφου καὶ φωνῆς, ἄρκται πρότερον οὐ τοῖς πρὸ ψυχῆς.

Γ ροδήμενος πρὸ αἰσθητῶν λέγειν, πρὸ χρωμάτων ἄ ἴδιον ὁρᾶται ἄρκειν. πρὸ δὲ φόφου καὶ φωνῆς, οὐ τοῖς πρὸ ψυχῆς, φησὶν, αὐτάρκως εἰρῆσθ. ἄρκειν δὲ οὐ ἐκείνοις, ὅτι φόφος μέν ἴδιον, τῷ φοφητικῷ εἶδήγικα. ἔστι δὲ φοφητικὸν μὲν, ὁ ἀήρ. ὁ δὲ οὐ δήγκα καὶ αὐτῷ γίνεται. ὡς φοφητικὰ ἐναντία κείμενα. ὥστε καὶ πολυχῆς τα καὶ τὰ ὑπὸ τα ἐπ' ὑφ' ὧν θρύπτεσθ φθρόμενος, κωλυεῖ. γένεσ ἢ τῷ το, ὅταν θάτερον ἡ ἀὴρ τ' γῆς κίνησις οὐ αὖθ γένη τῆς ἀκούσ αὐτῷ θρύπτεσθ. φωνὴ δὲ, πολυχῆ τῷ αἰκπτομένῳ ἀθρόως, ὑπὸ τ' οὐ τοῖς μορίοις τούτοις ψυχῆς πρὸς πὼ ηαλαμόλω αἰτιρείας μεταξύ τινος φαινταισίας.

Γ ΕΡΙ δὲ ὀσμῆς καὶ χυμοῦ, νῦν λεκτέον. ὀφθὸν γοῦν ἴδιον ὁ αὐτὸ πάθος. οὐκ οὐ τοῖς αὐτοῖς δ' ἴδιον εἰκότερον αὐτῶν. οὐ αὐτῷ γένει δὲ ἡ μὲν ἴδιον ὁ τ' χυμοῦ γένος ἢ ὁ τῆς ὀσμῆς. τούτου δ' αἴτιον, ὅτι χειρίστη ἔχρμε τ' ἄλλων ζώων πὼ αἴσθησιν ταύτην. καὶ τῇ οὐ ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθήσεων. πὼ δὲ ἀφὼ, ἀκριβεστέρην τῇ ἄλλων ζώων. ὁ δὲ γεῦσις, ἀφὴ τίς ἴδιον.

Γ ερὶ ὀσμῆς καὶ χυμοῦ προδήμενος λέγειν. ὧν, ὁ μὲν, τῇ ὀσφρήσει αἰσθητόν ἴδιον. ὁ δὲ, τῇ γεύσει, τῷ ἅμα αὐτ' μεν μεσθαι πὼ αἰτίαν παρίθετο εἰπών, ηχρόν γοῦ ἴδιον ὁ αὐτὸ πάθος, οὐκ οὐ τοῖς αὐτοῖς δέ. ὁ μὲν αὐτὸ πάθος, ὅτι δοκεῖ αὐτῷ καὶ ὁ χυμὸς καὶ ἡ ὀσμὴ οὐκ ἀποπλωσμένα καὶ ὥσπρ ἀπομασσόμενά τῷ οὐ χυμοὶς ξηρὸς οὐ ὑγρῷ γίνεσθαι. ἔκ τε τῷ αὐτῷ δέ. ὅτιὸ μὲν χυμὸς, οὐ ἅπτεται. ἡ δὲ ὀσμὴ, μάλιστα οὐ ἅπτεται. γένεσ δὲ καὶ οὐ ἅπτεται ἀλλ' ἅπτεται μὲν τοῦτ', πρεῖον διαίρει. εἰ πὼ δὲ ηχρόν ὁ αὐτὸ πάθος εἶναι τουτέοις, διὸ ὁμοίως πάθος ἐκατέρων τ' ποιοτήτ' τούτ' γίνεσθαι, τ' ὁμοίων αὐτῷ καὶ ὁμοίως γεγονότων οὐαντιοῦσθαι ἀλλήλοις, τ' ὀσμῆς εἶναι, πὼ αἰτίαν προσοίκειν. ὅτι γὰρ χαίρεσι τε ἔχρμε πὼ ὀσφρήσει τῇ τε ἄλλων ζώων, καὶ τ' οὐ ἡμῖν αὐτοῖς αἰσθήσεων. τ' δὲ λοιπῶν αἰσθήσεων ἄκρι βεστάτην πάλιν πὼ ἁφὼ, τῇ τε ἄλλων αἰσθήσεων καὶ τῇ ἄλλων ζώων. διαζῆν γοῦν, οὐ δὲ τοὺς ὑπερβολὰς τοὺς ἁπτοὺς ἐν χειμῶσι καὶ θάλπεσι φθόνερ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὅσων ἁπτόμεθα. καὶ ἡ γεῦσις δὲ, ἁφῆς ἔρκει δὲ ἐνδὶ τούτων οὐ τοῖς πρὸ ψυχῆς.

Η ΜΕΝ οὖν τῇ ὕδατος φύσις, βούλεται ἄχυμος εἶναι· αὐάγκη δὲ ἡ οὐ αὐτῷ ὁ ὕδωρ ἔχειν τὰ γένη τῇ χυμῶν, αἰσθητὰ ὄντ' σμικρότητα καθάπρ ἐμπεδοκλῆς φησι, ἢ ὕλλω τοιαύτω εἶναι δεῖ πανταχῇ μίαν χυμῶν. καὶ ἅπαντα τὰ μὲν, ἐξ ὕδατος γίνεσθαι. ἄλλα δὲ, ἐξ ἄλλου μιξόντος. ἢ μηδὲ μίαν ἴχνος διαφερὰν τῷ ὕδατος, ὁ ποιῶν ἅπτεν εἶναι. δεῖ δὲ ὁ θῷ μὲν καὶ ὁ ὕλλιν φαίνης. τούτων ὡς μὲν ἐμπεδοκλῆς λέγει, λίαν βδσιόσπτον ὁ ψεῦδος. ὁρᾶσθε γοῦν μεταβάλλοντας ἐκ τῷ θῳμοῦ τῷ χυμοὺς, ἀφαιρεσυμούων τῷ ἐνδεκαρπίων εἰς ὁ ὕλιν καὶ πυρευμούων. ὡς οὐ τῷ ἐκ τῷ ὕδατος ὕλλιν τοιούτους γλυκαμούς. ἀλλ' οὐ αὐτῷ δῷ ἐνδεκαρπίῳ μεταζάλλοντας οὐ

πεσθαι λεγούσης ἰῶ προέκειτο αὐτός. οὐκέτι γοῦν τοῖς οὕτω λέγουσι γίνεσθαι τὸ ὁρᾶν ἀνάγκη λέγειν, ἀναίσθητόν τι μίγμα ὂν ἀναίσθητόν τινα χρόαν εἶναι. καὶ ὅλως, οὐκ ἔστιν, οὐδὲ τὴν χρωμάτων τὴν ἐπαλλήλων ἀλλήλοις. οὔτε γοῦν ἀναίσθητα οὕτω τὰ κεχρωσμένα λαμβάνουσιν. οὔτε χρόνου ἀναίσθητα τὰς ἀφὰς τούτων ἀποβρέουσι πρὸς τὸν ὄψιν εἰσερχόμενα. ἀλλὰ τὸ ἐπιπολῆς χρῶμα τῷ διαφανῆ τῷ μεταξὺ τῆς τε ὄψεως καὶ ἑαυτοῦ γεγενῶσθαι, ἄλλως μὲν διαθεῖν τὸ διαφανὲς τὸ μεταξὺ ἁπλοῦν τε καὶ ἑαυτὸν ὂν ἄλλως δὲ, εἴπερ αὖθ' ὕστερον κέκμηκεν ὑφ' οὗ πάσχει. οὐδὲ ὡς ἁπλοῦν ἔτι διατίθησι τὸ μεταξὺ διαφανὲς, ἀλλ' ὡς μεμιγμένον καὶ ἕτερόν τι ὄν, ὅμως τῷ ἐπαλλήλως χρώματος αὖθ' ὑφορᾶ. καὶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ πάθος γενόμενον οὐ αὐτῷ. εἰ πως δὲ καὶ λείψει, ἀναφορεῖ, ὥστε εἰ μὴ εὐθὺς ἔσχεται μηδὲν εἶναι μίγμα ἀόρατον, ἀλλὰ πᾶν ἓν τινες ἀποτέλεσμα ὁρατὸν. καὶ αὖτη τις ἂν εἴη χρωμάτων μίξις. λέγων, ὅτι εἰ μὴ ἔστι μεγέθη τινὰ ἀόρατα, ὑφ' ἑκάστου λεγομένου μίξις γίνεσθαι τὴν χρωμάτων καὶ τὰ τῶν ὁρατῶν παράθεσιν, οὐκ ἂν εἴη ἔτι μηδὲν μίγμα ἀόρατον. αὖτη δὲ ἡ δόξα ῥηθεῖσα, γένοιτ' ἂν ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν χρωμάτων μίξεως αὐτάρκη καὶ κατὰ τὸν ἐπάλληλον ἐξ ὧν γοῦν ἄλλου ἄλλως ἐστὶ τὰ ὁρατά. ἐξ ὧν γοῦν ἄλλων τινά. ἐξ τινὸς δὲ κυρίως δόξας. καὶ μὴν ὅτων δὲ μεγεθῶν ἀοράτων πῶς, ὅμως φησὶ μηδὲν κωλύειν. καὶ τῇ παραθέσει τῶν χρωμάτων δοξάζει τινὰ μίξιν γίνεσθαι, τοῖς ἀπὸ τελείους ὁρᾶσθαι τὰ ὄντως ὄντα ἐκ τοῦ παρακείμενα. τοῦτο δὲ τὸ μηδὲν εἶναι μέγεθος ἀόρατον τῇ αὐτῇ φύσει, μὴ δὲ οὕτω διαιρεῖσθαι τὸν μέξιν τῶν χρωμάτων γίνεσθαι ὡς ἐκ τῶν τῶν ἀοράτων πόρων παραθέσεως, οὐ ὑστέρῳ φησὶ διαχρίσει).

Σ Ι Δ Ε Σ Τ Ι μέξις τῆς σωμάτων μὴ μόνον ἐν τόπον ὄντων, οὐ πᾶν οἶον ταὐτὸ τινὸς παράλληλα τὴν ἐλαχίστων τιθεμένων, ἀδήλων δ' ὑμῖν ὄντα τὰ αἴσθησιν. ἀλλ' ὅλως πάντα πάντως ὡς πᾶν οὐ δὲ περὶ μέξεως εἴρηται πρὸ τοῦδε πάντων. ἐκείνως μὲν γοῦν μίγνυται ταῦτα μόνον, ὅσα ἐνδέχεται διελεῖν, εἰς τὰ ἐλάχιστα, καθ' ἃπερ ἀνθρώπους. ἵππους. ἢ τοὺς αὐθρώματα. τὴν μὲν δὴ ἀνθρώπων ἄνθρωπος ἐλάχιστος. τὴν δ' ἵππων, ἵππος. ὡς τε τῇ τούτων παράλληλα θέσει ἐν πλῆθος μέμεκε τὴν σωματοφοτόρων. ἄνθρωπον δὲ οὐκ οἶ ἵππων. οὐ λέγομεν μίγνυσθαι. ὅσα δὲ μὴ διαιρεῖται εἰς ἐλάχιστον, τούτων οὐκ ἐνδέχεται μέξιν γίνεσθαι ἐν χρόπον ὄντων. ἀλλὰ τῷ πολλὰ μίγνυσθαι. ἃπερ καὶ μάλιστα πέφυκε μίγνυσθαι. πῶς δὲ ὄντα μάλιστα γίνεσθαι δυνατὸν, οὐ τοῖς τοῦδε μέξεως εἴρηται πρότερον. ἀλλὰ τὶς αὐτάρκεια μεγεθῶν μὴ ταῖς χρόαις μίγνυσθαι, δῆλον. καὶ ταύτην τὴν αὐτάρκειαν εἶναι κυρίαν, τῷ πολλὰς εἶναι χρόας. ἀλλὰ μὴ τὴν ἐπίπλασιν μὴ δὲ τὴν παράλληλα θέσιν. οὐ γὰρ πόρρωθεν μοί. ἐ ῥύθμον δ' οὐ φαίνεται μία χρόα. τὴν μεγυμένων. ἀλλὰ πάντοθεν. τὰ πολλὰ δ' ἔοικεν ταῖς χρόαις ὄντα κατὰ πολλοὺς λόγους οὐδὲν ἐνδέχεσθαι μίγνυσθαι ἀλλήλοις τὰ μεγνύμενα. καὶ τὰ μὲν, οὐ αὐτάρκεις. τὰ δὲ, καθ' ὑπερβολὴν μόνον. μὴ πάλλα δὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. οὐδὲ τὸ παράλληλα τιθεμένων χρωμάτων ἓν ἐπὶ πολῆς οὐδὲν) λέγειν. μὴ τοῦδε μὲν τὸ μεγνυμένων. μὴ οὐ ἄλλοις δὲ αἰσθάνεσθαι. δῆλον τίνα δ' αὐτάρκειαν ἔσθ' χρωμάτων ἔστιν ἀφεισμένα μὴ οὐκ ἄπειρα μὴ κυμῶν μὴ λόφων, ὑστέρων ὁρῶμεν. τί οὖν ἔστι χρῶμα μὴ δῆλον τίνα αὐτάρκειαν τοῦλαι χρειαίεσθαι εἴρηται.

Δ ἀ τούτων τίθησι πῶς αὐτῆς δόξας ἡ συγκατατίθεται μᾶλλον τὸ προειρημένον. αἱ μὲν γὰρ προειρημέναι, οὐ μίξιν χρωμάτων ἀλλὰ φαντασίαν μίξεως ἐσάγουσι διὸ, οὐ δὲ ὑπόστασίν τινα διδόασι τοῖς ἄλλοις χρώμασιν, ἰῶ δὲ αὐτὰ νῦν τίθησι δόξας, μίξις τὲ ἀληθῆς ἔστι χρωμάτων, καὶ ὑπαρξίς ἔστιν ἡ κατὰ τὴν μίξιν τῶν χρωμάτων γινομένη. εἰ γοῦν ἔστι μίξις τῶν χρωμάτων, οὐ κατὰ παράθεσιν μόνον ὡς ὤετο τοῖς πρὸ αὐτῆς, παράλληλα τιθεμένων τὴν ἐλαχίστων ἢ ἀδήλων ὑμῖν δῆλα τὰ αἰσθάνεσθαι εἶναι, ἀλλὰ μὴ ὅλων δ' ὅλου ἢ μὴν ζητουμένων ὡς οὐ τοῖς τὸ γενέσεως διδάσκει τοῦδε μέξεως λέγουσι. τοῖς μὲν γὰρ παράθεσιν τὴν μίξιν γίνεσθαι λέγουσιν, ἀκολουθεῖ ταῦτα μόνον μίγνυσθαι λέγειν ἀλλήλοις ὅσα οὐδὲν) διαιρεῖν εἰς τὰ ἐλάχιστα. ἔστι δὲ ταῦτα, ἐφ' ὧν οἷόν τε τὸ μακρῶν οὐ τι κατ' ἀριθμὸν λαβεῖν ὃ μηκέτι εἰς ὅμοια διαιρεῖ). διὸ μὴ ἀδιαίρετα ταύτην ἔστι δὲ ὄντα, ἐφ' ὧν οἷόν τε τὸ ἀμοιρῶν τε καὶ ἀσωμασιῶν. οἷ), ἀνθρώπων, ἵππων, κυνῶν, βοῶν, αὐθρώματων, οὐ ἐνδέχεται τούτων. ἔστι τὸ κατ' ἀριθμὸν, οὐ ᾧ μὴ ἐλάχιστόν ἔστι τὸ οὐ ᾧ αὐθρώπους γένει, ᾧ μηκέτι εἰς ὅμοια διαιρεῖσθαι διωκαῖς. οὕτε γὰρ ὁ εἰς κατ' ἀριθμὸν ἄνθρωπος, εἰς ἀνθρώπους ἔτι διαιρεῖ), οὔτε οἱ ἵππους. οὔτε ἄλλό τὸ τοιούτων. μὴ ὄντως ἀδιαιρέτων ἑκάστα κατὰ παράθεσιν, μίξις. ἵππους γὰρ κυσὶ μὴ ἀνθρώποις, μὴ κεῖσθαι πυρὸς καὶ κέγχρεις κεῖσθαι μίγνυσθαι) τῇ τὸ ἐλαχίστων οὐ αὐτοῖς σωζομένων παράθεσιν ὅταν πολλὰ ᾖ. οὐ τὸ δὲ εἰς ἵππους οὐ ἀνθρώπῳ παραπεθεὶς, μιμέσθαι λέγω). ὑπὸ πυρὸς, καθὸ μιᾶ. ὅσα δὲ ὑγρά τε μὴ ὁμοιομερῆ μὴ μὴ οἷόν τε αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον λαβεῖν, ταῦτα οὐκέτι οἷόν τε τῇ παραθέσει τὸ ἐλαχίστων μίγνυσθαι λέγειν ἀλλ' οὐ τούτοις διαπαντὸς ἡ μίξις. ἃ μὴ κυρίως μιμέσθαι λέγω) γένει δὲ ταῦτα, ἐφ' ὧν, ἐπ' κεκραῖς κατὰ χορῶμεν. πῶς δὲ ζητουμένων ὅλον τὸ ὅλαι μίγνυσθαι, ἔλαβεν οὐ τοῖς τοῦδε γενέσεως μὴ φθορᾶς, ὅτε τοῦδε μέξεως ἔλεγεν. διὸ μὴ λέγειν οὐ τοῖς τοῦδε μέξεως εἰρηκέναι. ἐπὶ γοῦν ἐκεῖ, ἐν τῷ ὕλῃ διαμφοτόρων τὸ μεμιγμένων εἶναι τῷ αὐτῷ, καὶ διαζῆν ἐκεῖνα ἀνάγκη αὐτὴν μὴ φθαρτὴν τῷ ἐν μίγνυ), μὴ παθητικὴν ὑπ' ἐκείνου, ὅταν ἐσέλθοι) ταῖς δυνάμαι τὰ μεγνύμενα.

ἢ ὡς μὴ

κ΄ ει δὲ ὁ λέγει, ὅτι τοῖς τῇ παραθέσει ταύτην ὁρατὴν τὴν χρωμάτων μέξιν τὰ καὶ φύσει ἀκτιβᾶσιν. ἔτι δὲ ὁρᾷ τῇ ἀπὸ τὴν ὁρωμενῶν ἀποῤῥοίᾳ γίνεσθαι λέγουσιν, ἐπεὶ τοι ὥσπερ σώματι τὴ μήκους λαμβανουσι ἀόρατον τῇ αὐτῇ φύσει, οὕτω λέγειν τὴ χρόνου τινὰ αἰσθητὸν εἶναι. πᾶσα μὲν γὰρ κίνησις οὐ χρόνῳ· διότι καὶ ἡ τὴν ὁρωμένων ἀποῤῥοια ὅλῃ κινήσεως· ἀλλ' ἐν στάσει οὐ χρόνῳ ἄν τινι ἀριθμηθείη. ἔστω δὲ ἦν χρόνος, αἰσθητὸν αὐτοῖς ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ τὴν αἰτίαν παρατίθησιν.

κ΄ ΝΑ λάθωσιν αἱ κινήσεις ἀριθμούμεναι τῇ οὐ δοκῇ εἶναι ὅλῃ· ἀ ἅμα φαίνεσθαι.

κ΄ πεὶ γὰρ καὶ τὰ βραχὺ γίνεται τῇ ὄψει καὶ τὰ τὸν οὕτω λέγοντας ἀ ὁρᾶν· ὅσον γὰρ σὰ τε δέξαλε ἡ κώπη τὸ σιδήλου, τοσοῦτον καὶ ἐκείσε ἐμπῖπτουσι ὁρᾶ· δοκεῖ δὲ ὡς ἅπαξ τὴ μὲν προσβολὴ, καὶ ὡς οὐ ὁρᾶ· ἀ ὁρώμενον. λείπει δὲ αἰσθάνεσθαι τοὺς χρόνους τὰς τ' ἐπιπλεόντων ἐμπτώσεις γινομένας, διαλανθάνειν. ἵνα μὴ καὶ σμικρὰ ἀλλὰ ἀθρόα αὖ ἀ ὁρᾶ· δοκῇ· πᾶσι μὲν οὖν τοῖς οὕτω ἀ ὁρᾶ· λέγουσι γίνεσθαι, αἰσθητῶν χρόνων χρεία. τοῖς δὲ μὴ τὸ χρωμάτων διαφορᾶ τῇ τ' αἰσθητ' σωμάτων παραθέσει ἀκτιβᾶσιν, εἴγε μὴ τῇ ἀποῤῥοίᾳ λέγοιεν τῇ ἀφ' τ' ὁρωμένων ἀ ὁρᾶ γίνεσθαι, διαπλανᾶσθαι ἀ ἄτοπον. οὐ γὰρ μόνον αἰσθάνεται μεγέθη τούτοις ἀναγκαῖον λέγειν, ἀλλὰ μὴ χρόνους αἰσθητούς. διαζῆν μὴ ὡς ἰδίως ἐ πόμενον, ἀ λεῖν λέγειν αἰσθητούς χρόνους εἶναι τοῖς καὶ τὰ τὸν τὴν χρωμάτων καὶ τὰ σμικρὰ παράθεσιν τῇ τ' χρωμάτων διαφορᾶ ἀκτιβᾶσιν, ἄρκειν. οὕτω δ' ἂν πολλὰ ἂν τὰ ὁράματα ὡς οὐ ὄψεται πρὸ λαμβάνοι ἡ ἀφ' ἑνὸς τοῦ αὐτῶν ἀποῤῥοια καὶ αὐτὴν ἐμπίπτουσα τ' ἀφθαλμῶν. μὴ δοκεῖ ὡς μία ἅπαξ μὴ ἀφανὶς τὸ ὁρωμένου γίνεσθαι.

κ΄ ΝΤΑΥΘΑ δὲ οὐδὲμία ἀνάγκη· ἀλλ' ἀ ἰδὶ πολῦς χρῶμα ἀκίνητον ὂν τῇ κινούμενον ⸗ τὸ ὑπ κειμένου, οὐχ ὁμοίαν ποιήσει τὴν κίνησιν· διὸ μὴ ἑ τέρου φαίνεσθαι· μὴ οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν. ὥστ' εἰ μὲ αὐδέχεται μηδὲν εἶναι μέγεθος ἀόρατον· ἀλλὰ πᾶν ἔκ τινος διαστήματος ὁρατόν· μὴ αὖτη, τίς ἂν ἂν χρωμάτων μέξις· καὶ καίτοι οὐδὲν κωλύει φαίνεσθαί τινα χρόαν καινὴν τοῖς πόῤῥωθεν· ὅτι γοῦν οὐδὲν ἔχει μέγεθος ἀόρατον, οὐ τοῖς ὕστερον ἀδιάστατοις.

κ΄ τοιοῦτα λέγει ἀδὶ τῆς δόξης τῆς διαλλήλων τὰ χρώματα ὁρᾶσθαι λεγούσης. μὴ οὕτως αὐτ' τὴν μέξιν φησούσης. ἀ γὰρ ἀδὶ πολῦς χρῶμα κινούμενον ⸗ τὸ ⸗ κειμένῳ αὐτῷ, ἀλλοίαν τὴν φαντασίαν ποιήσει τῷ ὁρωμένῳ, μὴ καὶ τὰ τὰς τ' ⸗ κειμένων διαφορὰς μὴ ἡ τῷ ὁρωμένῳ φαντασίᾳ διάφορος· ὅτι δὲ βελτίων ἡ δόξα αὕτη τὴν μέξεως χρωμάτων, τῆς πρὸ αὐτῆς, ἔλεγεν ἐ πιγωσῶν. ἀ ὥστ' εἰ μὴ οὐδὲν ἔχει μηδὲν εἶναι μέγεθος ἀόρατον, ἀλλὰ πᾶν ἔκ τινος διαστήματος ὁρατόν. ταύτῃ δ' ἐ κείνης αὐτῇ τελέσει ἔχει. ὅτι μὲν ἔστι καὶ ταύτην ὁρατόν τι χρῶμα. τ' μέ τοι τ' αἰσθητους χρόνους μὴ ἴσασθαι ἐ πὶ ταύτης, ἀλλ' ὅπου ὅτι αἰσθητὸν τ' τοῦ ἐπὶ ταύτης γίνεσθαι· εἰ καὶ τὰ ἀποῤῥοίας τ' ὁρωμένων λέγει τῆς ἀ ὁρᾶ· γίνεσθαι. λύσας ἀ λεγόμενον, μὴ ἄτοπος εἰρῆσθαι. ἐ κδήμενος τοῖς λύουσι τὴν δόξαν καὶ ἐς οἷόν τε τελέως φαίνεσθαι τὰ χρώματα. τίνι τε καὶ τὰ παράθεσιν τ' ὅλῃ μικρότητα ἀορίστων. ὥστε ἴσως δόξαι τ' πρὸ αὐτῆς. μὴ πλὴν καὶ τὰ ἐπὶ προόδῳσιν, ἐξῆς ἔπι πᾶσι γινομένας τ' ὁρᾶ· διαίσας σωζέσθαι ἀ πλὴν τ' χρωμάτ' μέξιν καὶ τά τινα γίνεσθαι τούτ' τ' ζόφων. ἀτ' τοῖς ἀποῤῥοίαις ὡς ὕστερον εἰ πρὸ αὐτῆς· ἀφ' ἃ οὕτω μὴ ἐ ὄμενα ἔσται, ἀλλὰ τῇ τ' μεταξὺ τῆς ὄψεως μὴ τ' ὁρωμένων διαφορᾶς κινήσει ὑπὸ τ' ὁρατ'. εἰ πὼν ἦ, ὅ πᾶτοπον ἀ τῇ ἀποῤῥοίᾳ πλὴν ὄψιν γίνεσθαι λέγειν ἢ λειπύς, πως παρατίθεῖ. μὴ λειπυσι ἀ συμβαῖνον ἄτοπον. τοῖς παραθέσει τ' ὁρατ' πλὴν τὴν χρωμάτων μέξιν λέγουσιν, εἰ ἀποῤῥοίᾳ γίνεσθαι λέγοιεν ἀ ὁρᾶ· οὐ γὰρ μόνον αὐτοῖς ἀναγκαῖον ἴσασθαι ἀόρατά τινα μεγέθη λέγειν, ἀλλὰ μὴ αἰσθητον χρόνον καὶ διαλανθάνεσθαι) ἀ ἄτοπον. ἔγε μήτε αἰσθητον τῇ αὐτῇ φύσει μέγεθος εἶναι ὡς ὁρᾶ· μήτε αἰσθητους χρόνος. πᾶσι μὲν γὰρ τοῖς ἀποῤῥοίας αἰτιωμένοις ἀκολουθεῖ ἀ αἰσθητον χρόνον εἶναι λέγειν. εἰ δέ ποθ' τῇ τὴν ὁρατῶν παραθέσει πλὴν μέξιν τ' χρωμάτων αὐτῶν γίνεσθαι λέγοιεν, ὡς ἔλεγεν οἱ πρὸ αὐτῆς, τούτοις ἀκολουθήσει, ἅμα μὲν μεγέθη ὑποτίθεσθαι ἀόρατα εἶναι, ὃ μὴ αὐ ἄτοπον, ἅμα δὲ καὶ χρόνον αἰσθητον. ὡς ἴσον εἶναι, ἀ ἰδὶ μὲν τ' παραλλήλα κειμένων. ἢ ἰδὶ μὲν γὰρ τ' παραλλήλα κειμένων, ὡς μεγέθη τινὰ ὑποτίθεσθαι ἀόρατά τινα εἶναι, οὕτως ἀνάγκη ἴσασθαι μὴ χρόνοις αἰσθητούς λέγειν. οὕτω γὰρ ἀ καὶ τὰ μικρὸν ἐμπίπτον μᾶλλον τῇ κόρῃ, μὴ καὶ τοσοῦτον ὅσον ἡ κόρη δέξασθαι δύνασθαι), ὡς οὐ γὰρ μὴ σωιχεῖς ὀφθήσει) εἰ λανθάνει ἡ διαφορὰ τ' χρόνων καθ' ὧς ἐμπίπτει τῇ κόρῃ τὰ ὁράματα εἴσω λα. μὴ οὐ δοκῇ εἶναι, οὐ ᾧ ἀ πᾶν ὁρᾶ. δύο δὲ ἄτοπα ἀκολουθήσει τῇ τοιαύτῃ δόξῃ. τό τε μέγεθος τινὰ λέγειν ἀόρατα, καὶ χρόνους αἰσθητους. ὧν, οὐδέτερον ἀληθὲς, ὡς προεῖπον λείπει. εἰ πὼν δὲ ἀ ἐ πόμενον ἄτοπον τοῖς ἀ ὁρᾶ· τὰς ἀπὸ τ' ὁρωμένων ἀποῤῥοίας ἀκτιβᾶσι, καὶ λείπεσ' αὐτὰ ἰδὶ παραλείμματος τῇ πλὴν τ' χρωμάτων μέξιν, ἐκ τῆς τ' ὁρατῶν παρατίθεσθαι γίνεσθαι, ἔπι γὰρ μὴ χρόνους αἰσθητους ἐκτιθεῖσθαι. ὅτι δὲ μὴ ἔστιν ἐ πὶ τοῦ ἀ ἄτοπον τοῖς ὅλῃ τῆς μεταξὺ κινήσεως ἀ ὁρᾶ· γίνεσθαι λέγουσιν, ἐ πιφέρει καὶ λιν ἰδὶ τούτου. παρελείμματι χρώμενος τῇ δόξῃ τῇ κατὰ πλὴν ἐ πιπρόοδησιν τὴν χρωμάτων πλὴν μέξιν αὐτῶν γίνεσθαι λεγούσῃ. λέγει γὰρ· οὐ ταῦθα δὲ, οὐδὲμία ἀνάγκη· ἀ οὐ ταῦθα λέγων, ἰδὶ τῆς δόξης τῆς ὅλῃ τῆς κινήσεως τῇ μεταξὺ ἀ ὁρᾶ· γί-

τον μὲν, διατὶ ἕξιν οὐκ ἀεὶ γίνεται ὑπ' αὐτῶν ὥσπερ ἴσως τι καὶ αὐτὰ διαμένειν. τὴς τε αὐτὰς τ' ὀφειλομένως αὔξεσθαι καὶ πάλιν ὠφελιμένως μειοῦσθαι. ἔτι πέντε πῶς ὁμοιοχήματα διαμένει. τὰ μὲν γὰρ ἀπορρέοντα, ὁμοιόμορφα. διὰ ἕξιν γὰρ καὶ χρωμάτων ὑ ὄψις αὐτὰ λαμβάνει). τὰ δὲ προσκείμενα, διατὶ τοιαῦτά ἔδει, καὶ εἰ σωιεχὴς ὑ ἀπόρροια ἀφ' ἑκάστης καὶ κατὰ πάντα τὰ μόρια, πῶς οὐκ ἐμποδίσει τὰ ἀπορρεόμενα τοῖς φερομένοις ἵνα προσκεῖται. ὑ ἐκεῖνα τούτοις ἵνα μὴ φέρωνται. πῶς δὲ λεπτὰ ὄντα οὐ σκεδασθήσει) αὖ μᾶλλον γε ὄντων. ἐρῶμεν γάρ καὶ ἄπορος ὑ μεταξύ. ἔτι πῶς διασήματος αὐτίλημψις γίνεται). εἰ τὰ ἐμπίπτοντα ὑ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ. πῶς δὲ καὶ μέσης οὐκ ὀλόμβια, εἰ οὕτως ἔδει τὰ φερόμενα λεπτά. φωνὴ σα) γὰρ καὶ μυόντων ὄζει τὴν πόρων εἴσω χωρᾶν. διατὶ δὲ καὶ ἐωθητικόν τος τῆ ὁρωμένου οὐκ ὀλόμβια. καὶ γὰρ τό τε ἀπορρέοντα τὰ εἴδωλα, καὶ ὄζει ταῦτα ὁ ὀφθαλμός. ὃ διὰ τί φῶτος χρεία πρὸς τ' ὁρᾶν ἀλχομένου τ' ὁρωμένου τῆ ὀφθαλμοῦ γίνεται. ἔτι ὕστερ τὰ ἀπορρέοντα παρέκεια) τῷ ὀφθαλμῷ. ὑ τό τε φέρει) ὅταν εἰς αὐτὰ ἐωθητικὰ γράφῃ. εἰ μὲν οὖν παρέκεια), οὐλ' ὅλως διασήματος αὐτίλημψις ἔσται. εἰ δὲ τό τε φέρει), πρῶτον μὲν οὐ πλείστοι χρόνῳ τὰ πλέστον ἀφιστῶνται ὀλόμβια. ἔπειθ' οὐκ οὕτω γινόμενος ἔσται. ἐστὶ γὰρ τῆ ἀέρος τῆ πρώτου ἀπορρέοντος ἡ ἐμπίπτοντος τῆ εἰδώλου τῇ ὄψει, πῶς ὃς ἡ αὐτὸς ἐμπίπτει τῇ ὄψει κατ' αὐτὴν ὁ διάστημα ὁρᾶσθαι). πρῶτον μὲν, πῶς τοσοῦτον ἀέρα ὑ ὄψις δέξεται. καὶ ἐκάστου γὰρ διαφερεῖ εἰδώλου τοσοῦτον ἀέρα δέξεται ὅσ ἔδει ὁ μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῆ ὁρωμένου εἶναι ἔχει τινὰ ἐχεῖν τὰ ἀπορρέοντα εἴδωλα ὡς τοῦτον προσθεῖν διωίσαθαι. εἶτα πῶς ὅταν ἄπορος ᾖ, ἕξιν ἔτι σωθήσει). ὁ γὰρ ἀπορος ὁρᾶται παρεισύρων ὁ μεταξὺ ἀέρα. εἰ δὴ τὰ εἴδωλα λεπτότατα ὄντα διαλύεται πρὸ τ' αὐτομάτου εἶναι, πῶς ἀχὲ δὴ τῆ ἀέρος διαλύσει). τί δὲ ἔσται καὶ ὁ ἀναμιξ ἐῶν ὁ εἰσιόν τα εἰς πρὸ ὄψιν ἀέρα. πῶς δὲ καὶ ὁ μέγεθος, καὶ ὁ χῆμα τῆ ὁρωμένου ὑ ὄψις κρίνει κατὰ ὁ τῆς κόρης μέγεθος διχρομένου ἀχὸ τῆ φερομένου εἰδώλου μέχρι. καὶ γὰρ εἰ πολλάκις καὶ πολλὰ δίχεσθαι), πῶς καὶ διατὶ ἄλλό τε καὶ ἄλλο μέρος τῆ εἰδώλου δέξεται καὶ οὐχὶ ὁ αὐτὸ ἀεὶ καὶ ὑ ἐκ διεσπασμένων. εἰ δὲ καὶ ἀεὶ ὁ παρεκείμενος, τίς ὑ σωίσας τούτων αὐ τῇ ὄψει, ὡς ἑκάστου ὑ καὶ δοκεῖ ἑωρακέναι δέξ' ὅπως σμικρῶν μερέων τ' ἐμπεσόντων ἀχὸ τῆ ἀπ' αὐτ' εἰδώλου φερομένου. πῶς δὲ ὁ μεταξὺ ἀπ' ἄλλων πανῶν εἰδώλων πεπλεσθ' πανὰ τῆ ὄψει διαπαύσει πανὸ τ' ὄψεως τῆς τ' πρώτου σωιεχέως. εἰ δὴ τοσαυτάκις, καὶ τοσοῦτα εἴδωλα οὐ χαλῶσαι ἀπό τινος πρὸς αὐτὰν ὡς κατὰ ὁ τ' κόρης μέγεθος διχρομένου ἀπ' αὐτ' πάλιν ἀεὶ δέξαθαι ἄλλο ἀπ' ἄλλου εἰδώλου μοῖρος λαμβανούσης. πῶς δὲ καὶ ἀχὸ τ' λείων ὡς ἰσχηματισμένα τὰ εἴδωλα λαμβάνει, οὐχὶ χόντων ὄζεσθαι. ἢ πῶς ἀχὸ τ' κατόπτρων. ἢ πῶς αἱ ὄζεσθαι ἀφ' ὧν φωνᾶ) φέρεσθαι μείσσονος τῆ ὄψει, ἀ οὕτως ὄζει λεπτὰ καὶ ὀθνεῖα τὰ εἴδωλα καὶ οὐ συγχέει ταῦ. διατὶ δὲ κἀπὶ ὀλίγου ἀπαλθόντος τῆ ὁρωμένου ταῦτα μὲν ἔτι ὄζεσθαι τῆ ὄψει. ὁ δὲ λίγειν μυωπίζεσθαι πανὸ ὄψιν λαβὸ τ' φερομένων ἐφ' αὐτὰν εἰδώλων καὶ διχερίζεσθαι καὶ πρὸς ὁ ὁρᾶν παρασκευάζεσθαι, οὐκέτι πρεσβύτων ὄζει ὁ ὄζεσθαι τ' εἰδώλων γίνεσθαι ὁ ὁρᾶν. δῆλον γὰρ ὅτι μυωπιῶσα ὑ ὄψις λαβὸ τῆ εἰδώλου, ἄλλό τι ὄψει) εἰ μὴ ὁ εἴδωλον. τί οὖν ταῦτα καὶ πῶς. καὶ ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦτα λέγειν ὄζει πρὸς τὸν ἀχὸ τὴν ὁρώντων ἀπορρέοντα τι λέγοντας. καὶ οὕτως ὁρᾶσθαι τὰ ὁρώμενα. αὖτος δὲ μόνος λαβὸ μόνου ὅτι μὴ εὔλογον ὅπως ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι, ἴχνη διαλαμβάνει οὐ τοῖς ἴμπροσθεν, ὅτι μηδὲν ἀχὸ τῆς ὄψεως οἷόν τε λέγειν ἀπορρέον τι καὶ οὕτως ὑμᾶς ὁρᾶν, τίθησι πανὸ αὐτῆ ὄζεσθαι, ὡσὶ οὐ τοῖς πανὲ ψυχῆς κατασκευάσει λέγων.

Ω'' ΣΤΕΥΟΥΣ κρᾶτ'σι φαῦσι τῷ κινεῖσθαι ὁ μεταξὺ τῆς αἰσθήσεως, λαβὸ τῆ αἰσθητῆ, γίνεσθαι πανὸ αἴσθησιν, ἢ ὁ ὀφθαλμοὶ καὶ ταῖς ἀπορρέοιαις.

Δ σκεῖ γὰρ αὖθ' πάσχουσα μὲν ὑ ὄψις ὑπὸ τ' ὁρατῶν αἰσθάνεσθαι. ὥσπερ ὑ τ' ἄλλων αἰσθήσεων ἑκάστη. ἀλλ' οὐχὶ ποιοῦσα τί ὑ ἐκπίπτουσα. πάσχουσα δὲ, οὐ τῷ δίχεσθαι ἀπορρέοντά τινα, ἀχὸ τ' αἰσθητ', ἀλλὰ τῷ ὁ μεταξὺ τῆς τε ὄψεως ὑ τῆ ὁρωμένου διαφανὲς, ὅταν κατ' εὐθρύνειαν ὑ τοῦτον, τοιοῦτον δὲ ἔδει, ὁ πεφωτισμένον, κινεῖσθαι ὑπὸ τ' ὁρατ'. τουτέστι, τ' χρωμάτων. κινητικὸν γὰρ ὁ χρῶμα τ' κατ' εὐθρύνειαν διαφανοῦς. ἐν αὖτ' δὲ τρόπον ὑ πὸ τ' χρωμάτων κινεῖσθαι ὁ κατ' εὐθρύνειαν διαφανὲς, ὡς κινούμενον ὑπὸ τῆς τῆ φωτίζειν πεφυκότος παρουσίας ὁ δυνάμει φῶς. φαίνει) ὑ φωτίζει). κινούμενον γοῦν πως καὶ διατιθέμενον ὁ κατ' εὐθρύνειαν διαφανὲς ὑπὸ τ' ὁρατῶν, ὁ εἶδος αὐτῶν διασῴζουσι τῇ κύρει ὁμοίως ὡς ἔλαβον. οὕτω καὶ αὐτῇ διαφανὲς ὑ οὕτω ταύτης διχρομένης ὄζεσθαι ὁ μεταξὺ εἶδος τῆ ὁρωμένου, καὶ μέχρι τῆ πρώτου αἰσθητικοῦ διαθέτουσης αὐτῷ τῷ ὁ μεταξὺ πόρου τοιούτου σώματος εἶναι πλήρη, ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι εὔλογον. ὑ ὅτι οὐ κατὰ τὰς ἀχὸ τ' ὁρατῶν ἀπορρέοιας. ἐξὸς λέγει ὑ ὁ ἐπόμενος ἄτοπον. τοῖς ἅμα μὲν τῇ παρεῖσαι τ' ὁρατῶν ὄζ. σμικρότητα τ' χρώματος μὲν μέχρι τ' παρὰ ὁ λευκὸν τε καὶ μέλαν χρώματος γίνεσθαι λέγουσιν, ἅμα δὲ πανὸ ἀπορρέοιαι τῆ ὁρᾶν αὐτομάτως.

Σ' ΓΙ ΜΕΝ οὖν τ' παρὰλληλα κεισθαι, ἀνάγκη ὥσπερ καὶ μέγεθος λαμβάνειν ὁράτου, οὕτω καὶ χρόνου αἰσθητόν.

ΕΣΤΙ δὲ

σύμμετρα. οὐ τοιαῦτα δὲ τὰ ἀσύμμετρα ἀσύλλογα τοῖς κατὰ τὰς συμφωνίας. καὶ γὰρ οὐ ἐκείνοις ἡ διαφορὰ κατὰ τοῦτο τοῖς ἀριθμοῖς τῆς ὑπεροχῆς λόγους. ἡμιόλιος μὲν γὰρ ἔχουσα ὡς δύο πρὸς οὖ, ὀξὺ παυσῶν καλεῖται τὴν ἐστιν. ἐπίτριτος δὲ τέτταρα, ὀξὺ τεσσάρων. ὅταν δὲ μείζονα λόγον ἔχωσιν οἱ φθόγγοι πρὸς ἀλλήλους, ἀσύμφωνον ἢ ἀσύμφωνον ἢ ἀκουόμενον, ὃ δὴν ἀκουόμενον μοί τοι. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν τε καὶ μελάνων παραθέσεως τὸ ὀξὺ σμικρότητα ἀέρατον ἔχει τὰ ἀπολελυμένα χρώματα, οἷον τεσσάρων, δυσὶν, ἢ πασῶν, δυσὶν. ἢ τεσσάρων τέρασι παρατιθεμένων τε καὶ μεγεθυνομένων. καὶ τὸ μὲν, ἀσυλλογία. τὸ δὲ, ἕξω παύτης. καὶ ἁδία μὲν, τὰ δὲ ἀσυλλογία τὸ συνπεπλεγμένων. ὡς τὸ ἀλυργεῖν καὶ τὸ φοινικαῦν, καὶ τὰ τοιαῦτα. τὰ δὲ ὄζα καὶ ἀνδὴ, οὐκ ἐν ἀσυλλογίᾳ καὶ ὀλίγα φυσὶν ἔσικε τὰ ἁδία, ὀξὺ πλὴν αὐτῶν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ τὰ συμφώνως ἁρμοσμένα, τοιαῦτα. ἢ καὶ πάσας μὲν τὰς χρόας ἐν ἀριθμοῖς πεσεῖν τὸ παρατιθεμένων ἀλλήλοις γίνεσθαι. ἀλλὰ τὰς μὲν τεταγμένας παραθέσεις αὐτὸ εἶναι ἐξ ὧν. τὰ δὲ ἁδία χρώματα, τὰς δὲ ἀτάκτους. γίνεσθαι δὲ, τὰς ἀτάκτους, οὐκ ἐν τῇ τῆς ὑποδοχῆς συμμετρίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ τῆς παραθέσεως ἀταξίαν. ἔστι γὰρ τὰ ἁδία τοῖς πίπτουσι παρατιθέναι. καθ' ἃς διαφορὰς παραθέσεων, διαφερεῖ ἕκαστα καὶ τὸ χρωμάτων. μὴ καθεφεῆς δ' αὖ λόγοι παραθέσεις, τὰς μὲν ὁμοίας. καθεφεῆς μὲν γὰρ, εἰ παρὰ δύο φθόγγοι πεῖν ἐν κείμενοι ἐν πόσῃ τῇ μέσῃ. οὐ καθεφεῆς δὲ, ὅταν τὰ μὲν, παρὰ δύο ἢ καὶ παρὰ τέτταρα. τὰ δὲ παρὰ ἕν. Εἰς μὲν οὖν τρόπος αὐτὸς τῆς πλήθους τῶν χρωμάτων. δύο μὲν ὄντων κατὰ τὸ ὑποκείμενον τῶν χρωμάτων, πολλῶν δὲ γινομένων τῷ λόγῳ. καὶ τῇ μέσῃ τε καὶ παραθέσει τῇ φωὶ τῆν ἐν φαντασίᾳ τὸ πλῆθος τῶν χρωμάτων ἐκ τόπων, οὐκ ἐν ὑποστάσει. οὕτω τοὺς καὶ τὰς κρίσεις γίνεσθαι λέγουσιν.

Ε ΙΣΜΕΝ οὖν τρόπος τῆς τῶν χρωμάτων γενέσεως, οὗτος, ὡς δὲ τὸ φαίνεσθαι δι' ἀλλήλων, ἆρ' ἐν ἅπτεται τι αἰ γραφεῖς ποιοῦσιν, ἐπειδὰν χρόαν ἐφ' ἑτέρᾳ ἐναργεστέραν ἐπαλείφουσιν. ὡς πρὸ ὅταν ἐν ὕδατι τὴν ἐν ἀέρι βούλωνται ποιῆσαι φαινόμενον, τὴν ἅλιος. καθ' αὑτὸν μὲν, λευκὸς φαίνεται. δι' ἀχλύος καπνοῦ, φοινικοῦς. τὰλλα δὲ τὴν ὅπως ἔχει χρόαι τὸ αὐτὸν τόπον ᾧ προστέθειται μέγεθος. λόγος τ' αὖ ὢν τῆς τῶν πολλῶν πρὸς τὰ ἐν βάθει. τὰ δὲ τὴν ὅλως οὐκ ἐν λόγῳ.

Ε ἴσως δὲ καὶ τὸν δόξαν καὶ τὴν ποιᾷ παραθέσει τῶν λευκοῦ τε καὶ μέλανος καὶ τῶν ἄλλων χρωμάτων φαντασίαν γίνεσθαι λέγουσιν, ἀλλοτρίαν παλιν ἐκπίπτειν δόξαν καθ' ἣν δοκεῖ καὶ αὐτὸν διωρᾶσθαι μὴ ὄντων φαντασίαν γίνεσθαι λέγουσιν μὴ ὄντων ἄλλων χρωμάτων, μόνων ὄντων ἐν ἐνυπαρχόντων τῶν τε λευκοῦ καὶ τῶν μέλανος. ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ, ἡ τῷ διωρᾶσθαι δι' ἀλλήλων τὸ λευκὸν τε καὶ μέλανα ὁρᾶσθαι. καὶ τῶν μεταξὺ χρωμάτων φαντασίαν ἀποτελεῖσθαι. πῶς δὲ διαφαίνεσθαι δι' ἀλλήλων τὰ χρώματα διωρᾶσθαι, καὶ φαντασίαν διάφορον ἀποτελεῖν διακυνεῖ, παρίεμεν τοῦ γραφεῖς. οὗτοι γὰρ ὑπαλείφοντές τινα οὐδὲν γεωδέστερα χρόαν, ἐὰν ἐπεμπλάψαντες ἔξωθεν αὐτῇ τινα ἐλαττον ἔχουσιν ἐναργῆς, ποιοῦσι ἄλλην φαίνεσθαι καὶ οὐκ οἰκία ἐκ ἔχουσι. δι' ποιοῦσιν, ὅταν ὡς ἐν ὕδατι τὴν ἐν ἀέρι βούλωνται τι ποιῆσαι φαινόμενον. ἀλλὰ καὶ ὁ ἥλιος, ὀξὺ μὲν καθεφεῆς τὸ ἀέρος, λευκὸς φαίνεται. ὅταν δὲ δι' ἀχλύος ἢ καπνοῦ ἐλίπτηται, φοινικοῦς ὁρᾶται. ἡ γὰρ ἐωθινὴ θέρμεσον χρῶμα ὅταν διαφθείρει ἢ τῷ ὑποκειμένου, οὐδὲ τέρου φαντασίαν ὁλόκληρος σώζει. ἀλλ' ἄλλό τι παρεῖ τέρει αὐτῇ ἡ φαινόμενον ὄψιν. ἔστι δὲ καὶ ἐκ τῆς ἡ τόπου, πλῆθος χρωμάτων κατὰ τὴν αἰσθησίαν τῆς τε ὁρωμένων καὶ δι' ὧν ὁρᾶται ὄντων λευκοῦ τε καὶ μέλανος. εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ ὑποδρέχοι ἡ ἐν ἔσθει ἐν λευκὸν τῇ ἐπιπολῆς ὄντος μέλανος, ἄλλου χρώματος ἢ φαινόμενον. εἰ δὲ ἰσάζοι, ἄλλο. καὶ εἰ αὐτὸ πάλιν λαμβάνοιτο, ἄλλο καὶ διάφορος κατὰ τοὺς λόγους τὴν ὑποδοχὴν ἢ τῇ ἐν ἔσθει ἢ τῇ ἐωθινῇ πολῆς. ὅτι δὲ μὴ ἡ αὐτὴ δόξα αὕτη τῇ πρὸ ταύτης, δῆλον. ἐκεῖ μὲν γὰρ παράθεσις ἐκ ἀέρατος καὶ αὐτά. οὐ ταῦτα δὲ, ὁρᾶται συνθέσις τὴν μὲν, σμικρότητα ἡμμοίων. τὴν δὲ, ἐπιπεδμοίων.

Τ Ο ΜΕΝ οὖν ὡς πρὸ οἱ ἀρχαῖοι λέγουσι ἀπορίαν ἔχειν τοὺς χρόας, καὶ ὁρᾶ δῆλον τοιαύτην αἰτίαν, ἄτοπον. ἀπολλυμένων γὰρ δι' ἀφῆς αἰσθανομένοις φαίνεσθαι καὶ ἀδήλοις αὐτοῖς.

Σ ΚΗΜΕΝΟΣ τοὺς δόξας τοὺς λύο, καθ' ἃς αἱ τῶν τελείων χρωμάτων φαντασίαι κατὰ μίξιν τῶν ἐναντίων τῷ τε λευκοῦ καὶ τῷ μέλανος γίνεσθαι δοκεῖ. οὐ γὰρ ἐν δόξα προσκατα βεβλημένη τοῦ τῷ ὁρᾶσθαι τῶν ἀρχαίων. ὡς αὖρα τῷ ὁρᾶσθαι κατὰ τὸν ἀχῶ τῶν ὁρωμένων ἀπέρρουσα γνωμόνων ὄψιν τινὰ ὁμοίμερφα ἀχῶ τῶν ὁρωμένων ξωνιχῶς ἀπερρέοντα καὶ πίπτοντα τῇ ὄψει τῷ ὁρᾶσθαι ἡπιῶντο. τοιοῦτοι δὲ ὄζειν, οἱ τοῦτο τῶν λάβωσιν ἐν μόκειτον, εἰ καὶ ἐκ τῆς τῶν ὁρᾶτῶν ὀξὺ σμικρότητα παραθέσεως, τὸν τῶν μεταξὺ χρωμάτων φαντασίαν ἐφιστοῦσι. ἀλλὰ καὶ ἐμπεδοκλῆς οὕτω ἡ ὁρᾶσθαι γίνεσθαι λέγει ὡς πρὸ ὀλίγου ἐμνημόνευσεν, ὅτι μὲν ὑγροῖς ἡ δόξα, μαθὲν δὲ οὔπω τε. εἰ γὰρ οὕτω διάφορος ἡ αὐτὴν ἐν τῇ ὄψει ἔσται. ἄγε τὰ ἀπερρέοντα σώματα ἔστω ᾧ ἐμπίπτοντα αὐτοῖς ἡ ὀρθείσιν οὐκέτι προσίσταται ἡ ἐπόμενον ἄπτον. ἐν δ' αὖ εἰ διάφορος ἦσαν αὐτῶν ψυχρὸ, θερμὰ, ὑγρὰ τ' ἀπῶν οὐ ἀστιόπαιον αὐτὸν λαμβάνοιεν, ἀλλοῖος δὲ τοῦτ' αὐτὸν πάσχοι ἡ ὄψις. ἔτι εἰ σωματικὸς ἀπὸ τῶν ὁρωμένων ἀπερρέοιτο, πῶς ἐκ ἀναλίσκεται τοσούτους σωματικὴς ἀποκείσεως ἀπ' αὐτῶν γινομένης. εἰ δ' αὐτεισκέλιπεν αὐτοῖς ἄλλα, πρῶ-

ἔτι οἰκεῖόν ἐστί τινος χρῶμα, ἢ ἔστιν ἢ κατὰ τὸ πρᾶσον ὁρατὸν ἐστι. τὸ γοῦν φῶς, οὐ χρῶμα ἴδιον αὐτοῦ. οὐ γοῦν ἴδιόν ἐστι τῶν δι' αὐτοῦ, ἐξῆς προστίθησι καὶ πλὴν αἴτιόν τῆς τῶν χρωμάτων τῆς ἐν τοῖς σώμασι διαφορᾶς, λέγων.

Ε' ΣΤΙ μὲν οὖν τὸ εἶναι τὸ τῷ διαφανεῖ ἕξιν ὅπερ καὶ τὸ τῷ ἀέρι ποιεῖ φῶς. ἔστι δὲ μὴ, ἀλλ' ἐσκοτῶσθαι. ὥσπερ οὖν ἐκεῖ τὸ μὲν, φῶς· τὸ δὲ, σκότος, οὕτως τὸ τοῖς σώμασιν ἐμφῦσι τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν.

Ε' ΣΤΙ δὲ τὸ λεγόμενον, τὸ φῶς τὸ τοῖς ἀερίοις γινόμενα διαφανέσι χρῶμά πως ὂν ἔστι. καὶ γὰρ αὐτὸ, παρουσία φωτὸς ἥ τινος φύσεως, φωτίζειν τε καὶ χρωννύειν δυνάμενόν γίνεται. ὡς ἁπλοῦσις σκότος τὸ τῷ διαφανεῖ γίνεσθαι πίφυκε κρᾶσις φωτός ἐστι. ὡς οὖν ἐκεῖ τὴν ἀερείαν διαφανῶν ἔχει τὸ τοιοῦτον χρῶμα, παρουσία γινόμενον τῆς φωτίζειν δυναμένης, οὕτω φησὶν ἔχειν καὶ ἐνταῦθα τὸ ὡρισμένον τὸ χρῶμα τὸ ἀκίνητον αὐτῆς ἐνεργοῦν. τὸ ὃ ἐς μὲν γὰρ αὐτὸ οὐσιαδιαφανίσιν, ἔστι καὶ τὸ ὑφ' οὗ χρώννυσθαι πίφυκε τὸ διαφανές. τοιαύτη δὲ ἐστὶν ἡ λαμπρὰ καὶ πυρώδης φύσις. ταῦτα ὁρατά τε μᾶλλον καὶ μᾶλλον χρώννυται ἔχοντα τὸ χρῶμα ὡρισμένον τε καὶ μόνον. ὅπερ καὶ τὸ παρεκτικὸν καὶ αἴτιον τῆς χρώματος οὐ αὐτοῖς ἔχει. καὶ ταῦτά ἐστι τὰ λευκὰ ἔχοντα τὸ χρῶμα. καὶ γὰρ οὐχὶ, διότι πολλοῦ ἀέρα ἔχει ἔστι δὲ καὶ ὑγρὸν ὕδατος διαφανῶν ἀμφοτέρων μάλιστα δὲ διαφανὲς καὶ λευκὸν ὄξος πολὺ κίνησίν τε καὶ τρέψιν τῆς ἀέρος κινουμένου, ἢ τοῦ λευκοῦ καὶ ἀφρώδους χρώματος αἴτιον. ἡ γὰρ κίνησις αὐτὸν συνίλλουσα ὄξος πολὺ τοῦτο χρυσίζειν τῆς πίφυκε ψυχρότητα, παχύτερον ποιεῖ θρόμβους καὶ συνίστησι. καὶ οὕτω κρατηθὲν ὑπὸ τῆς ἐκφυσῆς ψυχροῦ, πήγνυται. τὸ ὃς δὲ μὴ ἔστιν ἢ πέρ ἐστι τοιαύτη φύσις, ταῦτα μέλανά τε καὶ τὸ σβεννύσει χρώματος ἀπόλογον ὡς σκότῳ τὸ τοῖς διαφανέσιν ὄντα. ὁπόταν μὴ παρῇ τὸ φωτίζειν τε καὶ χρωννύναι αὐτὰ δυνάμενον, καὶ τὰ μὲν ταῦτα δὴ χρώματα ἄλλοτε καὶ πολὺ αὐτοῦ ἀπολογίαν τῆς ποιᾶς τῆς τὸ τούτοις παρουσίας τε καὶ μίξεως γίνοιτο ἄν. ὃ καὶ ἐφεξῆς ζητήσει. ἔοικε δὲ, οὐ τῇ διαφανοῦς ὑδατώδει τὸ καὶ αἰσθητὸν εἶναι διαφοράν, ἀλλὰ τῇ τῆς φωτίζειν καὶ χρωννύναι ταυτομένου αὐτὸ παρουσία τε καὶ ἀπουσία. ἢ γὰρ ἀμφὼ αὐ γίνοιτο. καὶ γὰρ τῇ διαφανείᾳ καὶ τῇ παρουσίᾳ τῆς χρωννύναι τὸ πιφυκότος, τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εἶναι αὐτὸ καὶ τὸ διαφανὲς, μᾶλλον τοῖς σβεννύσι τὸ τῇ ποιᾷ μίξει τῶν προειρημένων.

Γ ΕΡΙ ΔΕ ΤΟΥ ἄλλων χρωμάτων ὅσα διειλόμεθα, ὡς ἔχοντα οὐδὲν ἄλλο γίνεσθαι λευκὸν

Ε' ἢ τοῖς σβεστοῖς σώμασι πλὴν μίξει καὶ παρουσίᾳ τῆς φωτίζειν πεφυκότος, οὐ δὲ διαφανὲς τὸ λευκὸν χρῶμα εἶπον, τῇ δὲ ἀπουσίᾳ τούτου τὸ μέλαν, αἰτιολογεῖ τῷ οὐ τῷ ἀερείῳ διαφανεῖ γινομένῳ φωτός τε καὶ τῷ σκότῳ, ἐφεξῆς ζητεῖ πρῶτον τὸ ἐφεξῆς χρωμάτων, τῆς τε λευκοῦ καὶ τῆς μέλανος πῶς γίνεσθαι. ἔπειτα δὲ δοκᾶ, μίξει γίνεσθαι τὴν οὐσιαστικὴν, ἐκπίπτειν τὸν λόγους καὶ τὰς δυνάμεις καὶ κατὰ τὰ χρώματα διαφέρειν γίνεσθαι ἐκ τῆς τῆς λευκοῦ τε καὶ μέλανος μίξεως.

Ε' ΝΔΕΧΕΤΑΙ μὲν γὰρ καὶ παράλληλα τιθέμενα τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. ὥστε ἐνδέχεται μὲν ἀέρα τὸν εἶναι ὃν σμικρότητα. τὸ δ' ὑγρὸν ἀμφὼ ἐρᾶν, οὕτω γίνεσθαι. ἔστιν δ' οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν οὐδέτερα γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον ἔχειν μέν τι χρῶμα, τούτων δ' οὐδέτερα δυνατὸν, ἀναγκαῖον μικτόν τι εἶναι, καὶ εἰδός τι χρόας ἑτέρας. ἔστι μὲν ὧν οὕτως λαβεῖν πολλούς εἶναι χρόας παρὰ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. πολλὰς δὲ ὃ λόγῳ. τεῖα γὰρ πρὸς λύρ καὶ τεῖα πρὸς τέτρακα καὶ κατ' ἄλλους ἀριθμούς ἔστι παράλληλα κεῖσθαι. τὰ δ' ὅλως κατὰ μὲν λόγον, μυρία. καθ' ὑποδοχὴν δὲ τινα καὶ ἕλκειν ἀσύμμετρον. καὶ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἔχειν ταῦτα, ταῖς συμφωνίαις. τὰ μὲν γὰρ σὺν ἀριθμοῖς εὐλογίστοις χρώματα κατὰ τὰ ἐκεῖ ταῖς συμφωνίαις, τὰ ἥδιστα τῶν χρωμάτων εἶναι δοκοῦντα. διὸ καὶ τὸν ἄλουργον καὶ φοινικοῦν καὶ ὁλίγα ἄττα τοιαῦτα. διὸ καὶ τὰς αἰτίας, αἱ συμφωνίαι ὀλίγαι. τὰ δὲ μὴ σὺν ἀριθμοῖς, τὰ ἄλλα χρώματα. καὶ πάσας τὰς χρόας σὺν ἀριθμοῖς εἶναι πᾶς μὲν, τεταγμένας. τὰς δὲ, ἀτάκτους. καὶ αὐτὰς ταύτας ὅταν μὴ κατακαίρως ὦσι, διὸ καὶ σὺν ἀριθμοῖς εἶναι, τοιαύτας γίνεσθαι.

Ε' ΣΤΙ γοῦν τινα, ἃ κατὰ ἴδιαν μὲν ὄντα, ἐκ φθόγγου πλὴν ὄψιν, σωτηρίους δὲ ἀλλήλοις, ὁρᾷ. ἐγὼ γοῦν διασήματός τινος, πυρὸς μὲν ὄντα κείμενον, οὐκ αὐτὸς εἶδον. εἰ δὲ σωρὸς πυρὸν γένοιτο, ὁρῶτο ἂν ἐγὼ τῆς αὐτῆς διασήματος. ὡς δὲ ἐγὼ τῆς αὐτῆς διασήματος τούτων, ὃ μὲν ὁρᾷ, ὃ δ' οὔ, οὕτω δυνατόν τινα ὀλίγα σμικρότητα μὴ ὅλως κινεῖν πλὴν ὄψιν καθ' αὑτὰ ὃ δὲ ἐκ τοιαύτης τῆς προειρημένων χρωμάτων παρασκευῆς ὁράσεως ὁρώμενον, οὐδὲ τόδε μὲν ταυτὸν ἔστι τῆς παρακειμένων ἀλλήλοις. ἔστιν δὲ κατὰ πλὴν αἰτιολογίαν τῆς παρατιθεμένων τὸ μὴ σωτηθέντα ἀλλήλοις λευκῶν τε καὶ μελάνων ὀλίγα σμικρότητα ἀοράτων τελέως καὶ διαφθαρέντα ἀποχλυζόμενα χρώματα. ἄλλο μὲν δὴ ἴσον ἴσοις παρατιθεμένοις. ἄλλο δὲ κατὰ πλὴν ἐκ τόδε τὸ ὑποδοχὴν καὶ πλὴν τῆς ὑποδοχῆς αἰτιολογίαν. οὐ γὰρ ὁμοίως ὀλίγα πλασίων τὸ τῆς λευκῶν ὄντων καὶ μελάνων. ἐκεῖ ἄλλη τινὶ ὑποδοχὴ. ὅδ' αὐτὸς λόγος, καὶ ἐνδὸς τῆς τῆς μέλανος ὑποδοχῆς. καὶ τὰ μὲν οὐ λόγῳ τινὶ ἢ σύμμετρα ὑπαρχόντων πρὸς ἄλληλα ἔσεσθαι. τὰ δὲ οὐ ὑποδοχῇ ἁπλῇ ἢ ἴσα ἔσεσθαι αὐτῶν ἑνὶ μὲν ἢ προσεῖναι, τὰ οὐ λόγῳ τῆς ὑποδοχῆς εἴτε τὰ

σύμμετρα

ἐπιφάνεια, ποσὸν ἔχει μέγεθος ὡδὶ λύε δηλονότι. καὶ πᾶν μὲν σῶμα, ἐπιφάνειαν ἔχει. οὐ πᾶν δὲ κέχρωσται. καὶ ὅτε εἰ μία ἀξ αὐτόγυιος οὖ κατ' ἀριθμὸν χρῶμα. δύναται γοῦν οὐ μιᾶ κατ' ἀριθμὸν ἐπιφανείᾳ, καὶ τὰ οὐσιώδη εἶναι χρώματα. οὕτε εἰ οὐ κατ' ἀριθμὸν χρῶμα, αὐτόγυιον ἐπιφάνειαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι μίαν. ὅτι δὲ μὴ τῆς σώματος κατὰ τὸ σῶμα πέφυκε ὁ χρῶμα, ἀλλὰ τῆς διαφανοῦς, κἀ αὐτὸς δῆλον τὸ ἐξῆς λέγουσιν. καὶ ὅτι ὁ διαφανὴς ἔστι, ὁ οὐ τοῖς σώμασι χρωμάτων δεκτικόν.

Α Α Α Α' πλὴν αὐτὴν φύσιν λεύκην οὐ νομίζειν οὐ πέφυκε καὶ ἔξω χρωματίζεται, ταύτην καὶ οὐ τοῖς φαίνεται δὲ καὶ ἀὴρ κ' ὕδωρ χρωματίζόμενα. κ' γοῦν ὁ αὐγὴ τοιοῦτόν ἐστιν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν δῆλον ὁ οὐ ἀερίζῳ, οὐ πλὴν αὐτὴν ἐπίδηλον καὶ. προσιοῦσι καὶ πόρρωθεν ἔχει χροιάν. οὐδ' ὁ ἀὴρ οὐδ' ὁ θάλαττα. οὐ δὲ τοῖς σώμασιν ἐκεῖ μὲν ὁ πυδρίζον ποιῇ ὁ μεταβάλλειν, ὥσεται κ' ὁ φαντασία τῆς χρόας. δῆλον αὖθις ὅτι ὁ αὐτὸ κ' ἐκεῖ κ' ἐν θάδι, δεκτικὸν τῆς χρόας ἐστί. ὁ αὖθις διαφανὲς κ' θίγον οὐ ὑπάρχει τοῖς σώμασιν. ὑπάρχει δὲ μᾶλλον κ' ὕπνον, οὐ πᾶσι χρώματος ποιεῖ μετίσχειν. ἐπεὶ δὲ οὐ πέφυκεν ἡ χρόα, τούτου αὖ οὐ πέφυκεν ἔσεσθαι. ὥστε χρῶμα αὖθις ὁ τῆς διαφανοῦς οὐ σώματι ὡρισμένῳ πέφυκε. καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διαφανῆ, ὅτι ὕδατος καὶ ὅτι ἄλλο τοιοῦτον καὶ ὅσοις φαίνεται χρῶμα ἴδιον ὑπάρχειν, κατὰ ὁ ἔλαττον ὁμοίως πᾶσιν ὑπάρχει.

Γ ροδήμους λέξει, ὅτι ὁ χρῶμα, οὐ τῆς σώματος πέφυκε ἔστιν, ἀλλ' οὐ τῷ τῆς σώματος πέφυκεν πέφυκε ὂν οὐχ ὡς σώματος, ἀλλὰ τῆς διαφανοῦς κ' θίγον διαφανὲς, πρῶτον λέγουσιν, ὅτι οὐ τοῖς στερεοῖς σώμασι διαφανὲς ἔστι ὁ χρώματος δεκτικόν. πλὴν γοῦν αὐτόν φησι δεῖν νομίζειν φύσιν, καὶ οὐ τοῖς στερεοῖς εἶναί τε κ' συνδεῖσθαι τοῖς σώμασι πλὴν τῆς χρώματος δεκτικὴν ὕπος κ' ἔξω τῶν στερεῶν σωμάτων ὁρᾶται χρωματιζομένων. τοιαύτη δὲ, ἀήρ τε καὶ ὕδωρ. λέγουσι δὲ δῆλον τούτων ὅτι ὁ διαφανὲς, χρώματος δεκτικόν. ἔξω δὲ ἅπτεσθαι τούτων χρωματίζεσθαι, ὅτι ὑπό τινος ἔξωθεν φωτίζεταί τε κ' χρώνυται οἰκείου οὐκ ὄντα. τὰ γοῦν ὄζ αὐτῶν κ' οἰκεῖον ἔχοντα χρῶμα οὐ τοῖς διαφανὲς γινόμενον διὰ ἔστιν ἀὴρ καὶ ὕδωρ, ἀλλὰ κ' κίνησις ἡ ἔξωθεν τῶν χρωμάτων τούτων ἐστὶ χρωματίζεσθαι. οὐ γὰρ τούτοις, αὐγὴ τῆς γίνεται κ' οὐ τῷ ἀέρι κ' οὐ ᾧ ὕδατι ὑπό τινων αὐθῶν. κ' χρώνυσθαι δοκοῦν αὐτά. ἡ αὐγὴν ὁ φῶς εἶπε, ὁ γινόμενον οὐ αὐτοῖς χρῶμα ὄν τινος αὐτοῦ, κ' οὐ τοῖς στερεοῖς αὖθις ἡ φύσις ἡ αὐτὴ ἔστιν ἡ τὰ χρώματα δεκτικόν. ὄζῳ δὲ προστίθησι κατὰ τί ἡ διαφορὰ αὐτοῖς. τούτοις τε τοῖς ἀορίστοις διαφανέσι, ἃ εἰ πιν ἔξω ὄντα χρωματίζεσθαι, κ' τοῖς ὡρισμένοις. ὡδὶ μὲν γὰρ ἐκείνων δῆλον ὁ ἀόριστα αὐτὰ εἶναι κ' μὴ παθητικῶς αὐτὰ δεχόμενα τὰ χρώματα, οὐ ὁ αὐτὸ φαίνεται χρῶμα οὐ δι' ἡ αὐτὰ αὐγή. ἐπεὶ τε πρεσβύτων καὶ ἀφίστασθαι πόρρω τὸ κατὰ γὰρ ποιὸ σχῆμα κ' θέσιν τῶν δι' αὐτῶν ὁρωμένων πρὸς τὰ ὁρώμενα, κ' ποσὴν ἀπόστασιν, διαφορὰν ὁ οὐ αὐτοῖς χρῶμα φαίνεσθαι κ' μεταβάλλειν, ᾧ μὲν αὐτὰ ἀδεκτικὸν ὁ χρῶμα ὁ ὁρώμενον. κινούμενα δὲ πως ὑπ' αὐτῶν, αἴτια τοῖς ὁρῶσι τὰ ὁρᾶσθαι ταῦτα γίνεσθαι. οὐ δὲ τοῖς σώμασι. ῥάλιν δὲ σώματα τὰ στερεὰ λέγει, ὁ αὐτὸ μόνα ὁ ὁρώμενον,

Β ἐπεὶ τε καὶ πορρώτερον ἀφιστάμενα, ἵνα γε ἡ ὁ διάστημα σύμμετρον. οὐ γὰρ ὁ οὐ τούτοις χρῶμα, οὐ τῷ γίνεσθαι ὁ εἶναι ἔχει. ἀλλ' ἔστιν οὐ αὐτοῖς ὄζῳ δι' οὗ αὐτὰ ὁρᾶται, ἀλλ' οὐ δῆλ τούτων ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις κ' οὐ τοῖς οἰκείοις ἔχουσί τι χρῶμα κ' στερεοῖς, ὁ περίχρων ἡ πυκνότερον ὂν ἡ λειπότερον μᾶλλον ἀποφωτισμένον ἡ ἧττον κατὰ ποιὸ τῆς φωτὸς σχέσιν πρὸς τὰ χρώματα κ' πλὴν μέξιν πλὴν πρὸς ταῦτα, ἄλλό τι ἀλλοῖα ποιᾷ φαίνεσθαι τὰ ὁρώμενα ὡς ὡδὶ τῆς τοδιτοδᾶς φαχάλου, κ' δῆλ ὄζῳ ἀσφαλῶς προσίθηκεν, ὁ, ἐὰν μὲν ὁ πυδρίζον ποιῇ μεταβάλλειν, ὥσεται κ' ἡ φαντασία τῆς χρόας ἡ ὁ, ἐὰν μὲν ὁ πυδρίζον φωτὶ μεταβάλλειν φησὶν, ὡδὶ τῶν χρωμάτων. λέγων τὰ στερεὰ πολλάκις γὰρ κ' τούτων ὁ χρῶμα ἄλλοιον ἔσεσθαι τῆς πυδρίζοντος γίνεσθαι, ἡ ὑδρῷ μόνον, ἡ ὑγρὸν μόνον, ἡ ὅλως τοιούτου ὄντος ὡς ἡ τῷ αὐτῷ πάσχειν ὁ κεχρωσμένα κ' μεταβάλλειν προσθεὶς δὲ πλὴν διαφορὰ τί τε οὐ τοῖς ἀορίστοις διαφανέσι χρωμάτων, κ' τ' οὐ τοῖς ὡρισμένοις, κ' πλὴν αἰτίας ἀποδοὺς χρήσιμον γὰρ ἴσως αὐτῷ πρὸς ὁ μὴ ὑγιάσθαι πάντας δῆλ ὄζῳ τὰ μὲν ἀόριστα, διαφανῆ εἶναι, τὰ δὲ ὡρισμένα, μικτὰ, δῆλον φησιν, ὅτι ἡ τοιαύτη φύσις, καὶ ὁ αὐτὸ κ' οὐ τοῖς στερεοῖς καὶ τοῖς ἐκτός τε κ' ἀορίστοις, χρώματος δεκτικόν. κ' ἔστι ὄζῳ διαφανὲς κατὰ θόσον αὖθις ὑπάρχει κ' οὐ τοῖς σώμασιν ὁ διαφανὲς, κατὰ ὁ ὄζῳ αὐτοῖς κ' χρώματος μέτεστιν. ὅτι δὲ, τοῖς μὲν, μᾶλλον, τοῖς δὲ ἧττον προστίθησι, ὅτι οὐ ᾧ πέφυκε τούτου ἀλλ' ἐκαὐτὸς τῆς σώματος, ὡς ἐδόκει τοῖς πυθαγορείοις. ὅτι μὲν γὰρ οὐ πέφυκε ἡ χρόα, ὡς οὐαργὸς λαμβάνει. ὁρᾶται γὰρ τὰ σώματα κατὰ ὁ πέφυκε. κ' τὸ γὰρ ἐκαστον τ' ὁρατὸν, ὁρατὸν ἔστι. ὄζῳ ὁ χρῶμα ἐστιν αὐτῷ. κατὰ δὲ ὁ πέφυκε τὰ ὡρισμένα διαφανῆ, ὁρατὰ ἔστι. ὁ πέφυκε αὖθις ἡ ὡρισμένου διαφανῆ κατὸ διαφανὲς, χρώμα ἔστι. τὰ γὰρ οὐ βάθει τ' σωμάτων, λέγει τ' ἀδιακόπτως χρῶμα ἔχειν ὡς πέφυκε ἡ ὁρατὰ εἶναι. ὡς γὰρ ὁ ὁρατὰ εἶναι ἔχει ἡ ὁ κεχρῶσθαι. πᾶν γὰρ σῶμα ὁρατὸν τῇ αὐτῷ φύσει. εἰ καὶ μὴ ὁ εἶναι αὐτῷ οὐ τούτῳ. ὁ δὲ φῶς ἧττον, ὑπάρχει ἡ φύσιν αὐτὴ οὖσα οὐ πᾶσι, προειρήκαμεν. ἐπὶ πᾶν δὲ ὄζῳ κ' λαζὰν ὅτι οὐ τῷ διαφανὲς οὐκ ἀδ' ἓν χώματι ταυτόν. οὐ δὲ ἔστιν ὁ ν τῷ χρώματος λόγον. ὅτι μὲ παθητικῶς αὐτὸ ἔχει τε καὶ δέχεται τὰ διαφανῆ, προστίθησι δὲ βεβαίων ὁ πέφυκε εἶναι ὁ χρῶμα. ὅτι κ' αὐτῶν τ' διαφανῶν

τὰ ἧλαττον διαφανῆ τῶν σωμάτων, οὕτω διαφανὲς καὶ γαρ ὁ ἀὴρ, οἰκεῖός πως τῷ πυρὶ, διὸ καὶ τα χέως ἐμπίπλαται φωτός. ἡ δ' ὕδωρ, καὶ ξοφὸν δοκεῖ τῷ πυρὶ εἶναι. οὐ γαρ ἐν τοῖς καυμένοις ξύλοις, ἢ ὑγρότης ἔστιν ἐν αὐτοῖς κεκαυμένη. καὶ ἐφόσον ταύτην ἔχει καίεται. τοιοῦτον γαρ οὐ κατπός. ἢ δὲ γῆ τρέχοντα ἀφίστησιν αὐτῆ. διὸ οὐ ἵστησι αὐτὴ διαφανές. διὸ οὐ εἰκότως τὴν τῆς τροφῆς πως τῆ φωτὸς χώραν ἔχει. ὥστε αὐτὴ δι' ὀλιγοστείας ἡ φῶς ἐν αὐτῆ. οὐ ὅτε ἐν ἄλλῳ μεγέθει, αὐτὴ φράττουσα αὐτὴ καὶ κωλύουσα φωτίζεσθαι διότι ὡς ὁρῶμεν ὑδὶ τῆ ἀέρος ἐν ᾧ ὁ κατπός ἐστι. πολὺ γαρ γεώδες ἐν τῷ κατπῷ. οὐ δὲ ἡ φλὲξ δι', διότι καὶ αὐτὴ γεῶδες τί ἔχει μεμιγμένον. ἔστι δὲ κατπὸς καιόμενος καὶ ἡ φλὲξ. διὸ οὐ κονιορτῶδες ὄντος ἐν τῷ ἀέρι, διαφανὲς ἔτι ὁ ἀὴρ μένει. κέραιε δὲ καὶ ἡ χλαίνων διαφανῆ βράδιόν τα πῶς γίνεται. ὅτι ἡ πλεῖον ὕδατος ἐν αὐτοῖς σπαλεῖ δὲ τῷ μαλακτικὸν εἶναι. τὰ μὲν οὖν μάλιστα διαφανῆ τὴν σωμάτων, ἡ μάλιστα ὁρᾶται τὸ χρώματον δέχεται. ἔστι δ' ἐστὶ, ἡ φῶς. καὶ δι' ὅλων αὐτῶν τῷ μὴ ἔχειν ἀντιφράττον, καὶ ἔστι ἀόρατος εἶναι. διὸ καὶ τὴν ἄλλων χρωμάτων ὁρᾶν ἐστιν. ἔστι δὲ εἶναι ὑγρά τε καὶ ἀόρατα καὶ μὴ δυνάσθαι στέγειν ἔστι δ' ἔχεται οὐ παθητικῶς χρώνυται. διὸ οὐκ ἀεὶ ἡ χρῶμα ἔστι ἔχει. ἀλλ' ἀπαλλάττοντος τοῦ ἀντιφράττοντος φαντάζεσθαι αὐτὰ, οἷ σβέσει ἔστι γίνεται. ὥστε οὐχὶ στέγει ὑδωρ ἡ χρῶμα, ἰῶ ἀεὶ φῶς οἷ αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα χρώματα ὁμοίως δέχεται. κενοῦται γαρ ἔστω τόπος δι' οὗ κινεῖται. ὥστε ἐὰν

οὐ δεῖ δοκεῖ αὐτὰ ποιεῖσθαι. ἔτι αἱ ἀκρόλουλοι, ἃ καίεσθαι ἔξεστι καὶ μᾶλλον μᾶλλον ὁ ἔτι αὖ ἄ, ὃ δὲ λέγομεν διαφανὲς, οὐκ ἔστιν ἴδιον ἀέρος, ἢ ὕδατος, μᾶλλον δὲ παρὰ χρωμάτων λέγειν ῥᾴδιόν ἐστι μεμνῆσθαι ὑμᾶς, ὅτι καὶ ὁ φῶς χρῶμα αὖ μάλιστά τε ἐν πρώτοις ἐστὶ δι' αὐτῶν ἢ ἡ τῶν ἄλλων χρωμάτων αἴσθησις οὐκ εἰς ἄλλο τινὶ γίνεται, ἢ εἰς διαφανὲς. λευκοὺς καὶ σωστικὸς δεῖ τοῦτο, ὅτι ἡ τοιαύτη φύσις, χρώματός ἐστι δεκτική. λαβὼν δὲ, ὁ, ὁ φῶς χρῶμα ὃ εἰς διαφανὲς γίνεσθαι. ἑξῆς τῆς ἐστὶν ἡ φύσις τοῦ διαφανοῦς ἡ τῶν χρωμάτων δεκτική, καὶ εἰς τίσιν ἐστὶ, ἢ τίς ἡ τῶν διαφόρων ἐν χάντων σωμάτων πρὸς ἄλληλα διαφορὰ εἰς λείπουσι. εἶτα καὶ πῶς τῶν κεχρωσμένων πρὸς τὰ τετραπλασιασμένα δείξει διαφορά. καὶ ὅτι ὀλόκληρος τὰ μὲν οἰκεῖον ἔχει ὁ χρῶμα, καὶ ἔξεστ' εἰς τὸ πρόσωπον· τὰ δὲ τετραπλασιασμένα, οὔτε οὕτως, οὔτε εἰς τοὐναντίον, οὔθ' ὑπὸ λέγομεν φύσει διαφανὲς, οὐκ ἔστιν ἴδιον ἀέρος ἢ ὕδατος, ὧν ἔστι τὰ καὶ γίνεσθαι ὁ χρῶμα καὶ τὰ συμβεβηκότα. εἰ πῶν δὲ μὴ ἴδιον ὁ διαφανὲς, πόρος ἢ ὕδατος, προσήκειν μὴ δ' ἄλλου τινὸς τῶν οὕτω λεγομένων σωμάτων. λέγονται γὰρ διαφανῆ λίθοι τινὲς· οὐδενὸς οἷον τινὸς τούτων, ἢ διαφανέα. ἀλλ' ἔστι καὶ τοιαύτη φύσις τις καὶ δυνάμεις οὐ χωριστὴ οὖσα, οὐδὲ καθ' ἑαυτὴν ὑφίστασθαι δυνατόν, ὡς πῦρ οἷον οὐδ' ἄλλη τις δυνάμεις· ἀλλ' ἐν γὰ τούτοις οὖσα ἡ διαφανὴ λέγομεν ἀέρι λέγω καὶ ὕδατι καὶ ὧν καὶ τὴν γεροῦμεν ὁ διαφανές· καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις πᾶσι σώμασι τοῖς μὲν, μᾶλλον· τοῖς δ' ἧττον. ᾧ πᾶσι τὰ σώματα ἔχειν τί τῆς δυνάμεως οὐ αὐτοῖς· λεκτέον δὲ ὁ τὴν διαφανέαν φύσιν τινὰ καὶ δύναμιν εἶναι οὐ πᾶσι τοῖς σώμασι, τοῖς μὲν, μᾶλλον, τοῖς δὲ, ἧττον, προσλαμβάνει τοῦτο ὁ ὡς τῶν σωμάτων καὶ τὸ σώματα, ἀνάγκη τί εἶναι ἔχαστον καὶ πεφυκὸς ἐπέχειν σῶμα ὡς δ' λέγεται, καὶ ἔστι ἔξεστ', ἐπιφάνεια. καὶ οὕτω φύσιν, ἕκαστόν τι τοιοῦτον εἶναι καὶ τῆς διαφανέας. ἔξεστ' δὲ ὁ τῆς διαφανέας πεφυκὸς, οὐχ ὡς κεχωρισμένον τῆς ἐνδιαφανέας οὕτως ἔχει τῷ σώματος πεφυκὸς, ἀλλ' ὡς τὸ ταὐτὸ καὶ ἓν ταὐτὸ ὄν. ὡς γὰρ ἔχει πρὸς ἄλληλα τό τε διαφανὲς καὶ ὁ σῶμα, οὕτως ἔχει καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν πρὸς ἄλληλα. ἐπὶ τὸ κείνων δὲ, οὐκ ἄλλο μέν ἐστι ὁ σῶμα, ἄλλο δὲ κεχωρισμένον αὐτῷ ὁ διαφανὲς. ἀλλ' ἔστι ὁ σῶμα αὐτὸ διαφανὲς καὶ τὰ πῶν τοιαῦτα δὲ δυνάμει. χρωμάτων δεκτικόν. ἔστι δὲ ὁ πέρας αὐτῷ, ἐνδιαφανέα τοιαύτη κεχωρισμένον· ὡς εἶναι καὶ τὸ μὲν σῶμα, πῶν ἐνδιαφανέαν αὐτῷ πέρας· καὶ τὸ δὲ τοιονδὶ ἡ διαφανὲς ὁ χρῶμά ἐστι, φύσιν τὸ τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ τὸ μὲν σῶμα, ἐνδιαφανέαν καὶ τὸ δὲ τοιονδὶ, λευκόν· ἔστι γὰρ φύσις τὸ τοῖς σώμασι δεκτικὸν χρωμάτων ἥτις ἐστὶν ἡ διαφανέα. ὡς γὰρ ἐφ' μάτιος ἢ ψυχρότητος ἢ ὑγρότητος ἢ μανότητος ἢ πυκνότητος, οὕτω, τὰ μὲν, μᾶλλον μετέχει τῶν σωμάτων, τὰ δὲ ἧττον, οὐκ οὐσῶν χωριστῶν δυνάμεων, οὕτω καὶ τῆς διαφανέας· ὡς γὰρ πᾶσι τοῖς ἐν ἄλλῳ πεφυκόσι γίνεσθαί τι ἢ εἶναι ἔστι τί λεγόμενον ἐπὶ πλειόνων ἔχον πρὸς ἓν καθ' αὐτὸ εἰδοποιεῖσθαι, καὶ ὕλη ἔστιν ἐν αὐτῷ· καὶ γὰρ βαρεῖ καὶ κούφῳ, καὶ μιγάλῳ καὶ μικρῷ ἡ ὑδρομῷ καὶ ψυχρῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς αὐτοῖς· τούτοις ἔχουσιν ὕλη τίς ὑπόκειται, οὕτω δὴ καὶ χρώμασι καὶ τῇ καθ' αὐτὰ ταῦτα ἐν αὐτοῖσιν· καὶ γὰρ ταῦτα, τῶν ἐν ἄλλοις γίνεσθαι πεφυκότων. καὶ ἔστιν αὐτὰ ἡ ἐν τοῖς σώμασι διαφανέα. ἡ τὰ σώματα, καθ' ὃ δεῖ διαφανὲς ἡ ὁ χρῶμα ἔχει τὸ ἡ ἐκδέχεσθαι. πᾶσι γὰρ σώμασι καθ' τὰ πῶν τοιαῦτον δυνάμει, χρώματός δεῖ δεκτικόν· ἔστι δὲ οὐκ ἐν πᾶσιν ἴσον αὐτὸ ἡ φύσις τοῖς σώμασι· ἀλλ' ἐν οἷς μὲν μᾶλλον, ἐν οἷς δὲ, ἧττον. ἡ τὰ μὲν ἔστιν αὐτῶν ἀέρεια, τὰ δὲ διαφανισμένα. καὶ τὰ δὲ τὰς διαφορὰς ταύτας, ἡ ἢ τ' χρωμάτων ἐν αὐτοῖς διαφορά. πάντα μὲν οὖν τὰ σώματα τῆς φύσεως ταύτης τῆς διαφανέας κεκοινώνηκεν· ἀλλὰ τὰ μὲν, μᾶλλον, τὰ δὲ, ἧττον. ἐνίοις δὲ διαφανὲς ὡς εἴρηται λέγεσθαι τὴν σωμάτων μόνα τὰ δι' ὃπερ ἀεὶ τῷ φαινόμενα μὲν φυσίως λέγεσθαι ὁ τῇ ὄψει αὐτὴν πλησίον περὶ ὁ φῶς, ὃν δὴ ἔξεστ' χρῶμα, ταῦτα ἐνίοις διαφανῆ· τὰ γὰρ δι' χόμενα, ὁ φάος ἧττον φῶς δ' ἐν πάντα τὰ ἐρόμενα ὁρᾶται. ταῦτα λέγεται συνήθως διαφανῆ· ὅτι τί ὁ φῶς δέχεται, ὃ ἴδιον φάος. ἡ διότι τοῖς ἄλλοις πᾶσιν αὖπα ταῦτα τῷ φαίνεσθαί τι καὶ ὁρᾶσθαι· τὰ γὰρ χρώματα δι' τούτου ὁρᾶται, καὶ τούτου κεινητικά· δέχεται δὲ ὁ φῶς τὰ ἀέρεια διαφανῆ· τῷ μὲ ἔχειν οἰκεῖα χρῶμα· τὰ γὰρ ἀέρεια ὡς πῦρ ὁ πέρας ἴσχει παρ' ἄλλου οὐκ ἔχοντα οἰκεῖόν τι ἡ ὡρισμένον. οὕτω δὴ ἡ τὰ χρώματα δι' οὗ δὴ ταῦτα φαίνεται. τῷ δὲ ἐνίοις καλοῦμεν διαφανῆ· οὐ γὰρ πάντα ὡς εἴρηται τὰ ἔχοντα πέρας ὁμοίως ἴδιον διαφανῆ· ἀλλὰ τὰ μὲν μᾶλλον αὐτῆς, τὰ δὲ ἧττον μετέχει· ἡ ἔστι τὰ μὲν ἀόριστα τῶν σωμάτων δεῖ ὁ μοῖραν τιθρεῦ τε ἡ γὸς ἔχειν οὐ αὐτοῖς· ἃ καὶ μᾶλλον διαφανῆ ἡ οὐ τῷ βάθει· τὰ δὲ ὡρισμένα, ἧττον. διότι γῆς ταῦτα μὲν οὐ αὐτοῖς μετέχει· ὅπερ ἐλάχιστα διαφανὲς ἴδιον· τὰ γὰρ μᾶλλόν τε ἡ ἧττον, μένει τῷ οὐ αὐτοῦ· μάλιστα μὲν γὰρ ὁρᾶται καὶ διαφανὲς τῶν σωμάτων, ὃ αὐτὸ ἴδιον ὁρᾶσθαι, ἡ τοῖς ἄλλοις τῷ ὁρᾶσθαι αὖπα γίνεται· ταυτὸν δὲ σῶμα ὁ φωτίζειν πεφυκὸς ὡς πῦρ τό τε θᾶττον ἡ ὁ πῦρ· καὶ τὰ λόγον δὲ καὶ τὰ πῶν πρὸς ἔξεστ' γενετέον καὶ οἰκεότητα. ἡ τῶν ἄλλων ἕκαστον κεκοινώνηκε τῆς διαφανείας· ἀὴρ μὲν μᾶλλον· διὸ καὶ τάχιστα οὗτος, φωτὸς ἀπαντᾶ πλατεῖ. ἀλλ' ὑδρὸς δὲ ὁ ὕδωρ· πολὺ πλείω δὲ ἡ γῆ· διὸ καὶ ἐλάχιστα αὐτῆ διαφανής. καὶ γὰρ ὅσα ἐν γῆς εἶναι ἀλλ' ὅτι διαφανῆ, ὕδατος μᾶλλον ἡ γῆς ἅπτα αὐτὰ διρύσει τῆς· καὶ τῇ ταύτης δὲ μένει τὰ

καθ' ὃν δὲ περὶ ἁφὴν ἐγκέφαλόν τε ὅσφρησις καὶ ἡ ὄψις λέγω, ἀλλ' ὅτι ὅμοιον ὡς πρὸς ἐκεῖνο ὅτι ψυχρὸν τῷ σώματι μορίων, ὥσπερ ὅσφρησις καὶ ἡ ὄψις, οὕτω περὶ τὴν καρδίαν, ὥστε ἀφὴ καὶ ἡ ὄψις, οὐδὲ θερμὸν τὴν μορίων, θερμὸν γὰρ ἡ καρδία καὶ κατὰ ἕξιν αὐτὴ καὶ μόνον τῷ ἐγκεφάλῳ. διὸ ἐκεῖνος μὲν, ὕλην τῷ θερμῷ, ἡ δὲ καρδία τῷ ψυχρῷ, οὐκέτι. περὶ ἣν ἐγκέφαλον δὲ λέγει αἰσθητήρια τινὰ εἶναι δοκεῖ καὶ τὸν αἰσθητικὸν ψυχὸν λέγειν ἐν τούτοις αὐτῷ λέγει εἶναι. δῆλον γὰρ ἔσται ἐπὶ τὸν, διὸ περὶ ἣν ἐγκέφαλον, προσίθησι τῷ τόπῳ. μίαν γὰρ τῷ ἀριθμῷ τὸν αἰσθητικὸν ψυχὴν λέγει. καὶ ταύτην οὐ τῇ καρδίᾳ λέγει. διὸ οὐ δι' ταῦτα πρὸς ἓν ἐγκεφάλῳ ὥρισται αἰσθητικὸν, ἐκ τούτου τὸν ἀρχὴν ἴσχει. ἀλλ' ἀρχέτω μὲν, ἐκ τῆς καρδίας. δῆλον δὲ τούτου πρώτου ἡ ὁδὸς αὐτῆ. ἐκ γὰρ τῆς καρδίας πόροι τινὲς ἰοῦσι ἐπὶ ἐγκέφαλον διατείνουσι τ'. εἶτα ἐκ τῆ ἐγκεφάλῳ ὁ μὲν αὐτῷ ἰοῦσι τὸν ὄψιν. ὃς δ' ἰοῦσι τὸν ἀκοήν. οὗ δ' ἰοῦσι τὸν ὄσφρησιν καὶ γεῦσιν. οἱ δὲ τῆς ἁφῆς καὶ τῆς γεύσεως, ἰοῦσι τὸν καρδίαν ἐπιτείνεται, ἀλλ' οὐ δῆλ τῆς ἰοῦσι ἐπὶ ἐγκέφαλον ὁδοῦ. Εἰ πᾶν δὲ ταῦτα περὶ τὴν αἰσθητείαν, δῆλος ἰοῦσι ἐπὶ τὴν αἰσθητῶν μᾶτεισι λόγον τὴν καθ' ἕκαστον αἰσθητείαν. οὐ γὰρ περὶ τὴν κοινῶν αἰσθητῶν νῦν λέγει. καθόλου μὲν οὖν τί ἐ ὄργανον αὐτῶν ἔστι ἐκάστῳ οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς φησὶν εἰρῆσθαι. πάσῃ δ' αἴσθησι αἰσθητῶν καθόλου περὶ λέγει προσίθησιν. ὅτι γὰρ ἐ διαπνέεται πως τὸν τε αἰσθησον καὶ ἐ αἰσθητήριον. καὶ ὅτι ἐ οὐ δρᾶγεν καθ' ἕκαστον τὴν αἰσθητείαν τό τε εἶδος τὴν αἰσθητῶν χωρὶς τῆς ὕλης καμούσης ὕλης αὐτοῖς δέχεσθαι. καὶ ὅτι ἡ κατ' οὐ ὄργανον αἴσθησις καὶ ἐ αἰσθητὸν τὰ αὐτὰ περὶ τούτων προσίρηται. τί δ' ποτε ἕκαστον τὴν ἐκάστῃ αἰσθήσεως αἰσθητῶν, αἰσθητὸν τῇ οἰκείᾳ αἰσθήσει γίνεται. καὶ λέγει τε καὶ προστίθησι, πᾶν ἑκάστου αὐτῆ φύσιν τίς ποτε ἔδι λευκὸς. ἐ περὶ μὲν τὰ αὐτὰ αὐτοῖς, τό τε εἶναι καὶ ἐ αἰσθητοῖς εἶναι. κοινὸν μὲν οὖν ἐ αἰσθητὸν, περὶ οὗ εἴρηται. ἐ γὰρ αἰσθήσει αἰσθητικόν. ἴδιον δὲ ἑκάστου ἡ οἰκεία φύσις τε καὶ οὐσία, καθ' ἣν διαφόρεται ἕτερά τε ἀλλήλων ἔδι, καὶ οὐ τῇ αὐτῇ αἰσθήσει αἰσθητὰ πάντα. ἐ δὲ ὁμοίως καὶ περὶ ἁφῆς ἴδιόν σκοπεῖν ἐστιν, αὐτὸ τῷ περὶ ἁπτῶν. ἔχει γὰρ ἔδι ἐ αἰσθητὸν, ἡ δὲ ἁφὴ, αἴσθησις. καὶ πρώτόν γε περὶ χρωμάτων ἐντεῦθεν προτίθεται, ἃ ἔδι τῇ ὄψει αἰσθητά. ἔστι μὲν οὖν ἕκαστον διχῶς λεγόμενον. ἐ μὲν, οὗ ὀργάνῳ, ἐ δὲ, δι' οὗ μέσου λεγόμενον. εἴρηται δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη, οὗ τοῖς περὶ ψυχῆς. ἐ μὲν οὖν οὗ ὀργάνῳ αἰσθητὸν πως καὶ παντὸς τῇ κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθήσει. καὶ πῶς ἔστιν, οὗ τοῖς περὶ ψυχῆς ὡρίσθαι. εἴρηται δὲ, ὅτι ᾧ μὲν αὐτῷ, οὗ ἐ κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθητὸν, καὶ ἡ κατ' οὐ ὀργάνου αἴσθησις. τῷ λόγῳ δὲ ἕτερα. ἄλλο δ' ἔδι τῷ λόγῳ κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθήσει εἶναι, καὶ ἄλλο κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθητῷ. αὐτὸ τῷ ταὐτὸν εἰπεῖν, φησί. ἐ μὲν οὖν οὗ ὀργάνου χρῶμα καὶ ὁ φόφος. οὐ γὰρ ἐ κατ' οὐ ὀργάνου χρῶμα, ταυτὸν ἔδι τῇ κατ' οὐ ὀργάνου ὄψει, ἀλλ' ὁ κατ' οὐ ὀργάνου φόφος, ὁ αὐτὸς τῇ ἀκοῇ. δυνάμενον γὰρ ταῦτα εἶναι καὶ μὴ ὑρόμενον. ἀλλ' οὐκέτι οὖν τε οὗ ὀργάνου αὐτοῖς αἰσθητοῖς εἶναι χωρὶς αἰσθήσεως. ἔστιν οὖν ἐ λεγόμενόν, ἐ μὲν οὖν οὗ ὀργάνου χρῶμα, αἰσθητὸν, καὶ οὗ ὀργάνου φόφος αἰσθητὸς πως ἔδι ταυτά. ἐ μὲν τῇ κατ' οὐ ὀργάνου ὄψει. ἐ δὲ, τῇ κατ' οὐ ὀργάνου ἀκοῇ, καὶ κατὰ τὰ ἕτερα, οὗ τοῖς περὶ ψυχῆς εἴρηται. ὁ δὲ λόγος δὲ ἕτερος. ᾧ δὲ τῇ εἰπεῖν ταῖς κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθήσεσι ταυτά ἐστιν. ἐ γὰρ, τὰ κατ' οὐ ὀργάνου αἰσθητὰ αὐτάρκεια εἶναι. τί δ' οὐ ἕκαστον αὐτῶν τό τε χρῶμα καὶ ὁ φόφος καὶ ἕκαστον τὴν κατὰ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις ὁμοίως δυνάμει εἶσὶν αἰσθητά. δῆλ γὰρ τῇ εἰπεῖν φρίσσει πᾶν ἄνθρωπον καὶ πᾶν οὐ ὀργάνου ἐ δυνάμει αἰσθητὸν ἐδήλωσεν. ὅπερ ὡ ἐ ἕτερον τὴν εἶς ἃ ἡ διαίρεσις αὐτῷ τῇ αἰσθητῇ ἐγγένεται. περὶ οὖν τῇ οὕτως αἰσθητῇ, καθ' φησὶ λέγομεν, τοῦτ' ἔστι τῇ δυνάμει.

Ω Σ Γ Σ Ρ οὖν εἴρηται περὶ φωτὸς οὐ ἑκάστοις. ὅτι ἔστι χρῶμα τῇ διαφανοῦς κατὰ συμβεβηκός. ὅταν γὰρ οὗτοι πυρώδης οὐ διαφανὲς, ἡ μὲν παρουσία φῶς, ἡ δὲ στέρησις, ἔστι σκότος. ὃ δὲ λέγομεν διαφανὲς, οὐκ ἔστιν ἴδιόν ἀέρος, ὑγροῦ τε, οὐ δ' ἄλλου τῶν οὕτω λεγομένων σωμάτων. ἀλλά τίς ἔδι κοινὴ φύσις καὶ δυνάμις. ἡ χωριστὴ μὲν οὐκ ἔστιν. οὐ τούτοις δ' ἔδι καὶ ἄλλοις σώμασιν οὐ τυγχάνει. τοῖς μὲν, μᾶλλον. τοῖς δὲ, ἧττον.

Υ ποτὲ μὲν οὐκ ἐνεῖναι τὴν οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς εἰρημένοις περὶ φωτός. ὅτι ἔδι χρῶμα τῇ διαφανοῦς. κατὰ συμβεβηκός. ἐ λείχθη γὰρ οὐ ἐκείνοις, ὅτι ἐ φῶς ἔδι οὐ τελέχεια τῇ διαφανοῦς ᾗ διαφανὲς, καὶ ὡς πρὸ τῇ διαφανοῦς οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ὅτι μὴ παθητικῶς ἀπαδέχεσθαι ἐ διαφανὲς ἐ φῶς, ἀλλὰ κατὰ χρῶν τὴν πρὸς αὐτὸ ποιὰν, τῇ φωτίζειν πεφυκότος, ποτὲ μὲν, πεφωτίσθαι, ποτὲ δὲ οὔ, διὸ οὐκ οἰκεῖος αὐτῇ χρῶμα ἐ φῶς ὡς πρὸ τὴν ἄλλων τὴν κεχρωσμένων. οὐ ἐκείνοις μὲν γὰρ μένει ἐ χρῶμα ὡς οἰκεῖον ὄν. ἐνδὶ δὲ τῇ φωτός, οὐχ οὕτω, καὶ ὁ αὐτὸς ὀργανόμενος, προσίθησι. ἐ ὅταν γὰρ ἢ τί πυρώδες οὐ ᾗ διαφανὲ. καὶ ἐ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς χρῶμα τοιοῦτον. πῶς δὲ γίνεται κατὰ χρόν πυρώδες οὐ διαφανὲ, προσίθησιν. ἡ μὲν γὰρ παρουσία τῇ τοιούτου οὐ διαφανὲς φῶς. ἡ δὲ ἀπουσία, σκότος. πῶς κατὰ συμβεβηκὸς φῶς ἐ χρῶμα τῇ διαφανοῦς μιμήσεως. ᾗ δὲ ὡς πρὸ ὅλου εἴρηται περὶ φωτὸς οὐ ἐκείνοις ὅτι ἔστι χρῶμα τῇ διαφανοῦς

οὐδὲν δὲ κεῖ

ζῳον. ἢ πῶς ἔστι τὸν ὄσφρησιν τῆ πυρὸς εἶναι λέγειν. βουλόμενος εἰπεῖν αἰσθητήριον ἑκάστῳ τῆ στοιχείων αἰσθητὸν εἶναι. οὐ γὰρ δὴ αἰρήσονται αὐτῷ λέγειν, ἐπεὶ γαρ οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς, μόνον ἐκ πυρὸς μόνου, μήτε ἐκ γῆς δυνάσθαι εἶναι τὸ αἰσθητήριον. καὶ τὸν τε ὄσφρησιν οὐ ἐκάνοις ἀπέδωκεν, ἢ ἀέρι ἢ ὕδατι. φησὶ δὲ καὶ ἀκοὴν ἐξ ὧν δυνάσθαι λέγειν ἀκοὴν πρόσοψιν, ἔτι δὲ τὴν ὀσφρήσεως αἰσθητήριον περὶ τὸν ἐγκέφαλόν ἐστι. λεῖα μὲν γὰρ τὸ θερμοῦ ὑγρῷ, ψυχρὰ εἶναι ψυχρότερος δὲ ὁ ἐγκέφαλος τῆ αὐτῆ φύσει. τοιαύτη ἄρα καὶ ἡ δυνάμει αἴσθησις, καὶ τὸ δυνάμει ὀσφραντικόν. ἀλλ' εἰ μὲ δυνάμει τί ἐστὶ κένον ἀ δυνάμενα. δυνάμει δὲ ἡ ὄσφρησις, ἐ ὀσφραντὸν ἐν αὐ ὕλη τῆ ὀσφραντικοῦ. ὕλη δὲ ἐ ψυχρὸν τῆ θερμοῦ, καὶ ἔστι ψυχρὸν ἐ ὀσφραντικόν, ἐ ἀρὰ τῆ ἐγκεφάλου τὸ καὶ περὶ ἐν ἐγκέφαλον εἶναι. ἐ ὀσφραντὸν ἄρα θερμόν. ὁ δὲ ἀὴρ, ἢ καὶ τὸ ὑδρήγειαν αἴσθησιν θερμοῦ τε καὶ ὑγροῦ. πεφυσίωται καὶ οὕτως ὁ λέγων τὸν ὄσφρησιν πυρὸς εἶναι, ὧν ἀδυνάτων λέγων.

Δ ΥΝΑΜΕΙ γαρ θερμὸν ἢ τῆ ψυχροῦ ὕλη ἔστι. τὸ ἢ τῆ ὁμοίως γένεσις ἐν αὐ ἐν ἔχει. φόρον. ἀρὰ τῆ ἐγκεφάλου γαρ σωτήριον. οὗτος γαρ ὑγρότατος τὸ ψύχροτατος τὸν οὐ τῷ σώματι μορίων ἔστι. ἐ διάπνοον, γῆς. ἐ δὲ γευστικόν, ἐδὸς τι ἀφῆς ἔστι.

Δ' ἐπὶ τῆ ἐκ τῆ ψυχροῦ. οὐ ἐ αἰσθητήριον οἷον δεῖ κεῖνται πυρός. ὅτι πῶ ἀρχῶν ἀδύνατον εἶναι. ἀλλὰ ἐ ὀσφραντὸν καὶ πῶ καθ' ὑδρήγειαν αἴσθησιν. λέγει δὲ καὶ πῶ τῆ ὁμοίως γένεσιν ἐν αὐ ἐν ἔχειν τόπον. ἀρὰ γαρ τῆ ἐγκεφάλου πῶ σύστασιν ἔχει, ὃς ὑγρότατός τε καὶ ψυχρότατος τὸν οὐ σῶμα τῶν μορίων ἔστι. τοιοῦτον δὲ ἐ ὕδωρ. δι' οὗ ἐ ὄψις ἀρὰ τῆ ἐγκεφάλου πῶ γένεσιν ἔχει οὐ πυρὸς ἀλλ' ὕδατος ἐσιδηλότι. οὐδ' αὖ ἡ ὄσφρησις πυρὸς ἔοικε ἴδιόν τι πάσης ἔχειν. πρεπόντως μέν τοι λέγει ὅλῳ ἔοικε εἶναι πῶ ὄσφρησιν καὶ ἐ αἰσθητήριον ἔοικε περὶ ἐν ἐγκέφαλον, ὅπως εἰς συμμετρίαν αἰσθήσεως ἄγαπεται ὁ περὶ ἐν ἐγκέφαλον τόπος. τὰ γὰρ ὀσφραντικὰ καὶ ὑ ὁσμὴ, θερμά. τοιαύτη γαρ ἡ καπνώδης ἀέρος μίξις. ἀλλ' ἔστις ἐ ποιητὴς ἡδέος, λέγει δὲ ὁμοίως τῆ ὀσφρήσει καὶ πῶ ὄψιν εἶναι θερμοῦ τε ἢ πυρός. ἔοικε ἐ μὲν ψυχρὸν, ὕλη δὲ τὴν ὁρατῶν. τούτων δὲ, ἐ κατὰ τὸν ἢ καὶ τὸν ὑδρήγειαν ὄψιν καὶ τοῖς ὀσφραντοῖς ἢ ὄσφρησις. ἀλλὰ δῆλον ὡς ἄλλως ἐὐδιχερῶν ταῦτα λέγω, οὐχ ὡς αἰρησόμενος αὐτοῖς. ἢ ἀμφότερα μὲν, ταῦτα ἐν ἐγκέφαλον ψυχρὸν ὄντα. ἀλλὰ ἐ μὲν ὀσφραντικὸν ἢ ψυχρὸν ἔστι, ὀσφραντικόν. διὸ ἢ ἢ τοιοῦτον αἰσθητικὸν δυνάμει καὶ θερμόν. ἐ δὲ ὁρατικὸν, οὐχ ἢ ψυχρὸν ὁρατικὸν, ἀλλ' ἢ ὑγρὸν καὶ διαφανές. διαφανοῦς γαρ οὐ δήγειαν, τό τι φῶς καὶ ἐ χρῶμα. πῶ δὲ ἀφῆ, αἰσθητέον φησὶ τῆ γῆ ὁμοίως δὲ ἢ ἐ γευστικὸν ὄργανον. ἐ τὸν γένος, ἀφές τι εἴδος. ὡς εἶναι τὸν πεπέρων σωμάτων. γῆς μὲν, τοὺς δύο. ἀφῆ τε καὶ γεύσει. ὕδατος δὲ, πῶ ὄλον. ἀφὸς δὲ, πῶ ἁπαλόν. πυρὸς δὲ πῶ ὄσφρησιν. ὅτι δὲ μὴ αἰρησόμενος ταῦτα τῆ δόξῃ, ἀλλὰ πιθανολογῶν τί δηλοῖ πρόδηλον. ἔλειξε γαρ, ὅτι μὴ εἶδός τι ἐκ γῆς εἶναι ἐ αἰσθητήριον. καὶ ὅλῳ εἶπεν τὸν οὐ ὑμῖν ὅσα πολίου γῆς ἔχει, αἰσθητὰ εἶναι. ὡς τείχας, ξύλινας, ἐσά. ἀλλὰ καὶ πῶ γεῦσιν, οὐ ὑγρότητα καὶ δι' ὑγρότητα γινομένου ἔλειξεν. ὧ οὐ δὲ νῦν τὸ αἰσθητήρια οὐ γῆς εἶναι ἔοικε. ἀλλὰ τὰς εὐδρήγειας αὐτῶν τοιαύτας γίνεσθαι ἢ διόπερ ἔλειξε καὶ ἐὐδὲ τὰς ὀσφρήσεως. ἔτι δὲ πιθανολογῶν, καὶ ἀλογίαν τῶν ἔστις ἐὐδιχερίαν, πρὸς ἐ ἐκείνην αἴσθησιν ἐκφέρειν τὴν στοιχείων εἶναι καὶ ἐξ οὗ, περὶ ἡδέων λέγων.

Κ ΑΙ ΔΙΑ ἔοικε πρὸς τῆ καρδίᾳ. ἐ αἰσθητήριον αὐτῶν τὰς τε γεύσεως καὶ τὰς ἀφῆς. αὐτίκεται γὰρ τῆ ἐγκεφάλῳ αὐτῷ. καὶ ἔστι θερμότατον τὸν μορίων. καὶ ἐὐδὲ μὲν τὸν αἰσθητικῶν τῶ σώματος μορίων, ἕτω ἔοικεν ἐν τόπον διωρισμένα. ἐὐδὲ ἢ τὸν καθ' ἕκαστον αἰσθητήριον, αἰσθητῶν. οἷ λέγω χρώματος. φόφον. καὶ ὁσμῆς. καὶ χυμοῦ καὶ ἀφῆς, καθόλου μὲν εἴρηται οὐ τοῖς ἐὐδὲ ψυχῆς, τί ἐ ἕκαστον αὐτῶν, καὶ τί ἐ οὐδρήγειαν καθ' ἕκαστον τὸν αἰσθητήριον. τί δὲ ἕκαστον διὰ λέγειν ὁ τοιῶν αὐτῶν. οἷ, τί ἐ χρῶμα, ἢ τί ἐν φόφος, ἢ τί τὸν ὁσμὴν, ἢ χυμόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐὐδὲ ἀφῆς στερητοί. καὶ πρῶτον ἐὐδὲ χρώματος. ἔστι μὲν οἷον ἕκαστον διχῶς λεγόμενον. ἐ μὲν, οὐδρήγειαν. ἐ δὲ, δυνάμει. ἐ μὲν οὖν οὐδρήγειαν χρῶμα καὶ ὁ φόφος. πῶς ἔοικεν ἐ αὐτὸν ἢ ἕτερον. ταῦτ' ἐν κατ' οὐδρήγειαν αἰσθήσεσιν. οἷ ὁράσει καὶ ἀκούσει ἔρρηται οὐ τῷ ἐὐδὲ ψυχῆς. τί δ' ὂν ἕκαστον αὐτῶν φησὶν. πῶ αἰσθησει καὶ πῶ οὐδρήγειαν, πῶ λέγωμεν.

Λ ἐπὶν γαρ ἐκ πυρὸς πῶ ὄσφρησιν εἶναι ἢ δῆλ ἔοικε ἐὐδὲ ἐν ἐγκέφαλον εἶναι ἐ τῆς ὀσφρήσεως ἴδιον αἰσθητήριον. ὕλη γὰρ ἐ ψυχρὸν τῷ θερμῷ. ὑπεὶ καθάλε ἐ οἰκεῖον τῷ οἰκείῳ ὕλη, θερμὸ δὲ ἢ ὄσφρησις, ἔγε τῆς καπνώδους ἀέρος μίξεως, ὁπατοῦ τε τὰ τῆς ἀφῆς ἢ τῆς γεύσεως, ὅρισται εἶναι περὶ πῶ καρδίαν. ὡς τούτων μὲν τ' αἰσθητηρίων ὄντων θερμῶν τῆ αὐτ φύσει. ἢ τ' ὀσφρῆ, τ' τοιαύτη. τῆς ἢ οὐδρήγειας αὐτ περὶ ψυχρὰ γινομένης μᾶλλον ἔγε γῆς ἢ τ' αὐτμώδους ὑγρότ' γεώδη μᾶλλον ἢ ἀφὴ αὐτὴ λαμβάνει. τὸ δὲ τ' τὸ δι' ὑγρῶν δύξη λέγεσθ. τὸ δὲ τ' ἢ ἀφὴ γῆς ὡς εἶπε πρὸ ὀλίγου περὶ ὀσφρήσεως λέγων πυρὸς δὲ πῶ ὄσφρησιν. ἀλλ' εἶπ ὁ ἢ ἁπλῶν γῆς ὁ αἰσθητήριον ἔτω γῆς λέγων. ἢ θερμὸν δὲ ὁ γῆ. μή ποτε ἢ ἐν ἔχ ὡς ὁμοίαν ὀσῶν τ' αἰσθήσεων ἢ κατὰ τ' αὐτ λόγον περὶ τῆ καρδίᾳ

νησις. λέγεται τῇ ὁρατῷ, ἔστιν ἡ τῇ ὁρατῇ ἐνέργεια. κινητικὸν γὰρ ἡ ὁρατὸν τῆς τοιαύτης φύσεως. ἡ δέ, ἔστι φῶς ἔστι ἀήρ, ἔξει ἡ μεταξὺ ἔστιν, ὅτι ἡ φῶς μὲν ἔστιν, οὐ μὴν ἔξις χωρὶς ἀόρατος ἢ ἄλλου τινὸς διαφανοῦς οἷόν τε εἶναι. τῆς γὰρ τοιαύτης φύσεως, ὕλης ἡ φῶς ἕξις τις καὶ ἐντελέχεια ἐστὶν ἡ φῶς ἔστι ἀήρ, ἴσον ἔξει. ᾧ δ' ἔστι σώματι τοιοῦτον οὐκ ἔχειν οὐ φῶς· διὸ μὴ διὰ λόγου φησί. ἡ δὲ τοῦτ' ἔξει ὕδατος. τοῦτ' ἔστιν ἡ κύρη. αὕτη γὰρ οὐ τοῦτο· ἀλλ' οὐ μετὰ ξύ ἔξει τῇ τε ὁρωμένου καὶ τῇ ὄμματος. ἡ γὰρ ὕδωρ διαφανὲς, καὶ τοιοῦτον. οὐ δέχεται ἡ φῶς. λέγει δὲ ὡς πᾶν ἡ ἐκφὺς ἡ μετὰ ξὺ πεφωτίσθαι, οὕτω μὴ ἡ οὖσα, μέχρι τῆς αἰσθήσεως, μὴ τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως ταφωτίσθαι, εἰ μέλλει τι ὁρᾶσθαι. ὡς γὰρ ἔξω μὴ ὄντος ἀδυνάτου ὁρᾶσθαι τι· ὅτω οὐδ' οὐσα ἐν μὴ φωτισθεὶν ἡ μέχρι τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς οὐκ ἂν ὁρᾶσθαι τι. διὸ μὴ ἡ οὐ τὸς διαφανὲς εἶναι καὶ τοιοῦτον οὐ φωτίζεσθαι ἀναγκαῖον αὖ πᾶν ὕδωρ εἶναι σῦσον, ἐπεὶ μὴ ἂν ῥῖγος. ἔλαβε δὲ μὴ εἶναι ἡ οὐ τὸς τῷ ὀφθαλμοῦ ὄντος· ὅτι μὴ λέγει τὸς σῦσον, ᾧ ὅτι μὴ φαίνῃ μήτε διὰ τοὺς ἀκατομαῖς μήτε διὰ τοὺς πεληγαῖς ἀέρ ἐμπεφραγμένως. καὶ ᾧ ὅτι δεῖ μὲν ὡς ἁπλῶς διαφανὲς εἶναι ἡ οὐ τὸς τῷ ὀφθαλμοῦ. ἀφυλακτότερον δὲ μὴ ἂν πολυπέτερον ἡ ὕδωρ τῷ ἀέρος. κατ' ἄμφω τὶ ἀφυλακτότερον· ὅτι τὸ οὐ μόνον διαφανὲς, ἀλλὰ μὴ ἐμφανὲς ὡς μᾶλλον τὰ ἔσω τὴν ὁρατῶν δέχεσθαι. καὶ ὅτι μᾶλλον λέγεσθαί τι μὴ φυλάττεσθαι δυνάτται ὁ γὰρ ἀήρ, ῥᾴστος τε καὶ διαπνοώτατος. οὐ γὰρ ἐν τῷ ἐφάτου ὄμματος ἡ ψυχὴ, ᾗ τῆς ψυχῆς ἡ αἰσθητικὴν εἰ πνεῦ. Ὁρᾶται δὲ ὡς πᾶν μὴ ἔξω οὐκ ἄνευ φωτὸς, οὕτω μὴ ἐν δὲ τῷ οὐ τὸς λέγει μὴ ἡ οὐ τὸς διαφανὲς εἶναι, ἄπτεται παραπλήσιον, ὅτι μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ μὴ ἡ ὁρατικὴ δυνάμεως οὐ τῷ ὀφθαλμῷ. εἰ γὰρ ἐπ' ἄκρου τῷ ὀφθαλμοῦ, τύδε ἔλαι ἡ οὐ τὸς εἶναι διαφανὲς αὖ πάρκες γὰρ αὖ ἐν ἡ ἐκτὸς. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστιν αὐτῇ, ἐν γὰρ μὴ ἐν δὲ τὴν ἄλλων αἰσθητηρίων ὁμοίως. οὕτω δὲ οὐκ αὖ ἐν ἡ σωμαίσθησις τις γνησιόν ἄλλου μορίου οὐ ἄλλου ὄντος μὴ ἐπ' ἄλλου τινὸς ἀγνοεῖν. οὐδ' αὖ ἐν δυνάμεθα ὅτι ἕτερα τὰ ὧν αἰσθανόμεθα ἀλλήλων, τοῖς διαφόροις αἰσθητηρίοις. κεῖνται μὲν γάρ τινες ἡ αὐτὸ λαμβανόμενοι αὐτῶν ὡς ἔπος οὐ τοῖς τοῦδε ψυχῆς. τῇ γὰρ αἰσθανομένου τινῶν καὶ τοὺς διαφορὰς κεῖνται αὐτῶν. ὥσπερ γὰρ ἐστὶν ἄλλος μὲν ἥπνου, ἄλλος δὲ ἰώρα, ἐχ εἰ ἡ τι κεῖται ἡν ὁρῶντα τὰ ἀκούοντα, ἅπερ δὲ δὴ μὴ ἐφ' ἡ μιῶν, ἀπορήσειεν αὖ ἕξειεν αἱ δυνάμεις ἀλλήλων. οὐκ ἄπερ δὲ ἐχόντος, ὁρᾶμεν. ὅτι δὲ οὐκ ἐπ' ἄκρου τῷ ὀφθαλμοῦ ἡ ὁρατικὴ ψυχὴ, μὴ ὅτι ἡ μάχει τῆς δυνάμεως ᾗ κείνης διαφανὲς ὄντι· δι' ὃ φωτιζομένου ἡ ὁρᾶσθαί φησι, πεισῦται μὴ ἐκ τῶν ἀποβαινόντων. ζωθεῖσι γὰρ φησι τὸ πολέμιον ποιεῖ τοῦδε ἡν κέρατα φύειν οὕπως ὥστε ἀπορμηθῆναι τὸ ὄμματος πόρος οὐ ὃς ἡ διαφανὲς, ἔδοξεν ὑγρᾶ φύσις σκότος γίνεσθαι ὡς ἀφοσβεσθέντος λύχνου δηλ. ἡ ἀπορμηθῆναι ἀπὸ τῆς μιᾶς τὴν κόρην διαφανοῦς πλὴν κόρας, οὗσιν ὥστε τινὰ λαμπῆρα φωτίζεσθαι. δι' ὃ οὐ τὸς πᾶν μέχρι τῆς ἑρωμένης δυνάμεως ἐφωτίζετο ἀπὸ τῆς οὐ τὸς φωτὸς ἢ πλὴν σωίσχεσθαι ἢ πλησιάζειν διηλοῦσα μὴ κωλύσα αὐτὸ φωτίζεσθαι ὥσπερ ἔσοπτρον ἡ οὐ αὐτῷ φῶς. εἰ δὲ μὴ ἄκρῳ τῷ ὀφθαλμοῦ ὁρᾶμεν μὴ διαπᾶν τὸ δεῖ μὴ ἡ οὐ τὸς διαφανὲς εἶναι ἡ μέχρι τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς, διαφανὲς δὲ ἡ πῦρ ὡς ἡ φησί.

Ὥστε ἔστιν ὡδὶ τούτων συμβαίνει καθάπερ λέγομεν, φανερὸν ὡς δεῖ ἔξειν ἐν τόπου ἀποδιδόναι καὶ προσάπτειν ἑκάστου τὴν αἰσθητηρίων οἰκεῖαν τῇ στοιχείων. τῇ μὲν ὄμματος ἡ ὁρατικὴν, ὕδατος ἡ πολυπλοκὸν. ἀέρος δὲ, ἡ τὴν ἀκοὴν αἰσθητικὴν. πυρὸς δὲ, πλὴν ὄσφρησιν. ὃ γὰρ οὐ δρῖγιακὴ ὄσφρησις, ἔξειν δυνάμει ἡ ὀσφρανητικὸν ἡ γὰρ αἰσθητὸν, οὐ δρῖγιν ποιεῖ πλὴν αἴσθησιν. ὥστ' οὐ πάρχειν ἀναγκαῖον αὐτῷ, ὃ δυνάμει πρότερον ἡ δ' ὄσμη, καπνώδης τις ἕξις ἀπὸ ἀναθυμίασις. ἡ δ' ἀναθυμίασις ἡ καπνώδης, ἐκ πυρός. διὸ καὶ τῷ τοῦδε ἡν ἐγκέφαλον τόπῳ ἡ τῆς ὀσφρήσεως αἰσθητήριον, ἔστιν ἴδιον.

Ἐξ ἀπὸ πλὴν ὕδατος οὖσιν, εἰ οὕτω φησὶν ὡδὶ τῆς ὄψεως ἔχει μὴ δῆλ ἔξειν καθαιρόλιχον τόπον ἕκαστον αἰσθητήριον, ἐκάστῳ τὴν στοιχείων ἀποτίθεται, πλὴν μὲν ὄψιν, ὕδατος εἶναι θετέον πλὴν δὲ ἀκοὴν, ἀέρος. αὕτη γὰρ ἡ τὴν ἀκουστικὴ. πλὴν δὲ ὄσφρησιν, πυρός. τοὐναντίον γὰρ ὡς λέγει, ἄλλό τι ἡ οὐ δρῖγιον παρὰ πλὴν ὄσφρησιν, ἀλλ' οὐ ἡ ὀσφραντικὸν. καί τι ὡδὶ τῆς ὄψεως ἀπορεῖ ἡ ὁρατικὸν ὕδατος εἶναι, καὶ ὡδὶ τῆς ἀκοῦς ἀέρος. ἡ τὴν ἀκουστικὴν ἀέρος ἡ τὴν ἀκοὴν αἰσθητικὴν. ἔστι δὲ ὃ λέγει. ὅτι ἔστι κατ' οὐ δρῖγιαν. ἡ ὄσφρησις ἔξειν, δυνάμει γοῦν τὰ ὁρατὰ ἡ ὄψις πρὸ τῷ ὁρᾶν. καὶ δυνάμει τὰ ἀκουστὰ ἡ ἀκοὴ πρὶν ἀκούειν. καὶ ἡ ὄσφρησις οὕτω δυνάμει ὀσφραντικὴ πρὶν ὀσφρᾶσθαι. ἡ γὰρ κατ' οὐ δρῖγιαν ὄσφρησις, ἡ ὀσφραντὸν ἔξειν. ἐπεὶ δ' μὲν οὐ δρῖγια ἡ ὄσφρησις ἔξειν, ἔξειν δυνάμει ἡ ὀσφραστόν. ἡ δ' οὐ δρῖγια ὄσφρησις, ἡ αὐτὴ τῷ κατ' οὐ δρῖγιαν ὀσφραστῷ. ἡ γὰρ ὀσφραντὸν, καὶ ἡ κατ' οὐ δρῖγιαν αἴσθησις, ἡ αὐτό· ἀλλὰ μὴν ἡ ὀσφραντὸν καὶ ἡ ὀσμὴ ἐς ἡ ὄσφρησις αὐτὸ λαμβάνεται, ξηρὰ καὶ καπνώδης ἔξειν ἀναθυμίασις. ἡ δὲ τοιαύτη ἀναθυμίασις, πυρώδης τε καὶ ἐκ πυρός. ἔξειν δὲ σῦλον ἐκ τῆς πεθυμιατηρίου. ὁσμὴ γὰρ τὸ τε μάλιστα ποιεῖ. καὶ τὰ ἄλλα δὲ, οὐ θερμοτέρας τόπος, τελείους πλὴν ὀσμὴν ποιεῖ ὥσπερ ἀναθυμιάσεις γίνονται ἐξ αὐτῆς. δεῖ γὰρ τῆς τοιαύτης ἀναθυμιάσεως, ἡ εἰς πῦρ μεταβολή. ὁρᾶν δὲ πρεῖαν, τοῦδε τὸ τί ποτέ ἔξειν ἡ ὀσφραντὸν, τοιαύτη γὰρ καὶ ἡ κατ' οὐ δρῖγιαν ὄσφρησις. προβιβά-

ἐκπεμφθέντι ζέω τελεῖν πρὸς αὐτὴν τὴν κόρην μὴ χωρεῖς ἀποῤῥάσσ. πῶς γὰρ τῷ ἐκπεμφθέντι φωτὶ ὁ ὄμμασι ὁρᾷ. καὶ τί πάσχει ὑπὸ τοῦ ἐκπέμποντος φωτός. οὐ γὰρ διαδιδόντι τῷ ὁρατῷ εἴδους. ἄμεινον δὴ λέγειν ἐνέργειαν ὄντα αὐτῷ διαδιδόσθαι ὑπ' αὐτοῦ. καὶ γὰρ εἰ μὴ πεφώτιστο τὰ μέχρι τῆς κόρης. τί δὲ μᾶλλον τοῦ φωτὸς τῷ ἐκπεμποντος. εἰ δὲ σκότος μοί ἐστι πρὸς τὴν κόρην. πορῤῥωτέρω δὲ ὁ φῶς, ὁ ὑγιὲς φῶς εἰς σκότος ὑγιὲς σβεσθήσεται πρὸς τοῦ συμφυοῦς ἐκείνῃ γενέσθαι, εἶτα σβεστικὸν ἔσται αὐτοῦ ὁ σκότος ὡς λέγουσιν. οὕτω δὲ, πῶς οὐδὲν αὐτῷ χρώμεθα. διαδιδὰ ταῦτα ἄμεινόν φησιν ἡμῖν ὁ ἐκ τοῦ φῶς συμφύεσθαι λέγειν τῇ κόρῃ καὶ τῷ εἰ αὐτῷ φωτί. ἔμοιγε δὲ καὶ τοῦτό φησι. καὶ διατὶ ἄμοιγε, πρόσεστι τό τε γὰρ συμφύεσθαί τινος φωτὶ πρὸς φῶς, καὶ τοῦ ἐκτός. λέγων γὰρ νῦν αἰτιᾶται. τοῦ σκότους ὄντος μὴ ὁρᾶν ἔτι νῦν ὄψιν, φησὶν ἁπλοῦντος δὲ ὡς νύκτα τοῦ συγκοινοῦς πυρὸς ἀποτεθέντος. πρὸς γὰρ αὐτὸ μόνον ὑγιὲν, ἀλλοιοῦταί τε αὐτὸ καὶ καταστρέφεται. συμφυὲς οὐκέτι τῷ πλησίον ἀέρι γινόμενον, ἅ τε πῦρ οὐκ ἔχον. διότι οὖν οὐ ἐκείνῳ τῷ τὸ πῦρ καὶ τὸ φῶς ἔχοντι ἀέρι, συμφύεται τὸ ὑγιὲν ὃ ἡμῶν φῶς. δηλοῖ δῆλον, ὁρᾶν φησὶν ἡμᾶς. τὸ δὲ συμφύεσθαι λέγειν φωτὶ φῶς, ἔμοιγε εἶναι λέγει. τί γὰρ τὸ συμφύεσθαι σημαίνει. οὐ δὲ γὰρ ἀσωμάτως τὸ ἐμφύεσθαι. οὐ δὲ τὸ τυχόν. τῷ τυχόντι συμφύεται. ἀλλὰ δεῖ πρῶτον μὲν σώματα εἶναι τὰ συμφυόμενα. ἔπειτα, οἰκειότητα τινὰ ἔχειν πρὸς ἄλληλα τὸ δὲ λέγειν τὰς ἕξεις καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν φῶς τῷ ἐκτὸς φωτὶ συμφύεσθαι, ἀτοπώτατον. ἀσώματόν τε γὰρ τὸ φῶς. καὶ πρόσεστι εἰργάζεσθαι, τὸ μηδαμῶς σύμφυσιν φωτὸς πρὸς φῶς γίνεσθαι. ἐρῶμεν γὰρ, ὅτι ὅταν φῶς φωτὸς ἐκτὸς διαφερῶς τὴν φωτιζόμενον ἅμα γίνηται, οὐδαμῶς αὐτῶν γίνεται σύμφυσις, ἀλλὰ πάλιν διίστανται, διϊσταμένων τὴν ἀφ' ὧν τὸ φῶς δεῖ. λύσ οὖν λέγειν καταμόνων εἰ δὲ αὐτῷ αὖ ἦν ἴδιόν τι χωρίον, συγχωρίζεται αὐτῷ καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ φῶς ὧδ' ἁπλῶς. ἵλαται γὰρ τὸ ἡμᾶς λαμπόμενον γίνεται. πῶς δ' οὐκ ἄλογον τὸ αὐτὸ ταῖς μὲν ὄψεσι μὴ δυνάσθαι ἡμᾶς ὁρᾶν μὴ δὲ τῷ φωτὶ τῷ ἐκπεμποντι ὁρᾷ τὴν ὁμμάτων, τῷ δὲ τοιούτοις ταῖς ὄψεσι τῷ φωτὶ τοῦτο συμπαφυκέναι ὅταν προσπίπτῃ τὴν ἔπειτα δὲ, πότερον ἐκ πλείονος ὄψεως πρὸς τὸ αὐτὸ προσπίπτοντα ἅπαντα τοῦτο προσφύεται. τῇ δὲ μιᾶς ὄψεως πολλοὶ ὁρῶσιν ἢ τίς ὁ τῆς ἐμφύσεως αὐτοῖς τρόπος. τῇ τίς ἡ τοῦ φωτὸς τοῦ ἐκπέμπου οὐ τῇ συμφύσει τῇ πρὸς τὸν ἐκπέμποντα τὴν ὁρώντων ἰδίων διαίρεσις, ἀτρεμούσης δὲ πῶς, λέγει οἷόν τε φῶς φωτὸς συμφύεσθαι, προσέτι πρεῖ καὶ πῶς τῇ κόρῃ καὶ τῷ εἰ αὐτῷ φωτὶ τὸ ἐκτὸς φῶς συμφύεται. πῶς γὰρ τὸ αὐτὸς τῆς ὄψεως, τῷ ἐκτὸς φωτὶ συμφύεσθαι τὸ ἐγγὺς τὸ συμφύεσθαι τὸ ἀφ' ὧν μοῦ τῷ ἐκτὸς, ὁρᾶν δεῖ, πῶς ἐκείνῳ δὲ οὐ τὸς συμφύεται τὸ ἐκτός. οὐ γὰρ ἡ κόρη δεῖν ἡ ὁρᾶσα, οὐδ' ὀφθαλμός. οὐ γὰρ ὧδε τῷ ἐμαύρῳ τῶν ὄμματος ἡ ψυχή. οὐ δὲ τὸ αἰσθητικὸν ὡς φησι. ἀλλ' ἔστι τὸ αἰσθητικὸν, οὐ ἄλλῳ ὡς εἴληφεν οὐ τοῖς πολλοῖς ψυχῆς. δῆλον οὖν ὅτι κατὰ δὲ τὸ τοῦ φωτὸς. μόνον γὰρ καὶ ὑμιλυγξ οὖσα κωλύει τὸ συμφυὲς εἶναι σῶμα τὸ φῶς. δεῖ τὸ ἄψυχα μὲν ἀλλήλοις συμφύεσθαι. εἰ δὲ δεῖ μὲν συμφῶσαι τὸ τοῦ φῶς τὸ ἐκτὸς φωτὶ ἐν αἰσθητῇ ἡ ψυχὴ, εἶτα δὲ διαφώσαντα μὴ ἀσινὲς τοῦ φῶς πρὸς αὐτὸ, οὐδ' αὖ ὁρᾶν. εἰ γὰρ τῷ μιχθέντι φωτὶ ὁρᾶται. τὸ τοῦ οὐ μένουσι τῷ ἐκτός. οὐδ' αὖ ὁρᾶν μὲν ἐκεῖνα. οὐ γὰρ δὴ ἄκρα ὁμοίως τῇ κόρῃ. μιμνήσκει δ' αὖ λέγει, ἐν τῷ κόρῳ τοιοῦτόν τι χρῶνται χρῶνται. οὕτω καὶ ἐμπεδοκλῆς λέγων ἐλείχθη πρὸς ὀλίγον. ὡς δ' ὁπότε μιλυγξ ἀρχόμενον ὠγύγιον φῶς. ὥστε ἅμεινον μὲν τὸ ἐκπέμπειν λέγειν τὸ τοῦ φῶς πρὸς τὸ ἐκτὸς δηλοῦς τῇ τοῦτος χώρᾳ συμφύεσθαι. ἀδιαίρετον δὲ καὶ οὕτως. τὸ γὰρ ἐκτὸς φῶς οὐκ ἂν συμφύοιτο τῷ οἰκεῖος τῷ μέσον εἶναι τῷ μέτριον. οὐκ ἂν δὴ τῆς συμφύσεως τοῦ φωτὸς γίνεσθαι τὸ ὁρᾶν ἐν τὸ φῶς σῶμα μὴ δέοιτο αὐτοῦ ἅπτεσθαι τοῦ ᾧ συμφύεται.

ΠΕΡΙ μὲν οὖν τοῦ αὐτὸ φωτὸς μὴ ὁρᾶν, εἴρηται. οὐ ἄλλοις. ἀλλ' ἔστι φῶς ἔστι ἀὴρ δεῖ τὸ ματαξὺ τοῦ ὁρωμένου καὶ τοῦ ὄμματος, ἢ δεῖ τοῦ τοῦ κινοῦς δεῖν ἢ ποιοῦσι τὸ ὁρᾶν. καὶ βλάπτοις τὸ οὐ τὸς δεῖν ὑ-δατος. διαφανὲς γὰρ τὸ ὕδωρ. ὁρᾶται δὲ ὡς πῦρ καὶ ἔξω οὐκ αὖθι φωτὸς, οὕτω καὶ οὐτός. διαφανὲς αὖτε δεῖ εἶναι. καὶ αὐτὸ μὴ ὕδωρ εἶναι, ἐπεὶ δὴ οὐκ ἀὴρ. οὐ γὰρ ὧδε τοῦ ἐκτὸς τοῦ ὄμματος ἢ ψυχὴ καὶ τοῦ ψυχῆς τὸ αἰσθητικὸν δεῖν. ἀλλὰ δῆλον ὅτι οὐτός. διὸ πῦρ αὖ μὴ διαφανὲς εἶναι καὶ δικτυῶν φῶς τὸ οὐ τοῦ ὄμματος. καὶ ἔξω μὴ ὧδε τοῦ συμβαινόντων δῆλον. ὅσῃ γὰρ τοσοῦτον γοῦν οὐ πολέμῳ παρὰ τὸν κρότα φησὶ οὕτως ὡς τὸ ἐκτμηθῶσι τοῦ πόρους τοῦ ὄμματος, ἔδοξε γλυκὺ σκότος, ὡς πῦρ λυχνοῦ ἀποσβεσθέντος, δηλοῖ τὸ δὴ λαμπῆρα τινὰ ἀποτμηθῆναι τὸ διαφανὲς μὴ πολυμερῶν κόρῳ.

ΑΝΤΕΙΠΩΝ πρὸς τοὺς λέγοντας ὑγιόντι τινὶ ἀφ' τῆς ὄψεως τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι, καὶ λέξασ' πῶς λέγουσιν ἄτοπον, λέγει αὐτὸς πολὺ αὐτοῦ δόξαν. καὶ τοῦτ μὲν τῷ μὴ δυνάσθαι ὁρᾶν αὖθι φωτὸς, φησὶν εἰ ἄλλοις ἐφῆσθαι. ὅρους δὲ εἰ τοῖς τοῦτ ψυχῆς. τὸ γὰρ σῶμα ὅπῃ ὑγιὲν ὁρᾶν. καὶ αὐτὸ ἔτι κινητικὸν εἶναι τῷ κατ' εὐθύγραμμα διαφανοῦς. κατ' εὐθύγραμμα δὲ διαφανὲς, τὸ πῦρ τοιοῦτόν ἐστι. ἐπεὶ δὴ καὶ τὸ φῶς συμπεπλέχθαι εἰ εὐθύγραμμα εἶναι τῷ διαφανοῦς ἢ διαφανές. εἶτα οὖν τὸ μεταξὺ τοῦ τε ὁρωμένου καὶ τῆς ὁρώσης ὄψεως, ἔστι ἄλλο πῦρ τοιοῦτόν ἐστιν, ἢ δεῖ τοῦτου γινομένου κά-

τὴν κώνων, πῶς αὖ ἔτι ὁρῶσιν οὗτοι· ἀλλὰ μὴν πάντες ὁρῶσιν, ἀνάγκη αὖρα δι' ἀλλήλων χωρεῖν τῶν κώνους· καὶ πολλὰ σώματα οὐ καὶ τὸν αὐτὸν καταίσχειν τύπον ὃν καὶ ὁ τῆς οὐδὸς κώνου μέσον καταίσχει· ἔτι εἰ πᾶσα κίνησις, οὐ χρόνῳ, κατὰ δὲ πλὴν τὴν ἀκτῖνων ἴσχυσιν ἢ τάσιν αὐδὲ τὸ ὁρᾶν μεσοῦσι τὸ ὁρᾶν, οὐ χρόνῳ ὀλίγῳ μᾶλλον· ἀλλὰ μὴν ἀδυνάτου τοῦ αὐτόθι τι ἢ ἴσως τὰς κινουμένας οὐ ἐν χρόνῳ κινηθῆναι τὸ δὲ τι τὸ διάστημα καὶ τὸ τούτου πολλαπλάσιον· ὁρᾶσθαι δὲ ἅμα τῷ ἀναβλέψαι εἰ φῶς εἰν ταί τι ἐν μέσῳ ἢ τὰ ὁρώμενα· ἔτι εἰ πολλοὶ ἅμα ὁ αὐτὸ ὁρῶσιν, ἑκάστου τούτων καὶ φορὰν τὸ αὐτὸν οὐ γιγνομένου, ἀνάγκη λύεσθαι πλὴν τὴν ἐκπεμπομένων σωμάτων ἀεὶ ὁ ὁρώμενος συνέχεσθαι· διαιρούμενος δὲ ταύτης, οὐδ' ἂν ὁρᾶν ἔτι δυνατὸν εἶν· ὁ δ' αὐτὸ ἔσται ἀνάγκη γίνεσθαι καὶ εἰ δύο τινὲς εἶεν οἱ ὁρῶντες ἀπτικαὶ ἀλλήλων διεστῶτα, ἐν δὲ ἑκατέρῳ τὴν ὁρώντων ἀοράτου τι κείμενον, οἱ δὲ, ὁρῶσι μὴ καθ' ἑαυτὸν ἀλλ' ἐκάτερος αὐτῶν ὁ ἕ ἑτέρῳ ἐπιβεβαίως κείμενον· καὶ γὰρ οὕτως ἀνάγκη κατὰ τὸ μέσον συμβάλλειν τὰ τῶν κώνου ἀλλήλοις καὶ τέμνεσθαι ὑπ' ἀλλήλων· ὃν ἓν ἑτέρου ὁρᾷ τῆ ἑτέρου χωρεῖν· οὕτω δ' αὖ πάλιν δύο σώματα γίγνοιτο ἐν τῷ αὐτῷ· ἔτι οἱ ἐξεναστῶσ' ἀλλήλοις ὁρῶντες πῶς ὁρᾶν δυνήσονται· ἢ γὰρ οἰκεῖοι ἀπαντῶντες ἀλλήλοις οὐ προσλήψονται εἰ εἶεν ἱστεδιεῖς· ὥστε οὐδὲ ἑτέρου οὐδὲ ἑτέρου ὄψονται· ἢ ὁ ἑτέρος ὁρᾷ ἑτέρου ὄψονται· ἀκίνητα δὲ μὴ ὁ ἑτέρος τὸν ἑτέρου· ἔτι εἰ σῶμά ἐστι ὁ ἀχρῆτ' ὀφθαλμῶν ἀφορᾶσθαι ὁρᾶν, ἴστω ἀὴρ ἔσται, ὃ πῦρ· ταῦτα γὰρ λεπότατα τῶν σωμάτων· ἀλλ' ἄρα μὴ, ἐκ ὑλογόνου ἐστὶ γὰρ μὴ πρὸ τῆ ὀφθαλμῶν μὴ πρὸ τῆς κόρης, ἀήρ· μᾶλλον ἂν οὖν ἐκπεμπόμενον ἐξῆν γὰρ λεπότατον μὴ ἀκινητότατον, πυρὸς δὲ ἀεὶ κίνησις καὶ φύσει, πῶς ἀκίνητος ὁ αὖω μένει ὁρῶν, ἀλλὰ μὴ ταὐφήμης, καὶ πάντα μὴ ἴσοταχῶς δὲ καὶ ὁμοίως ἢ τί ἔσται ὁ μὲν προχωθῆναι ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ὁ πῦρ ὃς ὁ κάτω αὐτὸ βία κινοῦν· ἔτι πῶς τὰ κάτω τῆ ὑδάτος ὁρῶμεν· πῦρ γὰρ πᾶν οὐ ὕδατι σβεσθήσεται· ἢ ὅσῳ ἂν λεπότερον ἢ καὶ ἐλαττον, βᾶττον· ἀλλ' ὡ ὀλῇ τῆς ὄψεως ὕλογον φθείρεσθ, ὁ πῦρ ὕδατος γὰρ μὴ ὑ κάρη· ἔτι εἰ πῦρ ἔξω ὁ ἐκπεμπόμενος, ἵδιον αὐτὸν καὶ μὴ ὑμᾶς ἀλλὰ καὶ νυκτός γε ὁρᾶσθαι· ἀλλὰ μὴ ἐφωτίζειν αὖ ὁ ἀὴρ πολὺ τὸν ὁρῶντας ἢ γε πλείονας ἅμα ἑώρων οἱ ὀλίγῳ ἀφ' ἡσυχιακλεισμένῳ· ὁ γὰρ λέγειν ἀφοσβέννυσθ ὀλῇ· πλὴν παχύτητα τῆ ἀέρος τῆ σκοτώδους ὁ ἐκπεμπόμενος ἐκ τῆς ὄψεως νύκτωρ πῦρ, ἄθρει· πολὺ γὰρ ὁ ὕδωρ παχὺ τόδε ὄν, οὐ σβέννυσιν αὐτό· εἰ δὲ λέγοιεν φῶς ὁ ἐκπεμπόμενον εἶναι, δείκνυται αὐτοῖς ὅτι τὸ ἀσώματον καὶ οὐχ οἷόν τε ἐκπέμπεσθαι καὶ προχεῖσθαι ὡς φασι· γίνεται γὰρ κατὰ σχέσιν τῆ φωτίζεσθαι πυκνότητα πρὸς ὁ φωτίζειν δυνάμενον· διὸ, οὐ δὲ κίνησις φωτός ἐστι· ἅμα γὰρ ὁρῶμεν καὶ τὰ εἴδη καὶ τὰ πόρρω τῆ φωτίζειν πυκνότητος· φωτιζόμενα ὅσα ἀφ' ἑνὸς αὐτῆ διαστήματος εἰσὶ τὸ φωτίζεσθαι ὑπ' αὐτῆ· ὃ ἐὰν ἀδύνατον εἰ ἐὰν ὁ φῶς σῶμα· ἔτι δὲ χρόνος τίς ἐστι κατὰ σχέσιν τῆ φωτίζοντος ὁ φωτιζόμενος· καὶ μὴ οὐσία τίς καὶ σῶμα ὁ φῶς· ἀπέλιπε καὶ ἐκ τῆ μὴ δ' ἐπ' ὀλίγον ἐπιμένειν αὐ ὁ τῆ τῆ φωτίζοντος παρεγχωρεῖ τι· καὶ ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦτα λέγοι τ' ἂν πρὸς τὸν ἐκπέμψαντάς τι σῶμα ἀφ' τὴν ὀφθαλμῶν ἕως τὴν ὁρωμένων· ἀλλ' οὐ δ' ἀφ' τὴν ὁρωμένων ὕλογον, ἀφορᾶσθαι πρὸς τί πίπτειν τοῖς ὀφθαλμοῖς, μὴ οὕτω ὁ ὁρᾶν γίνεσθαι· χρόνον γὰρ ὅσα ἐπ τοῦ ἀδύνατα τοῖς ἀφ' τὴν ὀφθαλμῶν λέγουσι τὰ ἀπορρέειν, ἔτι τοῦ καὶ τοῖς ἀφ' τὴν ὁρωμένων· πρὸς δὲ ἐκείνους ἔτι, καὶ ὁ μὴ εἰόν τε εἶναι τῆ μεταξὺ διαστήματος τῆ τε ὁρῶντος καὶ τῆ ὁρωμένου, ἀνθρωπον γίνεσθαί τινα εἰ οὕτω γίνοιτο ὁ ὁρᾶν· πῶς δὲ ἔτι ἀφορᾶσθαι τὸ ὀφθαλμοῦ τοῦ· ἀνάγκη γὰρ κατὰ τοῦτον ὁρᾶσθαι, ὅσον ὑ κάρη δέχεται· τοσοῦτον γὰρ καὶ δέξεται τῆς ἀπορρέης· πῶς δὲ οὐ κάμει ὁ ὄψις τοσούτων καὶ οὕτω εωιεχῶν ἐμπίπτοντων σωμάτων οὖσα οὕτως ὠκυπαθής· ἀλλὰ τε εἰ μὲν τούτων, οἱ ἄλλοις ἐωὶ πολέσι ἄρχεται· ὁ δ' αὖ τοῦτο τέλος οὐ πᾶν, ὅλεσθ δὲ ὅλως ὁ δεξόν τι τῶν πλὴν ὄψιν ὁρᾶν καὶ ἀποτείνεσθαι μέχρι τῆ ἄστρων, ἢ μέχρι τινὸς ὀξυόψει συμφύεσθαι καὶ ἀπὸ τῆ ὅλεσθ τινὲς; καὶ τὰς ἐπτὰς δύξης πλὴν ἀποπίαν οἱ διεξάμενος, ὅλῃ τῆ ἐπεῖν ἀποτείνεσθαι μέχρι τῆ ἄστρων δυνάσθαι· παρ' λειπόταται γὰρ τοσοῦτον δυνάσθ ἐκπέμπεσθαι σῶμα ἐκ τῆς τῆ ὁρώντων, ὡς ἀποτείνεσθ αὐ ὁ μέχρι τῆ ἄστρων δυνάσθαι· πρὸς δὲ τὸ συμφύεσθαι λέγοιτας ἢ ὁ ἐκπεμπόμενον φῶς ταὶ ἐκ φωτὸς λέπτων φύσει.

ΤΟΥΤΩΝ μὲν γὰρ βέλτιον ὁ οἱ αὐρχῆ συμφύεσθαι τῆ ὄμματος· ἀλλὰ καὶ ἔξω βάδδ· ὁ γὰρ συμφύεσθαι τί ἐστι φωτὶ πρὸς φῶς· ἢ πῶς εἰόν τε ὑπάρχειν ἔξω· οὐ γὰρ τῷ τυχόντι συμφύεται ὁ τυχόν τό, τι ὁ τὸς τῷ ἐκτὸς, πῶς· ἢ γαρ, μάνιγξ μετα ξύ ἐστι.

Λ ἐγοι δ', ἔτι βέλτιον ἰὼ τῆ λέγειν τῷ ἐκπεμφθόν τι φωτὶ ἐκ τῆς ὄψεως ἐκτὸς γινομένῳ, ὁ ἐκτὸς φῶς συμφύεσθαι, ὁ λέγειν ὁ ἐκτὸς τῷ ὁ τὸς πρὸ τῆ ἐκπεμφθῆναι συμφύεσθαι πρὸς τῇ κόρῃ καὶ οὐ τῇ κόρῃ· ἔξω γαρ ἐστι ὁ οἰ αρχῆ συμφύεσθαι τῆ ὄμματος· ἐκτὸς δὲ ἔξω ἐστὶν ἐλάττων, ἢ, ὅτι οὐδὲν ἐλείπετο τῆς ἀπὸ τῆ τῆς ὄψεως φωτὸς ἀπορρέειν· εἰ μὴ ἔμελλον αὖ ὁ πολλήφεσθαι ὁ ὁρατὸν, ἀλλ' εἶναι μεταξὺ φῶς ὁ πλὴν αἰτίαν αὐτῆ τῆ ὁρᾶσθαι τὸ ὁρώμενον παρεχόν· ὃ γὰρ τῷ ἐκπεμπομένῳ φωτὶ πρὸς τὸ ὁρᾶ φύσει αὐτὸ σωπτέον, ἔξω ὑδύνατο καὶ μὴ

τῆι ἐμβρύων τοιγωῦς φησὶ τῇ τε ψυχρότητι καὶ τῇ λαμπρότητι ὑποβάλλειν τὸ εἶναι τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑγρόν. δῆλον δὲ ὅτι ἐκ τῆι αὐτομάτου τὰ τῆ ὀφθαλμοῦ, οὐ γὰρ ἄλλό τί ἐστι, ἢ ὑγρὸν τὸ ὑπὸ τοῦ χιτῶνος οὕτω κύρτωμα. λέγει δὲ καὶ ὅλως οὐ τοῖς ὑγροῖς μόνοις τὸ ζῆν ὑπάρχειν τῶν ἐμμάτων, λιπαρὸν εἶναι μάλιστα. ὅπως διαμένῃ τὸ ὑγρὸν τὸ αὐτοῦ θλιπόμενον ὑπὸ τοῦ τοῦ. διὸ ἀρχόμενα τὰ μὲν ὑγρὰ τῆι ζώων, ταύτην τὴν βοήθειαν ἴσχει πρὸς τὸ μὴ πήγνυσθαι αὐτῆι τὸ οὐ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑγρόν. τὰ δὲ ἄναιμα, πιμελῆ μὲν ὑπὸ ἔχει, σκληρόφθαλμα δ' ἐστὶ διὰ τὴν παχυμερεστέραν χιτῶνα τῷ ὑγρῷ, δι' οὗ ὁρᾶται τὰ ἐντός, καὶ ἧττον τούτων σκιερὰ τὰ ἔντομα.

Α ΛΟΓΟΝ δ' ὅλως τὸ, ὑγιὲς τι τοῦ τὸ ὅλον ὁρᾶν ἢ ἀποτείνεσθαι μέχρι τῆς ἄκρας. ἢ μέχρι τινὸς ὑγιοῦσαν συμφύεσθαι καθάπερ λέγουσί τινες.

Σ ἐπὶ μὲν μεταξὺ τοῦ σημείου τοῦ ὄξους, ἐπείνοι πάλιν αὖθις τοῦ πρόσθεν ἐνθεῖζειν. καὶ ἐπεὶ οἱ ἐκ πυρὸς τὸ ὅλον ποιοῦντες ἔλεγον τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι ὑγιόντος τινὸς ἀπὸ τῆι ὀφθαλμοῦ, καθόλου αὐτοῖς πρὸς τὸ ὑγιὲς τινὶ ἀπὸ τῆι ὀφθαλμοῦ τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι, ἀπλῶς εἶπεν, σωπαιρίσει αὐτῷ καὶ ὁ τούτῳ εἶπεν. εἶπε δὲ, καὶ τὸ ἐκ τῆ πυρὸς τὸ ὅλον εἶναι. τῷ δὲ μὴ ὑγιόντι τινί. τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι, σωαιρεῖ αὖ καὶ τὸ ἀπλῶς γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῆι ὁμοίως λεγόντων τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι, οἱ μὲν, μέχρι τῆ ὁρωμένου ἠγοῦντο τὸ ὑγιὲς ἀπὸ τῆι ὀφθαλμοῦ ἀποτείνεσθαι ὥσπερ ἂν μαθηματικοί, οἱ δ' ἀκτῖνας ὑγιούσας ἀπὸ τῆι ὀφθαλμοῦ καὶ μέχρι τῆι ὁρωμένου ἀφικνουμένας, ὁρᾶν φασιν. κῶνον γὰρ φασιν ἐκ τῆι ἀκτῖνος γίνεσθαι κορυφὴν ἔχοντα τὸ ὅλον, βάσιν δὲ τὸ ὁρώμενον. καὶ τοῦτο τῷ καιρῷ συμβαίνειν δέ τε τὰ ὁρώμενα, καὶ οὕτως ὁρᾶσθαι τῆς τῆ κώνου βάσεως συμβαινούσης αὐτά. οἱ δὲ, μέχρι τινὸς τὸ ἐκπεμπόμενον ἀπὸ τῆι ὀφθαλμοῦ φῶς προϊέναι φασίν. ἔπειτα συμμιγῆς γίνεσθαι τῷ ἔξω φωτί. καὶ ἔστιν τῆ ὑγιαμφῶν συστάντος τε καὶ συμφώνου φωτὸς καὶ τὸ πρὸς τοῖς ὀφθαλμοῖς προσπίπτοντος καὶ διαπίλλοντος τὸ πάθος τῆι ὀφθαλμοῦ, τὸ ὁρᾶν γίνεσθαι, ὡς πλάτωνι δοκεῖ. ἀμφοτέρους φησὶ τοὺς ὄξεις ἀτόπους πρὸς μαθηματικοὺς, οὐδὲν αὐτοῖς πλέον ἄλλο, προστίθησι δὲ τῷ τὸ φῶς ὑγιὲς λέγοντας. ἔπειτα συμφύεσθαι τῷ ἐκ τῆι ὁρωμένου φωτὶ λέγει, ἐπειδὴ τῆι πῦρ τὸ ὅλον εἶναι λεγόντων αὐτῶν ἡ ὄξεια ἔστιν, ἵνα αὐτῷ προσγουμένως ἀπλῶς πρόκηται, λέγεται δ' αὖ καὶ πρὸς ἐκείνους. πρῶτον μὲν, ὅτι αὐάγκη σῶμα εἶναι τὸ ἐκπεμπόμενον. οὐ γὰρ δὴ οἷόν τε ἀσωμάτου κινηθῆναι καθ' αὑτὸ τοπικῶς. ὄντος δὲ τῆ ἐκπεμπομένου σώματος, πῶς οὐκ ἀναλίσκεται τὰ ὁρᾶσθαι τοσοῦτον ἀφιστῶντα τῆ ὁρωμένου, ὅσον ὁ οὐρανὸς ὁ μῶν. καὶ γὰρ εἰ λεπτότητι τὸ ἐκπεμπόμενον σῶμα διαφθείρῃ, ἀλλ' οὖν τὸ πλῆθος τῆ διασπάστου ἱκανὸν, καὶ μᾶζον ἱκανὸν καλῶσαι σῶμα. οὐ τὰ ζῶα ἴδοι ἂν εἰς λεπτότατα τοῦ τι αὐτὸ αἰσαλύσιν. νῦν δὲ, οὐδὲν ἐλαττοῦται αὐτὸ ὁρᾶσθαι τὰ ζῶν γιγνόμενα, ὅτε τὰ ἀφ' τοσούτου διασπάστου ὁρᾶσθαι ἢ ὁπόταν ἀδιανύσιτον ἔστι εἶναι τὸ προχεόμενον, ὡς δοκεῖ αὐτῷ τοσοῦτον ἀποτεινόμενον μηδὲν φανερῶς ἀπαναλίσκειν τῆ ἀφ' οὗ προχεῖται σώματος, πῶς οὐχ ἥδιστα ἂν ἐπιμένοι τῆ τυχόντος. τὰ γὰρ λεπτότατα τῆν σωμάτων ἀπαθῆ. φαίνεται δὲ τοῦτο, μὴ λίαν τὴν βιαιοτάτων αὐτῶν ἐκφέρεσθαι διὰ μέσου τάξεως. ὅτι δὲ οὕτως ἔστι λεπτὸν. διατὶ μὴ ἐπιμένοντων προχεῖται διὰ τῆ οὐ τῷ βλεφάρῳ πόρων καὶ διατὶ οὐχ ὁρῶμεν καὶ τὸ πολὺ γοῦν λεπτότερον ἡμῶν τῆν ἀκτίνων, τῆν ἰσρίτων. ἐκπείρεται δι' αὐτῆ. ἀλλ' οὐ διὰ τὰ βλέφαρα ἐδιαμένοντων οὕτως ἥρμοσται πρὸς ἄλληλα ὡς μὴ διωσαῦ τὰς ἀκτῖνας οὕτως οὔσας λεπτὰς, προχεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ διὰ τῆν τοιούτων τὰ ἐπίπεδα ὡς διὰ κανίκλων τε καὶ τῆν φιλίδων τῆν λίθων. δῆλον ὡς μὴ διὰ τῆ διάρματος τῆ βλεφάρου διωσαῦτ' ἂν προχεῖσθαι. ἔτι, διατὶ νὺξ εἰς στενὸν ἀπολήγουσι αἱ ἀκτῖνες ἐκπεμπόμεναι, ὡς καὶ πόντα τὰ ἀπέπεσι. ἀποβρέουσι γοῦν ὑπὸ τῆ προσώπου στενούμενοι ὁρῶμεν. ἀλλὰ καὶ ὑ φλὸξ, εἰς ὀξύπυλα λήγει. ταύτας δὲ τοὐναντίον, ἐκχεῖσθαι πλατύνεσθαί φασι, καὶ ἀφολήγειν εἰς κώνου ἔκσεσι. ἔπεται δὲ σῶμα τὸ ἐκπεμπόμενον. δῆλον ὡς καὶ τύπου τινὸς ἕξει. εἰ δὲ μηδὲν ἔξει κενὸν, ἤτοι σῶμα ὅλῳ σώματος χωρήσει, καὶ δύο σώματα ἅμα οὐ τῷ αὐτῷ ἔσται τόπῳ, ἢ καὶ πλείω εἰ πλείους ἅμα εἶεν οἱ ὁρῶντες τὴ παυφὴν, ἢ κατὰ περίστασιν ἔσται. εἰ μὲν οὐ ἀδρὶ ὁρῶμεν, ἀδρὸς. εἰ δὲ οὐ ὕδατι, ὕδατος. εἰς τί οὖν ἡ αὐτιπερίστασις. οὔτε γὰρ εἰς ἀὴρ ὁ ῥαλμὸν καὶ πλὴν κύρλιν, εἰσί τε δέχεσθαι τὸ αὐτιπιθιτάμενον ταῖς ἀκτῖσιν ὕδωρ. ὅταν δ' οὐ ὕδατι βλέπωμεν, οὔτε διὰ τῆς αἰκπυῆς δέχεσθαι αὐτό. οὔτε γοῦν ἀεκπιόμενον πλὴν αὐχιλῶς, οὐ ὕδατι ὄντες. ζητητέον οὖν τῇ τῆ ὕδατος αὐτιπυδιτάσει, τὸ πρὸς τὴ αὐτιπυδίστατε. τῆ τὸ σῶμα τὸ δι' οὗ φῶτεται ὁ κῶνος. εἰς γοῦν ὁρῶντος ἐκείνου κώνου αὐτιπυδιίστατο. εἰ δὲ μὴ λίυτῆρες ὁρᾶν, καὶ τεῖτος αὐτό. ἔτι καθὸ συμβάλλουσιν ἀλλήλοις οἱ κῶνοι αὐτιπερίστασις ἔσται εἰ γοῦν τὸ μόριον τῆ κώνου τῷ μορίῳ τῆ κώνου αὐτιπυδιίστατε, εἰς ἂν μόνος ὁρᾶν οὗ τῆ κώνου τὸ μόριον καθ' ἑκάτερα ἦν τούτων ἐκείνων ἦν πρὸς τῷ ὁρωμένῳ. ὧν γὰρ αὐτιπυδιίστατο τὰ μέρη

καὶ ἔστιν οὐκ οὐ ἐκείνῳ, ἀλλ' οὐ τῷ ὁρῶντι, ἀσάκλασις γὰρ ἡ πάθος. Δοκεῖ μοι σφόδρα βραχέως εἰρῆσθαι τὸ λεγόμενον. διὸ καὶ ἄσαφὲς εἶναι. ἔστι γὰρ ὃ λέγει, καὶ ἔστιν οὐκ οὐ ἐκείνῳ τὸ ὁρᾶν. τοῦτό ἐστιν, οὐ δι' ὃ λέγουσιν οὐ δι οὐ τῇ ἐμφάσει δεῖ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' οὐ τῷ ὁρῶντι. τοῦτ' ἔστι, τῷ ἔχοντι τὴν ὁρατικὴν, φησὶν. ἡ γὰρ ἔμφασις, ἀσάκλασίς τίς ἐστι καὶ πάθος. ἢ ὃ καὶ ἔστιν οὐκ οὐ ἐκείνῳ ἀλλ' οὐ τῷ ὁρῶντι. ἀσάκλασις γὰρ ἡ πάθος, ἴσον ἐστί, τῷ καὶ ἔστιν οὐκ οὐ τῇ ἐμφάσει τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' οὐ τῷ ὁρῶντι ἡ ἔμφασις. οὗ δεικτικὸν τὸ ἐπιφερόμενον. τὸ ἀσάκλασις. πάθος γὰρ οὐ τῷ ὀφθαλμῷ ὃς ἐστιν ὁ ὁρῶν ἡ ἔμφασις ὅτι λεῖος. ἡ γὰρ ἔμφασις, πάθος τί ἐστι κατὰ τὴν ἀσάκλασιν γινόμενον οὐ τοῖς λείοις τε καὶ σύστασίν τινα ἔχουσι, ὡς φυλάττειν σώζειν τὸ ἐμφαινόμενον δηλ. τῇ μεταξὺ διαφόρως γινόμενον, ὁποῖόν ἐστι καὶ ὁ ὀφθαλμός. ἔχει πάλιν ὡς τὸ ὁρᾶν ἔχοντες οὐ αὐτῷ. ἔστιν δ' ἐστὶν ἡ ἔμφασις. ἐπ' ἄλλό τι διάδυσις τῆς ἐμφάσεως γίνεται καὶ ἐπ' αὐτὸν τὸν ὁρᾶντα. τῷ ὧν καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τοιοῦτον εἶναι, λεῖος γάρ. καὶ οὐ τούτῳ ἡ ἔμφασις κατὰ τὴν τῆν ὁρωμένων ἀσάκλασιν δηλ. τῇ μεταξὺ διαφανοῦς ὅταν κατ' οὐδὲν γίνεται τοιοῦτον ἡ κοινότερον δὲ χρῶνται τῷ τῆς ἀσακλάσεως ὀνόματι ὡς καὶ θερμαινόμενον ὑπὸ τούτου. ἐπεὶ ὅτι γε οὐ κατ' ἀσάκλασιν γίνεται ταῦτα ὡς δοκεῖ τοῖς ἀρχαίοις μαθημάτων, ἀλλὰ τῇ τῆς διαφανοῦς φυσικὸν ὃ πάσχειν πως ὑπὸ τῆς ὁρωμένου, δῆλον ὃ πάσχει πάθος. τοῖς λείοις τε καὶ σίγαν αὐτὰ καὶ σώζειν δυνάμενοις. ὅταν ἐπ' εὐθείας ἡ ταῦτα τῆς ὁρομένου κείμενα, ἀεὶ τούτων πάλιν πάσχουσα ὡς ἀπ' ἀρχῆς πνὸς ἡ πάθος διασῴζουσι ὑπὸ ταῦτα ἀφ' ὧν τὴν ἀρχὴν ἔπαθεν. εἴρηκεν ὅτι ἔλεγεν οὐ τοῖς πρὸς ψυχῆς πρὸς τῆς πρὸς ὁρῶμεν. εἰ πρὸς δὲ τὴν ἔμφασιν οὐ ὁρώμενον εἶναι. ἀλλὰ πάθος τί καὶ ἀσάκλασιν προστίθησι, ὅτι μήπω πρὸς τὴν ἐμφάσεων καὶ ἀσακλάσεων δῆλον τῷ δημοκρίτῳ ἴσως. μήτε τί εἰσιν αἱ ἐμφάσεις. μήτε πως γίνονται. μήτε ὅτι τὰ λεῖα καὶ σίγαν δυνάμενα πάντα τὴν τοιούτων ἐμφάσεων δεκτικὰ οὐχὶ αἱ ὄψεις μόναι. εἰ πρὸς δὲ ταῦτα, προστίθησι. ὅτι καὶ ἔξω ἄτοπον ἡ μὴ ἐπλαθεῖν αὐτῷ ἀπορῆσαι, διατὶ πολείονων ὄντων τὴν τὰς ἐμφάσεις καὶ ὡς αὐτὰς ἡγεῖται τὰ εἴδωλα δεχομένων. μόνος ὁ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ. εἰ γὰρ ἐπίστευεν τούτῳ, οὐκ ἂν ἐδόκει αὐτῷ ἔμφασις ἡ ὁράσει εἶναι. πολλὰ γὰρ ἄψυχα δέχεται πρὸς τοιαύτην ἔμφασιν, ἀλλ' οὐχ ὁρᾷ.

Τ Ο ΜΕΝ οὖν πρὸς ὅλης εἶναι ὕδατος, ἀληθὲς μέν. οὐ μόνοι συμβαίνει τὸ ὁρᾶν ἡ ὕδωρ ἀλλ' ἡ διαφανές. ὃ καὶ διὰ τῆς ἀέρος κοινὸν ἔξιν. ἀλλ' ἀσφυλακτότερον καὶ εὐπολιπότερον τὸ ὕδωρ τῆς ἀέρος. διόπερ ἡ πέρι καὶ τὸ ὄμμα ὕδατός ἔξιν. ἔξις δὲ καὶ ἐπ' αὐτῶν τὴν ἕρτων δῆλον. φαίνεται γὰρ ὕδωρ τὸ ἐκρέον διαφθειρομένων τὴν ὀφθαλμῶν. καὶ οὐ γε τοῖς πάμπαν ἐμβρύοις τῇ λαμπρότητι ὑποβάλλει ἔξιν καὶ τῇ στιλπνότητι. καὶ τὸ λαθεῖν τῆς ὄμματος οὐ τοῖς ἔχουσιν αἷμα, τῶν μὴ λιπαρόν. ὅπερ δῆλ. τῆς τὸ ἔξι, πρὸς τὸ διαμόειν τὸ ὑγρὸν ἄπηκτον. καὶ δῆλ. ἔξις οὐ σώματος ἀφῃρῆσθαι τὸν ὁ ὀφθαλμὸς ἔξιν. σὐδὲν γὰρ πω τὸ σκότος.

Λ' ἀληθὲς μέν φησι τὸ ὑποκείμενον λεγόμενον εἶναι. τὸ ὅτι ἡ ὅλης, ὕδατός ἔξιν. οὐ μὲν διότι ὕδωρ ἔξι καὶ ὑδ' ὕδατος. διαζῆν ὁρᾶ. ἀλλὰ καὶ τό τι συμβέβηκε τῷ ὕδατι διαφανῆ εἶναι. δῆλ. γὰρ διαφανοῦς τὸ ὁρᾶν. διὸ καὶ δι' ὕδατος. διαφανὲς γὰρ καὶ ἔξις. ἐξῆς δὲ προστίθησι καὶ τὰς αἰτίας δι' ἃς ὀφείλεται διαφανοῦς εἶναι τοῦτον, ὁρᾶσθαι. ὄντος δὲ διαφανοῦς οὐκ ἔλαττον τῆς ἀέρος ἢ τῆς ὕδατος, ἔξιν ὁ ὀφθαλμός. λέγει γὰρ δῆλ. τὸ ἀφυλακτότερον εἶναι τὸ ὕδωρ τῆς ἀέρος καὶ διωκεῖσθαι μᾶλλον σώζεσθαι εἰ ᾧ ἀπολυφθῇ. ὁ γὰρ ἀὴρ διὰπαντός τε καὶ δυσπολιπῆς τῷ διαπνεῖσθαι φάσιον, ἢν μὴ ὑδ' ὕδατος. καὶ δῆλ. τὸ φυλακτικώτερον τῆς τόπου τὸ ὕδωρ τῆς ἀέρος καὶ μᾶλλον ἐμμένεται. τούτου γὰρ τὸ εὐπολιπότερον ἐναντίωμα κέχρηται σημαντικόν. σύστασιν γὰρ μᾶλλον ἔχει. διείπισος δὲ ὁ ἀὴρ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν ἀὴρ, διαφανὴς μόνον δῆλ. λεπότητα. τὸ δὲ ὕδωρ, διαφανὴς καὶ ἐμφανές. διὸ δι' οὗ μόνον ὁρῶμεν, αὐτὴν ἔξιν διαφανὴς εἶναι. ὃ δὲ καὶ ὁρῶμεν, ἔξιν καὶ ἐμφανές. καὶ τοιοῦτον, οἷ δ' ἔχεσθαί τε καὶ διωκεῖσθαι σώζεσθαι τὸν τῆν ὁρωμένων ἔδη. ἢ οὐδὲν ἡ ἔμφασις πρὸς τὸ ὁρᾶν συντελεῖ, ἀλλ' ἰκανὴ ἡ διαφάνεια ὡς εἰπεῖν. ἔτι λύο ὑποχῶν οὐσῶν οὐ τῷ διαφανεῖ. καὶ ὄντος ἄκρως μὲν ἀραιοῦ τῆς ἀέρος. στερεῶν δὲ πάλιν τῆν ὁρωμένων διαφανῶν. ταῦτα δ' ἔξι τὰ ἴδια πόρα ἔχοντα, ὡς ὕελός τε καὶ τὴν λίθων οἱ τοιοῦτοι, μέσον ἔξιν ἐκάτερον τῆν ἄκρων τούτων ὁ ὕδωρ. ἔξει δὲ ὁ ἐκάτερον αὐτὴν λαμβάνομενον τῆν ὑποβολῶν, οὐ μέσον εἶναι ἐκατέρου. εἰ γὰρ ὧν ἐκ τοῦ ἑτέρου τῆν ἄκρων, οὐκ ἂν αὐτὴν λαμβάνετο τῆς ἑτέρου πόρρω ὄντος καὶ καταπολὺ διεστῶτος. ἐπεὶ ὡς αὐτὸς εἴρηκεν οὐ τῷ διυστέρῳ πρὸς ψυχῆς, δεῖ εἶναι ὁ δι' οὗ ἀισθανόμεθα. ἔστι δὲ τοιοῦτον ὁ ὕδωρ πρὸς τὰ ἄλλα διαφανῆ. διὸ τοῦτο ὧν ἐκ τούτων ἡ ὄψις. ὅτι δὲ ὑδ' ὕδατός ἔξιν ἡ πέρι δῆλος ὁρῶμεν, καὶ ὑδ' αὐτῶν δείκνυσι τὴν ὀφθαλμῶν. διαφθειρομένων γὰρ τούτων, ὁ ἐκρέει, ὕδωρ φαίνεται ὅτι. ἀλλὰ καὶ οἱ τοῖς παντελῶς ἐπ

καὶ τὸν φλόγα. ὧν ὃ φαντὶ οὐδὲ τόδον ὑπάρχειν φησὶ ὁ ἀθηρακώδης πῦρ ὧ φλόγα εἶναι. εἰ δὲ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἀποσβεννύοιτο ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ὧ τοῦ ὑγροῦ. ὧ ὁ οὐδὲ τόδον ὑπάρχειν τῷ φαντὶ φησὶ τὴν ὄψιν ὁ πῦρ σβεύνυται. οὔτε γὰρ ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, οὔτε ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ σβεύνυται ὧ μᾶλλον ὑγρά ἔδη τοιαύτην ἴδῃ δοκεῖ τε οὐ τοῖς ἀθηρακώδεσιν εἶναι καὶ ὧ φλὲξ οὐ τῷ φαντί. οὐδὲ τόδον δὲ φαίνεται ὑπάρχον τοῦτο ὁ σκότος. ἔστιν γὰρ, οὔτε ὑγρὸν οὔτε ψυχρὸν ὄψις ἀποσβεύνυται. ὧ καὶ ὁ διαφθορόμενος, ἀκόλουθόν ἔστι. εἰ δ' αὖ ἀρα ὑπάρχει μὲν, ἀλλὰ δῆλ ὁ ἠρέμα λαμθάνει. σβεύνυσι μέ τοι ὁ φῶς τῇ οἰκείᾳ οὐσίᾳ αὐτῷ δυνάμει, ὑμᾶς δὲ, ἄ τε δὴ ὡς αὖ λειπτὸν ὄν καὶ ἀπαθές, ἅλις τούτῳ τῷ λόγῳ μὴ ὑμᾶς ἀποσβεύνυσθαι ὑπὸ τούτων, ὑφ' ὧν καὶ ὁ ἰσχυρότατον ἀποσβεύνυσθαι. οὔτε τῷ ὕδατι δῆλ ὅτι ὑγρότητα, καὶ οὐ τοῖς πάγοις δῆλ ὅτι ψυχρότητα. ὡς γίνεσθαι οὐ τοῖς πάγοις, σκότος. ὁ γοῦν οὐ τοῖς αἴθραξι πῦρ καὶ ὁ φλὲξ, ταῦτα παρέχοντα ὁρᾶται. οὐδὲν δὲ τοιοῦτον ὁρώμενον γιγνόμενον. εἰ δὲ μὴ ὑπὸ τούτων ἀποσβεύνυται, εἰ δὲ μὴ σβεννυμένου αὐτῷ ἅλις ὁρᾶσθαι ὑμᾶς ὑβιπέμπετο. οὐχ ὁρώμενον δὲ, οὐδ' ἂς ἐκπέμφοιτο πρὸς ἀρχλῶ, ὡς ὁ τήμενος λέγει. ὅτι δὲ μὴ ἔστι ὁ σκότος ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν ἄπορ δῆλ σβεστικὸν πυρὸς, καὶ οὐ τοῦτον δῆλον. γίνεται γοῦν καὶ οὐ τοῖς θόλμοῖς καὶ ξυρὸς τόποις, οὐ μόνον οὐ τοῖς αὐτηκεμένοις. ἔτι εἰ ἰῶ ὁ ἐκπέμπειν φῶς ὁ ὁρᾶ, οὐκ ἅλις τι οὐ ὕδατι εἶναι ὁρᾶ. πῶς γοῦν καὶ οἷόν τε οὐ ὕδατι πῦρ τε καὶ φῶς τοιοῦτον μιᾶται βαίνειν καὶ μὴ σβέννυσθαι. ἔτι δὴ λοιπώτερον ἰῶ ὁ ὀλίγον φῶς ὄντ ἐκπεμπόμενον ὑμῶν ἀποσβεύνυσθαι μᾶλλον, ἢ σκότους. ὁρῶμεν γοῦν, ὁ πολὺν πῦρ καὶ ὁ πολὺν φῶς, τὸ ὀλίγου φθαρτικώτ. ἃ γοῦν τυκνὸς φαντάζει, ταῦτα ὑμῶν οὖσης ὑβαθείᾳ. ὥστε δὴ λοιπώτερον εἰ ὁ ἐκπέμπειν φῶς ὁ ὁρᾶ, τυκνὸς μᾶλλον ὁρᾶ τὰ ζῶα ἢ μὴ ὑμῶν. εἰ πῶν δὲ ταῦτα πρὸς τὴν δόξης τῶν πλάτωνος, ὡδὶ πῶς ὑμπεδοκλείους μάτειοι δόξαν. λέγει δὲ ὁ αὐτός ποτε μὲν ὁ ἀφ' τῆς ὄψεως ἐκπεμπόμενον φῶς αὐτὸν εἶναι τῷ ὁρᾶ. φησὶ δὲ ἀποῤῥέοντ τινὰς ἀφ' τῆς ὁρωμένων, καὶ πρῶτόν γε παρατίθεται αὐτῷ τὰ ὕπο, δι' ὧν ὑγίεται καὶ αὐτὸς πῦρ εἶναι ὁ φῶς. καὶ ἔστιν ἐκ τῆν ὀφθαλμῶν προχεῖσθαί τε καὶ ἐκπέμπεσθαι ἀφ' τούτων, ὁ ὁρᾶ γίνεσθαι, ἀπεικάζει γοῦν δῆλ τὴν ὑπὸ ὁ ἐκ πεμπόμενον ἀφ' τῆς ὄψεως φῶς τῷ δῆλ τὴν λυχνέων φάτναι. ὡς γοῦν ὀδυρεῖν τῆς τυκνὸς μάλλον λύχνον παρασκευασόμενος οὐ πάνυ λαμπῆρα. ὁ γοῦν λαμπῆρ, τὰ μὲν ἔξωθεν πνεύματα, ἀπείργει τε καὶ κωλύει. τῷ δὲ πυρὸς ὁ λειπότατον, ὡς ὁ ἔξω δίεσιν, ὅπερ ἔστι φῶς, οὕτω φησὶν οὐ τοῖς μιώγξι καθειργόμενον ὁ πῦρ ἐκπὸ λειπῶν ὑμένων ἐκδιήχεται. εἰ τὰ μὲν ἔξωθεν προσπίπτοντα λυμαντικῷ τῷ πυρὸς, ἀπείργουσι καὶ οὐκ ἐῶσιν οὐ χρῆν τῇ κόρῃ. ὁ δὲ λειπότατον τῷ πυρὸς, ὡς ὁ ἔξω δίεσιν. ἀπουργοὺς δὲ λέγει αὐτὸν λαμπῆρας τοὺς παρεγκτικοὺς, ὀρῶ τῷ ἀπθρύκειν τὰ πνεύματα. καὶ σκέπειν ὁ πνεύμενος ὑπ' αὐτῶν πῦρ. ὑ ἀπουργεῖς τοὺς πυκνοὺς δῆλ πυκνότητα ἀπθρύκοντας τὰ πνεύματα. ταυτὸν δὲ ὁ πῦρ, ὁ δῆλ λειπότητα τεταμένον τε καὶ σκεπάζειν δῆλ τὴν πυκνῶν δυναμένων. καὶ τὰ βυλοὺ δὲ ἐν οὐρανῷ. ὄμμορος ῥίπτωσι τὰ ταῦτα ὀρᾶ βυλοὺ ὄφρ' αὖ ἵκηται γῆν ὀλίγα πολίων. λειπῆσι δὲ ὀδόντασι ἐχθίστο κύκλωπα κούρῃν πρὸς ὁ ὄνομα τῆς κόρης χρησάμενος ποιητικῶς τοῖς ὀδόντας αὐτὴ τὴν ὑμένων. λείξασ' δὲ αὖ ὁ δῆλ τούτων τὴν ὑπὸ ταῦτα λέγοντα, προσπίπτειν, ὁ ὁτὲ μὲν, οὕτως ἐρᾶ φησὶν, ὁτὲ δὲ ταῖς ἀπορείαις ταῖς ὀρᾶ τὴν ὁρωμένων. ἀποῤῥεῖν τινὰ ἃ προσπίπτοντα τῇ ὄψει ὅταν οὐσυμμόσῃ τοῖς οὐ αὐτῷ πόροις τῷ εἶναι σύμμετρα, ἴσως τὶ χωρεῖν καὶ οὕτω ὁ ὁρᾶ γίνεσθαι. ταύτης τῆς δόξης καὶ πλάτων μεμνῆσθαι ὡς οὔσης ὑμπεδοκλείους. εἰ καὶ ὀείζεται καὶ τὰ δὴ δόξαν ἐκείνου ὁ χῶμα. ἀποῤῥοὴ σωμάτων ὄψει σύμμετρον καὶ αἰσθητήν. δυμόκειτος δὲ, ὅτι μὲν ὕδωρ φησὶν εἶναι λέγει καλῶς. ὅτι δὲ ὅπταται ὁ ὁρᾶ εἶναι τὸ ὔμφασιν, οὐ καλῶς. Ἀντέτηκεν τοῖς ἐκ πυρὸς τὸ ὄμμ τοιοῦσιν, ἐὺδ' τὸ δυμοκείτειον δόξαν μὲ πλάλυδις. καὶ ὁ μὲν ὑβ ὕδατος τὸ ὄμμ λέγειν αὐτὸν εἶναι, ὁ πανυκᾶ. ὁ δὲ ὅπου καθ' ὃν γίνεσθαι ὁ ὁρᾶ λέγει, οὐκ ἀποδέχεται. λέγει γοῦν δυμόκριτος ὁ ὁρᾶ εἶναι, ὁ τὸ ὔμφασιν τὸ ἀφ' τῆν ὁρωμένων δέχεσθαι. ἔστι δὲ ὁ ὔμφασις, ὁ ὑμφαινόμενον εἴδος ἐν τῇ κόρῃ. ὅμοιον δὲ καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις τῆν διαφανῶν ὅσα ἴσταται τὸ ὔμφασιν φυλάττειν οὐ αὐτοῖς. ὑγιᾶται δὲ αὐτὸς τε, καὶ πρὸ αὐτῷ λάβιτωπος. ἐὺ ὑδρεῖ δὲ οἱ πολλοὶ ὁ ὑπόυρον, εἴδωλα τινὰ ἀποῤῥέοντα ὁμοιόμορφα τοῖς ἀφ' ὧν ἀποῤῥεῖται. ταῦτα δὲ ἔδη τὰ ὁρατὰ ὑμπίπτειν τοῖς τῆν ὁρώντων ὀφθαλμοῖς. καὶ οὕτω ὁ ὁρᾶ γίνεσθαι. οὐ τι κωλύειν παρατίθεται, ὁ ἀεὶ τῆν ὁρώντων οὐ τῇ κόρῃ εἶναι πλὴ τὸ ὁρωμένου ὔμφασιν καὶ εἴδωλον. ὃ δὴ καὶ ὁ ὁρᾶ εἶναι. αὐτὸ λέγει δὲ πρὸς πλὴ δόξαν τὸ δυμοκείτου ταύτην. ἔστιν μὲν συμβαίνειν λέγειν πλὴ ὔμφασιν δῆλ ὁ ὁ ὄμμα λεῖος εἶναι. τὰ γοῦν λεῖα πάντα, πίφυκε πλὴ τοιαύτην ἀπὸ τῆν ὁρώντων ὔμφασιν δέχεσθαι οὐχ ὁ ὀφθαλμὸς μόνος. ὅτι δὲ ὅπταται ὁ ὁρᾶ εἶναι πλὸ ὔμφασιν, οὐ καλῶς. Τοῦτ' ἔστιν, ὅτι δὲ εἴδωλα πλὴ ὔμφασιν αἰτίαν εἶναι τῷ ὁρᾶ, οὐ καλῶς.

ὑπειλήφασί τινες εἶναι πᾶσα, μήτε πάσης μοίρης κατὰ φύσιν ἔχουσαν· παρύχθη δὲ ὑπὸ τούτου, ὡς ἐκ κατὰ λαμπόμενος τὸ τῆς εἰκείας χώρας ὁρᾶν τι δυνάσθαι τῷ ἐπ' εὐθείας εἶναι τοῖς φλεβίοις δι' ὧν πλὴν κατὰ τὸ ὁρᾶν γινομένων κίνησιν, διαλάμπει ὑπὸ τὸν πρώτην ἄνθρωπον πλὴν σιλ-
ζηνίνα πλὴν ὑπὸ τῆς παρηκολούθησε μόρους ὡς ἀπ' ἄλλου τινος γινομένων, ὁρᾶ δὲ μόρος ἐκ αὐτῆς ὁρᾶ
ζα ἄλλῳ δὲ τὸ δι' παρὰ φύσιν αὐτῷ γινόμενος τόπῳ ὁρᾶν αὐτὸ ὁρᾶντος γεγονέναι. τοιοῦτον γὰρ καὶ
ὁ ἑρμογενὴς λέγει τότε. οὐ γὰρ ὁλόκληρός τις ἡ ὄψις γίνεται. δοκάται δὲ καὶ πᾶσα μὲν παρέχειν.
εἰ δὲ τῇ εἰς ἐκ κατὰ φύσιν ἐπιπολάζῃ δὲ φθάσαν μόρους αὐτῆς οὐ ἐπεκλείεσθαι. ἐκ γὰρ κατὰ λει
πόμενος ἔτι καὶ τὸ τῇ παρατηρῇ δὲ ὁρᾶ. οὐ γὰρ ἐμίγνυτο σῶμα, δι' οὗ ὁρᾶται. ἔοικε δὲ καὶ τὸ εἶναι
αὐτὸν δόξαι τὴν αἰτίαν. ὅτι γὰρ ἐκ πῦρ εἴλαβεν, ὑπέλαβεν· ἡ πᾶν ἐκ εἴλαβεν, πῦρ εἶναι κατὰ τὸν
αὐτὸν ἐξοφλῶ, διαμαρτάνοντες. πολλὰ γὰρ εἴλαβεν οὐκ ὄντα πῦρ ὡς τὰ περὶ ὁλίγου εἰρημένα. ἐκ δὲ
ἐκεῖνος δὲ αὖ ἐκ αὖ ὁρᾶ ὁ ὀφθαλμὸς ὡς τῇ ἀσκλάσει, ἴσον ἔστι, τῷ οὕτω δὲ τῇ τοιαύτῃ κι-
νήσει ἢ θλίψει τὸ ὀφθαλμοῦ αὖ ἐκ αὖ ὁρᾶ ὁ ὀφθαλμὸς ὡς ἢ τὸ τοῖς κατόπτροις ἢ τὸ πόσιν τὸ
οἷς κατὰ ἀσκλασιν αὖ ἐκ ὁρᾶ. ἢ γοῦν ἐπ' ἐκείνων, ὥσπερ δύο, ὁ εἷς γίνεται. ὁ μὲν, κατὰ πλὴν ἔμφα
σίν τε ἢ ὁρώμενος τὸ κατόπτρῳ. ὁ δὲ ἀφ' οὗ ἡ ἔμφασις, ὃς ἔστιν ὁ ὁρῶν. ὅτι δὲ ὁρᾶ ὁ ὀφθαλμὸς κοὐ
μὴ πάντη ὧν τὸ τῇ αὐτῇ χώρᾳ, δηλοῦσιν οἱ πλὴν ὄψιν διάστροφοι.

Ε ΓΕΙ· εἴγε πῦρ ἐπὶ κατόπτρῳ ἐμπεδοκλῆς φησι καὶ τὸ τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι καὶ συμβαίνει τὸ ὁρᾶ
ὀξύτατος ὡς πρὸ ἐκ λαμπῆρος τῆς φωτός, διατοῦτο καὶ τὸ τῷ σκότει ἐκ ὁρᾶν, αὖ ἡ ὄψις· τὸ δ' ἀπορεῖσθαι
νεῖσθαι φησὶ καὶ τῷ σκότει ὀξύτερον, ὡς πρὸ ὁ τοιοῦτος λέγει, κενὸν ἔστι παντελῶς. τῆς γὰρ ἀπόσβε-
σεως φωτὸς ἔστι. σβεσύνεται γὰρ ἢ τὸ ὑγρῷ ἢ ψυχρῷ τὸ θερμὸν καὶ ξηρόν. ἐπὶ δὲ καὶ τὸ, τὸ τοῖς αἰ-
θερικώδεσιν εἶναι πῦρ. καὶ ἡ φλόξ. ὧν τῷ φωτὶ, οὐδ' τερον φαίνεται ὑπάρχον, εἰ δ' αὖ ὑπάρχει
μὲν, ἀλλὰ δηλ τὸ ἀρίστα λανθάνει ἡμᾶς, εἴδει μεθ' ἡμέρας τι καὶ ἢ ὕδατι ἀποσβεσύνεσθαι τὸ φῶς. ἢ
τοῖς παίζοις μάλιστα γίνεσθαι σκότος. ἢ γοῦν φλὸξ καὶ τὰ πανυρωμόνα σώματα, παίχει ἔστ'.
νῶν δ' οὐδὲν συμβαίνει τοιοῦτον. ἐμπεδοκλῆς ἔοικε νομίζειν. ὅτι μὲν ὑγιόντος τὸ φωτὸς, ὡς πρὸ ἐ-
» ρηται πρότερον, βλέπειν. λέγει γοῦν οὕτως. ὡς δ' ὅτε τις προϊδὼν εἰσάλισατο λύχνον, χει-
» μερίῃ δηλ νύκτα πυρὸς σέλας· αἰθομένοιο. ἄφασ' παντοίων αὐχμῶν λαμπήνασ' ἀμυγχνύς. αὐτὰ
» αὐχμῶν μὲν πνεῦμα διακωλύσασ' ἀνέμων· φῶς δ' ἔξω σλυθρῶσκον ὅσον ταναώτερον ἦεν. λάμπε-
» σκε κατὰ ζηλὸν ἀτειρέσιν ἀκτίνεσσιν. ὧδε τότ' εἰ μιλώγειν ὑδρηνοῖσι ὠγύγιον πῦρ λειπήσει δ', ὧν κοσ-
» ἐχθίστου κύκλοπα κούρειον. αἱ δ' ὕδατος μὲν ζοάων ἀπίστεον ἀμφικίοντος. πῦρ δ' ἔξω διαθρῶσκον
» ὅσσον ταναώτερον ἦεν. ὅτι μὲν οὖν τοῦτο ὁρᾶν φησιν· ὅτι δὲ ταῖς ἀφορρέουσαις ταῖς ἀπὸ τῆς ἐρωμένων.
δηλόκειται δὲ ὅτι μὲν ὕδωρ εἶναί φησι, λέγει κατὰ λέξιν. ὅτι δ' οὐ τοῦτο ἐστὶν ἡ ὄψις ἀφορρέουσα, οὐ
κατὰ λέξιν. ἔοικε γὰρ συμβαίνειν, ὅ τι ἐν μὲν ὄμμασι, λέγειν· ἢ ἔστιν οὐκ οἶδ' ὅτι ἐκ ἐκείνῳ, ἀλλ' οἷ δὲ ὁρᾶν τι. ἀσκλά-
σεις γὰρ ἐν παίθεσι. ἀλλὰ κατὰ λόγον τοῦτ' τῆς ἐμφανομένων καὶ ἀσκλάσεως, οὐ δὲ πω δῆλον ἐπ' αὐ-
τῷ ὡς ἔοικεν. ἄτοπον δὲ καὶ ἐν μὴ ἐπιπλέον αὐτῶν ἀπορεῖσθαι. διατὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾶ μόνον. τῆς δ' ἄλ-
λων οὐδὲν οἷς ἐμφαίνεσθαι τὰ εἴδωλα.

Δ εἰρέσθω γὰρ ἐμοῦν παίθους οἷ τῇ τῆς ὀφθαλμοῦ θλίψει πλὴν αἰτίαν. ὑφ' οὗ παίθους, ἀπειθήσειν τι-
νὸς ἐκ τῆς πυρὸς λέγειν πλὴν ὄψιν εἶναι, νῦν ὅτι μὴ οἷόν τε αὐτὸν εἶναι ἐκ πυρὸς λάκνυσιν, αἰ-
τιλείων ἐμπεδοκλῆ τε καὶ πλάτωνι, οἳ ταύτης γίνεσθαι τὸν τῆς ὄψεως. καὶ φασιν ἐκ τῆς πυρὸς συ-
ζυγὲν αὐτὸν τῷ ἐκπέμπειν ὀξὺ αὐτῆς φῶς ὡς ἀφὸ τῆς λαμπήρου φῶς ἐκπέμπεται, οὕτως ὁρᾶ-
σι γοῦν οὕτω ἢ ὁρᾶ γίνεται. διατί φασιν, οὐχὶ καὶ τῷ σκότει ἡ ὄψις ὁρᾶ· ἔγγιος δὲ φωτὶ μὲν
ὁρᾶ. φῶς δὲ αὐτὴ ἑαυτῇ παρέχειν ἐκπέμφυζα ὀξὺ αὐτῆς. εἰπὼν δὲ ἔστιν, ὡς αἰτίαν ὁ πλά-
των τὸ μὲν διὰ καθαρὸν πλὴν ὄψιν ὁρᾶσθαι τῷ σκότει φθείρει, ταύτην λάκνυσιν οὖσαν κενὴν, λέγει
γοῦν ἢ φῶς ἔστιν ἢ ἀφὸ τῆς ὄψεως ὀξύτερον, ὅταν μὲν φωτὸς ὄντος ἔξεισι, σώζεσθαί τε ἢ μεγνύμενον
συλλογεῖ ὅτι ἐν ᾧ ἐκ ἦν φῶς, αἴτιον ἢ μὴν γίνεσθαι τῷ ὁρᾶν. ὅταν δὲ σκότος ἢ. πρὸς αὐόμενον ἢ πα-
» ρεῖχον ἐκπίπτειν ἀποσβεσύνεσθαι. ἢ δὲ λέξις ἡ ἐκ τῆς τιμαίου δι' ἧς ταῦτα λέγει, αὕτη. τῷ πυρὸς ὃ-
» σον ἢ μὲν καίειν οὐκ ἔχει. ἢ δὲ παρέχειν φῶς ἡμῖν ἁπασ' οἰκεῖον. ἐκ δὲ τῆς ἡμέρας σῶμα ἐμαχεῖσατο
» γίνεσθαι. ἢ γοῦν ἐκ ἦν ἡμῶν ἀδελφὸν τούτου πῦρ ἁλικιεύτατον ἐποίησεν ὀξὺ τῇ ὀφθαλμοῦ
» ὁρᾶν. λεῖον μὲν καὶ πυκνὸν ὅλον μὲν, μάλιστα δὲ ἢ μέσον συμπλήσαντες τῇ ὁμμάτων. ὥστε ἢ μὲν
» ἄλλων ὄσον παχύτερον στέλγειν παῦ. ἢ τοιοῦτον δὲ μέσον αὐτὴ, καθαρόν. ὅταν μὲν οὖν μεθημερι-
» νὸν ἢ φῶς περὶ ἢ τῆς ὄψεως ῥεῦμα, τὸ τε ἐκ πίπτον ὅμοιες ξυμπαθὲς γιγνόμενον σῶμα εἰκειω-
θὲν ξυίστη κατὰ πλὴν τῇ ὁμμάτων εὐθυωρίαν ὅπη πρὸ ἂν αἰτερεύδη ἢ πρὸς πίπτει σεῖσθαι. τὸ δὲ
ζέον κατὰς λέγεται ἢ ὑπὸ τῆς σκοτίας ἀποσβεσύνεσθαι ἢ ὑγιὲν ἀφὸ τῆς ὀφθαλμῶν φῶς, λείπ-
νυσι τῆς γοῦν ὅλως ἔστιν ἀποσβέσεως φωτός. ἢ γοῦν θερμόν τε καὶ ξηρὸν τοῦτ' ἐστὶν ἢ πῦρ, πέφυκεν
ἀποσβεύεσθαι, ὑπὸ τῆ ὑγροῦ τε καὶ ψυχροῦ ὡς πρὸ ὁρῶμεν ἢ ἐν τοῖς ἄνθρωξι καὶ ξύλοις πῦρ

καὶ πλὴν

νεται γὰρ καὶ τὸ πι σκότος. τοῦ οὖν αὐτῷ ᾧ σκότει ἔσεσθαι τοῦδε ἢ ὄψεν χρήσιμον, προσελθὼν ὀλίγον ὁρᾷ. τὰ γὰρ λεῖα πίφυκεν οὐ τῷ σκότει λάμπειν, ἀ δὲ θλιβεμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ γίνεσθαι πῦρ ἐκλάμπειν, ὕβ αὐτοῦ φησὶν ἔχειν καὶ ἐτέρας ἀπορείαν. ὡς καὶ τὸ προειρημένου ἀφορίαν παρίεσθαι τοῖς μὴ λίχνοσιν ἐκ πυρὸς ἢ ὄψεν εἶναι. ὡς γὰρ λυπηθὲν τοῦ ἀπορουμένου; ἔσεσθαι φόβει ἀπορεῖσθαι γὰρ, τί αὖπιον. τοῦ οὖ τῇ θλίψει τοῦ ὀφθαλμοῦ πῦρ ἐκλάμπειν. ἔστι δὲ, ἢ πρὸς τίθησιν ἀπορίαν, αὖτη· εἰ μὴ ἔστι λανθάνειν αὐτὸν αἰσθανόμενον καὶ ὁρῶντα ὡς δοκεῖν ὁρᾶν μᾶλλον δὲ ὁρᾶ, ὁρᾷ γὰρ ᾗ ὄψις. τό τε δὲ ὁρᾶν, δηλονότι ἑαυτὸ ὁρᾶ. νῦ γὰρ δὴ ἄλλο τί ἔστι ὁ ὁρώμενον ὑπ' αὐτοῦ. εἰ δὲ αὐτὸ αὑτὸ ὁρᾷ, ἀνορίσειεν ἄν τις διατί μοῦσα καὶ μὴ θλιβεμένου αὐτοῦ οὐχ ὁρᾷ. καὶ ἔτι μᾶλλον, τοῦς ἑαυτὸ αἰσθάνεται. ἡ γὰρ αἴσθησις, πρός τι καὶ ἄλλου τινός. πρόσεστι γάρ ἐστι δὲ, ἐξοῦς λύσει ἀμφοτέρων ποιεῖται, τόν τε τῆ ὀφθαλμῶν πῦρ εἶναι αὐτὸ ὄψιν καὶ αὐτὸ αὐτὸ ὁρᾶ ὅταν θλίβηται, καὶ παράγηται. ὑρεμοῦσαν δὲ μηκέτι· ἀλλ' ἄπτεσθαι τούτου τε καὶ ἢ ὑρεμοῦσα τῷ ὀφθαλμῷ μὴ συμβαίνειν ἔσεσθαι καὶ τῆς ἀπορείας. ἢ διατὶ θλιβομένη ἢ ὄψις αὐτὸ ὁρᾷ. ὑρεμοῦσα δὲ, οὐ καὶ ὅλως τῆ δοκεῖν εἶναι πῦρ αὐτὸ ὄψιν, οὐτοῦτον λαμπῆναι. καὶ λέγων, λύει τὰ ὑρεμοῦσα. ὅτι τὰ λεῖα πίφυκεν οὐ ᾗ σκότει λάμπειν. οὐ μὲν τοι γε φῶς ποιεῖ, ἢ φθαίσει ἀφικνεῖται. καὶ οὐ τοῖς τοιοῦτοις ὅσοι γὰρ αὐτὰ μὲν σκότους ὄντος ὁρῶμεν, οὐ μόνον δι' αὐτὰ καὶ ἄλλα, ταῦτα δῆλον ἢ σίλβοι μὲν, φῶς δ' οὐ ποιεῖ. τοιοῦτον δὲ καὶ ἢ τῆ ὀφθαλμοῦ μέσον ἢ μέλας, ὃ κῆρυν καλοῦμεν. λεῖόν τε καὶ ὁμῆ αὐτὸ λειότητα σίλβον. τῷ μὲν οὖν σίλβειν σκότος καὶ αὖ ὡς τὰ λεῖα, ὁρατὸν δῆλον. διὸ καὶ ὁρᾶται τό τε. προεῖπε γὰρ, ὅτι ἔσεσθαι δὲ, οὐ τῷ σκότει πίφυκε συμβαίνειν, ἢ τῆν ἐλλιφαῖαν ἐιδη κεκαλυμμένων. γίνεται γοῦν καὶ τό τε σκότος. κεκουμοῦν δὲ τῆ ὀφθαλμοῦ ἔσεσθαι συμβαίνει οὐκ ὑρεμοῦντός τι. ἄιθησις οὖν τῆν πρός τί ἔστι. καὶ πρὸς ἄλλο. ἕως μὲν οὖν αὖ ὑρεμῆ ἐιδη μοῦσα, μία ἔστι, καὶ οὐδὲν ὁρᾷ. ὅταν δὲ θλίζηται καὶ κινῆται, οὐ τῇ ταχέᾳ παραγωγῇ μία οὖσα, δύο πως γίνεται ὁρωμένη τε καὶ ἐρῶσα. ὁρωμένη μὲν αὖ τῇ παραγωγῇ. ὁρῶσα δὲ, οὐ τῇ εἰς ἢ καταφύσει ἐπαισθάνεσθαι σίλβει μὲν γὰρ καὶ παραγομένη, καὶ ἔστιν ἐιδη τοῦτο, ὁρᾶν τό τε. οὐχ ὁρᾷ δὲ, ὅτι μέν ἔστι καὶ ἢ αὐτὴ δύο ὁρῶμεν, ἀλλ' οὐκ ὂν ὁρῶμεν. ὅταν δὲ ταχέως κινηθῆ παραχθεῖσα καὶ ἐπαναθοῦσα εἰς τὸ αὐτὸ χώρας, δῆλον ἢ τάχος ᾗ ὁρᾶσθαι καὶ ὁρωμένη γίνεται καταλαμβάνουσα τὸ οὐ τῇ παραγωγῇ σίλβειν δύνα ἰὼ ἐποίησεν αὐτὴ κινηθεῖσα πρὸ τῆ παύσασθαι δῆλον ἢ τάχος τῆς κινήσεως, καὶ ὁρᾶσθαι ὡς ἀπ' ἄλλου τινὸς γινομένω. ἰὼ γὰρ ἑώρα εἰ ἰὼ ἀπ' ἄλλου καὶ μὴ ἀπ' αὐτῆς. ἰὼ δ' αὖ ἔστιν, εἰ αὐτῆς καταλαμβάνουσα χώρας μεταύσης. ἄλλο τι ἰὼ σίλβειν τὸ ταὐτὸν κινούμενον, εἰς ὃ αὐτὴ τὰ φαχθὸν· τὸ ἀπ' αὐτῆς σίλβειν ἐπιμένουσα οὖσιν τὸ ᾧ τῆν βλιφαῖαν ἑώρα αὖ. οὐ γὰρ δὴ φῶς χρεία πῶς τὸ τῆν σίλβόντων ὄψιν, ἀλλ' ἑαυτὸ τὸ αὐτὸν αὐτοῖς τῇ ὁρᾶσθαι παρέχειν αὖ ἢ μένει τὸ διαφανεῖ. ταύτην δὲ ἐπεὶ μὴ ἀπ' ἄλλε ἔστιν, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτῆς ἀεὶ μὲν ἐπιμένουσα, οὐχ ὁρᾶ. ὅταν δὲ οὕτω κινηθῆ ὥστε γίνεσθαι τόπον τινὰ δῆλον ἢ τάχος τῆς κινήσεως μία σημεῖα ἔστι διαφανὴς καὶ τὸ φῶς τῇ ὀφθαλμοῦ δῆλον τῇ σίλβοντος ὁρᾶσθαι. τί δὴ ποτ' οὖν ἢ μέσον τῇ ὀφθαλμοῦ οὐ λέγει οὐχ ὁρᾶσθαι τυπτὸς καὶ ἐπὸ τῆν εἰς αὖ ἀποβλεπόντων ὡς τὰ ἄλλα τὰ σίλβοντα, ἐῶ οὖν καὶ αὖτὸς παρεπίθεται, κεφαλαί γοῦν ἐχθύων τῶν καὶ ὁ τῆς σκιπάδος θελὲς, ἀλλὰ καὶ ὀφθαλμὸς λιόντων, λαμπὸν δὲ τι καὶ ἄλλων ζώων ἔστιν δὲ ὅτι ἢ πυγολαμπὶς, ἢ πρῶτον τούτων ἢ ἐπικείμενον ἔρυκ. ἐπισκιεῖ γὰρ, οὐ μᾶλλον οὗτος τῇ κόρῃ σίλβούσῃ πρὸς ἢ ἐπὸ τῆν ἔξωθεν ὁρᾶσθαι. οὐ γὰρ ὅμοιος. πάντων τῆν ὀφθαλμῶν ὁ ἐπικείμενος ὑμῖν αὐτοῖς. ἀλλ' οὐ δὲ ἢ σίλβοῦσα ὁμοία τῆν λεῖαν πάντων. τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ λεγόμενα εὔλογον. ὅσως δ' ἐκεῖνο δυσπαραίτητον τισὶ δόξει, ἢ δυνάσθαι αὐτῶν ὁρῶντα καὶ ὁρώμενον γίνεσθαι, δῆλον ἢ τάχος τῆς παραγωγῆς ὡς ἄλλον γινόμενον καὶ ἄλλον. εἰ μὲν γὰρ ἐπὸ μόνου ἢ δυνάστο καθ' ἐπ' ὀλίγον ἢ σίλβοῦσα ἢ ἐδὲ τῇ παραγωγῇ γινομένη, καὶ ἄλλό τι μόνον ἐφ' τῆς ἡρας εἰ τις ἄλλφ γιγνομένης δῆλον ἢ διαφανὲς, ἰὼ πιθανὸν ἢ οὐ τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ γινομένω πάντων ὄψιν ἐπιτέλεσθαι ἐκεῖ οὕθ παρέχειν ὁρᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ ἔστιν ἀδύνατον, οὐ δὲ γὰρ ἐδὲ τῆν ἄλλων σίλβόντων ἔστιν γίνεται. ἀλλ' ἅμα τῷ παρεγχθῆναι ἢ σίλβει, καὶ ἢ ἀπ' αὐτῆν παύεται σίλβοῦσα. νῦ μόνον γὰρ ἔστιν ἐδὲ τῆν σίλβόντων, ἀλλὰ καὶ ἐδὲ πάντων τῆν ὁρωμένων, γίνεται, τῷ μηδὲν χρῶμαι ἢ διαφανὲς παθητικῶς ὑπ' αὐτῷ δέχεσθαι, ὅτι ῥᾳδίως ἀρχθῆναι ἢ φῶς. καὶ γὰρ ἐκεῖνο, ἐν τῇ διαφανοῦς συμπαύεται ᾗ φωτίζειν πφυκότι. εἰ δ' ἐδὲ πάντων οὕτω, πῶς αὖ ἢ κόρη οὐ ᾗ καταφύσει γινομένη εἰ καὶ ταχέως κινηθῆναι δυνάστο καταλαμβάνειν ἢ σίλβον ὑ οὐ αὐτῇ ὕδιν καὶ συμμεταφθέρεται αὐτῇ. ὡς γὰρ οὐ δυνάσται ἅμα καὶ οὐ τῇ χώρᾳ εἶναι ἢ μὴ εἶναι κόρῃ ταχέως κινηθῆναι. οὕτω τὸν σίλβοῦντα τὸν ἀπ' αὐτῆς ὡς οὖσιν καθ' ἕλλο. μὴ ᾧ τ' οὖν οὐχ οὕτω χρὴ δύο γίνεσθαι τὸν ὄψιν λαμβάνειν οὐ τῇ κινήσει ὡς δύο ὁλοκλήρων γινομένων ἢ τῇ αὐτῇ καθ' ἢ αὐτὸ, ὁρῶντος τὲ ἅμα καὶ ὁρωμένου. ὅταν οὕτω παραχθῇ ὡς μήτε τῆς

λόγου αἰσθητικὴ, οὐ γὰρ ὡς λόγου, ἀλλ' ἐπεὶ συμβέβηκεν αὐτῷ φόφῳ εἶναι, αἴτιον ἡ ἀκοὴ ἐπιστήμης καὶ θεωρίας γίνεται. διατὶ δὲ γίνεται ἡ ἀκοὴ τοῦ λόγου οὐσα ἀκουστὴ μαθήσεως ἡμῖν αἰτία, ἔλαβε. δεῖ γὰρ τὸν λόγον ὃν ὀνόματων συγκεῖσθαι, τὰ δὲ ὀνόματα, σύμβολα πρῶτα εἶναι καὶ σημεῖα, φωναὶ γὰρ σημαντικαὶ τὰ ὀνόματα. ὀνόματα γὰρ καὶ τὰ ῥήματα λέγεται. ὁ λόγος γὰρ, ἐκ τούτων ἔχει πρὸς συνίστασιν. ὅτι δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ἀκοὴ ἡμῖν αἰτία τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι λόγου, δῆλον. ἐκ τοῦ τὴν μὴ ὁμοφώνων ἡμᾶς, ἀκούειν μὲν, ἀλλὰ μὴ ὡς λόγου τῆν λεγομένων συνιέναι. οὐ γὰρ οὗ τῷ ἀκούειν, ὁ συνιέναι, ἀλλὰ δεῖ ὁ ἀκούειν. ἔστι δ' αὖ ὁ ἀκούειν τῆς λέξεως. ὁ γὰρ λόγος λέξις τῆς μαθήσεως ὤν, κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλ' οὐ καθ' αὑτὸν ἀκουστός. οὐ γὰρ ἡ λόγος, ἀκουστὸς καθ' αὑτὸν, ἀλλ' ἡ φόφος. τοῦ δὲ πρὸς φρόνησιν ἐπιτήδειον πρὸς ἀκοὴν τῆς ὅλεως συντελεῖν, σημεῖον ἐστὶν τὸ καὶ τὴν ἐπιφημέων ἐκστῆναι τῆν αἰσθήσεων, τὴν ἐκ γένετῆς τυφλὸν τῆν κωφῶν συνετωτέρους εἶναι. ὡς πρὸς τῆς φρονήσεως αἰτίαν ἔχοντας. λέγει δὲ καὶ οὐτιὸς τὸν μὴ δυναμένους τῇ ἀκοῇ κεχρῆσθαι, κωφοὺς μὴ δὲ ἀκούοντας. ἀκόλουθον γὰρ κωφοῖς τε καὶ οὐτιὸς εἶναι, ὧν δ' αὖ πρὸς μὲν πρὸς ἀβ ἀρχῆς ζήτησιν, καὶ αἴσθησιν τῆν οὐ θεωρίας, ἡ ὅλως συμβαλλομένη πλεῖστον. πρὸς δὲ πρὸς τῆν εὑρημένων μάθησιν, ἡ ἀκοή.

Γ ΕΡΙ μὲν οὖν τῆς δυνάμεως ἣν ἔχει τῆν αἰσθήσεων εἰρήσθω, πρότερον εἴρηται. τοῦ δὲ σώματος οὐ ἐξ πέφυκε γίγνεσθαι αἰσθητηρίοις, οἷον μὲν ζητοῦσι κατὰ τὰ στοιχεῖα τῆν σωμάτων. οὐκ ἀπορεῖσθαι δὲ πρὸς τέτταρα πέντε οὔσας σωμάτων, γλίχονται περὶ τῆς πίμπλης. φασὶν δὲ πάντες πρὸς ὅλεν πυρός. δεῖ δ' πάθους τινὸς ἀγνοεῖν πρὸς αἰτίαν. θλιβομένου γὰρ καὶ κινουμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ, φαίνεται πῦρ ἐκλάμπειν· ἔξω δ' οὐ τῷ σκότει πέφυκε συμβαίνειν, ἢ τῆν βλεφάρων ἐπικεκαλυμμένων. γίνεται γὰρ καὶ τὸ τε σκότει. ἔχει δ' ἀπορείαν ἔξω καὶ ἑστῶσαν. εἰ γὰρ μὴ ἦν, λανθάνειν αἰσθανόμενοι καὶ ὁρῶντα ὁρώμενόν τι, ἀνάγκη αὖθ' αὑτὸν ἑαυτοῦ ὁρᾶν τὴν ὀφθαλμόν. διατὶ οὖν ἠρεμοῦντι ἔξω οὐ συμβαίνει. τὰ δ' αἴτια τούτου καὶ τῆς ἀπορείας καὶ τοῦ δοκεῖν πῦρ εἶναι πρὸ ὅλεν, εἰ τοῦτο λαμβάνειν. τὰ γὰρ λεῖα πέφυκεν εἰ τῷ σκότει λάμπειν. οὐ μὴν τοι φῶς γε ποιεῖν. τοῦ δ' ὀφθαλμοῦ τὴν κοιλούμενον μέλαν καὶ μέσον, λεῖον φαίνεται. φαίνεται δὲ ἔξω κινουμένου τοῦ ὄμματος, ὅπερ συμβαίνει ὥστε δύο γίνεσθαι τὸ ὁρῶν. ἔξω δ' ἡ ταχυτῆς ποιεῖ τῆς κινήσεως. ὥστε δοκεῖν ἕτερον εἶναι τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ὁρώμενον. διὸ καὶ οὐ γίνεται ἐὰν μὴ ταχέως καὶ εἰ σκότει ἔξω συμβαίνῃ. τὸ γὰρ λεῖον, εἰ τῷ σκότει πέφυκε λάμπειν. διὰ κεφαλαίων ἐχόντων τινῶν, καὶ ὁ τῆς σπιλάδος θολός. καὶ βραδέως μεταβάλλοντος τοῦ ὄμματος, οὐ συμβαίνειν. ὥστε δοκεῖν ἅμα δύο καὶ εἶναι τὸ, τε ὁρᾶν καὶ τὸ ὁρώμενον. ἐκείνως δ' αὖτ' αὐτὸν ὁρᾷ ὁ ὀφθαλμὸς, ὥσπερ καὶ εἰ τῇ ἀνακλάσει.

Δ΄ ὅτι δ' ἀναγκαῖος ὁ περὶ αἰσθήσεως λόγος ᾧ περὶ τῆν κοινῶν σὺν ἡμῶν τῆν ζώων τὸν λόγον ποιούμενοι, ἵνα θεωρίᾳ τῇ περὶ ψυχῆς συνῶμεν, φανερὸν. κοινόν τι τοῦτο γὰρ τοῖς ζώοις πᾶσιν ὑπάρχει τὸ αἰσθάνεσθαι. καὶ προσέτι καὶ τῆν ἄλλων ἴδιόν τι ὑπάρχειν τῆν κοινῶν δι' αἰσθήσεως ἢ μετ' αἰσθήσεως γινόμενον, ἀλλάττει. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ αἴσθησις ὥσπερ οὖν καὶ τῆν ἄλλων οὐ ὑπάρχειν αἰ πλεῖστα τῆν λεγόμενον τῆν ζώων οὐ ὑπάρχουσιν κοιναὶ σώματος καὶ ψυχῆς οὖσι, φαίνεται δὲ περὶ τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς ὁρῶσθαι, ἔξω μὲν ἡμᾶς λεπτομερεστέρους. τὸ δὲ μὴ νῦν πάλιν περὶ τούτου λέγειν, πρὸ αἰτίαν ἀποδίδωσι. περὶ δὲ τὸ σώματος δι' οὗ ἡ αἴσθησις γίνεται, ἔστι δὲ ἔξω ὁ αἰσθητήριον, καὶ προστίθησι. λέγω δ' πᾶσαν τῆν περὶ αἰσθήσεων εἰρημένων, ζητεῖν ἐνίοτε αἴσθησιν ὑπ' ἐνίοις τῆν σωματικῶν στοιχείων ποιεῖν. καὶ πάντα τῆν αἰσθήσεων οὐσῶν, οὐκ ἀπορεῖν τινας συνάγειν εἰς τέτταρα στοιχεῖα. πάντα οὖσας αὐτὰς, ζητεῖν περὶ τῆς πίμπλης ἐκ τίνος αὐτὴν χρὴ λέγειν εἶναι σώματος. λέγεται δ' αὖ ἔξω περὶ τῆς οὗ ᾧ πιμαίῳ δύξης ἢ ἀναφέρεται μὲν εἰς τὸν πυθαγορείους, εἴρηται δ' οὐ ᾧ πιμαίῳ. ἐκεῖ γὰρ πῶς ὄσφρεσθαι ὁ πιμαίος φησι καὶ ὁ τῆν ὁσμῶν γένος, καὶ ὅμοιόν τι εἶναι καὶ μικτόν πως. μεταβάλλοντος γὰρ ὕδατος εἰς ἀέρα, ἢ ἀέρος εἰς ὕδωρ, οὐ τῷ μεταξὺ τούτων φησὶ γίγνεσθαι. καὶ ἔτι αὖ ἡ ὄσφρησις πίμπλῃ. περὶ δὲ ἡλίγχετο. τῆν γὰρ ἄλλων, πυρὸς μὲν, πῶς ὅλεν ἐποίουν. ἀέρος δὲ πῶς ἀκοῆς, καὶ πῶς χύσιν ὕδατος. πῶς δὲ ἁφῆς, γῆς, πλὴν πῶς ὅλεν φησὶ ποιεῖν ἐκ πυρὸς ποιοῦντας. ὅτι τὸν εἰς στοιχεῖα ἀνάγοντας τὰ αἰσθητήρια. ἢ καὶ τὸν ἄλλως περὶ τούτων ἀπόντας. ἢ γὰρ ἁπλῶς πάντες πυρὸς εἶναι ἔφασαν, ἢ ᾧ αἰσθητήριον. καὶ ὅθεν ὁρμώμενοι ὑπολαμβάνουσι πῶς ὅλεν πυρὸς εἶναι λέγει, δεῖ ᾧ πάθους τινὸς γινομένου περὶ πῶς ὅλεν, πῶς αἰτίαν ἀγνοεῖν. ᾧ δὲ πάθος ἐπιφέρει. θλιβομένου γὰρ καὶ κινουμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ, φαίνεται πῦρ ᾧ γινόμενον. καὶ ᾧ αὐτάπαλιν ἐκ πυρὸς προστίθησι ᾧ χρήσιμον· ὅτι μὲν διότι ἐκ πυρὸς ἡ ὅλος, δηλοῖ ὑπὸ λάμπειν λέγει γάρ. ἔξω δὲ οὐ ᾧ σκότει πέφυκε συμβαίνειν, ἢ τῆν βλεφάρων ἐπικεκαλυμμένων. γίνεται γὰρ

αὐτῇ, καὶ τῆς ὀσφρήσεως ὅπως προσαθάνεται τῆς ζοφῶς. ἀλλὰ μὴ ὁ τῶν λόφων αὐτίληψις, εἰς σωτηρίαν συντελεῖ. πολλοὶ γοῦν λόφοι τῶν ζώων εἰσὶ φθαρτικοί, οὓς φυλάσσεται. ἀλλὰ καὶ ἀδικοῦλας τὰς ἀλλήλων φυλάττεται τὰ ζῶα. ὅθ' τῆ λόφου προσαθανόμενα αὐτῶν, ὃν φιᾶ ἢ προσιόντα ἢ ὑπὸ χωρεῖν τι καὶ ἀφιστάμενα. ἀλλὰ μὴ ζοφῶν ἀφείαι τῆ πόρυ συμαίνοντος. πολλὰ γοῦν τῶν σαρκοφάγων τῷ λόφῳ σκαπερίουσιν ἁλώσιμα αὐτοῖς ζῶα. καὶ οὕτως αὐτοῖς ἀδηπόδεται. πᾶζει μὲν οὖν αἱ αἰσθήσεις σωτηρίας· οὗτοι τοῖς ζώοις ὑπάρχουσιν. ὅθι δὲ καὶ εἰς φρόνησίν τινες, αὐτῶν συντελοῦσι τοῖς φρενήσεως δικτικῆς. καὶ μὰ μόνον τῆ ἀναγκαίου χάριν αὐτὰς εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆ εὖ. πολλὰς γοῦν φυσὶ διαφέρουσι. ὅθ' ὧν ἡ τῶν τοιούτων ἀδηγήται φρόνησις, καὶ ὁ τῶν πρακτῶν λόγος. διὰ ταῦτα περί τε τῆς ὄψεως καὶ ἀκοῆς ὡς καὶ αὐτῆς προῖών δρεῖ. ὅτι δὲ αὐτὰ καὶ πράξεώς τε καὶ θεωρίας αἱ δι' αὐτῶν αὐτιλήψεις ἡ διαφορὰ τούτων ὧν αὐτιλαμβάνεται, δῆλον. εἴ τε γοῦν τῶν ἀρακτῶν διαφεραί, εἰς οὐσίαν ἡμᾶς ἄγαγεν φωτός τε καὶ σκότους. τοῦτ' ἔστιν, ὑμβρίας τε καὶ εὐκτός. ἀφ' ὧν ὁρμώμενοι, τὰ ποιητικὰ τούτων ὀβυτάσαμεν. ὅθεν ἡ τοῦδε τῆ κόσμου καὶ τῆν οὐσιαστῶν θεωρίαν. ἃ φυτικὰ νυκτὸς καὶ ὑμβρίας αἰκμβρὸς ὁρᾶν τε γινόμενα, καὶ αὐξημοῦ ἰπίνειαν ἔχοντα ὡς φησὶ πλάτων. ἀλλὰ καὶ ὁ πλὼ σελλιῶν μὴ ἀεὶ ὁμοίαν πεφωτίσθαι. εἰς οὐσίαν ἡμᾶς ἄγαγεν, ὅτι μὴ οἰκεῖον αὐτῆς ὁ λαμπρὸν ἔσχε φῶς. ἀλλὰ καὶ αἱ τῆν κινήσεων τῆν ἄκρων καὶ μεγεθῶν γινόμεναι διαφεραὶ, καὶ γαρ τούτων ἡ ὄψις αὐτιλαμβάνεται, μάλιστα δὲ καὶ κοινὰ αὐτῶν ταῦτα τὰ αἰσθητὰ καὶ πρὸς ἄλλα. ἱ πάντων γαρ σωμάτων τὰ μεγέθη καὶ αἱ κινήσεις καὶ ὁ αὐτὸς μὸς καὶ τὰ χρώματα τῇ ὄψει αἰσθητά. ἱ περὶ καὶ ὁρᾶται πάντα τὰ σώματα, τῷ κεχρῶαζ. δῆλ. γῆ τῆν ἰδίων αἰσθητῶν ἡ μεδὲ τούτων. ἡ τ' κοινῶν αἴσθησις ἐνέργειαν γίνεται. διὸ ἡ ἀκοὴ, τῆ εὐ λόφῳ μόνε μεγέθους αἰσθάνεται. ἡ τ' εὐ τούτῳ αὐτῷ μοῦ ἡ τῆς εὐ τούτῳ κινήσεως. ὁμοίως δὲ ἡ τ' ἄλλων αἰσθητηρίων ἕκαστον, περί τε τῆς κατὰ τόπον κινήσεων ὁμαλότητος αὐτ' εἰς οὐσίαν ἡμᾶς ἄγαγε ἡ τοῦδε τῆς ἀεὶ δίστητος αὐτῶν, ἡ τοῦδε, τῆ μεγέθους τῆ κατὰ ἀλήθειαν αὐτῶν. ὅθ' ἐπίσταται. προσήγαγε δὲ ἡμᾶς ὁ τοῦδε τούτων διὰ καὶ αὐδηζήτησιν τῆ πρώτου αὐτῶν. ὁ τῆς τοιαύτης ταξέως τε καὶ φορᾶς αὐτοῖς ἄπτεσθαι καὶ πρὸς τὰς πράξεις δι' ἡμᾶς παυσθῆναι πῶς. τοῦδε γαρ τὰ κατὰ δίκαιον αἱ πράξεις, ἃ ἴδιον αἰσθητὰ καὶ ὁρατά. ἐκ δὲ τῆς τοῦδε ταῦτα ἐμπειρίαν, ὁ πλεῖον τῆς φρονήσεως. πᾶ γαρ πρὸς τοῖς αἰσθητοῖς συμβαινόντων τά τε ὠφέλιμα καὶ τὰ βλαβερά, καὶ ἀδόλου τοῦδε αὐτῶν δόξαν λαμβάνομεν. τὰ τοιαῦτα λέγομεν εἶναι φυκτά τε καὶ βλαβερά. τὰ δὲ τοιαῦτα, αἱρετά τε καὶ ὠφέλιμα. ὅθ' ὧν ὁ ζουλάσθαι ἡμᾶς τοῦδε τ' μελλόντων, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆ κακοῦ καὶ αἴσχρου οὕνεκα ζιβαιοῦται ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὄψεως. ὁρώμενα γαρ τὰ αἰσχρὰ, μεσπτότερα, καὶ τὰ κακὰ τε καὶ συμφ, βλαπτότερα. ὅτι δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ πρός τε πρᾶξιν τῆ θεωρίαν χρήσιμος, πρόδηλον, εἴγε ἀκούοντες μανθάνομεν τὰ κατὰ τὰς ἐπιζήμιας. συγκείνων δὲ τῆν τε ὄψιν καὶ τῶν ἀκοῶν ἃς καὶ πρὸς φρόνησιν εἴ τε τῷ φρενήσεως δικτικῷ συντελεῖν τῆν τε πρακτικῶν καὶ τῶν θεωρητικῶν λέγω. πρὸς μὲν ἀναγκαίαν χρησιμοτέραν τῶν γνῶσιν εἶναι κατ' ἐαυτὸν. ὧν γοῦν ἔστι κατ' ἐαυτὸν αὐτάρκη, ταῦτα πρὸς σωτηρίαν τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν χρήσιμα. καὶ γαρ ἃ δεῖ προφυλάξασθαι δεινὰ, τῆ ἀκοῆ ἐστὶ δεῖ. πρὸς μέντοι τῶν ἐπιζήμιον, τῶν ἀκοῶν φησι κατὰ συμβεβηκὸς πλέον συντελεῖν. δῆλ. γαρ τὰ τοιαύτης ἀμαθήσεις καὶ ἴσασιν. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὅπου, ὅτι προηγουμένως μὲν ἡ ἀκοὴ, λόφων αὐτιληπτική. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, καὶ λόγων. ὅτι γαρ μὴ ὁ λόγος λόφος τίς ἐστι, τούτῳ καὶ ἡ ἀκοὴ αὐτιλαμβάνεται αὐτῆ. ὅτι δὲ μὲν ὄψις αἰσχρὰ χρησιμωτέρα κατ' αὐτόν. ἡ δὲ ἀκοὴ πρὸς τοῦ καὶ φρόνησιν κατὰ συμβεβηκὸς, δείκνυσι δῆλ. τῆ τῶν μὲν ὄψις πολλὰς εἰς ἐπίλλειν διαφορὰς τῷ πάντα τὰ σώματα μετὰ χρώματος εἶναι ὁρατά. μὴ εἶναι δὲ τὰ χρώματα κατ' αὐτά. πάντα δὲ τοῦ τὰ χρώματα ἡ ὄψις ὁρᾶσι αἰτίας γίνεται τῆ τὰ μὲν οἰκεῖα, αἱρεῖσθαι, τὰ δὲ, ἀλλότρια φεύγειν καὶ ἀποστρέφεσθαι. πλείστας δὲ, αἱ τῆν χρωμάτων διαφοραί. αἰσθανόμενοι δὲ πάντων τῆν σωμάτων ᾧ κεχρῶαζ αὐτά, τῆν κοινῶν αἰσθητῶν μάλιστα. ἴδιον αἰσθητικὸν μάλιστα γοῦν τοῖς σώμασι παρακολουθοῦσιν, ὧν αἰσθάνεται, μέγεθος γῆ καὶ σχῆμα καὶ κίνησις καὶ ἀριθμός. τοῦ τούτοις πρώτως τε καὶ κυρίως. ἐκ γῆ τῆν ἀριθμητῶν, καὶ ὁ τῆ ἀριθμοῦ ἰπίνεια. ἀριθμητὰ δὲ, τὰ αἰσθητά. ἃ ᾧ κεχρωσμένα εἶναι, ὁρᾶσθαι καὶ ἀριθμητὰ ἴδιον. ἡ δὲ αἴσθησις αὕτη, καὶ μεγέθους καὶ κινήσεως καὶ χρώματος καὶ ἀριθμοῦ αἰσθάνεται. δῆλ. τῆς τῆν χρωμάτων αὐτιλήψεως. πλείστας ἔν διαφορὰς ἡ ὄψις ἡμῖν μηνύει. ὅθ' ὧν ὁ χρήσιμος ἡμῖν ὁ κατὰ τὰς αἱρέσεις μὲν τῆν ὠφελίμων. φυγὰν δὲ τῆν βλαβερῶν ποιεῖται, οὐ τοῖς λογικοῖς μόνοις. ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἔχουσιν αὐτόν. ἡ δὲ ἀκοὴ, διαφορῶν μὲν οὐ πολλῶν αἰσθητικόν. τοῖς γ' τῆν λόφων διαφορὰς γινώσκουσι κατ' αὐτὰς μόνον ὥστε τοῖς πλήσιοις τῆν ἐχόντων αὐτῶν, ὀλίγον παρέχεται ὁ χρήσιμον. τοῖς δὲ λογικοῖς καὶ λόγου μᾶλλόν τε καὶ σιωπῆς ἔχουσι αὐτὰς τῆν λόφων μόνων διαφορὰς, ἀλλ' ὅθ' καὶ τὰς τῆς φωνῆς σημεῖα. ἐπειδὴ ὁ λόγος, ἄπτεσθαι τῆν μαθήσεων, ἀκουστὸς ὤν. λόφος γοῦ καὶ αὐτὸς, ἡ δῆλ. λόφου. κατὰ συμβεβηκὸς γ' ἡ ἀκοὴ τῆ

φρονήσεως τυγχάνουσι, τῷ δὲ ὕπνῳ. πολλὰς γοῦν εἶδε πίλους διαφορὰς. ὅλῳ δὲ ὧν ὑ, τι τῆν ὑπνων ἐγγίνεται φρόνησις, καὶ ὑ τῆν πρακτῶν. αὐτῶν δὲ τούτων πῆς μὲν τὰ ἀναγκαῖα, κρείσσων ὑ ὄψις ὴ καθ' αὐτήν. πῆς δὲ νοῦν, καὶ τὰ συμβεβηκὸς ὑ ἀκοὴ. διαφορὰς γοῦν πολλὰς, ἐσοπίλλει καὶ παντοδαπὸς ὑ τῆς ὅλως δυνάμεως, ὅλῳ ἐ πάντα σώματα μετέχειν χρώματος. ὥστε καὶ τὰ κοινὰ, ὅλῳ ταύτης αἰσθάνεσθαι μάλιστα. λέγω δὲ κοινὰ, σχῆμα. μέγεθος. κίνησιν. στάσιν. ἀριθμόν. ὑ δ' ἀκοὴ τῆς τοῦ ψόφου διαφορὰς μόνον. ὀλίγοις δὲ καὶ τῆς τῶν φωνῆς καὶ τὰ συμβεβηκὸς ἴδοις φρόνησιν πολεῖσον ὑ ἀκοὴ συμβάλλεται μόριον. ὁ γοῦν λόγος αἴτιός ἐστι τῆς μαθήσεως ἀνυστὸς ὢν οὐ καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκός. ὅλῳ ὀνομάτων γοῦν αὐξησις. τῆν δ' ὀνομάτων ἔνιοι σύμβολόν ἐστι. διὸ πᾶν φρονιμώτερον τῆν ἐχόντων τῆς ἐδρημένων ἔσιν ἕκαστον αἰσθήσεως ὁ τυφλὸ τῆν σὺν νεῶν καὶ κωφῶν.

Δ εἶρται ὅτι δι' αἰσθήσεως τὰ κοινὰ ὁρῶμεν τὰ καὶ παθὼν τῆν ζώων, ἔχων δὲ καὶ ὁ πὼ αἴσθησιν κοινὴν ἔργον εἶναι ψυχῆς τι καὶ σώματος, ἔχει μὲν ὁ πόμενον τοῖς ἐρημένοις, ὁ δεῖν πρῶτον περὶ αἰσθήσεως εἰπεῖν πρὸ τούτων ἃ δι' αἰσθήσεως τὰ κοινὰ ὁρῶμεν τὰ ᾗ παθὼ τῆν ζώων. ἔχων δὲ καὶ ὁ πὼ αἴσθησιν κοινὴν ὁρῶμεν εἶναι ψυχῆς τι καὶ σώματος, ἔχει μὲν ὁ πόμενον τοῖς ἐρημένοις, ὁ, δεῖν πρῶτον περὶ αἰσθήσεως εἰπεῖν πρὸ τούτων ἃ δι' αἰσθήσεως ὑ μετ' αἰσθήσεως λέγω τῆν ζώων γίνεται. πρῶτον γοῦν τῆν κοινῶν, οὗ τἄλλα προσλήπτει. ἐπεὶ δὲ, τὰ μὲν, ἔρηται πρὸς αἰσθήσεως, τὰ δὲ ῥηθήσεται, τῆν μὲν ἐρημένων ὑμῖν λέγω μεμνῆσθαι. ἔρηται δὲ σὺ τοῖς πρὸς ψυχῆς, πρὸς τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ᾗ δυνάμεως, ᾗ πρὸς τῆς σὺν ὀρέξεως τῆς κατ' αὐτὸν, τούτων δὴ ὡς ἐρημένων, ᾗ σὺ οἷς ἔρηται λέγω μεμνῆσθαι ὑμᾶς. προσθήσει δὲ νῦν, ὁν πρὸς τῆν αἰσθητηρίων λόγον. κοινὸν γὸ ὢν ὑ αἴσθησις ψυχῆς ᾗ σώματος. ὥστε, ὁ πρὸς τῆν αἰσθητηρίων λόγος, τῷ πρὸς αἰσθήσεως σωῦπᾶν. ἔτι δὲ ὁν πρὸς τῆν αἰσθητῶν. ἐπεὶ πρὸς τοῦτα, ὑ τῆς αἰσθήσεως σὺ ὀρέξεα. πρὸς ὧν ᾗ αὐτῶν, ἐπ' ὀλίγον μὲν πρεέρηται ᾗ σὺ τοῖς πρὸς ψυχῆς, ἐὰν πλείσι δὲ ᾗ ἀκριβεῖσθαι νῦν ῥηθήσεται. ὑ πρεμνήσκει δὲ ὑμᾶς ὅλῳ βραχέων τε καὶ σαφῶς τῆν πρὸς αἰσθήσεως εἰρημένων τε ᾗ διωρισμένων σὺ τοῖς πρὸς ψυχῆς. αὐτῷ. ὅτι πᾶσι μὲν τοῖς ζώοις, ἀνάγκη ἔχειν ἁφὴν. πρώτη γὴ τὰ ζῶα, τῆν μὴ ζώων χωρίζεται. ὅλεξε δὲ ἐκεῖ ὅτι ἀπλᾶ ὄντα, ᾗ μὴ ἁπλᾶ, ἀλλὰ συνθέτα. καὶ σὺ συμπαθείᾳ τινὶ τῆν ὑποκειμένων, ὁ εἶναί ἔχοντα, ἃ μὴ ἁπλᾶ μόνα ἴσως ᾗ αἰσθανόμενα, ὡς φυλάσσεσθαι τὰ φθαρτικὰ αὐτῶν ἐκ τῆν ἐπιβολῶν ἃ τῆν σὺ τοῖς ἁπλουσέροις αὐτῶν ἐφθείρετο. πάθος δὲ νῦν αἴσθησιν εἶπα, ὅτι αἰσθάνεται ὅλῳ. πάθους. οὐκέτι μὲν σὺ τοῖς πᾶσι τοῖς ζώοις πάσα αἴσθησις. ἀλλ' σὺ πάσι μὲν, ἁφὴ τε καὶ γεῦσις. ἐλέχθη γοῦν σὺ τῷ τέλει τῆ τρίτου τοῦδε ψυχῆς, ὅτι τῆς ἁφῆς τὰ ζῶα σὺν θίγγανε, ἅμα καὶ τῆ εἶναι παύεται. τῆς γὴ μεσότητος ᾗ συμπαθείας τῆν συμπάντων σὲ ᾗ τοῖς ζώοις ὑ εἶναι, φθορὰν ἔχειν ᾗ τῆς ἁφῆς φθορά. ἀλλὰ καὶ ὁ τῇ γεύσεις τῆς ἁφῆς οὖσα κεπτικὴ ᾗ λυπητική, αἰσθητικὰ τοῖς ζώοις. ἄγαν χωρὶς τῆ δέφεσθαι ἀδυνάτων αὐτὰ σαρκῶν. ἔστι γὴ ὁ χυμὸς τῆ γευστικῆ μορίου τῆν σὲ ᾗ μὲν πάθος, τοιοῦτόν ἐστι, τῆς γεύσεως. ᾗ γοῦν γεῦσις οὗ χρείαν ἔχομεν μόριον ᾗ μὲν οὖσα, τοιοῦτον αὐτὸ λαμβάνεται, καὶ ἔστι τοῦτον πάσχειν. ὁ γοῦν ᾗ λῦ, διακείσει ᾗ μῶν οἷόν γε νοήσομεν, ὁ πρὸς ἕξιν ᾗ γλυκύπα. αὐτὸ γοῦν ἀφὸ τῆ χυμοῦ πασχούσα, αἰσθάνεται αὐτῆ καὶ γεύεται. εἰ πῶν δὲ. ὁ γὴ ὁν λῦ διακείσει καὶ ὁ λυπηρὸν αὐτὸ πρὸς πῶ ζοφλὸν, ὁ πάσχοιμεν πρὸς αὐτόπα. ὅτι ὁ μὲν χυμὸς οὐ αἰσθανόμενα πάθος ἕξι τῆ γευστικοῦ μορίου. διὸ εἰλόγως ᾗ μὲν ἔρηται, ὁ πρὸ γεῦσιν. ὁ δὲ λῦ ᾗ ὁ λυπηρὸν διακείσει ὁ σὺ τῇ ζοφῇ σὺ τῷ πάσχειν. ὁ γοῦν γευστικὸν ὅ ἔξι μόριον ᾗ μῶν ἐστὸν τῆ γευσοῦ πάσχον, ὁ ᾗ λῦ ᾗ ὁ λυπηρὸν ᾗ ὁ ῥόφιμον διακείσει. γράφεται αὐτὶ τῆ γευστικοῦ μορίου, τῆ θρεπτικοῦ μορίου πάθος. καὶ οὕτως αὖ λέγει τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς πάθος ὁ χυμὸς εἶναι, καὶ ἐστὸν τῆ χυμοῦ πασχούσης τῆς δυνάμεως ταύτης. ὅταν δὲ ὁ λέγων ἐστὸν χυμῶν πάσχειν πῶ θρεπτικῶ δυνάμει. ὁ μὲν γοῦν ἐστὸν χυμῶν πάσχειν, ὁ αἰσθάνεσθαι χυμοῦ ἔξι. ὁ δὲ θρεπτικὸν, ἄλλο τῆ αἰσθητικοῦ. διὸ ἄμεινον ἔτως ἐν ἔχρυσα ὑ γράφειν. μὴ ἐὰν πῶ δυνάμει τῆς ψυχῆς αἰσθάνεσθαι ὁ θρεπτικὸν, ὡς φησὶ δεῖν ἀκούειν τῆς λέξεως ἀναίσιος, ἀλλ' ἐὰν ὁ μόριον ᾧ οὐ δεφόμεθα. τοῦτον γοῦν ὁ χυμός. ἴν' ᾗ ὁ δέφεσθαι, δυνάμεσον μορίου πάθος. ὁν χυμὸν λέγων, οὐ ἔξι ᾗ γεῦσις αὐτὶ λυπητικὸν. ἀμείνων δὲ, ᾗ πρότερον ἐρηθῆναι γράφειν, γράφεται καὶ οὕτω, ᾗ ὅλως ὁ χυμὸς ἔξι τῆ γευστικοῦ θρεπτικοῦ μορίου πάθος. ἴν' ᾗ ὁ μὲν γευστικὸν, ὡς γένος διαφορὰ δὲ τῆ γευστικοῦ, ὁ θρεπτικὸν καὶ μὴ, τῆ δὴ γευστικοῦ θρεπτικοῦ ὁ ἔξι μόριον, ᾗ ἐνδος τῆ γευστικοῦ, πάθος ἔξιν ὁ χυμὸς, γευστικὸν δὲ, ᾗ αἴσθησις καὶ γευστικὴ. ᾗ εἰς αὖ αὐτὸν ᾗ γράφει ἔρυσα ἀμφότερα τὰ εἰρημένα σὺ τοῖς πρὸ τούτοις διὸ γράφαις. ᾗ μὲν οὖν ἀφή τε καὶ ᾗ γεῦσις, κοιναὶ πᾶσι τοῖς ζώοις. αἱ δὲ διάπτιον μετ' ἐξ ἄλλων γινόμεναι αἰσθήσεις, εἰσὶ αἵτιαι αἱ καθ' ἕλεπόμεναι. ὧδε, οὐκέτι πᾶσιν ἐσὶ κοιναὶ τῆν ζώων ὡς καὶ αὗται σὺ τῷ τοῦδε ψυχῆς εἶπα. σὺ οἷς μέν τοι ἐσὶν ὡς πρὸ πρὸς σωτηρίαν αὐτοῖς συντελοῦσιν ἐσὶν, ὡς καὶ σὺ τούτῳ σὺ τοῖς πρὸς ψυχῆς εἴρηται. τῷ γοῦν καθ' τόπον εἶναι κινητικὸ γίνεται μεταβλητικὸ τῆς τε ὄψεως δεῖται ὁ πως φυλάττηται καὶ μὴ πρὸς πῆ τοῖς φθαρτικοῖς

αὐτῷ,

ὅ μοιχ τοῖς ἐνυμόσοις κοινὰ ἔδι ψυχῆς τε καὶ σώματος. διὸ οὐ ἅμα περὶ ἑκατέρου αὐτῆς ποιήσεται
τὸν λόγον. τίνα δὲ ἔδιν αὐτά, σχεδὸν εἰκὸς ἐστὶ λέγειν τινὰ γὰρ εὑρίσκονται δὲ τούτων τὰ μάγιστα τῆς ἀρθρώ-
σεως συζυγίαι τὸν ἀριθμόν. καὶ ποιᾶ ἀριθμοῦνται αὐτάς. περὶ ὧν μετὰ τὸν περὶ αἰσθητηρίων τί ἐστὶν αἰ-
σθητῶν λόγον τάχ' ἂν θεωρέσαι παραδόσωσι. πρῶτον δὲ περὶ τούτων λέγει, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ὀρθῶς τάδε,
καὶ γὰρ πᾶσι τοῖς ζώοις, εἴπερ διὸ προσθήσει, οὐχὴ μόνα τὰ κοινὰ, ἀλλὰ
καὶ ἴδια. λέγει δὲ φυσικοῦ εἶναι τὸν περὶ ὑγιείας καὶ νόσου τὰς πρώτας ἰδεῖν αἰτίας. τουτέστιν ἐκ-
τίνων πρώτων ἀρχῶν τε, καὶ σύτινι πρώτοις ἡ ὑγίεια καὶ ἡ νόσος, ὅτι σὺ συμβέβηκεν τῶν πρώτων
δυνάμεων. ξηρῶν, ὑγρῶν, θερμῶν, ψυχρῶν. καὶ ὅτι εἰκότα ἡ περὶ τούτων θεωρία τῇ περὶ ζώων,
ἔλαβεν εἰπεῖν, ὅτε γὰρ ὑγίειαν, οὔτε νόσον εἰδόν τε γένεσθαι τοῖς ἐναίμοις ζώοις. περὶ μὲν
οὖν τὴν ἰδίων συζυγιῶν ὧν προσῆκε φθάσαι σὺ τῇ πραγματείᾳ τῆς φυσικῆς αὐτῆς, βιβλία,
δι' ὧν ἐπραγματεύσατο περὶ αὐτῶν. λέγει δὲ, περὶ ἐγρηγόρσεως καὶ ὕπνου, καὶ νεότητος καὶ γή-
ρως, καὶ ἀναπνοῆς, καὶ ζωῆς καὶ θανάτου. τὰ δὲ περὶ ὑγείας καὶ νόσου, εἰ ἐγένετο, οὐ σώζεται. ἔστι δὲ
καὶ τούτων κοινὰ μὲν πάντων τὴν ζώων ἐγρήγορσις καὶ ὕπνος. ἐν μόνοις γένεσι ἐνυπάρχουσι
πᾶσι ὅ ζητεῖ σὺ τῇ περὶ ζώων ἱστορίᾳ. ἃ δὲ νεότης καὶ ἡ γῆρας πάντων τῆς ζωῆς μετέχόντων κοι-
νὰ, οὐ τὴν ζώων μόνων. καὶ γὰρ σὺ τοῖς φυτοῖς ὕπεστι νεότης καὶ ἡ γῆρας, ὡσπερ οὖν καὶ ἡ ζωὴ καὶ ὁ
θάνατος ἁπάντων τε καὶ ἑκατέρου κοινὰ τοῖς πολίταις τὴν ζώων ὅσα πεφύκασιν ἔχειν. ἔστι δὲ ἡ περὶ ὑ-
γείας καὶ νόσου τὰς πρώτας ἰδεῖν σκέψασθαι τίνες εἰσὶ τῇ φυσικοῦ φιλοσόφου συμίστασι, καὶ ἐκ
τούτων γε τὴν φυσικῶν τὸν πολίτους περὶ αὐτῶν ποιεῖσθαι λόγον, καὶ σὺ τούτοις παύεσθαι
τὸν φυσικὸν θεωρέσαι. ἡ τὴν ἀρῶν τὸν χαριεστάτους ἀφ' τούτων τὸν αἰτίαν τὸν ἀκριβῶν
θεωρέσαι ποιεῖσθαι ὡς φυσικοῦ ὄντων. ἅμα καὶ λείπουσιν ὑμῖν κατά τι συνῆπται ἡ ἀκριβῶν τῇ φυ
σικῇ. καὶ ὅτι ἔδιν ἐκεῖνο τὸν φυσικὸν τὰς αἰτίας παρ' ἑκάστης ἔχουσα. ὡς ὁ πῖνον μὲν, παρὰ γεω-
μετρέσαι. αἰρμονικὸν δὲ, παρ' ἀριθμητικῆς, κυβερνητικὸν δὲ, παρὰ ἀστρολογίας. ὅτι δὲ πάντα τὰ
λεχθέντα κοινὰ τῆς ψυχῆς ἔδι ἡ τοῦ σώματος, προσῆκεν ἡ φαίνεται δὲ τὰ μάγιστα καὶ τὰ κοινὰ ἡ
τὰ ἴδια τὴν ζώων, κοινὰ τῆς ψυχῆς ἡ τοῦ σώματος ὄντα καὶ μετὰ ταῦτα πρὸ ἐξ αὐτῶν τούτων
περαθήμενος. ὧν δὲ ταῦτα. αἴσθησις, μνήμη, θυμός, ἐπιθυμία, ὄρεξις, λύπη. πρὸς δὲ τούτοις ἡ ἄλ-
λοις, εἰ πῶν ἔστιν τὰ μὲν κοινὰ τὴν ζωὴν ἐχόντων πάντων, τὰ δὲ, ζώων πῶν καὶ τὰ μάγιστα ἡ
φανερόν ἐστι τὴν κοινῶν ἐνδέχεσθαι, ἡ τὰς συζυγίας δείξασ τὰς πάντα περὶ ὧν καὶ ποιήσασθαι
πρῶτον λόγον ἐπιβέλλατο ἐπειδὴ καὶ κατὰ φύσιν ἔδι πρῶτα. ὅτι δὲ ταῦτα κοινά ἐστι τε ψυχῆς
ἔδι καὶ τοῦ σώματος, δείκνυσι σχεδὸν τοῦ μὲν αὐτῶν χωρὶς αἰσθήσεως γίνεσθαι. πάντα γοῦν μετ' αἰσθή-
σεως. σχεδὸν σώματος. ὅτι δὲ οὐδὲν αὐτῶν χωρὶς αἰσθήσεως, δείκνυσι λέγων. πάντα γοῦν, τὰ μὲν, μετ'
αἰσθήσεως συμβαίνει, τὰ δὲ, σὺν αἰσθήσεως. ἐγρήγορσις μὲν γὰρ, μετ' αἰσθήσεως. εἴτε διαχειριζόμενος
τῆς φαφῆς τὴν αἰσθήσιν δηλαδόμενος, ὡς αὐχήσασ ἂν οὐδὲν ἄνευ μετὰ βαλλουσῶν ἡ ἐγρήγορσις.
ὁμοίως καὶ μετὰ αἰσθήσεως ὕδατός τε καὶ λύπη. ἔτι τὰ ὑγίεια καὶ νόσος. δι' αἰσθήσεως δὲ, νεότης καὶ
γῆρας. ἐκάτερον γὰρ τούτων οὐ τῷ πῶς ἔχειν τὰς αἰσθήσεις. πάθος δὲ τῆς αἰσθήσεως, ὕπνος ἀὶ ἔστι-
τότης δὲ πάσχουσης, ὁ ὕπνος. ἡ γὸ ἐκ τῆς φαφῆς αἰσθυμέκσις ὅταν ἐπικαφαλῶ ἀφρὸς ἀπικχθῆ
σα κάτω τὴν περὶ τὸν ἐγκέφαλον ἀὶ ἡ κάτω πάλιν ὁδὸν ἀπανέχθη καὶ περιχθῆ βουρούμενος ἡ αἴ-
σθησις κάτω τῆς οὐ αὐτῷ ὑγρότητος, αὐτή τε ἐμποδίζεται πρὸς ἡ οὐδρᾶν ἡ ὑσυχέζειν, ἡ αἰ-
τία τοῖς ζώοις ὕπνου γίνεται. ἔξις δὲ, αἴσθησις αἰ ἐστιν. οὐ γὰρ τῷ αἴσθησιν ἔχειν, ἡ ἐστὶν τοῖς ζώοις.
φυλακικὰ δὲ ἡ σωτήρια αἰ μνῆμαι καὶ ἀναμνήσεις. φθοραὶ δὲ, καὶ ῥήξεις, αἱ λῦσθαι καὶ ὁ θάνα-
τος. ὅτι μὲν οὖν μετ' αἰσθήσεως καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως αἱ προσημαίνει συζυγίαι σχεδὸν τούτων γνώ-
ριμον. κοπότερον δ' αὐ λέγοιτο ἐκεῖ τὴν φυτῶν ἡ γῆρας καὶ ἡ νεότης. ἡ δὲ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, καὶ
οὐ τοῖς οὐκ ἔχουσιν αἴσθησιν τὴν ἐμφύχων ἔδιν, ἀλλ' οὐ γε τοῖς ζώοις, καὶ ταῦτα μετ' αἰσθήσεως. ὅ-
τι δὲ ἡ αἴσθησις σχεδὸν τοῦ σώματος γίνεται, καὶ σχεδὸν λόγου φανερόν γνώσεσθαι μὲν. καὶ αὖθ τοῦ λόγου οὐ αρ-
χάς. καὶ γὰρ αὐτόθεν οὐ αρχὰς ἡ τὰς αἰσθήσεις σχεδὸν σωματικῶν ὀργάνων γίνεσθαι. ἡ σχεδὸν τοῦ λόγου
ῥᾴδιον λέξαι. ἔστω γοῦν αἰσθάνεσθαι ἔδι, ἡ τὴν αἰσθητῶν αὐτὰ λαμβάνεσθαι σχεδὸν τῶν αἰσθητηρίων
ἃ ἔδι σώματα.

Λ' ΛΛΑ' περὶ μὲν αἰσθήσεως καὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι, καὶ διατὶ συμβαίνει τοῖς ζώοις ἔστιν ἡ πάθος,
εἴρηται οὐ τοῖς περὶ ψυχῆς. τοῖς δὲ ζώοις ἡ μὲν ζῶσιν ἔπεσεν, αἰσθησιν ὑπάρχειν αἴσθησιν. τούτῳ γοῦν
ἡ ζῶσιν εἶναι ἡ μὴ ζῶσιν εἶναι διορίζομεν. ἴδια δὲ ἡ σχεδὸν ἡ μὲν ἁφὴ καὶ γεῦσις, ἀκολουθεῖ πᾶ-
σιν ὧν αἰσθησις. ἡ μὲν ἁφὴ, σχεδὸν τοῦ ἐναντίου αὐτῆς οὐ τῷ περὶ ψυχῆς. ἡ δὲ γεῦσις, σχεδὸν τοῦ φαφοῦ.
ἡ γὰρ ὑγρὸν, δυνατόν ἐστιν καὶ ἡ λυπηρὸν περὶ τοῦ ξαφοῦ. ὥστε ἡ μὲν, φθάσιν. ἡ δὲ, διάκρισιν. ἡ
ὅλως ὁ χυμὸς ἔδι τῆ γευστικοῦ μερίου πάθος. αἱ δὲ σχεδὸν τῶν ἔξωθεν αἰσθήσεις, τοῖς τρεφητικοῖς ἐοι-
κόσι. οἷον ὄσφρησις καὶ ἀκοὴ καὶ ὄψις. πᾶσι μὲν τοῖς ἔναιμοις, σωτηρίας οὕνεκα ὑπάρχουσιν. ὅπως
διάκωσι σίτε προσαθεῖν ὁμοίως τοῦ ξαφοῦ, καὶ τὰ φαῦλα καὶ τὰ φθαρτικὰ φθίσωσι. τοῖς δὲ καὶ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΩΝ.

Ι ΠΩΣ ΟΥ ΤΟΙΣ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ, ΠΕΡΙ ΤΕ ΨΥΧΗΣ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝ ΗΓΗΣΑΤΟ ΚΑΙ ΘΟΛΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΠΕΡΙ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΗΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΑΥΤΗΣ ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ, ΚΑΙ ΟΥ ΤΗΣ ΕΚΑΣΤΩΝ ΑΥΤΩΝ Φ ΕΙΝΑΙ, ΟΙ ΔΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΠΟΙΗΣΑΜΕΝΟΣ, ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕ ΕΣΤΙΝ ΑΠΑΝΤΩΝ, ΚΑΙ ΕΚ ΠΟΣΩΝ Ι ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ ΣΥΝΕΣΤΗΚΕ ΤΑΥΤΗ. ΚΑΙ ΙΔΙΑ ΠΕΡΙ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ ΔΙΕΞΕΛΘΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΩΝ, ΤΙΣ ΜΕΝ Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΑΥΤΩΝ ΕΚΑΣΤΗΣ ΑΦ ΗΣ Φ ΑΙΣΘΑΝΕΤΑΙ. ΤΙΣ ΔΕ Η ΟΡΓΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΙ. ΠΟΙΗΣΑΜΕΝΟΣ ΔΕ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘ ΕΚΑΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΙΝ ΑΙΣΘΗΤΗΣ ΛΟΓΟΝ ΕΦΕΞΗΣ ΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΣ ΑΥΤΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΘΕΩΡΙΑΝ, ΟΥ ΤΟΥΤΟ ΤΟΙΝΥΝ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΡΙ ΤΕ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΛΕΓΕΙ ΤΙ Φ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΕΚ ΤΙΝΟΣ. Ε ΠΕΡΙ ΜΕΝ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΟΥ ΔΙΑΦΕΡΕΙ ΘΑΙ. ΟΥΔΕΝ ΓΑΡ ΣΩΜΑΤΟΣ Η ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ ΟΡΓΑΝΟΝ. ΩΣ ΠΕΡ ΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ, Η ΤΗΣ ΓΕ ΠΑΛΑΙΣΤΗΣ ΔΗΛ. ΕΤΙ ΤΕ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΗΣ ΤΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΙΣΘΑΝΕΣΘΑΙ, ΚΑΙ ΤΙΝΙ ΕΣΤΙΝ ΑΥΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΙΚΕΙΑΝ ΦΥΣΙΝ Φ ΑΙΣΘΗΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΠΑΡΕΧΕΙ. Ε ΠΕΡΙ ΜΕΝ ΤΑΥΤΑ ΤΟΙΣ ΑΙΣΘΗΤΟΙΣ, ΤΟ ΤΕ ΕΙΝΑΙ, ΚΑΙ Φ ΑΙΣΘΗΤΟΙΣ ΕΙΝΑΙ. ΛΕΙΠΕΙ ΔΕ ΕΙΡΗΜΕΝΟΝ ΑΥΤΗ ΠΕΡΙ ΑΥΤΩΝ, ΩΣ ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΤΩΝ. ΔΗΛΟΙ ΔΕ ΚΑΙ Η ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ, ΤΗΝ ΠΡΟ ΘΕΣΙΝ ΤΗΣ ΚΑΤ ΑΥΤΗ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΣ. ΛΕΓΩΝ ΔΕ ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΗΣ ΟΥ ΜΟΝΟΝ ΠΕΡΙ ΑΙΣΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΗΣ Ι ΠΟΙΗΣΑΤΟ ΛΟΓΟΝ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΟΥ ΑΙΣΘΑΝΕΣ

μᾶλλον ἐπικρατοῦσιν ἔχει πρὸς τὴν ἄλλην, ἀμείρουται αἰσθήσεως. διὸ ὅστις καὶ τοῦ ζώου ὄντα μόρια. ὡς τοῦ χαλκοῦ στοιχεῖου, οὐ μόνον τοῦ εἰλικρινοῦς στοιχείου, ἀλλὰ καὶ τοῦ μιγματικοῦ μᾶλλον, ἐπικρατοῦντος δέ, φυτικῶς μὲν εὖ ἔχοντα δυνάμενον, αἰσθητικῶς δὲ κάκως κατεσκευασμένα. τὰ γὰρ τοιαῦτα μόρια τοῖς φυτοῖς ἔοικεν. ἐπιφέρει τοίνυν ὁ τοῦ ὅλου λόγου συμπέρασμα, αὖθις μὲν ἀφῶς μηδὲν εἶναι ἀξιῶν ζῷον, ἐκ τοῦ ἤδη προειρημένου ἐκεῖνο λαμβάνων. ἀφὴ δὲ μὴ ἔχειν ποτὲ οὐ τὰ τοῦ ἁπλοῦ δυνατόν, ἐκ τοῦ καὶ ἀποδεδειγμένου λιχῆνα. δέδεικται γὰρ ὡς οὔτε γῆς οὔτε ὕδατος ἄνευ τοῦ ἁπλοῦ ἐστὶ τὸ ἁπτικὸν ὄργανον. ἀλλ' οὐ μισοῦντα. ὡς γὰρ οὐ χλόην, εἴπερ διὰ πυρὸς ὁρισμένως σώζεται, μὴ οὐχὶ τοῦ αὐτοκινήτου ἐστὶ μίσος, ἵνα αὐτὴν ὅπου οὔτε πόρρω οὔτε ἐγγὺς εἶναι. οὐ δὲ γῆ τούτων τί οἰ μισοῦντα σώζεται. ἀλλ' εὖ ποιοῦσι, μὴ συλλογιζόμενος μηδὲ ἐκεῖνα τοῦ ἁπλοῦ ζῷον, δηλονότι τοῦ οἰκείου μὴ φθορᾷ, ὅτι καὶ αἰσθήσεως δεῖ πρὸς τὸ εἶναι ζῷα, καὶ

ρεῖ δὲ καὶ τὸ γεῦσιν αὐτὴν ἔχειν ἀπὸ τροφῆς, ὕδ ἀναγκαίως ἁφὴν ἔχει

τὸ δὲ ἁφὴν ἀναιρεῖ, ἀναιρεῖ τὸ ζῷον. ἀλλὰ μὴ ὁ μόνην ταύτην ἀναιρῶν, ὡς ζῷον ἀναιρεῖ. μόνη γὰρ ἡ ἁφὴ οὔτε ὡς ζῷου ὕδ ἀναγκαίως συνεπεται. καὶ γοῦν πρόδηλος ἦν ἔχων μονὴ τὴν ἀναγκαίαν μὴ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ ὡς ζῴου, ἀλλ' ὡς πορευτικοῦ ζῴου συνεπεται, καθάπερ ὑπέμνησται, ἡ δὲ γευστικὴ μὴ ὡς ζῴου συμπληρωτικὸν τὸ ἀναγκαῖον ἐστὶ γε, ὅτι τὸ πρὸς τροφὴν χρήσιμον. ἀλλ' οὐ ὅτι τὸ κατ' οὐσίαν συνεπτικῶν ποιοτήτων προηγουμένως γνωριστικόν. συνεπται μὲν γὰρ αἱ παθητικαὶ ποιότητες. τούτων δὲ ἡ γῦσις οὐ καθ' αὑτήν, ἀλλὰ μόνον τῶν ἐγχύμων. μὴ καθάπερ μέχρι ἁφῆς πάντως γνωρίζει μὴ τὰς παθητικὰς, οὐχ ὡς γῦσιν. ἀλλ' ὡς ἁφὴν μόνη οὖν καθ' αὑτὴν ἡ ἁφὴ ἀναιρουμένη, ἀναιρεῖ ὅλον τὸ ζῷον τὸ ὄργανον. τοῦτο δὲ μὴ τὴν ἄλλων τῶν αἰσθήσεων ζῷον ἀναιρεῖ μὴ τὸ ὅλον, ἀλλ' οὐ καθ' αὑτόν. ὅταν συμβαίνῃ πρὸς τῇ ἀναιρέσει τοῦ οἰκείου καὶ τοῦ αἰσθητηρίου, δι' ἄλλην αἰτίαν ἀναιρεῖσθαι καὶ τὸ ἁπτικόν. διὸ εἰ καὶ τοῦ ζῴου ταῦτον ἔχουσι βλαβέντος τοῦ ἀκουστικοῦ ἀρχάτου, συμβαίνῃ δηλ. τὸν ἀθρόαν μὴ σφοδρὰν τοῦ ἠχοῦντος πνεύματος τῷ ζῴῳ τὴν σῶμα πρόσπτωσιν, μὴ αὖ βλαβῆναι, οὐ δηλ. τὸν ἔχον τὸ ὅλον βλαβέν, ἀλλὰ δηλ. τὸν σφοδρὰν τοῦ ἠχοῦντος πνεύματος πρὸς τὸ ὅλον ἀπτικὸν πρόσπτωσιν, ὡς ἀπτικοῦ οὖσι καὶ ἀναιρούμενον. οὕτω γὰρ ὁ ἰὸς ὁ θηριώδης τῇ γλώσσῃ πρόσπτωσιν, φθείρει τὸ ὅλον. οὐχ ὡς πικρὸς οὐδὲ ἡ γῦσις ὅλος. τῶν δὲ γεύσεων τὴν μόνον διέφθειρεν. ἀλλ' ἡ ἐμὴ ὡς ἡ ἀσύμφορος τῷ ἀπτῷ. ἃ δὴ μὴ αὐτοτέλης σαφῶς διαληφθεῖ, ἔφαμεν μὲν αἰσθητήριον ἀξιῶν εἶναι τὸ οἰκεῖον αἰσθητὸν βλάπτον φθείρεσθαι. οὐ μόνον δὲ συναναιρεῖσθαι πάντως μὴ τὸ ὅλον ζῷον. εἰ μὴ καὶ συμβεβηκὸς ὡς ἔφαμεν, τῷ μὴ τὸ ἁπτικὸν καὶ συμβεβηκὸς ἕπεσθαι πρόπου λυμαίνεσθαι. ὡς ἐνῆν φόφ ἐφερόμην καὶ ὡς ἐνῆν τοῦ γευστοῦ. ἐνῆν μὲν φόφου μὴ σφοδρὰς τὸ καὶ συμβεβηκὸς φθείρειν τὴν ὀσφρησιν, ἐνῆν δὲ ὄψεως μὴ ἀσφαλὲς, ἀδιορίστως

ὂν ψυχρὸν

ἢ ξηρὸν ἢ ἁπλῶς εἰ πέρι ἀσύμμετρον τὴν τῶν παθητικῶν ποιοτήτων ἀσυμμετρίαν, φθείρειν τὸ ὅλον. ἀλλ' οὐχ ὡς δυσῶδες. οὕτω δὲ μὴ τὸ ὀρατὸν εἶναι τὸ φλόξ, οὐχ ὡς φωτοειδὴς ἔχειν μὴ ἀσύμμετρος τῷ ὄμματι φθείρει τὸ ζῷον. ταύτην γὰρ μόνην τὸ ὀρατὸν. ἀλλ' ὡς θερμὴ ἀθρόως εἰ ἐστι πρόσπτωσις. πρόσπτωσις δὲ ὡς ἁπτὸν ἁπτικῷ τῷ ὅλῳ. τοῦτο δὲ τῷ χυμὸς εἴρηται ὅπως φθείρει, ὅ τῇ αὐτὸς καὶ συμβεβηκὸς. ἢ μή τοι τὸ ἁπτὸν ὑποβρύχιον, καθ' αὑτὸν μὴ οὐ καὶ συμβεβηκὸς ἀναιρεῖ τὸ ζῷον. ὡς γὰρ μὴ τὴν ἄλλων τὸ οἰκεῖον αἰσθητήριον, ἢ τὸ οἰκείου αἰσθητοῦ ὑποβρύχιον φθείρει, οὕτω μὴ τὸ ἁπτὸν ἢ τὸ ἁπτοῦ ὑποβρύχιον. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὸ ἁπτικὸν τῷ ζῴῳ ὡς ζῴῳ τὸ εἶναι, ἅμα τε ὡς ἁπτικὸν φθείρεται καὶ ὡς ζῷον.

ΛΣΔΕ ἀλλασ' αἰσθήσεις, ἔχει τὸ ζῷον, ὥσπερ εἴρηται, οὐ τοῦ εἶναι οὕνεκα, ἀλλὰ τοῦ εὖ. διὸ, εἴμεν. ἐπεὶ οὐ πάρεστι καὶ ὕδατος ὅπως ὀρᾷ ὅλως δ' ἐπεὶ οὐ διαφανὲς. γεῦσιν δὲ, ὅτι τὸ ὑγρὸν καὶ λυπηρόν. ἵνα αἰσθάνηται τὸ ζῷον, καὶ ἐπιθυμῇ καὶ πονῆται. ἀκολουθεῖ δὲ ὅπως σημαίνῃ τί αὐτῷ. γεῦσιν δὲ, ὅπως σημαίνῃ τί ἑτέρῳ.

Ο τι μὲν οὖν μὴ ἀκολουθεῖ μὴ ὅσῃ φύσει, οὐ πρὸς τὸ εἶναι τὸ ζῷον ὡς ζῷον σῶν τελούσας ἔχει, ἐκεῖνον ὡς δηλ. τὸ προειρημένων διώρισται, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὖ. ὡς γὰρ πορευτικῷ σῶν τέλειον τῷ ζῴῳ. ὡς δὲ πορευτικὸν τῷ ζῴῳ ἁπλῶς τελεστόρεον. ἡ δὲ γῦσις μὴ ὡς ζῷον ἐδόκει εἶναι αἰσθητικὸν ἀναγκαῖον. νῦν δὲ ταῖς πρὸς τὸ εὖ εἶναι σῶν τελούσαις σῶν αἰρεῖται. μὴ τὸ ἄμφω ἁλῶναι δι' ὃ ὁρᾷ. δι' ὃ τὸ πρὸς τὸ δυνατὸν μᾶλλον τὸ ζῷον μὴ πρὸς τὸ ὠδὶ πολίσει εἶναι, ἀλλ' ὃ πρὸς τὸ εἶναι ἁπλῶς σῶν τελεστόρεον. ἐπεὶ τὸ εἶναι ἀλυθίας, μὴ καὶ τὸ μέσον φθορᾶς ἄφαρ ἐστὶ, μὴ ὁ πορευτὸν μόρισον. μὴ καὶ τὸ οἰκειώσει μὴ πολέσεα χρόνον ζῴῳ, ἡ δὲ γῦσις τὸ πρὸς τὸ ὠδὶ πολίσει εἶναι σῶν τελεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὖ εἶναι ἀλυθίας, μὴ καὶ τὸ μέσον φθορᾶς ἄφαρ ἐστὶ, μὴ ὁ πορευτὸν μόρισον. μὴ καὶ τὸ οἰκειώσει μὴ πολέσεα χρόνον ζῴῳ, ἡ δὲ γῦσις τὸ πρὸς τὸ ὠδὶ πολίσει εἶναι σῶν τελεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὖ εἶναι μὴ ὅλως πρὸς τὸ εἶναι, ταύτην κοινωνεῖ τῇ ἁπτικῇ. ἡ δὲ οὐχ ἁπλῶς πρὸς τὸ εἶναι, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὠδὶ μέρει χρόνου πολίσει, οὐ φῶ ὅλως ἂν ἀναφορᾶς ζῴῳ, ταύτην κρείττων τῆς ἁφῆς ἡ γῦσις καὶ πλειοτόρεα. δι' ὅτι καὶ ἡ ὠδὶ πολίσει τῷ εἶναι μετουσία πλειοτόρεα.

δὲ γὰρ ἡ λεπτομερὲς· διὸ τὰ ὕσα λεπτομερῆ στοιχεῖα αἰσθητήρια μὲν γίνεται· οὐκ ἀμέσως δὲ τῶν αἰσθητῶν γνωριστικά· ἀλλὰ τὴν διὰ μέσου τινὸς αὐτῶν ἀντιλαμβανόμενα. ἵνα μὲν ἡ παθος ἀσύμμετρον αὐτοῖς γινόμενα, ὠθοῦσι δέσει, διὰ λεπτομέρειαν οὐ τῇ ἀμέσῳ τῶν αἰσθητῶν προσελεύσει, πάντως τὸ ὁμοιοῦσθαι ἐς ἡ αἰσθητήριον, καλούμενον ἡ διαφθείρεται πρὸς ἀπτικῶν ὀργάνων. οὐκ ἔστιν ἓν ἀπτικόν, τὰ δ' ἁπτικὰ καὶ τῷ αὐτῶν ἅπτεσθαι τῶν αἰσθητῶν ἐστιν αὐτὸ ἓν ἔχειν ὃ πρὸ λέγω) ἁπτικὰ, καθ' ὅτι καὶ αὐτῶν ἡ ἀμέσως ἐνεργούμενα, ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ἡ γὰρ πρώτη διάσις τῶν ὀνόματος, ἐκ τῶν ἁφῆς καὶ τῆς φυσικῆς διαφορᾶς παρακειμένων. ὧν τὰ πρῶτα ἅμα καὶ μὴ ζῶντα μὴ δὲ αἰσθανόμενα τὰ οὕτω παρακείμενα· ἡ δὲ ὡς αἴσθησις λεγομένη ἁφὴ, καθ' ἣν μόνα ἐν ὀργανα. ὀνομάζεται δὲ καὶ αὐτὴ ἐκ τῆς παραλήψεως, τῆς τὰ πρῶτα ἅμα τῶν παρακειμένων ποιούσης. ἡ γὰρ διὰ μέσου ἡ πρώτως αἰσθητικὴ γνῶσις πρὸς βάλλουσα τῷ αἰσθητῷ, δόξειε μὲν ἂν εἶναι κατ' αὐτὸ τὸ πρὸς βαλλόμενον ἁφή τις καὶ αὐτή. οὐ μὴν κυρίως οὐ δὲ ἁπλῶς. οὐ γὰρ τὰ πρῶτα ἅμα τῷ τε αἰσθητικῷ καὶ τῷ αἰσθητῷ γίνεται τό τε

ὑ μοῦ τοι κυρίως ἁπτικὴ αἴσθησις

ἐκεῖ προσθεὶς. ἁπασῶν καὶ ὑδὶ τῶν ἁπτικῶν ἡ προσγεύμενον οὐκ ἐν σαρκὶ οὐ δὲ ὑ ὑρὶς οὐ δὲ ἐν τινι μορίῳ προσηχῶς τῷ ἁπτοῦ ἐφαπτομένῳ πάσχειν. ἀλλ' οὐ τῷ διὰ μέσου τούτων αὐτὸ παθητικῷ τῷ ἁπτῷ. διὸ ὅτι δὲ ἡ μέσον οὐκ ἔξωθεν, ὡς ὑδὶ τ' κρεττόνων αἰσθήσεων, ζωτικὸν δὲ καὶ οἰκεῖον μόριον αὐτῆς τῷ ζῶντος σώματος, ὡς οὐ καὶ μὴ πρώτως ἀλλὰ διὰ τοῦτο εἶναι αἰσθητικὸν καὶ ἡ δι' ὃ, ἀμέσως λέγει) ἡ τῷ αἰσθητικοῦ πρὸς ἡ αἰσθητὸν σαφὲς ὑδὶ ταύτης. συμπεραίνει) ἓν, ὡς τ' λεπτομερῶν στοιχείων καθ' ὅπερ ἡ αἰσθητήρια, ἀλλ' οὐκ αὖ γένοιτο τοιοῦτον αἰσθητήριον, ὃ ἡ τῷ ὅλου ζῴου ἔστι σῶμα, ἀλλ' ὃ ἡ καθ' ὃ τι μόριον αἰσθητήριον, ὁρατικὸν φθαρτὸν ἡ ἀκουστικὸν, καὶ τὰ γὰρ μόριόν τι τοιοῦτον. ἡ δὲ καθ' ὅλου ποίοντος ἁπτικὸν, ἡ δὲ ἁπτικὸν σῶμα ἴσως δεῖ ὡς εἶρη), μὴ οὐ λεπτομερές. ἀλλ' ὅσον ὑδὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ἡ χθόνιον οὐδὲν ἐκωλύετο εἶναι ἁπτικόν. διὸ δ' λειπόν ὅ τι δὲ χθόνιον, ἡ ὡς ποίοντα ἁπλῶς, ἡ ὡς ὄργανον ὑδὶ κρατοῦν, ὑδὶ διάκρυσιν ἐποίησεν.

Γ ΑΝΤΩΝ γὴ ἡ ἁφὴ τ' ἁπτῶν ἐστιν, ὡς πρὸ μικρότερος. μὴ δικτυὸν ἡ αἰσθητήριον οὐ μόνον ὄζει διαφορᾶς ἴσον. ἀλλὰ μὴ θερμοῦ μὴ ψυχροῦ μὴ τ' ἄλλων ἁπτῶν ἀπείρων. μὴ διὰ ξύλου τοῖς ὀστοῖς καὶ τοῖς θηρίοις. μὴ τοῖς τοιούτοις μορίοις οὐκ αἰσθανόμενα, ὅτι γῆς ἐστι. μὴ τὸ φυτὰ διὰ ξύλου οὐδὲ μίαν ἔχει αἴσθησιν, ὅτι γῆς ἐστι. καθ' ὃ δὲ ἁφῆς, οὐ δὲ μέλαν αὐτὸ τε ἄλλου ὑ πάρχειν. ἔστιν δὲ ἡ αἰσθητήριον, ἐκ ἔστιν ὅτε γῆς, ὅτε ἄλλου τ' στοιχείων οὐδενός. φανερὸν τοίνυν, ὅτι καὶ ἀνάγκη μόνης ταύτης σκοπεῖσθαι τ' αἰσθήσεως τὰ ζῶα, ἀποθυήσκειν. οὔτε δ' ταύτην ἔχειν οἷόν τὸ μὴ ζῶον ὅτε ζῶον ἐν, ἄλλην ἔχειν αὖ ἀνάγκη πολλὰ ταύτης· καὶ διὰ ξύλου τὰ μὴ ἄλλα αἰσθητὰ ταῖς ὑποβολαῖς οὐ διαφθείρεται ἡ ζῶον. διὸ χρῶμα μὴ ψόφος, μὴ ὀσμή· ἀλλὰ μόνον τὰ αἰσθητήρια, αὖ μὴ ἡ μετὰ συμβεβηκός. διὸ αὖ ἅμα τῷ ψόφῳ ὧσις γίνεταί τις μὴ πολλή. καὶ ὑποβολὴ ὁραμάτων μὴ ὀσμῆς, ἐ πάσχει τοιοῦτον, ἃ τῇ ἁφῇ φθείρει. μὴ ὀχυρὸς δὲ, ἡ ἅμα συμβαίνει ἁπτικὸν εἶναι, τὰ ὑπὸ φθείρει. ἡ δὲ τ' ἁπτῶν ὑπερβολὴ, διὸ θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ σκληρῶν, αἱρεῖ ἡ ζῶον. παυτὸς μὲν γὰρ αἰσθητοῦ ὑπερβολὴ, αἱρεῖ ἡ αἰσθητήριον, ὥστε καὶ ἡ ἁπτὸν τῶν ἁφῆ. ταὐτὸν δὲ διόρισται ἡ ζῷῶ. καθ' ὁμοίως γὰρ ἁφῆς διέκπτωσε, ὅτι ἀδύνατον εἶναι ζῶον. διὸ ἡ τὴν ἁπτῶν ὑπερβολὴ, διὸ μόνον ἡ αἰσθητήριον φθείρει, ἀλλὰ μὴ ἡ ζῶον, ὅτι οὐκ ἀνάγκη μόνον ἔχειν ταύτην.

Η μὲν ἁφὴ διελθὼν πῶν κριτικῶν αὐτῶν ὀργάνων τῆς τοιαύτης ζῴης. ἡ δὲ αἰσθητήριον ἡ ὑποκείμενον αὐτῇ ὄργανον. μεσότης δὲ μὴ πάσα ἡ γνωστικὴ ὀργάνη, ἡ τ' αὐτικειμένων ὄντα αὐτιλαμβανικὴ μὴ ὅταν μετ' ὀργάνου ὀργάνη, χρὴ μὴ ἡ ὄργανον, πρὸς πῶν γινομένων αὐτῷ ὑποβολῶν τ' αὐτικειμένων εὐαισθήτων πάθων, μέσους ἔχειν, ὡς μηδὲν μᾶλλον τήνδε ἡ τήνδε προσήκῃ. ἀλλ' ὁμοίως ἀμφοτέρων. ἵ' ἡ μὲν ἐκβάλλει τ' αὐτικειμένων ὁμοίως κείνῳ. ἡ δὲ, μὴ αὖ ὡς ἐκείνους ὑποβαλλόμενον ἡ ἀμφοτέρων πάθος, ὄξ ἴσον πῶν ἐφ' ἑκάτερον κείσει προσκαλοῦται, διὸ ὅτι οὖν τὰ ἁπτὰ οὐ μόνον δεῖ χθόνια, ἀλλ' οὖν μὲν χθόνια, ὡς ἡ ξηρὸν ἅμα μὴ ψυχρὸν, οἷον δὲ ἀδρία τὰ τούτοις αὐτικείμενα, ὡς ἡ θερμὸν ἅμα μὴ ὑγρὸν, μὴ ὡς ἡ ὑγρὸν μὲν ἅμα μὴ ψυχρὸν ὑσμίνα, ὡς δὲ ἡ ξηρὸν ἅμα μὴ θερμὸν πύρεια, ἢ τούτων μεσότης οὐκ ἂν εἴη χθόνιος φύσει ψυχρὰ

πάλιν ἓν οὖ ἀλλοτρίῳ σήματι ἡ συμπεράσματα ἀκολουθεῖ

εἶναι ἁπτικὸν αἰσθητήριον. εἴρηται ἡ μὲν ἁπτικὸν μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ, ἃ δι' ἃ οὐ μέσα, καθ' ἃ τὰ τρία μόνα ἀφοριζόμενα. εἶτα καὶ ἀλλότριον σωμάτων τοῦτο συλλογισμοὶ ὡς ἀκόλουθον, ἡ ἁπτικὸν αἰσθητήριον ἀξιοῦνται δικτυὸν εἶναι, οὐ τὴν χθονίαν μόνον ποιοτήτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐ τοῖς ἄλλοις στοιχείοις. ἡ δὲ χθόνιον σῶμα ὡς μὲν αὖ ἡ τ' ὑποβολὴ δεῖ μὴ δέχεσθαι τὰς τῶν ἄλλων στοιχείων. ἀλλὰ φθείρεσθαι ἐ τῇ ἐκείνων παρουσίᾳ. οὐκ ἄρα ἡ δικτυὸν τὴν ἁπτῶν παθῶν ποιοτήτων χθόνιον εἶναί τε εἶναι. ἡ γὰρ δικτυὸν ὑπόμενον δεῖ ἐν τῇ παρουσίᾳ παθῶν ὧν αὐτὸ δικτυὸν, ἵνα καὶ δέχηται. καὶ ἐκ τούτου ἡ αὐτὸ συμπεραίνεται ἐκ τῆς ἐνεργείας καὶ ὕλης ἐποιωγῆς. φαίνεται γὰρ ἐμφανῶς καὶ τῶν ἐ τοῖς ζῴοις μορίων, ὅσα

ἄγειν παίχειν αὐτὸ, καθάπερ ἡ μίσησις ὑπὸ τῆς πρώτως ὁρωμένης πλησιέμενον. οὐχ ἕνεκα δὲ ἄλλο προέτρεψεν ὁρᾶν τὸ πρώτως κινοῦν, οὐχὶ ἵνα εἰς τὸ αἰσθητικὸν ἡ ἀπ' αὐτοῦ διαζάνεται κίνησις, ἵνα αὖτις ὑπενόησε μηδόλως ἡμᾶς ἀλαθάνεσθαι τῆς πρώτως κινοῦντος, ὡς μὴ φθαυούσης εἰς ἡμᾶς τῆς ἀπ' αὐτοῦ κινούσης ὀφρᾶσθαι, ἐκτίθεται ἓν ὅπως διαβαίνει μὴ δεῖ παραλαμβάνον. ἀλλὰ χεὶρ δεῖ τὸ μοχλοῦ ἐν λίθου, μὴ ὁ δι' ἑτέρου μέσου μὴ ἄλλου ὠθοῦν, ἐν ἀπωτέρω ἑστῶτα. αὐτὸς γὰρ ὁ πρώτως ὠθίζας τι μεταξὺ ἑστῶτα, μὴ αὐτὸν κινητικὸν ποιεῖ τῆς ἐφεξῆς. μὴ οἷόν τε ἡσυχεῖν ἄλλου. καθάλου τε ἓν ἐν κατὰ τόπον κινοῦν μεταβάλλειν ἀξιοῖ, ἐν

προσθεὶς, ἐπεισὴ

ὡς ὁ λόγος καὶ ἐμφανίζων ἡμῖν ὅτι καὶ

ὠθοῦν καὶ αὐτὸν ἐν ὦ

ἐν καὶ αὐτὸν ἄλλο ποιεῖν ἃ μὴ δεῖ τῇ λέξει τῇ, ὡς πᾶν ἐν κινοῦν κατὰ τόπον μέχρι τοῦ μεταβάλλειν ποιεῖ, ἐπισυνάψας μὴ κατὰ συνέχειαν αὐξηνῶναι πάλ, μὴ ἐν ὠθοῦν ἑτέραν ποιεῖ, ὥστε ὠθεῖν. ἵνα ἐν λεγόμενον ᾖ, ὡς πᾶν ἐν κινοῦν κατὰ τόπον ὂν μὴ ὠθοῦν, μεταβάλλειν ποιεῖ ἐν προσεχῶς ὠθούμενον, οὕτως ὥστε μὴ αὐτὸ ἄλλό τι ὠθεῖν, εἴτε τοῦτ' ἔστι μὴ πάντως, εἴτε συμβαίνει διαμένον τὸς τοῦ προσεχῶς κινουμένου, ὥσπερ τοῦ πρώτως κινοῦντος μὴ ἄλλα γίνεσθαι ὥσιν, τοῦ μὲν πρώτως κινοῦντος ἀκίνητον μένοντος καθ' ἑαυτὸν, ὡς ὅταν ἡ ψυχὴ ἐν σῶμα κινῇ, τούτου δὲ κινουμένου μὲν ὥσπερ τῆς ψυχῆς, κινοῦντος δὲ ἐν ἡδέλκουσι, καὶ τοῦ μὲν κινεῖν οὐ τε τῷ πρώτῳ μὴ τῷ μέσῳ ὁρωμένου, τοῦ δὲ κινεῖσθαι οὐ τε τῷ μέσῳ μὴ τῷ ἐσχάτῳ, ὡς ἐν μὲν πρῶτον κινεῖ μόνον, ἐν δὲ τρίτον κινεῖσθαι μόνον, ἐν δὲ μέσον ἄμφω. εἰ δὲ μὴ ὁ ἡδέλκουσι καὶ αὐτὸς κινούμενος ἄλλό τι κινεῖ, πλείω ἔσται τὰ μέσα. καὶ πλέω τὰ ἄμα κινοῦντά τε καὶ κινούμενα. τὰ δὲ ἄκρα ἐν μὲν πρῶτον κινοῦν μόνον, ἐν δὲ ἔσχατον μόνον κινούμενον.

ΟΥΤΩΣ ἐπ' ἀλλοιώσεως. πλείω ὅτι μένεται οὐ ᾧ αὐτῷ τόπῳ ἀλλοιοῦται εἰ ἐς κηρὸν βάψειέ τις, μέχρι τούτου κινεῖται, ἕως ἔβαψε. λίθος δὲ, οὐδὲ ἀλλ' ὕδωρ, μέχρι πόρρω. ὁ δὲ ἀὴρ ὠδὶ πλεῖστον κινεῖ μὴ φυσᾷ μὴ πάσχει, ἐὰν μένῃ μὴ ἐς ἦ. διὸ μὴ ἀεὶ ἀσκλάσως βάλλεται, ἢ πῶ ὅτι ὄζ ἔσχεν ἀσκλᾶσθαι ἢ ἀὴρ πάσχειν ὑπὸ τῆς χρώματος μὴ τῆς σχήματος, μέχρι πᾶν ἂ αὖ ἐς ἦ. ἐπὶ δ' τοῦ λείαν ὄζιν ἐς. διὸ πάλιν μὴ ἔστος πῶ ὅτι κινεῖ, ὥσ' πᾶν αὖ εἰ ἐν οὖ κηρῷ σημεῖον διαμένοντο μέχρι τῆς πάχους.

Τὸ πρώτως ἀλλοιοῦν ἀλλοιοῖ, οὐ ἐν προσεχῶς μένον ὑπ' αὐτῆς

πορρώτερον. ὅλως ἀλλοιοῖ ὁ γὰρ διακτύλιος

τῇ τῆς σφραγίδος οὐ θίσει ἐν μέχρι

βάθους τινός. ἕως ἄν

ΟΤΙ Δοὐχ ἱκανόν τι ἁπλοῦν ἐν τῆς ζώου σῶμα, εἶναι φανερόν. λέγω δ' οἷον πῦρ εἶναι, ἢ ἀέρα εἶναι. ἁπλοῦν μὲν γὰρ ἁφῆς. οὐ δὲ μέσον ἄλλῳ αἰσθησιν οὐδὲ ἔχειν. τὸ γὰρ σῶμα ἁπτικὸν, ἐν ἐμψυχον πᾶν ὥσπερ εἴρηται. τὰ δὲ ἄλλα ἔξω γῆς, αἰσθητήρια μὲν οὐ γίνεσθαι. πάντα δὲ τῷ δι' ἑτέρου αἰσθάνεσθαι, ποιεῖ πᾶν αἴσθησιν, καὶ ὀφθῆ τ' μεταξύ. ἢ ἁφὴ, τῷ αὐτῶν ἅπτεσθαί ἔστι. διὸ μὴ τοῦνομα ἴδιον ἔχει. καίτοι καὶ τἄλλα αἰσθητήρια, ἁφῇ αἰσθάνεται. ἀλλὰ δι' ἑτέρων. αὐτὴ δὲ δοκεῖ μόνη δι' αὐτῆς. ὥστε τὴν μὲν τοιούτων στοιχείων, οὐδὲν αὖ εἴη σῶμα τῆς ζώου. οὐδὲ δὴ γίνεται.

Αφῶς οὐ τῇ προτάσει τ' προκείμενα αὐτῷ ἀφορίζει σκοπεῖν, τ' μηδὲν εἶναι σῶμα ἁπλοῦν αἴσθησιν ἔχον, τοῦτ' ἔστι μὴ δὲ ζῶον εἶναι. πᾶν τε ζῶον αἰσθητικόν τ' πάντα τε ὅτιπερ ἁπλοῦν, ἐν μὲν θάτερα πάσης ὀζ αἱρεῖ αἰσθήσεως. μὴ οὐ δὲ προύκειτο πρὸς ἐκεῖνον τίνων. ἐπεισὴ πρὸς τ' οὐ τοιούτοις ζώοις ψυχῆς ὀζ ἀρχὰς ἰῶ ὁ λόγος. πρὸς δὲ τ' ἄλλων ἐκάστου φαίνεται τινα λόγον, οὐ μόνον ὡς ἐλλιπερῶς ἁπλοῦν μέσον οὐχ ἕξειν ἁφήν. ἀλλὰ μὴ ἐν οὐ τῇ πρὸς τὰ ἄλλα μέξεως ἄγον ἐπικρατοῦν, ὡς οὐ τοῖς φυτοῖς ἢ γῆ. πῶς ἓν δεῖ κινουσι. πᾶν ζῶον ἀξιοῖ, ὡς μὴ ὠδὶ δέλεκται, πάντως ἁφὴ ἔχειν, μηδὲν δὲ ἁπλοῦν ἁπτικὸν εἶναι. ζῶον δ' οὕτω οὐ τούτοις δέλεγμένον ὑπαισθάνεσθαι, ὠδὶ ἐκάστου τ' πρὸς συλλογίζων ἁπλοῦν ποιούμενος τ' λόγον. ἐν μὲν πύρεσιν μὴ ὑδρᾶσιν συγχωρῶν οὐταῦθα αἰσθητήριον γίνεσθαι, ἀλλ' ἔχ ἁπτικόν. πῶ δὲ γῆν ὅτε ἐπικρατοῦσαν ὅλως γίνεσθαι αἰσθητικὸν, συγχωρᾶ δὲ ἐν πύρεσιν ἔχ ὡς δοκοῦν ἑαυτῷ. ἀλλ' ἴσως ὡς πρὸς τοῦ πλάτωνος λεγόμενον. ἐκείνοις γὰρ τὸ ὀφθαλμὸν ἐν πυρὸς ἀπομεμειγμένον. καθάπερ αὐτὸς ἐν ὕδωρ. ἐπεὶ ὡς οὐ τῷ διαυγεῖ ἐρηκεν, ἐν πῦρ καθ' αὐτὸ δεῖ ἐν φθαρτικὸν, μὴ χαίνεσθαι αἰσθητήριον. μεμνῆσθαι δὲ τοῖς ἄλλοις ἐκάστων χρῶν. ὅπερ δὲ καὶ ἐκεῖνοι-

ὃ παν τε

μᾶλλον λε κὴν ποτὲ γίνεσθαι ἐν

προσπίπτον τοῖς αἰσθητοῖς

ξείσας λεῖ μὴ ἀκίνητος. αὐθὺς ὑπὸ τῆς ἀπῆς διαλύεσθαι λεπομερὴς, ἐσ. διὸ πα-

ὡς ζῶσιν ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς παθητόν. τὸ δὲ ἔγχυμον, ᾧ ἡ γεῦσις αὐτὴ πλησπτική, ὡς ζῶσιν ἡ σώζεται ἁπλῶ λυσι. φθείρεσθαι γὰρ αὐτὸ ἀνάγκη τὸ ζῶον, ἢ ὅλῳ τὸ ζῶον εἶναι, καὶ τὸ πικὸν εἶναι καὶ τῆ ἐγχύμου, πρὸς παραδοχλιν μὲν τῆ οἰκείου, φυγὴν δὲ τῆ ἀλλοφύλου. σωματοειδὲς δὲ καὶ ἁπτὸν πᾶν τὸ ἔγχυμον οὐκ ἄ ἔγχυμον. ἀλλ' ἢ μὲν ἀεὶ ἁπτοῦ εἶναι τὸ ἔγχυμον, οὐ μόνον ὡς γευστὸν ἀλλὰ καὶ ὡς ἁπτὸν προσπίπτει. ὡς καὶ τὸ γεῦσιν εἶναι ταύτῃ ἀφλῶ. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ γεῦσις πρὸς τὸ εἶναι σωτηρίας τοῖς ζώοις, οὐκ ἄνευ δὲ ἁφῆς ἡ γεῦσις, τὰ δὲ μόνα γεύσεως ἔχει οὐ ταύτην μόνον. ἀλλὰ καὶ τὸ ἁφλῶ πάντως. καὶ συλλελόγισται τὸ αὐτὸ τὸ γεῦσιν, οὐκ ἄνευ τῆς ἁφῆς προσγενομένης ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς γεύσεως, ὡς καὶ ταύτης ἀναγκαίας πρὸς σωτηρίαν τοῖς ζώοις ὑπαρχούσης. καὶ ἐπειδὴ οὐ καθ' αὑτὸ ἡ γεῦσις ἁφή ἐστιν, ἀλλὰ ὅλῳ τὸ μὲν ἄνευ ἁφῆς εἶναι, ἔστι δὲ ἐπειδὴ καὶ τὸ ἔγχυμον καὶ γευστὸν πάντως οὐ τῷ ἁπτῷ τὸ γεῦσιν, ὡς πρὸ ἁφλῶ εἶναι ἀποφαίνεται, ἀλλ' οὐκ αὐτόθεν ἁφλῶ, ἀκριβολογούμενος νοῦν, ἢ τὸ αὐτὸ τὸ πάντων, ὅτι καθ' αὐτὸ ἡ γεῦσις οὐ τῆ ἁπτοῦ, ἀλλὰ φορᾶς ἐστιν, ἡ δὲ φορὰ τὸ σῶμα τὸ ἁπτὸν, ἀλλ' οὐχ ἡ ἁπτόν, ἀλλ' ἢ ἔγχυμον. πάλιν δὲ ἐκ παραθέσεως τῆ αὐτικειμένου, γνώριμον ποιεῖ ὅτι τὸ φθεῖρον πάντως οὐ ἁπτῷ. τὸ γοῦν μὴ ἁπτὸν ἀλλὰ ὅλῳ μέσον ἐτέρου γνωριζόμενον, ὡς χρῶμα καὶ φθεῖρες καὶ τὸ σπερμα τὸν, οὐ ζέφειν φησὶν οὐδ' αὔξησιν ποιεῖν οὐδὲ φθίσιν. καὶ γὰρ ἡ αὔξησις ὡς ὕδη προείρηται καὶ ἡ φθίσις, ζοφαί τινες, ἡ μὲν, ὑδὴ κρατουμένης τῆς ἀπορρόης, ἡ δὲ ἐπικρατούσης, ὥστε κατὰ τὸν ζῶν αὐτὴ σιν λεγομένῳ αὐτιστροφῶ, εἰ τὰ μὲν ἀμέσως γινωσκόμενα οὐ ζέφει, τὸ ζέφειν εἰ τοῖς ἀμέσως γνωριζομένοις ὑπάρχει. ταύτῃ οὖν πάλιν συμπεραίνεται, τὸ καὶ τὸν γεῦσιν ἁφλῶ τινα εἶναι, ὅλῳ τῆ τινα εἰλημμένος τὸ αὐτό. ὅπερ καὶ ὅλῳ τῆ ὡς πρὸ ἐδήλου. ἐπειδὴ τῆ θρεπτικοῦ μὲν προσγενομένως ἡ γεῦσις. συμβαίνει δὲ τὸ θρεπτικὸν πάντως καὶ ἁπτὸν εἶναι.

ΑΥΤΑΙ ΜΕΝ ΟΥΝ αἰσθήσεις τῷ ζῴῳ. καὶ φανερὸν ὅτι οὐκ ἄν τι ἄλλο ἀφῆς εἶναι ζῷον.

Ὡς καὶ πρὸς τὸ εἶναι σωτηρίους. ἢ μᾶλλον; ὅλῳ τὸ μάλιστα σωτηρίους εἶναι ἡ φθαρτικὰς τοὺς παθητικὰς ποιότητας. ὧν ἡ ἁφὴ αὐτὴ πλησπτική. ἡ δὲ γεῦσις τῆν θρεπτικῶν κριτικὴ. ὧν μὴ αὐτῶν δὲ πρὸς τὸ εἶναι δεῖται τὸ ζῷον. ὅλῳ τὸν σωτηρίαν τῆν μερίων ἀπορρόιων.

Α Ἴ ΔΕ ΑΛΛΑΙ, τῆ, τελῶν οὐσῶν, καὶ γένεσιν ζῴων ὕδη, οὐ τῷ τυχόν τι, ἀλλά τινων. εἰ τῷ πορευτικῷ αἰσθήσεως ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μέλλει σώζεσθαι, οὐ μόνον δεῖ ἀπόμενον αἰσθάνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἅπτεσθαι. εἶναι δ' ἂν ἔτι, εἰ ὅλῳ τῆ μεταξὺ αἰσθητικὴν εἴη, τῷ ἐκεῖνο μὲν ἐστὶ τῆ αἰσθητῆ πάσχειν καὶ κινεῖσθαι. αὐτὸ δ' ὑπ' ἐκείνου. ὡς πρὸ γοῦν κινοῦν κατὰ τόπον, μέχρι τῆ μεταβάλλειν φθεῖ, καὶ τὸ ὠθοῦν ἑτέρου ποιεῖ ὥστε ὠθεῖν. καὶ ἔστι ὅλῳ μέσου ἡ κίνησις, καὶ μὲν δὴ τὸ πρῶτον κινοῦν. ὠθεῖ οὐκ ὠθούμενον, τὸ δὲ ἔσχατον μόνον ὠθεῖται οὐκ ὠθοῦν. τὸ δὲ μέσον, ἄμφω. πολλὰ δὲ μίξει.

Α ἱ μὲν γοῦν ἁφὴ μόνον πρὸς τὸ εἶναι ὁπωσοῦν ζῷον, καὶ ὧν ἄνευ ἀδύνατον εἶναι, σωτηρίους. τὴν δὲ γεύσεων, καὶ κατὰ φύσιν σῶσι ζῷα ἐσθίοντα. καὶ παρὰ φύσιν ἄλλα σθένοντα, οὐδὲν ἧττον ζῷα, ὡς οὐ πρὸς τὸ εἶναι αὐτοῖς ὑπαρχούσῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ τῆ εὖ εἶναι. ἵνα καὶ κρείττοσιν εὐόργῳ αἰσθήσεσιν, οὐχ οὕτω πλησπτομένοις τὸν αἰσθητῶν, τῷ ὅλῳ μέσου ἑτέρων κινεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, εὐόργητικωτέρας δὲ μᾶλλον, καὶ ζῷον ὕδη οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ πλειότερον εὐδοποιούμενος. ὅπερ οὐ τυχὸν εἴπε καὶ πιστοῦται ὡς κρεῖττον ἐκ τῆ πορευτικοῦ. τὸ γοῦν ὑδὶ πολίτευ εἰς τὸν τῆ ἰδίου τέλους ἴσον μεταλαμβάνειν, καὶ ἐκ πλειόνων αὐτὸ θηρώμενον καὶ αὐθερμότερος, πλειότερον τῆ οὗ τινι ἁπτευομένως, καὶ εὐθυμεύεσθαι τὸ πολὺ ἐκ τύχης προσπεσόντος τέλος. ἢ καὶ τὸ φθαρτικὸν, ἅ τε οὐχ ἧττόν τε ὄντος προγεύσεται πόρρωθεν, πρὶν προσπλάσαι, τὸ φανόμενον. ἵνα τὸ μὲν φυλάξηται, τὸ δὲ ἐλκύσῃ. αὐτὴ μὲν οὖν ἡ αἰσθήσεως ἐκ τῆ ὄψεως καὶ τῆ ἀκοῆς, τὸ πιμώτερον τῆν τερπνῶν πρὸς τὰς λύπας ἐπίλειψον. ἡ δὲ ἁφὴ καὶ ὡς ἀναγκαίας προκείσθω. ἀναγκαῖαι γοῦν καὶ αὐτοῖς εἰ καὶ μὴ ὡς ζῷα ἁπλῶς, ἀλλὰ ὡς πορευτικῶ ζῷα, εἰ μέλλοι σώζεσθαι ὡς πορευτικὰ, λόμενοι καὶ τὴν διάπτωσιν μόνον αὐτὴν πλησπτικῶν αἰσθήσεων, ὡς μὴ καθ' ὁμοῦ τοῖς βλαβεροῖς ἀπροόπτως, εἶτα φθορόμενοι πρὸς πισὸν ἄθρόως οἷόπερ φθαρῶσιν. ἀναγκαῖαι οὖν καὶ αὐτοῖς. ἀλλὰ ζῶσι εἶναι κρείττοσι, καὶ ὡς κρείττοσιν σωτηρίοις ἡ ἀναγκαῖον ἔχουσι, πιμώτερα, ἐφανέρωσε δὲ καὶ ὅπως γίνεται ἡ ὅλῳ τῆ μεταξὺ αἴσθησις, οὐ παρεκβὰς τὰ προκείμενα. ἵνα ἡ ἁπαλότερον αὖτ ἡ εὐόργητικώτερον λέξῃ. ἁπαλύνεσθαι γὰρ αἱ ἀμέσως ὄντων τ αἰσθητῶν πλησπτόμεναι ἁπαλύνεσθαι δὲ αἱ ὅλῳ μέσου, ὡς μὴ αὐτόθεν ὄντα τῆ πρώτως κινοῦντος πλησπτόμεναι. αἱ δὲ ἁπαλύνεσθαι εὐόργητικώτερα. τὸ γὰρ πάθος ἐπικρατοῦν ἀμυσρᾶ τὴν κριτικὴν εὐόργησιαν. ταῦτα δὲ ἡ αὐτὸς εἰ λειχνύμενος, ἡ πρώτως κινοῦν φησιν αἰσθήσεων, οὐκ εἰς αὐτὸ ἀμέσως τὸ αἰσθητικὸν σῶμα. ἀλλ' εἰς ἕτερον τὸ μεταξὺ δηλαδή. ὑφ' οὗ τῆ μέσου φησὶ τὸ αἰσθητικὸν κινεῖσθαι, ὡς μὴ

νων. ἢ γὰρ ἀπλοῦν ἔσται ἢ μικτόν φησι. δῆλ. ὁ τέλειον τῆς διαιρέσεως ὁ ἀπλοῦν παραλαβών. ἵνα ὡς ἀπ' ἀρχῆς ποιῆται τὸν λόγον. ἐπεὶ οὖν ὑπέμνησται ὅτι ἀπλοῦν εἶναι ἀδύνατον. δι' ὃ μὴ αὐτὸν εἶναι ψυχὴν, οὐκ οἶόν τε λέγειν εἶναι ἀπλοῦν. ὁ γὰρ ἀπλοῦν ἀφὴν μὴ ἔχειν. ὁ δὲ αἰσθητικὸν πᾶν ἀφὴν ἀναγκαῖον ἔχειν ἀφήν, ὡς ἐν δευτέρῳ πάλιν συμπεράνεσθαι ἡμᾶς. μηδὲν ἀπλοῦν εἶναι αἰσθητικόν, μέσου ὄρου ὄντος τοῦ ἀφὴν ἔχειν. ἐκ τούτου δὲ τὴν προτάσιν ἀλλως λαμβάνουσι, καὶ πρότερον τὸν ἀξιοῦσι πᾶν αἰσθητικὸν ἀφὴν ἔχειν, εἶτα τελειόνως πιστοῦται. τὸν γὰρ ὅτι οὐκ ἀπλοῦν ἀφὴν ἔχειν ὕστερον πιστώσεται. τὸν δὲ κατὰ φατικὸν τὸν πᾶν ὁ αἰσθητικὸν βουλομένων ἀφὴν ἔχειν, λαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἁ. ὁ ζῶον φησι ὁ ὑπὸν λέγων, σῶμα ἔμψυχόν ἐστι. πᾶν δὲ σῶμα ἁπτὸν εἶναι. οὐ γὰρ οὐρανίαν λέγων νῦν. οὐ γὰρ ζοῦλεται ἐκεῖνο εἶναι ἁπτόν, ὡς δὲ καὶ τίθεσθαι ὁ πλάτων. διὸ ὅτι ὁ φιλόσοφος οὗτος ὁ κατὰ τὰς παθητικὰς λεγομένας ποιότητας ὁρατικὸν, ἀφορίζεται εἶναι ὁ ἁπτόν. πᾶν οὖν σῶμα ὁ γλυκὺν λέγων, καὶ ἵνα ὁ παραγάγῃ προσεχῆς ταῖς εἰρημέναις λύσ προτάσεσι, ὁ πᾶν ἄρα ζῶον ἁπτόν ἐστι, ἵνα ᾖ ὁ λόγος, πᾶν ζῶόν σῶμα ἔμψυχόν ἐστι, πᾶν σῶμα ἁπτόν ἐστι, πᾶν ἄρα ζῶόν ἁπτόν ἐστι, ὁ δὲ, οὐ δεῖ, ἀλλὰ πᾶν ἄρα ζῶον ἁπτὸν ἐστι. ὅπερ πάντως ἔπεται τῷ εἶναι πᾶν σῶμα ἁπτόν. οὐ γὰρ μόνον ἁπτὸν εἶναι δεῖ ἀλλὰ καὶ ὁ ἁπτόμενον αὐτῶν σῶμα. διὸ ὅτι γὰρ ἁπτὰ πάντα, δεῖ ἢ αὐτὰ εἶναι καὶ ὁ κυριακῶς ἁπτόμενον, μὴ μὲν ἁπλῶς κατὰ παρέλκειν ἁπτὰ λεγόμενον, ἀλλ' ὡς καὶ γνῶσιν ὑποῖον αὐτῶν ἕκαστον κατὰ τὰς παθητικὰς ποιότητας ἁπτὸν ἐστιν εἶναι. ἵνα πάλιν ἢ αὐτὴν ὁ λόγος τοιοῦτος ᾖ, ὁ ζῶον ἔμψυχόν ἐστι σῶμα. πᾶν σῶμα ἁπτόν ἐστι. πᾶν ὁ οὕτως ἁπτόν, ὡς ἁπτοῦ γνωστικὸν, τυγχάνει ὂν ἁπτικόν. πᾶν ἄρα ζῶόν ἁπτικὸν ἔσται. ἀλλὰ πρὸ τελευταίας πρότασιν παραλιπὼν ὁ ἀριστοτέλης, ταῖς προτάσεις λύο ὁ ὑδὲ ταῖς τελευταῖς ἀποδίδωκε συμπέρασμα. μᾶλλον δὲ οὐ δὲ πρὸ τελευταῖ παρῆκεν, ἀλλὰ τέθεικεν, ἀξιῶν ὁ ἁπτὸν εἶναι, ὁ τῇ ἁφῇ αἰσθητὸν, ἵνα δηλώσῃ αὐτὸ γραμμένως ὁ αἰσθανόμενον τῇ ἁπτοῦ ἁπτικὸν εἶναι. καὶ οὕτω συναγαγὼν, ὁ ζῶον ἄρα ἁπτικὸν πάντως. ἀλλ' ἐφίησι πρὸ τελευταίας πρότασιν, τῷ πρὸ αὐτοσχεδίου ἀλλὰ μὴ αὐτῷ προειλημμένως θεῖναι πρότασιν, πρὸ ἀξιοῦσιν ὁ ἁπτικὸν τῇ ἁπτοῦ εἶναι γνωστικόν. ἀλλὰ πρὸ ἐδωκαμεῖσιν αὐτῇ, πρὸ ὁ ἁπτὸν πᾶν τῇ ἁφῇ γνωρίζεσθαι. ἁπτικὸν δὲ διαίρεσ δῆλ. τὴν προειρημένων ὁ τὸ ζῶον σῶμα, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ὁ αὐτὸ ἐδὲ διαίρεσιν, δῆλ. τὸ, εἰ μέλλοι σώζεσθαι ὁ ζῶον ὡς ζῶον ἁπλῶς. οὐ γὰρ ὡς ὀρατικὸν ἁπλῶς ἢ κινουσικὸν ἢ γνωστικόν. ὁ γὰρ τοιοῦτον καὶ τὴν δῆλ. μέσου καὶ τὴν δῆλ. μέσου γνωρίσεων διέπει αἰσθήσεων. ὡς δὲ ζῶον ἁπλῶς τῆς ἁφῆς. ἵνα τὴν παθητικῶν αὐτὸ λαμβάνωσι ποιοτήτων. ὑφ' ὧν ἢ κατ' οὐσίαν ἀποτελεῖται πάσα γένεσίς τε καὶ φθορὰ καὶ σωτηρία. ὡς εἶναι καὶ τοῦτον ὁ λόγον παθητὸν ὄν, ὡς γλυκὺν καὶ τὴν γλυκῶν ἀεὶ κινητικῶς ἀπολύμενον σωρατῶν, πάσχειν ἀνάγκην ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὰς παθητικὰς ποιότητας ἢ συμμέτρως ἢ ἀσυμμέτρως, ὁ δὲ οὕτω πάσχων ἢ σώζεται ἢ φθείρεται, μεταβάλλον, μὲν τὸν συμμετρίαν, φθείρει δὲ ὁ ἀσύμμετρον, δῆλ. τὸν κινητικὸν φύσιν. ὁ δὲ σὺ τῇ διάξει τῆς συμμέτρου πάσης, φυλὰ δὲ τῆς ἀσυμμέτρου σωζόμενος, ἀπτικὸν εἶναι ἀνάγκη. τὴν γὰρ παθητικῶν ὡς εἴρηται ποιοτήτων ἁπτικὸν ὁ γνωστικόν. ὁ αρα ζῶον ἁπτικὸν εἶναι ἀνάγκη. καὶ διαφέρει ὁ νῦν εἰρημένος συλλογισμὸς τῆς προτέρου, ἐκ τῆς σωτηρίας τὴν ζῶων ἐπιχειρῶν, ἐκείνου κατ' αὐτὸν τὸν τῆς ἁπτοῦ ὡς ἁπτοῦ αὐτιλαπτικὸν γνῶσιν ὁ αὐτὸ ἀναπεινώτος, ὅτι καὶ τοῦτον προστίθησι λόγον, ὡς δεῖ ὁ ζῶον πάντως εἶναι ἁπτικὸν, τὴν δῆλ. τῆς ἀμέσου αὐτιλήσεως τὴν αἰσθητῶν κινητικὸν, τοιάδε ὄντα. ὁ ζῶον γὰρ ἀνάγκης τὴν ἀμέσως αὐτῷ προσπιπτόντων αἰσθητικὸν εἶναι δεῖ, δι' ὧν καὶ σώζεται ἢ ἀπόλλυται μάλιστα, ὁ δὲ τὴν ἀμέσως προσπιπτόντων γνωστικὸν, ἁπτικὸν, ὁ ζῶον ἄρα ἁπτικὸν εἶναι ἀνάγκη. καὶ τοιοῦτος μὲν καὶ ὁ τρίτος λόγος. αἱ δὲ δῆλ. μέσων γνωρίζουσαι αἰσθήσεις πρόσκεινται, πρὸς διάκρισιν σαφῆ τὴν ἀμέσως κινητικῶν, τουτέστιν ἁφῆς τε καὶ γεύσεως. ἐκ γὰρ τῆς τὴν δῆλ. μέσου παραθέσεως μᾶλλον γνωρίζομεν τὸν αἱ ἀμέσως. ἁφὴ ὁς τῷ τρίτῳ σωματίῳ ὁ λύτρον, οὐ μόνῳ τῷ προσεχῆ ἀπτομένας τῆς ἁφῆς, ἀλλὰ καὶ τῷ πρὸς τὸ ζῆν σωθρῷ. τὸ γὰρ ἁπτόμενον καὶ προσεχὲς καὶ παρακείμενον τῷ ἁπτῷ, δεῖ αἴσθησιν ἔχειν. εἰ γὰρ μὴ ἕξει αἴσθησιν, οὐ δυνήσεται τὰ μὲν φυγεῖν, τὰ δὲ λαβεῖν. τῆς τρίτου δὲ τὸ συμπέρασμα, ζῆν ἀδυνάτου ἔσται σώζεσθαι, παρασκευάσας τῷ τῆς λύτρου ἐλλιπεῖ.

Δ ΙΟ΄ ΚΑΙ΄ ἡ γεύσις ἐστὶν ὡς ἁπλῶς τις, ἁφὴ γάρ ἐστιν. ἡ δὲ ἁφὴ, ὁ σῶμα τὸ ἁπτόν. ἁπτὸν δὲ ἢ χοῶμα καὶ ὁσμὴ, οὐ ῥίφει. οὐ δὲ θιεῖ οὔτε ἀκοῦσαι, οὔτε φθῆσαι. ὥστε καὶ τὴν γεῦσιν, ἀνάγκη ἁφὴν εἶναί τινα, δῆλ. τὸ τῆς ἁπτοῦ ἢ θρεπτικοῦ αἴσθησιν εἶναι.

Α΄ λλος ἐστὶν τὸ αὐτὸ συμπεφανέμενος λόγος, ὅτι πάντως ἁπτικὸς ἔσται δεῖ τὸ ζῶον, ἐκ ἀπαιτῆς τῆς ἰδίως λεγομένης ἁφῆς ὡρισμένος. ἀλλ' ἀπὸ τῆς γεύσεως. καὶ ἐκεῖ τι ἀπὸ τὴν παθητικῶν ποιοτήτων καλουμένων. ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐγχύμου συστάσεως. φθείρεσθαι γὰρ τὸ ζῶον, καὶ σώζεσθαι προειλημμένως μὲν τὰ πάθη τὴν αἰσθητὴν κατ' αὐτὸν τὸν ἁφὴν θερμὸν φύσει καὶ ψυχρὸν, καὶ τὰ τούτοις σύστοιχα. ἐκ

ὡς ζῶον

ζῆν μὲν ὡς ἔφην ὡς πολλάκις εἰρημένον ἀφῆκεν ὁ Ἀριστοτέλης· μᾶλλον δὲ οὐδὲ παντελῶς ἀφῆκεν· ἀλλὰ προσθεὶς τὴν ἄλλην αἰτίαν, τὴν ταύτην οὐκ ἐλείφθη, ἀδύνατον λέγων τὰ γένητα τὴν περιττὴν τοῦ ζῴου, νοῦν μὲν ἔχειν, αἰσθάνεσθαι δὲ τινῶν χάριν αὐτά, τὴν τούτου πάλιν πάλιν αἰτίαν προσθείς. οὔτε γὰρ τῇ ψυχῇ ζῆν εἶναι πρὸς τὸ νοεῖν βέλτιον· οὔτε τῷ σώματι εὖ πυθόμενον ἔσται σωτηρία. εἰ μὴ καὶ αἴσθησιν προσλάβοι· τὴν γοῦν λογικὴν ψυχὴν οὐκ ἄλλως πως πρὸς τὸ νοεῖν, ἢ ὅλην πρὸς σῶμα ῥιζώσασαν ἐγείρεται, εἰ μὴ δι' αἰσθήσεως πάλιν πρώτην. καὶ εἰ ταῖς πράξεσι σωφρονεῖ αὐτῇ τῇ ἀπ' αὐτῆς χρῆσθαι φασταστικῇ. καὶ τὸ σῶμα οὐ διὰ τοῦ νοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ διὰ αἰσθήσεως σώζεται, τῆς τοσοῦτον βλαβερὸν αὐτῷ διακινούσης, τοσοῦτον δὲ σωτήριον· ἢ τὸ μὲν λυπηρόν, τὸ δὲ ἀλυσιτελὲς ὄφεσθαι καὶ ἢ προσηνές· ὅθεν καὶ ἡ προσεχῶς ἀφορίζουσα αἰτία, ἡ αἴσθησις ἀποτέμνουσα τοῖς αἰσθητικοῖς ζῴοις, ὡς σύστοιχον γνῶσιν τοῖς αἰσθητοῖς. διὸ ἔκ τε θήλου λειπόν συμπεφύσθαι, ὡς οὐδὲν ἔχει ψυχικὸν σῶμα μὴ μόνιμον αἴσθησεως, οἷόν τε μὴ μόνιμον προσκεῖσθαι ζῆν τὰ φυτά· ἃ ἔχει μὲν ψυχικὸν, αἴσθησιν δὲ αἰσθήσεως. ἢ καὶ ζῆν τὰ ἄκρα, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος βούλεται, ἐμψυχα μὲν ὄντα, μόνιμα δὲ, ζῆν τὰ ἐῤῥιζωμένα τοῖς οἰκείοις σφαίραις, μὴ καθ' αὐτὰ κινεῖσθαι, ὡς ὁ κρείττων λόγος. μὴ εἶκειν ὁ Ἀλέξανδρος οὕτως ὑπηγήσασθαι, ζῆν τὰ προσεχῶς προσειρημένα, τὰ, οὐχ οἷά τε σῶμα ἔχειν μὲν ψυχὴν καὶ νοῦν κρεῖττον· αἴσθησιν δὲ μὴ ἔχειν, μὴ μόνιμον ὄν, γένητα δὲ· τὰ γὰρ μὴ μόνιμα καὶ νοῦν ἔχοντα κρεῖττον, γένητα δὲ, πρὸς αὐτοδιακρολῶ ἄλογα πάντα, τῆς ἔχοντος καὶ ψυχικὸν μὴ νοῦν κρεῖττον, μενίμου δὲ τῆς ἀγενήτου τούτου. εἰ γὰρ τοῖς γένητοις οὐδὲν ἦν μόνιμον τοιοῦτον· εἴρηται δὲ αὐτογράφως πρόσκεινται τὰ, ἀλλὰ μὴν οὐ δὲ ἀγένητον ὅπερ ὁ μὲν πολύταρχος ὑπηγήσατο, ὡς νῷ τῆς Ἀριστοτέλους μὴ τοῖς οὐρανίοις ἀποδιδόντος αἴσθησιν. οὐ δὲ γε τὰ ἀγένητα, ζῆν τὰ μὴ καθ' ἑαυτὰ τόπον ἐκ τόπου ἀμείβοντα, καὶ ζῆν ἔστιν μόνιμα ὄντα, ἀμοιρῆν αἰσθήσεως. φαίνεται δὲ ὁ Ἀριστοτέλης μηδαμοῦ πῶν αἴσθησιν ἐᾶν τὸ οὐρανίων προσκεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ ἐφιέναι αὐτὸ ζῆν· καίτοι ὁμοίως. εἰ δ' ὅπως μὴ ἄλλο τι ὁ Ἀλέξανδρος ὑπηγήσατο, τὸ, ἀλλὰ μὴν οὐ δὲ ἀγένητον, ἀξιῶν ἀκούειν πῶς τὸ αἴσθησιν ἔχειν. ἵνα μὴ πῶς τὸ προσεχῶς ἀφωμοιῶσθαι τὴν παχομένην, πῶς τὸ, οὐχ οἷόν τε σῶμα ἔχειν μὲν ψυχὴν, αἴσθησιν δὲ μὴ ἔχειν, ἀλλὰ πῶς τὸ ὑγρὸν αὐχμηρὸν τὸ, αἴσθησιν δὲ οὐκ ἀναγκαῖον ἐστὶ πᾶσι τοῖς ζῴοις· οὔτε γὰρ ὅσον τὸ σῶμα ἀπλοῦν οὐδὲν ἔχειν) ἀφῶν ἔχειν· ἀλλὰ μὴν οὐ δὲ ἀγένητον ἀναγκαῖον αἴσθησιν ἔχειν· τὸ δὲ κρεῖττον τῷ νῷ πρόσκεται, ὡς τὸ θεωρητικὸν ὅλως, πῶς αὐτοδιαίρεσιν τῆς πρακτικοῦ, εἰ αὐχμήσθοι πᾶσι τὸ λόγον· διὸ ὅτι τὸ μὲν πρακτικὸν πάντως αἰσθήσεως δεῖται· τὸ δὲ θεωρητικὸν οὐ δοκοῦν πάντως, ὅμως πῶν πρώτην καὶ αὐτὸ χρήζει· μὴ ἐφιέσθαι δὲ πάντως εἰ τῇ τοιᾷδε τῆς αἰσθητικῆς θεωρίας.

Α Α Α μὲν ἔγωγε αἴσθησιν ἴσχει ἀνάγκη τὸ σῶμα εἶναι ἢ ἁπλοῦν ἢ μικτόν· οὐκοῦν τι δι' ἁπλοῦν· ἀφῶν γὰρ ἔχειν ἔφη. ἴσῃ δὲ ἀνάγκη ταύτην ἔχειν· ζῆν διὰ τῶνδε δῆλον· ἐπεὶ γὰρ τὸ ζῆν, σῶμα ἔμψυχόν ἐστι σῶμα δὲ ἅπαν ἁπλοῦν, ἁπλοῦν δὲ τὸ αἰσθητὸν ἁφῆ, ἀνάγκη τὴν τοῦ ζῴου σῶμα ἁπτικὸν εἶναι, εἰ μέλλει σώζεσθαι τὸ ζῆν· αἱ γὰρ ἄλλαι αἰσθήσεις, δι' ἃ τοῦδων αἰσθάνεται· αἱ ὄσφρησις, ὄψις, ἀκοή· ἁπτόμενον δὲ εἰ μὴ ἴσῃ αἴσθησιν, οὐδὲν ἔσται τὰ μὴ φθύνειν, τὰ ἢ λαβεῖν· εἰ ἢ ζῆν, ἀδύνατον ἦν σώζεσθαι τὸ ζῆν.

Ο" τι μὲν πολείους αἱ ζῴαι τῶν γένητων, ἢ αἱ μὲν ὑφαιμόαι μὴ ἔχεται, αἱ δὲ ἀναίμακτοι ἐπαισθάνονται, εἰς τὸ κρεῖττον ἀποτελοῦσιν νοῦν, ἢ ὅτι ταῖς κρείττοσι πάντως ἢ αἱ ὑφαιμόαι ἢ ἔχεται σωματοειδέχουσι, οὐκ ἀκόπαλιν δὲ ταῖς χείροσιν αἱ κρείττους πάντως, ἢ αὖτε ὅλῃ τῷ προσειρημένῳ σωματοειδεῖ. τὸ δὲ ἐνδέχεται νικᾶσθαι ὄργανον, ὀργάνῳ οἰκείως ἐνδέχεται χρῆσθαι ζωῇ, ὧδε μὲν φαίνεται ἢ τὸ αὐτὸ σὺ λείφθησεσθαι δὲ καὶ ἐπέχεσθαι τῷ λόγῳ, διὸ κρεῖσσον τὸ φυτικὸν σῶμα ἀπὸ τῶν ἁπλῶς αἰσθητικῶν, ἢ ζῆν ἀπὸ τῶν μὲν ἁπλῶς μὲν, τὸ δὲ ὅλον ζῆν πρωτικοῦ αἰσθητικοῦ, καὶ ἀφῶδους μέχρι τῶν δὲ πλὴν τῆς ὀργάνου διάφορον ἴσασι, ἐκεῖ πῦ ὡς φασταστικοῦ ὀργάνου, ἢ ὡς λογικοῦ ἐνδιαφέρει, διάφορον τὰ φύσιν εἰδῶν, ὡς τὸ σῶμα κυρίως, καθάπερ καὶ εἰ τοῖς πρώτοις εἰ πῶν λογικὸν ἦν, τῆς αἰσθήσεως ἴσῃ πρὸς τὸ ὄργανον ἢ κυρίως. ἢ γοῦν φασταστικὴ αἴσθησις τις ἢ ὄρεξις, ὅσον γε ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις ἴσῃ ζῴοις, ὁ δὲ λόγος ἢ ἢ τοῦ λόγου ζάλησις, πῶν ποτε χρῆται τῷ σώματι, ζῆν τὸ ἢ αἴσθησιν ἢ φασταστικὴν ὡς ὀργάνῳ. ἐπεὶ ὡς εἴρηκεν αὐτὸς ἔτι σωματοειδὲς ὁ νῦς, καὶ πολύσαρκος χαλεπόν. καὶ ζῆν κρεῖττον πάλιν ἀποδιδοὺς πῶν αἰτίαν, δι' ἣν τὸ ἀκριβεστέρων μὲν αἰσθητῶν αὐτῷ λαμβανόμενοι, οὐ δυνάμενα τὴν ἀμυσοστόρων παρὰ χρῆμα ἀποφαίνειν πῶν κρίσιν πειθαρχεῖν, τὸ δὲ ἐναντίων ὅσῳ μάλιστα καθαιρόμενον αὐτὸ χρῆμα, τοσοῦτῳ μειζόνως ἢ τὰ ἀμυσοστόρα ἐᾶν γινώσκομεν αὐτά. διὸ ὅτι φησὶν ἢ μὲν αἴσθησις ὀργάνου δεῖται τῷ σώματος· ὁ ζῆν πῶν σφοδροστόρων· ἐπὶ τὸ μειζόνων αἰσθητῶν πάλιν, τὸν ἀμυσοστόρων οὐ πάσχειν· ἴσως αὖ τῇ σφοδροστόρᾳ καὶ τόχῃ). ὁ δὲ νοῦς ἴσα τὰ ἐναντία γνῶναι, ὃ χρῆ) ὀργάνῳ τῷ σώματι, ἀκόπως οἷον ἢ νῷ ὁ τοιοῦδε χρήζεται, ὃ ποῖον ἐστὶ ὡς τὸ ἢ λόγου ὄργανον· ἀλλὰ ποῖον ἐστὶ ὡς αἰσθητικοῦ, εἰ καὶ διττὸν ἐστὶ ἢ αἰσθητικὸν, τὸ μὲν καθ' αὐτὸ καὶ ἄλογον, τὸ δὲ λογικοῖς, ὡς λόγῳ συμφυόμενον, ὡς δὲ πρεσβύτων ἐναντίως τοιοῦτῳ τῷ φυτικοῦ σώματος, ὅτι ἀπολέσθαι πως, ζῆν πῶν τῆς γῆς ὑδὶ κράσεως, ἀφειζέσθαι ὁποῖον τὸ ὡς ἀπολωλεκέναι αἰσθητικὸν, ἐκδιαιρέσεως τὸν λόγον λαμβά-

ἁπτικὸν ἄνευ τῆς ὕλης γνωρίσωμεν. καὶ πρός τι ἔοικε τὸ ἡ οὐ ἀρχὴ προκειμένη ἄνθρωπος ἢ, οὔτε οὐ γὰρ ἁπλῶς πρός τι) ἀλλ' εἴδεσί τισι διαδοχὴ ἔχει, μᾶλλον δὲ ὥσπερ ἡ ὅλη συμφυΐσεως. εἰ δὴ ἔστι καὶ λέγειν τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, εἴ γέ τι ἔστιν οὐ ἡ παντὶ εἴδει ἄψυχον, ἀλλὰ μὴ μόνον ἄτομα οἷς προσῆκεν, ἢ ἔστι τοιοῦτον ἡ αἰσθητικὸν αὖ ὁ λόγος ἔοικε μὴ διὰ ἁπλῶς τὰ ἄψυχα τοιοῦτον παραλαμβάνειν. ἀλλὰ τὰ μὴ αἰσθητικά, ἃ κρεῖττόν ἐστι γνωσικά. τὰ δὴ τοιαῦτα αἴσθησιν ἁπτικὴ ἄνευ τῆς ὕλης τὰ εἴδη δέχεται, ἢ ἐπικτήτους λαμβάνουσα οὐδὲ μωὺς ἔχοντα. οἷς οὔτε τελεύτατόν ἐστιν ἀφροδισιακὸν αἴσθησιν ἀποδιδόασιν. ἐπεὶ δὲ ὡς εἴρηται τὸν παθητικὸν καλοῦσιν αἴσθησιν, οὐ τὸν ὅλως οὐδενὸς καὶ τὸ ὀργανικὸν οἰκείας, μὴ ὑποδεκτικὸν μὴ κεντητικὸν τῆς αἰσθητῆς. ταῦτα μὲν δὴ τὰ ἄνευ ὕλης τῶν αἰσθητῶν ἁπτικά. μὴ εἴρηται δὲ πόσα αἰσθητά, ὅτι τῶν γωσικῶν μέν, κρεῖττόνος δὲ μὴ οὐχὶ αἰσθητικῶς καὶ τὸν παλαιοὺς τούτους φιλοσόφους. φανερὰ δ' ἂν καὶ τὰ μὴ ἄνευ ὕλης τῶν γωστικῶν αἰσθητικά. τί γὰρ μὴ αἰσθάνεται τῶν ζώων. τὰ δὴ τοιαῦτα πάντως μὴ αἰσθήσεως ὀλίγα τὰ προειρημένα ὡς ἁπλᾶ δὴ λέγεται, μὴ πρώτης γε τῆς ἁπλῆς. ἢ δ' ἂν οὔτε σωματικὸν πάλιν, λαβόντας ἢ προειρημένον ἢ, αἴσθησιν τοιαύτης τοιᾶσδε τῆς ἁφῆς, οἷον τε οὐδὲν εἶναι ζῷον. μὴ τῷ ῥητῷ τούτῳ σωτέρασπες, καὶ ἢ ὕστατον ἐπιχείρει οὔτε, οὕτω ἢ λοιπὸν τὴν λέξεως ἐναντίον. ὅσα μὲν ἁπτικὰ τῶν αἰσθητῶν ἄνευ τῆς ὕλης. ἵνα δὲ τὰ ἀποδοθῇ ἡ αἰτία, διὰ πάντων τὰ θνητὰ ζῷα πλὴν ἀπλῆν ἔχει αἴσθησιν. μέσα μὲν, πλὴν ὅτι ἐκ ἄνευ ταύτης αἱ λοιπαί. ἐτράπησαν δὲ πλὴν, ἐπειδὴ ὅλως ζῷα ὄντα μὴ ἐπικτήτους τῶν γωστικῶν αἰσθῶν ὄντα ἁπτικά, δεῖ ἢ μὴ ἄνευ ὕλης αἰσθητικὰ εἶναι, ἀνάγκη καὶ αἰσθητικὰ παθητικῶς. εἰ μηδὲν μάτην φυσικὴ φύσις. τοιοῦτόν ἐστι μὴ οἰκεῖον ἀγαθὸν τοῖς ζώοις ὡς ζώοις ἀποδώσει. ἢ δ' ἀγαθὸν σωτικὸν ἐκφεύγου. ὡς μὴ τὸ πολιτεύεσθαι τῷ πλάτωνι δοκεῖ, ἢ ἂν μὴ κατειληφὸς ἢ τῆς σωτηρίας αὐτῷ ἄπορα κατὰ φύσιν, μάτην ἴσται. ἀλλ' ἀδὲν μάτην ἡ φύσις ποιεῖ, ὥστε μὴ τοῖς ζώοις πᾶσι ἢ κατὰ τὰ προσήκοντα ἐκφύσεις μέρη ἀποστέρησαι, σωτικὸν. σωτικὸν δὲ τῶν θνητῶν ζώων ἢ αἰσθητικὸν, τῆς ἐκκλίσεως γινόμενον τὴν ἀλλοίωσιν αἴτιον, μὴ τῆς τῶν οἰκείων παραδοχῆς.

Ε ΝΕΚΑ' τοῦ ᾗ ἅπαντα ὑπάρχει τὰ φύσει, ἢ συμπέφυκεν ἴσαι τῷ σώματι τοῦ. ἐ οὖν πᾶν σῶμα φθαρτικὸν μοῖραν ἔχει αἴσθησιν, φθείροιτο ἄν, μὴ εἰς τέλος οὐκ ἂν ἔλθοι. διὸ δεῖ φύσεως ὄργανον. πῶς ᾗ θρέψεται. τοῖς μὲν γοῦν μονίμοις ὑπάρχει ἔστιν ὅσον πιφύκασιν.

Ι αὐτὰ μὴ οὐ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει σαφέστερα διώρισται, ὡς τὰ καὶ κατὰ φύσιν γινόμενα, τὰ μὲν ὡς αὐτὰ τέλη δεῖ, καθάπερ τὰ ἕνεκα, ἢ τε αἰρετὴ μὴ ἡ ὑγεία, μὴ πᾶν ὅτι τοιοῦτον, μὴ ταῦτα μὲν ὡς ἢ οὗ οἴεται. τὰ δὲ οὐχ ὡς τέλη μὲν, ὡς δὲ πρὸς ταῦτα φθάρεται. ὡς τὰ γυμάσια, μὴ ἡ οἰκεία ὕλη. καὶ τὰ ὄργανα, τὰ δὲ ὡς ἐπόμενα συμπέφυκεν, ἢ τοῖς ἤδη ἀπειληφόσι ἢ τέλος, ἢ τοῖς ἴσι πρὸς ἢ τέλος φθαρτικόν. ὡς κύστις, μὴ πτύελος. μὴ αἱ οὖ μαχάλαις φασὶ φύσεις, ἀλ' μὴ τοῖς ἤδη ὑγιαίνουσιν ἔστιν) ζῴοις. μὴ ὡς πόνοι καὶ νήματοι τοῖς ἴσι φθαρτικοῖς πρὸς ὑγείαν δεῖ γυμασίων. ὁ δὲ αἰρισοτέλης εἰς δύο δοκεῖ διαιρεῖν πάντα τὰ φύσει γινόμενα, εἰς τὰ οὗ ἕνεκά του, μὴ εἰς τὰ συμπέφυκεν, τοῖς οὗ ἕνεκά του σωτικοῖς πάντως μὴ τὰ οὖ οὗ ἕνεκα. οὐ δὴ οἷόν τε οὗ ἕνεκά του ἢ εἶναι ἢ γίνεσθαι, μὴ ὄντος μὴ τοῦ οὗ ἕνεκα. εἰς καλῶς πᾶσιν ἐπισωκόπει ὁ φιλόσοφος, ὡς συμπεφύκασι τὰ προειρημένα προτάσεσιν ἢ τὰ πορευτικὰ ζῶα μὴ μαζόνως ἅπαντεῖν πλὴν αἴσθησιν τῆ μονίμων μὴ ἁπλῶν. δεῖ ἢ μὴ κατὰ πολλὰ μὴ ἄλλο τι ἄλλως τόπους προσβάλλειν τοῖς σωτικοῖς τε αὖτ μὴ φθαρτικοῖς σώμασι, μὴ δεῖ ἢ ὡς τελειότερα μὴ τελειοτέρας μετέχειν μὴ αὐτῆς τῆ ἁπλῆς αἰσθήσεως, μὴ δεῖ δῆτ οὐ ὀργανικωτέρας. μὴ πρός γε δεῖ ἢ μὴ ἄλλων δεῖ ἀνάγκης τῆ πορρωτέρω τῆ αἰσθητῆ αἰτιολογικῶν μετέχειν αἰσθήσεων. ἵνα μὴ πρὸ ἐφάπτεσθαι τῆ φθαρτικῶν τε μὴ σωτικῶν αἰσθανόμενα, τὰ μὲν, φθάνῃ, τὰ δὲ διώκῃ. αἴσθησιν δὲ αἰσθήσεως οὐκ ἂν σωθείη μάλιστα τὰ πορευτικά. ὅπερ ἴσως αὐτοῖς ἢ τέλος μὴ ἢ ἀγαθὸν ἢ τῆς σωτηρίας ὡς εἴρηται αἴτιον, ὅπερ μάλιστα κατὰ φύσιν δεῖ, ἐπειδὴ καὶ ἢ κρίσεως αἴτιον ἢ τελικόν. οὐ οἰκεῖα μὴ ἢ ποιητικὸν ποιεῖ, μὴ ἢ εἰδικὸν ὁρίζει, μὴ ἢ ὑλικὸν αἴτιον ὑπάρχωσιν οἰκείως τοῖς πράγμασι. μὴ ἐπεξόδως ζόμενος καλῶς τὰ εἰρημένα ἐπάγει, ὡς τοῖς μὲν μονίμοις τῶν ζώων, μὴ αὐτοῖς ἢ τοῖς ζώοις ὅσα μόνιμα, ἢ ᾗ φθορὰ ἡ φύσις διώκει μὴ οὐ τῷ αὐτῷ μέσον. οὐ ἀρτίως μὲν τοῖς φυτοῖς, ἤδη δὲ μὴ τοῖς μονίμοις ζώοις, ἐκεῖ πλὴν αἰρχὴν γνωμένοις τε μὴ ὑστατομένοις, ὅθεν μὴ δεῖ φθορὰ οὐ τε.

Ο ΥΧ οἷόν τε ᾖ σῶμα ἔχειν μὴ ψυχὴν μὴ νοῦν κεντητόν. αἴσθησιν δὲ μὴ ἔχειν μὴ μόνιμον ὄν, γλιττῶν δ' ἀλλὰ μὴν ἀδὲ ἀχένητον. διατί ᾗ ἀχ ἕξει. ἡ πῇ τῇ ψυχῇ, δέλτιον, ἡ ᾗ σώματι, οὐ ᾖ δεῖ τόδε. ἡ μὴ ἐ μᾶλλον ποήσει. ἢ ᾖ δεῖ ἴσται μᾶλλον δ' ἐκεῖνο δεῖν αἰρχὴ ἔχειν ψυχῆς σῶμα μὴ μόνιμον αὖθις αἰσθήσεως.

Ι οὔτω δῆλον ὡς οὐ πᾶσι πάντων ἔφηται τῶν πορευτικῶν, ἀλλὰ πᾶσι τῶν τελειοτάτων οὐ αὐτοῖς ζώοις οὐ οἷς καὶ ὁ κεντητὸς νοῦς. οὐ πόρηται δὲ ὅλως, καὶ προστιθῆ τοῖς εἰρημένοις πρὸς τὸν ἀποτίθεσθαι τοὺς αὖ, διατί αὖ κρεῖττόν ἐστιν ἔχειν γνῶσιν τὴν κατὰ ἢ νοῦν, μὴ αἰρχῆται ταύτῃ πρὸς τὴν σωτηρίαν κοῦ πορευτικὴ ἡ, ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεως ἐδήθη μὴ μέν μὲν ἡ ὕδη μὴ πολλάκις εἰρημένη ἀφῆται τοῦ αἰτίαν. δεῖ γὰρ ἢ αἰσχρὰ εἶναι τοῖς ζώοις σύστοιχον τοῖς γνωσκομένοις ὑπάρχειν γνῶσιν. σύστοιχος δὲ οὕτως αὐτοῖς ἡ αἴσθησις, ὡς μὲν ἄλλως τῷ οὐ αὐτοῖς ἐφ ἢ δι' αἰσθήσεως αὐτὰ γνώσκεσθαι. ἀλλὰ

δεῖν μὲν

ἡ αἴσθησις, ἔχειν ἀδυνατον. ἀνάγκη αρα σὲ εἶναι πλὴν ἁπτικῆς δυνάμεις, σὲ πᾶσι τοῖς φυομένοις καὶ φθίνουσι.

Τ ὧν ὁ μὲν θεὸς ζῶσι ἐνίοις δὲ φθορὰς λέ. αὐ γὰρ ὅτε τι μὴ κατὰ σμικρὸν φθειρόμενα, φυλάττει ὁ τῆς ζωῆς ὅρος. εἰ δ' ὅτι οὐκ αἴσθ ὕλης αὐτοῖς ἡ τῆς ζωῆς ὑποδοχή. ὡς δηλοῖ ὁ ποτὲ ζῆν, καὶ ποτὲ μὴ, ἡ ὁ εἶναί τι σὲ αὐτοῖς οὐ συμφωνᾶς, ἀλλ' ἰδιακτήτως δηλόμενα πλὴν ζωλιῶ. ὃ μὴ πρὶν λέξαντ μὴ μετὰ πλὴν ἀποβολὴν σφίσεται αὐτῆς. ὁ δὲ ἰδιακτήτως δηλόμενα ἡ ὕλη. ὡς πρὸ ὁ συμφωνᾶς δηλόμενα αὖ ὁ ζῶον ἔσται, οὗ μὴν ὑφορμᾶσι μετὰ πλὴν ἀποζωλιῶ τῆς ζωῆς ὡς ζῶντος. μὴ δὲ πρὸ τῆς ὑποδοχῆς ἰῶ τί ὡς ζῶν προῦπάρχειν. ἡ ταῦτα ἡ μὴν ἥδη τελειεναχρῦ ὑπάρχοντα, ἡ σὲ τοῖς ἐς τὰ δὲ γεγραμμένοις πλὴ πραγματείαν. ὅτε δὲ πλὴν ὕλην πλὴν ἁπτικὴν δηλόμενα τῆς ζωῆς, ἡ ὅτε σὲ ἔστ ἡ πρὸς σῴζεσθαι αὐτῆς ἐπιτηδειότης ἡ ἀπορρέουσαν, καὶ ὅσον ἐπὶ τῇ ἀφορρέᾳ ὡς τάχιστα αὐτὴν ἀποβάλλουσαν, αὐτανισοῦσα ἡ φύσις τῇ ἁπτικῇ δυνάμει, ἅτε δὴ τῆς φθορᾶς ἐπορρέουσ' οὔσης, πλὴν ἀποῤῥοὴν ποτὲ μὲν μᾶλλον ἐπικρατούσης, ὡς σὺ τῇ αὐξήσει, ποτὲ δὲ ἰσοσυμμούσης, ὡς σὺ τῇ ἀκμῇ, ποτὲ δὲ ἐπικρατουμούσης, ὡς σὺ τῇ φθίσει, ἡ σὲ ταύτην οὖν τῆς φθορᾶς λέ. ὅτε μὴ πολλὴ γίνεται ἡ ἀποῤῥοή. ἵνα τῇ γοῦν ὀποσοῦν ἐπορρέῃ, χρέων πνὰ αὐτάρκη πρὸς πλὴν τελείαν ἀποῤῥοὴν. ἐπιόντος ἦν ἀῤῥ γλυκύωσ ἕως φθορᾶς, τὰ οὕτως ζῶντα φθορᾶς λέγεται. ἀνάγκη γὰρ αὐτὰ ἡ αὔξεσθ ἡ ἀκμάζειν ἡ φθίνειν, σὲ ἐκείνῳ δὲ τούτων φθορᾶς λέγεται τὰ οὕτω ζῶντα. οὔτε γὰρ σὲ τοῖς ἀψύχοις πάντα ἡ ἁπτικὴ σύστασι δυνάμεις. φθορὰ γὰρ ἂν σῶτις καὶ τὰ μάταλλα αὔξεσθ. ἡ σὲ ἐκείνοις ἀμυσρουμούλω ἔτι μᾶλλον, ἢ σὲ τοῖς φυτοῖς συγχωρήσει πλὴν φυτικὴν οὐ πάρχειν ζωλιῶ, οὔτε σὲ τοῖς ἀϊδίως ζῶσιν, ἅτε οὐκ σὐύλους, οὐ δὲ ἐπικτήτως δηλόμενοις πλὴν ζωλιῶ, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφωνᾶς μόνον ἐξειλαμένον αὐτὴν ζῶσι, ἡ ὅτε ἔστ οὐδὲ μικρὰς ἐπιδεούσ' ἀεὶ δηλόμενοις πρὸς τὸ ζῆν.

Α ΓΕΤΗΣΙΝ δὲ οὐκ ἀνάγκαίον σὲ ἅπασι τοῖς ζῶσιν. οὔτε γὰρ ἀεὶ ὅσων τὸ σῶμα ἀπολλῦται, ἀφλὼ σὲ δέχεται ἔχειν. οὔτε αὖθι ταύτης οὐσίαν τι σὐδὲν εἶναι ζῶον.

Δ ὁρίσαι αὖ προσλαμβάνει τὸ ζητούμενον. δοκεῖ γὰρ οὐχὶ ἡ πάντα τὰ ζῶντα πρὸς διάκρισιν τῆ οἰκείου τε ἡ τῆ ἀλλοτρίου, πλὴ γοῦν ἁπτικὴν τε ἡ γευστικὴν ἔχει αἴσθησιν, ὡς ἡ πάντα τὰ ζῶντα αἰσθάνεσθ. ἐπειδὴ ἡ τ' ἄλλων ἁπάντων τὴν αἰσθητικὴν ζώντων τὸ σῶμα τόδε τοιοῦτον ὄν, ὡς σὲ μεσότητ τιν εἶναι ἡ ἀφλὼ ἔχειν, ἀπολοῦν κινδυνεύομεν, ὅθ' ὁ ὡς ἔδη εἴρηται κατ' ἐπικράτειαν σὲ ὁς στοιχεῖς τῆς γῆς, πλὴ ἁπτικὴν ἔχειν σύστασιν, ἁπάντ ὂν δηλονότι ἀπολοῦν, εἴγε ὅλως κατὰ πλὴν σὲ ὁς ἐπικράτειαν, συμκείμενον δὲ ἡ ἐκ τ' λοιπῶν, ὡς ἡ αὐτὸς πανταχοῦ βούλεται, ἡ ἡ σὲ ὀργανικὴ δηλοῖ, τί δὴ ἐκώλυεν σὲ μεσότητ τίνος ἡ ταῦτα ὄντα, ὅθ' ὁ ὅλως εἶναι τ' οὐσιῶν, σὲ ἡ μὴ ὀξύ ζούσ, ἔχοντ μὲν τινα αἴσθησιν, ἀμυδροτέραν δὲ ἡ κατὰ τὰ ἄλλα ζῶντα, ἡ ὡς ἔφη πλάτων οἱ κατὰ βάδυζαν αἴσθησιν, ἀλλ' ἴσως ὁ αὐριστοτέλης οὐκ ἀξιοῖ αὐτοῖς ἀποδιδόναι αἴσθησιν, ὄντ μὲν, ὡς μὴ δοῖ ἐγκρυφίαν ἔχουσι, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος ἔφη κατὰ βάδυζαν. ὄντ δὲ ὅθ' ὑναστὰς ἡ χλόασις τ' φυτῶν, ὡς αὐτὸς λέγει, δύπαθὲς γὰρ εἶναι δεῖ ὁ αἰσθητικόν. ἡ γὰρ ἔφ' ὅσων μὲν ἡ φύσις πρὸς ὁ εἶναι μόνον ἀποζλίπει, ὁ δυναταθὲς τούτοις ἀφαίρεσιν, οὐ δυνάμεις αἰσθήσεως, ὡς ἔχουσιν ἀφ' ἑαυτῶν ὁ μὴ φασλῶς πολχειν. ἐφ' ὅσων δὲ σὺ τῷ εἶναι ἀλλὰ τῷ δ' εἶναι μᾶλλον αὐτέχεται, τούτοις ὁ δύπαθὲς τὸν ἀποιέμεν, κατὰ πλὴν ὅλην τῷ σώματος σύστασιν. ἵνα καὶ αἰσθητικώτατον τ' δ. δι' ὃ φάλιστα ὁ αἰθερώπειον σῶμ, ὡς ὁ ὅλοι φασὶν οὗτοι, δύπαθὲς, δύκρασία τε τ' ἄλλων ζώων προέχον, ἡ λειπότητι δέρματος κατὰ ἀπαλεγίαν τῷ μεγέθους. ἵνα πλὴ κατ' ὅλον ὁ σῶμα αἴσθησιν ἄκρι βεστάτην ἔχῃ, σὲ ταῖς κατὰ μέρος αἰσθήσεσι πολλῶν ἀπολειπόμενον ζώων. καλῶς ἂν οὐκ ἀνάγκαίον εἴρηται πᾶσι τοῖς ζῶσιν αἴσθησιν ὑπάρχειν. ἐπειδὴ μήτε ἀφλὼ ἔχει, μήτε ταύτης ἄλλω προηγεῖσθ δεῖ. ἀλ' ἀνάγκην δ' αἴσθησιν πᾶσιν ὑπάρχειν. δι' ὅπερ ἔφαμεν ἔφαστον ἔχει ἡ ὁ τέλος, ὁ πρὸ πάντως μὲν ἀγαθὸν ὁ φύσει αὖ ἡ τέλος, ἀλλὰ ὁ μὲν κρεῖττον, ὁ δ' ὑφειμούσ, ἡ οἰκεῖον ἐκείνοις τοῖς τελειομένοις. ὡς ἡ τοῖς ἐφάστοις ὁ ἔφαστον. ὁ δ' αἰσθητικὸν ἀγαθὸν οὐκ ἔφαστον. ἀλλὰ διηγαγερμούσ τε καὶ κατ' οὐδρόμιαν κριτικὴν ἐτοῦς φαίνεται. δι' ὃ ἀπαιτεῖ ὁ ἡ ὑφειμούσ, ἵνα ἡ τὰ ἔφαστα ἡ ἀγαθά. τοιοῦτον δὲ μᾶλλον ὁ, τῷ εἶναι κατ' αὐ ὁ μόνον ὁ εἶναι σύσδρομον ἀγαθόν. οὐκ δὲ ἴσως ἡ τούτων ὑφειμούσ' ὄντα γὰρ πως ἂν εἴη ἀγαθὰ, ὡς ὁ ἄψυχον. ὡς ὁ δυνάμει, ὡς ὁ ὑλικὸν, ὡς ὁ σῳστικόν. ἀλλ' οὔτε ἐκ τούτων νοῦν ὁ λόγος. αὖθι δὲ ἁφῆς, ἣ πάντως ἡ ἡ γεύσις συμπέπλεκται, ἀδύνατον εἶναι ζῶον. δι' ὃ πᾶσι δεῖ ἓν ὁ ζῶον ὡς εἴρηται, ἵνα ἡ αἰσθάνηται, καθ' ὅλον τι ἔσαν ὁ αἰσθητικὸν εἶναι χρή. ἐπεὶ λέγεται φθειρόμενον καὶ ὃ ἀναίσθητον, ἡ κατά τι, καθ' ὃ τῇ σὺ τῇ ζυφῇ οἰκεῖον τι καὶ ἀλλοτρίου ἔξει πλὴ διάκρισιν. ταύτη μὲν γευστικὸν ὄν κατὰ δὲ πλὴν καθ' ὅλον, ἁπτικόν. τούτων οὖν πάντως δεῖ ὁ πᾶσιν ὡς αἰσθητικῷ. ἀλλ' τί ὁ ἐπαγόμενον τό.

Ο ΥΤΕ ΔΕ᾽ ὅσα μὴ δηκτικὰ τῶν ἑαυτῶν, αἴσθ τῆς ὕλης. ὁ δὲ ζῶον, ἀνάγκαίον αἴσθησιν ἔχειν, εἰ μὴ δι' μάτην ποιεῖ ἡ φύσις.

Τ ἵνα γὰρ βούλεται σημαίνειν τὰ αἴσθ τῆς ὕλης τ' εἰδῶν δηκτικά. ἵνα ἀφ' τῆς κατὰ φάσεως καὶ τὰ μὴ

διακείσεων δὲ αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων, τῷ τὴν μὲν, ὁ τοιόνδε ἀξιοῦν πράττειν. ὁ τοιόνδε εἰωθὼς ἂς μὴ οὐ κατηγορεῖσθαι, ᾧ καὶ θᾶττον πιφυκὸς γίνεσθαι ἀπονέμει. οἷον ὅτι ὁ ἀγαθὸν τιμᾶσθαι, οὐ τοῦδ' ἢ τοῦδ' ἀλλὰ ἁπλῶς πᾶν ἀγαθόν. τὴν δὲ, ὁ μὲν κατὰ δεῖξουσιν, ὅτι ἀγαθόν, τουτέστιν ὅτι φύσει σωκρά τους ἀγαθός. ὁ μὲν ὑποκείμενος οὐ ταύτῃ τόδε κατὰ λῶν, ὡς μὲν κατὰ σωκράτη τυγχάνει, ὁ δὲ τοιόνδε ὁ κατηγορούμενος, ὡς οὗτος προσδιορισμοῦ ἀεὶ ὁ κατηγορούμενος ὑπάρχει, καὶ οὐχ ὅτι οὐκ ὄν τόδε, ἀλλὰ μᾶλλον τοιόνδε. δύο δὲ μερικῶν προτάσεων τίθεται παραλείγματα. τῆς μὲν, ὡς τοῦδε τινὸς τοῦτο προσώπου ποιουμένης τὸν λόγον. εἴθε τόδε τοίνυν τοιόνδε εἶναί φησιν, ὡς εἰ ὧδε σωκράτους ἐποιεῖτο τὸν λόγον. τῆς δὲ ὡς τοῦδε πρώτου, ὅτι, κἂν τοιόσδε, ἐπάγεται ὅμως αὐτὸν κινεῖν ἡδέα, ταύτην λέγων τὴν μερικὴν. καὶ ὡς εὐαρχέστερον κινοῦσιν τὸν ὅλον τέως ἀποδιδοὺς αἰτίαν τῆς κινήσεως τῆς κατὰ τόπον τῷ ζώῳ, καὶ οὐχὶ τῇ καθόλου, εἶτα διὰ τοῦτο ὧδε διορθώσας ἀκριβέστερον λέγει, ὡς ἄμφω μὲν κινοῦσιν. ἀλλ' ἡ μὲν ὑρισμοῦ μᾶλλον, ὅτι οὐ κινουμένη αὐτὴ κινεῖ. μᾶλλον γὰρ ἡ αὐτὴ ἀεὶ τοῦ δ' ὅτε μεταβαλλομένου, οὐ δι' ἄλλό τι ἄλλως ἔχουσα. ἐπιστημονικὴ γὰρ ἴσως. διὰ τί οὖν μᾶλλον ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὑρισμοῦσα. διότι συμπλεκομένη τῇ μερικῇ μεταβαλλομένῃ, κατ' αὐτὸν τὸν συμπλοκὸν συμμεταβάλλεται. ἀεὶ ὄντος μὲν γὰρ ἢ ἀγαθὸν τιμᾶσθαι εἶναι ἀποφαίνεται. ἢ δὲ τῇ ποτὲ μὲν σωκράτει, ποτὲ δὲ πυθαγόρᾳ ἢ πλάτωνι λεγούσῃ εἶναι ἀγαθὸν, συμπλέκεται καὶ συμπεραίνεται ἄλλό τι ἄλλου εἶναι τὸ τιμᾶσθαι, ὁ γοῦν συμπέρασμα οὐκ ἐκ μόνης τῆς μερικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς καθόλου, ταύτη πως καὶ αὐτὴ κινεῖται, καὶ οἷόν ὁ μᾶλλον ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν ὑρισμούσης πρόκειται, δηλωτικὸν τοῦ καὶ αὐτήν πως κινεῖσθαι κατὰ τὸν συμπλοκόν. σωκράτους καὶ τὰ ὧδε τοῦ πρακτικοῦ νοῦ, ὡς καὶ φαντασίᾳ χρωμένου τῇ οἰκείᾳ, καὶ ὡς συμπλέκοντος ὁ μερικὸν τῷ καθόλου, καὶ ἄμφω θεωρεῖντος, καὶ ὡς κινητικοῦ κατὰ τόπον τὸν ζῷον κατ' ἀμφοτέρας μὲν τὰς προτάσεις, προσχέστερον μέν τοι καὶ εὐαρχέστερον κατὰ τὸν ἐλάττονα, ἐκεῖ βέστερα δὲ φαίνεται κατ' ἀμφοτέρας. καὶ ὅπως κατὰ ἑκατέραν. ὅτι δὲ καὶ ὁ ἁπλῶς κινοῦν ὁ ὀρικτικόν ἐστιν, αὖθις ἐροῦμεν μὲν ὀλίγα πολλάκις ἐπιλείψας, νῦν δὲ οὐ τῷ τοῦδε τῷ πρακτικοῦ νοῦ λόγῳ ὑφηνάμενος, ᾧ καὶ τὸν μερικὸν φαντασίαν μάλιστα κινητικὸν ἀπεῖπε, οὐκέτι ἰδίως ἡ περὶ τούτου συμπεράσματα. ἀλλ' ὡς περὶ πάσης ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως καὶ θεωρίας καὶ ὀρέξεως, ὀλίγα γοῦν τῆς φαντασίας καὶ τὰ περὶ τῆς αἰσθήσεως εἰπολίξατο, ταύτην δ' αὖ εἴλκυσεν αὐτ' αὐτῆς, ὡς ἀφ' ὧν αἰσθημάτων οἱ φαντασιακὶ γίνονται τύποι, καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως ἡ φαντασία ἐγείρεται, ὡς ἐκείνων ἐκ τῶν αἰσθητῶν, μέτεισι λοιπὸν ἐπί τε τὸν περὶ ὀργάνου λόγους, καὶ γοῦν ἐξ αὐχμῆς ἐμέμψατο, τοῖς μὲν καὶ ὁ ὄργανον ὁποῖον εἶναι λέγουσιν, ἀλλὰ μόνον ὁ τῆς ζωῆς εἶδος θεωροῦσιν. οὐ μεῖόν τοι γε καὶ ὁ δικτικὸν ὁποῖον εἶναί τι χρὴ διορίζουσι. καὶ ὧδε ὁ διακεῖσθαι, τόδε μὲν ἐστι τοῖς ὁπωσοῦν ζῶσιν ἔχεσθαι ζωῆς, τόνδε δὲ αὖ ἀεὶ προσηκόντως ἐπαναβαίνουσιν. ὁ δὲ ὅλως ὡς ὀργάνων πρὸς ὁ οὐσιοῦσθαι δεῖται τὴν σωμάτων. τοὺς γοῦν μηδέποτε χρωμένους, ὡς οὐσιωτῶς ὑβρημένους ἀφίησι. καὶ ὧδε ὁ συμπεράσασθαι, ὡς τὰ μὲν πλειόστοις τὴν βιωτικὴν ζωὴν παίσας ἔχει καὶ τοὺς ὑφειμένως οὐκέτι δὲ καὶ ὁ αὖ πάλιν, καὶ τίνα τὰ πλείστοις τὴν ζωὴν, τίνα δὲ ὡς ἔρηται τὰ προσηκόντως ἀεὶ ἐπαναβαίνουσι. λῦσιν οὖν περὶ τοῦ ὀργάνου αὖθις ὁ σκοπὸς ἐπάνω, μᾶλλον δὲ συμπεράσματικῶς συγκεφαλαιώσασθαι τὰ πλατύτερα αὐτῷ ἐρημένα, ὡς ὁ μὲν τὴν φυτικὴν καὶ αἰσθητικὴν ζωὴν ὄργανον ἁπλοῦν τυγχάνει ὤν, φλοὸς ἐπικρατούσης τῆς γῆς, δι' αὐτὸ τὸ δύνασθαι εἶναι, καὶ αὖ ὁ δύνασθαι οὐκ ἐκ μισότητα τὴν στοιχείων. ἀλλ' ἐκ ἐπικρατείας τῆς γῆς οὐσιωμένου τι, καὶ ἕνεκα τὴν προσπιπτόντων αἰσθητῶν δύνασθαι δεξόμενόν τε γνόμενον, καὶ αἰσθήσεως οὐ τοῦδε ἀπολαύσοντος. ὁ γοῦν αἰσθητικὸν ὁπωσοῦν ἐκ μισότητι μᾶλλον τὴν στοιχείων, καὶ οὐκ ἐκ ἐπικρατείᾳ τῆς γῆς, ὡς ἁπλοῦν ὁ ἁπλοῦν, ἕρατον ἂν αἰσθητήριον. ἵνα καὶ τὴν διαφόρων ἐκ αὐτοῖς φιοτιτων ἢ γνωσεισιν θερμότητος φόβῃ τῆς ἐκ πυρὸς ψυχρότητος δὲ τῆς ἐκ ὕδατι. ὑγρότητος δὲ τῆς ἐκ ἀέρι. καὶ ξηρότητος τῆς ἐκ γῆ. ὡς τό γε καθ' ἑαυτὸ ἐπικρατοῦν οὐσιωμένου, νῦν ἕξει πὼ μισότητα ὁμοίαν πρὸς ὁ ἐαυτόν. ὀρίζει οὖν πρῶτον μὲν ὁ φυτικὸν ὄργανον ὁποῖον. λαύτερον δὲ ὁποῖον ὁ μόνος ἁπλοῦν καὶ γευστικόν. ὅτι ὁ τὴν καθ' ὅλα ἀκινήτων κατὰ τόπον ζῴων. καὶ τέτοιον ὀρίζει ὁ τὴν θρεπτικῶν καὶ πλειστέρων. κατὰ μὲν ὁ ἁπλοῦν οὐδὲν τὴν ἀκινήτων καθ' ὅλα ἑαυτὰ διαφέρει. ὡς δὲ θρεπτικῶν καὶ πόρρωθεν αἰσθάνεσθαι δυομένων, καὶ οὐκέτι ἀμέσως τὴν προσπιπτόντων ἐφαπτομένων, ἀλλὰ ὀλίγ τὴν μεταξὺ κατὰ τὰ κρατοῦντα στοιχεῖα τὴν τοιούτων αἰσθητηρίων οὐσιωμένων, ἕλκει δὲ αὐτῷ πρὸς τὸν τούτων συγκεφαλαίωσιν ὑπομνῆσαι, ὡς ἅπαν ὁ ὁπωσοῦν ζῶν τὸν γευστὸν ζωὸν τὸς φυτικὸς λεῖπαι ψυχῆς. τὸ δὲ αἰσθητικὸν ὁπωσοῦν τῆς ἁπλῆς τε καὶ γευστικῆς αἰσθήσεως. ὁ δὲ γε πορρωτικὸν καὶ τὸ πλειστέρων αἰσθήσεων. ὅθεν αὐξήσεως προαθήσει καὶ τὰ περὶ τῆς εἰκαίου ἐκείνου ὀργάνου.

ΤΗΝ ΜΕΝ οὖν θρεπτικὸν ψυχὴν, ἀνάγκη πᾶν ἔχειν ὁ, τί περ ἂν ζῇ, καὶ ψυχὴν ἔχει ἀφ' γενέσεως μέχρι φθορᾶς. ἀνάγκη γὰρ ὁ γενόμενον αὐξησιν ἔχειν, καὶ ἀκμήν. καὶ φθίσιν. τοῦτο δὲ ἄνευ

δὲ ἄνευ

ἑαυτῇ μοίᾳ. κινεῖν γὰρ ὅταν πρεῖᾳ πως. μή ποτε δὲ καὶ ὁ παρὰ τῷ πλάτωνι αὐτοκίνητον τοιοῦτον, οὐχ ὡς ὁ κινούμενον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ὁ μέσον ὄλῳ τῆς τῆν ἄκρων συναιτίως δηλούμενος, τῇ τε αὐτὸ φημι καὶ τῇ κινητοῦ. πῶς οὖν οὐσοὶ πλὼ ψυχλιῶ ὁ νοῦς, νῷ δ' ἀποταίσως ἀλλὰ συμφύσεως ἀμείβου. δ' ὁ ὅλῳ μοιμότητος μᾶλλον καὶ οὐ τῷ κινεῖν, ἀλλὰ τῷ ἐσράζειν εὸ ἑαυτῷ. καὶ τελειῶν οὐ κεχωρισμένως. ἀλλὰ τῷ χωρίζειν μὶν ἀφὸ τῆν ἔξω. ὑπιτρέφειν δὲ καὶ συνάπτειν μάλιστα πρὸς ἑαυτήν τε καὶ πρὸς ἑαυτόν. ταῦτα μὶν οὖν ἐξυπάιθω τὸ μὴ λελύθω, καὶ τὰ πλὼ πρακμακτειώδη ἀπορίαν τε καὶ διαφίαν. ζητεῖθω δὲ καὶ ὅπως τῷ θαίῳ συμφωνήσομεν ἁμιλλίχῳ, μὴ φν δυνάμει νοῶν καὶ φν εὐβρήαια ἀυδὶ τῇ κρείττονος τῆς ψυχῆς ἀκούσῃ, ἢ τῇ ὀρεκτικοῦ τῆς ψυχῆς, ἢ τῇ ἀμιθήκτου, ὑμῖς οὐόμενοι ὑπ' αὐτῆς τῆς ψυχικῆς οὐσίας ἀμφότερα παραδίδοθαι, ὡς καὶ ὀξ αὐτῆν πολλαχοῦ τ' αὐτοτέλους φυμάτων ὑπιμνήζομεν. ἀλλ' οὐ δήπου εὐαντία φρήγγεσθαι τῷ ἁμβλίχῳ τολμήσομεν. συμφωνήσομεν δὲ καὶ τὰ δυνάμει, τοσοῦτο ἐλκτήσόμενοι, ὅσον ῥᾳτέος προσήκειν ἀξιούμενοι τῆν ἀκρατάτων ἰώδη σμοίων. ὧν οἱ μὶν ἀφὸ τῆς τ' αἰτιατῶν ἰώδη πλὼ τ' αἰτίων ἀναβαίουσι θεωρείαν. οἱ δὲ ἀπάπαλιν ὅστερ ἀφὸ σκοπῆς τὰ καθόλου τὰ, ἐκ τ' αἰτίων τὰ αἰτιατὰ κατασκοπῶσιν. ὁ γὰρ αὐτός πως γίνεται λόγος. ἐπειδὴ τρόπον τινὰ μὴ τὰ αὐτά ἐστὶ τά τε αἴτια μὴ τὰ αἰτιατά. δι' ὅτι κατὰ πλὼ τ' αἰτίων ἰδιότητα μὴ εὐβρήαια τὰ αἰτιατὰ φ εἶναι ἔχει. μὴ δὲ αὖ φ αἴτιον φασὶ κατ' εἶδος καὶ ἀπλότητα, τοιοῦτον καὶ φ αἰτιατὸν δυστρόπως καὶ κατὰ μίαν ἕξιν. καὶ ἀπάπαλιν τοὶς τὰ αἰτιατὰ πρότερον θεωροῦσι, δι' ταῦτα δυστρόπως καὶ οὐ μαθήσει, τοιοῦτον φ αἴτιον ἁπλῶς καὶ ἁμιθήκτως. ὅσα οὖν ἀυδὶ τῇ αἰτίου θεωρεῖται κατ' ἰδιότητα, τοσαῦτα καὶ ἀυδὶ τῆν αἰτιατῶν. ὁ μὶν οὖν θῶς αὐὴρ ἱκανῶς κατὰ πλὼ ἑαυτῇ ἄκραν θεωρίαν, ἀυδὶ τῇ αἰτίου πρώτως θεωρῶν ταύτην, σ' δῶσιν ἡμῖν καὶ ἀυδὶ τῆς ψυχῆς ταύτην νοεῖν, ἡμῖν δὲ ἀγαπητὸν φν ἀυδὶ τῆς ψυχῆς αὐτὸν πρῶτον ἀυδισκαμένοις, οὕτως εἰς φ αἴτιον ἀναβαίνειν. δι' φ ποτὲ μὶν καθαρῶς μίσος, ποτὲ δὲ ἀριστάμενος μὶν τῆς ἐλικινεῦς μονῆς, ἀυδὶ δὲ φ προβλητικὸν τῆν ῥίουσιν ζωῶν πρεῖον, καὶ ταύταις συμπλεκόμενος, θεωρίζοντες ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑμετέρας ψυχῆς, ὡς κατὰ ἕξιν οὐσιωμένης, ἀξιοῦμεν καὶ φν ὀρεκτικὸν αὐτῆς νοῶν τοιοῦτον εἶναι, ὡς τοιούτου πράγματος ὀρεκτικὸν, καὶ πάλιν φ, ποτὲ εἰς εὐβρήαιαν καθορᾶν αὐτῆς ἀποκαθιστάμενος, ἐκ τῆ δυνάμει μόνον. μὴ φν τῆς τοιαύτης οὐσίας ὀρεκτικὸν νοῶν, τῆς ποτὲ μὶν δυνάμει ποτὲ δὲ εὐβρήαιαν ἐλικινεῦ γινομένης, δυνάμει μὴ αὖ φν ἀποτελιωθῆναι, οὐχ ὡς πείσονται φ δυνάμει ἀλλ' ὡς ὀρεκτικὸν καὶ ἀνάστατικὸν τῆς ὧν παρούσης οὐσίας, καὶ φ δυνάμει ποτὲ, καὶ φ εἰς εὐβρήαιαν αὖθις ἀποκαθίστασθαι. ταῦτα ὑμῖν ἀποδιδόσθω καὶ πρὸς πλὼ λυστρὰν ζήτησιν. ἀλλὰ τῆν ἐξῆς τῆ αἰρίστοτέλους ἐχώμεθα.

Ε΄ ΓΕΙ ΔΗ μὶν τῆ καθόλου ὑπόληψις καὶ λόγος ὁ δὲ, τῆ καθ' ἕκαστα. ὁ μὶν γὰρ λέγει, ὅτι δεῖ φν τοιοῦτον, φ τοιόνδε πράττειν. ὁ δὲ, ὅτι τόδε τοιόνδε. κἀγὼ δὲ, τοιόσδε, ὥστε αὐτὸ κινεῖ ὁ δόξα, οὐχ ὁ καθόλου, ἢ ἄμφω, ἀλλ' ὁ μὶν, ὑρεμοῦσα μᾶλλον. ὁ δὲ, οὔ.

Ϛ΄ ἀποδὶ τῆ διαρετικοῦ νοῦ τῆς ψυχῆς μέχρι τῆδε κεφαλαιωσῶς συμπεραινόμενος, ὡς ὁ ἀκρότατος μόσος μόνον, καὶ οὔτε κινεῖ οὔτε κινεῖται, ὅλῳ τῆν ἐξῆς σὺλαίνυται ποδὶ τῆ πρεῖότητος νοῦ ὅπως κινεῖται. κἀν ὥστε τέλειος ᾖ, καὶ ὅλῳ ἕξει ὑπομονήσ. σὺλαινύμενος δὲ καὶ ὅπως κινεῖται, φ καθόλου φασὶ αὐτῆ πλὼ θεωρίαν, ἀλλ' οὐχὶ ἀμβρίκτου. ἵνα δὶ ἴδιον μὶν καὶ ἀκοινώνητον αὐτῆ πλὼ θεωρίαν διασώζῃ, ἅτις ἔστιν ἡ καθόλου παρ' αὐφ λεγομένη πρότασις. ἀσῶν δὲ αὐτιλαμβανομένη οὐ τῆν οὐσιωδῶν καὶ αἰτιωδῶν, ἀλλὰ τῆν ὕδη πρεῖόντων, καὶ τοὶς αἰτιατοῖς καὶ μεριστοτόνοις σὺ τῇ ψυχῇ λόγοις συναρμοζομένων. τοιαῦτα γὰρ τὰ καθόλου λεγόμενα, κατὰ τῆν μβρικωτόνων κατηγορούμενα, ἡ ζωὴ αὐτοῖς ἀχωρίστως φ εἶναι ἔχοντα. ὅτι δὲ καὶ κινεῖ, σαφέστερον ἐπιδεικτέον, ὅλῳ τῇ πλὼ καθόλου ταύτην πρόταση παραδιδόναι τῷ πρακτικῷ, ἵν' ἡ αὐτὸ ζωὴ τῇ μβρικῇ κινεῖν φ ζῶον, καὶ σὺ τοῦτον ἐπ' αὐφ φ πρακτικὸν μεταβαὶς νοῦν, συμπεραίνεται καὶ τὰ ποδὶ αὐτῆ παραδιδόμενα, ὡς τῆς μὶν καθόλου θεωρητικῆς οὔσης, καὶ ὑρεμαίστερον ἡ ὑζηρεμοίως μᾶλλον κινούσης, τῆς δὲ μβρικῆς τῇ βουλευτικῇ μᾶλλον γνωσκομένης φαντασίᾳ, ἡ προσεχῶς ἡ μᾶλλον κινούσης φ ζῶον, ποδὶ τὰ πρακτὰ ἡ σὺ διέχομενα ἄλλοις ἄλλως ἔχειν, ἅτε μεμιγὰ ὄντα, ἡ μβρικῆς ἀεὶ διόμενα πρὸς φ ἀποτελιωθῆναι κινήσιως, τῇ πρακτικοῦ σὺ μὶν νοῦ, ἀμφοτόδρως ὁμοῦ τοὶς προτάσεσι θεωροῦντος τὸ καὶ συμπλέκοντος, πλὼ μὶν ἀχρὶ τῆ θεωρητικοῦ παραλαμβάνοντος, πλὼ δὲ, ζωὴ τῇ λογισλεῖ ἐπισκοποῦντος φαντασίᾳ, καὶ κινοῦντος φ ζῶον πρὸς τὰ ποτ' ὄντα ἡ δυνατὰ τυγχάνειν αἱρετά, ὑζηρεμοίως μὶν ὡς ὄρεκται καὶ κατ' ὑρεμίαν μᾶλλον τῆς μείζονος. προσεχέστερον δὲ καὶ κατὰ πολλὼ μεταβολὼ ἄλλό τι ἄλλοίας τῆς ἐλάττονος. ποία δὲ ἡ καθόλου καὶ μείζων, καὶ ποία ἡ ἐλάττων καὶ μβρικὴ, ὑπόμνησον. ἐκατόδρα μὶν λογικὼ ἀποφωνάμενος, τῷ ὑπολαμβάνειν τε καὶ λόγον φάναι. καὶ γὰρ ἡ μβρικὴ λογικὴ, ὡς καὶ τῆς φαντασίας ἡμῶν οὔσης βουλευτικῆς, καὶ ὡς τῷ νῷ τῶν γνωριζομένῳ

τελεία ἕξεως κίνησις ἡ ἀπὸ τῆς βουλήσεως, καταστελτικὴ τῆς ἀλόγου, πρώτης μὲν τῆς διὰ καλλιστικῆς προστάξεως καταφύσει ὑπαρχούσης. καλλίστη δὲ φύσει ὡς ἔφην διὰ ἕλξεως τῇ φανταστικῇ ὁρίξει. αὕτη δὲ ἐστὶ κατὰ λόγον ἔχουσα, ἀκίνητος ἐκείνῳ οὐκέτι κατὰ φύσιν πρὸς τὸ οἰκεῖον αἱρετὸν καὶ θέλκειν ὠδὶ χαιρεῖ, μὴ καθελκυσθεῖσα διὰ βούλησις, καὶ κατὰ στέλλει μετά τινος οὐσίωσις πρὸς ἐκεῖνος κίνησιν.

Τ Ὁ δὲ ὠδὶ ἐπιστημονικὸν οὐ κινεῖται, ἀλλὰ μένει.

Δ μὰ τὴν ἐφ' ἑξῆς ὀρθῶς μὲν συμπεφώνηται κεφαλαιωδῶς τὰ προειρημένα πάντα, αὖθις αὖ ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἀκροτάτης τῆν ψυχῶν οὐσίας· καὶ γὰρ ὁ πᾶς αὐτῷ ὑβ' αὑτῆς ἑστὼς λόγος, πρὸς πάλιν πρὸ τὴν θειοτέρων ζώων ψυχήν. φ γὰρ ἐπιστημονικὸν λέγει, νοῦν οὐ φησὶ μόνον, ἀλλὰ φ τέλειον καὶ εὐδρεγὲς ὃν ἐπιστήμονικὸν φ ὕφαιρον μὲν, φ ὧδη ὕφαιρον, καὶ χρυσοῦν φ καὶ χρυσομόνον. ἐπεὶ τό γε δυνάμει ὡς καὶ ἐπ' ἀτελὲς καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται. κινοῦν μὲν φ ζῶον, ὡς δι' αὐτῆς καὶ δι' αἰσθήσεων καὶ φανταστικῶν, ὠδὶ πρὸ τὴν ἐσθῶν ἀκαλκιφθησόμενον θέαν. κινούμενον δὲ ὡς τελειούμενον ἀπὸ τὴν οὐσιωδῶν τῆς ψυχῆς νοητῶν εἰδῶν. ἀλλὰ καὶ φ ὧδη τελειωθὲν, ὡς ὧδη δυνάμει καὶ ἕαυτῷ νοοῦν, καθ' ἕξιν δὲ καὶ προβεβλημένον τελειωθὲν, καὶ ἕξιν κινεῖται ὁμοίως γαμούμενος, ἀπὸ τῆς τὰ διὰ φωτὸς εὖ αὐτῷ χωράματα εὐεργεία γνωσὰ ἀφ' ἑαυτοῦ φωτός. ἢ ὡς ἀπὸ τῆς τέχνης τὰ τεχνητά. καὶ ὡς πρὸ τὸ οὐ ἐνέργεια ἀπὸ τῆς οὐσίας μείζον, ἀλλὰ μὴ κινεῖ οὐ φ ζῶον προσεχῶς. ὡς δὲ τῷ πρακτικοῦ ἄκρου νοῦ. λεῖ γοῦν πρὸ μείζονα λεγομένου πρόταση προτεθεωρῆσθαι. καὶ τό τε ἐπισκοπεῖν πρὸ μᾶλλον, φοῦ ἕνεκα φ πρακτικὸν νοῦν. αὖπρὸ δὲ καθ' αὑτὸ πρὸ μείζονα, ὁ καθ' ἕξιν ἐπιστήμων θεωρεῖ. ὡς πρὸ μᾶλλον καθ' ἑαυτὸ ἡ βουλευτικὴ φαντασία, ὠδὶ τὸν λογικῶν ζώων. ἀμφοτέρᾳ δὲ κατὰ συμπλοκὴν ὁ πρακτικὸς καλούμενος νοῦς. διὸ καὶ αὖφις ἐφ' ἑξῆς ἐπιζητεῖ, πότερα μᾶλλον κινεῖ φ ζῶον ἢ μείζων ἢ ἐλάττων πρότασις. εἰ γοῦν ὁ πασσοῦ καὶ ἡ μείζων κινήσει, καὶ ὁ ἐπισκοπεῖν λόγος, ἀλλ' ὁ καθ' ἕξιν μὴ ὁ προῖσῶν. ὁ μὲν τοι χωρισθεὶς, καὶ ἕξιν μόνον ὢν ὅπερ ἦν, καὶ κατὰ πρὸ οὐσιῶδη ἕστως εὐεργεία ἀυτρόφως, μετὰ φ καὶ τῆς οὐσίας τῆς ψυχικῆς ἀποδρέγονται νοῦς, διὸ καὶ νοῦς ἅμα καὶ ἐπιστημονικὸς λέγεται, φ ἀυτρόφιον αὐτῷ, τῷ ἐπιστημονικῷ δηλοῦντος, ὁ δὴ τοιοῦτος οὔτε κινεῖ οὔτε κινεῖται, ἀλλὰ μένει. μόνον γοῦν τῷ τόδε ἦν φησιν ὅπερ ἦν, οὐκέτι οὐδὲ μέλ ἀυτρόφ συμπεπλεγμένος ζωῇ. ἀλλὰ καὶ πρὸ οὐ ἐνέργεια ἐς πρὸ οὐσίαν σωμάτων, ὅθ' πρὸ πρὸς φ ἀποδρέγονται νοῦν σωφρονοῦ, οὐδὲ τροπῆς γινομένου. οὐ γοῦν ὡς ἡ φύσις καὶ τὰ σώματα ὑβῆπται τῆν οὐσίαν, ἀλλὰ καθ' ἕξιν καὶ ταυτότητα μᾶλλον συμφυῆ, ἐλίγης τῆς ἑτερότητος ἐπιγομένης. ὅθεν καὶ ἀυτρόφως τὰ αὐτὰ ὠδὶ τῆς ἀκρότητος τῆς ψυχῆς καταγερούμενα, ὅσα καὶ ὠδὶ τῷ ὑβημένου αὐτῆς νοῦ, φ ἀυτρόφιον αὐτῆς οὐ λειπούμενοι. διὰ τῆς τῷ ἐπιστημονικῷ τῷ νῷ προσθήκης, φ διὰ μεταξὺ δηλοῦντος, τῷ τε μένοντος καὶ τῷ προϊόντος καὶ τῷ νοερῷ μὴ τῷ ἀπολειπομένου τῆς γνώσεως ἕδους, πρὸ μὲν οὐσίαν καὶ μονὴν διὰ τῷ μένοντος καὶ τῷ προϊόντος, πρὸ δὲ ὠδὶ διὰ τῷ νοερῷ καὶ ἀπολειπομένου τῆς γνώσεως ἕδους. ἡ μὲν γοῦν γνῶσις εὐεργατική τις. μονὴ δὲ ἡ πρόσδος οὐσιώδεις ἐπόσεις, πρὸ ἀμέρισον ὁμοῦ καὶ μεριστὴν, ἤτοι πρὸ μεταξὺ παρὰ τῷ πλάτους ἀμφαίνουσα ὑπαρξιν. ὡς ὁ νοῦς καὶ ἡ ἐπιστήμη τῷ ἀριστοτέλει δηλοῦσι, τὰς παρ' ἐκείνῳ κατὰ φ ταυτῷ ἡ θατέρου κίνησιν πορευφερὰς. ἀλλὰ πρὸ τῆν ἐφ' ἑξῆς ἴσχεσθαι, μικρὸν ἐπισκέψεις ἀπορήσωμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διὰ τῆς ἀπορείας, πρὸ μὲν ἀπὸ τῆν πραγμάτων, πρὸ δὲ ἀπὸ τῆν δοξῶν τῆν ἄκρως παραλογοφανῶν αἰσθῶν. ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τῆν πραγμάτων ζητεῖ, φ πῶς οὐχὶ καὶ ἡ ἀκρότης τῆς ψυχῆς κινεῖται. ἀπὸ τῷ ὑβημένου αὐτῆς νοῦ, ἀπὸ μὲν τῷ ποιητικῶς, τῆς ψυχῆς ὑβημένου, ὡς ποιητικοῦ. ἀπὸ δὲ τῷ μεταχρομένου ὑπ' αὐτῆς ὡς ὀρεκτικοῦ. διὸ ὡς κινουμένῳ καὶ ὡς αὐτοκίνητος τῷ πλάτωνι παραδίδοται, πῶς οὖν ὑμεῖς οὔτε κινεῖσθαι οὔτε κινεῖν πρὸ τῆς ψυχῆς ἀκρότητα, ἀλλὰ μένειν φαμὲν χωρισθεῖσαν, καὶ ἕξιν μόνον οὖσαν ὅπερ ἦν, καί τοι γε καὶ τότε νοῦ ὑβηρτημένου, μὴ ἀπὸ νοῦ οὐσιουμένου. ἢ ὡς εἴρηται οὐκ ἀπὸ μεταστάσεως ἡ ὑβαίρεσις. ἀλλὰ μόνον μεταὶ συμφύσεως καὶ ἅμισος. ὅπου γε καὶ τῆν φυσικῶν εἰδῶν οὐ φ σῶμα προσεχῶς, ἀλλ' οἱ φυσικοὶ λόγοι τῷ ἕδους ὑβάπτονται, καὶ διὰ μέσων αὐτῆν φ μεριστόν. οἱ γοῦν λόγοι μεταὶ τὰ ἕδη πορευταχοῦ προσεχῆς. λόγος δὲ μὴ ἡ ψυχικὴ οὐσία, μὴ κρείττων ἢ κατὰ τῶν φυσικῶν, διὸ καὶ τῷ οἰκείῳ ἕλκει προσεχέστερον καὶ συμφυέστερον σωπάπτεται. τῆν δὲ μεριστῶν ἴδιος ἡ κίνησις, οὐ ὀρέγεται οὖσα κατά γε αἰρισοτέλλω, ὠδὶ ταύτης τῷ τῆς κινήσεως χρώμενον ὀνόματι, καὶ οὐχ ὡς ὁ πλάτων οἴεται καὶ ὠδὶ τῆς τῆν ἀμφίσπιν οὐρεγέσθ', ὡς ὠδὶ τῆς ἄκρως νοερᾶς. καὶ γὰρ φ νοῦν ἐκεῖνος τοῦδὲ τὰ αὐτὰ μὴ κατὰ τὰ αὐτὰ μὴ ὡσαύτως κινεῖσθ λέγει. μὴ αὐτῷ πρὸ αἰρίστῃ οὐρεγέσθ αὐτῷ κίνησιν καλεῖ. οἶδ δὲ καὶ τὰς φυσικὰς πάσας. ὧν ὑβαίρει πρὸ ψυχικοῦ. ὁ μοῦ τοι αἰρισοτέλλης κατὰ πρὸ ἑαυτῷ σωπάθειαν, ἀκίνητον καλῶν πρὸ ψυχικὸν οὐσίαν τε μὴ οὐρέγεσθ, ὅθ' φ μόνοις τοῖς μεριστοῖς ἀποδιδόναι πρὸ κίνησιν, ἀκίνητον μὴ νοῦ λέγει. μὴ οὐ δὲ κινεῖν ἀξιοῖ, ἕως αὖ καθεωρᾶς οὐ

αὐτῇ διαφέρεται λόγοις αἰσθήσεως πάντως πρότερον, ἢ τότε τῆς ἀρχῆς τῆ αἰσθητῆ τύπους ἐπιφαίνῃ τῇ φαντασίᾳ ἢ οὐκ ἔστιν ἐκείνη κινεῖται. ἡ δὲ βουλευτικὴ παρ' αὐτὴν κινουμένη, πάντως μὲν ἢ αὐτὴ ἀρχὴ αἰσθήσεως ἢ ὡς ἀρχικὸν ἐγείρει), ἀλλ' οὐκ ἀρχὴ μόνης, ὅθεν δὲ ἡ κατ' οὐσίαν πρὸς λόγον συνίησις, παρεπόμενόν πως καὶ τῆς ἐκείνου βουλῆς, καὶ συνορᾷ πρὸς αὐτὴν οὕτως, ὡς οὐ ἔστι μὲν ἕπεσθαι, οὐκ ἔστι δὲ πρὸς βάτερον ὠθισθῆναι, τῇ ἰσχυρᾷ τοῦ λόγου ἐγκειμένου, καὶ ἡ ἐπικρατεῖν ὡς ἐπὶ τὴν ἀκρατῆ, ἢ ἐπικρατεῖσθαι ὡς ἐπὶ τὴν ἐγκρατῆ. καὶ τί ἡ βουλευτικὴ παρίστησιν, οὐ μόνον ὅτι οὐ τοῖς αὐδηχρημένοις καὶ πρακτοῖς καὶ ἄλλο τι ἄλλως ἔχουσιν· ἀλλ' ὅτι καὶ πρὸς αὐτὰ ἀνάγκη ἦν βουλευόμενον· καὶ πρὸς ἕξιν ὡς αἱρετώτατα τοῦ ἀκαφόρου. ὅπερ αὐτὸ φέρει· καὶ γὰρ ὅτι ἢ ὠφέλιμα αἱρεῖσθαι δεῖ ἢ ἡ ὕλη, βουλόμενος πρὸς ἡ αἱρετώτατα ἀποβλέπων. ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀεὶ σκοπούμενος ὠφέλιμον εἶναι ἡ αἱρετώτατον, πότερον τόδε ὠφελιμώτερον ἢ τόδε, βουλόμενος, πάλιν αὖ καὶ ᾧ αὐτῷ ὠφελίμῳ ἐπιδιδόμενος τὰς βουλὰς τρέπεται. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἡ ὕλη λήμενος τέλος. ὥστε δῆλόν ἐστιν ὅτι ἐκ πλειόνων φαντασμάτων τρέπει. ὁ δὴ βουλευόμενος, οὐκ ἀπιστεῖ μόνον ὡς ἔρηται ἃς τοῦδε ἀποβλέπει μόνοις, ἀλλ' εἰς πλείω, καὶ ταῦτα καὶ μειοῦται καὶ γίνεται, καὶ ποτὲ ἔστιν, καὶ οὐδηχρόμενα ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχει, καὶ παραβαλλόμενα πρὸς ἄλληλα. καὶ ὅθεν ἔσχε ἡ ἐκ πλειόνων τοιούτων εἰς οὗ τῷ λογισμῷ συναιρούμενος, ἡνίκα τὸ ἕφη που πλάτων, καὶ φαντασίᾳ πάντως συνορῶν χρώμενος· ἧς ὄρεξις τὴν τοιούτων προσοχὴν αὐτὴ λαμβάνεσθαι γνωστῶν.

ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΝ ἔσται, τὸ δόξαν μὲν δοκεῖν ἔχειν. ὅτι πρὸς ἐκ συλλογισμοῦ οὐκ ἔχει. αὖθις δὲ ἐκείνῳ.

Ε ἐ μέν τις δόξαν ἁπλῶς, πρὸς ἃ κατὰ ἡ ἐπιστήμαισι καὶ δοκοῦσι ἡμῖν γνῶσιν, μάλιστα τοῖς ἀλόγοις ταύτην ἀποδοτέον ζῴοις, καὶ δὴ καὶ ὁ ἐμβλέπων τῇ ἀλόγῳ ταύτῃ ζωῇ καὶ πρὸς δόξαν, εἰ δὲ πρὸς ἐκ λόγου καὶ συλλογισμοῦ, καὶ πρὸς ἐκ πολλῶν μιβρικῶν εἰς οὗ ἡ ἡμῖν ὅλου συναιρουμένῳ οὐκ αὖ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις ταύτην ἀποδέμενος. ἄτοπον οὖν φησι τὸ μὴ πάσχειν φαντασίαν, τοῦδε ὄντος ὁ λόγος, ᾗ καὶ ὄρεξις ἕπεται, δόξαν δοκεῖν ἔχειν· ὅτι πρὸς ἐκ συλλογισμοῦ οὐκ ἔχει. ἐπεὶ τὴν γε κατὰ ἡ δοκοῦσι γνῶσιν πᾶσα ὄρεξις ἔχει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἄνευ γνώσεως ὀρέγεσθαί του, καὶ γνώσεως πάντως τῆς κατὰ ἡ δοκοῦσι. τοῦδε γὰρ τὰ πρακτὰ ἡ δόξαις, ὡς τοῦδε τὰ ἀγαθὰ ἡ ἀκρίβεια. αὖ τὴ δὲ ἐκείνῳ, τουτέστιν ἡ ἐκ συλλογισμοῦ δόξα, ἐπομοίως ἔχει πρὸς φαντασίαν, ἅπερ τοῦδε πρακτὰ οὖσα, καὶ οὐδηχρόμενα ἄλλως ἔχειν καὶ ἡ τοιαύτη δόξα.

Δ ΙΟ', ΤΟ βουλευτικὸν οὐκ ἔχει ἡ ὄρεξις· πηδᾷ δὲ οἷόν τε καὶ κινεῖ πρὸς βούλησιν. ὁτὲ δὲ ἐκείνη ταύτην.

Ο ὄρεξιν καλεῖ ἰδίως πρὸς ἄλογον, καὶ συμπλέκει ἀεὶ συλλογισμὸν ἢ λογιστικὸν ἢ ἀλόγοις ὄρεξις οὐκ ἔχει ἡ λογιστικὸν· ἡ βουλευτικὸν ἔχει ἡ λογιστικόν. ἢ ἄρα τοιαύτη ὄρεξις ἔχει ἡ βουλευτικόν. τοσοῦτον δὲ τῆς ὀρέξεως τῆς ἐν τοῖς ἄλλοις, ἢ ἡ μετὰ ὄρεκτικὴ φαντασία πλειοτεκτεῖ, ὡς παρισοῦσθαί πως τῷ λόγῳ πρὸς ἃ κατὰ ἔφην, καὶ τῇ τοῦ λόγου βουλήσει, ὡς ἐνδέχεσθαι πρακτῶν καὶ ἀνθίστασθαι καὶ διαμάχεσθαι, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπικρατεῖν αὐτῆς. ὅτε μέν τοι καὶ νικᾶσθαι. ὅτε μὲν οὖν ἀρχὴ τῆς ἀλόγου ἐν ἡμῖν ὀρέξεως ἡ ἀρχὴ γίνεται, κινεῖ μὲν αὖθις εὐθύ· κινεῖται δὲ τότε ἡ λογικὴ βούλησις. ἐνίοτε ἡ βούλησις ὅλη ἐκείνη ἔπεται ὡς ἐνδέχεσθαι ἐνίοτε δὲ ἀνίστασθαι μὲν, ἐν κρατεῖ δὲ, ὡς ἐνδέχεσθαι ἐπικρατῆ.

Ω ΣΦΑΙΡΑ σφαῖρα ἡ ὄρεξις πρὸς ὄρεξιν, ὅταν ἀκρασία γίνηται. φύσει δὲ ἀεὶ ἡ ἄνω ἀρχικωτέρα τῆ κινεῖσθαι. ὥστε ζῇς φορᾶς ἥδη κινεῖσθαι.

Ε ἐπεὶ σφαῖραι τὸ ἐρημικόν, πρὸς ἐνδέχεσθαι αὐτὰς ἐπιπεφυκότων ἀλλήλοις μέσαι σφαῖραι, κινοῦντος μὲν τοῦ ἐπιπεφυκότος, κινουμένου δὲ τοῦ ἀκρωμένου. καὶ πάλιν τῷ ἐπιπεφυκότος κινοῦντος. οὕτω γοῦν καὶ ἐνδέχεσθαι ἀκρατῶν, καὶ ἡ χείρων πρὸς κρείττονα κινεῖ ὄρεξιν. καὶ ἡ κρείττων πρὸς χείρονα ὡς αἰσθησόμεθα. καὶ νικᾷ ὡς ἐνδέχεσθαι σφαιροειδέστερον ὁ σφοδρότερον πλήξασ'. ἐνδέχεσθαι δὲ τῆς ἀκρατῶν ἡ χείρων ὄρεξις. ὡς γε ἐνδέχεσθαι τῆς ἐγκρατῶν ἡ κρείττων. καὶ ἔοικεν ἀκρασίαν πως καλεῖν πάσχειν πρὸς διαμάχην. πρὸς μὲν ἡ φαυλότερον ἀλλὰ ἡ κρείττων ἐπικρατῇ, καθ' ὅσον ὅλως μὲν εἶδος ἡ κράτος, ἀλλὰ ποτὲ μὲν βατέρου, ποτὲ δὲ τῷ λαιφῷ. οἷς μὲν ὀφείλεται πρὸς τῆς σφαίρας εἶναι· ἃ ἐνδέχεσθαι τῆς σφαιρικῶν ἀκινήτου, ὡς τῆς ἀπλανοῦς καὶ πρὸς ἰδίαν κίνησιν οὐδιδούσης τοῖς πλανωμένοις. ἵνα καὶ ἐνῇσιν τῆς πλανωμένου ἰδίαν κινῆται κίνησιν, καὶ αὐτὴ ἡ ἀπλανὴς πρὸς ἑαυτῆς. καὶ τρίτη ἡ ἀφ' τῆς ἀπλανοῦς εἰδιδυμένη κρατῇ τῆς λαιφῆς· ἐπειδὴ φύσει, τουτέστι κατὰ φύσιν ἡ βούλησις κρείττων καὶ ἀρχικωτέρα, ἅ τε καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ὅλη δυναμένη ἐγείρεσθαι, καὶ ὡς ἡ ἀγαθὸν σκοπὸν πεπεμένη, κατὰ φύσιν αὖ αὐτὴ κινεῖ πρὸς λαιφῆς. ἢ ὅτε σκιάζει πρὸς πρὸς κρείττονα, κινεῖ πως καὶ αὐτὴ ἐκείνῳ. ὡς ἐνδέχεσθαι τῆς πρὸς σφαῖραι αὐτηρέπτουσαν εἴρηται. ἐπὶ δὲ μὴ δέλγηται μὴ δὲ διαίζηται, ἀλλὰ τοιαύτην ἐπικρατεῖν μέλλῃ ἡ βούλησις,

δῆλον γὰρ ὅτι κατ' ὄρεξιν ἀλλ' οὐ κατ' αἴσθησιν ἁπλῶς κινεῖται. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις μόνων τῶν παρόντων, ἡ δὲ ὄρεξις καὶ τῶν ἀπόντων. ὧν δὲ ὄρεξις ὑπάρχει ὅταν ἐπιθυμία, τούτων καὶ φαντασία. ἰσχυρᾷ μὴν μᾶλλον ἐστὶν ἡ ὄρεξις ἐφ' αὐτὸ κινοῦσα, ἀλλ' ἡ φαντασία οὐ τοῖς τοιούτοις ζώοις ἁπλῶς ἔχει τὸ ὀρεκτόν. ὄρεκτος μὲν γὰρ καὶ ὁ ἀληθὴς καὶ ὁ κατὰ τὴν ἀρετὴν ὢν δι' αὐτὸν κινεῖ μᾶλλον. ἀλλ' οὐ ταλάντευτον μᾶλλον καὶ οὐκ ἀπιστοῦμεν ὅτι ἐχρυσοῦν τὸ ὀρεκτόν. οὐ γὰρ ἐκεῖ μόνον ζητοῦσι τὸ ἀληθές, ὅπου τύχωσι ἔμενον ἀκίνητοι. ἀλλὰ κἀκεῖ ὅπου τὸ ἄλλο καὶ ἄλλα φέρομαι, τῷ μὲν ἡδέος ἁπλῶς εἶναι ὀρεκτοῦ ὡρισμένως αὐτὸ χρώμεθα. καὶ πολλαχοῦ αὐτὸ μεταδιώκομεν. ὀρεκτὰ οὖσα δὲ τῷ ὡς ἔτυχεν αὐτὸ ἁπλῶς ζητεῖν, καὶ μὴ ὡς αἱ μέλιτται πρὸς τὸν ἐαυτῶν νομόν, ἢ πρὸς τοὺς οἰκείους σύμβολον ἀφίκεσθαι. τὰ μέν τοι ἄπτερα ζῶα καὶ αὐτὰ μὲν ὡρισμένως τοῦ ἡδέος αὐτέχεται. τῷ δὲ μὴ τὸ πολύσιτον τοῦ ἡδέος ὅπου ἁπλῶς ζητεῖν, ὡς καὶ ὡδὶ καὶ ὡδὶ αὐτῷ πυξόμενα, ἀλλὰ τὸ μόνῳ οὗ ᾧ πᾶν καὶ μόνῃ, ἀπιστοῦμεν ὅτι ἔχει τὸ ὄρον, ἢ μᾶλλον ὀρεκτὸν ἢ οἰκεῖα, τῷ μὴ πολλαχοῦ τὸ ὄρον τίθεσθαι. ἀλλ' οὐδὲ μόνῳ ὡς εἴρηται τοῦτο. ταῦτα δὲ καὶ ἡ κίνησις αὐτοῖς ὀρεκτὸς λέγεται ὑπάρχειν. ὅλῳ γὰρ ἀπιστοῦμεν καὶ κατὰ μέρος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὅλοις τόποις ἐκ τούτου ἀμείβουσι. καὶ ὡς μὲ ὡδὶ καὶ ὡδί, μὴ δὲ ὡς ἀφ' ἑαυτὴν ὁρμῶσιν, ὡδὶ τὸ οἰκοθεν τοῦ ἡδέος αὐτίληψις. ἀλλ' ὡδὶ μόνῳ τὸ ὅλως αὐτοῦ λαμβάνεσθαι, ὁπότε αὖ κἀκεῖνο ἔφαμεν προσεῖναι.

Η' ΜΕΝ οὖν αἰσθητικὴ φαντασία, ὡς πρὸ ἔφηται, καὶ οἷς τοῖς ἄλλοις ζώοις ὑπάρχει. ἡ δὲ βουλευτική, οἷς τοῖς λογιστικοῖς.

Ε ἐπεὶ καὶ τοῖς ἀτελέσι ζώοις φαντασία οἷόν τε ὑπάρχειν, οἷς καὶ ὄρεξιν, καὶ τὸ μᾶλλον δηλονότι μᾶλλόν τε καὶ ἧττον αὐτῶν οἷόν τε εἶναι, ὡς καὶ τελειοτέροις τοῖς κατὰ τόπον κινουμένοις, εἰρηκὼς δὲ πολλάκις καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις φαντασίαν χρῆσθαι, ὡς καὶ οὐ λογισμοῖς καὶ οὐκ οἰ μόνοις τοῖς θνητοῖς φαντασίαν οἰόμενος, δῆλός ἐστι διορίζειν ὁπόταν τε διάφορον τῆς τε ἀνθρωπίνης καὶ τῆς τῶν ὅλων ζώων φαντασίας, τῆς μὲν, ὡς καὶ λόγου καὶ διανοίας οὔσης, καὶ βουλῆς τινος μεταλαμβανούσης, καὶ οἵοις μὲν ἐνυπαρχούσης ἐκ τῆς λογικῆς βουλήσεως. οἵοις δὲ καὶ αὐθιστημένης πρὸς αὐτὸν, ὡς ποτὲ καὶ κατὰ κρατεῖν τὸ τοῖς ἀκρατέσι, τοσοῦτον ἔχει τὸ πρὸς τὸ λογιστὸν κατὰ φύσιν συβιοῦν. τῆς δὲ μὴ τοιαύτης λόγου ἢ βουλῆς οὐκ ἐπιδέχεσθαι. εἰ καὶ τὸ οἷόν τε ὅσα ἐμφαίνει τι καὶ λογιστὸν τὸ αὐτοῖς, ἐν οὐκ ἐθίζεσθαι ἐκ τῆν λογικῶν μὴ ἐνθυμίζεσθαί πως, οὐκ οἰκοθεν ἀλλ' ἔξωθεν ὑπάρχειν. δῆλ. ἐν τῷ φύσιν μὴ ἀθρόως μεταβάλλειν ὡδὶ τὸ πολὺ διαιτῶντα. ἀλλὰ δῆλ. τὴν ἀεὶ προσοχὴν, καθάπερ γὰρ καὶ πήδησιν καὶ ἀρχὴν ἴασιν. οἷ καὶ μὴ οἰκεῖαι ἔχουσι λόγου ἀλλὰ τῷ ἀθρόῳ πῶς ἐνθυμίζεσθαι λόγῳ τινὰ διαλογιστὴν ἐνθυμίαν, καὶ οὐχ οἵᾳ οὐ δι' ὅσων αὖτε αἱ ὑμέτεραι φαντασίαι, οὐκέτι μοί τοι μύρμηκας καὶ μέλιτται ἢ τὰ ἔρπετὰ ἢ νυκτικόρακα. οὐ δ' ἔτι μᾶλλον τὰ ὀρεκτὸν ἔχοντα τὴν φαντασίαν. οὗτος μὲν οὖν ὁ σκοπὸς τῆς λέξεως, διακρῖναι τὴν ἀνθρωπίνην φαντασίαν, ἣν καὶ βουλευτικὴν καλεῖ, ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ἀλόγοις. ἐν δὲ κατὰ μέρος τῷ ἐνθυμεῖσθαι. τὴν δὲ τοῖς λογιστικοῖς ζβουλευτικὴν προσαγορεύει, ὡς πάσης φαντασίας ἐν ἀμφιβολίαν τῶν ἀποδιδοὺς, καὶ τοῦδε τοῦ δηλούμενα ἔχειν. οὐ γὰρ δὴ τοῦδε τοῦ αἴσθησις καὶ ὡσαύτως ἔχοντα ἀεὶ, καὶ ὧν ἀναγκαῖον ἐν τέλος, ἐποίησεν τῆς βουλῆ. ἀλλ' ἐν τοῖς πρακτοῖς καὶ μὴ ἀφωρισμένοις καὶ τοιούτοις, οἷα ποτὲ μὲν ἐκβαίνειν, ποτὲ δὲ μή, καὶ οὐκ μὴ ἀεὶ ἐν αὐτὸν αἴρειν εἰ στρέφειν. δῆλ. ὃ φαίνεται ὡς πρὸ οὐ δὲ αἴσθησιν, οὕτως οὐ δὲ φαντασίαν τοῖς οὐρανίοις ἀποτίμειν, ὡς κατὰ μέρος τοῦτο ὁρῶντα. καὶ πῶς γὰρ ἂν εἴη βουλητὸς ὁποιωοῦν ἐκείνοις, ἀεὶ ὡσαύτως κινουμένοις, καὶ ἀεὶ οὐ τέλειοῦσιν. εἰ δέ τις ἄλλως αἴσθησιν αὐτοῖς ἀποτίμοι, ἄλλως φιλοσοφεῖ τοῦδε αἰσθήσεως, καὶ οὐ τοῦδε ταύτης, καθ' ἣν ἡμεῖς καὶ τὰ θνητὰ πάντα ζῶα αἰσθανόμεθα, τῆς ζτοῦ τὴν ἔξωθεν πληγῆς προσβαλλομένου, καὶ ὀργάνου τῷ αἰσθητικῷ χρώμενου. ἀλλὰ τὸν οἴσθησιν ὅλην ἐγειρομένην τὴν αἰσθητῶν γνῶσιν, πληγῆς οὐ δὲ ὀργάνου δεομένην, οὐ δὲ κατὰ πάθος, ἀλλ' ὅλῳ κατ' ἐνέργειαν κράττονα ἐσῴζων, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ σώματος εἰς τὸν νοῦν ἀναφέρουσαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ νοῦ εἰς τὸ σῶμα προϊοῦσαν. καὶ δῆλ. τὸ αἰσθητὴν εἶναι πραγμάτων αἴσθησιν προσαγορεύει. ὧν τὸς οὖν οὕτω καὶ φαντασίαν τινὰ ἐν αὐτοῖς, ὁμοίως ἀποδώσει τῇ αἰσθήσει. τὸ ἀμφίβολον δὴ τῆς βουλῆς καὶ αὐτὸς ἐπιλελοιπώς, ἐπήγαγε τό.

Γ ΟΤΕΡΟΝ γὰρ πράξει τόδι, ἢ τόδι, λογισμοῦ ἤδη δεῖν ὄργανον καὶ ἀνάγκην ἀεὶ, οἷ μὴ φύσει. τὸ μᾶλλον γὰρ δηλοῖ. ὥστε δυνάμενα εἶναι ἐκ τοιούτων φαντασμάτων ποιεῖν.

Ε' ἐπεὶ γὰρ τοῖς ἀμφιβόλοις, καὶ οὐκ ἀναγκαίως ἔχουσιν οὕτω καὶ τὸν αὐτὸν ὄρον, καὶ οὗ τὸ πλεῖν, τὸ, πότερον τόδι ἢ τόδι. καὶ ὁ μοῦ τὸ λογιστὸν τῆς βουλευομένης ζωῆς σαφηνίζει. τὰ γὰρ ἄλογα ζῶα πρὸς τὸ φαινόμενον ἀεὶ μόνον ἴασιν. δῆλ. τὸ ἀπιστοῦμεν πρὸς οὐ πλεῖστα τὸ ἀεὶ. καὶ ἐκ ὡς ὁ λόγος δῆλ. τοιαυτοτρόπως μὴ ὡδὶ τὸ μᾶλλον διατείνοντα θεωρίαν τὸ μὴ ὄρεξιν, τοτὲ μὲν πρὸς τὸ ἀγαθὸν, ποτὲ δὲ πρὸς τὸ ἀεὶ. ὥστε λογικὴ μὲν, τοῦδε τὰ σὺ δηλούμενα δὲ, μὴ ἢ τὸ λογιστικὸν φαντασία. αἰσθητικὴ δὲ καλεῖ φαντασίαν, τὴν ἀπὸ μόνης ἐγειρομένην αἰσθήσεως. δεῖ γὰρ ὡς οὐ τοῖς τοῦδε αὐτοῖς ὑπ'

κινεῖ) δυνάμεως. αὐτὸ δὲ τὸ πῦρ κινούμενον, ἑλκόμενον μὲν κατὰ φύσιν, ἧ ἐλαφρὸν τῇ ἰδέᾳ ὅλον τὸ σωματούμενον, ἧ πρὸς τοιοῦτον ἀνθοῦν, κατ' αὐτὸ δὲ τὸ διαστηκὸς πορείαν ἀθούμενον οὐ ζωϊκῶς οὐ δὲ ταύτην, ἀλλ' οἵᾳ ἔνουσιος, ἐκπεπέμενον δὲ ὅμως. τῷ δὲ προκεμένῳ ἐφαρμοσέν τῷ ὥσει καὶ ἕλξει κινεῖσθαι, τὸ μὲν, ὠρεμεῖ τὸ ᾧ κινεῖ τὸ κινοῦν, τὸ δὲ κινεῖται. ἵνα τὸ μὲν ἠρεμοῦν ᾖ ἧττον ἧ ἕλκει. τὸ δὲ κινούμενον ᾖ ἧττον ἧ ἕλκεται. ὡς ἐν τῷ πολὺ μᾶλλον κείνου, τὸ κυρτὸν ὅτι τὸ ᾖ ἧττον ἕλκειν κατά τινα ἀναλογίαν. τὸ δὲ κοῖλον ἀθούμενον ᾖ ἑλκόμενον. ἢ μὲν ἀφίσταται τῆς κοιλότητος τὸ πολὺ χρόνος κείνου ἀθούμενον. ἢ δὲ ἐν τῷ τὸ πολὺ χρόνος κείνου ἀθούμενον. ὡς ἔσχε μὲν ὁ ἐμπολὺ χρόνος, ἀλλ' ὁ πολὺ χρόνος κείνος κινοῦτο, πολὺ μᾶλλον τὸ ἐν ὀλίγῳ, κατὰ τὸ κοῖλον τῆς ὀδοῦ ἐν φανείσας ἔξει τὸ μέσον. κατὰ δὲ τὸ κυρτὸν τὸ κινούμενον. κατὰ γὰρ τὸν κυρτότητα τὸ τελευσικὸν μᾶλλον ἔξει τῷ ἑαυτῆς ὅλῳ. κατὰ δὲ τὸν κοιλότητα, τὸ περιωτέρω μὲν τῆς οἰκείου βάθους, ἐγγίον δὲ τῆς μέσου κείνου, ἢ τῆς πηγάσους, ὡς ὁ ἀλιέξαντες τὸν γιλλυμὸν ἴκουσιν. ἢ δὲ ζωὴ κατ' ἰδίαν κινεῖται τὸ κινούμενον, τὸ μὲν μόνιμον ἔξει κατὰ τὸν πρὸς τὸ κινοῦν σωματοῖν, τουτέστι πρὸς τὸν ἀερίξιν. τὸ δὲ κινούμενον κατὰ τὸν πρὸς τὸ ζῶον. ἔστι γὰρ ἰδίᾳ τὸ κυρίως κινούμενον. ἐπεὶ οὖν τὸ ἀθοῦν καὶ ἕλκον κατὰ τὸ μέσον, τὸ δὲ ἀθούμενον καὶ ἑλκόμενον κατὰ τὸ κινούμενον, οὐ πάσῃ κινήσει ἴσται τὸ μὲν μόνον, τὸ δὲ κινούμενον. ὡς εὐ κύκλῳ τὸ μὲν κέντρον μένει, ἀθοῦν μὲν τὸν κύκλον, ἢ ὀξυσάμενον αὐτὸν ἀφ' ἑαυτῆς κινεῖ. ἕλκον δὲ, ἢ πολὺ αὐτὸ κινεῖ, αὐτὸς δὲ ὁ ὅλος κύκλος οὕτως ἀθούμενός τε καὶ ἑλκόμενος. ἐφ' οἷς τὸ συμπεφάσμα τῆς προτιθέντος αὐτῷ προβλήματος ἐπάγαγε, κινητὸν μὲν προσηκόντως ἄντιον τὸ ὀρικτὸν εἶναι βουλόμενος. τὸ δὲ ὀρικτικὸν μετὰ φαντασίας γίνεσθαι πάντως ἀποφαινόμενος, ἢ λογικῆς οὔσης τῆς φαντασίας. ὀρεξικὴ οὐ αἰθρόως λογισμὸς οὖσα κατ' οὐσίαν. οὐ γὰρ αὖθ λέγω συμβεβήκοτο. ἢ ἀλόγου, ὁποίᾳ ἐν τοῖς θηρίοις. ὁ μὲν γὰρ θεωρητικὸς νοῦς οὐ πάντως δεῖται τῆς φαντασίας, εἰ μὴ ὅταν τὰ αἰσθητὰ, ἢ ὀξ ἀφαιρέσεως ἐπισκοπῇ. ὁ δὲ ὀρικτικὸς καὶ πρακτικὸς ἀεὶ πολὺ μέρη ἔχων, καὶ τῷ καθόλου πολὺ μερικῶν συμπλέκων πρότασιν, σωφρονεῖ καὶ αὐτὸς δεῖται τῆς φαντασίας, πρὸς πολὺ τῶν μερικῶν ἐπάγωσιν, κινεῖ δὲ τὸ ζῶον καὶ ἡ φαντασία μὴ ὀνοῦς. οὕτω κατὰ τὸ γνωστικὸν ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀρικτικὸν ὡς ὅρασις. ὡς γὰρ ὀρικτικὸν κινεῖ, καὶ μετὰ φαντασίας ἢ λογικῆς ἢ ζωῆς ἀλόγου. διὸ ἔφη ὅλως τὸ ὀρικτικὸν εἶναι τὸ κινοῦν.

Χ ΚΕΙΤΕΟΝ ΔΕ καὶ πολὺ τὴν ἀπιλῶν τί τὸ κινοῦν ἔχειν. οἷς ἀφὴ μόνον ὑπάρχει αἴσθησις. πότερον οὐδέχεται φαντασίαν ὑπάρχειν τούτοις, ἢ οὔ, καὶ ἐπιθυμίαν. φαίνεται γὰρ λύπη καὶ ἡδονὴ εἶναι ἐν οὖσα. εἰ δὲ ταῦτα, καὶ ἐπιθυμίαν ἀνάγκη. φαντασία δὲ πῶς αἰσθήσεως ἢ ὡς πρὸς τὴν κινεῖται ἀορίστων. ἢ ταῦτα οὐκ ἔστι μὲν, ἀορίστων δὲ ἔστιν.

Τ ἵνα μὲν ἀπιλῆ κοπλεῖ, αὐτὸς ὑπάρχειν ἐστὶν ἀφὴ μόνη αἴσθησις ὑπάρχει. πάντως μὲν γὰρ οἷς ἀφὴ τούτοις καὶ γεῦσις. ἵνα δὲ τὸ ὑδὸς καὶ λυπηρὸν τὴν κατὰ τὸν χυμὸν, ἢ τροφίμων καὶ ἀτροφῶν διακρίσιν. καὶ ἢ μὲν πρόσιται, ἢ δὲ ἀποστρέφεται. ὡς πρὸ δὲ τῆς ἀφῆς ἢ τὸ ὅλου σώματος συστικόν τε καὶ φθαρτικόν. ἀμφοτέρων γὰρ δεῖ τὴν αἴσθησιν τοῖς ζῴοις. τοῖς μὲν γὰρ ἢ χθόνιος ἴχνους πολὺ οὐ τῇ ἄλλῃ τῷ σώματος φύσει, οὔτε αἰσθήσεως δεῖ ὁπωσοῦν, εἴ τε μὴ ὁ πως σωῷ κινεῖσθαι πεφυκόσι, καὶ ὀξὺ ἔστι μήτε διώκειν τὸ αἱρετὸν, μήτε φεύγειν τὸ φθαρτόν. ἀλλὰ καὶ ὀξὺ τὸ πολὺ ἐρᾶν ζωὴν μόνην αὐτοῖς παρεῖναι πολὺ φυτικῷ, ἀπολιθαίνουσιν ἤδη. καὶ ἐπὶ τί βάλλουσιν εἰς τὰς φυσικὰς κινήσεις. ἡ δὲ αἴσθησις τὸ τοῖς ὁπωσοῦν κινουμένοις αἴσθεσθαι. ἐπεισὴ καὶ τὰ ἀτελῆ λεγόμενα ζῶα, φαίνεται κινούμενα, οὐ καθ' ἕλκειν ἑαυτὰ, ἀλλὰ κατὰ μέρη. καὶ χωρεῖς τὴν παρεῖναι τὸ ὑδὺ ἢ λυπηρὸν τὸ κατὰ χυμὸν, διαφέρει τὸ πολὺ βεβλημένον τῇ σαρκὶ ὀσχεώδες, ἐπιζητοῦν τὸ τρόφιμον. ἐὰν δέ τις τοιοῦτον ἢ ἀλλοῖόν τι σκληρὸν ἐμβάλλοι, μύσεται ὡς ἐκκλίνοντα τὸ ἀνιαρόν. καὶ τὸ ὑδὺ δέχεται, ὡς τὸ τρόφιμον προσίμενα. δῆλον οὖν ὡς οὐχὶ αἴσθησις αὐτὰ κινεῖ, εἰς τὸ διαφέρειν καὶ συμβλέπειν. μόνη γὰρ τὴν παρέντων ἢ αἴσθησις, καὶ ἀπόντων δὲ λόγος τε καὶ φαντασία. ἀλλ' οὔ τι που λόγος οὐ ἐκείνοις. καὶ γὰρ τὴν καθόλου ὁ λόγος, ἢ δὲ φαντασία ἐπὶ τοῖς ἀτόμοις αἰσθητοῖς, καὶ ἀπὸ ἔστι ταῦτα, τῇ μνήμῃ τὴν ὕδη ὁμοίων προσγενόντων. δοτέον οὖν ὀξὺ ἀνάγκης αὐτοῖς πολὺ φαντασίαν. ὃ δὴ καὶ ἀριστοτέλης συλλογίζεται, ὀξὺ τὸ λύπην καὶ ἡδονὴν οὐ εἶναι τοῖς τοιούτοις ζῴοις. ἔστι δὲ οὐαργὲς ἐκ τοῦ προσίεσθαι μὲν τὰ φίφορτα, ἀποστρέεσθαι δὲ τὰ ἀλλότρια. οἷς δὲ ἡδονὴ καὶ λύπη, τούτοις ἔπεσθαι πάντως ἐπιθυμίαν. ὅπερ καὶ αὐτόθεν μὲν οὐαργὲς. ἢ γὰρ ὀρεξὶς ἔστιν ἡ πρὸς τὸ ἡδὺ καὶ λυπηρὸν τεταμένη. ἢ καὶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν, ὡς οὐ τοῖς λόγον ἔχουσι. διὸ καὶ αὐτοσυνέφει οὐ τοῖς θνητοῖς ζῴοις. εἴτε δύο τε ἐπιθυμίαι εἶναι, πάντως ἔστω ἡδονή τε καὶ λύπη οὐ τούτοις. εἴτε τὸ αὐτὸ παλιν ἡδονὴ οὖσα καὶ λύπη, πάντως καὶ ἐπιθυμία. ἔτι δὲ οὐαργὲς ὁ λόγος γίνεται, ὅταν ἢ μήπω παρόντος τὸ ἡδέος, ἐπ' αὐτὸ ὁπωσοῦν κινούμενα φαίνεται

γιβλυμὸς, ὡς καὶ ὁ πλούταρχος βούλεται λύο κείκων συμπλοκὴ, τῇ ἐτδόου ὡς φὸν λοιπὸν ἐμβεβλημένου. ὅτε φ κυρφὸν τῇ ἐτδόου τῇ κοίλου ἐφάπτεται τῇ λευρῷ. καὶ ὡς ὁ ἀλέξανδρος σὺλέγυται. ὅτε ἐνδὸς μέσου πδρόσω ἐσῶζεν, κείκος ἐνδεκόμενος αὐτῇ, ἔσω τὲ καὶ ἔξω σχιφομένῃ τῇ θύρᾳ σωφρονῇ, τῆς πδρόσης μεγάσης ἀκινήτου, αὖφς ὁ κείκος τοὺς σὺαστάσ' ἐν τῇ ἔξω καὶ ἔσω τῆς θύρας σχοφῆ κινούμενος κινήσεις. ἀλλὰ τῇ γιβλυμοῦ ὁ ἐτδόος αὐ ἔχοι, λυπῆσα ὡς αἱ ὄβγκυται βούλονται, ὑπ' ἀτδόου κείκου φ κυρφὸν, ὑ' ἀτδόου δὲ φ κοίλου, ἢ τῇ μὲν κείκου φ κοίλου, τῆς δὲ πδρόσης φ κυρτόν· καὶ ἐν ταύτῃ μὲν ἔσω μένον φ κυρφὸν τῆς πδρόσης, φ δὲ κοίλου τῇ κείκου κινούμενον. ὡδὶ δὲ τῇ λύο κείκων, κινούμενον μὲν φ κυρφὸν τῇ πδρισχρομένου, ἀκίνητον δὲ φ κοίλου τῇ πδρισχοντος. ἀλλ' οὖ μοι δοκῇ ταύτα συμφωνεῖν τῇ λέξει, ἀχώριστα ἐν ταύτῳ τῷ μεγέθει ὑπὸ τηθεμένου φ ὑρεμοῦν τε καὶ κινούμενον, μάλλω τῷ λόγῳ ὄντα ἕτερα, εἰ ὡδέτος τῇ ἀριστοτέλους ἀχώριστα καλεῖν τῷ μεγέθει, οὕτε τὰ συνεχοῦς μόρια, ὅθ' φ καὶ ἐν τῇ σωνεχείᾳ ἄλλα ἀλλαχοῦ κεῖσθαι. οὕτε ἔτι μᾶλλον τὰ ἐφαπτόμενα, ὅθ' φ καὶ ταῦτα μὲν δὴ κατὰ σωνέχειαν ἀλλήλοις σωῦφθαι, ἀλλ' ἐκεῖνα ὅσα ὅλα δ' ὅλων τῷ ὑποκειμένῳ ἰδίωται πρὸς ἄλληλα. δ' ὃ καὶ ὁ ἀλέξανδρος ἐνδεῖσθαι ταύτῃ, οὐκ ἀκούει ὡς ἐνδὶ τῇ γιβλυμοῦ τὰ ἐφεξῆς ὑπαγόμενα, φ ἀχώριστα εἶναι τῷ μεγέθει πὼ ἀρχὴν καὶ φ τέλος, καὶ φ ὑρεμοῦν καὶ κινούμενον. ἀλλ' ὡς ἐνδὶ ὑμῶν ταῦτα ἐρῶδαι. ὅταν τῆν ἀντικειμένων μορῶν, λέγω δὲ τῆν ἄνω καὶ κάτω, ἢ τῆν δεξιᾶν καὶ ἀριστερᾶν ἡμιτέμνοντα, καὶ ἀτδόου μένοντος τῆν ἀντικειμένων, θατδόου δὲ κινουμένου, ἢ μᾶλλον ἐνδὶ φαίνεσθαι, ὡς πδρὰ μὲν τῇ κινουμένου ἢ καὶ αὐτὴ, ὡς δὲ αὐρχὴ τῆν ὑρεμούντων μοίρων ἄλλη δ' ὅλης ἑαυτῆς. οὐ γαρ ἔχει βάθος καὶ ὑρεμοῦσα καὶ κινουμένη. ἀλλ' αἷμαι ἐχρῶ καὶ ἐνδὶ αὐτῇ τῇ γιβλυμοῦ πὼ εἰκόνα λαβεῖν. ἵνα μὴ μάτην ἢ παρειλημμένος. πῶς οὖν ὑπισώματος λαμβάνεται βάθος ἔχοντος, καὶ ἀλλαχοῦ μὲν φ κυρφὸν, ἀλλαχοῦ δὲ φ κοίλον. ἢ ὡς ὑρήκαμεν οὐ καιτὰ φ σωματικὴν αὐτῇ λυπῆσα πὼ εἰκόνα. ἀλλὰ καιτὰ πὼ τῆ σώματος ὑπιφάνειαν, ἔτε πὼ κοίλου, ἔτε πὼ κυρτῶ καλουμένου. καὶ γαρ ἢ κόρτη πάντως καὶ κοίλη ἢ αὐτὴ ὅλη δ' ὅλης· καὶ ἢ κοίλη ὁμοίως πάντως κυρτή. ἔτε οὖν φ σὺστοιχίδος κείκου ναύσασα, κινούμενον καιτὰ φ κυρφὸν ἑαυτῆ, καθ' ὃ ἐφάπτεται τῆ πδρισχοντος αὐφ, κινούμενον ἔσται ὁ κείκος δηλαδὴ ὁ περιεχόμενος, σῶμα γαρ ἔσται φ κινούμενον. ἢ δὲ ὑπιφάνεια αὐτῆ ἢ ἅμα κυρτὴ καὶ κοίλη, ἢ πρὸς τῷ πδρισχοντι, ἢ μὲν προσχὴς ἔδη τῷ κινουμένῳ, ἔστι δὲ φ κοίλον, κινεῖται, ὡς πδρέσα μᾶλλον ἐφαπτόμενον τῆ κινουμένου. ἢ δὲ τῷ ὑρεμοῦντι καὶ πδρισχοντι κείκῳ προσπίζει καιτὰ φ κυρτὸν, ὑρεμεῖ. ὑπεδὴ πδρέσα μὲν ἔδη τῆ κινουμένου καὶ καιτὰ τὸ κυρτὸν. ἀλλὰ ἀπωτέρω ἢ καιτὰ τὸ κοίλον. φ δὲ κυρτὸν καὶ τὸ κοίλον, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἀχώριστα. ὑπδῷ τῷ μεγέθει ἔφη ὁ ἀριστοτέλης. ὅλον γαρ δ' ὅλου ὅπδῳ αὖ ἢ κοίλον, ἔξεις καὶ κυρτὸν ἔδη. πῶν οὖν τὸ γραμμῇ, καὶ τὸ ὑπιφανείᾳ, καὶ τὸ σώματι αὐτὸ θεωρῆτις, ἴσως ὅλον φανήσονται καὶ κινεῖσθαί πως καὶ ὑρεμεῖν. οὐδέτερον δὲ καθ' αὑτό. τὸ γαρ καθ' αὑτὸ καὶ κινεῖσθαι καὶ ὑρεμεῖν, σώμασιν ὡς ἔρηται προσήκει, ἀλλὰ καιτὰ συμβεβηκὸς καὶ καιτὰ φύσιν πὼ πρὸς τὸ κινούμενον ἢ πρὸς τὸ ὑρεμοῦν πλησιάζουσιν. καὶ ταύτῃ καὶ τῇ μεταξὺ τῆν ἀντικειμένων μοίρων ὑπιφανείᾳ ἔοικεν ἢ εἰκών. καὶ τῇ ὡς ἡμῖς ἐνδέχεσθαι τῇ ὀργάνου χαρακτηριστικῇ ὡς ὀργάνου ζωῆ. ὡδὶ αὖτις καὶ κατὰ ἕξιν αὐλοποιὸν ἀκούσει, ἐπεσδὴ ὡς τὸ κινοῦν οὐσίᾳ ἢ ὀρεκτικὴ ζωὴ, καὶ τὸ κινούμενον. τὸ γαρ ζῶον διὰ καὶ τὸ μεταξύ, τὸ, ᾧ κινεῖ τὸ κινοῦν, οὐσίαν ἔσεσθαι. οὐσία δὲ ἢ ζωὴ ἡ οὐχ ἢ ὑπιφάνεια, καὶ ὡς μεταξὺ κρείττων μὲν τῆ ζώου, ὑφειμένη δὲ τῆς ὀρεκτικῆς ζωῆς.

Γ ΑΝΤΑ ΓΑΡ ὥσει καὶ ἔλεξε κινεῖσθαι. διὸ διὰ ὡς πδρ ἐν κύκλῳ μένον τί. καὶ τὸ πῦδιον ἀρχεσθαι πὼ κίνησιν. ὅλως μὲν οὖν ὡς πδρ ἔρηται ἢ ὀρεκτικὴ τὸ ζῶον, ταύτῃ δ' αὐτῆ κινητικόν. ὀρεκτικὴ δὲ, οὐκ ἄνευ φαντασίας, φαντασία δὲ πᾶσα ἢ λογιστικὴ, ἢ αἰσθητική. ταύτης μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα ζῶα μετέχει.

Ο πως μὲν οὖν ἕξεως γινόμενα κινήσεις εἰς ὧσι καὶ ἔλεγον αὐκόγκεται, ἐν τῇ φυσικῇ παρ' αὐτῆ μεμαθήκαμεν ἀκροάσει. ὅπως δὲ καὶ αἱ καιτὰ φύσιν, ἐπισκέψει ἄξιον. πάντα γαρ ἔφη. ὥστε καὶ τὰ καιτὰ φύσιν κινούμενα. καὶ ἔοικεν ὠθοῦν μὲν καὶ ἕλκον λέγειν, τὸ αἴτιον τῆς κινήσεως, ἢ ἐκτεῖνον ἢ σωάγον τὸ κινούμενον. ὠθοῦν μὲν ὅταν ἐκτείνῃ, ἕλκον δὲ ὅταν σωάγῃ. ἐν τὸ πάντοτε μένον αἴτιον ὡς τὸ ὑφ' οὗ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνδοτηκὸν ὡς τὸ καθ' ὃ, ἑλκόμενον δὲ καὶ ὠθούμενον, αὐτὸ τὸ κινούμενον ἢ ἐκτεινόμενον ἢ συστελλόμενον, ὡς ἔχει τὸ θερμαινόμενον καὶ ψυχόμενον ζῶον. ἐν τῷ αὐλεῖσθαι μὲν θερμαινόμενον, διαχεομένου καὶ ἐκτεινομένου τῆ αἵματος. ἐν δὲ τῷ φοβεῖσθαι συστελλομένου ἢ σωαγομένου. ὅθεν ἢ ὠχρίασις κατὰ πὼ ὑπιφάνειαν συρρέουσι. ἀλλὰ ἢ ἐν ταῖς φυσικαῖς καὶ μὴ ζωτικαῖς κινήσεσιν, οἷ ἐν τῇ τῆ πυρὸς ἐνδὶ τὸ ἄνω φορᾷ, ἢ νευφότης ἔδη ἢ καθ' ὧ

πρὸς τὸ ζῶον συναπολουθοῦν.

Ε΄ ΣΤΙ ΔΕ τὸ μὲν ἀκίνητον, τὸ πρακτὸν ἀγαθόν.

ο ὐχ ὡς καθ' αὑτὸ ἀκίνητον. οὐ γὰρ μεταβολῇ τὰ πρακτὰ ἢ εὖ ἐχόμενα ἢ ἄλλως ἔχειν. ἀλλ' ὡς οὐ τῷ κινεῖν πλὴν ὄρεξιν, οὐ κινούμενα ἀλλὰ κινοῦντα, τῷ γὰρ μένειν ἀναθὸν εἶναι φαίνεται κινεῖ.

Σ Ὁ ΔΕ κινοῦν καὶ κινούμενον, τὸ ὀρεκτικόν. κινεῖται γὰρ τὸ ὀρεγόμενον, ἡ ὄρεξις κίνησις τις οὖσα, ἡ εὐέργεια. τὸ δὲ κινούμενον, ἔστι τὸ ζῶον.

ο ὑ τοπικῶς κινούμενον. ἀλλὰ κινοῦν μὲν τοπικῶς, κινούμενον δέ, ὡς ἐπὶ τῆς ὀρεκτῆς πρὸς τὸ εὐεργεία ὀρέγεσθαι διεξερόμενον. καλλιεργὸς γὰρ ὁ πλούσιαρχος αὐτὸς ὀργᾶται, αὐτὸν πλὴν ὀρεκτικὸν εὐέργειαν κίνησιν ὀρέγεσθαι πλατωνικῶς φάσκοντος ἐπὶ τῆς ἀριστοτέλους τῶν καὶ ἴσως ὅλῳ τὸ ὡς κίνησιν πάντως ἀποτελευτᾶν, καὶ τὸ ὅλον εἶναι τοπικὸν οὖσαν κίνησιν, ἀλλ' οὐ παθητικόν. ἢ ὁ ἀλέξανδρος κινεῖσθαι λέγων πλὴν ὄρεξιν κατὰ συμβεβηκὸς, ὅτι τὸ σώματι οὖσαν, συγκινεῖσθαι τῷ ἐπὶ τὸ κειμένῳ κατὰ συμβεβηκὸς ὡς εἴρηται. οὐ γὰρ ἡ εἰς τὸ ζῶον τι σῶμα ὅλη ἐγγινομένη κινεῖ. ἀλλ' ἡ ἔγχυσίς τι καὶ χωρεῖσον καὶ ὀργανικόν, καὶ κατὰ τὸ ποιοῦν ἴσως ἔσα, καὶ αὖτη ἡ μεσότης δηλοῦσα. ἡ δὲ τῆς κινουμένου ὡς κινουμένου χαρακτηριστικὴ, ἡ ἄμεσος αὐτῆς ὕλη εἶναι παθητικὴ αὐτῆς. ὁρμᾶν δὲ αὐτὸ ὁ ἀριστοτέλης ἑαυτὸν, ὅπως κινούμενον ᾖ τὸ ὀρεκτικόν. ἢ γὰρ ὀρεγόμενον, δηλοῖ τὸ κατ' αὐτὴν πλὴν ὄρεξιν, μὴ ἧ κινούμενον λέγει νῦν οὐ τὸ ζῶον, ἀλλὰ τὸ ὀρεκτικὸν ὡς ὀρεκτικόν. μήτι σαφέστερον τὸν λόγον ποιῶν, πλὴν ὄρεξιν ἀξιοῖ κίνησίν τινα εἶναι, ὡς εὐέργειαν εἶσκλίνουσαν ἀποτελευτῶσαν εἰς ζῷον. ἵνα τὸ ᾖ εἰ τῷ, ᾖ εὐέργεια, μὴ συμβαίνει διαζευκτικὸν, ἀλλ' ἐπέρημα αὐτὴ τῆς καθ' ὃ ἀκουσώμεθα. εἰ δὲ καὶ ὡς σύνδεσμος ἔρηται, δηλοῦτο τὸ πλὴν ὄρεξιν ὕλην εἶναι, ἡ εὐέργειαν καλεῖν ὡς ἀμβλύτερον καὶ πλείονα εὐέργειαν. ἢ κίνησιν ὡς ὑπό τε τῆς ὀρεκτικοῦ ἐναρομένην, καὶ ὡς εἰς κίνησιν τῆς ζῴου ἀποτελευτῶσαν. κινούμενον δὲ ὅλῃ τὸ ζῶον, κατὰ πλὴν κυρίως ὀρεκτέαν κίνησιν, πλὴν τῆς κινητῆς οὐσίαν, οὐ πλὴν φυσικὴν ἀλλὰ τὴν πορευτικὴν, καὶ ἐπὶ τὸ ψυχῆς, καὶ ζῴου προσήκουσαν.

Ω΄ ΔΕ ΚΙΝΕΙ ὀργάνῳ ἡ ὄρεξις, ἥτις ἔστι σωματικόν ἔστι. διὸ οὐ ταῖς κοιναῖς σώματος καὶ ψυχῆς ἔργοις, θεωρητέον τοῦδε αὐτῆς.

ο ὐ σῶμα λέγων τὸ σωματικὸν, ἐκεῖνο γὰρ κινούμενον πάντως, ἀλλὰ τὴν σωματοειδῆ καὶ ἐχούσην ζωὴν. δι' ὃ καὶ ἐπιδέχεται τὴν τοῦδε αὐτῆς ὑπόστασιν θεωρίαν, ὡς ἱερῶν ὄντα τὰ κοινὰ ἐπισκοπεῖται ψυχῆς καὶ σώματος ὀργανα. κοινὸν δὲ οὐ τὸ κινεῖν. οὐ γὰρ καὶ ἐπιδέχεται τὸ σώματος κινεῖσθαι τὸ ἔμψυχον. ἀλλ' οὐδ' ἐπιδέχεται τῆς ἐγκαταμεμιγμένης ζωῆς. καὶ γὰρ αὐτὴ ὡς ζωτικῶς κινουμένου ἕως ἔρως. τὸ δὲ κινοῦν καὶ τὸ κινοῦν καὶ ἔσκεν, εἰκότως οὖν οὐ τῷ τοῦδε κινήσεως ζῴου δεῖ, τοῦδε ᾧ κινεῖ.

Ν΄ ΓΝ ΔΕ ὡς οὐ κεφαλαίῳ τὰ πεῖν, τὸ κινοῦν ἐργανικῶν ὅπου ἀρχὴ καὶ τελευτὴ τὸ αὐτό. ὃ καὶ γηγλυσμός. οὐ τοῦθ' γὰρ τὸ κυρίως καὶ κοῖλον τὸ μὲν, τελευτὴ τὸ δὲ, ἀρχὴ. διὸ, τὸ μὲν, ὀρεκτὸν τὸ δὲ, κινεῖται. λόγῳ μὲν, ἓν τόδε ὄντα. μεγίθει δὲ, ἀχώριστα.

Ξ΄ ΣΤΙ μὲν ὡς ἔρηται καὶ σωματικόν τι αὐτὸν ἐργανικῶς κινοῦν, καὶ γε μὴν πλὴν τῷ ὀργάνου ὡς ὀργάνου χαρακτηριστικὴν ζωὴν ζούλεται εἶναι, πλὴν ὀργανικῶς κινοῦσαν. ἵνα δὲ μεῖναι τε καὶ κινεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ ταύτην οὐ τῷ τοῦδε κινήσεως ζῴου ἢ ἁπλῶς λέγει, ἢ καὶ οὐ δεῖ κινεῖται, ἐκεῖθεν λαμπάνει. ἔοικε δὲ καὶ ἐκεῖ πάντως λέγειν τοῦδε αὐτῆς. καὶ γὰρ οὐ κεφαλαίῳ φησὶ, τουτέστι συναθροισμένως τὰ πλατύτερον ἐρημικῶς οὐ ἐκείνοις ῥητέον, ᾗ δηλέγει, ὀργανικῶς κινοῦν, ἔστιν δηλαδὴ μεῖναι πλὴν ὄρεξιν μὲν ὄντα, ἥτις οὐκ ὀργανικῶς ἀλλὰ πρώτως καὶ αὐτὴ κινεῖ, οἷά τὸ, κἂν ἅπτηται τῆς ὀρεκτῆς ἐγείρεται, ἀφ' ἑαυτῆς ὅμως πρὸς τὸ ὀρεκτὸν φέρεσθαι, τὸ δὲ ὀργανικὸν πᾶν μεῖναι τὸ πρώτως κινοῦν, πρὸ δὲ τῆς κινουμένου ὄντα, ἔνθεν οὐ μόνως κινούμενον ἀλλὰ ᾗ κινοῦν ὑπάρχει, τοιοῦτον γὰρ τὸ ὀργανικῶς κινοῦν, κινούμενον μὲν ἅπτεται τῆς πρώτως κινοῦντος, κινοῦν δὲ τὸ μόνως κινούμενον, ἕτω μὲν οὖν ὡς ἔρηται ᾗ σωματικόν τι τοιοῦτον ὡς ἡ καρδία. ὡς τὸ πλῆμα τὸ ζωτικὸν, ὡς ἡ μεταξύ, τὴν αὐτοκινούμενον μορίων ἰδιοφανείαν, ἔστι δὲ καὶ ἡ εἰδοποιοῦσα τὸ ζῶον ἀχωρίστως ζωὴ, ὡς κινούμενον αὐτὸ χαρακτηρίζουσα, ἥτις καὶ αὐτὴ κινεῖ λέγεται τὸ ζῶον. δι' ὅτι κατ' αὐτὴν κινεῖται, ἀλλ' οὐχ ὡς ὑπ' αὐτῆς. κινεῖσθαι δὲ τῆς πρώτως κινοῦντος ἢ κινουμένου ἀχωρίστως. καὶ ὡς τῆς κινουμένου οὖσα τὸ εἶδος, καὶ μᾶλλον ὡς κατὰ συμβεβηκὸς κινουμένου ἢ καθ' αὑτήν. τὸ γὰρ καθ' αὐτὸ κινούμενον σῶμα πάντως, ᾗ κυκλοτέρειαν πλὴν τοιαύτην ζωὴν ἀκούειν, τὸ ὀργανικὸν ἢ ὅπως σῶμα. τὸ μὲν γὰρ σῶμα ἀδιάστατον κατὰ τὸ αὐτὸ μέρεσιν δι' ὅλης ἀρχὴν εἶναι ᾗ τελευτήν. ἁφῶς γὰρ ἔσχατον ἐπήγαγεν ὁ ἀριστοτέλης, τὸ αὐτὸ βουλόμενος εἶναι ἀρχὴν ᾗ τελευτὴν τὸ, ᾧ κινεῖ ἡ μεσότης ζωὴ ἡ εὐδοθεῖσα ὅλη δι' ὅλης ἑαυτῆς, ἡ κινοῦσά ἔστι τὸ ζῶον, ὡς τὸ καθ' ὃ ἀλλ' οὐχὶ τὸ ᾧ κινητικόν. ᾗ κινουμένη κατὰ συμβεβηκὸς, ὡς εὐδοκίμησις αὐτὴ τῆς κινουμένης. ᾗ ὁ γηγλυμὸς ἔοικεν, ἔστ' ὅλης δι' ὅλου κινουμένου πως ᾗ ὡρισμένως τος. οὐ γὰρ ὡς σῶμα, ἀλλ' ὡς ἐυδὴ φύσεια. ἔστι δὲ ὁ

μενον. ἐπειδὴ καὶ τὸ τι τῷ λόγῳ διαφόρων, προσηκέτω τῇ ὀρεκτικῇ. ἡ γὰρ ὀρεκτικὴ ὡς τέλους τῆς ὀρεκτῆς ἀντέχεται.

Ε ΓΕΙΔΗ δ' ἐστὶ τέτρα, ὧν μὲν τὸ κινοῦν ἀΐδιόν ἐστι, ὡς κινεῖ. καὶ ἔτι τέτρον τὸ κινούμενον. τὸ δὲ κινοῦν, διττόν. τὸ μὲν, ἀκίνητον. τὸ δὲ, κινοῦν, καὶ κινούμενον.

Β εὐλόγως μὲν δὴ τούτων, ὅσα τὰ σωματικὰ πρὸς τὸν κατὰ τόπον τῶν ζώων κίνησιν, συναναγκάζεται καὶ παραβαίνειν. καὶ οὗτος ὁ σκοπὸς τῆς ῥητῆς. ἀλλὰ πρὸ τῆς κατὰ μέρος ἴχνεύσαι, δεῖ τῇ λέξει ὡς καὶ οἱ ἄρχοντες τὰ ἐρωτήσουσιν, ἐπιζητῆσαι. ὡς αὐξάμενος ἐκ τῆς ἐπὶ συνθέσμου, ὥς τι ἀποδώσων, οὐ φαίνεται ἀποδιδούς. ἀλλὰ προσυπακουσίεσθαι λέγοντες, μετὰ τὸ, ἔστι δὲ, τὸ μὲν ἀκίνητον, τὸ δὲ κινούμενον. τῆς τέσσαρα αὖ ἐν τοῖς σωτελοῦσι, πρὸς τὴν τοιαύτην κίνησιν. ἐφ' οἷς βούλόμεθα κατειλημμένοις τίνα τὰ τέσσαρα. ἢ ὀρεκτὸν, ἢ ὀρεκτικὸν. ἢ ᾧ κινεῖ, ἢ κινούμενον. τρία μὲν γὰρ φθάνει ἠριθμῆσθαι, τὸ κινοῦν. τὸ ᾧ κινεῖ, τὸ κινούμενον. τὸ δὲ κινοῦν διττὸν ἐδιαφόρων εἶναι, τὸ μὲν ἀκίνητον, τὸ δὲ κινοῦν καὶ κινούμενον· τέσσαρα λοιπὸν πάντα κατειλημμένα. ἀκίνητον μὲν οὖν ἔστι τὸ ὡς ὀρεκτὸν κινοῦν. τὸ γοῦν φανταζόμενον ἢ νοούμενον ὡς ἔστι, τουτέστιν οὐδενὸς ἐνδεόμενος ὀρεκτὸν, ὅτι καὶ ταυτὸν τῷ ὑποκειμένῳ γίνεται τῷ ὀρεκτικῷ, κινεῖ. καὶ προηγουμένως κινεῖ τὸ ὀρεκτὸν, ἢ τῷ λόγῳ αὐτῆς διαφόρει. ἐπειδὴ ὡς πρὸς τέλος τὸ ὀρεκτὸν, τὸ ὀρεκτικὸν κινεῖται. μοίρει δὲ αὐτῷ τὸ τέλος ἀκίνητον, καὶ οὐκ αὐτὸ πρὸς τὸ ὁρᾶν φθείρεται. οὕτω μὲν τὸ ὀρεκτὸν κινεῖ ὡς ἀκίνητον. τὸ δὲ ὀρεκτικὸν, ᾧ καὶ προσχέδρον κινεῖ τὰ κινούμενα, ὑποβὰν τῇ ὀρεκτῇ διανοίᾳ, καὶ εἰς τὴν τάξιν αὐτῆς ὁρμίζον, καὶ διατοῦτο κινεῖσθαι λεγόμενον, κατ' αὐτὸν τὸν τῆς ὀρεκτῆς μεταθέσεως κινεῖ τὸ ζῷον, συμφυὲς αὐτῇ ὑποκείμενον ὄργανον. διὸ καὶ οὐ δία τινὶ ἀλλ' αὐτοφυῶς τῇ ἐκείνης ὁρμῇ συγκινεῖται. κινεῖ δὲ χρώμενον ἑτέρῳ τινὶ, μεταξὺ ὄντι αὐτῆς τε τῆς κινοῦντος, τῆς ὀρεκτικοῦ φημι καὶ τῆς κινουμένου. ὅπερ δεῖ τὸ ζῷον. ἔστιν δὲ τὸ μεταξὺ σφαιρικὸν μὲν ὁ ἀριστοτέλης οὐ τῷ τοιῷδε ζώων κινήσεως τὸ πρῶτον λέγειν, τὸ ζωτικὸν οὐ ἡμῶν. διμεταξὺ τῆς τε κινούσης ἠρθρωσε, καὶ τῆν εὐφυεστέρων κινουμένων τῆς ζώου μερίων τυγχάνει ὄν. λέγει δὲ οὐ ἐκείνῳ καὶ ἄλλό τι μεταξὺ τῆν τε ἄνω καὶ κάτω τῆς ζώου μερίων, καὶ τῆν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν. ὅπερ οὐ ἐπιφανέστερα μᾶλλον τίθεται, σωματοῦται τὰ αὐτοκίνητα μόρια. ὅταν ἢ ἄνω ἢ κάτω ἢ δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ κάμπτεται αὐτὰ, τῇ μὲν κινούμενον, τῇ δὲ ἠρεμοῦν. τὸ γοῦν τῇ κάμψει συμβαῖνον θάτερον μὲν τῆν αὐτοκινήτων μερίων κινεῖσθαι, θάτερον δὲ ἠρεμεῖν. ἐπειδὴ τὸ κινούμενον πρότερος πρός τι ἴσως ἠρεθόμενον, οὕτω κινεῖσθαι βούλεται. συμβαίνει τοίνυν τὴν μεταξὺ τῆν αὐτοκινήτων ἐπιφάνειαν, ὡς μὲν πρότερος τῷ ἴσῳ τος, ἠρεμεῖν, συγκινεῖσθαι δὲ τῷ κινουμένῳ ὡς τούτου ἀρχέλου. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸ πρόβλημα λέγεται, κατὰ τὴν τοιαύτην ἐπιφάνειαν, σωματικὰ εἶναι ὁμολογήτεον, εἰς ἃ καὶ ἀναριστοτέλους ὑβρίσται ὑπονόησεν. ἡμεῖς δὲ καὶ ταυτὰ διακειτέον τῷ λόγῳ. πᾶσα ψυχὴ σύμπλεκτα σώματος ὀργανικοῦ εἶναι, ὑπ' αὐτῆς παραδίδοται, καὶ χρῆσθαι ὡς ὀργάνῳ τῷ ζώντι σώματι. τὸ δὲ χρώμενον οὐκ ἔστιν ἁπλῶς εἶδος τοῦ ὀργάνου ὡς ὀργάνου, ὑβρίσται γὰρ ἀεὶ τὸ χρώμενον τοῦ ᾧ χρῆται. ἐπεὶ οὖν τὸ ζῷον ὄργανον ὑπέστρωται τῇ χρωμένῃ ψυχῇ, ᾗ χρωμένη αὐτῷ ψυχὴ, οὐκ ἔστι τὸ ἄλλο ἐντεῦθεν εἶδος τοῦ ὀργάνου. ἀλλ' ὡς χρώμενον τὸ ὑφ' οὗ καὶ τὸ ποιητικὸν αἴτιον. τὸ γοῦν κινοῦν οὐ τὸ ποιοῦν. ἀλλ' ἡ μὲν φυτικὴ ὡς εἰκάτη, ἀμυδρῶς ἀμφαίνει τὸ χρώμενον, σαφηνίσθαι δὲ ἡ τῆν ὀτρίων καὶ τῆν ὁμοίων, ὡς εἰ καὶ μὴ καθόλου ἀλλὰ κατὰ τὰ μόρια αὐτὰ τοπικῶς κινοῦσι. ἡ δὲ τῆν πορευτικῶν εὐαρμοστέρα, ἄλλη οὖσα παρὰ τὸ κινούμενον, τὸ γοῦν κινοῦν καὶ ποιοῦν ἕτερον παρὰ τὸ κινούμενον καὶ πάσχον, καὶ οὐχὶ τῆς κινουμένου τί ὂν μάλιστα κατὰ τὸν ἀριστοτέλη. ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ καὶ κινοῦν ᾖ καὶ κινούμενον. ἰδοὺ δὲ τὸ κινούμενον τὸ ζῷον. τὸ δὲ κινοῦν ἡ ψυχὴ, οὐκ οὖσα ἀδιάκριτον ζῳὸν τῆς ζώντος σώματος. ᾗ γοῦν τοιαύτη ὡς ζῴου ὄντι χαρακτηριστικὴ, καὶ ὡς ὀργάνου. ὅπερ ἰδοὺ τὸ κινούμενον. ᾗ μοί τοι ψυχὴ κατὰ τὸ κινοῦν, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ εἶδος τῆς κινουμένου, ὡς κινουμένου ὄντι, καὶ ὑβρίσται ὡς τὸ κινοῦν τῆς κινουμένου, καὶ τὸ ποιοῦν τῆς γιγνομένου. καὶ δεῖ πάντα χωρὶς καὶ μεσότητος ἐλπίζεσθαι, τῆς ἄμφω σωματοῦσης πρὸς ἄλληλα. καὶ ἡ μεσότης οὐ σῶμα ἅμα, πάλιν γὰρ τὸ κινούμενον ἔσται, καὶ οὐχὶ ᾧ κινεῖ ἀλλὰ σωματικὴν μὲν, οὐ σῶμα δὲ. ἀφὴ ἡ τῆς ὀργάνου ὡς ὀργάνου χαρακτηριστικὴ ζωή. ἥτις καθ' αὑτὴν μὲν οὐ κινεῖται ἀσώματος οὖσα. ἀρχὴ δὲ ἔστι τῆς κινουμένου ὡς ζῴου, ἐνδεκτικὴ οὖσα ἄστιον. ὡς ὑγιείας τῆς ὑγιαίνοντος. δεῖ τὸ ὅλον ἐγκατεσθυκέναι τῷ σώματι, σωματικὴ λεγομένη. τὸ δὲ κινούμενον ἔστι τὸ ζῶον, διότι τυχὸν ὡς σῶμα κατὰ τὰς ψυχὰς ἀλλ' ὡς ζῶον κινεῖται. ἡ δὲ μεσότης καὶ ἠρεμεῖν καὶ κινεῖσθαί πως λέγεται. καθ' αὑτὴν μὲν ἀκίνητος οὖσα δεῖ τὸ ζωὴ εἶναι. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ κινουμένη, δεῖ τῶν ἀχωρίστων

πρὸς

αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὁ θεωρητικὸς ἐφίεται. ὁ δὲ γε πρακτικὸς καὶ ἁπλῶς ὀπτέον ὁ ὀρεκτικὸς, τῇ πρακτῇ· κοινότερον γὰρ πρακτὸν εἴρηκε νοῦν, οὐχὶ τὸν ἀνθρώπειον μόνοις δὲ τοῖς ἀνθρώποις καὶ φθαρτὸν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις. ὃ καὶ ἀφορίζεται, ὡς οὐδὲν χρόμενον ἄλλως ἔχειν γενητὸν ὄν, καὶ οὐχ ὡσαύτως ἀεὶ ἐχβαῖνον. τὸ γὰρ τῆς θεωρητικοῦ ἀγαθοῦ ἀσαγκαῖον τὸ τε κρατῆσον, συμπεφυκὸς δὲ τὸ προτεθὲν αὐτῷ πρόβλημα, τὴ κινητικὴν προηγουμένως μόριον τῆς ψυχῆς, τῆς κατὰ τόπον τοῖς ζώοις κινήσεως, ὑπομιμνήσει πάλιν πολλὰ μὲν τὰ τῆς ψυχῆς εἶναι μόρια, οὐ τοπικῶς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὰς δυνάμεις διαιρούμενα, ὡς τῷ λόγῳ ὄντα διάφορα. δι' ὃ καὶ πλείστα συνυπέρχειν δυνατὸν, τὰ αὐτὰ ὄντα τῷ ὑποκειμένῳ, κατὰ διαφόρους ἐνδεχομένας δυνάμεις πολλὰ ἐνδεχέσθαι, ὡς τὸν αὐτὸν ἐμοὶ νῦν, θρεπτικὸν, αἰσθητικὸν, νοητικὸν, βουλευτικὸν, ἔτι ὀρεκτικόν. τὸ γὰρ θρεπτικὸν ὁμολογουμένως τῷ νοητικῷ καὶ βουλευτικῷ καὶ αὐτῷ γε τῷ ὀρεκτικῷ πλείστα διέσπικεν, ἢ ἀλλήλων τὸ μὲν θυμοειδὲς καὶ θυμικὸν καὶ τῷ λόγῳ κοινωνεῖ γὰρ τούτων καὶ ἀλλήλοις καὶ τῷ λόγῳ κατὰ τὴν ὄρεξιν· νοητικὸν δὲ νῦν ὁ θεωρητικὸν εἶπεν, ἵνα μὴ πρακτικὸν νοῦν τῷ βουλευτικῷ σημαίνῃ. τὸ δὲ ὀρεκτικὸν διαφέρει τῷ βουλευτικοῦ ὡς κοινότερον, ὃ δὴ καὶ ἄλογόν τι εἶναι ὀρεκτικὸν δείκνυσιν ὅλῳ τούτῳ, ὡς εἰ χρὴ τὰ τῇ δυνάμει διεστῶτα μόρια ἐκτίθεσθαι, τὰ πλείστα διεστῶτα ἐκθετέον μᾶλλον ἢ τὰ ἑνοῦντα. ἔφηται δὲ ὡς προὔκειτο τὸ πολιτικὸν τὰ πρὸς ταῦτα δεῖσθαι χρήσιμα μόρια ἐκτίθεσθαι· καὶ ὅλῳ ἔστω μόνα τὰ τρία παραδόξως, ὡς πᾶν καὶ ἀριστοτέλης τοῖς ὑβικοῖς λόγοις τὰ καὶ ὄρεξιν.

Ε ΤΡΙΣΙ ΔΕ αἱ ὀρέξεις γίνονται τὸ αὐτὸ ἀλλήλαις. ἔστω δὲ συμβαῖνον, ὅταν ὁ λόγος καὶ ἡ ἐπιθυμία ἐναντίαι ὦσι γίνονται δὲ τοῦτο χρόνου αὔξησιν ἔχουσιν. ὁ μὲν γὰρ νοῦς ὀξὺ τὸ μέλλον, ἀμβλύνει καλοῦσι. ἡ δὲ ἐπιθυμία, ὀξὺ τὸ ἤδη, φαίνεται γὰρ τὸ ἤδη ἡδὺ, καὶ ἁπλῶς ἡδύ. τὸ ἀγαθὸν ἁπλῶς. ὀξὺ τὸ μὴ ὁρᾶν τὸ μέλλον.

Μ νοηθὲν ἤδη τῶν ἐγκρατῶν τε καὶ ἀκρατῶν, σαφῶς νοῦ διορίζεται, ὡς ἀμφοτέρων ὄντων ἐν διαμάχῃ δύο τινῶν ὀρεκτικῶν συνίστανται, τῷ μὲν ὄντος λογικοῦ, τῷ δὲ ἀλόγου. οὐ κοινὸν ἀμφοῖν τὸ ἁπλῶς ὀρεκτικὸν, οὐχ ὡς γένος εἰς ἤδη σύστοιχα διαιρούμενα. ἀλλὰ μᾶλλον ὡς τὰ ἀφ' ὧν ἐστὶ ἔχει. κρατεῖται γὰρ τῷ λόγου ὀρεκτικὸν τῷ τῆς ἀληθείας, ὡς ἐναντίως κινούμενα ἐν αὐτοῖς καὶ διαφερόντως. πρὶν διαπορῆσαι πρὸς ἃ ἐπεὶ συμβάλλομεν, ἐν μέσῳ ὑπομιμνήσει, ἐν τίσι πέφυκεν ἡ διαμάχη γίνεσθαι, ὅτι οὐ ἀνθρώποις, οὐ οἷς συμπέπλεκται ἡ λογικὴ ζωὴ πρὸς τὴν ἄλογον, καὶ διαφέρεται πολλάκις πρὸς αὐτὴν καὶ οὐ αὐτοῦ τινος. οὐ γὰρ ἀνθρώπου ὁ μὲν λόγος χρόνου ὢν γνωριστικὸς, καὶ τῷ μέλλοντος ἔχει συναίσθησιν, ὡς πᾶν καὶ τῷ παρωχημότος. ἡ δὲ ἐπιθυμία ὡς πᾶν καὶ πᾶσα ἡ ἄλογος ζωὴ, χρόνου οὖσα ἀνεπίγνωστος, οὐ διορίζει τὰ χρονικὰ μέρη, ἀλλὰ μόνῳ τῷ παρεληλυθότος, οὐχ ὡς παρεληλυθὸς αὐτὸ γνωρίζει. ἀλλ' ὡς παρὸν ὑπ' αὐτῆς τῇ μνήμῃ τῷ πάθους. καὶ νοῦ γὰρ τῷ παρόντος αὐτὸ λαμβάνεται, οὐκ αὐτῷ τοῦτο φυλάττουσα ὅτι παρέστι, ἀλλ' ὡς ὀφθὲν ποτὲ ἁθρόον νομίσῃ. διὸ ὅτι μὲν νοῦς τε καὶ λόγος, οὐ πρὸς τὸ παρὸν μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ μέλλον τείνει τῷ ὀρέξει. ἡ δὲ ἐπιθυμία τὸ παρὸν ἀεὶ τίθεται τέλος, οὐ καὶ αἰσθάνεται, καὶ ὁ μὲν λόγος οὐ τῆς ὕλης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκαθοῦ κατέχεται, διακείσει γὰρ τὸ ἡδὺ, ὡς οὐ πᾶν ὂν ἀγαθόν. ἡ μοῦ τοι ἐπιθυμία καὶ πρὸς μόνον ὀρᾷ τὸ ἡδὺ, ὡς ἀγαθὸν ὄντος πάντως ὄν, καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀλλ' οὐχὶ καὶ πρὸς τὸ μέλλον, ὅτε τὸ τοῦ χρόνου αὔξησιν, ὅταν οὖν τὸ μὲν παρὸν ἡδὺ ᾖ, τὸ δὲ μέλλον ἢ ἀφέλιμον ἢ καὶ μειζόνως ἡδύ, ἡ μὲν ἐπιθυμία τὸ παρὸν ἐπιδιώκει. ὁ δὲ λόγος κατὰ φύσιν ἔχων τὸ μέλλον, ἐὰν ᾖ ἀγαθὸν μάλιστα. ἃ τε γὰρ μὴ διακείσουσα τὸ μέλλον ἀφ' τῆς παρούσης ἡ ἐπιθυμία, τὸ παρὸν ἡδὺ ὡς ἁπλῶς ὂν τὴ ἡδὺ καὶ ἀγαθὸν ἀφῄρηται. ὡς γὰρ παντὸ ἤδη ἡδὺ ἔστω καὶ ὡς ἀγαθὸν διώκει. ταῦτα δὴ οὐ μόνῳ εἰπὼν, λοιπὸν ἀποδίδωσι πρὸς ἃ ὑβ αὐτῆς ἐρωτήσεται ἐπεὶ συμβάλλομεν, ὡς.

Ε ΙΔΕΙ ΜΕΝ ΔΗ ἔοι οὖ τὸ κινοῦν τὸ ὀρεκτικὸν, ἢ ὀρεκτικὸν, πρῶτον δὲ πάντων τὸ ὀρεκτόν. ἔστω γὰρ κινεῖ καὶ οὐ κινούμενον, τῷ νοηθῆναι ἢ φαντασθῆναι. ἀριθμῷ δὲ, πλείω τὰ κινοῦντα.

Τ ᾧ εἷς οὖ λείπων τὸ ὀρεκτικὸν οὐκ ἀκριβῶς. ἀλλ' ὡς εἴρηται, ὡς ἔχει τὰ ἀφ' οὗ ἐστὶ καὶ πρὸς οὗ. πρὶν δὲ πάλιν ἀποδοῦναι πρὸς ἃ, εἷς μὲν οὖ ἔστι, πλείω δὲ τῷ ἀριθμῷ, δι' ὃ τὰ δύο τὰ ὀρεκτικὰ, καὶ μαχόμενα οὐδέτερα ἀλλήλοις τό, τε λογικὸν καὶ τὸ ἀλόγως ὀρεγόμενον, οὐ μόνῳ ὑπέμνησεν ὡς πρὸ τῆς ὀρεκτικοῦ τὸ ὀρεκτὸν κινεῖ. ἐπεὶ καὶ τὸ ὀρεκτικὸν οὐχὶ τὸ ὀρεκτὸν κινεῖ. προηγουμένως οὖν τὸ ὀρεκτὸν, οὐχὶ τὸ ἔτι δυνάμει ὄν. ἀλλὰ τὸ ἤδη ἐνεργείᾳ ἡνωμένον. τῷ γὰρ νοηθῆναι ἢ φαντασθῆναι. ὅτε καὶ παντὸν ἔοι τῷ ὀρεκτικῷ κατά γε τὸ ἐπιστητὸν

Π" ΣΤΕ ΣΥΛΟΓΩΣ δύο τούτων φαίνεται τὰ κινοῦντα ὄρεξις ἢ διανοητικὴ πρακτική· ἡ ὀρεκτικὴ γὰρ κινεῖ. καὶ δεῖ ἕξιν ἢ διανοητικὴν κινεῖν· ὅτι αὐτῶν ἀρχὴ αὕτη ἡ ὀρεκτική, καὶ ἡ φαντασία δὲ ὅταν κινῇ, οὐ κινεῖ ἄνευ ὀρέξεως.

Τ ἡ ὀρεκτικὴ γὰρ κινεῖ, ἢ δεῖ ἕξιν ἢ διανοητικὴν κινεῖν, ὅτι αὐτῶν ταύτης ἕξις ἡ ὀρεκτική. καὶ ἡ φαντασία δ' ὅταν κινῇ, οὐ κινεῖ ἄνευ ὀρέξεως. δι' ὧν προκείσεται ὡς κινήσεως μᾶλλον ἡ ὀρεκτικὴ αἴτιον συμβαίνει τὴν διάνοιαν τῇ ὀρέξει αὐτὴν κινεῖν. ὡς ὑγιάζει καὶ οὐ τῷ κινεῖν πλὴν ὄρεξιν τοῦ γνωστικοῦ. ἢ οὐ τὸ κινητικὸν ἢ ἡ ἢ τὸ φανταστικὸν ἡ γνωστικόν.

Σ" Ν ΔΗ ΤΙ ἡ κινοῦν, ἡ ὀρεκτική. εἰ γὰρ δύο νοῦς καὶ ὄρεξις ἐκίνουν, κατὰ κοινὸν ἄν, τι εἶδος ἐκίνουν. νοῦς δὲ ὁ μὲν νοῦς, οὐ φαίνεται κινῶν, ἄνευ ὀρέξεως. ἡ γὰρ βούλησις, ὄρεξις. ὅταν δὲ κατὰ τὸν λογισμὸν κινῆται, καὶ κατὰ βούλησιν κινεῖται. ἡ δὲ ὄρεξις κινεῖ παρὰ τὸν λογισμόν. ἡ γὰρ ἐπιθυμία ὄρεξις τίς ἐστι. νοῦς μὲν οὖν πᾶς, ὀρθὸς ἕξις. ὄρεξις δὲ καὶ φαντασία, καὶ ὀρθὴ καὶ οὐκ ὀρθή. διὸ ἀεὶ μὲν κινεῖ ἡ ὀρεκτόν. ἀλλὰ τοῦτ' ἔστιν, ἢ ἡ ἀγαθόν, ἢ ἡ φαινόμενον ἀγαθόν. οὐ πᾶν δέ, ἀλλὰ ἡ πρακτὸν ἀγαθόν. πρακτὸν δ' ἔστιν ἀγαθόν, ἡ ἐνδεχόμενον καὶ ἄλλως ἔχειν. ὅτι μὲν οὖν ἡ τοιαύτη δύναμις κινεῖ τὴς ψυχῆς ἡ καλουμένη ὄρεξις, φανερόν. τοῖς δὲ διαιροῦσι τὰ μόρια τῆς ψυχῆς, ἐὰν κατὰ τὰς δυνάμεις διαιρῶσι καὶ χωρίζωσι, πάμπολλα γίνεται. ὀρεκτικόν. βουλευτικόν. θυμικόν. ἔτι δ' ὀρεκτικόν. ταῦτα γὰρ τελέως διαφέρει ἀλλήλων ἡ ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμικόν.

Δ ἐπεὶ γὰρ ἡ γραφὴ ὁ μὲν οὖν σκοπὸς ἐς οὗ ἡ κινοῦν πλὴν καθ' ὁρμὴν τοπικὴν κίνησιν τὴν ζῴων αἰτιάγειν πλὴν αἰτίαν. καὶ δεῖ τί ποτ' ἔστιν ἑκάστου, καὶ μὴ εἰς δύο, ὥσπερ ἔως νῦν ἔλεγε, τό, τε γνωστικὸν καὶ ἡ ὀρεκτικόν. ἀλλὰ καὶ ἄμφω εἰς οὗ. μιᾶς γὰρ οὔσης τῆς καθ' ἑρμὴν τὴν ζῴων κινήσεως, οὗ καὶ ἡ αἰτίαν ἀποδοτέον. ὥστε καὶ ὅταν δύο ἄτμα οἷός καὶ τὸ αὐτὸ αἰτιώμεθα, καθ' οὗ τι κοινὸν τὰ δύο νομίσειν ἡμᾶς αἰτιᾶσθαι. εἰ μάλλοιμεν οἷός καὶ τὸ αὐτὸ πράγματος πλὴν αἰτίαν ἀποδιδόναι. ὅπερ καὶ ὁ ἀριστοτέλης ἀξιοῖ. εἰ δύο λέγων ἓν τὰ κινητικὰ νοῦς καὶ ὄρεξις, κατὰ κοινὸν εἴπη εἶδος ἐκίνουν. ὡς δύο τὸ οἷός οὐ τι πάντως αἰτιᾶσθαι. καὶ γὰρ ἡ κατ' ἄλλο μὲν τοδί, κατ' ἄλλο δὲ ἕτερόν τι εἴη αἴτιον τὸ οἷός καὶ τὸ αὐτὸ πράγματος. ὡς οἷός καὶ ὅλον οὐδέτερον ἔσται. διὸ οὖν εἶναι ἡ τοῖν δυοῖν αἴτιον πυθικτικόν· ὃ ὡς ὅλον καὶ οἷός ἔσται τὸ αἰτιατὸν αἴτιον. δεῖν δὴ ζητῶν ἡ οὗ, οὐκ εἰς ἄλλό τι παρὰ ἡ ὀρεκτικὸν καὶ γνωστικὸν ἄφασιν. ἀλλ' αὐτὸ ἡ ὀρεκτικὸν αἰτιᾶται, ὡς προαγουμένως ὂν κινητικὸν τὸ γνωστικοῦ, οὐ προαγουμένως ἀλλ' ὡς σωφρονοῦ τῷ ὀρεκτικῷ κινοῦντος. καὶ οὐ δι' ἄλλως ἢ ὅτε μὴ ἐρέξεως καὶ ἡ γνώσις γίνεται. ἵνα καὶ ἡ γνωστικὸν κατὰ πλὴν ὄρεξιν κινῇ. ἡ δὲ ὄρεξις κατὰ πάντως μετὰ γνώσεως, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ γνῶσιν, καθ' ἑαυτὸ δὲ διώκει ἢ φεύγει. καὶ δεῖ ἕξιν κινεῖ. ἐπεὶ οὖν καὶ ἡ ὄρεξις καθ' ἑαυτὸ κινεῖ, καὶ ἡ γνῶσις κατὰ πλὴν ὄρεξιν, οὐ γὰρ ἄλλως κινεῖ οὔτε διώκει ἢ φεύγει, εἰ μὴ μετὰ ὀρέξεως ἦν, καλῶς ὁ φιλόσοφος ἡ ὀρεκτικὸν ὡς προαγουμένως κινητικὸν ἀφορίζεται. καὶ γὰρ ὅτε τὰ δύο αἰτιώμεθα. διὸ καὶ ὁ ἀριστοτέλης οὐ κινῶν λέγει τὸν νοῦν ἄνευ ὀρέξεως. ἐπειδὴ καὶ ἡ βούλησις οἰκείαν ἕξιν τὸ νοῦ ὄρεξις. οὐ κινεῖ δὲ ὁ νοῦς ἄνευ βουλήσεως ἧς ὁ θεωρητικὸς, ἡ δὲ ὄρεξις ὅταν μετὰ φαντασίας ᾖ, ὁποία ἡ ἄλογος καλουμένη, κινεῖ ἄνευ λόγου. ἕξιν τοίνυν διακτικὸν, τὸ προαγουμένως κινητικὸν εἶναι ἡ ὀρεκτικὸν, ἡ πλὴν γνῶσιν μὲν χωριζομένου τῆς ὀρεκτικοῦ μὴ κινεῖν, πλὴν δὲ ὄρεξιν παρεῖναι, εἴτε οὖ τῷ λογικῶς γνώσκειν, εἴτε οὖ φαντασίᾳ κινεῖν, κατ' αὐτὸ ἡ ὀρεκτικὸν ἰδίωμα πρὸς ἡ διωκτὸν ἐμοῦ, ἢ ἡ φευκτὸν ἀφορισμένου. ταῦτα δὲ ὁρισάμενος, διακρίνει ἐφεξῆς, ποία μὲν ἡ κατὰ τὸν νοῦν γνῶσίς τε καὶ ὄρεξις. ποία δὲ ἡ κατὰ πλὴν φαντασίαν αὐτὴ καθ' ἑαυτὸ ἐκκατὰ. ὅτι ἡ μὲν, ὀρθὴ ἀεί, ὅταν ὁλοσόη καθ' αὑτὸ ᾖ, καὶ μὴ ταῖς χείροσι ζωαῖς τε καὶ γνώσεσι συμπλέκηται. ἡ δὲ καὶ ὀρθὴ καὶ νῦν ὀρθὴ, ἡ φαντασικὴ δεῖ ἡ ἀόριστον. εἰ μὲν οὖν οὐ αὐτὴ τοῦ λόγου ἡ ὀρεκτικὴν γράφοιτο, σαφῶς ἂν ἦν, ὅπως ἕξιν ὡς οὐ κινητικόν. εἰ δὲ ἡ ὀρεκτικὴν ἐν γεγραμμένοις, ἡ κατ' οὐδέγεται λαπτέον ὀρεκτικὴν, τουτέστι ἡ ἅμα ὂν καὶ ὀρεκτὴν καὶ ὀρεκτικόν. ὡς γὰρ ἡ κατ' οὐδέγεται ἐπιστὴν ταυτὸν τῷ ἐπιστημονικῷ, καὶ ἀπάταλιν, οὕτω καὶ ἡ κατ' οὐδέγεται ὀρεκτικὸν, ἄμφω οὖ καὶ ταυτὸν τῷ λόγῳ κεκινοῦφ. δεῖ γὰρ ἐγνῶσθαι τῷ ὀρεκτικῷ ἡ ὀρεκτὸν, ἵνα γίνεται κατ' οὐδέγεται ἡ ὀρεκτὸν καὶ ὀρεκτικόν. καλῶς οὖν συνεπέρασατο ἀπὸ λέγων κινεῖν ἡ ὀρεκτὸν, πλὴν τε ἡ ὀρεκτὸν ἢ καὶ οὐ ἀρχὴ γεγραμμένου, πλὴν τε ἡ ὀρεκτικόν. ἐπειδὴ ἡ κατ' οὐδέγεται ὀρεκτικὸν ταυτὸν τῷ ὀρεκτῷ. ἡ δὲ ὀρεκτὸν ἢ ἀληθῶς ἢ φαινόμενόν ἐστιν ἀγαθόν, πλὴν μὴ ἦ. οὐδὲν γὰρ ἢ τὴν κακὸν ἢ τὴν μέσον ἐφίεται, ἀλλὰ μόνον ἡ ἀγαθόν. καὶ ἔστι ἡ ἀγαθὸν λεπτέον, ὡς ἀγαθὸν καὶ αὐτὸ γίνεται ὀρεκτόν. ὡς παντὸς οὗ καὶ παρὰ πλάτωνι ὁμολογεῖται, καὶ λεπτὸν ἀριστοτέλους ἐν τοῖς ἠθικοῖς παραδίδοται, τὸ ἀγαθὸν πάντα ἐφίεσθαι λέγοντος. τὸ μὲν οὖν ἀγαθοῦ τὸ κατ'

αὐτὸ πλὴν

κρατοῦντος δὲ τῆς νοῦ, ὀλίγ᾽ ἐστὶν οὓς ἐγκρατεῖς τῷ νῷ καὶ μὴ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἀκολουθεῖν, ἢ ὅλως τῇ ἀλόγῳ ὀρέξει.

ΑΙΝΕΤΑΙ ΔΕ ΓΕ. δύο ταῦτα κινοῦντα. ἥ ὄρεξις, ἢ νοῦς, εἴτις τὸν φαντασίαν τιθεὶς ὡς τόπον τινὰ. τοὺλάχ γὰρ παρὰ τὸν ἰδιότητον ἀκολουθοῦσι ταῖς φαντασίαις. καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις ζώοις οὐ νόησις, οὐ δὲ λογισμός ἐστιν, ἀλλὰ φαντασία. ἄμφω αρ ταῦτα, κινητικὰ κατὰ τόπον. νοῦς, καὶ ὄρεξις. νοῦς δὲ, ὁ οὐκοῦν τοῦ λογιζόμενος, ἢ ὁ πρακτικός. διαφέρει δὲ τῷ θεωρητικοῦ, τῷ τέλει καὶ ἡ ὄρεξις οὐκοῦν τοῦ πᾶσα. οὐ γὰρ ἡ ὄρεξις, αὕτη αρχὴ τῆς πρακτικοῦ νοῦ. ἡ δὲ ἔσχατον, αρχὴ τῆς πράξεως.

ὄρεξιν μὲν τοῦ τὸν καλλικόλων ἄλογον προσαγορεύει. νοῦν δὲ ἀμφιβόλως, ἢ μόνον τὸν λογικὸν γνῶσιν ἢ καὶ πᾶσαν τὸν ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἐγειρομένου, καὶ οὐ μόνον ὅταν λόγου τὴν ἔξωθεν τὰ ὄρεγόμενα πλήττοντα. καθάπερ ἔχει ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως. ὡς κατὰ ἕξιν ἡν λόγον καὶ τὸν φαντασίαν τὸν γε λογικὸν γένος τινὰ εἶναι. ἴσως γὰρ ἡ οὐ τοῖς ἀλόγοις ζώοις, δεῖται πάντως τῆς ὀρεκτικοῦ τινος ἕξεως, πλὴν τὸν οἰκείαν εὐθηνίαν. οὐ δὲ τῷ νῷ τῷ κατὰ ἕν λόγον ἀνδρείαν καὶ ἡ βούλησις. ἡ γὰρ φαντασία καὶ ὡς γνῶσιν μόνον οὐ ὄρεγε ἐλλιπεῖ. ἀλλ᾽ οὐχ ὡς καὶ ταῖς ἀλόγοις ὀρέξεσι σύνδρομος. διὸ καὶ ὡς τῇ κίνησει τῶν σωματοειδῶν, καὶ αὐτοπρεμοῦν πρὸς τὰς ὀρέξεις ἐλλιπεῖ. εὐ μὲν οὖν ταῖς πρὸς ἄλληλα διαμάχαις τῆς τε νοητικοῦ καὶ τῆς ὀρεκτικοῦ, ἢ νοῦς κινεῖ, ὡς ἐπὶ τὸν ἐγκρατῶν. ἡ ὄρεξις ὡς ἐπὶ τὸν ἀκρατῶν. ἐπὶ δέ γε τὸν, ἢ τῷ λόγῳ πάντα ὑπομένουσι, ὡς ἐπὶ τὸν σωφροσύνην, ἢ ταῖς πάθεσιν ὅλως ἐκδυομένοις, ἡ σωματοειδὴς ἕξις ἡ κινητικόν. καὶ γὰρ ἐπὶ τὸν ἀκολάστων ὁ λόγος ὑπόμενος τῷ πάθει συνόρεγεῖ. καὶ ἐπὶ τὸν σωφρόνων ἡ ὄρεξις ἐκνουσίως ὑπείκει τῷ λόγῳ. ταῦτα δὴ καὶ ὁ ἀριστοτέλης φιλοσοφῶν, φησὶ Ἡσιόδου ἔφη, εἴτις τὸν φαντασίαν τιθεὶς ὡς νόησιν ὀλίγ᾽ ἡ ἀμφίβολος. ὡς μὲν γὰρ σωματοειδὴς ζῳὴ, οὐ νόησις. ὡς δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἐγειρομένη ποτὲ, ταύτη πρὸς ἡν λόγον κοινωνοῦσα, λέγεται καὶ αὐτὴ νόησις. εἰ ποὺ οὖν ἡ ὄρεξις εἶναι τὸν κινοῦσαν ἢ νοῦν, ἐπεισὴ πολλὰς κινεῖται κινήσεις τὰ ζῶα κατὰ φαντασίαν. τὰ μὲν ἄλογα καὶ κατὰ μόνον αὐτόν. τὰ δὲ λογικὰ, ὅταν ἡ μὲν ὀρθὴ εὐ αὐτοῖς ὁ λόγος, ἢ μὴ κρατῇ τῆς παθῶν, οἷ ἀκρατεῖται, διατὶ δὴ νοῦν ἔφη ἡ ὄρεξιν. ἀλλ᾽ ἐνδέχεται γὰρ ὁ λόγος, ἰὰν καὶ τὸν φαντασίαν ὡς νοῦν πιθέσθαι. ἐπεὶ τέλος εἶναι δόξει τὰ κινοῦντα, νοῦν, φαντασίαν, ὄρεξιν, εὐ τῷ νῷ ὡς ὄρεκτικὰ καὶ τῆς ζωτικῆς συνελλιμβάνοντες. δεῖ δὲ προσέχειν ταῖς λέξεσι, μᾶλλον τὸν, τοῖς φαντασίαις, οὕτως ἐπαινεῖται, καὶ εὐ τοῖς ἀλόγοις ζώοις οὐ νόησις οὐ δὲ λογισμός ἐστιν, ἀλλὰ φαντασία, ἄμφω γὰρ ταῦτα κινητικὰ κατὰ τόπον νοῦς καὶ ὄρεξις, ἢ ἰδία ὡς ἔοικεν εἶναι ἐν τὴν ἐγκρατῶν καὶ ἀκρατῶν, ἡ κοινῶς, ὡς ἐν τὴν ἀκολάστων καὶ σωφρόνων. πολλὰ ὅτι καὶ ὅτι ἰδία ἑκάτερον, οὐ δὲ ἡ κινητικὸν ἁπλῶς βουλήσεως κινεῖ. ὄρεξις δ᾽ τις καὶ ἡ βούλησις ἀλλ᾽ οὐκ ἄλογος, οὔτε ἡ ἀλόγως ὀρεκτικὴν ἁπλῶς φαντασίας, οὐ μόνον ὡς γνωσκούσης. ἀλλὰ καὶ ὡς συγκεκαταπιθεμένης, καὶ κρατουμένης τῇ ὀρέξει, ἀλλὰ καὶ ὅτε ἡ σωματοειδῶν κινεῖ, τῷ ὀρεκτικῷ καὶ ὁ νοῦς ἀκολουθῶν κινεῖ, τῷ οἰκείῳ ὁλκῷ ἐν τὴν ἀπουσίαν. ἐν δὲ τὴν ἀκολάστων ἡ ἀλόγῳ. διὸ ὀρθῶς ὡς μάλιστα προκείται, ἡ ὀρεκτικὴν εἶναι ἡ κινητικόν. κἂν γὰρ ἡ μεθ᾽ νοῦ ἡ κατὰ φαντασίαν, ἀλλ᾽ ἡγούμενον ὅμως κινεῖ. ἡ γὰρ εὐ τοῖς πρακτικοῖς ἡ ὁλκῶν ἡ φεύγον κινεῖ. ἐστὶν δὲ ὀρεκτικὴν. διὸ καὶ αὐτὴ κινούμενον ὑπὸ τῆς ὀρεκτῆς κινεῖ. κινητικὸν δὲ ἡ ὀρεκτὴν τῆς ὀρεκτικοῦ, οὐχ ὡς νοῦ ἡ φαντασία, ἀλλ᾽ ὡς ὀρεκτικοῦ. νοῦς δὲ κινεῖ ὁ πρακτικός. οὗτος γὰρ ὁ διώκων ἡ φεύγων, διαφέρων τῆς θεωρητικοῦ τῷ τέλει. τῆς μὲν γὰρ τέλος ἡ ἀληθὲς, τῆς δὲ ἡ πρακτὴν ἀγαθὸν, καὶ τῷ μὲν τῇ θεωρίᾳ ἡ τέλος. ᾧ δὲ κατὰ τὸν κίνησιν καὶ τῆς τοῦ αὐτῷ σημαίνει ἡ οὐκοῦν τοῦ λογίζεσθαι. οὐ γὰρ εὐ τῷ λογίζεσθαι ἡ τέλος ὡς εὐ τῷ θεωρεῖν. ἀλλὰ κινεῖσθαι δεῖ κατὰ ἡν λογισμόν. καὶ ἐν δὲ τῇ κινήσει τυχεῖν τῆς τέλους, ἢ οὐ μόνος ὁ πρακτικὸς οὐκοῦν τοῦ, ἐστὶν ἔντος παρὰ ἡν λογισμὸν τῆς τέλους. ἀλλὰ καὶ πᾶσα ὄρεξις. καὶ γὰρ ἡ ἄλογος ἔστιν ἡ ὀρεκτὴν ἔχει ἡ ὀρεκτὴν τῆς ὀρέγεσθαι. οὐ γὰρ φησιν ἡ ὄρεξις, χρὴ δὲ διαζεῦναι ἡ οὖ, ἵνα ἁπλῶς ἡ ὀρεκτὴν, τῆς φησιν αρχὴ ἐστὶ τῆς πρακτικῆς, ἐπεισὴ ὀρεκτικὸν τι καὶ ὁ πρακτικὸς νοῦς ἐστὶν δὲ τῆς ὀρεκτῆς ἡ ὀρεκτικὸν κινεῖται. κᾶν γὰρ εὐθὺς ἐγείρεται, ὡς πρὸς ἡ ὀρεκτὴν ὅμως ἔστιν. καὶ τοῦτο λέγεται ἐστὶ τῆς ὀρεκτῆς κινεῖσθαι. ἡ δὲ ἔσχατον τούτου, αρχὴ τῆς πράξεως τοῦτον τῆς πρακτικοῦ νοῦ. ἔσχατον λέγω εἰς ὃ κατὰ λόγον ὁ λογισμὸς ὁ πρακτικός. οἷ δὲ ὀρεκτέας τις σκέψις οὐ χειμῶνι, ἐπινοεῖ καὶ λογίζεται, ἕπεται ὀρεκτὴν ἐν αὐτῷ, ὅπως ὀφέλει εἰς ὄργον ἐκβαίνει, καὶ λογίζόμενος ἄρα τῆς ἐστὶ συνεζευγότων δρομέων καὶ αὐχένων, καὶ δεῖ ἐστὶ λίθων καὶ πλίνθων πρὸς ἡ αὐξεσθαι χρήζουσιν. ἐρείσκει δὲ ἐν τῆς λίθους καὶ τῆς πλίνθους ἐν δεμελίοις συνεζευγμένους, ὡς ἡν πάντα λογισμὸν κατὰ ἐξῆς αὐτῷ εἰς τῆς δεμελίους οὗ αρχὴ γίνεται τῆς πράξεως. δεῖ γὰρ θεμελίους πρῶτ πάντων ἐστὶ θέσθαι, ἐν τὸ τε λίθος ἐν πλίνθους. ἐν ἐν τοῦτοις πρὸς σκέψει ὑστάτην θέντα, ἔχειν ἡ ὀρεκτὴν ἕπεται ἐν ἡ σκέψει.

ἀτόμων. τὸ δὲ οὐκ ἔστι ἡ κατὰ φύσιν τέλειον, ἀλλὰ πᾶσι καὶ ἡ παρὰ φύσιν αὐτοῖς παρυφίστα-
ται. διὸ καὶ φθείρεται διωκόμενα, ὑπὸ αὐξήσεως οὐκ ὄντα ἀπὸ βίου. τὰ δὲ ἀτελῆ, ὡς ἔστιν ἐκ τῆς παρ'
αὐτῷ λεγομένης τροφῆς, πειράσεται φαίνεται καὶ ἐνδιὰ ὅλα διατείνοντα εἴδη, ὅσα μὴ πάσας
ἔχει τὰς αἰσθήσεις. ὡσὺ ἀσπάλαξ καὶ πορφύρα καὶ τὰ τοιαῦτα ζῷα ἡ θρεπτικὴ, πῶς οὖν οὐ τοῖς ὅλοις εἴδεσι ἡ
παρὰ φύσιν. ἡ γὰρ ἔλλειψις παρὰ φύσιν. ἢ ἡ ἀτελὴς, ὡς μὴ ἔδη ἔρηται, ἡ μὲν λέγεται ὡς πρὸς
ἡ εἶδος. ὥσπερ ἡ τυφλὸν φαμὲν ἀτελῆ, πρὸς αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνην ἀναβλέποντες εἶδος, ὅμμασι
χρώμενον, ἡ δὲ, ὡς πρὸς ἡ γένος ἡ προσοχὴς. ὅτι καὶ ἡ εἶδος ἀτελὲς φαμὲν, ἡ κατά τι ἐλλεῖ-
πον, ὧν ἡ προσοχὴς γένος πίφυκεν ἔχειν. οὕτω γὰρ τὴν ἀσπάλακα ἀτελῆ λέγομεν, πρὸς ἡ θρεπ-
τικὴν ἀναβλέποντες τὴν ζῴων γένος. τὸ ᾧ πίφυκε καὶ ἡ ὀπτικὴν ὑπάρχειν διώκομεν. ἐλλείπουσα
οὖν ταύτης ἡ ἀσπάλαξ, ἀτελὴς ὡς πρὸς ἡ γένος λέγεται. ἀλλ' οὐχ ὡς τῆς εἴδους πίφυκότος μὲν
ἔχειν, μὴ ἔχοντος δέ. ἡ γὰρ θρεπτικὴ ἐπίφυκε, ἀλλ' οὐχὶ ἡ ἴδιον τῆς ἀσπάλακος εἶδος. ἐπεὶ ὡς
πρὸς ἡ οἰκεῖον τελεία ἅπασα ἀσπάλαξ, ἣ μόνων ὀμμάτων ἐστέρηται. οὕτω γοῦν καὶ τὰ ὄσχεα
τέλεια λείπουσι ὁ ἀριστοτέλης. τέλεια γὰρ τὰ τοιαῦτα φησὶ τῆς ζῴων. καὶ ἔξεστ' ὑπέμνησε δὲ
τῆς ἀκοῆς τε καὶ φύσεως καὶ χρησέως. αἷ πινὲς κινήσεις εἰσὶν ⟨τοῦ⟩ τῆς φυτικῆς οὐδιδόμεναι
ζῴοις. ἃς ἔχοντα καὶ τὰ τοιαῦτα ζῷα, οὐκ αὖ τῆ κατὰ φύσιν ἔχειν ἐλλέπει, ἡ γὰρ κατὰ φύσιν
καὶ παρὰ φύσιν μάλιστα εἰς τὴν φυτικὴν ἀποβλέποντες ζῴων κρίσεμεν. ὅπῃ δὴ μὴ ζῴοις ὑπολείπεσθαι
εἰσί τινα ἔχοντα καὶ τὰ ὄσχεα. πολλῷ δὴ οὖν μᾶλλον τέλειον ἔσται καὶ ἡ τῆς ἀσπάλακος εἶδος
ὡς καὶ θρεπτικὴν μὴ τελείως χρώμενον αἰσθήσει. ἀλλ' ὡς πρὸς ἡ ὅλον γένος ἡ θρεπτικὴν πα-
ραβαλλόμενον, ἀτελὲς λέγεται. ἀκμὴν μὲν οὖν καὶ φύσιν ὁμολογουμένως ἔχει καὶ τὰ ὄσχεα. ἡ
δὲ χρηστικὴν οὐδαμῆ, εἰ μὴ ἄρα ὡς καὶ τῆν φυτῶν οὐσία, οὐ τῷ ἡμερποφερῆν ἀλλὰ τοῖς ἀπομύρι-
ζομένοις κλάδοις ἡ γόνιμα ἔχει, οὕτω μὴ τὰ τοιαῦτα τῆν ζῴων ὑγρότητι πνεῖ ἀμειμένη ἀπ' αὐ-
τῶν, πρὸς τὴν τῆν ὁμοίων γένεσιν, τελείαν ἀποτελεῖ τὸν δι' χρόμοιον γόνον. εἰ μὴ ἄρα καὶ γόνιμα μὲν
οὐ πάντως δὲ τῆ ὁμόνυ. ὡς ἔδη μᾶλλόν τε ἔται σκωλύκων εἶναι χρηστικὴ, ἀλλ' οὐχὶ μυῶν. συμπε-
ριέπεται οὕτω καλῶς, ὡς ἔχει αὖ καὶ τὰ ὀργανικὰ μόρια τῆς πορείας, πρὸς τὴν λέξιν ἀποδίδυσ
ἡ συμπλήρωσιν, τὸν. εἰ οὕτω ἡ φύσις μήτε πινὲ μάτην μηδὲν, μήτε ἀπολείπει τῆν ἀναγκαίων. τὸ
γὰρ τῷ μέσῳ ⟨τοῦ⟩ μοήσας, ὅτι τέλεια κατὰ φύσιν καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ὅλῃ μακρὸν ἀποδίδυσ,
τῷ, ὥστε ἐχρήσατο.

A Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἡ λογιστὴν, καὶ ὁ ἡμιλόμενος τοῦς ἔστιν ὁ κινῶν. ὁ μὲν γὰρ θεωρητικὸς, οὐδὲν τοῦ
πρακτόν. οὐ δὲ λέγει πρὸς φθάκτῃ καὶ διωκτοῦ οὐδέν. ἀεὶ δὲ ἡ κίνησις, ἣ φεύγοντός τι, ἣ διώκον-
τός ἔστιν. ἀλλ' οὐδ' ὅταν θεωρῇ τι τοιοῦτον ἤδη κελεύει φεύγειν, ἣ διώκειν. οὐ πολλάκις διανοεῖ τι
φοβερὸν ἢ ἡδύ, οὐ κελεύει δὲ φοβεῖσθαι, ἡ καρδία δὲ κινεῖται. καὶ δὲ ἡδύ, ἐπτόηταί τι μόριον. ὅτι μὴ
ἐὰν ἐπίσχοντος τῆ νοῦ μὴ λεγούσης τῆς φαντασίας, φεύγει τι ἢ διώκει, οὐ κινεῖται. ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν
ἐὰν θυμὸν πράττει οἱ ἀκρατεῖς. καὶὅλως δὲ ὁρῶμεν ὅτι ὃ ἔχων τὸν ἐπιστήμην, οὐκ ἐπάται, ὡς
ἐπόρου τινὸς κυρίου ἔντος. τῆ ποιεῖ κατὰ τὸν ἐπιστήμην. ἀλλ' οὐ τῆς ἐπιστήμης. ἀλλὰ μὴν οὐ δι' ἣ
ὄρεξις ταύτης κυρία τῆς κινήσεως. δι' ἣν ἐγκρατεῖς ὀρεγόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες, οὐ πράττουσι
ὧν ἔχουσι τὸν ὄρεξιν. ἀλλ' ἀκολουθοῦσι τῷ νῷ.

K Αἱ δὲ θρεπτικὴν τῆς ψυχῆς λέγεται μὴ κινεῖν, οὐχ ὡς ἡ φυτικὴν, ἀλλ' ὡς μὴ μόνον κύριον τῆ κινεῖ-
σθαι. οὐ γὰρ αὐτάρκη ἡ νοῦς. οὐ δὲ ὁ τῆ νοῦ γνῶσις τε καὶ ἡ βούλησις, αὖ μὴ καὶ ἡ συμπτωσὶς συγ-
κινήσει ὄρεξις. ἀλλ' οὐ δὲ αὐτὴ μόνη ἐδὲ τὴν λογικὸν αὐτάρκη, ἐὰν μὴ καὶ ὁ λόγος οὐ λέῳ, μὴ οὖν τῆς
ἀφρόνου, τοῦς οὐ ταῦθα μὲν μὴ κινεῖν εἴρηται ἡ θρεπτικὴν, ὑστέρου δὲ μὴ αὐτὴ μετὰ τῆς ὀρέξιως κινεῖν
βούλεται. οὐ ταῦθα μὲν γοῦν ὡς μὴ ἡ ὅλον ἔχον κύριος, οὕτω λέγεται μὴ κινεῖν, ἐκεῖ δὲ, ὡς κινοῦν
μὲν ὄν, ξυὶ ἄλλῳ δέ. δι' ὃ συμφωνεῖ ταῦτα ἐκείνοις. ὁ μὲν οὖν θεωρητικὸς οὐ δὲ ὅλως κινεῖ ὡς θεω-
ρητικὸς, πρὸς δὲ ἡ ἀληθὴς καὶ ἡ ψεῦδος ὁ τοιοῦτος, ἀλλ' οὐ πρὸς πρακτά. οὐ δὲ ἡ διωκτὴ καὶ
φθακτὴ. πρὸς δὲ καὶ ὑφ' ὧν ἡ κατὰ φύσιν κίνησις. ὁ δὲ τὰ πρακτὰ ἐπισκεπτόμενος, καὶ ὅλῃ ἔξεστ'
καὶ ἡ φθακτὴ καὶὁ διωκτὴ θεωρῶν, βούλεται μὲν οὕτοτε ἡ κινεῖν ἡ ἠρεμίζειν ἡ ζῷον, οὐδὲ τότου
δὲ ἐστι μόνος κύριος. ἀλλὰ καὶ ἠρεμεῖν ἐπιτέλοντος τῆ νοῦ, κινεῖται φορᾷ ἡ ἡρεμίᾳ οὐ τοῖς φορη-
τοῖς, καὶ τὰ γλυκτικὰ μόρια οὐ ταῖς τῆν ἀφροδισιαστικῶν ὁδῶν οὐσίαις. καὶ αὐτάπαλιν κινεῖ-
σθαι ἐπιτέλοντος καὶ φθίσαι, οὐ κινεῖται ἡ ζῷον οὐ δὲ φθίνει. ὡς ἔχει ἐνδὶ τ' ἀκρατῶν. οὕτω μα-
χομένων τῆ τε νοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας, κρατεῖ ἡ ἐπιθυμία. τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἀκρατεῖς. ὥστε οὐ ἡ ὅλον
κύριος ἔστι τῆς τῆ ζῴου κινήσεως. ἐπεὶ καὶ οἱ τὰς τέχνας ἔχοντες, καὶ βουλόμενοι κατὰ
τὸν λόγον χρῆσθαι τῇ τέχνῃ, ⟨τοῦ⟩ πάθους οἵοτε ἐγίγνονται, ὡς οὐ δι' αὐτοὶ κατὰ τὸν λόγον ὄν-
τες μόνοι τῆς οὐδρηγέας κύριοι. ἡ δὲ ὡς ἐπόρου τινὸς ὄντος κυρίου, οὐχ ὡς τῆ ὁρικτικοῦ ἔρη-
ται, ἀλλ' ὡς τῆ σωματοφθορίου. κατὰτὸν καὶ αὖ ἡ ἐπιφορά. οὐ δὲ γὰρ τὸν ὄρεξιν μόνῳ εἶναι
κυρίαν κ θάτερον οἱ ἐγκρατεῖς σκλοῦσι, διαφθορμένης μὲν κατὰ ταύτα τῆς ὀρέξιως πρὸς τὸν νοῦν

κρατοῦντος

σαφῶς γὰρ καὶ αὐτὸ ἐπίσταται, πῶς κινεῖσθαι μὴ ὀρεγόμενον. ὥστε καὶ τὸ μὴ τὰ φαντάσματα κινοῦντα, ὀρεγόμενα κινεῖται. οὐκοῦν καὶ ἡ διάνοια καὶ ὁ νοῦς κινοῦσι τὰ, οὕτω χρήσεται τὸ ὀρεκτὸν παρόν. ἀλλ' ἵνα τύχωσι αὐτῶν εἰ δι' ἕξεως, καὶ προφαντάζεται αὐτὸ ἵνα μὴ ὀρεχθῶσι. οὐ γὰρ αἰσθήσεται μήπω παρόντος. ἀλλὰ δῆλον τὸ θέλειν αὐτὴν τῆς φαντασίας, πολλαχοῦ καὶ ὁ αἰρετὸς νοῦς, καὶ ἐν τούτοις ὁ φιλόσοφος πλούταρχος, οὐκ ἄξιοι φαντασίαις τοῖς τοιούτοις ἀποδιδόναι ζώοις, τὸ τῆς φαντασίας ὄνειρα οὐκ ἄνευ τῆς αἰσθήσεως μόνης φθόρων, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς δι' ὁδοῦ σκοπεῖσθαι δυναμένης. διὸ οὐ δι' ἣν μέλιτταν λέγει ὁ αἰρετὸς νοῦς ἔχειν φαντασίαν, καὶ τὸν αἰρεσιμοῦν ἔχοντα. οὐδὲ γὰρ φησὶ μὴ ὀρεγόμενον ἂν φθόνον κινεῖσθαι, ὄρεξιν γὰρ εἶναι τὸν ὡς δυνατὸν μόνον προσαγορεύων. ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ φθονητῇ ἀπόχρη φαντασία τὴν ὄρεξιν τὸν ὄντα, αὐτὸ δεῖται φυγεῖν ὀρεγόμενον. ἡ δὲ ἀλλοίωσις πρός ἐστιν, ἐπειδὴ εἴδεσι τὴν ζωὴν ἀνουσίοις ἐλήμμεθα, καὶ οὐκ ἐμοὶ ἰδίαν κινεῖται. τῇ δὲ αὐτὸ διακτικὴν, τὸ μὲν νῦν φυτικῷ ζωῇ αὐτὸν εἶναι τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, καὶ τὰ φυτὰ μὴ ἔχειν ὄργανα παραδιτικά. οἰκεῖα γὰρ δεῖ τοῖς δυνάμεσιν ἀποδίδοται ἔργοις. ὥστε εἰ φυτικὴ ζωὴ κινητικὴ κατὰ τόπον ἐν δυνάμει, ἔχει ἂν καὶ ὄργανα προσήκοντα τῇ δυνάμει. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἔχει, οὔτε γὰρ καὶ ὅλος οὔτε κατὰ μόρια πέφυκε κινεῖσθαι, δῆλον ὡς οὐ δι' οἰκείαν αὐτὴν ζωὴ κινητικὸν τοιοῦτον ἕξει δύναμιν. οὐ γὰρ ἂν ἀπέλαυεν ἐμοὶ ὅλος γένους ἡ φύσις, ὡς παρὰ φύσιν αὐτοῖς τὰ ὄργανα ἐλλείπειν. εἰ δέ τις τὴν αἰτίαν ζητοίη, διατὶ τὰ φυτὰ οὐ δεῖται κατὰ τόπον κινεῖσθαι, ἐπεὶ ἡ φύσις ἀριστοτέλης τῇ γῇ ἐρίζωμόν ἔχει παρέζευκεν εἰς τὸν βόσκον τὸ οὖν αὖξειν ἐμοὶ τὴν πλείστην ζώων, οὐχὶ μᾶλλον ἡ φύσις ἔξω ἐποίησεν, ἢ προαγμένως καὶ αὖθις κινήσεως φθείρεσθαι. διὸ ὅτι φύσιν πλείστην ἔχει ζωλὸν, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ φθείρεσθαι μόνον ἀφεριζεμιλίω, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἄλλα. αἰσθητικὸς καὶ φαντασικὸς καὶ λογικὸς ζωὴς, καὶ αὖ δι' ἕξιν τοὺς ἐπ' ἄλλα καὶ ἄλλα φθείροντας, καὶ δὴ πλείω πραττούσας. ταῖς δὲ τοιαύταις τὸ μὴ κατὰ περὶ ζώεσθαι προσήκει. οὐ γὰρ αὖ πλείω πράττοι, ἢ ἐμοὶ πολλὰ ἐφθείρετο, καὶ σκόπει ὅπως ἡ τῆς φυσικῆς ζωῆς, ὡς μὴ κινούσης κατὰ τόπον παράδοσις, ἀφεμὲς ἡμῖν πρὸς ὕφεσιν τῆς οὕτω κινούσης παρέχοιτο. εἰ γὰρ ἡ φυτικὴ δι' ἕξιν οὐ κινεῖ, δι' ὃ μὴ προσηκόντως τὸ τέλος, μὴ δὲ ὀρεκτικὴν ἔχειν ζωλὸν, δῆλον ὡς τῇ κινούσῃ πάντων ὑπάρχειν ταύτας δεῖ τὰς δυνάμεις.

ΟΜΟΙΩΣ δὲ, οὐ δὲ τὸ αἰσθητικὸν. πολλὰ γὰρ ἔστι τὴν ζώων, ἃ αἴσθησιν μὲν ἔχει, μόνιμα δ' ἔστι καὶ ἀκίνητα διατέλους. εἰ οὖν μήτε μηδὲν ἡ φύσις ποιεῖ μάτην, μήτε ἀπολείποι τὴν ἀναγκαίων τοῖς ἐν τοῖς πεῖραν καὶ τοῖς ἀπλοῖσι. τὰ δὲ τοιαῦτα τὴν ζώων τέλεια, καὶ οὐ πεῖραν ἔστι σημεῖον δὲ, ὅτι γλωττικὸν καὶ ἀκμὴν ἔχει καὶ φθίσιν. ὥστε ἔχοι ἂν καὶ τὰ ὄργανα τὸ μὴν τῆς πεῖρας.

ΟΥ δὲ τὸ αἰσθητικὸν βούλεται, ὥστε δὲ οὐ δὲ τὸ φυτικὸν εἶναι τῆς κατ' ὄρεμὸν ἄπτου κινήσεως. τὸ αἰσθητικὸν γὰρ τῷ πειρᾶσθαι ἔστι μόνον γνωστικὸν, καὶ οὔτε τῶν παρόντος οὔτε τῶν μέλλοντος. τὸ δὲ φαντασικὸν ὅταν ἐνεργήσῃ τῷ αἰσθητικῷ παρῇ, ἵνα τῇ μνήμῃ τῶν προτέρων ἐμὶ ζήτησιν φθόνου καὶ κατὰ ἕξιν κινῆται. εἰ δὲ καὶ τῷ ὀρεκτικῷ ταυτὸν τὸ αἰσθητικὸν τῷ φαντασικῷ, ὁμοσρουμένω τούτῳ κατὰ φύσιν, ἀμοσρῶσθαι κἀκεῖνο αἰτίαν. ἐνεργεῖς δὲ οὐ τοῖς ζώοις τῆς φαντασίας ὕφεσις. ἵνα γὰρ τὰ οὐ τοῖς λογικοῖς ἀφῶμεν ταῦτα, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀλόγοις, ἃ μὲν εἶα ἡ συνηθίζεσθαι ἕκαστα καὶ μανθάνειν. ὡς ἡ κάμηλος καὶ ἵππος καὶ αἴρκτος. ἃ δὲ, τούτων μὲν ἀπολειπομένων, μήμῃ δὲ ὁρισμένῃ ἔχουσι. ὡς μέλιττα ἐμὶ τὰ στωμύλα αὖθι καὶ τὸν οἰκείους φθορέως σύμβολος. ἃ δὲ ἀόριστον ἔχουσι μνήμην τῷ ὀρεκτῷ, ὡς ἡ βύλαι ἐπ' οὐδένα κινουμένων τόπον ὡρισμένον, ἡ δὲ οὐ δὲ μνήμην ὅλως τῷ προτέρου ἔχουσα, ἀλλ' ὡς πρὸς ὀρεκτὸν μόνον ἀποτεινομένη. ὁπόταν ἡ τοῦ ὀρεκτοῦ εἰ γὰρ καὶ μὴ παρούσης τῆς φορᾶς κέχρηται πεποίηται αὐτῇ, ἐπὶ αὖ καὶ τοῦτους ἀμοσρᾶ φαντασίαι ὡς φορᾶς. ἡ φορᾶς γοῦν ἐμβλητέος, μενεῖ, ὡς δῆλα τὴν φορᾶν κέχρηνος πάσι. ἀλλὰ καὶ τὸ αἰσθητικὸν ὁμοσρῶται τοῦ αὐτοῦς, οὐ ἁπλῶς μὲν, ὡς τὴν χρειτέων τελῶν ἀπολειπομένοις αἰσθήσεων. εἰ δὲ συναμοσροῦται τῇ φαντασίᾳ καὶ ἡ αἴσθησις, κατὰ τὸ γλυκὺ τὸ καὶ ἀπὸν, ἐκεῖνο πάσι ὁμολόγηται, ὅτι οὐκ ἀναίσθητον πορεύεται τὰ ζῶα. ἢ γὰρ αὖ καὶ τὸ ὄρεκτον. ἄτοπον γὰρ μὴν αἰτιᾶσθαι, ὡς μὴ παρόντα αὐτοῖς πορευτικὰ ὄργανα, ὡς δυνάμεως μὲν ὑπαρχούσης οὐ αὐτοῖς κινητικῆς, οὐ κινούσης δὲ δῆλα τὴν ὀρεκτὸν ἀφυσίαν. παρὰ φύσιν γὰρ ἡ φυτὰ καὶ πάσι ἡ τὴν οἰκείαν ταῖς δυνάμεσιν ὀρεκτὸν ἔλλειψις. οὐδὲν δὲ ὅλοις ὕλαις ἀϊδίοις οὖσι καὶ κατὰ φύσιν ὑφίστασθαι, παρὰ φύσιν, ἐγκεῖσθαι τῷ κατὰ φύσιν ἡ παρὰ φύσιν οὐ αὐτοῖς, οὐ δὲ ὅλων μὴ τέλειον ἡ κατὰ φύσιν. οὐ δὲ τοῖς ὅλοις καὶ ἀϊδίοις πάντα καὶ τέλειον. δι' ὃ οὐ δὲ τοδεῖ τὸ οὐ τοῖς ὅλοις γίνεσθαι, οὔτε ἐλλεῖπε τι τὴν οἰκείαν. πλὴν φαίη ἂν τοῖς πεῖρασι καὶ ἁπλοῖσιν ὡς οὐ τούτοις ἐλλειπούσης τῆς φύσεως, εἰς ἡ τὰ ἀναγκαῖα πάντων ἀποδιδόναι. οὐ μὲν οὖν τοῖς πεῖρασιν οὐ θαυμαστόν. πεφύτευται γὰρ οὐ τὰ ὅλα ἤδη, ἀλλὰ ποτὲ, καὶ ποία τὴν ἕξιν τὰ ἤδη

πρόκειται. ᾧ λόγῳ δυνάμεις. οὔτε γὰρ ᾧ γνωστικῷ ταὐτόν ἐστι, οὐκ ὀρεκτικὸν ἡ ὄρεξις ἐστίν, οὔτε τῷ θρεπτικῷ. ἔστι μὲν γὰρ οὐδὲν μᾶλλον γνωστικὸν, ἢ δ' ὀρεκτικὸν πάντως μᾶλλον γνώσεως. καὶ ὁμολογούμενόν ἐστιν οὐ κεχώρισται δὲ πάντα καὶ μόνῳ, οὔτε τῷ λόγου οὔτε τῷ φανταστικοῦ. καὶ γὰρ τὸ τῷ λόγῳ ἔστι τις ὄρεξις ἡ βούλησις. καὶ τὸ δὲ φανταστικὸν ἡ θυμοειδές τε ἢ ἐπιθυμητικόν. οὐ δὲ γὰρ ἔστιν ἄνευ γνώσεως ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀρέγεσθαι. δι' ὃ γνώσει τινὶ πάντως συνυπάρχει. ἄτοπον οὖν καλῶς ἀποφαίνεται, ᾧ διακρίνει ᾧ ὀρεκτικὸν ἀπὸ τῆς ἄλλης. οὐ καλῶς γὰρ τοῖς γνωστικοῖς συνυφίστανται ὁ δὲ θυμὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο ἔστιν ὄρεξις, καὶ αὖ δὲ ᾧ κινητικὸν τῆς ψυχῆς, τοῖς οὕτω χωρίζουσι τὰ τῆς ψυχῆς μόρια, ἀπορίαν παρέχει. καὶ γὰρ ᾧ ὀρεκτικὸν οὐ τε τῷ λόγῳ ἢ οὐ τῇ φαντασίᾳ φαίνεται, ἔτι καὶ ᾧ κινητικὸν ὀρεκτικὸν οὐ μᾶλλον γνώσεως ὡς ὁρᾶν, λογικὸν εἶναι ἢ φανταστικὸν, μετὰ τῆς συνεχοῦς αὐτῷ γνώσεως ἐκφέρουσιν. ὥστε ἄτοπον ᾧ χωρίζειν ὡς ἰδίᾳ τὰ μεγέθων. οὐχὶ δὲ τί ᾧ κινοῦν ᾧ ζῷον, ἀλλὰ τί ᾧ κινοῦν κατὰ τόπον ᾧ ζῷον. ἐπειδὴ δὲ οὐχὶ φυσικῶς ἁπλῶς κινήσεως, οἷα ἡ τοῦ πυρός, πλὴ αὐτὸ τοῦτο ζητοῦμεν, ἀλλὰ τῆς κατ' ὄρεξιν ἢ τῆς καὶ τοῖς ζώοις, ᾧ κατὰ τόπον δὴ ζητῶν κινητικὸν, καὶ κατ' ἄλλας κινήσεις εἶναι κινητικὸν ἐφιξεῖς ἐπάναγκες. ἵνα καὶ ὀρεκτικὸν ἢ ᾧ κατὰ τόπον ἰδίᾳ τῆς κινητικοῦ τῆς ψυχῆς προσήκει. ἔστι γάρ τι καὶ ἄλλο οὐ μόνον δὲ ᾧ φυσικῶς κινοῦν. ἀλλὰ καὶ ᾧ κατὰ ζωὴν πᾶν ἐστὶν ἃ τρέπει πλὴ φυτικὴν κωλυομένων, θρεπτικὸν οὖσαν καὶ αὐξητικὸν ἢ γηρυτικὸν, κινήσεις δὲ καὶ αὗται ζωτικαὶ, ᾧ διαφθαρῆναι καὶ γηρᾶσαι. ὧν αὐτὴν πρωτικὴ ἡ φυτικὴ ὡς εἴρηται ζωή. ἐπειδὴ ἢ μόνοις ἢ πᾶσι τοῖς ταύτην ἔχουσι, αἱ τοιαῦται ἔσονται κινήσεις. οὐ δὲ τοῖς τοῦδε μέτροις ἢ ὕπνου, ἢ οὐ δὲ τοῦδε ἀσκόπως τε καὶ ἐκπνοῆς, αἰσθήσει ὀρέξει δυνάμει, πλὴ καὶ τούτων κινήσεων τῶν οὐσῶν φυτικῶν, ζωτικῶν μὲν καὶ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν, οὔτε δὲ τῇ φυτικῇ οἰκείων. οὐ γὰρ καθεύδει τὰ φυτά. οὔτε αἰσθάνεται οὔτε ὀλιγοστὸν αἰσχύνει ἢ ἐκπνοή. οὔτε ἁπλῶς. τῇ ὡς ζώου ψυχῇ. εἰ μὴ ἄρα ὁ ὕπνος ἢ ἡ ἐγρήγορσις. δοκεῖ γὰρ τὰ θνητὰ πάντα, ὡς οὐ ἄλλοις βούλεται, εἰ ἢ μὴ πάντα ἅπαξ ποτὲ καθεύδοντα, ἀλλ' ἔστιν τῷ λόγου γνωρίζεσθαι, ὡς ὕπνου ποτὲ μετέχοντα. δῆλον ᾧ οὐδεὶς τῶν θνητοειδῶς ζωῆς, αἰσθανόμενος τοῦτ' ἀκριβούς, καὶ οὐκ ὀξαρκούσης ἀσφαλείᾳ τῇ αἰσθήσει χρήσθαι. ἢ μεῖζον αἰσχύνη ἢ ἐκπνοὴ οὐ πᾶσιν ὑπάρχουσα, ἀλλὰ μόνοις τοῖς πνεύμονα ἔχουσιν, ἴδιος οὖν ἂν ἄλλος τρόπος ζωῆς μυρίκων τρόπος, παρὰ πλὴ κοινὴν τῶν ζώων πάντων ψυχήν. ὥστε καλῶς εἴρηται ᾧ, καὶ πιθανὸν πολλὴν ἔχειν ἀπορίαν. οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἀποδοῦναι φύσεως τῆς ἢ τούτων τῶν κινήσεων αἰτίαν ζωῇ. οὐ τε γὰρ ἢ κατὰ τόπον. ἐπεὶ μὴ δὲ κατὰ τόπον κινεῖται, τὰ αἰσθανόμενα ἢ καθεύδοντα, ἢ ἀσκοπίστως ἢ ἐκπίστως. ὅτι μὲν δὲ ὅλα ᾧ τόπον ἀμείβει. ὅπερ ἴδιον τῆς κατὰ τόπον κινήσεως ἴδιον. οὔτε ᾧ φυτικὸν. ἰκανὰ γὰρ οὐδ' ὅλως καθ' ὁρμὴν ἀναπνοὴ δὲ καὶ ἐκπνοὴ, καὶ ὕπνος καὶ ἐγρήγορσις, ἔχουσι μέν τι καὶ ἀναγκαῖον, ἔχουσι δὲ καὶ ᾧ καθ' ὁρμὴν. ἐπίχρημεν οὖν οἷστε καὶ ἐπιτείνομεν κατὰ πλὴ οὐ ἢ μὲν ὁρμήν.

Α ΑΛΛΑ τοῦδὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, τί ᾧ κινοῦν ᾧ ζῷον πλὴ περιπατικὴν κίνησιν, σκεπτέον. ὅτι μὲν οὖν οὐχ ἡ θρεπτικὴ δυνάμις, δῆλον. ἀεὶ γὰρ οὐσηῖ του ἡ κίνησις αὕτη. οὐ ἢ μετὰ φαντασίας, ἢ ὀρέξεώς ἐστιν. οὐδὲν γὰρ μοι ὀρεγόμενος ἢ φεύγων, κινεῖται, ἀλλ' ἢ εἰκῆ. ἔτι πρὸς τὰ φυτὰ κινητικὸν πρὸς πλὴ κίνησιν ταύτην.

Γ ΑΛΛΗ μὴν ᾧ σαφῶς καὶ ἡ ἀπορία οὐ ταῖς ζητήσεσι συνεπιγίνεται, ἐκ τῆς τὴν αὐτοκαμούσης πορείας. ᾗ καὶ ἐν ὕπνοις ἐνίοτε ὀρέγεσθαι καὶ ἐπιτελεῖν πλὴ κινοῦσαν κατὰ τόπον ζωὴ προκατηγμένος. ἵνα ἐκ τῆς πρὸς ταύτας παρακολουθῇ πλὴ κινοῦσαν κατὰ τόπον ὄρεξιν, ὧν δὴ περιπατικὴν ἔφη, ὡς οὐχ ἁπλῶς οὖσαν τοπικὴν, ἀλλὰ ζωτικῶς τοπικὴν. ᾧ γὰρ περιπατεῖν μὲν ὄρεξις. καὶ τέλος ὅτι οὐχ ἡ φυτικὴ ψυχὴ κινεῖ κατὰ τόπον ἐπιπλέκουσι, πλὴ περιπατικὴν ζωὴν μόριον τοῦ παντὸς γίνεσθαι, οὐχ ὡς τῆς αὐξήσεως ἢ τῆς θρέψεως μὲν οὐσηῖ του γενομένων, πρός τι γὰρ τέλος πᾶσα κίνησις ἢ κατὰ φύσιν φέρει. ἀλλ' ἢ ᾧ ὅλον ζῷον σωματοῦσθαι, ὡς οὐσηῖ του ἢ πορεία γίνεται, καὶ ἢ μετὰ φαντασίας ἢ ὀρέξεως. ἵνα μὴ ἰδίᾳ ᾧ οὐσηῖ του κατὰ χωρῶμεν τῆς πορείας. ἀλλὰ ᾧ ὅλον ζῷον οὐσηῖ του μετὰ φαντασίας ἢ ὀρέξεως. ἢ εἰ ζῷον εἶναι δοκεῖ, δῆλον ἂν καὶ σύνδεσμοι παρεμβεβλημένοι οὐ τῷ καὶ, ἢ μετὰ φαντασίας, δοκεῖ γὰρ ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀφορμὴν ἐκδοῦ παρέχεσθαι ἐπιχειρήματος, αὖ ᾧ, οὐσηῖ του, πῶς οὖν ἂν ἀκούσειεν, ὡς γνωστικῶς διαιρεῖ ὀρόμενον ἀπὸ τοῦ ὀρέγοντος, ἵνα ᾧ πορευόμενον ᾧ τέλος προφαινόμενον ἢ νοῆσαι, ὡς οὐσηῖ του πλὴ πρὸς αὐτὸ κίνησιν παραλαμβάνῃ. ᾧ δὴ οὕτως οὐσηῖ του, οὐχ ὑπάρξει τοῖς φυτικῶς κινουμένοις πάντως. ἢ ἔστω ἢ μὲν ἐπορεύσατο ᾧ, ἢ ἢ μετὰ φαντασίας ἢ ὀρέξεώς ἐστιν. ἢ ἐπεὶ ἀστίθησιν δοκεῖ μοι οὐκ ἁπλῶς γνώσεως ἢ ὀρέξεως εἶναι. δι' ὅτι γνωστικὸν ὄνομα ἢ φαντασία, πάντως ἐστὶν ἢ ὀρεκτικὸν ἢ γνωστικὸν ᾧ κινοῦν, ἀλλὰ τῆς ὀρέξεώς μοι δοκεῖ εἶναι διαίρεσις, ἢ φαντασικὴς νόησις, ὅπερ δηλοῖ ᾧ μετὰ φαντασίας, ἢ λογικῆς, ὡς ἐκεῖ τὴν κατὰ διάνοιαν καὶ λόγον κινουμένων, δηλοῖ βουλήσεως ἅμα καὶ λογικῆς γνώσεως κρινόντων κινουμένων, καὶ οὐκέτι φανταστικὸν ἐπομένων.

σαφῶς

διαίρεσιν ἀλλὰ τὰ ὧν πρὸς πρακτικῷ ἑλόντο ζωῇ, τὰ τέλεα μόνα παρείληφεν. ὡς πᾶν καὶ ὁ ἀριστοτέλης οὐ τοῖς ἀθικοῖς κατὰ τὴν προαίρεσιν ἀφορίζομενος, τὴν δὲ προαίρεσιν οὐ λόγῳ μὴ ὀρέξει τιθέμενος, οὐχὶ τῇ κατὰ λόγον ἕστῶσι, ἀλλὰ τῇ ἑλόντω. πρὸς γὰρ λόγον αὐτίκα ταῦ αὐτῷ ἡ ὄρεξις. καίτοι ἄνευ εἰς λόγον μὴ ὄρεξιν φάιεται διαιρῶν, οὐ τὴν ὅλιμ ψυχὴν, ἀλλὰ τὴν πρακτικὴν καὶ ἀθικὴν, ἔξω δὲ καὶ ὁ πλάτων. πλὴν ὅτι τὴν ἄλογον ὄρεξιν εἰς θυμὸν διῆλε καὶ ἐπιθυμίαν. καὶ ἔξω ἀκυγκαίτως λῶ τοῖς παυλυτικοῖς ἄθεσι, δῆλ. ὁ τῇ τῆς ἐιδὴ θυμικοῦ πρὸς τὸν λόγον εὐαπιθότει, τὸν θυμὸν ἀεὶ τῷ λόγῳ παρεῖσα θαι. ταῦτα μὲν οὖν ὑπὸ πλάτωνος ἀπολελογήθω. σαφὲς δὲ ὅτι μειζόνως τῷ λόγου ὁ φυτικὸν διέσπκε κατ' οὐσίαν, ἢ ὁ ἄλογον καλούμενον αὐτῆς μόριον. ἔξω γὰρ κατὰ πλείω τῷ λόγῳ κοινωνεῖ, καὶ ὡς γνωσικόν. αἰσθητικὸν γὰρ ἦ καὶ φανταστικόν. καὶ ὡς ὀρεκτικόν. ὄρεξις γάρ τις καὶ ἡ τῆ λόγου βούλησις. καὶ ὡς κινητικὸν κατὰ τόπον σωμάτων. ἐκεῖνο δὲ πᾶσι τούτοις ἀφίσπκε. ὁ δὲ αἰσθητικὸν οὐχ ὡς καὶ αὐτὸ μειζόνως ἀφεστὼς τῷ λόγου, ἢ ὁ θυμοειδὲς καὶ ὁ ἐπιθυμητικόν, μονίμως ἐξίωται. ἀλλ' ὡς ἁπλῶς ἕτερον ὂν ὁ ὀρεκτικόν. γνώσεως γὰρ ὄνομα ἡ αἴσθησις. θυμὸς δὲ καὶ ἐιδὴ θυμὸς ὀρέξεων, ἐκ τῆς ὁρμῆς ἐτυμολογούμενα. ὃ καὶ πάντως σωιφίλκεται ἢ ὁ γνωσικόν. ἐπειδὴ μὴ οἷόν τε ἄνευ γνώσεως ὀρέγεσθαι. ὅτι γὰρ ὁ αἰσθητικὸν οὐχ ὡς πλέον ἀφεστὼς ἔλεφεν, ἀλλὰ τοιαυτίσιον ὡς κρεῖττον τῷ ἀλόγως ὀρεκτικοῦ, ἢ μᾶλλον πλησιάζει τῷ λόγῳ, δήλωσιν ἀμφιβάλλων, ὁ ποτέρως ὡς λογικὸν αὐὸ θετέον ἢ ὡς ἄλογον. καὶ γὰρ πᾶν ὁ γνωσικὸν ἁπλῶς ἐστὶν, κρεῖττον τῷ συσείχου ἔαυ τῷ ὀρεκτικοῦ, ἐκείνου ἀεὶ τῆς γνώσεως δεομένου, ἵνα ὀρεχθῇ, ἔξω δ' οὐδὲν ἐκείνου ἵνα γνῶ. μὴ αὐὸ μὲν ἰθαῖον φάιεται κατὰ φύσιν τὴν ὄρεξιν. ἐπειδὴ μὴ ὁ ὀρθῶς ὀρεγόμενον γνῶναι δεῖ πρῶτον τὴν ὀρθότητα. ὁ δὲ ὀρεκτικὸν βιαζόμενον τὴν γνῶσιν, ὅταν αὐὸ ὑγούμενον καὶ ὀρμῶν ἐφ' ἃ μὴ δεῖ, ἀναγκάζῃ τὴν γνῶσιν μηχανᾶσθαι πρὸς τὴν τούτων αὐτάρκειαν ἐιδὼς εἰδέναι. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ὡς ἔφαιται, πᾶν γνωσικὸν τῷ συσείχου αὐτῷ ὀρεκτικοῦ, κρεῖττον, δι' ὅτι καὶ ὁ μὲν πρὸς τῷ τέλικτος, ὁ δὲ πρὸς τῷ ἀτελοῦς, ὡς οὐ φιλόβιφ ἐπιδέδαται, οὐαρχόντων δὲ τῶν τοιαῦτα φάιεται ἰδὶ τῆς μετοβάσεως αἰσθήσεως, καὶ ἰδὶ τῶν αἰθρωπίνων ἀλόγου ὀρέξεως. λογικὴ μὲν γὰρ ἐκατοβάσ ἡ οὐ αἰθρώπῳ καὶ αἴσθησις καὶ ὄρεξις. καί τοι γοῦν αὕτη λογικὴ οὖσα μεγάλως διεσρίφεται. καὶ μείζονες ἢ οὐ αὐτοῖς τοῖς ἀλόγοις, προσλαζῶσα ὁ τῷ λόγου ὁμήχανα, καὶ ὡς τὸν ἐράτην οὐ πῦθον λύπῃ φθορμόν κεκίαι. ἡ δὲ αἴσθησις δῆλ. ὁ λογισικὸς, τοιαυτίσιν ἰδὶ ὁ κρεῖττον αὐκτεινομένη, ὡς καὶ ἑαυτῆς σωιαισθάνεσθαι, καὶ ἀπομιμᾶσθ τὸν τῷ λόγου πρὸς ἑαυ ὁ ἐπισροφικόν. ἐδόκει γοῦν ἡ μὲν καὶ πρότερον οὐ κοινὸν ἔξω πᾶσης εἶναι αἰσθήσεως, ὁ αἰσθάνεσθαι ὅτι αἰσθάνεται. ἀλλὰ μόνης τῆς λογικῆς, μάλιτα μὲν τῆς κοινῆς, ἤδη δὲ καὶ ἑκάσης ἰδίας. ὁ οὖν ἄλογον μάλιτα τῇ ἀλόγῳ ὀρέξει ὁ ἀριστοτέλης ἀπεικασ, δῆλ. τὸν ἔξω σφεδραὶ τάσιν οὐ κατέχειν οὐ δὲ κυβερνᾶν ἑαυτὸν ἰσχυούσιν, ὡς κρείττονα τῆς τοιαύτης ἀλογίας τὸν τοιαύτην αἴσθησιν ὁρῶν, μεταξὺ τῆς ἀλόγου ὀρέξεως καὶ τῆ λόγου τίθησι καὶ ἀμφοτέροις πῶς ἐπικοινωνεῖν, τῷ μὲν δῆλ. ὁ πδρατικὸς, καὶ τὸν εἰς ἀμφίσιον σωαπαγαγ, μὴ τὸν εἰς ἑαυτὸν πως ἐπισροφικόν. τῇ δὲ, δι' αὐτὸν τὸν σωματικὸν οὐσίαν, καὶ δῆλ. ὁ τὴν ἔξω κοιμεῖσα εἶναι. περὶ μὲν τῆ φανταστικοῦ τοῦτον καὶ τὸν λόγου ἐπισκέψασα, ὅτι τῷ εἶναι πάντων ἓν τὴν ἄλλων μερίων ἕτερον, τῷ δὲ λόγου κεκριμένῳ ὄντι καὶ χωριστῷ τὰ τῆς ψυχῆς μόρια, ἀπορίαν πολλὴν παρέχεσθαι εἰπόντα, ἔτε χωρὶ καὶ αὐὸ ἀπ' πάντων τὴν ἄλλων χωρίζειν, ἔτε μὴ ὡς ταὐὸν σὶ τὴν ἄλλων τίθεσθαι, ἐδὶ ἄλλας τὰς ψυχὰς μέρεσι διωάμεις. ἀλλ' ὅτι μὲν ὃ εἶναι πάντων διαφέρει, ἐκ τῆν αὐτοτέλ τοῦδε αὐτῆ περιλοσοφημένων ἔχρην. διὸπ δὲ ἐπ' αὐτῆ ἰδίως ἐπεσκέψατο, ὡς πολλῷ τοῖς τὰ μόρια τοπικῶς χωρίζουσι παρέξει ἀπορίαν. ἔγε ταὐὸν ἂν οἱ τὴν ἄλλων τῷ λόγου κεκριμένῳ δῆλασί. ὅτι γὰρ τῷ εἶναι διαφέρει καὶ ταὐ ἔφαται. ἔτε πάντων καὶ αὐτὸ ἕτερον, ὡς ἴδιόν τι μόριον μεγέθους, ἢ δι' ὅτι πολλῷ μὲν κοινωνίαν πρὸς ὁ αἰσθητικὸν ἐμφαίνει πᾶσι κατὰ τύπους ἀεὶ μοβιστοὺς, καὶ τοῖς αἰσθητοῖς ἐμίους εἰόργει. καὶ ἐπεσὶ πῶ σωματοειδὲς ἕτι καὶ ἡ φανταστικὴ γνῶσις, δῆλ. ἔξω ταὐὸν αὖ τῷ ὑποκειμένῳ τῷ αἰσθητικῷ ὁ φανταστικόν. ὡς καὶ αὖῷ μᾶλλον ἐδόκει. ἐπεσὶ δὲ οὐκέτι παρόντων ἐλέγετο τὴν αἰσθητὴν πίστιν, μετὰ τὴν πρώτην κίνησιν πρὸς τὴν γνωσικὴν αὐτὴν οἰόργειαν, ἀλλὰ καὶ τολὺ ἔχει ὁ ἐφ' ἡμῖν, ὅταν αὐτὴν προσκάλεσι ἐδόκωσι, ταύτη κοινωνίαν. πολλῷ πρὸς τὸν λογικὸν διώαμιν ἐμφαίνει. ἔχει δὲ καὶ ὁ μέσον δύξης τὸ καὶ αἰσθήσεως. καθ' ὃ καὶ ὁ πλάτων ἐν συμπλοκῇ τούτων ἀμφοτέρων τὴν φανταισίαν ἐτίθετο, ὡς δῆλ. τὸν μεσότητα πρὸς ἑκατέραν κοινωνοῦσαν, ἑκατέρως οὖν ἄφορον γίνεται, τοῖς μὲν αὐτόθεν πάντα δι' ἀλλήλων χωρεῖν τὰ μόρια τῆς ψυχῆς ζευλαμένοις, ἀλλὰ τοπικῶς διῃρῶσι, πότερον καὶ ἔξω ἀὸ αἰσθησεώς τε καὶ δόξης διέσπκεν, ἢ ὅτερόν πῶ αὐτῆν ὃ ὑποκειμένῳ ταὐὸν ἐντυγχάνει ὄν. ὁ δὴ ὀρεκτικὸν ἐν αὐτὸς ὃ λόγῳ ὄδεν ἕτερον ὡς καὶ ἡ οἰόργεια αὐτῆ δηλοῖ, καὶ ἡ τὴν οἰόργειαν ἀποδοτικὴ διώαμις δι' ὃ καὶ

δι' ὧν ἅπαντες λύουτούτοις μάλιστα χαρακτηρίζουσι τὴν ψυχὴν, τῷ τε κινητικῷ καὶ τῷ κινητικῷ τὴν σωμάτων. διὸ ὅπερ πλατωνικῶς εἰρηται, οὐ μόνον δεῖν αὐτόζωα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται, πηγὴν καὶ ἀρχὴν εἶναι κινήσεως, ταύτην μὲν ἔχουσα τὴν δύναμιν, ὡς σωμάτων αἰτία, οὐ μόνον εἰδητικῶς ὡς ζώων, ἀλλὰ καὶ ποιητικῶς καὶ τελικῶς, καθάπερ αὐτὸς οὗ ἕνεκα πρώτῳ τῆς τῶν πραγματείας ἐξίωσεν, τὴν δὲ κινητικὴν μὴ καθ' ἑαυτήν.

ΚΕΙ δὲ ἀπορίαν οὐθὺς, πῶς τε δεῖ μόρια ψυχῆς λέγειν, καὶ πόσα. φύσει γοῦν τινα, ἅπερ ἔφαμεν εἶναι. καὶ οὐ μόνον ἃ πυθόμενος λέγουσι διορίζοντες, λογιστικὸν καὶ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν. εἰ δὲ ὁ λόγος ἔχει, καὶ ὁ ἄλογος. καὶ κατὰ γοῦν τὰς διαφορὰς δι' ἃς ταῦτα χωρίζουσι μὴ ἄλλα φαίνεται μόρια μείζω διάστασιν ἔχοντα τούτων, πρὸς ἃ ὧν καὶ ἃ νῦν εἴρηται. τό, τε θρεπτικὸν ὃ καὶ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις, μὴ ὁ αἰσθητικὸν, οὔθ' ὡς ἄλογον, οὔτε ὡς λόγου ἔχον θέσιν, ῥᾴδιον. ἔτι δὲ ὁ φανταστικὸν, ὃ τῷ μὲν εἶναι παντων, ἕτερον τινι δὲ τούτων ταυτὸν, ἢ ἕτερον, ἔχει πολλὴν ἀπορίαν, εἴτις θήσει κεχωρισμένα μόρια τῆς ψυχῆς. πρὸς δὲ τούτοις ὁ ὀρεκτικὸν ὃ μὴ λόγου. οὐ δυνάμει ἕτερον αὐ δόξειεν εἶναι πάντων, καὶ ἄτοπον δὴ ἔσχε διακρίσεως. οὗ τε ἕνεκα λογιστικῷ γοῦν ἡ βούλησις γίνεται, μὴ οὗ τῷ ἀλόγῳ, ὑπ' ἐπιθυμία καὶ ὁ θυμός. εἰ δὲ τελεία ἡ ψυχὴ, οὐ ἐνδέχεται ὄρεξις. μὴ δὴ τῷ δεῖ τὸν ταῦτα ὁ λόγος ὑπάρχειν. τί ὁ κινοῦν κατὰ τόπον, ὁ ζῴοις ὑπ. πρὸς μὲν γοῦν κατὰ αὔξησιν καὶ φθίσιν κίνησιν αἱ πᾶσαι ὑπάρχουσιν, ὁ πᾶσιν ὑπάρχον δόξειεν αὖ κινεῖν ὁ χλωπτικὸν καὶ θρεπτικόν. τῷδὲ καὶ ἀκρισίας καὶ ἐκπυρώσεως. καὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως, ὕστερον ἐπισκεπτέον. ἔχει γὰρ καὶ ταῦτα πολλὴν ἀπορίαν.

Ὁ μόρια λέγων, πολλὰς διαλυτὸν λέγει οὐσίας. τὰ γὰρ μόρια τὴν οὐσίαν, οὐσίαι καὶ αὗταί, ὡς οἱ κατηγορίαις ἐξίωσε, δῆλον δὴ ὁ πλῆθος ὅτι μὲν οὐκ ἐκ πόσων ἐστὶ τῶν ὅλου αὐταρκές. μόρια γοῦν ἐστιν αὖ μὴ διαιρούμενα εἰς ἀπ' ἀλλήλων. ἀλλὰ μὴ τῷ ὅλα ὄντα, τὰ μὲν οὕτως ἐστὶν ὡς τὰ τῷ συνεχοῦς ἀδιαίρετα, μὴ δὲ κείμενα, μὴ μεμερισμένα τοπικῶς. τὰ δὲ, ὁ τοῖς ἀσωμάτοις προσήκοντα τόπου, ἐνεῖσθαι οὐ πᾶσιν ὅτοις, μὴ οὐδὲ μᾶλλον τόπῳ διαιρούμενα. καθάπερ καὶ ἐπ' αὐτὴν τὴν φυσικὴν εἰδῶν, ὁ θερμὸν φορᾶς τῷ πυρὸς τῷ κούφου διορίζομεν, οὐ τοπικῶς αὐτὰ διϊστῶντες, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἰδιότητα. ἐνεῖναι γὰρ οὐθὲν καὶ ὁ λοιπὸν, σαφῶς δὴ ὁ ἀριστοτέλης τὴν μὲν τοιαύτην τὴν τῆς ψυχῆς μορίων λεγομένων ἑτερότητα, προσῆκεν πολλαχοῦ, τῷ εἶναι μὴ τῷ λόγῳ διαφορὰν αὐτὰ ἀλλήλων ἀποφαινόμενος. οὐκ ἀξιῶν δ' ὅμως κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων αὐτὰ θεωρεῖν οὐ δὲ διαστασιμένα, ὁ μεμερισμένα ἀπ' αὐτὴν αἰσθάνεται, ὁ τοῖς σώμασι μὴ ὅλως τοῖς συνεχέσι προσήκοντα, τοπικὴν ὅτι ὡς ἔφαμεν. οὐ δὴ οὕτω πρὸς ὁ πλῆθος τὴν μορίων τῆς ψυχῆς ἁπλῶς μάχεται. ὁ μέλλων γοῦν τῷ λόγῳ εἶναι πολλά. ἀλλὰ πρὸς ὁ διαστασιμένον καὶ τοπικῶς μεμερισμένον. καὶ κίνησις δ' ὅλως ὁ τοῦδε τούτου ταῦ λόγου, ὁ κινητικὸν αὐτῆς τὴν σωμάτων μόριον ὀρεκτικὸν βουληθεὶς, προδιακρίνων αὐὸ δὴ ὄρεξιν, ὃ καὶ προσμάχεται. πῶς οὖν τῆς ψυχῆς ὁ μόριον ἀκούειν χρὴ, ὅπου σωματικῶς ἀλλὰ τοῖς ἀσωμάτοις οἰκείως. ὁ μὲν οὖν πῶς, τῷ τρόπον αὐτῷ σημαντικὸν τῷ σωματοειδοῦς ἢ ἀσωμάτου. ὁ δὲ πόσα, δῆλον μὲν ὅτι τῷ πλήθους, οὐχὶ δὲ τῷ πάντα διῃρημένου ὡς ἴσασιν τυχὸν καὶ ξύλον. ἀλλὰ τῷ μετά ποσος εἰδόσεως, ἢ ἀμφίσεν, ὡς οὖν τῷ σημείου ἢ ἀρχὴ μὴ ὁ πρᾶσ' λῶσθαι ἀμφίσεως, ἢ μφισῆς, ὡς οὖν τῆς γραμμῆς τὰ μόρια κατὰ συνέχειαν λυόμενα. μὴ οὐ μάτην ὁ πόσα προστέθεικεν. ἀλλ' εἰ διαιρούμενος ὡς τὰ τῷ συνεχοῦς μόρια, ὁ τὰ μὲν ὡς συνεχοῦς ἁπλῶς κατὰ τὸν τοπικὸν λέγεται διάστασιν μόρια, αὖθις τῆς κατὰ τὸν λόγον διαφορᾶς. ὡς ἔχει τὰ τῆς ὑθείας μόρια. ποτὲ δὲ οὐ ταύτη μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ διαφέροντα, ὡς τὸν καὶ σάρξ, μὴ ὅτι τὰ ὡς συνεχοῦς μόρια, ἄνευρα τυγχάνει ὄντα διαιρέμενα. ἐπὶ ἄνευρα γὰρ πᾶν συνεχὲς διαιρετὸν, τὰ δὲ τῷ λόγῳ διαφέροντα, κἂν συνεχοῦς ἢ μόρια, καὶ ἡμῖν ἀπορίλυπα, ἀλλ' οὔπω γε τῇ φύσει. ὁ γοῦν τῷ καὶ πλῆθος ἄπειρον οὐκ εἶδεν ἡ φύσις, ὡς οὐ τῷ χάλκα τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, πλὴ ὁλότητα μὴ τελειότητα, ἀλλ' οὐχὶ πλὴ ἀπειρίαν τοῖς οὖσιν ἀποδιδοὺς ἐπίληξεσθαι μόνῳ τῷ γίνεσθαι ὁ ἄπειρον ἡμῖν, καὶ οὐκ οὐ τῷ εἶναι. καλῶς αὖρα καὶ ὑδὶ τῆς ψυχῆς εἴρηται ὁ, πόσα γοῦν τινα ἄπειρα. δι' ὅπερ μόνῳ ἡ διακεκριμένα, εἴτε ὡς συνεχοῦς αὖ τῆς ὕλη τὰ μόρια, εἴτε ὡς ἀσωμάτου, πάντως μὲν ἔσται πεπερασμένα. ἐπεὶ οὐχ ὡς συνεχοῦς ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς τῷ λόγῳ διαφέρεσθαι λέγεται. ἡμῖν δ' ἴσως ἀπορίλυποι, δῆλ. ὁ κατὰ πλείστους τρόπους διαιρεῖσθαι, τῷ χωριστῷ φορᾷ καὶ τῷ ἀχωρίστῳ, τῷ λογικῷ καὶ ἀλόγῳ, τῷ γνωστικῷ μὴ κινητικῷ, τῷ θεωρητικῷ μὴ ὁρεκτικῷ, καὶ τῷ κατὰ λόγον ὁρεκτικῷ ἢ ἀλογίστως. μὴ τῷ τελειοῦσθαι μὴ τελειουμένῳ. ἔτι δὲ τῷ αἰσθητικῷ καὶ τῷ αἰσθήσει, καὶ πλείστοις ὅλοις καὶ ἄλλαις διαφοραῖς. ἔξεστι οὖν ὁ τρόπον φαίνεται, τῷ μὲν ἀπορλύπῳ, ἕως ἂν ἔχωμεν ὡς νῦν ἔχομεν, οὐ διίστασθαι ἢ ὥστε πόσους ἐπεξελθεῖν. οὐ γὰρ αὖρκει οὔτε ἡ εἰς δύο διαίρεσις, ἅπαντα τὰς ψυχῆς ἐμφῆναι τὰ μόρια, ἢ εἰς λόγον καὶ ὁ ἄλογον γνωμένη, οὔτε ἡ εἰς τρία παρὰ τῷ πλάτωνι, οἱ πολιτικὰ, εἰς λόγον καὶ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν. ἐπεὶ μὰ δ' ἐκεῖνος προδήμενος τῆς ὅλης ψυχῆς τρόπον διαίρεσιν,

ἀλλ' οὐκ αὖθι φαντασμάτων.

κ εἰ δὲ τούτων ὡς νῦ παῖζον νόησις τὴν φαντασίαν ἔχει σωφρονίζειν διδάσκει. καὶ πρός γ' ὅτι οὐ δὲ ἡ χρωμένη αὐτῇ, ἡ αὐτὴ ἔστι τῇ φαντασίᾳ. ἀλλ' ὡς κρεῖττον ὑφηγεῖται χρῆται. ἐρωτᾷ γοῦν διὰτι μὴ καὶ τὰ πρῶτα νοήματα, πρῶτα καλῶν τὰ τὴν οὐσίαν αὐτὴν γνωσικὰ, ἢ μάλιστα τὰ τὴν ἀύλων εἰδῶν, φαντάσματα ἔστι. καὶ ἀποκρίνεται ὡς οὐ δὲ τὰ προειρημένα, ἅπερ ἄλλα ἔφη, τὰ οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ἅπασι καὶ φαντασοῖς ἀπιστεύμενα, φαντάσματα τυγχάνει ὄντα, ἀλλὰ καὶ κεῖνα ὡς ὑπερφυομένοις τοῖς φαντάσμασι χρῆται. οὐχ ὅτι καὶ τὰ πρῶτα ὡς κεῖνα, ὡς περ ὁ ἀλέξανδρος βούλεται. ἀλλ' ὅτι κεῖνα μὲν, ἀλλὰ μὴ αὐτὰ ἔστιν ἅπερ τὰ φαντάσματα, χρῆται ὅμως δὲ μὴ δὲ ὅλως νοήματα γίνεσθαι τὰ αἰσθητὰ ἢ φαντασᾶ, οὗ τῆς πρὸ τοῦ ἔχεται εὐφράσεως τῇ νοῦ. ζῶν γὰρ ταῖς συνεύχρις αὐτὴν γνώσεσι γνωρίζει τὰ μέρισικὰ καὶ αἰσθητά. τὰ μέν τοι πρῶτα νοήματα, οὐ δὲ χρῆται ὅλως. οὐ δὲ εἰς τὰ ἔξω πρώτησα ῥέπει. εἰ τῇ χωρισθείσῃ δὲ ζωῇ ἀναφαίνεται. καὶ σκόπει ὡς δὲ μέσων τῆς τε πρακτικοῦ νοῦ καὶ τῆς θεωρητικοῦ, ἐν ᾗ ἀφαιρέσεως καὶ τὴν αἰσθητὴν ὡς αἰσθητῶν εὐλαβέμενος, καὶ ἐν τοῖς οὐσιακοῖς τοῖς φυσικοῖς καὶ τὰ τούτων εἴδη καὶ ἐν τὰ οἷ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεωροῦντα, ὅτος ὁ ἀδιστημονικὸς ἰῶ αἰσθρα μὲν εἰς ἐν ἀκρότατον αὐτῆς ἐν οὐσιώδη νοῦν. οἷ αὐτῷ γὰρ τὰ πρώτιστα νοήματα. καὶ πάλιν ὁ χωρισὸν αὐτῷ ἐμερτύρησεν, ὡς οὐδόλως ἀποκλίνοντι ἢ εἰς αἴσθησιν ἢ εἰς φαντασίαν. συμπαραπέμπεσε δὲ οἷ ταῦθα ἐν τοῦδὲ τῷ γνωσικοῦ παν ὁς τῆς ψυχῆς λόγον ἰοῦδ' ὡς κινητικὸν αὐτῆς τὴν σωμάτων μίτεσιν διώαμιν. ὡς αὖ ὁς διορίζεται οἷ τοῖς ἐφεξῆς ῥητοῖς. ὅτε τὰ σωσιπλήρωσι ἐν τοῦδε τῷ κρητικοῦ αὐτῆς λόγον. ἢ ὅτι τοῦδὲ τῷ κινητικοῦ διαλήφεται.

Σ ΓΕΙ ΔΕ ἡ ψυχὴ κατὰ δύο ἔοικεν ἔχειν διώαμεις ἢ τὴν ζωὴν, τῷ τε κρητικῷ, ὃ διανοίας ὀρέγει ἔστι ἢ αἰσθήσεως. ἢ ἔτι τῷ κινεῖν ὡς κατὰ τόπον κίνησιν. τοῦδὲ μὲν αἰσθήσεως ἢ νοῦ, διορίζεται τοσαῦτα. τοῦδὲ δὲ τῷ κινοῦντος τί ποτ' ἔστι τῆς ψυχῆς, σκοπῆσαι.

Τ ἀ μὲν ἄλλα σαφῆ, ἐφιστάνειν δὲ χρὴ καὶ νῦν, ὅτι ἰῶ ἔφη διαίσιμα, ταύτην νῦν ἢ νοῦν ἔφη, ὡς ὁ τῷ νοῦ ὄνομα καθάπερ ἢ πρότερον ἐλέγομεν, ἰοῦδὲ παῖζον διαπέφευγε ὡς λογικὸν ζῷον. καὶ δὲ ζῆν ἴσως ἢ ἰοῦδὲ ὡς φαντασίαν, οὐ ὡς τὴν ἀλόγων, ἀλλὰ ὡς οἷ ἀνθρώποις. τοιοῦτοι ὁ ὅλως τῷτο λογικὸν φαντασίαν. ἰῶ καὶ ὁ θεόφραστος οἷ τοῖς ἰδίοις φυσικοῖς ἀπορεῖ, πότερον λογικὸν ἢ ἄλογον ἠθικὸν. ζητεῖ δὲ ἐφιξῆς πού ποτ' ἔστιν ἡ κινητικὴ τῆς ψυχῆς τὴν σωμάτων κατὰ τόπον διώαμις. πότερον οἷ ὅλη τῇ ψυχῇ, ἢ οἷ τινι αὐτῆς μορίῳ ἀφωρισμένως. εἰ δὲ μόριον κατὰ ἰοῦδ' ψυχῆς καί τι οἷ τοῖς πρώτοις ἀπεπαίμενος, ὡς μὴ μέρισικὸς οὖσης, ἀλλὰ διώαμις, ἃς οἱ ἄλλοι λέγουσι μόρια, οὐ θαυμαστόν. διὰ γὰρ ὡς ἰοῦδ' τὴν ἀύλων πραγμάτων οὐκ ἔστι διώαμις αἰσύσιος. διὸ ὡς πολυδιώαμος οὖσα καὶ πολυούσιος ἢ ψυχὴ, οὐ διαπασισμένον ἔχουσα τὸ πλῆθος τὴν οὐσίαν. τούτων γὰρ αὐτὸ ἐστὶ, ἀλλὰ καθ' ὅσων μείζονες οὖσης τῆς οἷ ταῖς νοσίαις οἷ ὡσαις, ἢ τῆς οἷ ταῖς διωάμεσιν ὅσων κρείττων οὐσία διωάμεως, καὶ διὰ ταῦτα ὁ σωτὴρ τῇ ψυχῇ ἀποδίδωσι ὁ πολυδιώαμον οἷ λείπουσαι δὲ ὅτι καὶ πολυούσιος καθ' ὅσων ὡς εἴρηται, διὰ τὸ μὴ μέρια λέγειν.

Γ ΟΎΤΕΡΟΝ οὖ τι μέρισιν αὐτῆς χωρισὸν ὂν ἢ μεγέθει ἢ λόγῳ, ἢ παῖζον ἢ ψυχή. καὶν ᾖ μέρισικόν τι, πότερον ἰδιόν τι παρὰ τὰ ἐωθότα λέγεσθαι ἢ τὰ εἰρημένα, ἢ τούτων οὖ τι.

Β ἴ πῶν μέρισιν, προσέθηκε χωρισὸν ὂν ἢ μεγέθει ἢ λόγῳ, ὡς τὴν μὲν ἄλλων δοκούντων διαπασισμένα ἀπ' ἀλλήλων τίθεσθαι τὰ τῆς ψυχῆς μόρια. αὖ ὁς δὲ τῷ λόγῳ μόνον αὐτὴν ὁ κεχωρισμένον ἀπ' ἀλλήλων ἰοῦδ' θεωρῶν, τῆς μὲν κατὰ τὸ ἰδιότητα πρὸς ἄλληλα διαφορᾶς σημαντικὸν ὁ λόγον λαζῶν, τῆς δὲ διαπασισμοῦ οὐσίας ὁ μέγεθος. ὁ παιδὶ καὶ πίφυκεν οὕτω διαιρεῖσθαι ὁ μέγεθος, ὡς καὶ διαπασθαι ἀπ' ἀλλήλων τὰ τῶν σωμάτων ὄντα μόρια. ἢ γοῦν οἷ ᾗ εἶναι σωμάτων ἄλλο ἀλλαχοῦ κεῖται, πρῶτον ἢ μέσον ἢ ἔσχατον, ὅς ἔστι τοπικὸς μερισμὸς, οὐθεμιᾶς ἀσωμάτου οὐσίας οἷ τόπῳ οὔσης. διὸ τὰ ἐκείνης μόρια ὅλα δ' ὅλων βέβηκεν. καὶ οὐ δὲ ἔστιν πάντως, ὡς ἢ οἷ τοῖς πρώτοις ἐπισημειώμεθα, μέσα πίπτειν καὶ χωρισθῆναι πρὸ ὅλου ἢ μιᾶς ψυχῆ, ὡς ἢ πρὸ φυτικῷ ἢ πρὸ αἰσθητικῷ ἢ ὅλως πρὸ ἄλογον καλουμένῳ ἀνδιαφθόρως. νῦ γ' οὐ ἔτι παντελῶς ἐχωρίζετο. ἀλλ' ὡς πρὸ οἷ ᾗ γλυσιουργῷ τούτῳ ζῴῳ, ᾗ ὀστρείῳ τούτῳ συμπλέκεται σώματι οὕτω πολὺ πρότερον ἢ ταῖς σωματοειδέσι ζωαῖς, ὅτε μηκέτι ζῇ χωρισθὲν. νῦ ᾗ ὅλη μία ἀξιοῦται παρὰ ᾗ ἀριστοτέλει εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἀεί. ζητεῖ τοίνυν ἔτε οὖ τι ἔστιν αὐτῆς μόριον ὁ κινητικὸν τὴν σωμάτων. εἴτε ἢ ὅλη ὡς κατὰ παῖζον ἑαυτῆς διώαμεις οὖσα κινητικὸν. ἢ εἰ μὴ ἢ ὅλη ἀλλὰ καὶ οὖ τι αὐτῆς μόριον, πότερον οὖ τι τὴν εἰρημένων, οἷ ὁ ὀρεκτικὸν ἢ φαντασικὸν ἢ αἰσθητικὸν ἢ λογιστικὸν, ἢ ἄλλό τι παρὰ τὰ εἰρημένα, ἃ καὶ θρυλλεῖσθαι εἴωθεν. δοκεῖ γὰρ ὁ πλάτων εἰς ζῖκ διαιρῶν τὴν ψυχὴν, εἰς λόγον θυμὸν καὶ ὄρεξιν, μόνα διαιρεῖν καὶ μόνα παραδιδόναι ὁ λογιστικὸν. καὶ μετὰ γνώσεως ἀλόγου ὀρεκτικὸν. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ εἰς δύο εἴπε ὁ λογικὸν ἢ ὁ ἄλογον αὐτὴν διαιροῦντες. καὶ ταῦτα δὲ τὰ ἐωθότα λέγεσθαι. οἷ δὲ τοῖς πρώτοις εἴρηται ἢ ἀπόπα

μέση οὖσα τῆ τε χρωμένῳ αὐτῇ, καὶ τῆ ὡς χρῆται. ἔστιν δὲ τοῖς γνωστικοῖς ἡ ψυχὴ, ὡς μέση γινώσκουσα τά τε πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα γνωστά· ἡ μὲν οὖν χειρ τῆ τεχνίτου λέγεται τῆς ψυχῆς κινουμένη, καὶ ἔντος ἐκείνης ὀργάνου, καὶ αὐτὴ ἐκείνου τυγχάνει οὖσα ὄργανον, καὶ χρῆται καὶ αὐτὴ ἑτέρῳ ὀργάνῳ, τῷ παλαίειν φέρε πρὸς ἡμᾶς. καὶ δὴ ἔστιν καλῶς εἰρῆσθαι ὄργανον τῆ χρωμένῳ ὀργάνῳ αὐτῆ· τῆ δὲ, ὡς ὑπερτέθειται. ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ὂς ὄργανον ἐστὶν ὡς εἴρηται, ἀλλ' ὡς γνωστικὴ, μέση τῆ τε αἰσθητῶν γνωστῶν, διὰ τὰ ἐντὸς, εἰς ἃ μὴ αὐτὰ ἀφικνεῖται τῇ ἰδιότητι, καὶ τῆ ἑκάστου ὧν διὰ τὰ αἰσθητὰ, ὧν καὶ αὐτὴ κατὰ τὸν ἑκάστου ἑαυτῆς αὐτοπλαμβάνεται γνῶσιν κατὰ τὸν αἴσθησιν. καὶ πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐκπεδώθην αὐτῆς γνωσταὶ, ἡ μεσότης τῆς ψυχῆς ἔλαττᾶται γνώσεως. τὰ γὰρ εἰ αὐτῇ θεάτεται εἴδη οὐχ ὡς μέση ἔτι ἐστὶ μὴ αὖθις καὶ ταῦτα ὡς μέση, ἢ ἡ γνωστικὴ τῆ γνωστοῦ ὑφίσταται. ὡς τῆ τέλους ἡ πρὸς ἡ τέλος ἐίμι ον. καὶ ταῦτα δῆλα ἡν ἀκινήτου τὸν ψυχὸν. οὐχ ὅτι ἡ γνωστικὴ αὐτῆς μόνον τῆ ἄκρων γνωστῶν ἔστι μέσον, ἀλλὰ μὴ ἡ γνωστὸν αὐτῆς. διὸ καὶ οὐκ ἁπλῶς ἡ γνῶσις αὐτῆς. ἀλλ' ἡ ψυχὴ μέση εἴρηται τῆ εἰδῶν, μὴ εἴδους εἰδῶν, καὶ εἴδος αἰσθητῶν. ἅπερ ἅπαντα τῆ γνωστικοῦ λῶ δηλωτικά. μὴ γὰρ ἡ εἶδος μὴ τὰ εἴδη μὴ τὰ αἰσθητὰ τῆ γνωστῶν σημαντικά. ὥσπερ ὁ νοῦς μὴ ἡ αἴσθησις τῆ γνωστικῶν. ἀλλ' εἰ μὴ κατ' αὐτὸν ἡ ψυχὴ πάντα ἔστι τὰ ὄντα φρόνησιν, τίνι διοίσει τῆς ἐμπεδοκλείους ἔστω δίκαιος, τῆς ἐκ τῶν στοιχείων αὐτῷ καὶ τῆ ὄντων ὑφίστασης. ἵνα τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γινώσκει· ὡς πολὺς λῶ αὐτὸν κατηγόρος ὁ τῷ πρώτῳ συβλίῳ. ἡ καὶ ὁ ἐκείνοις ἐλέγομεν, ὡς ἐμέμφετο τῷ αὐτὸ τὰ πρῶτα ἡ τὰ ἔσχατα τὸ τῆ ψυχῆ δυκοῦν τι λέγειν ἔστω τίθεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ἓν τῷ μεσότητα τῆς ψυχῆς τοιαύτην ἀφορίζομεν, ὁποία πρὸς ἅπαντα καινωνεῖν, οὐχ ὡς ἐκείνα οὖσαν. ἀλλ' ὡς κατὰ τὸν ἰδίωσιν ὑπόστασιν λογικὴν ἰδιότητα, μέση ἅμα καὶ πεπληθυσμένη ὑπάρχουσαν, καθ' ὅλων τὸ ὁμοῦ, καὶ κατὰ τὸν οἰκείαν ἑκάστου γνωστικῶς συναρμοζομένη. ἐφίσταται δὲ ὁ τολυπαργος ὅπως αὐτοδέω τὸν ψυχὸν ἑκάτον δηκτικὸν τῆ εἰδῶν, μὴ οὐ πάσχειν τοιαύτην ἀπαφλωμένος. ἀλλὰ μόνον τὸν νοητικὸν, καὶ τὸν αἰσθητικὸν εἴφη τὰ εἴδη τῆ αἰσθητῶν εἶναι, ἃ συνάμα ἡ οὐ δρᾶσα. μὴ λύει ὅτι νοητικὸν καὶ τὸ ἐκείνοις πάσχειν ὁμοῦ τὸν λογικὸν ψυχὸν, τήν τε νοῦν καὶ τὸν αἰσθητικὸν, νοητικὸν εἴφη. ἵνα συμφωνῇ τοῖς τὸ ταῦθα λεγομένοις. ὅτι οὐ κατὰ τὸν νοῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν αἰσθησιν τὰ εἴδη δέχεται. ἡμᾶς δὲ καὶ τὸ ἐκείνοις ἐπεμνήσθημεν, ὅτι τῷ τῆ εἰδῶν ὀνόματι κυριώτερον τό τε ὠδὶ τῆ οὐσιῶν ἐχρῆτο. τὰ γὰρ τῆ συμβεβηκότων ἧττον ἐδὴ φησὶν τὸ ζητεῖν τῆς μᾶλλον τὰ φύσει, ἢ ἵνα τέρπον δόξον καὶ ὑφειμένον. μὴ ἴσως οὐκ ἀπλῶς εἴδη, ἀλλὰ τὸ ὅλον συμβεβηκότα εἴδη ῥητέον. ὡς ὅπερ μὴ νοῦν αἰσθητῶν εἴδη ἔφη τὰ τῆ αἰσθήσει, τουτέστι συμβεβηκότα τοιαῦτα γὰρ τὰ αἰσθητὰ ἡ αἰσθητά. τὰ δὲ ὠδὶ ἔστι τὰ ἁπλῶς εἴδη ὀνομάζει ὡς οὐσίαν.

Σ ΓΕΙ ΔΕ οὐ δι' πρᾶγμα οὐδὲν δεῖ παρὰ τὰ μαχόμενα, ὡς δοκεῖ τὰ αἰσθητὰ, καὶ χωρισμένα, τοῖς εἴδεσι τοῖς αἰσθητοῖς τὰ ὄντα δεῖ.

Ο ὅπερ ἡμᾶς καθ' ἕκαστον ἐπεμνήσθημεν, ὅπως μὲν νοῦν ἔλεγεν τοῖς φαντασοῖς τὰ εἴδη θεωρεῖν, ὅτι οὐκ ἁπλῶς πάσχα νοῦν ἐβούλετο, ἀλλ' ἡ μὲν πρακτικὴν, ἡ μὲν αἰσθάσει καὶ φαντασίᾳ συμπλεκόμενον, ἵνα τὴν αἰσθητῶν καὶ φαντασῶν ἅπαξ ποτὲ δεῖ αὐτὰ λάβητε, οὕτω νοῦν αὖθις καινῶ λόγῳ ἀφορίζεσθαι. καὶ οὗτος ὁ σκοπὸς τῆ προκειμένου ῥητῶν, διδάξαι ὠδὶ πῶς ὁ νοῦς τῆ φαντασίᾳ χρῆται σωφρόνως. καὶ οὐκ ἄλλῳ αὐτὸς ἢ γνώσκει, ὠδὶ τῆς αὐτῶν τῆ αἰσθητῶν ἢ φαντασῶν γνώσεως, ἔτε ὡς πρακτῶν, ἔτε καὶ ὡς γνωστῶν μόνως. μφρικῶν γὰρ ὄντων, ὥς ἀνάγκης ταῖς συνοίκοις αὐτῶν σωφρονεῖς χρῆται γνώσεσιν. ἵνα μὴ ὡς οἴεται τὸ πᾶν παντικῶν πάσχα νοῦν νοητῶμεν αὐτὸν λέγειν, μὴ ἄλλῳ φαντάσματος εἰ φρονεῖν. τί γὰρ δὴ καὶ φησιν, εἰ τοῖς αἰσθητοῖς δοκεῖν λέγει, μηδὲν εἶναι καχωρισμένον μεγέθους, τουτέστι διαστάσεως. τοιαῦτα γὰρ εἶναι τὰ αἰσθητὰ, οὐ καχωρισμένα διαστάσεως. ταῦτα δὴ οὖν εἰς τὸν τῆ συμβεβηκότων ἐκπίπτοντα φύσιν, ἅ τε ἐστὶν τῆ διαστάσει ἀχωρίστως ὑφίσταται, τρισὶν οὖσι καὶ συμβεβηκόσι, εἰ τοῖς εἴδεσι τοῖς αἰσθητοῖς τὰ ὄντα δεῖ, εἴδη μὲν καλῶν αἰσθητὰ ἡ ὅλον ἔστω, τὰ δὲ αὐτῆ τῆ αἰσθήσει καὶ τῆ φαντασίᾳ τῆ αἰσθητῆ ὄντα εἴδη. ἐστὶ δὲ τὰ τῆ νοῦ νοήματα. οὐδὲν ἄλλο λέγων ἢ ὅπερ καὶ πρότερον ἔφη, ὡς ὁ νοῦς τὰ εἴδη εἰ τοῖς αἰσθητοῖς καὶ φαντασοῖς νοεῖ, οὐχ ἁπλῶς ἅπαντα. οὐ γὰρ καὶ τὰ ἄϋλα. ἀλλ' ὥσπερ νοῦν οἰκείως προστίθησι.

Τ Α΄ ΤΕ εἰ ἀφορίσει λιγόμενα, καὶ ἔστιν τῆ αἰσθητῆ, ἔξεις καὶ πάθη. καὶ δὴ ἔστιν οὔτε μὴ αἰσθανόμενος μηδὲν, οὐδὲν αἰ μάθοι, οὐ δὲ ξυνίοι. ὅταν τε θεωρῇ, ἀνάγκη ἅμα φαντάσματι θεωρεῖν. τὰ γὰρ φαντάσματα, ὥσπερ αἰσθήματά ἐστι, πλὴν ὕλης.

Φ΄ ν τα μὲν εἰ ἀφαιρέσει, τῆ μαθηματικῶν δηλωτικὰ, αἱ δὲ ἕξεις τῆ κατὰ τὸ πρῶτον καὶ τέταρτον εἴδος ποιοτήτων. οἷ ὑγεία σώματος, μορφῶν, τὰ δὲ πάθη τῆ παθητικῶν ποιοτήτων, ὁ δὴ παῦτα νοῦς ὡς ἔφηται, σωφρονεῖς τῆ τε αἰσθήσει καὶ τῆ φαντασίᾳ χρῆται. τούτων οὖν ἄνευ αἰσθήσεως οὐκ οἶδ' τι, πλὴν ἡμετέραν ψυχὴν ἅπαξ ὅλως ἔξω ἑνάζειν, καὶ οὐκέτι ἰσχύουσαν ὡς

κατὰ δύναμιν γνῶσις, δυνάμει δέ τὰ γνωστὰ φθόνου πινά. ἔστιν γὰρ αὐτῷ ἄλλα ἃ πῶς ἐπαδὴ ὡς ὁρᾷ οὐ τὰ αἰσθητὰ ἔστιν ἡ αἴσθησις, ἀλλὰ τὰ τῆν αἰσθητῆν εἴδη. οὐ μὲν οὖν τῇ αἰσθήσει οὐδ' ὁ γούν τὰ τῆν αἰσθητῆν εἴδη ἐπίστασθαι οὐκ ἔχουσιν. ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῆς οὐσίας οὐ τῇ οὐδρᾳᾳ ὅτι καὶ οὐδρᾳ. καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ γνωστικὴ οὐδρᾳα ὅλη οὔσθαι. ὥστε καὶ τὰ καθ' ἑαυτὰ ἄδη, ἀλλὰ τὴν ἀπαίτην ποιᾶ, ἢ κατὰ τὴν ὀχόν τὴν πρὸς τὰ ἔξω καὶ αὐτὴν τὴν οὐδρᾳαν καὶ τὰ γνωσκόμενα προβάλλεσθαι. ὡς δ' ἡ οὐδρᾳα οὐκ ἔχουσιν, οὕτως οὐδὲ τὰ καθ' ἑαυτὰ γνώσκει ἄδη. οὐ δὲ τῇ ἰδιότητι τὰ ἐπιστητὰ ἃ μὴ ἔστι τὰ καλᾶ, διότι καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην καλῶ γνῶσιν, ὡς καὶ πάλιν λογικὴν οὐδρᾳαν τίνων καλᾶ, καὶ διότι καὶ ὁ ἀκρότατος τῆς ψυχῆς οὐσιάδης νοῦς, ἴδιόν πως καὶ ἐπιστήμη, ὅθεν τὴν πρὸς λόγον ἀπόκλισιν. ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον ὅτι ἰδὲ μὲν τῆς αἰσθήσεως σαφῶς διείλε τὰ οἰκεῖα τῇ αἰσθητῇ ἐπινόησα ἄδη, ἀφ' τῆν ἔξω καμβάνει αἰσθητῆν. οὐ γὰρ αὐτά φησιν ἡ αἴσθησις, ἀλλὰ τὰ τούτων ἄδη, οὐκέτι δὲ ἀφ' ἑαυτῆς διαπρέπει ἰδὲ τῆς ἐπιστήμης. ἀλλὰ τὰ ἐπιστητὰ αὐτὴν εἶναι βούλεται. ἔστιν δὲ διότι ἐπιστήμη καὶ τὴν ὑφαιμούσαν ἔδη κριτικὴ, ὥσπερ ὅταν τὰ φυσικὰ θεωρῇ ἢ τὰ μαθηματικὰ, καὶ τὴν συνοίκησιν ἑαυτῇ πραγμάτων, διαπέπτωται δὲ καὶ πρὸς τὰ κρείττω. μὴ δῆλον ὡς ὅτι τὰ κρείττω αὖτε τὰ ὑφαιμούσα ἔδη. ἀλλ' ἔκεινα ὅσοις αὐτῇ συνοίκησις ἔδη γνωστά, ὑφαιμούσας μὲν ὅταν μὴ τὰ πρῶτα, κρειττόνως δὲ ὅσα τὰ μετὰ ταῦτα, κατὰ γὰρ τὰ αὐτῇ καὶ πρὸς τὰ πρῶτα διαπέπτωται, καὶ τὴν λαυτερίαν ἔδη διαφορικὴν, ὥστε αὐτὰ τὰ ἐπιστητὰ αὐτὴ, ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην ταυτότητα. τὰ δὲ λαυτέρως, τὰ δὲ κρειττόνως. διὸ εἰ πως τὴν ἐπιστήμην εἶναί πως τὰ ἐπιστητὰ, τὴν δὲ αἴσθησιν τὰ αἰσθητὰ, ἀξιοῦ ἐν τρόπου ζητεῖν. ἵνα ὅτι ἡ μὲν αἴσθησις οὐκ αὐτά ἔδη τὰ αἰσθητὰ ἀλλὰ τὰ εἴδη αὐτῆν γνῶσιν, ἡ δὲ ἐπιστήμη αὐτὰ τὰ ἐπιστητὰ, τῆς ταυτότητος ὡς εἴρηται ἡ ἀκριβοῦς ἡ αἰσιμούσης ὑπαρχούσης. σαφῶς δὲ κατὰ ἢ δυνάμει καὶ οὐδρᾳα, τόν τε ἐπιστήμην καὶ τὴν αἴσθησιν ἢ τὰ ταύτας γνωστά, ὡς γνωστά ἐστι μὲν δυνάμει ποτὲ δὲ οὐδρᾳα ὄντα, καὶ διείλεις πότε δυνάμει ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ αἴσθησις, ὅτι οὐκ ἐπιστάμενον ἢ γνωστὸν τῆς ψυχῆς οὐ δὲ αἰσθανόμενον ἀλλ' ἐπιστημονικὸν καὶ αἰσθητικὸν λέγομεν τότε, ἢ πῶς ἡ μὲν αἴσθησις ἔδη τὰ αἰσθητὰ, ἡ δὲ ἐπιστήμη τὰ ἐπιστητὰ, ζητεῖται γράφων.

Α' ΝΑΓΚΗ δ' ἢ αὐτὰ, ἢ τὰ εἴδη εἶναι. αὐτὰ μὲν γὰρ δὴ οὔ. οὐ γὰρ ὁ λίθος ἐν τῇ ψυχῇ ἀλλὰ ἢ εἶδος.

Η' μὲν αἴσθησις ὁμολογουμένως οὐκ ἔστιν αὐτὰ, ἀλλὰ τὰ εἴδη αὐτῆν, ἐπεσθὴ πᾶν ἢ αἰσθητὸν μεριστόν. ἀμέριστος δὲ οὐσία οὐδὲ μωῦς αἰσθητὴ, διὸ ἕτερον ἰδὲ τούτων αὐτό τε καὶ ἢ εἶναι αὐτῷ, ὡς σαφῶς πεῦται καὶ παρὰ τῷ φιλοσόφῳ διώρισται. ἰδὲ δὲ τῆν ἐπιστητῆν ὅτοι τῆν ταυτῆν, ἐπεὶ μὲν ἡ συμβεκὸς οὐσία ἡ ἐπιστητὰ, οὐκ ἔστιν αὐτὰ οὐ τῇ ἐπιστήμῃ, ἀλλὰ ἢ εἶδος αὐτῆς· κατὰ γὰρ τὰ εἴδη πᾶσα γνῶσις ἀφώρισται, καὶ οὐ κατὰ τὰ ἀδιαπειούμενα. ἐπεὶ δὲ αὐτὰ τὰ εἴδη ἡ ἐπιστητὰ, κᾶν τε τὰ φυσικὰ κᾶν τε τὰ ἀΰλοι οὐσίαι, ὡς αὐτή τε ἡ ψυχὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κρείττω, οὐχ ἕτερον αὐτό τε καὶ ἢ εἶναι αὐτῷ, καὶ ἡ ἐπιστήμη κατὰ ἢ εἶναι τῆν πραγμάτων γνωμούν, ὥσπερ καὶ ἡ αἴσθησις καὶ πάλιν γνῶσις, ἐπεσθὴ τοῖς πράγμασι τούτοις ταυτὸν καὶ ἢ εἶναι αὐτῆν, ἔστιν οὐ μόνον, ἡ αὐτὴ τοῖς εἴδεσι ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς. διὸ ἰδὲ μὲν τῆς αἰσθήσεως ζαφῶς διακέκριται, διότι κατὰ τὰ εἴδη τὰ ἔξω γνώσκει, οὐ μὴν καὶ αὐτὰ τὰ αὐτῇ. οὐκέτι δὲ ἰδὲ τῆς ἐπιστήμης. ποτὲ μὲν γὰρ ἕξις τὰ εἴδη αὐτῆν, ἰδὲ τῆς τῆν αἰσθητῶν γνώσεως. ποτὲ δὲ αὐτὰ ἰδὲ τῆς τῆν ἀμεριστῶν θεωρίας, οὐ ὡς ταυτὸν αὐτό τε καὶ ἢ εἶναι αὐτῷ. ἡ γὰρ ἐπιστήμη κᾶν τῆν ἔξωθεν ἦ, κατὰ τὰ αὐτῇ εἴδη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ θεᾶται τὰ αὐτῇ. τοσοῦτον δὲ ἐπισῴζεται, ἰδὲ τὰ ἐξῆς ἴωμεν, ὡς ἡ ἐπιστήμη διπλῆ οὖσα, ἡ μὲν, τῆ ἔξω προιὸντος καὶ τελειοῦντος νοῦ, ἡ δὲ ἡ τῆ οὐσιάδους καὶ τελειοῦντος, αὐτὴ μὲν ἰωμούσης τοῖς εἴδεσι συμπέπτωται. ἐκείνη δὲ μετά τινος ἑτερότητος. καὶ ἑκατέρα μὲν δυνάμει ποτὲ γίνεται. ἀλλ' ἡ μὲν τελεωτικὴ οὐ διαχωριζομένου ποτὲ τῆ προιόντος, ἀλλὰ καὶ παθυμούσου κατὰ ἢν πλάτωνα, ἡ δὲ ἑτέρα, καὶ ὡς διαχωριζομένου τῆ προιόντος, καὶ ὡς θνομένη αὐτὴ πάντως τῆ κρείττονος εἰς τελείωσιν.

Ω'' ΣΤΕ Η' ψυχὴ, ὥσπερ ἡ χεὶρ ὄθι. καὶ γὰρ ἡ χεὶρ, ὄργανόν ἐστιν ὀργάνων. καὶ ὁ νοῦς δὲ, εἶδος εἰδῶν. καὶ ἡ αἴσθησις, εἶδος αἰσθητῆν.

Δ ογνωστικὴν τῆς λογικῆς ψυχῆς δυνάμεις μέσην ἐπιλείπει δὲ τούτων βούλεται, τῆν τε πρώτων γνωσκομένων εἰδῶν, καὶ τῆν ἐσχάτων μὲν γνωσκομένων, οὐκέτι δὲ τούτων ὄντων εἰδῶν, οὐ δὲ κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατά τινα συμβεβηκότα γνωσκομένων. καὶ πρὸς τὴν τῆς μεσότητος σαφήνειαν εἰκόνι χρῶται τῇ χειρὶ, ὡς ὀργάνῳ ὀργάνων. οὐ καθ' ὃ ὄργανον τὴν χεῖρα ἀφομοιοῖ τῇ ψυχῇ. οὐ γὰρ καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ αἴσθησις ὡς ὄργανά ἐστι γνωστικά. ἀλλὰ καθ' ὃ μέσον ἐστὶν ὄργανον. ἵνα ᾖ ὁ λόγος, ὅτι ὥσπερ οὐ ὀργάνοις ἐστὶν ἡ χεὶρ,

ὁμοίως οὖν καὶ τὰ μαθηματικὰ, ἅπτεται δὲ ὀφθῆναι καλῶ μαθηματικὰ, οὐ πεφυκότα χωρὶς τῆς οὐσίας ὑφεστάναι, τῇ ἐσφαλουσῶν αὐτὰ καὶ ἀπεχρυσῶν, ὡς κεχωρισμένα ὁ μαθηματικὸς ἐπιστήμη, διαπλῶ δὲ ὁ γραφὴ φθάνει, ἢ ὥστως οὐ κεχωρισμένα ὡς κεχωρισμένα, ἢ ἃ κεχωρισμένως ὡς κεχωρισμένως· διαπλῶ δὲ κατὰ ταύτην τὴν γραφὴν, ὁ νοῶ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἔχει, τῆ οὐσίαν προσημαίνεσθαι ἀπολαμβάνεσθαι, καὶ οὐ κεχωρισμένως μόνων τῆ συμβεβηκότων, οὐ τῇ τοιαύτῃ διαφορᾷ κεχωρισμένως ὑφῆγεῖ, οἷ) ἑστάμενοι ἑαυτῆ ὠδὶ λέγοντάς· ἀφὰ τῆ μάλιστα προσηκουσῶν αὐτῷ κατὰ φύσιν ὑφηγεῖσθαι. προσέρχεται δὲ καὶ ὑπ' αὐτῆ ὅτι, ὅτι ὡς χωριστὰ τὰ πράγματα τῆς ὕλης, οὕτω καὶ τὰ τοῦδε ὁ νοῶ. ὅταν οὖν τὰ χωριστὰ τῆ οὐσίαν, τουτέστι τὰ συμβεβηκότα ὡς χωριστὰ ὁ νοῦς, κατὰ τοὺς ἀχωρίστους ἑαυτῆ καὶ συμπλεκομένους τοῖς ὑφ' οὗ ὑφηγεῖσθαι· ὑφηγεῖ, τοὺς ἀφῃρημένους ἢ τῆς οὐσίας γνωστικῶν.

Ο ΛΩΣ δὲ ὁ νοῦς ἔστιν ὁ κατ' ὑφήγησιν τὰ πράγματα νοῶν.

Β οὐλόμενον μὲν καὶ νῦν, ὅπερ πολλάκις προεῖπε τὶ, καὶ αὖθις ἐρεῖ, λέγομι δὲ. ὅτι πᾶς νοῦς ὅταν ὑφηγῆ, ὁ αὐτὸς ἔστι τοῖς νοουμένοις, καὶ ἔστιν ἅπερ τὰ νοούμενα· χρὴ δὲ ὀλίγα ὁ σαφῆ ποιῆσαι πρὸ λέξιν, ὡδὶ σμικρὸν μεταβάντα· μὴ φθάνειν ἀναγνῶναι. ὅλως δὲ ὁ νοῦς ἔστι τὰ πράγματα ὁ κατ' ὑφήγησιν νοῶν.

Λ ΡΑΔΕ᾽ ὀφθήκαμεν τῆ κεχωρισμένων τί νοῦς, ὅταν αὐτὸν μὴ κεχωρισμένον μεγίστους· ἢ οὖν, σκεπτέον ὕστερον.

Ε ἀρέτας τῆ νοῦ θεασάμενος ὑφηγήσατο, κατὰ πρὸ πρὸς ἄνθρωπον καὶ φαντασίαν συμπλοκῶν, μόνων τῆ συμβεβηκότων, καὶ τούτων ὡς καθ' ἑαυτὰ ἕκαστον αὐτολαπτικὸς, οἷ) ὑλαβεῖν, μὴ ἀχωρίστων καὶ αὐτῶν πρὸ τῆ νοῦντος οὐσίαν σωμάτων, ἐκ τῆ τοιούτων ὑφηγειῶν ἐνθύμιον, ἐφιστάνει ἡμᾶς, καὶ παρακαλεῖ ἐπισκέπτεσθαι, μὴ ἀδύνατον ἢ ἀχωρίστων ὄντα, γνωστικὸν εἶναι τῆ χωρισῶν εἰδῶν. προέρχεται γὰρ ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἔξω περιὼν, καὶ καθ' ἕξιν προβαλλομένων τελειωθεὶς κατὰ τὸ οὐσιώδους νοῦ, ἑαυτόν τε δυνάτων καὶ τὰ χωριστὰ γνώσκειν εἶδη. οὐκ ἂν ἦν χωριστὸς ὧν τοῖς χωριστοῖς συνερμόζητο, οὐδ' ἂν ἐγίνετο αὐτὰ τὰ χωριστὰ ὅτε ὑφήργει. ὡς γὰρ ὁ πρὸ ὑγιὰς νοῶν, κατὰ φ τῆς ὑγιὰς ἴσασιν εἶδος, οὕτω καὶ ὁ φ χωριστὸν κατὰ φ χωριστὸν ἐσμέν. οὐχ οἷόν τε δὲ φ ἀχώριστον ὅπερ χωριστὸν γίνεσθαι. ὁ δὲ φιλόσοφος ἐπαθρίθετο πρὸ ζήτησιν, τάχα μὲν ὡς καὶ ὑστέρου ὄντος ἐνδεεῖ ὁμοίως, εἰ καὶ μὴ ἐναργῶς. τάχα δὲ ὡς καὶ τοῖς αὐχγνώστοις πρὸ ζήτησιν προτείνων, ὀφάλουσιν ἐκ τῆ πολλάκις ἤδη αὐτῷ παραβλημένων, διωρθρῶν φ προκείμενον. καὶ γὰρ ὅτι ἔτι σωίχει σῶμα ὁ νοῦς καὶ πλάσαι χαλεπὸν, εἴρηται. καὶ ὅτι ἡ μὲν πάθησις ὀργάνῳ τῷ σώματι χρῆται ἀεὶ, νοῦς δὲ καὶ ὁ νοῦς. καὶ ὅτι ἑαυτὸν γνώσεται δυνάτων. ἡ δὲ εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφὴ ὅλως δι' ὅλου παντὶ σώματι ὁ δυνάτος. ἀλλ' ὅγε ἀλίξασθαι καὶ φ ἀχωρίστου φησὶν, οὐδίχεσθαι τῆ χωρισῶν εἶναι γνωστικόν. ἐπαθὴ καὶ ἀφ' τῆ ἀχωρίστων ἢ εἰς τὰ χωριστὰ αὐτῷ ἀναφερά· ἀλλ' οὐκ ἴσῳ ἢ αὐτὸν τῷ νοήσει· ἢ μὲν γὰρ δι' ὅλης καὶ ἔγερσις· ἢ δὲ τέλος ἡ νόησις· αὐξηται μὲν οὖν αὐτῷ δι' καὶ εἰς τῆ ἀχωρίστων ἢ ψυχὴ, ὅθ' πῶ εἰς φ ἔξω παντελῆ ἐστὶν, οὐκέτι δυναμοῦ εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς τὰ κρείττω ὑφήγεῖσθαι, ὅθ' πῶ εἰς φ ἔξω πολλῷ ἐστὶν· ὡς δὲ εἰκόσιν εἰκόνος προσβάλλουσα ὡς ἀφ' εἰκόνων ὠδὶ τὰ πρωτότυπα ἑαυτῷ αἰνίγμα. οὐ γὰρ ὡς φ ἀχωρίστου ἀδυνατεῖ χωριστὰς ἴσχειν ὑφηγείσθαι, οὕτω καὶ φ χωριστὸν οὐδὲ ἀχωρίστως προσάλλεται. ἀλλ' ὅταν λαυτόφανις καὶ ἀχωρίστοις συμπλέκηται ζωαῖς, τότε καὶ ἀχωρίστων προβάλλεται ὑφηγείσθαι. ὥσπερ ἢ καθόλου πρόταστις μετὰ τῆς μερικῆς, μερικὴν ἀποτελεῖ συμπέρασμα, τῇ δὲ μερικῇ οὐ δέ ποτε καθ' αὑτὸν οὔτε μετὰ τῆς καθόλου συμπεραίνεται αὐτὴ καθόλου.

Ν ΥΝ δὲ τοῦδε ψυχῆς τὰ λειχρόνατα συγκεφαλαιώσωμεν, ἅπαμεν πάλιν.

Τ οὐ συγκεφαλαιώσωμεν οὐ πρὸς φ ἅπαμεν ἀκούσεται· ἴσα λέγω ὅτι κεφαλαιωδῶς καὶ συνερμόνως εἰπαμεν. οὐ γὰρ ἐπάγει τὰ λειχρόνατα τοῦδε ψυχῆς, οὐδὲ συγκεφαλαιοῦται. διὸ ὅσα τοῦδε τῆς φυσικῆς ἤρεται ζωῆς, ἢ τοῦδε αἰσθήσεως, ἢ τοῦδε φαντασίας· οὐδὲ τοῦδε τῆ πρακτικοῦ νοῦ. ἀλλὰ τὰ λειχρόνατα πάντα συγκεφαλαιώσαντές φησι, τουτέστι συμπληρώσαντες, ἐν οἷ ταῦθα χρὴ τοσίδε τας, ἐπάγει φ, ἅπαμεν πάλιν, ἅπερ ἐν λέγει.

Ο ΤΙΝΗ ΨΥΧΗ, τὰ ὄντα πάντα. ἢ γὰρ αἰσθητὰ τὰ ὄντα, ἢ νοητά. ἔστι δὴ ἐπιστήμη μὲν, τὰ ἐπιστητά πως. ἢ δ' αἴσθησις, τὰ αἰσθητά. πῶς δὲ ὄντα, δεῖ ζητεῖν. τίμιωτερα οὖν ἢ ἐπιστήμη καὶ ἢ αἴσθησις εἰς τὰ πράγματα. ἢ μὲν δυνάμει, εἰς τὰ δυνάμει. ἢ δ' ἐντελεχείᾳ εἰς τὰ ἐντελεχείᾳ. τῆς δὲ ψυχῆς φ αἰσθητικὸν, ἐν φ ἐπιστημονικόν, δυνάμει ταῦτά ἐστι. φ μὲν, ἐπιστητόν. φ δὲ, αἰσθητόν.

Β κείσω ὑμᾶς αὐχμυμένους ὅθ' τούτων τῆ ἁρμονίων ἕδη, δι' ὃ ἐν ἅπαμεν πάλιν ἔφη. ὡς ἢ μὲν

λέγω δὲ νῷ μαθηματικῷ, οὐ πῷ κατὰ τοὺς πυθαγορείους, πῷ κατὰ τοὺς ζωτικοὺς λόγους τοὺς τ' διαστάσεων καὶ σχημάτων προβλητικούς, ἔτι τε τοῖς φυσικοῖς σώμασιν, ἔτε τοῖς φαντασίαις ἐνίστε ται, ἐπισκοτοῦσιν. φιλοσοφία γὰρ ἐκείνη· ἀλλὰ πῷ ὅλῳ τοῦδε αὐτοῦ τοῦ προβλήματος τοῦ σχήματος καὶ μεγέθη καὶ κινήσεις χρεωμοῦμαι. ἃ πᾶσ ὑφ' ἁφαιρέσεως εἴωθεν ὁ ἀριστοτέλης καλεῖν. θεωρούμενα μὲν καὶ τοῖς φύσει συνισῶσι σώμασι, προτεινόμενα δὲ καὶ τῇ φαντασίᾳ. ὑφ' ἁφαιρέσεως δὲ λεγόμενα, ὡς αὐτὰ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καθ' αὐτὰ θεωρούμενα. καί τοι γε νῦν καὶ οὕτως ὑφιστάμενα, οὐ γὰρ οἷόν τε αὐτὰ οὐσίαν τοῦ συμβεβηκότα καθ' αὐτὰ ὑφίστασθαι. συμβεβηκότα δὲ τὰ τοιαῦτα πάντα, τοῦδε ἢ τοῦδε μαθηματικοῦ ἢ πραγματείας, πᾶς κύκλος λέγουσιν ἴσας ἔχει τὰς ἀπὸ τοῦ κέντρου πάσας. καὶ πᾶσαι αἱ τοῦδε κέντρου καθ' ὅλα φέρουσαι τὸν αὐτὸν ἐξῆς τὰ πάλιν κινήσεις σωματοῦσιν. δίσταται, αἵ τε μείζους καὶ ἐλάττους, καὶ πᾶς ἀρτίκις ἄρτιος ἀριθμός, μέχρι μονάδος δίχα διαιρεῖται. καὶ πᾶς ὁ διπλάσιος λόγος ὑφ' ἡμιολίου καὶ ἐπιτρίτου σύγκειται, συμβεβηκότα δὲ πάντα τὰ τε σχήματα καὶ αἱ κινήσεις, καὶ οἱ μοναδικοὶ ἀριθμοί, ἢ οἱ σχετικοὶ λόγοι, ὑφ' ἁφαιρέσεως λεγόμενα. ὅτι οὐχ ὡς ἔξι μιτὰ τὴν οὐσίαν, ἀλλ' ὡς ἀποχωρεζόμενα τὴν οὐσίαν καθ' ἑαυτὰ γνώσκεται. ἐπεὶ καὶ ὅταν εἰ φαντασία πρατείνηται, τοῖς ζωτικοῖς τοῖς καὶ προέχουσι αὐτοῖς λόγοις συνυφίσταται, ὡς αὐτὴν ὑφηρημένα, καὶ τοῦδε αὐτοῦ ἔχοντα τὸ εἶναι ὡς πρᾶγματα. καθάπερ καὶ τὰ τοῖς φύσει συνισῶσι συμβεβηκότα, τὴν οὐσίαν εἰσιν ἀποπτώσεις, καὶ οὐχ ὡς τὴν τοῦδε παντικῶν εἶναι φαίνεται τὰ φαντασία, ὡς αὐτοῦσα ποιητὰ ὑφ' ἁφαιρέσεως καλοῦντες. ὅτι δὲ καχωρίσθαι τὴν εἰ τοῖς αἰσθητοῖς οὐσίαν. ὅτι γὰρ μὴ τὰ φαντασία τοῦδε τοὺς ζωτικοὺς λόγους οὐσίασ' ὄντας, δηλοῖ τὸ ἀκριβὲς αὐτῶν ἐπὶ τοῦδε τὰ αἰσθητὰ ἔν. μὴ ἢ τῷ ἐλλείποντος αὐτοῖς προσθήκη. καὶ ἢ τῷ τοῦδε τοῦ ἀφαίρεσις. οὐκ αὖ ἐξω δὴν ἐλινόμενα μὴ ἐκτὸς τὴν χειρόνων τὸ κρεῖττον ἔχοντα. ἀλλὰ δῆλον ὡς προσχῶς ὑπ' αὐτῶν προβαλλόμενα τὴν ζωτικῶν λόγων. ὡς καὶ αὐτὴ ἢ κριτικὴ αὐτῶν δηλοῖ σὸ ὄργανα, οὐ δὲ ποτε πάσης οὔσα ἢ κρίσις, ἀλλὰ καθ' ὃ σὸ ὄργανα, καὶ σοῦδὲν δεῖν ἀλλ' οὐκ ἔξω δεν. εἴρηται οὖν τίνα τ' ἔξι τὰ σὸ ἀφαιρέσει. ὅτι τὰ μαθηματικά· οὐχὶ τὰ αἴτια, οὐ δὲ τὰ ὡς οὐσίαι ἀλλὰ τὰ προτεινόμενα καὶ συμβεβηκότα. καὶ ἢ αἰτία τοῦ ὀνόματος, δι' ὅτι οὐχ ὡς ἔξι ζωὴ τῇ οὐσίᾳ, ἀλλὰ καθ' αὐτὰς θεωρεῖται, ὥστε τὴν σωτήρας τοῖς πολλοῖς καλουμένων μαθηματικῶν. τούτοις δὲ αἰσθητοῖς τε καὶ φαντασοῖς οὖσι συμβεβηκόσιν, αἴσθησίς τε καὶ φαντασία ὁμοταγεῖς εἰσι γνώσεις. τὴν γὰρ συμβεβηκότων αὖται, ἀλλ' οὐχὶ τὴν οὐσιῶν κριτικαί, οὐσίασ' γὰρ λόγος καὶ νοῦς αὐτὰ λεγόμενοι. ἀλλ' ὅτι χεῖρ δὲ φύσει πλάτων οὐσίασ' ἡ αἴσθησις, καὶ ἄλλως δὲ εὐεργὲς, ὅτι τοῦδε ποιότητας καὶ ποσότητας καὶ πάθη παζεί εἰσι αἱ αἰσθήσεις. ὥστε καὶ οἱ ἐκ τὴν αἰσθητῶν τῇ φαντασίᾳ ἐνιστόμενοι τύποι οὐκ οὐσίαι. τοιαῦτα δὲ τοιαῦτα οὐ μόνον ὡς εἴρηται ταῖς συζοίχοις θεωρεῖται γνώσεσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ μετὰ τοῦτο, ποτὲ μὲν συμπλεκομένῳ τῇ αἰσθήσει τὸ καὶ φαντασία, καὶ τοῦδε αὐτοῦ μόνα σὸ ὀνομαζόμενον, ποτὲ δὲ οὐκ εἰς αὐτὰ ἀποβλέποντα, ἀλλ' ὡς τὰς αἰτίας αὐτῶν οὐσίασ', ταῖς τε εἰδητικαῖς καὶ ταῖς συνδέτοις, καὶ ἀφ' τούτων ὡς ὄφ' αἰτίων τὰ συμβεβηκότα αἰρούντα, αἰτιατὰ ὄντα, χρείττονα ἐξεῦρον νοῦν οὐσίαν ὄντα αὐτοπλητικόν. τοῦδε οὗ ἕνεκ' ὁ ἀριστοτέλης προσέρηκε, τοῖς νοήσεις ἓν μίαν παρελθόντας, τῷ πρεῖττονος μὲν, πλεονάζοντος δὲ ἕνεκ' νοῦ διὰς πεζόμενος. τοῖς μὲν κατὰ τὸν ἄκλαστον αὐθεσίαν, τοῖς τ' εἰσὼν γνωριστικῆς. τοῖς δὲ κατὰ τὸν κεκομμένον γραμμὴν τοῖς τὴν σωτήρων. ἀλλ' οὐ τοῦδε τούτου νοῦ ὁ λόγος αὐτῷ. τοῦδε δὲ τῷ συμπλεκομένου αἰσθήσει τε καὶ φαντασίᾳ. δι' ὃ οὐκ αὖθι φαντασία σ' οὐ δὲ οὗτος νοῦς, ὅταν οὕτω νοῇ. ὡς πῷ οὐ δὲ ὁ πρακτικός. ὅταν γὰρ ἐκ τὴν οὐσίαν καὶ τὰ συμβεβηκότα ὡς ὑφ' αἰτίων αἱρῇ, κατὰ τελειστέρα δηλαδὴ θεωρεῖ νόησιν. καὶ οὐκέτι τὰ σὸ ἀφαιρέσει. ὡς ὅταν γε τὰ σὸ ἀφαιρέσει νοῇ, οὐχ ὡς ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ χωρίζων ἀπὸ τῆς οὐσίασ' νοεῖ. ὡς πῷ ὅταν σιμὸν ὁρῶν, οὐ κατὰ τὸ σωματοφόρον τὴν τε κοιλότητα καὶ πῷ κεκομμένῳ σάρκα, ἀλλὰ κατὰ μόνην ἐκείνων πῷ κοιλότητα. ὁ μὲν οὖν τὸ σιμὸν ἢ σιμὴν νοῶν, οὐ κεχωρισμένῳ πῷ κοιλότητα νοεῖ. ὁ δὲ καθ' αὐτὸ πῷ κοιλότητα νοῶν, ὡς κεχωρισμένῳ πῷ οὐ κεχωρισμένῳ ἐπινοεῖ. εἰπὼν δὲ ὁ ἀριστοτέλης τὸ σιμὸν ἢ σιμὴν οὐ κεχωρισμένως, δῆλον ἐπαγαγὼν ἢ δὲ κοῖλον, ἐπειδὴ κοιλότης σύρισι ἡ σιμότης, αὐτὴ τοῦ κοίλου τὸ καμπύλον σύστασιν ὂν ἐπίτηγμα. δι' ὅτι ὁ τὸ καμπύλον ἐπινοῶν σὺ τῇ τοῦ σιμοῦ δίκῃ, δῆλον ὡς οὐ καθ' αὑτὸ ἐπινοεῖ. οὐ γὰρ οἷόν τε σὺ τῷ αὐτῷ καὶ τὸ κοῖλον εἶναι καὶ τὸ καμπύλον. ὡς δὲ τοῦδε δὲ ἔφη τὸ, ὅτι σὺ νοεῖ σύδργεια. ἐπειδὴ δυνάμεσ' τις καὶ τὸ καμπύλον μεταβάλλειν εἰς τὸ κοῖλον, οὐκ ἐμφύσασ' τῇ αὐτῇ τὸ καμπύλον μεταβάσει.

ἀλλὰ τῷγε ἁπλῶς διαφέρει, καὶ τινί.

Ο Ὅτι μὲν ὡς διωκτὸν καὶ φυκτὸν ἡ πρακτὸν οὐ μόνον τὸ τῷ νοήματι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῷ φαντάσματι, ὃ καὶ τὸ τῷ αἰσθητῷ θεωρεῖται, δῆλόν ἐστι τοῖς πρακτικοῖς λεγομένοις, τοῖς τοῦδε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, πλὴ ἐλάττονα λεγομένῳ πρότασιν, μᾶλλον δὲ πάντως εἶναι, ἐπιβλέπουσι. ἀξιοῖ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὅτι ὁ πρακτικὸς νοῦς ἠθελικῶς τὸ ἑαυτῷ, πλὴ τοῦδε τῆν πρακτῶν κινεῖ θεωρίαν, οὐκ ὡς διωκτὸν ἢ φυκτόν, ἀλλ' ὡς γνωστὸν καὶ θεάτολον ὑπάρχοντα, ὁποῖα φρόνιμα εἶναι πλὴ οὗ πολιτευομένῳ πόλιν, καὶ ποίοις χρῆσθαι νόμοις, ἢ ὅλως τὸ τίσιν αἱ πράξεις, καὶ τοῦδε τίνα τῆν ὄντων· ὅτι οὐ τοῦδε τὰ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα, ἀλλὰ τοῦδε τὰ μεταβαλλόμενα ἢ ἐνδεχόμενα, καὶ τό τε αὖθι πράξεως. τουτέστι τῆς πράξεων τί, σκοπῶν τὰ πρακτά, καὶ ὁποῖον ἐν αὐτοῖς ἀληθές τε καὶ ψεῦδος, ὡς πρακτικὸς καὶ τότε σκοπεῖ, οὐχ ὡς τότε πράξεων τί, ἀλλ' ὡς ὅτε δεῖ πράξειεν, τῇ φαντάσει αὐτῷ θεάτολον χρησόμενος ἀληθεύσει· ἐν ᾧ τῷ αὐτῷ γένει ἐφ' ἑκάστῳ ἀγαθῷ καὶ κακῷ· ταῦτα δὲ ἐν τῷ πρακτικῷ, ὥστε καὶ ἡ ἀληθὴς ἕξις καὶ ψεῦδος ἐν ᾧ πρακτικῷ, οὐκ αὖθι φαντασίας· ἐν δὲ τότε σκοπεῖ· ἐπειδὴ καὶ θεωρήματα τοιαῦτα, οἷα τὰ ἐν τοῖς μηχανικοῖς κείμενα· ὅταν φορεῖ πᾶζε πόλις δύσμουσόν λέγω, ἢ πᾶς αὖθι κόσμιος, ἢ τί τοιοῦτον· οὐ γὰρ τὰ ποιητὰ ὡς ποιητά τις θεωρῶν, τὰ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς θεάτολα λήψεται· οὐ δὲ τοῖς αὐτάλογον τῷ ἀγαθῷ τε καὶ κακῷ ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ χρήσεται, ἀλλὰ μὴ ἀληθεύσει ἐν αὐτοῖς πρὸς τὸ ψεῦδος· καὶ ὁ ἀγαθὸν εἶναι ἐστὶ πρὸς τὸ κακὸν αὐτοῖς τὸν, ὁ γὰρ πρακτικὸς ὁ τοῦδε τὰ αὐτικείμενα, δῆλόν ἐστι καὶ τοῦδε τὰ ἐνδεχόμενα εἶναι καὶ μεταβάλλοντα. ἐπεὶ οὖν καὶ θεάτολον τοῦδε τῆν πρακτῶν ποιοῦσι τὸν λόγον, οὐ πάντελῶς ἀφίστανται τῆν μηχανῶν, ἐν τούτοις γὰρ τὰ θεάτολα, οὐ δὲ τῆς φαντασίας παντελῶς ἀποχήσονται· τῆν γὰρ μηχανῶν ἐκείνη ἐπιζητικόν· ἐστὶ τὰ θεάτολον σύνεστιν· αὖθι οὖν πράξεως ἀληθὴς ἢ ψεῦδος εἴρηται, ὅτε μὴ πράξεων καθολικῶτερον ὡς εἶπον, τοῦδε τῆν πρακτῶν διαλογίζεται, κατὰ πλὴ πρακτικὴν δηλαδὴ ὑπόθεσιν, διαφέρει δὲ μόνον ἡ θεάτολον τοῦδε τῆν πρακτῶν νόησις, τῆς ἐν αὐτῷ τῷ πράξειν, ὅτε μὴ τὰ μηχανικὰ συλλογίζεσθαι ἀνάγκη, ὃ ἁπλῶς καὶ τινί· ἡ μὲν γὰρ ἕξις ἁπλῶς, ὡς ἐκ δύο οὖσα θεάτολον· ἡ δὲ τίς, ὡς ἐκ μηχανῆς καὶ θεάτολον μηχανὴν συνάγουσα ἡ συμπέρασμα. μέχρι τούτου συμπληρώσας ἐν τοῦδε τῆς πρακτικοῦ λόγου. ἀναστρεπτέον δὲ πάλιν ὑπὲρ ἐνὸς τοῦ θεωρητικὸν βουλόμενος, ὅτι τῆν μέσων ποιεῖται πλὴ αἴσθησιν. προσχέσται δὲ τῆς πρακτικοῦ ἐπαναβέβηκεν, ὁ τῆν μαθηματικῶν πραγμάτων θεωρητικός. ἃ μὴ αὐτὰ ὕλα μέν, οὐκ ἐν τῇ γενητῇ δὲ ὕλῃ ἄλλό τι ἔλλως ἐχούσι. ἀλλ' ὅμως ὕλα, ὡς ἐν διαστάσει πάντως καὶ μερισμῷ πεπυθέσθαι, ἢ δῆλα ἔσται ἢ αὐτὰ φαντασθέντα, τῆς θεωρῶντος αὐτὰ νοῦ ἄρει αὐτοῖς ἢ τάξιν ἐπιτηδείου, ἢ τό, τε ἐν δεῖ πρεσπεσεῖν, καὶ ἐν τοῦδε τόν ἀφαιρῶντος, καὶ σκοπῶντος αὐτὰ ὡς φαντασθέντα, τῆς πρακτικοῦ ἢ τὰ φαντασθέντα κατὰ πλὴ πρὸς τὰ αἰσθητὰ ἀναφορὰν γνώσκοντος, ἢ ταύτῃ τῆς μαθηματικοῦ ἐν πρακτικὸν ἐναδρεάλλοντος.

Τ Λ Δ Ε· οὐ ἀφαιρέσει λεγόμενα, νοῦ· ὡς πῦρ αὐτὸ ἐν σιμόν, ἢ μὲν σιμόν, οὐ κεχωρισμένως· ἢ δὲ κοῖλον, ἔστι γ' εἰδέναι οὐδεμίαν αὖθι τῆς ῥινὸς αὐτὸ εἶναι τὸ ἢ κοῖλον· οὕτω τὰ μαθηματικὰ οὐ κεχωρισμένα ὡς κεχωρισμένα νοεῖ ὅταν νοῦ ἐστὶν.

Μ ικρὸν δὲ δοκεῖ ἐπισκῆψαι τινα τὸ δεῖ τὰ οὐ ἀφαιρέσει, καὶ ὅτι οὕτω ἠμελῆται, καὶ τίς ἡ σύστοιχος αὐτοῖς γνωστικὴ δύναμις, θεωρήσωμεν. ἐκεῖνο προλαμβάνοντες, ὅτι τῆν γνωστῶν αὐτιλαμβανόμενα μὲν καὶ ἡ σύστοιχος αὐτῆς δύναμις, μειζόνως δὲ καὶ πρωτότυπος ἡ μὲν σύστοιχος κατὰ τὸ ἀναφέρον, δυναμένη αὐτὴ καὶ μεθ' ἑαυτῆς συστοίχου εἶστε οὐδενός, καὶ καθ' ἑαυτὴν μόνη, ὡς ὑφ' αὐτίας αἱρεῖν τὰ ἀυτόθεν, οὕτω γοῦν καὶ ὁ ὑμέτερος ἐπιστημονικὸς τῆν φυσικῶν λόγος γνώσκει καὶ τὰ αἰσθητὰ πάθη, ποτὲ μὲν ξυνιστὴ αἰσθήσει συνδρῶν καὶ συμπλεκόμενος αὐτῇ, ἢ οὕτω προσβάλλων τοῖς αἰσθητοῖς· ὅτε δὲ αὖθι αἰσθήσεως τοῖς οὐσίαις τῆν τε ἐσῶν τῆν φυσικῶν, ἢ τῆν κατὰ ταύτας θεμελιούσων συνδρῶν γνώσκων, ἐκ τῆν ἐσῶν ὡς ἐφ' αὐτῶν. καὶ τὰ περὶ τοῖς οὐσίαις πάθη καὶ συμβεβηκότα, ὁποῖα ἄττα ἔδει κεῖσθαι. ἢ καὶ διαφέρει ὁ φυσικὸς τῆς μαθηματικοῦ ὁ τῷ βῆτα τῆς φυσικῆς ἀπεράσωτος εἴλεγετο. ὁ μὲν γὰρ μαθηματικὸς ἄττα καθ' αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα, οἷα σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κινήσεις καὶ ἀριθμοὺς καὶ λόγους εὐάρμοστους ἐπισκοπούμενος, δεῖται πρὸς πλὴ γνῶσιν αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως. ὁ δὲ φυσικὸς ὡς ὑφ' αὐτίαν τῆν τε οὐσιῶν καὶ αὐτῆν τῆν συνδρῶν οὐσιῶν ὡς οὐσιῶν, καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰ λοιπὰ τὰ εἰκαίως ἐπισυμβαίνοντα τοῖς οὐσίαις, θεωρεῖ· διὸ ὁ φιλοσοφίαν τις καὶ ἡ φυσικὴ πραγματεία, ὡς περὶ οὐσίαν τρεφομένη, καὶ ὡς ὑφ' αὐτίαν τὰ αὐτὰ γνώσκουσα. οὐχὶ δὲ ἡ μαθηματική· ἀλλ' ὡς φησι πλάτων ἡμῖν ἔοικεν· ἀρχὴ γοῦν αὐτῇ ὡς ὁ αὐτὸς ἀποφαίνεται φιλόσοφος· ἃ μὲν οἶδε, μίσει δὲ καὶ πλάτων ὑφ' ὧν μὴ οἶδε· διὸ ὅτι ἀπολαύσεται τῆν αἰτίων, τῷ μὲν τοῖς οὐσίαις ἐπισκοπεῖσθαι. ἡ γὰρ κυρίως αὖτιον πάντως οὐσία, ἢ καὶ ταύτης κρείττων.

καὶ δῆλ. ἔστιν ἡ αἰσθήσει ἢ φαντασίᾳ συχνάκις γινωσκόμενα. ταῦτα δὴ καὶ ὁ φιλόσοφος παραδίδους, τὰ εἴδη λέγει ἐν τοῖς φαντάσμασι νοεῖν, εἴδη καλῶν τὰς τῶν αἰσθητῶν μορφάς. ὅθεν τὸ γὰρ πολλάκις εἶπε, καὶ αὖθις δηλοῖ, ὡς οὐχὶ αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ, ἀλλὰ τὰ τούτων εἴδη ἐνίστηται τῇ τε αἰσθήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ, τῇ μὲν ὡς αἰσθητὰ, τῇ δὲ, ὡς φαντάσματα. καλῶς οὖν καὶ νῦν τὰ εἴδη ἔφη, εἴτε τῶν αἰσθητῶν ἀκούσοις, εἴτε ἀπλῶς τῶν πρακτῶν. καὶ γὰρ οὐ τὰ πρακτὰ αἰσθητά πως. ἐπειδὴ καὶ ὅταν ἐν ἐμαυτῷ ἢ ἐν τόπῳ τινὸς ὄχλος κατιδεῖν ἐθέλω, οὐ αὐτὸν ἐν ὄχλος δηλ. ἐν οὐ μόρικῷ εἶναι ἀνθρώπῳ, αἰσθητὸν γίνεται. καὶ ἔτι μᾶλλον δηλ. ἐν οὐ τοῦθον τῇ αἰσθήσει γνωρίζεσθαι, ὁ ῥοῦσόν ποτε τυγχάνει ὄν, ἐκ τῆς βυτάκτου ἢ ἀτάκτου κινήσεώς τε καὶ εὐθρηγέας. ἐν δὲ νοητὸν, δηλαδὴ ἐν πρακτόν. ἔστιν γὰρ ἐν διῶκον ἢ φεύγον, εἴρηται δὲ ὡς οὐ τοῖς φαντάσμασι τὰ εἴδη τῶν πρακτῶν ἀναλαμβάνει, νοεῖ εἰς αὐτὰ ἀποβλέπων, οὐχ ὡς τῶν φαντασῶν ὄντων νοημάτων, ἀλλ' ἐτέρων καὶ οὐ αὐτῷ τῷ νοεῖσθαι εὐθρηγουμένων, κατά τε τὸν πρὸς τὰ φαντάσματα λόγον ἐγειρομένων. σαφῶς γὰρ καὶ αὖθις δηλοῖ, ὡς οὐ δὲ ταῦτα τὰ νοήματα φαντάσματά ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἄνευ φαντασμάτων. ἀποβλέπει δὲ εἰς τὰ φαντάσματα, ὅταν τῶν αἰσθητῶν ἀποσπᾷ, ἢ μὴ παρόντων ἐστί, ἢ καὶ παρόντων, δηλ. πρὸς ἑαυτὸν συνίστασιν. ὅτι γὰρ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ ποτε ὁρᾷ, δηλοῖ γράφων, καὶ ὡς οὐ ἐκείνοις ὥρισεν αὐτῷ ἐν διωκτὸν καὶ φυκτὸν, οὐ ἐκείνοις λέγων τοῖς αἰσθητοῖς. καθάπερ αὖθις σαφῶς ἑρμηνεύει αὐτὸς διαιρῶν αὐτοῖς τὰς ἐκ τῆς αἰσθήσεως, ἃ πέρ ἐστι τὰ φαντασά. ὅταν γὰρ φησιν ἐκεῖ τῶν φαντασμάτων ἢ κινεῖται. τοῦτ' ἔστιν ἐγείρεται εἰς λογισμὸν ἢ βουλὴν πρὸς αὐτόν. ἢ ἔτι οὐ αργέστερον σαφηνίζεσθαι, τό, ἢ τε μὴν αὖθις εἰς τὰ αἰσθητὰ ἀποβλέπει, ἢ τε δὲ εἰς τὰ φαντασά, δηλ. τῶν ἐφεξῆς.

Ο ΙΟΝ αἰσθανόμενος ἐν φρυκτὸν ὅτι πῦρ τῇ καινῇ γνωρίζει ὁρῶν κινούμενον, ὅτι πολέμιος ὁ τὸ δ' οὐ τοῖς οὐ τῇ ψυχῇ φαντάσμασιν ἢ νοήμασιν, ὡς πέρ ὁρῶν λογίζεται καὶ βουλεύεται τὰ μέλλοντα πρὸς τὰ παρόντα.

Ο ταν μὲν γὰρ αὐτόθεν ὁρᾷ ἐν φρυκτὸν, καὶ τῇ καινῇ αἰσθήσει χρῆται, δῆλος ὡς ἐς ἐ αἰσθητὸν ἀποβλέπει. τῆμαι δὲ ὅτι καὶ ἢ καινὴ αἴσθησις νῦν αὐτῷ, αὖτὶ τῆς τῶν καινῶν αἰσθητῶν εἴληπται. ὧν ἔστι μὲν ἢ ὄψις καθ' ἑαυτήν. μάλιστα δὲ φαίνεται ἢ καινὴ ὡς καινὴ αὐτὴ λυπηρή, ἡ ὅταν σωθρῇ ἰσθ' ἃ ἐκ ἐκ ἐστι. καινὸν δὲ αἰσθητὸν ἢ κίνησις, ὥσπερ ἐ χρῶμα τῆς πυρὸς καὶ ἐ φῶς, ἴδιον ὄψεως αἰσθητόν. καὶ γνωρίζει ὁ νοῦς σωτῆρος, ἐ μὲν ἀφ' τῆς αἰσθητῆς, ἐ δὲ ἀφ' τῆς τοῦδε ταῦτα λόγου αἰκφδέως ἐς ἐ, ἐν φρυκτὸν παρουσίασ πολεμίων εἶναι σύμβολον. ὁ μὲν γὰρ κινούμενος φρυκτὸς αἰσθητός. ἐ δὲ οὖ ἔστι σύμβολον ἐκ τῆς λόγου ἔληπται, τῇ σωθῆναι αὐτῆς χρόσει προσήκοντος, καὶ οὕτως ἀναγωγίσεν μεταδήσαντας ὀλίγον πρὸ λέξιν, οἵ αἰσθανόμενοι ἐν φρυκτὸν ὅτι πῦρ τῇ καινῇ ὁρῶν κινούμενον, καὶ οὐ ταῦθα λόγου ἐσπασίξαντας ἐπαγαγὼν, ἐ, γνωρίζει ὅτι πολέμιος, οὐκ ἐκ τῆς αἰσθάνεσθαι μόνου γνωρίζων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς λόγου. τοτὲ μὲν οὖν εἰς ἐ αἰσθητὸν ἀποβλέπει, ποτὲ δὲ εἰς τὰ οὐ τῇ ψυχῇ φαντάσματα ἢ νοήματα φησιν. ἢ αὐτὰ τὰ φαντάσματα νοήματα καλῶν. ἐπειδὴ καὶ πρὸ φαντασίας νόησιν ἔστιν, ὡς αὐτοδιδάκτως ἐπιλέγουσιν, ἢ διαιρίτεον, καὶ τὰ μὲν φαντάσματα οὐ τῇ φαντασίᾳ θετέον, τὰ δὲ νοήματα τοῖς οὐ αὐτῷ τῷ νοεῖσθαι τε οὐ εργέας ὁρίζομένοις ἡ αὐτοῖς τοῖς νοητοῖς τῶν πρακτῶν εἴδεσιν. πᾶσα γὰρ λογικὴ γνῶσις πρὸς τῶν ἐκ τῆς ἢ, ἐς ἑαυτὴν ἐπιστρέφουσα, καὶ πρὸς ἑαυτὴν κείνουσα συσίσιν γίνεται. διὸ ἡ πίστις ἔπαθεν πάσιν δὲ ξυνέρχεται. ὀρθῶς ἂν εἰς τὰ φαντάσματα ἢ τὰ νοήματα ἀποβλέπειν ἔρηται, ὁ λογιζόμενος ἢ βουλευόμενος τοῦδε τῶν πρακτῶν. οὐ διηρημένος τοτὲ μὲν εἰς ἐκεῖνα, ποτὲ δὲ εἰς ταῦτα. ἀλλ' ὁμοῦ μὲν εἰς ἄμφω, προσήκων δὲ μᾶλλον τοῖς δεῖ ἢ τοῖς δεῖ. λογίζεται δὲ καὶ βουλεύεται τὰ μέλλοντα εἰς τὰ παρόντα, τὰ μὲν παρόντα ἐκ τῆς αἰσθήσεως λαβών, τὰ δὲ μέλλοντα ἐκ τῆς τοῦδε τῶν μελλόντων γνώσεως, λογικῆς δηλαδὴ οὔσης. ὡς καὶ δῆλ. ἔστιν οὐκ ἐκ παραλλήλου τὰ αὐτὰ ἀκούειν χρὴ φαντάσματά τε καὶ νοήματα. ἀλλὰ τὰ μὲν τοῖς τύποις, τὰ δὲ ταῖς τῆς τοιούτου νοῦ εὐθρηγέαις ἀποδιδόναι.

Κ ΑΙ Ο ΤΑΝ ἔπηται ὡς ἐκεῖ ἐ ἦλυ ἢ λυπηρὸν, οὐ ταῦθα φεύγει ἢ διῶκει. καὶ ὅλως οὐ πράξει.

Ο ὐ γὰρ ὁ προαιρούμενος πρακτικὸς ἐ ἦλυ ἢ λυπηρὸν τέλος τίθεται. ὥσπερ ἢ αἴσθησις καὶ ἢ ἄλογος ζωή. ἀλλὰ ἐ ἀγαθὸν ὡς διωκτὸν, ἐ δὲ καινὸν ὡς φυκτόν. διὸ ἐ ἡλιάσεως ἀφ' τῆς καὶ τῇ αἰσθήσει γνωρίμωτάτων, ὁρίζει τὰ τῷ πρακτικῷ ὁρικτὰ καὶ φυκτά, ἀφ' τῆς ἦλιος καὶ λυπηροῦ, ὡς ἐκεῖ ἔφη, οὐ τῇ αἰσθήσει λέγων. ὅταν οὖν οὕτως κείνη ἐ πρᾶγμα, οὐχ ὡς γνωστὸν μόνον, ἀλλ' ὡς τοιοῦτον, οἷ ἐω ἐ οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ἦλυ ἢ λυπηρὸν, τοιοῦτον δὲ οὐ αὐτῷ ἐ ἀγαθὸν ἢ καινὸν, οὐ ταῦθα τοιοῦτόν ἐστιν ἐν τῇ τοιαύτῃ κείσει, ἢ φύγει ἐ καινὸν ἢ διώκει ἐ ἀγαθόν. καὶ καινῆλυ πράττει τί. ἔστιν γὰρ δηλαδὴ ἐ ὅλως οὐ πράξει. πράττει δὲ ἢ τῆς ἀγαθοῦ ἐπιδιώκων μετάληψιν, ἢ ἐ καινὸν ἀποδιοπομπούμενος.

Κ ΑΙ ΤΟ αὖθις δὲ πράξεως ἡ ἀληθὴς, καὶ ἐ ψεῦδος. οὐ δὲ αὐτῷ γίνεται ἔστι τῷ ἀγαθῷ, καὶ καινῷ.

ἀλλὰ

ὀξὺ ἢ ἀμβλὺ κατὰ πλείους λόγους ὁμοίως οὐδ' ὁμοίως. ὡς γὰρ τὸ θερμὸν τῷ τοῦ θερμοῦ γνωρίζει λόγῳ, οὕτω καὶ τὸ μέλαν τῷ τοῦ μέλανος λόγῳ, καὶ συναρμόξεται πρὸς ἄμφω, καὶ ὡς ἀριθμῷ ταῦτον τὸν αὐτοῖς γινόμενον. ὑπεναντίως δ' ἔχεται κατὰ τὸ γνωστὸν ἀφορίζεται. καὶ εἰ ὅμφω ἅμα γινώσκει εὖ τὸ αὐτὸ ὄν, ταὐτὸν ἐναντίδω ἴσται τῷ ἀριθμῷ, κατὰ δὲ ἀναλογίαν πάλιν, ὀξὺ ἢ κατὰ διαφέρους λόγους ὁμοίαν πρὸς αὐτὰ συναρμογήν. ὡς γοῦν κατὰ τὸν τοῦ θερμοῦ λόγον τῷ θερμῷ εἰδοποιεῖται, οὕτω καὶ κατὰ τὸν τοῦ γλυκέος τῷ γλυκεῖ. καὶ αὐταὶ δὲ τὰ γνωστὰ ἀλλήλοις τελοῦσαι εὖ, καὶ τῷ γνωστικῷ, ἢ κατὰ ἀριθμὸν ἢ κατὰ ἀναλογίαν. ἀριθμῷ μὲν, ὀξὺ τὸ οἱ καὶ τῷ αὐτῷ κατὰ ἀριθμὸν ὄντι τῷ γνωστικῷ, ἀμφοτέρα ὁρικτικῶς συμπάρχειν. κατὰ ἀναλογίαν δὲ, ὀξὺ τὸ κατὰ διαφόρους μὲν λόγους, ὁμοίως δὲ, τῷ μὲν θάτερον μᾶλλον ἢ ἧττον. ἀλλ' ὡς τὸ θερμὸν οὕτω καὶ τὸ γλυκὺ, κατὰ τὸν αὐτὸν ἐναντέρον αὐτῶν λόγον. τὸ δὲ πρὸς ἐναντέρα τῇ λέξει κεῖται, καὶ οὐχὶ πρὸς ἔναντα. ἐπεσὴ δυάξιμὸν τὰ ἐλλημοῦντα τό, τε γλυκὺ καὶ τὸ θερμόν.

Γ Ι ΓΑΡ διαφθεῖραι τοδὶ ἀφρεῖν, πῶς τὰ ὁμοχυῖ κρίνει, ἢ ταὐταῖτα. οἷ), λευκὸν, καὶ μέλαν. ἔστω δὴ ὡς τὸ Α τὸ λευκὸν, πρὸς τὸ Β τὸ μέλαν τὸ Γ πρὸς τὸ Δ, ὡς ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα. ὥστε καὶ ἐναλλάξ. εἰ δὴ τὰ Γ Δ οἷ ἔσι ὑπάρχοντα, οὕτως ἔξει ὡς πρὸ καὶ τὰ Α Β, τὸ αὐτὸ μὲν καὶ οἷ. τὸ εἶναι δὲ, οὐ τὸ αὐτὸ, καθ' ἕκατερο ὁμοίως. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καὶ εἰ μὲν τὸ Α τὸ γλυκὺ ἔσι. τὸ δὲ Β, τὸ λευκόν.

Γ ΑΡΑΛΕΙΓΜΑΤΑ χρησάμενος τῷ γλυκεῖ καὶ θερμῷ, ὁμοχυίσι μὲν οὖσιν ὡς αἰσθητοῖς, καὶ περὶωτέρω ἀλλήλοις κοινωνοῦσιν ἢ τὰ οὐσία, ὀξὺ τὸ ταῦτα μὲν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λύσει πίπτει αἰσθήσει, ἑκάτερα δὲ διαφόρως, ὡδὶ σκέπτει ὡς οὐδὲν διαφθρεῖ. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰ περὶωτέρω, οὐ πρὸ ἰῶ τὰ ὁμοχυῖ, οὗ τοῦς γίνεται ἀριθμῷ τε καὶ ἀναλογίᾳ, καὶ τὰ οὐσία ὡς καὶ τῇ αὐτῇ αἰσθήσει κεινόμενα, ᾗ οὗ ἔξει ἀριθμῷ ἢ ἀναλογίᾳ, κατὰ πρὸ ἐκάτερα. οὐδὲν οἷῶ διοίσει ἡ ἐμπειρία, ἐπί τε τῆ ὁμοχυῶν καὶ ὡδὶ τῆ οὐσίαν γνωμοῦν. ἐφ' οἷς ὡς ὡδὶ τῆ οὐσίαν τάως ποιεῖται τὸν λόγον ὀξὺ τῆ στοιχείων. λαβὼν ὡδὶ μὲν τὸ λευκοῦ τὸ Α, ὡδὶ δὲ τὸ μέλανος τὸ Β. ἄλλα δὲ ἄπλα οὐσία ὄντα θήμονες, οἷ) γλυκὺ φθορὰ καὶ πικρὸν, οὐ γοῦν αὖτε σαφῶς ὁπόσ' ἔσιν οὐσία διάφορα, ὡς στοιχεῖα τὸ Γ καὶ τὸ Δ ἐπιπίθησι. ὡς οἷῶ τὸ Α ἔξει πρὸς τὸ Ε, οὕτω τὸ Γ πρὸς τὸ Δ. ἢ γοῦν οὐσιότης οὐ ἀμφοτέρους. εἰ οἷῶ τὰ Α Β οὐ πρὸς ἄλληλα γίνεται, ὅταν ἅμα γινώσκωνται, καὶ τὰ Γ Δ ὁμοίως οὐ γινώσεται ἢ ἀριθμῷ ἢ ἀναλογίᾳ. ἀριθμῷ μὲν, ὀξὺ τὸ οἷ καὶ τῷ αὐτῷ γνωρίζεσθαι. ἀναλογίᾳ δὲ, ὀξὺ τὸ κατὰ διαφόρους λόγους μυδὲν μᾶλλον βάτερον ἢ ἧττον. οὐ δὲ τῇ ἀναλογίᾳ καὶ τὸ ἐναλλὰξ χώραν ἴσχει. καὶ ἔσται ὡς τὸ Α πρὸς τὸ Γ, οὕτω τὸ Β πρὸς τὸ Δ. ἔσται δὲ παρέλιπεν, ἵνα μὴ μόνον ὡδὶ τῆ οὐσίαν, ἀλλ' ὡδὶ τῆ ὁμοχυῶν τὸ οἷ γινόμενον νοῆσαι. ὅταν ὡς ὅρισται, οὗ τὸ γινώσκει ἅμα ἢ τὰ διάφορα. τό τε γοῦν καὶ τὸ λευκὸν ὂν γίνεται, καὶ τὸ μέλαν καὶ τὸ πικρὸν, ἅπερ οὐκ οὐσία μὲν, ὁμοχυῆ δὲ ὅμως καὶ αὐταί, κατά τι περὶωτέρω γένος τῆ χρώματος. ὁ τοίνυν σύνδυος πρὸς τὸ ὁπωσοῦν ἀλλήλοις οἷ γίνεσθαι τὰ Α Β ἢ τὰ Γ Δ, καὶ θάτερα δώσει. καὶ πρός γε τὰ ἐναλλάξ. πάντως δὲ καὶ τὸ πλῆθος ἔσται μετὰ τῆς οὐσίωσης, ἐπεσὴ τῆ οὐσιομοῦν νὶ λόγοι διάφοροι, οὐ εἰς αὐτοῖς τὸ εἶναι. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος κἂν εἰ τὸ Α γλυκὺ ἦν, τὸ δὲ Β λευκόν. ὅπερ ὀξὺ τῆ ἐναλλὰξ οἰκείλεκται, ὡς οὐκέτι τῆ οὐσίαν ἀλλὰ τῆ περὶωτέρω ὁμοχυῶν παρεκλαμβανομένων. ἔξει δὲ σαφέσδεν πάλιν ὀξὺ τῆ στοιχείων ποιεῖ καὶ τῆ παρεκλεγμάτων, τὸ γλυκὺ νὴ λευκὸν παραβάλλων ἀλλήλοις, νὴ οὐκέτι Α Β τοῖς οὐσίαις. ἀλλὰ τούτοις ἐπιπίθεις τὸ γλυκεῖ νὴ λευκῷ.

Τ Α ΜΕΝ οὖν ἕδη τὸ νοητικὸν οἷ τοῖς φαντάσμασιν οἷ, νὴ ὡς οἷ ἐκείνοις ὥρισται αὐτῷ τὸ διωκτὸν νὴ φευκτὸν, νὴ ἐν τοῖς αἰσθήσεως ὅταν ὡδὶ τῆ φαντασμάτων ἦ, κινεῖται.

Σ ΑΦΩΣ μὲν τὸν τοδὶ τῆς αἰσθήσεως λόγον, ὡδὶ τὸν πρακτικὸν μεταβαίνει οἷῶ, ὡς ἀφ' ἑνὸς ἐπὶ παράδειγμα ἀξιῶν αὐτὸν τὸ διωκτὸν καὶ φευκτὸν, ποτὲ μὲν νὴ οἷ αὐτοῖς τοῖς αἰσθητοῖς παρουσιν ὁρίζειν. ὅταν ὁρᾶν τὸν φευκτὸν κινούμενον, καὶ ὅτι πολέμιον ὀχλοῦσι, δι' αὐτῆ τῆ αἰσθητῆ γινώσκων, βουλεύεται ὡς αὐτὸς ἔφυ ὅτι δεῖ πράττειν. ὡς ὡδὶ τὸ πολῖται δὲ συμβαίνει οἷ τοῖς φαντάσμασι, τὰ ἀφ' τυπώματα τῆ αἰσθητῶν ὁρώντα τὸν πρακτὸν νῦν, λογίζεσθαί τε καὶ βουλεύεσθαι. καὶ γὰρ παρόντων οἷ ἐστι τῆ αἰσθητῆ, ὡς ἑαυτῷ σφόδρα ὁμοῖον ἢ διανοητικὴ ψυχὴ τῶν τοδὶ τῆ πρακτῶν ἐγείρει λογισμούς. καὶ οἷ τῇ εἰς ἑαυτὸ σφοδρῇ, ᾗ ἀνάγκης οὐκ εἰς αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ, ἀλλ' εἰς τὸν ἀπ' ἐκείνων ἐδιημοῦντα τύπους ἀποβλέπει. καὶ τούτοις χρῆται, ὡς τῆ συλλογισμοῦ γινομένοις μορίοις, οἷ τῇ ἐλάττονι τῆ προτάσεων. δι' ὃ ᾗ ἀνάγκης τῇ φαντασίᾳ χρῆται. καὶ δῆλον αὖρα κἀντεῦθεν, ὡς οὐ τοδὶ τῆ θεωρητικοῦ νοῦ ἀπτόλωτο, ἀ μηδέ ποτε ἄνευ φαντάσματος νοεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ τοδὶ τῆ πρακτικοῦ, ὡς καὶ ἐκ τῆ ἄλλων τῆ προειρημένων ἐπισταίμεθα. καὶ ἐκ τῆ νῦν ἐρημοῦσθαι δῆλον οἷωρχές. ἔτι δὲ μᾶλλον ἀπέσπων τῆ αἰσθητῶν οἷ τοῖς φαντάσμασιν ἔσται, τὰ τοδὶ ὧν αἱ πράξεις, μηδὲν ἐοῦτα μὴ ἄτομα καὶ αἰσθητά πως,

πόλιν ἐγείρει τὴν κοινὴν αἴσθησιν, καὶ ὁμοίως αἱ πέντε αἰσθήσεις ὧδὶ τὴν κοινὴν πασῶν ἀναφέρονται, καὶ τὰ μέσα σῴσασι πόσις τοῦδε χρυσοῦ, οὐχ, ὡς ἐκ πασῶν συνωθουμένου, ἀλλ' ὡς τῷ πλήθους προσπαρόντος, καὶ πάσας σωφρονοῦσαν, καὶ ἑαυτῆς ὁδὶ καὶ κοινῶν. ὁμοίως καὶ τὰ πρακτὰ ὡς νοητά, ὧδὶ ἂν κοινοὶ πάντων γνωστικὴν αὐτὴν νοῦν ἀναφῄρεται. τὴν μὲν αἰσθητὴν τὴν φαντασίαν κινοῦντων, ὃν εἴρηται τρόπον, οὐ τοῖς τοῦδε φαντασίασι αὐτῷ παρακολουθοῦσιν λόγοις, τὴν δὲ φαντασῶν παρακολούθων, ἂν οἰκείαν ἐφ' ἑαυτοῦ ἴδωσι τὴν τῶν πρακτῶν νοῦν, εἰς τὴν τοῦδε αὐτὴν διάνοιαν. εἰ δὲ τοῦδε τὰ σῶτα φαντάσματα προσίσπει εἰς κρίσιν τὸν λόγον, ἐὰν δεῖ, καὶ ὅτε, καὶ ὅσον, καὶ ὁπόσα τραφῆναι, τὸν τούτων ὅλων δὴ κριτικὸν προσχώσας καὶ τὸν κοινὸν κριτικὸν τὴν πρακτὴν πάντων συνεργεῖν οἶν. εἰς ὃν ὡς πρὸ ὁ τὴν σῶσιν κριτικὸς λόγος, οὕτω καὶ αἱ τὴν ἄλλων ὀρικτῶν τε καὶ φύκτων πάντων συνεργοῦσαι, ἵνα καὶ οὗ ἕ ἕνεκα καὶ τούτων πάντων τὸν τε ταυτότητα καὶ τὴν ἑτερότητα διακρίνειν, καὶ τὰ μὲν κωλύσῃ. τοῖς δὲ μίγμα ὠθητὴν μοναδικῶς. καὶ ἔσῃ τὴν πολιτικὴν λόγου προὔπάρχον, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν συναγερόμενος. ἀλλ' οὐσίαι κρᾶσιν προσλαφοῦς ἀμβρίσεως τὴν τούτων πολυθοῦ. οὐ δὲ τῇ λέξει, τοιαυτί φησιν ὁ ποίησας ὁ ἀὴρ τὴν κόρην, ὅτι φθόη διήκειται, καὶ ἀπλῶς ἀπτὸν ζωτικὸν ἥλιον πάθος οὐ αὐτῇ. ἔρηται γοῦν ἐπὶ πλέον οὐ τοῖς τοῦδε τὴν αἰσθήσεων λόγοις, οὐχ ὅτι ἀ-ψυχα πάσχει ὑμῶν ἡ αἰσθητήρια, ὧν τὸν ἔξω θόρυβον μόνον φέρει μόνον, ἀλλὰ μετά τινες ἀμυδρᾶς κρίσεως καὶ οἰκείας σὺ ὀργάσας. διὸ οὐ πάθος ὧν ἀπλῶς. ἀλλὰ ἡ ὅλην ζῶσαν ζωτικὸν πάθος τόδε, αὐτὴ δὲ ἕτερον. ὑπειδὴ ἡ αἰσθητικὸν πάθος προσλεῖται ὡς εἴπομεν, τὴν ἐφεστηκυῖαν αὐτῷ πρόσοχῆς αἰσθητικῶν ζωῶν, ὡς ἡ κόρη τὴν ὁρατικὴν, καὶ ἡ ἀκοὴ τὴν ἀκουστικήν. καὶ δῆλον ὡς οὐ μέχρι τούτων ἵσταται. οὕτω γοῦν οὐ ἡ ἕξις τον. ἀλλ' ὅταν καὶ αὗται αἱ αἰσθητικαὶ ζωαὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀναφοράμωσι. τό τε γοῦν οὗ ἡ ἕξις τον. οὐ μὲν ὅτι μία ἡ κοινὴ αἴσθησις, ὑπὸ καὶ τὰ πασῶν κρίνει ἴδια. καὶ τοῦδε πάντων αὐτὴν ἀποφαίνονται, ὡς ἅπαντα γνώσκουσι. ἕξις δὲ οὐχ ὡς ἀφεμένου, ἀλλ' ὡς κρατῆσαι μὲν, τοῖς δὲ πάσιν δεῖν αἰσθοῦσι ἕξις γνόμενος. ἕξις δὲ ὅπερ οὐ ἕξις ἔφυ, καὶ μία μισότης ἔρηται. μία μὲν, ἐπειδὴ ἡ κἀκεῖνο οὐ, μεσότης δὲ ὡς δὴ κάτω, τὴν πολλὰν ἀπ' αὐτῆς προϊοῦσιν, καὶ εἰς αὐτὰ συνθλιβουσῶν τοῦ πλατυπλῆσιν, καὶ δικτυκὴν τε ὁμοῦ καὶ κριτικὴν, μεσότης οὖν ἐπειδὴ καὶ ἡ κάτω μίσον, καὶ ἐπειδὴ ἡ μέσον τοῖς ἄκρως πᾶσιν ἐπικοινωνεῖ. ὥστε ὅπερ δὲ εἰωθὸς αὐξιστότατος διαιρίζεσθαι, οὐ μὲν καὶ μία τῷ ἐπικειμένῳ. ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὰ ἀμβρίσεις ὥστε ζῶα, γνώσκει τὰ πάντα. ἐπεὶ τῷ λόγῳ καὶ ᾧ εἶναι ὡς αὐτὰ εἰωθὲ λέγειν πολλὰ, καὶ τὰ διαφόρους λόγους τοὺς διαφόρους ἐπιγνώσκουσα τὴν αἰσθητῶν ἰδιότητας. ἡ οὐκέτι ὡς ἔρηται ἐπάγει, ἡ ὅτι οὕτως ἔχει τὰ τοῦδε ἐν πρακτὴν νοῦν. ὃ δὲ ἐν, τῷ ὡς ὅπερ χρῆσθαι νῷ, οὐχ ὡς πρός τι ἄφ ὃ διαιρήσομαι, ἀλλ' ὡς πρός τι προειρημένου ἀποδιδομένου.

Τ ΙΝΙ Δ' ἐπικείσεται διαφθεῖραι γλυκὺ ἡ θερμὸν, ἔρηται μὲν ἡ πρότερον, λευκὸν δὲ ἡ νῷ. ἔστι γὰρ οὗ τι. οὕτω δὲ καὶ ὡς ὅρος.

Ε ἐπὶ τῶν οὗ ἕ ἔχαστον πολίτων τὴν αἰσθητῶν κριτικὴν καὶ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ τελεῖν, ἕξις αὐτῷ ἐπεξεργάζεται, δι' ἐκ-θέσεως δὴ ἐπιδεικνὺς ἀληθὴς ἐν ἑρμενεύσεν, καὶ ὧδὶ προειρικῶς τὰ αὐτὰ, οὐ τῷ τοῦδε αἰσθήσεως λόγῳ τῆς κοινῆς, καὶ νῷ σωτόμως ὑπομιμνήσκων, καὶ δι' ὃ σωτὸ μέσα ἀξιοφιλόσαι τὸν λέξιν ποιῶν. τίνι δ' οὖν φησιν ἐπικεῖσθαι ἕξις ἐν κοινῇ αἰσθητικὴν, ἐν διάφορον τὴν γνωσκομένων, ὅτι οὐχ οἷ καὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ, καί τοι οὐ αὐτὸ ὄν, ἀλλὰ διαφόρους χρώμενος λόγοις, καθ' οὓς τὰς διαφόρους οἰκείως γνώσκει ἰδιότητας. ἔστι γοῦν φησι μὴ αὐτὸς οὐ τι αὐτὸ ἐν κεῖσθαι ὡς ὅπερ καὶ ὁ ὅρος. ὅρον ναῦ προσαγορεύων, ὅπερ καὶ πρότερον ἔλιγε, ἐν τὴν εἰς οὗ συμπίπτουσῶν διαφόρων γραμμῶν κοινὸν σημεῖον. μὴ γοῦν ἐκεῖνο οὐ μὴ ἀμβρίσεσθαι ὂν ἐν αὐτὸ, διαφόρους ἔχει πρὸς τὰς διαφόρους γραμμὰς σχέσεις.

Κ ΑΙ ΤΑΥΤΑ οὐ τῷ ἀσύλλογον καὶ τῷ ἀριθμῷ, ὃν ἔχει πρὸς ἑκάτερον. ὡς ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα.

Τ αὐτὰ λέγει γλυκὺ καὶ θερμὸν, δι' ὧν ἁπλῶς ἅπαντα τὰ αἰσθητὰ συλλήβδην. ταῦτα οὖν οὐ ἡ ἀσυλλογίας ἡ ἀριθμῷ, ὃν ἔχει πρὸς ἑκάτερον ἡ ἐκεῖνα πρὸς ἄλληλα. ἐπειδὴ ἐν γνωσικὸν τῷ γνωσῷ ὁρίζεται, ὡς πολλάκις ὑπ' αὐτῆς διώρισται. ἐὰν δὴ οὖν οὐ καὶ ταυτὸν τῷ ἀριθμῷ ὄν, ἐν γνωσικὸν τῆς τε γλυκέος καὶ τῆς θερμοῦ ἡ γνωσικὸν, ἡ ἐκεῖνα οὐ καὶ ταυτὸν τῷ ἀριθμῷ ἔστι ἀλλήλοις. ἐὰν δὲ καὶ τοῖς ἀσυλλογίαι τινὰ, καὶ οὐχὶ ᾧ ἀριθμῷ ἐν οὐ ἀποδιδῶμεν ᾧ γνωσικῷ, καὶ οὐ τοῖς γνωστοῖς ὁμοίως καὶ τοῖς ἀσυλλογίαι ἐν οὐ, πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς ἐν γνωσικὸν εἰσόμεθα, καὶ ἔστι πῶς ἄμφω ἀλλήλοις. ὅτι καὶ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ ἀσυλλογίᾳ ἐν οὐ, οὔτε ᾧ γνωσικῷ καθ' ἑαυτό τε καὶ πρὸς τὰ γνωστὰ, καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις πρὸς ἄλληλά τε καὶ πρὸς ἐν γνωσικὸν. καὶ γοῦν τῷ ἀριθμῷ οὐ ἐν γνωσικὸν, ἐπειδὴ τῷ ὑποκειμένῳ οὐ. καὶ τῇ ἀσυλλογίᾳ οὐ ἀλλ' οὐχὶ τῷ ἀριθμῷ.

σὐδρᾶναι, δηλωτικὴ δηλαδὴ τῆς ἀγαθοῦ, τῆς δὲ πονηροῦ φανκτική. τῇ μὲν γὰρ αἰσθητικῇ ζωῇ, τὸ ὑδὰτ καὶ λυπηρὸν δηλωτὸν καὶ φανκτὸν, τὸ μὲν ὡς ἀγαθὸν, τὸ δὲ ὡς βλαβερόν. τῇ δὲ λογικῇ τὸ ἀγαθὸν προηγουμένως τέλος, καὶ τὸ πονηρὸν τὸ ἀποτρεπτικὸν. κοῖν ὑδὰτ τι ἴδιον τὸ πονηρὸν, ἢ λυπηρὸν τὸ ἀγαθόν. ὅτι δὲ οὐ πᾶσι τοῖς θεωρητικοῖς αὐτῷ γνώσεως ὁ λόγος ναῦς, ὡς οὐδ' ἅπασι φανταστικὸν οὖσις, πονθάπερ οὐδ' ἐν τῷ πᾶσι πάντων ἀκούουσι, δηλοῖ μὲν καὶ τὰ προειρημένα. σὺν οἷς τὴν θεωρητικῶν γνώσεων πλὴν ἀκρότατον. χωρίζεσθαί τε φασι καὶ εἶναι ἄνευ μόνον ὅτι δύναται. καὶ πλὴν αὐτὸ εἶναι τῷ πράγματι, ἀλλ' οὐ δι' ἑτερότητος αὐτῷ συμπίπτειν. καὶ τῇ οὐσίᾳ εἶναι ὠδράναν, καὶ ἀπαθῆ, καὶ ἀμιγῆ μόνον. δηλοῖ δὲ καὶ τὸν νοῦν λεγόμενα, ἔστιν μὲν διανοητικὸν φαντασμάτων, καὶ οὐ νοῦς ἢ θεωρία. ἔστιν δὲ ἡ τροφὴ τὸ ἀγαθὸν αὐτῆς καὶ πονηρὸν τροφῆς, αὐτίθετα ὄντα, καὶ σὺν τῇ γένεσει ἐμ οὐ τῷ ἐκάστῳ μεβρισμῷ ὑφιστάμενα. ἐπεὶ ὅγε θεωρητικὸς νοῦς, ὁ ἢ πονηρὸν ἕξιν τέλειος, ἢ ὡς ὁ αὐτὸς τῇ οὐσίᾳ, μᾶσσον ἔχει τὸ ἀγαθὸν αὐτίθετον πρὸς πλὴν πονηρίαν, ὥσπερ καὶ τὸ ἀληθὲς πρὸς τὸ ψεῦδος. οὐ μόνον γὰρ ἐν τῷ οὐσιώδους νοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πονηρὸν ἕξιν ὠδὶ σημαινομένου τελειωθέντος, τὸ ψεῦδος ὑφίσταται, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πονηρόν. σὺν δὲ τῷ πρακτικῷ ὑφ' ἀνάγκης τὸ πονηρόν ποτε. καὶ τὸ πρὸς αὐτὸ αὐτίθετον ἀγαθόν. ὅλῳ πλὴν πᾶσι πλὴν τοῖς γένεσιν καὶ τὰ μάλιστα τροφιμώτατα γὰρ πράξεις σὺν τούτοις. κοῖν γὰρ πλὴν σὺν ὑμῖν τελειοῦν ὄρεξιν συμφερούσης, ἢ εἰς δίκαιον πρᾶξαι ἐγείρουσα, πᾶσι μάλιστα δηλαδὴ σὺν ὀρᾶν πρᾶγμα. ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ θεωρητικὸς πᾶσι τὸ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχον.

Δ΄ ΣΤΕΡ δὲ ὁ ἀὴρ πλὴν κόρην τοιαύτην ἐποίησεν, αὐτὴ δὲ ἑτέρα, καὶ ἡ ἀκοὴ ἀξιώτατον. τὸ δὲ ἔσχατον, σῶ, καὶ μέσα μεσότης, τὸ δ' εἶναι αὐτῇ πλείω.

Ο΄ σκοπὸς τῆς πραγματείας ἡμῖν καὶ αὐτὸς, ἀφ' τῆς αἰσθήσεως ἀπτόμενοι ἡμᾶς, ὡς ἀφ' γνωριμωτέρων εἰς μέσα τινὰ νόησιν τῆς ψυχῆς, πλὴν καινὴν ἐμὶν κείνων τὰ ὑποδεέστερα. ὡς γὰρ ἐπὶ τῆς πάντα αἰσθήσεων τὰ ἴδια αἰσθητὰ πλείω καὶ διάφορα ὄντα γνωρίζει, καὶ πλὴν πρὸς ἄλληλα αὐτῆς ταυτότητά τε καὶ ἑτερότητα, μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ δυνάμει, εἰ καὶ κατὰ διαφόρους λόγους διακρίνει καὶ ὁρίζει, ἢ μὲν ὄψις τὸ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ τὰ μεταξὺ τούτων χρώματα, ἢ δὲ γεῦσις τὸ γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ τῶν τούτων μίσους χυμούς, καὶ ἐπὶ τῶν ὡσαύτως τὰ ἴδια αἰσθητά, οὕτω καὶ ἡ κοινὴ λεγομένη αἴσθησις, τὰ ἁπλῶς αἰσθητὰ πάντα, καὶ πλὴν πρὸς ἄλληλα αὐτῆς ἑτερότητά τε καὶ ταυτότητα, σὺν ἀμφίσῳ τῷ γνωστικῷ καὶ σὺν ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ γνώσεως, ἐπεὶ ὅμοιον ὡς εἰ τῷ μὲν ὑγρῷ, τῷ δὲ σὺ ἄλυθρῳ, φησὶν σὺ ἀρχαίας τῷ τρίτου βυβλίου. σὸ πύθου δὴ ἀξιοῦ καὶ εἰς μέσα τῆς ψυχῆς ἡμᾶς ἀπαντῆσαι νόησιν. ὅτις καὶ αὐτὴ τῆς πρακτῆς πάντων ὅτι σωματικὴ καὶ γνωστικὴ, οὐ τῆς σὺ αὐτῶν μόνον ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ, τῷ σὺ ἀφροδισίοις ἢ σιτίοις. ἀλλὰ καὶ τῷ σὺ κτήσεσι, καὶ τῷ σὺ δικαίοις καὶ θαρραλέοις, ᾗ τῆς ἄλλαις ὁμοίως πάντων. καὶ γὰρ ὁ νοῶν ὁρᾷ, καὶ λέγει, ὡς ἐγὼ σωφρόνως ζῷ καὶ δικαίως καὶ ἀσφαλείας καὶ ἀληθείας. καὶ πλὴν διαφερόντως ὧν λέγει ὕδη, καὶ πλὴν πρὸς ἄλληλα κοινωνίαν, ὡς σὺ ἀμφὶ καὶ ἀδιαιρέτῳ πλὴν νόησιν αὐτῆς ποιούμενον. ἐπὶ δ' αὖτε καὶ ἴ τι κοινότερον νοῶν σὺ τῇ ψυχῇ, ὁ ἅμα καὶ τὰ πρακτὰ καὶ τὰ θεωρητὰ νοήματα συναιρῶν. ὃ καὶ πλὴν διαφορὰν ᾗ πλὴν κοινωνίαν τῆς πρὸς ἄλληλα τῆς θεωρητῆς καὶ τῆς πρακτῆς ἔσεται. σὺ πάλιν ὃν καὶ ταὐτὸν καὶ ἀμφίσυν, καὶ περιληπτικὸν τῷ πλήθους ἀμφίσεως. σὺ μὲν κατ' αὐτὸν πλὴν νοῆσαι ζωλύω. τῷ δὲ λόγῳ πολὺ ὄφ' ὁ καὶ διαφόρους λόγους τοῖς διαφόροις προβάλλειν γνωστοῖς. εἰς δὴ τὰς τοιαύτας νοήσεις, τὸν τὸ μέσα καιρὸν τῆς πρακτῆς πάντων ἀντιληπτικὸν, καὶ πλὴν ἴ τι τοιοῦτον τοῦ ἐκτικὸν τοῦ ταύτης, πλὴν ἁπλῶς τῆς νοουμένου ὑμῖν πάντων, ἀκούπερ ὑμᾶς, τῇ κοινῇ αἰσθήσει ὡς ἑκάστοτε χρώμενος. καὶ οὗτος μὲν ὁ τῆς λόγου σκοπός. ἀρχόμενος δὲ ὁ φιλόσοφος σὺ τῇ λέξει γράφει, ὥσπερ δὲ ὁ ἀὴρ πλὴν κόρην τοιαύτην ἐποίησεν, αὐτὴ δὲ ἑτέρα. καὶ δόξειεν ἂν οὕτως ἄρξασθαι, ὡς μέλλων ἀποδίδοναι πρὸς ὃ, ὥσπερ, ὃ, οὕτω φῶς καὶ τοδὶ ὁ πρακτὸν, ἢ τοδὶ ὁ νοῦς πλὴν νόησιν. οὐ μὴν ἀποδίδωσιν. οὐ δὲ ὡς ἀποδώσων ἤρκεν τὸ ὥσπερ δέ, ἀλλ' ὡς πρὸς ἥδη ἐγνωσμένοις αὐαφόρει, ἐπεσθὴ γὰρ ἥδη τῷ πρακτικῷ νῷ ἀπείκασε πλὴν αἴσθησιν, ὡς ἁδίκες ᾗ λυπηροῦ αὐτιληπτικὸν, τῷ σὺ ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ διακριτικῷ, καὶ ἐν ὀρέξει ἀποφάσεως, ἐπήγαγεν, ὅπως ἡ αἴσθησις ὁ ὑλὴ καὶ λυπηρὸν συμκείσει πρὸς ἄλληλα. οὕτω γὰρ καὶ ἡ πρακτικὴ διαίσια τα αὐτικείμενα ᾗ διάφορα πρακτὰ ἔσεται. ὁ δὲ ὡς ὥσπερ οὐχ ὡς ἀποδώσων τί ἔφη. ἀλλ' ὡς πρὸς ἥδη ἐρημούσι ἀποδώσειν. ἔχει δὲ ὁμοιότητα ἡ αἴσθησις πρὸς πλὴν πρακτικὴν διαίσιαν, καὶ κατ' ἄλλην ἐνδεβολὴν, ᾗ καὶ αὐτὴν ἀποφάσει ὁ φιλόσοφος. οὐ γὰρ ἁπλῶς τὰ ἔσχατα καὶ μβρικώτατα αἰσθητὰ ἡ πρακτὴ, εἰς ὃ κοινῆ πάντων αὐτιληπτικὸν αὐαφόρειται. ἀλλὰ δὴ τὴν οἰκείων ἐκβάσεις καὶ προσοχὴν ἐργάσασθαι τὸ καὶ γνωστικῶν δυνάμεων. οὕτω γὰρ ὁ μὲν ἀὴρ ὁ πεφωτισμένος εἰς πλὴν κόρην ὁρᾶν προφανῶς. αὐτὴ δὲ προηλθῆται εἰς σὺ ὄρεξιν πλὴν ὀρεκτικὴν δυνάμεως, ἑκάτερα δὲ τὴν κοινὴν αἴσθησιν. ὁ δὲ φόφος εἰς ὃ ἀκουστικὸν πνεῦμα. καὶ ἔσχ κινεῖ πλὴν ἀκουστικὴν δυνάμεις, ὅτις

πικὴ ἀμφοῖν οὖσα. δῆλ. γὰρ ὁ ἀφθαρτότερον σωματικῷ ὀργάνῳ πάντως χρῆσθαι, τὰ ἐκείνου σωτηρίας ἢ φθαρτικὰ πάλιν γνώσεται τό. τὰ μὲν ὡς οἰκεῖα ἢ ἀλλότρια τὰ μὲν ἀγαπᾷ, τὰ δὲ φεύγει. ὁ δὲ, ἢ τοιαῦτα πρόσκειται τῷ ἀγαθὰ ἢ κακά, δι' ὅτι οὐ δ' ὅτι ἡ αἴσθησις ὁ ἀγαθὸν ὡς ἀγαθὸν ἢ ὁ κακὸν ὡς κακὸν κρίνει. ἢ ὁ μὲν διώκει, ὁ δὲ φεύγει. ἀλλὰ ὁ νῦν ὡς ἀγαθὸν, καὶ ὁ λυπηρὸν ὡς κακὸν, ὁ μὲν διώκει, ὁ δὲ φεύγει. τὰ γοῦν ὅμοια τῷ ἀγαθῷ τῇ κακῷ ὁ νῦν τῇ λυπηρὸν, ὁ τὰ τοιαῦτα προσκείμενον δηλοῖ, πρώτως μὲν οὖν αἰσθάνεσθαι δεῖ, καὶ οὐ ὀργίλα γίνεσθαι αἰσθητικόν. λύτοδὼς δὲ αἰσθάνεσθαι ἢ λυπηθῆναι. προσηρῆσθαι γοῦν ἡ κρίσις τῷ κατὰ τὸν ὑδονὸν ἢ λύπην πάθους. ἐπεὶ δὲ αἰσθάνεσθαι μὲν αὖν ὑδονῆς καὶ λύπης δυνατὸν, ἥδεσθαι δὲ καὶ λυπεῖσθαι οὔκ γνώσεως ἀδύνατον. δι' ὃ πρότερα τῇ φύσει ἡ γνῶσις τὴν παθῶν τούτων οὐ τελείᾳ δὲ τάξει ὁρίζεσθαι ἢ φυγῶν. τοῦ τί μεταδίωξαι ὁ ὑσόν. ἢ πόσον δυνάμει ἀφιπέμφασθ ὁ λυπηρὸν ὅπερ ἢ φυγὴ σημαίνει, ὡς τὸν μεταδίωξιν ἢ ὄρεξις ἰδίᾳ μία οὖσα, καὶ πρὸς ὁ νῦν ἐκτεινομένη τὸ καὶ ὁρμῶσα. αὐτὴ οὖν ἡ δύναμις ὀργικὸν. οὐ γοῦν ἁπλῶς οὐ τῷ πάσχειν ὡς ὅπερ ὁ ἥδεσθαι, ἀλλὰ καὶ οὐ τῷ ἐνδιδιώκειν. ἢ δὲ δίωξις οὐ πάθος ἀλλ' οὐ ὀργικὸν. φυγὴ οὖν καὶ ὄρεξις ὡς οὐ ὀργικὸν. ἀλλ' οὐχ ὡς αὐτὸ ὁ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι. ταῦτα γοῦν ὡς πάθη ὁ μὲν διώκειν, ὁ δὲ φυγεῖν, ἡ δὲ μεταδίωξις τῷ ὑδονῆς, καὶ φυγὴ ἐκ τῆς λυπηροῦ, ὡς οὐ ὀργικὸν, ἡ μὲν ὄρεξις, ἡ δὲ φυγή.

K ΑΙ ΟΥ̓Χ ἕτερον ὁ ὀρεκτικὸν καὶ φευκτικὸν, οὔτε ἀλλήλων, οὔτε τῆς αἰσθητικοῦ. ἀλλὰ ὁ εἶναι ἄλλο.

Ε' πεισθὴ τῷ αἰσθητικῷ σιωπλεξι πλὴ ὄρεξίν τε καὶ φυγὴν, πρὶν ἀποδιαῦσαι ὅπως ἀκριβέστερον ἔχεται ὁ πρακτικὸν νοῦν, ἐπίσκεψαι, ὡς τῷ μὲν ὑποκειμένῳ οὗ καὶ παυσόν τό, τε ὀρεκτικὸν καὶ ὁ φευκτικὸν, καὶ ἀμφότερα τῷ αἰσθητικῷ. οὗ ᾧ γὰρ ἡ αἰσθητικὴ κρίσις, τουτέστιν οὗ τῇ αἰσθητικῇ ψυχῇ, οὗ τούτῳ καὶ ἡ ὄρεξις καὶ φυγὴ, καὶ οὐκ οὐ ἄλλῳ μὲν ἡ κρίσις, οὗ ἄλλῳ δὲ ὁ ὀρέγεσθαι ἢ ἀποφεύγεσθαι. ἀλλ' οὗ ᾧ αὐτῷ, τῷ δὲ λόγῳ καὶ τῇ ἐνούσῃ αὐτῶν ἰδιότητι. ἔστω γὰρ σκιὰ ὁ εἶναι, ὁ πλάτος καὶ ἡ ἑτερότης. καὶ γὰρ ὁ φύγειν ἄλλο παρὰ ὁ διώκειν, καὶ ἑκάτερον παρὰ ὁ κρίνειν. ἐκεῖ καὶ πάντως ζωὴ κρίσει. ἑκάστου δὲ τελειότης, ὁ καὶ πλὴ αἴσθησιν αὖν ὀρέξεως ἢ φυγῆς οἷόν τε γίνεσθαι. καὶ αὖ ζωὴ ὀρέξει μόνῃ ποτὲ αὖν φυγῆς, καὶ ὁ αὖ πάλιν. ἐφ' οἷς παραδίδωσι τὰ περὶ τῆς πρακτικοῦ νοῦ θεωρήματα. καὶ ἡ εἰκὼν αὐτῷ νοῦ προείλυπται.

Ζ Ἠ ΔἘ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚἨ ψυχῇ, τὰ φαντάσματα ὡς αἰσθήματα ὑπάρχει. ὅταν δὲ ἀγαθὸν ἢ κακὸν φύσει ἢ ἀποφύσει, φύγει, ἢ διώκει. διὸ οὐ δ' ποτε νοεῖ αὖν φαντάσματος ἡ ψυχή.

Δ ιωσπικλῶ μὲν λέγει ψυχλῶ, πλὴ διανύουσιν καὶ περὶ τὰ μέρισταὶ χρειφομένῳ, οὐ πρακτικῶς μόνον ἀλλὰ καὶ θεωρητικῶς. πλὴ οὐκέτι τὴν αὐτὴν αὐτῆν ἀθρόως αὐτπλωπικῶ, ἀλλὰ περὶ τὸν μεριζομένους περὶ αὐτὰ λόγους χρειφομένῳ καὶ διανύουσιν, τῷ μεριστῶς τε ἰδίᾳ καὶ καθ' ἕκαστον ὀργᾶν, καὶ αὖθις συνάγειν εἰς οὖ τι κοινὸν τὰ ἰδίως γνωσθέντα. ὃ ἢ ζώσει, ὅτε ὁ λογικόν. καὶ τό τε ὂν τότ. καὶ τό τε τὰ τέλα ἐμοῦ. τῇ οὖν τοιαύτῃ γνωστικῇ ὀργάνᾳ, τὰ φαντάσματα, ἅπερ αὐτῷ δηλοῖ τὰ φαντάσματα, τουτέστι τὰ ὁ τῇ φαντασικῇ ζωῇ ἰσονόμοις ἀποτυπώματα, ὑπίσχνεται ὡς ἅπερ τὰ αἰσθητὰ τῇ αἰσθήσει. ὁ γὰρ αὖθημα αὐτῷ αὐτὸ τῇ αἰσθητῷ νοῦ εἶναι παῦ. οὐκ ὄντα τὰ φαντάσματα ἅπερ τὰ διανοητά. ζητοῦσι γοῦν ἰούδαιον ὡς οὐκ ἔστι φαντάσματα τὰ τῆς διανοίας νοήματα λέγει, ἀλλ' οὐκ αὖθι φαντασμάτων. διατὶ δὲ οὐκ αὖθι σκοπίσει. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἰῶ ὁ τοιαύτη τῆς ψυχῆς ὀργάνᾳ, ἢ περὶ τὸν μεριστὸς χρειφομένῳ λόγους, ὥστε ὁ αὐτὴν τὴν αἴσθησιν. ἀλλὰ δι' αὖ ὁ ὁ μεριστὸν κατὰ πλὴ εἰς ὁ ἔχω ὀργᾶνον ἕκτασιν. ὁ δὴ αἰνίγμως τὰ ἔχω παρυφίστασθαι. οἷς πολλάκις μὲν κέχρηται ὁ διανοικ. ὅταν καὶ τὴν αἰσθητὴν καὶ τὴν οὐ τῇ φαντασίᾳ τύπων, ἢ πρὸς μόνῳ πλὴ γνῶσιν, ἢ καὶ πρὸς πλὴ ἀποπλήρωσιν τῆς ὀρέξεως αὐτὴν προσδέηται. οὐ ἔστι δι' αὐτὴ μὲν οὐ χρήζει. ὁ παρολουθᾶ δὲ αἰνιγμαίως τῷ ἔχω αὐτῆς ὡς εἴρηται ἐκτάσει, ἢ αὐτῇ τῷ ἔχω ὄντος συγκινουμένῳ οὐ ὀργικ. δι' ὃ τοσοῦτον ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι οὐ δ' ποτε νοεῖ αὖν φαντασίας ἡ ψυχή. ἀλλ' οὐχ ὅτι κέχρηται. δῆλον δὲ ὅτι ψυχὴ πωῦ ἢ διανοητικὴ λέγεται. περὶ ὃς καὶ προείρηται. καὶ αὐτῷ δὲ τῷ εἰπεῖν, ὅτι ὡς αἰσθήματα ὑπάρχει τὰ φαντάσματα τῇ διανοητικῇ ψυχῇ, οὐ διλείπεται ὅπερ ὕστερα ὁρᾶ, ὅτι οὐκ ἔστι διανοήματα. ἀλλ' ὡς λόγον ὑπίσχνεται, καθάπερ καὶ τὰ αἰσθητὰ τῇ αἰσθήσει. κατὰ δὲ πλὴ τῆς αἰσθήσεως προειλημμένῳ ἐπήνεγκε. καὶ γὰρ ἐκεῖ προηγέσθω ὁ κριτικὸν τῷ ἥδεσθαι ἢ λυπεῖσθαι. μὴ σὺ ταῦθα ἡ τῆς διανοίας κρίσεις ὡς γνῶσοῦ ἁπλῶς προηγήσεται, τῆς ὡς κατὰ οὗ ὄντος ἢ ἡκουῆ αὐτὴ πλήθεως. λῶ οὐκέτι μὲν οἶ, ἁπλῶς δὲ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν προσαγορεύει. δι' ὅτι συμπλέκουσα μὲν ἡ διάνοια ὁ κατὰ τὸν ἡκουῆ τῷ γνωσῷ, κατάφασιν ἀποκαλεῖται. ὁ πότερον δὲ διαιροῦσα ἀπ' αὐτῆς, ἀπόφασιν, ὁμοίως δὲ πάλιν ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως οὐ τῇ τελείᾳ τάξει, ἡ διωκτικὴ ἢ φευκτικὴ ἐπὶ τῇ

οὐ ὀργικα

χετο. αὐτὴ ἔστι ⸗ νοεῖν ὡς πρᾶ ⸗ αἰσθάνεσθαι, ἢ πάσχειν τί αὖ ὧν ὑπὸ τῆς νοητῆς, ἢ τί τοιοῦτον ἕτερον. ἢ νυνὶ τῇ αἰσθήσει χρῶνται εἰκότως, οὐχ ἁπλῶς ὡς γνωστικῇ, ἀλλ' ὡς τῆς ὕλης ἢ λυπηροῦ αὐτικὴ. ἴσως εἰκὸς ἐστὶν τὸν εἰκότα τῷ πρακτικῷ νῷ, οὐκ ὄντι γνωστικῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ ζυγαστικῷ. οὐ ταυτῷ δὲ καὶ ὅπως εἰρήκει πρότερον πάσχειν ⸗ αἰσθητικὸν ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς νῦν διώμισεν. ὅτι οὐ κατὰ τὸν ἁπλῶς ἁπλῆ ὁρισθεῖσαν αὐτῷ τὴ φυσικὴ ἀκροάσει κίνησιν, τὸν τῆς δυνάμει τελείας, ἁπλοῦς ὄντος τοῦ δυνάμει. οὐ γὰρ κατὰ ταύτην νενόηται ⸗ αἰσθητικὸν ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς. ἀλλ' ἢ πρᾶ αὖρα, μᾶλλον ⸗ αἰσθητήριον. αὕτη δὲ ἡ αἰσθητικὴ ζωὴ τελείᾳ οὖσα, κεῖται ⸗ πρὸς πάσας αἰσθήσεις, κατ' ἐνέργειαν τελείαν ἐστῶσα. εἴρηται γὰρ ἡ κρίσις, μὴ οὐδὲν ἔξωθεν προσλαμβάνουσα. ἀλλὰ δεῖται τῆς αἰσθητῆς ὡς παρόντος μὴ μενοῦντος ⸗ αἰσθητήριον. ἐπειδὴ οὐχ ὡς ἡ φαντασία μὴ πρὸς ⸗ ἀπὸν, ἀλλὰ πρὸς μόνον ⸗ παρὸν ἡ αἴσθησις ἐγήρατται πρὸς εὐέργειαν. καὶ ταύτην λέγουσι δυνάμει οὖσαν πρότερον, εὐέργειαν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς. οὐ πάσχουσά τι ὑπ' αὐτῆς. οὐ γὰρ κινεῖται φυσικῶς κατὰ τὸν ἁπλῆ κίνησιν. ἀλλ' ὡς μὴ πρότερον εὐεργοῦσα, ὕστερον δὲ ⸗ παρῆναι ⸗ αἰσθητὸν, τὸν εὐέργειαν προβαλλομένη ἀφέρεσα, καὶ αὐτὸν ἀμέλεσεν καὶ ἀμὲ πάσχειν, ἀλλ' οὐκ εἰκὸς ἡ κίνησις εἰς μεταβολὴν καὶ σωτηρίαν, καὶ δὴ ζῶον καὶ πλείου πράγματος οὖσαν, καὶ ὡς αὐτὸς φησι πεπλησμένου. εἰ δὲ τῇ λέξει ὀρθῶς ⸗ φαίνεται προστέθεικεν. οὐ γὰρ ὅπως ποιεῖ ⸗ αἰσθητὸν εἰς ⸗ αἰσθητικὸν. ἀλλὰ φαίνεται μόνον, διὰ ⸗ εἰς ⸗ αἰσθητήριον ὁρᾶν. διὸ καὶ αὐτὸς ἀποδίδοὺς τὸν αἰτίαν, διὰ τοῦτ' ἔφη ⸗, φαίνεται, τῷ γὰρ αἰτιολογικῷ χρησάμενος, οὐ γοῦν πάσχει οὐ δὲ ἀλλοιοῦται φησιν. ἀλλὰ φαίνεται μᾶλλον ⸗ αἰσθητὸν ἐν τῇ δυνάμει, εὐέργεια εἶναι ποιοῦν ⸗ αἰσθητικὸν, οὐ μᾶλλον ἀλλως. ἵνα γοῦν αὐτῆς ⸗ αἰσθητικόν. ⸗ δὲ πάσχον κατὰ τὸν ἁπλῆ κινεῖται μεταβολὴν, οὐ μᾶλλον κινεῖται ⸗ αἰσθητικὸν οὐ τῷ εὐέργειαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἁπλῶς ἴσταται εὐέργειαν. ἢ μᾶλλον γὰρ κίνησις ⸗ ὅλως ἔστιν ἁπλῆς ἔστιν οὐ πλείονος. ἢ δὲ αὖθις τῆς ἁπλοῦς ἁπλῶς λεγομένη οὐ πλείονος, ἀμφίδικος ἔστιν οὐ εὐέργεια. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ αἰσθητικὴ ὡς ὕστερον κεῖσθαι. δοκεῖ δὲ ὅλως προσήκειν ⸗ τῆς κινήσεως ὄνομα ἐπ' αὐτῆς. εἰ καὶ ἄλλο φησὶν εἶδος εἶναι κινήσεως, διὰ ⸗ ποτὲ ἐκ τῆς μὴ εὐέργειαν εἰς ⸗ εὐέργειαν μεταβάλλειν. λέγομεν γοῦν μὴ ἐν τῇ τούτου κίνησιν, οὐχὶ πᾶν διεξοδικῶν, ἀλλὰ πᾶν ἀφέρεσαν. καὶ διὸ καὶ ἡ τῶν ἀτόμων καὶ μυθικῶν εἰδώλων παρουσία καὶ ἀπουσία ἐπιτελεῖσθαι παραδίδοται. ἐπάγει δὲ καὶ πᾶν αἰτίαν, διὰ διὸ οὐκ ἀξιοῖ πᾶν αἰσθητικὸν εὐέργειαν εἴ τινι κινήσει τίθεσθαι. ὃς καὶ ἡμεῖς ἤδη ἐπεμνήσθημεν. ἡ γὰρ κίνησις φησι τῆς ἁπλοῦς εὐέργειαν. τῆς γὰρ δυνάμει. ἡ δὲ ἁπλῶς εὐέργεια, τουτέστιν ἡ αὖθις τῆς ἁπλοῦς μόνον οὖσα εὐέργειαν, ἐστέρηται τοῦ πλείονος εἶναι. καὶ ὅπως ἐστέρηται εἰκαφωίσεως, προσθεὶς τῆς πεπλησμένου. ἐπειδὴ οὐκ ἁπλοῦς ἀλλὰ πλείου ὕλη πράγματος. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ὑβήγησις εἴρηται, τῆς οὐ τοῖς προτέροις λόγου εἰρημένου. ὅτι πάσχειν πῶς ὕλη ⸗ αἰσθάνεσθαι, ὅπως τῷ αἰσθητικῷ κατ' ἀλήθειαν προσήκει, οὐχ ὡς τοῦτο πάσχοντι. ἀλλ' ὡς πλέαν μὲν εὐέργειαν εὐεργοῦντι, ποτὲ δὲ καὶ ὅταν. παρὸν ⸗ αἰσθητὸν. διὸ ἡ δοκεῖ ⸗ αἰσθητὸν πάσχειν. ⸗ δὲ ἐφεξῆς πῶν πρὸς ⸗ πρακτικὸν νοῦν παραδίδωσι τὴς αἰσθήσεως εἰκόνα.

ΤΟ ΜΕΝ οὖν αἰσθάνεσθαι, ὅμοιον τῷ φάναι μόνον καὶ νοεῖν.

ΤΟΥΤΟ δὴ ὅπερ εἰρήκαμεν ἐπισημαίνεται μὴ αὐτὸς, ⸗ κατ' αὐτὸν μὲν πῶν γνῶσιν μόνον αἰσθητικὸν λεγόμενον ἀπεικαιίζεσθαι. ἔστιν γὰρ λόγος ὁμοίοτης πρός τι πῶν λογικῶν μὴ νοερᾶν γνωστικὸν εὐέργειαν ⸗ μὲν γὰρ φάναι μὴ ἀποφάναι λογικῆς διαιρέσεως ⸗. ⸗ δὲ νοεῖν τῷ νοητῷ ἴδιον.

Ο ΔΕ ΚΑΤΑΝ δὲ ἦλθ' ἡ λυπηρὸν, οὗ κατάφασις ἡ ἀποφάσις, διώκει ἢ φεύγει. καὶ ἔστι ⸗ ἥδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι, ⸗ εὐέργειαν τῇ αἰσθητικῇ μεσότητι πρὸς ⸗ ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἢ τοιαῦτα. καὶ ἡ φυγὴ δὴ καὶ ἡ ὄρεξις ἔστιν ἡ κατ' εὐέργειαν.

▲ ἴσως σημαινόν πότε ⸗ αἰσθητικὸν ὡς εἰκὸν τῷ πρακτικοῦ παραλαμβάνεται νοῦ. ὅταν μὴ ἁπλῶς ἀλλὰ καὶ ὡς ἦλθ' ἢ λυπηρὸν κεῖται ⸗ αἰσθητόν. πῶν γὰρ αἰσθητικῶν κρίσιν, πῶν ὁποτέρου οὖν τυγχάνει εὐ τῷ αἰσθητῷ. εἴτε ⸗ ἦλθ' εἴτε ⸗ λυπηρὸν, οὗ κατάφασιν ἔφη. ὡς πρᾶ ἀπόφασιν πῶν ὁ ποτέρου αὐτῆν αὖθις ἐπειδὴ οὐ συμπλεκῇ πως καὶ ἡ τοιαύτη σωίσεται κρίσις τῇ αἰσθητῇ, καὶ ὡς γνωστοῦ καὶ ὡς ἴδιος, διὰ γὰρ ἔστιν οὗ κατάφασις. ⸗ δὲ ὧν, ἐπειδὴ κυρίως εὐ λογικῇ αἰκλίξει ἔστι κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις. ὅταν οὖν ὡς ἦλθ' ἢ λυπηρὸν κεῖται ⸗ αἰσθητὸν, τότε διώκει ἢ φεύγει. ἐπειδὴ ⸗ μὲν ἦλθ' διώκει ἡ αἴσθησις ὡς ἀγαθόν. ⸗ δὲ λυπηρὸν ὡς κακὸν φεύγει ἡ αἴσθησις. λογικῆς γὰρ διακρίσεως ⸗ ἀγαθὸν ἐκ τῆς ἦλθ' διερίζει τολλάκις. ⸗ δὲ κακὸν ἐκ τῆς λυπηροῦ. διὸ καὶ ἡ διώξις πῶν οὗ ἀγάπησιν καὶ μετὰ διώξιν. ⸗ δὲ φυγὴ πῶν ἀποστροφὴν καὶ ἀπόστασιν, καὶ οὐ μὲν τῷ ἦλθαι ἡ αἴσθησις, ὡς ἀγαθοῦ αὐτὴν ἀντέχεσθαι τῆς οἰκείας εὐέργειας. εὐ δὲ τῷ λυπεῖσθαι ὡς κακὸν ἀπέχεσθαι. καὶ ταῦτα σημαίνει ⸗, καὶ ἔστι ⸗ ἦλθαι ἢ λυπεῖσθαι, ⸗ εὐέργειαν τῇ αἰσθητικῇ μεσότητι πρὸς ⸗ ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἢ τὰ τοιαῦτα. εὐ οἷς ἡ μὲν αἰσθητικὴ μεσότης ἔλαττον, ὡς ὑμφοτέρων δικτικὸν, τῷ τε ἡδέος καὶ τ' λυπηροῦ, ἢ γοῦν κάλλιον αἰπεῖν τῷ ἦλθαι καὶ λυπεῖσθαι, χρι-

νούμενος, οὐ τοῦθ' ὃ καὶ τὴν οὐσίαν πιστούμεθα ὑφιζάνουσαν. ἀλλὰ ποία ἡ ἐνδιατίμου ἢ καταγορευμένη οὐ τούτοις, τῆς οὐσιούσθυος ψυχικῆς συνεργείας. οὐκ ἂν καὶ ἔξις ἂν γίνοιτο. οὐ δὲ καὶ κατὰ προβολὴν διϊσταμένη τῆς προβαλλούσης οὐσίας, καὶ διὸ ἐνδοτάτω τινὸς καὶ μετά τινος ἀποστάσεως αὐτὴν ἀφορῶσα. ἀλλ' ὃ ὅλῳ ταυτότητα αὐτῇ συνημμένη. ἀξιοῖ γοῦν αὐτὴν καὶ αὐτὴν εἶναι τῷ πράγματι, τουτέστι τῇ γνωσκούσῃ οὐσίᾳ ἅμα καὶ γνωσκομένῃ, ἵνα πάλιν καὶ μεσότητα συλλέξωσι, ὅλῳ μὲν τῆς ταυτότητος ἡ νοερὰ ἐνέργεια. νοῦς γὰρ κυρίως ὁ τῇ οὐσίᾳ ὢν συνεργεία. ὅλῳ δὲ τῷ ὅλως ἐνδιατίμῳ φάναι, ἡ πρὸς αὐτὸ λείπειν λόγων ἀποκλίνειν. ἡρμήνευται δὲ μὴ ὧδε διαπλεκόντων, ὅπως τὸ καὶ τὰ διώκομεν χρόνῳ προτέρα συνεργεία. καὶ νῦν σιωπώμενος ὑπομνησκέσθω, ὡς συνεργείαις καὶ ποτὲ οὐσιούσαις ἀληθέσι. οὐ γὰρ ἐκ τῆς ἀτελοῦς εἰς τὴν τέλειον προκοπή. ὧν καὶ ἡ ψυχή πως, καὶ κατὰ τὸ πρὸς τὸ σῶμα δεῖσθαι σύζυξιν, ὡς ἐκ τῆς διωκόμενης εἰς τὴν συνεργείαν θεωρητικῶς τὰ εἴδη ἐνοῦσα. ἀλλ' ἐνδὶ μὲν ἔστι πάντα γενητὴν οὐ δέ ποτε τὴν συνεργείαν προτέρα ἔχουσα τῷ διωκόμενῳ συνεργείᾳ. ὅτι γὰρ ἡ συνεργεία προϋπάρχει τῆς διωκομένης γνωμένου παντὸς, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ εἶναι, ἐνδὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἀξιοῖ μὴ οὕτω νοεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ εἶναι πρὸ τῆς διωκόμενης εἶναι τὴν συνεργείαν. ἡδὺ γὰρ μὴ ἐν τῷ καινῷ μετὰ σώματος βίῳ τὴν συνεργείαν προτέραν τῷ χρόνῳ τῆς διωκόμενης ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ μιᾷ οὔσῃ προτέραν βύσει, καὶ πρὸ τῆς σώματος ὑπαρχούσης, καὶ χωριστῶς ζωσάσης ποτὲ, καὶ εἰς ἑαυτὴν νοερῶς ἐπιστραφείσης. ᾧ δὲ χρόνῳ πρότερον ἔφη τὴν διωκόμενον, ὅλῳ τὰ ταῖς ἄλλαις τῆς προτέρου συνούσαις ὁμολογημένως ἀπολείπειν. οἷ φύσει, τιμιότητι, καὶ ἀξίᾳ, πρότερον μὲν οὖν ἱκανόν ἐστιν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἔστι χρόνῳ πρότερον ἁπλῶς ἡ διωκόμενον ἐνδὶ τῆς ψυχῆς. ἀλλ' ὃ τὸ μὲν νοεῖ, ὃ τὸ δὲ οὐ νοεῖ, ὡς οὐ ἐκείνοις ἔφη. ναὶ δὲ καὶ ἀνάγκην προστίθησι ᾧ λόγῳ, πάλιν ᾧ πλάτων, ἡνίκα τούτοις ἐπακολουθῶν, ἡ γῆ ἐκεῖνο φησί φη, ὡς οὐ μόνον τε εἰς τόδε ἡ ἀθάνατος ἔχει ψυχή, μὴ τὰ ὄντα θεωρήσασα. ᾧ καὶ αὐτοτέλεις ἐπόμενος, ὅτι οὐ τελειοῦται ὄντος πάντα τὰ γινόμενα εἶναι ἀξιοῖ, ὡς καὶ ἐνδὶ τὴν ὁπωσοῦν γενητὴν, τῇ οὐ τελειοῦν χρόνῳ προτέραν ὄντος τῆς ἀτελοῦς διωκόμενος. ἵνα καὶ γένηται ὅτι ἑαυτῆς, ἀλλὰ ἡ διάφορον ἐνδὶ τῆς ψυχῆς, ἡ καὶ οὐ τῷ οὐ καὶ πῷ αὐτῷ πράγματι προτέραν εἶναι ἡ οὐ τελειοῦν. ὅλῳ γοῦν ἁπλῶς μὲν ἐνδὶ τὴν ἄλλων αἴρεται, ἡ διωκόμενον πρότερον εἶναι τῇ οὐ τελειοῦν ᾧ οὐ. ἐνδὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἀπαξιοῦται. τοιγαροῦν δὲ ἡ οὐ τελειοῦν προτέραν ἔχουσα καὶ οὐ αὐτῇ τῇ μιᾷ ψυχῇ. ἵνα καὶ διώνυται ἑαυτὴν τελειοῦν, ὅταν εἰς ἡ ἀτελὴς ὑπενεχθῇ, ἤδη οὐδραίσασα πρότερον, καὶ τὸν λόγους ἔχουσα, καὶ πραγματεύσασ' οὐ δρομικὴν πολλῆς, πρὸς ἡ μὴ ἀεὶ ἀσαύτως οὐδραῖον, ἐπιστραφεῖσα εἰς ἑαυτὴν, μὴ εἰς τὸ ἑαυτῆς ἀσαφραμοῦσα ἀκρότητα. διὰ γὰρ καὶ πυκνὰ πρὸς τὸ τοιαύτην οὐδραίαν. καὶ ὅλῳ ἡ πλειστάκις ἤδη οὐργακέναι, τί ἔχειν βύλυτον, πρὸς ἡ μὴ αὐτὴν οὐδραῖν μὴ σωσηδίσθαι, πρὸς ἐν τρόπον ἡν καὶ ἐπιστροφὴν, ᾧ πλειστάκις μᾶλλον δὲ ἀσαφράκις ἐπιστραφῆναι ἀθανάτου οὔσαν.

ΑΙΝΕΤΑΙ δὲ ἡ μὲν αἰσθητὴν, εἰκ διωκόμενον ὄντος τῆς αἰσθητικοῦ, οὐδραῖα ποιοῦν. οὐ γοῦν πάλχα, ἀλλειοῦται. διὸ ἄλλο εἶδος ἔξις κινήσεως. ἡ γὰρ κίνησις τῆς ἀτελοῦς οὐδραῖα ἐστὶ. ἡ δ' ἁπλῶς οὐδραῖα, ἑτέρα ἡ τῆς τετελεσμένου.

Συμπληρώσεις αἷμαι ἐν τοῦδε τῆς θεωρητικοῦ νοῦ λόγου παυφῆς, ἀρξάμενος μὲν ἀφ' τῆς ἀτελοῦς, μὴ διωκόμενος τόσ ὄντος μόνου, ἀσκβὰς δὲ ἐνδὶ ἐν ἔξω μὲν μὴ αὐτὸν πραϊόντα, τελειωθέντα δὲ καὶ ἔξιν καὶ προβολὴν, μὴ ὅλῳ τούτου ἐνδὶ ἐν οὐσιώδη ἀσαφραμοῦσαν νοῦν, καὶ ἔξιν παντοίως διδρυσαμένος, τήν τε οὐσίαν αὐτῆς καὶ τὰς οὐδραίασ', καὶ ἡ αἰτιώδης καὶ χωριστὸν μὴ ἀεὶ δίον σκοπούμενος, τήν τε πρὸς τὰ ὑπὸδοτρα αὐτῆς κοινωνίαν καὶ τὸν ὕφεσιν, ὅλῳ τῆς πρὸς τὰ λάβυτρα ὑφιζανούσης ἀποκλίσεως ἐκφώνασ', καὶ οὐδὲν ὡς εἰπεῖν παραλιποντὸς τὴν ποδὶ αὐτῆς θεαμάτων, ἐνδὶ ἐν πρακτικὴν οὐ τεύθεν καλούμενον μέτεισι νοῦν, ὃν καὶ διάνοιαν προσαγορεύει, καὶ φασὶν χρῆσθαι βούλεται. καὶ ποδὶ ἡ ἀγαθὸν καὶ καλὸν σχέφεσθαι, ὥσπερ καὶ ποδὶ φθόνος μὴ ἡ τούτων αὐτίθετον ἀληθές. ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὁ ἀκρότατος θεωρητικὸς ποδὶ ἡ μόνως ἀληθές. ὁ γὰρ προῖων ἔτι ἀτελέσθεος ὤν, ἵν μὲν καὶ αὐτὸς ποδὶ ἡ φθόνος καὶ ἡ ἀληθὲς ὡς θεωρητικός. οὗτον δὲ τῆς οὐ πρακτοῖς ἀγαθοῦ ὃ καλοῦ αὐτυχεῖσθαι παρισθητον. ἔστι μὲν γοῦν μὴ ἄπαξ θεωρία οὐ τῆς ἀληθοῦς μόνου, ἀλλὰ πάντως καὶ τῆς ἀγαθοῦ. ἀλλὰ ἡ ἀγαθὸν οὐχ ὡς ἄλλό τι παρὲ τὸ ἀληθὲς μεταδιώκουσα, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀληθὲς ὡς ἡ αὐτὸν καὶ τῆς ἀγαθοῦ μετέχουσα τέλος τιθεμένου. ᾗ ὅπερ μὴ αὐτοτέλεις οὐ τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ ἡμᾶς ἐδίδαξεν, τοῖς μαθηματικοῖς λέγων ἐπιστήμασ' τῆς τελικοῦ ἔχεσθαι αὐτόν, καὶ τ' αὐτὸ τὸ τῆς γνώσεως ἀληθεσθέ τε καὶ ἀκρίβειαν. ὁ δὲ γε πρακτικὸς οὐκ οὖν ᾧ γνώσκειν ἡ ἀγαθὸν ἔχει ἡ τέλος. ἀλλ' οὐ ᾧ πράττειν ἢ οὐ τῷ δικαίως οὐδραῖν, ὕσῳ φρόνως ζῶν, ἢ αἰσχικῶς διαγινέσθαι. ποδὶ δὲ τῆς τοιούτου νοῦ μᾶλλον ἐπιδᾶσθαι ἐν λόγοι πάλιν, ἀφ' τῆς αἰσθήσεως ἡμᾶς ἀνακίμπτα πρὸς τὸ αὐτῆς θεωρίαν ὡς ἀφ' γνωσιμωτάσ'. καθάπερ καὶ ὅτι τῆς ποδὶ τῆς θεωρητικοῦ νοῦ ἤρχετο λόγου. καὶ γοῦν ἐκεῖ νῦν πως ἤρ-

χετο.

δ' οὖν οὐ παθος, ἀλλ' ἰδιότης καὶ οὐ ὀργὴ καὶ πλειότης, ἡ μὲν ἐν τῷ τοῖς κατὰ τὸ πολλαπλάσιον τῶν πολλῶν ὑπερβάλλειν. ἡ δὲ εἰς αἵρεσιν τοῦ ὄντος κατὰ φορὰν φερόμενον μὴ ἴον, ὑβρίζεσθαι τὴν ἀληθῶς ὄντων. οἷς καὶ ἡ ἀκρότης. τῆς ψυχῆς συμφωνῶ· λοιμικὴν, λυτρόβιον καὶ αὐτὴ πλήρης ἑαυτῆς γίνεται, στρεφόσα εἰς ἑαυτὴν, καὶ χωριζθεῖσα ἀφ' τὴν ἔξω προβολῶν, μὴ σωφρονοῦσα ἀληθινῶς τοῖς ὑπὸ τόδε τόδε. καὶν οὖν ἔχῃ τινὰ πρὸς λόγον κοινωνίαν ἐν αἰσθητικοῦ, πρὸς ἡν κατάφασιν ἔξει μᾶλλον ἢ ἐν ἀποφατικὴν. ἡ δ' ἀληθὴς ἡ φύσις πάσα τοῦ τῆς κατὰ φύσιν λέγεται. ἀλλ' οὐ τοῦ τῆς φύσεως. ἐπάγει γὰρ ὁ δὲ νοῦς οὐ πᾶς, αὐτὴ τῆς φύσεως ἐν νοῦν ἀπὸ, οὐ πᾶς δηλαδὴ ἀληθὴς ἡ φύσις. ὁ γὰρ ἔξω προῖὼν καὶ δυνάμει μὴ παθητικὸς ὑπ' αὐτῆς ἐρημίας νοῦς, ποτὲ μὲν ὢν ἀληθὴς, ποτὲ δὲ φύσις. ἀμὲν τοι οὐσιώδης οὐ δὲ ποτε ἀληθὴς ἡ φύσις, ἀλλὰ μόνον ἀληθὴς. οὗτος γὰρ ὁ τῷ τί ἐστι κατὰ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτὸ πλατυπάσης. τουτέστιν ὁ τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων. ἔστιν γὰρ δηλοῦν, τῷ τί ἐστι διαφορικὸς, κατὰ τὸ τί ἦν εἶναι. ὅπερ αὐτὸ τὸ εἶδος. ἵνα ᾖ ὁ λόγος τοιόσδε. ὁ νοῦς ὁ τὴν οὐσίαν γνωστικὸς κατὰ τὰ εἴδη ἄδικτος τῆς φύσεως. σαφηνίζει δ' ὅπερ τὸ μὲν τί ἐστι νῦν οὐσίαν τῷ ἀριστοτέλει ἔοικε σημαίνειν. τὸ δὲ τί ἦν εἶναι τὸ εἶδος. ἐπειδὴ διαφερεῖ βούλεται εἶναι ἐιδὸς τὴν ὁλων αὐτῆς τε καὶ τῷ εἶναι αὐτῆς. ὧν τὸ μὲν αὐτὸ τῶν οὐσίαν δηλοῖ τῆς εὐύλου, τὸ δὲ εἶναι αὐτὸ τὸ εἶδος. ἐιδὶ δέγε τὴν ἀύλων εἰς παν τὸ ἀμφω φορίστου. ἔφηται δὲ μὴ μὴ ἦδη ἡ αὐτὰς, δι' ὧν ὁ τὴν ἀμφρίσιων οὐσιῶν καὶ αὐλων, μὴ ἁπλῶς ἀπεῖν τὸ εἰδῶν συνεχῶς γνωστικὸς, ἀλλ' ἀληθὴς ὅταν γνώσκει, οὐ γὰρ ἔχει πῆ μὲν ἐφάπτεσθαι, πῆ δὲ μὴ, τῆς πράγματος. ἵνα ᾖ φύσηται ἡ ἀληθὴς κατὰ τὸ αὐτὸ καμοῦ τῷ φύσει ἀληθεια. τὸ γὰρ φῦδος καὶ ἡ τούτου αὐτὸ καμοῦ ἀληθεια εὐ συμπλοκὴ καὶ διαίρεσει. συμπλοκὴ δὲ μὴ διαίρεσις, εὐ μφρισοῖς πως μὴ συνδήτοις ὧδὶ πράγμασι. τὰ δὲ ὕδη ἁπλᾶ, καὶ ἀμφρίστα. καὶ ὅλως δὲ τὸ φῦδος σωίστασι, εὐ τῷ πῆ μὲν ἐφάπτεσθαι τῆς πράγματος, ἵνα μὴ λέγω τι τοῦδὲ αὐτῆς, πῆ δὲ μὴ, ἵνα μὴ αὐτὸ ἔχῃ φύσηται. τὸ δὲ ἀμφρίστον οὐ προσῆται τοῦ κατὰ τι ἐπαφῶ, οἷς τὸ εἶναι ἀμφρίστου, ἀλλὰ τὸ ὅλον, εἰ λεῖ φάσει τὸ ὅλον ὧδὶ τὴν ἀμφρίστων, γνώσκεται, ἡ οὐδὰ μῶς. καὶ ἔχει ἵνα ὁ μὴ ὁ πολωτὸς ἴφι, ὡς καὶ ὕδη ἐμνήσθημεν. ὡς ὁ νοῦς ἡ ἐφάψατο ἡ οὐκ ἐφάψατο. ὥστε ῥᾳθυμεῖ τὸ τοῦ. ἐπὰν οὖν τοῦδὲ τῆς κατὰ φύσεως, ὅτι μὴ τί κατά τινος, καὶ ἡ ἀληθὴς ἡ φύσις, αὐτὶ πίπτει τὸν νοῦν ὡς οὐδ' τερον ἔχοντα, οὔτε τὸ ἀληθὲς μὴ φῦδος, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀληθὲς, οὔτε τὸ τί κατά τινος, οἷς τὴν αὐτιδίτων πάλιν πὼ μισότητα αὐτῆς δηλοῖ, ἐρωικῶς γὰρ πρὸς τόδε πὼ φάσιν εἶναι τί κατά τινος· ὥς τόδε πὼ κατά φασιν, ἵνα μὴ αὐτόθεν συμπλοκὴν νοήσωμεν ὧδὶ τῆς φάσεως, οὐ διείκνυτο μὲν καὶ δι' αὐτῆς τῆς τῆς φάσεως ὀνόματος τὸ ἁπλοῦν δηλοῦντος. ἔτι δὲ ἐμφύεσθαι αἰτίαται τῷ νοῦ ἀποφάσκων τὸ τί κατά τινος νοῦν. οἷς τὸ ὡς ἔφηται ἐκ τὴν αὐτιδίτων τὸ μίσων σημαίνειν.

Α' ΛΛ' ὥσπερ τὸ ὁρᾶν τῶν ἰδίων ἀληθὲς, εἰ δ' ἄνθρωπος ἡ λευκὸν ἡ μὴ, νὺκ ἀληθὲς ἀεί. οὕτως ἔχει, ὅσα καὶν τῆς ὕλης.

Ε' ναργῆ χρῆται εἰκότι τῆς τὴν νοῦν τὴν ἁπλῶν ὄντων λέγει, τῇ τὴν ἰδίων ὀρκτῶν ἄφει, μὴ νὺκ ἄλλο τι αἰσθήσει. καὶ τοι πάσαι τὴν ἰδίων ἀληθεῖς μὴ ἁπλῶν εἰσι γνώσεις. ἀλλ' ἡ ὅμις οἷς πὼ πρὸς φῶς κοινωνίαν, μὴ οἷς πὼ τὴν προῤῥωτάτω αὐτίλυσιν, μὴ οἷς ὁ θερέα τῆς γνώσεως, μὴ οἷς ὁ μάλιστα ὡς εὐ αἰσθήσιν ἁπασῆς μὴ εὐόργητικὸν, οἰκειοτάτη πρὸς ἀπεικασίαν τῷ νοῦ. αὐτὴ δ' οὖν ἀληθὴς. εἰ γοῦν μή τι δήσημα ἡ ἄλλό τι πάθος ἐμφαίσει, ἀεὶ τὴν ἰδίων ἀληθὴς. οἷ ὅτι λευκὸν ἡ ξανθὸν ὁ φανόμενον. ἀλλ' εἰ κλέωσις ὑός ὁ λευκὸς, οὐκέτ' ὂν ἔχῃ ἁπλῶν, οὐ δ' ἴδιον ὅλως αἰσθητὸν, οὐκέτι πάντως ἀληθὲς. οὕτως οὖν ἔχει καὶ τὰ αὐθ' ὕλης φησὶν, ὡς τὰ ἴδια αἰσθητὰ ἁπλᾶ ὄντα, κατὰ πὼ ἁπλότητα μόνον ἀπεικαζόμενα. ἐπεὶ οὐσίαι ἐκεῖναι τέλεια. μᾶλλον δὲ πλειότητος μὴ ὀργίαι κρατοῦσι, μὴ ὄρει ἀμέρεσι παντελῶς. μὴ ἁπλᾶ δὲ οὐχ ὡσαύτως τοῖς ἰδίοις αἰσθητοῖς. πῶτα μὲν γοῦν κατὰ ἀποτύπωσιν. ἐκεῖνα δὲ κατὰ πὼ τὴν πάντων τοῦδε λεπτομερῆ ἁπλότητα. ἀλλὰ κατ' αὐτὸ μόνον ἁπλοῦν, ὡς ἀφ' οὗ ὁς μὴ πρὸς οὗ νοούμενον, μὴ ταῦτα ἔχον πὼ κοινωνίαν, ἡ παραβολὴ γέγονεν.

Ι ΟΥΤΟ' δ' ἔδει ἡ κατ' ὀργίαν ἐδιάκριμ τῷ πράγματι. ὃ δὲ κατὰ δύναμιν, χρόνῳ προτέρα οὐ τῷ εἰ. ὅλως δὲ, οὐ δὲ χρόνῳ, ἔστιν ὕβρις οὐ τελεχία ὄντος πάντα τὰ γιγνόμενα.

Σ χρεὼν τι μὴ πρότερον αὐτολεξεὶ ἡ ῥητὴν ἔχειν ἐπὶ τῷ ἀριστοτέλους παραδέδοται, μὴ νῶ, οὐ μάτην δὲ λεγόμενον. ἐπειδὴ τό τε μὲν κατὰ οὐσίαν, μὴ ἡ εἶναι τῷ οὐσιώδους τῆς ψυχῆς νοῦ, κεχαλασμένου παρὲκ ἐν ὑπὸρ ψυχικὸν ἐδήλου, ἡ τῆς ἐπιστήμης αὐτῷ κατηγορία. ἡ γοῦν ἅμα νοοῦν τε μὴ ἐνδιακριτικὸν, ὑφῆται τῷ μόνον νοοῦντος. ἐπεὶ δὲ τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι μὴ κατὰ τὸν ὀργίαν μὴ κατὰ οὐσίαν σημαίνομεν, τό τε μὲν ἀκούειν ἐξεῦμεν κατὰ τῆς τῷ νοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης ὀνομάτων ὡς οὐσιῶν δηλωτικῶν, νῶ δὲ ὡς ὀργιῶν. ἵνα καὶ νῶ κατὰ τὸν νοερὰν ὀργίαν τῆς ψυχῆς, ἀκολούθως τῇ οὐσίᾳ κεχαλασμένῳ, ἀφ' τῆς ὑπὸρ τόδε νοερᾶς ὀργίας, οἷς τῆς ἅμα καὶ ἐπιστημονικῆς γνώσεως

Σ' ΣΤΙ ΔΗ' μὲν φάσις, τὸ κατά τινος, ὡς πρὸ ὑ κατάφασις. καὶ ἀληθὴς ὑ ψευδὴς πᾶσα. ὁ δὲ νοῦς, οὐ πᾶς, ἀλλ' ὁ τῷ τί ἦν εἶναι κατὰ τὸ τὶ ἦν εἶναι ἀληθὴς, καὶ οὐ τὶ κατά τινος.

Σ' πολὺ καὶ ὁ ἐξιώσας ἐν δὴ τῆς ψυχικῆς ἀκροτάτης οὐσίας, καὶ τῷ κατ' αὐτὸν νοῦ, ὅσα πρώτως τοῦδε τοῦ ὑπὸ ψυχὴν ὑξιοῦμεν νοῦ, βούλεται πάλιν ὡς πρὸ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν, ὁ διάφερον τὸ διάξα θαι, καὶ σαφῶς παραδοῦναι τῷ οὐσιώδους ὑμῶν νοῦ, πρὸς ὃν ὑπὸ τρέπει τῇ προθυμίᾳ τῆς λογικῆς διαιρέσεως. καὶ ὅξ ὧν καὶ πολυσήμως τῇ αὐτῇ λέξει χρῶται, ἡ πὼ οὐσίαν αὐτὸν παρὸ δίλους τῷ οὐσιώδους ὑμῶν νοῦ καὶ πὼ εὐδαιμονίαν. ἵνα μὲν τῆς πρὸς τὰ κρείττω κοινωνίας, καὶ ὁ διάφερον ἐλλάμῃ. καὶ παντα χόθεν πρὸς πὼ μεσότητα τῆς ψυχῆς ὁρῶμεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ δύσληπτοι αἱ μεσότητες, καὶ ὀνομάτων οὐ ἴστι ἀκεῖον ἀπορεῖν, ἐδηλότερον γένηται, ἐκ τῆν ἄκρων ἀμφοτέρων τῆν τε πρὸ αὐτῆν καὶ τῆν μετ' αὐτὰς, ἐκτὸ τῆν παλαιῶν αἰσθήσεων σαφηνίζεται. οὕτως ἐκτὸ πολλάκις ἐκ τῆ ἀμφίσου καὶ μᾶ ἴσου, οὐ κατὰ παράθεσιν, ἀλλ' ὡς ἐκάνους ἔφη κατὰ σύμφρασιν. σωμ ἐκβάσατο γοῦν φησιν ὄξ ἀμφῶν, ἵνα ὅλως δι' ὅλης πὼ ἀσίας πὼ ψυχικὼ, ἀμφίσου πως ἄμα, καὶ ὡς πὼ πρὸ τὰ σώματα μεριζομένου ἀποκλίνουσαν οὐσίαν, ἀσφῶν. ἀλλ' οὐχὶ ἐκ μερίσους μὲν ἀμφίσου, ἐκ μέρους δὲ ἐς ὁ μερίσου ἀποκλίνουσαν. ὅλως δι δι' ὅλης ὁ σωμ ἀμφότερα, ἀλλ' οὐδέτερον ἐλικρινῶς. μᾶλλον δὲ οὐ δὲ συγκεκραμένον ὁποτέρου, ἀλλ' ἀπλοῦν τι καὶ ἴδιον ὁ εἶναι τῆς ψυχῆς, μίαν τῆς γε ἀμφίσου καὶ τῆς πρὸ τὰ σώματα μεριζομένης οὐσίας, κοινωνίαν τινὰ ὄξ πὼ μεσότητα πρὸς ἑκάτερον τῆν ἄκρων διασῶζον. ὡς ὁ ἔαν δὴν φῶς χρῶμα ἀπλοῦν ὂν κατ' ἀλήθειαν, καὶ οὐκ ἐκ τῆς λευκοῦ καὶ μέλανος τῆν ἄκρων χρωμάτων συγκρίσεως ἐκτὸ τῆς φύσεως ὑφιστάμενον, ἀλλ' ἴδιον καὶ ἀπλοῦν ὡς ἔφην ται, ὅμως ὄξ ἀμφῶν λέγεται τῆν ἄκρων, ὄξ πὼ πρὸς ἑκάτερον τῆν μέσων πάντων κοινωνίαν. ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ἔφην ται τὰ μέσα, ἅπερ ὀνόμασι πάντως οἰκείοις προσαγορεύεται, οὔτε ταῖς ἡμετέραις ἐπίσταται δυνάμεσι βιβλίοις τε, ἀποδεικτέον τοὺς αἱρίστους φιλοσόφους, ἐκ τῆν ἄκρων πειρωμένους αὐτὰ διηρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ αἱριστοτέλης ἐκ τῆ νοῦ καὶ τῆς ἐπιστήμης, λογικῆς οὔσης οὐ δι' ἕξιν καὶ προβολὼ, πὼ οὐσίαν τῆς ψυχῆς καὶ πὼ οὐσιώδη σύ δι' ἕξιν ἐλῶν πειρᾶται, ὡς νοῦν τε ἅμα οὖσαν καὶ ἐπιστήμην, ὅλως δι' ὅλης οὔτε νοῦν οὖσαν, ὁποῖος ὁ ὑπὸ τρέπει τῆς ψυχῆς νοῦς, οὔτε ἐπιστήμην, ὁποία κατὰ ἕξιν καὶ προβολὼ ὄξ αἰτίαν γώσεως. ὡς γὰρ καὶ αὖ ὡς σαφῶς ἐπισημαίνεται, ἐπιστήμη ἴδιόν ἐ ψυχῇ, ἤτοι ἡ ψυχικὴ γώσις, ἢ τῷ πράγματι συέπεται αὐτὴ ἴμα ἐκ μὲν τῆς πρὸς τὸ πρᾶγμα ταυτότητος, τὸ νοῦν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς γώσεως αὐτῆς δηλῶσαι. ὄξ δὲ τῆς ἐπιστήμης, ὁ λογικῆς μὴ ἀναλημμένον εἰς πὼ ἀρχὴ τῆς οὐσίας ἐ τρέπεται ὑψηλότερον. ὄξ τοῦτό μοι δοκεῖ, καὶ αὐχόμενος τοῦδε τοῦ ῥητοῦ, φάσιν ἀπεῖν πὼ οὐσιώδη τῆς ψυχῆς γώσιν, καὶ προσθεῖναι φ, τὶ κατά τινος, οὐχ ὡς τοῖς ὄξηγηταῖς ἔφην ται ᾧ τι ἀλιξανδρῳ καὶ τῷ νεοτέρου πλουτάρχῳ, τῆς φάσεως τοῦ αὐτὶ ἀποφάσεως ἐλλιμένος, ἢ αὐτὶ τῆς οὐ διαιρέτου λέγου. σύνθεσις γὰρ τούτων ἐκ ἐστὶ τρόπος. ἀπαντα χοῦ δὲ ὁ αἱριστοτέλης μὴ πρό γε αὐτοῦ πλάτων, ἰδὶ τῆν ἀπλῶν νοημάτων τε καὶ λέξεων, τῷ τῆς φύσεως χρῶν ται ὀνόματι. ἀλλὰ δηλονὶ μὲν καὶ τοῦ ἀπλοῦν τόνημα. ὄξ δὲ τῆς προθήκης τῆς, τὶ κατά τινος, πὼ πρὸς ὁ ἀναλημμένον συμπλοκὼ, τῆς ψυχικῆς οὐσιώδους οὐ δι' ἕξιν καὶ ἐπίλασιν. τοιαύτη γὰρ οἶα ἀπλῆ μὲν καὶ νοερὰ εἶναι. χαλάζασα δὲ πὼ ἀπλότητα τῷ πρὸς λόγον συμπλοκῇ, οὐ πῇ μὲν οὖσα νοερὰ, πῇ δὲ λογική. ἀλλ' ὅλη δι' ὅλης ὁ σωμ ἀμφότερον. μᾶλλον δὲ ἰδὶ τέρον ἐλικρινῶς, ἀλλ' ἁπλοῦν τι μίαν ἀμφῶν εἰδος. καὶ ὄξ ὧν ὄξ ἀμφῶν ὡς ἐκ τοῦτο κοινωνοῦν ὄξ πὼ μεσότητα. δι' ὅ καὶ ἐπάγεται ὡς πρὸ ἡ κατάφασις. ἐπειδὴ ἡ μὲν φάσις ἁπλοῦν ἴσῳ ὁ ὅλον ζῶον τὶ κατά τινος. ἵνα ἐκ τῆν ἄκρων ὁ μέσον ἀμφῆν. ἡ δὲ κατάφασις αὐτόθεν λέγος τὴς οὖσα, οὐ τῷ τὶ κατά τινος ἔχει ὁ εἶναι. ὡς ὧν εἴ τις ἴλε γε ὁ ἔαν δὴν διακρίνειν πὼ ὅλην, ὡς πρὸ ὁ λαβὼν, ἐπειδὴ κυρίως διακρίνει ὁ λαβὼν. ὁ δὲ ἔαν δὴν κατὰ πὼ πρὸς ὁ λαβὼν κοινωνίαν διακριτικὼ τινα ἀποφέρεται ἴμφασιν, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν αὐτόθεν διακριτικὸν, οὕτω δὴ καὶ ἡ τῆς ψυχῆς οὐσιώδης σύ δι' ἕξιν, οὐκ ἔστι μὲν τὶ κατά τινος. φάσις γὰρ ἔφην ται. ὄξ δὲ πὼ πρὸς ὁ λόγου κατάληψιν καὶ ἀπόκλισιν, ἐμφαίνει τινὰ ὡς ἐ τρόπου κατ' ἐ τρόπου κατηγορίαν. καὶ ἔστιν αὐτῷ δηλονὶ ὁ, ὡς πρὸ ἡ κατάφασις. αὐτὴ γὰρ αὐτόθεν ὡς ἔφην ται οὐ τῇ ἐ τρόπου πρὸς ἑ τέρου συμπλοκῇ συνίσταται. καὶ δὴ ὅτι οὐ πὼ ἀπόφασιν που σὺ τούτοις παρέλαβεν, ἀλλὰ μόνην πὼ κατάφασιν. ἐπειδὴ ὡς πρὸ τοῖς ἐκείνοις ὑσταμῶ φησιν ὁ παρμενίδης ὁ μὴ ὂν οὐ θεωρεῖσθαι, οὕτω καὶ ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς ἡ ἀκρότατη, καὶ ἡ κατὰ πὼ οὐσίαν ἑσταμένη σύ δι' ἕξιν, πολλῷ πρὸς ἑαυτὰς, τῷ μὴ ὄντι χώραν οὐ δίδωσιν. καὶ γὰρ αἱ πλάτων σὺ σοφιστῇ καὶ ἐν δὴ τῆν ἐκείνην ὑμῶν ὁ μὴ ὂν, ἀλλ' οὐ ὁ κατὰ διαίρεσιν, οὐδὲ ὅλως ὁ κατὰ ἀπόφασιν. ὁ δὲ κατὰ σύ δι' ἕξιν καὶ ἰδιότητα, ἡ κρείττονα καὶ αὐτῆς τῆς οὐσίας. ὁποῖον ὁ ὑπὸ τρέπει τὸν ἐχὶ πὼ μεμιγμένην, ἀλλὰ πὼ ἁπλῆν καὶ ἀμιγῆ. ἰδιότης δὲ τις προσαγορεύεται καὶ ἡ ἐ τρότης, αὐτάτιστος τῇ ταυτότητι. ἢ σύνθρομος καὶ ἡ τῷ μὴ ὄντος ἰδιότης. κἂν μὴ ἡ αὐτὴ ἢ τῇ ἐ τρότητι. ὡς τοῖς ἀκεφβίσδου ὁν σοφιστὴ ὄξ ἡγουμένοις δοκεῖ. ἢ κατὰ πὼ ἀπόφασιν ἀπλῆν τ' ἀφιστμένων πῇ τῷ ὄντος αἰτιάσθαι σύ δι' ἕξιν. παντα χοῦ

ἀ ὧν οὐ

τῇ λέξει ἐπισημαντέον, ὅτι οὐχ ἁπλῶς τὸν στιγμιῶν βούλεται κατὰ διάφασιν νοεῖσθαι. οὐ γὰρ ὡς διαι- 1
ρετὸν, ἀλλ' ὡς ἀπολειπομένων τῆς διαστάσεως, ἧς ἔλαττον πάσχει. καὶ ὃ καὶ τὸν στίγμα πάσχειν φησίν. ἡ γὰρ στιγμὴ φησι καὶ ὁ οὕτως ἀδιαίρετος ὡς ἀτομος, καὶ πᾶσαι διαίρεσις, ταύτην οὖσαι στέρησις, καθ' ὅσον ἀπολείπεται τῆς εἰκείας διαστάσεως, ὀλιγώτερα ὡς πρὸς ἡ παντελῶς ἔσται στέρησις. διὸ ὁ κυκλος. καὶ γὰρ εἰ καὶ πάντως ὁ κυκλος τῇ τοῦ ἀγαθοῦ ὁμοιώσει ἀπειρέθηται, ἀλλ' ὡς κυκλος οὐ τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ ἔχει τὸ εἶναι. ὡς ὁ μὴ ὄν, ὅσον οὐδὲν ἡ φύσις μέτεχει, ἀλλ' οὐ μᾶλλον μὴ ὄν, οὐ ἀπουσίᾳ ἔλλι τοῦ ὄντος ἢ μὴ ὄν, καθ' ὅσον πνὶ παρυφίσταται.

Δ ΕΙ ΔΕ διωάμει εἶναι ὁ γωρίζων, καὶ οὐ εἶναι οὐ αὐτῷ.

Δ εικὸς μοι ὁ ῥήτωρ ἐκ τῶν πάλαι σαφῶς οὐ λήκυθον, ὅτι ἀλυτδὰς ἔλλι ἡ τὴν διαιρέσεων τούτων γένεσις. καὶ πολλοὶς ἀπολειπομένη μέτρους τῆς τὴν ἀδιῶν διαιρέσεως. ἐκείνη γὰρ κατ' οὐδήγειαν ἴσατο καθαρά· αὐτὴ δὲ ᾧ διωάμει συμπάλικται. ᾗ γὰρ ἡ αὐτὴ τῶν ἄλλους, ᾗ ἡ στέρησις παρυφίσταται, ὅτα ὁ ἀδὸς ὡς καὶ στέρησις οὐδηγοῦ γνώσκομεν. τοιοῦτον ὡς καὶ ἀπεῖναι διωάμενος τὴν εἰδοποιοῦσαν, τῇ συμπλεκομένῃ τῷ διωάμει τάσει νοοῦμεν. οὐ γὰρ τελείαν δὲ καθαρὰ οὐδηγέα, ἀλλ' ἀτελῆ. καὶ οὐχὶ τῷ οὐδηγέα μόνῳ ὄντι, ἀλλὰ καὶ τῷ διωαμεῖ καὶ ὡς ἐστέρημένῳ ἐπιβαλλόντι, καὶ τὸν τοῦ σύνεχον αὐτῷ γνῶσιν. πάλιν γὰρ ἐπισημαντέον. ἵνα μὴ τὸν κρείττονα τὴν πραγμάτων γνῶσιν, καὶ ὑβριζόμενον, καὶ οὐχὶ συνέχωσ ἀλλ' ὑπερέχοντος αὐτὸν γνώσκουσιν, προτέρων ἀπορῶ. ἐκείνη γὰρ ὡς ὁ γνώσκει πέφυκεν. καὶ οὐχὶ τοῖς γνωσκομένοις ἐπακολουθοῦσα, κρείττονος αὐτὸς ὄλου ἢ ἑκάστα ἔλλι. λᾶ οὖν φησι διωάμει εἶναι ὁ νοῦν ταῦτα δηλαδή. τουτέστιν ἀτελέστερον ἢ ὁ τὰ εἴδη νοοῦν, καὶ τῷ διωάμει συμπλεγμένον. ᾗ οὐ εἶναι οὐ αὐτῷ ᾧ νοοῦντι ὁ διωάμει. τέλος δὲ προστέθεικεν, ἵνα μὴ μόνον διωάμει εἶναι ὁ νοῦν λέγωμεν ὁμοίωμεν. ὁ πρὸ ἐν παρεισέδυ ὁ ἔξω προϊόντα ᾗ ἔτι ἀτελῆ νοῦν. οὐ γὰρ οὕτω διωάμει ὁ νοῦν νοῦ ἔρηται, ὡς μὴ ἀ νοοῦν. ἀλλ' ὡς νοῦν μὲν καὶ κατ' οὐδήγειαν νοοῦν. συμπεπλεγμένον δὲ τῷ διωάμει, τουτέστι τῷ ἀτελεῖ, καὶ τῇ οἰκείᾳ στέρησει. ὡς γὰρ ὁ ζᾶλέπειν ἀμυσβῶς, οὐκ ἔστι παντελῶς μὴ βλέπειν, ἀλλὰ ζᾶλέπειν τῇ ἑαυτοῦ στέρησει, οὕτω καὶ ὁ νοῦν ὅταν συμπλέκηται ᾧ μὴ νοῦν πως. ἔστιν δὲ συμβαίνει, ὅταν τὸ τις ἅμα ὁ ἀδὸς καὶ τὸν στέρησιν αὐτῆς γνώσκοι συνέχως. οὐ γὰρ νοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ οὐ νοῦ. ἢ γὰρ στέρησις οὐδέποτε καθ' ἑαυτὸν νοεῖται. ὁ πεῖμὴ δὲ ἔστι καθ' ἑαυτὸν ποτέ. καὶ ὅλῳ ἔστιν ἡ τοιαύτη νόησις ἀτελής πως, καὶ τῷ οἰκείῳ διωάμει ἤτοι τῇ στέρησει συμπεπλεγμένη.

Σ Ι ΔΕ ΤΙΝΙ μὴ ἔστιν οἰκεῖον τὴν αἰτίαν, αὐτὸ ἑαυτὸ γνώσκει, καὶ οὐδήγειαν ἔστι καὶ χωρεστόν.

Ω" στερ αὐτοτρόπως τὸν τὸν τοῖς διαιρετοῖς ἀδιαίρετον παρεδοὺς γνῶσιν, διὸ τὴν ἀμεταῤῥῶτα ἀμερίσων νόησιν, ὡς καὶ τῷ ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς γνωμοίως καὶ ὑπερέχουσι, ἐπειδὴ προσηγυμένως ἐῶ αὐτῷ ὁ τοῦδε τῆς τὴν ἀδῶν νόησιν θεωρεῖα, καὶ ὅλῳ τὸν ταύτης σωφρονεῖαν παρελάμβανε. τὸ ὁ πωσοῦν ἄλλως ἀδιαίρετα, ὡς ἀφ' τῆς τούτων παραθέσεως, οὐ αἰρεῖ στέρεσι ἢ μᾶλλον αὐτὸν φομένων τῆς καθαρᾶς νοήσεως τὴν ἀδῶν, οὕτω μὴ ναῶ τὸν τὴν διαιρέσεων νόησιν παρεβάς, αὐτὸν διαστέλλει πάλιν τὸν τὴν ἀδῶν νόησιν, ὡς πρὸς διωάμει οὖσαν οὐ δήγειαν. καὶ ὡς πρὸς σύνεχον ταῖς στερητικαῖς φύσεσι καὶ γλυκταῖς. καὶ ὅλῳ ἔστιν ἔχουσάν τι καὶ αὐτὸν αὐτὸν πείμενον ᾧ διωάμει ᾧ οὐ αὐτῇ, τὸν χωρεστὸν καὶ καθαρὰν οὐδήγειαν καὶ αὐταρκέστατον. ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἄλλα οὖσαν τὸν ἑαυτῆς ὑπερέχουσαν. ἅπερ ἅπαντα βουλόμενος καὶ κρεῖττόνως τῷ ἀμιβίκτῳ ὑπάρχει, δι' ὃ καὶ ἀμεταῤῥῶτος ᾧ νοῦν ψυχῆς μετέχομένῳ ὑπάρχει δὲ ᾗ τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς, ἀ ᾗ ὑφεσμένως, ὅλῳ τὸν πρὸς αἰτίλεξιν ὕδη συμπλοκὴν. τοῦδε ἧς αὐτῷ ναῶ ὁ λόγος, ὡς ὅλῳ πολλῶν τὴν προτέρων λόγων ὑπομνήσασθαι. ἵνα καὶ ἅμα νοῦς ᾖ καὶ ἐπιστήμη. ὅπερ αὐτὸς ὁ ἐξίωσις. ὁ γὰρ κρείττων τῆς οὐσίας τῆς ψυχικῆς νοῦς μὲν, οὐκ ἐπιστήμη δὲ, τοῦδε οὖν τῆς οὐσίας τῆς ψυχικῆς καὶ τῷ κατ' αὐτὸν ἱστάμενος νοῦ, καὶ ναῶ ὁ λόγος. καὶ ἀξιοῦται καὶ τοῦδε αὐτῷ ὅτι αὐταρκέστατος. ἐπειδὴ καὶ ἀΐδιος. σαφῶς γὰρ ὅτι ἀθάνατος ἔρηται, ὅτι ἐλέγετο. καὶ ἔστι ζῶον μόνον τῆς ψυχῆς ἀθάνατον. οὐ δὲ τοῖς γένεσιν ἡ ἀνταίωσις καὶ ἡ στέρησις. καὶ ὅτι αὖτος. ὧν γὰρ ὁ ποιοῦν αὐτός. ὡς πρὸ ὁ πάσχον ὁ ἔξω προϊὸν νοῦς. αὐτῆς γὰρ τῆς ψυχῆς καὶ πρότερον ἔλεγεν ὁ μὲν εἶναι ποιοῦν ὁ δὲ πάσχον. ᾗ μὲν ποιοῦν ἀρχὴν καὶ αἴτιον ἐπίστατο. ὁ δὲ πάσχον ὕλλω. αὐτίκα οὖν καὶ ὁ τῆς ψυχῆς ἀπρότατα οὐσία. ἀλλὰ καὶ τῇ κατὰ ταῦτα οὐδήγεια. ἐπεὶ καὶ ἀλυτδὰς ὡς ἔρηται ὁ τῆς ψυχῆς οὐσιώδης νοῦς. διὸ καὶ ναῶ αὐτὸν ἑαυτὸν γνώσεως αὐτὸν συμπεπλέκται. αὐτὸς γὰρ καὶ τὰ ὄντα ἀλυτδὰς, ὅλῳ τὸν συμφυῶ πρὸς ὁ ὑπερ ψυχὴν νοῦν ὑπαρξιν. οὐ γὰρ διὸ ὁ τοῦδε τὸ πος ὡς ἡ φύσις καὶ τὰ σώματα, ἀλλὰ συμφυῶς αὐτῷ ὄζῳ πᾶσι. ἔστι δὲ καὶ οὐδήγεια ὡς οὐδὲν μᾶλλον τῷ διωάμει συμπλεκόμενος, ἄῦλες δὲ ὧν. ὅταν χωρεσθῇ τὴν ἀλυτδέρεαν ᾗ προβαλλομένου καὶ ἔξω ῥιπτουσῶν ζωῶν. ὅθεν καὶ αὐτὸς φῶν οὐδήγειαν ὁ τοιοῦτον νοῦν, προσέθηκε καὶ χωρεστός. τότε γὰρ οὐδήγεια καὶ ἀμεγὰς καὶ πάντα ὅλα τοῦδε αὐτῷ ὑξίωται ναῶ, ὅταν χωρεσθῇ. οὐ γὰρ ἀδὸ ὁ χωρεστὸν ἀκούειν. ὡς ἀεὶ δὲ κεχωρεσμένου, ἀλλ' ὡς ποτέ. χωρεσθὲς γοῦν φησιν ἔστιν ὅπερ ἔστιν.

Κ ΛΓΑ᾽ συμβεβηκὸς δὲ καὶ οὐχ ᾗ ἐκεῖνα διαιρετά. ᾧ νοεῖ καὶ οὗ ᾧ χρόνῳ. ἀλλ᾽ ᾗ ὁ διαίρεται. ἔστι γὰρ καὶ τούτοις τι ἀδιαίρετον.

Ξ᾽ πανπλαμβάνει μὲν ὡς εἴρηται καὶ τοῦδε τοῦ τόπου τὴν οὐ τοῖς διαιρετοῖς ἀδιαίρετων λόγον, ὅπως νοεῖται. αὐτὸ δὲ διασείλασθαι δι᾽ οὗ μέσου πῶς τοῦδε τοῦ τόπου ἐστὶν ἡ ἐσδὸς τούτου, καὶ ταύτην ἀπὸ τῶν γύαλος τῷ ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς, ᾗ οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ, πῶς τὴν οὐ τοῖς διαιρετοῖς ἀδιαίρετων, ὅτι ἁπλῶς τῷ διαιρετῷ τῆς ψυχῆς λέγει γίνεσθαι, οὗτι ἁπλῶς οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. ἀλλὰ τῷ κατ᾽ οὐδρήγεσιν οὐχὶ δὲ ᾗ δυνάμει ἀδιαιρέτῳ. ὁ γὰρ ὅσον διαιρετὸν τῆς ψυχῆς, οἷόν ἐστι μὲν ᾗ κατ᾽ οὐδρήγεσιν οὐ τῇ θεωρίᾳ διαιρεῖται. οἷόν ἐστι δὲ μόνον δυνάμει ὄν διαιρετόν, ἀχὶ δὲ καὶ τῇ οὐδρήγεσιν. ὅταν μὲν γὰρ ἰδίᾳ ὁ ζῶον, ᾗ αὖθις ὁ λογικὸν, εἶτα ὁ θνητὸν ἐπισκοπῇ, διαιρεῖ πῶς τὸ αὐθρώπου θεωρίαν οὐδρήγεσιν. ὅταν δὲ ὁμοῦ ὁ πᾶν συναιρῇ, ἢ οὐδρήγεσιν αὐτῆς ἢ γνωστικὴν, ἀδιαίρετος γίνεται, ἀχὶ ᾗ δυνάμει. πίφυκε γὰρ διαιρεθῆναι. ἀλλὰ μόνον οὐδρήγεσιν. καί τοι ἔστι διαιρετὸν ὂν ὁ τῆς ψυχῆς τούτων γνωστικὸν, καὶ οὐ χρόνῳ διαιρετῷ ὄντι φύσει γινώσκει, ἀχ ὡς διαιρετὸν ὅμως, οὐ δὲ ὡς οὐ χρόνῳ διαιρετῷ γινώσκει. ὅταν ὡς ἀδιαίρετον τοῦ γνωστοῦ αὐτιλαμβάνηται, φύσει ὄντος καὶ αὐτοῦ διαιρετοῦ. διὸ ὁ κατὰ συμβεβηκὸς ἔφη. οὐ γὰρ ὡς διαιρετὸν ὁ διαιρετὸν ἀλλ᾽ ὡς ἀδιαίρετον γινώσκει. οὐ δὲ ὡς οὐ διαιρετῷ χρόνῳ καί τοι διαιρετῷ ὄντι. ἀλλ᾽ ὡς ἀδιαιρέτῳ. οὐ δὲ ὡς διαιρετῷ τῆς ψυχῆς γινώσκουσα. ἀλλὰ καὶ τούτῳ ὡς ἀδιαιρέτῳ. οὐ γὰρ πῶς ὁ διαιρετὸν ἐλπῆται, ὁ κατὰ συμβεβηκὸς εἶναι ὁ οὐ αὐτοῖς ἀδιαίρετον. οὐ γὰρ ᾗ διαιρετά ἐστι. ταύτῃ μὴ ἀδιαίρετα. μὴ δῆ ἔσται ὡς διαιρετὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἕξει ὁ ἀδιαίρετον, οὐ ὁ χάρεν ἐστὶν ὑλοῦντος τῆς κατὰ συμβεβηκὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ καθ᾽ ἑτέρου λόγου καὶ κρείττονα. κατὰ συμβεβηκὸς οὖν τὰ διαιρετὰ γινώσκει. ὁ τί ἐκεῖνα, τὴν διαιρετὴν αὐτῷ σημαντικήν. ὥσπερ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπάγει λέγων, καὶ οὐχ ᾗ ἐκεῖνα διαιρετά, ὅτι ὁ ἀδιαίρετον αὐτὴν θεωρῷ. ὁ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἀξιοῖ μὴ ὑδὲ μόνον τὴν γινωσκομένων διαιρετὴν ἔστιν ἀκούειν, ἀλλὰ μὴ ὑδὲ τοῦ νοοῦντος καὶ τοῦ χρόνου, ᾧ τι νοεῖ καὶ οὐ ᾧ, λέγων, προσθεὶς αὐτῷ δι᾽ ἕξιν, ᾧ νοεῖ καὶ οὐ ᾧ χρόνῳ. ἵνα δηλώσῃ ὡς ἔφαμεν, ὅτι καὶ διαιρετῷ ὄντι τῆς ψυχῆς τῷ νοοῦντι τὰ τοιαῦτα, οὐχ ὡς διαιρετῷ οὐ δρᾷ. ὁ τοίνυν οὐ αὐτοῖς ἀδιαίρετον καθ᾽ αὐτὸ ὡς ἀδιαίρετον γινώσκει. τὰ δὲ διαιρετὰ κατὰ συμβεβηκός. διότι καθ᾽ ἕτερον λόγον ἔχει ὁ ἀδιαίρετον, καὶ οὐχ ᾗ διαιρετά. δηλοῖ γὰρ καθ᾽ αὐτὸ ὁ ἀδιαίρετον γινώσκεσθαι, προσθεὶς ὁ ἀλλ᾽ ᾗ ἀδιαίρετα. εἰπὼν δὲ ἀλλ᾽ ᾗ ἀδιαίρετα, πιστοῦται δῆ τὴν ἐφεξῆς, ὅτι ἔστι τι οὐ τοῖς διαιρετοῖς ἀδιαίρετον. ἔστι γὰρ καὶ οὐ τούτοις τι ἀδιαίρετον.

Λ᾽ ΛΛΙΣΩΣ οὐχωρισὸν ὁ ποιεῖ οὖκ ὢν χρόνου καὶ ὁ μῆκος. καὶ ἕξιν ὁμοίως οὐ ἅπαντι ὕδατι τῷ σωιχεῖ καὶ χρόνῳ καὶ μήκει.

Ο᾽ τι μεν ὕδατι τι οὐ τοῖς σωιχείοις ἀδιαίρετον, ἐπισώζεται δῆ τῆς πᾶν σωιχὲς οὐ τι εἶναι. ἀδιαίρετον γὰρ αὐτὸ ὁ οὐ. καὶ ὁ μετέχει ἀπορράζεται οὐκ αὐτοεί, ἀλλ᾽ ὑπομένει μερίζεσθαι. ὅπερ οὐδεὶς ἀνέχεται, τὴν ἕφη. ὁ δὲ ἴσως οὐ χωρισὸν, ἐπειδὴ οὐχὶ ὁ εἶδος τῆς λίθου καιμένου, ἀλλ᾽ αὐτὸ ὁ λίθος κείμενον ὡς ὑπομένει θεωρεῖ. ἐκεῖνο γὰρ πάντως ἀχώριστον, ὅτι αὐτῆς τί ὕδατι τῆς λίθου καιμένου, ἐπεὶ ὁ εἶδος ἔχει τι χωριστόν. ὡς καὶ αὐτὸς οὐ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει βούλεται, χωριστὰ καλῶν καὶ τὰ φυσικά. ὅθεν δῆ ὁ οὐσίας εἶναι. καὶ οὐσιῶν ὁ λίθος κείμενος, καὶ μὴ οὐσιοῦσθαι ὑπ᾽ αὐτῆς. μὴ δῆ ἕξιν εἶμαι μὴ ὁ ἴσως προστίθησι. σημαίνων ὡς ἐ μὲν ὁ εἰδητικὸν ἀδιαίρετον λάβοις, χωριστόν πως ἐκείνου. εἰ δὲ ὁ τῆς λίθου καιμένου, ἀχώριστον.

Η᾽ ΔΕ᾽ ΣΤΙΓΜΗ᾽ καὶ πᾶσα διαίρεσις καὶ ὁ οὕτως ἀδιαίρετον, δηλοῦται ὡς πρὸ ὑ σβήσεως. καὶ ὅμοιος ὁ λόγος ὑδὲ τὴν ἄλλων. οἷον, πῶς ὁ μῆκος γνωρίζει, ἢ ὁ μέλαν. τῷ αὐτίκα γὰρ πως γνωρίζει.

Μ ιτὰ πῶ τοῦδε τὴν οὐδρήγεσιν μόνων ἀδιαίρετων νόησιν, παρασείωσιν ἐφεξῆς, καὶ πῶ ἢ τὴν πάντα μὲν ἀδιαίρετων, κατὰ ἀπόπτωσιν δὲ τ᾽ διαιρετὴν ἐ χρόνων ὁ ἀδιαίρετον. ἔχει μὲν γὰρ πῶς εἰκείαν μορφὴν καὶ ἡ ἐπιφάνεια καὶ ἡ γραμμὴ καὶ αὐτὴ ἡ στιγμὴ καὶ ὁ νῶ. ᾗ δῆ ταύτην οὐ πανπλῶς οὐ σβήσει ταῦτα θετέον. ἀλλ᾽ ὡς ἀδιαίρετα ἔχει ὁ ἐσβημένον. ὡς γὰρ ἡ ἐπιφάνεια κατὰ ὁ μῆκος καὶ πλάτος ἔχει ὁ μεμορφωμένον, κατὰ δὲ ὁ βάθος ὁ ἐσβημένον, οὕτω καὶ αἱ ἄλλαι διαιρέσεις πᾶσαι, ἢ τῇ διαιρετῇ ἀπολέπονται, οὐ πρὸ ὕδατι πράξαι, ταύτῃ οὐ σβήσει τυγχάνουσι οὖσαι. πάλιν οὖν ὁ συνοίχεται πράξαι νοῶν, γνώσεται αὐτὰ καὶ ὡς ἐσβημένα εἰκείως τοῖς κείμενοις, δῆ πῶ σύστοιχον θεωρέαν, κατὰ σβήσιν τῇ εἴλους. νοῶν γὰρ ὁ εἶδος, καὶ ὁ ἐσβημένον αὐτῇ ἕσεται, ὡς μὴ μετέχον ἐκείνου φημὶ τῇ εἴλους, ᾧ καὶ πίφυκεν ἡ σβήσις παρυφίστασθαι, τουτέστι τῇ γλυπτῇ. ὡς τῷ γε ἀϊδίῳ ἀγαθῷ οὐδὲν παρυφίστασθαι κατὰ. οὐ δὲ ἄλλῳ τινὶ τὴν ἀϊδίων εἰδῶν οὐδεμία σβήσις. τοῖς οὖν τὰς σβήσεις ὡς σβήσεις γινώσκουσι. ὡς ὁ σκότος ᾧ μὴ ὁρᾶ ὁ φῶς. καὶ ὁ κατὰ ᾧ μὴ ὁρᾶ ὁ ἀγαθὸν οὐ αὐτῷ. ἐπεὶ τῇ τῆ ἀγαθοῦ οὐσίᾳ, καὶ τῇ τοῦ φωτὸς, καὶ ὁ κατὰ μὴ ὁ σκότος γινώσκομεν. ὡς τῇ τῆ κατὰ ὁ ὀρθότητι ὁ σχεβλόν. ὁ γὰρ μέλας τῷ αὐτοστίλβειν καὶ ὁ λαμπὸν, ὁ μὲν αὐτὸ τῆ σκότους, ὁ δὲ αὐτὸ τῆ φωτὸς εἴληφεν. ἐπεὶ καὶ ὁ μέλας εἶδος ὕδατι. οὐ δὲ

τε μὴ γαρ αὐτὸ νοεῖν καὶ ἤδη διηρημένον. ἀλλ' ὅταν ὡς οὖ τὸ ὅλον νοῇ καὶ μή πω διηρημένον, τότε ὡς ἀδιαίρετον νοεῖ. ὀρθῶς ἂν ἔφη, οὐκέτι κωλύει. ἐπειδὴ μὴ ὡς ἀδιαίρετον, μὴ ὡς ἤδη διηρημένον δυνατὸν γνώσκειν. ὅταν δ' οὖν ὡς ἀδιαίρετον νοῇ, τότε μὴ οὐ χρόνῳ ἀδιαιρέτῳ. καὶ αὖθις τὸ ὑφεημένον ἀνελόξατο τῆς συνεχοῦς τούτων γνώσεως. οὐ γαρ ἐν ἀμβλείᾳ τῷ παντὸς χρόνου κρεῖττον νοῦ. εἰ δὲ νοῦ ἡ ἀλήθεια τὸ παντὸς χρόνου κρεῖττον. ἀλλ' ἐν χρόνῳ μὲν, μέσοντι δὲ ἀδιαιρέτῳ ἡμῖν οὐδ' ὁτιοῦν. δῆλον δὲ ὡς ὁ ταῦτα συνεχῶς γνώσκων νοῦς, ἀχ ἁπλῶς ἔστι νοῦς. ἀλλὰ (διὰ τῆς λογικῆς ἀναλύξεως τῆς πρώτης εἰσαγούσης τὸν διάστασιν, συμπεπλεγμένος μὴ οὐ δρᾶν. ὁ γαρ ἐν χρόνῳ οὐ δρᾶν, λογικῆς ζωῆς. πᾶς δὲ ἕμμως, ὡς ὁ ἀδιαίρετον χωρίζόμενος τῆς λογικῆς ταύτης διαστάσεως. ὡς γαρ ἀν ὡς ἀδιαίρετον ὁ συνιχὲς νοῶμεν, οὐ δι' ὁν χρόνου διαιρούμεν. ὁ πότερον γὰρ ἀν διαιρῶμεν, ἔστε ὁ μῆκος εἰς ἡμίσεια ἔστε ὁν χρόνου, ἕστε τὰ μὴ τὸν σὼν διαιρεῖσθαι. μὴ γαρ εἰ ὁ ἥμισυ τῆς μήκους πρότερον, εἶτα ὁ ἕτερον ὕστερον γνώσκειμεν, δῆλον ὅτι μὴ ὁ χρόνος σὼν διήρηται ᾧ πρότερῳ μὴ ὑστέρῳ. καὶ αὖ ὁ χρόνος κατὰ ὁ πρότερον καὶ ὕστερον διαιρούμενος, ἄλλο ἕξει γνωσκόμενον κατὰ ὁ πρότερον, ἄλλο δὲ κατὰ ὁ ὕστερον. ἵνα μὴ διαιρῆται οὐ δρᾶν. ὥστε μὴ τῆς μήκους ἄλλο μὲν ἔσται ὁ πρότερον, ἄλλο δὲ ὁ ὕστερον γνωσκόμενον. ὀρθῶς αὖρα ἐποίησεν ὁ φιλόσοφος, ὁμοίως γὰρ ὁ χρόνος διαιρετὸς μὴ ἀδιαίρετος τῷ μήκει. ὡς εἰ αὖ ἔχοι ὁ μῆκος μὴ πάσι ὁ σὼν ἐχὸς, οὕτω μὴ ὁ χρόνος. μὴ σαφῶς ἔξειν πιστοῦται ἐξ τούτων.

Ο Υ̓ΚΟΥΝ ἔστιν ἀπεῖν, οὐ τῷ ἡμίσει, τὶ οὐνοεῖ ἑκατέρῳ. οὐ γαρ ἔστι αὖ μὴ διαιρεθῆ. ἀλλ' ὁ δυνάμει. χωρεὶς δὲ ἑκάτερον νοῶν, διαιρεῖ καὶ ὁν χρόνου ἅμα. τότε δὲ σὼν μήκη, εἰ δὲ ὡς ἐξ ἀμφοῖν, καὶ οὐ τῷ χρόνῳ τῷ ἐπ' ἀμφοῖν.

Ε ν ἴσως μὲν ἐξ ὡς ἀδιαίρετον γνώσκει, οὐ δὲ ὁν χρόνου διαιρέσει. ἐκ ἔχων ἀπεῖν τὶ μὲν οὐ ᾧ προτέρῳ ἡμίσει, τὶ δὲ διάφορον οὐ ᾧ λοιπῷ γνώσκει. ἵνα μὴ οὐ δρᾶν τῇ νοήσει διέλῃ ὁν χρόνου, ὡς ἄλλο μὲν πρότερον. ἄλλο δὲ ὑστέρου γνώσκων. ἐ γαρ κατὰ σὼν ἐχειαν ὁ αὐτὸ θεωρῶν ἀπαραλλάκτως, οὐκ ἂν δρᾶν αὐτὸ ὁν διαιρεῖ. ἀλλὰ μόνον δυνάμει διαιρετὸν ἐπὶ ὁ χρόνου οὐ ᾧ νοεῖ. ἔστι μὴ διέλοι ἂν αὐτὸν, εἰ τὴν τῆς μήκους μερέων ἑκάτερον οὐ τοῖς μερέσις τῆς χρόνου τούτου, ὁ μὲν πρότερον. ὁ δὲ ὕστερον θεωρήσειεν. ὡς εἴγε διέλοι ὁ μῆκος τῇ ἐπινοίᾳ, μὴ ὁ μὲν αὐτῆς πρότερον, ὁ δὲ ὕστερον σκοπόν, σωδιαιρήσει πάντως ὁν χρόνον κατ' αὖ ὁ πρότερόν τε μὴ ὕστερον. μὴ τότε ἂχ ὡς ἀδιαίρετον ὁ ὅλον γνώσεται. διὸ ἔφη καλῶς. οἷονεὶ μήκη. ἔλως γὰ πολλὰ ὁ οὐ ἐπινοεῖ, ἐξὶ ὁ διέλαι τῇ ἐπινοίᾳ. μὴ ἐξὶν οἷονεὶ ἕνα. διὸ τι οὐχὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐπινοίᾳ μεριζούσῃ ἕκαστ' πάντως, ὁ καὶ ἤδη αὐτὰ διηρῆσθαι τὰ πράγματα. καίτοι ἴσν μὴ πω ἦ πλήθη, ἀλλ' ὡς πλήθη ἐπινοεῖται. εἰ αὖ γε μὴν μὴ ὡς πολλὰ, ἀλλ' ὡς οὐ ὁ ἐξ ἀμφοῖν νοῶμεν, καὶ οὐ ἀδιαίρετα πάντως αὐτὰ ἀσώματα χρόνῳ, τῷ κατ' οὐδρίαν φημὶ ἀδιαιρέτῳ. καὶ διὰ γε ὅτι καὶ ταῦτα ὁ οὐ τοῖς διαιρετοῖς ἀδιαίρετον διασέλλει ἀφ' τὸ εἰδητικοῦ, οὐ μόνον ὡς οὐ χρόνῳ γνωσκόμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς δυνάμενον διαιρεθῆναι, καὶ πρός γε ὡς συμπληρέμενον ἐκ τῶν μερῶν. διὸ ὁ ἐξ ἀμφοῖν ἔφη, ὡς δύο τὰ μέρη ἐστὸν θάτερον. ὁ γαρ εἰδητικὸν πᾶν πάντ ἀμβλύτερον, καὶ οὐκ ἔχον μέρη.

Τ Ὀ Δ' ἐν μὴ κατὰ ποσὸν ἀδιαίρετον, ἀλλὰ ᾧ εἶδει, νοεῖ οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ μὴ ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς.

Γ εἰς συμπληρώσαι τελείως ὁν ἐπ' τῆς τῶν ἀδιαιρέτων οὐ τοῖς διαιρετοῖς νοήσεως λόγον, οὐ τῷ μέσῳ αὐτὰ μεμηνύκειν ἡμῖν ὁ διάφορον αὐτῆς, πρὸς τὸ τῶν εἰδῶν νόησιν. ἵνα καὶ τὸ αὐτίαν οὐ δείξωσι, δι' ὃ ὅλως ἢ τοιοῦτ' ἐκείνων τῶν παρείληπται νόησις. ὅτι διὸ σαφήνειαν καὶ διάκρισιν τῶν εἰδητικῶν νοήσεων. αὐτὰς γὰρ οὔτε οὐ χρόνῳ, οὔτε διαιροῦν ταί πως ἢ οὐ δρᾶν ἢ δυνάμει. ἀλλ' ὡς πρὸ ἔστιν αὐτὰ τὰ ἤδη ἀμβλύτατα, οὔτε χρόνῳ παρατεινόμενα, ἔτε κατὰ τινα διάστασιν μεριζόμενα, ὅπως μὴ αἱ συνεχοῖς αὐτοῖς σωαρμαζόμενα γνώσεις, ἀμβλύτεροι πάντελῶς ἔσονται. οὔτε διῖσάμενά πως καὶ ἀναλυόμενα, ἔτ' ὅλως οὐ χρόνῳ γινόμενα. κἂν γὰρ οὐ χρόνῳ ἔφη ὁ αὐριστοτέλης, ἀλλὰ ὁ οὐ ἀδιαιρέτῳ προστίθεικεν. ἵνα ὁ ὑπὸ τὸν χρόνον σημαίνῃ. πᾶς γαρ χρόνος διαιρετός. ὡς οὖν ἡ τῆς λιθίνου προσθήκη, οὐ δὲ λιθίνης ναῦς, ἀναιρεῖ ὁ ναῦν εἶναι, οὕτω μὴ ἡ τῆς ἀδιαιρέτου τῷ χρόνῳ πρόσθεσις, ἀναίρει τὸ εἶναι χρόνον κατὰ ποσὸν μὲν οὖν ἔστιν ἀδιαίρετον, ὃ ἔστι μὲν ποσὸν, οὐ διηρημένον δὲ, ἀλλ' οὐδρίαν μὲν ἀδιαίρετον, ἐχὶ δὲ δυνάμει. ὁ δὲ μὴ τοιοῦτον ἀλλὰ τῷ εἴδει, τουτέστιν ὡς εἶδος ὂν ἀδιαίρετον, νοεῖ φησιν οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. τουτέστιν ᾧ οὐ τῷ νοῦ, ᾧ τὸ γε ἀληθέστερον φάναι, κρεῖττόν ἐστιν οὐ κατὰ χρόνον, καὶ τῷ ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς. ὀρθῶς εἰσὼν τὰ πλάτωνος, ὡς ἐξ ἀμφοῖν ἔστιν ἡ ψυχὴ, τῆς τε ἀμερίστου μὴ τῆς ἐπὶ τοῖ σώματι μεριζομένης οὐσίας. ὁ οὖν ὅλον ἀδιαίρετον μὴ ἀμβλύτον, τοῖς εἴδεσιν ᾧ σωαρμόζεται. καὶ συνεχῶς αὐτοῖς συμφύεται, τῷ ἀδιαιρέτῳ ἑαυτῆς τοῖς ἀδιαιρέτοις. καὶ πάλιν διέλαι ὡς οὐ ἐπ' τῷ κρείττονος ἢ κατὰ ψυχὴν νοῦ. οὕτε πρὸς τὸ μεταχρόμενον ὑπ' αὐτῆς, ἔτ' ἐπ μᾶλλον πρὸς τὸ ἀμεθέκτου ὁ λόγος αὐτῷ. ἀλλὰ ἐπ' τῷ οὐσιώδους μὴ μοίμου τῆς ψυχῆς. καὶ γαρ νοῦ οὐ αὐρῶς τῷ ἀδιαιρέτῳ τῆς ψυχῆς, ὡς εἰσὼν καὶ ὁ διαιρούμενός πως αὐτῆς. ταῦτα πρὸς τὰς τῶν εἰδῶν ἐπ' ὢν οὐ μέσῳ νοήσεως, πρὸ διαφορᾶ ἡμῖν παρεσδήσῃς, πρὸς τὸ τῶν ἄλλως πῶς λεγομένων ἀδιαιρέτων, εἰσὶς ἀσκλημβάνει ὁν πρὸς ταύτης λόγον, ταυτὶ γράφων.

Ι Ο᾽ ΔΕ᾽ ΕΝ ποιοῦν, ἕξιν ὁ νοῦς ἴσως.

Σ υμπλέκει γὰρ τὰ τῆς ψυχῆς ἀπλᾶ νοήματα ὁ λόγος. ὃν δὴ τρόπον ὡς ἤδη ἐπιδέδεικται. εἰ μὲν οὖν ἡ ἀκίνητος οὐσία τοιαύτη ἐστίν, ὅπερ ὀλίγῳ πολλῶν ἐν τῇ μεθόδῳ τὰ φυσικὰ ἐπίλειψον. ὡς ἡ αἰσθητὴ οὐσία ὡς πρὸς τὸ εἶναι, οὕτω καὶ τὸ εὖ ἕξιν τοῖς αἰσθητοῖς αἴτιον ὡς πρὸς τὸ εἶναι, οὕτω καὶ τὸ εὖ ἕξιν τοῖς αἰσθητοῖς αἴτιον. καὶ ἕξιν μὲν καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἀληθές. ἐκεῖ δὲ τὴν ψυχὴν ὁ νοῦς ἡ εἶδος, ὅ, τι μετὰ τρόπου, καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὸν λόγος τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς ἴσως ὡς νοῦς. ὡς γὰρ λόγος καὶ αὐτὸς σύγκειται. νῦν δὲ λέξιν ὧδε συνταχτέον. ἡ ἕξις ἕξιν τὴν συμπλεκομένων νοημάτων ἐν ποιοῦν, ἕξιν ὁ νοῦς ἴσι.

Ι Ο᾽ ΔΕ᾽ ἀδιαίρετον ἐπεὶ διχῶς ἡ δυνάμει, ἢ ἐνεργείᾳ.

Ε ἴρηται καὶ ἡμῖν ἤδη ὡς πολλαχῶς ἡ ἀδιαίρετον, ἡ μὲν, ὡς ἡ εἶδος οὐσιαμὴ ὂν διαιρεῖται οὔτε ἐνεργείᾳ οὔτε δυνάμει. ἡ δὲ ὡς ἡ μῆκος μὴ πάν συνεχὲς, ἐνεργείᾳ μέντοι ἐστὶν ἀδιαίρετον, δυνάμει δέ πως διαιρετὸν, ἢ καὶ τινὸς τι πεφυκὸς διαιρεῖσθαι, ὡς τὰ ἐν γλίσχρῳ. ἢ μόνῃ τῇ ἐπιφανείᾳ, ὡς τὰ ὑγρά, ὅτῳ ἡ μερίζεσθαι τὴν συμφυτων. ἡ δὲ σημεῖον καὶ ἡ γραμμὴ, ὅσα ὡς πέφυκε φωνὴ ἀδιαίρετα. καὶ γὰρ ἡ γραμμὴ ὡς πέφυκε διαιρετὸν ἡ πεφυκὸς ἀδιαίρετος. καὶ ἡ ἐπιφάνεια ὡς πέφυκε σώματος καὶ τὰ βάθος ἀδιαίρετος. ἡ δ᾽ οὕτως ἁπλῶς ἀδιαίρετον ἡ ὡς πέφυκε, ἴσι μὲν ἡ αὐτὴ πάντη ἀδιαίρετον ἀ μόνον ἐνεργείᾳ ἀλλὰ καὶ δυνάμει. αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ δὲ πρὸς τὰ εἴδη ἡ τὸν ἕτερον τῶν πραγμάτων. ἐκεῖνα δ᾽ τελεότητες. ἡ δὲ πρὸς τὸ ἰδίως προειλημμένα. τὰ δὲ σημεῖα ἡ ὅλως τὰ πέφυκε, ὡς ἀποπεπέπανται τῶν διαστάσεων, ἡ αὐτῷ τούτῳ δὴ ἔχειν τὸ ἀπολειπόμενα ἡ ὧν ἕξιν ἔχειν, οὐ δηλόσει τῶν πέφυκε μένων τυγχάνειν ὄντα. ἀ γὰρ οἷα τε πυθαγόρειοι σημεῖα ὑπετίθεσαν), ὡς ἀρχὰς εἶναι τῶν διαστάσεων ἡ αὖτε ὁρισμῷ, τοιαῦτα νοῦς ὁ ἀριστοτέλης λαμβάνει. ἀλλὰ τὰ πέρατα ὡς ἄρα) ἡ τὰ ἔχοντα. διὸ ἡ ἐκεῖνοι ἀκολούθως τὰ σημεῖα ἀσίαζον ἐπρόσθιον. εἰς ταυτὸν γὰρ αὐτοῖς τοῖς εἴδεσιν αὐτοῖς, τοῖς τὴν μέθεξιν ὁρισικοῖς. ἡ αὖ ἀριστοτέλης καλῶς αὖ τοῖς δηλώσεσιν αὐτὰ τίθεται. ὡς ἔν. ἐν τῷ τὴν ἀδιαιρέτων λόγον σωτόμως ἐπὶ τοιοῦτον. διχῶς ἡ ἀδιαίρετον ἡ δυνάμει ἡ ἐνεργείᾳ. ἡ μὲν δὴ δυνάμει πάντως καὶ ἐνεργείᾳ. ἡ δὲ ἐνεργείᾳ ἁ πάντως ἡ δυνάμει. ἐνεργείᾳ μὲν δὴ τὰ μόνον μήκη ὡς αὐτὸς φησι ἡ πάντη ἡ συνεχίς. δυνάμει δὲ ἡ ὅλῳ ἕξιν πάντη ὁ διαίρεται, τά τε εἴδη καὶ οἷ ὅροι, ἡ τὰ ὡς πέφυκε καθ᾽ ὃ πέφυκε ἀδιαίρετα. τούτων δὲ τὰ μὲν εἴδη ὡς τελεότητες, ἡ κρείττους ἢ τελειούμενα, καὶ ἡ πάντη ἐνεστῶς τοιοῦτον. ἡ πρῶτον ἡ καθ᾽ αὑτὰς ἀεί. τὰ δὲ πέφυκε ὡς ἔχοντα ἢ πέρατα τούτων, ἡ ἡ ἀδιαίρετον καὶ τὰ ἀποπίπωσιν τῆς διαιρετῆς ἔχοντα. ἡ ἡ ἀπολοῦν ἔχοντα οὐ καὶ τὰ περιλαμβάνον ὡς τὰ εἴδη. ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτέτμησιν ἡ ἀποπίπωσιν ἢ μὲν δὴ τὴν ἀδιαιρέτων τὴν ὡς ἀσῶν ἡ ὡς ὅρων γένεσις, πρόσκειται αὐτῷ εἰς ἐναργείαν προαγομένως. ἐκείνως γὰρ ὧν συστέχως αὐτὸ πλατύπτωσις ὁ νοῦς ὡς νοῦς. ἡ ὁ τῆς ψυχῆς ἀσώδης. ἡ ἡ τούτων γένεσις ὡς αὐτὸς παραδίδωκεν ἀληθὴς πάντα πάντα. ἡ ἀλλ᾽ πότε ἡ ψεῦδος ὁ πωσοῦν ἐπιδεχόμενον. ἃ δὲ ἡ τὰ ἄλλως λεγόμενα ἀδιαίρετα ἀφὸ τὴν ὡς ἀσῶν διαχεῖν, ἡ τὰς ἐκείνων γενέσεις πρὸς τὰ τὴν ἀσῶν, ἀναγκαίως ἐπάγει πλαχῶς τε τὰ ἀδιαίρετα, ἡ τὰς αὖ πάντων σύστοιχον γενέσεις, ἐκεῖ τι καθαιρεῖ ἄξιον γενέσεις αἱ τὴν διαιρετῶν ἀδιαιρέτων λεγομένων. ἐ γὰρ μόνον οἷ ὧν καθαιρῶς ἀδιαιρέτῳ. ἀλλ᾽ ἅτε συστέχως γινώσκουσι τὰ ἀδιαίρετα. μὲν οἷ ἐνεργείᾳ, δυνάμει δὲ διαιρετὰ, ἡ τὰ καὶ τὰ δηλώσει ἀδιαίρετα, ἢ πεφυκότα) ἀφὸ τὴν ἄκρων ἡ καθ᾽ ὑπόθεσιν ἡ αὖ ταῦτα, εἰς μεθόριστόν τινα ἐν δυνάμει. ἡ εἰς ἃ μὴ καθ᾽ αὐτὰ ἀλλὰ καὶ συμβεβηκὸς γινώσκει τὰ πέφυκε. τῷ γὰρ τὰ πέφυκε γινώσκειν, τοὺς ἀποπτώσεις αὐτὴν γινώσκειν. ὥσπερ ὧν ὀρθῷ ἐν σχοινίῳ, ἡ τῷ ἀγαθῷ ἐν κακῷ. ἡ ὅλως τοῖς ἕξεσι τοὺς δηλώσεις, ὧν αἱ σὺν δηλώσεις. εἰ γάρ τι μὴ συστέχως ἀλλὰ χρειτόνως τοῦ τὰ πράγματα, ἕξιν ἄλλη κωλύει, ἐχ ὡς ἐκεῖνα πέφυκεν, ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸ ἐν νοῦν ἕξιν, οὕτω ἡ νοεῖν, ἃ συν διαιρέμενοι ἔτι τοῖς νοημοῖς. ἃ δὲ συν υποφθέμενοι, ἀλλ᾽ ἀπλῶς, καὶ μένει αὐ ἐν αὐτῷ. νῦν δὲ ὡς ὅρον τὰ τὴν συστέχως γινωσκόντων ἡ μὲν ὁ λόγος. ἐ πεὶ οὖν τῶν τὰ προειλημμένα, τῇ αριστοτέλους ἐ πακολουθήσωμεν λέξει.

Ι Ο᾽ ΔΕ᾽ ἀδιαίρετον ἐπεὶ διχῶς ἡ δυνάμει, ἢ ἐνεργείᾳ.

Ι ἰὼ πρώτην διαίρεσιν ποιεῖται, ὅ, τι πᾶν ἡ ἀδιαίρετον ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ. καὶ ἔστιν ἀπλῆ τις ἡ διαίρεσις. ἡ γὰρ δυνάμει ἀδιαίρετον. καὶ πάντελῶς ἔξιν ἀδιαίρετον. ἡ δὲ ἐνεργείᾳ, οὐχ ὕβ ἀνάγκης καὶ πάντη.

Ο ΥΘΕΝ κωλύει νοεῖν ἡ ἀδιαίρετον, ὅταν νοῇ ἡ μῆκος. ἀδιαίρετον γὰρ ἐνεργείᾳ. καὶ ἐν χρόνῳ ἀδιαιρέτῳ. ὁμοίως γὰρ ὁ χρόνος διαιρετὸς καὶ ἀδιαίρετος τῷ μήκει.

Ε ἴ γὰρ καὶ ἐν τοῖς δυνάμει διαιρετοῖς ἡ ἀδιαίρετον. ὅταν ἐνεργείᾳ αὖ ἡ ποιεῖ ἀδιαίρετον. ἕξιν δὴ ἡ ἀδιαίρετον ἀχώριστον ὂν καὶ αὐτὸ τῇ διαστάσει, ἡ συνεχίσιν, οὐχ ὡς ἄπειρα καθ᾽ ἡ εἶδος, ἀλλ᾽ ὡς ἀκρότατα τοιαῦτα καθ᾽ ἡ πεφυκὸς ἡ ὑγίεια τελεότης τοῦ ζῴου σώματος. ἀλλ᾽ ἐχ ὡς ἡ οἷ ἄλλα τελειοῦν ἄπειρα. ἐδὲ ἐστὶ μεθόριστον ὑποσῶσαι δυνατὸν, αὖθις τ᾽ ἀμερίστου οἷ αὐτῷ συνεχίς, ἡ καὶ φύσει ἔχειν αὖθις τῆς ἐπιβαλλούσης αὐτοῖς τελειότητος. ὁ δὲ συστέχως γινώσκων ἐνεργείᾳ μὲν ἀδιαίρετον, δυνάμει δὲ διαιρετὸν νοῦς, νοήσει αὐτὸ δὴ ἕξιν ὡς ἔστι, ὡς ἀδιαίρετον ἐνεργείᾳ. αὐτὸ

ἀληθὴς, ἐδήλωσεν ἁπλῶν πλὴν τῆν ἀδιαιρέτων νόησιν· οὐδὲ ταῦτα εἶναι. οὐδὲ ἃ οὐκ ἔστι ὁ ψεῦδος. πολλαχῶς μὲν οὖν ὁ ἀδιαίρετον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκθέσεται. καὶ γὰρ τὸ μῆκος οὐδ' γεώμετρα ἐν ἀδιαιρέτοις, ἀλλ' ὅμως ἀμεταῤῥεπτον, τῷ ὡς ὁ συμβαίνει τῷ ὁ πρᾶγμα τῆς διαστάσεως, χάριν ἔστι τῆς διαστάσεως, καὶ ἀποπίπτον ἐκ ὁ μὴ αὐτὰ, ἀλλὰ ὁ ἔχοντα αὐτῆς εἶναι. νοῦ γε μὴν ἀδιαίρετον ὁ εἶδος ἔρουσι. ὅπερ ὡς οὐ ῥᾳ πρώτως τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως διήρθρωται, τῷ ὑδὶ πολίου οὐ τῇ μιᾷ τὰ φυσικὰ, ἢ μὲν τῆ φυσικοῦ οὐ τῷ ζῆν τα τῷ ἦν τα, ἢ δὲ τῆ ὑποδοφυοῦς οὐ τῷ λαβεῖν, ἐστὶν ὧν ὁ πρώτη καὶ καθ' αὐτὸν, τῷ πλεοῖς τῆς, τῷ ὅρισις οὐσιωδῶς πάντας, τοὺς τε ἢ αὐτὸν ἀπολιπομένους λόγους, τῷ τοὺς καθ' ἕς τὰ μόρια ὑφίστα ὑλικοὺς ἰδιότητας, προσηνοφῶς. ἀπλῶς μὴ, ἀλλ' ἃ κατὰ πᾶσαν ὡμοίως ἱστάμενος ἀπλότητα. κατὰ δὲ πλὴν πάντ' ἐστὶν ὁ τῆ αὐτὸν μόριζομένων πῖ ἰδίων λόγων. ὁ μὲν φυσικὸς τῆ φυσικῶν. ὁ δὲ ψυχικὸς τῆ ψυχικῶν. ὁ δὲ καθ' ἑαυτὸν, τῷ ἑαυτῆ τῷ ὅπερ αὐτὸν, ὡς τῷ τῆ ἀριθμοῦσιν ὑποκατηκὸν ὅρων, τῷ οὐσιωδῶς τῷ τούτους προσηνοφῶς. ὁ δὲ τῆ ψυχῆς ὅρος πρώτιστος, μετὰ χρόνους καινῆ τε ὀλίγου παθῶν τῆ ἀνθρωπείων ψυχῶν δῆλ νοῦς, τῷ ὁ ἐκάστης ἴδιος. ἐπεὶ δὲ κρατῆ ὁνως τ φυσικῶν τῷ αὐτῆς τῆς φύσεως ἢ ψυχικὰ ἐσία σωῆπται ᾗ οἰκεῖο ὅρῳ τε τῷ ὕλα, ὅπερ ὅλῳ ὁ ἀμόριστον τῷ πᾶσιν ἀμοίρεως τοῖς ἄλλοις ἰῶσται εἶδεσι, καὶ αὐτὰ πάντων διαυτοδὼς πεπλήρωται τῆν ἐσῶν, ἃ μεινάστων οὐκ ἀπὸ ἰῶ καθαρῶν ἐσῶν, ἀλλὰ πρὸς πλὴν αὐρίσιν τῆν ἐσιασῶν λόγων αὐλίλειπ συμμιῶν. δῆ ὃ τῷ νοήσει μᾶλ λόγον τοῦ λαπτά. καὶ ὥς φησι αὐριστοτέλης νοητά τε τῷ ἐπιστητά. δῆ ὃ τῇ ψυχῇ τῷ ὁ πρὸς τὰ ἡγούμενα ἔδη σωαφή. θεωρῆ δ' καὶ ἑκάστα πλειοθέσας ὅλῳ μέσων τῆν οὐ αὐτῇ, ἀλλὰ προσηχῶς τὰ οἰκεῖα. καὶ τοιαῦτα τὰ νοητὰ τῷ οὐσιώδει τῆς ψυχῆς νῷ, τά τε προσηχῇ τῷ τὰ κρείττω. ὁ δὲ ἐσιώδης αὐτῆ οὐ ῥᾳγεῖα τοιαῦτα, ὅτα τῷ αὐτὸς ἰῶ ὁ τοιοῦτος. ἦν δὲ οὗς πρὸς τὸν αὐρίστου συμμιγὲς λόγον. καὶ ὁ οὐ ῥᾳγεῖα αὖρα αὐτῆ ὡσαύτως ἕξα νόησις ὅτα καὶ λογικὴ ἕξα ἀκρότης. τῷ ὡς μὲν νόησις ἀμόριστος τῷ ὁ αὐτὴ τῇ ἐσίᾳ, τῷ τῆν ἀδιαιρέτων ἕξα τουτέστι τῆν ἐσῶν. τῷ μόνως καὶ καθ' ἑαυτὸν ἔσται ἀληθὴς, πλὴν αὐτὸ τοῦτο πρὸς ψεῦδος ἔχουσα ἀλήθειαν. οὐ γὰρ τῇ ἑτέρου πρὸς ἕτερον συμπλοκῇ, τῷ οὐ μόριστοῖς γνωσκομένοις πάντ ψεῦδος. ἵνα τῷ μὴ μὲν αὐτῆ ἐφάπτηται ὁ γνῶσκον, πῖ δὲ οὖ. ἐπεὶ οὐ δὲ ὁ μισθόλως ἐφαπτόμενον ψεύδεται ἔτι οὐδὲ αὐτῆ, ἢ οὐ μότε δοξάζει ὅλως μότε λέγει πῖ. οὐ δὲ ὁ τῆ ὅλον καὶ ἁπλῶς ἀφαπτόμενος. ἀληθεύει γὰ ὁ τοιοῦτον ἀφάγμα. οὐ ἔν τοῖς πῖ ἐφαπτομένοις τό, τε ψεῦδος τῷ ὁ πρὸς ὁ ψεῦδος ἀστάθετος ἀλήθεια. ὁ δὲ ἀμόριστος τῆν ἀδιαιρέτων νόησις, οὐκ ἔχουσα ὁ πῖ ἅλῃ. ὁ ἀμόριστον, ὃ δὲ ὅλου ἐφάπτεται, ἢ οὐδὲ μιᾶς. ὥς τε ἀδιαμαρτήτος καὶ ἀεὶ ὁν πλανῶνον, τῷ μότε ἀληθὴς καὶ ἀεὶ ὁν αὐριστοτέλει ψευδὴς δὲ οὐδέποτε. ὡς μὲν οὖν νόησις τοιαύτη. ὡς δὲ λογικὴ ἀκρότης τῷ ἐπιστήμη, ἔχ ἢ καὶ προβολὴ, ἀλλ' ἢ οὐσιώδης, ἢ αὐτὴ μὲν καὶ ἕλῃ τῷ πράγματι. ἵνα τῷ ἐπιστήμη καὶ οὐσιώδης γνῶσις ἢ, ἀλλὰ διαυτοδὼς. καὶ ἡ ταυτότης μετὰ ἑτερότητος καὶ τινος διαστάσεως. ὡς δηλεῖ τῷ ἢ καὶ προβολὴ λογικὴ γνῶσις ἢ μοῦσ, οὐ διαιρίσει ὑπολείχουσα τῷ σωσαπογῆ ἀεὶ διάτε ὁ αὐτὸ μὴ ἴστασθαι καθ' ἕα ὁρον ἀπλοῦν, ἀλλὰ αὐπλίπεσθαι. τῷ ὅτῳ ὁ καὶ τὰ οἰκεῖα τῷ σύνοιχε αὐτῇ γνῶστα λόγους εἶναι ἀλλ' οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ μετά τινες τοῖς λόγοις τοῖς ψυχικοῖς καὶ τούτοις οὐσιώδεσι διαστάσεως λῶσμένα. αὐτὸ τε οὖν ἢ λογικὴ γνῶσις πρὸς ἑαυτὸν οὐκ ἔσθ διαιρέσεως, τῷ τὰ γνῶστα πρὸς ἄλληλα ὁμοίως ἔχει. ὅτε ἀμφοτέρων τῆ τε γνωστικῆ καὶ τῆ γνωστοῦ πρὸς ἄλληλα οὐακολουθος καὶ ὁμοίκ. καὶ ἀεὶ μὲν ἀληθὴς καὶ ἐπιστημονικὴ γνῶσις. ἀλλ' ὀχ ὡς λογικὴ ἀπλῶς. ὡς δὲ ἐπιστημονικὴ τῷ ὅλ αὐτῶν, τῷ ὅλως δὲ ὅλων ὁ χρονοῦτ πραγμάτων. ὁ οὖν ψεῦδος καὶ ὁ αὐτὸ τοῦτο ἀληθὲς οὐκ ἐν τούτοις. ἀλλ' ὁ ἐν σύνθεσιν ἦσι. οὐ γὰρ λογικὴ γνῶσις τῷ ταύτη προσλοθύση. ἐ πῶν δὲ τῆν νοημάτων πλὴν σύνθεσιν, ἵνα μὴ νοητῆν τῆν ἐσῶν ἀκούσωμεν, ἀλλὰ τῆν μετὰ ὁ εἶδος μοριζωτὸν ὧν λογικῶν ἰδιωμάτων, ὁ πάγει. καθάπερ ὁ μπεδοκλῆς ἔφη. ἢ πολλῶν μὲν κόρσαι ἀναύχενις ἐβλάστησεν, ὁ πεῖτα συωπτεθέσαι τῇ φιλίᾳ, οὕτω καὶ ταῦτα κεχωρισμένα συωπτέται. δῆ ὁ ἀσύμμιγτον καὶ ὁ διάμιγτος. ἢ ὁ σύμμιγτον καὶ ὁ διάμιγτος. ὁ μὲν γὰρ δῆ εἶδος τῷ πλατωνίου, ἅμοῦ ὁ πᾶν ἀδιαιρέτως πολλαχῶς, καὶ τὰς πλευρὰς, καὶ πλὴν διάμιγτον, καὶ ὁ ἀσύμμιγτον αὐτῆν, καὶ ὁ ἰσοπλάνιον, καὶ ὁ ἰσοπλευρὲς. ἕκαστον δὲ τούτων ἰδίᾳ μοριζωτὸν ἔστ λόγων ἰδίωμα. ᾗ ὧν ἡ λογικὴ σύνθεσις.

Α᾽ ΝΔΕ᾽ γεωμοῦσιν, ἢ ἰσομοῦσιν, ὁν χρόνον προσιτεῖν ἢ συωπτθεὶς. ὁ γὰρ ψεῦδος, οὐ συωπτθέσει ἀεὶ. καὶ γὰ αὖ ὁ λευκὸν μὴ λευκὸν, ὁ μὴ λευκὸν συωπτθῆκεν. οὐδ' ἔχεται δὲ καὶ διαίρεσιν φαῖναι πάντα. ἀλλ' οὕω ἔστι γε οὐ μότον ὁ ψεῦδος, ἢ ἀληθὲς, ὅτι λευκὸς κλέων ἔστ, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἰῶ ἢ ἴσον.

Β᾽ πῖ γὰρ τῆν ἀεὶ ὄντων ἢ συμπλοκὴ μόνων τῷ καὶ τὰ γενομένου ἢ ἐσομένου. ἐπεὶ δὲ τῆν οὐ χρόνοσι καὶ φθορᾶ καὶ τῷ χρόνου λαῖ, ὡς οὐκ ἀεὶ ἀλλὰ ποτὲ ὄντων καὶ μὴ ὄντων. καὶ διὰ ταῦτα γίνεται, ἐὰν δὲ χρόνου μέλλοντος ἀληθεύσῃ πεῖται τῆς σύνθεσιν, καὶ ἐσοσίξαντας οὕτως ἐπαγαγεῖν, ἐν χρόνου προσιόντων καὶ συωπτθεὶς, πῶς τῷ καὶ τὰ γενομένου καὶ ἐσομένῳ οὐσιῶν τε καὶ συωπτθεὶς ἐν χρόνῳ ἐφ' ὃς πάλιν ὑπομμνήσκει, ὅτι οὐ συωπτθέσει πάντως ὁ ψεῦδος. ἐπειδὴ καὶ ὁ λευκὸν δυνατὸν μὴ λευκὸν γίνεσθαι, καὶ ὅτι οὐκ ἀεὶ διαιρέσεως δῆ σύνθεσις. δῆ καὶ διαίρεσιν χρήσιμον ἐφ' ὧν σύνθεσις.

ἀποδείξει, τῷ ἀριστοτέλει φιλοσοφοῦντας. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστι ψυχῆς ἄλλο οὐδὲν τοῦ μετεχομένου ὑπ' αὐτῆς νοῦ, οὐ δέ ἐστι μᾶλλον τοῦδε τοῦ ἀμεθέκτου, ἀλλὰ καὶ τοῦδε ψυχῆς τῆς ἡμετέρας, καὶ ἤδη ὑπέμνησται ἡμῖν, καὶ ἔστι τοῖς πλείοσιν αὐτῆς ἐπίσκεψις. πῶς γὰρ ὁ δωσάμενος, ὃ ποτὲ μὲν νοεῖν, ὃ δὲ ποτὲ χωρίζεσθαι, τοῖς ὑπὲρ ἡμᾶς μοιρικὸν ἐπιπρέψει ψυχήν. ἀλλ' ἔδει μὲν, ὃ δὲ νοῦν ἅμα καὶ νοούμενος, ὃ δὲ χωριστὸν ὅλως ταῖς σωματοειδέσιν ἡμῶν προσοικειοῦν τι ζωαῖς. καὶ ἔστι μᾶλλον ταῖς τῶν ἄλλων ζώων ἢ ἡμετέραις ψυχαῖς. ἔστω μὲν οὖν οὐ χρῶς ἅμα καὶ ἀθάνατόν τε ὂν καὶ ἀΐδιον. καλῶς γὰρ καὶ ὁ ἀΐδιος προστέθεικεν, ὡς ὁ πλάτων ὁ ἀφώλεθρον τὸν τῶν φαλήρων. ἵνα μὴ ὡς ὁ βοηθὸς οἰηθῶμεν καὶ ψυχὴν, ὡς πρὸς καὶ ἀθάνατον εἶναι, ὡς αὐτῷ μοι δοκοῦσιν ἐν θνάκοις ἐπόντα, ὀβριζομένην δὲ ἐπόντος τοῦ ζώου ἀπόλλυσθαι. σκοπὸς δὲ ἔστω μόνον ἀΐδιον. ὅτι σαφῶς ἐπάγει ὁ παρμενίδης νοῦς φθαρτός. ἀλλὰ ἀπορήσειεν ἄν τις, πῶς νοῦς ὢν καὶ ἑκάστου φθείρεται, ἔγγε ἄυλος καὶ ἑκάστου. πᾶς γὰρ νοῦς ἄϋλος εἶναι ἠξίωται. καὶ δὴ ἔστω πᾶς μὲν νοῦς εἶναι νοητὸς, οὐκέτι δὲ ὁ ἄυλος εἶδος νοητὸν ὂν καὶ νοῦν εἶναι. ἢ ὁ παρμενίδης νοῦς ὑλικὸς ἦν καὶ σωμάτιον· καὶ αὖ ἔστω παρμενίδης καὶ ἀτελὴς νοῦς ὁ ὅλον ἔστω, ἕως ἂν παρμενίδης ᾖ, καὶ δὴ ἔστω καὶ φθαρτὸς ἢ παρμενίδης. ἄυλος δὲ γίνεται μὴ σὺν ὀργάνοις νοῦς τε μὴ νοητὸς, σὺν τῇ πρὸς ὁ ποιοῦν σωματοειδῶς. τελείως δὲ ἄυλος καὶ νοῦς τέλειος σὺν τῇ εἰς ὁν ποιοῦνται ἀπόρροιᾳ. ὡς εἶναι νῦν φθαρτὸν τοῦ παρμενίδου νοῦ, οὐκ εἰς ὁ μὴ ὂν ἔκστασιν. ἀλλ' εἰς ὁ κρεῖττόνως ὂν σωμάτιον, τὴν χωριζομένης ψυχικῆς οὐσίας εἰς ἑαυτὸν, καὶ νῦν προσλαβοῦσαν ἀπασυλλόγιστος ζωὴ, νῦν προῖσῦσαν ἔτι ἀλλ' οὐ τῷ μονεῖν ὡς οὐ αὐτίῳ ὑπάρχουσαν. ὁ δ' ὅλως παρμενίδης ὡς παρμενίδης φθαρτός. ὅτι δὲ αὐτὸ τοῦτο ἔμαθεν ἡμᾶς ἀΐδιον ἀποδεικνὺς τῆς ψυχῆς, πῶς οὐ μεμνήμεθα τῆς πρὸ τῆς γενέσεως, εἰ ἀΐδιος προϋπῆρχεν· ᾧ μὴ δῆλον πάλαι, ὅτι οὐδὲ ψυχῆς αὐτῷ ὁ λόγος, ἀλλ' οὐ τοῦδε τοῦ κρείττονος νοῦ. ποίαν γὰρ ἔχουσι ἀπορίαν, διατὶ ἡμεῖς οὐ μεμνήμεθα, τὴν κρείττονων ἡμῶν ὄντων ἀϊδίων. καὶ ἡ τῆς αὐτοβιότητος λύσις δῆλον τῇ ψυχῇ· ὅτι ὁ μὲν πρῶτος νοῦς ἀπαθής, καὶ δὴ ἔστω ἀθάνατος. ὁ δὲ παρμενίδης φθαρτὸς ὡς παρμενίδης, καθάπερ ἔφαμεν. καὶ ὡς εἰς τὸ μόνιμον σωματοειδῶς ζώων. αὖθις δὲ τοῦ παρμενίδου ὡς παρμενίδου, τῇ πρώτου μέχρι τῶν σωματοειδῶν ζωῶν· οὐδὲν νοεῖ ὁ παρμενίδης, τῶν ὅσα δηλαδὴ μεμεμυθευται, τοῦδε ὢν ὁ λόγος. καθάπερ ὡς οὐ ἄλλοις αὐτὸς ἡμᾶς διδάσκει, πάντως δῆλα φαίνεται. διὸ οὐ τῇ τοῦδε τῶν μεμεμυθευτῶν νοήσει, διόμεθα πάντως τοῦ μέχρι φαινομένου πρώτου λόγου. καὶ αὖθις τούτου οὐ δὲ ὁ παρμενίδης τῶν μεμεμυθευτῶν τι νοήσει. οὐ γὰρ δὴ ἁπλῶς ἀκουστέον· οὐδὲν, ὡς μηδὲν τοῦ παθοῦς αὖθις τοῦ παρμενίδου νοουμένου. πῶς γὰρ ἔτι χωριστός. πῶς ἀμιγής. πῶς τῇ οὐσίᾳ ἧσται οὐ ὀργάνοις. ἐπεὶ καὶ ὁ σῶμα ἔστω ἔτι ζωοῦσα ἡ ψυχὴ, χωριστὰς ποτὲ ζῇ καὶ νοεῖ. ὃ γὰρ ὁ θεὸς φησιν ἀεὶ οὐ τῷ λάζεσθαι τῶν μὲν τὰ φυσικὰ, ἔστω ἡμῖν ποτὲ, καὶ τὰ δυσὶ μεμερισμένα· καὶ δὴ ἔστω

τῆς γὰρ ἀκριβεστέρας νοήσεως καὶ οὐσίας μείζων. ἔστω μὲν οὖν τῇ οὐσίᾳ συνεργεῖα καὶ ὁ ψυχικὸς νοῦς χωριστὸς, ἀλλ' οὐχ ὁμοίως τῷ ἀεὶ χωριστῷ. μή που γὰρ χωριστὸς ὁ ἡμέτερος, αὐτῇ τῇ ἀχωρίστῳ πρὸς ἀλληλέστερα γιγάντει, οὐδὲ πρὸ τοῦ συνεργεῖα πρὸς τὸν οὐσίαν συνέζει τελείως, καὶ ὅσον πέφυκεν· ἀλλ' ἔτι ἀτελέστερον ὂν πρὸς δύναμιν ἔφη. ἐπειδὴ καὶ πέφυκε πλεονοῦσθαι. προτέρας δὲ εἶναι χρόνῳ τὰς κατὰ δύναμιν τῷ συνίσταν. ἔστω δὲ ὧδε μὲν τὴν γενητὴν ἀληθέστατον. ἐκ γὰρ τῆς ἀτελοῦς ὧδε τὸ τελειότερον πάσα γένεσις. διὸ καὶ ἀτελὴς πρότερον τῷ χρόνῳ. ὅπερ δῆλον ὅτι καὶ δύναμις τῷ συνίσταν αὐτῷ τῷ γινομένῳ. ἐπεὶ τὸ τῷ προσιόντι αἰτίῳ καὶ συνεργείᾳ ἀνάγκη προϋπάρχειν, τὸ δὲ τῷ γινομένῳ ὑπ' αὐτοῦ δύναμει. καὶλῶς οὖν καὶ τὸ τῷ συνίσταν πρόσκειται. ὧδε δὲ τὴν αἴσθησιν μὲν, ποτὲ δὲ νοούντων, καὶ οὐ ποτὲ μὴ νοούντων, οὐ δὲ τὸ τῷ συνίσταν πρότερον καὶ δύναμις χρόνῳ. τί δ' ἔστιν μᾶλλον, ἢ τὸ συνεργεῖα, διαφορώτερον ἀεὶ ἄλληλα. διὸ καὶ αὐτὸς ὧδε τῆς ψυχῆς οὐκ ἀξιοῖ χρόνῳ προτέραν εἶναι τὴν δύναμιν. ἀλλ' ἐκεῖνο ἀληθῶς ὑπάρχειν, ὃ ποτὲ μὲν νοεῖν αὐτὴν, ποτὲ δὲ μὴ νοεῖν. καὶ γὰρ εἰ οὐ ᾧ σωματὶ τῷ ἀνθρώπῳ ὑ δύναμις πρότερον, ἀλλ' ὁ νοῦς οὗτος ἡ ψυχικὴ οὐσία χωριστὴ οὖσα, ὡς αὐτήν φησι πάγαι, ἅμα καὶ τελείαν διαφορὰ τῆς ψυχικοῦ νοῦ πρὸς τὸν κρείττω παραδήλους, καὶ τῆς πρὸς τὸ γνωστὸν τῆς γνώσεως· ταυτότητος, χωριστὸς γὰρ φησιν, ἀεὶ χωριστός. ὅτι δὲ χωριστὸς ὁμολογουμένως μὲν ὁ ἀμιγὴς τοῦ σώματος. πάντως δὲ καὶ ὁ μιγὴς. οὐ γὰρ ἐκεῖνος τῆς ψυχῆς. ἀλλ' αὕτη ἐκείνου. ἐκεῖνος δὲ μείων οὐ ἑαυτῷ ὀρέγεται, ἑαυτῆς ὀρέγεται πῶς, ἑαυτῆς ὀρέγεται τῷ ψυχικῷ. αὕτη δὲ, ἡνίκα μεταβάλλοῦ τῇ ῥοπῇ καὶ κλίσει διαστάσα προσάγουσα ζωὰς. καὶ συμπλεκομένη πρὸς αὐτάς. καὶ νῦ κατὰ τὸν μείουσα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἀφιστα μείων καὶ προϋπάρχειν αὐτῆς ζῶσα ζωὴν, καὶ αὖθις χωριζομένη. ὅτε καὶ κατὰ μέσον ἑαυτῆς ἵσταται μένιμον, ὄντως οὖσα ὡς αὐτὸς ἔφη μένον. ὅπερ δῆλον οὐχὶ δὲ καὶ ἄλλό τι. ὁποῖον λῶ ἡ τῇ προβολῇ γινόμενον νοῦν, ὃ τῇ χωριστῇ λῶ ζωῇ. νῦν μὲν μὴ χωριζομένη, καθ' ὅσον καὶ ἀχωρίστως ποτὲ πέφυκε ζῆν, οὐ δὲ τότε ἡ χωριστὸς ἕξει. ὅτε ἡ ἀεὶ χωριστόν. ἡ δῶν τῷ χωριστῷ καὶ αὐλῶ ἔσται ἡ ἑαυτῆ νοῦς, ἡ δὲ ἑαυτῆς νόησις τῇ οὐσίᾳ δῆλον συνεργεῖα, ἡ ἡ χωριστὸν τῆς ψυχικοῦ νοῦ ὑφεῖται, τῆς τῇ τῇ κρείττονι χωριστοῦ, ταύτη καὶ ἡ πρὸς τὸν οὐσίαν τῆς συνεργείας ἀπολειφθήσεται οὐσία.

ΚΑΙ ΤΟΥΤΟ μόνος ἀθάνατον τῇ ἀϊδίῳ. οὐ μὴν μονόβιόμεν δὲ, ὅτι ὄντως μὲν ἀπαθές. ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτὸς, καὶ οὐδὲν τούτου, οὐθὲν νοεῖ.

Σ' πιστεῦσαι ἄξιον τῷ παντὶ λόγῳ ἀεῤῥεῖν, ἡν οὐσιώδη τῆς ψυχῆς νοῦν ἀθάνατον καὶ ἀΐδιον ἀποφαίνεται. ἵνα καὶ ταύτῃ τὸν πρὸς πλάτωνα αὐτῆς συμφωνίαν ἅμα θαυμάσωμεν, καὶ τὸν τῆν κατὰ μέρος ἐνδιαπλέκουσαν ἐπιβρησίαν. ὅσα ἐκεῖνος ὁλικώτερον καὶ σωματικώτερον αἰχιασμοῖς παρεῖσθηκε. μὴ γὰρ ὅτι μόνης τῆς σωματικοῦς καὶ μεριστῆς οὐ τελειχίας τῷ τῆς κινήσεως χρόνους ὀνόματι, οὐκ αὐτὸς ταῦτα αὐτῷ προσάπτειν ὡς οὐ μεριστὴ οὖσα τῇ ψυχῇ. ἐπεὶ μεταβατὸν ἡ ὅσπερ ἡ αὐτοκίνητον, ἐνδιὰ ἡ αὐτοζῶν καὶ αὐτοτελὲς καὶ αὐτοποιοῦν καὶ πάσχον, ὁ πᾶς οὐ τόθεν ὁρμώμενος φανήσεται λόγος. καὶ γὰρ καὶ παρ' ἐκείνῳ διπλῶν τινὰ τῆς ψυχῆς ἐνφαίνει ἡ αὐτοκίνητον, τὸ μὲν μονίμου καὶ ἀθανατικοῦ καὶ ποιητικοῦ αὐτῆς, ἡ αὐτὸ. ᾧ καὶ ἐνδιὰ τῆν ὀκρεστάτων ἅπασι χρῆσθαι ἐνδιῶν. τὸ δὲ κινητὸν ἡ παθητικὸν καὶ πρᾶξιν καὶ τελειούμενον καὶ ὁρεξόμενον. ὁ τοῦθεν οὖν καὶ ὁ ἀριστοτέλης ὁρμώμενος, ἡ οὐ τῇ ψυχῇ ποιητικόν. ὃ αὐτὸς ἐκεῖνος ἔφη χωριστὸν καὶ ἀπαθὲς καὶ ἀμιγὲς, λείκυσιν. ὡς αὐξηλῶ καὶ αὐτιῶδη καὶ τημωτέραν τῆς ὕλης καὶ παντὸς τῆς γιγνομένου φύσιν. αὐτὴ γὰρ τῆς γιγνομένου παντὸς ἡ ὕλη αὐτῷ ἐλκπέλει. καὶ ἔτι ὡς τῇ οὐσίᾳ ὂν οὐ συνεργεῖα, δῆλ. πῶς ἐν εἴδεσι ἀμφίρισον σωμάτιον. ὅθεν ὅτι ἄϋλον λαβὼν, μεριστὸν γὰρ πᾶν ἡ σῶμα, καὶ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ συνεργοῦ, λείκυσιν ἡ ἄϋλον πᾶν ἑαυτὸ νοοῦν. καὶ ἅμα νοοῦν τε καὶ νοητὸν ἐπιπλέξασ' καὶ ἁπλοῦν, ὡς οὐ κατὰ μέρος νοοῦν καὶ νοούμενος, ἀλλ' ὅλον ἅμφω, ὅτι καὶ ἀθάνατον καὶ ἀΐδιον ἀπεφλώσατο. ἡ γὰρ χωριστὸν καὶ ἁπλοῦν καὶ ἑαυτῆς ὄν, καὶ ἑαυτὸ ζωοῦν καὶ τελειοῦν. ὡς καὶ τῇ ἔξω ῥοπῇ διαστᾶσ' ὑπὸ βλύζειν ζωάς τε καὶ οὐσίας, νῦ μόνον ἄθλητον θανάτου τε καὶ φθορᾶς, ἀλλα καὶ προσγουμένως λείκυσται ζωῆς τε καὶ οὐσίας οὔσης, καὶ ὄντως καὶ ἀθάνατον. ὥστε εἶναι ἡν πάντα συλλογισμὸν ὡς σωτόμως σωθεῖσι τοιόνδε, σῆλον ὡς πᾶσι τῆς ἡμετέρας ἠρωτημένου ψυχῆς. οὐ τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ οὐ ἡ πάσχειν ὅτι μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ ποιοῦν, αὐρχὴ καὶ αἴτιον τῆν γιγνομένων. ἔτι ἡ ποιοῦν οὐ τῇ ψυχῇ ἑαυτὴ νοεῖν δύναται. καὶ πῶς οὐ ὀργεῖαν οὐ ἴζει τῇ οὐσίᾳ ἀμφίρισως. ἡ αὐξηλον καὶ αἴτιον τῆν γενομένων, καὶ ἡ τῇ οὐσίᾳ ὂν οὐ ὀργεῖα, χωριστὸν ὄντως καὶ ἁπλοῦν. ἡ χωριστὸν καὶ ἁπλοῦν ἑαυτῆ ὄντως καὶ οὐκ οὐ ἐπὶ τῷ. ἡ τοιοῦτον ἄθλητον τῆ οὐσιώτατον, ἀζωΐα τε καὶ ἀνουσιότητος. οὔτε γὰρ οὐ ἑαυτῷ ἡ αὐτικείμενος ποτέ τι δέξεται, οὔτε οὐ ἐπὶ τῷ ἡ ἑαυτῆ μόνως ὄν. ἡ ποιοῦν αὖλα οὐ τῇ ψυχῇ θανάτου καὶ φθορᾶς ὂν ἄθλητον, ἀθάνατον ἀναγκαίως καὶ ἀΐδιον τυγχάνει ὄν. οὐ δῆλ. ἄθλητον προσγουμένως. ἀλλὰ δῆλ. ἡ ὡς ἔφηται καὶ οὐ τῇ ἔξω ῥοπῇ πιάζειν οὐσίας τε καὶ ζωὰς ἀθανάτου. ἄδηλ πού τι ὡς ἔφαμεν, συμφώνως τῇ πλάτωνος ἐκ τῆς αὐτοκινησίας περὶ ψυχῆς

οὐσίαν ἀφιέζειν. ἵνα καὶ ἡ οὐσία ἡ οὐδέτερα, καὶ ἡ οὐδέτερα οὐσία. εἰ γὰρ καὶ ὁ προϊὼν νοῦς, ἕτερος ἑαυτῷ νοῦ, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ νοητῷ, τουτέστιν ἑαυτῷ, καὶ τῇ οὐσίᾳ ἡ οὐδέτερα, ἡ γὰρ οὐσία ἴσῳ νοητὴ, ἡ δὲ νοῦ οὐδέτερα, πόσῳ μειζόνως. ὁ μόνως ὅλως οὐ ἑαυτῷ, καὶ μὴ δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ δὲ τῷ ὑπερτέρῳ ὑφιστάμενος. ὅθεν καὶ ποιητικὸν ἐστὶ. διὰ τὸν πρὸς τὰ αὐτὰ σῶσιν, τῷ δι' ἑτερότητα τὰ προϊόντος. καὶ ὡς ὑφ' ἑτέρου τελειουμένου, καὶ διὰ ζωῆς πάσχοντος. καὶ ἀρχὴ ὡς αἰτία τελειωτικὴ τῷ δυνάμει, ὅπερ ἡ ὕλη, τὸ μᾶλλον δὲ οὖσα δυνάμει ὡς κρείττων, καὶ κρείττων διὰ ζωῆς ἔχουσα καὶ τὸν σῶσιν. καὶ τί αὖ τὸ διαφέρει εἶναι τοῦ ἀληθοῦς νοῦ, εἰ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐστὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ ὢν οὐδέτερα ὁ ψυχικὸς νοῦς. ἢ ὡς ὑπερβολὴ παθητικὸς νοῦς ὁ ὑπὸ τελὴς κατὰ τὸν ἀπάθειαν καὶ τὸν δυνάμει, παριστάλλεται μὲν τῷ ἀληθινῷ, ἡ δὲ διαφέρει διωρίζεται ὕστερον, οὕτω καὶ ὧδε τὸ ἀκροτάτου τῆς ψυχῆς νοῦ, παραβαλλομένου μὲν πρὸς τὸν ὑπερτέρου, κατηγορεῖ τὰ ἐρημούμενα, ὅσα πρώτως τῷ θειοτέρῳ προσήκει νῷ. διὰ δὲ τὸν πρὸς αὐτὸν σύμφυσιν καὶ τῷ οὐσιῶδες τῆς ψυχῆς διαυτέρως. ἡ δὲ διαφορὰ ἐφεξῆς ἐπιφέρεται. ἀλλὰ τέως ἐκείνοις ἐπισπώμεθα. οὐ μὴν, τίνι διοίσει ὁ χωρισὸς οὗτος τῆς ψυχῆς νοῦς ὑμνούμενος, ὥσπερ καὶ αὐτὸς πρόσθεν, τῷ προϊόντος. διατὶ γὰρ μὴ ὡς καὶ ὁ μείων καὶ ὁ προϊὼν ἑτέρου δὲ, τί δὴ ποτε ὁ προειλήφων νοῦς, οὐχὶ καὶ νοητὸς ἔσται ὥσπερ νοῦς, ἔγει ἡ νοητὸν τῷ νῷ πάντως ὑπάρχει, κἂν μὴ τῷ νοητῷ πάντως ὁ νοῦς. πῶς οὖν νοῦν μὲν αὐτὸν προσαγορεύει, οὐχὶ δὲ νοητὸν τίθεται. ἐπειδὴ καὶ ἐπίνοιαν αὐτῷ τὰ ὧδε βούλεται, ἅπερ ἔστι τὰ νοούμενα. ὡς νοῦν μὲν εἶναι καθ' αὑτὸν, νοητὸν δὲ ἐπικτήτως. ἢ πρὸς μὲν ἔστιν ῥητέον, καὶ ὧδε ἔρηται. ὡς ὁ προϊὼν ἔτι μὲν ἀτελὴς ὢν, οὔτε νοῦς ἔω ὑφιστάμενος, οὔτε νοητός. ἐνεργείᾳ δὲ δυνάμει, καὶ πρὸς ἄμφω τελειούμενος ἑτέρωθεν ἐκ τῆς οὐσιώδους. ὁ δὲ τελειωθεὶς καὶ νοῦς ἔω καὶ νοητὸς κατὰ τὸν αὐτόθεν δυνάμει, ὡς καὶ ὑφιστάμενος ποτὲ καὶ νοῦς αὐτὸν δι' ἑαυτῆς δυνατός. ἀλλὰ παθητικὸς ὢν διὰ τὸν ὑφ' ἑτέρου τελείωσιν. συμπρόεισιν οὖν τῷ νῷ καὶ ὁ σύνεγγυς αὐτῷ νοητόν. καὶ ὁμοῦ τελειοῦται. ἀλλ' ὁ φιλόσοφος προκείσθω τῇ ἰδιότητι ὁ νοητὸν τὸ νοῦ, ἔγε ὁ μὲν οὐσιῶδες ἐμφαντικὸν, ὁ δὲ μᾶλλον ἐνεργείᾳ δ', καὶ ἔγε ὁ μὲν ἐφιστὸν ἔστι τῷ νῷ, ὁ δὲ ὡς πρὸς τέλεσιν αὐτὸν ἔστιν, εἰ καὶ ὁ τῷ νοῦ ὑδὲ τὸ ἀτελοῦς προσῆκται ὄνομα, ἀλλ' οὖ τί γε ὁ τῷ νοητῷ. ἕξεσι δὲ μᾶλλον τοῖς μείουσι καὶ τελειοῦσι ἀποδίδωσιν ἕδρας. καὶ τοῖς οὐ τῷ προειληφότι τελειωθεῖσιν. ἃ καὶ ἐγράφεσθαι λέγει, οὐ τὰ ἀτελῆ καὶ δυνάμει, ἀλλὰ τὰ τέλεια καὶ ἐνεργείᾳ ὄντα. ὁ δὲ πρότερον τὴν εἰς ἐπίστασιν ἡμῖν ὧδε προτιθέσθω, ἵνα ἀκριβῶς εἶναι καὶ πρότερον διήθρωται. ἡ οὐσία ἡ ψυχικὴ μονὴ μὲν ἀκραιφνὴς, οὐ τῇ καθαρᾷ πρὸς ἑαυτὴν τε καὶ πρὸς τὰ ἄκρα σώσει. ποτὲ δὲ ἐκλυθεῖσα τὸν σῶσιν καὶ ἱδρυμένη ἑαυτῆς, τῇ πρὸς τὰ λαυτὰ ῥοπῇ, μονὴ μὲν ἔνα καὶ ἡ. οὐκέτι δὲ ἀκραιφνὴς, ὡς ὧδε καὶ λαυτὰ ἀφ' ἑαυτῆς προσκλινομένη ζωαῖς. αὐτὸ τὸ τῇ τούτων προσβολῇ μείνασα ἢ τις ἴω, καὶ ἔτι μᾶλλον τῇ πρὸς αὐτὰς ἐπικλίσει. οὐσία δὲ καὶ ἡ λαυτὰ ζωή. ἐπεὶ καὶ ἡ ἐμὴ ἀλλ' ἐκείνη καὶ λογικὴ καὶ νοερὰ δυνάμει. λαυτὰ δὲ ὅμως τῆς προαγούσης, ἡ ἐστὶ πρὸς τὸ αἴτιον ὑφεῖται. καὶ ἡ τῇ πᾶν μόνος, ἡ προειληφὸν ὅλον. καὶ ἡ ἐστὶ κατὰ δυνάμει τελειούμενος καὶ ἑτέρωθεν, ἅτε κατ' ἐνέργειαν καὶ ὑφ' ἑαυτῆ. διὸ καὶ ἔστιν μὲν οὐ δέποτε ὡς ἐμὴ ἐπίσταται ἀτέλεια, ἀλλ' ὡς κεχαλασμένῳ τελειότητα. ἡ δὲ προϊὼν καὶ πάντα ποτὲ γίνεται ἀτελές. καλῶς αἷρα διτὸς ἡμῖν ὁ τῆς ψυχῆς παραδίδοται νοῦς, ὅ, τε μείων καὶ ὁ προϊών. καὶ οὗτος ἢ ἀτελὴς ἢ τέλειος. καὶ ὁ μείων δὲ ἢ παντελὴς μείων ἢ πῃ. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διήθρωται νῷ, ὅπως ἡ διάφορον τῷ κατὰ ἡ ἀκρότατον τῆς ψυχῆς οὐσιωμένου νοῦ, πρὸς ἣν κρείττονα τάττει μετέχόμενον καὶ ἣν ἀμέθεκτον, παραδίδωσιν ὁ φιλόσοφος, ἐπειδὴ πᾶν κοινωνίαν ἐνειρήσει κατὰ ἡ χωριστὸν καὶ ἀπαθὲς καὶ ἀμιγὲς, καὶ τῇ οὐσίᾳ εἶναι ἐνέργειαν, ἐπακούσωμεν.

Ι Ο' ΑΥ'ΤΟ' δ' ἔστιν ἡ κατ' ἐνέργειαν ἐπισήμη τῷ πράγματι. ἡ δὲ κατὰ δυνάμει, χρόνῳ πρότερα δὲ τῷ οὐ. ὅλως δὲ, οὐ δὲ χρόνῳ. ἀλλ' οὐχ ὅτε μὲν, νοῦ. ὅτε δὲ, οὐ νοῦ. χωριστὸς δ' ἔστιν μόνος τῆδ' ὅπερ ἔστι.

Ε' νοῦς πρώτην οὐ λάκνυται διαφορὰν ἡ μὴ μόνον εἶναι νοῦν πλὴν ψυχικὸν ἀκρότητα, ἀλλὰ καὶ λόγον. λογικὴ γὰρ γνῶσις ἡ ἐπιστήμη. καλεῖ δὲ ἐπιστήμην νοῦν, ὃν ἐκάλει νοῦν, τῇ οὐσίᾳ ὄντα οὐ ἐνέργειαν. καὶ πλὴν κατ' ἐνέργειαν ἐπιστήμην πλὴν αὐτὴν διαφοὺς τῷ ἐπιστητῷ, ὅπερ ἡ πράγμα. ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἡ οἱ αἰσθήσεις εἰδὸς ἄλλο παρὰ ἡ αἰσθητόν. καὶ πάλιν ὁ τῆς τελέτωνος αὖμος ὑζηγητὴς σαφηνίζει ἡμῖν, καὶ ὅπως ἔρηται παρ' ἐκείνου, ἡ ὃν ἀεὶ νοήσει μεθ' ἑνὸς λόγου συμπλησθέν. ὡς ἅμα τε νοήσεως καὶ ἐπιστήμης τῆς ἀκροτάτης οὔσης ψυχικῆς γνώσεως. νοῦς δὲ ἁπλῶς ὁ ὑπερτέρος. αὐτὴ μὲν οὖν πρώτη διαφορὰ, ὑφ' πλὴν τῷ λόγου πρὸς νοῦν ὕφεσιν, καὶ πλὴν τῆς γνώσεως πρὸς ἡ γνωστόν. καὶ ὡς ὑπερ ἡ γλυκὺν ὅταν ἢ, ἀπολάσται τὸ ἀγλυκὺ ὅτος, τῇ πρὸς πλὴν δυνάμει τῷ μὴ εἶναι συμπλοκῇ, οὕτω καὶ ἡ ποτὲ μὲν νοῦν, ποτὲ δὲ οὐ νοῦν, καὶ ὅταν νοῦ ἔχει πλὴν τῷ ποτὲ μὴ νοῦν δυνάμει. καὶ οὐ δὲ πλὴν νόησιν ἔχει εἶναι ἡ νοῦν, οὐ δὲ πλὴν πρὸς ἡ νοητὸν σῶσιν.

τῆς γὰρ

Ε ΓΕΙ Δ' Ω ΣΓΕΡ οὐ πάσῃ τῇ φύσει ὑδί τι. ἡ μὲν, ὕλη ἐκείνῳ γίνεται, ἕξις δὲ ὅ, τι πάσχοντα δυνάμει ἐκεῖνα. ἴσθι δὲ, ἡ αἴτιον καὶ ποιητικὸν, τῷ ποιεῖν πάντα. οἷον ἡ τέχνη πρὸς τὸν ὕλην πίπτουσαν, αὐτήν καὶ οὐ τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν ταύτας τὰς διαφοράς.

Ο ὑ κοινόν τέρας νῦν αὐτὴ πάσης ὑσίας εἶναι πᾶσι ἡ Φύσις. ἀ γὰρ οὐ πάσῃ οὐσίᾳ ἡ ποιεῖν καὶ πάσχειν. ἵνα μὴ οὐ πᾶσιν αὐτάλογον ἦ τι τῇ ὕλῃ μὴ δι ποιοῦντι. ἀλλ' ἦ ἰδίως κινήσεως μὴ ἀρχὰς ἐχούσας. οὐ δ' τοῖς κατ' αὐτὰ ὑφίστασι μόνοις, μὴ τοῖς εἰς ταῦτα ῥέπουσι, ἡ ποιεῖν μὴ πάσχειν. ὥστε ὕλη μὴ ἡ φθοῦν, κυρίως μὲν ὐδὲ τ' οὐ γένεσιν. κατὰ αὐτὰ λεγόμενα δὲ μὴ ὐδὲ τ' οὐρανίων. μὴ ὐδὲ τῆς ἀμετάβατος ψυχῆς, ὅταν εἰς τὸ φύσιν προέλθῃ. τ' ἦς καὶ τῷ φυσικῷ ὁ λόγος. ὡς ὅταν γε οὐ ἑαυτῇ καθαρὰ μένῃ, αὐτή τε μένει ὑπὸ φθορᾶς, ὥστε φθοῦσα ἡ πάσχουσα. ὥστε ἔχουσά τι αὐτάλογον τῇ ὕλῃ. ὥστε δ' φυσικῷ οὖσα θεωρητή. ἀλλὰ τῷ τ' τὰ μέσα τὰ φυσικὰ φιλοσοφοῦντι. ὡς αὐτὸς οὐ τῇ τ' τῶν ζῴων μερίσαι ἔφησεν. μὴ οὐ πρὸς μέσης παρατίθεται ἡ μέν ἡ τοιαῦτα δηλοῦν ῥητόν. ὅτε τοίνυν εἰς τὸ φύσει ῥέψασα ἡ ἀμετάβατος ψυχή, προβάλλει οὐ ἑαυτῇ ἀμετάβατος ζωάς. καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἀ μείνασα ἔτι ἀκραιφνὴς δι' ὅλου, ἡ μὲν τ' ἔξει παθητικὸν τὸ προσοῦσαν ἔξει ζωὴν, ἡ δὲ ποιητικὸν τὸ προήγουσαν. καὶ ὕλη μὲν ἐκείνη ἀχ' ἁπλῶς. ἀ γ' εἶδά ἡ σωματοειδής. ἀλλ' ὡς αὐτὴ ἐφ' ᾧ γίνεται, τουτέστι κατὰ αὐτάλογον. αἰτία δὲ ᾧ ποιοῦσα ἡ προήγουσα, ὡς ἀεὶ τ' τρόπόν τι, καὶ ἕξις δυνάμει καὶ γενόμενον, τῷ ἑαυτὴν ἐκτείνουσα οὐ δύγειαν. καὶ χαρὰ μὲν τῷ πάσχοντα γίνεσθαι. ἡ δὲ τῷ πάσχοντα ποιεῖν. ἔστι δηλαδὴ οὐ τῇ ἀντικῇ ψυχῇ τῇ ἔξω προϊοῦσα ἐπίσταται ἔθνη. ταῦτα μὲν γ' αὐτὴ πάσχει. ποιεῖ δὲ ἡ προσάλλουσα. καὶ ᾧ τι δ' μὲν ποιοῦντι τῷ πάσχοντι, τῷ δὲ πάσχοντι τῷ ὕλῃ ἀφομοιοῖ. ἐπεὶ δὲ πάσχει κυρίως, ἡ πρὸς τὰ σύνολα ὄντι ποιητικὸν καὶ τὰ λόγου τῆς ψυχῆς ἕξεις.

Κ ΑΙ ΕΣΤΙΝ ὁ μὲν τοιοῦτος νοῦς, τῷ πάσχοντα γίγνεσθαι. ὁ δὲ, τῷ πάσχοντα ποιεῖν, ὡς ἕξις τίς. οἷον ἡ φῶς. ἔστιν γάρ πως καὶ ἡ φῶς ποιεῖ τὰ δυνάμει ὄντα χρώματα, οὐδὲ γένει χρώματα.

Ε πειδὴ καὶ ἡ προήγουσα τὰς ἀμετάβατος ζωὰς ὑσίας τῆς ψυχῆς, ἐκ ἔξω που ἐκτίθεται, ἀλλ' οὐ ἑαυτῇ παύτας αἰσθάνεσθαι, μὴ οὐ μόνα πάντα αὐτὴν κεχωρισμένη, ἀλλὰ μὴ αὐτὴ συμπλέκεται αὐτοῖς, μὴ ἐκείνων πως γίνεσθαι ἡμᾶς ἔξει μὴ φωτὶ ταύτη ἀπεικάζεται. ὥς πᾶν ὅλῳ ἡ ὑβρημένον τῇ τέχνῃ πρότερον. οὐ γὰρ τῷ ῥέπειν εἰς τὰ ἀμετάβατα, μὴ μόνα πως οὐ ἑαυτῇ, καὶ πρόεισιν ἀφ' ἑαυτῆς ὡς ὕδη εἴρηται. ἡ μὲν ἐν τέχνῃ πρὸς τὸ μεμίμου μὴ χωρισοῦ μᾶλλον. ἡ δὲ φῶς μὴ ἡ ἕξις πρὸς τὸ ὁ χωρίστου καὶ συμπλοκοῦσα τοῖς ἀμετάβατος. ἀχώριστον γὰρ μὴ ἡ φῶς τ' φωτὶ ζομένων, μὴ ἡ ἕξις τ' ἐχόντων. οὐ δὲ τῇ πρὸς τὰ ἔξω ῥοπῇ ποιοῦσα ζωὴν, μὴ ὑβρημένη πως καὶ συμφυομένη ταῖς προϊούσαις, ὀρθῶς ἅμα τε ὡς τέχνη μὴ αὖ ὡς ἕξις μὴ φῶς φῶτα παραδίδοται. ἐπισπᾶται δὲ ἄξιον, ὅτι ἔξει αὐτὴν ἀφομοιώσας, κατὰ πρὸς τὰ ἀμετάβατα συμπλοκὴν, ἐπίσταται ὅλῳ ἡ φῶς. καὶ τ' τῷ φωτὶ ποιεῖται ἡ λοιπὸν λόγον, ἀλλ' ἐ πρὸ ἐξ ἀπλῶς. ἐπεὶ δὲ ἡ μὲν ἕξις ποιότης τις μᾶλλον, οὐδὲν προσήκει τῇ δυνάμει χωρίζεσθαι ὑσίᾳ. ἡ δὲ φῶς ἡ μὴ πάρεστι τῷ φωτιζομένῳ, ἀλλ' ὡς οὐ πλείσσης μὴ χωριζομένη τῷ νῷ ἀξιοῖ. μὴ ἡ οὐ τῇ ῥοπῇ δὲ συμπλέκεται ὁ ὑσιώσης τῆς ψυχῆς νοῦς ᾧ προϊόντι, ἀλλὰ χωρίζεται ποτέ. μὴ κατ' ἐαυτὸν ὑφίσταται. ὥστε μὴ αὐτὸν ὅλως ἐ πάγειν. ἀλλὰ πίως ὅπως φωτὶ ἀπεικάζεται ἡ ποιητικὸν τῆς ψυχῆς δύναμιν ὑσίᾳ. ᾧ γὰρ τὰ χρώματα οὐ δύγεια μόνα τὰ χρώματα δυνάμει δ' ὁρατὰ, παρὸν οὐ δύγεια αὐτὰ δύνασθαι, ὁμοίως τὰ ἀμφω, πρὸς ἡ οὐ δύγεια τὰ οὐ τῷ παθητικῷ ᾧ δυνάμει γνωστὰ ποτ' ἀλοῦντα ἔσθι. οὐ λευκύμονες ἅμα καὶ ὅτι οὐ δὲ οὐ ᾧ παθητικῷ οὕτως ἰῷ δυνάμει ὡς πάντα αὐτὰ πάρεχεται. ἀλλ' ὡς ἔστα μὲν, ἄγνωστα δὲ, κατὰ ὥς καὶ τὰ τίως ἀφώτιστα χρώματα.

Κ ΑΙ ΟΥΤΟΣ ὁ νοῦς χωριστὸς καὶ ἀμιγὴς, καὶ ἀπαθὴς τῇ οὐσίᾳ ὢν οὐ δύγεια. ἀεὶ γὰρ τιμιώτερον ἡ ποιοῦν τὸ πάσχοντος. καὶ ἡ αὐτὴ τῆς ὕλης.

Τ ὸ χωριστὸν ὐδὲ τῷ προκειμένου νῦν εἰς θεωρίαν τοῦ, ἐ ἡ ἀεὶ κεχωρισμένον ἀκίνητον. ἐ πάρεστι γοῦν τ' αὐτῷ, χωρισθὲς δὲ ὄδιν μόνον ὄντος ὅπῳ ὄδιν, ὡς ποτὲ χωριζομένου. ἀλλ' ὡς ποτὲ μὲν ἡ ὕδη κεχωρισμένου πάσης τῆς ἔξω τεινομένης ζωῆς, ἡ παρεσκευασμένου πρὸς χωρισμόν. ἐκ τοίνυν ὡς μὴ χωριστὸν μὴ ἀπαθὲς μὴ ἀμιγὲς μὴ τῇ ὑσίᾳ ὄδιν οὐ δύγεια. μὴ ὡς ὕδη πρὸς τὰ εἰλικρινῆ τοιαῦτα ἐπεγόμενός πως, ἡ κατ' αὐτὰ ἐσός. ἀλλα χωριστὸν μὲν, οὐ πρὸς σῶμα μόνα, οὐ δὲ πρὸς μόνα σώματοειδῆς λέγεται ζωὴς. ἀλλὰ μὴ πρὸς τὰς λογικὰς τάς τε πρακτικὰς, μὴ τὰς κατὰ προβολὴν θεωρητικὰς, οὐ τῇ τούτων ἀποσάσει. ἀπαθὲς δὲ ὡς ἐχ ὑφ' ἑτέρου, οὐ δὲ δι' ἑτέρότητος, οὐ δὲ κατὰ μέθεξιν. ἀλλ' αὖ ὑφ' ἑαυτῆς κατ' οὐ δύγειαν ἡ τελεσθέντος, ἡ ὕδη ὢν τέλειος. μὴ ἵ' ἐ μὴ ὑπὸ τῆς κρείττονος νοῦ, ἀλλ' οὐκ ἀπασχόντος, συμφυεὶς δὲ αὐτῷ μὴ οὐσωθεὶς, κατὰ πλὴν ἄκραν ἑαυτῆς οὐσίαν. ἵνα καὶ αὖτα τῷ τελειοῦντι οὐ σωτο. μὴ ὅπῳ ἡ τελειοῦν γενόμενος, ἵνα ὡς μὴ ἡ ἑαυτὸν ἡ τελειοῦν. χωριστὸς μὲν οὖν ἔστι κατ' οὐσίαν, τῇ ὧν μὴ λάτται πρὸς ἡ ἓ ἡ οὐ δύγεια. κἀν ἔτι σωσαφύρηταί πως αὐτοῖς, ὡς ἔστιν αὐτὰ ὑφίσασθαι. ἀμιγὴς δὲ ὁ μὲν πασσαθὴς συμπλεκόμενος, ἡ ὁ πεφυκὼς καὶ σωζόλως πρὸς ἕξιν. τῇ δὲ οὐσίᾳ ὢν οὐ δύγεια, ὄδιν πλὴν ἀμυδρίσεσι πρὸς ἑαυτὸν ἐγοφοῖ, οὐ δὲ πλὴν οὐ δύγειαν τῆς

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΓΡΕΙ ΔΩΣΤΕΡ οὐ ἁπάσῃ τῇ φύσει ὄξύ τι. ἡ μὲν, ὕλη ἐκφέρω γένει, ὄξύ δὲ ὄ, τι πάντα δυνάμει ἐκπέπαικε. ὑπερον δὲ, ἡ αὐτὴ καὶ ποιοτικὸν, τῷ ποιεῖν πάντα. διὸ ἡ τέχνη πρὸς πλὼ ὕλιν πέπονθεν, ἀνάγκη καὶ οὐ τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν ταύτας τὰς διαφοράς.

δοκεῖ μοι οὐδὲ ταῦτα ἢ ὅλως τὸ μεταχρμένου νοῦ εἶναι τῆς ψυχῆς, ἢ ὅλως τῆς μὴ τούτου κρείττονος, ἀλλὰ ὅλως αὐτῆς ἡμῶν τῆς λογικῆς λέγεσθαι ψυχῆς. ὄξύ μὲν ἐπεὶ ὅλως ψυχῆς ἡ πραγματεία πᾶσα. ὄξύ δὲ διότι σαφῶς καὶ αὖρις ἐπιφέρει, καὶ οὐ τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν ταύτας τὰς διαφοράς. καὶ τὰ ἑφεξῆς πάντα ῥητὰ ὑπομνήσομεν οὐκ ἐκβαίνοντα πλὼ ὅλως αὐτῆς θεωρίας. διὸ καὶ νῦν ἐχόμενοι τῆς προκειμένου, μᾶλλον ἤδη παραδιδόμενοι διὰ τὸν νοῦν, ἀποστάντα μὲν τῆς προκειμένης τὴν ψυχὴν ὑσίας, ἢ ὅλῃ ὄξύ καὶ τῆς συμφυοῦς αὐτῇ σὺν ὀργάνοις, προϊόντα δὲ εἰς λύτρωσιν ζωῆς ἢ θεωρίας, ἢ ἀτελῆς ἢ τελείας μὲν, κατὰ προβολὴν δὲ, ἢ ὡς ἑτέροις τοῖς μέσουσιν οὐ τῇ πρώτῃ ὑσίᾳ ἕνωσι τελειωμένοις, θεωρεῖν ἐν καὶ αὐτὸν ἴσα μένον πλὼ ὑσιώδη σὺν ὀργάνοις νοῦν, ἢ τὰ ἔσω νοοῦντα, ἢ τὰ πρόσω, ἀλλὰ τὰ σὺν αὐτῇ τῇ ὑσίᾳ τῆς ψυχῆς μένοντα. ἡ μὲν δὴ ἔξω ῥοπὴ εἰς μεριστόν τινα ὑποφερομένη, αὐτὴ γὰρ ὄξύ ἡ ἔξω ὑποιοῦσα μερισμός, ἢ εἰς λύτρωσιν πρόεισι ζωὴν οὐ τῇ ψυχῇ, ἐκ οὖσαν ὅπερ ἡ πρώτη. ἢ πλὼ σὺν ὀργάνων τῆς ὑσίας ἀπομερίζει, οὐ τῆς πρώτης μόνης ἀλλὰ καὶ τῆς προβεβλημένης ζωῆς, ὡς μηκέτι οὐσίαν ἔχ. πλὼ σὺν ὀργάνων, ἀλλὰ μόνον ὀφθαι οὐσίας, ὡς ὅπερ ἡ εἰς πλὼ ἀκρότατον ἑαυτῆς ὑσίαν ἀπασφαιρωμένη τῆς ψυχῆς, ἢ ἡ οὐ ταύτη μονή, οὐ ἵζει καὶ πλὼ σὺν ὀργάνων τῇ οὐσίᾳ. ὅλῃ πλὼ ἔσω ὅλως τροφιόν. ἡ γὰρ ἔσω τῆς ἀμερίστου σωματικῆς φιλωτικόν. ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκρότης τῆς ψυχῆς ἀμέσως συμπέφυκε, τῇ ἢ ὅπερ αὐτὸν νοερὰ οὐσία, καὶ τοῖς σὺν αὐτῇ ἔθεσιν. ἀμβρισος δὲ πᾶσα ἢ ὑπὸ ψυχὴν νοερὰ οὐσία. ὅθεν ἢ ἡ σὺν ὀργάνων ὅπερ ὑσία, ἢ ἡ οὐσία σὺν ὀργάνων. οὐ τῇ διότι τὴν φιλαυτὸν, ἀλλὰ τῇ εἰς σὺν ἀμφοῖν ἀμερίστως σωματικῇ, συμφυομένη τοίνυν τῷ ὑπὸ αὐτὸν νῷ ἢ τῆς ψυχῆς ἀκρότης, πολὺν ἀμβρισον ἔχει. ἢ ὅλῃ ὄξύ λύτρωσιν καὶ ἡ σὺν ὀργάνων αὐτῆς τῇ οὐσίᾳ οὐ ἵζουσι. ὡς ὧν ὠδὶ τῇ προαληθοῦντος καὶ ἀτελοῦς ἔτι νοῦ, ἢ σὺν ὀργάνων αὐτῷ, τῇ αἰσθητικῇ ἀπεικάζετο, οὐχ ὡς ἡ αὐτὴ παντελῶς, ἢ ἀλλ' ὡς ἑτέρου γένους ἐπιφέρετο, ἀλλὰ διὰ πλὼ ἑτέρωθεν σὺν ἀμφοῖν πεῖσιν, ὥστε ἢ πλὼ τῇ ἀκροτάτου ἢ ὑσιώδους αὐτῆς νοῦ σὺν ὀργάνων, ἀφομοιῶ τῷ ὑπὸ αὐτὸν νῷ, οὐχ ὡς ἀπαραλλάκτως πλὼ αὐτὸν. οὕτως γοῦν ἐπέρχει καὶ ἡ διάφορα. ἄγε ποτὲ μὲν σὺν ὀργάνων οὗτος, ποτὲ δὲ οὐχί. καὶ ἄγε χωριζόμενος ἔστω οὗτος ὅπερ ἔστι. ἐκεῖνος δὲ καὶ ἀεὶ σὺν ὀργάνων, καὶ ὑεί ἔστι χωριστός. εἰ μὲν ἦν παντελῶς ἡ αὐτὴ μένουσα ἡ τῆς ψυχῆς ἀκροτάτη οὐσία, ἢ σὺν ὀργάνων οὐκ ἦν αὐτὴ μένουσα, οὐκ ἂν ἦν ὅπερ ἡ οὐσία. ἄγε ὁ τὲ μὲν νοῦς, ὁ τὲ δὲ οὐ νοῦς. εἰ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ἄκρα αὐτῆς οὐσία οὐ μένει οὐ τῇ πρὸς τὰ λύτρωσιν ἐλλιπείας, ἵνα καὶ ταύτῃ ἢ μένουσα, ὡς καὶ ὅλῃ ἀμβλίχῳ σὺν τῇ ὅλῃ τῆς ψυχῆς πραγματείᾳ δοκεῖ, σὺν μερισῶν μένει καὶ ἀμερίστων, ἀλλὰ μὴ γενητὴν καὶ ἀγένητον, μὴ φθαρτὴν μὴ ἀφθαρτον, καὶ ἵνα μὴ αὖ ἐξ ὧν ὅτι μὲν νοῦς, ὅτι δὲ μή, ἀφ' ἑαυτῆς γὰρ σὺν ὀργοῦσα ἢ αὐτὴ ἀπαραλλακτος μένουσα, καὶ σὺν ἔργα αὖ ὡσαύτως καὶ ἀεὶ, ἀλλ' οὐ δ' ἀεὶ ποτὲ μὲν προβαλλομένη λύτρωσιν ζωὰς, μὴ ταύτας συμπλεκομένη, σὺ τῇ συμπλοκῇ ἔμενεν αὐτὴν ἀχώριστος, ποτὲ δὲ ἐχωρίζετο, ἴσως ᾗ καὶ αὐτὸ ὄξύ ὁ χωρισμὸς, ἢ τῆς οὐσίας ἀδιάφθορος εἰλικρίνεια, ὅπερ ἡ ὁ ἀριστοτέλης ἐμφαίνει γράφων, χωριστὸν δὲ ἔστιν ὅπερ ἔστιν, ὡς τὸ ἐπὶ τῶν λύτρωσιν ἀχωρίστου ζωῆς. οὐκ οὔσης ὅπερ ἔστιν, ἀλλ' ὅλως μᾶλλον δὲ ἀναγκαίως σὺν πλὼ σὺν ὀργάνων μένειν, ἀλλὰ καὶ πλὼ οὐσίαν τῆς ψυχῆς, καὶ αὐτὸν πλὼ ἄκρον τοῦτο, τῆς ἢ μετὰ λύτρωσιν φημὶ, διαφερόντως πως καὶ χαλᾶσθαι. ἡ δὴ ἢ ἐχωρίζετο, σὺν τῇ πρὸς τὰ λύτρωσιν ὕσει σὺ παντελῶς ἑαυτῆς ὑβρισμένη. σὺ δὲ ἐπὶ ἔμενεν ἔτι ψυχή. ἀλλὰ ἡ ἀκραιφνὲς σὺκέτι σώζουσα, ὡς ἅμα πλὼ αὐτὸν τε καὶ σὺ πλὼ αὐτὸν φυλάττεσθαι, σὺ δὲ τ' ὑποδόντος ἑαυτὸν ὑβρ ἀλλαττούσης παντελῶς, σὺ δὲ τῆς ταυτότητος ἠφανισμένης καὶ ἀπ' ἐξ ἀλλάκτου μονούσης. καὶ σὺτω μὲν ἠθέλησε ὁ τῶν ὅλων τῇ ὑβ ἀλλαγῇ, καὶ σὺ μένησε ὅπερ ἦν, ἐστὶ μένει καὶ ἡ τῆς σὺ ὀργάνων ἀπὸ τῆς οὐσίας μερισμὸν, ὡς καὶ ποτὲ μὴ σὺ ὀργάνων. εἰς δὲ πλὼ ἑαυτῆς ἀλικρινῶς ἀπασφαιρουμένη οὐσίαν, ἀφεῖσα μὲν πάλιν πλὼ ἔξω προβολὴν, τῇ δὲ πρὸς ἑαυτὸν ῥωσθεῖσα τροφῇ, καὶ ἀναλαβοῦσα ἡ προσῆκον αὐτῇ μέρος, ἔστι τὸ ὅπερ ἔστι, καὶ τῇ ἄκρᾳ εἰς ἑαυτὸν τροφῇ ἀμερῶς σωματρουμένη, καὶ πλὼ σὺν ὀργάνων τῇ οὐσίᾳ σὺν. καὶ αὐτὴ μὲν ἡ ἀκροτάτη τῆς ψυχῆς τελειότης, σὺ τῷ παντελῆ τὴν λύτρωσιν ζωὴν χωρισμῷ. σὺ δὲ τῇ ἀχωρίστῳ πρὸς αὐτὰς συμπλοκῇ, τελειοῦται, καὶ ἔστι τελεία λύτρωσις, καὶ ἡ ἤδη τελειοῦν πλὼ προσληθεῖσαν ζωὴν ἐκείνη, εἴτε πρακτικῶς εἴτε θεωρητικῶς, νῦν οὖσα φιλαυτὸν ἀτελὴς αὐτὴ, ἡ τελείαν δὲ ἀλλ' οὕτω κατὰ ἄκρα μέρη τέλεια, ὡς καὶ ἑαυτὰς εἶναι μόνης. κατὰ δὲ τά τε τὴν ἄλλων τελειωτικὸν, καθ' ἃ ἔστι, πράγει ἑαυτόν. καὶ ἅπασιν εἰς πλὼ ἄκραν ἑαυτῆς τελειότητα. ἄγε δὴ οὖν ὠδὶ πλὼ λέξιν ἴωμεν.

Σπεὶ δὲ

ὡς κρείττω καὶ ὡς τελειοτέρου τοῦ μᾶλλον τοῖς πρώτοις οὖσι. μᾶλλον τοίνυν ἡ ἀνθρωπεία οὖσα ψυχὴ, μᾶλλον δὲ ὁ τῆς τοιαύτης ψυχῆς λόγος, οὗτος νοῦς προσαγορεύεται νοερῶν, τῶν τε ἀμερίστων καὶ μεριστῶν, καὶ τῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων, καὶ τῶν πάντη μεταβαλλόντων, τῶν τε πάντη ἑαυτῶν ὄντων, καὶ τῶν οὐ τοῦδέ γε ὑπαρχόντων, ὡς τούτων μὲν ἀξηρημένος, ἐκείνων δὲ ἀπολελαμπόμενος, ἢ μὲν ὑπερῆρται τῶν οὐ ἄλλως, καὶ αὐτὸς ἕνὸς ὄντος· ἢ δὲ ἀπολέλαπται τῶν ἄκρων καὶ οὐ αὐτοῖς ἀεὶ μενόντων, οὐκ ἀεὶ νοεῖ ἢ νοεῖσθαι ἐλλιπεῖ ὡς. ἀλλ' οὐ αὐγάζεται μὲν ἡ τῆς οὐσιώδους ἀφῃσαμένη νοήσεως ζωὴ τῷ λόγῳ, εἰς δὲ ἀτελὲς καὶ δυνάμει ἐστοφθόρεται. καὶ αὐτὴ δὲ μοι δοκεῖ ἡ οὐσιώδης νόησις αὐτῆς παραθραύεσθαι, οὐ τῇ τῆς ἔξω προϊούσης ζωῆς προβολῇ. ἵνα καθ' ὅλων ἑαυτὴν πλὴν μισότητα διασώζῃ. καὶ ἵνα καὶ αὐτὴ ἕξωθεν προσάλλωται ἐν τῷ ἔξω περιόντα. καὶ ἵνα καὶ χωρίζηται ὅπερ φύσιν ὁ αἱρισοτέλης. χωριστὰς δὲ ἴσην ὅπερ ἴσην, οὐκ ἔχοντος χώραν τῷ. χωριστὰς ἐμοὶ τῷ ἀεὶ κεχωρισμένου. πῶς δὲ αὖ καὶ ὁτὲ ὡσαύτως δυνάμεως, ποτὲ μὲν ἀτελῆ ἐν ἀφ' ἑαυτῆς προϊόντα ἀφίει. ποτὲ δὲ ἐπὶ πλείον. ποτὲ δὲ καὶ εἰς ἑαυτὸν συνήγαγεν. ἀλλὰ δῆλον ὡς καὶ ὁ οὐσιώδης τῆς ἡμετέρας ψυχῆς νοῦς, οὔτε μένει ἐλλιπεῖ ὡς οὐ τῇ πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ στροφῇ. οὔτε μὴν πάντη ἀφίσταται ὡς ὁ παθητικός. ὃς ἔστιν ὁ ἔξω προϊών. ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς ἐτοῦδε τῷ τελειοῦντος δέηται. τοσοῦτον γὰρ ἐχάλασεν ὁ οὐσιώδης πλὴ νόησιν, ὡς μὴ ἀκραιφνῶς μὲν νοεῖν, ἑαυτῷ δὲ ἱκανὸν εἶναι πρὸς τελέωσιν πλὴ ἑαυτῷ. τέως μὲν ὥστε ἐν ἔξω προϊόντα τελειοῦν. ἀκρότατα δὲ οὐ τῇ ἀφιστάσει μὲν ἐκείνου, ὡς ἑαυτὸν δὲ παντελῶς ἀφαχωρήσει. ὅτε καὶ χωριστὰς ἔστιν ὅπερ ἔστιν. ἡ μὲν οὖν μεσότης αὕτη. τῷ μὴ δὲ ἐν οὐσιώδη νοῦν ἐλλιπεῖ ὡς μένειν. καὶ δὲ ὁ λόγος τῷ φιλοσόφῳ τέως ἐτοῦδε τῷ προελθόντος. ὃς οὐκ ἀεὶ νοεῖ, ἡ δῆλ. πλὴ πολλῷ ῥύσει ἀφιστάμενος τῆς τελειούσης οὐσίας. ὅλως δὲ γινόμενος αἰσθήσεως καὶ φαντασιῶν, καὶ ἁπλῶς τῆς σωματοειδοῦς ζωῆς. καὶ δῆλ. ἕξιν μόνων ἀτελῆ. ἡ δῆλ. ἐν ᾗ ἤδη τέλειος ἡ ὁ προελθὼν παραπεπόηκεν πρὸς πλὴ θεωρίαν, ἕξιν μὲν καὶ δῆλ. ἐν πρακτικῶς εὐόργητον παρὰ μέρος, δῆλ. ἐν μεριστὸν πολλαχοῦ τῷ προϊόντι φαινόμενον. ἕξιν δὲ δῆλ. ἐν σῶμα καὶ τὰς ἔξωθεν προσιπτούσας τύχας, πολλὰς ἀχελίως παρέχοντα. ἔτι δὲ δῆλ. ταῖς ἀσείστως ὑγιεμονεύσασ' ἔτι φαντασίαις· τοῦδε δὲ τῷ αὔλου νοητῷ εἰπεῖν, ὡς ταὐτὸν τῷ νῷ, πρὸς τοῦδε τὸ αὔλου νοητῷ διορίσαι, οὐ μέσῳ τοῦδε τῷ ἐπιστημονικοῦ πίστιν λόγῳ, δῆλ. ἐν ἀεὶ νοεῖν. ἵνα συμπληρώσῃς ἐν τοῦδε τῷ αὔλου νοητῷ λόγῳ, οὕτως ἐμοὶ ἐν τοῦδε τῷ αὔλου νοητῷ μετέσει.

Σ᾽ ΝΔΕ ΤΟΙΣ ἔχουσιν ὕλην, δυνάμει μόνον ἐκεῖνος ἔστι τῷ νοητῷ.

Ο ὐχ ὡς ἑαυτῷ δυνάμενον γενέσθαι νοητόν. ἕξιν γὰρ ἐπ' εἰδέων αὔλων μόνων ἔστι νοητῷ. οὐ δὲ διότι ποτὲ ἄλλῳ δυνάμενον γενέσθαι νοητόν. καθ' ὃ γὰρ ἀεὶ ὑπ' ἄλλου νοεῖται, καὶ μηδέποτε ὑφ' ἑαυτοῦ, δυνάμει ἔστιν. ὡς πρὸς ἡ ὕδωρ ζῶν σῶμα δυνάμει ἔχει ζωὴν ἔμφρονα). ὡς μὲν καθ' ἑαυτὸν μὴ δὲ ὑφ' ἑαυτοῦ ἀλλ' ἐπικτήτως ζῶν. νοητὸν δὴ καὶ ὁ αὔλος ἐτοῦδέ ἐστι, ἅτελῶς ἔστι νοητόν. οὐ γὰρ ἐνεργοῦν αὐτὸν καθ' αὑτὸν νοεῖσθαι, ἐμοὶ ἐν νοῦν ἔστιν ἐτοῦδε τοῦ. ἀτελῶς οὖν ἔσται νοητόν, ἐν ἐτοῦδε πρὸς ἐν νοεῖσθαι δέμενος. τῷ δὲ ἀτελοῦς ἐν δυνάμει. ὡς ὁ μισόνυμόν πως εἶναι, ἢ ὡς τὰ ἀφ' οὗ ὄντος ἔχει, ἐν ἰδοὺ τῆς αὔλων νοητῆς, καὶ ἐν ἰδοὺ τῆς αὐλῶν.

Ω᾽ ΕΤΕ ΚΕΙΝΟΙΣ μὲν οὐχ ὑπάρξει νοῦς.

Τ οῖς αὐλοῖς δηλαδὴ νοητοῖς. ἕως τοῖς τε ἄθικτον αὐτῆς, καὶ ταῖς σωματικαῖς οὐσίαις. καὶ πλὴ αἰτίαν προστίθησι δῆλον οὐχ ὑπάρξει.

Λ᾽ ΝΕΥ ΓΑΡ ὕλης δυνάμις ἔστιν ὁ νοῦς τῆς τοιούτου.

Λ᾽ ὖλον εἶναι πάντα νοῦν ἀποφαινόμενος, καὶ δῆλ. ἕξιν τοῖς αὐλοῖς μὴ ὑπάρχειν, δυνάμει δὲ τῆς αὐλῶν τυγχάνειν ὄντα, ὡς ἐν δυνάμει αὐτὸν τελειοῦντα. μὴ γοῦν οὐ τῇ μιξὶ τὰ φυσικὰ οὐκ οὐ ἔξω πολλαχοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ οὐ τῷ ποιοῦντι τίθεται ἐν δυνάμει, καὶ οὐ παντὶ αἰτίῳ τῷ ὁπωσοῦν πρὸς αἰτιατὸν δυνάμει ὑπολυομένῳ, καὶ τῇ δυνάμει ἀποτελεσικῷ ἢ τελεωτικῷ. ἀκίνητος οὖν καὶ ὁ νοῦς δυνάμις τῆς αὐλῶν δυνάμει ὄντων νοητῆς, ὡς αὐτὸν ἐν δυνάμει ἐκείνων εἰς οὐδέγεσιν ἄγοντα οὐ ἑαυτῷ. ὡς γὰρ ὁ μιξῶν τοῦδε ἐν μιξούμενον οὐδέπω οὐκ εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα, ἀλλὰ πλὴ τῆς ὕλης ἐκείνης γνῶσιν ἀφ' ἑαυτῆς ἴσχει, οὕτω καὶ τὰ αὖλα νοῶν τοῦδε αὐτὰ μὲν οὐδέγει. οὐκ εἰς αὐτὰ δὲ πίπτων, οὐ δὲ πάσχων τι ὑπ' ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς αὐτῷ προλαμβάνοις ἐκείνων αἰτίαν, πλὴ γνωστικὴν αὐτῶν προσαλλόμενος οὐδέγεσιν.

Σ᾽ ΚΕΙΝΟΙ δὲ ἐν νοητὸν ὑπάρξει.

Τ οῖς νοῦς. ἐπειδὴ αὖλοι πάντες. οὐχ ἑτέρου δὲ ἀλλ' ἑαυτῆς καὶ αὐτὸν πᾶν ἐν αὖλον. ἑαυτῆς οὖν καὶ ὁ νοῦς. ἐν δὲ οὖ ὁ νοῦς. νοητόν. ὥστε πάντως τοῖς νοῖς ἐν νοητὸν ὑπάρξει. καὶ οὐ ταύτῃ συμπληρώσῃς ἐν τοῦδε τῆς προϊόντων λόγων νῶν, ἰδοὺ ἐν προβαλλόμενον αὐτὸν καὶ τελειοῦντα μέτεισιν.

ὄλη τὰ νοητὰ ὁ νοῦς, οὗτος δηλαδὴ ὁ τῷ πάσχειν νοῶν, καὶ ὁ ἐπὶ ἀπλοῦς. καὶ οὗτος δὲ δυνάμει πως, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὡς ὕλη. ὅθεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ νοῦν νοεῖν τὴν νοητὴν πλειότητα. καὶ ὅλως ὁ μὲν ἀεὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ οὐκ πῶς τότε μόνον καὶ πρώτως εἶναι νοῦν. καὶ ταυτὸν τῷ οὐσίᾳ πῶς ὄντα. ὡς δὲ πρώτως ἀμοιρεῖν ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ πλέον, δυνάμει. τῷ οὐ πλειχάκις ἀεὶ πρὸν νοεῖν. πρὸν καὶ ἡσυχὸν γενέσθαι δεῖ ἑαυτὸν νοεῖν. καὶ οὗτος ὁ ἀγράφως ἀπεικαζόμενος γραμματεῖῳ. καὶ γοῦν ἔστιν ἐπιτήδειον ὃν πρὸς τὸ ἐγράφεσθαι, οὕτω δεῖ γραπῆναι. τοσοῦτον γὰρ τῆς οἰκείας οὐσίας ἐς τὸ ἔξω ῥέουσα ἡ μοῦσα ἡ ψυχὴ, ὡς εἰς ἄμουσίαν καὶ ἄγνοιαν, ἑαυτῆς τε καὶ χάσης εὐδαιμονικῆς οὐσίας ἀποφοιτᾶσθαι, τῆς ὡς ὑφ' ἑτέρου δεῖται πληρώσεως. ὑφ' ἑαυτῆς μὲν γὰρ, ἀλλ' ὡς ὑφ' ἑτέρου. διότι ἑαυτῆς μὴ τῆς οἰκείας ὄψεως οὐσίας. πληροῦται γοῦν ἐπιστραφεῖσα πρὸς τὸν οἰκεῖον τῇ οὐσίᾳ λόγους, καὶ αὐτὸν ζητοῦσα τε καὶ ἀνερίσκουσα πῶς τὴν ὄντως ἀλήθειαν, ἐγγερομένους εἰς θεωρίαν, καὶ πληρουμένους ἐξ ἔξω πρὸς ἑαυτῆς. διὸ καὶ πληρωθεὶς ὁ προειλῆφθαι νοῦς, καὶ τῷ ἐγγράφεσθαι καὶ οἷ ἐπικτήτως καὶ ἑτέρωθεν. ταυτὸν γὰρ τῆς οὐσιώδους οὐ ὀργείας πληρουμένους. ὅταν συμβαίνει ἐκεῖ τῷ νοῦ τῷ πρώτῳ οὗ ὁ λόγος, τῷ ἀμερίστος ὄλῃ. καὶ ἡ ἔτι ἁπλοῦς, ἡ καὶ ἔξω καὶ προβολὴ πληρουμένου. μόνος γὰρ ὁ οὐσιώδης καὶ οὐ ὀργείαν καθαρὰν, καὶ μείων οὐ ἑαυτῷ, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ὄλῃ πλέως.

ΚΑΙ ΑΥΤΟΣ δὲ νοητὸς ὄλῃ, ὡς πρὸ τὰ νοητά. ἐκεῖ μὲν γὰρ τῆς αὐτῆς ὕλης, ᾧ αὐτὸ ὄλῃ ᾧ νοῦν, καὶ ᾧ νουμένου. ἡ γὰρ ἐπιστήμη ἡ θεωρητικὴ, καὶ ᾧ ἐπιστῆν, ᾧ αὐτὸ ὄλῃ.

Χ ἐκεῖ δὲ αὐτὸ δεῖ ἐφεξῆς διακρίνειν ἀπορίαν. αὐτὸ τί ἔστιν νοῦ ἐστὸν ὄλῃ, ᾧ ἑαυτὸν νοεῖν, ἡ δυνάσθαι νοεῖν. διὸ νοητὸν καὶ ὁ ἐπὶ ἁπλοῦς, ὡς δυνάμει νοητὸν καὶ ᾧ πρῶτον δυνάμει. τῇ ὁ πλειωθεὶς κρατῆόνως νοητὸν, καὶ τὸ ᾧ δεύτερον δυνάμει. τῇ δὲ ἑαυτῆς νοεῖν ἑαυτὸν ἡσυχῆος, καὶ ὡς ὕδη τέλειος καὶ ὡς παρεισούμενος τῷ οὐσιώδει νῷ, καὶ πολυπεῖζων αὐτῷ οὐ ὀργείαν ὅτι νῷ. εἰτ' καὶ δυνάμει τῇ ὁ πλειωθεὶς νοῦς, ἀλλὰ καὶ τὸ ᾧ δεύτερον δυνάμει. ἀλλ' εἰ νοητὸν τῇ ὁ νοῦς ὡς πρὸ τὰ νοητὰ, νοητὰ δὲ τῇ τὰ οὔλα ὕδη, ἔξει τί τι κοινὸν πρὸς αὐτά. τῇ οὐκ ἔστιν ἀμιγὲς πρὸς αὐτά. τῇ οὐκ ἁπλῶς ὑπάρξει. ἄγε ἑτέρως ᾧ νοητὸν τῷ εἶδει τῷ νοῦ, ὡς δηλοῖ ᾧ νοητὸν μὲν ὑπάρχει τοῖς σύλοις, οὐχὶ δὲ ὁ νοῦς, τὰ γὰρ καὶ ᾧ λόγῳ ταυτὰ σωρίζειν ἀεὶ ἀάκυκλον. πλὴ δὴ πρὸς ταῦτα τῇ φιλοσόφου ὥρα ἀπάντησιν. ἐκεῖ μὲν τῆς αὐτῆς ὕλης ᾧ αὐτὸ ὄλῃ φησὶ ᾧ νοῦν καὶ ᾧ νουμένου, τῷ ἀπιελογικῷ σωμάσματι τῷ γὰρ χρωσάμενος, πλὴ αἰτίαν ἀποδίλους, διὸ ὧν νοητὸς ὄλῃ ὁ νοῦς. ἄϋλος γὰρ ἅπας. καὶ ὅ τι σωμάτων καὶ πλάζου χαλεπόν. καὶ ἐπιστρέφων πρὸς ἑαυτόν. ὅπου γε καὶ τῇ δόξῃ ἑκάτερον οὖσα τῆς ψυχῆς λόγῳ, πίστις ἐπὶ παντὶ πάντως, ἡ ὡς ἐκεῖ ἀληθείας συγκατάθεσις, καὶ πλὴ τῆς δόξης πρὸς ἑαυτὸν ἐπιτελουμένη ἐπιστροφὴ, κρίνουσης ὡς ἀληθῆ πλὴ τοῦδέ τι πραγμάτων ἑαυτῆς σύνεσιν. ἐπεὶ οὖν ὁ νοῦς ἄϋλος πάντως καὶ νοητὸς ὡς ἑαυτὸν νοῶν, οὐ δὲ τῷ καὶ οὐ ὀργείαν νῷ καὶ ὄλῃ, ᾧ αὐτὸ ᾧ νοῦν καὶ ᾧ νουμένου, διὸ ἐπὶ πᾶσι γνωστικὴ οὐ ὀργεία τῷ γνωστῷ ἐοίζεται, καὶ ἔστιν ἑπτὸ ᾧ γνωστὸν, ὕδη μὲν καὶ ᾧ αἴσθησις, μειζόνως δὲ ᾧ ἐπιστήμη, καὶ γὰρ ὅσῳ κρεῖττον ᾧ γνῶσις, τοσοῦτῳ κρεῖττον καὶ ᾧ πρὸς ᾧ γνωστὸν αὐτῆς οἴωσις, ἐπεὶ καὶ ᾧ μὲν αἴσθησις προηγουμένως τὴν οἰ ὕλῃ κειμένων ὄλῃ γνωριστικὴ, καὶ τὰ τοῦ αὐτῆ ἐκείνων εἴδη, ἀλλ' οὐ τὴν οἰ ἑαυτῆ ὄλῃν εἰδῶν, διὸ οὐκ ἔστι κυρίως τοῦ αἰσθητοῦ, ᾧ δὲ ἐπιστήμη προηγουμένως τὴν οἰ αὐτῆ ὄλῃν εἰδῶν τε καὶ λόγων θεωρητικὴ, ἵνα καὶ τὰ αἴτια τοῦ ἐκ τῆς αἰτίων θεωρῇ, καὶ οὖν μεταβαίνῃ ᾧ ἐπὶ πλὴ σύνεσιν τῆς αἰτιατῆς γνῶσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ πλὴ προηγουμένως αὐτῆς αἰτίαν λαμβάνῃ, πλὴ καὶ τοῦ τὰ αἴτια οἰ ἑαυτῆ ὄντα, ᾧ αὐτὴ ὄλῃ τοῖς ἐπιστητοῖς, τοῖς γοῦν οἰ αὐτῆ, ἀ καὶ κυρίως ᾧ πρώτως ὄλῃ ἐπιστητὰ, ᾧ τοίνυν ἐπιστήμη ᾧ θεωρητικὴ, καὶ ᾧ οὕτως ἐπιστῆν ὡς ὕδη θεωρούμενοι, ἀλλὰ μὴ δυνάμει ὄν ἔτι, ᾧ αὐτὸ ὄλῃ. διότι ἐς ἑαυτὸν ᾧ ἐπιστημονικὸς ἐπιστραφεὶς λόγος, καὶ οὗ ἑαυτῷ ᾧ ἐπιστῆν ἔχων, καὶ κατ' αὐτὸ οἰ τῷ οὐ ὀργεῖν ὁριζόμενος, ᾧ κατὰ ᾧ τῷ γνωστοῦ ὅρου ἴσθι πλὴ γνῶσιν, ὡς οὖν καὶ ᾧ αὐτῷ ᾧ λόγῳ, τῷ τε κατ' οὐ ὀργείαν ἐπιστητῷ, καὶ τῆς κατ' οὐ ὀργείαν ἐπιστήμης, ᾧ τῷ ἐπιστητῷ ὅρου. εἰ πῶν δὲ ὡδὶ τὴν αὐτὴν ὕλης, ᾧ αὐτὸ εἶναι

» ᾧ νοῦν καὶ ᾧ νουμένου, ἐπήγαγεν. ἡ γὰρ ἐπιστήμη ἡ θεωρητικὴ καὶ ᾧ οὕτως ἐπιστῆν, ᾧ αὐτὸ ὄλῃ,

» ὡς οὐ ὕδη παρεδίδωκεν νοῦν ὄντων εἶναι πλὴ ἐπιστήμην βουλόμενος, δυνάμει μὲν ᾧ ἀτελῆ, οὐ ὀργεία δὲ ᾧ τέλειον καὶ ὕδη θεωρούμενα. οὐ γὰρ ὡς παραλήγμασι τῷ νοῦ χρῆται τῇ ἐπιστήμῃ. ἀλλ' ὡς διαστάσεσθαι οὐσιάτος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῷ ἐπιστητῷ, πλὴ πρὸς ἄλληλα αὐτὴν διεκνύς ταυτότητα.

ΤΟΥΔΕ μὴ ἀεὶ νοεῖν, ᾧ αἴτιον ἐπισκοπῆσαι.

Ο ὁ πάντως ᾧ ἄϋλον νοητὸν καὶ ἀεὶ νοεῖν. οὐ δὲ ζῆν ὑείωται. ἀλλὰ μόνον ταυτὸν εἶναι τῷ νῷ ᾧ νοητὸν ὡδὶ τὴν ἄϋλον. ὡς καὶ οὐ ὀργεία ὂν νουμένου, οὐ ὀργεία εἶναι νοῦν. καὶ ἕως ἂν δυνάμει ᾧ νοητὸν, δυνάμει καὶ νοῦν ὑπάρχειν. ἄξιον δὲ σκέψασθαι πλὴ αἰτίαν ἐπιζητεῖν, διὰ τὴν ἄϋλον νοητὴν οὐκ ἀεὶ νοεῖ. ὅτι οὔτε οὐ ὀργεία ὄλῃ ἑαυτοῖς νοητά. καὶ αἰτία δὲ ᾧ ὅλῃ τὴν μέσων ἀεὶ ἀφ' τὴν ἄκρων ὡδὶ τὰ ἔχεται προόδους. ἵνα μηδὲν ᾧ κενόν. ἐπεὶ καὶ μέζονα εἶναι τὰ μέσα τὴν ἐφ' ἑκάτων ἀάκυκλον,

ὡς κρείττω

ἀχωρίστων αὐτὸ λαμβανόμενον. εἰ δὲ καὶ οὐ δήλον καὶ αὐτῆς τοιαύτας, δῆλον ὡς καὶ αὐτὸς οὔτε μόνον ἢ πάντη ἢ πῇ χωριστὸς, οὔτε μόνον ἀχώριστος. ἀλλὰ καὶ πάντη χωριστὸς, ὅλῳ γὰρ ὕδατι πρὸς ὅλῳ τῆς ψυχῆς οὐσίαν σύμφυσιν, καὶ ὅλῳ ἀπ' αὐτῆς τελειότητα. καὶ ἔτι πῇ τε χωριστὸς καὶ οὐ ἀχώριστος. ὅλῳ γὰρ ὅλῳ ἔοικεν. πρός τε τὰ ἄλλα ὁρισμοὶ ὕδατι, καὶ πρὸς τὰ ὁριζόμενα κατ' αὐτό.

Λ' ΓΟΡΙΣΕΙΕ δ' ἄν τις, εἰ νοῦς ἀπλοῦν ὂν καὶ ἀπαθὲς, καὶ μηδενὶ μηθὲν ἔχει κοινὸν, ὡς πρὸ φησιν Ἀναξαγόρας. πῶς νοήσει, εἰ μὴ νοῦν πάσχειν τι δεῖ. ἢ γάρ τι κοινὸν ἀμφοῖν ὑπάρχει, ἢ μὴν ποιεῖν δυνατὸν ἢ δὲ, πάσχειν.

Σ υμπληρώσας δὲ πρὸς τῇ προϊόντος διττοῦ νοῦ θεωρίαν, ὃ δύο ὄντων κατὰ τὰ ἁπλᾶ καὶ τέλεια διακεκριμένων. καὶ κατὰ τὸ διττὸν δυνάμει, καὶ κατὰ τὸ ὅλον ταῖς ἀϊδιότησι συμπλέκεσθαι ζωαῖς, ὃ καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἢ πρὸς ἄλλο νοῦσαν οὐσίαν ἀναβαίνειν, ἀφ' ἧς τελειοῦται, ἢ μέλλων ἐνδιατρίβειν τῆς ψυχῆς ἀναζέχειν νοῦν, δύο δὴ τὰ προορισμένων ἡμῖν ἐκτίθεται ἀπορίας. ὧν ἡ πρώτη μάλιστα τῷ ἁπλᾶ προσήκει. ὅτι γὰρ δὴ τῷ ὕδατι τελείῳ. ἡ δὲ ἀϊδιότητα αὖ πάλιν. διὰ ἀμφοῖν δὲ κοινωνίαν τινὰ τῶν ὁρισμοῖν πρὸς τὸν ζητούμενον παρεσήμηνα, τὸ μὲν, πορρωτάτω, τὸ δὲ, πλησιαίτατα. καὶ γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ὑλικὸς κοινόν τι ἔχειν πρὸς τὸν ποιοῦντα, ὡς πυρικὸς τελειοῦσθαι λείπουσι. καὶ ὁ κατὰ τὸν ὕδατι τέλειος μεμιγότως κοινωνεῖ πρὸς τὸν ἀφ' ἑαυτοῦ τέλειον, τῷ καὶ αὐτὸς εἶναι νοητὸς καὶ ἄϋλος. ὑπειδὴ οὐ τοῖς ἀΰλοις ὁ νοητὸς νοεῖται τοῖς ὅλως ὁ πρώτως ἀπορία, καὶ πόθεν ἁρμόσει. ἐκ τῆς κατ' ἐνέργειαν καὶ ὑπὸ ψυχὴν νοῦ. ἐκεῖνος γὰρ ἅπασης ὡς ὑπ' οὐδενὸς πάσχων. καὶ ἀμιγὴς πρὸς τὰ λύτδρα, τοιοῦτος καὶ αὐτὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ αὐτὸν προλαμβάνει. ἀλλ' οὐ συσχέσεως αὐτοῖς. διὸ οὐδὲ ἔχει τι κοινὸν κατὰ τὸν ὁμοταγῆ κοινωνίαν. ὑπεὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τῇ αὐτοπατῇ προλαμβάνει, ἢ ὑβρισμένη οὐ τοῖς πρώτοις πρὸς τὰ λύτδρα ὑπάρχει κοινωνία. πῶς δ' ὑμᾶς ὁ νοῦς οὐ τῷ πάσχειν ὑπεθέμεθα, καὶ οὐ τῇ κατὰ μέξιν κοινωνίᾳ. ἵνα καὶ συσχέσεως ἢ πως ἡ κοινωνία, ὡς ἀϊδίᾳ δ' ποιούντων καὶ παθόντων. τὰ γὰρ ὑβρισμένα μὴ ὑπὸ φυὴ ἄπτα, ἢ ποτὲ πηγὴ μὲν πάσχων, οὐ ποιοῦσα δὲ ὑπ' ἀειστέλλους λέγεται. ὅτι μὴ χωΐσεως αὖρχει προσιχῶς. πρὸς γὰρ γενέσεως ὁ ποιεῖν. ἀλλ' ὑσίας μὴ τῷ εἶναι πάσιν ἑκάστα ἄπτα. ἢ τοίνυν ἄπειρα, πῶς οὐ δὴ πάσχειν ὁ νοῦς, ἀπαθὴς ὢν τοῦ νοῦ, ὡς μὴ δὴ ἀναξαγόρα δοκῇ. πῶς δὲ οὐκ ἔξει τι κοινὸν πρὸς τὰ ποιοῦντα, εἰ πάσχει. κατὰ κοινὸν γάρ τι ὁ μὲν ποιεῖ. ὁ δὲ πάσχει, καί τοι ἀμιγοῦς ὄντος, καὶ μηδὲν μηδὲν ἔχοντος κοινὸν τῷ νοῦ. τοιαύτη μὲν ἡ ἀπορία. ὑπάγεται δὲ καὶ ὁ τόπος, γράφων ὧδέ πη.

Ε' ΤΙ ΔΕΙ νοητὸν καὶ αὐτὸς, ἢ γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ νοῦς ὑπάρξει, εἰ μὴ κατ' ἄλλο αὐτὸς νοητός. οὐδέ τι ἢ νοητὸν ἔσται, ἢ μεμιγμένον τι ἕξει, ὃ τριῶν νοητὸν αὐτὸν ὡς πρὸ τὰ ἄλλα.

Λ ύτη ἡ ἀπορία προσήκει μὲν καὶ τῷ ἁπλᾶ ᾧ, ὡς δυνάμει ᾧ αὐτῷ ἑαυτὸν νοεῖν, κατὰ τὸ πρῶτον δυνάμει. σὺν μὴν οὐδὲ τῇ ὕδατι τελειοθέντος. τοῦδι οὐ σαφῶς εἴρηται, καὶ αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν τοῦτο μὲν ἐστι νοῦν, κατὰ τὸ λύτδρον δυνάμει ὑπλασθὲν. τὸ δὲ νοεῖν ἑαυτὸ δυνάμενον, δῆλον ὡς οὐ μόνον ἔστι νοῦν ἀλλὰ καὶ νοούμενον, καὶ νοῦς ἅμα καὶ νοητόν. καὶ δῆλον ὡς καὶ τῷ οὐσιῶσθαι τὰς ψυχὰς, καὶ πρός γε τῷ χρεῖττον ψυχῆς, ἀφομοιοῦσθαι ταύτῃ, ὡς εἰς τὸ ἄϋλον τοῦδι ἀγόμενος. ὅλῳ τὸν ἀμφίσιον πρὸς ἑαυτὸν οὐσιαν. διὸ καὶ ἡ ἀπορία κοινὴ πρὸς τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀμιγὲς οὐσιαμένη τῇ νοῦ. εἰ γὰρ τὸ μὲν νοητὸν μὴ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τοῖς τε φυσικοῖς ὕδασι, μὴ ἁπλῶς ταῖς φυσικαῖς οὐσίαις, νοῦς δὲ οὐκ ὑπάρχει παθόντος, οὐ ταυτὸν αὖ ἐστι τῷ ὕδατι, τουτέστι τῷ λόγῳ, νοῦς τε καὶ νοητόν. καὶ τῷ λόγῳ κοινόν ᾧ συμφέρει ποτέ. ἐφ' ὧν οὖν συμφέρει, ἐπειδὴ οὐχ ἡ νοῦς ὅδε νοητὸς, κατ' ἄλλό τι κοινὸν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐσόμενος ἕξει τὸ νοητόν. οὔτε αὖρα ἁπλοῦς. τὸ μὲν μεμιγμένος, ὅλῳ τῇ νοητῇ προσθεσιν, τῇ ἰδιότητι διαλλάττοντος τῇ νοῦ. τὸ δὲ ὡς πρὸ τὰ ἄλλα προσκεῖται, ἐπιτείνει καὶ ἀπορίαν, ὅλῳ πρὸς αὐτὸν τῇ νοῦ κοινωνίαν, καί τοι μόριστα καὶ σύλλαβόντα. τοιαῦτα γὰρ τὰ ἄλλα.

Η' ΤΟ' ΜΕΝ πάσχειν κατὰ κοινόν τι διήρηται πρότερον ὅτι δυνάμει πῶς δεῖ τὰ νοητὰ ὁ νοῦς. ἀλλ' οὐ πλειχείᾳ οὐδὲ, πρὶν αὐ νοῆ. λεῖ δ' οὕτως, ὡς πρὸ οὐ γραμματεῖῳ ᾧ μηδὲν ὑπάρχει οὐ πλειχείᾳ γεγραμμένον, ὅπερ συμβαίνει ἐπὶ τῇ νοῦ.

Λ' αλαμβάνει δὲ τούτων πρὸ πρότερον ἀπορίας. καὶ σώζων πρὸ οἰκείαν ὑπόθεσιν, τῷ πάσχειν νοῦν ἐν ἕξει ἀφ' ἑαυτὸν τῷ προϊόντα νοῦν, καὶ κοινόν τι πρὸς τὰ νοητὰ ἕξειν ἔχειν ὁ μολεῖσθαι, καὶ ἐν ὅτι ἁπλᾶ, νῦ παντελῶς ἐμμενεῖν ἀπαθῆ, οὐ λείπονται τῇ κατ' ἐνέργειαν νοῦ, αὐτῷ τε τῷ πάσχειν νοῦν, καὶ τῷ δυνατῷ τὸν νοητὸν εἶδῶν, ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦδι δῆλα. ἀεὶ γὰρ τὴν μεῖζον τὸν ποιοῦν τῇ πάσχοντος, ὡς αὐτὸς ὁρᾷ. εἰ δὲ καὶ αὐτὸ ἐνέργητος ἁπλοῦ τῇ κρείττονος τελειοῦσθαι, ὡς αὐτὸ δῆλόν ἢ νόησις καθαρὰ οὖσα οὐ ἐνέργεια, πῶς οὐχὶ μειζόνως τῷ καθαρῷ συμφύεσθαι ᾧ. καὶ ὅτι μειζόνως ὁ πρῶτον μὲν, πλειαθεὶς δὲ, καὶ ὕδατι δυνάμενος δὶ ἑαυτὸν οὐ ἐνέργειαν, κατὰ τὸ λύτδρον δυνάμει. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῇ πρὸς τὸ πρώτην λεγομένων ἀπορίας, οὗτος. τὸ δὲ λέξιν σκοπεῖσι. τὸ πάσχειν φησὶ κατὰ κοινόν διήρηται πρότερον. διὸ ὅτι ἔστι τις τῷ πάσχοντι ὁ πως σκοῦ πρὸς τὸ ποιοῦν κοινωνία. ὅτι δυνάμει εἶναι ἀνάγκη, ὅπερ οὐ ἐνέργεια τὸ ποιοῦν. διὸ καὶ δυνάμει πῶς

αὐτὸς ἔφη ὧν λόγος τῆς ἡ σαρξ, τουτέστιν ὧν αἰτία ἡ προσηχὴς ἢ ὁριζομένη οὐσία. πολλαχοῦ γὰρ ὡς καὶ τῷ πλάτωνι οὐ μερίζα καὶ οὐ θεατήτῳ, οὕτω καὶ τῷ ἀριστοτέλει, αἰτὶ τῆς προσηχοῦς αἰτίαν ἔλεγεν ὁ λόγος. προσηχὴς δὲ αἰτία τῶν συμβεβηκότων πάντων ἡ ὁριζομένη οὐσία. διὸ ὅτι οὐ αὐτῇ καὶ ἅπ αὐτῶν καὶ ὑξ αὐτῆς ὑφίστανται. ἡ σαρξ ὧν παρέλιπεν αἰτὶ πάσης τῆς ὁριζομένης ὑσίας. τὰ μὲν ὧν αἰσθητὰ τῇ αἰσθήσει κρίνει ὁ νοῦς. συμβεβηκότα γὰρ καὶ μόρια τὰ αἰσθητὰ πάντα. ὧν συσταίχως αἰτιλιπτικὴ ἡ αἴσθησις. ὁ δὲ νοῦς τῶν οὐσιῶν. διὸ ὧν ἐπὶ τούτων ἄλλη κρίσει. τῇ γὰρ αἰσθήσει ἄλλη οὖσα παρὰ φρονοῦν. ὅλῳ μὲν τῆς ὁριζομένης οὐσίας κρίτης ὁ νοῦς ὧν πάντως. ἐπειδὴ τῷ φρονοῦν αὐτῷ δίδωκται καὶ λόγῳ ὡς προείρηται, οὐκ ἄλλῳ τῶν ὄντων κρίνει. ἀλλ' ἑαυτῷ μὲν, ἄλλως δὲ ἔχοντι κρίνει. ἴσως αὖ ᾧ προσληφθῆτι μὴ πλειωθότι οὐ νῦν μὲν νῷ, μὴ τὰ ἐφ' ἡμῖν θεωρῶμεν. ἐπὶ αὐτοφραμόσας αὐτὸς πρὸς ἑαυτῆς οὐσίας ὁ ψυχὴ, μὴ κατὰ πλείονα ἴσως οὐδήγειαν, μὴ τῆς ἕδιστα οὐ ὁριζομένη, καὶ χωριζομένη πάντα ἀφ' τῆς τῆν ἀλυτδῶν προσβολῆς, ἐτδῶ δὲ τῆς ἔξω πρῶτον ζωῆς. διὸ ὁ οὐ τοιοῦτος ὀρθῶς πρόσκειται, φ, ἄλλο δὲ ἦτοι χωριστῷ, ἢ ὡς ἡ κεκλασμένη ἔχει πρὸς ἑαυτὴν ὅταν ἐκτα. ἦ, φ ἐμφρὲ εἶναι κρίνει. ἄλλῳ μὲν γὰρ ὅταν χωριστῷ, τουτέστι τῇ χωριζομένῃ θεωρίᾳ ἀφ' τῆ ἔξω προσαλλομένων, καὶ ἐς ἕξεις καὶ δυνάμεις πρῶτον οὐδήγειαν, κρίνει τὰ ὄντα. ἐὰν μὴ ἆρα καὶ τότε οὐκ ἄλλῳ ἀλλὰ ᾧ αὐτῷ ἐτδῶς ἔχοντι. δηλ. φ μέλλει εἶναι πρὸ ὄλλου ψυχὴ, τὸν τε μὴ συνεῖναι μὴ πρῶτον. ὡμολογημένως δὲ τῷ αὐτῷ μὲν ἄλλως δὲ ἔχοντι, ὅταν ὁ προσλήφθεὶς νοῦς, καὶ τοῖς ὁριζομένοις γνώσεσι οὐσίαις, καὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν καὶ αὐτὸν ὁρίζηται, οὕτως ἔχοντι ἄλλως ὡς ἔχει ἡ βλέπει πρὸς πρὸ κεκλασμένου. καὶ γὰρ ἡ κεκλασμένη ὡς ἤδη διωρίσαμεν, πρὸ τῆν αἰσθητικὴν συσταίχως δηλοῖ γνῶσιν. ἡ δὲ ἐκτα βᾶσα ὡς ὁρᾶν καὶ ἀκμαίης, τῆς τῆν ὅρων καὶ τελειοτάτων γνώσεως ἀλυπτὰ σύμβολον. διὸ ἐς αὐτοτδῶ ἔφημεν αὐτίαν.

Γ΄ ΛΑΙΝ δ' ἰδὲ τῆν εὐ ἀφαιρίσει ὄντων, φ βλέπ ὡς φ σημ. μᾶλλ συνεχοῦς γαρ. φ δ' τι λῶ εἶναι, εἰ ἴσιο ἐτδῶ φ βλέπ εἶναι, καὶ φ βλέπ, ἄλλῳ. ἔσω γὰρ δυνὰς, ἐτδῶ αὖρα ἢ ἐτδῶς ἔχοντι κρίνει.

Δ΄ ἡ ἀφαιρίσει ὄντα τὰ μαθηματικὰ ἔοικε δοξάζειν τε καὶ λέγειν, οὐκ ὡς οἱ πυθαγόρειοι ζωτῆν τῶν προβλητικοὺς τῆν εὐ τῇ φαντασίᾳ μαθηματικῶν τύπων λόγους, οὐσιώδεις ὄντας εὐ τῇ σωματοειδεῖ τῆς ψυχῆς ζωῇ. ἀλλ' οὐ αὐτοῖς τοῖς φαντασικοῖς τύποις τὰ μαθήματα εἶναι λέγων. τοῦδε οὖν καὶ κατὰ ἀλήθειαν πῶν πάλιν ποιοῦνται πραγματείαν οἱ μαθηματικοί. οἱ μὲν ὧν πυθαγόρειοι εἰς τῶν προβλητικοὺς τῆ τύπους ζωτικοὺς ἀποβλέποντες λόγους, οὐσίας ὑτίθεντο τὰ μαθήματα. ὁ δὲ ἀριστοτέλης τῆν τύπων ἀποφάσκει πῶν οὐσίαν. καὶ ὥ ἀφαιρίσεως ὑπίσταθαι λέγει τῶν τύπους, ὡς κατὰ πῶν πρὸς τὰ αἰσθητὰ μίμησιν προσηχομένους αὐτῶν τῆς ψυχῆς. οὐ δ' ὅτι μὴ κατ' οἰκείαν εὐ ὁρᾶν καὶ τούτους ἡ ψυχὴ προβάλλεται. ἀλλὰ δι' ἃς φ ἀληθὶς μὴ χειρὶς τοῦ λαπτικοῦ. ὅτε δ' ἀληθῶς κυρίως φ αἰσθ. φ χῆμα. ὅτε ἀπλατὴς χειρὶς ἡ βλέπ ἡ φυσικὴ. ἀλλ' ἡ μαθηματικὴ. ὧδ' ἔσθω μὲν ὧν μὴ ὁ τύπος, ἀλλ' οὐκ ἄνευ τῆς τ' αἰσθητῆν γνώσεως πῶν προζολλὼ αὐτῆν τῆ ψυχῆς ποιουμένης. ὡς οὐ δὲ τ' κρεπτόσων ἐπισητὴν ὑπαρτῆν. ἀλλὰ δῆλ. πῶν τ' φαντασῶν πρὸς τὰ αἰσθητὰ πλείστην ἐμοιότητα, φ τῆς ἀφαιρίσεως χώραν ἔχειν ἴδιος ὠδὶ τῆν φαντασῶν. ὡς ἅπερ τῆν αὐτῆν ὄντων τοῖς αἰσθητοῖς χωρὶς τῆς φυσικῆς ὑσίας. ἐπεὶ μὴ ὁ οὐ φαντασία τύπος οὐχ ὡς φ εἶδος, ἀλλ' ὡς φ εἰδοποιοῦσα. ἀμφίρισον γὰρ καὶ ἀδιαίρετον πᾶν εἶδος. οὐ διαστάσει δὲ τὰ μεγέθη. καὶ οἱ ἀριθμοὶ οὐδιαιρίσει. ἐρεῖς αὖρα καὶ φ βλέπ ὡς φ σημ λέγεται, δῆλ. πῶν συνέχειαν καὶ πῶν διάστασιν, ᾧ μὲν δ εἶδος καὶ φ τὶ λῶ εἶναι, ὅπερ ἔδει φ βλέπ εἶναι, ἄλλο παρὰ φ βλέπ. ὁ δὲ φιλόσοφος ὑποθετικῶς εἰ ἴσιο ἐτδῶς ἔφη, ὅτι μὴ νῶν ἐπεξεργάζεσθαι ταῦτα προτίθεται. ἐπεὶ οὐ τῇ μέλ τὰ φυσικὰ μὴ ἐπεξεργάσατο καὶ ἀποφλίατο. μὴ νῶν δὲ ὑπίμενσεν ἐπῶν, ἔσω γὰρ δυνὰς. φ βλέπ δηλαδή. μονὰς μὲν γὰρ φ βλέπ εἶναι δῆλ. φ ἀδιαίρετος οὖ. δυνὰς δὲ φ βλέπ, οὐχ ὡς λύω. οὐ γὰρ καὶ αὐτό. ἀλλὰ συνεχὲς μὴ διαιρετὸν, καὶ ταύτῃ δυναδηθὸν. καὶ τὰ μαθηματικὰ ὧν ἡ ψυχὴ ἐτδῶ ἡ ἐτδῶς ἔχοντι κρίνει. ὡς ὠδὶ τῆν ὁριζομένων ὅρμιν βλέπειν ἰκανῶς.

ΚΑΙ ὍΛΩΣ αὖρα ὡς χωριστὰ τὰ πράγματα τῆς ὕλης, οὕτω καὶ τὰ νοερὰ φ νοῦν.

Ο΄ ὑ νοερὰ πάντα νῶν. οὔτε γὰρ νοερὰ φ ὑχ ἡμῖν οὖσα τῆς ψυχῆς νοῦν. οὔτε νοερὰ φ εὐ τῇ ψυχῇ ἐκείνῳ συμφυῶς οἰκίζομένη. οὐ γὰρ ἱδρῦσαι ἐκεῖναι τῆς τῆν εἰδῶν γνώσεως. ἀλλὰ φ νοερὰ οὐ ὁ λόγος, φ εὐ τῇ προσλήψ τελειωθότα, συσταίχως τὰ πράγματα γινώσκεται. ἵνα μὴ ὡς ὅρος δῆλ. πῶν τελειότητα τῆς εἴδεσι ἐπιβάλλει. μὴ ὡς ὁριζόμενος δῆλ. πῶν ἔξω ὑσῶν τοῖς εἰδοποιουμένοις, ὡς ἐκ τ' εἰδῶν προειληφῶσι. νοεῖ δὲ ὁ τοιοῦτος νοῦς μὴ τὰ πάσης ὕλης χωριστὰ, ὡς πῶν ψυχικὴν οὐσίαν μὴ φ κρείττω νοῦν. καὶ τὰ πῆ χωριστὰ ὡς τὰ μαθηματικὰ καὶ φυσικὰ εἴδη. οὐ πρὸς φ εἶναι ἐπὶ τοῦ καιμένου διόμενα, μὴ ταύτῃ ὄντα χωριστά. τῷ δ' ἐτδῶν εἶναι ὁριστικὰ ἀχώριστα αὐτῆν ὑπάρχοντα. μὴ πρὸς γε αὐτὰ τὰ εἰδοποιούμενα. οὐκέτι ταῦτα τῆς ὕλης χωριστά. ἔοικε γὰρ ὕλλω αὐτῷ νῶν πολλῶν πῶν ὁριζομένων οὐσίαν. ὡς ὧν ἔχει τὰ πράγματα κατὰ φ χωριστὸν ἢ ἀχώριστον τῆς ὕλης, οὕτω καὶ αἱ τῆς νοῦ τούτου θεωρίαι. αὗται γὰρ νοεραὶ φ νοῦς, ἢ τῆν πῆ χωριστῶν, ἢ τῆν

ἀχώριστον

ὑφ' ἑαυτῆ πάσχειν. ἡ δὲ νοῦς οὐ τῷ πάσχειν ἡ νοῦς ἐστὶ τῆς νοητῆς εἶναι ἰδέας· οὐχ ἁπλῶς. ἀλλὰ ἡ τῷ αἰσθάνεσθαι ὅμοιος. καὶ ὁ ἐπιδεκτικὸς πως τελειοῦται, ἡνίκα αὐτὸς δεχόμενος τὴν ἐπιδεκτὸν παραδέχηται τελειότητα. πάσχει οὖν καὶ ὁ ὑλικὸς νοῦς, καὶ ὁ δυνάμει ὢν πρὸς ὁλικὴν τελειωθείς. ἡ δὲ τῆς οὐσιώδους τελειοῦται νοητῆς, καὶ ὡς νοῦς καὶ ὡς νοητὸς γινόμενος. ἅπαξ δὲ τελειωθείς, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ εἴδη νοεῖ ἁπλῶς καὶ οὐ δι' ἐνεργείας τελείας. ἡ γὰρ πάθος λύει οὐ τῇ ἐπιδεκτικῇ μεταλήψει καὶ πληρώσει, ἀλλ' οὐκ οὐ φθορᾷ τινί.

Σ' ΠΕΡΙ ΔΑΛΛΟ ὅτι μέγεθος καὶ ἡ μεγέθει εἶναι, καὶ ὕδωρ καὶ ἡ ὕδατι εἶναι. οὕτω δὲ καὶ ἐφ' ἑτέρων πολλῶν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάντων. ἐπ' ἐνίων γὰρ ταυτόν ἐστι ἡ σαρκὶ εἶναι καὶ σάρκα, ἢ ἄλλῳ, ἢ ἄλλως ἔχοντι κεῖσθαι. ἡ γὰρ σὰρξ, οὐκ ἄνευ τῆς ὕλης. ἀλλ' ὥσπερ ἡ σιμότης τόδε οὐ τῷδε.

Ο' σκοπὸς αὐτῷ οὐ τούτοις, τῆς προειλημμένης μὲν ἐκ τῆς οὐσιώδους μονῆς, τελειωθέντος δὲ καὶ ἔξω ἐκ τῆς οὐσιώδους οὐ τῇ ψυχῇ τελειότητος, διαφέρους παραδοῦναι θεωρίας. πλὴ μὲν τὴν σωθέντων καὶ μθρισθέντων οὐσίαν, πλὴ δὲ τὴν ἀπλῶς καὶ ἀμείστως. ἵνα καὶ ταύτην διακρίνῃ πλὴ οὐσιώδη τῆς ψυχῆς θεωρίαν. μοίωσιν ὡς οἷόν τε αὐτῇ οὐ τοῖς ἀπλοῖς ἡ ἀμείστος. ὥσπερ ὁ κρείττων τῆς ψυχῆς νοῦς, οὐ μεταβαίνει ἐκ τὴν οἰκείαν ἰδέαν τὰ εἰδοποιούμενα, ἵνα καὶ ταῦτα γνῷ. ἀλλ' οὐ αὐτῇ τῇ οἰκείᾳ ἰδέᾳ, ὡς ἐξ αἰτίων καὶ τὰ εἰδοποιούμενα καὶ τὰ τούτοις ἐπισυμβαίνοντα. ἡ ἀπλῶς ἀπεῖναι καὶ τὰ αὐτικὰ πάντα. καὶ πλὴ τὴν ἐρχέτων αὐτῇ δικτικλὴ ὕλην. καὶ τὰ ὁπωσοῦν αὐτοῖς παρυφιστάμενα, καὶ τὰ πλὴ αἰτιώδη γινώσκει νόησιν. ἢ οὐ τοῖς ἄθλοις αἰτιωδῶς προείληπται τὰ αὐτικά. ὅτι δὲ ἡ εἰς πλὴ οὐσίαν ἑαυτῆς ἀδιάβλητος μοῦσα ψυχὴ ὡς οἷόν τε αὐτῇ μεμῖμηται, ἅτε συμφώνως αὐτῷ σωμημένη, οὐ τοῖς ἀκρεταίτοις ἑαυτῆς μούσαις λόγοις. καὶ εἰ· ἡ ἔξω οὐσία μὴ προϊοῦσα. σωκπομένη δὲ καὶ τοῖς οὐ ῥᾳ εἴδεσι. ἡ οὐ τούτοις καὶ αὐτὴ τὰ αὐτικὰ καὶ τὰ πλὴ αὐτιώδη θεωρεῖ ἁπλότητα. σύμιλλον ἔτι ἡ ἀφ' ἑαυτῆς προϊοῦσα ψυχὴ, ἡνίκ' ἤδη τελείας οὐσίας ἐστὶ πλὴ θεωρίας, μένει οὐ τῇ εἰδωτικῇ ἁπλότητι. ἀλλὰ δῆλ μὲν πλὴ ἐκ τῆς οὐσίας οὐδοθοῦσαν τελειότητα, ἡ πλὴ πρὸς αὐτὴν ὡς ἑτέρα πρὸς ἑτέραν σωκπομένη. οὐ γὰρ καθ' ἕωσιν ἐπιβάλλει τοῖς ἄθλοις, εἰ καὶ ῥᾳδίως ἔχει ἡ οὐ αὐτῇ ἐλικρινῶς μένουσα. δῆλ δὲ πλὴ ἔξω πρόεδρον, οὐκ ἐκ μόνων τῆν αὐτίαν, ἀλλὰ καὶ συνοίχως αὐτοῖς ἐπιβάλλει τοῖς αὐτικοῖς τοῖς προειλεῦσι προειλεῦσα. αἰσθήσει μὲν τὰ αἰσθητὰ λογικῇ δὲ γνώσει τὰς σωθέντους, καὶ ὅλως τὰς εἰδοποιουμένας οὐσίας, πλὴ ἑτέρα οὖσι τῆς τῆν εἰδῶν αὐτιλεπτικῆς, καὶ τῇ αὐτῇ μὲν ἀλλ' οὐσιωμφθέσῃ, καὶ οὕτω τὰ ὀρθῶς καὶ ἀκμαίως. τελειότητες μὲν γὰρ αἱ ἕρει. καὶ ἡ νόησις αὐτῆν κατὰ τελειότητα ἵσταται. ἐπειδὴ καὶ πᾶσα γνῶσις κατὰ ἡ γνωστόν. τὰ δὲ αἰσθοποιούμενα τέλεια. καὶ ὁ συνοίχως τούτοις ἐπιβάλλων νοῦς. ἀλλ' οὐ τελειότητες. ἀλλὰ καὶ τὰ μίθεξιν τῆς τελειότητος. ἡ δὲ κλάσις δῆλοῖ πλὴ μίθεξιν. καὶ γὰρ ὁ ἰατρὸς ὅλως ἡμφισβήτησε ἕξιν ἰατρικήν. δῆλ πλὴ κατὰ ἰατρικλὴ μὲν, ἀδιαφθορᾶ δὲ ὑπόστασιν ἡ ἐκβεβηκυῖαν. δῆλ ἡ, ἡ οὐ τῷ μετέχειν ὃν ὄντως ἕξιν, ἕτερον εἶναι τῷ μετέχοντι, καί τοι κατ' αὐτὴ ὄν, καὶ ἡ κλασθεῖσα δὲ αἴθεσα, τουτέστιν ἡ ἡμφισβήτησα, ὡς ποιᾶν ποιεῖν, ἀπὸ μὲν τῆς ἐκτὸς μούσης γέγονεν. ἐκβᾶσα δὲ ἡ ἀπλοῦν καὶ ὅλον εἰς μθρισμὸν ἦλθε βαθύν. πῶτα οὖ τούτοις τοῦδὲ τῷ τελείου οὐ τῇ προόδῳ φιλοσοφεῖ νοῦ ὁ ἀριστοτέλης, πρὸ πάντων ἡμᾶς ἦλθε μεμνήσεων αὐτὴ ἕξιν. ὅτι ἕτερον ἡ αἰσθοποιούμενα τῆς ἕλους. ἡ μὲν ὕλη μέγεθος καὶ ἡ σαρξ καὶ ἡ ὕδωρ, αἰσθοποιούμενα. δὲ εἶναι τούτων ἑκάστου, ἡ ἑκάστου εἶδος. οὐ γὰρ τῷ τί ἦν εἶναι ἡ εἶδος ἄλλου ὁρίζεσθαι. ἐπειδὴ κατ' αὐτὴ καὶ τοῖς αἰσθοποιουμένοις ἡ εἶναι. ἐφ' ὧν ὕλη ἡ εἶδος οὐ μένει αὐτὴ, καὶ ἑαυτῆς ὄν, ἀλλ' ἑτέρου ἕξιν ὁρεκτικόν, ἐπὶ τούτων ἑτέρου ἕξιν αὐτὴ, τουτέστι ἡ ὁρεκτὸν ἕξιν αὐτὴ, ὃ πρὸ ἕξιν ὁ ὅρος καὶ ὃν ὁρίζεται. ἐφ' ὧν δὲ ἡ εἶδος ἄνευ καὶ καθ' ἑαυτὴ μένει, καὶ οὐχ ἑτέρου ὅρος, ἐπὶ τούτων ταυτὴ αὐτό τε καὶ ἡ εἶναι αὐτῷ. ὅτι σὰρξ καὶ ἡ σαρκὶ εἶναι. οὐκ ἄλλη θὲς παρέλευγμα ἀλικφάς. ἡ παίγνιον οὖν ὡς οὔλεν ἡ σὰρξ. καὶ ὡς ἡ σιμότης ἕξιν. ἀλλ' ὅτι οὕτως ἔχει ἡ ἄνευλον οὐ δεικνύμενος. ἀλλὰ πῶς λέγεται τόδε οὐ τῷδε ἡ σὰρξ καὶ ἡ σιμότης, καὶ ἁπλῶς ἐπτὸν ἡ σύνθετον ὕλης καὶ εἴδους. εἶγε ἡ μὲν τόδε, τῆς ἕλους. ἡ δὲ οὐ τῷδε, ἡ τῆς οὐ ὕλης τῆς εἴδους φύσεως. ἡ καὶ τῆς ὁποιασοῦν εἰς ἑτέρου ὡς εἰς ὁρεζόμενος κατ' αὐτὴ χέσεως. οὐ δ' ἔτι ἡ τῷ εἰδοποιούμενος, τῷ οὐ ἑτέρῳ εἴδει. εἶδος μὲν γὰρ ὅρος ἡ καὶ ἄλλου. ἐκεῖνο δὲ ὁρεζόμενος ἡμῶν ἡ ἄνευλον. ὡς ἡ ἀναίσιον σῶμα. οὐ ταυτὴ μὲν οὖν ἡ σιμὸν τῇ οὐ ῥινὶ κοιλότητι. οὐ δὲ ἡ ζῶσα τῇ οὐ σώματι ζωῇ. ὡς οὐ δὲ ἰατρὸς τῇ ἰατρικῇ τῇ οὐ ἀνθρώπῳ. ἐκ δὲ τῆν συνεχειῶν καὶ προσεχῶν ἐπισημονικῶς γωρεῖζεται αἰτίων. ἐκ γὰρ τῆς ὁρεκτικοῦ αὐτῆς ἕλους, καὶ τῆς τούτου δικτικῆς ὕλης. ἡ οὖν τόδε οὐ τῷδε. οὐ ἡ σύνθετον, ἀλλὰ τὰ αἴτια τῆς σωθέντος δηλοῖ. ἡ γὰρ τῆς ἕλους οὐ τῇ ὕλῃ θέσις, ἡ σύνθετον ἀποτελεῖ.

Τ' ΩΙ ΜΕΝ οὖν αἰσθητικῷ ἡ ὀφθαλμὸν καὶ ἡ ψυχρὸν κεῖνται, καὶ ὧν λόγος τῆς ἡ σαρξ. ἄλλῳ δὲ ἤ τοι χωριστῷ, ἢ ὡς ἡ κεκλασμένην ἔχει πρὸς αὐτὴν ὅταν ἐκτείνῃ, ἡ σαρκὶ εἶναι, κεῖνται.

Υ' πειδὴ ἄλλῳ ἢ ἄλλως ἔχοντι κεῖται ἕφυτό, τε μέγεθος ἡ ἡ μεγέθει εἶναι, διακρίνει τὰ μὲν ἄλλῳ, τὰ δὲ ἄλλως ἔχοντι. ὅσα μὲν γὰρ αἰσθητά, οἷον τριόπτιες. χρώματα. χυμοί, ἡ μεγέθη, καὶ ὡς

ὅτι ἡ μὲν αἰσθητικὴ οὐκ ἄνευ σώματος οὐδὲ γεγένηται, καὶ ἅμα ταῦτα τὰ ἴδια, οὐ τῇ νοερᾷ διακεκριμένου δὲ συγκεκριμένου, καὶ ὅλως σωματικῷ νοερὸν πάθει τῆς ὀργάνου, καὶ ὑπαργέσται πλειόνου οὐ ταῖς τῆν σφόδρα αἰσθητικὴν μεταλήψασι, μᾶλλον ὡς φῶς διακεκριμένον ἡ αἰσθητήριον, νοερὸν τῇ ἐλαττον διακεκριμένοις ἅπασι μέσοις, οὐ κινεῖ πλὴν τοῦδε αὖ τὰς αἰσθητικὰς ζωὰς οὐ ὀργάνων. ὁ δὲ νοῦς χωριστὸς ὢν πάντως σώματος, οὐδὲν δεῖται ἀφθαρτὸς ἢ σωματοειδοῦς πείσεως. διὸ οὐ δὲ παραπολήγεται πρὸς πλὴν τὴν ὑφεστικὴν ἀκρόασιν, κατὰ καθαρὰν ἴδιον οὐ ὀργάνων, καὶ τὰ ἀεὶ τῆν κρεττόνων ὑπόκειται ὑποδεχόμενος. καὶ οὐ πάσχει ἡ σῶμα, ἀλλ' οὐ φῶτα τὰ διάφορα, πάσχειν λεγόμενος.

Ο ΤΑΝ δ' οὕτως ἕκαστα γένηται, ὡς ἐπιστήμων, λέγεται ἐκατ' οὐ ὀργάνων.

Ο ἀφιστάμενός πως ἑαυτῆ, καὶ εἰς ἡ ἔξω πρεῖόν νοῦς, ὁ τὲ μὲν ὅλως τοῦδε τὰ αἰσθητὰ γραφεὶς, καὶ οὐδὲν μᾶ τῆν ἐσῶν οὔτε τῆν οὐσιῶν ἐπείρων. ἅπερ λόγῳ καὶ τῷ κρείττονι τῷ ὕλης καταλιπάν. τῇ δὲ αἰσθήσει οὖ, καὶ ὅμῃ λέγεται νοητά. ἐπειδὴ μὴ ἡ λόγος νοῶν προσαγορεύει, δυνάμει ὢν νοῦς καὶ ἀτελὴς καὶ ὑλικὸς, ὡς ἐπιτήδειος μὲν πρὸς ὑποδοχὴν τῆν νοητῆν ἐσῶν, μὴ τῆς τούτων νοήσεως, οὕτω δὲ λέγόμενος. ὅτε δ' ἤδη τέλειος, καὶ τῆν νοητῆν ἐσῶν πλήρης, ὡς οἷόν τε τῷ προσληπτῷ, οὐκ ἐπὶ τῆν αἰσθητῶν τελειούμενος, ἀλλὰ τούτοις μὲν ὡς ἐλάττοις ἴσχει τῆν ἐσῶν ἐπιβολὴν, αὐτῷ δὲ ἤδη πλὴν αὐτῆν τῆν ἐσῶν ζήτησιν ἐγειρόμενος, τῇ ὡς ἑαυτῷ σωτηρίᾳ. καὶ ταύτῃ τῇ μονώσει τῆς ψυχῆς καὶ προτίμῃ σωζόμενος οὐσίᾳ, τελειοῦται ἐπὶ τῆν οὐ αὐτῇ μονώτων ἐσῶν, καὶ ἐπὶ τῆς λοιπομένης ἐκείνη γνώσεως, οὐ γινόμενος μὲν ὅπερ ἡ οὐσιώδης αὐτῆς νόησις. οὐ δὲ ἐῶ τὰ οὐ τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς μέλοντα εἶδη. καὶ τὰ δὲ τὰ προσηκόντως αὐτῆν ὑφεστημένα καὶ κατὰ πλὴν σωζόμενον τῇ οὐσιώδει γνῶσιν, πληρούμενός τε καὶ τελούμενος. ἅμα τὲ ὡς ὑφ' ἑτέρων τῆν μονότων, ἢ προβλῆται ἑτεροιωθείς. ἅμα δὲ ὑφ' ἑαυτῆ. ἐπειδὴ εἰς πως καὶ ὁ αὐτὸς μείζω τὲ καὶ πρόσω. καὶ ἡ τελειότης τοιοῦτον τῷ προληπτῷ οὐκ οἷόν ἡ οὐσιώδης, ἀλλὰ κατὰ προβολὴν, καὶ ἀμυδρὰ μᾶλλον ἡ κατὰ ἕξιν. τοῦδε γοῦν πλὴν οὐσίαν ἀλλ' οὐκ οὐσίαν ἕξις. ἐπὶ οὖν τῆν ὑστέρων εἶδη τὰ πρῶτα, οὐ τῇ τοῦδε τῆν ὅλῃ μᾶλλον τῆς ψυχῆς διαιρέσις, ὅτε τῆν προσηκόντων αὐτῶν ὁ φιλόσοφος, ἐπὶ τῆν ὑλικοῦ καὶ ἀτελοῦς καὶ δυνάμει, μᾶλλον οὖν προϊόντα μὲν καὶ αὐτὰ, τελειοῦνται δὲ πλὴν κατὰ προβολὴν τελειότητα νοῦν. ἐξ ἧκατε λέγεται γίνεσθαι ὡς ὁ κατ' οὐ ὀργάνων ἐπιστήμων δυνάμει ἄνθρωπος. ἕξιν μὲν οὖν ἵνα μὴ δὲ εἶδη τῆς οὔπω τελείου νοῦ πλὴν οὐ ὀργάνων, ἢ πλὴν αὐτῷ τῇ ἑαὶ ἀεὶ ἐπομένῳ πάθεσι. ἀλλ' ὡς ἔχει ὁ κατ' οὐ ὀργάνων ἐπιστήμων, τουτέστιν ὁ ἤδη τελείως ἀπεληφὼς πλὴν ἕξιν, οὐκ ἀεὶ δὲ κατ' αὐτῷ οὐ ὀργάνων, οὕτω καὶ ἡ προληπτὸν τέλειος ὑποπεσόντα νοῶν. ὅμῃ πλὴν πρόοδον ὡς ἅπερ αὐτὸς ἀφορίζεται τῆς οὐσίας, οὕτω καὶ πλὴν οὐ ὀργάνων μεριζόμενόν τῆς ἕξεως ἔχοντα, καὶ οὔτε ὡς ἐπομένῳ ἀεὶ ἀλλὰ ποτὲ, ὅμῃ ἡ ποτὲ καὶ αὐτὸς τελειοῦσθαι. οὐκοῦν καὶ ἡ ἴσασι ὁρῶσ ἐπ' αὐτῷ ἔφεται, ὅμῃ πλὴν διηρημένῳ οὐ αὐτῷ σωσκευὴν τῆν ἐσῶν. ἡ δὲ γίνεσθαι, διά τι πλὴν ἑτέρωθεν καὶ πλὴν οὐκ αὐτόθεν ἀλλὰ ποτὲ τελειότητα.

Τ ΟΥΤΟ δὲ συμβαίνει ὅταν δυνώμεθα οὐ ὀργάνῳ δι' αὐτῷ. ἔστι μὲν ὁμοίως, καὶ τότε δυνάμει πως. οὐ μὲν ὁμοίως καὶ πρὶν μαθεῖν ἡ εὑρεῖν.

Τ ὸ δυνάσθαι οὐ ὀργάνῳ δι' αὐτῷ, ἴδιον τῷ προληπτοῦ μὲν, τελείου δὲ νοῦ. ὁ γὰ ὑλικὸς νοῦς τελειοῦται μὲν καὶ ὑφ' ἑαυτῷ, ἢ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν, ὅ, τε μείων καὶ ὁ προϊὼν τῆς ψυχῆς νοῦς. οὐ μὲν οὐ ὀργάνῳ δυνάμεθα καὶ γνώσκειν καθ' ἑαυτὰ τὰ νοητά. ἕως οὖ ἡ ἀτελὴς, ἀλλὰ τελειωθεὶς, ὃς ἤδη ὁ νοῦν εἰς θεωρίαν προκείμενος. οὐ μὲν οὐ δι' οὐσιώδης τῆς ψυχῆς νοῦς δυνάμεθα δι' ἑαυτῷ οὐ ὀργάνῳ. οὐ γοῦ οὐ ἡ δυνάμει, ἀλλ' οὐ τῷ ἤδη οὐ ὀργάνῳ αὐτῷ ἡ εἶναι. οὗτος δὲ οὐ δυνάμει, ὅμῃ ἡ μὴ ἀεὶ οὐ ὀργάνῳ, δι' ὃ καὶ αὐτὸς δυνάμει πως, καὶ ὡς μὴ ἀεὶ οὐ ὀργάνῳ, καὶ ὡς ἑτέρωθεν τελειωθείς. καθάπερ καὶ ἡ ὕλη ζῶν σῶμα δυνάμει ζωὴν ἔχειν λέγεται. ὅμῃ πλὴν ἐπίκτητον τῆς ζωῆς μεταλαμβάνειν, οὐ μόνον ἑτέρωθεν ἀλλὰ καὶ ποτὲ οὐ δι' ὁμοίου. ἀλλ' οὐχ ὁμοίως καὶ πρὶν μαθεῖν ἡ εὑρεῖν. ὡς ἵνα ὁ ἀτελὴς νοῦς, ἐκεῖνος γοῦν καὶ πρὸς αὐτὸν πλὴν τελείωσιν δυνάμει ἵνα, καὶ πλὴν πρὸς ἡ τελειοῦν ἑτέρωθεν τελείωσις καὶ οὐ αὐξησιν δίδωκεν.

Κ ΑΙ ΑΥΤΟΣ δὲ αὐτὸν τό τε δυνάσθαι νοεῖν.

Ο ὑκατὰ συμβεβηκὸς τῷ τοιοῦτον εἶναι, καὶ εἶναί πως ὁ αὐτὸς τοῖς νουμένοις εἴδεσι, ὡς προειγουμένως τὰ εἴδη ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν νοῶν, ὡς ὁ ἀλέξανδρος βούλεται, καὶ ἑαυτὸν δὲ νοῶν προειγούμενος, ἐπεὶ πόθεν ἡ ὁ ἀλέξανδρος ἡ ἡμεῖς τοῦδε αὐτῷ τι γράφομεν, μὴ νοοῦντος ἑαυτὸν καὶ πλὴν νόησιν καὶ πλὴν ζωὴν καὶ πλὴν οὐσίαν ἑαυτῷ. ἵνα καὶ νοῦς ἡ, ἀλλὰ μὴ αἰσθησις, πρὸς ἄλλα ἀποτεινόμενος, καὶ τῇ πρὸς αὐτὰ ἀποτάσει ἑαυτῷ σωκαθαιρόμενος. καὶ γοῦν οὐ μόνον ὅτι νοῦς, ἀλλὰ καὶ νοερός. ὡς περ τὰ ἄλλα νοητὰ εἴδη μεταλαγχάνων ἐκ τῆν οὐσιωδῶν τῆς ψυχῆς, οὕτω καὶ νοῦς καὶ νοητός τε πρὸς τοῦδε οὐσιώδους νοεροῦ τε καὶ νουμένου γιόμενος. ἀλλ' οὐδὲν φησιν ὁ ἀλέξανδρος αὐτὸν

ὑφ' ἑαυτῷ

Σ᾽ ι. ϗ τοῖς διεξοδικοῖς τῶ λόγω μι παιδασιν, ἃς ἐχὸ τ᾽ διανύσαι γνωσικῶς ἢ διάνοια δηλοῖ, ἡ εἰ τῇ κοιτί πνα ἀπόσασιν διωρέικ, ὧν ὑ πόληψις σημαίνει, τό, τι ἀτελὲς ἐ πισυμβαίνοντὸ, ὡς μὴ δ᾽ νοεῖν ἡ φ᾽ ἑαυτ᾽ ἐξιν τέλειον, ὅ τε διώαται ἡ πᾶλιν ἐ᾽ ἑαυτῆ ἡ αὖ φ᾽ νοεῖν.

Δ ΙΟ᾽, ΟΥ᾽ δὲ μεμέχθαι βέλτιον αὖ φ᾽ τῷ σώματι, ποιὲς γὰρ αὖτης γίγνοιτο, βδρμὸς ἢ ψυχρός· κοῦν ὄργανόν τι ὧν ὡς πρὸ ἀἰσθητικῆ, ναῦ δ᾽ οὐδὲν δεῖται.

Σ᾽ πειδὴ διώαμει μόνον ἔπ᾽ φ᾽ ἐρημοῦσθ᾽ νοῶν, καὶ μὴ δ᾽ εἶναι εὐ ὀργάνα τῆ ἔντων, καὶ μηδ᾽ μέλλειν εἶναι φύσει αὐτῆ, ἀλλ᾽ ἢ μόνον ὅ τι διώαται, βέλαβέν ἀχὲ μὴ ἀσύσιον ἢ ἄζιον αὖ φ᾽ ὑ πᾳπᾶσθαι μονάζωὴ γὰρ πάντως καὶ οὐσία ἢ γνωσικὴ τε καὶ φρενῆς διωαμικόν, καὶ τῆ ἐντῶν γνωσικῶς μεταλαγχάνειν ἀσῶν, ἢ ἔζω δ᾽ ὧν βέλαβέν. ἀλλὰ μὴ σωματοειδὲς τις ὑ πόληψις δεῖ εἶναι ζωὴ οὐσία. δ᾽ ὅ τι εὐ σώματι μάλιστ᾽ φ᾽ διωάμει καὶ ἀτελὲς, καὶ αἱ μεταβολαὶ διακινοῦσιν αὖ φ᾽ πάσης ἀχωρέικου σωμάτων ζωῆς ὑ βρεμοέσ᾽. διὸ δὲ ἢ ἀχώρειτος ἢ τε αὖ φ᾽ εἰδοποιοῦσα φ᾽ ζωτικὴ ὄργανον, καὶ ἢ ὡ ζῶν ἔδη. καὶ ἢ ὡς ὀργάνῳ δ᾽ ὕδατι ζῶν τι σώματι χρωμένη, ὡς ὁ πλωτὴρ τῇ νηῒ, καὶ ὅσοι χρῶται ἀχώρειτος οὖσα οὐδ᾽ τόκ πρὸς τὰ ἐντὰ διωαμένη σωαρμόζεσθαι. οὕτε ἢ τῆ ὀργάνου ζωῆ, καὶ μεμιγμένη τῷ σώματι, καὶ συμπεφυρμένη ταῖς οὐ αὐτῷ ποιότησι. τό, τε γὰρ σῶμα καὶ τὴν φυσικὴν ὑφ᾽ τασιν ἐσῶν, καὶ μεζόνως τὴν ἐντὴν· αἱ τε παθητικαὶ ποιότητες πάσης ἐκβεβηκυῖαι οὐσίας, πόῤῥω τῆ ἐντῆ ἀποπεπόηκασιν. ὥστε καὶ ἢ ταύταις συμπεφυρμένη ζωὴ, καὶ τῷ σώματι μεμιγμένη, οὐκ αὖ ποτε τοῖς ἐντοῖς σωαρμοσθείη· φ᾽ γὰρ ὅλον τῷ σώματος γενόμενον, ὅπ᾽ ἢ μέξις δηλῶ, καὶ τῷ κοινῷ θερικοῦ τῆ γλυκῆ εἴδους ἀπολέποντος, οὕπω λέπω τὴν ὀξυθρεμοέσ᾽ ἀπολέποντος δὲ καὶ τοῖς πρὸς αὖ φ᾽ ὠδὶ τροφῆς· ὡς μὴ διώαδ᾽ ἑαυτῷ νοεῖν. ἡ ἔτι μᾶλλον ἢ τῆ ποιοτήτων ἀπάτηνσις· φ᾽ ἀεὶ πιπτάλασα αὐτῆς πρὸς ἡ ἐφ᾽ ἃ εὐ ὀργάνα, καὶ φ᾽ πρὸς ἐντὰ ἔδη ἀφαίρεσιν, ὠδὶ διάκινοσι· φ᾽ γὰρ οὐσιῶν εἰδητικὸν ἀπλανὲς μόνον λόγον, πολυαρθρίαν δεῖ τῆ συμβεβηκότων, καὶ μάλιστα τῆ ἐφ᾽ ἑαυτῶν, ἅπαι παθητικαὶ ποιότητες· καὶ ἀμεγὰ πρὸς σῶμα εἶναι. ἵνα καὶ νοῆ τὰ ἀμβρότα, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὠδὶ χρίφειν ἰχύν, ἀλλὰ πόθεν ὅτι. οὐδὲν δεῖται αὖ φ᾽ ὄργανον, ὥς τε παντελῶς εἶναι χωρισὸν σωμάτων, ἢ ἔζω ὕ σῆρες εἰ αιρῶς ἐ πλείξει, μικρὸν προελθών. ὅπερ φ᾽ διάφορον τῆς ἀπαθείας τῆ νοῦ καὶ τῆ αἰσθητικοῦ ἐμφάνει.

Κ ΑΙ᾽ ΕΙ᾽ δὴ αἰλέγοντες τὸν ψυχὸν εἶναι τόπον εἰδῶν, πλὸν ὅτι οὔτε ὅλη, ἀλλ᾽ ἢ νοητικόν. οὔτε εὐ τελεχείᾳ. ἀλλὰ διωάμει τὰ εἴδη.

Σ᾽ πειδὴ τὸν τόπον εἰδῶν τὸν ψυχὸν ἀποφωαμένους, καὶ ἅμα μὲν δηλῶν, ὡς οὐ πᾶδὲ τῆ μετεχομένου ἐπὸ ψυχῆς νοῦ λὸ ὁ λόγος αὐτῷ· ἐκάνος γὰρ οὐ ψυχὴ, ἀλλὰ κρείττων οὐσία. ἅμα δ᾽ ἔτι εἴδη οὐ τὰ συμβεβηκότα τὰ καλᾶ· τούτων γὰρ καὶ ἢ αἰσθητικὴ δυκτικὸν. ἀλλὰ τοὺς καθ᾽ αὑτοὺς οὐσιάσ᾽, ἃ πάντ᾽ ἑαυτὴν οὖσα. ἢ καθ᾽ αὐτὰ δεχόμενοι οὐσιοῦται. τόπος δὲ ὡς δυκτικὸν ἐπικτόπου ἡ ἔξω δέχεσθαι τοὺς ἢ πρὸς φ᾽ σωματικὴν τόπον αἰκλησίαν. εἰ δὲ ἔζω, οὐ δὲ ἢ νοητικὴ ἔλαττοται τόπος. ἀλλ᾽ ἐ ἐρημοῦ καὶ ὅλως ἢ ἔξω φύσις. ἐ πεὶ ἢ γε μούσας βδη τὰ σύστοιχα αὐτῇ εἴδη, ἀλλ᾽ οὐ δέχεται. ἡ διωάμει ἀλλ᾽ οὐκ εἰ τελεχείᾳ ἡ ἀφῃρῆσθαί τους ἑαυτῆς, ἢ δὲ εἰς ἑαυτὸν ὅλη συναφῆσαι. ἡ κοιτὰ τὸν ἑαυτῆς τάξιν οὐσίαν, οὐ διωάμει ἐ πὰλλ᾽ εὐ ὀργάνα. μᾶλλον δὲ ἢ οὐ ὀργάνα αὐτή.

Ο᾽ ΤΙ Δ᾽ ὐκ ὁμοίαι ἢ ἀπάθεια τῆ αἰσθητικοῦ καὶ τῆ νοητικοῦ, φανερὸν ὠδὶ τὴν αἰσθητείαν, ἡ τῆς αἰσθήσεως. ἢ μὲν γὰρ αἴσθησις, οὐ διώαται αἰσθάνεσθαι ἐκ τῆ σφόδρα αἰσθητῆ. οἷ) φόφου ἐκ τὴν μεγάλων φόφων. οὐ δ᾽ ἐκ τὴν ἰσχυρῶν χρωμάτων καὶ ὀσμῶν, οὔτε ὁρᾶ οὔτε ὀσμᾶσθαι· ἀλλ᾽ ὁ νοῦς ὅταν τί νοήσῃ σφόδρα νοητόν, οὐκ ἔτ᾽ νοεῖ τι ὑ ποδεέσ᾽ρα, ἀλλὰ ἡ μᾶλλον. ἢ μὲν γὰρ αἰσθητικὴ ἐ οὐκ αἴσθ᾽ σώματος. ὁ δὲ νοῦς χωρισός.

Β αὔλεται μὲν οἷ) τούτων ἐπιλέξει ἢ προειρημένη· ὅτι οὐδὲν δεῖται ὄργανον ὁ τῆ ἔ ἐντῶν εἰδῶν θεωρίᾳ, δέκνυσι δὲ ἐκ τῆς πρὸς τὴν αἴσθησιν ἔ νοῦ παραβολῆς. ἵνα οἷ) τῆς αἰσθήσεως γενόμενοι τί πάθη, πᾶν φ᾽ δι᾽ ὀργάνου τί γένωσται, ἀπαλλαγμένου δὲ τῆ πάθους ὁρῶντες φ᾽ νοητὴν, ἡ τῆς δι᾽ ὀργάνου θεωρίας ὑβρεμένης αὖ φ᾽ διάμεθα, ἀπάθειαν δὲ καλᾶ τὴν ὁ ἢ δυκτικῷ τινὸς οὕπω γιγνήμενα ὑ ποδεχὴ. εἰ τοίνυν μὴ ὁμοίαι ὁ ὁ τε τῷ αἰσθητικῷ ἡ τῷ νοητικῷ ἀπάθεια, οὔτε φ᾽ δυκτικὸν ὁ ἀμφοτέροις ὅμοιον, οὔτε ἢ ὑφεδρή. τίς οὖν ὡ ὁμοιότης, ὅτι ἢ μὲν τῆ αἰσθητικοῦ ὑ ποδεχὴ μετὰ ζωτῆς τινος καὶ μεταξελῆς ἡ σωματικῆς ἐ πίνεται πάσεως. παθὲν γὰρ τι δεῖ φ᾽ αἰσθητικὸν εὐ πὸ τ᾽ αἰσθητ᾽. εἰ δ᾽ ὀργάνου μᾶλλον ἢ αἴσθησις. ἢ δὲ τ᾽ νοητικοῦ ἄζιπᾶσ᾽. ἡ κοιτ᾽ οἰκείαν ὁ ὀργάνου ἢ μεγάλη φ᾽ ἔζω δηλον. ὅτι μὲν αἴσθησις σφοδρῆ τινος αὐτὸ λαμβανομένη ἰδί᾽ αἰσθητῆ, οἷ) λαμπρῆ χρώματος ἢ ὅλης, οὐ διωατὸν παρεκτίνειν τ᾽ ἀμυδροτέρων αὐτὸ λαμβάνεσθ᾽. ὁ δὲ νοῦς οἷός τε, ἐκ τῆς τῆ σφόδρα νοητῶν θεωρίας, τοιαῦτα δὲ ὄντα εἰδικώτερα, καὶ οἱ ἐ παινεβιζωσμένοι ὄρη, καὶ κρείττους πλειότητος, καὶ οὐσίαι πιθανώτεραι, καὶ τὰ ἐ λάττω νοῆ· καὶ μᾶλλον οἷός τε ἢ πρὸ νοῆσαι τὰ μείζω, ἐ πιῤῥάου δ) ἢ ὑ ὑσος, ἐκ τῆς τ᾽ κρειττόνων θεωρίας, πρὸς τὸν τ᾽ ἀδυτέρων γνῶσιν. ὥσπερ αὖ τὴν ἐκ τ᾽ αὐξῶν ἡ αἰτίαν γνῶσις τ᾽ αὐξητικῶν. τί δ᾽ ἐν φ᾽ διαφερῆς ἄτομον

τὴν οὐσίαν, οὐ δὲ ὁ ἐκείνῳ ᾧ νῷ σύστοιχον, ἀλλ' ὑφειμένον καὶ τοιοῦτον, ἀλλ' οὐκ αὐτό. ἐρρῶσθαι οὖν ἄρα δυνάμει τοιοῦτον, ἀλλὰ μὴ ἕξιν εἶναι.

ΚΑΙ ΟΜΟΙΩΣ ἔχειν, ὥσπερ ὁ αἰσθητικὸν πρὸς τὰ αἰσθητά, οὕτω τὸν νοῦν πρὸς τὰ νοητά.

Τοῦτο δηλαδὴ ὁ νοῦν ὁ τοδὶ οὗ λόγος. ὅπερ καὶ πρόκειται σκοπεῖν, καὶ προείρηται. εἰ δή ἐστιν ὁ νοεῖν ὡς περ ὁ αἰσθάνεσθαι, καὶ ἀφ' οὗ λήγεται ὁ νοεῖν. ᾧ δύλοτως ὑπάξει καὶ ἐν ὕλῃ γενόμενα οὕτως ἔκαστα, ὡς ὁ ἰωδιζόμων λέγεται ὁ κατ' εὐδρέγειαν. ὁ δὴ μήπω γεγενὰς ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ νοητά, ὡς ὁ αἰσθητικὸν πρὸς τὰ αἰσθητά, αἰσθητικὸν μὲν ὑλῶν ὁ δυνάμενον μὲν αἰσθάνεσθαι, οὔπω δὲ αἰσθανόμενον. ὡς καὶ κατὰ ὁ ἑτερόωσιν τελειοῦσθαι, καὶ κατὰ ὁ δυνάμενον ὁμοιοῦσθαι, καὶ πρός γε κατὰ ὁ μὴ αὐτά, ἀλλὰ τοιαῦτα οἷα τὰ πρωτότυπα εἶναι τὰ εἰδοποιοῦντα. οὔτε γὰρ τὰ αἰσθητὰ αὐτὰ οὐ τῷ αἰσθητικῷ, ἀλλὰ τὰ τούτων εἴδη συμβεβηκότων ὄντα ἔδη. οὔτε τὰ νοητὰ αὐτὰ οὐ τῷ νῷ τούτῳ, ἀλλὰ τοιαῦτα. πολλῷ ὅτι τὰ μὲν αἰσθητικὰ κρείττω τῆς αἰσθητῆς, ὡς ζωτικὰ καὶ εἰς ὁ ἀμφὶς σωματούμενα, τὰ δὲ νοητικὰ ὑφεῖται τῆς νοητῆς, ὡς ἔσω μενόντων, προϊόντα εἰς τὰ ἔξω. καὶ ὅτι τὰ μὲν αἰσθητὰ πάντη ἕτερα τῆς αἰσθητικῆς, τὰ δὲ νοητὰ ἅμα ἕτερα καὶ ταυτά. οὐ γὰρ ἕτερος μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτὸς, ὁρατὸς τῷ μείζονι νῷ. καὶ ὅτι τὰ μὲν αἰσθητὰ ἐξ ἡμίσου τῆς αἰσθητηρίου ἐξαίρει ὁ αἰσθητήν, εἰς ὁ αἰσθητήριον ποιοῦνται. ἡ γὰρ αἰσθητικὴ ψυχὴ τῇ προβολῇ τὴν οἰκείαν λόγων, κατὰ ὁ εἴδος ἵστανται τὴν αἰσθητὴν, τὰ δὲ νοητὰ ἀμέσως αὐτὸν πλειοῦ ὄντα νοῦν, αὐτοδρήστως καὶ ἕξιν ἐκάθον πληροῦμενον.

Α' ΝΑΓΚΗ αὖ πάντα νοῦν, ἀμιγῆ εἶναι, ὥσπερ φησὶν ἀναξαγόρας, ἵνα κρατῇ. ἕξιν δ' ἴδιόν ἵνα γνωρίζῃ. παρεμφαινόμενον γὰρ κωλύει ὁ ἀλλότριον ἡ αὐτοφράττει.

Δῆλον ὅτι καὶ ταῦτα τοδὶ τῷ νοῦ προκειμένου λέγεται νοῦ, τῷ καὶ προελθόντος καὶ ὅτι ἁπλοῦς. καὶ οὗτος οὐδὲν ἴδιον τῶν νοητῶν. ἀλλὰ πρὸς πάντα ὑπάρχει ἀμιγής. ἵνα πάντα κατὰ μέθεξιν νοῇ καὶ οὐ δι' αὑτοῦ, ἀλλ' ὅλῃ πλὴν ἑτερώσεως τελειότητα. ἐπεὶ ὅ γε ὡς ὁ ἐπιστήμων ἕκαστα γινόμενος δι' ἑαυτοῦ· καὶ οὐκέτι ἀμιγής, ἀλλὰ ὧν ἕκαστα. καὶ μεζόνως ὁ κατὰ πλὴν πρώτην τῆς ψυχῆς ἕξιν οὐσίαν, καὶ τῇ οὐσίᾳ ὧν εὐδρέγεια. ἀλλ' ὁ κατὰ μεταλαμβὼν ἑτέρων πάντα νοῶν, ἀμιγὴς ἴδιον πρὸς πάντα πρὶν νοεῖν, ὡς γὰρ ὕλη ὑπόκειται τοῖς εἰς νοεῖ. αἰσθήσει δὲ πάντα ὁ καθαιρῶς ὑλικόν. δι' ὃ οὐ δὲ ὠδὶ τὴν σωμάτων συγχωρεῖν οὔτι τῶν στοιχείων, ἢ ὅλως τί εἰδοποιούμενον εἶναι πλὴν πρώτην ὕλην. ἔστι γάρ τις πρὸς ἄλληλα τοῖς εἴδεσιν αὐτόθεσις. δι' ὃ ὁ καθ' ὁποῖον αὐτὴν οὐσιωμοίωσιν παρεκποδιζόμενα πρὸς πλὴν τῆν λοιπῶν ἐπισυδυχὴν, αὐτοφράττοντος ἢ αὐτοφράξαντος τοῦ συνυπάρχοντος πάσιν αὐτοῖς. ἵνα οὖν κατακρατῇ καὶ ἐλικρινῶς ἕκαστα γνωρίζῃ ὁ τοιοῦτος νοῦς, ἀμιγὴς ἔστω πρὸς πάντα. ὥσπερ αἰσχαναγόρας φυλάττει ἀμιγῆ πρὸς τὰς ὁμοιομερίας ὁ νοῦν, ἵνα αὐτῶν πασῶν κρατῇ. οὗτος μὲν πάντα δημιουργῶν καὶ θεῶν ὑβρημένως. ὁ δὲ τῆς ψυχῆς ὑλικὸς οὗτος νοῦς ὑφειμένως. ἵνα ἀκωλύτως μετέχῃ πάντων.

Ω'ΣΤΕ ΜΗ Δ' αὐτῆς εἶναι φύσιν πλὴν μαθήσεως. ἀλλ' ἢ ταύτην, ὅτι δυνατόν. ὁ αὖρα κωλύομενος τῆς ψυχῆς νοῦς.

Τ ὁ ὥστε μὴ δ' αὐτῆς, οὐχὶ καὶ ὡς τῆς ὕλης ἀκουσίως. ἐκεῖνη μὲν γὰρ ἀεὶδὲς κατ' αὐτὸ μόνον ὁ δεκτικὸν τῶν σωματικῶν εἰδῶν οὐσιωμοίων. ὁ δὲ νοῦς οὗτος κατὰ πλὴν λογικὴν οὐσίαν καὶ αὐτὸς ψυχικὸν. καὶ γινώσκει τὰ αἰσθητὰ ὡς εἴρηται. ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὡς τῆς αἰσθήσεως μαθήσεις ἐχούσης φύσιν νοητικὴν, ὠδὶ τῇ μὴ δι' αὐτῆς. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ αἴσθησις ἰδίαν ἔχουσι τινὰς φύσεις. ἀλλὰ ὁ μὲν ἐκτὸν κατασκευὴν χρὴ, μεταδίνητος ὁ, αὐτῆς, ᾧ δὲ πως. ὥστε μὴ δι' εἶναι φύσιν αὐτῆς μαθήσεως. ἵνα μὴ καὶ ἄλλό τι αὐτῷ ὡς ὁμοίως συμπαραλαμβάνειν ἀναγκαζόμεθα. ὁ δὲ μαθήσεως αὐτῆς εἶναι φύσιν ἀληθῆς, εἰ φύσει ἀκούσιος πλὴν νοητήν τε καὶ νοερὰν. οὔτε γὰρ νοεῖ οὔτε νοεῖται κατ' εὐδρέγειαν. ἀλλὰ μόνον ὠδὶ πρὸς ἄμφω δυνάμει πρὶν νοεῖν, ὥσπερ αὖ ἀτελὴς ἡ. πρὶν γὰρ τὰ αἰσθητὰ γινώσκει, ἀλλ' οὐ τὰ νοητὰ, ἃ εἰσὶν οὐσιώδεις ὄροι. οὐ δὲ νοῦς οὕτω ὠδὶ ἔστιν. ἐπειδὴ νοητὴν γνῶσις ὁ νοῦς. νοητὰ δὲ ὅσων μὴ αἴσθησις γνωριστική. ἐπεὶ καὶ διαιρεῖν εἰς δύο τὰ ὄντα εἰώθαμεν, εἰς νοητά τε καὶ αἰσθητὰ, εἰκότως αὖρα καὶ κωλύεσθαι λέγει τὸν τοιοῦτον τῆς ψυχῆς νοῦν, ὡς μήπω ὄντα, ὅλῃ ὁ μὴ εὐδρεῖα εἶναι. κωλυόμενος δὲ ὅμως, ὅλῃ ὁ δυνάμει εἶναι νοῶ μόνον, καὶ μηδὲν εἶναι τῶν νοητῶν εἰδῶν. ἄπερ ὄντα λέγει, ὡς κυρίως ὄντα εὐδρεῖα πρὶν νοεῖν. νοῶν γὰρ κατά τι ταύτως ὀρίζεται τὸν νοητὸν, καὶ ἔστιν ὃ ὁ νοούμενον.

Α ΕΓΩ ΔΕ ΝΟΥΝ, ᾧ διανοῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχὴ, αὐδὲν ἴδιον εὐδρεῖα τῶν ὄντων πρὶν νοεῖν.

σωμ. ἐ ὡς ὁ αἰσθάνεσθαί ἐστι ὁ νοεῖν. τοῦτ' ἐστὶν ὁ ἐκεῖνο ὁ νοεῖν διωρισμένη, ἔ ὡς ὁ αἰσθάνεσθαι τυγχάνει ὄν. ἀλλ' ὁ τῆς σὺ αὐτῷ μόνης καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστροφῆς ἀφιστάμενος. ἴξω δὲ ῥέπων καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ αὐτῷ εἴδει, οὐ παντελῶς, ὡς μὲν καὶ μεμόρτων τι αὐτῷ τε τῷ νοεῖν καὶ τῷ ὃ αὐτῷ εἴδει ἅλλοτε ἄλλῳ, ἀλλ' ἴξω ῥέπων ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ὃ αὐτῷ εἴδει, ὡς ἄλλο ὁ προσὸν ὑπ' ἄλλου τῷ μεμόρτων πλεονάζει τε καὶ πληροῦται. μία γὰρ οὖσα ἡ ψυχὴ ἡ ἀμέριστος ἡ λογικὴ φημι, ἅμα τε μίαν μίᾳ καὶ πληθύεται ὃ τῇ πρὸς σῶμα ῥοπῇ. οὔτε μίαν ἴξω καθαρῶς, οὔτε ὕλῃ συμμιγῆ παντελῶς. ἀλλὰ καὶ μίαν σά πη, καὶ προϊοῦσα ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ τῷ ἑτερίοῦσθαι πρὸς ἑαυτὴν, ἀμυθρύττει πὴν πρὸς ἑαυτὴν ταυτότητα. καὶ πὴν ἀδιαστροφὴν πὴν πρὸς ἑαυτὴν χαλοῦσι. τῇ πρὸς τὰ ἄλυτρα ῥοπῇ οὐχ οὕτω ῥέπουσα, ὡς μὴ καὶ ἀδιαστρέφειν πως. μετ' ἐπιστροφῆς γοῦν πᾶσα ἡ λογικὴ συγκατάθεσις, ὡς καὶ ἤδη εἴρηται. ὁ δὲ κατὰ πὴν ἴξω ῥοπὴν τῆς ψυχῆς νοῦς, νοεῖ οὐ καθ' ἑαυτόν. οὐ δὲ ὑφ' ἑαυτῷ, οὐ δὲ σ' αὐτῷ. ἀλλ' ὡς ἡ αἴσθησις ἔχει τῷ αἰσθητῷ, οὕτως αὖ ἔχει τῷ νοητῷ καὶ τῷ συσταίχου ἑαυτῷ νοῦ διηρημένός τε καὶ πληρούμενος, ὡς ἄλλος ὑπ' ἄλλου, ὅλῃ τῇ ῥοπῇ τοῦ ῥέποντος πρὸς ἓν μένοντα ἑτερότητα. καὶ ταύτη πάσχειν τί αὖ ἔοικε, κατὰ ἓν ῥοπῇ ἔχοντα νοεῖν, ὡς ὑφ' ἑτέρου πληρούμενον, ὃ μὲν γοῦν τι προσκεῖται τῷ πάσχειν, ἵνα μὴ φθαρτικὸν ὃ πάσχειν ἀκούσωμεν. ὃ δὲ ὅτι τοιοῦτον ἑτέρου, ὡς καὶ τῷ αἰσθητικῷ διαφέρει πάθους. κυριώτερον γοῦν ἐκεῖ ὅλῃ πὴν ὀργάνου κίνησιν. καὶ ὅλῃ πὴν τῆς αἰσθητικῆς παντελῆ πρὸς πὴν αἴσθησιν ἑτερότητα, καὶ πὴν ἴξω ὑπαρξιν. ἐκεῖ δὲ τῷ νοεῖν οὔτε ἄλλο παθὸν ὃ νοῦς, οὔτε ἴξω ἀλλ' ἴσω. οὔτε σωματική τις γίνεται κίνησις. ἐπεὶ μὴ δὲ ὡς ὀργάνου δεῖ. ἀλλὰ κατὰ μόνην πὴν ὡς ὑφ' ἑτέρου πληρωσιν ἡ πάθη. ἔ δὲ καὶ ὑφ' ἑαυτῷ πως ὅλῃ πὴν μίαν τῆς ψυχῆς οὐσίαν, τοιοῦτόν τι ἕτερον, ὡς ἅμα μὲν ὁμοιότητα σῴζειν πρὸς ὃ πάθος, ὅλῃ πὴν ὡς ἑτερότητα αἴσθησιν. ἅμα δὲ ἕτερον ἓ τῷ πάθους, ὅλῃ πὴν καὶ ὑφ' ἑαυτῷ τελείωσιν. ὅθεν καὶ ζητεῖ ἡ ψυχὴ ὡς μὴ ἔχουσα. καὶ διερίσκει τὰ πράγματα. ἐς ἑαυτὴν βλέπουσα ὡς ἔχουσα. ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆν εὐεργετῶν εὐαρμοστῶν οὐσῶν, εἰς τὰς οὐσίας ἡμῶν ἡ διαφορὰ, εἰκότως ἐκ τῷ νοεῖν εἰς πὴν πρὸς τῆς τῷ οὕτω νοουμένους ἡμᾶς προσβιβάζει διωρίαν. οὐ μὴν ὡς ἐκὶ τῷ αἰσθάνεσθαι τὰ αἰσθητὰ, καὶ πρὸ τῆς αἰσθητικῆς εὐεργεσίας, οὕτω καὶ τὰ νοητὰ πρὸ τῷ εὐεργέτου προλαμβάνει. διότι ὁ νοητὸν κρυπτότερον τῷ κατὰ ἓν προϊόντα νοῶν νοεῖν, ὡς οὐσιωδέστερον, ὡς μονιμώτερον. ὡς ὅλως πρῶτον καὶ ἀκρότατον τῆς ψυχῆς.

Λ ΓΛΩΤΤΑΣ αἷμα δεῖ εἶναι. διακτικὸν δὲ τῷ ἁδους.

Σ πειδὴ πάσχειν ἔφη ὁ λέγεσθαι καὶ ἑτέρωθεν ἔχειν τὰ γνωστὰ, εἰκότως ἅπαντες λέγει ὁ διακτικὸν μὲν, μάπω δὲ ἔχον. ὁρᾷ γοῦν πὴν προσλοῦσαν, καὶ ἀφιστάμενον ἑαυτῆς, καὶ ταύτην ἔτι ἁπλῆ λογικὴν ἡμῶν ζωήν. οὐκ ἐν τῆν αἰσθησίαν, καὶ οὐδαμῆ τὰς τῆν πραγμάτων οὐσίας γινώσκειν ἐχούσαν. ἐπεὶ γινώσκει γε καὶ τό τε ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ τὰ συμβεβηκότα καὶ ἐπακολουθοῦντα τῇ οὐσία· οὐχ ὡς ἡ αἴσθησις καὶ ἡ φαντασία πᾶ ἄτομα. ἀλλὰ τὰ κοινὰ, λογικῶς πόθεν αὐτὰ συνορῶσα. καὶ ὁ πρὸς ἄλληλα αὐτῆν ἀκόλουθον ἢ ἀντίθετον, ὁ προηγούμενόν τε καὶ ἑπόμενον διαφοῦσα. ὡς πᾶσαι αἱ πόθεν τὰ σύλα πέχναι. ἤδη δὲ καὶ αἱ μαθηματικαὶ λεγόμεναι ἐπιστῆμαι. οὐ δὲ γοῦν αὗται οὐσίαι. ἀλλὰ σχήματα καὶ μεγέθη, καὶ πάθαι, καὶ κινήσεις. καὶ πρὸς ἄλληλα συμφωνίαι ἐποσκοποῦσι, οὐ τῆν οὐσιώλικας αὐτῆν λόγους. ἀδιάστατοι γοῦν καὶ ἄνομοί εἰσιν. ἀλλὰ τὰς ἐκβεβηκότως ἀπ' αὐτῆν, καὶ δι' ἑτερότητος προσλαβούσας διαστάσεις καὶ μβρισμούς. ἀλλ' ἐκ καὶ ταῦτα ἐκὶ τῆν οὐσίαν ἥκει, πῶς οὐχὶ καὶ ταῦτα ὁ ἴξω προσλαβὼν γινώσκεται νοῦς κατὰ πίνα τῆν οὐσίαν μόνῃ ἴξω. ἴσα καὶ μὴ μάτην ὑπάρχη τὰ νοητὰ ὃ τῇ ψυχῇ ὄντα, οὐδὲν εἰς ἓν νοῶν ἐνεργοῦται. ἢ ἐνεργήσει μὲν καὶ τό τε, ἀλλ' οὐχ ὡς νοητὰ, οὐ δὲ ὡς ὄντα. οὐσίαι γοῦν ἀμβρίσοι καὶ ὅροι τὰ νοητὰ καὶ πᾶν εἶδος μεταλαμβάνει δὲ ὃ τῇ ἁπλῇ ἴξω ῥοπῇ τῆν νοητῆν οὐσίαν, οὐχ ὡς οὐσιῶν, οὐ δὲ ὡς ἀμβρίσων γνωσῶν. ἀλλ' ὡς ἀποπλουτούντων εἰς μβρισμὸν καὶ πάθη, καὶ ὅλως πὴν ταῖς οὐσίαις ἐπακολουθοῦσιν φύσιν, εἰκότως ἄρα ὁ ἁπλῆς ἑαυτῷ ὁμιλοῦσαν, ὡς μάπω μὲν ἔχον, διακτικὸν δὲ, οὐχ ὁπλῶς ἔφη τῷ γνωστῷ, ἀλλὰ τῷ εἴδους. ὅπερ ἀμβρίσός ἐστι καὶ οὐσιώδης ὅρος καὶ νοητός. νοῦς γὰρ ὁ τῶν ὅρους γινώσκομεν.

Κ ΑΙ δυνάμει τοιοῦτον, ἀλλὰ μὴ ἐξίξ.

Ο ὐ γοῦν ἐπειδὴ μὴ ἤδη τέλειος ὁ ἴξω ῥέψας τῆς ψυχῆς νοῦς, καὶ πέφυκεν εἶναι ἀεὶ ἁπλῆς, ἀλλὰ καὶ πλεονάζεσθαι δυνάμενος. ὅτε καί τοι μένων ἐν τῇ ἴξω ῥοπῇ ὡς ὁ ἐπιστήμων, κατὰ πὴν ἴξω πλεονάζεται, προβολὴν τῆς οὐσίας καὶ αὐτὴν ὑπαρχουσαν. διὸ καὶ αὐτὴ ἐν ἀποστάσει τῆς οὐσίας καὶ ἴξω. ταύτη μὲν ὧν δυνάμει, καὶ ὡς ἑτεράζων ὑποληπτόμενος, καὶ ὡς ἓν ἁπλῆς καὶ ἀπαθὴς ἀμερίστου. ἐπεὶ δὲ ἁπλῶς ὄντως ὁ προσλαβὼν τῷ κατ' αὐτὴν πὴν πρὸ-

τὰ προδιωρισμένα ἡμῖν.

Γ' ΠΕΡΙ ΔΕ τοῦ μορίου τῆς ψυχῆς, ᾧ γινώσκει τε ἡ ψυχὴ καὶ φρονεῖ, εἴτε χωριστόν ἐστιν, εἴτε καὶ μὴ χωριστὸν κατὰ μέγεθος, ἀλλὰ κατὰ λόγον, σκεπτέον τίν' ἔχει διαφοράν, καὶ πῶς ποτε γίνεται ἡ νοῆσις.

Σ ἐν σκοπῷ τοίνυν προκειμένων ἀφορίζεται λόγον, ὅτι τὸ τοιόνδε τῆς λογικῆς οὐσίας ἡμῖν ψυχῆς. αὕτη γὰρ μόριόν τῆς ὡς μιᾶς (λέγω τὴν αἰσθητικὴν καὶ ὀρεκτικὴν καὶ φανταστικὴν λαμβανομένης, καὶ οὐχὶ τέως κινητικὴν τοῦ σώματος, ἀλλ' ὡς γνωστικήν τε καὶ πρακτικήν. ἡ γὰρ φρονοῦσα τῷ γινώσκειν προσθεὶς, οὐ μόνον ὁποῖόν ἐστιν, ὑρμήνευσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ πρακτικὸν αὐτῆς ἐδήλωσεν αἰτίαν. οὐ γὰρ μόνον λογικὴ ἀλλὰ καὶ πρακτικὴ ζωὴ ἡ φρονοῦσα. ἀλλὰ καὶ τὸ προϋπουργεῖν τῇ λογικῇ ψυχῇ λυπηρὸν γνῶσιν, ἣ τοὺ οἰκείους ἀπολείπουσιν λόγους, ἢ πρὸς τὰ κρείττω ἀσκητικωμένων. ἢ καὶ τὴν ὑφεστώσαν τὰ ἤθη καὶ ὅλως τὰς οὐσιώδεις διαφορὰς, ἀλλ' οὐ τὰ συμβεβηκότα. τούτων γὰρ καὶ ἡ αἴσθησις. ἡ δὲ εἴτε χωριστοῦ ὄντος εἴτε μὴ οὐ πρὸς τὸ σῶμα ἀκουστέον. ἔστι καὶ πρότερον ἀπεφήνατο, ὡς νοῦς ἐστι σωτήριον σῶμα καὶ πλάσαι χαλεπόν. καὶ ἔστι καὶ νοῦ δυσὶν ἐπιφέρεται, μὴ δὲ μεμίχθαι αὐτὸν τῷ σώματι, μὴ δὲ ὄργανόν τι αὐτῷ εἶναι ὡς τῷ αἰσθητικῷ. ἀλλὰ πρὸς τὰ ἑρμηνέα ἤδη τῆς ψυχῆς μόρια, ἡ θρεπτικὸν, ἡ φανταστικόν. ἢ μᾶλλον ἐπαδὴ τελέως ὡς εἴρηται αὐτῷ ἡ λογικῶς γινώσκειν παρασώσει, προτίθεται αὖ καὶ αὖ ἡ φρονοῦν σκοπεῖν, εἴτε χωριστὸν ἔστι κατὰ μέγεθος ἑαυτοῦ, εἴτε μὴ, ἀλλὰ κατὰ λόγον. ὡς εἶναι ζητητέον, πότερον ἕν ἐστι οὐ ἡμῖν νοῦ, ὡς καὶ χωριζόμενα ἀλλήλων οὐσίαι. ἢ ἓς μὲν ὁ νοῦς καὶ μία οὐσία, τῷ λόγῳ δὲ διαφερουμένη. ποτὲ μὲν ἐς ἑαυτὸν ὅλη ἐσχεμμένη. ποτὲ δὲ ἔξω ἐκπουζα. καὶ αὕτη ἡ ἀτελὴς ἢ τελεία. ὡς εἰ καὶ διάφοροι αἱ οὐσίαι, ἀλλ' οὐ χωριζόμενα τῷ ὑποκειμένῳ. τοῦδε δὲ μίαν αἱ φρῆς τὸν πρώτον συνιστάμεναι· διαφερούμεναι δὲ τῇ τῆς εἶδος κατὰ διαφόρους λόγους ζωῆς. ἡ γὰρ σκεπτέον τίνα ἔχει διαφοράν, ὁμολογημένως οὐ πρὸς τὰς ἑρμηνέας αἰσθήσεις ἡμᾶς ζωάς. ὕδη γὰρ ὑπέμνησται ὡς ἰκείνων ἡ ὑπόληψις διενήνοχεν. ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὰς οὐ αὐτῷ τῷ φρονεῖν διαφερὰς, ὅπερ καὶ ὕστερον ποιήσει. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀεὶ τελείαν τὸν νόησιν ἡ ἡμετέρα ἔχει ψυχὴ, σκεπτέον καὶ πῶς ποτε γίνεται ἡ νοῆσις. δι' ὃ ἀσυγκαίως αὐτῷ πρότερον ὁ διωάμει καὶ ἀτελὴς παρέλιπεν νοῦς. ἀρχὴ γὰρ τῆς ἀτελοῦς ἅπασα αὖχεται γένεσις, καὶ δεῖ μέσου τοῦ καθ' ἕξιν τελείου ἰόντ' ἐπὶ τὸν κατ' ἐνέργειαν ἑστα μένον ἀποτελοῦντα τελειότητα.

Β Γ' ΔΗ ΕΣΤΙ ΤΟ νοεῖν, ὡς ἐπὶ ἡ αἰσθάνεσθαι, ἢ πάσχειν τί ἐστιν ὑπὸ τοῦ νοητοῦ, ἢ τί τοιοῦτον ἕτερον.

Ο ὑ τοῦδε παντὸς τῆς νοεῖν λέγων τοιοῦτον αὐτὸ εἶναι, οἷ) ἡ αἰσθάνεσθαι. οὔτε γὰρ ἡ κατὰ τὸν ἕξιν τέλειον ὅταν δύνωνται συμβαίνειν δι' αὐτῆς. καὶ αὐτὸς τό τε ἑαυτὸν δυνάμενος νοεῖν. ἐπειδὴ μήτε γνωστικὴ ἑαυτῆς ἡ αἴσθησις. καὶ οὐ δή ποτε δι' αὐτῆς αἴσθησιν παρουσίας ἐγείρεται, οὔτε ἔτι μᾶλλον ἡ οὐ τῷ πάσχειν ποιεῖν, οὐ τῷ πάσχειν γνωμοῦν, καὶ ἀναλογοῦν τῇ τύχῃ. ὅπερ καὶ ἀπαθῆς σαφῶς λέγεται καὶ χωριστὸν, καὶ τῇ οὐσίᾳ εἶναι συμβαίνειν. ὕλην δὲ δυνάμει καὶ ὑλικὸν καὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ νοητοῦ. οὐ δὴ οὖν τοῦδε παντὸς, ὡς ἀκούσεσθαι τοῖσι, κατηγορεῖσθαι τῆς αἰσθητοτέλους οἰκειολογίαν πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἵνα δὴ μὴ δοκῇ ἕξιν πάσχειν, ταῦτα ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀκούοντες, ἢ ἐπὶ τῆς μετεχομένου ὑπὸ τῆς ψυχῆς νοῦ, ἡν δὲ ἀπάλογον τῇ τύχῃ νοῦν, ἡν ἀμέθεκτον καὶ ὑπερκόσμιον φάσκοντες εἰρῆσθαι. καὶ γὰρ παῦ ἡ οὐ τῇ προκειμένῃ ταύτῃ προσεπόμενον εἰς σκέψιν γνώσεως τὸ καὶ φρονεῖν, ὡφῶς μόριον εἴρηται τῆς ψυχῆς· καὶ νοῦς εἶναι ᾧ διανοῆται καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχή. καὶ τοῦδε τῆς κατὰ τὸν ἕξιν τελείου. ὅτι ποτὲ γίνεται ὡς ὁ ἐπιστήμων. καὶ ποτὲ δύναται δι' ἑαυτῆς σύμφυτον καὶ μαθόντα τε καὶ θεώρησιν. ἅπερ ἅπαντα μόνῃ τῇ ἀνθρωπείᾳ προσοίκει ψυχῇ. ἀλλὰ καὶ οὐ ἡν πάσχοντα μόνον καὶ ἡν ποιοῦντα διὰ νοῦ οὐ τῇ ψυχῇ πίπτειν. ἀνάγκη γὰρ φύσει καὶ σὺ τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν ταύτας τὰς διαφοράς. δι' ὃ καὶ ἔξει καὶ φαντὶ ἡν σὺ τῇ ψυχῇ φρονοῦντα ἀφομοιοῖ. ἵνα μᾶλλον κατὰ ἡν φαντίζονται ὁ ὑπὸ τὸν νοῦν ἐσήκειν νοῦς. πρόκειται μὲν οὖν ἡ πᾶσα αὐτῷ πραγματεία, ὡς καὶ ἤδη εἴρηται, τοῦδε τῆς λογικῆς τῆ ἀνθρώπου οὐ τούτοις ἐπεῖν οὐσίας. ἰῷ δὲ νοῦν κεκλεῖ. χρηῶς δὲ ἡ νοεῖν αὐτῆς διωρᾶν, ἀρχὴ τῆ ἑκάστου αὖχεται, καὶ μάλιστα τοῖς ἀκούουσι γνωσίμου, καὶ ὡς αὐτὸ ἐσῖν προτείνασ' εἰς ζήτησιν, ὅπως γίνεται ἡ νοῆσις. ἑκάστος δὲ ὑλικὸς καὶ τῷ πάσχειν ποιεῖν κεκλεύμενος, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ, κἠ ἐτοίμως τελειούμενος. ᾧ μήπω εἶναι τὰ νοητὰ ἀλλ' ἁφ' ἑαυτὰ τελειούμενος, ὡς ἡ αἴσθησις τῷ ἔχειν τὰ αἰσθητά. δι' ὃ καὶ ἀναπέμπεται τῇ αἰσθήσει. καὶ δεῖ ἐσῖν αὖ καὶ κατὰ θεωρητικὸν προειρημένον ἡν λόγον, τῷ σωκρατικῷ χρησάμενος

καὶ ἀμφίσου τυγχάνει ὢν μέσος, οὕτω καὶ τῆ ἀεί τε μέσοντος εἰ ἑαυτῷ, καὶ τῆ ποτὲ παντελῶς ἀφιστα μένου ἑαυτῆ, καὶ τῆ ἀγλυκύτου τε καὶ γλυκυτῆ, καὶ ἀβαπτίστου τε καὶ βαπτῆ μέσος ἀεὶ ἐστιν. τῆν μὲν κατὰ προσβολὴν ζώων ποτὲ προσχωρεζομένων, καὶ αὖθις σωμαφυομένων εἰς τὸν εἰ ἑαυτῆ μένουσαν. ταύτης δὲ παραβεβαιούσης ποτὲ τὸν ἀκρασφῆ εἰ ἑαυτῆ τε μανῆναι, καὶ τὸν τῆς ὑπάρξεως ἑαυτῆς ἀκρότητα, κατὰ τὸν εἰς ἑαυτὸν τροφὴν ὑσταμένου. ὡς μήτε μένειν ἐπὶ ὡσαύτως, ὡς τῷ πλάτωνι δοκεῖ, μήτε μὴν οὕτως εὐθὺς προῖέσθαι ὡς παντελῶς ἑαυτῆς ἀβίστασθαι. οὔτε γὰρ αὖ προῖεσι ἔτι, οὔτ' αὖ ὅλως μένει. ἐπεισὴ εἰ τῆ εἰς ἑαυτὸν ὑσίαται τροφῆ. ἔστι τοίνυν ὁ πῆς λόγος τῆ αἱρισοτέλει εἰ τούτοις, οὐδὲ τῆς λογικῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐ οὐδὲ τῆ μεχρμένου ὑπ' αὐτῆς εἰῦ πρώτως. δυνάμει γὰρ ὡς ἔφαμεν καὶ εἰς ἐκεῖνα ἐκ τούτου μεταβάσεως, οὐ πάσχεται ἄπερ ἡ ψυχή. ἀλλ' ὀρεκτικῆς εἰδοφορεῖται ταῦτα, ἅπερ ἡ ὀρεζομένη ὑπ' αὐτῆ ψυχὴ ἔστι τε καὶ ξῆ, εὖτε τοίνυν ἡ καὶ μεταβαλλομένη καὶ μεύνζα, προῖεῖσά τε εἰς τὰ λοιπὰ, καὶ αὖθις εἰς τὸν ἀκρασφῆ καὶ χωρεῖσιν ἀποκαθισταμένη οὐσίαν. ὁ δὲ μετεχόμενος ὑπ' αὐτῆς νοῦς μένων ἀεὶ ὡσαύτως ὅπερ ἔστιν, ὀρέζεται τὰς παντοίας τῆς ψυχῆς κατασάσεις. ὡς καὶ ὁ φυσικὸν καὶ ὁ τῆν γλυκυτῆν ὀρεκτικὸν εἶδος. ἀμφίσου ὄν, καὶ μέσον ὅπερ ἔστι, τῆν μὲν ἀφιστῶν καὶ παντοίως μεταβαλλομένων ὀρεκτικόν. ἀλλὰ νοῦς φησὶν ὁ κρείττων ἔστι τῆς ψυχῆς οὐσία, οὐδὲ δὲ νοῦ ποιεῖται τὸν λόγον ὁ ἀριστοτέλης, καὶ οὐ οὐδὲ τῆς λογικῆς οὐσίας. καὶ πῶς ἂν οὐδὲ ψυχῆς πραγματεία, ἡ αὐτὴ τῆς ψυχῆς παρᾶται ζωὴ ἡ λογική. πῶς δὲ ἐκ τῆς ἐρᾶτης ἀρξάμενος τῆς βρεπτικῆς, καὶ ἐφ' ἑκάστης τῆς αἰσθητικῆς, καὶ φαντασίας, οὐχὶ τῆν λογικὴν ἔχεται γνῶσιν, ὑπὲρ ἧς αἰτίας, ὡς ὅπερ οὐ φαίνεται, πρῶτον μὲν τὸν κατὰ τὸ πρῶτον δυνάμει ἀτελῆ παραδίδους, ἔπειτα τὸν καθ' ἕξιν τελείαν, καὶ οὕτω τὸν κατὰ τὸν τῆ οὐσίας συνόρομον ἐστῶζον τὸ δύγειαν. ἀλλ' ἐπειδὴ βάς πᾶζων τὸν λογικὸν, οὐδὲ τῆ ὀβρεμένου τῆς ψυχῆς φιλοσοφεῖ νοῦν, οὐδὲ οὐ μὴ δὲ προύκατο λέγειν. πῶς δὲ οὐ σαφῶς μέσειν εἴρηται τῆς ψυχῆς, ὁ καὶ εἰς διαφέρειαν προσκέμενος. ᾧ καὶ φρονεῖν εἴρηται. λογικὴ δὲ γνῶσις, ἀλλ' οὐ τῆ ἐπὶ ψυχὴν νοῦ ἡ φρόνησις. καὶ πάλιν ἐπάγει. λέγω δὲ νοῦν ᾧ διανοεῖται καὶ ἐπιλαμβάνεται ἡ ψυχή. ὑπόληψις δὲ καὶ διάνοια λογικαὶ γνῶσεις. ἀλλὰ νοῦν καλεῖ καὶ ὁν λόγον. διατείνει δὲ ὁ ὄνομα τῆ νοῦ καὶ μέχρι τῆς φαντασίας. πῶ γοῦν δύξειεν ἂν τῆς φαντασίας διακρίνων γράφει. ὅτι δὲ οὐχ ἕτερον ἡ αὐτὴ ὑπόληψις, φανερόν. ἔστιν μὲν γὰρ ὁ πάθος ἐφ' ᾧ μὲν ἔστι, ὁ νοῦν λέγων ἐκεῖνο ὁ φαντασικὸν, ὁ πῶ ὁμμάτων πεπόμενος, ὅταν βουλόμεθα, ὡς ὅπερ οἱ τοῖς μνημονικοῖς πεπόμενοι καὶ ἐνδωλοφορίαν τινες. καὶ φαντασίαν αὐτὸ σαφῶς ὀνομάζει λέγων, κατὰ δὲ πῶ φαντασίαν ὡζύπους ἔχρμεν, ὡς ὅπερ αὖ ἐ θεώμενοι οὐ τοῖς γράφειν τὰ λευκὰ ἢ μελανὰ. τοῦτοις μὲν μόνον πῶ φαντασίαν νόησιν εἰ πών. ὑπόληψιν δὲ πῶ λογικὴν γνῶσιν. καινῆ δὲ ἀμφῶν ὁ νοῦν κατηγορῶν ἐφιξῆς. οὐδὲ δὲ τῆ νοῦν ἑτερότητα αἰσθάνεσθαι, τούτου δὲ ὁ μὲν φαντασία δοκεῖ εἶναι, ὁ δὲ ὑπόληψις. τούτου λέγων τῆ νοεῖν καὶ οὐχὶ τῆ αἰσθάνεσθαι, ὡς δηλοῖ πῶ πρὸς πῶ αἴσθησιν τῆς φαντασίας ἑτέραν διαφερόντα. ἀλλὰ καὶ μένειν ὁν λόγον καλεῖ νοῦν, αὐτεπιμαρῶν αὐὸν πρὸς πῶ φαντασίαν, πολλὰ φάσκων κατὰ τὰς φαντασίας πράττειν τὰ ζῶα. τὰ μὲν ὅλα ὁ μὴ ἔχειν νοῦν οἷ τὰ θηρία. τὰ δὲ ὅλα ὁ ἀδῆ καλύπτεσθαι ὁν νοῦν εἰ ἔστε πάθεσιν ἢ νόσοις ἢ ὕπνω. οἷ οἱ ἄνθρωποι, καὶ γὰρ ἔοικε. καὶ πῶν ὁ καὶ ἀφ' ἑαυτῆ εἰς εὐθύγειαν ἐγαρόμενος, γνωστικὸν νοῦν προσαγορεύειν. ὅτε καὶ μέχρι φαντασίας αὐὸν διατείνειν. καὶ ἰδίως ὁν ψυχικὸν λόγον, ὡς προσχώρ κατὰ ὁν νοῦν ὀρεζόμενος, ᾗ οὐχ ἥκιστα ὅτε μὲν οὐδὲ τὰ αἰσθητὰ ζρέφεται ὁ λόγος καθ' ὁ αἰσθητά. ἀλλ' ἢ τὰ τούτων κατ' οὐσίαν γνωστικὰ εἴδη, ἢ τὰ εἰ αὐτῆ τῆ λογικῆ οὐσίᾳ θεωρεῖ. ἢ καὶ δι' αὐτῆν πῶς τὰ κρείττω ἀφατείνεται. τό τε γοῦν εὐθύγειαν γίνεται νοῦς ὡς τὰ νοητὰ γνώσκειν, οὐ τὰ αἰσθητὰ ὡς αἰσθητά, ὡ καὶ ἡ αἴσθησις αὐτὴ πλατωνική. τό τε γὰρ διανοεῖν μόνον δεῖ νοῦς. ὁ μὲν οὖν πλάτων καὶ ἐνδεῖ πάντων ἄνωθεν ὁμωνύμως τά τε εἴδη καὶ τὰ κατ' αὐτὰ εἰδοποιούμενα προσαγορεύειν. ὁ δὲ αριστοτέλης ὅταν μὲν μεθιστῆ ὁ εἰδοποιούμενον ὕ, φυλάττεται πῶ ὁμωνυμίαν, ὀρέζ πῶ πολλῶ τῆ μεθιστοῦ πρὸς ὁ εἶδος ἀμβίσιον οἷ ἀπόστασιν. πῶ δὲ λογικῶ ψυχῶ ὡς μὴ μένειν ὀρεζομένου ἀλλὰ καὶ ὅρων οὖσαν. μεταξὺ γοῦν ὡς τῆ ἀμβίσου καὶ μεθιστοῦ ἄμφω πως οὖσα, οὕτω καὶ τῆ ὅρου καὶ τῆ ὀρεζομένου ἀμφότερα ἐμφαίνουσα. ὁ μὲν ὡς ἀπολιπόμενον, ὁ δὲ ὀρέζ πῶ ἀεὶ κατὰ ὅρους μεταίβασιν, καὶ ὀρέζ πῶ τῆν αἰσθησιγενῶν πάντων εἰς οἷ σωσαιτῆν, ὡς παρεισυμένῳ τῷ ὀρεζεσθαι νῷ. καὶ ὀρέζ ἔστι καὶ ὁ τῷ εὐδήμῳ τῷ οὐδὲ ψυχῆς αὐτῷ γεγραμμένῳ διαλόγῳ, εἰδός τι ἀποφαίνεται πῶ ψυχῶ εἶναι. καὶ οὐ τούτοις ἐπαινεῖ τὸν τῆν εἰδῶν διακτικὸν λέγοντας πῶ ψυχῶ, οὐχ ὅλον, ἀλλὰ πῶ νοητικῶ, ὡς τῆν ἀληθῶν ἀληθῶς εἰδῶν γνωστικόν. τῷ γὰρ τῆς ψυχῆς κρείττονι νῷ τὰ ἀληθῆ εἴδη σύντοιχα. τούτων προδιωρισμένων, πῶ αριστοτελικῶ ἀπολαβόντες λέξιν, σκοπῶμεν εἰ συμφωνεῖ αὐτῆ

φ ἀνθρώπειον. οὕτω δὴ καὶ τὴν ψυχὴν οὐ οὐσίαν καὶ ζωὴν ἁπλουστέρην πρακτικήν τε καὶ θεωρητικὴν διαιροῦντες, καὶ ποτὲ μὲν πρὸς τὰ αἰσθητὰ, ποτὲ δὲ πρὸς τὰ νοητὰ τρεπομένην, καὶ φ ἑνὸς τινὸς αὐτῆς αἴτιον θυσόμενοι οὐ ἀμφίσημον καὶ ἐνδεᾶ οὐσίαν τε καὶ ζωήν. οὐ πρακτικὴν μὲν οὖ δὴ ἀπολυμένους θεωρητικὴν, ἐνεργητικὴν δὲ ταύτης αἰτίας, καὶ οὐδετικὴν πράξεώς τε καὶ τῆς τοιᾶσδε διαφορᾶς οὐ φησόμενοι, λέγω δὲ αἰσθητικὴν τῆς ψυχῆς αἰτίαν, τὴν καθ' ἣν παρεῖναι αὐτῇ ἀχωρίστως δεήσεται, ἤδη εἰς φ ἐνεργούμενον ἔσεσθαι. ὡς τὸν καὶ πᾶν φ δεόμενον καθ' ὅτιναὐτῷ παρόντα δεήσεται ὅρου, κοινῆ τε πᾶσι τοῖς δεομένοις καὶ φ ἑκάστου ἴδιον, ἐφ' ὧν πολλὰ τὰ ἀμοιβαῖα. ἔστι τοίνυν ὁ προκείμενος σκοπὸς, οὐ περὶ τῆς μετεχομένου ἔσω τῆς ψυχῆς νοῦ, οὐ δὲ ἔτι μᾶλλον περὶ τῆς ἀμεθέκτου. ἀλλὰ περὶ τῆς λογικῆς οὐσίας. ἐπεισὴ καὶ περὶ ψυχῆς ἡ πραγματεία. μόριον δὲ καὶ ὁ λόγος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὅτι μία λύη ἡ ὅλη, εἴρηται δὲ ὅτι νοῦ γίνεται μέτα, συμπληρομένου τῷ λόγου εἰ τῇ πρὸς φ σῶμα ῥέοντι, ταῖς ἀλυτδύαις καὶ σωματοειδέσι ζωαῖς, ἀπὸν δὲ ὧν γνώστικὴ ἡ ψυχὴ, ἐπεισὴ γνῶσις καὶ ἡ αἰσθητική τε καὶ φανταστικὴ, ἵνα πᾶν λογικὸν ἀκλάσῃ, προσέθηκε φ, καὶ φρονεῖ. ὅπερ ἴδιον τῷ λόγου ἔθους ἔχοντος. καὶ τῷ μὲν οὖ δὲ χρωμένου ταῖς ἀλυτδύαις ζωαῖς, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὸν οὐ ῥεούσαις τοῦτος, καὶ οὐ πολεχοντος ἀλλ' οὐ ῥεούντος τὰ γνωστά. ὅθ' φ μὴ ἔξωθεν ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῆς προβάλλειν. τῷ δὲ εἰς φ ἔξω ἀποτεινωμένου, καὶ συμπληρομένου ταῖς σωματοειδέσι γνώσεσι, καὶ τούτου ἡ ἁπλοῦς, ἡ τελείου μὲν, ἔσω δὲ τῷ πρώτου τελειουμένου καὶ πληρουμένου τὴν οὐσίαν. ὡς εἶναι διττὸν τὸν πρώτον φ τῆς ψυχῆς λόγον. φ μὲν χωριστὸν καὶ πλήρη ἐφ' ἑαυτῆς τὴν οἰκείαν γνωστὴν. καθ' ὃν ἡ εἰς ἑαυτὸν τῆς ψυχῆς ἐνέργεια, καὶ πρὸς τὰ κρείττω σωφή. φ δὲ, καθ' ὃν ὀρίσαμένη τῆς οὐ αὐτῇ μοῖρας, ὅλη πρὸς τὰ λύτδα ἀποτείνεται. ἡ παντελὴς τὴν αἰτίαν ἀφισαμένη, διά τε τὸν ἐφ' ἑαυτῆς καὶ τὸν ἐπὶ τὴν ἀλυτδύαν πολλὸν τῷ λόγου ἀπέστασιν, δυσάμει μόνον καὶ ἁπλῶς ἔχοντος τὰ εἴδη. ἡ τελειουμένου καὶ οὐ τῇ προβεβλημένῃ ζωῇ, καὶ τὰ φ οὐ μένοντα μὲν οὐ ἑαυτῷ λόγον, οὐ δὲ οὐ αὐτοῖς τοῖς κατ' οὐσίαν αὐτῷ οὐσπάρχουσι γνωστοῖς, ἀλλὰ πάντη ὅμως ἀφιστάμενα, ἔσω βαίνει δὲ εἰς τὸν καὶ προβολὸν ζωὸν, καὶ τὸν καὶ ὑπόστασιν τὴν οὐσιωδῆν λόγου, καὶ οὐ τοῖς περὶ τὸν οὐσίαν ἔξεσι ἔσω δηλούμενα τὰ γνωστὰ, προϊόντα ἀπὸ τὴν οὐσιωδῶν, ὡσπερ ὁ ἰδιότυπος. ἔστι οὖν ὁ μὲν ὑλικὸς καὶ δυσάμει καὶ παθητικὸς, ὃ ἔξω ῥέπων καὶ συμπεφυρμένως ταῖς ἀλυτδύαις γνώσεσι, ὁ ἁπλοῦς καὶ ὅλος ἔξω. ὁ δὲ, οὐ προβολῇ μὲν ἀλλὰ πληρούμενος καὶ φ τέλειον ἔχων. ὅμως δὲ περὶ τὸν οὐσίαν καὶ οὐ κατ' αὐτὸν τὸν οὐσιωδῆν οὐ ὁρίζεται, παντελὴς ὢν καὶ αὐτὸς, ὅθ' φ ἔσω τὴν οὐσιωδῶν καὶ πρώτων γνωστῶν καὶ γνώσεων, κατὰ ἀλύτδα τελειοῦσθαι μέτρα. καὶ δυσάμει οὖν ἀλλ' οὐ κατὰ φ ἁπλοῦς πάντη. κατὰ δὲ φ ἀλύτδειαν δυσάμει, φ ἤδη μὲν κατὰ τὸν ἔξω τέλειον, οὐκ οὐ ὀφείλει δ'. ὡς γὰρ φ ζωτικὸν ὄργανον δυσάμει ζωὸν ἔχειν λέγεται καί τοι ζῶν, ὅθ' φ ἐνδεᾶ ἐπικτήτου ζωῆ, οὕτω καὶ φ κατὰ προβολὸν νοῦν, ὡς μὲν τοῖς μούνοις οὖσι, καὶ τοῖς συμφυέσιν αὐτοῖς νοήσεσι, ἐνδεᾶ πλειόνων, δυσάμει νοῦν λέγεται, καθ' ἣν νοῦ. ὁ δ' ἔστιν ὁ πρῶτος οὐσιώδης λόγος, αὐτὸς ὢν τό, τε πρῶτον οὐ τῇ ψυχῇ γνωστὸν, καὶ ἡ πρώτη γνῶσις, καὶ ὡς λόγῳ ψυχικῷ δυσαφὲς τῇ οὐσίᾳ ὢν οὐδρᾳᾳ, ὅθ' πὸν πρὸς νοῦν σωαφῆ. ὡς γοῦν ὁ ὑλικὸς καὶ ἁπλοῦς ὁμοίως τῷ αἰσθητικῷ, ὅθ' πὸν πρὸς αὐτὸ ῥοπὴν, ὅλως καὶ αὐτὸς ὡς οἷόν τε τῷ λόγῳ τῷ ἔξω γινόμενος, οὕτως ὁ τῷ ἔξω παντελῶς ἀφισάμενος, καὶ ἑαυτῷ ἀμεθέκτως οὐ ὑμένος, ὡς δυσαφὲς ἀφομοιοῦται τῷ νῷ, ὃς πρῶτός ἐστι τῇ οὐσίᾳ οὐδρᾳᾳ, οὕτως ἔμεινε δυσάμει διττὸς καὶ διττὸν ὁ τῆς ψυχῆς εἶναι νοῦς, τὸ μὲν ἁπλοῦς, ἐτὸ δὲ τελείου γινομένου, καὶ ταύτη διχᾷ διαιρουμένου. οὐ γνωμόνης τῆς εἰς δύο ἢ τρία διαιρέσεως, ὡς πάντα κεχωρισμένων τῶν λόγων ἀλλήλων. ἀλλ' ὡς περὶ οὖσα φ πρώτου τὴν δύο ἢ κατ' αὐτῆς προϊόντων, καὶ περὶ μίαν οὐσίαν τὸν πρώτην τῆς ἀλυτδύας καὶ τελείης οὐσιωμένης. αὕτη γὰρ ἡ πρώτη ἀφ' ἑαυτῆς προϊοῦσα, τὰς ἀλυτδύας καὶ τελείας προσάλλεται οὐ ἑαυτῇ ζωὰς, οὐκ οὐδρᾳᾳ ἀνωσίους οὔσας, ἀλλ' αὐφ δὴ ἔξω ζωὰς, πᾶσα δὲ ζωὴ οὐσία καὶ ἡ ἑκάστη, ἔστι καὶ φ κατ' αὐτὸν ὀρεξόμενον ζῶον. ἡ ἄγα τὴν οὐσιαστὸν δικτυὴ γλυκυσυγὴς ζωὴ ἀλλ' οὐκ οὕτως ἡ πρώτη εἰς φ ἔξω πρόεισι, ὡς μὴ καὶ μένειν εἰ ἑαυτῇ. οὐ γὰρ τῷ μένειν καὶ αὐτῇ φ εἶναι, καὶ ταῖς ἄλλαις, ὅθ' φ ὁ πανσοφὸς μένειν παρέχεται. ἀλλ' ὅταν προῇ, οὐκ ἀλικρινῶς μένει. εἰς οἷον ὁμόωσιν τὸ ἀλικρινῶς πρότερον, καὶ οὐθὲν χαλᾶν φ μένιμον, τῇ εἰς φ ἔξω ἀφ' ἑαυτῆς προβολῇ καὶ προόδῳ. καὶ ἁπλοῦς κατὰ ταύτην ἡ τελείως γινόμενος, ἡ πάλιν τὴν ἀλυτδύαν προβολὴν χορεύομενος, ἡ εἰς ἑαυτὸν ἀναζήχων. ὅτι καὶ ἔστιν ὅπερ ἔδιν. οὐ γὰρ τῇ προβολῇ ἀφίσταται πως ἑαυτῆς. ἡ οὔτε μένει οὐ ἑαυτῷ πάντελῶς, οὔτε ἔστιν ἀλικρινῶς, ὅπερ ἔδιν, παρεφαυόμενός πως καὶ κατ' οὐσίαν. οὐχ ὡς πάντα ἀπολλύμενος. οὐ δὲ ὡς μὴ καὶ μένων πῃ ἔξω ἰών. ἀλλὰ πρεπόντως τῇ ψυχικῇ μεσότητι, ὡς τῆς μεριστοῦ

αφίσης εἰ αὐτοῖς τῆς ὄψεως, ὡς ἡ εὐθύγραμμα μετὰ φωτὸς, ἀφ' οὗ ὠνομάσθαι τὴν φαντασίαν, καὶ ὅλῃ ἡ ἐμμονὴν καὶ ὁμοίας εἶναι τὰς αἰσθήσεις, πολλὰ κατ' αὐτὰς πράττει τὰ ζῶα. πάσαι γὰρ πράξεις ποιοῦσι τὰ αἰσθητὰ, ὡς καὶ οἱ ταῖς πράξεσι τοῖς αἰσθητοῖς χρῆσθαι, καὶ οἱ ταῖς πρὸς αὐτὰς ὁρμαῖς τῇ τῆν αἰσθητῆν μνήμη. ὥστε μόνιμός ἔστι ὁμοίας ταῖς αἰσθήσεσι εὐθύγραμμα. ἀλλ' οἱ μὲν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ ἡ κατάρχουσι καὶ ἡγεμονοῦσι τῆν πράξεων ἡ φαντασία ἔστι. ἐπεσθὴ μὴ ἔχει τὶ κρεῖττον. οἱ δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἡ μὲν ἀρχὴ τῆν πράξεων ὁ πρακτικὸς ἔστι νοῦς, ὅταν κατὰ λόγον εὐθύγραμμα. οὐκ ἄνευ δὲ φαντασίας. καὶ γὰρ αὐτῷ χρῆται ταῖς φαντασίαις, ὅλῃ ἡ πᾶσι τὰ αἰσθητὰ εἶναι τὰς πράξεις, καὶ πῶς ἐπ' αὐτοῖς ὁρμὴν ζῴου τῇ τῆν αἰσθητῆν μνήμη. ὅλῃ δὲ ἡ εἴλετο ἰδιοκαλύπτεσθαι ἡ πρακτικὸν νοῦν, καὶ ὑμεῖς κατὰ φαντασίας ἡγούμεθας τό τε κενοῦμεθα, οἰαργάστατα οἱ τοῖς ὕπνοις τῆς φαντασίας ἄνευ λόγου τῆδε καὶκῆσε ἀερίους ἀπούσης, καὶ ἡ ζῶον εἴλετο κενοῦσθαι. ἀλλὰ καὶ οἱ τοῖς παίζουσι, ὡς οἱ ταῖς ἀκίνδυνοις ἰδιθυμίαις καὶ ὀργαῖς ἡδυπαῖς τε καὶ λύπαις καὶ φόβοις, οἱ χρώμενοι τῷ λόγῳ τῆς ψυχῆς. καὶ οἱ νόσους δέ ποιῶσι οἱ ταῖς παρεκφερούσαις. αἰτία δὲ τῷ ἰδιθυμίᾳ πάθεσθαι καὶ ἡ παιδικὴ ἡλικία.

ΓΕΡΙ ΜΕΝ ΟΥΝ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ, τί ἔστι, καὶ διατί ἔστι, εἰρήσθω ἰδὴ τοσοῦτον.

κ αἱ γὰρ ἀρεῖσαι τοιαῦτα. τῷ δὲ τί ἔστι διαλεκτικὸς ὁ ὅρος, ἀλλὰ καὶ ὅτι γνωστικὴ δυνάμις. ποτὲ μὲν ἀληθεύουσα, ποτὲ δὲ ψευδομένη, καὶ ταῖς αἰτίαις δὲ αὐτῆς, ὧν ἡ διατί ἔστι διαλεκτικὸν, παρακέσθω μὲν ὡς ποιητικῶν, πρὸς μὲν ὡς ποιητικῶν, πρὸς κατ' εὐθύγραμμα αἴσθησιν. πρὸς δὲ ὡς τελικῶν ἕνα κατ' αὐτῶν τὰ λοιπὰ ποιῇ τε καὶ πάσχῃ τὰ ζῶα.

ΓΕΡΙ ΔΕ τῷ μορίου τῆς ψυχῆς, ᾧ γινώσκει τε ἡ ψυχὴ καὶ φρονεῖ, ἄτε χωριστοῦ ὄντος, ἄτε καὶ μὴ χωριστοῦ κατὰ μόρια, ἀλλὰ κατὰ λόγον, σκεπτέον τὴν ἔχει διαφοράν, καὶ πῶς ποτε γίνεται ἡ νόησις.

τ ἐ μὲν καὶ ποῖος ὁ χωριστὸς τῆν ψυχῶν νοῦς, ὅτι ἡ πρώτη οὐσία καὶ ἀμέριστος καὶ ἡ αὐτὸ ζωὴ καὶ ἡ ἀκροτάτη εὐθύγραμμα. καὶ ὁ αὐτὸς νοητόν τε καὶ νόησις, καὶ νοῦς, καὶ αἰδιότης, καὶ τελειότης, καὶ μονὴ, καὶ ὅρος, καὶ αἰτία πάντων, δυναμερώτερον ὑμῖν καὶ τελειότερον, οἱ τοῖς εἰς ἡ λάβδα τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ γεγραμμένοις, ἐπομένως ταῖς ἰαμβλίχου περὶ αὐτῆ κατὰ ἡν αἱρετοτέλους σκοπὸν θεωρίαις, περιλεσόφησαι. μᾶλλον δὲ νοῦς ποῖός τις ὁ νοῦς τῆς ἡμετέρας ψυχῆς μετέχομενος νοῦς, ἐστίαι. ἔστι γάρ τις καὶ ἴδιος ὑφ' ἑκάστης λογικῆς ψυχῆς μετεχόμενος νοῦς. ᾧ ὀρέζεται ἑκάστη ψυχὴ νοητὸν βάζω εἰς ἡ ὀρεζόμενον, καὶ εἰς λόγον αὐτὴ εἶδος. ἀμέριστον γὰρ ἅπαν εἶδος. ἐπεσθὴ καὶ ὅρος καὶ τελειότης. ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἀμέριστος ὡς ἡ ἀπολιπομένη αὐτῆς διαλεκτικὴ οὐσία, οἱ διαιρέσει ἅμα καὶ συνακτικὴ προϊοῦσα. ὑποβάζω οὖν εἰς ἡ ὀρεζόμενόν τε καὶ ἐφαπτόμενον μετέχει, καὶ οὐσιωδῶς ὀζῆπται ὅρου καὶ εἴδους καὶ ἰδίου ἑκάστη, ἔτι καὶ ἀπὸ τῆν σωμάτων ἡ ἀτομον δὲν ὑπάρχει εἶδος. καθ' ὃ ἰδίως παρὰ τοῖς ἐκ τῆς στοᾶς λέγεται πάντες. ὃ καὶ αἱρέσεως ἐπιγίνεται καὶ οὐ ἀπογίνεται, καὶ ἡ αὐτὴ οὐ παντὶ τῷ τῆς σωμάτου βίῳ διαμένει καὶ τοι τῆν μορίων ἄλλων ἄλλο τι γινομένων τε καὶ φθειρομένων. οἱ δ' οὖν καὶ τῆν σωμάτων ἕκαστον εἰκότως ὀρέζεται εἶδος, μειζόνως ἡ ψυχὴ, ἅ τε καὶ προσηκόντως ἐχομένη τῆν εἰδῶν, καὶ διαίσει διαλαβὴ ἡ μετεχόμενον εἶδος εἶδος, καὶ τῆν πρώτων καὶ ἐμμέτρων εἰδῶν, ὡς μετεχόμενον καὶ οὐ παύσῃ μένον οὐ ἑαυτῷ, νῦ δὲ ὅρος ὢν χωριστὸς, ἀλλ' ἑτέρου ὑπάρχον τῆς ψυχῆς. αὖθ' δὲ ἕξις ὅρος τῆς εἰς ἡ ὀρεζόμενον ὑποβάσεις, καὶ αὐτὴς οὖν διαίσει τῆς ψυχῆς ὡς κρεῖττον οὐσία. ὡς γὰρ ὅρον ὀρεζομένης, καὶ ὡς τελειότητι τελειουμένης, καὶ ἐπεσθὴ ἡ ψυχὴ ἡ κατὰ λόγον ἔστι γνωστικὴ οὐσία, ἡ ταύτην ὀρέζει ἀμέριστος ἴσται γνωστικὴ οὐσία. ἕξις δὲ ὁ νοῦς. ἀλλὰ μεθεκτὸς νοῦς καὶ ἡ ὅλη ἕξις ψυχῆς νοῦς. ἆρα οὖν περὶ τῆδε νοῦ τῇ αὐτοτέλει ὁ λόγος. ἀλλ' οὔτι γε μόνον τοῦτος τῆς ψυχῆς. αἰτία δὲ αὐτῆς αὐτὴ, καὶ κρεῖττον οὐσία, πρὸς τῷ καὶ ἄτοπον αὐτῷ γίνεσθαι νῦν ἅμιστον ἀφ' τῆς φαντασίας ἐπ' ἐκεῖνον μετάζασαι, ὑποβαζόντι νῦν λογικῇ οὐσίᾳ, καὶ τοι ἀφ' τῆς θρεπτικῆς ὅλῃ τῆν μέσων ἀεὶ αἰσθάνεσθαι. ὁ πότε καὶ ζωφῶς διορίζεται γράφων, λέγω δὲ οὖν ᾧ διαιρεῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχή. καὶ ἐλέῃ μὲν δεῖ καὶ ἡ ὅρου τῆς ψυχῆς. ἵνα ἐπιστημονικῶς αὐτῷ γνωρίζωμεν μᾶλλον, ὡς καὶ ἰδὶ τῆν ἄλλων, οἷ ζῶον λογικὸν ὑπὸ γνώστης ἡ ἄνθρωπον, οἱ τῇ ζωῇ τῇ κατὰ λόγον οὐσιωμένῃ, πεπράσμενα κατὰ χρόνον μίαν ἐχούσῃ, ἡ εἴδος νοοῦμεν

λανθάνει, οὐ διαψεύδεται. εἰ δὲ ἔστιν ἡ λανθάνει ἢ ἄλλοτι, ψεύδεται. τρίτον δὲ τῇ κοινῶν καὶ ἰδίων συμβεβηκότων, οἷς ὑπάρχει τὸ ἴδιον. λέγω δὲ οἷον κίνησις καὶ μέγεθος, ἃ συμβέβηκε τοῖς αἰσθητοῖς. ταῦτα ἃ μάλιστα ἔστιν ἴδιον ἀπατηθῆναι κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἡ δὲ κίνησις ἡ ὑπὸ τῆς ὀφθείσης γινομένη, δύσις τῆς αἰσθήσεως ἡ ἐκ τούτων τῇ τελείᾳ αἰσθήσεων.

Γ ἄρχειν μὲν οὖν ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως κινουμένου. ποιεῖν δὲ, οἷόν τε κινηθέντα ἔστι καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐγείρεσθαι, καὶ τῇ μνήμῃ τὰ ζῷα κινεῖν. ἡ γοῦν κατ' αὐτὴν οὐκ ὡς ὑπολειπομένου μόνου, ἀλλὰ καὶ ὡς κινητικὴν αὐτὴ τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀκουσίων. ἔτι καὶ ἡ φαντασικὴ ψυχὴ χρῆται ὡς ὁράματι τῷ ζῶντι σώματι, καὶ εἶναι καὶ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. καὶ γὰρ ἡ φαντασία τῶν γνωστικῶν ἔστιν οἷς μὲν δυνάμεων. πάσῃ δὲ γνώσει πέλας ἡ ἀλήθεια. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἔστι τῶν ἀεὶ ἀληθευουσῶν ὡς νοῦς καὶ ἐπιστήμη, εἴη τοῦτ' ἂν ἡ ἀληθὴς ἕξις ἢ ψευδής. εἰσὶ τοι μὲν οὖν καὶ οἱ ἐκοῦσι ψεύδεται. ἐφ' ἡμῖν γὰρ καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς εἴρηται αἰσθητὰ πλάττειν φαντάσματα. ἀλλ' ἆρ' ἡ λογικὴ πάρεστιν αὖ ἴσως φαντασία ποικίλουσα, οἷς τὸν ἀδύνατον καὶ ἀδύνατα καὶ ἀδύνατα τὰ αὐτικείμενα τῷ λόγου μετάστασιν. ἢ δέ γε τῶν ἀλόγων οὐκέτι, οἷς ἡ ἀπιστωμένου. ἀλλὰ ἡ πάσῃ φαντασία ἐπόμενον ἀληθὴς καὶ ψεύδος, κατὰ τὸν πρὸς τὰς αἰσθήσεις ἀκολουθίαν ἐστὶ γράφει, τὸν μὲν τοῖς ἰδίοις συγκινουμένῳ αἰσθητοῖς ἀληθῆ λέγων ὡς ἀεὶ ἡ πλεῖστον. ὅταν μὴ οἷς ἡ πόρρω ἢ ἄλλοτι παρεμπίπτον καὶ αὐτὴ ἡ αἴσθησις ἀμαρτάνῃ. ἐπεὶ ἀληθεύσῃ τῇ αἰσθήσει, σωαληθεύει καὶ ἡ αὐτὴ κινουμένη φαντασία. ὡς ἦγε μετὰ χρόνου ἐγειρομένη, καὶ ἡ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν φαντασία, ψεύδηται πολλάκις. διὸ καὶ πρείρηται ἀληθὴς μὲν εἶναι ἀεὶ τὰς τῶν ἰδίων αἰσθήσεις, ψευδεῖς δὲ τὰς πολλὰς φαντασίας. οὐχ ὅταν ἔτι παρῶσιν αἱ αἰσθήσεις. ἀλλ' ὅταν γενόμεναι καὶ μετὰ χρόνον ἐγειρομένη, καὶ ἡ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν φαντασία, ψεύδηται πολλάκις. διὸ καὶ πρείρηται ἀληθὴς μὲν εἶναι ἀεὶ τὰς τῶν ἰδίων αἰσθήσεις, ψευδεῖς δὲ τὰς πολλὰς φαντασίας. οὐχ ὅταν ἔτι παρῶσιν αἱ αἰσθήσεις. ἀλλ' ὅταν γενόμεναι καὶ μετὰ χρόνον, περὶ μοί τοι τὰ κατὰ συμβεβηκὸς αἰσθητὰ καὶ παρόντα γένωνται φαντασίαι ψευδεῖς. διὸ ὅτι κλείτωνος υἱὸς ὁ Λάνης, ἐπειδὴ καὶ αἱ αἰσθήσεις αἱ περὶ τοῦτο. ὁμοίως δὲ ἔχουσι καὶ αἱ περὶ τὰ κοινὰ αἰσθητὰ αἰσθήσεις τὸ καὶ φαντασίαι, καὶ ταῦτα παρόντα ψευδόμεναι εἰσὶ, οἷς ἡ, εἰ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς τούτων αὐτιλαμβάνωνται αἱ αἰσθήσεις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐ πρώτως. τῶν γοῦν ἰδίων πρώτως. ὑπάρχει δὲ τὰ κοινὰ ὥσπερ καὶ τὰ ἴδια συμβεβηκότα ὅτι ἄμφω τοῖς κατὰ συμβεβηκὸς αἰσθητοῖς, ὥσπερ αἱ ὑποκείμεναι οὐσίαι. ἡ δὲ ταῦτα ἃ μάλιστα ἔστιν ἀπατηθῆναι, ταῦτα ἀμφοτέρων ἀκουσίων, τῶν τε κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τῶν κοινῶν αἰσθητῶν.

Κ ΑΙ Η ΜΕΝ ΠΡΩΤΗ παρούσης τῆς αἰσθήσεως ἀληθής. αἱ δ' ἔπειτα καὶ παρούσης καὶ ἀπούσης, ἴσον αὖ ψευδεῖς. καὶ μάλιστα ὅταν πόρρω ἡ αἰσθητὸν ᾖ. εἰ οὖν μηδὲν μὴ ἄλλο ἔχει τὸ ἐρημοῦν, ἢ φαντασία, ἕξις δ' ἔστὶ ἡ λεχθεῖσα, ἡ φαντασία αὖ ἂν κίνησις ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς κατ' ἐνέργειαν γιγνομένης. ἐπεὶ δὲ ἡ ὄψις μάλιστα αἴσθησίς ἐστι, καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ φάους ἔλαβον, ὅτι ἄνευ φωτὸς οὐκ ἔστιν ἰδεῖν. καὶ οἷόν τε ἐμμένειν καὶ ὁμοίως εἶναι ταῖς αἰσθήσεσι, πολλὰ κατ' αὐτὰς πράττει τὰ ζῷα. τὰ μὲν, οἷόν τε μὴ ἔχειν νοῦν· τὰ ἰατρικὰ. τὰ δὲ, οἷόν τε ἐπιστολὴν πέμπεσθαι ἢ νοῦν ἔχοντα, πάσαι, ἢ τέσσαρες, ἢ ὕπτιφ. οἷον οἱ ἄνθρωποι.

Ε γείρεται γὰρ καὶ παρούσης ἢ μὴ φαντασία. καὶ οἷόν τε λανθάνῃ οἷόν τε πλεονάζῃ τὰς αἰσθήσεως, ἐπιπωμένους, πρὸς ἐπίστασιν, καὶ μάλιστα ὅταν πόρρω ἡ αἰσθητικὸν. ὅτε συμβαίνει καὶ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν διαψεύδεσθαι οὐ πρὸς φαντασίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς αἴσθησιν. ἐφ' οἷς σωάγει μηδὲν ἄλλο τὰ λεχθέντα προσήκειν ἢ τῇ φαντασίᾳ, ἐν δὲ τὰ λεχθέντα, ἡ κίνησιν εἶναι τῆς κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεως ἐγινομένην εἶναι. σωμάτων δὲ ἡ κίνησις. καὶ οἷόν τε τυποῦσθαι καὶ μορφοῦσθαι ἡ πνεῦμα, ἐγειρομένης τῆς φαντασίας, τῆς κινήσεως αὐτῆς κατηγορουμένης, τῷ ὁμοίως εἶναι αὐτὴν τῇ αἰσθήσει οἷόν τε ἀχώριστον τῶν σωμάτων, εἶναι τυφομένου ἀεὶ τῇ φαντασικῇ ἐνεργείᾳ τῷ πνεύματος, καὶ ἡ τοῖς μὲν αἰσθανομένοις μὴ ὑπάρχειν, καὶ καθ' αἴσθησιν μὴ ἐγίγνεσθαι. ἐπειδὴ ἡ προβολὴ πᾶσα τῆς ψυχῆς τῆς ὅλης ἔξω γινομένης, οἷόν τε τῇ αἰσθητῇ ἐγείρεται. ἡ δὲ φαντασία καὶ ἐμμένει τοῖς αἰσθητικοῖς τύποις. καὶ πολλὰ κατ' αὐτὴν φυεῖ καὶ πάσχει ἡ ἔχον καὶ γὰρ θερμὸν, οἷόν τε ἡσυχίᾳ. καὶ ὠχριᾷ. ἐνδέχεται ἡ πάσχειν καὶ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεσθαι. οἷόν τε τῶν γνωστικῶν ὑπάρχειν δυνάμεων, καὶ τούτων οὐ τῇ ἀεὶ ἀληθευουσῶν, καὶ ἡ ὅσοις δὲ ἐντυμολογεῖ τῆς φαντασίας, κατὰ τὸν πρὸς τὰς αἰσθήσεις καινοτέρα, ἀφ' τοῦ

αὐτῆς

γαιεν. προηγουμένως δ' οὖν ὡς αἰσθητικὸν παθεῖν φ πέφυκε, καὶ τῆς αἰσθήσεως ἐς τὸ κατὰ φ
εἶδος ταύτης οὐδρήγιμον, καὶ φ πέφυκε ὑπτιάζειν γίνεται, πρὸς τὸ τῆ φαντασίᾳ τύπων ὑπο-
δοχεῖ, καὶ αὐτὴ ἡ φαντασία ἐγήρεται, πρὸς τὸ κατ' ἐκείνους λόγους τῆ φαντασικῆ τύπων
προβολῆ, οἰκείως τοῖς αἰσθητικοῖς ἔθεσιν, οὐκ ἄπαξ ἢ δὶς εἰώθοτι μόνον τῆ αἰσθητικῶν δυνά-
σεσι τύπων, ἀλλὰ καὶ πλειοτάκις πρὸς τὸ τῆ ὁμοίου προβολῆ. ἐγρηθεῖσα δ' οὖν καὶ ἀφ' ἑαυ-
τῆς, προβάλλεται φαντάσματα καὶ τυπῶ καὶ διαμορφῆ φ ἥμα ἀφ' ἑαυτῆς. ἢ ὁμοίως τοῖς
ἔθεσι τῆ αἰσθητῆ, ἢ κατὰ φ ἀκριβῶς προσπεφύσα, ὡς καὶ πρὸ ἀπλατῆ προτεινούσα διάστα-
σιν, καὶ σχήματα τὰ ἀκριβέστατα. καὶ ἀορίστως ἔχουσι δὲ εἰσὶ τε, καὶ ποικίλουσι πολυτρόπως τῶ τύ-
που, ἢ φ μὲν τῆς αἰσθήσεως δεῖται πρὸς τὸ ἧ ἀρχῆς ἐγείρου, κοινὸν ἔχουσι καὶ ταῖς λογικαῖς
ἡμῶν ζωαῖς. καὶ γὰρ αὖται ἧ μὲν τὸ ὅλῳ ἔξω τῆς ψυχῆς φερῶ, τῆς ἀπὸ τῆ ἔξωθεν δεῖ)
πολυηχῆς τῆ αἰσθητηρίου πρὸ ἀρχῆ ἐλήφθαι, πρὸς τὸ τῆ ἀκριβῶς γνωσῶν αὐτίλαμψιν, ἀλλὰ τού-
των μεταβαινουσῶν ἐκεῖ φ ἀσώματον καὶ ἀτύπωτον καὶ ἀμόρφωτον γνωστόν, ἢ φαντασία οὐ τῷ σω-
ματοειδεῖ καὶ τυπωτικῷ καὶ μορφωτικῷ κατέχεται. καὶ γὰρ ἡ καὶ ταῖς λογικαῖς ἡμῶν ὡς ὁ ἐμ-
βλιχρὸς βούλεται ἀποτυποῦται. εὐθρήγιστοι πάσαις, ὅμως κατὰ τὰ αἰσθητὰ ἀπεικονίζεται
ἄδη μορφωτικῶς καὶ μορφωτῶς. διὸ καὶ προσοχῆς δεῖ τῆ αἰσθήσει, ἀπόρρεχουσι ὅμως τῷ μὲν
πρὸ ἀρχῆς ἐγείρου καὶ ἀφ' ἑαυτῆς εὐθρήγειν, καὶ οὐκ ἀεὶ παρόντων λαβεῖν τῆ αἰσθητῆ. καὶ
τῷ πρὸ ἀκρίβειαν προσπίπτειν, ὅπερ ἴσως οὐ πᾶσαι ἀλλ' ἢ τῆ λογικῶν ἕξει φαντασία. ἅπασι
δὲ φ ἡγεμονικὸν καὶ κινητικὸν τῆ ζώου, τῆ μὲν ἄλλων ὡς πρώτη οὐ αὐτοῖς οὖσι γνωστικὴ ζωή.
οὐ δὲ τοῖς ἀνθρώποις. ὅταν δι' ὧν τινά ποτε αἰτίαν ἐπιμελύπηται ὁ λόγος. καὶ δὴ οὖν καὶ τοῖς
τῆ ὁρισοτέλους σπουδαιολογουμένοις ῥήμασιν.

Λ' ΑΛΛ' ΕΓΕΙΔΗ' ἔστι κινεῖσθαι τοιαῦτ', κινεῖσθαι ἕτερον ὑπὸ τούτου. ἢ δὲ φαντασία, κίνη-
σίς τις δοκεῖ εἶναι, καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως γίγνεσθαι. ἀλλ' αἰσθανομένοις καὶ ὧν αἰσθήσεις ἐσίν.
ἔστι δὲ γίνεσθαι κίνησιν ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς αἰσθήσεως. ἢ ταύτην ὁμοίαν ἀνάγκη εἶναι τῆ αἰ-
σθήσει. ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ κίνησις οὔτε ἄνευ αἰσθήσεως ἐνεργούσης.

Ω' ς ὑπὸ τῆ μοχλῆ ὁ λίθος κινεῖται τοιοῦτος ὑπὸ τῆς χειρός, οὕτ' δὴ κατὰ κοινοῦ φ ἐπειδὴ παρ-
υπάρχον σώζεται τοῖς ἐφεξῆς προσπίπτει. ἕως οὗ πρὸ ἀπόδοσιν ποιήσωνται. διὸ καὶ ἐπειδὴ ἡ
φαντασία κίνησίς τις δοκεῖ εἶναι, καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως γίνεσθαι ἀλλ' αἰσθανομένοις, ἢ ὧν ἔστιν
αἴσθησις. καὶ ἐπειδὴ ἔστι γίνεσθαι κίνησιν ὑπὸ τῆς ἐνεργείας τῆς αἰσθήσεως. καὶ ἐπειδὴ ταύτην
ἀνάγκη ὁμοίαν εἶναι τῆ αἰσθήσει. καὶ λοιπὸν ἀφορίζωσι δεῖ τῆ, εἶναι ἀπ' αὐτῆ ἡ κίνησις. καὶ ἐφεξῆς,
ἀλλὰ πῶς ἐνεργοῦσα οὖσα γνωστικὴ καὶ οὐδαθεν ἐγειρομένη ἢ φαντασία, κίνησίς ἔστιν. ἢ δοκεῖ
καὶ ἢ ὅλως, ἐπειδὴ μετὰ σώματος ἕξεως ὁ πάσχει πῶς καὶ κινεῖται, ὡς μὲν αἰσθητικὸν ἔξωθεν,
ὡς δὲ φαντασικὸν ὑπὸ τῆς φαντασικῆς τυπουμένης ζωῆς. φ μὲν οὖν μὴ ἄνευ αἰσθήσεως γίνεσθαι,
ἀλλ' αἰσθανομένοις πρὸ ἀρχῆ δηλαδὴ, καὶ ποῦ αὐτῆ ὡς εἴρηται καὶ πρὸς τὰς λογικὰς ἡμῶν ζωάς.
ἐκεῖνο δ' ἴδιον αὐτῆς, φ καὶ ὧν ἡ αἴσθησις ἔστιν. οὐ γὰρ ἐνδέ φ ἀσώματον αὐτὴ μεταβαίνει, ἀλλ' ἐμ-
μένει τοῖς σωματοειδέσι τύποις καὶ ταῖς διαστάσεσι καὶ μορφαῖς. φ μὲν οὖν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς
ἐνεργείας τῆς αἰσθητικῆς κίνησιν ἤτοι ἐνέργειαν ἄλλην, οὐκ ἐνδέ τῆς φαντασίας μόνης, ἀλλὰ κ
ἐνδὲ τῆ λογικῶν ἡμῶν γνώσεων, ἀλλ. δῆς τε καὶ ἐναργῆς. ἀλλὰ τὸν γε προσοχῆ καὶ δεῖ πρὸ σω-
ματοειδῆ πρόθυμα δεῖ ἀκίνητος, ὁμοία γίνεται ἡ φαντασία τῆ αἰσθήσει. συμπράττεται οὖν ἀκίνητος
ὡς κίνησις οὖσα, δεῖ πρὸ ὡς ἕξεται σωματικῶ διαμόρφωσιν, οὔτε αὖθι αἰσθήσεως ἐλλίπεται. με-
ρικὴν γὰρ πάντως. κ σωματοειδεῖς ἄνευ τύποι κ αἱ μορφαί. τὰ δὲ μεριστὰ καὶ σωματοειδῆ, δι' αἰ-
σθήσεώς ἔστι πρώτως γνωστά. ὅτι οὐ δὲ κἂς τὰ καθόλου ἡμῖν αὖθι αἰσθήσεως ἀνάφερε.

Ο ΥΤΕ μὲν αἰσθανομένοις ὑπάρχειν.

Ο ὔτε γὰρ φυτοῖς ἢ τοῖς μηδόλως ζῶσιν, οὔτε τοῖς ἀπὸ αἴσθησιν, ὅσα κατὰ νοῦν ἢ λόγον οὐσιώ-
ται νοερόν. ἐπειδὴ μετὰ διαστάσεως καὶ μορφῆς αἱ φαντασικαὶ ἐνέργειαι, αἱ δὲ τῆ καθαροῦ λό-
γου καὶ ἔτι μᾶλλον αἱ τῆ νοῦ, τῆ διαστατικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἀπορρέχουσι μεριστοῦ. ἀρ' οὖν
οὐχὶ καὶ τοῖς οὐρανίοις δοτέον φαντασίαν; ἢ ἔστιν ὅπερ καὶ αἴσθησιν. καὶ οὕτως ὡς καὶ αἴσθησιν οὐδε-
θεν ὅλως ἐγειρομένῳ καὶ ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἀπατητικὴ καὶ γνωσικὴ τῆ τε αἰσθητῶν πάντων.
καὶ πρό γε τῆ ἔξω τῆς οὐ αὐτοῖς τοῖς θείοις αὐτῆ ὀχήμασιν ὡρισμένης τῆ αἰσθητῆ, κατὰ
λόγους σωματοειδεῖς προλήψεως οὐ μορφωτικούς, οὐ δὲ ἄλλοτε ἄλλους, προσοχῆς δὲ τῆ μορφω-
τικῶν καὶ τῆς ἀπειρείας, τῆ ἄλλοτε ἄλλων γνωμείων δεῖ ῥυθμισμένως τοιαυτικοῦς.

Κ ΑΙ' ΓΟΛΛΑ' κατ' αὐτὸν κ φησιν, κ πάσχειν φ ἔχον, κ εἶναι καὶ ἄλλοθι καὶ ψυσῆ. δέξει δὲ συμ
βαίνειν δεῖ ταδί. ἢ αἴσθησις τῆ μὲν ἰδίων, ἀλλοθής ἔστιν, ἢ ὅτι ὀλιγοχρόνιον ἔχουσα φ ψυσῆς. ἀλλ'
ὕστερον δὲ τῆ φ συμβέβηκε καὶ ταῦτα. καὶ οὐ ταῦθα ὕδη οὐδέχεται διαψεύδεσθαι. ὅτι μὲν γὰρ

ἄμφω τὰ ἄκρα κοινωνίαν, λεγομένων ἐκ τῶν ἄκρων σύνθετόν τι καὶ μέσον. οὕτω γὰρ καὶ αἰσθητὸν τέλος ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος τὰ μεταξὺ λέγει εἶναι χρώματα. καὶ ὁ τίμαιος τὸν ψυχὸν ἐκ τῆς ἀμφοῖν καὶ τῆς τοῦδε τὰ σώματα μεριζομένης οὐσίας, ὡς μόνων τῶν πρὸς τὰ ἄκρα τῶν μέσων κατὰ τὸν ἀπλότητα κοινωνίας. μέση γὰρ καὶ ἡ φαντασία αἰσθήσεώς τε καὶ δόξης.

ΚΑΙ ΔΗΛΟΝ ὅτι οὐκ ἄλλη τίς ἐστιν ἡ δόξα. ἀλλ' ἑκάστου ἐστίν, οὗ καὶ αἴσθησις. λέγω δὲ ἐκ τῆς τοῦ λευκοῦ δόξης, καὶ αἰσθήσεως ἡ συμπλεκὴ φαντασία ἔσται. οὐ γὰρ δὴ ἐκ τῆς δόξης μὲν τῆς τοῦ ἀγαθοῦ, αἰσθήσεως δὲ τῆς τοῦ λευκοῦ. ἢ οὖν φαίνεσθαί ἐστι ἡ δοξάζειν, ὅπερ αἰσθάνεσθαι μὴ κατὰ συμβεβηκός.

Σ ναργὴς ἡ ὑπόμνησις, μὴ ἐκ τῆς τοῦδε ἄλλου μὲν αἰσθήσεως, τοῦδε ἄλλου δὲ δόξης, τὸν ἐξ ἀμφοῖν συντίθεσθαι φαντασίαν. ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦδε τοῦ αὐτοῦ. καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἐκ τῆς τοῦδε τοῦ αὐτοῦ. οἷον τοῦδε σωκράτους, οὐ τῆς μὲν, ὅτι λευκὸς, τῆς δὲ ὅτι ἀγαθοῦ, κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ οὕτω τοῦδε τοῦ αὐτοῦ. ἐπεὶ καὶ ἀμφοῖν καὶ τῷ λευκῷ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ σωκράτης ὑπόκειται. ἀλλ' ἵνα κατ' αὐτὸ τοῦδε ἢ αὐτὸ ὅσπερ ἀμφότερα. ὅτι καὶ λευκὸς καὶ ἀγαθὸς σωκράτης, οὐ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐξ ἀμφοῖν φαντασία γένεσθαι.

Φ ΛΙΝΕΤΑΙ δὲ καὶ ψευδῆ τοῦδε ὧν ἅμα ὑπόληψιν ἀληθῆ ἔχει. οἷ), φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος, πεπεῖσθαι δὲ εἶναι μείζων τῆς οἰκουμένης. συμβαίνει γοῦν, ὅταν μὲν ἀποβεβληκέναι τὸν ἑαυτῷ ἀληθῆ δόξαν ὃν ἔχων σωζομένου, τῷ πράγματος, μὴ ἀθετοῦντος μὴ δὲ μεταπεπεῖσθαι, εἰ ἔστι ἔχει, ἀνάγκη τὸν αὐτὸν ἀληθῆ εἶναι, καὶ ψευδῆ. ἀλλὰ ψευδὴς γέγονεν ὅτι λάθοι μεταπεσὼν τὸ πρᾶγμα. οὐκ ἄρα οἶ, τι τούτων ἐστίν. οὔτε ἐκ τούτων ἡ φαντασία.

Σ ναργὴς δοκεῖ καὶ εἶναι ὡς οὐ μόνον λέγ ἀμφοτέρας καὶ αὐτὸ τοῦδε τῷ αὐτῷ εἶναι, ἀλλὰ καὶ μὴ διαπεπεῖσθαι πρὸς ἀλλήλας. τάσις δὲ οὐ ταῖς γνώσεσιν ἡ κατὰ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος. ὅταν οὖν ὡς ἐμοὶ τῷ ἡλίου ἡ μὲν αἴσθησις ἡ ψευδὴς, ἡ δὲ δόξα ἀληθὴς, συμβήσεται τὸν ἐξ ἀμφοῖν κατὰ συμπλοκὴν συνάξαι φαντασίαν, τὸν αὐτὸν ἅμα τὰ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ γίνεσθαι. εἰ μὴ ἆρα μεταπίπτει τὸ καὶ γίνεσθαι ψευδῆ θᾶττο καὶ τὸν δόξαν. ὅτι γὰρ ἡ αἴσθησις οὐ μεταπίπτει εἰς τὸ ἀληθὲς ἡ τοῦδε τῷ ἡλίου, φανερόν. ἀλλ' οὔτε ἡ δόξα ἐμοὶ τὸ ψεῦδος, μήτε ἡμῶν μεταδοξασάντων, μήτε τῷ ἡλίου ἄλλως πως ἢ πρότερον ἔχοντος. διὸ γὰρ οὕτως ὡς καὶ οὐ κατηγορίαις λέγεται συμβαίνει τὸν πρότερον ἀληθῶς ὑπολαμβάνοντα περί τινος, ψευδῶς ὕστερον δοξάσαι, ἢ αὐτὸν μεταπεπεῖσθαι ἢ ἀθετοῦντος, ἢ τὸ πράγματος ἀδήλως αὐτῷ μεταπεσόντος. οὐκοῦν μέν οὖσα ἡ φαντασία καὶ τοῦδε πράγματος οἷος, ἔσται καὶ ψευδὴς διὰ τὸν αἴσθησιν. δόξαν γοῦν δηλοῖ τὸν, φαίνεται καὶ ψευδὴς καὶ ἀληθὴς διὰ τὸν ὑπόληψιν. οὐκοῦν καὶ ἐμοὶ τῷ, φαίνεται μὲν ὁ ἥλιος ποδιαῖος, ἐμοὶ τῷ φαντάζεσθαι τῷ φαίνεσθαι ἀκουσόμεθα, διὰ τὸν αἴσθησιν, τῷ αὐτῷ φαντάσματος καὶ ἀληθοῦς γενομένου, διὰ τὸν τοῦδε τῷ ἡλίου ὡς μείζονος ὄντος τῆς γῆς πίπτ.

Α ΛΛΕΓΕΙΔΗ' ὅτι κινηθέντος τοῦδε, κινεῖσθαι ἕτερον ἀνάγκη τοῦτον. ἡ δὲ φαντασία, κίνησίς τις δοκεῖ εἶναι, καὶ οὐκ ἄνευ αἰσθήσεως γίνεσθαι. ἀλλ' αἰσθανομένοις καὶ ὧν αἰσθήσεις εἰσίν. ἔστι δὲ γίνεσθαι κίνησιν ἀνάγκη τὰς ὀργάνου τῆς αἰσθήσεως. ἡ ταύτην ὁμοίαν ἀνάγκη εἶναι τῇ αἰσθήσει. ὧν ἂν αὐτὴ ἡ κίνησις οὔτε ἄνευ αἰσθήσεως ὀφείλομεν.

Δ ιὰ τὴν προσεκμοίωσιν ὅτι διάφερεται τὴν ἄλλων γνωστικῶν διαφάνειαν ἡ φαντασία ἐπιλέξασθαι, ἐφιξῆς τίς ποτ' ἔστιν αὕτη παρεσκεύασται, ἀφ' τὴν ὀργάνων αὐτῆς τὸν οὐσίαν τετμαιρόμενος. κινεῖται μὲν οὖν προσηκόντως ἀνάγκη τὴν αἰσθητὴν ἡ αἰσθητήριον, οὐ ποιοῦν μόνον ἀλλὰ καὶ ὀργανοῦ ὡς ἡ ζωτικὸν, ἐγαρμοσθεὶς δὲ ὑπὸ τῷ ὀργανικῷ τούτῳ πάθει τῆς αἰσθητικῆς καθαρᾶς ὀργάνου καὶ κρίσεως, κατὰ τὸ αἰσθητὸν ἐνώσεως εἶδος, οὐκ ἔξωθεν οὐ δὲ κατὰ πάθος, ἀλλ' ὁδῷ τῆς αἰσθητικῆς οὐσίας κατὰ τὸν οἰκείους λόγους αὐτὸ προβαλλούσης, συμφώνως τῇ οὐ τῷ αἰσθητηρίῳ πεποιημένῃ παθητικῇ ὀργάνῃ, ὡς κίνησιν μὲν εἶναι τὸν οὐ τῷ αἰσθητηρίῳ ἀνάγκη τὸ αἰσθητὸν γενόμενον πάθημ. τὸν δὲ τοῦ λόγου προβολὴν, καὶ τὸν καθαρὰν τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς κρίσιν, καὶ τὸ κατὰ τὸ εἶδος τοῦ αἰσθητοῦ ὄρεξιν, οὐ κίνησιν, ἀλλ' ἀμέσου ὀργάνου. ἐφ' ᾗ προσηκόντως αὐτῇ σωπεμοίῃ ἡ φαντασικὴ ἐγείρεται ζωὴ, ὀργάνου μὲν τῷ αὐτῷ χρωμένη, ἀλλ' οὐχ ὡς αἰσθητικῷ καὶ ἔξωθέν τι παθοῦσα μόνον. ὡς δὲ φαντασικῷ καὶ ἀνάγκη τῆς φαντασικῆς ζωῆς τυποῦσθαι καὶ μορφοῦσθαι, καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ τὸ αὐτὸ ὄχημα ταῖς διαφόροις ἡμῶν ὑπάρχοιτο ζωαῖς. ὅπου γε καὶ τῇ λογικῇ ἡμῶν ζωῇ, σωδιατιθεμένου ζωοῦ ταῖς λογικαῖς ἡμῶν ὀργάνοις οὐ τὸ πνεῦμα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σαρκεῖον σῶμα ὄργανον

ρτε κατὰ τ᾽ ψεύδος ἀπόχρωσίν διατίθεσθαι. ἀλλὰ κατὰ τ᾽ φαντασίαν ἀληθῆς πάντως καὶ βίβιος διακείμεται μὲν οὖν ἐκάστοις ἐπιτήδευμα τ᾽ δόξαι τῆς γνώσεως. ἀλλὰ τῇ μὲν ἐπιστημονικῇ τῶν ὄντων γνώσει ἀκριβὲς οὐδὲν, βίβιος καὶ ἡ ὅτι ἀληθὴς ἡ γνῶσις σωκαλουθῶ. ὡς καὶ τῇ ἐπὶ ὑγιοῦς γνωμοσύνῃ ὁρίσει. ἐκάστοις τῆς δόξης κατὰ τ᾽ δυνατὸν καὶ ἐπὶ πόλλων καὶ ἀεὶ πόρρωθεν, ὅλῳ τ᾽ μὴ ἐς βάθος χωρᾶν, μὴ δ᾽ τῶν πρώτων ἔχεσθαι αἰτιῶν, διαφαίνεται τ᾽ διάφορον. καὶ ὀρθῶς δ᾽ ἔφη ἐπεσθαι τῇ δόξῃ πίστιν. ἐπεισὶ συναπτικὸν τῆς δόξης ὄν, ἐπιπολάζει αὐτῆς δόξῃ. ὡς τ᾽ ζῶον τῷ ἀνθρώπου. καὶ γὰρ ἐπίσκοπον τὸ καὶ τὸ ὑπάρχει καὶ φρενήσει, καὶ αὐτῇ τῇ δόξῃ. ᾧ ἀμφὼ γὰρ τ᾽ εἶναι τῇ δόξῃ, οὔτε τῇ ἐπιπολαιοτέρᾳ τῶν πραγμάτων σωίσει, καὶ οὐ τῇ ὡς ἀληθεῖ συγκατατίθεσθαι. ἡ δὲ πίστις πάσῃ λογικῇ τε καὶ νοερᾷ ἑρμοίᾳ γνώσει, οὐδενὶ ὑπάρχει τῶν θνητῶν. ἐπεισὶ οὔτε ὡς ἀληθὴς αὐτοπληπτικὴ ἄλογος γνῶσις, ἀλλὰ μόνου τοῦ πράγματος, οὗ πρὸ καὶ ἔστι γνωστικὴ, ἀληθὴς μὲν ὑπάρχουσα, οὐκ αὐτὸ δὲ ἔχον κρίνουσα ὅτι ἀληθής. ἐπιστρεπτικὴς γὰρ ἐς ἑαυτὴν γνώσεως, τῆς. ὅτι αὐτὸ ἔχον γνώσκει ὅλως, ἢ ὅτι ἀληθὴς ἢ ψευδής, αὐτοπληφορικὴς. αὐτὴ γὰρ ἑαυτὴν γνώσεται. πῶς δὲ μόνον τ᾽ ἔξω πάσης ἡ ἄλογος τίνεται ζωή. ἐπεὶ καὶ ὁρίζεται μόνων τῶν ἐκτὸς, καὶ γνώσκει μόνα ταῦτα. καὶ οὔτε ἡ ὁρεξις αὐτὴν ὡς ἀγαθὸν γίνεται τῶν ἐκτὸς, ἀλλ᾽ ὡς ἡδέων μόνων. οὔτε ἡ γνῶσις ὡς ἀληθῆ, ἀλλ᾽ ὡς αἰσθητῶν μόνων. οὐ μὲν γὰρ τῇ ὡς ἀγαθοῦ ἢ ὡς ἀληθοῦς σωσαισθήσει, σωσαφθρήσει αὐτὸν καὶ τ᾽ ὠφελούμενον ἢ τ᾽ ἀληθεύον ἑαυτό. οὔτε δὲ οὐ τῇ τῶ ἔξω γνωστοῦ κρίσει τ᾽ γνῶσιν πάντως, οὔτε οὐ τῇ τῶ ὁσοῦ σωσαισθήσει τ᾽ ὑδόμενον. τοὐναντίον γὰρ καὶ πᾶν ὑμετέραν ψυχὴν, ἡ σφοδρὰ πρὸς τὰ ἐκτὸς ὑδονὴ, ὡς καὶ ἡ σύντονος αὐτῶν αἴσθησις ὀξίσκουσα ἑαυτῆς.

Σ ΤΙ ΓΑΣΗ μὲν δόξῃ ἀκολουθεῖ πίστις, πίστει δ᾽ τ᾽ πειθέσθαι, πειθοῖ δ᾽ λόγος. τῶν δὲ θνητῶν οὐσίαις, φαντασία μὲν ὑπάρχει. λόγος δ᾽, οὔ.

Α᾽ πρὸ μὲν τῆς αὐτῆς ὥρματο σύσιμα καὶ τ᾽ καὶ ἐπιχείρημα. οὐ μὴν ἀπαρέγκλητος ἔδι τοῦτ᾽ τῷ προειρημένῳ. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐκ τῶ τέλους, ἔδιον δὲ ἀπὸ τῆς ὠδὶ τ᾽ τέλος προέσθαι ὥρηται. δι᾽ ὅτι τέλες μὲν ἡ πίστις. ὁδὸς δὲ ὠδὶ ταύτην τ᾽ πείθεσθαι. καὶ ἡ μὲν ἰσχὺς ἐκείνου ἐκ τῶ ὅρου τῆς πίστως, συγκατατίθεσθαι οὖσης ὡς ὠδὶ ἀληθοῦς. τούτου δὲ ἐκ τῆς πρὸς πειθοῦς οὐσίας, ἵν᾽ προηγῆσθαι δεῖ τῆς πίστεως, ὡς τέλους ἐπιγενομένης τῇ πειθοῖ. ἔστι γὰρ ἡ πειθὼ ἡ ὀξὶ λόγου ἐνεργουμένη συγκατάθεσις, ὡς ἡ πίστις ἡ ὄση οὖσα συγκατάθεσις. καὶ γὰρ οὐ τῇ πειθοῖ ὀξίσταται τῆς ἐνέργειαι τῆς τῶν πραγμάτων σωίσεως. καὶ ὡς ἀληθῶν γνωμοσύνη ἀποδοχὴ, οὐσία δὲ θνητοῖς ὑπάρχειν λέγει φαντασίαν, πρὸ ὠφελουμένῳ καὶ τῇ δ᾽ τινος κρινῶν φαντασίας.

Φ ΑΝΕΡΩΝ τοίνυν, ὅτι οὐ δὴ ἡ δόξα μετ᾽ αἰσθήσεως, οὐ δ᾽ ἀνεσθήσεως, οὐ δὲ συμπλοκὴ δόξης ἀ αἰσθήσεως, φαντασία δὲ ἔτι. διά τε ταῦτα.

Τ᾽ οὐ πλάττουσ᾽ οὔτε τῷ σοφιστῇ καὶ τῷ φιλοσόφῳ πρὸ φαντασίαν οὐ μέση δόξης τ᾽ καὶ αἰσθήσεως πυθμενός, οὐ ἴσταται μὲν πρὸς πρὸ ἴσον ὀξὶ τούτων δυκεῖ. ἡ δὲ ἀληθὴς ὅπως χρὴ τῆς μέσεως ἀκούειν οὐ δέκνυται ὀξὶ τῆς τ᾽ παρακειμένων ὑπεροχῆς ἀκριβείας. οὔτε γὰ οὕτως ὡς προηγουμένης μὲν τῆς αἰσθήσεως, ἑρμοίας δὲ τῆς δόξης, καὶ οὐ τῇ τοιαύτῃ ἀμφὼ οὐδρηγείᾳ τῆς φαντασίας ἡ εἶναι ἰχρύσης. ἵν᾽ πνα ὑπόνοια ἐδήλωσι, ὀξὶ τῇ οὔτε δι᾽ αἰσθήσεως. οὔτε ὡς ἅμα ἀμφοτέρων γνωμοσύνη. οὔτε ὡς συνδρεχρυσῶν μὲν, ἐκατέρας δὲ ἀπλῶ πρὸ ἴδιον ἀποδιδύσης οὐδργείας, πρὸς πρὸ λοιπὸν ἄμεικτον. ὅπερ νοητὸν λέγειν αὐτὴν, οὔτε δόξα μετ᾽ αἰσθήσεως φάσκονται. ᾧ ὡς καὶ συνδρεχρυσῶν καὶ συμπλεκομένων. ἀλλήλαις, οὐ διακεκριμένως ἔτι. ἀλλὰ μιᾶς καινῆς τῆς ἀμφὼ γνωμοσύνης οὐδργείας, οὐ κατὰ σύγκρισιν οὐ παρεφθαρᾶ πνι ἐκατέρας. ὡς ὠδὶ τῶ ὁνομάτος. οὐ γὰρ ὠδὶ τῶν ἀσωμάτων ἔξω οἱόν τε ὑποτίθεσθαι, ἀλλὰ σωζομένων μὲν ἑλικρινῶν. ὅσον δ᾽ ὅλως ἐκατέρας δ᾽ ὅλως διαβαινούσης τῆς λοιπῆς, οὐ δὴ ὁπωσοῦν αἰσθήσεως καὶ δόξης τοιᾶδ᾽ μέσις φαντασία δεῖ. διότι ταῦτά φησι τὰ εἰρημένα λέγων, ὅσα καὶ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς δόξης ἐκατέρας ἴδια, δικρινῆ πρὸ φαντασίαν. δεῖ δὲ οὐ τοῖς φαντάσμασι τοῖς ἀναρατικῆς, μὴ δ᾽ ἡ κατὰ διώγμιν μὴ δ᾽ ἡ κατ᾽ οὐδργείαν ὑπάρχει αἴσθησις. καὶ ἐ παρόντων μὲν ἡ αἴσθησις, ἡ δὲ φαντασία καὶ ἀπόντων γίνεται τῆς αἰσθητῆς. καὶ ἐ ἡ μὲν δόξα οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν, καὶ μετὰ τῆς ὡς πρὸς ἀληθῆς συγκατατίθεσθαι καὶ ὅλῳ πειθοῦς καὶ λόγου ἐνεργουμένης, ἡ δὲ φαντασία καὶ ἐφ᾽ ἡμῖν, καὶ αὖθ πίστεως καὶ λόγου, οὐκ αὖ οὔτε οὐ τῇ ἀμφὼ ἐκείνων οὐδργείᾳ, ἡ ὁμοῦ σωσβραμουσῶν, ἡ τῆς μὲν ἡγουμένης, τῆς δὲ ἑπομένης, ἡ φαντασία ἔν. διά τε ταῦτα. καὶ δι᾽ ἃ νῦν ἐπιφέρει ἐπιχείρημα. πνα οὖν αὐτὴν λέγει μέσιν ὁ πλάττων, πρὸ οὐ τοῖς μέσοις ἀπλοῖς καὶ αὐτοῖς οὖσι, ὅλῳ πρὸς

τῆς αὐτῆς τούτοις οὔσης. οὐ γὰρ εὐθὺς ἡ ὀργὴ τοῖς ὑπνοις ἡ ἄνοια, οὔτε τῆς δυνάμεως μὴ ὑπαρχούσης δ'. ὑπεδήλωσε τὸ ὀργίλοις παίρεσι τὰ φαντάσματα. ὡς τὴν μὲν φαντασίαν εὐθὺς ἔχειν, οὐχὶ δὲ τὴν αἴσθησιν, δι' ὃ οὐκ αἰσθανεται.

ΣΤΑ αἴσθησις μὲν, ἀεί. παίρεσι. φαντασία δ' οὔ.

ὑγιὴς γὰρ τὴν τομοὺς τοῖς ζώοις ἡ αἰσθητικὴ δυνατὸν παρεῖναι εὐθύγια. οὐ μὴν ἡ φαντασική. προσχρῆσθαι γὰρ δεῖ τὴν αἴσθησιν καὶ πλειονάκις ἴσως. ὑστέρα οὖν καὶ οὐκ ἀεὶ ἔχει. ἔτι μετὰ τὴν αἴσθησιν καὶ κινεῖται. διὸ τρεῖς οὖν οὗτός ἐστι χωρίζων αὐτὰς λόγος. καὶ τρίτος οὗτος.

Ι δὲ τῇ εὐθυγίᾳ ἡ αὐτὴ, πᾶσιν εὐ εὐθύγραπτο, τοῖς θηρίοις φαντασίαν ὑπάρχει. δοκεῖ δ' οὖ. διὰ μέρους, ἡ μελίττη ἡ σκώληκι. εἶτα αἱ μὲν ἀληθεῖς αἰεί. αἱ δὲ φαντασίαι γίνεσθαι πλείους, ψευδεῖς. ἔστω τα, οὐ δὲ λέγομεν ὅταν εὐθύμον ἀκριβῶς τοῦτο ἡ αἰσθητὸν, ὅτι φαίνεται ἡμῖν ἥλιος ἄνθρωπος. ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι μὴ εὐαρτῶς αἰσθανόμεθα, τό τι ἡ ἀληθὴς ἡ ψευδὴς. καὶ ὅπερ δὴ ἐλέγομεν πρότερον. φαίνεται καὶ μύουσι ὁράματα.

Ο τρίτος οὗτος λόγος ἀπὸ τῆν κατ' εὐθύγιαν αἰσθήσεών τε καὶ φαντασιῶν, καὶ τὰς δυνάμεις τε καὶ οὐσίας αὐτῶν διορίζεται, τρισὶν ἐφεξῆς ἀπὸ τῆν εὐθυγιῶν χρώμενος αὐδιχερίμασιν. οὐ μὲν τῷ μὴ ἀεὶ πάντων τῆν ζώων καὶ τύπου ἐνόησεν αἰσθητῆ ἐπίπεσθαι. ὥσπερ καὶ ὁμολογουμένως. καὶ ἴσασιν δὲ γωρίζοντι ἐν ἴσασιν μόνον. καὶ πολλοῖς ἄλλοις μύρμηκι δὲ καὶ μελίσσαις, καὶ εὐαργύσδρου σκώληκι. οὐχὶ ἐνίοις ὡρισμένοις. ἀλλὰ κοινότερον ἐφοῖς, ἢ ἐὰ καὶ τῆς οὐ τῷδε τῷ ἄλσει ὡς ἰδὶ μελισσῶν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἀτόμου τυσδὶ τοῦ ἄνθους. οὕτω γὰρ ἀκουσέον μὴ εὐ πᾶσιν ὑπάρχειν τὴν φαντασίαν, ἀλλ' οὐκ ὡς μισθόλως ὑπάρχουσιν. εὐ πᾶσι γὰρ ἦν μὴ ὡρισμένον, ἡ δὲ αἴσθησις τοῦ ἀτόμου ἀεὶ κατ' εὐθύγιαν. ὥστε οὐκ ἂν ἡ φαντασικὴ εὐθύγια ἡ αὐτὴ εἴη τῇ αἰσθητικῇ. διαιτδέω δὲ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους. ἔτι γὰρ αἱ μὲν αἰσθητικαὶ εὐθύγιαι ὡς ἰδὶ πλεῖστον ἀληθεῖς, ἐὰν μὴ τὸ διάστημα ὅτι ἔξωθεν παρεμποδίζῃ. αἱ δὲ φαντασικαὶ αἱ πλεῖστοι ψευδεῖς. συμβαίνει δὲ ταῖς μὲν τὸ ἀληθεύειν, διὰ τὸ ἀπιστωμένον. ταῖς δὲ τὸ ψεύδος, διὰ τὸ καὶ ποτὲ ἐρμῶ ἀκριβεστάτους εἶναι θεωρεῖσθαι. τελέτω δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ εὐαργοῦς καὶ ἀμυδροῦ τῆ: τῆν αἰσθητῆν γνώσεως τρόπου. ἀκριβέστερα μὲν γὰρ τὰ φαντασικὰ τῆν αἰσθητῆν. δι' ὃ ὠθεια, ἐπίπεδον, σῶμα. ἀλλ' ἡ πλεῖστοι αὐτοὶ τὰ αἰσθητὰ εὐθύγια, τῆς μὲν αἰσθήσεως εὐαργής. τῆς δὲ φαντασίας πόρρωθεν καὶ ἀμυδρά. διὸ καὶ τοῦ αἰσθάνεσθαι κατὰ μεταφορὰ κατηγορεῖται ἡ φαίνεσθαι, καὶ ἡ φαντάζεσθαι τοῦ μὴ εὐαργοῦς. ὅτε συμβαίνει μὴ πάντως ἀληθεύειν, εἰ ἐστι δὲ καὶ ψεύδεσθαι τὴν αἴσθησιν, τὰ δὲ ὁράματα καὶ μύουσι φαίνεσθαι εἶναι, ὡς εὐ τοῖς ὕπνοις, ὁράματα γὰρ τὰ φαντάσματα ἔφη τῆν ὁρατῆν.

ΑΛΛΑ ΜΗΝ, οὐ δὲ τῆν ἀεὶ ἀληθευόντων, οὐδὲ μία ἔσται. διὰ ἀδιτσίμη, ἡ νοῦς. ἔστι γὰρ φαντασία καὶ ψευδής.

Ο ὔτε γὰρ ἀδιτσίμη οὔτε φρόνησις, οὔτε ἔτι μᾶλλον νοῦς ἔστιν ἡ φαντασία. ἡ γὰρ ἀεὶ ἀληθεύειν, νῦν τε καὶ ταῖς κατὰ λόγον παίρεσιν γνώσεσι, ἕξεις τῆν αἰτίαν ἔχουσαι. πᾶσα δὲ αἰτία οὐσία, καὶ ἔγγε κινείας αἰτίας καὶ πρώτη οὐσία. πόρρω δὲ αἰτίας καὶ πάσης οὐσίας ἡ φαντασία.

ΛΕΓΕΤΑΙ ἀρχὴ λεῖπει ἡ δόξα. γίνεται γὰρ δόξα καὶ ἀληθὴς καὶ ψευδής. ἀλλὰ δόξῃ μὲν ἔπεται πίστις. οὐκ εὐθὺς ἔχεται γὰρ δοξάζοντα ὡς δοκεῖ μὴ πιστεύειν. τῆν δὲ θηρίων, οὐδενὶ ὑπάρχει πίστις, φαντασία δὲ πολλοῖς.

Η πῶς πρὸς τὴν δόξαν τῆς φαντασίας διαφερὰ, ἡ αὐτόμει δοκεῖ τῇ προειρημένῃ ἡ νῦν λεγομένῃ. ἐκεῖ τε γὰρ ἡ δοξάζειν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐλέγετο εἶναι, διὰ τὸ ἀεὶ ἀνάγκης φαίνεσθαι ἢ ἀληθεύειν, καὶ εὐ τούτοις δόξῃ πίστιν ὑπεῖναι πάντως. πίστις δὲ ἕξις ἡ ὡς ἀληθεῖ τῷ γνωσθέντι συγκατάθεσις. διὸ καὶ ἀλόγοις οὐκ ὑπαρχει. ἡ γὰρ ὡς ἀληθοῦς τῆς πράγματος κρίσις μεθ' ἡμῶν σωίσιν, λογική. οὐδὲ μὲν γὰρ καὶ ὁ νοῦς ὅτι ἀληθὴς. ἀλλὰ ἀμφρίτως καὶ οὐσιωδῶς ἄμφω. ἡ δὲ λογικὴ γνῶσις, καὶ εἰ ἀληθὴς ἡ σωίσις κρίνουσα, οὕτω συγκατατίθεται, λοιπὸν πάντως ὑπολαμβάνει ἢ οἴεσθαι ἢ πιθανῶ, ἢ τῷ λέγοντι ὡς ἀξιοπίστῳ προσώπῳ. καὶ ἕξις κατὰ πίστιν κρίνουσα λόγον. διὸ καὶ ὠθεια τῆν αἰσθητῆν, διτὴν ἐπίστεται γνῶσιν, ἐκείνην μὲν αἰσθητικήν. αὐτὴν δὲ λογικήν. διαφαίνεται δὲ ἡ δίτδον εὐ τοῖς πόρρωθεν ὁρωμένοις. οὐ γὰρ σωτίθημαι ὅτι πύργος, εἰ μὴ ὅτι κινούμενος καὶ δίπουν καὶ ὄρθιος λογίσομαι, ὠθεια δὲ τῆν ἐγγὺς λαμβάνει, διὰ τὸ ἀδὺς ἐπακολουθεῖν τῇ τοῦ ὁρωμένου γνώσει τῷ τὸ ὅτι καὶ ἀληθὲς γνώσεσθαι. οὐ γὰρ ταυτὸν ἡ πρὸς ὁτουοῦν σωίσις, καὶ ἡ πρὸς τὸ, ὅτι καὶ ἀληθὴς ἡ σύνεσις, ἢ ἔπεται ἡ συγκατάθεσις, παραδοχὴ οὖσα τοῦ ἀληθοῦς. φιλαλήθης γὰρ ἡ ψυχὴ, οὐ δὲ ποτε

Β ΙΣΙ ΔΕ καὶ αὐτῆς τῆς ὑπολήψεως διαφοραὶ, ἐπιστήμη. καὶ δόξα. καὶ φρόνησις. καὶ τὰ οὐσιαστικὰ τούτων.

Ε ἐπειδὴ τῆς μὲν ὑπολήψεως πρόκειται διακρίνειν πρὸς φαντασίαν, πρὸς δὲ δόξαν αὖτη πάσης παρέλαβον οἱ μόσφ τῆς ὑπολήψεως, καὶ γὰρ πάσῃ ὑπάρχει, καὶ οὐ μόνη δόξη, ἀλλὰ πίστις, καὶ ἡ μὴ ἐφ' ἡμῖν ἀλλ' ἐκ τοῖς πράγμασιν εἶναι πρὸς τοῦτον ἀληθείας, καὶ τὰ ἐκ τοῖς ὡς ἀληθέσι ὑπολαμβανόμενοις ἐγγιγνόμενα πάθη, θάρρος τε καὶ φόβοι, ὅμοιρα τὰ τῆς ὑπολήψεως ἅπαντα ἔστι. ἃ ὅτι κοινὰ ἐκ τῆς πάσης τὰ εἰρημένα, ἐκ τῆς εἰδῶν ἐπιόντες γνωρίσωμεν. ἡ μὲν οὖν φρόνησις πρακτικὴ ἕξις μετ' αἰτίας γνῶσις. θεωρητικὴ δὲ ἐπιστήμη. ἐπαμφοτερίζει δὲ ἀληθὴς δόξα, τῆς αἰτίας ἐκ τοῦ δύνασθαι ἁμοιρεῖν. δεῖ γὰρ νῦν πρὸς ἀληθῆ ἀκούειν δόξαν. ἐπεσθαι σωτέλειαί τι ἐπιστήμαι καὶ φρονήσει. καίτοι ἵνα οἱ τοῖς οἰκείοις ὡς πρὸς ἐπιστήμοσύνῃ καὶ πρὸς ἀφροσύνῃ ἔχωμεν, οὕτω καὶ πρὸς φαυλοδοξίαν.

Γ ΕΡΙ μὲν οὖν τῆς διαφορᾶς ἑτέρους ἴσμεν λόγους.

Ε ὑπὸ τοῖς ἠθικοῖς, ἃς νῦν ἔπη τῆς ὑπολήψεως διαφορὰς, διακρίνει σαφέστερον.

Γ ΕΡΙ δὲ τοῦ νοεῖν, ἐπεὶ ἕτερον τῷ αἰσθάνεσθαι, τούτου δὲ ἡ μὲν, φαντασία δοκεῖ εἶναι. ἡ δὲ, ὑπόληψις. τοῦδε φαντασίας διαιρέσεων τοῖς, ἔστω τοῦδε δεκτέον λεκτέον.

Σ τῶν αὐτῆς τῆς ψυχῆς καὶ ἡ νοεῖν καὶ ἡ αἰσθάνεσθαι ἀκουσίοις ἐστὶν. οὐ γὰρ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ κατὰ ψυχὴν νοεῖν, φαντασίαν ἔχειν ἢ ὑπόληψις, ἀλλὰ δεῖ ἀκούσης τῆς λεγομένου, ὡς οὕτως εἰρημένου, τοῦδε δὲ τῆς νοεῖν τῆς ψυχῆς.

Σ ΙΔΗ ἔστιν ἡ φαντασία, καθ' ἣν λέγομεν φαίνεσθαί τι ἡμῖν γίνεσθαι καὶ μή, ἔτι καὶ τὰ μεταφορᾶς λέγομεν.

Ω ΣΤῇ αἰσθήσει ἡ αἴσθησις, καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ἡ ἐπιστήμη, οὕτω καὶ τῇ φαντασίᾳ ἡ φαντασία συνεχῶς ἔστι γνῶναι, καὶ ὡς τὴν αἴσθησιν ἑκάστου ἀφ' ἣν ἐστὶν οἰκείου διαιρεῖται αἴσθησιν, οὕτω μὴ νῦν ὑπογράφει τὴν φαντασίαν, καθ' ἣν τὰ φαντάσματα ἡμῖν γίνεται, διακρίνειν αὐτὴν ἀφ' ἧς κατὰ μεταφορὰν λεγομένης, ἔστι ἐκεῖ τῷ φαντασμοῦ τῇ φαντασίᾳ χρῆσθαι καὶ ἐκεῖ αἰσθήσεως καὶ ἐκεῖ δόξης.

Μ ΙΑ ΤΙΣ ἔστι τούτων δυνάμεις ἢ ἕξις, καθ' ἣν κρίνομεν μὴ ἀληθάκμον, ἢ ψευδόμεθα. ταῦτα δ' ἐστὶν αἴσθησις. δόξα. νοῦς ἐπιστήμη.

Δ ιαφόρων οὐσῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, αἱ θρεπτικῆς, καὶ κινητικῆς κατὰ τόπον, γνωστικῆς, ὀρεκτικῆς, ἡ φαντασία γνωστική τις ἔδοξε δυνάμεις, κριτικὴ οὖσα, τουτέστιν αἰσθητικὴ καὶ γνωστικὴ τῶν φαντασμάτων. ἀληθεύει γοῦν ἡ φύσις τοῦ. ὁμοίως μὲν ἡ φάντασμα αἰσχρογραφοῦσα τῷ πράγματι, ἐκεῖθεν οὖν ἡ φαντασία, ἀληθεύουσα. ὁμοίως δὲ, ψευδομένη. ἔστι ἀκουσίως ἔξω παίχουσα ὁδῷ λήθων φθορὰ. ἔστι καὶ κατ' ἰδίαν ὁρμὴν προστιθεῖσα τὴν ἀφαιροῦσα, ἢ ὁπωσοῦν ποικίλλουσα. δι' ὧν πιστεύομεν ἡ κρητικὴν εἶναι δυνάμει τὴν φαντασίαν. τῆς γοῦν γνωστικῆς ἡ ἀληθεύειν ἴδιον πάσης. ἐπί τινος δὲ καὶ ἡ ψεύδεσθαι.

Δ ΥΝΑΜΙΣ ἕξις, καθ' ἣν κρίνομεν καὶ ἀληθάκμον, ἢ ψευδόμεθα. ταῦτα δ' ἐστὶν, αἴσθησις. δόξα. νοῦς ἐπιστήμη.

Δ υνάμει μὲν ἦν οὐσιώδη προσαγορεύων χαρακτῆρα. καθ' ὃν πάντα ἄνθρωπον λογικὸν φασι, ἕξιν δὲ τὴν προβεβλημένην διάθεσιν, καὶ ἡ φαντασία δ' οὐσιώδης τὸ ἔστι δυνάμεις, καὶ προβεβλημένη διάθεσις καθ' ἣν ἀφεισμένας ἢ ἀορίστως τὰ φαντάσματα τυποῦμεν, καὶ ἢ ἀληθὴς ἢ ψευδὴς, καὶ ἐμπεδώσεως ἢ ἀπαίτησις. ἐφ' οἷς καὶ τελειοῦνται τὰς γνωστικὰς δυνάμεις, αἴσθησιν, δόξαν ἐπιστήμην νοῦν, ὧν διαφθείρουσαν λέξαι τὴν φαντασίαν προστίθεται. αἴσθησιν μὲν, τὴν δ' ἐργάτου δεομένου πρότερον τὴν ἐκ τῆς αἰσθητῆς οὐδ' ἐργάτου, ἐγγεγραμμένην γνῶσιν, αὐτὴν μὲν τὴν αἰσθητὴν ὑπάρχουσαν, σωματοειδῶν δὲ προσιχῶς τοῖς οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις ἐμπεσομένοις τὴν αἰσθητὴν εἴδεσιν, δόξαν δὲ τὴν τοῦδε τὰ ἐνδεχόμενα καὶ ἄλλως ἔχειν ὑπόληψιν. καὶ τοῦδε τὰ ἀκαμπῆ ἄνθρωπος αἰτίας πίστιν, ἐπιστήμην δὲ τὴν μετ' αἰτίας καὶ τὴν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων λογικὴν ἀκίνητον. νοῦν δὲ τὴν ἀθρόαν καὶ ἀμέριστον τὴν ὅρων θεωρίαν.

Ο ΤΙ μὲν οὖν οὐκ ἔστιν αἴσθησις ἢ φαντασία δῆλον ἐκ τῶνδε. αἴσθησις μὲν γὰρ, ἢ τοι δυνάμεις, ἢ σὺν ὀργάνοις. οἷόν ὄψις καὶ ὅρασις.

Γ ράφω διαιρεῖ λόγω τὴν φαντασίαν τῆς αἰσθήσεως τοιῶνδε ἢ αἴσθησις ἢ τε σὺν ὀργάνοις λέγεται ἢ αἰσθητικὴ ὡς ἡ ὅρασις, ἢ ἡ δυνάμεις ὅτε μὲν σὺν ὀργάνῳ ὡς ἡ ὄψις.

Φ ΑΙΝΕΤΑΙ δ' τι καὶ μεθ' ὕδατος τούτων ὑπάρχοντος. οἷόν τὰ σὺν τοῖς ὕπνοις.

Ο ὐ τῷ ζάφ, μὴ δὲ τῆς σὺν ὀργάνοις, μὴ δὲ τῆς δυνάμει ὑπαρχούσης αἰσθήσεως. ἔξω γοῦν ἀδυνάτου. ἀλλὰ τοῖς φαντασίαις μεθ' ὕδατος εὐπαρχούσης, φαίνεταί τι, τουτέστι φαντάσματα γίνεται, ὡς τὰ σὺν ὕπνοις ὀνειρατικὰ φαντάσματα, οὔτε τῆς ὡς σὺν ὀργάνοις αἰσθήσεως

Ο' γαρ σωφρονιστικος των νεων ειρηται, διοτι ο μονοις ειρησθαι τοις λογικοις πλην δοκουσιν υπαρχειν. ωστε ει ο πηγασος, ου γαρ δηπου αυτη τη δοξαστικη η φαντασια. ωστερ ουδε τη αισθησει η αυτη. προστιθησι γαρ και τουτο. επειδη και τοδε φαντασμα αυτω ο προκειμενος ουκ λογος, τοδε ως ειπων, ως και αισθησεως και δοξαστικου ουκ εστον, δι' ων υπολαμβανει, αμα μεν ο αυτος λεγει, τη δε κινησει τοις μεν αδιαφορος ειναι προς αισθησιν, τοις δε προς δοξαστικην η τοις η πολυφημοις, διοτι γαρ ο συνυπαρχειν, ο τε μεν δοξαστικον, ουτε δε η πολυφημις κατα πλην λογικην εν υπογραφαις, αμα δε και δι' αυτην τουτων διακρινειν αξιοι την φαντασιαν εκαστου, αισθησεως τε και δοξαστικου. επειδη γαρ ουκ ανευ αισθησεως, προυπαρχουσης δε παντως, επιγινονται αι φαντασιαι, δι' ο τι εν δοκουσει μεν τι και μεθερμηνευσι και διαιρουσι και σχηματα οι φαντασιωται ποιουσι, αισθητα δε ταυτα, τα δε αισθητα κατ' αισθησιν η μεν εστιν γνωστα, τοις μη εις νουν ασκουραμενοις, και ενεργουσι μη δι' αιτιας και τα εγγατα την αιτιαν γινωσκειν, εικοτως εσται μεν απαντων ταυτα, ου διακρινουσης δε παντως επιγινομενης της ου ουκ ανευ. οι δε διακρινουσης και ταυτην την φαντασιαν εκ της αισθησεως γινωσκουσιν. ομοιως δε και εκ της υπολημψεως, τοις γαρ εξω ολως ρεψουσι ψυχαις, και παντα μεν της κατ' αυτας αποστασεως ενεργειαν, προς δε μονα τα ημισεα τας αισθητα, συνεργουσης μη της ηλικιωσεως προς την αποσκευην της κατα λογον ζωης, δηλον ταυτα μη διανοια πρωτως μεν αισθησεως, επεται δε περαν τε και μνημης. ινα ο κυβερνητης των νεων κατα ο αυτο ειδος ορεξομενων γνωρισει δυνηθη, και εν τουθ' ευ και εις ο ορεκτικον αυτων ασκουραμενον ειδος. ων διανοητικη και δοξαστικη γνωσις, ως κατ' ουδεν τοις μη διακρινουσι ο μνημονικον της σωματωσεως την κατηγορουσι, συγχυσιν αμφω επιφερει. και τοις αυτω τουτω ερωτωσι τι μαλιστα της ενεργειας γινεσθαι ηγησει, ο τι ο μεν ως τελος, ο δε ως ου ουκ ανευ.

Ο' ΤΙ Δ' ουκ εστιν η αυτη φαντασια και η πολυφημις, φανερον. εστιν μεν γαρ ο παθος εφ' ημιν οταν βουλωμεθα.

Υ' πολυφημει μεν την λογικην ως ειρηται γνωσιν, νοησιν δε νυν την φαντασιαν καλων, ιν και παθος προσαγορευσι, και ου τη μνημονικη τινεσθαι βουλεται δυναμει. πως ουν κατ' ουδεν τουτοις μη γινεται η πολυφημις, διακρινει αυτην αφ' της η πολυφημις. ο τι εστιν ο παθος εφ' ημιν οταν βουλωμεθα. ουχ ο τι πασαι φαντασιαι εφ' ημιν. και γαρ ακουσεσι επιγινεται. αλλ' ο τι και εφ' ημιν εσται εις ο προχειρισασθαι. ου μονον τοι και εις ο αισχαλαι ομοιως. παθος μεν ουν η φαντασικη ου δρεγεσθαι. δηλον ο μβρισον και τυπωτην αυτης, και αχωρεστον σωματων, εφ' ημιν δε ουσα, διοτι ουχ τοις πραγμασι παντως ο πομενος αποκλινομεν τυφους, ου δε προβαλλομενοις φαντασιαις, της αληθειας φροντιζοντες παντως. ωστερ γαρ η αισθησις ουκ ιω ως αληθους απλως κριτικη, αλλα μονον της αισθητου, ωσαυτως ου δε η φαντασια. αλλα μονον της τυπου, τοσουτον προσλαβουσα παρα την αισθησιν, ο μη απο παρουσων λαβουσα την αισθητων εις ομοιοτητα τυπου. αλλα και αφ' εαυτης τουτους προβαλλεται, και ου δε παντως ακολουθουσα τοις εξ αρχης οφθεισιν, αλλα μη προστιθεισα μη αφαιρουσα, μη μεταμορφουσα, και παντοιως τροπαλλουσα.

Γ ΡΟ' ομματων γαρ εξω ποιησασθαι, ωστερ οι εν τοις μνημονικοις πλασμασι μη εισωλεσπουντες.

Τ ουτοσι προχειρισασθαι την τυπους, και κατ' αυτους ενεργειν. ωστερ φησιν οι εν τοις μνημονικοις πλασμασι, τον τοσι απομνημονευομενοι. ιν' αντι της απομνησεως η μνημη λεγεται. ουτω γαρ ο αλεξανδρος. η μαλλον ωστερ ο τε μνημονικος, πολλακις ενεργουμενος κατα τον τυπον. ο δε μη εισωλοτριειν δηλοι, ο μη παντως τοις πραγμασιν ομοιαι ποιησασθαι την των τυπων προβολην.

Δ ΟΞΑΖΕΙΝ Δ' ουκ εφ' ημιν ανευ γαρ η φαινεσθαι η αληθευειν.

Ε' πιστευσαι μεν της δοξης η η πολησις. ειλημπται δε αυτη παρα της η πολυφημεως δοξα. παρα γαρ και νοησαι ο η αληθευειν η φαινεσθαι. επειδη συ συγκαταθησει παρα η πολυφημις. η δε συγκαταθεσις ου κατα μονην την προς πιστον συνεσιν. αλλα και κατα την της αληθους η φανους διοικησιν. ου δε τη προς τα πραγματα συμφωνια και διαφωνια ο αληθης και ο φευδης. τα πραγματα δε ουκ εφ' ημιν.

Ε' ΤΙ ΔΕ' οταν μεν δεχεζωμεν λευκον τη φερδρον, αυτους συμπαχεμεν. ομοιως δε και επι η βαρεαλιον.

Τ ιω συ τη η πολυφημει συγκαταθησει της ψυχης, και εκ της ο πομενου αυτη πιστου τοι παθους. φερεται γαρ και βαρρει κατα την οπινον, ο επειδη συ πιστει η οπινος.

Κ ΛΓΑ' ΔΕ' την φαντασιαν, ωσαυτως εχομεν, ωστερ αν οι διαμενοι συ γραφη τα λευκα και βαρρεαλεπ.

Α' Φομοιωματικη γαρ η φαντασια, και ως τε συ τη γραφη ο τοδων υπεπεσματα, ουτως εχει και τα συ τη φαντασια, δι' ο ουκ ως αληθεσι σωτινεται η ψυχαι. ινα και βαρρεσει η φοβηθηναι γε μεν η λυπεισθαι, ουκ ως συ αυτοις γιομενη τοις πραγμασιν. ωσ δε συ τη ενεργεια μνημη.

εἰ μὲν οὖν αἰσθήσεσι χρὴ, ὡς οὐ πᾶν πρὸς αἴσθησιν αὐτάρκως λέγει τὸ ἀπόπτυον, ἀλλὰ πᾶν πρὸς φρόνησιν. ἀεὶ μὲν γὰρ ἀληθὴς ἡ ὄρεξις ἡ τῆς ἰδίου αἰσθητοῦ. οἷ δὲ τῷ ἀπὸ τῶν τελείων φυσιχρόνων διαπεπλεῦσθαι ψυχῇ. ἐστὸν δὲ ὅπου καὶ οὐκ οὐ τῇ ψυχῇ ἀλλ' οὐ τῷ ζώῳ εἴρηται. ὡς οὐ τῇ μιᾷ σώματος ζωῇ τὸν τελείων χρόνον εἰ ἀγωνίας γινομένους τὰς ψυχάς. ἐπεὶ τῇ λογικῇ ζωῇ, οὐ μὴ καὶ τὸ φρονεῖν, ἡ ἀληθεύειν οἰκεῖόν τοι, οὐκοῦν καὶ τῷ λογικῷ ζώῳ. πῶς οὖν ὁ σύστησι αὐτῷ λέγει εἰκότως ἔχειν, διότι ὡς αὐτὸς ἐπάγει τὸν τελείων χρόνον εἰ τούτῳ διαπεπλεῦσθαι ψυχάς. ἔστω δὲ ἐπειδὴ ζῶν μὲν καὶ φθαρτὸν ὂν τὸ ζῶον, πολλῷ μᾶλλον διαμένει χρόνον ἄλλον τὴν ἐπιφορὰν τῆς ψυχῆς εἰ ὀργάνων, φθαρτὰ δὲ τοῖς συμπίπτουσιν αὐτῷ κωλυόμενον πάθεσιν. ἔτι δὲ ταῖς πρὸς τὸ βίον χρείαις τοῦ μὲν ἀπόντος τῷ ψυχῇ, μὴ τῆς τοῦ μὲν ἀληθοῦς χρείας ἀπείργον. ἡ δὲ μέγιστον αὐτῇ τὸ πρὸς τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς σφοδρὰ ἔρωτος καὶ τῆς ζωτικῆς πρὸς πῦρ ξυγκρίσεως τὰς εἰς ἑαυτὸ σχέσεις. οὐ δὴ τὸ φρονεῖν καὶ ἡ κατὰ λόγον ἀλήθεια.

Ο ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐ ταυτόν ἐστι τὸ αἰσθάνεσθαι, καὶ τὸ φρονεῖν, φανερόν. τοῦ μὲν γοῦν πάσι μέτεστι. τοῦ δὲ ὀλίγοις τῶν ζώων.

Η φρόνησις εἴτε κατάστασις καὶ ἕξις πάσης λέγεται τῆς κατὰ λόγον θεωρίας, εἴτε ἰδίως ἕξις τῆς τῶν πρακτῶν, πάντως ἕξις τῆς ὀρθῆς καὶ ἀληθοῦς κατὰ τὰς μετ' αἰτίας λεγομένας. διὸ καὶ ὀλίγοις τῶν ζώων αὐτῆς μέτεστιν. οὐ δὲ γοῦν ἀνθρώποις πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ τούτοις ὀλίγοις. τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι οὐ μόνοις ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ ζώοις ἅπασιν. οὕτω δὲ τὸν ὀρθὸν κατὰ λόγον θεωρίαν τῆς αἰσθήσεως διακρίνασα, χωρίζει καὶ τὸν ὁποιονοῦν κατὰ λόγον θεωρίαν τῆς αἰσθήσεως, ἐπάνω.

Α ΛΛ' ὑὸ δὴ τὸ εἶναι οὐ ᾧ ἔστι τὸ ὀρθῶς, καὶ τὸ μὴ ὀρθῶς. τὸ μὲν γοῦν ὀρθῶς, φρόνησις, ἡ εὐδιξήμη ἡ δόξα ἀληθής. τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς, ταὐναντία τούτων. οὐ δὲ ἔστιν δὲ ἔστι, τὸ αὐτὸ τῷ αἰσθάνεσθαι. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις τὸ ἰδίου, ἀεὶ ἀληθὴς ἡ πάσπ ὑπάρχει τοῖς ζώοις.

Ν εἰπὼν ναῦν τὸ ἁπλῶς κατὰ λόγον οὐ ὀργάνων προσλογισμόν, τὸ ἡ τοῦ ὀρθῶς ἡ τοῦ μὴ ὀρθῶς ταὐτὸ ἐκπυκνόν. ὡς ζητοῦσιν αὐτὸ ἐξ ἀρχῆς τοῦ. τοῦ δὴ τοιούτου νοῦν χωρίζει τὸν αἴσθησιν, νῦν ὡς ἀληθεύοντα ἀμάρτανον. καὶ γὰρ ἡ ὡς ἰδίου τὸ πολὺ ἡ τῆς ἰδίων αἰσθητῆς ἀληθής. ἀλλ' ὡς πρώτου μὲν αὐτὴ οὐ τῇ ὕλῃ σώματος οὐ ὀργάνοις ταῦτα γράμματα, ἐκείνου φαῦλον τὸ ζῶον ἔχοντος καὶ χωριστόν. καὶ οὐ ταῖς κατὰ ἀληθεύουσιν γνώσεσιν, ἐὰν δὴ καὶ φρονήσει, καὶ οὐ ταῖς ποτὲ, ὡς δόξῃ ἀληθεῖ. ἀλλ' ὡς καὶ τὸ ἀεὶ ἀληθεύον ἐὰν τῆς ἰδίων αἰσθητῆς δι' ἀφαιρέσεως ἔχουσα, τῷ ὀλίγων αὐτὴν λαμβανόμενον. καὶ οὐχ ὡς ἡ δόξα φαύλη ταῦτα ποτὲ, ἀλλ' ὃ καὶ ἐφαπτόμενόν πη τοῦ πράγματος, τῇ πολλῷ καὶ ἄλλων θεωρίᾳ, οἷόπερ καὶ τὰ μὴ προσήκοντα αὐτοῦ κατηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐχάτη οὖσα γνωστικὴ ζωή. ὡς δηλῆ καὶ τοῖς ἀπιμοτάτοις ὑπάρχουσα ζώοις, ἐκείνου μόνοις ὑπάρχοντος τοῖς λογικοῖς.

Δ ΓΙΝΟΕΙΣΘΑΙ δ' οὐδὲν ἄνευ τοῦ καὶ φαίνεσθαι, ἡ οὐδενὶ ὑπάρχει ᾧ μὴ καὶ λόγος.

Τ ἐπὶ δὲ ἐξοδικὸν τοῦ λόγου οὐ ὀργάνων διαίσησις καλῶν, ἀληθεύουσα μὲν πάντως ὅταν τῆς αἰτίας ἐχομένη ἐξοδεύῃ. αὖθις δὲ τῆς αἰτίου φαινομένου εἰ ἐστι. διαίσησις μὲν οὖν ἔστιν ἡ ἐξοδικὴ τοῦ λόγου οὐ ὀργάνων. ἐπεὶ δὲ καὶ ὄρεξις ἡ ἐξόδου, καὶ οὐκ ἄνευ φυσικῆς μεταβάσεως κατὰ σωίχειαν, ἵν' τε καθ' ἕκαστον ὄρεξις συγκατάθεσις τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ ἐπίτασις ὡς εἰ ἔρως ὁ πολυφιλὴς ἔστιν, ὁ ὡς ἀληθὴς αὖθις ὁ μαλεγοῦσιν. ὡς οὐ ταῦτα μὲν εἶναι διαίσησίν τε μὴ ὑπολαμβάνειν, σωματοφαίνεσθαι δέ. ἀεὶ γοῦν οὐ ἐξέρχεται ἡ λογικὴ οὐ ὀργάνων. μὴ οὐ τῇ συγκατάθεσει τοῦ φαινομένου ἀληθοῦς. οὗτε δὲ διαίσησις οὔτε ὑπόληψις ἡ αἴσθησις. ἔστιν μὲν ὡς οὐκ οὖσαι λογικαί, ἅπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ζώοις. ἔστιν δὲ ὡς οὗτοι ἐξοδεύουσαι. οὐ γοῦν ἔστ ἄλλων ἄλλα σωτήρια. οὔτε ἀληθεύουσα οὔτως, ὡς ἑαυτῆς ὅτι ἀληθεύει αὐτὸ λαμβανομένη. τὰ ἰδία μὲν γοῦν αἰσθητὰ ἀληθῆς γινώσκει, ὅτι λευκὸν φησὶν ἡ ὄρασις. τοῦ δὲ ὅτι ἀληθῆς γινώσκει, ἀναίσθητος. οὐ γοῦν ταῦτα ἡ τοῦ πράγματος γνῶσις, καὶ ἡ τοῦ ὅτι ἀληθὴς ἡ γνῶσις, αὐτὸ λαμβάνουσα ὅτι ἡ ὑπόληψις φαίνεται μετὰ τὸν τοῦ πράγματος σωίσιν, εἰ ἀληθὴς ἡ σωίσις κρίνουσα, καὶ τὸ τὸ σωτηριῶμεν καὶ τοῦτο πεπυσμένη ἡ γνῶσις. ἡ δὲ αἴσθησις μόνον γνώστικὸν πρὸς πάντα, καὶ φυσικῶς πρὸ πάντα, ὡς ἐκάστων διακρίνειν οὐκ ἐχούσας. καὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων οὖν ἀληθὴς ἀεί, ἀλλ' οὐκέτι ἀληθὴς ἔστιν. ἡ δὲ διαίσησις καὶ ἀληθῶς καὶ φαινομένως προσβάλλει τοῖς γνωστοῖς, νῦν αὐτάρκεται τῇ προσβολῇ. οὐ δὲ συγκατίθεται, εἰ μὴ καὶ ὅτι ἀληθὴς ἡ σύνεσις ἐπὶ κρίνει, ἡ ὀρθῶς ἡ οὔ, ὥστε καὶ τοῦτο τὸν ἐπίκεισθαι ἁμαρτάνουσα. μὴ εἴ ποτε οὖν φαίνεται ἡ διαίσησις, οὐ δηλ ἔστιν χέρειν τῶν ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν ἀληθῶς. ἡ γὰρ φαίνεσθαι ποτὲ ἐκείνῳ δηλ ἡ ἅμα φαλὰ ὁρᾶν. μὴ ἡ ἀληθεύειν ἡ φαίνεσθαι, οὐ κατὰ μόνον τὸν πρώτην προσβολὴν καὶ σωίσιν τ πράγματος, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς σωίσεως ἐπίκεισιν.

Ω ΑΝΤΑΣΙΑ γοῦν ἐστὸν καὶ αἰσθήσεως, καὶ διαίσεως. αὐτὰ τε οὐ γίγνεται ἄνευ αἰσθήσεως. καὶ ἀπ' αὐτῶν, οὐκ ἔστιν ὑπόληψις.

Ε᾽ ΓΕΙ ΔΕ λύο διαφερᾶς ὁρίζονται μάλιστα τὴν ψυχὴν, κινήσει τε τῇ κατὰ τόπον, καὶ τῷ νοεῖν καὶ αἰσθάνεσθαι.

Ε᾽ Φ᾽ ἑτέρᾳ μὲν τὴν αἴσθησιν τῆς ψυχῆς κριτικὴν δυνάμεις μετα βαίνων, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ προσοχῇ τῇ αἰσθήσει τὴν φαντασίαν, πρῶτον μὲν διορίζεται ὡς γνωστικὴ καὶ αὐτὴ τῆς ψυχῆς δύναμις καὶ οὐκ ὀρεκτική. ἢ τῆς οὐ τῇ κατὰ τόπον αὐτῆς κινητικῇ σωμασφαίνεται. ἔπειτα δὲ ὅτι μηδ᾽ αὐτὴ τῇ αἰσθήσει. εἴγε αὐτὴ μὴ ἀεὶ πρὸς τὴν οἰκείαν οὐ δρᾶσιν παρόντων διάκειται τῷ αἰσθητῷ, τὴ κινούντων τὰ αἰσθητήρια. ἡ δὲ φαντασία τὴ μὴ παρόντων οἷόν τε ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἐγειρομένη προβάλλεται γνωστά, κινοῦσά πως ταύτη τοὺς λογικοὺς ζῴους. ὄνειρον τίθεται διώνυμα. τὴν ἀφ᾽ ἑαυτῆς τῆς γνωστικῆς ζωῆς εἰς τὴν οὐ δρᾶσιν ἐγεροῦσα. διὸ καὶ τὴν φαντασίαν τοῦτο καλεῖ, οὐκέτι τῷ νῷ καὶ τῆς αἰσθήσεως κατὰ τὸν κοινωνοῦσης, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ κρῖνον. διὸ καὶ τῷ κατὰ τόπον κινητικῷ ὡς καὶ ἑρεκτικῷ τὸ κριτικὸν αὐτῆς τίθεις, εἰ τοῦτο τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ νοεῖν συμβέβηκεν, αὐτὴ πάσης τῆς ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἐγειρομένης γνώσεως παραλαβὼν τὸ νοεῖν. οὐ δὲ τῇ λέξει πρὸς τὸ ἐπεὶ σύνδεσμον δεῖ μακρᾶς ἀποδόσεως, ὅτι οὐ ταυτὸν ὂν τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν φανερὸν εἶναι χρὴ φάναι, δεῖ τὴν δεῖ μακρᾶς ἀπόδοσιν τὸ νοῦν προσθεὶς σύνδεσμον.

Δ ΟΚΕΙ ΔΕ τὸ νοεῖν, καὶ τὸ φρονεῖν, ὥσπερ αἰσθάνεσθαί τι ἔδοξε. τὸ ἀμφοτέροις γὰρ τούτοις ἡ ψυχὴ κρίνει τι καὶ γνωρίζει τῶν ὄντων. τῇ οἵγε αἰρεῖσθαι τὸ φρονεῖν, τῇ τὸ αἰσθάνεσθαι τοῦ νοεῖν εἶναί φασιν ὡς πρὸ καὶ ἐμπεδοκλῆς ἔφρασε. γρὸς παρεὸν γὰρ μᾶλλον αἱρεῖται ἀνθρώποις καὶ τὰ ἄλλοις. ὅθεν σφίσιν ἀεὶ καὶ τὸ φρονεῖν ἀλλήλοις παρεῖναι ἐθέλει. τὸ δ᾽ αὖ τὸ βούλεται τούτοις καὶ τὸ τῷ ὄμοιον. τοῖος γὰρ νόος ἔστιν ἐπιχθονίοις ἀνθρώποις, οἷον ἐπήμαρ ἄγησι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. πάντες γὰρ οὗτοι τὸ νοεῖν σωματικὸν, ὡς πρὸ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι λαμβάνουσι.

Ζ ὁ μὲν νοεῖν ὡς ἔφημεν αὐτὴ πάσης παρείληπται αὐτῷ, τῆς ἀφ᾽ ἑαυτῆς προσκλούσης τὴν οὐ δρᾶσιν γνωστικῆς ζωῆς. τὸ δὲ φρόνησις αὐτὴ τῆς λογικῆς παρείληπται γνώσεως, τὸ διαφέρει τῆν γνωστικὴν οὐ δρᾶσιν καὶ αὐτὴ διαλοῦσα. εἰ καὶ εἶσι οὐ τὴν τύχην μόνον ἀλλὰ τὴ τὴν φρόνησιν εἰς τὴν πρὸς τὴν αἴσθησιν καταβάλλουσα ταυτότητα, πρὸς μόνον τὸ κριτικὸν καὶ γνωστικὸν ὡς καὶ αὐτὸς ἐπιφέρει ἀποβλέψαντες. ἐπειδὴ ἔδοξε κοινὸν τοῖς γνωστικοῖς ζῴοις. τὸ μὲν οὖν οἷους ἢ φυσικοὺς ἢ σοφιστικοὺς ἀσφαλῶς οὕτως ὀνομάσαι, οὐκ ἀπίστου. καὶ γὰρ ὁ παρὰ τῷ πλάτωνι θεαίτητος εἰς ταυτὸν ἄγει τῇ αἰσθήσει τὴν ἐπιστήμην. οὐμὴν ἐμπεδοκλέα ἢ ὅμηρον ἐν τῇ τούτῃ θετέον τῆς δόξης. καὶ ὁ ἀριστοτέλης δὲ παχυμερῶς λεγομένῳ ἐφίσταται, ἐλέγχει τε καὶ ἄλλως ἀκούσας δυνάμεως. ἀκούσεις μὲν γὰρ ἂν τις αἰσθητὸν εἶναι τὸ παρόν. οὐμὴν ἢ ἔδοξε ἐμπεδοκλέους οὕτως ἔφηται, ἢ τὸ ἀληθὲς ἔδοξε ἔχει. ἢ γὰρ μή τις οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ἀλλὰ τοῖς νοητοῖς αὐτὴ παρεῖναι φήσει, εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐπιστήμην πλεῖστα. καὶ τὸ φρονεῖν οὐ τοῖς ὀνείροις ἀλλήλοις παρεῖσαι. οὐ δὴ τὰ ἀπὸ τῆν αἰσθητῆν ὡς ἂν τις εἴποι ἐγκαταλείμματα. οὐ γὰρ φρονεῖν τὸ τοιοῦτο. ἀλλ᾽ ἔτι κατά τινα τῆν λόγου ἀπολυομένου τῆς πρὸς τὸ σῶμα κατασκέσεως, κρείττων τις οὐ τοῖς ὕπνοις τῆς οὐ τῷ ἐγρηγορέναι γνώσεως τῆ ἀκριβοῦ ἢ τῆ ἀληθοῦς γίνεται. ὁ δὲ ὅμηρος ταυτὸν μὲν, μετα βαλλόμενος δὲ ἔδοξε τὴν αἰσθητὴν λέγει, οὐχ ἁπλῶς τὸ νοεῖν, ἀλλὰ τὸ τὴν χρονίως ζῴοντων καὶ ἀκριβῶς ὡς αὐτὸς ἔφη ἀνθρώπων.

Κ ΑΙ ΑΙΣΘΑΝΕΣΘΑΙ τε καὶ φρονεῖν, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον. ὥσπερ καὶ οὐ τοῖς κατ᾽ ἀρχὰς λέγουσι διορίσομεν.

Σ᾽ τοῖς καὶ ἡ μὲν διαίρεσις, ὅπη τε τὴν παλαιῶν ὁ λόγος ἀληθὴς, τῷ ὁμοίῳ τε ὅμοιον γινώσκεσθαι ἀξιῶν. καὶ ὅπως ἀκουομένου ὀρθῶς αἰσθητὸν ἐπιλαμβάνεται.

Κ ΑΙ ΤΟΙ ἔλεγε ἄμα καὶ τοῦδε τῷ ἢ πάσχεσθαι αὐτὸν λέγειν, οἰκειότερον γὰρ τοῖς ζῴοις καὶ πολεῖα χρόνου οὐ τούτοις διατελεῖ ἡ ψυχή. διὸ αὖ ἀνάγκη, ἤτοι ὡς ὅπερ οἷοι λέγουσι πάντα τὰ φαινόμενα εἶναι ἀληθῆ, ἢ πλὴν τῷ ἀνομοίου δίξει, ἀπάτην εἶναι. ἔδοξε γὰρ οὐ αὐτὸν, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον γινώσκειν.

Ο ὐ δοκεῖ μοι ὦ: ἔλεγχον τὸν ἐκτὸς τῆς ἀπάτης λόγον ἐπιφέρειν, τοῖς τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γινώσκεσθαι φάσκουσιν. ἀλλ᾽ ἐκείνοις μὲν ὡς μὴ διορίσασι τοῦδε τῆς ἀπάτης ἐφίστανεν. αὐτὸς δὲ τὸ ἀκόλουθον τῇ ἔδοξε θέσει ἐπιφέρει. ἢ γὰρ οὐ διωρίζατο τοῦδε ἀπάτης, ὡς μὴ δὲ οὖσης κατὰ τὸν τὸ φαινόμενον ἀληθὲς ὁμοίους. ἢ τιθέμενος καὶ ψευδῆ γίνεσθαι δόξαν, οὐ τῇ τῷ ἀνομοίου αὐτῷ ῥοῦσιν δίξει, τοῦ οὐ αὐτὸν τοῖς οὐ αὐτοῖς ἀπονέμοντος.

Δ ΟΚΕΙ ΔΕ καὶ ἡ ἀπάτη, καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆν οὐ αὐτῶν ἡ αὐτὴ εἶναι.

Ι οὗτο δὴ ἔδοξε μεταστῆσαι ὡς ἄτοπον ἐπιφέρεσθαί φασι τῇ ἔδοξε θέσει. νῦν γὰρ μόνον τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ γινώσκεσθαί φασι, οὐ τῇ ἐπιστημονικῇ θεωρίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτὸν. ὁμοίως δὲ καὶ ἀγνοεῖσθαι ἑκάτερον οὐ τῇ ἀπάτῃ. ἐπειδὴ οἷ τὸ γινώσκειν ἄμφω ἢ ἀγνοοῦν. ἀλλ᾽ οὐ μὲν τῷ ἔδοξε κειμένῳ, τῷ δὲ εἶναι ὡς αὐτὸς ἔοικε λέγειν ἑτέρου, καὶ τὰ διαφέρουσ λόγους ἑκατέρου τῆν αὐτοκειμένων θιγάνειν. τῷ ὁμοίῳ μὲν τὸ ὁμοίως ἐπ᾽ ἀμφοῖν οὐ τῇ ἐπιστημονικῇ θεωρίᾳ. ἀνομοίως δὲ ἐφ᾽ ἑκατέρου οὐ τῇ ἀπάτῃ.

οὐ μὲν οὖν

Α δυνάτὸν φησὶ τῷ αὐτῷ μὴ καὶ τῷ αὐτῷ, καθὸ τῷ εἶναι ἓν διαιρετὸν, τὰ οὐ αὐτὰ ἅμα πάσχειν οὐδὲ γεῖν. μάτηρ γὰρ δυνάμει ἅμα πρὸς τὰ αὐτὰ κείμενα ἡ αὐτὴ πέφυκε μὴ δυνατόν. ἀλλ' οὐχὶ καὶ οὐδὲ γεῖα ἅμα δέχεσθαι. εἴπερ τῷ εἶναι ἓν ἕφη. δι' ὃ τῷ εἶναι οὐδὲ γείᾳ αὐτὴν, ὡς ὑγιαίνουσαν ὅπως ἂν χρῆται, ἐπὶ τὰ ἧττον οὐ τῷ οὐδὲ γεῖσθαι φύσας. εἶτα ἡ πάθος καὶ τὴν κίνησιν δηλώσει. καὶ ἔστιν σαφὲς δὲ καὶ διὰ τῶν παραλείμματος σημαίνει. ἡ γὰρ λύπη καὶ μάλαι παθητικαί εἰσι ποιότητες. καὶ ἔτι οὐ συγχύσει συμπάθειαν σώματος, τῷ πάσχειν αὐτῷ κέχρηται.

Ω ΣΤΕ ΟΥ δὲ ταὐτὸν πάσχειν αὐτὴν, εἰ τοιοῦτον ἡ αἴσθησις καὶ ἡ νόησις.

Ο ὑ γὰρ αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ ἄλλα τὰ εἴδη τὴν αἰσθητὴν αἰσθάνεται ἡ αἴσθησις καὶ ἡ νόησις οἷ τοιοῦτόν φησιν εἶναι πάσχειν καὶ ἐξ ὧν εἰσδέχεσθαι καὶ τῷ οὐδὲ γεῖσθαι, ὡς αὐτὸς εἶπεν. οὐδὲ γεῖσθαι γὰρ ἅμα πάσχειν τὰ αὐτὰ κείμενα. ὥστε ἡ ἅμα ἐστὶ τὰ ἄμφω μεταβάλλειν, ἢ ἅμα κατ' αὐτὰ διακεῖσθαι δυνατόν.

Α ΑΛΛΩΣΤΕ ΡΕΡ ἴσως καλοῦσί τινες στιγμὴν, ἣ μίαν καὶ ἓν λέγουσι, ταύτην καὶ διαιρετήν.

Δ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν στιγμὴν παραλείμματος ἴσως ὡς ἀλήθευται, τό, τε ἀπαθὲς καὶ τὸ οὐδὲ γητικὸν τῆς αἰσθητικῆς κρίσεως. καὶ πρός γε τὸ ἀμφίρισον, καὶ οὐ ἀμφεῖ τῷ ἓν ὦ. τὴν γὰρ ἀμερίσεν καὶ αἱ οὐδὲ γειαι ἀμφίρισοι. τὸ μὲν ἀμερισμῷ δὲ πᾶσα κίνησις καὶ πάθος ἅπαν. οὐδὲ ἓν γάρ. δι' ὃ τῆς σωμαφορδόου καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ λοιπαὶ μεταβολαί. μόνη δὲ ἡ κύκλῳ φορὰ, ἣ καὶ μὴ τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ ἴδιά τῆς εἰδοποιοῦ. δι' ὃ μερισὸν. σώματος γάρ. ἡ δὲ μερισὸν ἅπαν καθ' αὑτὸ, ἀμέριστον ἔχει καὶ πῶς οὐδὲ γειαι. ἴσα ὡς ἔστι, καὶ οὐδὲ γεῖ. ἡ στιγμὴ δὲ ἀμέριστες, ἣ καὶ θέσιν ἔχουσα, γραμμῆς οὖσα πέρας. μὴ τῇ τε τοῦ πέρατος ὁμοιότητι συμπαθὲς λαμβανομένη γραμμῇ, τῇ πηχυαίᾳ φέρε ἢ ὁποσοῦν, μὴ καθ' αὑτὴν ἴδιόν τι ἐσομένου. ᾧ πέρας ἢ μὴ ἀρχὴ, ποτὲ μὲν ἄλλης ἓξ πέρας, ἄλλης δὲ ἀρχή πολλάκις δὲ δύο ἢ μὴ πλειόνων οὖσα ἀρχή τε μὴ πέρας. ὡς ἡ τοῦ κύκλου κεῖσθαι πασῶν τῶν πρὸς πὸν διαφέρειαν ὕλης αὐτῆς γραφομένων. στιγμὴ τοίνυν ἡ αἰσθητικὴ ἀπείκασται ψυχὴ, ὡς ἀσώματος μὲν καὶ ἀμέριστος οὐσία, χρωμένη δὲ μέρισιν ᾧ τι τῷ αἰσθητηρίῳ, καὶ ζωὴ ἐνέοντι πάσχειν τί τε καὶ κινουμένῳ πρὸ τὴν αἴσθησιν, οὐδὲ γοῦσα διαφορὰς τοῦ πρὸ τὸ κείμενα σώματος: μορίοις, τὴν διαφόρων προσπιπτόντων παθῶν. καὶ αὐτὴ καθ' αὑτὴν οὐ τῇ οὐδὲ γείᾳ τῇ κριτικῇ οὐκοῦσα πάντα σωμάτων χωριστὴ ἐπειδὴ καὶ εἰς ταὐτὸν ὀξὺ τῆς τοῦ ὀργάνου πείσεως τελευτᾷ. οὐ πολλὴν ὑγιαν οὐδὲ κίνησιν, οὐδὲ τὴν ἓξ ἕωθεν εἰς δοχὴν, ἀλλ' οὐδὲ γειαν ἀμέριστον οὐδὲν προϋπάρχει, οὐ ποιητικὴν ἀλλὰ γνωριστικὴν τὴν αἰσθητὴν. κατὰ τοὺς προειλημμένους αὐτὴν οὐ αὐτῇ λόγους, ποτὲ μὲν καθ' οἷα πάσχει, ποτὲ δὲ κατὰ πλείονος. ὅτε καὶ πῶς πρὸς ἄλληλα αὐτὴν γνωρίζειν ὑπάρχειται. δῆλον γὰρ ὡς οἱ λόγοι τὴν αἰσθητὴν οὐ αὐτῇ. ἔχει ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲ γοῦσα, κατὰ τὰ ἀδιάλυλης τὴν αἰσθητὴν ἴσχειται ἑαυτοῦ. ἐπεὶ οὖν πάσχειν μὲν καὶ κινεῖσθαι αὐτὴ κείμενα καὶ εἰς δέχεσθαι τὰ οὐ αὐτὰ ἅμα οὐ πλείονα ἀνάγκαιον, οὐδὲ γεῖς δὲ διαφορὰ, ὁ ἡ πρὸς κείμενον πρᾶγμα πῆ οὐ καὶ δύο πῇ ὦν, καὶ ἀδιαίρετον καὶ διαιρετὸν, πρὸς μὲν ἡ ἅμα πάσχειν τὰ οὐ αὐτὰ καὶ οὐδὲ γεῖσθαι οὐδὲν σωτελεῖ. πρὸς δὲ ἡ οὐδὲ γεῖα. καὶ γὰρ ἡ στιγμὴ ὅταν τῆς μὲν ἡ γραμμῆς ἀρχὴ, τῆς δὲ πέρας, μία τε καὶ ἀδιαίρετος, ὡς ἡ αὐτὴ ἅμφω οὐδὲ γοῦσα. καὶ εἰ δύο καὶ διαιρετὴ, κατὰ τὸν διαφόρους τῆς ἀρχῆς καὶ τὸ πέρατος λόγους. οὕτω δὲ καὶ ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ, ἡ τὰ δύο αἰσθητὰ ἅμα γνωρίζουσα, μία μὲν καὶ ἀδιαίρετος. ἐπειδὴ καὶ οὐ ἡ κοινὸν ἄμφω καὶ ἅμα. ἡ δὲ διαιρεῖσα ὑπάρχει, ὡς τῷ αὐτῷ χρῆται σημείῳ ἅμα, ἢ κατὰ λόγους οὐδὲ γεῖ διαφόρους οὐ τῷ ἓν ὦ καὶ ἅμα. δι' ὃ τι οὐκ ἀδύνατον καὶ τὰ αὐτικείμενα ἅμα οὐδὲ γεῖν.

Η ΜΕΝ οὖν ἀδιαίρετον, οὗ ἡ κείσει ἔστι καὶ ἅμα. ἡ δὲ διαιρεῖσα ὑπάρχει, οὐχ οὗ. δίς γὰρ τῷ αὐτῷ χρῆται σημείῳ ἅμα. ἡ μὲν οὖν δυσὶ χρῆται τῷ πρᾶσαι δύο κείσει. καὶ κεχωρισμένα ἔσται, ὡς κεχωρισμένων.

Χ ρῆται μὲν ἡ κείσει. ἡ δὲ πρᾶσα αὐτὴ ἡ αἰσθητικὴ ψυχή. καί τοι ἡ κείσει ἡ ψυχή. ἀλλ' οὐδὲ γοῦσα ἤδη. πρᾶσα δὲ καὶ ὅρος καὶ ἀμέριστος φύσις κατὰ τὴν οὐσίαν. τῇ δὲ αὐτῇ καὶ δυσὶ χρῆται, κατὰ δύο ἰσαμοίρῳ τὴν αἰσθητὴν ἔδη. ὅταν δύο ἅμα κείσει, ἃ κεχώρισται τῷ λόγῳ καὶ τῇ διάπτωσιν ἀλλήλων, ὡς κεχωρισμένοις ταύτην τὴν τῆς διαφέρων πραγμάτων γίνεσθαι κείσεις.

Η ΔΕΝ, ΕΝΙ καὶ ἅμα. γράφει μὲν οὖν τῆς ἀρχῆς ἡ φαμὲν ἡ ζῴσει αἰσθητικὴν εἶναι, διωρίσθω φέρον τοῦ ἔσχατον.

Η οὐ ἡ κρίσει τῷ πρὸς κειμένῳ, καὶ μία ἔστιν οὐσία ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ ἡ κείσουσα, οὐ τε χρῆται πρᾶσαι αὐτῇ τῇ αἰσθητικῇ ψυχῇ. καὶ ἅμα ὡς οὐ ἀδιαίρετῳ οὐδὲ γοῦσα τῷ ἓν ὦ. ἐφαρμόζει μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τὴν πέτε αἰσθήσεων τὰ ἀριθμὸς. καὶ γὰρ ἐπὶ πλείονα ἅμα αὐτὴν πῆναι καὶ οὐ αὐτῶν. μαζόνως δὲ τῇ κοινῇ. ὡς καὶ πολλῷ πλείονα τὴν καὶ παῖζειν πρὸς κειμένῳ γνωριστικὴ καὶ αὐξομειώσεσι, καὶ μᾶλλον τὴν αἰσθητηρίων ὑπάρχουσιν. οὐ γὰρ οὐ σωσειγῇ τὴν πλειόνων οὐ ταὐτὸν ἡ κοινόν. ἀλλ' οὐ προϋπαρχούσῃ μᾶλλον σωαιρίσει. ἀρχὴ δὲ ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ καὶ ὡς εἶδος. καὶ μαζόνως ὡς ἡ χρώμενον.

ἀλλήλων οὐ ὅλῳ αὐτῷ διδάσκ. ἔτι οὐ τῷ νῦν. ὅτι δὲ οὐ χρόνος μέν ἀπλῶς, ἡ δὲ ὅλως ἕξις ἀδιαίρετος χρόνος. ὡς πρόσθεν ὧν τὸ χρόνου. αἰσθάνεται δ' ἴσως ὅτι καὶ ψυχὴ καθαιρεῖ καὶ τέλειος οὐδρίγεται, καὶ ὅρους ἀεὶ μεταξὺ ζητοῦσι, καὶ οὐ χρόνῳ εἰσὶ τῷ ἐν τῷ νῦν, ὡς ἐν μοναδικῷ ἀριθμουμένῳ. ἀλλ' οὐχ ὅσος ὁ φυσικὸς χρόνος οὐ σωματικός. ὧδε πλείστη δὲ ἡ μία πρὸς τοῦτο οὐ τοῖς ἐν τῷ φυσικῷ ἀκρόασιν εἴρηται. οὐ γὰρ μερίστη ἡ κίνησις, ἀλλὰ τελεία οὐδρίγεται. ἀλλ' οὐ δὲ τῷ νῦν ὅλη ἅμα.

Ο Υ̓ ΚΑΤᾺ συμβεβηκὸς δ' ὅτε. λέγω δ' ὅσον τῷ λέγω, ὅτι ἔτερον. οὐ μόνον ὅτι τῷ ἔτερον. ἀλλ' οὕτω λέγει καὶ τῷ, καὶ ὅτι τῷ ἅμα αὖτ.

Ἐ ΤΕΡΟΝ δ' ὅλως ὅτι δὲ καθ' αὑτὸ τῇ κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ ὧδε ὅτων καὶ ὧδε αὐτῶν, ὡς οὐ τῇ φυσικῇ εἴρηται ἀκρόασει. καὶ δὲ τῷ τοῦτο τῆς μὲν μὴ τῷ γιγνομένης θαυμαζέσθω μὴ τῷ λεγομένης, κατ' ἄμφω καθ' αὑτὸ καὶ πεπαρεῖται. ἐκεῖ γὰρ πρότερον γινόμενον τῷ λέγεται, καθ' αὑτὸ μὲν ὡς λεγομένης δὲ τῷ καὶ πεπαρεῖται. τῆς δὲ θαυμαζέσθω αὐτῆς κατὰ συμβεβηκός. οὐδὲ ὡς γιγνομένης τῷ, ἀλλ' ὡς λεγομένης τῷ. ἀλλ' ἡ γε ἄιδιότης οὐ τῇ πρεστόδῳ ἢ τῇ ἰδιομένῳ, τῇ δὲ ἀεὶ παρόντων οὖσα γνωριστικὴ, ὅτε λέγει πῶς ἐστὸν τῇ αἰδίῳ τῇ, τουτέστιν ὅτε κεῖται, ὡς καὶ τῷ οὖσαν κεῖται. ὡς μὴ κατὰ συμβεβηκὸς τῆς τῇ αἰδίῳ πῶς ἀλλήλαις ἐστὸν τῷ καὶ πεπαρεῖσθαι. ἐπεὶ τῷ οὐ κεῖται. ἀλλὰ καὶ αὐτῆς καθ' αὑτὸ, ὧδε γὰρ τῆς μονίμης ἡ κατὰ συμβεβηκός.

Ὠ ΣΤΕ ὁ χρόνος καὶ οὐ ἀχρόνῳ χρόνῳ.

Σ ἐ λύοι πῶν ἐστὸν τα κεῖται ἡ αἰσθητικὴ αἰσθητῇ, ἡ αὐτὴ ἀμφοῖν αὐτῆ λέγεται, οὐ κατὰ διάφορα μέρια. ἀλλ' οὐ καὶ ἀμφότερα ἀμφοῖν. καὶ ἔστ' ἡ ἀχρόνῳ καὶ οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ. οὐ ᾧ καὶ ἔστιν ἐστὸν τα. ἔστι δὲ οὐ τῷ νῦν. ἐπεὶ καὶ τῇ ὄντων ἡ αἴσθησις. ἀλλὰ διαπορεῖ μὲν ἄμα μὲν, οὐ μερίστῳ δὲ χρόνῳ. ὃ πάντως μὲν καὶ οὔτως ὅτι θάτερον καὶ θάτερον. καὶ ὅτε ἔστιν ἡ ἐστόν τα. τότε καὶ γνώσκεται. πλεῖον ἀμφότερος οὖσα οὐδρίγεια ἡ κρίσις, καὶ οὐ μερίστη διὰ κίνησις, οὔτως ἂν εἴη ἀχρόνιστος ὡς ἀδιαίρετος. καὶ οὕτως οὐ ἀχρόνῳ χρόνῳ ὡς οὐ τῷ νῦν.

Ἀ ΛΛᾺ ΜῊΝ ἀδύνατον ἅμα ταῖς οὐσίαις κινήσεις κινεῖσθαι ἡ αὐτὴ, ἢ ἀδιαίρετον, καὶ οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ. εἰ γὰρ ἡ γλυκὺ, ὠδὶ κινεῖ πῶς αἴσθησιν, ἢ πῶς νόησιν. ἡ δὲ πικρὸν, οὐσίαν. καὶ ἡ λευκὸν, ἑτέρως.

Δ εἶεν δ' ὡς οὖ ἡ κρίσις τὰ πλείω, οὐ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος. ἀλλ' ὡς ἀδιαίρετον καὶ ἅμα, ὅταν πῶς πρὸς ἄλληλα αὐτὴν διακείμενα ἑτέρως, ἐξ ἐκείνων ἑτέρως τα, ἐξ τούτων ἑτέρως τὸ μὲν ἅμα σκληρεύει μὲν ἡ πηλὸν, μαλάττει δὲ ἡ κηρόν. καὶ ἡ αἴσθησις ἡ αὐτὴ ἅμα ἡ λευκὸν τῷ χαλκοῦ, καὶ ἡ μέλαν κρίνει τῇ γραμμάτων. δι' ὃ αὐτὴ ἡ κρίσις ἡ αἰσθητικὴ, οὐ κίνησις ἡ αὐτὴ. ἢ πάθος ἢ ἕξεως ὡς δοχή. οὐ γὰρ ἅμα τῇ οὐσίαν ἐγίνετο. ἐπεὶ δὴ ῥίπτεσθαι αὐτὴ καὶ ἀπαθῶς καὶ διαπαθῶς ἀδύνατον. ἔστω δὲ τῷ γλυκέως καὶ τῷ πικροῦ αὐτὴ καὶ μία κινεῖται ἡ γλῶσσα. δι' ὃ οὐκ αὖ ἅμα κατὰ ἡ αὐτὴ μόριον ἔστω τῇ οὐσίαν κινηθέν. κατὰ διάφορα δὲ μόρια ὑπ' αὐτῆν ταύτης πάσχουσης, ἡ γλυκεῖα αἴσθησις δηλ. πῶς ἀμερίστου ἑαυτῆς οὐσίας, τοῖς διαφόροις τῆς γλώσσης μορίοις ἡ αὐτὴ ὅλη παρεῦσα, οὐδρίγεῖ πῶς τοῖς ἄμφω κείσι καθ' αὑτήν.

Ἀ ΓΟΥ̓Ν ἅμα μὲν καὶ ἀριθμῷ ἀδιαίρετον καὶ χρόνῳ ὁ χρόνος ἡ κρίνει. ᾧ εἶναι δὲ κεχωρισμένος. ἔστι μὲν δή πως ὡς ἡ διαιρεῖ τῇ διηρημένῳ αἰσθάνεται. ἔστι δ' ὡς ἢ ἀδιαίρετον. τῷ εἶναι μὲν γὰρ διαιρετὸν. τόπῳ δὲ καὶ χρόνῳ, καὶ ἀριθμῷ, ἀδιαίρετον.

Ἀ ξιώσας ἡ αὐτὸ μόνον ἀδιαίρετον, μὴ ἂν ποτε κινῆσθαι ταὺς οὐσίας κινήσεις, ἢ παθεῖν τὰ αὐτικείμενα πάθη, προσίμεσθ' ἃ ἀξιοῦμα, ἀπορεῖ δ' ὅμως μή τοτε οὐ πάντη ἢ ἀδιαίρετον ἡ ὑπομένον τὰ οὐσία. τῷ μὲν γὰρ ἀριθμῷ καὶ ἅμα ἴσως ἀδιαίρετον, ὡς καὶ οὐ τῷ αὐτῷ χρόνῳ καθ' ὅλον ἑαυτὸ τὰ οὐσία δεχόμενον. ᾧ εἶναι δὲ τουτέστι τῷ λόγῳ διηρημένον καὶ κεχωρισμένον. ἐπεὶ δὴ διάφορα ἀδιαίρετα τὴν οὐσίαν οὐ αὐτῷ δυνάμεις. ὥστε ἢ διαιρεῖ πεισθέντα τὰ οὐσία. καὶ ὧν παίθες ἢ κίνησις καὶ ἡ κρίσις ἢ, οὐ κωλυθήσεται ἡ κρίνον ἅμα τὰ οὐσία κρίνειν. ἐπεὶ δὴ τῷ λόγῳ ἓν διαιρεῖ κατὰ διάφορους κρίνει λόγους. τόπῳ μὲν καὶ ἀριθμῷ ἀδιαίρετον ὄν, ὡς οὐ καὶ ἡ αὐτὸ ὑπομένον, καθ' ὅλον ἑαυτὸ ἀμφότερα καὶ τὰ πλείω πάσχον, τῇ μὲν ἀριθμοῦ ἡ οὐ δηλοῦντος, τῇ δὲ τόπου ἡ μὴ δὲ κατὰ τὰ διάφορα μέρη. ᾧ δὲ εἶναι διαιρεῖ, τουτέστι ᾧ λέγω, δι' ὅτι κατὰ τὰ εἴδη καὶ τοὺς λόγους ἡ ὑπάρχων ἐείζεται οὐσία.

Ἠ ΟΥ̓Χ οἷόν τε. δυνάμει μὲν γὰρ ἡ αὐτὴ διαιρεῖ καὶ ἀδιαίρετον καὶ τὰ οὐσία. τῷ δὲ εἶναι, οὔ. ἀλλὰ τῷ οὐδρίγεσθαι διαιρετόν. καὶ οὐ οἷόν τε ἅμα λευκὴ καὶ μέλαν εἶναι.

ἀναίρεσιν ἀποδίδωσιν. ἀλλ' οὐ σωμάτων ἀπωλῶν. ὡς δὲ αἰσθητηρίων τὴν ὕλην μὴ ζώντων, μὴ τοιούτων ζώντων ζωλύ, ὡς τῇ αἰσθήσει ἐργάσιμον ὑπηρετεῖν. διὸ καὶ οὕτως εἰ τῷ αἰσθητηρίῳ ἑκάστῳ ὡς χρωμένῳ. αὕτη γὰρ ἡ κυρίως αἴσθησις. ἐπεὶ ἡμῖν ὁ αἰσθητήριος εἰδοποιοῦσα εἰ σώματι ὑπάρχουσα, αὐτὸ δὴ ζῆν αἰσθητήριος αὐτὸ ὀργάζεται, καὶ συμπάσχει τὸ σώματι. καὶ ἀπολείπουσι τῆς περιουσίας εἰ ὀργάνου. ἡ μεσότης χρωμένη, ὡς ἐργάσιμον τῷ αἰσθητηρίῳ χρωμένη, εὐυπάρχειν αὐτῷ λέγεται.

ΚΑΙ ΚΡΙΝΕΙ τοῖς τῆς κράσεως αἰσθητῆς διαφερόντως. οἷον, λευκὸν μὲν καὶ μέλαν, ὀξὺ βαρὺ γλυκὺ δὲ καὶ πικρὸν, γλίσχρον. ὑγιὲς δ' ἔχει ἕξιν καὶ ὑδὲ τὴν ἄλλων.

Ε' ὀργάνων δὲ ἡ μὲν αἰσθητικὴ κείσεις, καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἀλλ' οὐ σώματος. διὸ καὶ εἰς ἕδος ἄυλον ἀποτελοῦσι ὁ αἰσθητός. καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ ἀμεσώτερος τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς, καὶ ὁ καθ' ἑαυτὸν ἄνευ σώματος εἰ ὀργανικὸν παρέσκευε, προσθεὶς ὁ κείσει τοῖς τῆς κράσεως αἰσθητῆς διαφοραῖς. ὥστε μὴ μόνον τὸν ὄμμα τὸ λευκοῦ καὶ μέλανος εἶναι κριτικὸν, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα αὐτῶν διαφορᾶς. ἢ τις καὶ ἀδιαιρέτου ὄντος εἰ ὀργάνου ὡς ὀργὴ, καὶ οὐ ἀδιαιρέτῳ χρόνῳ καὶ ἁπαθεῖ. παρέχει γὰρ ἅμα τὰ εἰ αὐτὸν ἀδιάστατον. εἰ ὀργὴ δὲ οὐδὲν κωλύεται. οὐκοῦν ἀχώριστος μὲν ἔσται τῆς αἰσθητηρίου, ὡς ἐργάσιμον τῷ ὕδατι ζώντι χρωμένου, πρὸς ὃν ὡς ὁ εἰ ὀργὴ ἔγερσιν. ἐγερθεῖσα δὲ καθ' αὑτὸν εἰ ὀργὴ ὡς ἀσώματος. ἔτι ἀδιαιρέτου ἡ τὴν αὐτικειμένων ἅμα κείσις, καὶ ὡς ἀδιαιρέτοις αὐτοῖς ἐπιβάλλουσα. ἅδη γὰρ ἀσὺ ὕλης τὰ καθ' εἰ ὀργάνου αἰσθητά. καὶ εἰ ὀργάνῳ εἰ ὀργοῦσα ἀμερίστως. εἰ γὰρ τῷ καῦ. μόρισται δὲ ἡ σωματικὴ. διὸ ὃ κίνησις ἡ τῆς σώματος εἰ ὀργάνα. καὶ εἰ μὴ μόνον ὄμμες ἀλλὰ καὶ αἰλοιπαὶ τοιαῦται, μειζόνως ἡ κοινὰ, ὡς καὶ ταῖς πασῶν εἰ αὐτόπτηται γνωρίζουσα ὑζηρημένως, καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕξει πρὸς τὸν κριτικὸν εἰ ὀργάνου, ὁ οἷον κεφαλὴν οὖσα πασῶν, καὶ ὁ εἰ ἀεὶς αὐτὴν σωματικὴν πρόσος.

Ε' ΓΕΙ ΔΕ' καὶ ὁ λευκὸν καὶ ὁ γλυκὺ, καὶ ἕκαστον τὴν αἰσθητῶν, πρὸς ἕκαστον κείσεως τινι, καθ' αἰσθανόμεθα, ὅτι διαφέρει, ἀνάγκη δὴ αἰσθάνεσθαι. αἰσθητὰ γοῦν ἐστιν.

Ε' κάστην τὴν πέντε ἀπόσεις ἄλλην ἄλλου εἶναι ἀπὸ τοῦ αἰσθητοῦ ἰδίου, ὅτι μέχρις τὸ κοινὸν πάντων ἐστὶν αἴσθησις, λείπουσιν ἐκ τοῦ εἶναι τὶ οὐ μόνον ὁ παραβάλλει καὶ ἕκαστον κρίνει οὐ μόνον ὅτι ὁ δι τὸ ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ὅτι διαφέρει τὴν ἄλλων, μὴ τὴν τοῖς ἄλλαις ἀπὸ τοῦ αἰσθήσεων. οἷον ὁ λευκὸν τοῦ γλυκέος. οὐ δὲ γὰρ ἄλλη τις τῆς ψυχῆς δυνάμεις, ἢ ὁ διάφορον τοῦδὶ τοῦ λευκοῦ, καὶ ὁ διάφορον τοῦδὶ τοῦ γλυκέος γνωρίζουσα. ἀλλ' ἡ αἰσθητική. τὴν γὰρ αἰσθητὴν ἀτόμων ἡ αἴσθησις αὐτὴ πληπτική. ἐπεὶ καὶ ἡ δύο ἅμα τ' αἰσθήσεως, ὅταν ὡς ἄτομα λέγηται. ἢ δι' αἰσθήσεως, ἐκ ἀφ' τούτων ἰδὴ ὁ καθόλου ἀναφέρηται. ἢ ὅταν καὶ τὰ ἄτομα λέγηται μὲν φασὶ σεσῳ εἰ ὀργοῦσα.

Η' ΚΑΙ δῆλον ὅτι ἡ σαρξ οὐκ ἔστι ὁ ἔσχατος αἰσθητήριον. ἀνάγκη γὰρ ἓν ἀπέρασιν αὐτῇ, κεῖσθαι ὁ κείσει.

Ο ἡ δὲ ἁφὴ τῇ ἁπτικῷ αἰσθητῇ ἐ λόγος αὐτῷ καῦ, ὡς οὐκ ἔστι ὁ πρῶτον ἁπτικὸν ἡ σαρξ. ἀλλὰ φθάνει ὁ μεταξὺ καὶ ἡσθείσα τὸ ὑμᾶς ἢ ὁ ὁ ποιεῖ οὖν. καὶ γοῦν εἰ μὴ αὐτόθεν ἅπτεται τῇ αἰσθητῇ ἐκείνου ὡς ἡ σαρξ, ἀλλὰ σῶμα ὄν, οὐκ ἄνευ τὰ ὁ αὐτὸ μέσον τὰ διάφορα καὶ εἰ αὐτὸν τὴν αἰσθητὴν αἰσθάνοιτο πάσῃ. οὔτε οὖν σαρξ οὔτε ἄλλό τι. διὰ ὡς οὖν ἰδὴ τῆς σαρκὸς δικτὴ ἕξιωται. φαίνεται τοίνυν πᾶν σάρκα μὲν αὐτὴ παν ὡς εἰ πᾶν σώματος. ἔσχατον δὲ αἰσθητήριον οὐ ὁ ὄργανον ἀλλ' αὐτῷ καθόλου πᾶν αἰσθητικῷ ψυχῇ. εἰς ὃν ἀποτελοῦσι ὁ αἰσθητόν. ἢ τις καὶ ὁ κείσει. ἐπεὶ οὖν ὁ δύο τῶν καὶ πολειόνων ὁ διάφορα γνωρίζοι, τὰ δύο ἢ καὶ πάντα, ἅμα τε γινώσκει καὶ οὐκ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μορίῳ, ἀλλὰ διαιρέτῳ οὖ, δῆλον ὅτι σῶμα οὐκ ἔστι ὁ ἔσχατον κείσει. ὁ γοῦν σῶμα ἀπέρασιν κείσει, τουτέστιν ἑκάστῳ αἰσθητῷ καθ' τὰ διάφορα προσαπέπλεον μορίῳ. ὡς ταῖς ἀπέρασιν τὴν ὧν ἅπτεται, κείσει καθ' τὰ ἑκάστου μορίους πρὸς βολὴν ἑκάστου μόριον. διὸ ὅμοιον ὡς ἐ τὸ μὲν ὑγρῷ, τὸ δὲ σὺ αἰσθάνεσθαι.

Ο ΥΤΕ ΔΗ' κεχωρισμένοις οὐδὲν ἄτοπον κείσει, ὅτι ἕτερον ὁ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ, ἀλλὰ δεῖ σὺ τινι ἅμφω δῆλα εἶναι. οὕτω μὲν, καθ' ἐ τὸ μὲν, ἐσῶ. τῷ δὲ, σὺ αἰσθάνεσθαι, δῆλον αὖ ὅτι ἕτερα ἀλλήλων. δεῖ δὲ ὁ σὺ λέγεται, ὅτι ἕτερον. ἕτερον γοῦν ὁ γλυκὺ, τοῦ λευκοῦ. λέγεται ἀρχὴ ὁ αὐτό. ὥστε ὡς λέγεται, οὕτω καὶ ἐπὶ καὶ αἰσθάνεται. ὅτι μὲν οὖν οὐκ οἷόν τε κεχωρισμένοις κείσεται κεχωρισμένα, δῆλον.

Ι αὐτόσι διαφορᾶς. δεῖ γὰρ σὺ καὶ τῷ αὐτῷ ἅμφω δῆλα εἶναι. ἐ μᾶλλον τῆς πρὸς ἄλληλα αὐτῶν συναισθάνεσθαι ἑτερότητος. διότι ἀνίσος τις ἡ ἑτερότης. ἢ δι' ἀνίσος καὶ ἔστι καὶ γνωρίζεται ξυὶ τοῖς πᾶσιν. διότι πᾶν ἀνίσον. οὐ γὰρ αὖ ὅτι ἕτερα ὁ γλυκὺ τοῦ λευκοῦ λέγει, ἐ μὴ ἐκάτερον ἐλέγη. δῆλον γὰρ ὡς ὁ λέγων ἐς καὶ ὁ αὐτὸς ὢν πρὸ τοῦ λέγειν. γινώσκει ἕτερ αἰσθητικῶς ἕτερ νοερῶς.

Ο ΤΙ ΔΟΥ ΔΕΝ κεχωρισμένῳ χρόνῳ, οὐτ δῆθεν. ὧ ἕτερ γὰρ ὁ αὐτὸ λέγει, ὅτι ἕτερον ὁ ἀγαθὸν καὶ ὁ κακὸν, οὕτω καὶ ὅτε θάτερον λέγει ὅτι ἕτερον, καὶ θάτερον.

Ω ς γὰρ ἐς καὶ ὁ αὐτὸς ὁ ἅμφω λέγων τὰ ἀλλήλων ἕτερα, ὅτω καὶ ὅτε θάτερον καὶ ὁ λοιπὸν λέγει. ἔτι εἰ μὴ τῷ τινι χρόνῳ ὁ ἕτερον γνωρίζει, εἰ παντὶ αὐτῷ καὶ θάτερον γινώσκων, εἰ ὡς ἕτερα

ἐκφύσει οὖν ἡ κατ' εὐδρίγειαν αἴσθησις, οὐ συμφωνία τινὶ εἶναι βούλεται τῆς ἄκρου. ὥστε μήτε ἐλλείπειν, μήτε ὑπερβάλλειν, ἴσχειν δὲ μέσως πῶς ἔξιν. γαρ ἡ συμφωνία, οἷον κρᾶσις τῆς ὀξύτητος καὶ βαρύτητος οὐ ἀκριβῆ. λαμπρότητος δὲ καὶ ἀμυδρότητος οὐ ὄψα. καὶ εὐ ἐκφύσει τῇ κατ' ἐκφύσιν πλευκτικοῦ, καὶ τῆς αἰκείας σφύσεως. ἐκ τοῦτο αὖ καὶ τῆς κατ' εὐδρίγειαν φωνῆς, ὧ. πρὸ γαρ πάντων τῇ κατ' εὐδρίγειαν αἰσθητῇ τὴν συμφωνίαν κατηγορῶ. ἡ δὲ μεσίστη τὴν θείων προτάσιων λόγον εἶναι τὴν συμφωνίαν ἀξιοῖ, ὡς κατά τινα λόγον ἐπιπλεονμόλιον, ἔχ τινων διαφθρομοίων εἰς εὐδὲς τινες ἀποπλήρωσιν. προηγεῖσθαι γαρ αὐτὴν ὁρισικλεῖ τινα αἰτίαν. ἢ εὖ πεἰχ πλειόνων ἀποτελεῖσθαι μέλλει, ἅτε φυσικὴν ἅτε τεχνικήν. οὐ ὄρθ γαρ πάντως ἡ εὖ. καὶ εὐ πλεοίστη ἡ κυρίως εὖ. ἀλλὰ ἡ μὲν σωματικὴ εὖ ὡς τέλειον καὶ ὡρισμένον. οἷον ἡ τὴν χρυσῆν συμφωνίαν. ἢ ἁλίθιον τε καὶ πλίθιον καὶ ξύλων εἰς οἶκον κατασκευὴ ἁρμόσιος σύνθεσις, κατὰ τὴν τεχνικὴν ὁριζομένη λόγον. ὡς ἢ ἐκ τῆς παραφορᾶς στοιχείων τῆς σαρκὸς γένεσις κατὰ τὴν φυσικόν. ἢ δή γε αἰσθητὴ κατ' εὐδρίγειαν συμφωνία, ἡ αὖθι ὕλης οὖσα τῷ αἰσθητῷ εἴδει, καὶ εἰς ἡ ἀμφοῖς συναμφοτερισμόν, οὐ δὲ κατὰ λόγον εἶπ. ἀλλὰ καὶ ὄρος καὶ λόγος καὶ τελειότης. οὐκοῦν καὶ ἡ κατ' εὐδρίγειαν ἀκοή, καὶ πᾶσαι αἴσθησις, ἡ αὐτὴ τῷ ὑποκειμένῳ οὖσα αἰσθητῷ, λόγος ἔσται καὶ ὅρος κριτικός. οὐ γαρ αὖ εἰς ταυτὸν ἴσοι ἡ ὁριζόμενον τῷ ὅρῳ οὐδ' εἶπ μᾶλλον ἡ ἄφεσιν. ἀλλὰ λόγος λόγῳ. καὶ ὅρος ὅρῳ. πᾶσα αἶρα αἴσθησις λόγος. εὐδρίγειακὸς μὲν ἡ κατ' εὐδρίγειαν. ἢ δὲ ταύτης προβλητική, ὁ οὐσιώδης λόγος. ὡς ἡ αὖθι ὕλης εἶδος. καὶ ὡς εἰς ἡ ἀμφίσιον συναμφοτερισμόν, καὶ κυριώτερον ἀφημυμοῦν λόγος ἀλλ' οὐκ εἶδος. ἐπειδὴ ψυχή τις ἡ αἰσθητικὴ οὐσία. μᾶλλ δὲ τὰ εἴδη ἡ ψυχὴ καὶ ἀπλιστομοῦ ἔδιν οὐσία, πρὸ τὴν μφίσιον μὲν, οὐ πιστικῶς δὲ ἀμφίστος. καὶ λιτῶς οὖσα αἰτία. καὶ τὶς λόγος, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς. ἁπλῶς γαρ μᾶλλον ἡ διανητικόν. ἢ δὲ αἰσθητικὴ τὶς. ὅθ τὴν ὕφεσιν καὶ τὴν ζωὴν τῷ σώματι εὐδρίγειαν. δῆλον δὲ ὡς καὶ εἰς ἔδιν καὶ πολὺς ἐκφύσει αἴσθησις λόγος. τοσοῦτος ὢν, ὅσων ἡ αἰσθητὴν αὐτὸς ποδεικτικὸν ἀσῶν. καὶ ὅθ ζῷον καὶ φθείρει ἕκαστον ὑπὸ βάλλει, εἰς ἡ αἰσθητήσεως ὁρῶσι, καὶ αὐτοπῶλεσιν ὁρίζομένοις πρὸς τὴν τῷ λόγου ὑποδοχήν. τῇ γαρ τοιᾶδι τὴν στοιχείων κράσει συμμίβως ἐκφύσει ζωὴ ἐπίπεται. ἤ τε ὡς ζωτικὸν αὖ εἰδοποιοῦσα ὄργανον. καὶ ἡ ὡς ὀργάνου χρωμοῦ. ἡ δὲ τῷ αἰσθητῷ ὑποβολὴ φθείρει τὴν σύμμιξιν τῷ ὀργάνου κρᾶσιν. καὶ ὅθ ζῷον κωλύει καὶ τὴν τῆς αἰσθήσεως δι' αὐτῷ εὐδρίγειαν, ὡς λόγου τινὸς ὄντος τῆς αἰσθήσεως οὐ χύσεως, καὶ ὄντος αὐρμονίας τὴν μιγαμένων στοιχείων. δῆλον γαρ ὅτι ἀδιάστατον αὐρμονίαν εἶναι τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὐσίας κατὰ λόγου συναμένης κριτικὸν τὴν αἰσθητὴν, καὶ χρωμένης οἰκείας ἑαυτοῖς κατασυναμοσμοῦ ὀργάνῳ.

Δ ΙὈ ΚΑἸ ἡ δὲ μὴ, ὅταν ἄγαται, ἐλικρινῆ καὶ ἀμιγᾶ ὄντα εἰς τὸν λόγον. ὄντα, ἡ ὀξύ. ἡ γλυκύ. ἡ ἁλμυρόν. ἡδὲ γαρ τότε. ὅλως δὲ μᾶλλον ἡ μικτὴ συμφωνία, ἡ ἡ ὀξύ, καὶ βαρύ. ἀφὴ δὲ, ἡ θερμαντικὸν ἡ ψυκτόν.

Ὀ ταν πρότερα ἄμικτα ὄντα ἄγηται κατά τινα πρὸς ἄλληλα αὐρμονίαν, εἰς τὴν τῇ εὐδὲς λόγου οἰκειότητα. εἰπὼν δὲ ἀφθόλου τὴν αἰσθητὴν συμφωνίαν εὐ μίξει εἶναι, καὶ οὐχὶ εὐ ἀκοῇ ἡ ὀξὺ ἡ βαρὺ ἄμικτα, οὐ δὲ εὖ τῇ ἁφῇ ἡ θερμὸν ἡ ἡ ψυχρὸν τὰ ἄκρα σκλαθῆ, ἀλλα εὐ τῇ τούτων μίξει, φησὶ δὲ τῷ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ἡ θερμαντικὸν καὶ ψυκτικόν ἔτι, τὰς ὕλας σημαίνων τὰς ἄκρας, τῷ θερμῷ ἡ τῷ ψυχρῷ χωρακτηριζομένας, ταῦτα δὲ εἰπὼν, ἐπιφέρει.

Ἠ ΔἘ αἴσθησις, ὁ λόγος.

Τ ουτέστιν ἡ κριτικὴ ἀμφίστος εὐδρίγειακαὶ οὐσία, τῆς τοιαύτης εὐδρίγειας ζῴου τῷ ὀργάνῳ οὖσα προβλητική.

Υ̓ ΓΕΡΒΑΛΛΟΝΤΑ δὲ, ἡ λυπεῖ, ἡ φθείρει.

Δ κλασὴ λυπεῖται μὲν εὐ τῇ κατὰ βραχὺ παρεκβάσει. φθείρεται δὲ εὐ τῇ ἐπιτεταμένῃ.

Ἐ ΚἈΣΤΗ μὲν οὖν αἴσθησις, τῷ ὑποκειμένου αἰσθητῷ ἔδιν. ὑπέρχουσα εὐ τῷ αἰσθητηρίῳ ἡ αἰσθητήριον.

Β εύλεται μὲν ἐκδὴ τὴν κοινὴν κατακλῶσαι αἴσθησιν, μίαν οὖσαν πάντων τὴν αἰσθητὴν, ἡ ταύτη ἡ ὑβαίριτον ἔχουσαν, ὁ πρὸ σαφήσθου εἰσόμεθα, ἐκ παρατάσεως τὴν πέντε ἐκφύσεις ἰδίας θεωρουμένης, πρὸς εὖ τι πρὸς κείμενον γένεσι καὶ οὐ πρὸς πολύτα. δι' ὃ καὶ αὐτὴ τῷ προὔπέμνησεν. ἵνα ἡ διάφορα πρὸς αὐτὰς τῆς κοινῆς αἰσθήσεως ἡ, νῦν ὅπως ἔχουσις ἡ διάφορα, ὡς ἰδίου τινὸς πρὸς κειμένου παρεκ τὰς πέντε γενεσιούσης, ἀλλ' ὡς κατὰ τὴν κοινωνίαν πασῶν ἐσώσης, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν πασῶν κριτικὴν πρόσω. δι' ὃ οὔτε λύο αἰ χρώματος αἰσθήσεις ἀλλα μία ἡ ὄψις. ἡ γαρ κοινὴ κατὰ τὴν ὄψιν. ὡς τῇ κοινοῦ κατὰ τὴν γῦσιν. ἀμφοῖν δὲ ὁμοῦ μᾶλλον δὲ πάντων, κατὰ τὴν εἰς εὐ πασῶν ἀποτελέτωσιν. ἡ δὲ, ὑπέρχουσα εὐ τῷ αἰσθητηρίῳ ἡ αἰσθητήριον, ἐκφύσει μὲν τὴν πέντε ἡ

καὶ ἡ κατ' ὀργὴν ἄισθησις, καὶ ἡ κατ' ὀργὴν αἰσθητὸν ὂν. ποιητικὴ μὲν ἡ δυνάμει αἰσθητική, τῆς δὲ τῷ ὀργανῳ σωματικῆς πάσεως. πασητικὴ δὲ ἡ κατὰ δυνάμει ἄισθησις καὶ ἡ ὀργανον, καὶ πῶ τούτου ἔξωθεν σωματικῶ κίνησιν. ὑπὸ ἡ ὠδὶ τῇ κινήσει καὶ τῇ πάσει ὀργανά τε κριτικὴ, καὶ ἡ τῆ γνωστοῦ πλειότης, καὶ ἡ ἄλλη ὕλης τῆ γνωστοῦ οὐ τῇ ζωῇ ἄδος, οὔθεν καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ψυχὴ οὐ ὀργεῖ, δεομένη πῶν τῶ ὀργάνου τῆς τῆ ὀργάνου λόγῳ τῆ αἰσθητῆ πάσεως. ὑπασητικὴ μὲν ἔξωθεν αὐτῷ ἡ ὑπάρχουσα κίνησις. αὐτὴ δὲ ἡ αἰσθητήριον, ἅπερ αἰσθητικῶς ζῶν, οὐ πάσχει ὡς τὰ ἄψυχα· ἀλλ' οὐ ὀργανικῶς πάσχει. καὶ ταύτη προσκλῆται πῶ κατὰ θυμὸν τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς οὐ ὀργάνου, προσηκόντως καὶ προσφυῶς προσκεκλημένῳ τῇ ζωτικῇ κινήσει.

ΑΙΤΟΝ γὰρ ἡ ἀκοὴ, τῇ δὲ τὸ ὁ ψόφος. ὁ δ' αὐτὸς λόγος τῇ ὠδὶ τῆν ἄλλων αἰσθήσεων καὶ αἰσθητῆν. ὥς πῦ γὰρ ἡ πάσις καὶ ἡ πάσησις οὐ τῷ πάσχοντι, τῇ οὐκ οὐ τῷ φθεῖραι, οὕτω τῇ ἡ τῆ αἰσθητῆ οὐ ὀργάνου οὐ τῷ αἰσθητικῷ.

ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῃ δυνάμει τε καὶ οὐ ὀργάνα. ἀλλ' ἡ μὲν ἀκοὴ τῇ ἡ δυνάμει καὶ ἡ οὐ ὀργάνα οὐ τῷ αἰσθητικῷ. ὁ δὲ ψόφος ὁ μὲν κατ' οὐ ὀργάνου οὐ τῷ αἰσθητικῷ καὶ αὐτός. ὡς γὰρ αἰσθητὸς κατ' οὐ ὀργάνου οὐ τούτῳ. ὁ δὲ κατὰ δυνάμει ἔξωθεν.

Α' ΑΛΛΕΡΕΝΙΩΝ μὲν καὶ ἀνόμαστον εἶναι ἡ ψόφησις, καὶ ἡ ἄκουσις. ὠδὶ δ' οὐ ἴσων αὐτῶν μὲν θάτερον. ὄρασις γὰρ λέγεται, ἡ τῆς ὄψεως οὐ ὀργάνα. ἡ δὲ τῆ χρώματος, αὐτῶν μος. καὶ γεῦσις, ἡ τῆ γευστικοῦ. ἡ δὲ τῆ χυμοῦ, αὐτῶν μος. ἔ πεὶ δὲ μέα μοῦ ὄντι οὐ ὀργάνα, ἡ τῆ αἰσθητῆ καὶ τῆ αἰσθητικοῦ. ἡ δὲ εἶναι ἑτέρα, αὐτῶν μα φθείρεσθαι καὶ σώζεσθαι πῶ οὕτω λεγομένῳ ἀκοὴν καὶ ψόφος. καὶ χυμὸν δὴ καὶ γεῦσιν, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως. τὰ δὲ κατὰ δυνάμει λεγόμενα οὐκ αὐτῶν μα. ἀλλ' οἱ πρότεροι φυσιολόγοι, ἐξῆρ οὐ καλῶς ἔλεγον. οὔθεν οἰόμενοι, οὔτε μέλαν εἶναι ἄνευ ὄψεως, οὐδὲ χυμὸν ἄνευ γεύσεως. τῇ μὲν γὰρ ἔλεγον ὀρθῶς. διχῶς γὰρ λεγομένης τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆ αἰσθητῆ, τῆν μὲν, κατὰ δυνάμει. τῆν δὲ, κατ' οὐ ὀργάνα, ὠδὶ τούτων μὲν συμβαίνει ἡ λεχθεῖσα. ὠδὶ δὲ τῆν ἑτέρων, οὐ συμβαίνει. ἀλλ' ἐκεῖνοι ἁπλῶς ἔλεγον, ἐπεὶ τῆν λεγομένων οὐκ ἁπλῶς.

Α'' κουσις μὲν ἡ κατ' οὐ ὀργάνα ἀκοή. ψόφησις δὲ ὁ κατ' οὐ ὀργάνα αἰσθητὸς ψόφος. ὠδὶ δὲ τῆ κατ' ἐνέργειαν ὁρατῆ καὶ τῆ γευστῆ ἐκλείπει ἡ ὄσμα. θάτερον δὲ ἡ κατ' οὐ ὀργάνα γνῶσις ὠνόμασται καὶ ὠδὶ τούτων, ὄρασις καὶ γεῦσις. καλῶς δὲ καὶ οὐ αὐτῶς καὶ κάνο συμπεφύκασι, ἡ ἅμα ὀφθῆναι καὶ διαυγὲς ὄντα καὶ φθείρεσθαι, τὰ κατ' οὐ ὀργάνα αἰσθητά τε καὶ αἰσθητικά. ἐπεὶ δὲ ἡ τῇ δι' ὁτουτῖ ἑτέρα ἡ αἰσθητόν τε καὶ αἰσθητικόν, ἀλλ' αἰ ἀμφὼ οὐ ὀργάνα τῷ ὑποκειμένῳ μέλανι. ἐκεῖνο δὲ τῆν τοῦδὶ δηλοῦν ἐστιν, καὶ ἡ δυνάμει αἰσθητὸν, ἔστι αὐτὴ ἡ χρῶμα καὶ ὁ ψόφος, ὑφ' οὗτο οὐ τῷ αἰσθητικῷ ὑφίστασθαι, καὶ πῶν τῆς οὐ ὀργάνου σεως αἰσθήσεως μὴ εἶναι. οὐκ ὀρθῶς τῆ τό γε. ὠδὶ γὰρ τῆν κατ' οὐ ὀργάνα ἀληθεῖς μόνας.

Ι' ΔΗ συμφωνία φωνή τίς ἐστιν, ἡ δὲ φωνὴ καὶ ἀκοή ἐστιν ὡς εἶ, καὶ ἔστιν ὡς οὐκ εἶ ἡ αὐτό. λόγος δὲ ἡ συμφωνία, αὐτῶν μη καὶ πῶ ἀκολουθῶ λόγῳ τινὰ εἶναι. καὶ ὀξὺ εἶναι, καὶ φθείρεσθαι ὑπὸ τοῦ ἄλλου καὶ ἡ ὀξὺ καὶ ἡ βαρὺ πῶ ἀκολουθοῦντε δὲ καὶ οὐ χυμοῖς πῶ γεύσει. τῇ οὐ χρώμασι πῶ ὄψει. ἡ στρόβιλος λαμπρὸν, ἡ ἡ ζοφερόν. καὶ ἐὰ ὀσφραίνεσθαι, ἡ ἰσχυρὰ ὀσμὴ καὶ γλυκεῖα καὶ πικρὰ, ὡς λόγου τινὸς ἔντος τῆς αἰσθήσεως.

Κ αλῶς μοι δοκεῖ ὁ πλούταρχος ἐπισῆσαι, ὡς ἡ οὐ τῇ λυτδὰ συλλαβὴ ἅπτα, οὐκ ἔστιν αὖρεος, ἀλλὰ σιωπῆσεως μόριος. ἔχα μὲν τέλεα ἀλλὰ δύο μόρια λόγου ἡ ἡ, ὃ δὴ, καὶ εἶνα ὁ τις φωνὴ λέγου κίνησιν ἰῶ, καὶ τῇ ἀερουμένης τῆς συμφωνίας. καὶ ὁ λόγος ἐκ τῆ κατηγορουμένου αὖρχεται, καὶ τῆ προκειμένου συλλογισμοῦ, ἐκ ῥίζων συγκειμένου σρεπτικῶν οὕτως. ἡ κατ' οὐ ὀργάνα ἀκοή. ἡ κατ' οὐ ὀργάνα ὄξι φωνή. ἡ κατ' οὐ ὀργάνα φωνὴ συμφωνία ὑπάρχει. πᾶσα συμφωνία λόγος ἐστίν. ἡ κατ' οὐ ὀργάνα αὖρα ἀκουὶ λόγος ἔστι πρώτη ἔκκεται τῆν τελείων ἡ μέση, ἐκ τῆ κατηγορουμένου αὐρχομένη. ὅτι μὲν οὖν ἡ κατ' οὐ ὀργάνα ἀκοή, ἡ κατ' οὐ ὀργάνα φωνή ἐστιν ὡς μέα καὶ ἡ αὐτὴ, δῆλον τῷ λόγῳ καιμένῳ, ἔστι δὲ οὐχ ὡς αἱ αὐταὶ, ἑτέραι οὖσαι κατ' ἰδιότητα, ἐκ τῆν αὖρη προειρημένων γνωρίζομεν. καὶ ἀληθὴς αὖρα ἡ ἀξιοῦσα. πρότασις, ῥόπου τινὰ πῶ αὐτῶ εἶναι πῶ κατ' ἐνέργειαν φωνῶ τε καὶ ἀκουῶ. ὅτι δὲ καὶ πῶ συμφωνίαν καλῶς κατηγορῆ τῆς τινὸς φωνῆς, τουτέστι τῆς κατ' οὐ ὀργάνα, γνώσιμον αὖ ἐκ τῆ ἐπιτεινομένων τῆ ὀξέος ἢ βαρέος, ἀπόλλυσθαι πῶ κατ' οὐ ὀργάνα φωνῶ. μὴ γὰρ γίνεσθαι ἄκουστὰ ἡ πῶ μᾶλλον βαρείας, ἡ πῶ ἧττον ὀξείας, τῆς ἧττον ὀξείας καὶ φθειρούσης πῶ ἀκοῶ, ὡς πῶ ὅλου τῆς ἧττον λαμπρότητος. ὠδὶ δὲ τῆν λοιπῶν αἰσθήσεων, καὶ τῆς ὅλης τῆ ζῴου φθειρομένων συστάσεως, οὐ μόνον μὲν τῆν ἐπιτεταμένων ἁπλῶν, καὶ τῆν πολυκτικῶν χυμῶν. ἔστι δὲ καὶ ὀσμῶν τινῶν, ὀπταῖα οὐ τοῖς χαλκείοις. καὶ

δι, τῆς μὲν αἰσθήσεως ὅταν αἰσθάνηται. τῷ δὲ αἰσθητῷ, οὐχ ὅταν χρῶμα ᾖ ὅταν λόφος ᾖ, ἀλλ' ὅταν αἰσθητόν. ἵνα ὡς αἰσθητὸν οὐ δρᾳ ἡ. σωφρόνει γὰρ πάντως ὁ κατ' οὐδρᾶναι αἰσθητόν, τῇ κατ' οὐδρᾶναι αἰσθήσει. ἐπεισὴ καὶ πρὸς ἄλληλα λέγεται. ὡς καὶ ὁ οὐδρᾶναι διαπλήσειν, τῷ οὐδρᾶναι ᾖ μίσει. καὶ ἁπλῶς οὐπεῖν πάντα τὰ πρός τι. καὶ ἐπεισὴ πᾶσι οὐδρᾶναι γνῶσις κατὰ τὸν ὅρον ἴσται τῷ γνωστῷ, ὡς τελειουμένη καὶ χωρακτηριζομένη κατ' αὐτὸ, οὐκ ἀπολλῦσα τὸ οἰκεῖον τὸ εἶναι γνῶσις, ἀλλὰ μοῦνος, καὶ μάλιστα οὖσα τελεία γνῶσις, ἅλις δ' ὅλης γίνεται τὸ γνωστὸν, ἐπὶ δὲ μὴ τῇ γνωστικῷ ὅτος ἰδιώματος παρὰ τὸ γνωστὸν, ἐφιεμένου δὲ καὶ πρὸς αὐτὸ νεμένου, καὶ ὅταν τύχῃ κατασκεπομένου, καὶ δ' ὅλου ἑαυτῷ ἐγκαλυπτομένου καὶ οὐ ζομένου πρὸς αὐτό. ὡς εἶναι ἄμφω οὕ. δῆλ. μὲν ὁ διάφορος τῆς ἰδιότητος, ἄμφω ὄντα καὶ λύς, ἐπὶ δὲ τὸ γνωστικὸν καὶ ἐπὶ δὲ τὸ γνωστόν. δῆλ. δὲ πλὴ οὐσιῶν οὕ.

Α ΕΓΩ δ' ὅτιον λόφος ὁ κατ' οὐδρᾶναι. καὶ ἀκοὴ ἡ κατ' οὐδρᾶναι. ἔστι γὰρ ἀκοὴ ἕξις τα, μὴ ἀκούειν.

Ε' ὑδρᾶνται λόφος, οὐχ ὡς λόφος ἁπλῶς λέγων. ἀλλὰ ὁ ὅλος τῶν ὡς αἰσθητὸς λόφος. οὗτος γὰρ εἰς ταὐτὸν ἐστὶ τῇ κατ' οὐδρᾶναι ἀκοῇ. ἐπεὶ οὐδέχεται καὶ λόφος εἶναι καὶ μὴ ἀκούεσθαι. ἔστι γὰρ ἀκοὴ ἕξις τα μὴ ἀκούειν φησί.

ΚΑΙ ΤΟ ἔχει λόφος, οὐκ ἀεὶ λοφᾷ.

Ε" χων λόφος εἰ πών. ὁ ὕδη ἠχοῦν. ὡς ὁ πλησπέμενος χαλκὸς, λοφᾷν δὲ λέγων, ὅταν ὡς ἀκουστὸς οὐδρᾶ. διὸ καὶ ἐπάγει.

Ο" ΤΑΝ ΔΕ οὐδρᾷ ὁ δυνάμενος ἀκούειν, καὶ λοφᾷ ὁ δυνάμενος λοφᾶν, τότε ἡ κατ' οὐδρᾶναι ἀκοὴ ἄμα γίνεται καὶ ὁ κατ' οὐδρᾶναι λόφος.

Τ ἰὼ μὲν δυνάμενον τῷ λοφᾶν ἀποδίδοὺς, καὶ τῷ μήπω πλησπέμενῳ χαλκῷ, ᾗ ὃ πλησπέμενῳ μὲν, οὐκ ὄζακουομένῳ δὲ, λοφᾶν δὲ αὐτὸν, καὶ ὁ οὐδρᾶνπκὸν φθόγγον ῥῆμα ἐμὸν τῷ ὄζακούεσθαι. δι' ὧν πλὴ μὲν δυνάμει αἰσθησιν, καὶ ὁ δυνάμει αἰσθητὸν, καὶ χωρεισμοῦα καὶ οὐκ ἄμα ὄντα ἔλεξον. τὰ δὲ οὐδρᾶνόμενα ὡς αἰσθησιν καὶ αἰσθητὸν ἅμα.

Ω" ΣΤΕ ΚΑΙ φήσειεν ἄν τις, ὁ μὲν εἶναι ἄκουσπ. ὁ δὲ λόφησπ.

Α" κουσπ μὲν πλὴ ἀκουστικλὸν οὐδρᾶναι, λόφησπ δὲ πλὴ ἀκουστὴ ἢ ἀκουστή. ἵνα δὲ σαφέστερον τοῖς ἐξῆς παρακολουθήσωμεν, ἔστω μνησίκ, ὡς εἰ ὁ κατ' οὐδρᾶναι τελειότερον τῷ κατὰ δυνάμει, φίλον ὡς καὶ ἡ οὐδρᾶνόυσα αἴσθησις τῆς μὴ οὐδρᾶνόυσης. καὶ ἔτι ζαφέστερον ὁ οὐδρᾶνπκὸν αἰσθητὸν τῷ δυνάμει. ὁ γὰρ οὐδρᾶνπκὸν ζωπκὸν, καὶ κατὰ ζωλὸν γνωστικλὸν ὑφιστάμενον, εἰς ταὐτὸν ἰὸν τῇ αἰσθήσει ζωῇ οὖσῃ γνωστικῇ. καὶ οὐ δή που ὁ ἄζων τῷ ζωπκοῦ, ἢ ὁ ἀτελὴς τῷ τελείου ἄπτεσθον. οὐ δὲ αὖπα ὁ κατὰ δυνάμει αἰσθητὸν τῷ κατ' οὐδρᾶναι. ἀλλὰ δῆλον ὡς καὶ ὁ αἰσθητὸν τελειοῦται, ᾗ ὡς οὐδρᾶναι καθίσταται ἔστω τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς, αὐτῆς καὶ ὁ τῷ αἰσθητῷ προβαλλούσης εἶδος. ἀφ' ἑαυτῆς μὲν, ἀλλὰ πρὸς πλὴ προβολὴν ἐγειρομένη, εἰ κ τῆς ἐποιομένης τῷ αἰσθητηρίῳ κινήσεως ἔστω τῷ αἰσθητῷ. δῆλ. ὁ μήπ παντελῶς εἶναι χωρεισὴν σωμάτων πλὴ αἰσθητικλὸν ζωλὸν, μήπ πρὸς ὁ αἰσθητὸν ἀμέσως. ἀλλὰ πρὸς ὁ οὐ τῷ αἰσθητηρίῳ ζωπκοὶ παθος, ᾧ παθητικὸν οὐδρᾶνμα, ὃν οἰκεῖον προβάλλειν λόγοι, συμμέτρως πρὸς αὐτὸ συναρμοζόμενοι, καὶ συμμέτρως ὄζ αὐτῷ εἰς πλὴ τὴν λόγων προβολὴν ἐγειρόμενον. πόῤῥω γὰρ ὁ ἔξω κάμνοντα.

Σ Ι ΔΕ ΕΣΤΙΝ ἡ κίνησις καὶ ἡ ποίησις καὶ ὁ παθος οὐ τῷ κινουμένῳ, ἀνάγκη καὶ ὁν λόφον ᾗ πλὴ ἀκολὴ πλὴ κατ' οὐδρᾶναι, οὐ τῇ κατὰ δυνάμει ἕξ. ἡ γὰρ τῆ ποιητικοῦ καὶ κινητικοῦ οὐδρᾶναι, οὐ τῷ πάσχοντι ἐπίπτει. διὸ οὐκ ἀνάγκη ὁ κινοῦν κινεῖσθαι. ἡ μὲν οὖν τῆ λοφητικοῦ οὐδρᾶναι, ἔστι λόφος, ἢ λόφησις. ἡ δὲ τῆ ἀκουστικοῦ, ἀκοὴ, ἢ ἄκουσις.

Γ οιητικὸν μὲν λέγει ὁ δυνάμει αἰσθητόν. κινούμενον δὲ καὶ πάσχον καὶ ποιούμενον, ὁ δυνάμει αἰσθητόν. οὐ ᾧ μὴ ὁ κατ' οὐδρᾶναι αἰσθητὸν, καὶ πλὴ κατ' οὐδρᾶναι ὑπάρχειν αἴσθησιν. μὴ γὰρ οὐ τῷ ποιοῦντι ἢ οὐ τῷ κινοῦντι εἶναι πλὴ ποίησιν ἢ πλὴ κίνησιν. ἀλλ' οὐ τῷ πάσχοντι καὶ κινουμένῳ. ὡς οὐ τῷ τέτῳ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως παραδίδοται. δι' ὃ ὁ κινοῦν μὴ πάσχων κινεῖσθαι, ὡς οὐκ οὐ αὐτῷ τῆς ἀπ' αὐτοῦ οὔσης κινήσεως. οὕπως οὖν καὶ ὁ λόφος ὡς αἰσθητὸς δηλασὴ. καὶ ἡ κατ' ἐνδρᾶναι ἀκοὴ οὐ τῇ κατὰ δυνάμει ἔστω αἰσθήσει. οὐ τῇ τέως δηλασὴ κατὰ δυνάμει οὖσῃ. ἐπεισδὲ δὲ δέχεται. οὐδρᾶναι γινομένη. τὴς οὖν ἡ κίνησις καὶ ἡ ποίησις, ἧς ὁ αἰσθητὸν ποιητικόν. οὐ δή που ἡ κατ' οὐδρᾶναι γνῶσις, οὐ δὲ ἡ κατ' οὐδρᾶναι αἴσθησις. ἡ γὰρ ποίησις ἡ αὐτὴ τῇ παθῃ. οὗτος δὲ παθῃ οὔτε κίνησις. ἀλλ' ἕξις καὶ οὐδρᾶναι ἡ τελειότητες. οὔτε ὁ ἄζων τὴν ζωπκὸν ὑποκατηγ. ἀλλ' ἐπεισὴ παθεῖν τι λέγ ὁ αἰσθητίζειν σωματικὸν παθος, καὶ κινεῖσθαι ἔστω τῷ αἰσθητῷ, ἐφ' ᾧ ἡ αἰσθητικὴ ἐγείρεται ψυχὴ, εἰς προβαλλὼ τὴν οἰκείαν τῷ ἐποιομένῳ παθει λόγων. καθ' οὓς

πρῶτον μὲν ὅτι οὐ μόνον τὴν τιφωτισμένων χρωμάτων, ἀλλὰ καὶ μόνου τοῦ φωτός. ὁρᾶμεν γὰρ ἐν τιφωτισμένοις ἀόρατα. ἔπειτα ὅτι καὶ τῶν σκότους ἄλλοτε ἄλλοτε ἀντιλαμβάνεται ἡ ὄψις. καὶ πρὸς τούτοις ὡς καὶ ἑαυτὸν μὴ ὁρῶσης τὴν καὶ ὁρώσης. εὐδηλον μὲν ὅταν ὁρᾷ. καὶ ἅμα τῆς αἰσθήσεως αἰσθανομένης εὐδηλον. εἰ δὲ τῷ μὴ ὁρᾶν οὐ ποιεῖ πλέον οὖσης αἰσθητόν. οὐ γὰρ ἂν αἰσθάνοιτο δι' ὃ τὴν ἐπ' εὐδηλότητι ἡ αἴσθησις. ἀλλὰ πειρώμεθα ὁρᾶν, καὶ τῷ πειρᾶσθαι ἐνδηλοῦσθαι οὐ τὸ ὁρᾶσθαι ἀλλὰ τὸ πεῖραν. ὡς καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι οὐχ ὁράσεως εἶναι, ἀλλὰ πείρας διὰ τὸ ἀποτυγχάνουσης. δι' ὃ καὶ ὅτι οὐχ ὁρᾷ πείσει. ἐπάγει δὲ καὶ ἑτέραν λύσιν, εἰ δηλοῖ τὰς ὁ χρώματα εἶναι γνωριστικὰ τοῦ ὁρᾶν. καὶ γὰρ ὁ καὶ μὴ ἀεί, ἀλλ' ὅτι τὴν κεχρωσμένων αἰσθάνεται, ἀναλαμβάνουσι ἡ τῇ αἰσθητῇ εἴδος, καὶ κατ' ἐκεῖνο ἐσῶσα, ὥσπερ καὶ πάλιν γνῶσις τῷ τῆ γνωστοῦ χαρακτηρίζεται εἴδει, κεχρωμάτισταί πως καὶ αὐτή. καὶ ὁρᾷ τοίνυν τό τε ὡς κεχρωσμένον πως ἑαυτήν. δι' ὃ τι οὐ πάσχει ἀλλ' εὐδηλοῖ τὰ χρώματα, οὐ ποιητικῶς ἡ ὄψις. ἀλλὰ κριτικῶς. δι' ὃ οὐδὲ ἔξωθεν αὐτὴν ἡ γνῶσις δέχεται ἡ αἴσθησις. ἀλλ' αὐτὴ μὲν κατὰ προζολὴν τὴν λόγου ἵσταται, ἡ δὲ κρίσις προχειρίσαμένη τῷ γνώσῃ λόγῳ. προχειρίζεται δὲ παθόντος τοῦ αἰσθητηρίου πρότερον ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ. δι' ὃ καὶ ἡ διακρίνουσα οὐ τῆς αἰσθήσεως ἀλλὰ τοῦ αἰσθητηρίου κατηγορεῖ ὁ ἀριστοτέλης. ἐπειδὴ ἡ ἐλλιπόμενον αὐτῷ πάθος ὑπὸ τοῦ αἰσθητοῦ ἐλλιπεῖται. ἐπεὶ δὲ πάσχει οὐχ ὡς τὰ ἄψυχα σώματα, οὐδὲ ὡς τὰ μόνῃ τῇ φυτικῇ ζώντα ζωῇ, ἀλλ' ὡς γνωσικῇ ζωῇ ζώντα, εὐδηλοῖ πάσχουσα ἡ πάθος, κατὰ μὲν τὴν τῆ ὀργάνου ζωὴν παθητικῶς γινομένης τῆς εὐδηλότητος, κατὰ δὲ τὴν τῷ ὀργάνῳ χρωμένῃ καθαρᾶς οὔσης καὶ κατὰ λόγον προβολὴν τῆς εὐδηλότητος. ταῦτα μὲν οὖν καὶ ὅσα ἐπιπλείονα εἴρηται. νῦν δὲ πῶς ἡ αἰσθητήριον τῆ αἰσθητῆ ἄθλου τῆς ὕλης δεκτικὸν γίνεται, λεκτέον μετιόντες. οὐ γὰρ ἡ λιθικὴ, ἀλλὰ τὸν τῆ λιθικοῦ δέχεται εὐδήλωσιν. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ εὐδήλωσις οἰκεία τῷ τῆ αἰσθητῆ εἴδει. τοῦδε αὐτοῦ δὲ οἰκείως ἡ ζωτικὴ ἐγειρομένη κρίσις, κατὰ ἡ εἶδος ἵσταται τῆ αἰσθητῆ, ἄθλου ὕλης ἔξω καὶ οὐχ ὡς ἡ εὐ τῷ αἰσθητῷ ὑφιστάμενος. ἡ μὲν γὰρ ζωὴ τῇ ὕλῃ. ἡ δὲ ἄθλου ὕλης, ἅτε οὐ ζωῇ κριτικὴ κατὰ τὸν γνωσικὸν ὑφισῶσα εὐδήλωσιν. δεκτικὸν δὲ ἡ αἰσθητήριον τῆ αἰσθητῆ εἴδους, ἐκκατὸν ἄθλου αὐτὸ δεχόμενον, ἀπό τε τῆ αἰσθητῆ κινοῦντος πρῶτον ἡ αἰσθητήριον. καὶ ἐκ τῆς χρωμένης αὐτῷ αἰσθητικῆς ζωῆς, πρώτως αὐτῆς κατὰ τὸν τῆ ἄθλου ἄθλου κριτικὸν ἴσταμένης εὐδήλωσιν, καὶ τελειούσης καὶ ἡ αἰσθητήριον. ὡς καὶ αὖ ἡ κατὰ τὸν εὐ αὐτῷ ζωὸν, καὶ ἡ ὀργανικὴ καὶ ζωτικόν. τελειόμενον λεκτὸν τῆς χρωμένης αὐτῷ ζωῆς, ἀληθῶς ἡ ἄθλου τῆ αἰσθητῆ ἀπὸ ἐκείνης δέχεσθαι εἴδος. τοιγάρτοι τὸν γνωσικὸν αὐτῆ εὐδήλωσιν. οὐ συμπληρουμένου ἔτι ἐκ τῆς ἐδεομένης λεκτὸν τῆ αἰσθητῆ εὐ τῷ ὀργάνῳ κινήσεως. ἡ γὰρ ὅλη ἔξω παθητικὴ ἡ εὐδήλωσις, ἡ καὶ ἐκ ταύτης συμπληρουμένη. ἡ δὲ ἐκ τῆς χρωμένης αἰσθήσεως φήκουσα, ἀπαθὴς καὶ ἄθλος. δι' ὃ καὶ ἀπελθόντων τὴν αἰσθητὴν, σώζεσθαι αἰσθήσεις καὶ φαντασίαν εὐ τοῖς αἰσθητηρίοις. ὅταν γὰρ εὐαρμόστως πρὸς γένηται αἴσθησις, ἐμμένει τὶς καὶ μετὰ τὴν ἀπόστασιν τῆ αἰσθητῆ. καὶ μηκέτι κινοῦντος ἡ αἰσθητήριον. αἰσθητικὴ εὐ αὐτῷ εὐδήλωσις, μεμνημένη τὴν φαντασίαν. ὡς τῆς ἐμμενούσης αἰσθήσεως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν αἰσθητὴν, κατὰ τὴν πρὸς φαντασίαν γινομένης κοινωνίας, καὶ οὖσης φαντασιωδους. ὅθεν δὲ ἐπάγαγε πιστούμενος ἡ, καὶ μέχρι τῆ αἰσθητηρίου τὸν ἄθλου καὶ συμπληρουμένου, ἐκ τῆ σωματικοῦ κινήματος πρωΐαν εὐδήλωσιν. εἰ γὰρ καὶ μηκέτι ὄντος μοῦ, εὐεργὲς ὡς οὐκ ἐμοῦ αὐτῆς συμπληρωτικὸν ἡ κίνημα.

Η΄ ΔΕ ΤΟΥ αἰσθητῆ εὐδήλωσιν καὶ τῆς αἰσθήσεως, ἡ αὐτὴ μοῦσα καὶ μία. ἡ δὲ εἶναι αὐτὰς, οὐ ταυτόν.

Δ ΕΚΤΙΚΟΝ βέμενος ἡ αἰσθητήριον τῆ αἰσθητῆ ἄθλου τῆς ὕλης, καὶ ὅτι μὴ κατ' εὐδήλωσιν ἔσικεν εὐλαβούμενος, καὶ γὰρ ὅτι μὴ ὁρᾷμόν φησι, καὶ αὖθις καὶ ἀπελθόντων τὴν αἰσθητὴν, εἰκότως ποτὲ μὲν δυνάμει, ποτὲ δὲ εὐδήλωσιν καὶ ἡ αἰσθητὸν τι καὶ ἡ αἰσθητικὸν, οὐ ὡς γὰρ ἡ μὴ ἀεὶ ἐνδηλοῦν, καὶ ἡ δυνάμει καὶ ἡ εὐδήλωσιν παρὰ μέρος ἀποφαίνεται, ἐπεξηγάζεται βέλτιστος ποτὲ ἐκάτερον ἐπ' ἀμφοῖν, τῆ τε αἰσθητῆ ἡ αἰσθητὸν, καὶ τῆ αἰσθητικοῦ ὡσαυτως. καὶ πῶς ἐκάτερον ἄπτεσθαι τῆ εὐδήλωσιν τό, τε αἰσθητὸν καὶ ἡ ἄθλος. καὶ ὅτι κατὰ λόγον. καὶ ἅμα, καὶ οὐκ ἔξω, ἀλλ' εὐ τῷ αἰσθανομένῳ ἡ ἀμφοῖν εὐδήλωσιν καὶ τελειότης. καὶ προσέτι μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις ἡ κεφάλαιον. κεκίνηται δὲ εὐ τῷ τρίτῳ, ὅθι ἡ τὸν κατὰ λόγον ὑπόστασιν τῆς αἰσθήσεως, εὐ τῷ λογικῷ ζώῳ ἐμφαίνεσθαι. ἡν δὲ σκοπὸν εἶναι τῷ τρίτῳ περὶ τῆς λογικῆς ζωῆς. μίαν δ' φησὶν εἶδος ἀρχόμενος τῆ κεφαλαίου καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ λόγον καμόν, τήν τε τῆ αἰσθητῆ καὶ τῆς αἰσθήσεως εὐδήλωσιν. ἡ δὲ εἶναι οὐ ἡ αὐτό. ἡ γὰρ ἐνεργοῦσα ἰδιότης διάφορος. εὐδήλωσις

ἐπιστρέφει πρὸς ἑαυτό, καὶ αὐτὸ ἑαυτοῦ ὄν. καὶ ὅσῳ μειζόνως τὸ χωριστὸν ἀπὸ σωμάτων ἐμφαίνει. εἴγε ἄπειρον σῶμα ἄλλα ἀλλαχοῦ κείμενα ἔχοι τὰ ἑαυτοῦ μόρια, οὐκ ἂν ποτε εἰς ἑαυτὸ συνῆθροι. εἰς ἀμφιβὶς γὰρ συνάγεται τὸ τοιοῦτον. πᾶν δὲ σῶμα μεριστόν. λογικὴ οὖν ἡ μία καὶ ἀΐδιος. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ σῶμα λογικῶς διαγράφεται. καὶ ἔστιν ὃ φησιν ὁ ἐμβλιχος ὁ μύστης ἡ μιτόλα ἄϊδιος τῇ ἀλόγῳ. τῇ ὅλῃ πρὸς σῶμα ἑνούσῃ καὶ εἰς ἑαυτὴν συναγομένῃ. οὐχ ὡς ὁ νοῦς μὲν οὐ δὲ ὡς ὁ λόγος. οὐ γὰρ καὶ τῆς οὐσίας καὶ τῆς ἀϊδιότητος γνωριστικὴ γίνεται. οὐ δὲ ἀφ' ἑαυτῆς τὸ ὅλον ἐγειρομένη. ἀλλὰ μόνης τῆς οὐδενείας, καὶ ὅτε οὐδενεῖ. οὐδενεῖ δὲ οὐδὲν τῷ ἀϊδιότῳ πως κινουμένη. λαβὼν δὲ ὁ μελογούμενος ἐκ τῆς ἡμετέρας συναισθήσεως, τὸ αἰσθάνεσθαι ἡμᾶς ὅτι ὁρῶμεν, καὶ ὁμοίως ὅτι ἀκούομεν, καὶ ἐπὶ τὴν ἄλλων ἑκάστων, ἀποδείκνυσιν ὑβύς, ὡς ὅτι μὴ ἄλλῃ τινὶ αἰσθήσει, ἀλλ' αὐτῇ τῇ αἰσθήσει ἢ καὶ αἰσθανόμεθα, τούτῳ τῇ ὄψει ὅτι ὁρῶμεν. ἡ γὰρ αὐτὴ οὐ τοιαύτη αἰσθήσει γίνεται. τῆς τε ὄψεως καὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος χρώματος. τουτέστι καὶ τοῦδε τοῦ χρώματος. ὅπερ καὶ τῇ ὄψει ὑπόκειται. ὅθεν ὅτι οὐ δὶς ὁ λόγος ὅδε ὁ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστον γνώσκων δείκνυται. οὐ δὲ ἄλλη τις αἴσθησις. οὔτε γὰρ ὁ λέγων τὴν ἀτόμων καθ' ἑαυτὸν γνωστικός. οὔτε ἄλλη αἴσθησις χρώματος ἢ φωτός. δι' ὅτι ὄψεως ἕκαστον ἴδιον αἰσθητόν. ᾧ δὲ νῷ ὁρατικῷ τοῦδε χρώματος ὡς ὁρῶντι αὐτῷ γνωρίζειν, καὶ τὸ ὁρώμενον χρῶμα γνωρίζειν ἀναγκαῖον. μίαν μὲν οὖν αὕτη ἀπόδειξις, ἐκ τῆς οἰκείας φύσεως ἑκάστης αἰσθήσεως εἰλημμένη. ἣ τις πρὸς τὸ ἴδιον αἰσθητὸν τέτακται, καὶ οὐ τούτῳ οὐσιοῦται. ἑτέρα δὲ ἐκ τῆς ὡς ἀδυνάτου ἐπαγωγῆς. εἰ γὰρ ἄλλη αἴσθησις εἴη ἡ νῷ ὅτι ὁρᾷ γνωρίζουσα, ἐπέμενεν ἂν καὶ τὸ λοιπόν, τό. καὶ ἐκείνῳ γνωρίζεσθαι οὐ δρᾳοῦσιν ὅτι οὐ δρᾷ. εἰ καὶ ἑκάστη τὴν πίστιν, μειζόνως ἑκείνη ἡ μὴ τὴν αἰσθητὴν μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν αἰσθησιν αὐτὴν πίστιν. γνωρισθήσεται οὖν ὑφ' ἑτέρας καὶ ὕδε. καὶ ἐκείνη ὑπ' ἄλλης. ὡς ἀπειρίας συμβαινούσης αἴρεσθαι τὸν τοιαύτην συναίσθησιν, μηδενὸς ὄντος τοῦ πρώτου. ἢ ἔσται τις αὐτὴ ἑαυτὴν γνωριστικὴ αἴσθησις. εἰ δὲ ἔσται, καὶ τῇ ὄψει καὶ ἑκάστῃ τὴν πίστιν ὁ αὐτὸς δοτέον. εἴγε ὅλως αἴσθησίς τις οὖσα πίστις ἑαυτῆς ἢ αὐτοπιστική. εἰ γὰρ καὶ ὡς λογική, ἀλλὰ καὶ αἱ πρῶται λογικαί, πρὸς τῷ καὶ παλαμναίαν εἶναι ἐν ἄλλαις αἰσθήσεσι λόγον παρὰ τὰς πίστεις. διάτε τὰ προειρημένα. δι' ὧν ὁ πλῆθος οὐ ταύταις ἐδείκνυτο. καὶ δι' ὅτι πᾶσα αἴσθησις προηγουμένως αἰσθητῶν τινος ἀλλ' οὐκ αἰσθήσεως ἐστί. καὶ γὰρ αἰσθήσεως οὐδὲ καὶ αἰσθητὸν τυγχάνει οὖσα, οὐ δὲ αἴσθησις. ἰδιόν τι ἔχει τὸ αἰσθητὸν, ὡς καὶ ἑκάστη τὴν πίστιν. τὸ οὖν αὖρα τῇ κοινῇ καλουμένῃ αἰσθήσει ἔστιν γένος ὑβρίστου; δοτέον ἢ οὐδὲ ποιόν μόνον γνωρίζει ἡ κοινὴ, ἑκάστη δὲ σωζουσα τὴν πίστιν. καὶ τὸν ὄλεθρον οὖν γνωρίζουσα, καὶ τὸ χρῶμα τοῦδε ὃ ἡ ὄλεθρος ἐστὶν αὐτῇ γνωριεῖ τῇ ὄψει. καὶ οὐ μόνος ἐστὶν αὖρα τῆς κοινῆς, ἀλλὰ καὶ ἑκάστης τὸ ἑαυτῆς γνωριστικὸν, οἷ καὶ καθαιρότερον τῆς κοινῆς. ἐπεὶ δὴ καὶ ἐμφαίνει μᾶλλον τὸ χωριστόν.

Ξ΄ ΧΕΙ δ' ἀπορίαν. εἰ γὰρ τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι, ἔστιν ὁρᾶν, ὁρᾶται δὲ χρῶμα. ἢ τὸ ἔχον, εἰ ὄψεταί τις τὸ ὁρῶν, καὶ χρῶμα ἕξει τὸ ὁρῶν πρῶτον.

Α ὑπὸ ἑαυτῆς αὐτοπιστικῶ διλεκτικῶς, οὐ τῇ τὸ ὁρᾶν ὅτι ὁρᾷ συναισθήσει, ἀπορεῖ πρὸς νῷ βέσπ. ἐπεὶ δὲ τὸ ὁρώμενον χρῶμα ἢ τὸ ἔχον χρῶμα, πῶς οὐχὶ κἀ ἡ ὄλεθρος ἡ χρῶμα ἔσται ἢ χρῶμα ἕξει, ἐπεὶ ὁρᾶται καὶ αὐτή. ὁρᾶται δ' ἑαυτῇ γνωστὸν. τὸ δὲ πρῶτον πρόσκειται, οὐ τῷ καὶ χρῶμα ἕξει τὸ ὁρῶν πρῶτον, ἵνα φασὶ τὸ κεχρωσμένον σῶμα σκιάσῃ, πρὸς ἀντιδιαζευγνῶ τῷ οὐ τῇ αἰσθήσει αὖθι τῆς ὕλης ἐγγινομένου εἴδους. τὸ γὰρ οὐ τῇ αἰσθήσει ἀπολαμβανόμενον εἶδος τοῦ χρώματος, οὐ πρῶτον, ἀλλὰ ἐκ τοῦ αἰσθητοῦ. πρῶτον οὖν τὸ οὐ τῷ αἰσθητῷ. οἶμαι δὲ ὅτι ἡ μᾶλλον τὸ πρῶτον αὐτὸ τοῦ καθ' αὑτὸ ἀκούειν. ἐπεὶ δὴ καὶ εἰ τὸ γλυκὺ κέχρωται, ἀλλ' οὐχ ὡς κεχρωσμένον ἐστὶ γλυκύ. τὸ δὲ ὁρᾶν ἐστὶ τὸ καθ' αὑτὸ χρῶμα ἔχον. καὶ γὰρ τὸ φῶς ἐλήφθω ὡς χρῶμα. ἐπεὶ αὖτος λύων νῷ ἀπορίαν, ὁρᾶ κεχρῶσθαί πως καὶ νῷ ὄλεθρον. δι' ὃ οὐκ ἄλογον οὐ τῇ ἀπορίᾳ ἐλήφθαι, ὃ οὐ τῇ λύσει προσίσται.

● ΑΝΕΡΩΝ τοίνυν, ὅτι οὐχ οἷόν τε τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι. καὶ γὰρ ὅταν μὴ ὁρῶμεν τῇ ὄψει, κείμεθα καὶ τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς. ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως. ἔτι δὲ καὶ τὸ ὁρᾶν ἔστιν ὡς κεχρωμάτισται. τὸ γὰρ αἰσθητήριον, διακτικὸν τοῦ αἰσθητοῦ αὖθι τῆς ὕλης ἐνόησεν. διὸ καὶ ἀπιθάνων τὴν αἴσθησιν, οὕτως αἱ αἰσθήσεις καὶ φαντασίαι οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις.

▲ ἰχὼς τὸ πρὸς τὸ ἑαυτῆς αἰσθάνεσθαι νῷ ὄλεθρον ἀπορεῖ λύει. πρῶτον μὲν ὡς οὐκ ἐπεὶ τὸ χρώματος αὐτοπιστικὴ ἡ ὄλεθρος προηγουμένως, δῆλ. ἕξει οὐχὶ καὶ ἕτερον τόπον οἷα γνωρίζει. αὐτῷ γοῦν τῷ μὴ ὁρᾶν ἡ ὄλεθρος κείμενον, ὅταν πειρωμένου αὐτῇ μὴ ἔστιν πίπτειν τὸ αἰσθητόν. ὡς πᾶν ὅταν σκότος ἦ. οἶδε καὶ ὅτι σκότος, καὶ ὅτι οὐχ ὁρᾶται. εἰ οὖν εἰ ταύτα τῷ μὴ ὁρᾶν ὅτι οὐχ ὁρᾶται κείμενον εἰ τῇ ὄψει, μειζόνως εἰ τῷ ὁρᾶν αὐτῷ δὴ ἕξει ὅτι ὁρᾶται κείμενον. καλῶς οὖν οὐκ ἂν τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι.

πρῶτον

συμβεβηκός. ἀλλ' ἡ μία τε καὶ ὡρισμένως. ἅμα τε τοῦδε ἢ ἴδιον ἑκάστη, καὶ ὡς οὐ ἀμφίστομα ἀλλ' πλείονος σωματοειδοῦς. τό τε γὰρ κατὰ συμβεβηκὸς τὰ ἀλλήλων γνώσκουσιν ἴδια, οὐ τῷ οὐ ἴζεσθαι, τῆς μὲν μιᾶς καθ' αὐτὰ πάντα γνωσκούσης, αὐτῇ δὲ ὡς διηρημένων κατὰ συμβεβηκός. οὐ ἴζονται δ' ὅταν ἅμα γένηται ἡ αἴσθησις ἀμφοῖν τῷ αὐτῷ. εἶεν χολῆς ὄτι πικρὰ καὶ ξανθή. δεῖ δὴ μὴ πλὼ ὄψει τῷ ξανθῷ, καὶ πλὼ γεύσει τῷ πικρῷ τῆς χολῆς ἅμα αἰσθάνεσθαι. ἵνα τῆς κοινῆς ἅμφω καθ' αὐτὰ γνωσκούσης, ἵνα τόδε ἑκάτερα κατὰ συμβεβηκὸς τὰ τῆς λοιπῆς γνώσκη. ὅτι γὰρ ἡ κοινὴ ἅμφω καθ' αὐτὰ τότε γνωρίζει, δῆλοι ἐπάνω.

Ο Υ̓ ΓἈΡ δὴ ἑτέρας γε ἐστὶν, ὅτι ἅμφω οὔ. διὸ καὶ ἅπαντα τοῦτο, καὶ ἑαυτὴ ξανθὸν, χολὴ ὄντα εἶναι.

Ἀ μφω ἐξανθόν τι καὶ πικρόν. ὅτι οὖν ἢ ἅμφω τοιονδὶ, οὐκ ἄλλης αἰσθάνεται ἢ τῆς ἑκάτερον καθ' αὐτὸ γνωριζούσης. δι' ὃ καὶ ἅπαντα τοῦτο. καὶ ἑαυτὴ ξανθὸν, χολὴ ὄντα εἶναι. τότε δῆλον, ὅτε μὴ ἅμφω ἅμα ἐνεργοῦσα. ἀλλὰ μόνη ἡ ὄψις, δῆλον πλὼ προτέραν ὕδη γλυκεῖαν σωματοειδῆ ἀμφοτέραν. καὶ οὐ τῇ τῆς προτέρας οὐ ἐνεργείᾳ. σωματοειδοῦσης ἢ λοιπὸν τῆς κοινῆς, οὐ ἴστε μὲν ἀληθῶς, οὐ ἴστε δὲ καὶ ψευδῶς.

Ζ ΗΤἨΣΕΙΕ Δ̓ αὖ τις, τίνος εἵνεκα πλείονας ἔχομεν αἰσθήσεις, ἀλλ' οὐ μίαν μόνην.

Γ ρόσυπα κουφίσει τὴν κοινὴν. καὶ λῶς γὰρ ὁ Φιλόσοφος ἐπίσκοπος πλούταρχος, ὡς οὐχ ἁπλῶς ζητεῖ νῦν, διατὶ μὴ μίαν ἔχομεν αἴσθησιν μόνην, ἀλλὰ πλείονας. τούτου γὰρ ἄλλαι αἰτίαι, ἢ διάφορον πλῆθος τῆς αἰσθητῆν. ἢ μᾶλλον τῇ γλυκεῖ σώματος πρὸς τὰς διαφόρους αἰσθήσεις ἐπιτηδειότης. ἀλλὰ διατὶ τὴν κοινὴν πλείωσι αἰσθήσεσιν αἱ πλαμβανόμεθα, τῇ οὐ μιᾷ μόνῃ. δῆλοι δὲ καὶ ἡ ἀπόδοσις τῆς αἰτίας σ' πλὼ ζήτησιν.

Ἠ Ο Υ̓ΓΩΣ μὴ λανθάνῃ τὰ ἀκολουθοῦντα καὶ κοινὰ, οἷον κίνησις καὶ μέγεθος. καὶ ἀριθμός.

Ο Υ̓ τι γὰρ πᾶσι τοῖς αἰσθητοῖς ὡς αἰσθητοῖς ὑπάρχει καὶ ἡ κίνησις, καὶ τὴν λοιπὴν ἴσμεν, γωρεύζομεν ἐκ τῆ πόσας αὐτὴν αἰσθήσεις ἐπιλαμβάνεσθαι τοὺς αἰσθήσεις. οὐ τάδε γὰρ ἅμα τε ὅτι ἑτέρα τὴν κοινῶν ἴσμεν παρὰ ἢ ἴσμεν ἴδιον, καὶ ὅτι οὕτως ἑτέρα ὡς κοινὴ πᾶσιν ἐπακολουθεῖν ἴσμωρεύσαμεν.

Σ Ἰ ΓἈΡ ἦν ὄψις μόνη μὴ αὐτὴ λευκοῦ, ἐλαίνετο ἂν μᾶλλον. ἢ ὡς ἐδόκει ταῦ ἢ εἶναι πάντα, δῆλ ἢ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἅμα χρῶμα καὶ μέγεθος. νῦν δ' ἐπεὶ οὐ ἑτέρᾳ αἰσθητῇ τὰ κοινὰ ὑπάρχει, δῆλον ποιεῖ, ὅτι ἄλλό τι ἴσμεν αὐτήν.

Ἀ τὶ τῷ χρώματος νῦν λέγω ἢ λευκόν. ὡς δῆλοί ἐσμεν φθέγγων, δῆλ ἢ ἀκολουθεῖν ἀλλήλοις ἅμα χρῶμα καὶ μέγεθος. καὶ δῆλ ὅτι ἦν αὖ γωρίζει ἢ μέγεθος, ὡς οὐ καὶ τοῖς ἄλλοις σωματοειδέσι ὑπάρχον αἰσθητοῖς. μόνῳ γὰρ αὖ ἐδόκει τῷ χρώματι. οὐ δὲ γὰρ τότε τῷ λευκῷ, ὡς καὶ οὐ τῷ μέλανι φαινόμενος, ἀλλὰ τῷ χρώματι. ᾧ ταῦτα αὖ ἐδόκει, οὐ τῷ λέγω δηλαδὴ. ἀλλὰ τῷ ἐπὶ τοῦ κειμένῳ. δῆλ ἢ ἄλλοις ἐπακολουθεῖν ἢ χρῶμά τε καὶ ἢ μέγεθος. ἀλλὰ διατὶ καὶ νῦν ἐλαίνετο αὖ μᾶλλον ἴφη καὶ πρότερον. ἢ ὅπως αὖ ἦν ἔλαθεν. ὡς γὰρ καὶ νῦν λανθάνεται τὸ πρ. ἢ ὅτι καὶ νῦν πλὼ ἄκρεβῆ ἑτέρᾳ τὴν κοινῶν πρὸς ταῖς ἴδιαις αἰσθησι, ἐκ λογισμοῦ καὶ οὐ τῇ αἰσθήσει αἱρούμεν. οὐ γὰρ διακρίνει ἡ αἴσθησις, εἰ μὴ ὡς γένος ἔστι ἑτέρᾳ ἢ κοινὸν τὴν ἰδίων. ὡς ἢ χρῶμα ἔχει πρὸς ἢ λευκὸν καὶ μέλαν. ὅπερ ὁ λόγος ἐλέγχει δῆλ ἢ τὴν κατηγοριῶν διάφορον.

Σ ΓΕΙ Δ̓ αἰσθανόμεθα ὅτι ὁρῶμεν καὶ ἀκούομεν, αἰσθάνεται ἢ τῇ ὄψει αἰσθάνεσθαι ὅτι ὁρᾷ, ἢ ἑτέρᾳ. ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτὴ ἴσται τῆς ὄψεως καὶ τῆ ὑποκειμένου χρώματος. ὥστε αὖ ἢ λύο τῇ αὐτῇ ἴσον ται, ἢ αὐτὴ αὐτῆς. ἔτι δ' ἢ καὶ ἑτέρᾳ εἴη τῆς ὄψεως αἴσθησις. ἢ εἰς ἄπειρόν εἶσι. ἢ αὐτὴ τῆς ἴσται αὐτῆς. ὥστε, ἐπὶ τῆς πρώτης ὄψεως πάντ' ἐστί.

Ὀ πᾶς ὡς καὶ ὕδωρ ὕφηται τῷ τείχῳ ξυβλίῳ σκιερὸς, πρὸς πλὼ ἀνθρωπίνῳ τέτακται φυχῇ. δι' ὃ καὶ ὅτ' ἀρχῆς ὡς τοῦδε ἀνθρώπων ζητῶν, εἰς ὑμᾶς ἀκριβῶν ποιεῖται ἢ λόγον. καὶ νῦν ἔχομεν αἴσθησιν φάσκων. καὶ τῇ ἀφῇ ἡ μὲν αἰσθητά ἐστι. καὶ ἐπὶ ἐκλέπει τὴν αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριόν τι ἡ μὲν ἐκλέπειν. καὶ ὅσων μὲν αὐτῆν ἀπόμενοι αἰσθανόμεθα, τῇ ἀφῇ αἰσθητά ἐστιν. ἰῶ τυγχάσομεν ἔχοντες. καὶ δῆλ ἢ τελεσθεῖ μῶν καὶ πλὼ αἰσθητικὸν ζῳὸν ἐπλῆξαι, κεκινηκόσι φαίνεται καὶ ἢ τοῦδε τῇ μὴ πλείονας εἶναι αἰ τοῖς τελείοις ζῴοις τὴν πάντ' αἰσθήσεις λόγον. καὶ ὡς οὐ δὲ τὴν κοινῶν ἴδιός τις ἔστιν αἴσθησις. ἵνα αἰσθάνηται κατὰ πλὼ αἴσθησιν ἄνθρωπος. ἀλλὰ τούτου μὲν πολλοῖς καὶ τὴν ἄλλων μέτεστι ζῴοις. ἢ δ' αἰσθάνεσθαι ὅτι αἰσθανόμεθα. ἀνθρώπου μοι μόνου ἴδιον εἶναι δοκεῖ. λογικῆς γὰρ ζωῆς ὄργον ἢ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστροπικόν. καὶ λείπεται δῆλ τῇ δὲ καὶ μέχρι τῆς αἰσθήσεως ἡ μὲν ἢ λογικὸν δίκαιον. ὄγμ καὶ αἴσθησις ἡ ἀνθρωπεία ἑαυτῆς αὐτηλωπική. γνώσκει γοῦν πως ἑαυτὴ ἢ αἰσθανόμενον, ὅτε αἰσθανόμενον ἑαυτὴ γωρίζει. καὶ δῆλ ὅτι

κοινὴ οὐκ ἔχομεν ὄνομα.

Ω΄ ΣΤΕΔΗΛΟΝ, ὅτι ἀδύνατον ὁτουοῦν ἰδίαν αἴσθησιν εἶναι τούτων, οἵαν κινήσεως. οὔτω γὰρ ἔσται.

Σ ἰ γὰρ ἰῶ τις ἴδιος τὴν κοινῶν, αὐτὸ δὴ τοῦτο αὖ ταῖς λοιπαῖς, καὶ οὐδὲ μίαν πρὸς ἑκάστους αὐτῶν ἐργα καθ' αὑτὴν. ναῶ δὲ σύνδρομοι καὶ κινοῦνται ὑπ' αὐτῆς. ὡς ἔγωγε ἰῶ τις αὐτὴν ἴδιος, οὕτως ἂν καὶ ἄλλαι εἶχον πρὸς αὐτά.

Ω΄ ΣΥΜΠΕΡΝΥΝ τῇ ὄψει ὁ γλυκὺ αἰσθανόμεθα. ἔστι δ' ὅτι ἀμφοῖν ἔχοντες τυγχάνομεν αἴσθησιν.

Τ αὐτόσε καὶ τὰ συμβεβηκός. ὅτι ἀμφοῖν ἔχοντες τυγχάνομεν αἴσθησιν. διαφέρουσι γὰρ, χρώματος μὲν τὸ ὄψει οὖσαν, τῷ δὲ γλυκέος τῷ γεύσει.

Η΄ ΟΤΑΝ συμπίσωσι γνωρίζομεν.

Λ΄ ὅτι τῷ καθ' ὅ. καὶ τὸ λύρα ἔχειν διαφέρους, ὅταν σωσφράμωσι. ἔστι γὰρ ὁ συμπίσωσιν, ὡς ἅμα τῷ αὐτῷ καὶ ὡς ἑαυτοῦ καὶ ὡς γλυκέος αἰσθάνεσθαι γνωρίζομεν, ὅτι ὁ ἑαυτὸν ἔστι γλυκὺ τυγχάνει ὄν.

Σ Ι΄ ΔΕ΄ ΜΗ΄, οὐδὲ μεῖς αὖ, ἀλλ' ἢ καὶ συμβεβηκὸς αἰσθανόμεθα. οἷον. ὁ Κλέωνος υἱὸς, οὐχ ὅτι Κλέωνος υἱὸς, ἀλλ' ὅτι λευκός. τούτῳ δὲ συμβέβηκεν υἱῷ Κλέωνος εἶναι.

Χ ἰ μὴ καὶ τὸ σωσφρομεῖν τῇ διαφέρει αἰσθήσει, οὐ γίνεται ἡ ἀμφοῖν ἅμα γνῶσις. ὡς ὅταν ἑαυτὸν ἰδόντες. καὶ ὡς γλυκὺ ὂν ὁ αὐτὸ κρίνωμεν. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ σωσφρομεῖν ἐνδέχεται τῇ αὐτῇ αἰσθάνεσθαι. οὕτω γὰρ καὶ ὅτι Κλέωνος υἱός ὁ προσιὼν ἴσμεν, ὡς λευκὸν ἅμα ὄντα ὁρῶντες. οὐ ναῶ ὅτι Κλέωνος υἱός ἐστιν ἀκούοντες, ἀλλὰ προσιόντα μόνον.

Τ ῶν δὲ κοινῶν ἔχομεν αἴσθησιν ἥδη κοινῶν, οὐ καὶ συμβεβηκός. οὐκ ἄρα ἔστιν ἴδια. οὐδὲ μεῖς γὰρ αἰσθανόμεθα. ἀλλ' οὕτως ὡς πρὸ εἴρηται, τὸν Κλέωνος υἱὸν ἡμᾶς ὁρᾶν. τὰ δ' ἀλλήλων ἴδια καὶ συμβεβηκὸς αἰσθάνεσθαι αἱ αἰσθήσεις.

Ω΄ σὺν τῷ ὁρᾶν ὁ ἑαυτὸν. καὶ ὁ μέγεθος αὐτῆς θεωρῶν ἢ τὸν κέντρον. καὶ σύνδρομον τὸν ὄψει κατὰ ὁ χρῶμα καὶ πρὸς ὁ μέγεθος. ὅταν αὐτῆς καὶ ὁ χρῶμα ὁρᾶ. ἔστι γὰρ ὁ ὕδωρ δηλοῖ. κοινὸν δὲ λέγει τὸν τῆς κοινῶν αἴσθησιν. οὐχ ὡς σὺ τῇ σωσπερῇ τῆς τελείως καὶ τὰ τὸν σωσάρκων σύνδρομον. ἀλλ' ὡς καὶ ἐκείνην τῆς τελείων παρόντων, καὶ τὰ τὸν πρὸς ἄλληλα αὐτῆς κοινωνίαν. οὐ γὰρ οὕτω διήρηται. ὡς καὶ μὴ κοινωνεῖν. δι' ὃ καὶ ὁ ἴδιον ἐκείνην, καὶ τίνα ταῦτα γνωρίζουσιν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν τρόπον κοινὰ λέγεται αἴσθησις, ἡ μὲν τῇ τῆς τελείων σωσφρονῇ κρίνουσα ὁ αὐτὸ καὶ γλυκὺ εἶναι καὶ ἑαυτὸν, ἅμα μὲν τοῦδε ὁ μέλι καὶ τῆς ὄψεως ὡς τοῦδε ἑαυτὸν σύνδρομος, καὶ τῆς γεύσεως ὡς τοῦδε γλυκὺ, οὐ διαπίπτει δὲ τοῦδε ὁ σωσαμφότερον, ἀλλὰ τῆς εἰς οὐ τὰ δύο σωσαιρούσης. διὸ καὶ κοινὰ καλοῦμεν αἴσθησιν οὐ τῇ τῆς ἰδίων σωσφρονῇ ἅμα τὰ τελεία κρίνουσαν. ἄλλως δὲ κοινὴ ἡ τῆς κοινῶν αὐτὴ πλανητικὴ λέγεται, ὡς ἐκείνης πρὸς τῷ ἰδίῳ καὶ ὁ κοινὸν ἐχούσης. ὡς πρὸ κοινῆ ὑπάρχειν αἰσθητὸν λέγομεν ὁ δίπους, δι' ὅτι ἐκείνης. ὁ κένεος δὲ κοινῆ τῆς διακτύλων τὸν πεντάδα καὶ πεζεύομεν, ὡς ὁμοῦ πάντων καὶ τὸν σωσαισθάνεσθαι. συμπίπτουσι τοίνυν ὡς οὐκ ἔστιν ἴδιός τις τῆς κοινῶν αἴσθησις. οὐδὲ μεῖς γὰρ αἰ αὐτῆς ἐσθανόμεθα. ἀλλ' ἢ οὕτως ὡς πρὸ εἴρηται. ὡς τὸν κλέωνος υἱὸν λευκὸν ἰδόντες εἰ ταῦθα. οὐ δὲ σωσαισθήσεις τῷ προπεπαιδεῦσθαι. τῷ γὰρ μὴ ἔχειν τὸν ἴδιον αὐτῆς αἴσθησιν, οὐδέποτε αἰ αὐτὰ καθ' αὑτὰ ἐγνωμεν. τοῖς οἷον ὅλως καὶ τὰ συμβεβηκὸς αἰσθάνεσθαι αἱ αἰσθήσεις.

Ο ΥΧΗ΄ αὐτοῖς, ἀλλ' ἢ μία. ὅταν ἅμα ἡ αἴσθησις ἐνδέχεται. δῆλον, ὅτι ὁ χλὸ πικρὸ καὶ ἑαυτόν.

Σ ἰ καὶ σωματοειδῆς. ὡς ἀχώρειστα σωμάτων φαίνεται, ἀλλὰ φαίνεται καὶ ἐπ' αὐτῆς ὁ κοινὸν τῆς ἀσωμάτου οὐσίας. τῷ σωφρέχειν τῇ διακρίσει τὸν εἶναι. καὶ γὰρ αὖται διήρηνται τε εὐαρμόστως ἀλλήλων. ὡς δηλοῖ ὁ ἴδιος ἐκείνης τοιῇ ἀφωρισμένοι εὐδρόγεια. καὶ ἀμβρίσεως λέγονται. ὡς δηλοῖ πάλιν ὁ τὰ διάφορα καὶ διαφόροις αἰσθήσεσι καταλληπτὰ ἅμα γνώσκουσιν αἴσθησις. οὔτε γὰρ ὁ ὄψις αὐτὴ πλανητικὸν τῆς γλυκέος, οὔτε ὁ γεῦσις τῆς ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἔστι τις ἐμοὶς ὁ ἅμφω ἅμα γνωρίζουσα μέλι καὶ ὁ αὐτό. καὶ τίνα τὸ διαφορὰν αὐτῆν, καὶ τὸν σὺ τῷ αὐτῷ σωσφρονῖν ἀμφοτέρων γνωρίζουσα. ὁ κοινὸν καλουμένη αἴσθησις, κατὰ τὸν πασῶν ἀμβρίσεων πρὸς ἀλλήλας ἰσταμένων σύνδρομον. οὐ γὰρ ἄλλως ὁ σωκρίσει ὁ ἐκείνη γνώσκει ἴδιος. ὁ μὲν οὖν διακόπτεται ὁ ἴδιον γνωρίζειν ἐκείνη. κατὰ δὲ τὸν ἀμβρίσεων σύνδρομον αὐτῆν, ὅτι μὴ μόνον πολλαὶ ἀλλὰ καὶ μία πάσχει, καὶ τὰ ἀλλήλων γνωρίζουσι. κατὰ συμβεβηκὸς μὲν, ὁ διήρηται. καθ' αὑτὰ δὲ ὁ μία. ὥσπερ ἅμα τὸν λίξι ἀποδιωστίσι. τὰ ἀλλήλων ἴδια κατὰ συμβεβηκὸς αἰσθάνεσθαι αἱ αἰσθήσεις. οἷον ὁ ὄψις ὁ γλυκύ. ἢ ὁ γεῦσις ὁ λευκόν. τῷ δ' φαῦλα τὰ ἀλλήλων ἢ τὰ ἄλλων ἐκείνων. οὐχ ἡ αὐταί φησιν. τοῦτ' ἔστιν οὐχ ὅταν ἐκείνη αὐτὴ καθ' αὑτὴν εὑρῇ. ὅτι καὶ ὡς διῃρημέναι εὑρίσκουσι. τότε γὰρ οὐ δὲ κατὰ

συμβεβηκός.

καθ' αὑτὸ δηλόν. ἢ προαγουμένως καὶ δι' ἄλλο· ὥσπερ τῇ αἰσθήσει. ἢ λυπτόν ἐστι καὶ ὡς αἰτίῳ ἀκολουθοῦν, οἷον ὧν μὲν καὶ αὐτὸ ὡς ὃ αἰσθητήριον, ἀλλὰ ζῴῳ ἄλλῳ πάντως προαγουμένῳ. ὡς ὁ μέγιθος καὶ ὁ χυμὸς τῶν πραγμάτων ἡ ὄψις ὁρᾷ, ὅτι τῷ χρώματος πάσχουσί τι καὶ ὥσπερ τῷ μεγέθους καὶ ὥσπερ τῷ χυμοῦ, ἀλλὰ καὶ χρωσμένῳ καὶ ζῴῳ τῷ χρώματι ὁρῶντων. τὰ μὲν οὖν προαγουμένως καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ, τὰ ἐκάστης ἕξεως ἴδια. τὰ δὲ καθ' αὑτὰ μὲν, ζῴοις δὲ τοῖς ἰδίοις προαγουμένοις δι' ὅτου γνωρίζόμενα. ὅτι ὁ μὲν μὴ ἁφὴ μόνη ὡς τὰ ἴδια, ἀλλὰ πλείοσιν ἢ πάσεσι γνωσκεσθαι. δυνατὸν τοίνυν μή τινα ἡμῖν ἐλλείπειν αἴσθησιν, τῷ μὴ δὲ εἶναι ἑτέραν παρὰ τὰς πέντε, οἷον εἴρηται λύειν. πλὴν ὀξιοῦσι καὶ τοῖς κοινοῖς ἰδίαν τινὰ ἀπονέμειν αἴσθησιν. ὡς ἁπτὰ συμβεβηκὸς αὐτὰ ἑκάστης τῆν πέντε γνωσκούσης. ὡς γαρ ὁ πικρὸν τῆς ὄψεως ἰδὼ τῆς χρόας ἁπτὰ συμβεβηκὸς αἰσθανόμενος, ἑτέρᾳ ἕξει ἢ καθ' αὑτὸ γνωρίζουσα αὐτὸ ἡ γεῦσις, ἀναγκαῖον καὶ τοῖς κοινοῖς ἐπίσησιν ἰδίαν αἴσθησιν. εἰ αἱ ἄλλαι ἁπτὰ συμβεβηκὸς αὐτῆν ἀντιλαμβάνονται. ἔξεσι δὲ ὁ ἁπτὰ συμβεβηκὸς ἑκάστη τῆν πέντε τὰ κοινὰ γνωσκεσθαι, φαῖεν ἂν οἱ πλὴν αἴσθησιν κρατύνοντες. διὸ καὶ οὕτως εἴρηκεν, ὧν ἑκάστη αἰσθήσει αἰσθανόμεθα κατὰ συμβεβηκὸς, ὡς ἐκείνων αἰ ἕξεις φαμένων. ὑμῖν δ' ἄλυσις ἔστι κατὰ συμβεβηκός. ὡς βύβλος δείκνυσι, πρότερον ἔλεξε τὰ κοινὰ ποῖα. ταῦτα γαρ πάντα κινήσει αἰσθανόμεθα. ᾧ ὁ μὲν αἰσθητήριον ἡ πάσχει τι ἔσθ' τῆ αἰσθητῆ, οἷον διακρινόμενον ἢ συγκρινόμενον. ἢ μὴ αὖθ πάθος κατ' οὐδέν ἐστιν ἔξω τῶν, πλὴν οὐδέν ἐστιν τῆ αἰσθητῆ διχόμενον. ὡς ὁ ἀὴρ ὁ φῶς. πλὴν δὲ αἰσθητικὸν ψυχὴν κατὰ πλὴν τῆ αἰσθητικοῦ ὡς εἴρηται πρῶτον. καὶ ἡ ἔξω ἐνέργεια ἐνεργομένη σὺ τελέχεια, καὶ αὕτη ἡ τῆς ψυχῆς γνωστικὴ προβολή. ὅτι ὁ ἔξω ἐγείρεσθαι, καὶ πρὸς ὁ ἔξω ἀποτείνεσθαι. ἔστ μὲν ὧν τῆν καθ' ὕπνους κινᾶται καὶ πάσχει ἐκάστη αἴσθησις. ἔστ δὲ τῆν κατὰ συμβεβηκὸς οὐδετέρων. ὡς τὰ κοινὰς αἰσθητὰ μὴ εἶναι κατὰ συμβεβηκός. μὴ δὲ ὅτι ἔξεσι ἄλλην ὀλέτως ἀπαιτεῖν ἐπ' αὐτῆν αἴσθησιν. ἀλλὰ καὶ ἀναγκαίως οὐκ ἂν ἔσ τις ἀφορισμὸν αὐτοῖς ἴδιον αἴσθησις, ἅτε πλεόνων αὐτοὶ καθ' αὑτὰ γνωριζουσῶν, κατὰ πλὴν πρὸς ἀλλήλα κοινωνίαν. αὐτίκαιται γαρ ὁ ἴδιον τῷ κοινῷ. καὶ ἡ κοινὴ πλεόσιν ὑπάρχουσα δυνάμις, οὐκ ἂν αὐταῖς ἀντιδιαιρῆτο, ἵνα καὶ ἴδιος ἦ. οἷον μέγιθος κινήσει. ὅτι γαρ καὶ ὡς μέγιθος εἰς ὁ αἰσθητήριον σῴζ ὁ αἰσθητὸν, δηλοῖ ἡ ἀεχὼ τῆς χρόας ὡς λευκῆς τῇ ὄψει ἐλλιπομένη βλάβη τῆς ἰδὶ πολὺ ἐκπεπαμένης πυθίου. ἀλλὰ καὶ οὐκ τῷ μηδὲν τοιοῦτος λίθου μᾶλλον πλυθῆναι ὕδως.

Ω" ΣΤΕ ΚΑΙ ὁ χυμὸς μέγιθος γαρ τι καὶ ὁ χυμὸς. ὁ δὲ ἀριθμὸς, τῷ μὴ κινεῖσθαι. ὁ δὲ ἀριθμὸς, τῇ ἀποφάσει τῷ σωιχοῦς, καὶ τοῖς ἰδίοις.

κ ασται γαρ ὁ ὑποκείμενος ὡς ὕλη τῷ μεγέθει χρώμενον. ὡς καὶ ὁ βάθρου ξύλον λέγομεν. ἐπεὶ ἔστ ὁ ποιὸν πᾶν χυμὸς. πῶς οὖν κινήσει. οὐ τῷ τὰ αἰσθητὰ πάντως κινεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ ὁ αἰσθανόμενος ὑπ' αὐτῆν. ὁ γοῦν μέγιθος καὶ ὁ χυμὸς ἐπεὶν τῇ κινήσει γνωρίζεσθαι, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῷ μὴ κινεῖσθαι φησιν. ἵνα σαφηνίσῃ ὅπως εἴρηται τῇ κινήσει. ὅτι οὐχὶ τῷ αὐτὰ κινεῖσθαι. ὁ γοῦν ἀριθμὸς οὐ κινούμενος ὅμως γνωρίζεται. ὡς αὖ μὲν μὴ κινούμενος, κινοῦν δὲ καὶ αὖ τῷ αἴσθησιν. οὐ γαρ εἶναι τῇ σῴζειν τῆς κινήσεως γνωρίζεσθαι λέγει ὁ ἀριθμὸς, τῷ μὴ κινεῖν ὡς ὁ σπότος πλὴν ὄψιν. προείρηται γαρ ὡς πάντα κινήσει αἰσθανόμενα καὶ αὐτὰ πλὴν στάσιν. καὶ ὥσπερ νοῦ λέγεται. ὅτι οὐχὶ τῷ αὐτὰ κινεῖσθαι. ἀλλὰ τῷ διατιθέναι πῶς ὁ αἰσθητήριον, καὶ προκαλεῖσθαι ὡς οὐ σῴζειν πλὴν αἰσθητικὴν ζωὴν. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἀριθμὸς τῇ ἀποφάσει τῇ σωιχοῦς. ὡς οὐ σῴζειν εἴρηται. καὶ γαρ καθ' αὑτὸν ὁ ἀριθμὸς αἰσθητὸς, ὡς καὶ ὁ οὐ. καὶ κινητικὸς τῆς αἰσθήσεως. ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ σπότος τῷ μὴ κινεῖν πλὴν ὄψιν ἐπιχειροῦσιν ὁρᾶν. ἢ ὡς ὁ ἄκρον τῇ ἁπλῇ γνωρίζεται. ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτίκαιται μὲν ὁ οὐ τῷ πλήθει. οὕτω δὲ, ὡς ὁ πλῆθος σωιζεσάγειν ἅμα ὁ οὐ ὁ σωιχὲς, καθ' ἕκαστον τῆν ὃς ὧν ὁ πλῆθος. ἐπειδὴ οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ὁ οὐ ὡς σωιχὲς ἔστιν οὐ. σύμιλον δὲ τῇ πάντων σωσεωγῇ τῷ σωιχὲς ἀσαφαίνεται οὐ. καί τοι εἷς ὢν καὶ ὁ ἀριθμὸς, κατὰ πλὴν διαιρούμενον σωσεωγὰν καὶ ἓς ἔστ καὶ γνωρίζεται. ἀλλ' οὐχ ὡς σωιχές. καὶ ἔσ ὁ πλεῖ ἡ τῆ σωιχοῦς ἀπόφασις, ὁ μὴ ὡς μόνον οὐ. ἔσ γαρ πάντως συνεχὶς ἰδὶ τῆν αἰσθητῆν. ἀλλ' ὡς οὐ σωσεωγῇ τῆν πολλῶν τοιούτων, τῆς σωσεωγῆς ἀναιρουμένης πλὴν σωιχείαν. ὁ δὲ καὶ τοῖς ἰδίοις οὔ μι δοκεῖ πρὸς ὁ ἀριθμὸς, ἀλλὰ πρὸς ὁ αὐτοτρόφῳ εἰρῆμένον ἀπεδεῖσθαι. ἵνα σωσάψας πρὸς ὁ πάντα γαρ ταῦτα κοινὴ αἰσθανόμενα, ὁ καὶ τοῖς ἰδίοις. ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ μὲν κινεῖ τὰ κοινὰ αἰσθητά· ἀκολουθεῖ δὲ προαγουμένοις ὡς εἴρηται τοῖς ἰδίοις. αἰσθητοῖς.

β" ΚΑΙΣΤΗ γαρ οὐ αἰσθανόμενον αἴσθησις.

γ ρουμένως ὁ ἴδιον οὐ τῷ ἅπλοῦν πάσχει. οἷον ὡς οὐ ἔχει. οὐ γὰ ὁ χρῶμα ἢ ὁ φῶς. καὶ ἧχος οὐ ἀκουῇ. καὶ οὐ ἁφῇ δὲ οὐ ὁ κατὰ πλὴν παθητικὴν ποιότητα, ἢ ὁπωοῦν ἄλλως ἀφορίζόμενος, εἰ καὶ

αἴσθησις. διὸ οὔτε ἀὴρ οὔτε ὕδωρ αἰσθητήριον ἁπλοῦν· πρὸς γὰρ πάσαν ἄμφω κατὰ τὸ μέσον.

Γ ΛΟΙΠΑΙ αἷμα αἱ αἰσθήσεις ἔχουσι πλὴν τῆς μὴ ἁπλῶν μηδὲ ἀπεπεψωμένων.

Τ οὗτο δ' ἐστὶν ἃ πρὸς πάντα τὰ προσληφθέντα ἢ γούμενα ἀποδίδοται. ἐν ᾧ παντὶ οὐ ἔστιν αἴσθησις ἁφῆς, καὶ ὅσῳ αἷμα ἔχομεν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐκλείπει τὴς αἴσθησις καὶ αἰσθητήριόν τι ὑμῖν ἐκλείπει, καὶ ἃ ὅσων μὲν αὐτῆς ἀπόμεσι αἰσθανόμεθα, τῇ ἁφῇ αἰσθητά ἐστιν, ᾗ τυγχάνομεν ἔχοντες, ὅσων δὲ σὺν τῆς μεταξὺ καὶ μὴ αὐτῆς ἀπόμεθα τοῖς ἁπλοῖς ἀποσήμασι, λέγω δ' οἷον ἀέρι καὶ ὕδατι, καὶ ἃ τῆς ἁπλῶν ἐκ πλύο τούτων αἰσθητήρια μόνον ἐστὶν, ἃ καὶ τοῦ ἔχουσιν οἷα ζῶα, πάσαι ἄρα αἱ αἰσθήσεις ἔχονται πλὴν τῆς μὴ ἁπλῶν μὴ δὲ πεπεψωμένων, τῇ ἄρα σωμάσιμου ἢ ὡς παραπληρωματικοῦ τοῦ κεμένου, ἢ καὶ ὡς συλλογιστικοῦ, ὡς καὶ τῆς ἀποδόσεως ἅμα καὶ συμπράσματικῆς ὑπαρχούσης. προσθεὶς δὲ ὁ πλὴν τῆς μὴ ἁπλῶν, ἐδήλωσεν ὡς πάντα ὁ λόγος ἐπὶ τῆς πλείων ζώων πεποίηται. τέλεια δ' ἐστὶ τὰ πεταγμένως πορευτικά. ἁπλοῦν οὖν τὰ μὴ πορευτικά, οὐχ ὡς τῆς ἐπιβαλλούσης τῷ εἴδει αὐτῆς ἐστερημένα ζωῆς· πάντα γὰρ τὰ ὁμοειδῆ τοιαῦτα. ἀλλ' ὡς τῆς τῷ γένει τῆς ζώων ὡς ζώων ὑπαρχούσης ζωῆς ἀπολειπόμενα. ὡς γὰρ ζῶα ἁπλῶς ὁ αἰσθητικὸν ὑπάρχει. ὅσοις οὖν μὴ πάρεστ ὁ αἰσθητικὸν πρόσω, ταῦτα οὐχ ὡς τοιάδε ζῶα, ὡς δὲ ζῶα ἁπλῶς ἐστὶν ἁπλᾶ. πεπεψωμένα δ' ἐστὶν, ὅσα ἄτομα καὶ τῆς τοῖς ὁμοειδέσι προσηκούσης ἀπολείπεται αἰσθήσεως, ἢ οὐ τῇ κινήσει βλαβέντα, ἢ μᾶλλον ταῦτα ὀργάνου πρὸς σθρωθέντα.

Φ ΑΙΝΕΤΑΙ γὰρ καὶ ἡ ἀπόκλαξ πλὴν ὁ δέρμα ἔχουσι τοὺ ὀφθαλμούς.

Κ αἱ τοι γε πορευτικὴ οὐσία οὐχ ὁρᾶ. ὃ δὲ μᾶλλον τῷ εἶναι ἐπ' αὐτῆς φρεσπίσαι πᾶν φύσιν, ἢ τῷ ᾧ εἶναι, ὁρυπτούσης τῷ προσώπῳ πᾶν γᾶν, καὶ σὺ τύφλου θρεφομένους. μή ποτε δὲ οὐκ ἀκριβὴς ἡ αἰτία, ἐ παικολουθοῦσαν ποιοῦσα πᾶν πρόνοιαν, ἡ γουμένου καὶ τῷ εἶναι καὶ τῷ ἐπιβάλλοντος ἑκάστοις ἀγαθοῦ. ὃ δὲ διὰ πάντων ζώων ὑπόστασιν, οὐ μόνα φύσομον εἶναι τὰ τέλεια, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔχοντα καὶ τὰ μίσα, οὐδαμοῦ τῷ κενῷ παρεμπλεκομένου, οὐ δὲ μίσου τῆς προόδου γιγνομένης. πάντων οὕτω οἴεται διὰ τῆς ἀκροάλαξος, οὐ παντελῶ σθρῶσιν τῆς ὀρεπικῆς δυνάμεως π καὶ σὐθργάσασ'. ἀλλὰ τῆς σωμργοῦς. μετέχειν δὲ τῆς ὡς ὅλῃ χπάνων. οἷα πθρ καὶ ὑμῖν γίνεταί τις συναίσθησις ὅλῃ τῆς βλεφαρων φωτός. οὐ γὰρ ἂν μόνην πλὴν ὁ δέρμα ἔχουσι τὸν ὀφθαλμὸν τῷ ζάῳ, εἰ μὴ κὴ σὐθργᾶν πλὴν ὁ δέρμα ἐδύνατο. ἀλλ' ὁμοίως ὡς καὶ σὺ στέγω σθλάσεσιαν. ὡς καὶ τὰ υκτερόμα.

Ω" ΣΤΕ ΕΙ μή τι ἑτθρόν ἐστι σῶμα καὶ πάθος ὁ μιθρός ἐστι τῆς σὐταῦθα σωμάτων, σὺ δὲ μία αἴ ἐκλέπτοι αἴσθησις.

Σ" ΣΙ μὲν καὶ τὰ προκείμενα ῥητὰ τῇ αὐτῇ λεκτικῇ, τῇ μάλισ' εἶναι τὰς πέντε αἰσθήσεις, καὶ τοῖς ταύτας ἔχουσι μὴ ἐλλείπειν πνά. δι' ὃ καὶ ὡς συμπράσμα ἐπῆκται τῆς προῤῥηθέντων. ἐπεισθῆ πρὸς σ' ἂν τείνει σκοπόν. ὁ γὰρ ὥστε συμπρασματικόν. λέγουσι δὲ ἑτέρως ζέπον ὁ ὅλῃ αὐχῆς προτιθεσ. τὰ μὲν γὰρ μέχρι τῆδε καὶ πισκοπίζει ὁ πρόβλημα, ἐκ τε τῆς τελείας αἰσθητικῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς αἰσθητοῦς τῆς ὀργάνου ἀποδόσεως. αὕτη δέ μοι δοκεῖ ἡ λέξις ἐκ τῆς αἰσθητῆς ὁ αὖ ὑπομνήσκειν. εἰ γὰρ πέντε μόνα τὰ ἁπλᾶ σώματα σὺ τῇ πρὸ ὑρανοῦ ἀποδέλεκται, καὶ πᾶσαι αἱ αἰσθήσεις πρὸ πλὴν σύσιαν αὐτῆς, καὶ τὰ ποιότητα ἢ ποσότητα, ἢ καὶ τίνα τῆς σύκα καὶ τηγορίων προσοῦσι ἰδιότητα, ἢ γὰρ σύσις λόγω ἡ νῶ ἀλλ' οὐκ αἰσθήσει καὶ ταλπῆ, δῆλον ὡς οὐκ ἂν ἐλλείποι τις αἴσθησις. αἱ γὰρ πέντε σωμάτων τῆς πέντε καὶ τὰ πάσης τὰς πρώσας ἰδιότητας ἐσί γνωρισικαί. εἰ δ' οὕτω μήτε σῶμα ἔστι, ἑτέρου παρὲ τὰ πέντε ὡς δέλεκται, μήτε πάθος ὁ μιθρός ἐστι τῆς σὐταῦθα σωμάτων, πάθη μὲν λίγω τὰ μετὰ πλὴν σύσιαν καὶ πρῶτ αὐτῇ πρῶτ ἐστὶ σθα, οἷον σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κινήσεις καὶ χρόας καὶ ἥχους καὶ ὀσμὰς, ἃ δηλόν ται ἄλλων τῆς σύσιας ὑρτημένα, καὶ σὺ ἐκείνοις ὑφιστάμενα, καὶ ὅλῳ ζῶν πάθη καλούμενα, σὺ ταῦθα δὲ σώματα οὐ τὰ πλείω συλλύω, ἀλλὰ τὰ σὺ ὅλῳ φ ἡσυμῳ, εἰ τοίνυν ἀδύνατον ἢ σῶμα εἶναι ἄλλο ἢ πάθος ἄλλου σώματο., ὅλῳ ὁ τούτων πάντα εἶναι τὰ αἰσθητά, ὡς ἂν βεβαιώσαιτο ὁ πλὴν ἀκριβῆ τῆς σύσιας αὐτῆς λαβὼν ἐπιτήμην, ᾗ ἧς ἂν καὶ τὰ ἐπακολουθοῦντα ὅσα καὶ σια γνοίη, σὺδὲ μία ἂν ἐλλείποι αἴσθησις.

Α' ΛΛΑ' ΜΗΝ σὺ δὲ τῆς καινῶν οἷόν τε εἶναι αἰσθητήριόν τι ἴδιον, ὧν ἐκείνῃ αἰσθήσει αἰσθανόμεθα καὶ τὰ συμβεβηκός. οἷον, κινήσεως στάσεως. σχήματος. μεγέθους. ἀριθμοῦ σός. ταῦτα γὰρ πάντα κινήσει αἰσθανόμεθα. οἷον μέγεθος κινήσει.

Δ ἰσάεισται ἡμῖν ὅτι πάντων μὲν ἡ αἴσθησις γίνεται καθ' αὐτὰ, ὑφ' ὧν πάσχει ὁ αἰσθητήριον. τίνων δὲ καὶ τὰ συμβεβηκός, τῆς σωυπαρχόντων μὲν τῷ αἰσθητῷ, συμμὶν τῇ αὐτῇ πλὴν πεπόνων αἰσθήσει. ὡς ἡ ὅλις καθ' αὐτὸ μὲν ὁ ξανθὸν τῆς χολῆς, καὶ τὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ πικρόν. πάσχουσα μὲν πλὴν τῷ ξανθῷ, συμμὶν πλὴν τῷ πικρῷ. ἀλλ' ὡς σωόντος σὺ τῇ χολῇ τῷ ξανθῷ, λέγομεν καὶ αὐτῆς αὐτὴν λαμβάνεσθαι. καὶ ἔστ' ὅταν καὶ τῷ πικρῷ ἡ ἴδιος αὐτὴ παρῇ, ἡ προστόδα γιγνομένη αἴσθησις. ὡς καὶ νῦν σὺ τῇ θίᾳ τῆς ξανθοῦ σωυαναφθέγεται ὁ πικρὸν πᾶν ψυχήν. διώρισται δὲ ὡς καὶ ὁ

καθ' αὐτὸ

τετραχῶς τὸν λόγον ποιούμενος. καὶ ὅλῳ δῆλον ἀμφοῖν ἐκ τούτου. διὸ καὶ ἐπήγαγε δύο τινὰ, λέγων, καὶ
ἔστιν ἀὴρ ἀφανὴς καὶ χρόας. ἀλλὰ διατί ὅταν ἐλέγομεν οὐχὶ καὶ ὁρᾶν ἀκαταλαμβάνειν, ἔχουσα ἀδρίαν, ἢ
ἀκούειν. διατί δὲ οὐχὶ καὶ ἀκούειν ἢ πορφύραν, ἔχουσαν τὴν, ἢ ὅσα φαίνεται, εἴπερ ἀὴρ ἔστιν ὑδατώδη ἔστιν.
διότι δρᾶν οὐκ ἀξιοῦται ἁπλῶς οὔτε ἀληθεύει τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ὡδὶ τὸ τελείαν ζῶον. εἶεν ὡς ἄρα
καὶ ὡδὶ ἡμῶν ἐποιήσατο τὸν λόγον, ὑμῶν λέγων, καὶ ὅσων αὐτοὶ ἀπόμοιοι αἰσθανόμεθα. τελείας δὲ
τῆς αἰσθητικῆς παρούσης ζῴοις, καὶ οὔτε τῇ πρὸς τὸ ἀφὴ διαφορᾷ ἐναλλαττόντων ὀργάνων, οὔτε γὰρ
οὐ ζῴοις οὕτω τούτοις ἐστὶ, οὔτε τῇ πρὸς τὸ ὄλφ τῇ μεταξὺ ἀπλανεστέρῳ· τὸ τοῖς τελείοις ζῴοις,
καὶ οἱ πάντῃ μόνον ἐν τῇ μεταξὺ, χρῶντο γὰρ ἂν αὐτῷ ἅπασαι αἱ ὄλφ τῇ μέσῳ γινόμενοι,
ὡς που καὶ τῷ ἐκ φῶς ὅτι ὑδατώδη ἀὴρ, οὕπω δηλονότι ὅτι οὐ μόνα τὰ οὐ ἁπλᾶ ὄργανα,
ταῖς ὄλφ τῇ μεταξὺ ἀπλανεστέραις αἰσθήσεσιν ὑπηρετικὰ, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς λαβὼν
τὸ λύο εἶναι τὰ μεταξὺ ἀδρὰ τε καὶ ὑδατώδη, νῦν αἰσθητήρια πότε μὲν οὐ προσήκοντα μόνον, τὸ
δὶ οὗ τὰ πλείω καὶ ἑτεροκινῆ αἰσθητὰ γνωρίζεται. οὐ γὰρ ἐπὶ μὲν δίχρους πλείω
αἰσθητά. καὶ τὰ ἑξῆς. ὥστε δὲ καὶ πλείω εἶναι τὰ τοιαῦτα μέσα, ὡς δὶ ἑκατέρου τὰ αὐτὰ γνω-
ρίζεσθαι, οἷον χρόας καὶ δὶ ἀδρὸς καὶ δὶ ὑδατος. ὅπερ τῇ ὡς ἀληθεύσῃ ἐγκείνει, τὴν αἰτίαν προσ-
τιθείς. ὅμοιον τὸ διαφανὲς φάσκων. ἐπεὶ οὐχ ἡ ἀὴρ οὐ δὴ ὑδωρ διαβιβαστικὸς τῆς χρόας. ἀλλὰ καὶ τὸ
διαφανές. ἀξιοῖ δὲ καὶ οὐ τῇ προσθήκῃ ὑποθέσει, ὃν ἐκεῖνο τὸ οὗ ἕνεκα τὸ τὴν πλείονα καὶ
ἑτεροκινῶν διαβιβαστικὸν, ἀμφοῖν τοῖν ἑτεροκινοῦν εἶναι αἰσθητικὸν, ὡς ὡδὶ δύο καθάπερ ἄρτιαι
ποιούμενος τὸν λόγον. καὶ ὡδὶ τῆς διυτέρας τὸν ὁποτέρουν τὴν μέσην ἕνεκα τὸ δὶ ἑκατέρου εἶναι αἰσθητῆς. τὸ γὰρ δὶ ἀμφοῖν, οὐ τῷ, καὶ ὁ τὸ ἑτέρου αὐτὴν ἔχων μόνον αἰσθήσεται
τῆς δὶ ἀμφοῖν, οὕπως ἀκουσίας, ὡς δὶ ἑκατέρου ἰδία, ἀλλ' οὐχ ὡς ἅμα, οὐ δὲ ὡς ἐκ τῆς ὑφ' ἀμφοῖν. τῇ
γὰρ τελείᾳ ζωῇ καὶ ὁρατικῶς εὐεργεῖν δυναμένῃ, ὑπηρετοῖν ἂν καὶ ὁποτέρουν τὴν διαφανῶν παρεῖν.

ΤΩΝ ΔΕ ἁπλῶν, ἐκ δύο τούτων αἰσθητήρια μόνον ἔστιν. ὑφ' ἀδρὸς καὶ ὑδατος. ὁ μὲν γὰρ κόρη, ὕδατος. ὁ δὲ ἀκοὴ, ἀδρός.

ΛΑΒΩΝ αὐτοτρόπως τὰ μεταξὺ δύο μόνα εἶναι ἀδρὰ τε καὶ ὑδατα, βούλεται καὶ τὰ αἰσθητήρια ἐκ δύο
μόνων τούτων ἁπλῶν ὑφίστασθαι. ἐπειδὴ ὁ μὲν τῆς ἀφῆς σύνθετον. ἐκ τῆν πανσαρκίαν γὰρ. καὶ ἐπὶ
κρατοῦντος τῆς γεύσεως στοιχείου. οὐ δὲ τῇ ἀφῇ συμπέλη πᾶσι καὶ ὑγίασις. τὴν δὲ διάπνοιαν μέσων αὐτ-
λαπλανεστέρων, ὁ μὲν κόρη ὕδατος. ὁ δὲ ἀκοὴ ἀδρός. ὁ δὲ ὄσφρησις θατέρου τούτων. καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς
πιστούμενος ὁ δύο μόνα εἶναι οὐ ὑμῖν ἁπλᾶ αἰσθητήρια, ᾗ ὄλφ τῷ προλαβεῖν ὡς τὰ μεταξὺ δύο,
τὰ αὐτὰ οὐ λαξάμενος, καὶ ὁ κατὰ λόγον δύο μόνα εἶναι τὰ ἁπλᾶ αἰσθητήρια. ὅσα γὰρ καὶ ὅσα
τὰ ἔξω διαβιβαστικὰ τὴν αἰσθητὴν, τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα καὶ τὰ οὐ ἡμῖν διακτικὰ τῆς τὴν αἰσθη-
τὴν ἑκάστων οὐ δρᾶσθαι.

Η ΔΕ ὄΣΦΡΗΣΙΣ, θατέρου τούτων.

Η ὡς οὐ ὑμῖν μὲν ἀδρὸς, οὐ ἰχθύσι δὲ ὕδατος ὄντος. ἢ ὡς τῆς ἀμφοῖν μεταξὺ οὐ πᾶσι.

Τ Ο ΔΕ ΓΥΣ, ἢ ὑδατὸς, ὑ κοινὸν πάντων. ὑδατ γὰρ αἰεὶ θρέμματος αἰσθητικόν.

Ο ὑδατὸς μὲν ὁ καυστικόν. κοινὸν δὲ πάντων ὁ στοιχειῶδες. ἡ δὲ ζῆσις, καὶ τὰ ἁπλᾶ κατὰ ὁ ἐπικρα-
τοῦν ἐλέγετο ἁπλᾶ. καὶ γὰρ ὁ ὅλος ζῶον ἐφ' ἑκάστου τὴν θυητὴν, ἐκ τὴν πανσαρκίαν. ᾗ πᾶσι αὐτῆς
μόνον. ὥστε καὶ τὰ αἰσθητήρια.

Η ΔΕ ΓΗ ἢ ὑδατὸς ἢ οὐ τῇ ἀφῇ μάλιστα μέμικται ἰδίως.

Ο ὑδατὸς μὲν ἡ ἁπλῆ. καὶ οὐ τοῖς σωματίοις ἡ στρόφακα ἐπικρατοῦσα. ὡς ὡδὶ ὀστέων καὶ ξηρῶν. οὐ δὲ τῇ
ἀφῇ μάλιστα ἰδίως μέμικται. διότι καὶ οὐ ταῖς ἄλλαις μὲν, ἀλλ' οὐκ οὐσιῶδες. διαφαίνεται δὲ ὡς
ἐπικρατοῦσα οὐ τῇ ἀφῇ. καὶ οὕπως ὡς καὶ τὰ ἄλλα ἐμφαίνεσθαι. ἔξω γὰρ τὴν ἀπλικὴν αἰσθητι-
κείαν ἴδιαν.

Δ ΙΟ ΛΕΙΠΟΙΤΑΝ μηδὲν εἶναι αἰσθητήριον, ἔξω ὕδατος καὶ ἀδρός.

Α ὕτη ἡ λέξις φαίνεται μὲν ὡς ἀποδιδομένη πρὸς ἕτερα, ὄλφ ὃν αὖ συνδησμεν. ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπαν-
τα τὰ προειρημένα. οὐ γὰρ καὶ πρὸς τὰ τῆδε τῆς ἀφῆς. ἀλλὰ πρὸς τὴν οὐ τέθεται ἀρχομένην λέ-
ξιν. ὅσα δὲ ὄλφ τῇ μεταξὺ καὶ μὴ αὐτὴν ἀπόμοιον. καὶ γίνοιτ' ἂν ἐμφατικὰ ἡ λέξις, εἰ ὡς πρὸ ὁ
πλούτα ῥοῦς ἀξιοῖ, καὶ τὰ κοινοῦ ὃν ἐκ τέθεται σύνδησμεν, ὡδὶ πάντων τὴν ὑγρομένων οὐ τῇ λέ-
ξει τῇ ἐνθένδε προστιθείς μεν. ἵνα καὶ ὧδὶ ἡ λέξις ἔχῃ. εἰ δὲ ὅσα ὄλφ τῇ μεταξὺ καὶ μὴ αὐτὴν ἀπό-
μοιον, δύο μόνα τὰ ἁπλᾶ ἀφεώμεθα ἀέρ τε καὶ ὕδωρ, τοσαῦτα δὲ καὶ τοιαῦτα καὶ τὰ οὐ ἡμῖν
εἶναι δεῖ ἁπλᾶ αἰσθητήρια, λείποιτ' ἂν μηδὲν ἓν αἰσθητήριον ἔξω ὕδατος καὶ ἀέρος. ἁπλοῦν δηλαδή.

Τ ΑΥΤΑ δὲ καὶ πάνυ ἔχουσιν οὕτω ζῶα.

Ι αὐτὰ λέγων, τὰ δύο ἁπλᾶ, ἢ ἀληθῶς οὕπως ἐπικρατοῦντα, ὡς μὴ φαίνεσθαι τὸν μέξιν. οἷα δὲ
ἔφη ζῶα, ὄλφ τὰ πολούμενα ζωόφυτα. οὐ οἷς οὐκ ἔστιν αἰσθησία, τὴν ὄλφ τὴν μεταξὺ ἀπλανεστέραν

Ε ςι μὲν δὴ οὕτω δῆλον ὡς ἔφημεν, σωτηρίαν τὴν ἡγουμένων. ὅπως δὲ ἀναγκαῖον λέγεται, ἐπισκέψασθαι ἄξιον. δικαίως γὰρ εἰ ἡ ὀρεκτικὴ ἐλλείπει αἴσθησις μόνη, δυνατὸν δὲ εἶναι καὶ ἀφῃρῆσθαι τὴν ὅλως ἔργα, μὴ πάρεστι ζῆν. ἢ εἰ χρὴ τὰ ἀναλωθέντα· ὥστε τὸ μὲν αἰσθητήριον αὐτῷ παρεῖναι, πλὴν δὲ ὄρεξιν ἀπολέσθαι μηδὲ ὡς ὀρεκτικῷ αὐτῷ χρῆσθαι. μή ποτε οὖν διττὴν ἡ τῆς αἰσθητηρίου ἐλλειψις, ἡ μὲν, ὡς μηδόλως τὴν ὑποκειμένου παρόντος σώματος, ὃ αὖ ἡ πρὸς πλὴν ἐλλείπουσαν χρήσιμον αἴσθησιν. ὡς εἰ μὴ δ' ὅλως ἔστι καθ' αὑτὸ τὸ τοῦ ζώου ὃ ἀήρ ἢ τὸ ὕδωρ ἀμεγέθη. ἡ δὲ ὡς ὄντος μὲν, ἀλλ' οὐχ ὡς ὀρατοῦ δὲ φθείρεται γὰρ καθ' ἑκάστην καὶ ὡς ὀρατὸν ὑφίσταται, ὥσθ' τὸ μὴ παρεῖναι ἐνδέχεται. μή ποτε δὲ καὶ ὥσθ' τὴν τελείαν ζώων ὁλκὴν ἔχει ὁ λόγος. διὸ καὶ ἡ μὲν, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ἔφη, ἐκ ἐλλείπει αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριον ἐκλείπειν. ἀλλ' ἡ μὲν τοῖς τὰς πόρους ἔχουσιν. ἐκ γὰρ ἡ τις ἄλλη, καὶ αἰσθητήριον ἄλλο τι ἔξει σῶμα. ἢ τούτοις κατ' ἄλλο τι χρήσεται, ἀλλ' ἐτέρου μὲν ὀργανικὸν εἶναι αἰσθητήριον ἀδύνατον. ἐπεὶ δὴ μήτε ὕδωρ ἄλλο παρὰ τὰ τέσσαρα τῶν σωμάτων φέρεται, μήτε ἀέριον ὡς ἔργανον τῇ θείᾳ αὐτῆς ὑπίσχνεται ψυχῇ· οὐ γὰρ ὡς χρωμένῃ, ἀλλ' ὡς αὐτὴ ἐκείνης ὅλον ὄν. ἀνάλωσιν δὲ ταύτην ἔχει ἡ κατ' ὀλίγον τι εἶναι αἰσθητικόν. ἢ ᾗ τις ἐν τῇ τελείᾳ ζωῇ. καὶ ἡ χρωμένη αὐτῇ δυνάμεις. διὸ ἀναγκαῖον ὅσ μὴ πάρεστιν αὐτῇ, μὴ ὅλῃ πάρεσθαι ἢ ἀτέλειαν, μὴ ᾗ ὄργανον ὑπάρχειν. ἐν ᾗ τῇ τελείᾳ πᾶσαι αἱ δυνάμεις. καὶ ἡ φύσις ἀκολούθως τὰ ἔργανα πάντα ἀποδίδωσιν, ἐὰν μὴ παρὰ φύσιν πήρωσιν. ὅταν ἡ αἰσθησις καὶ παρούσης τῆς δυνάμεως ἡ ὄργανον ἐκλείπῃ. διὸ οὐκ ἂν εἴη τοιοῦτον ζῶον, ᾧ ἐκλείποντος αἰσθητηρίου καὶ πλὴν αἰσθητικὸν ἐκλείπειν οὐσίαν· ἀλλὰ ἡ αἴσθησις μὴ ἐκλείποντος αἰσθητηρίου, μὴ δὲ πλὴν αἴσθησιν ἐκλείπειν. καὶ ἐν ἡ μὲν τοῖς τὰς πόρους ἔχουσι καὶ οὖσι τελείοις, ὡς καὶ πλὴν κατὰ τόπον ὡρισμένων κίνησιν κινουμένοις.

Κ ΛΙΣΘΩΝ μὲν αὐτοὶ ἀπόμοιοι, ἁπλᾶ σώματα τῇ ἁφῇ αἰσθητά ἐστιν, ἐν τυγχάνομεν ἔχοντες. ὃ δὲ ὅλῳ τῷ μεταξὺ καὶ μὴ αὐτὴν ἀπόμοιοι, τοῖς ἁπλοῖς διαφήμασι. λέγω δ' οἷον, ἀέρι, καὶ ὕδατι.

Τ ὁ τέλειον ἔστι ζῶον τὴν ἡγουμένων. διὸ οὐ μὴ κατασκευάζειν ἄξιοι, μήτε αἰσθητήριον μήτε αἴσθησιν ἡ μὴν ἐλλείπειν. ἐπεὶ δὴ γὰρ ἀναγκαῖον ἢ ἀπόμοιόν ἡ μὴν τὴν αἰσθητὴν γίνεσθαι πλὴν αἴσθησιν, ἢ ὅλῳ τὴν μεταξύ. καὶ ἔστιν ἄμεσος ἡ διαίρεσις, καὶ ἄλλως ἀδύνατον. ἐπεὶ δὴ γὰρ γνωστικὴ μὲν ζωὴ ἡ αἴσθησις, σωμάτων δὲ μὴ τούτων ἔξω καμισέων, μὴ δι' αἰσθητηρίου σώματος ἔντος γινομένη, τῷ τῇ γνωστικῇ ταύτῃ χαρακτηριζομένου ζωῇ, ἀναγκαῖον ἡ αἰσθητήριον ἢ αὐτὴν ἐφάπτεσθαι τὴν αἰσθητήν. ἢ δι' ἑτέρων τινῶν μεταξὺ σωμάτων αὐτιλαμβάνεσθαι τὴν αἰσθητήν. οὐ γὰρ ὅλῳ κενοῦ. ἵνα καὶ διαβιβάζηται ἡ τῇ αἰσθητῇ οὐ τελείᾳ εἰς ἡ αἰσθητήριον. βούλεται μὲν γὰρ καὶ πλὴν ἀφὴν ὁ ἀριστοτέλης ὅλῳ τῷ μεταξὺ γίνεσθαι, ἀλλ' οὐκ ἔξω ὄντος τῷ μεταξύ, εἰ ἡ μὴν δι, ὡς καὶ αὐτὸ ζῶ ἡ κατὰ πλὴν αἰσθητικὴν ζωήν. ἀλλ' ἐτέρου ὅμως εἶναι ἡ περιγινομένως αἰσθητήριον. πρὸς μὲν οὖν ἡ πρώτως οὐκ ἄμεσος οὐ δι' ἀφῆς. πρὸς δὲ ἡ ἁπλῶς καὶ ὁπωσοῦν αἰσθητὴν, ἄμεσος. κἠ ἴσως κἠ ἡ καλουμένη σωματάθησις ἡ μέση γίνεται. ὅτι τ' οὐκ ἡ μέση τινες μορίου ψυχρομένου ἢ θερμαινομένου αἰσθανόμεθα κατὰ πλὴν ἀφὴν, τῷ περιεχομένου αἰσθητηρίου προσπίπτοντος τῷ παθητικῷ μορίῳ. πλὴν μὲν γὰρ ἁπλῶς ζωὴν πάντα ἔχει τὰ ζῶα. πλὴν δὲ ὅλῳ τὴν μεταξύ, ὧν αἰσθητὴν μὲν αὐτὴν ἀπόμοια αἰσθάνεσθαι, ὅτι πάντα. κἠ ὅσα ἔχει οὐ πάσης τῆς τὴν αἰσθητὴν αὐτιλαμβάνεται διότητος. οὐ δὲ γὰρ ἐπεὶ ὁσφραντικὸν ἡ καὶ ἀκουστικόν. οὐ δὲ τὰ ἔχου γνωριστικὸν, ἡ καὶ χρώματος. πῶς οὖν ἐξιοῦται καὶ τοῖς ἁπλοῖς ἀποσήμασι, καὶ τούτοις ἀέρι καὶ ὕδατι, τὰ ὅλῳ τὴν μεταξὺ γνωρίζεσθαι, καὶ τὴν ὁποτέρου οὖν αὐτοῖν ἐχόντων ζώων ἔνεστιν διωκάσαι αὐτιλαμβάνεσθαι, τὴν δι' ἀμφοῖν τοῖν μεταξὺ αἰσθητήν. λέγει δὲ οὕτως. ὅσα δὲ ὅλῳ τὴν μεταξὺ καὶ μὴ αὐτὴν ἁπόμοιοι, τοῖς ἁπλοῖς ἀποσήμασι. λέγω δὲ οἷον ἀέρι καὶ ὕδατι. ὅτι μὲν οὖν ὅλῳ μόνῳ δύο τὴν μεταξὺ ἀέρος τε καὶ ὕδατος. μικρὸν προελθὼν λείξει. ἡ δὲ οἷον προσκεῖται οὐ τῷ, λέγω δὲ οἷον ἀέρι καὶ ὕδατι. ἵνα δείμαι οὐ λείξηται, ὡς οὐ μόνα τὰ δύο ταῦτα ἁπλᾶ οὐ τῷ μεταξὺ γινόμενα, διαβιβάζει πλὴν τὴν αἰσθητὴν εἰς ἡ αἰσθητήριον οὐθὲν ἕτερα. ἀλλὰ καὶ τὰ οἷα ταῦτα. ὡς πῦρ καὶ ἡ ὑπέκκαυμα οἷον ἀὴρ ὤν. μὴ τὰ σύνθετα μὲν ἔοικεν, ἐπικρατοῦντος δὲ τῷ ἀέρος ἢ τῷ ὕδατος. ὁποῖόν ἐλαιον, καὶ οἶνος, καὶ ὁ μίλιν.

Ε ΧΕΙ ΔΟΥΤΩΣ, ὥστε εἰ μὲν δι' εὐθὺς ἁπλοῦν αἰσθητὰ ἕτερα ἀλλήλων ὄντα ᾧ γένει, ἀνάγκη ἡ ἔχοντα ἡ τοιοῦτον αἰσθητήριον, ἀμφοῖν αἰσθητικὸν εἶναι. οἷον εἰ ὑγρὸν ἀέρος ὄν ἡ αἰσθητήριον. καὶ ἔστιν ὁ ὑγρὸν καὶ φόως καὶ χρῶμα. εἰ δὲ ἁπλοῦν τῷ αὐτῷ οἷον χρῶμα καὶ ἀὴρ καὶ ὕδωρ. ἀμφω δὴ διαφανῆ. καὶ ὁ ἡ ἕτερα αὐτὴν ἔχωι μόνον, αἰσθήσεται τῷ δι' ἀμφοῖν.

Ε ἡ δι' εὐθὺς ἐκ τὴν δύο τὴν μεταξὺ ὁποιουοῦν ἁπλοῦ αἰσθητὰ εἰ ὑγρὸν οἷα τε εἰς ἡ αἰσθητήριον, ἕτερα φησὶν ὄντα ἀλλήλων τῷ γένει, ὡς διαφόροις αἰσθήσεσιν ὑποπίπτοντα. οὐ γὰρ ἐτέρου ἡ πάσῃ ἡ θερμὸν καὶ ξηρὸν ἀπλᾶ ἀμφω ὄντα. ἀλλὰ χρῶμα καὶ ἡ χυμός. ὅτι ἡ μὲν ὁρατὸν, ὃ δὲ ἀκουστόν. ἄμφω δὲ ὅμως καὶ δι' ἀέρος ὡς καὶ δι' ὕδατός ἐστιν ἐκάτερον αἰσθητόν. ἀλλὰ καὶ ἡ ὁσμῶδες γένος δι' ἑκατέρου εἰ ὑγρᾶ τὴν μέσων. ἀναγκαῖον δ' φησὶν ἡ ἔχοντα τοιοῦτον αἰσθητήριον, ᾗ δύνασθαι δικαίως ἡ ἀέριον, ἡ κατὰ πλὴν ἐπικράτειαν χαρακτηριζόμενον, ἀμφοῖν αἰσθητικὴν εἶναι, ὡς ἐνδὶ δύο

ἑτέροιν

τὰ αἰσθητήρια, ἔχομεν δὲ ἅπασιν ὅσα τέλεια ζῶα, οἷς τοῖς τελείοις αὖρα ζώοις οὐ μόνον ἡ τελέα ὑπάρχει ζωὴ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργάνων οὐδὲν ἐλλείπει. εἰ δὲ ἔστι μὴ, δι' αἴσθησιν ἐλλείπουσα. εἰ δὲ ἔστιν, μόνα αἰσθήσεις. ἀλλ' ὁ μέγας ἐμπεδοκλῆς πολλὰ τὰ ἀφανῆ μέν ὄντα εἶναι ζῶα, ὅσα μόνιά τε καὶ κρόκοδιλον. καὶ μηδὲν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς λέγειν διῆχυρίζεσθαι ἐφ' ὁποσονοῦν τὴν αἴσθησιν. ὀρθῶς λέγων. οὐμὲν οὖν ὁ ἀριστοτέλης τῇ ἐπαγωγῇ ἐπιφέρεται. ἀλλὰ τῇ πλειότητι τῆς ζωῆς, καὶ τῷ μὲν σὺν λόγῳ τὴν μὲν αἰσθητήριον. ἀλλ' εἶναι κρεῖττόν τι λέγει τὸν οὐρανίων αἴσθησιν, ἃ πάντα ὑπάρχουσιν, καὶ οὐδὲν ὅλως ἐγειρεμένῳ, καὶ οὐκὴν τὴν ἔξωθεν κινούντων προσδομένῳ, αὐτὰ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν καὶ πρὸς ὑπόστασιν καὶ πρὸς γνῶσιν τὴν αἴσθησιν ἔχειν κρύπτουσιν. αὖρα οὖν πλείους τὴν πέντε καὶ ἔξω τὴν οὐρανίων θετέον; ἢ μάλιστα μὲν οὐ σὺν ἀριθμητέον ταύτας ἐκείνων, ὡς αὐτὰς αὐτὰ ταῖς, καὶ ὡς εἰκαίων τούτων πασῶν ἀθελητικῶν. ὅπου γε οὐδὲ τῶν κοινῶν αἰσθήσεων, ὡς ἔκτην τοῖς πέντε σὺν ἀριθμοῦμεν, καίτοι γε ἀχωρίστως αὐτοῖς ἐγκατατεταγμένων, ἔξω ἐν κοινῇ ἀθελητικήν. μειζόνως οὖν ἐν ἔχειν πασῶν καὶ χωριστῶς καὶ αὐτοπαθῶς ἀθελητικὴν οὐ σὺν ἀριθμητέον. ἔπειτα δὲ οὐδὲ ἑτέρα ἁπλῶς τὴν πέντε ἢ τὴν οὐρανίων. ἡ γὰρ ἑτερότης ἐν τοῖς λόγοις. καὶ τὰ ἐν τὴν λόγων διάφερόν τε, καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς. ἡ δὲ οὐρανία οὐ ταύτη ἑτέρα. ἀλλὰ τῷ βάρει. ἐπεὶ οὐ πλέον τὰ αἰσθητὰ τὴν καὶ ἡμῖν καταληπτῶν. ἡ μὲν οὖν ὅλη τῆς προκειμένου ἀπόλειξις, τοιάδ' τις εἶναί μοι δοκεῖ, τῇ τῆς ζωῆς ἐπιδιδομένῃ τελειότητι, ἐν τοῖς μὴ πεφύκασι τὴν ζάων, μὴ δὲ παρὰ φύσιν ἔχουσι. καὶ τῷ αἰσθητὴν τὴν ὀργάνων, ὃ καὶ αὐτὸ ἐν δίχα παντὸς ἀλλὰ δίχα τῆς φύσεως τὴν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἐπισώσατο, λύομεν ἀπλῶν ἔτι τῶν ὑδὶ τὴν τὰ πέρᾳ γνωρίζουσῶν αἰσθήσεων, τὸ ἢ μικτῆς ὑδὶ τῆς ἁφῆς. ἐπειδὴ μὴ μικτὸν τὸ θνητῆς ζώου σῶμα, ὡς τὸ ὅλον φαῦλον. λοιπὸν δὲ ἀναγκαίως καὶ κατὰ μέρος πὼ ταῦτα σκοπεῖν βέλτιον λέξιν.

Ο ΤΙ ΔΟΥΚ ἔστιν αἴσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε, λέγω δὲ ταύτας, ὄψις. ἀκοὴν. ὄσφρησιν. γεῦσιν. ἁφήν. ἐκ τῶν δὲ πιστεύσειεν ἄν τις.

Α ὕτη μὲν γεωμετρικῶς φαῦλα, ἡ τῆς προβλήματος πρότασις. ἄρχεται δὲ τῆς καταστάσεως τὸ λόγου αὐτοῦ.

Σ Ι ΓΑΡ παντὸς οὐ αἴσθησις ἁφὴ, καίτοι ἔχομεν αἴσθησιν, πάντα ἢ τὰ τῆς ἁπτοῦ ἢ ἁπτὰ πάσχειν, τῇ ἁφῇ ἢ μὲν αἰσθητά ἐστιν.

Ε ἐπειδὴ πέφυκεν μὲν αἱ πρῶται παθητικαὶ ποιότητες, θερμότης, ψυχρότης, ξηρότης, ὑγρότης, ἅς ὧν αἱ ἄλλαι, ὡς ἐν τῷ τοῦδε χυλίσεως ἔρρηται, ὧν ἁπασῶν ἡ ἁφὴ αἰσθητική, ἐπειδὴ καὶ τὴν πρώτων πασῶν, τὰ ἅ ἁπτὰ ἅπαντα ὡς ἁπτὰ τοῖς παθητικαῖς χαρακτηρίζεται ποιότησιν, ὡς καὶ ἐστὶν ἐν τῷ ὀγδόῳ ὑπέμνησεν τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, δῆλον ὡς ἀληθὲς εἶναι πάντα τὰ τῆς ἁπτοῦ πάσχειν ἁπτὰ, τῇ ἁφῇ γνωρίζεσθαι. εἰ δὲ ἡ ἁφὴ καίτοι ἐχάτη οὖσα, οὐδὲν ἀφίησι τὴν ἁπτῶν ἄγνωσον, πάντως που καὶ ἐκφεύξεται τὴν λοιπῶν, οὐδενὸς τὴν οἰκείων ἀφλαφθήσεται αἰσθητήν. ἐστὶν γὰρ ἕκαστα μὲν τῷ ἁπτικῶς προειρημένῳ, τῷ εἰ γάρ παντὸς οὗ ἐστὶν αἴσθησις ἁφή. οὐμὲν ἀποδίδοται ὁ ἀριστοτέλους. ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ προσγεύμενα, ἃ ἐπεὶν εἰ ἐκλείποι τὴν αἴσθησις, ἀναγκαίως εἶναι καὶ αἰσθητήριον ἐκλείπειν. ἔτι τοίτου ὄντος καὶ τὸ μέσου καταστασιάζει, καὶ εἰ μηδὲν ἐλλείπει τὸ ἡ μὲν αἰσθητήριον. καὶ ἡ δίχα μακρῶν ἀποδίδωσι πῶς πάντα τὰ ἡγούμενα, ἃ πᾶσαι αὖρα αἰσθήσεις ἔχουσι ἕκαστον τὴν μὴ ἀτελῶν. εἰ γὰρ μὴ λείπει αἰσθητήριον, ὅπερ ἃ φύτον τὴν ἡγουμένων ἀξιοῖ, δίχα ἃ ἁμίσους τὴν αἰσθητὴν, ἢ δίχα μέσων ἄβρος καὶ ὕσατος αὐτηλαμβάνεσθαι, ἔχειν δὲ ἡμᾶς καὶ ἃ ἁπτικὴν καὶ ἐκφέρον τὴν μετὰ ξύ, οὐδὲ αἴσθησις. ἐπειδὴ καὶ τοις ἔπερ ἐκλείποι τὴν αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριόν τι ἡμῖν ἐκλείπειν. καὶ ταύτη πρὸς ἃ λύτεον τὴν ἡγουμένων ἕκαστον ἁπτικῶν, πρὸς ἃ αὐτὸ ἀναγκαῖόν τὸ ἔπερ ἐκλείποι τὴν αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριόν τι ἡμῖν ἐκλείπειν, ἀποδίδοται ἃ πᾶσαι αὖρα αἱ αἰσθήσεις ἔχουσι ἕκαστον τὴν μὴ ἀτελῶν. πρὸς ἢ ἃ πρῶτον ἃ, εἰ γὰρ παντὸς οὗ ἐστὶν αἴσθησις ἁφὴ, καὶ πᾶν αἴσθησιν ἔχομεν, ἀποδίδοται ἃ αὐτὸ, ἃ πᾶσαι αὖρα αἱ αἰσθήσεις ἔχουσι ἕκαστον τὴν μὴ ἀτελῶν. ἐπειδὴ οὕτω πᾶσαι, ὡς καὶ μαθητὸν τὴν οἰκείων ἀπολέπουσαι αἰσθητὴν. δίχα ἃ καὶ τῇ ἁφῇ ἡ πᾶν αἴσθησιν ἔχειν ἡμᾶς, παντὸς οὗ ἐστὶν αἴσθησις ἁφή. τὸ καὶ πᾶν προσκειμένου ὁλοῦντος, ἃ ἡ πρὸ ἀποδεχόμεν μόνα τὰς πέντε εἶναι αἰσθήσεις. πᾶν γὰρ ἁφὴ πλείους ὡς οὐδὲν τὴν ἁπτῶν ἄγνωσιν ἀφιέναι ἔχομεν. ὅπερ καταστασιάζει δίχα τὸ, πάντα γὰρ τὰ τῆς ἁπτοῦ ἢ ἁπτὰ πάσχειν, τῇ ἁφῇ ἡμῖν αἰσθητά ἐστιν. ἄγε ὡς ἔρρηται καὶ τὴν ἁπτῶν τὴν πρώτων, καὶ τὴν ἑξ αὐτὴν καὶ μέχρι συγκεκμένων παθητικῶν ποιοτήτων πασῶν, γνωστικὴ τῇ ἁφῇ ὑπάρχομεν. εἰ γοῦν ἡ ἁφὴ πάντα γνωρίζει τὰ ἁπτὰ, ἀναγκαίως καὶ τὴν ἄλλων ἐκφέρον πάντων εἶναι τὴν οἰκείων αἰσθητὴν αὐτηλαμβανικὴν. καὶ ὡς οὖν πάθοι λέγονται ἔχωσαι αἱ αἰσθήσεις, οἷ τοῖς τὰς πέντε ἔχουσι. καὶ ὡς μὴ οὐσῶν πλειόνων. καὶ ὡς ἐκφέρον οὐδὲν ἀπολαπούσης ἄγνωσον τὴν οἰκείων αἰσθητὴν.

Α ΝΑΓΚΗ τε ἔπερ ἐκλείπει τὴν αἴσθησις, καὶ αἰσθητήριόν τι ἡμῖν ἐκλείπειν.

ὁ γνωρισὸν πως ἑαυτῆς. διὸ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ προστίθησι βυβλίῳ· οὗ γὰρ μάλιστα καὶ λαμπρῶς τὸ λόγου οἰκεῖον, ὁ ἑαυτὸ γνωρισικὸν· καὶ ζῴου χωρισῆς σωμάτων. ὁ γοῦν σῶμα ὀξὺ ἢ βαρὺ μερισμὸν, ἄλλως ἀλλαχοῦ καὶ μείων αὐτῆς τῆν μοῖραν, ἀπὸ τῆς ὄψεως πρὸς ἑαυτὸ· ὥστε καὶ αἰσθήσει τῇ λογικῇ, εἰ καὶ μὴ παντελῶς, ἀλλὰ τῇ ἀπειλυσμένῃ παντὸς σώματος, πόθεν οἶμαι ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλη αἴσθησις παρὰ τὰς πέντε, οὐκ ἐκ τῆς παντὸς ἡ πίστις· πλείω γοῦν τὴν ὕλην φανερῶν ζώων· τὰ ἀφανῆ· τὰ μὲν καὶ θνητὰ, τὰ δὲ ὅλως ἀθάνατα. οὐ δὲ μὴν ἐκ τῆν στοιχείων, ὡς ἰδίως ἑκάστου οἰκεία ὑποπίπτοντος πάσῃ ὄψει, καὶ τῆς ἀπὸ μικρᾶς· ὡς τῷ πυρὶ μὲν ἡ ὄψις, ἀέρος δὲ ἡ ἀκοή· καὶ τῆν λοιπῶν αἱ λοιπαί· ὕδατος ἡ γεῦσις, ἡ γῆς ἡ ἁφὴ, οὐ γοῦν τῷ ὄψει μόνη ἀλλὰ καὶ τῇ ἁφῇ ὡς θερμὸν γνωρίζεται ὁ πῦρ, ἄσκληρον οὕτω μὴ καὶ ἄλλο τὸ ἔστιν αὐτῷ ἰδιότης, ἰῶ ἀγνοοῦμεν ὑμεῖς, ὅλῳ ὁ αὐτὸ πλησίον αὐτοῦ ἐλλείπειν ἡμῖν αἴσθησιν. πόθεν δὴ ὅτι πέντε μόναι αἱ αἰσθήσεις, πιστὸν ὁ ἀριστοτέλης, ἐκ τε τῆς ζωτικῆς οὐσίας τελειότητος, καὶ ἐκ τῆν αἰσθητηρίων· μὴ ἐλλειπόντων. ἐλλείποι γοῦν αὖτις αἴσθησις, ἢ ὅλῳ ὁ ἀμυδρὸν ἢ δι' ἀπτῳγμένου τῆς ζωῆς, ἀδυνατούσης κατὰ πάσας σὺν ὀργάνῳ, ἢ ὅλῳ ὁ τὰ ὄργανα σὺν λείοι, ἄτερ δὲ τὰ αἰσθητήρια. ἐπεὶ οὕτω ἔτε ζωὴ τελεία παρῇ, καὶ μὴ ἐλλείπῃ τί τῆν αἰσθητηρίων, ἀνάγκη τε καὶ ἀναγκαῖον τοῖς τοιούτοις πάσας ὑπάρχειν τὰς αἰσθήσεις. πῶς οὖν ἡ τελεία ἡμῖν ὀφθήσεται ζωὴ, καὶ αὖτη ἡ σὺν θεοῖς, πρὸ ἧς ὁ λόγος. ἐπειδὴ κινήσεως σῶμα ἔστιν ἀρχὴ, πρώτη δὲ φύσει ἡ κατὰ τόπον, σὺν τοῖς οὖσι κινουμένοις ὁ τέλειον ζητητέον τῆς κινούσης ζωῆς· ὡς ἐκ μέρους μόνου πρὸς ὡς τὸ ὅλον, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλων, καὶ οὐκ ἀορίστως, ὡς σκώληκες καὶ φύλλα, ἀλλ' ὡρισμένως. καὶ οὐκ ἀπεστερημένον ἔχουσι ὁ ὡρισμένον ὡς μύρμηκες καὶ μέλισσαι, ἀλλὰ καὶ ὁ ὑδρίτικὸν ἢ δύμαχεν ἐμφαίνουσι καὶ μάλιστα τοῖς κατακούειν λόγου δυναμένοις, καὶ τάττεσθαι ὑπὸ λόγου, καὶ συνεθίζεσθαι καὶ γνωρίζειν τὰ πρόσταγμα ὑπ' αὐτῆς ἰσχύουσιν. οὐκ ἔστιν δὲ τελεία ἡ αἰσθητικὴ ζωὴ, ἡ καὶ τῇ κρίσει, πάντα ἐαυτῆς συμφύεσθαι τῇ λογικῇ· εἶδος γοῦν ἀκρότατος τελειότερον. εἰ τοίνυν αὕτη μὲν τελειοτάτη, κατὰ μέγα δὲ ἓν πῦ εἶδη αἰσθήσεων ὀρίζεται, ἀναγκαῖον μηδὲν ἄλλο αἰσθήσεως ὑπάρχειν εἶδος, καὶ οὐ εἶναι φημὶ ὡς ὑπὸ τοῖς λογικοῖς αἰσθητικὴ μόνη τελεία. εἰ δὲ ἄθεν γοῦν καὶ ὁ τέλειον· καὶ τελειοτάτη μὲν αὕτη, καὶ ἡ ὑπὸ τοῖς ἄλλοις δὲ κατακούσει λόγου. καὶ ἡ ὁ δύμαχεν ἢ ὑδρίτικὸν ἢ μὴ ἀπεστερημένον ἐμφαίνουσα ὁ ὡρισμένον· ἁπλῆς γ' ὕδη ὁ ἀπεστερημένον, ἢ ὁ ἀόριστον ἢ ὁ κατὰ τόπον ἀκίνητον, οὐχ ὡς ὁ παρὰ φύσει ἀλλ' ὡς κατὰ φύσει τ' ἐς ἔχατον ἢ ἀμυδρῶς ζώοντων ὀρισικὸν. διὸ κατὰ φύσει ἢ ὁ τοιοῦτον ἁπλῆς, ἢ εἰδῶν ὅλων ὀρισικὸν. ὅτι μὲν οὖν ὅσον ἐν τῇ τελειότητι τῆς ζωῆς ἐκάστου τοῖς τελείοις ἐλλείποι αἴσθησις, αἰνιττόμενος ὅλῳ τούτων ὑπομιμνήσω. λείπει δὲ σκοπεῖν μὴ ὄργανόν τι ἐλλείποι τῶν εἴδεσι παρέχει. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ αἰσθητικὸν ὄργανον ἢ μικρὸν ἐκ πάντων τ' στοιχείων εἶναι ἀνάγκη, ἢ ἁπλῶν, ζητητέον ἐκ ποίων μὲν ἁπλῶν οἷόν τε ᾖ τὰ αἰσθητήρια. ποίαις δὲ αἰσθήσεσι τὰ ἁπλᾶ ἢ φύσις ὁ μικρὸν ἀποδοτέον, ἢ εἰ πάντα ὅσα οἷόν τε ᾖ αἰσθητήρια, σὺ τοῖς τελείοις ὑπάρχει ζώοις. ἴσως δ' ὅτι μὴ ᾖ τῇ τ' ὀργάνων σὺ λείᾳ ἐλλείπει τῆς αἴσθησις γνώσκομεν. ἐπεὶ τοίνυν ὅλῳ μέσων τῶν τὰ πρώτα αἰσθητήρια, ἐξ ἀμέσως ὑπὸ τ' αἰσθητ' κινᾶ), καὶ λόγος ἀρχὴ τ' μεταξὺ τῶν τ' αἰσθητηρίων τε καὶ μαίρει) φύσει. δικτυῶ γοῦν τε ἄμφω τῆς τῆν αἰσθητῆν σὺ ὀργάνῳ, καὶ δὴ συμφυῶς καὶ κατὰ συνέχειαν τὰ μεταξὺ τῶν σὺν ὀργάνῳ ἐμὶ τὰ αἰσθητήρια μεταβάζοντα, πῶν ἑαυτῆν πῶς ἐκείνῳ ὁμοφυῆ σημαίνει αὐσίαν, δὴ) διαφανὲς εἶναι δεῖ ὁ δικτυῶν τῷ ὁρατῷ. ἀμφὼ οὖν τοῦτο ὑπάρξει, ἢ τῷ μεταξὺ ἢ τῷ αἰσθητηρίῳ· ἀλλὰ καὶ κατ' οἰκειότητα τε ἡ ἀφὴ θατέρου ἀβιάστως ἢ αὐτοφυῶς γνωμὴν μεταδοῦναι, δι' ὧς κατὰ συνέχειαν ἢ συμφυσι· ὥστε ὁ μέσον ὅμοιον τῷ αἰσθητηρίῳ· τινα οὖν τὰ μέσα· τὰ μὲν σὺ ἡμῖν ὡς ἐμὶ ἀφῆς ἢ γεύσεως· τὰ δὲ ἑξῆς ἐμὶ τῆν λοιπῶν αἰσθήσεων· τῆν δὲ σὺ ἡμῖν τὰ πρὸς πῶν ἐμὶ φαίσεων, ἃ ἢ μεταξὺ ἐστὶ καὶ ἀήρ· τὰ δὲ ἑξῆς ἐμὶ τῆν θνητῆν ζώων φύσις σφισὶ μὲν ἢ αὐτὶ πύρ δέ) πρὸς μεταβλήματος, ὅλῳ ὁ δυνατὰ θεῖς, οὐ μὴν παντελῶς ἀκίνητον· δι' ὃ οὐκ ἁπλᾶν ἀλλὰ μικτόν· τῆν δὲ ἑξῆς λύσ' ἁπλᾶ διαζεύξασι τῆς τῆν αἰσθητῆν σὺ ὀργάνῳ, ὕδωρ τε ἢ ἀήρ. ἢ εἰ καὶ μικτὰ, θατέρου πάσης τούτων ἐμὶ κρατοῦντος σὺ τῇ μίξει· οὕτε γὰρ ἐκ γῆς ὅλῳ ὁ ἐκμένοντος ἢ δυνατὸν θεῖς ἢ δυσκινήτα λυπεῖν, τῆν δὲ ἐξ ἁπλῶν ἢ ἀήρ τε ἄλλων σὺ τελειχείων, οὔτε ἐκ πυρὸς, ὅλῳ ὁ ὀξὺς σθένειν αὐτῷ, κινητικὸν τῆν ἄλλων ὄντος, ἢ μεταβλητικῶν τοῖς ἄλλοις μᾶλλον τῆν ἰδίων, ἢ κινουμένου ὑπὸ τῆν ἄλλων μεταλυπητικῶν τῆν σὺ ἐκείνοις. πῶς οὖν μικτὸν ὁ σὺ ὑμῖν, ἢ ἐμὶ κρατοῦντος τῷ γένους προσχώς, ἀπαλλάττεται τὰς τῆν ἁπλῶν τε ἢ γευστῶν σὺ ὀργάνῳ αἰσθητὰς, ἢ ὅτι ζωτικὸν ἢ δι' κουφιζόμενον ὑπὸ τῆς σὺ ὑμῖν ζωῆς. πῶς δὲ ὁ ὑπόκαυμα διαφανὲς τ' ὂν ἢ ἀδιαχές· ἢ ὅτι πῦρ ἐκεῖνο ὁ στοιχειῶδες. ἔοικε δὲ πῦρ γοῦν ὁ καυστικὸν ἢ ὑποδηλοῦν ἀποδιοσμητέον ὡς μὴ ὂν ἁπλῶ αὐ ὁ αἰσθητήριον. ἴσα ὁ ὑπόκαυμα σὺ ᾧ ἀφῇ ὄν, σὺν ἐλλημένον ἢ κοινὸν ὑ πάντων. οὐδὲ γοῦν αὖθ ὕδ μόνητος αἰσθητικὸν, ὁ δὲ καυστικὸν οὐδετός. ἐπεὶ οὖν δύο τὰ μεταξὺ ἐκ τῆν ἁπλῶν ὕδωρ τε ἢ ἀήρ, ἴσω γοῦ ἢ στοιχειῶδες σὺ τῷ ἀφῇ, ἢ κοινὸν, ἐκ δὲ τῆν παρακειμένων ἢ τὰ αἰσθητήρια,

Λ᾽ ΛΛΛ᾽ τὰ ἀπὸ καὶ οἱ χυμοὶ παυσῶσι. εἰ γὰρ μὴ, ὑπό τινος ἂν πάσχοι τὰ ἄψυχα καὶ ἀλλοιοῖτο. ἔρ-
οὖν καὶ κίνησιν ποιήσει, ὃ οὐ πᾶν σῶμα παθητικόν. λέγω δὲ ὠθοῦν καὶ φόβον. καὶ τὰ πάσχοντα ἀόρι-
στα, ἢ οὐ μόνον, ἀλλ᾽ ἅπερ. ὅλως γὰρ ὡς ἁπλῶς παθόν, τι.

Δ σκεῖ μὲν τῷ αὐτίκα συνωρᾶσθαι, ὅτι ὁρᾶται αἰσθητὰ καὶ εἰς τὰ μὴ αἰσθητικὰ, δι᾽ ἀμφοῖν δὲ τοῖν λό
γοιν ἡ ἀληθὴς ἐμφανίσει, ὅτι καὶ ὡς αἰσθητά ποτε ὁρᾶται ἕκαστα τῇ αἰσθητικῇ. ὥστε εἰς τὸ αἰσθητι-
κὸν, καὶ ὡς μὴ αἰσθητά. καὶ ἔστιν διχῶς, καὶ γὰρ κατὰ τὰ ἴδια ἑαυτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἑαυτοῖς
συμβεβηκότα ἃ συνυπάρχοντα. ὅτι γὰρ ὁρᾷ, ἐκ τῶν ἀπίων μάλιστα εὐαρχὲς καὶ ἐκ τῶν χυμῶν
καὶ γὰρ θόρμβους τοὺς μὴ τὰ ἄψυχα, καὶ γλυκαίνεσθαι καὶ ἁλμυρὰ ἁλμυρίζεσθαι, ὡς καὶ αὐτὸς
λέγει, κατὰ τὴν εἰρημένην ὑμῖν πρώτην πάσχοντα τρόπον.

Ε Ι ΟΥΝ ἔστι τὸ ὀσμᾶσθαι παρὰ τὸ πάσχειν τι.

Γ παρὰ τὸ οὕτω πάσχειν ὡς ὁ ἀὴρ ὁ πλησίον τοῦ ὀζοντος διαβαλλόμενος εἰσβρύσεως, ἐνεργείᾳ τοῦ μὴ τεταχθαι μὴ
τοῦ αἰσθητικοῦ ἐνεργείᾳ διχρόμενον εἰσβρύσεως.

Η ΤΟ ΜΕΝ ὀσμᾶσθαι, αἰσθάνεσθαι.

Τ ουτέστιν οὐ κατὰ μόνον τὸ ἔξωθεν ἵστασθαι εἰσβρύσεως, ἀλλὰ καὶ κατ᾽ οἰκείαν. ἅτε γνωστικῶς ἔχειν εἰσ-
βρύσεων τὸ αἰσθάνεσθαι.

Ο ΔΕ᾽ ἀὴρ παθὼν, ταχέως αἰσθητὸς γίνεται.

Τ ὁ μὲν διαφανὴς ἀέρα ἔχει τὸν ἀεὶ τοῦ φωτίζοντος εἰσβρύσεως. τὸ δὲ δυσλὲς καὶ δίεσμον, οὐκ ἀ-
έρα μόνον. ἐπειδὴ τῷ προπάσχειν τοῦς δύσλεκτον τὸν εἰσβρύσεων. τὸ δὲ πάθος οὐ χρόνῳ, ταχέως δὲ,
παθὼν ἓν ὁ ἀὴρ, ὃ ὡς τῷ προπαθεῖν εἰσβρύσεις δίεσμος γινόμενος, ἢ μὴ ὡς ἐπὶ πλεῖον τὸν τοῦ ὀσφραν-
τοῦ εἰσβρύσεων δεχόμενος, αἰσθητὸς γίνεται, οἷόπερ μὲν καὶ αὐτὸς ποιούμενος καὶ ὀσφρανὸς γινό-
μενος, ποίους δὲ τὸν τοῦ ὀσφραντοῦ εἰσβρύσεων εἰς τὸν ὀσφρησιν ἄκρον. ἐνεργείᾳ δὲ οὐκ αἰσθη-
τὸς ἀλλ᾽ αἰσθητὸς γινόμενος. διόπερ μόνον καὶ οὐδὲν κατ᾽ οἰκείαν εἰσβρύσεων κατὰ τὸ τοῦ αἰσθητοῦ
ἵστασθαι εἶδος.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΙ δ᾽ οὐκ ἔστιν αἴσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε.

Ο μὲν προηγούμενος σκοπὸς τῷ μὲν τέτταρι βιβλίῳ, περὶ τῶν προαιρετικῶν ἐν ταῖς ψυ
χαῖς, τοῦτ᾽ ἔστι τῶν τοῖς θνητοῖς λογικῆς καὶ νοερᾶς. ἐπεὶ καὶ τῇ ὅλῃ πραγ-
Ο μ᾽ ματείᾳ, τὸν περὶ τῶν τοῖς θνητοῖς ψυχῶν ἐπεσκόπει τὸ θεωρεῖν, ὡς τοῦτον
καὶ ἐν τοῖς κρείττοσιν ὄντα καὶ τῶν ἀκλογίστων ἀναπεμφθησόμενον ἡμῖν. καὶ
οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν τοῦτοις λογικῶν, οἷς δὲ ἑαυτῷ τὸν πλησίον ποιησάμε-
νος διδασκαλίας, ἐνδεὲς τῶν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις κοινῶν, οἷς δὲ τέτταρι προ-
ηγούμενον οὐ ἔσται σκοπὸν ἐνδεὲς τῶν λογικῶν, αὖρα ἔσται δὲ ἀφ᾽ τῶν αἰσθήσεως, ἅμα μὲν σωματικὸν πρὸς
τὰ πρότερα τοῦ λόγου ὁρμαζόμενος, ἅμα δὲ ἵνα ῥᾷον ἐκ παραθέσεως τὸν ἑτερότητα θεωρῶμεν
τῶν λογικῶν ζῴων πρὸς αὐτὸν, καὶ πρός γε ἵνα καὶ ὅσον εἰς τὸν αἴσθησιν τοῦ λόγου ὄκνει ἔχειν ἐπι
σκοπῶμεν. ὡς ἡ ἀμφίβιον, ὡς ἡ χωρισθὲν πως. ὡς ἡ ἑαυτῶν αὐτοπλανητικὸν, καὶ ἐπειδὴ χρῶνται ὁ
πρακτικοὺς νοῦς τῇ αἰσθήσει, ζητεῖ δὲ αὐτοὺς οὐ ἀρχῇ εἰ ἔστι τις ἄλλη παρὰ τὰς πέντε αἰσθήσεις. ἵνα
καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς τὸν λόγου πρὸς αὐτὰς διαφερόντως θεωρῶντες, μὴ ἀμοιρεσβητῶμεν, ὡς μὴ
ἄλλης τινὸς οὔσης ἡμῖν ἀγνώστου. λέλειμμένος. μὴ ἐπειδὴ ἐπιστημονικὸν, ᾧ ὅσον οἷόν τε τὰ εἴδη
πάντα ἐνδελεχιζόμενον τῇ γνώσει, χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐκείνην αἴσθησιν πιστώσασθαι ἑαυ-
τὰς αὐτοπλανητικὸν εἶναι. ὅταν ὦ ὄψις τοῦ ὁρᾶσθαι τὸ χρῶμα, καὶ ὅτι γινώσκει συνεπιθέντας. οὐ
γὰρ λόγος πρώτως γνωριστικὸς ἐπαισθήσεως μορίων καὶ ἄτομον τὸν γνωστόν. ἀλλ᾽ οὐ δὲ ἑτέρα τῆς αἴσθη
σεως. ἐπεὶ μὴ δὲ τῶν λοιπῶν πενταίρων τις. μὴ ἔστιν ἄλλη τῆς παρὰ τὰς πέντε, ὡς μὴ ἐλλεῖπον αἰσθητήριον
εἶναι τὸν ἐνδεὲς τῇ μὴ ἄλλῃ παρὰ τὰς πέντε ὑπολελεῖφθαι αἴσθησιν. ἵνα μὴ ἐκείνους οἰκείως τῷ ἐνερ
γεῖν ὑποκόσωμον συναισθησιν. μὴ ἔοικεν ἢ μόνως ἢ μάλιστα τῇ τῶν λογικῶν ζῴων ἀποτέμνειν αἰσθήσει,

ἀνθρώπου καὶ ἡ ξύλου σύστασις εἴρηται. καὶ ἡ διάρισις τῆς αὐτῶν, ἀπό τε τῆς σωματικῆς ἰδιότητος ὡς ὑλικῆς, καὶ ἐκ τῆς ζωῆς ὡς αἰσθητικῆς. ἀ μὲν γὰρ μὴ ἔχει μισότητα, καὶ τὰ μὲν σωματοειδῆ γινόμενα τῇ ἄκρᾳ μεταξὺ συμμιγῆ. τὰ δὲ τῇ αἰσθητικῇ δυνατικῷ ἀδιάφορα ἐκείνῳ καὶ τὰ μὲν αἰσθητικὰ ζωὴν, ἐφ' ἧς ὅπως τὸ δυνατὸν γίνεται ἤδη εἴρηται.

Λ' ΛΛΑ' πάσχειν μὲν τῆς ὕλης.

Ι αὐτόθεν ὁριζόμενα ταῖς ποιότησι, καὶ κατ' αὐτὰς χαρακτηριζόμενα. ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὰ κατ' αὐτὰς ἐγειρόμενα γνωσικὰ σὺν ὄργανα. καὶ ὡς πρὸ ἡ σύνδεσις καὶ ξύλου, οὕτως ἡ πῆξις μᾶλλον τῆς ὕλης. εἰ γὰρ καὶ προαγορεύομεν τὸ σύνθετον τῇ θερμότητι συνέχεσθαι ὁρίζεται, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς σωλῆτος ὕλη. καὶ ὡς αὐτὰ πρώτως ἔχοντα τὴν σύνδεσιν εἰσῶν, οὕτω τὰ σύνθετα ταῖς ποιότησιν.

Λ' ΓΟΡΗΣΕΙΕ δ' ἄπτῃ, εἰ πάσχει ἅπτ. ἔχοντα τῆς ὀσμῆς τὸ ἀδιάκοπον ὀσφραίνεσθαι, ἢ ἔχοντα χρώματος τὸ μὴ διωλύμενον ἰδεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἄλλων. εἰ δὲ τὸ ὀσφραντὸν, ὀσμὴ, ἔστι τοιοῦτον τὸν ὀσφρησιν, ἢ ὀσμὴ ποιεῖ. ὥστε τὴν ἀδιάκοπον ὀσφραίνεσθαι, οὐδὲν οἷόν τε πάσχειν ὑπ' ὀσμῆς. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τὸ ἄλλων. οὐ δὲ τὸ διωλύμενον, ἀλλ' ἢ αἰσθητικὸν ἔστιν.

Ι ἰσχνὸς καὶ αἰσθητὰ οὐκ πάσχει, καὶ τούτων τὰ μὲν μετὰ τῆς ὕλης, ὡς τὰ θερμαινόμενα καὶ ψυχόμενα, τὰ δὲ αὐτὴν ὕλης, ὡς τὸ κηρὸν διχόμενον ἢ σὺ τῷ δακτυλίῳ σημεῖον αὐτὴν τῇ χρυσῷ ἢ τῇ σιδήρου πάσχειν δὲ ἁπλῶς καὶ τὴν αἴσθησιν, ὅλῃ τὴν προκειμένων ἀπορίαν τε καὶ λύσιν τὴν διαφερὰ τὴν παθῶν διακρίνει, καὶ τὴν τὰ πάθη ἰμφυσικὴν ποίησιν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλοιοῦσαι μὴ φθείρουσαι ἢ διχόμενον σῴζουσι μὴ ὅλην ὡς μὴ τὰ διχόμενα ἀλλοιούμενα πάσχει, ὡς τὰ ἁπτόμενα πάσχει χρωματιζόμενα, καὶ τὰ εὐωδιάσα τινὸς ἐκ τῆν παρακειμένων μεταλαγχάνοντα. μὴ γλυκαζόμενα πῦρ καὶ θερμαινόμενα, ἢ καὶ εὐχρόδα γινόμενα. ὡς ἡ μαλαττομένη καὶ πεπτομένη χρόδη. αἱ δὲ κατὰ μόνον ἢ εἴδους σύδρησιν, καὶ εἴδους τινὸς αὐτὴν πάθους γινόμεναι εἰς ἢ διχόμενον μεταδοτικαί, ὥστε δὴ ἢ κηρὸν ἔφλω τῷ σημείου μεταλαγχάνειν. καὶ ἔτι καθωρώτερον ὁ ἀὴρ τῷ φωτὸς, καὶ ὅλως τὰ μεταξὺ τὴν αἰσθητηρίων καὶ τὴν αἰσθητὴν, πλὴν τῷ αἰσθητῷ διαβαίζοντα σύδρησιν. οὕτω γὰρ ἡ πλὴν τῷ χρώματος τὰ διαφανῆ, ἡ πλὴν τῷ ἁφητικοῦ μὲν τὰ διαχῆ, πλὴν δὲ τῷ ὀσφραντῷ τὰ διύσιμα. οὐ δὲ ἡ γλῶττα καὶ ἡ σαρξ μεταξύ, ἔχιμοι αὖ καὶ ὑδὴ τὴν χυμῶν καὶ ὑδὴ τὴν ἁπλῶν τὰ πλὴν σύδρησιν ὡς τὰ διαβιβαστικὰ διχόμενα. ἀλλ' οὐ ταύθ' ὡς ἅμα ἡ αἰσθητικὰ λυτρόως. αἱ δ' ποθ' ποιήσεις αἰσθητὴν οὖσαι ὡς αἰσθητὴν, ὅταν ἢ δυνατὸν αἰσθάνεσθαι ἢ. ἄγχιστα ἄλληλα ταῦτα λέγεται τι ἡ σύδρησις. ἢ μὲν αἰσθητικὸν αἰσθητὸν ἐν αἰσθητικὸν, ἢ δὲ αἰσθητὸν αἰσθητικῷ ὂν αἰσθητὸν. σύδρησιν οὖν ὡς αἰσθητὸν εἰς ἢ αἰσθανόμενον. ὡς δὲ χρῶμα ἡ ὡς φῶτες, ἢ μὲν εἰς ἢ διαφανὲς, ἢ δὲ εἰς ἢ διαχές. πῶς μὲν ἢ ὁρᾶν ἢ ἢ ἀκούειν ἢ, οὐκ σὺ τῷ σύδρησιν τι. ἀλλ' σὺ τῷ διέχεσθαι πλὴν ἀλλήλων σύδρησιν σὺ τελείᾳ γινομένου διαφανοῦς ἢ διαχοῦς. τῇ δὲ αἰσθητικοῦ, καὶ σὺ τῷ σύδρησιν. ἡ γὰρ κατὰ σύδρησιν αὐτῇ, τελεῖ γοῦν ἤτε ποίησις καὶ ἡ πάθη, ἢ μὲν κατ' ἀλλοίωσιν ἡ ῥοπὴ τῇ διχομένου, ἢ δὲ κατὰ εἰδητικὴν σύδρησιν μεταδοσιν μὲν τῇ ποιοῦντος, μεταλαμβάνει δὲ τῇ διχομένου, πάθει ἡ αὐτὴν ὅλῃ πλὴν ἕξεσιν τελειωσιν λιγομένην, ἢ δὲ πρὸς τῇ ἕξεσιν εἰσοδοχὲ καὶ κατὰ πλὴν εἰκείαν ὁριζομένην σύδρησιν, πάθει καὶ αὐτὴ ὅλῃ πλὴν ἡ τόδωλον οὖσαν εἰσδοχὴν, καὶ σὺ ταύθ' ἢ αἴσθησις μόνον. διὸ οὐ πᾶσι πάθη αἰσθητικὰ διακρίνειν οἷον ταῦτα ὁ φιλόσοφος ἀπορεῖ, εἰ ἢ ὀσφραντὸν ἢ ἢ χρῶμα σῴα πρὸς ἢ μὴ αἰσθητικόν. καὶ πῶς ὅτι μὲν σῴα συνορᾷ. εἰ δὲ φησὶν ὀσφραντὸν μὲν ὀσμὴ, ἢ ἔστι εἰς πλὴν ὄσφρησιν ποιεῖ, αἴσθησις δ' τις ἡ ὄσφρησις, καὶ σωτάγει τὰ μὲν ὀσφραινόμενα μὴ πάσχειν ἅπτ ὀσμῆς. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ὑδὴ τὴν ἄλλων φησὶν, ὡς μὴ ἅπτ χρώματος ἄλλό τι πάσχειν εἰ μὴ ἢ ὁρατόν. διὸ ὅτι σύγκειται ὡς οὐ δὲ τὴν δυνατῶν, ἀλλ' ἢ αἰσθητικὴν ἕκαστον. πῶς γὰρ αἰσθάνεσθαι δυνήσεται ἢ ἀκουστικὸν, ἀλλ' οὐχ ἅπτ χρώματός τι πείσεται. ἢ δὲ ἄνευ αἰσθητικοῦ ἅπτ φόφου, ἢ γευστικοῦ ἅπτ χυμοῦ. δῆλον δὲ ὡς ἀληθῆ τὰ λιγόμενα, ἐκεῖ μὲν ὡς χρῶμα ἁπλῶς ἢ ὡς ὀσμὴ, ἀλλ' ὡς αἰσθητὸν νοῦται τε καὶ λίγεται. οὐ δὲ γὰρ τὰ ἀναίσθητα ὡς ἅπτ αἰσθητῶν πάσχει.

Λ'' ΜΑ ΔΕ' δῆλον ἢ οὕτως. οὔτε γὰρ ὡς ἢ σκότος, οὔτε φόφος. οὔτε ὀσμὴ, οὐδὲν ἔστιν τὰ σώματα ἀλλ' σὺ ἧς ἕξιν. ὅθ', ἀκρὸ ὁ μεταβροντῆς, διΐσησι ὁ ξύλον.

Κ αἱ δὲ ἐπιχείρημα ἔξω εἰς ταυτὸν τείνει τῷ προκειμένῳ. ὅτι εἰς τὰ σώματα ὡς σώματα δηλασὴ, οὐ σῴα τὰ τῆν αἰσθητῶν ἴδια καθ' αὐτὰ, ἀλλὰ κατὰ τὰ ἅπτ κείμενα αὐτοῖς. ὡς ἡ ζρεστὴ ῥύγνυσι ξύλα οἷά τε, οὐχ ὡς φοφοῦσα. ἀλλὰ τῷ ἢ πνεῦμα σὺ ᾧ ὁ φόφος, σφοδρῶς κινούμενον, ἐμπίπτον εἰς ἢ ξύλον. ὅτι οὐ μόνον ὡς αἰσθητὰ οὐδὲ σῴα τὰ αἰσθητά. ἀλλ' οὐ δὲ καθ' αὐτὰ τῆς ἀφ' ἑαυτῶν σύδρησιν μεταδιδόντα, κατ' ἄλλο δ' τι, ὡς εἰ ἢ κεχρωσμένον ἐπικείμενόν τω, εἰς ἢ κατὰ σωθείη, οὐ κατὰ ἢ χρῶμα δηλασὴ, ἀλλὰ κατὰ πλὴν βαρύτητα, ἢ εἰ θερμαίνει, κατὰ θερμότητα, οὔτε δὴν ὡς αἰσθητὸν οὔτε ὡς χρῶμα σῴα αὖ τό τε.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ἡ αἴσθησις ἑκάστου, ὑπὸ τοῦ ἴχνους χρῶμα ἢ χυμὸν ἢ φόρον πάσχει. ἀλλ' οὐχ ᾗ ἕκαστον ἐκείνων λέγεται, ἀλλ' ᾗ τοιοσδί, καὶ κατὰ τὸν λόγον.

Γ ἄρχει μὲν ἡ αἴσθησις τῷ τοῦ αἰσθητηρίου προσχωρεῖσθαι πάσχοντος, οἷς πρὸς οἰκείαν ἐγείρεσθαι φύσιν καὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς. οὐ μὴν ὅ γε ἕκαστον ἐκείνων λέγεται. καὶ ὁ σωματοειδὴς χυμὸς κατὰ τὸ εἶδος οὐ φθορεῖ. καὶ ἡ αἴσθησις πρὸς εἰδητικῷ μέχρι τοῦ φθορᾶς. οὐχ ὡς ὁριζομένη ὅτι λευκαινομένη, ἢ μαφθοῦσα, ἢ γλυκαζομένη, ἢ θερμαινομένη, οὗ δὲ ταῦτα πάσχουσα. ἀλλ' ὡς κατὰ τὸ λευκὸν ἢ τὸν χυμὸν ἢ ὁ τοιοῦτος τὴν λευκῶν οὐ φθορεῖσα γνωστικῶς. πάσχει δὲ λεγομένη, τῷ ἔξωθεν τοῦ αἰσθητηρίου πρὸς οὐ φθορᾶς θερμαίνεσθαι, τότε καὶ αὐτὴ ἐγείρεσθαι. πρὸς γοῦν θερμαίνεται τὸ σῶμα, οὐκ οὖ τῷ θερμαίνεσθαι τοῦ εἴδους ἡ αἰσθησις, ἀλλ' οὖ τῷ κατὰ τὸ εἶδος τοῦ θερμοῦ γνωστικῶς οὐ φθορᾶς. ἐπεὶ ὡς θερμαντὴν τὸ ὄργανον αἰσθητὸν ἀλλ' οὐκ αἰσθητικὸν γίνεται. ὥστε πρὸς διακρίνεται πρὸς τὸ λευκὸν τὸ ὀπτικὸν, οὐκ οὖ τῷ πάσχειν, ἀλλ' οὖ τῇ κατὰ τὸ εἶδος τῆς λευκότητος οὐ φθορᾷ ἡ κρίσις.

Δ ΙΣΘΗΤΗΡΙΟΝ δὲ πρῶτον, οὗ ᾧ ἡ τοιαύτη δυνάμις.

Δ αἰσθητήριον μὲν κατ' ἐνέργειαν αἴσθησιν ἄλλο. τὸ δὲ οὗ ᾧ τὸ κοινὸν πάσης αἰσθήσεως, πρὸς οὗ οὖν φησὶν ὁ λόγος πρῶτον, εἰκότως τὸ ζωτικὸν ὂν πρῶτον. οὗ ᾧ ἡ τοιαύτη δυνάμις ἡ κοινὴ πασῶν πρὸς αὐτὴν πρώτη αἴσθησις, καὶ οὐχὶ τίς, ἀλλ' ἁπλῶς οὖσα αἴσθησις, ὡς καὶ ζωὴ πάσαις οὐ φθορᾶς οὖσα, καὶ εἰς ἑαυτὴν πάσαι συνάγουσα.

Ε ΣΤΙ ΜΕΝ ΟΥΝ ταυτόν. τὸ δ' εἶναι ἕτερον. μέγεθος μὲν γάρ ἄν, τι, εἴη τὸ αἰσθανόμενον. οὐ μὴν τῷ γε αἰσθητικῷ εἶναι. οὐδ' ἡ αἴσθησις μέγεθός τι εἶναι, ἀλλὰ λόγος τις καὶ δύναμις ἐκείνου.

Η ἡ μὲν καὶ ἡ τοῦ ζωτικοῦ ὀργάνου ὡς τοιούτου χαρακτηριστικὴ ψυχὴ, εἴδους ἔχουσα πρὸς αὐτὸ λόγον ὡς εἰδοποιούμενον καθ' αὑτὸ. ὃ δὲ καὶ ὡς ὀργάνῳ αὐτῷ χρωμένῃ ψυχῇ. οὐ τελείαν γὰρ ὧν αὐτοῦ καὶ ὕλη, κατὰ τοῦτο ῥέπουσαν πρὸς αὐτὸ ὑπάρχει, εἶδος τὸ χρῆσθαι αὐτῷ ὁριζομένη, ὡς οἰκεῖος καὶ τοῦ χρωμένου καὶ τοῦ ὀργάνου γινομένου, εἶδος τοῦ μίαν ἀμφοῖν οὐ φθοράν, ὡς οὐ μὲν καὶ ταῦτα γίνεσθαι εἶδος ἄμφω, τῷ δὲ εἶναι διαφέρειν ἀλλήλων καὶ δύκαι κεῖσθαι, μάλιστα μὲν τὸ χρώμενον καὶ τὸ αἰσθητήριον ὅπερ τὸ αἰσθανόμενον. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ αἰσθητικὸν διττὸν ἔχον τοῦτο αἰτίαν. τοῦτο μὲν ὑλικὸν ὡς μέγεθος καὶ ὡς σῶμα. τοῦτο δὲ εἰδητικῷ κατὰ τοῦτο ὡς ζωτικὸν ὄργανον αὐτὸ εἰδοποιοῦσα ζωὴ αἰσθητικόν. οὔτε γὰρ αὐτὸ μέγεθος, οὔτε μᾶλλον ἡ χρωμένη ψυχή. ἀλλὰ λόγος τις καὶ δύναμις ἐκείνου. ἡ μὲν ὡς αὐτῇ τῷ ὀργάνου ὁριστική. ἡ δὲ, ὡς οὖ τῷ χρῆσθαι αὐτῷ οὐσιωμένη, λόγος κυρίως ἡ οὐχὶ εἶδος ἐνυλοῦ, ὁ μὲν γὰρ ἀμβλύτερον. ἡ δὲ αἰσθητικὴ ὄντως οὐσία. τοιαύτη δὲ ἡ ψυχικὴ ζωή. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ καὶ ζωτικοὶ καὶ φυσικοί εἰσι λόγοι, εἰκότως λόγος τις ἡ αἰσθητικὴ εἴρηται ζωή. ἀλλὰ καὶ δύναμις εἰκότως τῷ αἰσθητηρίου, ἡ μὲν κατὰ τὸ ζωτικῶς κινεῖται, ἡ δὲ ὡς κινητική, ὅτι λέγεται γὰρ τῷ δυνάμει ἡ κίνησις, καὶ δύναμις οὖσα καὶ ἡ οὗ τῷ κινουμένῳ, κατὰ ἡ οὗ ᾧ κινεῖσθαι. διώρισται δὲ οὐ τῷ ἁπλῶς τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ πρὸς δύναμις.

Θ ΑΝΕΡΟΝ δ' ἐκ τούτων, κἂ διαπέπτοτε τὴν αἰσθητὴν αἰ ὑποβολαὶ φθείρουσι τὰ αἰσθητήρια. οὐ γὰρ ἰσχυροτέρα τοῦ αἰσθητηρίου ἡ κίνησις, λύεται ὁ λόγος. ἔστω δ' ὧν ἡ αἴσθησις.

Α ὕπνος γοῦν ἡ αἰσθητικὴ ζωὴ τὴν αὐτοκαμοῦσα νῦσαι εἰδῶν γνωριστικὴ, καὶ πρὸς ἄμφω ὁμοίως ἔχουσα, μεσότης ἔστιν, οὐ τῷ ὑπὸ ἀμφοῖν ὁρίζεσθαι. ἀλλ' ὡς ἀμφοτέρων οὐ φθορητικὴ καὶ ὀργάνων ἐπίσκεψαι οἰκείων, ἀκτικῶν ὁμοίως τὴν ὑπ' ἀμφοῖν ἐμφάσεων. δι' ὃ οὐ μεσότητι καὶ αὐτὴ, οὐ τῇ προβλητικῇ ἀλλὰ τῇ δικτικῇ, οὐχὶ καθαιρᾶς οὐ φθορᾶς, ἀλλὰ τὰς πρὸς πάθος συμμιγοῦς. ἐὰν οὖν ἡ πάθος τοῦ συστατικῷ φθείρῃ μεσότητα, δι' ὑποβολῶν ὁρατηρίων τῶν ἄκρων, φθείρεται ἡ αἰσθητήριον ὡς αἰσθητήριον. καὶ λύεται ὁ λόγος φυσικῶ. ὃ ἔστιν ἡ αἴσθησις. φθειρομένου γοῦν τῆς συμμετρίας τοῦ δικτικοῦ, καὶ τοῦ ὡς ὀργάνου μᾶλλον ὁριστικῷ ζωῇ φθείρεσθαι αὐτάρκη, οὗ τῷ ἱκανὸν ὁρίζειν οὐσιωμένῳ, καὶ τοῦ χρωμένῳ, ἐὰν οὖ ᾧ τοιούτῳ μάλιστα χρῆσθαι οὐσίαται. ὡς ἔγε μὴν, ἀλλ' ἡ χωριστὰς ἔχει οὐ φθορᾶς, ὡς ὁ πλωτὴρ τῆς νεὼς ἢ ἄνθρωπος, ἢ πρώτως οὐ ἀΐδιόν ὑφίσταται σώματι, ὡς μηκέτι μὲν τοῦτῳ χρωμένῃ λύεται, οὐχ ἁπλῶς δέ.

Ω ΣΡΕΡ καὶ ἡ συμφωνία καὶ ὁ τόνος. χρουομένων σφόδρα τὴν χορδῶν.

Β διότι μὲν μὴ κατὰ μίαν αὐτῶν, ὅτι μὴ ἁπλῶς ἁπλοῦται ἡ συμφωνία. εἰ δὲ μόνης παρεμποδιζομένης τῆς συμφώνου οὐ φθορᾶς, δι' ἣν τῆς πληγῆς σφοδρότητα. ἔχει δὲ ὑπόδειγμα οἰκείως, πρὸς τὴν σωματοειδῆ τῆς ὀργάνου συμμετρίαν. ἀλλ' οὐχὶ πρὸς τὴν αἰσθητικὴν ζωήν. οὐ γοῦν συμφωνία αὐτὴ. τῇ δὲ συμφωνίᾳ ἐπακολουθοῦσα.

Κ ΑΙ δι' τί ποτε τὰ φυτὰ οὐκ αἰσθάνεται, ἔχοντά τι μέσον ψυχοῦ, καὶ πάσχοντά, τι ὑπὸ τῶν ἁπτῶν. ᾗ γοῦν ψύχεται καὶ θερμαίνεται. αὖπον γοῦν, ὁ μὴ ἔχειν μεσότητα, μὴ δὲ τοιαύτην ἀρχὴν, οἵαν δέχεσθαι τὰ εἴδη τὴν αἰσθητήν.

ὴ κριτικὴ σὐδρᾶγεικ ὴ ἡ πλεία κατὰ τὸ ἓιδος τσίσεις, οὔδθεν ἧ κατὰ λόγους τῆ αἰσθητῆ ὑσιώδεις. οὐ γὰρ ὡς σφραγὶς ἢ τύπος τὶς ἔξωθεν σὸ πάσχεται ἡ γνῶσις ἧ ὁ τῆς γνώσεως ὅρος. ἀλλὰ τὸ αἰσθητήριον παθεῖν λέγετ τῆ αἰσθητῆ αὐξάγειν. πάσχει γὰρ τὸ δυνάμει σὸ τοιοῦτον, οὕτω δὲ σὐδρᾶγεικ. πῶς δ' ἐστόν τε παθητὸν σὸ αἰσθητήριον, μὴ καὶ αὐτὸ τῆ παθητικῶν μετέχειν τοιοτήτων σὐδρᾶγεικ. μετέχον δὲ ἢ δη πῶς πέφυκεν κατ' αὐτὰς, ἀλλ' οὐχ. τῆ ὁμοίως φησὶ θδρμοῦ καὶ τῆ ἄλλων αἰσθήσεται, τῆ δὲ λέγετ βελῶν, καὶ ταύτη ὑπ' ἀέρμοίου πάσχειν, ὡς τῆς αἰσθήσεως ἓιδ μεσότητός τινος οὔσης. ἢ αὐτὸ τῆ αἰσθητηρίου ἐστὶν ἡ τῆς αἰσθήσεως, ἢ καὶ αὐτὰς τῆς αἰσθητικῆς οὐσίας, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τινὸς οὔσης μεσότητος. δῆλ. ὁ λέγετ κειμοίη χρῆσθαι τῆ μίσῃ τῆ αἰσθητηρίου θύκρασίᾳ.

Γ ΓΙΝΕΤΑΙ γὰρ πρὸς ἑκάτερα αὐτῶν, θάτερον τῆν ἄκρων. ἡ δὲ ὡς πρὸς ὁ μᾶλλον αἰσθήσεται λευκοῦ καὶ μέλανος, μηδέτερον αὐτῶν σὐδρᾶγεικ εἶναι, δυνάμει δ' ἄμφω. οὕτω δὴ καὶ ἐνδι τῆν ἄλλων ἡ τῆς ἁφῆς, μήτε θδρ μὸν, μήτε ψυχρόν. ἔτι δ' ὡς πρὸς ὁρατῆ καὶ ἀόρατου ἰῶ πως ὁ ὄγκος. ὁμοίως δὲ, καὶ αἱ λοιπαὶ τῆν αὐτικειμοίων.

Τ ὁμέζον γὰρ λέγετ θδρ μὸν ὡς ὁ ψυχρὸν γινόμενον. ὅταν οὖν πάλιν ὀξεῖ ὁ ἀπλῶς μήτε θδρ μὸν εἶναι μήτε ψυχρόν, οὐχ ὡς πάλιν αὖτ ἀμέτοχον λέγει. ἀλλ' ὡς ἀμφοῖν μέσως κεκραμένον.

Ο ΥΤΩ καὶ ἡ ἁφὴ τῆ ἁπτοῦ ἡ αὐάπτου. αὐάπτου δ' ἴδι, τὸ, τι ἔχον. πάμπαν μεκραὶ διαφερεῖ τῆν ἁπτῶν. ἓιδ πέφυθεν ὁ ἀὴρ, ἡ τῆν ἁπτῶν αἰ λέγετ βολαὶ, ὡς πρὸ τὰ φθαρτικά.

Κ αἰ γὰρ σὐ ψύχει ὅτι μὴ θδρ μός ὁ ἀὴρ τῇ ἁφῇ αἰσθανόμενα, καὶ τῆ σμικρὰ ἔχοντος θδρ μότητα, ἡ τῆ ὑπερβάλλουσαν.

Κ ΑΘΟΛΟΥ ἐνδέχεται μὲν οὖν τῆν αἰσθήσεων, ἅρμοττει τύπῳ.

Α᾽ κεμβέσθαι γὰρ αὐτῷ ὁ πρὸς τῆ αἰσθητῆν γίνεται διαίρεσις, οἷ ᾧ ἰδίῳ πρὸς αὐτῆ ζυβλίῳ.

Κ ΑΘΟΛΟΥ δὲ πρὸς πάσης αἰσθήσεως δεῖ λαβεῖν.

Ι᾽ δία πρὸς ἐνέργειαν θεωρέζας αἰσθήσεως, ὃν καινὸν πρὸς πάσης ἐπεισαλαμβάνει λόγον, ὁ τῆς αἰσθήσεως ὡς αἰσθήσεως ὁρισμὸν παραδίδους, καὶ τίνι ἁπλῶς ὁ αἰσθητήριον χαρακτηρίζεται ὁ πρῶτος αἰσθήσεως.

Ο᾽ ΤΙ ΗΜ̀ μὲν αἴσθησίς ἐστι, ὁ δυκτικὸν τῆν αἰσθητῶν εἰδῶν, ἄνευ τῆς ὕλης. δῆλ, ὁ κηρὸς, τῆ δακτυλίου, ἄνευ τῆ σιδήρου, καὶ τῆ χρυσοῦ, δέχεται ὁ σημεῖον. λαμβάνει δὲ ὁ χρυσοῦν ἢ ὁ χαλκοῦν σημεῖον, ἀλλ' οὐχ ἧ χαλκοῦς, ἢ χρυσός.

Ο᾽᾽ ΤΙ δυκτικόν τίς ἐστιν οὐσία ἡ αἴσθησις σὐαργές. ἐπεὶ δὲ πολλαὶ καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὁ ἴδιον τῆς αἰσθητικῆς τοῦτο παραδίδοται, ὁ ὑπό τινος ἔξωθεν πάσχειν, καὶ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς ὁ ὅλον ἐγείρεσθαι εἰς πρᾶξιν κατ' ἐνέργειαν θεωρίαν, ὡς νόῆς, καὶ ὑδιόημα, καὶ δόξα, καὶ αὐτὴ ὕδη ἡ φαντασία. ἀλλ' ἐπεισὴ πᾶσα ἡ κατ' ἐνέργειαν γνῶσις τῷ εἶναι ὁρίζεται τῆ γνωστοῦ οὐ πάσχουσα αὐ ὁ ἀλλ' σὐργοῦσα, καὶ σὐργοῦσα οὐ ποιητικῶς ἀλλὰ κριτικῶς καὶ σωτικῶς. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι γνωστικαὶ σὐργειαι ἐκ τῆς αἰσθήσεως τελειοῦνται οὐσίας, ὁ τῆ γνωστοῦ εἴδος ἀφ' ἑαυτῆν προβαλλόμεναι. ἡ δὲ αἰσθητικὴ, καὶ τῆ αἰσθητῆ ἔξω κειμένου δεῖται, πρὸς πρᾶξιν τῆ γνωστοῦ εἴδους κατ' ἐνέργειαν προβολῆ. δῖ ὁ καὶ παθητικὴ καὶ δυκτικὴ λέγεται τῆν εἰδῶν, ὡς ἀλλαχόθεν ὄϊ ἐπεισιόντων καὶ πάσχοντος τελειουμένου. ὅπερ σημαίνει δῆλ. ὁ ἐρᾶται οὖσαν ὀργάνῳ χρῆσθαι, ἡ οὕτως ὡς μήτε αὐτῆν ἐχέιν, εἰς ὁ αὐρκεῖν ἑαυτῇ πρὸς πρᾶξιν χρῆσιν, μήτε ὁ ὄργανον ἔχειν αὐρκούμενον τῇ χρωμένῃ ζωῇ, δόμενον δὲ προπαθεῖν τι πάσχοντος τῆ αἰσθητῆ, ἅμα τῇ ἔξωθεν πείσει καὶ τῆς ζωτικῆς ἐνεργομένης σὐργείας, ὡς ὁ μὲν ὄργανον σῶμα ὂν αἰσθητικῶς ζῶν, παθητικῶ ἔχειν πρὸς σὐργειαν. πρὸς δὲ χρωμένῳ ἀπαθῶς σὐργεῖν, συμμέτρως τῇ παθητικῇ τῆ ὀργάνου σὐργείᾳ, τῶν τῆν αἰσθητῶν λόγους ἄνευθεν προβάλλουζαν. καὶ οὓς ὡς εἴρηται σωτικῶς καὶ κριτικῶς σὐργεῖ. δυκτικὸν τοίνυν λέγεται τῆν εἰδῶν, καὶ πάσχειν πρὸ τῆ ἔχοντος χρῶμα ἢ χυμὸν ἢ φόφον, τῷ δεῖσθαι ὁ ὄργανον αὐτῆς, παθεῖν πρὸ τούτων ἔμφασιν τινα, τῆν σὺ αὐτοῖς διεξάμενον εἰδῶν. ὡς γὰρ ἡ σὺ τῷ ποιῶν τι σὐργεια οἰκεία ἅπερ τελουμένῳ εἶδος, οὕτω καὶ ἡ κατὰ ἓιδη πεῖσις ἐμφάσεις πρὸς τὰ σῶματα οἰκειότητος, καὶ τῇ ἐπιόμενῃ τῷ αἰσθητηρίῳ τῆ εἴδους πρὸ τῆ αἰσθητῆ ἐμφάσει, καὶ ἡ σὺ τῷ σὐργῆ ζωῇ, καὶ ἡ χρωμένη κατ' οἰκείας τῇ σὺ τῷ αἰσθητηρίῳ παθητικῇ σὐργείας λόγους, καθαρᾶ πρὸ κριτικῶ προβάλλεται σὐργειαν, οὐ πάσχουσα ὕδη, οὐ δὲ ἀχρωμένη ἔξωθεν τὰ εἴδη. οὔδθεν γὰρ ἡ γνῶσις. ὡς τε καὶ ἡ κατὰ γνῶσιν στάσις. ἀλλὰ πάσχειν καὶ γίνεσθαι τὰ ἓιδη λέγεται ἡ αἴσθησις, ᾧ ὁ αἰσθητήριον τοῖς εἰδητικῶς ἔξωθεν δέχεσθαι ἐμφάσεις. καὶ οὐκ αὖθι τῆ σὐργῆν. δέχεται δὲ τὰ εἴδη αὖθι ὕλης. οὐ γὰρ εἴδος ἀλλ' εἰδώπιφυομένου ἄπαν ἴδιν αἰσθητόν. ὡς πρὸ δ' ἴδιν κατὰ ὁ εἶδος, οὕτως αὐτὸ ἡ λέγει ἡ αἴσθησις κατὰ ὁ εἶδος, ἡ γνώσκεται κατ' αὐτὸ, ἡ ὁ αἰσθητήριον οὕτω πρὸ τῆ εἴδους δέχεται ἔμφασιν, καὶ ἡ αἴσθησις κατὰ ὁ εἶδος ἐστῶζα ὁ αἰσθητὸν γνώσκει. ὡς οὕτω ὁ κηρὸς πρὸ τῆ χρυσοῦ δέχεται σφραγῖδα, οὐ μὴν χρυσὸν ἐκδεχόμενος, οὐ δὲ ὡς ὑπὸ χρυσοῦ πάσχει, ἀλλὰ μένει μὲν τύπου ἡ ὡς ὑπό τε τυπωμένου πάσχων.

τῆν οὐ ἀφὴ, μεταξύ τινες ἀόρίου παρεμπίπτοντος σώματος, ἔτι καὶ ὁ ἀὴρ πρὸς πλατυνὸς ἔχει ὡς τὸ ὕδωρ. τὰ μὲν οὖν ὑγρὰ οὐκ ἴσχει τι μέσον. οὐ δὲ γοῦν καὶ αὐτῆ τῆ ὕδατος ἡ τῆ ἀέρος. καὶ ἐφ' ὧν δὲ ἴσχει μέσον οὐ κωλύει πλὴ ἀπλικὼ αἰσθάνεσθαι, οὐ διαβιβάζοντος ἴσται τῆς αἰσθήσεως ὡς ὑδὶ τῆν ζιάσιν. ἀλλὰ συμπάσχει τῇ σαρκὶ. καθάπερ ζ ἀφῶς παρίστησι δῆλ. τῆ καὶ πλὴ ἀσπίδα ὑπολείμματος, καὶ ταῦτα μὲν σαφῆ. τὸ δὲ τῇ λέξει, τὸ, ἀλλὰ αἰσχμάζειν ὕδωρ εἶναι ἡ ἴσχειν, πρὸς τὸ ὑγρὸν μὲν τὸ εἶναι ὕδωρ, πρὸς δὲ τὸ δηλοῦν τὸ ἴσχειν ἀποδίδοται, τὸ δὲ τῷ, ἀδιάκριτον ἄλλο ἄλλου ἄφασθαι τὸ ὕδατι, τὸ ἁμάσσειν προσυμπακτούσιον. συνηγορήσας δὲ ἀφιξῆς μή τι ὁμοίως ἴσχυσι ταῖς τελείαις αἰσθήσεσι ὑπ' αἰ λοιπαὶ, τῷ ὑδὶ τούτων παρεμπίπτειν τί μέσον, διακρίνει τὸ τοῦτον.

Α΄ ΑΛΛ' διαφέρει τὸ ἁπτὸν τῆν ὁρατῶν. καὶ τῆν φθαρτικῶν. ὅτι τὰ κείνων μὲν αἰσθανόμεθα, τῷ τὸ μεταξὺ ποιεῖν τι ἡμᾶς. τῆν δὲ ἁπτῶν, οὐκ ἔστω τῷ μεταξύ, ἀλλ' ἅμα τῷ μεταξύ, ὡς περ ὁ δι' ἀέρος πλῆξις. οὐ γοῦν ἡ ἀκοὴ πλῆξις ζ ἐπὶ τὰ ξύλα, ἀλλ' ἅμφω συμβαίνει πλήττεσθαι.

Β΄ πασὴ μὲν τῆς ἀφῆς καὶ τῆς γεύσεως οὐδὲν τῆν ἔξωθεν τὸν δι' οὗ ἐπίσχει λόγον. χρὴ δὲ εἶναι καὶ ὑδὶ τούτων τὸ δι' οὗ ἵνα μὴ ἁμίσως τὸ πρῶτον αἰσθητήριον, ὡς καὶ ἤδη εἴρηται, ἔστω τῷ οἰκείου πάσχειν αἰσθητῷ, ἀπαμβλαύνεται πρὸς πλὴ κειτικλὼ οὐ φέρεσθαι, μηδὲ τούτων τὸ δι' οὗ καὶ μὴ ἀλλοίωσιν ἀλλὰ προσφυῆς ἀπαιτητέον, ἔμψυχον αὖ ὡς εἴρηται, καὶ μετὰ πλὴ αἰσθητικλὼ ψυχικλ. οὕτω γὰρ αὖ καὶ προσφυὲς ἔσῃ τῷ πρώτῳ αἰσθητικῷ. παθεῖν μὲν γοῦν τι δεῖ καὶ τὸ πρῶτον ἔστω τῷ αἰσθητῷ. ὡς δηλοῦσιν αἱ ἔστω βολαὶ αἰσθητὸν ποιοῦσι τὸ πάθος. ἀλλ' ὅσον ἐγχρῆται εἰς οὐδέν γεσθαι, τὸ δὲ ἔστω βάλλοι πάθος κωλύει. ἔστω δὲ ἄλλη δ' ὅταν ἅμιος γίνηται, ὑπὸ τῷ αἰσθητῷ εἰς τὸ πρῶτον αἰσθητήριον ποίησις. τί οὖν ὑδὶ τῆς γεύσεως καὶ τῆς ἁφῆς τὸ δι' οὗ. ἡ μὲν γλῶσσά φησιν ὑδὶ τῆς γεύσεως. ἡ δὲ ὅλη σὰρξ ὑδὶ τῆς ἁφῆς ἡ ταῦτα ἀφιξῆς διακρίνει χρόφων.

Ο΄ ΛΩΣ. ΔΕ ἔοικεν ἡ σὰρξ καὶ ἡ γλῶσσα, ὡς ὁ ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ πρὸς πλὴ ὄψιν. καὶ πλὴ ἀκοὴν, ἡ πλὴ ὄσφρησιν, ἴσχυσιν, οὕτως ἴσχειν πρὸς τὸ αἰσθητήριον, ὡς περ ἐκείνων ἕκαστον. αὐτῆ δὲ τῷ αἰσθητηρίου ἀπομοίου, οὗτ' ἐκεῖ, οὔτε οὐ ταῦτα γίνεσθαι ἀπ' ἄσθησις. δῆ) ὅτης σῶμα τὸ λεῖον ὑδὶ τῷ ὁμματος θεῖν τὸ ἕκαστον, ἡ ἡ δῆλον, ὅτι οὐ τόδε. τὸ τῷ ἀπτοῦ αἰσθητήριον. οὕτως γὰρ ἀσυμβαίνει, ὡς περ ὑδὶ τ' ἄλλων. ὑδὶ πιθανὸν γοῦν ὑδὶ τὸ αἰσθητήριον, οὐκ αἰσθάνεσθαι. ὑδὶ δὲ πλὴ σαρκὸς ὑδὶ πιθανὸν ἀσθάνεσθαι, ὡστε τὸ μεταξὺ τῷ ἁπτοῦ. ἡ σὰρξ.

Τ΄ Ο΄ ΜΕΝ ἴσως εἰπὼν κείνως, καί τι λύο προσερωτῶν ἦν ἀὴρ καὶ τὸ ὕδωρ. ἢ ὅτι βρὲς αὐτὰ ἔφη διακρίνειν αἰσθήσεις. ἢ τὸ κείνων οὐκ ἀὴρ καὶ ὕδατος ὁμοίως, ἀλλὰ τῆν διαφερῶν ἁπλῶς καὶ ὁμοίων καὶ διόσμεων. τεῖα δὲ ταῦτα, καὶ οὐκ οὐ ἀὴρ, καὶ ὕδατι μόνοις, ἀλλὰ καὶ οὐ ἄλλοις. ὁμοίως δὲ ἴσχει τούτοις σὰρξ καὶ γλῶσσα. καθ' ὅσον καὶ αὐτὰ μεταξὺ καὶ τὸ δι' οὗ ἐπίσχουσι λόγον. ἐ πεὶ δηλονότι τὴ αἱ μὲν προσφυεῖς, τὰ δὲ ἄλλότεια, οὐκ ἔστι ὁμοίως ἡ ἀπλογία. δι' ὃ οὐκέτι καὶ πλὴ σάρκα πάντα αἰσθητὰ ὡς τὸ ὕδωρ ἐροῦσιν. οὐ γὰρ ταὐτὸν ἡ ὁμοιότης, ἀλλὰ δι' οὗ καὶ εὐθὺ ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἡ αἰσθητικόν. ἢ καὶ δῆλον ὅτι οὐ τὸ τῷ ἁπτοῦ αἰσθητικόν. οὐ γὰρ τῇ ἀέρι δι' ὃ ὡς οὐ ἄλλοις εἴρηται.

Α΄ ΓΤΑ ΜΕΝ οὖν ἐστι, αἱ διαφοραὶ τῶν σώματος, ἡ σῶμα. λέγω δὲ διαφορὰς, αἱ τὰ στοιχεῖα διαιρέζουσι. θερμόν, ψυχρόν, ξηρόν, ὑγρόν. πρὸ ὧν εἰρήκαμεν πρότερον οὐ τοῖς πρὸ στοιχείων.

Γ΄ ἐπὶ ὧν εἴλεχθ, ὅτι ὑδὶ πιθάνως αἰσθητὰ γίνεσθαι. δῆλ. δὲ τούτων ὡς καὶ ἤδη ἔφαμεν τὸ οὗ γένος τῆς τῆν ἁπτῶν ἀφαιρέζεται φύσεως. τὸ σωμάτων χαρακτηριστικὸν ἡ σώματα. οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὁπόσα δῆλ. τὰ στοιχεῖα διαιρέζουσι διαφορῶν ἐνδέχεσθαι. ἐκεῖνα ἡ σώματα, παρὰ τὰ ἁπτὰ γινόμενα τὰ ἴδια ἡ φθαρτά. τούτων γὰρ αἰρχαὶ τὰ πέντε τὰ στοιχεῖα. ἡ τούτων διαφορᾶ πρῶτον αἰ παθητικαὶ ποιότητες. πρὸ ὧν εἰ τοῖς πρὸ στοιχείων εἰρηκέναι λέγει οὕτω τὰ πρὸ γενέσεως καὶ φθορᾶς προσαγορεύων.

Τ΄ Ο΄ ΔΕ αἰσθητήριον αὐτῆν τὸ ἁπτὸν. ἡ οὐ ᾧ ἡ καλουμένη ἀφὴ ὑπάρχει πρῶτον, τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἴδι μόνον. τὸ γοῦν αἰσθάνεσθαι, παίσχειν τί ἴδι. ὡς τὸ φρονεῖν δι) αὐτὸ οὐ ἀρχή, τοιοῦτον ἐκεῖνο ποιῆ δυνάμει ὄν. διὸ τῇ ὁμοίως ἴδρωτὸν ἡ ψυχρὸν, ἡ σκληρὸν, καὶ μαλακὸν, οὐκ αἰσθανόμεθα. ἀλλὰ τ' ὑπὸρ βολῶν, ὡς τῆς αἰσθήσεως. δι) μεσότητός τινος οὔσης τῆς οὐ τοῖς αἰσθητικοῖς οὐ αὐτὸ πάσεως. ἡ δῆλ. ἔστω κείνα τὰ αἰσθητά. τὸ γοῦν μέσον, κειτικόν.

Ο΄ εἶναι τὸ τῆν ἁπτῶν γένος, ἐφ' τούτων κεῖ τὸ ἁπτικὸν ἐφίεται. τὸ γὰρ δυνάμει τοιοῦτον, ἐποίησε τὸ ἁπτόν. δι' ὅτι κεῖται τὸ εἶδος τῆ γνωστοῦ ἀεὶ τὸ οὐδρίσεως γνωστὸν ἔστικεν. τὸ δὲ αἰσθητικὸν ἔστω τῷ αἰσθητῷ κεινούμενον, ἑαυτῷ δὲ οὐκ αἰρκοῦν. δι' ὃ ἡ ποίησε τί ἴδι τὸ αἰσθάνεσθαι, ὅτι μὴ ὡς φθερούμενον ἀλλὰ πλειούμενον. δι' ὃ οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ τί ποίησεν. ὅλως δὲ ποίησεν ὡς ἐτοιοῦσι πλειόμενος. δυνάμει δὲ τὸ ἁπτικὸν ἀλλ' ἔκ οὐδρίσεως. ἀπόμενος γὰρ τὸ τοιοῦτον. γίνεται δὲ τὸ αἰσθητικὸν ὑπὸ τ' αἰσθητῷ τῆ οὐδρίσεως τοιοῦτον. δι) ἐκεῖνο, τῇ πλὴ ἐπομένῳ τῷ αἰσθητηρίῳ ὑπ' αὐτῷ ἔμφασιν τῷ ἐνδύου. ἐπεὶ

πικὸν, καὶ εἰ μέλλει πλέους αἱ ἁπτικαί.

Ε' ΣΑΡΚΟΣ μὲν γὰρ, ἡ ὕδατος, ἀδιώκτου συσσῶναι τὸ ἔμψυχον σῶμα. δεῖ γὰρ τι στερεὸν εἶναι. λείπεται δὴ μικτὸν ἐκ γῆς καὶ τούτων εἶναι, οἷ βούλεται ἡ σὰρξ καὶ ὁ ἀνάλογον. αἱ γὰρ πάσας αἴσθησις δεῖ τῆς ἁπτικῆς, καὶ ἡ ἁφή.

Τ ιὼ αἰτίαν εἰπεῖν δεῖ τούτων βούλεται. διὰ ἃ ἄρηλον ἐστὶ τῆς ἁφῆς ὁ πρῶτον αἰσθητήριον. διὸ καὶ τῷ αἰ πελαγικῷ χρῆται σωσάρκῳ τῷ γαρ. ἅμα δὲ καὶ ὁποῖον ἐστὶ τῆς ἁφῆς ὁ μεταξὺ σαφωίζει. τίς οὖν αἰτία τῆς ἀρηλίας. ἐπεσὴ οὐ τῇ ἁφῇ αὐὸ ἔστιν ἁφὴ οὖσα, ἡμῖν δεῖ προσπλάζειν ὁ αἰσθητὸν τῷ ζῶντι σώματι, καὶ αἰσθητικῷ, ὁ δὲ ζῶν ἐστὶ τὴν γευστὴν καὶ φευστὴν σῶμα, οὐκ οἶόν τε ἦ ἁφὴν εἶναι ἄνευ ἦ αὖ ὅμοιον τοῖς ἐστὶ τὴν ἄλλων αἰσθήσεων ἀλλοτρίοις μεταξὺ γινομένοις. ὀλλὰ στερεὸν καὶ δεῖ ἔστιν ἐκ γῆς τε καὶ τὴν λοιπῶν μικτόν.

Ω" ΣΤΕ ἀναγκαῖον ἡ ὁ σῶμα εἶναι μεταξὺ τῆ ἁπτικοῦ προσπιφυκός.

Τ ὁ μὲν σῶμα λέγει ὁ τὴν ζώντων, ἔστιν δὲ προσπιφυκὸς ὃν, μεταξὺ ἀνάγκη εἶναι τῆτε ἁπτικοῦ καὶ τῆ ἁπτοῦ. καὶ οὐ ἔστιν ὧδ ἀνάγκης συνῆκται ἐκ τὴν νῦν ἐρημιῶν, ὁ δεῖν προσπιφυκὸς εἶναι ὁ μέσον ἐστὶ τῆς ἁπτικῆς. ἀλλὰ ἔστιν μὲν ἄλογπαι ἐκ τὸ πάντως ὁ δι' οὗ ὑπάρχειν, ὅπερ ὕστερον λεπτομαθήσεται. καὶ ἐκ τῆ μὲ διά τινος ἔξωθεν πὼ κίνησιν γίνεσθαι ἐστὶ τῆς ἁπτικῆς, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆ δεῖν τῆ αἰσθητῆ πάσχειν ὁ σῶμα. ὡς δὲ ἀνάγκης ἔπεται ὁ ὑμότροφον σῶμα, ἔστιν γὰρ δηλοῖ ὁ προσπιφυκὸς, ὃν δι' οὗ ἔχειν λέγον, καὶ οὕτω τοντέον πὼ λέξιν. ὡς τε ἀναγκαῖον ὁ προσπιφυκὸς σῶμα εἶναι, ὁ μεταξὺ τῆ ἁπτικοῦ, τῆτε πρώτου αἰσθητηρίου, καὶ δηλονότι καὶ τῆ ἁπτοῦ. ἐπεσὴ δεῖ μὲν εἶναι ὁ δι' οὗ, οὐκ ἔξωθεν δὲ ἐστὶ τῆς ἁφῆς. τὰ δὲ σὺ μέσῳ καὶ οἷ ὁ δι' οὗ ὁρίωσθαι. ὅτι γὰρ ἔμψυχον καὶ στερεὸν, ἐκ γῆς τε καὶ τὴν λοιπῶν μικτόν. καὶ γὰρ ζωτικῶς δεῖ παθεῖν ὁ μεταξὺ, ἵνα κινητικώτερον ᾖ, τῆ πρώτου ἁπτικοῦ αἰρλοτρόπου ὄντος, ἢ κατὰ τὰ ἄλλα αἰσθητήρια. δεῖ ὁ σωματοειδέστερον τῆς σωματικῆς ζωῆς καὶ μικτὸν εἶναι. ἐπεσὴ τοιοῦτον ὁ σωιστάμενον ἔμψυχον σῶμα οἷ ὁ γλυκὺν ζῶον.

Δ ΙΟΥ γίνεται αἱ αἰσθήσεις πλέους οὖσαι. δηλοῖ δ' ὅτι πλείους, ἢ ἐστὶ τῆς γλαύτης ἁφῆ. ἁπάντων γὰρ τὴν ἁπτῶν αἰσθάνεται κατὰ ὁ αὐὸ μόριον, καὶ χυμοῦ. εἰ μὲν οὖν ἡ ἄλλη σὰρξ βοηθάτο τῆ χυμοῦ, ἐδόκει αἴ ἡ αὐτὴ καὶ μέτ εἶναι αἴσθησις, ἡ γεῦσις καὶ ἡ ἁφή. νῦν δὲ λύο, δεῖ ὁ μὴ αὐτισχίφειν.

Τ ὸι ἀπορητικὸν ἔοικε φόπον, ἐκ τῆ μὴ πὼ γλάσσαν ὡς αὐὸς ἐστὶ φθόρα, δύο εἶναι αἰσθήσεων ὄργανον κατὰ ὁ αὐὸ μόριον, καὶ τὴν χυμῶν καὶ τὴν ἁπτῶν οὖσαν αἰσθητικὼ, ὡς μιᾶς αἰσθήσουσῶν εἶναι ἀμφοῖν, εἰ καὶ ἡ ἄλλη σὰρξ τὴν χυμῶν ἐστὶ κριτική. ἐπεὶ δὲ μόνων τὴν ἁπτῶν, ὡς μὴ αὐτισχίφειν ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ τῆ χυμοῦ ἔστιν καὶ ταῦτ τὴν ἁπτῶν εἶναι κριτικὴν, οὐχὶ δὲ ὁ τὴν ἁπτῶν πάντως καὶ χυμῶν, ἢ ἐτεροτρόπως αὐτὴν ἔστι φανερόν.

Λ" ΓΟΡΗΣΕΙΕ δ' ἂν τις, εἰ πᾶν σῶμα βάθος ἔχει, ἔστιν δ' ἐστὶ ὁ τέτοι μήκους, ὧν δ' ἐστὶ δύο στερεῶν μεταξὺ σῶμά τι, οὐκ εἰ δ' ἐχόντων τούτω ἀλλήλων ἅπτεσθαι. ὁ δὲ ὑγρὸν, οὐκ ἔστιν ἄνευ σώματος. οὐ δὲ ὁ διῤῥόν. ἀλλ' ἀναγκαῖον ὕδωρ εἶναι, ἢ ἔχειν ὕδατος. τὰ δὲ ἀπόμοια ἀλλήλων εἰ τῷ ὕδατι μὴ ξηρῶν τὴν ἄκρων ὄντων, ἀναγκαῖον ὕδωρ ἔχειν μεταξὺ, ᾧ διάπλεα τὰ ἔχοντα. εἰ δὲ ἔστιν ἄλληλοις, ἀδιώκτου ἅψασθαι ἄλλο ἄλλου εἰ ὕδατι. ὁν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἰ τῷ ἀέρι. ὁμοίως γὰρ ἔχει ὁ ἀὴρ, πρὸς τὰ εἰ αὐτῷ τῷ ὕδατι. λανθάνει δὲ μᾶλλον ὑμᾶς, ὥσπερ καὶ τὰ εἰ τῷ ὕδατι ζῶα. εἰ διῤῥόν διῤῥοῦ ἅπτεται. πότερον οὖν ἁπάντων ὁμοίως ἔχει ἡ αἴσθησις, ἢ ἄλλων ἄλλως, καθάπερ νῦν δοκεῖ. ὁ μὲν γὰρ γεῦσις καὶ ἡ ἁφὴ τῷ ἅπτεσθαι. αἱ δὲ ἄλλαι ἄφθον. τὸ δ' οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακὸν, δι' ὅτέρων αἰσθανόμεθα. ὥσπερ καὶ ὁ φοφητικόν. καὶ τὸ ὁρατόν. καὶ τὸ ὀσφραντόν. ἀλλὰ τὰ μὲν, πέρρωθεν. τὰ δ' ἐγγύθεν. διὸ λανθάνει. ἐπεὶ αἰσθανόμεθά γε πάντων δι' οὗ μέσου. ἀ λ' ἐπὶ τούτων λανθάνει. καί τοι καθάπερ εἴπομεν καὶ πρότερον, κἂν εἰ δι' ὑμέλος αἰσθανόμεθά γε τῆ ἁπτῶν ἁπάντων λανθάνει τος ὅτι διάγει, ὁμοίως ἂν ἔχοιμεν ὡς ὅπερ νῦν εἰ τῷ ὕδατι καὶ ᾧ ἀέρι. δοκοῦμεν γοῦν αὐτῶν ἅπτεσθαι καὶ οὐδὲν εἶναι δεῖ μέσου.

Ε" ΠΑΣΗΣ δὲ τῆς σώματος διαστάσεις, λαβὸν δὲ ὕδωρ ἐπὶ τῆς ἁφῆς μὴ εἶναι ἔξωθεν ἀλλὰ προσφυὲς τὸ μεταξὺ, εἰρηκὼς δὲ καὶ ὑμέλος πᾶσιτα ἥντος γίνεσθαι πὼ ἁφὴ, εἴθε καὶ δι' ἀλλοτρίου μέσου δοκεῖ, τὸ διάφορον αὐτῆς οὐ δεῖξαι βούλεται δεῖ τούτων πρὸς τὰς ἁφὰς αἰσθήσεις. οὐ μόνον οὐ τὴ πᾶσιτάσει τῆ ὑμέλος. ἀλλὰ ἢ εἰ ἀεί τι μέζον ἔστι τεθὲν τῆ ἁπτικοῦ τε ἢ τῆ ἁπτοῦ, ὡς ἐπὶ τὴν ὕδατι ἀμφῶν διαιωμέλαν, καὶ μεταξὺ τῆ ὕδατος ὑπάρχοντος, σώματος ὄντος καὶ δεῖ ἔστιν καὶ ζάθος ἔχοντος, καὶ πὼ ἄμεσον τὴν ἁπτομένων διαίσγοντος σωιαφλώ. τυγὸν δὲ καὶ ἐπὶ

ὐδὶ τῦ σίλβοντος χρώματος, καὶ ὅλως θᾶττον ὀρωμένου, καὶ σφοδρότερον πρὸ ὄψιν πλήττοντος, ὡς ὁ τῦ χρυσοῦ ἔχει χρῶμα καὶ ἀργύρου. σμικρότερος δὲ ὡς ὐδὶ τῦ μὴ πλέονος ὀρωμένου φῶς πρὸς τὸ ὁρᾶσθαι, καὶ ἀμυδρότερον κινοῦντος πρὸ ὄψιν. οἷ ὁ τῦ μολύβδου. καὶ λειότης μὲν ὐδὶ τῆ προσπιπτῶ τῇ ὄψει. οὔκ ἐ τῆ αὐθήρων. ὡς ὀξύτης ὐδὶ τὴν μεμιγασμένων. εἰ δὲ μὴ πᾶσι τοῖς ὁρωμένοις κοινὸν ὁ φῶς, πλέονας ἂν εὕροις διαφορὰς, καθ' ἃ τι τὰ φωτίζοντα λαμπρὰ μὴ τὰ μὴ, ἀλλ' οὐ σκότει ὁρώμενα. καὶ οὐ αὐτοῖς τοῖς, τι φωτίζουσι πρὸς ἄλληλα, μὴ οὐ τοῖς οὐ σκότει ὁρωμένοις, οὔτε τοῖς διαφανέσι πλείστη διαφορὰ, οὐ αργύρεον ἢ ἀμυδρότερον φωτιζομένοις. ἢ ὅλῳ ὁ τῆ φωτιζόντων ἢ τῆ διαφανῶν διάφορος, ἣ καὶ παρὰ ὁ συναμφότερον, οὐ θαυμαστὸν οὕτω εἰ μὴ πολὺ μέσα πρὸ τῦ ἁπλῦ φύσιν, πολλαὶ συμβαίνουσι διαφοραί. ἢ μὲν οὕτω ἀφ' τῦ πλήθους τῆ αὐτῆ θέσεως ἀπορία λέλυται. ζητεῖ δὲ λοιπόν.

Λ᾽ ΑΛΛΑ᾽ τί ὁ οὐ κοινὸν μέλος. ὥσπερ ἀκοῇ φόφος, οὕτω τῇ ἁφῇ, οὐκ ἔστιν ἔκδηλον. πότερον δ᾽ ἔστ ὁ αἰσθητήριον σάρξ, ἢ οὔ, ἀλλ' ἀϊδίως ἡ σάρξ.

Η᾽ γὰρ ἀπορία οὐκ ἐκ τῆς φύσεως τῆ πραγμάτων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἡμετέρας προτέθηται ἀγνοίας. δι' ὃ οὐκ ἔφη μὴ εἶναι αἴ, ἀλλὰ μὴ εἶναι αἴ δῆλον. ἴσως μὲν καὶ τῷ μὴ κεῖσθαι κοινὸν ὄνομα, καὶ τῆς αἰσθάνεσθ' ἡμῖς ἀπολειπούσης τῆς τῆ πραγμάτων φύσεως, αἰσίστε δὲ καὶ ὁ αὖ πάλιν, ὅλῳ ὁ πρᾶγμα εἶναι δυσδιάρατον, ὁ κοινῆ τῆ χρωτῆ σωμάτων ὡς τοιούτων ὄντι τινὸς, καὶ τῦ ὀνόματος ἐκλελοιπότος. ἀπορήσας δὲ ὁ φιλόσοφος τί ὁ κοινὸν, πρὶν ὁ δοκοῦν ἀποφαίνεσθαι, ζητεῖ ὁ τῆς ἁφῆς ὡς αἰσθητήριον. σκέψ μὲν ἵνα ὐδὶ τούτων τῶν πολλῶν τῆς ἁφῆς, ὅτι οὐ μέσ ἀπορίαν. τῷ αἰσθάνεσθαι πρὸς τὸν δοκοῦσιν τῦ μέσου εἶναι ἀπόλειψιν, ἀφ' τῦ οὗ ὁ ἀπτικὸν αὐτῆς εἶναι αἰσθητήριον. εἰ γὰρ μὴ ἡ σάρξ ὁ πρῶτον αἰσθητήριον, μάλιστα μὲν ἄδηλον εἰ μὴ πολέων τὰ πρῶτα. εἰ δὲ καὶ οὗ, οὕτω φανερόν. ὅτι καὶ ἡ ἁφὴ πάντων μέν ἐστ αἴσθησις. ὡς γὰρ τῆς γλώττης καινοῦ ὑπεσταλμένου ὀργάνου τῇ τε ἁφῇ καὶ τῇ γεύσει, οὐ μέν αὖται, οὕτως οὐ δὲ αἱ τῦ λεγομένων ἁπλῶν αἰσθήσεις πάσχει μέν. κοινὸν δ᾽ ἡ αἰσθητήριον πάντων. σκέψ δ᾽ ἵνα ὅλῳ τῦ αἰσθητηρίου, πρὸ ἁφὴ σωματοειδεστέραν τῆ ἄλλων καὶ παθητικωτέραν λείξας αἰσθήσεων, καὶ ὁ σύστοιχον αὐτῇ ὕδωρ αἰσθητὸν, τῆ παθητικῶν ἐν σωμάτων χαρακτηριστικόν. πῶς οὖν ἡ ἁφὴ σωματοειδὴς μὴ παθητὸ, λείκυται ἐκ τῦ πρώτου αὐτῆς αἰσθητηρίου. αὐτόθεν μὲν οὐ δὲ τούτου ὡς περ οὐ δὲ τ᾽ ἄλλων τί ἀμέσως ᾧ αἰσθητῷ προσπλάζοντος. ἵνα μὴ σφεσφρὰ πάθη πρὸ κειτικὴν παραποδίζῃ εὐβρίαιαν. οὐ μὴν ἔτι δυναμένου ὅλῳ τ᾽ ἀλλοτρίων μεταξὺ τ᾽ αἰσθητῦ ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀλλὰ συμφυοῦς μέσου διηθέντος, ζωτικῶς ὑπὸ τῦ αἰσθητῦ ποιήσαντος. μὴ ὕδη εἰ μὴ ἀμυδρῶς μὴ διαυτοδίως καὶ πρὸ κειτικὴν εὐβρίαιαν ἐσταμένου. μὴ τότε ὁ πρῶτος μὴ καθαιρότερον ἐσῶς καὶ αὐτὴ κινοῦντος. ὡς τῦ πρώτου τῆς ἁφῆς αἰσθητηρίου, καὶ γὰρ ἡ γεῦσις ἁφή τις μὴ οὐ καλῶς πρὸς τὴν οἰκείαν ἐγαρομένη εὐβρίαιαν, εἰ μὴ κρᾶσιν τῦ ζωτικοῦ μὴ ὕδη αἰσθητικοῦ κινοῦντος, μὴ σφρασικωτέρου τῦ κινοῦντος χρήζοντος, οὐκ ἂν εἰ ἡ ὀρίζουσα αὐτὸ ζωὴ ὁμοίως ἓν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν ἀπόλυτος, ἀλλὰ ὅλῳ ὁ μᾶλλον εἶναι ἀχώριστος, οὐκ ἐπικτητομένη καὶ ὐδὶ τὰ ἀλλόχρια.

Ο ΥΔΕΝ δοκᾶ σημεῖον εἶναι, ὁ γίνεσθαι τὴν αἴσθησιν ἅμα θιγόντος μέσου. καὶ γὰρ εἴ τις τοῦτ τὴν σάρκα ὐδὶ τείνειεν, οἷ ὑμῖν ποιήσας, ὁμοίως τὴν αἴσθησιν ὐδὶς ἀφ' μέσος αὐτὸ σημαίνει. καί τοι δῆλον, ὡς οὐκ ἔστι τὸ τούτῳ ὁ αἰσθητήριον. εἰ δὲ καὶ συμφυὲς γένοιτο, θᾶττόν ἐπὶ δῖ κνῖτ᾽ αὖ ἡ αἴσθησις. δι' καὶ ὁ τοιοῦτον μόριον τῦ σώματος, ἔχειν οὕτως ἔοικεν.

Ω᾽ ς ὅλῳ ὁ σωματοειδέστερον καὶ παθητικώτερον, μὴ τῦ πρώτου ἁπλοῦ αἰσθητηρίου ὑπόστασιν παρέχοντος, πρὸς πλάζειν ἀμέσως ᾧ αἰσθητῷ. πρὸς ὃ πρῶτον ἀριστοτέλης εἰρήκασιν, ὅτι οὐ πρῶτον αἰσθητήριον ἡ σάρξ, πρὸν ἅμα ᾧ ταύτην διῆχθαι αἰσθανόμενα. μὴ γὰρ εἰ ᾧ δεκτύλῳ περιτμηθείη μὴν, ἅμα τῇ διῆχθαι ἡ ἁφὴ, μὴ ἔτι θάσσον, εἰ μὴ συμφυὲς γένοιτο. οὐ μὲν μὴ ὅλῳ οὔτ ζωτικῶς τῆς αἰσθητικῆς μετέχων ζωῆς. ὅλῳ γ᾽ οὔτ θάσσον. ἀλλ' ὅμως οὐκ εἰ τῷ ὑμοί, οὐ δὲ εἰ ᾧ συμφυέντι ὁ πρῶτον αἰσθητικὸν, πῶς οὖν οὐχὶ μὴ ἡ ἁφὴ γένοιτο αἰ ὅλῳ μέσου ἀλλοτρίου. ἔστιν μὴ δι' ὑμοίας μὴ δι' ὑδάτος ὐδὶ τῦ ὑγραινθέντος αἰσθανόμενα δακτύλου. ἢ οὐ ὅλῳ τῦ μέσου, ὡς ὁ ὀρατικὸν, ὡς αὐτὸς σαφῶσι, ὅλῳ τῦ κατὰ πλάτος δακτύλου παραλείγματος.

Ω᾽᾽ ΣΤΕΡ αἰ εἰ κύκλῳ ἡ μὲν περιπεφύκει ὁ ἀήρ. ὁ δοκοῦμεν ἂν αἰ, εἰ τὴν αἰσθάνεσθαι, μὴ φόφου. μὴ χρώματος. μὴ ὁσμῆς. μὴ μέν τῆς αἴσθησις εἶναι, ὅλως. μὴ ἀκοὴ μὴ ὄσφρησις. νῦν δὲ ὅλῳ ὁ διωρίσθη δῖ ἃ γίνοσθ αἰσθήσεις, φανερὰ τὰ εἰρημένα αἰσθητήρια ἑτέρα ἂν τα. ὐδὶ δὲ τῆς ἁφῆς, ζῆτ νῦν ἄδηλον.

Δ ικ τῆς τοιαύτης ζητήσεως ἅμα μὲν διακρῦς, ὡς οὐκ ἀνάγκη τὸ συμφυὲς ὑμῖν καὶ προσηκὸς ὁ μελέων ᾧ αἰσθητῷ, πρῶτον εἶναι αἰσθητήριον. ἅμα δὲ ὡς οὐκ ἀνάγκη ὅλῳ ὁ οὗ τὸ μεταξὺ εἶναι, μὴ μέσα εἶναι τὰς δι' αὐτῦ κινουμένου αἰσθήσεις, ὐδὶ πρώτων πρὸ πειρίαν. ἀλλὰ νῦν διωρισμένου τῦ μεταξὺ, καὶ φανερῶν ὄντων τῶν τῆ αἰσθητηρίων, ὐδὶ τῆ πρώτων τελῶν αἰσθήσεων τὸ πλῆθος αὐτῆ φαίνεται. ὐδὶ δὲ τῆς ἁφῆς ζῆτ νῦν ἄδηλον, τί τὸ πρῶτον αἰσθη-

κα πρὸς μὲν ἐκεῖνο ἐν τῇ μεταξὺ λόγον ἔχειν, εἶναι δὲ καὶ αὐτὸ αἰσθητικὸ, εἰ καὶ ἀμυδρῶς. ὅπερ δηλοῖ καὶ αὐτὸ, συμφυὲς καὶ οὐκ ἀλλότριον βουλόμενος εἶναι μέσον. τὸ δὲ συμφυὲς μεσότης καὶ οὐκ ἀπηλλοτριωμένου, κοινωνεῖ τῆς πρὸς τὸ ὑγιεινὸν ζωῆς, ἀλλ' οὐχὶ διαπνεῖ καὶ τὰ ὁσιὰ φαίνεται αἰσθητικά, καί τοι συμφυῆ ὄντα. ἐπεισὶ δ' ὁ ἀριστοτέλης καὶ ἐν τῇ μεταξὺ πρὸς τὸ αἴσθησιν σώζει λόγον, ἡγεῖται τὸ φυτικὸ ζῷον ὄντα συμφυῆ. οὕτω μὲν οὖν ὁ ἀριστοτέλης διορίζεται πρόβλημα. ὁ δὲ πρόκλος διαπορήσας, μήτι πλείους αἱ τῶν λεγομένων ἁπλῶν αἰσθήσεις, ὅλῳ τοῖς πλείους αὐτῶν εἰσαγωγαῖς, μὴ δὲ χαρακτῆρσι καινὸν ὁ αἰσθητήριον, εἴτε ὁ πρῶτον εἴτε ὁ συμφυὲς μεταξύ, ἡγεῖται εἶναι δεῖν πρὸς πίστιν τοῦ μέσου ὑπάρχειν, ἐπεισὶ καὶ τῆς γλώττης καινῆς ἁφῆς οὔσης καὶ γεύσεως, ἣν οὐ μόνα αὐτοῖς, πίθηται ὅμως ὑπάρχειν μέσῳ τῷ ἁπτικῷ, διακρυὸς καλῶς καὶ τῇ ἄλλῃ ἐκείνῃ πλείονα οὖσαν εἰσαγωγῶν. καὶ χαρακτῆρι πάλιν ὀρθῶς, ὡς εἰ καὶ πλείους, ἀλλ' εἶναί δεῖ τινα μέσην φύσιν καὶ ἐκείνῃ αἴσθησιν, τοῦδε ἕνεκα πλείονες, ὡς τὸ ὄψει μὲν ὁ φῶς, καὶ γὰρ ὁ χρῶμα ὡς φῶς τι ὁρᾶται, τὸ δὲ ἀκοῇ ὁ ψόφος, τὸ ὀσφρήσει δὲ ἡ ὀσμὴ, ὁ εἰς ἀποπλυνόμενον οὖσα τῷ καινῷ ἀέρος καὶ ὕδατος ὑγρῷ εἴχυτο, ὡς τῇ γεύσει ὁ χυμὸς, ἔστιν οὖν ὀρθῶς τί ὁ τὸ ἁφῇ κοινὸν κἂν μὴ ὠνόμασται, πίθηται αὐτὸ ὁ σωμάτων ὡς σωμάτων διορισικόν. ὧν αἱ ἀρχαὶ τὰ πέντε στοιχεῖα, τουτέστι τῇ γλυκῇ καὶ φαυλῇ. ἔστι γάρ τι κοινὸν ὡς γνωμόνων ὁρισικὸν εἶδος, ἰδίαν ἔχον ἐπικαλυπτούσας ποιότητας. καὶ τὰ μὲν πλείω δίσσα βαρύτητα καὶ κουφότητα, καὶ ταῖς τούτων μίξεσι ῥοπαῖς, καὶ τὰς εἰς ἄλληλα αὐτῶν ποιήσεις, θερμότητα καὶ ψυχρότητα, καὶ ξηρότητα, καὶ ὑγρότητα καὶ ταῖς ἐκ τούτων συμπλεκομένοις, λειότητα, τραχύτητα. σκληρότητα, μαλακότητα. τὰς ὁμοίως. ὡς παραδίδοσθαι ἡμῖν ὑπ' αὐτῶν καὶ ὁ εἰκοσαέδρου γένος τῇ ἁπτῇ, τὸ γὰρ πρᾶγμα. κἂν ὄνομα αὐτῷ μὴ κέηται, ἀλλ' ὡδὶ πλείω λέξιν ἐπίσταται αὐτὸ εἰπεῖν φησὶ περί τε τῆς ἁπτοῦ καὶ τῆς ἁφῆς λόγον.

Ι΄ ΓΑΡ ὁ ἁφή, μὴ μίαν δεῖν αἴσθησιν, ἀλλὰ πλείους, ἀναγκαίως καὶ τὰ ἁπτὰ πλείω αἰσθητὰ εἶναι. ἔχει δ' ἀπορίαν, πότερον πλείους εἰσὶν ἢ μία. καὶ τί ὁ αἰσθητήριον ὁ τῆς ἁπτῆς ἁπτικόν. πότερον ἡ σαρξ. καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις ὁ αὐτάλογον, ἢ οὔ. ἀλλὰ δεῖν μὲν δεῖ ὁ μεταξύ.

Α΄ λεθὲς μὲν καὶ ὁ αὐτίγραφον, ὁ εἰ πλείω αἰσθηταὶ ὁ ἁπτὸν, καὶ πλείους ἁφὴ πλείους εἶναι αἰσθήσεις. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ προκείμενος τοῦ λόγος τοῦδε τῆς ἁφῆς, ἀφ' ταύτης αὐτῆς ἄρχεται. ἵνα δείξας ὅτι μὲν πλείω αἰσθηταὶ τὰ ἁπτὰ, ὁμολογούμενον ἔχει κατὰ πλείω ζῷα αὐτὴν ἴσχειν αὐτὴν γραφῆ, καὶ ὁ πλείω ἁφὴ μέσα εἶναι αἴσθησιν, ἀναλαβὼν δὲ πλείω ἀπορίαν, πότερον μία ἢ πλείους, εἰδὴ σωμάτων καὶ πλείω ἑτέρων, τί ὁ αἰσθητήριον τῆς ἁπτικοῦ, πότερον ἡ σαρξ καὶ τοῖς ἄλλοις αὐτάλογον ἢ οὔ. ἄλλοις λέγων τοῖς αἱμώδεσι ζῴοις. καὶ εἰ ἡ ὀφθαλμὸς ὁ ὀφθαλμοῦ αὐτῷ σὺ λείπουσι. ὡς ἔστιν μὲν δεῖν ὁ μεταξύ. καὶ ὅπως μεταξὺ ἰσόμοιρον ἑκάτερον.

Γ΄ Ο΄ ΔΕ΄ πρῶτον αἰσθητήριον, ἄλλο τί δεῖν ἢ τόδε. πᾶσά τε γὰρ αἴσθησις, μιᾶς ἀναστάσεως εἶναι δοκεῖ. οἷ, ὅ μὲς, λευκοῦ καὶ μέλανος. καὶ ἡ ἀκοὴ, ὀξέος, καὶ βαρέος. ἡ γεῦσις, πικροῦ ἢ γλυκέος. ἡ δὲ τῷ ἁπτῷ φαλαίσιον ἀναστάσεις. θερμοῦ, ψυχροῦ, ξηροῦ, ὑγροῦ, σκληροῦ, μαλακοῦ, ἢ τῶν ἄλλων ὅσα τοιαῦτα.

Ω΄ ς καὶ τῆς σαρκὸς μὲν οὖσης αἰσθητηρίου, λευκοῦ δὲ οὐ γὰρ αὖ ὁ ἄλλο πρῶτον αἰσθητήριον ἐστὶ, ἀλλ' ἁπλῶς αἰσθητήριον, ὡς ὁ τῆ ὀφθαλμοῦ ὑγρὸν, καὶ ὁ ἐν τοῖς ὠσὶν ἀήρ. οὐ γὰρ ἐστὶ ἐκεῖ ὁ μεταξὺ αἰσθητήριον ὁ ἔξω ἀὴρ ἢ ὁ ὕδωρ. εἶτα πῶς πρώτην ἐπεξεργάζεται ἀπορείαν. ἐκ τοῦ δοκεῖν ἐκείνῃ τῇ ἄλλων αἰσθήσεων τοῦδε μίαν ἔχειν ἀναστάσιν. ταύτην δὲ τοῦδε πλείους.

Ε΄ ΧΕΙ ΔΕ΄ τινα λύσιν πρός γε ταύτην πῶς ὑπορείαν. ὅτι καὶ ὡδὶ τῇ ἄλλων αἰσθήσεών εἰσιν ἀναστάσεις πλείους. οἷ ἐν φωνῇ. οὐ μόνον ὀξύτης καὶ βαρύτης, ἀλλὰ καὶ μέγεθος καὶ μικρότης. καὶ λειότης, καὶ τραχύτης φωνῆς, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα. εἰσὶ δὲ καὶ τοῦδε χρώματα διαφορὰ τοιαῦται ἕτεραι.

Κ αλῶς καὶ τινα φάσκουσι πῶς λύσιν, καὶ πρὸς μόνῳ πῶς ἐκ τῆν πλείονων ἀναστάσεων ἀπορίαν. ἐπείπερ γὴ ἑτέρων τοῦδε τῷ αὐτῷ ἢ πότερον μία ὁ πλείους. ἐκ τοῦ μὴ φαίνεσθαι οἵτι κοινὸν τῆν ἁπτῶν γένος. πρὸς ὃ ὁ καὶ λύσις μὴ ἅπαντοῦσα, ἀλλὰ πρὸς μόνῳ πῶς ἐκ τῆν πλειόνων ἀναστάσεων, εἰπόντως οὐχ ἁπλῶς ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δεῖν λύσις. τοῦ οἷ. ἡ ὅτι ὡδὶ τῆν ἄλλων αἰσθήσεών εἰσιν ἀναστάσεις πλείους. δῆλον γὴ ὡς ὁ φόρος ὁ ἀκοὴ κατὰ πάσαν προσοῦσαν αὐτῷ ἰδιότητα γνωρεῖ, καὶ τὰς αὐτικειμένας αὐτῷ συμπεπλεγμένας. οἷ μέγεθος καὶ σμικρότητα λειότητα. ἡ τραχύτητα. οὐ τὰς ἐν τοῖς ὄγκοις λέγων, ἵνα τὰ κοινὰ οὗ δεῖν παρεισάγῃ αἰσθητὰ, ὡς ὁ ἀλέξανδρος ὑπέθετο. ἀλλὰ τὰς τῆν ὄχων ἰδίας. ὧν μόνη γνωριστικὴ ὁ ἀκοή. διὸ καὶ ὁ τῆς φωνῆς πρόσκειται. ὡς καλῶς καὶ ὁ πλούταρχος ἐπίσταται. εἰσὶ δὲ ἡ τοῦδε χρώματα διαφορὰ τοιαῦται ἕτεραι. οἷ μέγεθος μὲν

ὡδὶ τῆ

ἐχεῖ ἕκαστον κοινὸν τῆς τε ἁφῆς ὡς ὑγροῦ, καὶ τῆς γεύσεως ὡς κατὰ δύναμιν ὑγροῦ ἄγευστον, ἢ δι' ἀμυδρότητα ἢ δι' ὑπερβολήν.

Β΄ ΠΕΡΙ ΔΥΓΡΟΥ. ἡ γευστὸν, ἀνάγκη ἡ αἰσθητήριον αὐτῆς, μήτε ὑγρὸν εἶναι αὐτοτελεχείᾳ, μήτε ἀδιάκτου ὑγραίνεσθαι. πάσχει γάρ τι ὑπὸ γεύσεως ἡ γευστόν. ἀσυμπαθὲς αὖ ὑγραθὲν ὑγραίνεσθαι σωζόμενον. μὴ ὑγρὸν δέ, ἡ γευστικὸν αἰσθητήριον. σημεῖον δέ, ἡ μήτε κατάξηρον οὕτως ὡς γλῶσσαν αἰσθάνεσθαι, μήτε λίαν ὑγρόν. οὕτω γὰρ ἀφὴ γίνεται τῆς πρώτου ὑγροῦ. ὥσπερ ὅταν προσγυμνάσας τις ἰσχνοῦ χυμοῦ, γεύηται ἑτέρου. καὶ διὰ τοῦτο πικρὰ πάντα φαίνεται, διὰ τὴν γλῶτταν πλήρη τοιαύτης ὑγρότητος αἰσθάνεσθαι.

Ο΄ τι μὲν ἄχυμον εἶναι δεῖ τὸ γευστικὸν αἰσθητήριον φανερόν. ἐπειδὴ δὲ ἴδιόν τῆς γεύσεως αἰσθητὸν ὁ χυμός. ἵνα οὖν μὴ παραπολίζῃ ὁ ἐγκείμενος χυμὸς πρὸς τὴν τῶν ἄλλων κρίσιν, ἄχυμον εἶναι δεῖ. παθητικὸν δὲ οὐκ ἀπὸ τῆς χυμῶν οὐ τῷ κατ' οὐσίαν μεταβάλλειν. ἀλλ' ἵνα σωζόμενον τῆς ποιότητος μεταλαμβάνῃ. ὁ δὲ ἀριστοτέλης οὔτε ὑγρὸν εἶναι φοβεῖται. διὰ τὸ εἰ καὶ μὴ τῷ ὑγροῦ ὡς ὑγροῦ τὴν γεῦσιν εἶναι αὐτιλαμπτικὴν, ὁμως οὐκ ἄνευ ὑγρότητος. ἀλλὰ δόσιμα νομίζεται ὑ τῆς γλώττης ξηρότης. διὸ ὃ κατὰ φύσιν ἔχειν δεῖ τινὰ καὶ ὑγρότητα, εἰ καὶ ἄχυμον, ἢ τοσαύτην, ὥστε μὴ τῷ ὑβυδαρεῖν τὸ ἐκτεινόμενον ἔγχυμον ὑγρὸν παρασπίζειν αὐτῆς τῆς ποιήσει. ἀλλὰ καὶ ἡ ξηρότης μαχομένη πρὸς τὴν ὑπεισιοῦσαν ὑγρότητα, οὐκ εἰᾶ παθεῖν, καὶ ἡ παθεῖν ἡ αἰσθητήριον κεῖται ἡ τὸ τῷ ἁπτῷ χυμόν. ὅθεν οὐ δι' κατάξηρος οὖσα οὐ δι' ἄγαν ὑγρὰ, διὰ τὸ μὴ τὴν γλῶσσαν. καὶ μάλιστα ἐὰν ἔγχυμος ᾖ τὸ αὐτῇ ὑγρότης ᾖ. ὡς ἐπὶ τὴν ἐκτεινόμενον, ἢ ὡς ἐπὶ τὴν προγυγχυμένων ἐπὶ τοῦ τινὸς ἐγχύμου. αὕτη γὰρ ἀφὴ γίνεται τῆς πρώτου ὑγροῦ ἐπαφή οὐ διάτηρος μεταξὺ ἀλλ' ἀπόμενόν ἡ γλῶσσαν πάσχει ὑπὸ τῆ γευστοῦ. ἐὰν ἡ πρὸς αὐτὸ ὑγρὸν πλέον ἢ τούτου ὡς προσεχοῦς οὖ ἡ ἁφή. ἵνα ἡ πρῶτον τῆ προσεχοῦς ἡ διλεπτικὸν, ἢ καὶ τῆ προῦπάρξαντος ἐγχύμου ὑγροῦ. ὡς ἐπὶ τὴν προγυγχυμένων ἐγχύμου τινός.

Ι Λ' ΔΕ' ἅδη τὴν χυμῶν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τὴν χρωμάτων. ἁπλᾶ μὲν τέσσαρα. ἡ γλυκὺ καὶ ἡ πικρόν. ἐχόμενα δὲ, τῆ μὲν, ἡ λιπαρόν. τῆ δὲ, ἡ ἁλμυρόν. μεταξὺ δὲ τούτων. τό, τε ὁρμὴν μὴ αὐστηρόν. μὴ στρυφνόν. καὶ ὀξύ. ἡδὺν γ' αὖ τινα δοκοῦσιν εἶναι διαφερὰ χυμῶν. ὥστε ἡ γευστικὸν ὅλον ἡ δυνάμει τοιοῦτον, γευστὸν δὲ, ἡ ποιητικὸν ἐντελεχείᾳ αὐτῆς.

Ω΄ ς δὲ χρώματα ἄκρα ἡ λευκὸν καὶ ἡ μέλαν, τὰ δὲ ἄλλα μίσει τούτων, οὕτως οἱ χυμοὶ ἄκρη γλυκὺς καὶ πικρός. μεταξὺ δὲ οἱ λοιποὶ, καὶ οἱ μὲν ἄκρη ἁπλοῖ, ὡς ἄμικτοι πρὸς ἀλλήλους. οἱ δὲ μίσοι ἐκ τῶν ἄκρων μικτοὶ, οὐχ ὡς ὕλῃ ἐκείνοις συγκιρνάμενοι. ἁπλοϊκῶς δὲ καὶ αὐτοὶ ὑφιστάμενοι, διὰ τὸν πρὸς ἐκάτερον τῶν ἄκρων κοινωνίαν, μικτοὶ οὐ ὄντες καὶ ὕλῃ ἀλλήλων λέγονται. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κατ' εἴδος ἀλλήλων διάφοροι. ἃ δὲ στρυφνὸς δοκεῖ ἐπίτασις εἶναι τῆ αὐστηροῦ. ἀπορήλιπτοι μὲν οὖν αἱ τῶν χυμῶν ἰδίαι. ὡς δὲ εἰς οἰκειότητα ταύτας πειρῶνται παίζειν οἱ ἀγαπόλεως ἕφη ἡ, ἡδὺν τεταγμένας δοκεῖν εἶναι τὰς διαφοράς. ἐπεὶ δὲ τί ἡ γευστὸν, ἡ γευστικὸν, σαφὲς οὖν καὶ προύκειτο λέγειν, ἡ δυνάμει τοιοῦτον εἶναί φησιν, ἐπειδὴ καὶ ἡ κατ' ὄργανον γνῶσις ἐκ γνωστῶν ὁρίζεται, καὶ κατὰ ἡ ἑκάτερον ἵστανται εἴδος. πάσχει δηλαδὴ ἡ ὄργανον, ἡ πάσχειν ποιεῖ ἡ γευστὸν, τῷ εἰς ἡ ὄργανόν τι σῶμα.

Γ ΠΕΡΙ δὲ ἁπτοῦ καὶ ἁφῆς, ὁ αὐτὸς λόγος.

Δ ἰόντι ὡς ἐπὶ τὴν ἄλλων ἀφὴ τῆ γνωστοῦ τὸν σύστοιχον ἰδιάφερα γνῶσιν, οὕτω καὶ νῦν ἀφὴ τῆ ἁπτοῦ τίς ἡ ἁφὴ διορίζεται, δύο προτείνασθαι δεῖ αὐτῆς ἄπορα. οἷ μὲν πότερον μέχ ἡ ἁπτικὴ αἴσθησις ἡ πλείους. διὰ τὸ καὶ τὰ ἁπτὰ πλείονα εἶναι, καὶ ἀσυμπλοκὴν δοκοῦντα, καὶ ἐναντιώσεις ἔχειν πλείστας. ἔπειτα δὲ εἰ ἡ αἰσθητήριον αὐτῆς, καὶ ἡ τῇ ἁπτικῇ ὑπερκειμένου αἰσθήσει πρώτως ὄργανον, ἡ σάρξ ἔστιν ἐν τοῖς ἐναίμοις ζώοις, καὶ ἐν τοῖς ἀναίμοις ἀνάλογον τῆς σαρκί. ἢ ταῦτα μὲν μεταξὺ, ὡς ἐπὶ τὴν πρώτων τελῶν αἰσθήσεων ὁ ἀήρ. ἡ δὲ αἰσθητήριον ἔπεφυκεν, καὶ οὕτω γε αὐτὴν φαίνεται ἐγκείναι ἡ πρῶτον τῆς ἁφῆς αἰσθητήριον οὐκ εἶναι πλὴ σάρκα ἢ ἀνάλογον. ἀλλ' ὡς ἐν τῷ πρὸς αἴσθησιν λέγει, πρὸς τὴν παρεσίαν τό, τε τῆς ἁφῆς καὶ ἡ τῆς γεύσεως, αἰσθητικῆς μὲν οὔσης καὶ τῆς σαρκὸς καὶ τὴν γλώσσαν, ἀλλ' οὐ πρώτως. ὅπερ ζητῶν, πλὴ σάρκα ὡς μὴ αἰσθητικὴν, ἀλλ' ὡς ἀνάλογον τοῖς μεταξὺ τῷ ἀέρι, καὶ τῷ ὕδατι διαγράφει, διαλοῖ γοῦν συμπεφυκότες ἡ λόγον, καὶ ἁπτὰ μὲν εἶναι λέγων τὰς διαφορὰς τοῦ σώματος ᾗ σῶμα. ἡ δὲ αἰσθητικὸν αὐτὴν ἡ ἁπτικὸν, καὶ τὸ φ ᾗ καλυπτομένῃ ἁφὴ ὑπάρχει αἴσθησις πρώτως, ἡ δυνάμει τοιοῦτον εἶναι μέσον προσθεὶς ἡ, πρώτου. ἵνα δήλον ᾖ πρὸς οὓ ζητεῖ ἁπτικοῦ αἰσθητηρίου, ὅπου αὐτὸ θετέον. καὶ πρὸς ὃ ὁρῶν οὐκ ἐβούλετο εἶναι πλὴ σάρκα ἡ αἰσθητήριον, ὡς πρῶτον μὲν πλὴ παρεσίαν εἶναι ἡ ἁφῆς καὶ γεύσεως αἰσθητήριον. πλὴ δὲ σάρ-

Γ Ο Δ Ε χρῶμα, οὐχ οὕτως ὁρᾶται τῷ μάγνυσθαι. οὐ δὲ ταῖς ἀποῤῥοίαις.
Η πρός τι τινὸς μέξις πλὴ παθητὴ σπλῆ μίξις. ὁ δὲ χρῶμα τῷ ἀῤῥι ἁπολύτως ἢ κατ' οὐῤῥγειαν πάρεστιν. οὐ γὰ χρωματίζεται ὁ ἀὴρ, ἢ οὕτως εἰς ὁ αἰσθητήριον ὁρᾶ. οὐ μὴν οὐ δὲ σωματικαῖς ἀποῤῥοίαις ἑαυτὸ, εἰς ὁ αἰσθητήριον φῤῥομούμενος, ὁ κεχρωσμένον ὁρᾶται.
Ω Σ ΜΕΝ οὖν τῷ μεταξὺ, οὐδὲν ὄντ. ὡς δὲ χρῶμα ὁ ὁρᾶφον, οὕτω ὁ γευστὸν ὁ χυμός. οὐθὲν δὲ ποιεῖ αἴσθησιν χυμοῦ, αὖθι ὑγρότητος, ἀλλ' ἔχει οὐ ὁῤῥγείαν ἢ δυνάμει ὑγρότητα. οὖ ὁ ἅλμυρὸν. ὁ ὑπτ κτόν τι γ' αὖ ὁ καὶ σωστικὸν γλῶσσης.
Ω" ΕΠΕΙΔΗ ὡδὶ τὴν χρωμάτων καὶ τῆς ὄψεως ἔστι τι καὶ ὁ μεταξὺ ἀλλότριον ὁ διαφανὲς, οὐχ οὕτως ὡδὶ τῆς γεύσεως ἔστι τι μέσον ἐξαθὲν. ὡς μού τοι ὁ χρῶμα πρὸς πλὴ γεῦσιν, οὕτως ὄντ ὁ χυμὸς πρὸς πλὴ γεῦσιν. γίνεται δὲ γευστὸς ὁ χυμὸς. ἢ ὅση ὧν οὐ ὑγρῷ οὐ ὁῤῥγείᾳ, ὡς ὁ γλυκὺ τῷ μέλιτος. ἢ δυνάμενος ὑγρα θῆναι, ὅταν ὑγρα θῇ, ἢ αὖθις χιόμενος ἔξω τῆς οὐ τῷ σώματι βῤῥμότητος, ὡς αἱ ὁποί. ἢ μεγνύμενος τῇ οὐ αὐτῷ ὑγρότητι ὡς ὁ πίσσα. εἰ δὲ ἄλθε αὐτοί τε τηνόμενοι ἔξω τῆ οὐ τῷ σώματι ὑγροῦ διαχέονται, καὶ σωτήκοντες πλὴ γλῶσσαν, ἔτι πλέον τῷ σπλὴ αὐτλὴ μέγνωνται ὑγρῷ.
Ω' ΣΓΕΡ δὲ καὶ ἡ ὄψις ὄντ τῆ, τι ὁρατῆ, καὶ τῆ ἀοράτου. ὁ γαὶ σκότος, ἀόρατον. κρίνει δὲ καὶ ἔξω ἡ ὄψις. ἔτι τῆ λίαν λαμπρῆ. καὶ γαὶ ἔξω ἀόρατον. ἄλλοι δὲ φόπον τῆ σκότους. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ φόφου, τι καὶ σιγῆς. ὧν ὁ μὲν, ἀκουστόν. ὁ δὲ, οὐκ ἀκουστόν. καὶ μικάλου φόφου ἡ βάπθη ἡ ὄψις τῆ λαμπρῆ. ὡς πθη γαὶ ὁ μικρὸς φόφος ἀόκουστος ζόπου τινὰ, καὶ ὁ μέγας τι καὶ ὁ ζίαιος. ἀόρατον δὲ, ὁ μὲν, ὅλως λέγεται, ὡς πθη καὶ ἐπ' ἄλλων, ὁ ἀδιάτον. ὁ δὲ, ἐαὶ πιφυκὸς μὴ ἔχειν, ἢ φαύλως. ὡς πθη ὁ ἄποιον καὶ ὁ ἀπύρωτον, οὕτω δὴ καὶ ἡ γλῦσις τῆ γευστοῦ τι ἢ ἀγλύστου. ἔξω δὲ ὁ μικρὸν ἢ φαῦλον ἔχειν χυμὸν, ἢ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως.
Γ ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ ἐρομούσης ὄντ οὐ αρχῆς, ὡς ἐπὶ ὅση αἴσθησις προσγομούσης κατ' ὡδὶ βολιὼ ὁ οἰκεῖον γνωρίζουσα αἴσθησιν, τῷ μὲ αἰσθάνεσθαι πεφρομούη καὶ αὐτῷ τῷ μὴ ὡδὶ ἄλλειν, καὶ τῆς σθρύσεως αὐτιλαμβάνεται τῆ οἰκείου αἰσθητῆ. ἀλλὰ ταύτης μὲν ὡς κατ' οὐδὲν αἰσθήτου, οὐ παρόντος τῷ ἔξω καμούῳ τῆ αἰσθητικοῦ ἅδυος. γνωρίζει δὲ καὶ ὁ ἀσυμμόρως ἔχοθ βάλλειν αἰσθήσει, ἄλλως ἐκ τῶν αἰσίσθητον λιτώμενος ἢ ἡ σθρύσις. αὐτοκαμόμως γαῤ δὴ ὑπθη βάλλουσιν τῆ αἰσθητικοῦ εἴδους παρουσίαν. οὐ γαῤ οἷά τι αὐθ ὡς αὖ ὑπθη βάλλοντι σωαρμόζεσθαι. καὶ πάλιν αὐτῷ τῷ μὴ σωαρμόζεσθαι ὁ αἰσίσθητον αὐτὸ γνωρίζει. οὕτως ἡ ὄψις ὁ ἄγαν λαμπρόν. καὶ ἡ ἀκοὴ πλὴ ὑπθραίρουσαν ὄρεστήν. ἢ τε γεῦσις ὁ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως, καὶ ἀπαμβλύνει αὐτὴς τῇ προσβολῇ πλὴ οὐῤῥγειαν. ὅταν μὲν οὖν αἰσίσθητον λίτωμον κατὰ σθρύσιν ὡδὶ τῆ ὑποκειμένου, τὸ καὶ τῷ κατ' ὡδὶ βολιὼ αἰσθητῷ ὑπιςρομένου, ὃ αἰσίσθητον λίγομεν, ὅταν μὴ ἔχῃ ὁ εἶδος, καὶ τοι πιφυκὸς ἔχειν, ἢ ἔχῃ μὲν, ἀμυσῥῶς δὲ, ὡς ὁ ἄποιον καὶ ἀ πύρωσιν οἷόν τε φαμὲν, ὡδὶ τὴν ἁπλῶς ταῦτα χρόνον, ὁ τοιοῦτον αἰσίσθητον γνωρίζει ἢ οἰκεία ἐνέργειαν αἴσθησιν. ὅταν δὲ αὐτὶ ἀῤῥφόσεως ὁ αἰσίσθητον λίτωμον, ὡς πλὴ φωλιὼ ἀόρατον, οὐκέτι πάντως ὁ τοιοῦτον αἰσθητὴν τῇ οἰκείᾳ αἰσθήσει. ἐπεὶσὴ ἀ πόφασις καὶ ὡδὶ τὴν μὴ ὑποκειμένου τῷ εἶναι φθορίται. δὴ δ' ἡ αὖ ὁς ἐφ' οὗ ὁς τῆ ἀοράτου ὁσαχῶς λέγεται ἐπίσκεψον. ἵνα αἰσθῶμον ὁρίσει μὲν ἀόρατον γνωρίζει ἢ ὄψις, πῶσι δὲ οὐχί. τῆ μὲν γαῤ ἀδυνάτου ὁρᾶσθαι, ὡς ἔχει ἢ φωνὴ, οὐκ αὐτιλαμβάνεται ἢ ὄψις. ὁ δὲ πιφυκὸς κᾶν μὴ ἔχῃ ἢ φαῦλως ἔχῃ, γνωρίζει. φαύλως δὲ ἔχει ὁ ὁ ἀμυσῥῶς, ὁ ὁ δ' ὑπθραζολὼ ζλαπικῶς. οὕτω δὲ καὶ ἡ γλῦσις τ' γλυστοῦ καὶ ἀγλύστου, οὐ τῆ ἀδυνάτου σθλαθῆ. ὅθεν ἔξω μὲν ἀφῆσται, διαιρεῖται δὲ ὁ ὑποπίπτον ἄγλυστον. ὁ ἢ μικρὸν φησιν ἢ φαῦλον ἔχειν χυμὸν, ἢ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως. ὁ μικρὸν ἢ αὖτι τῆ οὐ δ' ὅλως κατα ἀπικλὸ ἐρικῶς σωνύσεως. ὅταν πιφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχῃ ἢ ἔξω μὲν παρεὶς ὡς ἐκ τῆν πολλάκις ἐρομούσων γνώσεμον ὄν. μικρὸν δὲ λίτων ὁ ἀμυσῥῶς ἔχειν ἢ φαῦλον, οὐκ ἐκ παραλλήλου ὁ αὐτὸ σθλῶν, ἀλλ' εἶναι ὁ ἀνδίζει πλὴ γλῦσιν, ὃ ἢ αὐτὸ ἀγευστὸν πως ἢ αἰσθάνεσθαι ποδὶ αὐτὸ πλὴ γλῦσιν. παρὰ δὲ ἔξω ὁ φθαρτικόν.
Δ ΟΚΕΙ δὲ εἶναι αρχὴ, ὁ πῦρ καὶ ἄποπον. γῦσις γαῤ τις ἀμφότερα. ἀλλὰ ὁ μὲν, φαύλη καὶ φθαρτικὴ τῆς γεύσεως. ὁ δὲ, κατὰ φύσιν.
Ε" ΣΙ μὴ ὁ εἶδος τῆ γευστοῦ ὁ χυμὸς, ἀλλ' ἐπεί ἐστος ἢ οὐῤῥγείᾳ ἢ δυνάμει εἶναι ὑγρὸς, εἰ μέλλει εἶναι αἰσθητὸς, πῶ δὲ τ' δυνάμει ὁ οὐῤῥγεία τὸ δὲ οὐῤῥγεία ὑγρὸν πῦρ, εἰκότως ἔξω αρχὴ. καλεῖ δ' ὁ πῦρ νῦν ὁ ἔγχυμον ὑδατῶδες ὑγρὸν, ἢ προσηνὲς ὁ χυμὸν ἢ οὐ αρχὴ ἔχον. ἵνα ἄῤῥητον ἢ, ὡς ἴδιόν αὐτὸς εἴρηκεν, φασὶν ὁ ὑδατῶδες μὲν ὑγρὸν, ἄχυμον δὲ ἢ ἁμυσῥὸν ἢ κινδὴ χυμὸν ἔχον, ἢ φθαρτικὸν τῆς γεύσεως. οὐ γαῤ ἂν αρχὴ εἶν μὴ ὑγρὸν ὄν, σαφῶς δὲ ὁ φαῦλον εἴρηται. ὦ ᾧ καὶ ὁ μισόλως ἔζχυμον καὶ ὁ ἁμυσῥὸς καὶ ὁ ἀνδῶς ποδιλυπίες εἴρηται γαῤ καὶ ὁ φθαρτικόν.
Ε" ΣΤΙ δὲ κοινὸν ἁφῆς καὶ γεύσεως ὁ ποτόν.
Ν ὧν οὖ τὸ αὐωτδρὸ αὐτισθηρεμένον τῷ ἀπότῳ μίσει λίτων. ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀμφοῖν, καὶ γαῤ τὸ

ὅμοια. οὐ μάτην δὲ, διατὶ γαρ μὴ ἐχρῆ τῆν ἁπτῶν ἢ ἀκουστῶν. ἀλλ' ἐπεισὴ ὡς εἴρηται, καὶ κατὰ τὰ πρόγματα τὰς συνδέσεις, τοῖς ὀσφραστοῖς πρὸς τὰ γευστὰ, ὀλίγα πρὸ τῆ ἐγχύμου ἀπόπλυσιν, οὐ τῷ κοινῷ ἀέρος τε καὶ ὕδατος ὑγρῷ, διατὶ οὕτω μὴ ἀεὶ τῷ γλυκεῖ χυμῷ ἡ γλυκεῖα ἀκολουθεῖ ὀσμή. ἐπεισὴ παρακρίπτεται οἱ ἴστε τὸ διαπορπλωόμενον ἔγχυμον. ἡ δὲ παρακρουστὴ ἔστι φθορὰ ὁμοιρνίς. ἢ ἐς πρὸ οἰκείαν τῆ πρόγματος σύνδεσιν. ἡ μὲν γλυκεῖα κρόκου καὶ μέλιτος. ὧδὶ μὲν τῆ μέλιτος σωζεχούσης τῇ γλυκείᾳ ὀσμῇ τῆς γεύσεως, οὐχὶ δὲ καὶ ὧδὶ τῆ κρόκου. ἀλλὰ διαφωνεῖ πρὸς πρὸ ὀσμὴν γλυκεῖαν εἶναι, οὐ τοιαύτη ὑπάρχουσα ἡ γεῦσις. ὅτι δὲ μετριώτερα ἀλλ' οὐ περιττομούως ὧδὶ τῆν ὀσφρασῆν κεῖται τὰ ὀνόματα, δηλοῖ τὸ ἄκυρον. τίς γαρ ἂν κυρίως γλυκεῖαν ἢ ὀξεῖαν ἔπος ὀσμὴν, εἰ μὴ κατὰ πρὸ πρὸς τὰ γευστὰ ἀναφερομένη. ὅτι δὲ καὶ ἡ ὀσφρησις τῆ ἀναπνεομένου ποίοτητα μετιλαμβάνεται, αὐτῷ τῷ μὴ ἀλλοιάπλαττεσθαι, καὶ οὐ τῆ στρόφου μόνου, ἀλλὰ καὶ τῆ ἀμυδρῶς ὀσμώδους οἱ ἀργοί. ἀλλὰ καὶ ὅτι διά τινος ἑλκόμενα μεταξὺ ὄντος, καὶ διαβιβάζοντος τῆ ὀσφρασῆ πρὸ ἐσθῆτα εἰς πρὸ ἄνθησιν, πρόδηλον. καὶ ὅτι κοινὸν ἔχει τῆ ἀέρος καὶ ὕδατος, ὃ δὴ ὀσμὴν καλοῦμεν. καὶ γαρ αἱ ἰχθύες ὀσμῶνται τὸ ὕδατι πρὸς τὸ ἁλίαιρ ἀναδύοντες, ὡς πρὸ καὶ τὰ οἱ ἀέρι. ἔστι γαρ οὐ μόνον τὸ ὕδατι ἄσιμα, ὡς τὰ ὀξυγαιόδερμα οἱ αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀέρι ὡς τὰ θνητά. ἃ καὶ μὴ ἀναπνέοντα ὀσφραίνεται, καί τι καὶ πίφυκεν ὀσμᾶσθαι ἄνθρωπος, καὶ ὅσα ἀναπνευστικὰ, ὅταν μὴ εἰς πνᾶ. ἀλλ' ἢ ἐκπνεῖ ἢ ἐπίσχῃ τὸ πνεῦμα, οὐκ ὀσφραίνεται. πῶς οὖν ἐκεῖνα μὴ δὶ πίφυκότα ἀναπνεῖν. τάχα γαρ ἂν δόξαι ὀλίγα μὴ ἀναπνεῖν μὴ δὲ ὀσμᾶσθαι, ἀλλ' ἐτέρα αἰσθήσει τῆν ὀσφραστῶν ἀντιλαλεῖσθαι. ὅτι γαρ ἀντιλαμβάνεται, οἰκαργὲς ὧδὶ τὸ μᾶλι φοστεῖσις τῆς μελίσσης καὶ πόρρωθεν ὅταν ᾖσιται, ἀλλὰ καὶ φθειρόμενα ὑπὸ τῆν δυσωδῶν ἢ ζωρίων. ἃ δὲ αἰσθάνεται δῆλον ὡς κατὰ πρὸ ὀσφρασπικὸ. αὐτὸ γαρ τῆτό ἐστιν ἡ ὄσφρησις, ἡ τῆν ὀσμῶν ἀντιληπτικὴ αἴσθησις, καὶ τῷ ἀέρι κατὰ ἐκεῖνα διόσμῳ ὄντι χρῆται διαβιβάζοντι πρὸ οἰκείαν τῆ ὀσφραστῆ, οὐχ ὡς ἀναπνεομένῳ, ἀλλ' ὡς διόσμῳ πρὸς πυλάζοντι μέχρι τῆ ὀσφραστικοῦ αἰσθητηρίου. οὕτω γαρ καὶ ἡμῖς χρώμενοι αὐτῷ ὀσφρανόμεθα, ὡς διόσμῳ πρὸς πυλάζοντι τῷ αἰσθητηρίῳ. ἀλλ' ἡμεῖς μὲν ἵνα προσπυλάσῃ, διαυῖξαι τέως ἐωυλόμεθα τὰ πόρω ἄργοντα πρὸ προσπύλασιν. καὶ πρὸς τὸ διαυῖξαι δεῖ τῷ ἀέρι ὡς ἀναπνεομένῳ χρώμεθα. ἐκεῖνα δὲ οὐδὲν δεῖται, ὡς μὴ ἔχοντα τὸ διέργον. οὕτω δὲ καὶ τὰ τῆ σκληροφθάλμων ὄμματα, οὐκ ἔχοντα βλέφαρα, διὰ ὡς ὀξὺ μὲν κινοῦσι τὰ πόρω δὲ ὡς καὶ τὰ ἀναπνεόντα, οὐχ ὁτὲ τὸ ὀσμᾶσθαι ἐν ὕδατι, ὁπότε μὴ δὲ ἀναπνεῖ.

Σ΄ ΣΤΙ ΔΗ ΟΣΜΗ ΤΟ ξηρῦ, ὥστπερ ὁ χυμὸς τῆ ὑγροῦ. τὸ δὲ ὀσφραστικὴν αἰσθητέον, δυνάμει τοιοῦτον.

Σ΄ ν γαρ τῷ διόσμῳ οἰκπυλωόμενον τὸ ἔγχυμον ξηρὸν, τὸ ὀσφραστὸν διγάζεται. ὡς οὐ τῷ τοιδὶ αἰσθάνεσθαι καὶ αἰσθητῆν διδᾶ, τὸ δὲ γευστὸν κεῖν ξηρὸν ἦ, οὐ γίνεται αἰσθητὸν τῇ γεύσει κατὰ τὸ ἔγχυμον, μὴ ὑγρανθὲν ὡς μετ' ὀλίγον δηλῶ. δυνάμει δὲ τὸ ὀσφραστικὸν οὖ τὸ ὀσφρανθὲν οὐ τῷ οἰδρᾶν κατὰ τὸ εἶδος αὐτῆ ἱστάμενον. ὥστπερ καὶ πᾶσα αἴσθησις κατὰ τῆ οἰκείου αἰσθητῆ. πρὶν δὲ οἰδρᾶν, δυνάμει ἐστίν.

Τ Ο δὲ γευστὸν ἔστιν ἁπόντι. καὶ τῆτ' αἴτιον τῆ μὴ εἶναι αἰσθητὸν ὀλίγα τῆ μεταξὺ ἀλλοτρίου ὄντος σώματος. οὐ δὲ γαρ ἡ ἁφή. καὶ τὸ σῶμα δὲ, οὗ φ ὁ χυμὸς, τὸ γευστὸν, οὐ ὑγρῷ ὡς ὕλῃ. τῆτο δ' ἁπόντι.

Ο ὑ κατὰ αὐτὸ, κατὰ δὲ τὸ κεῖσθαι κατὰ αὐτὸ μὲν γαρ γευστὸν ὁ χυμός. οὐ κεῖσθαι δὲ πρὸ χυμώδη γλυκάδαι δεῖ ποιότητα, εἰ οἰδρᾶσα μέλλει γλυκάδαι γευστή. δι' ὃ τὸ γευστὸν, καὶ ἁπτὸν τῷ κεῖσθαι, ἁπτῆ γαρ ἡ ὑγρότης. οὐδὲν δὲ ἁπτὸν κινεῖ πρὸ ἀφὴ διά τινος ἑλκόμενον μεταξύ, ἐ γαρ καὶ διά τινος μέσου ἀλλ' οἰκείου. ὥστε οὐ δὲ τὸ γευστὸν πρὸ γεῦσιν. ζωὴ γαρ ἦ ὑγρῷ κινεῖ. τὸ δὲ ὑγρὸν ἁπτόν. τὸ δὲ, οὐ δὲ γαρ ἡ ἁφὴ, ἀφὴ δὲ δὸ ταὶ πρὸς τὸ δι' τῆ μεταξὺ ἀλλοτρίου ὄντος σώματος. καὶ τὸ σῶμα δὲ, οὗ φ ὁ χυμὸς τὸ γευστὸν οὐ ὑγρῷ ὡς ὕλῃ, πρὸ λέξιν ᾧ δὲ χρὴ κατασῆσαι. καὶ τὸ σῶμα τὸ τῇ χυμώδει ποιότητι γευστῇ οὖσιν οὐ ὑγρῷ πάντως γινομένῳ, ἐκτὸς κείμενον ὡς ὕλῃ ὑπέσχηται. οὐ γαρ ὡς τὸ διαφανὲς, οὐ τὰχρώματα, ἀλλὰ πρὸ ἀπ' αὐτῆν οἰδρᾶσαι, ὕστερον καὶ τὸ ὑγρὸν πρὸ τῆ χυμοῦ οἰδρᾶσαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δίχεται τὸ χυμὸν, ὡς ὕλη τὰ εἴδη, κατὰ μόνλον ἀναλογοῦσα πρὸ δικτικὸ ὑπόκεισθαι πρὸς τὰ πρόγματα, ὧν λέγεται δικτικὸ. ἐπεὶ δηλονότι τῇ μὲν ὡς συμβεβηκὸς ὁ χυμὸς οἰ ᾧ ὑγρῷ, ὡς ἰσοραζόμενος οἰ αὐτῷ. πῇ δὲ ὡς τὰ εἴδη οἰ τῇ ὕλῃ, ὡς αὐξόμενα καὶ σμιλίζεται οἰ ἑαυτοῖς ἐκάτλω.

Δ ΙΟ᾽ κ᾽ εἰ οὐ ὕδατι ἡ μὲν ἁθανόμεθα αὐ ἐμβλαδίντος τῆ γλυκέος. οὐκ ἰῶ δ' αὐ ἄνθησις ἡ μία, ὀλίγ τ' μεταξὺ, ἀλλὰ ᾧ μεχρὶ ὧ ᾧ ὑγρῷ, κἀκ τοῦ ὧδὶ τ' ἐφ τῆ.

Ο ὐχ ὡς πρὸ οἰδρᾶσαι τῆ γλυκέος διαβιβάζοντος τῆ ὕδατος, ὡς ὁ ἀὴρ τῆν χρωμάτων, ἀλλ' ὡς αὐτῆ πάσχοντος πρὸ γλυκύτητα, κ᾽ ὡς γλυκέος ὄντος τὸ ἀνθητηρίου οἰδρᾶσαι. διὸ ἐκ ἦν ὡς ὀλίγ μεταξύ.

οὕτω δὲ καὶ τὰς ὀσμὰς ἡ τῆ ἀνθρώπων γένος.

Ο ὐχ ὅτι μόνον τῆ φοβερῆ καὶ ἀφόβου, οὐδὲ χρώματος ἢ τῆ οὐ χρώματι διαφερῶν αἰσθάνεται ταῦτα τὰ ζῶα. οὐ γὰρ ἴσμεν φοβεῖσθαι ἐκεῖνα μηδὲν, ὡς οὐ δὲ ἴσμεν. εἰ δὲ καὶ ποτὲ μὲν φοβεῖται ποτὲ δὲ αὖ τὰ αὐτὰ μόνως διατίθεται, δῆλον ὡς καὶ διαφόρων αἰσθάνεται ὁρατῆ. ὁρᾶται δὲ τὰ χρώματα. ἀλλ' ὅτι οὐκ ἄλλως αὐτῆ αἰσθάνεται, ἢ τῷ καὶ πλήττεσθαι ἢ καὶ παλαίειν. ὧν ἡ μὲν φοβερὸν, ἡ δὲ ἄφοβον προσαγορεύει. δῆλον δὲ μὴ κινεῖσθαι αὐτῆ τὸ ὀπίσω, εἰ μὴ τῷ στόμα παιθεῖν, καὶ ὅλως δῆλον ἡ πλὴν τῷ φοβερῷ καὶ ἀφόβῳ. αὐτὴ δὲ εἰ μὴ φοβεῖται ἢ μὴ φοβεῖν οὐκ ἀποφατικῶς δὲ ἀφόβου εἰρημένου, ἀλλ' αὐτικειμένως τῷ φοβερῷ διαθέσεως δηλωτικοῦ.

Σ' ΟΙΚΕ μὲν γὰρ ἀπέλογον ἔχειν πρὸς τὸν γεῦσιν, καὶ ὁμοίως τὰ ἤδη τῆ χυμῶν, τοῖς τῆς ὀσμῆς. ἀλλ' ἀκριβεστέραν ἴσμεν τὸν γεῦσιν, δῆλον ἡ αὐτὸν εἶναι ἁφῆ τινα. τοιοῦτον δὲ ἔχειν τὸν αἴσθησιν ἡν ἄνθρωποι, ἀκριβεστάτην. οὐ μὲν γὰρ ταῖς ἄλλαις, λάθοιτε πολλῶ τῆ ζώων, καὶ τὰ δὲ τὸν ἁφῆ, πολλῶ τῆ ἄλλων διαφερόντως ἀκριβοῦς.

Ω' ς γὰρ ἡ ὄσφρησις πρὸς τὰ ὀσφρανταὶ, ἡ γεῦσις πρὸς τὰ γευστά. καὶ οὐ ἀλλὰ ξ ὡς ἡ ὄσφρησις πρὸς τὸν γεῦσιν, τὰ ὀσφρανταὶ πρὸς τὰ γευστὰ. ταῦτα δὲ ἀεικειότητα ἴσμεν πρὸς ἄλληλα, οἷ γευστὸν μὲν ὁ χυμὸς, ὅς ἴδιε ξηρῆ οὐ ὕδατι ἀπόπλυσις. ὀσφραντὸν δὲ ἡ τῆ ἐγχύμου ξηρῆ οὐ ᾧ κοινῷ ὕδατος καὶ ἀέρος ὑγρῷ. καὶ τῷ ὄσφρησει αὖρα ἀεικειότης ἴδιε πρὸς τὸν γεῦσιν, ὡς συλλογισῆς αὐτὴν πλὴν τῷ ἀκριβέστερ' ἔχειν τὸν ὄσφρησιν ἡ γεῦσις, δῆλον ἡ ἀφῆν τινα καὶ ταύτην εἶναι, τὸν δὲ ἁφῆν ἀκριβεστάτην ἔχειν ἡν ἄνθρωπον, διά τι τὸν λιπαίτητα τῆ δέρματος, καὶ τὸν τῆ ὅλου σώματος ὑπεροχαίαν.

Δ ΙΟ᾽ καὶ φρονιμώτατον ἴδιε τῆ ζώων. σημεῖον δὲ, ἡ καὶ οὐ τῷ γένει τῆ ἀνθρώπων, παρὰ ἡ ἀνθητίσειεν ἔξω, εἶναι βύφυεῖς καὶ ἄφυεῖς. παρ' ἄλλο δὲ μανθ. οἱ μὲν γὰρ σκληρόσαρκοι, ἄφυεῖς τὸν διάθεσιν. οἱ δὲ μαλακόσαρκοι, εὐφυεῖς.

Ω' ς τῆ ἀνθρωπείου ὅλου ὀργάνου δι' ὐκρασίαν ἡ κατοῦ πρὸς τὸ δοχὴν, τῆς κατὰ φρόνησιν οὐ ὀρ γούσης ψυχῆς. Φρονιμώτατον δὲ ἄρα εἶναι, ἢ ὡς καὶ τῆν ἄλλων, ὅσα διαθερμοτέρω καὶ ὑμότερα ἔχει φαντασίαν κοινότερον φρονίμων λεγομένων, ὡς καὶ αὖρα τὸν ἵππου φαμὲν, ἢ ὡς μόνον ἡ ἀνθρώπεια ζῶον τὴ φρονήσεως καὶ τῆς αἱρίσεως οὐ γε τοῖς οὐ γλίσχει τυγχάνει.

Σ' ΣΤΙ Δ' ὡς πᾶν χυμὸς, ὁ μὲν, γλυκὺς. ὁ δὲ, πικρὸς, οὕτω καὶ ὀσμαί. ἀλλὰ τὰ μὲν ἴχνυσι τὸν αὐτὸν λόγον ὀσμῶν καὶ χυμόν. τὰ δὲ, τοὐναντίον. λέγω δὲ, οἷ) γλυκέαν ὀσμὴν καὶ γλυκὺν χυμόν. ὁμοίως δὲ καὶ ὡριμέαν καὶ αὐστηρὰ, καὶ ὀξέαν καὶ λιπαρὰ, ἔστι ὀσμή. ἀλλ' ὡς πᾶν ἄπομεν, δῆλον ἡ μὴ σφόδρα διαδήλους εἶναι τὰς ὀσμὰς ὡς πᾶν τῶν χυμοὺς, ἀφ' τούτων ἐλλείφοντα ὀνόματα καὶ ὁμοίοντα τῆ πραγμάτων. ἢ μὲν γὰρ γλυκέα, ἀφ' τῆ κρόκου καὶ τῆ μέλιτος. ἡ δὲ ὡριμέα, ἀφ' τῆ θύμου καὶ τῆν τοιούτων. ἦν αὖ δὲ φόπον καὶ ἰδὼ τῆν ἄλλων. ἔτι δ' ὡς πᾶν ἀκοὴ, καὶ ἐκφάσεων ἀλλήλων. ἢ μὲν τῆ ἀκουστοῦ ἢ αὐκουστοῦ. ἢ δὲ, τῆ ὁρατῆ ἢ ἀοράτου. ἢ ἡ ὄσφρησις, τῆ ὀσφραντῆ ἢ ἀοσφράντου ἀοσφραντον ἢ, ἡ μὴ παρὰ ἡ ὅλως ἔχειν ἀδώλατον ὀσμὴν. ἡ ἢ, μικρὰν ἔχον ἢ φαύλην. ὁμοίως καὶ ἡ ἄγευστον λέγεται. ἔστι δὲ καὶ ἡ ὄσφρησις δῆλ. τῆ μεταξύ. οἷ) ἀέρος, ἢ ὕδατος. καὶ γὰρ τὰ εὔοσμα δοκοῦσιν ὀσμῆς αἰσθάνεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ εὔαμμα καὶ τὰ ἄναμμα, ὡς πᾶν καὶ τὰ οὐ τῷ ἀέρι. καὶ γὰρ τούτων ἕκαστα, πρέφεσθον ἅπαντα πρὸς τὸν φοφλῶ ὕποσμα γινόμενα. διὸ καὶ ἄπορον φαίνεται, εἰ πάντα μὲν ὁμοίως ὀσμᾶται. ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀνακτίων μὲν, μὴ ἀνακτίων δέ. ἀλλ' ἴχ πτίεν ἢ κατέχων ἡ πνεῦμα, οὐκ ὀσμᾶται. οὔτε πρέφεσθον, οὔτε ἰσχύει. οὐδ' ἀφ' ὑδὸν τῆ μυκτῆρος οὐ φς πτῆν καὶ ἡ μὲν ἐπ' αὐτῷ πτῆ μένει τῷ αἰσθητείῳ, ἀναίσθητον εἶναι, κοινὸν πάντων ἄλλα ἡ ἄνθ. τῆ ἀκτνεῖν μὴ αἰσθάνεσθαι, ἴδιον ὑδὲ τ' ἀνθρώπων. δῆλον δὲ πειρωμένοις. ὥς τε τὰ εὔαμμα ἐπειδὴ οὐκ ἀνακτίουσιν, ἐ τῆ αὖ πνα αἴσθησιν ἔχει παρὰ τὰς λεγομένας. ἀλλὰ ἀδώλατον, ἐπᾶν τῆς ὀσμῆς αἰσθάνεται. ἡ γὰρ τῆ ὀσφραντῆ αἴσθησις, καὶ δυσώδους, καὶ εὐώδους, ὄσφρησις ἔξις. ἔτι δὲ καὶ φθείρομενα φαίνεται ὑπὸ τῆν ἰχυρῶν ὀσμῶν, ὑφ' ὧν πᾶν ἀνθρωπος. οἷ) ἀσφάλτου καὶ θείου καὶ τῆν τοιούτων. ὀσφραίνεσθαι μὲν οὖν ἀνακμαῖον, ἀλλ' οὐκ ἀνακτίοντα. ἔοικε δὲ τοῖς ἀνθρώποις διαφθείρειν ἡ αἰσθητήριον ἔξις, πρὸς τὰ τῆ ἄλλων ζώων. ὡς πᾶν τὰ ἔμματα πρὸς τὰ τῆ σκληροφθάλμων. τὰ μὲν γὰρ ἔχει φράγμα καὶ ὡς πᾶν ἔλυτρα, τὰ βλέφαρα. κἂν μυήσεως μὴ λ' ἀκαυτέσεως, οὐκ ὁρᾷ. τὰ δὲ σκληροφθάλμα, οὐδὲν ἔχει τοιοῦτον. ἀλλ' αἰγὸς ὁρᾷ τὰ γιόμενα οὐ τῷ διαφανεῖ. οὕτως οἷω καὶ ἡ ὀσφραντικὴν αἰσθήτηριον, τοῖς μὲν, ἀφόλυφος εἶναι ὡς πᾶν ἡ ὄμμα. τοῖς δὲ ἡν ἀδρὰ δ χρωμένοις ἔχειν εὐδιηφόλυμμα ἢ ἀκτνεόντων, ἀπτοκαλύπτεσθαι, διὰ ρωμενέων τῆν φλεβίων καὶ τῆν πόρων. καὶ δῆλ. ἔξις τὰ ἀκτνέοντα οὐκ ὀσμᾶται οὐ τῷ ὑγρῷ. ἀναγκαῖον γὰρ ὀσφραθῆναι ἀκτνβόλητα. ἔξις δὲ ποιεῖν οὐ ᾧ ὑγρῷ ἀδώλατον.

Λ' πὸ μὲν τῆν χυμῶν καὶ εἰς τὰς ὀσμὰς μεταβολὴ γίνεται τὰ ὀνόματα, ἡ γλυκὺ ἡ ὡριμαί, καὶ τὰ

ὅμοια

ὡς χρῶμα καὶ τὰ τούτου εἴδη ἢ ὅλως γνωρίζει. οὔτε ἀκοὴ καὶ ὡς φόφος καὶ τὰς τούτου διαφορὰς, οὐχ οὕτως ἡ ὀσφρητικὴ τὸ ἐν χυμοῖς γνωρίζει, οὔτε παντελῶς ἀγνοοῦσα. ἔγχυ. ἡ μὲν γὰρ γλυκεῖα. ἡ δὲ ὀξυμέλιτα, ἢ αὐστηρὰ ἢ ὀξέα. ἀλλ' οὐ διαφόρως διαιρεθοῦσι. ὡς μάλιστα μὲν αὐ ἔχειν ἐκ τῆς ἡμετέρας γνώμης σαφῶς διαθέσεως. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ μήτε ὄνομα τῷ κοινῷ κεῖσθαι ὀσφρητῷ, ἢ ὡς ἔπος κεκμοίως αὐτῷ δηλοῦν φύσιν. ἢ ἐκ τοῦ τὰ μὲν δριμὺ τὰ ἐκ τῆς γλυκῶν πάντα εἰληφθαι, ἐκεῖθεν γὰρ καὶ ὁ γλυκὺ καὶ ὁ ὀξυμὺ καὶ τὰ πικρά. ἀλλ' οὐκ ὡς ἐπὶ τῆς ἁπτῶν, εἰ καὶ ὁ κοινὸν αὐτῶν μον, ὅμως ἢ τὸ καὶ γένος αὐτῆς διαφερὰ, οὐκ ὀξὺ ἄλλης τὰ μὲν δριμὺ τὰ ἐκ τῆς ὀσφρητῆς, ἢ τὸ λυπηρὸν ἢ τῆς ὑδρός, οὐκ ὡς μόνων τούτων οὔσης τῆς ὀσφρήσεως, ὡς ὑπεύθυνον ὁ πλούταρχος. ἢ γὰρ ὅτι ὀξυμὺ ἢ γλυκύ. ἢ δὲ μᾶλλον ὁμοίως τῇ γεύσει, ὡς ὁ θεμίστιος βούλεται. ἐκεῖνα μὲν γὰρ οὐ ἴσων χυμῶν ἴσως, καὶ αὖθις πάσης ὑδρότητος τε καὶ λύπης αἰσθάνεται καὶ ἐφ' ὧν δὲ ὑλὴ ἢ ὁ λυπηρὸν ἀκολουθεῖ, ὁ κριτικώτερον μᾶλλον τοῖς κατὰ φύσιν γινομένοις ἐπὶ κρατεῖ, ἢ ὁ κατὰ ἡδονὴν ἢ λύπην παθαινομένως διαφέρουσιν ἢ ἀπολλύμενον. ἡ δὲ ὀσφρησις πολὺ κατὰ ἔτι μᾶλλον, ἢ κατὰ ὁ κριτικὸν τ' ποιούντων πρὸς ἡδονὴν ἢ πρὸς λύπην ἴσκασιν. πότερον οὖν ὁ ἄνθρωπος ἀτιμοτάτων φαύλως ὀσμάμενος, ὡς τ' αἰσθήσεως ταύτης οὐκ ἀκριβῶς μετέχων, σπ' ὃ καὶ πολλῶν τοῦ ταύτῃ ἀπολείπεται ζώων, ἢ ὡς τῷ πλάτανι δοκεῖ, ἢ τῆς ὀσφρήσεως αὐτῆς φύσις τοιαύτη. ὅλῳ ὁ καὶ ὁ ὀσφρανὸν εἶναι ἢ μυγλιὰς καὶ οὐκ ἐν τοῖς στοιχείοις. ἀλλ' ἐν τοῖς μικτοῖς ἐξ. οὐκ ὡς τὴν αἰσθῆσιν τὴν ὀσφρητῶν ὄντων ἀτελῶν. πᾶν γὰρ εἶδος τέλειον. μᾶλλον δὲ τελειότης. ἀλλ' ὡς τὴν δημιουργῶν αὐτὰ εἰς ἓν δέοντων ὄντων καὶ οὐκ ἀτελῶν, καὶ κατὰ μεταβολὴν ὑφισταμένων. καὶ γὰρ ὁ ἀριστοτέλης ἐν μίξει τῇ ἐγχύμου ξηρὸν, πρὸς ὁ κοινὸν ὑδατός τε καὶ ἀέρος ὑγρὸν ὁ ὀσφρανὸν τίθεται. ἢ ἄμφω ἀληθῆ. καὶ γὰρ ὁ ὀσφρανὸν οὐκ ἀτελῶν. καὶ ὅλῳ ἔξω καὶ ἢ ὄσφρησις οὐχ ὁμοίως ταῖς ἄλλαις ἀκριβὴς. καὶ ὁ ἄνθρωπος φαυλότερον αὐτῆς μετέχει τῶν ἄλλων ζώων. ἀλλ' ἐκ μίξους εἰ ποιῶ τὴν αἰτίαν τῆς ἧττον εὐδιόρικτον εἶναι τὴν ὀσμὴν καὶ ὁ ὀσφρανὸν, ὅλῳ ὁ μὴ τὴν αὖθησιν ταύτην ἔχειν ἡμᾶς ἀκριβῆ, ἢ πόσαις δ' ὅλως ὡς μόνον τῆς αἰτιάσεως. οὐ δὲ τῷ ποιόν τ' ἔξειν ἢ ὀσμὴ, οὐ τὴν ὀσμὴν αὐτὴ τῆς ὀσφρητῆς ἀκουστέον. ἀλλὰ ζωὴ τῇ ὀσμῇ καὶ ὁ ὀσφρανὸν εἰληφθαι ἡγητέον. ἐπεδὴ καὶ τὸ ὀργανικὸν ὀσμὴ, καὶ ὁ ὀσφρατὸν ἔξειν. ἵνα καὶ ὁ, ὡς ὁ φόφος ἢ ὁ φῶς ἢ ὁ χρῶμα, ἀκολούθως ἐπάγεται ὁ ἀκουστὸν καὶ ὁ ὁρατὸν τῇ ὀσφρητῇ.

Λ ΑΛΑ χείρω πολλῶν ζώων. φαύλως γοῦν ἄνθρωπος ὀσμᾶται.

ᵃ αὐλῶς μὲν ὀσμᾶται, ἐπεδὴ συμπίφυται ὑδὶ ταύτῃ τοῖς πάθεσιν ἢ κρίσις. ἢ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας αἰσθήσεις φαύλως. χείρω δὲ τὴν ἄλλων ζώων. οὐκ ἐπεδὴ τὴν ὀσφρητῶν αἴσθησιν ἐκείνα κριτικώτερα. ἔξω γοῦν ἐκείνοις καὶ πάθους αἰσθησιν ἀδυνάτου. ἀλλὰ καὶ πάθους αἴσθησιν οὐ ἐκείνοις ἢ πρὸς τὰ πάθη τῆς κρίσεως σύγχυσις πολλῷ μείζονος, ἢ οὐ ἡμῖν ὑδὶ τῆς ὀσμῆς. ἀλλὰ τελειοτέρως ἔχουσιν ἡμᾶς ἐκείνα, καὶ τὰ ἡ πόρρωθεν αἰσθάνεσθαι τῆ ὀσφρητῆ. ὡς γύπες, καὶ τὰ οὖ τομα, καὶ ὁ ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς κινεῖσθαι πρὸς ταύτην, ὡς αἱ τοῖς ἴχνεσι τὴν θηρίων ἐπακολουθοῦσαι κύνες.

Κ ΑΙ αὐθαίνεται τὴν ὀσφρητῶν, αὖθι τῆ λυπηρῆ ἢ τῆ ὑδρός ὡς οὐκ ὄντος ἀκεραίου τῆ αἰσθητηρίου.

Ο ὐχ ὅτι μόνα δεῖ ταῦτα ἐν ὑλῇ καὶ ὁ λυπηρόν. ἐπεδὴ γὰρ ἀεὶ ταῦτα ἀκολουθεῖ. οὐ δὲ ὅτι ἅμα τοῖς ἄλλαις διαφορᾶς τὴν ὀσφρητῶν, καὶ ὁ ὑλὴ αὐτὴν καὶ λυπηρὸν διακείσεται. οὐ γὰρ αὖ ὅλῳ ἔξω ὡς μὴ ἀκεραίους καὶ τηρήσεσι τῆ αἰσθητηρίου. τοὐναντίον γὰρ ἀκεραίως ἔξω σημεῖον. ἀλλ' ἐκείνο λέγει ὡς σφοδροτέρως, ὅλῳ ὁ μὴ εἶναι πρὸς τὸ κρίσιν ἀκριβῆς ὁ ὀσφρατικὸν ἡμῶν ὄργανον, διὸ ταῦ πείσεως καὶ πλυκτικωτέρως. ἵνα πρὸς τὸ γνῶσιν διαγερθῇ, ὡς ὅλῳ τὸ σφοδρότητα ἢ στὴν ἢ λυπηρὸ γίνεσθαι τὸ πεῖσιν. καὶ ὅλῳ ἔξω οὐκ αὖθι τῆ λυπηρῆ ἢ τῆ ὑδρός. ὡς οὐκ αὖθι τῆ λυπεῖαξ ἢ ὑδαξ, δηλονότι σφοδροτέρως πάθους τῆ αἰσθητηρίου ὡς μὴ ἀκεραίους. ἔξω ἦ, ὅλῳ ὁ μὴ παρισκυάξ πρὸς τὸ φαίνεσθαι εἰς ὁ κρίνειν τὸ ὀργανικόν. ὅθεν ἐ δὲ καθαιρεῖ ἀποδίδωσι τὸ κρίσιν, παρακροδιζόμενον ὑπὸ τῆς πάθους. λεῖ μὴ γὰρ πάντως παθεῖν τι ὑπὸ τῆ αἰσθητῆ ὁ αἰσθητήριον. ἀλλὰ ὁ σφοδρότερον πάθος κωλύει τὸ κρίνειν. καὶ τὰ φύσιν οὖν τὸ ἡμᾶς ὁ ὀσφρατικὸν αἰσθητήριον, ἰσχυροτέρως δόμενον πάθους, ὡς δηλοῖ ὁ πάντως ὑδᾶσθαι ἢ λυπεῖσθαι, ἀμυδροτέρων ἐκ ὄντως ὡς πρὸς τὰς ἄλλας. τὸ μὲν αἰσθήσεις ἔχει τὸ κρίσιν.

Β ΥΑΟΓΟΝ Λ οὕτω καὶ τὰ σκληρόφθαλμα τὴν χρωμάτων αἰσθάνεσθαι.

Γ ρακλεύγματα οὐκ ἀκριβοῦς αἰσθητηρίου τῷ σκληροφθάλμῳ χρῆται. καὶ γὰρ τὸ τοῖς σκληροφθάλμοις ἴδῃ τὸ τῷ καυκίνῳ, μείζονος ὁ ὀπτικὸν αἰσθητήριον καὶ σφοδροτέρως δῆται πάθης.

Κ ΑΙ μὴ διαδήλους αὐτοῖς εἶναι τὰς διαφορὰς τὴν χρωμάτων. τὸ τῷ φοβερῷ καὶ ἀφόβῳ.

πηρίαις συσίλλεσθαι καὶ συμπίπτειν, κωλυούσης τῆς σφιότητός τε καὶ παχύτητος, ὡς ἔχειν ἀεὶ
ἀδρᾶς τὸ αὐτῆ. ὡς τῷ ἐκπνεομένῳ ἀδρῷ τῷ ἡσυχαζομένῳ τινὶ χρόνου τινὰ, καὶ ἀθρόως ἐκπιμπραμένῳ,
πλήπλεσθαι τὸ τῇ φωνῇ οὐ τὴν ἀρτηρίαν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὸν τὸ αὐτῆ πᾶσι χρόμενον ἀδρᾶ.

Ο Υ Δ' οὖν καὶ ὁ μόριόν ἐστι τὸ πνεύμων.

Τ ὁ μὲν πρῶτον καὶ κυριώτατον οὗ ἕνεκα ἡ ἡσφία. πρόσεχες δὲ ὅ μων τῇ ἀρτηρίᾳ πᾶσι ὁ πνεύμων.
ἐπεὶ οὗτος προσεχῶς δέδεται τῆς ἀσπαστῆς. ἐπεὶ πρώτως ἡ ἡσφία. αὕτη γὰρ ἡ θρυπτικωτάτη. καὶ
ὁ πνεύμων διὰ τὴν ταύτης παρέθεσιν.

Τ ΟΥ Τ Ω γὰρ τῷ μορίῳ πλείστου ἔχει ὁ θρυμὸν τὰ πιλὰ τῆν ἄλλων. λεῖται δὲ τῆς ἀσπαστῆς, καὶ
ὁ τοῦδε τὴν ἡσφίαν τόπος πρῶτος. διὸ αἰσθητικώτερον ὄσον ἀσκπνεομένου, ὅσον ἀεὶ ἀδρᾶ. ὥστε ἡ πλευ
γὰ τῆ ἀσκπνεμένου ἀδρᾶς, ⸌ἀπὸ τῆς ἐπὶ τούτοις τοῖς μορίοις ψυχῆς πρὸς τὴν ἡσυχαζομένην ἀρτη
ρίαν, φωνῆ ἕνεκα. οὐ γὰρ πᾶς ζῴου λόφος φωνῆ, καθάπερ εἴπαμεν.

Γ ἐξὰ πάντα λείπεται τὰ μὴ σύσφρα. ὧν τὰ ἀσκπίστατα τῶν ἄλλων πιλῶν θρυπτότερα. τούτων δὲ μορίων,
ᾧ πνεύμων, ᾗ μειζόνως τῇ ἡσφίᾳ, ὡς μᾶλλον ἐγκεχρημένα διὰ τὴν πλειστέρων τῆς ζῴης. ὥστε ἡ
πλευγὰ τῆ ἀσκπνεμένου ἀδρᾶς, ⸌ἀπὸ τῆς ἐπὶ τούτοις τοῖς μορίοις ψυχῆς. ἐπεὶ γὰρ πάντα κινεῖ
ται ὑπό τινος, ⸌ἀπὸ τῆς ψυχῆς δὲ αἱ ζωτικαὶ γίνεται κινήσεις, ἵνα ἡ κινοῦν δηλώσῃ ὁ φιλόσο
φος, ἀκριβῶς ⸌ἀπὸ τῆς ψυχῆς εἶφη. ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ ἀλέξανδρος ἡσυχὰ τὴν ψυχὴν ἀξιοῖ ἀκινήτου. ἡ
γὰρ ὑφ' οὗ τὸ κινητικοῦ δηλωτικόν. ὡς ἡ ἡσθ' ὁ, τὸ αἰσθητικοῦ, τῆς δὲ ψυχῆς ἡ μὲν ἕξις ἡσθ' ὁ, ὡς ζω
τικοῦ ὀργάνου ὁριστικὸν, ὃ καὶ μόνον ὁρᾷ ὁ ἀλέξανδρος. ἡ δὲ, ὡς ἡ ὑφ' οὗ, ἡ χρώμενον τῷ ὀργάνῳ.
ὃ καὶ κινεῖ ἡ ζῶν σῶμα. ἃ δ' οἷόν τοῖς ἀσκπαστικοῖς μορίοις τὸ ὀργάνου ψυχῆ, τοῦτ' ἐστιν ἡ χρωμένη
αὐτοῖς, διὰ τούτων ἰὼν χοῦσα μικρὸν, καὶ ἀθρόως κινοῦσα ἡν ἀσκπνεόμενον ἀδρᾶ, καὶ δι' αὐτῆ
πλήπλουσα τὸν τε ἐμβόλιον τὴ ἀρτηρίᾳ ἀδρᾶς, καὶ αὐτὴν τὴν ἀρτηρίαν, ἡσυχαστικῶ πνεῦ
ὀρμῶ, τὴν φωνῶν ὀργάζεται, αὐτὴ ἕνεκα τὴν τοιαύτην οὖσαν πλευγάν.

Σ ΕΣΤΙ γὰρ τῇ γλώττῃ λόφος, ὡς περ οἱ βάτραχοι. ἀλλὰ δεῖ ἐμψυχόν τι εἶναι ἡ τύπτον, ᾗ μηδὲ
φαντασιοῦσθαι πόρον. σημαντικὸς γάρ τις λόφος ὅδε ἡ φωνή. καὶ οὐ τὸ ἀσκπνεομένου ἀδρᾶς ὥσπερ
ἡ βύξ. ἀλλὰ τοῦτο τύπτει.

Ο Τι μὲν οὖν τῇ γλώττῃ λόφος οὐ φωνή. ὡς οὐδὲ ὁ οὐ ταῖς χερσὶν, οὐδ' ὀργάνου. ἡ δὲ βύξ δύξειεν ἂν φωνὴ,
διὰ τὸ πρὸς τῇ ἀρτηρίᾳ γίνεσθαι ⸌ἀπὸ τῆ ἀσκπνεομένου πνεύματος. οὐμὲν δὴ, βίαιος γὰρ καὶ οὐ
κατὰ ὁρμὴν πρός πᾶσιν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρτηρίαν τῆ ἀσκπνεομένου ἀδρᾶς ἡ βύξ. ἡ δὲ φωνὴ κατὰ ὁρ
μὴν κεῖται οὐκ ἀμέσως τῆ ἀσκπνεομένου ἀδρᾶς τὴν ἀρτηρίαν πλήπλουσα. ὅπερ ἐπὶ τῶν βηχὸς συμ
βαίνει, διὰ τὸ ἐμπεσὸν εἰς αὐτὴν φλέγμα, ἢ ἄλλό τις σφαῖρα ἢ ὑγρὸν, ἀποπεφλασθαι τὴν φύσιν
ἐπὶ χειρῶν. ἀλλὰ διὰ μέσου τῆ οὐ πάσχοντος ὁρᾶς τῆ ἀρτηρίας, ὡς ἡν ἀσκπνόμενον ἀδρᾶ κα
τασχεθέντα, καὶ ἀθρόως ἡν οὐ πάσχοντα ἀδρᾶ τύπτουσα, δι' αὐτῆ πλήξαι τὴν ἀρτηρίαν. καὶ
ἔστιν δηλῶ λέγων, ὅτι λόφος ὅδε ἡ φωνὴ, οὐ τῆ ἀσκπνεομένου ἀδρᾶς. ὡς περ ἡ βύξ ἀμέσως αὐτὴν
πλήπλουσα. ἀλλὰ τούτῳ τῷ ἀσκπνεομένῳ δηλαδὴ τύπτει ἡ ἐμψυχον. ἔστιν γὰρ ἡ ἐμψυχον
ἔρυκε.

Τ ΟΝ ΕΝ τῇ ἀρτηρίᾳ πρὸς αὐτῶ.

Ω' ς ἡν τοῦδε χόμενον εἶναι ἡν ⸌ἀπὸ τῆς ἀθρόας κινήσεως τῆ ἀσκπνεομένου κινούμενον, καὶ τῇ ἀρ
τηρίᾳ σφοδρότερον προσπίπτειν.

Σ ΗΜΕΙΟΝ δὲ, ἡ μὴ δυνάσθαι φωνεῖν ἀσκπίστατα, μὴ δ' ἐκπίστατα, ἀλλὰ κατέχοντα. κινεῖ γὰρ
ἔστιν ὁ κατέχων. φανερὸν γὰρ, καὶ διότι οἱ ἰχθύες ἄφωνοι. οὐ γὰρ ἔχουσι φαρύγγα. ἔστιν δὲ ἡ μό
νεσιν αὐχ ἕξουσιν, ὅτι οὐ δέχονται ἡν ἀέρα, οὐ δὲ ἀσκπίστατον. ἀλλ' οἱ λέγοντες ὅτι φωνοῦσιν οἱ ἰχθύες
διαμαρτάνουσιν. διὰ τοῦτο μὲν οὖν αἰτίαν, ἕτερος δέτι λόγος.

Κ ινεῖ μὲν ὁ ἀσκπίστατος, ἐμψυχος δηλαδὴ ὢν καὶ κινούμενος ⸌ἀπὸ τῆς ψυχῆς, χρώμενος δὲ τῷ ἀσκπνεο
μένῳ νεῦ πρὸς ἡ εἰς πνεῦ ἢ ἐκπνεῦ. ἀλλὰ κατέχων, ἵνα τοῦτο ἀέρους τύπῃ ἡν οὐ τῇ ἀρτηρίᾳ,
καὶ προσρύσῃ αὐτὴν τῇ ἀρτηρίᾳ. διὸ οὐχ οἷόν τε ἅμα ἀσκπνεῖν τε καὶ φωνεῦν. ἔστιν γὰρ ἡ μὲν φωνοῦν οὐ
κατοχῇ τῆ ἀσκπνεομένου ἀέρος, καὶ τῇ οὐ αὐτῇ τῇ ἀρτηρίᾳ αὐτὸς κινήσει, ἡ δὲ ἀσκπνοὴ οὐ διεξό
δῳ, ἢ ἔξω πρὸς ἡν πνεύμονα. τοῦδε δὲ τὴν ἰχθύων ὡς μὴ ἀσκπιόντων, εἰς πολὺ τοῦδε ζῴων μο
ρίων πραγματείαν ὡς ὁρῶν ⸌ἀπὸ τίθεται. τῷ γὰρ ὑσκπι αὐτῇ τῆ ἀθρᾶς, ᾗ τοῖς βραγχίοις αὐτῇ
τῆ πνεύμονος, πρὸς κατάψυξιν τῆ τοιαυτηκερδοῦς χρῶνται θρυμοῦ.

Γ ΕΡΙ. Δ ΕΣ ὀσμῆς καὶ ὀσφραντῆ, λέγει διδιόριστον ὅτι τὴν ἐρημοῦσαν. οὐ γὰρ ἄλλου τινὸς ἐστὶν ὀ-
σμὴ, οὕτως ὡς ὁ λόφος, ἢ ἡ φῶς ἢ ἡ χρῶμα. αὕτη δ' ὅτι πολὺ ἄδηλον ταύτην οὐκ ἔχομεν
ἀκριβῆ.

Ο Τι μὲν ἀκριβὴς μὴ διαθερμοῦ ἢ μὴν ἡ ὀσφραντικὴ ὑπάρχει ἄδηλος, δηλοῖ ὧδε φῶς ἡ ὑπακού
μενον γνωρίζουσι. ὅτι τοῦτ' ἔστι, πολὺ ὡς ὀσφραντόν. οὐ γὰρ ὡς ὁρατὸν μένει, ἀλλὰ καὶ ὡς φῶς ἢ

ὡς χρῶμα

ὅμως οὐ ταυτόν, ἀλλὰ γίνεται φησὶ τῇ μὲν ὀξὺ τὸ τάχος ἡ κίνησις τοιαύτη τῇ ὀξείᾳ, ἡ οὐ ὀλίγῳ χρόνῳ ἀλλὰ πολλῷ, ὀξὺ τὸ τάχος, τουτέστι κατὰ τὸ τάχος, ἀλλ' οὐ κατὰ πολὺ ὀξύττεται· τὸ γὰρ οὐ ὀλίγῳ χρόνῳ πολὺ ἀΐδιον κινεῖν, ταχυττητος ἀλλ' οὐχ ὀξύττητος παράστατικόν· ὡς ἡ οὐ πολλῷ χρόνῳ ἀπ' ὀλίγου κίνησις, ὡραιότητος ἀλλ' οὐ ζαρύττητος. δι' ὃ καὶ τῇ βαρείᾳ καὶ τῇ ὀξείᾳ τοιαύτας λέγωμεν τὰς κινήσεις, οὐχ ὡς ὀξείας καὶ ζαρείας, ἀλλ' ὡς ταχείας καὶ βραδείας ὁρίζομεν. ὡς γὰρ ἡ οὐ ὄγκαις ὀξὺ καὶ ἀμβλύ, κατὰ τὰ σχήματα ὅταν τοιαῦτα, ὡς ἡ μὲν κεντεῖν, ἡ δὲ ὠθεῖν, ὅτι ἡ κινεῖν ἡ μὲν οὐ ὀλίγῳ χρόνῳ, ἡ δὲ οὐ πολλῷ, ἡ μὲν ταχύ, ἡ δὲ βραδὺ συμβαίνει εἶναι, κατὰ συμβεβηκὸς γοῦν πως καὶ οὐ κατ' αὐτὸ τὸ ταχὺ ἡ ὀξύ, ἢ βραδὺ ἡ ἀμβλύ, οὕτω καὶ ἡ οὐ ὄγκις ὀξὺ τῇ ζαρᾷ οὐχ ἥ τοιαῦτα, ἀλλ' ἑπομένως ἡ ταχὺ ἔχει καὶ βραδύ. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ τῆν προκαμόσαν σύνεσιν. τὸ δὲ τῇ λέξει, εἰ μὴ ἔγρι ἡ γραφὴ, οὐ δὴ ταχὺ ἡ ὀξύ, ἀλλ' οὕτω δὴ ταχὺ ἡ ὀξύ, ὡς ἑστάναντος ἀκουστέ. ἢ τῷ αὐτῷ φωνᾷ, τῷ, ἡ ταχὺ καὶ ὀξὺ ταυτὸν λέγοντι, καὶ ἡ βαρὺ καὶ ἡ βραδύ· ἐφ' οἷς καὶ ἡ δυκοῦν αὐτῷ διηκρίνει ὅπως γίνεται, ἡ μὲν τῇ ὀξείας κίνησις οὐ ὀλίγῳ, ἡ δὲ τῇ βαρείας οὐ πολλῷ, ὅτι κατὰ τὸ ταχὺ καὶ βραδύ· πάλιν οὐ τῇ λέξει τῇ, ἡ μὲν γὰρ ὀξὺ ἴδι κεντεῖ, ἡ δὲ ἀμβλὺ ἴδι ὠθεῖ, ὅτι ἡ κινεῖ ἡ μὲν οὐ ὀλίγῳ, ἡ δὲ οὐ πολλῷ, ἐλλείπει ἡ, ἡ μὲν ἴδι ταχὺ, ἡ δὲ βραδύ. οὕτω γοῦν διάφορος ἡ παίγεται ἡ, ὡς τε συμβαίνει καὶ ἴδι κατὰ συμβεβηκὸς· ἡ μὲν ὀξὺ ταχὺ εἶναι, ἡ δὲ ἀμβλὺ βραδύ.

Η' Δὲ φωνὴ, φόφος τίς ἔστιν ἔμψυχον· τῇ γοῦν ἀψύχων, οὐδὲν φωνεῖ· ἀλλὰ καὶ ὁμοιότητα λέγεται φωνεῖν· ἴδι αὐλὸς καὶ λύρα καὶ ὅσα ἄλλα τῇ ἀψύχων, ἀπόστασιν ἔχει καὶ μέλος καὶ διάλεκτον. ἔοικε γὰρ ὅτι καὶ ἡ φωνὴ ταῦτα ἔχει. πολλὰ δὲ τῇ ζώων οὐκ ἔχουσι φωνεῖ. ἴδι τά, τε ἄναιμα, καὶ τῇ οὐ αἵμων, ἰχθύς. καὶ τοῦτ' ἀληθῶς.

Β ἴδος τί τὸ φόφου ἡ φωνὴ, ἄλλοις τὸ ὑπάρχουσα ζώοις καὶ τῷ λογικῷ, καὶ ταύτῃ μία, καὶ ὡς σημαντικὴ καὶ κοινωνική· δι' ὃ καὶ ἰδίου λόγου τετύχηκε. σαφὲς δὲ καὶ ὅτι οὐ μέσως τοῖς ἐμψύχοις ἡ φωνή· καὶ ὅτι αὐλὸς ἢ λύρα καὶ ὁμοιότητα λέγεται φωνεῖν. ὅλῳ ἡ ἀπόστασιν ἔχειν. ὥστε πλὴ διαστηματικὴν παρὰ τοῖς μουσικοῖς φωνὴν λεγομένην διαλῦσαι ἡ μελιζομένην· ἣν τὰ μουσικὰ μεμίμηται ὄργανα· τῇ μὲν οὖν ἀποτάσει ἡ οὐ τῇ φωνῇ μεμίμηται μέλος· τῇ δὲ τῆν ἦχον διαστάσει πλὴ διάλεκτον τοῖς συλλαβαῖς διωρισμένην. οὐ καρχὸς δὲ καὶ ἡ πολλὰ τῆν ζώων μὴ φωνεῖν, ὅσα μὴ αὐκπνεῖ.

Σ ΙΓΝΕΡ ἀφὸς κίνησίς ἔστιν ὁ φόφος· ἀλλ' οἱ λεγόμενοι φωνεῖν ἴδι οὐ τῷ ἀχελῴῳ ἰχθύσι, φοφοῦσι τοῖς βραγχίοις, ἢ πνεῖ ἐτέρῳ τοιούτῳ· φωνὴ δ' ἔστι ζώου φόφος, ἡ οὐ τῷ τυχόντι μορίῳ· ἀλλ' ἐπεὶ πᾶν φοφεῖ τὶ πᾶσι τοῖς τινος, καὶ τί καὶ οὗ τινι. ἔστω δὴ ἔστι ἀὴρ, ἐμψύχου αὐ φωνοῦν ταῦτα μόνα, ὅσα ἀΐσχεται ἡ ἀήρα.

Α' ὄρες μὲν λέγει τῇ αὐκπνεομένου, φόφου δὲ οὐ πάντα. ἐπεὶ καὶ οὐ ὕδατι γίνεται, ἀλλὰ ἡ φωνητικόν. καὶ ὅταν ἐπάγη. ἀλλ' ἐπεὶ πᾶν φοφεῖ τὶ πᾶσι τοῖς τινος, καὶ τί καὶ οὗ τινι, ἔστω δὴ ἔστι ἀὴρ, ἡ οὗ τινι, διωλασθὴ ἡ μάλιστα λέγει ἦχητικὸν, ἡ οὗ οἱ τῇ φωνῇ χρεία. ἐπεὶ καὶ ἡ ὕδωρ διηχεῖς εἰ καὶ ἦτον. διαττὶ οὕτω μὴ ἡ οὐ ὕδατι ἡ φωνή· ἢ ἐπαδὴ κατὰ φαντασίαν γίνεται σημαντικήν· ἡ δὲ σημαίνειν ζώοις ἔστι τελειοτέρως καὶ κοινωνικῆς, καὶ φαντασίως διηρθρωμένης, ὡς καὶ ὀργάνοις χρῆσθαι θρεπτοῖς τε καὶ τοῖς καθαρωτέροις οὐ διαπνοήσεις φαυλείοις. ὅθεν καὶ ἡμερίαν ἔχει τὰ φωνοῦντα, καὶ τῷ ἀέρι οὐ διιστᾶται· ἀλλὰ μὴ ἡ φωνὴ ὡς αὐρίση οὐ ἦχος, ὅλῳ ἡ ἐκ ζωῆς προϊόντα τελειοτέρως, καὶ τῷ μάλιστα διηχεῖ ἀληθῶς ἐπίπτεται.

Η' ΔΗ γοῦν τῷ αὐκπνεομένῳ καὶ τὰ χρῆ ἡ φύσις, ἐπὶ δύο ὄρια, καθάπερ τῇ γλώττῃ ἐπὶ τὸ γλῦσον καὶ πλὴ διάλεκτον· ὧν ἡ μὲν γλῦσις αὐκπνεῖσι· διὸ καὶ τελείοσι ὑπάρχει. ἡ δ' ὁμιλητικὰ οὔκειεν τῇ ἐν· οὕτω μὴ ἔρ πνεύματι πρός τι πλὴ μέτρα πλὴ οὐ ἦς. ὡς αὐκπνεῖσι. ἡ δ' αἴτιον, οὐ ἐπάρσεις ἀρίσεται.

Α ΑΥΚΠΝΕΙΣΙ μὲν ἐπὶ πλὴ ἔμψυξίν τε τῆ ἐπιπνεομένου ἔρ μοῦ ἡ αὐξάρσιν τῷ ῥιπίζειν. ἀκίνητόν τε γὰρ μένον καὶ τὰ σβέσθαι ἔοικε· καὶ μὴ ἐμψυχόμενον φθείρει ἡ ζώοις τῇ ὑπὸδ βελῇ· ἔτι τὸ καὶ τῷ τὰ λιγνυώδη ἐπιπέμπεται ἐκεῖ σωματίσματα ὀζάγειν. ταῦτα μὲν οὖν πάντα κοῦ πλείω ὄρια, καὶ οἷς ἔχοντα ἡ αὐκπνεῖσι, ὡς οὐ δηλ ἔστιν λέγεται, καὶ παρεσήδεται ὑπ' αὐτῆ, οὔτε τῇ πόδα μορίων ζώων, ἡ οὐ τῷ πόδα αὐκπνοῆς.

Κ ΑΙ πὸς πλὴ φωνὴν ὅπως ὑπάρχει ἡ ὦ· ἔργανον δὲ τῇ αὐκπνοῇ, ὁ φάρυγξ.

Δ ἀκρίση γὰρ πλεκτωνικῶς ἡ αὐτὸς τὰ πὸς ἡ ἔστιν σωτελοῦντα. οὐ ἦς ἡ αὐκπνεῖσι τῆν πὸς ἡ ὦ ἔστιν. ὁ ποῖόν ἔστι φωνὴ ἁπλῶς, δηλ ἡ σημαντικὴν ἡ κοινωνικὴν γλυκεῖαν, ἡ ἔτι μᾶλλον ἡ ὁρμητικὴ, ὡς ἡ ἦν λόγον τελειοῦσα. ἡ γὰρ γλῦσις ὅτι αὐκπνεῖσι πρόδηλον, πὸς ζοφλὼ σωφρονοῦσα. δι' ὃς ἡ ἔστιν τοῖς ζώοις ὄργανον ἢ τῇ αὐκπνοῇ ὁ φάρυγξ. ἡ ἡ τραχεῖα καλεμένη αὐτηρεία. δι' ὃς ἔσται. ὥστε μὴ ἔξεσιν ὁ αὐκπνεόμενος ἀὴρ, ἐκ ὅλως αὐτῷ ἀπολιμπάνεσθαι. δηλ ἡ μὲ ὁμοίως ταῖς ἄλλαις αὐρ-

Γ ΟΤΕΡΟΝ δὲ λοφᾷ ὁ τυπτόμενος ἢ ὁ τύπτων ἢ καὶ ἄμφω, ὁπόταν δ' ἕτερον. ἔστι γὰρ ὁ λόφος κίνησις τῷ ὅλῳ καμπύλου κινεῖσθαι ἐν βραχεῖ χρόνῳ, οὗπερ τὰ ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῆς λείας, ὁπόταν τις κρούσῃ. οὐ δὴ πᾶν ὡς ἁπλῶς εἴρηται λοφᾷ τυπτόμενον, καὶ τύπτον. ἔστι γὰρ παταίξαι βιλόνη ξιλόφωνον. ἀλλὰ λεῖα ὁ τυπτόμενος, ὁμαλὲς εἶναι. ὥστε ἐν ἀδρᾷ ὀθρόᾳ ἀφάλλεσθαι καὶ σείεσθαι.

Τ ὰ μὲν ὦν κύρια τῷ λόφου τὰ τύπτοντα καὶ τὰ τυπτόμενα. τὰ δὲ διαπτοὰ αὐτῷ ὡς τὰ διηχῆ. εἴρηται δ' ὡς πολλάκις τῷ ἀμφοτέρους εἶ καὶ ὁ αὐτὸ ἐπιδέχεται λόγους. ἅμα τε γὰρ τύπτων ἔστι τῷ τυπτόμενος ὁ αὐτὸς, καὶ διχόμενος ἐν ᾧ ἔχει. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ὑδρορ. πότερον οὖν κυρίως τὸν τύπτον ἢ ὁ τυπτόμενον ζητεῖ. καὶ ἐπιφέρει ὡς ἄμφω εἰ καὶ φόπερ ἕτερον, ὁ μὲν ὡς ποιοῦν, ὁ δὲ ὡς πάσχον. τύπτει δὲ ὁ κινούμενος καὶ πρὸς πᾶσιν. ὁ δὲ ὡς πρὸς πᾶσιν τύπτεται. τῷ δὲ ἄμφω εἶναι κύρια διακτικὸν, ὁ ὁ μεταξὺ ὢν ἀπολαμβανόμενον διηχῆς οὕτως ἀποπάλλεσθαι. ὡς τὰ ἀπὸ τῆς λείας ὁπόταν τις κρούσῃ ἀλλόμενα. δῆλ. γὰρ ὁ μὴ θρύπτεσθαι, αἰσχύνη οὕτως ἀποπάλλεσθαι, ὥστε μένειν εἰ καὶ συνεχῶς. πλαγὰν μὲν, ἢ πρόσπτωσιν ἢ καὶ προηγουμένως ἄλλοις πλαγῆσι συμπαθῆν. οὕτω δὲ πλαγὰν, ὡς φθαίειν πρὸ πλαγὰν καὶ πρὸ ἐπ' αὐτῇ εἰ διδομένῳ ἴσχυσι κλῶ τῆν πλυξάντων εἰ θρύψεως πρὸ τῆς θρύψεως. μὴ ἢ κίνησις αὐτῇ οὐ φερὰ οὖσα ὡς ἡ τῆν ἀλλομένων, ἀλλὰ διάδοσις τοιαύτης τῆς τε πλαγῆς καὶ τῆς εἰ θρύψεως, ἀπειμαθεῖσα τῇ ἄλσει τῇ ἀπὸ τῆν λείας, ὁπόταν τις κρούσῃ. διά τε ὁ πρὸ πλαγὰν καὶ παύσην γίνεσθαι καὶ σβρεῶν καὶ λείων καὶ ἀθρόων, καὶ ὅτι ἀπὸ τούτων ἐπ' ἄλλα μεταξαίνει. ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ τύπτων καὶ ὁ τυπτόμενον πλάτος τὸ ἔχειν χρὴ, καὶ ὁμαλὲν τοῦτ' ἔστι λεῖον, ὥστε ἐν ἀδρᾷ πλεῖον ἂν ἁπολαμβανόμενον ἀθρόον ἀφάλλεσθαι μὴ σείεσθαι, εἰκῆ ὃν ὁ τύπτον μόνον πλάτος τὸ ἔχειν χρὴ, ἀλλὰ καὶ ὁ τυπτόμενον κύριον τῷ ἔχειν. πάλιν δὲ ὁ ἀφάλλεσθαι πλὴ τῆς πλαγῆς καὶ τῷ ἔχειν δηλοῖ ταχεῖαν διάδοσιν.

Α Ι δὲ διαφοραὶ τῆν λοφούντων, οἷ ᾧ κατ' εὐθρύπτειαν λόφῳ δηλοῦνται. ὥσπερ γὰρ αὖθι φωνὲς οὐχ ὁρᾶται τὰ χρώματα, οὕτως οὐ δι' αὖθι λόφου ὁ ὀξὺ καὶ ὁ βαρύ.

Α ὸ γὰρ τῆς εὐθρύπτειάς φησι πλάτων τὰς ὅλως μέσης καὶ τὰς οὐσιώδ' τῆν πραγμάτων γνώσκεσθαι. ὥσπερ οὖν ὅτι λοφυτικὸν ἐκ τῷ λόφου, οὕτω καὶ ὅτι τοίως ἐκ τῷ τοιουδὶ λόφου γνώσκεσθαι. ὥστερ γὰρ αὖθι φωνὲς οὐχ ὁρᾶται τὰ χρώματα, οὕτως οὐ δι' αὖθι λόφου ὁ ὀξὺ καὶ ὁ βαρύ. οὐ λέγεται ὀξὺ καὶ βαρὺ αὐτοῦ τοῦ λόφους, ἀλλὰ τὰ λοφυτικὰ ὀξέως ἢ βαρέως. ἵνα μὴ ἀκήλουθαν τῷ προειρημένῳ. τὰ λοφοῦντα δὲ εἴρηται, ἵνα ὡς ὁ φὼς ἕτερον τῆν χρωμάτων, οὕτω μὴ ὁ λόφος τῷ ὀξέος καὶ βαρέος. πλὴν ὅτι ὁ μὲν φὼς αἴτιον τοῖς χρώμασι τῷ ὁρᾶσθαι ὡς φυτικόν. ὁ δὲ λόφος τῷ γνώσκεσθαι ὁ ὀξὺ καὶ βαρὺ, ὡς ἀποτέλεσμα αὐτῆν σημαντικόν.

Τ ΑΥΤΑ δὲ λέγεται κατὰ μεταφοράν, ἀπὸ τῆν ἁπλῶν.

Ο ὐ τὰ ὀνόματα ὁμοίως ἴσχειν λέγων τοῖς ὠδὶ τῆν ἁπλῶν τὰ ὠδὶ τῆν ἀκουσῶν. ὁ δ' ὠδὶ τῆν ἁπλῶν αὐτὸ κάμνειν τῷ ὀξέ, οὐ βαρὺ ἀλλὰ ἀμβλὺ καλοῦμεν. ἀλλὰ τὰ πράγματα ὁμοίως ἴσχειν κατὰ ἀναλογίαν ὡς σαφῶς ὁρᾶν βούλεται.

Τ Ὀ ΜΕΝ γὰρ ὀξὺ κινεῖ πλὴ ἄωθησιν εἰ ὀλίγῳ χρόνῳ ὠδὶ πολύ. ὁ δὲ βαρὺ, εἰ πολλῷ ἐπ' ὀλίγον.

Ὀ ξὺ μὲν ὁ ἀκουσὸν κωὶ φησιν ἄωθησιν. δὲ πλὴ αἰωθητικλύ. τῷ δὲ ταχέως καὶ ὠδὶ πολὺ διάστημα, πλὴ ὠδὶ πολαὼ ὑπιμένοντος χρόνου ἰβακούσου, διλωτικὸν ὁ, εἰ ὀλίγῳ ὠδὶ πολύ. ὡς ὁ βαρὺ εἰ πολλῷ ἐπ' ὀλίγον λέγεται. δῆλ. ὁ καὶ βραδέως ἰβακούεσθαι, καὶ ἐπ' ἔλαττον διέναι διάστημα, πλὴ ὠδὶ βραχύτερον ἐπ' αὐτὸν χρόνον. οὐ διδοῦντα ἑαυτῷ ταῦτα ὁ αὐτοστέλης, ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῶν λεγόντων γράφει. καὶ ἔοικε πρὸς ὁ τὴν μαια ἀποτείνεσθαι, πλὴ συμφωνίαν βουλόμενος τῷ ὀξέος καὶ βαρέος ἔχου γίνεσθαι, προλαμβάνοντος τῷ ὀξέος καὶ βάπτειν κινοῦντος πλὴ ἀκολὼ, μὴ πλὴ μὲν αὐρχλὼ στροβοτέρου, ἐπεὶ τὰ ἀμυδροτέρου. ὅτι ὁ σύμφωνος αὐτῷ βαρὺς ὅμοιος τῷ ἀπολύοντι ὀξέ προαπίπτων, λεῖος ἀλλ' οὐ ζαχὺς γίνεται. δῆλ. πλὴ ὁμοιότητα, ὡς πρότερον τῷ ὀξέος κινοῦντος πλὴ ἀκολὼ, καὶ ὠδὶ χρόνου μείονος τινα, τῷ δὲ βαρέος ὑστέρου. ὁ δὲ αὐριστοτέλης οὐ τῷ ταχέι καὶ βραδεῖ ἀξιοῖ ἐν ὀξεῖ μὴ βαρεῖ διακρίνειν. ἀλλὰ ἀκόλουθον τῷ ὠδὶ τῆν ὄγκων ὀξέ μὴ ἀμβλέ, ᾧ μὲν κοντοειδεῖ, τῷ δὲ ὠθοῦντι. ὡς καὶ ὁ οὐ ἴσχειν ὀξὺ διὸ διώκειν μὴ ὅτι κατὰ βάθος πλήττειν. ὁ δὲ βαρὺ ὅτι ἐπὶ πολὺ διέναι καὶ κατὰ πλάτος, ὡς τὰ ἐπικάμπτα καὶ ὠθοῦντα. δι' ὃ πλὴ τῆν ἄλλων δόξαν εἰ πῶν ἐπάγει.

Κ ΑΙ ὈΥ δὴ ταχὺ ὁ ὀξὺ, ὁ δὲ βαρὺ βραδύ. ἀλλὰ γίνεται τῷ μὲν δῆλ. ὁ τάχος ὑ κίνησις τοιαύτη. τῷ δὲ, δῆλ. βραδυτῆτα. καὶ ἔοικεν ἀκόλουθον ἴσχειν τῷ πρὸ πλὴ ἀφλὼ ὀξέ, καὶ ἀμβλέ. ὁ μὲν γὰρ ὀξὺ, ὅτι κεντεῖ. ὁ δὲ ἀμβλύ, ὅτι ὠθεῖ δῆλ. ὁ κινεῖ. ὁ μὲν, εἰ ὀλίγῳ. ὁ δὲ, εἰ πολλῷ. ὥστε συμβαίνει ὁ μὲν, ταχύ. ὁ δὲ, βραδὺ εἶναι. τῶρὶ μὲν οὖν ὀξέος, ταύτη διωρίσθω.

Κ αὶ γὰρ ἔπεται τῷ ὀξέι ἡ ταχυτὴς, ὡς ὠδὶ τῆν πόῤῥωθεν γινομένων ἀπηχήσεων, ὠδὶ γὰρ τῆν ἐγγὺς ἢ οὐ γίνεται, ἢ αὐτοπαύστου ἢ τῷ ὀξέος πρόληψις, ἀλλ' ὅμως ἐστὶν ἡ ἰδιότης, καὶ ἴδιόν τινα δηλοῦσα φύσιν. ἀλλὰ πᾶν ἔπεται ὡς ἕπομεν τῇ ἐξ ὑπτητι μὲν ὁ τάχος, τῇ δὲ βαρυτητι ὁ βραδὺ,

ὅ μως οὐ

Δ ΙΟΥΤΕΡ οὐ πάντι τῷ ζῴῳ ἀκούει. οὐ δὲ πάντα διδρᾷ τὰ ἀήρ. οὐ γὰρ πάντα ἔχει ἀδρὰν τὴν κινησόμενον μέρος καὶ ἔμψυχον, ὥσπερ ὁ κύριος τὸ ὑγρόν.

Ο ὑ γὰρ δὴ πάντα τὸ ζῴον ἔχειν ἀδρὰν. τοιοῦτον δηλαδὴ συμφυὲς τῇ ζωῇ τῇ ἀκουστικῇ, καὶ φύσει ταύτην ἐδιδοποιούμενον.

Α ΥΤΟ ΜΕΝ δὴ ἄφοφον ὁ ἀὴρ, ὅτῳ τὸ ὕδωρ πῖον. ὅταν δὲ κωλυθῇ θρύπτεσθαι, ἡ τούτου κίνησις φόφος.

Κ αθόλου τὸ μὲν σὺριγμὸν τὸν φόφον καὶ τὸ μὴ δικτυῶδη φόφου, δηλοῖ αὐτῷ τὸ ἄφοφον. ἁπλῶς μὲν οὖν ὁ ἀὴρ ὡς ἀὴρ ἄφοφος ὅτῳ τὸ ὕδωρ πῖον. συστατικὸν γὰρ τοῦ ἀφροῦ καὶ τὸ ὕδωρ πῖον. κωλυθεὶς δὲ θρύπτεσθαι καὶ κινηθεὶς, ἡ ᾗ τοῦ πρώτως αὐτὸν πλήξαντος. ἡ ᾗ τοῦ προηγουμένως μὲν ἄλλο, διαυτδρῶς δὲ αὐτόν. ὅταν ἡ πλαγὰ κωλύσῃ τὸ θρύπτεσθαι. ὥστε οὐχ ὡς ἀὴρ, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ῥύπτεσθαι διωσάμενος κωλύεσθαι.

Ο᾽ ΔΕΝ ΤΟΙΣ ὠσὶν ἐγκαπτοδόμηται πρὸς τὸ ἀκίνητος εἶναι, ὅπως ἀκριβῶς αἰσθάνηται πάσας τὰς διαφορὰς τῆς κινήσεως.

Ο᾽ συμφυὴς ἀὴρ τῇ ἀκοῇ, τοῦτ᾽ ἐφράκται σφριγοῖς. ἵνα μὴ ᾖ τὸ πλήσσοντος προσηχῶς κινῆται. δηλ. τὸ ἀκριβῶς γινέσθαι πρὸ αἴσθησιν τὴν διαφόρων κινήσεων πασῶν. δεῖ μὲν γὰρ καὶ παθεῖν τι τὸ αἰσθητήριον. ἀλλὰ σύμμετρον εἶναι τὸ πάθος. ἵνα ᾖ κριτικὸν ἐπικρατῇ καὶ μὴ ἀμβλύνηται ᾖ τὸ πάθους εὐόργητα. ἵνα δ᾽ ἀσύμμετρον τὸ πάθος. εἰ προσηχῶς ἐπλήγετο. ἵνα δὲ ἀκριβῶς αἰσθάνηται, ἃ πάσχειν δεῖ σφοδρῶς, ἀλλ' οὐ ὀργᾶν καθαρῶς. παρεκποδίζει δ᾽ ἡ σφοδροτέρα πάλιν πρὸ κρίσιν.

Δ ΙΑ ΤΑΥΤΑ δὲ, καὶ οὐ ὕδατι ἀκούομεν, ὅτι οὐκ εἰσέρχεται πρὸς αὐτὸν τὸ συμφυὲς ἀδρὰ. ἀλλ' ἐς δ᾽ εἰς τὸ οὖς, δηλ. τὰς ἕλικας. ὅταν δὲ ἔξω συμβῇ, οὐκ ἀκούει. οὐ δ᾽ αὖ ἡ μιλίγξ κάμπτει, ὡς πρὸ τὸ ἐνδὸν τῇ κόρῃ διέρμα ὅταν κάμπτῃ.

Δ ιὰ ταῦτα λέγων. δηλ. τοῖς ὠσὶν ἐγκαπτοδομῆσθαι τὸ συμφυὲς ἀδρὰ, ἵνᾳ τοῦτ᾽ ἐμφράχθαι σφριγοῖς σώμασι, καὶ προσηχῶς μὴ κινεῖσθαι τὸν πλήσσοντος. δηλ. γὰρ τὸ τοῦτ᾽ ἐμφράχθαι οὐκ ἔσεσθαι εἰς τὸ συμφυὲς ἀδρὰ τὸ ὕδωρ. ἐσιὸν γὰρ ἡ τῷ ῥέοντι ἢ τῷ ὑγραίνειν ἢ ᾗ παχαίνει, ἐμβλαυνει αὖ τὸ ἀκουστικὸν αὐτῆς εὐόργητον. ὅταν γοῦν παρασθλίνεις τὸ οὖς, παραποδίζει τὸ ἀκολ. οὐ ῥᾳδίως δὲ ἔσεσθαι δηλ. τοὺς ἕλικας. ὡς δὲ τὸ διαφανὲς ἔχει ὁ κεραταειδὴς λεγόμενος χιτὼν, τοῦτ᾽ ἔχω μὲν τὸ συμφυὲς τῆς ὀράσεως ἔργανον ὑγρὸν, μέσος δὲ γινόμενος τῆ τε ἐκτὸς καὶ τῆ ἔσω διαφανοῦς, καὶ ἡμαυὸν κωλύει τὸ ὅρασιν, οὕτω καὶ ἡ μιλίγξ τοῦτ᾽ ἔχουσα τὸ ἐν συμφυῆ ἀδρὰ, καὶ διαχὶς οὖσα, καὶ μεταξὺ οὖσα τῆ τε ἔξωθεν καὶ τῆ ἔσω τοιοῦτον, ἐπεισάγει κάμπτει καὶ ἔχει παρὰ φύσιν, παραποδίζει τὸ ἀκολ.

Λ᾽ ΑΛΑ ΚΑΙ σημεῖον τῆ ἀκούειν ἡ μὴ, τὸ ἠχεῖν αἰεὶ τὸ οὖς ὥσπερ τὸ κόραδ᾽. ἀεὶ γὰρ οἰκείαν τινὰ κίνησιν κινεῖται ὁ ἀὴρ, ὁ δὲ τοῖς ὠσὶν. ἀλλ' ὁ φόφος ἀλλόδριος καὶ οὐκ ἴδιος.

Σ᾽ ξωθεν μὲν προσηχῶς πλήττεσθαι ὑπὸ τινος τὸ συμφυὲς πνεῦμα, ἡ παχαίνεσθαι ἢ ὀχλεῖσθαι ὅλως οὐ βουλομένου ἡ φύσεως, τοῖς τε πολυφράγμασι καὶ ταῖς ἕλιξι τὴν ὧπιν ἐπικύρησε. δι' ὃ ἀκίνητον πρότερον ὄφεται, ὡς μὴ ᾖ τὸ τὴν ἠχητικὴν προσηχῶς κινούμενον. δηλ. δὲ τὸ ζῴῳ κινεῖται ἀεὶ καθ' ἑαυτὸν. πλὴν γοῦν χεῖνα πρὸς τὸ οὖς προσάττεται, καὶ μικρὸν ὤθησεν ἐνδὸν τὸ ἔσω, ἔχου γοῦν μένου ἀεὶ σαινόμενα, ἀποσεισμένου δηλ. πλὴν ὠσὶν τῆ σύδον πνεύματος, καὶ τὸ τῷ κινεῖσθαι προσπαίοντος δηλ. στοχαζόμενα τοῖς ὠσὶ, ἵνᾳ ποιοῦντος τὸ ἦχον. ὥσπερ τὸ τοῖς κόραις τοῖς αὐλητικοῖς ἐμφυσώμενον πνεῦμα. τῆ μὲν οὖν ἀκούειν σημεῖον τὸ ἠχεῖν. δι' ὅτι πλὴν ζωτικὴν κίνησιν κινεῖται τὸ πνεῦμα. οὐ γὰρ ἀπὸ τῇ ὥσει τὴν ὧπιν ἔχει. τὸ δὲ μὴ ἠχεῖν τῆ μὴ ἀκούειν. δηλ. τὸ κάμπτειν, ἡ μαδάλλειν ἢ ἀθρόως κινουμένου τῆ πνεύματος. ἐπεὶ δὲ ὁ εὐ ἀδρὰν ἠχεῖται, ἡ σφιγοῦ κινουμένου καὶ τὸ ἀδρὰ πλήττεσθαι, ἡ τῆ ἀδρὸς κινουμένου καὶ ᾧ σφιγὶ πρὸς πλαίσεσθαι, ἔξεστι γίνεσθαι τὸ τρόπον εὐ τοῖς ὠσὶν ἠχεῖν παρεχθέλους, πρὸς τίθεται τὸ ὡς πρὸ τὸ κόραδ᾽. τὴ γὰρ τὸ αὐλοῦν κόραδ᾽ ἠχεῖ τῆ πνεύματος κινουμένου, καὶ τῷ σφιγὶ προσκρούοντος. ἀεὶ μὲν οὖν οἰκείαν τινὰ κίνησιν ὁ εὐ τοῖς ὠσὶν ἀὴρ κινεῖται. οὐκ ἀεὶ δὲ φόφει. ἀλλόδριος γὰρ ὁ φόφος καὶ οὐκ ἴδιος. τοῦτ᾽ ἔστιν οὐ κατὰ τὸν αὐτῆ ἴδιον κίνησιν καθ' ἑαυτὸν κινουμένου τῆ ἀδρὸς γίνεσθαι φόφος. ἀλλὰ κατὰ τὸν ἡ αὐτῆ πρὸς ἄλλο, ἡ ἄλλου πρὸς αὐτὸν πρόσπτωσιν. καὶ ταύτην ἀλλόδριος ὁ φόφος.

Κ ΑΙ ΔΙΑ τοῦτό φασιν ἀκούειν τῷ κενῷ καὶ ἠχοῦντι, ὅτι ἀκούομεν τῷ ἔχοντι ὡρισμούσιν τὸν ἀδρὰν.

Ο᾽ σοι οὐκ ἐρθῶς κενὸν τὸν ἀδρὰν προσαγορεύουσι, καὶ ἡμᾶς φασὶν ἀκούειν τῷ κενῷ. ἐπεὶ ἡ τῷ συμφυεῖ ὡς ὀργάνῳ προσιχεῖ ἀκούομεν ἀδρὶ. ἐὼς ἂν ἐῤῥωμένος ἡ. ὅπερ σημαίνων τῷ ἠχοῦντι προστίθεκεν. εὐ τῇ ἐκ τῆς χειρὸς δηλαδὴ οὔσης ὥσει. καὶ ὅτι ἀκούομεν τῷ ἔχοντι ὡρισμούσιν τὸν ἀδρὰν. ὡρισμούσης μὲν οὖν οὐχ ὁ πολυγραμμούσης, ἔξω γὰρ ἂν καὶ ὁ ἔξωθεν πάθοι, ἀλλὰ τῷ ζωτικῷ ἔχῳ χαρακτηριζόμενος. ἀκούομεν δὲ ἡμεῖς οἱ σύνθετοι, ἡ καὶ οἱ κατὰ ψυχὴν ὅλως ἕξωτες, ᾧ ἔχοντι τὸν ὡρισμούσιν ἀδρὰ. τοιούτοις τῇ χρωμούσῃ αὐτῷ ὡς ὀργάνῳ ἀκουστικῇ ζωῇ.

λειποῖς οἷ συμπάσχει, μᾶλλον μὲν ἢ πρότερον τοῖς προσεχέσι τῷ πρωτοπαθοῦς μορίου, ἥπτεται δὲ καὶ ὑφιζούσι τοῖς ἀποτρόφοις. διὸ καὶ μᾶλλον ἢ θάττον οἱ ἐν τούτοις ἀκούουσι τῶν ἀποτρόφων. κατὰ γοῦν τὰ μέρη τῆς παθητικῆς καὶ ὁ σφυγμὸς, καὶ ἡ ταχυτὴς καὶ τὰ ἐναντία δείκνυται. οὐχ οὕτω πλήττεται ἢ κινητίζεται τὰ ἐξωτερικὰ μόρια τοῦ πρωτοτρόφου. ἀλλὰ συμπάσχει καὶ συναποδοκιμάζεται τοῦ ὑγροῦ τοῦ ἐξαιτοῦ τε καὶ εὐθρύπτου. ὅτῳ μὲν οὖν μὴ διορίσθη τὸν παχύτητα σωμάτων ὄντων, μὴ ὁρίσας τῆς παθητικῆς διαδιδομένης, μὴ τῶν προτρόφων οὐ πλήττεσθαι τὰ ἐφεξῆς, ἀλλὰ μεταβιβαζόντων πρὸ πλησίον. καὶ τῷ παθητικῷ πρὸ πλησίον ἀδρὸν, ὅλως ἀπολύπους ἢ ἰσχνὸν περίστασιν εὐθρυπτίας. οὐκ ἐξ ἄλλως ὅλως ἐναντίας οὐ αὐτὴ ὑπάρχει. ἐφ' ὅσον διίσταται ὁ ὑγρὸς, διίσταται δὲ ἐφ' ὅσον ἀδρὸν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πλησίον μεταβιβάζεται πάθος, ἥρμοσται καὶ συνεχῆ μὴ εἶναι διαμένοντα. ὅταν οὖν ὁ εἰς αὐτὸς ἀὴρ σφυγμῶδες πνεύσας, αὐτὸς ἡσυχάζων, οὐκέτι ἡσυχῇ αὐθείαν ὁμοίως τοῖς προτρόφοις μορίοις πρὸ συνέχειαν σώζων, ὅτῳ πρὸ τοῦ σφυγμοῦ αὐτὸ φέρεσθαι, ἀλλὰ ἢ ἡσυχῇ αὐτὸ τὸ παθητικὸν καὶ πρὸ εὐθρυπτίαν σώζεται, ἢ κατὰ τὸν παρακάμπτοντα αὐτῷ ὠδὶ πάθος τοῦ σφυγμοῦ μόνου φθάνεται, ἢ τοῦ μὴ αὐτῆς ἡσυχάζοντος εὐθρυπτίας, ἢ λειχμοῦ ἀποπλάττεται ἢ χῶ, οὐ τοῦ σφυγμοῦ πλησιάζοντος καὶ ποιοῦντος τὸν ἢ χῶ, ἀλλὰ τοῦ μὴ αὐτῆς ἡσυχάζοντος σωμβρυῶ πρὸς πρὸ αὐτὸ κλασιν χρωμένης τῷ σφυγμῷ καὶ λείῳ καὶ κοίλῳ. ὅτῳ μὲν πρὸ λειότητα ἔχοντα ἄθρυπτον ἢν ἀδρὰ φυλάττοντι, ὁμοῦ πλείονα σωνημμένον ἢν τῷ ἢ χῳ καὶ ὁμοποιούμενον καὶ οὐ διαχεόμενον, καὶ ὅτῳ δεῖν εὐαρμόσθαι ὁμοποιεῖσθαι. ὅτῳ δὲ πρὸ αὐτὸ τυπᾶσθαι κωλύοντι πρὸ εἰς τὸ πρόσω τῆς εὐθρυπτίας διεξόδου, καὶ τῆς εἰς τὸ ὠδὶ τὸ αὐτὸ αὐτοκλάσεως σωμαρτίζοντος. οὕτως οὖν καὶ τὸ αὐτοπλήκτου γινομένου. οὕτως καὶ τὸ αὐτὸ ἀνθρώπου ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς πρὸ σφαῖρα. οὐχ ὡς ἀὴρ κατὰ φορὰν κινούμενος. ἀλλ' ὡς εὐθρυπτία ἢ χητικὸς κατ' αὐτὸ πρὸ ἢ χῶ.

Υ΄ ΟΙΚΕ δὲ ἀεὶ γίνεσθαι ἢ χῶ, ἀλλ' οὐ ζωφύς. ἐπεὶ συμβαίνει γε ὠδὶ τοῦ φόφου, καθάπερ καὶ ὠδὶ τοῦ φωτός. καίτοι τὸ φῶς ἀεὶ αὐτοκλᾶται. οὐ γὰρ αὖ ἐγίνετο πάντα φῶς, ἀλλὰ σκότος ἔξω τοῦ ἡλιουμένου. ἀλλ' οὐχ οὕτως αὐτοκλᾶται ὡς πρὸ ἀὴ ὕδατος, ἢ χαλκοῦ, ἢ καί τινος ἄλλου τῶν λείων. ὥστε σκιαὶ ποιεῖν, ἢ τὸ φῶς ὀρίζομεν. τὸ δὲ κενὸν, ὀρθῶς λέγεται κύριον τοῦ ἀκούειν. δοκεῖ γοῦν εἶναι κενὸν ὁ ἀὴρ. οὕτως δὲ ὅτῳ ὁ ποιῶν ἀκούειν, ὅταν κινηθῇ συνεχὴς καὶ εἰς. ἀλλὰ δεῖ τὸ φαυλρὸς Ἕλ. οὐ γεγωνὸς, οὐ μὴ λεῖον ἢ τὸ πλησίον. τότε δὲ εἷς γίνεται ἦμα, ὅτῳ τὸ ἐπιπεδον. οὗ γὰρ τὸ τοῦ λείου ἐπίπεδον.

Ο΄ ταῦ ὅλως διηλασὴ φοφῶτι. καθάπερ καὶ ὠδὶ τοῦ φωτὸς, μὴ γὰρ τὸ φῶς ἀεὶ αὐτοκλᾶται. αὐτοκλασιν ἡλίων οὐ πρὸ ἀχὼ σεληνῶν μόνων ἡ κατὰ ἴσας τινὰς αὐ, ὠδὶ τὰ ἀντικείμενα τοῦ φωτὸς οὐθρύπτειαν. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆι ὑγρῶν ἡλουμένῳ παρὰ τοῖς γεωτρόφοις διάκλασιν. ὅτῳ ἀμφοῖν τὸ πάντα τὸ φῶς, ἀλλ' οὐκ οὐ μόνοις τοῖς ἡλιουμένοις. εἰ καὶ μὴ τοιοῦτον πάντως οἷον σκιαν ποιεῖν, ὡς τὸ ἀχὼ ὕδατος τοῦ χαλκοῦ αὐτοκλάμενος. μεμῆκται δὲ πρὸ μὲν διάκλασιν τοῦ φωτὸς, ἢ ἐς τὰ πολλὰ φθρομένη ἀπήχησις. ὅτι γὰρ καὶ ὁ ἦχος ὡς καὶ τὸ φῶς κατ' αὐθείαν προέισι μᾶλλον, δηλοῖ τὸ τοῖς κατ' αὐθείαν τὸ ἧττον παραβάλλουσιν ὑγρὰ κουστὸν μᾶλλον γίνεσθαι. πρὸ δὲ αὐτοκλασιν ἢ ἦχῳ μεμῆκται. πρὸ μὲν σκιαὶ ἀπολουσῶν ὑγρὰ κουστὸν. πρὸ δὲ ἄσκιον ἢ μὴ ἀκουσμένη διὰ μυσρότητα. τὸ δὲ κενὸν ὀρθῶς λέγεται κύριον τοῦ ἀκούειν, κατὰ τοῦ κενὸν τὸ ἀδρὰ καλοῦντας. καὶ ὡς αὐτὸ ἐπιφθρὰ καὶ κύριον οὐχ ὡς ποιητικόν. δοκεῖ γοῦν ἀπέπαυτο. ἀλλ' ὡς διαβιβαστικόν. καὶ ταύτη ποιεῖ ἀκούειν. δοκεῖ μεμνῆσθαι δὲ καὶ ὅτι λεῖον εἶναι δεῖ τὸ πλησίον, πρὸς τὸ φόφον γίνεσθαι. ἐὰν γὰρ λέπι ἢ ἐπιφάνεια τοῦ πλησιάζοντος ἢ, εἰς καὶ ὁ εὐαπολαμβανόμενος μένει ἀὴρ, οὐ κατατρεπόμενος ταῖς ὑγρότησι καὶ εἰσχάσι τοῦ πλησιάζοντος.

Υ ΟΦΗΤΙΚΟΝ μὲν οὖν, τὸ κινητικὸν εἰδος ἀδρὸς σωνεχὰς μέχρις ἀκοῆς. ἀκοὴ δὲ συμφυὴς ἀδρὸ.

Υ οφητικὸν μὲν ἔστι τὸ κινητικὸν εἰδος ἀδρὸς, οὐ τὸ δυνάμει μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ εὐθρυπτον κινοῦν. εἰδος δὲ ἀδρὸς ὡς ἀθρύπτου μόνου τοῦ κινουμένου ὀφέλοντος, εἴπερ ἄρα ὕδατος ζῷον ἔσται. ἀλλὰ τὸ μάλιστα διηχὲς τοῦτο εἴρηται. μὴ ὅπως εἰδος διηλοῖ διὰ τῆς σωνεχείας. οὐ γὰρ ὡς τὸ ἀδιαίρετον εἰδος ὁ ἀὴρ. οὐ δὲ ὡς τῷ λόγῳ οὖ. ἀλλ' ὡς τὸ σωνεχές. τὸ δὲ μέχρι ἀκοῆς, ἐπὶ τὸ πάντως ἀκουόμενον, ἀλλὰ τὸ ἡμῖν ἀκούεσθαι σημαίνει, ἡμῖν μὲν ὁ ἀκούων ὁ ἀκοὴ δὲ συμφυὴς ὁ ἀὴρ. οὐχ ὁ ἔξωθεν, οὐ δὲ γὰρ συμφυὴς. ἀλλ' ὁ σωνηρτημένος αὐτῇ κατὰ φύσιν ὡς ὅρχαν. τοιοῦτος δὲ ὁ καὶ ζῶν, καὶ κατὰ τὸν ἀκουστικὸν εἰδοποιούμενος ζῷον. ὡς τὸ οὐ ὀφθαλμοῖς ὑγρὸν κατὰ τὸν ὁρατικόν.

Δ ΙΑ΄ ΔΕ΄ τὸ οὐ ἀδρὸν εἶναι, κινουμένου τοῦ ἔξω, τὸ ἔσω κινεῖται.

Δ ιὰ τὸ οὐ ἀδρὸν εἶναι διηλασὴ τὸν ἀκοὴν. ταύτη γὰρ ὧν συμφυὴς ὁ ἔσω ἀὴρ. καὶ οὐ τούτῳ ἢ ἀκουστικὸν ζῷον. ἢ μὲν ὡς ζωτικοῦ ὀργάνου οὖσα χαρακτηριστικὴ συμφυοῦς, τοιοῦτόν ζωτικοῦ. ἢ δὲ ὡς χρωμένη τῷ τοιούτῳ ὀργάνῳ. ὅτῳ οὖν τὸ τὸν ἀδρὸν εἶναι, τοῦτ' ἐστὶν οὐ διηχὲς κινουμένου τοῦ ἔξω. καὶ οὐ ὀργάνου γινομένου διηχοῦς, κινεῖται καὶ αὐτὸς συμπεριλαμβανόμενον τοῦ ἤχου. ἔστω μὲν τὸ πρώτου πλήξαντος, καὶ τὸ ἀκουστικεῖου πάσχοντος. μεταβιβαζομένης δὲ τῆς ὀργάνου τῆς ἀφ' τοῦ πλήξαντος, ὅτῳ τοῦ ἔξω διηχοῦς ὠδὶ τὸ συμφυὲς τοιοῦτον.

Σ᾽ ΤΙ ἀΚΟΥΕΤΑΙ οὐ ἀδρὶ καὶ ὕδατι, ἀλλ᾽ ἤδη. οὐκέτι δὲ φόφου κύριος ὁ ἀὴρ, οὐδὲ ὁ ὕδωρ.
Τ ὁ μὲν τοῖς μὴ ἐγχεῖ οὐ ἀπειλημμένοις τῆς ἀκοῆς ὄργανον ἀὴρ. ὁ δὲ ἔξωθεν διαβιβαστὴν τῷ ἤχου σῶμα, ἀ μόνον ἀὴρ ἀλλὰ καὶ ὕδωρ. εἰ καὶ ἦσαν ἀδρὸς. ὡς καὶ παχυμερέστερον καὶ ὡς ἐμφράττον τὸν τῆς ἀκοῆς πόρους. οὐκέτι δὲ φόφου κύριος ἀὴρ οὐδὲ ὁ ὕδωρ. ὡς γ᾽ ἁπλῶς τὰ μόσα ἄπτα ᾧ φόφῳ, οὐχ ὡς ποιητικὰ κύρια δὲ ταῦτα. τὰ γὰρ ἁπτικὰ ὑλικά. εἰ μὴ αὖρα ὁ πνεῖ καὶ αὐτὸς ὁ ἀὴρ ὢν μάστιγος ἢ ῥάβδου πλησιάσμους φόφον. ὅτε καὶ δύο ἀκούσθη τοὺς λίγους, τότε ὑφ᾽ οὗ ὁ φόφος, καὶ ὁ ὢ φόφος καὶ ἐστὶ κύριος ὡς ὑφ᾽ οὗ. ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ἁπτικός. ὡς δὲ τοῦδε ἁπτικῶν ἄρτιος ὁ μὴ εἶναι κύριος.

Α᾽ ΑΛΛ᾽ ΔΕΙ σφιγῶν πλησὰ γίνεσθαι πρὸς ἄλληλα, καὶ πρὸς τὸ ἀδρὰ. ἕξις δὲ γίνεται, ὅταν ὢσσο μὴν πλησὰς ὁ ἀὴρ, καὶ μὴ διαχυθῇ. διὸ ἐὰν ταχέως καὶ σφοδρῶς πλησῇ, φόφον. διὰ γὰρ φθάσαι πλὴ κίνησιν τῆ ῥαπίζοντος πλὸ θρύψιν τῆ ἀδρὸς, ὡς πδρ αὖ ἐσωρεῖ ἢ ὀρμισθὲν φάμμου τύπτει τις φοβούμενος ταχύ.

Δ ἰχῶς εἶναι τὸ ῥηθὲν ἐναντίως. καὶ γὰρ δύο σφιγῶν πλησσόντων ἄλληλα, καὶ τὸ μεταξὺ αὖ τῇ φορᾷ ἀπολαμβανόμενος ἀὴρ, εἰ μέλλει γίνεσθαι ἦχος, πλησῆναι ἀναγκαῖον καὶ ὢσσο μῆναι καὶ μὴ διαχυθῆναι. διὰ πλὴ ταχυτῆτα καὶ σφοδρότητα τῆς πλησῆς, νικησάσης τῆς τῆ ῥαπίζοντος κινήσεως πλὴ τῆ ἀδρὸς θρύψιν. ὡς ὑδὶ τῆς τῆν πεπληρωμένων ἐκπωμάτων ταχέως ἀφαιρεῖς, μὴ ἐκχεομένου τῆ οὐ αὐτοῖς ὑγροῦ, καὶ τῆ τομοῦ πολλάκις κάπτομένου, νικώσης τῆς οὐ τῇ ἀφαιρέσῃ ταχυτῆτος πλὴ τῆ ὑγροῦ ἐκχυσιν. καὶ ὡς αὖ ὁ ἔφη ὑδὶ τυπτομένου σωροῦ, εἶεν σίτου κεκμηκότος καὶ ἄλλου τινὸς ὁμόρου. ἢ φθρομένου ὁρμαθοῦ ἄμμου ἢ σίτου. ἐὰν πρὸς τῷ σφοδρῷ καὶ ὁ ταχὺ ἢ τύψις ᾖ. καὶ διὰ ταῦτ᾽ νικήσῃ ὁ σκεδασμὸς τῆν τάσις οὐ ἀλλήλοις ὄντων φαμμίων. σκεδάζει μὲν γὰρ αὐτὰ ἡ πλησά. ἡ δὲ σφοδρὰ καὶ ταχεῖα, διὰ μὲν πλὴ ταχυτῆτα φθάνει ὁ σκεδασμόν. καὶ ὡς οὖν τῷ σωρῷ ἢ τῷ ὁρμαθῷ προσαπῆκε. διὰ δὲ ὁ σφοδρὸν ὁ ἦχον ἀποδίδωσιν. οὕτω τε δὴ ὁ προκείμενος ἐναντίος ῥηθὲν, ὡς ἅμα τῆν σφιγῶν ἄλληλα καὶ ὁ μεταξὺ πλησσόντων ἀδρὰ. καὶ ἔστι ὡς ἰδία ποτὲ μὲν τῆν σφιγῶν ἄλληλα πλησσόντων, ποτὲ δὲ τῆν σφιγῶν ὁ ἀδρὰ. ὡς ἢ ὢσσο τῆς μάστιγος τῆ ἀδρὸς πλησῇ, ὢσσο μείναντος καὶ μὴ διαχυθέντος. καὶ τἄλλα ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις.

Η᾽ ΧΩ᾽ ΔΕ᾽ γίνεται ὅταν ἀφ᾽ τῆ ἀδρὸς εἰς ὃς γεγενημένος διὰ ὁ ἀπεῖναι ὁ διεξίοντι μὴ κωλύοντι θρυφθῆναι, πάλιν ὁ ἀὴρ ἀπαθῆ, ὡς πδρ σφαῖρα.

Δ σκοῦ μὲν ὁ ἀριστοτέλης ὑδὶ τῆς ἠχοῦς λέγειν ὁ ὅτ᾽ ἀρχῆς πλησῴντα ἀδρὰ, φθρόμενα μέχρι τινὸς σφιγοῦ λείου τε καὶ κοίλου, καὶ ὅσα ἀπεῖκα γεγενημένου διὰ πλὴ κοιλότητα, μείναντα οὖν καὶ ἄθρυπτον, καὶ ἀθρόως προσατισθέντα τῷ λείῳ καὶ κοίλῳ σφιγῖ, εἰς τοὐπίσω ὡς πδρ σφαῖρα ἀπακλασθέντα ἐκπῖπτον φθρίσθαι. καὶ ἕξιν εἶναι πλὴ ἠχώ. ἀξιῖ δὲ εἶναι καλῶς ὁ ἀλίξασθρος ὢσσο λαμβάνει γίνεσθαι πλὴ ἠχώ, μήτε ὡς αὐτῆ τῆ πρώτου πλησόντος ἀδρὸς φθρομένου μέχρι τῆ ἀπείου. μήτε πάλιν ἀφ᾽ τῆ ἀπείου αὐτῆ τούτου ἀπακλασθέντος μέχρι τῆ πλήξαντος. ἕξιν μὲν οὖν ὀρθῶς ἀξιῖ. οὔτε γὰρ βέλτιον ταχέως οὕτω γίνεσθαι διὰ πλησῴν πλὴ τῆ ἀδρὸς φερομένῳ ἡ διὰ ὡς ὑδὶ τῆν ῥιπτουμένων ἑξίωσιν παρεῖναι ἀεὶ ᾧ κινουμένῳ ἢ κινῶ. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο σκεπτέον ἐ καλῶς δύναμάζει. γράφει δὲ ὧδι.

» ἀλλ᾽ ὁ μὲν πρῶτος ἀὴρ πλησεῖς, διὰ ὁ ταχὺς τῆς πλησῆς σωιεχὴς καὶ ἀδιαίρετος μείνασ᾽, ὁν μετ᾽
» αὐτὸν ἠχηματίζει τῇ ὁμοίᾳ πλησῇ, ὡς αὐ ὁ ὢσσο τῆς πλησῆς ἐχηματίσθη. οὗτος δὲ πάλιν ὁν μετ᾽
» αὐτόν. καὶ οὕτω καὶ τὰ σωιέχεια μέχρι τῆ ἀπείου ἢ προόδος γένηται. μέχρι γὰρ αὖ ἰσχυροτάτη ἢ διαδιδομένη πλησὰ τῆς θρύψεως τῆ ἀδρὸς ἦ, μέχρι τότε μένει, ἄλλου παρ᾽ ἄλλου ἐχηματιζομένου. ὃ ἐ-
» λάχιστα γινόμενον καὶ ὑδὶ τῆν ῥιπτουμένων. ὁ δὲ πλησθεῖς ὁ πρὸς τῷ ἀπείῳ πλησὰς τε καὶ ἐχηματισθεὶς, κωλυθεὶς ὑδὶ ὁ πρόσω διαδοῦναι πλὴ πλησὰν ὢσσο τῆ ἀπείου, πάλιν ὢσσο τῆς τῆ
» σφιγοῦ αὐτὴ τυπίσασ᾽ ἀπωσθεὶς ὡς σφαῖρα ὢσσο σφιγοῦ τινος, ὃν ὑδὶ τάδε αὐτῆ πάλιν ἔπλησέ τε
» καὶ ἐχημάτισε. καὶ οὕτω πάλιν ἡ διάδοσις ὑδὶ τὰ αὐτὰ τῆς πλησῆς καὶ τῆ φόφου γίνεται. εἰς ἅπασι τῆ ἀλιξασθρου οὖσι, ἐπισκέψεται αὖ τις ὡς οὐ χήμασι ὁν ἦχον τιθεμένοις. καὶ ὡς μὴ διοχέτευσι πλὴ τῆς πλησῆς διάδοσιν. πότερον ὁ πρῶτος πλησεῖς ἀὴρ ὁν μετ᾽ αὐτὸν πλήττει, ὡς πδρ καὶ ἐχηματίζειν λέγεται σαφῶς. καί τις αὖ γένοιτο ἀδρὸς ὢσσο ἀδρὸς σωιεχοῦς καὶ οὖς μείσατος πλησὰ, καὶ ἠχητικὴ πλησά. ἢ τῆ πλήξαντος σφιγοῦ ὁν πρῶτον ἀδρὰ καὶ ὁν μετ᾽ αὐτὸν, καὶ ὁν αὖ μετ᾽ ἐκεῖνο πλήττοντος. ἀλλ᾽ ἐ ὅλως διαίρεσιν ἐποιούμεθα, οὔτι μείσει ἐσίτι ἄθρυπτος ὁ ἀλιξασθρος ἀὴρ. καὶ παρεῖται ἐκείσῳ εἶναι ὁ πλήττει. ἀμεινον οὖν ἔτι οὐχ ὡς πδρ ἢ τῆ φωτίζοντος παρουσία οὐ τῷ διαφανεῖ, καὶ ἢ τῆ χρώματος οὐ τῷ εὐόρατα διαφανεῖ, δύθυς οὐ ὄργει ὁ γλυκαζόμενος ὁρᾶσθαι, οὕτω καὶ ἢ τῆ σφιγοῦ μόνη παρουσία οὐ τῷ διηχεῖ ὁν φόφου εὐόργει. ἀλλὰ πλήττει οὐ εὐόργει. τοῦτ᾽ ἐστὶ παθεῖν ἐμποιοῦν. παθεῖν γὰρ ἢ πλησά. ὁ δὲ ἦχος οὐ παθεῖν ἀλλ᾽ εὐόργεια τῆν πλησξάντων ἀπολύτως τῷ διηχεῖ ὑδὶ τῷ παθεῖν παρούσα. εἰ ὃ προηγεῖται ὁ παθεῖν. καὶ ὅλος μὲν ὁ ἀὴρ πεποιθὼν, ἐφ᾽ ὅσον καὶ ἢ εὐόργεια διατείνει. ὁ καὶ μείσατος εἰς τε καὶ σωιεχὴς καὶ ἄθρυπτος. ἀλλ᾽ οὐ καθ᾽ ὅλον ἑαυτὸν προσχουμένως. καὶ τὰ δὲ ὁ πρὸς τῷ σφιγῷ ἑαυτῆ μέρεσιν. τοῖς δὲ

Σ ἴρηται ὅπως ἀπὸ τῆ μεταξὺ, ὡς οὐ καθ' αὑτὸ κινοῦντος, ἀλλ' ὡς διαβιβάζοντος πρὸ ἀπὸ τῆ αἰσθητῆ ποίησιν. διατὶ οὖν ἐν αὐτῆν τὴν αἰσθητήριόν κεκινωμένων τὴν αἰσθητὴν ἐκ αἰσθανόμεθα. ὅτι τῆ σύμμετρα ἴσως. ἢ καὶ ἐπειδὴ καὶ τῆ δι' οὗ δεῖ. ὡς καὶ τῆ μοχλοῦ οὐ γε τῆ τῆ λίθου ἀπὸ τῆς χειρὸς κινήσει.

Γ ΕΡΙ ΔΕ ἁφῆς καὶ γεύσεως, ἴσχει μὲν ὁμοίως. οὐ φαίνεται δέ. δι' ἣν δ' αἰτίαν, ὕστερον ἔσται σκεπτέον.

Κ αἱ γὰρ ὑδὶ τούτων μεταξύ τι εἶναι βούλεται, οὐ φαίνεσθαι δέ, ὅτι οὐδὲν οὐκ ἔξωθεν ἐν μέσῳ.

Τ Ο ΔΕ μεταξὺ ἀφόφου μὲν, ἀήρ.

Ω ς εὐαργέστερον ἔχων ἐν διοχὴς ὁ ἀὴρ, καθ' ἣν ἐξίωται μήκους. ἐπεὶ καὶ ἐν ὕδατι, εἰ καὶ ἧττον διαβιβαστικὸν τῆ ἀφόφου ὡς ὁρᾶν.

Ο ΣΜΗΣ δὲ αὐάμεν μὲν κοινὸν γὰρ δή τι πάθος ἐστὶν ἀδρὸς καὶ ὑδατώδες ὄζειν. ὥστε δῆλον ἐν διαφανὲς χρώματι, οὕτω τῷ ἔχοντι ὀσμὴν ὃ οὐ ἀμφοτέρους ὑπάρχει τούτοις. φαίνεται γὰρ καὶ τὰ εὔοσμα τὴν ζωὴν, ἴσχειν αἴσθησιν ὀσμῆς. ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος καὶ τὴν πιζῶν ὅσα ἀσαπῆ, ἀδυνατεῖ ὀσμᾶσθαι, μὴ ἀσαπίσαντα. ἢ δ' αἰτία καὶ τοῦδε τούτων ὕστερον λεκτέον ἐστίν.

Ο" κωλύσει τινὲς δίεσμεν, ἐν τῆς ὀσμῆς διαβιβαστὴν, ἀσύλλογον δὲ τῷ διαφανεῖ. ὡς γὰρ ἔξις τῆ τῆ φωτὸς καὶ τῆ χρώματος καὶ ὅλως τὴν ὁρωμένων οὐ ὀργάνα εἰδοποιεῖται, οὕτως ἐν διοχὴς μὲν πρὸς τὴν ὄψιν ὑποδοχὴν, ἐν δὲ δίεσμεν πρὸς τὴν ὀσμῶν ἐπιτήδειον. ἡ οὐ ἀδρὶ δὲ καὶ οὐ ὑδατι ἐν δίεσμεν. οὐ δὲ τῷ, ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος, εἰ καὶ μὴ αὐτὰ προδίδωκε πρὸς ἐν μὲν, σῴζει ὅμως ἐν αὐτὰ προδηλούμενον, ἐν, τὰ δὲ μὴ ἀσαπίσαντα. διατὶ δὲ ταῦτα μὲν καὶ μὴ ἀσαπίσαντα ὀσφραίνεται, τὰ δὲ ἀσαπίσαντα οὐχὶ, ὕστερον ὄψει τὴν αἰτίαν.

Ν ΥΝ ΔΕ πρῶτον τοῦδε ἀφόφου καὶ ἀκοῆς διορίσωμεν. ἔστι δὲ διπλοῦς ὁ ἀφόφος. ὁ μὲν γὰρ οὐ ὀργάνα τις. ὁ δὲ, δυνάμεις. τὰ μὲν γὰρ οὗ φαμεν ἔχειν ἀφόφον. ὅσον, ἀσόνον. ἔρεμα. τὰ δ' ἔχειν, οἷον χαλκὸς, καὶ ὅλως σφυρὰ καὶ λεῖα. ὅτι δυνάμεις ἀφῆσαι. ἔστιν δ' ὅλην αὐτῆ μεταξὺ καὶ τῆς ἀκοῆς, ἐμποιῆσαι ἀφόφου οὐ ὀργάνα.

Ε' ἐπειδὴ μετὰ τὸν ὅμοιον πλειστοδάκτην ἄλλων ἐδὲ πορρώτερον ἐκτεταμένον. ἔστι δὲ διπλοῦς ὁ ἀφόφος, ὁ μὲν γὰρ οὐ ὀργάνα τις, ὁ δὲ δυνάμει. ἐν δὲ δυνάμει καὶ ἐν οὐ ὀργάνα ποτὲ μὲν πρὸς ἐν εἶναι τὴν ὑπαρκαμένων λέγεται, ποτὲ δὲ οὐχ ὡς ὄντων ἀλλ' ὡς αἰσθητὴν. ὁ μὲν γὰρ ὕδη λαβὼς κηρὸς οὐ ὀργάνα ὧν λαβὼς, δυνάμει ὄζειν οἷόν τε ὁρατός. ὁ δὲ ἔτι ξανθὸς καὶ λαβὼς ὄζει δυνάμει, ὁ δὲ καὶ ὧν λαβὼς μὴ ὁρώμενος καὶ ἄμφω ὄζειν οὐ ὀργάνα. οὕτω δὴ καὶ ἀφόφος ὁ μοί τις δυνάμει ὄζει καὶ αὖ ἐν ἀφόφος. ὅταν ἢ σφυρὰ καὶ λεῖα τὰ ἀπὸ κάμνοντα, καὶ οἷα ἀφῆσαι. ὡς ἰδὶ τὴν μὴ τοιούτων οὐ δὲ δυνάμει. ὁ δὲ οὐ ὀργάνα ἐὼν γινόμενος, κἂν μηδεὶς ἀκούῃ, ἀφόφος ὢν οὐ ὀργάνα. δυνάμει δὲ ὡς ἀκουστός. ὡς ὅταν γε ἀπακούσωσι, οὐ ὀργάνα ὢν καὶ αἰσθητός. καὶ τοῦδὶ τῆ καθ' ἄμφω οὐ ὀργάνα εἶρηται ἐν, ἔστιν δὲ ὄζειν αὐτῆ μεταξὺ καὶ τῆς ἀκοῆς ἐμποιῆσαι ἀφόφου οὐ ὀργάνα.

Γ ΙΝΕΤΑΙ δὲ, ὁ καθ' οὐ ὀργάνα ἀφόφος, ἀεί τινος πρός τι καὶ οὔ τινι. πλαγὴ γὰρ ὄζειν ἡ πνεῦσα. διὸ καὶ ἀδυσώπητον οὐδὲ ὅσον τοῖς, γλισχάδα ἀφόφου. ἴσχει γὰρ ἐν τύπτον, καὶ ἐν τυπτόμενον. ὥστε ἐν ἀφοῦν, πρός τι ἀφεῖ.

Τ ινὸς μὲν τῆ πλήττοντος. πρός τι δὲ ἐν πληττόμενον. οὔ τινι δὲ ᾧ διοχεῖ, τῷ πρὸ ἐκ τῆς πληγῆς οὐ ὀργάνα διεχομένῳ καὶ διαβιβάζοντι. ὅταν καὶ ἄμφω σφυρὰ ᾖ, ἢ θάτερον τὴν προσπίπτοντα ἀλλήλοις. καὶ μᾶλλον ἐὰν καὶ λεῖα καὶ σφοδρὰ καὶ ῥαχεῖα γένηται, ἢ πρὸς πῶσιν. καὶ ἐν μεταξὺ δὴ χεῖσθαι ἱκανὸν ᾖ, καὶ διαζιζάζειν πρὸς ἀποδιδομένῳ ὕδη αὐτὴν οὐ ὀργάνα. δι' ὃ νῦν οὐ κωφὸν ἀγένητο. ἐπειδὴ σῶμα εἶναι δεῖ ἐν διαβιβαζόμενον. οὔτε τὴν μὴ διοχῶντι.

Γ ΛΗΓΗ δ' οὐ γίνεται αἷμα φορᾶς. ὡς πρὸ δ' εἴπομεν, οὐ τὴν τυχόντων πληγὲ ὁ ἀφόφος. οὐδὲ γὰρ ἀφόφον ποιεῖ ἔρεμα οὐ πληγῆ ἢ πληγόντα.

Δ ἢ γὰρ ἐν πλῆξαι ἐδάφους προσιόντε τι ἢ πρὸς πᾶσαι τῷ πλησιομένῳ. ὡς εἶναι τὸ μέλλοντος πλήξειν καὶ πλήττεσθαι μεταχύ τι σῶμα. ἐπειδὴ μὴ ἔστι τι κενόν. καὶ τοῦτό ἐστι ἐν ᾧ ὁ ἀφόφος. ὅταν ἢ διοχὴς, καὶ ἀθρόως οὐκ ἀπολιφθεῖ, ὀξὺ τὸν ταχυτῆτα τῆς φορᾶς ἀθρυπτοι μείνῃ. τό τε γὰρ δέχεται τὸν ἐκ τῆς πληγῆς οὐ ὀργάνα.

Λ ΑΛΑ χαλκὸς, καὶ ὅσα λεῖα καὶ κοῖλα. ὁ μὲν χαλκὸς, ὅτι λεῖος. τὰ δὲ κοῖλα, τῇ ἀσκλάσει, πολλὰς ποιεῖ πληγὰς μετὰ τὸν πρώτην, ἀδυνατοῦντος ὀξὺ ἐλθεῖν τῆ κινηθέντος.

Ο ὑ τὰ ὑγρὰ πάντ' ἀπλῶς, ἀλλὰ τὰ ἔνυδρα νῦν παραδίδωσιν. ἀπὸ σφυρά τε ἔ. δεῖ. ὡς καὶ ὁ τῆ χαλκῆ δηλοῖ παράδειγμα. καὶ λεῖα. ὀξὺ ἐν ὁ ἀπολαμβανόμενος μεταξὺ ἀὴρ, ἡνίκα μίαν ἐπιφάνειαν προσαπίπτοντα πᾶν ὑγρὸν κλῶ, ἀθρυπτον τηρεῖσθαι, καὶ οὐ οὐ τῷ ὅλῳ πᾶν οὐ ὀργάνα διέχεσθαι. τὰ δὲ κοῖλα ὀξὺ ἐν πλεονάκις γίνεσθαι πᾶν πληγὴν τῆ οὐκ ἀπολαμβανομένου ἀὴρ, ὀξὺ πᾶν τῆ πλήξαντος ὀξέως φορᾷ, μείναντός τε ἀθρύπτου, καὶ σφοδρῶς κινηθέντος, καὶ εἰσελθομένου τε τοῖς κοίλοις, καὶ πολλάκις αὐτὰ πλήξαντος ὀξὺ ἐν ἅπαξ διεξόδευτον.

πλὴν ὄψιν. ἡ δὲ καθ' αὑτὸ ἐκείνη πλὴν ὄψιν ἡ διαφανὴς, αὐτῆς ἐχούσης εἶναι πλὴν ἀίδιον· ἀλλ' οὐ τῆς κεχρωσμένου γε μὴν δὲ ἐκείνου καὶ τῆς μεταξὺ διαστήματος αἰσθανόμεθα. μὴ σαφὲς δὲ μὴ ταῦτα ὢν τῇ ἐπιτομῇ τὴν διεφθάρθαι φυσικῶν διαίρεσιν. ἀλλὰ γὰρ ἀριστοτελικῶν ῥητόρων καθιστάτης, ἡ μὲν χρῶμα φαμὲν κινεῖν ἡ διαφανὲς πρόσχρως. λέγω δὲ τοῦτου σαφέστερον· ὅτι τὸ ὑφ' μόνου ἀλλὰ καὶ τῷ χρώματι. ἵνα δὲ τῆς συνεχείας πλὴν πρόσχρη καθ' ἑκάτερον πρᾶσσ' ἀκλάσου κίνησιν. κινεῖται δὲ ὑπ' αὐτῆς ἡ αἰσθητήριον σύμπλουτῆς μεταξὺ ὡς παραπεμπομένου αἰσθητοῦ, ὡς καθ' αὐτὸ κινοῦντος. τὰ δὲ λαμπρὰ καὶ τὰ χρώματα δι' αὐτῆς ὁρᾶσθαι, οὐκ καθ' αὐτὸ κινοῦντος πλὴν ὄψιν. ἀλλ' οὔτως λέγω τοῦτου ὡς συνδρῶντος τῷ ὁρατῷ, καὶ ὡς διαβιβάζοντος πλὴν σύνεσιν ἐκείνου. καὶ ὅτι ἐπάγει μὲν πλὴν πρὸς δημόκριτον αὐτίρρησιν, ὑπ' αὐτῆς μὲν τῆς ὁρωμένου χρώματος ἀδυνάτου, λείπεται δὲ λέγω τῆς μεταξὺ, προσυπαχουσίου ἡ προσχρῶς. ἐπεὶ λέγω χρώματος κινεῖται ἡ αἰσθητήριον, τῷ διαφανεῖ ἐπεχουμένῳ πλὴν εἰς ἡ αἰσθητήριον σύνεσιν ὄντος σύνεσιν, χωρισῶς καὶ ἀμιγῶς τῷ μεταξὺ ἐπεχουμένῳ. δι' ὃ καὶ ἀθρόως πάσχει. καὶ ὁμοῦ ὅλη, καὶ αἱ τῆν διαφόρων χρωμάτων σύ τινων τῷ. ἀλλὰ διατὶ ἀδύνατον ἡ αἰσθητικὴν ὑπ' αὐτῆς κινεῖσθαι τῆς ὁρωμένου χρώματος προσχρῶς. ὅτι φωτὸς δεῖ καὶ τῷ ὁρᾶσθαι πρὸς πλὴν τῆν χρωμάτων ἀντίληψιν, καὶ τῷ χρώματι πρὸς ἡ κινεῖν πλὴν ὄψιν. ἐμποδίζεσθαι οὖν ἄμφω δεῖ τῷ φωτί. δι' ὃ καὶ μεταξὺ εἶναι ἡ σύνεσιν δεῖ διαφανὲς, ὡς ἐκάτερον ὑπ' αὐτῆς πλεισθῆναι. ὅθεν οὐ πᾶν ἁπλῶς ἀπαγορεῦον ἡ ὁρώμενον ἐπιπεσὸν τῇ ὄψει ὁρᾶσθαι. ἀλλὰ ἡ ἔχει χρῶμα. ἡ ᾗ λαμπρὸν βλέπεται αὖ. εἰ μὴ δὲ ἡ ἀσύμμετρον ἐκπλήσσει αὐτήν.

ΕΝΟΥ δὲ γελωμένου, οὐχ ὅτι ἀκριβῶς, ἀλλ' ὅλως οὐδὲν ὀφθήσεσθ'. διὸ λῶ μὲν οὖν αἰτίαν ἡ χρῶμα ἀναγκαῖον, οὐ φωτὶ ὁρᾶσθαι, φασὶ.

ΩΝ δὴ κινῶ μεταξὺ διαλαμβανομένων σκληρῶν. οὐχὶ ἡ κεχρωσμένου μόνου ἀλλ' ὅλως ὁλίγ. ἐπεὶ δὴ φῶς ἔστ' ἡ τῆς διαφανοῦς σύντελέχεια, οὐ δ' αὖ ἡ μεταξὺ ὁρᾶτον. διαφανὲς γὰρ ἦ δεῖ σύνεσιν ἡ χρῶμα σύντελέχεια διαφανὲς, κινοῦν ὄντος τῆς μεταξὺ ἀλλ' οὐ δ' ὅτι τῆν λαμπρῶν. καὶ γὰρ ἡ τούτων ἄφεσιν σύνεσιν, τῷ μεταξὺ διαφανεῖ ὄντι ἡ δυνάμει ἡ σύντελέχεια διαβιβάζεται.

ΓΥΡ ΔΕ σύ ἀμφοῖν ὁρᾶται καὶ σύ σκότει. καὶ σύ φωτί. καὶ ἔξεστ' ὑβ' ἀπάγκης. ἡ γὰρ διαφανὲς, λέγω τούτου γένεται διαφανές.

Α μὲν γὰρ ἀμυσβρῶς ἔχοντα ἡ λαμπρὸν μὴ οὖν ὅλα φωτίζειν, σύ μόνῳ σκότῳ ἡ διαφάμει διαφανὲς κινῶντα, ἀφ' φωτίζειν, ἀλλὰ τοσοῦτον, ὡς ὁρᾶσθ' δι' αὐτῆς, ταύτῃ τ' χρωμάτων πλεονεκτοῦντα, τῷ αὖθ φωτὸς κινεῖν ἡ διαφανὲς, δεῖ δὲ ἡ ἀμυσβρὸν τῆς λαμπρότητος ἐκεῖ σύ φωτὶ ὁρᾶται. οὐ τ' λαμπρῶν δῆμα μὴ σύνεγγύτων εἰς ἡ πεφυτισμένου διαφανές. ἀλλὰ τ' ὄψεως δεῖ ἡ ὑπὸ πλείστος φωτὸς ἐλαύνεσθαι πάθος, ἐκεῖ τε ἡ ἀμυσβρὸν ἰσχύσης ὁρᾶσθ. ἡ δὲ πῦρ δεῖ πλὴν μείζονα λαμπρότητα. ὡς καὶ φωτὸς ἦ ἀποτελεσικὸν, σύ φωτὶ ὁρᾶται, ἐπεὶ σύ ἡ μεθυσῷ. μὴ ὅλως ἐτέρου ὄντος τῷ φωτίζοντος, σύ κωλυόμενον ἐκ συμμέτρου διαστήματος ὁρᾶσθαι. ἔστι σύ τῷ ἀφ' ἑαυτῆς ἀποτελουμένῳ φωτὶ. ὡς σύνυκτὶ σὶ πλησίον ὄντες αὖ θεῶνται. ἀλλὰ μὴ τῆς φωτὸς αὐτῆς αἰτιλαμβανόμενοι. πρὸς δὲ καὶ ἐπῆκται ἡ, καὶ τῷ ἔξεστ' ὑβ' ἀπάγκης ἡ σύ φωτὶ ὁρᾶσθαι. ὅταν διαλαθῇ, σύ ἔξεστ' γὰρ προσθετέον, σύ τῷ οἰκείῳ βλέπεται φωτὶ. ἐπειδὴ τοιοῦτον ἡ πῦρ. ἔστ' εἰς ἡ σύ ὀφθαλμὸς διαφανὲς ἡ δυνάμει ἄγειν καὶ αὐτὸ. ὁρᾶται δὲ καὶ σύ σκότει τοῖς πόρρωθεν ἐοῦσι σύνυκτὶ ἡ πῦρ. ἐπειδὴ ἦ παρεῖναι δεῖ ἡ κινοῦν τῷ κινουμένῳ. ἦ διακεκριμένας εἰς αὖ ἡ πλὴν τῆς κινοῦντος σύ ὀφθαλμὸν. σύκ αὖ ἔστ' κινοῦ ὄντος τῆς μεταξὺ, ἡ μὴ κινεῖν, ἡ δὲ κινοῦντος. ἔστ μόνη ἡ ἐπιπλεούσης πρὸς ἡ παθεῖν αἰρκίσεις. ἐμπίπτει δὲ ἡ ἀλίξασθαι τῷ αἰρισοτέλει ὡς δυκωῦσι τοῖς μόνων εἴρκεσθαι τῆν ὁρατῆν. σύκέτι δὲ καὶ τοῖς τῆς ὁρατικῆς σύ ὀφθαλμὸς. τοῖς ἦς προέκειτο λέγειν. καὶ ἀποδεχθήσεται ὑπὸ αὐτῆς, ὡς ἀφανοῦς κινεῖσθαι πλὴν ὁρατικὴν δυνάμει λέγω τῆς καθ' σύ ὀφθαλμὸς διαφανοῦς, καὶ γνωμένης σύ ὀφθαλμὸς ἔξεστ' ὅλῳ ὁρατὸν. καὶ πρὸς τῷ πέλας δὲ τῆς ζυβελίου τούτου λέγειν αὐτὸν καθόλου τοῖς πάσης αἰσθήσεως, ὡς δικτικῆς τῆν αἰσθητῆν αὖθ τῆς ὕλης. ταῦτα μὲν οὖν καλῶς. προσδιορίσει δὲ ὅτι εἰ καὶ τῷ αἰσθητηρίῳ μιᾷ πάσους ἡ σύ ὀφθαλμὸς, ἀλλὰ σύ αὐτῇ τῇ αἰσθητικῇ ζωῇ κατ' οἰκείαν ἐνέργειαν ἡ τῆν αἰσθητῆν αἰκλήψις, σύκ ἔξωθεν δεχομένη, ἀλλὰ λόγων προβολῇ κατὰ τὰ αὐτὰ τῆν αἰσθητῆν ἱσταμένη, οὐ πασχούσι λέγω τῆν αἰσθητῆν, ἀλλ' σύ ὀφθαλμοῦσι κατ' αὐτὰ, γνωσικῶς καὶ σύχὶ ποιητικῶς.

ΔΑΥΤΟΣ λόγος καὶ τοῖς ἀφρων καὶ ὁσμῆς ἔστ. οὕτω γὰρ αὐτῆν ἀκτόμενον τῇ αἰσθητηρίου ποιεῖ πλὴν ἄσθησιν.

αὖθις καθ' ὅσον ὡς ὑδὺς ἐπιφέρει, δεῖ μέσου πρὸς ἔξωθεν ἡ πρὸ τούτων ἡ σύ ὀφθαλμὸς διαβιβάζεται.

ΑΛΥΤΟ μὲν ὁσμῆς καὶ ἀφρων, ἡ μεταξὺ κινεῖται, λέγω δὲ τούτου, τῆν αἰσθητηρίων ἐκάστου. ὅταν δὲ ἐπ' αὐτοῦ πῃ. ἐπιβῇ ἡ αἰσθητήριον ἡ ἀφρῶν ἢ ἡ ὄζει, σύδημίαν αἴσθησιν ποιήσει.

ὁρᾶ συναίσθησιν αὐτῆ, ὅλῳ ἔστιν μόλις ὁρώμενον, καὶ ἔστιν ἴδιον τῆ αὐγῆ φωτὸς διαφανοῦς ἡ ὁπωσοῦν ὁρᾶσθαι, εἰ μὴ μὴ κατ' ἐπιβολήν. ὡς τὰ γὰρ χρώματα ἀόρατα μὲν μὴ αὐτὰ χωρὶς φωτός. ἀλλ' οὐ δὲ πειρωμένοις ὁρᾶ παρέχεται ὁποιανοῦν ἑαυτῆ συναίσθησιν.

Η ΓΑΡ αὐτὴ φύσις, ὁτὲ μὲν σκότος. ὁτὲ δὲ φῶς ἔστιν.

Η αὐτὴ μὲν φύσις ἡ τῆ διαφανοῦς. ἔστι δὲ ὁτὲ μὲν σκότος, ὁτὲ δὲ φῶς, ὡς δυνατὴ παρὰ μᾶλλον ἢ κατ' ὀλίγον.

Ο Υ ΓΑΝΤΑ δὲ ὁρατὰ εἰ φωτὶ ἔστιν, ἀλλὰ μόνον ἐνέργειᾳ ἡ οἰκεῖον χρῶμα. εἴρηται γὰρ εἰ μὲν ἦ φωτὶ. οὐχ ὁρᾶται. εἰ δὲ τῷ σκότει ἦ ἀόρατα, οἷον τὰ πυρώδη φαινόμενα μὴ λάμποντα. ἀνώνυμα δὲ ἔστιν ταῦτα, οὐδὲ ὀνόματι. οἷον μύκης. κόραξ. κίρκος. κιφλαὶ ἐν χρόᾳ καὶ λεπίδες, καὶ ὀφθαλμοί. ἀλλ' οὐδενὸς ὁρᾶται τούτων, ἡ οἰκεῖον χρῶμα.

Ι ΑΠ' λαμπρᾶς μὲν, οὐχ οἷόν δὲ μὴ φῶς ἐκπέμπειν, ἅπερ ἀνώνυμα ἔλιγεν, οὐ σκότει ὁρᾶται. ὑλικὰ πῶς μόνον ἡ οἰκεῖον ἐνέργειν χρῶμα οὐ φωτὶ ὁρᾶσθαι λέγειν. καί τοι μὴ ἡ διαφανὴς φωτὶ οὐ ὁρᾶται. ἡ ἡ διαφανὴς οὐχ ὡς οὐ ἄλλο ἄλλῃ ὁρᾶται τῷ φωτὶ, καθάπερ ἡ χρῶμα. κατ' αὐτὸ δὲ ἡ φῶς οὐ τελείχειαν ὂν τῆ διαφανοῦς. εἰρηκὼς δὲ ὅπως καὶ ἡ διαφανὴς ὁρᾶται, ἔτι καὶ ἡ οὐ τελειχεία διαφανὴς, καὶ ὅπως τὰ χρώματα, ἐφεξῆς καὶ τὰ οὐ σκότει ὁρώμενα παρεκδίδωσιν. οἷον τὰ πυρώδη φησὶ καὶ λάμποντα. οὐχ ὡς τε φῶς ποιῆν. οὐκέτι γὰρ αὖ οὐ σκότει ὁρᾶτο. ἀλλ' ὡς αἴθρακες καὶ πύφο ὄψυθρὰ καὶ αἱ πυγολαμπίδες, καὶ ὅσα ἄλλα αὐγὴ τῆ φῶς ἀφιέναι οὐ σκότει διαλάμπει. ὧν οὐδενὸς οὐ δὲ ἡ οἰκεῖον ὁρᾶται χρῶμα. μόνον δὲ ἡ λαμπρόν. ἐπεὶ δὴ καὶ ἡ τούτων χρῶμα οὐ φωτὶ ὁρᾶται. λάμπει δὲ ταῦτα αὐγὴ φωτός.

Δ ΙΗΝ μὲν οὖν αἰτίαν ταύτην, ὁρᾶται ἄλλος λόγος. νυνὶ δὲ ἐπὶ τοσοῦτον φανερὸν ἔστω, ὅτι ἡ μὲν οὐ φωτὶ ἐρώμενον, χρῶμα, διὸ καὶ οὐχ ὁρᾶται αὐγὴ φωτός.

Α ὑφ' ἧς μὲν οὐ πρὸς πίθηκεν ταῦτα αἰτίαν. ἄλλη δὲ, ὅλῳ χαίρ ἡ προηγουμένως ὁρατὸν εἶναι ἡ φῶς, καὶ ἡ τῆ φωτὸς ἀποδοτικὸν λαμπρόν. ἡ μὲν οὖν οὕτω λαμπρὸν, καὶ αὐτὸ ἔστιν ὁρατὸν, καὶ ὅλῳ τῆ φωτὸς καὶ τῷ διαφανεῖ καὶ τοῖς οὐ φωτὶ ὡρωμένοις, αἴτιον τῆ ὁρᾶσθαι γίνεται. τὰ δὲ μὴ τοιαύτην ἔχοντα πρὸς λαμπρότητα ὡς ὅσα πρὸς ἀποδίδωσι φῶς, ἄλλοις μὲν τῆ ὁρᾶσθαι οὐ γίνεται, αἴτια. αὐτοῖς δὲ ὅλῳ πρὸς λαμπρότητα ὁρᾶται καὶ οὐ σκότει μένῳ. ὅλῳ ἡ κατὰ τῆ φωτὸς κατὰ λαμπόμενα, πρὸς ἀκείαν μὴ ἐκ φαίνειν λαμπρότητα. ὡς προηγουμένως μὲν ὁρᾶσθαι ἡ καὶ φωτὸς αἴτιον λαμπρόν. διαυτδρὼς δὲ ἡ φῶς καὶ τὰ οὐτελειχεία διαφανῆ. καὶ τελείπως τὰ κιχρωσμένα. καὶ ταῦτα κατὰ τῆ φωτὸς τελειούμενα, κατὰ πρὸς πῆς αὐτὴ συνιζόμενα. εἴτε φῶτα ἄπλα καὶ τὰ χρώματα κατὰ πολάπτωνα ὄντα, εἴτε πύρατα τῆ ὁρισμοῦ ὑπερέχοντα διαφανοῦς. ὑδὶ δὴ τούτοις ἄλλως τὰ οὐ σκότει ὁρώμενα. καὶ ὑδὶ πᾶσιν ἄλλοις πρόπον αὐτὴ ὁ σκότος. συμπυρωτόμενος δὲ τὰ τοιαῦ χρώματος παρεκδίδωμένα, γράφει καὶ τάδε.

Σ ΟΥΤΟ γὰρ ἰῶ αὐτῷ ἡ χρώματι ἔστιναι. ἡ, κινητικῷ ἔστιναι τῆ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς. ἡ δ' οὐτελείχεια τῆ διαφανοῦς, φῶς ἔστι. σημεῖον δὲ τούτου. φανερόν. Ἐὰν γάρ τις θῇ, ἡ ἔχον χρῶμα ἐπ' αὐτὸ πῦρ ἅψει, οὐκ ὄψεται.

Ω ς ὁρατῷ σκιαδὴ, ἀλλ' οὐχ ὡς χρώματι. ἁπλῶς δὲ ὁρατῷ τῷ χρώματι. καὶ ἔστιν ὅταν καὶ αὐτὸ φωτὸς τελειῶται. ἐπεὶ ἡ οὐ σκότει κέιμενον, ἡν ἴξωθεν πιφωτισμένον οὐ κινεῖ ἀέρα. ἡ δὲ φωτισθὲν κινεῖ νῦ παθητικῶς, ἀλλ' ὡς καὶ ἡ φωτίζον κατ' ἐνέργειαν. μὴ γὰρ ἡ χρῶμα τελειωθὲν τῷ φωτὶ, οὐ ἐνέργειᾳ καὶ αὐτὸ εἰς ἡ οὐ ἐνεργείᾳ διαφανὴς, οὐ κατὰ πάθος ἀλλὰ κατ' οὐτελείχειαν, οἷον φωτισθὲν πῦρ οὐ δίδωσιν αὐτῷ οὐ ἐνέργειαν. οὐδὲ δίδωσιν δὲ καθ' αὐτὸ τελειωθὲν ἐπὶ τῆ φωτὸς. καὶ τελειωθὲν τῷ διαφανεῖ, ὡς ὅλῳ μᾶλλον τῆ οὐ ἐνεργείᾳ διαφανοῦς πρὸς πῆς ὄψιν, ἀλλ' οὐ πρώτως κινεῖν. ὅλῳ ἡ σωνεργῆν καὶ ἡ διαφανὴς πρὸς πῆς τῆς ὄψεως κίνησιν, ἐπὶ τῆ ὡρωμένου χρώματος, καθάπερ καὶ ὁ μοχλὸς πρὸς πῆς τῆ λίθου ἐπὶ τῆς χειρὸς κίνησιν. καὶ τούτου σημεῖον ἡ ἐπιτίθεσθαι αὐτῇ τῇ ὄψει ἡ κιχρωσμένον μὴ ὁρᾶσθαι, ὡς αὐγὴ τῆ διαφανοῦς μὴ οἷόν τε ὂν κινεῖν πρὸς ὄψιν.

Λ ΑΛΑ ΤΟ μὲν χρῶμα, κινεῖ ἡ διαφανὴς. οἷον ἡ ὁ ἀὴρ. ὑπὸ τούτου ἢ σωνεχῆς ὄντος, κινεῖται ἡ αἰσθητήριον. οὐ γὰρ καλῶς ἔστιν λέγειν. Δημόκριτος διόμενος, εἰ γένοιτο κενὸν ἡ μεταξὺ, ὁρᾶσθαι αὖ ἀκριβῶς, καὶ εἰ μύρμηξ οὐ τῷ οὐρανῷ εἴη. ἔστιν γὰρ ἴδιον ἀδυνάτου. πάσχοντος γὰρ τῆ αἰσθητικοῦ γίνεται ἡ ὁρᾶσθαι. ὑπ' αὐτῆ μὲν οὖν τῆ ὁρωμένου χρώματος, ἀδυνάτου. λείπεται δὲ ὑπὸ τῆ μεταξὺ ὡς τ' ἀναγκαῖόν τι εἶναι μεταξύ.

Κ Ισῆται μὲν οὖν τῆ χρώματος ἡ διαφανὴς, ὡς μεταλαμβάνει τῆς ἀπ' αὐτῆ οὐ ἐνεργείας. καὶ κινεῖ ἡ αἰσθητήριον, ὡς μεταδοτικὸν τῆς αὐτῆς οὐ ἐνεργείας, ἀλλ' οὐχ ὡς καθ' αὐτὸ αὖθ τῆ σώματος οὐ ἐνεργείᾳ καὶ κινοῦν πρὸς ὄψιν, καθάπερ ὁ θλιμμαίνεις σίδηρος καὶ μὴ παρόντος ἔτι τῆ θλιμμάνοντος πυρός, ἀλλ' ὡς διαζιβάζοντος πρὸς οὐ ἐνέργειαν τῆ χρώματος. καθάπερ ὁ μοχλὸς ἡν λίθον ἅπτεται τῆς χειρὸς κινούμενος. δι' ὃ καὶ ἡ διαφανὴς ἀποστάτος τῆ χρώματος, οὐκέτι κατ' ἐκεῖνο κινεῖ

πίζεσθαι, ἢ δι' κατὰ πλῶ πρὸς τὸ σκιαπίζεσθαι ἐπιπλεόντα. οὐ γὰρ οὐ ἀπουσία μόνη τῆ φωτὸς τὸ σκότος, ἀλλὰ καὶ παρουσία τινὸς δύσει. ὁ δι αὐριστοτέλης σβέσιν αὐτὸ τίθεται. κρῖν γὰρ οὐκ ἐπὶ αὐτῷ λέγει, ἀχ ὡς εἶδος ἔλλει αὐτὸ πιθανός. ἀλλ' ἵνα μὴ ὡς σβέσιν ἔχει, ὡς δι σβέσιν ἔλλει αὐτὸ πιθῶμεν αὐτό. τῆ μὲν γὰρ ἄμφω εἰς ἄλληλα μεταβάλλει ἤτε σβέσις καὶ ἡ εἶδος. τῆ δι ἀσυμβάτου, ἡ ἀχὶ σβέσεως εἰς ἕξιν.

Τ Ο Δ Ε φῶς, οἷον χρῶμά ἐστι τῆ διαφανοῦς, ὅταν ἡ οὐ τελειχεῖα διαφανὲς ὑπὸ πυρὸς, ἢ τοιούτου. οἷον ἡ ἄηρ σῶμα, καὶ γὰρ τούτῳ πῖ ὑπάρχει οὐ καὶ ταυτόν. ἐστὶ μὲν οὖν ἡ διαφανὲς, καὶ τὸ ἡ φῶς, εἴρηται.

Δ ἔστι ὡς τὰ κεχρωσμένα κατὰ ἡ χρῶμα, οὕτω τὰ διαφανῆ κατὰ ἡ φῶς ὁρᾶται. οὐ χρῶμα δι ὅ μως. ἀλλ' οἷον χρῶμα. δῆλον δὲ μὴ ὡς ἡ χρῶσμα τοῖς κεχρωσμένοις συμφυὲς, οὕτω τοῖς διαφανέσι ἡ φῶς, ἢ διαφανῆ. ὑπὸ δι πυρὸς ἢ τῶ κρατῆσαος ἐπῖνεται σώματος. ὡς γὰρ ἐλέγομεν οὐκ ἰῶ τῶ διαφανοῦς οὐδρῦναι ὡς ὑπ' αὐτῶ. ἀλλ' ὡς τελειωτικὸ αὐτῶ. ἡ δι οὐρανίου ἐν ᾗ ἅμα φωτιστικὸν τί ἔστι καὶ διαφανὲς, ἀλλ' ἔτθαι αὐτῷ τῷ διαφανεῖ τε εἶναι καὶ φωτιστικῷ.

Ο Υ̓ Ι Ο Υ Ἳ Τ Ε πῦρ, οὐθ' ὅλως σῶμα, οὔτε ἀπερῥεὸν σώματος οὐδενός. ἔστι γὰρ αὖ σωμά τι καὶ οὕτως.

Ο ὐ πρὸς τῆ διαφανοῦς, ἀλλὰ πρὸς τῆ φωτὸς ἔχειν ἐπαίτιον, ᾗ πρὸς ἡν τίμιοσι ἀποτεινόμενος. παρ' ὃ ὅπως πυρὸς εἶδος λέγεῖ ἡ φῶς, ᾗ ὅπως ἡ μιξιβριθόν τε φῶς, ᾗ ἡ τ' ὄψεως ῥεῦμα συμπαγὲς γλυόμενον, οὗ σῶμα σωιστὰ θαι λέγει, ἐκ τ' ἰαμβλίχου λαπτέον εἰς ἡν τίμιοσι κρατομάτων.

Α Λ Λ' Γ Υ Ρ Ο Σ, ᾧ τοιούτου πυρὸς παρουσία οὐ τῷ διαφανεῖ.

Σ ὁ μὲν τοιούτου πυρὸς κατὰ μόνος ἀκουσίου ἡ φωτιστικὸν, πλῶ δι παρουσίαν οὐ τοπικὸν, ἀλλὰ τελεωτικὸν τῆ ἡ χρόμου, κατὰ πλῶ σβασκήσεον τῆ φωτίζοντος οὐ σβέσεως, ἐκ εἰς πάθος ἀποτελουμένου ἀλλ' εἰς οὐ σβέσεως.

Ο Υ Δ Ε Γ Α Ρ λύο σώματα ἅμα δυνατὸν οὐ τῷ αὐτῷ εἶναι.

Ο μολογημένως τὰ σῦλα. πῶς οἷον οὐ τῷ ἀδρὶ ἡ πύρεσι φῶς. ἃ δι ᾗ κατὰ κβρματιζόμενα δῆ τὴν πόρων ἀλλήλων δίεσιν, ὡς ὁ πρόκλος λέγει τίθεται. μὴ ὅτι καὶ ὅλες πιφωτισμένος ὁρᾶται ὁ ἀὴρ δι ὅλου ἑαυτῆ. μὴ ὅτι οὐκ αὖθ τῆ φωτὸς ἐσώζετο πρὸς ἡ αἴτιον ἑαυτῆ σωτήρια. μὴ ὅτι κατὰ πᾶν αὖ ἑαυτῆ μένει ἡ φωτίζον οὐργεῖ, παρεκποδίζόμενον ὑπὸ τῆ αἰτίου τοιοῦτος. ἔστ' αὖθ ὅλη αὐτῆ ὑφ' ἡμῶν ἐβλέπετο ἐπιφάνεια, ἀθρόως μὴ τὴν ἡμετέρων ὡς φασιν ἀκτίνων δῆ τὴν πόρων τῆ διαφανοῦς ἐουσῶν. τὶς δ' αὖ καὶ ἔστι κατὰ φύσιν τῆ φωτὸς κίνησις. σῶμα γὰρ ἐν ἔξει πυά. ἀλλ' οὔτε ἡ κύκλω. μάλιστα γὰρ ἐπ' εὐθείας αὐτῷ προσήκει δοκᾶ. οὔτε μὲν ἡ ἐπ' εὐθείας. οὐ πάντοσε γὰρ αἱ ἄνω καὶ αἱ κάτω. καὶ οὐκ ἄμφω τῷ αὐτῷ. ἡ δι φῶς καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ εἰς τὰ πλάγια ὁμοίως. πῶς γὰρ ἂν καὶ ἄγροτός τις ἦν κίνησις. ἦν γὰρ ἂν βάτιον καὶ τῆς τῆ ὅλου οὐρανοῦ, οὐ πέφυκεν ὤρεις ἐκείνης πρὸ ἐξάπτεσθαι τοῦ ἀφθορμούνη, τῆ δι ἀεροῦ φωτὸς ἅμα τῇ ἀκτολῇ ἀπτεσθότος ὡς ἂν αὐτοῦ φαίεν, ἐπεὶ κατὰ ἀλήθειαν παντα χοῦ ὄντος.

Δ Ο Κ Ε Ι͂ Τ Ε ἡ φῶς οὐσιτίων ἢ φῶ σκότει. ἔστι δι σκότος, σβέσις τῆς τοιαύτης ἕξεως ἐκ διαφανοῦς. ὥστε δῆλον ὅτι μὴ ἡ τούτου παρουσία ἡ φῶς ᾖ μὴ ἐκ ὀρθῶς ἐμπεδοκλῆς, ἀδ' εἴ τις ἄλλος ἔτως ἄρτικεν, ὡς φθορμένου τῆ φωτὸς μὴ γιγνομένου ποτὲ μεταξὺ τ' γῆς μὴ τῆ περιέχοντος, ἡμᾶς ἡ λανθάνεσθαι. ἔστι γοῦν ᾗ μὴ παρὰ πλῶ οὐ φ λόγῳ ἀλήθειαν μὴ παρὰ τὰ φαινόμενα. οὐ μικρῷ μὲν ἢ διαστήματι, λάθοι ἂν. ἀπ' ἀκτολῆς ἡ ἐδὶ δυσμὰς, ἡ λανθάνειν, μέγα λέγω ἡ ἅπτεσθαι. ἔστι ἡ χρώματος μὲν δικτηκὸν ἡ ἄγρου. ὁφθῆναι δι, ἡ ἄφεσιν. ἄγρον δὲ ᾗ ἡ διαφανὲς, μὴ ἡ ἀόρατον ἢ ἡ μόλις ὁρώμενον. δεῖ δὲ καὶ ἡ σκοτεινόν. τοιοῦτον δι ἡ διαφανὲς μὲν, ἀλλ' οὐχ ὅταν ᾖ οὐ τελείχεια διαφανὲς, ἀλλ' ὅταν δυνάμει.

Κ αὶ ἔστι πεῖσαι πρὸς ἡ πλῶ φύσιν ἐμφλῶσαι τῆ φωτὸς, οὐ σωματικὸν οὖσαν, ἀλλ' οὐ τελεότητι ἡ εἶναι ἔχουσαν. οὐ ἀπουσία μὲν γὰρ καὶ σβέσει ὁ σκότος, ἀλλ' οὐ σώματος. οὔτε γὰρ ἐλαττεῖ καὶ πέχει τόπον ὁ σκοτεινὸς ἀὴρ, οὔτε μανώτερος γεγενῶς φαίνεται, οὔτ' αὖ ἀθρόα οὐ τῇ κατὰ λύσει τῆ ὑλίκῃ ἢ οὐ τῇ κατὰ σβέσει τῆ πυρὸς, ἐγίνετο σώματος τοπικὴ μετάστασις. ἀλλ' ὡς ὁ σκότος φωτός ἐστι στέρησις, ὃ δι ἕξιν κατὰ ἐστὶ τελεότητα τῆ μετέχοντος, οὐ ἀπουσία τῆ φωτιζόντος, οὕτω ἡ φῶς ἢ τούτου παρουσία ἐστί. παρουσία μὲν ἢ ἕξις καὶ τελειότης λεγομένη. τούτου δι τῆ πυρὸς ἢ πρὸς τοιούτου. πρὸς γὰρ ἐκεῖνο ἀποδίδοται. δῆλον δὲ καὶ πλῶ σβασκήσεον αὐτῆ πρόσωσι οὐ δῆγεσι. εἰ πῶν δι ἡ φῶς οἷον χρῶμα εἶναι τῆ διαφανοῦς, αὖ κατὰ αὐτὸ ἄγρωτον εἶναι λέγει ἡ διαφανὲς. οὕτω γὰρ ἂν καὶ δῆγετο κατὰ λῶς ἡ ἐπίκτητον οἷον χρῶμα, οὐ παρεκποδίζοντος τῆ οἰκείου τῷ ἐπεισόντι. οὐ μόνον δι ἄγρωτον, ἀλλὰ καὶ ἀόρατον ἢ μόλις ὁρώμενον εἶναι λέγει ἡ διαφανὲς χωρὶς φωτός. ὅτι καὶ σκοτεινὸν εὖ ἡ φαμεν. ἀόρατον μὲν ὑπάρχει ὡς κατ' ἐπιβολὴν οὐχ ὁρώμενον. ἐπεὶ δ' ὅλως ὅτι σκότος ἢ ὅλες ἔστιν ἢ κείνουσα, ὡς πᾶν καὶ πᾶσα αἴσθησις πλῶ σβέσιν τῆ οἰκείου αἰσθητῆ, οὐ τῷ ὁρᾶ τι ἡ σκότος ἢ ὅλες κείνουσα, ἀλλ' αὐτῷ τῷ μὲ ὁρᾶ οὐ τῷ πειρᾶσθαι

ὄψεως μαθημάτων. ἀλλ' οὐδὲ ὁ φῶς τῇ διαφανοῦς ἔστι πλειότης, πρελυπῆσαι τὶ ὁ διαφανές. οὐ γὰρ ἔστι ὁ φῶς ὡς ἡ χάνοις, ἐμμισγόμενον τῇ προσαγορευομένῃ αὐτὴν οὐσίᾳ, ἢ ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ ἀέρι. ἀλλ' οὐδ' ἔργεται μὲν καὶ ὁ φῶς. ἔστε δὲ ἡ αὐτὴ τῷ σύμπαντι, ἔστε μένουσα οὐ αὐτῷ. ἐμπὶν οὖ δὲ ἀπαπασμένον. ἀλλ' ἅμα τε τῆ πρώτου αὐτὴ ἐχομένη, καὶ ἐ τοῦ ἄθεν οὐ διδομένη, ἀ καὶ τὰ πάθος ἄλλα καὶ τὰ ἀθρόαν πλειότητα, οἰκειότητος παντὸς χᾶ θεωρουμένους ὃ διακτικῷ πᾶς ὁ ἐμπιπλάμενον, ὡς ἀφ' ἑκατέρου ὁ λοιπὸν γνωρίζεσθαι. δυνάμει γοῦν ἔστι ὁ διακτικὸν ἔργον, ὅπερ οὐ σύμφυτον ὁ διαγμασμένον. οὐ σύμφυτον δὲ ἢ ὅρος ἢ πλειότης ἢ καθ' ὧν καὶ ὁ διαγμασμένον ὁρίζει φύσις. ἔστι μὲν οὐ σύμφυτον, δυνάμει ἢ ὁ διακτικόν. οἷον ἡ ὑγίεια, καθ' ὧν καὶ ὁ ὑγιαίνων ἢ ὁ ὑγιασθῆναι δυνάμενον, ἔστι μὲν ἁπλῶς, ἑκάνε δὲ πλείως. ὡς ἢ διακτικὸν ἢ ὁ διαγμασμένον τῇ οἰκοθείσῃ σύμφυτον ὁρίζεσθαι. καὶ ἡ μὲν ἐπισήμη ἀκολούθως τῇ φύσει ἐκ τοῦ ὅρου, καὶ τὰ οὐ σύμφυτον ὁρίζομένα γνώσκει, ἢ τὰ διακτικὰ, ὡς καὶ τὰ ἁπλᾶ αὐτοῦ ἔχειν χαρακτηριζόμενα. ὁ δὲ ζωτικὸν ἔτι ἀεὶ τὸ αὐτικτικὸν ἢ ὡς πρὸς ἡμᾶς πρώτων, οὐδὲ τὰ φύσει πρῶτα καὶ ἄπτα αἰσθῶν, καὶ ἐκ τοῦ ἁπλῶν οὐδὲ τὰ τέλεια, ἀεὶ τούτων γνωρίζει πῶ πλειότητα. ἐκ δὴ τ' διαφανοῦς ὡς ὕλης ὑπεργομένου τῷ φωτὶ καὶ κατ' αὐτὸ πλειομένου. ὅτι καὶ οὐ σύμφυτον γίνεται διαφανές, ὁ πᾶσι ὁ φῶς γνώσκομεν. ὅτι δ' ὑπόφωτισμένῳ ἀλλ' οὐ δ' ἔδιεν προηγουμένως προσάλλει ἡ αἴσθησις. δῆλον δὲ καὶ αὐτὸ ὁ ἔδος οὐ ωρίγεται. τὶ γὰρ αὖ ἔν φωτὸς οὐ αργάσεται. ἡ μὲν οὖν ἁπλῆ τῆ φωτὸς ἰδιότης, καὶ τῇ τοῦσι ἡ μὲν κατὰ ἁπλῶ ἐπιβολῶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως γνῶσιν ἔχει. ὅτι δὲ ἀσώματον καὶ ὅτι οὐ πάθος ἀλλ' οὐ σύμφυτον, συλλογιζόμεθα. ὁ μὲν δ' ὅλου τῇ διαφανοῦς ἰὸν αὐτὸ ὁρῶντες. ὁ δὲ δῆ πῶ ἄχρεσον ἀπουσίαν ἢ παρουσίαν. τὰ γὰρ πάθη οὐ χρόνῳ παρχήκοτά τε καὶ ἀπογήκοτα, καὶ τὰ σώματα δ' ἀλλήλων οὐ χωρεῖ τά γε σύνολα. σύνολα δὲ ἔστιν ὅπερ σῶμα ὁ ἐκ τῆ φωτὸς πῦρ. ἀλλὰ καὶ ὁ διακτικὸν αὐτῆς ὁ ἀέρ. αρκ οἷον οὐσία, ὡς ἡ ἐκ τῆς ὕλυγκος τῷ σώματι οὐδιδομένη ζωή. ἀλλ' εἰ καὶ ἡ ζωὴ τῷ σώματι καὶ αὐτὴ ἀθρέως ἐπίκοτά τε καὶ ἀπογήκοτα, προηγεῖσθαι ὅμως ἀπέγκει πῶ διεξοδικῶ τῆ σωθέτου γένεσιν, ἢ τῇ ἀπουσίᾳ ὕπαρξ πῶ θεραί. ἀλλὰ καὶ τῆ οὐσιώσεως διακτικὴ ἡ ζωή. καὶ οὐσιωτὸς δὲ ὁ ζῶον οὐσία. ὥστε καὶ ὁ ὁρισμὸς αὐτῆς εἶδος ἡ ζωή. οὗτος δὲ ὁ πιφωτισμένος ἀὴρ ὡς πιφωτισμένος οὐσία. καθάπερ οὐ δὲ ὁ πικτήτως ὑδρμαθές. οὐ δὲ τῆ οὐσιώσεως ἡ αὐτὸς διακτικὸς ἢ ὁ φῶς. οὐ δὲ προηγεῖταί τις τῆς παρουσίας αὐτῆς μεταβολὴ, ἢ τῇ ἀπουσίᾳ ὁ πακολουθῆ. ἀλλ' ἔστιν αὐτὸ ἔδος οὐ ἔργεται, οὐχ ὡς οὐ ἀπὸ κειμένῳ ὁ ἐπιπομένῳ τῷ διαφανῆ. χωρισὸς δὲ αὐτῷ παροῦσα, καὶ τελειοῦσα αὐτὸ, οὐ δ' ποτὲ τῆ πρὸς γοντος αὐτὴν χωρίζομένη. ἀλλ' ἐκείνῳ οὐ ἰσρυμένη, καὶ ἐκείνου ἐχρμένη. δι' ὃ καὶ τούτῳ μὲν μεθισταμένῳ συμμεθίσταται. οὐκέτι δὲ ὃ μενῳ ὁ πωσοῦν μεταβαλλομένῳ συμμεταβάλλεται.

Δ ΙΑΦΑΝΕΣ δὲ λέγω, ὃ ἔστι μὲν ὁρατὸν. οὐ καθ' αὐτὸ δὲ ὁρατὸν, ὡς ἁπλῶς οὐ τοῦν, ἀλλὰ δι' ἀλλόβριον χρῶμα. τοιοῦτον δ' ἔστιν, ἀὴρ. καὶ ὕδωρ. ἢ πολλὰ τῆ τοιοῦτων. οὐ δ' ἢ ὕδωρ οὐ δ' ἢ ἀὴρ, διαφανές. ἀλλ' ὅτι ἔστι φύσις οὐ ὑπάρχουσα ἡ αὐτὴ οὐ τούτοις ἀμφοτέροις, καὶ οὐ τῷ ἔτι δ' ἄλλῳ τῷ ἄπω σώματι.

Ο ὁρᾶται μὲν τῷ φωτὶ οὐ ὁ διαφανὲς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ κεχρωσμένον. ἡ διαφορὰ δὲ ὅτι ὁ μὲν ὡς τοφωτισμένον ὁρᾶται μόνον ὁ διαφανές. καθ' ὃ διαφανές. ὁ δὲ καὶ ὡς κεχρωσμένον. δι' ὃ ἔστιν μὲν καθ' αὐτὸ ὁρατὸν, ὡς οὐ τῇ οἰκείᾳ φύσει ἔχον. ὁ χρῶμα, ὅπερ δὲ ὧν οὐ τῷ φωτὶ ὁρώμενον. ὁ δὲ διαφανὲς οὐ καθ' αὐτὸ, διότι ἐπίκτητον αὐτῷ ὁ φῶς. ὅπερ δὲ ὧν μόνον ὡς οὐ διαφανῆ ὁρώμενον. δῆλον ὁ αὐτὸ γὰρ διαφαίνει καὶ κέχρωσται ὡς κόραξ καὶ γύαλος, ἀλλ' ὡς διαφανῆ καὶ ταῦτα μόνως ὁρᾶται τῷ φωτὶ. ἀλλὰ τίσιν φύσις τῆ διαφανοῦς. διὸ μὲν ὁ ἀριστοτέλης οὐ ἐτέρως καὶ ὁ ὡρισμένον διαφανές. οὐ ταύθα δὲ ὁ λόγος αὐτῷ πρὸς τῆ ἀορίστου διαφανοῦς. ὅπερ ἔστι ὁ ἐπίκτητος δ' ὅλου ἑαυτῆ ἢ καὶ ἀφ' ἑαυτῆ δι χόμενον ὁ φῶς, καὶ οὕτω γινόμενον ὁρατόν. καὶ αὐτὴ ἡ τῆ διαφανοῦς φύσις. οὐ πρὸς φωτὸς ὑπόστασιν δ' ὅλων τῶν ταύτη πεφυκότων ἐπιτηδειότης.

Φ ΩΣ δ' ἔστιν ἡ τούτου οὐσία τῆ διαφανοῦς, ἢ διαφανές.

Ο ὕπως αὐτῆ ὡς πλειωτικὸν. ἀλλ' οὐχ ὡς κατ' αὐτῆ πάντα προῦσα. ὁ δ' ἢ διαφανὲς, ἐπειδὴ ὡς τοιούτου πλειότης ὁ φῶς.

Δ ΥΝΑΜΕΙ δὲ οὐ ὄντ τῷ τόδε ἔστι, καὶ ὁ σκότος.

Ε ἐπειδὴ καὶ ὁ οὐρανίσκος σῶμα διαφανὲς εἴρηταί τε καὶ ἔστιν, ὃ ἀεὶ οὐσίαν ἔχει, ὡς οὐ αὐτῷ καὶ πῶ φωτὸς ποιητικῶ ἔχον αἰτίαν. ἅμα γὰρ φωτιστικόν τε καὶ διαφανὲς ὁ οὐρανίσκος. δι' ὃ καὶ εἰ ἐγγὺς τῆ κάτου τῆς γᾶς παραποδίζεταί τι μόριον αὐτῆ τῷ ἡλιακῷ καταλάμπεσθαι φωτὶ. ἀλλ' οὔτι γε οὐ σκότει ἔδη ὁ οἰκεῖος φῶς. οὐ ᾧ δὲ ὁ δυνάμει ὡς οὐ ἀδρὶ, οὐ τούτῳ οὐ ὁ φῶς μόνον ἀλλὰ καὶ ὁ σκότος. εἰ μὲν οὖν σβέσοις φωτὸς τὸ σκότος, οὐ κατὰ δύο δυνάμεις τὸ διαφανὲς, ὅτε μὲν τῷ φωτὶ, ὅτε δὲ τῷ σκότει ὑπίσχεσθαι. ἀλλὰ κατὰ πῶ αὐτῷ τῷ μὲν τελεοῦσθαι τῷ φωτὶ, τῷ δὲ μὴ, τῷ σκότει. εἰ δὲ μὴ σβέσοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ οὐ ὀργαία τῆς γᾶς, οὐ τῷ αὐτοφράττειν ποιοῦσις τὸ σκότος, ἀλλὰ τῷ πινὰ ἰδιότητα οὐ διδόναι οὐ αὐτῷ τῷ φωτὶ, καθάπερ ἔχει τὸ ὑγρὸν πρὸς τὸ ὁδρμόν, καὶ τὸ μέλαν πρὸς τὸ λαμπόν, δῆλαι καὶ αἱ δυνάμεις ἀμφοῖν ὕσονται. ἡ μὲν κατὰ πῶ πρὸς τὸ φωτίσθαι,

ἡ ὀξὺ πλὴ πόρρω θέσιν, οὐ φωτίζει ὁ μεταξὺ πᾶν. δι' ὃ αὐτὸ καὶ οὐ σκότει ὁρᾶσθαι. ἔοικε δὴ πᾶν ὁ ὁρώμενον, ἢ φῶς εἶναι, ἢ συῆθες ἔχειν πρὸς τὸ φῶς. τὸ μὲν πῦρ καὶ ὁ ἥλιος, ὀξὺ τὸ γλυπτικὸν τῆ φωτός. καὶ πρὸς πᾶν δὲ τὸ λαμπρὸν τῆ φωτὸς συῆθεια καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως οὐ αργὸς. ὡς εἰ ὀξ ⸀ἀπὸ θέσεως ἐπιπαθεῖν τὸ οὐ κόρασι καὶ τοῖς τοιούτοις λαμπρὸν, κἀν αὐτὸ φῶς ἀποδοῖν. ἤδη γοῦν ὤφθη ξύλον οὐ νυκτὶ, σιλλωαῖον ὡς τὸ ὅλον σῶμα ἀποδιδὸν φῶς. ἀλλὰ καὶ τὰ χρώματα ὡς φῶτα πολλὰ κατὰ πλάτωνα, καὶ ὡς πθάται τῆ οὐ τοῖς σφοδροῖς διαφανοῦς κατὰ ἀριστοτέλη. κἀ ὡς κινητικὸ τῆ κατ' οὐδρίαν διαφανοῦς, καὶ ὡς οὐκ ἄλλως ὁρώμενα ἢ τῷ καὶ αὐτὰ ⸀ἀπὸ τῆ φωτὸς κατιλάμπεσθαι, δηλοῖ πλὴ πρὸς τὸ φῶς αὐτὴν οἰκειότητά τε καὶ συῆθειαν. ἀλλ' ὡδὶ πλὴ λέξιν ἰτέον.

Ο ΡΑΤΟΝ δέ ἐστι, χρῶμά τι, καὶ ὃ λέγω μόνον ἐστὶν εἰπεῖν, αὐάνυμον δὲ τυγχάνει ὄν. δῆλον δὲ ἔσται ὃ λέγομεν προσλαβοῦσι μᾶλλον.

Γ ΡΙσὶ λοιπὸν ὀξὺ τούτων πᾶν τὸ καθ' αὑτὸ ὁρατόν. ὁ ποῖόν τό, τι χρῶμα. καὶ ὃ λέγει αὐάνυμον. τὸ γὰρ λαμπρὸν καὶ πυρῶδες, τῆ φωτιστικοῦ ἐστι σημαντικόν. τῆ δὲ οὐ σκότει μόνῳ φαινομένῳ τῆ οὐ μίγνυσι καὶ λιπίσι, οὐκέτι. δι' ὃ οὐκ ἀνόμασεν πᾶν τὸ παρὰ τὸ χρῶμα ὁρατὸν καθ' αὑτὸ, ἔστι μὲν φῶς ἀεὶ, ἔστι οὐ μόνῳ σκότῳ, ἔστι καὶ οὐ φωτὶ καὶ οὐ σκότῳ.

Τ Ο ΓΑΡ ὁρατὸν ὃ λέγομεν, ἔστι χρῶμα. ⸀ἔστι δ' ἐστὶ, τὸ ὠδὶ τῆ καθ' αὑτὸ ὁρατῆ. καθ' αὑτὸ δὲ, οὐ τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὅτι οὐ ἑαυτῷ ἔχει τὸ αἴτιον τῆ εἶναι ὁρατόν. πᾶν δὲ χρῶμα κινητικόν ἐστι, τῆ κατ' οὐδρίαν διαφανοῦς. καὶ τῆτ' ἐστὶν αὐτῆ ἡ φύσις. διόπερ οὐκ ὁρᾶτον αὐθ φωτός. ἀλλὰ πάντως ἕκαστον χρῶμα οὐ φωτὶ ὁρατόν.

Α ντὶ τῆ τὸ ὁρᾶτὸν εἶναι) νεῶ τὸ ὁρατόν. ὡδὶ δὲ αὐτῆ σαφηνίζεται πᾶν τὸ καθ' αὑτὸ ὁρατόν. ⸀ἔστι γὰρ ἐστὶ φύσει τὸ ὡδὶ τῆ καθ' αὑτὸ ὁρατῆ. οὐ γὰρ τὸ χρῶμα ἡ ἡ λαμπρότης. ἀλλὰ τὸ κεχρωσμένον καὶ τὸ χρῶμα, καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ τὸ πλὴ λαμπρότητα ὁρᾶται. καὶ ἔστιν ἐκ τούτου τὸ κεχρωσμένον τε καὶ τὸ λαμπρὸν καθ' αὑτὸ ὁρατόν, οὐ τῷ λόγῳ. δι' ὅτι μήτε οὐ τῷ τῆ κεχρωσμένῳ ὄρῳ τὸ ὁρατὸν ὡς ὑσιῶδες αὐτῆ παραλαμβάνεται. μήτε αὖ πάλιν ὡς ὠδὶ τὶ καθ' αὑτὰ συμβεβηκότων. ἀλλ' ὅτι οὐ αὐτῷ ἔχει τὸ αἴτιον τὸ ἢ ὁρατὸν πρὸς αὐτὸ διαζευκτὸν τὸ διαφανὲς, τῆ μὴ κατά τι ἑαυτὸ συμφυὲς ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπίκτητον ὁρωμένου φῶς. αἴτιον μὲν γὰρ εἰδικτικὸν τῆ ὁρᾶσθαι τὸ κεχρωσμένῳ τὸ χρῶμα. ὃχ ὡς χρῶμα, ἀλλ' ὡς κινητικὸν τῆ διαφανοῦς, συμφυῶς δὲ αὐτῷ ὑπάρχον. αἴτιον δὲ τὸ φῶς τῆ ὁρᾶσθαι τῷ ἀδρὶ. ἀλλὰ ποτὲ ἐπιγινόμενον τὸ αὖ ἀπογινόμενον, μένοντος τῆ ἀδρός. ἐφ' οἷς τὰ καθ' αὑτὰ ὁρατὰ τοὺς διαφορὰς παραδίδωσι, τοὐδὲ χρώματος λέγει πρότερον ὁριζόμενος αὐτὸ, οὐχ ἡ χρῶμα ὡς οὗ τὸ τοὐδὲ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητὸν. ἀλλ' ἡ ὁρατὸν διαφθορότος τὸν ἄλλον ὁρατὸν, ὡς κινητικὸν τῆ κατ' οὐδρίαν διαφανοῦς, τῆ τοὐδὲ αὐτὸ δηλαδή. ὅτι συμβαίνει καὶ αὐτὸ πεφωτίσθαι κατ' οὐδρίαν. διαφανὲς δέ ἐστι τὸ δι' ὅλου ἑαυτῆ ποτὲ μὲν ἀφώτιστον ὄν, ποτὲ δὲ παρεσία τῆ φωτίζοντος φωτιζόμενον. καὶ ⸀ἔστι κατ' οὐδρίαν διαφανὲς. δηλάμει δὲ πρῶτον λέχθαι τὸ φῶς. τὸ δὴ χρῶμα τοὐδὲ κινητικὸν ⸀ἀπὸ τῆ οὐδρίαν διαφανοῦς, ἢ τῷ φωτὶ καὶ αὐτὸ τελειωθὲν, κινεῖ τὸ οὐδρίαν διαφανὲς. οὐχ ὡς ἄλλοιοῦν αὐτὸ ἢ δί ποιὸ ἢ πάθος ἐμποιοῦν. εἴδεσι γὰρ ⸀ἔστι τὴν παθητικῶν ποιοτήτων, τὸ κατὰ δοπὴν ἢ πάθος ἐπίστασθαι τοῖς θεωρήμασι. ὧν ἢ τὰ γινόμενα λέγεται πάντα. ἵνα πρὸς πλὴ τὴν αἰσθῆσιν ⸀ἀπὸ δοχὴν ἀφ' τελειωθῆ ἐπιτήδεια. ἀποτελεσθέντα δὲ οὐ κατὰ πάθος ἔτι, ἀλλὰ κατὰ πλὴ οὐδρίαν κινητικὰ παρουσίαι ⸀ἀπὸ τὴν αἰσθῶν τελεῦται. ὡς ἢ ζωὴ παρεχήκει) ᾧ σώματι. ὡς ὁ χὴμα τῷ ὑγιεῖ. ὡς ἢ ὑγίεια ὡς ἢ ἐπιστήμη τοῖς τούτων δεκτικοῖς. καθάπερ οὐ ᾧ εἶδός τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως διακίκρειται. ἵνα μὲν ⸀ἔν γένει) πρὸς καταδοχὴν φῶτος ἐπιτήδειόν τι σῶμα, τὴν παθητικῶν λέγεται ποιοτήτων. γίνεται δὲ ὅτε καὶ ἀφ' ἢ ὕδωρ ἢ ἅλως γίνεται. ὕδη δὲ ἐν ἐπιτήδειον εἰ παρεῖη ὁ φωτίζει, ἀπαθῶς ἢ κατ' οὐδρίαν τελειοῦται. αὐὸ γὰρ ⸀ἔστι οὐ οὐδρίαν ἢ τελειότητές εἰσι τὰ εἴδη. ὡς αἱ γε ποιότητες αἱ παθητικαὶ οὐχ ἁπλῶς εἰσιν εἴδη, ἀλλὰ παθητικὰ ⸀ἔτερα εἴδη. ὡς οὐ τῆ ψυχέσει συμπεφυρμένα, ἢ οὐ τῆ μεταβολῆ αἰσθανόμενα, καὶ τὰ ἀτελοῦς αἰσθάνεται. δι' ὃ καὶ τῆ ἐκ τῆ ἀτελῶς ὠδὶ ὁ τέλειον μεταβολῆ σῶν ἀσαφῶς). ὅσα δὲ εἴδη ἢ τελειότητες, ταῦτα ἐπιγίνεται ἢ κατ' οὐδρίαν καὶ ἀθρέως. δι' ὃ διόπερ οὐκ ὁρᾶτον αὐθ φωτός. πεφώτισται γὰρ ὁ κατ' οὐδρίαν διαφανὲς, οὐ κινητικὸν ὁ χρῶμα. ἀλλ' οὐχὶ τὸ δηλαδὴ διαφανοῦς. μὴ ἐκ φωτισθὸν, μὴ δ' ὑπὸ τῆ κατ' οὐδρίαν τοὐδὲ χρόμενον διαφανοῦς, οὐκ ὁρᾶται. εἴρηται δὲ ἢ ὅπως κινητικόν. ὅτι οὐ κατὰ πάθος καὶ φοπὴν, ἀλλὰ κατ' οὐδρίαν ἢ τελειότητα καὶ εἰδητικὴν παρουσίαν οὐκ οὐσιώδη. ὁποία ἢ τῆς ζωῆς. ἀλλὰ κατὰ πλὴ ἐκ τῆς οὐσίας καὶ μεθ' πλὴ οὐσίαν πρῶτην οὐδρίαν. ὁποῖαί τε διαθέσεις καὶ ἕξεις.

Δ ΙΟ ΓΕΡΙ φωτὸς πρῶτον λεκτέον, τί ἐστιν. ἔστι δή τι διαφανές.

Ι σως μὲν γὰρ ὡς ἤδη ἔφαμεν καὶ πᾶν ὁ ὁρώμενον, ἢ φῶς ἐστὶ, ἢ συῆθές ἐστι πρὸς τὸ φῶς. ὁ δ' οὕτω χρῶμα οὐ φωτὶ πάντως ὁρώμενον, ἀναγκαῖόν ἐν τοὐδὲ αὐτῆ λόγου λάκνυσι τοῖς τοὐδὲ ὁρατῆ τε καὶ

κατὰ συμβεβηκὸς δὲ λέγεται αἰσθητόν ἐστιν, οἷόν φ λευκὸν ὂν διαφανοῦς ὑός· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ τούτου αἰσθάνεται, ὅτι τῷ λευκῷ συμβέβηκε ἔσχε οὗ αἰσθάνεται.

ὡς δ' ὁ διαφανοῦς ἡ ὑός, ᾗ ἡ οὐσία τὴν πρακτικὴν, ἢ οὗ τί γε τῷ νῷ σὺν ὄψει αἰσθήσει, ὡς φ γλυκὺ τῇ μίλτῳ τῇ ὄψει, ταῦτα κατὰ συμβεβηκὸς ἔστιν αἰσθητὰ, ὡς οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχοντα. ὡς πρὸ καὶ φ φαλακρὸν ἀκρόβυον φαμέν· δι' ὅτι τῷ ἀκρῷ φ φαλακρῷ εἶναι ὑπάρχει. καὶ οὐ φ συμβεβηκὸς μόνον τῷ καθ' αὑτὸ τοιῷδε. ἀλλὰ καὶ πλὴν λόγου κειμένου οὐσίας, ἣ μὴ καθ' ὃ οὐσία ἡ τοιαύτη, κατὰ συμβεβηκὸς λέγομεν. ὥσπρ καὶ φ ἄνθρωπον κατὰ συμβεβηκὸς. καὶ φ ἀσύμφυτον ποιὸν λέγομεν ὅτι οὐχ ἡ ἄνθρωπος. οὕτως οὖν καὶ ἡ οὐσία κατὰ συμβεβηκὸς αἰσθητὴ, ὅτι οὐ καθ' ὃ οὐσία. ἀλλὰ πῶς ᾧ λευκῷ, οὐ αἰσθανόμεθα, συμβεβηκυῖα ἡ οὐσία φανεῖται ἂν δίλοτος. τοῦτο γὰρ ἀληθές. ἢ καὶ ἀληθὲς δέ γε ἔστιν. κατ' αὐτὸ γὰρ φ εἶναι, καὶ ὡς τῷ εἶναι δηλ. τῆς οὐσίας μεταλαγχάνον, φ λευκὸν συμβέβηκεν αὐτῷ. ἡ δ' οὐσία τῷ λευκῷ κατὰ φ αἰσθητόν, προσγενομένως καὶ καθ' αὑφ ὅτι αἰσθητῷ. τῷ δ' σωνυπάρχειν τῷ λευκῷ καὶ αὐτὴ τῇ αἰσθητῇ παραπλαύσασα. οὐ γενομένη βλαστδρῶς αἰσθητὴ ὡς τὰ κοινὰ αἰσθητά. ἀλλὰ δηλ. φ σωνυπάρχειν τῷ αἰσθητῷ τῇ λόγου ἐγειρομένου, εἰς πλὴν δοξαστικὴν τοῦδε αὐτῆς γνῶσιν. οὕτω δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος συμβεβηκέναι τῷ δ αὐτόπ οὐ κατηγορίας ἔφηται.

διὸ καὶ οὐδὲν πάσχει ἡ τοιοῦτον ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς. τὴν δὲ καθ' αὐτὰ αἰσθητὴν, τὰ ἴδια κυρίως ἐστὶν αἰσθητὰ, καὶ πρὸς ἃ ἡ οὐσία πέφυκεν ἐνέργεια αἰσθήσεως. οὗ μοῦ ἔστιν ἡ ὄψις, τῷ τόδε ὁρατόν.

οὐδὲν πάσχει φ αἰσθανόμενον ὑπὸ τῆς λευκοῦ, ἢ ὁ λευκὸς διαφανοῦς ἐστὶν ὑός. ὅτι οὐ δὲ βλαστδρῶς, οὐ δὲ ὅλως φ διαφανοῦς εἶναι ὑὸν καθ' αὑφ αἰσθητόν. εἰ δὲ πρώτως καθ' αὑτὰ αἰσθητὰ τὰ ἴδια, τὰ γὰρ κοινὰ εἰ καὶ καθ' αὑτὰ ἀλλὰ βλαστδρῶς, καὶ ἄπτα τὰ ἴδια τοῖς κοινοῖς τῷ εἶναι αἰσθητοῖς, κυρίως αἱ ἂν αἰσθητὰ τὰ ἴδια. καὶ διὸ αὐφς προσπέφυκεν, ὅτι ἡ ἐνέργεια αἰσθήσεως οὐσία πέφυκε πρὸς ταῦτα. πέφυκε μὲν γὰρ καὶ πρὸς τὰ κοινὰ, ἀλλ' οὐχ ὡς ἐνέργεια, κατὰ δὲ κοινοτδρᾶν οὐσίαν. ὡς δὲ αὐτὴ καὶ κατὰ πλὴν ἴδιον ἑαυτῆς οὐσίαν πρὸς τὰ ἴδια. διὸ καὶ ἀναγκαίως εἰς πλὴν ἐνέργειας οἰκείαν οὐσίαν, οὐκ ἐκ τῶν κοινῶν ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων εἰς πλὴν ἐνέργειας ἀκατεμπόμενα οὐσίαν. ὅτι πρὸς ταῦτα καθ' αὑτὸν πέφυκεν. οὐ γὰρ πρὸς μέγεθος ὡς ὄψις, ἀλλὰ πρὸς χρῶμα. σὺν ὀργάνοις μὲν κατὰ φ εἶδος αὐτῆς σὺν τῷ ὁρᾶν ἑστάναι, πρὶν δὲ, τῷ δυνάσθαι χαρακτηρίζεσθαι. οὔτε γὰρ ἀφ' ἑαυτῆς μόνης καὶ εὐδόξου τελειουμένης, οὔτε ἔξωθεν μόνου ὄντος τοῦ αἰσθητοῦ. ἀλλ' ὄντος μὲν τούτου πάσχοντος τοῦ αἰσθητηρίου, ὅμοιον τῷ ὁρωμένῳ πάθος. ζωτικῶς δὲ τοῦ αἰσθητηρίου πάσχοντος, καὶ τοῦ πάθους εἰς εἰδητικὴν σύνεργείαν ἀποτελεστοῦντος, κατὰ προβολὴν λόγου γνωρίζουσης τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς φ αἰσθητὸν, καὶ κατὰ φ εἶδος αὐτοῦ ἑστάναι. ἐπεὶ δ' οὕτω καὶ ἡ τελειότης ἐνέργεια αἰσθήσεως, ᾗ ἡ δύναμις κατ' αὐτὸ φ τῆς αἰσθητοῦ ὁρίζεται εἶδος, ζωτικῶς δηλαδὴ καὶ σὺν ὀργανικῶς καὶ γνωστικῶς, καὶ δηλ. ταῦτα οὐσιωδῶς ἔσται οὖσης, οἰκείας γὰρ ἡ κατὰ φύσιν σὺν ὀργάνοις τῇ σὺν ὀργάνου οὐσίᾳ, εἰκότως ἐκ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν εἰς πλὴν ἐνέργειας ἴδιον ἀκατεμπόμενα οὐσίαν, ὡς ὕλῃ σὺν αἰτιολογουμένου τοῦ συμβεβηκότος καὶ σωματοειδοῦς, ὑδὶ οὐσιώδης καὶ ζωτικὸν καὶ ἀσώματον καὶ λόγου λητικὸν ἀφ' οὗ αἰσθητοῦ. ἀφ' δὲ τῆς ὄψεως αἰρόμενος, ὡς σὺ αἰρετώτης καὶ τιμιωτάτης αἰσθήσεως, δηλ. φ ἀθρόου τῆς σὺν ὀργάνου. δηλ. φ σὺν ὀργανικὸν καὶ ἐπ' ἐλάχιστον παθητικόν. δηλ. φ φωτοειδὲς καὶ πλὴν πρὸς ἥλιον ἀκλησίαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ ὁρατοῦ ἡ ὄψις, τί φ ὁρατόν παρασήμανσις.

ὁρατὸν δ' ἐστὶν, χρῶμά τε, καὶ ὃ λόγῳ μοῦ ἔστιν εἰπεῖν, ἀόρατον δὲ τυγχάνει ὄν. σκότος δ' ἔστιν ὃ λέγομεν πρεσλθοῦσι μάλιστα.

πειδὴ σῶμα πάντως φ αἰσθητὸν, σκότος ὡς καὶ φ ὁρατόν. φ δὴ ὁρατὸν σῶμα, ἢ σὺ ἑαυτῷ ἔχει φ καθ' ὃ λέγεται ἐνέργειαν ὁρατὸν, ἢ καθ' αὑφ λέγει ὁρατόν. ἢ ἐπικτήτως φ ἄπτεσθαι αὐτῷ τῷ ὁρᾶσθαι δέχεται. ὡς ὁ ἀὴρ δηλ. φ φῶς ὁρώμενος. καὶ φ σὺ αὐτῷ πλὴν τῷ ὁρᾶσθαι ἔχον αἰτίαν, φ μὲν σὺ φωτὶ μόνως ὁρᾶται. ὡς τὰ χρώματα τὰ καὶ ὅσα οὕτως λαμπρά. ὡς ἐνυπνιῶδ φ μεταξὺ διαφανὲς κατ' σὺν ὀργάνου τελειοῦν. φ δὲ σὺ σκότει μόνως. ὅσα τινὰ μὲν ἔχει λαμπρότητα, οὐκ ὄντα δὲ καὶ φῶς ἀποδιδόναι. ὡς λιπίδες τινῶν ἰχθύων. καὶ μύκητες. καὶ ξύλα σῆπτα σκεπόμενα καὶ κόρακα. φ δὲ καὶ σὺ φωτὶ καὶ σὺ σκότει. ὡς πῦρ σὺ σκότει μὲν ὁρώμενος. ὅταν μήτε ἄλλα χρῶν παρῇ φῶς, μήτε αὐφ ἐνυπνιοῦ ᾖ πάσχοντα φ μεταξὺ φωτὶ (εἰ καὶ ἄρα. σὺ δὲ φωτὶ, ὅταν φ διαφανὲς ὑπ' αὐτῆς γένηται σὺν ὀργάνου διαφανές. ᾗ καὶ σὺ ἡλιακῷ ὁρᾶται φωτὶ. πῶν μὲν σωμ τελή τι αὐφ πρὸς φ ὁρᾶσθαι φ ἡλιακοῦ φῶς. ἔσται οὖν πᾶν φ ὁρώμενον ὑδὶ, ᾗ κατὰ ἐπίκτητον τινα ὁρώμενον τελειότητα. ὡς τὰ κατ' σὺν ὀργάνου διαφανῆ. ᾧ συμφυὲς ἔχον φ ὁρώμενον. καὶ ἔστιν ᾗ οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ φωτὸς πρὸς φ σὺν ὀργάνου ὁρᾶσθαι δόμενος ὡς τὰ κεχρωσμένα. ᾗ αὖται ρκης, ὡς πᾶν φ λαμπρὸν καὶ πυρῶδες. ἀλλὰ καὶ τούτου μὲν πρὸς φ πᾶν φ μεταξὺ τελειοῦν ἐνυπνιόν. ὡς ὁ ἥλιος ἀφ' ἕσης ἀεὶ διαστάσεως ὁρώμενος, καὶ οὐκ ἀμυδρούμενος ποτὲ καθ' αὑτὸν. φ δὲ ὡς ποτὲ μὲν τελειοποιοῦ τῷ μεταξὺ πάντως. δηλ. φ μήτε ἠμυδρῶσθαι καὶ μικρὸν εἶναι φ μεταξὺ, ὡς σὺ ᾧ οἰκείῳ ὁρᾶσθαι φωτὶ. ποτὲ δὲ ᾗ δι' ἀμυδρότητα,

ᾗ δηλ. πλὴν

ἀμφοῖν γὰρ ἡ αἴσθησις ἀρχὴ καὶ μέση καὶ τέλος τῆς αἰσθητῆς συμπεριλαμβάνει. καὶ σώματός ἐστι κρίσις οὖσα τελεία. καὶ σὺ τῷ νῷ ἅμα ἅπαν ἐσώσατο, κατὰ τὸ εἶδος τῆς αἰσθητῆς οὐκ ἔξωθεν σὺ πιέμενον. ὡς ἡ σφραγὶς σὺ τῷ κηρῷ. οὐ γὰρ ζωτικὸν ἔσχε. οὐ δὲ διὰ βάθους ἦν. οὐ δὲ ἔτι μᾶλλον κατὰ γνωστικὸν ἴσως σὺ ὀργάνου. ἀλλ' σὺδὲν θρυπτόμενον ὑπὸ τῆς σὺ τῇ ψυχῇ προσπεριλημμένου τῆς αἰσθητῆς λόγου, οὐχὶ τῷ ὀργάνῳ ὡς ὀργάνῳ ζωούσῃ, ἀλλὰ τῇ ὕλῃ ζώσῃ αὐτῷ χρωμένῃ. ἵνα δὲ ὁ ὄψις ἐνεργῇ σθαι τῆς σώματος, καὶ ἁπλῶς σὺ ὀργάνῳ, καὶ γνωστικὸν ἡ τῆς αἰσθητῆς, οὐκ ἐς μὲν, οὐ κατὰ τὸν ἀποστερωμένῳ δὲ σὺ τοῖς ἀτόμοις σώμασιν, ἀλλὰ κατὰ τὸν εἰδοποιοῦντα τῆς ἀτόμου αἰτιοσθῶς σὺδεμιᾶς ἀπορροίας. οἰκείως ὑπόκειται σθαι τοῦ λόγου. τῷ γὰρ σὺ τῆς λευκοῦ λόγῳ τῆς κατὰ μέρος παντὸς λευκοῦ αἰσθάνεται ἡ ψυχή. ὁ γὰρ κείνου ἡ ψυχὴ κατὰ τὸν οἰκείαν τῆς γνωστοῦ ὑπαρξίν. οἰκεία δὲ ἡ κατὰ τὸν τῆς αὐτῆς ἰδιότητος οὐσιώδης αὐτῆς πρόληψις. ὁμοιοῦται τοίνυν τοῖς αἰσθητοῖς ἡ ψυχὴ, οὐ τῷ δέχεσθαί τι ἀπ' αὐτῶν. ἀλλὰ τῷ κατὰ τὸν οἰκεῖον αὐτοῖς λόγον σὺ ὀργάνῳ. τούτων κοινῶν ὄντων παθῶν διαφερομένων αἰσθήσεως, ἐνδέχεται τὰ ἐξῆς ὑπάρχειν.

Λ ΕΚΤΕΟΝ δὲ καθ' ἑκάστην αἴσθησιν, σύμβεβηκὸς τῆς αἰσθητῆς πρῶτον. λέγεται δὲ ὁ αἰσθητὸν, ὃ χρῶς, ὧν δύο μὲν καθ' αὐτὰ φαμὲν αἰσθάνεσθαι. ὁ δὲ σῶμα, κατὰ συμβεβηκός. τῶν δὲ δύο, ὁ μὲν, ἴδιόν ἐστιν, ἑκάστης αἰσθήσεως. ὁ δὲ, κοινὸν πασῶν λέγω δ' ἴδιον μὲν, ὃ μὴ σὺ δέχεται ἑτέρα αἰσθήσει αἰσθανόμενος, καὶ σύμβεβηκὸς ὃ μὴ σὺ δέχεται ἁπάσῃ ἁπτῇ εἶναι, οἷον, ὄψις, χρώματος. καὶ ἀκοὴ, ψόφου. καὶ γῦσις, χυμοῦ.

Σ' πειδὴ ἐκ τῆς ὡς πρός τι αὐτοκαθ' αὐτὸ σὺ τῆς ἑκάστης αὐτῆς πρόθεσις ἐστὶν, ἑκάστης σύμβεβηκὸς τῆς αἰσθητῆς ἔστω μεμνῆσθαι πρῶτον. καὶ ὅτι λέγεται διχῶς. ἵνα τὰ κατὰ συμβεβηκὸς χωρίσας, σύμβεβηκὸς μόνως ποιῶσθαι τὸν λόγον τῆς καθ' αὐτό. καὶ τούτων τὰ μὲν πρώτως, τὰ δὲ δευτέρως ἑκάστην τούτων γνωρίσασθαι αἰσθήσει διδάξω. ἄμφω μὲν γὰρ καθ' αὐτὰ καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινά. ἀλλὰ πρώτως μὲν τὰ ἴδια. ἐπειδὴ καὶ πρὸς παῦται ἰδιοτρόπως ἡ ἑκάστης πέφυκεν οὐσία. δευτέρως δὲ τὰ κοινά. ὅτι ἐνδέχεται τοῖς ἰδίοις πάντως καὶ προηγουμένως καὶ πληθικώτερον ὁρᾶσθαι ὡς ὁ αἰσθητήριον. ἀλλὰ πῶς τὰ κοινὰ παισὶν εἶναι λέγω. μεγέθους γὰρ καὶ σχήματος μίαν αἴσθησιν ἐνδέχεται ὅλως καὶ ἁφή. ἴσως μὲν οὖν ὁ παισὶν αὐτὴ τῇ πλείονων ἅπτεται. μή ποτε δὲ καὶ μεγέθους ἡ μὲν ἄκρα οὐ σαφῶς, καὶ ὅτι μέγα ἡ μικρὸν ὁ κατηχεῖ ἐνδέχεται τῷ ὄγκῳ κρίνουσα. ὄψις δὲ καὶ ἡ ὄσφρησις καὶ ἡ γῦσις, τῷ κατὰ πλείω ἡ ἐλάττω μόρια μεταφορικόν, ἡ μὲν τῷ διώλους, ἡ δὲ τῷ γλυκίας αἰσθήσεσθαι. ἀλλὰ καὶ τῷ σχήματος ἴσως, ἐπεὶ καὶ μὴ ἀκριβῶς τῇ μεταφορᾷ ἡ τὴν αἴσθησιν ἡ τὴν αἰσθητὴν, γένοιτο ἂν καὶ κατὰ ταύτας γνῶσις. ὅτι ὑφισταζουσαί πως αἱ διαστάσεις, ἡ μία τις ὑπάρχει πολύ. ταύτῃ οὖν διαφέρει ἀλλήλων τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ αἰσθητὰ, τῷ τὰ μὲν μιᾶς εἶναι, τὰ δὲ πλειόνων αἰσθήσεων. καὶ τῷ τὰ μὲν ἀπλᾶ πάντως κινεῖν πὸν σὺδὲ αὐτὰ ἄσθησιν, κατὰ φύσιν δηλαδὴ ἔχουσιν, καὶ ἀεὶ συμμίγνυσθαι τῆς διαστάσεως σὺ ὀργούσης, καὶ μὴ παρεπιζομένῳ ἐνὸς τῆς μεταξὺ σώματος, ὡς ἐνὸς παχυνομένου ἀδρὸς ἡ ὄψις, ἡ ἁπλῶς ἐνὸς τὴν ἔξωθεν πιέσεως. ταῦτα γὰρ παραθετέον. καθ' μὲν ὁμοφῶς ἐνὸς τῆς αὐτοτέλους νῦν λέγεται. τὰ δὲ οὐχ οὕτως ἐνὸς πάσχειν ἀκριβῶς. ἐπειδὴ καὶ προηγουμένως τὴν ἰδίαν οὖσα ἐνέργειαν, ζῳὸν ἐκείνοις καὶ τὴν κοινὴν αἰσθητὴν ἐνδέχεται. καὶ οὐκ ὥσπερ ὁ λευκὸν ἡ ὄψις. οὕτω καὶ ὁ μέγεθος τῆς ὁρωμένου κρίνει. ἀλλὰ καὶ ἀκριβῶς τῆς χρώματος αἰσθανόμενον, ὁ σχῆμα παχυμερῶς γνωρίζει, οὐ ὅτι καὶ ἁπτωμένη, ὁ συμφορὰς ἀνθ' ὁρᾶσθαι. καὶ κυκλασμένον ὁ ὀρθόν. καὶ μή ποτε ὡς παντικώτερα τῇ σωματικώτερα τὰ ἴδια, συμμιγνύτερα προσπίπτει σωματοειδῆ γνῶσιν οὖσα τῇ αἰσθήσει, ὀξυρεμένου τῆς φωτὸς ὄξει πλείσιν ἐκείνου ὀργάνου, ἀκριβῶς τῇ ὄψει ἐκείνου γνωσκομένου. τὰ δὲ κοινὰ αἰσθητὰ αἰσθητικώτερα ἀσυμμιγνύτερα εἶναι τῇ αἰσθήσει, οὐχ ὡς μαθόλως τῇ αἰσθήσει, τῷ δὲ λόγῳ μόνῳ γνωριζόμενα, ὥσπερ ἡ οὐσία, ἀλλ' ὡς καὶ τῇ αἰσθήσει μᾶλλον, οὐχ οὕτω δὲ σαφῶς ὡς τὰ ἴδια.

Η' Δ' ΑΦΗ, πλείους μὲν ἔχει διαφοράς. ἀλλ' ἑκάστης γε κρίνει πρὸς τούτων. καὶ οὐκ ἀπατᾶται ὅτι χρῶμα. οὐ δ' ὅτι ψόφος.

Θ' τι τῶν παθητικῶν ποιοτήτων αὕτη μάλιστα αἰσθητικὴ, ἅτε καὶ παθητικωτάτη οὖσα τῆς αἰσθήσεως, πολλαὶ δὲ αἱ παθητικαὶ ποιότητες, ὧν ἡ ἁφὴ ὡς ἰδίων αἰσθητῶν γνωρισικὴ. θερμότης. ψυχρότης. ξηρότης. ὑγρότης. σκληρότης. μαλακότης. βαρύτης. κουφότης. ἔστω καὶ αὗται παθητικαί.

Α' ΑΑΑ' ΤΙ ὁ κεχρωμένον, ἡ ποῦ. ἡ τί ὁ ψοφοῦν. ἡ ποῦ. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα, λέγεται ἴδια ἑκάστου. κοινὰ δὲ, κίνησις. ἠρεμία. ἀριθμός. σχῆμα. μέγεθος. τὰ γὰρ τοιαῦτα, οὐ δὲ μιᾶς ἕξεως ἴδια. ἀλλὰ κοινὰ πάσεως. καὶ γὰρ καὶ ἁφῇ, κίνησίς ἐστί τις αἰσθητὴ, καὶ ὄψει. καθ' αὐτὰ μὲν οὖν ἔστω αἰσθητὰ τοῦτα.

Τ ὶς μὲν ἡ κεχρωμένου οὐσία ἁπλᾶ ἐστιν, διότι καὶ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ οὐσία τῇ αἰσθήσει γνωστή. ποῦ δὲ δι' ὅτι ἁπλῶς ὁ τῆς διαστάσεως αὐτῆς καὶ τὰ λαμβάνεται μέγεθος, ἅτε κοινὸν ὂν αἰσθητόν.

αἰσθητικείῳ, ἐφ' ᾧ ἡ κριτικὴ ἐγήγερται σύγκρισις. οὐκέτι δὲ τὰ ἐπιστητὰ ποιητικά εἰσιν. οὐ γὰρ εἰς πάθος ἀποτελοῦσι, ἢ ἔξωθεν ὅτι τῷ ἐπιστημονικῷ. τὴν γὰρ καθ' ἕκαστα ἡ αἴσθησις. τὴν δὲ καθόλου ἡ ἐπιστήμη. ἔστι δὲ τὰ μὲν καθ' ἕκαστα σωματικὰ καὶ μεριστὰ ὄντα καὶ αὐτικτά, πάσχοντα ἔξωθεν, τῆς ψυχῆς ἀσωμάτου οὔσης καὶ οὐ μεριστῆς καὶ αὐτίπαθ' τὴν ζώων. τὰ δὲ καθόλου εἰ τῇ ψυχῇ, οὐ τὰ καθ' ἕκαστα· ταῦτα γὰρ εἰ αὐτοῖς ὄντι τῆς καθ' ἕκαστα. καὶ καθ' αὑτὰ μόνῳ ἐπίνοιαν λαβὼν τῆς ψυχῆς χωρίζεται. τὰ δὲ ἐπιστητὰ πολλοῖς τὴν αἰσθητὴν ὑπερῆρται μέρεσι. ὅσῳ καὶ ἐπιστήμη αἰσθήσεως. ἐπιστητὰ δὲ τὰ εἰ ψυχῇ. ἀλλὰ καθόλου οὕτω λέγεται τὰ ἐπιστητά. ὡς εἰ ᾗ ἐ τῆς μεθ' τὰ φυσικὰ πρώτης φιλοσοφίας καθόλου εἶναι ἀποφαίνεται, καὶ τοῦδὶ χωριστὰ καὶ ἀκίνητα αὐτῷ θέμενος. καὶ ἐπάνω, εἰ δ' ἔστι τις οὐσία κινητὸς, αὕτη προτέρα καὶ φιλοσοφία καθόλου. ὅτι οὕτω πρώτη. καὶ τὰ εἰ ψυχῇ οὕτω καθόλου ὡς πρῶτα καὶ αἴτια τὴν μερικῶν, ἀλλ' ἐπεὶ πρῶτα μάλιστα καὶ αἴτια τοῦ εἶναι ἔσται, ὑπὸ ἀμερίστου καὶ πάντη ἑαυτῆν εἰσὶν οὐσίαι, τὰ δὲ ᾧ ψυχῇ καὶ τὰ λογικῷ οὐσίαται αἰτίλιξιν, οὐκ ἀμερίστως ὑπομένα, καὶ δι' αὐτοδρώς ἔστιν αἴτια, δῆλον καθόλου τὰ πάντων πρώτιστα αἴτια τοῦ εἶναι· εἰς ὃ δῆλον οὐ κομίζεται ἡ ἐπιστήμη. τῶν γὰρ τῶν ὅρους γνώσκομεν. ὅροι δὲ τὰ εἴδη. ταῦτα δὲ οὐ πρώτως εἰ τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ διαυτοδρώς. καὶ ὡς εἰ συνημμένῳ τοῖς ἐναντίοις; δῆλον ὅτι εἰ αὐτῇ πως εἶναι ἔφηται, ὅτι καὶ τὸ πρὸς ἓν νοῦν σωκφλῶ.

Δ ΙΟ ΝΟΗΣΑΙ μὲν ἐν αὐτῷ, ὁπόταν βούληται.

Τ ᾧ νοητικῷ, εἴτε αὖθ' ᾧ εἰ τῇ ψυχῇ νῷ, εἴτε τῇ εἰς ἣν αἰσθητικῇ ψυχῇ. ὅτε δ' ἐπιστήμαι αἰθεράσφ. δῆλ. ἐ οὐδὲν ἔχει τὰ ἐναντία εἴδη. ἀφ' ὧν ὡς ὕλῃ αἰτίων καὶ τὰ διάθετα γνώσκεται ἐπιστημονικῶς.

Α ΙΣΘΑΝΕΣΘΑΙ δὲ, οὐκ ἐν αὐτῷ· ἀναγκαῖον γὰρ ὑπάρχειν ἐ αἰσθητόν.

Τ ᾧ αἰσθητικῷ δυνάμει. ὅτι ὑπάρχειν δεῖ ἐ αἰσθητικὸν ἄτομον ὂν καὶ ἔξωθεν. καὶ οὐ μόνον εἶναι ἀλλὰ καὶ πεφύκαι τῷ αἰσθητικῷ. ἵνα καὶ ὁράσῃ τι εἰς ἐ αἰσθητήριον. καὶ ἐνδὶ τῷ τούτου πάθει ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ προβαλλομένη τοὺς εἰ αὐτῇ τὴν αἰσθητὴν κινοῦς λόγους, οἰκείως τῷ πάθει γνωρίσῃ ἐ αἰσθητὸν καθ' οἰκείαν σύγκρισιν, καθὰ ἐ τῆς αἰσθητῆς στάσις. εἶδος.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ τῆς ἔχει καὶ τοὺς ἐπιστήμας ταῖς τὴν αἰσθητὴν. καὶ δῆλ. νῷ αὐτῷ αἰτίαν ὅτι τὰ αἰσθητὰ τὴν καθ' ἕκαστα καὶ τὴν ἔξωθεν.

Ο". σαι οὐ τοῖς εἴδεσιν ἡ τοῖς λογικοῖς ἀρκοῦσι μόνοις, ὡς πρὸ αἰθωρητικαί. ἀλλὰ συμπροδιλαμβάνουσι καὶ τὰ καθ' ἕκαστα καὶ ἔξωθεν. ὁπόταν αὖτε πρακτικαὶ ἐπιστήμαι, καὶ αἱ ποιητικαὶ τέχναι. καὶ γὰρ αὖται παρόντων δέονται τὴν αἰσθητῶν.

Λ ΑΛΛ' ΓΕΡΙ μὲν τούτων, διακεφῶζει, καιρὸς γένοιτ' ἂν καὶ εἰσαῦθις. νῦν δὲ, διωρίσθω τοσοῦτον. ὅτι οὐχ ἁπλοῦν ὄντος τῷ δυνάμει λεγομένου. ἀλλὰ τῷ μὲν, ὡς πρὸ αὖ ἐπιστήμονι ὂν πεφῦσθαι δυνάσθαι ὑρατηγεῖν. τῷ δὲ, ὡς ὂν εἰ ὑλικῷ ὄντα, οὕτως ἔχει ἐ αἰσθητικόν. Ἐπεὶ δ' αὐσύμως αὐτῶν ἡ διαφορὰ, διώρισται δὲ τοῦδὶ αὐτῶν ὅτι ἕτερα. καὶ πῶς ἕτερα, χρὴ σθαι δ' αὖ αναγκαῖον τῷ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι, ὡς κυρίοις ὀνόμασι. ἐ δ' αἰσθητικὸν, δυνάμει ὂν ἐστι, ἐ αἰσθητὸν ὅδε εἰ τελειχείᾳ, καθάπερ εἴρηται. πάσχει μὲν οὖν οὐκ ὄμοιον ὄν. τὸ ποιοῦν δὲ ὁμοίωται, καὶ ἔστιν οἷον ἐκεῖνο.

Γ ρὶ τῶ πῶς τὰ καθόλου ἡ θεωρεῖν ἐφ' ᾧ μᾶλλον σαφίσθω δὲ τοῦδὶ αὐτῶν εἰ τῷ τρίτῳ δρεῖ. ἐφ' οἷς συμπάρεστι, ὡς καὶ τὸ δυνάμει ἐ αἰσθητικὸν εἰ τοῖς ζώοις πάσχειν λέγεται καὶ ἀλλοιοῦσθαι οὐ κυρίως. δῆλ. ἐ μὴ δὲ νῷ ψυχὴν εἶναι νῷ πάσχοντος ἢ ἀλλοιουμένου, ἐ δὲ ἔργασιν, οὐ δὲ ἕξιν καὶ τὸ νῷ φθαρτικῷ πάθημ, ἀλλὰ νῷ καὶ τὰγένεσιν οὐ νῷ οὐσιώδη. νῷ δὲ πρὸς ἓν δύναται τῆς εἰ δρεῖ σύστασιν τελῶν. ὡς πρὸ ἡ οὐσιώδης πρὸς νῷ τῆς ὑσίας τῆς αἰσθητικῆς προσῆκον ἓν δύναται ἐ σῶμα. ἔστιν οὖν ἐ αἰσθητικὸν δυνάμει, ὅταν ἐ αἰσθητὸν ἐνδὸν ὂν ἐ τελειχείᾳ. ἕξιν μὲν γὰρ οὐ δυνάμει ἀλλ' εἰ δρεῖ ἄρισται τινὶ ἕλει. ἐ δὲ αἰσθητικὸν οὕτω πρὶν εἰ δρεῖν. ἀλλὰ δυνάμενον δὲ καὶ κατὰ ἐ διάθεσιν δυνάμει, ὑπάρχει εἰ τῷ εἰδρεῖν καὶ κατὰ ἐ εἶδος ἵστασθαι τῇ αἰσθητῇ οὐ παθητικῶς. οὐ γὰρ λυκαίνεται ἢ θερμαίνεται, ἀλλ' εἰδρητικῶς. οὐ τῷ ποιεῖν ὡς τὸ ποιητικὸν αὖτε. ἀλλὰ κριτικῶς καὶ γνωστικῶς. ἐ δὲ ὁρᾶν εἰ πάθος εἰ τῷ αἰσθητηρίῳ μένει. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ κατὰ ἐ εἶδος τῇ αἰσθητῇ εἰ τῇ κατ' εἰδρᾶσθαι αἰσθήσει ἵστασθαι ἐ αἰσθητὸν, καὶ τὰ νῷ ἐς εἰ σωσίρεσιν, καὶ νῷ ἀμβρίστου τῇ γνωσοῦ παντὸς περίληψιν, ἀπάσης ἵσταμένης γνώσεως, προηγεῖσθαι δὲ χρὴ ἐ τῇ αἰσθητηρίου πάθημα, δῆλ. νῷ ἔξω τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς φορᾶς, οὐ δυναμένης ἡ αὖθι τὴν ὀργάνων εἰ δρᾶν, ἢ προκινουμένως αὐτῆς ἐγειρομένης νῷ κινήσεως ἐ ὄργανον, δηλαδὴ ὡς οὐ τὴν εἰ τοῖς αἰσθητηρίοις ἕξει παθῶν. ζωὴ δὲ τούτοις τὴν εἰ τοῖς σώμασιν ἐνδῶν αὐτὴ λαμβανόμενον. καὶ κεῖνο δὲ φανερὸν, ὅτι μὴ ὡς τὰ ἄψυχα πάσχει νῦν τὴν ὑκινῆς ἐ αἰσθητήριον. ὡς γὰρ ζωὴ πάσχει. δι' ὃ οὐ δὲ πάθος ἐ ὅλον, οὐ δὲ ἔξωθεν πάντη. ἀλλὰ καὶ καθ' οἰκείαν σύγκρισιν. καὶ ἅμα κινεῖται τε καὶ εἰδρᾶ. καὶ ἐ τοιοῦτον ὁμοῦ πάθημα καὶ εἰδρᾶμα, ὑπό τε τὴν αἰσθητὴν καὶ καθ' αὑτὰ πρὸς αὐτὰ τῆς εἰ τῷ αἰσθητηρίῳ ζωῆς διαγόρου ἐνεργούσης, ὁμοιοῦται τοῖς εἰ τοῖς αἰσθητοῖς εἴδεσιν. ἀλλ' οὕτω ἔξω ἡ ὕλη, οὐ καθαιρεῖ εἰδρᾶμα καὶ μεριστὸν καὶ σωματοειδὲς ὑπάρχειν καὶ χρόνῳ παρατεινόμενον.

ἀμερίστως

διπλοῦν λέγεσθαι μεμήνυκεν. ἐνδέχεται γὰρ ἀμφοῖν πρόκειται λέγειν. ἢ μὲν γὰρ φθορά τίς ἐστι καὶ μεταβολὴ ἀφ' ἑτέρου εἰς ἑτέρην, καὶ λέγεσθαι τὴν σύστασιν μεταβάλλουσαν, λέγεσθαι ψυχρὸν φθεῖρεσθαι θερμόν. ἵνα εἰς τοῦτο τὴν θερμοῦ εἰς ἧττον ἐλθὸν ἑτέρην, ὅ ἐστιν ὁμοιομερὲς τῷ προϋπάρχοντι ψυχρῷ. ᾧ ἡ τοῦ θερμοῦ συμπίπτουσα ἑτέρησις.

Τ Ο Δ' ΑΥΞΕΣΘΑΙ, σωτηρίᾳ μᾶλλον, τοῦ δυνάμει ὄντος, λέγεσθαι τὴν τοῦ τελειεχείᾳ ὄντος, καὶ ὁμοίου. οὕτως, ὡς δυνάμεως ἔχει πρὸς τὸ τελείχειαν.

Λ ΚΑΙ ΒΑΣ. ἢ μᾶλλον προσθείς. ἐπειδὴ καὶ τῇ ἑτέρᾳ σωτηρίᾳ τὴν πλειστηκόν. καὶ ἡ παίσχειν λέγεσθαι τοῦτου μεταβάλλειν, τοῦ ἐνεργείᾳ ὄντος ἔσχατον, ὅπερ δυνάμει ἐστὶ ἡ παίσχειν. διὸ ὅμοιον τῷ ποιοῦντι ἡ παίσχειν. ἀλλ' ὡς δυνάμει ὄν, τὸ τελειχείᾳ ὄντι. οὕτω δὲ λέγω διπλόνυν τὸ παίσχειν τὸ μέσῳ ἐμφύσας, ὅ ἐστιν ἀνάγκη συμβαίνειν λοιπὸν ὅπως ἡ ἔχει λέγω ἔξιν, ἄλλοι δ' ὅπου ἐστὶ τοῦ μὴ τὸ ἐνεργεῖν ἔρχεται εἰς τὸ ἐνεργεῖν.

● ΣΩΡΟΥΝ γὰρ γίνεται ἡ ἔχει, λέγω ἐπιστήμην. ἔστιν ἡ οὐκ ἔστιν ἀλλοιοῦσθαι. εἰς αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις καὶ εἰς τὸ τελείχειαν, ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν ἡ φρονοῦν, ὅταν φρονῇ, ἀλλοιοῦσθαι. ὡς ὅπερ οὐ δεῖ ἡ τὸ οἰκοδομεῖν ὅταν οἰκοδομῇ. ἡ μὲν οὖν εἰς τὸ τελείχειαν ἄγει, εἰς δυνάμει ὄντος, καὶ τὰ ἡ νοοῦν καὶ φρονοῦν, οὐ διδασκαλίας, ἀλλ' ἑτέρας ἐποιήσεως μίας ἔχειν δίκαιον. ἡ δ' εἰς δυνάμει ὄντος, μανθάνειν καὶ λαμβάνειν ἐπιστήμην τοῦ τὸ τελειχείᾳ ὄντος καὶ διδασκαλικοῦ, ὥστοι οὐ δεῖ παίσχειν φατέον ὡς ὅπερ εἴρηται. ἢ δύο τρόπους εἶναι ἀλλοιώσεως. τὴν, τε εἰδὴ τοὺς σφετερικὰς διαθέσεις μεταζολὴ, καὶ τὴν εἴξεις καὶ τὴν φύσιν.

Τ αὐτὰ συνταχτέον πρὸς ἡ, εἰς ἡ ἐνεργεῖν δὲ ἄλλον τρόπον. τοῦδε δ' ἀμφοῖν αὐτοδρόμου ἐστὶν, τοῦ τὰ κατ' ἄθησιν ἐνεργουμένου, καὶ τοῦ κατὰ γραμματικὴν καὶ ἁπλῶς κατ' ἐπιστήμην ἡ, ἄλλον τρόπον, πῶς ὅπως ὁ ἐπιστήμων ἐκ τοῦ μὴ ἐνεργεῖν εἰς τὸ ἐνεργεῖν μεταβάλλει παράδειγμα, ὕστερον τοῦδε τοῦ αἰσθητικοῦ ὁρῶν, καὶ ἡ διαφορὰν αὐτοῖν προσθήσων. οὐ δή ἐστιν ἡ ἐκ τῆς ἐπιστήμης, κἂν ἕξεως εἰς θεωρίαν ἄφιξις ἀλλοίωσις. διότι σωματικὴ κατὰ ποιότητα μεταβολὴ ἡ ἀλλοίωσις. οὐ δὲ τῇ κατ' ἐπιστήμην θεωρίᾳ, οὐδὲν τῆς σωματικῆς δεῖ μεταζολῆς. ἐὰ μὲν ἡ νοεῖν ὡς εἴρηται ἢ μεθιέναι αὐτῷ συμβῇ. ὅτε οὐχ ὡς σωζηόσου ἀλλ' ὡς μὴ ἐμποδίσου μεταβαλεῖν χρή. ἀλλὰ μόνης τῆς ψυχικῆς ἐπιδόσεως εἰς ἐνέργειαν ἐκ τῆς μὴ ἐνεργούσης ἕξεως. καὶ ἔστιν δῆλον. εἰς αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις καὶ εἰς τὸ τελείχειαν αὐτῇ τῇ ἔχοντος τὸν ἐπιστήμην, εἰς αὐτὸ ἡ ἐνεργεῖν τελειουμένου ὑφ' ἑαυτοῦ, ἀπαθοῦς τῆς σώματος μένοντος. διὸ ἡ τοιαύτη μεταβολὴ οὐκ ἀλλοίωσις, ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. διότι αὐτὸς οὔτε ἀλλοίωσιν οὔτε κίνησιν ὅλως τὴν ψυχικὴν μεταβολὴν πρεσαγορεύει. ἐσθὺς δὲ τελάττωσα κωλοῦνται, οὐ κατὰ τὰς σωματικὰς κινήσεις ἡ καὶ ἀλλοιώσεις, φυσὶν ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. ἀλλὰ ἡ μὲν φρονεῖν ὅταν φρονῇ μὴ ἀλλοιοῦσθαι οὐ θαυμαστὸν, ἅτε ψυχῆς κατὰ αὐτὴν ἡ ἐνέργεια. πῶς δὲ οὐχὶ ὁ οἰκοδόμος ὅταν οἰκοδομῇ. ἢ ὅτι οὗτος εἰ καὶ τῇ τοπικῇ χρῆται τῷ σώματος κινήσει, οὔτι γε τῇ κατὰ ποιότητα. εἰ δὲ οὖν καὶ ὁ τῷ σώματι χρώμενος οὐκ ἀλλοιοῦται, μειζόνως ὁ μὴ δι χρώμενος. εἶτα καὶ ἡ διαφορὰ ἐπάγει, τῆς εἰς ἐπιστήμην ὕλης ἀγνείας τῆς ψυχῆς μεταζάσεως, τῆς ἀφ' ἕξεως εἰς ἐνέργειαν. ὅτι ἡ μὲν κατὰ διδασκαλίαν καὶ μάθησιν ἐπιτελεῖται. ἢ ἔστιν καὶ σωματικὴ τις μεταζολὴ, ὡς οὐ τῷ ζῆν τῆς φυσικῆς λέγεται ἀκροάσεως. ἡ δὲ, κατὰ τὸν ἀφ' ἑαυτῆς ἄθρόαν τὴν λόγων προβολήν. ἔστιν μὲν οὖν ἀλλοιώσις τις σωματικὴ τῇ μαθήσει. ὅλῃ τὸν ἀφ' αἰσθήσεως ὅλῃ μνήμης εἰς τὸν λόγους ἀναφορά. οὐμοῦν ἡ μάθησις ἀλλοίωσις ἔστι. κατὰ γὰρ τὸν τῆς ψυχῆς γίνεται καὶ αὐτὴ κατὰ λόγους οὐ ἐνέργειαν. καὶ ἡ σωματικὴ δὲ ἀλλοίωσις ἡ τῇ μαθήσει ἀκολουθοῦσα, οὐ πεῖσις. ἐὰ δὲ ἐὰν μένης φθορᾶς καὶ τῆς εἰς σήρωσίν τις ἀκούν μεταβολῆς ἡ παίσχειν. ὧν ἡ πολλὴ ἔχα σωτήρια. ἢ κατὰ ἡν ἕτερόν ἐστι τρόπον πεῖσις. ἐὰ τις καὶ ἡ ἐὰν ἔξιν ἢ εἶδος ἢ ἡ κατὰ φύσιν κατάστημα μεταβάλλον, παίσχειν προσαγορεύω. ταῦτα δὴ τῇ ἐπιστημονικοῦ διορισάμενος, ἐπιφέρει καὶ τοῦδε τῇ αἰσθητικῇ.

Τ ΟΥ Δ' αἰσθητικοῦ ἡ μὲν πρώτη μεταβολὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ γεννῶντος. ὅταν δὲ γεννηθῇ ἔχει ἤδη ὡς ὅπερ ἐπιστήμην, καὶ ἡ αἰσθάνεσθαι. καὶ ἡ κατ' ἐνέργειαν δὲ, ὁμοίως λέγεται τῷ θεωρεῖν.

Ο" ΤΙ Ἡ αἰσθητικὴ αὐτὴ ζωὴ οὐκ ἴσως ἁπλῶς τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῆς σώματι συνεπιπλεγμένης. διὸ τῷ ζῴῳ συνυφίσταται καὶ ἡ κένου γένεσις, ἡ πρώτη τοῦ αἰσθητικοῦ μεταβολὴ, εἰς ἡ εἶναι αὐτὴ ἄγουσα, αἰσκλησοῦσα τῇ μαθήσει. ὡς καὶ ἡ γεννηθέντα αἰσκλησεῖν τῷ ἀπειληφότι πρὸ ἕξιν. καὶ ἡ αἰσθάνεσθαι κατ' ἐνέργειαν λέγεται ὁμοίως τῷ θεωρεῖν. ὁμοίως μὲν ὅτι κατὰ ταυτὰ ἡ τελειότης ἐπ' ἀμφοῖν. καὶ ὅτι καὶ ἐὰν τοῦ αἰσθάνεσθαι ἡ κρίσις ψυχική. καὶ οὐδὲν καὶ κατὰ λόγων γίνεται προβολή. ταύτη μὲν οὖν ὁμοίως.

▲ ΙΑΦΕΡΕΙ δὲ, ὅτι τοῦ μὲν, τὰ ποιητικὰ τῆς ἐνεργείας, ἔξωθεν, ἡ ὁρατὰ, καὶ ἡ ἀκουστά. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὴν αἰσθητήν. εἴρηται δὲ, ὅτι τὴν κατ' ἐνέργειαν αἴσθησις. ἡ δ' ἐπιστήμη, τὴν κατὰ λόγου. ταῦτα δὲ ἐν αὐτῇ πῶς ἔχει τῇ ψυχῇ.

Τ ΟΥΤΟΣΙ ὅτι δεῖ τι παθεῖν ἡ αἰσθητήριον ἐστὶ τὴν αἰσθητήν, ἔξω καὶ ὄχ ἐν τῷ αἰσθανομένῳ ὅπερ. ὅπερ ποιητικὰ τῆς ἐνεργείας λέγεται, οὐχ ὡς ἐμποιοῦν τα τὴν κρίσιν, ἀλλ' ὡς παθεῖς τι ἐν τῷ

κινουμένου, ὡς οὐ τοῖς εἰς τὸ τέταρτον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως ἡμῖν εἴρηται, οὐκ ἀεὶ ᾧ πάσχει ἔπε-
ται. ὅτι μὲν δὴ οὐ ῥᾳστῶς· ἀλλὰ τοῖς ἀριστοτέλους προσεκτέον.

Γ ΑΝΤΑ δὲ πάσχει καὶ κινεῖται ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ καὶ οὐ θρᾴττονος ὄντος.

Τ οὗτο δηλαδὴ οὐ θρᾴττων ὄντος, ὅπερ ὁ πάσχων τάχα μὲν δυνάμει, ὕστερον δὲ γίνεται οὐ θρᾴττων. εἴγε οὐ
τῷ πεπονθέναι ὁμοιοῦται τῷ ποιοῦντι· ἀλλ' οὐδὲ ἡ τελείωσις ἴσχει θρᾳδύτητα, καίτοι ἐμποιοῦσα. οὐ
δὲ ἡ μάξις μᾶλλον πάσχει· οὔτε γὰρ πάσχει δεῖ ὁ ποιοῦν ὅπερ ποιεῖ, ἀλλ' οὐ θρᾴττων. καὶ ταύτῃ δῆλη τῇ
οὐ θρᾴττων ὁ ποιῶν, ὅτι ὁ οὐ ᾧ πάσχων τι ἀποτελούμενον, οὐ παθητικῶς ἀλλ' οὐ θρᾳττικῶς· οὐ κατὰ
τὰ λάτρα ἀρχόμενα, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἀριστοτέλη, οὐ τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, τὰ εἴδη προσλαμβάνει ἢ
ἀποτελούμενα, οὐ παθητικῶς δηλαδὴ ἀλλ' οὐ θρᾳττικῶς καὶ οὐσιωδῶς. οὐ ὡς ἡ οὐ θρᾴττων ἡ αὐτὴ
τῇ οὐσίᾳ.

Δ ΙΟ ΕΣΤΙ μὲν ὡς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει. ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ ἀνομοίου, καθάπερ εἴπομεν. πάσχει μὲν γὰρ
ὁ ἀνόμοιος ὢν. ὥστοπον, ὁμοῖος δὲ ὅμοιός ἐστι.

Τ ὁ γὰρ ἔτι πάσχων δυνάμει ἐστὶν ὅμοιος· ἀλλ' οὐχ οὐ θρᾴττων τῷ ποιοῦντι. ὁ δὲ πεποιηθὼς ἁπλῶς ὅμοιος.

Δ ΙΑΙΡΕΤΕΟΝ δὲ καὶ τοῦδε δυνάμως καὶ οὐ τελειώσεως.

Ε ξ ὧν καὶ ὁ πάσχων διακρεμᾶσθαι. ὅτι οὐ ῥᾳστῶς καὶ τῇ ἄλλοτε ἄλλη διαθέσει, ἀλλ' οὐχ οὐ τῇ κατ'
οὐ θρᾴττονα μεταζολῇ.

Ν ΥΝ ΓΑΡ ἁπλῶς λέγομεν τοῦδε αὐτοῦ. ἔστι μὲν γὰρ οὕτως ἐπιστῆμόν τι ὡς ἂν εἴπωμεν ἄνθρωπον
ἐπιστήμονα, ὅτι ὁ ἀνθρωπος τὴν ἐπιστήμων καὶ τὴν ἐγρήγορσιν ἐπιστήμην. ἔστι δὲ ὡς ἤδη λέγομεν ἐπι
στήμονα ὃν ἔχοντα τὴν γραμματικήν. ἑκάτερος δὲ τούτων, οὐ φησὶ αὐτὸν τρόπον δυνατός ἐστιν. ἀλλ' ὁ
μὲν, ὅτι ὁ γένος τοιοῦτον καὶ ἡ ὕλη. ὁ δὲ, ὅτι βουληθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν, ἂν μή τι κωλύσῃ. τὴν ἔξω
θεν. ὃ δὴ ἤδη θεωρῶν, οὐ τελειότατα ὢν καὶ κυρίως ἐπιστάμενος, τότε ὁ ἀμφότεροι μὲν οὖν οἱ πρῶτοι
κατὰ δυνάμει ἐπιστήμενες. ἀλλ' ὁ μὲν δι' μαθήσεως, ἀλλοιωθείς, καὶ πολλάκις ὑπ' οὐσιώσας μετα
βαλὼν ἕξεως.

Α ΕΠΙ τῇ ἀδιορίστως. ἐφ' οἷς δι' παραδείγματος τῆς ἐπιστήμονος ὁ δι' οὗ παραδίδωσι τῷ δυνάμει.
ὁ μὲν πρὸς γένεσιν τὴν ἀτελῆ παρέχων ἐπιτηδειότητα. ὁ δὲ πρὸς οὐ θρᾴγειαν κατὰ τὴν ἤδη μὲν
παρισκβασμένην εἰς ὁ οὐ θρᾴγειν ἕξιν, οὐμοῦ οὐ θρᾳοῦσαν, καὶ ταύτην ἀπολειπομένην τῆς τελειό-
τητος. οὐ γὰρ τοῖς ῥᾳσὶν ὁ τέλειος. οὐ οὐσίᾳ, δυνάμει. οὐ θρᾴγειν. ἅπας μὲν οὖν ἄνθρωπος δυνάμει
ἐπιστήμων, ὡς πεφυκὼς γίνεσθαι δι' μαθήσεως. καὶ τῷ γένει ἕκαστος τουτέστι τῇ ἀνθρωπίνῃ ὑπάρχει
φύσει. καὶ ὑλικὴν ὁ τοιοῦτον δυνάμει. ὡς τῷ γίνεσθαι καὶ τῷ ἐτοίμως ἔχεσθαι πλειόνως. δι' ὃ
προσκεῖται ὁ καὶ ὕλην. ὁ δὲ ἤδη τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπειλημμένως ἕξιν, μὴ οὐ θρᾳοῦσαν δέ, οὐ δὲ πρὸς ὁ
αὐτό ἐστι δυνατός. οὐ γὰρ πρὸς γένεσιν ἀλλὰ πρὸς θεωρίαν. οὐκ κατὰ τὴν ὑλικὴν δυνάμει. ἀλλὰ κα-
τὰ τὴν ἐξηντικὴν μὲν, μᾶλλον δὲ πραγμάτων. οὐ τῷ διεστάναι μόνον ἐκ τῆς οὐσίας τὴν οὐ θρά-
γειαν. ἀλλὰ μειζόνως μᾶλλον ὁριζόμενον. καὶ τῷ μὴ ἀεὶ οὐ θρᾴγειν, ἢ τῷ μὴ βούλεσθαι. ἢ τῷ ὑπό τινος κω-
λύεσθαι. ἅπερ ἅμφω καὶ αὐτὸν ἐδήλωσε. δι' τὸ ὅτι ζουληθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν, ἐὰν μή τι κωλύσῃ.
θέλει γὰρ ὡς καὶ βούλεται οὐ ἑαυτόν. καὶ βουληθεὶς κωλύεται. ἀλλ' εἰ καὶ τῆς ἀμελείας ὁ τοιοῦτος
ἀπολέλαυκε τῆς τελειότητος, καὶ τὸ ἀεὶ εἶναι οὐ τέλειον, ποτὲ ὅμως κατὰ τὰ αὐτῷ πρέποντα μέ-
γα γίνεται τέλειος. ὁ πότε ἤδη θεωρεῖ. οἱ δὲ πρῶτοι δύο ἐπιστήμονες ἀτελῶς πως καὶ κατὰ δυνάμει
ἀμφότεροι. ἀλλ' ὁ μὲν τελειούμενος ἀλλοιώσει τῇ δι' τῆς μαθήσεως, χλιόσει τινὶ οὖσῃ, οὐ τῆς ψυ-
χῆς ἀλλοιουμένης, σωίσχει γὰρ ἡ πάντη διαιρετὴ κίνησις ἢ ἀλλοίωσις. ἢ δὲ ψυχὴ ἀμετάβατος ἔσται.
ἀλλὰ ταύτης μὲν ἄθρ' ὡς, εἰ καὶ ποτὲ κατὰ τὴν σύδοσιν προβαλλόμενον τῇ ἐπιστημονικῇ γινομένης
ἕξει, τοῦδε δὲ ἐν ζῶσι ὁρωμένης τῆς ἀλλοιώσεως. ὡς οὐ τῷ ἑβδόμῳ ταύτην τῆς φυσικῆς εἴρηται
ἀκροάσεως. ὁ δὲ καὶ πολλάκις ὑπ' οὐσιώσας μεταβαλὼν ὅλως ἔρχεται, ἢ δι' ὁ κατὰ τελείους
μυρίκωτοδύοι λόγους προβολὰς, καὶ τελειότητας γινομένας, ἀθρόαν ὕστερον τὴν τελείαν ἐπιγίνε-
σθαι ἕξιν. ἢ αὐτὴ τῷ οὐσίᾳ τῷ πολλάκις λεγομένῳ. ὃ καὶ μᾶλλον μαρτύρεται. σαφῶς γὰρ οὐ τοῖς
ἀπολειπτικῶς, τὴν μὲν εἶναι λέγει κατὰ ἀπόφασιν ἄγνοιαν, τὴν δὲ οὐ στέρησιν. τὴν μὲν τῇ ἀληθοῦς
μόνου ἐστερημένην. τὴν δὲ καὶ ὁ αὐτικείμενον προσκεκτημένην ψεῦδος. οὐ ἵστι οὖν ἡ εἰς ἐπιστήμην μετα-
βολὴ ἐκ ψευδοδοξίας γινομένη, καὶ ὑπ' οὐ στέρησιν γίνεται ἕξεως.

Ο ΔΕ ΕΚ τοῦ ἔχειν τὴν αἴσθησιν, ἢ τὴν γραμματικήν, μὴ οὐ θρᾴγειν δὲ, εἰς ὁ οὐ θρᾴγειν, ἄλλον τρόπον.
οὐκ ἔστι δὲ ἁπλοῦν οὐδὲ ὁ πάσχειν. ἀλλὰ ὁ μὲν φθορά τις ἐστὶ τοῦ οὐ στοῦ.

Γ ρὸς μὲν γὰρ ὁ ἐπιστημονικῶς οὐ θρᾴνεσθαι, οὐ δὲ ὅλως ἀλλοιωθῆναι δεῖ τι ὁ ὄργανον. ἐὰν μὴ οὐ μέθεσις
ἢ ὑπόσυσις ἢ ὕπνωσις ἢ. πρὸς δὲ ὁ αἰσθητικῶς παθεῖν μόνον τι δεῖ. οὕτω ὅτε ὁ ὠδὶ τῆς οὐσιώδους χλιό-
σεως πάθος, ἵνα γένηται αἰσθητικὸν, κατὰ τοὺς οὐσιώδεις μεταβαλλόμενος ὑμφάσεις. ἀλλὰ κατὰ
συμβεβηκὸς μᾶλλον τινὰς καὶ τούτους παθητικοὺς μεταβαλλόμενος ποιότητας. δι' ὃ ἄλλον τρόπον. πρὸς
δὲ αὖ ὁ σαφωνίζομεν ὁ, πῶς ἄλλον τρόπον, ἐπειδὴ δι' οὗ ἔστιν ὁ δυνατὸν, πῶς ὅτι καὶ ὁ πάσχειν

δι' οὗ

Α ύει δὴ τούτων τὴν δοκοῦζαν ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς ἑαυτὴν ἐγείρεσθαι, τῆς πλείστου δεῖ κι-
νητικὸν ὁρᾶσθαι ἐν τοῖς ζώοις ζωῆς. ὅσα δὲ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἐγείρεται, ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἀποτείνεται, οὐκ αὐ-
τάρκης ἀλλ' οὐδὲν ἐν τόδου. καὶ δυνάμει ἀτελὴς πως δὴ ἔσται, ὡς πρὸς τὴν σύγκρισιν ἐν τόδου οὐ-
δὲν ἦ, ἢ τῷ πρὸς ὅ, ἢ τῷ ὑφ' οὗ. ἀλλ' ἡ κατὰ θάτερον μόνον οὖσα οὐδὲν, ἐγειρομένη μὲν ὑφ' ἑαυτῆς,
πρὸς δὲ τὰ ἔξω φθειρομένη, ἢ ⟨καὶ⟩ τὴν ἐκ φῆς εἰς ἑαυτὴν ἐπιστροφὴν μένη, οὐ πάντη ἔστιν ἀτελὴς οὐ δὲ
μόνον δυνάμει. ἢ δὲ καὶ ὑπὸ τινος τὴν ἔξω κινουμένη, καὶ μένον οὖσα τὴν ἐκ φῆς αὐτιλητικὴ, ὡς
κατ' ἄμφω οὐδὲν, μόνον ἔστι δυνάμει. ἐκ τούτου γὰρ οὔτε γνωστικὴ ζωὴ ἡ αἰσθητικὴ, καὶ ἐν τόδε ἔστιν
ἀλλ' οὐκ ἑαυτῆς προηγουμένως γνωστική. καὶ ⟨καὶ⟩ τὴν ἔξω κινεῖται οὐκ ὡς τὰ ἄψυχα. ἀλλ' ὡς
οὐδὲν μὲν ἐγειρόμενον, ἵνα καὶ ζωτικὴ ἡ σύγκρισις. προηγησαμένως δὲ τῷ τοῦδε ὁ αἰσθητήριος ἐπι-
στρεφόμενος ⟨καὶ⟩ τὴν ἐκ φῆς. πάθει ἐπακολουθοῦσα, καὶ τοῦδε αὖ ὁ ἐγειρόμενον οὐδὲν. καὶ πλειστομένη
μὲν κατὰ τὴν οὐδὲν τὴν λόγῳ προβολήν. ⟨καὶ⟩ δὲ τὴν ἐκ φῆς λεγομένην πλειοῦσθαι, ὡς τοῦδε ὁ
ὑπ' αὐτῆς τῷ τῷ αἰσθητηρίῳ γινόμενος πάθος, πλείας ὄντος ἐγειρομένου. ὡς φησ αὖτοι κινητικὴν
φασὶν τῆς ὀρέξεως, οὐ σῴζων τά τε εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ τοῦδε αὖ ὁ ἀφ' ἑαυτῆς ἐκείνης ἐγειρομένης. καὶ
ὡς ὁ σῶμα τῆς ψυχικῆς καθάρσεως αὐτὰ ταῦτα πλάττων, οὐ ποιοῦν εἰς αὐτὸν τί. ἀλλ' ἐκείνης δὴ. πρὸς ἄλλον
τοῦδε ὁ σῶμα σχοφλὸν ὑφ' ἑαυτῆς καθαιρεμένης. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ φαντασία μόνον τὴν ἐκ φῆς αὐτι-
λητικὴ, καὶ ⟨καὶ⟩ τὴν τῆς αἰσθητηρίου κινουμένη παθῶν πρὸ αὐχιλ. ἀλλὰ μετὰ πρώτην κίνη-
σιν καὶ ἀφ' ἑαυτῆς προβάλλει τοὺς τύπους. καὶ σύγκρισις καὶ μὴ παρόντων τὴν ἔξωθεν. ὑ δὲ αἴσθησις
ἀεὶ παρόντων λαμβάνει. ἵνα σύγκρισις. διὸ μόνον δυνάμει καὶ οὐχὶ καὶ σύγκρισις ὁ αἰσθητήριον, ὡς
οὐδέποτε καθ' ἑαυτὸ αἴσθ τὴν ἔξω παρόντων σύγκρισιν. διατὶ οὖν μὴ ἔστι τὴν αἰσθήσεων αἴσθησις. ὅτι
σύγκρισις οὐτοτελοῦς ἢ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστροφή. δυνάμει δὲ μόνον ἡ αἴσθησις. διατὶ δὲ μὴ τὴν
αὐτῷ αἰσθητηρίῳ αὐτιλαμβάνεται στοιχεῖον. ἐπειδὴ πάθος τι δεῖ ὁ αἰσθητήριον ⟨καὶ⟩ τῷ αἰσθη-
τῷ. ἵνα κινῆσθαι εἰς σύγκρισιν ἡ αἴσθησις. ποίᾳ δὲ οὐδὲν ὑφ' ἑαυτῷ. ὡς οὐ δὲ ὁ καυστὸν καίεται αὖθι τῷ
καυστικῷ. ἀπόπτησις οὖν καὶ πρὸς τὴν λυτρόωσιν ἀπορίαν δὴ. τὴν δὲ. ὅτι ὡς οὐ δὲ ὁ καυστὸν καίεται
αὖθι τῷ καυστικοῦ, οὕτω δυνάμει οὐ δὲ ὁ αἰσθητήριον πάθοι ὑφ' ἑαυτῷ. ἀλλ' σύγκρισις ὅτ φθείρει ὁ
πῦρ σὺ τῷ αἰσθητηρίῳ, πῶς οὐκ κινεῖ πρὸς αἴσθησιν. ὅτι οὐ δὲ ὁ ἔξω πῦρ εἰς αὐτὸν σῴζει πρὸς αἴσθησιν,
ἀλλ' εἰς ὁ αἰσθητήριον. αὖθ δὲ οὐδὲν εἰς ἑαυτὸ σῴζει.

Σ ΡΕΙΔΗ δὲ ὁ αἰσθάνεσθαι λέγομεν διχῶς, τό, τε γὰρ δυνάμει ἀκούειν καὶ ὁρᾶν, ἀκούειν καὶ ὁρᾶν
λέγομεν, καθ' τύχη καθεύδοντα. καὶ ὁ ἤδη σύγκρισιν, διχῶς δὴ λέγεται καὶ ἡ αἴσθησις. ἡ μὲν, ὡς δυνά-
μει. ἡ δὲ, ὡς σύγκρισις.

Ω ς ὁ αἰσθάνεσθαί φησι διττὸν, δυνάμει τε καὶ σύγκρισις, οὕτω διχῶς λέγεται καὶ ἡ αἴσθησις. δηλοῖ δὲ
αὐτῷ ἡ μὲν αἴσθησις πρὸ οὐσίαν τῆς τοιαύτης ψυχῆς. ὁ δὲ αἰσθάνεσθαι πρὸ σύγκρισιν. καὶ ὀρθῶς
ὁ ποιῶν ἡ οὐσία ἐκ τῆς σύγκρισιν τελειώσεως. ἔστω δὴ καὶ ἡ οὐσία ἧ δυνάμει ἡ σύγκρισις. οὐ κατὰ
ὁ πρότερον καὶ ἀτελίστου δυνάμει. σύ γὰρ ἐκεῖνο. ἀλλὰ κατὰ ὁ λυτρόωσιν. οὐκ τὰ κατὰ
ὁ ἐπιστήμονα μὲν, οὐκ σύγκρισιν δὲ, ἤδη γὰρ τῷ αἰσθητικῷ χαρακτηρίζεται ἕκαστον. ἀτελὴς δὲ καὶ
ὁ τοιοῦτον δυνάμει. σύ γὰρ τῇ σύγκρισις ἡ τελειότης. καὶ τελεία οὐσία ἡ κατὰ φύσιν σύγκρισις. ἡ
δὲ μὴ σύγκρισις κατὰ τῆς ἀπλῶς ἀπολείπεται τελειότητος.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι, τό, τε δυνάμει ὂν καὶ ὁ σύγκρισις.

Σ κ τῆς σύγκρισιν ὑδὶ τὴν οὐσίαν αἰκτημφθεὶς, ὡς ὑβ αἰτιατῆ εἰς ὁ αἴτιον, ἐξ οὗ καὶ ἐπιστημονικὸν
τόδε σε ἐκ τῆς αὐτοῦ ὁρᾶ ὁ αἰτιατὸν, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τὴν σύγκρισιν.

Γ ΡΩΤΟΝ μὲν οὖν ὡς τῷ αὐτῷ ὄντος τῷ πάσχειν καὶ τῷ κινεῖσθαι καὶ τῷ σύγκρισιν, λέγομεν καὶ
γὰρ ἔστιν ἡ κίνησις, σύγκρισίς τις. ἀτελὴς μέν τοι, καθάπερ σὺ ἐτόδοις εἴρηται.

Ε ἰρηκὼς ὁ αἰσθάνεσθαι πρότερον μὲν σὺ τῷ κινεῖσθαι καὶ πάσχειν συμβαίνειν, ὑποκειμένων δὲ πρὸς
ὁ δυνάμει αἰτισάμενος ἤδη σύγκρισιν φάμενος, ἡ ἰδὶ τῷ αὐτῷ ἰδὶ τῆς κατὰ σύγκρισιν αἰσθή-
σεως, τῷ τε κινεῖσθαι καὶ τῷ πάσχειν καὶ τῷ σύγκρισιν χρησόμενος, αὐτό τε ἔσται ἐπισημαίνεται.
καὶ ἀπολογεῖται ὑ πρὸ τῆς σύγκρισιν, ὡς καλῶς αὐτῷ βάθρῳ πρὸ ἡ ἰδὶ τῆς κινήσεως χρώμενος.
σῴζει ὁ καθάπερ σὺ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει ἄρτεται, πρὸ κίνησιν ἀτελῆ εἶναι σύγκρισιν. σύ γὰρ τελεία
καὶ ἀμόρφωτος ἁπλοότητι οὐ κίνησις. οὐκέτι δὲ τοῦδε τῷ πάσχειν ἡ κινεῖσθαι ὅπη ἀλλήλων διαφόρητον
διορισάμενος. εἰ μὲν οὖν ἰδίως ἰδὶ τῆς κατὰ πρὸ ἁπτικὸν ποιότητα λέγει ὁ πάσχειν, σύλλογος
ὡς ἡ κίνησις ἔσται ἰδὶ τοιοῦτος. εἰ δὲ κατὰ πρὸ ἁπλῶς φησὶν ὑφ' ἑτέρου πάντως ἐπισημαίνων, εἰς
ταυτὸν ἀδόξειεν ἄγεσθαι τῷ πάσχειν ὁ μεταβάλλειν. καὶ γὰρ ὑφ' ἑτέρου καὶ σύ φησι ἅπασι μεταβολή. μή ποτε δὲ ἡ μὲν κατ' οὐσίαν καὶ πρὸς καὶ φησὶν σύ φησι πάντως. καὶ ὅσα γε ποιητικὴ ἢ
ἐκ τῆς παρὰ φύσιν εἰς ὁ κατὰ φύσιν, ἢ αὖ ἁπλῶς φησὶν σύ φησι πάντως μεταβαλλομένου
τινὸς, σῴζει ὁ ἄλλοτε ἄλλοις συνιστάμενα. ὅσα δὲ μὴ πρὸ αὐτὸν φυλάττει πρὸς τὰ ἄλλα σύνταξιν,
καὶ σύ τῷ κατὰ φύσιν μένει, σύ πάσχοντος ἀλλ' σύγκρισιν πρὸ διάφορον τὴν ποσὴν μεταξὺ τῷ

ἀλλοιώσεων οὐσῶν, προσδεῖξαι ὡς ἡ πάσχειν ὑπό του, δυνάμει μὲν ὄμοιον εἶναι βούλεται τῷ ποιοῦντί τι, οὐχὶ δὲ κατ' ἐνέργειαν τῷ πεπονθέναι. καὶ ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει ὅτι οὐκ ἄλλως ἔστι τὸ ἐνεργεῖν, εἰ μὴ λέγοιτο τὴν ἕξιν κινουμένην, συμπεραίνεται. εἰ γὰρ παθεῖν λέγει ἡ αἰσθανόμενον, οὐδὲν δὲ πάσχειν ἔστιν ἕτερον τῷ ὁμοίῳ οὐδὲ τῷ ὁμοίῳ οὐδὲ τί μᾶλλον ὑφ' ἑαυτοῦ, οὐδ' ἀεὶ αἴσθησις καθ' ἑαυτὴν ἄνευ τοῦ ποιοῦντος ἐνεργείᾳ, ὡς πρὸ ἐκείνου δυνάμει εἶναι ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ ἡ αἰσθητικόν. γίνεσθαι δὲ ἐνέργειαν παρόντος τοῦ ποιοῦντος. διπλοῦν δ' ὄντος τοῦ αἰσθητικοῦ, τὸ μὲν δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ, ὡξύτης ἔχειν καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ αἰσθανάζ, ποτὲ μὲν δυνάμει, ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ. οὗτος μὲν οὖν ὁ ὅλος τοῦ προκειμένου σκοπός. τὰ δὲ κατὰ μέρος ἤδη διέρχεται

ΛΕΓΩΜΕΝ κατὰ τοῦτο πάσης αἰσθήσεως.

Ἐρεῖ μὲν γὰρ ἰδίᾳ καὶ τοῦτο ἑκάστης. πρότερον δὲ ἁπλῶς τοῦτο αἰσθήσεως λέγων, κοινῶν παθῶν ποιεῖται τὸν θεωρίαν.

ΗΔἘ αἴσθησις ἐν ᾧ κινεῖσθαί τι ἢ πάσχειν συμβαίνει, καθ' ἁπλῶς ἔρηται.

Ο ὐκ αὐτὸν τὸν αἰσθητικὸν ζῳὸν ἐνέργειᾳ γὰρ ἔστι κριτικόν· ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖσθαι ἡ αἰσθητήριον, ὅτ' ὂν καὶ οὕτως ἔφη ἐν ᾧ κινεῖσθαί τι ἢ ἔρχεσθαι δηλασὴ καὶ ἐπεὶ πρὶν πάσχειν τὰ ἴδια αἰσθάνεσθαι, ὑφ' ὧν πρὸς ἐνέργειαν κινεῖται ἡ αἰσθητήριον, εἰκότως καὶ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι λέγεται· πᾶσις γὰρ ἡ ἀλλοίωσις ἢ κατὰ ποιότητα κίνησις.

Δ ΟΚΕἸ γὰρ ἀλλοίωσίς τις εἶναι.

Τ ὸ, δοκεῖ· ἐπεὶ οὐκ αὐτή ἐστιν ἀλλοίωσις ἡ αἴσθησις. φαύλη δὲ τοῖς ἡ τῆς αἰσθητηρίου παθος. ἐνδὲ τὸν συμπολεμοῦντα αὐτῷ καὶ χρωμένῳ μεταίχμιον εἰ ἐνέργειαν.

Φ ΑΣΙ δέ πουθ', ἡ ἡ ὁμοίου πάσχειν. ἔξεστι δὲ πῶς δυνατὸν ἢ ἀδύνατον, εἰρήκαμεν καὶ ἐν τοῖς καθόλου λόγοις, τοῦδε τῆς ποιεῖν καὶ πάσχειν.

Ο ὕτω δὲ τοῖς τοῦδε χυλίσεως καὶ φθορᾶς ἑτέρων ἢ διακρίνειν ἡ λόγον, οὐ τοῦδε τῆς θρεπτικῶς ἢ αἰσθητικῶς, ἀλλὰ καθόλου καὶ ἁπλῶς τοῦδε τῆς ποιεῖν τε καὶ πάσχειν. διὸ καὶ νῦν οὕτως εἶπεν, εἰρῆσθαι ἐν τοῖς καθόλου τοῦδε τῆς ποιεῖν καὶ πάσχειν λόγοις. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἡ τοῦδε χυλίσεως συγγράμμα καθόλου καλεῖ. ἀλλὰ τὴν ἐκεῖ ῥηθέντας τοῦδε τῆς ποιεῖν ἢ πάσχειν λόγους.

Σ̓ΧΕΙ δὲ ἀπορίαν, διατὶ νῦν ἢ τὴν αἰσθήσεων αὐτὴν γίνεται αἴσθησις.

Γ ρὸς ἡ εἴρηται μὲν ἀπορήσθαι ἡμᾶς ἡ, ἔχει δὲ ἀπορίαν. καὶ ὡς μὲν γὰρ φησιν ἐν ἐκείνοις τοῦδε τῆς ποιεῖν καὶ πάσχειν εἴρηται. πῶς δὲ δοκοῦσιν ἐνδὲ τὴν αἰσθήσεως συμβαίνειν ἀπορίαν ἥδε τὴν αὐτῶν λυτέον λέγων. ἀλλὰ τίς ἡ ἀπορία, καὶ διατὶ δοκεῖ εἶναι ἀπορία. ἢ ὅτι ζωτικὴ ἢ γνωστικὴ οὖσα ἐνέργεια, οὔτε ἑαυτὴν οὔτε τὴν ὀρεκτὸν ἔστιν ἑαυτὴν, ὑφ' ἑαυτῆς ἐγειρομένη, καὶ ἐνεργοῦσα μὴ κινεῖται ἡ αἰσθητήριον, παθὸν ὑπὸ τινος τὴν ἕξιν πρότερον. ζωτικὸν γὰρ ἡ οὐδὲν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐνέργειαν καὶ ἡ κινεῖν τὰ σώματα. ἀλλ' οὐκ αὐτὴ κινουμένων ἐκείνων πρὸς τὴν οἰκείαν δέεσθαι ἐνέργειαν. διατὶ γὰρ οὐ τὴν αἰσθήσεων αὐτὴν γίνεται αἴσθησις. οὐκ αὐτὴ τὴν αἰσθητηρίων ἐπὶ τὴν αἰσθήσεων, ὡς ὁ ἀλίξανδρος ὑπέλαβεν. οὔτε γὰρ αὐτὴ τοῦ ὀρεκτοῦ ὑπάρχειν ἡ χρώμενον αὐτῷ, καὶ ἐπάγει ἔξωθεν ζωτικήν.

ΚΑἸ ΔΙΑΤἸ αἴσθησιν τῶν ἔξω οὐ ποιοῦσιν αἰσθήσεις, οὐδὲ τος πυρὸς καὶ γῆς ἢ τῶν ἄλλων στοιχείων.

Ἐ νεστι δὲ δηλασὴ οὐ τοῖς ὀρεκτοῖς τὰ στοιχεῖα. ἀλλ' οὐκ ὡς τῷ πλουτοῦντι δοκεῖ πρὸς ἐμπορικὴν ἀποτείνεται, οὐ ταῖς αἰσθήσεσιν αὐταῖς τὰ στοιχεῖα τιθέμενον. φθαρεῖεν τε γὰρ ἂν ἐλίγξασ'. ἢ νῦν πρὸς τῷ μὴ ἐλίγχειν, καὶ ἀπολογοῦνται ὑπὲρ τῆς δοκούσης ἀτοπίας. ἔστι οὖν ἡ ἀτοπία, διατὶ γνωστικὴ οὖσα ἡ αἰσθητικὴ ζωὴ, οὐχ ἑαυτῆς ἔστι γνωστική, αὐτὴ ὑφ' ἑαυτῆς ἐς ἑαυτὴν ἐγειρομένη, ἀλλὰ μένων σωμάτων, καὶ ὑπ' ἐκείνων κινουμένη. εἰ δὲ καὶ τὴν αἰσθητ σωμάτων ὄντων δοκεῖ, ἵνα διαστῇ πρὸς τὸν αὐτὸν τὴν αἰσθητὴν γνῶσιν, διατὶ μὴ πρὸς παρόντα τὰ αἰσθητήρια ἐγείρεται, αἰσθητὰ ὄντα καὶ τοῦδε, ὅτῳ ἐκ παιάρων εἶναι στοιχείων. διατὶ γὰρ φησι μὴ τὴν αἰσθήσεων αὐτὴν γίνεται αἴσθησις. πρῶτον ἔστω ἀπορῶν διατὶ μὴ ἑαυτὴν εἰσὶν αὐτιλητικαί. ἔστω τα καὶ διατὶ αὖθις τὴν ἔξω οὐ ποιοῦσιν αἴσθησιν. τουτέστι διατὶ οὐκ εὐθὺς αἰσθητικῶς, ἔστω γὰρ ἡ τὰς αἰσθήσεις ποιεῖν αἴσθησιν, καὶ τοι παρόντων τὴν αἰσθητὴν, ἀλλ' τὴν ἔξω τὶ μὴ παρῇ, τὴν στοιχείων οὐσῶν τοῖς αἰσθητηρίοις.

Ὠ ΝἘΣΤΙΝ ἡ αἴσθησις καθ' αὐτὰ ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις.

Τ ῶν γὰρ στοιχείων ἔστιν ἡ αἴσθησις ἢ κατὰ τὰ καθ' αὐτὰ αὐτοῖς ὑπάρχοντα, ἢ κατὰ τὰ ἄλλως αὐτοῖς συμβεβηκότα. ἢ γὰρ τῆς αὐτῆς πέφυκε αἰσθάνεσθαι τῆς γῆς, καθ' αὐτὴ συμβεβηκέναι. καὶ τῷ ὁποιωνοῦν αὐτῆς χρώματός τε καὶ μεγέθους

Δ ΗΛΟΝ οὖν ὅτι ἡ αἰσθητικὸν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἡ ἀλλὰ δυνάμει μόνον διόπερ οὐκ αἰσθάνεται καθόπερ ἡ καυστόν. οὐκαίεται αὐτὴ καθ' αὑτὴ, αὖθις τὸ καυστικοῦ, ἔκκαυε γὰρ ἂν ἑαυτὴ, ἢ οὐδὲν ἐλέγετο τοῦ οὐ τι λειχεῖν πυρὸς ὄντος.

λύπη δὲ

Η΄ μὲν ζοφὼ αὐτὴ τῇ φρίφοντος ἕλκεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ φρίφος καὶ ὁ φριφόμενος ὡς τὰ πρός τι ἀλλήλοις αὐτίκεινται, φρίφεται δὲ ὁ ἔμψυχον ὡς ἔμψυχον ὁ ὑπνος δηλαδή, λέγοιτο ἂν ὁ φρίφος καὶ αὐτὸ πρὸς ὁ ἔμψυχον μὴ οὐκ ἀπὸ συμβεβηκότος, ὡς οὐδὲ λες ἀνθρώπου. ὡς γὰρ τῷ ἢ παγκοινωνεῖς ὁ λευκὸν, οὕτω μὴ τῷ ἐμψύχῳ ὁ ζέφεσθαι. δι' ὃ μὴ ζεφόμενον εἶναι ἔμψυχον.

Ε΄ ΕΣΤΙ δ' ἕν τισι τροφὴ μὴ αὐξητικὴ εἶναι. ἓν μὲν γὰρ ποσόν τι ὁ ἔμψυχον, αὐξητικόν. ἓν δὲ τόδε τι καὶ οὐσία, τροφὴ σώζει γὰρ τὴν οὐσίαν. καὶ μέχρι τούτου ἔστιν ἕως μὴ φρίφεται.

Γ΄ αὔπνος μὲν ὁ ζέφος μὴ κατ' οὐσίαν μεταβάλλει, καὶ κατὰ ποσὸν προσίσταται. καὶ κατ' οὐσίαν μὲν μεταξύ, ὡς ὁ αὖ ὁ κατ' οὐσίαν τῷ ζεφομένῳ γινόμενος, ἀλλὰ παύων μὲν ζέφει. καὶ τὰ δὲ ὁ ποσὸν προσιστάμενος αὔξει. καὶ γὰρ ζέφεται μὲν ὁ ἔμψυχον, ὡς ὁ αὖ κατ' οὐσίαν δι' ὧν προσθήκης σωζόμενον. δι' ἃ δὲ καὶ τῇ ποσοῦ μέχρι καὶ ἀπορρέοντι προσθήκην αὔξεται. εἰ αὐξοῖτο μὲν ἐπὶ πλέον ἢ ἐλαττοῖτο τῆς ἀπορρεούσης ἢ ὅση δὲ καὶ ἕως ἐστὶ καὶ ἐλαττοῖ, δι' ἃ ποιαῦτα μεταβάλλει, πρόσθησιν κατὰ μέγεθος.

Κ ΑΙ γενέσεως ποιητικόν. οὐ τῷ ζεφομένου, ἀλλ' οἷ ὁ φριφόμενον. ὅθεν γὰρ ἔστιν αὐτὴ ἡ οὐσία. γίνεται δ' οὐδὲν αὐτὸ ἑαυτό. ἀλλὰ σώζεται. ὥστε ἡ μὲν τοιαύτη τῆς ψυχῆς ἀρχὴ, δυνάμεις ἔστιν, εἴκ σώζειν ὁ ἔμψυχον αὐτὴν ἡ τοιοῦτον. ἐπεὶ δὲ ζοφὴ, παρασκευάζει σὺ ὀρξιν. διὸ σβεσθὲν ζοφῆς, οὐ δυνάμει εἶναι. ἐπεὶ δὲ ἔστι τέλος, ὁ φριφόμενον, καὶ ᾧ ζέφεται, καὶ ὁ φρίφος, ὁ μὲν φρίφος, ἔστιν ἡ πρώτη ψυχή. ὁ δὲ φριφόμενον ὁ ἔμψυχον αὐτὴν σῶμα. ᾧ δὲ φρίφεται, ἡ τροφή. ἐπεὶ δὲ ἀφ' τῆς τέλους ἅπαντα προσαγορεύειν δίκαιον, τέλος δὲ ὁ γενῆσαι ὅτι αὖ ὁ, εἴη αὖ πρώτη ψυχὴ γενητικὴν ὅτι αὐτό.

Ο΄ τι καὶ κατ' οὐσίαν μεταβολὴν ἡ τροφὴ σὺ τοῦτον ζεφεῖς. γίνεται γὰρ εἰ μὴ ὁ ζεφόμενον, ἀλλ' γὰρ μὴ πρότερον ἀλλ' ὅμοιον τῷ ζεφομένῳ. ἡ μὲν οὖν θρεπτικὴ τῆς ψυχῆς δυνάμις σωστικῶς σὺ ὀρξεῖ. παρασκευάζει δὲ αὐτὴν σὺ ὀρξιν ἡ τροφὴ, οὐχ ὡς κινοῦσα τὴν ζωτικὴν δυνάμει. ἀλλ' ὡς ὕλη ὑδάτου λέκιθος πρὸς τὴν σὺ ὀρξιαν παρασκευάζει. καθάπερ τὰ ξύλα τῷ τέκτονι. οὐ γὰρ αὗται μὲν τῆς ζοφῆς οὐδὲν ἔστιν δὲ ἐφ' ἑαυτῆς σὺ ὀρξεῖ ἡ ψυχή. δι' ὃ ὁ φρίφος ἔστιν ἡ πρώτη ψυχὴ, πρώτη οὖσα δηλ. ὁ τοῖς σώμασι προσηκὶς. ζέφουσα δὲ ὡς τῆς ὅλης αὔρησα σὺ ὀρξεῖσα. δι' ἣν καὶ ὁ ζεφόμενον ᾧ ἔχειν αὐτὴν φρίφεται. καὶ ἡ ζοφὴ μεταβάλλεται μὴ προσκείμενα καὶ εἰδοποιοῦσα ὁμοίως τῷ φριφομένῳ. ἡ αὐτὴ μὴ σώζουσα ὁ κατὰ κείμενα καὶ αὔξουσα, καὶ τῇ ὁμοίου οὖσα γενητική. τῷ γὰρ δυνάμει ἀπελεῖ διδόναι τῷ ἀποβάλλοντι, πρὸς ἣν τὲ αὐτῆς εἴδους κατὰ δοχὴν, καὶ ἕξιν τῆς τοιαύτης ψυχῆς ὁ αἴριστον ὄργανον, ὡς μὴ τῆς σὺ δηλομενίας αἴτιον ἀϊδιότητος.

Ε΄ ΣΤΙ δ' ᾧ φρίφεται διττὸν, ὡς πρὸ ὁ κυβερνᾷ, ἢ χεὶρ, μὴ ὁ πηδάλιον. ὁ μὲν κινοῦν καὶ κινούμενον. ὁ δὲ, κινοῦν μόνον. πάλιν δ' ἀναγκαῖα ζοφὴ δυνάσθαι πάσχειν. ὀρᾴζεται δὲ πῶν πῦμεν, ὁ θερμὸν. διὸ πᾶν ἔμψυχον ἔχει θερμότητα.

Ο΄ τι μὲν ἡ ζοφὴ ἔστιν ᾧ φρίφεται ζεφῶς προόρισται. ἐπεὶ δὲ πάσασθαι δεῖ τῶν ζοφῶν τῷ θερμῷ, ἀπ' αὐτῷ ὄντι ᾧ ζέφοντι προηγουμένως, προσέρεται γὰρ ὡς ἡ ψυχὴ ὁ αἴτιον τῆς ζοφῆς, ὁ δὲ πῦρ συναίτιον, τεκμήριον δὲ τῶν φριφομένων. τῷ φρίφεται. καὶ τῷ φριφομένου, καὶ διαφῶν λεγομένου τῷ ᾧ ζέφεται, ὁ θερμὸν σὺ τούτῳ τι πάσχειν. οὐχὶ δὲ ὁ θάτερον ὁ ᾧ ζέφεται ἀκουσίως τῶν ψυχῶν, καὶ γὰρ μὴ τὰ παραλείγματα ἡ χεὶρ καὶ πηδάλιον μέσα τῆς ψυχῆς, ὡς κινούσης μὴ ὡς κινουμένου τῷ πλοίου. ἀλλ' εἰ μέσα τὰ ὡς φρίφεται ἢ τε ζοφὴ καὶ ὁ θερμὸν, πῶς οὐκ ἄμφω κινούμενα ὑπὸ τῆς θρεπτικῆς ζωῆς. μὴ γὰρ καὶ ἡ χεὶρ καὶ ὁ πηδάλιον ὑπὸ τῆς τῶ κυβερνήτου ψυχῆς. διατί οὖν ὁ μὲν λέγει κινεῖν, ὁ δὲ κινεῖν μὴ κινεῖσθαι. ἄμφω μὲν ὑπὸ τῆς θρεπτικῆς κινεῖται ζωῆς. ἀλλ' ὡς σὺ αὐτοῖς τοῖς ὡς φρίφεται, ὁ μὲν ἔστι κινητικὸν, ὡς ὁ θερμὸν ὁ σὺ τῷ ζέντι, θατέρου δὲ τῷ στέγειν. ἕξις δὲ κινούμενον μὲν ὑπὸ τῶ θερμοῦ, κινοῦν δὲ ὁ φριφόμενον ὡς προσηκὸς αὔξει καὶ σώζει.

Υ ΥΓΡΟΝ. μὲν οὖν, τίς ἔστιν ἡ ζοφὴ, εἴρηται.

Ο΄ τι σὺ αὐτίκεινται τῷ φριφομένῳ οὖσα ἐπαπτῆς. ἐπιφθέγξα δὲ ὁμοία. μὴ ὅτι αὐτίκεινται ὡς ὁ πρός τι τῷ ἐμψύχῳ. ἡ σώζει τε καὶ τι μὴ αὔξεται ὁ ζεφόμενον ἔμψυχον ὄν. μὴ ἢ χρῶνται εἰς ὁ ὅμοιον γενῆσαι, ὑπὸ μὲν τῆς ψυχῆς προηγουμένως κινουμένη ὑπὸ δὲ τῶ θερμοῦ πασομένη.

Δ ΙΑΣΑΦΗΤΕΟΝ δ' ἔστιν ὕδατος τοῦδε αὐτῆς, ἐν τοῖς εἰκείοις λόγοις.

Τ ΟΥΤΕΣΙΝ ἐν τῇ τοῦδε ζώου γενέσεως, ἐφικνεῖσθαι μὴ ἐν τοῖς τοῦδε γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Δ ΙΩΡΙΣΜΕΝΩΝ δὲ τούτων, λείπομεν κοινῇ τοῦδε πάσης αἰσθήσεως.

Μ ΕΤΑ δὲ τοῦδε τῆς φυτικῆς θεωρίαν ψυχῆς, εἰκὸς τὴν προσιοῦσαν αὐτῆς ἐπαναβεβηκέναι τὴν αἰσθητικὴν χωρεῖ, καὶ χρήσεται μὲν τῷ προτέρῳ τῆς διδασκαλίας αἰρόμενος ὡς προῶντι ἐκ τὴν αἰτίαν μέσων, καὶ ὡς μέσων τὴν σὺ ὀρξεῶν ὡς τὴν οὐσίαν αὐτῆς παρεπιπτόμενος. τέως δὲ τὰ πρὸς τὴν προκειμένην αὐτῷ θεωρίαν χρήσιμα προλαμβάνει. ἐπεὶ γὰρ σὺ τῷ πάσχειν ὁ αἴσθησις ὡς φθαίνει ἐρικνῶς, ὅτι τὴν ψυχὴν κατὰ ποιότητα κινοῦσιν ἔφασκεν ὁ σῶμα, ὡς τὴν αἰσθησιν

ἀλλ' οὐ πυρός. καὶ λόγου μᾶλλον, ἢ ὕλης
ο ὑγρᾶ τῇ ἐμψύχῳ μόνον ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ φυσικῇ· ἡ εἶδος, τῇ τι ἄλλῳ τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῖς ὑπαρχόντων, καὶ τῷ μεγίστους αἰτιατέον. ᾗ νῦν λογικῇ παρὰ τὸ εἶδος ἀπέλιξεν, εἰς μεσιτὸν ἐκ τῶν ἀμφοῖν τρεῖς οὖσαν. ὃ δὲ γὰρ τῇ μεταξὺ ἡ πρόοδος. πυρὸς μὲν οὖν τὸ εἶδος ὡς ἀμφίβιος ὅρος. ἢ δὲ μεταξὺ σωματογόνα ἄμα καὶ διάκρισις ὁ λόγος. ὑδὶ δὲ αὐξήσεως οὐ πῦρ μόνον φυσικὸν, ἀλλὰ καὶ λόγον αἰτιατέον ψυχικόν. λόγου γοῦν μᾶλλον ἡ ὕλης ἡ αὔξησις. ἔστι δὲ ὑλικὴ μὲν αὐτῆς αὐτὴ τὸ πῦρ. εἰς δὲ λόγος ἡ ψυχή, κυριωτέρα δὲ ὕδατι. δι' ὃ μᾶλλον τὸ μὲν ὑγρὸν ἐστὶ τὸ δὲ πρῶτον κινοῦν.

σ ΓΕΙ δ' ἡ αὐτὴ δυνάμις τῆς ψυχῆς θρεπτικὴ μὴ γεννητικὴ, τοῦδε ζῴου αἰσχρὸν διαιρεῖσθαι πρῶτον. ἀφαιρεῖται γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις τῷ ἔργῳ τούτῳ.

ο" τι οὐ τὰ σώματα οὐδὲ τὰ φυσικὰ τῇ σωμάτων εἴδει θρεπτικὰ, ἀλλά τις ψυχὴ ἡ ἑκάστῳ διδομένη, προλαμβάνωμεν εἰ μὴ ἡ αὐτὴ καὶ γεννητικὴ, ἀλλ' ὡς τοῦδε θρεπτικῆς πρώτου λεκτέον, ἐπισκεπτέον καὶ ἀφ' ἑκάστου ἀρξόμεθα. πλειστοδάκι δὲ οἱ ὀργανικοὶ γίνονται. καὶ ἐπειδὴ τῇ ζωῇ ὁ αὐτὸς ὅρος ὑπάρχει, εἴτε πυρίπνοα ὄντα τοῖς ζῴοις, εἴτε μόριόν τι τοῦ σώματος, ὡς οἱ ἄμμα ἢ μυελὸν αὐὸν ἀπέφηναν. εἴτε ἄλλο τῆς φύσεως ὄργανον, αὐτὸ δὴ τοῦτο γένεσθαι ἀπορίας, ἐπεὶ οὖν τοῦδε τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως ὁ λόγος, τοῦδε ζῴου πρώτου ῥητέον. αὐτὴ γὰρ αὐτὴ τοῦ φθείροντος ἀκουομένου, αὐτίκα ἅπτεται τῇ θρέψει ὡς τοῦ πρός τι. ἔνια δὲ θρέψις αὐτὴ τοῦ ζῴοντος ἀκούεται. ἀφαιρεῖται δὲ ἐκ τῆς ἄλλων ψυχικῶν δυνάμεων, τῷ ὀργάνῳ τούτῳ τῇ θρέψει μὴ ὁ ζῆσαι.

δ ΟΙΚΕΙ δὲ εἶναι ἡ ζῴῳ, ὁ οἰκείῳ τῷ οἰκείῳ. οὐ πᾶν δὲ παντὶ, ἀλλ' ὅσα τῆς οἰκείου μὲν μόνον γίνεσθαι ὕλης ἀλλήλων ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν. γίνεται γὰρ πολλὰ ὑφ' ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ πάντα ποτέ. οἷον, ὑγιὲς ὑγιὲς ἐκθέμενος φάσκεται δὲ οὐδὲ ἓν εἶναι ὧν αὐτὸ ἡ τροφὴ ἀλλήλοις εἶναι φαμέν. ἀλλὰ τῷ πυρὶ μὲν, ὁ ὕδωρ φαμέν. ὁ δὲ πῦρ, οὐ ζῆσαι ὁ ὕδωρ. οὐ μὲν οὖν τοῖς ἀπλοῖς σώμασι, ταῦτ' εἶναι δοκεῖ μάλιστα, ὁ μὲν, ζωή. ὁ δὲ, ζῆσαι. ἀπειρία δὲ ἔχει. φασὶ γὰρ οἱμὶ ὁ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ζῆσθαι, καθάπερ καὶ αὐξάνεσθαι. τοῖς δ' ὡς πᾶσι τοῦτο μάλιστα δοκεῖ. ὁ οἰκείῳ τῷ οἰκείῳ. ὡς ἅπασιν οὖσι τοῖς τῷ ὁμοίῳ. νῦν δὲ ζωῇ μὲν τὰ βάλλει καὶ πίπτει ἃ δὲ μὲν βολῇ πᾶσιν, εἰς ὁ αὐτικείμενον, ἢ ὁ μεταξύ. εἴπερ ἡ ζωὴ πλεῖστοι τῷ ζῆσαι. ἀλλ' οὐ ζῆσαι τῆς φορᾶς. ὡς δὴ οὐδ' ὁ τέκτων ζῆσαι τῆς ὕλης ἀλλ' ὅταν ἐκείνη αὐτῇ. ἃ δὲ τέκτων, μεταβάλλει μόνον εἰς οἰκείαν ἀρχὴν ἀφικόμενα. πότερον δ' ὅτι ἡ ζωὴ ὁ πλεῖστοι προσγενόμενος, ἢ ὁ πρῶτον, ἔχει διαφοράν. εἰ δ' ἄμφω, ἀλλ' ἡ μὲν ἄπιπτος. ἡ δὲ, πεπεμμένη, ἀμφοτέρως αὖ οὐδ' ἔχειτο νῦν φορᾷ λέγειν. ἡ μὲν γὰρ ἄπιπτος ὁ οἰκείῳ ᾧ οἰκείῳ ζῆσθαι. ἡ δὲ πεπεμμένη, ὁ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ. ὥστε φανερὸν, ὅτι πλείονσί που ἁπλοῖς ἀμφότεροι καὶ ὀρθῶς καὶ οὐκ ὀρθῶς. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ζῆσθαι μὴ μετέχει ζωῆς ὁ ἔμψυχον αὖ εἶναι σῶμα, ὁ φθεῖρον ἡ ἔμψυχον.

δ ἰχῶς ἀὴρ δρεῖ λεγομένης τῆς ζοφῆς τῆς πεπεμμένης καὶ τῆς ἀπίπτου, ᾗ τῆς μὲν ὁμοίας τῆς δὲ ἀντικειμένης τῷ ζιφομένῳ, ταύτην καὶ οἰκείαν καλεῖ. οὐχ ὡς εἴδους εἶδει. οὐσίαι γὰρ ἄμφω καὶ ὁ ζέφος καὶ ὁ φθόμενος. ἀλλ' ὡς ᾧ ζέφει τι τῆς σφύσεως τῷ ζιφομένῳ παρυφιστάμενος. δυνάμει γοῦν ἦν ὁ φθόμενος. καὶ ἔστι ὡς σφύσις καὶ εἶδος τὰ οἰκεῖα. δεῖ μὲν οὖν καὶ ὁ ζιφόμενος ἐκ τῆς οἰκείου μὰ τὰ βάλλει, οὐ ζῆσ δὲ πᾶν ὁ ᾗ οἰκείου μὰ τὰ βάλλει φέρεται. οὐ γοῦν φορᾷ ἡ ἐκ τῆς μὴ λαπτοῦ εἰς λαπτὸν, ἢ ἐκ νόσου εἰς ὑγείαν μὰ τὰ βολή. ἀλλὰ δεῖ μὴ κατὰ μόνον ποιὸν, καὶ κατὰ ποσὸν δὲ, καὶ οὐσιῶδη γενέσθαι μὰ τὰ βολήν. ζῆσαι γοῦν σὺν αὐξήσει. ἀλλ' οὐ δὲ αὐτῇ ζοφῇ, ἐὰν μὲν ὁ μὲν ζέφει ὑλικώτερον ᾖ, ὁ δὲ ζιφόμενος εἰδικώτερον. καὶ ἔστι πιστοῦται ἐκ τῆς ἀκύρως ᾧ ζέφεσθαι χρωμένων ὑδὶ τῆς ταχείας. ὁ γοῦν πῦρ ζέφεσθαι λέγουσι. ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ ὕδωρ, καί τοι ᾗ ἀλλήλων γινόμενα. ἀλλὰ ὁ εἰδικώτερον, εἰ κυρίως μᾶλλον χρῆσθαι τῷ φέρεσθαι, ὑδὶ τῆς ὅλης γένεσ ζῆσθαι χρόνου ἀκούει. ἡ ὁ ἔμψυχον τῷ ἀψύχου διαφέρει. ὁ μὲν γοῦν ἔμψυχον εἶναι δεῖ ὁ φθόμενον. ὁ δὲ ζέφει οὐχέτι. ἔστω οὖν ᾗ ζοφῇ κατὰ τὸ ᾗ οἰκείου μὰ τὰ βολὴν, οὐ κατὰ ποιὸν μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατ' οὐσίαν εἰς ἔμψυχον εἶδος, σφύσεως μὲν ὃ ζιφομένου κατὰ τὸ ζωὴν, πάσης δὲ καὶ ᾗ ὁμοιομεροῦ τῷ ζέφεσθαι τῷ ζιφομένῳ. δεῖ γοῦν ἄπιπτον μὲν ἔτι οὖν ὁ ζέφει. οἰκείως ἔχειν πρὸς τὸ φθόμενον. ἵνα μὴ πάσχειν ᾗ μὰ τὰ βάλλειν δοκῶσι. νῦν γὰρ τῷ οἰκείου ᾗ μὰ τὰ βολὴν, ᾗ ὁμοιωθῆναι δὲ πφθέν. ἐπεὶ δὲ ὅσῳ ὁ εἷς ᾗ σαρξ ᾗ σαρκὶ, καὶ ἀπλᾶς ἐπεῖν τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον οἰ τῇ φορᾷ προστίθεται, ἀλλὰ καὶ σῴα τὸ ζιφόμενον εἰς τὸ ζέφει, τὸ οἰκειῶς φυσικώτερον, ᾗ εἰς ζωτικὸν μὰ τὰ βάλλειν νῦν κείμενον, ἐπεὶ δὲ δοκεῖ ᾗ τὸ εἰς ζιφόμενον ἐκ τοῦ μὴ ζέφεσθαι μὰ τὰ βάλλειν εἰς τὸ φέρεσθαι, οὐχ νῦν ζέφεσθαι γίνεσθαι λέγεται πῶ μὰ τὰ βολῇ, οὐ δὲ ὅλως κατὰ πᾶσι, ἀλλὰ κατ' οὐδὲν, καὶ οὐδὲν τῆς θρεπτικῆς ζωῆς ᾗ ἀρχὴ εἰς οὐδὲν μεθισταμένης.

α" ΣΤΕ καὶ ὁ φθορὰ πρὸς ἔμψυχον ἔστι καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός.

Δ ΙΤΤΩΣ δ', τὸ οὖ οὕνεκα. τό, τι οὖν, καὶ τὸ φ.

Γ ἀλλ' τούτων ὑπομεμνήσκει. ἵνα ὡς αἰτίαν λάβωμεν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ μὴ ὡς τὸ αὔξον τὴν ἀποτελεσμένην τροφὴν ὄντα. καὶ γὰρ ἔσχε τέλος ὡς τὸ φ. ἡ δὲ ψυχὴ ὡς τὸ οὗ. ἐπειδὴ οὐ τῷ ζῆν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ τελείως ζῆν αἰτία τοῖς ζῶσιν ἡ ψυχή.

Λ ΛΛΑ μὴν καὶ ὅθεν πρῶτον ἡ κατὰ τόπον κίνησις ἡ ψυχή. οὐ πᾶσι δ' ὑπάρχει τοῖς ζῶσιν ἡ δυνάμεως αὐτῆς. ἔστι δὲ καὶ ἀλλοίωσις καὶ αὔξησις κατὰ ψυχήν. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις ἀλλοίωσίς τις εἶναι δοκεῖ. αἰσθάνεται δ' οὐδὲν, ὃ μὴ ψυχὴν ἔχει. ὁμοίως δὲ καὶ τροφὴν αὔξησις καὶ φθίσεως ἔχει. οὐδὲν γὰρ φθίνει οὐδ' αὐξάνεται φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, τρέφεται δ' οὐδὲν, ὃ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. ἐμπεδοκλῆς δ' οὐ καλῶς εἴρηκε τρέφει, προστιθεὶς τὴν αὔξησιν συμβαίνειν τοῖς φυτοῖς, κἀκεῖ μὲν ῥιζουμένοις, ὅταν τὴν γῆν οὕτω φθείρωσι καὶ τὰ φύσει. οὕτω δὲ τὸ πῦρ ὡσαύτως. οὔτε γὰρ τὸ αὔξον καὶ τὸ κατὰ καλῶς λαμβάνει. οὐ γὰρ ταὐτὸ πᾶσι, τὸ αὔξον καὶ τὸ κατὰ, καὶ ἓν παντί. ἀλλ' ὡς ἡ κεφαλὴ τῷ ζώῳ, οὕτως αἱ ῥίζαι τὴν φυτῶν. εἰ χρὴ τὰ ὄργανα τὰ τῶν λέγειν, καὶ ταυτὰ τοῖς ὄρνισι. πρὸς δὲ τούτοις τί ἐστιν ἐκ τῶν ἐναντίων φθορὰ τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆν. διακριθήσεται γάρ, εἰ μή τι ἔστιν ὁ κωλύσει. εἰ δ' ἔστι, τοῦτ' ἴδιον ἡ ψυχὴ, μὴ τὸ αἴτιον τῷ αὐξάνεσθαι, μὴ φθίνεσθαι.

Σ ΣΤΙ μὲν τὸ ποιητικὸν τὸ οἷον γλυκάσαι ὑποστατικὸν, ὡς τὸ αὖον γλυκάσαι οὐ ποιητικὸν ἀλλὰ τελικὸν αἴτιον τοῦτο. προσγενόμενον δὲ τοῦτοις τὸ τῶν φυσικῶν ἀκρότατον, τί τὸ τὰ στοιχεῖα τὴν κατὰ φύσιν κινεῖν κίνησιν, τὸ ὑποκεῖσθαι εἶναι ἀναφαίρετον. ᾧ ἀκολουθεῖ τὸ αἰώρητον εἶναι, τὴν ψυχὴν κατὰ φύσιν κινοῦσαν τὰ ζῶα οὕσθεν κατὰ μόνον ὁρμὴν, ὑποστατικὴν αὐτὴν συγχέαντα οὖσαν. οὐ γὰρ αὐτοφυῶς αὐτὸ κατὰ μόνον κίνησιν ὁρμῇ, μὴ καὶ ὑποστατικὴν αὐτὴν ὑπάρχουσαν. μὴ δὴ δ' ἐν τὴν θυητὴν ὄντων σωμάτων, δῆλον ὡς ὀλίγα γλυκάσαι ἔδει ὑποστατικὰ καὶ φυτικὴν οὖσαν τὴν ὄντων αἰτίαν εἶναι κινοῦσαν τὴν ψυχὴν, ἐκ τῆς κατὰ φύσιν αὐτὰ ὡς ζῶντα κινεῖν. πάσχει μὲν ὡς αὐξόμενά τε καὶ μειούμενα, καὶ ἁπλῶς ὑπὸ φθειρόμενα. ἃ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν κινεῖται, τὰ δὲ ζῶα πάντα κατὰ τὸ ποιεῖν. αἰσθητά. καὶ γοῦν ἅπαντα, μὴ ἀλλοιοῦντα εὐθὺ τῷ αἰσθάνεσθαι. τὰ δὲ ἁπλῶς μὴ τὴν κατὰ τόπον οὕσθεν κίνησιν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἡ, τε οὕσθεν τοπικὴ κίνησις καὶ ἡ αἰσθητικὴ ἀλλοίωσις ζῶντος ψυχῆς, φανερόν. ἡ δὲ ζοφὴ δύξειεν ἂν οὐκ εἶναι ψυχῆς, ὅλῳ τὸ δύκεῖν καὶ ἄψυχα εἶναι ζέφεσθαι, ἐπειδὴ καὶ αὔξεσθαι καὶ μειοῦσθαι. μὴ ὅλῳ τὸ οἰκεῖος τοῖς στοιχείοις τὴν τῆς ζοφῆς ἀποδιδόναι αἰτίαν. ἃ σωματα μὲν θετέον, οὐμὴν κινητικὰ, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν. ὡς γοῦν καὶ ἥδεται ἕκαστα, οὐδὲν ζέφεται ὃ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. ἐπειδὴ μὴ κατὰ πᾶν τοῖς ἀψύχοις γίνεται ἡ πρόσθεσις. ἀλλ' οὐ δὲ τοῖς ζῶσι ὅλῳ τὴν στοιχείων φορὰν αὔξεσιν. ὡς τὸ τοῖς φυτοῖς δοκεῖ λέγειν ἐμπεδοκλῆς. ὅλῳ μὲν τὴν γῆν κάτω κινουμένου τὴν ῥίζωσιν. ὅλῳ δὲ τὸ πῦρ τὴν ἐπὶ τὸ αὖον αὔξεσιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ τὸ αὐτὸ ἔστι τῷ παντὶ καὶ τοῖς ζῶσι τὸ αὖον καὶ τὸ κάτω. εἰ γοῦν τὸ τοῖς φυτοῖς τὸ αὖον αἱ ῥίζαι, ἔσχε τῇ κεφαλῇ ἀνταναλογοῦσιν τὴν ζώων καὶ τοῖς ἐγκεφαλικοῖς μορίοις ἐχρῆν ἐπὶ τὸ κάτω ὡς τὸ τοῖς φυτοῖς τὴν γῆν ἐοικέναι. τὸ δὲ πῦρ ἐπὶ τὸ στέγος. καὶ γοῦν τὸ τοῖς ζώοις ἐπὶ τὰ ὀστᾶ τὸ γωδὲς. ἐπὶ δὲ τοῦτ' ἄνω καὶ ὃ πυρ τὸ θερμὸν, ἵστασθαι δὲ πῶς οὐ δικαιοῦται ἀπ' ἀλλήλων, τὸ αὖον φθορὰν ποιοῦν, τὸ δὲ κάτω. διακρῖνον γὰρ οὐχὶ καὶ ἀναλύσει τὸ φυτὸν, τὸ μὲν ἐπὶ τὸ αὖον, ἡ δὲ γῆ ἐπὶ τὰς ῥίζας. ἢ τί τὸ συνάγον ἄμφω εἰς ἑαυτὸν μόνον. ἢ τί τὸ ὁρίζον μέχρις ὅτου αὔξεσθαι δοκεῖ. εἰ δὲ ἔστω, τοῦτ' ἴδιον ἡ ψυχή. ἅπασι μὲν γοῦν εἶδος σωματικὸν ὡς τὸ κατὰ. ἡ δὲ ψυχὴ οὐχ ὡς εἶδος μόνον τῶν ζώντων ἅπασι, ἀλλὰ καὶ ὡς ποιητικόν.

Δ ΟΚΕΙ δ' τισὶν ἡ τοῦ πυρὸς φύσις ἁπλῶς αἰτία τῆς ζοφῆς καὶ τῆς αὐξήσεως εἶναι. καὶ γοῦν αὐτὸ φαίνεται μόνον τὸν σωμάτων ἢ τὴν στοιχείων ζεφόμενον, καὶ αὐξανόμενον. διὸ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. καὶ οὐ τοῖς ζώοις, ἀτοπάλαβοιτο ἂν δόξειεν εἶναι τὸ ῥιζαζόμενον. τὸ δὲ, σωμάτων πᾶς μὲν ὕδωρ, οὐ μὴν ἁπλῶς γε αἴτιον. ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ψυχή. ἡ μὲν γοῦν τοῦ πυρὸς αὔξησις, εἰς ἄπειρον, ἕως ἂν ᾖ τὸ καυσόν.

Ο μὲν ἐμπεδοκλῆς εἰ καὶ μὴ σαφῶς, ἀλλ' ὅμως ὕδωρ ὡς σωματικὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ζοφῆς αἰτιώμενος. τὰ γοῦν σώματα ὑγρὰ τὰ. οἷον δὲ οὐ τὸ πῦρ ἀλλὰ τὸ τοῦ πυρὸς φύσιν, τουτέστι τὸ ὀφεῖλον αὖον εἶδος. οὐχ ὡς σωματικὸν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ κυρίως αἰτιῶντος τῆς ζοφῆς, τῷ μίγνυσθαι τῷ αὖον τὸ ῥέφεσθαι τὴν στοιχείων. ὡς γοῦν τῆς αὖον φερᾶς τὸ πύρινον αἰτιώμενοι εἶδος, οὕτω καὶ ζοφῆς εἰ καθ' αὑτὸ τοῦ ζέφεται τὸ πῦρ, ὡς καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα ὅλῳ τὸ τοῦ πυρὸς μετουσίαν ῥιφεσθαι. ἀλλ' οὐ δὲ ῥίφεται τὸ πῦρ, ὅτι μὴ δι' ὕδατι μόνον. γίνεται δὲ ἀεὶ καὶ πλεῖον εἶναι τὸ πρότερον. ὅταν πλείονος ὕδατι λαμβάνηται ὕλης. οὕτω ἁπλῶς καὶ κυρίως ὕδωρ αἴτιον. ἀλλὰ σωματικὸν μᾶλλον τῆς ζοφῆς. χρῆται γὰρ αὐτῷ ἡ ψυχὴ ὡς αὐτὴ κινοῦσα. ἅμα γοῦν ὅτι τὸ καθ' αὑτὸ οὐ ῥίφεται τὸ πῦρ, μὴ ὅτι τὴν ἐμψύχων ἕξιν ἴδιον, ὡς καλῶς αἰτιᾶσθαι ἡμᾶς τὸ ψυχὸ διακινοῦν. ἐκ ἕξιν μὲν πῦρ ἀορίστως τῷ καίειν πολιτεύεσθαι.

Τ ΩΝ δὲ φύσει συνεστώτων πλέω ὕδατι καὶ λόγος. μιγάδων καὶ αὐξήσεως. ταῦτα δὲ ψυχῆς,

ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα ἢ πρὸς γένεσιν αὐτόματον ἔχει, τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἷ αὐτό· ζῷον μὲν, ζῷον. φυτὸν δὲ, φυτόν· ἵνα τῆς αἰωνίας τοῦ θείου μετέχωσιν, ἧ δύνανται. πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγονται. καὶ ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα πράττει ὅσα κατὰ φύσιν πράττει.

Σ υμπεδιλαβὼν τῇ ψυχῇ καὶ πρὸς αὔξησιν. σωτελεῖ μὲν οὖν πρὸς τὸ εἶναι καὶ ἡ ψυχή· ἀλλὰ φυσικώτατον τῆς φυτικῆς ζωῆς ὄργανον ἡ γέννησις. τοῦτο γὰρ πρῶτον καὶ κράτιστον, ὡς πρὸς τὸ ἀεὶ εἶναι ἧ δύνασθαι τοῖς θνητοῖς σωτελοῦν. ὃ δὴ θεῖον κατὰ λόγους ὕμνηται. τῷ γὰρ εἶναι καὶ μείζονες τῷ ἀεὶ εἶναι μετέχει τοῦ θείου τὰ ὄντα. διὸ τοῦ θεοῦ πάντα ἐφιέμενα, καὶ τῆς ἀϊδιότητος ὡς οἷόν τε αὐτοῖς πάντα ὀρέγεται. ἀλλ' οὐσία μὲν προῦθαι τὴν ὑπό τι εἶδος ἀτόμων, ἃ φύσει βιβλαμμένα. ὡς τὰ σῆραι ἢ ἐξοθεν ὡς τῶν ὀπισθούχων, οὐ θαυμαστόν. τὰ δὲ ὅλα εἶναι εἴδη αὐτομάτην ἔχοντα τὴν γένεσιν, οὐδενός ποτε ἀτόμου οἱ αὐτοῖς σωτελοῦντος, εἰς τὴν ἑτέρου γένεσιν, ἵνα τάσεως ἄξιον ἐν γὰρ αὖ ὀλίγῳ τὴν ἐφάπτην ἀποτελέσθαι καὶ ὅλα εἴδη ζώων, προῖόντα οὕτως, ὡς πάντα ἄγονα τὰ κατ' αὐτὰ γίνεσθαι ἄτομα. καὶ διὰ εἶναι ὡς οἱ ζῷοις ὅλα πηρώματα. καὶ τὰ φυτὰ δὲ ὀρέγονται τοῦ θείου, κατ' αὐτὴν τὴν ζωτικῶς ἐγκεχειρισμένην τοῦ αὐτίου αὐτάρκειαν. οὐ γὰρ διὰ πάντως γνωστικὴν ἀκούειν τὴν ὄρεξιν. ἀλλὰ καὶ κατὰ δύναμιν οὐσιώδη τοῦ κρείττονος κατοχήν. ἔτι καὶ ἡ ὕλη τοῦ θείου ἐφίεσθαι εἴρηται.

Τ Ὸ δὲ οὗ ἕνεκα, διττόν· ἢ μὲν, τοῦ· ἢ δὲ, ᾧ. ἐπεὶ οὖν καὶ ποιητὴν ἀδύνατον, τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου τῇ σωτελείᾳ, δῆλον ἢ μᾶλλον οἰκεῖσθαι τὴν φθαρτὴν ἢ αὖ καὶ οὐ ἀριθμῷ διαμένειν ἡ μετέχειν δύνασθαι ἔφασεν, ταύτῃ κοινωνεῖ· ἢ μὲν μᾶλλον· ἢ δὲ ἧττον τῷ διαμένειν τὸν αὐτὸν, ἀλλ' εἴδει αὐτό· ἀριθμῷ μὲν οὐκ οὖν. ἄλλοι δὲ οὗ (διόπερ ἢ ἀπόρημα τὴν ζῴων, καὶ φυτῶν, ἔργανόν ἐστιν.)

Ω ὅπερ ἢ ᾧ ζῷ μὲν διττόν, ἢ μὲν ὡς τὸ εἶδος, ἢ δὲ ὡς ἡ εἰδοποιοῦσα, οὕτω καὶ ἡ οὗ ἕνεκα καὶ ἡ τέλος. ἢ μὲν, ὡς ἡ τελειότης καὶ ἡ ἀγαθότης. ἢ δὲ ὡς ἡ τέλειον καὶ ἡ ἀγαθοειδὲν. ὧν ἡ μὲν ὡς ἡ αὐξητὴ καὶ ἡ ὑγεία. ἢ δὲ ὡς ὁ ἀπουλαῖος καὶ ὁ ὑγιαίνων. καὶ ἢ μὲν ὡς ἡ οὗ, οὐ ἡ τεῦξις. ἢ δὲ ὡς ἡ ᾧ, ᾧ γίνεται καὶ ἡ μίθεξις. τὰ δὲ ἑξῆς δῆλα. ὡς κατ' εἶδος αἰδία καὶ οὐ τῇ σωτελείᾳ τὰ φθαρτά. δῆλον ἢ μὴ κατ' ἀριθμὸν τὰ αὐτὰ διαμένειν, μεμφίσθαι δὲ ἀπ' ἀλλήλων.

Σ ΤΙ ΔΕ ἡ ψυχὴ τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή. ταῦτα δὲ πολλαχῶς λέγεται. ὧν μὲν οὖν ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς διηρημένους τόπους ζῆς, αἰτία. καὶ γὰρ ὅθεν ἡ κίνησις αὕτη καὶ ἡ οὗ ἕνεκα. καὶ ὡς ἡ οὐσία τὴν ἐμψύχων σωμάτων, ἡ ψυχὴ αἰτία.

Τ εῖραχῶς μὲν τὰ αἴτια· παρὰ δὲ τὴν ὕλην κατὰ τὰ ἄλλα τρία καὶ τὴν ψυχὴν αἰτιᾶται τὴν ζῴων.

Ο ΤΙ ΜΕΝ οὖν ὡς οὐσία δῆλον· ἢ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν, ἡ οὐσία· ἢ δὲ ζῆν τοῖς ζῷοις, ἢ εἶναι ἔμψυχον. αἰτία δὲ καὶ ἀρχὴ τούτων ἡ ψυχή. ἔτι δὲ τοῦ δυνάμει ὄντος, λόγος ἡ οὐ τελίχεια. φανερὸν δὲ ὡς καὶ οὗ ἕνεκα, αἰτία ἡ ψυχή· ὥσπερ γὰρ ὁ νοῦς οὗ ἕνεκά του ποιεῖ, ἢ οὐ ἕνεκά του ἡ φύσις. καὶ τοῦτ' ἔστιν αὐτῇ τέλος.

Σ, αὐτίσιν ὡς εἶδος· ἢ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία. πρὸς γὰρ ἢ εἶναι ἅπαντα σωτελεῖ τὰ αἴτια οὐ αὐτὴ αἴτια· ἀλλὰ ἢ μὲν ὑλικὴν ὡς ἀκτικὴν, καὶ οὐ οὐκ αὐτὴν. ἢ δὲ τοῦ ὡς δῆλον γενέσεως εἰς ἢ εἶναι ἀπαγόν. ἢ δὲ πλικὴν ὡς τοῦ τελείως καὶ κατὰ φύσιν. ἁπλῶς δὲ τοῦ εἶναι ἡ εἶδος. ἐπειδὴ κατὰ ἡ εἶδος τοῦ σωτελεῖν ἢ εἶναι, ὡς κατὰ τὸν ζῶντα τῷ ζῷον τι, καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν τῷ ἐμψύχῳ. ἐπεὶ οὖν ἢ αἴτιον τοῦ εἶναι ἁπλῶς αὐτὴν προσθήκης, ἢ τοῦ δῆλον γενέσεως, ἀλλὰ κατὰ αὐτὸ τοῦ εἶναι, ἢ εἶδος ὄντι, τοῖς δὲ ζῶσιν ἢ εἶναι αὐτὴν προσθήκης, ἢ ζῆν, τοῦ δὲ ζῆν αἴτιον ἡ ψυχή, ἔστιν αἰτία ὡς ἢ εἶδος αἴτιον τοῖς ζῷοις ἡ ψυχή. ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἀποδεικτικοῦ αὐτῆς ὁρισμοῦ ἢ αὐτὸ σαφῶς μεμήνυσται. ἡ γὰρ τοῦ δυνάμει ἔντος ὁτιοῦν οὐ τελίχεια, εἰδικὴν ὄντι αἴτιον. δυνάμει γὰρ αἰτιατὸν τὸ συνθετόν. ἡ δὲ οὐ τελίχεια τὸ εἶδος. τοῦ δὲ δυνάμει ζῶντος οὐ τελίχεια ἡ ψυχή. ὥστε καὶ τὸ εἶδος ὅπερ οὐσίαν προσῳκειωμένον. λείπουσι δὲ καὶ ὡς τέλος τὴν ψυχὴν τῆς ζῴων αἰτίαν, προλαβὼν τὸ μὴ οὗ μόνοις τοῖς κατὰ λόγον ἢ νοῦν ὑφ' ἡμῶν πραττομένοις, τοῦ οὗ ἕνεκα, ἀλλὰ καὶ οὗ τοῖς φύσει γινομένοις, ὡς οὗ τῷ λαυτρόφῳ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέλεχει, ὅτι τὸ οὗ ἕνεκά ἐστι τὸ τέλος.

Τ ΟΙΟΥΤΟΝ δὲ τοῖς ζῴοις ἡ ψυχὴ κατὰ φύσιν. πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ σώματα, τῆς ψυχῆς ὄργανα κατάπερ τὰ τῆν ζῴων, οὕτω καὶ τὰ φυτῶν ὡς οὗ ἕνεκα τῆς ψυχῆς ὄντα.

Τ οιοῦτον μὲν, αὐτὴ τοῦ οὗ ἕνεκα καὶ τέλος. ὅπερ ἔλεξε δῆλον τοῦ τὰ τε τὴν ζῴων καὶ τὰ τὴν φυτῶν σώματα τῆς ψυχῆς εἶναι ὄργανα. τὰ γὰρ ὄργανα τοῦ χαριζομένου εἶσιν οὗ ἕνεκα. ἵνα ἐκεῖνο οἰκοῦσι. ἢ δὲ καὶ κατὰ φύσιν πρόσκειται, ἐπεδεικνυτο αὐτοῦ παρέχειν ἀποδείξεως ἀφορμὰς οὐ γὰρ τοῖς φύσει συνεστῶσι ἢ τέλειον καὶ ἡ τελειότης. τὸ δὲ τέλειον κατὰ φύσιν φαμὲν. ἐπεὶ δὲ ἢ αὔξησιν οἱ τοῖς ζῶσι φυσικῶς ἡ ψυχὴ, καὶ δῆλον ἔστιν κατὰ φύσιν, ἔστιν δὲ τέλος, ἡ ψυχὴ αὖ ἂν οἱ τοῖς φυσικῶς ζῶσι ἢ τέλος.

θα. μάλλον δὲ ἑξῆς πλὴν αἰτίαν ἐπάγειν, ὡς πρὸ τοῦ τοῖς προτέροις ὑπῆρχε, δι' ἣν οὐκ ἔστι μὴ τῇ ζωτικῶν δυνάμεων χωρὶς ὑφίστασθαι τὴν λοιπῶν, οὕτως δὲ οὐκ ἄνευ ἐκείνων, πρότερον τίνος ἑκάτερα ἀφορίζωσι. καὶ ἔστι σαφῆ τὰ εἰρημένα, ἐπεὶ δὲ λογισμοῦ μετέχει καὶ τὰ ὄντα, δῆλοι δὲ ὢν πρακτικὴν νοῦν ὁ λογισμός, πράττειν δὲ καὶ τὰ οὐράνια φησὶν αὐτὸς τῇ πρὸς οὐρανοῦ, σήλει δὲ ὡς οὔτε λογισμὸς οὐ ἐκείνοις ἄτελὴς, οὔτε χρείας οὐκ ἂν ἡ πρᾶξις, ὀρθῶς οὐκ οὐ πᾶσι τοῖς λογισμὸν ἔχουσι τὰ λοιπὰ ὑπάρχειν ἀποφαίνεται, ἀλλ' οὐ μόνοις τοῖς φθαρτοῖς.

Α ΛΛΑ τοῖς μὲν οὖν φαντασίαν. τὰ δὲ ταύτῃ μόνον ζῶσι.

Φ αντασίαν νῦν προσαγορεύειν νῦν ὁρισμοῦ καὶ μνήμης μετέχουσαν, καὶ σωτηρίζεσθαι δυναμένου.

Γ ΕΡΙ δὲ τῆς θωρητικοῦ νοῦ, ἴδιος λόγος. ὅτι μὲν οὖν ὁ περὶ τούτων ἐφεξῆς λόγος, οὗτος ἀκριβέστατος καὶ περὶ ψυχῆς, δῆλον.

Ο ὐ περὶ τῆς οὐ τοῖς ἀφθάρτοις λέγει θωρητικοῦ, ἀλλὰ περὶ τῆς οὐ ὑμῖν. καὶ γὰρ περὶ τῆς λογισμοῦ ἐπίσευεν, ὡς ὁ οὐ τοῖς φθαρτοῖς οὐκ ἄνευ τὴν λοιπῶν, ὡς οὐ δὲ περὶ λογισμοῦ τῆς οὐ τοῖς ἀφθάρτοις ταῦτα φιλοσοφῶν, ἀλλὰ περὶ τῆς οὐ ὑμῖν. εἰ γὰρ αὐτὸς καὶ οὐ ἐκείνοις λογισμὸς οὐχὶ ἀτελὴς οὐ δὲ βουλευτικὸς καὶ ἀμφίβολος. καίτοι πῶς καὶ πλόπου χρῆται ἐπ' αὐτῆς τῆς δημιουργικοῦ. ἀλλὰ περὶ τῆς οὐ ὑμῖν λέγει θωρητικοῦ. ὡς εἴτε οὐ τοῖς ἀφθάρτοις ἔστος τούτου, εἴτε ὁμοίως ἔχοντος τῷ πρακτικῷ οὐ ὑμῖν ἢ τῷ παθητικῷ νῷ. ὧν ὁ μὲν παθητικὸς συμπλέκεται ταῖς λοιπαῖς ζωαῖς. ὁ δὲ πρακτικὸς χρῆται. ὅ γε μὴν θωρητικὸς οὐδέτερα. διὸ ἐὰν ὁ περὶ αὐτῆς λόγος ἕτερος, καὶ τῆς περὶ τὴν κρατητόν ὧν ἐκείνοις, καὶ τῆς περὶ τὴν οὐ ὑμῖν ἄλλων ζωτικῶν δυνάμεων, ὡς ὄντος μὲν οὐ ὑμῖν, οὐ μὴν τῆς οὐ τελειότατος αὐτῷ προσκούσης. συμπεφυκότος δὲ ἀεὶ ἀκριβέστατον περὶ ψυχῆς εἶναι λόγον, ἐν ὅσοις περὶ ἐκείνης ὅροις, ἐνταῦθα καὶ ὁ κοινὸς διορισμὸς ποιεῖ ἐκείνην παραλαμβάνεσθαι, ἐν τόποις ἑξῆς τῆς περὶ ἐκείνου θεωρίας παρεκδίδωσι.

Α ΝΑΓΚΑΙΟΝ δὲ ἐν μέλλοντα περὶ τούτων σκέψει πρεῖσθαι, λαβεῖν τί ἐστιν ἐκείνου αὐτὴν. εἰθ' οὕτως, περὶ τὴν ἐχομένων. εἰ δὲ χρὴ λέγειν τί ἐκείνου αὐτὴν, οἷόν, ἐν νοητικὸν, ἢ ἐν αἰσθητικὸν, ἢ ἐν θρεπτικὸν, πρότερον ἔτι λεκτέον, τί ἐν νοῦν καὶ τί ἐν αἰσθάνεσθαι.

Σ κέψει πλὴν ἁπλῶς μᾶλλον καλῶ γνῶσιν. αὐτὸ γὰρ ἐν εἶδος καὶ ἐν τί λόγου εἶναι νοῦς, οὐ τοῦτο καὶ ἐν ὀρεξόμενον ἢ τὰ καθ' αὐτὸ τούτων ὑπάρχοντα ἁπλῶς σκοπεῖ. σημαίνει δὲ ἐν μὲν εἶδος ἐν τί ἐστι τοῖς ἐχομένοις δὲ τὰ ὀρεξόμενα, ὡς τοῖς ἄλλοις τὰ ὑπάρχοντα. ἀλλὰ πῶς ἐν τί λόγου εἶναι ἐκείνου εἰσόμεθα, ἐκ τῆς οὐ ὀργάνου φύσιν καὶ πράξεως. καὶ γὰρ ὅτι ζῶσιν ἐκ τῆν ζωτικῶν ἴσμεν οὐ ὀργάνων. ἢ ὅτι λογικὸν ἐκ τῆν λογικῶν, ἢ τί ἐν ζῶσιν ἢ τί ἐν λογικόν. εἶτα ἢ πλὴν αἰτίαν προστίθησι, δι' ἣν ἐκ τῆν οὐ ὀργάνων εἰς πλὴν οὐσίαν ἀναπεμπόμεθα.

Γ ΡΟΤΕΡΑΙ γὰρ εἰσι τῆν δυνάμεων, αἱ οὐ ὀργανα. καὶ αἱ πράξεις κατὰ ἐν λόγον. διὰ οὕτως, τούτων δ' ἕτι πρότερα τὰ αὐτοκίνητα λέγει θεωρικὸν, περὶ ἐκείνων πρῶτον αὖ δίοι διορίσασθαι, δι' ἣν αὐτὴν αἰτίαν. δῆ) περὶ φρονῆς καὶ αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ. ὥστε πρῶτον περὶ φρονῆς καὶ γνωστικοῦ λεκτέον. ἐ γὰρ θρεπτικὴ ψυχὴ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει. καὶ πρώτη καὶ κοινοτάτη δυνάμεις ἁπασῶν ψυχῶν, καθ' ἣν ὑπάρχει ἐν ζῆν ἅπασι.

Ω ς πρὸς ἡμᾶς γὰρ πρότερα τὰ εἰσδυομένα τὴν ἰδέαν, καὶ εἰς ἐν αἰσθανόμενον ἀποβλέψαντας λέγει ἐν τί ἐστιν ἐκείνου ἐλεῖν. ἀλλὰ ἐν αἰσθανόμενον ὁ τὲ μὲν οὐ ὀργάνου, ὁ τὲ δὲ οὐχί, δῆλον ὡς οὐ ὀργάνων αὖ ἐν τί ἐστι τελειότερον, καὶ σαφέστερον γίνεται τῷ γνώσκοντι. ἐ γὰρ δυνάμει, ἢ ἀτελέστερον τῆς οὐ ὀργάνα, ἢ οὕπω οὕτω γνώσει μοι. καὶ ἐ μὲν χρόνῳ πρότερον ἐφ' ἑκάστου τὴν γένεσιν, τῷ δὲ λόγῳ ὕστερον. ἐ ἁπλῶς ἐκ τῆς τελείου ἢ ἀτελὲς γνωρίζόμενόν τι ἢ ὁρμώμενον. εἰ δὲ οὕτως. εἰ δὲ ἀρχὴ τὴν οὐ ὀργάνων ἐ τῆς τί ἐστιν εἰσήσις ὑμῖν εἰρίνεται, ἢ τοὺς οὐ ὀργάνα ἀρχὴ τὴν περὶ ἃ ἐ οὐ ὀργανα γνώσκομεν, ὑ μὲν θρεπτικὴ ἀρχὴ τῆς ζοφῆς, ὡς ταύτης ἀλλοιωτικὴ. ἐ δὲ γλυκυτικὴ καὶ ἐ γνωστικὴ, ὡς κατὰ ἐν εἶδος οὐ ὀργάνου ζῶν, ἢ μὲν τῆ γλυκομένου ποιητικῶς, ἢ δὲ τῆ γνωστῆ κειτικῶς ἀναγκαῖον περὶ ἐκείνων προειλαβέν. ἃ ἢ αὐτοκίνητα κατὰ πλὴν πρὸς πτίλασιν αἰτίαν. οὕτω γὰρ αἰτίκειται ἐ θρέφον πρὸς πλὴν θρέψιν, καὶ ἐ γνωστὸν πρὸς πλὴν γνῶσιν. ὡς γὰρ οὐ κατηγορείας εἴρηται, ὡς μὲν αἰσθητὸν ἅμα τῇ αἰσθήσει ἐ χρῶμα. ὡς δὲ χρῶμα πρότερον φύσει. ἀλλὰ ἔστιν μὲν ἐπιστάσεως ἄξιον. κεῖν τοῖς πρός τι ἐ αὖπω τῆ αἰτίᾳ τῆ πρότερον. ὡς ἢ ἔστιν οὐ ἐκείνοις εἴρηται. ἐ δὲ γνωστὸν ὡς ἐφεῖν ἐ ὁρισμοῦ, ἢ ὡς ὅρος ὀρεξμένου προτέρου. δῆ) δὲ πλὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν πρὸ τῆς δυνάμεως ἢ οὐ ὀργανα, καὶ ἐ γνωστὸν πρὸ τῆς γνώσεως. ὡς γὰρ τῇ φύσει πρότερον. καίτοι δὲ αἰρχομένοις, ἢ φυτικὴ πρώτη καὶ κοινοτάτη. δῆ) ἐ πᾶσι τοῖς θνητοῖς ἀθάνατος ὑπάρχειν, καὶ καθ' ἣν ἐ ζῶν ἅπασιν ἐ ὡς πρότερον εἴρηται, ἀντιδιαιρούμενον τῇ τῆν ζώων ζωῇ.

Η Σ ΕΣΤΙΝ ὄψια, γλυκῦσι καὶ ζοφῇ χρήσασθαι. φυσικώτατον γὰρ τῆν οὐ τοῖς ζῶσιν ὄψεων,

οὕτω δὲ καὶ ὁ σῶμα τῇ ζῴῳ κεκοινώνηκεν αὐτῷ κατηγορεῖται, οὐ μόνον ὡς ἁπλῶς ἀλλὰ καὶ ὡς ὑφ' ἓν γραμμὴν σῶμα, τῇ τετράπουν μὲν πρώτως, τῇ δὲ πολυπόδων δευτέρως. ἐπεσὶ οὐ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὁ τέτρασι. ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ τῇ διαφόρων οὕτω κατηγορεῖται ψυχῶν. ἀχώριστα μὲν οὖν τῇ ζῴῳ κεκοινώνηκεν αὐτοῖς ἢ πῇ σωματοῦμενα. ἀλλ' οὐ τούτοις ἀ μὴ χωριστὴ, κοινὴ δ' ὅμως μία τῆς φύσεως ἔδει, ἐ τόδε τῇ ὧν κατηγορεῖται, ἀπαράλλακτος πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ὅλῳ ὁ μίαν εἶναι ἢ οὐ λόγῳ οὖσα τοιαύτη. οὐ δὲ ὁ πρώτου καὶ διότι ἐστὶν ὁ κοινὸν ἀπαράλλακτον, ἀλλὰ καθ' ἑκάστου διαφερόμενον. καὶ ὅλῳ δεῖ μὴ δὲ εἶναι μίαν φύσιν πλὴν κατηγορουμένων, ἀλλὰ ὁ ὅλου δεῖ μίαν πολλῶν, μὴ δὲ οἷα τοῦ κοινοῦ εἶναι ὁριστικὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς ᾧ καὶ ᾧ τῆς ἰδίας καθ' ἑκάστου διαιρέσεως. διὸ καὶ ἀποδίδωκε ὁ τὸν κοινὸν λόγον ὁ ἀριστοτέλης. ἐπεσὶ οὐ πάντα ἓν ὁμώνυμα τὰ ἀφ' οὗ, ἢ οὐκ ἀποδέχεται αὐτὸν ὡς ἀκριβῆ. ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ὁ καθ' ἑκάστου ψυχὴν ἴδιον, ὡς ὁ κοινὸν ἰδιῳδέποτε ἀποδιδόντα.

ΟΥΤΕ γὰρ ἐκεῖ σῶμα παρὰ τὸ τετράπουν ὅτι καὶ τὰ ἰχθύας, οὔτε οὐ ταῦθα ψυχὴ, παρὰ τὰς ἁρμονίας. γένοιτο δ' ἂν καὶ ὧδε κοινὸς λόγος κοινὸς, ὃς ἐφαρμόσει μὲν πᾶσιν. ἴδιος δὲ, οὐδενὸς ἔσται σώματος. ὁμοίως δὲ καὶ ὧδε ταῖς ἁρμονίαις ψυχαῖς.

ΟΥΚ ἐπεσὶ μὴ χωριστὸν, ἀλλ' ἐπεσὶ μὴ μία φύσις οὐ πᾶσιν ἀπαράλλακτος. ὅτι οὐ ταῦθα ἡ ψυχὴ παρὰ τὰς ἁρμονίας. οὐ γὰρ ἐκείνης ἐμοίως ἔδει ψυχὴ. ἐπεσὶ οὔτε ὁμοίως οὐ πλείονα. οὔτε ἀχώριστοί εἰσι σωμάτων ἢ χωρισταὶ ὁμοίως, αὖρα οὖν οὐ δὲ ὁ ζῴου σωματοῦμενα κατηγορεῖται ἀνθρώπου τὸ καὶ ἵππου, ἐπεσὶ μὴ διαφερῶν. ἢ οὐ ταῦθα διαιρετικαὶ τοῦ ζῴου αἱ διαφοραὶ, ὁ λογικὸν φθορὰ καὶ ἄλογον. ἐκεῖ δὲ ὁ μὴ σωματοῦμενον, ὅτων τὰ συστατικὰ τοῦ κατηγορουμένου διαφερόμενα ἢ. ὡς ὧδε τὸ φθαρτὸν ἢ ἀφθάρτου ζῴου. διὸ ὅτι ὁ φθαρτὸν καὶ ἄφθαρτον οὐκ ἔζων ζῴου διαιρετικαὶ διαφοραί. ἀλλὰ τῆς μὲν οὐσίας διαιρετικαὶ, τῇ δὲ ὑπ' αὐτῷ συστατικαὶ, καὶ ὁ φθαρτὸν οὕτω τοῦ ἀφθάρτου συστατικῶ κεχώρισται διαφορᾷ, οὕτω δὴ καὶ ὁ χωριστὸν ἢ ἀχώριστον, καὶ ὁ πῇ μὲν χωριστὸν, πῇ δὲ ἀχώριστον, ἢ πάντα ἀχώριστον, καὶ ὁ ὡς ἐργάνε χρώμενον ἀχώριστον ὄν, ἢ ὡς τοῦ ὀργάνου χαρακτηριστικὸν, οὐ διαιρετικαὶ ἀλλὰ συστατικαί εἰσι τῶν ψυχῶν διαφοραὶ, τῶς γὰρ ἀσωμάτου ἁπλῶς οὐσίας διαιρετικαὶ, ὁ δὲ κοινὸς ὧδὶ τῶν τοιούτων λόγος πᾶσι μὲν ἐφαρμόσει, καθ' ὅσον οὐ πάντα ὁμώνυμα ἴδιος δὲ οὐδενὸς ἔσται. οὐ δὲ γὰρ ὁ τουοῦτον τῶν ἑαυτῶν ὡς εἴδους. οὐ γὰρ αὖ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐφήρμοζεν. οὐ δὲ οἷός τε πάντων κοινοῦ. ἐπεὶ μὴ δὲ ἔστι ὁ κοινὸν μία φύσις, ὅλῳ ὁ μὴ σωματοῦμενον τῆς κατηγορίας.

ΔΙΟ γελοῖον ζητεῖν ἐν κοινὸν λόγον τῷ ὧδὶ τούτων καὶ ἐφ' ἑτέρων. ὃς οὐδενός ἐστὶ τῶν ὄντων ἴδιος λόγος. οὐ δὲ καὶ τὰ οἰκεῖον καὶ ἄτομον εἴδος, ἀφορίζειν ἐν τοιοῦτον.

ΟΥΚ ἁπλῶς βούλεται γελοῖον εἶναι ὁ ζητεῖν ἐν κοινὸν λόγον, ἀλλὰ ὁ ζητεῖν ὁ κοινὸν, ἀφορίζειν ὁ κατὰ ὁ οἰκεῖον καὶ ἄτομον εἶδος. ὧδὶ μὲν γὰρ τῇ σωματούμενα κατηγορεῖσθαι καὶ καθ' αὑτὸν ὁ κοινὸς ζητητέος λόγος. ὅτι οὐδὲ πᾶσι ἴδιος ὧδὶ τῷ κοινῷ κατηγορουμένου. ὧδὶ δὲ τούτων οὐδενὸς, ἐπεὶ μὴ πρὸς τῷ κοινῷ καὶ ὁ ἴδιον παραλαμβάνεται. οὐ δὲ γὰρ τὸ κοινοῦ, ὅτι μὴ δὲ ἔστιν οὗ. οὔτε τῇ ἀτόμων εἰδῶν τινός.

ΑΡΑΡΑΛΗΣΙΩΣ δ' ἔχει τῷ τοιῷδὶ τῇ ἀμάκτου, καὶ τὰ τοιῷδὶ πλὴ ψυχικῶ. ἀεὶ γὰρ οὐ τῷ ἐφεξῆς ἢ πάρεχει διωκάμει ὁ πρότερον, ἐπί τε τῇ ἀμάκτου μὴ τῇ ἐμψύχων. οἷ), οὐ τετράπουν μὲν, τετράπουν. οὐ αἰσθητικῷ δὲ, ὁ θρεπτικόν. ὡς τε καθ' ἕκαστον ζητητέον, τίς ἑκάστου ψυχή. οἷ), τίς φυτοῦ. μὴ τίς ἀνθρώπου, ἢ θηρίου. δεῖ τινα δ' αἰτίαν τῷ ἐφεξῆς οὕτως ἔχουσι, σκεπτέον. αὖθι μὲν γὰρ τῷ θρεπτικῷ, ὁ αἰσθητικὸν οὐκ ἔστι. τῷ δ' αἰσθητικοῦ χωρίζεται ὁ θρεπτικὸν οὐ τοῖς φυτοῖς. πάλιν δ' αὖθι μὲν τῷ ἀπτικοῦ τῆς ἄλλων αἰσθήσεων, οὐδὲ μία ὑπάρχει. ἀφὴ δὲ αὖθι τῇ ἄλλων ὑπάρχει. πολλὰ γὰρ τῇ ζῴων οὔτε ὄψιν οὔτε ἀκοὴν ἔχουσιν, οὔτε ὀσμῆς ὅλως αἴσθησιν. καὶ τῆς αἰσθητικῶν, τὰ μὲν, ἔχει ὁ καὶ τὰ τόπου κινητικόν. τὰ δ' οὐκ ἔχει. τελευταῖον δὲ ὁ λάχιστον, λογισμὸν καὶ διάνοιαν. οἷς μὲν γὰρ ὑπάρχει λογισμὸς τῇ φθαρτῇ, τούτοις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. οἷς δὲ ἐκείνων ἔνεστιν, οὐ πᾶσι λογισμός.

Ε ΥΠΑΡΧΕΙ μὲν τοῖς ἀφ' οὗ ὁ πρῶτον ὅτι καὶ διότι καὶ τέτον. καὶ ὁ οὗ τῷ πρώτῳ καὶ οὗ τοῖς ἐφεξῆς ὑπάρχει. οἷ καὶ ὧδὶ λατέον ἐμοίως καὶ ἐπὶ ὧν ἐπὶ ὁ μὴ ἐπὶ ὁ. ὁ δὲ πρώτως μετὰ χεῖρ τῷ κοινοῦ, οὐκ ἔστι πάντως καὶ αὐτὸ οὗ τοῖς ἐφεξῆς, ἢ γοῦν οὐσία πρώτως οὖσα οὐ οὐκ ἔστιν οὗ τοῖς συμβεβηκόσιν. ὧδὶ δὲ τῇ σωμάτων ὁ τετράπουν οὗ τῷ τετραπόδῳ, καὶ ὁ θρεπτικὸν οὗ τῷ αἰσθητικῷ. οὐ δὲ οὗ τούτοις ὡσαύτως. οὔτε γὰρ οὗ τῷ τετρατόπῳ ὁ τετράπουν οὗ ὀργάνα. οἷ) ὧδὶ καθ' αὑτὸ, οὔτε οὗ τῷ αἰσθητικῷ ὁ θρεπτικὸν ὡς καθ' αὑτό. πάντα μὲν γὰρ ἀχωρίστως οὗ τοῖς φυτοῖς, οὗ δὲ τοῖς ζῴοις συνεργάζεται ὁ χρώμενον ὁμφάκινον, καὶ συμμίζως πρὸς αἴσθησιν ἔχει. ὅλου γὰρ δ' ὅλως ἑαυτῆς ἢ τῶν ἄλλων ψυχὴ αἰσθητικῶν. ὡς τε μὴ ὁ θρεπτικὸν αὐτῆς οἷ) τῷ αἰσθητικῷ συμφύεσθαι. καλῶς οὖν συμπεφύκασι δεῖν ὁ ἴδιον καθ' ἕκαστον εἴδος ἀποδοῦναι λόγον. ἵνα μὴ μόνα ᾧ κοινῷ ἐ παύκαπαυόμε-

ἢ ὀξὺ πρὸ ἑρῶ θίσιν, οὐ φωτίζει τὸ μεταξὺ πᾶν. διὸ αὐτὸ καὶ οὐ σκότει ὁρᾶσθαι. ἔοικε δὴ πᾶν τὸ ὁρώμενον, ἢ φῶς εἶναι, ἢ συμφώνως ἔχειν πρὸς τὸ φῶς. τὸ μὲν πῦρ καὶ ὁ ὕλιες, ὀξὺ τὸ γλυκυτικὸν τῆς φωτός. καὶ πρὸς πᾶν δὲ τὸ λαμπρὸν τῆς φωνῆς συγγένεια καὶ ἐκ τῆς αἰσθήσεως οὐ δηλοῖ. ὡς εἰ δὲ ἔστι θίσεως ἐπιταθεὶς τὸ οὐ κόφκισι καὶ τοῖς τοιούτοις λαμπρὸν, ἡμῖν αὐτὸ φῶς ἀποδοῖν. ἤδη γοῦν ἅφθη ξύλον εὐνυκτὶ, συλλιμαῖον ὡς τὸ ὅλον εἶκημα ἀποδιδὸν φῶς. ἀλλὰ καὶ τὰ χρώματα ὡς φῶτα πικὰ καὶ τὰ σβεννύμενα, καὶ ὡς πῦρατα τῆς οἱ τοῖς σβεσὶς διαφανοῦς καὶ τὰ ἀριστοτέλω. τὴ ὡς κινητικὸ τῆς κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, καὶ ὡς οὐκ ἄλλως ὁρώμενα ἢ τῷ καὶ αὐτὰ ἐπὶ τῆς φωνῆς καὶ παλάμπεσθαι, δηλοῖ πρὸς τὸ φῶς αὐτὴν οἰκειότητά τε καὶ συγγένειαν. ἀλλ' ὠδὶ πρὸ λέξιν ἰτέον.

Ο΄ ΡΑΤΟΝ δ' ὄδι, χρῶμά τε, καὶ ὃ λόγῳ μοὶ ὄδιν εἰπεῖν, αἰσθητὸν δὲ τυγχάνον ὄν. δῆλον δὲ ἔσται ὃ λεγόμενον προελθοῦσι μᾶλλον.

Γ ἁπλῶς πᾶσι ὀξὺ τούτων πᾶν τὸ καθ' αὐτὸ ὁρατόν. ὁποῖόν τό, τι χρῶμα. καὶ ὃ λέγει αἰσθητὸν. τὸ γὰρ λαμπρὸν καὶ πυρῶδες, τῆ φωτιστικοῦ ὄδι σημαντικόν. τῆ δὲ οὐ σκότει μόνῳ φαινομένῳ τῆ οὐ μίκτοις καὶ λειπίσι, οὐκέτι δι' ὃ οὐκ ἀνόμασται πᾶν τὸ παρὰ τὸ χρῶμα ὁρατὸν καθ' αὐτὸ, ἔστι μὲν φωτὸς ἀεὶ, ἔστι οὐ μόνῳ σκότῳ, ἔστι καὶ οὐ φωτὶ καὶ οὐ σκότῳ.

Τ Ὸ ΓΑΡ ὁρατὸν ὃ λέγομεν, ἔστι χρῶμα. ὄδιν δ' ὄδι, τὸ ὠδὶ τῆ καθ' αὐτὸ ὁρατῆ. καθ' αὐτὸ δὲ, οὐ τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὅτι οὐ ἐαυτῷ ἔχει τὸ αἴτιον τῆ εἶναι ὁρατόν. πᾶν δὲ χρῶμα κινητικόν ὄδι, τῆ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς. καὶ τῆτ' ὄδιν αὐτῆ ἡ φύσις. διόπερ οὐχ ὁρᾶν ἄνευ φωτός. ἀλλὰ πάντως ἔνεκεν χρῶμα οὐ φωτὶ ὁρατόν.

Α ὅτι τῆ τὸ ὁρᾶν ἔρυθ) ναῦ τὸ ὁρατόν. ὠδὶ δὲ αὐτῆ σαφηνίζει πᾶν τὸ καθ' αὐτὸ ὁρατόν. ἔστι γοῦν ὅτε φησὶ τὸ ὠδὶ τῆ καθ' αὐτὸ ὁρατῆ. οὐ γὰρ τὸ χρῶμα ἢ ἡ λαμπρότης. ἀλλὰ τὸ κεχρωσμένον κατὰ τὸ χρῶμα, καὶ τὸ λαμπρὸν κατὰ πᾶν λαμπρότητα ὁρᾶται. καὶ ἔστιν ἐνιότε ὅτε τὸ κεχρωσμένον τὸ μὴ τὸ λαμπρὸν καθ' αὐτὸ ὁρᾶν, οὐ φησὶ λόγῳ. διὸ ὅτι μήτε τὸ τῷ τῆ κεχρωσμένῳ ὄρφ τὸ ὁρᾶν ὡς ὑποῦσης αὐτῆ παρακαλυβαίνεται. μήτε αὖ πάλιν ὡς ὠδὶ τῆ καθ' αὐτὸ συμβεβηκότων. ἀλλ' ὅτι οὐ αὐτῷ ἔχει τὸ αἴτιον τῆ ἡ ὁρᾶν πρὸς αὐτὸ διαφανῆ τῆ διαφανοῦς, τῆ μὴ κατά τι ἐαυτῷ συμφυὲς ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπίκτητον ὁρωμένου φῶς. αἴτιον μὲν γὰρ εὐδητικὸν τῆ ὁρᾶσθαι τῷ κεχρωσμένῳ τὸ χρῶμα. οὐχ ὡς χρῶμα, ἀλλ' ὡς κινητικὸν τῆ διαφανοῦς, συμφυὲς δὲ αὐτῷ ὑπάρχον. αἴτιον δὲ καὶ τὸ φῶς τῆ ὁρᾶσθαι τῷ ὁρῶντι. ἀλλὰ ποτὲ ἐπιγενόμενον καὶ οὐ ἀπογενόμενον, μοῦνον τῆ ὁρᾶν. ἐφ' οἷς τὸ καθ' αὐτὸ ὁρατὸν. ταῖς διαφορὰς παραδηλῶν, τοῦδε χρώματος λέγει πρότερον ὀφειλόμενος αὐτῷ, οὐχ ὃ χρῶμα ὡς οὗ τῷ τοῦδε αἰσθήσεως καὶ αἰσθητὸν. ἀλλ' ὃ ὁρᾶν διαφθόντος τὸν ἄλλων ὁρατὸν, ὡς κινητικὸν τῆ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, τῆ τοῦδε αὖ δηλαδὴ. ὅτε συμβαίνει καὶ αὖ τεφωτῆσθαι κατ' ἐνέργειαν. διαφανὲς δ' ὄδι τὸ δι' ὅλου ἐαυτῆ ποτὲ μὲν ἀφώτιστον ὄν, ποτὲ δὲ παρεσὶν τῆ φωτίζοντος φωτιζόμενον. καὶ ἔστι κατ' ἐνέργειαν διαφανὲς. δυνάμει δὲ πρὶν δέχεσθαι τὸ φῶς. τὸ δὲ χρῶμα τοῦδε χυθοῦ τῆ οὐ ἐνέργεια διαφανοῦς, τῆ τῷ φωτὶ καὶ αὖ τελειωθοῦ, κινεῖ τὸ οὐ ἐνέργεια διαφανὲς. οὐχ ὡς ἀλλοιοῦν αὖ τὸ ἴδιόν τι τοῦ πάθος ἐμποιοῦν. ἴδιον γὰρ ἔστι τῆν παθητικῶν ποιοτήτων, τὸ κατὰ ζοπὴν τῆ πάθος εἰλίνεσθαι τοῖς δεχομένοις. ὧν τῆ τὰ γινόμενα λέληθε πάντα. ἵνα πρὸς τὸν ἐσῶν τοῦδε χὸν ἀφ τελεσθῆ ἐπιτήλευκ. ἀποτελεσθέντα δὲ οὐ κατὰ πάθος ἔτι, ἀλλὰ κατὰ τὸ οὐ ἐνεργητικὸν παρουσίαν τοῦδε τὸν ἐσῶν τελειοῦται. ὡς τὸ ζωὴ παρεχόμενον σώματι. ὡς τὸ ἧμα τῷ ὑπερ. ὡς τὸ ὑγίεια ὡς τὸ ἐπισήμη τοῖς τούτων δεκτικοῖς. καθάπερ οὖ δὲ ἐξ δύο τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως διακέκριται. ἵνα μὲν δὴ γένη) πρὸς καταδεχὴν φωτὸς ἐπιτήλευόν τι σῶμα, τὸν παθητικῶν λέληθε ποιοτήτων. γίνεται δὲ ὅτε καὶ ἀήρ τὸ ὕδωρ τὸ ὕαλος γίνεται. ὕδη δὲ ἐν ἐπιτήλευε ἐ παρεόν τὸ φωτίζον, ἀπαθῶς τὸ κατ' ἐνέργειαν τελειοῦται. αὐτὸ γὰρ ἔζοπ οὐ ἐνέργεια τὸ πελειότητός ἐσι τὰ ἔδη. ὡς αἱ γε ποιότητες αἱ παθητικαὶ οὐχ ἁπλῶς εἰσιν ἔδη, ἀλλὰ παθητικὰ ἔτερα ἔδη. ὡς οὐ τῆ γλυκέσει συμπαφερμοῦσα, τὸ οὐ τῆ μιταβολῆ ἀισθανόμενα, καὶ τὸ ἀτελοῦς αἰσθάνεται. διὸ καὶ τὸ ἀχὸ τὸ ἀτελὲς ὠδὶ τὸ τέλειον μιταβολῆ σωμασθαίνη). ὅσα δὲ ἔδη τὸ τελειότητος, ταῦτα ἐπιγίνεται τὸ κατ' ἐνέργειαν καὶ ἀθρέως. διὸ ὅπερ οὐχ ὁρᾶν ἄνευ φωτός. πεφώτισται γὰρ τὸ κατ' ἐνέργειαν διαφανὲς, οὐ κινητικὸ τὸ χρῶμα. ἀλλ' οὐχὶ τὸ δυνάμει διαφανοῦς. μὴ τὸ φωτισθοῦ, μὴ δ' ὑπὸ τῆ κατ' ἐνέργειαν τοῦδε χόμενον διαφανοῦς, οὐχ ὁρᾶται. εἴρηται δὲ τὸ ὅπως κινητικόν. ὅτι οὐ κατὰ πάθος καὶ φοπὴν, ἀλλὰ κατ' ἐνέργειαν τὸ τελειότητα καὶ εὐδητικὸ παρουσίαν οὐκ οὐσιώδη. ὁποία ἡ τῆς ζωῆς. ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀχὸ τῆς οὐσίας. καὶ μᾶλλον τὸν οὐσίαν προϋπάρχει ἐνέργειαν. ὁποῖαι αἵ τε διαθέσεις καὶ ἕξεις.

Δ ΙΟ΄ ΓΕΡΙ΄ φωτὸς πρῶτον λεκτέον, τί ἔστιν. Ἔστι δή τι διαφανές.

Ι΄ σως μὲν γὰρ ὡς ὕδη ἔφαμεν καὶ πᾶν τὸ ὁρώμενον, ἢ φῶς ὄδι, ἢ συμφυές ὄδι πρὸς τὸ φῶς. τὸ δ' οὕτω χρῶμα οὐ φωτὶ πάντως ὁρώμενον, ἀναγκαῖον ἦν τοῦδε αὐτῆ λόγου λείπεσθαι τοῖς τοῦδε ὁρατῆ τε καὶ

ΚΑΤΑ συμβεβηκὸς δὲ λέγεται αἰσθητόν, οἷον εἰ ὁ λευκὸν ἦν διαφορὰ ἵππου. καὶ τὸ συμβεβηκὸς γὰρ τούτου αἰσθάνεται, ὅτι τῷ λευκῷ συμβέβηκε ἕξις· οὗ αἰσθάνεται.

Ὡς δ' διαφορὰ ἵππου, ᾗ ἡ οὐσία τὴν πρακτικὴν, ἢ οὗ τι γε τῷνῶ εἰσδέχεσθαι αἰσθήσει, ὡς ὁ γλυκὺ τὸ μέλιτος τῇ ὄψει, ταῦτα καὶ τὸ συμβεβηκὸς εἶναι αἰσθητά, ὡς οὐ τοῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχοντα. ὥσπερ καὶ ὁ φαλακρὸν Καλλίαν φαμέν. διότι τῷ Καλλίᾳ ὁ φαλακρῷ εἶναι ὑπάρχει. καὶ οὐ ὁ συμβεβηκὸς μόνον τῷ καθ' αὑτὸ τοιῷδε. ἀλλὰ καὶ πλὴν Καλλίου καὶ μουσικοῦ οὐσίαι, αἳ μὴ καθ' ὃ οὐσία ἦν τοιαύτη, καὶ τὸ συμβεβηκὸς λέγομεν. ὥσπερ καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ συμβεβηκός. καὶ ὁ ἀσβεστοποιὸν λέγομεν ὅτι οὐχὴ ἄνθρωπος. οὕτως οὖν καὶ ἡ οὐσία καὶ τὸ συμβεβηκὸς αἰσθητὸν, ὅτι οὐ καθ' ὃ οὐσία. ἀλλὰ πῶς τῷ λευκῷ, οὗ αἰσθανόμεθα, συμβεβηκυῖα ἡ οὐσία ῥηθέν ἐστὶ πάλαι. τοὐναντίον γὰρ ἀληθές. ἢ καὶ ἀληθές δέ γε ἕξις. καὶ τὸ αὐτὸ γὰρ ὁ εἶναι, καὶ ὡς τῇ εἶναι ὅλῃ τῆς οὐσίας μεταλαγχάνει, ὁ λευκὸν συμβέβηκεν αὐτῇ. ἡ δὲ οὐσία τῷ λευκῷ καὶ τὸ αἰσθητὸν, προσγενομένως καὶ καθ' αὐτὸ ὅτι αἰσθητῷ. τῷ δὲ συνυπάρχειν τῷ λευκῷ καὶ αὐτὴ τῇ αἰσθητῇ παραπολαύουσα. οὐ γενομένη διαφόρως αἰσθητὴ ὡς τὰ κοινὰ αἰσθητά. ἀλλ' ὅλῃ ὁ συνυπάρχειν τῷ αἰσθητῷ τῷ λόγου ἐγειρομένου, εἰς πλὴν δόξασιν τοῦδε αὐτῆς γνῶσιν. οὕτω δὲ καὶ ὁ ἄνθρωπος συμβεβηκέναι τῷ δὲ αὐτὸ οὐ καθ' ὑπεῖναι ἔφαμεν.

Διὸ καὶ οὐδὲν πάσχει ὑπὸ τοιοῦτον ὑπὸ τῇ αἰσθητῇ. τὴν δὲ καθ' αὐτὰ αἰσθητὴν, τὰ ἴδια κυρίως ἐστὶν αἰσθητὰ, καὶ πρὸς ἃ ἡ οὐσία πέφυκεν ἐνέργεια αἰσθήσεως. οὗ μοῦ ἕνεκα ἡ ὄψις, τοῦτό ἐστιν ὁρατόν.

Οὐδὲν πάσχει ὑπὸ αἰσθανόμενον ὑπὸ τῆς λευκοῦ, ἢ ὁ λευκὸς διαφορὰ ἐστὶν ἵππου. ὅτι οὐ δὲ διαφόρως, οὐ δὲ ὅλως ὁ διαφορὰ εἶναι ἵππου καθ' αὐτὸ αἰσθητόν. εἰ δὲ πρώτως καθ' αὐτὰ αἰσθητὰ τὰ ἴδια, τὰ γὰρ κοινὰ εἰ καὶ καθ' αὐτὰ ἀλλὰ διαφόρως, καὶ ἅπτια τοῖς ἴδιοις τοῖς κοινοῖς τῆς εἶναι αἰσθητοῖς, κυρίως αἰσθητὰ τὰ ἴδια. καὶ διὸ αὐτὸς προστίθησιν, ὅτι ἡ ἐνέργεια αἰσθήσεως οὐσία πέφυκε πρὸς ταῦτα. πέφυκε μὲν γὰρ καὶ πρὸς τὰ κοινὰ, ἀλλ' οὐχ ὡς ἐνέργεια, καὶ τὰ δὲ κοινοτόπων οὐσίαι. ὡς δὲ αὐτὴ καὶ κατὰ πλὴν ἴδιον ἑαυτῆς οὐσίαν πρὸς τὰ ἴδια. διὸ καὶ ἀναγκαίως εἰς πλὴν ἐνέργειαν οὐσίαν, οὐκ ἐκ τῶν κοινῶν ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων εἰς πλὴν ἐνέργειαν ἀνακεκαμπόμεθα οὐσίαν. ὅτι πρὸς ταῦτα καθ' αὑτὸ πέφυκεν. οὐ γὰρ πρὸς μέγεθος ὡς ὄψις, ἀλλὰ πρὸς χρῶμα. οὐδὲ γεία μὲν κατὰ τὸ εἶδος αὐτῆς εἰ τῷ ὁρᾶν ἑστάναι, πρὶν δὲ, τῷ δυνάσθαι χαρακτηρίζειν. οὔτε γὰρ ἀφ' ἑαυτῆς μόνης καὶ οὔθ' ὅλου μούσης, οὔτε ἕξεως μόνον ὑπὸ τῇ αἰσθητῇ. ἀλλ' ὑπὸ μὲν τούτου πάσχοντος τῇ αἰσθητικοῦ, ὅμοιον τῷ ὁρῶντι παθεῖν. ζωτικὸς δὲ τῇ αἰσθητικοῦ πάσχοντος, καὶ τὸ πάθους εἰς εἰδητικὴν οὐδὲ γεία ἀποτελεῖσθαι τῶν τοῦ, καὶ κατὰ προβολὴν λέγων γνωριζούσης τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ὁ αἰσθητὸν, καὶ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῆς ἑστάναι. ἐπεὶ δ' ὧν καὶ ἡ τελειότης ἐνέργεια αἰσθήσεως, ᾗ ἡ δύναμις κατ' αὐτὸ τὸ τῇ αἰσθητῇ ὁρίζεται εἶδος, ζωτικὴν δηλαδὴ καὶ οὐδὲ γητικὴν καὶ γνωστικὴν, καὶ διὰ ταῦτα οὐσιωδῶς ἔχειν οὖσης, οἰκεία γὰρ ἡ κατὰ φύσιν οὐδὲ γεία τῇ οὐδὲ γούσῃ οὐσίᾳ, εἰκότως ἐκ τῶν ἰδίων αἰσθητῶν εἰς πλὴν ἐνέργειαν ἴδιον ἀνακεκαμπόμεθα οὐσίαν, ὡς ἴδῃ οὐ αργεσθρου τῇ συμβεβηκότος καὶ σωματοειδοῦς, ἰδὴ οὐσιῶδες καὶ ζωτικὸν καὶ ἀσώματον καὶ λόγῳ λεπτὸν ἀφὸ τῇ αἰσθητῇ. ἀφὸ δὲ τῆς ὄψεως αἰρόμενος, ὡς οὐ αργεστάτης καὶ τιμιωτάτης αἰσθήσεως, ὅλῃ ὁ ἀέρος τῆς οὐδὲ γείας. ὅλῃ ὁ οὐδὲ γητικὸν καὶ ἐπ' ἐλάχιστον πεπαθητικόν. ὅλῃ ὁ φωτοειδὲς καὶ πλὴν πρὸς ὕλιον αἰσκλογίαν. ἐπεὶ δὲ τῇ ὁρατῇ ἡ ὄψις, τί ὁ ὁρατὸν πεπαδίδωσιν.

Ὁ ΡΑΤΟΝ δ' ἔστιν, χρῶμά τε, καὶ ὃ λόγῳ μοῦ ἔστιν εἰπεῖν, αὐάυμοι δὲ τυγχάνει ὄν. ὅλον δὲ ἔστιν ὃ λέγομεν προσιθοῦσι μάλιστα.

Σῶμα πειδὴ σῶμα πάντως ὁ αἰσθητὸν, ὅλον ὡς καὶ ὁ ὁρατόν. ὁ δὲ ὁρατὸν σῶμα, ἢ οὗ ἑαυτῷ ἔχει ὁ καθ' ὃ λέγεται ἰδίως ὁρατὸν, ὃ καθ' αὐτὸ λέγει ὁρατὸν. ἢ ἐπικτήτως ὁ αὖτιον αὐτῷ τῇ ὁρᾶσθαι δέχεται. ὡς ὁ ἀὴρ ὅλῃ ὁ φῶς ὁρώμενος. καὶ ὁ οὐ αὐτῷ πλὴν τῇ ὁρᾶσθαι ἔχον αἴτιον, ὁ μὲν οὐ φωτὶ μόνως ὁρᾶται. ὡς τὰ χρώματα τὰ καθ' ὅλου οὕτως λαμπρά. ὡς ἐκεῖνα μεταξὺ διαφανῆς κατ' οὐδὲ γειαν πελεῖν. ὁ δὲ οὐ σκότει μόνως. ὅσα πῦρ μὲν ἔχει λαμπρότητα, οὐχ ὕλην δὲ καὶ φῶς ἀποδιδόναι. ὡς λιτπίδες πινῶν ἰχθύων. καὶ μύκητες. καὶ ξύλα σῆπα σηπόμενα καὶ κόρακα. ὁ δὲ καὶ οὐ φωτὶ καὶ οὐ σκότει. ὡς πῦρ οὐ σκότει μὲν ὁρώμενον. ὅταν μήτε ἄλλα χόβον παρῇ φῶς, μήτε αὐὸ ἐκεῖνον ἢ πάντα ὁν μεταξὺ φωτίζειν δύνᾳ. οὐ δὲ φωτὶ, ὅταν ὁ διαφανὲς ὑπ' αὐτῆς γένηται οὐδὲ γείᾳ διαφανές. ἢ καὶ οὐ ὑλικῷ ἐρᾶται φωτὶ. ἡδὺ μὲ σωτελῆ τι αὐὸ πρὸς ὁ ὁρᾶσθαι ὁ ὑλικὸν φῶς. ἔστω οὖν πᾶν ὁ ὁρώμενον ἤδη, ἢ κατὰ ἐπίκτητον τινα ὁρώμενον τελειότητα. ὡς τὰ κατ' οὐδὲ γειαν διαφανῆ. ἃ συμφυὲς ἔχον ὁ ὁρώμενον. καὶ ἔστιν ἢ οὐκ αὐτάρκες, ἀλλὰ φωτὸς πρὸς ὁ οὐδὲ γειᾳ ἐρᾶσθαι δόμενα ὡς τα κεχρωσμένα. ἢ αὖτα ρκες, ὡς πᾶν ὁ λαμπρὸν καὶ πυρῶδες. ἀλλὰ καὶ τούτου ὁ μὲν πρὸς ὁ πᾶν ὁ μεταξὺ τελειοῦν ἐνεργείᾳ. ὡς ὁ ὕλιος ἀφὸ ἵσης ἀεὶ διαστάσεως ὁρώμενος, καὶ οὐκ ἀμυδρούμενος ποτὲ καθ' αὑτόν. ὁ δὲ ὡς ποτὲ μὲν τελειοπαθὲς τῇ μεταξὺ πάντως. ὅλῃ ὁ μήτε ἀμυδροῦσθαι καὶ μικρὸν εἶναι ὁ μεταξὺ, ὡς οὐ ἐφ' οἰκείῳ ὁρᾶσθαι φωτί. ποτὲ δὲ ὃ δ' ἀμυδρότητα.

ἢ ὅλῃ πλὴ

ἀμερείας γαρ ἡ αἴσθησις ἀρχὴ καὶ μέσα καὶ τέλη τῆ αἰσθητῆ τοῦ λαμβάνει. καὶ οὐδεμιᾶ ἕξει χεῖσις οὖσα τελεία. καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἅμα ὅλη ἐστὶν, καὶ τὰ μὲν εἴδους τῆ αἰσθητῆ οὐκ ἔχουσι τὸ πάσχειν. ὡς ἡ σφραγὶς ἐν τῷ κηρῷ. οὐ γαρ ζωστικὸν σῶμα. οὐδὲ ξύλῳ βάδους ἴδιον. οὐδὲ ἔτι μᾶλλον καὶ τὰ γνωστικὰ ἐστὶν οὐδεμιᾶς αἴσθησεως. ἀλλ' ἐοικότα πρὸς ἅλλόμενον λόγον τῆ οὐ τῆ ψυχῆ προσειλημμένου τὴν αἰσθητὴν λόγου, οὐχὶ τῆ μὲν ὄργανον ὡς ὄργανον ζωοῦν, ἀλλὰ τῆ ὕλη ζῶντι αὐτῷ χρωμένη. ἴσως δὲ μὲν ὑπερῆφθαι τῆ σώματος, καὶ ἀμερείας ὀργᾶ, καὶ γνωστικὴ ἡ τὴν αἰσθητὴν, οὐδὲ μὲν, οὐ καὶ τὰ πάσχειν ὡμοίωμένα δὲ τοῖς ἀτόμοις οὔσαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐδικὸν τὴν ἀτόμων αἰτιοῦσθαι παθείλαπτικὸν, οἰκείως ἐκείνοις ἁρμόζοντος. τῷ γαρ εἶ τῆ λευκοῦ λόγου τὴν καὶ μόρια πάντων λευκῶν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ. ἡ γαρ κρίνουσα ἡ ψυχὴ καὶ τὰ οἰκείαν τῆ γνωστοῦ ἐν παφλιῷ. οἰκείως δὲ ἡ καὶ τὰ τῆς αὐτῆς ἰδιότητος οὐσιώδους αὐτῆς πρόληψις. ὁμοιοῦται τοίνυν τοῖς αἰσθητοῖς ἡ ψυχὴ, οὐ τῷ δέχεσθαί τι ἀπ' αὐτῶν. ἀλλὰ τῷ καὶ τὰ ἐν οἰκείου αὐτοῖς λόγου οὐδεμιᾶν. τούτων κοινῶν ὠδὶ πάσης διωρισμένων αἰσθήσεως, ὠδὶ τὰ ἑξῆς ἐπέτω.

Λ ΣΚΕΠΤΕΟΝ δὲ καθ' ἑκάστην αἴσθησιν, τοῦδε τῆν αἰσθητῆν πρῶτον. λέγεται δὲ ἡ αἰσθητὴ, ἡ χωρὶς, ἢ ἐν μὲν καὶ αὐτὰ φαμὲν αἰσθάνεσθαι. ἡ δὲ οὗ, καὶ τὰ συμβεβηκὸς. τῆν δὲ λύσιν, ἡ μὲν, ἡ ἰδία ἐστὶν, ἑκάστης αἰσθήσεως. ἡ δὲ, κοινὴ πασῶν λέγω δ' ἰδίαν μὲν, ἣν οὐ δέχεται ἑτέρα αἰσθήσει αἰσθάνεσθαι, καὶ τοῦδε ὃν οὐδέχεται ἅπαξ τι ἦναι. οἷον, ὄψις, χρώματος καὶ ἀκοὴ, ψόφου. καὶ γεῦσις, χυμοῦ.

Σ πεισθὴ δὲ τῆν ὡς πρός τι αὐτὴν καὶ τοῦδε ἑκάστης αὐτῆν πρόσεσιν ἔχειν, καὶ τὰ πῶν ἀρχὰς πρόσεσιν, ἑκάστως τοῦδε τῆν αἰσθητῆν ἕκαστον μεμνῆσθαι πρῶτον. καὶ ὅτι λέγεται διχῶς. ἵνα τε καὶ τὰ συμβεβηκὸς χωρίσας, τοῦδε μόνου ποιῆσαι τὴν ἐν λόγον τῆν καθ' αὐτό. καὶ τούτων τίνα μὲν πρώτως, τίνα δὲ δευτέρως ἑκάστην τούτων γνώσεται αἰσθήσει διδάξει. ἄμφω μὲν γαρ καθ' αὐτὸ καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινά. ἀλλὰ πρώτως μὲν τὰ ἴδια. ἐπεισθὴ καὶ πρὸς ταῦτα ἰδιορρόπως ἡ ἑκάστης τέτακται οὐσία. δευτέρως δὲ τὰ κοινά. ὅτι ζῶν τοῖς ἰδίοις πάντως καὶ προηγουμένως καὶ τελειοτέρως σῴζουσι ἐν ἡ αἰσθητήρια. ἀλλὰ πῶς τὰ κοινὰ πασῶν εἶναι λέγεται. μεγέθους γαρ ἢ σχήματος μόνα αὐτὰ λαμβάνεται ὄψις καὶ ἁφή. ἴσως μὲν οὖν ἡ πασῶν αὐτὰ τῆ τελειοτέρων ἔρηται. μή ποτε δὲ καὶ μεγέθους ἡ μὲν ἀκοὴ οὐ φαύλως, καὶ ὅτι μέγα ἢ μικρὸν ἡ καὶ τὸ πλησίον ἔχον ζῶν τῷ ἔχειν κέκτηνται. ὅδη δὲ καὶ ἡ ὄσφρησις καὶ ἡ γεῦσις, τῷ καὶ τὰ πλείω ἢ ἐλάττω μόρια μεταφέρεσθαι, ἡ μὲν τῆ διαλύσει, ἡ δὲ τῆ γλυκίσος αὐτὰ λαμβάνουσι. ἀλλὰ καὶ τῆ σχήματος ἴσως, εἰ καὶ μὴ ἀκριβῶς τῆ μεταφορᾶ ἢ τῶν αἰσθήσεων ἡ τῆν αἰσθητῆν, γένοιτο αὖ καὶ καὶ τούτων γνῶσις. ὅτι ἐξισταζουσί πως αἱ διαστάσεις, ἢ μία τις ὑπάρχει πολύ. ταύτη οὖν διαφέρει ἀλλήλων τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινὰ αἰσθητὰ, τῷ τὰ μὲν μιᾶς εἶναι, τὰ δὲ πλειόνων αἰσθήσεων. καὶ τῷ τὰ μὲν αὐξαπατήτως κινεῖν πῶν τοῦδε αὐτὰ αἴσθησιν, καὶ τὰ φύσει δηλαδὴ ἔχουσιν, καὶ ἀφὸ συμπέφυκε τῆ σώματος οὐδεμιᾶν, καὶ μὴ παρακολουθούμενον τοῦ μεταξὺ σώματος, ὡς τοῦ παχυνομένου ἀέρος ἢ ὕδατος, ἢ ἀπλῶς τοῦ ἔξωθεν τινος. ταῦτα γαρ παραθετέον. καὶ μὲν ἁφῆς τοῦ αἰσθητοῦ λέγεται. τὰ δὲ οὐχ οὕτως τοῦ πάσχειν ἀκριβῶς. ἐπεισθὴ καὶ προηγουμένως τὴν ἰδίαν οὖσαν ἑκάστην, ζῶν ἐκείνοις καὶ τὴν κοινῶν αἰσθητὰ λαμβάνεται. καὶ οὐχ ὥσπερ ἡ λευκὴ ἡ ὄψις. οὕτω καὶ τὸ μεγέθος τῆ ὀρωμένου κείνει. ἀλλὰ καὶ ἀκριβῶς τῆ χρώματος αἰσθητὰ λαμβανομένη, ἡ χῦμα παχυμερῶς γνωρίζει, οἷόστε καὶ ἁπατωμένη, ἡ τοιαφορὰς ἐν ἑαυτῷ ἔχουσα. καὶ κεκλασμένον ἡ ὀρθὸν. καὶ μή ποτε ὡς παθητικώτερα ἢ σωματικώτερα τὰ ἴδια, συμμιρότερον προεστήκει σωματοειδεῖ γνῶσει οὖσι τῆ αἰσθήσει, ὄζυρημένου τῆ φωτὸς ὄμματι τὸ πλείστου ἐκείνου οὐδέγεσθαι, ἀκριβῶς τῆ ὄψει ἐκείνου γινωσκομένου. τὰ δὲ κοινὰ αἰσθητὰ εὐπαθητικώτερα ἀσυμμιρότερα εἶναι τῆ αἰσθήσει, οὐχ ὡς μυδώλως τῆ αἰσθήσει, τῷ δὲ λόγῳ μόνῳ γνωριζόμενα, ὥσπερ ἡ οὐσία, ἀλλ' ὡς καὶ τῆ αἰσθήσει μὲν, οὐχ οὕτω δὲ αὐτῶς ὡς τὰ ἴδια.

Η ΔΙΑΦΗ, πλείονος μὲν ἔχει διαφορὰς. ἀλλ' ἑκάστης κείνει τοῦδε τούτων. καὶ οὐκ ἅπαντᾶται ὅτι χρῶμα. οὐδ' ὅτι ψόφος.

Θ ὅτι τῆν παθητικῶν ποιοτήτων αὖτη μάλιστα αὐτιλητική, ἅτε καὶ παθητικωτάτη οὖσα τῆν αἰσθήσεως, πολλαὶ δὲ αἱ παθητικαὶ ποιότητες, ὧν ἡ ἁφὴ ὡς ἰδίων αἰσθητῶν γνωριστικὴ. θερμότης. ψυχρότης. ξηρότης. ὑγρότης. σκληρότης μαλακότης. βαρύτης λειότης. τραχύτης κεφότης. ὅπερ καὶ αὐταὶ παθητικαί.

Α ΑΛΛΑ ΤΙ ἡ κεχρωμένου, ἢ πῦ. ἢ τί ἡ ψοφῶν. ἢ πῦ. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα, λέγεται ἴδια ἑκάστου. κοινὰ δὲ, κίνησις. ἠρεμία. ἀριθμός. σχῆμα. μέγεθος. τὰ γαρ τοιαῦτα, οὐ δὲ μιᾶς ἔστιν ἴδια. ἀλλὰ κοινὰ πάσεως. καὶ γαρ καὶ ἁφῆ, κίνησίς ἔστι τις αἰσθητὴ, καὶ ὄψει. καὶ αὐτὰ μὲν οὖν ἔστιν αἰσθητὰ ταῦτα.

Τ ἰς μὲν ἡ κεχρωμένου οὐσία ἅπαντᾶται, διότι καὶ συμβεβηκὸς ἡ οὐσία τῆ αἰσθήσει γνωστὸν. πῦ δὲ διότι πλατυρρόως ἡ τῆ διαστήματος αὐτῆς καὶ λαμβάνεται μέγεθος, ἅτε κοινὸν ὂν αἰσθητόν.

αἰσθητείῳ, ἐφ' ᾧ ἡ κριτικὴ ἐγγίνεται συνέργεια. οὐκέτι δὲ τὰ ἐπιστητὰ ποιητικά εἰσιν. οὐ γὰρ ἐκ παθους ἀποτελοῦσι, ἢ ἔξωθεν ὄντα τῷ ἐπιστημονικῷ. τὴν γὰρ κατ' ἐπιστήμην αἴσθησιν. τὴν δὲ κατὰ μέρος ἡ ἐπιστήμη. ἔστι δὲ τὰ μὲν κατ' ἐπιστήμας σωματικὰ καὶ μόρια καὶ αἴτια τοῦ, πάντα ἔξωθεν, τῆς ψυχῆς ἀσωμάτου οὔσης καὶ οὐ μόρισης καὶ αἰτίας τὴν ζώωσιν. τὰ δὲ κατὰ μέρος, οὐ τῇ ψυχῇ, οὐ τοι κατηγορούμενα τὴν κατ' ἐπιστήμας. ταῦτα γὰρ οὐ αὐτοῖς ὄντα τῆς κατ' ἐπιστήμας. καὶ κατὰ μόνων ἐπίνοιαν λαμβάνεται τῆς ψυχῆς χωρίζεται. τὰ δὲ ἐπιστητὰ πολλοῖς τὴν αἰσθητὴν ὑπάρχειν μέρεσι. ὅσων καὶ ἐπιστήμη αἰσθήσεως. ἐπιστητὰ δὲ τὰ οὐ ψυχῇ. ἀλλὰ κατὰ μέρος οὕτω λέγεται τὰ ἐπιστητά. ὡς οὐ φῶ ἐ τῆς μεῖζ τὰ φυσικὰ πρώτην φιλοσοφίαν κατὰ μέρος εἶναι ἀποφαίνεται, καὶ τοι τοῦδι χωριστὰ καὶ ἀκίνητα αὐτὰ θέμενος. καὶ ἐπαίνων, εἰ δ' ἔστι τις οὐσία κίνητος, αὕτη πρωτόβα καὶ φιλοσοφία κατὰ μέρος. ὅτι οὕτω πρώτη. καὶ τὰ οὐ ψυχῇ οὖν κατὰ μέρος ὡς πρῶτα καὶ αἴτια τὴν μόρικῶν, ἀλλ' ἐπεὶ πρῶτα μᾶλλον καὶ αἴτια τὰ νοητά ἔστι εἴδη, ὅπερ ἀμφίσοι καὶ πάντα ἑαυτῆν εἰσὶν οὐσίαι, τὰ δὲ οὐ ψυχῇ κατὰ λογικὴν οὐσίωσιν αἰτίλειψιν, οὐκ ἀμφίσως ὑπωμοία, καὶ ἁπλοῦν ἔστιν αἴτια, ὁμῶς κατὰ μέρος τὰ πάντων πρῶτα αἴτια τὰ νοητά. εἰς ἃ ὁμῶς νοῦν μείζεται ἡ ἐπιστήμη. τῶν γὰρ ὅρους γινώσκομεν. ὅροι δὲ τὰ εἴδη. ταῦτα δὲ οὐ πρώτως οὐ τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ ἁπλοῦς. καὶ ὡς οὐ συνημμένων τοῖς νοητοῖς, ὁμῶς ἔστιν οὐ αὐτῇ πως εἶναι ἔφαται, ὅτι κατὰ τὴν πρὸς ἓν νοῦν συναφήν.

Δ ΙΟΗΣΑΙ μὲν ἐπ' αὐτῷ, ὁπόταν βούληται.

Σ ᾧ νοητικῷ, εἴτε αὐτῷ ᾧ οὐ τῇ ψυχῇ νῷ, εἴτε τῇ εἰς νοῦν ἀνηγερμένῃ ψυχῇ. εἴτε ᾧ ἐπιστήμαι αὐθεώπῳ ὁμῶς ἐν οὐδὲν ἔχειν τὰ νοητὰ εἴδη. ἀφ' ὧν ὡς ὑπ' αἰτίων καὶ τὰ ἁπλούστερα γινώσκεται ἐπιστημονικῶς.

Α ΙΣΘΑΝΕΣΘΑΙ δὲ, οὐκέτ' αὐτῷ. ἀναγκαῖον γὰρ ὑπάρχειν ἐν αἰσθητόν.

Σ ᾧ αἰσθητικῷ δηλαδή. ὅτι ὑπάρχειν δεῖ ἐν αἰσθητικὸν ἕκτομον ὄν καὶ ἔξωθεν. καὶ οὐ μόνον εἶναι ἀλλὰ καὶ παρεῖναι τῷ αἰσθητικῷ. ἵνα καὶ ὁρᾶσόν τι εἰς ἐν αἰσθητήριον. καὶ ἰδὼν τῷ τούτου πάθει ἡ αἰσθητικὴ ψυχὴ προβαλλομένη τὸν οὐ αὐτῇ τὴν αἰσθητὴν κοινοὺς λόγους, οἰκείως τῷ πάθει γνωρίσῃ ἐν αἰσθητὸν κατ' οἰκείαν συνέργειαν, κατὰ ἓν τῆς αἰσθητῆς σῶζε εἶδος.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ τῷ τ' ἔχειν καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ταῖς τὴν αἰσθητήν. καὶ ὁμῶ τῷ αὐτῷ αἴτιον ὅτι τὰ αἰσθητὰ τὴν κατ' ἐπιστήμας καὶ τὴν ἔξωθεν.

Ο" σαι οὐ τοῖς εἴδεσιν ἢ τοῖς λογικῆς αἱρκοῦσαι μόνοις, ὡς πᾶν αἰσθητικαί. ἀλλὰ συμπαθείαμβάνουσι καὶ τὰ κατ' ἐπιστήμας καὶ ἔξωθεν. ὁποῖαι αἵτε πρακτικαὶ ἐπιστῆμαι, καὶ αἱ ποιητικαὶ τέχναι. ἡ γὰρ αὖται παρόντων δέονται τῆν αἰσθητήν.

Α ΑΛΑ ΓΕΡΙ μὲν τούτων, διασαφῆσαι, καιρὸς γένοιτ' ἂν ἡ εἰσαῦθις. νῦν δὲ, διωρίσθω τοσοῦτον. ὅτι οὐκ ἀπλοῦν ὄντος τοῦ δυνάμει λεγομένου. ἀλλὰ τὸ μὲν, ὡς πᾶν ἂν ἔποιμεν ἐν παῖδα δυνάσθαι στρατηγεῖν. τὸ δὲ, ὡς ἐν οὐ ἡλικίᾳ ὄντα, οὕτως ἔχει ἡ αἰσθητικόν. ἐπεὶ δ' αὐτοῦ μος αὐτῆν ἡ διαφορὰ, διώρισται δὲ πρὸ αὐτῆν ὅτι ἕτερα. καὶ πῶς ἕτερα, χρὴ σθαι δ' ἀναγκαῖον τῷ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι, ὡς κυρίοις ὀνόμασι. ἡ δ' αἰσθητικὴ, δυνάμει ἐστίν, ὅταν, ἡ αἰσθητὸν ἤδη οὐ τελειχία, καθάπερ ἔφαμεν. πάσχει μὲν οὖν οὐχ ὁμοίως ὄν. τὰ ποιοῦσι δὲ ὁμοίως τοι, καὶ ἔστιν ὅταν ἐκεῖνο.

Γ ΠΕΡΙ τοῦ πῶς τὰ κατὰ μέρος νῷ ἡ θεωρεῖν ἐφ' ᾗ μέν. σαφίσθω δὲ πρὸ αὐτῆν οὐ τῷ τρίτῳ περὶ ψυχῆς. ἐφ' οἷς συμπαθεῖν αἴνεται, ὡς κατὰ ἡ λόγος δυνάμει ἡ αἰσθητικὴν οὐ τοῖς ζώοις πάσχειν λέγεται καὶ ἀλλοιοῦσθαι οὐ κυρίως. ὅτι ἡ μὲν δὴ πλὼ ψυχὴν εἶναι πλὼ πάσχουσιν ἢ ἀλλοιουμένῳ, ἡ δὲ ἕτερον, οὐ δὲ ἕτερον κατὰ πλὼ φθαρτικὸν πάθημα, ἀλλὰ πλὼ κατὰ γένεσιν οὐ πλὼ οὐσιώδη. πλὼ δὲ πρὸς ἕκαστον δοχὴν τῆς οὐ ἕτερα συνέλη οὖσιν. ὡς πᾶν ἡ οὐσιώδης πρὸς πλὼ τῆς ὑσίας τῆς αἰσθητικῆς προσῆκον δοχὴν ἡ σῶμα. ἔστι οὖν ἡ αἰσθητικὴν δυνάμει, ὅταν ἡ αἰσθητὸν ἤδη οὐ τελειχία. ἕτερον μὲν γὰρ οὐ δυνάμει ἀλλ' οὐ ἕτερα ὥρισται τινὶ ἕλει. ἡ δὲ αἰσθητικὴν οὕπω πρὶν οὐ ἕτερα. ἀλλὰ δυνάμει ὂν κατὰ ἡ λόγος δυνάμει, ὑσταν οὐ τῷ οὐ ἕτερα κατὰ ἡ εἶδος ἵστασθαι τὸ αἰσθητὸν οὐ παθητικῶς. οὐ γὰρ λοιπὸν ἔστι ἢ ὁρμᾶσθαι, ἀλλ' οὐ ἕτερα. οὐ τῷ ποιεῖν ὡς τὰ ποιητικὰ αἴτια. ἀλλὰ κριτικῶς καὶ γνωστικῶς. ἡ δ' ὀρῖ ἐν πάθος οὐ τῷ αἰσθητείῳ μένει. ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ ἡ εἶδος τὸ αἰσθητὸν οὐ τῇ κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσει ἵστασθαι ἡ αἰσθητικὴν, κατὰ πλὼ εἰς οὐ σωμάτιον, καὶ πλὼ ἀμφίσιον τὸ γνωστὸν παντὸς περιέλαμψε, ἀπάσης ἱσταμένης γνώσεως, προηγεῖσθαι δὲ χρὴ ἡ τὸ αἰσθητείου πάθημα, ὅτι πλὼ ἔξω τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς ἐστίν, οὐ δυναμένης ἡ αὖθ τὴν ὀργάνων συνέργειν, ἢ προηγουμένως αὐτῆς ἐγειρομένης ὑπ' κινούσης ἡ ὄργανον, δῆλον ὡς οὐ τὴν οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις ὄντι παθῶν. ζῶν δὲ τούτοις τὴν οὐ τοῖς σώμασιν εἰδῶν αὐτιλαμβάνεται. καὶκεῖνο δὲ φανερὸν, ὅτι μὴ ὡς τὰ ἄψυχα πάσχειν ἔστὶ τὴν ἐκ τῆς ἡ αἰσθητικὸν. ὡς γὰρ ζῶν πάσχει. δι' ὃ οὐ δὲ πάθος ἡ ὅλον, οὐ δὲ ἔξωθεν πάντα. ἀλλὰ καὶ κατ' οἰκείαν συνέργειαν. καὶ ἅμα κινεῖται τε καὶ συνεργεῖ. καὶ ἡ τοιοῦτον ὁμοῦ πάθημα καὶ συνέργημα, ὑπό τε τὴν αἰσθητὴν καὶ κατὰ πλὼ πρὸς αὐτὰ τῆς οὐ τῷ αἰσθητηρίῳ ζωῆς διέγερσιν ὑπιόμενον, ὁμοιοῦται τοῖς οὐ τοῖς αἰσθητοῖς εἴδεσιν. ἀλλ' οὔπω ἔστὶ ἡ αἴσθησις, οὐ κατέρχεται συνέργημα καὶ μόρισιν καὶ σωματοειδὲς ὑπάρχον καὶ χρόῳ παραπεισόμενον.

ἀμερίσως

δι᾽ὃν λεγόμενον. τοῦδε γὰρ ἀμφῶ πρόκειται λέγειν. ὁ μὲν γὰρ φθορά τις καὶ μεταβολὴ ἀπὸ ἕλους εἰς σῆψιν, καὶ λεγόμενος τῶν αὐτῶν μεταβαλόμενον, λεγόμενος ψυχροῦ φθορὰ ὁ θρόμβος. ἵνα εἰς πλὴν τῶν θρόμβου ἐλθὸν σῆψιν, ὑφ᾽ ὁμοιωθῇ τῷ περιόντι ψυχρῷ. ᾧ ἡ τοῦ θρόμβου συμπέφυκε σάρκωσις.

Τὸ δὲ, σωτηρία μᾶλλον, τῶν δυνάμει ὄντος, λεγόμενος τῶν τελειεχείᾳ ὄντος, καὶ ὁμοίου. οὕτως, ὡς δυνάμεις ἔχει πρὸς τὰς τελέχειαν.

Λέγεται δὲ μᾶλλον προσθεὶς ὁ περὶ ψυχῆς ἐπὶ τῇ γινόσει σωτηρίαν τὴν τελειωτικήν. καὶ ὁ παίχειν λεγόμενος τούτου μεταβάλλειν, τῶν οὐδεγείᾳ ὄντος ἔχειν, ὅπερ δυνάμει ἐστὶν ὁ παίχειν. διὸ ὅμοιον τῷ ποιεῖν τι ὁ παίχειν. ἀλλ᾽ ὡς δυνάμει ὄν, οὐ τελειχεία ὄντι. οὕτω δὲ πλὴν διαλύσει τῶν παίχειν οὐ μόνῳ ἐμφύσας, ὑπηγάσατο λοιπὸν ὅπως ὁ ἔχων πλὴν ἕξιν, ἄλλως δ᾽ πον ἀεὶ τῶν μὴ οὐδεγεῖν βλάπτεται ἐς ὁ οὐδεγεῖν.

ΕΩΡΟΥΝ γὰρ γίνεται ὁ ἔχων, πλὴν ἐπισήμῳ. ὅπερ ἡ οὐκ ἔστιν ἀλλοιοῦσθαι. εἰς αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις καὶ εἰς οὐτελίχειαν, ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν ὁ φρονοῦν, ὅταν φρονῇ, ἀλλοιοῦσθαι. ὥσπερ οὐ δὲ ὁ οἰκοδόμων ὅταν οἰκοδομῇ. ὁ μὲν οὖν εἰς οὐτελέχειαν ἄγων, ἔχων δυνάμει ὄντος, κατὰ τὸ νοοῦν καὶ φρονοῦν, οὐ διδασκαλίαν, ἀλλ᾽ ἕτερον ἐπαυομένων ἔχειν δίκαιον. ὁ δ᾽ ἔχων δυνάμει ὄντος, μανθάνει καὶ λαμβάνει ἐπιστήμῳ λεγόμενος τῶν τελειχείᾳ ὄντος καὶ διδασκαλικοῦ, ὅταν οὐ δὲ παίχειν φατέον ὥσπερ εἴρηται. ἢ δύο τρόπους εἶναι ἀλλοιώσεως. τὴν, τε ἐπὶ τὰς σεβητικὰς διαθέσεις μεταβολὴν, καὶ πλὴν ἐπὶ τὰς ἕξεις καὶ πλὴν φύσιν.

Αὐτὰ σωματικὰ πρὸς ὁ, εἰς ὁ οὐδεγεῖν δι᾽ ἄλλον τρόπον. τοῦδε δι᾽ ἀμφῶν αὐτοτρόπων, τῶν τι κατ᾽ αἴσθησιν οὐδεγοῦντος, καὶ τῶν κατὰ γραμματικὴν καὶ ἁπλῶς κατ᾽ ἐπιστήμην ὁ, ἄλλον τρόπον, τῶς ὅπως ὁ ἐπιστήμων ἔχ τῶν μὴ οὐδεγεῖν εἰς ὁ οὐδεγεῖν μεταβάλλει παραδίδωσιν, ὑσδροῦ τοῦδε τῶν αἰσθητικοῦ δρῶν, καὶ ὁ διάφορον αὐτοῦν προσθέσων. οὐ δίκαιον ἡ ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἕξεως εἰς θεωρίαν ἄφιξις ἀλλοίωσις. διότι σωματικὴ κατὰ ποιότητα μεταβολὴ ἡ ἀλλοίωσις. οὐ δὲ τῇ κατ᾽ ἐπιστήμην θεωρία, οὐδὲν τῆς σωματικῆς δεῖ μεταβολῆς. ἀ μὲν ἡ νοσεῖν ὡς εἴρηται ἢ κακοβίλειν ἢ μεθύειν αὐτῷ συμβῇ. ὅτι οὐκ ὡς σωδρῆσον ἀλλ᾽ ὡς μὴ ἐμποδίσον μεταβαλεῖν χρή. ἀλλὰ μόνης τῆς ψυχικῆς ἐπιδόσεως εἰς οὐδρεγεῖαν ἐκ τῆς μὴ οὐδρεγεύσης ἕξεως. καὶ ἔστιν δίκαιον εἰς αὐτὸ γὰρ ἡ ἐπίδοσις καὶ εἰς οὐτελίχειαν αὐτῇ τῷ ἔχοντος πλὴν ἐπισήμῳ, εἰς αὐτὸ ὁ οὐδρεγεῖν τελειουμένου ὑφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀπαθοῦς τῷ σώματος μένοντος. διὸ ὃ τοιαύτη μεταβολὴ οὐκ ἀλλοίωσις, ἢ ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. διό τι αὖτε οὔτε ἀλλοίωσιν οὔτε κίνησιν ὅλως πλὴν ψυχικὴν μεταβολὴν πρσαγορεύει. ἐσῶς δὲ πολλάκτωνα κινοῦνται, οὐ κατὰ τὰς σωματικὰς κινήσεις ἢ καὶ ἀλλοιώσεις, φησὶν ἕτερον γένος ἀλλοιώσεως. ἀλλὰ ὁ μὲν φρονοῦν ὅταν φρονῇ μὴ ἀλλοιοῦσθαι οὐ θαυμαστὸν, ἅτε ψυχῆς καὶ αὐτὴν ἡ οὐδρεγεία. πῶς δὲ οὐχὶ ὁ οἰκοδόμος ὅταν οἰκοδομῇ. ἢ ὅτι οὗτος ἐκ καὶ τῇ τοπικῇ χρῆται τῷ σώματος κινήσει, οὔτι γε τῇ κατὰ ποιότητα. εἰ δὲ καὶ ὁ τῷ σώματι χρώμενος οὐκ ἀλλοιοῦται, μᾶλλόν γε ὁ μὴ δι᾽ χρώμενος. εἶτα καὶ ὁ διάφορον ἐπάγει, τῆς εἰς ἐπιστήμην ὕλης ἀγνοίας τῆς ψυχῆς μεταξάσεως, τῆς ἀπὸ ἕξεως εἰς οὐδρεγεῖαν. ὅτι ἡ μὲν κατὰ διδασκαλίαν καὶ μάθησιν ἐπιτελεῖται. ἢ ἔστιν καὶ σωματική τις μεταξολὴ, ὡς οὐ τῷ ζῆν τῆς φυσικῆς λέγεται ἀκρασίας. ἡ δὲ, κατὰ πλὴν ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἀθρόαν τὴν λόγου προβολήν. ἐστιν μὲν οὖν ἀλλοίωσίς τις σωματικὴ τῇ μαθήσει. διὰ πλὴν ἀπὸ αἰσθήσεως διὰ μνήμης εἰς τὸν λόγους ἀναφοράν. οὐμὲν ἡ μάθησις ἀλλοίωσις ἴδιον. κατὰ γὰρ πλὴν τῆς ψυχῆς γίνεται καὶ αὐτὴ κατὰ λόγους οὐδρεγείας. καὶ ἡ σωματικὴ δὲ ἀλλοίωσις ἡ τῇ μαθήσει ἀκολουθοῦσα, οὐ πεῖσις. ἐὰν ἐὰν μόνης φθορᾶς καὶ τῆς εἰς σῆψιν τῆς ἀκούειν μεταβολῆς ὁ παίχειν. ὡς ἡ πολλὴ ἔχει συνήθεια. ἢ κατὰ ὁ ἕτερόν ἴδιον τρόπον πεῖσις. ἐαύ τις κατὰ ὁ ἐὰν ἢ ἕδος ἢ ὁ κατὰ φύσιν κατὰ τοῖσμα μεταβάλλει, πάσχειν προσαγορεύω. ταῦτα δὴ τῇ ἐπισημονικοῦ διαιρεσάμενος, ἐπιφέρει καὶ τοῦδε τῇ αἰσθητικῇ.

ΤΟΥ δὲ αἰσθητικοῦ ἡ μὲν πρώτη μεταβολὴ γίνεται τοῦ γεννῶντος. ὅταν δὲ γεννηθῇ ἔχει ἤδη ὡς ὅπερ ἐπισήμῳ, καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι. καὶ ὁ κατ᾽ οὐδρεγείαν δὲ, ὁμοίως λέγεται τῷ θεωρεῖν.

Οὔ τι ἡ αἰσθητικὴ αὕτη ζωὴ οὐκ ἰδίᾳ ἀπλῶς τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῆς σώματι συμπαπλεγμένης. διὸ τῷ ζῴῳ συνυφίσταται καὶ ἡ ἐκείνου γένεσις, ἡ πρώτη τοῦ αἰσθητικοῦ μεταβολὴ, εἰς ὁ εἶναι αὐτὸ ἄγουσα, αἰσλογοῦσα τῇ μαθήσει. ὡς καὶ ὁ γεννηθέντα αἰσλογεῖν τῷ ἀπειληφότι πλὴν ἕξιν. καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι κατ᾽ οὐδρεγείαν λέγεται ὁμοίως τῷ θεωρεῖν. ὁμοίως μὲν ὅτι κατὰ ταυτὰ ἡ τελειότης ἐπ᾽ ἀμφῶν. καὶ ὅτι κατὰ ἰδίᾳ τοῦ αἰσθάνεσθαι ἡ κείσις ψυχική. καὶ οὐδοθεν καὶ κατὰ λόγον γίνεται προβολή. ταύτη μὲν οὖν ὁμοίως.

ΔΙΑΦΕΡΕΙ δὲ, ὅτι τῶν μὲν, τὰ ποιητικὰ τῆς οὐδρεγείας, ἔξωθεν, ὁ ὁρατὸν, καὶ ὁ ἀκουστὸν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ τὴν αἰσθητήν. αἴτιον δὲ, ὅτι τὴν κατὰ κίνησιν ἡ κατ᾽ οὐδρεγείαν αἴσθησις. ἡ δ᾽ ἐπιστήμη, τὴν κατὰ δόλον. ταῦτα δὲ οὐ αὐτῇ πῶς ἔχει τῇ ψυχῇ.

Ουτέστιν ὅτι δεῖ τι παθεῖν ὁ αἰσθητήριον λεγόμενος τὴν αἰσθητήν, ἔξω καὶ ἐκ οὐ τῷ αἰσθανομένῳ ὄντων. ἅπερ ποιητικὰ τῆς οὐδρεγείας λέγεται, οὐχ ὡς ἐμποιοῦντα πλὴν κείσει, ἀλλ᾽ ὡς πάθος τι οὐ τῷ

κινουμένου, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὸ τέταρτον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως ἡμῖν εἴρηται, οὐκ αὐτὸ ᾧ πάσχειν ἐστίν. ὅτι μὴ δὲ αὐτὸ ἁπλῶς ἀλλὰ τοῖς ἀριστοτέλους προσκτέον.

ΠΑΝΤΑ δὲ πάσχει καὶ κινεῖται ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ καὶ εὐθρεπτὸν ὄντος.

τοῦτο δηλαδὴ εὐθρεπτὸν ὄντος, ὃ πᾶν μὲν πάσχον πώς μὴν δυνάμει, ὑστέρει δὲ γίνεται εὐθρεπτὸν ἄγαν εὐ τῷ ὑποτεθῆναι ὁμοιοῦσθαι τῷ ποιοῦντι. ἀλλ' οὐ δὲ ἡ τελείως ἔχει θᾶττον μόνον τα, καίτοι ἐμποιοῦσα. οὐ δὲ ἡ μάτην ἐξ μαλλον παις. οὔτε γὰρ πάσχειν δεῖ τὸ ποιοῦν ὅπερ ποιεῖ, ἀλλ' εὐθρεπτεῖν. καὶ ταύτῃ δεῖ τῇ εὐθρεπτείᾳ τὸ ποιοῦν, οἷον τὸ εὖ ᾧ πάσχον ὑπὸ τοῦ ἀποτελούμενον, οὐ παθητικῶς ἀλλ' εὐθρεπτικῶς. οὐκοῦν τελάττονα αἴτια μένει, ἀλλὰ καὶ κατὰ αἰτιοτέλειαν μᾶλλον τῷ ποιητικῷ αὐτῷ, τὰ εἴδη προσειληφέναι τὸ ἀποτελούμενον, οὐ παθητικῶς δηλαδὴ ἀλλ' εὐθρεπτικῶς καὶ σωσιδίως. εἰ οὖν ἡ εὐθρεπτεία αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ.

ΔΙΟ ἔστι μὲν ὡς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πάσχει. ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ ἀνομοίου, καθάπερ εἴπομεν. πάσχει μὲν γὰρ ὑπὸ ἀνομοίου ὄν. ὥστε πῶς δὲ ὅμοιος ἔσται.

ὁ γὰρ ἔτι πάσχων δυνάμει ἔστιν ὅμοιος ἀλλ' οὐκ εὐθρεπτεῖ τῷ ποιοῦντι. ἡ δὲ πῶς δεῖ ἁπλῶς ὅμοιον.

ΔΙΑΙΡΕΤΕΟΝ δὲ καὶ τοῦδε δυνάμεως καὶ εὐτελειάσθ'.

ἐξ ὧν καὶ ὁ πάσχειν διακριθήσεται. ὅτι οὐ θρεπτικὴ καὶ τῇ ἄλλοτε ἄλλη διαθέσει, ἀλλ' οὐκ εὐ τῇ κατ' εὐθρέπειαν μεταβολῇ.

ΝΥΝ ΓΑΡ ἁπλῶς λέγομεν τοῦδε αὐτὴν. ἔστι μὲν γὰρ οὕτως ἐπιστῆμόν τι ὡς εἰπομεν ἄνθρωπον ἐπιστήμονα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐπιστήμων καὶ τὴν ἐγρήγορσιν ἐπιστήμην. ἔστι δὲ ὡς ἤδη λέγομεν ἐπιστήμονα ἢν ἔχοντα πῶ γραμματικῶ. ἐκ τούτων δὲ τούτων, οὐ ἦν αὐτὴν τρόπον δυνατός ἐστιν. ἀλλ' ὁ μὲν, ὅτι ἡ γένεσις τοιοῦτον καὶ ἡ ὕλη. ὁ δὲ, ὅτι βουληθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν, ἂν μή τι κωλύσῃ. τὴν ἔξω θεν. ὃ ἤδη θεωρῶν, εὐπλειάσας ὢν καὶ κυρίως ἐπιστάμενος, τύχῃ ἢ ἀμφότεροι μὲν οὖν οἱ πρῶτοι κατὰ δυνάμει ἐπιστήμονες. ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ μαθήσεως, ἀλλοιωθεὶς, καὶ πολλάκις ὑξ εὐαστίας μεταβαλὼν ἐξεως.

ἀπὸ τῆς ἀδιορίστως. ἐφ' οἷς ἐξ παρελείγματος τῆς ἐπιστήμονος ἡ διῆλθον παράδοσις τῆς δυνάμει. ἡ μὲν πρὸς γένεσιν πῶ ἀτελῆ παρέχει ἐπιτηδειότητα. ἡ δὲ πρὸς εὐθρέψεως κατὰ πῶ ἤδη μὲν παρισκευασμένῳ εἰς ἡ εὐθρεῖν ἕξιν, εὐμοῖ εὐθρεῦσιν, καὶ ταύτῃ ἀπολειπομένῳ τῆς τελειότητος. εὐ γὰρ τοῖς φυσὶ ἡ τέλεσις οὐ οὐσία, δυνάμει. εὐθρεπτικόν. ἅπας μὲν οὖν ἄνθρωπος δυνάμει ἐπιστήμων, ὡς πεφυκὼς γίνεσθαι ἐξ μαθήσεως. καὶ τῷ γένει ἕνα τουτέστι τῇ ἀνθρωπίνῃ ὑπάρχει φύσει. καὶ ὑλικὸν ἡ τοιοῦτον δυνάμει. ὡς τῷ γίνεσθαι καὶ τῷ ἐτοίμως ἔχεσθαι τελειούμενον. διὸ προσκεῖται ἡ καὶ ὕλη. ὁ δὲ ἤδη πῶ ἐπιστήμων ἐκ πείλεφῶς ἕξιν, μὴ εὐθρεῖν δὲ, οὐ δὲ πρὸς ἡ αὐτὸ δυνατός. οὐ γὰρ πρὸς γένεσιν ἀλλὰ πρὸς θεωρίαν. οὐκοῦν κατὰ πῶ ὑλικῶ δυνάμει. ἀλλὰ κατὰ πῶ εἰδητικῶ μὲν, μᾶλλον δὲ πραγμάτων. οὐ τῷ διαιρεῖσθαι μόνον ἐκ τῆς οὐσίας πῶ εὐθρέψεως. ἀλλὰ μειζόνως μᾶλλον ὁριζόμενον. καὶ τῷ μὴ ἀεὶ εὐθρεῖν, ἢ τῷ μὴ βούλεσθαι. ἢ τῷ ὑπό τινος κωλύεσθαι. ἃ πᾶν ἄμφω καὶ αὖθ' ἑξῆς. ἐξ τοῦ ὅτι βουληθεὶς δυνατὸς θεωρεῖν, ἐὰν μή τι κωλύσῃ. ἐξῆς γὰρ ὡς καὶ βούλεται εὐθρεπτεῖν. καὶ βουληθεὶς κωλύεται. ἀλλ' εἰ καὶ τῆς ἀμείνονος ὁ τοιοῦτος ἀπολέλαπται τελειότητος, καὶ τοῦ ἀεὶ εἶναι εὐ τέλει, ποτὲ ὅμως κατὰ τὰ αὐτῷ πρέποντα μέγα γίνεται τέλειος. ὁ πότε ἤδη θεωρεῖ. οἱ δὲ πρῶτοι δύο ἐπιστήμονες ἀτελῶς πως καὶ κατὰ δυνάμεις ἀμφότεροι. ἀλλ' ὁ μὲν τελειούμενος ἀλλοιώσει τῇ ἐξ τῆς μαθήσεως, χλιόσει τὴν εὖσιν, οὐ τῆς ψυχῆς ἀλλοιουμένης, σωιχὲς γὰρ ἡ πάσῃ διαιρετὴ κίνησις ἡ ἀλλοίωσις. ἡ δὲ ψυχὴ καθ' ὅρους ἵσταται. ἀλλὰ ταύτης μὲν ἀθρόως, εἰ καὶ ποτὲ κατὰ πῶ εὐδόθεν προβολὴ εὐ τῇ ἐπιστημονικῇ γιγνομένης ἕξει, τοῦδε δὲ ἡ ζῶσι ὁρωμένης τῆς ἀλλοιώσεως. ὡς εὐ τῷ ἑβδόμῳ ταύτα τῆς φυσικῆς εἴρηται ἀκροάσεως. ἡ δὲ καὶ πολλάκις ὑξ εὐαστίας μεταβαλὼν ὅλως ἔρηκεν, ἢ ἐξ ἡ κατὰ τελείους μυρίως ὁδοὺς λόγους προβολὰς, καὶ τελευτάκις γλιομένας, ἐθρέψε ὕστερον πῶ τελείως ἐπιγίνεσθαι ἕξιν. ἢ αὖτη τῷ εἰ οἱ τοῖς τῷ πολλάκις λεγομένου. ὃ καὶ μᾶλλον μαίνεται. σαφῶς γὰρ εὐ τοῖς ἀποπλανητικοῖς, πῶ μὲν εἶναι λέγει κατὰ ἀπόφασιν ἄγνοιας, πῶ δὲ εὐαστίαν. πῶ μὲν τῷ ἀληθοῦς μόνου ἐστοχάσθαι. πῶ δὲ καὶ ἡ αὖτη πλάνης προσκεῖσθαι ψεῦδος. εἰ οἱ τοῖς οὕτω ἡ εἰς ἐπιστήμην μεταβολὴ ἐκ ψεύδους δόξας γιγνομένη, καὶ ὑξ εὐαστίας γίνεται ἕξεως.

ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἔχειν πῶ αἴσθησιν, ἢ πῶ γραμματικῶ, μὴ εὐθρεῖν δὲ, εἰς ἡ εὐθρεῖν, ἄλλον τρόπον. οὐκ ἔστι δὲ ἁπλοῦν οὐ δὲ ἡ πάσχειν. ἀλλὰ ἡ μὲν φθορά τις ἐστὶ τοῦ εὐαστίου.

ρὸς μὲν γὰρ ἡ ἐπιστημονικῶς εὐθρέψασι, οὐ δὲ ὅλως ἀλλοιωθῆναι δεῖ τι ἡ ὄργανον. ἐὰν μὴ εὐ μέθαις ἢ νόσοις ἢ ὕπνοις ἢ. πρὸς δὲ ἡ αἰσθητικῶς παθεῖν μέν τι δεῖ. οὐμῶ γίνεται ἡ ὠδὶ τῆς οὐσιώδους χλιάσεως πάθος, ἵνα γένηται αἰσθητικὸν, κατὰ τὰς οὐσιώδεις μεταβαλλόμενος ἐμφάσεις. ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς μᾶλλον πῶς καὶ ταύτας παθητικὰς μεταβαλλόμενον φιλότητας. διὸ ἄλλον τρόπον. πρὸ δὲ καὶ ἡ σαφωνίζομεν ἡ, πῶς ἄλλον τρόπον, ἐπειδὴ διῆλθεν ἕθετο ἡ δυνατὸν, τέως ὅτι καὶ ἡ πάσχειν

διῆλθον

Α νει δηλ. τούτων τὸν δυνοῦχον ἀπορίαν. ὁ γὰρ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς ἑαυτὸν ἐγείρεσθαι, τῆς πλείστου δεῖ κατ' εὐθρηπτον ἕξιν ζωῆς. ὅτι δὲ μὴ ἀφ' ἑαυτῆς ἐγείρεται, ἢ πρὸς τὰ ἔξω ἀποτείνεται, οὐκ αὐταρκὴς ἀλλ' οὐδὲν ἑτέρου. καὶ δυνάμει ἁπλῆς πως δηλ. ἕξεως, ὡς πρὸς τὸν εὐθρηπτον ἑτέρου οὐδὲν, ἢ τῷ πρὸς ὅ, ἢ τῷ ὑφ' οὗ. ἀλλ' ἡ κατὰ διάστασιν μόνον οὖσα οὐδὲν, ἐγειρομένη μὲν δὴ ἑαυτῆς, πρὸς δὲ τὰ ἔξω φθειρομένη, ἢ ἔστω τὴν ἐκ τῆς εἰς ἑαυτὸν ἐπιστρεφομένη, οὐ πάντη δεῖν ἁπλῆς οὐδὲ μόνον δυνάμει. ὁ δὲ καὶ ὑπό τινος τὴν ἔξω κινουμένη, καὶ μόνον οὖσα τὴν ἐκ τῆς αὐτοκινητικὴν, ὡς κατ' ἄμφω οὐδὲν, μόνον δεῖ δυνάμει. ἐγείρεται γὰρ οὔτε γνωστικὴ ζωὴ ἡ αἰσθητικὴ, καὶ ἑτέρου δεῖν ἀλλ' οὐχ ἑαυτῆς προηγουμένως γνωστικήν. καὶ ἔστω τὴν ἔξω κινεῖσθαι οὐχ ὡς τὰ ἄψυχα. ἀλλ' ὡς εὐθέως μὲν ἐγειρομένη, ἵνα καὶ ζωτικὴ ἡ εὐθρηπτος. προηγησαμένως δὲ τῷ τοιῷδε ὁ αἰσθητήριον ἐπισημαίνω ἔστω τὸ ἐκτός. παθεῖν ἐπακολουθοῦσα, καὶ τοιῷδε αὖ ἐγειρομένη εὐθέως. καὶ πλειουμένη μὲν κατὰ τὸν εὐθέως τὴν λόγου προβολήν. ἔστω δὲ τὴν ἐκτὸς λεγομένη πλεῖσθαι, ὡς τοιῷδε ὑπ' αὐτὴν εἰ τῷ αἰσθητηρίῳ γινόμενον πάθος, πλείως ὄντος ἐγειρομένη. ὡς ἐν αὐτοῖς κινητικὸν φασὶ τῆς ὀρέξεως, οὐ σῴζων τί ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ τοιῷδε αὖ ἀφ' ἑαυτῆς ἐκείνης ἐγειρομένης. καὶ ὡς ὁ σῶμα τῆς ψυχικῆς κινήσεως αἰτία τοῦ πλάττων, οὐ ποιοῦν ἐν αὐτῷ τί. ἀλλ' ἐκείνης δηλ. τὸν ἄγων τοιῷδε ὁ σῶμα σχοφλὸν ὑφ' ἑαυτῆς κινουμένης. ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ φαντασία μόνον τὴν ἐκτὸς αὐτοκινητικὴν, καὶ ἔστω τὴν τῷ αἰσθητηρίῳ κινουμένη παθῶν τὸν ἀρχῶν. ἀλλὰ μεξὺ τὸν πρώτου κίνησιν καὶ ἀφ' ἑαυτῆς προβάλλει σὺν τύπους. καὶ οὐ θρεῖ καὶ μὴ παρόντων τὴν ἔξωθεν. ἡ δὲ αἴσθησις οὐκ παρόντων λέγεται. ἴσα οὐ θρήσει. δι' ὃ μόνον δυνάμει καὶ οὐχὶ καὶ οὐ θρεία ὁ αἰσθητικὸν, ὡς οὐδέ ποτε καθ' ἑαυτὸ αὖθι τὴν ἔξω παρόντων οὐ θρεῖν. διατὶ οὖν μὴ ἔστι τὴν αἰσθησιν αἴσθησις. ὅτι οὐ θρεία σ' ἔστι αὐτοτελοῦς ἡ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρεφή. δυνάμει δὲ μόνον ἡ αἴσθησις. διατὶ δὲ μὴ τὴν αὐτῷ αἰσθητηρίῳ αὐτὸ λαμβάνεται στοιχεῖον. ἐπεισὴ παθεῖν τι δεῖ ὁ αἰσθητήριον ἔστω τὸ αἰσθητόν. ἵνα κινηθῇ εἰς οὐ θρείαν ἡ αἴσθησις. πάσχει δὲ οὐδὲν ὑφ' ἑαυτοῦ. ὡς οὐ δὲ ὁ καυστὸν καίεται αὖθι τὸ καυστικόν. ἀπόπτησει οὖν καὶ πρὸς τὸν δλιτόδεια ἀπορίαν δηλ. τὴν δὲ ὡς οὐ δὲ ὁ καυστὸν καίεται αὖθι τὸ καυστικοῦ, οὕτω δηλασὴ οὐ δὲ ὁ αἰσθητήριον παθεῖ αὖ ὑφ' ἑαυτοῦ. ἀλλ' οὐ θρεία οὐ φθείρ ὁ πῦρ οὐ τῷ αἰσθητηρίῳ, πῶς οὐ κινεῖ τὸν αἴσθησιν. ὅτι οὐ δὲ ὁ ἔξω πῦρ εἰς αὐτὸν σῴζει τὸν αἴσθησιν, ἀλλ' εἰς ὁ αἰσθητήριον. αὐτὸ δὲ οὐδὲν εἰς ἑαυτὸ σῴζει.

Σ ΡΕΙΑΝ δὲ ὁ αἰσθάνεσθαι λέγομεν διχῶς, τό, τι γὰρ δυνάμει ἀκούειν καὶ ὁρᾶν, ἀκούειν καὶ ὁρᾶν λέγομεν, κἂν τύχῃ καθεύδοντ. καὶ ὁ ὕδωρ οὐ θρεῖν, διχῶς αὖ λέγεται καὶ ἡ αἴσθησις. ἡ μὲν, ὡς δυνάμει. ἡ δὲ, ὡς οὐ θρείας.

Ω ς ὁ αἰσθάνεσθαί φησι διπλόν, δυνάμει τε καὶ οὐ θρεία, οὕτω διχῶς λέγεται καὶ ἡ αἴσθησις. δηλοῖ δὲ αὐτῷ ἡ μὲν αἴσθησις τὴν οὐσίαν τῆς τοιαύτης ψυχῆς. ὁ δὲ αἰσθάνεσθαι τὸν οὐ θρεῖν. καὶ ὁρθῶς ὁ ποία ἡ οὐσία ἐκ τῆς οὐ θρείας πεπαίρεται. ἔστω οὖν καὶ ἡ οὐσία ἡ δυνάμει ἡ οὐ θρεία. οὐ κατὰ ὁ πρότερον καὶ ἀτελέστατον δυνάμει. οὐ γὰρ ἔστι γοῦν ἐκεῖνο. ἀλλὰ κατὰ ὁ δεύτερον. διὰ τὰ κατὰ ὁ ἐπιστήμονα μὲν, οὐκ οὐ θρεῖν δὲ, ὅταν γὰρ τῷ αἰσθητικῷ χαρακτηρίζεται ἔλλειπ. ἀτελὴς δὲ καὶ ὁ τοιοῦτον δυνάμει. οὐ γὰρ τῇ οὐ θρείᾳ ἡ τελειότης. καὶ τελεία οὐσία ἡ κατὰ φύσιν οὐ θροῦσα. ἡ δὲ μὴ οὐ θροῦσα ποτὲ τῆς ἀπολῶς ἀπολείπεται τελειότητος.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι, τό, τι δυνάμει ὂν καὶ ὁ οὐ θρεία.

Ε κ τῆς οὐ θρείας δ' ἐκεῖ τὴν οὐσίαν αἰκτημφθεὶς, ὡς ὄξ ἀπὸ τοῦ εἰς ὁ ἄπιον, ἀξ. οὗ καὶ ἐπιστημονικώτερον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὁρᾶν ὁ ἀπιάν, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τὴν οὐ θρείαν.

Γ ΡΩΤΟΝ μὲν οὖν ὡς τοῦ αὐτοῦ ὄντος τοῦ πάσχειν καὶ πείθεσθαι καὶ τοῦ οὐ θρεῖν, λέγομεν καὶ γοῦν ἕτερον ἡ κίνησις, οὐ θρεία τις ἀτελὴς μόνον, καθάπερ οὐ ἐτέρους ἄρτιον.

Ε ἰρηκὼς ὁ αἰσθάνεσθαι πρότερον μὲν τῷ πείθεσθαι καὶ πάσχειν συμβαίνειν, ὑποκειμένων δὲ πρὸς ὁ δυνάμει αἰσθανόμενα ὅθεν οὐ θρεῖν φάμενος, τῇ αὐτῇ τοῦ αὐτοῦ αὐτῇ τῆς κατ' οὐ θρείαν αἰσθήσεως, τῷ πείθεσθαι καὶ τῷ πάσχειν καὶ τῷ οὐ θρεῖν χρησάμενος, καὐτό τι ἔξω ἐπισημαίνεται. καὶ ἀπολογοῦνται ὑπὲρ τῆς οὐ θρείας, ὡς καλῶς αὐτῇ πρόσθεν τινὰ τῇ αὐτῇ τῆς κινήσεως χρώμενος. δηλ. ὁ καθάπερ οὐ τῇ φυσικῇ ἀκροάσει ὄρνεται, τὸν κίνησιν ἁπλῆ εἶναι οὐ θρείαν. ἡ γὰρ τελεία καὶ ἀμερίστως δηλοῦ τι οὐ κίνησις. οὐκέτι δὲ τοῦδε τῷ πάσχειν τῇ κινεῖσθαι ὅπ ἀλλήλων διαφέρειν δοξάσαντος. εἰ μὲν οὖν ἰδίως αὐτῆς κατὰ τὸν παθητικὸν ποιότητα λέγει ὁ πάσχειν, δῆλον ὡς ἡ κίνησις ἔστω αὐτῆς. εἰ δὲ κατὰ τὸν ἁπλῶς φρονοῦν ὑφ' ἑτέρου πάντως ἐπισημαίνω, εἰς ταυτὸν αὖ δόξειεν ἄγεσθαι τῷ πάσχειν ὁ μεταβάλλειν. καὶ γὰρ ὑφ' ἑτέρου καὶ οὐ φορᾷ ἅπαξ μεταβολή. μή ποτε δὲ ἡ μὲν κατ' οὐσίαν καὶ ποιεῖ καὶ φορᾷ οὐ φορᾷ πάντως. καὶ ὅσα γε ποιητικὴ ἡ ἐκ τοῦ παρὰ φύσιν εἰς ὁ κατὰ φύσιν, ἢ αὖ πάλιν γίνεται. οὐ φορᾷ γὰρ ἡ καθ' ὅλου μεταβαλλομένου τινὸς, δηλ. ὁ ἄλλοτε ἄλλοις εἶναι τάττεσθαι. ὅσα δὲ μὴ τῷ αὐτῷ φυλάττει πρὸς τὰ ἄλλα σύνταξιν, καὶ οὐ τῷ κατὰ φύσιν μένει, οὐ πάσχοντος ἀλλ' οὐ θρεῶντος τῷ διάφορον τὴν τόπων μετάστασιν τοῦ

ἀλλοιώσεων οὐσῶν, προδιορίζεται ὡς ὁ πάσχειν ὑπό του, δυνάμει μὲν ὅμοιον εἶναι βούλεται τῷ ποιοῦντι τι, οὐχὶ δὲ τῷ ἕξει ἀλλ' ἐν τῷ πάσχειν, ἀλλ' ἐν τῷ πεπονθέναι. καὶ ἐν τούτοις ὅτι οὐκ ἄλλως ἔστι τι ὑφ' ἑτέρου, εἰ μὴ κατὰ τὴν ἕξεως κινουμένην, συμπεφώνηται. εἰ γὰρ παθὸν δεῖ ὁ αἰσθανόμενος, οὐδὲν δὲ πάσχειν ἔξω κατὰ τὸ ὅμοιον οὐδὲ τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ, οὐδ' αὐτὴ αἴσθησις καθ' ἑαυτὴν αὑτὴν τοῦ ποιοῦντος ἐνεργείᾳ, ὡς πρὶν ἐκεῖνο φθεῖραι δυνάμει εἶναι ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ ὁ αἰσθητικόν. γίνεσθαι δὲ ἐνεργείᾳ παρόντος τοῦ ποιοῦντος. διῄρηται δ' ὄντος τοῦ φυσικοῦ, τὸ μὲν δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ, ὡς ζῶντος ἔχειν καὶ πρὶν αἴσθησιν καὶ ὁ αἰσθανάζ, ποτὲ μὲν δυνάμει, ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ. οὗτος μὲν οὖν ὁ ὅλος τοῦ προκειμένου σκοπός. τὰ δὲ κατὰ μέρος φῶμεν διορίσαντες

ΛΕΓΩΜΕΝ καθ' αὑτὴν πάσης αἰσθήσεως.

Σεῖ μὲν γὰρ ἰδία καὶ αὑτὴν ἑκάστης. πρότερον δὲ ἁπλῶς αὑτὴν αἰσθήσεως λέγων, καινολογεῖται πρὸ θεωρίας.

Η δὲ αἴσθησις ἐν ᾧ κινεῖσθαί τι τῷ πάσχειν συμβαίνει, καθάπερ εἴρηται.

Ο ὐκ αὐτὸν πρὸς αἰσθητικὸν ζῷον ἐνεργείᾳ γάρ ἐστι κινητικόν· ἀλλ' ἐν τῷ κινεῖσθαι ὁ αἰσθητήριον, εἴ ὅ καὶ οὕτως ἔφη ἐν ᾧ κινεῖσθαί τι ὁ ἔργασται δηλασή· καὶ ἐπεὶ πρὸ πάντα τὰ ἴδια αἰσθητά, ὑφ' ὧν προκατειλημμένως κινεῖται ὁ αἰσθητήριον, εἰκότως καὶ πάσχειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι λέγεται. πᾶσις γὰρ ἡ ἀλλόιωσις ἢ κατὰ ποιότητα κίνησις.

Δ οκεῖ γὰρ ἀλλοίωσίς τις εἶναι.

Τ ὸ, δυκεῖ· ἐπεὶ οὐκ αὐτή ἐστιν ἀλλόιωσις ἡ αἴσθησις. φαίνεται δὲ τοῖς ὁ τῆς αἰσθητηρίου πάθος. ἐνδέχεται γὰρ συμπλεκομένῳ αὐτῷ καὶ χρωμένῳ μεταίγευσιν εὐθρίγειαν.

Φ ΑΣΙ δ' ποθ', ἡ ὁ ὅμοιον ἔστω τῷ ὁμοίῳ πάσχειν. εἴρηται δὲ πῶς δυνατὸν ἢ ἐδυνάτον, εἰρήκαμεν καὶ οὐ τοῖς κοινοῖς λόγοις, ἐνδέχεται τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν.

Ο ὕτω καὶν τοῖς ἐνδέχεται γλύσεως καὶ φθορᾶς ἑτέρων ἢ διακρίσεων ὁ λόγος, οὐ ἐνδέχεται τῷ θρεπτικῷ ἢ αἰσθητικῷ, ἀλλὰ κοινοῖς καὶ ἁπλῶς ἐνδέχεται τῷ ποιεῖν τε καὶ πάσχειν. διὸ καὶ καλῶς οὕτως εἶπεν, ὁρίζεσθαι δὲ τοῖς κοινοῖς ἐνδέχεται τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν λόγοις. οὐ γὰρ ἁπλῶς ὁ ἐνδέχεται γλύσεως συγγράμμα κοινοῖς καλεῖ. ἀλλὰ τοὺς ἐκεῖ ῥηθέντας ἐνδέχεται τῷ ποιεῖν ἢ πάσχειν λόγους.

Σχεῖ δὲ ἀπορίαν, διατὶ οὐ καὶ τὴν αἰσθησιν αὐτὴν γίνεσθαι αἴσθησις.

Γ ρὸς ὁ εἴρηται μὲν ἀπορίδεται δίμοια ὁ, ἔχει δὲ ἀπορίαν. καθὼς μὲν γὰρ φησὶν ἐν ἐκείνοις ἐνδέχεται τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν εἴρηται. πῶς δὲ δοκοῦσιν εἰδὲ τὴν αἰσθησιν συμβαίνειν ἀπορίαν διὰ τὴν αὐτῶν λυτέον λέγειν. ἀλλὰ τῆς μὲν ἀπορίας, καὶ διατὶ δοκεῖ εἶναι ἀπορία. ἡ ὅτι ζωτικὴ μὴ γνωστικὴ οὖσα σῴζεται, οὔτε ἑαυτὴν οὔτε τὴν ἐργάσιαν ἔξιν ἑαυτῆς, ὑφ' ἑαυτῆς ἐνεργουμένη, καὶ ἐὰν μὴ κινηθῇ ὁ αἰσθητήριον, παθὸν ὑπὸ τινος τὴν ἕξιν πρότερον. ζωτικὸν γὰρ ὁ σῶμα καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ σῴζεται καὶ ὁ κινοῦν τὰ σώματα. ἀλλ' οὐκ αὐτὸ κινουμένου ἐκείνου πρὸς τὴν οἰκείαν διάθεσιν σῴζεται. διατὶ γὰρ οὐ τὴν αἰσθησιν αὐτὴν γίνεσθαι αἴσθησις. οὐκ αὐτὴ τὴν αἰσθητήριον οὐ πάντα τὴν αἰσθησιν, ὡς ὁ ἀλιξανδρος ὑπολαμβάνεται. οὔτε γὰρ αὐτὴ τοῦ ἐργάνου ἐνέργειαν ὁ χρώμενον ἐστὶν, καὶ ἐπάγει ἔστω ζητῆν.

Κ αὶ διατὶ αὖθ' ἕξιν οὐ ποιοῦσιν αἰσθήσεις, οὐδὲ τοῦτο πυρὸς καὶ γῆς ἢ τῶν ἄλλων στοιχείων.

Ε ἴρηται δὲ δηλασὴ οὐ τοῖς ὀργάνοις τὰ στοιχεῖα. ἀλλ' οὐχ ὡς τῷ πλουτοῦντι δοκεῖ πρὸς ἐμπορίαν ἀποστέλλεσθαι, οὐ ταῖς αἰσθήσεσιν αὐταῖς τὰ στοιχεῖα πιθόμενοι. φθαῖεν τε γὰρ ἂν ἐλλιγέως. ἢ ναῦν πρὸς τῷ μὴ ἐλλίγχειν, καὶ ἀπολογεῖται ὑπὸ τῆς δοκούσης ἀπορίας. ἔστι οὖν ἡ ἀπορία, διατὶ γνωστικὴ οὖσα ἡ αἰσθητικὴ ζωὴ, οὐχ ἑαυτῆς ἔξιν γνωστικὴ, αὐτὴ ὑφ' ἑαυτῆς εἰς ἑαυτὴν ἐνεργουμένη, ἀλλὰ μόνων σωμάτων, καὶ ὑπ' ἐκείνων κινουμένη. εἰ δὲ καὶ τὴν αἰσθητ σωμάτων ὄντων λέγεται, ἵνα διακρῖν πρὸς τὴν αὐτὴν τὴν αἰσθητὴν γνῶσιν, διατὶ μὴ πρὸς παρόντα τὰ αἰσθητήρια εἰσέρχεται, αἰσθητὰ ὄντα καὶ ταῦτα, ὅτι ὁ ἐκ πασῶν ἔστιν στοιχείων. διατὶ γὰρ φησὶ μὴ τὴν αἴσθησιν αὐτὴν γίνεσθαι αἴσθησιν. πρῶτον ἔξιν ἀπορῶν διατὶ μὴ ἑαυτὴν ἐποίησεν αὐτὴν ἐπιστητικήν. ἔπειτα καὶ διατὶ αὖθις τὴν ἕξιν οὐ ποιοῦσιν αἴσθησιν. τουτέστι διατὶ οὐκ αἰσθητικῶς, ἔστιν γὰρ ὁ τὰς αἰσθήσεις ποιεῖν αἴσθησιν, καί τοι παρόντων τὴν αἰσθητὴν, καὶ τὴν ἕξιν τὴν μὲν παρὸν, τὴν στοιχείων οὐσίαν οὐ τοῖς αἰσθητηρίοις.

Ω ν ἐστιν ἡ αἴσθησις καθ' αὑτὰ ἢ τὰ συμβεβηκότα τούτοις.

Τ ῶν γὰρ στοιχείων ἔστιν ἡ αἴσθησις ἢ κατὰ τὰ καθ' αὑτὰ αὐτοῖς ὑπάρχοντα, ἢ κατὰ τὰ ἄλλως αὐτοῖς συμβεβηκότα. τῇ γὰρ τῆς αὐτιτυπίας αἰσθανόμεθα τῆς γῆς, καθ' αὑτὴν συμβεβηκυίας. καὶ τῷ ὁποιουοῦν αὐτῆς χρώματός τι καὶ μεγέθους

Δ ΗΛΟΝ οὖν ὅτι ἡ αἰσθητικὸν, οὐκ ἔστιν ὀργάνα, ἀλλὰ δυνάμει μόνον διόπερ οὐκ αἰσθάνεται καθάπερ ὁ καυστόν. οὐκαίεται αὐτὸ καθ' αὑτὸ, ἀλλὰ τῷ καυστικῷ, ἔσται γὰρ αὖ ἑαυτὸ, τῇ οὐδὲν ἐλλείπει τῷ σὺν τῷ στοιχείῳ πυρὸς ὄντος.

Η μὲν Ζοφὼ αὐτὴ τῆ ζρίφε τος ἄλλο πάν. ἐπεὶ δὲ ὁ ζρίφει καὶ ὁ ζρεφόμενος ὡς τὰ πρός τι ἀλλήλοις αὐτίκειται, ζρίφεται δὲ ὁ ἔμψυχος ὡς ἔμψυχος ὁ θεὸν δηλαδή, λέγοιτο ἂν ὁ ζρίφει καὶ αὐτὸ πρὸς ὁ ἔμψυχον ἢ οὐκ ἀπὸ συμβεβηκὸς, ὡς δῆλος αὐτόθρόπου. ὡς γὰρ τῷ ἢ παιτὶ οὐ πάθος ὁ ὀξὺ ὸν, οὕτω ἢ τῷ ἐμψύχῳ ὁ Ζίφεσθαι. δι' ὃ ἢ Ζεφόμενόν ἐστιν ἢ ἔμψυχον.

Ε ΕΣΤΙ δ' ἐπὶ τοῦτο ζρεφῆ ἡ αὐξητικῷ εἶναι. ἢ μὲν γὰρ ποσόν τι ὁ ἔμψυχον, αὐξητικόν. ἢ δὲ τόδε τι ἢ οὐσία, ζρεφή. σώζεται γὰρ τὸν οὐσίαν. καὶ μέχρι τούτου ἐστὶν ἕως ἢ ζρίφεται.

Γ αὖπος μὲν ὁ Ζίφει ἢ κατ' οὐσίαν μεταβάλλει, καὶ κατὰ ποσὸν προστίθεται. καὶ κατ' οὐσίαν μὲν μεταβάλλει, ὡς ὁ αὐτὸ κατ' οὐσίαν τῷ Ζεφομένῳ γενόμενος, ἀλλὰ ταύτη μὲν Ζίφει. κατὰ δὲ ὁ ποσὸν προστιθέμενος αὔξει. καὶ γὰρ Ζίφεται μὲν ὁ ἔμψυχον, ὡς ὁ αὐτὸ κατ' οὐσίαν δηλ. τῆς προσθήκης σωζόμενος. δηλ. δὲ τὸ τῆ ποσοῦ μετὰ τὸ ἀπορρέοντος προσθήκην αὔξεται. εἰ ἀεροῦς μὲν ἔτιαι πλείων ἢ ἐνδεχόμενος τῆς ἀπορρεούσης ἢ. ὑδὴ δὲ ἢ ὑγρὸν ἴσον ἢ ὑγρὸν ἐλλείπον, δηλ. τὸ ὁ ποιαῦτα μετὰ τὸ ἀπορρέοντος πρόσθεσιν ἢ κατὰ μέγεθος.

Κ ΑΙ γενέσεως ποιητικὸν οὐ τῆ Ζεφομένου, ἀλλ' ὅτι ὁ ζρεφόμενον. ὕδη γὰρ ἔστιν αὐτὸ ἡ οὐσία. γένεσις δ' οὐδεὶς αὐτὸ ἑαυτό. ἀλλὰ σώζεται. ὥστ' ἡ μὲν τοιαύτη τῆς ψυχῆς ἀρχὴ, δυνάμεως ἔστιν, ἥτις σώζειν ὁ ἔμψυχον αὐτὸν ἢ τοιοῦτον. ἡ δὲ Ζοφὼ, παρασκευάζει εὐόρξενον. διὸ εὐθὺς ἐστὶν Ζοφῶς, οὐ δυνάμεται εἶναι. ἐπεὶ δ' ἔστι τέλος, ὁ ζρεφόμενον, καὶ ᾧ Ζίφεται, καὶ ὁ ζρίφει, ὁ μὲν ζρίφει, ἔστιν ἡ πρώτη ψυχή. ὁ δὲ ζρεφόμενον ὁ ἔμψυχον αὐτὸν σῶμα. ᾧ δὲ ζρίφεται, ἡ ζροφή. ἐπεὶ δὲ ἔχει τῆ τέλους ἅπαντα προσγεγράφθαι δίκαιον, πῶς δὲ ὁ γένεσθαι δεῖ αὐτὸ, εἰς αὐτὴ πρώτη ψυχὴ γενητικὴ δεῖ αὐτό.

Ο ΤΙ καὶ κατ' οὐσίαν μεταβάλλει ἡ ζροφὴ οὐ τεῦθεν ζαφές. γίνεται γὰρ εἰ μὴ μὴ ὁ ζρεφόμενον, ὧδ γὰρ μὴ πρότερον ἀλλ' ὅμοιον τῷ Ζεφομένῳ. ἡ μὲν οὖν θρεπτικὴ τῆς ψυχῆς δύναμις σωτικῶς εὐόρξεῖ. παρασκευάζει δὲ αὐτὸ εὐόρξειν ἡ ζροφὴ, οὐχ ὡς κινοῦσα πρὸ ζωτικὸν δύναμεν. ἀλλ' ὡς ὕλη εὐάγτι δεῖκε πρὸς τὸ εὐόρξεσθαι παρακαμένη. καθάπερ τὰ ξύλα τῷ πέκτονι. οὐ γὰρ αὖθι μὲν τῆς Ζοφῶς εὐόδιον δὲ ἐφ' ἑαυτῆς εὐόρξει ἡ ψυχή. δι' ὃ ὁ ζρίφει ἔστιν ἡ πρώτη ψυχὴ, πρώτη οὖσα δηλ. ὁ τοῖς σώμασι προσχές. Ζίφουσα δὲ ὡς τῆς ὅλης αὖρουσα εὔοδον εὐόρξεσθαι. δι' ἣν καὶ ὁ ζρεφόμενον ᾧ ἔχειν αὐτὸν ζρίφεται. καὶ ἡ Ζοφὼ μεταβάλλεται τῆ προκείμενα καὶ εὐόδοποιῆται ὁμοίως τῷ ζρεφομένῳ. ἡ αὐτὴ τῆ σώζουσα ὁ κατακείμενα καὶ αὔξουσα, καὶ τὸ ὁμοίου οὖσα γενητική. τῷ γὰρ δυνάμει ἀπελεῖ διδόναι τῷ αὐξομένῳ, πῶς πρὸ τὸ αὐτὸ εἶδος κατὰ ἰχεῖν, καὶ ἔστιν τῆς τοιαύτης ψυχῆς ὁ αὔξεσθαι ὄρος, ὡς ἡ τῆς εὐδιαχρόμενος αἴτιον αἰδιότητος.

Ε ΕΣΤΙ δὲ ᾧ ζρίφεται διὰ τοῦτο, ὡς πρὸ ᾧ κυβερνᾶται, ἡ χεὶρ, ἡ ὁ πηδάλιον. ὁ μὲν κινοῦν καὶ κινούμενον. ὁ δὲ, κινοῦν μόνον. πάλιν δ' ἀναγκαῖον ζροφὴ δυνάσθαι πίπτειν. ὀρθίζεται δὲ πρὸ πῖλον, ὁ θρ μόνον. διὸ πᾶν ἔμψυχον ἔχει θρ μόνον.

Ο ΤΙ μὲν ἡ ζροφὴ ἔστιν ᾧ ζρίφεται ζαφῶς προέρηται. ἐπεὶ δὲ πίπτεσθαι δεῖ πρὸ Ζοφὼ τῷ θρ μῷ, ἐπ αὐτῷ ὅτι τῷ Ζίφουσι προηγουμένως, προσέρηται χρῶς ἡ ψυχὴ ὁ αἴτιον τῆς Ζοφῶς, ὁ δὲ πῦρ συναίτιον, τεκμήριον δὲ καὶ τὸ μμμένων. τῆ ζρίφεται. καὶ τῆ ζρεφομένου, καὶ διαστῆ λεγομένου τῆ ᾧ Ζίφεται, ὁ θρ μὸν ἐν τούτῳ τεταξίται. οὐχὶ οὖν θάτερον ὁ ᾧ Ζίφεται ἐκνευσίαν πρὸ ψυχῶ, καὶ γὰρ ἡ τὰ παραλείμματα ἡ χεὶρ καὶ πηδάλιον μίσα τῆς ψυχῆς, ὡς κινούσης ἡ ὡς κινουμένου τῆ πλοίου. ἀλλ' ἐν μίσα τὰ οἷς ζρίφεται ὅτι Ζοφὼ καὶ ὁ θρ μόν, πῶς οὐκ ἄμφω κινούμενα κατὰ τῆς θρεπτικῆς ζωῆς. ἡ γὰρ καὶ ἡ χεὶρ καὶ ὁ πηδάλιον κατὰ τῆς τῆ κυβερνήτου ψυχῆς. διαστῆοῦν ὁ μὲν λέγει κινεῖν, ὁ δὲ κινεῖν ἡ κινεῖσθαι. ἄμφω μὲν κατὰ τῆς θρεπτικῆς κινεῖται ζωῆς. ἀλλ' ὡς ἐ αὐτοῖς τοῖς οἷς ζρίφεται, ὁ μὲν ἔστι κινητικὸν, ὡς ὁ θρ μὸν ὁ ἐ τῷ ζῶντι, θατέρου δεῖ τῆ στῆσον. ὅθεν δὲ κινούμενα μὲν κατὰ τῆ θρ μοῦ, κινοῦν δὲ ὁ ζρεφόμενον ὡς προσιχῶς αὔξον καὶ σώζον.

Τ ΥΡΩ. μὲν οὖν, πῆς ἔστιν ἡ Ζοφὼ, εἴρηται.

Ο ΤΙ αὐτίκειται τοῖς τῷ ζρεφομένῳ οὖσι ἐπάπτωσις. πεφθᾶσι δὲ ὁμοίως. ἡ ὅτι αὐτίκειται ὡς ὁ πρός τι τῷ ἐμψύχῳ. ἡ σώζεται ἐπέ τι ἡ αὔξεται ὁ Ζεφόμενον ἔμψυχον ἔν. ἡ ἡ χρῆται εἰς ὁ ὅμοιον γενῆσται, κατὰ μὲν τῆς ψυχῆς προηγουμένως κινουμένη κατὰ δὲ τῆ θρ μοῦ παρομοίη.

Δ ΙΑΣΑΦΗΤΕΟΝ δ' ἔστιν ὅσα περὶ αὐτῆς, οἷ τοῖς οἰκείοις λόγοις.

Τ ουτέστιν οἷ τῇ περὶ ζώων γενέσεως, ἐφεκτὸν ὕδη ἡ οἷ τοῖς περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.

Δ ΙΩΡΙΣΜΕΝΩΝ δὲ τούτων, λέγωμεν κοινῆ περὶ ποίους αἰσθήσεως.

Μ ἐπὶ πῶ περὶ τῆς φυτικῆς θεωρείαν ψυχῆς, ἐνδὴ πῶ προσιχῶς αὐτῆς ἐπαναβεβηκῖαν πῶ αἰσθητικῶ χωρεῖ, καὶ χρῆσεται μὲν τῷ προτέρῳ φόρῳ τῆς διδασκαλίας αἰρόμενος ὡς προεῖρηται ἐκ τῆν αὐτικειμένων, καὶ ὁδῷ μίσων τῆν οἷ ὀργανῶν ὡς πῶ οὐσίαν αὐτῆς παραπεμπόμενος. τέως δὲ τὰ πρὸς πῶ προκειμένῳ αὐτῷ θεωρείαν χρήσιμα προλαμβάνει. ἐπεὶ γὰρ οὐ τῷ πάσχειν ἡ αἰσθησις ὡς φθαίρει ἐρικῶς, ὅτι πῶ ψυχῶ κατὰ ποιότητα κινοῦσαν ἔφασκε ὁ σῶμα, ὡς τῆν αἰσθησιν

ἀλλ' οὐ πυρός. καὶ λόγου μᾶλλον, ἢ ὕλης

ο ὑγρὸν γὰρ τὴν ἰμψύχων μόνον ἀλλὰ καὶ πάντων τὴν φυσικῶν ἡ εἶδος, τὴν τε ἄλλων τὴν κατὰ φύσιν αὐτοῖς ὑπαρχόντων, καὶ τὴν μεγέθους αἰτιατέον. ἡ γὰρ τοιαύτη παρὰ τὸ εἶδος ἀπολείπει, εἰς μεσότητα ἀεὶ τῶν ἀμβλείων περιοῦσαν. ὅλη γὰρ τὴν μεταξὺ ἡ προσθὸς. πυκνὸν μὲν οὖν τὸ εἶδος ὡς ἀμβλεῖαν ὄρος. ἡ δὲ μεταξὺ σωματοῦται ἅμα καὶ διάκρισις ὁ λόγος. ὑδὶ δὲ αὐξήσεως οὐ πῦρ μόνον φυσικὸν, ἀλλὰ καὶ λόγον αἰτιατέον ψυχικόν. λόγου γὰρ μᾶλλον ἡ ὕλης ἡ αὔξησις. ἔστι δὲ ὑλικὴ μὲν αὐτῆς αἰτία τὸ πῦρ. ὡς δὲ λόγος ἡ ψυχὴ, κυριωτέρα δὲ ὕδι. διὸ μᾶλλον. τὸ μὲν γὰρ κινεῖται. ἡ δὲ τὸ πρῶτον κινοῦν.

Σ' ΓΕΙ δὲ αὐτὴ δυνάμεις τῆς ψυχῆς θρεπτικὴν ἡ γλωττικὴν, τοῦδὲ ζοφῆς ἀναγκαῖον διορίσαι πρῶτον. ἀφορίζεται γὰρ πρὸς τὰς ἄλλας δυνάμεις τῷ ἔργῳ τούτῳ.

ο" τι οὐ τὰ σώματα οὐδὲ τὰ φυσικὰ τὴν σωμάτων ἕδρι πτικὰ, ἀλλά τις ψυχὴ ἡ ἑκάστη διδαχὼς, προλαμβάνει ὡς εἰ μὴ ἡ αὐτὴ καὶ γλωττικὴ, ἀλλ' ὡς τοῦδὲ θρεπτικῆς πρώτου λεκτέον, εἰ ταύτῃ καὶ ἀπὸ τὴν ἑκάστων αἰρήσομεθα. τελειοτέρα δὲ οὐ βρύγεια ἡ γλῶττις. καὶ ἐπειδὴ τῇ ζοφῇ ἡ σαρξ ἕμπτωμα ἔπιπτον, εἴτε πάθημα ἐν τῆς ζοφῆς, εἴτε μόριόν τι τοῦ σώματος, ὡς εἶμα ἢ μυελὸν αὐτὴ ἐπίπτης. εἴτε ἄλλο τῆς φύσεως ὄργανον, αὐτὴ δὲ οὖσα γέννημα πλείς, ἐπεὶ οὖν τοῦδὲ τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως ὁ λόγος, τοῦδὲ ζοφῆς πρώτου ῥητέον. αὕτη γὰρ αὐτὴ τοῦ ῥίφεσθαι ἀκουομένου, αὐτὴ κεῖται τῇ θρέψει ὡς τὰ πρός τι. ἔνια ἡ θρέψις αὐτὴ τοῦ ζεφομένου ἀκούεται. ἀφορίζεται δὲ ἐκ τὴν ἄλλων ψυχικῶν δυνάμεων, τῷ ὄργῳ τούτῳ τῇ θρέψει καὶ ἡ ζέφειν.

Δ ΟΚΕΙ δὲ εἶναι ἡ ζοφὴ, ἡ αὐστηρὸν τῷ αὐστηρῷ. οὐ πᾶν δὲ πικρὸν, ἀλλ' ὅσα τὴν αὐστηρὸν μὴ μόνον γίνεσθαι ὄζ ἀλλήλων ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν. γίνεται γὰρ πολλὰ ὄζ ἀλλήλων, ἀλλ' οὐ πάντα ποτέ. οἷ), ὑγιὲς, ἰκμάμενον. φαίνεται δὲ οὐδὲ ἐκεῖνα ἐν αὐτὸν τόπον ἀλλήλοις εἶναι ζοφή. ἀλλὰ τῷ πυρὶ μὲν, ἡ ὕδατι ζοφή. ἡ δὲ πῦρ, οὐ ζέφει ἡ ὕδωρ. αὐ μὲν οὖν τοῖς ἀπολοῖς σώμασι, ταῦτ' εἶναι δοκεῖ μάλιστα, ἡ μὲν, ζοφή. ἡ δὲ, ζεφόμενον. ἀπορίαν δὲ ἔχει φασὶ γὰρ αἰεὶ ἡ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ζέφεσθαι, καθάπερ καὶ αὐξάνεσθαι. τοῖς δ' ὡς πυρὶ πομφὸν, τοῦμπαλιν δοκεῖ. ἡ αὐστηρὸν τῷ αὐστηρῷ. ὡς ἁπαθοῦς ὄντος τοῦ ὁμοίου. πλὴν δὲ ζοφὴ μεταβάλλειν καὶ πήγεσθαι. ἡ δὲ μεταβολὴ πᾶσιν, εἰς ἡ αὐτικείμενον, ἢ ἡ μεταξύ. ἔτι ἡ ζοφὴ πάσχοντί τοῦ τῷ ῥιφεμένου. ἀλλ' οὐ ῥῖγος τοῦ τῆς ζοφῆς. ὥσπερ οὐδὲ ὁ τέκτων τοῦ τῆς ὕλης ἀλλ' ὑπ' ἐκείνου αὐτὴ. ὁ δὲ τέκτων, μεταβάλλει μόνον εἰς οὐ βρύγεια ὄζ αὐγείας. πότερον δὲ ἴδιόν ἡ ζοφὴ ἡ τελευταῖον προσγινόμενον, ἢ ἡ πρῶτον, ἔχει διαφοράν. εἰ μὲν γὰρ ἄπεπτος ἡ αὐστηρὸν ζέφεται. ἢ δὲ, πεπεμμένη, ἀμφοτέρως ἂν οὐ διέχοιτο πλὴν ζοφῶν λέγειν. ἡ μὲν γὰρ ἄπεπτος ἡ αὐστηρὸν ζέφεται. ἢ δὲ πεπεμμένη, ἡ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ. ὥστε φανερὸν, ὅτι λέγουσί τινα ζόπον ἀμφότεροι καὶ ὀρθῶς καὶ οὐκ ὀρθῶς. ἐπεὶ δ' οὐδὲ ῥίφεται μὴ μιτόχρωζως ἡ ἔμψυχον αὐτὸν σῶμα, ἡ ῥιφόμενον ἡ ἔμψυχον.

Δ ΙΧΩΣ δὲ ὀρεῖ λεγομένης τῆς ζοφῆς τῆς πεπεμμένης καὶ τῆς ἀπέπτου, ἡ τῆς μὲν ὁμοίως τῆς δὲ αὐτικειμένης τῷ ζεφομένῳ, ταύτην καὶ αὐστηρὰν καλεῖ. οὐκ ὡς εἴδους ἔλαι. ὑγρὰ γὰρ ἄμφω καὶ ἡ ζέφουσα καὶ ἡ ῥιφόμενον. ἀλλ' ὡς ἡ ζέφεται τῆς ῥᾳδίας τῷ ζεφομένῳ παρυφισταμένης. διὰ γὰρ ὄζι ἡ ῥιφόμενον. καὶ ἔστι ὡς ῥᾳδίως καὶ εἴδους τὰ αὐστηρὰ. δεῖ μὲν οὖν καὶ ἡ ζεφόμενον ἐκ τῷ αὐστηρῷ μεταβάλλειν, οὐ ὅλῃ δὲ τοῦ ἡ ὄζ αὐστηροῦ μεταβάλλον ῥίφεται. οὐ γὰρ ζοφὴ ἡ ἐκ τῷ μὴ λευκοῦ εἰς λευκὸν, ἢ ἐκ τόσου εἰς ὑγίειαν μεταβολή. ἀλλὰ δεῖ μὴ κατὰ μόνον ποιόν, καὶ κατὰ ποσὸν δὲ, καὶ οὐσιώδη γένεσθαι μεταβολήν. ὄζον γὰρ ἡ σωληνώσεως. ἀλλ' οὐ δὲ αὐτὸ ζοφὴ, ἐὰν μὴ ἡ μὲν ζέφει ὑλικώτερον ἡ, ἡ δὲ ζεφόμενον εἰδικώτερον. καὶ ὄζον πιστοῦται ἐκ τὴν ἀκύρως ἢ ζέφεσθαι χρωμένων ὑδὶ τὴν στοιχείων. ἡ γοῦν πῦρ ζέφεσθαι λέγουσι. ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ὕδωρ, καίτοι ὄζ ἀλλήλων γινόμενα. ἀλλὰ ἡ εἰδικώτερον, εἰ πυρὸς μᾶλλον χρῆσθαι τῷ ῥίφεσθαι, ὑδὶ τὴν ὅλως γίνεσθαι ὑπάρχοντων ἀκούει. ἡ ἡ ἔμψυχον τὸ ἀψύχου διοίσοι. ἡ μὲν γὰρ ἔμψυχον εἶναι δεῖ ἡ ῥιφόμενον. ἡ δὲ ζέφει αὖκέτι. ἔστω οὖν ἡ ζοφὴ κατὰ τὸν ὄζ αὐστηροῦ μεταβολὴν, οὐ κατὰ ποιὸν μόνον ἀλλὰ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατ' οὐσίαν εἰς ἔμψυχον εἶδος, σῴζοντος μὲν τοῦ ζεφομένου κατὰ τὸν ζωὸν, πάσχοντος δὲ καὶ ὄζομοιομερῶς τοῦ ζέφεσθαι τῷ ζεφομένῳ. δεῖ γοῦν ἄπεπτον μὲν ἔτι ὂν ἡ ζέφειν. αὐστηρὸν ἔχειν πρὸς τὸ ῥιφόμενον. ἵνα μὴ πάσχειν μὴ μεταβάλλειν δυνηται. ἔστω ὄζ τοῦ αὐστηρὸν ἡ μεταβολὴ, ὄζομοιωθῆναι δὲ πυκνόν. ἐπεὶ δὲ ὁ σῶν ὁ εἰς μὴ σαρξ μὴ σαρκὶ, καὶ ἁπλῶς ἡ πεῖ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον αὐ τῇ ζοφῇ προστίθεται, ἀλλὰ καὶ σῴζεται τὸ ζεφόμενον εἰς τὸ ῥίφειν, τὸ εἰ αὖθις δυνάμει τελεῶσαι, μὴ εἰς ζωτικὴν μεταβάλλειν ἔστω κείμενον, ἐπεὶ δὲ δοκεῖ μὴ τὸν αὐτὸν ζεφόμενον ἐκ ἡ μὴ ζέφεσθαι μεταβάλλειν εἰς τὸ ῥιφὴ εσθαι, οὐκ ἔστω ζέφοντος γίνεσθαι λέγειν τὸν μεταβαλλόν, οὐ δὲ ὅλως κατὰ πεῖσιν, ἀλλὰ κατ' οὐ βρύγειαν, καὶ οὕσθαι τῆς θρεπτικῆς ζωῆς ὄζ αὐγλίαν εἰς οὐ βρύγειαν μεθισταμένης.

Ω" ΣΤΕ καὶ ἡ ζοφὴ πρὸς ἔμψυχόν ἐστι καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός.

Δ ΙΤΤΩΣ δή, τὸ οὗ εἵνεκα. τό, τε οὖ, καὶ τὸ ᾧ.

Γ ἀλλὰ τούτων ὑπομεμνήσκει. ἵνα ὡς αἰτίαν πλὴν ψυχὴν, ἀλλὰ μὴ ὡς τὸ αἴτιον τὴν ἀποτελεσμάτων πιθώμεν. καὶ γὰρ ἔστιν τέλος ὡς τὸ φ. ἡ δὲ ψυχὴ ὡς τὸ οὗ. ἐπειδὴ οὐ τοῦ ζῆν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ τελείως ζῆν αἴτιόν τοῖς ζῶσιν ἡ ψυχή.

Α ΑΑΑ μὴν καὶ ὅσα πρώτων ἢ κατὰ τόπον κίνησις ἡ ψυχή. οὐ πᾶσι δ' ὑπάρχει τοῖς ζῶσιν ἡ διανοία μως αὐτοῖς. ἔστι δὲ καὶ ἀλλοίωσις καὶ αὔξησις καὶ κατὰ ψυχὴν. ἡ μὲν γὰρ ἀθησις ἀλλοίωσίς τις εἶναι δοκεῖ. αἰσθάνεται δ' οὐδὲν, ὃ μὴ ψυχὴν ἔχει. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ αὐξήσεως καὶ φθίσεως ἔχει. οὐδὲν γὰρ φθίνει οὐδ' αὔξεται φυσικῶς μὴ τρεφόμενον, τρέφεται δ' οὐδὲν, ὃ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. ἐμπεδοκλῆς δ' οὐ καλῶς εἴρηκε λέγων, πρὸς πίστεις πλὴν αὔξησιν συμβαίνειν τοῖς φυτοῖς, καίπω μὴ ἑρίζουσίαν, ὅτῳ ἡ πλὴν γῆν οὕτω φθίνειν καὶ κατὰ φύσιν. αὖθις δὲ ὅτῳ ἡ πῦρ ὡσαύτως. οὔτε γὰρ ἡ αὖθις καὶ ἡ καίπω καλῶς λαμβάνει. οὐ γὰρ ταύτην ἡ πᾶσι, ἡ αὖθις μὴ ἡ καίπω, καὶ ᾗ πάντα. ἀλλ' ὡς ἡ κεφαλὴ τῇ ζώῳ, οὕτως αἱ ῥίζαι τὴν φυτῆν. αἱ χεῖρες ὄργανα τὰ πρῶτα λέγων, καὶ ταῦτα τοῖς ὄρεξις. πρὸς δὲ τούτοις τί ἡ συμφέρουσιν ταύτην φθορὰν ἡ πῦρ καὶ πλὴν γῆν. διαπαυσθήσεται γὰρ, εἰ μή τι ἔσται ἡ κωλύσον. εἰ δ' ἔστι, τοῦτ' ἔσται ἡ ψυχὴ, μὴ ἡ αἴτιον τῷ αὐξάνεσθαι, μὴ φθίνεσθαι.

Σ ΣΤΙ μὲν ἡ ποιητικὴν ἡ ὅλῃ γλυκύτης ἢ ποσατικὴν, ὡς ἡ αὖθις γλυκύτης οὐ ποιητικὴν ἀλλὰ τελικὴν αἰρισοτέλης προσχωρεῖ. ζητήσας δὲ εἰ ἓν ἢ δ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, τί ἡ τὰ στοιχεῖα πλὴ κατὰ φύσιν κινεῖσθαι κίνησιν, ἡ ὑποτίθεσθαι εἶναι ἀφορίζεται. ᾧ ἀκολουθεῖ ἡ αἰκάπαλιν, πλὴ ψυχλὴ κατὰ φύσιν κινοῦσθαι τὰ ζῶα οὐδὲν καὶ μόνη ὁρμῇ, ὑποστατικλὴ αὐτὴν τυγχάνειν οὖσαν. οὐ γὰρ αὖ αὐτοφυῶς αὐτὰ καὶ μόνη κίνει ὁρμῇ, μὴ καὶ ὑποστατικὴ αὐτὴν ὑπάρχουσα. μὴ εἰ δ' ὧν δὲ τὴν θνητὴν ὅπως σωμάτων, δῆλον ὡς ὅλῃ γλυκύτης ἔστιν ὑποστατικὴ. καὶ φυτικλὴ ὧν τὴν ὅπως αἰτίαν λείκυσιν πλὴν ψυχλὴν, ἐκ τοῦ κατὰ φύσιν αὐτὰ ὡς ζῶντα κινεῖν. πάντα μὲν ὡς αὐξόμενά τε καὶ μειούμενα, καὶ ἁπλῶς ὑπὸ θρεφόμενα. ἃ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν κινεῖται, τὰ δὲ ζῶα πάντα κατὰ ἡ ποιόν. αἰσθητά. καὶ γὰρ ἅπαντα, μὴ ἀλλοιοῦται οὐ τῷ αἰσθάνεσθαι. τὰ δὲ ἁπλῶς μὴ πλὴ κατὰ τόπον οὐδὲν κίνησιν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἔ, τε οὐδὲν τοπικὴ κίνησις καὶ ἔ αἰσθητικὴ ἀλλοίωσις ζῴου ψυχῆς, οὐ σαφές. ἔ δὲ ζωῆς δόξειεν αὖ οὐχ ζῴου ψυχῆς, ὅλῃ ἡ δοκεῖν καὶ ἄψυχα εἶναι ζῆσθαι, ἐπειδὴ καὶ αὔξεσθαι καὶ μειοῦσθαι. μὴ ὅλῃ ἡ εἰσους τοῖς στοιχείοις πλὴ τῆς ζωῆς ἀποδιδόναι αἰτίαν. ἃ σωμάτων μὲν θετέον, οὐμὴν κινητικὰ, ἀλλὰ πλὴ ψυχλὴ. ὡς γὰρ καὶ ἔδη εἴρηται, οὐδὲν ζῆσθαι ὅ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. ἐπειδὴ μὴ κατὰ πᾶν τοῖς ἀψύχοις γίνεται ἡ πρόσθησις. ἀλλ' οὐ δὲ τοῖς ζῶσι ὅλῃ πλὴ τὴν στοιχείων φερομένῃ αὔξησις. ὡς τοῖς φυτοῖς δοκεῖ λέγων ἐμπεδοκλῆς. ὅλῃ μὲν πλὴ γῆν κάτω κινουμένῳ πλὴ ῥίζωσιν. ὅλῃ δὲ ἡ πῦρ πλὴ ἐὰν ἡ αὖθις αὔξησιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ ἡ αὐτὸ εἶναι τῷ παντὶ καὶ τοῖς ζῶσι ἡ αὖθις καὶ ἡ κάτω. εἰ γοῦν οὐ τοῖς φυτοῖς ἡ αὖθις αἱ ῥίζαι, ἔτι τῇ κεφαλῇ ἀκλογοῦσιν τὴν ζωὴν καὶ τοῖς ὑγρομυκοῖς μορίοις ὑγρῷ ἐὰν ἡ κάτω ὡς οὐ τοῖς φυτοῖς πλὴ γῆν ἰσάει. ἡ δὲ πῦρ ἐὰν ἡ σέλιχος. καὶ γοῦν οὐ τοῖς ζῶοις ἐὰν τὰ ὀστᾶ ἡ γλῶθες. ἐὰν δὲ ἡ ἀρ δίαι καὶ ἔ πᾶρ ἡ ὀφθαλμὸν, ἴσασται. δὲ πῶς οὐ διακρίνεται ἀπ' ἀλλήλων, ἡ αὖθις φθορὰν ἔσται, ἡ δὲ κάτω. διακρὶ γοῦν ὑγρὰ καὶ ἀφλεγῆ ἡ φυτὸν, ἡ μὲν ἐὰν τὸ αὖθις, ἔ δὲ γῆ ζῶσι τοῖς ῥίζαις. ἔ τί ἡ σωμάτων ἄμφω ὡς ἐνέργειαν μόρια. ἔ τί ἡ ὀφείλει μάχης ὅτου αὔξεσθαι δοκεῖ. εἰ δὲ ἔστιν, τοῦτ' ἔσται ἔ ψυχή. ἅπαντα μὲν γοῦν ἐνδος σωματικὴν ὡς ἡ καίπω. ἔ δὲ ψυχὴ οὐχ ὡς ἐνδος μόνον τῶν ζώντων αἴτιον, ἀλλὰ καὶ ὡς ποιητήν.

Δ ΟΚΕΙ δὲ πῦρ ἔ τοῦ πυρὸς φύσις ἁπλῶς αἰτία τῆς ζοφῆς καὶ τῆς αὐξήσεως εἶναι. καὶ γοῦν αὖ ἡ φαίνεται μόνον τὴν σωμάτων ἔ τὴν στοιχείων ζῳφόμενον, καὶ αὐξανόμενον. διὸ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς. καὶ οὐ τοῖς ζῶοις, ἔ γε λάβοιτις αὖ ἐξῆς εἶναι ἡ ὀργαζόμενον. ἡ δὲ, σωμάτων πῶς μὲν ἔστιν, οὐ μὴν ἁπλῶς γε αἴτιον. ἀλλὰ μᾶλλον ἔ ψυχή. ἔ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς αὔξησις, εἰς ἄπειρον, ἕως αὖ ἡ ἡ κατὰ.

Ο μὲν ἐμπεδοκλῆς οὐ καὶ μὴ σαφῶς, ἀλλὰ δῆλός ἔστιν ὡς σωμάτων αἰτίαν τὰ στοιχεῖα τῆς ζοφῆς αἰτιώμενος. τὰ γοῦν σώματα ἔ πᾶτα. εἶδοι δὲ οὐ ἡ πῦρ ἀλλὰ πλὴ τοῦ πυρὸς φύσιν, τουτέστι ἡ ἀείζοον αὖ ἔδος. οὐχ ὡς σωμάτων, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ κυρίως αἰτίων ταῦτα τῆς ζοφῆς, τεκμαιρόμενοι τῷ μόνον αὖ ἡ τρέφεσθαι τὴν στοιχεῖον. ὡς γοῦν τῆς αὖθις φερῆς ἡ πύρινον αἰτιώμενοι ἔδος, οὕτω καὶ ζοφῆς ἐὰν ἡ αὖ τὸ ζέφεσθαι ἡ πῦρ, ὡς καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα ὅλῃ πλὴ τοῦ πυρὸς μετουσίαν τρέφεσθαι. ἀλλ' οὐ δὲ τρέφεται ἡ πῦρ, ὅτι μὴ δὲ ὕδη μίαν. γίνεται δὲ ἀὰ καὶ πλείων σύστασ ἔ πρότερον. ὅταν τελέσωνος ὑδὴ λαμβάνοντα ὕλας. οὕτε ἁπλῶς καὶ κυρίως ἔστιν αἴτιον. ἀλλὰ σωμάτων μᾶλλον τῆς ζοφῆς. χρῆται γοῦν αὐτῷ ἔ ψυχὴ ὡς αὐτὸ κινοῦσα. ἅμα γοῦν ὅτι τε καὶ αὖ ἡ οὐ τρέφεται ἡ πῦρ, ἡ ὅτι τὴν ἐμφύχων ἔστιν ἴσως, ὡς καὶ ἡ αὖθις αἰτιᾶσθαι ἡμᾶς πλὴ ψυχλὴ λείκυσιν. ἐκ ἔστιν μὲν πῦρ ἀορίστως τῷ καίειν πλειοτάζειν.

Σ ΩΝ δὲ φύσει σωτεσώτων πδῶσ' ἔστι καὶ λόγος. μαχίους καὶ αὐξήσεως. ταῦτα δὲ ψυχῆς,

ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα ἢ πλὴ γένεσιν αὐτόματον ἔχει, τὸ ποιῆσαι ἕτερον οἷ αὐτό. ζῶον μὲν, ζῶον. φυτὸν δὲ, φυτόν. ἵνα τῷ ἀεὶ καὶ τῷ θείου μετέχωσιν, ᾗ δύνανται. πάντα γὰρ ἐκείνου ὀρέγονται. καὶ κατὰ τοῦτο μὲν πράττει ὅσα κατὰ φύσιν πράττει.

Σ υμπαραλαβὼν τῇ ζοφῇ καὶ πλὴ αὔξησιν. σωτελεῖ μὲν οὖν πρὸς ὃ εἶναι καὶ ἡ ζοφή. ἀλλὰ γὰρ φυσικώτατον τῆς φυτικῆς ζωῆς ὄργανόν ἐστιν ἡ γέννησις. τοῦτο γὰρ πρῶτον καὶ κράτιστον, ὡς πρὸς ὃ ἀεὶ εἶναι ᾗ δύνανται τοῖς θνητοῖς συντελοῦν. ὃ δὴ θεῖόν ἐστιν ἁπλῶς ὄνομα. τῷ γὰρ εἶναι καὶ μᾶλλον τῷ ἀεὶ εἶναι μετέχει τὸ θεῖον τὰ ὄντα. διὸ τὸ θεῖον πάντα ἐφίεται, καὶ τῆς ἀϊδιότητος ὡς οἷόν τε αὐτοῖς πάντα ὀρέγεται. ἀλλ' οὐσία μὲν πρῶτόν ἐστιν ἡ ὑπό τι εἶδος ἀτόμων, ἃ φύσει βεβλαμμένα. ὡς τὰ σῆρες ἢ ἔξωθεν ὡς τῶν ὀνύχων, οὐ θαυμαστόν. ᾗ δὲ ὅλα εἶναι εἴδη αὐτομάτως ἔχοντα πλὴ γένεσιν, οὐδενός ποτε ἀτόμου σὺν αὐτοῖς συντελοῦντος, εἰς πλὴ ἑτέρου γένεσιν, ἱκανῶς ἄξιον. εἴη γὰρ ἂν ὄλῃ πλὴ ἰσχάτην ἀποτελεύτησιν καὶ ὅλα εἴδη ζώων, προϊόντα οὕτως, ὡς πάντα ἄγονα τὰ κατ' αὐτὰ γίνεσθαι ἄτομα. καὶ οἷ εἶναι ὡς σὺ ζώοις ὅλα πρώματα. καὶ τὰ φυτὰ δὲ ὀρέγονται τοῦ θείου, καὶ κατ' αὐτὸν πλὴ ζωτικῶς ἐναγωνιῶντα τῷ αἰτίου αὐτίλημψιν. οὐ γὰρ δεῖ πάντως γνωστικῶν ἀκούειν πλὴ ὄρεξιν. ἀλλὰ καὶ κατὰ δύναμιν οὐσιώδη τοῦ κρείττονος κατοχὴν. εἴγε καὶ ἡ ὕλη τοῦ θείου ἐφίεσθαι εἴρηται.

Τ Ὁ δὲ οὐσιῶν, διαστόν. ᾗ μὲν, οὐ. ᾗ δὲ, ᾗ. ἐπεὶ οὖν καὶ ποιότης ἀδύνατος, τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου τῇ συνοχίᾳ, δηλ. ᾗ μᾶλλον οἷόν τε εἶναι τὴν φθαρτὴν. ᾗ αὖ καὶ οἷ ἀριθμῷ διαμένειν ἢ μετέχειν δύνανται ἑνώσεων, ταύτῃ κοινωνεῖ. ᾗ μὲν μᾶλλον. ᾗ δὲ ἧττον ἢ διαμένειν οὐκ αὖ, ἀλλ' ὅτι αὐτό. ἀριθμῷ μὲν οὐχ οἷόν. ἄλλοι δὲ οἷ (διότι ᾗ ἀσώματα τὴν ζῴαν, καὶ φυτὴν, ἔργανόν ἐστιν.)

Ω ς πὸ ᾗ ᾧ ζῷ μὲν διῆσον, ᾗ μὲν ὡς τὸ εἶδος, ᾗ δὲ ὡς ᾗ εἰδοποιούμενον, οὕτω καὶ ᾗ οὗ ἕνεκα καὶ ᾗ τέλος. ᾗ μὲν, ὡς ἡ τελειότης καὶ ἡ ἀγαθότης. ᾗ δὲ ὡς ᾗ τέλειον καὶ ᾗ ἀγαθοειδές. ὧν ᾗ μὲν ὡς ἡ αὐξητὴ καὶ ἡ ὑγεία. ᾗ δὲ ὡς ὁ σπουδαῖος καὶ ὁ ὑγιαίνων. καὶ ᾗ μὲν ὡς ᾗ οὗ, οὗ ἡ τύξις. ᾗ δὲ ὡς ᾗ ᾧ, ᾧ γίνεται καὶ ἡ μέθεξις. τὰ δὲ ἐξῆς δῆλα. ὡς κατ' εἶδος αἱ δίκαι καὶ οὐ τῇ συνοχίᾳ τὰ φθαρτά. δηλ. ᾗ μὴ κατ' ἀριθμὸν τὰ αὐτὰ διαμένειν, μεμφρίσθαι δὲ κατ' ἀλλήλων.

Ε στι δὲ ἡ ψυχὴ τῶν ζώντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή. ταῦτα δὲ πολλαχῶς λέγεται. ὅμως δ' ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς διηρημένους τρόπους ζῆς, αἰτία. καὶ γὰρ ὅθεν ἡ κίνησις αὕτη καὶ ᾗ οὗ ἕνεκα. καὶ ὡς ἡ οὐσία τῶν ἐμψύχων σωμάτων, ἡ ψυχὴ αἰτία.

Τ σφαχῶς μὲν τὰ αἴτια. παρὰ δὲ ᾗ ὑλικὸν κατὰ τὰ ἄλλα τρία πλὴ ψυχὴν αἰτιᾶται τῶν ζώντων.

Ο τι μὲν οὖν ὡς οὐσία δῆλον. ᾗ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν, ἡ οὐσία. ᾗ δὲ ζῆν τοῖς ζῶσι, ᾗ εἶναι ζῆν. αἴτια δὲ καὶ ἀρχὴ τούτων ἡ ψυχή. ἔτι δὲ τῷ δυνάμει ὄντος, λόγος ἡ οὐτελέχεια. φανερὸν δ' ὡς καὶ οὗ ἕνεκα, αἰτία ἡ ψυχή. ὡς πὸ γὰρ ὁ νοῦς οὗ ἕνεκά του ποιεῖ, ᾗ νοῦν τόπον καὶ ἡ φύσις. καὶ τοῦτ' ἔστιν αὐτῇ τέλος.

Γ, ουτέστιν ὡς εἶδος. ᾗ γὰρ αἴτιον τοῦ εἶναι πᾶσιν ἡ οὐσία. πρὸς γὰρ ᾗ εἶναι ἅπαντα συντελεῖ τὰ αἴτια οὐ κατὰ ἡ αἴτια. ἀλλὰ ᾗ μὲν ὑλικὸν ὡς δεκτικὸν, καὶ οὐ κατὰ. ᾗ δὲ ποιοῦν ὡς δηλ. γλύσεως εἰς ᾗ εἶναι ἀπαγόν. ᾗ δὲ τελικὸν ὡς τοῦ τελείου καὶ κατὰ φύσιν. ἁπλῶς δὲ τοῦ εἶναι ᾗ εἶδος. ἐπαισθητὰ κατὰ ᾗ εἶδος τῷ συνθέτῳ ᾗ εἶναι, ὡς κατὰ πλὴ ζωλὸν τῷ ζῶντι, καὶ κατὰ πλὴ ψυχὴν τῷ ἐμψύχῳ. ἐπεὶ οὖν ᾗ αἴτιον τοῦ εἶναι ἁπλῶς κατὰ πρόθεσις, ἡ τοῦ τελείως εἶναι, ἡ τοῦ δηλ. γλύσεως, ἀλλὰ καὶ κατὰ αὐτὸ τοῦ εἶναι, ᾗ εἶδος ἔστι, τοῖς δὲ ζῶσιν ᾗ εἶναι κατὰ πρόθεσις, ᾗ ζλῖν, τοῦ δὲ ζλῖν αἴτιον ἡ ψυχή, ἔσται αὖ ὡς ᾗ εἶδος αἴτια τοῖς ζῶσιν ἡ ψυχή. ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἀποδιδόντος αὐτῆς ὁρισμοῦ ᾗ αὐτὸ ἐκφαίνεται μεμυῆσθαι. ἡ γὰρ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια, εἰδοποιητὴν ἔστιν αἴτιον. δυνάμει γὰρ αἰτιατὸν τὸ συνθετόν. ἡ δὲ ἐντελέχεια τὸ εἶδος. τοῦ δὲ δυνάμει ζῶντος ἡ ἐντελέχεια ἡ ψυχή. ὥστε καὶ τὸ εἶδος ὅπερ οὐσίαν προσχωρεῖα. δεῖκνυσι δὲ καὶ ὡς τέλος πλὴ ψυχὴν τῶν ζώντων αἰτίαν, προλαβὼν τὸ μὴ ἐν μόνοις τοῖς κατὰ λόγον ἢ νοῦν ὑφ' ἡμῶν πραττομένοις, τοῦ οὗ ἕνεκα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς φύσει γινομένοις, ὡς ἐν τῷ λαυτρῷ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως δέδεικται, ὅτι τὸ οὗ ἕνεκα ἔστι τὸ τέλος.

Τ οιοῦτον δ' ἐν τοῖς ζώοις ἡ ψυχὴ κατὰ φύσιν. πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ σώματα, τῆς ψυχῆς ὄργανα καθάπερ τὰ τῆν ζώων, οὕτω καὶ τ' φυτῶν ὡς οὗ ἕνεκα τῆς ψυχῆς ὄντα.

Τ οιοῦτον μὲν, αὐτὴ τὸ οὗ ἕνεκα καὶ τέλος. ὅπερ ἔδειξε δηλ. τὸ τά τε τῆν ζώντων καὶ τὰ τῆν φυτῆν σώματα τῆς ψυχῆς εἶναι ὄργανα. τὰ γὰρ ὄργανα τῷ χρωμένου αἴσθη οὗ ἕνεκα. ἵνα ἐκεῖνο οἰκοδομῇ. ᾗ δὲ καὶ κατὰ φύσιν πρόσκειται, ἐπόμενα τῷ αὐτῷ παρέχειν ἀπολαύσεως ἀφεραλῶ οὐ γὰρ τοῖς φύσει συνεστῶσι τέλειον καὶ ἡ τελειότης. τὸ δὲ τέλειον κατὰ φύσιν φαμέν. ἐπεὶ δὲ ᾗ αἴσθησιν οἱ τοῖς ζῶσι φυσικῶς ἡ ψυχὴ, καὶ δηλ. ἔστιν κατὰ φύσιν, ἔστιν δὲ τέλος, ἡ ψυχὴ αὖ ἂν εἴη οἱ τοῖς φυσικῶς ζῶσι ᾗ τέλος.

θα. μάλλον δὲ ἑξῆς πλὴν αἰτίαν ἐπάγειν, ὡς πᾶν τὸ τοῖς προτέροις ὑπάρχοντο, διὰ τοῦτο εἶναι μὲν τῆ ζωτικῶν δυνάμεων χωρὶς ὑφίστασθαι τῆν λοιπῶν, αὖσθαι δὲ οὐκ ἄνευ ἐκείνων, πρότερον τούτοις ἐκείνοις ἀφορίζων. καὶ ἔστι σαφῆ τὰ εἰρημένα, ἐπεὶ δὲ λογισμοῦ μετέχει καὶ τὰ ὕδατα, δῆλοι δὲ ἐν πρακτικὴν νοῦν ὁ λογισμὸς, πράττειν δὲ καὶ τὰ οὐράνια φησὶν αὐτὰς τὸ τῆ τοῦ οὐρανοῦ, δῆλον δὲ ὡς οὔτε λογισμὸς τὸ ἐκείνοις ἄτελὴς, οὔτε χρῆσις εἴηκεν ἡ πρᾶξις, ὀρθῶς οὐκ τὸ πᾶσι τοῖς λογισμὸν ἔχουσι τὰ λοιπὰ ὑπάρχειν ἀποφαίνεται, ἀλλ' τὸ μόνοις τοῖς φθαρτοῖς.

Λ ΛΛΑ τοῖς μὲν οὐ δι φασὶ τοῦτο. τὰ δὲ ταύτη μόνον ζῶσι.

Φ αὐτασίαν ναῦ προσαγορεύειν πλὴ ἀορίστου καὶ μάτην μετέχουσιν, καὶ σωφρόνιξεσθαι δυναμένου.

Γ ΕΡΙ δὲ τῆ θεωρητικοῦ νοῦ, ἕτερος λόγος. ὅτι μὲν οὖν ὁ τοῦτον ἐπιόντος λόγος, οὗτος ἱκανός τος καὶ τοῦτο ψυχῆς, δῆλον.

Ο ὑ τοῦτο τῆ τὸ τοῖς ἀφθάρτοις λέγει θεωρητικοῦ, ἀλλὰ τοῦτο τῆ τὸ ἡμῶν. καὶ γὰρ τοῦτο τῆ λογισμοῦ ἐπίσταται, ὡς ὁ τὸ τοῖς φθαρτοῖς οὐκ ἄνευ τῆν λοιπῶν, ὡς οὐ δὲ τοῦτο λογισμοῦ τῆ τὸ τοῖς ἀφθάρτοις τοῦτο φιλοσοφῶν, ἀλλὰ τοῦτο τῆ τὸ ἡμῶν. ἔστι γὰρ αὖτις καὶ τὸ ἐκείνοις λογισμὸς οὐχὶ ἁπλῶς οὐ δὲ βουλευτικὸς καὶ ἀμφίζηλος. καὶ διὰ τοῦτο καὶ πλόστιον χρῆται ἐν αὐτῆ τῆ δημιουργικοῦ. ἀλλὰ τοῦτο τῆ τὸ ἡμῶν λέγει θεωρητικοῦ. ὡς οὔτε τὸ τοῖς ἀφθάρτοις ὄντος τούτου, οὔτε ὁμοίως ἔχοντος ἦ πρακτικῷ τὸ ἡμῶν ἢ τῷ παθητικῷ τῷ. ὧν ὁ μὲν παθητικὸς συμπλέκεται ταῖς λοιπαῖς ζωαῖς. ὁ δὲ πρακτικὸς χρῆται. ὅτι μὲν θεωρητικὸς οὐδέτερα. διὸ ἐ ὁ τοῦτο αὐτῆ λόγος ἕτερος, καὶ τῆ περὶ τῆν κρατιόντων ἢ ἡττῶμας, καὶ τῆ τοῦτο τῆν τὸ ἡμῶν ἄλλων ζωτικῶν δυνάμεων, ὡς ὄντος μὲν τὸ ἡμῶν, οὐ μὲν τῆς τὸ πλειόνας αὐτῷ προσηκούσης. συμπράττομένος δὲ ἐν ἀκριβίστατον τοῦτο ψυχῆς εἶναι λόγον, ἐν ἴδιον τοῦτο ἐπόπτης ὅρον, ἐ ποιεῖ καὶ ἐ κοινὸν ἑνὸς τόπως καὶ ἐπόπτη παραλιφθῆσεται, ἐν τόπον ἑξῆς τῆς τοῦτο ἕκαστον θεωρείας παραδίδωσιν.

Λ ΝΑΓΚΑΙΟΝ δὲ ἐν μέλλοντα τοῦτο τούτων σκέψει πιεῖσθαι, λαβεῖν τί ἔστι ἕκαστον αὐτῆν. εἰθ' οὕτως, τοῦτο τῆν ἐχομένων. εἰ δὲ χρὴ λέγειν τί ἕκαστον αὐτῆν, ὅτι, ἐ νοητικὸν, ἢ ἐ αἰσθητικὸν, ὃ ἐ θρεπτικὸν, πρότερον ἔτι λεκτέον, τί ἐ νοῦς καὶ τί ἐ αἰσθάνεσθαι.

Σ κέψει πλὴ ἐὰν ἐπισκοπεῖν καὶ λαβεῖν γνῶσιν. αὐτὸ γὰρ ἐ εἶδος καὶ ἐ τί ἦν εἶναι νοοῦσι, οὐ τοῦτο καὶ ἐ ὀρεζόμενον ἢ τὰ καθ' αὐτὸ τούτων ὑπάρχοντα ἐὰν σκοπεῖ. σημαίνει δὲ ἐ μὲν εἶδος ἐ τί ἦν. τοῖς ἐχομένοις δὲ τὰ ὀρεζόμενα, ὡς τοῖς ἄλλοις τὰ ὑπάρχοντα. ἀλλὰ πῶς ἐ τί ἦν εἶναι ἐπόπτου ἐσόμεθα, ἐχὸ τῆς συλλογείας φυσικὴ καὶ πράξεως. καὶ γὰρ ὅτι ζῶσι ἐχὸ τῆν ζωτικῶν ἴσμεν συλλογεῶν. ἢ ὅτι λογικὸν ἐχὸ τῆν λογικῶν, ἢ τί ἐ ζῶον ἢ τί ἐ λογικόν. εἶτα ἢ πλὴ αἰτίαν προστίθησι, διὸν ἐχὸ τῆν συλλογεῶν εἰς πλὴ οὐσίαν ἀνατεμνόμεθα.

Γ ΡΟΓΕΡΑΙ γοῦν εἶσι τῆν δυνάμεων, αἱ συλλογείαι. καὶ αἱ πράξεις καὶ τὰ ἐν λόγον. ἀλλ' οὕτως, τούτων δ' ἕτι πρότερα τὰ αὐτοκίνητα λέγε θεωρικὸν, τοῦτο ἐκείνων πρῶτον αὖ δεῖ διειλέσθαι, διὰ πλὴ αὐτῆν αἰτίαν. διὸ τοῦτο ψυχῆς καὶ αἰσθητοῦ καὶ νοητοῦ. ὥστε πρῶτον τοῦτο ψυχῆς καὶ ζωτικὸν ἁπλῶς λεκτέον. ἐ γὰρ θρεπτικὴ ψυχὴ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει. καὶ πρώτη καὶ κοινοτάτη δυνάμεις ἔστι ψυχῆς, καθ' ἣν ὑπάρχει ἐ ζῆν ἅπασιν.

Ω ς πῶς ἡμᾶς γὰρ πρότερα τὰ εἰσθησιούμενα τῆν ἰδῶν, καὶ εἰς ἐ αἰσθησιούμενον ἀποβλέψαντας λέγε τί ἦν εἶναι ἐπόπτου ἐλέγομεν. ἀλλὰ ἐ αἰσθησιούμενον ὁ τὶ μὲν οὐ ὁρᾶσιν, ὁ τὶ δὲ οὐχί, δῆλον ὡς οὐ ὁρᾶσιν αὐ τὶ ἔστι τελειότερον, καὶ σαφέστερον γίνεται τῷ γνώσκοντι. ἐ γὰρ δυνάμει, ἢ ἁπλέστερον τῆ οὐ ὁρᾶσι, ἢ οὕπω οὕτω γνῶσι μεν. καὶ ἐ μὲν χρεῖαν πρότερον ἐφ' ἑπόπτου τῆν ὑλωτῆν, τῷ δὲ λεῖψ ὕστερον. ἐπαισθάνεται γὰρ τὸ τελείου ἢ ἐ ἁπλῆς γνῶσι ζόμενόν τε καὶ ὁρῶμενον θνόμενον. εἰ δὲ οὕτως. εἰ δὲ ἐχὸ τῆν οὐ ὁρᾶσιν ἡ ὅσις ἡμῖν ἐπίσταται, ἢ ταῖς οὐ ὁρᾶσι ἐχὸ τῆν τοῦτο ἃ ἢ οὐ ὁρᾶσι γνώσκομεν, ἢ μὲν θρεπτικὴ ἐχὸ τῆς ζοφῆς, ὡς ταύτης ἀλλοιωτικὴ. ἢ δὲ ὑλωτικὴ καὶ ἢ γνωστικὴ, ὡς κατὰ ἐ εἶδος οὐ ὁρᾶσιν, ἢ μὲν τῆ ὑλωτομένου ποιητικῶς, ἢ δὲ τῆ γνωσοῦ κειτικῶς ἀναγκαῖον τοῦτο ἐκείνων προσλαμβάνειν. ἃ ἢ αὐτοκίνητα κατὰ πλὴ πρὸς πτόλασιν αἰτίαν. οὕτω γὰρ αὐτίκειται ἐ ὑρέφον πρὸς πλὴ θρέψιν, καὶ ἐ γνωσὸν πρὸς πλὴ γνῶσιν. ὡς γὰρ οὐ κατηγορείας εἴρηται, ὡς μὲν αἰσθητὸν ἅμα τῆ αἰσθήσει ἐ χρῶμα. ὡς δὲ χρῶμα πρότερον φύσει. ἀλλὰ ἔστιν μὲν ἐπιστάσιως ἄξιον. καὶ τοῖς πρός τι ἐ αὖτιον τ' αὐτακτῆ πρότερον. ὡς ἢ ἔστιν οὐ ἐκείνοις εἴρηται. ἐ δὲ γνωσὸν ὡς ὑφὲν ἐομισμένου, ἢ ὡς ὅρος ἀορίζομένου προτέρθησι. δῆλ δὲ πλὴ αὐτὴν αἰτίαν, διὸν τῆ τὸ τῆς δυνάμεως ἢ οὐ ὁρᾶσι, καὶ ἐ γνωσὸν πρὸ τῆς γνώσεως. ὡς γοῦν τῆ φύσει πρότερον. καὶ πῶς ἦν ἀρχομένοις, ἢ φυτικὴ πρώτη ἀποφαίνεται ψυχὴ καὶ κοινοτάτη. δῆλ ἐ πᾶσι τοῖς θνητοῖς ὕπ ἀνάγκης ὑπάρχειν, καὶ καθ' ὃν ἐ ζῆν ἅπασιν ἐ ὡς πρότερον εἴρηται, ἀντιδιαιρούμενον τῆ τῶν ζώων ζωῆ.

Η Σ ΕΣΤΙΝ ὁρᾶν, γλυτῦσι καὶ ὀφφῆ χρήσασθαι. φυσικώτατον γοῦν τῶν οὐ τοῖς ζῶσιν ὁρᾶσιν,

οὕτω δὲ καὶ ὁ σῶμα τῆς ψυχῆς κεχωρισμένων αὐτῷ κατηγορεῖται, οὐ μόνον ὁ ἁπλῶς ἀλλὰ καὶ ὁ ὡρισμένον σῶμα, τῆς τετάρτου μὲν πρώτως, τῆς δὲ πολυπόδων λεγομένης. ἐπεὶ δὲ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὁ τέτρασι. ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς διαφόρου οὕτω κατηγορεῖται ψυχῆς. ἀχώριστα μὲν οὖν τῆς ψυχῆς κεχωρισμένων αὐτοῖς μὴ τὸ σωματικῶς κατηγορούμενα. ἀλλ' οὐ τούτοις ἐστὶ μὴ μὴ χωριστὴ, καὶ ἡ ἕνωσις μία τῆς φύσεως ἔσται, ἐπεὶ ὁ τῆς ὧν κατηγορεῖται, ἀπαράλλακτος πρὸς ἑαυτὴν, καὶ ὅλη ὁ μία εἶναι μὴ οἷόν τε οὖσα τοιαύτη. οὐ γὰρ ἐστὶν ὁ πρῶτον καὶ λεγόμενον ἀπαράλλακτον, ἀλλὰ καθ' ἕνωσιν διαφερόμενον. καὶ ὅλη ἕξις μὴ δὲ εἶναι μίαν φύσιν τῶν κατηγορουμένων, ἀλλὰ ὁ ὅλον ἕξις μίαν πολλῶν, μὴ δὲ οἷα τε κοινοῦ εἶναι ὁρισμὸν λόγον, ἀλλὰ πρὸς ᾧ καὶ ᾧ μὴ τῆς ἰδίας καθ' ἕνωσιν λέγεσθαι διακρίσεως. διὸ καὶ ἀποδίδωσι ὁ τὸν κοινὸν λόγον ὁ ἀριστοτέλης. ἐπεὶ δὲ οὐ πάντα ἐν ὁ μόνυμα τὰ ἀφ' ὁμοίου, ἡ οὐκ ἀποδέχεται αὐτὸν ὡς ἀκριβῆ. ἀλλὰ μᾶλλον ὁ τὸν καθ' ἕνωσιν ψυχὴν ἴδιον, ὡς ὁ κοινὸν ἰδιαζόντως ἀποδιδόντα.

Ο ΥΤΕ γὰρ ἐκεῖ σῶμα παρὰ τὸ τετάρτου ὕλη καὶ ταῖς ἐφεξῆς, οὔτε οὐ ταύθα ψυχὴ, παρὰ τὰς ἐρημικάς. γίνοιτο δ' ἂν καὶ ἐνταῦθα τῆς σωμάτων λόγος κοινὸς, ὃς ἐφαρμόσει μὲν πᾶσιν. ἴδιος δὲ, οὐδενὸς ἔσται σώματος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐνταῦθα ταῖς ἐρημικαῖς ψυχαῖς.

Ο ὐκ ἐπεὶ μὴ χωριστὸν, ἀλλ' ἐπεὶ μὴ μία φύσις οὐ πᾶσιν ἀπαράλλακτος. ἔστι οὐ ταύθα ἡ ψυχὴ παρὰ τὰς ἐρημικάς. οὐ γὰρ ἑνώσει ὁμοίως ὕλῃ ψυχή. ἐπεὶ δὲ οὔτε ὁμοίως οὐ πλείσια. οὔτε ἀχώριστοί εἰσι σωμάτων ἢ χωρισταὶ ὁμοίως, ἆρα οὖν οὐ δὲ ὁ ζῴων σωμάτων κατηγορεῖται αἰθρώπων τε καὶ ἵππων, ἐπεὶ μὴ διαφορῶν. ἢ οὐ ταύθα διαιρετικαὶ τῶν ζῴων αἱ διαφοραὶ, ὁ λογικὸν φθορὲ καὶ ἄλογον. ἐκεῖ δὲ ὁ μὴ σωμάτων, ὅταν τὰ συστατικὰ τῶν κατηγορουμένου διαφερόμενα ἢ. ὡς ἐνθάδε φθαρτὸν ἢ ἄφθαρτον ζῷον. διότι ὁ φθαρτὸν καὶ ἄφθαρτον οὐκ ἦσαν ζῴου διαιρετικαὶ διαφοραί. ἀλλὰ τῆς μὲν οὐσίας διαιρετικαὶ, τῆς δὲ ὑπ' αὐτὴν συστατικαὶ, καὶ ὁ φθαρτὸν οὕτω τῶν ἀφθάρτου συστατικῶν κεχώρισται διαφορᾶ, οὕτω δὴ καὶ ὁ χωριστὸν ἢ ἀχώριστον, καὶ ὁ πᾶν μὲν χωριστὸν, πᾶν δὲ ἀχώριστον, ἢ πάντα ἀχώριστον, καὶ ὁ ὡς ἐργάτου χρώμενον ἀχώριστον ὄν, ἢ ὡς τῶν ἐργάτου χαρακτηριστικὸν, οὐ διαιρετικαὶ ἀλλὰ συστατικαί εἰσι τῆς ψυχῶν διαφοραί, τῆς γὰρ ἀσωμάτου ἁπλῶς οὐσίας διαιρετικαὶ, ὁ δὲ κοινὸς ἐνθάδε τῆς τοιούτων λόγος πᾶσι μὲν ἐφαρμόσει, καθ' ὅσον οὐ πάντα ὁ μόνυμα. ἴδιος δὲ οὐδενὸς ἔσται. οὐ δὲ γὰρ ὁ τοιοῦτον τῆς ἁπλῶς ὡς εἴδους. οὐ γὰρ αὖ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐφαρμοζεται. οὐ δὲ οἷός τε πάντων κοινοῦ. ἐπεὶ μὴ δὲ ἔστι ὁ κοινὸν μία φύσις, ὅλῃ ὁ μὴ σωμάτων τῆς κατηγορείας.

Δ ΙΟ ὐ χαλεπὸν ζητεῖν ὁ κοινὸν λόγον μὴ ἐνθάδε τούτων καὶ ἐφ' ἑτέρων. ὃς οὐδενὸς ἔσται τῆς ὄντως ἴδιος λόγος. οὐ δὲ κατὰ ὁ οἰκεῖον καὶ ἄτομον εἶδος, ἀφορίζας ὁν τοιοῦτον.

Ο ὐχ ἁπλῶς βούλεται χαλεπὸν εἶναι ὁ ζητεῖν ὁν κοινὸν λόγον, ἀλλὰ ὁ ζητεῖν ὁν κοινὸν, ἀφορίζας ὁ κατὰ ὁ οἰκεῖον καὶ ἄτομον εἶδος. ἐνθάδε μὲν γὰρ τῆς σωμάτων κατηγορείων καὶ καθ' αὑτὸν ὁ κοινὸς ζητητέος λόγος. ὅτι οἷός τινος ἴδιος ἐστὶ τῆς κοινῆς κατηγορουμένου. ἐνθάδε δὲ τούτων οὐδενὸς, ἐπεὶ μὴ πρὸς τῷ κοινῷ καὶ ὁ ἴδιον παραλαμβάνεται. οὐ δὲ γὰρ τῆς κοινοῦ, ὅτι μὴ δὲ ἔστιν οὐ. οὔτε τῆς ἀτόμων εἰδῶν τινός.

Γ ΑΡΑΡΑΗΣΙΩΣ δ' ἔχει τῷ τοῦδέ τῆς ἀμάκτων, καὶ τὰ τοῦδε νῦν ψυχῶν. ἀεὶ γὰρ οὐ τῷ ἐφεξῆς ὑπάρχει δυνάμει ὁ πρότερον, ὑπό τι τῆς ἀμάκτων μὴ τῆς ἐμψύχων. οἷ), οὐ πεφασιώμενον μὲν, τετάρτου. οὐ αἰσθητικῷ δὲ, ὁ θρεπτικὸν. ὡς τι καθ' ἕνωσιν ζητητέον, τίς ἑνώσεων ψυχή. οἷ), τίς φυτοῦ. μὴ τίς ἀνθρώπου, ἢ θηρίου. ὅλῃ τινα δ' αἰτίαν τῷ ἐφεξῆς οὕτως ἔχουσι, σκεπτέον. αὖθις μὲν γὰρ τῷ θρεπτικῷ, ὁ αἰσθητικὸν οὐκ ἔστι. τῷ δ' αἰσθητικῷ χωρίζεται ὁ θρεπτικὸν οὐ τοῖς φυτοῖς. πάλιν δ' αὖθις μὲν τῷ ἀπτικῷ τῆς ἄλλων αἰσθήσεων, οὐδὲ μία ὑπάρχει. ἀφὴ δὲ αὖθ τῷ ἄλλων ὑπάρχει. πολλὰ γὰρ τῷ ζῴων οὔτε ὄψιν οὔτε ἀκοὴν ἔχουσιν, οὔτε ὀσμῆς ὅλως αἴσθησιν. καὶ τῆς αἰσθητικῶν, τὰ μὲν, ἔχει ὁ κατὰ τόπον κινητικόν. τὰ δ' ἐκ ἔχει. τελευταῖον δὲ ὁ λογιστικὸν, λογισμὸν καὶ διάνοιαν. οἷς μὲν γὰρ ὑπάρχει λογισμὸς τῆς φθορτῆς, τούτοις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. οἷς δὲ ἐκείνων ἔνωσιν, οὐ πᾶσι λογισμός.

Β ὐ πᾶσι μὲν τοῖς ἀφ' οὗ ὁ πρῶτον ὕλη καὶ ἁπλοῦν καὶ τέλειον. καὶ ὁ οὗ τῷ πρώτῳ καὶ οὗ τοῖς ἐφεξῆς ὑπάρχει. εἰ καὶ ὑβλαστήσουσι καὶ ὁ τρόπως ἀεὶ μὴ ὁ τρόπος. ὁ δὲ πρώτως μετὰ ὁ χόν τῆς καὶ νοῦ, οὐκ ἔστι πάντως καὶ αὐτὸ οὗ τοῖς ἐφεξῆς, ἡ γοῦν οὐσία πρώτως οὖσα οὐ οὐκ ἔστιν οὗ τοῖς συμβεβηκόσιν. ὡδὶ δὲ τῆς ἀμάκτων ὁ τέτρασι οὗ τῷ πεφασιώμενῳ, καὶ ὁ θρεπτικὸν οὗ τῷ αἰσθητικῷ. οὐ δὲ οὗ τούτοις ὡσαύτως. οὔτε γὰρ οὗ τῷ πεφασιώμενῳ ὁ τέτρασι οὗ δρυΐα. οἷ) λύ καθ' αὑτὸ, οὔτε οὗ τῷ αἰσθητικῷ ὁ θρεπτικὸν ὡς καθ' αὑτό. πάντα μὲν γὰρ ἀχώριστα οὗ τοῖς φυτοῖς, οὗ δὲ τοῖς ζώοις συναρμόσθη ὁ χρώμενα ἐμφύτοις, καὶ συμμίξεως πρὸς αἴσθησιν ἔχει. ὅλα γὰρ σὺ ὅλης ἑαυτῆς ἢ τῆ ἄλλων ψυχῇ αἰσθητικῶν. ὡς τι μὴ ὁ θρεπτικὸν αὐτῆς οἷ) τῷ αἰσθητικῷ συμφύεσθαι. καλῶς οὖν συμπεφύκασι δεῖν ὁν ἴδιον καθ' ἕνωσιν εἶδος ἀποδοῦναι λόγον. ἵνα μὴ μόνῳ ᾧ κοινῷ ἐπανεπαυόμε-

χου δηλαδὴ, ἐπαινεῖ οὖν εἰκότως τὸν μήτε σῶμα τὴν ψυχὴν μήτε ἄνευ σώματος νοεῖσθαι.
καὶ γοῦν ὅσων τῆς λογικῆς χωρὶς τὰ μάλιστα μὴ νοῦς προσαγορεύεται ὑπ' αὐτοῦ, ἔπεται δὲ καὶ
αὐτῷ καὶ σωμάτων ἕξις οὐ τελείαν οὐ τὴν ἔξω ἑστῶσαν οὖσαν, ὡς ὁ πλωτὴρ τοῦ πλοίου. ἐπεὶ
δὲ ἡ ζωτικὴ οὐ τελείαν σὺν τῷ ὀργάνῳ χαρακτηριστικὴν, ἵνα ὄργανον ᾖ, ἡ δὲ ὡς τῷ
ὀργάνῳ χρωμένῃ, δῆλον καὶ ὅτι μὴ ἄνευ σώματος νοεῖν ἀνάγκη, καὶ ὅτι σώματός τι εἶναι. καὶ
οὐ σώματι ὑπάρχειν οὐ τῷ τυχόντι ἀλλ' ὀργανικῷ, καὶ οἰκείως ἐκείνῃ ζωῇ ὀργανικῇ, καὶ γοῦν
ἡ δυνάμει ἑκάστῃ τοιοῦτον ἐποίει ἡ οὐτελείαν. καὶ ὁ λόγος οὗτος ἀναγκαιότατος, τὴν
ἑκάστου οὐτελείαν τῷ οἰκείῳ σὺν ὑπάρχειν δυνάμει. ἐφ' οἷς πάλιν ἡμῖν τὴν ζωτικὴν δυνά-
μεων ἀποσώσεις, ὅσαι τε καὶ ὁποῖαι, καὶ ὡς μὲν μόνον οἱονεί τισιν ὑπάρχειν ἡ θρεπτικὴν, τοῖς
δὲ ζῴοις πρὸς τούτῳ καὶ ἡ αἰσθητικὴν, καὶ ὡς τούτῳ καὶ ὄρεξις τις ἀκολουθεῖ, ἐπειδὴ καὶ
ἡδονὴ καὶ λύπη καὶ ἡ ὀλίγη καὶ λυπηρὸν προσπίπτει· αἱ μὲν ὡς παθητικῆ ἕξις τοῦ αἰσθητικοῦ.
ταὶ δὲ ὡς ποιητικαὶ τῶν παθῶν, ἐπιθυμητικὴ δὲ κρειττὼ ἡ αἴσθησις, ἐπεὶ δὲ καὶ ποία ὄρεξις
πᾶσιν ἕπεται οἷς καὶ αἴσθησις, ὅτι ἡ ἐπιθυμία, οὐ τῆς ἀγαθοῦ οὐδὲ ὡσπερ ἡ βούλησις, οὐ δὲ
νίκης ὑπὸ μῆνιν ἡ ἀντιλυπήσεως ὡσπερ ὁ θυμὸς, ἀλλὰ τοῦ κατ' αἴσθησιν ὑδέος, καὶ πῶν αὖτιμον προσθεὶς
δηλοῖ τῆς φορᾶς αἴσθησιν ἔχουσι, τῇ μὲν φορᾷ ἡδονῆς, τῇ δὲ ἀλοφίᾳ λύπης ἐπομένους, αὖθις δὲ ὅσοις
πιστεύεται, ὅτι ταὐτὸν φορᾶς ἔχει αἴσθησιν πῶν ἀφλοῦ, ἃ καὶ πᾶσι πάρεστι τοῖς ζῴοις.

Ξ ΗΡΟΙΣ γοῦν καὶ ὑγροῖς καὶ θρῳμοῖς καὶ ψυχροῖς, φέρεται τὰ ζῷα πάντα. τούτων δὲ, αἴ-
σθησις, ἁφή.

Κ αἱ γοῦν πάσται τὰ σὺν ἑλυίσει σώματα τούπου μετέχει τὴν ποιοτήτων. καὶ κατὰ ταύτας αἵ τε
ἑλυίσεις καὶ αἱ φθοραὶ, αἵ τε ἀλλοιώσεις αὐξήσεις τε καὶ μειώσεις. ἃ δὲ ἁφὴ πρόδηλον ὡς τὴν παθη-
τικὴν ἕξιν αὐτιλαμβανητικὴ ποιοτήτων.

Τ ΩΝ δὲ ἄλλων αἰσθητῶν κατὰ συμβεβηκὸς. οὐδὲν γοῦν εἰς φορᾶν συμβάλλεται φόρος. οὐ δὲ
χρῶμα. οὐ δὲ ὀσμὴ. ὁ δὲ χυμὸς, οὗ, τι τὴν ἁπτὴν ἕξιν. πέπονα δὲ καὶ σῆψα, ἐπιθυμία. καὶ ἡ μὲν πέπανσις,
θρῳμοῦ, καὶ ξηροῦ. ἡ δὲ σῆψα, ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ. ὁ δὲ χυμὸς, οἷ) ὑδρομέτι τούτων ἕξις.

Σ΄ ΣΤΙ μὲν καὶ ἡ ἁφὴ αἴσθησις κατὰ συμβεβηκὸς τὴν ἄλλων αἰσθητῶν, οἷ) φόφων καὶ χρωμάτων.
οὐ μὴν οὖν λέγει αἷμα βούλεται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ζοφίμων τῶν ἄλλων ὄντων αἰσθη-
τῶν ἡ αἴσθησις αὐτιλαμβάνεται. δηλοῖ δὲ τῷ ἀφιεμένου αἱπιώμενος αὐτὸ οὖν, ἡ μὲν ὡς ζοφλῶ
τὰ ἄλλα συμβάλλεσθαι. ἐπεὶ δὲ ζόφιμος ὁ γλυκὺς ἕξις χυμὸς, ἐπιφέρει πρῶτον μὲν ὅτι τὴν
ἁπτὴν καὶ ὁ χυμὸς. καὶ γοῦν ἡ γεῦσις ὡς καὶ πᾶσιν ὑπαρχούσης οἷς καὶ ἁφή. ἔπειτα δὲ ὅτι καὶ
ζόφιμα μὲν καθ' αὐτὰ ἡ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὰ ἁπτὰ, οἱ δὲ χυμοὶ συμπιλοῦσι πρὸς τὸν ζοφλῶ
ὡς ἐλύσματα τὴν ἁπτῶν.

Δ ΙΑΣΑΦΗΤΕΟΝ δὲ πρὸ αὐτῆς, ὕστερον. πρῶ δ' ἐμὲ τοσοῦτον. διορίζω, ὅτι τὴν ζῴων τοῖς
ἔχουσι ἁφὴν, καὶ ὄρεξις ὑπαρχει. πρὸ δὲ φαντασίας, ἄδηλον. ὕστερον δ' ἐπίσκεπτέον. οἵοις
δὲ πρὸς τούτοις ὑπαρχει καὶ ἡ κατὰ τόπον κινητικὴν. ἑτέροις δὲ μὴ ἡ διανοητικήν τε καὶ νοῦς.

Ο ὐκεῖ μόνοις τοῖς σὺν λόγῳ τῷ ζυζλίφ φθεγξομένοις, ἀλλὰ καὶ σὺν τῷ πρὸ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. ἀκρι-
βέστερον γὰρ ἐκεῖ πρὸ δὲ τὴν χυμῶν διορίζεται. ὅτι δὲ αἱ παθητικαὶ ποιότητες ζόφιμοι πρότερον ἐκ
τῆς κατ' αὐτὰς γίνεσθαι τοὺς ἀλλοιώσεις πιστούμενος, ἡ αὖ μὴ ἐκ τῆς ὀρεκτικῆς τὸ ζοφῶν μαρτύ-
ρεται ζῴοις. πέπανσις γὰρ μὴ σῆψα αἱ τῆς ζοφῆς ὀρέξεις. ὧν ἡ μὲν κατὰ τὴν ἐπικρατοῦν ξηροῦ καὶ θρῳμοῦ,
ἡ δὲ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ. καὶ γὰρ οὔτε τὰ ἐλασμάτων ψυχρὰ καὶ ὄγρα πρὸς τοιαῦτα μὴ σῆψα κινοῦσι. καὶ τὰ
ξηραντὰ καὶ θρῳμαντὰ ξεωμάτων αὐτοχεῖται ἡ πέπανσις. ἄδηλον δὲ πρὸ φαντασίας, οὐχ ὅτι μὴ
ὑπαρχει πᾶσι τοῖς ζῴοις. ἀπὸ φαντασίας μὴ πρὸ λόγου μὴ ἀναίρεσιν ἀναλοίπ τε ἀπὸ τῶν ἁπτῶν
σωμάτων. ἀλλὰ ἄδηλον ὅλῳ. ἡ οἱότις φαντασίας μόνον πρὸ ἀναισθησίας μὴ μνημονευτικῶ, οἵότε
δὲ μὴ μόνον πρὸ σωτηρίαν ἔχεσθαι τῶν δυναμένων προσαγορεύεσθαι. ἀπὸ δὲ τοῖς ἀφλοῦ ἔχουσι καὶ
ὄρεξιν ὑπαρχειν, προσίθηκε καὶ ἡ κατὰ τόπον κινητικὴν, οὐκ οἰ πᾶσι δηλαδή. ἀλλ' ὅτι οἱ τοῖς αἰ-
σθητικοῖς καὶ ὄρεξιν ὡς καὶ ἡ διανοητικήν.

Ο ΙΟΝ, αὐθεντοποιεῖ. μὴ ἔστι τοιοῦτον ἕτερον ἑτέρου, ὃ μὴ τιμιώτερον.

Τ οιοῦτον μὲν ἑτέρου τὸ εἶναι οὐ τούτου χωρισθέν σώματος ψυχὴ αὐθεντοποιεῖ. ἔτι δὲ πάθη τῷ λιπο-
μερεστέρῳ χρωμένῃ σώματι. τιμιώτερον δὲ εἰ μὴ ἔστι μόνως ἀπαθὲς γένος ὄντε, μὴ αὖ εἰς πα-
θητὸν πρεῖον σῶμα. εἰ δὲ ζῶα μὴ τὰ οὐράνια, μὴ αἴσθησιν ἔχει μὴ ὄρεξιν οὐ παθητικὴν, οὐ δὲ ἀπὸ τ' ἐ-
ξωθεν αἰσθητὰ πρὸς τὰ ἁπτῶν ἐγειρομένου, ἀλλ' ὅλῳ γνώσκουσάν τε τὰ αἰσθητὰ πάντα μὴ δια-
κοσμοῦσαν, εἴη αὖ ἡ τιμιώτερον οὐκ ἐλάττονα μοίραν μόνου, ἀλλὰ μὴ ἐλάττονα ἀκούειν ζῴων.

Δ ΗΛΟΝ οὖν ὅτι ἡ αὐτὴ φόπου, εἷς αὖ ἐστι λόγος ψυχῆς τε καὶ σχήματος.

Φ θείσαν ὕδατι διείργοντες, ὡς ἐλάττονι τῶν ἀφ' οὗ τε καὶ πρὸς οὗ λεγομένων, ἀναγκαῖόν μὲν κοινόν τινα
ἀποδοῦναι λόγον, οὐκ ἀρκεῖν δὲ ἔτι τὸν αὐτὸν τῷ καθ' ἕκαστον εἶδος ἰδίου πρὸς τὴν ἀκριβῆ θεωρίαν.

τοῖς ὑλικοῖς, ἀλλὰ τοῖς εἰδητικοῖς. οἷς καὶ τὰ ποιητικά τε καὶ τελικὰ συμβέβηκε, ἀφορίζει δὲ καὶ ὁ κατ' αὐτὰ λόγος αἰτιατὸν, καὶ ἐκφαίνει πλὴν πρώτην οὐσίαν οὐ τοῖς ζώοις πλὴν ψυχὴν ὑπάρχουσιν. οὐσία μὲν γὰρ καὶ ὁ φυσικὸς σῶμα, ὑπὸ δὲ ὕλη οὐ τοῖς ζώοις, κυκλοτερὲς δὲ ὁ ἔμψυχός τε καὶ ζῶον. ἧς πρώτη καὶ κρείττων ἁπάντων οὐσία ἡ ψυχή. καὶ γὰρ παῦσις εἴδους ἡ πρώτη οὐσία δῆλον καὶ καθ' αὑτὴν, καὶ μειζόνως ὁ ζωτικὸς. διορίζων δὴ ὁ ἀριστικὸν αὖτις τῷ κατ' αὐτὸ εἰδοποιουμένου, ὑλῇ τὴν εἰς θεωρίαν νῦν προκειμένου, φησὶν λεγέσθαι φυσικὸν, ᾧ ζῶμεν, οὐ τῇ ὕλῃ λέγων. οὐ γὰρ ᾧ ζῶμεν, ἀλλ' ᾧ δυνάμεθα ζῆν, πλὴν ὕλῃ φαμέν. ἐπεὶ δὲ δυνάμει ἡ ὕλη ἐστὶν ἅπαντα. ὁ δὲ ᾧ ζῶμεν τῇ οὐσίᾳ ζῆν ἐνεργείᾳ. ἀλλὰ διχῶς, ἢ τῷ εἶναι ἢ τῷ συνθέτῳ, τῷ μὲν, ὡς τῇ οὐσίᾳ καὶ τελειότητι τῷ εἶναι. τῷ δὲ ὡς τῷ οὐσίᾳ καὶ τελείῳ ὄντι τῷ συνθέτῳ. οὕτω γὰρ καὶ ἐπίστασθαι λέγομεν, ἢ τῇ ἐπιστήμῃ ὡς τῷ εἶναι. ἢ τῇ ψυχῇ, οὐ τῇ μή πω ἀλλὰ τῇ ὅλῃ ἐπιστημονικῇ, καὶ ὑγιαίνειν τῇ ὑγείᾳ ὡς τῷ εἶναι, ᾗ ὑγιαῖόν τι σώματι. ἀλλ' οὐ ᾧ μὴ μετέχοντι, πεφυκότι δὲ μετέχειν, ἐμὶ καὶ τὸ δυνάμει.

Τ ΟΥ΄ΤΩΝ δ' ἡ μὲν ἀνδρία καὶ ὑγίεια, μορφὴ καὶ εἶδός τι καὶ λόγος. καὶ ὅτι οὐσία τῶν φυτικῶν. ἡ μὲν τῷ ἀνδριαντοποιικοῦ. ἡ δὲ τῷ ὑγιαστικοῦ. δοκεῖ γὰρ οὐ τῷ παίσχοντι καὶ διατιθεμένῳ, ἡ τῶν ποιητικῶν ὑπάρχειν οὐσία. ἡ ψυχὴ δὲ ζῆν, ᾧ ζῶμεν καὶ αἰσθανόμεθα. καὶ διανοούμεθα, πρώτως. ὥστε λόγος τις αὐ καὶ εἶδος, ἀλλ' οὐχ ὡς ὕλη καὶ ὁ ὑποκείμενος. τεκμῶς γὰρ λεγομένης τῆς οὐσίας καθάπερ εἴπομεν, ὧν ὁ μὲν, εἶδος. ὁ δὲ, ὕλη. ὁ δὲ, ἐξ ἀμφοῖν.

Τ οὗτο δ' ἐμφανῶς εἰπὼν ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ὑγεία αὐτὴ τῷ εἴδους εἶναι πάθη, καὶ ὅλῳ ζῆν καὶ ὁ ζῶν τῇ ψυχῇ ὡς τῷ εἶναι ζῇ, οὐκέτι σαφῶς δοκεῖ λέγειν, τίνι δὲ τῷ λοιπῷ, ἄττα μοῖρ' ἐστὶν μὴ σωθῆναι ἀπόδυτα. ἀλλ' εἰ καὶ τῇ λέξει οὐ δῆλα τι, τὰ πράγματα ἀπλανῶς ἑρμηνεύονται. ὁ γὰρ εἶδος ζῆν οὐ ἐνεργείᾳ τῶν ἀνδριαντοποιικῶν, ὡς οὐχ ἑαυτῷ ὂν ἀλλ' ἑτέρου, ἐπαγωγὴ ὁ ἀνδριαντοποιικὸν, ὅτι ὁ ἐπιστημονικὸν καὶ ὑγιαστὸν, τὰ ὕδη δηλονότι οὐ ἐνεργείᾳ τοιαῦτα, ἃ καὶ ἀνδριαντοποιὸς κατὰ τὸ διδάγματον ὁρισμοῦσι. καὶ ὅλως ὡς κατὰ βάτερον τρόπον τούτοις, ᾧ μὲν ἐπιστάμεθα, τῷ δὲ ὑγιαίνομεν. ζῆν δὲ καὶ πάσχειν καὶ διανοεῖσθαι κυρίως ὁ εἰδοποιούμενος, ὡς κατ' ἄλλο ὁρισμοῦσι καὶ τέλειον. ὁ δὲ τούτων ὁριστικὸν εἶδος ποιητικὸν, ὡς εἰς ὁ πρῶτον ἀποτεινόμενος, καὶ οὐδέτερον μὲν καὶ τελειότητα ὄν, ἑτέρου δὲ, ὡς οὗ ἡ ἐπιστήμη πρὸς ὁ ἐπιστημονικὸν, οὕτως ἡ ψυχὴ πρὸς ὁ ζῶν. ὥστε λόγος τις αὐτῇ καὶ εἶδος αὖ ἐστι, ἀλλ' οὐχ ὡς ὕλη καὶ ὁ ὑποκείμενος. ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν λεπτῶν συμφέρεται ὁ εἶδος τῶν ζώντων ἀποδίδους τῇ ψυχῇ, οὔτε γὰρ πλὴν μόνου ζῶμεν ὕλῃ, οὔτε πλὴν ὕδη ζῶμεν, ἰδίῳ ὑποκείμενον εἶπεν, σημαίνων ὁ ἀρχόμενος καὶ λήγοντος καὶ ὑποκείμενος αὐτῆς. ὁ γὰρ πρώτως συμφυῶς τῇ ψυχῇ ἀποδίδοται, ὡς οὗσι ζωῇ καὶ πρώτῃ καὶ καθ' ἑαυτὸ οὐσίᾳ, τῶν δὲ ἐμψύχων. κατ' ἐκείνην καὶ ὑπ' ἐκείνης ζώντων τε καὶ σωζομένων.

Τ ΟΥ΄ΤΩΝ δὴ μὲν ὕλη δυνάμει. ὁ δὲ, εἶδος, οὐ τελέχεια. ἐπεὶ ὁ δὲ ἐξ ἀμφοῖν ἔμψυχον, οὐ ὁ σῶμά ἐστιν οὐ τελέχεια ψυχῆς, ἀλλ' αὖτη σώματος τινὸς καὶ δὴ ζῆν καλῶς ὑποληπτέον, οἷς δοκεῖ μήτε αὖθι σώματος εἶναι, μήτε σώματί τῳ ἡ ψυχή. σῶμα μὲν γὰρ οὐκ ἔστι. σώματος δέ, τι. καὶ δὴ ζῆν οὐ σώματι ὑπάρχει, καὶ οὐ σώματι τοιούτῳ. καὶ οὐχ ὡς πρότερον, εἰς σῶμα οὐ ἁρμόζει αὐτῷ, οὐδὲν πρὸς διορίζοντες οὐ τίνι καὶ ποίῳ. καὶ πρὸ οὐ δὲ φανερωμένου τῷ τυγχάνοντος δέχεσθαι ὁ τυχόν. οὕτω δὲ γίνεται καὶ κατὰ λόγον. ἑκάστου γὰρ ἡ οὐ τελέχεια, οὐ τῷ δυνάμει ὑπάρχοντι, καὶ τῇ οἰκείᾳ ὕλῃ πεφυκέναι γίνεσθαι. ὅτι μὲν οὖν οὐ τελέχειά τίς ἐστι καὶ λόγος τῷ δυνάμει ἔχοντος τοιοῦσδὶ εἶναι, φανερὸν ἐκ τούτων. τὴν δὲ δυνάμεων τῆς ψυχῆς αἱ λειχθεῖσαι, τοῖς μὲν οὐ ὑπάρχουσι πάσαι, καθάπερ εἴπομεν. τοῖς δὲ, τινὲς αὐτῶν. εἰσὶ δὲ, μία μόνη. δυνάμεις δὲ εἴπομεν. θρεπτικὸν, αἰσθητικὸν. ὀρεκτικὸν. κινητικὸν κατὰ τόπον. διανοητικόν. ὑπάρχει δὲ τοῖς μὲν φυτοῖς, ὁ θρεπτικὸν μόνον ἑτέροις δὲ, αὐτό τε καὶ ὁ αἰσθητικὸν, εἰ δὲ ὁ αἰσθητικὸν καὶ ὁ ὀρεκτικόν. ὄρεξις μὲν γὰρ ἐπιθυμία, καὶ θυμός. καὶ βούλησις. τὰ δὲ ζῶα πάντα, μίαν γε ἔχουσι τὴν αἴσθησιν, πλὴν ἁφῆς. ᾧ δ' αἴσθησις ὑπάρχει, τούτῳ ἡδονή τε καὶ λύπη, καὶ ὁ ἡδὺ τε καὶ λυπηρόν. οἷς δὲ ταῦτα, καὶ ἐπιθυμία. τῷ γὰρ ἥδεσθαι, ὄρεξίς ἐστιν αὕτη. ἔτι δὲ τῆς ἁφῆς αἴσθησιν ἔχουσιν. ὁ γὰρ ἁφὴν, τῆς ἁφῆς αἴσθησις.

Κ αλῶς αὖθι δὲ πλὴν ὕλην ὁ ᾧ ζῶμεν ἀκούσμεν. οὐ πλειότητι γὰρ ὁ ζῆν. ἡ δὲ ὕλη δυνάμει ὡς ἀτελὴς οὖσα φύσει, ἀλλὰ τινος οὐ τελέχεια ἡ ψυχὴ, τῷ ἐμψύχου φυσὶ. ζῆν γὰρ ὁ ἐξ ἀμφοῖν, καὶ ὡς ὁ ἕκτον χαρακτηρίζομεν τῇ διανοίᾳ, καὶ ὁ ὑγιαίνειν τῇ ὑγείᾳ, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἐμψύχου ὡς εἰς ὅρον πλὴν ψυχὴν ἀσχήμεθα, καὶ γὰρ ἡ εἰς ὁ σῶμα ἡ εἰς πλὴν ψυχὴν, ἀλλὰ ὁ σῶμα ἀόριστον, καὶ αὐτεπαμύνως ἔχει πρὸς ὁ ἔμψυχον καθ' αὑτὸ ἀπολεσθῆναι, μάλιστα δ' ἀεὶ πλειότης, ἢ καθ' ἑαυτὸν μὲν ἀπολέσθαι ἡ ψυχὴ, ἀλλ' αὐτὴ σώματός τινος τῆς ἐμψύ-

ΒΙ Δ' αἴσθησιν, καὶ φαντασίαν καὶ ὄρεξιν. ὅπου μὲν γὰρ αἴσθησιν, λύπη τε καὶ ἡδονὴ παρακολου-
θεῖ. ὅπου δὲ ταύτας, ὄρεξις καὶ ἐπιθυμία.

Α ἰ γοῦν καὶ μὴ διηρθρωμένως ἀλλ' ἁπλῶς καὶ τὰ ἔχοντα ἔχει ζῷα φαντασίαν. ἵνα καὶ ὀρέγηται
τοῦ ἁπτοῦ.

Γ ΕΠΙ δὲ τῷ νοῦν καὶ τῆς θεωρητικῆς διανοίας, οὐδ' ὅπως φανερόν. ἀλλ' ἔοικε ψυχῆς γένος ἕτερον
εἶναι. καὶ ἐκείνῃ μόνον ταῦτα χωρίζεσθαι, καθάπερ ἀΐδιον τοῦ φθαρτοῦ.

Δ' ΠΕΡΙ δὲ τοῦ καὶ ἐν ἁπλοῖς σώμασιν ἔστιν ἡ τοιαύτη ψυχικὴ οὐσία, νοῦν δὲ καὶ ἐν παθη-
τικῷ, οὐ συμπλοκὴ τῆς λογικῆς προσούσης ζωῆς, καὶ τὴν σωματοειδῆ ζωτικῶν διανοιῶν συ-
νεστάναι, καὶ πρός γε ἐν πρακτικὸν ἐν χρώμενον λόγον ταῖς τοιαύταις ζωαῖς, ἀλλ' οὐκ ἄλ αὐ-
τὴν σωτέον τα, ἵνα ἐν μὲ δὲ χρώμενα αὐτοῖς διὰλοιπ λόγον νοῦν τε αὐτὸν καλεῖ, καὶ θεωρη-
τικὸν αὐτῷ ἀφορίζωσι διανοίαν, ἀλλ μὲν τῆς διανοίας τὸν ὕφεσιν αὐτῷ πρὸς ἐν κρείττονα σημαί-
νων νοῦν, ἐπεισὶ τῇ διανοίᾳ οὐ πάνυ ἐν τῆς ἀμφιβόλου χρῆται οὐσίας ὁ ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τῇ εὐ-
θρηείᾳ, ἀλλ δὲ τῷ θεωρητικοῦ τὸν εἰς ἑαυτὸν, καὶ εἰς τὰ κρείττω τῷ λόγου διάλυσιν ἐπιτρεφόν. πε-
ρὶ δὲ τούτου οὐδὲ εἶναι λέγει φανερόν, ὡς μὲ δὲ τῷ ἀποδιδομένου τῆς ψυχῆς ὅρου τῷ τῷ θεωρη-
τικοῦ λόγῳ ὡς θεωρητικοῦ προσόντος, οὐ δὲ τῷ πρὸς τὰς σωματικὰς ζωὰς ἰδιαμόνῳ. τοῦναντίον
γὰρ οὐ τῷ χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῆς ἡ θεωρία. ᾧ καὶ δῆλον ἔστιν, ὡς ἕτερον γένος ἔστι ψυχῆς ὁ λό-
γος, παρὰ τὰς ἀχωρίστους σωμάτων, ὁ χωρίζεσθαι πεφυκώς. τῇ τῶν μὲν μίαν κατ' αὐτὴν συμπλη-
ρῶν οὐσίαν, ὡς καὶ μιᾷ σώματος τινὸ σωματοειδοῦς. ποτὲ δὲ πάσας ἀπολείπων τὰς ἀθανάτους. καὶ ἐ
ἔοικεν οὐκ ἀμφιβόλως εἰρηκέναι, ὡς τῷ ἀληθεύοντι δοκεῖ. οὐ δὲ γὰρ πολλὴ ἡ τοιαύτη τῷ ἔοικε παρὰ
τοῖς παλαιοῖς χρῆσις. ἀλλ' αὐτὴ τῷ πρέπει καὶ φαίνεται. ἐπεὶ τὰ γε κατ' οὐσίαν ἡ λογικὴ ψυχὴ
τὴν λοιπὴν, καὶ πάντα αὐτὴν ποτὲ χωριζομένην, τῇ οὐδὲν οὐδὲν ἐκείνων φθειρομένων. ὅσαι τῷ
φθαρτῷ σώματος ἰσχὺς εἰσὶν οὐ τελέσαι. τὸ γε μὴν χωριστὸν καὶ ἀϊδὲς ἔχει τὴν ὁποιανοῦν
σώματος ἀχωρίστων. ἡ γὰρ θεωρία χωριστὴ ἔστιν οὐ δῆλον. αὐτὴ δὲ οὐσίας χωριστῆς καὶ δ' ὅλης ζώ-
σης. μᾶλλον δὲ αὐτὴ ζωῆς οὔσης, καὶ ὅλῳ ἑαυτῷ τῇ θεωρίᾳ ἀποπληρούσης. καὶ οὔτε μεμιγ-
μένης. ὥστε μὲν γὰρ οὐδ' ἄλλότριος ἂν ὅδε, καὶ οὐκ ἔτυχε γνωστικὸν. ἀλλ' οὐ δὲ μεμιγμένῳ χρωμένου, ἀλλ ἡ
καθ' ὅρους βαίνειν, καὶ ἀλλ τὸν εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς ἡ ἀμφίβολον συνέβαινε. ἅπερ καὶ ἀΐδιον δεῖκνυται.
οὔτε γὰρ ὡς μεμιγμένη διαιρεθήσεται, ὅτι οὐ μεμιγμένη, οὔτε ὡς σωθεῖσα διαλυθήσεται, ἀλλ ἡ ἀπλῆ
οὔτε ὡς τὰ μεμιγμένα ἔδη τῆς ὕλης ἀπορροούσης, ἀλλ ἡ χωριστόν. μόνος οὖν χωριστὸς ὁ λόγος. ἐπει-
δὴ αἱ ἄλλαι ζωαὶ σωματοειδῆς πάσχειν ἔχουσι τὰς ὀργάνας.

Ι Α' Δ' λοιπὸν μόριόν τῆς ψυχῆς, φανερὸν ἐκ τούτων, ὅτι οὐκ ἔστι χωριστὸν καθάπερ φασί τινες.
τῷ δὲ λόγῳ ὅτι ἕτερόν, φανερὸν. παθητικῷ γὰρ εἶναι μὴ δοξαστικῷ ἕτερον, ἅπερ καὶ ἡ αἰσθάνε-
σθαι τοῦ δοξάζειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἄλλων ἕκαστον τὴν εἰρημένων. ἔτι δὲ οἷοίς μὲν τὸ ζῷον ἅπαντι
ὑπάρχει. οἷοίς δὲ ἐλάττω. τοῖς δὲ, οὐ μόνον. ἔστιν δὲ ποιᾷ διαφορᾷ τὴν ζῴων. διὸ καὶ δ' αἰτίαν σκε-
πτέον ὕστερον. παρεκπλήσιον δὲ μὴ τοῦδε ταῖς αἰσθήσεις. συμβέβηκε. τὰ μὲν γὰρ ἔχει πάσας. τὰ δὲ,
ἐλάττους. τὰ δὲ, μίαν τὴν αἰσχυνεστάτην ἁφήν.

Μ ὅρασις μὲν οὐκ ἐκ τοῦ σωματικοῦ. ἔστιν γοῦν δ' ἄλλοκτος, ἀλλ' ἀφ' τὴν ἀφὴ τῆς ἀμφίβολου ὑπόβασιν. τοῦ
δὲ λοιποῦ εἴπερ, ὡς καὶ τῷ θεωρητικῷ νοῦ μορίου ὄντος, οὐ τῇ πρὸς τὰ ἔξω φορᾷ, ἡ πρὸς τὰ χεί-
ρω συμπλοκή. οὐκ ἔστι δὲ ἐκείνῃ ὡς ἐ τίμιος λέγει ἀλλήλων χωριστὸ τόπῳ, διαφορᾷ εἰκοῦσα τῷ
σώματος. μορίοις. καλῶς δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τὴν συνυπαρχουσῶν ζωῶν πιστοῦται ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὀργάνων. εἰ γοῦν ἡ αἰσθάνεσθαι τῷ δοξάζειν ἕτερον, καὶ ἡ αἰσθητικὸν τῷ δο-
ξαστικοῦ, καὶ ἡ αἴσθησις τῆς δόξης. ποιᾷ δὲ διαφορᾷ τὴν ζῴων, ἡ ὃ πάσας οὐ πάρεστι ταῖς ζωαῖς,
ὡς ἐνδὶ τῷ ἀνθρώπων. ἡ οὐ πάσας μὲν, πολλοὺς δὲ. ὡς ἐνδὶ τὴν ἄλλων ζῴων, ἃ μίαν μόνην τὴν
φυτικὴν, ὡς ἐνδὶ τὴν φυτῶν, δ' ὧν μεμιγμένη καὶ ἐνίοις ζωῆς διαφορὰ αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν αἰ-
σθάνεσθαι. οὐ γοῦν ὁμοίκ οὐ δὲ πάντα ἀδιάφορος, ἡ μιᾷ λόγου αἴσθησις, τῆς αὖ λόγου. ἀλλ' οὐ δὲ
ἡ ἀφὴ μεμιγμένη κινοῦσα φαντασίας τῆς ἀφῆς φαντασιωμένης. δ' ὃ καὶ πολλὰ καὶ ἡ κατὰ βά-
θος οὐ ἐνίοις ζωῇ διαφορά. καὶ οὐ τῇ φυτικῇ ζωῇ πολὺ ἡ διάφορον, ἡ λογικοῦ ὀργάνου ὄσπ θρι-
πτικὴ, ἡ ἀλόγου μὲν, κινουμένη δὲ κατὰ τόπον. ἡ μόνην αἰσθητικοῦ, ἡ ᾧ αἰσθητῷ ζῴοντος ἡ κατὰ
φέρεσθαι οὐ τῆς ἁφῆ. πλὴν δὲ αἰτίαν τούτων ὕστερον μετ' ὀλίγον.

Ε ΠΕΡΙ δὲ ὧ ζῷμεν ἡ αἰσθανόμεθα διχῶς λέγεται, καθάπερ ᾧ ἐπιστάμεθα. τούτων δὲ λέγομεν, ἡ
μὲν ἐπιστήμην. ἡ δὲ, ψυχήν. ἑκάτερον γὰρ τούτων φαμὲν ἑαυτοῖς εἶναι. ὁμοίως δὲ ἡ ᾧ ὑγιαίνομεν,
ἡ μὲν ὑγίειαν. ἡ δὲ μέρος τινὶ τῷ σώματος ἢ καὶ ὅλῳ.

Ε ΠΕΙΣΙ καὶ ταῦτ εἴδους τι εἶναι ἡ ψυχὴ, οὐχ ὅτι ἡ ἑαυτῆ ὅν καὶ ἕκαστον, ἢγε τὴν θυρᾶν, ἀλλὰ σώ-
ματος ὀργανικοῦ, ᾗ τούτων ὅτι ζωτικὸν ἔστιν εἶδος, ἐκ τῷ ταύτη ἡ ἐμψυχον τῷ ἀψύχου διαφέρειν λαβὼν, σκοπεῖται μὲν τὰ αὐτὰ καὶ τὰ αὐτὰ κατά. καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς πάθεσιν τὴν ψυχὴν, ἐ

τῆς ἁφῆς καὶ πάσης αἰσθήσεως, οὕτω καὶ ἡ ἁφὴ τῆν ἄλλων αἰσθήσεων. θρεπτικὸν δὲ λέγομεν τὸ τοιοῦτον μόριον, τῆς ψυχῆς, οὗ καὶ τὰ φυτὰ μετέχει. τὰ δὲ ζῶα πάντα φαίνεται πλὴν ἀπτικὴν αἴσθησιν ἔχοντα. διὸ καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐναντίων συμβέβηκεν, ὕστερον ἐρῶμεν,

Σ ωματοειδέστατον οὖσα τῆν αἰσθήσεων καὶ παθητικωτάτη. διὸ καὶ τῆν πλησίον αὐτῆ λαμβάνεται μόνον. τῆ γὰρ ἁφῆ συνείληπται καὶ ἡ γεῦσις. καὶ ἔστιν ἀναγκαιοτάτη τοῖς ζώοις. ὡς καὶ ἔστιν ἐνδέχεσθαι ὕστερον.

Ν ΥΝ δὲ περὶ τοῦ πρώτου εἰρήσθω μόριου, ὅπερ ἡ ψυχὴ τούτων ἔχειν ἀρχὴ τῆν εἰρημένων, καὶ τούτοις ὡρίσθαι. θρεπτικῷ. αἰσθητικῷ. διανοητικῷ. κινήσει.

Τ ῶν εἰρημένων μὲν λέγεται, οὗ τε καὶ αἰσθήσεως καὶ τῆς κινητικῆς τε καὶ θρεπτικῆς ζωῆς. ἀρχικὸν δὲ πλὴν εἰδητικὸν αὐτῶν. ἡ δὲ ψυχὴ τοιαύτη, ὡς οὐ μετέχειν αὐτῆν οὐσα. ἀλλ' ὡς αὖ μὴ ἐναντιόν τε καὶ αἰσθητικὸν πρῶτον. ἐπεὶ δὲ οὐ μεριστὸν ἔστιν εἶδος ἡ ψυχὴ, οὐδὲ ὁ πρώτιστος ὅρος, εἰς λογικὸν δὲ ὑπέβη καὶ λῆξιν, οὐ μόνον αὐτῶν τούτων ἀρχικὸν, ἀλλὰ καὶ ὠρίσθαι τούτοις ἔφη. ἡ γὰρ συναμφότερον αὐτῆ ὁμοῦ ἐκ τῆν ἄκρων ὑδατος ἐστίν, ἡ οὕτως ἀρχὴ ὡς ὠρισμένον πως. ὧν ἡ μὲν ἀρχὴ τοῖς πρὸ αὐτῆς, ἡ δὲ ὠρίσθαι τοῖς μετ' αὐτῆν κυρίως προσήκει. τῷ δὲ διανοητικῷ αὐτὴ τὸ νοῦ χωρίσεως, δηλοῖ καὶ πρότερον δηλ. τὸ νοῦ ἐν λόγοι σημαίνων.

Γ ΟΤΕΡΟΝ δὲ τούτων ἐνιοῖς ἔδει ψυχὴ, ἡ μόριον ψυχῆς. καὶ εἰ μόριον πότερον, οὕτως ὥστ' εἶναι χωριστὸν λόγῳ μόνον, ἢ καὶ τόπῳ.

Ε' πειδὴ δὲ τοῖς λογικοῖς ζώοις πᾶσιν αἱ εἰρημέναι ὑπάρχουσι ζωαὶ, προσῆκται μὲν ἂν διαφέρειν εἰ διαφόρων ἔδει ἐνοῖσθαι σωματικῶν μορίων αὐτελίκεια, ὡς ὁμοίως πλὴν ψυχῆν τῷ σώματι μεμορίσθαι. ἐπειδὴ καὶ ἐν τῷ τέλει τῷ πρώτου, οὐ ψυχῆν ἐνοῖσθαι, ἀλλὰ μόρια πάσης ἐπέκτο ψυχῆς. δηλ. δὲ ἡ τέλειον τῆς διαιρέσεως, καὶ αὐτὴ ἔστιν ὅπερ ἤδη διακέκριται, πρότερον, πότερον ἐνοῖσθαι τούτων αὐτοτελῆς ἔδει ψυχὴ, ἢ μόρια ψυχῆς. ἀλλὰ πῶς ἐστιν οὐδὲν ἀποκρινόμενος, ὡς ἐκῶ διακρίνασ' ἐνοῖσθαι, ἡ λοιπὸν ἐπεξεργάζεται, εἰ οὕτως ἔδει μόρια, ὡς μὴ ᾧ λόγῳ μόνῳ τοῦτ' ἔστι τῇ διότητι διαιρεῖσθαι ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ τῷ τόπῳ, τῆν διαφόρων ζωῶν διαφόρους τὸ σώματος μορίοις ὡς τὸ τόποις ἑορυμοῦσι. ὡς δοκεῖ ὁ πλάτων τῇ μὲν κεφαλῇ ἐν λόγον, τῇ δὲ περδίᾳ ἐν θυμόν, τῷ δὲ ἤπατι ἡ ἐπιθυμητικὸν εἰοικέναι. αὐτὸς ἐν μὲν θεωρητικὸν λόγον ἡ παντελῶς χωρίζων τὸ σώματος. τοῖς δὲ λοιποῖς ζώοις, δηλ. ἡ τὰ σωματικὰ μόρια εἶναι πῶς ὑποδοχὴν διαφόρως ζωῶν παρίσκεσθαι, μὴ καὶ αὐτοὺς ὁμοίως ἐκείνοις νομίζων ἀπ' ἀλλήλων μεμορίσθαι δίχα μόνον τῷ αὐτῷ μορίῳ, καὶ ἅμα πλείους ὑπάρχειν. ἄλλος γὰρ ὁ ψυχικὸς μορισμὸς, εἰ δεῖ καὶ μόρια λέγειν ἐπ' αὐτῆς, παρὰ ἐν σωματικὸν καὶ ἅμα μὲν πῶς τὰ ὅλα ὕφεσιν δηλ. ἐν ὁμοιομερῶν μορισμόν. ἅμα δὲ πῶς τὰ σώματα ἐποδοχὴν τῆς ψυχῆς, δηλ. πῶ τῆν παθῶν ὁμοῦ εἰ οἷ παρουσίαν δηλοῖ.

Γ ΕΡΙ μὲν τινων οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. εἶδα δὲ ἀπορίαν ἔχει. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς φυτοῖς εἶδα διαιρεῖ μόνα φαίνεται ζῶντα καὶ χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων.

Ο ὐχὶ τῷ ἀλεξάνδρῳ ἅμα ἐ πάμενος λέγειν αὐτὸν, ἀπορίαν εἶδα ἔχειν δηλ. ἐν τοῖς. ἐκεῖσε γὰρ διαῤῥήδην καὶ πρότερον ἀπεφαίνατο μὲν σωμ ἔχειν τι σῶμα, καὶ ἐ πάγει δ' ὑγρὸς μάτων μὲν εἶναι φαιδρὰ τὰ τοῦ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως, ὡς οὕτω τῆς πλείστ' τοῦ αὐτῆς παρακολουθούσης θεωρίας. εἶναι δ' τι ψυχῆς γένος ἕτερον, καὶ χωρίζεσθαι τοιοῦτον ἡ δ' ἀΐδιον τῷ φθαρτῷ. ἀλλ' ἐπ' εἰόσι μὲν ῥᾳδίαν εἶναι ἰδεῖν πλὴν εἶδος, τῆν τε φυτικῶν δυνάμεων τῆς τε θρεπτικῆς καὶ αὐξητικῆς καὶ γονιμητικῆς. καὶ ἐπὶ τῆν ζώων τῆς αἰσθητικῆς καὶ ὀρεκτικῆς. καὶ γὰρ τὸ τοῖς φυτοῖς διαιρουμένοις, ἡ ὅλη φυτικὴ σύνταξις ψυχὴ. καὶ τῆν τὸ τόμων ἐνοῖσθαι μέχρι τινὸς αἰσθάνεται τέ τε καὶ πάσχειν. εἶδα δὲ ἀπορίαν ἔχει. ὅ μως, ἀκοὴ. ὅσφρησις γεῦσις. ἐπειδὴ διαιρεθέντος χωρὶς τοῦ ὀργάνου. ἡ πρῶτον μὲν ἄπτης ἐκ τῆν ἄλλων καὶ πρὸ τούτων τι κάθηται, ὡς οὐ καθ' ἑαυτὰς ἀλλὰ δηλ. τὰ ὄργανα διεστᾶσι μερίσεως, ἄλλο πρὸς ἄλλῳ γιγνόμενα ἄνθησιν. ἐπειδὴ δὲ δηλοῖ ἡ ὑπομένει καὶ τούτων πρὸς ἀλλήλας, ἡ ἐς τὸ πασῶν σωφρονικὸν ἡ ξανθὸν ἡ γλυκὺ. ἡ ἁλμυρὸν ἐρεῖ ἡ μέλι.

Π' ΣΟΥΣΗΣ τῆς τοῦ αὐτοῖς ψυχῆς, οὐτελείαι μὲν μιᾶς εἰ ἐνοῖσθω φυτῷ, διωρίμεθα δὲ πλείστων.

Ο ὐ τῆς μιᾶς εἰς πλείους ὁμοίας μεμορίζομένης. μεμορισμένοις γὰρ αὖ εἶναι ὡς ὁμοιομερὲς τι σῶμα. ἀλλὰ τῆς τοῦ τῷ φυτῷ, καὶ τῷ ἀποτμηθέντι παρούσης κλάδῳ μέχρι τινὸς, ἡ ἐδὲ τέλειον αὖ ἐν τοιούσης πρὸς ἐδέσθαι ψυχῆς ὑποδοχὴν, ἐπειδὴν φυτῷ δὲ διωρίμεθ' οἷον πλείους αἱ οὐ οἷ φυτῷ, ὡς διαιρεθέντι καὶ κλάσθους καὶ φυτευθέντι πλείους οὖν παρέχουσαι.

Ο ΥΤΩ δὲ τοῖς ἄλλοις διαφερόντως τῆς ψυχῆς ὁρῶμεν συμβαίνον ἐδὲ τῆν τοῦ τόμων τοῦ τοῖς τεμνομένοις. ἡ γὰρ αἴσθησιν ἐνοῖσθαι τῆν μερῶν ἔχειν καὶ κίνησιν πλὴν καὶ τοῦτο.

Ι οὐ οὕτως οὐ πρὸς ἐν πλείους εἶναι διωρίμεθ' ψυχὰς ἀφορίζονται. οὐκέτι γὰρ ὡς ἐδὲ τῆν φυτῆν τῷ τοῦτο συμβαίνει. ἀλλὰ πρὸς ἐν διαιρούμενα δὲ αὐτοῖς ζῶ πλὴν ὅλων ἐνοῖσθαι μόρια ζωῆς.

πράγματος προηγουμένως σημαντικῶ ὀνόματι. οἷ) ᾧ ἕν τι γιγόμενον εἶναι μὲν λέγομεν, οὐ δὲ κ̓ φάμεν, καὶ λελαυκέναι μὲν ᾧ ἀτελὲς ἕν τι, οὐχὶ δὲ λευκόν. καὶ ἀφαίρεσιν μὴ καθαρίζειν τοῦ ἕν τι μᾶλλον ποιοῦντας, οὐ μὴν ἀφοῦς καὶ καθαρτικὰς, καὶ ζῆν μὲν καὶ γράφειν τὸν παῖδα, οὐ σῶμά ἐστ̓ καὶ γραφή ἐστ̓. τοῦ μέν τοι πλείονος ὄντας. καὶ εἶναι λέγομεν καθαρτικὰς καὶ καθαίρειν. καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. οὕτω δὴ καὶ ζῶν μὲν καλεῖ ὁ φιλόσοφος, ὅσα καὶ τὰ τελείαν πρὸ ἀφ̓ ἑαυτῆς ἴσχει φυσικὴν χαρακτηρίζεται ζωὴν, καὶ τὰ μὲν πρώτως ὡς ἑαυτῆς ἐς ἑαυτὰ σὺνεργοῦντα. τὰ δὲ δευτέρως, ὡς ἀφ̓ ἑαυτῆς ἐς ἄλλα. τὰ δὲ μέσως ὡς ἀφ̓ ἑνὸς πρὸς ἕν. καὶ ταῦτα καὶ τὰ διάφορα μέρη. ἅπερ ἅπαντα καὶ ζῶν καὶ ζῆν λέγει. ὅσα δὲ ἀτελῆ καὶ οὐκ ἐλλιπεῖ πρὸς σύδοσιν ἴσχει ἀλλὰ μέσην ταύτης τινὰ καὶ τῆς τοῦ πάντα τέλους ἐνέργειαν. ἵνα μὴ καὶ ἀμέσως ᾧ ἀφ̓ ἑαυτῆς ᾧ τέλεσθαι σύνεγγυς ἔχειν δοκοῦντα, τοιαῦτα δὲ τὰ κατὰ τὸν φυτικὸν ζῶντα ψυχὴν, ζῆν μὴ λέγει. οὐ μὴν ἔτι ζῶσα προσεγορεύει. διὸ καὶ τὸν διαφερόντως λεγόμενον ζῆν ἐμψύχων πρὸς τὰ ἐμψυχα, ᾧ ζῆν αὐτὰ διακείμενα. ὃ κοινὸν τῆν ὁπωσοῦν ζώντων ἔξιν. ὡς ὅταν γε αὐτὰ διαιρεῖ ᾧ ζῆν πρὸς ᾧ ζῶσι, πρόδηλον ὅτι καὶ τὸν ἀτελῆ μεθέξιν τῆς ζωῆς παραλαμβάνει ᾧ ζῆν. ᾧ χωρὶς καὶ τὰ τὸν τελείαν καὶ τῷ ζῶν προσήκει.

Κ ΛΟΓΟΣ. οὗ, τι τούτων ὑπάρχει μόνοις, ζῆν λέγομεν αὐτό. οἷ), νοῦς. αἴσθησις. κίνησις. καὶ στάσις ἢ κατὰ τόπον. ἔτι κίνησις, ἢ κατὰ ζοφὸν ἢ φθίσις τε καὶ αὔξησις.

Ζ ὧν γὰρ ἐκάστο λέγομεν, ᾧ αὐτῶν τι τούτων ὑπάρχει. ἅλις πᾶσι δὲ ὁ μὲν νοῦς, ὡς τὸν λογικὸν θνητῶν ζωὴν ἢ καὶ ἡ βούλησις συνέλκυσεν. ἡ δὲ αἴσθησις οὐχ ὡς μόνης τῆς ἀλόγου καλουμένης σημαντικὴ γνώσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς συμφυοῦς αὐτῇ ὀρέξεως. νοῦς μὲν οὖν καὶ αἴσθησις ζωῆς εἰσι προηγουμένως δηλωτικοί, αἱ δὲ κινήσεις οὐρανῶν ζωτικῶν. ἡ μὲν κατὰ τόπον πρώτως τοῖς τελειοτόροις τ̓ ζώων ὑπάρχουσα, ἡ δὲ κατὰ τὸν θρεπτικὸν ἀλλοίωσιν ἅπασι τοῖς θνητοῖς.

Δ ΙῸ ΚΑΙ τὰ φυόμενα πάντα δοκεῖ ζῆν. φαίνεται γὰρ οὐ αὐτοῖς ἔχοντα δυνάμεις καὶ ἀρχὴν τοιαύτην, δἰ ἧς αὐξησίν τε καὶ φθίσιν λαμβάνουσι κατὰ τὸν εἰσαπίνους τόπους. οὐ γὰρ ἄνω μὲν αὔξεται, κάτω δὲ οὐ. ἀλλ̓ ὁμοίως ἐπ̓ ἄμφω καὶ πάντοσε ὅσα ἀεὶ θρέφεταί τε καὶ ζῇ ἕως τέλους, ἕως ἂν δύνηται λαμβάνειν ζοφόν.

Δ ἐπὶ τὸν ζοφόν τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν, καὶ ᾧ δοκεῖ χώραν ἔχειν ὅλῳ ᾧ ἀτελὲς τῆς ζωῆς, καὶ ᾧ τῆν ζώντων τε καὶ μὴ ζώντων μεταίχμιον. ὅθεν μὴ παρεκμυθιάσ̓ εἰδώλῳ πρὸς πειθὼ τῷ ζῆν τὰ φυόμενα. εἰ γὰρ πάντα τὰ προσθήκην τινὰ ὑπ̓ ἄλλων δεχόμενα, καθ̓ ὅ τι δέχεται μόνον, καὶ οὐ κατὰ πάντα ὁμοίως τὰ αὐτὰ κάμνοντα, καὶ γὰρ εἰ σφαιροειδῶς τι τῷ χαλκῷ προστίθεις, ἀλλ̓ οὐχὶ καὶ κατὰ βάθος αὐτὸν αὐξήσεις, δῆλον ὡς τὰ κατὰ πᾶν ὁμοίως αὐξόμενα, σύνδυο ἕξει τὰς προσθήκης αἰτίας. κίνησιν δέ τις ἡ αὔξησις. κινήσεως οὖν οὐσθενὸς ἔχοντα ἀρχὴν ὀρθῶς ἀξιοῦμεν ζῆν. πῶς δὲ μισόθητα αὐτὰς πάλιν οἱ λεγόμενοι, δυνάμεις ἔφη καὶ ἀρχὴν, ὅλῳ μὲν τῆς ἀρχῆς ᾧ ὑγιμενικὴν, ὅλῳ δὲ τῆς δυνάμεως ᾧ ἀτελὲς αὐτῆς καὶ ᾧ ἀφ̓ ἑτέρου ἐγειρόμενον παντελῶς. ὧδ̓ τούτων γὰρ ἔκαστον ὁ φιλόσοφος τὸ πεπεῖσα, τῷ τῆς δυνάμεως χρῆσθαι ὀνόματι. μὴ λεῖ τῆς τοιαύτης ζωῆς παῖσι τοῖς θνητοῖς ζώοις. πάντα γοῦν φυτὰ τε καὶ ζῶα τε καὶ διαμένει, σωματοειδέστατα οὖσι ζωῆ καὶ συμμίγνυ αὐτοῖς, καὶ ὅλῳ ἕξιν ἐχέτω καὶ οὐκ ἐλλιπεῖ ζωῆ. ἀλλ̓ ἀμὴ ᾧ ὅλον ᾧ ἀφ̓ ἑαυτῆς ἐγείρεται, καὶ ὑφ̓ ἑτέρου δὲ τὰ αὖτα ζῶντα, τί ᾧ ἐξωθεν ἐγείρει. ἃ ταύτη, τοῖς ἑτεροκινήτοις ὁμοῦ τε, κινήτο αὖ καὶ αὐτὰ ὡς τὰ ἐμψυχα κατὰ φύσιν. ἐπὶ τὸ ἐπισκήνιον ὡς ἑτέρωθεν καὶ ἔξωθεν. ἐπεὶ καὶ τὰ σῶμα τὰ κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸ ἐπισκήνιον ἐγείρεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅλῳ τῆς πρὸς αὐτῷ συναφῆς, καὶ ὅσῳ μειζόνως συνάπτεται ᾧ αἰτίῳ, μειζόνως ἴδιον αὐτοκίνητον. τὰ δὲ ἑτεροκίνητα ὅλῳ τὸν ἀπόσασιν ἔχει πρὸ δἰ ἑτέρότητος παραδοχὴν τῆς ἐγέρσεως.

Χ ΩΡΙΣΕΣΘΑΙ δὲ ἔξω μὲν τῆν ἄλλων, δυνάμεν, τὰ δὲ ἄλλα τούτου, ἀδυνάτου σὸ τοῖς θνητοῖς. φανερὸν δὲ ἐκ τῶ φυομένων. οὐδεμία γὰρ αὐτοῖς ὑπάρχει δυνάμις ἄλλη ψυχῆς.

Τ οὗτο μὲν γοῦν ἁπλῶς ᾧ τῆς ζωῆς εἶδος τοῖς σώμασιν ἐφιστὼς τοῖς φθαρτοῖς, ὅλῳ τῆς ἐκ̓ ἀρχῆς αὐτὰ ἀνεπλήρου. τὰ δὲ ἄλλα οὐκ ἄνευ τούτου τοῖς θνητοῖς παραγίνεται. ὅτι καὶ γίνεται καὶ διέφθαρται ὅλῳ τούτου.

Τ Ὸ ΜῈΝ ΟΥ̓Ν ζῆν, ὅλῳ τὸν ἀρχὴν ταύτην ὑπάρχει πᾶσι τοῖς ζῶσι. ᾧ δὲ ζῶσι, ὅλῳ τὸν αἴσθησα πρώτως. καὶ γὰρ τὰ μὴ κινούμενα μὴ δ̓ ἀλλάττοντα τόπον, ἔχοντα δ̓ αἴσθησιν, ζῶα λέγομεν, καὶ οὐ ζῆν μόνον.

Ο ὐχ ἁπλῶς ᾧ ὁπωσοῦν ζῆν. ζῆν γὰρ ᾗ ᾧ κατὰ νοῦν ᾗ κατ̓ αἴσθησιν ζῆν. ἀλλὰ ᾧ αὐτοδιαιρούμενον πρὸς ᾧ ζῶσιν. τοῦτ̓ ἐστὶν ἀτελῶς καὶ ἐν ἑαυτῇ ζωή. αὐτοδιαιρεῖ γὰρ λέγειν, ᾧ μὲν ζῆν ὅλῳ ταύτην, ᾧ δὲ ζῶσιν ὅλῳ τὸν αἴσθησιν πρώτως

Α ΙΣΘΗΣΕΩΣ δ̓ ὑπάρχει πρώτου πᾶσιν, ἁφὴ. καὶ ὡς ἔπος ᾧ θρεπτικὸν δύνασθαι χωρίζεσθαι

αὐτιχώμεθα, πρὶν ἐπιζητῆσαι τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας ἀφορίζεται, ἐκ τῆν αἰτιατῆν εἰς τὰ αἴτια ἐπανιόντα. οὗτος γὰρ τοῖς μήπω τελείοις ἀλλ' ἔτι ζητοῦσι συμμέτρος ὁ τρόπος. φύσει μὲν γὰρ καὶ τῷ ἐπομένῳ τῇ φύσει ἰδίῳ μεθοδικῷ λόγῳ ζητεῖσθαι τὰ αἴτια πρὸς αἴσθησιν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοῦ μήπω τελείους τὰ αἰτιατά. ὡς καὶ ὁ αὐτὸς τῆς φυσικῆς ἤρξατο πραγματείας. καὶ νῦν ἐκ τῆν ἀσαφῶν μὲν φύσει, ἐναργεστέρων δὲ τῇ λέξει καὶ τῇ φύσει καὶ τῷ λόγῳ, φανερωτέρων δὲ, καὶ πάλιν ἐναργεστέρων καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ νῦν αἴσθησιν, γίνεται καὶ σαφῆς. παρεῖται δὲ πάλιν καὶ τῇ φύσει. ἔρχεται δὲ καὶ ἐκ τῆ καθόλου λόγου γνωρισμώτερον.

ΓΕΙΡΑΤΕΟΝ πάλιν οὕτως ἐπιβλητέον περὶ αὐτῆς.

Τὸ μὲν πάλιν εἰπεῖν, ὡς εἴθη τινὰ ἀφορισμὸν ἀποδοὺς λόγου. ἢ δὲ οὕτως ἐπιβλητέον, ἐπεισὴ κρεῖττον ἦν ἀφορισθῆναι τὸ τῷ λόγῳ γνώρισμα τῆν πρὸς αἴσθησιν.

ΟΥ ΓΑΡ μόνον ἢ ὅτι δεῖ ἐν ὁρισικῷ λόγῳ δηλοῦν, ὥσπερ οἱ πολλοῦσι τῆν ὅρων λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ νῦν αἰτίαν οὐ παρέχειν καὶ ἐμφαίνεσθαι. νῦν δὲ ὥσπερ συμπεράσματός ἐστι λόγει τῆν ὅρων οὐσίν. οἷον, τί ἐστι πεζοπορισμός. ἢ ἴσον ἐστὶ δρομικῇ, ὀρθοστάτην εἶναι ἰσόπλευρον. ὁ δὲ τοιοῦτος ὅρος, λόγος τοῦ συμπεράσματος. ὁ δὲ λέγων ὅτι ἐστὶ πεζοπορισμὸς μέση ὕρισις, τοῦ πράγματος λέγει ἐν αἴτιον.

ΟΥ ἐπανελθεῖν νῦν αἰτίαν ἐπάγει. διὸ καὶ τῷ αἰτιολογικῷ χρῆται σιωπήσομαι. ἐπεισὴ μὴ ἐμμένει δεῖ τοῖς αἰτιατοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τὸ θεῖον εἰς τὰ αἴτια ἀναγαγεῖν. ἄρχεται δὲ ὡ τοῖς ἀναπόδεικτοις ἀκαλυπτικῶς, ὡς ὁ μὲν τῆς ὕλης ὁρισμὸς συμπεράσματος ἀποδείξεως. ὁ δὲ μέσος ὅρος τοῦ συλλογισμοῦ. ὁ δὲ ὅλος συλλογισμὸς δίκην διαφόρων τῆς ἀποδείξεως. καὶ διαίρεσιν ὡς ὁ μὲν κατὰ τὸ συμπέρασμα τοῦ αἰτιατοῦ ἡ τοῦ ἀναπόδεικτου ὕλης ὁρισμός. ὅπερ νῦν πρᾶγμα καλεῖ. ὁ δὲ κατὰ τὸν μέσον ὅρον τοῦ εἴδους ἢ τοῦ αἰτιατοῦ. ὁ δὲ δίκην τῆς ἀποδείξεως διαφόρων, ὁ μὲν αἰτιατὸν ἄμα λέγων καὶ τὸ αἴτιον. οἷον ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν ἀναπεπλεγμένη λογικῇ, πεπερασμένη χρόνου μέρα. ἔστιν δὲ ὕλη ζῷον λογικὸν θνητόν, καὶ ἔστιν οὗτος τοῦ σωτῆρος ὁ ὅρος. ἡ δὲ πεπερασμένα ἔχουσα μέρα λογικὴ ζωή, ἡ εἶδος τὸ καὶ τοῦ συμπεράσματος καὶ τοῦ πράγματος αἴτιον τοῦ σωτῆρος φημί, ἢ ἐφ' οὗ αὖθις χρῆται παραλήμματος. ἐπεισὴ ἐκ ζῴου ὢν ἔστιν ὕλη, ἀναλογεῖ δὲ ἀφ' τῆς μέσης ἀναγραφόμενον πεζοπορικόν, ἴσον ἔστι τῷ λόγῳ τῆν ἄκρων τοῦτο μὲν χρόνου ὀρθοστατικῷ, ἐπὶ δρομικῇ δηλαδὴ ὅτι. ὁ μὲν οὖν ἀφ' πεζοπορίζει ἐπὶ δρομικῆς ὁρίζόμενος, τῷ ἴσον ἐπὶ δρομικῇ ὀρθοστάτην εἶναι, ἰσόπλευρον αὖθ' ἀποπελύμενον καὶ λειχνύμενον ὁρίζεται. ὁ δὲ συμπέρασμα καλεῖ ὡς γνωριστικῶς ἀποπλεκύμενον. ὁ δὲ μέσος τῆν τοῦ ἐπὶ δρομικῆς αἴσιον πλευρᾶν ὕρισιν αὖθ' ὁρίζόμενος, νῦν αἰτίαν λέγει. διὸ καὶ γίνεται ἐπὶ δρομικῇ ἴσον τετράγωνον καὶ λείκνυται, ὡς οὐ τοῦ συμπεράσματος μέσον ἐρῶ νῦν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ τοῦ πράγματος.

ΑΕΓΟΜΕΝ οὖν ἀρχὴν λάβοντες τῆς σκέψεως, διαίρεσθαι φ ἔμψυχον τοῦ ἀψύχου, τῷ ζῆν

Ὃ τρόπον τῆς διδασκαλίας ἀπὸ ὁρίσας, ὡς ἀρχὴ τῆν πρὸς ἡμᾶς ζαφῶς ὕδη τὰ τῇ φύσει τοιαῦτα ἐπανιόντα, καὶ ὅτι χρὴ ἐν καλῶς ἔχοντα ὅρον τῆς αἰτίας ἔχεσθαι λέγω μονάδος, καὶ ταύτης ἀκριβῶς, ἀλλ' οὐ τύπου τινὶ καὶ ὑπογραφικῶς, δίχα μὲν φ τῆς διδασκαλίας τρόπου ἀρχὴ τῆν αἰσθήσει γνωρίμων τῆς τοῦδε ψυχῆς ἄρχεται θεωρεῖσθαι. ὅπερ καὶ διῄρηται ποιᾷ ἔμψυχον τῷ ἀψύχου διωρίσθαι τούτοις διαφέρειν τῷ ζῆν. δίχα δὲ τῆς εἰς φ αἴτιον ἀναφερομένης, οὐ φ ἐμψύχῳ ἐμμένει. ἀλλ' εἰς φ αἴτιον αὐτῷ τῷ ψυχῷ ἀναγόμενος, ἵνα δὲ μὴ τύπου ἔτι πάλαι ἀκριβεῖ αὐτῷ θεωρῶ ὄρον, οὐ καθ' ἁπλῶς ἀλλ' ἑκάστου εἴδος ψυχῆς ἰδίᾳ ὁρίζεται. ἐπεὶ καὶ ὁ κοινὸς ἀποδοθεὶς τῆς αἰτίας οὐκ ἔχετο. οὐ γὰρ ὁ τελείχεια εἴδος καὶ αἰτία τῷ κατ' αὐτὸν τελειομένου. ἀλλ' οὐδὲ εἰ φ κοινὸν σωματικῶς κατηγορεῖτο, οὐδ' οὕτως ἐν τῷ κοινῷ θεωρία ἐκανὴ πρὸς ἀκρίβειαν χωρεῖν τῷ ἰδίου. ἀλλὰ πῶς φ ἔμψυχον διορίζεται τῷ ἀψύχου τῷ ζῆν. δίχα φ οὐδὲν κωλύεσθαι, ὡς μὴ τῷ ἁπλατεῖ δοκεῖ, καὶ ὃ οὐ σῶμα ἐστὶ δηλοῖ. καὶ φ κενὸν τοῦτον οὐδὲν ἀλλ' ἢ ὄνομα, πῶς οὐκ αὐτοκίνητος ἡ ψυχὴ, ἡ ἀφ' ἑαυτῆς ἐγειρομένη. δύνασαι γάρ τις ἡ ἔγερσιν ἢ ἐπεισὴ πράγματι μὲν τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ὁ ἀνεξοτέλης νοεῖ ᾧ πλάπωνι. ὁνομάζει δὲ νῦν σωνήθειαν οὐ οἷοτε ὑπεισδόμενος οὐχ ὡσαύτως. οὐ δὴ οὖν αὐτοκίνητον νῦν ψυχὴν καλεῖ. ἐπεισὴ μὰ δίκην αὐτῆς προσγεγράφει νῦν οὐ ὀρέγεσθαι. ὀρεκτὸν οὖν καὶ κατ' αὐτὸν ἀεὶ διδόναι αὐτῇ φ αὐτεξούσιον, ὡς ὑφ' ἑαυτῆς ἐγειρομένη. οὐ ὀρέγεσθαι δέ τις ἡ ἔγερσις. φ δὲ οὐ ζῆν ἢ ὑφ' ἑαυτῆ βρέπεσθαι ἢ ζωὴ δηλοῖ.

ΓΑΕΟΝΑΧΩΣ δὲ τῷ ζῆν λεγομένου.

Ὁ πολλαχῶς ἢ ὡδὶ τῆν ὁμωνύμων, ἢ ὡδὶ τῆν ὡς ἀφ' οὗ ἕν λέγειν. ἀλλ' ὁμωνύμως οὐκ εἴρηται νῦν. ἐπεισὴ καὶ ὡς πράγματος οὗ ὄντος τῷ ζῆν προσκαλούμεθα σύνεσιν. οὐ δὲ τοῖς ἀφ' οὗ λεγομένοις, οἷόν μὲν τελείως, ἢ ὡς λαυθάνει ἢ τρίτως ἢ ἑκάστως, τελείως δὲ μετέχει, καὶ φ τῆς φύσεως τῷ πράγματος προσγεγραμμένως δηλωτικῷ καλεῖται ὁτὲ μὲν, καὶ τῇ ὑγιαντῇ παραγομένῃ μεθέξει. ὅσα δὲ ἀτελῶς μετέχει, τῇ μὲν ἀπ' αὐτῆς μεθέξει προσκαγορεύεσθαι, οὐμὲν ἔτι φ τῷ

πράγματος

Ο ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ χωριστὴ τοῦ σώματος, ἢ μόριόν τινα αὐτῆς, εἰ μὴ φύσει πέφυκεν, οὐκ ἄδηλον.

Δ ΑΛΛΑ τοῦ δὴ τοῦτ' ἔστι καὶ πάσης τῆς θνητῆς ψυχῆς, τοῦτ' ἐστὶν ὁ λόγος, ἡ ἀχώριστον σώματος προσήκει καὶ ὅτι τῇ λογικῇ καὶ ἡ χωριστόν, καὶ ὅτι τελειοτάτων ἐστὶ καὶ ἡ ἀχώριστον, εὐδηλότατον. καὶ πρός γε τὸ ὅτι οὐκ εἰσὶν αἱ αὐταὶ καὶ χωριστὸν εἶναι καὶ ἀχώριστον, μόριόν ἔστιν. ἵνα καὶ τὴν διάφορα μόριον ἔχη τὰ αὐτὰ κείμενα. ἀλλ' ἴσως πρός τινα οὐκ ὡς τὰ σώματα τὸν μόριστόν. διὸ καὶ ἡ ΖΩΣΙΜΟΥ ἔφη, εἰ μὴ ἐστὶ πέφυκεν. οὐχ ὡς ἀγνοῶν, ἢ ὡς μή πω διειλεγμένος, ὅτι οὐ μόριστόν. ἀλλ' ὡς τόπου μέν τινα ἀμόριστον πάσχειν ψυχὴν καὶ οὕτως καὶ διακενὸς. ἐπεὶ καὶ ἀσώματον. σῶμα γοῦν ἡ ἁπλῶς μόριστόν. τόπου δὲ ἄλλου μόριον ἔχουσαν, εἰς ἣν εἰσδύεται ἐξ ἧς οὐσίας. διὸ τάχα μᾶλλον βλέπων, καὶ ὡς ἡ μόνιμον τῆς λογικῆς καὶ προϊόν. ὡς διάφορα καὶ τὰ εἰθισμένα μόρια, ὅλως ἅμα οὐ τῇ προβολῇ τῆς γενεσιουργοῦ ζωῆς καὶ προϊούσης μὴ μενούσης. οὕτω δὲ μὴ ἡ ὅλη σωμάτων ἀχώριστος λέγεται, ἢ μόριόν τινα. ἐπεὶ διὰ καὶ τούτων ἐνδέχεται πως ἀληθὴς εἶναι τῆς λογικῆς, ὅλως τὸ ῥηπούσης καὶ προϊούσης εἰς σῶμα καὶ ὡς ἐργάνῳ αὐτῷ ὑπηρετούσῃ τῷ χρωμένῳ. μὴ ὡς μόριόν τινος ὡς καὶ πως ἔχούσης ἡ μόνιμον, μὴ τούτου ὄντος χωριστοῦ. ἀλλὰ ἡ μὲν χωριστὸν εἶδος τῆς λογικῆς. ἡ δὲ ἀχώριστον πάσης κοινὸν τῆς τῶν θνητῶν ψυχῆς, οὐχὶ ἐκείνης μόνης οὔσης ἀχωρίστου. ἀλλὰ τῆς λογικῆς. τῆς καὶ ἡ χωριστὸν ἐχούσης. καὶ ἡ ἀχώριστον δὲ οὐκ ὡσαύτως ὑπάρχει ταῖς τε τῶν ὀργάνων ὡς ὀργάνων ὀρεκτικαῖς ζωαῖς, καὶ ταῖς τούτοις χρωμέναις. οὐ δὲ ταῖς φυσικαῖς τε καὶ ταῖς αὐξητικαῖς, καὶ οὐ πάντως δὲ ὁλὴ ἡ πρὸς ἀλλήλας διάφορον, καὶ ἔτι μειζόνως πρὸς πάσας ἡ οὐ ταῖς λογικαῖς ἀχώριστον, ἀρχικὸν ὂν ἕξις καθαρῶς σωμάτων. ὅπερ οἶμαι καὶ αὐτὸς δηλῶν αὐδιφόβει.

Ε ΝΙΩΝ γοῦν ἡ τελείωσις τῆς μερῶν ἕξις αὐτῆς.

Ε ΕἸ ὧν γοῦν λείπων ψυχῶν οὕτως ἔχειν πρὸς τελείωσιν, ὡς αὐτὸ τὸ σωματικῶν οὖσαν μερῶν, ὁποῖαι αἱ τῶν ὀργάνων ὡς ὀργάνων ὀρεκτικαί, καὶ αἱ τοῖς φυσικοῖς πλησιάζουσαι εἴδεσιν, οὐ συγχώρησεν ἔχουσι ἡ εἶναι σωμάτων τελείωσιν ἀχώριστοι. αἱ γοῦν χρώμεναι τοῖς ζώοις ὡς ὀργάνοις ἦτοι ἐστὶ ἀχώριστοι, μᾶλλον ἐκφαίνουσι ἡ καὶ οὐσίαν ἐπιδέχει. διὸ ὧν ἅμα μὴ ἡ διάφορον τῷ ἀχωρίστου τελειώσεως, ἐφιξῆς ὅτι καὶ πάντη χωριστὴν ἕξιν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσίαν, σαφῶς ὑπέμνησε, καὶ πῶς αὐτὴν προσθείς.

Ο ΥΜΗΝ ἀλλ' οὐκ ἄρα γε οὐδὲν κωλύει, ὅλῃ ἡ μεθ' ὧν ἔστιν σώματος εἶναι τελείωσιν.

Ε ΕΙ ΔΗΛΟΝ δὴ μόριόν ἐστιν ἡ ὅλη ψυχὴ ἅμα τε μένει καὶ προσήκει καὶ θεωρεῖ. οὐδὲν τῷ σώματος ἀλλοιωτικῷ πράττουσα τι χρῆται τῷ σώματι. μόριόν δὲ τόπου τινὸς αὐτῆς ἡ μένει μόνον τε καὶ ἡ θεωρητικὸν ἀφελεῖται. μὴ αὖ ἡ προϊόν τε μὴ ἡ πρακτικόν. οὐδὲ δὲ κωλύει ἔφη, ὅλῃ ἡ πάσχειν ψυχὴν σώματος εἶναι τελείωσιν ἐρῶσθαι. ἀκώλυε γοῦν ἂν εἰ μὴ καθ' ὅλου αὐτοῦ μὴ κατὰ πάσχειν εὐθύγραμμα ἑαυτῆς σώματος ὧν αὐτελείωσεν. οὐδὲν δὲ κωλύει, εἰ ἔστι μέν μοι καθ' ὅλου δὲ ἑαυτοῦ, μοι δὲ κατὰ πάσχειν εὐθύγραμμα. ἅστε γοῦν ταύτῃ οὐδενὸς σώματος εἶναι τελείωσιν. ἐ γοῦν εὖς ἔστι σωτήρια σῶμα. μὴ τολάσειν χαλεπὸν, ὡς οὐ δὴ πρώτως εἶπεν. μὴ ἐπεὶ δὴ ὡς οὐ τῷ τελειωτέρῳ, οὐ δὲ ὡς ἐργάνῳ χρῆται τῷ σώματι ὁ θεωρητικός. διὸ ὃ οὐ δὲ ἀμβλωθήσεται πρὸς τὴν τῶν ἐλαττόνων γνῶσιν ΖΩΣΙΜΟΥ τῆς τῶν μειζόνων, ὡς ὁ αὐδηνος.

Ε ΕΙ ΔΕ ἄδηλον, ἃ οὕτως εἶναι τελείωσιν τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, ὡς πρὸ τὸν τοῦ πλοίου.

Δ ΑΛΛΑ τοῦ οὐδὲν γοῦν οὐ τελείωσιν τῆς μερῶν ἕξιν αὐτῆς, τῶν πάντων σωμάτων ἀχώριστον παραδοὺς ζωῆς. ὅλῃ δὲ τοῦ, οὐ μὴν ἀλλ' ἔστιν γε οὐδὲν κωλύει, ὅλῃ ἡ μεθ' ὧν ἔστιν σώματος εἶναι τελείωσιν, τῶν πάντων ἁπλῶς ἐστὶν σωμάτων ἡ ἀχώριστος εἶναι τελείωσιν, μὴ ἀχώριστός πη τῷ ὅλως χρῆσθαι, καὶ χωριστή πη ὡς ὄξυρυγχείας ὑπηρετοῦσά τῷ ὀργάνῳ χρωμένῳ. εἰ δὲ καὶ πῇ μὲν χρῆται, πῇ δὲ μηδ' ὅλως. ὡς ἡ τοῦ πλωτῆρος ὅλῃ παράδειγμα, ἡ μὴ χρώμενος αὐτῆς πάντη ἔξω χωριστόν. διαπῇ οὖν ἄδηλον ἔτι ἀπεῖν, εἰ καὶ τολάσειν χαλεπὸν. εἰ ἐπεὶ ἡ χρῆσθαι ὑπάρχει καὶ ταῖς ἀλόγοις, ἄδηλον ἔξω πρὸς ἐκείνοις ἐδιοδρόπως ἐπελθόν, τίνι τὸ διακριτέον ἡ χρήσιμον ἐπ' αὐταῖς, παρὰ ἡ τοῦ ὀργάνου ὀρεκτικόν. μὴ ἐκείνοις χωρίστας εὐθύγραμμας ζητεῖν.

Τ ΥΠΩ μὲν οὖν, ταῦτα διωρίσθω μὴ ΖΩΣΙΜΟΥ γε γράφθω πρὸς ψυχῆς.

Τ ΥΠΩΝ καλεῖ καὶ ΖΩΣΙΜΟΥ γραφὴν ἐν ἀποδείκνυται τῆς ψυχῆς λόγον ἐπεισὶ μένει ἀπολόδυ ἡ κοινῇ πάσῃ ὑπάρχον. ὁ δὲ ἀκριβὴς λόγος καὶ τὸν ἐκείνου ἴδιον ἀποδίδοται οὐσίαν. ἴδιος δὲ ὁ μὴ ἡ κοινὸν ἐδιοδρόπως ὁρίζουσα.

Ε ΓΕΙ ΔΕΙΚ τῆν ἀσαφῶν μὲν, φανερωτέρων δὲ γίγνεται ἡ ζωφὶς καὶ καὶ τὸν λόγον γνωριμώτερον.

Ε ΠΕΙ οὖ ἡ ἀκριβὴς ἦν ὁ ἀποδείκνυς λόγος, ὅλῃ ἡ μένειν ἐκφαίνειν ἡ κοινῇ πᾶσιν ὑπάρχον, μὴ τῆς τοῦ οὐχ ὡσαύτως, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' οὗ ὃς λεγόμενα, ὅθεν καὶ ἀδιώατον πασῶν ὁμοῦ ἡν ἀκριβῆ ἀποδοθῆναι λόγον, ἅ τε μὴ σωματώμων ὑσῶν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἐπεξιόντα ἀπάγκη εἰ τῆς ἀκριβοῦς

ὁ πόλεμος, φυσικὸν ἓν σῶμα, ὅπερ ὀργανικὸν φυσικὸν ἓν σῶμα δυνάμει ζωὴν ἔχον, οὐ δὲ τῆς ψυχῆς ἕλιξεν ὁρισμῷ, εἰ τοιοῦτον ἓν ὁ πέλεκυς, ἓν ἂν εἶναι· ἢ εἶναι πελέκει. ἔσται δὲ ὁ αἱρετοπέλυς ὧδε τὸ εὐδοκιμοῦμεν, αὐτὸ μὲν τὸ εὐδοκιμοῦντα προσχρῆσθαι, τὸ δὲ εἶδος δηλοῦν τὸ εἶναι αὐτῷ. σημαινέτω δὲ αὐτῷ ἡ οὐσία τὸ λαχεῖν εἶδος. ὥστε ὅπερ ἡ τοῦ ὄφθαλμοῦ οὐσία τὸ τί ἦν εἶναι τῷ πελέκει, ἢ οὐσία εἴπερ τοῦτό ἐστιν ὁ εἶδος. ἓν δ' ἂν εἴη τὸ ψυχὴ, εἰ τὸ δυνάμει ζωὴν ἔχον ὁ πέλεκυς ἓν. καὶ ἓν ἂν καὶ ζωτικὸν ὄργανον, καὶ τὸ χωρισθὲν εἶδος ἦν ἔχον. ἡ χωρισθείσης ἐκείνης οὐκέτι ἔμενεν ὅπερ ἓν· καὶ τὰ γὰρ τὸ εἶδος δεῖ εἶναι τοιοῦτον ὅπερ δεῖ, τὰ μὲν ἁπλῶς φυσικὰ τὸ τῆς κινήσεως ἀρχὴν ἔχον, τὰ δὲ ἔμψυχα· τὸ καὶ τῆς κινήσεως ζωτικῶς ἡ αὐτὸ ὃν κινητικόν. ἀφιστήσομεν δὲ λεῖος οὐ πάντως φθαρῆναι βούλεται, ἀφιστάμενόν γε τοῦ σώματος νῦν ψυχὴν, ὁ γὰρ χωρισμὸς ἀφὴν τὸ μὴ μετὰ νῦν διάλυσιν ἀφιστάμενον λέγεσθαι μᾶλλον, ἀλλ' ἡ ὁμωνύμως φησί. δεῖ δὲ τὸ μὴ τὰ τῶ τεθνεώτων ζώων σώματα ὁμωνύμως τοῖς ζῶσι, λέγεσθαι κεφαλὴν χεῖρα φθεῖρα ἡ ἴππειον, ἡ τὰ μέρη ἀπεκτόνως κεφαλὴν τυχὸν ἵππειον.

ΝΥΝ δὲ τὶ πέλεκυς. οὐ γὰρ τοιούτου σώματος ὁ τί ἦν εἶναι ἡ ὁ λόγος ἡ ψυχή· ἀλλὰ φυσικοῦ τοιουδί. ἔχοντος ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως οὐ αὐτῷ.

Ε΄ Κ τῆς αὐτὴ παραδόσεως τὴν ἀφύλαχον ἡ ὀργάνων, ὁποῖόν δεῖ ὁ ζωτικὸν ὄργανον δηλοῦ. ὁ μὲν γὰρ ἄψυχον καὶ αὐτὸ τῇ ψυχῇ πρός τινα ἐπουργικὴν χρῆσιν, ἡ χωρισθείσης τῆς χρωμένης, οὐδὲν ἧττον νῦν ἑαυτῷ ἔχει δυνάμει· ὅτι μὴ κατ' αὐτὴν ἀφείλετο. ὁ δὲ ζωτικὸν ἡ ἔμψυχον οὐκέτι. ὅπερ φυσικὸν μέν δεῖ σῶμα ἡ οὐ τυχὸν ὃν ἢ τοιοῦτον. δεῖ δὲ ὡς δυνάμει ζωὴν ἔχον, καὶ ὡς ζωτικῶς εἰσοικιούμενον ὄργανικὸν εἶναι τῇ ψυχῇ. ἔχει ὁ τί ἦν εἶναι αὐτῷ καὶ ὁ λόγος, ἡ ψυχή· ἡ ὡς ὄργανον αὐτῇ ὑπηρετοῦν· τὸ αὐτῷ γὰρ ἡ τῆς κινήσεως καὶ στάσεως ἀρχὴ, ὡς κινοῦσα καὶ ἱστῶσα· ὅπερ τὸ ἐμψύχων ἴδιον. οὕτω μὲν οὖν δεῖ τῆς τῆν ἀδομοίαν παραδόσεως ἀφύλαχον, ὁποῖόν ὁ τῆν ἐμψύχων παρέσησεν. ἀφιξῆς δὲ δεῖ τὸ ὁμοίων· δεῖ γὰρ τὸ μοῦνον αὐτῆ ὁποῖον ἡ ὅλον σαφηνίζει.

Ϛ ΕΩΡΕΙΝ δὲ ἡ ἐδὲ τῆν μοῦνον λεῖ ὁ λιχμεῖν· τὸ γὰρ ἓν ὁ ὀφθαλμὸς ζῶσα, ψυχὴ αὖ αὐτῷ ἓν ἡ ὄψις. αὖτη γὰρ οὐσία ὀφθαλμοῦ ἡ κατὰ λόγον. ἀλ' ὀφθαλμὸς, ὕλη ὄψεως· ἧς ἀπολειπούσης, οὐκ ἔστιν ὀφθαλμός. τοῦτο ὁ μοῦνον, ἡ ἀπὸ ὅλου τινὸς καὶ γεγραμμένου. λεῖ δὴ λαβεῖν ὁ ἐδὲ μόνους ἐφ' ὅλου τῆ ζῶντος σώματος· ἀπάλλαγεν γὰρ ἔχει ὡς ὁ μόρος πρὸς ὁ μόρες, ἡ ὅλη αἴσθησις πρὸς ὁ ὅλον σῶμα ὁ αἰσθητικὸν, ἡ τοιοῦτο. ἔστι δὲ, οὐ ὁ ἀποζέλλοντος νῦν ψυχὴν, ὁ δυνάμει ὂν ὥστε ζῆν, ἀλλὰ ὁ ἔχον· ὁ δὲ σπέρμα μὴ ὁ κυοῦν, ὁ δυνάμει τοιοῦτον σῶμα.

Λ΄ ΤΟ μὲν τῆ ὅλου ζῴου ὁν ὀφθαλμὸν λαβεῖν. αὐτὴ δὲ τῆς παλαιᾶς ψυχῆς τῆ ζῴου νῦν ὄψις. αὖτη γὰρ οὐσία ὀφθαλμοῦ ἡ κατὰ ὁν λόγον, τοῦτ' ἔστι κατὰ ὁ εἶδος. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς ὕλη ὄψεως. οὐκ ὡς ὁ ἀλίξασθρος ἴδηγήσατο, ὀφθαλμὸν ναῦν λέγει ὁ σῶμα μόνον αὖλν τῆς ὄψεως. ὑδρὺς γοῦν ἐπάγει ὡς ἀπολειπούσης τῆς ὄψεως, οὐκέτι δεῖ ὀφθαλμός. ἀλλ' ἡ ὄψις σῴζως δεῖ εἶδος τῆ ὀφθαλμοῦ. τῇ μὲν ἡ ὀργάνῳ χρῆται αὐτῷ ζωτικῷ. τῇ δὲ ἡ ὄργανον αὐτὸν ἀποτελεῖ ζωτικόν. καὶ ὁ ζωὴ τῇ τοιαύτῃ ὄψει ὀφθαλμὸς ὕλη ἔστι τῆς ὄψεως τῆς χρωμένου. καὶ ἀπολειπούσης τῆς χρωμένης, οὐκ ἔστιν ὀφθαλμός. ὅτι σωματοπλεῖπες ἡ ἡ ὡς ὄργανον αὐτὸ χαρακτηρίζουσα ὄψις. ἡ γὰρ χρωμένη ἡ ταύτης εἰδοποιοῦσα πρεσβύτερα ἡ ἀφιστάμενόν, ἡ κἀκεῖνο σωματοπλεῖπον. ἀλλ' ὄφελον τοίνυν ὡς ὁ ὄψις πρὸς τὸν ὀφθαλμὸν, οὕτως ἡ ὅλη αἴσθησις πρὸς ὁ ὅλον σῶμα ὁ αἰσθητικὸν· καὶ ἔστω ὡς σαφῶς καὶ αὐτὸς ἐπάγει ὁ ὕδωρ ζῶν. οὐ γὰρ ὁ ἀποζέλλοντος νῦν ψυχὴν, ἡ ὡς ὁ σπέρμα ἔφητο ὁ δυνάμενον ζῆν ἀλλὰ ὁ ὕδωρ ἔχον νῦν ζωὴν δυνάμει· ἐπεὶ ὁ σπέρμα οὐ δυνάμει ζωὴν ἔχει. ἀλλὰ δυνάμει τοιόνδε δεῖ σῶμα, ὁ προσεχῶς δεῖ ζωῆς δυνητικόν. καὶ δεῖ ὥστε δυνάμει ζωὴν ἔχον, δεῖ ὁ τῇ ζωῇ ὡς ὕλη ὑπεῖρωῶσθαι, τῇ τε ὡς ὄργανον αὐτὸ ὁρίζουσι, ἡ τῇ ὡς ὀργάνῳ αὐτῷ χρωμένη. καὶ γὰρ αὖτη εἶδος τῆ ζῶντος σώματος. ὡς καὶ ὁ πολωτὴρ τῆ πολίου. ὅτι μὲ ἑαυτὸς οὐ ζῳοῦ καὶ κινεῖ ὁ σῶμα, καθάπερ ὁ οὐράνιον ἡ θεοτόρα ψυχὴ, ἀλλὰ ἐστὶ καὶ ἡ δύσει τῇ πρὸς αὐτὸ. καὶ πρὸς ὁ χρήσιμα κινοῦσι, ἀλλ' οὐ δεῖ μόνον ὁ ὕδωρ εἶναι εὐτελεστότι· ἐπεὶ τῶν ἓν ἡ ὁ ὀφθαλμὸς ὕλη ἐστὶ τῆς ὄψεως, ἡ ὁ ὅλον αἰσθητικὸν σῶμα καὶ ὁ αἰσθητικὸν, ἡ ὕδωρ ὂν αἰσθητικὸν, ὕλη τῆς αἰσθήσεως τῆς ὡς ὀργάνῳ αὐτῷ χρωμένου.

Μ΄ ΣΜΕΝ οὖν ἡ τμῆσις καὶ ὁ ὅρασις. οὕτω μὲν ἡ ἐγρήγορσις οὐ τελέχεια. ὡς δὲ ἡ ὄψις καὶ ἡ δυνάμει τῆ ὀργάνου, ἡ ψυχὴ· ὁ δὲ σῶμα, ὁ δυνάμει ὄν· ἀλλ' ὡς ὅπερ ὁ ὀφθαλμὸς, ἡ κόρη καὶ ἡ ὄψις, καὶ κεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ σῶμα, ὁ ζῷον.

Ι΄ ΟΥΤΟ ἐκείνου δεῖ τῆ λόγου συμπτῶσμα. δι' οὗ ἐλείκνυτο ἡ ψυχὴ οὐχ ἡ ἁπλῶς οὖσα τῆ σώματος οὐτελέχεια. ἀλλ' ἡ προσθήκη ἡ ὕδωρ μοριζομένη, καὶ διϊσταμένη ἔχουσα τῆς οὐσίας· νῦν εὐφύγειαν. ἔστω δὲ εἴγμασι δὲ λύο πρὸς νῦν τῆ ζῳου οὐσίαν χρησίμους, τῷ πελέκει καὶ τῷ ὀφθαλμῷ, οὐτῶν καὶ τῇ τμήσει ἡ τῇ ὁράσει οὐ ταὐθὰ ὡς τῇ ἐγρηγόρσει· ἐκεῖ τῆ αἰσθητικοῦ χρῆται. τοῦτα μὲν οὖν σῆλα. ὁ δὲ ὀφθαλμὸς ἡ κόρη ἔστιν καὶ ἡ ὄψις εἴρηται. καὶ ὁ ζῶον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ σῶμα. καὶ τὰ νῦν εἰς τὰ προσεχῆ αὐτοῖς ἀναφοράν· ὡς γοῦν ἀμφὼ ὄν. ὁ πρόσθ οὐδέποτε ὁ σωλῆνες ἡ ὕλη ἔστι καὶ ὁ εἶδος, ἀλλ' ἐκ τούτων.

Ε πασὴ ἐχέτω οὖσα ἡ τῆς φυτῆς ψυχὴ, οὐ τελέχεια μέν ἐστιν οὐ αὐτῶς τῷ σώματι ζωὴν ἔχοντος, οὐδόλως δὲ αὐτῷ ὡς ὀργάνῳ χρῆται, οὐ γοῦν δοκεῖ ὄρεξιν ποιεῖσθαι τι ἔχειν ἵνα καὶ κινῇ, πεπονθέναι ὡς οὐ μόνον ζητεῖ τὴν φυτῆς μοῖραν, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄργανα τῇ ψυχῇ ἄλλα πρὸς ἄλλων χρήσιμα ὑπηρετεῖ. ὡς μὴ οὐ τῇ φυτικῇ ψυχῇ τὸ χρώμενον εἶναι. οὐ γοῦν ἀπὸ τοιούτου τὰ μὲν φύλλα σκέπει τὸ τοιοῦτον, ἔνια δὲ τὸ καρπόν. ἢ πῶς φοβοῦμαι ἀεί ἀκλόητος στέμφυλα ἔλκουσα τῆς γῆς ὅλῃ διακίμπουσι φυτῷ. κινούμενα δὲ ἀπὸ τῆς οὐ αὐτῷ ψυχῆς ἔνεστα, πρὸς ἄλληλά τε μὴ πρὸς τὸ ὅλον, σώματα πέφυκεν μὴ κινούσης οὐδὲν ἔνεστα πρὸς τὸ οἰκεῖον ὁρᾶσθαι.

Ε Ἴ ΔΕ΄ ΤΙ κοινὸν ἐπὶ πάσης ψυχῆς δεῖ λέγειν, εἰη αὖ ἡ πρώτη οὐ τελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ.

Ζ ἧς ἔξω φιλοσοφῆ πεπομένος πρὸς τὸ σῶμα νοεῖσθαι. ἢ καὶ ὡς ὀργάνῳ χρῆται τῷ σώματι. ὡς τὴν γε οὐ αὐτῆς μέτουσαν, καὶ οὐ τοῦ σώματος τῆς πρὸς αὐτὸ ῥοπῆς γινομένην, τοῖς προσχωροῦσι. τί δὲ τὸ κοινὸν οὐ σωζόμενον, ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' ἑαυτῶν λεγόμενα, τί δὲ τοιούτων εἴρηται ὡς ἀδύνατον αὖθις τῷ καθ' ἕκαστον ἰδίου ἀκριβῆ ἀποδοθῆναι λόγον, δεῖ δὲ ἑκάτερον καὶ τὸ κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον γνωρίσαι, ὅθεν ἔξω μὴ λέγειν τὸ κοινὴ πάσῃ ὑπάρχον, καὶ μετὰ τινος ἰδίας τιμώσης ἐμφάσεως. εἰ δεῖ λέγειν. ἐπεὶ δὴ ἀναγκαῖον μὲν λέγειν, οὐκ αρκεῖ δὲ εἰ μὴ προστεθῇ καὶ τὸ ἴδιον, μεταθεὶς δὲ τῷ κοινοῦ ὅρου, παρῆκε τὸ δυνάμει ζωὴν ἔχον, ὡς πάντως δὴ τῆς ψυχῆς προσεχεῖ ὀργάνῳ σωματικῷ ὁμόνοιαν. ζωὴ γὰρ αὐτῷ αἰτία. ἵνα σῴζῃ τῆς ζωῆς τῇ κινήσει σωζομένου ψυχῇ, βιαίως καὶ μόνῃ τῇ ὁρμῇ τῆς ψυχῆς ἐγείρηται.

Δ ΙΟ΄ ΚΑΙ΄ οὐ δεῖ ζητεῖν εἰ οὖ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. ὡς πῦρ οὐ δὲ τὸν κηρὸν καὶ τὸ σχῆμα. οὐδ' ὅλως πλὴν ὑποίσου ὕλου, καὶ τὸ οὗ ὕλη. τὸ γοῦν εἶναι. ἐπεὶ τελεσιαχῶς λέγεται τὸ κυρίως ἡ οὐ τελέχειά ἐστι.

Λ κεῖ βούλεσθαι οὐ τῇ μέθῃ τὰ φυσικὰ διαιρεῖσθαι, ἅπαν μὲν τὸ ὂν πάντως εἶναι καὶ οὐ. ἀλλὰ τὸ μὲν εἶδος καὶ ὂν καὶ οὐ πρώτως, καὶ καθ' αὑτὸ ἡ πάρχει. τὸ γοῦν συνθέτου κατὰ τὸ εἶδος. ὡς γοῦν τῷ εἶναι, οὕτω καὶ τῷ οἰ εἶναι τὸ εἶδος τῷ συνθέτῳ αἴτιον. ἑνὶ πάντων μὲν ὡς τὸ καθ' ὅ. ἑνὶ δὲ τῆν ἐμψύχων καὶ ὡς τὸ ὑφ' οὗ. δῆλον ὅτι ἴδιον τῆν ἐμψύχων παρὰ τὰ ἄλλα φυσικὰ σώματα, τὸ οἰ αὐτοῖς ἔχειν πλὴν τῷ κινεῖν αρχικῶ. πλεοναχῶς μὲν οὖν καὶ τὸ οὗ καὶ τὸ εἶναι. ὅτι ἡ καθ' αὐτὸ ἡ καθ' ἑστὸν. ἢ ὡς τὰ τελὶς καὶ δυνάμει, ὧδ' τὸ ὑλικὸν, τὸ δὲ κυρίως ἡ οὐ τελέχειά ἐστιν. ἐπεισὶ καθ' αὐτὸ καὶ πρώτως καὶ αἴτιον καὶ τῷ συνθέτῳ ὀρᾷ αἰσθήσεως ὅτι τὸ καὶ οἰ ὅτι, ὡς κατὰ τὸ καθ' αὐτὸ ὅν τε καὶ οὗ ὀρεξομένου. ὡς γὰρ τὸ τῇ λαπότητι χαρακτηριζόμενον λαπὸν, οὕτω καὶ τῷ ὄντι καὶ τῷ οἰ ὄν τε καὶ οὗ κατὰ μέθεξιν ἡ συνθέτως. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς οὐ δὲ καθ' αὐτὸ. ἵνα ὂν ἔχῃ λόγον τὸ λαπὸν πρὸς τὸ λαπότητα, δεῖ τὸν ἔχειν ἡ τὸ ὀρεξομένως ὄν τε ἡ οὗ πρὸς τὸ εἰδητικῶς ὄν τε ἡ οὗ. κεῖ μὲ τὰ ὀνόματα. ἐπὶ δὲ τούτων ἡ διάφορα, ὡς ἐπὶ τῆς λαπότητος καὶ τοῦ λαποῦ.

Κ ΑΘΟΛΟΥ μὲν οὖν εἴρηται τί ἐστιν ἡ ψυχή. οὐσία γὰρ ἡ κατὰ τὸν λόγον. δεῖ δὲ γε τὸ τὸ εἶναι τῷ τοιῳδὶ σώματι.

Κ΄ τι μὲν οὖν δεῖ συμπεράσματα τῆν οὐ δι' ἀριστοτέλους βιβλίῳ προειρημένων, τὸ δὲ καθόλου οὐχ ὡς τὸ σωσωσύμενον κατὰ χορούμενον ἀκούσιον, ἀλλ' ὡς τὸ κοινὸν ἅμα καὶ ὀλλαγμένον. τὸ δὲ, οὐσία γοῦν ἡ κατὰ τὸν λόγον, αὐτὶ τοῦ ἡ κατὰ τὸ εἶδος εἴρηται. καὶ αρμόζει μᾶλλον ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὸ κατὰ τὸν λόγον φαῦλ ἡ κατὰ τὸ εἶδος, ὅθεν πῶς εἰς ἀπόλειψιν ἐκ τοῦ ἀμφίζουσι πόβασιν, πρὸς δὲ τῆς αἰσθητικῆς δῆλον αἰτίας. καὶ ὁ λόγος. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ εἶδος καὶ λόγοι οἱ μὲν εἰσι χωρισοὶ πάντων σωμάτων, οἱ δὲ ἀχωρισοὶ, οὐχ ὡς αὐτοὺς μεμερισμένοι οὐ ἑαυτοῖς, οὐσίαι γοῦν πρῶται τὰ εἴδη, ἀλλ' ὡς σωμάτων ὁρισικοὶ καὶ ταύτῃ ἀχώρισοι. οὐ χωρισὸν εἶδος ἡ λόγον εἶναι συμπεραίνεται πλὴν ψυχοῦ. ἀλλ' ὡς τὸ τί ἦν εἶναι δῆλον τοιῳδὶ οὐσίαν σώματι. ἔξω γοῦν ὁρισικοῦ ἦν σώματος οὐ τελέχεια. ἐπεισὶ ἔξω ἦν κοινὸν καὶ τῇ λογικῇ οὐ μὲν ζωῇ πρὸς τὰς ἄλλας ψυχάς. τὸ δὲ κοινὸν ἰδεῖν ἐζουλόμεθα πρῶτον. τὸ γοῦν ὅσον τῆς λογικῆς ψυχῆς χωρισὸν καὶ ὕλῃ οὐ δῆλον πρῶτον ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, μεμνῆσθαι δὲ χρὴ, ὡς τὸ τί ἦν εἶναι τῆς φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος σώματος, δηλοῦν, τὸ μὲν, ὡς τὸ χρώμενον καὶ κινοῦν. τὸ δὲ ὡς τὸ καθ' ὅ δεῖ ζωτικὸν ὄργανον, καὶ ζωτικῶς κινούμενον.

Κ ΑΘΑΠΕΡ εἴπε τῆν ὀργάνων φυσικὸν ἦν σῶμα. οἷ πέλεκυς. ἦν γὰρ αὖ τῷ τελέκει εἶναι, ἡ οὐσία αὐτῆς καὶ ἡ ψυχὴ, δῆλον. χωρισθείσης γὰρ ταύτης, οὐκ ἂν ἔτι πέλεκυς ἦν, ἀλλ' ἢ ὁμωνύμως.

Ο΄ ργανα τῆς ψυχῆς οὐ τὰ καθ' αὑτὰ ζῶντά ἐστι σώματα μόνα, ἀλλὰ καὶ ἄψυχα. τὰ μὲν φυσικὰ οἷ λίθοι καὶ ξύλα τὰ ἐκκοπέντα. τὰ δὲ τεχνητὰ ὡς τὰ φυσικὰ μὲν οὐ αὐτὰ, οὐχὶ δὲ φυσικὰ, χρείαν τινὰ τῇ χρωμένῃ παρεχόμενα ψυχῇ, ἀλλὰ κατὰ τέχνην οὖν παρεσκευασμένα. ὡς κάτοις οὐ ξίφος. ἔστι δῶν τῆν τεχνητῆν ὀργάνων φύσιν, παῦτα γοῦν ὄργανα κωλεῖ ὡς οὐ ἡ τοῦ πελέκεως δηλοῦ

ΓΡΟΤΕΡΑ δὲ τῇ γλυίσει ὡδὶ τῇ αὐτῇ, ὡς ἐπίσημον. διὸ ψυχὴ ἔσιν, οὐ πλείχεια ἡ πρώτη.

κ αὶ γὰρ πάσης γλυίσεως ἀρχὴ τῇ ἀτελοῦς ὡδὶ ὁ τέλειος ἡ προυπῆ. καὶ τὰ πρότερα τὴν ὑσέρων ἀτελέσερα. καὶ ἡ φύσις τῇ σὺ ὀργὴν ἐπίσημον κὴν ἔξις, ἥτις ἐ πλείχεια τῆς μετὰ τῇ σὺ ὀργὴν. τῇ μὲν οὖν φύσει καὶ τῇ ὐσίᾳ καὶ ὡς ἄϊτιον πρότερον τῇ ἀτελοῦς ὁ τέλειον. σὺ δὲ τῷ γίνεσθαι πρότερον καὶ τὰ χρόνον ὁ ἀτελὴς τῇ τελείου. καί τοι τότε ὡδὶ οὐδὲ ἡ τῇ αὐτῇ ἄμφω τό, τε ἀτελὴς καὶ ὁ τέλειον θεωρᾶται. ἐ πεὶ καὶν τῇ γλυίσει ἄλλό τι λᾶ τέλειον προϋπάρχειν, ὅθ οὗ ὁ σὶ ἄλλῳ ἀτελής. ὅιον ὁ σπόρμα ἐκ τῇ ὅλη τελείου τῇ γλυῶντος αὖ ὁ ζῴου. ἀλλ' ὡδὶ τῇ αὐτῇ ὁ ἀτελέσερον πρότερον. σπόρμα γὰρ πρότερον. εἶτα ἔμβρυον. εἶτα ζῷον. ἀλλ' εἰ ἀγίνητος ἡ ψυχὴ, πῶς κατὰ ὁ ἀτελέσερον οὐσιωμένη, ὕσερόν ποτε ὁ τελεόσερον ἴσχει, ὅταν σὺ ὀργὴ. σαφῶς γὰρ καὶ ὁ αὐξητὴς ὁ οὕτω πρότερον τῇ γλυίσει ἀπίσω κεν. καὶ ὅλῳ δεῖν τῇ ψυχῇ προσήκει πὼ πρώτην οὐ πλείχειαν, ὡς μὴ παντελῶς τελείαν. καὶ οὐ δή που ὡς πλάτων τῷ τῆς γλυίσεως ὀνόματι χρώμενος ὡδὶ τῆς ψυχῆς, ὅλῳ πὼ πρώτην ὡς μεθρισμὸν ὑπόβασιν, ἀλλ' οὐχ ὡς ποτὲ οὖσης ἀγλυότου καὶ ἀναλέθρου αὐτῷ λειχυμένης, καὶ τῆς ὑμετέρας ψυχῆς, οὕπω λέγω τῆς κρείτ ονος, ἵνα αὖ ἵσην προσαγορεύσι τὴν γλυτὴν. ἀλλ' ὄγε αὖ ριστοτέλης ὡδὶ τὴν ποτὲ ὄντων τῷ γλυτῷ χρῆται. ἢ εἰ καὶ μὴ κατ' οὐσίαν ἀλλὰ κατ' ὀργὴν καὶ τελειότητα, ὁ γλυτὸν καὶ φθαρτὸν σαφῶς ὡδὶ τῆς ἀθρωπίνης ψυχῆς, καὶ κεχωρισμένης καὶ πολυμενῆς ποτέ. εἰ δὲ ὡς τῷ ἐμβλίχῳ δοκεῖ, οὐκ ἀΐδῃ ἁπαθοῦς καὶ τελείας οὐσίας διεσχισμένη καὶ ἀτελὴς πρὸς σὺ ὀργὴν, ἣν αὖ παθαινομένη πῶς καὶ κατ' οὐσίαν. ὡς καὶ ταύτη εἶναι μέση οὐ τῆν μεθρισῶν μένη καὶ ἀμεθρίσεων. οὐ δὲ τῆν μονότων καὶ προσλυθητῶν οὐ δὲ τῆν νοερῶν καὶ ἀλόγων. ἀλλὰ καὶ τῆν ἀγλυότων καὶ γλυητῆν. κατὰ μὲν ὁ μόνιμον ἑαυτῆς μὴ νοερὸν καὶ ἀμεθρίσεον ἀγίνητος οὖσα. κατὰ δὲ πὼ πρόοδον καὶ ὁ μεθρισὸν καὶ πὼ πρὸς ὁ ἄλογον καὶ νωΐας γνομένη, οὐ δὲ ὁ ἀγίνητον εἰλικρινὲς ἔχουσα εἶσι ὁ νοερόν. ἐ πειδὴ οὐ ὁ ἀμεθρίσεον ἢ ὁ μόνιμον οὐ δὲ ὁ γλυτὸν τοῖς ἐ χάτοις ὅμοιον, τοῖς ὅλως ποτὲ μὴ οὖσιν. ἀλλὰ ὁ μὲν οἷον ὑβρίσθαί πως ἑαυτῆ ποτὲ, τῇ πρὸς πὼ γένεσιν κοινωνίᾳ, καὶ οὐχ ἁπλῶς ἔ τι μένον. ἀλλὰ ὁ σωμαφόρτερον ὁμῶ μένειν τε ὅπερ ἐ ϛὶ καὶ γίνεσθαι. ὁ δὲ οὐδέποτε τῆ ἀγλυότου ἀπολείπομενος, ἀλλ' εἰ αὐτῷ σωμορτημένος, καὶ εὐθὺς ἦν ὁ διαμένειν μὴ οἷον ἐ πιῤῥέον καὶ ἀσώματον τῆ ἀπογνομένου. ἀλλὰ ὁ μὲν γλυτὸν αὐτῆς καὶ πρῶον οὐδέποτε αὖθις τῆ μονίμου καὶ ἀγλυότου. ὁ δὲ ἀγίνητον αὐτῆς τοτὲ πάσης ἀπαλλάσσεται, τῆς πρὸς γένεσιν κοινωνίας, εὐ τῇ χωρισῇ ἀφ' σωμάτων ζωῆ. διὸ μὴ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ καὶ μόνιμος, ἀεὶ μὲν τῆς νοερᾶς ζωῆς ὑφειμένη ἔχουσα πὼ ἀθανασίαν καὶ μονιμότητα. καὶ πρὸς ἑαυτὴν δὲ ἡ ὑμετέρα διαφερομένη. καὶ ἀκραιφνὲς μὲν οἷον αὐτῇ προσήκει ὁ ἀθάνατον καὶ μόνιμον καὶ ἀμεθρίσεον ἀπολαμβάνουσα, εὐ τῇ χωρισῇ καὶ νοερᾷ ζωῇ. χωρισθεῖσα γὰρ ὡς ὁρᾶ ἔ ϛιν ὅπερ ἐ ϛίν. εἰ δὲ τῇ πρὸς τὰ ἔξω ῥοπῇ οὐ παντελῶς μὲν ἀπολέπουσα ἑαυτὴν μένειν. δηλοῖ δὲ πᾶσα λογικὴ σὺ ὀργέα, οὐκ ἄθεν τῆς πρὸς ἑαυτὴν γνομένη ἐπιῤῥοφῆς. ὅθεν κὴ ἡ πίσις μεῖζα πὼ συγκατάθεσιν, ὁ γνωθεὺς ὅτι ἀληθὴς ἐπιχειρούσης, καὶ τό τε συγκαταθέμενης. ἕξις γὰρ ἡ πίσις. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ σὺ ὀργὴ ὡς ἐν ἑαυτῆς τελέωσις. σὺμεῖον θεωρεῖν ὁ ἑαυτῆς σώζουσα μόνιμον. ὅλῳ γὰρ πὼ ἔξω ῥοπὴν ὁμοῦ ὅλη καὶ μένει καὶ πρόεισι. καὶ σὺ ὀ τέρου ἔχει τῆ λοιπῆ σ' πλαγμένη παντελῶς. ὅθεν κὴ ὁ ἀθάνατον αὐτῆς τό τε ἀναπίμπλαται τῆ λοιπῆ κατὰ πᾶν ἑαυτὸ, καὶ σὺ μένει μόνον ἀθάνατον. καὶ ὁ ἀγίνητον γνόμενόν πως τυγχάνει ἄν. ὡς κὴ ὁ ἀμεθρίσεον αὐτῆς μεθριόμενον. σὺκέτι τῇ σὺσίᾳ σὺσα σὺ ὀργέα, καὶ ὅσον αὐτῇ θέμις. κατὰ ὁ γλυτὸν οἷον ἑαυτῆς ἡ πρώτη ἕξις σ' πλείχεια, ὅλῳ ὁν ἐκ τῆς σὺσίας σ' τῆς σὺ ὀργέας μεθριζόμενον. καὶ νῦ κατὰ ὁ ἐπισάμενον. σὺ γὰρ ἰῶ ὁ σύνθετον. ἀλλ' ὡς ἡ ἐπίσημον ἔτι, ὡς ὁ εἶδος.

Σ ΩΜΑΤΟΣ φυσικῆ ζωὴν ἔχοντος δυνάμει. τοιοῦτον δὲ, σ' αὖ ὀργανικόν.

Σ ἴρηται ὡς διττὴ ἡ ψυχικὴ τῆ ὄντως ζωή. ἡ μὲν κατ' ἰῶ ὁ ὄργανον ὡς ὄργανον εἰδοποιοῦσα. ἵνα καὶ ὄργανον ἦ ψυχῆς. ἡ δὲ ὡς χρωμένη τῷ ἤδη ζῶντι ὀργάνῳ, οὐκ ἐ τὸ πάντελῶς ζωή. οὐ γὰρ αὖ αὐτοφυῶς ἐχρῆτο, καὶ ἐκινεῖτο ἐ τὸ ὡσεν ζῶν. ἀλλ' ἔ ϛι μέν ὁ δυοειδὴς ἐμφαίνουσα, ὁ μὲν ὡς ἐσκτικὸν τῆ ὀργάνου, οὐχ ὡς κινοῦν. ἀλλ' ὡς κινουμένου ζωτικῶς χαρακτηριστικόν. ὁ δὲ ὡς κινοῦν καὶ χρώμενον. καὶ γὰρ πᾶσα ψυχὴ ἡ τῆν ὄντως κατ' ἄμφω ἕξιν οὐ τελείαν. ἐ πειδὴ καὶ ζωτικῶς κινεῖται, καὶ ὁ κινοῦν σῶμα. καὶ ὁ σὺ ὀργὴν αὐτῆς ὁ αὐξητὸς λεγόμενος κατὰ πὼ οὐ τελείαν παραδίδωσι, πὼ αὐτῷ κὴ τῆ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος λίτου, κὴ σώματος ὀργανικοῦ. κὴ σωφρέχει μὲν ἄμφω πάντως, ὡς καὶ ὁ δυνάμει ζωὴν ἔχον ὄργανον εἶναι ψυχῆς. κὴ ὁ ψυχῆς ὄργανον δυνάμει ζωὴν ἔχειν. ἀλλ' οὐ παν ὁ ν ὅμως ἄμφω σημαίνει. ἀλλὰ ὁ μὲν, πὼ ἐ χάτην μόνην ἐμφαίνειν ζωὴν, καὶ ἰῶ ὡς κινούμενον ζωτικῶς εἰδοποιεῖσθαι. ὁ δὲ, πὼ ὡς χρωμένην αὐτῷ καὶ κινοῦσαν. δι' ὃ ἄμφω λέγεται τῷ τελείῳ τῆς ψυχῆς ὅρῳ. ἵνα καὶ ὅτι ὡς ὀργάνῳ χρῆται τῷ σώματι δηλῶσαι.

Ο ΡΓΑΝΑ δὲ κὴ τὰ φυτῆν μέρη. ἀλλὰ παντελῶς ἀπλᾶ. ὅιον ὁ φύλλον ἁπλουσερίου σπίασμα. ὁ δὲ ἁπλουσέρπιον, κερασῶ. αἱ δὲ ῥίζαι τῷ στόματι ἀσύλογον. ἄμφω γὰρ ἕλκει πὼ τροφήν.

Σ' πειδὴ

ἔξω τεινομένῳ. ἢ ὡς ζωοῦσθαι ἡ σῶμα. ἢ ὡς τῷ ζῶντι χρωμένῳ. καὶ γὰρ αὕτη ἡ τελέχεια τῆς φυσικοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος σώματος. καθάπερ ὁ κυβερνήτης τῆς νεώς. ὡς κινητικὴ καὶ ὡς χρωμένη τῷ ζῶντι σώματι. ὃ καὶ ὄργανον ἦν ἕκαστον λέγεται, ὡς τῇ χρωμένῃ ὑπηρετοῦσα ψυχῇ. ἀλλ' ὡς τὰ ἄψυχα τὴν φυσικὴν, εἰδοποιοῦσα μὲν καὶ αὐτὰ, οὐμέντοι ὡς ὄργανικά. ὅτι μὲν ἡ κινοῦν μὲν δὲ ἡ χρώμενον ἔχει εἶδος. ἕκαστον γὰρ τὴν ἐμψύχων ἴδιον, ὡς πρὸ ψυχὴν τὴν ἄλλων διαφόρων φυσικῶν σωμάτων, τῷ διχῶς εἶναι σὺ τελέχειαν ὁριστικῶς τε καὶ κινητικῶς τῆς ὀργάνου. φαίνεται δὲ πρότερον ἡ ὁριστικὴν παρεσκευάζουσ, προστιθέσα ὕστερον ἡ κινητικὴν ὡς τελειότερον, ὅτε ἡ ὀργανικὸν τῷ θνητοειδῶς ζῶντι παντὶ ἀποδίδωσι σώματι. σωφρόχει μὲν οὖν πάντως ἡ ὀργανικὸν τῷ δυνάμει ζωὴν ἔχοντι. οὐμέντοι ἴδιον τῷ λέγω ταυτό. οὐ δὲ πρὸς πᾶν αὐτῷ ἀπαραλλάκτως λέγεται ζωικόν. ἀλλὰ ζωὴν μὲν ἔχει ὡς ζωτικῶς εἰδοποιοῦσα, καὶ καθ' ὃ εἰδοποιεῖται ζωικόν. ὄργανον δὲ γίνεται τῇ χρωμένῃ ὑφ' ἧς ἔχει ζωὴν. ἵνα μὴ συμφυῶς αὐτῇ χρῆται μὴ μόνη ἁρμῇ. ἀλλαχῆται δὲ ἡ ὑφ' ἧς κινεῖται τῷ καθ' ὃ, ὡς ποιητικὸν ἀνθρώπου αὐτοῦ. μία μὲν οὖν ἡ ὅλη τῷ ζῴου ψυχή. ἀλλὰ ἡ μέρη τοῦ ἔχουσα ὑβριμένου ἡ κινοῦν καὶ χρώμενον. ἡ δὲ ἐκπεπόμενα μὴ ἐκείνου γινόμενα ὡς ὁρίζειν αὐτό.

Η' ΔΕ ὑσία σὺ τελέχεια. τοιούτου αὖ σώματος σὺ τελέχεια.

Ε ἰπὼν καὶ θέμενος τὴν ψυχὴν οὐσίαν εἶναι ὡς εἶδος, προστίθησιν ὡς μείζονα πρότασιν τὴν οὐσίαν σὺ τελέχειαν εἶναι, τὴν ὡς εἶδος δηλαδὴ οὐσίαν. ἐπειδὴ καὶ πολλαχῶς οὐσίαν ἡ εἶδος καλεῖ. ἐπεὶ ἔν εἰδητικὴ οὐσία ἡ ψυχὴ, σὺ τελέχεια ἔσται τῷ τοιούτου σώματος, τῷ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. φέρεται δὲ ὡς τῷ ὕδη μὲν ζῶντος δυνάμει δὲ λιγομένου ζωῆ, ὅτι μὴ καθ' αὐτὸ μὴ δὲ ὡς σῶμα ἄφθαρτον ζῇ.

Α ΥΤΗ ΔΕ λέγεται διχῶς. ἢ μὲν ὡς ἐπιστήμη. ἢ δὲ, ὡς ἡ θεωρῶν. φανερὸν οὖν ὅτι ὡς ἐπιστήμη. σὺ γὰρ τῷ ὑπάρχειν τὴν ψυχὴν, ὕπνος καὶ ἐγρήγορσις ἔστιν. ἀνάλογον δ' ὑ μὲν ἐγρήγορσις, τῷ θεωρᾶν. ἡ δ' ὕπνος, τῷ ἔχειν καὶ μὴ σὺ θρᾶν,

Ι ὁ κοινὸν πάσης τῆς θνητῆν ζῴων ἐκφαίνων ψυχῆς, οὐ χωρισὸν οὐ δὲ ἡ τὴν σὺ θρᾶσαι σωιαιροῦσ εἰς τὴν ὑσίαν αὐτῇ ἀποδίδωσιν. εἶδος γὰρ ἔφη ψυχῆς τῆς τοιᾶσδε, καὶ ταύτης ὅταν χωρισθῇ. ἐπεὶ καὶ ἡ λογικὴ ἡ μοῦνος κατὰ τὴν εἰς σῶμα φορπὴν μόρι, ξομένη, ἐκ τῆς ὑσίας ἔχει τὴν σὺ θρᾶσαι. μὴ οὐ δὲ ἀεὶ τελέσαι, ἃ δὲ πάσχειν ἐστὶ παρεῖσιν. ἀπολείπει γοῦν σὺ τοῖς ὕπνοις ἡ αἰσθητικὴ σὺ θρᾶσα. τυγχάνει δὲ σὺ τοῖς ἡρίοις μὴ ἡ φαντασικὴ. μή ποτε ἡ πάσχ γωσις, κατὰ τὴν ἑαυτῆς ἀφιστα μένην τ' ψυχῆς κατάστασιν, καὶ τὴν ἔξω προϊοῦσαν φορπὴν, παρεκποδίζεται σὺ ταῖς παρὰ φύσιν τῆν ἐργάσεων σφοδρότης διαθέσεσιν. ἀλλὰ ἔστω μὲν καὶ ὕστερον ζητούμενον. ἡ δὲ κατὰ σωιέχειαν τῷ ἐμψύχῳ πάρεστιν ἡ ψυχὴ ζωτικῶς σὺ θροῦσα εἰς αὐτὸ, τὴν μὲν ζωτικῶς ὁριστικὴν τῆς ὑποκειμένου αὐτῇ σώματος κατὰ σωιέχειαν σὺ θρᾶ. τὴν δὲ γνωστικὴν οὐκέτι. σὺ γοῦν τοῖς ὕπνοις ἀπολείπει τὴν αἰσθητικὴν, καὶ τοῖς ἡρίοις τὴν φαντασικήν. δι' ἃ οὔτε τῇ ὑσίᾳ σὺ θρᾶσαι ἔστι γνωστικὴ ἡ ψυχὴ, οὔτε πάντως ἐπομένην ἔχει τῇ ὑσίᾳ τὴν γνωστικὴν σὺ θρᾶσαι, ὅτε πρὸς σῶμα κοινωνᾷ. ἄγε καὶ παρεῖσιν ποτὲ οὐκ σὺ θρᾷ. ἀνάλογον οὖν τῇ μὲν ἐπιστημονικῇ ἕξει ἡ ὑσία. τῇ δὲ θεωρίᾳ ἡ σὺ θρᾶσα ἡ γνωστική. μὴ γὰρ σὺ τοῖς ἐπιστήμῳ κτησαμένοις, ἡ μὲν ἕξις κατὰ σωιέχειαν πάρεστιν, ἕως ἂν ἐπίσωνται. ἡ δὲ κατ' αὐτὴν θεωρία οὐκ ἀεί. ἀλλ' ἔστι μὴ ἐπισταμένοις μὰ σὺ θρᾶν. ἔλαφε δὲ ὁ ἀριστοτέλης αὐτὴ μὲν τῆς γνωστικῆς σὺ θρᾶσαι τὴν ἐγρήγορσιν. αὐτὴ δὲ τῆς αὐξήσασ ἐν ὕπνοις. ζωτικὴ μὲν γὰρ σὺ θρᾶσα μὴ ὁ ὕπνος, ἀπαρεμβολὴν οὖσα τὴν αἰσθήσεων, κατὰ πάρεσιν ἡ πνοὰς ἀθρόας ἀλλὰ κατὰ δυνάμειν. ἐρέμους γὰρ φύσεως μὴ τούτης ζωτικῆς ἡ ὑπνοῦν. ἀλλ' ἡ γνωστικὴν αὖ. δὲ ἔστ' ἀσκεπτικὴ τῆς γνώσεως σὺ θρᾶσα. οὐκοῦν εἰ μὴ μὴ γνωστικῶς ἀεί, ὅμως σὺ θρᾶ τι ἡ ψυχή. διατὶ οὖν πρώτη ἔλεγε σὺ τελέχεια, ἀλλ' οὐχ ἡ καὶ κατὰ τὴν σὺ θρᾶν. θεωρητικὴ μὲν ἂν ἔχοι. κωλῶ. δὲ σὺ θρᾶ τικὴ κατὰ φύσιν. καὶ σὺ θρούσα, ἵνα μὴ μάτην ἡ. μάτην γὰρ ἡ μὴ δὲ σὺ θρᾶσαι. οὐδὲν δὲ μάτην ἡ φύσεως ἢ ἔστι μᾶλλον θεοῦ δόντος τι εἶναι σὺ θρᾶν. ἡ τάχα μὲν οὐ κατὰ πάσχειν σὺ θρᾶσαι ἐξίωται εἶναι ἡ πρώτη σὺ τελέχεια. ἀλλὰ κατὰ μόνῳ τὴν θεωρητικὴν, ὡς ταύτην ἀκάθεκτόν τιν ἡ σὺ θρᾶσαν. ἴσως δὲ ἄμεινον ἡ κἀκεῖνο φάναι, διὰ τούτων σὺ λέικνυσθαι τὴν θνητὴν ζῴων ψυχὴν, μεμβρισμένην ἔχουσαν τὴν σὺ θρᾶσαν τῆς οὐσίας, ἵνα κατὰ τὴν προβλητικὴν τῆς σὺ θρᾶσασ οὐσίαν τε καὶ δυνάμειν ἡ εἶναι ἔχουσα, ἄλλην ἔχῃ τὴν τελειότητα, ὅταν μὴ σὺ θρᾷ, ταύτην τῇ νοῦ διαφθροῦσα, ὃς τῇ οὐσίᾳ ἦν σὺ θρᾶσα. μὴ τῆς εἰς νοῦν ἀναβαμούσης εἰς σὺ ψυχῆς, καὶ ταύτην ἄμφω σωκπούσης, καὶ εἰς τὴν οὐσίαν ἀναγαγούσης τὴν σὺ θρᾶσαν. ἄγε μὲν τὴν θνητὴν ψυχὴ, πάσχειν ἔοικεν σὺ θρᾶσαν ἀπομβρίζειν τῆς ἑαυτῆς. κῶν γοῦν τινα παρεῖσιν ἔχῃ ἀεὶ ὡς τὴν ζωσπιστὴν, ἀλλὰ ὁ ποιᾶδε ὢν οὐκέτ' σὺ θρᾶσασ σθραμεῖν ποτὲ, οὐκ ἂν ἔτι καθαρῶς ἀμβρίσοτ. πρὸ γὰρ ἄλλου παντὸς μβρισμοῦ τῷ τε τοπικῷ μὴ τῷ χρονικοῦ, μὴ τῷ κατὰ τὴν τῆν διαφόρων ἰδιοτήτων ἐπικράτειαν, καθ' ἣν τὰ πολλὰ ὑφίστανται ὁμοειδῆ ἄτομα, μὴ πρὸ τῆς εἰς τὰ συμβεβηκότα ἐκβάσεως, ὁ τῆς σὺ θρᾶσασ ἐκ τῆς οὐσίας ἀναφαίνεται μβρισμός. δῆλον δὲ ὡς μεμβρίσται ἐν τῆς τῆν θνητῆν ζῴων ψυχῆς. ἔχῃ μὲ ἀεὶ μὴ ὁ ποιασοῦν ἀποδίδωσιν σὺ θρᾶσας. ἃς σὺ θρᾶν πέφυκεν, ἔχουσα ὡς ἔχει τῶν, ὅτε πρὸς σῶμα κοινωνῇ.

καθ' ἑῶ. μὴ μάλιστα ἡ ὐφ ἧς. ἡ γὴ καθ' ἑῶ, μόνου ψυχῆς ἢ ὕδατος ψυχῆς. ἡ δὲ κινοῦν ἡ κινέσας ψυχή. ζωὴν δὲ λέγει μὲν πᾶν ὅτι ἑαυτῷ φορικό τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν. οὐ δ' ὅτι τὸ μόνοις τούτοις ἡ ζῆν. καὶ γὴ ἡ ὄρεξις καὶ ἡ αἴσθησις καὶ ὁ νοῦς ζωαί. οὐ δ' ὅτι πάντ ἡ ζῶν τούτων κεκοινώνηκεν. ἀλλὰ μόνα τὰ θνητὰ ἐπεὶ οὔτε γίφεται οὔτε αὔξει οὔτε φθίνει τὰ οὐράνια. ἀλλ' ἐπεὶ τῆς ἐμψύχου ἴδιον εἶναι βούλεται, ὡς καὶ πλάτων, ἡ τὸ σῶμα κινεῖσθαι, πᾶν ὁμοίως τὸ τούτοις παραλήφει ζωήν, ἀκινήτοις καὶ ταύτην κινήσεως πρὸς ποιότητα ἔχουσιν. μεταβολὴν ἢ κατὰ ποιότητα καὶ ποσότητα, φορικό τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν, ἢ μὲν ἀσκληρύνσα ἡ ἁλίσπον κατά τε δυνάμεις καὶ ἡ ποσόν. ἡ δὲ καὶ ἐκδὴ πλείω ἐπῤῥωνῦσα τε καὶ προστιθοῦσα, ἢ δὲ ἀφαιροῦσα ἀμφοῖν. γίνεται μὲν οὖν καὶ ἐκδὴ ἀψύχων πρόδηλός τε καὶ ἀφαίρεσις. ἀλλὰ ἡ δ' αὐτῆς τῆς ἐμψύχου ἴδιον. ἡ μὲν γὰρ πῦρ ἡ καυστικὴ καὶ δικμοῦσα μὴ πλέον γίνῃ, τῷ ἐπιπίμπλασθαι μὴ ἄλλοτε ἄλλου γίνεσθαι, ἄλλοτε ἄλλως ἐπιλαμβανόμενος τῆς καιομένης ὕλης. δι' ὃ οὐ φορικὴ ἔδι οὐδ' αὔξησις. οὐ γὰρ ὑπομένει ἡ ὑγρὰ αὐχμός. ἀλλὰ γίνεται καὶ φθορὰ πυρός, ἐτδόου μὲν φθειρομένου, ἐτδόου δὲ γινομένου, ὑπ' ἄλλου ἀεὶ τῆ προτδόου τῆ ἐφιεῖσ γινομένου. τῇ δὲ χειρὶ σφαῖρα προσθέντες καὶ τὸ πῦρ ἐπιφαίνεται μικρὸν, αὔξησιν ἡ πρότδεν ἔντα ὄγκου, οὔτε αὐτῆ τῇ ὑγρότητος τῆ κηροῦ πρὸς τὴν αὔξησιν ἀλλὰ πάσχοντος μόνου, οὔτε δ' ὅλα ἑαυτῆ ἐπῤῥωνυμένου. ἀλλὰ μὴ εὐῤῥεῖν, ἐπιμένει τε ὁ ποσὸν ἴδ, μὴ πλείων γινόμενον τῷ τὰ παρακείμενα σήπειν μὴ μεταβάλλειν εἰς ὕδωρ, οὔτε φθίνεται οὔτε αὔξεται. οὐ γὰρ ἐπῤῥώννυται ἡ ἤδη ὄν. ἀλλ' ἐτδόου καὶ ταὐθὰ συμβαίνει γίνεσθαι. οἷ δὲ τοῖς φυτοῖς καὶ ὅλως οἷ τοῖς θρεφομένοις, ἥτε ἵλκυσα πᾶν τροφὴν δυνάμεις οἷδον, μὴ ἡ ἀλλοιοῦσα αὐτὴν, μὴ τοῖς ἤδη οὖσι προσκείμενα μορίοις, μὴ ὅλα δ' ὅλων ἑαυτὰ ἐπῤῥωνῦσα. ζῇ οὖν ταῦτα ὅτι αἴσθ ἡ κινοῦν. μὴ ἕξις δηλοῖ ἡ, δι' αὐτῆ. καὶ γὰρ οἷ τῇ ἐφάπτῃ ζωῇ οὐ μόνον δεῖ ἡ ζωτικῶς κινούμενα, τοιαῦτα ζεφόμενα καὶ αὐξόμενα μὴ φθίνειν, ἀλλὰ καὶ ἡ κινοῦν καὶ ἡ ἐπδέχεσθαι ἑαυτὰ δυνάμεις καὶ οὐσία. ἡ μὲν οὖν ζῶν σῶμα, οὐσία, ὡς σύνθετος οὐσία ἐκ σώματος καὶ ζωῆς. ἡ δὲ ψυχὴ κατὰ πᾶν ζωλὸν, καὶ οὐ κατὰ ἡ σῶμα. οὐ δὲ γὰρ ἔμψυχον ἡ σῆμα οἷ σῶμα ζωῆς, οὕτω λέγω ψυχή.

Μ ΛΑΛΟΝ δὲ ὡς ὑποκείμενον καὶ ὕλη. ἀναγκαῖον ἄρα πᾶν ψυχὴν, οὐσίαν εἶναι.

Ο ὑ γὰρ ὡς ἡ οὐσία τοῖς συμβεβηκόσι, οὕτω ἡ σῶμα τῇ ζωῇ ὑπόκειται. ἀλλ' ὡς ὕλη τοῖς εἴδεσι, δεῖ ζομένη καὶ οὐσιωμένη αὐτοῖς κατ' εὐδόκησιν. δι' ὃ ἐ πᾶν ὡς ὑποκείμενον, ἵνα δηλώσῃ ὅπως ὑποκείμενον, ἐπὶ ἁπλῶς μὴ ὕλη. οὐ δὴ κατὰ ἡ σύνθετον ἡ ψυχή. ἐπειδὴ κατ' αὐτὸν, ἀλλ' οὐκ αὐτὴ ἡ ἔμψυχον.

Ω Σ ΕΙΔΟΣ σώματος φυσικοῦ, δυνάμει ζωὴν ἔχοντος.

Ε πρὸ γὰρ ἡ κοινῇ πάσῃ ὑπάρχον ἐπιζητεῖ τὸ τοῖς θνητοῖς ζῴοις ψυχῆ, οὐ ἡ χωριστὸν καὶ ἑαυτῆ ὂν ἀποδίδωσιν αὐτῇ εἶδος. ἀλλὰ ἡ σώματος ὁρισμόν. ἕξις γὰρ ἁπάσῃ κοινόν. καὶ μᾶλλον τὰ ἤδη μὲν ὑ ψυχή. ἀμβλύτερος γὰρ ὁ εἰδητικὴ οὐσίας. ἀθεώρητον δὲ ζωὴ ὁ ψυχικὸ. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ λογικὸν τὸ ὀργικὸν, ἀφιστάμενόν πως τῆς οἰκείας οὐσίας, καὶ ἐπιστρέφουσα ὡς εἰς ἐτδόαν πρὸς αὐτὸν, μὴ τοῖς γνωστοῖς κατὰ ἁπόσασιν τινα σωματοποιόν. μᾶλλον μὲν δὴ τὰ εἴδη ὁ ψυχή. ἀλλ' ὅμως εἰς πᾶν εἰδητικὸν ὑπάγεται αἰτίαν. ὥσπερ καὶ οἱ φυσικοὶ πάντες λόγοι. ἐρίζει γὰρ καὶ ὁ ψυχὴ καὶ οὐσίᾳ κατ' αὐτόν. καὶ τελειοῖ τὰ μετέχοντα. δι' ὃ καὶ εὐπλάστικα. ἔστι μὲν οὖν καὶ εἴδη ἄτομα, μᾶλλον τὰ πρῶτα μὴ ἑαυτῆ πάντη ὄντα, ἐτδόων ὄντα. ὁρισμοί. ὡς τά τε φυσικὰ πάντα, καὶ τὰ τῆ ψυχῆ. ὅσος ὁ λόγος τῆς ψυχῆς μετέχομενος νοῦς. ἀλλὰ ἡ μὲν φυσικὸν εἶδος, εἰ καὶ μὴ πάντ ἔστι ζωτικὸν, διαφέρει καὶ τῷ ἀμβλύτερον τῆς ψυχῆς. ἀμβλύτερον γὰρ ἄπειρ εἶδος. ἡ δὲ ψυχὴ λόγος τις ἢ ἡ εἶδος ἡ ζωτικὸν, ἀπολείπων ἡ νοουμένου πρεσελλημμένου τῷ ἔλαττ πλῆθος. ἡ δὲ τῆς χωριστῆς ψυχῆς ὁρισμὸν. ἔστι μὲν καὶ αὐτὴ οὐχ ἑαυτῆ πάντη, ἀλλ' ἐτδόου τῆς ψυχῆς γενόμενον. οὐχὶ δὲ σώματος ἀλλὰ ψυχῆς. ἡ δὲ ψυχὴ ὅσῃ ἐτδόου ἔστι, οὐ τελείωσα σώματός ἔστι πάντως καὶ τούτου τῆ φυσικοῦ. ἐπειδὴ οὐσίας αἰτία. ἡ δὲ μαθηματικὸν οὐκ οὐσίᾳ. καὶ φυσικοῦ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος. κατὰ γὴ πᾶν ψυχὴν ὁ ζωή. μὴ ἡ μεθέξει αὐτῆς, ζωῆς εἶναι χωὶ δικτικόν. μὴ ἃ πάντα ἁπλῶς τὰ φυσικὰ, ἀλλὰ τὰ ζῶντα τῇ ψυχῇ τελειοῦται. καὶ τῆ δυνάμει ζῶντος σώματος οὐ τελείωσά ἔστι ὁ ψυχή. καὶ γὰρ ἤδη ζῶν ἡ θνητὸ σῶμα, δυνάμει ἔστι ζῶν, ὡς οὐ συμφυὴ τῷ σώματι ἀλλ' ἐπουσιώδη τῇ τῆς ψυχῆς παρουσίᾳ διαχόμενος πᾶν ζωὴν τότε, μὴ ἐ πᾶν τέλειον γενόμενος κατὰ τοιαύδε κρᾶσίν τε μὴ διορισμόν. ὀρεκτικὸν μὲν οὖν μὴ ὁ σὰρκίνου ψυχὴ τῆ ἀϊδίου σώματος, ἀλλ' οὐ βίουλ. πρὸς αὐτὸ, οὐ δ' ὡς ὀρεκτῷ αὐτῷ χρωμένου. ἴσως δὲ ἡ σὰρκίνον σῶμα οὐ δὲ δυνάμει ζωὴν ἔχει. οὐ γὰρ ἐ πικτήτως μόνον, ἀλλὰ καὶ σωτουσιωμένην ἔχει ζωήν. δι' ὃ ἐτδόαν τρόπον ἐκεῖνο ἔμψυχον, ὡς ἤδη ζῶν οἷ ὀργικὸν, καὶ ὡς αὐτοκινήτως τρόπον τινὰ καὶ ἀφ' ἑαυτῆ πρὸς πᾶν ψυχὴν αὐκτικὸν ὁμοίως, καὶ αὐτὸ ἐκείνης ὄν, οὐχὶ δὲ ἐκείνου τῆς ψυχῆς γινομένης, ἀλλ' ἑαυτῆς ἐκεῖνο ποιούσης. ἡ δὲ τ θνητὴ ζώων ψυχὴ οὐ τελείωσα φυσικοῦ σώματος, οὐκ εἰδος οὖσα ἀλλὰ λόγος. μὴ ὡ λόγοι δὲ εἰδητικαί εἰσι λιβυτδόας αἰτίαι. λογικὴ οὖν οὐ τελείωσα ἡ ψυχή. καὶ οὐκ ἑαυτῆς. οὐ δὲ μούσας οὐ ἑαυτῆ ὅλη. ἡ ὅλη οὕτως οὐσιῶται, οὐ τῷ σωμάτων εἶναι ὁρισικὴ, ἀπὸ πίστροφος πρὸς ἑαυτήν. ἡ εἰ καὶ δηπὰς ἔχει ζωὰς, κατὰ πᾶν εἰς σῶμα ἐσπὴ, καὶ πᾶν ἀφ' ἑαυτῆς

Ο ΚΑΘΑΥΤΟ μὲν οὐκ ἔστι τόδε τι, ὅτ' ἂν δὲ, μορφὴ καὶ εἶδος, καθ' ἣν ἤδη λέγεται τόδε τι καὶ τρίτον, ἡ ἐκ τούτων,

Ω ρισμένης ὑπάρξεως ἡ τόδε τι λεκτική. ἡ γὰρ σὺ τοδὶ γραφὴ τί ἐστι καὶ ὅρα καὶ εἰπὲ λόγῳ ἀόριστον καὶ ἀδιόριστον πάντως, ὅτι τῆς τοιᾶσδε γραφῆς, καὶ ἡ μὲν ὁλικὴ. μερικὴν δὲ ἅπασαν. ἡ σύνθετον καὶ οὐχ ὡς ἡ εἶδος ἡ μέν ἐστι μερικὴν, ἡ δὲ κοινὴ τῶν ὑποκειμένων ὁρισμὸν ὡς οὐ ἄλλοις διάφερεται. οὕτω οὖν ὕλη ἡ δὲ τι ὡς ἀόριστος, ὅτι πλὴν τῆ δυνάμει, καὶ δεκτικὴ μὲν ὅρου, οὕτω δὲ ὡρισμένου οὐσίαν. οὕτε ἡ εἶδος. ὅρος γὰρ ἔσται καὶ τελειότης καὶ πρώτη κατ' αὐτὸν οὐσία. ἀλλ' οὐ ἡ ὁρίζόμενον καὶ πέρας καὶ ἡ σύνθετον, καθ' ὃ κατὰ τόδε τι οὐσία. ἐφ' ὧν ἡ τόδε τι λέγομεν. ἢ τις κατὰ ἡ εἶδος καὶ ἡ οὐσία εἶναι, μὴ ἡ τοιάδε οὐσία ἔχει. ἐκ μὲν τῆς ὕλης ἡ ἀορίστως πως καὶ ἡ δυνάμει ἔχουσα. φθαρτὸν γὰρ πᾶν ἡ ἐξ ὕλης καὶ γενητόν. καὶ ὅτι ἔστιν μὴ ὄν πως καὶ ὅταν ᾖ. ὡς οὐ φησὶν Ξ. σωμοειδὲς οὐσίαν ἔχει, μὴ ἡ πρότερον μὴ Ξ ὡς γενητὸν, μὴ ἡ ὕστερον ὡς φθαρτόν. μὴ ἐφ' ἑκάτερον ἀλλὰ τῷ μὴ εἶναι δυνάμει. ἐκ δὲ τῆς ἕλους ἡ εἶναι ἀφωρισμένως μὴ τελείως εἶναι. μὴ ἡ τοιόνδε εἶναι.

Σ ΣΤΙ ΔΕ ἡ μὲν ὕλη, δυνάμις. ἡ δὲ εἶδος, οὐ τελέχεια.

Ο ὐδή που ὕλη δυνάμει ἐστίν, ἀλλ' οὐσία δυνάμει. οὐκ ὡς εἰωθός ποτε κατ' εὐθύγραμμον. μόνη γὰρ ἀπὸ ὅπερ ἐστίν. ἀλλ' ὡς κατὰ ἡ δεκτικὴ σωματοῦν, καὶ πλὴν ἀμυδρῶς καὶ ἀτελῆ οὐσίαν. ἡ δὲ εἶδος οὐ τελέχεια, ὡς τελειότης καὶ οὐ τελειότητα ἔχον ἡ εἶναι, καὶ ὡς αὐτὸ ὃν καὶ ἡ σύνθετον οὐ τελειότητι σωιέχον.

Κ ΑΙ ΤΟΥΤΟ, δηλῶν. ἡ μὲν ὡς ἐπιτίμημα. ἡ δὲ, ὡς ἡ διαφοράν.

Ι δέας τι μᾶλλον καὶ πλὴν ψυχὴν τίθεσθαι, ἡ δὲ καθαρὸν καὶ πρώτως ἓν εἶδος ἁπλοῦν ἅπαν εἶσῶς, μὴ ὅλῃ ἕξει οὐ δὲ πλὴν οὐ σῶμα τῆς οὐσίας ἀπομερίζον ἀλλὰ τῇ οὐσίᾳ ὃν οὐ σῶμα, πλὴν δὲ ψυχὴν ὡς πρώτως τῷ ἀμερίστου ὑποβάζων, μὴ δῆτα κεκμηκὸς ἔχουσαν ἀπὸ τῆς ὑσίας πλὴν σῶμα, μὴ ὅπως ὡς μὴ δὲ ἀεὶ παρούσαν ὅταν εἰς σῶμα βίοιτο, δηλῶς φησὶν ἡ εἶδος εἶναι, ὕλῃ δὲ ἡ τῶν ἄυλων ὁριστήν. ἀλλὰ ἡ τῷ γενητῷ, ὧν αἱ ψυχαὶ πλὴν αὐτὴν οὐκ ἀεὶ σῶμα ἔχουσιν σῶμα. μὴ τὰ εἴδη πάντα ἄλλοτε ἄλλων βίων ὁριστικὰ πάντων. σῶμα ἁπλῶς οὖν ἡ τῶν ἀνητῶν ζώων ψυχὴ οὐκ οὖ τῷ σῶμα οὐσίωται, ὡς καὶ οὐδέποτε καὶ οὐκ σῶμα ἔχουσα, ἢ οὐχ ὡσαύτως σῶμα. δι' ὃ κατὰ πλὴν ἕξιν ἔστιν οὐ τελέχεια, καὶ οὐκ ἡ ἀπὸ τῆς ἕξεως σῶμα. ὡδὶ τῶν ἄυλων γὰρ ἡ ταυτότης τῆς οὐσίας πρὸς πλὴν σῶμα. καὶ ὡδὶ ψυχῆς ὅσον αὐτῆς πάντη χωριστὸν, ἀδιαφόρως μὴ ὅλῃ πλὴν πρὸς ἓν νοῦν σωματοῦν εἰς πλὴν σῶμα.

Ο ΥΣΙΑΙ δὲ μάλιστα εἶναι δοκοῦσι τὰ σώματα. καὶ τούτων, τὰ φυσικά. ταῦτα γὰρ τῶν ἄλλων ἀρχαί.

Σ ωμὰ εἶναι πλὴν οὐσίαν πεπερασμένους, καὶ πλὴν μὲν ὡς ἁπλῆ καὶ ὅπως ὡρισμένῳ λόγους, ὡς ἀορίστους μού πως, ἀλλ' οὐκ εὐαπλῶς τῷ ὅρῳ ὡς δὲ δεκτικὴν καὶ ὡρισμένῳ τῷ ὅρου, πλὴν δὲ ὡρισμένῳ οὐκ αὐτὸν ἀλλὰ καθ' ὑπόβασιν, ἡ εἶδος, καὶ μετέχουσάν πως καὶ τῷ ἀορίστου. ὅσπερ γε ὕλης, πλὴν δὲ ὡς πρώτου ὅρου καὶ τελειότητα, ἔγε κατ' αὐτὸν καὶ ἡ σύνθετον, καὶ εἴγε οὐ τελέχεια ἡ εἶδος, ζητεῖ δ' τίνι τούτων πλὴν ψυχὴν τὰ κύτη. πρότερον ὅτι οὐσία ἔστω μάσας ἐκ τῆν κατ' αὐτὸν ἐρωζομένων. πρὸς ἡμᾶς γὰρ πρῶτα τὰ κατὰ φύσιν ὑπόβαλα. δείξεται δὲ τῇ ψυχῇ τὰ ἔμψυχα καὶ ζῶντα. ὅτι δὲ ταῦτα οὐσίαι, ἐπισώσατο ἐκ τοῦ μὴ πάντα τὰ φυσικὰ σώματα, πρόδηλα δὲ ταῦτα πᾶσιν ὅτα οὐσίαι. ὡς μὲν οὖ ἔστω κειμένῳ ὄντα, καὶ ὡς τῆν σὺ αὐτίων δικτικὸ. ὅλῃ ἡ καὶ τῇ αἰσθήσει εἶναι γνώριμα. δοκοῦσι μὲν οὖν εἶναι οὐ τοῖς καὶ τὰ μαθηματικὰ οὐσίαι. ὡς τοῖς πυθαγορείοις. καὶ τὰ τεχνητὰ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς. οἷον κλίνη καὶ πλοῖον ὅλῃ τὰ ἔστω κείμενα αὐτοῖς ξύλα. ἡ δὲ ἀληθὴς μόνα ἐκ τούτων τὰ φυσικὰ βία σώματα. ἄπερ καὶ δοκεῖ καὶ ἔστι. ταῦτα γὰρ τῶν ἄλλων ἀρχαί, τῆν δοκεούντων μὲν, οὐκ ὄντων δὲ, τῆν μὲν μαθηματικῶν, ὡς ὅλῃ ἀφαιρέσεως τούτων εἰλημμένων. τῆν δὲ τεχνητῆν ὡς οὐ τοῖς φυσικοῖς ἡ εἶναι ἐχόντων.

Τ ΩΝ ΔΕ φυσικῶν, τὰ μὲν ἔχει ζωὴν, τὰ δὲ οὐκ ἔχει. ζωὴν δὲ λέγομεν πλὴν δι' αὐτῆς τροφὴν τε καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν. ὥστε πᾶν σῶμα φυσικὸν μετέχον ζωῆς, οὐσία αὐτὸν. οὐσία δὲ οὕτως, ὡς σωθέτη. ἐπεὶ δὲ βία σῶμα τοιόνδε ζωὴν γὰρ ἔχον, οὐκ αὖθις ἡ σῶμα ψυχή. οὐ γὰρ βία τῆν καθ' ὑπόβασιν κειμένου ἡ σῶμα

Ο ὐκ ἔχει μὲν τὰ ἀποκαθάσματα τῆν στοιχείων, καὶ ὅλῳ νενίκηρωται. οὐδρὰ δὲ τὰ ἔχοντα, οὐχ ὡς συμβεβηκότος τῆς ζωῆς μεταχόντα, καθάπερ ἡ ξύλον τῷ χρώματος τῆς κλίνης. οὐσίαι γὰρ τὰ ζῶντα. ὥστε οὐσία καὶ ἡ ζωὴ, καὶ κρείττων τῆς σωματικῆς. ἔγε καὶ καθ' αὐτὰ σωιέχεται τὰ ὀργανικὰ τῆν ζώων σώματα, καὶ ἅπερ τῆν σὺ αὐτίων δικτικὸ. καὶ ἄλλως δὲ ἡ ζῶν σῶμα μᾶλλον τῷ ἀψύχου οὐσία, ὅλῃ ἡ τὰ ζῶντα μὴ ἐγκρίνεσθαι ὅπως πρὸς σύνθεσιν, καὶ γενητὸν εἶναι οὐσιῶν. καὶ οὐσίαι οὖν καὶ μειζόνως τῆν ἀψύχων οὐσίαι τὰ ζῶντα. ὧ τε καὶ ἡ ζωὴ καθ' ἣν τὰ ζῶντα, οὐσία καὶ πρώτη καὶ καθ' αὐτὸν οὐσία. καὶ ἔτι μειζόνως τῆς καθ' ἣν ἡ ὑφ' ὧν ζωοῦνται τὰ ζῶντα. ψυχὴ δὲ οὖ

οὐμλὼ ἃ δὲ πάντα ὁ μωνύμως, ἐπειδὴ καὶ μία πῶς ἡ τῆς ψυχικῆς ζωῆς οὐσία, ἡ οὐ λεθεν κινητικὴ, καὶ οὐχ ὥσπερ ὠδὶ τῆν ὁμωνύμων πλείους ηαὐ ἓηεσον ἰδέας, ἀλλη γαὲ ἡ πρὸὶ τῆ χρῶσαν ηωὸς, παρὰ τὼ τῆ θαλασσίου καὶ παρὰ τὼ τῆ ἀςρῶου, ηὴ ἔ τι παρὰ τὼ τῆ ὡς ασκεμῦ οὐσια, ἔ τι δὲ τῆς ψυχῆς ηὴ ἡ μία ηὴ ὁ ηοινὸν ἔχουσι παρελλάπει ηαὐ ἓηεσον εἰδος, ὡς ηὴ ηατὰ ζάθες πρλλῆς γαμονίης παρελλάξεως, ηαὐ ὰπρὸ ἔχει τὰ ὡς ἀφ' οὗὸς ηὴ πρὸς οὗ λεγόμενα, ἀναγκαία ἔδει τοὐτ' ἔχ ἡ ηατὰ ὁ ηοινὸν μόνον, οὐ δὲ ἡ ηατὰ μόνον ὁ παρελλαγμούσι, ἀλλ' ἡ ηατὰ ὁ συναμφότερον θεωρεῖα. ἵνα ὡς ἔχει τὰ πράγματα οὕπως αὐτὰ γνώσκωμεν. ἔχει δὲ ὡς μήτε ὁ ηοινὸν ποτε αὖθ τῆς εἰρημένης διαφορᾶς, μήτε ὁ παρελλαγμούσι αὖθ τῆ ηοινοῦ αὖ ἡ εἶναι ἡ ἀηεὶ βῶς θεωρεῖσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ μοριςὴ οὖσα ἡ ὑμετέρα γνῶσις, οὐη ἐχύει βύθυς ὕλ ἀρχῆς ὁ συναμφότερον ἐλεῖν, πρὶν ἰδία ηῆσαι ἑηάτερον, ἐηάτερος ὁ φιλόσοφος τὶ ὁ ηοινὸν πρότερον θεωρῆ, οὕτως οὐ ηοινὸν ὡς τὰ πολλαχῶς λεγόμενα. ὡς ὁ ὄν. ὡς ὁ ἀγαθόν. ὡς ὁ οὖ. ὡς ὁ ὑγιεινόν. ηαὶ γαὲ οὐ τῆν συναμφοτέρων μόνων, ἀλλὰ ηαὶ τῆν οὕτω ηοινῶν μία ἐπιςήμη. ὡς αὐτὸς ἡμᾶς οὐ τῇ μιᾷ τὰ φυσηὰ διδάσηει πράγματεια. ηαὶ οὖα ηοινὸν φορὶ τῆ οὐ ὸς αὐτῆ ἀποδίδωσι λόγον, ηαί τοι πολλαχῶς λεγομένου. οὕτω δὲ ηαὶ οὐ τῇ φυσηῇ τῆς ηινήσεως οὖα ἀποδίδωσιν ὅρον. ηαὶ οὐ ἔςιν μεταξὺ, ὁ ηοινὸν τῆν πολλαχῶς λεγομένων ἀποδίδοναι ὅρον, ὅπερ ηαὶ πάντως ἀναγηαῖον ποιεῖν, ἀλλὰ ὁ αὐηεῖσθαι τῷ ηοινῷ, μὴ προσηυρίσαι δὲ ηαὶ ὁ ηαθ' ἓηεσον ἴδιον. ἵνα τότε ηατὰ ὁ ηοινὸν ὁμοῦ ηαὶ ὁ ἴδιον πῶ ἀηριβῶ ἑηάσου ἴλαμεν γνῶσιν. πάλιν δὲ ὑπομητέον, ὡς πρὸὶ τῆς οὐ τοῖς θνητοῖς ζώοις ψυχῆς ὁ προηούμενος αὐτῷ σκοπός. ὥν ηαὶ ἡ λογικὴ ὑμετέρα.

ε΄ ΓΕΙ ΔΕ παρεδρομέα πρὸὶ ψυχῆς τῆν ἄλλων ἐφ' ὅσον ἓηεσος ἀπεφήνατο, πρότερον ἔρηυται. πῶ ὥσπερ ὕλ ἀρχῆς πάλιν ὑ παυίωμεν. πειράμενοι διειρίζειν τί ἔδει ψυχὴ, ηαὶ τῆς αὖ ἓη ηοινότητος λόγον αὐτῆς.

ο ὑ ὁ ἰσορήσω μόνον ἀηλεύητος τῆ αἱρήσω, ἀλλὰ ηαὶ ὁ ὕλεργάσω, ἀσφαρεύτως οὐ τῇ ὕλεργασίᾳ τῆ ἀσωμάτου πόσης ψυχῆς, τῆ οὐσιώλους, τῆ αρχηηοῦ ὡς εἰδητηοῦ, τῆ ἀμερίσες ὑνωμένου. ὑ παρίλλιπται δὲ διειρίζειν ηαὶ ὁ ηοινότατον ἀποδίδοναι τῆς ψυχῆς λόγον. ἵνα τὰ πάσα τῇ ψυχῇ πρὸὶ ἣς ὁ λόγος ηοινῆ τέως ὑπάρχοντα θεωρῆσι, ὡς ὕσερον ηαὶ ἑηάσης πραγμάτειας ἴδια.

λ΄ ΕΓΟΜΕΝ δὴ οὖν πηγὴς τῆν ὄντως, πῶ οὐσίαν. ταύτης δὲ ὁ μὲν ὡς ὕλην.

γ΄ ὀρὶ τῆς οὐ τοῖς θνητοῖς ζώοις ψυχῆς ἔντος τῆ λόγου, οὐ πάσης οὔσης ὁμοειδοῦς πρὸς πᾶσαν, ηαὶ οὐ δὲ συσοίχως μόνον αὐτισηαιρουμένων, ἀλλὰ ηαὶ ηατὰ βάθος πλείονος οὔσης διαφορᾶς οὐ αὐταῖς, ζητεῖ ὡς ἁρπται ὁ ηοινῆ πάσαι ὑπάρχον, ἐ ηαὶ μὴ σωώνυμον ὁ ηοινὸν, ἀλλὰ ηαθ' ἓηεσον εἶδος ὕλλαπόμενον. ὡς μὲ δὲ αὐὸ μόνον ὁ ηοινὸν αἰξάλλαητον, οὐ ηατὰ μόνα τὰς συσοίχως αὐτισηαιρουμένας διαφορᾶς, ἀλλὰ ηατὰ βάθος ὕλλαπόμενον. ὅτε ηαὶ αὐὸ ηαθ' αὐὸ ὁ ηοινὸν διαφορᾶται, ηραπόνως ἢ ὑφειμένως αὐὸ ἔχον ὂν ὅπερ εἶναι λέγεται. ηαὶ οὐχ ὥσπερ ὠδὶ τῆν συσοίχων ἡ αὐτισηαίρεσις οὐ ηατ' αὐὸ ἔχον ἀλλὰ ηατὰ τὰς διαφορᾶς. οὐδὲν γαὲ μᾶλλον ἡ πρώτως ἡ ηυριώτερον ὁ χρῶμα οὐ τῷ λευηῷ ἢ οὐ τῷ μέλανι. ὁ δὲ ὅν ηυριώτερον ηαὶ ὄντως ὂν οὐ τῇ οὐσίᾳ ἢ οὐ ταῖς ἄλλαις ηατηγορίαις. ηαὶ ὁ ἀγαθὸν ηυριώτερον οὐ τῇ θείᾳ αἰτίᾳ ἢ οὐ τοῖς αἰτιατοῖς. ηαὶ οὐ τούτοις, μειζόνως οὐ τοῖς ἀϊδίοις ἢ οὐ τοῖς φθαρτοῖς. διαφορᾶται μὲ γαὲ ηαὶ οὐ αἰθρώπῳ ηαὶ οὐ ἵππῳ ὁ ζῶον. ἀλλὰ ταῖς διαιρητηαῖς αὐτῆ διαφοραῖς ηαὶ οὐ ταῖς συσατηαῖς. δ' ὃ ηαὶ οὐχ ἡ ζῶον. ὁ δὲ οὐρανίον ηαὶ ὁ χθόνιον ηαὶ ἡ ζῶον. ὁ γαὲ ἄφθαρτον ηαὶ φθαρτὸν διαιρητηαὶ μὲ τῆ ὄντος, συσατηαὶ δὲ τῆ ζώου διαφοραί. ὁ δὲ αὐθίσορσον ἡ μὴ, διαφοραὶ τῆ ὄντος. ηαὶ ὁ ἀπλῶς ηαὶ πῆ ἐφ' ὁ τῆ ἀγαθοῦ συσατηαί. ὁ δὲ οὕτω ηοινὸν ηαὶ ἰδία ψυχῶν πρόηεται οὑρεῖν. λαβὼν τοίνω οὐσίαν πάσης εἶναι ψυχὴ, ἐπειδὴ ζωὴ ἡ ψυχὴ, ἡ δὲ ψυχὴ οὐσία, δ' ὃ ὅτι ηαὶ ὁ ζῶον, ἔςιν δὲ οὐσία, ὡς πρὸ τῆ ζώου πῶ ζωῶ εἶναι οὐσίαν, δ' ὧ ηαὶ ἡ ὁριζόμενον ζῶόν ἔδι, ηαὶ γαὲ ὡς ζῶον οὐσία ηαὶ τ' οὐαστίων ὡς ζῶον δηκτηὸν, ηῆ τῆ σώματος αὐτῆ ηατὰ πῶ ζωῶ σωηχρισμένου, λαβὼν οὖω ἐη τούτων οὐσίαν εἶναι πῶ ψυχῶ, ηαὶ οὔτε ὑληῶ, δ' ὅτι ἀτελὴς οὐσία ἡ ὑληή, ηατὰ ἀμυδράν τινα τῆ ἕνδους ἀποτελέτησιν πῶ δηκτηῶ τῆν εἰδῶν ὑφισταμένη. δεῖ γαὲ ηαὶ ὁ δηκτηὸν τῆν εἰδῶν ἔχειν μία τινα πρὸς αὐτὰ οἰηειότητα, οὐμῶ αὐτὰ εἶναι. ηαὶ ἡ ζωτηὴ οὖω ὕλη ἀμυδράν ἔχει πρὸς ζωῶ οἰηειότητα ὡς δηκτηή. δ' ὃ δυνάμει μὲ αὐτῇ, τῇ δὲ ψυχῇ ηατ' ἐνέργειαν πάρεσι ὁ ζῶ. οὐη ἀῤα ὑληὴ οὐσία τῆν ζώων ἡ ψυχή. ἀλλ' οὐ δὲ ἡ σύνθετος αὐτῆν οὐσία. εὐ γαὲ πρώτως, ἀλλὰ δευτέρως ηαὶ ηατὰ πῶ μέθεξιν τῆς ζωῆς οὐσιοῦται ὁ ζῶον. ηαὶ πῶς ὁ σύνθετον ηατὰ ὁ εἶδος ἔςι τε ηαὶ δ' τί ἔδιν. ὡς ὁ εἶδος ηαὶ ὁ δ' τόν πρώτως εἶναι. ηαὶ ἡ ζωὴ ἀῤα πρὸ τῆ ζώου ηαὶ οὐσία ἔδι, ηαὶ ζωτηὴ οὐσία ὡς οὐ ηατὰ μέθεξιν ζῶσα, ἀλ' ὡς αὐὸ ὂν ὄντως οὖσα ζωή. ὂν δὲ ἰῶ ὁ τῆν ζώων εἶδος. οὔτε οὖω ηατὰ πῶ ὕλην, οὔτε ηατὰ ὁ ἔμψυχον οὐσία ἡ ψυχὴ ὑπάρχουσα, ὡς ὁ εἶδος ἴσαι οὐσία. τῆς οὐσίας δὲ ὁ μὲ ὡς ὕλην φησίν.

ἀχώριστον πρὸς ἀλλήλαυτ σύμφυσιν, ὡς ἐκείνου ὄλους ζῴου μιᾶς τῆς ἄλλων ὄντος, καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἑκάστου τρόπον τινὰ πάντα ὄντος. ἐπεὶ καὶ τὸ φυτικὸν ἡμῶν αἰσθητικόν τε καὶ λογικοῦ ὀργανικὸν ἔδει θρεπτικόν τε καὶ γεννητικόν· καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἡμῶν λογικόν. πεφύτευται γοῦν ἡ ὄψις καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ἀφή. καὶ κατὰ κοινὸν λόγον τὸ φανταστικὸν ἀλλὰ καὶ θρεπτικόν πως. δηλοῖ δὲ ἡ ὄρεξίς τε καὶ ἀπόλαυσις τῆς τροφῆς, αἰσθητικὴ οὖσα ἐκατέρα. ἡ δὲ λογικὸν δεῖσαι ἀμφοτέροις κοινωνοῦν. κατὰ γὰρ τὴν προβεβλημένην ζωὴν εἰς τὸ ἀνθρώπειν, τὴν πρὸς αὐτὰς ἀναδέχεται κοινωνίαν. διὸ οὐδὲ ἡ γένεσις ἡ τοιαύτη αὖθις φαντασιαστή. ταύτην μὲν οὖν ἀλλήλαις ὁμοιδεῖς, τὸ συνυπάρχειν πάσας ἀμειρίτως ἐν τῇ τοῦ ζῴου συστάσει. τῇ δ' ὅλῃ ψυχῇ, ὡς διαιρετῇ οὔσῃ φύσει κατὰ συμβεβηκός, ὡς ὁ ἀλιέξανδρος ὑφηγεῖται, διαιρουμένῃ τῷ τὸ σῶμα διαιρεῖσθαι, ὡς ἐν ἑκατέρῳ τὴν μερίσει τὴν ὅλην ἐμφαίνεσθαι. ἀλλὰ ζῆτημα διαιρετικὸν μὲν ἔτι ἐστὶν εἶναι ὁμοιδεῖς τὰς μορφὰς τῇ ὅλῃ. οὐμὲν τὸ πρότερον σημαίνει πῶς εἶσιν ὁμοιδεῖς. ὅπερ τὸ ὡς. ἐπίρρημα δηλοῖ. μᾶλλον μὲν οὖν εἶναι νοητέον, ὅτι οὐχ ὡς ἁπλῆ, ἀλλ' ὡς συμπληρουμένη ὑφ' αὑτῆς. καὶ οὕτω συμπληρουμένη, ὡς καὶ διαιρεῖσθαι δυναμένη, ὁ μελλουμένως μὲν τῷ νοῦ τὴν λοιπὴν χωριζομένου, ἕως δὲ καὶ τῆς αἰσθητικῆς ψυχῆς ἀφ' ἧς φυτικῆς. ἐπεὶ πῶς πρώτην ὑπέστησαν μὲν αὐτῷ διαμενῇ δοῦσαι σώματι ἕξιν, ἀλλ' οὐ κρείττονι. ἐκεῖνο δὲ γνώριμον ὡς καὶ τὸ φυτικὸν ἡμῶν τοιοῦτον, οἷον αἰσθήσει καὶ λόγῳ συμφύεσθαι. καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἅτε τῷ λόγῳ. διὸ οὐ δὴ τῷ αὐτοῖς φυτοῖς φυτικῷ, οὐ δὴ τῷ αὐτοῖς ἀλόγοις ζῴοις φυτικῷ καὶ αἰσθητικῷ, ταὐτὸν ἡμῖν τὰ αὐτὰ πάντη. τὰ μὲν γὰρ ἄκρα λεγομένως εἶναι. τὰ δὲ πρὸς τὸν τῷ λόγου κοινωνίαν ἀδιαστάτει. ἡ δὲ λέξις ἡ, ἀλλήλων μὲν οὐ χωριστὰ ὄντα, τῆς δὲ ὅλης ψυχῆς ὡς διαιρετῆς οὔσης, ἅπαντα ἀλλήλοις ἄρτιαι. ὅτι τὰ ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ψυχῶν εἴδη τὰ μόρια μετεπέκτηται. καὶ ὅτι αὐτὴ δυτικῆς γλυκῆ πάσχει χρῶτται. διὸ γοῦν ἀλλήλοις φαίνεται, ἀλλήλων εἶπεν.

ΒΟΙΚΕ δὲ καὶ ἡ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀρχὴ ψυχή τις εἶναι. μόνης γὰρ ταύτης κοινωνεῖ καὶ ζῷα, καὶ φυτά. καὶ αὕτη μὲν χωρίζεται τῆς αἰσθητικῆς ἀρχῆς. αἴσθησιν δὲ, οὐκ ἔστιν οὗτος ἔχει. ψυχὴν καλέσας τὰς διαφόρους ἐν ἡμῖν ζωὰς, πρῶτα μὲν τὴν λογικὴν ἢ τῆς αἰσθητικῆς, ὡς ἐν αὐτοῖς ἀρχικὴν καὶ αἰσθητικὸν ἐχουσῶν, καὶ διὰ ταῦτα ψυχὰς καλῶς εἰρημένως, οὐκ ἐπίσης. νῦν δὲ φυτικὴν ὅτι ψυχὴ καὶ λόγου τοὺς ὑξίωσι. πρῶτον μὲν ἀρχικὴν αὐτὴν πρεσ πού. ἔπειτα δὲ αὖ τὸ ἕξιν διαιροῦς, διά τε τὴν ταύτης μόνης κοινωνεῖν τῷ ζῷα καὶ φυτά. τῇ δὲ τῷ αὐτῷ μὲν χωρίζεσθαι τῆς αἰσθητικῆς ἀρχῆς, αἴσθησιν δὲ μηδὲν αὖθις ταύτης ἔχειν, νῦν παθητικὴν δηλαδὴ, καὶ κατὰ νῦν πλείονα τὴν αἰσθητηρίου ἐναρμοσίαν. δι' ὧν ἐκφαίνει τὸ εἰδητικὸν τῆς φυτικῆς καὶ ἀρχικὸν πιστοῦται. οἱ γὰρ ταύτης ὁμολογουμένως εἰδητικὰς καὶ ἀρχικὰς ζωὰς συμφύεται, τῇ τε αἰσθητικῇ καὶ τῇ λογικῇ, ἔτι αὖ καὶ αὐτὴ ἀρχικὴ καὶ εἰδητική. καὶ ἃ αὖθις ἑκάστων εἰδοποιοῖ καὶ κατ' αὐτὸν τὰ φυτά, ἔτι αὖ καὶ αὐτοπλείς τι εἶδος ψυχικόν.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

ΕΝ τῷ πρώτῳ ἰσορήσας τι ἅπαντας τὴν παλαιῶν δόξαν καὶ ἐπιξηράσαμενος, καὶ διὰ τῆς ἐπιξηράσεως, ὅτι τε οὐσία καὶ ὅτι ἀσώματος, καὶ ὅτι ἡ μού τι αὐτῆς ἔστι ὡς κινουμένου τοῦ ζῴου τοῦ σώματος δεικτικὴ, ἡ δὲ ὡς κινοῦν, καὶ ὅτι ἡ λογικὴ ψυχὴ ἔχει πάθη, ὡς μὴ δὲ ὀργάνου τῷ σώματι χρωμένου ἐνεργείας, εἶτα καὶ ὅτι ἀρχικὴ αὐτὴ μάλιστα, καὶ ὅπως γινώσκει οὐ κατὰ τὸν στοιχειώδη ἀλλὰ κατὰ τὸν αἰδητικὸν πρὸς τὰ γνωστὰ οἰκειότητα, ἐν λεξάμενος δὲ καὶ ἡ διαφορὰ τῆς τῶν ὅλων στοιχείων πρὸς τὰ μόρια ψυχώσεως, ὅτι τε μία ἡ ἐν ἑκάστῳ ψυχὴ λεπτομερίζεσθαι, αὐτός τε καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δημοκρίτου τὸν θεωρίαν ποιούμενος, καὶ τοῦδε πάσης ψυχῆς τῆς τῶν θνητῶν ζῴων τὸν πραγματείαν εἶναι βουλόμενος, ζητεῖ προηγουμένως τί κοινὸν παίζεις ὑπάρχει, καὶ ὃ πάσχει αἱ τί τε λέγουσι ψυχαὶ αἱ τῶν θνητῶν ὡς ἄρτιαι ζῴων. ἀλλ' ἐπεὶ οὔτε ὁμοιδεῖς ἀλλήλαις, οὔτε τὸ κοινὸν αὐταῖς σωματοειδῶς ὑπάρχει,

Α ΕΊΟΥΣΙ δὲ τινες μεριστὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ ἄλλῳ μὲν νοεῖν, ἄλλῳ δὲ ἐπιθυμεῖν. τὸ οὖν δή ποτε σωλήχει τὸν ψυχικὸν, εἰ μεριστὴ πέφυκεν. οὐ γὰρ δή γε ἡ σῶμα. δοκεῖ γὰρ τοὐναντίον μᾶλλον ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα σωλήχειν. ὄζιλεβούσης γοῦν διαπεῖναι μὴ σήπεται. εἰ οὖν ἕτερόν τι μέσον αὐτὸν ποιεῖ, ἐκεῖνο μάλιστα ἂν εἴη ἡ ψυχή. λύσει δὲ πάλιν πάλιν ἐκεῖνο ζητεῖν. πότερον, οὗ, ἢ πολυμερές. εἰ μὲν γὰρ οὗ, δῆλον οὐκ ἀθὲς καὶ τὸν ψυχὴν οὐ εἶναι. εἰ δὲ μεριστὸν, πάλιν ὁ λόγος ζητήσει, τὶ ἡ σωλήχει ἐκεῖνο. καὶ οὕτω δὴ πρόεισιν ὡδὶ ἡ ἄπειρος.

Ο ὐκοῦν κἀκεῖνο τὸν ὅλῳ βούλεται καὶ νοεῖν καὶ ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. καὶ οὐ δεῖ ἐπισημαίνεται, ὅτι ἢ ὅλη ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. ἀλλ' ὅτι ὡς μεριστὴ καὶ ὡς μερίσις. δεῖ ὡς ἀμέριστος φαίνει, καὶ διαφόρως ζωᾶς· ἀμερίσως ἀλλήλαις συμφυομέναι. διὸ καὶ ὅπαν τεῖ ἡ σωλήχει βιλότης. ἡ γὰρ μεριστὸν πᾶν λεῖται τῇ σωλήχοντος. εἰ δὲ μεριστὴ εἴη ἡ ψυχὴ, οὔτε ἑαυτὸν οὔτε ἄλλό τι σωλέξει. ὡς οὐ δὲ ἡ σῶμα. ἀλλὰ μὲν σωλήχει ἡ σῶμα ἡ ψυχή. ὄζιλεβούσης γοῦν διαπεῖναι. ἀμέριστος ἄρα. ἐπεὶ εἰ καὶ αὐτὴ τῇ σωλήχοντος λεῖται, ἢ σπασόμεθα ὡς ἡ ἀμέριστον, καὶ κεῖνο ἡ ψυχή. ἢ εἰς ἄπειρον χωρήσομεν.

Α ΓΟΡΗ'ΣΕΙΕ δ' ἄν τις καὶ τοῦδε τῶν μερίων αὐτῆς, τίνα δυώαμιν ἴχει ἕκαστον ἐν τῷ σώματι. εἰ γὰρ ὅλη ἡ ψυχὴ πᾶν ἡ σῶμα σωλήχει, προσήκει καὶ τὴν μερίων ἕκαστον σωλήχειν τὸ τῇ σώματος. ἔζιον δὲ ἔοικεν ἀδυνάτῳ. ποῖον γὰρ μόριον, ἢ πᾶς ὁ νοῦς σωλέξει, χαλεπὸν καὶ πλάσαι.

Η' ὅλη μὲν κατὰ ἡ ἀρίστοτέλη. καὶ κατὰ τοῦ μεριστὸν αὐτὸν λόγου πιθανούσης, σωλήχει ἡ σῶμα. ἀλλ' ὡς αἰσθάνεται ἡ ὅλη κατὰ τὸν αἰσθητικὸν δυώαμιν. δηλ. ἡ ἑκάστην δυώαμιν ἀμερίσως τῷ ὅλῳ συμφυέσθαι, καὶ οὐ κατὰ διάσασιν ἄλλό τι ὄιση ἡ δεξαστικὴν, οὕτω καὶ σωλήχει μὲν ἡ ὅλη. κατὰ δὲ τὰς ἀχωρίστους αὐτῆς ζωὰς δηλ. τὸν καὶ τούτων ἀμερίστως τῇ ὅλῃ σύμφυσιν. ἀλλ' οὐ κατὰ ἡ νοητικήν. ὅπερ τοῖς μεριστὴν ὁμολογούσις οὐχ ἕπεται. ἀλλ' εἰ καὶ δύο τις αὐτὸν μεριστὴν οὖσαν, καὶ σωλεκτεομένω τὸν ὅλον τῇ ὅλου εἶναι σωλεκτικὸν, ἕξει καὶ τὰ μέρη τὴν μερῶν τάττειν ἡ ἑκάστῳ ἐμβάλλειν σωλεκτικήν. ὡς καὶ ἕκαστον ψυχικὴν μόριον σωματικοῦ εἶναι σωλεκτικὴν μερίου. ὥστε καὶ ὁ νοῦς. ἔζιον δὲ χαλεπὸν καὶ πλάσαι. ἀχώριστον γὰρ τῇ σωλεχομένῳ ἡ προσεχῶς σωλεκτικήν. χωριστὸς δὲ ὁ νοῦς. καὶ ἡ μὲν ἐκείνου ὕλη, ὡς αὖ ἔζιον ἐκεῖνο σωλέχει. ἡ δὲ ἑαυτῇ, ἑαυτὴ νοοῦν καὶ εἰς ἑαυτὴ ἐπιστρέφον. ἔτι εἰ καὶ ἀμερὲς ἡ σωλεκτικὴν τὴν μεριστὸν, ἀλλὰ τοῦδε αὐτὰ μεριζόμενον. καὶ ἡ μὲν οὐ πρὸς ἑαυτὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ κρείττω αἰσθήσεται, ἐγκατα δηλωνὸς τῷ σωλεχομένῳ. ὁ δὲ καὶ τὰ κρείττω νοεῖ. καὶ ἐκείνων ἴχεται. πῶς οὖν πειράσθήσεται ἡ νοῦς τοῦ σώματος. διότι ἡ σῶμα τῇ ὅλῃ ψυχῇ κατὰ τοὺς ἀχωρίστους αὐτῇ σωλήρτηται ζωάς. δηλ. δὲ τὸν σωλαρτήσει, οὐ ταῖς χρωμέναις μόναις, ἀλλὰ καὶ ταῖς μηδὲν αὐτῷ χρωμέναις ἐμποδίζει. ὡς ὡδὶ τὴς βαλόνης ἔρηται.

Φ ΑΙ'ΝΕΤΑΙ δὲ καὶ τὰ φυτὰ διαιρούμενα ζῶ. καὶ τὴν ζώων εἶπε τὴν οὐ τόμων, ὡς τὸν αὐτὸν ἔχοντα ψυχικὸν τῷ ὅλῳ, εἰ καὶ μὴ ἀριθμῷ. ἐκάτερον γοῦν τὴν μερίων, αἰσθησιν ἴχει καὶ κινεῖται κατὰ τόπον, ἐπί τινα χρόνον. εἰ δὲ μὴ διατελοῦσι, οὐδὲν ἄτοπον. ὄργανα γὰρ οὐκ ἴχουσιν ὥστε σώζειν τὸν φύσιν. ἀλλ' οὐδὲν ἧττον τὸ ἑκάτερον τὴν μερίων ἅπαντα τὸ ὑπάρχει τὰ μέρια τῆς ψυχῆς. καὶ ὀρεκτικὸν ἐστι ἀλλήλοις, καὶ τῇ ὅλῃ. ἀλλήλων μὲν, ὡς οὐ χωρισταὶ ὄντα. τῆς δὲ ὅλης ψυχῆς, ὡς διαιρετῆς οὔσης.

Κ αὶ ἔζιον λεκτικὴν τῆς ἀμερίσου τὴν τὸ ἑκάστῳ τελείων οὐσιῶν τε καὶ δυωάμεων ζωτικῶν συναφῆς. τὰ γὰρ ὡς μεριστοῦ μόρια. κἂν ἄνωπταί πως, ἰδίαν ἑκάστου ἴχει θέσιν. ὡς ὀφθαλμὸς καὶ ῥίς. αἱ δὲ ζωαὶ οὕτως λῶον ται, ὡς καὶ ἑκάστῳ τῷ σώματος μερίῳ τὸ ἴοτε ποίσας παρεῖναι, ὅταν ἐπιτήδειον ἡ πρὸς τὸν πάθων ἀναδοχήν. καὶ γὰρ ὁ κλάδος τοῦ φυτοῦ τὸν ὅλον ἴχει φυτικὸν ψυχὸν, θρεπτικόν τε οὖσαν καὶ αὐξητικὸν καὶ γονητικόν. καὶ πάντων τὸ τόμων ζώων εἰς δύο διαιρουμένων, ἑκάτερον μέρος ἐπί τινα χρόνον καὶ κινεῖται καὶ αἰσθάνεται. καὶ δῆλον ὡς καὶ φρίφιται. οὐ γὰρ αὖθις τῆς ἀλλοιταί. καὶ δῆλον ὡς οὐ τῷ ἄλλῃ μόνῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριθμῷ, ὡς ἔσθ' ὅτε ἔφαμεν, τῆς ἀμερίσου ζωῆς ὅλης τὸ ἑκάστῳ παρούσης· ἀμερίσως, τὴν πρὸς τὸν ἄτομον ζωὸν ἐπιτηδείων μερίων. κἂν τε συνεχῆ ἢ πρὸς ἄλληλα κἂν τε διωρισμένα. ἀλλ' οὐ τοῖς διωρισμένοις, οὐκ οὖ ἀμφοτέροις ἔστε τὰ τῆς σωτηρίας ὄργανα, τὰ ὑγρὰ μὲν καὶ καλούμενα, οὐκ ἐὰ ὠδὶ πολὺ τὸν αὐτὸν τῷ ἀριθμῷ παρεῶναι ψυχὸν τὸ ἀμφοῖν. καὶ ἧ τὸ τοῖς φυτοῖς αἰρίζαι κατ' ἀριθμὸν διάφορα. εἰ δὲ αἴτιόν ἐστι ζωαὶ ἀμερίσως ἀλλήλαις συνυπάρχουσι, μειζόνως αἱ κρείττους καὶ ὁμοειδεῖς εἰσιν. εἶεν αἱ ψυχαὶ ἀλλήλαις τε καὶ τῇ ὅλῃ. ψυχαῖς νῦν οὐ τοὺς τὸ τελείοις ζώοις καλῶν, ἀλλὰ τοὺς τὸ ἑκάστῳ ζῴῳ διαφόρους ζωάς. εἶεν τὸν φυτικὸν. τὸν αἰσθητικὸν. τὸν λογικόν. εἶναι δὲ ταύτας καὶ ἀλλήλαις καὶ τῇ ὅλῃ ὁμοειδεῖς. οὐχ ὅτι ἡ φυτικὴ καὶ ἡ αἰσθητικὴ τῷ ἄλλει ταυτόν. ἀλλὰ δηλ. τὸν

καὶ ἐ ζῷον, πότερον ἀεὶ τῇ νοητικοῦ οὐ ἡμῖν τῷ παθητικῷ συμπεφυκότος καὶ τῷ θρεπτικῷ. ἢ οὐ τῇ εἰς σῶμα ῥοπῇ ταῦτα προσλαμβάνοντος, καὶ μιᾶς σωτηρίας ἐκ πλειόνων ζώων. ὥσπερ καὶ ἐκ ψυχῆς οὐ γίνεται ὁ ζῶον, ἡμῶν οὐκ ἀεὶ συμπεφυκότων ἀλλὰ ποτέ. καὶ εἰ οὕτως, αὖρα προῦπαρχουσῶν μὲν τὴν διαφόρων ζωῶν γίνεται ἡ σύμφυσις ποτὲ, ἢ οἵων ποτὲ γινομένων. εἰ δὲ ἀεί, πότερον καὶ τὴν λοιπῶν ὅλῳ ὁ νοῦν χωριζομένων τῷ σώματος, ἢ καὶ τῷ νοῦ ἀχωρίστου ὅλῳ τὸν λοιπὸν ὄντος. σωτηρίᾳ δὲ ὁ κεφάλαιον καὶ πρὸς ὁ πῶς ψυχοῦται τὰ σώματα. πότερον ζῶσῃ τῆς ὅλης, ἢ ὑπὸ πνεύματος αὐτῆς διαμένων. καὶ εἰ ζῶσῃ τῆς ὅλης, πότερον κατ' ἄλλην ἄλλως μοῖραν παρούσης, ἢ ὅλης ἀπαντταχοῦ. καὶ πότερον ὅλης κατὰ πάσας, ἢ ὅλης μὲν ἀλλ' οὐ κατὰ πάσας. οὐ γὰρ δὴ καὶ κατὰ τὰς χωριστάς. ὁ μὲν οὖν πλάτων σαφῶς ὕστερον τῇ λογικῇ ζωῇ, λιὼ καὶ ἀθάνατον ποιεῖ, νῷ παθητικῷ, λιὼ ὄντι ὁ εἴδει ζωῆς. προσυφαίνεσθαι λέγει. δίμαι δὲ ὡς καὶ ἀριστοτέλης οὕτως, νῷ μὲν χωριστὸν εἶδος, καὶ οὐ δὲ ὡς ἐργάνῳ ποτὲ χρωμένῳ τῷ σώματι οὐ δὲ συνέχουσάν τι τὸ σώματος μόριον, ποτὲ δὲ καὶ ἀφιστομένῳ τῆς ἔξω ῥοπῆς, καὶ εἰς νῷ οὐσίαν συναιρούσῃ νῷ οὐ δράγειαν, καὶ χωριζόμενον μόνῳ εἶναι ζῶον ὅπερ ἐστί, νῷ δὲ ἄλλῳ ζωῇ ἀχώριστον λέγων, ᾗ ζωῇ τῷ σώματι ἀεὶ συνδρᾶν. οὐ γὰρ τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τῷ συναμφοτέρου εἶναι τά τε πάθη καὶ τὰ τοιαῦτα δρᾶγα. οἷον αἰσθήσεις. φαντασίαν, ὀργάς. καὶ ὅλῳ λογικαὶ τῷ σώματι χρῶνται συνδρᾳ. ὡς διανοητικὸς ἐστὶν. ὡς τὰς χωριστὰς ἐπιστημονικὰς θεωρητικὰς καὶ νοητικάς. οὐ δῶν τῷ παντελεῖ χωρισμῷ οὐ μένει διαλαθὴ μία ὕβ ἀμφῶν. οὐ γὰρ ἀΐ τι πάντη ἕν κεχωρισμένῳ. ἐ πότε καὶ σαφῶς ἔρηται πρὸ τῷ νοῦ χωρισθείς δ' ὕβι μόνον τῷδ' ὅπερ ὕβιν, ὡς μόνον ὁ νοερὸν λέπεσθαι. οἱ δὲ τῇ ἔξω τῷ νοῦ ῥοπῇ, καὶ τῇ κατὰ προβολὴν ζωῇ, ἢ πρὸς τὰς ἄλλας σύμφυσις. ἀλλ' ἡ σύμφυσις οὐ κατὰ σωτηρίαν, ἀπ' ἡ τὴν σωματικῶν μορῶν, ἀλλ' ἡ ἀσώματος προσοίκουσα, ἀμερίσως πρὸς ἀλλήλας οἰκουμένων, καὶ μιᾶς ἀμερίστου τῆς ὅλης ἀποτελουμένης. ὡς ἡ τῷ λευκοῦ καὶ μέλανος ὅλης μία. κατὰ δύο μὲν οὐδρᾶν λόγους ἅμα. ὅλη δὲ κατ' ἄμφω καὶ μία, ὡς ἀμβλὺς οὐ ἀμβλεῖ τὰ δύο συνειληφέναι. ἐ δὲ τῷ σώματι ἡ ψυχὴ οὕτω συνάπτεται, ὡς οὐ ὄβ ἀμφῶν γίνεσθαι ὁ ζῶον, πολλῷ μᾶλλον συγχωρητέον τῇ ἐκ διαφόρων ὑλῶν ζωῆς οὐσίαν. νῷν αἱ μὲν ὧσιν ἀχώριστοι, ἡ δὲ χωριστὴ μὲν, τῇ δὲ ἀφ' ἑαυτῆς ἐκτάσει καὶ πρὸς ὁ ἔξω νεύειν, ἀχώριστός πως γινομένη, καὶ συναρμοζομένη πρὸς αὐτάς. καὶ τὰς μὲν κοινὰς οὐδρᾶσα. καθ' ὅλων ἑαυτῆν οὐδρᾶσα, τὰς δὲ χωριστὰς καθ' ἑαυτῆν, ἡ ὁ ὄβ ἡμισείου ἔχουσα πρὸς τὰς λοιπάς. ναὶ δῶν τῇ ἀριστοτελικῇ συμπαρακολουθήσωμεν λέξει διακείσα δὴ τὰς γνωστικὰς τῆς ψυχῆς οὐδρᾶσα ἀφ' τὴν ὀρεκτικῶν, καὶ ποικίλας εἶναι ἀμφοτέρας δηλώσας, τὰς μὲν, ὡς δοξαστικὰς καὶ νοητικὰς καὶ αἰσθητικὰς, τὰς δὲ κατὰ ὁ λογικὸν καὶ παθητικὸν, παθητικὴ γὰρ ἔρεξις ἐπιθυμία. λογικὴ δὲ ἡ βούλησις, προαιρετὰς δὲ καὶ τὰς κατὰ τόπον κινητικὰς, καὶ ἔτι τὰς φυτικὰς, ζητεῖ πότερον ὅλη τῇ ψυχῇ τούτων ἕκαστον ὑπάρχει καὶ πάσαι, καθ' ἑαυτὸ νοοῦμεν τὸ καὶ αἰσθανόμεθα καὶ κινούμεθα, καὶ τὴν ἄλλων ἕκαστον ποιοῦμέν τε καὶ πάσχομεν, ἢ μοιρίαις ἑτέραις ἕτερα. ἐπεὶ δὲ ὁ μέν τι νοεῖ τῆς νοητικῆς ὕβι ψυχῆς ἴδιον. μάλιστα μὲν ὁ μόνιμον, ὡς νῷ οὐσίαν τῆς οὐδρᾶσα συναιρούμενος, ἢ ἤδη δὲ καὶ ὁ κατὰ προβολὴν, ὅσον μὴ τῷ σώματι ὡς ὀργάνῳ χρῆται, μὴ δὲ συμπαραλαμβάνει νῷ φαντασίαν, καθ' ὁ πομένῳ αὐτῷ ἔχει καθάπερ σκιὰ παρακολουθοῦσαν, ὁ δέ τι νοεῖ, ὅ παθητικὸν ὁρᾷ ᾗ φαντασίαν γενόμενος, τοῦδε τούτου νῷ ὁρῶντι διακείσει αὖ ὁ ἀφ' τὸ προτέρου, τῷ ὑμᾶς φάναι εἶναι τὸν νοοῦντας. ὧδε ἐ πῶς.

ΚΑΙ ΓΑ΄ΣΗ νοοῦμέν τε καὶ αἰσθανόμεθα, καὶ τὴν ἄλλων ἕκαστον ποιοῦμέν τε καὶ πάσχομεν, ἢ μοιρίοις ἑτέροις ἕτερα. καὶ ὁ ζῷον δὲ πότερον οὐ πινὶ τούτων ὕβιν. ἢ καὶ οὐ πλείοσιν. ἢ καὶ οὐ πᾶσιν, ἢ καὶ ἄλλοτι ἄλλοις.

Η΄ μᾶς γοῦν οἱ σύνθετοι καὶ οὐ νοοῦντες καὶ αἰσθανόμενοι, οὐ κατὰ ὁν πρότερον νοεῖν. ἴδιον γὰρ ἐκείνο τῆς χωριστῆς ψυχῆς. ἐπεὶ οὖν ὁ σύνθετον καὶ νοεῖ, λιὼ δὴ καὶ νοεῖ νόησιν, καὶ αἰσθάνεται καὶ τὰ ἄλλα ποιεῖ τε καὶ πάσχει ἅμα, ὅλῳ μὲν γὰρ νῷ ζωτικῷ οὐδρᾶσαν ποιεῖν ὕβιν ἕκαστον, πάσχειν δὲ ὅλῳ νῷ σωματικῷ κίνησιν, δῆλον ὡς τῇ ὅλῃ ψυχῇ τῇ ἐκ πασῶν τὴν ζωὴν συνυφαινθείσῃ, τούτων ὑπάρξει ἕκαστον. ἡ γὰρ ὅλη ὕβιν ἡ ὁ σύνθετον ὅλον ὀρίζουσα. ὁ δὲ ὅλον ὕβι καὶ αἰσθανόμενον καὶ νοοῦν καὶ ὁριζόμενον. ἐπειδὴ καὶ οὗ πάσχα οὐδρᾶ. ἵνα καὶ νῷ ταυτὸν τοῦτο αὐτὴν καὶ νῷ διαφορὰν γνωρίζει. τῇ μὲν οὖν ὅλῃ ἕκαστον ὑπάρξει, ἄλλοτε δὲ κατ' ἄλλο ζωὴν οὐδρᾶσαν. οὐ γὰρ κατὰ νῷ αὐτὸν ἥφηται καὶ αἰσθάνεται. οὐ δὲ αἰσθάνεται καὶ νοεῖ. ὁ δὲ ζῷ καὶ ἄλλό τι παρὼν ἕκαστον, εἶον παρὰ ὁ αἰσθητικὸν καὶ νοητικὸν καὶ θρεπτικόν. ἐπειδὴ ἕκαστον οὐχ ἁπλῶς ὕβι ζῷον. ἀλλὰ μιᾷ διαφορᾷ. δι' ὃ οὕτως ἄλλο, ὡς ὁ ζῶον τὸ λογικοῦ ζῶον. καὶ οὐ οὐ΄τ' ὕβιν ἑκάστῳ καὶ οὐ πᾶσιν ἅμα, ὁ ἐφ' ἑαυτῷ ὂν ἐγειρόμενον καὶ εἶον ζῆν.

BIBLIOTECA NAZ. CENTR. ROMA VITTORIO EMANUELE

Κ ΑΙ ΓΑΡ ὁ λέγων ζῶον ὁ πῦρ, ἢ ὁτιοῦν ἀέρα, τὴν παρακολουθοῦντα ὕλῃ. καὶ μὴ λέγειν ζῶα ψυχῆς οὐούσης.

Γ αὐτως γαρ ζῶον ὁ ἐκ τοῦ σώματος καὶ τῆς οὐ παρεχούσης ψυχῆς. δῆλον γαρ ὡς οὐ μένει ἔτι χωρισθὲν, εἰγε τῷ σώματι εἶχεν, καὶ ζωὴ αὐτῷ ξύμφυτος καὶ οὐδεγενὴς. διὸ φυλακτέον εἶναι αὐτὸν φάσκοντα, χωρισθῆναι δὲ παρεῖναι, καὶ ζῆν μὴ τὰ ὅλα ἐκπνέον, οὐμὴν εἶναι ζῶα διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας.

Λ ΤΟΓΟΝ λαβεῖν δὲ ἐοίκασι πᾶν ψυχὴν εἶναι οὐ τούτοις, ὅτι ὁ ὅλον τοῖς μορίοις ὁμοειδές.

Τ ἐπὶ αἰτίαν ἐκφαίνει τῆς τῶν πολλῶν παραφρισπῆς, διὰ τὸ καὶ τὰ ὅλα οὕτω λέγουσι ζῆν, ὡς οὐ αὐτοῖς οὐούσης τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐ χωρισθῆς ζωούσης. διὰ γαρ ὁ ὁμοιομερὴς ὢν οὐ μία ἀρχὰ τῷ ὅλῳ ὁρᾶν, ὥσπερ οὖν ὁμοίως καὶ λόγον ὁμοίως ψυχῆς ἔχειν τὰ κάκεινα ψυχὰ εἶναι. οὐκοῦν καὶ ἐκείνῳ ὡς οὐ τούτῳ πᾶν ψυχήν. εἶτα ὁ ἐπισυμβαίνει αὐτοῖς ἄτοπον ἐκ τούτων.

Ω ΣΤΑΝΑΓΚΑΙΟΝ αὐτοῖς λέγειν καὶ πᾶν ψυχὴν ὁμοειδῆ τοῖς μορίοις εἶναι.

Ε ἡ γαρ οὐσία καὶ τῷ ὅλῳ ἀέρι ψυχὴ ζωὴ αὐτῶν. ἔχει καὶκεῖνα μόρια, ὅλα ἡ τῶν μορίων τοιαῦτα τῶν μοριῶν σωμάτων. ἴσως γαρ καὶ ὁ ὡς ὀργάνῳ χρώμενος, καὶ οὐ ὁ χωριστὸς μόνον. ἀλλὰ καὶ ὁ αἰσθητικὸν καὶ φανταστικόν. ἀλλὰ καὶ θυμὸς καὶ ἐπιθυμία. λεῖ γαρ τούτων τῇ μὲν χωρισθῆς ζωούσῃ. ἀλλ' οὐούσῃ τοῖς σώμασι ψυχῇ. ἴσως οὖν ὁμοειδὴς ὅτε τοῦ ὅλου ἀέρος καὶ ἡ τοῦ μορίου ψυχή.

Ε Ι ΤΩ ΑΙΤΟΛΑΒΕΙΝ τι τῶν ἀδιαίρετος οὐ τοῖς ζώοις ἔμψυχα ζῶα γίνεται. εἰ δ' ὁ μὲν ἀὴρ διακαθαίρεται, ὁμοειδής. ἡ δὲ ψυχὴ ἀσομοιομερὴς, ὁ μού τι αὐτῆς ὑπάρξει ὅλον ὅτι ὁ δ' οὐχ ὑπάρξει. ἀνάγκαιον οὖν αὐτὸν ἢ ὁμοιομερῆ εἶναι, ἢ μὴ οὐ παρεῖναι οὐ ὁπωοῦν μορίῳ τοῦ παντός. φανερὸν οὖν ἐκ τῶν ἀπορουμένων, ὡς οὔτε ὁ γινώσκειν ὑπάρχει ψυχῇ διὰ ὁ ἐκ τῶν στοιχείων εἶναι, οὔτε ὁ κινεῖσθαι αὐτὸν καλῶς, οὐ δ' ἀληθῶς λέγεται.

Ε Ι ΤΗΣ ΤΟΥ ἀδιαίρετος ψυχῆς ἀπολαμβανόμενόν τι μόριον, ὡς παῖζων μὲν ἔχει ἐπιστήτα ζῴου, ἴσως καὶ ἐκεῖνο εἶχε, διηρημένος δὲ ὡς εἰς μυρικώτερον σῶμα τοῦ γραφόμενου, καθάπερ καὶ ὁ τοῦ ἀέρος μόριον ἀπαίζων ἔχει ποιότητα, ἴσως καὶ ὁ ὅλος ἀὴρ, ἀπολέπεται μόνῳ τῷ μυρικῷ, εἰ οὖν οὕτως ἔχει καὶ ἡ οὐ τοῖς ζώοις ψυχὴ πρὸς πᾶν οὐ τοῖς ὅλοις στοιχείοις, ὁμοειδὴς αὖ αὐτῇ ἔσται. ἐπεὶ οὖν αὐτὴ οὐ νοητικὴ μόνον ἀλλὰ καὶ παθητικὴ, εἴη ἂν καὶκείνη ὡσαύτως ἔχουσα. εἰ δὴ τοῦτο ἄτοπον, ὁ τοὺς τῶν ὅλων ὧδε ποιεῖν, καὶ οὐ δι' ἀπολυομένας ποτὲ, καὶ ὁμοίας τοῖς εἰς ὁ χεῖρον ὑποφθειρομένοις μυρικαῖς, καὶ διὰ ταῦτα καὶ τὰ μόνῳ ἐκεῖναι ἐστάναι πᾶν νόησιν, δῆλον ὡς οὐχ ὁμοίας ἡ τοῦ ὅλου ἀέρος ψυχὴ πρὸς πᾶν μυρικὸν ἕξει, ὡς αὖ ὁ ἀὴρ πρὸς τὰ οἰκεῖα μυρία. οὗτος μὲν γαρ ὁμοειδὴς αὐτοῖς. ἀσομοειδὴς δὲ τοῖς μυρίοις ἡ τοῦ ὅλου ψυχή. εἰ δὲ ἔξει, ὁ μού τι αὐτοῖς ὑπάρξει ὅλον ὁτιοῦν, ὁ δ' οὐχ ὑπάρξει. ἐπειδὴ γαρ οὐ πάντα ὁ μωϋνμος ἡ τοῦ ὅλου πρὸς πᾶν τοῦ μυρίου, ἕξει τι κοινόν. εἰ καὶ αὐτὸ κενὸν ὡς τὰ ἀφ' οὗ ὁς. καὶ ἐπειδὴ πολιτεύεται τοῖς παθήμασι ἡ οὐ τοῖς μυρίοις, ὁ μού τι τῆς ψυχῆς ὑπάρχει οὐ τοῖς ὅλοις. ὁ δ' οὐχ ὑπάρχει. μόνον γαρ αὖ ὁ νοητικόν. ἀλλ' εἰ καὶ ἡ οὐ τοῖς ὅλοις ἡ αὐτὴ ὑπάρχει, οὐχ οἵόν τε μὴ καὶ ὁ παθητικὸν εἶναι. διὸ καλῶς συμβαίνεται, ἢ ὁμοιομερῆ, ἔξει γαρ καὶ ἡ ὅλη καὶ ἡ τῶν μυρίων τὰ αὐτὰ, ἢ μὴ ὑπάρχειν οὐ ὁπωοῦν τῶν μορίων τοῦ παντός. οὐ τὸ παντὸς ἀέρος λέγων ἀλλὰ τὸ κόσμου, ὡς τῆς μὲν οὐ τοῖς σωθεῖσι μὴ τοῖς ζώοις οὐ παρεχούσης, διὰ πᾶν καὶ τὰ εἴδη καὶ πᾶν καὶ τὰ ὕδατα καὶ ἐκ τούτων πρὸς ὁ σῶμα σωθὲν. τῆς δὲ οὐρανοῦ καὶ τῆς οὐ τοῖς ὅλοις, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ μυρία κέκληκε τὸ παντὸς οὐκ οὐ παρεχούσης, ἀλλὰ χωρισθῆς αὐτὰ ζωούσης. οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ μᾶλλον πᾶν αἰρισοτελικὸν καθίστανει λέγειν, ἢ ὡς καὶ τὰ γινώσκειν τοὺς ἀζώους τῶν ὅλων στοιχείων.

Ε ΓΕΙΔΗ δὲ ὁ γινώσκειν ψυχῆς ἴδιον, καὶ ὁ αἰσθάνεσθαί τε καὶ δοξάζειν, ἔτι δὲ ὁ ἐπιθυμεῖν καὶ βουλεύεσθαι. καὶ ὅλως ὀρέξεις. γίνεται δὲ καὶ ἡ κατὰ τόπον κίνησις τοῖς ζώοις ὑπὸ ψυχῆς. ἔτι δὲ αὔξησίς τε καὶ ἀκμὴ καὶ φθίσις, πότερον ὅλῃ τῇ ψυχῇ τούτων ἕκαστον ὑπάρχει.

Γ ὁ ζητούμενον πότερον μία ἐστὶν ἡ οὐ ἑκάστῳ ψυχὴ ζῴου, ἢ πολλαὶ καθ' ἕκαστον. ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν γεται αὐτῆς πολλαί τε καὶ πολυειδεῖς. καὶ εἰ μία, πότερον σύνθετος ἐκ πλειόνων οὐσιῶν. ἡ ἀπλῆ μὲν, πολυδυνάμους δὲ, ὥσπερ ὁ πολῖτος τῆς οὐδρίγειων. οὐ γαρ δὴ πολλαὶ διαπεφυκέναι ἔσονται οὐσίαι. καὶ οὐ μιᾶς οὔσης ψυχῆς πεπληρώματα. ἐπειδὴ ὡς περ ὁ σῶμα οὐ καὶ ὁ ζῶον, ἀναγκαῖον καὶ πᾶν ψυχὸν εἶναι μέσον. ἔτι δὲ οὐ λέγον ἐγὼ οὐούσης καὶ ἁπλόμου καὶ ἐθυμοῦ ἦν καὶ ἀρίζηλον οὐκ ἂν λοῖ, εἰ μὴ ὁπωσοῦν μία λοῖ ἡ ψυχή. ἔτι μὲν οὖν μία οὐ ἀρχῆς. ἀλλὰ πότερον ἀπλῆ καὶ τουαύτας, ταῖς δυνάμεσι πεπληθυσμένη, ἢ καὶ κατ' οὐσίαν πολλή. τῆς γαρ ἀπλῆς ἴσως καὶ ἡ δυνάμις καὶ ἡ οὐδρίγεια ἀπλῆ, ὡς καὶ τῆς λογικῆς λογική. ἢ καὶ τῇ οὐσίᾳ πολλή.

καὶ εἰ

κυκλικήν. βούλεται δὲ καὶ ὅλῳ τούτων δηλοῦν, ὡς πικλὼ εἶναι πλὴν γνῶσιν οὐδ' ὁρᾶται.

κ ΑΙ ΕΝ τῷ ὅλῳ δ' τινες αὐτὸν μεμίχθαί φασιν.

ε ἱ καὶ προσευμενέως αὐτῷ ὄβ αἰρῆται ὁ σωτὴρ τοῦδε τῆς τῆν θνητὴν ζώων ψυχῆς, ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦδε τῆς οὐρανίας ἐποίησατο ὧδη πικὸ λόγον. ὡς ἀμιγῆ, ὡς νοερά. ὡς χωριστὴν παρουσίᾳ τῷ σώματι. καὶ οὐχ ὡς δοκεῖ λέγειν πολάκτων συμπαλιγμένη. ἡ θεὸς ὅπως αἱ εἰ τοῖς ὅλοις στοιχείοις, αἱ καὶ αὐτοὶ ζωοῦσαι πάρεισι ψυχαὶ, οὐ λείπονται. ὅτι οὐ τῷ μεμίχθαι καθάπερ αἱ ἡμέτεραι αὐτοὶ ἡγοῦνται πεπόμεναι, καὶ ἐρίουσαι εἰς τὰ σώματα, καὶ ἐκείνων γινόμεναι. καὶ ὅτι οὐ πρώτως τοῖς εὐύλοις τούτοις παροῦσαι τοῖς φαινομένοις αὐτῆν σώμασιν. ὡς πρὸ οὐ δι' αἱ ἡμέτεραι βεβλῖν ἢ ὀστοῦς. δι' ὃ οὐ δι' ζῶον καὶ αὐτὸ ὁ ἀὴρ καὶ ζῆ ἔμως ψυχῆς ἐνούσης. δι' ὧν ἅμα μὲν ὑφειμένου πρὸς πλὴν οὐρανίαν τῆν τοιούτων ἐκλείπουσαι ψυχῶν, ὡς καὶ μέχρι τῆν στοιχείων δηκνυσῶν χλωτῆν καὶ φθαρτῆν, καὶ τὰ πάντα ὄντων τὰ ἑαυτῆν μόρια ἅμα δὲ πρὸς τοὺς ἡμετέρους αὐτῆν ὑπὸ ἔχον. ἐπειδὴ ἑαυτῆν οὖσαι ἐκείναι καὶ τὰ στοιχεῖα ζωοῦσι. πλὴν γὰρ πρὸς σῶμα ἐοῦσι ἡ μίξις δηλοῖ. δι' ὃ καὶ ἐν τῷ ὅλῳ ἴφη, ὡς καὶ ἐν τοῖς μόριοις τῆς μίξεως οὔσης.

ο" ΘΕΝ ἴσως καὶ θαλῆς φήθη πάντα τὰ πλήρη θεῶν εἶναι.

ο" τι μὲν πλήρη πάντα θεοῦ, δημιουργεῖ ὢν τος, ἀγαθοῦ ὄντος, σωτῆρος αὐτὰ, οὐδεὶς ἂν ἀμφισβητήσειεν. οὐ δὴ ἔζῳ ἐπισημαίνεται. οὐ δὲ ὁ ἴσως ὅλῳ ζῷον εἴρηκεν. ἀλλὰ πρὸς ὁ μεμίχθαι. οὕτω γὰρ ἴσως καὶ θαλῆς ὠήθη πάντα πλήρη θεῶν εἶναι, τῷ μεμίχθαι αὐτοὺς. καὶ ζῷον ἄτοπον.

τ ΟΥΤΟ δ' ἔχει τινὰς ἀπορίας ὅλῳ τίνα μὲν γὰρ αἰτίαν οὐ τῷ ἀὴρ, ἢ οὐ τῷ πνεῖ οὖσα ἡ ψυχὴ, οὐ ποιεῖ ζῷον. οὐ δὲ τοῖς μικτοῖς. καὶ ταῦτα βελτίων οὐ τούτοις εἶναι δοκοῦσι.

τ ὡς ἀπορίας ὡς πρὸ ἔοικε διακρίνει πλὴν τοῦδε τῆν προκειμένων ἀλήθειαν. ὧν μία διατὶ ὁ μὲν ἡμέτερος σῶμα σύνθετον ὄν, ζῶον γίνεται τῇ παρουσίᾳ τῆς ψυχῆς, οὐχὶ δὲ ὁ πῦρ οὗτοὶ βελτίονες ζωοῦσθαι δοκοῦσι ψυχῆς, καὶ δοκοῦσι ἀληθῶς. ἔχει ὁ μὲν ἡμέτερος ὅλον φθαρτὸν, ἐκεῖνο δὲ καὶ τὰ μόρια μόνον. καὶ ἔχει αὐτῆν ὁ μὲν ὅλῃ μόριον, ὁ δὲ ὁλικόν. ἐοῦσι ὁ ὅλον τῷ μορικοῦ, καὶ ὁ κεῖ ἑλότητα κίνησιν τῷ πάντη φθαρτῷ βελτίων, οἰκείας δὲ αἱ ψυχαὶ τοῖς σώμασιν ἐπίνεσταται, ὡς ἤδη διώρισται, δῆλον ὡς καὶ ὁ πῦρ ζωοῦσι βελτίων τῆς ἡμετέρας. πῶς οὖν οὐ ζῶον. ἢ δι' αὐὸ ἔζῳ ὅτι βελτίων. πρῶτον μὲν γὰρ ὅπερ καὶ πλάτωνι δοκεῖ, οὐ σύνθεσις ἐκεῖ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος. ἀλλὰ μονοῦσις ἐν ἑαυτῇ τῆς ψυχῆς, ἐκείνης γίνεται ὁ σῶμα. καὶ τὰ δὲ σύνθεσιν ὁ ζῶον. ἅμα δὲ ὅτι οὐ ὁ φαινόμενος ἔζῳ πῦρ προηγουμένως ἔστιν ἐκείνης τῆς ψυχῆς ὄχημα. ἀλλά τι κρεῖττον τῆς οὐρανίας ὃν καὶ αὐὸ συστάσεως ἁπλοτέρας. εἰ δὲ ἔζῳ τὶς καὶ ἰδίᾳ ἡμῶν εἶναι φαίη, ἀλλ' ἴσως ἰδίᾳ ἡμῶν ἢ ὁ κρεῖττον ὄχημα συγκιρνάμενον τῇ ψυχῇ ὡς ὁ ἐντοσιδὴς σῶμα, ὡς ἐκ πάντων συμπληροῦσθαι. ἐπ' ἐκείνων δὲ ὀξύρροπται καὶ ὁ φαινόμενος τῷ κρείττονος. καὶ δι' ἐκείνου ζωοῦται καὶ αὐτό. οὐμοιῶ εἰς οὐδὲν ἄρμφω σωτηρίᾳ συμπληρώσει. οὔτε οὖν ἐκ πάντων συμπληροῦται ὁ φαινόμενος καὶ αὐὸ ζῶον, ὅτι οὐκ αὐτοτελῶς, ἀλλὰ τῷ τὸ κρείττονος ὀξύρροπον ζῆ. καὶ ὅτι ὅλως ὡς μέρος, ἐκεῖ δὲ ἡ τὸ οὐκ ἐκ πάντων γίνεσθαι.

ε' ΓΙΖΗΤΗΣΕΙΕ γὰρ ἂν τις. καὶ ὅλῳ τίνα αἰτίαν ἡ οὐ τῷ ἀὴρ ψυχὴ, τὸν οὐ τοῖς ζῴοις βελτίων ἢ καὶ ἀθανατωτέρα.

ο ὐκεῖνοι βελτίων ζητεῖ. ἀλλὰ διατὶ ἢ. καὶ γὰρ ἔρηται ὡς δοκεῖ βελτίων. καὶ οὐκ ἀπόρησε διατὶ δοκεῖ, ἀλλὰ διατί ἐστι, ὡς οὖσης μὲν, τῆς δ' αἰτίας οὐ κοινῷ ζητεῖσθαι ὀφειλούσης, μᾶλλον δὲ ἐρώτων τινὰ ἰδικὴν ἐρωμένης ὑπ' αὐτοῦ, τῷ ἐπισῆσαι τοῖς μεμίχθαι αὐτὸν φάσκουσι, καὶ τῷ μὴ ζῶον προσαγορεύειν ὁ πῦρ. δῆλον γὰρ ὡς ὅλῳ τὸν χωριστὴν παρουσίαν οὐ συμμιγνυμένην τῷ σώματι, οὐ δὲ σύνθετόν τι μετ' αὐτῆς ἀποτελοῦσαι, βελτίων ἢ τῆς μιγνυμένης, καὶ συμπληρούσης εἴ τι μετ' αὐτῆς. καὶ εἴτε αἰτία τῆς βελτίονος, ἢ ὅλῃ κρημιλέως καὶ κατ' οὐδὲ μέλος εἰς τὰ χείρω ἐοικὸν τῆν ὑγρὰν τῶν σωμάτων ζωοποιία. ἀθανατωτέρα δὲ οὐχ ὡς θνητὸς τῆς οὐ τοῖς ζῴοις οὔσης. ὁ γὰρ ἀθανατώτερον ὡς ὁ λυκώτερον λυκοῦ λυκώτερον. ἀλλ' ὡς κατὰ κρᾶσιν μίξεως ἀθανασίας ἐσώσης τῆν ὅλων ψυχῆς. δι' ὃ καὶ ὁ πλάτων ὁμοιοῦμους τοῖς ἀθανάτοις τὰς ἡμετέρας προσαγορεύει ψυχάς. καὶ πολλῷ μᾶλλον αὐὸ ὁ τῆς ζωῆς ἔνδος καὶ ὁν θεὸν εἶναι λέγει ἀθάνατον.

Σ ΥΜΒΑΙΝΕΙ δ' ἀμφοτέρως ἄτοπον καὶ παράλογον.

κ εἰ γὰρ ὁ λέγει ζῶον ὁ πῦρ ἢ ὁν ἀὴρ τῆν παραλογωτέρων ἐστί. δῆλον ὁ σύνθετον εἶναι ὁ ζῶον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, μεγυμένης αὐτῷ ἁπλαστὴ, καὶ πρὸς αὐὸ ἐρωτώσης, καὶ ἑαυτῆς ἀμισαμένης πως ὁ οὖν παράλογον οὐ δῆλον ὁ μὴ ζῷον ὁ ἕλεν πῦρ ἢ ὁν ἀὴρ. ἀλλὰ δῆλον ὁ τοὺς τῆν ὅλων ψυχὰς ὁμοίως κατατεινομένους τοῖς ἡμετέροις ποιεῖν ψυχάς, καὶ οὐ δι' ἀπολυομένους ποτὲ ὡς τοὺς ἡμετέρους, ἀλλὰ ἰδίως ζῶον παρέχουσας. ὅπερ ἄτοπον. καὶ σαφῶς ἰδίᾳ τῆς οὐρανίας ἔρηται, ὁ συμπλέκουσι αὐτῷ πρὸς σῶμα ἐπόμενον.

πάντα κινητικά. φαίνεται γὰρ εἶναί τινα μόνιμα τὴν ζώων κατὰ τόπον. καί τοι δοκεῖ γε ταύτην μόνην τὴν κινοῦσαν, κινεῖσθαι ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον.

Ο΄ σκοπὸς τὴν πρακτικὴν ἐπιστήμην ἐν τούτοις, εἰ δεῖ ἕκαστα ἕξειν μέτρι κοινῶν πάσαι ὑπάρχουσι ψυχῇ, οὐ σωματικὸν μόνον λέγω. ἀλλ' ὡς τὰ ἀφ' οὗ ὁρμᾶται καὶ οὗ ἕνεκα. καὶ ἀπὸ τοῦ. τὸ ἀγαθόν. τὸ ὑγιεινόν. ἡ νόησις. εἶναι γάρ τι δεῖ τοιοῦτον, ὃ πάσαι ὑπάρχει ψυχῇ. καθ' ὃ καὶ κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλων χωρίζονται. παρὰ δὲ τοῖς περισσυτέροις μὴ παραλείπεσθαι τὸ κοινόν. οὔτε γὰρ τὸ γνωριστικὸν καὶ αἰσθητικὸν, οὕτε τὸ κατὰ τόπον κινητικὸν πάσι ὑπάρχει. γνωριστικὸν δὲ ἔοικε τὸ λογικὸν λέγειν γνωστικόν. διὸ οὐ συμπαρατιθέναι νοῦν ζῴοις καλῶς. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ τὸ κατὰ τόπον κινητικὸν, τὸ κινητικὸν ἁπλῶς δόξει πάσι ὑπάρχειν. καὶ γὰρ τῇ φυτικῇ τὸ αὐξητικόν. ὁ δὲ κατὰ ποσὸν κινητικόν. ἀλλὰ δοκεῖ φησι μόνον τὸ κατὰ τόπον κινεῖν ἡ ψυχὴ τὸ ζῶον. ἐπειδὴ μεθ' ἑτέρου τὴν ἐκ τῶν χρωμένη, αὐτὸ οὕτως κινεῖ. ὡς τὸ γε αὐξητικὸν ἔξωθεν οὐ σιτίοις χρῶνται. μή ποτε δὲ καὶ ὡς τῆς φυτικῆς οὐκ ἐχούσης εὐαρίθμως τὸ ὑφ' οὗ, ἐπικλινούσης δὲ μᾶλλον εἰς τὸ καθ' ὃ, δεῖ ἕξιν φύσεως πρὸς οὖσης. καὶ γὰρ ἡ φύσις ἀρχὴ τοῦ κινεῖσθαι καὶ τοῦ πάσχειν. ἵνα καὶ ἐνδὶ τὴν φθοροποιῶν τὸ καθ' αὐτὸ κινοῦν τὸ πασχητικόν. ὡς καὶ ἐνδὶ τὴν κατὰ φύσιν κινουμένων, εἰ ἀρχὰς ἡ ἐπὶ τῆς ψυχῆς κίνησις, δεῖ τὸ καθ' ὁρμὴν γίνεσθαι.

Ο΄ ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὅσοι τὸν νοῦν καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσι. φαίνεται γὰρ τοῖς τε φυτοῖς ζωὴ, οὐ μετέχοντα φορᾶς οὐδ' αἰσθήσεως, καὶ τὴν ζώων πολλὰ διαίσιαν οὐκ ἔχειν.

Ο΄ μοίως γὰρ καὶ οὗτοι οὐ πᾶσι πάσης λέγουσι ψυχῆς. οὔτε γὰρ τοῖς ἄλογα διαίσιαν ἔχει. ταυτὸ οὖν διαίσιά τε καὶ οὐσία λέγουσι. ἵνα νῦν λογικὴν δηλώσῃ ζωήν. οὔτε τοῖς φυτοῖς αἴσθησιν ἢ φορᾶς. διὸ οὐ δὴ τὸν τὸ κατὰ τόπον κινητικὸν αὐτῇ ἀποδιδόντας πᾶσι πάσης λέγειν ὑπάρχουσιν.

Σ΄ ΔΕΥΤΕΡΟΝ δὴ ταῦτα παρεγχωρήσειε μὴ θεῖν τὸ οὖν μόριόν τι τῆς ψυχῆς. ἐμοίως δὲ καὶ τὸ αἰσθητικὸν, οὐ δ' ἀεὶ οὕτω λέγουσιν. ἀθήλου πᾶσι πάσης ψυχῆς, οὐ δὲ ὅλης οὐ δὲ πᾶσι μιᾶς. ἔοικε δὲ πίπτειν καὶ ὁ περὶ τοῖς ὀρφικοῖς ἔπεσι λόγος. φησὶ γὰρ νῦν ψυχὴν ἐκ τοῦ ὅλου εἰσιέναι, ἀκαπνιόντων φθορομένων τ' αἰεί μανθάνειν, οὐκ οἶδε τε δὴ τοῖς φυτοῖς ἔοικε συμβαίνειν, οὐ δὲ τὸν ζῴων οἷοις, ἔστω μὴ πάντα ἀκαπνίουσι. ἔοικε δὲ λέληθε τοῦ οὕτως ὑπειληφότας.

Ε΄ πειδὴ μυθικώτερον, ὡς αὐτὸς ἔφη, οἱ πυθαγόρειοι καὶ τὰ ἄλογα ἐνδύεσθαι ταῖς λογικαῖς ζωοῦν ψυχαῖς, εἴοικε δὲ καὶ τὰ φυτὰ ὡς ἐμπεδοκλῆς, οὕτω δ' αὖ καὶ τὸ κινητικὸν κατὰ τόπον καὶ τὸ αἰσθητικὸν καὶ πρός γε τὸ σωτικὸν πάσαις ἅμα μετεῖναι ψυχαῖς, εἴ τις φησὶ καὶ ταῦτα ἅπαντα συγχωρήσειεν, ἴσον πάσης ψυχῆς μόριόν ἐστι τὸ σωτικὸν καὶ αἰσθητικὸν, οὐ δ' αὖ οὕτω λέγουσιν ἀθήλου πᾶσι πάσης ψυχῆς. αὐτὴ τῆς πάσης. ἔπους γὰρ εἶπι πᾶσι πάσης ὁρμωμένων ἐπήγαγεν, οὐ δὲ πᾶσι ὅλης οὐ δὲ πᾶσι μιᾶς ὡς ἐχούσης ἑκάστης καὶ ἄλλας δυνάμεις. πᾶσι δὲ οὐδὲν εἰρήκασι. δῆλον δὲ ὡς καὶ οἱ δι' ἀκάπνου ἴλκεσθαι τὴν ψυχὴν λέγοντες οὐ πᾶσι πάσης λέγουσιν. οὔτε γὰρ ἅπασι ζῴοις οὔτε τοῖς φυτοῖς τι ἀκάπνου. ἔοικε δὲ ὁ ὀρφεὺς τὴν μὲν τοῦ σώματος πρὸς ζωὴν ἐπιτηδειότητα ἀκάπνοιαν ἡγεῖσθαι. τὰς δὲ ὅλης κινητικὰς αἰτίας καπνούς. ὧν οὐκ ἄν ποτε χωρεῖς αἱ μὲν καὶ ψυχόμεναι τὰ ἐπιτήδεια σώματα. δοκεῖ δὲ λέληθε φησὶν ὁ μὴ πάντα ἀκάπνου, τὸν οἰομένους κατὰ ἀλήθειαν πάντα τὰ ζῶντα δι' ἀκάπνου ψυχοῦσθαι.

Σ΄ ΙΓΕΡ δεῖ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖσθαι. δεῖ δὴ ἁπάντων. ἡσυχὸν γὰρ θάτερον μόριον τῆς ἐναντιώσεως, ἑαυτό τε κρίνειν καὶ τὸ αὐτικείμενον. καὶ γὰρ τῷ ὑθεῖ καὶ αὖ καὶ τὸ καμπύλον γνώσκομεν. κριτὴς γὰρ ἀμφοῖν ὁ κανών. τὸ δὲ καμπύλον, οὔθ' ἑαυτῷ, οὔτε τῷ ὑθεῖ.

Ο΄΄ τι μὲν οὖν στοιχειώδης ἡ πρὸς τὰ γνωστὰ τῆς ψυχῆς οἰκειότης ἴσως γνώσκει, ἀλλ' ἐνδυτικὴ καὶ αὐξητικὴ τὴν σύλλογον καὶ σύνεσιν ὡς ἀμφίγνους, δι' ὃ κἀ ταῦτα σύλογα τοῖς ἐμψύχοις στοιχεῖα, ἤδη διώρθωται. νῦν δὲ προστίθησιν ὡς ἐκ τοιούτων ἔσται ἐκ στοιχείων αὐτὸν ποιεῖν, ἵνα οὕτως ἡ πρὸς τὰ γνωστὰ σύνεσις συμβαίνειν, οὐκ ἐκ πάντων ἔσται. αὐτὸν γὰρ θάτερον τὴν ἐναντίαν ἑαυτό τε κρίνειν καὶ τὸ ἐναντίον. ἔοικε δὲ οὐχ ἁπλῶς ἀληθὲς εἶναι. ἀλλ' ὅταν θατέρου σύγκρισις ᾖ. τῷ γὰρ εὐθεῖ ἡ σύγκρισις γνώσκεται, ὡς τῇ ὑγείᾳ ἡ ὑσσος. ἐπειδὴ πᾶσα σύγκρισις οὐ μᾶσιν τὸ ὑθὺ ἀτελεῖ τοῦ ἕλους, οὐδὲ ἡ σύγκρισις. καὶ ἅμα ἀπουσία τῆς τοῦ ἕλους τελειότητος. κατὰ νῦν οὐσίαν τοίαν τοῦ ἕλους καὶ νῦν ἔμφασιν αὐτοῦ καὶ νῦν ἀπουσίαν γνωρίζω. ὅταν δὲ ἄμφω ἐφῇ ἡ τὰ ἐναντία, πῶς τῷ ἑτέρῳ τὸ λοιπὸν, καὶ αὐτὸ ἰδιότητος εἰσαγέσθω αἰτίαν, καὶ οὐ καθ' ἑτέρου τι ἄλλα καθ' αὐτὸ γνωρίζόμενα. ἀλλ' ἐπεὶ ὡς ὁ ἀριστοτέλης τὸ ψυχρὸν τοῦ θερμοῦ λέγει σύγκρισιν, εἰ ταῦτά τις θείη στοιχεῖα, ἀκολουθοῖ ἑαυτῷ λέγειν ἴσως τὸ θερμὸν τὸ ἐν ψυχῇ εἶναι, καὶ πρὸς τὸ τὸ ἐναντίον γνώσκειν. δηλοῖ δὲ καὶ παραλείψασι χρώμενος, τῷ μὲν ὑθεῖ ὡς ἕλει. τῷ δὲ καμπύλον ὡς σύγκρισει. διὸ τὸ καμπύλον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τοῦ ὑθέος εἶναι γνωριστικόν. ἀλλὰ τὸ ὑθὺ ἀμφοῖν. εἰ γοῦν ὡς εἶδος καὶ τὸ καμπύλον λεχθῇ, ἔσται τὸ κυκλικόν, οὗ δὴ ὑθεῖ καιρὸν γνωσθήσεται ὡς κυκλικόν. ἀλλὰ μόνον ὅτι οὐκ ὑθὺ ὡς τῷ ἑφαρμόζοντι αὐτῷ ὑδριφθῇ μέρει, καὶ τὸ κυκλικὸν εἰσόμεθα καθ' αὐτὸ, καὶ τὸ ὑθὺ ὡς μὴ

κυκλικόν.

αἰσθητῶν ἕκαστον ὄντος τῷ λόγῳ παρὰ τὸ αἰσθητικὸν, τελειοῦται γε κατ' αὐτὸ τὸ αἰσθητικὸν οὐδὲν ἧττον ποιεῖν ὄν.

Ο' ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὁ νοῦς τι καὶ γινώσκειν. Γελλὰς δὲ ἀπορέσας καὶ δυσχεράνας ἔχοντος τῆς λέγειν καθάπερ ἐμπεδοκλῆς, ὡς τοῖς σωματικοῖς στοιχείοις ἕκαστα γνωρίζεται καὶ πρὸς ὁμοιον, μαρτυρεῖ τὸ τοῦ λιχοῦ. ὅσα γὰρ ὄντι οὐ τοῖς τῆν ζώων σώμασιν ἁπλῶς γῆς. ἐστι, ὅστε ἄδηλα τείχες. οὐθενὸς αἰσθάνεσθαι δοκεῖ. ὥστε οὐδὲ τῆν ὁμοίαν. καί τοι πρόσκειται. Ἔτι δ' ἕκαστος τῆν ἀρχῶν, ἄγνοια πλέον ἢ σύνεσις ὑπάρξει. γινώσκεται μὲν γὰρ οὐ ἔκαστον. πολλὰ δ' ἀγνοήσει. πάντα γὰρ τὰ ἄλλα. συμβαίνει δὲ ἐμπεδοκλῆ γε καὶ ἀφρονέστατον εἶναι τὸν θεόν. μόνες γὰρ τῆν στοιχείων οὐ οὐ γνωρεῖ ὁ νεῖκος. τὰ δὲ ὅλα τε, πάντα. ἐκ πάντων γὰρ ἔκαστον.

Γ ινώσκειν λέγων ὁ ἐπισημαινόμενος καὶ αὐτὸς δὲ ποιεῖν τί ἕξι καὶ πάσχειν. ὁ γνωρίζειν γὰρ τὰ ὄντα κατὰ μὲν αὐτὸν τὸν γνωστικὸν οὐδὲν ἧττον ποιεῖν αὐ ἐν. πάσχειν δὲ κατὰ τὸν λόγον τῆ ὁμοιότητι τελειώσεων. ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα, ἐφ' ὧν σωφρέχει εἰς ταυτὸν τῷ λόγῳ καιρεύῳ ὁ γινώσκειν τε καὶ ὁ γνώσκεσθαι, ἁμά ἕξι ποιεῖν τε εἰς ἑαυτὸ, καὶ πάσχειν ὑφ' ἑαυτῆ. οὐ κατὰ ὅ ὁμοια αὐτὰ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ κατὰ ὅ ἀνόμοιά πως τῷ λόγῳ. ὁ πεισθὲν αὐτὰ καὶ γνωστικὸν ἑαυτῆ, καὶ γνωστὸ ἑαυτοῖς. ὡδὶ δὲ τῆν ὑλικῶν οὐ σωφρέχει ὁ γνωστὸν τῷ γνωστικῷ, ὡς οὐ τῷ τείτῳ ὁρᾶ. ἀλλὰ καὶ τῷ ὑποκαιμένῳ κεχώρεται, καὶ οὐ μόνον τῷ λόγῳ. οὐ δὴ οἷον ὁ πῦρ λέγω πυρὸς γινώσκεται. γνωστὸν γὰρ ἀλλ' οὐχὶ καὶ γνωστικὸν ὁ πῦρ. καὶ ὅτι ὡδὶ τούτων οὐ σωφρέχει ἀμφότερα. μαρτύρεται δὲ καὶ τὰ οὐ καθ' αὑτὰ φαινόμενα. εἰ γὰρ ἡ γῆ ἐγίνωσκε, τὰ γεννώντερα ἂν τῆν μερέων ἴω καὶ αὐτὰ γνωστικά. καί τοι μάλιστα τῆν γεώδων σωμάτων οὐδὲν αἰσθανόμενον. οὐ δὲ τῇ λέξει τῇ, μαρτυρεῖ δὲ ὁ νοῦς λιχοῦ, αὐτὴ τῆ λιχνισμένου ἀποδεκτέον. ὡς δηλαὶ ὑπερφερόμενος ὁ γὰρ σύνδεσμος αἰτιολογικὸς ἂν. καὶ τὰ νῦρα δὲ οὐ τοῖς αἰσθητοῖς βάπτει, ὡς καὶ ὁ κατὰ τὸν ἀφῶ αἰσθητήριον ὁ πνεῦμα εἶναι βουλόμενος. δῆλα δὲ καὶ τὰ ἐξῆς ὑπερφέρματα. πῶν γὰρ κυρίως ἀρχῶν ἑαυτῆς εἶναι γνωριστικὸν, καὶ ὡς αὐτὸ ἕξις οὖσης ἀρχῆς, καὶ δ' ἑαυτῆς καὶ τῆν ἀρχομένων πάντων κατὰ τὸν αὐτοδὴ πάντων τερέλιμε. συμβαίνει δὲ τοῖς οὕτω μερίζουσι τὰς ἀρχὰς, καὶ δι' τῆς ὁμοιότητος τὸν γνῶσιν ἐσάγουσιν, οὐδὲ μόνον ἀφωδίδοναι γνῶσιν ἐκείνῃ ἀρχῇ, τῆν δ' ἄλλων ἄγνοιαν. τῷ δὲ ἀρχομένῳ καὶ ὑφ' αὐτῆν σωθέντα τὸν πάντων γνῶσιν, τελῶν τὸ σφαῖρον. εἰ γὰρ ἐμπεδοκλῆς θεὸν ὑμνεῖ. ἐκεῖνος γὰρ μόνος τῆν σωθέντων ὁ νεῖκος οὐκ εἴσεται ἐπεὶ οὐ συμπληροῦται ὑφ' αὑτῆ.

Ο" ΛΩΣ ΔΕ δι' τὴν αἰτίαν, οὐχ ἅπαντα ψυχὼν ἔχει τὰ ὄντα. ἐπεισὴ πᾶν ἢ στοιχεῖον, ἢ ἐκ στοιχείου οὐδὲς, ἢ ἐκ πλειόνων, ἢ πάντων. ἀνάγκη δὲ γὰρ ἕξιν οἷ, τι γινώσκειν, ἢ πινὰ, ἢ πάντα.

Σ' πεισὴ νοῦς καὶ ψυχὴ τὰ γνωστικὰ, γνωστικὰ δὲ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ὑφ' αὑτῆ, καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος ἔσται ἀλυθὶς, ὁ πᾶν στοιχεῖον καὶ ἐκ στοιχείων ψυχὼν εἶναι ἢ νοῦν. ἠναωῖχειν ταῦτα κατὰ ὅ γνωστικά. δ' ὅτι μὴ κατ' ἄλλό τι ἢ γνωστικὸν ὠφελεῖται. ὁ δὲ γνωστικὸν λέγουσι τοῖς στοιχείοις κατὰ ἑαυτὸ ὑπάρχειν.

Α' ΓΟΡΗΣΕΙΕ δ' αὖ πῆς καὶ τί ποτέ ἕξι ὁ σὸ ποιοῦν αὐτά. ὕλη γὰρ ἔοικε τὰ στοιχεῖα κυριώτατον γὰρ ἐκεῖνο ὁ σωτέχον ὅ, τί ποτ' ἕξι.

Α" παι σῶμα κατὰ ἁπλοῦν κατὰ σύνθετον ἢ, ὡς ὁ εἶναι ἴχει οὐ κατὰ ἑαυτὸ οὐ δ' ὑφ' ἑαυτῆ, ἀλλὰ κατὰ ἑτέρου ὁ ἀφωτικὸν, καὶ ὑφ' ἑτέρου τῆ φωτικοῦ ἢ πλικοῦ αἰτίου, οὕτω καὶ ὁ σὸ κατὰ ὁ ἀφωτικὸν ἴχει, καὶ κατὰ τῆ κατασκευαστικοῦ αἰτίου. δ' ὅ καὶ ὁ τὰ σύνθετα οὐ ἴζειν ἕξι, ὁ μὲν εἶδος ὡς ὁ κατὰ ὅ. ὁ δὲ φωτικὸν ὡς ὁ ὑφ' οὗ. κυριώτερον δὲ δηλαδὴ ὁ τῆ εἶναί τε καὶ τῆ σωτέχεσθαι αἴτιον, τῆν οὐσιωμενῶν τε καὶ οὐ ἴζεμενῶν. τὰ δὲ στοιχεῖα οὐσιοῦταί τε καὶ οὐ ἴζεται. ὅπερ ὁ σωτέχεσθαι δηλαὶ οὐ τοῖς ζώοις τῇ ψυχῇ. κυριώτερα αἴρα τῆν στοιχείων αρχὴ ἡ ψυχή. τὰ μὲν γὰρ ὡς ὕλη. ἡ δὲ ὡς ὁ εἶδος καὶ ὡς ὁ ποιοῦν. ἡ μὲν ὡς ζώντος χαρακτηριστικὴ, ὡς εἶδος. ἡ δὲ ὡς ὀργάνου χρωμένη, ὡς ὁ ποιοῦν.

Τ ΗΣ ΔΕ ψυχῆς, εἶναί τι κρεῖττον καὶ ἀρχὴν, ἀδιώκτον. ἀδιωκπώτερον δ' ἔτι, τῆ νοῦ. βέλτιστα τον γὰρ εἶναι ἕξιν προσήκοντα καὶ κύριον κατὰ φύσιν. τὰ δὲ στοιχεῖα φασι πρῶτα τῆν ὄντων εἶναι.

Τ ουτίσι τῆς λεγομένης ψυχῆς. αὕτη γὰρ ἡ οὐ ὑπάρχουσα. καὶ αὕτη προσηκιστέρα ἕξι κατὰ τὸν τῆ λόγου ἀκολουθίαν. ὅπερ ὁ βέλτιον σημαίνει. δῆλ ὁ ἐλλείπεσθαι καὶ μὴ φθείρεσθαι καθάπερ πρότερον ἔφη. καὶ κυρίᾳ κατὰ φύσιν. κυριώτατον γὰρ ὁ καὶ τῆ γίνεσθαι καὶ τῆ εἶναι ἀμεταμόνως αἴτιον. οὐ καλῶς αἴρα τινὲς τὰ σωματικὰ στοιχεῖα, ὡς πρῶτα τῆν ὄντων περισβάσοι. δι' ὧν ἐδήλωσε καὶ ὅπως γινώσκει ἡ ψυχή. ὅτι ὡς εἶδος οὐσία γνωστικὸν. ὥστε καὶ ἡ πρὸς τὰ γνωστὰ αὐτῆς εἰκειότης, οὐχ ὑλικὴ ἀλλ' εἰδητική τοιάδε συνίσταται.

Ρ ΑΝΤΕΣ δὲ, καὶ οἱ δῆ ὁ γνωρίζειν καὶ αἰσθάνεσθαι τὸν ψυχὸν τὰ ὄντα, ἐκ τῆν στοιχείων λέγοντες αὐτὸν, καὶ οἱ ὁ κινητικώτατον τον, οὐ πόθεν ἀπαλῶς λέγουσι ψυχῆς. οὔτε γὰρ τὰ αἰσθανόμενον

Ο ὑ βουλόμενος αὐτὰ τὰ πράγματα ἐν τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν, διαφαίνεται γαρ ἐν τῆς λεπτότητος ἄτοπον μάλιστα ἐὰν τὴν συμπλοκήν. ὅτι οὐ δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα μόνα ἐν αὐτῇ ἀνάγκη λέγειν τίθεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ σύνθετα πάντα. οὐ γαρ ἐκ στοιχείων μόνων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λόγον τῆς συνθέσεως γινόμενα ἐστιν. διὸ οὖν καὶ τὸν ἐκείνου οὐ πάρεστιν λόγον, ἐν μέλλοι καὶ ὁ σύνολον τοῦτόν ὁ σύνθετον γνωρίζειν. δεῖ δὲ κατ' ἐπιπεδοκλέα λέγειν, ἐκ τῶν στοιχείων ὄντα καὶ αὐτὸν, τὸν σφαῖρον. καὶ μαρτύρεται καὶ ἐπιπεδοκλέα ἐωθὸς τῶν ὁσῶν, καὶ τὸν λόγον τῆς συνθέσεως παραδιδόντα. ἁρμὸς δὲ, τοῦτ' ἐστιν οὐ αρμόνιος, ἔρωται ὑγρὸς ὡς κύβος, κατὰ τὸ πλῆθος πυθαγόρειοι παραδιδόσιν. τὸν γαρ κύβον ὀξὺ ὁ σφῆνα μὲν ἔχειν πλευρὰς, ὀκτὼ δὲ γωνίας, ἐξ δὲ ἐπίπεδα, πλὴν αρμονικῶν ποιοῦνται ἀπαλλαγὰς, αρμονίας ἐκβάλουν χάσκα δὲ καὶ πεπερασμένῃ τῷ πλήθει, οὗ ἐστὶ τῶν μιγνυμένων γίνεται κρᾶσις,
Ν ἀπέκ. φύσεται δ' οὐ χαίνοντα ἐκπιπτοντα πᾶσαι ἐφύσων. ἃ καὶ ὕδατος ἐστὶν ὡς πλατεῖα ὀξὺ ὁ χωρητικὸν καλεῖ. μέγνυσι δὲ πρὸς πλῆθος τῶν ὁσῶν γένεσιν, πίσαρα μὲν πυρὸς μόρια, ὀξὺ ὁ ἔμπροσθεν καὶ λεπτὸν χρῶμα ἴσως, πλείονα λίπτων αὐτὰ μετέχειν πυρός. δύο δὲ γῆς. καὶ οὐ μὲν ἄβρος, οὐ δὲ ὕδατος. ἃ δὴ ἀμφοτέρων ἐστὶν ἄλλην προσεχερῆ. ἐστὶν μὲν ὀξὺ ὁ ὑγρὸν, ἀεὶ τὸ κάτω κυλίεσθαι. ἄλλην δὲ ὡς διαφανῆ.

Ο' ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ ὁ ἀγαθὸν, καὶ ὁ μὴ ἀγαθὸν. ὁν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Λ' τοπον μὲν καὶ ὁ σώματα ἅπαξ ὅλως λέγειν οὐ τῇ ψυχῇ. τὸ πῶ τόδε δὲ ὁ καὶ ἄπειρα ὡς ἐπεῖν. ὀξὺ ὁ καὶ κατ' εἴδος τὰ σύνθετα ἀπειράκις ἄπειρα ἀνθρωπίνη εἶναι νοήσει. καὶ μειζόνως ὁ, καὶ σθένεσις οὐ ἐπιστητικῇ ἢ λογικῇ τίθεσθαι οὐσία. οὐ γαρ τῷ ἐπικτήτως τῶν λόγων δικτικῷ ὑφίστασθαι ἢ σθήναι. καὶ οὐ δὲ οὐ τῇ συμφυῶς αὐτῶν μετεχούσῃ. καὶ πολὺ μᾶλλον οὐκ οὐ τῇ κατ' αὐτὸν οὐσιωμούσῃ. οὐ γαρ ἔστιν ἀλλ' οὐδὲν ἀργὸν πλὴν σθήνων τὰ τῶν ζώων τῶν ὁρεστικὰ εἴδη. ταῦτα μὲν ὡς λεπτομερῆ. τὰ δὲ γνωστικὰ γνωστικῶς. τῷ προηγουμένως μὲν ὁ ἀγαθὸν γνωρίζειν. ὅταν δὲ ζῶν ὁν ὁ ἀγαθὸν. οἷόν αὐτὸν καὶ ἀσπασόμενον ποτέ. καὶ αὐτὰ τῇ ἀσπασμῇ τῇ τοῦ ἀγαθοῦ γνώσεως γινώσκειν τα ὁ κατὰν. ὡς ἢ ὅμως ὁ σκότος οὐ κατ' ἐπιβολὴν καθάπερ ὁ φῶς, ἀλλ' αὐτῷ τῷ μὴ θιγεῖν φῶς. εἰ δὲ τὰ ὁ ποσοῦν γνωστὰ αὐτά τις οὐ τῇ ψυχῇ τιθείη, οὐ ὁ ἀγαθὸν ἔσται μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀγαθὸν οὐ αὐτῇ. ὁν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ γαρ τῶν ἄλλων εἰδῶν ἐσόμενα σθήσεις.

Ε' ΤΙ ΔΕ', πολλαχῶς λεγομένου τοῦ ὄντος, σημαίνει γαρ ὁ μὲν, τόδε τι. ὁ δὲ, ποσόν. ἢ ποιόν. ἢ καί τινα ἄλλην τῶν διαιρεθησῶν κατηγοριῶν, τὸ τόδε ἴδῃ ἅπαντων ἔσται ἢ ψυχή, ἢ οὔ. ἀλλ' οὐ δοκεῖ κοινὰ πάντων εἶναι στοιχεῖα. πῶ οὖν ὅσα τῶν οὐσιῶν, ἐκ τούτων μόνων, πῶς οὖν γνώσκει καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἢ φύσουσιν ἐκείνου γένους εἶναι στοιχεῖα καὶ αρχαὶ ἰδίως, ὀξὺ ὡς πῶ ψυχὴν συνεστάναι. ἔσται αρα καὶ ποσόν. καὶ ποιόν. καὶ οὐσία. ἀλλ' ἀδύνατον ἐκ τῶν τοῦ ποδοῦ στοιχείων, οὐσίαν εἶναι, καὶ μὴ ποσόν. τοῖς δὴ λέγουσιν ἐκ πάντων, ταῦτά τε καὶ τοιαῦτ' ἕτερα συμβαίνει.

Σ τοιχεῖα ἐκείνου λέγει γένους τὰ κοινῇ μὲν πᾶσι τοῖς ὄντοσ ὁ γένος ὑπάρχοντα, οὐκέτι δὲ ἄλλῳ τινὶ. ὅτου οὐσίαν μὲν ὁ αὐθύπαρξιν καὶ μὴ οὐ ὄντος καμούμενον εἶναι. ὁ ἐσθησιτὸν τῶν ἄλλων καὶ ὑπομένουσι αὐτοῖς ὁ ἑαυτῶν ὄν. ὁ μηδὲν πρὸς ὁ εἶναι τῶν συμβεβηκότων λαθεῖν. δι' ὃ καὶ ἡ αὐτὴ καὶ μία τῷ αριθμῷ τῶν οὐσιῶν ἐστὶ δικτικὸ. ποσοῦ δὲ ὁ μέρος καὶ ὁ ποσόν. ὁ ἰσότητος καὶ ἀνισότητος δικτικόν. ὁ καὶ πρὸς πόρρω καὶ πρὸς ἀπειρίαν. ποιοῦ δὲ ὁ χαρακτηριστικόν. ὁ τοιόνδε. ὁ ὁμοίου καὶ ἀνομοίου. κοινὰ δὲ τῶν δικῶν ἐστι μὲν ὅσα ἔστιν στοιχεῖα. ἀλλ' οὐ σωφυώμως ἐπὶ πάντων λεγόμενα. δι' ὃ ναῶ οὐ δοκεῖ ἕφυ εἶναι κοινὰ, ἀλλ' ὡς ἀφ' οὗ ὡς καὶ πρὸς οὗ. δι' ὃ εἰ μὲν αὐτὰ τὰ γνωστὰ οὐ πάρεστι τῷ γινώσκοντι, λεῖ πολλαχῶς τὰ κοινὰ ὑπάρξει, καὶ διαιρῶς, ὅσα χῶς καὶ τὰ κοινά. εἰ δὲ κατὰ πῶ πρὸς αὐτὰ τῶν λόγων συνίσασαν, αρκεῖ καὶ ὁ τῆς λόγος τῆς ταυτότητος, ὁ ἅπαντα χοῦ γινώσκειν ταυτόν. οὐ γαρ μόνου τοῦ σωφυώμως λεγομένου ἐστὶν οὗ ὁ μία ἐπιστήμη. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀφ' οὗ ὡς ἢ πρὸς οὗ. ὡς ὠφῶς ταῦτα οὐ τῇ μέσῃ τὰ φυσικὰ διαίρεσις. καθάπερ καὶ τοῦ ὑγιεινοῦ ἡ ἀξιική, καὶ τοι πολλαχῶς λεγομένου. πάλιν εἰ μὲν αὐτά τις λέγοι οὐ πάρεστιν τῇ ψυχῇ τὰ τῶν γνωστῶν στοιχεῖα, ἔσται ἢ ψυχὴ οὐκ οὐσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ποιὸν καὶ ποσὸν καὶ τὰ ἄλλα γένη. ἢ δὲ λογικὴ πρὸς ἅπαντα οἰκειότης οὐδὲν κωλύει ταῦτα εἶναι οὐσιώδης.

Λ' ΤΟΡΟΝ δὲ καὶ ὁ φασὶ μὲν ἀπαθὲς εἶναι ὁ ὅμοιον ὄντος τοῦ ὁμοίου. πάσχειν δὲ ὁ ὅμοιον τοῦ ὁμοίου, καὶ γινώσκειν τῷ ὁμοίῳ, ὁ ὅμοιον.

Κ εἰ οὐ ἄλλοις διαίρεσιν ὡς ὁ οὐδρακὰ καὶ πάντη ὅμοιον ἀπαθὲς ὄντος τοῦ ὁμοίου, ὁ ὑδρὸν μὲν ὄντος τοῦ ὑδρμοῦ, καὶ ὁ ξηρὸν ὡσαύτως. οὕτω δὲ καὶ ὁ γνωστὸν γνωστοῦ, ἀλλ' οὐ γνωστικοῦ. εἰ γαρ καὶ αὐτοῦ. ἐπεισὴ καὶ ὁ γνωστὸν γνωστὸν, ὡς πῶ καὶ ὁ γνωστὸν γνωστικόν. καὶ γινώσκει οὐ ἴστι ὡς γνωστικόν. δι' ὃ οὐ κατ' ὁμοιότητα ἀπαθὲς.

Τ Ο' ΔΑΙΣΘΑΝΕΣΘΑΙ πάσχειν τι καὶ κινεῖσθαι τιθέασιν.

Ο ὑ κατὰ μόνον πῶ τῆς ὀργάνου πολλὴν πάσχειν ὄν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν πῶ κείσιν, ἢ κατὰ πῶ τῆς

αἰσθητῆς

καὶ γνωστικὸν, τὸ τῇ ζάῳ, τὸ μὲν αἰσθητικῇ μόνον, τὸ δὲ καὶ νοερᾷ, ἀποδίδοται τὴν ἐπιβαλλόντων. οὐμὸν ἔτι τοῖς παραδιδομένοις αἰρίσκεται φέρεσθαι. οὔτε γὰρ τῷ κινεῖν ἑαυτὸ, κινεῖν. οὔτε τῷ λεπομερίσθαι εἶναι σῶμα, ἀσώματον τὸ δὲ εἶναι. οὔτε τῷ ἐκ τῶν στοιχείων εἶναι γνωρίζειν τὰ πράγματα. ἀκίνητον τε εἶναι πάντελῶς τὴν ἀληθεστέρως ἀσώματον, καὶ ἠρεμοῦν τὸ ὑλικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ αἰσθητικὸν ἐς ἀόριστον αὐξάνειν. ὑλικὸν δὲ τὰ στοιχεῖα. ὅπερ μὲν οὖν καὶ ἀκίνητος ταῖς σωματικαῖς πάσαις κινήσεις, καὶ εἴπερ ἀσώματος ἦν τε τῷ ὀργάνου ὡς ὀργάνου χαρακτηριστικὴ ζωὴ, καὶ μείζονος ἢ χρωμένη καὶ κινητικὴ τῷ ὀργάνου, καὶ εἴπερ μᾶλλον ἢ νοερὰ, ἤδη διώρισται, ὅτι τῶν τὰ αὐτοκίνητα ἐλεγχόντων λόγων. ἐλέγχει δὲ λοιπὸν τὸν ἐκ τῶν στοιχείων λέγοντας αὐτὸν εἶναι. ἵνα καὶ αὐτὸν ἢ ἅπαντα χοῦν στοιχεῖα, καὶ τὴν ψυχὴν συνιστάμενον, διὰ ὁμοιότητος ἡ γνωριστική. οὐ γὰρ ταύτῃ βούλεται τὸ ψυχὴν γινώσκειν ὁ ἀριστοτέλης. ἀλλ' εἶναι μὲν συγγένειαν τινὰ καὶ οἰκειότητα τῷ γινώσκοντι πρὸς τὸ γνωστόν. ἐὰν ἢ κατ' ὀργάνου γνῶσις κατὰ τὸ γνωστὸν ἴσα τάττει. αἰσθητικὸν δὲ ταύτην καὶ οὐδαμῶς ὑλικόν. ἔνθεν καὶ ὅταν σύνθετος ᾖ τὸ γνωστὸν ὡς τὸ αἰσθητὸν, οὐ κατὰ τὸ ὕλιον οὐ δὲ κατὰ τὸ σωματοφόρον, ἀλλὰ κατὰ μόνον αὐτῷ τὸ εἶδος ἴσχειν ἡ γνῶσις, ὡς οὐ ὀργάνου οὖσαν καὶ οὐ πάθος. ἀλλὰ τῷ μὲν τῷ ὀργάνῳ σωματικῷ χρωμένῳ, οὐκ ἄνευ παθους γινομένῳ, ἀκ οὐ αὐτῇ τῇ γνώσει ἀλλ' οὐ αὐτῷ τῷ σώματι σωιστημένου τὸ πάθους. καὶ τότε γὰρ ἡ εἰς τὸ εἶδος ἀποτελευτῶσα κρίσις ἁπλῆς ἔλεγε οὐ ὀργάνου, ἔτι καὶ κατ' οἰκείαν οὐ ὀργάνου τῆ γινωσκοντος ἐνεργουμένη. ἔστι γοῦν τι καὶ ἔξωθεν τὸ κατ' οὐ ὀργάνου ἐνεργούμενον εἶδος. ὡς τὸ φῶς δι' ἀέρος οὐ κατὰ τροπὴν τινα. ὡς τὸ ἄχρουν τῆς παρουσίας τε καὶ ἀπουσίας σημεῖον. διὸ ὃ καὶ οὐ τελείαν λέγεται τῶν διαφανῶν. καὶ ὡς ἡ ζωὴ τῷ σώματι, καὶ ὅλως τῇ ὕλῃ τὸ εἶδος. ἀλλ' ἔξωθεν. ἡ δὲ γνωστικὴ οὐ ὀργάνου οὖσαν. καὶ αὐτὴ οὐ τῆ σωματος, ὡς ἡ θερμαντικὴ τῆ πυρός. ἡ γὰρ εἰς εἶδος ἀποτελευτῶσα καὶ ἡ ἀμβρὼς καὶ ὅλως οὐ ψυχρὸν, ἀμβρισις ἀλλ' ἀμβρίσου ἔστιν ἀσίας. ὅθεν καὶ ἀρχικὸν πάσῃ τὸ κατὰ τὸν, καὶ κατὰ τὸν αἰσθητικὸν ἴσως οὐ ὀργάνου. τὸ δὲ λογικὸν καὶ νοερὸν μείζονος ἀρχικόν. καὶ μάλιστα ὅταν μὴ δὲ ὡς ὀργάνῳ χρῶνται τῷ σώματι. τῆς οὖν ἡ τῆ γνωστικοῦ πρὸς τὸ γνωστὸν συγγένεια. αἰσθητικὴ ὡς εἴρηται. καὶ αὐτὴ ζωτικὴ καὶ κινητική. ἡ δὲ αἰσθητικὴ τῶν ἀμβρίσιον δηλοῖ πάντων πρὸς πάντα κοινωνίαν. καὶ ἕνωσιν μὲν ἀλλήλοις καὶ τὰ ἴχνατα εἴδη, τὰ τῆ κινεῖσθαι αὖ ἄρχοντα, τῷ ὡς κινουμένῳ ὁρισμῷ. τὰ δὲ γνωστικὰ καὶ ὡς γνωστικῶς ἀλλήλων πεπληρωμένα. ἀλλ' ἡ μὲν ἀλικεινῶς ἀμβρίσις σῴζουσα τοῖς εἴδεσι πρόσκειται. ταῖς δὲ λογικαῖς οὐσίαις ἡ κατὰ λόγους κοινωνία. οὐ δὲ γὰρ οὐ δὲ οἱ λόγοι ἀλλήλων ἐσὴν ἀπερισμασμένοι. ὅτι οὐκ οὐ μβρισμῷ αὐτοῖς τὸ εἶναι, ἀλλ' οὐ κοινωνίᾳ κεχαλασμένῃ καὶ ὀφειλομένῃ τῆς ἀμερίστου οὐσίας. διάφορα δὲ τὰ μέρη τῆς ὑφίστασις. τὰ μὲν γὰρ κατὰ λόγους τῷ προσιχᾶς τοῖς νοεροῖς εἴδεσι γινώσκονται, ὀλίγων ἔχει τὸ ὕφισιν καὶ διαπρεπῆ τὴν κοινωνίαν. τὰ δὲ ἀπωτέρω, αὐτάπαλιν. καὶ τὰ μὲν τὴν πρώτων ἴδεῖ θεωρητικὰ εἰδῶν, ὡς καὶ κατ' οὐσίαν αὐτοῖς συμμιλόκ, καὶ οὐ πάντη ἔξω ἁρίστηται. ἀλλὰ καὶ εἰς ἑαυτὰ καὶ εἰς τὰ κρείττω ἐπιφερόμενα. τὰ δὲ ἴχνατα ὅλα πρὸς τὸ ἔξω ἀποτεινόμενα, οὔτε τὴν κρατιτόσων ἄπτεται, ἀλλὰ τὴν ἔξω κειμένων πραγμάτων ἴδεῖ μόνων αὐτὰ πλανᾶσθαι. οἷς καὶ αὐτοῖς συνίσεῖν τὰ μίζω, οὐχ ὡς τὰ αὐτὰ ἀλλ' ὡς μίσα ἐχάτοις, ὡς αὐτάπαλιν ὅταν τὰ μέσα τὴν πρώτων ἢ θεωρητικὰ, ἡ συνίσεσις καὶ οἰκειότης ὡς ἀληθέσι ἴδεῖ πρὸς πρῶτα. οὐχὶ οὖν τὸ πρὸς ἄλληλα τῷ γνωστικοῦ καὶ τῷ γνωστοῦ οἰκειότητα αἰσθάνεται ὁ ἀριστοτέλης. ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτάρκους οὐ ταυτότητα τὸ οἰκειότητα τίθεται εἶναι. μήτε γὰρ τοῖς ἐξερημένοις αὐτοῖς, οἷ φιλία ἢ τῷ νείκει, ἐς ταυτὸν ἰσάζει τὸ ψυχὴν, μήτε τοῖς ὑφειμένοις τοῖς τέλειαι στοιχείοις. πῶς οὖν ταῦτα ὑλικὰ ὄντα γνώσεται. ὅτι καὶ ταῦτα κατὰ λόγους ὀρίζεται φυσικὰς. οἷς καὶ αὐτοῖς συνίσεως ὁ ψυχικὸς ἴδεῖ λόγος. εἰ δὲ καὶ πᾶν τὸ δικτικὸν οἰκείως ἴσχειν λέγει πρὸς τὸ ἐμπεφυκὸς εἶδος, τῷ τὸ εἶδος πρὸς τὸ ὑποδοχὴν, καὶ τῇ ὕλῃ ἴσαι πρὸς τά τε εἴδη καὶ τοὺς λόγους οἰκειότης, κατὰ τὸ ἀμυδρὰ ἐμφαίνειν, τῷ τούτοις πρὸς τὸ ὕλιον, κατὰ τὸ ὀρεικὸν ὑπερέχειν, τῷ τὸ σωματικὸν τῷ οὐ σπουδὴν αἰτίαν. οἰκεία δὲ ἔτι οὐσίας τοῖς οὐ ἰζομένοις, τῷ τὸ σωματοῖς τοῖς σωματομένοις. οὐκ αὐτὰ ἓν οὐ τῇ οὐσίᾳ τῆς ψυχῆς τὰ γινωσκόμενα πράγματα. ἀλλ' αἱ πρὸς αὐτὰ συνίσεις εἰδητικαὶ ἰδιότητες. μᾶλλον δὲ εἰδητικαὶ μὲν οὐ τῷ νῷ, λογικαὶ δὲ οὐ τῇ ψυχῇ, καὶ διάφοροι πρὸς τὰ διάφορα. ᾧ μὲν γὰρ κατὰ τὰ οὐ αὐτῷ εἴδη καὶ ἡ τῶν ἀμυδρῶν γνῶσις. τῇ δὲ κατὰ τὸν οὐ αὐτῇ λόγους οἰκείως πρὸς ἕκαστον τῶν γνωσῶν προβαλλομένους. ταῦτα δὲ καὶ τῇ τῆ φιλοσόφου συμπροϊόντες λέξει θεωρήσωμεν.

Α ΕΙΡΕΤΑΙ δὲ ἐπισκέψασθαι, πῶς λέγεται ὁ ἐκ τῶν στοιχείων αὐτὸν εἶναι. λέγουσι μὲν γὰρ ἵν' αἰσθητικά τε τῶν ὄντων, καὶ ἕνεκεν γνωρίζῃ. ἀναγκαῖον δὲ συμβαίνειν πολλαχῇ ἀδυνάτα ᾧ λόγῳ τίθεσθαι. γὰρ γνωρίζειν τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον. ὡς πῦρ αἰσθάνεσθαι τὰ πράγματα πυρὸς τις οὐκ ἴσε. δὲ μόνα ταῦτα, πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα. μᾶλλον δὲ ἴσως ἄπειρα ὄντα ἀριθμῷ, τὰ ἐκ τούτων. ᾗ ὧν μὲν οὖν ἴδεῖ ἔνεκεν τούτων, γινώσκειν τὰ ψυχὴ τὰ αἰσθάνεσθαι. ἀλλὰ τὸ σύνολον τίνι γνωρεῖ, ἢ αἰσθάνεται. οἷον, τὶ ἵππος, ἢ ἄνθρωπος. ἢ σάρξ. ἢ ὀστοῦν.

κεῖσθαι. ἡ πρῶτον μὲν κατὰ τὸ μέγεθος ἑαυτῆς τὸ σῶμα, κατὰ ποιὸν δὲ τὸ συνέχεσθαι ἔμψυχον. ἀλλὰ καὶ κατὰ μόνα σημεῖα. οὐ γὰρ σύγκειται τὸ συνεχὲς ἐκ τῆς στιγμῆς. ἀλλὰ ἔστω αὐτὸ ἐκ οὐθενὸς τοιοῦ τὸ ἄτοπον, διότι μὴ ἰδίως οἰκεῖα ταῦτα πρὸς τὸν τῆς ἑτερότητος τῆς ψυχικῶν στιγμῶν παρὰ τὰς σωματικὰς ὑπόθεσιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅλως ἀριθμὸν ἐκ στιγμῶν τὸ ψυχὴν τιθεμένου, ἑτέρου ἐπάγει. τὸ κωλύει εἰ δύο οὖ ταῦτῳ γίνεσθαι στιγμαί, μὴ καὶ πλείους γίνεσθαι. ὡς καὶ πάσας τὰς ψυχικὰς οὐ μιᾷ εἶναι σωματικῇ. ἴσως κοινότερον τόπον ἐκείνων ὡς δικτυκῷ ἐκείνων. ὅπου δὲ συμβαίνει ταῦτα μόνον τὸ σωματικὸν σημεῖον εἶναι ἔμψυχον. εἰ δὲ μὴ ἕτερα ἀλλ' αἱ αὐταὶ αἱ ψυχικαὶ ταῖς σωματικαῖς, ὡς ἓξ τὰς οὐ τῷ σώματι στιγμὰς τὸν ψυχῆς, ἢ κάλλιον φάναι τὸν ἀριθμὸν τὸν οὐ τῷ σώματι στιγμῶν ἓξ τὸ ψυχῇ, πάντα εἶναι τὰ σώματα ἔμψυχα. εἶτα οὐ πᾶσι στιγμαί. ἡ δὲ καὶ ἄπειροι προσκείμενον, μὴ ἄλλό τι δηλοῖ ἐπόμενον τῇ ὑποθέσει ἄτοπον. οὐ γὰρ ἐργάσεται ἀλλὰ δυνάμει οὐ τῷ σώματι, ἔσται δὲ αὖθις στιγμαί. ἄπειροι δὲ αἱ δυνάμει. διὸ οὐ δὲ ἀριθμὸς ἡ ὕλη αὐτὸν πολλοῦ. πεπερασμένης γὰρ πᾶσ ἀριθμός. πρὸς δὲ καὶ τὸ ψυχὴν δυνάμει ποιεῖν ἀλλ' οὐκ ἐνεργείᾳ οὐ τοῖς ἐμψύχοις. ἐπάγει δὲ μὴ ἄλλο ἡ ἀχώριστον εἶναι οὕτω τὸ ψυχὴν τοῦ σώματος, ὡς κατὰ ἀληθὲς οὐ δὲ αὐτοῖς ἀρίστοις τοῖς ταῦτα λέγουσιν. εἰ μὴ διαιροῦνται αἱ γραμμαὶ εἰς στιγμάς. οὕτω γὰρ ἂν μόνως χωρίζοιτο αἱ ψυχαί, εἰ τὰ μὲν σώματα εἰς ἐπιφανείας, αὗται δὲ εἰς γραμμάς, αἱ δὲ γραμμαὶ εἰς σημεῖα διαιροῖντο. λύοιτο δ' οὐκέτι μᾶλλον συνεχείας. ἀδύνατοι δὲ αἱ τοιαῦται διαιρέσεις. ὅτι μὲν γὰρ ἄλλα πάρεστι αἱ στιγμαὶ τῶν γραμμῶν, μὴ αὗται τῶν ἐπιφανειῶν, καὶ ἐκεῖναι τῶν σωμάτων.

ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ δὲ καθάπερ εἴπομεν, τῇ μὲν, ταὐτὸ λέγειν τοῖς σῶμά τι λειπομερὲς αὐτὸν τιθεῖσι. τῇ δ' ὡς πᾶν δεῖ μόνον κινεῖσθαι φύσιν ἔχοντ' τῆς ψυχῆς, ἴδιον δὲ ἄτοπον. ἅπαν γὰρ δεῖται ἡ ψυχὴ οὐ παντὶ δὲ αἰσθανομένῳ, ἀναγκαῖον οὐ δὲ αὐτῷ δύο εἶναι σώματα, ἐν σῶμά τι ἡ ψυχή. τοῖς δ' ἀριθμὸν λέγουσιν οὐ τῇ μιᾷ στιγμῇ, πολλὰς στιγμάς. ἢ πᾶν σῶμα ψυχὴν ἔχειν, εἰ μὴ διαφθείρων τις ἀριθμὸς ἐπίσχεται, μὴ ἄλλες τις τὴν ὑπαρχούσην οὐ δὲ σώματι στιγμῶν. συμβαίνει τε κινεῖσθαι τὸ ζῷον, ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ, καθάπερ μὴ δεῖ μόνον τοῦ ἔφαμεν, αὐτὸ κινεῖν. τί γὰρ διαφθεῖρει σφαῖραν λέγων μεικρὸς, ἢ μονάδας μεγάλας, ἢ ὅλως μονάδας φθορικὰς ἀσ. ἀμφοτέρως δ' ἀναγκαῖον κινεῖν τὸ ζῷον, τῷ κινεῖσθαι αὐτάς. τοῖς δὲ συμπλέξασι εἰς τὸ αὐτὸ κίνησιν μὴ ἀριθμὸν, ταῦτά τε συμβαίνει, καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα. ἃ δὴ μόνα ὁρισμὸν ψυχῆς ἀδύνατον τοῦτον εἶναι, ἀλλὰ μὴ συμβεβηκός. δῆλον δ' ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ἐκ τῶν λόγων τούτων τὰ πάθη μὴ τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς ἀποδίδοναι. οἷον, λογισμός. αἰσθήσεις. ὁρμάς. λύπας. ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ὡς πᾶν γὰρ εἴπομεν πρότερον, οὐ δὲ μανθάνεσθαι ἐφάδιον ἐξ αὐτῶν.

θαῤῥεῖ δὲ εἰπεῖν, ὡς τοῖς ἀριθμὸν ἑαυτὸ κινοῦντα λέγουσι τὸ ψυχὴν ὑπάρχει ἀδύνατα, πρῶτα μὲν τὰ ἐκ τοῦ κινεῖσθαι συμβαίνοντα ἄτοπα. ἴδια δὲ ἐκ τοῦ λέγειν αὐτὸ ἀριθμόν. ἀλλ' ἐπὶ κινεῖσθαι βέλτιστα ἂν μόνοι αὐτὸ τεμεῖσθαι δικαίως, τὸ σῶμα δίδοντες, τὸ πρὸς τούτους κατὰ τὰ ἄτοπα κοινωνίαν, τὸν ἀριθμὸν αὐτὸ ἐκείνοις ἐμποδίζοντα ἑαυτὸ κινοῦντα παραδίδωσι, οὐκέτι κατὰ τὸ κινεῖσθαι, ἔστω γὰρ ὅδε εἶρηται, ἀλλὰ κατὰ ἄλλα ἐπιβολάς. τοῖς μὲν γὰρ οὐ σῶμα συνεχὲς αὐτὸ φάσκουσι, πῦρ ἢ ἀέρα ἢ τι ὅλως λεπομερὲς, ἔστι τοῦτ' ἄτοπον τὸ δύο οὐ ταὐτῷ σώματα ποιεῖν, τό, τε κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον. ὅλῳ πᾶν τὸ γὰρ τῆς ζῴου τοῦτο καὶ ἡ ψυχή. τοῖς δὲ ἐκ μονάδων ἀριθμὸν αὐτὸ φάσκουσι, τὸ δύο στιγμὰς ἢ καὶ πολλὰς οὐ ταὐτῷ ποιεῖν. μὴ πᾶσαι δ' αἱ τῆς ψυχῆς οὐ τῇ μιᾷ σωματικῇ ἔσονται. εἴπερ γὰρ αἱ ψυχικαὶ στιγμαὶ παρὰ τὰς σωματικὰς. ἵνα μὴ πᾶν σῶμα ἔμψυχον ὁμολογεῖν ἀναγκαῖον ζῷα εἶναι. τοῖς δὲ πολλοῖς αὐτὸ λέγουσι σωμάτων, καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῖς ἐπομένως ἄτοπον, παρὰ τὸν κινοῦντας αὐτὸ, οἱ ἀριθμὸν εἴποντες ἐκ μονάδων κοινωνοῦσι. φέρεται δ' ἤδη τούτοις ἐπόμενα, τὰ μὲν κινοῦντα λέγειν τὴν ψυχικῶν μορίων, τὰ δὲ κινούμενα ἀδιάφορα ὄντα. ἔπεισθαι δ' ἔφησι καὶ ἄλλα ἄτοπα, τοῖς εἰς ταὐτὸ συμπλέξασι ἀριθμὸν καὶ κίνησιν. ἃ καὶ οὐθὲν ἐπιφέρει, ὅτι οὐ μόνον τὸ οὐσίαν τῆς ψυχῆς ἀδύνατον ἓξ τοιαύτην, ἀλλ' οὐ δὲ συμβεβηκέναι αὐτῇ τὰ λεγόμενα δυνατόν, τοῦτ' ἔστ' ἐν ἀριθμῷ. οὐ γὰρ ὥσπερ τὸ κίνησιν ὑπάρχειν ἐλέγομεν τῇ ψυχῇ καὶ τοῖς πάθεσιν, τὰ συμβεβηκότ', τῷ τὸ σῶμα κινεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸν ἀριθμόν. ποῖον γὰρ ἂν τις ἀριθμὸν τοῖς λογισμοῖς ἢ τοῖς ἄλλοις ἢ τοῖς πάθεσιν ἀποδοίη ὁπωστιοῦν. χαλεπὸν γὰρ ἐφαρμόζειν, ὡς καὶ ἐνδέ τις ἀρμονίαν ἔφη, ἢ ἐκ μονάδων συλλαβὴν εἶναι τὸν ἀριθμόν. ἐπεὶ τῇ μεσότητι τῆς ψυχῆς, ἵνα δῷ τὸν ἀριθμοῦ τὸ ἑαυτὸν κινοῦντος δηλοῦν ὁ ξενοκράτης ἐβούλετο, καὶ αὐτὰ τῇ εἰς γένεσιν προαιροῦσι ὑπάρχει ταῦτα τὰ πάθη.

ΤΡΙΩΝ δὲ τρόπων παραδιδομένων, καθ' οὓς ὀρίζονται τὸ ψυχὴν, οἱ μὲν, ἀπὸ κινητικὸν τὸν ἀπεφήναντο, τῷ κινεῖν ἑαυτό. οἱ δὲ, σῶμα ἀπὸ λεπομερῆ τὸν. ἢ ἀσωματωτάτην τῶν ἄλλων. ταῦτα δ' ἅπαξ ἀπορίας τε καὶ ὑπαπορήσεις ἔχει, δηλονότι πολλάς.

ΟΥ ταὐτὸν δὲ ἀπὸ οὐσίας ἓν ὀργανικὸν, ἢ ὅλως ὁπωσοῦν σκοπεῖν ἰδιότητα, μὴ ἓν τῷ εἶναι αὐτῆς τρόπον. ἀπὸ μὲν οὖν κινητικὸν εἶναι τὸ ψυχὴν, καὶ ἀσωματωτάτην τῶν φαινομένων πάντων σωμάτων

καὶ γνωστικὸν,

τομῆ μένει ἀδιαίρετος. καὶ πολλαπλασιαζομένη μὲν τῷ ἀριθμῷ οὐίστε. κατ' εἶδος δὲ ἀπείρ ἄλλακτος μένουσα. ὡς ἐπὶ τῆς φυτῆς. ἐφ' ὧν καὶ οἱ ἀποκοπέντες κλάδοι πλὴν αὐτὴν ἔχουσι ψυχὴν, οὐδὲν πλεῖον τῷ ἀριθμῷ τοῖς διαφόροις παρεῖναι, οὐδὲ ἐν τῷ ὅλῳ φυτῷ, πολλῶν ὁμοίων ὑπαρχόντων ἄλλος οὐ ἄλλῳ μορίῳ. ὁ γὰρ οὗ καὶ μιᾷ ζωῇ τάττει ψυχῇ. πόθεν οὖν ἡ ἐν τῷ κλάδῳ ψυχή. ἔξωθεν φημὶ, ὅθεν ὅλως τοῖς ἐμψύχοις παραγίνεται, ἔστε τὸ τε γονιμοῦ ἔτι καὶ προῦφεστῶσα, αὐθὶς δὲ τῷ τμηθέντι ἐπιγονικὴ κλάλῳ, ὡς ἤδη τελείαν πλὴν τῆς μεταλήψεως ἔχοντι ἐπιτηδειότητα. δῆλ. γὰρ ὁ ἀμυσβὴν τῆς φυσικῆς ζωῆς, οὐ πολλῆς δεῖ τῇ φύσει πραγματεύεσθαι, πρὸς πλὴν τῆς ἐπιτηδειότητος τῆς ἐκτὸς κειμένου παρασκευήν. οὕτω δὲ καὶ ζῶα οὐσία ἐκ σπέρματος γίνεται, αὐξανόμενα μόνῃ τῇ ἐκ τῆς ὅλου ποιήσει. ὡς τά γε τελειότερα καὶ τῆς μβρικοτέρων ποιητικῶν προσλήπτει αὐτῶν. ἀλλὰ πῶς δὴ καὶ ζώων οὐ ἐῶν διαιρουμένων, ἐκ τέτρων τῆν τμημάτων ζῆ. διότερον μὲν γὰρ οὐ ὡ τὰ ἡγεμονικὰ μόρια οὐ θαυμαστὸν, τῆς αὐτῆς οὐ αὐτῷ μενούσης ψυχῆς. ὁ δὲ λοιπὸν πῶς. οὐδὲ γὰρ ἔκτὸς τῆς αὐτῆς ἀπεξαποτετμημένου, οὐδὲ ἐ τέτρα ζωοποιούμενα ψυχῇ, μὴ προσλαβόντα τὰ κυρι ώτερα μόρια, ὅσ δεῖται πλὴν ψυχῆν. δι' ὃ οὐδὲ ὡδὶ πολὺ ἐπαρκεῖ. ἀλλὰ πῶς καὶ ἐφοπτοσιοῦν. οὐ δὲ γὰρ ἔμφασιν μόνον αὐτῶθαι δυνατόν. ἐπειδὴ πρὸς ὁ κινεῖσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι, πλείονα δεῖ παρουσίαν τῆς κινητικῆς τε καὶ νοητικῆς ψυχῆς. μή ποτε οὖν καὶ τοῖς κεχωρισμένοις ἀ αὐτὸ παρεῖναι οὐ κωλύεται ψυχὴ, ἕως ἂν ἄμφω πλὴν αὐτὴν πρὸς πλὴν ἄτομον τῆς ψυχῆς ζωλὴν σύξυγίαν ἐπιτηδειότητα.

Δ ΟΞΕΙΕ δ' αὖ οὐδὲν διαφέρει, μονάδας λέγων, ἢ σωμάτια σμικρά. καὶ γὰρ ἐκ τῆν δημοκρίτου σφαιρίων, ἐκ γίνεσθαι σιγμαί, μένει δὲ μόνῃ ὁ ποσὸν, ἴσασί τι οὐ αὐτῷ. ὁ μὲν, κινοῦν. ὁ δὲ, κινούμενον. ὡς πρὸ οὐ τῷ μεγέθει. οὐ γὰρ δῆλ. ὁ μεγέθει διαφέρειν ἢ σμικρότητι ἔκτὸς συμβαίνει ὁ λεχθεὶς, ἀλλ' ὅτι ποσόν.

Ι ὁ μὲν οὖν ἐπαγόμενος ἄτοπον, τοῖς ὡς ἐκ μονάδων ἀριθμὸν ποιοῦσι πλὴν ψυχήν δῆ, ὁ δ' αὐτόματος τοῖς μὲν τῆν μονάδων κινητικὸς λέγειν, τοὺς δὲ κινημένας. ἐπεὶ εἰ ἐκάστη ἐκάστη αὐτὴ ἑαυτὴν κινεῖν, τί δεῖ τῆ πλήθους, ἀλλὰ μιᾶ ἐκάστη μονὰς δῆ ψυχὴ. ὅπου δὲ ἀριθμός, ἀεὶ μὲν ἔσονται κινητικοί, αἱ δὲ κινούμεναι. ἀλλ' οὕτω διαφέρει κατ' εἶδος αἱ μονάδες ἔσονται πρὸς ἀλλήλας. στιγμή τε στιγμῆς διοίσει. αἱ γὰρ μονάδες θέσιν ἤδη τὸ σώματι ἔχουσαι, στιγμαὶ γίνεσται. κοιοποιῶν δὲ ὁ ἄτοπον, καὶ πρὸς πλὴν δημοκρίτου τοῦδε ψυχῆς δόξας, ὡς κινοῦντα ἐ πόμενος, πρότερον ὁ διαφέρειν τῆν δόξαν, τῆς τε δημοκρίτου καὶ τῆς ξενοκράτους, κατὰ ὁ πλῆθος τὸ λέγειν αὐτὴν, ἔκτὸς μιμούμενον. ἵνα ὡς εἴρηται καὶ ἀμφοτέρους κοινῇ ὁ οὐ τόθεν ἔπηται ἄτοπον. πλὴν γὰρ ἐκ σωματίων τινῶν ποιῇ ὁ ἀριθμὸν ὁ δημόκριτος, ὅλ' ὄχ ἀδιαιρέτων δῆ κατότητα, καὶ ἔτι ἀδιαφόρων κατ' εἶδος καὶ πλὴν ἔκτὸς κειμένην φύσιν. ἀριθμὸς οὖν κατ' ἀμφοτέρους ἡ ψυχὴ ὄχ ἀδιαιρέτων καὶ ἀδιαφόρων. οὐδὲ γὰρ διοίσει πρὸς ὁ ἀριθμοὶ εἶναι, ὁ τὰ μὲν σωμάτια ὄγκον ἔχειν, ὃ δὲ μέγεθος ἴφυτας δὲ μονάδας εἶναι ἀμφοῖν, ὡς μικρὰς δῆ ἔκτὸς εἶπεῖν. ἀρκεῖ γὰρ ὁ ποσὸν κατὰ πλῆθος λέγειν ὑφ' ἑτέρου, πρὸς ὁ οἷα μὲν κινητικὰ, οἷα δὲ κινούμενα ὄχ αὐτὴν ὄχ αὐτὴν ὁ μελογεῖν. ὅταν οὖν λέγῃ μένειν δὲ μένει ὁ ποσὸν, καὶ πάλιν ἀλλ' ὅτι ποσὸν, ὁ διωρισμένον λέγει ποσόν.

Δ ΙΟ ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ εἶναί τι ὁ κινοῦσαν τὰς μονάδας. εἰ δ' οὐ τῷ ζῴῳ, ὁ κινοῦν ἡ ψυχὴ, καὶ οὐ τῷ ἀριθμῷ, ὥστε οὐ ὁ κινοῦν καὶ ὁ κινούμενον ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ ὁ κινοῦν μόνον. οἰκείται δὲ δὴ πῶς μονάδα ταύτην εἶναι. δεῖ τί ὑπάρχειν αὐτῆς διαφορὰν πρὸς τὰς ἄλλας. στιγμῆς δὲ μοναδικῆς, τὴν αὖ ἐν διαφορὰ, πλὴν θέσις.

Α" ΑΛΛό τι παρὰ τὰς κινουμένας δηλαδή. ἐπεὶ καὶ ἐκάστη μονὰς, καὶ τῆν δημοκριτείων σφαιρῶν ἐκάστη ἔσται ψυχή. φησὶ δὲ μὴ οἰόν τε εἶναι μονάδα εἶναι πλὴν κινοῦσαν. διαφορὰν γὰρ αὖ τινα ἔχει πρὸς τὰς κινουμένας. ἀδήλα δὲ μονάδι πρὸς μονάδα διαφορά. ὡς ἄ δὴ τοῖς κατὰ δημόκριτον σφαιρίοις, ὄχ ὧν ἡ ψυχὴ, πρὸς ἄλληλα τὴν ὄλη κατ' οὐσίαν διαφορὰν, πλὴν θέσις. τὰς δὲ μονάδας, ὄχ ὧν ἀριθμοὶ λῶν ἡ ψυχὴ, στιγμὰς ἐκαλεῖ, ὡς θέσιν προσλαβούσας. δῆλ. πλὴν οὐ σώματι αὐτῆς παρουσίαν. καὶ αἱ στιγμαὶ δὲ οὐ τῷ ἅλλει, ἀλλὰ μόνῃ θέσει τῷ ὡδὶ ἢ ὡδὶ κεῖσθαι διαφέρουσι.

Β ΙΜΕΝ οὖν ἐστὶν ἑτέρα αἰσθ τῷ σώματι μονάδος, ἢ στιγμαὶ, οὐ τῷ αὐτῷ ἔσονται αἱ μονάδες. κατὰ θέξει γὰρ χώραν στιγμῆς. καί τοι τί κωλύσει οὐ τῷ αὐτῷ εἶναι, οἷ δύο καὶ ἀπείρους. ὧν γὰρ ὁ τόπος ἀδιαίρετος, καὶ αὐτοί. εἰ δ' αἱ οὐ τῷ σώματι στιγμαί εἰσιν ὁ αὐτὸς ὁ τῆς ψυχῆς. ἢ εἰ ἐκ τῆν οὐ τῷ σώματι στιγμῶν ἀριθμὸς ἡ ψυχὴ, διατὶ οὐ πάντα ψυχικὰ ἔχουσι τὰ σώματα. στιγμαὶ γὰρ οἱ ἅπασι δοκοῦσιν εἶναι, καὶ ἄπειροι. ἔτι δὲ πῶς οἷόν τε χωρίζεσθαι τὰς ψυχὰς καὶ ἀπολύεσθαι τῆν σωμάτων, εἴγε μὴ διαιροῦνται αἱ γραμμαὶ ὡς τὰς στιγμάς.

Β" πειδὴ πᾶν μέγεθος στιγμὰς ἔχειν δοκεῖ, εἰ μὴ μὲν οὐδ ἁφὴν ἀλλὰ δυνάμει, καὶ δῆλ. ἔκτὸς καὶ ὁ σῶμα, ἐρώτα. πότερον ἔτρα αἱ τῆς ψυχῆς μονάδες, θέσιν λαβοῦσαι, τῶ σωματικῶν στιγμῶν, ἢ αἱ αὐταί. εἰ μὲν οὖν ἕτρα, πλὴν τῷ σώματος στιγμὴν χώραν ἕξειν τῆς ψυχῆς. ἀμφὶς γὰρ οὖσα οὐ ἀμφῶ

τῷ σωματικῷ ὄγκῳ ὁ πρακτικὸς νοῦς, ἢ ὡς καθ' ἑαυτὸν εὐθυγενίζειν, ὅπως ὁ θεωρητικὸς. ἄμφω δὲ ἢ αὐτὴ εὐθυγενίζει ὡς ἅπαξ ἢ μὴ ὡς ἔνιοί τι θέσιν ὑμνεῖται. ὅλῳ δ' ὄντος ἀρχικὸν σωμάτων, ὅλῳ δ' εἰς ἑαυτὸν ὠθητικοῦ. ὅλῳ τοῦ τε πάθους τι ἀρέκτικός. ὅλῳ πλὴν πρὸς τὰ κρείττω σωτικῶν.

Ο ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐκ ἔστι τε κινεῖσθαι πλὴν ψυχήν, φανερὸν ἐκ τούτων. εἰσὶ δ' ὅλως μὲν κινεῖται, ὅλλα ὡς οὐλ' ὑφ' ἑαυτῆς.

Ε ΠΕΙΔΗ ταῖς μοίραις καὶ συνεχέσι καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν μέγεθος αὐτῷ δίδοκται κινήσεις κωλεῖν, ὧν μάλιστα ἡ λογικὴ ὀρέγεται ψυχή.

Γ ΟΛΥ δὲ τὴν ἐρημένων ἀλεπώτατον, ὃ λέγειν αὐτὰ μὲν εἶναι πλὴν ψυχὴν κινοῦν θ' ἑαυτόν. ὑπάρχει γὰρ αὐτοῖς ἀθυμάκτα.

Ο ΤΙ μὲν ὂν ξυνοκράτους τῆς ψυχῆς ὁρισμὸν διακρίναι, ἵνα μὴ κατὰ πλὴν συνήθη τὴν ὀνομάτων χρῆσιν ἀκούωμεν, φανερόν· ὁ δὲ πραγματειώδης αὖθ' πίτα τοῖς σκοπὸς, παντὸς μὲν ὁρισμοῦ πλὴν ψυχικὴν οὐσίαν ἐπιδείχνυσιν δηλῶσαι. οὐ τῇ κατὰ συνέχειαν μόνον. ἔστι γὰρ ἕδη διάληψις, ἀκίνητον αὐτὴν τοῖς σωματικαῖς κινήσεις διηνεχῶς, καὶ καθ' ἕρους ἀεὶ ζαίνουσιν, καὶ οὐ μερίσιμον ἢ ὅλον γινώσκουσιν. διὸ ὧν οὐ μόνον ὅτι οὐ σῶμα, ἀλλ' ὅτι οὐ δι' ὅλου τι μέγεθος ἔχειν διείληπται. ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ ὁ συνήθης λεγόμενος ἀριθμὸς, ὅ, τε ἐκ μονάδων ἐστὶν ὁ μαθηματικὸς, καὶ ὁ ἐκ σωμάτων ἀδιαιρέτων, ἢ οὐδὲν ἀγεία μόνον ἢ καὶ διωρέμενα καὶ οὐδὲν ἀγεία, ὡς οἱ πολλοὶ δημόκριτον ἔφασαν εἶναι τίθεσθαι, ἢ ὅλως τῇ θέσει ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα, μερίστὸν ἔστι, αὐτός τε οὐ διαιρέσει διαιρούμενος, καὶ τὰ συμπληρούμενα ἔχων μερισμὰ καὶ ἀπιστεωμένα, ὅθ' τὴν πρὸς ξυνοκράτην αὐτὴν ὑπόθεσιν, ὅτι οὐ δὲ οὕτω μερισπὴ ψυχὴ λείπουσιν, οὔτε ὡς ἀριθμὸς, οὔτε ὡς μονάδος ἢ στιγμαὶ, ὅθ' ὧν ὡς ἀδιαιρέτων ὁ ἀριθμός. ὁ γὰρ ἐκ σωμάτων πινὼν ἀριθμὸς ὡμολογημένως αὐτῇ οὐ προσήκει. ἅμα μὲν ἔχει μέγεθος. ὁ μὲν οὖν ξυνοκράτης ἀριθμὸς τὰ ὅλα καὶ αὐτὸς προσαγορεύων, καὶ πᾶν εἶδος ὁμβρίστου ὅλως ἢ δὲ κινούμενος μερίστον, καὶ πάντως μετὰ τὰ εἴδη, πλὴν μεσότητα τῆς ψυχῆς ὅθ' τὴν ἄκρων ὁμοτοδέων δηλοῖ, ἀριθμὸν κινούμενον αὐτὸν εἶ ποιν, ὡς οὐκ ἁπλῶς οὖσαν εἶδος, ἀλλὰ ἢ ὅλαν ἕξιν εἰς μερισμὸν ἔστω βαίνουσαν. οὐ μεριστὸν τελέως, ἀλλ' οὐ δὲ μείωσιν εἶδος, τῷ χαλάσαι καὶ ἐκλῦσαί πως πλὴν ἀμβρίστον οὕτω μεταξὺ χεόμενον, καὶ ὅθ' ἕξιν οὐ δὲ κινούμενον ἁπλῶς, ἀλλ' ἑαυτὸν ἔφη κινοῦντα. ἵνα καὶ ἢ ἴδιαν ἐμφυΐαν τῆς μεσότητος, καὶ χαλασμένης μὲν, ὅπερ ἡ κίνησις σημαίνει, οὐκ οὕτω δὲ ὡς τὸ αὐτὸ ἀπτωσιαθέσεως. ὁ δὲ ἀριστοτέλης ἀριθμόν τε ἢ μερίστὸν ἀκούων πλῆθος, καὶ κίνησιν πλὴν κατὰ συνέχειαν περιοῦσαν, ἀναγκαίως ἄμφω τῆς ψυχῆς ἀποφάσκει, ὡς ὅθ' πλὴν μεσότητα παντὸς ἔστω βαίνουσαν μερισμοῦ.

Γ ΡΩΤΑ μὲν, τὰ ἐκ τῆς κινεῖσθαι συμβαίνοντα. ἴδιόν δὲ, ἐκ τῆς λέγειν αὐτὴν ἀριθμόν.

Δ ἰσχὺν εἴληται. καὶ ὅτι ἀριθμὸν ὅλως λέγει πλὴν ψυχήν. μὴ ὅτι ἀριθμῷ ἢ ἐκ μονάδων ἢ ἐκ σημείων ἀσύγκλωστος ἡ κίνησις.

Γ ΩΣ γὰρ χρὴ νοῆσαι μονάδα κινουμένην, καὶ ἔστω τίνος. μὴ πῶς, ἀμφοῖν μὴ ἀδιάφορον οὖσαν. ἡ γὰρ ἕδει κινητικὴ, καὶ κινητή, διαφόρων δεῖ.

Μ ὁριστὸν γὰρ ἢ μεριστῶς εὐθυγραμμοῦν. ἄνυδρος δὲ μονὰς. καὶ ἔστω τίνος καὶ πῶς. οὔτε γὰρ ὑφ' ἑαυτῆς. ἐπειδὴ διάφορος ἡ κινητικὴ παρὰ πλὴν ὡς κινουμένη ἰδέτης, ἢ δὲ ματηματικὴ μονὰς, οὔτε πλὴν τόδε ἀμφοῖν τούτων, οὔτε που καὶ ἀμφοτέρων. ἔξει γὰρ αὖ καὶ ἢ πρὸς ἑαυτὸν διάφορον, ὡς ἅμα κινητικήν τε καὶ κινητὸν ἁπλῶς δὲ ἀποτετευμένως ἅπαντα μονάς. οὔτε ὑφ' ἑαυτῆς, ἢ γὰρ αὖ ὄσθεθον, μὴ ἔμψυχος ἔσται. νῦν δὲ μέα δὲ μονὰς ζωτικῶς οὐ θρχῆ. ἢ ἕξεθεν, καὶ ἢ ὧσεί ἢ ἕλξει. ἢ δὲ ἀμβρὶς οὐδέτερον τι. ἢ οὖν ἀδύτερον πῶς, τῷ ἔστω τίνος σωτικὸν. δηλωτικὴν τὲ μήτε ὡς ἔμψυχον μήτε ἰτδρακινήτως.

Ε ΤΙ Δ' ἐπεὶ φασι κινεῖσθαι γραμμὴν, ἐπάσθαι πνεῖν. στιγμὴν δὲ, γραμμὴν. καὶ αἱ τῆν μονάδων κινήσεις, γραμμαὶ ἔσονται. ἡ γὰρ στιγμὴ μονὰς ἔστι, θέσιν ἔχουσα. ὁ δ' ἀριθμὸς τῆς ψυχῆς, ἤδη που ἔστι, καὶ θέσιν ἔχει.

Κ αἰεῖν ἐς ταὐτὸν τείνει ἢ αὐτὴ χείρημα, οὐ συγχωροῦν τῷ μεταδιῷ ἀριθμῷ προσήκειν πλὴν κίνησιν. ἀλλ' ἐπεὶ πῶς ἄρα, μᾶλλον τῷ ἐκ στιγμῶν καὶ κατὰ τὸν πλὴν γραμμὴν ῥύσιν σημείου ἀεὶ ξεμένους. ἐπεὶ δὲ μὴ πλὴν στιγμὴν τινὸς ἀείζον) μονάδα θέσιν ἔχουσιν, κινοῖτο αὖ μὴ ὁ ἐκ μονάδων ἀριθμὸς, θέσιν προσλαζουσῶν, προσλαμβάνουσι δὲ οὐ τῇ πρὸς σῶμα τῆς ψυχῆς κοινωνίᾳ, εἴγε τοιοῦτος ἀριθμὸς ἡ ψυχὴ. ἤδη γάρ που ἔστι, καὶ θέσιν ἔχει οὐ τῷ ἐμψύχῳ σώματι. ἀλλ' ὅ τοπος καὶ τούτων συγχωρουμένων γραμμὴν εἶναι πλὴν τῆς ψυχῆς κίνησιν. γραμμὴ γὰρ ἡ τῆς στιγμῆς ῥύσις.

Ε ΤΙ Δ' ἀριθμοῦ μὲν, ἐὰν ἀφέλῃ τις ἀριθμὸν ἢ μονάδα, λείπεται ἄλλος ἀριθμός. τὰ δὲ φυτὰ, μὴ τῶν ζώων πολλὰ διαιρούμενα, ζῇ, μὴ δοκεῖ πλὴν αὐτὴν ψυχὴν ἔχειν φθείρει.

Τ οὗτο καὶ αὐτὸ ἐλέγχει ἀριθμὸν εἶναι πλὴν ψυχὴν, μὴ οὐκέτι ὡς κινούμενον. ὁ γὰρ ἀριθμὸς μὴ διαιρεῖ καὶ εἰς ἄλλους τῷ εἶναι ἀριθμούς, καὶ ἐλαττοῦται οὐ τῇ διαιρέσει. ἡ δὲ ψυχὴ μὴ οὐ τῇ τῆν ἐμψύχου

τομὴ μείσει

ρεσ', οὐ γὰρ πῶ ψυχὴν πεπονθέναι τι, ἀλλ' οὐ φ. καθάπερ οὐ μέ θαυς ἢ ὀσυις. ἢ ὁ νοεῖν δὴ ἢ ὁ θεωρεῖν μεμαίνεται, ἄλλου τινὸς ἕνεκα φθειρομένου. αὐτὸ δὲ ἁπαθές ἐστι.

Ο" τι μὲν καὶ τὸ σβέσαι ἡ φθορὰ, αὐτὸς οὐ τῷ πρώτῳ ἡμᾶς διδάσκει τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. τῆς δὲ στρέψεως οὔτε ὁ εἶδος δέκτικόν, οὔτε ὕλη γὰρ τοῦ αὐτοκαμένου δεκτικόν. οὔτε ὁ συμφυὲς τοῦ εἴδους μετέχον. ὡς οὐδὲ ὁ πῦρ ψυχρότητος, ὅλῳ ὁ τοῦ σώματος συμφυῶς μετέχει. ὡς παῖς ὁ φθαρέμενον ὅλῳ πῶ οὐ γὰρ εἰδικτήτους ἡγωμεθ' ὑπάρχειν φθορὰς εἶναι. ἐκείνου γὰρ τὴν οὐσιώδη δεκτικόν. ὅτις οὖν ψυχὴ καθ' αὑτὴν ὑφίσταται, καὶ οὐκ οὐ τῷ εἰδικτήτως ζῶντι ὁ εἶναι ἔχει, παντὸς ἄφθαρτος. δι' ὃ τῷ χωριστὸν τῆς ψυχῆς ἀποδεικνύμενος, ὁ λογικὸν ἄφθαρτον εἶναι ἀποφαίνεται, καὶ τῷ τελείῳ καὶ τοῦτο. ἡ μὲν οὖν τοῦ ὀργάνου χαρακτηριστικὴ ζωὴ, καὶ ἡ οὐ τῷ χρῆσθαι τῷ ὀργάνῳ ὅλῃ εὐσταμένη, οὐκ αὐτοῦ ἐκείνου καθ' ὑπόστασιν. ὡς ἀφθαρτὸν ἐκεῖνο εἶναι, φθαρτὴν καὶ πῶ τοιαύτην ἀποφαίνειν ζωήν. εἰ μὴ καὶ ἄφθαρτόν τινος ἐστὶν ὀχήματος ἡ χαρακτηριστικὴ ἡ κινητική. ἡ δ' ὑπ' ἐκ χωριστὰς ἔχουσα τὰς ὀργάνας, ἵνα τοῦτο προσχαρίσωνται ὁ ἀριστοτέλης εἰρῆσθαι, ὡς ὁ πλωτὴρ τῆς νεὼς οὐχ ἡ πλωτὴρ ἀλλ' ἡ ἄνθρωπος χωρίζεται, οὕτω καὶ ἡ τοιαύτη χωρισθεῖσα τοῦ ὀργάνου ψυχὴ λεχθήσεται. εἰσὶ δὲ τῆς λογικῆς ψυχῆς χωριστὰὶ, αἱ πρὸς ἑαυτὴν ἐπιστρεπτικαὶ, καὶ αἱ τὰ κρείττονα θεωρητικαὶ, αἱ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου αὐτοπλανητικαὶ, αἱ παντὸς εἴδους γνωστικαὶ, καὶ εἰς ὁ ἀμφοῖς τὰς πολλὰς συναιρούσαι διότητας. ὁ δὲ ἀριστοτέλης τε κεκαίρεται ὁ χωρισὸν τῆς λογικῆς οὐ ὀργάνου, ἐκ τοῦ αὐτοκαμένως ἂν σώματι ἀκμάζειν αὐτὴν, ἀκμάζει γοῦν ὅταν ἡ παρακμάζῃ ὁ σῶμα ὡς ζῶν, σκιαδὴ οὐ γὰρ. τό τε γοῦν ἀμαυρουμένου τοῦ σώματος, μὴ τὴν χρωμένων αὐτῷ ζωτικῶν δυνάμεων ἀμυδρότερον οὐ ὀργάνουσιν, ὅλῳ πῶ τοῦ ὀργάνου ἀσθένειαν, οἵ τὴν τε αἰσθητικὴν καὶ τὴν ὀρεκτικὴν ἐνέργειαν ἡ λογικὴ ἐκδικεῖται, ὡς οὐ συνίεμένου οὐ δι συμφθειρομένη τῷ σώματι. ἀκμάζοντί τε γοῦν οὐ συνήκμαζε. καὶ γεγόνασιν συνεμαραίνετο. ὁ μὲν οὖν συνίεμένου μὴ φθειρόμενον, συναύξεσθαί τε καὶ συμφθίνειν αἰτᾶται. ὅθεν ὁ μὴ συναυξόμενος μηδὲ συμφθίνειν, οὔτε συνίεται οὔτε συμφθείρεται. οὐκέτι δὲ ὁ αὐτὸς πάλιν, εἰ τοῖς οὐ ὀργάνοις τι ἔχει συνακμαζούσας, ἢ συμφθειρομένας ὅρισμόν, ὅθεν συνίεται πάντως καὶ συμφθείρεται τούτῳ τῷ σώματι. οὐ γὰρ οὐ τό τι παίζειν, ἀλλὰ ὅλῳ ὁ ὄργανον ἡ δι' αὐτοῦ οὐ ὀργανα ἐπιδίδωσιν ἢ ἀμυδροῦται. ὃ καὶ αὐτὸς βουλόμενος ἐπισημαίνεται. ὡς οὐκ ἂν ποτε ὁ θεωρεῖν μεμαίνεται οὐ ὀσυις ἢ μέ θαυς, ὅθεν καὶ ὁ νοῦν παίζειν αὐτὸ μὴν. οὐ δὲ γοῦν ἡ κατ' οὐ ὀργανα ἄθησις ἀμυδροῦται, τῷ πῶ αἰσθητικῷ τι παίζειν φυγεῖν, ἀλλὰ τῷ ὁ λεχθησόμενον ὄργανον. εἰ οὖν λάβοι ὁ προσβύτης ὅμμα, ὀλίγοι ἂν ὡς πρὸ ὁ νέος. οὕτως οὖν καὶ ὁ νοεῖν οὐ ταῖς παρὰ φύσιν διαθέσεσι παρακοπάζεται, ἄλλου τινὸς ἕνεκα φθειρομένου. αὐτὸ δὲ ἁπαθές ἐστι ὁ νοῶν διηλαδή. διατι οὖν ἡ μὲν αἴσθησις οὐ τῷ γήρᾳ παρακοπάζεται καὶ πατὰ τοὺς οὐ ὀργάνους, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ νόησις. ἐπειδὴ ὡς καὶ αὐτὸς προῖόν ὁρᾷ, ἡ μὲν χρῆται ὡς ὀργάνῳ τῷ σώματι. δι' ὃ καὶ λεχθὲν τὴν σφυροτρόχων αἴσθησιν ἀμβλαίνεται πρὸς πῶ τὴν ἐλαττόνων καταλῆψιν, ἡ δὲ λογικὴ διαφέρει οὐ χρῆται, πῶν ὅλῳ πῶς αὐτὸ σωτάξει παρακολουθοῦσα ἔχει, καὶ συνδιαπιδήμους πως, ὡς ὁ εὐφωτὶ σῶμα πῶ σκιαί. αὐτὸ παλιν γοῦν αὐτὴν ἐκ τῆς τοῦ μεζόνος διαφέρειαν ἐπιβρώννται, πρὸς πῶ τὴν ἐλαττόνων, ἀλλ' οὐ μὴ χρῆται, πῶς ὅλως ἄλλου τινὸς ἕνεκα φθειρομένου ἢ πνεύματος ἢ κράσεως, μεμαίνεται ὁ νοεῖν, ὅλῳ πῶς πρὸς αὐτὸ ὁμοίωσιν ἢ σύνταξιν, καὶ πῶ κατὰ πάντα οὐ ὀργάνου χρῆσιν, εἰ καὶ μὴ κατὰ τὰς διαφορὰς. ὡς καὶ ὁ κυβερνήτης ὑπ' αὐτοῦ μέν καὶ κλύδωνος, οὐ πρὸς μόνον πῶ τῆς νεὼς παρακοπάζεται χρῆσιν, ἀλλὰ ἢ πρὸς τὰς χωριστὰς τῆς νεὼς οὐ ὀργάνας, ὅλῳ πῶ τὰ ραχὶν οὐ δι' ἐκείνας οἷς τε ὦν προβάλλειν. οὕτω ἢ εἰ βιλόνιλω τῆς ἀκαρτήσεως τῷ κυρτῷ, πρὸς ὁ ἐκπῖπτειν αὐτῇ χρωμένης τῆς χειρὸς, ἀλλ' οὐ πρὸς ὁ πλάττειν, οὐδενὸς πρὸς ἕξιν διεμένης ὀργάνου. ἀλλὰ ὁ κατὰ φύσιν μὲν μήκους καὶ πῶ σκιαίνειν βαρύτητα ἡ χρύσις τῆς βιλόνης, οὐδὲν πρὸς πῶ ταύτης χρῆσιν οὐ δι πρὸς ὁ πλάττειν τί κωλύεται ἡ χείρ. βαρὸς δὲ πολὺ προσλαβοῦσις, ἐ πρὸς πῶ ἐκπτικῷ μόνον ἀλλὰ ἢ πρὸς πῶ πλαστικῷ ἐμποδίζεται. οὕτως οὖν ἢ ἡ λογικὴ ψυχὴ, κατὰ μὲν τὰς πρακτικὰς γνώσεις, χρωμένη σώματι οὐ μόνον ἢ κατὰ τὰς θεωρητικὰς, βαρυνομένη αὐτῇ ἢ παρὰ φύσιν διαπεπλεγμένῃ, παρακοπάζεται παραπλησίως. ἕως ἂν αὐτῷ συνπάσχηται ἢ ὅλως ἴξῃ ῥέπῃ. οὐχὶ δὲ οὐ γὰρ, ᾧ μὴ παρέκεισθαι οὐ ταῖς κατὰ φύσιν τοῦ σώματος διαβολαῖς.

Τ ὁ δὲ διανοεῖσθαι καὶ θέλειν ἡ μυεῖν· οὐκ ἔστιν ἐκείνου παίειν· ἀλλὰ τουδὶ, τοῦ ἔχοντος ἐκείνο, ἢ ἐκείνε, ἔχει· διὸ καὶ τούτου φθειρομένου, οὔτε μυημονεύει, οὔτε θέλει· οὐ γοῦν ἐκείνου ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ καὶ νοῦ, ᾧ ἀπόλωλεν· ὁ δὲ νοῦς ἴσως θειότερόν τι καὶ ἀπαθὲς ἔστι.

Σ" πειδὴ πῶ διάνοιαν λογικὴν οὖσαν γνῶσιν, οὐ ταῖς τοῦ κοινοῦ παθήσεσι τίθεται, νεῦσι δὲ ἢ νεῦσιν ἀπαθῆ τίθεται καὶ ἐπίνοιαν, λογικὴ δὲ γνῶσις καὶ ὁ νοῦς, διορίζεται, ὡς διάνοιαν μὲν αὐτὸς καλεῖ. πῶ τοῦ λογικοῦ ζῴου κατ' ἐνέργειαν ἢ τοῦ λογικοῦ ζῴου μέρη παίζειν οὐ ὀργανα. οὗ καὶ ὁ θέλειν καὶ ὁ μυεῖν. νοῦν δὲ αὐτὴν πῶ λογικὴν ψυχὴν ἢ ὡς χρωμένῳ ὡς ὀργάνῳ

τῆς κινήσεως ἢ κινεῖσθαι, ἢ ἡ ὀργὴ τῆς ὀργίσεως διαφέρουσιν.

ΤΟ ΔΕ κινεῖσθαι, ἔστιν ὑπὸ τῆς ψυχῆς.

Τὰ μὲν προειρημένα πᾶσι τοῖς ὀργάνοις, ὅπερ ἐστὶ τὸ ζῶον σῶμα, ὡς τοιούτου χαρακτηριστικὰ ὑπάρχειν φαίη τις ἂν τῷ ζῶντι, ἢ τῷ προσκυροῦν αὐτῇ τὸ ὀργανικῶς τοῖς σωματικοῖς συμπεπλεγμένοις κινήσεσι, μὴ ἐξεῖναι κινήσεων τινῶν ἀνοσιουργῶν εἶναι, καὶ οὐσῶν ἡδονῶν τινὰ τὸ τοιοῦτον δὲ ἐπὶ πᾶσι τῷ ὀργάνῳ αἴσθησιν ἔχειν, ἢ ἐξ ἧς μὲν ἡ κινούμενον ὑπό τινος κινεῖσθαι, ἡ δὲ ὀργίλως ἢ διανοητικῶς κινεῖσθαι ὑπὸ ψυχῆς εἶναι, οὐ τῆς καθ' ἑαυτὸ κινεῖται, ἀλλὰ τῆς ὑφ' ἧς, διορίζομένης καὶ ταύτης ἐκ τῆς ὀργάνου· αὐτὴ γοῦν ἡ κινεῖν ταύτης ἴδιον, καὶ οὐ συμπεπλεγμένον τῷ κινεῖσθαι· ἀλλ' ὡς ἔοικε τοιοῦτόν τι προσιστέον αἴτιον, διακεκρίσθαι δὲ τοιαύτῃ ζωὴ τῆς πρότερον· ἢ ἡ ὑφ' οὗ, τῷ καθ' ὃ· καὶ ἡ ἡ καθωρισμένως ὀργανικῶς συμπεπλεγμένως τοῖς σωματικοῖς κινήσεσι. ἃ δὴ μὴ ἐφεξῆς αὐτοῖς παρατιθεὶς, οὐ κατὰ τὸν ἡ διάφορον τῆς τε καθ' ἑαυτὸ αἱ κινήσεις, καὶ τῆς ὑφ' ἧς παρίσησιν.

ΟΡΓΙΖΕΣΘΑΙ, ἡ ὀργίζεσθαι ἢ φοβεῖσθαι, ἢ πᾶν καρδίας ἀδὴ κινεῖσθαι. ἡ δὲ, διανοεῖσθαι, ἢ τοιοῦτον. ἴσως δὲ ἕτερόν τι. τούτων δὲ συμβαίνει τὰ μὲν κατὰ φορὰν τῶν κινουμένων. τὰ δὲ, κατὰ ἀλλοίωσιν. φρία δὲ καὶ πῶς, ἕτερός ἐστι λόγος.

Τοῦ γὰρ ζώου ταῦτα, ὅσα ἡ τοῖς ὀργάνοις τοῖς ζωτικοῖς, μετὰ σωματικῆς ἡδέσθαι κινήσεως ἢ φορᾶς ἢ ἀλλοιώσεως, ὡς ἐπὶ ὀργῆς μὲν, πυθώσης τῆς καρδίας. ἐπὶ δὲ φόβου, κατὰ ψύξεως σημαινούσης. ἐπὶ δὲ τῷ διανοεῖσθαι ξηρότητός τινος εἰκότως.

ΤΟ ΔΕ λέγειν ὀργίζεσθαι πᾶν ψυχὴν, ὅμοιον κἂν εἴ τις λέγοι πᾶν ψυχὴν ὑφαίνειν ἢ οἰκοδομεῖν. βέλτιον γὰρ ἴσως, μὴ λέγειν πᾶν ψυχὴν ἐλεεῖν ἢ μανθάνειν, ἢ διανοεῖσθαι. ἀλλὰ ἐν ἀνθρώπῳ τῇ ψυχῇ.

Ἐπεσθαι δὲ ὀργίζεσθαι καὶ μανθάνειν τῇ διανοεῖσθαι, ὅσοις ἐν τοῖς ζῶσι καθήκει, κινεῖσθαί πως δεῖν, οὐκ αὐτῶν τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τοῦ ζώου. ὥσπερ οὐ δὲ ἡ ὑφαίνειν ἢ βαδίζειν. τῇ γὰρ ταῦτα τοῦ συναμφοτέρου. εἰ μὴ ταῦτα βέλτιον ἐν σωματοειδεῖ εἶναι ἐμφαίνει ἢ ἐν ὀργίζεσθαι. ἀλλὰ ἐν ἀνθρώπῳ τῇ ψυχῇ, τῇ μὲν ὁριστικῇ τοῦ ὀργάνου, ὡς κατ' αὐτὴν ὀργιζόμενον τῇ διανοούμενον, καὶ ὅλως ζωτικῶς κινούμενον. τῇ δὲ κινητικῇ ὡς ὑπ' αὐτῆς κινούμενον. φαίνεται δὲ τῇ ψυχῇ ἐπὶπου, οὐ τῇ ὁριστικῇ τοῦ ὀργάνου, ἀλλὰ τῇ κινητικῇ, ἵνα μὴ μᾶλλον καλῶ ψυχήν. πᾶν γὰρ ἕτερόν ἢ ἐσθίειν ψυχῆς, ἢ οὐκ ἄνευ ψυχῆς. σημαίνει δὲ ἐπὶ φθορᾶς καὶ πάλιν.

ΤΟΥΤΟ δὲ μὴ ὡς οἱ ἐκεῖνα τῆς κινήσεως οὔσης. ἀλλ' ὁτὲ μὲν, μέχρις ἐκείνης· ὁτὲ δὲ, ἀπ' ἐκείνης. οἷον, ἡ μὲν αἴσθησις ἀπὸ τινός· ἡ δ' ἀνάμνησις ἀπ' ἐκείνης, ἐπὶ τὰς οἱ τοῖς αἰσθητηρίοις κινήσεις ἢ μονάς. ὁ δὲ νοῦς, ἔοικεν εἶναι πίστασθαι, οὐσία τις οὖσα, καὶ οὐ φθείρεσθαι.

Ἐν ᾧ οἱ χρόνῳ διακεῖσθαι πᾶν κινητικὸν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ ὀργάνου χαρακτηριστικῆς ζωῆς. αὕτη γὰρ οἱ καὶ μὴ αὐτὴ κινεῖται, ἀλλ' ὅμως οἱ αὐτῇ πως ἡ κίνησις, ὅπερ ἐν κατ' αὐτὸν ἐν κινούμενον ἀεὶ ζῆσθαι. οἱ δὲ τῇ κινοῦσι οὐδαμῶς, ὡς κατ' οἰκείαν ἐναμοιβὴν ἀμφοῖν, ἀλλ' οὐ μόρισιν, εἴτε αὐτὸ κινοῦν ἐν ὀργάνῳ. εἴτε κινούμενον ἐξωθεν τῇ ζῶντι, πᾶν κεκτημένῳ τὸ κινήσαντος προσάλλεται οἰκείαν κατ' αὐτὸ ἐν εἶδος. ὅτι μὲν γὰρ φησι μέχρι ἐκείνης ἡ κίνησις. οὐχ ὅτι καὶ οὐ ἐκείνη. δεῖ γὰρ ἀπόφησιν. ἀλλ' ὅτι ἡ οὐ ᾗ αἰσθητήριόν γε μόριον ἡ κίνησις ὑπὸ τῆς αἰσθητῆς σκληρᾶς, ἐπὶ πᾶν καθαρὰ κεκτημένον ἐκείνης ἀπαθῆ ἀτοῦτο οὐ ὀργανικὸν ἡ δὲ ἀνάμνησις ἀπ' ἐκείνης, ἐπὶ τὰς οἱ τοῖς αἰσθητηρίοις κινήσεις ἢ μονάς. ὅτε ἡ κινοῦσα ἀφ' ἑαυτῆς ἐξ ἧς τῆς αἰσθητῆς ἐγειρομένη, κινεῖ ἢ ὑπομίμνει ἐν ζῶσιν. ὅπερ αἰσθητήριον ἔφαμεν ἐν ὅτῳ ἐν καὶ ἐφ' ὅ, ἑτέρα ἡ ψυχὴ αὕτη, εἰς ἣν ἀποτελοῦσα ἡ αἴσθησις, καὶ ἀφ' ἧς ἄρχεται ἡ ἀνάμνησις, παρὰ ἐν ζῶν σῶμα. οὐ γὰρ ὡς σώματος ἀπλῶς ἡ αἴσθησις. ἀλλ' ὡς ζῶντος, οὐ δὲ ὡς σώματος ἡ τῷ αἰσθητηρίου κίνησις καὶ μονή. ᾧ δὲ ζῶντι συμβέλτιστα καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ αὐτῷ ζωὴ, ἢ οὔτε ἐπὶ ταύτην ἀφ' τῆς ζῶντος ἡ ἀσαφεστέρα, ἔτι ἀφ' ταύτης ἐπὶ ἐν ζῶον. οὐ γὰρ ἔχει οἰκείαν παρὰ τὰ σῶμα οἱ ὀργανικὸν, οὔτε κεκτημένῳ καθαρὰν, οὔτε ἀρχικῶν, ἢ τι τῷ ἀρχομένου οὖσα ὁριστική, καὶ ἐν κεκτημένῳ ἐμπαθῆς ᾗ ἐν σῶμα ἔχουσα. χρὴ δὲ μὴ πᾶν αἴσθησιν εἰς καθαρὰ σῴζειν οἱ ὀργανικὸν, μὴ ἐν κατὰ ἐν εἶδος τῆς αἰσθητῆς ὅρον. αὕτη μὲν οὖν ἡ τῆς κινούσης ψυχῆς, πρὸς πᾶν τῷ κινουμένου ὡς ζωτικῶς δὲ κινουμένου, χαρακτηριστικὴ ζωὴ, οὐκ ἀνθρώποις μόνοις ἀλλὰ καὶ πᾶσι προσήκει ζώοις. ἡ δὲ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἐπὶ πᾶσι καὶ κινητικὸν οἱ ὀργανικόν. ἐπίστασθαι γοῦν αὐτὴν φησι σκληρᾷ τῷ σώματι, ἀλλ' ὅτε μὴ ὡς χωριστήν. ὅπερ ἀλλαχοῦ φησιν ἐπεσπούδασεν, καὶ οὐσίαν τινὰ εἶναι ἀποφαίνεται. οὐχ ὅτι μὴ αἱ ἄλλαι ψυχαὶ οὐσίαι. πᾶσαι γὰρ ζωὴ οὐσία. ἀλλ' ὡς ἄϋλον ὑπάρχουσαν μὴ καθ' αὐτὸ ὑφιστῶσαν. ἐπὶ δὲ τίς πρόσκειται, ἵνα πᾶν πρὸς τὰς ἀεὶ μενούσας οἱ ἑαυτὰς ὑφίσαν αὐτὰς σκληρὰν. οὕτω γὰρ καθ' αὐτὸ ἀσώματος μὴ ἄϋλος, ὡς ποτὲ μὴ σώματι ἐπιμένειν μὴ εἰς ὕλην ῥέουσα οὐ φθείρεσθαι.

ΜΑΛΙΣΤΑ γὰρ ἐφθείρετ' ἂν λοιπὸν τῆς οἱ ᾗ γήρα ἀμαυρώσεως. καὶ δ' ὡς ὅπερ ἐπὶ τῆς αἰσθητηρίων συμβαίνει. εἰ γὰρ λάβοι ὁ πρεσβύτης ὄμμα τοιοῦτον, βλέποι ἄν, ὡς ὅπερ μὴ ὁ νέος. ὥστε ἡ γὰ-

τῆς ψυχῆς ἀπολαυούσης. ὅτι μὲν οὖν οὐδ' ἁρμονίαν οἷόν τε εἶναι τὴν ψυχήν, οὔτε κύκλῳ φερομένην, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· πῇ δὲ συμβαίνοι ἂν κινεῖσθαι καθ' ἑαυτὴν ἰοῦσαν, ἢ μεταβάλλουσαν, ἐπισκεπτέον. φαμὲν δὴ κινεῖσθαι μὲν, οὗ ἕνεκα κινεῖσθαι λέγεται τὰς ψυχάς. ἄλλως δὲ οὐκ εἰόν τε κινεῖσθαι κατὰ τόπον αὐτήν.

Ε' πεπαίνεται καὶ ἐμπεδοκλῆς, ὡς μὴ σαφῶς διορίζοντι τὸ ὑπερφυὲς αὐτῆς τῆς μίξεως τῶν στοιχείων λόγου, καὶ ὡς οὐ δι' αὐτὴν τὴν ψυχὴν διαφθειρομένων τῶν ζώων εἶδος, ἀλλὰ τῶν ὑπερφυοῦς αὐτῇ τῆς μίξεως τὸ στοιχείων λόγου, καὶ ὡς οὐ δι' αὐτὴν τὴν ψυχὴν φθειρομένων τῶν, μόνης ἴδιον τῆς κατὰ λόγον μίξεως αἰτίας, ἣ καὶ τῆς τυχούσης αὐτῇ γοῦν πάσης μίξεως κατὰ πεπαίνεται λόγον, ἀλλὰ καὶ τὸ παρὰ φύσιν εἰ αὐτῇ φυλάττει, καὶ εἰ αὐτὴν ἦν τῆς μίξεως λόγον τὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν, ἣ αἰτίαν μὲν τοῦ λόγου, ἕτοιμον δὲ παρ' αὐτὴν, ὅταν ἀπορείαν ἐμποιῶσιν αἱ μίξεις, ἀπόλλυσθαι τὴν ψυχήν, καὶ μίαν ταύτην, πῶς καὶ μιᾶς ἁπλουμένης μίξεως, τῆς καθ' ἣν τὸ σαρκίον εἶναι καὶ αἱ τῶν ἄλλων αἰσθητῶν μίξεις μορίων, καθ' ἃς αὐτοῖς τὸ εἶναι ὡς ζώων μερίσι, ὡς καὶ τὴν ψυχὴν ὅλῃ αὐτῇ ἁπλῆ οὔσῃ φθείρεσθαι, τοῦ δικτικοῦ γλυκέος ἀνεπιτήδειον. ἔστω μὲν οὖν τὸ ἄπορον τοῦτο, πρὸς τὸν μὴ οἴεσθαι τὴν τῆς μίξεως διαμένουσαν εἶναι λόγον, ἀλλὰ πλείους καθ' ἕκαστον. ἡ ἀκρίβεια ὑμᾶς, εἰς τὸ μὴ πλείους ἅμα τοὺς λόγους τίθεσθαι, καθ' ἕκαστον τῶν ὁμοιομερῶν διαφερουμένους, καὶ εἶτα τὸ ὅλον ζῷον ἐκ πάντων συμπληρούμενον, ὡς τὴν ὑγιεινοτάτων αὐτῷ φθειρομένων μερίων, καὶ τὸ ὅλον φθείρεσθαι. τὸ δὲ φθείρεσθαι αὐτὸ ἕνεκα τοῦ σκιδάζειν δοῦλα ται, τὸ τὴν ψυχὴν τὸ τῆς μίξεως εἶναι λόγον, δι' ὅτι τὸ ἕκαστον μέρος ψυχὴν ἔχειν, καὶ διὰ τὸ ἀπολαυούσης τῆς ψυχῆς φθείρεσθαι τὰ ὄργανα, ὡς ἀπολλυμένου τοῦ λόγου. ἔχει μὲν οὖν ἕκαστον τῶν μερίων ψυχήν, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ἅπαντα ἐκπίστει παρεῦσαν. καὶ συντελεῖ μὲν ὁ λόγος τῆς μίξεως πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς παρουσίαν. ἐπιτηδείαν γοῦν εἶναι δεῖ τὴν λεγομένην φύσιν. οὐχ αὑτὸς δ' ἔσται ὁ ψυχή. ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὴν τοῦ ὕλης ἐπιτηδειότητος, ἔμφασις οὐσίας ἐκείνης, καθ' ἣν ὁ τῆς μίξεως λόγος, ἐκ τούτων ἀπολαυούσης, καὶ ἡ ἔμφασις καὶ ὁ τῆς μίξεως φθείρεται λόγος. αἱ μὲν οὖν ἀπόνητον αὐτῆς δεικνύντες λόγοι, τὸ ἀσώματον αὐτῆς καὶ ἀμέριστον κατισχύζειν. εἰ δὲ τῆς ἁρμονίας ἐλεγκτικοὶ, οὐκ ἐῶσιν ὥστε τὴν συμβεβηκότων ἀσώματον αὐτὴν φαντάζεσθαι. ἀλλ' ὡς οὐσίαν καὶ ὡς ἀρχικὴν οὐσίαν. καὶ γὰρ κινητικὴν τίθεται, καὶ ὡς μίαν ἅπαντα χρῶ τῷ σώματος παρεῦσαν περισβέσασα, τὴν ὡς συνεκτικὴν αὐτῷ, τὴν τῆς πρὸς ζωὴν ἐπιτηδειότητος αἰτίαν.

Ζ' ΧΑΛΕΠΩΤΕΡΟΝ δὲ ἀπορήσειεν ἄν τις τοὺς αὐτῆς. ὡς κινουμένης, εἰς τὰ τοιαῦτα ἀφορῶντας. φαμὲν γὰρ τὴν ψυχὴν, λυπεῖσθαι. χαίρειν. θαρρεῖν. φοβεῖσθαι. ὅτι δὲ ἐρᾶν τε καὶ αἰδεῖσθαι καὶ διανοεῖσθαι. ταῦτα δὲ πάντα, κινήσεις εἶναι δοκοῦσιν. ὅθεν εἰκότως τις ἂν, αὐτὴν κινεῖσθαι. ἡ δὲ, οὐκ ἔστι ἀναγκαῖον.

Η' πεισθῆ μὴ ἀσώματος ἡ ψυχὴ, μὴ ὡς οὐδὲν ἀσώματος, διακρίνειν δεῖ τὴν προκειμένων, τήν τε χαρακτηριστικὴν τοῦ ζῶντος σώματος ψυχὴν, καὶ ἣν ἕλκων καὶ ζωτικῶς κινούμενον, καὶ τὴν ὡς κινοῦσαν μὴ τῷ ζῶντι ὡς ὀργάνῳ χρωμένην. καὶ πρός γε ἑκάτερα ταῦτα ἰέναι. τὴν μὲν οὖν ἡ κινητικὴν μόνῳ τῶν σωμάτων οὐσιωμένην, τὸ εἶναι παρὰ τὴν τῶν σωμάτων χρῆσιν οὐκ ἔχουσαν εὐδράγειαν. τὴν δὲ ὡς καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐδρᾶσαν, καὶ τό τε παρὰ χωριζομένου σώματος. ἢ τοίνυν ὅλως τοῦ αὐτῆς ὡς κινουμένης ἀπορεία, εἰς τὴν θεωρητικὴν τῆς ζῶντος σώματος ἀποβλέπει ψυχὴν, αὐτὴ γοῦν ὡς ζωτικῶς κινουμένου οὖσα αὐτὴ λέγεται, δέξει αὐτὰ τῆς κατ' αὐτὴν ὀρεξεμένου αἰσθήσεως πάθη, πάλιν δ' ὑπομνήσει, ὡς ἄλλη μὲν ἡ ὡς φυσικῶς κινουμένου σώματος κίνησις, ὡς ἡ κάτω τῷ πυρὸς φορὰ, ἄλλη δὲ ἡ ὡς ἐμψύχου, ὡς αὔξησις καὶ βάδισις καὶ πῆσις, καὶ ὡς μόρισις ἑκατέρα, ἡ δι' ἕξιν μόρισις οὖσα οὐσίας. τοιαύτη δὲ ἡ αἰσθητικὴ. δι' ὃ ὡς πρὸ αὐτῆς τῷ ζῶντι τῆς μὲν τὰ φυσικὰ ἀκίνητον τὸ φυσικὸν λέγουσιν εἶδος, καὶ τοι τῶν κινουμένου ἂν ὀρεξικὸν, οὕτως αὐταῖς καὶ τὴν τῷ ζωτικῶς κινουμένου χαρακτηριστικὴν ψυχὴν. δι' ἃ δὲ αὖ τῷ ζῶντος αὐτῆς ὀργανικὸν, τὸ μὲν τὸ σωματικὸν μᾶλλον ἐμφαίνουσιν, τὴν δὲ τὸ ζωτικὸν, αὐξήσεως μὲν καὶ βάσεως τὸ σωματοειδὲς, αἰσθήσεων δὲ καὶ ὁρμῶν καὶ ὁμοίων τὸ ζωτικὸν, αἱ μὲν προτέραι ὁμολογουμένως εἰσὶ κινήσεις. αἱ δὲ λύπαι φασὶ δοκοῦσιν εἶναι κινήσεις. παθεῖν μέν γοῦν τι δεῖ καὶ τὸ ὄργανον σῶμα ὄν. κίνησις δὲ ἡ τοῦ σώματος τέλεσις. ἀλλ' ἐστὶν ἡ ζῶν καὶ σῶμα, οὐκ ἀπλῶς πάσχει, ἀλλὰ μιᾷ τῆς ζωτικῆς εὐεργείας. τὸ δὲ ζωτικὸν μᾶλλον ἐμφαίνουσιν, εὐεργείας μᾶλλον αἱ ἡ κινήσεις εἶναι. δι' ὃ οὐ κινεῖσθαι φασι, οὐ αὐδὶς ἐξ ὑπαρχῆς.

Θ' ΓΑΡ ΚΑΙ ὅτι μᾶλλον τὸ λυπεῖσθαι ἢ χαίρειν, ἢ διανοεῖσθαι κινήσεις εἶσι, καὶ ἧκιστα κινεῖσθαι τούτων.

Ι' πεισθῆ τὸ αὐθρώπειον ζῶον λεγικὸν εἶναι, ἔστω καὶ ἡ τῆς ἐρμάνου ὀρεξικὴ διανοητικὴ. ἀλλ' οὐ μόνη κινητικὴ ζωῆ. καὶ οὐ τὸ λυπεῖσθαι ἢ χαίρειν μόνα, ἀλλὰ καὶ τὸ διανοεῖσθαι κίνησις ἔστω ἡ κινεῖσθαι. ἄμφω γοῦν περὶ αὐτῆς εἴρηται. τὸ μὲν, εἰ αὐτὴν τὴν μετὰ πάθους εὐεργείαν τὸ χαίρειν καὶ τὸ διανοεῖσθαι νοῦμεν, τὸ δὲ, εἰ τὴν κατ' εὐεργείαν μέθεσιν. ὡς γὰρ τῆς λαμπρότητος τὸ λιλαμφθαι, οὕτω καὶ

Η μὲν θέσις αὐτὴ πρὸς ἄλληλά ἐστι τῶν συνεχῶν καὶ ὑπομενόντων μορίων σύνταξις. διὸ οὐ δὲ τὰ τῆς ἀριθμοῦ μόρια, ὅτι οὐ συνεχῆ. οὐ δὲ τὰ τῆς χρόνου διὰ τὸ μὴ ὑπομένειν. οὐ δὲ τὰ τοῦ λόγου δι' ἄμφω. ἡ δὲ σύνθεσις πλειόνων αὖ ἐστι πραγμάτων, θέσις ἐχόντων πρὸς ἄλληλα, μεθ' ὅρου συνεχοῦς μέσου παρεμπεσόντος. ἁρμονία γοῦν ἡ σύνθεσις πλείω τὰ ὑπάρχοντα τεῖ τὰ κάμνοντα, καὶ συνάπτει πρὸς ἄλληλα. διὸ ἐὰν ἀπῇ θάτερα διὰ καὶ ἄλλο βῶσ ἀπεῖναι τὰ κυρίως συγκεῖσθαι λεγόμενα. ὡς μὴ τὴν συγχυσῶν τι, ἢ ἀμφοτέρους ἐὰν ὁμοίως, ἢ ὁ ποτέρου, ὅταν ἀδόμοιοι τυγχάνῃ, παρεμπίπτειν μηδὲ ξυλασθαι. διὰ ἐὰν ξύλα ᾖ, μὴ ξύλον, εἰ δὲ ξύλον καὶ λίθος, μήτε ξύλον μήτε λίθον ὑγρὸν γοῦν τι διὰ ἀέρα ἢ ὕδωρ, οὐθαυμαστὸν παρεμπίπτειν. σύνθεσις δὲ αὖτη μερισάντα λέγεται, ὅτι κατὰ τὸν θέσιν ἔχει ἕκαστα πρὸς ἄλληλα. διὸ γοῦν τῷ κυρίως τὰ μὲν μαχῶν οὐ τοῖς ἐχρυσι κίνησι καὶ θέσι, τὸν σύνθεσιν αὐτὴν, οὐ τὸν αἰρμονίαν ἰδὶ τῆς συνθέσεως κυρίως τὰ λεγόμενα ἀκουστέον. ἀλλ' ἰδὶ τὴν ἐχόντων κίνησι καὶ θέσι, τὸν σύνθεσιν κυρίως τὰ ἔχειν. τὰ δὲ φυσικῶ φιλῶν μεγέθη, κίνησιν αὐτὰ καὶ θέσι ἔχειν ἔφυ. τὰ γοῦν μαθηματικὰ θέσι μὲν ἔχει οὐ μὴν κίνησιν. οὐ τοῦθεν δὲ καὶ ἐν τῇ μεμιγμένων λόγοι, ἐκ τῆς κυρίως αἰρμονίας συνθέσεως, καὶ τὸν κατὰ λόγον μίξιν τε καὶ κρᾶσιν, συνθεσιν καλοῦμεν καινότερον. οὐ γοῦν ὕσεις οὖσα, ἀλλ' ὕσεως μίγνυται ὕδατι, ὡς ὁλοιοῦσθαι μὲν ἀμφω ὑπ' ἀλλήλων, καὶ μηδ' ὅτερα μένειν ἀλληλεύς. μὴ μὲν τοι παντελῶς ἀπόλλυσθαι, ἢ ἑκάτερον τοῦ λοιποῦ ἐπικρατοῦντος ἄγαν. ὡς ὁ τοῦ οἴνου χοῦς εἰς θάλατταν ἐκχεόμενος. ἢ ἄμφω εἰς ἕτερόν τι κὰ φύσιν ὑπό τινος ἄλλου μιγέντα βάλλεται. ὡς εἰ ὑγροῦ καὶ ὑδατος πυρὸς καὶ ὕδωρ καὶ ὁ οἶνος ἐξαφανισθέν. διὸ ὅτι μέλλοι εἶναι μίξις, κατὰ πάντως ἴσται, καὶ πρὸς ἄλληλα τὴν μεγνυμένων συμμετέαν. ἵνα μὴ θάτερον ἄγαν ὑπερβάλλοι, μεταβάλλον εἰς ἑαυτὸ ὁ λοιπός. οὐκέτι γοῦν ἔστιν μίξις. ὡς τὸ γε τῇ κατὰ παράθεσιν συνθέσει, φιλάττει καὶ ὃ πολὺ ὑπερέχοντι συνεμένθαι. διὰ μὲν πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων τὰ ὄντα συγκείμενα. οὐδέτερα μὲν οὖν βέλτιον, οὐ δὲ πρὸς κατὰ παράθεσιν αἰρμονίαν, οὐ δὲ πρὸς κατὰ μίξιν εἶναι ψυχήν. ἐπεὶ καὶ οὐδέτερον ὁ ζωτικὸν ἰμφαίνει.

Η ΔΕ ΣΥΝΘΕΣΙΣ τῶν τοῦ σώματος μερῶν, λίαν ἐκλείπουσος. πολλαί τε γοῦν συνθέσεις τῶν μερῶν, καὶ πολλαχῶς.

Τ ΟΥΤΕΣΙΝ ἀπλῆ μικτός. διὰ μὲν οὐ σύγχυσιν ἔχειν πρὸς ἄτοπον. ἢ μὲν γοῦν μίξις οὐ τοῖς συνθέτοις σώμασιν ἐκ τῶν αὐτῶν πᾶσι στοιχείων, καὶ εἰ μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν οὐ πᾶσι λόγον. ἡ δὲ κατὰ τὰ μὴν οὐ δὲ ὕλῃ ὑποκειμένων τῶν αὐτῶν. ἀλλὰ πῇ μὲν ὁσίων πρὸς ὁσίᾳ πρὸς σάρκας. πῇ δὲ ὑδάτων ἢ ἀέρων ἢ καὶ ἀδομοιομερῶν, πρὸς ἕτερα ἀδομοιομερῆ. ὡς χειρὸς πρὸς ὦμον. οὐ δὲ ἡ αὐτὴ συνθεσις πάντως. οὐ γοῦν ἡ αὐτὴ ὁσίου καὶ χόνδρου, καὶ ὁσίου πρὸς ὀσίαν, ἢ σαρκὸς πρὸς ὑδατος. πολλαὶ οὖν αἱ καθ' ἕκαστον ζῶον ἔσονται ψυχαί, πολλῶν τε τῶν συγκειμένων ὀργάνων μερῶν καὶ διαφόρων, καὶ πολλαχῶς γινομένων τῶν συνθέσεων.

Τ ΙΝΟΣ οὖν, ἢ πῶς ὑπολαβεῖν χρὴ φυτῶν σύνθεσιν εἶναι, ἢ μὴ ἀδηκτόν. ἢ ὀρεκτικήν.

Δ ὑο λέγων ἐπιθυμίαν ἄτοπα τῇ ὑποθέσει, ὧν μὲν διὰ μὴ βούλεσθαι ὑμᾶς ἀποδύνειν φυτὸν τὸν δὲ ἢ ἑτέρων συνθεσιν εἶναι νοῦν, ἢ ἄλλῳ τινὶ ψυχικῷ φυτῷ. ἑτέρου δὲ διὰ ἀμφότερον παντελῶς, πάντα τρόπον ἐκ τῆς συνθέσεως τῆς σωματικῆς τοῖς ζωτικοῖς ἀκολάπτοντα οὐσίασ. ἔστω γοῦν ἡ πῶς ὑλῆ.

Ο ΜΟΙΩΣ ΔΕ ἄτοπον, καὶ ἐν λόγῳ τῆς μίξεως εἶναι τὸν ψυχικόν· οὐ γοῦν ἐν αὐτὸν ἔχει λόγον ἡ μίξις τῶν στοιχείων, καὶ ὧν σάρξ. καὶ καθ' ὧν ὀστοῦν. συμβαίνει οὖν πολλάς τε ψυχὰς ἔχειν, καὶ κατὰ πᾶν ἡ σῶμα. ἔνθεν πάντα μὲν ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι στοιχείων μεμιγμένων. ὁ δὲ τῆς μίξεως λόγος, αἰρμονία καὶ ψυχή.

Ο μοίως κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον τελείους καὶ οἱ τῶν μίξεων λόγοι, καὶ τελείους ὧν ἔσται καὶ αἱ ψυχαὶ τὸ ἐμφύτῳ. τῷ δὲ πάντα ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι στοιχείων οὐκέτι ὁμοίως. ἐκεῖ γοῦν καὶ ὧν μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι μερῶν ἡ ὅτερον, συμβαίνει οὖν πολλάς τε ψυχὰς ἔχειν, καὶ κατὰ πᾶν ἡ σῶμα, οὐ ἐμφύτῳ γοῦν τὸν ὀργανικῶν μερῶν, φλέβας, ἀρτηρίαν, νεῦρα, ὀστᾶ, σάρκας, ὑμένασ. κατὰ διαφόρους μεμιγμένα λόγους, ὥστε καὶ πολλὰς εἶναι ψυχάς. καὶ οὐκ οὐ μόνῳ τῷ ὅλῳ, ἀλλὰ καὶ οὐ ἐμφύτῳ τὸν ὁμοιομερῶν μερῶν ἡ πλῆθος τὸν ψυχῶν εἶναι.

Λ ΓΑΙΤΗΣΕΙΕ δ' ἄτοπ τῷ τόγε καὶ παρ' ἐμπεδοκλέους. ἔφασαν γοῦν αὐτὸν οὐ λόγῳ τινὶ φυσιν εἶναι. πότερον ἢν λόγος ἴδιν ἡ ψυχή, ἢ μᾶλλον ἕτερόν τι οὖσα. ἐπίδηλα τοῖς μέλεσιν. ἔτι δὲ πότερον ἡ φιλία τῆς τυχούσης αὐτὰ μίξεως, ἢ τῆς κατὰ ἡν λόγον. καὶ αὖτη πότερον ὁ λόγος ἴδιν, ἢ παρὰ ἡν λόγον ἕτερόν τι. ταῦτα μὲν οὖν ἔχει τοιαύτας ἀπορίας. εἰ δ' ἔστιν ἕτερον ἡ ψυχὴ τῆς μίξεως, τί δὴ ποτε ἅμα τῷ ζωικὰ εἶναι ἀναιρεῖται καὶ ἡ τοῖς ἄλλοις μορίοις τὸ ζῷον. πρὸς δὲ τοῦτοις ἔπεδμὴ ἔσται τὰ μορίων ψυχὴν ἔχει, εἰ μὴ ἔστιν ἡ ψυχὴ ὁ λόγος τὴ μίξεως, τὸ ὕδιν ὁ φαίης

καὶ τῷ ἐργάσιμον. ὅθεν οὐδὲ ἡ κινητικὴ αὐτὴ αὑτῆς διὰ τὸ κινουμένου ὡς κινουμένου εἶναι αὐτὴν τὴν μορφὴν, καὶ κατὰ ταύτην μένειν αὐτὴν ὁπουδῶν ἀτελείαν σώματος, τῷ ἀριστοτέλους καὶ ἡ ἐρασινοῦ προσδίετος, καὶ ὡς αὐτῆς οὔσης τῆς χρωμένης καὶ κινούσης διαβεβαιουμένου, καὶ ὅλως τῆς φύσεως ὑβριζούσης. ὅτι ἐκείνη μὲν τῷ κινεῖσθαι καὶ πάσχειν ἀρχὴ, κινητικὴ δὲ ἡ ψυχή. πῶς οὖν οὐ ἡ ζῶσα ἐκ ψυχῆς ὂν καὶ σώματος, εἰ μὴ ἐκ τοῦ χρωμένου καὶ τοῦ ὀργάνου γίνεται οὐ πάνυ οὐκ ἀλλοδιὴς ἔστιν ἁπλῶς. ἀλλά τινος δεῖται διαιρισμοῦ. ὅταν γὰρ ἡ τοῦ ὀργάνου χαρακτηριστικὴ διάθεσις, ἀποπαυσαμένη τοῦ χρωμένου ᾖ, ὡγίνεται οὗ, ὡς ἐκεῖ τὴν τέχνην ἔχει. ὅταν δὲ ἐκείνου ὑβρίσθηται, καὶ συμφώνως τῷ χρωμένῳ ἡ ὄργανον συνάπτηται, οὐ πάντελεῖταί τι, οὐκ ὡς ὑβ ὕλης καὶ τοῦ ὀργανικοῦ εἴδους. ἤδη γὰρ ὄργανον ὑπόκειται, ἀλλ' ὡς ὑβ ὀργάνου καὶ χρωμένου διὰ τὸν οὐσιώδη σύμφυσιν. οἱ κοινῷ δὲ χρωμένους λόγους, τοὺς συμμέτρως καὶ τοῖς πολλοῖς ἀρεστικοὺς καλῶ, ἀντιβλέπομεν μὲν ἴσως καὶ τοῦ οὐ φαίδωνι, λέγων δὲ καὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ οὐ τῷ διαλέγῳ ᾧ βιβλίῳ γραφόντας ἐλεγκτικοὺς τῆς αἱρέσεως.

ΚΑΙ ΓΑΡ τὸν αἱρεσιάρχην, κρῖναι καὶ σύνθετόν τινα οὐσιῶν εἶναι, καὶ ἡ σῶμα συγκεῖσθαι ὑβ οὐσιῶν.

Ο Ὑ μόνον συγχωρεῖν ἑρμόσθαι ἡ σῶμα τῇ ζώσῃ, ἀλλὰ καὶ συλλογιζόμενος αὐφ, συγκεῖσθαι μὲν ἡ ζῶν σῶμα καὶ κεκρᾶσθαι συμμέτρως ὑβ οὐσιῶν ὡς οὐαργὶς λεμβείων, πᾶν δὲ ἡ ὑβ οὐσιῶν συμμέτρως κεκραμένον ἢ συγκείμενον ἑρμόσθαι, καὶ δῆλον ἡ σωκρόμενος. ἡ μὲν οὖν ἑρμόσθαι ἡ ζῶν σῶμα, ἀληθές. οὐκέτι δὲ ἡ τὸν αἱρεσιάρχην αὐτῇ εἶναι τὸν ψυχὴν, ὡς αὐτίκα ἐπάνω δείκνυσι.

ΚΑΊ ΤΟΙ ΓΕ ἡ μὲν αἱρμονία, λόγος τῆς κράσεως τῶν μιχθέντων ἢ σύνθεσις. τὸν δὲ ψυχὸν, οὐδέτερον τούτων εἶναι δέον τε. ἔτι δὲ ἡ κινεῖν οὐκ ἔστιν αἱρμονία. ψυχὴ δὲ ἅπαν ἀπονέμουσι πάντες, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπεῖν. αἱρμόζει δὲ μᾶλλον καὶ ὑγιάζειν λέγειν αἱρμονίαν. ἢ ὅλως τὴν σωματικῶν ἀρετῶν. ἢ κατὰ ψυχῆς.

Τ Ἱ μὲν οὖν ἡ σύνθεσις καὶ τί ὁ λόγος, μικρὸν ἐπανακεπλιδὼν αὐτὸς σαφηνίζει. τοσοῦτον δὲ καὶ ναῦ λαζὼν, ὅτι κρᾶσις τις καὶ ὁ σύνθεσις καὶ ὁ λόγος πρὸς ἄλλα τὴν μιχθέντων, τὸν ψυχὸν οὐσίαν ἀλλ' οὐ κρᾶσιν λείκνυσι δῆλ τῷ προκειμένου. ἐκ μὲν οὖν τοῦδε τοῦ λόγου, οὐ μόνον ἡ ὡς ἁρμονία χρωμένῳ τῷ σώματι ζωὴ, οὐκ οὖσα αἱρμονία ὑπέμνησαι, ἀλλὰ γοῦν καὶ ἡ αὐτῇ ἀεικτικὴ τοῦ ὀργάνου. πᾶσα γοῦν ζωὴ οὐσία, ἐστασὶ καὶ ἡ ζῶσα. καὶ ἐστασὶ τὴν οὐαντίων δυκτικὴ. ἡ δὲ ἐφεξῆς ἐλδὶ τῆς χρωμένης ἐρώτησις ἐστι. αὕτη γοῦν ἡ κινοῦσα, οὐ μόνον ἔδιν οὐσία, ἀλλὰ καὶ ἀρχικὴ οὐσία. οὔτε δὲ οὐσία, οὔτ' ἔστι μᾶλλον ἀρχικὴ ἡ ῥητικὴ αἱρμονία. ἀφείσθω γοῦν ἡμῖν ἡ κατὰ τὸν πυθαγορείους, ἢν μαθηματικὴ ἡ αἱρμονία, οὐσίαν λεγομένη. ὁ δὲ ἐκ τῆς ὑγείας καὶ ὅλως τὴν σωματικῶν ἀρετῶν, τῇ τούτων παραδόσει ἡ ἐλλιχνον ποιεῖται, τὴν τὸν ψυχὸν ἐπεμβίων αἱρμονίαν εἶναι σωματικὸν. ἔστι μὲν γοῦν οὕτω ὑγεία ἢ ἰσχὺς ἢ κάλλος, ἃ ἅς κοινότερον σωματικὰς καλῶ ἀρετὰς, σωματικὰς τελειότητας οὔσας, αἱρμονία. ἀλλ' ἐλδὶ μὲν αἱρμονία καὶ συμμετρία ἐλπόμενον, ἡ μὲν τὴν ποιοτήτων, ἡ δὲ τὴν ὁμοιομερῶν μορίων, ἡ δὲ τὴν ἀνομοιομερῶν. οὐ μὲν αὖ ταῦτα καὶ συμμετρίαν οὔσαν, ἀλλ' αἱ ἐλδὶ γινόμεναι τελειότητες. τελεῖν ταύτας ἀν δόξειε μᾶλλον προσήκειν ἡ αἱρμονίαν ἡ τῇ ψυχῇ. ὅτι ὑγίεια μὲν καὶ ἰσχὺς καὶ κάλλος τὴν ζώντων ὧδι σωμάτων, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ψυχὸν, κατὰ δὲ τὸ σωματοειδὲς καὶ τὸν ἐκείνου ἐκφαίνονται εὐκρασίαν. ἡ δὲ ζωὴ καὶ ἡ ἐρρῶσθαι κατὰ τὸν ψυχὸν.

Φ ΑΝΕΡΩΤΕΡΟΝ δ' ἔστιν ἀποδιδόναι περιεθέν τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς αἱρμονίαν τινί. χαλεπὸν γὰρ ἐφαρμόζειν.

Σ Ὴ τὴν σὺ ὀργῶν ἡ αὐθιχείρησις. ὧν γοῦν διάφορα αἱ σὺ ὀργίαι, καὶ αὐτὰ διάφορα τὰ πράγματα. ψυχῆς μὲν οὖν σὺ ὀργίαι αἵ τε παθητικαὶ λεγόμεναι, ἅς καὶ πάθη καλῶ, ὅταν μὴ τῷ σώματος κοιναί. ὀργὴ, πραότης, ἐπιθυμία ἀποστροφὴ, φόβοι, φαντασία. καὶ αἱ ἀπαθεῖς, ἅς ὄρεξα προσηγόρευσα, καὶ αἵ τε θεωρητικαὶ ἐπιστῆμαι, καὶ αἱ ναύσεις τὴν χωρεστῶν, χαλεπὸν μὲν οὖν μᾶλλον δ' ἀδιώκτον, ὁποῖόν σωματικὴ αἱρμονία, τοὺς τοιούτους ἀποδοῦναι σὺ ὀργίαις. ἡ γὰρ ζωτικὴ ἅπασαι ἐμφαίνουσι, καὶ ἡ κατὰ ἡ ζῶσα χαρακτηρίζεσθαι, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν σωματικὸν σύστασιν, ἢν τῷ σωδίετον ὦσιν. ἐτέρα δὲ παρὰ τὰ σώματα οὐσία ἡ ζωή. ἡ δὲ αἱρμονία τὴν μορίων, ἡ τὴν ποιοτήτων τὴν σωματικῶν σωματοειδὴς ἕξις διάθεσις, ἢν ζώντων ἡ σωμάτων, ἢ οὐ ζωῆ.

Β ΤΙ ΔΕ ΕΙ ΛΕΓΟΙΜΕΝ τὸν αἱρεσιάρχην, εἰς λύο ἀποβλέποντες. κυρεύονται μὲν τὴν μιχθέντων, οὐ τοῖς ἔχουσι κίνησιν καὶ δίεσιν. τὸν σύνθεσιν αὐτὴν. ἐστασὶν οὕτω σωκρόζωσιν, ὥστε μηδὲν συγχλινὲς παρεισέχεσθαι. οὐ τοῦδε δὲ, καὶ ἡ τὴν μεμιγμένων λόγον. οὐδετέρως μὲν οὖν ἄλογον.

ἔχοντος τοῦ σώματος. καὶ τοι δόξειεν ἂν ἴσως ἀναγκαῖον εἶναι δι' ἣν γὰρ πρὸς κοινωνίαν, ἡ μὲν, ποιεῖ. ἡ δὲ πάσχει. ἡ μὲν, κινεῖται· ἡ δὲ, κινεῖ. τούτων δὲ οὐδὲν ὑπάρχει πρὸς ἄλλα τοῖς τυχοῦσιν.

ο" τι μὲν σῶμα ἡ ψυχὴ συμπροσλαμβάνομεν. δι' ἃ σώματος μὲν εἶναι οἰκεῖα ταῦτ' ἔργασαι πρὸς κίνησιν, πρὸς δὲ ψυχὴν μὴ κινεῖσθαι, ὀξεῖαν ὅπως τὴν ὄψιν οὐ σώματι ἐοικέναι, καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ σῶμα, ὅπερ ἐστὶν εἶναι χρή. ὅτι γὰρ συνῆπται σώματι οὐ λυπεῖ. τὸν οὖν καὶ πᾶς ἔχοντι. οὐ γὰρ ἅπαντι, ἐπὰν λαβὼν ὡς φανερὸν πιεῖν μὲν πρὸς ψυχὴν, πάσχειν δὲ ἡ σῶμα, καὶ πρὸς μὲν κινεῖν, ἡ δὲ κινεῖσθαι, οὕτως καὶ πρὸς μὲν εἶναι βούλεται ἡ χρώμενος, ἡ δὲ ἡ ὄργανον. καὶ οὐ ἡ τυχὸν εἶναι ὄργανον τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ ἡ πρὸς ζωὴν ἁπλῆν ἰδιοτέλειον, καὶ διαφορὰν πρὸς τὰς διαφόρους ζωάς. οὐ γὰρ τὰ τυχόντα ἀπὸ τῶν τυχόντων πάσχει.

ο ι' δὲ μόνοι ἰδιοχαροῦσι λίσσαν τοῖόν τι ἡ ψυχὴ, πρὸς δὲ τὸ δεξαμενὸν σώματος, οὐδὲν ἔτι προσδιερίζουσιν.

ο ἰω ὅτι κινητικὴν ζωτικῶς τὴν σωμάτων. καὶ ἡ μὲν φορὰν θρεπτικῶς, ἡ δὲ πρὸς τούτῳ καὶ γνωστικῶς, ἡ δὲ καὶ κατὰ τόπον καὶ ὁρμητικῶς, ἡ δὲ καὶ λογικῶς, πρὸς δὲ τὸ δεξαμενὸν σώματος οὐδὲν ἔτι προσδιερίζουσιν. οὐ γὰρ διακρίνουσι τὰ πρὸς διαφόρους ζωὰς ἐπιτήδεια ὄργανα.

π" ΣΓΕΡ οὐδιχόμενον κατὰ τοὺς πυθαγορείκους μύθους, πῶς τυγχοῦσαν ψυχῇ ὡς ἡ τυχὸν οὐδὲν εἶναι σῶμα.

ο ῥᾳδὸς ἐσθὺς τι καὶ λέπτον, ὅτι ὡς μυθικῶς χρώμενοι παραπετάσμασι. πῶς λογικῇ ὡς ἄλογα ἔφασκον εἰς κεῖσθαι σχήματα, πῶς ἐμπαθῆ καὶ ἀλλόγιστον αὐτὴν ἐκφαγοῦσθαι τοῖς ζωοῖ.

δ οκεῖ γὰρ ἕκαστον ἴδιον ἔχειν εἶδος καὶ μερφοῖ. παραπλήσιον δὲ λέγουσι, ὥσπερ ἔστις φαίη, πῶς πεκτονικῇ ὡς αὐλοὺς οὐδεῖσθαι. δεῖ γὰρ πῶς μὲν πέχεις, χρῆσθαι τοῖς ἐργάνοις. πῶς δὲ ψυχῇ, τῷ σώματι. καὶ ἄλλη δ' τις δόξει παραδόσθαι τοῦδε ψυχῆς, πίθανη μὲν, πολλῶς. καὶ οὐ δὲ μᾶς ἥπται τὴν λεγομένων. λόγους δὲ ὡς πρὸ βιβύνασ' ἀδωκίμ, καὶ τοῖς οὐ κοινῷ λεγομένοις λόγοις. ἁρμονίαν γάρ τινα αὐτὴν τιθοῦ λέγουσι.

κ αὶ γὰρ ἰῷ ὑδὴ χρὴ ἡ ζωτικῶς ἀπὸ τῆς ψυχῆς κινεῖσθαι σῶμα. καὶ ζῷ κατὰ ἡ τῆς κινούσης εἴδος ὀρεξόμενον. καὶ τῷ τὸ ὄψιν, ὃ οὐ τούτοις ἀξιοῖ διακρίνειν τὸ πῶς οὐ τῷ σώματι ζωὴν ἀφ' ἧς ψυχῆς, ὡς κατὰ ἡ χρώμενος ἱσταμένης, τῆς ὡς ὀργάνου ἡ σῶμα καὶ ὡς ζωτικῶς κινούμενον ἀδυσωπησίας, καὶ ὁμοίαν τῇ χρωμένῃ πῶς εἶδοποιεῖν τὸ ὀργάνου ἀπὸ τίθεσθαι. ὡς γὰρ οὐκ ἂν αὐλοῦ πεκτονικὴ χρήσαιτο, οὕτως οὐ δὲ ἡ λογικὴ ψυχὴ τοῖς κατὰ πῶς ἄλογον ζωὴν χαρακτηριζομένοις ὀργάνοις. ἐπεὶ καὶ ἐπεισοδιώδης ἀλλ' οὐκ αὐτοφυὴς ἔσται ἡ χρῆσις. καὶ μοι δοκεῖ δι' τὸ θεωρήματος ὀξεῖαν, καθ' ὁμοιότητα πῶς πρὸς ἡ χρώμενον ἀφορίζειν ἡ ὄργανα, ἀλλ' ὁμοιότητα ἐκβεβοκῆσθαι. ἡ γὰρ ἔμψυχον τῇ ψυχῇ ἐκείνῃ ὅμοιον, οὐ κατ' αὐτὸ πῶ κινοῦσι χαρακτηριζόμενον ψυχῇ. ἀλλὰ κατὰ πῶ ἐκεῖθεν μὲν ὑποβάλλειν, τῷ μὴ κινητικῷ ἔτι ἀλλὰ τοῦ κινουμένου εἶναι ἐρεισικῷ, καθ' ὁμοιότητα δὲ ὑποβάλλειν. ἢ καὶ ἡ κινούμενον τῷ κινοῦντι ὡμοίωται. ὡς ἔοικε πεφυκὸς ὅπερ οὐδρεῖ ἡ κινοῦν πῶ κίνησιν. ἀλλ' οὐχ ὡς κινούμενος κινοῦντι μόνον ὡμοιῶσθαι δεῖ, καὶ ὡς τοιῶσδι κινοῦντι, οἷ αὐθεκτικῶς ἢ λογικῶς, ἀκολούθως δὴ οἷς τούτοις, ὁ τι μὴ δι' ἁρμονίαν τὴν τοῦ σώματος μορίων δεῖ διάκυνσιν, μήτε ὡς ζωτικῶς κινουμένου χαρακτηρισικὴ, μήτε ἔτι μᾶλλον ἡ κινοῦσα. δεῖ μὲν γὰρ ὑρμῶσθαι πάντως ἡ δεκτικὴν τῆς ζωῆς σῶμα, καὶ συμφώνως ἁρμόσθαι πρὸς πῶ ἐπιτηδειοῦν ζωὴν. ἵνα ἐπιτήδειον ἡ πρὸς πῶ ταύτης μέθεξιν. διαφέρει δὲ πάντως ἡ πρὸς μετοχὴν ἐπιτήδειον τοῦ μετοχομένου, καὶ ὡς ὕλη πρὸς εἴδος ὑπίσχωται. καὶ πρὸς εἴδος, ἡ μὲν ὡς πρὸς ὀργάνου ἐρεισικὴν, ἡ δὲ ὡς πρὸς χρώμενον οἷ ἡ τοιᾶτ' τὴν ξύλων σύνθεσις, ἐπιτηδεία μὲν πρὸς ἡ σχῆμα τῆς νεὼς, οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ τῷ σχήματι οὐ δὲ ἔτι μᾶλλον τῇ κυβερνητικῇ. οὕτω ἡ σύνθεσις τοίνυν τὴν σωματικῶν στοιχείων, ἧς ἅ ποιστικὴν κρᾶσις, ἡ ὁ πρὸς ἅπλα τὴν συντεθεμένων ἢ κεραμικὸν λόγος, ἔστιν ἡ ψυχοῖ ζωὴ. ἀλλ' ὡς ὕλη ὑπίσχωται τῇ τοῦ ὀργάνου ὀρεξικῇ. διατί οὖν πίθανον τοῖς πολλοῖς ἡ ἁρμονίαν πῶ ψυχῇ τιθέμενον δόξαι. ἐπειδὴ τῇ πρεσεχοῖ ὕλῃ τελείαν ἀπολαβούσῃ πῶ ἐπιτήδειότητα, ἀθρόως ἐπιγνόμενον ἡ εἶδος, ὡς ταὐτὸν δὴ ἐκείνῃ φανταζόμενον. οὕτω γοῦν ἡ σχῆμα τῆς νεὼς οὐδέν τι διαφέρειν δοκεῖ, τῆς τὴν ξύλων τοιᾶσδι ἁρμονίαν. καὶ ἐπειδὴ οὐ διακρίνουσι οἱ πολλοὶ πῶ ὡς ὀργάνου χρωμένῳ, τῆς ἡ ἔργαν ὡς ὄργανον εἰδοποιούσης ζωῆς. ὅπου γε καὶ ὁ τῆς ἀριστοτέλους ὑγιαίνοντας ἀλίξανδρος ἔσεσθαι πίπτουδι. καὶ ὀξεῖαν μὴ ὡς ὀργάνῳ χρῆσθαι τῇ ψυχῇ. μὴ γὰρ γίνεσθαι οὗ τι ἐκ τοῦ χρωμένου,

πρὸς τὸ σωμα, ἢ ὡς χρωμενόν αὐτῷ μεμιγμενόν ἀκούοντες. ἀλλ' ὡς τῷ μένειν ἐν αὐτῇ εἰς ἑαυτὴν ἐπιστρέφουσαν, καὶ τὸ σῶμα ἑαυτῆς ποιουμένου, ὑβριμένως τε αὖ κινοῦσαν, καὶ ὡς ὁρικτῷ προϊσταμένου. ἵνα καὶ τῆς ἡμετέρας χωρισθῆς ζωῆς τὸ παράλογμα ἔχωμεν, τῆς ποτὲ καὶ λαυτόδως. τὸ ἀεὶ καὶ πρώτως.

Λ᾽ ΔΗΛΟΣ δὲ καὶ τῷ κύκλῳ φορέσθαι τὸν οὐρανὸν ἡ αἰτία οὔτε γοῦν τῆς ψυχῆς ἡ οὐσία, αἰτία τῷ κύκλῳ φορέσθαι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς οὕτω κινεῖται, οὔτε τὸ σῶμα αἴτιον.

Ε᾽ λειχθείσης τῆς τοιαύτης λόγου θέσεως τῆς, ὅτι τῷ κύκλῳ κινεῖσθαι ἡ ψυχή, αἰτία τῆς τοῦ οὐρανοῦ κυκλοφορείσθαι, ἄδηλος λοιπὸν γίνεται ἡ αἰτία. οὔτε γοῦν ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία αἰτία τῷ κύκλῳ φορέσθαι. ὡς ἡ κίνησιν ταύτης οὐσία διόμενοι, ἡ κατ' οὐσίαν κυκλοφερῆσθαι ζηλόμενοι ἢ ἕτω κινεῖν. μήτε γὰρ κύκλῳ, μήτε κινεῖσθαι ὅλως τὸ ψυχικὸν τῷ δὲ ἂν κινεῖσθαι οὐκ εἴσται αἰτία. ἃ γὰρ καθ' αὑτὰ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖ, ἐχὶ δὲ σώματος αἰτίας ὄντος, ἢ τῆς ἑαυτῆ καθ' αὑτὸ κινήσεως, ἢ τῆς ψυχῆς κατὰ συμβεβηκός.

Λ᾽ ΑΛΛ' ἡ ψυχὴ μᾶλλον ἐκείνῳ.

Τ ᾧ σώματι δηλαδὴ. ἡ δὲ μᾶλλον πρόσκειται, δι' ὃ τὸ καὶ ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ψυχή. κυριώτερον γοῦν ἡ κυοῦσα τῆς καθ' ἕκαστα ἀρχῆς. οὕτω δὲ ἡ φύσις ἀρχή, ὡς ἡ καθ' ὃ, ἀλλ' οὐχ ὡς ἡ ὑφ' οὗ. μή ποτε δὲ καὶ κεῖνο, ὃ κατὰ τὸν ἀμβλίχωνα δοκεῖ, οὐ λείπουσι ἡ οὐράνιον σῶμα κατὰ αὐτὸ ζῷον, οὐκ ἐπιπτότως ὡς τὰ ἡμέτερα. ἀλλ' ὡς σωματοποιούμενον ἔχον τὸν ζωικὸν, καὶ ζωικῶ κινητικῷ. ὡς καὶ ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς κίνησιν ἐγείρεσθαι, ἀλλὰ κυριώτερον λόγου τῆς ψυχῆς. δι' ὃ μᾶλλον ἡ ψυχὴ τῷ σώματι αἰτία, ἢ αὐτὸ ἑαυτῷ. ἔχει δ' ἀφορμὴν καὶ τὸ μᾶλλον πρὸς δόκησιν, ὡς καὶ ἄλλων ἔτι κυριωτέρων αἰτίων ὄντων τῆς κινήσεως. μᾶλλον μὲν γοῦν ἡ ψυχὴ ἢ τὸ σῶμα ἑαυτῷ, ἀλλ' ἔτι πρότερος ὁ λόγος τῆς ψυχῆς μετέχόμενος νοῦς. καὶ ἔτι πρότερον ὁ ἀμέθεκτος. ταῦτα μὲν οὕτω ὁρθῶς, ἐκεῖνο δὲ πῶς ἀληθῶς λέγεται τὸ ἄδηλον εἶναι καὶ κατὰ πλάτωνα τὸν αἰτίαν, τῷ κύκλῳ τὸν οὐρανὸν φορέσθαι. δι' ὃ τὸ ἐλίλικται μήτε κύκλῳ μήτε ὅλως κινούμενόν ἡ ψυχή. ἡ γὰρ σωματοειδὴς καὶ φυσικὴ τοῦ αὐτῆς ἐλίλικται κίνησις. λοιπὸν δὲ ὁ πλάτων ἀξιοῖ ἀκούειν ἐκείνῃ τῆς ψυχῆς. ὡς ἄγε κατὰ τὸν πλάτωνος σκοπὸν ἀκούωμεν τῆς ψυχικῆς κινήσεως, ζωῆς οὔσης, λόγου δίκης μὲν ἀπὸ νοῦ, καὶ τὸν ἀμβρίσου χαλασάσης ὄρεσι, οὕπω δὲ μεβρισμένης, τὸ δὲ ἀφιεμένους ἑαυτῆς, ἀλλ' ἐς ἑαυτὴν ἀλυτέρως ἐσφαιμένης. ὃ δὴ ἐκεῖνος ὀλῇ τῆς κυκλοφορείσθαι μαθηματικῶς λοιπὸν εἴρητο, οὐ ἀρχῆς ἡ αἰτία τῆς τοῦ οὐρανοῦ κυκλοφορείσθαι. προσοχὴς γοῦν αἰτία, σωτηρίας μὲν καὶ μεβρισμὸς οὔσης τῆς οὐρανίσθαι κινήσεως, ἀεὶ δὲ σώζει, καὶ ἀφ' τῷ αὐτῷ εἰς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τῆς αὐτῆς γαμούσης, ἡ περιφορὰν ζωή. ὀλῇ μὲν τὸν ἐκ τῆς ἀμβρίσου ὑπόβασιν οὐ δρᾶσαν τὸν μεβρισμὸν, ἀλλ' οὐ παίζουσα. ὀλῇ δὲ τὸν πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφὴν μένουσαν ἀλυτόρως αὐτῇ σωτηρίᾳ, καὶ ἀφ' τῷ αὐτῷ εἰς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τῆς αὐτῆς γαμούσης, ἡ περιφορὰν ζωή. ὀλῇ μὲν τὸν πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφὴν μένουσαν ἀλυτόρως αὐτῇ σωτηρίᾳ, καὶ ἀφ' τῷ αὐτῷ εἰς τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τῆς αὐτῆς γαμούσης, ἡ περιφορὰν ζωή. ὀλῇ μὲν τὸν ἐκ τῆς ἀμβρίσου ὑπόβασιν οὐ δρᾶσαν τὸν μεβρισμὸν, ἀλλ' οὐ παίζουσα. ὀλῇ δὲ

. ἡ νοῦ ὁ παρεπάσει ὃν χρόνου, πλὴν ἀσμενοῦ μὲν ὑπὸ τῆ γλυκεῖ, ἀπείρῳ δὲ ὑπὸ τῆ οὐρανίου. ἐπαδὴ οὐκ αἰώνιον τὴν φυσικὴν ἐστὶναι, ἵνα ὁ θεὸς μόνη νοῦ. διατὶ οὖν μὴ καὶ ἡ τῆ θείων ψυχῶν νόησις οὕτω μέχρ, ὡς ἀεὶ μὲν πάντων καὶ ἀμεταβάτου, ἀλλ' οὐχ ὡς αἰώνιος ὁ θεὸς μόνος νοῦ. ἐπειδὴ κρεῖττον ἡ κατὰ ψυχὴν ἡ αἰώνιον. ἀλλ' ὡς ἡ αὐτὴ μὲν νοῦ δὲ καὶ νοῦ κατὰ πλὴν ἄπειρον διαμένουσα σωίχειν. καὶ ταύτην ὑφῆναι τῆ ὑπὸ ψυχὶ νοῦ. ὡς καὶ κατὰ πλὴν πρὸς τὰ νοητὰ σωαφλῶ. ἡ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὴν ἀμβρίτον. ἡ δὲ κατὰ δὴ ἐπαφλῶ. καὶ ὡς ἐπ' ἐκείνου μὲν τῆ πολλὰ τοὺς τῆ νοήσεων ἀδιαπτικῶς, μόνον διακεινομένου. ὅλῃ δὲ πλὴν ἀμβρίτον σωαίρεσιν καὶ ἐκβάσης ὅπὸ αἱ ἄλλαι οὖσης, καὶ ὅλῃ ζῆσθαι παντελοῦς. ὑπὸ δὲ τὴν θείαν ψυχὴν καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας τὴν γνώσεων σωαιρέσεως, καὶ τῆς τὴν γνωστῶν πρὸς ἑαυτὰ οὐκ ἀθεωρήτως οὔσης ἀμβρίτου, ὡδὶ τοῦ οὖσης ἡ ὃν ἡ ἀφορισμόν. ἐ οὖν νοῦ καὶ νοῦ ἡ αὐτὴ, διατὶ ὅτου ἡ πολλάκις νοεῖν ἡ αὐτό. διότι φύσιν οὐ μόνον ὑπάκειται ἡ αὐτὴ, ἀλλὰ μεταβαλλόμενον. ἅπὸ ἡ ἀδιαφορὰ ἡ νόησις. οὐκ ἔστιν οὖν ἅμα ὅλη, ἀλλ' αἱ ἡ παρ' ἡμῖν οὕτω γνοῦσι ἡ ὅλον, πρωτὸ πῆσαι δὲ ἐπ' αὐτὴ, τῷ πρότερα μὲν γνῶναι πλὴν οὐσίαν, εἶτα ἡ ἔμψυχον, καὶ ἐξῆς ἡ αἰσθητικὴν, καὶ οὕτω ἡ ὅλον ζῶον. ἄτοπον δὲ ἡ, οὕτω πάλιν καὶ πάλιν. οὐδὲν γὰρ τούτου λεῖται ἡ ἅπαξ τελειωθῆσα καὶ οὕτω λίτω ὡς καὶ ἀπειράκις θῆσαι. ὅπου γε οὐδὲ ἅπαξ ὑπὸ τῆ θεῶν ψυχῶν. σαργότερον γὰρ ἐπ' ἐκείνων, ἡρεμῆσει πῃ καὶ ὑπὸ σάσει μᾶλλον ἡ κινήσει ἡ νόησις ἔοικεν εἶγε μὴ ὑπὸ ἡ μᾶν ὄξ ἄλλων ἄλλα συμπαραιρομένοις, ὅπερ ὁ συλλογισμὸς, ἡ στάσιμον μᾶλλον ἐμφαίνεται ἢ ἡ κίνησις, ὅλῃ πλὴν καθ' ὅρους ἀεὶ βάσιν. οὐ γὰρ ἐν τῇ μεταβάσει, ἀλλ' ἐν τῇ καθ' ἕκαστον ὅρον στάσει ἀεὶ ἡ νόησις.

Α ΑΛΑ μὲν, οὐ δὲ μᾶλλόν γε ἡ μὴ ῥᾴδιον, ἀλλὰ ζῆσαι.

Ε ναργὲς ἐκατέρᾳ τὴν πρότασιν. καὶ γὰρ ἐν ᾧ κατὰ φύσιν ἡ ῥᾳστώνη. καὶ ἐν τῷ ῥᾴστῳ ἡ μαθεμότης. διὸ καὶ ἐν τῷ κατὰ φύσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ βιαίῳ, ἀφθαρσία γὰρ ἡ μαθεμότης. ἡ δὲ μὴ φθείρεσθαι καὶ τοῖς φθαρτοῖς, ἕως αἰ κατὰ φύσιν ἔχη. ἀεὶ οὖν κατὰ φύσιν ἡ ἄφθαρτον. προείληπται δὲ ζῶον ὅλῃ ἡ ὑφ' ὑὸς ὑπὸ φθορόμενον

Ε Γ Δ ἔστιν ἡ κίνησις αὐτῆς μὲν οὐσία, παρὰ φύσιν κινοῦντο αὖ.

Β ἴσως γὰρ ἡ παρὰ φύσιν, ἡ δὲ βίαιον οὐ μεκρότερον. ὅτι δὲ οὐ κατὰ φύσιν ἡ τῆ οὐρανοῦ ψυχὴ ὁ περέχει κίνησις, πρότερα μὲν κατὰ κοινὸν λόγον ὑπὸ δέδεικται ὑπὸ πάσης ψυχῆς, ὕστερα δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς ἰδίως. εἰ αὖρα κινεῖται λέγων παρὰ φύσιν κινεῖται. ζῆσθαι μὲν οὖν δῆλον. ἀλλὰ διατὶ εἰ μὴ οὐσία αὐτῆς ἡ κίνησις, ἔφη παρὰ φύσιν αὖ κινοῖτο. οὐ δὲ γοῦν τῆ οὐρανοῦ οὐσία ἡ κίνησις, καὶ ὅμως οὐ παρὰ φύσιν κινᾶται. ἡ δὲ ὅτι ὡς ὁ ᾧ τελέτω ἐρεῖ, ὁ νοῦς τῇ οὐσίᾳ ἔδειν εἰ ὀβέλεια, οὐχ ὁ τῆ ψυχῶν χρεῖττων μόνος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἡμετέρα ψυχή. ὅταν πάλιν πλὴν ἔξω συσπάσασα προβολὴν, χωρισθῆς ξῆ ἡ ἀμβρίτως ὡς οἷόν τε, ἡ ὅλῃ ζῆσθαι ἡ πλὴν εἰ ὀβέλεια εἰς πλὴν οὐσίαν σωαιρεῖσθαι. πολλῷ δὲ μειζόνως ἡ οὐ ποτὲ ἀλλαχόθι ἡ θεὰ τῆ παντὸς ψυχὴ τῇ οὐσίᾳ ἔσται εἰ ὀβέλεια. κἂν ἐ κίνησις ἓν αὐτῆς ἡ εἰ ὀβέλεια, οὐσία αὖ ἓν αὐτῆς ἡ κίνησις. εἰ οὖν μὴ ζῆσθαι, ἢ οὐ κινήσεται ἡ παρὰ φύσιν κινήσεται.

Ε ΓΙΓΟΝΟΝ δὲ ἡ μεμέχθαι, τῷ σώματι, μὴ ὅλων ἀμοιρεῖν ἀπολυθῆναι. ἡ προσὸν φθορὰν, ἐπὸ βέλτιον ἢ νῷ, μὴ μετὰ σώματος εἶναι. καθάπερ ἔωσέ τε λέγεσθαι, ἡ πολλῶς σωδοκεῖ.

Δ ἰὼ τῆν πρειρημένων ὅτι μὴ σῶμα μὲν δὲ μέγεθος ὅλως ἡ νοῦ τῆς ψυχῆς. τουτέστι πλὴν λεγικὴν ἐπιδείξασ' ζωὴν πᾶσαν, αὖ μόζει γοῦν καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ λαυτέρως, τὰ ὑπὸ τῆς τῆ παντὸς πρώτως λαικύμβα, νοῦ ὅτι καὶ χωριστὴ σωμάτων φύσει ἡ λογικὴ πᾶσα ψυχὴ ὑπὸ μωίσκει, ὑπὸ τῆς τῆ παντὸς προηγουμένως ἐν λόγον ποιούμενος, ὅλῃ ἡ καὶ ἐπιτείνεσθαι ἐπ' ἐκείνης τὰ ἄτοπα. πῶς οὖν ἡ χωριστὸν τῆς λογικῆς, ἰὼ νοῦν καλῶ, λέκυσον, ὅτι βέλτιον αὐτῇ μὲν δὲ μετὰ σώματος εἶναι, οὐ μόνον ὑπὸ πολάτωνος ὁμολογούμενος, ἀλλ' ὡς καὶ τοῖς πολλῶς δοκοῦν. ὄγκ κρείττων ἡ θεωρητικὴ φιλοσοφία τῆ πρακτικῆς. ἡ τῆς θεωρητικῆς ἡ τοῦ τὰ χωριστὰ τῆ φυσικῆς. ἡ ἡ μὴ δὲν σώματι χρωμένη τῆς χρωμένης. ἡ τῆς ἐξω φθορομένης ἡ εἰς αὐτὸν συμπαυστμένη. ἀλλ' ὅτι γε τῇ ἀχωρίστῳ σωμάτων ὄξ βέλτιον. ἡ γὰρ οἰκείοις ἀγαθοῖν ἐνοίκου βέλτιον. τῇ οὖν ἀχωρίστῳ σωμάτων ζωῇ ἡ μετὰ σώματος βέλτιον, ἡ εἰ ἡ μὴ μετὰ σώματος βέλτιον, χωριστὴ ἂν σωμάτων. ἡ οὖν μετὰ σώματος ζωὴ, ἰὼ μέχρι καλῶ, ἃ τι οὐ προηγουμένως οὖσα κατὰ φύσιν τῇ χωριστῇ ψυχῇ, ἐπίπονος. οὐ γὰρ ὡς χωριστὴ αὐτῇ ὑπάρχει, ἀλλ' ὡς ἀρτισαμένη πῶς ἑαυτῆς, ἐπίπονος δὲ ἡ τῆ οἰκείου ἕνωσις. διὸ καὶ οὐκ αἱρετὴ προηγουμένως. ἀλλ' ὑπὸ μὲν τῆν ἡμετέρων αἰνικτὴ, ὅλῃ ἡ δι' ὃ καλῶς ἀπολύεσθαι. πρέσκαιρος γοῦν ἡ μέχρι. ὑπὸ δὲ τῆς τῆ παντὸς εἴη ἂν ἡ φθυκτὴ, οὐ δὲ ποτὲ ἀπολυθῆναι δι' ὃ μηδὲν ἐπὶ τοῖς μέλλον οὕτω ἡ ἐπίπονον ὑπὸ τῆς τῆ παντὸς, ὅλῃ ἡ ἀεὶ δι' ὃ, διὸν ἔοικε ζῆ ἡματι ζῆ πλατὼ νικῇ ἡ ἐρισταίνειν, τῇ μέχρι ἡ συμπλοκῇ. δύξει γὰρ αὖ νοῦν ἡ ἐρῶπὸν πρὸς σῶμα, ἡ ὡς ἐργάνω χρῆσθαι κἀκείνῳ ἀποδιδόναι. καὶ ταύτην ἀεὶ ἡ βέλτιον ἡ ἀγαθὸν εἰ ζῆ χωριστῇ, μὴ δὲν οὕτω μὴ δὲ τὰ πολλὰ πονηρὰ νοῶμεν ῥήματα, μὴ δὲ ἔτι μᾶλλον τὰ πράγματα οὕτως ἔχειν νομίζωμεν, νοίσει ἡ ἐρῶπὴ τῇ

πρὸς ἡ

τῆ νοῦ. νοῦν δὲ ὡς ἔφαμεν ἡμᾶς λέγειν πλὴν λεγέσθω τῆς ψυχῆς ζωῆς. διὸ καὶ ἀντιδιαλλει τῇ αἰσθητικῇ καὶ ὑδὲ θυμητικῇ. τὰ δὲ νοῦ λειπόμενα οὐ μένει ἀσώματον ἀναφαίνεται νοῦς. ἀλλ' οὐ δὲ ὡς ὀρ γάνω τῷ σώματι χρώμενος οὐ ταῖς νοήσεσι, ἢ χωρὶς ἀμφοῖς ἢ ἢ καθ' ἕρους βαίνει, τί χρήσεται τῷ κατὰ συμβεβηκὸς μεριστὸν ἰόντι, εἰ μὴ ἢ γνωσόμενος εἴδος οὐ μεριστὸν ἔσῃ. τὸ τε γὰρ συμβρηθὲν γίνεται ἢ ὄργανον, ὅθεν πλὴν τῆ μεριστοῦ καταλῦσι. ἐπεσὴ καὶ εἴδους τῆ οὐ σώματι ἡ γνῶσις. ὡς ὅτε γε τὰ χωριστὰ γινώσκει εἴδη ὁ νοῦς, οὔτε ὡς ὀργάνω τῷ σώματι χρήσεται, καὶ εἰ καὶ τῷ τοιῶδε νῷ ἀκολουθεῖ ἢ φαντασία, οὐχ ὡ: συμβρηθοῦσα, ἀλλ' ὡς αὐτῇ ἕξιν παρακολούθημα ἔπεται. ὑμοθέτῃ ἢ σκιὰ τῷ σὺ φαντὶ σοφῷ. ὁ ὑμοθέτῃ τῇ σωτάνῳ τῆς ψυχῆς θεωρία ἢ τῆν ὀφθαλμῶν συζοφή. ὅτε δὴ οὖν συμβῆκτε ἄττοπα, τῷ μήκους τι αὐτὸν λέγεσθαι τὸν νοῦν, τὰ αὐτὰ ἔφασαν καὶ τοῖς, ὡς ὀργάνω τῷ σώματι οὐ τῇ τῆν χωριστῶν εἰδῶν νοήσει, χρῆσθαι ὑπολαμβάνοντες τὸν νοῦν. ὁ δὲ ἀριστοτέλης τὸν τὸν νοῦν μέγεθος λέγοντας διελέγξας, πιστοῦται ὑφεξῆς. πλὴν αὐτὸ εἶναι πλὴν τῆ τιμαίου καὶ τὰ φαινόμενα ὑπόθεσιν, γράφων.

Α' ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ ΔΕ' τὸν νοῦν εἶναι τὸν κύκλον ἔχοντα. νοῦν μὲν γὰρ κίνησις, νόησις. κύκλου δὲ, περιφορά. εἰ οὖν ἡ νόησις περιφορὰ, καὶ νοῦς ἂν εἴη ὁ κύκλος. οὗ ἡ τοιαύτη περιφορὰ νόησις.

Κ αἱ οὔτε ὡς οὐ πλέγεται αὐτῆ, οὔτε ὡς ὀργάνω χρώμενος, οὔτε ὅτι μᾶλλον ὡς πάντα χωριστόν. εἰ γὰρ καὶ αὐτὸν ἡ τῆ κύκλου περιφορὰ ἕξις ἡ νόησις, οὐ πάντως δηλαδὴ, ἀλλὰ τούτου. ὃν φησι χιῶν τα καὶ καταμφιβάλλοντα περιάγεσθαι. πόθεν οὖν συλλογίζεται τὸν κύκλον ἕξιν νοῦν εἶναι. ἐπεσὴ ὢν αἱ οὐ θρέγεται αἱ αὐ ταί, τούτων καὶ αἱ οὐσίαι. λέγεται δὲ καὶ ἡ τῆ κύκλου περιφορὰ νόησις. ἀλλὰ καὶ ἡ τῆ νοῦ οὐ θρέγεται νόησις ὁ μολογουμένως. ὧν δὲ μία ἡ οὐ θρέγεια, καὶ αὐτὰ τὰ αὐτὰ, νοῦς αὖρα καὶ ὅθι ὁ κύκλος τὰ αὐτά. ὅπως δὲ οὐ λαμβικῶς ὅθεν τῆν μαθημάτων παῦται γέγραφεν ὁ τίμαιος, ὕθεν ἡμῖν διήρθρωται.

Α ΑΙΕΙ ΔΕ' δή τι νοήσει. λέγεται γὰρ ἐπὶ θεῖος ἡ περιφορά. τῆν μὲν γὰρ πρακτικῶν νοήσεων, ἔστι πθρᾶται. πᾶσαι γὰρ ἐ τθρὸν χάριν. αἱ δὲ θεωρητικαὶ, τοῖς λόγοις ὁμοίως ὀφείλεται. λόγος δὲ πᾶς, ἢ ὁρισμὸς, ἢ ἀπόλειξις. αἱ δ' ἀπολείξεις, καὶ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἔχουσί πως τέλος ἢν συλλογισμὸν, ἢ ἢ συμπθρασμα. αἱ δὲ μὴ πθρατοῦνται. ἀλλ' οὐκ αἰσθησόμπουσί γε πάλιν ἐπ' ἀρχήν. πρὸς λαμβάνουσι δ' ἀεὶ μέσον καὶ ἄκρον, διὸ συμφοῦσι. ἡ δὲ περιφορὰ πάλιν ἐπ' ἀρχὴν αἰσθησόμπεται. οὐ δ' ὁρισμοὶ πάντες, πεπθρασμένοι.

Δ εἰ γὰρ ἐπεσὴ γὰρ ἀΐδιος ἡ περιφορὰ, ἀΐδιος ἔσται καὶ νόησις, ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ περιφορᾷ. καὶ οὕτως ἀΐδιος ὡς καὶ ἡ περιφορὰ, αὐτὴ δὲ οὐ καθ' αὑτὰ ἐστῶσα ὄρος ἀΐδιος. ἀλλ' οὐ μεταβολῇ οὐ τῇ καθ' ὅρος, ἀλλὰ τῇ κατὰ συμβεβηκὸς γινομένῃ, ᾗ οὔτε οὐ τάσει ἔτι οὐ πθρᾶται τοτὲ, τοιαύτη δὲ ἔσται ἡ νόησις ἀεὶ οὐ ὅς τινος ἔσται. ἐπεσὴ οὐ τῇ ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλο μεταβάσει, τάσει τῇ οὐ τῷ πρότθρον νοητικὸν διαλαμβάνεσθαι αὐάγκη. οὐ διαλαμβάνεται δὲ ἡ περιφορὰ τάσει. ἔσται οὖν καὶ τῆ αὐτῆ ἀεὶ νόησις, καὶ οὐκ οὐ τάσει, ἀλλ' οὐ θῆ γίνεσθαι ὡς ἀεὶ ἡ αὐτὴ διηρθρωμένη, καὶ οὐκ εἰς πθρασ' ἐλθοῦσα. ἐρώτα οὖν, τί ἀεὶ νοήσει. ὅτι γὰρ ἀεὶ, σωτέμενος ὑπόμνησις, ὅθεν τῆ ἀΐδιος εἶναι πλὴν περιφορά. οὔτε γὰρ πρακτὸν εἶναι ἡ νοούμενον, οὔτε θεωρητὸν. ἐπεσὴ ἐκατέρα ἡ πρακτικὴ καὶ ἡ θεωρητικὴ νόησις, πεπθρασμένη, ἡ μὲν ἐκ τῆ τέλους τῆν πρακτῶν αὐχρμένη, καὶ λήγουσα εἰς πλὴν τῆς πράξεως ἀρχὴν, ἡ δὲ ὁρισικῶς μὲν οὐ θρᾶσα δύθυς, καὶ καθ' αἱ ἴσα μένη ὅρος οὐ τῇ τῆ ὅλου συλλήψει. ἀπολαμβικῶς δὲ αὐχρμένη τὸ ἀφ' ἕ προτάσεων, ᾗ εἰς ἢ συμπθρασμα λήγουσα, ᾗ ὅθεν ἕξιν τέλος ἔχουσα ἢν συλλογισμὸν καὶ ἢ συμπθρασμα. ἕξιν μὲν, ὡς εἰς αὐτὸ λήγουσα ἢν δὲ συλλογισμὸν ὡς μετὰ τῆ συμπθράσματος καὶ τὰς προτάσεις σωμαιροῦσα. λέληκται γὰρ οὐ τοῖς ἀποδεικτικοῖς, ὡς οὔτε ἐνδὺ τὰς αὐρχὰς, οὔτε ἐνδὺ τὰ τέλη ἄπειρος ἡ πρόοδος. καὶ ὡς τῆν ἄκρων ὁρισμένων, καὶ τὰ μέσα πεπθράσθαι. νοῦ δὲ καὶ οὐ διδοὺς ὅτι ὑπὸ Ἡσιῶδος μὴ πεπθράσθαι, διαφέρει ὅμως πλὴν τοιαύτην ἀπειρίαν τῆς κατὰ πθριφορὰν ὑπόμνησιν. ἔτι γὰρ αὐτὸ μὲν ἢ παρασκεμπτὸν, ἐκεῖνο δὲ ἐπ' ἀϊδείας. ὁμοίως δὲ κἡ ἡ διαιρετικὴ καὶ ἀναλυτικὴ θεωρία ὁρισμένη λεχθήσεται.

Ε' ΤΙ ΕΙ' ἡ αὐτὴ περιφορὰ πολλάκις, δήσει πολλάκις νοῦν ἢ αὐτὸν. ὅτι δὲ κἡ ἡ νόησις ἔοικεν ἠρεμήσει τινὶ, κἡ ἐπισάσει μᾶλλον, ἢ κινήσει. ἢν αὐτὸν δὲ ὅπου κἡ ὁ συλλογισμός.

Α' εἰ μὲν ἢ αὐτὸ ὁ κρατῆλεων ἡμῶν νοῦς νοῦς. ἀλλ' οὐ πολλάκις ἢ αὐτό. οὐ δὲ γὰρ αὖθις καὶ αὖθις, οὐδ' ὅλως καὶ τὰ παράπτωσιν. οὐ δὲ νῶ εἶ τα νοῦ. ἀλλὰ καθ' αὑ ἔστως νοῦς, ἢ πᾶξαν πλὴν χρωσικλὼ ἀπειρίαν ἀμβῶς σωτελοφὸς, ὥστε οὐ πολλάκις ἢ αὐτό. ἀλλ' ἅπαξ καὶ τὰ αἰώνιον ἅπαξ. ἡ δὲ ἡμετέρα νόησις μετὰ βατικὴ οὖσα, οὐκ ἀεὶ τῆ αὐτῆ εἰς ἢ αὐτὸ μέτεισιν. ἀλλ' ὀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον, καὶ δι' μέσων πάλιν εἰς ἢ αὐτό. εἰ δὲ ἡ περιφορὰ ἦν νόησις καὶ πολλάκις, ἀλλ' οὐκ αἰωνία ἔσται ἡ νόησις, κἡ ἐξ ἑαυτῆς εἰς ἑαυτὴν οὐ δι' μέσων ἑτέρων μετα βαίνουσα, κἡ οὐδὲ ἴσως ἄτοπον εἶναι ἢ αὐτὸν νοῦν

τὰ μιγθῆ, εἰς ἃ ἡ διαίρεσις ἦν, ἀπειράκις δὲ εἰ ἄρεσεν, τῷ ἀεὶ ἐν διαιτέρων τῆς πρὸ ἑαυτῆς ὑπ-
μου φορᾶς ἢ τεύτου λαμβάνεσθαι. ἀνάγκη οὕτω, εἰ μέλλοι τὸ ὅλον ἡ τῆς προκειμένου γνῶσις
ἐπίνεσθαι πολλάκις ἢ ἀπειράκις. καὶ οὐδὲν ἐν μιᾷ ὥρᾳ διεξιέναι, ἀδύνατον. ἐν δὲ πολλάκις
καὶ αὐτὸ ἄτοπον. φαίνεται γὰρ καὶ ἄπαξ ἐνδιχόμενον. ὅταν ἅμα τῷ ἐπαναι τι ὑπὸ ἕν
ἄλλο μεταβαίνωμεν.

Ε Ι΄ ΔΕ΄ ἐκείνου διήκειν ὁπωσοῦν τὴν μερίων, πῇ δεῖ κύκλῳ κινεῖσθαι ἢ καὶ ὅλος μέγεθος ἔχειν. εἰ δ'
ἀναγκαῖον ἐπῖναι τῷ ὅλῳ κύκλῳ διήκειν, τὰς ὕλας ἢ τοῖς μερίοις διήξις.

Τ ὁ ὑπόθεσμα πάλιν ἐλέγχει πῶς ὅλῳ μερίων ἢ πρώτων γνῶσιν. εἰ γὰρ γνωστικὴ τῆς προκει-
μένου γνωστοῦ ἢ ὁ τουτοῦ μερίου ἢ πρώτος ἐνέργεια, πῇ δεῖ κύκλῳ κινεῖσθαι, ἐὰν τῆς παντὸς ὑ-
λης ἀντιλαμβάνηται κατὰ τὸν ὑπαρξιν, πῇ δὲ δεῖ μέγεθος ἔχειν ἡ γινώσκον, ἐὰν καὶ ἡ ὁ τουτου
μόριον γνωστικὴν τῆς παντὸς ἢ. ὅλον γὰρ ὡς οὐ ἀμφοῖ καὶ κατὰ ἀμφίστον χρόνον ἢ ὁ τουτοῦ
γνῶσις, ὥστε οὐ δι' κατὰ κίνησιν. πᾶσα γὰρ κίνησις ἐν χρόνῳ οὐ δι' ἐν μφισῷ. οὐ δι γὰρ τὴν
μφικωτδάων ἄλλό τι ἄλλῳ μερίῳ ἢ πρώτῃ ἀντιλήψεται ἰδιοτήτων, τῷ δὲ ὅλῳ πασῶν. ἀ-
μφῶς μὲν γὰρ δεῖ συναιρεῖσθαι καὶ ἐν ἀμφοῖ ἡ γνωστόν. ἡ δὲ μέγεθος πάν μφίστον. καὶ εἰ
ἄλλό τι ἄλλη ἡ γινώσκει προσβάλλει τῇ γνωστοῦ ἰδιότητι, ἡ πᾶν ἀθρόως καὶ ἀμφῶς αἱρεῖ,
ἐν καὶ ἡ αὐὴ εἶναι ἀνάγκη, ἡ πάσεως τὶ ἐπιπλέον, καὶ ἀν πάσας συναιρεῖν. εἰ γὰρ ἡ πᾶν
ἐδῶν, καὶ πάσεις τὰς μφικωτδάσ', ἐξ ὧν καὶ ἡ πᾶν γινώσκει. ἐλήλεκται ἄρα καὶ ἡ τῷ
μὲν ὅλῳ μεγέθει ἡ πᾶν, τοῖς δὲ μερίοις ἢ πρώτοις τὰς μφικωτδάσ' ἰδιότητας γνώσκεσθαι
βουλομένη ὑπόθεσις. λείπεται δὲ ἡ τῷ ὅλῳ κἀφιδιδῦσα, καὶ πῶ τῆς παντὸς καὶ πῶ τῆν μφι-
κωτδάων διαιρεῖα. ἡ γὰρ μέσις τοῖς μφίσιν ἄμφω κἀφιδιδῦσα, οὐ δι τὸ ἐλέγχεσθαι ἀξίαν ὡς
ἐαυτῆς ἀδιώατος, ἡ νοῶν οὐ δι νοῆν ὑπεύθυνον. ὅπου γε καὶ ἡ τὰ μέρια τῆς νοῶντος
μὴ εἶναι νοητικὰ ἀδιώατον. τὰς γὰρ φησιν ἢ τοῖς μερίοις διήξις, ἐαὶ ἡ μὲν ὅλον νοῦ, μικύ-
τι δὲ καὶ τὰ μέρη. οὐ γὰρ δὴ τὰ τῆς νοῦντος ὡς νοῦντος μέρια θφμαστικὰ ἔσται, ἀλλὰ καὶ
αὐτὰ νοητικά.

Ε΄ ΤΙ ΔΕ΄ πῶς νοήσει ἡ μφισὸν ἀμφοῖ, ἢ ἡ ἀμφὶς, μφισῷ.

Α΄ πᾶσα γνῶσις κατ' μφισοῦ πράγματος ἢ, συναιρεῖ ἔξεν εἰς οὗ ἀμφὶς, ἵνα ἅμα ἡ ὅλον εἰς ὅλον 1
θεωρῇ. ἢ γὰρ κατὰ μφίσεις διεξιοῦσα, καὶ ἄλλό τι ἄλλου ἐφαπτόμενον, ἐκείνου ἀεὶ ὕστ, οὐ αὖ ἀεὶ
ἐφάπτηται. καὶ τῆς ὅλου οὕω ὅταν εἰς ὅλου, οὐ μφίστ μφῶ. ἐπεὶ ὅμοιον εἰς ἐὰ τῆς μὲν ἐμὸ
τῆς δὲ σὺ ἄνθρωπο. ἀλλ' εἰς οὐδὲ ὅλου τῆς ὅλου, οὐδ' οὐδὲ καὶ ἀμφοῖ τῷ γνώσκοντι συμπίνεσθαι μένου.
ὅθεν καὶ ἡ αἴσθησις καὶ τοι ἑκάστη οὖσα καὶ τῆν μφιστῶν γνῶσις, κατὰ ἡ εἶδος ἵστανται τῆς
γνωστοῦ. πᾶν δὲ εἶδος ἀμφὶς, εἰς τῆς κατ' αὐὴ ἐνδυπουμμένου ἀμφίστως τεθειμένου. ἀλλ' οὐχ
εἰς ἡ πρώτας τῆς γραμμῆς ἡ σημεῖον. ἔχει γὰρ ἀπιστωμένως, καὶ κατὰ ἀπόπτωσιν τῆς με-
σιτοῦ καὶ χωρίσεως ἔστιν ἀμφὶς. ἢ οὕω τῆς σημείου γνῶσις, μόνου αὐτῆς ὕλη γνῶσις, καὶ οὐχὲ
καὶ τῆς γραμμῆς. ὅθ' ἡ τί εἶναι τῆς γραμμῆς ἡ ἔχατον, ἢ δὲ κατὰ ἡ εἶδος αὐτῆς, καὶ
τῆς γραμμῆς καὶ τῆν πρώτων. ὁ τοῦς τοίνυν ἐμέγεθος ἔσ, καθ' ἕν ἔχει ἀμφοῖ πρώτα, κατὰ
τὸν γραμμικὸν αὐτῷ ἀποδιδόντας μέγεθος, οὔτε τὰ μφίσια οὔτε τὰ ἀμφοῖ ἐστιν. ὅλον μὲν
γὰρ καὶ κατὰ πᾶν ἐαυτῆ, ἀντιλήψεται τῆς γνωστοῦ παντὸς ἡ γινώσκει. νῦν δὲ ἡ μφισὸν
γνωστὸν τῷ ἀμφοῖ ἑαυτῆς σημείῳ ὄντι. ἐπεὶ οὐ συμπαρατείνεται τῷ μεγέθει ἡ σημεῖον, ἵνα
αὐτῆς καὶ ἐφάψηται. ἀλλ' οὐ δι ἡ ἀμφὶς τῆς γνωστοῦ, τῷ μφισῷ ἑαυτῆς γνώσεται ὡς μὴ
ἐφαρμόζοντι. εἰ γὰρ τῷ μεγέθει κατὰ ἡ εἶδος ἀποδοίη τὶς ἡ γνωστὸν, ὕδη μὲν καὶ οὕτως ἀ-
σώματον ὁμολογεῖ αὐὴ, ἡ γὰρ εἶδος ὅρος, ἀλλ' οὐχ ὁρίζομενον. καθάπερ δὲ ὄφ τῆς κινήσεως
διορίζομεν ἡ κινοῦν, τῆς ζωτικῶς κινουμένου ὀργάνου. οὐ γὰρ ὡς τὰ σῶμα, ἀλλ' ὡς ζῶν καὶ ὡς
ἔμψυχον κινεῖται ὑπάμβασιν ἢ βαδίζον, ἡ δὲ κινοῦν ἢ ψυχὴ ἐπόδαν ἔχουσα πῶν κινητικῶν ὀ-
ργάνων καὶ οὐ πῶν αὐτῶν τῷ κινουμένῳ, ὅθ' καὶ ὡς ὀργάνου οὐτελέχεια, καὶ ὡς χρωμένη ζῶν-
τι σώματι ἢ ψυχὴ, ὑβρημένου οὐ τῆς σώματος μέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀχωρίστως αὐτῷ ὑφι-
δρυμένης ζωῆς, καθ' ἣν ζωτικῶς ἀπιτελέῃ κινούμενον, οὕτω καὶ ἡ γνωστικὴ καὶ ἡ ὄφ σώμα-
τος σπέρ ἀξιοῦμεν ὁρᾶν. ἡ μὲν κατὰ πῶ ὑφιστῶσαν τῷ σώματι ζωῇ καὶ ζωὴ τῷ σώματι γι-
νόμενον, καὶ οὐ καθαρῶς ὂν ὑφρηκτικὴν, ἀλλὰ μιᾶς τῆς τῆ σώματος πάσης διακεκριμένου ἢ συγ
κεκριμένου ἐπὶ τῆ αἰσθητῆ. ἡ δὲ ὡς εἶδος ἀποτελεστῶν καὶ ὑφρηκτῶν μόνον, ὅσον ἐν τῇ
χωρισῇ ψυχῇ γνωστὴν, ὕπερ οὐ δι μέγεθος οὐδὲ γὰρ μέγεθος εἶδος, ἀλλ' ἐνδυπουμένου. καὶ
χωριστὴ πως ἔστ τῆς μεγέθους, οὐ παθητικῶς ἀλλ' ὑφρηκτικῶς γινώσκουσα. ἡ δὲ νοῦν καὶ ἔτι
μειζόνως ἡ χωριστὸν ἐμφαίνει. ἔστ γὰρ ὡς λείξει οὐχ ὁμοίκ ὥπερ τῆς αἰσθητικοῦ καὶ ἡ τῆς νοητικοῦ ἀ-
παθεία, οὐ διὰς ὀργάνου τῷ σώματι τῆς νοῦ χρωμένου, καὶ μάλιστα ὅταν τὰ χωριστὰ γινώσκη
ὕδη. οὐδὲ οὔτε χρῆται σωματοειδεῖ γνώσει αἰσθήσει ἡ φαντασίᾳ, καὶ τὰ δεικνύμενα πῶ ὕδη
τῆς νοῦ.

ἁπλῆ ἡ μεταβολὴ τὴν αἰσθητικῶν ἕξεων γνῶσις, οὐ κατὰ πάντα ἅμα ἴδιον, ἀλλὰ καθ' ἕκαστον εἶδος, μᾶλλον δὲ τὸ ἀπολείπειν τὴν τοιαδικωτέρων ἰδιότητων, εἰς τὸ τὸ ὅλου δύνασθαι ἀμβλύτερως ὡς οἷόν τε αὐτῇ, συμπάσχομεν πως ἡ λογικὴ γνῶσις τὴν τε προτάσεων καὶ τὴν συλλογισμῶν. αἰσθανόμεθα τε εἰς τὸ μᾶλλον τοιαδικωτέρους τὴν προτάσεων ὅρους, καὶ ἰδίᾳ μὲν τὸν ὑποκείμενον, ἰδίᾳ δὲ τὸν κατηγορούμενον γινώσκουσα, καὶ αὖθις συντιθεῖσα, καὶ ὡς οὖ. τὸ συναμφότερον συνεπιγνώμονος διαιρούσης, καὶ οὕτως ἰφιξῆς. καὶ τέλος τὸν ὅλον συλλογισμὸν εἰς ὃν συμπεραίνουσα. οὐ κατὰ τὸ συμπαθητικὸν καὶ μερικὸν μεταβάλουσα μεταβαλοῦ. αὕτη μὲν γὰρ οὔτε κατὰ μέρος ὑποῖόν, οὔτε κατὰ τὸν ὅλον τὸν ὁμοῦ πάντων ἡ δὲ λογικὴ ἡμῶν γνῶσις καθ' ἕκαστον ἐπὶ βαίνει, τά τε μέρη τὴν προτάσεων συνορᾷ, καὶ τὸ ὅλον συμπαραβάλουσα πρότασιν, καὶ τὸν ὅλον συναιροῦσα συλλογισμὸν, καὶ ἕτι μᾶλλον ἐκ τὴν λόγων εἰς τὸν εἶδος ἀνατρεπομένη, καὶ μεταβαίνουσα, οὐ κατὰ τὸ μεγεθικὸν ἢ συνεχῆ διάστασιν. ἀλλὰ μᾶλλον ὡς οἱ ἀριθμοῦντες ἐκ μονάδος εἰς μονάδα ἐπορεύοντο, ὡς ἀμβλύτερον καθ' ἕκαστον εἶναι τὸ ὀργανον. ἐπειδὴ καὶ ἕκαστον νέμα ἀμβλὺς ὁμοῦ γινώσκομεν, τὸν ζῶον, καὶ πάλιν τὸν λογικὸν, καὶ τὸν θνητὸν αὖ, καὶ τὸν ἐκ πάντων ὡς εἰπεῖν γὰρ νοῦς φησιν εἰς καὶ συνεχής. διότι ὁ μὲν τῆς ψυχῆς ὀξυτερέστερος νοῦς ἐστὶν ὡς ἀμβλύς. ἡ δὲ λογικὴ ἡμῶν οὐσία διὰ τὸν αὐξιλειπῆ οὕτω μία, ὡς εἰς συνεχῆ ἐκτεινομένη, οὐ τὸν ἐπὶ μεγεθικὴν, ἀλλὰ τὸν χαλάσαι τὸν καθαρῶς τὴν εἰδῶν ἀμβλύτερον. ὡς περ καὶ ἡ νόησις. διότι ὡς ἔχει ἡ ὀργανα, οὕτω καὶ ἡ οὐσία. ἡ δὲ νόησις τὰ νεύματα οὖσα, ἅπερ τῷ ὀφθαλμῷ συνίζεται, ὡς ὁ ἀριθμὸς ἐκτεινομένων ὑπάρχων, ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ μέγεθος, οὐδ' αὖ αὐτὴ ἐν διαστατή. οὐ δὲ ὁ νοῦς οὕτω συνεχὴς ὡς τὸ μέγεθος καὶ τὰ διαστήματα. ἀλλ' ὅτι ἀμβλὺς, ἢ οὐχ ὡς τὸ μέγεθος συνεχὴς, ἐπειδὴ νοῦς καὶ τὸ ἄυλον εἶδος, καὶ ἡ λογικὴ οὐσία. ἀλλ' ὁ μὲν παντελῶς ἀμβλύς. ἡ δὲ οὐ διαστάσει πῶς, ὀξὺ τὸν αὐξιλειπῆ καὶ τὸ χαλασμόν. ἀλλ' οὐχ ὡς μεγεθικὸν ἴσχουσα τὸν συνέχειαν, καθάπερ τὰ σώματα. ὡς γὰρ τὴν ἀύλων ὑφῆται αὐτῶν, οὕτω καὶ τὴς συμπαθῆς διαστάσεως ἐπιδρᾶται. διὸ τὸν μεταξὺ τὴς ἀμβλύτου, καὶ τὴς τοιαδὶ τὰ σώματα μεριζομένης οὐσίας ἐκφαίνει. ὀξὺ τῷ, ἢ οὐχ ὡς τὸ μέγεθος συνεχὴς. ὡς ὀξὺ τῷ, ἢ ἀμερὲς, τὸν ἄυλον καὶ ἐπιδὴ ψυχὴν νοῶν. ἐπεὶ καὶ ὁ μεταξύ μενος ἐπὶ ψυχῆς μεταξύ. οὐ γὰρ ἀσύμμετρος ἐπὶ ψυχῆς μεταίχμιον.

ΩΣΤΕ ΓΑΡ ΔΗ καὶ νοῆσει, μέγεθος ὢν, πότερον καθόλου, ἢ οὐ ὁτωοῦν τὴν μορίων τὴν αὐτῆ. μορίων δὲ, ὅτι κατὰ μέγεθος, ἢ κατὰ στιγμὴν, εἰ δεῖ καὶ τοῦτο μόριον εἰπεῖν. εἰ μὲν οὖν κατὰ στιγμὴν.

Η καθαρὰ τὴς λογικὴς ψυχῆς ὀργανα, ἃ ἀεὶ μὲν ἡ τὴς τῆ παντὸς, ποτὲ δὲ καὶ ἡ τὴς ἡμετέρας, ὅτε μήτε αἰσθήσει μήτε φαντασίᾳ χρῆται, ὀξὺ τὸ μήτε εἰς σῶμα ἢ τί σωματικὸν ἀποτείνεσθαι εἶδος, ἀλλ' εἰς τὰ σωμάτων καχωρισμένα, οὔτε ὡς ὀρίζοντι χρῆται τῷ σώματι, ἢ ὑποστάσει συνδρομοῦσι, ἀδιαστάτοις τοῖς τοιούτοις προσβάλλουσα γνώσεις, οὐ κατὰ τὸν μεγεθικὸν συνέχειαν ὁριζομένοις, διὸ οὐ δὲ νόησις ταύτη συνεχὴς. ἀλλὰ καθ' ὅρους ἑστα μένη ἀεί. πολλῷ δὲ μᾶλλον οὐκ ἔστιν μέγεθος αὐτὸ τὸ νοοῦν. τὸ μὲν γὰρ νοοῦμενον οὐ διαστάτως. τὸ δὲ νοοῦν εἰ μέγεθος ἐστὶν, ἢ καθ' ὅλον ἑαυτὸ ἔσται τὸ γνωστὸν, ἢ κατά τι τὴν αὐτῆ. καὶ εἰ καθ' ὅλον, ἢ τῷ μὲν ὅλῳ τὸ ἅπαν, τοῖς δὲ μορίοις ἑαυτῆ ἢ ὑποκείσεται τὰς μερικωτέρας ἰδιότητας. ἢ τῷ ὅλῳ καὶ ἑκάστου τὴν γνωσκομένου αὐτὸ πλήθεται ὅρου. εἰ δὲ κατά τι τὴν ἑαυτῆ, ἢ κατὰ σημεῖα ἢ κατὰ σμικρότερα μεγέθει, καὶ τὸ ὅλον ἑκάστου τὴν μορίων τε καὶ ὑποκάτων γνώσκοντος, ἢ ἑκάστου μὲν μερικωτέρων ἰδιότητα, τῷ δὲ ὅλου καθ' ὅλον τὸ πᾶν, ἢ καὶ κατά τι τὴν ἑαυτῆ ἕκαστον καὶ καθ' ὅλον τὸ πᾶν. ὅπερ ὡς βέλτιστόν τρόπον. τίθεται, ἐπειπερ γὰρ ὄντος τὸ μεγέθους, γνωστικὸν ἔσται καὶ ἡ τὸ ὅλου καὶ ἑκάστου τὴν αὐτῆ ὀργανα. καὶ οὐκ ἄλλων μὲν ἡ ἑκάστου τὴν αὐτῆ, ἄλλων δὲ ἡ τὸ ὅλου. ἐπεὶ ὅμοιον ὡς εἰ τὸ μὲν ἕλκειν, τὸ δὲ σὺ ἄθειν, καὶ οὐ δὲ τὸ ὅλον ἔσται ἅπαν τὸ γνωστὸν, ἐὰν μὴ καθ' ἑαυτὸ καὶ πᾶν καὶ τὰ ὧν ἕνεκα τὸ πᾶν γνώστον. βέλτιστον οὖν τὸ αὐτῆ καὶ τὸ ὅλον, καὶ τὴν αὐτῆ ἕκαστον ἢ ὑποκείσεται εἰ κατὰ σημεῖον ποιοῦτο τὴν θεωρίαν, ἢ μορίων, εἰ κατὰ μεγέθη ἄλλό τε ἄλλα γνώσεται. ἐκ τοιούτων μορίων οὐ τὰ μεγέθη μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ σημεῖα ἐστὶν ὑπόστασιν εἰ δεῖ καὶ παῦται μόρια λέγειν, ὅτε ὁ πάγος τὰ ὑπόμενα τῇ ὑποδύσει ἄτοπα, τέως μὲν τοῖς καθ' ἑκάστην στιγμὴν τὸ αὐτὸ νοεῖν βουλομένοις ἄλλό τε ἄλλῃ, ὀξὺ τὸ κατὰ πίνοια νοῆν.

Α ΥΤΑΙ δ' ἄπειροι, ὅλως ὡς οὐδέ ποτε διέξιοιεν. εἰ δὲ κατὰ μέγεθος, πολλάκις, ἢ ἀπειράκις νοήσει τὸ αὐτό. φαίνεται δὲ καὶ ἄπαξ οὐ διέξιόν.

Ο ὐ δὲ κύκλος ἀρχὴ ἔστιν, οὐ δὲ τὸ ὅλον ὡς ὅλον γνώσεται ποτε. εἰ γὰρ τὸ ὅλον, καὶ πάσεις ἔσονται ἐγνωκυῖαι αἱ οὐ αὐτῷ στιγμαί. ὀξὺ ὡς ἡ τὸ ὅλου συναιρεῖται θεωρία. ἀδυνάτου δὲ τὰς πάσας ἐγνωκέναι ὀξὺ τὸν ἀπειρίαν. ὧθι φθόνος δὲ καὶ τὸ ἀπολουθοῦν ἄτοπον, τοῖς μὲν κατὰ στιγμὴν ἀλλὰ κατὰ μέρεα διαιροῦσι. διαιρεῖν γὰρ ἀεὶ μένει, ἐπειδὴ καὶ μέγεθος καὶ κινούμενον ὑπόκεινται νοεῖν, τί οὖν ἄτοπον. ὅτι πολλάκις ἢ ἀπειράκις νοήσει τὸ αὐτό. πολλάκις μὲν εἰ ὁρισμοῖς

ὑπάρχειν. καὶ ἔτι τὴν προϊοῦσάν τε ἀφ' ἑαυτῆς διάστροφον πρόοδον, ὃ ἡ βλάβη σημαίνει, καὶ τὴν εἰς ἑαυτὴν ὠδὶ στρεφομένην διὰ τῆς κύκλῳ κινήσεως. ὥσπερ δὴ διὰ τῆς εἰς δύο τῆς μιᾶς βλάβης χίσεως, καὶ τῆς αὖθις εἰς ἑπτὰ τῆς εἰς τοσοῦτον τὴν οὐρανίαν σφαῖραν κατὰ τὴν οἰκείαν μεσότητα πορίλλειν. ἀγαγὼν δὲ ὁ νοῦς ἀμφίστως, ἀλλ' ὡς ψυχὴ κατὰ ἀπίλιξιν. ἧς αἱ κυκλικαὶ γραμμαὶ σύμβολα, ὡς πρὸ τῶν γραμμῶν τούτων κίνησις, τῆς ψυχικῆς ζωῆς. οὐ γὰρ εἰ καὶ ὁ νοῦς κινεῖ ἐν οὐρανῷ, ἀλλὰ ζωὴ τῇ ψυχῇ, ὕτις διὰ τῆς ἰδίας ἀπλιγμένης ζωῆς ὡς μίσης, προάγει πρὸ ἀμφίστου τοῦ νοῦ κινητικῶν εὐδρίσεως, εἰς τὴν σωτικὴν καὶ μεβρίστην τοῦ οὐρανοῦ εὐδρίσειαν. ἰῶ μόνῳ ὁ φιλόσοφος οὗτος προσαγορεύει κίνησιν, καὶ πρὸς ἐν τίμιον αὐτιλέγει, ὡς μεβρίστην καὶ διάστασιν καὶ εὐδρίσειαν τῇ ψυχῇ ἀποτέμνοντα. ἵνα μὴ ὑμεῖς τῇ σωτῆτι τὴν οἰκείαν χρῆσιν ἐπόμβωμεν, οὕτω καὶ τὰ πολέπτωσις ἐκβιχρόμενοι μίγεθός τι δοξάζωμεν τὴν ψυχήν, ὃ σωματικῶς κινεῖσθαι. καὶ ὁ πρὸς ἐν σῶμα δὲ αὐτῆς συμπλοκὴ, δῆλον ὡς οὐ τοπικῶς ἀκουστέον, ἀλλὰ κατὰ τὴν δ' ὅλου αὐτοῦ καὶ κατ' οὐσίαν πρόσοχὴ παρουσίαν. ὑ δὲ ἐκ τῶν στοιχείων σύστασις τὴν ἐκ τῆς οὐσίας καὶ ταυτοῦ καὶ θατέρου, καὶ ὅλως τὴν τῶν κοινῶν τῶν ὄντων ἕξιν συστατικῶν διστήτων δηλοῖ συμπλήρωσιν, διόπερ οὐ καὶ ταύτην ὠδὶ τῆς ψυχῆς παρελημμένου. ἐκπασῶν μὲν γὰρ τῶν κοινῶν ἅπαντα τὰ ὄντα. ἀλλ' εἰκότως ἔκαστα καθ' ἑαυτὸ ἔλαχε τάξιν. ὁ μὲν γὰρ νοῦς ἐκ τῶν ἀμφίστων. αἱ δὲ σωματοειδεῖς ζωαὶ ἐκ τῶν περὶ τὰ σώματα μβριζομένων, ὑ δὲ ψυχὴ ἐκ τῶν μεταξύ. πάλιν δὲ κατὰ ἀρμονικοὺς ἀριθμοὺς μερισμὸς, πρὸ τῆς εἰ αὐτῆς πόστων λόγων ὑπόστασιν, καὶ ἐν τῇ ἁρμοστάσεως ζόγου, εἰσμβριζομένη τε ὑφοβρόμενον, καὶ εἰς ἐ ἀμβρίστου σωτεγόμενον, καὶ ὅλῃ ἕξει κατὰ ἁρμονίαν μβριζομένου τῆς ἀριθμῶν. ὑ γὰρ ἀρμονία ὅλῃ τῆς συμφωνίας τῆς σωτικωτάτης δηλωτικὴ, τῆς κατ' ἰδιότητας διαφόρους ἑστηκυίας λόγων. εἰ γὰρ ἀριθμοὶ τῆν ἰδιότητων εἰσὶ σημαντικοί. τοῖς δὲ λόγοις ἑαυτῆς ὑ ψυχὴ, καὶ κινεῖ ἐν οὐρανῷ σφαιρικῇ φορᾷ, καὶ γινώσκει τὴν τε σὺ τοῖς νοητοῖς τόποις, καὶ πρὸ σὺ τοῖς ὑφαιρετοῖς ἁρμονίαν. ὅτι καὶ τοῖς κρείττοσι κατὰ σωτάξιαν σωπάπτονται, καὶ τῆν ὑφειμένων εἰσὶν αἴτιοι, ὡς οὔσας τὰς οὐρανίους φορὰς τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις. ὑπειδὴ φαντασίαν παρέχονται καὶ αἱ κυκλικαὶ κινήσεις, ὡς ὅμοιαι ταῖς σφαιρικαῖς φοραῖς. ὅπερ καὶ ἐλέγχει δῆλον τὴν ἐλέγχων, καὶ ὅτι πάσωματος ὑ ψυχὴ λεκτέον, καὶ ὅτι σὺ ὀρθείαν ἔχει οὐ κατὰ τὰ σωτάξιαν μβριζομένου. αὐτὴ γὰρ σώμασι προσήκει, ὡς καὶ οὐσιωμένοις κατὰ διάστασιν. τῇ δὲ ψυχῇ καὶ μάλιστα τῇ τῶν παντὸς οὐδαμοῦ.

Γ ΡΩΤΟΝ μὲν οὖν, οὐ καλῶς, ἐ λέγειν πρὸ ψυχὴν μέγεθος εἶναι. πρὸ γὰρ τῶ παντὸς δηλοῦσθαι τοιαύτην εἶναι Σοὐλεῖται, οἵαν περ ἔδει ἐ καλούμενος νοῦς. οὐ γὰρ δὴ οἷόν γε αἰσθητικὴ, οὐδ' ὅλῃ ὑ ἐπιθυμητικὴ. τούτων γὰρ ὑ κίνησις, οὐ κυκλοφορεία.

Κ αὖθις πάλιν ψυχὴν ἀσώματον δέλεγε. δῆλον ἐ σωμάτων μὴ οἰκείαν σὺ ὀρθείαν εἶναι τὰς κινήσεις, ψυχὴ δὲ μαθήσεως προσήκειν τὴν γε μβρίστην καὶ σωτικὴν, ὃ τε μὴ σὺ τόπῳ οὖσαν, ὡς δηλοῖ ὑ δ' ὅλου. τῆ σώματος αὐτῆς παρουσία, καὶ ὑ ὅλη σὺ ἑκάστῳ μβρίσει. ὅπερ σὺ αρχῆς ὠδὶ τῆς ἁπλικῆς γίνεται αἰσθήσεως, καὶ ἃ τε ὀφελούσης μὲν τῆς τῆν θνητῶν ψυχῆς καὶ βλαύτιν τινα κινεῖσθαι κίνησιν, εἴπερ ὅλως κινεῖται, ᾧ δὲ ἐκουσίῳ μὴ αὐθερμήτῳ τῆς ψυχῆς εἶδει, αὐτοκαμοίως ἔχειν ἐ βλαυτικῶν. μὴ ὡς ὕλη λαγμένης φύσει τῆς ζωτικῆς οὔσης παρουσίας, παρὰ πρὸ τοπικῶ, τῷ γὰρ τοιούτῳ ζωτικῶς μὲν παραχωρεῖσθαι πρὸ ψυχικῶ ἀδυάτου. τοπικῶς δὲ ἰῶ αὖ δυνατὸν, εἴ γε κατὰ τόπον ἐκινεῖτο. ἀνάγκη δὲ ἰῶ οὕτω κινεῖσθαι, δῆλον ἐ ὁμοίας αὖ κινεῖσθαι αὐτοῦ τῷ ὑπ' αὐτῆς κινουμένῳ σώματι. εἰ τῷ κινεῖσθαι μβρικῶς ἐκίνει. τοπικὴ δὲ ὑ εἰδημένη ὑπ' αὐτῆς τῷ σώματι κίνησις, καὶ ὡς μὲ δὴ τῆς αἰσθητικῆς ἀλλοιώσεως, ὑ αὖ μάλιστα δόξειεν εἶναι τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῦ αἰσθητηρίου, ἢ ὡς ζωῆς μὴ οὔσης ψυχῆς κατ' οὐσίαν, τῆς δὲ οὐσιώδους κινήσεως κατ' οὐσίαν οὔσης ἐκστάσεως. τοῦ αὐτοκινήτου δὲ τῆς ζωῆς καὶ ἐ σῶμα σωτεχούσης μονίμως. ἵνα αὖ αὖῶ παρῇ, δῆλ μὲν οὖν τούτων καὶ πάλιν ψυχὴν ἀσώματον ἔλεγεν. δῆλ δὲ τῆν προκαμοίαν ἰδίως πρὸ λογικῶ, ὡ νοῦν καλῶ, ὡς αὐτὸς δηλοῖ, αὐτοδιαιρῶν αὐτὴν πρὸς πρὸ αἰσθητικῶ καὶ ὠδὶ θυμητικῶ. ὕτις οὐ δὲ κατὰ τὸν πυθαγορέους ἕστω κύκλος, ὡς μὲ πρὸς ἑαυτὸν ὠδὶ στρέφουσα. ὅπερ τ' λογικῶν ψυχῶν ἴδιον.

Ο' ΔΕ ΝΟΥΣ, εἷς καὶ συνεχὴς, ὡσπερ καὶ ὑ νόησις. ὑ δὲ νόησις, τὰ νοήματα. ταῦτα δὲ τῷ ἑφεξῆς εἶ, ὡς ὁ ἀριθμός. ἀλλ' οὐχ ὡς ἐ μέγεθος. διόπερ οὐ δὲ νοῦς οὕτω συνεχὴς, ἀλλ' ὅτοι ἀμφὶς, ὑ οὐχ ὡς μέγεθός τι συνεχές.

Ε' πομένως τῷ πλέτωνι ἐκ τῆν σὺ ὀρθείαν τὴν οὐσίαν πιστοῦται, καὶ μάλιστα ὠδὶ τῆν ἀσωμάτων, ὧν οὔτε χρῶμα οὔτε χρῶμα, ὕ ὧν καὶ αὐτῆν εἰ ἴστε ὠδὶ τὴν οὐσίαν ὑ ἀπαφορά. σὺ ὀρθεία δὲ νοῦ νόησις, μία μὲν, ἐ πειδὴ καὶ πᾶν ἐ ὁπωσοῦν ὂν καὶ ἕν ἔστιν, οὐ κατὰ τὴν μβρίστην δὲ διάστασιν ὑ πάρχει μία σὺ ᾧ οὐ δὲ ὁ ὅλος οὐ δὲ μβρίς ὁ τοῦτο ὁ μοῦ πᾶν. ἀλλὰ κῶν σμικρότητι λάβῃς, ὠδὶ καὶ ὠδὶ, ἢ ἄλλό τε καὶ ἄλλό τι ἔχει γινόμενα τὰ ἑαυτῦ μέρεα. οὐ τοιαύτη δὲ ὑ νόησις. ὀλλ' ἢ οὕτω μία ὡς ἀμφὶς, κατὰ ὅπερ ὑ τῦ ὕλη μένοι σὺ τῆς ψυχῆς νοῦ, ἅμα πάντα αἰρούσα τὰ ὄντα καὶ οὖσα ἁπλοτάβακτος. καὶ κατὰ

ὅπερ

κατὰ συμβεβηκὸς αὐτὴν κινεῖ· ἀλλ' ἔστιν ἡ κίνησις τῆς οὐσίας αὐτῆς καθ' αὐτήν. οὗτοι δὲ καὶ κινεῖν φασι τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα καὶ ᾧ ζῇν, ὡς αὐτὴ κινοῦσα. οἱ δὲ μόνον τοῦ παραπλησίως λέγοντος τῷ κωμῳδιοποιῷ σκώπτοντι φασὶ τὸν Δαίδαλον κινοῦν μόνον τὴν ξυλίνην ἀφροδίτην ἐγχέασθαι αὐτῷ ἄργυρον καὶ χυτόν. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μόνος λέγει. κινοῦν μέντοι τὰς ἀδιαιρέτους στραφέντα, τὸ δὲ πεφυκέναι μηδέποτε μένειν, σωζόμενον καὶ κινοῦν τὸ σῶμα πᾶν. ἡμεῖς δ' ἐρωτήσωμεν εἰ ἠρεμήσειεν ποιεῖ τοῦτ' αὐτό. πῶς δὲ φήσει οὕτω χαλεπὸν ἢ μὴ ἀδύνατον εἶναι.

κ' Μεταβολὴ μὲν οὖν πᾶσα κίνησις. τὸ δὲ μεταβάλλειν πᾶν ὀλίγα τὰ πάντως τοῦ ᾧ πρώτου λέγω. ὥστε καθ' ὃ αὐτὸ γίνεται γένος ἡ κίνησις, κατὰ ταῦτα ὀλίγα εἶναι τὰ κινούμενα. ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιόν, καὶ κατ' οὐσίαν αὖ. ἐπὶ οὖν καὶ ἡ ψυχὴ οὐσία μή κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλὰ καθ' αὐτὴν κινοῦνται, ἐκείνοις καὶ κατ' οὐσίαν ὡς φθείρεσθαι ἢ γίνεσθαι. τοιαῦται γὰρ αἱ οὐσιώδεις μεταβολαί. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ἡ οὐσία κινεῖται, ἢ τῷ ὁ τόπῳ καθ' αὑτὸ κινουμένῳ εἶναι, ἢ τῷ μὴ κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατὰ πάθος, ἢ κατὰ ἄλλο συμβεβηκὸς μεταβάλλειν καὶ πηγορέμα. ὀλίγα μὲν οὖν ᾧ τὸ ᾧ ζῇ σῶμα κινοῦντο αὖ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ ψυχή, οὐ μὴν οὐ δὲ πλὴ κατὰ πάθος ἢ πλὴ κατὰ ποσὸν ἢ πλὴ ποῦ κατηγορεῖται. οὔτε γὰρ ποσὸν ἡ ψυχὴ, οὔτε τὸ τόπῳ ᾗ ἡ κατὰ πάθος ἐστὶ τὴν ἕξιν καὶ τὴν αἰρετῶν μεταβολὴν οὐκ τὸ τῇ ψυχῇ ἀλλ' τὸ τῷ ζῴῳ. πλὴ δὲ κατὰ τὰς αὐτὰς τὸ ὀργάνου ἀπ' ἄλλης εἰς ἄλλην μετάβασιν ἀθρόαν οὖσαν, καὶ καθ' ὅρους ἀεὶ γινομένου οὐ καλῶ κίνησιν ὁ ἀριστοτέλης. ἀλλὰ μόνην πλὴ διεξοδικὴν καὶ κατὰ συνέχειαν γινομένην. ὅπου γὰρ οὐ δὲ τὰ σώματα, ὅτε ἐκ τοῦ μὴ κινεῖσθαι ἢ ἀπαλλαγὴ μεταβάλλεται, λέγεται κινεῖσθαι. ἵνα μὴ κινήσεως ἡ κίνησις. ὁ δὲ πλάτων καὶ τὰς κατ' ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς μεταβάσεις καλεῖ κινήσεις. τοιοῦτο δὲ σκοπεῖσθαι ἢ βουλεύεσθαι, καλεῖ δὲ καὶ πλὴ κατ' οὐσίαν αὐτῆς ἀπὸ τῆς νοερᾶς καὶ ἀμερίστου οὐσίας ἡ πάθεσιν κίνησιν, ὡς ἐκστάσεις, αὐτὸ δὴ ἕξεις ὁ καὶ ἀριστοτέλης ἀξιοῖ, τοῦ ὅρου ἢ τοῦ εἴδους, τὸν δὲ ὅρον καὶ τὸ εἶδος οὐσίαν ἀριστοτέλης καλεῖν ἔωθεν. ἴσασι δὴ ἡ ψυχὴ τῆς μὲν εἰδητικῆς οὐσίας ἔκστασις, κατ' αὐτὴν δὲ πλὴ κίνησιν οὐσιωμένη ἢ τὸ εἶναι ἔχουσα, ἀλλ' οὐ γινομένη ἢ φθειρομένη, ἔστιν οὖν πρὸς τῆς ψυχῆς λεγομένης κινεῖσθαι κατ' οὐσίαν τε ἢ κατὰ τὰς σὺν ὀργάνοις, καλῶς τὰς σωματικὰς ἀποδυομάζει ἐπ' αὐτῆς. καὶ ὅτι πρὸς διαφόρωσιν τὴν διαφόρων τῆς κινήσεως σημαινομένων, ὁ τοῦδε τοῦ αὐτοκινήτου αὐτῷ τείνει λόγος σαφῶς, ἢ ὕδη τὰς σωματικὰς αὐτῆς ἀποφάσκων κινήσεις ἐθέλων, καὶ νῦν ἰσορρόπων τὰ κατὰ τὸν δημόκριτον, καὶ οἷς δοκεῖ λέγειν ὁ τιμαιος πλὴ αὐτῷ τῇ τε ψυχῇ ἢ τῷ σώματι ἀποδίδοσθαι κίνησιν τοπικὴν, ὡς δυναμένης καὶ ἑτέρως ἀκούεσθαι τῆς κινήσεως ἐπὶ ψυχῆς. οὐ γὰρ οὕτω φησὶ λέγειν, ὡς τ' ἄλλων οὐχ οὕτω, σαφῶς δὲ τὰ τοῦδε δημοκρίτου λεγόμενα. πλὴν ὅτι τὸν χυτὸν ἄργυρον, τὸν ὑδραργυρόν φησι δηλοῦν. ἐρωτᾶ δὲ τὴν κίνησιν τὴν ψυχικῶν ἀτόμων κινοῦντα τὸ σῶμα, εἰ καὶ ἠρεμίζει τὸ σῶμα ἐκείνων κίνησις. ὅτε ὡς χαλεπὸν ὑποτίθεσθαι καὶ ὡς οὐ αὐτὰς ἀδύνατον διαλάλλειν, οὐκέτι ὑποτίθεται τὴν τῶν ἀτόμων ὀξύτητα ἢ ἀκινησίαν ἠρεμίζεσθαι τὸ σῶμα. ἡ μὲν γὰρ ἔξωθεν ἀξιοῖ ἀλλ' οὐκ ἠρέμησιν εἰσῆγε τῷ ζῴῳ. πλὴ δὲ ἀκινησίαν τὴν ἀτόμων οὔτε ὑποτίθεται οἱ τοῦδε δημόκριτον, ἀκίνητα εἶναι ζωὴν λόμενοι, οὔτε δὲ δύναται τὸ ὑποτίθεσθαι ἢ ὡς σώματι ψυχικῶν ἀτόμων ἀκινησίαν, ὀλίγα μὴ δὲ ἄλλῳ τινὰ τὸ ζῆν ἢ πλὴ ἐκείνων κινεῖσθαι κίνησιν.

ο' ΛΩΣ δὲ, οὐχ οὕτως φαίνεται κινεῖν ἡ ψυχὴ τὸ ζῆν. ἀλλὰ ὀλίγα προαιρέσεώς τινος ἢ νοήσεως.

τ ᾧ τοπικῶς κινεῖσθαι δηλαδὴ κατὰ τὰς δημοκριτείους λέγουσι κινήσεις. ἀλλὰ ὀλίγα προαιρέσεως τινὸς ἢ νοήσεως. προαίρεσιν μὲν καλῶ αὐτὴ τῆς ὀρέξεως εἰ ποιν, νόησιν δὲ καλῶν καὶ πλὴ φαντασίαν. ἵνα καὶ ἐπὶ τὴν ἄλλων ζῴων τὰ τῆς κινήσεως σημαίνῃ ἄπτα, ὡς σαφέστερον οὐ τῷ τείνῳ. βέλομαι δὲ καὶ μὴ ἐξαπατᾶσθαι ὁ πλάτων ἐκάλει ψυχικὰς κινήσεις. τὰς γὰρ ὀρέξεις τε καὶ νοήσεις, ὡς εἴρηται ὀργάνοις τε σωματικοῖς κίνησιν, ἢ ὡς αὐτὰς ἀκλινήσαι ὕσας ζῴας.

τ ΟΝ αὖτον δὲ ζῆσον καὶ ὁ τίμαιος φυσιολογεῖ πλὴ ψυχὴν κινεῖν τὸ σῶμα τῷ γὰρ κινεῖσθαι αὐτὴν, ἢ τὸ σῶμα κινεῖν, ὀλίγα τὸ συμπεπλέχθαι πρὸς αὐτὸ. σωτηρίαν γὰρ ἐκ τῶν στοιχείων καὶ μεμιγμένην κατὰ τὸν αὐτὸν ἀριθμοὺς, ὅπως ἀδιάλυτόν τε καὶ σύμφυτον αὐτῷ γένηται, καὶ τὸ πᾶν φορᾶν ταῦτα συμφώνους φορὰς, πλὴ διευθεῖαν εἰς κύκλον κατέπαυμα. καὶ σπλὴν ἐκ τῶν οὐρανίων κύκλου δύο κύκλους διαπεχῆ συνημμένους, πόλιτον τὸν ἕτερον, εἰς ἑπτὰ κύκλους. ὡς ὕσας ταῖς τῶν οὐρανοῦ φοραῖς, ταῖς τῆς ψυχῆς κινήσεις.

Δ ικὰ τὴν μαθημάτων συμβολικῶς εἰωθότων τὴν πυθαγορείων, τά τε τοῦδε τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὰ τοῦδε τῆς ψυχῆς τε καὶ τὰ φυσικὰ φιλοσοφῶν, καὶ ὁ πλάτων πυθαγόρειον ἔοικα ἐν τιμαίῳ ὑποκειμένου, ὡς τοῖς ἁπλοῖς σώμασι τὰ πέντε ἀποδίδωσι σχήματα εὐθύγραμμα σχήματα, οὕτω καὶ πλὴ τῆς ψυχῆς τ' παντὸς οὐσίαν, διά τε εὐθειῶν καὶ τὴν κύκλων ἐμπεπλεγμένων γραμμῶν ἐμφαίνει. ἵνα αἷμα μὲν πλὴ μισότητα αὐτῆς, τῆς ἀμερίστου καὶ τῆς τοῦδε τὰ σώματα μεριζομένης οὐσίας σύνδεξιν ταῦτα. ὡς καὶ ἡ γραμμὴ μέση τὸ τε σημείου καὶ τὴν στερεῶν. αἷμα δὲ πλὴ περιεχεσθαι τῷ νῷ

ὁ πῦρ, καὶ ὃ τοπικῶς κινεῖσθαι κινεῖ ὁ ἡμέτερος ἢ χείρ· ἀλλὰ ὁ αὐτὸς ὢν ἑκάτερα αὐτὰ φασιν, οὐδὲ ὁ τύπτων τύπτεται, καί τοι κινούμενα κινεῖ, οὐδὲ ὁ ἀρχὸς ἀλλοιούμενος τὰ τῆσδε ἀλλοιοῖ· ἐπεσθὲ φύσει ἡμῖν τῷ τοπικῶς κινεῖν τε καὶ κινεῖσθαι, ἔχει ταῦτα, ὁ καὶ εὐδρεῖν καὶ πάσχειν πλὴν τοπικὴν κίνησιν, ἀλλ' οὔτι γε πλὴν αὐξητικὴν ἢ πλὴν φθαρτικὴν ἢ πλὴν ἀλλοιωτικὴν κίνησιν, τῷ πάσχειν εἰσιδίδου τοῖς κινουμένοις, μόνῳ δὲ τῷ εὐδρεῖν, ᾧ προσῆκεν μὴ ἐν τῷ κινεῖσθαι ὁ τὸ ἀποτελουμένου εἶδος, οὐ μὴν παθητικῶς, εὐδρεπτικῶς δέ, οὐκοῦν οὐδὲ πλὴν ψυχὴν κωλύσει τὶ ζωτικῶς κινουμένῳ, εὐδρεῖν τοῖς σωματοειδέσι κινήσεις. πῶς οὖν ὡς εἴλογον ἔστω τὸ αὐξητὰ τέλους ἀξιοῦσθαι, ὁ πλὴ αὐτὸ πλὴν κινεῖσθαι ὁ κινοῦν κίνησιν ἐκ κινεῖται, ἵνα κινεῖ, ἔτι μὴ δὲ ὑδὶ τῆι σωμάτων πάντως φαίνῃ ἔχειν, μὴ δὲ ἐπ' αὐτῆς ἔτι μᾶλλον τῆς ψυχῆς. δῆλον τι ὃ τὸ εὐδρεῖν λόγων προσειλῆφθαι εὐ τῷ κινοῦντι ὁ εἶδος, οὐχὶ δὲ εὐ τῷ πάσχειν, δίδωσι μὴ ἀεὶ ὁ κινοῦν ᾧ κινεῖσθαι κινεῖν, ἵ' πεται γὰρ καὶ ἡσυχὰ ὁ αὐτὸ τῆς κινήσεως εἶδος. ἵνα μὴ ὁ πονῦν ἀκίνητόν τι ὂν κινῇ· ταύτη οὖν καὶ ὁ αὐτίπρεσφεν ἀληθής.

Ω" ΣΤΕ ΚΑΙ ἡ ψυχὴ μεταξὺ ἄλλει αὖ ἡσυχὰ ὁ σῶμα ταύτην. καὶ αὐτὴ, ἢ ὅλη, ἢ ἡσυχὰ μέρεσι μεμιγμένη.

Τ ουτέστι καθ' ὅπερ σῶμα τοπικῶς ἢ ὅλη ἢ ἡσυχὰ μέρεσι μεμιγμένη. ἐπειδὴ φησὶν ἡ λεπτὸν ψυχῆς πρώτως τοῖς ζώοις ὑπάρχουσα κίνησις.

Ε Ι' ΔΕ ἔστιν οὐδὲν ἔχεται, καὶ ὀξυλοβοῦσιν εἰσιέναι πάλιν εἰδὲ χρὴ αὖ. τούτῳ δ' ἔοικε αὖ ὁ αὐίσταθαι τὰ πεπηγότα τῆι ζωῇ.

Ε ἐ γὰρ ἂς αὐτὴ κινεῖται καὶ ὁ σῶμα κινεῖ, καὶ ὁ αὐτίπρεσφεν ἂς κινεῖ κινεῖται, οὐχ ἕξει ὑπόθεσιν κίνησιν παρὰ τὰς σωματικὰς αὐτοῦ. δι τοπικαὶ αἱ λεπτὸ τῆς ψυχῆς τοῦ σώματος προαγομένου, καὶ αἱ τῆς ψυχῆς αὖ ζωτικαὶ κινήσεις ἔσονται τοπικαί, ὡς ἡσυχὰ μὲν μὴ πλὴν τοπικὴν εὐδοκοῦν αὐ πλὴν παρεῖναι ζωῇ, ἡσυχὰ μέντοι δὲ πλὴν ἐξοδον ἀποθνήσκειν. ὡίσταται ὁ αὐίσταθαι τὰ πεπηγότα τῆι ζωῇ, τοπικῶς τε σωματοειδῶς κινεῖσθαι τῆς ψυχῆς, καὶ εἰσιέναι τε καὶ ὑξιέναι.

Τ ΗΝ ΔΕ ἡσυχὰ συμβεβηκὸς κίνησιν ἡσὺν ὑφ' ἑτέρου κινοῖτο, ὡσὶν γὰρ αὖ εἶα ὁ ζῶον.

Κ αὖ αὐτὸ μὲν ἀκίνητον βουλόμενος εἶναι πλὴν ψυχήν, ἃ τε μόνα σ' τὰς σωματικὰς προσαγορεύει κινήσεις, ἡσυχὰ συμβεβηκὸς δὲ τῷ εὖ κινουμένῳ εἶναι σώματι. ἡ ὑφ' ἑαυτῆς λέγει οὕτω κινεῖσθαι αὐτὸ πλὴν καὶ ὑφ' ἑτέρου, καὶ γὰρ ὑπ' αὐτῆς κινεῖται ὁ σῶμα, καὶ ὑπὸ τινος αὖ ἄλλου κινητικῆς εἶα.

Ο Υ' ΔΕΙ δὲ ὁ ὑφ' ἑαυτῆ κινεῖσθαι εὐ τῇ οὐσίᾳ, ὥσπερ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι, πλὴν εἰ μὴ ἡσυχὰ συμβεβηκός.

Κ αἱ ὁ ἡσυχὰ συμβεβηκὸς ὑφ' ἑαυτῆ καὶ ὑφ' ἑτέρου κινούμενον, δῆλον ὡς οὐχ ἧ ὑφ' ἑαυτῆ, ταύτη γὰ ὑφ' ἑτέρου. καὶ ἔστι εὐαρχίσθαι ὁ φύσει καὶ ἡσυθὲ ἑαυτὸ, ὅπερ ὁ εὐ τῇ οὐσίᾳ δηλοῖ, ὑφ' ἑαυτῆ κινούμενον, ἢ ὑφ' ἑαυτῆ κινεῖται, οὐχ ὑπ' ἄλλου κινεῖται, πλὴν εἰ ἡσυχὰ συμβεβηκός. εἰ μὲν γὰρ ἑτέραν ὑφ' ἑαυτὸ ἡ ἑτέρα ὑπ' ἄλλου, ὡς αἱ τῆν πλανήτων σφαῖραι, πλὴν μὲν ὑδὶ αἱ ἀστολας ὑφ' ἑαυτῶν, πλὴν δὲ ὑδὶ δυνάμις ἐστὶν τῆς ἀπλανοῦς, ὡμολογημένως ἡσυχὰ συμβεβηκὸς ὁ κινούμενον ὑφ' ἑαυτῆ καὶ ὑφ' ἑτέρου κινεῖται. ἀλλὰ καὶ εἰ πλὴν αὐτὸ ὑφ' ἑαυτῆ τε καὶ ὑφ' ἑτέρου κινεῖται. οὔτε γὰ ἢ ὑφ' ἑαυτῆ ἔξωθεν, οὔτε ἢ ἔξωθεν ὑφ' ἑαυτῆ, ἡσυχὰ συμβεβηκὸς δὲ μένει ἡ αὐτὴ, ὅτι εὐ τῷ κινουμένῳ ἄμφω.

Ω" ΣΓΕΡ οὐ δὲ ὁ ἡσυθὲ αὐὸ ἀγαθὸν ἢ δι' αὐὸ, ὁ μὲν δι' ἄλλο εἶναι, ὁ δ' ἑτέρου εἰ ἕνεκα.

Τ ὁ ἡσυθὲ αὐὸ ἀγαθὸν, ὁ δι' ἄλλο αὐτὶ τίθησι. ὃ δὲ δι' ἑαυτὸ ὁ ἑτέρου εἰ ἕνεκα. οἷ ὑγιὲς ἡσυθὲ αὐτὸ ἀγαθὸν, τελειότης οὐσίας τῆς ζώντος σώματος, ὁ δὲ ὑγιεινὸν δι' αὐὸ ὑγίειαν. καὶ ἡ μὲν αὐξητὴ δι' αὐτὸ ἀγαθὸν· ἐπειδὴ αὐτὴ ὁ οὐ εἵνεκα καὶ τέλος. ὁ δὲ τοιοῦτος φθορὰ ἄλλου εἵνεκα, καὶ ὅσα ὀργανικὰ λέγομεν ἀγαθά. οὐκ ἔστιν οὖν ὁ ἡσυθὲ αὐὸ ἡ τοιοῦτον, δι' ἄλλο. οὐ δὲ ὁ δι' ἑαυτὸ ὡς δι' ἑαυτὸ ἄλλου εἵνεκα, οὐ δὲ τὰ αὐτὰ πεφύκασιν ὁμοίως, ἀλλὰ ἡσὺν ὁ αὐτὸ δι' ἑαυτό τε ἢ αἱρετὸν καὶ δι' ἄλλο, ἀλλ' οὐ ἡσυτὸν ὁ αὐτὸν λόγον.

Τ ΗΝ δὲ ψυχὴν μάλιστα φαίη τὶς αὖ ὑπὸ τ' αἰσθητικῶς κινεῖσθαι, ὅπερ κινεῖται.

Ε ἐπειδὴ πάλιν πλὴν σωματικὴν μόνην προσαγορεύει κίνησιν, ἡσυθὲ ὑπὸ τῆν αἰσθητὴν οὐχ ἡ ψυχὴ ἀλλὰ ὁ αἰσθητήριον κινεῖται διακεκριμένον, ἢ συγκεκριμένον, ἢ ὅλως ἀλλοιούμενον, ὃ καὶ αὐξητὸν τέλος ἐκπεπληγμένος εἴπερ κινεῖται ἴφη.

Λ' ΑΛΛ' μὲν ἡ εἰ κινεῖ γε αὐτὴ ἑαυτὴν, καὶ αὐτὴ κινοῖτ' ἄν.

Τ ἀλλ' αὐτὴν γὰρ πλὴν ἀλλοιωτικὴν, ἐπειδὴ μένη αὐτὴ ὑδὲ κατὰ τῆς ψυχῆς σωματικὴ κίνησις, καὶ ἡσυθὲ ὑπὸ τῆν αἰσθητὴν γίνεται, ταύτη καὶ ὑφ' ἑαυτῆς αὖ λέγοιτο. ἐπεὶ μὴ παρόντων καὶ σβεσάντων τῆν αἰσθητὴν οὐκ ἂν γένοιτο.

Ω" ΣΤΕ εἰ πᾶσα κίνησις ἕκαστα σὺν τῇ κινουμένῳ ἢ κινεῖ), ἡ ψυχὴ ἐξίσταιτο ἂν ἐκ τῆς οὐσίας· εἰ μὴ ἡσυτὰ

οὔτε κατὰ τὰ μόρια, ἀλλὰ ᾗ αὐτῷ κινουμένῳ εἶναι. κατὰ συμβεβηκὸς μὲν οὖν συγχωρεῖ τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι κινήσεις, ἃς ἐν αὐτῷ ἔχει σῶμα κινεῖται. αὐτὴν μὲν καθ' αὑτήν. τέτταρες δὲ αἱ κινήσεις τῆς οὐσιώδους οὐ κατὰ μεθεστηκυίας μεταβολῆς, ἀλλὰ τὴν κατὰ τὰ τρία γένη. ὧν ἡ κατὰ τόσον μία μὲν οὐκ ἴδιον δὲ κοινὸν ὄνομα, ὡς δι' ὀλίγων ῥηθήσεται. καθάπερ καὶ ἐν τοῖς περὶ φύσεως. ὅτι οὖν μία μίαν τὴν σωματικὴν καθ' ἑαυτὴν κινεῖται ἡ ψυχή, ἐκ τῶνδε τῶνδε ἂν γένοιτο φανερόν. ὁ γὰρ ποιοῦν αὐτὴν κινούμενον, ἢ σῶμα ἁπλοῦν ἔσται, ἢ σύνθετον ὡς ὁ ζῶν. ταῦτα δὲ ἐν τόπῳ· ἡ γὰρ ὁλότης ἐν τόπῳ ἐστίν. δηλοῖ δ' ὁ τὰς λεχθείσας κινήσεις ἐν τόπῳ εἶναι, ὡς τῷ ἐν τόπῳ εἶναι τὸ τοιόνδε εἶναι τὸ παρεχούσας. τοιόνδε τῷ ἄλλοθι τὰ οἰκεῖα ἔχοντι μόρια. ἅπαξ μὲν οὖν ἐστὶ διωρισμένον ὅτι ἐν τελέχειαι. ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἐν τόπῳ ὅλη ἀπαντᾷ τῷ σώματι παρεῦσα, ὡς ἡ ἑκάστη αὐτῆς ζωὴ δηλοῖ ἡ ἀπλῆ, ὅλη ἐν ὅλῳ ἡμῶν παρεῦσα μορίῳ. τῇ γοῦν διαφορᾷ πρὸς τὰ ἄλογα μορίοις ἀδιαιρέτοις, ἢ αὐτὴ αὑτῇ πλὴν πλῆθος. τίνι τε ταῦτὸν καὶ αὐτῶν καὶ πρὸς ἑτερότητα κείμενα, οὐ κατὰ τὰ μόρια ἑαυτῆς, ἀλλὰ καθ' ὅλην ἑαυτὴν πάντων, ἐπεὶ φαίνεται ὡς ἐν τῷ μὲν ἐγὼ, τῷ δὲ σὺ ἄλλοθι. ἄλλο πῶς οὐκ ἄλλοι οὖν ἢ ἄλλαι οὐσίαι· ἢ κατὰ μίαν ἢ ὡδὶ συμμοιρικὴν μεταβάλλουσα ἕξιν. ποιότητες γὰρ αἱ ἕξεις. ἀλλ' ὡς οὐ τῷ ἢ τὰ ἔρχεται τῆς φυσικῆς, εἰ μεταβολαὶ καὶ τοῦτο καὶ μιξὶς τὰ πάθη γίνεται. ἄξιον οὐ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ ζῴῳ. ὁ μὲν γὰρ ἄθροα παρουσία τῆς ἕξεως τῇ ψυχῇ, ἡ δὲ πρὸ τῆς παρουσίας διεξοδικὴ μεταβολὴ τῷ σωματικῷ καὶ ἀφίσθαι ταῦτα καὶ ἡ μὲν τοῖς εἰς ἑκάτερα γραμμικοῖς ὑπέμενεν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν τόπῳ ἡ ψυχή, οὐδ' αὖ κινεῖτο τὰς τῇ τόπῳ ὄντων κινήσεις. εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός. ἀλλ' ἁπλῇ φύσει κινήσεως μετέχει, τουτέστιν εἰ μὴ κατὰ τὸ ᾧ ἔστιν, ἀλλὰ καθ' ἑαυτὴν, τῇ τῷ τόπῳ εἶναι

ΕΝ ΤΙ Δὲ φύσει κινεῖται, κἂν βίᾳ κινηθείη, κἂν εἰ ξίᾳ, καὶ φύσει, ἐν αὐτῇ δὲ τόπον ἔχει καὶ τοῦδε ἁρμόττει. ἐκ δ' ἀνάγκης κινεῖται φύσει, καὶ ἁρμοῖ τῷ τούτῳ φύσει. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς ὃ κινεῖται βίᾳ, τῷ ἁρμοῖ τῷ τούτῳ ξίᾳ

Η' τὴν δὲ γλυκύτητα ζῴων δηλαδὴ ψυχὴ, τοῦδε ἕνεκα ὁ λόγος, καὶ ἡ ὄρεξις ᾗ κινεῖσθαι κινεῖ. οὐ γὰρ καθόλου ἕξεως ταῦτα φύσει κινούμενα καὶ βίᾳ κινεῖσθαι. ὅπερ ξύδος ἔξω τὰ οὐράνια. ἀλλ' ἔστω τοῦδε τῆς τοιαύτης ἕρπουσα ψυχῆς. ὅτις ταῖς τοιαύταις κινεῖ κινήσεις ταῖς καθ' ὅλου ἡ ζῆσις. αἷς καὶ ἡ βίαιοι παρυφίστανται. ποτὲ γὰρ καθ' ὅλα κατὰ φύσιν κινούμενα, καὶ ἁρμοῦντα ποτὲ, καὶ βίᾳ πίφυκε κινεῖσθαι. καὶ ἡ ψυχὴ οὖν εἰ τῷ κινεῖσθαι κινεῖ, ποτὲ αὖ κινοῖτο, ἅτε μὴ ἀεὶ κινοῦσα. διὸ ἡ μὴ βίᾳ κινήσει. ὃ οὔτε ἡ ψυχὴ ποτὲ κινεῖται, εἴ γε κατὰ τὸν ζῳὸν κινεῖται. οὔτε ἡ κατὰ ἁρμὸν κινούμενα καὶ ποτὲ κινεῖται, αἰεί γε καὶ ξίᾳ κινεῖσθαι. οὐ γὰρ ἡ τόδωσι πολλὴ, ἀλλ' ἀεὶ ἐν ταὐτῷ ἀεὶ ἡ ἐκουσίως ὁρμή. ὡδὶ δὲ τὴν ἐτόδωσι κινουμένων, καὶ ὡδὶ τὴν σωματικὴν κίνησιν, εἰ τοῦτο γένοιτο, ἀλληθὲς ἐν ἀξίωμα. εἴπερ γοῦν τούτων φύσει κινεῖται, καὶ βίᾳ. καὶ ἐν ἀεὶ παλιντροπεῖ βίᾳ, ᾗ φύσει. οὐ γὰρ ἂν ἐβιάσθη μὴ πεφυκὸς, ἐν δὲ πεφυκὸς ἔχοι ἂν τινα κατὰ φύσιν κίνησιν. καὶ ἔστιν ᾗ ἁρμοῖ φύσει τε καὶ ξίᾳ καθόλου· ἀξιοῦται. καὶ εἰς ὃν φθείρεται φύσει τοῦτο, καὶ μοῖρα κατὰ φύσιν. τοῦτῳ γὰρ ὑπ' ἄλλου κινούμενον ὡδὶ ἐν οἰκεῖον, οὐκ ἀεὶ δηλαδὴ ἐν οἰκεῖον ἔχον πίφυκε καὶ αὖθις εἰς ἐν οἰκεῖον ὑπό τινος γλυκύνθαι παρὰ φύσιν καὶ ξίᾳ.

ΓΟΓΛΙ Δὲ ξίαιαι τῆς ψυχῆς κινήσεις ἔστω ταῦτα καὶ ἁρμοῖα, οὐ δὲ πλάττειν βουλομένοις ξάδιον ἀποδοῦναι.

Δ ἰόν ὅλη αὐτοπροαίρετος ἡ λογικὴ ζωή. ἐν δὲ προαιρετῷ τὸ αὐτεπάγγελτον ἐν βίαιοι. διὸ καὶ τὸ ταῖς τυραννικαῖς ἀσύγκλειστοι, δηλαφάνται ἐν τῆς ψυχῆς ἑκούσιον, ἢ αὐτεπάγγελτος ἦν, καὶ πως ἑκούσιος πρὸς τὸν ἀσύγκλειστον ἐδιδοῦσιν.

ΕΝ ΤΙ Δὲ τὸ μὲν ἄνω κινήσεται, πῦρ ἔστω. εἰ δὲ κάτω, γῆ. τούτων γὰρ τῶν σωμάτων αἱ κινήσεις αὗται. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καὶ περὶ τὴν μεταξύ.

Ο' ρκ ἀεὶ ποιοῦν ταχὺ τὰς σωματικὰς ἀποσείεται τῆς ψυχῆς κινήσεις.

ΕΝ ΤΙ Δὲ, ἐπεὶ φαίνεται κινοῦσα ἐν σῶμα, ταύτας βούλεται καὶ τὰς κινήσεις ἃς καὶ αὐτὴ κινεῖται. εἰ δὲ ἕτερα καὶ αὐτὴ ἐφήσει εἰ τεῖν ἄλλα. δῆλον ἐν ὅτι ἰῶ ἐν σῶμα κινεῖται ταύτην καὶ αὐτὴ ἐν δὲ σῶμα κινεῖται φορᾷ.

Α' ὲ μὲν ἐν κινοῦν κατὰ ἓν εἶδος ἔστι τοῦ κινουμένου, ὡς ἔφη τῷ τρίτῳ τῆς φυσικῆς, εἴδος δὲ ἀεὶ ἕξει τι ἐν κινοῦν, ὅτου ἐν δὲ ἢ τοιόνδε ἢ τοσόνδε ὂν ἔστιν ἀρχὴ καὶ αἴτιον τῆς κινήσεως ὅταν κινῇ. ἀλλ' οὐ δῆλον πῶς μὲν πάντως. παντελῶς δὲ ποτὲ, ὅταν τῷ κινεῖσθαι κινῇ. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ τῷ εἶναι αὐτὸς ἄνθρωπος ἄνθρωπον γεννᾷ, καὶ οὐδρῶν ἀνθρωπείων καὶ διακείμενος. ὁ δὲ ὑλικὸς ἄνθρωπον γεννᾷ, οὐδρῶν μὲν κατὰ τὸ ἀνθρώπειον εἶδος, οὐκ ὢν δὲ αὐτὸς ἄνθρωπος. τῇ μὲν χεὶρ ἐν κινοῦν τοπικῶς κινεῖ, ἅμα τε οὐδρεύῃ καὶ αὐτὴ τῷ τοπικῷ κίνησιν τῇ πάσχουσα. ἡ δὲ τῆς χειρὸς κινητικὴ ψυχὴ μόνον οὐδρεύῃ τοπικῶς. εἴ γε μὴ ἓν πάσχει οὐδργεῖ, δίλογον ἂν οὕτω κατὰ τὸ αὐτὸ ἄμφω γένεσθαι εἶδος, τόν τε οὐδργεῖαν καὶ τὸ παῖδος. οὐ γὰρ τῇ καυφότητι ἀλλὰ τῇ θερμότητι θερμαίνει

πρὸς τὰς ἀρχὰς εἰκειότητα καὶ αὐτῷ ἀποίεμουσι, λέγου καὶ νοῦ ἕξίωσι. ὅθ γαρ ὃ ὅμοιος τῷ ὁμοίῳ γινώσκεσθαι. τῆς δὲ τοιαύτης αἰτίας μόνος ὁ νοῦς ἐξαίρεται ὑβαίρει, οὐχ ὡς μὴ καὶ ἕξιος τῇ αὐτοκίνητον δυνάμει ὁ γνωστικὸν προσήκειν τιθέμενος. νοῦν γαρ αὐτὸν τίθεται. ἀλλ' ὅτι δὴ καὶ σαφῶς ἐπάγει. ὡς μὴ καθ' ὁμοιότητα ἡγούμενος γίνεσθαι τὸν γινώσκοντα. ἀμεγὰ γαρ ὄντα πρὸς τὰ ἄλλα ὁ νοῦς. καὶ οὐδὲν ἔχοντα πρὸς αὐτὰ κοινόν, ἀλλ' οὐδὲ μετέχοντα ὑπ' αὐτῆς, ἕξιον ἦν ὁ ἀπαθὲς δηλοῦν, ὅμως γινώσκειν πάντα.

1 ΙΟΥΤΟΣ δ' ἂν, πῶς γινωρίζει, καὶ διὰ τὴν αἰτίαν, οὔτε ἐκεῖνος εἴρηκεν, οὔτ' ἐκ τῆς εἰρημένων ἐμφανὲς ἔστιν. ὅσοι δ' οὐαυτιώσεις ποιοῦσιν οἱ ταῖς αρχαῖς, καὶ πῶν ψυχῶν ἐκ τῆς οὐαυτίων συνιστᾶσιν. οἱ δὲ, ἐκ τῶν ἐναντίων. ὅσον θῦρ μὲν, ἢ ψυχρόν. ἢ τοιοῦτον ἄλλο, καὶ πῶν ψυχὴν ὁμοίως οὖ τι τούτων εἶναι πιθάνον. διὸ καὶ τοῖς ἐνόμοσιν ἀκολουθοῦσιν. εἰ μὲν ὁ θῦρ μὲν λέγοντες, ὅτι δὴ ἕξιον καὶ ὁ ζῶν ὠνόμασεν. εἰ δὲ ὁ ψυχρὸν διὰ πῶν αὐκπνοῶν καὶ πῶν καταψύξιν, καλεῖσθαι ψυχῶν. τὰ μὲν οὖν παρειλημμένα τοῦ ψυχῆς, καὶ διὰ ἃς αἰτίας λέγουσιν οὕτω, ταῦτά ἐστιν.

Δ ἰέον ὁ μὲν ἀμεγὰς τῆς κυρίας καὶ πρώτης αρχῆς πρὸς τὰ ἀπ' αὐτῆς, καὶ ὁ ἀπαθὲς ἀποδεχόμενος φαίνεται. ᾧ δὲ ἐπισκήπτει αὐτῷ. ὡς μὴ ἀπόπτη πῶν τῆς γινωρίσεως αἰτίαν, ἀσαφῶς δὲ ἀμεγὲ μόνον ἀπόπτη πῶν αρχῶν, φαίνεται πῶν μὲν ὡς οὐ συνοίχοις ὁμοιότητα τῆς αρχῆς πρὸς τὰ ὀπ' αὐτῆς μὴ ἀποδεχόμενος. ὃ προσήκοντος δὲ ἂν δι' ὃ παντελῶς ἀκοινώνητον. δεῖ γ' εἶναι καὶ τὰ τῆ γινωσοῦ εἶδος ὁ γινώσκει. ἕξιον δὲ οὐκ ἐῶν τῆ μηδεμίαν ἔχοντος πρὸς αὐτὸ κοινωνίαν. ἔδει οὖν καὶ οὐ τῆ αρχῆ ἀπολάπτειν ὁ πῶν σύνοιχον πρὸς τὰ ἀπ' αὐτῆς. ἀλλὰ πῶν καθ' ἑαυτὰ κρείττονα ἰδίας, καὶ αὐτὸ ἕξιον αἰτιάσθαι αὐτὴν πρόσληψιν. ἢ καὶ οὐχ ὁμοταξῶς, ἀλλὰ καθ' ὑφειμένῳ πρὸς ἑαυτῶν ὁμοιότητα, καὶ παράξει αὐτὰ καὶ γνωρεῖ. διὸ καὶ τοῖς τοὺς στοιχειώδεις αρχὰς οὐ τῆ ψυχῆ θεμένοις ἐπισημαίνεται, ὡς οὐ πῶν κινουμένῳ τοὺς τῆ κινουμένων ἀχωρίστους μεταφέρουσι. δῆλον δὲ ὡς καὶ οἱ οὐ τῆ οὐαυτίων τιθέμενοι πῶν ψυχὴν, γνωστικῶν ἀμφὶν ὑπάλαβον, διὰ βαθέος καὶ ὁ λεπτὸν γινώσκουσιν. ἅπερ μέν καὶ ἡ αὐτὴ τῆ οὐαυτίων ἐπισήμη.

Ε ΓΙΣΚΕΠΤΕΟΝ δὲ, πρῶτον μὲν πόθεν κινήσεως. ἴσως γαρ οὐ μόνον ψεύδος ἔστ ὁ πῶν οὐσίαν αὐτῆς τοιαύτην εἶναι, οἵαν φασὶν οἱ λέγοντες εἶναι πῶν ψυχῶν ὁ κινοῦν αὐτὸ, ἢ δυνάμενον κινεῖν. ἀλλ' οἵ τι τῆ ἀδυνάτου, ὁ ὑπάρχειν αὐτῆ κίνησιν.

Ο σκοπὸς τὰς παρειλημμένας ἐξετάσαι δόξας. καὶ εἰ λέγεται μὲν ἔτι ἀληθῶς εἴρηται. διαρθρῶσαι δὲ καὶ εἴ τι μὴ καθ' πῶν αὐτὴν τῆ ὀνομάτων χρῆσιν παραδίδοται. ἵνα μὴ καθ' ταῦτα τὰς τῆ προσβυτέρων ἡμᾶς ἐκδεχόμενος δόξας, καὶ ὡς ἀληθῶς δοκῆ ὁ κλεινὸν τῆ παραδόντων προσήκειν, σφαλλώμεθα. αὐτίκα. τῆ πλάτωνος τῆς τῆς κινήσεως χρωμένου ὀνόματι καὶ εἰδῆ τῆς ψυχικῆς ζωῆς, ὡς ἀπολιπομένης, καὶ οὐ διοριζομένης πάντη, οὐ δὲ καθαρῶς ἀμβρίστου μενούσης, καὶ ταύτην κίνησιν προσαγορεύοντος, δοκῆ πῶν ὅλως ἐκ τῆ ἀμβρίστου ὑπάρχειν, καὶ οὐσίαν τῆς ψυχῆς ὁ αὐτὸ κίνητον θεμένου, ὡς καθ' ζωὴν οὐσιωμένης τοιαύτην, οὐδὲ βάζειν μὲν τῆς ἀμβρίστου οὐσίας, ἀλλ' οὐ πάντα ἐσῶζειν, ἵνα δοκῆ μὲν τῆ κινητῆ πῶν ὕφεσιν, δοκῆ δὲ τῆ. αὐτὸ πῶν εἰ τῆ ἀμβρίστῳ μονὴν εἰδείκνυται, καὶ πῶν ἅμα εἰ ἑαυτῆ μούσαν, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς προῆσαν, ὁ αριστοτέλης πῶν μβρίστην καὶ καθ' αὐτὸν ἐχειαν αριθμομένῳ μόνῳ ὡσθὼς προσαγορεύει κίνησιν, καθ' πῶν παρὰ τοῖς πολλοῖς τῆ ὀνόματος χρῆσιν, οὐ μόνον ἀποφάσκει τῆς ψυχικῆς αὐτὸν οὐσίας, ἀλλὰ μὴ δὲ ὁ παντελῶς καθ' αὐτὸν κινεῖσθαι πῶν ψυχῶν ἀποφαίνεται.

Ο' ΤΙ ΜΕΝ οὖν οὐκ ἀναγκαῖον ὁ κινοῦν καὶ αὐτὸ κινεῖσθαι, πρότερον εἴρηται. διῃρῆς δὲ κινουμένου πάντος, ἢ γαρ καθ' ἑτερον, ἢ καθ' αὐτὸ. καθ' ἕτερον δὲ λέγομεν. ὅσα κινεῖται τῷ τὸ κινουμένῳ εἶναι οἷον πλωτῆρις. οὐ γαρ ὁμοίως κινοῦνται τῷ πλοίῳ. ὁ μὲν γαρ καθ' αὐτὸ κινεῖται. οἱ δὲ τῷ τὸ κινουμένῳ εἶναι, δῆλον δ' ἐκ τῶν μερέων. οἰκεία μὲν γαρ ἐστὶ κίνησις, ποδῶν βάσις. αὕτη δὲ καὶ αὐθρώπων. οὐχ ὑπάρχει δὲ τοῖς πλωτῆρσι τότε. διῃρῆς δὲ λεγομένῳ τῆ κινεῖσθαι πῶν ἐπισκοποῦμεν πρῶτον τῆς ψυχῆς. εἰ καθ' αὐτὸν κινεῖται, καὶ μετέχει κινήσεως. πολλαχῶς δὲ κινήσεων οὐσῶν, φορᾶς. ἀλλοιώσεως. φθίσεως. αὐξήσεως. ἢ μέναι τούτων κινεῖται αὖ, ἢ πλείους, ἢ πλείους. εἰ δὲ κινεῖται μὴ καθ' ὁτὰ συμβεβηκὸς, φύσει αὖ ὑπάρχει κίνησις αὐτῆ. εἰ δὲ ἔστιν, καὶ τόπος. πᾶσαι γαρ αἱ λεχθεῖσαι κινήσεις, οἱ τόπῳ. εἰ δ' ἔστιν ἡ οὐσία τῆς ψυχῆς ὁ κινεῖ ἑαυτὸν, οὐ καθ' ὁτὰ συμβεβηκὸς ὁ κινεῖσθαι αὐτῆ ὑπάρχει. ὡς πῶν τῷ λευκῷ. ἢ τῷ ῥιπτικῷ. κινεῖται γαρ καὶ ταῦτα. ἀλλὰ καθ' ὁτὰ συμβεβηκὸς. ᾧ γαρ ὑπάρχουσιν, ἐκεῖνο κινεῖται ὁ σῶμα. διὸ καὶ οὐκ ἔστι τόπος αὐτῆς. τῆς δὲ ψυχῆς ἔσται, ἅπερ φύσει κινήσεως μετέχει.

Ε' γαρ τῷ θῆται τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. οὗ ᾧ δ' λειπται πάντα μὲν τὰ πρῶτα κινητικὰ καθ' αὐτὰ ἀκίνητα. ὁ δὲ πρώτιστον καὶ καθ' συμβεβηκὸς ἀκίνητον. καὶ νοῦ ἔστω μεμνῆσθαι δῆλον τῷ τὸ κινουμένῳ πλοίῳ ὑρισμῶν τοῦ αὐθρώπου. ὃς κινεῖταί πως ὑβ' ἄλλου εἰς ἄλλον μεταφερόμενος τόπον. οὐχ ὁμοίως δὲ τῷ πλοίῳ. ὅτι ἕξιον μὲν καθ' αὐτό. ὁ δὲ τὸ αὐτῷ ὑρισμῶν, οὔτε καθ' ὅλον ἑαυτὸν,

οὔτε καθ' ὁτὰ

Ο ΤΙ μὲν οὖν αὐτῆς ἐφορίστο συμβαίνειν. τοσοῦτον δὲ τοῦδε βελτίω ἱστορίας καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐπιτηδευσάντων, ὅτι τῇ μαγνήτιδι λίθῳ ψυχὴν ἐνδίδοσαν, ὡς κινητικὴν τοῦ σιδήρου, ἵνα καὶ ἐκεῖνον κινητικὸν εἶναι φῶσι ψυχὴν ἐπισώσαντες, οὐκέτι δὲ ὕδωρ εἶναι φῶσι ψυχὴν εἰς αὖθις αἰεί πιμπλάμενον, καίτοι στοιχεῖον τὸ ὕδωρ τιθέμενοι ἐπειδὴ τὴν σωμάτων τὸ ὕδωρ ἅλις στοιχεῖον. εἰκὸς δὲ ἀσώματον αὐτῷ ἐκεῖνον οὐκέτι τίθεσθαι. σαφῶς δὲ τὰ τοῦδε διογένους ἱστορήσομεν. τοῦδε δὲ ἡρακλείτου συλλογιζομένῳ ἔοικεν, οὐχ ὡς σαφῶς λέγοντος πῦρ εἶναι θυμίτην ξηρὰν τὴν ψυχήν. ἀλλ' ὡς τοῦ πυρὸς πρὸς τῷ λεπτομερεῖ καὶ τὸ ἀπέρατον ἔχοντος, καὶ τῷ κινεῖσθαι τὰ ἄλλα κινοῦντος. καὶ ὅλῳ ταὐτά τε τῇ ψυχῇ προσήκοντος, ὡς ὅλῳ παντὸς τοῦ ζῴου ἐνούσῃ σώματος, καὶ ὡς τῷ κινεῖσθαι κινητικῇ, καίτι ὡς γνωστικῇ. εὖ μετα βολὴ γὰρ συνιέναι τὰ ὄντα οὐκέτι τίθεμενος ὁ ἡράκλειτος, καὶ τὸ γνωσόμενον αὐτὰ τῇ ἐπαφῇ γινώσκον, συνίεσθαι ἐβούλετο. ὡς δὲ εἶναι καὶ τὸ γινώσκον εὖ κινούσῃ.

Γ ΑΡΑΡΑΝΕΙΩΣ δὲ τούτοις, καὶ ἀλκμαίων ἔοικεν οὐκέτι λαβὼν τοῦδε ψυχῆς. φησὶ γὰρ αὐτὴν ἀθάνατον εἶναι, ὅτι τὸ ἐοικέναι τοῖς ἀθανάτοις. εἶδος δ' ὑπάρχειν αὐτῇ, ὡς ἀεὶ κινουμένῃ. κινεῖσθαι δὲ καὶ τὰ θεῖα ἅπαντα συνεχῶς ἀεί. σελήνην. ἥλιον. ἄστρα, καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον. Δ

Ο ἀλκμαίων κροτωνιάτης ὢν οὐκέτι μὲν ἄλλων ὡς πυθαγόρειος παρεδίδοτο. οὐκέτι δὲ ἀριστοτέλους ἐν τῇ μικρᾷ τὰ φυσικά, ὡς τοὺς δύο συνειληχὼς ἢ αὐτὸς παρὰ τούτοις ἢ παρ' ἑκάτερα λαβών, μνήμης ἠξίωται. ἔοικε δὲ αὐτὰ φιλοσοφῆσαι, ὡς ἐκ τῶν ναῦ λεγομένων τεκμαίρεσθαι. ἀθάνατον γὰρ λέγει τὴν ψυχήν, ὡς ἐοικυῖαν τοῖς ἀθανάτοις. καὶ παρὰ πλάτωνι γοῦν ὁμοίως λέγονται τοῖς ἀθανάτοις. δηλ. ἢ καὶ τῆς ἀθανασίας ὑφαιρούμενος τὴν ἀπόδειξιν μετέχειν ψυχήν. ὑπάρχειν δὲ αὐτῇ τὸ ἀθάνατον ὡς ἀεικινήτῳ. οὕτω δὴ καὶ οὐ τῷ φαίδρῳ ὡς ἀεικίνητος, δηλ. τὸ εἶναι αὐτοκίνητος, δείκνυται ἀθάνατος, οὐ τῷ σώμασι πρέπουσαν κίνησιν, ἀλλ' ᾗ καὶ αἰθερίαν ψυχαί. δι' ᾗ καὶ τὰ φαινόμενα αὐτὴν σώματα κινεῖται ἀϊδίως.

Τ ΩΝ δὲ φερεκυδείων, καὶ ὕδωρ τινὲς ἀπεφήναντο, καθάπερ Ἵππων. πειθοῦς δ' ἕνεκεν ἐκ τῆς γενῆς, ὅτι πάντων ὑγρά. καὶ γὰρ ἐλέγχει τοὺς αἷμα φάσκοντας τὸν ψυχὴν, ὅτι ἡ γονὴ οὐκ αἷμα. ταύτην δ' εἶναι τὸν πρώτην ψυχήν. ἔστι δὲ αἷμα καθάπερ καὶ ἔπαισε, τὸ αἰσθάνεσθαι τὰς ψυχὰς Σ οἰκειότατον ὑπολαμβάνειν. εἶδος δ' ὑπάρχειν δηλ. τὸν τοῦ αἵματος φύσιν.

Σ ΤΙΘΕΤΟ μὲν καὶ θαλῆς ὕδωρ τὸ στοιχεῖον, ἀλλὰ γνωμικῶν. καὶ οὐχὶ τὸν ψυχὴν πάντως σῶμα ἔφετο. ἵππων δὲ ὡς εἰκὸς οὕτως ὁ ὅμοιον. ἐν καὶ ἄθικτον γινόμενον ἱστοροῦσι. ἔθον καὶ οὐ τῇ μιξει τὰ φυσικὰ Ο οὐκ ἀξιοῦσι σωτάττειν αὐτὸν τοῖς φυσικοῖς. καὶ οὐ ταὐθὰ φορτικὸν καλῶν, οὐ μόνον ὡς παχυμερέστερον αὐτὸν λέγοντα στοιχεῖον. τούτου γοῦν καὶ ὑπόδικα πολογεῖσθαι ἠξίωσαν, τὸν αἰτίαν τῆς οὐσιώσεως ἐκθέμενος. ἀλλὰ μάλιστα δηλ. τὸν ἀθεότητα. ὁ δὲ ἐν ἅμα τὸν ψυχὸν θέμενος κεῖται, εἴτε ὁ τὴν φύσιν τὸν ἀέρα γινόμενος ὡς, εἴτε σοφιστής τις, οὐδὲν ὑμῶν διοίσει. εἰς ἕξιν δὲ ὑπεφέρετο, δηλ. ἢ τὰ οὐ μὴν ἄσαιμα εἶναι τὰ ὄντα, αἰσθάνεται ὁρατά.

Γ ΑΝΤΑ γὰρ τὰ στοιχεῖα κεῖται τὸν ἐλαφρὰ, πλὴν τῆς γῆς. ταύτην δ' οὐδεὶς ἀποπέφανται, πλὴν εἴ τις αὐτὸν ἔφηκεν ἐκ πάντων εἶναι τὴν στοιχεῖα, ἢ πάντα.

Τ ΟΥΤΩΣΙ ἢ ἐγκείμενα οὐ τι στοιχεῖον εἶναι. ἀρχήν τι καὶ τῇ ψυχῇ προσήκειν. οὐδεὶς δὲ μόνον τὸν γῆν, δηλ. ἢ παχυμερὲς καὶ ἀκίνητον.

Ο ΡΙΖΟΝΤΑΙ δὲ πάντες τὸν ψυχὸν, ἧττον ὡς εἰπεῖν. κινήσει. αἰσθήσει. ᾧ ἀσωμάτῳ.

Τ ὁ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ ἐκ τῶν τῷ ἐμψύχῳ ὑπαρχόντων, εἰς τὰ τῇ ψυχῇ προσόντα αἰτιᾶται, μόνα δ' αὐτῇ προσῆπτε κίνησίν τε καὶ αἴσθησιν. οὐ γὰρ ἓν τῷ ἐμψύχῳ προσὸν ἢ λεπτομερὲς ἢ ἀσώματον. ὑσδρὸν δὲ ἐκ τῶν τοῦδε αὐτὸς εἰπόντων, καὶ ὅτι διάτε ἢ αἰθέριον. ἢ δηλ. ὁ ὅλον ἐνοῦσα τῷ σώματος καὶ τῷ ἀσωμάτῳ αὐτὸν ὀρίζεσθαι οὐκέτι πάντων λέγει, οὐ τῷ κυρίως λέγων ἀσωμάτῳ πάντως, ἀλλὰ λεπτομερὲς λέγων καὶ ἢ λεπτομερὲς σῶμα.

Τ ΟΥΤΩΝ δὲ ἥκιστα αἰσχύνεσθαι πρὸς τὰς ἀρχάς. διὸ καὶ οἱ τῷ γινώσκειν ὀρίζόμενοι αὐτὸν, ἢ στοιχεῖον, ἢ ἐκ τῶν στοιχείων πειρῶσι. λέγοντες παρεκπλησίως ἀλλήλοις, πλὴν οὐ πάντως. φασὶ γὰρ γινώσκεσθαι ἢ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ. ἐπειδὴ γὰρ ἡ ψυχὴ πάντα γινώσκει, σωμάτων αὐτὸν ἐκ πάντων τὴν ἀρχῶν. Οἱ μὲν οὖν μίαν τινὰ λέγουσιν αἰτίαν καὶ στοιχεῖον εἶ, καὶ τὸν ψυχὸν οὐ τιθέασιν. οἷον, πῦρ, ἢ ἀέρα. οἱ δὲ πλείω λέγοντες τὰς ἀρχὰς, καὶ τὸν ψυχὸν πλείω λέγουσιν. Ἀναξαγόρας δὲ μόνος, ὁ παντὸς φησὶν εἶναι ἢ νοῦν. καὶ κοινὸν οὐθὲν οὐδενὶ τὴν ἄλλων ἔχειν.

Ω ς καὶ τὸν πρὸς ἀρχὰς κοινωνίαν τῆς ψυχῆς ἥκιστα τούτων ὑπάρχειν τῇ ψυχῇ, τό, τε κινητικὸν καὶ ἢ αἰσθητικὸν καὶ ἢ ἀσώματον. ὅτι μὲν οὖν ἢ ἀσώματον καὶ ἢ κινητικὸν τὰς ἀρχὰς προσήκει, καὶ παρῄνεσεν ὡς αὐτόθεν γνώσιμον. ἢ γὰρ σωματικὸν καὶ ἢ κινούμενον πάντα σωματικὴν κίνησιν, μόριόν ἐν καὶ μόριόν ἔχει οὐδενὸς, καὶ δηλ. εἶδος τῷ σωμάτος διόμενον, τοῖς αἰτιατοῖς ἀλλ' οὐ τοῖς ἀρχαῖς προσήκει. ἢ δὲ κινητικὸν καὶ ἢ ἀσώματον, ὡς αἴτια τούτων καὶ αὐτὰς ἐγκείμενα ἀρχικὰ ἔσται. ὅτι δὲ καὶ αἱ ἢ αἰσθητικὸν ἢ ἁπλῶς ἢ γνωστικὸν αὐτῇ ἀποδιδόντες, κατὰ τὸν

τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως.

Ο' μὲν ἀριστοτέλης ὁ φαινόμενος ἀεὶ εὐθὺς ἐστερῆσθαι καὶ ἐλέγχειν, καὶ τὰ ὀνόματα κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν ἐκφέρεσθαι εἴωθεν. ἀλλ' οὐ τῇ πραγματείᾳ τὴν αὐθαίρετον αἵρεσιν αὐτῆς ἀλλὰ μόνον τὴν ὀνομάτων κατάχρησιν ἅπασιν οἰκείους τε ἤδη τινὰς ὁρᾶν, καὶ ὑπ' ἀριθμούς τε τοὺς μαθηματικοὺς, ἢ ἐκεῖ μεγάθη φερομένους τὰ γεωμετρικά. οἱ δὲ αἵρεσις τὰς λεωφόρους ἐκβεπόμενοι, καὶ οὐ προϊέμενοι μόνοις τοῖς ἀξίοις παραδιδόντες τὴν φιλοσοφίαν, πρὸς τοὺς ἄλλους ὅλῃ τῇ μαθηματικῶν αὐτὴν ἀνελίκνωτο ὀνομάτων. καὶ ζωφόρῳ μὲν ἡ τῆν αἵρεσιν ὄντα, οὐ τοῖς εἰς τὰ μεδὲ τὰ φυσικά μοι γεγραμμένοις διήρθρωται. νῦν δὲ ὅσον πρὸς μόνον τὴν προκειμένην ἐν τῇ ὑβάγωσιν ἐπιτηδεῖον αἰσχύνομαι, λέγωμεν. ἀριθμοὺς λέγοντες τὰ εἴδη, ὡς πρῶτα διακεκριμένα τῆς ἀμερίστου οὐσίας, τὰ γὰρ ὑποδεέστερα, καὶ ὑποδιήκειν, ὁ μὲν παντελὴς τὴν εἰδῶν πλῆθος ὅλῃ τῆς ἀνάδος ὑπέτιθετο. τοὺς δὲ πρώτας εἰδοποιὰς ἀρχὰς, τῇ μὲν μονάδι καὶ δυάδι ὡς οὐ δὲ ἀριθμοῖς. πρώτη δὲ μονὰς καὶ τετράδι ὡς πρώτοις ἀριθμοῖς, τῇ μὲν τελειοτέρων, τῇ δὲ αὐτίων. ὑβ ὧν κατὰ συναγωγὴν ὁ δέκας γίνεται ἀριθμός. μετὰ δὲ τοὺς ἀριθμοὺς οὐ ῥᾳδίως λαμβάνειν καὶ πολλοστοῖς, τὰ γεωμετρικὰ πρὸ τῆν φυσικῶν ἐσπουδάκεσι μεγάθη, καὶ ταῦτα ὡς εἰς αἰτίους τοὺς εἰδοποιοὺς ἀφορῶν ἀριθμοὺς, καὶ τοὺς τούτων ἀρχὰς. ὁ μὲν σημεῖον ὡς ἀμερὲς εἰς τὴν μονάδα. τὴν δὲ γραμμὴν ὡς πρώτην διάστασιν εἰς τὴν δυάδα. καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὖ ὡς ὑπὸ πλείστα διαστάζειν. εἰς τὴν τριάδα. εἰς δὲ τὴν τετράδα ὁ στερεόν. καὶ ἐκπέλουν ὡς ἐκ τῆν ὑπὸ ἀριστοτέλους λεγομένως τὴν μερίζεσθαι, τὴν δυάδα πρῶτον μῆκος. οὐ γὰρ ἁπλῶς μῆκος. ἀλλὰ ὁ πρῶτον. ἵνα ὁ αἴτιον σημαίνωσιν. ὡζεύτως δὲ καὶ πρώτου πλάτος τὴν τριάδα. καὶ πρώτου βάθος τὴν τετράδα. αὖῆγεν δὲ εἰς τὰς εἰδοποιὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ψυχικὰς πάσας γνώσεις. τὴν μὲν νοεράν ὡς καθ' ὅ ἔωσιν ἀμερίστου σωμερουμένην εἰς τὴν μονάδα. τὴν δὲ ὑπολογιστικὴν ὡς ἀκολουθομένην, καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἑτέρα τῇ αἰτίου εἰς ὁ αἴτιαν προαγομένην, ὡς δὲ καὶ ὅλῃ ὁ ἁπλανὴς καὶ ἀεὶ ὅλῃ τὴν αὐτὴν ὁδεύουσαν, εἰς τὴν δυάδα. τὴν δὲ δόξαν εἰς τὴν τριάδα. ὅλῃ ὁ τὴν δυνάμεων αὐτῆς μὴ ἰδεῖν ὁ αὖ ὁ ἀεὶ, ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἰδεῖν ὁ ἀληθὲς, τοτὲ δὲ ἰδεῖν ὁ ψεῦδος κλίνειν. εἰς δὲ τὴν τετράδα τὴν αἴσθησιν, ὅλῃ ὁ σωμάτων εἶναι ἀπλανεπίκλιν. καὶ γὰρ οὐ μόνῃ τῇ δυάδι μίαν ἀφ' ἑκατὸν δὰς μονάδος πρὸς τὴν λοιπὴν διάστασιν. οὐδὲ τῇ τριάδι δύο ὑβ ὁποιωοῦν πρὸς τὰς λοιπάς. οὐδὲ τῇ τετράδι ἓξ. αὖῆγεν τοίνυν εἰς τὰς ἀρχὰς, τά τε γνωστὰ πάντα, τουτέστι τὰ ὄντα ὑπὸ τὰς γνωστικὰς τούτων δυνάμεις. διήρουν δὲ τά τε ὄντα οὐ κατὰ πλάτος. ἀλλὰ κατὰ βάθος. εἴς τε τὰ νοητὰ καὶ ὑπερνοητὰ καὶ δοξαστὰ καὶ αἰσθητά. καὶ ὁμοίως τὰς γνώσεις εἰς νοῦν καὶ ὑπόνοιαν καὶ δόξαν καὶ αἴσθησιν. ὁ μὲν ἓν αὐτοζώων ἐκ τῆς τῶν γνωσῶν ἕλκπλαι διαιρέσεως, ὁ νοητὸν ὁ νοῦν διακόσμον. οὗ ὧ τὰ αὐτοειδῆ τουτέστι τὰ πρῶτα καὶ αἱ τούτων ἀρχαὶ, ἡ τῆ αὐτοκόσμου ἰδέα, ἤτις τῆ πρώτου μήκους, ἤ τις ἐν ἡ αὐτοδυάς. ἤτις τῆ πρώφρυ πλάτους, καὶ ἡ τῆ πρώτου βάθους. κατὰ κοινοῦ γὰρ ὁ πρῶτον ἐκεῖ πάντων συναρμόσεσιν. τουτέστιν ἡ αὐτοφῶς καὶ ἡ αὐτοτριάς. τὰ δὲ ἄλλα ὁμοιοτρόπως φησὶ, τὰ λοιπὰ λέγων τῆς τῆν γνωσῶν διαιρέσεως τὰ ὑπερνοητὰ, τὰ δοξαστὰ, τὰ αἰσθητά. ἐκ τῆν ἀρχῶν μὲν καὶ ταῦτα ἔντα τῆν εἰδῶν. ἀλλ' οὐκέτι ἐκ τῆν αὐτοαρχῶν ὡς ἐκ στοιχείων. ἀλλ' ὑβ ἑκείων μὲν ὡς ὑβεσταμένων αἰτίων τῆν ἑκάστοις συστοίχων.

Σ' ΤΙ ΔΕ καὶ ἄλλως. νοῦν μὲν, ὁ οἷ ὑπερκόσμιον δὲ τὰ δύο. μονὰς γὰρ ἐφ' οἷ ὁν δὲ τῆ ὑπερκόσμιον ἀριθμὸν, δόξαν. αἴσθησιν δὲ ὁν τῆ σφαῖρᾳ.

Τ ρόπου μὲν ἑτέρου ὁ ἄλλως σημαστικόν. δηλοῖ δὲ τὸν ὑπὸ ὄντων μὲν καὶ αὐτὸν γνωσικῶν διαίρεσιν. οὐμὸν ἡ γνῶσι, ἀλλ' ἡ γνωστὰ, καὶ τούτων εἰς τὰς αὐτὰς αὐτερτημένων ἀρχάς.

Ο Ι' ΜΕΝ γὰρ ἀριθμοὶ, τὰ εἴδη αὐτὰ καὶ ἀρχαὶ τῆν ὄντων ἐλέγοντο. εἶσι δὲ ἐκ τῆν στοιχείων, κεῖνται δὲ τὰ πράγματα τὰ μὲν, νῷ. τὰ δὲ, ὑπόνοιᾳ. τὰ δὲ, δόξῃ, τὰ δὲ αἰσθήσει. εἴδη δ' οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι τῆν πραγμάτων.

Μ. ὑπὸ ὁ δηλῶν ὑπόκεισθαι ἰδέας τάτε γνωστὰ καὶ τὰ γνωστικὰ, πρὸς ἄλληλα αὐτῆν οὐ τούτοις ἐπιλείκνυσιν ὁμοίστητα. ἵνα καὶ κατὰ τὸν αὐθρωπον τῷ ὁμοίῳ ὁ ὅμοιον γνωρίζειν. οἱ γὰρ ἀριθμοὶ τὰ αὐτὰ καὶ πρώτως εἴδη ὄντες, ὑβεν μὲν ἐκ τῆν στοιχείων τῆ αὐτοκόσμου, δυάδος τε καὶ τριάδος καὶ τετράδος. ἀρχαὶ δὲ ἐλέγοντο τῆν τε γνωστικῶν καὶ τῆν γνωσῶν οὐσιῶν. καὶ γὰρ τὰ εἰς κεῖνται τὰ πράγματα, τοῖς στοιχειώδεσιν ὡρίζετο ἀρχαῖς, καὶ αὐτὰ τὰ γνωστὰ πράγματα. ὅτι εἴδη οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι, τουτέστι οἱ εἰδοποιοὶ καὶ εἰ τούτων στοιχειώδεις ἀρχαὶ τῆν πραγμάτων. πάντα γὰρ τὰ γνωστὰ πράγματα τοῖς εἴδεσιν ὡρίζεται, ἢ εἴδη ὄντ.

Χ' ΓΕΙ ΔΕ καὶ κινητικὸν ἑδόκει ψυχῆ. εἶναι καὶ γνωστικὸν, οὕτως οἵοι συνέπλεξαν ὑβ ἀμφοῖν. ἀπεφαίνοντο τὴν ψυχὴν, ἀριθμὸν κινοῦν ἑαυτόν.

Ξ ανοκράτους ὁ τῆς ψυχῆς ὅτος λόγος, βουλομένου τὴν μεσότητα αὐτῆς τῆν τε εἰδῶν καὶ τῆν εἰδοποιουμένων, ἅμα καὶ ὁ ἴδιον αὐτῆς ἐκλέξασθαι. ὁ γὰρ ἀριθμὸς ὁ εἶδος. ὁ δὲ κινῶν τοῖς εἰδο-

Τ ΑΥΤΗΝ δ' ὑφ' ἑαυτῆς, οἷς ἡ μὲν ὁρᾷ κινοῦν, ὃ μὴ καὶ αὐτὴ κινεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ Ἀναξαγόρου ψυχὴν εἶναί λέγει τὸν κινοῦντα, καὶ εἴ τις ἄλλος ἔφη κινεῖν, ὡς ἡ πᾶν εἰκότως νοῦς. σύμπαντας γε ὡς ἁπλῶς δημόκριτος. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἁπλῶς ταὐτὸν τὸν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν. ἡ γὰρ ἀληθῶς εἶναι ἡ φαινόμενον. διὸ καλῶς ποιῆσαι τὸν Ὅμηρον, ὡς Ἕκτορ κεῖτ' ἀλλοφρονέων. οὐδὲ χρῶνται τῷ ὡς διαφέρει τοῦδε τὸν ἀληθείας. ἀλλὰ ταὐτὸν λέγει ψυχὴν καὶ νοῦν. Ἀναξαγόρας δέ, ἥπερ ἐοικασφῶν τοῦδε αὐτῆς. πολλαχοῦ μὲν γὰρ ἡ αἰτία τῷ καλῶς καὶ ὀρθῶς, τὸν νοῦν λέγει. ἐτέρωθι δέ, τὸν νοῦν εἶναι τὸν αὐτὸν τῇ ψυχῇ. οἷ γὰρ ἅπασι γὰρ ὑπάρχειν αὐτὸν τοῖς ζώοις καὶ μείζοσι καὶ μικροῖς. καὶ τιμίοις καὶ ἀτιμοτέροις. οὐ φαίνεται δὲ ὅλως κατὰ φρόνησιν λεγόμενος νοῦς, πᾶσιν ὁμοίως ὑπάρχειν τοῖς ζώοις. ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν. ὅσοι μὲν οὖν ὡδὶ ἡ κινεῖσθαι ἡ ἐμψυχοῦσθαι, οὗτοι ἡ κινητικὸν τὸν ὑπέλαβον τὸν ψυχήν.

Κ αὖ γὰρ ὁ νοῦς πρῶτος κινεῖ πάντα ὧν ἀκίνητος, ἀλλὰ ζωὴ τῇ ψυχῇ καὶ τῇ φύσει. ἐὰν οὖν κινῶν ἦ τι ψυχὴ καὶ ἡ φύσις, ἡ δῆ ἑαυτὴν καὶ τὸ νοῦ συμπλεκόμενα κινητικὸν αἴτια, κινούμενα ἕτερα. μανθάνοις δὲ ἂν ἐξαγόρου τὰς κινήσεως ἡν νοῦν αἰτιώμενον, ὡς καὶ αὐτὸ ψυχὴν τὸν κινοῦσαν λέγοντος, ἐπάγει, οὐμὴν παντελῶς γε ὡς ἁπλῶς δημόκριτος. ἔοικεν μὲν γὰρ ὡς μὴ διαιρίζοντα τὸν ἀεὶ ἀληθῆ γνωσικὸν δυνάμει, ἢν νοῦν φαμὲν, ἀπὸ τῆς ψυχοδομούσης ποτέ. ὁποία αὖτε αἰσθητικὴ καὶ ἡ φαντασικὴ καὶ ἡ δοξαστικὴ οὐ ἡμέα ζωὴ, δῆ ἡ πᾶν ἡ φαινόμενα ἀληθὲς τίθεσθαι, ἐς ταυτὸν φησὶν ἄγειν νοῦν τε καὶ ψυχὴν, τὸν ὅσα δηλαδὴ γνωσικὴ, ἐπαινεῖσθαι γεωῦ καὶ ἡν Ὅμηρον λέγοντος δημοκρίτου ἱστορεῖ, ποιῆσαι ὡς ὁ Ἕκτωρ κεῖτ' ἄλλο φρονέων λέγοντα τῆς πλανῆς, καὶ τοι τῆς τοῦ σωθέντος βεβλαμμένης κριτικῆς ζωῆς, δῆ τὸν σωματικὴν πλανᾶσθαι. ἀλλ' οὐ τῆς σώματος χωριστῆς. λέγω δυνάμει τῆς ψυχῆς καλεῖ τῆς ἀληθείας αἰτιλητπικὸν, καὶ ἡν κατὰ φρόνησιν νοῦν ἐπιστημονικὸν ὄντα δηλαδὴ ἡν μὲν οὖν ὅμηρον κατὰ ποιητικὸν ὑβρισμένως ἀδιαφόρως χρῆσθαι τοῖς ῥήμασιν οὐδὲν θαυμαστόν. ὁ δὲ δημόκριτος καὶ τῷ ἔοικεν ἐπαινεῖν, δηλὸς ἔστι καὶ ὡδὶ τῆς ὑπειλησεως γνώσεως ἡν κατὰ φρόνησιν φθορὰν νοῦν. ἡν δὲ ἀναξαγόρου φησὶ μὴ παντελῶς εἰς ταυτὸν ψυχήν τε καὶ νοῦν ἄγειν. ὅτι τε μὴ σαφῶς. καὶ ὅτι τὰ αἰτιχόμενα φαίνεται λέγων. οἱ ὅτε μὲν μόνης τῆς ὀρθῆς γνώσεως ἡν νοῦν αἰτιώμενος, καὶ δῆ ἔοικεν χωρίζων πως αὐτὸν τῆς ψυχῆς, ὡς μὴ πάσης τῆς ἀληθείας οὔσης αἰτιλητπικῆς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν δυνάμειν. ποτὲ δὲ οὐ ἅπασιν αὐτὸν ὑπάρχειν τοῖς ζώοις ἀποφαινόμενος, ἡν αὐτὸν τίθεται τῇ ψυχῇ. ψυχὴ γὰρ οὐ ἅπασιν ἀλλ' οὐδὲ νοῦς. εἰ μὴ αὖρα τὸν φαντασίαν τὶς καλοῖν νοῦν. πρὸς ὃν αἰτισιάζειλλων ἡν κατὰ φρόνησιν νοῦν, λέγει μὴ οὐ πᾶσιν ὑπάρχειν. ὅπου γε μὴ δὲ οὐ ἀνθρώποις πᾶσιν. ὀλίγοι γὰρ οἱ κατ' ἐπιστημονικὸν φρόνησιν τῆς ἀληθείας θεωρητικοί. οὐκ οὖ πᾶσιν οὖν τοῖς ἀνθρώποις, οὐχ ὡς μὴ ἔχουσι τὸν νοητικὸν οὐσίαν. μὰκ γὰρ ἡ πᾶσας ἔχουσα τὰς δυνάμεις ψυχὴ, ἀλλ' ὡς μὴ χρωμένοις αὐτῷ.

Ο ΣΟΙ ΔΕ ὠδὶ ἡ γιγνώσκειν καὶ ἡ αἰσθάνεσθαι τῆν ὄντων, οὗτοι δὴ λέγουσι τὸν ψυχὸν τὰς ἀρχάς. οἱ μὲν πλείους ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς οἱ δὲ μίαν ταύτην, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς μὲν ἐκ τῆν στοιχείων πάντων. εἶναι δὲ καὶ ἕνα τὸν ψυχὸν τούτων οὕτω λέγων. Γαῖαν μὲν γὰρ γαῖαν ὁπαμεν.
» ὕδατι δ' ὕδωρ. αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖον. πῦρ δὲ πυρὶ δηλον. στοργὴ δὲ στοργήν. νεῖκος δ' ἐκ νείκεϊ λυγρῷ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῷ τιμαίῳ Πλάτων τὸν ψυχὸν ἐκ τῆν στοιχείων ποιεῖ. γιγνώσκεσθαι γὰρ ὁμοίῳ ὅμοιον, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τῆν ἀρχῶν εἶναι.

Α πιβλεψαι δηλαδή. προσέοικεν γὰρ ζῆν. λυσὶ δὲ χαρακτηρίζεσθαι τὸν ψυχὸν ἁπὸν, τῷ τε κινητικῷ καὶ τῷ γνωσικῷ, καὶ ἰσορρόπους ὡς τῷ κινεῖσθαι κινεῖν αὐτὸν οἱ παλαιότεροι ἐτίθεντο, ἐπάγει καὶ ὅπως γιγνώσκειν αὐτὸν ὑπέλαβον τὰ ὄντα. τῷ γὰρ ὁμοίῳ ἡ ὅμοιον ἀεὶ γιγνώσκεσθαι οἰόμενοι, καὶ τὸν ψυχὸν ὡς τῆν ὄντων γνωρισικὸν ἀφομοιοῦν τοῖς οὖσι βουλόμενοι, ἵνα μὴ ἐκ πάντων τῆν ὄντων αὐτὸν ποιῶσιν ἀπείρων ὑπαρχόντων, ἐκ τῆν ἀρχῶν αὐτὸν ὑφιστᾶσιν. ἐπειδὴ καὶ ἡ τῆν ἀρχομένων γνῶσις ἐκ τῆν ἀρχῶν. ἐκ μὲν οὖν ἀπὸ τῆν ἀρχῶν τὸν ψυχὸν συμπληρουμένου, οὐ μόνον αὐτὰς ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆν γνωρίζειν. οὕτω δὴ ἐμπεδοκλέα μὲν ἐκ τῆν πασάρων αὐτὸν ὑφιστάναι στοιχείων, καὶ ἐκ τῆν δύο κινητικῶν ἀρχῶν φιλίαν τε καὶ νεῖκος, οὐ μόνον ἡ ἐκ πασῶν μόγμα ψυχὸν λέγοντα. ἀλλὰ καὶ ἐκείνην ἀρχὸν γνωσικὸν οὖσαν τῷ ὁμοίῳ. ἡ γὰρ γνωσικὸν ὁτουοῦν ψυχὸν εἶναι. πλάτωνα δὲ οὐ τιμαίῳ ἐκ τῆς ἀμερίστου καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριζομένης οὐσίας. ὧν τὸ μὲν ἡν νοητὸν, ὃ δὲ ἡν αἰσθητὸν δηλοῖ ὅρος, ἐκ τῆν τῷ ὄντος ζωικῶν στοιχείων οὐσίας τε καὶ τῶν τῷ καὶ θατέρου. ἃ δὴ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια διακόσμικα γένη τῆν ὄντων πάντων στοιχεῖα τίθεται πλάτων.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ καὶ οὗτοι φιλοσοφίαν λεγομένοις διωρίσθη.

Γ ὁρὶ φιλοσοφίας ὠδὶ λέγει, τὰ ἅ τῷ καθοῦ αὐτῷ, ἐκ τῆς πλάτωνος ἀσκχιγραμμάτου σωουσίας. οὐ ὅτις ἱστορεῖ τάς τε πυθαγορείους καὶ πλάτωνικὰς περὶ τῆν ὄντων δόξας.

Λ ΥΤΟ ΜΕΝ ἡ ζωὴ ἐκ τῆς τῷ οὐὸς ἰδέας καὶ τῷ πρώτου μήκους. καὶ πλάτους. καὶ βάθους.

Ο ΙΗΘΕΝΤΕΣ δὲ τὸ μὴ κινούμενον αὐτὸ, μὴ σὺ δ' ἔχεσθαι κινεῖ ἕτερον, τῇ κινουμένῳ τι πλὴν ψυχλὼ οὕτως ὑπίλαβον εἶναι.

Ω ς δὲ τοῖς ὑλικοῖς αἰτίοις τὸ μέν τι ἔδει προσιχὲς, τὸ δ' ἄπω τόρῳ. καὶ τὸ πρῶτον, καὶ σὺ τοῖς εἰδικοῖς ὡσαύτως, οὕτω καὶ σὺ τοῖς κινητικοῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ μὲν κινοῦν αἴτιον, ἡ δὲ κίνησις αἰτιατὸν, τὸ πρῶτον κινοῦν οὐδαμῆ κινεῖσθαι ἀνάγκη. ἵνα καθαρῶς σὺ τῇ τοῦ κινεῖν μόνῃ αἰτίᾳ. τὰ δὲ μέσα κινεῖσθαί πως βούλεται ὁ πλάτων, ὡς τοῦ πρώτου κινητικοῦ νοῦ λαμβάνεται. ἀλλ' οὐ πλὴ σωματοειδῆ κίνησιν ἐχέτην οὖσαν, καὶ τὴν μόνως κινουμένων. δυνάμει γοῦν σὺ νόμοις ἡ τῆς ψυχῆς λέγεται κίνησις, μέτα τὰς σωματικὰς οὔσας ὁκτὼ, καὶ σὺ πλὴ φυσικλῶ. καὶ γὰρ ἡ φύσις παρέχει κινεῖται, ὅλῳ πλὴ ἐκ τοῦ ἀμερίστου ὑπόβασιν. καὶ μεζόνως ἡ ψυχή. ἀλλ' ὁ ἀριστοτέλης μόνῳ πλὴ σωματοειδῆ ὁρωμένην κίνησιν, ταύτην μηδεὶ τὴν κινητικὴν αἰτίαν προσάπτει ἀπαγορεύων.

Ο ΘΕΝ δημόκριτος μὲν, πῦρ τι καὶ ὁδρ μόνα φησὶν αὐτὸ εἶναι. ἀπείρων γὰρ ὄντων σχημάτων καὶ ἀτόμων, τὰ σφαιροειδῆ, πῦρ καὶ ψυχλὼ λέγεσθαι· σὺ δὲ τῷ ὁδρὶ τὰ καλυόμενα ξύσματα. ἃ φαίνεται σὺ ταῖς ὅλῃ τῆ θυελίσῃ ἀκτῖσι. ὧν πλὴ παναπερμίαν. σοχὴν λέγει τῆς ὅλης φύσεως. ὁμοίως δὲ καὶ λβικιππος. τούτων δὲ τὰ σφαιροειδῆ, ψυχλὸ. ὅλῃ ἡ μάλιστα διαπαρὲς δυνάσθαι διαδύειν τὸν τοιούτους ῥυσμοὺς, καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ, κινούμενα καὶ αὐτά. λαμβάνεται πλὴ ψυχλὼ εἶναι ἡ παρέχουσα τοῖς ζώοις πλὴ κίνησιν. διὸ καὶ τὸ ζῆν ὄρεσι εἶναι πλὴ ἀέκπνολύ. συνάγοντος γὰρ τοῦ θυελίοντος τὰ σώματα καὶ ἐκθλίβοντος τὴν ψυχὴν τὰ παρέχοντα τοῖς ζώοις πλὴ κίνησιν, ὅλῃ ἡ μὴ δι' αὐτὰ ὑρεμεῖν μηδέποτε, ζοήθειαν γίγνεσθαι θύραθεν, ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων σὺ τῷ ἀέκπνεῖν. κωλύειν γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ σύμπαρχοντα σὺ τοῖς ζώοις ἐκκρίνεσθαι σὺν ἀσθένειαν καὶ πηγνύσι. καὶ ζῆν δι, ἕως ἂν δύνωνται ἔσω ποιεῖν. ἔοικε δὲ καὶ ἡ παρὰ τὴν πυθαγορείων λεγόμενον, πλὴ αὐτὸ ἔχειν διάνοιαν. ἔφασαν γὰρ τινες αὐτὴν, ψυχὴν εἶναι, τὰ σὺ τῷ ἀέρι ξύσματα. εἰ δὲ, ἡ, ταῦτα κινοῦν. Γ ερὶ δὲ τούτων εἴρηται διότι σωματοειδῆ φαίνεται κινούμενα, κἂν ᾖ τινα μία παντελής.

Γ ρώτου δημοκρίτου μίμνονται, ὡς σαφῶς σωματικλῶ κίνησιν, τοπικλῶ γὰρ, τῇ ψυχῇ ἀποδιδόντος. ἔκρυθ τὴν ἀτόμων τὸ σωμάτων αὐτὸ ὑπιτίθετο, ὅ ἐστ σφαιρειδὲς, ὅπερ καὶ πῦρ εἶναι. ἡ γὰρ δίνητον καὶ διαπέρων δὶ ὅλου οὐ κωλυόμενα, ὅλῃ ἡ ἀτόμισε σὺ χήμασι ἡ σφαιρειδὲς ὄν, προσήκειν τῷ τε πυρὶ καὶ τῇ ψυχῇ. σαφὲς δὲ ἡ δημοκρίτου τοῦδὶ τὴν στοιχείων δόξα, ἐκ τοῦ πρώτου τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως, ἄτομα λέγοντος πλήρεσι μικρὰ ἄπτα σωμάτια, εἶκα τὰ σὺ ἀέρι φαίνεται ταῖς ὅλῃ τῆ θυελίσῃ ἀπτῖσι ξύσματα. οὐ γὰρ ταῦτα ἀλλ' ὅμοια τούτοις ὅλῃ σμικρότητα τὰ στοιχεῖα ὁ δημόκριτος ὑπετίθετο, μᾶς μὲν οὐσίας ὄντα ἄπειρα, μεγέθει δὲ καὶ σχήματι ἀλλήλων διαφέροντα. ὕλῃ ὧν ὡς ἀσωμάτων τὰ σύνθετα πάντα σωίστασθαι σώματα. δι' ὃ καὶ παναπερμίαν αὐτὰ προσαγορεῦσι, ὡς πάντων ἀσώματα. δι' ὃ καὶ τῷ ζῆν ὄρεσι εἶναι πλὴ ἀέκπνολύ, δι' ὃς αἰτίαν τῷ ζῆν γινομένῳ. καὶ τῷ κωλύειν πλὴ τὴν ἤδη σὺν παρεχόντων σφαιροειδῶν ἔξοδον, αἰτιᾶσθαι τοῦ ἐσιόντος ἀέρος τοῖς καὶ ἀφ' ἑαυτὴν ὑλιοῦσι σφαιρικοῖς σχήμασι ὅλῃ ἡ δίνητον, καὶ κατὰ ἀνάγκλω ἐκθλιβομένοις ἐκ τῆς λαμβάνοντος τὴν σὺν ἀτωγῆς, καὶ πρὸς αὐτὸ μαχομένου πλὴ σωματωγὲν τοῦ ἐσιόντος ἀέρος, τοῦ ὑρμώσει καὶ ὑλοῦσι τὰ σὺν ἀτωγῆς. ταύτῃ τὲ οὖν ἡ ἀέκπνοὴ γίνεται τῷ ζῆν αἰτία. καὶ τῷ αὖτὶ τὴν ὑλιόντων σφαιροειδῶν θύραθεν τὰ ὅμοια ἐπεισάγεσθαι. πότερον δὲ οὕτως ὁ δημόκριτος ἀφὸ τὴν σωμάτων ἐγίννα πλὴ ζωλὼ, ἢν σὺ λεκτικῶς πλὴ νοῦν ἐβούλετο δημιουργὸν ὅλῃ τῆς σφαίρας οὐσίαν, οὐκ ἔχρησε ἀποφλώσασθαι. οὐ δεῖ γὰρ τῇ αὐριστοτελικῇ ἐπιφάσθαι ἰσοτείᾳ. ὅλῃ ἡ ὡς ἐπὶ πᾶν μόνον ἐκτίθεσθαι ἡ φαινόμενον. ὥσπερ καὶ ἡ τοῦδὶ τὴν πυθαγορείων ἐπαγόμενον. ἦν μὲν γὰρ δημόκριτον ἰσορρᾶ ὅμοια τοῖς σὺ ἀέρι λέγειν ξύσμασι τὰ στοιχεῖα. τινὸς δὲ τὴν πυθαγορείων αὐτὰ ταῦτα. οὐκ ἂν ταῦτα ὑπολαβόντων ποτὲ τὴν πυθαγορείων αἰσθῆσιν, σὺ δεικνυμένων δὲ ἴσως πλὴ ὕδη μὴ ῥιζομένην τῆς ψυχῆς οὐσίαν. νῷ ἂς ἡ φανερὸν προϋπάρχειν.

Σ ΓΙ ΤΑΥΤΟ δὲ φέρεσθαι, καὶ ὅσοι λέγουσι πλὴ ψυχλὼ ἡ αὐτὸ κινοῦν. ἐοίκασι γὰρ οὗτοι πάντες, ὑπειληφέναι πλὴ κίνησιν οἰκειότατον εἶναι τῇ ψυχῇ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κινεῖσθαι ὅλῃ πλὴ ψυχλὼ.

Ο πως μὲν ὁ πλάτων πλὴ ψυχλὼ κινεῖσθαι λέγει, ὅλῃ πλὴ ἀφὸ τοῦ πρώτου κινοῦντος ὑπόβασιν, ὕδη εἴρηται. οὐχ ἁπλῶς δὲ κινητὴ ἀλλ' αὐτοκίνητον λέγεται, ὡς οὐ παντελῶς τῆς ἀμερίστου οὐσίας τε καὶ ὁδρογείας ἀποστᾶσαν. ἡ γὰρ αὐτὴ πλὴ ἀμέριστον οὐσίαν καὶ πλὴ τελείαν ὁδρόγειαν τῷ πλάτωνι δηλοῖ. ὡς ἡ κινητὴ τῆς μερίστης ἐστὶ σωματικοῦ. τῇ οὖν μεσότητι τῆς ψυχῆς ἡ ἐκ τὴν ἄκρων σύνθετον ἀποδίδοται ὄνομα. ὅλῃ πλὴ πρὸς ἄμφω τὰ ἄκρα τὸ μέσου κοινωνίαν. ὁ δὲ αὐριστοτέλης οὐδὲ μόνης τῆς ποιότητα μερίζεσθαι, καὶ σὺ τῷ γίνεσθαι ἡ εἶναι ἐχούσης σὺ ὁδρόγειαν, ἡ τῆς κινήσεως φορὰν ὄνομα, οὐδ' ὅλως ἀπαγορεύει μὴ κινεῖσθαι τὰ ἀσώματα τ' κινήσεως αἴτια, κἂν πρῶτα καὶ μέσα κἂν ἔσχατα ᾖ.

Ο τι μὲν οὖν τὰ χωριστὰ ὁ πρῶτος φιλόσοφος, εἰ ἀρχάς. ὁ δὲ μὴ κεχωρισμένα χώραν ἴσχει οὐκ ἐνδέχεται τὴν ὑπόδρασιν ἢ μόνην. ἀλλ' ἐνδέχεται τῆς ὑπερδάσης λογικῆς ζωῆς. διὸ περὶ ταύτης ἐροῦμεν οὕτω. αὐτὰ γὰρ οὐ τῇ πρὸς σῶμα φύσει χωριστὰ ἅμα ἔστι καὶ ἀχώριστος. καὶ ὡς μὲν ἀχώριστον ὁ φυσικὸς ὁρᾷ. ἢ δὲ κεχωρισμένον τῷ πρώτῳ ἔστι φιλοσόφῳ θατέρῳ.

Λ ΑΛΕΓΑΝΙΤΕΟΝ οὖν ὁ λόγος. Ἐλέγομεν δὲ ὅτι τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, ἀχώριστα τῆς φυσικῆς ὕλης τῶν ζώων. ἢ δὲ τοιαῦτ' ὑπάρχει. θυμός· καὶ φόβος, καὶ οὐχ ὡς πρὸ γραμμῆ ἢ ἐπίπεδον.

Υ ουτίσιν ἐνδέχεται τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, ὅσα χωριστὰ ἔνται τῆς φυσικῆς ὕλης τῶν ζώων, ἢ γε τοιαῦτα ὑπάρχει. ψυχῆς μὲν οὖν λέγεται τὰ πάθη, καί τοι ὄντα τῷ σωθέτου, ὡς κινούσης ἐκείνης καὶ ἐνεργούσης αὐτὰ οὐ τῷ σωθέτῳ. καὶ ὁ πρὸ καὶ τῷ ὑλίου φαμὲν ὁ αὐ ἀδρὶ φῶς, ὡς ἐνεργοῦντος μὲν αὖ τῷ ὑλίου, πάσχοντος δὲ τῷ ἀδρός. Φυσικὴ δὲ ὕλη τῶν ζώων, ὁ ὀργανικὸν σῶμα καὶ πρὸς ζωὴν ἐπιτηδειότατον. ὁ δὲ ἢ τοιαῦτα ὑπάρχει μὴ τὰ ἑξῆς, δηλοῖ τὰ τοιαῦτα πάθη, θυμὸν λέπτωσιν καὶ φόβον καὶ τὰ ὅμοια. ἅμα δὲ ὄβ ἀφαιρέσεως. ὡς πρὸ γραμμὴ καὶ ἐπίπεδον ἐπιτεθεῖσθαι δηλώσεται αὖθι τῆς ὕλης, ὡς καὶ ὁ τοιαῦτα συνιφιλημένα πρὸ ὑλίω. καὶ οὐχ ὡς πρὸ ὁ ἐπίπεδον αὖθι τῷ χαλκῷ, καὶ ὅλως τῷ αὐτοτύπου. ὁ μὲν γὰρ ἐπίπεδον, ὡς ὁ κοῖλον ἴσχει αὖθι ῥητὸς ἐπιτεύμενον. ὁ δὲ θυμὸς ὡς ὁ σιμόν. ὁ γὰρ σιμὸν ἢ οὐ ῥᾳδὶ κοιλότης. ὡς ἡ ὀργὴ ὄρεξις αὐτιλυπήσεως, οὐ τῇ ζήσει τῷ πρὸδὶ καρδίαν αἵματος.

Σ ΓΙΣΚΟΡΟΥΝΤΑΣ δὲ πρὸδὶ ψυχῆς, ἀσυγκαίνει ἅμα διαπορεῖν τας ἢ ὧν δύπορεῖν δεῖ, προελθόντας τὰς τῆν προτέρων δόξας, συμπαρελαμβάνειν ὅθι τι πρὸδὶ αὐτῆς ἀπιφιλώστο, ὅπως τὰ μὲν ἐρημόκαλῶς λάβωμεν· εἰ δὲ μή τι καλῶς, τῦτ' ἀλλαβεῖν.

Δ ἰὸν ὁ μὲν αὐτόθεν ἡμῖν τῶν πραγμάτων προσπίπτει ἀλήθεια. ἅτε ὡς ἔχουσιν οὐ τῇ χινέσει πρὸς θεωρίαν, προηγῆται ἡ ζήτησις καὶ ἡ πρὸς τὰ αὐτικείμενα φερὰ καὶ τούτων διαπορία. δοκεῖ ὡς ἐνδέχεται τῷ προκειμένου, πότερον οὐσία ἡ ψυχὴ ἢ οὔ. καὶ εἰ οὐσία, πότερον δυνάμει ἢ ἐνδργεία. καὶ πότερον σῶμα ἢ ἀσώματος. καὶ αὖθις εἰ οὐσία. πότερον χωριστὴ ἢ ἀχώριστος, ἢ ἄμφω ῥᾴπον πώς. ἀλλ' ἐπεὶ αἱ προσηκοντα βιβλιοθήκαι πρὸδὶ αὐτῆς δόξαι, τὰ αὐτικείμενα πρὸδὶ αὐτῆ· εἶναι ἀπιφιλώστο, μίαν μὲν ἡ πρὸδὶ αὐτῆν ἰσοτιμία σωτηλῆ, πρός τε τὴν διαπορίαν καὶ πρὸς τὴν ἄφεσιν, ἐπισημειωσόμεθα, εἰς ἃ ἀποβλέψαντες εἰ μὲν ὠφὶ, οἱ δὲ ὠφὶ πιθήκασι, καὶ τὰ μὲν ἐλέγχουσι· τὰ δὲ ἀποδεχόμενοι.

Λ ΡΧΗ ΔΕ τῆ ζητήσεως, πρεπάθαι τὰ μάλιστα δοκοῦντ' ὑπάρχειν αὐτῇ κατὰ φύσιν.

Ε πειδὴ καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι τὰ ὑπάρχοντα ὡς προαίρεται, μέχα συμβάλλεται μέρος πρὸς ὁ αἰσθάνεσθαι ὁ τί ἔστι ὁ δὲ κατὰ φύσιν πρόσκειται, ἵνα τὰ κατ' αὐτὰ δηλώσῃ. τὰ γὰρ κοινότερα τῶν συμβεβηκότων οὐκ ἐᾷ ἴδιον τῆς ψυχῆς ἀποπίπτει οὐσίας.

Τ Ὸ ΕΜΨΥΧΟΝ δὴ, τῦ ἀψύχου. δυοῖν μάλιστα διαφέρειν δοκεῖ. κινήσει τε καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι. παρειλήφαμεν δὲ καὶ παρὰ τῶν προγενεστέρων ἤδη ταῦτα πρὸδὶ ψυχῆς.

Β οὐλεται μὲν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ τῶν οὐσίαν αὐτῆς ἐλεῖν. τίνα δὲ τὰ ὑπάρχοντα, ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῆς ὁρισομένων τυτέσι τῶν ἐμψύχων, ἢ τοιαῦτά ἔστι, θεωρεῖ. τίνα οὖν ὑπάρχει τῷ ἐμψύχῳ ὡς ἐμψύχῳ, καὶ τὰς πόρτων ὡς ἀπεῖν δόξας. τό, τε σύνδεσιν κινεῖσθαι. ὁ γὰρ σύνδεσιν αὐτῷ τοῦ ἐλαπτᾶι κίνησις. ἀλλ' οὐκ ἡ ἁπλῶς. ὁ γὰρ σύνδεσιν τῶν ἐμψύχων ἴδιος. ἡ δὲ ὑφ' ἑτέρου καὶ οὐ ἀψύχις. ὁ δὲ αἰσθάνεσθαι ἔλαπτᾶι, οὐχ ὡς πᾶσιν ὑπάρχον τοῖς ἐμψύχις, ἀλλ' ὡς μόνοις. ὁ δὲ σύνδεσιν κινεῖσθαι πᾶσι. καὶ γὰρ τοῖς φυτοῖς ἡ αὔξησίς τε καὶ μείωσις.

Φ ΑΣΙ ΓΑΡ εἶναι, καὶ μάλιστα καὶ πρώτως ψυχὴ εἶναι, ὁ κινοῦν.

Κ μὲν φύσις οὐ τῷ κινεῖν ἀλλὰ τῷ κινεῖσθαι ἔστιν αἰρχὴ τῷ οὗ ἕνεκα. ἡ δὲ ψυχὴ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τῷ ζωτικῶς σύνδεσιν. διὸ οὐ τῷ κινεῖσθαι μόνον κατάρχει τοῖς ζώοις, ἀλλὰ καὶ ὡς αὐτὴ κινητικόν. ἔστι μὲν οὖν τῷ ζωτικῶς κινουμένου καὶ ἡ τῷ κινεῖσθαι οὕτως αἰρχὴ, ἡ σύνδεσα τῷ σώματι ζωὴ. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ταύτης οὐ πάνυ ψυχὴ, ἀλλ' ἡ μόρος ψυχῆς ἡ οὐκ ἄνευ ψυχῆς προσαγορεύει, αἰσθησόμεθα εἰς τὴν σύνδεσιν ταῖς σώμασι, τῆς ζωῆς κυριωτέραν οὖσαν ψυχήν. διὸ καὶ τὸ κινοῦν ἀφορίζεται. κινοῦν μὲν οὖν ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ αὐτὸς τίθεται. ἀλλ' οὐ πρώτως. καὶ μάλιστα ἡ τὴν χινητὴν ψυχήν. τοῦδε ἕνεκα ὁ λόγος. αἱ δὲ τὴν οὐρανίαν ψυχαί, εἰ μὴ ἄρα καὶ πρὸ τούτων ὁ νοῦς. αἱ δὲ ἡμέτεραι οὐ δῆλον αὐτοῖς τὸ θνητὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ πρός τι ἔξωθεν συμβαίνει ἀφορᾶσθαι τέλος, ὡς ἐν τῇ Φυσικῇ εἴρηται, καὶ δῆλα τὴν πρὸς σώματος ἕνεκα καὶ τὰ συμβεβηκότως κινούμενα, οὐκ ἄν εἴη πρώτως καὶ μάλιστα κινοῦσα. ὅπου γε οὐδὲ τὰ τὴν τελεωμένων κινητικὰ ἄπτα, ἔτε ψυχαὶ ἔτε νοῦς ἔστιν, ὅλῳ· ὁ μὲν μόνα τῆς πόσης καταρχειν αὐτὴν κινήσεως. ἔσως δὲ ὁ οἶνοι πρόσκειται καὶ δι' ἀκαξακόρεως, οὐ σαφῶς ψυχὴν λέγοντα ὁ νοῦν, ὃν πρῶτον κινοῦν τίθεται. καὶ δι' ἐμπεδοκλέα, φιλίαν καὶ νεῖκος ἀλλ' οὐ ψυχὰς λέγοντα τὰ κινοῦντα. ἡ καὶ ὅλῳ τὸν φυσικὸν, ὅσοι μόνοις τοῖς ὑλικοῖς χρῶνται αἰτίοις.

ἀκολουθῶν εἶσεται. ὁ δὲ μὴ ὡς ἀχώριστον τὴν ἀχώριστον θεωρῶν ζωὴν, ἐπιπολαιότερον αὐτῆς καὶ οὐκ ἐκβάθους ἀπτόμενος ἔσται. καὶ ὅλῳ ἔοικεν. καὶ ὅλῳ ἕξιν λογικῶς τε καὶ διαλεκτικῶς. τὴν γὰρ ἐπιπολαιοτέραν καὶ οὐ πραγματειώδη γνῶσιν, λογικὴν καὶ διαλεκτικὴν ἕξιν προσαγορεύειν, ὡς δεξαστικὴν καὶ οὐκ ἐπιστημονικήν. ὁ τοίνυν φυσιολόγος ἐπιστημονικὸς ὤν, καὶ ὡς ἀχώριστον ὄψεται. καὶ ὅπως ἀχώριστον. καὶ ὁποῖόν τι ἡ τῆς ζωῆς εἶδος, τοῦδέ τινος ὁ λόγος. καὶ τίνος σώματος ἀχώριστον. οὐ δὲ τῇ λέξει. πρεπόντως διαφθόρτως ὁρίζεσθαι τόν τε φυσικὸν καὶ τὸν διαλεκτικὸν, ἑκάτερον αὐτῶν τῶν τῆς ζωῆς εἰδῶν καὶ παθῶν, ὧν λόγος ἀδιαφθόρως τῆς ὀργῆς ἡ διαφθορὰ παρεσκεύασε θελήσας, ὁ μὲν εἶναι μόνου τοῦ ἕλους φησὶ, τὸν δὲ μόνης τῆς ὕλης. οὐ γὰρ φυσικὸν μόνης τῆς ὕλης λέγων. ἐμφαίνει γὰρ ἄμφω τὸν φυσικὸν παραλαμβάνειν δεῖ. ἀλλὰ σκοπὸν θέμενος τὴν διαφορὰν ἀλλήλων τοῦ τε φυσικοῦ καὶ τοῦ διαλεκτικοῦ, διαιρεῖ καθελικώτερον, ὥστε μὴ νομισθῆναι γίνεσθαι τῆς ὀργῆς ὄρεσι. οὐ ὅτι καὶ ὁ ἐκ τῆς ὕλης παρέλκεται ὅλῳ ὁ τέλειος τῆς διαιρέσεως. ὁ μὲν οὖν ἐκ τῆς ὁρίξεως, τοῦ ἕλους. ὁ δὲ ἐκ τοῦ τοιᾶδε καρδίαν θέρμου, τῆς ὕλης. ἐπιφέρει δὲ καὶ τὸν ὀξ ἀμφοῖν ὅλῳ τὸν λ.

Ο᾽ ΜΕΝ γὰρ λόγος ὁ δὲ, τοῦ πράγματος. ἀνάγκη δ᾽ εἶναι τοῦτον, οὐ ὕλῃ τοιᾶσδε, ἢ ἔστω. ὥσπερ ἐμοὶ ἀνδρὶ σιδηρεῖ, ὁ μὲν λόγος, τοιοῦτός τις ὤν ὅτι, σκέπασμα κωλυτικὸν φθορᾶς, ὑπ᾽ ἀνέμων καὶ ὄμβρων, καὶ καυμάτων. ὁ δὲ φύσει λίθους. καὶ τοιόνδους. καὶ ξύλα.

Ο ὐχ ὡς ὁ φιλόσοφος ὀξηγεῖται πλουτάρχος, ἀπὸ διαιρῶν τὸν λόγον πρὸς τὸν τοῦ πράγματος. ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν τοῦ ὁρίξαντος τῆς ἁπλουστέρας εἰδος εἶναι καὶ λόγον, τὸν λόγον τοῦ πράγματος εἶναί φησι, τουτέστι τὸ εἶδος, καθ᾽ ὃ εἶδος ποιεῖται ἡ ὀργή. ἐπεὶ δὲ σύνθετος ἡ ὀργὴ, ἀνάγκη καὶ τὸν λόγον κατὰ τὸ εἶδος εἶναι σύνθετον. ἔστι γὰρ ἐξ ὕλης. εἶτα καὶ ὡσὶ τῆς ἁπλουστέρας εἴδους τὸ εἶδος, καὶ ἰδίᾳ τοῦ ὕλου ἑκάστου, τὸν ὀξ ἀμφοῖν προστίθησιν.

Σ᾽ ΤΕΡΟΣ δ᾽ οὐ τούτοις τὸ εἶδος, οὔτινα τυγχάνει. τὶς οὖν ὁ φυσικὸς τούτων. πότερον ὁ τοῦδε τοῦ ὕλου, τὸν δὲ λόγον ἀγνοῶν, ἢ ὁ τοῦδε τὸν λόγον μόνον, ἢ μᾶλλον ὁ ὀξ ἀμφοῖν.

Σ᾽ ὑ ξύλοις δηλαδὴ καὶ λίθοις καὶ πλίνθοις τὸ εἶδος, τουτέστι τὸ σκέπασμα, προσαθὲς καὶ τὸ τέλος. ἐπειδὴ οὐ τοῖς τεχνητοῖς διώρισται τὸ οὗ ἕνεκα ἐκ τοῦ ἕλους. διακρίνασθαι δὴ τὸν ὅρους, ζητεῖ λοιπὸν τὶς ἐκ τούτων ὁ φυσικός. καὶ ἐγκρίνει εἶναι τὸν ὀξ ἀμφοῖν.

Σ᾽ ΚΕΙΝΩΝ δὲ δή τις ἐπιστήμων.

Ο᾽ τι τοῦδε τοῦ ὕλου, καὶ ὁ τοῦδε μόνου τὸν λόγον. δοκεῖ δέ μοι τὸν μὲν τοῦδε τοῦ ὕλου ἀφιστάναι, οὐ δυνατὸν μηδέποτε ἐκ μόνης ὁρίζεσθαι τῆς ὕλης. ὀξ δὲ τὸν ἐπιφερόμενον διακρίνει καθολικῶς τὸν τοῦδε τὸν λόγον ὁρισμούς. τὸν γὰρ οὐλαν λέγων, τὸν μὲν ὄντων οὐσιωδῶν, καθ᾽ οὓς οὐσίαι τὰ σύνθετα, οἷον ὁ τῆς ὁρισικῆς τὸν ζῴου ζωὴν, ὅ, τι τοῦ πυρὸς καὶ τὸν ἄλλων στοιχείων, καὶ ἔτι ὁ τὸν ἐκ τούτων συνθέτων, τὸν δὲ ἐπομένων ταῖς οὐσίαις, πάντων τῶν κατὰ τὰ συμβεβηκότα λόγων, ἢ τούτων τὸν τὰς οὐσιῶν καὶ τὸν ὡς συμβεβηκότων λόγων, τὸν μὲν ὡς ἀχωρίστων τῆς ὕλης, ἢ πῇ καὶ ἔχει φύσεως τοιαύτας, τὸν δὲ ὡς καθ᾽ ἑαυτὸν ὄντων ἐπιτηδείων, τοῦδε παντὸς αὐτὸν, τὸν τε οὐσιωδῶν καὶ τὸν ὡς συμβεβηκότων οὐλων λόγων, οὐ χωριστῶν ὄντων, καὶ ὡς μὴ χωριστῶν, μόνος ἔσται ὁ φυσικός.

Η᾽ ΟΥΚ ἐστί τις ὁ τοῦδε τὰ πάθη τῆς ὕλης τὰ μὴ χωριστά. μὴ δὲ χωριστά. ἀλλ᾽ ὁ φυσικὸς, τοῦδε ἅπαντος, ὅσα τοιουδὶ σώματος καὶ τῆς τοιαύτης ὕλης ὄργα καὶ πάθη.

Λ᾽ λλ᾽ ὁ φυσικὸς τοῦδε πάντα τὰ τοῦ τοιουδὶ σώματος, καὶ τῆς τοιαύτης ὕλης. ὄργα καὶ πάθη τοῦ εὐύλους καλῶν λόγους. οὓς πάντας τοὺς τε οὐσιώδεις καὶ τοὺς συμβεβηκότας, μόνος ὁρᾷ ὁ φυσικὸς ἀχωρίστους ὄντας ὡς ἀχωρίστους.

Ο᾽ ΓΟΣΑ δὲ μὴ τοιαῦτα, ἄλλος.

Τ ουτέστι μὴ ἀχώριστα, ἀλλ᾽ ὡς χωριστὰ, ἄλλος. ὁ γὰρ διαλεκτικός. ὃς καὶ τοὺς οὐσιώδεις ὡς καθ᾽ ἑαυτοὺς ὄντας ἐπισκεπτεῖ.

Κ ΑΙ᾽ ΓΕΡΙ᾽ πα μὲν τεχνίτης ἐὰν τύχῃ. οἷον τέκτων, ἢ ἰατρός. τὸν δὲ μὴ χωριστῶν μού. ξ δὲ μὴ τοιούτου σώματος πάθη καὶ ὄργα ἀφαιρέσεως, ὁ μαθηματικός.

Ω᾽ ς τοῦδε ἀχωρίστων μὲν καὶ ὁ τεχνίτης θεωρῶν, οὐ τοῦδε παντὸς δὲ, ἀλλὰ τοῦδε συμβεβηκότων μόνων. συμβεβηκὸς γὰρ καὶ ἡ ὑγεία, καὶ τὸ λίξιστον τῷ ξύλου. καὶ ταύτῃ τῇ φυσικοῦ διαφέρει. τῷ περί τινων εἶναι ὡς ἔρηται. καθάπερ ὁ διαλεκτικὸς τῷ ὡς χωριστοὺς σκοπεῖν καὶ τοὺς οὐσιώδεις λόγους. περί τινων δὴ καὶ ὁ μαθηματικὸς, ὥσπερ καὶ ὁ τεχνίτης. καὶ τούτων συμβεβηκότων, καὶ ὅλως οὐ τῶν χωριστῶν. ἀλλ᾽ οὐκέτι ὁ μαθηματικὸς ὡς τοιούτου σώματος παθῶν. οὐ γὰρ ὡς ἀχωρίστων. ἀλλ᾽ ὡς ὀξ ἀφαιρέσεως, καὶ αὐτοὺς καθ᾽ ἑαυτοὺς, τοὺς τε ἀριθμοὺς καὶ τὰς περὶ ἀλλήλους αὐτῶν σχέσεις καὶ κινήματα ἐπισκοπεῖ.

Ν᾽ ΔΕ᾽ ΚΕχωρισμένα, ὁ πρῶτος φιλόσοφος.

σώματι, οὐκ ἔξωθεν τι διεγειρόμενον, οὐδὲ ὑπ' ἄλλου κινουμένου, ἀλλὰ κατ' οἰκείαν εὐθηγεσίαν, καὶ ὑπαίθειαν καὶ διεσταλμένως κινεῖ, καὶ χρῆται τῷ ὀργάνῳ, τῷ ἀμυδρῶς ἢ παρὰ λόγον ἢ ἀτάκτως ἢ ὅπως σοῦν ἀνειρέσως εὐθηγεῖν. καὶ ἡ παιδιὰ μὲν ἕξις τῆς διεσταλμένης εὐθηγείας. ἡ δὲ τοιαύτη θεωρία τῆς πρὸς τὸ ἔξω ἀπτοπεπεμένης εὐθηγείας, ὑδὲ ἡδονὴ οὐσιώδη μεταίσασις. θυμοὶ δὲ καὶ φόβοι καὶ τὰ ὅμοια μᾶλλον σωματοειδῶς ἐκινούμενα ἀφορμῆς, ἢ δὲ ὅλως ἔξω ζωτικῆς ὄντα κινήματα, παθητικὰ μὲν τῷ ζώου, κατὰ τὴν ὡς ζώου χαρακτηριστικὴν ζωήν. λύπη δὲ τῆς κινούσης ἐκπεπτωκυίας ψυχῆς, ἢ ἀτάκτως καὶ ἀμέτρως. λύπη τῆς ἀνειρέσως εὐθηγούσης. ἢ τι ταγμένως, λύπη τῆς κατὰ φύσιν καὶ λόγον. ὅτι δ' οὖν κοινὰ τῷ ἔχοντες σώματος τὰ τοιάδε πάθη, πρώτη πίστις ἡ ἅμα τούτοις παίχειν ἡ σῶμα. τουτέστι ἡ σωματικὴν ἐκπίνεσθαι μεταβολήν. λυπηδὲς δὲ ἐκ τῆν ἅπαν λύπης κατὰ τὰς σωματικὰς κράσεις καὶ διαθέσεις. ἢ ἀκινητοποιούντων καὶ ἰσχυρῶν οὐίστε συμβαινόντων τῆν ἔξωθεν πρόσπτωσιν ἢ δίλεως ἢ λυχνῶν. ἅδη καὶ αὐτὰ παθήματα κίνλικεν. ἢ πόθος τῆ μίσους κινουμένων, ὅταν ἐργᾷ ἡ σῶμα. ὡς ἡ πολύσαρκος μοιχὸς πρὸς ἀφροδίσια. ἢ ἡ ἐκκεχολωμένη πρὸς ἐργήν. ὅταν δὲ καὶ μᾶλλον ἔξωθεν συμβαίνοντος λυχνῶδους, οἱ μελαγχολικώτεροι οἱ φόβοις γίνονται, φασματωδία ἢ ἀφ' ἧς τῆς τῆ σώματος διαθέσεως αὐτὰ τῆν παθῶν, προσκαλουμένη πλὴ κινοῦσαν αὐτὴ ψυχήν. ὥστε πολλὴ γοῦν ἂν εἴη ποτὲ μὲν κατάρχουσα ἡ τῆς ψυχῆς εὐθηγεια πρόσωσις εἰς ἡ σῶμα. ὅτε δὲ τὰ τούτου πάθη προσκαλέσαται πλὴ ἐκείνης εἰς ἑαυτὴ εὐθηγειαν. οὐχ ὡς πρὸς τέλος καθόλου ὁ αὐτὸς πλὴ ὄρεξιν. ἀλλ' ὡς χαρακτηρίζουσαν εὐ αὐτῷ σύμμικτα καὶ οἰκεῖα τῇ κατὰ χειμοῦ κρίσει πάθη.

Σ Ι΄ ΔΟΥΤΩΣ ἔχει, δῆλον ὅτι καὶ τὰ πάθη λόγοι εἰσὶν ὕλαί ὄντα. ὥστε οὐ ἔρει τοιοῦτοι εἶναι, ἡ ἐργάζεσθαι, κίνησίς τις τῆ τοιουδὶ σώματος. ἢ μᾶλλον, ἢ ὡσαύτως.

Τ λὴ μὲν ζωτικὴν εὐθηγειαν τῆ λόγου ὑλοῦντος. πλὴ δὲ ἀχώρισον αὐτῆ πρὸς πλὴ σωματικὴν κίνησιν μᾶλλον τῆ εἴλου, ὅλῃ ἡ τῆ σωθέτου εἶναι τὰ πάθη. ἑπόμενος οὖν φύσι πράγμασι καὶ ὁ ὁρισμὸς τῆν παθῶν λόγος, οὐ ἡ ζωτικὴ μόνη ἀλλὰ καὶ ἡ σῶμα παραλήψεται. οἷον ἡ ἐργάζεσθαι κίνησίς τις τῆ τοιουδὶ σώματος. ἢ μᾶλλον. μεταβολὴ ἢ σωματικὴ, καὶ ὅλῃ ἔξω κίνησις. οὐχ ἁπλῶς δὲ, ἀλλὰ τὴν. ἑπεὶ δὲ ἡ ἄλλη ἔξω ζωτικὴ ἔστι, καὶ ὡς ζώντος σώματος κίνησις. διὸ καὶ οὐ σώματος ἁπλῶς, ἀλλὰ τῆ τοιουδὶ σώματος, τουτέστι τῆ ζῶντος. καὶ κατὰ ἡ τοιάδε ζωῆς ζῶντος εἶδος. εἶναι ὀρεκτικὴν, καὶ αἰσθητικὴν, καὶ ἀμωντικὴν. οὐίστε δὲ οὐ ἡ ἄλλη παραλαμβάνεται σῶμα, ἀλλὰ μόρια ἡ πρώτως τῆ παθῶν δεκτικά. οἷον ἡ τοῦδε ἡμερδίαν αἷμα, ἢ ἡ αἰσθητικὴ πνεῦμα. καὶ ὅλῃ ἔξω ἢ μόρια ἔφη. ἡ δὲ ὑλωμένως πρόσκειται, ὅλῃ ἡ οὐίστε τῶν ὄρεως πλὴ κίνησιν τῆς τοιάδε πρώτως λέγειν ζωῆς, τῆς ἡ ὄρεκτικῆ χαρακτηριζούσης. ὁ μὲν γὰρ πλὴ ὀργὴν οὐ πάνυ ζέσιν τῆ τοῦδε ἡμερδίαν αἵματος, ὀρεκτικὴν αὐτὴ πλυπτήσεως, πλὴ κίνησιν τῆ σώματος πρώτως οὐ πάνυ ἡ ὑλικὴν, ὑπάρχει ἡ εἶδος ὅλῃ τῆ ὀρεκτικοῦ ἐκλάσεως. ὁ δὲ ὄρεξιν αὐτὴ πλυπτήσεως, οὐκ τῆ τοῦδε ἡμερδίαν ζέοντος αἵματος, πλὴ κίνησιν πρώτως ἔφη τῆς ὑλωμένης. τουτέστι ἡ ὄρεκτικὴ τῆς χαρακτηριζούσης ζωῆς.

Υ΄ ΓΟ ΤΟΥΔΕ οὔνεκα τῆδε.

Γ αὐτὴ πλυπτήσεν οὖν οὐ τοῖς τελείοις τῆν παθῶν ὁρισμοῖς, οὐ ἡ ζῶν μόνον τοιασδὶ σῶμα. ἀλλὰ καὶ ἡ κινοῦν αὐτὴ, καὶ ἡ ὡς ὀργάνῳ χρώμενον, καὶ ἡ τελικὴν αἰτίαν, ἢ ἀληθῶς ὂν ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον. οἷον ἢ μὲν κατὰ φύσιν σωτηρία ἀγαθόν. ἢ δὲ ἄμυδρα φαινόμενον.

Κ ΑΙ΄ ΔΙΑ΄ ταῦτα ἤδη φυσικοῦ θεωρῆσαι τοῦδὲ ψυχῆς, ἢ πάσης, ἢ τῆς τοιαύτης.

Ι αὐτὴν μὲν λέγει οὐ μόνον πλὴ ἡ ὄρεκτικὴ εἶδοποιοῦσαν, ἀλλὰ καὶ πλὴ ὡς κινητικὴν αὐτῆ, καὶ ὡς ὀργάνῳ χρωμένην, ἡ κινεῖ καὶ ἡ χρῆται. καὶ πλὴ ὅλως πρὸς σῶμα ἐκπονεῖν ἡ ῥέπει. πάσχειν δὲ πρὸς ταύτας καὶ πλὴ θεωρητικὴν τῆς τῆ ὄντων ἀληθείας. κατά τε πρόσληψιν, καὶ κατὰ πλὴ εἰς πλὴ οὐσίαν πλὴ οὐ ὄρεκτικὴν συναιρεῖσαν. ἑπεὶ γὰρ μία καὶ πολλὴ ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία, καθὸ μὲν μία καὶ ἡ αὐτὴ τῷ ὄντως κεκτημένῳ, ἢ τε μενίμους καὶ ποτὲ κατὰ πρόσληψιν θεωρεῖσα, καὶ πρὸς σῶμα ἀποβλέπουσα, καὶ χρωμένη τῷ σώματι. καὶ κινοῦσα αὐτὸ, τοῦδὲ πάσης αὖ δέξεσθαι ὁ φυσικὸς ποιεῖσθαι λόγον. τῆς γὰρ ὕλης ἐφάπτεται ὁ καθ' ὁποῦν αὐτὴν θεωρῶν. καθὸ δὲ διαφερῆται, ὡς οὐ μία μόνη ἀλλὰ καὶ πολλὴ οὖσα, ὁ κατὰ τὸ ἀχώριστον αὐτῆν θεωρῶν, οὐ τοῦδὲ πάσης αὖ θεωρεῖν. ἀλλ' ἰδίως τοῦδὲ τῆς ἀχωρίστου σωμάτων ὁ πως σοῦν καθ' ὁ τοιαύτη.

Δ ΙΑΦΕΡΟΝΤΩΣ δ' αὖ ὀρεῖξαι τὸ φυσικὸς τι καὶ διαλεκτικὸς, ἕνεκεν αὐτῆν εἶναι, ὀργὰ, τί ἔστιν. ὁ μὲν γὰρ, ὄρεξιν αὐτὴ πλυπτήσεως, ἢ τι τοιοῦτο. ὁ δὲ, ζέσιν τῆ τοῦδε ἡμερδίαν αἵματος, ἢ θερμοῦ. τούτων δὲ, ὁ μὲν πλὴ ὕλην ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ, ἡ εἶδος καὶ ἡ λόγον.

Ε΄ πεὶ δὲ διώρισται ἐπὶ τῆς ψυχικῆς οὐσίας ὁ φυσικὸς αὐτὴ λαμβάνεται, καθ' ὅσον ἔστι σωμάτων ἀχώριστος, καὶ ἡ ῥόπον αὐτῆ τῆς γνώσεως ἀφορίζει ἑπόμενον τοῖς πράγμασιν. ἡ γὰρ ὅσον αὐτῆς σωμάτων ἀχώριστον, ὡς πέφυκε καὶ νοεῖσθαι δεῖ, κατὰ πλὴ τοῖς οὖσιν ἀκολουθοῦσαν τάσιν, τουτέστιν ὡς ἀχώριστον καὶ αὐτό. λόγος τέ ἅμα τὸ, τε ζωτικὴν εἶδος καὶ ἡ σῶμα, ὁ τοῖς πράγμασιν

ἀκολουθῶν

σιται· ὁ δὲ βυθὸς ὄρεξιν οὐκ ἔχει. διὸ ὅτι μὲν ὀρέγεται φθαρῆναι φθαρτὸν οὐκ ἂν εἴη. οὐ γὰρ ὁ βασιλεὺς βασιλεύσει. ἀλλὰ πέφυκεν ὅμως βασιλεύειν. καὶ οὐχὶ ὁ τῇ οὐσίᾳ τοιοῦτος, καὶ εὐδρεῖς ἂν εἴη τοιοῦτος ἀξιοῦμεν. ἀλλὰ πέφυκε μὲν. καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἰδεῖν ἔχων εὐδρεὲς, ὅμως ἀχωρίστος ἐστὶ τῆς σώματος ὅλου καὶ τῆς οὐσίας. οὐ γὰρ τοιοῦτος ὁ φύσει ὁ ἴδιος καὶ ὁ χωριστὸς. ἴδιος μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ ὁρᾶν. ὁμωνύμως δὲ τῷ ὅλῳ. ὅτι καὶ τῷ ζῴῳ τῷ ὅλῳ ὀφθαλμοῦ ὡς ἴδιον. ὁ δὲ νυκτερὶς καὶ παλαιστικὸς, ἀχωρίστους ἔχων τῆς ψυχῆς εὐδρεσίας, χωριστὸς εἶναι καὶ οὐσίαν. ὅτι ὡς ἄνθρωπος ὡς χωριστὸς, ἔχων καὶ εὐδρεσίας ἄλλας χωριστάς. ἀνθρωπίνας μὲν γὰρ καὶ αἱ νυκτερινὰς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς ἕτερα γινόμεναι συμπλοκάς. ἃ καλύπτεται δὲ ὁ χωριστὸν ποτὲ καὶ κατά τινα εὐδρεσίαν συμπλέκεσθαι τῷ, οὗ κε χωρίστου.

Λ' ΑΛΛΑ ΚΑΘΑΡΣΙΣ τῷ ὑδεῖ, ἢ ὑδύ, πολλὰ συμβαίνει. ὅσον ἀπτεσθαι τῆς χαλκῆς σφαίρας καὶ τὰ σιγμοῦ, τὸ μέν τοι γε ἅπτεται τούτου χωρεῖσθαι, ὁ ὑδύ. ἀχώριστον γὰρ, ὥσπερ ἀεὶ μιξὰ σώματός τινος ὑγρ.

Ω' ς γὰρ ὁ λευκὸν ὁμώνυμον, ποτὲ μὲν ὑγιοῦν τινὶ λευκότητα, ποτὲ δὲ ὁ λελευκασμένον, οὕτω καὶ ὁ ὑδύ, τόν τε ὑδύτητα καὶ τῷ ὁ κατ' αὐτὸν χαρακτηριζόμενον. ὅσον ὁ κατέχει σῶμα ὂν πολύτους. ἐπεισὶ ἀχώριστος σωμάτων ὁ ὑδύτης. ὁ οἷον ὑδύ ὁ τῆς χαλκῆς ἐφαπτόμενος σφαίρας ἢ ὑδύ, ὁ χαρακτηριζόμενόν ὑγρ τῇ ὑδύτητι σῶμα. ἐπεὶ καὶ ἡ σφαῖρα ἡ χαλκῆ. οὐ μέν τοι ἅπτεται τούτου χωρεῖσθαι ὁ ὑδύ. τούτου μὲν τῆς λεπτομεροῦς λέγει. ὑδὺ δὲ ναῦ ὁ ὡς χαρακτῆρα καὶ ὁ ὡς ὑδύτητα. βούλεται δὲ ὅλῳ τούτων τὰ τῆς ὀρειζομένου καὶ εἰδοποιουμένου θεωρεῖν πάθη, κατὰ μὲν ὁ ὄρεξιν ὄντα, οὐ μέν τοι τῆς ὄρου τῆς ὀρειζομένου. ὡς ἡ βάσις κατὰ τὸν ζωλὸν μέν, τῆς δὲ ζῴου.

Ξ' ΟΙΚΕ δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πάντα εἶναι μιξὰ σώματος. θυμός. πρακτικὸς φόβος. ἔλεος. θαῤῥος. ἔτι χαρά. καὶ ὁ φιλεῖν τε καὶ μισεῖν. ἅμα γὰρ τούτοις πάσχειν τι ὁ σῶμα. μίμνει δὲ, ὁ ποτὲ μὲν λεπτὸ ἰσχυρῶς, καὶ εὐαγρῶν παθημάτων συμβαινόντων, μηδὲν παρεξαύεσθαι ἢ φοβεῖσθαι. οἷόστε δὲ καὶ λεπτὸ μικρῶν καὶ ἀμαυρῶν κινεῖσθαι. ὅταν ὀργᾷ ὁ σῶμα, καὶ οὕτως ἔχει, ὡς ὥσπερ ὅταν ὀργίζηται. ἔτι δὲ ἔτι μᾶλλον φαυλοτέρου. μᾶλλον γὰρ φοβεροῦ συμβαίνοντος, οὐ τοῖς πάθεσι γίγνονται τοῖς τῆς φοβουμένου.

Λ' φεὶς τὰ ὀργὰ τουτέστι τοὺς εὐδρεσίας τῆς ψυχῆς, τοὺς μόνων λέγει νῦν τὴν παθημάτων αὐτῆς. ἅπερ πάσχει μὲν αὐτῇ συμβαίνοντα κατὰ τὸν ὡς ὁ σῶμα ῥοπήν. καὶ ὅλῳ ἔστιν πάθη τε λέγεται, καὶ ἀχώριστά πως ὑγρ τῆς σώματος. ἀλλὰ τὰ μὲν ὡς παρακολουθοῦντος, τὰ δὲ ὡς συμπράττοντος. ἢ ταῦτα διχῶς γινόμενα, κατά τε τὸν χρωμοίλιον ζωὴν ἢ κινοῦσαν ὁ ὄργανον, τουτέστι ὁ ζῶν σῶμα. καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ὡς ὄργανον αὖ ὁ ἀδοποιοῦσαν ζωλιά. τὰ μὲν οὖν ὡς παρακολουθοῦντος μόνον τῆς σώματος πάθη ναῦ οὐκ ἀξιοῦται μνήμης. ἐπεὶ οὐ ὀργεῖται μᾶλλον ταῦτα. ὁ γὰρ νοῦς ἀεὶ μὴ ἄνθρωφαντασίας, οὐ ὀργᾶται μᾶλλον ἢ πάθος. μάλιστα δὲ παρακόδοται τὰ κατὰ τὸν ὡς ὄργανον αὖ ὁ ἀδοποιοῦσαν ζωλιά. θυμὸς, πρακτὸς. καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις. ἅπερ τῆς κινουμένου μὲν ζωτικῶς ὑγρ πάθη ὡς πάσχοντος. τῆς δὲ ψυχῆς ὡς κινούσης. ἐπεὶ μὴ δὲ αἱ πρακτικαὶ νοήσεις. διὸ ὅτι καὶ αὗται ὡς καθ' ὅλας ἑαυτὰς χρῶνται τῷ σώματι. καὶ διὸ ὅτι οὐ δὲ αἱ χρώμεναι ὡς πάσχοντι, κατὰ ῥοπὴν οἰκείαν χρῶνται τῷ σώματι. ἀλλ' ὡς εὐδρεοῦντι μᾶλλον τῷ ζῴῳ. καὶ αὗται κατ' εὐδρέσιας ἐσῶσαι κειτικλιά. τὰ δὲ κατασεισμούμενα, οὐ πάθη, κατὰ ῥοπὴν καὶ ἀλλοίωσιν ἐπιφερόμενα τῷ σώματι, ἃ καὶ κινούσης τῆς χρωμένης ἐπίνοιαν ψυχῆς, ἀλλ' ἐπίνοιαν τῷ ὀργάνῳ πάθη ὄντα ζωτικά. οὐ γὰρ ὡς τὰ τὴν ἀψύχων κατὰ τὸν ἐκ τὴν ἔξωθεν μόνῳ ῥοπὴν, ἀλλὰ κατ' εὐδρέσιάς πως ὄντα ζωτικά. ὁ γὰρ κινοῦν ὑδὴ τὴν ἐμψύχων εὐόδιον. διὸ ὃ ὥσπερ ὑδὴ τὴν ἀπαλὰ λίθων ἢ σωματικὴν διαφάνειαν κρᾶσις, αὐτὰ γινομένη τὴν παθῶν τούτων, οὕτω καὶ ὑδὴ τὴν ἀπαλὰ λιθμένων ἢ τῆς ψυχῆς κινητικὴ εὐδρέσια, ἢ κινοῦσα καὶ μὴ ὀρτῶν ὁ σῶμα, ἢ ἀναστέλλουσα. πρὸ κίνησιν καὶ ὀρτῶντος. ὁ δὲ αἰρετοτέλης ὅτι μὲν κυρίᾳ τῆς τούτων ἐγέρσεώς τε καὶ κατοχῆς ἢ λογικὴ ψυχὴ, ὡς οὐαργὲς ἐν ἐκ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας ἀφῆκε. διὸ καὶ πρὸς τῷ τέλει τῆς βυβλίου, αὔξειν καὶ κινεῖσθαι τῆς σώματος καὶ ὁ νοῦν διαζεβαιοῦται, ὅτι δὲ οὐκ αὐτῆς ὑγρ τῆς ψυχῆς ἀλλὰ τῆς ζῴου, πιστοῦται, σωματικὰ πάντα βουλόμενος εἶναι τὰ πάθη, τὰ αἰ ῥοπῇ καὶ ἀλλοιώσει. πρὸ δὲ ψυχρὸν πανὸς ὑβαίρων πάθους, οὐ μόνον ὅσα χωριστὰ καὶ μείνα οὐ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ὅσα χρῆται ὡς ὀργάνῳ τῷ σώματι, καὶ οὐ τῷ κινεῖν ἔστικον. ἢ δὲ αὐτῆς τὸ ὀργάνου ζωὴ μόνη, ζωὴ τῷ σώματι τὰ περιεργμένα πάθη ἀναδέχεται. ἀλλ' ἐπὶ καθ' αὐτὸν ἃ πάθης ἢ κινοῦσα ψυχὴ, πῶς αὐτὴ ταῦτα ἀναμένει τὰ πάθη. τί δὲ ἢ ἔξω αὐτῆς ῥέψασα, τῆς ὅλης οὐ ἑαυτῇ ἑταμένης διάσεσι ψυχὴ, ἢ καὶ αὐτὴ ἃ πάθης. ἢ ἔστι τις καὶ οὐ τοῖς οὐ ὀργάνοις ὑπόβασις καὶ διαστροφή. ὅπερ ἐ τέρου ῥόπου πάθος φαμὲν, ἢ καὶ μὴ πάθος καλεῖν λέγ. ὁ γὰρ κυρίως πάθος ἔξωθεν πᾶν. καὶ οὐ μεταβολῇ τῇ ὑπὸ τινος ἄλλου κινοῦντος. ἡ δὲ κινοῦσα ψυχὴ καὶ ἡ χρωμένη τῷ

ταύτας ὁμοίως ἐχούσας τῇ οὐσίᾳ δι' ὃ καὶ οὐ βάδιον ὡς αὐτὰς ἔφη ταύτας λαβεῖν. ὅτῳ μὲν οὖν ὁ χωρισὸν πάντη σωμάτων αὐτῆς ἦν τὰ δηλούμενα ἀδιαφόρως ἔχει· φαίνεται γὰρ ὁ μὲν οὐσίας πάσης εἶναι ψυχῆς, ὡς οὐ ἀρχὴς τιθέμενος. ἐπειδὴ καὶ πᾶσα ζωὴ οὐσία καὶ ἡ ἐχάτη, ὡς τὴν ἑαυτῶν δυνατικήν. ἔστι δὲ δυνάμις λόγος. ἐπιθυμία δὲ ἄπορεκτός, καὶ ὡς κινητικὴ καὶ σωματικῆς σωμάτων. καὶ τὴν ζώντων συμφυῶς ὁρισικήν. ἄπτεται τὴν ἄλλων πάντων σωμάτων κυριώτεραί εἰσι οὐσίαι. ὅπερ δὲ ὁ ξὼν λυτρόν ὡς, ὅτῳ πρώτως ἡ ζωή. καὶ ὅτῳ καὶ τοῖς ζῶσιν ὁ εἶναι ἄπτεται ὅτι. πρώτως οὖν καὶ κυριώτατος ἡ οὐσία πᾶσα ζωή. ἐπεὶ δὲ αἱ εἰσὶ τρεῖς ψυχὴ χωρισὴ παντελῶς σωμάτων. ὁ μὲν γοῦν ἀχωρίστους εἶναι πολλὰς ζωὰς, καὶ ὅτῳ ὡς οὐ ἀρχὴς λέγεται τίθεται. ἐπειδὴ μὴ δὲ αἱ οὐ δύνανται αὐτὴν χωρισταὶ σωμάτων. ἀξίωμα δὲ ἀληθέστατον καὶ οὐ ἀρχικώτατον ὁ, οἰκείως ἐκάστῃ ταῖς οὐσίαις εἶναι τὰς οὐδυνάμεις. ζωτικαὶ μὲν γοῦν αἱ τῶν ζώντων. λογικαὶ δὲ αὐτῶν λογικῶν. ὥστε καὶ τὴν χωρισὴν οὐσίαν χωριστὰς πάντως ἔχειν οὐ δυνάμεις. αἰσθήσεις δὲ πάσχειν καὶ φαντασίαι, καὶ τὰ τούτοις συμπαρέρχονται πάθη, ὀργή. θάρρος, ἐπιθυμία, ἄπορεξις, οὐκ ἄνευ σωμάτων. ὥστε οὐ δὲ ἡ ταῦτα πάσχουσά τι καὶ οὐ δυνοῦσα ψυχὴ πάντη χωρισή. ἐπεὶ δὲ πολλαὶ αἱ κατὰ βάθος τῆς ἀχωρίστου διαφοραὶ, αἱ μὲν ἔχονται ἀχωρίστοι, ὡς τῆς ὀργανικοῦ σώματος οὖσαι οὐ τελέχειαι. καθ' ἃς ζωτικῶς διώκονται κινεῖσθαι. αἱ δὲ ὡς κινητικαὶ τῆς ὀρέγοντος, αἱ ἀπάλογον τῷ πλωτῆρι. αἱ καὶ ὁ ἀχώριστον ἔχουσι κριτήριον. ὡς γὰρ κινητικαὶ τὴν κινουμένων ὑπὸ ἔχουσαι πάντως, ὅθ' οὗ πῶς αὐτὰ οὐ δύνανται ἀχώριστοι αὐτὴν ὑπάρχουσι, διώκουσαι μὴ χωριστὰς ἔχειν ἄλλας αὐτοῦ. ὡς καὶ ὁ πλωτὴρ τῆς νεὼς τὰς βαδιστικὰς φθορὰς. ἄλλως δὲ πρόπον ἀχώριστοι αἱ πρακτικαὶ τοῦ λόγου ὑπάρχουσι, καὶ κατὰ μόνλω πῶ ἐλάττονα αἰσθήσει καὶ φαντασίαι συμπαλινούμεναι. καὶ ὅθ' ὅτῳ κοιναὶ καὶ τοῦ ἔχοντος. καὶ τὰ δὲ πῶ μείζω οὐδὲν αὐτοῦ προσδόμεναι. ὁμοίως ἢ καὶ ὅσαι θεωρητικαὶ τὴν φυσικῶς ὄντων. αἱ δὲ τοῦδέ τι νοητὰ, οὐδὲν μὲν αὐτῷ χρώμεναι, ὅθεν δὲ καὶ τὰ προσελθὼ οὐ ὀργοῦσαι πῶ τοῦδέ τὴν νοητὴν παιοῦνται θεωρίαν, οὐκ ἄνευ φαντασίας ἀεὶ ὤν, ὡς ὑπακολουθούσης αὐτῆς ἀλλ' οὐ συνοργούσης, καθάπερ ὑσικὰ τῷ οὐ φωτὶ σώματι, ὅθ' πῶ ἔχω πρόσδυσι τοῦ λόγου κινοῦντος πῶ φαντασίαν. ταύτη οὖν ἀχώριστος καὶ ὕλη, ὡς ὅλως ἀκολουθοῦσα ἔχουσα. ἐπεὶ ἡ μόνιμος καὶ ὡς ὁ οὐσιῶδης σωματοειδὴς κινήσει ἡ ὀρέξεως ἢ γενέσεως.

Μ Α΄ ΛΙΣΤΑ δ' ἴδιόν ἐστιν ὁ νοεῖν.

Σ ὁ αἰσθάνεσθαι ὡς κοινὸν παρακείμενος, καὶ τὰς παθητικὰς ὀρέξεις ὁ ὀργίζεσθαι καὶ θαρρεῖν καὶ ἐπιθυμεῖν λέγω ὁ αἰσθάνεσθαι καὶ ταῦτα ἅπαν, δι' ὅτι τὰ πάθη ἡ αἰσθήσεις ἢ ἐκ ἄνευ αἰσθήσεως, καὶ αὐτὰς ὁ νοεῖν, παραλαβὸν δηλονότι οὐ τῷ νοεῖν πάσχει τὰς ὑπὸ πῶ αἴσθησιν ζωὰς. ταυτὶ δὲ πῶ φαντασίας καὶ πάσχειν πῶ κατὰ λόγον οὐ ὀργᾶσαι. αἷς ἀμφοτέραις κοινὸν ὁ οὖθεν αὐξάνεσθαι, καὶ ὑβ' ἑαυτὴν ἐγείρεσθαι. καὶ ὅθ' ὅτῳ μάλιστα ἰδίως τῆς ψυχῆς ἴοικεν.

Ε Ι΄ ΔΕ΄ ΕΣΤΙ καὶ ὅτῳ φαντασία τις, ἢ μὴ ἄνευ φαντασίας οὐκ οὐδέτ' ἂν οὐ δὲ ὅτῳ ἄνευ σώματος εἶναι.

Κ αλῶς ὑβ' ὑπολήφεως εἴπεν. ἐπειδὴ μήτε πᾶσα φαντασία νοῦς. οὐ γὰρ καὶ ἡ τῶν ἀλόγων. ὅθεν καὶ ὁ τὶς τῇ φαντασίᾳ πρόσεσται. οὔτε ἀπλῶς νοῦς ἡ φαντασία. ἀλλὰ ὁ ὅλον ὅτῳ παθητικὸς καὶ μορφωτικὸς νοῦς. ἀλλ' οὐ δὲ ὁ αὐτῆς λογικῆς οὐ ὀργᾶσαι νοεῖν πᾶν οὐκ ἄνευ φαντασίας. ἀλλ' ὅσον οὐ κεκωρικὸν οὐ ὀργᾶσι, οὐ δὲ μόνιμος οὐ ἑαυτῇ, ἕξω δὲ πρόοδος ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ψυχῆς γίνεται, καὶ ἀρχὴ τῆς οὐσίας ὁ μοιότως διακείται. ὅπερ καὶ πάθος πῶς. καὶ ὅθ' ὅτῳ καὶ πῶ ἀπορίας εἶναι λέγει οὐ τοῦδὲ τῶν οὐ ὀργᾶσαι, ἀλλὰ τοῦδὲ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς. καὶ ταῦτα νῦν μὲν ὑπόκειται οὐκ ἄνευ σώματος εἶναι. οὐ δὲ τῷ τέλει τῷ καὶ ἀποφαίνεται. ἀλλὰ διὰ τί ὅλως ἀπορίας ἔχειν λέγει, εἰ τοῦδὲ παθῶν ὁ λόγος. δῆλον γὰρ οὐ αὐτῶς πῶν πάθος κατὰ πῶ πρὸς ὁ σῶμα γίνεσθαι ῥοπήν. ἢ δι' ὅτι πῶ λογικῶ οὐ ὀργᾶσαι πῶ μηδὲν προσδομεύω σώματος, ἐν παρακολουθῇ ἡ φαντασία, ἀπορήσει ἄν τις, εἰ δεῖ κοινῶ καὶ σώματος φάναι. ὁ γὰρ χωρισὸν ἔχει σαφῶς. ἀλλ' ἅπερ αὖρα εὐτὸς, ὡς ἀκεῖ βέσθρα αὐτὸς ὁ πάγαλμ, ὅ τι οὐκ ἄνευ σώματος, οὐ δὴ που πάσης τῆς θνητῆς. αἰσθητικὸν γὸ καὶ φαντασικὸν καὶ ὁ αἰθρῶδης τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ὄχημα.

Σ Ι΄ ΜΕ΄Ν οὖν ὅτί τι τῶν τῆς ψυχῆς ἔργων ἢ παθημάτων ἴδιον, οὐ δὲ χωρὶ αὐ αὐτῶ χωρίζεσθαι. εἰ δὲ μηδὲν ὅτῳ ἴδιον αὐτῆς, οὐκ ἄνευ χωρισή.

Κ αλῶς, ἐκ τῶν οὐ ὀργειῶν εἰς πῶ οὐσίαν ἀνακιμπτόμενος. ὡς γοῦν ἐκ τῶν ζωτικῶν ζῶζειν ἴσμεν, καὶ ἐκ τῶν λογικῶν λογικῶ, οὕτω καὶ ἐκ τῶν χωρισῶν χωρισή. ἐπειδὴ μὴ ὁ αὐτίσσεσθαι ἀκυμαίνει, πῶ λογικῶ οὐσίαν λογικὴς οὐ ὀργᾶσαι ἔχειν, καὶ πῶ χωρισὴν χωριστάς. πρότερον δὲ πῶ ἀπορίαν προάγων ἐπὶ τῶν παθῶν, ἐ κοινὰ πάντα καὶ τῆς ἕνοντος, νῦν διορίζόμενος ἡμῖν λόγου, οὐκ ἐκ μόνων τῶν παθημάτων, ἀλλὰ μὴ ἐκ τῶν ὅρων ἀξιοῖ ὁ χωρισὸν ὁρᾶν τὰς ψυχάς, ἐσθὼς τὰ μὲν πάθη ζόπον τινὰ ἀχώριστα. τὰς δὲ μονίμους αὐτῆς οὐ ὀργᾶσαι χωριστὰς. ἀλλὰ πῶς φησιν ἐπὶ ποτε ὁρᾶσθαι ὁ

σεται ὁ

καὶ ἀμέτοχος ὅλῃ πλὴ μισόπτα. καὶ οὔτε ὁ παυτὸν ἑλικείνως δι' ὅλης ἔχουσι ἑαυτῆς. οὔτε ὁ ἕτερον διαπασμένον, ἢ ὅλως μοιρῖον παυτελῶς. χαλεπὸν δὲ ὅλῃ ταῦτα καὶ δυσδιάκριτος ὠδὶ τὴν μέσων ἢ τὴν αὐτικειμένων θέα ὅλῃ πλὴ πρὸς τὰ ἄκρα τὴν μεταξὺ κοινωνίαν.

Κ ΑΙ ΓΟΤΕΡΟΝ τὰ μέρια λῆ ζητεῖν πρῶτον, ἢ τὰ ὅλα αὐτῆν. οἷον, ὁ νεῦν, ἢ ὁ νοῦν. καὶ ὁ αἰσθάνεσθαι, ἢ ὁ αἰσθητικόν. ἐμοίως δὲ καὶ ὠδὶ τὴν ἄλλων. εἰ δὲ τὰ ὅλα πρότερα, πάλιν ἂν τις ἀπορήσειεν, ἆρα τὰ αὐτικείμενα πρότερα τούτων ζητητέα. οἷον, ὁ αἰσθητόν, τῆ αἰσθητικοῦ. καὶ ὁ νοητόν, τῆ νοητικοῦ.

Λ ΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ μὲν ἢ ἐκ τῆς οὐσίας τὴν εὐδαιμονίαν γνωσική. πρὸς ἡμᾶς δὲ σαφεστέρα ἢ αὐτάπαλιν. ἀλλὰ καὶ τὰς εὐδαιμονίας πρός τι οὔσας, ὅλῃ πλὴ ἢ ὡς πρὸς γνῶσιν, ἢ ὡς πρὸς ὄρεκτόν, ἢ ὡς πρὸς ὁ ὑπάρχειν ἀπόταυσιν, οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ τὴν πρὸς ἄλληλα ταῦτα. ἅπερ αὐτικείμενα κατὰ πλὴ τὴν πρός τι αὐτίθεσιν, οἷον αὐτίβασίν τε καὶ αὐτάρκειαν οὖσαν, καὶ ζωὴ ἀλλήλοις ὑπόστασιν. καὶ εὐωρεστέρα τὰς τοῦδε τὴν εὐδαιμονίας γνώσεως, ἢ τοῦδε τὴν αὐτικειμένων. ὅταν αἰσθητικώτερα ἢ τὰ αὐτικείμενα. ὡς αὖτε ὁ αἰσθάνεσθαι καὶ ὁ εὐ τούτοις ὁρίκτειν, καὶ ὅσων εὐ τοῖς αἰσθητοῖς νοητόν. ὁ δὲ γε ὑβριμοίσι τῆ ἡμετέρου νοῦ ἐκ τῆ νοῦ λυφόμεθα μᾶλλον.

Λ ΟΙΚΕ δὲ, οὐ μόνον ὁ τί ἔστιν γνῶναι χρήσιμον εἶναι, πρὸς ὁ θεωρῆσαι τὰς αἰτίας τὴν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις. ὥσπερ εὐ τοῖς μαθήμασι, τὸ ὁ εὐθὺ, καὶ τὸ ὁ κεκαμπύλον. ἢ τὸ γραμμὴ καὶ ἐπίπεδον, πρὸς ὁ κατιδεῖν πόσαις ὀρθαῖς αἱ τῆ τριγώνου γωνίαι ἴσαι. ἀλλὰ καὶ αὐτάπαλιν τὰ συμβεβηκότα συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς ὁ εἰδῆσαι, ὁ τί ἔστιν. Ε πειδὴν γὰρ ἔχωμεν ἀποδιδόναι κατὰ πλὴ φαντασίαν τοῦδὲ τὴν συμβεβηκότων, ἢ τὴν πάντων, ἢ τὴν πλείστων, τό τε καὶ τοῦδὲ τῆς οὐσίας ἱκανόν τι λέγειν ὅτι κάλλιστα.

Λ πειδὴ τὰ προβλήματα ἐκτιθέμενος, καὶ πλὴ χαλεπότητα τῆς θεωρίας ὑβίφασιν, ὁ μὲν ἔξω ὑπερίας ἀφορμὰς παραδίδωσι. καὶ πρῶτον εἰς πλὴ παντὸς ὁρισμοῦ διαιρεῖ. ἐπιστημονικὸν μὲν γὰρ ἐκ τῆ τί ἔστιν τουτέστιν ἐκ τῆ ὁ εἶναι ἐκφαίνεσθαι ὁρισμοῦ, τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα θεωρεῖν ταῖς οὐσίαις. δι' ὅτι ὑβ αὐτίου ἢ θεωρία. αὐτία γὰρ τὴν συμβεβηκότων ἡ οὐσία. οὐσίαν δὲ ἔχουσιν ναὶ κατὰ τόδε πάντα ἕκαστα. πλὴ ὑπὸ ἢ τινὸς ἢ τελῆ κατηγορίας. ὁ γοῦν ἄνθρωπος καὶ ὁ φρόνησιν ἐλλιπεῖν, οἷς τὰ συμβαίνοντα ἐκ τῆ ὁρισμοῦ αὐτῆν γνωρίζομεν. ὁ γὰρ ὁρισμὸς οἰκείως ὁ εἶναι αὐτῆν ἐκφαίνων, παρασκιάζει ἡμᾶς ῥᾳδίως καὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ τοιῷδε ὅτι γνωρίζειν. ἐπιστημονικὸν οὖν ἔξω. ἐπειδὴ ὁ ἐκάστου ὁν τὴν ὑπαρχόντων αὐτῷ αἴτιος. ἀλλὰ ὁ ὂν οὐκ ἔστι οὐκ ἄρ' ἐαυτῷ ὂν γνώριμον, αἰκ παλιν ἐκ τῆν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων αὐτῷ, ὧν καὶ ἡ αἴσθησις καὶ ἡ φαντασία αὐτιλυπτική, γνώσκεται. ὠδὶ μὲν οὖν τὴν μαθημάτων γνώριμον ὁ τί ἦν εἶναι ἐκάστου. ὅλῃ ὁ ποσὰ ἅπαξ ἢ ποιὰ εἶναι τὰ ὁριζόμενα. ὧν καὶ ἡ αἴσθησις καὶ ἡ φαντασία αὐτιλυπτική. ὅσα δὲ οὐσίαι, ὧν λόγος καὶ νοῦς θεωρητικὸς, οὐκ ὄρῳ αὐτῆν φανερὰ τοῖς κατ' αἴσθησιν ζῶσιν. ἀλλ' ἐκ τῆν συμβεβηκότων αὐτοῖς ἢ ἐπ' αὐτὰ ἀναφερά. ὃς δὲ πρόπος ὠδὶ ψυχῆς αἰσχύλος.

Γ ΑΡΧΗ γὰρ ἀποδείξεως ἀρχὴ, ὁ τί ἔστιν. ὥστε καθ' ὅσους τῆν ὁρισμῶν μὴ συμβαίνει τὰ συμβεβηκότα γνωρίζειν, ἀλλὰ μὴ δι' ὁποίου τοῦδὲ αὐτῆν αἰμαρὶς, δῆλον ὅτι διαλεκτικῶς ἐρίλωται καὶ κοινῶς ἅπαντες.

Ο αὐτιολογικὸς πρόσκαται σύνθεσμος, δηλῶν ὡς καὶ ὅλῃ ἔξω τοῦδεμιᾶ οὐδὰστος ἢ τῆς οὐσίας θεωρία, ὅλῃ ὁ καὶ ἀρχὴν ἔχειν ἀποδείξεως. ἀπόδειξις δὲ ἢ ἐκ τῆ τί ἔστι τὰ συμβεβηκότα συλλογιζομένη. ἀλλ' οὐχὶ αἰκ παλιν ἢ ἐκ τούτων εἰς πλὴ οὐσίαν ἀναφερομένη. φησὶν οὖν ὡς ἔοικέ τι λέγειν τοῦδὲ τῆς οὐσίας μάλιστα. ἵνα καὶ ἀποδείξεως ἡμῖν ἀρχὴ ἢ ὁ τί ἔστιν. ἐφ' οἷς οἷον πόρισμα ἐπάγει, πρὸς διάκρισιν τὴν τε ὁρῶς, καὶ τὴν οἷον ἐποχρηκικῶς καὶ ἐπιπολαίως ἀποδιδομένων ὁρισμῶν. ἐκ μὲν γὰρ τὴν τῆς φύσεως τῷ ἐποκειμένου ἐχρμόσαι ὅρων, ἢ σαφήστερον ἢ ἀμυδρότερον ἀκολουθεῖ ἢ τὴν συμβεβηκότων γνῶσις. εἰ δὲ μὴ ἴσπαται, διαλεκτικῶς ἐρίλωται καὶ κοινῶς, ἀντὶ τῷ λογικῶς καὶ οὐ φυσικῶς. εἴωθε γὰρ τῷ φυσικῷ ἀντιδιαστέλλειν ὁ λογικῶς, ὁ κατὰ ὁ φαινόμενα μὴ οὖδὲν, ἀλλ' οὐ κατὰ πλὴ φύσιν καὶ ὁ εἶναι τὴν πραγμάτων εἰλημμένον. οὐκ ὠδὶ τῆς πραγματειώδους, ἀλλ' ὠδὶ τῆς εὐδόξου γνώσεως ὁ τῆς διαλεκτικῆς αὐτῆς φθέγμα. μὴ ὡς τῆς φύσεως καὶ τῷ βάθους τὴν ὄντων ἀποπίπτει κενὸν προσχωρῶν.

Λ ΓΟΡΙΑΝ δ' ἔχει καὶ τὰ παθη τῆς ψυχῆς πότερόν ἐστι πάντες κοινὰ καὶ τῷ ἔχοντος, ἢ ἔστι καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιόν αὐτῆς. τοῦτο γὰρ λαβεῖν μὲν ἀναγκαῖον. οὐ ῥᾴδιον δὲ. φαίνεται δὲ τὴν πλείστων οὐδὲν ἄνευ σώματος πάσχειν, οὐ δὲ ποιεῖν. οἷον, ὀργίζεσθαι. θαῤῥεῖν. ἐπιθυμεῖν. ὅλως αἰσθάνεσθαι.

Γ ἆθη μὲν ὡς καὶ πρότερον ἔφημεν ψυχῆς, οὐχ ἁπλῶς πάσχειν αὐτῆς κελεῖ σὐδήγειαν. ἀλλὰ τῆς παθούσης καὶ ἔξω ἀφ' ἑαυτῆς προϊούσης. οὐ γὰρ δὴ καὶ τοὺς μονίμους αὐτῆς σὐδηγέσας, καὶ μὴ ἀφιστεμένους τῆς οὐσίας, ἀλλὰ σωσδρόμους οὔσους αὐτῇ. ἀεὶ δὲ ἀπὸ τούτων ὡς ἀπὸ φανερῶν ἐπὶ πλὴ ψυχὴν ἀσάγεσθαι οὐσίαν. καὶ πρός γε ὡς τοὺς τῇ οὐσίᾳ σωσδρόμους σὐδηγέσας, ὁ κρύφιος καὶ

ἀπὸ τῆς ὕλης, ἀλλὰ μὴ ἐκ τῆ ἕλους ἀναίρεται. ὡς ἰδὼν τὴν αὐλῶν φαίη διάφορον εἶναι ἐκ τὴν ἕλλιν καὶ τὴν ἀπωτέρω ἡμῶν ἀποδίδοται ὄχλον, οὐδὲ ὅμως ἔντος τῆ ἐμφυσωμένου πνεύματος. ἀλλ' οὐ κατ' εἶδος νῦν δὲ κατ' οὐσίαν φύσεως ἡ διαφορά. ὡς γὰρ ὁ μακρότερος καὶ βραχύτερος οὐ ποιεῖ κατ' εἶδος οὐ τοῖς ἀνθρώποις οὐσλαγάν, οὕτως οὐ δὲ ὁ βαρύτερος καὶ ὀξύτερος ὁν αὐλητικὸν ὄχλον κατ' εἶδος ἀγγελλάτεια. ἐπεὶ πᾶσα οὐσία καὶ ὁ εἶναι καὶ ὁ τοιάδε εἶναι κατά τι ἔχουσα εἶδος, κατὰ ἕξιν αὖ καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἔχει τρόπον τινα. καὶ γὰρ ἡ ἐν τοῖς ὀργάνοις καὶ ἡ ἐν ταῖς ὕλαις ἑτερότης, οὐκ ἐκ τῆ διαφόρων ὕλων εἰδῶν, οὐκ ἐκ τῆ ἐν τῷ αὐλῷ ἕλλει διαφόρων λόγων. ἐοίκασι δὲ τῷ ὁμοιοῦντες τὰς ψυχὰς ἁρμονίαις τισὶ μουσικαῖς, ὁ μοιοῦντες ἁρμόττεσθαι. ὡς εἶναι κατ' εἶδος ἐν μὲν ἀδιάφορον πλὴ φυτικῷ τε καὶ αἰσθητικῷ καὶ λογικῷ καὶ ὅσαι ἄλλαι. ὁμοίως δὲ ἀνομοιοῦσι δὲ τῆ διαφόρων ζώων, οἷον ἡ ἵππου αἰσθητικὴ τῆς ἀνθρώπου, ἡ μὲν γὰρ ἄλογος. ἡ δὲ λογικὴ, ὅσῃ καὶ αὕτη τῷ ἀνθρώπῳ πλείονος δυνάμεις ἀνομοιοῦσι, ἡ αἰσθητικὴ φρονήσεως καὶ ὀξυκινησίας. πᾶσαι γὰρ ἀνθρωπίναι. καίτοι ἐν διαφέρουσι μάλιστα τῶν ἀνθρώπων χαρακτηρίζονται εἴδεσι. ἀλλὰ λόγοις διαφέρουσι. πολλοὶ γὰρ ἀνθρώπων ἕνα εἶδος λόγου.

Ε Ἰ ΔΕ ΜΗ ὁμοιοῖς, πότερον εἴδη διαφθείρουσιν ἢ γένη.

Κ ἀνθρώπου γὰρ πᾶσαι ψυχαὶ καὶ ζωαί τινες, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἀλλήλων διαφθείρουσι, οὐ δὲ αὐτῶν ἐν πλείοσι γένεσι. τοιαῦται γοῦν τὰ ὁμοταπά. τὰ δὲ ὕστερα τοῖς πρώτοις ὡς τὰ ἀφ' οὗ ὸς καὶ πρὸς οὗ κοινωνεῖ.

Ν ΥΝ ΜΕΝ γὰρ ἀναλέγοντες καὶ ζητοῦντες περὶ τῆς ἀνθρωπίνης μόνης ἐπισκοπεῖν.

Ε εἰς ὃν τίμιοι ἔοικεν ἀποτείνεσθαι, ὡς ὃν ἄνθρωποι οὐ τῇ φυσιολογίᾳ καὶ τὰς τούτου ζωὰς κατα-λήψεται, ὡς αὐτὸς καὶ ἰδὼν τὰς τὴν ἄλλων ζώων τε καὶ φυτὴν ψυχὰς διατείνει πλὴ θεωρίαν μᾶλλον. δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ τίμιος ἀφιέσθαι ὃν ἴδιον περὶ τὴν οὐ τοῖς ἄλλοις λόγον, ὡς ἐκ παραδείγματος τῆ διαπέρου καὶ τελείου μόνης τῆς ἀνθρωπείας, ἀξιῶν τὰς οὐ τοῖς ἄλλοις αἱρεῖν.

Ε ΥΛΑΒΗΤΕΟΝ δὲ, ὅπως μὴ λανθάνῃ, πότερον εἷς ὁ λόγος αὐτῆς ἐστι, καθάπερ ζώου, ἢ καθ' ἕκαστον ἑτέρος. οἷον, ἵππου. κυνός. ἀνθρώπου. θεοῦ.

Ε ἰ μὲν γὰρ ὁμοιοῖς πᾶσαι, εἷς ἔσται πάντως λόγος, ὥσπερ καὶ ἀνθρώπου καὶ ὡς αὐτὸς ἔφη ζώου. εἰ δὲ ἀνομοιοῖς, κατ' ἕκαστον εἶδος ἑτέρος ἀποδώσουσι λόγος.

Ο ΙΟΝ, ἵππου. κυνός. ἀνθρώπου. θεοῦ.

Θ. εὖ τῷ οὐρανίου λείπων ζώου. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἀνομοιοῦν ἑκάστου ὁ τῷ γένους κατηγορεῖται λόγος, πλὴ διαφορὰ ἐστι γράφων τῷ ἀφικτικοῦ λόγου πρὸς ὃν τῷ γένους ἐπάγει.

Τ Ο ΔΕ ζῶον ὁ κοινόν τι, ἤτοι οὐδὲν ὄν, ἢ ὕστερον.

Α πᾶν μὲν γὰρ ἐναντίωσιν τοῦ εἶδος οὐσίας αὐτοτελῆ δηλοῖ ὑπάρξιν, καὶ καθ' ἑαυτὸν οὐσιωμένῳ, κἂν σύλλεκτὸν, οὐκ οὐσιωμένου ἐκ τῆς ὕλης ἢ τῷ σωθέντος. ἀλλ' αὐτὸ οὐσιοῦν μὲν τὰ σύνθετα, τελειοῦν δὲ πλὴ ὕλην, ἐς οὐ ῥέψεται ὁ ἀκτινὴν αὐτῆς ἄκρον. ὁ δὲ γένος ὡς καθ' αὑτὸ μὲν ἄνευ τῆ εἰδῶν ὑφιστᾶς, οὐδὲν ὄντ. ἀεὶ γὰρ μετά τινος εἴδους τῆ οὐρανίου ἢ ἀνθρωπείου ἢ ἵππου ἢ τινος ἄλλου, ἢ ὕστερον. ὁ γοῦ ἐναντίωσιν ἕλλει γένος μετὰ τῆ εἴδους. ἐπειδὴ ὁ μὲν εἶδος ἀμβρίσεως ὄντ ὁ ὅλον. ὁ δὲ γένος καθ' αὑτὸ λόγον μόριον τῆ οὗ τῷ ἕλλει τοῦτο χρωμένων ὁρίζεται. διὸ ὡς μὲν καθ' αὑτὸ ὑφιστᾶς οὐδὲν ὄντ. ὡς δὲ μόριον τοῦ λόγος οὗ τῷ ἕλλει τοῦτο χρωμένου, ὕστερος τῆ εἴδους.

Ο ΜΟΙΩΣ δὲ κἂν εἴ τι κοινὸν ἄλλο κατηγορεῖτο.

Ο ὑ μόνον εἴ τι ἄλλο ὡς γένος κατηγορεῖτο ὡς ὁ φυτὸν, ἀλλ' εἴ τι μᾶλλον καὶ εἴ τι ὡς οὐ πρότερος καὶ ὕστερος κοινὸν ὑπάρχον. νῦν δὲ γὰρ ὁ κοινὸν καθεωρῶν οὐ τούτοις. ἀλλ' ὅ, τι αὖ φύσ μεῖζ ὄλλαγῆς.

Ε ΤΙ ΔΕ ἐὰν μὲν πολλαὶ ψυχαί, ἀλλὰ μόρια, πότερον δεῖ ζητεῖν πρότερον πλὴ ὕλην ψυχὴν, ἢ τὰ μόρια. χαλεπὸν δὲ καὶ τούτων διορίσαι, φύσ πίφυκεν ἕτερα ἀλλήλων.

Ε ἰ μὲν πολλαὶ ψυχαὶ φησιν, τουτέστιν ἐὰν μὴ κατ' εἶδος ἀλλήλων διαφθείρουσιν, αἵ τε οὐ τοῖς διαφόροις καὶ οὐ οὐ τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ μόρια ὁ διάφορον οὐ κατ' εἶδος ἔχοντα, ὅλῳ ὁ οὐδὲ εἶναι μόρια, ἀλλὰ κατὰ λόγους, ὡς ὁ κοῦφον καὶ φωτεινὸν τῷ πυρὸς, δῆλον δὲ ἐπὶ μὲν οὐδὲ ζώου ἐστὶ ἀνθρώπου ἔστ τινος ἄλλου ἀληθές. ἵνα μία ἡ οὐδὲ ἑκάστου ἡ ψυχή. ἔστε οὕτω μόρια ἔστε δυνάμεις ταῖς πολλαῖς οὐ ἑκάστῳ λεκτέον ζωὰς, ὁ μοιοῖς μὲν κατὰ λόγον δὲ διαφθείρουσας ἑαυτάς. τὰς δὲ οὐ τοῖς ἀνομοιοῦσι ζωαῖς. κατ' εἶδος ἀγγελλαγμένας θετέον. ἵνα καὶ προσήκουσάν ὁ κατ' εἶδος αὐτὴν διάφορον ἐκ τὴν ψυχῶν ἑφῆκεν. ἐφ' ὧν δ' οὕτω μόρια τὰ πολλὰ, προτιθέναι ζητεῖν, πότερον ὁ ὅλον πρότερα ἢ τὰ μόρια θεωρητέον. καὶ ὡς μὲν τὴν μορίων ἀληθῶς ὄντ ἀλλήλων ἕτερα, πρὶν δὲ οὐχί. εἶσιν ὁ φυτικὸν μὲν ἕτερον τῆ ὁρικτικοῦ. ὁ δὲ θρεπτικὸν καὶ αὐξητικὸν καὶ γονητικὸν οὐ πλείω. ἀλλ' οὐ παύσαι. χαλεπὸς δ ὁ τοῦδε τούτων διορισμός. διὸ ὅτι κατὰ ἀλήθειαν καὶ τῇ οὐσίᾳ μία καὶ πολλαὶ ἡ ψυχὴ, καὶ καθ' ὅλῳ ἑαυτὴν καὶ καθ' ἑκάστου ζωὴν. καὶ γοῦν ἑκάστη μία καὶ πολλαί. μοιρίᾳ τέ πως καὶ ἀμβρίσεος

ἡ, εἰ καὶ φανερὸν ἦν, πότερον ἀπόλειξις καὶ τὰ ἑξῆς, ὀξύτερον εἶναί μοι τοῦ προειρημένου δοκεῖ, τοῦ, δύσει γὰρ λαβεῖν τοῦδε ἕνεκεν τὸν ὁρισμὸν τούτου καὶ τοῖς μέλλουσιν ἐπεσθαι πρὸ τοῦ τί ἐστιν ὁμολογούμενον ἔσεσθαι. ἔοικε γὰρ καὶ τούτοις ζητεῖν ἐκ τίνων αἰτίων ὁ ἵππος ἐκφύσει ἀποδοθήσεται ὁρισμός.

Λ" ΑΛΛΑΙ γὰρ ἄλλων αἰτίαι, καθάπερ αἱ τῶν ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων.

Κ αἱ ἄλλαι τὴν φυσικὴν καὶ ὑλὴν πάντων ὁμοίως καὶ κατὰ συμβεβηκὸς δ' ἴδια τὰ ἀπολειπόμενα λέγεται, καθ' οὐσιῶν δὲ ἔτι ὡς ἄλλο ἄλλων καὶ τῶν γεγραμμένων. καὶ ὅλως ἔστω μὲν συμβεβηκὸς, ὡς ξύλινον ἄλλῳ μᾶλλον· ἴδιον δὲ, ἐπειδὴ καὶ τὸ κοινὸν πλείοσιν ἰδιοτρόπως ὑπάρχειν γινώσκεσθαι ὅλῳ τῆς ἀπολείξεως. οὕτω μὲν οὖν πρῶτον κοινὸν τὸ λύσλοπες τῆς ὁρισικῆς ὑπομνήσεως ἕξεως. προστίθησι δὲ καὶ πάλιν ἴδιον ἐπὶ τῆς ψυχῆς οὐσίας· χαλεπότητα, ἅμα καὶ τὰ προβλήματα ἐκτιθέμενος τοῦδε ὅσων ζητήσει, ὅλῳ τῷ.

Γ ΡΩΤΟΝ δ' ἴσως ἀναγκαῖον διελεῖν, εἰ τὸ τί ἐστιν ὕλων, καὶ τί ἐστιν. λέγω δὲ πότερον τόδε τι, καὶ οὐσία, ἢ ποιὸν, ἢ ποσόν· ἢ καὶ τῶν ἄλλων τῶν διαιρεθησομένων κατηγοριῶν.

Β" ΤΕΤΤΑΡΣΙ γὰρ τοῖς ὁρισικοῖς λόγοις πρὸ πάντων ἐστὶν ὁ γένος λαμβανόμενος. καὶ τότε μὲν διαφορὰ δι' ὅτι ἀμφότερον ὁ εἶδος. καὶ ἀμφοῖν τὸ τε ὡρισμένον καὶ χωρακτηρισικὸν σωμενικὸς, ὁ λόγος ἅμα τε διαιρῶν καὶ σωκάτων, ἰδία πρῶτον αὐτῷ ἐμφαίνει ὁ ὡρισμένον. ἔπεται ἡ ὁ χωρακτηρισικόν. ὧν ὁ μὲν οὐ τῷ τί ἐστι, ὁ δὲ οὐ τῷ ὁποῖόν τί ἐστι γινώσκεται τε καὶ λέγεται. δι' ὃ καὶ αὐτῶν εἰ πρῶτον οὐ τίνι τῶν ἀναγκαίων εἶναι ἐλέγετο, προστίθεται καὶ τί ἐστι, βαφλιΐζων τὸ λαὶ ὁ οὐ γένεσιν, ὅτι καθ' ὃ τί ἐστιν. ὡς πρὸ οὐ διαφορᾶς καθ' ὃ τοιόνδε. ἀμφισβητεῖται δὲ ὑπὸ ψυχῆς, εἰ ὁ γένος αὐτῆς οὐσία ἢ ποιὸν ἢ ποσόν· δι' ὃ καὶ τούτων ἐφικῶς τῶν ζώων ἐμνήσθη κατηγοριῶν, ὡ οὐ ταῖς φθορομέναις δόξαι. τῶν ζώων λεγομένων. προσθεὶς δὲ ὁ, ἢ καί τις ἄλλη τῶν διαιρεθησομένων κατηγοριῶν, ὅλῳ ὁ οὐδὲ χεσθαι τινὰς καὶ ὑπ' ἄλλων αὐτῷ ἄγειν· ἀμφὶ μὲν οὖν πυθαγόρειοι τὴν πλάτων οὐσίαν αὐτῷ φασὶν. οἱ δὲ ἀριθμοῖαν σωμάτων εἰπόντες, καὶ οἱ τοιοῦδε κράσεων, οὐ τῷ ποιῷ τίθενται. ξενοκράτης δὲ ἀριθμὸν αὐτῷ θέμενος, οὐ ποσῷ δοκεῖ.

Σ" ΤΙ ΔΕ πότερον τῶν οὐ δυνάμει ὄντων, ἢ μᾶλλον οὐ τελίχειά τις. διαφέρει γὰρ οὔτι σμικρόν.

Η' μὲν πρώτη καὶ ἀτελεχειὰς οὐ τελίχεια ὁ εἶδος ἔστιν. ἢ γὰρ οὐ βρύγεια ἡ ἡ τελειότης ὁ εἶδος. οὐ δυνάμει δ' ἔστιν, οὐχ ἡ ὕλη μόνη ὡς ἀτελὴς καθ' αὑτῷ, οὐ τῷ δεκτικῷ τῶν εἰδῶν οὐσωμενικῷ· ἀλλὰ καὶ πᾶν ὁ εἶδος περιμένει· μάλιστα δὲ ὁ σύνθετον, ὅλῳ πρὸς πρὸς ὕλην κοινωνίαν. ἔοικε δὲ καὶ πᾶν ὁ σῶμα κατὰ ἄυλεν ἦ, ὡς μὴ καθ' ἑαυτὸ μὴ δ' ὑφ' ἑαυτοῦ ζῷον, ἀλλ' ἑτεροῖον. οὐ γὰρ ὡς σῶμα. ἡ δὲ ψυχὴ καὶ τὰ μὲν ἀληθείᾳ μέσον τῶν εἰδῶν καὶ τῶν εἰδοποιουμένων. ὡς ὅλη δὲ ἕλης ἑαυτῆς πρὸς πρὸς ἐκτόδον ὁ μφαίνουσα κοινωνίας. ὁ ξιοῦται δὲ λόγου ἀριστοτέλους ὅλῳ ὁ ἀφ' ἑαυτῆς ζῆν τε καὶ ἐγείρεσθαι, καὶ ὡς κινητικὸν τῶν σωμάτων ἀρχή, οὐ πρὸς ὁ ὀρεζόμενον ἀλλὰ πρὸς ὁ ὀρέξεσθαι ἀποκλίνειν. δι' ὃ καὶ οὕτω πως ἔφη, ἢ μᾶλλον οὐ τελίχεια. ἐπειδὴ οὐκ εἰλικρινὲς οὐ δὲ ἁπλῶς. ἄγε καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ καὶ ὁ μετεχόμενος ὑπ' αὐτῆς νοῦς, δυνάμει τε καὶ ὑλικὸς λέγεται. ὅλῳ πῶς αὐτῷ δ' αἰτίαν καὶ ὁ τῆς πρόσκειται. ὅτι μὲν ἀπροσδιορίστως καὶ ἁπλῶς ἔστιν οὐτελίχεια. ἀλλ' ὑποβεβηκότως. ὅθεν οὐ δὲ ἀεὶ κατὰ πῶς τελέσαι ἵστασθαι οὐβρύγειαν. ἀλλ' οἷόν τε κατὰ πῶς ἀτελεσθέσαι πῶς κατὰ πῶς ἕξιν. οὐ δυνάμει δ' ὃν καὶ ὁ εἰδοποιούμενος θέμενος, ὅπερ οὐ τελίχεια μού ἔστιν, οὐμὲν οὐ τελίχεια, αὐτὴ γὰρ ὁ εἶδος, εἰκότως τῷ οὐ δυνάμει οὐ ὁ οὐτελίχεια, ἀλλὰ πῶς οὐ τελίχειαν αὐτὴ τίθεται. οὐ μὲν γὰρ οὐ τελίχεια ὁ εἰδοποιοῦν. ὁ δὲ εἶδος οὐκ οὐ αὐτῇ, ἀλλ' αὐτὴ, ὅπερ οὐ σμικρὸν διαφέρει. ἡ μὲν γὰρ ἕξις καθ' αὐτὸ οὐσία, ὡς οὐ τῷ ξῦλα τῆς μιᾶς τὰ φυσικὰ μανθάνομεν. ἡ δὲ καθ' ἕτερα. καὶ ἡ μὲν πρώτη. ἡ δὲ λεύτερα. καὶ ἡ μὲν αὐτὴ, ἡ δὲ αὐτιατή.

Σ ΚΕΡΤΕΟΝ δὲ καὶ ἀμφισὴ, ἢ ἀμφύς.

Μ φισὴ μὲν ἁπλῶς ἡ σωματικὴ οὐσία πᾶσα, ἄλλως ἀλλαχοῦ τῶν μερίων κειμένων. ἀμφίστος δὲ εἰλικρινῶς ἡ σφαῖρα, πολὺ δὲ ἕκαστος ἔχουσα. καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν οὐσία, οὐ ᾗ καὶ ἡ ψυχή· διὸλοῖ δὲ πῶς μὲν εἰς ὁ μφίστοι αὐτῆς ἡ πόβασιν, ἡ κατὰ ἀπόστασιν τῶν γνωσοῦ αὐτίλημ-μες. καὶ ἡ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς ἑαυτὴν μεταίχασις. καὶ ἡ κατὰ μέρος ἰδίᾳ τῶν ζητουμένων διέξοδος. πῶς δὲ τῷ ἀμείσου μθείξιν, ἡ κατὰ ὁ γνωσὸν τῆς γνώσεως στάσις. οὕτως γὰρ ἀμφοῖν ἡ ἀμφύς. καὶ ἡ κατὰ ὄρους ἀεὶ οὐ τῇ μεταξολῇ βάσις. καὶ ἡ μεῖν πῶς κατὰ μέρος διέξοδον εἰς οὖ σωκατωγή. ὁ δὲ ἀριστοτέλης ὡς πρὸ πῶς τῷ ὕλαι, οὕτω καὶ πρὸς τῷ ἀμείσῳ μᾶλλον τίθεται πῶς ψυχῇ. ἔστω μὲν ὡς οὐ μέρισοι. ἔστω δὲ ὡς οὐ μόνον τῶν μερίσων, ἀλλὰ ἡ τῆς τοῦδε τὰ σώματος μεριζομένης οὐσίας ὀξηρημένης τῆς λογικῆς ψυχῆς.

Κ ΑΙ ΠΟΤΕΡΟΝ ὁμοίως ἅπασαι ψυχαὶ, ἢ οὔ.

Κ αὶ ἔστω εἰς ζήτησιν προβάλλεται. εἰ ὁμοίως ἐλεῖς ἀλλήλαις αἱ ψυχαὶ πᾶσαι, ἢ φυτικὴ, ἢ αἰσθητικὴ, ἢ λογική. ὁμοίως δὲ σημαδὴ· τὰ καθ' οὗ ὁ εἰδικώτατον ὁρεζόμενα εἴδος. τὰ γὰρ κατά τι κοινότερον, ὁμογενῆ οὐχ ὁμοίως. ζητήσεως δὲ ὁ προκείμενος ἀξιοῦται, ὅλῳ τῷ πῶς διαφορὰς οἱ τοῖς σωμένοις

τὰ αἴτια τὰ γνώσει ἐπιστημονικὴ ὑπάρχειν. εἰκότως οὖν μάλιστα πρὸς τὴν φύσιν. διὸ τι ἡ ὄψ αἰτίων τὴν αἰτιατὴν γνῶσις. κυριώτατα τῆς ἐκ τῆν αἰτιατῆν εἰς τὰ αἴτια ἀναγομένης. ἐκ δὲ τῆς ψυχῆς τὰ φυσικὰ ὡς ὄψ ἀρχῆς ἔρεπται. κυριώτατα γὰρ τῆν φυσικῶν τὰ ζῶα. ὧν ἔνια ἀρχὴ φύσιν ἡ ψυχή. φ, εἰ προσθεῖς, ὅτι φ εἶδος καὶ ἡ καθ' ἑκάστος οὐσία, ὅντως ἀρχή. ἡ δὲ ψυχὴ ἐκβᾶσα τῆς ἀμβλίστου καθαρῶς οὐσίας, καὶ τῆς ἀληθῶς ἀρχῆς ἀπολείπεται. καὶ γὰρ ἡ εἰδητικὴ ἀρχὴ ἀμβλίστος. πᾶν γὰρ εἶδος ὄρεος καὶ συνέχει. τελειότης γὰρ καὶ φ ὄθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. νοῦς γὰρ φ πρώτως κινοῦν. δοκεῖ δὲ ἴσφ οὐχ ὡς ἀμφισβητῆν, ἀλλ' ὡς καὶ ἀπὸ τῆν ἄλλων ὁμολογούμενον.

Ε' ΡΙΖΗΤΟΥΜΕΝ δὲ θεωρῆσαι καὶ γνῶναι τίνι τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν.

Σ αφίδρυσι φρ σκοπὸν ἐκτίθεται ὀλίγ τούτων, τῆς τε ψυχικῆς οὐσίας καὶ τῆν καθ' αὐτὸ ὑπαρχόντων αὐτῇ τε τῇ ψυχῇ καὶ σὺν ἐκείνῳ τοῖς, ὅταν θεωρητικός τε καὶ γνωστικόν. δηλοῖ δὲ ἡ μὲν θεωρία τὴν ἐκ τῆς σὺν αἰρέσεως καὶ ἐκ τῆν τῇ αἰσθήσει φανομένων, ἀναφερομένης τὴν τοῦ αὐτῆς ἀλήθειαν. ἡ δὲ γνῶσις τὴν κατὰ λόγον ἐπιστημονικὴν κατάληψιν. ἡ δὲ φύσις οὕτε φ γένος δοκεῖ μοι δηλοῦν. οὐ γὰρ σωτήσης ὁ χρῶσις. οὔτε ἐκ παραλλήλων τῶν φ τῇ οὐσίᾳ σημαίνει. ἀλλ' ἡ μὲν, φ, ὅσον αὐτῆς πρὸς τὰ φυσικῶς ἔνται ἀποκλίνει δηλοῖ δὲ οὐσία φ πρὸς τὰ κοινὰ συνιόντες καὶ χωριστόν.

Ε ΙΘΟΥΣΑ συμβίβηκε τοῦτ αὐτῷ. ὧν τὰ μὲν, ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς εἶναι δοκεῖ. τὰ δὲ, κοινὰ μὴ τοῖς ζώοις δ' ἐκείνῳ ὑπάρχειν.

Τ ἀναβὰ αὐτὰ δηλασή. τὰ γὰρ ὡς ψυχῇ. καὶ ἐπεὶ πρόκειται καὶ τὰ τὴν ὄψ αἰτίων γνῶσιν, ἐπιστημονικὴν οὖσαν, ἡ τῆς οὐσίας τῆν συμβιβηκότων, βουλόμεθα δὲ μᾶλλον ἐπιστήμης, εἰκότως ἐπιζητοῦμεν πρότερον γνῶναι τὴν οὐσίαν. εἶτ' ὅσα συμβίβηκεν. ἀλλ' ἐπεὶ ἐκ τῆν ἡμῖν γνωρίμων μᾶλλον ἐπὶ τὰ φύσει πρότερα ἡ μάθησις, ἀναγκαῖος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀρχὴ τῆν συμβιβηκότων τὴν οὐσίαν αἱρεῖ. πάθη δὲ λέγει. ἃ τὰ ὁπωσοῦν αὐτῇ ὑπάρχοντα. οὐ γὰρ καὶ τοὺς μονίμους αὐτῆς νοήσας εὐθὺς ἐγχείρησε. ἀλλ' ὅσα τῷ παθεῖν τι αὐτὴν ὑπάρχει. εἴτ' ἡ εἰς σῶμα ῥέπει καὶ ὅλως ἡ κατὰ προσβολὴν ζωή. ἐν γὰρ ἀποστάσει πῶς τῇ ἀφ' ἑαυτῆς. ἕξις δὲ πάθος ἐπεὶ ἡ μονίμος εὐθὺς ἡ αὐτὴ τῇ οὐσίᾳ, καὶ οὐ συμβεβηκός. τῆν δὲ συμβιβηκότων, ἃ καὶ πολλῇ ἔφη, τὰ μὲν ἴδια τῆς ψυχῆς. ὡς ἡ θεωρητικὴ αὐτῆς γνῶσις. οὐδὲν αἰσθήσει ἡ φαντασία ἡ ὅλως τῷ σώματι χρωμένη. ὅση δὲ αἰσθητικὴ καὶ φαντασιακή, καὶ ἡ ταῦτ' εἶναι χρωμένη πρακτικὴ γνῶσις, κοινὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις ὑπάρχει. οὐ δὲ μόνον ἴδια τῆν ζώων, ἀπὸ ἴδια τὰ σύνθετα, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς. ὡς γὰρ ὁρᾶν ἡ αὐξεσθαι ἴδ αὐτῆς, ἡ λέγει εἰς αὐτήν.

Γ ΑΝΤΗ δὲ καὶ πάντως ἴδι τῆν χαλεπωτάτων λαβεῖν τινα πίστιν εὐθὺς αὐτῆς. καὶ γὰρ ὄντος κοινῆ τῆ ζητήματος, καὶ πολλοῖς ἐπιβάσις, λίαν δὴ τῆ εὐθὺς τὴν οὐσίαν, καὶ τῆ τί ἴδιον, τάχ' ἄν τῳ δόξειε μίαν τινὰ εἶναι μέθοδον καθ' ἁπάντων εὐθὺς ὧν βουλόμεθα γνῶναι τὴν οὐσίαν. ὡς πρὸ γὰρ καὶ τῆν καθ' συμβιβηκὸς ἰδίων ἀπόλαβε. ὥστε ζητητέον αὖ ἓν τὴν μέθοδον ταύτην. εἰ δὲ μή ἴδι μία καὶ κοινή τις μέθοδος εὐθὺς φ τί ἴδιον, ἐπὶ χαλεπώτερόν γίνεται φ πραγματεύσασθαι. δῆλον γὰρ λαβεῖν εὐθὺς ἕκαστον, τίς ὁ τρόπος. ἐκ δὲ φανεροῦ ἡ, πότερον ἀπόλειξις ἴδιον, ἢ διαίρεσις, ἢ καί τις ἄλλη μέθοδος. ἔτι πολλὰς ἂν ἀπορίας ἔχει καὶ πολλάς, ἐκ τίνων δεῖ ζητεῖν.

Α ἐρεῖν ἐκ τῆν εἰρημένων τὴν εὐθὺς ψυχῆς ἐπιδείξασθαι θεωρίαν, καὶ ὅτι μάλιστα ἐπιζητοῦμεν τὴν οὐσίαν αὐτῆς γνῶναι πρεσπόν, σωτείνων τὸν φιλεβάμοσα τῆν ὄντων, φ δύσληπτος πρῶτον μὲν καθόλου τῆς τῆν οὐσιῶν γνωστικῆς μαθήσεως ὑπομιμήσκει. οὔτε γὰρ εἰ μία ἡ πολλοὺς ῥᾴδιον γνῶναι. καὶ γὰρ ἂν μίαν δόξειεν. ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἡ ζητουμένη οὐσία κοινὴ καὶ μία τις οὖ πᾶσιν εἶναι δοκεῖ. καὶ ἡ τῆ ὄντος κοινωνία. καὶ δι' φ μία παρασήθεσθαι μέθοδος, ἐνδὶ μὲν τῆν ἀπλῶν ἰδιοτήτων τὴν κατ' ἐπιζελὲν σύνεσιν. ἡ τῶν ὅρους γνώσκομεν. ἐνδὶ δὲ τῆν ἐκ πλειόνων, τὴν ὡς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν. καὶ πλειόνων ἂν δι' ἃ τὴν τρόπον τινὰ τῆν τε γενῶν καὶ τῆν διαφορῶν. καὶ δηλονότι καὶ τῆν εἰδῶν. εἴτε δὲ μία εἴτε πλείους, εἴτε ὅπῃ ἀληθὲς ἡ μία καὶ πλείους, οὐκ ἄμοιρος αὐτῆς ἡ κατάληψις. ἐπεσὴ καὶ πᾶσα ἐπιστημονικὴ ἕξις λυσιτελὴς, φύσιός τε θεωρῶν ἐπιτηδείως καὶ γυμνασίαν μαχρᾶς, καὶ διακεκαθαρμένης τῆς λογικῆς ζωῆς. εἰ μέλλοιμεν ὀρθῶς πάντως τῇ προτεθειμένου τὴν οὐσίαν διήκοντος αἱρεῖν. ἀλλὰ ἕξις φ ζήτημα οὐκ ἴδιον τῆς τοῦδε ψυχῆς θεωρίας. κοινὸν δὲ φησι πολλοῖς ἐπὶ τόδε, ἐφ' ὅσον φ τί ἴδιον ζητοῦμεν. κοινὴ γὰρ τούτων ἁπάντων ἡ ὀρεκτικόν. ἔνια ὅτι μία μὲν παρεμφαίνει ὑπεθέμενος, ὡς γὰρ μία ἡ τῆν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἐπιστήμη, ἢ πᾶν ἴδιον ἡ ἀποβλητική, οὕτω καὶ ἡ τῇ τί ἦν εἶναι μία ἡ ὀρεκτική, ἐπεὶ καὶ ἡ αἱρετικὴ μία. καὶ ἡ διαιρετικὴ ὡσαύτως, ζητητέον φησὶ τὴν μέθοδον ταύτην, οὕτω δηλονότι ὡς ἔξις κτίζεσθαι ὀρεκτικόν. ἐπεὶ δὲ καὶ πολλαχῶς τρόπον τινὰ, ὑπέμνησεν δὲ καὶ ἔνθεν, δεῖ τῆ διώσει γὰρ λαζεῖν τοῦδ' ἕκαστον τὸν τρόπον, δεῖ γὰρ ἑφ' ἑκάστου ἰδεῖν τρόπως τῇ κοινῇ χρήσασθαι μεθόδῳ, ἐπεὶ οὖν καὶ πολλαχῶς, ἐπὶ χαλεπώτερόν γίνεται φ πραγματεύσασθαι τοῦτ' ἔστι φ τὸν ἴδιον ἑκάστου ἐλᾶν οὐσίαν. φ δὲ ἐπιφρόμενος,

φ, εἰ αὖ

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

ΩΝ ΚΑΛΩΝ καὶ τιμίων τὴν ἔφεσιν εἶναι ὑπολαμβάσεις.

τ Τὸ προσίμιον ὑποσκοπῶν τε ἅμα τῆς προκειμένης πραγματείας ὁρίζει. καὶ ὡς περιττοῦ ὄντος αὐθρώποις ἅπασι χαρίζει. ἔτι τε συντείνει ἢν αἱρεσιν, ἢ λύσιν πόθεν ἠχθαι τε τῆς τῶν οὐσιῶν θεωρίας καὶ ἰδίως τῆς ψυχῆς ἐκφαίνει. πάλιν μὲν οὖν ἔφεσιν εἰ τοῖς καλοῖς τε καὶ τιμίοις τάττει, οὐ τὴν ὁποιανοῦν γνῶσιν ἔφεσιν προσαγορεύων, ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικήν. καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα ἢ μᾶν ὑπάρχειν. καὶ τὰ δὲ δέξασθαι. ἀπολείπονται δὲ καὶ φαντασίαι καὶ αἰσθήσεις τῆς εἰκάσιας, συμβεβηκότων ἀεὶ καὶ οὐδαμῆς οὐσιῶν ἀπολαμβανόμεναι. ἔφεσις μὲν οὖν ἢ ἐπιστημονικὴ ἕξις γνῶσις. καλὰ δὲ καὶ τιμία τῷ μὲν ὑποκειμένῳ συμφέρει. καὶ γὰρ πᾶν ὑπάρχον τιμίου καλοῦ. καὶ πᾶν ὑπάρχον καλὸν τίμιον. τῷ λόγῳ δὲ διαφέρει. καλὸν μὲν γάρ ἐστιν ὡς ὁρατὸν, καὶ δι' αὐτὸ αἱρετόν. τίμιον δὲ ᾗ ὑπάρχον, ὑποκλινομένων αὐτῷ τῶν ἄλλων ὡς ἔστι τίμιον. εἰκότως αἷρε ἄνθρωποι ὄντες καὶ κατὰ λόγον οὐσιωμένοι, τῶν καλῶν καὶ τιμίων εἶναι ὑπολαμβάνομεν ἢν ἐπιστημονικὴν θεωρίαν, ὡς ἢν ἀρίστην τοῦ λόγου τελειότητα, καὶ ᾗ ἔστιν ἐφετόν τε αὐτῷ καθ' αὑτὸ ὄντα, καὶ ἐπιγενομένῳ ὑπάρχον αὐτῷ θαυμασιωτάτων εἶναι.

μ ΑΛΛΟΝ δ' ἐτράπη, ἢ κατὰ ἀρείβειαν, ἢ τῷ βελτίονων τε καὶ θαυμασιωτάτων εἶναι.

λ" παλιν μὲν γὰρ ἐπιστήμη καλὴ καὶ τιμία. ἄλλη δ' ἄλλης καλλίων τε καὶ τιμιωτάτη. ἢ τῷ ἀκριβεστάτα εἶναι. ὡς γεωμετρία ἔχει πρὸς τὴν εἰ οὐρανῷ φαινομένων καταλληλικὴν ἀσχημοσύνην, ᾗ τὴν πόρρω αὐτῆς ἀπόστασιν καὶ τὰ λιμπανομένῳ τῆ ἀκριβοῦς. ἢ τῷ βελτιόνων εἶναι. ὡς ἀνθρωπολογία ἔχει ἀσχημοσύνην καὶ ἢ ποδὶ τὰ φαινόμενα. πρὸς ὁπλικὴν γεωμετρικὴν τινα ὑπερέχουσαν. ἀλλ' αὗται μὲν μαθηματικαὶ οὖσαι πραγματεῖαι, τῆς κυρίας ἀπολείπονται ἐπιστημῶν, ὡς μήτε οὐσίαν οὖσαι, μήτε ἐκ τῆς ἀληθινῶν αρχόμεναι αἰτίων. ἀληθινὰ γὰρ τὰ οὐσιώδη καὶ εἴδη. εἰσὶ δ' αὖ καὶ εἰ τοῖς τῆν οὐσιῶν θεωρητικαῖς, ἀκριβέστερον μὲν ἢ μᾶν τῆς ποδὶ τὴν οὐρανίων φυσιολογίαν ἐπιγενομένη ἢ ποδὶ ζῴων, ᾗ ᾗ προσεχὴς οὐ λανθάνουσα ἐκείνη δὲ ταύτης τῷ ποδὶ βελτίονων εἶναι. βέλτιον μὲν οὖν ἴδει τῷ ποτὲ ὄντος ᾗ αἰδίου καὶ ᾗ αἰτιωτέρου, ὡς πόλος, ἢ ὡς ποιοῦν, ἢ ὡς εἶδος, τῷ αἰτιατῷ. καὶ ὅλως ᾗ θεῖος πλησιάζει, τῷ μᾶλλον ἀπογεγράφθαι τὴν οὐσίαν. ἀκριβεστέρα δὲ γνῶσις ἢ ἀναγκαία καὶ ἀπαράλειπτος καὶ οἰκεία τῷ γνωστῷ.

Δ ΙΑΜΦΟΤΕΡΑ ταῦτα μὲν ποδὶ ψυχῆς ἐστορίας οὐλότως αὖ σὺ πρώτοις τιθέμεθα.

Δ ἐά τι ἀκείζεται. καὶ ᾗ ᾗ ποδὶ βελτίω καὶ θαυμάσια ἔχειν. ᾗ γὰρ μὲν πρὸς ἑαυτὸν αὐτῆς τῆς ψυχῆς οἰκειότητα, ἐπιτάττων ὃν τῷ γνώσονται ᾗ γνῶσιν σὺ αὐρχῇ παρέχεται καὶ ἀκριβῆ μὲν τῆν συνθέτων γνῶσιν. καὶ γὰρ ἢ τῆν συνθέτων ὑμῶν αὐτῆν συναίθησις, σὺ αὐρχάς τε καὶ ἀκριβής. ἢ δὲ κατὰ νοῦν καὶ λόγον τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὡς ἑαυτὸν ἐπιστροφὴ ἀπαθῶς γνωμένη, σὺ αὐρχεσθαι καὶ ἀκριβεστάτα. ἀλλὰ καὶ αὐτῇ τῇ πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστροφῇ, ἀσώματον καὶ χωριστὴν σωμάτων ἑαυτὸν ἀφίσκουσα, καὶ γνωστικὸν ἑαυτῆς κυρίαν. ᾗ ᾗ κατὰ ζοὐλησιν ζῶν, καὶ αὐρχικὸν ὡς βέλτιστον, θαυμάσεται ὡς οὐκ ἀπαναισμένην τῆν πρώτων αἰτίων. οὐ γὰρ ὡς αὐτόθεν πρώτην. ἀλλ' ὡς σὺ τοῖς πρώτοις φυσικοῖ. ᾗ ᾗ πῶν ἴδιον συνεχῆ πρὸς αὐτὰ ὑπόβασιν. ἢ δὲ ἱστορία αὖ τὶ τῆς ἐπιστήμης ἀληπτέα ναῦν. ἴσμεν γὰρ φαμὲν ὅσα ἀκριβῶς γνώσκομεν.

Δ ΟΚΕΙ δὲ καὶ πρὸς ἀλήθειαν ἅπαζον ἢ γνῶσις αὐτῆς μεγάλα συμβάλλεσθαι. μάλιστα δὲ πρὸς πᾶν φύσιν. ἔστι γὰρ ὥσπερ αὐρχὴ τῆν ζῴων.

κ αὶ κατὰ αὐτὸν μὲν ἢ ποδὶ ψυχῆς ἔφεσις καλή τε καὶ τιμία ὡς εἴρηται. μείζονος δὲ ἐστὶ καὶ πρὸς πᾶζον ἀλήθειαν μεγάλα ἢ γνῶσις αὐτῆς συντελεῖ. τοιαύτη πρὸς πᾶν τῆν ὄντων ἐπιστημονικὴν γνῶσιν. ἀληθεῖαν γὰρ νῶ οὐ πᾶν αἰσθητικὸν οὐ δὲ πᾶν δοξαστικὸν ἀκριβεῖον. ἀλλὰ πᾶν ἐπιστημονικὸν καὶ πᾶν τῆν οὐσιῶν. πρὸς ὃ οὐ μόνον συμβάλλεται ἢ τῆς ψυχῆς γνῶσις, ἀλλὰ καὶ μεγάλως. πρὸς μὲν πᾶν ποδὶ τῆν ὄντων, ἐπειδὴ ὡς σὺ τοῖς ποδὶ ζῴων μορίων ἔφη, οὐκ ἄθυ τῆς τῷ νοῦ γνώσεως ἢ νοερὰ οὐσία τε γνῶναι. οὐ δ' ἄθυ τῆς τῷ ὑμετέρου νοῦ. ἄγνωτα μᾶν ὑπῶς σωμὸν γνωστὰ τὰ κυκτά. ὁμοίως μὲν οὖν οὐ δὲ τὰ αἰσθητὰ ἄθυ τῆς τῷ αἰσθητικῶ. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἐπίστασθαι ὡς αἰσθητὰ οὐ δὲ οὐσίαι, λόγες δὲ νῷ νοῦς ὁ τῶν οὐσιῶν καὶ τῆν φυσικῶν θεωρητικὸς, ἢ τούτου γνῶσις καὶ πρὸς πᾶν τῆν φυσικῶν γνῶσιν ὡς ἐπιστημονικὴν ἡγεμονικὸς συντελεῖ. ἔτι δὲ ᾗ μέσην τῆν τε ἀληθῶς νοητῆν καὶ τῆν φυσικῶς ὄντων, καὶ τῆν ἀμερίστων τε καὶ μεριστῶν εἶναι πᾶν ψυχὴν, καὶ ἢ ποδὶ αὐτῆς θεωρία ἡγεμονὴ πρὸς τὰς τῆν ἄκρων συμβάλλεσθαι φιλοσοφίας. πρὸς μὲν πᾶν πρώτην δὴ πᾶν πρὸς τὰ ἄλλα τῆς ψυχῆς ὁμοίστητα. ἐκ γὰρ τῶν μέσων ῥᾴων ἢ πρὸς τὰ κρᾶτ' ἄκρα ἀφορά. πρὸς δὲ πᾶν φυσικὴν μάλιστα, δὴ ᾗ ὡς αἰτίας

πρῶτον μὲν οὖν ὡς ἔφηται κοινὸν πάσαις ταῖς τῶν ἐνύντων ζώων ψυχαῖς, τὸ αἰσθητικὸν αὐτῶν ἀπο-
δίδωσιν αἰτίαν διττὸν οὖσαν. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο ἐν πᾶσιν ὑπάρχον, ἅμα μὲν τὰς διαφορὰς αὐτῶν πα-
ραδιδόντα. ἅμα δὲ καὶ τὸ κοινὸν πάσαις ὑπάρχον ἰδιοτρόπως ἑκάστῃ ἐνούσῃ διωρᾶν. καὶ ταῖς μὲν μᾶλλον
εἰς τὸ ὀργανικὸν ἀποκλινούσαις, ταῖς δὲ ἧττον τὸ χρώμενον ἴσα μέσα μᾶλλον ἐρᾶν καὶ παίζειν μὲν εἶ-
ναι ψυχὰν οὐ τελείαν τῷ ὀργανικοῦ σώματος παρεδίδωσιν. οὐ παίζειν δὲ ἧττα παίζειν. ἑαυτὴν λύ-
ναμεν. σαφῶς γὰρ ὁ νοῦς ἔφηται μᾶλλον σωίχων σώμα. καὶ μὴ δι' ὡς ὀργάνῳ τῷ σώματι χρώμενος. δι'
ὃ οὐκ ἀπαμβλυίται. πρὸς τὸ τὴν ἐλαττόνων θεωρίαν, ἐκ τῆς τῶν μειζόνων νοήσεως, ὡς πρὸ τῆ
αἰσθησις. ὅθ' ἡ αὐτὰς ὡς ὀργάνῳ χρῆσθαι τῷ σώματι. διακρίνει δὲ ἑκάστων καὶ τὰ σχήματα τῆς ὁρατῆς
τῶν ψυχῶν δυνάμεως. ἐπεὶ ἅμα μὲν ἐρᾶν τὸ πρακτικῷ ταύτην καὶ φαντασίαν χρωμένῳ, σώμα-
τος ἀεὶ οὖσι ζωῆς κατὰ τὸ μοριακὸν πρόσεστιν. ἐπεὶ δὲ τὸ θεωρητικῷ, καὶ ταύτην διττὴν, τὸ
μὲν κατὰ τὸ ἐκτὸς τῆς οὐσίας προϊέναι σὺν ὁρᾶν, ἃ ἀτελῶς ἔχουσιν ἢ τελειοῦσθαι. κἠ ἐς τὸ πρό-
τερον δυνάμει ὄθ' ἡ ἀτελὴς ἐκπίπτουσιν. ἐνίοτε δὲ τὸ τελειότερον ἴσα μέσῳ δυνάμει. καὶ ἢ κατὰ τὸ
σὺν ὁρᾶν, ὅτις οὐ χρῆται μὲν τῇ φαντασίᾳ, ἐπορεύῳ δὲ αὐτῷ ἔχει. ὡς τῇ προϊούσῃ καὶ ὑβρισμέ-
νῃ τῆς οὐσίας σὺν ὁρᾶν τικῇ θεωρίᾳ συγκινουμένῳ. τῷ δὲ κατὰ τὸ μόνιμον καὶ εἰς τὸ καὶ τὸν τὸ
τῇ οὐσίᾳ τῷ σὺν ὁρᾶν ἐσωπάγουσιν. κατ' ὃ καὶ ἢν ὑβρισμένον μιμεῖται νοῦν. κἠ ἔστι τῇ οὐσίᾳ σὺν ὁρᾶν
κατ' ὃ μόνῳ ἔστι ἀθάνατος, ὡς δι' αὐτὴν τῆς κίνησις σωπομένη. καὶ ὡς ἀεὶ μὲν τὸ μόνιμον
ἔχουσα, ἀκρασφὴς μὲν οὐ τῇ χωρισῇ ζωῇ, ἀφιστάμενον δὲ πως ἑαυτῆς οὐ τῇ εἰς τὰ λοῦτρα ῥοπῇ.
ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡς μηδὲ μιᾶς μέσου. ἔστι μὲν οὖν κἠ τό τε μόνιμον λοῦτρῳ. τὸ δὲ ὑβριστικὸν οὐκ ἀόρ
νατον, ὡς μεταβαλλόμενον καὶ ὡς οὐ τῇ χωρισῇ ζωῇ οὐ παρόν, διελὼν δὲ καὶ τὰς ὀρεκτικὰς δυ-
νάμεις ἀπὸ τῆν γνωστικῶν, τὸν ὡς ἀληθῆ τόπον τῆν ζώων κινητικὰ δυνάμεις ἐπεξεργάζεται. καὶ
ταύτην μὲν ἀπαίζειν πρὸ θεωρίας οὔτε τῷ λοῦτρῳ καὶ τελείῳ τοῦ. οὐ δὲ τῷ πρώτῳ μᾶλλον τὸ
ἀφορίσαι τὸν σκοπὸν, καὶ ἐκδέχεσθαι ὅσα τε καὶ οἷα δεῖ ζητῆσαι περὶ ψυχῆς προβλήματα. κἠ τὸν τρό-
πον ἀφορίσαι τῆς ἐπεξεργασίας, τὸν ἀπὸ τῆν αὐτοκαμούσων αὐξόμενον, καὶ ὅτι μέσης τῆς ὀρε-
κτικῆς ἐπὶ τὰς οὐσίας αἱ κατὰ πόμενον, τὰς τῆν παλαιοτέρων ἰσχυρίσεις περὶ ψυχῆς δέξασθαι, δι' ὧν τε
ἀποδέχεται. καὶ δι' ὧν αὐτὰ λέγει, γνωστικῶν τε τὸ ψυχὴν καὶ κινητικῶν τίθεται. ἀσώματόν τε κἠ
ἀμέριστον καὶ ἀκίνητον τὰς σωματικὰς κινήσεις οὖσαν. καὶ οὔτε ἁρμονίαν σωματικὴν, οὔτε σύνθεσιν.
οὔτε λόγον τινὰ μίξεως ἐπιδεικνύσι. καὶ ἀρχὰς οὐχ ὡς στοιχεῖον, οὐδ' ὡς ἐκ τῆν στοιχείων. ἀλλ' ὡς λό-
γον καὶ εἶδος. καὶ μίαν τὸν ἐφεξῆς ζῳῶν εἶναι βούλεται ψυχὴν καὶ τὸ τοῖς λογικοῖς. πάσας ἔχου
σαν τὰς ζωτικὰς οὐσίας τὸ καὶ δυνάμεις καθ' ἃς τὸ ὀρέγεται λογικῶς τε καὶ θυμοειδῶς καὶ ἐπιθυ
μητικῶς. καὶ καθ' ἃς γιγνώσκει τὸ ὁρᾶν, ἢ ἐπιστημονικῶς, ἢ δοξαστικῶς, ἢ φαντασικῶς, ἢ αἰσθητικῶς. κἠ
αὐτὰς ἔχουσαν ἑκάστας τὰς φυσικὰς. ἔτι τὸ τῷ τελείῳ κατ' αὐτὸ τὸ λογικὸν τὸν ἁπλατῆ ψυχὰν τὸ
μεσότητι τῆν ἄκρων ὁρᾶν ζῳῶν, ποτὲ μὲν ἀπειθείᾳ τῇ αἰσθητικῇ, ποτὲ δὲ τῇ τοῦ ὁρᾶν. καὶ ποτὲ μὲν
εἰς τὸν αἰσθητικὸν ἀποζαίνουσαν, ποτὲ δὲ εἰς τὸν τοῦ καὶ ἐπιδύουσαν μίμησιν. καὶ ὥστε μὲν εἰς τὸ ἀμέρι
στον ὡς οἷόν τι αὐτῷ συναιρεῖν μέλλειν, κἠ ὅλην τὸ ἑαυτῇ μονοῦσθαι. ὅτε καὶ τὸ τὸν ἔχοντα αὐτὸν μι-
μεῖται νοῦν. ὥστε δὲ ἀφιστάμενόν πως ἑαυτῆς τὸ τῇ ἔξω ῥοπῇ. καὶ κατὰ προβολὴν τοῦ ὁρᾶν, κἠ
εἰς μερισμὸν προϊοῦσαν. οὐ μὴν ὡς πάντη τῆν αὐτοκαμούσων ἀφιστάμενον. καὶ γὰρ ὁ μερισμὸς αὐτὸς
μετὰ τῆς εἰς τὸ ἀμέριστον συναιρέσεως. καὶ ἡ προβολὴ μετὰ τῆς εἰς ἑαυτὸν ἐπιστροφῆς καὶ ἡ ἑαυτῆς
ἀπόστασις μετὰ τῆς τοῦ ἑαυτῇ μονῆς, ἀμυδρουμένης ὅτε εἰς τὸ ἔξω ῥέπει. ἵνα καὶ μεῖον ἅμα καὶ μεταβάλλῃ, ὅθ' ὑπὸ τῆν μένης τι μεῖόν τῶν καὶ πάντη μεταβαλλομένων μεσότητα ἡ ἐμπτοδὼν ψυχὴ
ἐκατοδὼν πως ἐπικυκλουμένου τῆν ἄκρων. ὧν τοῦ δὲ καὶ μεριζόμενόν πως. καὶ οἷ ἀμφίδοξος τὰ ἄμφω τε
ται καὶ ἀγένητος ὑπάρχει. φθείρεται τε χρόνον τινὰ, καὶ ἄφθαρτος διασώζεται. διὸ οὐ τὸ μένειν
τὸ αὐτῆς θεσπίσθαι κατὰ τὸν τελωτῆν ἀεὶ ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸν. οὔτε παντελῶς προϊέναι οὐ τῇ
εἰς γένεσιν ῥοπῇ. ἀλλ' ὅλην πρόεσιν καὶ μένειν ἐλλιπεῖν. ὡς, οὐ τῇ πρὸς τὰ λοῦτρα ῥοπῇ. ἀλλα ταῦτα
μὲν ὠφέλιμα. καὶ ἡ ὅλη τῆν λόγων ἐπιπλέξει διέξοδος, ὡς καὶ λειτουργοῦντα, κἠ οὐδὲν τῆς
ἁμβλυχρόνου αὐγῆς δεῖται ἐκφασμένα. ὕθεν δὲ τῆν ῥητῶν ἐχώμεθα.

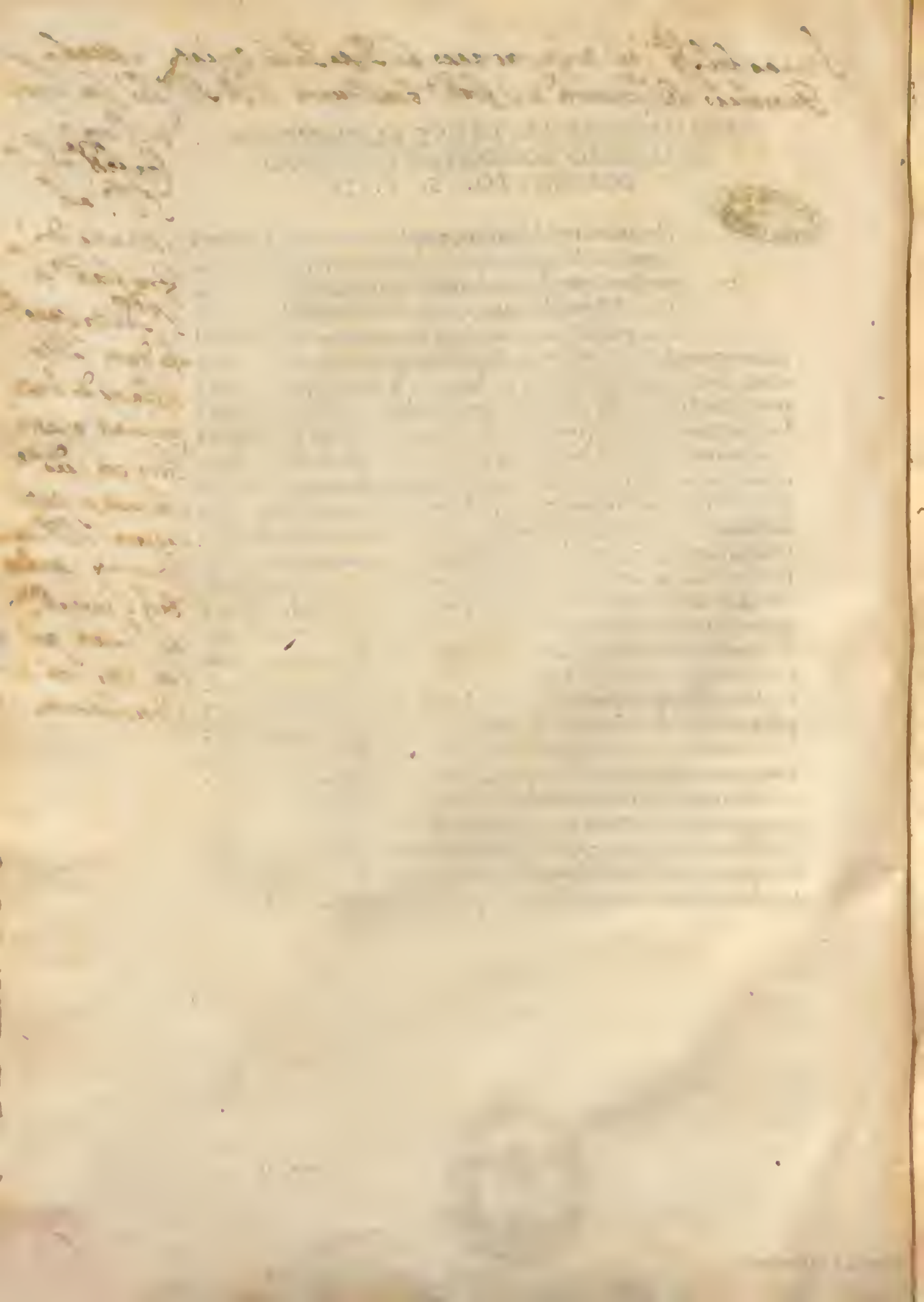
καὶ ἐν τῇ νοητῶν θεωρητικὴν γινώσκειν νεανῖ, καὶ οὐ ἐν ὀξυκινήτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν οὐ ἡμῖν. καὶ ἐν τῷ οὐ ἡμῖν νοῇ νοητὰ ἐκείνα. καὶ πρὸς ἄλληλα τό, τε νοητικὸν καὶ ἐν νοητὸν λεγόμενα, ὡσαύτως μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς θεωρίας ταῦτ' ἐπισήμης. ὡς πρὸ ἐν αἰσθητικόν τε καὶ αἰσθητόν. διὸ οὔτε φυσικὴ ἁπλῶς, οὔτε μιᾶς τινὸς φυσικῆς ἢ πρὸ ψυχῆς θεωρία. ἀλλ' ἀμφοῖν ἐχρῆν. ὡς οὐ τούτοις ὡσαύτως τῷ Ἀριστοτέλους διώρισται. ἔοικε δὲ οὐ πλάττειν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ τὴν φυσιολογίαν, καὶ τὴν μιᾶς τινὰ φυσικὴ πάσης θεολογίαν, ἐπειδὴ μέχρι ψυχῆς, τὴν μὲν ἀπάγειν, τὴν δὲ πρακτέον. ἐπεὶ δῆλον ὡς οὔτε κατὰ τὰ φυσικὰ ἔνδον τὴν σωμάτων ὕλην οὐσιώδης ὄρος ἡ ψυχή, ἐκεῖνα γὰρ ὡς σωμάτων, αὕτη δὲ ὡς ζώων εἶδός ἐστι. καὶ ἐκεῖνα μὲν τῇ κινεῖσθαι ἀρχαί, αὕτη δὲ τῷ κινεῖν. ἡ γὰρ ὑφ' ἑαυτῶν κινεῖσθαι τὴν ἐμψύχων ἴδιον, ὡς οὐ τῷ ὀγδόῳ τῆς Φυσικῆς ἀκροάσεως. οὔτε ὡς τὰ ὑπὸ φυσῶ καὶ θεωρῶ ἀμβίστος καὶ μόνιμα παύτη καὶ ἐλλιπεῖν, ἡ νοῦ ἐστι τῆς ψυχῆς. διὸ ὁ ἐπὶ πᾶσι τὰ ἄκρα ἀφορίζωτό τις τοὺς φιλοσόφους, τῇ μὲν τὴν φυσικὴν, τῇ δὲ τὴν μετὰ τὰ φυσικὰ, μέσην ἀμφοτέρων ἴσχει ἡ πᾶσι ψυχῆς, καὶ αὕτη οὐ πλάττει. μᾶλλον δὲ οὐ βάθει ὁρωμένη. ὅσων ἡ νοῦ τῆς ψυχῆς τῷ αἰσθητικῷ καὶ φυσικῷ διέστηκε. καὶ ὅλον ὡς ἡ πᾶσι ψυχῆς ἐπισήμη τοιαύτη. ἐπειδὴ καὶ ἡ τῆς ψυχῆς οὐσία τοιάδε, ἥτε μέση τὴν τε ὑπὸ φυσῶν εἶναι καὶ τὴν φυσικῶν. καὶ οἷα ἡ μὲν πέχειν τοῖς ὑπὸ φυσὶ κεινεωσῶν, ἡ δὲ πρὸς τὰ φύσει ἀποκλίνειν. εἴτε καὶ κατ' ἄλλον τινα τρόπον, οἷ αὖ ὁ λόγος ἐκφανίσειεν. ὅτε καὶ αὖ ἀριστοτέλης αὖ ἡ ἕξιν ζητεῖ. συμπᾶσαι νόμενος δὴ αὖ ἀριστοτέλης οὐ τοῖς προκαμεῖσι ἐντοῖς, δῆλον φησὶν ὡς οὐ πᾶσι πάσης ψυχῆς λεπτέον, τῷ φυσικῷ δῆλα δή. οὐδὲ ἡ πᾶσα ψυχὴ φύσις. ἀλλά τι μόριον αὐτῆς οὗ ἡ καὶ πλεῖω. ἐπεὶ οὖν αὖ ἡ καὶ πᾶσι τῷ νοῦ τῆς ψυχῆς, καὶ οὐ πᾶσι τὴν φυσικῶν μόνων αὐτῆς μορίων πρᾶται λόγον, δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἁπλῶς φυσικὴ ἡ περὶ ψυχῆς πραγματεία σύνολον μὲν οὖν ὡς μὴν ὧδε πρὸ πάθω. ὁ δὲ σκοπὸς αὐτῆς δοκεῖ πᾶσι μόνης τῆς οὐ τοῖς θνητοῖς ζώοις εἶναι ψυχῆς. οὐδέν γὰρ φαίνεται πᾶσι τῆς Τ' οὐρανίων ποιούμενος λόγον. ἡ μὴ ὅσον ἐπισκοπῶν ταῖς τῷ τιμαίου μαθηματικαῖς πρὶ αὐτῆς οὐ λείξεσι. καὶ ἴσως ὡς ἡ καινὰς ταῖς πλατωνικαῖς πρὶ αὐτῶν διωρίσατο ἠρκέθη, τοσοῦτον ἐπισκέψεις μόνον μὴ τῷ φανερωτέρῳ προσανέχειν τὴν μαθηματικῶν. ἴσως δὲ καὶ ὀξὺ τὴν πρὶ τῆς ἀκρότητος τῷ ἡμιτρόου νοῦ ἐρημίαν. ἀξιῶν ἐς τὴν οὐρανίαν αἰσθάνεσθαι ψυχήν. τὴν γὰρ τῷ ποιητὴς φησι δῆλον ὅτι τοιαύτην εἶναι βούλεται, οἵαν ποτ' ἔστιν ὁ κελεύμενος νοῦς. οὐ γὰρ οἷόν γε ἡ αἰσθητικὴ. οὐδ' ὡς ἡ ἐπιθυμητικὴ. λόγος δ' ἡ καθαρὸς καὶ νοερὸς ἡ τῇ παντὸς ψυχῇ, ὅλη δι' ὅλης ἀμιγὴς πᾶσι τοῖς διαστάσεσι ζωῆς. ὅτι μὴ ἐνέπεται εἰς σώματα, μὴ δὲ αὐτὴ γίνεται τὴν σωμάτων. ἀλλὰ ταύτα ἐκείνης μιμούσης οὐ ἑαυτῇ. διὸ καὶ κυκλικὴ αὐτῆς ἡ φορά. ὅλῃ γὰρ αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ὅλως πρὸς ὅλλω στρέφεται. ἀλλ' οὐδὲ πρὶ τὴν διαφόρων τῆς ἀθρωπείας ψυχῆς λέξεων, ἡ τὴν πλειόνων οὐ τοῖς βίοις αἱρέσεων τι φαίνεται πραγματευόμενος. εἰδὼς τῷ καθαρὸν μόνη ἐν πρὶ τούτων ἱκανῶς ἐπεξεργασμένου λόγον. ἀλλ' οὐχ ὡς ἀγνόησιν τῷ σώματος τιθέμενος τὴν ψυχὴν, τὴν γοῦν αὐτὴν τῷ μὴ μιμνήσκῃ ἡμᾶς τῆς χωρισθῆς ζωῆς ἀποδίδωσιν οὐ τῷ ῥίπτῳ, ὡς οὗτος δῆλα δὴ καὶ πρὸ τῆς εἰς ἡ σῶμα καθόδου. πρὶ δὴ μόνης τῆς οὐ τοῖς θνητοῖς ψυχῆς πρανεχομένως πραγματευόμενος, οὐδὲ μίαν αὐτῆς ἀπολείπει αὐτεπάγασον δύναμίν τε καὶ οὐσίαν. ἀλλὰ πρῶτον μὲν κοινῇ πάσῃ τὴν αἰσθητικὴν ἀποδίδωσιν αἰτίαν, οὐχ ὡς σωμάτων ἀλλ' ὡς ὀργάνων ζωτικῶν. φύσις γὰρ ἡ ὡς σωμάτων αἰσθητικὴ αἰτία οὐ ψυχή. ἡ δὲ ὡς ὄργανον ζωτικὴν εἰδοποιοῦσα, ἥ ψυχή, ἥ μόριος ψυχῆς. ἥ οὐκ αὖθι ψυχῆς. καὶ αὕτη μὲν αἰτία αἰσθητικὴ κατ' ἣν ἡ αἰσθάνεται ζωτικῶς οἷόν τε κινεῖσθαι. ἐπὰρα δὲ ἡ ὑφ' ἧς κινεῖται, ὡσαύτως γὰρ τῆς ψυχῆς ἡ ζῷον κινεῖται, ὡς ὡσαύτως τῷ κυβερνήτου ἡ πλοῖον. ἐπὰρα πως ἥδε ὡς εἰσόμεθα ἡ κινοῦσα ζωτικῶς, τῆς κατ' ἣν ἡ ὅτῳ κινήσεως ὀρέζει. ἐπειδὴ οὐ πάντ' ἦν τὸ κινούμενον ἡ κινοῦν, ἀλλὰ διήρηται κατ' αὐτὸ. κινεῖ ἡ τὰς ζωτικὰς κινήσεις, οἷ ζάθιον μὴ πῆσιν μὴ ἀσκαπόλιν, ἡ τὸ σῶμα καθ' ὃ, ἀλλὰ ἡ ζῷον σῶμα. ζῷον δ' ἔστι κατὰ τὸ οὐ αὐτῷ ζωλιῶ. ὧς τε καὶ ζωτικῶς κινούμενον κατὰ ταύτην ἐπεὶ δῶμ μὴ ἡ κινοῦν οὐ τῷ ζάφ' ἡ ψυχὴ, πότερον ἡ αὐτὴ τῇ κατ' ἣν κινεῖται, ἥ ἄλλην τιν. λῶ γὰρ ἂν καὶ ἡ ὅλον ζῷον κατ' αὐτὸ εἰδοποιούμενον, κινούμενόν τε καὶ κινοῦν. καὶ οὐχ ὡς τῷ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, κινεῖ μὲν ἡ ψυχὴ, κινεῖται δὲ ἡ ζῷον. ἀλλὰ καὶ ἡ ὄργανον ἕτερον τῷ χωριστοῦ. καὶ ἡ ὡς ὀργάνου αὖρα χαρακτηριστικὴν εἶδός ἕτερον τῷ χωριστοῦ. καὶ οὐ τελέχεια καὶ ἡ χωρίζοντι ὡς ὁ πλωτὴρ τῆς νεώς, διττὴν γὰρ ἡ οὐ τελέχεια. ἡ μὲν κατ' ἣν ἔστι ναῦς. ἡ δὲ ὡς πλωτήρ. πρῶτον μὲν οὖν ὡς ἔρηται κατὰ πάσεως τοῖς

CLEMENS PAPA·VII·

DILECTI Filii ſalutem & apoſtolicam beñ. Exponi nobis nuper feciſtis, uos qui ad imitationem quondá Aldi Manutii Pii Romani, cuius impreſſoriæ artis ſucceſſores eſtis nouos quotidie libros tã græcos q̃ latinos eiſdémet characteribus quorum ipſe Aldus primus inuentor & auctor fuit, cura & impenſa ueſtra impreſſos in lucem ædere, ac per eos publice utilitati non parum conſulere conſueuiſtis, nunc Simplicii opera græca imprimi curare, deſyderareq; ne de laboribus ueſtris, quos ad cõmunem hominum utilitatem ſuſcipitis, alii ſperatos a' uobis fructus auferant, per nos oportune prouideri. Nos ad officium noſtrum pertinere putantes omnia procurare quibus bonæ artes temporibus noſtris maxime floreãt, illoq; fautores ad noua ſemper excogitanda, & ſtudioſis publicanda, iuſtis gratiarum prærogatiuis alliciantur, & inuitentur. Et propterea deſyderio ueſtro qui bono publico non ſine magnis laboribus & impenſis ſtudere non deſiſtitis, ne ab aliquibus iuſto & honeſto lucro defraudemini, annuere uolentes uniuerſis & ſingulis cuiuſcunq; dignitatis gradus, & conditionis exiſtant, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ, noſtris uero & ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſubditis præterea etiam mille ducatorũ pœna pro una tertia parte Fabricæ Baſilicæ Principis apoſtolorũ de urbe, pro altera uobis, pro reliqua uero iudicibus ſeu officialibus qui præſentium executores fuerint, applicandorum, tenore præſentium cõmittimus & mandamus, ne dicti Simplicii opera per uos impreſſa uel imprimenda intra decem annos, poſtq̃ impreſſa fuerint, imprimere, ſeu imprimi facere, aut quoquomodo uẽdere, ſiue uẽdi facere præſumãt. Mandantes in uirtute ſanctæ obedientiæ urbis noſtræ Gubernatori, & Senatori, necnon Auditori Cameræ, ac omnibus & ſingulis aliis Gubernatoribus, Magiſtratibus, officialibusq; noſtris quibuſcunq;, ut a' uobis & a' ueſtris agentibus in præmiſſis & circa ea requiſiti, contra eos qui dicta opera Simplicii contra præſentium tenorem impreſſerint, ſeu imprimi fecerint, aut uẽdiderint, ſeu uendi fecerint, ad declarationem incurſus dictæ pœnæ procedant, & pœnam ipſam pecuniariam, a' quibus exigenda erit, irremiſſibiliter exigant, ac alia faciant & exequantur in præmiſſis quomodolibet neceſſaria uel oportuna. Inuocato etiam ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis. Volumus etiam præſentium litterarum noſtrarum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſõæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis eandem prorſus fidem in iudicio & extra adhiberi, quam præſentibus originalibus adhiberetur, ſi exhibitæ forent, uel oſtenſæ. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſq; contrariis quibuſcunq;. Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris. Die. XXII. Auguſti. M. D. XXVI. Pont. noſtri anno tertio. B. Cl. Rauenſi.

A tergo.

Dilectis filiis Andreæ de Aſula, & hæredibus quondam Aldi Manutii.

FRANCISCVS ASVLANVS ALEXANDRO CAMPEGIO BONONIAE EPISCOPO DESIGNATO. S. P. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EX maximis meis laboribus, quos librorum copia bonorum suppeditanda capio: fructus eo uberiores, ac iucundiores ferre consueui: quo plures uideo excellenti ingenio, egregia uoluntate nobiles adolescentes, optimarum artium studiis deditos, non ipsos solum curare ea, quæ sunt omnium amplissima: sed cæteros quoq; sui imitatione accendere: ut inuenta ueterũ de natura, de moribus, de omni genere disciplinæ persequantur. Ita enim fit, ut nec frustra meus labor susceptus esse uideatur: & sperem in dies fore plures, eosq; omni laude abundantes, qui me non indignum sua ipsorum gratia putent. quod in primis nobis curæ semper fuit: neq; enim bonorũ amicitia dulcius quidquam iudico. Quam ob causam cum uno omnium sermone prædicareris & studiosissimus earum rerum, quæ in philosophia tractantur: & cum elegantia sermonis latini, græcæq; orationis cognitione facilitatem morum, ac suauitatem coniunxisse: tum uel maxime cogitaui qua ratione in tuam amicitiam uenirem. eam autem me assequi posse confidebam, si hoc tibi desideriũ ostendissem: & quod esset meum de tuis præstantissimis uirtutibus iudiciũ aperuissem. est enim tam præclarum, ut cum ad parentis, tuorumq; laudes non mediocria ornamenta adiunxisse te uideam: dignissimum quoq; duxerim, cuius nomine Simplicii in tres libros Aristotelis de anima expositionẽ, & Alexandri Aphrodisiensis in libellum de sensu, deq; iis, quæ sensu percipi possunt: Michaelis itidem Ephesii in ea deinceps, quæ parua naturalia cõsuetudo recentiorum appellauit, emitterem. quam uelim sic legas, ut existimes nos uehementer cupere: aut certo potius scire summam utilitatem ex lectione horum auctorum ad omnes peruenturam: nam præter nobilitatem, qua inter græcos præstant: mirũ in modum nos etiam laborauimus, ut q̃emendatissimi ederentur. qua re, multisq; imposterum officiis si assequar: ut in iis me numeres, qui tibi, atq; uniuersæ familiæ tuæ omne studiũ dicarint: tum uero hæc ne te opinio unq̃ fallat, omni mea cura prouidebo. Vale.

ΣΙΜΠΛΙΚΙΟΥ

Υφηγήματα εἰς τὰ γ̄ βιβλία τῆς Ἀριστοτέλους περὶ ψυχῆς.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ἀφροδισέως ὑπομνήματα εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως, καὶ αἰσθητοῦ.
ΜΙΧΑΗΛΟΥ τοῦ Ἐφεσίου σχόλια εἰς τὸ περὶ μνήμης, καὶ ἀναμνήσεως.
Εἰς τὸ περὶ ὕπνου, καὶ ἐγρηγόρσεως.
Εἰς τὸ περὶ ἐνυπνίων.
Εἰς τὸ περὶ καθ' ὕπνου μαντικῆς.
Εἰς τὸ περὶ ζώων κινήσεως.
Εἰς τὸ περὶ μακρ. βιότητος, καὶ βραχυβιότητος.
Εἰς τὸ περὶ νεότητος, καὶ γήρως, καὶ ζωῆς, καὶ θανάτου.
Εἰς τὸ περὶ ἀναπνοῆς.
Εἰς τὸ περὶ ζώων πορείας.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SIMPLICII

Commentaria in tres libros Aristotelis de anima.
ALEXANDRI Aphrodisiei cõmentaria in librum de sensu, & sensibili.
MICHAELIS Ephesii annotationes in librum de memoria, & reminiscentia.
De somno, & uigilia.
De somniis.
De diuinatione per somnium.
De motu animalium.
De longitudine, & breuitate uitæ.
De iuuentute, & senectute, & uita, ac morte.
De respiratione.
De gressu animalium.

M. D. XXVII.

V 049

68
8 Ke
5

5.8.D.2.